KEUJADIAN

PEU INTAT HABA

Kitab *Keujadian* na kheueh meututoe keuhai pakriban teupeujeuet álam nyoe, asai usui umat manusia, awai desya dan deurita udeb lam donya, meunan cit pakriban Po teu Allah geupeuhubong ngon manusia. Kitab keujadian nyoe jeuet teubagi lam dua boh bagian nyang peunteng:

1. *Pasai 1-11.* Teucebta álam raya dan asai usui umat manusia. Lam bagian nyoe kheueh teucalitra keuhai Nabi Adam ngon Siti Hawa, Kain dan Habel, Nabi Nuh dan ié raya teuka, meunan cit deungon Meunara Babel.

2. *Pasai 12-50.* Asai usui indatu bansa Israel. Indatu nyang phon na kheueh Nabi Ibrahim. Gobnyan meusyeuhu sabab iman dan taát gobnyan ubak Po teu Allah. Óh lheueh nyan laju trok ubak seujarah Nabi Ishaq aneuëk Nabi Ibrahim, dan Nabi Yakub bin Nabi Ishaq (Nabi Yakub nyan teupeugah cit deungon nan Israel). Óh lheueh nyan seujarah ban dua blaih droe aneuëk agam Nabi Yakub. Awaknyan kheueh nyang peudong ban dua blaih sukée nyang na di Israel. Nyang teumuléh geubri ngon geupeurati khusos ubak sidroe aneuëk Nabi Yakub nyang nan jih Nabi Yusuf dan peuristiwa-peuristiwa nyang jeuet keusabab Nabi Yakub meusajan ngon mandum aneuëk-aneuëk gobnyan meunan cit deungon keuluwarga awaknyan maséng-maséng geuminah u nanggroe Meusé.

Bahpi kitab nyoe teukisah ureuëng-ureuëng jamén ilée, teuma nyang jeuet keuhai nyang khusos lam kitab nyoe na kheueh buet-buet Po teu Allah. Kitab nyoe teupeuphon bahwa Po teu Allah ka geucebta alam seumeusta, dan teutôb ngon janji bahwa Po teu Allah teuma teutab geupeurati umat Gobnyan. Nyang mat peuranan nyang paleng lumboi sa lam kitab nyoe na kheueh Allah nyang hakém dan nyang huköm soe mantong ureuëng nyang jipeubuet salah. Gobnyan teuma nyang bimbeng dan nyang tulông umat Geuh dan geupeugét seujarah awaknyan. Kitab nyang kuno nyoe teutuléh keu teucetet kisah keuhai iman saboh bansa meunan cit keu teutulông mangat iman nyan teutab udeb lam até manusia.

Asoe jih

Nyang cebta álam seumeusta dan manusia 1:1–2:25
Awai desya dan deurita 3:1-24
Nibak Nabi Adam troh ubak Nabi Nuh 4:1–5:32
Nabi Nuh dan ié raya 6:1–10:32
Meunara Babel 11:1-9
Nibak Sem sampoe ubak Brahim 11:10-32
Ulée rumoh tangga: Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq, Nabi Yakub 12:1–35:29
Keuturonan Esau 36:1-43
Nabi Yusuf dan syedara-syedara gobnyan 37:1–45:28
Ureuëng Israel di nanggroe Meusé 46:1–50:26

Riwayat teucebta álam seumeusta

1 Nibak awaiphon, watée Po teu Allah
geucebta álam seumeusta, [a] 2 bumoe
nyoe gohlom meurupa, dan mantong kéng
keueng hana meuteuntée. Laôt luwah nyang
meualon, habéh teutob peue-peue nyang na,
dan saboh nyan seupôt hana deuh sapeue,
teuma kuasa Po teu Allah [b] meugrak-grak
ateueh ié. 3 Po teu Allah meufeureuman,
"Beujeuet kheueh trang!" Laju na trang.
4 Po teu Allah galak that watée geukalon

---

[a] *Nibak awaiphon, watée Po teu Allah ... álam seumeusta,* atawa Watée Po teu Allah phon that geucebta álam seumeusta, atawa Nibak awaiphon Po teu Allah geucebta álam seumeusta. [b] Lam basa Ibrani jeuet cit teuteujeumah teuma Roh Allah atawa dan angén nibak Po teu Allah atawa dan angén raya.
1:3: 2Kor. 4:6

nyan. Laju geupeu aséng trang nyan nibak
seupôt, 5 dan laju geuboh nan trang nyan
"Uroe" dan seupôt nyan "Malam". Óh ha-
béh malam, jiteuka kheueh beungoh. Nyan
kheueh uroe nyang keuphon.
6-7 Óh lheueh nyan Po teu Allah meu-
feureuman, "Beujeuet kheueh saboh kubah
mangat jeuet teuweuek ié nyan dua bagian,
dan teuteun ié nyan lam dua boh teumpat
nyang aséng-aséng." Laju hainyan pih teu-
jadi. Meunan kheueh Po teu Allah geupeu
jeuet kubah nyang teupeu aséng ié nyang na
dimiyueb kubah nyan nibak ié nyang na di
ateueh nyan. 8 Kubah nyan geuboh nan "La-
ngét". Malam habéh jiteuka kheueh beu-
ngoh, nyan kheueh uroe nyang keudua.
9 Óh lheueh nyan Po teu Allah meufeu-
reuman lom, "Bah kheueh ié nyang na
dimiyueb langét ji ile ubak saboh teumpat,
sampoe tanoh deuh teukalon." Teuma hai-
nyan pih teujadi. 10 Po teu Allah geuboh
tanoh nyan "Darat", dan ié nyang meu-
gumpôi nyan geuboh nan "Laôt". Dan Po
teu Allah galak that watée geukalon hai
nyan. 11 Po teu Allah meufeureuman lom,
"Bah kheueh tanoh jipeuteubiet meubagoe
rupa seunaman, na kheueh jeunéh nyang
jipeuhase aneuk dan jeunéh nyang jipeuhase
boh-boh kayée." Teuma hainyan pih teuja-
di. 12 Meunan kheueh jeuet jih, tanoh laju
jipeuteubiet meubagoe rupa seunaman. Dan
Po teu Allah galak geukalon hai nyan.
13 Malam habéh jiteuka kheueh beungoh.
Nyan kheueh uroe nyang keu lhée.
14-15 Óh lheueh nyan Po teu Allah meu-
feureuman lom, "Beuna kheueh meubagoe
rupa beunda trang di langét keu jipeutrang
bumoe, keu jipeuaséng uroe ngon malam,
dan keu teutunyok saát pon uroe, thon, dan
uroe raya agama." [c] Teuma hainyan pih
teujadi.
16 Meunan kheueh Po teu Allah geupeu-
jeuet bandua boh beunda trang nyang
rayeuk, atranyan na kheueh mata uroe
nyang jikuasa uroe, dan buleuen keu jikuasa
malam; seulaén nibak nyan geupeujeuet teu-
ma meubagoe rupa bintang. 17 Po teu Allah
laju geukeubah beunda-beunda trang nyan
ateueh langét keu jipeutrang bumoe, 18 keu
jikuasa uroe ngon malam, dan keuteupeu
aséng uroe trang nibak seupôt. Dan Po teu
Allah galak that watée geukalon hainyan.
19 Malam habéh, jiteuka kheueh beungoh.
Nyan kheueh uroe nyang keupeuet.
20 Óh lheueh nyan Po teu Allah meufeu-
reuman, "Bah kheueh lam ié beuna meuba-
goe rupa makhluk udeb, dan di udara meu-
bagoe rupa cicém po." 21 Teuma Po teu
Allah laju geucebta beulatang-beulatang
rayeuk nyang udeb di laôt, dan mubagoe
jeunéh makhluk nyang udeb lam ié, meunan
cit meubagoe jeunéh cicém. Dan po teu
Allah galak that watée geukalon hainyan.
22 Po teu Allah geubri beureukat ubak man-
dum nyan deungon cara geubri peurintah
ubak makhluk nyang udeb lam ié mangat
meu aneuëk cucoe dan peunoh lam ié laôt,
dan ubak meubagoe cicém mangat meuta-
mah le. 23 Habéh malam teuka kheueh beu-
ngoh. Nyan kheueh uroe nyang keulimong.
24 Óh lheueh nyan Allah meufeureuman
lom, "Bah kheueh bumoe jipeuna mubagoe
jeunéh beulatang darat, nyang seu-iet dan
nyang kleut, nyang rayeuk dan nyang ubit."
Dan hainyan pih teujadi. 25 Meunan kheueh
Po teu Allah geukalon mandum nyan dan
Gobnyan galak geukalon nyan.
26 Óh lheueh nyan Po teu Allah meufeu-
reuman lom, "Jinoenyoe tanyoe tapeujeut
manusia nyang teuma jeuet lagée geutanyoe
dan saban lagée geutanyoe. Jihnyan teuma
jikuasa ateueh mandum eungkot, mandum
cicém, dan banmandum beulatang nyang
laén, bah kheueh nyang seu-iet meunan cit
nyang kleut, [d] bah kheueh nyang rayeuk
meunan cit nyang ubit." 27 Meunan kheueh
Po teu Allah geucebta manusia, dan geupeu-
jeuet manusia nyan lagée Gobnyan keudroe.
Geucebta awaknyan agam ngon inong.
28 Óh lheueh nyan geubri beureukat ubak
awaknyan deungon geupeugah lagée nyoe
"Meu aneuëk cucoe kheueh nyang le, ma-
ngat aneuëk cucoe gata jipeupeunoh ateueh
bumoe nyoe dan jikuasa bumoe nyoe. Gata
Ulôn bri tugaih gata useuha banmandum
eungkot, mandum cicém, dan banmandum
beulatang laén nyang kleut. 29 Keupeunajoh
gata Ulôn bri keu gata meubagoe jeunéh
seunaman nyang jipeuhase mubagoe jeunéh
pade dan boh-boh kayée. 30 Teuma ubak
mandum cicém dan beulatang kleut nyang
laén, Ulôn bri naleueng dan sinaman nyang
meuôn sibagoe peunajoh jih." Teuma hai-
nyan pih teujadi. 31 Po teu Allah geukalon

[c] *Uroe raya agama* atawa musém. [d] Saboh teujeumahan kuno: *beulatang nyang laén, bah kheueh nyang seu-iet meunan cit nyang kleut;* Ibrani: beulatang seu-iet dan bansigom bumoe.

1:6-8: 2Ptr. 3:5 **1:26:** 1Kor. 11:7 **1:27:** Mat. 19:4, Mrk. 10:6 **1:27-28:** Keuj. 5:1-2

peue-peue mantong nyang ka geupeujeuet
nyan, dan Gobnyan galak lumpah na. Ma-
lam habéh dan teuka kheueh beungoh. Nyan
kheueh uroe nyang keunam.

2 Teuma seuleusoe kheueh geucebta
banmandum álam seumeusta. 2 Bak
uroe nyang keutujoh Po teu Allah ka geu-
peuseuleusoe banmandum buet Geuh nyan,
óh lheueh nyan laju Gobnyan geupiôh.
3 Teuma geubri kheueh beureukat keu uroe
nyang keutujoh nyan dan geupeujeuet uroe
nyan sibagoe uroe nyang khusos, sabab bak
uroe nyan Allah geupiôh óh ka lheueh
geupeuseuleusoe mandum buet Gobnyan.
4 Nyan kheueh riwayat teucebta álam seu-
meusta.

Taman Eden

Watée TUHAN Allah geupeujeuet álam
seumeusta, 5 gohlom na bijéh nyang ka
meutarôk dan gohlom na seunaman ateueh
rhueng bumoe, sabab Allah gohlom geupeu-
treun ujeuen dan gohlom na ureuëng nyang
pubuet tanoh nyan. 6 Teuma ié ka jipeuphon
teubiet nibak miyueb dan laju ji-ile ateueh
bumoe.

7 Óh lheueh nyan TUHAN Allah laju geu-
cok bacut tanoh, tanoh nyan laju geupeugét
lagée sidroe manusia,[e] óh lheueh nyan laju
geuyueb nafáh jih lam ruhuéng idong ma-
ngat udeb; óh lheueh nyan udeb kheueh
manusia nyan.

8 Óh ka lheueh nyan TUHAN Allah
geupeugét teuma taman di Eden, disiblaih
utimu, lam taman nyan laju geukeubah
manusia nyang ka lheueh geupeujeuet
nyan. 9 TUHAN Allah laju geupeutimoh
meubagoe rupa bak kayée nyang gét-gét,
nyang jipeuhase boh kayée nyang gét. Bak
teungoh taman timoh kheueh bak kayée
nyang teubri udeb, dan bak kayée nyang
jibri peungeutahuan keuhai nyang brok
ngon nyang jeuhet.[f]

10 Na saboh krueng ié ji-ile nibak Eden,
jipeubasah taman nyan; dan diluwa Eden
krueng nyan meucabeueng peuet boh
cabeueng. 11 Nyang phon nan jih Pison;
krueng nyan ji-ile jikeulileng tanoh Hawila.
12 Nibak teumpat nyan na meuteumé méuh
aseuli meunan cit deungon reumpah-reum-
pah nyang mangat bée nyang payah that
meuteumé, meunan cit deungon batée-batée
peumata. 13 Krueng nyang keudua nan jih
Gihon; ié jih ji-ile jikeulileng tanoh Kus.[g]
14 Krueng nyang keulhée nan jih Tigris ji-ile
siblaih utimu Asyur. Dan Krueng nyang keu
peuet nan jih Efrat.

15 Óh lheueh nyan TUHAN Allah laju
geukeubah manusia nyan di taman Eden
mangat jipeubuet dan jipeulara taman nyan.
16 Allah meufeureuman ubak manusia nyan,
"Gata jeuet gata pajoh peue-peue mantong
boh kayée nyang na lam taman nyoe,
17 nyang hán jeuet gata pajoh na kheueh
nibak kayée nyang jibri peungeutahuan keu-
hai nyang gét dan nyang jeuhet. Boh kayée
nyan hana jeuet gata pajoh; meunyoe gata
pajoh cit, gata pasti maté bak uroe nyan cit
teuma."

18 Óh lheueh nyan TUHAN Allah meu-
feureuman lom, "Hana gét manusia udeb
keudroe. Ulôn teuma Lôn peujeuet rakan
keujih nyang sisuai mangat jeuet keupeu-
bantu jihnyan." 19 Teuma Gobnyan laju
geucok tanoh bacut dan geupeugét laju mu-
bagoe jeunéh beulatang darat dan beulatang
nyang po di manyang. Banmandum nyan
geuba lé Po teu Allah ubak manusia nyan
mangat geukalon peue nan jih nyang gét
teuboh keu nan beulatang-beulatang nyan.
Nyan kheueh asaiphon beulatang di darat
dan di manyang ka meuteumé nan jih ma-
séng-maséng. 20 Meunan kheueh manusia
nyan geubri nan ubak beulatang bah kheueh
nyang na udeb di darat meunan cit nyang
udeb di manyang. Teuma lamkawan beula-
tang nyan hana meusaboh pih nyang jeuet
geucok keurakan dan nyang jeuet keu peu-
bantu gobnyan.

21 Dan TUHAN Allah laju geupeuéh ma-
nusia nyan sampoe teungét lagée ureuëng
pangsan, teungoh mangat that teungét ma-
nusia nyan, TUHAN Allah laju geupeuteubiet
sikrék tuleueng rusôk manusia nyan, inciek
luka nyan laju geutôb ngon asoe. 22 Nibak
tuleueng rusôk nyan lé TUHAN Allah laju
geupeujeuet sidroe ureuëng inong, óh lheu-
eh nyan laju geuba lé Allah ubak manusia
nyan. 23 Dan jipeugah kheueh lé manusia
nyan,

"Nyoe pat jih, ureuëng nyang saban
lagée ulôn –

---

[e] *tanoh, ... manusia* Kheun "manusia" dan "tanoh" lam basa Ibrani na su jih saban. [f] *peungeutahuan keuhai nyang brok ngon nyang jeuhet* atawa peungeutahuan keuhai meubagoe-bagoe. [g] *Kus* (di Mesopotamia); atawa Sudan.

2:2: Ibr. 4:4, 10 **2:2-3:** Keu. 20:11 **2:7:** 1Kor. 15:45 **2:9:** Why. 2:7, 22:2, 14

tuleueng nibak tuleueng lôn, dan
asoe nibak asoe lôn.
Ulôn boh nan jihnyoe inong, sabab
jihnyan teucok nibak ureuëng
agam."[h]
24 Nyang kheueh sabab jih ureuëng agam
jitinggai ma ngon yah jih, dan meusaboh
ngon peurumoh jih, laju bandua jihnyan ka
jeuet keusaboh.
25 Ureuëng agam ngon ureuëng inong
nyan teulon, teuma nibak awaknyan hana
meurasa malée.

Manusia jilawan Allah

3 Uleue na kheueh beulatang nyang pa-
leng lisek meunyoe teubandeng ngon
beulatang-beulatang laén nyang geucebta lé
TUHAN Allah. Uleue nyan jitanyong bak
ureuëng inong nyan, "Peu kheueh biet-biet
Allah geutam gatanyoe mangat bék awak-
nyoe pajoh mubagoe rupa boh kayée nyang
na lam taman nyoe?"
2 "Kamoe jeuet kamoe pajoh banman-
dum boh kayée nyang na lam taman
nyoe," jaweueb ureuëng inong nyan,
3 "nyang hán jeuet kamoe pajoh na kheueh
boh bak kayée nyang na bak teungoh-teu-
ngoh taman nyoe. Allah geutam bak ka-
moe mangat bék kamoe pajoh boh kayée
nyan, bék teuk án kamoe pajoh boh kayée
nyan kamoe mat mantong pih hán jeuet;
meunyoe hainyan teutab kamoe peubuet,
kamoe teuma maté."
4 Jijaweueb lé uleue nyan, "Nyan hana
beutôi; gatanyoe hana maté. 5 Allah geupeu-
gah lagée nyan sabab Gobnyan geuteupeue
meunyoe gata pajoh cit boh kayée nyan,
pikeran gata laju teuhah; gata teuma jeuet
lagée Po teu Allah[i] dan gata tateupeue peue
nyang gét dan peue nyang jeuhet."[j]
6 Ureuëng inong nyan laju jikalon bah-
wa bak kayée nyan lagak that, dan boh
kayée nyan leumah jih mangat that meunyoe
teupajoh. Dan laju teupike lam até jih pak-
riban gét jih meunyoe jeuet keu ureuëng
árif. Ngon sabab nyan laju jipot boh kayée
nyan, laju jipajoh, jibri cit ubak lakoe jih,
dan di po lakoe pih laju jipajoh. 7 Hana treb
óh ka lheueh jipajoh boh kayée nyan, pike-
ran awaknyan teubuka dan awaknyan barô
kheueh jitée droe bahwa awaknyan teulon
hana meupeukayan. Sabab nyan kheueh
awaknyan laju jitôb tuboh droe jih maséng-
maséng ngon ôn ara nyang ka awaknyan
manyuem.
8 Óh ka seupôt uroe teudeungoe bak
awaknyan TUHAN Allah teungoh geujak-jak
lam taman, dan awaknyan pih laju jimusöm
dilikot-likot bak kayée mangat bék geungi-
eng lé TUHAN. 9 Dan TUHAN Allah laju geu-
tawök ubak ureuëng agam nyan, "Dipat
kheueh gata?"
10 Jijaweueb lé ureuëng agam nyan la-
gée nyoe, "Na ulôn deungoe Droeneueh na
lam taman; ulôn teumakot, nyang kheueh
sabab jih ulôn musöm sabab ulôn teulon
hana meupeukayan."
11 "Soe nyang peugah bak gata bahwa
gata teulon?" Allah geutanyong lom, "Peu
kheueh ka gata pajoh boh kayée nyang Ulôn
tam bak gata nyan?"
12 Jijaweueb lé ureuëng agam nyan,
"Ureuëng inong nyang Droeneueh bri keu
ureuëng nyang peungon ulôn, jih kheueh
nyang bri boh kayée nyan keu ulôn, dan laju
lôn pajoh boh kayée nyan."
13 TUHAN Po teu Allah laju geutanyong
bak ureuëng inong nyan, "Keupeue gata
peubuet lagée nyan?"
Jaweueb ureuëng inong nyan, "Ulôn ka
jipeungéut lé uleue, sampoe ulôn pajoh boh
kayée nyan."

Allah geupeu rhot huköman

14 Óh lheueh nyan TUHAN Allah geu-
peugah ubak uleue nyan, "Gata teuma teu-
huköm sabab buet gata nyan; nibak beula-
tang peue mantong nyang laén, nyang
keunong kutok na kheueh gata nyang harôh
gata tanggong kutokan nyoe: Phon saát
nyoe gata teuma gata meu-éue ngon pruet
gata, dan gata pajoh abée siumu udeb gata.
15 Gata ngon ureuëng inong nyan sabe meu-
musoh, keuturonan inong nyan dan keuturo-
nan gata sabe jimeumusoh. Keuturonan
inong nyan teuma jipeurumok ulée gata, dan
gata teuma gata kab tumet awaknyan."
16 Dan TUHAN laju meufeureuman bak
ureuëng inong nyan, "Ulôn teuma Lôn ta-
mah sakét ubak gata watée gata mume dan
sampoe bak watée gata peulahé aneuëk.
Teuma bahpi lagée nyan, gata teutab man-

[h] Lam basa Ibrani haba keu ureuëng *agam* na kheueh ISH, dan gaba keu ureuëng *inong* na kheueh ISHA. [i] *Po teu Allah,* atawa ilah-ilah. [j] *tateupeue peue nyang gét dan peue nyang jeuhet;* atawa tateupeue peue-peue mantong.
2:24: Mat. 19:5. Mrk. 10:7-8, 1Kor. 6:16, Ef. 5:31 **3:1:** Why. 12:9, 20:2 **3:13:** 2Kor. 11:3, 1Tim. 2:14
3:15: Why. 12:17

tong beureuhi keu lakoe gata, dan gata teutab gata tundok ubak lakoe."

17 Dan ubak ureuëng agam nyan TUHAN meufeureuman lagée nyoe, "Sabab gata tadeungoe peue nyang jipeugah lé peurumoh gata boh kayée nyang ka Ulôn tam bék gata pajoh ka gata pajoh. Sabab buet gata nyan, teukutok kheueh tanoh. Gata harôh meukeureuja brat siumu udeb gata mangat tanoh nyoe na hase keu peunajoh gata. 18 Tamah meuduro teuma jipeuhase lé tanoh nyoe keu gata, dan seunaman nyang timoh keudroe teuma jeuet keupeunajoh gata. 19 Gata teuma tamubuet ngon reuoh reuah sampoe meureuoh keu gata peusaneut tanoh nyoe sampoe na hase, sampoe gata gisa ubak tanoh, sabab nibak tanoh gata teupeujeuet. Gata teupeujeuet nibak tanoh dan teuma tawoe ubak tanoh."

20 Nabi Adam [k] geuboh nan peurumoh geuh nyan Siti Hawa, [l] kareuna ureuëng inong nyan jeuet keu ma banmandum umat manusia. 21 Dan TUHAN Allah laju geupeugét peukayan nibak kulét beulatang keu Nabi Adam dan siti Hawa, óh lheueh geupeugét peukayan nyan laju geupeusok bak awaknyan.

Nabi Adam dan Siti Hawa geu-use nibak taman Eden

22 TUHAN Allah meufeureuman, "Jinoenyoe manusia ka jeuet lagée geutanyoe dan kana iéuleumé peungeutahuan keuhai nyang gét dan nyang jeuhet. Ngon lagée nyan peureulée that teutam bék jipajoh boh kayée nyang teubri udeb, mangat jihnyan hana udeb siumu masa." 23 Dan TUHAN Allah laju geu use manusia nyan nibak lam taman Eden dan geuyue laju ubak awaknyan mangat jimubuet bak tanoh teumpat asai jih nyan. 24 Óh lheueh nyan, disiblaih utimu taman nyan nibak keue pintoe rot tamong, TUHAN Allah laju geukeubah kerub-kerub, [m] dan sikrék peudeueng meu apui nyang meuputa jeub-jeub sagoe, keu jijaga rot jak ubak bak kayée nyang jibri udeb nyan. Deungon lagée nyan, hana meusidroe pih jeuet jitamong dan jipeurab bakbinéh bak kayée nyan.

Kain dan Habel

4 Nabi Adam laju geumeusituboh ngon siti Hawa, peurumoh geuh nyan, dan inong nyan pih mume. Óh trok bak uroe laju lahé sidroe aneuëk agam dan laju geupeugah lé Nabi Adam, "Ngon tulông TUHAN ulôn ka meuteumé sidroe aneuëk agam." Dan laju geuboh nan aneuëk geuh nyan Kain. [n] 2 Óh lheueh nyan siti Hawa geupeulahé lom sidroe teuk aneuëk agam, geuboh nan aneuëk nyan Habel. Habel jeuet keutukang rabe bubiri, seudangkan Kain jeuet keusidroe peutani. 3 Na meupadub watée teuma óh lheueh nyan Kain laju jicok siladum nibak hase seunaman jih jijak peuseumah laju ubak TUHAN. 4 Dan Habel jicok teuma aneuëk bubiri nyang tuha nyang na lam kawan bubiri jih nyan, laju jisie, laju jipeuseumah jeumba nyang paleng gét ubak TUHAN. TUHAN galak that ubak Habel dan peue nyang ka jipeuseumah nyan, 5 teuma nyang jipeuseumah lé Kain geutulak. Kain beungéh lagoena, ié muka jih seudhok that. 6 Dan meufeureuman kheueh TUHAN ubak Kain, "Pakon gata beungéh? Dan pakon ié muka gata seudhok? 7 Meunyoe gata tapeubuet nyang jroh, pasti gata teuseungeh; [o] teuma meunyoe gata tapeubuet jeuhet, desya ka jipreh-preh jikeuneuk tamong lam até gata. Desya jikeuneuk kuasa droe gata, teuma gata harôh gata peutaloe jihnyan."

8 Dan Kain laju jipeugah ubak Habel, adoe jihnyan, "Jak geutanyoe tajak u lampôh." [p] Watée awaknyan ka trok keunan, Kain laju jiseurang dan jipoh maté Habel adoe jih nyan.

9 TUHAN meufeureuman ubak Kain sira geutanyong, "Hei Kain, dipat Habel adoe gata nyan?"

Jijaweueb lé Kain, "Hana lôn tuho. Peu kheueh harôh lôn jaga adoe lôn nyan?"

10 Dan TUHAN meufeureuman lom, "Keupeue gata peubuet hai nyang lumpah laknat nyan? Darah adoe gata jimeuhôi Ulôn nibak tanoh, lagée su ureuëng nyang klik jilakée balaih. 11 Gata ka teukutok sampoe hana jeuet le gata mubuet bak tanoh. Tanohnyan ka jiuét darah adoe gata, siulah-ulah

---

[k] *Nabi Adam:* Nan nyoe lam basa Ibrani na kheueh "umat manusia". [l] *Siti Hawa:* Nan nyoe lam basa Ibrani na kheueh teudeungoe jih lagée haba nyang makna jih "keu-udeban". [m] *Kerub:* Golongan malaikat nyang jigamba sibagoe makhluk meusayeuk dan teupeulambang keuhai teuka Po teu Allah dan keuagongan Gobnyan. [n] *Kain:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "meuteumé". [o] *pasti gata teuseungeh* atawa; pasti Ulôn teurimong peuseumahan gata. [p] padub-padubboh teujeumahan kuno: *Jak tanyoe u lampôh*. Teks Ibrani hana tutoe haba nyang lagée nyoe.

3:17-18: Ibr. 6:8 **3:22:** Why. 22:14 **4:4:** Ibr. 11:4 **4:8:** Mat. 23:35, Luk. 11:51, 1Yah. 3:12 **4:10:** Ibr. 12:24

jipeuhah babah jih keu jiteurimong darah
adoe gata watée gata poh maté adoe gata
nyan. 12 Meunyoe gata tapula seunaman,
bak tanoh nyang gata pula nyan hana jibri
hase sapeue; gata teuma jeuet keu ureuëng
peungeumbara dan hana teumpat tinggai
ateueh rhueng bumoe nyoe."
13 Teuma jipeugah lé Kain ubak TUHAN,
"Huköman nyang Droeneueh peurhot ateu-
eh lôn nyan brat lumpah na, ulôn hana ek
lôn tanggong huköman nyang brat nyan.
14 Droeneueh ka neu-use ulôn nibak tanoh
nyoe, jiôh nibak Droeneueh. Ulôn teuma
jeuet keu ureuëng peungeumbara nyang ha-
na teumpat tinggai ateueh rhueng bumoe,
dan ulôn teuma jipoh maté lé soe mantong
nyang meurumpok ngon ulôn."
15 Teuma TUHAN meufeureuman lagée
nyoe, "Hana. Meunyoe gata jipoh maté,
sibagoe tungbila jih, tujoh droe ureuëng
jitamong cit keunan dan ureuëng nyang poh
maté gata nyan teupoh maté cit teuma." Óh
lheueh nyan TUHAN geuboh tanda ubak
Kain mangat soe mantong nyang meurum-
pok ngon Kain nyan bék jipoh maté si Kain
nyan. 16 Óh lheueh nyan jijak kheueh Kain
dikeue TUHAN laju jitinggai bak tanoh
nyang nan jih, "Tanoh Peungeumbara" sib-
laih utimu taman Eden.

Keuturonan Kain

17 Kain dan peurumoh jih laju meu
aneuëk sidroe aneuëk agam nyang jiboh nan
Henokh. Óh lheueh nyan Kain laju jipeu-
dong saboh banda dan jiboh nan banda nyan
meunurot nan aneuëk jih. 18 Henokh jimeu
aneuëk teuma nan jih Irad. Irad ji meu
aneuëk Mehuyael. Mehuyael jimeu aneuëk
Metusael, dan Metusael na kheueh ayah si
Lamekh. 19 Lamekh peurumoh jih dua droe,
Ada dan Zila. 20 Ada jipeulahé aneuëk Ya-
bal, dan keuturonan Yabal nyan kheueh ban-
sa nyang peulara beulatang peulara dan teu-
mpat tinggai jih lam khimah. 21 Adoe jih nan
jih Yubal, dan keuturonan Yubal na kheueh
peumeuén musik keucapi ngon suleng. 22 Zi-
la jipeulahé teuma aneuëk Tubal-Kain, dan
keuturonan jihnyoe nyang peugét mubagoe
rupa peukakaih[q] nibak teumaga dan beuso.
Adoe nyang inong Tubal-Kain nan jih Naama.
23 Jipeugah kheueh lé Lamekh ubak
bandua droe peurumoh jih,

"Ada dan Zila, deungoe kheueh
nyoe!
sidroe ureuëng muda ka lôn poh
maté sabab ka jiheuntam ulôn.
24 Meunyoe tujoh droe teupoh maté
sibagoe tungbila ka jipoh maté Kain,
teuma tujoh ploh tujoh droe
teupoh maté meunyoe ulôn jipoh
maté."

Set dan Enos

25 Nabi Adam dan peurumoh gobnyan
na lom geumeu aneuëk sidroe teuk aneuëk
agam. Geupeugah lé siti Hawa, "Allah ka
geubri ubak ulôn aneuëk agam sibagoe geu-
nantoe Habel, nyang ka jipoh maté lé Kain."
Sabab nyan siti Hawa geuboh nan aneuëk
geuh nyan Set.[r] 26 Set na teuma aneuëk
agam nyang jiboh nan Enos. Bak jamén
nyan kheueh lé manusia jipeuphon kheun
TUHAN nibak watée jiseumah.

Keuturonan Nabi Adam

(1Taw. 1:1-4)

5 Nyoe kheueh dafeutar keuturonan Na-
bi Adam. [Bak watée Allah geucebta
manusia, geupeujeuet awaknyan lagée Allah
keudroe. 2 Geucebta awaknyan agam ngon
inong. Geubri beureukat ubak awaknyan
dan geuboh nan awaknyan "Manusia".]
3 Watée Nabi Adam na meu-umu 130 thon,
gobnyan na lom geumeu aneuëk nyang
agam nyang ruman jih saban that lagée
gobnyan, dan aneuëk nyan geuboh nan Set.
4 Óh lheueh nyan Nabi Adam mantong udeb
800 thon teuk dan na lom geumeu aneuëk
nyang laén-laén. 5 Gobnyan meuninggai do-
nya óh ka meu-umu 930 thon.
6 Watée Set ka na umu 105 thon, gob-
nyan na geumeu aneuëk nyang agam, geu-
boh nan aneuëk nyan Enos. 7 Óh lheueh
nyan Set mantong na udeb 807 thon teuk
dan na geumeu aneuëk lom aneuëk-aneuëk
nyang laén. 8 Gobnyan meuninggai donya
óh ka meu-umu 912 thon.
9 Watée Enos ka meu-umu 90 thon, gob-
nyan na geumeu aneuëk nyang agam, geu-
boh nan aneuëk nyan Kenan. 10 Óh ka lheu-
eh nyan Enos mantong udeb 815 thon teuk
dan na geumeu aneuëk lom aneuëk-aneuëk
nyang laén. 11 Gobnyan meuninggai donya
watée ka na umu 905 thon.

---

[q] *peugét mubagoe rupa peukakaih:* saboh teujeumahan kuno: indatu banmandum teumpeuen beuso. [r] *Set:* Nan nyoe lam basa Ibrani su jih lagée haba nyang makna jih "ka teubri".

5:1-2: Keuj. 1:27-28 5:2: Mat. 19:4, Mrk. 10:6

12 Watée Kenan ka meu-umu 70 thon,
gobnyan na geumeu aneuëk nyang agam,
geuboh nan aneuëk geuh nyan Mahalaleel.
13 Kenan mantong udeb 840 thon teuk dan
lom geumeu aneuëk nyang laén-laén.
14 Gobnyan meuninggai donya óh ka meu-
umu 910 thon.
15 Watée Mahalaleel ka meu-umu 65
thon, gobnyan na geumeu aneuëk nyang
agam, geuboh nan aneuëk nyan Yared.
16 Óh ka lheueh Mahalaleel mantong na
udeb 830 thon teuk dan na geumeu aneuëk
lom nyang laén-laén. 17 Gobnyan meuning-
gai donya óh meu-umu 895 thon.
18 Watée Yared ka na meu-umu 162
thon, gobnyan na geumeu aneuëk nyang
agam, geuboh nan aneuëk nyan Henokh.
19 Óh lheueh nyan Yared mantong na udeb
800 thon teuk dan na geumeu aneuëk lom
nyang laén. 20 Gobnyan meuninggai watée
ka meu-umu 962 thon.
21 Watée Henokh ka na umu 65 thon,
gobnyan na geumeu aneuëk nyang agam
geuboh nan Metusalah. 22 Óh lheueh nyan
Henokh na udeb lam peutobatan gobnyan
ngon Po teu Allah 300 thon treub jih. Gob-
nyan na geumeu aneuëk lom nyang laén
23 dan gobnyan trok umu sampoe 365 thon.
24 Sabab Henokh sabe udeb rab that ngon Po
teu Allah, gobnyan gadôh-gadôh sabab geu-
cok lé Po teu Allah.
25 Watée Metusalah ka meu-umu 187
thon, gobnyan na geumeu aneuëk nyang
agam geuboh nan Lamekh. 26 Óh lheueh
nyan Metusalah mantong udeb 782 thon
teuk dan na lom geumeu aneuëk nyang laén.
27 Gobnyan meuninggai donya watée ka
meu-umu 969 thon.
28 Bak watée Lamekh ka meu-umu 182
thon, gobnyan na geumeu aneuëk nyang
agam. 29 Geupeugah lé Lamekh, "Aneuëk
nyoe teuma jipeuphui geutanyoe watée
takeureuja brat ta catok tanoh nyang ka
geukutok lé TUHAN." Sabab nyan Lamekh
geuboh nan aneuëk geuh nyan Nuh.[s] 30 Óh
ka lheueh nyan Lamekh mantong na udeb
595 thon teuk. gobnyan na geumeu aneuëk
lom nyang laén, 31 dan gobnyan meu-
ninggai donya watée ka meu-umu 777
thon.
32 Óh ka na umu Nuh 500 thon, gobnyan
na geumeu aneuëk lhée droe aneuëk agam,
nan-nan aneuëk nyan na kheueh Sem, Yafet,
dan Ham.

Keujeuhetan manusia

6 Watée manusia ka meutamah le
dan ka meutabu bansigom donya, dan
aneuëk-aneuëk inong ka na teupeulahé,
2 makhluk-makhluk ilahi[t] geukalon bahwa
aneuëk-aneuëk dara nyan lagak-lagak. Laju
jimeukawen ngon dara-dara nyang awak-
nyan galak. 3 Teuma meufeureuman kheueh
TUHAN, "Ulôn hana Lôn bri manusia udeb
siumu masa; awaknyan makhluk fana,
nyang harôh maté. Phon saát nyoe umu
awaknyan hana leubeh nibak 120 thon."
4 Bak jamén nyan, dan meunan cit óh ka
lheueh nyan, na ureuëng-ureuëng rayeuk
badan lagée gogasi ateueh rhueng bumoe.
Awaknyan keuturonan aneuëk-aneuëk dara
manusia nyang meukawen ngon makhluk-
makhluk ilahi. Ureuëng-ureuëng rayeuk ba-
dan lagée gogasi nyan na kheueh pahlawan-
pahlawan rayeuk dan ureuëng-ureuëng
nyang paleng meusyeuhu bak watée jameu-
en purbakala.
5 TUHAN geukalon padub na jeuhet-jeu-
het jih ureuëng-ureuëng nyang na ateueh
rhueng bumoe nyoe; nyang jipike lé pikeran
awaknyan mandum na kheueh nyang jeu-
het-jeuhet. 6 Gobnyan pih ka teulah sabab ka
geukeubah awaknyan ateueh rhueng bumoe.
Gobnyan that-that keucewa, 7 sampoe geu-
peugah lagée nyoe, "Teuma Ulôn peupalo
manusia nyang ka Ulôn cebta nyan, dan
mandum cicém-cicém meunan cit beulatang
nyang laén, sabab Ulôn teulah that ka Ulôn
cebta awaknyan." 8 Teuma Nabi Nuh galak
that bak até TUHAN.

Nabi Nuh

9-10 Nyoe kheueh riwayat Nabi Nuh.
Gobnyan na aneuëk lhée droe dan ban lhée
nyan aneuëk agam, geuboh nan jih maséng-
maséng Sem, Yafet dan Ham. Nabi Nuh
hana geupeubuet salah, dan gobnyan kheu-
eh sidroe ureuëng nyang jroh nibak jamén
nyan. Gobnyan udeb saleh dan krab that
ngon Po teu Allah. 11 Teuma meunyoe
nyang laén banmandum jeuhet nibak mata
po teu Allah, dan buet-buet nyang keujam
dipat mantong na. 12 Allah geukalon donya
nyan dan nyang geukalon na kheueh buet

[s] *Nabi Nuh:* Nan nyoe lam basa Ibrani su jih lagée tutoe haba nyang makna jih "teupeu phui". [t] *Makhluk-makhluk ilahi* atawa aneuëk-aneuëk ilahi, atawa aneuëk-aneuëk Allah.

5:24: Ibr. 11:5, Yud. 14 **6:4:** Teu. 13:33 **6:5-8:** Mat. 24:37, Luk. 17:26, 1Ptr. 3:20 **6:9:** 2Ptr. 2:5

nyang jeuhet mantong, sabab mandum manusia jeuhet udeb jih.

13 Dan meufeureuman kheueh Po teu Allah ubak Nabi Nuh, "Ulôn ka lheueh Lôn cok keuputosan banmandum makhluk Lôn peubinasa. Ulôn teuma Lôn peuranab awaknyan meusajan ngon bumoe, sabab bumoe ka peunoh ngon buet nyang keujam nyang jipeubuet lé awaknyan. 14 Peugét kheueh saboh kapai kayée keu gata nyang kong ngon teuga; lam kapai nyan gata peugét meukama-kama, gata lapek laju ngon ter bah kheueh nyang na didalam meunan cit dibagian luwa. 15 Kapai nyan harôh 133 metée panyang jih dan 22 metée luwah jih, 13 metée manyang jih. 16 Dan kapai nyan harôh gata boh bubong,[u] dan rayeuk leung bubong ngon bintéh 44 sentimetée. Kapai nyan gata peugét lhée boh tingkat, bak binéh jih gata peugét saboh pintoe. 17 Ulôn teuma Lôn peutron ié raya keu Lôn peubinasa peue mantong makhluk nyang na udeb ateueh bumoe. Peue mantong nyang na ateueh bumoe teuma maté, 18 teuma meunyoe ngon gata Ulôn keuneuk peuna peujanjian. Tamong kheueh lam kapai nyan meusajan-sajan ngon peurumoh gata, dan aneuëk gata meunan cit ngon peurumoh-peurumoh awaknyan. 19-20 Peutamong kheueh lam kapai nyan saboh agam dan saboh inong nibak tieb-tieb jeunéh cicém dan beulatang nyang laén, mangat awaknyan hana rhot ubak binasa. 21 Meunan cit gata ba meubagoe rupa peunajoh keu gata dan keu beulatang nyang gata ba nyan." 22 Nabi Nuh laju geupeubuet peue-peue nyang ka geupeurintah lé Allah ubak gobnyan.

Ié raya

7 Dan meufeureuman TUHAN ubak Nabi Nuh, "Ulôn ka kungieng keudroe bahwa gata kheueh sidroe-droe nyang gata peubuet keuheundak Ulôn. Dan gata tamong laju lam kapai nyan meusajan-sajan ngon banmandum keuluwarga gata. 2-3 Gata ba kheueh tujoh boh judo tieb-tieb jeunéh cicém dan beulatang laén nyang haleu, meunyoe nyang hareuem seb sijudo mantong tieb-tieb jeunéh beulatang nyan. Gata peubuet kheueh banmandum nyan mangat tieb-tieb jeunéh beulatang nyan na nyang teupeusiliseh nibak bala dan jeuet meuaneuk cucoe lom ateueh rhueng bumoe. 4 Tujoh uroe teuk Ulôn teuma Lôn peutron ujeuen nyang hana pirang-pirang nyang treb jih sampoe peuet ploh uroe peuet ploh malam, mangat makhluk udeb nyang ka Ulôn cebta nyan habéh binasa." 5 Dan Nabi Nuh laju geupeubuet peue-peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan.

6 Nabi Nuh meu-umu 600 thon watée teujadi ié raya ateueh muka bumoe. 7 Nabi Nuh ngon peurumoh gobnyan, meunan cit ngon aneuëk-aneuëk gobnyan dan peurumoh jih maséng-maséng, laju geutamong lam kapai nyan keu jipeuseulamat droe nibak ié raya. 8 Saboh agam dan saboh inong nibak tieb-tieb cicém dan beulatang laén – bah kheueh nyan nyang haleue meunan cit nyang hareuem – 9 peutamong laju lam kapai nyan meusajan-sajan ngon Nabi Nuh, nyang sisuai ngon peurintah Allah. 10 Tujoh uroe óh lheueh nyan ié raya pih jiteuka habéh meurata bansaboh bumoe.

11 Bak watée Nabi Nuh meu-umu 600 thon, bak tanggai tujoh blaih buleuen dua, beukah kheueh bubena mata ié nyang na dimiyueb bumoe. Banmandum pintoe ié nyang na dilangét habéh teubuka, 12 dan ujeuen jitron treb jih peuet ploh uroe peuet ploh malam. 13 Bak uroe nyan cit teuma, Nabi Nuh dan peurumoh gobnyan laju geutamong lam kapai nyan meusajan ngon ban lhée droe aneuëk gobnyan, Sem, Yafet dan Ham meusajan ngon peurumoh-peurumoh awaknyan maséng-maséng. 14 Meusigoe ngon awaknyan teupeutamong teuma mubagoe jeunéh cicém dan beulatang laén, bah kheueh nyan seuiet meunan cit nyang kleut, nyang rayeuk meunan cit nyang ubit. 15 Saboh agam dan saboh inong nibak tieb-tieb jeunéh makhluk udeb jitamong lam kapai nyan meusigoe-sigoe ngon Nabi Nuh, 16 lagée nyang ka geupeurintah lé Po teu Allah ubak gobnyan. Óh ka lheueh banmandum nyan jitamong, TUHAN laju geutob pintoe kapai.

17 Ié raya nyan hana putôh-putôh ji-ile bansaboh nyan nyang treb jih peuet ploh uroe, dan ié pih kamanyang that sampoe kapai ka meuapong. 18 Ié maken treb maken manyang sampoe kapai laju meuapong ateueh ié raya nyan. 19 Dan ié nyan hana putôh-putôh laju meutamah manyang, akhé jih bubena gunong nyang paleng manyang ka habéh lham. 20 Ié laju jiék akhé jih ka sam-

---

[u] *bubong* atawa teungkab.

6:22: Ibr. 11:7 **7:7:** Mat. 24:38-39, Luk. 17:27 **7:11:** 2Ptr. 3:6

poe tujoh metée manyang jih diateueh pu-
cak-pucak gunong. 21-23 TUHAN ka geupeu-
binasa bubena makhluk nyang udeb ateueh
bumoe nyoe: Manusia, cicém dan beulatang
darat bah kheueh nyang ubit meunan cit
nyang rayeuk. Nyang hana binasa na kheueh
Nabi Nuh dan banmandum nyang na meu-
sajan ngon gobnyan lam kapai nyan. 24 Ié
nyan hana surot-surot nyang treb jih sampoe
150 uroe.

Ié raya surot

8 Allah hana geutuwoe ubak Nabi Nuh
meunan cit banmandum beulatang
nyang na meusajan gobnyan lam kapai
nyan. Allah laju geupeulheueh angén sam-
poe angén nyan ka jipot dan ié pih ka
jipeuphon surot. 2 Banmandum mata ié
nyang dimiyueb bumoe dan banmandum
pintoe ié nyang na dilangét laju geutôb.
Ujeuen jipiôh, 3 dan ié raya pih maken jisu-
rot. Óh ka lheueh na 150 uroe ié pih hana
padubna manyang le. 4 Bak tanggai tujoh
blaih buleuen tujoh, kapai nyan laju sok dan
meusadeue bak saboh pucak gunong Ararat.
5 Ié laju jisurot dan bak tanggai sa buleuen
siploh, pucak-pucak gunong ka jipeuphon
leumah teukalon.
6 Óh ka lheueh peuet ploh uroe, Nabi
Nuh laju geupeuhah saboh tingkab bak kapai
nyan, laju geupeulheueh saboh cicém gagak.
7 Cicém nyan hana jiwoe bak kapai teuma
laju jipo keudeh keunoe sampoe ié raya ka
habéh jisurot banmandum. 8 Óh lheueh nyan
Nabi Nuh geupeulheueh teuma saboh cicém
mirah pati keu geuteupeue peu kheueh beutôi
ié nyan ka surot. 9 Teuma sabab ié nyan keu-
biet mantong teutob bansigom muka bumoe,
cicém mirah pati nyan hana jiteumé teumpat
keu jidong. Dan jigisa kheueh teuma ubak
kapai; Nabi Nuh laju geusunyueng jaroe
geuh dan geucok laju cicém nyan geupeuta-
mong lom teuma. 10 Nabi Nuh mantong geu-
preh tujoh uroe teuk, dan óh lheueh nyan
geupeulheueh lom cicém mirah pati nyan.
11 Óh watée ka seupôt uroe cicém nyan barô
kheueh jiwoe laju jipuwoe keu Nabi Nuh
siôn-ôn zaiton nyang mantong udeb bak cu-
tok jih. Jinoenyoe Nabi Nuh ka geuteupeue
bahwa ié nyan ka jisurot. 12 Óh ka lheueh
geupreh tujoh uroe teuk, laju geupeulheueh
lom cicém mirah pati nyan sigoe teuk; dan
phon saát nyan cicém nyan hana jigisa le
ubak gobnyan.

13 Bak watée Nabi Nuh ka meu-umu
601 thon, bak tanggai sa buleuen sa, ié raya
nyan ka habéh jisurot mubacut hana tinggai
le. Nabi Nuh laju geupeuhah bubong kapai
nyan, geungieng laju bansikeulileng nyan.
Deuh laju geukalon bahwa ateueh muka
tanoh ka tho kreng. 14 Bak tanggai dua ploh
tujoh buleuen dua, bumoe ka biet-biet tho
kreng.
15 Dan meufeureuman kheueh Allah
ubak Nabi Nuh, 16 "Gata teubiet kheueh laju
lam kapai nyan meusigoe ngon peurumoh
gata, aneuëk-aneuëk gata dan peurumoh-
peurumoh awaknyan. 17 Gata peuteubiet
kheueh meusigoe ngon gata mandum cicém
dan beulatang laén, nyang rayeuk meunan
cit nyang ubit, mangat beulatang nyan jeuet
meu-aneuëk cucoe dan meutabu bansigom
bumoe." 18 Dan geuteubiet kheueh laju lé
Nabi Nuh lam kapai nyan meusajan ngon
peurumoh gobnyan, meunan cit ngon
aneuëk-aneuëk gobnyan meusajan ngon
peurumoh jih maséng-maséng. 19 Banman-
dum cicém dan beulatang darat jiteubiet lam
kapai nyan, maséng-maséng meusigoe ngon
nyang sijeunéh ngon jih.

Nabi Nuh geupeuseumah keureubeuen

20 Nabi Nuh laju geupeudong saboh
miseubah keu TUHAN. Laju geucok saboh
tieb-tieb cicém dan beulatang laén nyang
haleue, geupeuseumah laju atra nyan siba-
goe keureubeuen nyang teutot ateueh
miseubah nyan. 21 Bée keureubeuen nyang
mangat nyan lumpah that galak até TUHAN,
dan Gobnyan jikheun lam até Geuh, "Do-
nya nyoe hana le Lôn kutok sabab buet
manusia; Ulôn kuteupeue bahwa yoh masa
muda kon, pikeran manusia nyan jeuhet.
Ulôn hana teuma Lôn peuhanco lé peue-
peue mantong makhluk nyang udeb lagée
nyang ban lheueh Ulôn peubuet nyoe. 22 Si-
mantong na donya nyoe, sabe na watée
seumula dan watée keumeukoh, musém si-
juek dan musém seu-eum, musém khueng
dan musém ujeuen, uroe dan malam."

Janji Allah ngon Nabi Nuh

9 Allah laju geubri beureukat ubak Nabi
Nuh meunan cit ngon aneuëk-aneuëk
gobnyan sira geupeugah lagée nyoe, "Meu
aneuëk cucoe kheueh nyang le, mangat keu-
turonan gata jeuet jitinggai bansigom bu-
moe. 2 Banmandum cicém dan eungkot

9:1: Keuj. 1:28

meunan cit ngon beulatang-beulatang laén
teuma jitakot ubak gata. Beulatang nyan
banmandum na lam keukuasaan gata. 3 Ban-
mandum nyan jeuet gata cok keupeunajoh
gata, meunan cit ngon seunaman nyang ijo
jitimoh; banmandum nyan Ulôn bri ubak
gata mangat jeuet keupeunajoh gata.
4 Sapeue nyang hán jeuet sagai-sagai gata
pajoh na kheueh eungkot sie nyang mantong
meudarah, sabab nyawöng nyan na lam da-
rah. 5 Soe mantong ureuëng dan beulatang
nyang jipoh maté manusia teuma Lôn
huköm maté. 6 Manusia teucebta saban
lagée Ulôn; sabab nyan, soemantong nyang
poh maté manusia, ureuëng nyan keudroe
teuma jipoh maté cit lé manusia.

7 Nyoe, gata harôh meu-aneuëk cucoe
nyang le, mangat keuturonan gata jeuet ji-
tinggai bansigom bumoe."

8 Allah meufeureuman ubak Nabi Nuh
dan aneuëk-aneuëk gobnyan lagée nyoe,
9 "Jinoenyoe Ulôn peugét janji ngon gata
dan mandum keuturonan gata, 10 dan deu-
ngon banmandum makhluk nyang udeb, na
kheueh cicém-cicém dan beulatang darat,
mandum nyang teubiet lam kapai nyan meu-
sajan-sajan ngon gata. 11 Nyoe kheueh janji
Ulôn ngon gata: Ulôn peujanji bahwa ban-
mandum makhluk nyang udeb hana le jipeu-
binasa lé ié raya. Hana le ié raya nyang
jipeubinasa bumoe nyoe. 12 Sibagoe tanda
nyang keukai, nyang Ulôn peugét ngon gata
dan ngon banmandum makhluk nyang udeb,
13 teuma Ulôn keubah peulangi Lôn lam
awan sibagoe tanda janji Ulôn ngon donya
nyoe. 14 Tieb-tieb watée, meunyoe Ulôn tob
langét ngon awan, peulangi nyan laju deuh
teukalon, 15 Ulôn teuma Lôn ingat janji Lôn
ubak gata dan ubak mandum makhluk
nyang udeb, bahwa ié raya hana le jipeubi-
nasa makhluk nyang udeb. 16 Meunyoe ka
deuh teukalon peulangi lam awan, Ulôn
teuma Lôn ngieng nyan dan Lôn ingat janji
nyang keukai Ulôn ngon mandum makhluk
nyang udeb ateueh rhueng bumoe. 17 Nyan
kheueh tanda janji Lôn nyang Ulôn bri ubak
banmandum makhluk nyang udeb ateueh
bumoe nyoe."

Nabi Nuh dan aneuëk-aneuëk gobnyan

18 Aneuëk-aneuëk Nabi Nuh nyang teu-
biet lam kapai nyan na kheueh Sem, Yafet
dan Ham. (Ham na kheueh ayah Kanaan.)
19 Ban lhée droe aneuëk Nabi Nuh nyan
kheueh indatu banmandum manusia nyang
na ateueh rhueng donya.

20 Nabi Nuh buet geuh tieb-tieb uroe na
kheueh meulampôh, dan gobnyan kheueh
nyang phon-phon that peugét lampôh
anggô. 21 Óh lheueh geujieb ié anggô lé
Nabi Nuh, gobnyan pih mabök. Geusuet
banmandum peukayan nyang na bak tuboh
geuh dan lam keuadaan teulon lagée nyan
laju geuéh lam khimah geuh. 22 Watée Ham,
ayah Kanaan nyan, jingieng ayah jih lam
keuadaan teulon, laju jiteubiet dan jijak peu-
gah laju hainyan ubak bandua droe syedara
jih nyang laén. 23 Óh lheueh nyan Sem ngon
Yafet laju geucok siôn bajée jubah laju
jileueng bak bahô awaknyan. Sira jijak ngon
jisurot awaknyan jitamong laju lam khimah
ngon jubah nyan laju jipeulimbot ayah jih.
Muka awaknyan jipaleng holaén mangat
bék jikalon ayah jih teulon lagée nyan
bagoe. 24 Óh ka Nabi Nuh geutée droe hana
le mabök dan geuteupeue peue nyang ka
jipeubuet ateueh geuh lé aneuëk tulot geuh-
nyan teuhadab droe gobnyan, 25 laju geu-
peugah,

"Teukutok kheueh Kanaan!
Jihnyan teuma jeuet keu namiet
nyang hina
keu syedara-syedara jih.
26 Pujoe kheueh TUHAN, Allah Sem!
Kanaan teuma jeuet keu namiet
Sem.
27 Seumoga Po teu Allah teuma
geutamah geubeureukat keu Yafet
deungon geupeuluwah teumpat jih
tinggai.
Seumoga keuturonan jih tinggai
meusajan-sajan ngon keuturonan
Sem.
Kanaan teuma jeuet keu namiet
Yafet."[v]

28 Óh ka lheueh ié raya nyan, Nabi Nuh
mantong na udeb 350 thon teuk. 29 Gobnyan
meuninggai donya lam umu 950 thon.

Keuturonan aneuëk-aneuëk Nabi Nuh

(1Taw. 1:5-23)

10 Nyoe kheueh keuturonan aneuëk-
aneuëk Nabi Nuh nyang lhée droe
nyan, Sem, Yafet dan Ham. Óh lheueh teuka
ié raya, awaknyan ban lhée droe laju meu-
teumé aneuëk-aneuëk agam.

---

[v] *Yafet:* Nan nyoe su jih lagée haba Ibrani nyang makna jih "meutamah".
9:4: Im. 7:26-27, 17:10-14, 19:26, Tel. 12:16, 23, 15:23 **9:6:** Keuj. 1:26, Keu. 20:13 **9:7:** Keuj. 1:28

[2] Aneuëk-aneuëk Yafet na kheueh Go-
mer, Magog, Madai, Yawan, Tubal, Mesekh
dan Tiras. [3] Keuturonan Gomer na kheueh
nyang jeuet keupeunduduek Askemas, Rifat
dan Togarma. [4] Keuturonan Yawan na
kheueh peunduduek Elisa, Spanyol, Siprus
dan Rodes. [5] Awaknyan na kheueh indatu
bansa-bansa nyang tinggai nibak bansipa-
nyang panté dan bak pulo-pulo.

Nyan kheueh banmandum keuturonan Yafet. Tieb-tieb bansa dan sukée tinggai di nanggroe jih maséng-maséng, na jipeuguna basa jih keudroe.

[6] Aneuëk-aneuëk Ham na kheueh Kus,
Meusé, Libia dan Kanaan. [7] Keuturonan
Kus na kheueh peunduduek Seba, Hawila,
Sabta, Raema dan Sabtekha. Keuturonan
Raema na kheueh nyang tinggai di Syeba
dan Dedan. [8] Kus na jimeu aneuëk agam
nyang nan jih Nimrod, Nimrod nyan kheueh
nyang phon that jeuet keu ureuëng nyang
paleng peukasa ateueh rhueng donya. [9] Deu-
ngon geutulông lé TUHAN gobnyan jeuet
keu ureuëng peuleut beulatang buih nyang
paleng beuhe. Sabab nyan ureuëng biasa
jipeugah lagée nyoe, "Seumoga TUHAN
geupeujeuet gata sidroe ureuëng leut beula-
tang juah nyang paleng beuhe lagée Nim-
rod." [10] Phon-phon that keurajeuen gob-
nyan bansaboh Babel, Erekh, dan Akad, ban
lhée boh nyan di Babilonia. [11] Nibak sinan
laju geujak u Asyur, laju geupeudong banda
Niniwe, Rehobot-Ir, Kalah, [12] dan Resen
nyang teumpat jih bak teungoh Niniwe ngon
Kalah. Banmandum nyan na kheueh banda-
banda raya.

[13] Keuturonan Meusé na kheueh peun-
duduek Lidia, Anamim, Lehabim, Naftu-
him, [14] Patrusim, Kasluhim, dan Kaftorim,
Bansa Kasluhim nyan na kheueh indatu
bansa Filistin.

[15] Aneuëk-aneuëk Kanaan na kheueh
nyang paleng tuha Sidon, dan Het. [16] Dan
Kanaan nyan na kheueh indatu bansa Yebu-
si, Amori, Girgasi, [17] ureuëng Hewi, Arki,
Sini, [18] Arwadi, Semari dan Hamati. Sukée-
sukée bansa Kanaan nyan meusiseu sampoe
án jiôh, [19] sampoe bataih-bataih nanggroe
awaknyan luwah nibak Sidon u seulatan
teutuju u Gerar, sampoe rab troh to Gaza,
dan siblaih utimu teutuju u Sodom, Gomora,
Adma, dan Zeboim, hingga rab trok to Lasa.

[20] Nyan kheueh banmandum keutu-
ronan Ham. Tieb-tieb bansa dan sukée ting-
gai bak nanggroe jih maséng-maséng dan
jipeuguna basa droe jih keudroe.

[21] Sem, aduen Yafet, na kheueh indatu
banmandum bansa Ibrani. [22] Aneuëk-aneuëk
Sem na kheueh Elam, Asyur, Arpakhsad,
Lud dan Aram. [23] Keuturonan Aram na
kheueh peunduduek Us, Hul, Geter dan
Mas. [24] Arpakhsad ayah nibak Selah. Dan
Selah ayah Eber. [25] Eber na teuma dua droe
aneuëk agam; nyang tuha nan jih Peleg, [w]
sabab bak jamén geuh nyan bansa-bansa
nyang na ateueh rhueng donya teubagi-bagi;
nyang keudua nan jih Yoktan. [26] Keutu-
ronan Yoktan na kheueh peunduduek Almo-
dad, Selef, Hazar-Mawet dan Yerah, [27] Ha-
doram, Uzal, Dikla, [28] Obal, Abimael,
Syeba, [29] Ofir, Hawila dan Yobab. Banman-
dum nyan keuturonan Yoktan. [30] Daerah
teumpat tinggai awaknyan meuluah nibak
Mesa u Sefar, na kheueh daerah gunong-gu-
nong siblaih utimu.

[31] Nyan kheueh banmandum keutu-
ronan Sem. Tieb-tieb bansa dan sukée ting-
gai lam nanggroe jih maséng-maséng dan
jipeuguna basa droe jih keudroe.

[32] Banmandum nyan keuturonan Nabi
Nuh, bansa nibak bansa, meunurot gareh
keuturonan awaknyan maséng-maséng.
Awaknyan kheueh nyang peutron bansa-
bansa lam donya nyoe óh ka lheueh seuleu-
soe ié raya nyan.

Meunara Babel

11 Yoh awaiphon, bansa-bansa nyang
na ateueh rhueng donya nyoe na
kheueh saboh bansa dan tutoe basa jipi
saboh teuma. [2] Watée awaknyan jijakmeu-
ranto siblaih utimu, trok kheueh laju bak
saboh darat nyang na di Babilonia, dan
awaknyan pi laju tinggai teutab nibak teum-
pat nyan. [3] Awaknyan laju jimariet sabe
keudroe-droe, "Jak tapeugét batée bata dan
tatot sampoe kreueh." Meunan kheueh
awaknyan jipeuna batée bata keubatée ru-
moh dan ter keungon peuleukék jih. [4] Jipeu-
gah lé awaknyan lagée nyoe, "Jak tapeu-
dong saboh banda nyang meunara jih
manyang meulambong sampoe u langét,
mangat tanyoe meusyeuhu dan hana meu-
crebre bansigom donya."

[5] Dan watée nyan geutron kheueh
TUHAN keu geujak kalon banda dan meuna-
ra nyang jipeugét lé manusia. [6] Laju geupeu-
gah lé Gobnyan, "Awaknyoe saboh bansa

[w] *Peleg:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "teubagi-bagi".

ngon saboh basa, dan nyoe barô nyang phon
nibak reuncana-reuncana awaknyan. Hana
treb le awaknyan teuma hase jipeubuet peue
mantong nyang jigalak. 7 Nyang gét jih bah
kheueh tajak treun ubumoe tajak peukaru
basa awaknyan mangat awaknyan hana ji-
muphom le sidroe ureuëng ngon nyang la-
én." 8 Meunan kheueh cara jih TUHAN geu-
peu crebre manusia nyoe bansigom bumoe.
Dan watée teuka bala nyan awaknyan pih
jipiyoh jipeugét banda nyan. 9 Sabab nyan
kheueh banda nyan geuboh nan Babel,[x]
sabab disinan TUHAN geupeukaru ngon geu-
peucawo basa banmandum bansa, dan nibak
sinan lé TUHAN laju geupeu crebre awak-
nyan bansaboh bumoe.

Keuturonan Sem

(1Taw. 1:24-27)

10 Nyoe kheueh keuturonan Sem. Dua
thon óh ka lheueh teujadi ié raya, watée Sem
ka meu-umu 100 thon, geuh nyan meuteumé
sidroe aneuëk agam nyang geuboh nan Ar-
pakhsad. 11 Óh ka lheueh nyan gobnyan
mantong na udeb 500 thon teuk, dan na
meuteumé aneuëk-aneuëk nyang laén.
12 Watée Arpakhsad ka meu-umu 35
thon, gobnyan meuteumé sidroe aneuëk
agam, nyang geuboh nan Selah. 13 Óh lheu-
eh nyan Arpakhsad mantong na udeb 403
thon teuk, dan na geumeu aneuëk nyang
laén-laén.
14 Watée Selah meu-umu 30 thon, gob-
nyan meuteumé sidroe aneuëk agam, geu-
boh nan Eber. 15 Óh lheueh nyan Selah
mantong udeb 403 thon teuk, dan mantong
geumeu aneuëk nyang laén-laén.
16 Watée Eber meu-umu 34 thon, gob-
nyan na meuteumé aneuëk agam, geuboh
nan Peleg. 17 Óh lheueh nyan Eber mantong
udeb 430 thon teuk, dan na geumeu aneuëk
nyang laén-laén.
18 Watée Peleg meu-umu 30 thon, gob-
nyan na meuteumé aneuëk agam, geuboh
nan aneuëk nyan Rehu. 19 Óh lheueh nyan
Peleg mantong na udeb 209 thon teuk, dan
na meuteumé aneuëk-aneuëk nyang laén.
20 Watée Rehu ka meu-umu 32 thon,
gobnyan na geumeu aneuëk sidroe aneuëk
agam, geuboh nan Serug. 21 Óh lheueh
nyan Rehu mantong udeb 207 thon teuk
dan na meuteumé aneuëk-aneuëk nyang
laén.
22 Watée Serug meu-umu 30 thon, gob-
nyan na geumeu aneuëk sidroe aneuëk agam,
geuboh nan aneuëk nyan Nahor. 23 Óh lheu-
eh nyan Serug mantong udeb 200 thon teuk,
dan geumeu aneuëk lom nyang laén-laén.
24 Watée Nahor meu-umu 29 thon, gob-
nyan na meuteumé sidroe aneuëk agam,
geuboh nan aneuëk nyan Terah. 25 Óh ka
lheueh nyan Nahor mantong na udeb 119
thon teuk, dan na meuteumé aneuëk-aneuëk
nyang laén.
26 Óh ka Terah meu-umu 70 thon, gob-
nyan na meuteumé lhée droe aneuëk agam,
geuboh nan aneuëk-aneuëk geuh nyan na
kheueh, Brahim, Nahor dan Haran.

Keuturonan Terah

27 Nyoe kheueh keuturonan Terah: Te-
rah ayah Brahim, Nahor dan Haran. Haran
na aneuëk agam, nan aneuëk nyan Lot.
28 Haran meuninggai di gampông droe
geuh, nyang nan gampông nyan Ur di Babi-
lonia, watée ayah gobnyan mantong udeb.
29 Brahim laju meukawen ngon Sarai, dan
Nahor meukawen ngon Milka aneuëk inong
Haran. Haran mantong na aneuëk agam
nyang laén nyang nan jih Yiska. 30 Sarai
nyan balui hana jitem meu-aneuëk.
31 Terah laju jitinggai banda Ur di Babi-
lonia meusajan-sajan ngon Brahim aneuëk
gobnyan, Lot cucoe gobnyan, dan sarai
meulintée gobnyan, peurumoh Brahim.
Gobnyan kana niet keuneuk jak u nanggroe
Kanaan. Teuma watée gobnyan ka trok u
Haran, awaknyan laju tinggai teutab disinan.
32 Dan bak teumpat nyan cit teuma Terah
meuninggai donya lam umu 205 thon.

Brahim geutawök lé Po teu Allah

12 TUHAN meufeureuman ubak Bra-
him, "Gata tinggai kheueh nang-
groe gata, waréh kawöm gata dan rumoh
ayah gata, dan gata jak kheueh laju u nang-
groe nyang teuma Ulôn tunyok ubak gata.
2 Ulôn teuma Lôn bri ubak gata keuturonan
nyang le dan Lôn peujeuet keuturonan gata
nyan keu bansa-bansa nyang rayeuk. Ulôn
teuma Lôn bri beureukat ubak gata dan Lôn
peumeusyeuhu nan gata bansigom donya,
akhé jih gata teuma jeuet keubeureukat.
3 Ulôn teuma Lôn bri beureukat keu
ureuëng-ureuëng nyang bri
beureukat ubak gata

[x] *Babel:* lam basa Ibrani haba nyoe teudeungoe jih lagée haba nyang makna jih "keng keueng".
12:1: Kis. 7:2-3, Ibr. 11:8 **12:3**: Gal. 3:8

dan Lôn kutok ureuëng-ureuëng
nyang kutok gata.
Dan sabab gata
Ulôn teuma Lôn bri beureukat
ubak banmandum bansa nyang na
di ateueh bumoe."[y]

4-5 Brahim ka meu-umu 75 thon watée geutinggai Haran, lagée nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan. Brahim geujak u tanoh Kanaan meusajan-sajan ngon Sarai peurumoh gobnyan, dan Lot aneuk kumuen gobnyan, meunan cit banmandum hareuta beunda gobnyan dan namiet-namiet nyang geuteumé watée di Haran.

Óh watée awaknyan ka troh u Kanaan, 6 Brahim laju geujak-jak bansaboh tanoh nyan sampoe gobnyan trok nibak-bak kayée keuramat di More, na kheueh teumpat iébadat di Sikhem. (Bak watéenyan ureuëng Kanaan mantong geutinggai nibak tanoh nyan.) 7 TUHAN geupeuleumah droe ubak Brahim dan laju geumeufeureuman ubak gobnyan, "Nyoe kheueh nanggroe nyang teuma Ulôn bri keu keuturonan gata." Dan Brahim laju geupeudong saboh miseubah nibak teumpat nyan keu TUHAN nyang ka geupeuleumah droe ubak gobnyan. 8 Óh lheueh nyan gobnyan laju geujak lom u bagian seulatan, u daerah meubukét dibagian timu banda Betel, dan laju geupeudong khimah lamkawan Betel ngon banda Ai: Betel siblaih ubarat dan Ai siblaih utimu, meunan cit bak teumpat nyan gobnyan geupeudong miseubah dan geuseumah TUHAN. 9 Óh lheueh nyan gobnyan geujak lom nibak teumpat nyang saboh uteumpat nyang laén, teupeukeu ubagian seulatan tanoh Kanaan.

Brahim di nanggroe Meusé

10 Teuma watée nyan di Kanaan teungoh teuka musém deuk nyang lumpah gawat, sampoe Brahim geujak leubeh jiôh lom ubagian seulatan, u nanggroe Meusé mangat jeuet geutinggai disinan sampoe beuncana nyan habéh. 11 Watée gobnyan keuneuk geuliengkeu bataih nanggroe dan geutamong u nanggroe Meusé, geupeugah kheueh lé gobnyan ubak Sarai meurumoh geuh nyan, "Gata lagak that, wahei peurumoh lôn. 12 Meunyoe gata jingieng lé ureuëng Meusé, awaknyan laju jipike bahwa gata na kheueh peurumoh ulôn dan ulôn laju jipoh maté dan gata jipeubiyeu udeb. 13 Teuma nyang gét gata peugah mantong bahwa gata na kheueh adoe ulôn mangat ulôn jipeubiyeu udeb dan jipeusaneut ulôn seucara gét sabab na gata." 14 Dan beutôi that, watée Brahim ka geuliengkeu bataih nanggroe dan laju trok u nanggroe Meusé, lé ureuëng Meusé laju jikalon bahwa Sarai nyan gagah lumpah na. 15 Na padub droe peugawée meuligoe jingieng inong nyan dan laju jijak peugah ubak raja pakriban gagah jih ureuëng inong nyan; sabab nyan Sarai nyan laju jiba ubak meuligoe raja. 16 Deumi Sarai, raja geupeutimang Brahim seucara gét dan geubri ubak gobnyan namiet-namiet, kawan bubiri dan kawan kaméng, leumô, keuleudée dan unta.

17 Teuma sabab raja geucok Sarai, TUHAN laju geupeutreun peunyakét nyang lupah parah ateueh raja nyan meunan cit ubak ureuëng-ureuëng nyang na lam meuligoe raja. 18 Laju raja geucok Brahim dan geutanyong ubak gobnyan, "Peue nyang ka tapeubuet ateueh ulôn nyoe? Pakon hana gata peugah bahwa inong nyan peurumoh gata? 19 Pakon gata peugah jihnyan adoe gata dan gata peubiyeu inong nyan ulôn cok keupeurumoh lôn? Nyoe pat jih, peurumoh gata, cok laju dan gata jak laju keudeh!" 20 Raja laju geupeutreun titah ubak siladum peugawée gobnyan, dan awaknyan laju jipeuteubiet Brahim nibak nanggroe nyan meusajan-sajan ngon peurumoh gobnyan dan banmandum atra milék gobnyan.

Brahim dan Lot meuaséng

13 Brahim laju geutinggai nanggroe Meusé dan geujak laju u arah utara, geupeukeu u bagian seulatan Kanaan meusajan ngon peurumoh gobnyan meunan cit banmandum atra milék gobnyan, meunan cit deungon Lot geuba sajan. 2 Brahim biet-biet ka jeuet keu ureuëng kaya; bak gobnyan na bubiri, kaméng, leumô, pirak dan méuh. 3 Teuma geujak kheueh laju gobnyan nibak saboh teumpat u teumpat nyang laén, geutuju u Betel. Laju trok u daerah lamkawan Betel ngon Ai, bak teumpat keuramat teumpat yoh masa ilée gobnyan geupeudong khi-

[y] *Dan sabab ... bansa di ateueh bumoe;* atawa Banmandum bansa teuma jimeulakée ubak Ulôn mangat Lôn bri beureukat awaknyan lagée nyang ka Ulôn bri beureukat ateueh gata.
12:7: Kis. 7:5, Gal. 3:16 **12:13:** Keuj. 20:2, 26:7

mah 4 dan geupeudong miseubah. Bak
teumpat nyan gobnyan geuseumah TUHAN.
5 Lot na cit keuluwarga meunan cit deu-
ngon namiet dan bubiri, kaméng dan leumô
na bak gobnyan. 6 Sabab nyan tanoh nyang
na disinan hana seb blang naleueng keu
eumpeuen beulatang peulara awaknyan
mandua, sabab beulatang peulara awaknyan
jai lumpah na. 7 Lam keuadaan nyang lagée
nyan, ditukang rabe beulatang peulara Bra-
him ngon tukang rabe beulatang peulara Lot
sabe lam karu dan meudakwa. (Bak watée-
nyan ureuëng Kanaan dan ureuëng Feris
mantong tinggai bak tanoh nyan.)
8 Geupeugah lé Brahim ubak Lot, "Ta-
nyoe nyoe meusyedara, hana gét meunyoe
ureuëng gata ngon ureuëng ulôn jimeudak-
wa. 9 Sabab nyan, nyang gét jih tameuaseng.
Gata piléh kheueh bagian toh tanoh nyoe
nyang gata galak. Meunyoe gata cok nyang
blah nyoe, ulôn cok nyang blah laén."
10 Lot laju jingieng bansikeulileng nyan,
dan deuh laju jingieng bahwa bansaboh
Pantôn Yordan, sampoe trok u banda Zoar
jai that ié jih, lagée Taman TUHAN [z] atawa
saban lagée tanoh nanggroe Meusé. (Meu-
nan kheueh keuadaan jih sigohlom TUHAN
geupeuhanco banda-banda Sodom dan Go-
mora.) 11 Akhé jih Lot geupiléh banman-
dum Pantôn Yordan nyan, dan geujak laju u
bagian timu. Meunan kheueh akhé jih awak-
nyan bandua meuaséng. 12 Brahim teutab
tinggai di tanoh Kanaan, seudangkan Nabi
Lot geupeudong khimah nibak banda-banda
pantôn sampoe trok bak binéh Sodom.
13 Banda Sodom nyan jiduek lé ureuëng-
ureuëng nyang lumpah jeuhet dan meudesya
ubak TUHAN.

Brahim geuminah u Hebron

14 Óh ka leupah Nabi Lot geujak,
TUHAN meufeureuman ubak Brahim, "Ni-
bak teumpat gata dong nyan, gata ngieng
kheueh beujroh-jroh ujeub-jeub arah;
15 Ulôn teuma Lôn bri ubak gata dan ubak
keuturonan gata banmandum tanoh nyang
gata ngieng nyan mangat jeuet keu atra gata
siumu masa. 16 Ulôn teuma Lôn bri ubak
gata keuturonan nyang lumpah le, sampoe
hana meusidroepi nyang hase jikira keutu-
ronan gata nyan. Pakriban ureuëng hana
hase jikira abée bak tanoh, meunan kheueh
keuturonan gata hana hase jikira. 17 Jinoe-
nyoe, gata tamong dan gata bloh kheueh
bansaboh tanoh nyoe, sabab Ulôn teuma
Lôn bri mandum nyan keugata." 18 Óh lheu-
eh nyan Brahim laju geupinah khimah-khi-
mah gobnyan dan laju geutinggai teutab
ubak binéh dumna bak kayée keuramat
teumpat iébadat di Mamre to ngon Hebron,
dan bak teumpat nyan gobnyan laju geupeu-
dong miseubah keu TUHAN.

Brahim geutulông Nabi Lot

14 Na peuet droe raja, raja-raja nyan
na kheueh: Amrafel nibak Babilo-
nia, Ariokh nibak Elasar, Kedorlaomer ni-
bak Elam, dan Tideal nibak Goyim 2 ban
peuet droe raja nyoe jimuprang jilawan li-
mong droe raja nyang laén, raja-raja nyang
jilawan nyan na kheueh: Bera nibak Sodom,
Birsya nibak Gomora, Syinab nibak Adma,
Semeber nibak Zeboim, dan raja nibak Zela
nyang jihôi Zoar. 3 Ban limong droe raja-
nyan laju sapeupakat dan jipeusapat sidadu
jih di Pantôn Sidim, nyang jinoenyoe nan jih
Laôt Maté. 4 Dua blaih thon treb jih awak-
nyan jikuasa lé Raja Kedorlaomer, teuma
bak thon nyang keu lhée blaih, awaknyan
jibrontak jilawan gobnyan. 5 Bak thon
nyang keu peuet blaih, Kedorlaomer dan
sikutu-sikutu jih teuka ngon sidadu awak-
nyan laju jimuprang akhé jih talo ureuëng
Refaim di Asyterot-Karnaim, ureuëng Zu-
zim di Ham, ureuëng Emim di Syawe-Kir-
yataim, 6 dan ureuëng Hori di gunong-gu-
nong Edom, laju jipeulet awaknyan sampoe
u El-Paran bak binéh padang pasi. 7 Óh
lheueh nyan lé ureuëng-ureuëng nyang peu-
let bunoe jigisa dan jiriwang u En-Mispat
nyang jinoenyoe nan jih Kades. Awaknyan
jipeutaklok banmandum tanoh Amalek dan
jipeutaloe ureuëng Amori nyang na tinggai
di Hazezon-Tamar.
8 Óh lheueh nyan raja-raja nibak So-
dom, Gomora, Adma, Zeboim dan Bela laju
jiatoe baresan sidadu awaknyan di Pantôn
Sidim dan óh lheueh nyan laju jimuprang
9 jilawan raja-raja nibak Elam, Goyim, Ba-
bilonia, dan Elasar; jadi, limong droe raja
jilawan peuet droe raja. 10 Pantônnyan peu-
noh ngon mon aspal, dan watée raja-raja
nibak Sodom dan Gomora jiuseuha keuneuk
jiplueng nibak mideuen prang, awaknyan
laju rhot lam mon-mon aspal nyan. Seu-
dangkan ban lhée droe raja laén hase jipeu-

---

[z] *Taman TUHAN*: teutunyok ubak taman Eden.
13:10: Keuj. 2:10 **13:15:** Kis. 7:5

lheuh droe dan laju jiplueng ugunong-gu-
nong. [11] Ban peuet droe raja nyan meunang,
laju jirampah peue-peue nyang na di Sodom
ngon Gomora, meunan cit ngon peue-peue
nyang na bahan peunajoh habéh jirampah lé
raja peuet droe nyan, óh lheueh nyan laju
jijak. [12] Nabi Lot aneuëk keumuen Brahim
tinggai jih di Sodom, sabab nyan gobnyan
pi jiba lé musoh meusigo ngon banmandum
hareuta beunda.
[13] Teuma na sidroe ureuëng nyang hase
jipeulheuh droe laju jijak peugah hainyan
ubak Brahim, ureuëng Ibrani nyan. Brahim
tinggai bak binéh bak kayée-kayée keura-
mat teumpat iébadat atra Mamre ureuëng
Amori. Mamre dan syedara-syedara gob-
nyan, na kheueh Eskol dan Aner na kheueh
rakan-rakan sikutu Brahim. [14] Watée Bra-
him geudeungoe bahwa aneuëk keumeum
geuh ka jidrob, laju geupeusapat banman-
dum ureuëng nyang na lam khimah-khimah
geuh, na kheueh ureuëng-ureuëng nyang
carông muprang, nyang jeumeulah jih 318
droe, dan laju jipeucrok ban peuet droe raja
nyan sampoe trok u banda Dan. [15] Disinan
Brahim laju geuatoe ureuëng-ureuëng gob-
nyan jeuet jih na padub boh keulompok, óh
watée malam ka teuka laju geuprang musoh
nyan dan dimusoh pih talo. Gobnyan laju
geupeucrok awaknyan sampoe trok u Hoba
siblaih utara banda Damsyik. [16] Brahim ha-
se geucok lom teuma barang-barang nyang
ka jirampah, meunan cit ngon Nabi Lot
ngon banmandum atra gobnyan hase geu-
peuseulamat, ureuëng-ureuëng inong dan
ureuëng-ureuëng teutawan nyang laén ban-
mandum hase geupeubeubaih lom teuma.

Melkisedek jibri beureukat ubak Brahim

[17] Óh ka lheueh geupeutaloe raja Kedor-
laomer ngon raja-raja sikutu jihnyan, Bra-
him laju geuwoe teuma. Dan raja Sodom pih
laju jisambot gobnyan di Pantôn Syawe
nyang nan laén teumpat nyan Pantôn Raja.
[18] Melkisedek, raja Salem, jabatan gobnyan
nyang laén jeuet keu imeum Allah Nyang
Mahamanyang, laju geuba ruti dan anggô
keu Brahim, [19] óh lheueh nyan laju geubri
beureukat ubak Brahim sira geupeugah la-
gée nyoe, "Seumoga Allah Nyang Maha-
manyang, nyang ka geucebta langét ngon
bumoe, geubri beureukat ubak Brahim!
[20] Teupujoe kheueh Allah Nyang Mahama-
nyang, nyang ka geupeumeunang gata ateu-
eh musoh gata." Óh lheueh nyan Brahim
laju geujok keu Melkisedek siper siploh
nibak banmandum barang rampasan nyang
ka geucok lom nyan.
[21] Dan geupeugah kheueh lé raja So-
dom ubak Brahim, "Cok kheueh barang
nyang ka gata reupah nyan, nyang ulôn
lakée bak gata ureuëng-ureuëng ulôn
nyang ka gata cok neupulang lom ubak
ulôn." [22] Geujaweueb lé Brahim, "Ulôn
meusumpah dikeue TUHAN, Allah Nyang
Mahamanyang, nyang cebta langét ngon
bumoe, [23] bahwa ulôn hana lôn cok sapeue
atra gata, bahpi sikrék beuneueng atawa
sikhan taloe silob pih hana lôn cok. Deu-
ngon lagée nyan gata hana jeuet gata
peugah, 'Ulôn kheueh nyang peujeuet Bra-
him nyan kaya raya.' [24] Ulôn hana lôntem
cok sapeue meunyoe nyan keulôn keudroe.
Nyang ulôn tem teurimong peue-peue
nyang ka jingui lé ureuëng lôn keudroe.
Teuma bah kheueh rakan-rakan sikutu lôn,
Aner, Eskol dan Mamre, jicok jeumba
awaknyan."

Janji Allah ngon Brahim

15 Óh lheueh nyan Brahim geuteuri-
mong nyang deuh teukalon dan
geudeungoe laju TUHAN meufeureuman
ubak gobnyan, "Bék gata takot, hei Brahim,
Ulôn teuma Lôn lindong gata nibak sigala
bahaya, dan Ulôn jok keu gata upah nyang
paleng raya."
[2-3] Teuma lé Brahim geupeugah lagée
nyoe, "TUHAN Nyang Mahamanyang,
TUHAN hana geubri aneuëk ubak ulôn.
Ureuëng nyang jeuet keu ahli waréh hareuta
lôn na kheueh Eliezer, namiet ulôn nibak
Damsyik.[a] Teuma, keupeuguna jih TUHAN
geubri upah keu ulôn?"
[4] Óh lheueh nyan Brahim geudeungoe
TUHAN meufeureuman ubak gobnyan, "Bu-
kon namiet gata nyang teuma jeuet keu ahli
waréh hareuta gata nyan, nyang jeuet ahli
waréh atra gata nyan na kheueh aneuëk
agam gata keudroe." [5] TUHAN geuba Bra-
him uluwa dan laju geupeugah ubak gob-
nyan, "Tangah kheueh ulangét, dan gata
kalon kheueh bintang-bintang nyang na di-
sinan, cuba kheueh gata itong padub na
jeumeulah jih bintang nyan banmandum;

[a] *Ureuëng... Damsyik,* Ibrani jih hana trang.
14:18-20: Ibr. 7:1-10 **15:5:** Rm. 4:18, Ibr. 11:12

dan lagée bintang nyang le nyan kheueh
teuma na keuturonan gata."
6 Brahim meuiman ubak TUHAN, dan
sabab nyan kheueh TUHAN geuteurimong
gobnyan sibagoe ureuëng nyang peugalak
até Gobnyan.
7 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man lom ubak gobnyan, "Ulôn kheueh
TUHAN, nyang ka Lôn pimpén gata mangat
gata teubiet nibak nanggroe Ur di Babilonia,
keu teubri tanoh nyoe ubak gata jeuet keu
hak milék gata."
8 Teuma geutanyong lé Brahim, "Ya,
TUHAN Nyang Mahamanyang, pakriban jeu-
et lôn teupeu bahwa tanoh nyan jeuet keu-
milék ulôn?"
9 Geujaweueb lé TUHAN, "Cok kheueh
keu Ulôn saboh leumô inong, saboh ka-
méng inong dan saboh teuk kaméng agam,
maséng-maséng atra nyan meu-umu lhée
thon, meunan cit gata cok saboh cicém
teukukur dan saboh teuk cicém mirah
pati." 10 Laju Brahim geucok banmandum
beulatang nyan keu Po teu Allah. Leumô,
kaméng dan bubiri nyan maséng-maséng
atra nyan geuplah dua, dan sie-sie nyang
teuplah nyan laju geukeubah meuatoe dua
boh baréh lam keuadaan meuhadab keu.
Teuma meunyoe cicém-cicém nyan hana
geuplah. 11 Ateueh eungkot sia nyan laju
jidong lé cicém-cicém nyang pajoh bang-
ke, teuma Brahim laju geuparöih cicém-
cicém nyan.
12 Watée mata uroe ka jipeuphon lhob
lam tanoh, Brahim laju teuéh sampoe teu-
ngét hana geutée droe. Ngon hana geusang-
ka-sangka Brahim nyan ka jiteuka rasa
teumakot nyang luwa biasa. 13 TUHAN meu-
feureuman ubak gobnyan, "Ingat kheueh,
keuturonan gata teuma jeuet ureuëng aséng
di nanggroe laén; awaknyan teuma jeuet
keunamiet di nanggroe nyan dan jipeunami-
et peuet reutoh thon treb jih. 14 Teuma bansa
nyang peunamiet keuturonan gata nyan teu-
ma Lôn huköm dan bak watée keuturonan
gata jitinggai nanggroe nyan, awaknyan teu-
ma jiba hareuta nyang jai lumpah na. 15 Gata
keudroe teuma meuteumé umu nyang pa-
nyang; gata maté deungon teunang, dan laju
jipeutamong lam jrat. 16 Óh ka lheueh trok
bak peuet boh keuturonan, aneuëk cucoe
gata teuma jiriwang keunoe, sabab Ulôn
hana Lôn use ureuëng Amori sigohlom
awaknyan biet-biet that ka jeuet keu
ureuëng jeuhet sampoe peureulée teu-
huköm."
17 Watée uroe ka malam, hana teusang-
ka-sangka teuka saboh anglo nyang meu-
asab dan suwa nyang hu meucahya, dan
atranyan laju jijak bak eungkot-eungkot sie
nyan. 18 Bak watée nyan TUHAN Allah laju
geupeugét peujanjian ngon Brahim. Feureu-
man TUHAN, "Ulôn meujanji teuma Lôn bri
ubak keuturonan gata banmandum tanoh
nyoe, phon nibak bataih nanggroe Meusé
sampoe troh u Krueng Efrat, 19 jitamong cit
keunan tanoh ureuëng-ureuëng Keni,
Kenas, Kadmon, 20 Het, Feris, Refaim,
21 Amori, Kanaan, Girgasi dan Yebus."

Hagar dan Ismail

16 Sarai, peurumoh Brahim, gohlom
cit meu-aneuëk. Teuma gobnyan na
sidroe namiet ureuëng Meusé, sidroe aneuëk
dara nyang nan jih Hagar. 2 Sarai geupeugah
ubak Brahim, "TUHAN hana geubri keu-
mungkenan ulôn nyoe meuteumé lôn peu-
lahé aneuëk. Sabab nyan, nyang gét jih
droeneueh éh ngon namiet ulôn nyoe.
Mungken jihnyoe jeuet jipeulahé aneuëk
keu ulôn." Brahim situju lagée nyang guyue
lé Sarai. 3 Meunan kheueh Hagai geubri
Sarai ubak Brahim mangat jeuet geucok keu
selir. Bak watée nyan Brahim kana siploh
thon di Kanaan. 4 Brahim laju geuéh ngon
Hagar, dan inong nyan pih mume. Teuma
watée Hagar jiteupeue bahwa gobnyan ka
mume, gobnyan ka jeuet keu ureuëng som-
bong dan geuanggab enteng ubak Sarai.
5 Dan Sarai geupeugah ubak Brahim,
"Ulôn ka lôn jok Hagar namiet ulôn keu
droeneueh, dan yoh ka jiteupeue bahwa jih
nyan ka mume, laju jianggab enteng ateueh
lôn. Nyan salah droeneueh.[b] Bah kheueh
TUHAN nyang peuputôh peukara nyoe ulôn
ngon droeneueh."
6 Jaweueb Brahim, "Ka jeuet meunyoe
meunan, jihnyan namiet gata dan gata jeuet
gata peubuet peue mantong ateueh jih-
nyan." Dan Sarai pi laju ji-iélanya Hagar
nyan, sampoe Hagar laju jipeuplueng droe.
7 Malaikat TUHAN laju geujak meurum-
pok ngon Hagai bak binéh mata ié dipadang
pasi Sur. 8 Geupeugah lé malaikat nyan,

---

[b] *Nyan salah droeneueh* atawa Kira jih gata meudeurita. sabab gata peubuet nyang salah nyoe ateueh ulôn.
15:6: Rm. 4:3. Gal. 3:6, Yak. 2:23 **15:12:** Ayb. 4:13, 14 **15:13:** Keu. 1:1-14, Kis. 7:6 **15:14:** Keu. 12:40-41, Kis. 7:7 **15:18:** Kis. 7:5

"Hagar, namiet Sarai, gata rot pane dan ho
gata keuneuk jak?"
Jaweueb Hagar, "Ulôn plueng nibak
Sarai, pocut lôn."
9 Jaweueb malaikat nyan, "Woe kheueh
ubak pocut gata dan peutimang kheueh jih-
nyan." 10 Dan geupeugah lom lé malaikat
nyan, "Ulôn teuma lôn bri keu gata aneuëk
cucoe nyang le, sampoe hana meusidroe
ureuëng pih nyang hase jikira awaknyan.
11 Hana treb le gata teuma tapeulahé sidroe
aneuëk agam; gata boh kheueh nan aneuëk
nyan Ismail,[c] sabab TUHAN ka geudeungoe
su gata mo. 12 Teuma aneuëk gata nyan
udeb lagée keuleudée kleut; jihnyan teuma
jilawan ureuëng toh mantong, dan soe man-
tong ureuëng jilawan. Jihnyan teuma udeb
keudroe dan jiôh teuaseng nibak banman-
dum waréh kawöm jih."
13 Hagar laju jikheun lam até geuh, "Peu
kheueh beutôi ka ulôn ngieng Allah nyang
geupakoe lôn?" Teuma óh lheueh nyan laju
geupeugah nan TUHAN, nyang ka geumeu-
tutoe ngon gobnyan, "Allah geupakoe."
14 Nyang kheueh sabab jih ureuëng jipeugah
mon lamkawan Kades ngon Bered nyan,
"Mon Gobnyan Nyang Udeb Nyang Pakoe
Ulôn."
15 Óh lheueh nyan Hagar laju geupeula-
hé sidroe aneuëk agam, dan Brahim, ayah
gobnyan, geuboh nan aneuëk nyan Ismail.
16 Bak masanyan Brahim ka meu-umu lapan
ploh nam thon.

Meukatan sibagoe tanda peujanjian

17 Watée Brahim ka meu-umu si-
kureueng ploh sikureueng thon,
TUHAN geupeuleumah droe ubak gobnyan
sira meufeureuman lagée nyoe, "Ulôn
kheueh Allah Nyang Mahakuasa. Taát
kheueh bak Ulôn dan peubuet kheueh lagée
nyang Ulôn lakée. 2 Ulôn teuma Lôn ikat
janji ngon gata dan Ulôn bri ubak gata
keuturonan nyang le." 3 Dan geusujut kheu-
eh Brahim, óh lheueh nyan Allah meufeu-
reuman lom, 4-5 "Nyoe kheueh janji Ulôn
nyang Ulôn peugét ngon gata: Ulôn meujan-
ji bahwa gata teuma jeuet keu bapak indatu
bansa-bansa. Ngon sabab nyan nan gata
bukon le Brahim, teuma Lôn gantoe jeuet
keu Ibrahim.[d] 6 Ulôn teuma kubri ubak gata
aneuëk cucoe nyang le, dan lamkawan
awaknyan teuma na nyang jeuet keu raja-ra-
ja. Keuturonan gata jai lumpah na, sampoe
awaknyan jeuet keu bansa-bansa.
7 Ulôn teuma Lôn peupeunoh janji Lôn
ubak gata dan ubak keuturonan gata, tron-
muron, dan janji Lôn nyan keukai. Ulôn
teuma jeuet keu Allah gata dan Allah keutu-
ronan gata. 8 Ulôn teuma Lôn bri ubak gata
dan ubak keuturonan gata, tanoh nyoe,
nyang saát nyoe gata duek sibagoe ureuëng
aséng. banmandum tanoh Kanaan teuma
jeuet keumilék aneuëk cucoe gata siu-
mu masa dan Ulôn jeuet keu Allah awak-
nyan."
9 Allah meufeureuman lom ubak Nabi
Ibrahim, "Gata pih harôh seutia ubak peu-
janjian nyoe, bah kheueh gata meunan cit
ngon keuturonan gata tronmuron. 10 Gata
dan banmandum keuturonan gata nyang
agam harôh meukatan. 11-12 Phon saát nyoe
gata harôh gata peukatan aneuëk manyak
gata nyang agam nyang meu-umu lapan
uroe, meunan cit namiet nyang lahé diru-
moh gata atawa namiet nyang gata bloe.
Katan nyan sibagoe tanda Ulôn ngon gata.
13 Soe mantong ureuëng harôh meukatan,
dan nyan sibagoe tanda lahériyah keu teutu-
nyok bahwa peujanjian Ulôn ngon gata na
kheueh keukai. 14 Soe mantong ureuëng
agam nyang hana meukatan hana le teu
anggab anggota umat Ulôn sabab jihnyan
hana jimumat ubak peue nyang ka Ulôn
peujanji."
15 Óh lheueh nyan Allah meufeureuman
ubak Nabi Ibrahim, "Gata hana jeuet le gata
hôi peurumoh gata Sarai; pon saát nyoe nan
inong gata nyan Sara. 16 Ulôn teuma Lôn bri
beureukat ubak jih nyan dan jihnyan teuma
jipeulahé sidroe aneuëk agam nyang teuma
Ulôn bri ubak gata. Biet, Ulôn teuma Lôn
bri beureukat ubak Sara, dan jihnyan jeuet
keu ma indatu bansa-bansa. Lamkawan
keuturonan jihnyan teuma na raja-raja."
17 Dan geusujut kheueh laju Nabi Ibra-
him, teuma gobnyan teukém watée geupike,
"Panena mungken sidroe ureuëng agam
nyang ka meu-umu sireutôh thon nyoe meu-
teumé aneuëk? Dan panena mungken Sara
jipeulahé aneuëk bak umu sikureueng ploh
thon?" 18 Dan geupeugah kheueh lé gob-
nyan ubak Allah, "Bah kheueh Nabi Ismail
mantong nyang jeuet keu ahli waréh lôn."

[c] *Nabi Ismail:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih: "Po teu Allah geudeungoe". [d] *Nabi Ibrahim:* Nan nyoe lam basa Ibrani teudeungoe jih lagée haba nyang makna jih "Bapak indatu meubagoe bansa".
16:15: Gal. 4:22 **17:5:** Rm. 4:17 **17:7:** Luk. 1:55 **17:8:** Kis. 7:5 **17:10:** Kis. 7:8, Rm. 4:11

19 Jaweueb Allah, "Hán jeuet. Sara peu-
rumoh gata teuma jipeulahé sidroe aneuëk
agam dan gata boh nan jih Ishaq. [e] Ulôn
teuma seutia ubak peujanjian Lôn ngon
aneuëk nyan dan ngon keuturonan gata siu-
mu masa. Peujanjian nyan keukai. 20 Dan
teuma Ulôn peukabul peue nyang gata lakée
keuhai Nabi Ismail. Sabab nyan jihnyan teu-
ma Lôn bri beureukat dan Lôn bri keutu-
ronan nyang le. Jihnyan teuma jeuet keu
indatu dua blaih boh ulée sukée, dan keutu-
ronan jih Lôn peujeuet saboh bansa nyang
rayeuk. 21 Teuma peujanjian Ulôn teuma
Lôn ikat ngon Nabi Ishaq, aneuëk gata nyang
teuma jipeulahé lé Sara peurumoh gata, thon
ukeu kira-kira watée jih lagée nyoe." 22 Óh
ka lheueh geupeugah lagée nyan, Allah laju
geutinggai Nabi Ibrahim disinan.

23 Bak uroe nyan cit teuma, Nabi Ibra-
him geutaát ubak Po teu Allah laju geujak
peukatan aneuëk gobnyan Nabi Ismail, dan
banmandum ureuëng agam nyang na lam
rumoh gobnyan, meunan cit namiet-namiet
nyang lahé dirumoh gobnyan atawa nyang
geubloe banmandum nyan geupeukatan.
24 Nabi Ibrahim ka meu-umu sikureueng
ploh sikureueng thon watée gobnyan teu-
peukatan 25 dan Nabi Ismail aneuëk gob-
nyan ka meu-umu lhée blaih thon. 26 Awak-
nyan teupeukatan bak uroe nyang saban,
27 meusajan-sajan ngon banmandum namiet
Nabi Ibrahim.

Po teu Allah geumeujanji sidroe aneuëk agam keu Nabi Ibrahim

18 TUHAN geupeuleumah droe ubak
Nabi Ibrahim bak binéh bak-bak
kayée keuramat teumpat iébadat di Mamre.
Bak watée nyan uroe tutong lumpah na, dan
Nabi Ibrahim teungoh geuduek-duek bak
babah pintoe khimah gobnyan. 2 Watée gob-
nyan geubeuôt ulée geuh, leumah laju geu-
kalon na lhée droe ureuëng ka teudong
dikeue gobnyan. Nabi Ibrahim lagée geup-
lueng geujak sambot awaknyan. Sira geusu-
jut 3 laju geupeugah, "Teungku, teungku,
bék neuliengkeu khimah ulôn sigohlom
droeneueh piôh bak teumpat lôn; neupeu
idhin kheueh ulôn mangat jeuet lôn peuti-
mang Teungku. 4 Bah kheueh lôn jakcok ié
mangat jeuet lôn rhah gaki Teungku. Deu-
ngon galak até lôn peusila Teungku neupiôh
hék yueb bak kayée nyoe. 5 Ulôn teuma lôn
peuhidang peunajoh meusikada, mangat
teungku-teungku meuteumé teunaga barô
keuneujak lom teuma. Teungku-teungku ka
neuhoreumat ulôn, deungon neupiôh bak
rumoh ulôn nyoe."



Saboh khimah keuluwarga (18:1)

[e] *Nabi Ishaq:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "gobnyan jikém".
18:2a: Ibr. 13:2

Jaweueb awaknyan, "Teurimong gaséh
ateueh keugét até gata. Kamoe teuma kamoe
piôh."
6 Reujang that-that Nabi Ibrahim geuta-
mong lam khimah sira geupeugah ubak Sarai
peurumoh geuh nyan, "Bubagaih, gata cok
laju saboh eumpang teupông nyang paleng
gét, dan gata peugét laju ruti bulat." 7 Óh
lheueh nyan laju geuplueng ubak beulatang
peulara gobnyan, deungon sigab laju geucok
saboh aneuëk leumô nyang teumbon dan
nyang leumpok asoe jih, óh ka lheueh geu-
cok atranyan banmandum laju geujok ubak
namiet geuh, lé namiet geuhnyan laju jipeu-
saneut deungon bagaih that. 8 Óh ka lheueh
nyan Nabi Ibrahim laju geucok mom jih, ulée
mom, dan eungkot sie nyang ka lheueh teu-
taguen nyan, mandum nyan laju geuhidang
ubak jamé-jamé geuh nyang kana jiduek
yueb bak kayée nyan. Teungoh awaknyan
makheun, Nabi Ibrahim keudroe nyang peu-
timang awaknyan yueb bak kayée nyan.
9 Óh lheueh nyan awaknyan geuta-
nyong, "Pat peurumoh gata, Sara nyan?"
"Na lam khimah," jaweueb Nabi Ibra-
him.
10 Sidroe nibak awaknyan laju geupeu-
gah, "Sikureueng buleuen teuk[f] Ulôn teuma
lôn gisa. Dan bak watée nyan Sara peuru-
moh gata teuma jipeulahé sidroe aneuëk
agam."
Bak watée nyan Sara teungoh geudeu-
ngoe peue nyang jipeugah lé ureuëng nyan,
Sara na dikeue pintoe khimah dilikot jamé,
watée ureuëng nyang peugah haba. 11 Nabi
Ibrahim dan Sara ka tuha that, dan Sara ka
hana le jiteuka he. 12 Sabab nyan kheueh
Sara teukém lam até geuh sira geupeugah,
"Ulôn nyang ka tuha dan layée lagée nyoe,
panena mungken lôn meujimak lom ngon
lakoe lôn? – Dan dilakoe lôn pih ka tuha
saban lagée lôn."
13 Dan TUHAN laju geutanyong ubak
Nabi Ibrahim, "Pakon Sara jikém dan jiragu
peu kheueh jihnyan mantong hase jipeulahé
aneuëk bak masa tuha jih? 14 Hana sapeue
pih nyang mustahe nibak TUHAN, lagée
nyang ka lheueh Ulôn peugah bunoe, si-
kureueng buleuen teuk Ulôn teuma kuri-
wang keunoe. Dan bak watée nyan Sara
teuma jipeulahé sidroe aneuëk agam."
15 Sabab Sara teumakot, laju geubantah,
geupeugah lé Sara, "Ulôn hana lôn kém."
Geujaweueb lé TUHAN, "Beutôi, bunoe
gata kém."

Nabi Ibrahim geulakée amphon keu Sodom

16 Óh lheueh nyan ban lhée droe jamé
bunoe laju geujak sira geu intat lé Nabi
Ibrahim. Dan trok kheueh laju awaknyan
bak saboh teumpat nibak teumpat nyan
awaknyan hase geukalon Sodom. 17 TUHAN
geupeugah lam até geuh, "Ulôn hana Lôn
som ubak Nabi Ibrahim peue nyang harôh
Ulôn peubuet. 18 Seudangkan keuturonan
jih teuma jeuet keu bansa nyang meukuasa
dan bansa nyang paleng rayeuk? Bukon
kheueh sabab na jih nyan, banmandum ban-
sa nyang na ateueh rhueng bumoe nyoe ka
Ulôn bri beureukat?[g] 19 Jihnyan ka Ulôn
piléh mangat jipeurintah ubak aneuëk-
aneuëk jih dan ubak keuturonan jih mangat
jitaát ubak Ulôn dan jipeubuet peue-peue
nyang gét dan ade. Meunyoe hainyan awak-
nyan peubuet, peue-peue nyang ka Ulôn
meujanji ngon Nabi Ibrahim teuma Lôn
peusampoe."
20 Dan meufeureuman lom TUHAN keu
Nabi Ibrahim, "Na tudohan nyang paleng
brat ateueh Sodom dan Gomora, dan keubit
desya awaknyan raya lumpah na. 21 Sabab
nyan kheueh Ulôn keuneuk tron keudeh
keuneuk jak pareksa peu kheueh banman-
dum tudohan nyang Ulôn deungoe nyan
beutôi atawa hana?"
22 Dan óh lheueh nyan dua droe nibak
jamé-jamé nyan laju geujak u Sodom, teuma
TUHAN mantong tinggai meusajan ngon Na-
bi Ibrahim. 23 Nabi Ibrahim laju geupeurab
ubak TUHAN sira geutanyong lagée nyoe,
"Peu kheueh beutôi TUHAN keuneuk peubi-
nasa ureuëng nyang hana meusalah meusa-
jan-sajan ngon ureuëng nyang meusalah?
24 Seukira jih na limong ploh droe nyang
hana meusalah lam banda nyan, peu kheueh
bansaboh bansa nyan TUHAN peubinasa cit
teuma? Peu kheueh hana TUHAN peuam-
phon mangat nyang limong ploh droe nyan
seulamat? 25 Bék kheueh ureuëng-ureuëng
nyang hana meusalah nyan teupoh maté
meusajan ngon ureuëng nyang salah. Bék

[f] *Sikureueng buleuen teuk* atawa Thon ukeue nibak watée lagée nyoe. [g] *Banmandum bansa ... Ulôn bri beureukat* atawa banmandum bansa teuma jimeulakée ubak Ulôn mangat Ulôn Lôn bri beureukat awaknyan lagée nyang ka Lôn bri beureukat jihnyan.

18:10: Rm. 9:9 **18:12:** 1Ptr. 3:6 **18:14:** Luk. 1:37

TUHAN! Sabab meunyoe hainyan TUHAN
peubuet, ureuëng nyang hana meusalah pas-
ti jihuköm meusajan-sajan ngon ureuëng
nyang meusalah. Panena mungken hakém
seumeusta álam nyoe geupeubuet nyang ha-
na ade!"
26 TUHAN meufeureuman, "Seukira jih
na Lôn teumé limong ploh droe ureuëng
nyang hana meusalah di Sodom, teuma Lôn
peuamphon bansaboh banda nyan deumi
awaknyan."
27 Geutanyong lom lé Nabi Ibrahim,
"Peuamphon kheueh ateueh keubeuranian
lôn-ulôn sambong haba geutanyoe nyoe,
TUHAN. Ulôn nyoe na kheueh manusia, dan
hana hak keu lôn peugah sapeue-sapeue.
28 Teuma mungken na peuet ploh limong
droe nyang hana meusalah, bukon limong
ploh droe. Peu kheueh deungon lagée nyan
TUHAN teutab neupeuhanco bansaboh banda
nyan sabab seuliseh jih cit limong droe
sagai?"
TUHAN meufeureuman, "Banda nyoe
hana Ulôn peuhanco meunyoe Lôn teumé
disinan peuet ploh limong droe nyang hana
meusalah."
29 Nabi Ibrahim geupeugah lom, "Pak-
riban meunyoe peuet ploh droe nyang na
ureuëng nyang hana meusalah?"
Feureuman TUHAN ubak Nabi Ibrahim,
"Deumi nyang peuet ploh droe nyang hana
meusalah nyan, banda nyan Ulôn peuseu-
lamat."
30 Nabi Ibrahim geupeugah lom, "Bék
neubeungéh beuh, TUHAN, meunyoe ulôn
meututoe lom. Pakriban meunyoe nyang ha-
na meusalah nyan cit lhée ploh droe sagai?"
Feureuman TUHAN ubak Nabi Ibrahim,
"Meunyoe na Ulôn teumé lhée ploh droe
nyang hana meusalah lam banda nyan, niet
Ulôn keuneuk peuhanco banda nyan Ulôn
peubateu."
31 Geupeugah lom lé Nabi Ibrahim,
"Neupeu amphon kheueh ulôn ateueh keu-
ajaman babah lôn nyoe lôn meututoe lom
ngon Droeneueh. Ya TUHAN, pakriban meu-
nyoe nyang hana meusalah nyan cit dua
ploh droe sagai?"
Feureuman TUHAN ubak Nabi Ibrahim,
"Meunyoe na Ulôn teumé dua ploh droe
lam banda nyan nyang hana meusalah, teu-
ma banda nyan hana Lôn peuhanco."
32 Akhé jih Nabi Ibrahim geupeugah
lom, "Bék beungéh ya TUHAN, sigoe teuk
lôn peugah haba ngon Droeneueh. Pakriban
meunyoe na ureuëng nyang meusalah cit
siploh droe sagai?"
Feureuman TUHAN ubak Nabi Ibrahim,
"Meunyoe na siploh droe nyang hana meu-
salah, banda nyan hana Ulôn peuhanco."
33 Óh ka lheueh seuleusoe TUHAN geumeu-
feureuman ubak Nabi Ibrahim, TUHAN laju
geujak dan Nabi Ibrahim pih laju geuwoe u
rumoh gobnyan.

Desya Sodom

19 Óh lheueh geumeujamé bak Nabi
Ibrahim, bandua droe malaikat
nyan laju geujak u Sodom dan trok keunan
watée ka malam. Nabi Lot teungoh geudu-
ek-duek bak babah pintoe geureubang ban-
da, dan watée geukalon mandua droe malai-
kat nyan, laju geubeudôh keugeujak sambot
awaknyan, 2 óh ban trok keunan laju geu-
peugah, "Teungku-teungku, neutamong la-
ju lam rumoh lôn. Teungku bandua droe
jeuet neurhah gaki dan neumudom bak ru-
moh lôn. Singoh beungoh, beunyoe neutem,
Teungku-teungku jeuet neubeudôh banbeu-
ngoh that keu neujak lom teuma."
Teuma geujaweueb lé malaikat dua droe
nyan, "Teurimong gaséh, bah kheueh ka-
moe mudom disinoe mantong, bak blang
banda."
3 Nabi Lot laju geulakée ngon meuharab
that-that, dan akhé jih mandua droe malaikat
nyan laju geutamong lam rumoh Nabi Lot
nyan. Nabi Lot laju geuhidang peunajoh
nyang mangat that-that sira geutot ruti bube
nyang séb, dan óh lheueh nyan awaknyan pi
laju geumakheun.
4 Teuma sigohlom mandua droe jamé
nyan geujak éh, ureuëng-ureuëng Sodom
laju jikeupong rumoh Nabi Lot nyan. Ban-
mandum ureuëng agam nyang na lam banda
nyan, bah kheueh nyan nyang tuha meunan
cit nyang muda, na disinan. 5 Awaknyan
jitawök ubak Nabi Lot sira jitanyong, "Di-
pat ureuëng-ureuëng nyang banteuka dan
jimudom di rumoh gata? Peujok laju awak-
nyan ubak kamoe, mangat jeuet kamoe
meugumpôi ngon awaknyan!"
6 Nabi Lot laju geuteubiet nibak rumoh
geuh, dan óh ka lheueh geutob pintoe, 7 laju
geupeugah ubak ureuëng-ureuëng Sodom
nyang ka jikeulileng rumoh geuh nyan,
"Syedara-syedara lôn banmandum, ulôn la-
kée ngon peunoh harab, bék kheueh gata

19:5-8: Hak. 19:22-24

peubuet hai-hai nyang jeuhet lagée nyan!
8 Deungoe kheueh ulôn peugah, ulôn na
aneuëk dara dua droe dan mantong peura-
wan. Bah kheueh ulôn jok aneuëk nyan
ubak gata dan gatanyoe banmandum jeuet
gata peubuet ban galak droe ateueh aneuëk
ulôn mandua nyan. Asai bék sagai-sagai
gata peukaru jamé ulôn nyoe; sabab ulôn
wajéb lôn jaga awaknyan."
9 Teuma laju jipeugah lé ureuëng-
ureuëng Sodom nyan ubak Nabi Lot, "Jak
wéeh keudeh! Gata ureuëng aséng keuneuk
atoe kamoe? Bagaih, jak laju! Meunyoe hán,
gata teuma teupoh leubeh brat nibak man-
dua ureuëng nyan." Óh lheueh jikheun la-
gée nyan awaknyan laju jitulak Nabi Lot óh
lheueh nyan meusajan-sajan jicuba keuneuk
dubrak pintoe rumoh Nabi Lot nyan. 10 Teu-
ma lé jamé nyang na lam rumoh nyan laju
geusunyueng jaroe geuh uluwa dan geutarek
Nabi Lot nyan lam rumoh lom dan óh
lheueh nyan pintoe pih laju geutob. 11 Lé
malaikat nyang dua droe nyan laju geupeu-
buta mata ureuëng-ureuëng nyang na ban-
sikeulileng rumoh nyan, sampoe awaknyan
hana deuh jikalon pat pintoe rumoh Nabi
Lot.

Nabi Lot geutinggai Sodom

12 Ban dua droe jamé nyan geupeugah
ubak Nabi lot, "Meunyoe gata na aneuëk
agam, aneuëk inong, meulintée atawa waréh
kawöm nyang laén nyang na tinggai lam
banda nyoe, gata ba kheueh awaknyan ma-
ngat jiteubiet nibak teumpat nyoe, 13 sabab
banda nyoe keuneuk kamoe peuhanco.
TUHAN ka geudeungoe tudohan-tudohan
nyang lumpah brat ateueh ureuëng-ureuëng
duek lam banda nyoe, dan kamoe ka geuki-
rém lé gobnyan keukamoe peuhanco banda
Sodom nyoe."
14 Dan Nabi Lot pih laju geujak meu-
rumpok ngon bandua droe tunangan aneuëk
gobnyan, óh trok keunan laju geupeugah,
"Bubagaih gata teubiet lam banda nyoe,
sabab TUHAN keuneuk peuhanco banda So-
dom nyoe." Teuma lé awaknyan jipike haba
Nabi Lot nyan geumeukra.
15 Óh watée uroe ka suböh, mandum
droe malaikat nyan geupaksa ubak Nabi Lot
mangat bubagaih geujak geutinggai teumpat
nyan. "Bagaih," Kheun malaikat nyan.
"Gata jak kheueh laju ngon peurumoh gata
dan bandua droe aneuëk dara gata nibak
teumpat nyoe, mangat gata hana maté watée
banda nyoe teupeuhanco." 16 Nabi Lot bi-
ngong. Teuma TUHAN wéueh watée geu-
ngieng ateueh Nabi Lot nyan; sabab nyan
kheueh mandua droe jamé geuhnyan laju
geutunton Nabi Lot, peurumoh gobnyan dan
mandua droe aneuëk gobnyan geupeuteu-
biet uluwa banda. 17 Óh ka lheueh nyan,
sidroe lamkawan malaikat nyan laju geu-
peugah ubak Nabi Lot lagée nyoe, "Plueng
kheueh, jak peuseulamat nyawöng gata!
Bék gata ngieng ulikot dan bék teuma gata
piyoh lam pantôn. Gata plueng kheueh u
gunong-gunong, mangat gata hana maté!"
18 Teuma Nabi Lot laju geujaweueb,
"Hei, Teungku bék neuyue plueng kamoe u
gunong-gunong. 19 Beutôi, Teungku ka
neutulông ulôn dan ka neupeuseulamat
nyawöng ulôn. Teuma gunong-gunong nyan
jiôh lumpah na; pat tateupeue ulôn meuteu-
mé jilet lé bala nyang raya nyan dan ulôn
pih laju maté sigohlom trok ubak gunong
nyan. 20 Ngieng kheueh, dikeue nyan na
banda ubit nyang hana that jiôh. Neupeu
idhin kheueh ulôn plueng keunan mangat
ulôn seulamat."
21 Geujaweueb lé malaikat nyan, "Gét,
meunyoe meunan banda ubit nyan hana
ulôn peuhanco. 22 Bagaih, plueng kheueh
laju! Sabab ulôn hana hase lôn peubuet
sapeue sigohlom gata trok ubak teumpat
nyan."
Sabab Nabi Lot geupeugah banda nyan
ubit, laju teuboh nan banda nyan Zoar.[h]

Sodom dan Gomora hanco

23 Mata uroe teungoh jiteubiet watée
Nabi Lot trok u Zoar. 24 Dan TUHAN laju
geupeutreun ujeuen beulerang nyang meu
apui ateueh banda Sodom dan Gomora.
25 Mandua boh banda nyan habéh geupeu-
hanco, meunan cit banmandum pantôn dan
seunaman dan mandum peunduduek nyang
na lam banda nyan habéh hanco sampan
sapa. 26 Teuma peurumoh Nabi Lot geungi-
eng ulikot, dan bak watée nyan cit teuma
gobnyan meu-ubah jeuet keu taméh sira.
27 Óh singoh beungoh, banseuboh that,
Nabi Ibrahim bagaih-bagaih geujak u teum-
pat gobnyan dong dikeue TUHAN siuroe

[h] *Zoar:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "ubit".
19:11: 2Raj. 6:18 19:16: 2Ptr. 2:7 **19:24-25:** Mat. 10:15, 11:23-24, Luk. 10:12, 17:29, 2Ptr. 2:6, Yud. 7
19:26: Luk. 17:32

sigohlom teujadi nyan. 28 Gobnyan laju geu-
pandang u ateueh Sodom dan Gomora meu-
nan cit ubak mandum pantôn, dan deuh
geukalon asab meukeupong nibak tanoh
nyan, lagée asab nyang na bak tungkée apui
raya. 29 Meunan kheueh, watée Po teu Allah
geupeubinasa banda-banda nyan bak pantôn
teumpat Nabi Lot tinggai, Allah ingat ubak
Nabi Ibrahim dan geutulông Nabi Lot keu
jeuet geuplueng droe.

Asai usui Moab dan ureuëng Amon

30 Sabab Nabi Lot teumakot tinggai bak
banda Zoar, teuma geujak kheueh laju ubak
gunong-gunong meusajan-sajan ngon man-
dua aneuëk inong gobnyan, dan geutinggai
laju lam guha nyang na bak gunong nyan.
31 Aneuëk inong nyang tuha jipeugah ubak
adoe jih, "Ayah ka tuha, dan bansaboh
nanggroe[i] nyoe hana ureuëng agam nyang
jitem meukawen ngon tanyoe mangat ta-
nyoe meuteumé aneuëk. 32 Jak, tapeujeuet
ayah geutanyoe mabök, laju taéh ngon gob-
nyan mangat tanyoe hase tameu aneuëk."
33 Bak malam nyan awaknyan mandua adoe
ngon po laju jipeujieb ayah jih ngon ié
anggô, óh lheueh nyan aneuëk nyang tuha
laju jiéh ngon ayah jih nyan; dan ayah
jihnyan sabab brat that mabök sampoe hana
geuteupeue peue nyang ka teujadi.
34 Óh singoh beungoh aneuëk nyang tu-
ha nyan jipeugah ubak adoe jih, "Beuklam
ulôn ka ulôn éh ngon ayah! Euntreuk malam
tapeumabök gobnyan lom, dan laju gata
teuma nyang éh ngon gobnyan. Singoh ta-
nyoe maséng-maséng na aneuëk." 35 Dan
meunan kheueh bak malam nyan aneuëk
dara Nabi Lot nyan jipeumabök lom ayah
jih nyan, dan aneuëk gobnyan nyang keudua
laju jiéh ngon Nabi Lot. Dan Nabi Lot sabab
ka mabök nyang lumpah brat sampoe hana
geuteupeue peue nyang ka teujadi. 36 Dan
mume kheueh mandua aneuëk Nabi Lot
sabab buet ayah jih keudroe. 37 Aneuëk
nyang tuha jipeulahé sidroe aneuëk agam
nyang jiboh nan Moab.[j] Dan Moab nyan
kheueh nyang jeuet keu indatu bansa Moab
nyang na bak saát nyoe. 38 Aneuëk nyang
keudua jipeulahé aneuëk agam nyang jiboh
nan Ben-Ami.[k] Dan jihnyan jeuet keu indatu
bansa Amon nyang na bak saát nyoe.

Nabi Ibrahim dan Abimelekh

20 Nabi Ibrahim laju geuminah nibak
Mamre u bagian seulatan tanoh Ka-
naan, dan laju geutinggai teutab lamkawan
Kades ngon Syur. Na padub treb teuma óh
lheueh nyan, watée gobnyan tinggai di Ge-
rar, 2 laju geupeugah bahwa Sara peurumoh
geuhnyan na kheueh adoe gobnyan. Sabab
nyan kheueh Raja Abimelekh nibak Gerar
jikirém utosan gobnyan mangat Sara jiba
ubak raja nyan. 3 Bak simalam Allah geu-
peuleumah droe ubak raja nyan lam lumpo,
dan laju geupeugah, "Gata teuma maté,
sabab ka gatacok ureuëng inong nyan; sabab
inong nyan ka meulakoe."
4 Teuma di Abimelekh gohlom geuteu-
memat Sara nyan, teuma geupeugah lé raja
nyan, " TUHAN, ulôn nyoe hana salah! Peu
kheueh TUHAN neupeubinasa ulôn dan ban-
sa lôn? 5 Nabi Ibrahim keudroe geupeugah
bahwa inong nyan adoe gobnyan, dan inong
nyan pih jipeugah bahwa jihnyan na kheueh
adoe Nabi Ibrahim. Ulôn ka lôn peubuet
hainyan ngon até nyang gleh, dan ulôn hana
salah."
6 Allah laju geujaweueb lam lumpo
nyan, "Nyan bit beutôi, Ulôn teupeu gata
peubuet nyan ngon até nurani nyang gleh.
Sabab nyan kheueh Ulôn seugah bék gata
peubuet desya ateueh Ulôn, dan hana Lôn
peubiyeu gata mat inong nyan. 7 Teuma
jinoenyoe, jakpulang kheueh inong nyan
bak lakoe jih. Lakoe jihnyan sidroe nabi,
dan jihnyan jimeudoá keu gata, mangat gata
bék maté. Teuma meunyoe gata hana tajok-
pulang peurumoh jihnyan, ingat, gata dan
banmandum rakyat gata teuma maté!"
8 Óh singoh beungoh, banbeungoh that,
Abimelekh laju geutawök banmandum peu-
gawée gobnyan dan óh ka meusapat laju
geupeugah peue nyang ka leumah lam lum-
po geuh beuklam. Dan awaknyan pi teuma-
kot ngon yo lumpah na. 9 Óh lheueh nyan
Abimelekh laju geutawök Nabi Ibrahim laju
geutanyong, "Peue nyang ka gata peulaku
ateueh kamoe? Peue salah ulôn ateueh gata,
sampoe gata peuteuka bala nyoe ateueh droe
ulôn dan keurajeuen lôn? Biet hana patot
gata peubuet lagée nyan ateueh ulôn. 10 Pa-
kon tapeubuet lagée nyan?"

---

[i] *Bansaboh nanggroe* atawa bansigom bumoe. [j] *Moab:* Nan nyoe su jih lagée haba Ibrani nyang makna jih "nibak ayah lôn". [k] *Ben-Ami:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih: "Aneuëk nibak waréh syedara lôn", dan su jih lagée haba Ibrani keu "ureuëng Amon".

20:2: Keuj. 12:13, 26:7

11 Geujaweueb lé Nabi Ibrahim, "Ulôn
pike, disinoe hana ureuëng nyang jitakot
ubak Po teu Allah, sampoe ulôn keuneuk
jipoh maté lé ureuëng nyang keuneuk cok
peurumoh lôn. 12 Lom teuma jihnyan beutôi
adoe ulôn. Kamoe saboh yah, laén ma, dan
óh lheueh nyan kamoe meukawen. 13 Dan
watée Allah geuyue tinggai rumoh ayah dan
geuyue jak meuranto u nanggroe aséng, laju
lôn peugah ubak peurumoh lôn, 'Peuleumah
kheueh keuseutiaan gata ubak ulôn deungon
gata peugah bahwa ulôn nyoe na kheueh
aduen gata.' "
14 Óh lheueh nyan Abimelekh laju geu-
pulang Sara ubak Nabi Ibrahim, bak watée-
nyan na cit geubri namiet, bubiri dan leumô.
15 Geupeugah lé raja nyan ubak Nabi Ibra-
him, "Nyoe kheueh banmandum nanggroe
lôn; gata duek kheueh pat nyang galak gata."
16 Dan geupeugah laju ubak Sara, "Ubak
aduen gata ka ulôn bri siribée péng pirak
sibagoe bukeuti ubak mandum ureuëng bah-
wa gata beutôi-beutôi hana meusalah."
17-18 Banmandum ureuëng inong nyang
na lam meuligoe Abimelekh ka habéh geu-
peu balui lé TUHAN sabab keujadian ateueh
Sara peurumoh Nabi Ibrahim nyan. Dan
Nabi Ibrahim pih laju meudoá ubak Po teu
Allah, dan Allah laju geupeupuléh Abime-
lekh, peurumoh gobnyan dan namiet-namiet
gobnyan nyang inong, akhé jih banmandum
ureuëng inong nyang na lam meuligoe nyan
ka jeuet jipeulahé aneuëk lom teuma.

Ishaq lahé

21 TUHAN geubri beureukat ateueh Sa-
ra, lagée nyang ka peujanji. 2 Bak
watée nyang ka geupeuteuntée lé Po teu Al-
lah, watée Nabi Ibrahim ka tuha, mume
kheueh Sara dan óh trok bak watée geupeu-
lahé kheueh sidroe aneuëk agam, 3 Nabi
Ibrahim laju geuboh nan aneuëk geuh nyan
Nabi Ishaq; 4 dan watée Nabi Ishaq ka na
umu lapan uroe, lé Nabi Ibrahim laju geu-
peukatan aneuëk geuhnyan, lagée nyang ka
geupeurintah lé Allah ubak gobnyan. 5 Nabi
Ibrahim ka meu-umu sireutôh thon watée
Nabi Ishaq lahé. 6 Geupeugah lé Sara,
"Allah ka geupeujeuet ulôn teukém [l] sabab
harok até. Soe mantong nyang deungoe hai-
nyoe teuma teukém ngon galak meusajan
ulôn." 7 Óh lheueh nyan geupeugah lom, "Soe
bunoe nyang peugah bak lakoe lôn bahwa ulôn
teuma lôn peumom aneuëk manyak? Teuma
hainyan ka teujadi ulôn ka lôn peulahé
aneuëk bahpi lakoe ulôn ka tuha lumpah na."
8 Aneuëk nyan meutamah rayeuk, dan
bak uroe pon that aneuëk nyan teulah mom,
Nabi Ibrahim laju geupeuna khanuri nyang
lumpah rayeuk.

Hagar dan Nabi Ismail jiuse

9 Bak siuroe, Nabi Ismail, aneuëk Nabi
Ibrahim dan Hagar ureuëng inong nanggroe
Meusé nyan teungoh jimeuén-meuén ngon [m]
Nabi Ishaq, aneuëk Sara. [n] 10 Sara jikalon
hainyan dan laju jipeugah ubak Nabi Ibra-
him, "Use laju namiet inong nyan meusajan
ngon aneuëk jih, hana jeuet aneuëk inong
nyan jiteurimong atra waresan droeneueh
nibak keukayaan droeneueh nyang teuma
jiteurimong lé aneuëk ulôn Nabi Ishaq."
11 Nabi Ibrahim mubacut pih hana galak
peue nyang ka jiyue lé inong geuh nyan,
sabab Nabi Ismail aneuëk gobnyan cit.
12 Teuma po teu Allah meufeureuman ubak
Nabi Ibrahim, "Bék kheueh gundah até gata
keuhai namiet gata Hagar dan aneuëk jih
nyan Nabi Ismail, turot kheueh peue nyang
jipeugah lé Sara nyan, sabab rot Nabi Ishaq
kheueh gata teuma meuteumé keuturonan
nyang le lagée nyang ka Ulôn peugah ubak
gata nyan. 13 Meunan cit keu aneuëk Hagar
teuma Ulôn bri aneuëk cucoe nyang le ma-
ngat awaknyan jeuet keu saboh bansa. Sa-
bab nyan aneuëk gata cit teuma.
14 Óh singoh beungoh mantong seuboh
that, Nabi Ibrahim laju geujok ubak Hagar
peunajoh dan saboh baluem kulét nyang
meuasoe ié keubeukai bak rot ueh. Aneuëk
nyan laju geukeubah bak rhueng Hagar, óh
lheueh nyan laju geuyue ureuëng inong
nyan. Dan geujak kheueh Hagar ngon
aneuëk geuh meugeumbara lam padang pasi
Bersyeba. 15 Watée ié beukai bak rot ueh
nyan ka habéh, Hagar laju geukeubah aneuëk
geuhnyan bak binéh gle, 16 óh lheueh nyan
laju geuduek na kira-kira sireutôh metée ni-
bak teumpat nyan. Kheun gobnyan [o] lam até
geuh, "Ulôn hana ek lôn teun watée lôn ka-
lon aneuëk lôn maté." Dan laju geumo ngon
até peudeh.

---

[l] *teukém:* Ishak lam basa Ibrani makna jih "gobnyan teukém". [m] *jimeuén-meuén ngon* atawa jipeukhem-peukhem. [n] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Ishaq, aneuëk Sara.* [o] *gobnyan,* saboh teujeumahan katreb: aneuëk nyan.

21:2: Ibr. 11:11 **21:4:** Keuj. 17:12, Kis. 7:8 **21:10:** Gal. 4:29-30 **21:12:** Rm. 9:7, Ibr. 11:18

17 Po teu Allah geudeungoe su Nabi
Ismail, dan dilangét malaikat Allah geumeu-
tutoe ubak Hagar, kheun gobnyan, "Peue
nyang gata susah, hei Hagar? Bék teumakot,
Allah ka geudeungoe su aneuëk gata. 18 Jak
kheueh laju bak aneuëk gata, gata tiengkue
dan gata peuseungab kheueh jihnyan. Ulôn
teuma lôn peujeuet keuturonan gata saboh
bansa nyang raya." 19 Dan bak saát nyan cit
teuma Allah geupeudeuh bak Hagar ngon
nyata, sampoe deuh geukalon lé Hagar nyan
saboh mon. Dan geujak kheueh laju keunan
geupasoe laju baluem kulét nyan ngon ié
sampoe peunoh, óh lheueh nyan laju geubri
ubak aneuëk gobnyan dan Nabi Ismail pih
laju geujieb ié nyan.
20 Po teu Allah teutab geujaga Nabi Is-
mail, treb bak treb aneuëk nyan pih meuta-
mah rayeuk; gobnyan tinggai teutab nibak
padang pasi nyang nan jih Paran, dan jeuet
keu sidroe ureuëng peulet beulatang buih
nyang paleng carông. 21 Ma gobnyan laju
geupeukawen Nabi Ismail nyan ngon sidroe
inong ureuëng nanggroe Meusé.

Peugét janji Nabi Ibrahim ngon Abimelekh

22 Bak watée nyan raja Abimelekh dan
Pikhol, panglima sidadu gobnyan, geujak
ubak Nabi Ibrahim sira jipeugah lagée nyoe,
"Allah geutulông droeneueh peue-peue
mantong nyang droeneueh peubuet. 23 Sa-
bab nyan, neumeusumpah kheueh disinoe,
dikeue Po teu Allah, bahwa droeneueh hana
neupeubuet nyang jeuhet ateueh ulôn, meu-
nan cit ateueh aneuëk-aneuëk lôn, atawa
keuturonan lôn. Lagée ulôn ka lôn peudeuh
bahwa ulôn jroh até teuhadab droeneueh,
dan neupeubuet kheueh lagée nyan teuma
ateueh ulôn dan ubak nanggroe nyang
droeneueh duek nyoe.
24 Kheun Nabi Ibrahim, "Ulôn meu-
sumpah."
25 Óh lheueh nyan Nabi Ibrahim geu-
ngeuen that geuh ubak Abimelekh keuhai
saboh mon nyang ka jireupah lé namiet-na-
miet raja nyan. 26 Jipeugah lé Abimelekh,
"Ulôn hana lôn tusoe soe nyang ka reupah
mon nyan. Gohlom na droeneueh peugah
hainyan ubak ulôn, dan nyoe kheueh barô
lôn deungoe hainyan nibak droeneueh."
27 Dan óh lheueh nyan Nabi Ibrahim laju
geubri na meupadub boh bubiri, leumô ubak
Abimelekh, dan bandua droe ureuëng nyan
laju geupeugét peujanjian. 28 Nabi Ibrahim
geupeuweuk laju tujoh boh aneuk bubiri
nyang na lamkawan bubiri geuh, 29 dan Abi-
melekh laju geutanyong ubak gobnyan,
"Keupeue droeneueh peubuet hai nyoe?"
30 Geujaweueb lé Nabi Ibrahim, "Teuri-
mong kheueh bantujoh boh aneuëk bubiri
nyoe sibagoe tanda droeneueh neuaku bah-
wa ulôn kheueh nyang kueh mon nyoe."
31 Nyang kheueh jeuet teumpat nyan teuboh
nan Bersyeba, [p] sabab bak teumpat nyan
kheueh awaknyan bandua geumeusumpah.
32 Óh ka lheueh awaknyan geupeuna
janji di Bersyeba nyan, Abimelekh dan Pi-
khol laju jigisa u nanggroe ureuëng Filistin.
33 Dan Nabi Ibrahim laju geupula sibak bak
kayée tamariska di Bersyeba dan phon saát
nyan teumpat nyan jipeuguna keu teumpat
seumah TUHAN, Allah nyang keukai. 34 Óh
ka lheueh nyan Nabi Ibrahim treb lom gob-
nyan tinggai di nanggroe ureuëng Filistin.

Allah geupeurintah ubak Nabi Ibrahim mangat geukeureubeuen Nabi Ishaq

22 Na meupadub treb teuma óh lheueh
nyan Allah geu-ujoe keuseutiaan
Nabi Ibrahim, Allah geutawök, "Hei Ibra-
him!" Laju Nabi Ibrahim geuseuôt, "Nyoe-
pat lôn, TUHAN."
2 Feureuman Allah, "Gata jak kheueh u
gunong Moria ngon aneuëk gata nyan Nabi
Ishaq, aneuëk gata nyang tunggai, nyang
paleng gata galak. Bak teumpat nyan, bak
saboh gunong nyang teuma Ulôn tunyok
ubak gata, gata peuseumah kheueh aneuëk
gata sibagoe keureubeuen nyang teutot keu
Ulôn."
3 Óh singoh beungoh, banseuboh that,
Nabi Ibrahim laju geuplah-plah kayée keu-
kayée keureubeuen nyang teutot, óh lheueh
nyan kayée nyan laju geuikat ateueh keuleu-
dée gobnyan. Óh lheueh nyan laju geujak
ngon Nabi Ishaq dan dua droe peulayan
gobnyan ubak gunong nyang ka geupeugah
lé Allah ubak gobnyan. 4 Bak uroe nyang
keulhée deuh kheueh geukalon lé Nabi Ibra-
him teumpat nyang geupeugah lé Allah
nyan rot jiôh. 5 Dan geupeugah laju ubak
bandua droe peulayan gobnyan, "Bah kheu-
eh kamoe mantong tinggai disinoe ngon
keuleudée nyoe. Ulôn dan aneuëk ulôn keu-
neuk jak bak teumpat jéh keukamoe seumah

[p] *Bersyeba:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "Mon Sumpah" atawa "Mon Tujoh".
21:22: Keuj. 26:26 **22:1-13:** Ibr. 11:17-19 **22:2:** 2Taw. 3:1

TUHAN, euntreuk teuma kamoe riwang ubak
gata."
6 Nabi Ibrahim laju geukeubah kayée
keukeureubeuen nyan ateueh bahô Nabi
Ishaq, seudangkan gobnyan keudroe geuba
sikin dan ngéue apui keungon tot kayée.
Watée awaknyan teungoh geujak meusajan,
7 Nabi Ishaq geutanyong bak ayah gobnyan,
"Ayah!"
Jaweueb Nabi Ibrahim, "Nyoe lôn
neuëk, peue na peureulée?"
Geutanyong lé Nabi Ishaq, "Tanyoe ka-
taba ngéue apui ngon kayée, teuma nyang
lôn tanyong pat kheueh aneuëk bubiri nyang
tanyoe keureubeuen nyan?"
8 Geujaweueb lé Nabi Ibrahim, "Allah
keudroe nyang jok aneuëk bubiri nyan keu-
geutanyoe." Dan mandua aneuëk ngon yah
nyan pih geujak laju.
9 Watée awaknyan ka trok ubak teumpat
nyang ka lheueh geupeugah lé Allah ubak
Nabi Ibrahim nyan, lé Nabi Ibrahim laju
geupeudong saboh miseubah dan geususon
teuma kayée apui keu ngon keureubeuen
ateueh miseubah nyan. Óh lheueh nyan geu-
ikat laju aneuëk geuhnyan dan geupeuéh
laju ateueh kayée apui nyang kana diateueh
miseubah nyan. 10 Óh lheueh nyan geucok
laju sikin geukeuneuk sie aneuëk geuhnyan.
11 Teuma malaikat TUHAN geupeugah ubak
gobnyan di langét, "Nabi Ibrahim, Nabi
Ibrahim!
Jaweueb Nabi Ibrahim, "Nyoepat lôn
TUHAN!"
12 "Bék gata peusakét aneuëk nyan ata-
wa gata peubuet peue mantong ateueh
aneuëk nyan," kheuen TUHAN meulalu ma-
laikat Geuh nyan. "Jinoenyoe ka Ulôn teu-
peu bahwa gata taát dan horeumat ubak
Ulôn, sabab gata hana tatulak keu gata seu-
rah aneuëk gata nyang tunggai nyan ubak
Ulôn."
13 Dan Nabi Ibrahim laju geukalon
bansikeulileng nyan dan deuh laju geungi-
eng na saboh bubiri agam nyang lungkée
jih meusangkot lam seumak-seumak nyang
na disinan. Nabi Ibrahim laju geucok bu-
biri nyan dan geusie laju sibagoe keureu-
beuen nyang teutot ubak TUHAN keugeu-
nantoe aneuëk gobnyan. 14 Nabi Ibrahim
geuboh nan teumpat nyan, "TUHAN geu-
keubah[q] nyang teupeureulée". Dan sam-
poe saát nyoe jipeugah lé gob "Di ateueh
gunong Geuhnyan TUHAN geukeubah
nyang teupeureulée".[r]
15 Sigoe teuk di langét nyang manyang
malaikat TUHAN geupeugah ubak Nabi
Ibrahim, 16 "TUHAN meufeureuman: Ulôn
meusumpah deumi nan Ulôn keudroe, sabab
gata ka gata peubuet hainyoe dan hana gata
tulak keu gata jok aneuëk gata nyan nyang
tunggai ubak Ulôn, 17 Ulôn teuma Lôn bri
beureukat ubak gata nyang meulimpah ru-
wah dan Lôn peujeuet keuturonan gata si-
dub le bintang di langét dan lagée anoe bak
binéh laôt. Aneuëk cucoe gata teuma jipeu-
taloe bubena musoh-musoh nyang jeuet
keusiteuru jih. 18 Banmandum bansa nyang
na ateueh rhueng bumoe teuma jilakée ubak
Ulôn mangat Lôn bri beureukat ubak jih-
nyan lagée nyang ka Lôn bri beureukat ubak
keuturonan gata – sabab gata ka gata taát
ubak peue nyang Ulôn peurintah." 19 Óh ka
lheueh nyan geuriwang kheueh Nabi Ibra-
him ubak bandua droe peulayan gobnyan,
dan ngon awaknyan meusajan-sajan geujak
u Bersyeba, dan Nabi Ibrahim laju geuting-
gai teutab disinan.

Keuturonan Nahor

20 Nabi Ibrahim na aduen geuh nan jih
Nahor. Óh ka lheueh keujadian bak Gunong
Moria nyan, Nabi Ibrahim na geudeungoe
bahwa Milka, peurumoh Nahor kana geu-
meu aneuëk lapan droe aneuëk agam, nan-
nan aneuëk nyan na kheueh: 21 Us, nyang
paleng tuha; Bus, adoe gobnyan; Kemuel,
nyang óh dudoe jeuet keu ayah Aram;
22 Kesed, Hazo, Pildas, Yidlaf, dan Betuel,
23 nyang óh dudoe jeuet keu ayah Ribka.
Nyan kheueh banlapan droe aneuëk nyang
geupeulahé lé Milka keu Nahor, syedara
Nabi Ibrahim. 24 Nahor na gundek geuh nan
jih Reuma dan nibak gundek nyan na jipeu-
lahé Tebah, Gaham, Tahas dan Maakha.

Sara meuninggai donya dan Nabi Ibrahim geubloe tanoh jrat

23 Watée Sara kana umu gobnyan 127
thon, 2 gobnyan meuninggai donya
di Hebron bak tanoh Kanaan. Nabi Ibrahim
seudeh that dan laju geupeumo ba-e watée
meuninggai peurumoh geuh nyan.
3 Óh lheueh nyan Nabi Ibrahim geuting-
gai manyét peurumoh gobnyan disinan dan
geujak laju ubak ureuëng-ureuëng Het,

[q] *geukeubah* atawa teukalon. [r] *TUHAN* geukeubah nyang teupeureulée atawa TUHAN deueh.
22:9: Yak. 2:21 **22:16-17:** Ibr. 6:13-14 **22:17:** Ibr. 11:12 **22:18:** Kis. 3:25

nyang duek lam nanggroe nyan. Óh trok
keunan laju geupeugah, 4 "Ulôn nyoe
ureuëng aséng nyang na tinggai lamkawan
Syedara; neupeu idhin kheueh bak ulôn ma-
ngat jeuet ulôn bloe saboh keubeueng tanoh
mangat jeuet lôn jakpeukubu lam jrat peu-
rumoh ulôn nyang ka meuninggai donya."
5 Jijaweueb lé awaknyan, 6 "Kamoe
horeumat ubak Amphon sibagoe peumim-
pén nyang teuga lamkawan kamoe, dan neu-
jak peukubu kheueh peurumoh Amphon bak
tanoh jrat nyang paleng gét nyang na nibak
kamoe. Kamoe banmandum galak kamoe
peuna kubu keupeurumoh Amphon."
7 Óh lheueh nyan Nabi Ibrahim pih laju
geusujut dikeue awaknyan, 8 dan laju geu-
peugah, "Meunyoe Syedara banmandum re-
la lôn peukubu peurumoh lôn disinoe,
tulông kheueh neulakée ubak Efron, aneuëk
agam Zohar, 9 mangat gobnyan geupeubloe
keu ulôn Guha Makhpela nyang na bak
binéh ladang geuhnyan. Bah kheueh gob-
nyan geupeubloe tanoh nyan disinoe, Sye-
dara-syedara nyang na disinoe jeuet neuka-
lon keudroe. Yuem jih teuma lôn bayeue
peunoh, mangat tanoh nyan jeuet keuhak
milék lôn."
10 Bak watée nyan Efron teungoh jidu-
ek-duek ngon ureuëng Het nibak teumpat
meurumpok nyang nan jih pintoe geureu-
bang banda. Dan deungon jikalon lé
ureuëng nyang na disinan, laju jijaweueb,
11 "Bansa ulôn keudroe jeuet keusaksi bah-
wa ladang nyan meunan cit ngon guha
nyang na disinan ulôn bri ubak Amphon
mangat bak teumpat nyan jeuet Amphon
kubu peurumoh droeneueh."
12 Teuma Nabi Ibrahim laju geusujut
dikeue ureuëng-ureuëng Het nyan, 13 dan
deungon jideungoe lé banmandum ureuëng
nyang na disinan, laju geupeugah ubak Ef-
ron, "Deungoe kheueh ulôn peugah. Ulôn
meukeusut keuneuk bloe banmandum la-
dang nyan. Teurimong kheueh péng jih,
mangat jeuet ulôn kubu peurumoh lôn bak
teumpat nyan."
14-15 Jijaweueb lé Efron, "Saboh keu-
beung tanoh nyang yuem jih cit peuet reutoh
péng pirak keupeue kheueh guna nyan keu-
tanyoe bandua? Jak kubu kheueh peurumoh
Amphon bak teumpat nyan." 16 Nabi Ibra-
him situju ngon yuem sidueb nyan. Gob-
nyan laju geuitong péng pirak sidub nyang
ka jipeugah lé Efron nyan, na kheueh peuet
reutoh péng pirak, meunurot timbangan
nyang jipeuguna lé saudaga. Dan geubayeue
laju ubak Efron, deungon jikalon lé ban-
mandum ureuëng Het nyang na disinan.
17 Meunan kheueh jeuet jih, ladang Ef-
ron nyang na di Makhpela disiblaih utimu
Mamre, ka jeuet keu hakmilék Nabi Ibra-
him. Lam tanoh nyan nyang na ladang ngon
guha meunan cit banmandum bak-bak ka-
yée nyang na disinan dan bak kayée nyang
na bak bataih-bataih nyan. 18 Tanoh nyan
jiaku sibagoe tanoh Nabi Ibrahim lé ban-
mandum ureuëng Het nyang na teuka bak
teumpat meurumpok di babah pintoe geu-
reubang banda.
19 Óh ka lheueh nyan Nabi Ibrahim laju
geupeukubu Sara peurumoh geuhnyan lam
guha Makhpela di tanoh Kanaan. 20 Meunan
kheueh ladang meusajan ngon guha nyang
na disinan nyang yoh awai atra ureuëng Het,
ka jeuet keu hakmilék Nabi Ibrahim keugeu-
peuguna sibagoe lampôh jrat.

Sidroe inong keupeurumoh Nabi Ishaq

24 Nabi Ibrahim ka tuha lumpah na,
dan gobnyan geubri beureukat lé
TUHAN lam hai peue mantong. 2 Bak siuroe
geupeugah kheueh lé Nabi Ibrahim ubak
namiet gobnyan nyang paleng tuha, nyang
peutimang hareuta beunda gobnyan, "Gata
peuduek kheueh jaroe gata ateueh pha
ulôn.[s] 3 Gata meusumpah kheueh deumi
TUHAN, Allah nyang kuasa langét bumoe,
bahwa gata hana gata mita peurumoh keu
Nabi Ishaq aneuëk lamkawan ureuëng-
ureuëng nyang na di tanoh Kanaan nyoe.
4 Gata harôh gata gisa u nanggroe teumpat
ulôn lahé keu gata mita inong lamkawan
syedara lôn keupeurumoh Nabi Ishaq."
5 Dan jitanyong kheueh lé namiet nyan
ubak Nabi Ibrahim, "Pakriban meunyoe
aneuëk inong nyan hana jitem tinggai rumoh
jih hana teuma jitem seutôt ulôn u nanggroe
nyoe? Peu kheueh harôh ulôn ba aneuëk
Amphon nyan u nanggroe asai Amphon?"
6 Geujaweueb lé Nabi Ibrahim, "Awaih!
Bék sagai-sagai aneuëk ulôn nyan gata ba
keudeh! 7 TUHAN, Allah nyang kuasa la-
ngét, ka geuba ulôn nibak rumoh ayah lôn
dan nibak nanggroe waréh kawöm lón, dan

[s] *Peuduek kheueh jaroe gata ateueh pha ulôn:* Nyoe kheueh cara jih bak jamén nyan ureuëng meusumpah, dan sumpah nyan hana jeuet teu-ubah le.
23:4: Kis. 7:16, Ibr. 11:9, 13

Gobnyan ka geumeusumpah ubak ulôn bah-
wa Gobnyan teuma geubri nanggroe nyoe
ubak keuturonan lôn. Meunan cit Gobnyan
teuma geukirém malaikat Geuh keu jitulông
gata, mangat gata hase gata teumé sidroe
peurumoh nibak teumpat nyan keu aneuëk
ulôn. 8 Teuma meunyoe aneuëk dara nyan
hana jitem jak ngon gata, gata beubaih nibak
sumpah nyoe. Pakriban cit teuma, bék gata
ba aneuëk ulôn nyan keudeh." 9 Óh lheueh
nyan dinamiet nyan pi laju jikeubah jaroe jih
ateueh lhak pha Nabi Ibrahim amphon jih
nyan, dan laju jimeusumpah keu jipeubuet
peue nyang ka geupeugah lé Nabi Ibrahim
nyan.

10 Namiet nyan laju jicok siploh boh
unta meunan cit mubagoe rupa barang-ba-
rang nyang meuhái yuem jih atra amphon
jih dan jijak laju ubanda teumpat tinggai
Nahor yohmantong udeb gobnyan; teumpat
jih siblaih utara Mesopotamia. 11 Óh ka trok
namiet nyan keudeh, jipeupiôh laju banman-
dum unta-unta nyan bak binéh mon di luwa
banda. Uroe ka seupôt, dan watée uroe
seupôt nyan kheueh ureuëng-ureuëng inong
jijak bakmon keu jijakcok ié. 12 Dan namiet
nyan pih laju jimeudoá, "TUHAN, Allah
amphon lôn Nabi Ibrahim, tulông kheueh,
mangat tugaih lôn hase nibak uroe nyoe;
beugét kheueh até Droeneueh keu amphon
lôn Nabi Ibrahim. 13 Ngieng kheueh, ulôn
dong bak binéh mon nyoe. Sikeujab teuk
aneuëk-aneuëk dara nibak banda teuma jijak
cok ié bak mon nyoe. 14 Ulôn teuma lôn
peugah ubak sidroe ureuëng lamkawan
aneuëk dara nyan, 'Tulông, peutreun kheu-
eh pacök ié gata ulôn keuneuk jieb ié bacut.'
Meunyoe jijaweueb, 'Bapak jieb kheueh,
dan meunan cit ngon unta-unta Bapak teuma
lôn bri cit ié jieb!' Nyan kheueh ureuëng
nyang TUHAN piléh keu peurumoh hamba
Droeneueh Nabi Ishaq. Meunyoe hainyan
teujadi, ulôn teuma lôn teupeu bahwa
TUHAN ka jroh até ubak amphon lôn Nabi
Ibrahim."

15-16 Teungoh gobnyan meudoá nyan,
na sidroe aneuëk dara nyang nan jih Ribka,
ureuëng jih lagak lagoena dan mantong peu-
rawan, laju trok bak mon nyan sira jigulam
pacök ié nibak bahô. Sidara nyan aneuëk
Betuel, dan ureuëng syiek Betuel na kheueh
Nahor dan Milka; Nahor nyan na kheueh
aduen Nabi Ibrahim. Ribka laju jijak bak
mon nyan óh trok keunan laju jipaso pacök
ié jihnyan, óh lheueh nyan laju jiwoe. 17 Na-
miet Nabi Ibrahim nyan laju jiplueng sira
jipeurab ubak aneuëk dara nyan dan
jipeugah laju, "Tulông neuëk, gata bri kheu-
eh ulôn jieb ié nyang na lam pacök gata
nyan."

18 Jijaweueb lé aneuëk dara nyan, "Neu-
jieb kheueh pak," dan bagaih-bagaih pacök
nyan jipeutreun nibak bahô jih, dan sira
jimat pacök nyan laju jibri ié jieb ubak
namiet nyan. 19 Óh ka lheueh seuleusoe
namiet nyan jijieb ié; jipeugah kheueh lé
aneuëk dara nyan, "Ulôn keuneuk jak timok
ié lom keu unta-unta Bapak, mangat ban-
mandum beulatang nyan jeuet jijieb ié sipu-
ih-puih jih." 20 Óh lheueh nyan bagaih-ba-
gaih ié nyang na lam pacök nyan jiro lam
teumpat ié unta, dan óh lheueh nyan jiplu-
eng lom bak mon jijak cok ié leubeh le lom
sampoe banmandum unta nyan habéh jiteu-
mé jieb ié. 21 Namiet Nabi Ibrahim teutab
geungieng mantong hainyan dan hana geu-
meututoe meusikrak haba. Gobnyan geu-
keuneuk kalon peu kheueh TUHAN geubri
hase useuha geuh nyan atawa hana.

22 Óh ka lheueh jijieb ié unta nyan ban-
mandum samoe puih sipuih-puih jih, namiet
Nabi Ibrahim laju geucok piasan méuh
nyang paleng meuyuem, dan laju geupeu-
ngui bak idong aneuëk dara nyan. Bak jaroe
aneuëk nyan geupeungui teuma sipasang
gleueng méuh. 23 Dan geupeugah laju lé
namiet nyan, "Ci gata peugah soe ayah gata.
Peu kheueh na teumpat éh dirumoh gobnyan
keu ulôn dan rakan-rakan lôn?"

24 "Ayah ulôn Betuel bin Nahor dan
Milka," jaweueb sidara nyan. 25 "Dirumoh
kamoe na teumpat éh keu Bapak dan diru-
moh pi jai that jerami keu eumpeuen beula-
tang."

26 Dan jisujut kheueh namiet nyan jiseu-
mah TUHAN. 27 Sira jipeugah, "Pujoe kheu-
eh TUHAN, Allah amphon ulôn Nabi Ibra-
him. TUHAN rupari seutia dan get até ubak
amphon ulôn Nabi Ibrahim. Gobnyan ka
geupimpén ulôn langsong ubak waréh
kawöm geuh." 28 Óh lheueh nyan aneuëk
dara nyan laju jiplueng urumoh mak jih dan
jipeugah laju banmandum peue nyang ban
lheueh jialami. 29-30 Ribka na sidroe aduen
nyang nan jih Laban. Jihnyan jideungoe
mandum peue nyang ka jicalitra lé adoe jih
keuhai peue nyang jipeugah lé namiet nyan.
Dan jikalon teuma na piasan bak idong ngon
gleung méuh bak jaroe adoe jih nyan. Dan
jiplueng kheueh Laban uluwa rumoh jijak

meurumpok ngon namiet Nabi Ibrahim
nyan nyang mantong teudong ngon unta-un-
ta jih bak binéh mon nyan. 31 Laju jipeugah
lé Laban, "Bapak ureuëng nyang geubri
beureukat lé TUHAN! Bék bapak tinggai
diluwa lagée nyoe. Jak urumoh kamoe. Ka-
moe ka peusiab kama keu Bapak dan meu-
nan cit keuteumpat unta-unta Bapak."
32 Dan jijak kheueh namiet nyan sira
jitamong lam rumoh. Laban laju jipeutreun
banmandum barang-barang nyang na ateueh
unta-unta nyan, óh lheueh nyan laju jibri
jerami dan eumpeuen-eumpeuen keu man-
dum unta nyan. Óh lheueh nyan laju jijak-
cok ié rhah gaki namiet nyan dan keu
ureuëng-ureuëng laén rakan-rakan namiet
nyan. 33 Watée peunajoh ka jihidang, namiet
nyan laju jipeugah haba, "Ulôn hana lôn
pajoh bu sigohlom lôn peusampoe peusan
nyang ulôn ba."

Jijaweueb Laban, "Hana peue, ci gata
peugah."

34 Dan jipeuphon kheueh peugah haba lé
namiet Nabi Ibrahim nyan, kheun gobnyan,
"Ulôn nyoe namiet Nabi Ibrahim. 35 TUHAN
geugaséh that-that keu amphon lôn nyan dan
geupeujeuet gobnyan sidroe ureuëng nyang
kaya lumpah na. TUHAN ka geubri ubak gob-
nyan saboh kawan bubiri, kaméng, leumô,
unta, keledée, pirak, méuh, dan namiet agam
ngon namiet inong. 36 Watée umu ka tuha
that, Sara, peurumoh amphon lôn nyan ka
geupeulahé sidroe aneuëk agam, dan am-
phon ulôn nyan ka geupeutreun hak waréh
banmandum hareuta beunda ateueh aneuëk
geuh nyan. 37 Gobnyan ka geuyue ubak ulôn
mangat lôn meujanji ngon meusumpah
beulôn taát peue nyang geupeurintah, meu-
noe kheun gobnyan ubak ulôn, 'Bék kheueh
gata piléh peurumoh keu aneuëk ulôn dara-
dara nyang na di nanggroe Kanaan nyoe,
38 keucuali gata mita aneuëk dara nibak wa-
réh kawöm ayah ulôn. Dan gata jak kheueh
keudeh deungoe sigra.' 39 Laju ulôn tanyong
ubak gobnyan, 'Pakriban meunyoe aneuëk
dara nyan hana jitem seutôt ngon ulôn?'
40 Laju geujaweueb lé gobnyan, 'TUHAN
nyang sabe ulôn taát, teuma geukirém malai-
kat gobnyan keu geujak tulông mangat tu-
gaih gata na hase. Gata teuma meuteumé ga-
ta mita peurumoh keu aneuëk ulôn nyang na
lam kawöm lôn keudroe, jihnyan na kheueh
nibak waréh kawöm ayah lôn. 41 Teuma
meunyoe awaknyan jitulak gata, gata pih leu-
paih nibak sumpah.'

42 Dan watée ulôn katrok bak mon bu-
noe, laju lôn meudoá lam até, 'TUHAN,
Allah amphon lôn Nabi Ibrahim, bah kheu-
eh TUHAN neupeujeuet tugaih ulôn nyoe na
hase. 43 Ulôn teuma teutab lôn dong bak
binéh mon nyoe. Meunyoe na sidroe dara
jijak cok ié, teuma lôn lakée bak jihnyan
mangat keu ulôn jitem bri ié jieb. 44 Meu-
nyoe aneuëk dara nyan jitem bri ié nyang
ulôn lakée nyan, dan jilakée cit mangat jibri
ié jieb keu unta-unta lôn, lôn yakén nyan
kheueh ureuëng nyang ka TUHAN piléh jeuet
keupeurumoh aneuëk amphon lôn nyan.'
45 Gohlom seuleusoe ulôn kheun doá nyan
lam até, teuka kheueh Ribka jiba pacök ié
ateueh bahô jih dan laju jicok ié lam mon
nyan. Óh lheueh nyan ulôn peugah ubak
jihnyan, 'Tulông kheueh ulôn jieb ié, ulôn
grah that.' 46 Bagaih that aneuëk dara nyan
jipeutreun pacök nyan nibak bahô jih sira
jipeugah, 'Jieb kheueh, dan unta-unta Bapak
teuma lôn bri cit jijieb ié.' 47 Óh lheueh nyan
laju lôn tanyong, 'Soe kheueh ayah gata hai
aneuëk meutuah?' Dan laju jijaweueb, áyah
ulôn nan geuh Betuel, bin Nahor dan Mil-
ka.' Laju ulôn peungui piasan méuh nibak
idong meunan cit gléung méuh nibak jaroe
jih. 48 Laju ulôn sujut lôn seumah dan lôn
pujoe TUHAN, Allah amphon ulôn Nabi
Ibrahim. Gobnyan ka geupimpén ulôn lang-
song bak teumpat nyoe, ubak waréh kawöm
amphon ulôn, sampoe ulôn hase meurum-
pok ngon aneuëk dara nyoe keu aneuëk
amphon lôn. 49 Jinoenyoe, meunyoe awak-
nyoe neutem peusaneut amphon ulôn deu-
ngon jroh dan neupeupeunoh tanggong
jaweueb droeneuh sibagoe syedara gob-
nyan, beuneutem kheueh peugah ubak ulôn,
teuma meunyoe hán neutem, neupeugah cit
teuma, mangat jeuet lôn teupeu peue nyang
harôh ulôn peubuet."

50 Laban dan Betuel laju geujaweueb,
"Sabab peue nyang teujadi nyoe asai jih
nibak TUHAN, kamoe hana patot kamoe bri
keuputosan. 51 Nyoe Ribka; bah kheueh jih-
nyoe jijak ngon Bapak dan beujeuet keupeu-
rumoh aneuëk amphon Bapak, lagée nyang
ka geupeugah lé TUHAN keudroe." 52 Wa-
tée namiet Nabi Ibrahim nyan jideungoe
haba awaknyan, laju jisujut jiseumah
TUHAN. 53 Óh lheueh nyan jipeuteubiet laju
peukayan, piasan pirak dan méuh, banman-
dum nyan laju geubri ubak Ribka. Meunan
cit ubak aduen gobnyan ngon ma geuh jibri
hadiah nyang meuhái-meuhái.

54 Óh lheueh nyan namiet Nabi Ibrahim
meunan cit ngon rakan-rakan gobnyan
nyang laén laju geumakheun meusajan teu-
ma, dan bak malam nyan awaknyan geumu-
dom disinan. Óh ka lheueh awaknyan
jibeudôh óh singoh beungoh, namiet nyan
laju jipeugah, "Neupeu idhin kheueh ulôn
keuneuk jakwoe ubak amphon lôn"
55 Teuma aduen dan mak Ribka geuta-
nyong, "Bah kheueh Ribka tinggai ngon
kamoe tujoh atawa siploh uroe teuk, óh
lheueh nyan barô kheueh jeuet jijak."
56 Teuma namiet nyan jijaweueb, "Bék
neupeuteun ulôn. TUHAN ka geupeujeuet
ulôn jak keunoe na hase; neupeu idhin kheu-
eh ulôn woe ubak amphon lôn."
57 Jaweueb awaknyan, "Jak tajak hôi
Ribka sira tatanyong pakriban kheun jih."
58 Laju awaknyan geutawök Ribka dan laju
geutanyong, "Peu kheueh gatatem seutôt
ureuëng nyoe?"
Jaweueb aneuëk dara nyan, "Nyoe, ulôn
tem."
59-60 Teuma awaknyan laju geubri idhin
ubak Ribka ngon dendayang jiseutôt namiet
Nabi Ibrahim dan rakan-rakan gobnyan. La-
ju awaknyan geubri beureukat ubak Ribka
ngon tutoe haba lagée nyoe,

"Seumoga gata Ribka, jeuet keu
mak meujuta-juta manusia!
Seumoga keuturonan gata
jipeutaklok bubena banda
musoh-musoh jih!"

61 Óh lheueh nyan meukeumah-keumah
kheueh Ribka meusajan ngon inong-inong
muda nyang jeuet keu dendayang gobnyan,
óh seuleusoe nyan laju geuék unta dan geu-
jak kheueh laju meusajan ngon namiet Nabi
Ibrahim nyan.
62 Watée nyan Nabi Ishaq ka trok
geuteuka nibak [t] padang pasi, trok laju
bak mon nyang teupeunan "Gobnyan
Nyang Kalon Ulôn" dan tinggai bak ba-
gian seulatan nanggroe Kanaan. 63 Bak
siuroe watée óh seupôt, gobnyan laju geu-
teubiet nibak lam khimah keuneuk jak-jak
lam ladang geuh. dan deuh laju geukalon
unta-unta teungoh jijak. 64 Watée Ribka
geukalon Nabi Ishaq, laju geutreun ateueh
unta, 65 dan geutanyong laju ubak namiet
Nabi Ibrahim nyan, "Soe ureuëng agam
nyang na lam ladang nyan teungoh jijak
ubak geutanyoe?"
"Gobnyan amphon ulôn," jaweueb na-
miet nyan. Ban geudeungoe lagée nyan Rib-
ka laju geucok ija seulendang geutob laju
muka gobnyan.
66 Óh lheueh nyan namiet nyan laju ji-
calitra ubak Nabi Ishaq peue-peue nyang ka
geupeubuet. 67 Óh lheueh nyan Nabi Ishaq
laju geucok Ribka geupeutamong lam khi-
mah ma gobnyan, Sara, dan Nabi Ishaq laju
geumeukawen ngon Ribka. Nabi Ishaq geu-
cinta that-that ubak Ribka; dan teuhibur
kheueh até Nabi Ishaq nyang seudeh sabab
ka hana le ma geuh.

Keuturonan Nabi Ibrahim nibak peurumoh gobnyan nyang laén

(1Taw. 1:32-33)

25 Nabi Ibrahim geumeukawen lom
ngon sidroe inong nyang nan jih
Ketura. 2 Peurumoh geuhnyan jipeulahé teu-
ma aneuëk-aneuëk nyang laén nyan nan jih
na kheueh: Zimran, Yoksan, Medan, Midi-
an, Isybak, dan Suah. 3 Yoksan ayah Syeba
dan Dedan, dan keuturonan Dedan na kheu-
eh ureuëng Asyur, ureuëng Letus, dan
ureuëng Leum. 4 Aneuëk-aneuëk Midian na
kheueh: Efa, Efer, Henokh, Abida, dan El-
daa. Awaknyan banmandum keuturonan
Ketura.
5 Bahpi Nabi Ibrahim geupeutreun
banmandum hareuta geuh ubak Nabi
Ishaq, 6 yoh gobnyan mantong udeb le
that-that geubri hadiah keu aneuëk-aneuëk
geuh nyang laén nyang lahé nibak peuru-
moh-peurumoh gobnyan nyang laén. Óh
lheueh nyan geuyue aneuëk-aneuëk geuh-
nyan u daerah bagian timu Kanaan, ma-
ngat jeuet jiôh nibak Nabi Ishaq, aneuëk
gobnyan.

Nabi Ibrahim meuninggai donya dan teupeukubu

7-8 Nabi Ibrahim meuninggai watée umu
geuh ka tuha that, na kheueh 175 thon.
9 Gobnyan laju geupeukubu lé aneuëk-
aneuëk gobnyan, na kheueh Nabi Ishaq dan
Nabi Ismail, lam Guha Makhpela nyang na
bak ladang siblah utimu Mamre. Yoh masa
dilée ladang nyan atra Efron bin Zohar,
ureuëng Het, 10 teuma ka geubloe lé Nabi
Ibrahim bak ureuëng Het nyan. Sara, peuru-
moh Nabi Ibrahim, nyang teukubu bak
teumpat nyan. 11 Óh ka lheueh Nabi Ibrahim

---

[t] *geuteuka nibak:* Padub-padubboh teujeumahan kuno: teuka ubak.
25:10: Keuj. 23:3-16

meuninggai donya, Allah laju geubri beu-
reukat ubak Nabi Ishaq, aneuëk Nabi Ibra-
him. Nibak masanyan Nabi Ishaq tinggai
bak binéh mon nyang teuboh nan "Gobnyan
Nyang Kalon Ulôn."

Keuturonan Nabi Ismail

(1Taw. 1:28-31)

12 Nabi Ismail na kheueh aneuëk Nabi
Ibrahim dan Hagar, inong nibak nanggroe
Meusé, namiet Sara nyan. 13-16 Nabi Ismail
na geumeu aneuëk dua blaih droe nyang
teupeugah disinoe meunurot urotan lahé
jih: Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam,
Misyma, Duma, Masa, Hadad, Tema, Ye-
tur, Nafis dan Kedma. Banmandum
aneuëk-aneuëk nyan jeuet keu indatu dua
blaih boh sukée bansa, dan gampông meu-
nan cit nan khimah-khimah awaknyan teu-
boh nan meunurot nan-nan awaknyan.
17 Nabi Ismail na meu-umu 137 thon bak
watée gobnyan meuninggai donya. 18 Keu-
turonan gobnyan tinggai bak daerah lam-
kawan Hawila dan Syur disiblaih utimu
nanggroe Meusé rot jak u Asyur. Awak-
nyan udeb teuaseng nibak keuturonan Nabi
Ibrahim nyang laén.

Esau dan Yakub lahé

19 Nyoe kheueh riwayat Nabi Ishaq
aneuëk Nabi Ibrahim. 20 Nabi Ishaq ka meu-
umu peuet ploh thon watée gobnyan meuka-
wen ngon Ribka, adoe Laban, aneuëk Betuel,
sidroe ureuëng Aram nibak Mesopotamia.
21 Sabab Ribka hana meuteumé aneuëk, Na-
bi Ishaq laju geumeu doá ubak TUHAN keu-
peurumoh gobnyan. Dan TUHAN geudeu-
ngoe doá Nabi Ishaq, akhé jih Ribka mume.
22 Gobnyan mume aneuëk meukeumbeue,
dan sigohlom aneuëk-aneuëk nyan lahé,
aneuëk manyak nyan jimeuglueng-glueng
lam pruet ma jih. Geupeugah lé Ribka lagée
nyoe, "Pakon hainyoe harôh teujadi ateueh
ulôn?" Laju geulakée peutunyok ubak
TUHAN.
23 TUHAN meufeureuman ubak gob-
nyan,

"Dua boh bansa na lam pruet gata;
gata teuma tapeulahé dua boh
bansa nyang saléng jimeumusoh;
adoe jih leubeh teuga nibak aduen
jih
nyang tuha jipeutimang nyang
tulot."

24 Trok kheueh watée jih nibak Ribka
keu geupeulahé aneuëk, dan laju geupeulahé
dua droe aneuëk agam meukeumbeue.
25 Nyang tuha hi jih mubayang-bayang mi-
rah, dan kulét jih lagée bajée jubah nyang
mubulée. Sabab nyan kheueh teuboh nan jih
Esau.[u] 26 Watée aneuëk nyang lumboi dua
lahé, jaroe jih jimat tumet Esau. Sabab nyan
kheueh jihnyan teuboh nan Yakub.[v] Nabi
Ishaq ka meu-umu nam ploh thon watée
awaknyan lahé.

Esau geupeubloe hak gobnyan sibagoe aneuëk tuha

27 Bandua droe aneuëk nyan meutamah
rayeuk. Esau jeuet keusidroe ureuëng nyang
peulet beulatang juah nyang gagah dan beu-
he dan galak that tinggai di padang, teuma
Nabi Yakub ureuëng jih seungab dan galak
tinggai di rumoh. 28 Nabi Ishaq leubeh geu-
galak ubak Esau, sabab Nabi Ishaq galak
geupajoh eungkot sie beulatang kleut.
Teuma Ribka leubeh geugalak ubak Nabi
Yakub.
29 Bak siuroe watée Nabi Yakub teu-
ngoh geutaguen gulée kacang mirah, geu-
woe kheueh Esau nibak teumpat geupeulet
beulatang kleut. Gobnyan deuk lumpah na.
30 Laju geupeugah ubak Nabi Yakub, "Ulôn
deuk that. Bie bacut kacang mirah nyan."
(Nyang kheueh sabab jih gobnyan teupeu-
gah Edom.)[w]
31 Geujaweueb lé Nabi Yakub, "Gét,
asai neubri keulon leubeh ilée hak droeneu-
eh sibagoe aneuëk tuha."
32 Kheun Esau, "Hana kupako haknyan
keu ulôn. Ulôn deuk lumpah na!"
33 Geupeugah lom lé Nabi Yakub,
"Meusumpah kheueh ilée bahwa hak
droeneueh nyan neubri ubak ulôn."
Esau laju meusumpah dan geubri hak
geuhnyan ubak Nabi Yakub. 34 Óh lheueh
nyan lé Nabi Yakub laju geubri ubak awak-
nyan ruti dan siladum nibak gulée kacang
mirah nyan. Esau laju geupajoh dan geujieb
ié óh lheueh nyan laju geujak. Meunan

---

[u] *Esau:* Nan nyoe teuduga na hubongan ngon Seir, na kheueh daerah nyang óh dudoe jiduek lé keuturonan Esau; Seir su jih lagée haba Ibrani nyang makna jih "meubulée". [v] *Nabi Yakub:* Nan nyoe su jih lagée haba Ibrani nyang makna jih "tumet". [w] *Edom:* Nan nyoe su jih lagée haba Ibrani nyang makna jih "mirah".
25:23: Rm. 9:12 25:33: Ibr. 12:16

kheueh Esau geupeubeuah hak gobnyan sibagoe aneuëk tuha.

Nabi Ishaq tinggai di Gerar

26 Lam nanggroe nyan teuka lom musém deuk lagée nyang ka lheueh teujadi bak jamén Nabi Ibrahim. Nabi Ishaq laju geujak meuhadab ubak Abimelekh, raja ureuëng Filistin di Gerar dan geulakée idhin mangat geubri tinggai gobnyan disinan.
2 Hai nyan geupeubuet sabab TUHAN ka geupeuleumah droe ubak gobnyan ngon feureuman TUHAN lagée nyoe, "Bék gata jak u nanggroe Meusé; tinggai mantong di nanggroe nyoe, lagée nyang ka Ulôn peurintah ubak gata. 3 Ulôn teuma Lôn lindong dan Lôn bri beureukat ubak gata. Banmandum wilayah nyoe teuma Ulôn bri keue gata dan ubak keuturonan gata. Ulôn teuma Lôn peutrok janji lagée nyang ka lheueh Ulôn meujanji bak ayah gata Nabi Ibrahim.
4 Ulôn teuma Lôn bri keugata aneuëk cucoe nyang le jih lagée bintang di langét, dan banmandum wilayah nyoe Ulôn bri ubak awaknyan. Banmandum bansa nyang na ateueh bumoe nyoe jilakée ubak Ulôn mangat Ulôn bri beureukat ubak awaknyan lagée nyang ka Ulôn bri beureukat ubak keuturonan gata. 5 Ulôn teuma Lôn bri beureukat ubak gata, sabab Nabi Ibrahim ka jitaát ubak Ulôn dan jipeulara banmandum huköm dan peurintah Ulôn."
6 Dan phon saát nyan tinggai kheueh Nabi Ishaq di Gerar. 7 Watée ureuëngureuëng nyang na disinan jitanyong keuhai Ribka, Nabi Ishaq laju geujaweueb bahwa Ribka nyan na kheueh adoe gobnyan, dan bukon peurumoh gobnyan. Nabi Ishaq teumakot ureuëng-ureuëng nyang na disinan teuma jipoh maté gobnyan keu jicok Ribka nyang lumpah ceudah nyan. 8 Óh ka lheueh Nabi Ishaq tinggai disinan na padub na treb teuma, bak siuroe Raja Abimelekh geukalon gobnyan nibak peuradeun rumoh geuh, deuh laju jingieng bahwa Nabi Ishaq teungoh meuayang dan meuseunda ngon peurumoh gobnyan Ribka. 9 Dan laju geutawök Nabi Ishaq sira geupeugah lagée nyoe, "Inong nyan peurumoh gata? Keupeue gata peugah jihnyan adoe gata?"
Geujaweueb lé Nabi Ishaq, "Ulôn pike ulôn nyoe jipoh maté meunyoe ulôn peugah Ribka nyan peurumoh ulôn."
10 "Peue nyang ka gata peubuet ateueh kamoe nyoe?" tanyong Abimelekh. "Sidroe lamkawan rakyat lôn jeuet mantong jiéh ngon peurumoh gata, dan meunyoe hainyan teujadi, gata kheueh nyang meutanggong jaweueb ateueh keusalahan kamoe nyan."
11 Óh lheueh nyan Raja Abimelekh laju geupeuingat banmandum rakyat geuh lagée nyoe, "Soe mantong nyang peukaru ureuëng nyoe atawa peurumoh jih, ureuëng nyan teuhuköm maté."
12 Nabi Ishaq laju geutabu bijéh keu teupula seunaman di nanggroe nyan, dan bak thon nyan meuteumé hase sireutôh goe lipat nibak nyang geutabu nyan, sabab TUHAN geubri beureukat ubak gobnyan.
13 Hareuta gobnyan laju meutamah-tamah dan gobnyan ka jeuet keu ureuëng nyang kaya lumpah na. 14 Ureuëng Filistin bingik até ubak Nabi Ishaq nyan sabab gobnyan jai that geupeulara namiet, kawan bubiri dan kawan leumô. 15 Dan awaknyan laju jidho ngon tanoh banmandum mon nyang ka jikhueh lé namiet-namiet Nabi Ibrahim yoh gobnyan mantong udeb.
16 Óh lheueh nyan Abimelekh geupeugah ubak Nabi Ishaq, "Gata tinggai kheueh nanggroe kamoe nyoe. Sabab gata ka leubeh meukuasa nibak kamoe." 17 Dan geujak kheueh laju Nabi Ishaq geujak peudong khimah gobnyan bak Pantôn Gerar. Bak teumpat nyan gobnyan tinggai na meupadub treb teuma. 18 Gobnyan laju geukueh lom banmandum mon nyang ka lheueh geukueh bak jamén Nabi Ibrahim dan nyang ka jiseubée ngon tanoh lé ureuëng Filistin óh lheueh geutinggai lé Nabi Ibrahim. Mon-mon nyan laju geuboh nan nyang saban lagée nyang ka lheueh geuboh nan lé ureuëng syiek gobnyan.
19 Namiet-namiet Nabi Ishaq geukhueh mon di Pantôn Gerar nyan dan laju jiteubiet ié nibak mata ié nyang meulimpah ruwah.
20 Teuma di ureuëng meurabe nyang na di Gerar jimeudakwa ngon ureuëng meurabe atra Nabi Ishaq. Jipeugah lé awaknyan, "Ié nyoe atra kamoe." Sabab nyan kheueh Nabi Ishaq geuboh nan mon nyan "Mon Meudakwa".
21 Namiet-namiet Nabi Ishaq geukhueh teuma mon nyang laén, teuma jiteuka lom dakwa ngon dakwi keuhai mon nyan cit teuma. Sabab nyan, Nabi Ishaq geuboh nan mon nyan "Mon Meumusoh". 22 Óh lheueh nyan

26:3-4: Keuj. 22:16-18 **26:7:** Keuj. 12:13, 20:2



Nabi Ishaq geumeukhimah (26:25)

gobnyan laju geuminah nibak teumpatnyan
laju geukhueh teuma mon nyang keu lhée.
Goenyoe hana jiteuka dakwa ngon dakwi.
Sabab nyan Nabi Ishaq geuboh nan mon
nyan, "Mon Beubaih". Kheun gobnyan, "Ji-
noenyoe TUHAN ka geubri ubak geutanyoe
beubaih keu jeuet tatinggai di nanggroe
nyoe, dan tanyoe teuma jeuet keu ureuëng
nyang makmu nibak teumpat nyoe."
23 Óh lheueh nyan Nabi Ishaq geujak
lom dan trok laju u Bersyeba. 24 Bak malam
nyan TUHAN geupeuleumah droe ubak gob-
nyan sira geu peutreun feureuman lé TUHAN
ubak gobnyan lagée nyoe, "Ulôn kheueh
Allah ayah gata Nabi Ibrahim. Bék teuma-
kot; Ulôn teutab Lôn lindong gata. Ulôn
teutab Lôn bri beureukat ubak gata dan Ulôn
bri ubak gata keuturonan nyang le sabab
janji Ulôn ubak hamba Lôn Nabi Ibrahim."
25 Dan Nabi Ishaq pi laju geupeudong
miseubah dan geuseumah TUHAN nibak
teumpat nyan. Gobnyan geupeudong khi-
mah disinan dan namiet-namiet gobnyan
laju jikhueh mon nyang laén.

Nabi Ishaq ngon Abimelekh geupeugot janji

26 Bak siuroe teuka kheueh Abimelekh
nibak Gerar, ngon Ahuzat, nyang bri naseu-
hat ubak gobnyan, dan Pikhol, panglima
sidadu geuh, keugeujak meurumpok ngon
Nabi Ishaq. 27 Dan geutanyong kheueh lé
Nabi Ishaq ubak awaknyan, "Pakon gata-
nyoe tajak meurumpok ngon lôn saát nyoe,
padahai yohmasa ilée gata meumusoh ngon
lôn di nanggroe gata?"
28 Dan laju jijaweueb lé awaknyan, "Ji-
noenyoe barô kheueh kamoe teupeu bahwa
Droeneueh geulindong lé TUHAN, teuma
ngon sabab nyan nyang gét jih tanyoe peu
ikat janji. Meusumpah 29 bahwa droeneueh
hana neupeubuet jeuhet ateueh kamoe, lagée
kamoe pih hántom na kamoe peubuet jeuhet
ateueh droeneueh. Kamoe ka kamoe meu-
sikeub nyang gét ubak droeneueh dan ka-
moe peubiyeu droeneueh jak deungon
aman. Ka jeulaih nibak kamoe bahwa
droeneueh geubri beureukat lé TUHAN."
30 Óh lheueh nyan Nabi Ishaq laju geupeu-
jamé awaknyan, dan awaknyan pih laju
makheun meusajan teuma. 31 Óh singoh
beungoh awaknyan maséng-maséng laju
geuikat janji nyang teupeusah ngon sumpah.
Dan Nabi Ishaq pih laju geupeugah seula-
mat jijak ubak awaknyan sibago sahabat.
32 Bak uroenyan cit teuma namiet-nami-
et Nabi Ishaq jijak meulapor ubak gobnyan
keuhai mon-mon nyang ka lheueh awak-
nyan khueh. Kheun awaknyan, "Kamoe ka
meuteumé ié." 33 Laju Nabi Ishaq geuboh
nan mon nyan, "Mon Sumpah". Nyang
kheueh asaiphon banda nyan nan jih Ber-
syeba.[x]

Peurumoh-peurumoh Esau nibak sukée bansa aséng

34 Watée Esau ka meu-umu peuet ploh
thon, gobnyan laju geumeukawen ngon dua
droe aneuëk dara nibak sukée bansa Het, na
kheueh Yudit binti Beeri, dan Basmat binti
Elon. 35 Mandua droe inong nyan jipeusu-
sah udeb Nabi Ishaq dan Ribka.

Nabi Ishaq geubri beureukat keu Nabi Yakub

27 Bak siuroe, watée Nabi Ishaq ka
tuha dan mata geuh pih ka buta, laju
geutawök Esau, aneuëk gobnyan nyang pa-
leng tuha, dan geupeugah laju ubak aneuëk
geuh nyan lagée nyoe, "Pat gata hei aneuëk
lôn!"
"Nyoepat ulôn, ayah," jaweueb Esau
aneuëk geuhnyan.

---

[x] *Bersyeba:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "Mon Sumpah" atawa "Mon Tujoh" (ngieng 21:31).
26:26: Keuj. 21:22

2 Geupeugah lé Nabi Ishaq, "Gata ka
tateupeue bahwa ulôn nyoe ka tuha that dan
bak dali adat hana treb le udeb lôn ateueh
rhueng donya. 3 Dan gata cok kheueh laju
bede ngon panah-panah gata, tajak laju upa-
dang dan gata peulet kheueh keu ayah saboh
beulatang kleut. 4 Óh lheueh nyan gata tagu-
en kheueh bumangat lagée nyang ayah ga-
lak, lheuehnyan gata ba laju keunoe ubak
ayah. Óh ka lheueh atranyan ayah pajoh,
teuma ayah bri beureukat ayah ubak gata
sigohlom ayah maté."
5 Peue nyang geupeugah lé Nabi Ishaq
ngon Esau nyan geudeungoe lé Ribka peu-
rumoh gobnyan. Dan óh ka leupah Esau
geujak let beulatang buih keu ayah gobnyan
Nabi Ishaq nyan, 6 geupeugah laju lé Ribka
ubak aneuëk geuh Nabi Yakub, "Ban that
ulôn deungoe ayah gata geupeugah ubak
Esau lagée nyoe, 7 'Jak let laju saboh beula-
tang dan taguen laju nyang mangat keu
ulôn. Óh ka lheueh atranyan ulôn pajoh,
teuma ulôn bri beureukat keu gata dikeue
TUHAN, sigohlom ulôn maté.' 8 Nyan,
aneuëk lôn," geupeugah lom lé Ribka ubak
aneuëk geuh Nabi Yakub nyan, "deungoe
kheueh dan gata peubuet kheueh peue
nyang ulôn peugah nyoe. 9 Gata jak kheueh
ubak teumpat bubiri geutanyoe, dan gata
piléh laju dua boh aneuëk kaméng nyang
teumbon-teumbon, mangat jeuet ulôn tagu-
en lagée nyang geulakée lé ayah gata. 10 Óh
lheueh nyan gata ba laju ubak ayah gata
mangat geupajoh, dan óh lheueh nyan gob-
nyan laju geubri beureukat ubak gata sigoh-
lom gobnyan meuninggai donya."
11 Teuma Nabi Yakub laju geupeugah
ubak ma geuh, "Mak, tuboh Esau mubulée
seudangkan tuboh ulôn hana? 12 Pat tateu-
peue ayah geuraba tuboh lôn dan laju geu-
teupeue bahwa tanyoe ka tapeungéut gob-
nyan; tatakot bukon beureukat nyang
geubri, nyang geubri na kheueh kutokan."
13 Geujaweueb lé ma geuh, "Bék picek
até gata, hai aneuëk. Bah kheueh ulôn nyang
tanggong meunyoe gata geukutok lé yah
gata. Jak peubuet kheueh peue nyang ulôn
yue, dan jakcok laju kaméng-kaméng nyang
ulôn peugah nyan." 14 Dan Nabi Yakub pih
laju geujakcok kaméng-kaméng lagée
nyang ka geupeugah lé ma geuhnyan dan óh
ka lheueh atranyan geucok laju geuba ubak
ma geuh, dan Ribka pih laju geutaguen
gulée sie lagée nyang geuhawa lé Nabi
Ishaq. 15 Óh lheuehnyan Ribka laju geucok
peukayan Esau nyang paleng gét, nyang na
geukeubah dirumoh, peukayan nyan laju
geupeungui ubak Nabi Yakub. 16 Kulét
aneuëk kaméng nyan laju geubalot bak tau-
kue dan jaroe Nabi Yakub nyang hana mu-
bulée nyan. 17 Dan gulée nyang ka geuta-
guen mangat nyan laju geujok ubak Nabi
Yakub meunan cit ngon ruti nyang ka lheu-
eh geupeugét nyang rasa jih lumpah mangat.
18 Óh lheuehnyan geujak kheueh Nabi
Yakub ubak ayah geuh sira geupeugah,
"Ayah!"
"Nyoepat lôn neuëk" seuot ayah geuh,
"soe gatanyan Esau atawa Nabi Yakub?"
19 Geujaweueb Nabi Yakub, "Esau yah,
aneuëk ayah nyang tuha; peue nyang ayah
peusan ka ulôn peubuet. Ayah duek kheueh
dan ayah pajoh kheueh eungkot sie hase lôn
peulet nyoe nyang ka ulôn mita keu ayah,
mangat ayah jeuet neubri beureukat ateueh
ulôn."
20 Geupeugah lé Nabi Ishaq, "Bagaih
that gata teumé hei aneuëk ayah."
Geujaweueb Nabi Yakub, "Sabab
TUHAN Allah nyang ayah seumah ka geu-
tulông ulôn."
21 Laju geupeugah lé Nabi Ishaq ubak
Nabi Yakub, "Gata peurab kheueh keunoe
mangat jeuet lôn geue gata. Peu kheueh
beutôi gata Esau?" 22 Nabi Yakub laju geu-
peurab ubak ayah geuh sira geuraba óh
lheueh nyan laju geupeugah, "Su gata lagée
su Nabi Yakub, teuma jaroe gata lagée jaroe
Esau."
23 Nabi Ishaq hana geuturi keu Nabi
Yakub sabab jaroe geuhnyan mubulée lagée
jaroe Esau. Teuma bak watée Nabi Yakub
keuneuk geubri beureukat, 24 gobnyan man-
tong geutanyong sigo teuk, "Peu kheueh
beutôi gata Esau?"
"Beutôi, ayah," jaweueb Nabi Yakub.
25 Laju geupeugah lé Nabi Ishaq, "Ba
keunoe eungkot sie nyan. Óh ka lheueh ulôn
makheun barô kheueh ulôn bri beureukat
ubak gata." Nabi Yakub laju geubri eungkot
sie nyan keu ayah geuh meunan cit ié anggô
geubri bacut mangat geujieb. 26 Dan geu-
peugah kheueh laju lé ayah geuhnyan ubak
gobnyan, "Peurab kheueh keunoe leubeh to
lom, Neuëk, dan gata cöm kheueh ulôn."
27 Watée Nabi Yakub geupeurab keuneuk
geukeucob ayah geuh nyan, Nabi Ishaq laju
mubée peukayan Esau, dan laju geubri beu-
reukat ubak gobnyan. Geupeugah lé Nabi
Ishaq, "Bée nyang mangat nibak aneuëk lôn

lagée bée padang nyang ka geubri beureukat
lé TUHAN. 28 Seumoga Allah geubri keu
gata iémbon di langét, dan geupeujeuet lam-
pôh-lampôh ngon ladang gata subô! Seumo-
ga Gobnyan geubri keu gata gandom dan
anggô nyang meulimpah-limpah! 29 Seumo-
ga banmandum bansa jeuet keunamiet gata,
dan sukée-sukée bansa taklok ubak gata.
Seumoga gata takuasa banmandum waréh
kawöm gata, dan keuturonan ma gata jisujut
dikeue gata. Dan teukutok kheueh mandum
ureuëng nyang kutok gata dan geubri
beureukat kheueh banmandum ureuëng
nyang geubri beureukat ubak gata."

Esau geulakée beureukat ubak Nabi Ishaq

30 Bansagai lheueh Nabi Ishaq geubri
beureukat ubak Nabi Yakub, Nabi Yakub
pih laju geujak, Esau, aduen gobnyan ka
geuwoe nibak ceumeucrok beulatang kleut.
31 Meunan cit gobnyan laju geutaguen gulée
nyang mangat dan geuba laju ubak ayah
geuhnyan, sira geupeugah lagée nyoe,
"Neuduek kheueh ayah, dan neupajoh
kheueh eungkot sie nyang ka ulôn ba keu
ayah, mangat ayah jeuet neubri beureukat
keu ulôn."
32 "Soe kah nyoe?" geutanyong lé Nabi
Ishaq.
"Esau aneuëk ayah nyang tuha," jaweu-
eb Esau.
33 Nabi Ishaq ka teuka yo bansaboh tu-
boh geuh, dan gobnyan laju geutanyong,
"Meunyoe meunan, soe nyang ka jimita beu-
latang dan jibri keu ulôn bunoe? Atranyan ka
lheueh ulôn pajoh sigohlom gata teuka. Dan
beureukat ulôn nyang paleng akhé ka ulôn
bri keu jihnyan, dan jinyoe beureukat nyan
ka jeuet keumilék jih siumu masa."
34 Watée geudeungoe hainyan lé Esau,
gobnyan laju geumo ngon su meuleung-
keng dan até geuh that peudeh, sira geu-
peugah lom, "Neubri cit ulôn beureukat,
hei ayah!"
35 Nabi Ishaq geupeugah lom, "Adoe
gata ka jijak keunoe dan jipeungéut ulôn.
Jihnyan ka jicok beureukat nyang sibeutôi
jih atranyan ulôn bri keugata."
36 Geupeugah lé Esau, "Nyoe kali keu-
dua jipeungéut ulôn. Pantaih nan jih Yakub.[y]
Jihnyan ka jicok hak ulôn sibagoe aneuëk
tuha, dan jinoenyoe ka jicok teuma beureu-
kat nyang sibeutôi jih atra ulôn. Peu kheueh
ayah hana le beureukat nyang laén keu
ulôn?"
37 Geujaweueb lé Nabi Ishaq, "Ulôn ka
lôn peujeuet jih nyan amphon gata, dan
banmandum waréh kawöm jih ka ulôn peu-
jeuet keu namiet jih. Ulôn ka lheueh ulôn bri
bak jihnyan gandom dan anggô. Jinoenyoe
hana sapeuena le nyang ulôn bri keu gata,
Neuëk!"
38 Esau teutab hana geutem piyoh geu-
lakée sabe ubak ayah gobnyan, "Peu kheueh
bak ayah nyang na cit saboh sagai beureu-
kat? Neubri kheueh teuma beureukat nyan
ubak ulôn, Ayah!" Dan Esau pih laju geumo
lom teuma.
39 Óh lheuehnyan Nabi Ishaq geupeu-
gah ubak Esau,
"Hana le ié mbon nyang jitreun
nibak langét keu gata hei aneuëk lôn,
hana teuma lampôh nyang subô keu
gata.
40 Gata teuma udeb bak mata
peudeueng gata,
teuma jeuet keu namiet adoe gata,
teuma meunyoe gata tabrontak,[z]
gata teuma beubaih nibak kuasa
jih."
41 Teuma Esau laju geubanci ubak Na-
bi Yakub sabab ayah gobnyan ka geubri
beureukat nyan ubak adoe geuh. Laju
teuka pikeran geuh, "Hana treb le ayah
ka meuninggai donya dan óh ka lheueh
ulôn meukabông, Nabi Yakub teuma ulôn
poh maté!"

Nabi Ishaq geuyuejak Nabi Yakub ubak Laban

42 Watée geudeungoe lé Ribka reuncana
Esau nyan, laju geuyue tawok Nabi Yakub
sira geupeugah lagée nyoe, "Deungoe mak
peugah, aduen gata Esau na niet keuneuk
balaih dam ateueh gata dan ka jireuncana
jikeuneuk poh maté gata. 43 Jinoenyoe peu-
buet kheueh peue nyang ulôn peugah nyoe.
Gata jak laju bubagaih keudeuh ubak Laban
aduen ulôn di Haran, 44 dan gata tinggai
kheueh ngon gobnyan keu meupadub watée
treb jih, sampoe beungéh aduen gata nyan

---

[y] *Nabi Yakub:* Nan nyoe su jih lagée haba Ibrani nyang makna jih "tipée". [z] *"tabrontak"* atawa jeuet keu apoh apah.

27:27-29: Ibr. 11:20 **27:29:** Keuj. 12:3 **27:36:** Keuj. 25:29-34 **27:38:** Ibr. 12:17 **27:39-40:** Ibr. 11:20 **27:40:** Keuj. 36:8, 2Raj. 8:20

seungab 45 dan laju jipeutuwoe peue nyang
ka gata peubuet ateueh jihnyan. Óh lheueh-
nyan ulôn teuma lôn yue ureuëng laén ma-
ngat jipuwoe gata urumoh nyoe lom. Ulôn
hán lôntem aneuëk ulôn gadôh bak uroe
nyang sa."
46 Dan geupeugah kheueh lé Ribka ubak
Nabi Ishaq, "Ulôn geungeuen dan gundah
that watée ulôn ngieng akai peurumoh-peu-
rumoh Esau nibak sukée bansa laén nyan.
Meunyoe Nabi Yakub jimeukawen cit ngon
aneuëk dara Het, leubeh gét ulôn maté."
28 Óh lheuehnyan Nabi Ishaq laju
geuhôi Nabi Yakub dan geubri laju
beureukat sira geupeugah lagée nyoe, "Bék
kheueh gata meukawen ngon ureuëng Kana-
an. 2 Gata jak kheueh u Mesopotamia, ubak
keuluwarga Betuel, abusyik gata, dan gata
meukawen kheueh ngon sidroe aneuëk dara
apha gata si Laban. 3 Seumoga Allah Nyang
Mahakuasa geubri beureukat ubak keulu-
warga gata dan geubri ubak gata aneuëk
cucoe nyang le, sampoe gata jeuet keu inda-
tu bansa-bansa! 4 Seumoga TUHAN geubri
beureukat ubak gata dan keuturonan gata
lagée nyang ka geubri beureukat ubak Nabi
Ibrahim, dan seumoga gata meuteumé keu-
hak milék tanoh nyang gata duek bak saát
nyoe, nyang ka geubri lé Allah ubak Nabi
Ibrahim!" 5 Meunan kheueh Nabi Ishaq
geupeulheueh Nabi Yakub mangat geujak u
Mesopotamia, ubak Laban bin Betuel
ureuëng Aram nyan. Laban na kheueh adu-
en Ribka mak Nabi Yakub dan Esau.

Esau meukawen lom

6 Esau geudeungoe bahwa Nabi Ishaq
ka geubri beureukat ubak Nabi Yakub dan
ka geupeulheueh gobnyan mangat jeuet Na-
bi Yakub geujak u Mesopotamia keu geujak
mita peurumoh di Mesopotamia nyan. Meu-
nan cit bak watée Nabi Ishaq geubri beureu-
kat ubak Nabi Yakub, gobnyan geutam Nabi
Yakub mangat bék geumeukawen ngon
aneuëk dara Kanaan. 7 Dan Esau geuteu-
peue bahwa Nabi Yakub taát that ubak
peue-peue nyang geupeugah lé ayah ngon
mak gobnyan dan ka geujak u Mesopota-
mia. 8 Barô kheueh geuteupeue lé Esau bah-
wa ayah gobnyan, Nabi Ishaq hana galak
ubak inong Kanaan, 9 sabab nyan geujak
kheueh Esau ubak Nabi Ismail, aneuëk Nabi
Ibrahim, dan laju geumeukawen ngon
aneuëk Nabi Ismail nyang nan jih Mahalat,
adoe Nebayot.

Nabi Yakub meulumpo di Betel

10 Nabi Yakub laju geutinggai Bersyeba
dan geujak u Haran. 11 Watée mata uroe
lhob gobnyan ka trok bak saboh teumpat,[a]
laju geumudom disinan. Watée ka geupeu-
reubah badan keuneuk geu-éh; geucok laju
sineuk batée geunantoe bantai dan batée
nyan laju geukaleueng bak ulée geuh.
12 Lam seuneungeut geuh nyan teuka kheu-
eh lumpo, lam lumpo nyan deuh geukalon
saboh reunyeuen nyang teudong ateueh bu-
moe dan ujong reunyeuen nyan manyang jih
sampoe ulangét dan malaikat-malaikat geu-
ek-ek treun nibak reunyeuen nyan. 13 Dan
bak binéh[b] gobnyan ka teudong TUHAN
deungon feureuman geuh lagée nyoe, "Ulôn
kheueh TUHAN, Allah nyang jipujoe lé Nabi
Ibrahim dan Nabi Ishaq. Ulôn teuma Ulôn
bri ubak gata dan keuturonan gata tanoh
teumpat gata éh nyoe. 14 Keuturonan gata jai
lumpah na lagée abée nyang na bak bumoe.
Awaknyan teuma jipeuluwah wilayah jih
sampoe u jeub-jeub arah, dan meulalu gata
dan keuturonan gata, Ulôn teuma Lôn bri
beureukat ubak mandum bansa[c] nyang na
ateueh rhueng bumoe. 15 Ingat kheueh, Ulôn
kutulông dan Lôn jaga gata, homantong
nyang gata jak, dan Ulôn teuma kupuwoe
lom gata u nanggroe nyoe. Ulôn hana Lôn
tinggai gata sampoe Ulôn peubuet banman-
dum peue-peue nyang ka lheueh Ulôn meu-
janji ubak gata."
16 Dan Nabi Yakub laju teubeudôh ni-
bak teumpat éh geuh dan laju geupeugah, "
TUHAN na disinoe, bak teumpat nyoe, teuma
barô kheueh jinoe ulôn teupeu!" 17 Gob-
nyan teumakot that laju geupeugah, "Biet-
biet yo dan teumakot that bak teumpatnyoe!
Ka pasti nyoe baét Allah, babah pintoe
geureubang syeuruga."
18 Óh singoh beungoh banseuboh buta,
Nabi Yakub geubeudôh, laju geucok batée
nyang geupeuguna sibagoe bantai dan geu-
peudong laju batée nyan sibagoe batée peu-
ingat. Óh lheuehnyan laju geuro minyéuk
zaiton ateueh batée nyan keu geupeukhusos

---

[a] *bak ... teumpat* atawa bak ... teumpat nyang suci. [b] *bak binéh* atawa ateueh reunyeuen nyan. [c] *Ulôn ... mandum bansa* atawa banmandum bansa teuma jilakée ubak Lôn mangat Lôn bri beureukat keu awaknyan lagée nyang ka Lôn bri beureukat gata dan keuturonan gata.

28:4: Keuj. 17:4-8 **28:12:** Yah. 1:51 **28:13:** Keuj. 13:14-15 **28:14:** Keuj. 12:3, 22:18

keu Po teu Allah. 19 Teumpat nyan geuboh
nan Betel.[d] (Yoh ilée nan jih Lus). 20 Dan
geumeusumpah kheueh Nabi Yakub bak teu-
mpat nyan, "Meunyoe TUHAN geutulông
dan geulindong ulôn bak lôn jak nyoe dan
geubri keu ulôn peunajoh ngon peukayan
21 sampoe ulôn woe u rumoh ayah lôn deu-
ngon seulamat, TUHAN teuma jeuet keu Al-
lah ulôn. 22 Dan ulôn teuma ulôn bri ubak
TUHAN siper siploh nibak peue-peue man-
tong nyang ka TUHAN bri keulôn. Batée peu-
ingat nyang ulôn peudong nyoe teuma beu-
jeuet keu teumpat seumujoe ubak TUHAN."

Nabi Yakub ka trok u rumoh Laban

29 Nabi Yakub geujak laju sampoe
trok u nanggroe siblah utimu Kana-
an. 2 Hana geusangka-sangka deuh laju geu-
kalon saboh mon nyang na bak teungoh
padang, bak binéh mon nyan leumah geuka-
lon na lhée boh kawan kaméng ngon bubiri
teungoh teu éh-éh nyang lazemjih jibri iéji-
eb bak mon nyan. Mon nyan teutob ngon
batée raya. 3 Meunyoe banmandum kawan
kaméng ngon bubiri nyan ka meusapat bak
teumpat nyan, lé ureuëng nyang rabe beula-
tang nyan laju geugule batée nyan bak bi-
néh, dan kaméng ngon bubiri nyan laju
jipeujieb ié. Óh lheuehnyan lé ureuëng-
ureuëng meurabe nyan laju jitob lom babah
mon nyan ngon batée lom.
4 Dan geutanyong kheueh lé Nabi Ya-
kub ubak ureuëng-ureuëng meurabe nyang
na disinan, "Hei rakan, pane gata jak?"
"Nibak Haran," jaweueb awak meurabe
nyan.
5 Geutanyong lom lé Nabi Yakub, "Peu
kheueh gata turi Laban bin Nahor?"
"Kamoe turi," jaweueb awaknyan.
6 "Pakriban keuadaan gobnyan?" ta-
nyong Nabi Yakub lom.
"Lam keuadaan gét," jaweueb awak-
nyan. "Ngieng kheueh, nyoepat na aneuëk
inong gobnyan nyang nan jih Rahel. Jihnyoe
jijak keunoe jiba kawan kaméng ngon bubiri
ayah jih."
7 Geupeugah lé Nabi Yakub, "Uroe
mantong peungeuh dan gohlom watée jih
kaméng ngon bubiri teupeutamong lam
weue. Pakon mandum beulatang nyan hana
gata peujieb ié, dan gata peubiyeu jimurot
naleueng lom teuma?"
8 Jaweueb awaknyan, "Barô kheueh
jeuet kamoe peujieb ié mandum beulatang
nyoe meunyoe banmandum kaméng ngon
bubiri ka habéh meusapat bak teumpat nyoe
dan barô kheueh batée nyan teugule."
9 Teungoh Nabi Yakub geupeugah haba
ngon awaknyan, Rahel teuka laju keunan
ngon kawan beulatang kaméng dan bubiri
geuh. 10 Watée geukalon lé Nabi Yakub
Rahel ngon kawan kaméng dan bubiri jih-
nyan, geujak laju Nabi Yakub bakmon nyan
dan batée nyang teutôb babah mon nyan laju
geugule bakbinéh dan óh lheuehnyan geu-
peujieb laju ié ubak kawan beulatang Rahel.
11 Óh lheueh nyan laju geucöm Rahel dan
geumo sabab até gobnyan teuharu lagoena.
12 Geupeugah lé Nabi Yakub ubak Rahel,
"Ulôn aneuëk Ribka, syedara ayah gata."
Dan Rahel pih laju jiplueng jiwoe uru-
moh dan jipeugah laju bak ayah jih peue
nyang ban lheueh jialami. 13 Watée Laban
geudeungoe haba keuhai Nabi Yakub,
aneuëk keumuen geuhnyan, laju geuplueng
keuneuk jak meurumpok ngon gobnyan. Óh
banmurumpok laju geuwa lé Laban Nabi
Yakub sira geucöm, dan geupeuwoe laju
urumoh. Óh ka lheueh geupeugah banman-
dum peue-peue mantong lé Nabi Yakub
ubak Laban, 14 laju geupeugah lé Laban bak
aneuëk keumuen geuh nyan, "Keubiet
beutôi, gata syedara krab that ngon ulôn."
Nabi Yakub tinggai dirumoh nyan si-
buleuen peunoh.

Nabi Yakub geumubuet bak Laban mangat meuteumé geumeukawen ngon Rahel dan Lea

15 Bak siuroe geupeugah kheueh lé La-
ban bak Nabi Yakub, "Hana patot gata
meubuet bak ulôn ngon hana teubri upah,
sabab gata waréh kawöm lôn. Padub upah
nyang gata lakée?" 16 Laban na dua droe
aneuëk inong; nyang tuha nan jih Lea, dan
adoe geuh nan jih Rahel. 17 Lea mata jih
lagak[e] that, seudangkan Rahel tuboh jih
gagah dan rupa jih lagak lumpah na.
18 Nabi Yakub ka rhot cinta ubak Rahel,
sabab nyan laju geujaweueb ubak Laban,
"Ulôn keuneuk mubuet bak droeneueh tu-
joh thon treb jih meunyoe apha bie lôn
meukawen ngon Rahel."
19 Geupeugah lé Laban, "Leubeh gét
ulôn bri si Rahel nyan ubak gata nibak
ureuëng laén; dan tinggai kheueh gata diru-
moh nyoe." 20 Dan geumubuet kheueh Nabi
Yakub di rumoh Laban tujoh thon treb jih

[d] *Betel:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "baét Allah". [e] *lagak* atawa hana meucahya.

mangat meuteumé geumeukawen ngon Ra-
hel, dan nibak gobnyan thon-thon nyan hana
teurasa sang-sang ban barô sa, sabab cinta
gobnyan bak aneuëk dara nyan.
21 Óh lheueh nyan Nabi Yakub geupeu-
gah ubak Laban apha geuhnyan, "Tujoh
thon ka trok, neubri kheueh lôn meukawen
ngon aneuëk droeneueh, apha." 22 Dan La-
ban pih laju geupeuna khanuri meukawen
dan geu-undang mandum ureuëng nyang na
lam banda nyan. 23 Teuma bak malam nyan,
bukon Rahel, nyang geu intat lé Laban bak
Nabi Yakub, nyang geuba bak gobnyan na
kheueh Lea, dan Nabi Yakub laju geumeu-
jampu ngon Lea. (24 Laban laju geubri na-
miet gobnyan nyang inong nyang nan jih
Zilpa ubak Lea, keu jeuet keu namiet Lea.)
25 Óh singoh nyan barô kheueh geuteupeue
lé Nabi Yakub bahwa nyang meukawen
ngon gobnyan na kheueh Lea. Dan geujak
meurumpok kheueh Nabi Yakub bak Laban
sira geupeugah lagée nyoe, "Pakon apha
peubuet ateueh lôn lagée nyoe? Ulôn mubu-
et ngon apha mangat jeuet lôn meukawen
ngon Rahel? Pakon apha neupeungeut lôn?"
26 Geujaweueb lé Laban, "Meunurot
adat lam nanggroe nyoe, adoe hana jeuet
jimeukawen leubeh awai nibak aduen.
27 Gata preh kheueh sampoe trok tujoh uroe
masa gata meukawen, Rahel pih ulôn bri
ubak gata, asai gata tem mubuet tujoh thon
teuk."
28 Nabi Yakub situju, dan óh ka lheueh
khanuri meukawen nyan ka trok tujoh uroe,
Laban laju geubri teuma Rahel ubak Nabi
Yakub keupeurumoh gobnyan. (29 Laban
geubri teuma namiet gobnyan nyang inong
nyang nan jih Bilha ubak Rahel mangat
jeuet geucok keu namiet geuh.) 30 Dan Nabi
Yakub geumeujampu ngon Rahel, dan gob-
nyan leubeh geucinta bak Rahel nibak Lea.
Óh lheueh Nabi Yakub geumubuet tujoh
thon teuk bak Laban.

Aneuëk-aneuëk Nabi Yakub

31 Watée geukalon lé TUHAN bahwa Na-
bi Yakub hana that geucinta ubak Lea kon
lagée Rahel nyang geusayang that lé gob-
nyan, TUHAN laju geubri idhin ubak Lea
mangat jipeulahé aneuëk, teuma Rahel teu-
tab hana jitem meu aneuëk. 32 Lea mume
dan laju jipeulahé sidroe aneuëk agam. Laju
jipeugah, "TUHAN ka geukalon ulôn
ureuëng susah, dan jinoenyoe lakoe lôn teu-
ma geucinta bak ulôn." Dan laju geuboh
nan keu aneuëk geuhnyan Ruben.[f] 33 Lea
mume lom dan laju geupeulahé aneuëk
agam. Kheun Lea, "TUHAN ka geubri lom
ubak ulôn aneuëk nyoe sabab geudeungoe
bahwa ulôn hana geucinta lé lakoe." Dan
laju geuboh nan aneuëk geuhnyan Simeon.[g]
34 Lea mume lom dan geupeulahé laju
aneuëk agam. Laju geupeugah, "Jinoenyoe
lakoe lôn leubeh teuikat bak ulôn sabab ulôn
ka lôn peulahé lhée droe aneuëk agam."
Dan geuboh nan aneuëk geuhnyan Lewi.[h]
35 Óh lheueh nyan Lea mume lom dan jipeu-
lahé laju sidroe teuk aneuëk agam. Kheun
jihnyan, "Goenyoe ulôn lôn pujoe TUHAN."
Dan laju jiboh nan aneuëk nyan Yehuda.[i]
Óh lheueh nyan Lea hana le jimeu aneuëk.

30 Teuma Rahel teutab gohlom meu-
teumé aneuëk, sabab nyan kheueh
gobnyan teuka ceumuru ubak cutpo geuh,
dan laju geupeugah ubak Nabi Yakub,
"Neubri kheueh aneuëk keu ulôn, meunyoe
hán, ulôn teuma maté."
2 Nabi Yakub beungéh that ubak Rahel
sira geupeugah, "Ulôn nyoe bukon Allah.
Gobnyan kheueh nyang peujeuet gata sam-
poe gata hana meuteumé aneuëk."
3 Dan laju geupeugah lé Rahel, "Nyoe
namiet ulôn Bilha; droeneueh éh kheueh
ngon jihnyoe mangat namiet nyoe jeuet
jipeulahé aneuëk. Ngon lagée nyan ulôn
nyoe ka jeuet keu ma meulalu jihnyan."
4 Dan Bilha nyan laju jijok bak lakoe geuh,
dan Nabi Yakub pih geumeusituboh ngon
namiet nyan. 5 Bilha laju mume dan jipeula-
hé sidroe aneuëk agam. 6 Dan Rahel laju
geupeugah, "Allah ka geupeuade deumi keu
keupeuntengan ulôn. Geudeungoe doá ulôn
dan geubri keu ulôn sidroe aneuëk agam."
Óh lheueh nyan laju geuboh nan aneuëk
nyan Dan.[j] 7 Bilha mume lom dan jipeulahé
teuma sidroe aneuëk agam. 8 Geupeugah lé
Rahel, "Ulôn ka lôn useuha siteungoh maté
lôn lawan cutpo lôn, dan ulôn meunang,"
sabab nyan laju geuboh nan aneuëk nyan
Naftali.[k] 9 Watée Lea ka jitée droe bahwa
jihnyan hana hase lé jipeulahé aneuëk, laju
jijok namiet jihnyan, Zilpa, keu Nabi Yakub

[f] *Ruben:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "ngieng kheueh, sidroe aneuëk agam" dan "ka teukalon sosah ulôn". [g] *Simeon:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "deungoe". [h] *Lewi:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "teuikat". [i] *Yehuda:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "Pujoe". [j] *Dan:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "teupeusidang". [k] *Naftali:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "meujuang".

mangat jeuet geucok keupeurumoh gob-
nyan. 10 Zilpa laju jipeulahé sidroe aneuëk
agam. 11 Lea laju jipeugah lagée nyoe,
"Ulôn meu-untong," laju jiboh nan aneuëk
nyan Gad.[l] 12 Zilpa jipeulahé lom sidroe
teuk aneuëk agam, 13 dan Lea jipeugah la-
gée nyoe, "Mubahgia that ulôn nyoe! Jinoe-
nyoe banmandum ureuëng inong teuma
jipeugah keu ulôn bahwa ulôn nyoe mubah-
gia." Sabab nyan laju jiboh nan aneuëk
nyan Asyer.[m]
14 Watée musém pot boh gandom, Ru-
ben laju jijak u padang dan jiteumé laju disi-
nan sijeunéh seunaman ubat, dan atra nyan
laju jiba ubak Lea, ma jihnyan. Rahel geu-
peugah ubak Lea, "Neubri kheueh keu ulôn
bacut mantong nibak jeunéh seunaman ubat[n]
nyang jiteumé lé aneuëk droeneueh nyan."
15 Jijaweueb lé Lea, "Peu kheueh goh-
lom seb gata cok lakoe ulôn? Jinoenyoe
keuneuk gata cok teuma sijeunéh seunaman
ubat nyang ka jiteumé lé aneuëk ulôn."
Kheun Rahel, "Meunyoe droeneueh
neutem bri ubat nyang jiteumé lé aneuëk
droeneueh nyan ubak ulôn, droeneueh jeuet
neuéh ngon Nabi Yakub malam nyoe."
16 Watée Nabi Yakub geuwoe u rumoh
nibak padang seupôt uroe nyan, Lea laju
lajujisambot gobnyan sira jipeugah lagée
nyoe, "Neu-éh kheueh ngon ulôn malam
nyoe sabab ulôn ka ulôn bayeue keunyan
ngon sinaman ubat nyang jiteumé lé aneuëk
ulôn." Dan Nabi Yaknb laju meusibadan
ngon Lea bak malam nyan.
17 Allah laju geuteurimong doá Lea, dan
geuhnyan laju mume dan geupeulahé
aneuëk nyang keulimong. 18 Jipeugah lé lea,
"Allah kheueh nyang bri keu ulôn upah
sabab ulôn ka ulôn jok Zilpa keu lakoe lôn,"
sabab nyan laju jiboh nan aneuëk nyan
Isakhar.[o] 19 Lea mume lom dan laju jipeu-
lahé aneuëk nyang keunam. 20 Jipeugah lé
Lea, "Allah ka geubri keu ulôn hadiah
nyang paleng lagak. Jinoenyoe lakoe lôn
teuma geuhoreumat keu ulôn, sabab ulôn ka
lôn peulahé nam droe aneuëk agam," sabab
nyan laju jiboh nan aneuëk nyan Zebulon.[p]
21 Óh ka lheueh nyan Lea jipeulahé teuma
sidroe aneuëk inong nyang jiboh nan Dina.
22 Dan teuingat kheueh Allah keu Ra-
hel; Allah laju geuteurimong doá Rahel
dan geubri keumungkenan Rahel nyan
jipeulahé aneuëk. 23 Dan Rahel laju mume
dan jipeulahé laju sidroe aneuëk agam.
Jipeugah lé Rahel, "Allah ka geusampôh
banmandum keuhinaan ulôn. 24 Seumoga
TUHAN geubri keu ulôn sidroe teuk aneuëk
agam." Sabab nyan jiboh nan aneuëk nyan
Yusuf.[q]

Lakée meulakée Nabi Yakub ngon Laban

25 Óh ka lheueh Rahel geupeulahé Nabi
Yusuf, Nabi Yakub laju geupeugah ubak
Laban, "Neupeu idhin kheueh ulôn woe u
neugahra lôn. 26 Bah kheueh ulôn ba man-
dua droe peurumoh dan aneuëk-aneuëk
ulôn. Awaknyan ka ulôn teumé ngon cara
ulôn mubuet keu apha. Apha neuteupeue,
ulôn ka lôn mubuet bak droeneueh brat
lumpah na."
27 Laban laju geupeugah ubak Nabi Ya-
kub, "Gata deungoe kheueh ulôn: Ulôn
meuteumé ramalan bahwa Tuhan ka geubri
beureukat keu ulôn sabab na gata. 28 Gata
peugah laju padub nyang gata lakée."
29 Geujaweueb lé Nabi Yakub, "Apha
keudroe neuteupeue bahwa ulôn ka lôn mu-
buet brat lumpah na bak droeneueh, dan
beulatang peulara Apha meutamah jai lé
sabab ulôn peulara. 30 Sigohlom ulôn teuka
keunoe, atra milék Apha hana padub na,
teuma bak saát nyoe apha ka kaya. Tuhan ka
geubri beureukat Apha sabab na ulôn.[r]
Jinoenyoe ka watée jih ulôn mubuet keu
keuluwarga droe lôn keudroe."
31 Geupeugah lé Laban, "Dan peue
nyang harôh ulôn bri keu gata?"
Geujaweueb lé Nabi Yakub, "Hana peue
Apha bri hareuta. Ulôn teutab lôn peulara
beulatang peulara Apha, asai Apha situju
ngon peue nyang ulôn usui nyoe: 32 Neupeu
idhin kheueh keu ulôn bak uroe nyoe ulôn
jak-jak lamkawan kaméng ngon bubiri Apha,
dan ulôn cok tieb-tieb aneuëk bubiri nyang
itam,[s] meunan cit tieb-tieb aneuëk kaméng
nyang muda nyang meubalang dan burek-
burek. Nyang kheueh mantong upah nyang

[l] *Gad:* nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "untông". [m] *Asyer:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "bahgia". [n] *jeunéh seunaman ubat:* lam basa Ibrani "dodayim". Seunaman nyoe jianggab na khasiat jeuet teupeusubo rahim ma. [o] *Isakhar:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "namiet teusiwa", "na upah". [p] *Zebulon:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "teuhareuga" dan "hadiah". [q] *Yusuf:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih gobnyan geujok lom dan "gobnyan geupeugadôh". [r] *sabab na ulôn* atawa homantong nyang ulôn jak. [s] saboh teujeumah kuno *tieb-tieb aneuëk bubiri nyang itam.* Ibrani: tieb-tieb aneuëk bubiri nyang kureng dan meubintek-bintek dan tieb-tieb aneuëk bubiri nyang itam.

ulôn lakée. 33 Saboh bak watée singoh deu-
ngon mudah jeuet Apha teupeu peu kheueh
ulôn ka lôn peubuet nyang jujoe. Watée apha
neuteuka neujak ngieng upah ulôn, dan neu-
ngieng na kaméng nyang hana mubalang dan
burek-burek, atawa bubiri nyang hana itam,
Apha teuma neuteupeue bahwa beulatang
nyan ka ulôn cue."
34 Geujaweueb lé Laban, "Ulôn situju la-
gée usui gata nyan! Geutanyoe teuma tapeu-
buet peue nyang gata peugah nyan!" 35 Teu-
ma bak uroenyan Laban laju jipeuaséng
banmandum kaméng agam nyang mubalang
dan mandum kaméng inong nyang muba-
lang, nyang burek-burek, atawa nyang na
tanda putéh jih; meunan cit geupeuaséng
banmandum bubiri nyang itam. Óh lheueh
nyan laju geuyue bak aneuëk-aneuëk mangat
jiuseuha beulatang nyan, 36 dan jijak kheueh
awaknyan sira jiba beulatang-beulatang nyan
jipeujiôh nibak Nabi Yakub, jiôh jih na lhée
uroe jak.

Nyang tinggai nibak kaméng ngon bu-
biri atra Laban nyan laju geupeulara lé Nabi
Yakub.
37 Óh lheueh nyan Nabi Yakub geucok
laju cabeueng-cabeueng bak kayée hawar
nyang ijo-ijo, bak badam dan bak berangan,
laju geupuliek siladum kulét bak kayée nyan
sampoe ka jeuet mubalang-balang. 38 Laju
geukeubah cabeueng kayée nyan dikeue ka-
wan kaméng nyan, lam teumpat jieb ié jih,
sabab beulatang nyan galak that jimeuka-
wen watée keuneuk jijieb ié. 39 Dan ka-
méng-kaméng nyan laju jimeukawen dikeue
cabeueng-cabeueng kayée nyan, aneuëk
beulatang nyan kureng atawa mubalang ata-
wa burek-burek.
40 Óh lheuehnyan Nabi Yakub laju geu-
cok bubiri-bubiri laju geupeuhadab ukeue
kaméng-kaméng nyang mubalang dan
nyang itam. Deungon cara lagée nyan gob-
nyan ka meuteumé kawan beulatang geuh
keudroe dan geupeuaséng laju nibak kawan
beulatang Laban.
41 Meunyoe beulatang-beulatang nyang
teuga teungoh jimeukawen, Nabi Yakub la-
ju geukeubah cabeueng-cabeueng kayée
nyang ka lheueh geupuliek nyan dikeue
beulatang nyan, lam teumpat jieb ié. 42 Teu-
ma cabeueng-cabeueng kayée nyan hana
geukeubah dikeue beulatang nyang leumoh.
Dan banmandum beulatang nyang putéh
nyan leumoh, dan nyan kheueh atra Laban,
seudangkan banmandum beulatang nyang
itam, mubalang, burek-burek teuga nyan,
dan nyan kheueh atra Nabi Yakub. 43 Deu-
ngon lagée nyan Nabi Yakub ka jeuet keu
ureuëng kaya raya. Bak gobnyan ka jai that
kawan kaméng ngon bubiri, unta, keuleudée
dan namiet-namiet.

Nabi Yakub geupeuplueng droe nibak Laban

31 Nabi Yakub geudeungoe aneuëk-
aneuëk Laban geupeugah lagée
nyoe, "Nabi Yakub ka geucok banmandum
hareuta ayah geutanyoe. Mandum atra keu-
kayaan geuhnyan asai jih nibak atra ayah
tanyoe." 2 Dan Nabi Yakub geukalon Laban
tuwan geuhnyan hana ramah le lagée yoh
ilée ubak gobnyan. 3 Laju TUHAN meufeu-
reuman ubak Nabi Yakub, "Jakwoe kheueh
u nanggroe ayah gata dan ubak waréh
kawöm gata. Ulôn teuma Lôn jaga gata."
4 Óh lheuehnyan Nabi Yakub geuyue
bak sidroe ureuëng mangat jijak peugah
ubak Rahel dan Lea mangat meurumpok
ngon gobnyan di padang, bak teumpat ka-
wan kaméng ngon bubiri gobnyan. 5 Dan
geupeugah laju lé Nabi Yakub ubak awak-
nyan, "Ulôn kalon ayah gata hana ramah le
lagée nyangka-ka ubak ulôn; teuma Allah
nyang geupujoe lé ayah ulôn geupeulara
ulôn. 6 Dan gata bandua kon ka gata teupeu
bahwa sikeubiet-keubiet jih ulôn mubuet
bak ayah gata. 7 Bahpi meunan ulôn ka
geutipée dan geu-ubah-ubah upah ulôn sam-
poe siploh goe. Teuma Po teu Allah hana
geupeubiyeu gobnyan geupeubuet jeuhet
ateueh ulôn. 8 Watée ayah gata geupeugah,
'Kaméng nyang meureunek-reunek jeuet
keu upah gata,' dan mandum kawan beula-
tang nyan jipeulahé aneuëk meureunek-reu-
nek. Watée geupeugah, 'Kaméng nyang
meubalang jeuet keu upah gata,' dan ban-
mandum kawan kaméng nyang jipeulahé
aneuëk jih mubalang. 9 Meunan kheueh Po
teu Allah ka geucok kawan beulatang atra
ayah gata laju geubri ubak ulôn.
10 Dan watée musém meuagam ban-
mandum beulatang nyan, ulôn meulumpo
lôn ngieng kaméng agam nyang teungoh
meukawen, kureng, meubalang, dan meu-
reunek-reunek. 11 Dan Allah ngon rupa la-
gée malaikat laju meufeureuman ubak ulôn
lam lumpo nyan, 'Nabi Yakub!' Laju lôn
jaweueb, 'Nyoe'. 12 Malaikat nyan geupeu-
gah lom, 'Ngieng kheueh, banmandum ka-
méng agam nyang teungoh meukawen nyan



Unta jipeudieng barang-barang (31:17-18)

kureng, dan meureunek-reunek dan meuba-
lang. Hai nyan lôn saja atoe keugata sabab
ka lheueh lôn kalon banmandum nyang
jipeubuet lé Laban ateueh gata. 13 Ulôn
kheueh nyang ka lheueh Lôn peuleumah
droe ubak gata di Betel. Disinan gata ka
lheueh tapeuseumah sineuk batée peuingat,
deungon gata ro minyéuk zaiton ateueh ba-
tée nyan. Dan bak teumpat nyan teuma gata
meusumpah ubak Ulôn. Jinoenyoe meusiab-
siab kheueh dan jakwoe kheueh u nanggroe
teumpat gata lahé.' "
14 Lea dan Rahel laju geujaweueb, "Ha-
na le jeumba ayah kamoe nyang jeuet
geupeuwaréh ubak kamoe. 15 Kamoenyoe
geuanggab ureuëng aséng. Gobnyan ka geu-
peubloe kamoe dan peue nyang ka geuteu-
rimong keu nyan, nyan pih ka geupeuhabéh
tan sapeue na le. 16 Banmandum keukayaan
nyang ka geucok lé Allah bak ayah kamoe
nyang sibeuna jih na kheueh atra kamoe dan
milék aneuëk-aneuëk kamoe. Dan neupeu-
buet kheueh peue nyang ka geupeurintah lé
Po teu Allah ubak droeneueh."
17-18 Dan Nabi Yakub laju meusiab-siab
keuneuk woe ubak ayah gobnyan di nang-
groe Kanaan. Laju geupeuék bandua droe
peurumoh geuh dan aneuëk-aneuëk gob-
nyan ateueh unta, dan laju geuiréng ban-
mandum kawan kaméng ngon bubiri dan
peue-peue mantong atra nyang laén nyang
na geuteumé di Mesopotamia. 19 Bak watée
nyan Laban na di padang teungoh geugun-
teng bulée bubiri, dan watée nyan kheueh
teuma Rahel geucue patong peulindong
keuluwarga [t] atra ayah gobnyan. 20 Nabi
Yakub hana geupeugah ubak Laban keuhai
gobnyan ka geubeurangkat. 21 Gobnyan
geujakcok banmandum atra beunda milék
gobnyan ngon cara meudab-dab. Laju geu-
jeumeurang Krueng Efrat dan geutuju laju u
daerah gunong-gunong Gilead.

Laban geutiyeub Nabi Yakub

22 Lhée uroe óh lheuehnyan barô kheu-
eh jibri thée ubak Laban bahwa Nabi Yakub
ka geuplueng. 23 Dan Laban laju geupeusa-
pat ureuëng-ureuëng gobnyan óh lheueh
nyan geujak peulet laju Nabi Yakub tujoh
uroe treb jih barô kheueh meurumpok di
daerah gunong-gunong Gilead. 24 Watée ka
malam Allah teuka ubak Laban lam lumpo
gobnyan, dan geupeugah, "Awaih, bék sa-
gai-sagai gata ancam Nabi Yakub nyan bah-
pi ngon sikrék haba." 25 Bak watée nyan
Nabi Yakub ka geupeudong khimah gob-
nyan bak saboh bukét. Óh lheueh nyan bak
bukét nyang laén Laban ngon ureuëng-
ureuëng gobnyan pih ka geupeudong
khimah.
26 Óh lheuehnyan Laban geupeugah
ubak Nabi Yakub, "Keupeue gata peungeut
ulôn dan gata baplueng bandua aneuëk-
aneuëk lôn, siulah-ulah aneuëk lôn nyan
tawanan prang? 27 Pakon gata peungeut
ulôn dan gata jak seungab-seungab, hana
gata lakée idhin? Seukira jih na gata lakée
idhin, pasti gata ulôn peuleuh ngon galak até
dan teupeuleupah gatajak sira teuiréng ngon
su rapa-i musik keucapi dan surune kale!
28 Dan gata sagai-sagai hana gata bri keu-
seumpatan ulôn cöm aneuëk cucoe lôn siba-
go kamoe ka meupisah. Bangai lumpah na
buet gata nyan! 29 Ulôn mantong teuga meu-
nyoe lôn peubuet jeuhet ateueh gata, teuma
beuklam Allah nyang geupujoe lé ayah gata
geupeuingat ubak ulôn mangat bék sagai-sa-
gai ulôn peuyo gata. 30 Ulôn kuteupeue bah-
wa gata jaknyan sabab ka meuheuet that
keuneuk woe u nanggroe gata. Teuma keu-
peue gata cue patong peulindong keuluwar-
ga ulôn?"
31 Dan laju geujaweueb lé Nabi Yakub,
"Ulôn jak ngon seungab-seungab sabab
ulôn takot apha neupeuteun aneuëk
droeneueh hana jeuet ulôn ba. 32 Keuhai
patong nyan, meunyoe apha na neuteumé

[t] *patong peulindong keuluwarga:* lam basa Ibrani *Terafim,* na kheueh patong beurala lazem jih hiji lagée manusia dan jiseumah sibagoe peulindong keuluwarga.
31:13: Keuj. 28:18-22

disinoe sidroe-droe ureuëng ka jicue patong apha nyan, ureuëng nyan teuma teuhuköm maté. Peureksa kheueh, peu kheueh na barang-barang atra apha disinoe. Meunyoe na, ngon galak até neucok laju. Dan ureuëng-ureuëng geutanyoe jeuet jikalon." Nabi Yakub hana geuteupeue bahwa Rahel nyang cue patong nyan.
33 Dan Laban laju geujak ubak khimah
Nabi Yakub óh trok keunan laju geu-uengkie ngon geuteumeuweueh bansaboh nyan; óh lheuehnyan geujak teuma ubak khimah Lea dan ubak khimah mandua droe namiet inong aneuëk geuhnyan, patong nyan teutab hana geuteumé. Dan akhé jih laju
geutamong lam khimah Rahel. 34 Rupari
Rahel ka geucok patong nyan geukeubah lam baluem peulana unta, dan gobnyan keudroe geuduek ateueh peulana nyan. Bansaboh khimah Rahel habéh geuteuweueh lé Laban, patong nyang geumita nyan
teutab hana meuteumé. 35 Dan Rahel laju
geupeugah ubak ayah geuh, "Bék kheueh Ayah neubeungéh keu ulôn, ulôn hana hase lôn dong lôn sambot Ayah, sabab ulôn teungoh teuka he." Laban teutab geumita keudeh keunoe, patong nyan teutab hana geuteumé.
36 Dan bak saát nyan cit teuma jiteuka
kheueh beungéh Nabi Yakub, "Peue buet nyang jeuhet nyang ka ulôn peubuet ateueh droeneueh hei apha?" Kheun Nabi Yakub sira beungéh ngon geungeuen lumpah na. "Peue salah lôn sampoe apha neulet-let
ulôn? 37 Jinoe, óh ka lheueh neu-uengkie
ngon neuteuweueh banmandum barang-barang lôn, peue na apha teumé barang apha nyan? Peuteubiet kheueh barang nyan dan keubah laju keunoe, mangat jeuet bubena ureuëng lôn dan ureuëng-ureuëng apha jeuet keusaksi keu jicok keuputosan soe nyang beutôi dan soe nyang hana beutôi tanyoe
bandua. 38 Dua ploh thon ulôn ka lheueh lôn
duek dirumoh apha. Kawan bubiri ngon kaméng apha ka meuhase meu aneuëk cucoe, dan gohlom na ulôn pajoh meusaboh
kaméng pih nyang atra apha nyan. 39 Nyang
maté jiteugom lé beulatang juah hántom na ulôn ba ubak apha, teuma ulôn keudroe nyang gantoe beulatang peulara apha nyan. Nyang jicue lé gob bah kheueh nyan watée uroe meunan cit watée malam sabe apha lakée mangat ulôn nyang bayeue atra apha
nyan. 40 Kayém that lôn rasa seu-uem watée
uroe dan leupie óh watée malam. Dan kayém that mata lôn hán teupet watée ulôn éh.
41 Meunan kheueh keuadaan ulôn watée lôn
tinggai dan lôn mubuet ngon apha nyang treb jih dua ploh thon peunoh. Peuet blaih thon treb jih ulôn mubuet bak apha mangat jeuet lôn meukawen ngon aneuëk apha bandua droe – dan nam thon teuk teuma beu meuteumé kawan kaméng dan bubiri nyan. Dan sidubnyan treb pih apha ka neu-ubah-
ubah upah lôn sampoe siploh goe. 42 Seu-
kira jih ulôn hana geulindong lé Allah indatu lôn, na kheueh Allah nyang geupujoe lé Nabi Ibrahim dan Nabi Ishaq, teuma lé Apha ka pasti neuyuejak ulôn ngon jaroe sôh. Teuma Po teu Allah ka geukalon keuadaan ulôn nyang apoh apah dan buet-buet nyang ka ulôn peubuet, dan beuklam gobnyan ka geubri keuputosan nyan."

Peujanjian Nabi Yakub ngon Laban

43 Dan Laban laju geujaweueb ubak Na-
bi Yakub lagée nyoe, "Bandua droe inong nyan aneuëk ulôn; aneuëk jih na kheueh atra ulôn, dan kawan bubiri nyan pih atra ulôn. Nyang sibeuna jih, peue-peue mantong nyang gata ngieng disinoe na kheueh atra ulôn. Teuma diulôn hana hase lôn peubuet sapeue keu lôn peuteun aneuëk cucoe lôn
nyan. 44 Kareuna nyan jak kheueh geuta-
nyoe tapeugét peujanjian dan tasuson batée-batée sibagoe tanda bahwa geutanyoe ka meujanji."
45 Óh lheueh nyan Nabi Yakub laju
geucok saboh batée dan geupeudong laju
sampoe jeuet keu batée peuingat. 46 Dan óh
lheueh nyan laju geuyue bak ureuëng-ureuëng gobnyan mangat jipeusapat batée keu jitamon. Óh lheueh batée-batée nyan ka habéh jitamon disinan. Barô kheueh awaknyan jimakheun meusajan bak binéh si-
namon batée nyan. 47 Laban geuboh nan
sinamon batée nyan Yegar-Sahaduta,[u] seudangkan lé Nabi Yakub geunoh nan Ga-
led.[v] 48 Geupeugah lé Laban ubak Nabi Ya-
kub, "Sinamon batée nyoe teuma jeuet keupeuingat keu geutanyoe bandua." Nyang kheueh sabab jih teumpat nyoe teuboh nan
Galed. 49 Geupeugah teuma lé Laban, "Seu-
moga TUHAN geukawai geutanyoe simantong tanyoe udeb jiôh lagée nyoe bagoe." Nyang kheueh sabab jih teumpat nyan geu-

---

[u] *Yegar-Sahaduta:* Nan nyoe lam basa Aram maknajih "sinamon batée sibagoe peuingat". [v] *Galed:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "sinamon batée sibagoe peuingat".

boh nan nyang laén Mizpa.[w] 50 Geupeugah
lom lé Laban, "Meunyoe gata tapeubuet jeu-
het ateueh aneuëk-aneuëk ulôn, atawa gata
meukawen ngon inong laén, bah kheueh ha-
na nyang teupeu, ingat kheueh, Allah teutab
geukawai geutanyoe. 51 Nyoe kheueh batée-
batée nyang ka ulôn seubée, dan nyoe batée
peuingat. 52 Bah kheueh sinamon nyoe, meu-
nan cit ngon batée peuingat nyan sibagoe
peuingat keu geutanyoe bahwa ulôn hana
jeuet lôn léewat sinamon nyoe keu lôn jak-
prang gata, dan gata pih hana jeuet gata lée-
wat sinamon nyoe dan batée peuingat nyoe
keu tajak prang lôn. 53 Allah nyang geupujoe
lé Nabi Ibrahim dan nyang geupujoe lé ayah
ulôn Nahor[x] teuma jeuet keuhakém keu geu-
tanyoe bandua." Dan óh lheueh nyan Nabi
Yakub laju geumeusumpah deumi Allah
nyang geuseumah lé Nabi Ishaq, ayah gob-
nyan keu geupeuteupat janji nyan. 54 Gob-
nyan laju geusie saboh beulatang dan geu-
peuseumah laju ateueh bukét nyan. Dan
geu-undang laju ureuëng-ureuëng gobnyan
mangat jimakheun meusajan. Óh ka lheueh
jimakheun, awaknyan laju geumudom ateu-
eh bukét nyan. 55 Óh singoh beungoh ban
seuboh buta, Laban laju geucöm tanda
meupisah keu aneuëk-aneuëk ngon cucoe
gobnyan, geubri beureukat ubak awaknyan,
dan óh lheueh nyan laju geuwoe urumoh
gobnyan.

Nabi Yakub ka siab-siab keumeurumpok ngon Esau

32 Geubeudôh nibak teumpat nyan
Nabi Yakub laju geujak lom. Dan
malaikat-malaikat geujak meurumpok ngon
gobnyan. 2 Watée geukalon lé Nabi Yakub
malaikat-malaikat nyan, laju geupeugah,
"Nyoe khimah Allah," ngon sabab nyan
geuboh nan teumpat nyan Mahanaim.[y]
3 Óh lheueh nyan Nabi Yakub laju geu-
yue jak leubeh awai nibak gobnyan na pa-
dub droe utosan u nanggroe Edom keugeu-
jak meurumpok ngon Esau, aduen gobnyan.
4 Nabi Yakub geupeugah ubak awaknyan,
"Gata peugah ubak aduen ulôn Esau lagée
nyoe, 'Ulôn Nabi Yakub, hamba droeneueh.
Nyang ka nyoe ulôn na tinggai bak Laban.
5 Jinoenyoe bak ulôn na leumô, keuleudée,
bubiri, kaméng dan namiet-namiet. Ulôn
kirém haba ubak amphon lôn, deungon ha-
rapan amphon lôn teuma galak.' "
6 Watée mandum utosan nyan geuri-
wang lom bak Nabi Yakub, laju jipeugah lé
awaknyan lagée nyoe, "Kamoe ka lheueh
kamoe jak ubak aduen amphon, Esau, dan
jinoenyoe gobnyan teungoh geujak keunoe
keu geujak meurumpok ngon Amphon.
Gobnyan geujak na geuba ureuëng peuet
reutoh droe." 7 Ban geudeungoe habanyan
Nabi Yakub teumakot lumpah na dan kha-
wate. Dan ureuëng-ureuëng nyang na meu-
sajan gobnyan laju geubagi jeuet dua boh
keulompok, meunan cit deungon bubiri
gobnyan, kaméng geuh, leumô dan unta
gobnyan. 8 Geupike lé gobnyan lagée nyoe,
"Meunyoe Esau geuprang keulompok
nyang phon, dan keulompok nyang keudua
mungken hase jipeuseulamat droe."
9 Óh lheueh nyan geupeugah lé Nabi
Yakub, "Ya Allah, Allah nyang geupujoe lé
abusyiek lôn Nabi Ibrahim, dan ayah ulôn
Nabi Ishaq, deungoe kheueh doá ulôn nyoe!
TUHAN ka geuyue ulôn mangat lôn woe lom
u nanggroe lôn dan ubak waréh kawöm lôn.
Dan TUHAN ka geumeujanji bahwa gob-
nyan nyang atoe peue-peue nyang jroh keu
ulôn. 10 Ulôn hana patot lôn teurimong ban-
mandum gaséh dan keuseutiaan nyang ka
TUHAN tunyok ubak ulôn. Watée ulôn beu-
rangkat lôn jeumeurang Krueng Yordan,
watée nyan hana lôn ba sapeue nyang na cit
tungkat. Jinoenyoe ulôn teuka lom deungon
dua boh keulompok nyoe. 11 Ulôn lakée
deungon meuharab, neupeuseulamat kheueh
ulôn nibak aduen lôn Esau. Ulôn teumakot
pat tateupeue gobnyan geujak prang dan
geupeumaté kamoe banmandum, meunan
cit ureuëng inong ngon aneuëk-aneuëk ma-
nyak. 12 Ingat kheueh bahwa TUHAN ka geu-
meujanji teuma geuatoe peue-peue mantong
nyang jroh keu ulôn dan geubri ubak ulôn
keuturonan nyang le. Hana meusidroe pi
nyang hase ji-itong nyan sabab jai jih lagée
anoe bak binéh pasi."
13-15 Óh ka lheueh geumudom disinan,
Nabi Yakub laju geucok siteungoh nibak
beulatang-beulatang geuhnyan keu geuhadi-
ah ubak Esau. Hadiah nyan na kheueh: dua
reutoh boh kaméng inong, dua ploh boh
kaméng agam, dua reutoh boh bubiri inong,

---

[w] *Mizpa:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "teumpat geutanyoe jikawai". [x] *Nabi Ibrahim ... Nahor:* Nabi Ibrahim na kheueh nek Nabi Yakub, dan Nahor na kheueh ayah Laban. [y] *Mahanaim:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "dua boh khimah-khimah".
32:12: Keuj. 22:17

dua ploh boh bubiri agam, lhée ploh boh
unta inong nyang mantong jipeumom
aneuëk, meusigoe ngon aneuëk jih, peuet
ploh boh leumô inong, siploh boh leumô
agam, dua ploh boh keuleudée inong dan
siploh boh keuleudée agam. 16 Laju geu-
weuk-weuk beulatang nyan lam meupadub
boh keulompok dan maséng-maséng laju
geuseurah ubak sidroe namiet gobnyan.
Geupeugah lé Nabi Yakub ubak awaknyan,
"Gata jak kheueh beuawai nibak ulôn, dan
gata jaga kheueh mangat na jarak lamkawan
keulompok nyang phon ngon keulompok
nyang laén." 17 Nabi Yakub geupeurintah
ubak namiet gobnyan nyang phon, "Meu-
nyoe aduen ulôn Esau meurumpok ngon
gata, dan geutanyong, 'Soe amphon gata?
Ho keuneuk jak? Atra soe kheueh beula-
tang-beulatang nyang gata iréng nyan?'
18 Dan gata jaweueb kheueh lagée nyoe, 'Atra
namiet droeneueh Nabi Yakub. Gobnyan
geukirém nyoe sibagoe peuseumahan ubak
Esau, amphon gobnyan. Namiet droeneueh
keudroe Nabi Yakub teungoh geujak keu-
noe.' " 19-20 Ubak namiet gobnyan nyang
keudua, nyang keu lhée dan banmandum
nyang geubri tugaih yue urôh kawan beula-
tang-beulatang nyan, geubri peurintah
nyang saban lagée nyang ka lheueh geupeu-
gah bak keulompok nyang phon. Sabab Na-
bi Yakub geupike gobnyan hase geubujuk
Esau deungon peue-peue nyang geupeuseu-
mah nyan, seuhingga meunyoe meurumpok
eunteuk, Esau geutem peumeuáh gobnyan.
21 Jadi gobnyan geukirém leubeh awai peu-
seumahan nyan, seudangkan gobnyan keu-
droe geumudom lam khimah-khimah.

Nabi Yakub geumeulo di Pniel

22 Bak malam nyan cit teuma Nabi Ya-
kub geubeudôh dan laju geuba bandua droe
peurumoh gobnyan, bandua droe namiet
gobnyan dan ban siblaih droe aneuëk-
aneuëk gobnyan, laju geujeumeurang Kru-
eng Yarbok. 23 Óh ka lheueh geupeuleupah
meurandeh krueng awaknyan, gobnyan laju
geugisa dan geukirém banmandum atra mi-
lék gobnyan u meurandeh. 24 Teuma gob-
nyan tinggai sidroe khong.

Dan watée nyan teuka kheueh sidroe
ureuëng agam jijak meulo ngon Nabi Yakub
hingga sampoe rab beungoh uroe. 25 Watée
ureuëng nyan ka teurasa bahwa jihnyan ha-
na hase meunang bak meulo nyan, laju
jiseupôt Nabi Yakub bak boh punggong
gobnyan, sampoe seundi punggong gob-
nyan meukilah. 26 Laju jipeugah lé ureuëng
nyan, "Peulheuh ulôn; sikeujab teuk mata
uroe jiteubiet."

Geujaweueb lé Nabi Yakub, "Droeneu-
eh hana lôn peulheuh, keucuali Droeneueh
neubri beureukat ubak ulôn."

27 "Soe nan gata?" geutanyong lé
ureuëng nyan.

"Nabi Yakub," jaweueb gobnyan.

28 Geupeugah lom lé ureuëng nyan,
"Nan gata bukon le Nabi Yakub. Gata ka
gatameulo ngon Allah dan ngon manusia,
dan gata meunang; sabab nyan nan gata
Israel." [z]

29 Geupeugah lom lé Nabi Yakub,
"Neupeugah kheueh nan Droeneueh." Teu-
ma di ureuëng nyan geujaweueb, "Hana
peureulée gata tanyong soe nan ulôn!" Dan
laju geubri beureukat ubak Nabi Yakub.

30 Óh lheueh nyan Nabi Yakub geupeu-
gah lom, "Ulôn ka meuhadab keu ngon Po
teu Allah, dan ulôn mantong udeb." Sabab
nyan kheueh geuboh nan teumpat nyan Pni-
el. [a] 31 Bak watée mata uroe ka jiteubiet,
Nabi Yakub laju geutinggai Pniel, dan gob-
nyan capiek sabab boh punggong gobnyan
meukilah. 32 Sampoe saát nyoe keuturonan
Israel hana jipajoh eungkot sie nyang teutob
boh punggong beulatang nyan, sabab Nabi
Yakub ka keunong seupôt bak boh pung-
gong gobnyan.

Nabi Yakub meurumpok ngon Esau

33 Nabi Yakub geukalon Esau geujak
sira geuba na peuet reutoh droe
ureuëng gobnyan. Sabab nyan laju geubagi-
bagi aneuëk-aneuëk gobnyan nyang na bak
Lea, Rahel dan bandua droe gundek gob-
nyan. 2 Gobnyan geukeubah mandua droe
gundek geuh meusapat ngon aneuëk-aneuëk
awaknyan dikeue, óh lheueh nyan Lea meu-
sapat teuma ngon aneuëk-aneuëk gobnyan,
dilikot that Rahel ngon Yusuf. 3 Nyang pa-
leng dikeue na kheueh Nabi Yakub, dan sira
geupeurab ubak aduen geuh, laju geusujut
sampoe tujoh goe. 4 Teuma Esau laju geu-

---

[z] *Israel:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "jihnyan jimeugumoe-gumoe ngon Po teu Allah", atawa "Po teu Allah meugumoe". [a] *Pniel:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "Ruman Po teu Allah".

32:24-26: Hos. 12:3-4 **32:28:** Keuj. 35:10 **32:29:** Hak. 13:17-18

plueng ubak Nabi Yakub, laju geuwa sira
geucöm adoe geuhnyan. Dan bandua droe
adoe aduen nyan laju geumo musôk-musôk
sabab meucen lumpah na. 5 Watée geukalon
lé Esau mandum ureuëng inong dan aneuëk-
aneuëk manyak nyan, laju geutanyong,
"Soe awaknyoe banmandum nyang na meu-
sajan gata nyoe?"
"Awaknyoe aneuëk-aneuëk ulôn,"
Kheun Nabi Yakub, "Allah ka geubri
aneuëk-aneuëk nyoe ubak ulôn." 6 Óh lheu-
eh nyan manduadroe gundek laju geupeurab
ngon aneuëk-aneuëk jih, dan laju jisujut.
7 Óh lheuehnyan teuka kheueh Lea meu-
sajan ngon aneuëk-aneuëk gobnyan, dan
nyang paleng akhé Yusuf ngon Rahel geu-
peurab dan laju geusujut.
8 Geutanyong lé Esau, "Peue meukeusut
gata ngon keulompok-keulompok ureuëng
nyang meurumpok ngon lôn bunoe?"
Geujaweueb Nabi Yakub, "Keu lôn
peugalak até aduen."
9 Teuma lé Esau geupeugah, "Ka seb
atra ulôn, hana peureulée le gata bri hadiah-
hadiah nyan keu ulôn."
10 Kheun Nabi Yakub, "Bék meunan
hei aduen meutuwah! Meunyoe ulôn ka lôn
peugalak até Aduen, teurimong kheueh
meuneubri ulôn nyoe. Nibak ulôn, watée lôn
ngieng rupa Aduen saban lagée lôn ngieng
rupa Allah, sabab Aduen ramah that-that
ubak ulôn. 11 Ulôn lakée, Aduen teurimong
kheueh peuseumahan nyang ka ulôn ba
nyoe. Allah gét that até ubak ulôn dan ka
geubri peue-peue mantong nyang ulôn peu-
reulée." Nabi Yakub laju geupaksa dan
akhé jih Esau geuteurimong cit meuneubri
adoe geuh nyan.
12 Dan Esau laju geupeugah ubak Nabi
Yakub, "Jak kheueh geutanyoe meusiab-
siab keu tabeurangkat, ulôn jak dikeue
gata."
13 Geujaweueb lé Nabi Yakub, "Aduen
kon neuteupeue bahwa aneuëk-aneuëk ma-
nyak nyoe leumoh, dan ulôn harôh beugét-
gét lôn peutimang ngon beulatang nyang
mantong jimiek. Meunyoe teuparôh bagaih-
bagaih, bah kheueh nyan siuroe sagai, dan
banmandum kawan beulatang nyan teuma
maté. 14 Aduen jak kheueh leubeh ilée, ulôn
seutôt bacut-bacut. Ulôn kujak reujang-reu-
jang ngon beulatang peulara dan aneuëk-
aneuëk ulôn nyoe sampoe meurumpok ngon
Aduen di Edom."
15 Geupeugah lé Esau, "Meunyoe meu-
nan, bah kheueh ulôn tinggai bak gata meu-
padub droe ureuëng-ureuëng lôn."
Geujaweueb lé Nabi Yakub, "Bék Adu-
en meususah payah, ulôn teuka keuneuk
peugalak até Aduen." [b] 16 Meunan kheueh
jeuet jih, bak uroe nyan Esau geuwoe lom u
Edom. 17 Teuma Nabi Yakub geujak u Su-
kot, disinan laju geupeudong rumoh gob-
nyan keudroe dan teumpat meuceue keu
beulatang peulara gobnyan. Nyang kheueh
sabab jih teumpat nyan teupeunan Sukot. [c]
18 Teungoh geujak nibak Mesopotamia,
trok kheueh laju Nabi Yakub deungon seu-
lamat u banda Sikhem di nanggroe Kanaan,
dan laju geupeudong khimah gobnyan bak
saboh padang bak binéh banda. 19 Padang
nyang na bak teumpat khimah-khimah nyan
geubloe bak ureuëng keuturonan Hemor,
ayah Sikhem, deungon yuem sireutôh péng
pirak. 20 Óh lheueh nyan gobnyan laju geu-
peudong miseubah nibak teumpat nyan, dan
geuboh nan "El, Allah Israel".

Peukosa ateueh Dina

34 Nibak siuroe, Dina aneuëk inong
Nabi Yakub ngon Lea, jijak saweue
na meupadub droe ureuëng inong Kanaan.
2 Bak watée Sikhem, aneuëk Hemor
ureuëng Hewi nyang jeuet keuraja lam wi-
layah nyan, meunan jikalon Dina, jicok laju
jipeuplueng aneuëk dara nyan dan jipeuko-
sa. 3 Rupari jihnyan galak that keu Dina,
sampoe jihnyan rhot cinta keu aneuëk dara
nyan dan jiuseuha mangat aneuëk dara nyan
pi jicinta cit ubak jih. [d] 4 Jikheun lé Sikhem
ubak ureuëng syiek jih, "Ulôn meuharab
that Ayah beumeuteume keulôn aneuëk dara
nyan. Ulôn meuharab that beumeuteumé lôn
meukawen ngon jihnyan."
5 Nabi Yakub geudeungoe bahwa
aneuëk dara gobnyan ka jipeukosa, teuma lé
sabab aneuëk-aneuëk gobnyan teungoh jira-
be beulatang peulara geuh ideh lam padang,
gobnyan hana hase geucok tindakan sapeue
pih sigohlom awaknyan jiwoe. 6 Hemor,
ayah Sikhem, jijak ubak Nabi Yakub keu-
neuk meurok pakat ngon gobnyan. 7 Teuma

---

[b] Teuma di ulôn keuneuk peumangat até Cutbang atawa meunyoe Cutbang hana jeuet keumasalah. [c] *Sukot:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "teumpat meureului". [d] *jiuseuha mangat aneuëk dara nyan pi jicinta cit ubak jih,* atawa jipeulaloe gobnyan.

33:19: Yos. 24:32, Yah. 4:5

nibak watéenyan aneuëk-aneuëk Nabi Ya-
kub ka habéh jiwoe nibak lam padang. Wa-
tée jideungoe peue nyang ka teujadi nyan,
awaknyan teukeujot that dan beungéh la-
goena. Sabab, deungon jipeukosa aneuëk
Nabi Yakub nyan, Sikhem ka jihina ban-
mandum ureuëng Israel. 8 Geukheun lé He-
mor ubak Nabi Yakub, "Aneuëk ulôn Si-
khem ka rhot cinta ubak aneuëk Droeneueh;
ulôn meuharab beujeuet aneuëk lôn jimeu-
kawen ngon jihnyan. 9 Jak kheueh geuta-
nyoe tapeuget peujanjian bahwa bansa
Droeneueh dan bansa ulôn jeuet meukawen
meujampu. 10 Deungon nyan teuma
droeneueh banmandum jeuet tinggai meusa-
jan ngon kamoe lam nanggroe nyoe; dipat
mantong nyang Droeneueh galak. Syedara
banmandum beubaih neumeukat dan neu-
peusapat dumna hareuta."
11 Óh lheueh nyan Sikhem jikheun ubak
ayah Dina meunan cit ubak aduen-aduen jih,
"Neupeupunoh kheueh peue nyang lôn la-
kéenyan, teuma droeneueh ulôn bri peue
mantong nyang droeneueh lakée. 12 Kheun
kheueh laju hadiah peue nyang keuneuk
droeneueh lakée, meunan cit peuteuntée
kheueh laju méuh meukawen nyan. Ulôn
teuma lôn bri peue mantong nyang droeneu-
eh lakée, asai droeneueh mandum neupeu
idhin ulôn meukawen ngon sidara nyan."
13 Sabab Sikhem ka jipeukosa adoe
awaknyan Dina, aneuëk-aneuëk Nabi Ya-
kub jimeusulet ubak Sikhem dan Hemor
ayah jihnyan. 14 Kheun awaknyan ubak ban-
dua droe ureuëng nyan, "Kamoe malée ka-
moe peuidhin adoe kamoe jimeukawen
ngon ureuëng nyang hana meukatan. 15 Teu-
ma kamoe hase kamoe peupeunoh nyang
droeneueh lakée nyan ngon saboh syarat:
Syarat nyan na kheueh gata meuseuti beu-
jeuet lagée kamoe, meukeusut jih na kheueh
banmandum ureuëng agam nyang na lamka-
wan gata harôh teupeukatan. 16 Óh lheueh-
nyan barô kheueh jeuet kamoe situju ateueh
usui droeneueh nyan meukawen meujampu.
Kamoe tinggai teutab lamkawan gata dan
jeuet keusaboh bansa ngon gata. 17 Teuma
meunyoe gata hana neutem teurimong ban-
mandum syarat-syarat kamoe nyan, dan ha-
na neutem teupeukatan, kamoe teuma ka-
moe cok lom teuma aneuëk daranyan dan
laju kamoe jak."
18 Hermon ngon Sikhem teurasa ban-
mandum syarat-syarat nyan ka pantaih,
19 dan Sikhem ka siabseudia jipeupunoh
banmandum syarat-syarat nyan sabab jih-
nyan cinta that ubak Dina. Lam banmandum
waréh kawöm Sikhem nyan, Sikhem nyan
kheueh nyang paleng rayeuk peungaroh.
20 Óh lheuehnyan Hermon ngon Sikhem
laju jijak ubak teumpat meurok pakat nibak
babah pintoe geureubang banda, dan laju
jipeugah ubak wareuga banda awaknyan
lagée nyoe, 21 "Ureuëng-ureuëng Israel
nyan sabat tanyoe. Ngon lagéenyan bah
kheueh awaknyan tinggai lam nanggroe
nyoe meusajan tanyoe dan bah kheueh jijak
lam nanggroe nyoe ho-ho nyang jigalak.
Nanggroe nyoe keubiet that luwah keu
awaknyan mandum, tanyoe jeuet tameuka-
wen ngon aneuëk-aneuëk dara awaknyan,
dan awaknyan pi jeuet jimeukawen ngon
aneuëk-aneuëk dara geutanyoe. 22 Teuma
ureuëng-ureuëng nyan teuma jitem tinggai
ngon geutanyoe dan jeuet keusaboh bansa
ngon geutanyoe deungon saboh syarat, na
kheueh: banmandum ureuëng agam nyang
na lamkawan geutanyoe meuseuti teupeuka-
tan. 23 Teuma banmandum kawan beulatang
awaknyan meunan cit hareuta beunda awak-
nyan jeuet kéu atra geutanyoe teuma. Ngon
lagéenyan jak kheueh geutanyoe tasituju
mandum nyang jilakée lé awaknyan mangat
awaknyan jeuet tinggai meusajan ngon geu-
tanyoe." 24 Banmandum peunduduek banda
nyang meusapat inan situju peue nyang geu-
peugah lé Hermor dan Sikhem, ngon lagée-
nyan teuma banmandum ureuëng agam
nyang na lam banda nyan teupeukatan.
25 Lhée uroe teuma óh lheuehnyan, wa-
tée ureuëng-ureuëng agam nyan mantong
lam keuadaan sakét sabab meukatan nyan,
dua droe aneuëk Nabi Yakub na kheueh
aduen-aduen Dina nyang nan jih Simeon
dan Lewi, jijakcok peudeueng droejih, ngon
lagéenyan seucara seungab-seungab jita-
mong laju u dalam banda. Óh lheuehnyan
laju jipoh maté banmandum ureuëng agam
nyang na disinan, 26 meunan cit Hermor
ngon Sikhem maté meusajan ngon wareuga
banda nyan. Laju awaknyan jijakcok Dina
di rumoh Sikhem lheuehnyan laju jijak.
27 Óh ka lheueh ceumeucang nyan, aneuëk-
aneuëk Nabi Yakub nyang laén laju jijak
rampok bubena asoe bandanyoe sibagoe ba-
laih dam sabab adoe awaknyan ka jipeukosa
lé awaknyan. 28 Laju awaknyan jicok bube-
na kawan kaméng, bubiri, leumô, keuleu-
dée, dan banmandum nyang na lam banda
meunan cit lam padang. 29 Awaknyan laju

jicok banmandum barang-barang nyang
meuyuem, jiteun banmandum ureuëng
inong dan aneuëk-aneuëk manyak, dan
jireupah bunena asoe rumoh nyang na lam
banda nyan.
30 Nabi Yakub geupeugah ubak Simeon
dan Lewi, "Gatanyoe bit tapeususah ulôn,
jinoenyoe bunena ureuëng Kanaan meunan
cit ngon ureuëng Feris lam nanggroe nyoe
jibanci keulôn. Ureuëng-ureuëng geutanyoe
hana le; meunyoe peunduduek nyan man-
dum meusaboh jilawan ngon jiseurang ulôn,
banmandum keuluwarga geutanyoe teuma
binasa."
31 Teuma awaknyan jijaweueb, "Kamoe
hana mungken kamoe teurimong adoe ka-
moe jipeusa ngon inong lunte."

Nabi Yakub ngon rumbongan gobnyan geujak u Betel

35 Bak siuroe Allah meufeureuman
ubak Nabi Yakub, "Ulôn kheueh
Allah nyang peuleumah droe ubak gata wa-
tée gata taplueng nibak aduen gata Esau.
Gata jak kheueh bubagaih u Betel. Tinggai
kheueh disinan dan gata peudong kheueh
saboh miseubah keu Ulôn."
2-3 Dan Nabi Yakub laju geupeugah
ubak keuluwarga gobnyan dan ubak ban-
mandum ureuëng nyang na meusajan ngon
gobnyan, "Geutanyoe teuma tatinggai
teumpat nyoe dan tajak u Betel. Disinan
ulôn teuma lôn peudong saboh miseubah
keu Allah nyang ka geutulông ulôn watée
ulôn meuteumé keususahan dan nyang ka
lindong ulôn ho-homantong nyang ulôn jak.
Dan gata tiek kheueh banmandum patong-
patong dewa aséng nyang na nibak gata; dan
peubuet kheueh upacara teupeugleh droe
dan gata sôk kheueh peukayan nyang gleh."
4 Dan awaknyan laju jijok ubak Nabi Yakub
banmandum patong-patong dewa aséng
nyang na bak awaknyan meunan cit deu-
ngon talo takue jih. Banmandum atranyan
laju geuseubée lam tanoh lé Nabi Yakub
dimiyueb bak kayée raya to ngon banda
Sikhem.
5 Watée Nabi Yakub ngon rombongan
keuluwarga gobnyan geubeurangkat, Allah
laju geupeupunoh peunduduek banda-banda
nyang na sikeulileng nyan deungon rasa
teumakot nyang luwabiasa, sampoe awak-
nyan hana jitiyeub Nabi Yakub dan rombo-
ngan gobnyan. 6 Dan trok kheueh laju awak-
nyan bak tanoh Kanaan lam banda Betel
nyang yoh awai ilée nan jih Lus. 7 Nibak
teumpat nyan Nabi Yakub laju geupeudong
miseubah dan geuboh nan teumpat nyan
"El-Betel", sabab Po teu Allah ka geupeu-
leumah droe ubak gobnyan nibak teumpat
nyan watée gobnyan geupeuplueng droe ni-
bak aduen geuh. 8 Dan disinan cit teuma
Debora, deundayang nyang useuha Ribka,
meuninggai dan laju teupeukubu dimiyueb
bak kayée raya siblaih seulatan banda nyan.
Nyang kheueh sabab jih bak kayée nyan
teuboh nan "Bak kayée Moe".

Allah geubri beureukat ubak Nabi Yakub di Betel

9 Watée Nabi Yakub ka geugisa nibak
Mesopotamia, Allah geupeuleumah droe
lom teuma ubak gobnyan sira geubri beu-
reukat ubak gobnyan. 10 Feureuman Allah
ubak gobnyan, "Gata hanale teupeugah Ya-
kub, teuma ka jeuet keu Israel." Meunan
kheueh Po teu Allah geuboh nan gobnyan
Israel. 11 Dan feureuman Allah ubak gob-
nyan, "Ulôn kheueh Allah Nyang Mahaku-
asa. Bah kheueh gata meu aneuëk cucoe
nyang le! Gata teuma gata peutreun muba-
goe bansa dan teuma jeuet keu bapak indatu
raja-raja. 12 Nanggroe nyang ka Ulôn bri
keu Nabi Ibrahim dan Nabi Ishaq, teuma
Ulôn bri keu gata dan keuturonan gata."
13 Óh ka lheueh geubri feureuman nyan
Allah laju geutinggai Nabi Yakub nibak
teumpat nyan. 14 Bak teumpat Allah geu-
meututoe bak Nabi Yakub, gobnyan laju
geupeudong saboh batée peuingat. Dan ba-
tée nyan laju jipeuseumah ubak Allah ngon
cara geuro ié anggô dan minyéuk zaiton
ateueh nyan. 15 Teumpat nyan geuboh nan
"Betel".

Rahel meuninggai donya

16 Óh lheuehnyan Nabi Yakub dan rom-
bongan gobnyan laju geutinggai Betel. Wa-
tée awaknyan mantong agak jiôh nibak Ef-
rata, Rahel pi ka trok watée keugeupeulahé
aneuëk. Teuma aneuëk lam pruet geuh nyan
payah that lahé. 17 Watée sakét pruet geuh-
nyan meutamah brat, jipeugah kheueh lé ma
bidan ubak gobnyan, "Beurayeuk kheueh
até droeneueh Rahel, aneuëk droeneueh
nyoe agam." 18 Teuma Rahel ka to that ajai
geuh, dan watée gobnyan keuneuk meu-
ninggai, laju geuboh nan aneuëk geuh nyan

35:1: Keuj. 28:11-17 **35:10:** Keuj. 32:38 **35:11-12:** Keuj. 17:4-8 **35:14-15:** Keuj. 28:18-19

Bin Oni[e] teuma lé ayah aneuëk nyan geuboh
nan Benyamin.[f]
19 Óh ka lheueh Rahel meuninggai do-
nya, manyét gobnyan laju teupeukubu bak
binéh rot jak u Efrata, nyang jinoenyoe nan
teumpat nyan Betlehem. 20 Nabi Yakub laju
geupeudong saboh batée peuingat nibak
teumpat nyan, dan sampo uroenyoe kubu
Rahel nyan mantong teutanda ngon batée
nyan. 21 Óh ka lheuehnyan Nabi Yakub laju
geujak lom, dan geupeudong laju khimah
bak saboh teumpat liwat meunara Eder.
22 Teungoh awaknyan mantong na bak
teumpat nyan, Ruben laju jiéh ngon Bilha,
gundek ayah jih. Hai nyan geudeungoe lé
Nabi Yakub, dan gobnyan beungéh lumpah
na.[g]

Aneuëk-aneuëk Nabi Yakub

(1Taw. 2:1-2)

Nabi Yakub na geumeu aneuëk dua
blaih droe aneuëk agam. 23 Aneuëk-aneuëk
Lea na kheueh Ruben (aneuëk tuha Nabi
Yakub), Simeon, Lewi, Yehuda, Isakhar
dan Zebulon. 24 Aneuëk-aneuëk Rahel na
kheueh Nabi Yusuf dan Benyamin.
25 Aneuëk-aneuëk Bilha namiet Rahel na
kheueh Dan ngon Naftali. 26 Aneuëk-
aneuëk Zilpa, namiet Lea na kheueh Gad
dan Asyer. Aneuëk-aneuëk nyan lahé di
Mesopotamia.

Nabi Ishaq meuninggai donya

27 Dan trok kheueh laju Nabi Yakub
ubak Nabi Ishaq ayah gobnyan, bak teumpat
tinggai gobnyan di Mamre to ngon Hebron.
(Ilée Nabi Ibrahim, indatu gobnyan, disinan
cit tinggai gobnyan.) 28-29 Watée umu ka
tuha that, sireutôh lapan ploh thon, Nabi
Ishaq meuninggai donya dan laju teukubu lé
Esau dan Nabi Yakub, aneuëk-aneuëk
gobnyan.

Keuturonan Esau

(1Taw. 1:34-37)

36 Nyoe kheueh keuturonan Esau
nyang teuhôi Edom. 2 Esau geu-
meukawen ngon lhée droe ureuëng inong
Kanaan, awaknyan na kheueh: Ada, binti
Elon ureuëng Het; Oholibama binti Ana dan
cucoe Zibeon[h] *ureuëng Hewi;* 3 Basmat
aneuëk Ismail dan adoe Nebayot. 4 Ada
jipeulahé Elifas, Basmat jipeulahé Rehuel,
5 dan Oholibama jipeulahé Yeus, Yaelam
dan Korah. Banmandum aneuëk nyan lahé
di Kanaan.
6 Óh lheueh nyan Esau laju geutinggai
Nabi Yakub dan geujak u nanggroe laén sira
geuba mandum peurumoh geuh, aneuëk
gobnyan dan banmandum ureuëng nyang na
tinggai lam rumoh geuh, meusajan ngon
banmandum beulatang peulara dan hareuta
beunda nyang na geuteumé di nanggroe
Kanaan. 7 Esau geupeuaséng droe nibak Na-
bi Yakub sabab hareuta awaknyan jai lum-
pah na sampoe awaknyan hana hase udeb
ngon gobnyan. Lom teuma lam nanggroe
nyang awaknyan tinggai nyan hana séb peu-
najoh keu beulatang peulara awaknyan
nyang le nyan. 8 Dan Esau nyang teuhôi nan
Edom, laju geutinggai teutab dibagian gu-
nong-gunong Seir.
9 Nyoe kheueh keuturonan Esau, indatu
ureuëng Edom. 10-13 Peurumoh Esau nyang
nan jih Ada jipeulahé sidroe aneuëk agam,
jiboh nan aneuëk agam nyan Elifas. Dan
Elifas na teuma jimeu aneuëk limong droe
aneuëk agam, nan aneuëk-aneuëk nyan na
kheueh: Téman, Omar, Zefo, Gaetam dan
Kenas. Elifas na gundek, nan gundek nyan
Timna. Timna nyan na teuma jipeulahé sidroe
aneuëk agam nyang jiboh nan Amalek.
Peurumoh Esau nyang nan jih Basmat
jipeulahé sidroe aneuëk agam nyang jiboh
nan Rehuel. Dan Rehuel na teuma jimeu
aneuëk peuet droe aneuëk agam, aneuëk-
aneuëk nyan na kheueh: Nahat, Zerah, Sya-
ma dan Miza. 14 Peurumoh Esau nyang nan
jih Oholibama, na kheueh aneuëk Ana dan
cucoe Zibeon,[i] na jipeulahé lhée droe
aneuëk agam, aneuëk-aneuëk nyan na kheu-
eh: Yeus, Yaelam dan Korah.
15 Nyoe ulée sukée-sukée keuturonan
Esau: Elifas, aneuëk tuha Esau, na kheueh
indatu sukée-sukée nyang teupeugah dimi-
yueb nyoe: Téman, Omar, Zefo, Kenas,
16 Korah, Gaetam dan Amalek. Awaknyan
banmandum keuturonan Ada, peurumoh
Esau.
17 Rehuel, bin Esau, na kheueh indatu
sukée-sukée nyang teupeugah dimiyueb
nyoe: Nahat, Zerah, Syama dan Miza.

[e] *Bin Oni:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "aneuëk agam deurita lôn". [f] *Benyamin:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih aneuëk agam nyang teuma meu untông. [g] Saboh teujeumahan kuno: *beungéh lumpah na.* Lam basa Ibrani haba nyang lagéenyan hana. [h] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *"aneuëk Zibeon".* [i] padub-padubboh teujeumahan kuno: *"aneuëk Zibeon".*

35:22: Keuj. 49:4 **35:27:** Keuj. 13:18 **36:2:** Keuj. 26:34 **36:3:** Keuj. 28:9

Awaknyan banmandum keuturonan Bas-
mat, peurumoh Esau.
18 Sukée-sukée nyang seulanjut jih nyoe
na kheueh keuturonan Esau nibak peurumoh
nyang nan jih Oholibama bin Ana, awak-
nyan na kheueh: Yeus, Yaelam dan Korah.
19 Banmandum sukée nyan keuturonan
Esau.

Keuturonan Seir

(1Taw. 1:38-42)

20-21 Peunduduek aseuli tanoh Edom
teubagi ateueh sukée-sukée keuturonan Se-
ir, ureuëng Hori. Sukée-sukée nyan na
kheueh: Lotan, Syobal, Zibeon, Ana, Di-
syon, Ezer dan Disyan.
22 Lotan na kheueh indatu marga Hori
dan Heman. (Lotan na syedara nyang inong,
nan jih Timna.)
23 Syobal na kheueh indatu marga: Al-
wan, Manahat, Ebal, Syefo dan Onam.
24 Zibeon na dua droe aneuëk agam,
Aya dan Ana. (Ana nyoe kheueh nyang
teumé teumpat-teumpat mata ié seu-eum di
padang pasi, watée gobnyan teungoh geura-
be keuleudée ayah jih.) 25-26 Ana na kheueh
ayah Disyon, dan Disyon indatu marga:
Hemdan, Esyban, Yitran dan Keran. Ana na
teuma sidroe aneuëk inong, nan jih Oholiba-
ma.
27 Ezer indatu marga: Bilhan, Zaawan,
dan Akan.
28 Disyan indatu marga Us dan Aran.
29-30 Nyoe kheueh sukée-sukée Hori di
nanggroe Edom: Lotan, Syobal, Zibeon,
Ana, Disyon, Ezer dan Disyan.

Raja-raja Edom

(1Taw. 1:43-54)

31-39 Sigohlom na raja nyang mat peu-
rintah di nanggroe Israel, raja-raja nyang
teupeugah dimiyueb nyoe jimat peurintah di
tanoh Edom seucara meuturot-turot:

Bela bin Beor nibak Dinhaba.
Yobab bin Zera nibak Bozra.
Husyam nibak daerah Téman.
Hadad bin Bedad nibak Awit
(jihnyan kheueh nyang peutaloe
ureuëng Midian lam mideuen prang
didaerah Moab).
Samla nibak Masreka.
Saul nibak Rehobot bak binéh
krueng.
Baal-Hanan bin Akhbor.
Hadar nibak Pahu (peurumoh jih
nan geuh Mehetabeel, bin Matred
dan cucoe Mezahab).

40-43 Esau na kheueh indatu sukée-sukée
Edom nyang teupeugah dimiyueb nyoe:
Timna, Alwa, Yetet, Oholibama, Ela, Pinon,
Kenas, Téman, Mibzar, Magdiel, dan Iram.
Tieb-tieb sukée jiboh nan geuh bak daerah
teumpat tinggai jih maséng-maséng.

Nabi Yusuf dan syedara-syedara gobnyan

37 Nabi Yakub tinggai teutab di nang-
groe Kanaan, teumpat tinggai ayah
gobnyan, 2 dan nyoe kheueh riwayat keulu-
warga Nabi Yakub:
Watée Nabi Yusuf, aneuëk Nabi Yakub
meu-umu tujoh blah thon, gobnyan geu-
useuha saboh kawan kaméng ngon bubiri
meusajan-sajan ngon aduen-aduen gobnyan,
na kheueh aneuëk-aneuëk Bilha dan Zilpa,
mandua droe gundek ayah gobnyan. Nabi
Yusuf sabe geulapor bak ayah geuh Nabi
Yakub buet-buet nyang jeuhet nyang jipeu-
buet lé aduen-aduen geuh.
3 Nabi Yakub leubeh geugaséh keu Nabi
Yusuf nibak aneuëk-aneuëk geuh nyang la-
én, sabab Nabi Yusuf lahé watée ayah gob-
nyan ka tuha. Bak siuroe Nabi Yakub geu-
peugét keu Nabi Yusuf bajée jubah nyang
paleng lagak.[j] 4 Watée jingieng lé aduen-
aduen Nabi Yusuf bahwa ayah geuh nyan
leubeh geugaséh ubak Nabi Yusuf nibak keu
awaknyan, teuka kheueh banci awaknyan
keu Nabi Yusuf, sampoe hana jitem peugah
haba le nyang gét-gét ngon gobnyan.
5 Bak simalam Nabi Yusuf meulumpo,
dan watée geupeugah lumpo geuh nyan
ubak aduen-aduen geuh, awaknyan meuta-
mah banci keu adoe jih nyan. 6 Nyoe kheueh
nyang geupeugah lé Nabi Yusuf ubak adu-
en-aduen geuh nyan, "Cuba deungoe nyang
ulôn peugah nyoe! 7 Ulôn meulumpo geuta-
nyoe banmandum na di blang teungoh ta
ikat gandom, dan gandom ulôn laju teudong
óh cot. Dan gandom-gandom droeneueh
banmandum jikeulileng gandom ulôn dan
jisujut ubak gandom ulôn nyan."
8 "Gata pike gata jeuet keuraja dan gata
kuasa ateueh kamoe?" kheun aduen-aduen
gobnyan. Dan deungon na lagée nyan meu-
tamah-tamah banci awaknyan keu Nabi Yu-
suf sabab lumpo-lumpo gobnyan dan peue
nyang ka geupeugah ubak awaknyan.

---
[j] *jubah nyang paleng lagak* atawa jubah panyang jaroe.

9 Óh lheueh nyan Nabi Yusuf meulum-
po lom, dan laju geupeugah ubak aduen-
aduen geuh nyan, "Ulôn meulumpo lom,
hei aduen meutuwah, ulôn ngieng mata
uroe, buleuen dan siblaih boh bintang jisujut
ubak ulôn."
10 Lumpo nyan geucalitra teuma ubak
ayah geuh, dan lé ayah geuh laju geudhot
gobnyan sira geupeugah lagéenyoe, "Peue
lumpo nyan? Gata pike ulôn nyoe, meunan
cit ngon ma gata dan syedara-syedara gata
jiteuka sujut dan jiseumah gata?" 11 Aduen-
aduen Nabi Yusuf bingiek até ubak gob-
nyan, teuma ayah gobnyan teutab geupike
ubak lumpo nyan.

Nabi Yusuf jipeubloe dan jiba u nanggroe Meusé

12 Nibak siuroe bak watée aduen-aduen
Nabi Yusuf jijak u Sikhem keujijak rabe
kawan kaméng ngon bubiri ayah jih, 13 geu-
peugah kheueh lé Nabi Yakub ubak Nabi
Yusuf, "Gata jak kheueh laju u Sikhem,
nibak teumpat aduen-aduen gata teungoh
jimeurabe kaméng ngon bubiri tanyoe."
Seuot Nabi Yusuf, "Gét, Ayah."
14 Kheun ayah geuh, "Ngieng kheueh,
pakriban keuadaan aduen-aduen gata, meu-
nan cit keuadaan kaméng ngon bubiri ta-
nyoe, lheuehnyan woe kheueh laju keugata
peugah ubak ulôn." Ngon lagéenyan geu-
peulheueh kheueh Nabi Yusuf geujak geu-
tinggai Pantôn Hebron.
Hana treb teuma óh lheuhnyan trok
kheueh laju Nabi Yusuf u Sikhem. 15 Teu-
ngoh gobnyan geujak keudeh keunoe lam
padang nyan, laju meurumpok gobnyan
ngon sidroe ureuëng agam nyang laju jita-
nyong ubak gobnyan, "Peue nyang gata
mita?"
16 "Aduen-aduen ulôn, awaknyan
teungoh meurabe kaméng ngon bubiri,"
jaweueb Nabi Yusuf, "Peu kheueh Bapak
neuteupeue dipat awaknyan?"
17 Seuot ureuëng nyan, "Awaknyan ka
jibeurangkat nibak teumpat nyoe. Ulôn deu-
ngoe awaknyan na jipeugah bahwa awak-
nyan keuneukjak u Dotan." Ban geufeu-
ngoe haba nyan Nabi Yusuf pi laju
geuseutôt aduen-aduen geuhnyan dan meu-
rumpok laju awaknyan di Dotan.
18 Phon nibak jiôh awaknyan ka jikalon
Nabi Yusuf, dan sigohlom gobnyan trok
ubak awaknyan, awaknyan ka sipakat jikeu-
neuk poh maté Nabi Yusuf nyan. 19 Kheun
awaknyan sidroe ubak nyang laén, "Ngieng,
tukang meulumpo nyan ka jijak keunoe.
20 Jak tapoh maté jihnyan dan tatiek manyét
jihnyan lam mon nyang tho. Takheun ubak
ayah bahwa jihnyan ka jiteugom lé beula-
tang juah. Dan ngon nyan teuma jeuet taka-
lon teuma pakriban jeuet jih ngon lumpo-
lumpo jihnyan."
21 Ruben jideungoe reuncana brok
awaknyan, laju ji-useuha keuneuk peuseula-
mat Nabi Yusuf. "Bék tapoh maté jihnyan,"
kheun geuhnyan. 22 "Tatiek mantong lam
mon nyang na lam padang pasi nyoe, teuma
bék tapoh atawa tapeuluka jih nyan." Hai-
nyan geupeugah sabab geuhnyan keuneuk
peuseulamat Nabi Yusuf dan geuyue woe
gobnyan u rumoh. 23 Watée Nabi Yusuf ka
trok ubak aduen-aduen geuh, ngon buet
nyang gasa that awaknyan laju jisuet bajée
jubah Nabi Yusuf nyang lagak nyan. [k]
24 Laju awaknyan jihila gobnyan dan jirhom
laju Nabi Yusuf nyan lam mon nyang tho.
25 Bak watée awaknyan teungoh ji-
makheun, laju deuh jikalon lé awaknyan
saboh kafipilah ureuëng Ismail nyang teu-
ngoh geujak nibak Gilead u nanggroe Meu-
sé. Ateueh unta-unta awaknyan peunoh
ngon meubagoe reumpah dan kismis. 26 La-
ju jikheun lé Yehuda ubak banmandum sye-
dara-syedara geuh nyan, "Keupeue guna jih
tapoh maté adoe geutanyoe dan tasom rahsia
nyan? 27 Jak tapeubloe jih nyan ubak
ureuëng Ismail nyan. Bék tapeusakét jih-
nyan. Pakriban kheueh mantong jihnyan na
kheueh adoe geutanyoe keudroe." Banman-
dum syedara jihnyan laén situju, 28 dan bak
watée na meupadub droe saudaga Midian [l]
teuka, Nabi Yusuf laju jipeuteubiet lé aduen
geuh [m] lam mon nyan dan laju jipeubloe
ubak ureuëng-ureuëng Ismail nyan ngon
yuem dua ploh leumpeng péng pirak. Óh
lheuehnyan gobnyan laju jiba lé saudaga-
saudaga nyan u nanggroe Meusé.
29 Watée Ruben geugisa ubak mon nyan
dan geukalon ka hana le Nabi Yusuf lam
mon nyan, laju jipriek-priek peukayan
nyang na bak tuboh jih sabab seudeh that.

---

[k] *jubah ... nyang lagak nyan* atawa jubah panyang jaroe. [l] *Midian:* Le that ureuëng Midian dan ureuëng Nabi Ismail na kheueh tukang meukat. Kayém that awaknyan hana teutuóh bida. [m] *aduen geuh;* Ibrani awaknyan (na kheueh ureuëng Midian).

37:11: Kis. 7:9 **37:28:** Kis. 7:9

30 Gobnyan laju geugisa ubak syedara-sye-
dara geuh sira geupeugah lagée nyoe,
"Aneuëk nyan ka hana le lam mon nyan,
peue nyang harôh lôn pubuet jinoenyoe?"
31 Laju awaknyan jisie saboh kaméng
dan laju jiceulob bajée jubah Nabi Yusuf
lam darah kaméng nyan. 32 Óh lheuehnyan
bajée jubah nyan jiyue lé awaknyan mangat
ji-intat ubak ayah jih ngon peusan lagée
nyoe, "Bajée jubah nyoe kamoe teumé, peu
kheueh nyoe atra aneuëk ayah?"
33 Nabi Yakub geuturi keu jubah nyan,
laju geupeugah, "Beutôi, nyoe jubah aneuëk
ulôn! Ka pasti aneuëk nyoe ka jiteugom lé
beulatang juah. Keubiet seudeh aneuëk ulôn
ka maté jipriek-priek lé beulatang juah
nyan!" 34 Nabi Yakub geupriek peukayan
geuh sabab seudeh that laju geungui peuka-
yan meukabông meu-uroe-uroe treb jih gob-
nyan geupeuratok keu aneuëk geuh nyang
geusayang nyan. 35 Banmandum aneuëk-
aneuëk gobnyan, bah nyang agam meunan
cit nyang inong jiteuka jijak peumangat até
gobnyan, teuma gobnyan teutab hana jitem
mangat até. Kheun gobnyan, "Sampoe án
maté ulôn teutab lôn peuba-e aneuëk ulôn
nyan." Meunan kheueh jeuet jih gobnyan
sabe lam keuadaan meukabông sabab Nabi
Yusuf aneuëk geuhnyan.
36 Nibak watéenyan, di nanggroe Meu-
sé, lé ureuëng-ureuëng Midian laju jipeub-
loe Nabi Yusuf ubak Potifar, sidroe pangli-
ma nyang jabatan geuh sibagoe keumandan
peungawai meuligoe.

Yehuda dan Tamar

38 Kira-kira bakwatée nyan Yehuda
jitinggai syedara jih dan jiduek
ngon Hira, sidroe ureuëng agam nyang asai-
jih nibak banda Adulam. 2 Disinan Yehuda
jimeuturi ngon sidroe aneuëk dara Kanaan,
aneuëk Sua, nibak meuturinyan laju awak-
nyan jimeukawen. 3 Aneuëk awaknyan
nyang phon lahé agam, jiboh nan lé ayah jih
Er. 4 Aneuëk nyang keudua agam cit, jiboh
nan Onan. 5 Aneuëk nyang keu lhée agam
cit, jiboh nan Syela. Watée Syela lahé
Yehuda mantong na di Kezib.
6 Yahuda laju jipeukawen Er, aneuëk jih
nyang tuha ngon Tamar. 7 Peurangoe Er
jeuhet lumpah na, sampoe TUHAN beungéh
keu jihnyan dan laju geupoh maté. 8 Dan
Yehuda laju jipeugah ubak Onan, adoe Er,
"Gata jak kheueh laju ubak inong balée
aduen gata, dan gata éh kheueh ngon jih
nyan. Peupeunoh kheueh keuwajéban gata
ateueh jih nyan, sabab gata adoe lakoe jih;
deungon lagée nyan aduen gata jeuet jiteu-
mé keuturonan." 9 Teuma Onan jiteupeue
aneuëk-aneuëk jihnyan singoh hana jeuet
jikuasa. Lé sababnyan, tieb-tieb jimeusiba-
dan ngon balée aduen jih nyan, jipeubiyeu
mantong ié mani jih rho uluwa mangat
aduen jih hana jiteumé keuturonan. 10 Sabab
buet nyang lagée nyan, TUHAN beungéh
lumpah na, dan TUHAN laju geupoh maté
Onan nyan. 11 Óh lheueh nyan jipeugah
kheueh lé Yehuda ubak Tamar meulintée
geuh nyan, "Jakwoe kheueh u rumoh
ureuëng tuha gata dan tinggai kheueh disi-
nan sibagoe inong balée sampoe aneuëk
ulôn Syela rayeuk." Yehuda geupeugah la-
gée nyan sabab geutakot TUHAN teuma geu-
poh maté Syela, lagée nyang ka jirasa lé
aduen-aduen jih. Dan jiwoe kheueh Tamar
u rumoh ureuëng tuha jih.



Padub-padub droe ureuëng Midian tukang meukat (37:28)

12 Hana padub treb teuma óh lheueh
nyan peurumoh Yehuda meuninggai donya.
Óh ka seuleusoe masa meukabông, Yehuda
laju geupakat Hira, rakan geuh nibak Adu-
lam nyan, jijak ubak Timna, bak teumpat
bubiri-bubiri jih teugunteng bulée. 13 Tamar
meuteumé haba bahwa tuwan jih Yehuda
geujak u Timna keu geujak gunteng bulée-
bulée bubiri geuh. 14 Teuma lé Tamar nyan
laju jigantoe peukayan inong balée nyang
jingui nyang ka nyoe jigantoe ngon peuka-
yan laén. Muka jih jitob ngon silubong, dan
jiduek kheueh laju bak babah pintoe banda
Enaim, nyang na bak rot jak u Timna. Tamar
jiteupeue that bahwa Syela, aneuëk Yehuda
nyang tulot, ka rayeuk, teuma jihnyan goh-
lom cit jipeukawen ngon aneuëk muda
nyan.
15 Watée Yehuda geungieng ateueh Ta-
mar, jipike inong nyan inong jeuhet, sabab
muka jih teuseulubong. 16 Dan Yehuda laju
jipeurab bak inong nyang na bak binéh rot
nyan dan laju jipeugah, "Padub nyang gata
lakée?" Yehuda nyan hana jiteupeue bahwa
inong nyan na kheueh meulintée geuh keu-
droe.

Jaweueb lé Tamar, "Teuseurah bak
Droeneueh."

17 Yehuda jipeugah lom, "Ulôn teuma
lôn bri ubak gata saboh kaméng muda."

Jaweueb Tamar, "Jeuet, asai na jami-
nan, sampoe Droeneueh neukirém kaméng
nyan keu ulôn."

18 "Jaminan peue?" Seuôt Yehuda.

Jaweueb Tamar, "Neujok bak ulôn cab
Droeneueh ngon taloe jih meunan cit tung-
kat nyang na bak Droeneueh nyan." Yehuda
laju jijok barang-barang nyang jilakée nyan
ubak inong nyan, dan laju awaknyan meusi-
badan, dan Tamar laju mume. 19 Tamar laju
jiwoe urumoh dan jipeuhah laju ija ngon tob
muka jih, dan laju jingui peukayan inong
balée lagée nyang ka-ka.

20 Hana padub treb teuma óh lheueh
nyan Yehuda laju geuyuejak Hira, rakan
jihnyan keu jijak intat kaméng nyan dan
jilakée lom barang-barang nyang ka jikeu-
bah sibagoe jaminan, teuma Hira hana meu-
rumpok ngon inong nyan. 21 Hira laju jiteu-
manyong ubak ureuëng-ureuëng nyang na
di Enaim, "Hoka jijak inong jeuhet nyang
kanyoe jih na jiduek bak binéh rot nyoe?"

"Hántom na inong jeuhet disinoe,"
jaweueb awaknyan.

22 Dan jiwoe kheueh Hira ubak Yehuda
sira jipeugah, "Ulôn hana meurumpok ngon
inong jeuhet nyan. Meunurot nyang jipeu-
gah lé ureuëng-ureuëng nyang na disinan
hántom na inong jeuhet disinan."

23 Jipeugah lé Yehuda, "Bah kheueh
barang-barang ulôn nyan bak jih, asai geu-
tanyoe hana meuteumé malée. Ulôn ka lôn
useuha keuneuk bayeue jih nyan, teuma gata
hana meuteumé gata mita pat inong nyan."

24 Kira-kira na lhée buleuen teuma óh
lheueh nyan, Yehuda meuteumé haba bah-
wa meulintée jih Tamar ka jeuet keu inong
jeuhet dan ka mume.

Laju Yehuda jipeurintah, "Cok inong
nyan dan jaktot laju lam apui sampoe ma-
té!"

25 Teungoh Tamar jiba uluwa, laju jiki-
rém haba keu yah tuwan jih, "Ulôn ka
jipeuraya pruet lé ureuëng nyang po barang-
barang nyoe. Peureksa kheueh atra soe cab
taloe dan tungkat nyoe."

26 Yehuda jituri barang-barang nyan dan
laju jipeugah, "Inong nyan hana meusalah.
Ulôn hana lôn peupeunoh keuwajéban ulôn
ubak jih nyan; sibeuna jih ulôn peukawen
aneuëk ulôn Syela ngon jih nyan." Dan
phon saát nyan Yehuda hántom na le jimeu-
sibadan ngon Tamar.

27 Óh ka trok watée jih Tamar jimeu
aneuëk, teunyata jihnyan jipeulahé aneuëk
keumbeue. 28 Teungoh aneuëk nyan jipeu-
teubiet lam pruet jih, sidroe aneuëk jih nyan
laju jisunyueng jaroe jih uluwa, dan lé ma
bidan laju jimat jaroe nyan dan ji-ikat ngon
beuneueng mirah. Laju jikheun, "Aneuëk
nyoe lahé leubeh awai." 29 Rupa jih aneuëk
manyak nyan jitarek jaroe jih keula-i, dan
aneuëk manyak nyang sidroe teuk lahé leu-
beh ilée. Óh lheueh nyan laju jipeugah lé
bidan nyan, "Meunan kheueh cara gata
tapeusak uluwa!" Dan aneuëk nyang lahé
leubeh awainyan laju jiboh nan Peres.[n]
30 Óh lheueh nyan barô kheueh lahé adoe jih
nyang jaroe jih ka teuikat ngon beuneueng
mirah bunoe. Dan aneuëk nyang keudua
nyan jiboh nan Zerah.

Nabi Yusuf dan peurumoh Potifar

39 Nabi Yusuf laju jiba u nanggroe
Meusé lé ureuëng-ureuëng Nabi Is-
mail nyan, óh trok keudeh laju jipeubloe
Nabi Yusuf nyan ubak Potifar, sidroe pang-
lima raja nyang jeuet keu ulée peungawai

[n] *Peres:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "teutulak uluwa".

meuligoe. 2 TUHAN geutulông Nabi Yusuf
sampoe peue-peue nyang geupeubuet sabe
na hase. Nabi Yusuf nyan tinggai di rumoh
po geuh, ureuëng Meusé nyan. 3 Po geuh-
nyan deuh jikalon bahwa TUHAN geutulông
Nabi Yusuf ngon sabab nyan Nabi Yusuf
hase banmandum peue-peue mantong nyang
geupeubuet. 4 Potifar galak that keu Nabi
Yusuf akhé jih laju jiangkat gobnyan jeuet
keupeugawée pribadi jih; dan laju jibri tu-
gaih ubak Nabi Yusuf mangat geu-urôh
banmandum nyang teupeureulée lam rumoh
tangga dan peue-peue mantong atra milék
Potifar nyan. 5 Phon saát nyan, deumi Nabi
Yusuf, TUHAN laju geubri beureukat keu
rumoh tangga ureuëng Meusé nyan dan
peue-peue mantong nyang na bak jih, bah
kheueh nyang na dirumoh meunan cit nyang
na di blang. 6 Peue-peue mantong atra Poti-
far jipeucaya ubak Nabi Yusuf. Deungon
lagée nyan Potifar mubacut pih hana jipike
keuhai rumoh tangga, nyang jipike na kheu-
eh keuhai peunajoh jih mantong.

Nabi Yusuf ureuëng jih ceudah dan la-
gak lumpah na. 7 Na meupadub treb teuma,
peurumoh Potifar ka jiteuka beureuhi ubak
Nabi Yusuf, dan laju jipakat éh Nabi Yusuf
nyan lé peurumoh Potifar nyan. 8 Nabi Yu-
suf hana geutem dan laju geupeugah bak
ureuëng inong nyan, "Meuáh, hai ma, ulôn
ka geupeucaya lé Po Potifar peue-peue man-
tong atra milék gobnyan keu lôn jaga ngon
lôn peulara. Gobnyan hana peureulée lé
geupike sapeue lam rumoh nyoe. 9 Lam
rumoh nyoe kuasa ulôn sabe rayeuk ngon
kuasa gobnyan. Hana meusapeue pih nyang
hana geupeucaya ubak ulôn keucuali
droeneueh ma. Pakriban mungken ulôn peu-
laku buet nyang jeuhet nyan dan ulôn meu-
desya ubak Po teu Allah?" 10 Bahpi peuru-
moh Potifar geurayu Nabi Yusuf tieb-tieb
uroe, peumuda nyan teutab hana geutem éh
ngon ureuëng inong nyan.

11 Bak siuroe watée Nabi Yusuf geuta-
mong lam rumoh keu geujak keureuja buet-
buet gobnyan, hana meusidroe ureuëng pih
nyang na disinan. 12 Peurumoh Potifar laju
jitarek Nabi Yusuf bak bajée jubah geuh sira
jipeugah, "Jak keunoe tajak éh meusajan."
Nabi Yusuf geumeulawan-lawan dan laju
lheueh, dan geuplueng laju uluwa, teuma
bajée jubah gobnyan teutab tinggai bak ja-
roe ureuëng inong nyan. 13 Watée jingieng
lé peurumoh Potifar Nabi Yusuf ka geuplu-
eng dan bajée jubah mantong tinggai bak
jaroe jih, 14 laju jitawök bubena peu[illegible]yan jih
dan jipeugah, "Cuba gata ngieng! Ureuëng
Ibrani nyang geuba lé lakoe lôn u rumoh
nyoe, jihina tanyoe. Jihnyan jitamong lam
kama lôn dan jikeuneuk peukosa ulôn, teu-
ma di ulôn laju lôn kliek-kliek ngon su
nyang teuga. 15 Watée teudeungoe su ulôn
kliek, laju jiplueng uluwa dan bajée jubah
jih tinggai."

16 Dan peurumoh Potifar laju jikeubah
bajée jubah nyan sampoe lakoe jih jiwoe.
17 Óh watée lakoe jih katrok jiwoe u rumoh,
calitra nyan laju jipeugah ubak lakoe jih,
"Ureuëng Ibrani nyang droeneueh ba keu-
noe nyoe, jitamong lam kama lôn keu jikeu-
neuk hina lôn. 18 Teuma watée ulôn kliek
nyan, laju jiplueng uluwa dan bajée jubah
jih tinggai lam kama."

19 Potifar beungéh lumpah na. 20 Dan
lé Potifar laju jipeurintah mangat Nabi Yu-
suf teudrob dan jak peutamong lam glab,
lam teumpat tahanan raja-raja teukurông.
21 Teuma TUHAN geutulông Nabi Yusuf dan
sabe geugaséh keu gobnyan, sampoe keu-
meundan rumoh glab pih lumpah jisayang
keu gobnyan. 22 Dan di keumeundan rumoh
glab nyan laju jipeucaya bak Nabi Yusuf
mangat ureuëng-ureuëng nyang na lam glab
nyan geu-urôh lé gobnyan, dan ubak Nabi
Yusuf kheueh jibri tanggong jaweueb ateu-
eh peue-peue mantong buet nyang teupeu-
buet lam rumoh glab nyan. 23 Ulée rumoh
glab nyan hana jikawai peue-peue mantong
nyang geupeubuet lé Nabi Yusuf, sabab
TUHAN geutulông gobnyan sampoe gob-
nyan meuhase peue-peue mantong nyang
geupeubuet.

Nabi Yusuf geupeutrang makna lumpo ureuëng-ureuëng nyang na lam glab

40 Na meupadub treb teuma óh lheueh
nyan dua droe peulayan raja nang-
groe Meusé, bandua droe awaknyan na
kheueh nyang urôh ié jieb dan nyang urôh
ruti raja, ka jipeubuet buet nyang salah
ateueh po raja. 2 Dan beungéh that raja ubak
mandua droe peulayan nyan, 3 dan laju
awaknyan jipeutamong lam glab di rumoh
keumeundan nyang kawai meuligoe, bak
teumpat Nabi Yusuf keunong teun. 4 Treb
cit awaknyan lam glab nyan, dan keumeun-
dan kawai meuligoe jibri tugaih ubak Nabi
Yusuf mangat geupeutimang awaknyan.

39:2: Kis. 7:9 39:21: Kis. 7:9

5 Bak simalam ureuëng urôh ié jieb dan
ureuëng nyang urôh ruti raja nyan maséng-
maséng laju meulumpo. Makna lumpo
awaknyan hana saban. 6 Watée Nabi Yusuf
geujak bak awaknyan óh singoh beungoh,
awaknyan deuh jih seudeh lumpah na. 7 La-
ju geutanyong lé Nabi Yusuf bak awaknyan,
"Pakon gatanyoe mandua deuh jih seudeh
that-that nibak uroe nyoe?"
8 Jaweueb awaknyan, "Beuklam kamoe
meulumpo, dan hana nyang teupeu peue
makna lumpo kamoe nyan."

Geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Po teu
Allah nyang geubri keumungkenan ubak
manusia keu jipeutrang makna lumpo. Cuba
gata peugah peue lumpo gata nyan."
9 Nyang urôh ié jieb jara nyan jipeu-
gah, "Lam lumpo nyan na deuh ulôn
ngieng bak anggô dikeue ulôn. 10 Bak
anggô nyan meucabeueng lhée. Banman-
tong cabeueng-cabeueng nyan jipeuphon
meuôn, bagaih that bungöng-bungöng jih
keumang, dan boh jih pi laju masak. 11 Bak
watée nyan ulôn teungoh lôn mat glaih
teumpat jieb ié raja, jadi laju ulôn cok boh
anggô nyan dan ulôn praih laju ié jih lam
glaih raja, dan ulôn peuhidang laju ubak
gobnyan."
12 Geujaweueb Nabi Yusuf, "Nyoe
kheueh makna lumpo gata nyan: Lhée boh
cabeueng nyan muphom jih lhée uroe.
13 Lam lhée uroenyoe raja teuma geupeu-
beubaih gata, gobnyan geupeuamphon gata
dan geubri ubak gata jabatan nyang gata mat
yoh masa ilée. Dan gata teuma gata peuhi-
dang glaih teumpat jieb ié raja keu raja lagée
nyang gata peubuet yoh masa ilée. 14 Teuma
ingat kheueh ubak ulôn meunyoe keuadaan
gata ka gét. Tulông gata peusampoe soai
ulôn nyoe ubak raja, mangat ulôn geupeu-
beubaih nibak lam glab nyoe. 15 Sabab,
nyang sibeuna jih ulôn nyoe jibaplueng ni-
bak nanggroe ureuëng Ibrani dan disinoe
pih, di nanggroe Meusé nyoe, hántom na
ulôn peubuet peue-peue mantong buet
nyang jeuhet sampoe ulôn jipeutamong lam
glab nyoe."
16 Óh ka lheueh tukang urôh ruti nyan
jiteupeue makna lumpojih, rakan jih sidroe
teuknyan galak that, sabab makna lumpo
nyan gét, dan jihnyan pih jipeugah ubak
Nabi Yusuf, "Ulôn pih na meulumpo, rasa
jih na ulôn seuôn lhée boh raga ruti ateueh
ulée lôn. 17 Lam raga nyang paleng ateueh
na meubagoe rupa kue peunajoh raja, teuma
cicém-cicém laju jiteuka jijak pajoh kue-kue
nyan."
18 Geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Nyoe
kheueh muphom jih lumpo gata nyan: Lhée
boh raga nyan muphom jih lhée uroe.
19 Lam lhée uroenyoe raja teuma geuyue
bakgob keujijak koh takue gata dan laju
jigantung manyét gata bak saboh taméh, dan
cicém-cicém laju jiteuka jijak pajoh asoe
gata."
20 Lhée uroe óh lheueh nyan na kheueh
uroe ulang thon raja, gobnyan geupeuna
khanuri rayeuk keu banmandum peugawai
geuh. Gobnyan laju geubri peurintah ma-
ngat nyang urôh ié jieb dan nyang urôh ruti
teupeuteubiet lam glab dan jiba laju ukeue
banmandum peugawée meuligoe. 21 Tukang
urôh ié jieb raja laju teupeugisa ubak buet
jih yoh awai. 22 Teuma nyang urôh ruti raja
teuhuköm maté. Banmandum nyan teujadi
paih lagée nyang ka lheueh geupeugah lé
Nabi Yusuf. 23 Dan tukang urôh jieb ié raja
hana le teuingat ubak Nabi Yusuf. Dan
biet-biet that jihnyan ka tuwoe keu gobnyan.

Nabi Yusuf geupeutrang makna-makna lumpo raja Meusé

41 Óh ka liwat dua thon, raja nanggroe
Meusé meulumpo, bahwa raja nyan
teungoh jidong bak binéh Krueng Nil. 2 Ha-
na jisangka-sangka na tujoh boh leumô
nyang teumbon-teumbon dan kulét leumô
nyan meukilat-kilat, jiteubiet lam krueng
nyan dan laju jirôt naleueng nyang na bak
binéh krueng nyan. 3 Óh lheueh nyan na
teuma tujoh boh teuk leumô nyang laén
jiteuka cit keunan; beulatang nyang pijuet-
pijuet nyan nyang na tinggai cit kulét ngon
balot tuleueng. Leumô-leumô nyang pijuet
nyan jidong bak binéh leumô nyang teum-
bon-teumbon, dan nibak binéh krueng Nil
nyan. 4 Óh lheuehnyan leumô-leumô nyang
pijuet laju jipajoh leumô-leumô nyang
teumbon. Óh ka lheueh nyan raja laju teu-
beudôh nibak geuéh. 5 Óh lheuehnyan raja
nyan pi teugantuek dan laju teungéut lam
teungéut nyan jiteuka lom lumpo. Lam lum-
po jihnyan laju jingieng tujoh neuk aneuëk
gandom nyang meuasoe ngon masak-masak
meugantueng dan jitimoh bak saboh tangke.
6 Óh lheueh nyan timoh teuma tujoh neuk
aneuëk gandom nyang laén, nyang pijuet-pi-
juet dan krôt ngon tho kreng sabab jipôt lé
angén guron. 7 Dan aneuëk gondom nyang
pijuet nyan laju jiuét bantujoh neuk aneuëk

gandom nyang meuasoe bunoe. Óh lheuehnyan raja laju jaga bak teungéut dan barô kheueh geusadar bahwa droe geuh nyan bunoe lam tengéut ka meulumpo. 8 Beungoh nyan raja deuh jih apoh apah até geuh hana meuteuntée, ngon sabab nyan laju geupeurintah mangat banmandum tukang sihe dan nyang na iéuleumé di nanggroe Meusé mangat meugumpôi ubak gobnyan, óh trok keunan laju geucalitra banmandum peuepeue nyang ka geulumpo lam teungéut geuh beuklam ubak awaknyan, teuma hana meusidroe pi lamkawan ureuëng nyang meuhase jiboh makna lumpo raja nyan.

9 Óh lheueh nyan tukang urôh ié jieb raja laju jipeurab dan jipeugah ubak raja, "Nibak uroenyoe ulôn harôh lôn aku keusalahan ulôn. 10 Yoh masa ilée Po raja neubeungéh ubak tukang urôh ruti dan keu ulôn, dan laju kamoe Po raja peutamong lam glab, nibak rumoh ulée kawai meuligoe. 11 Bak simalam kamoe mandua na meulumpo, dan lumpo kamoe nyan hana saban makna jih. 12 Sidroe ureuëng muda bansa Ibrani na disinan meusajan ngon kamoe. Gobnyan jeuet keu ulée kawan peulayan meuligoe di meuligoe nyan. Laju kamoe peugah lumpo kamoe bak ureuëng nyan, dan laju jipeutrang bak kamoe makna lumpo nyan. 13 Banmandum nyang jipeugah makna lumpo kamoe nyan paih that lagée nyang geupeugah, Po raja neupeugisa ulôn bak jabatan ulôn yoh awai, dan neuhuköm maté tukang urôh ruti nyan."

14 Ban geudeungoe haba nyan raja laju geupeutreun peurintah geuyuejak cok Nabi Yusuf didalam glab, dan deungon pantaih that Nabi Yusuf laju jipeuteubiet lam glab nyan. Óh ka lheueh Nabi Yusuf geumeucuko dan geugantoe peukayan geuh, laju geujak meuhadab ubak raja. 15 Geupeugah lé raja ubak Nabi Yusuf, "Ulôn ka meulumpo, dan hana meusidroe pih nyang hase jipeutrang peue makna lumpo ulôn nyan. Na nyang peugah ubak ulôn bahwa droeneueh jeuet neutafeuse makna lumpo."

16 Geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Bukon, ya Po raja, teuma Po teu Allah nyang bri tafeusé lumpo nyang paih."

17 Dan geupeugah kheueh lé raja, "Ulôn meulumpo bahwa ulôn teungoh lôn dong bak binéh Krueng Nil. 18 Dan laju jiteungoh nibak lam krueng nyan tujoh boh leumô nyang teumbon-teumbon dan kulét meukilat-kilat, dan laju jirot naleueng nyang na bak binéh krueng nyan. 19 Óh lheueh nyan jiteuka teuma tujoh boh leumô nyang laén, pijuet-pijuet tinggai kulét ngon balot tuleueng. Gohlom na ulôn kalon leumô nyang meunan brôk bansaboh nanggroe Meusé. 20 Leumô-leumô nyang pijuet nyan laju jipajoh habéh banmandum leumô-leumô nyang teumbon bunoe. 21 Óh lheuehnyan leumô nyang pijuet nyan teutab pijuet, óh lheuehnyan teujaga kheueh ulôn nibak teungéut nyan. 22 Óh lheuehnyan ulôn teungéut lom dan meulumpo lom, bahwa na deuh ulôn kalon tujoh neuk aneuëk gandom nyang meuasoe dan masak-masak, jitimoh bak saboh tangke. 23 Dan timoh teuma tujoh neuk aneuëk gandom nyang pijuet ngon tho kreng sabab jipupot lé angén guron. 24 Aneuëk gandom nyang pijuet nyan laju jiuét aneuëk gandom nyang meuasoe bunoe. Dan ka lheueh ulôn peugah bandua boh lumpo nyan ubak tukang sihe, teuma hana meusidroe pih nyang hase jipeutrang peue makna lumpo ulôn nyan."

25 Dan laju geupeugah lé Nabi Yusuf ubak raja nyan, "Mandua boh lumpo nyan saban makna jih; Po teu Allah ka geubri tée ubak Po raja peue nyang teuma geupeubuet. 26 Tujoh boh leumô nyang teumbon-teumbon nyan na kheueh tujoh thon, dan tujoh neuek aneuëk gandom nyang meuasoe nyan saban cit tujoh thon; mandua nyan saban makna jih. 27 Tujoh boh leumô nyang pijuet, nyang teuka óh lheueh nyan, meunan cit tujoh neuk gandom nyang pijuet nyang tho kreng sabab jipupot lé angén guron nyan na kheueh masa musém deuk nyang treb jih tujoh thon teuma. 28 Lagée toh nyang ka lheueh ulôn peugah ubak Po raja, Po teu Allah ka geupeuleumah ubak Po raja peue nyang teuma geupeubuet. 29 Singoh teuma teuka tujoh thon masa nyang makmu bansaboh nanggroe Meusé nyoe. 30-31 Óh lheuehnyan teuka tujoh thon masa musém deuk, dan watée nyang peunoh ngon makmu nyan ka jipeutuwoe mandum, sabab watée meuseum deuk nyan keubit parah lumpah na sampoe bansaboh nanggroe nyoe ka habéh tho. 32 Lumpo Po raja nyan teuka jih dua goe, nyan sibagoe tanda bahwa hainyan ka geupeuteutab lé po teu Allah dan bahwa Allah teuma geupeubuet deungon sigra.

33 Ngon sabab nyan, Po raja neupiléh sidroe ureuëng nyang ceureudek ngon bijak-

41:8: Dan. 2:2

sana dan neubri kuasa ubak ureuëng nyan
keu jeuet jiatoe nanggroe nyoe. 34-35 Po raja
harôh teuma neuangkat peugawée-peuga-
wée nyang laén, dan neubri bak peugawée-
nyan kuasa keu jikuteb siper limong nibak
banmandum wasé teupot aneuëk gandom
lam watée tujoh thon nyang peunoh ngon
makmu nyan, laju jitamon di banda-banda
dan jijaga teuma. 36 Gandom nyan jeuet keu
keuneubah sibagoe cadangan óh trok watée
musém deuk nyang teuma teuka di nang-
groe Meusé. Deungon lagée nyan rakyat
hana maté ngon sabab lé deuk."

Nabi Yusuf jiangkat jeuet keugubunur di nanggroe Meusé

37 Raja dan banmandum peugawée situ-
ju reuncana Nabi Yusuf nyan. 38 Dan laju
geupeugah lé raja ubak awaknyan, "Hana
mungken tanyoe teumé ureuëng laén nyang
sisuai nibak Nabi Yusuf, sabab gobnyan
geupimpén lé roh Allah." 39 Dan raja laju
geupeugah ubak Nabi Yusuf, "Allah ka
geubri tée banmandum nyoe ubak gata, dan
ka jeulaih bahwa gata leubeh carông dan
bijaksana nibak soemantong nyan. 40 Gata
teuma lôn angkat jeuet keu gubunur, dan
banmandum rakyat ulôn jitaát peue-peue
nyang gata peurintah. Teuma ulôn kheueh
mantong nyang leubeh meukuasa nibak ga-
ta." 41-42 Óh lheuehnyan raja laju geusuet
nibak jaroe geuh euncien nyang na cab
keurajeuen, dan laju geupeusok bak jaroe
Nabi Yusuf sira geupeugah, "Deungon
nyoe gata ulôn angkat jeuet keu gubunur
bansaboh nanggroe Meusé." Óh lheueh
nyan laju geusôk bak Nabi Yusuf bajée
jubah nyang teupeugét nibak ija lineun
nyang halôh, dan geupeungui bak takue
Nabi Yusuf saboh rante méuh. 43 Dan laju
geubri ubak Nabi Yusuf geuritan keurajeuen
nyang keudua keu geuritan gobnyan, dan
peungawai keuhormatan raja jijak dikeue
geuritan nyan sira jitawök-tawök, "Awas!
Jok rot! Jok rot!" Meunan kheueh jeuet jih
Nabi Yusuf jiangkat jeuet keu gubunur
bansaboh nanggroe Meusé. 44 Geupeugah lé
raja ubak Nabi Yusuf, "Ulôn kheueh raja
— dan ulôn peumaklum bahwa meunyoe
hana idhin gata hán jeuet meusidroe ureuëng
pih bansaboh nanggroe Meusé jipeubuet
sapeue." 45-46 Dan raja laju geubri saboh
nan Meusé keu Nabi Yusuf, nan nyan na
kheueh, Zafnat-Paaneah. Dan geubri teuma
sidroe peurumoh keu Nabi Yusuf nyang nan
jih Asnat binti Potifera nyang jeuet keu
imeum nibak banda Heliopolis.

Nabi Yusuf meu-umu lhée ploh thon
watée gobnyan jeuet keu gubunur raja nang-
groe Meusé. Dan geubeudôh kheueh Nabi
Yusuf nibak meuligoe raja geujak keuliling
bansaboh nanggroe Meusé. 47 Lam masa
tujoh thon nyang peunoh ngon makmu
nyan, tanoh di nanggroe Meusé nyan jipeu-
teubiet hase meukuyan-kuyan. 48 Gandom
nyang jipeuhase lé tanoh nyan laju geupeu-
sapat lé Nabi Yusuf dan geukeubah laju di
banda-banda bansaboh nanggroe. Nibak ti-
eb-tieb banda geucok hase gandom nyang
na di blang-blang disinan laju geukeubah
lam banda nyang na tho disinan. 49 Gandom
nyang geupeusapat nyan lumpah that jai
sampoe lé Nabi Yusuf hana le geusukat
gandom-gandom nyan, sabab jai jih lagée
anoe bak binéh laôt.

50 Sigohlom trok musém deuk nyan teu-
ka, Asnat peurumoh Nabi Yusuf laju geu-
peulahé dua droe aneuëk agam. 51 Geupeu-
gah lé Nabi Yusuf, "Allah ka geupeujeuet
ulôn tuwoe ubak banmandum nyang ulôn
deurita dan ubak waréh kawöm ayah ulôn."
Sabab nyan kheueh geuboh nan aneuëk
geuh nyang tuha "Manasye".[o] 52 Geupeu-
gah lom lé gobnyan, "Allah ka geubri
aneuëk-aneuëk ubak ulôn bak watée ulôn
susah," dan laju geuboh nan aneuëk nyang
keudua "Efraim".[p]

53 Tujoh thon masa nyang peunoh ngon
makmu nyang ka jirasa lé bansa Meusé nyan
pih habéh. 54 Dan teuka kheueh masa tujoh
thon musém deuk nyang cukob brat, paih
lagée nyang ka geupeugah lé Nabi Yusuf.
Bansigom donya ka habéh deuk, teuma di
nanggroe Meusé na teukeubah meunajoh.
55 Watée rakyat nanggroe Meusé jirasa bah-
wa jihnyan ka deuk, awaknyan laju jijak
lakée peunajoh ubak Po raja. Dan raja laju
geuyuejak awaknyan ubak Nabi Yusuf dan
laju jitaát peue-peue mantong nyang geu-
peurintah lé Nabi Yusuf ubak awaknyan.
56 Watée musém deuk nyan meutamah-ta-
mah hebat dan ka trok bansaboh nanggroe,
Nabi Yusuf laju geubuka banmandum beu-
randang dan laju geupeubloe gandom ubak

---

[o] *Manasye:* nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "rhot ubak tuwoe". [p] *Efraim:* Nan nyoe su jih lagée tutoe haba Ibrani nyang muphom jih "teujôh aneuëk miet".

41:40: Kis. 7:10 **41:42:**Dan. 5:29 **41:54:** Kis. 7:11 **41:55:** Yah. 2:5

ureuëng Meusé. 57 Bansaboh donya manu-
sia jijak ubak Nabi Yusuf keu jijak bloe
gandom, sabab musém deuk nyan biet-biet
parah bansaboh donya.

Aduen-aduen Nabi Yusuf jijak u nanggroe Meusé keu jijak bloe gandom

42 Watée Nabi Yakub geudeungoe
bahwa na gandom di nanggroe
Meusé, laju geupeugah ubak aneuëk-aneuëk
gobnyan, "Pakon gatanyoe teunang-teu-
nang mantong? 2 Ka ulôn deungoe bahwa na
gandom di nanggroe Meusé; jak kheueh
keudeh dan gata bloe laju gandom nyang na
disinan mangat geutanyoe mandom bék ma-
té deuk." 3 Dan jijak kheueh bansiploh droe
aduen Nabi Yusuf nyan u nanggroe Meusé
keu jijak bloe gandom. 4 Teuma Nabi Yakub
hana geubri jak Benyamin, adoe droe Nabi
Yusuf, sabab gobnyan geutakot meuteumé
ceulaka ateueh aneuëk geuh nyan.
5 Sabab musém deuk ka trok u nanggroe
Kanaan, teuma aneuëk-aneuëk Nabi Yakub
ngon ureuëng laén laju jijak u nanggroe
Meusé keujijak bloe gandom. 6 Nyang
publoe gandom keu ureuëng-ureuëng nyang
teuka bansaboh donya na kheueh Nabi Yu-
suf, sibagoe gubunur nanggroe Meusé. Sa-
bab nyan kheueh aduen-aduen Nabi Yusuf
teuka laju jisujut ukeue gobnyan. 7 Watée
Nabi Yusuf geukalon aduen-aduen geuh
nyang teuka, gobnyan geuturi keu awak-
nyan banmandum, teuma gobnyan pura-pu-
ra hana geuturi. Ngon haba nyang gasa laju
geutanyong bak awaknyan, "Gatanyoe
ureuëng pane?"
"Kamoe ureuëng Kanaan. Kamoe meu-
teuka keunoe keukamoe jakbloe peunajoh,"
jaweueb awaknyan.
8 Bahpi Nabi Yusuf geuturi keu aduen-
aduen geuhnyan, teuma awaknyan meu-
sidroe hana jituri keu Nabi Yusuf. 9 Dan laju
teuingat keuhai lumpo gobnyan keuhai
awaknyan. Dan laju geupeugah ubak awak-
nyan, "Kah nyoe banmandum mata-mata;
kah nyoe kajak keunoe keukah seulidek pat
keuleumahan nanggroe kamoe."
10 "Bukon, hai amphon," jaweueb
awaknyan. "Kamoe, namiet-namiet po
meujak keunoe hana laén tujuan na kheueh
keu kamoe jak bloe peunajoh. 11 Kamoe
nyoe meusyedara, hai amphon. Kamoe nyoe
ureuëng gét-gét, bukon mata-mata." 12 Laju
geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Sulet! kahnyoe
kajak keunoe keukah seulidek pat keuleu-
mahan nanggroe nyoe."
13 Jaweueb awaknyan, "Kamoe nyoe
dua blaih droe meusyedara, hai amphon,
kamoe nyoe aneuëk nibak sidroe ayah di
nanggroe Kanaan. Sidroe lamkawan kamoe
ka meuninggai donya dan adoe kamoe
nyang tulot na meusajan ayah kamoe."
14 "Biet-biet beutôi lagée ulôn peugah,"
jaweueb Nabi Yusuf, "kah-kah nyoe mata-
mata. 15 Ulôn keuneuk ujoe kah nyoe ban-
mandum: Ulôn meusumpah deumi nan raja
bahwa kah-kah nyoe hana kah tinggai nang-
groe nyoe meunyoe adoe gata nyang tulot
nyan hana kahba keunoe. 16 Sidroe lamka-
wan kah nyoe harôh jiwoe jijakcok adoe kah
nyan. Nyang laén teuteuen disinoe sampoe
tutoe haba kah nyoe na bukeuti. Meunyoe
hán, deumi nan raja, kahnyoe banmandum
mata-mata musoh!" 17 Óh lheuehnyan
awaknyan laju jipeutamong lam glab lhée
uroe treb jih.
18 Bak uroe nyang keu lhée Nabi Yusuf
laju geupeugah ubak awaknyan, "Ulôn
ureuëng nyang teumakot dan taát ubak Po
teu Allah. Kahnyoe teuma lôn peuseulamat
ngon saboh syarat. 19 Keu teubukeuti bahwa
kah-kahnyoe jujoe, sidroe lamkawan kah-
nyoe teutab teuteun dalam glab; nyang laén
jeuet jiwoe sira jiba gandom nyang gata bloe
keu keuluwarga gata nyang teungoh meu-
deurita deuk. 20 Óh ka lheueh nyan kahnyoe
harôh kahba adoe kah nyang tulot ubak
ulôn. Nyan kheueh bukeuti jih singoh bah-
wa tutoe haba kah nyan beutôi, dan kahnyoe
hana lôn hukõm maté."
Awaknyan situju lagée keuputosan gu-
bunur nyan. 21 Dan laju jimariet awaknyan
sabe keudroe-droe, "Nyan, geutanyoe ji-
noenyoe jihukõm sabab buet tanyoe nyang
salah teuhadab adoe tanyoe yoh masa ilée;
adoe geutanyoe nyan jilakée tulông teuma lé
geutanyoe hana tapako, bahpi takalon adoe
tanyoe nyan lumpah that meudeurita. Nyang
kheueh sabab jih geutanyoe kata rasa deurita
nyang lagée nyoe bagoe."
22 Jipeugah lé Ruben, "Kon ka ulôn
peugah bak gatanyoe yoh masa ilée mangat
adoe geutanyoe nyan bék tapako-pako. Teu-
ma gatanyoe banmandum hana tatem deu-
ngoe nyang ulôn peugah nyan. Dan jinoe-
nyoe adoe geutanyoe nyang maté nyan
teubalaih ateueh geutanyoe." 23 Nabi Yusuf
muphom basa awaknyan, teuma awaknyan

42:2: Kis. 7:12 **42:9:** Keuj. 37:5-10 **42:22:** Keuj. 37:21-22

hana jiteupeue hainyan, sabab awaknyan
jimariet ngon Nabi Yusuf jipeuguna juruba-
sa. 24 Nabi Yusuf geutinggai awaknyan di-
sinan, dan laju geujak moe. Óh ka jeuet
geumeututoe lom teuma, gobnyan laju geu-
riwang ubak awaknyan, laju geucok Sime-
on, dan laju geuyue ikat Simeon nyan
dikeue banmandum syedara jihnyan.

Aduen-aduen Nabi Yusuf jiwoe u Kanaan

25 Nabi Yusuf laju geupeurintah mangat
eumpang-eumpang nyang na jiba lé aduen
geuhnyan teupasoe laju beupunoh ngon
gandom, dan péng awaknyan maséng-ma-
séng jipeutamong lom lam eumpang-eum-
pang nyan. Meunan cit mangat ubak awak-
nyan jibri peunajoh keubeukai bak rot ueh.
Banmandum peurintah geuh nyan laju
jipeubuet. 26 Óh lheueh nyan lé aduen-adu-
en Nabi Yusuf laju jipeudieng ateueh rhu-
eng keuleudée jih maséng-maséng ngon
eumpang gandom nyang ka awaknyan bloe
nyan, laju jijak kheueh awaknyan nibak
teumpat nyan. 27 Bak teumpat awaknyan
mudom, sidroe lamkawan awaknyan laju
jipeuhah eumpang gandom jih keujibri
makheun ubak keuleudée jih. Dan laju jiteu-
mé péng lam eumpang gandom nyan.
28 "Péng ulôn jijok pulang," kheun ureuëng
nyan ubak syedara-syedara jih. "Ngieng, na
lam eumpang ulôn!" Até awaknyan meuta-
mah teumakot, dan deungon rasa teumakot
nyang luwabiasa awaknyan laju jiteuma-
nyong sabe keudroe-droe, "Peue nyang
geupeubuet lé Allah ateueh geutanyoe?"
29 Óh ka trok u Kanaan, awaknyan laju
jimeucalitra ubak ayah jih peue-peue man-
tong nyang ka awaknyan rasa. 30 Jipeugah lé
awaknyan, "Gubunur nanggroe Meusé nyan
jimeututoe gasa that ubak kamoe dan jitu-
doh kamoenyoe mata-mata nanggroe jih.
31 Laju kamoe jaweueb, 'Kamoenyoe
ureuëng gét-gét, bukon mata-mata, kamoe-
nyoe ureuëng jujoe. 32 Kamoe banmandum
na dua blaih droe meusyedara, aneuëk nibak
saboh ayah, dan sidroe ka meuninggai do-
nya, seudangkan nyang tulôt na meusajan
ayah kamoe di nanggroe Kanaan.' 33 Laju
jipeugah lé gubunur nyan, 'Ulôn keuneuk
ujoe kah-kahnyoe peu kheueh kah-kahnyoe
biet-biet ureuëng jujoe: sidroe lamkawan
kahnyoe harôh tinggai disinoe; nyang laén
jeuet jiwoe sira jipuwoe gandom keu keulu-
warga kah nyang teungoh deuk. 34 Óh ka
lheueh kah gisa sira kahba adoe kah nyang
tulot, barô kheueh lôn teupeu bahwa kah-
nyoe bukon mata-mata, teuma na kheueh
ureuëng jujoe. Dan syedara kah nyang ulôn
teuen nyan ulôn jok lom ubak kah dan kah
jeuet tinggai di nanggroe nyoe dan beubaih
kah meuniaga.' "
35 Óh lheuehnyan, bak watée awaknyan
jipeusoh banmandum eumpang-eumpang
jih, awaknyan laju jiteumé dumpet jih ma-
séng-maséng nyang meuasoe péng; ngon
nyan awaknyan pi laju jiteuka teumakot,
meunan cit ayah awaknyan. 36 Laju geupeu-
gah lé ayah awaknyan, "Lé sabab gatanyoe
ka jeuet keusabab ateueh ulôn sampoe
gadôh banmandum aneuëk-aneuëk lôn. Na-
bi Yusuf ka hana le; Simeon ka hana le; dan
jinoenyoe gata keuneukcok teuma Benya-
min. Hana wayang deurita ulôn nyoe!"
37 Laju geupeugah lé Ruben ubak ayah
geuh, "Neujok kheueh Benyamin nyan
ubak ulôn, Ayah; teuma ulôn puwoe lom,
meunyoe hana, Ayah jeuet neupoh maté
bandua droe aneuëk agam ulôn."
38 Teuma Nabi Yakub geupeugah, "Hán
jeuet, Benyamin hana jeuet gata ba; aduen
jih ka meuninggai dan jinoenyoe nyan kheu-
eh jih nyang na tinggai. Pat tateupeue jih-
nyoe meuteumé bala nibak rot euh raya.
Ulôn nyoe ka tuha, dan seudeh nyang gata
peuteuka ubak ulôn nyan jeuet keuakibat
ulôn nyoe maté."

Aduen-aduen Nabi Yusuf geujak u nanggroe Meusé meusajan ngon Benyamin

43 1-2 Musém deuk di nanggroe Kana-
an meutamah-tamah hebat, dan óh
ka lheueh keuluwarga Nabi Yakub ka habéh
geupajoh banmandum gandom nyang teu-
puwoe nibak nanggroe Meusé, geupeugah
kheueh lé Nabi Yakub ubak aneuëk-aneuëk
geuh, "Gatajak kheueh lom u nanggroe
Meusé dan gata bloe kheueh gandom keu
geutanyoe."
3 Dan Yehuda laju jipeugah ubak ayah
jih nyan, "Gubunur nanggroe Meusé nyan
ka geupeuingat ngon haba nyang biet-biet
brat: kamoenyoe hana jeuet kamoe gisa u
nanggroe Meusé meunyoe adoe kamoe Be-
nyamin hana kamoe ba sajan. 4 Meunyoe
Ayah neubri idhin adoe kamoe nyan jeuet
jijak ngon kamoe, barô kamoe tem jak keu-
deh keu kamoe jakbloe peunajoh. 5 Teuma
meunyoe Ayah hana neubri Benyamin jijak

ngon kamoe, kamoe hán kamoetem jak,
sabab gubunur nyan ka geupeugah hana
jeuet kamoe meuhadab gobnyan meunyoe
adoe kamoe Benyamin hana kamoe ba."
6 Geupeugah lé Nabi Yakub, "Keupeue
gata nyoe tapeususah ulôn ngon cara gata
peugah bahwa mantong na adoe gata di
Kanaan nyoe?"
7 Jaweueb awaknyan, "Ureuëng nyan
hana putôh-putôh jitanyong keuhai kamoe
dan keuhai keuluwarga tanyoe, jipeugah lé
gubunur nyan, 'Peu kheueh mantong udeb
ayah gata? Peu kheueh gata mantong na
adoe teuh nyang agam?' Dan kamoe teupak-
sa kamoe jaweueb peue-peue nyang jita-
nyong nyan. Pakriban jeuet kamoe sangka
bahwa lé gubunur nyan geuyue jakcok adoe
kamoe nyan?"
8 Dan laju geupeugah lé Yehuda ubak
ayah jih Nabi Yakub nyan, "Neupeu idhin
kheueh hai Ayah adoe kamoe nyan jiseutôt
kamoe, dan ulôn nyang meutanggong
jaweueb ateueh adoe kamoe nyan. Kamoe
teuma kamoe jak ngon reujang-reujang ma-
ngat hana meusidroe pih nyang maté deuk
lam keuluwarga geutanyoe. 9 Ulôn kheueh
jaminan jih, dan Ayah jeuet neutuntot adoe
lôn nyan ateueh ulôn. Meunyoe adoe kamoe
nyan hana ulôn puwoe riwang deungon seu-
lamat, ulôn tanggong huköman nyan siumu
udeb. 10 Meunyoe tanyoe hana tapreh ka
meunoe treb, ka pasti kamoenyoe ka lheueh
kamoe jak woe keu nyang keu dua."
11 Dan laju geupeugah lé Nabi Yakub,
"Meunyoe biet-biet harôh lagée gata peu-
gah nyan, taba kheueh hase nyang paleng
gét nibak nanggroe geutanyoe nyoe dan gata
pasoe laju lam eumpang-eumpang gata siba-
goe bungöng jaroe geutanyoe keu gubunur
nyan: Kismis, meulisan, reumpah-reumpah,
boh kréeh dan boh badam. 12 Meunan cit
gata ba péng dua goe lipat, sabab péng
nyang gata teumé lam eumpang gata nyan
harôh teujok pulang ubak gobnyan. Mung-
ken awaknyan kasilab jipeutamong lam
eumpang-eumpang gata. 13 Dan gata ba
kheueh adoe teuh nyan, dan meunyoe ka
seuleusoe gatawoe kheueh bubagaih keu-
noe. 14 Seumoga Allah Nyang Mahakuasa
geupeujeuet até gubunur nyan geugaséh
ubak gata, sampoe gobnyan geutem jokpu-
lang Benyamin ngon Simeon ubak gata.
Keuhai ulôn nyoe, meunyoe ulôn biet-biet
harôh gadôh banmandum aneuëk-aneuëk
lôn, ulôn ka rila."

15 Óh lheuehnyan lé syedara-syedara
Nabi Yusuf nyan laju jijak gisa u nanggroe
Meusé sira jiba bungöng jaroe meunan cit
péng dua goe lipat dan adoe jih Benyamin.
Óh ka trok keudeh, awaknyan laju jijak
meuhadab ubak Nabi Yusuf. 16 Watée Na-
bi Yusuf geukalon Benyamin ngon adu-
en-aduen geuh ka trok jigisa, laju geupeu-
gah ubak peulayan nyang jeuet keu ulée
lam rumoh gobnyan, "Jakba laju banman-
dum ureuëng nyan u rumoh lôn. Awak-
nyan teuma jimakheun meusajan ngon
ulôn cot uroenyoe, ngon sabab nyan gata
sie kheueh saboh beulatang peulara dan
gata peusiab kheueh peunajoh kamoe."
17 Peulayan nyan laju jipeubuet peue-peue
nyang ka geupeurintah lé Nabi Yusuf nyan
dan laju jiba syedara-syedara Nabi Yusuf
nyan u rumoh gubunur.
18 Watée awaknyan jiba u rumoh Nabi
Yusuf, awaknyan laju teuka teumakot sira
jipike, "Tanyoe ka jiba keunoe, sabab péng
nyang tanyoe teumé lam eumpang geuta-
nyoe ilée. Awaknyan jidrob geutanyoe lam
sikeujab, laju jicok keuleudée tanyoe dan
jipeujeuet geutanyoe keu namiet gobnyan."
19 Kareuna nyan, bak binéh pintoe rumoh
Nabi Yusuf awaknyan laju jipeugah ubak
ulée rumoh tangga, 20 "Meuáh, Teungku,
kamoe ka lheueh kamoe jak keunoe keu
kamoe jakbloe peunajoh. 21-22 Watée kamoe
woe, óh trok bak saboh teumpat kamoe
keuneuk mudom, laju kamoe peuhah eum-
pang gandom kamoe. Hana kamoe sangka-
sangka banmandum péng ngon bayeue
yuem gandom kamoe mantong na lam eum-
pang ateueh aneuk gandom kamoe. Kamoe
tan kamoe teupeue soe nyang peutamong
péng lam eumpang gandom kamoe nyan.
Jinoe péng nyan kamoe ba lom ubak
Teungku. Seulaén nibak nyan mantong na
kamoe ba péng laén keu kamoe bayeue
yuem gandom nyang teuma kamoe bloe
lom."
23 Peulayan nyan laju jipeugah "Bék
teumakot. Bék picek até. Allah droeneueh,
na kheueh Allah nyang geupujoe lé ayah
droeneueh, gobnyan kheueh nyang peuta-
mong péng nyan lam eumpang droeneueh.
Dan ulôn ka lôn teurimong yuem gandom
droeneueh nyan."
Óh lheuehnyan laju jiba Simeon ubak
awaknyan, 24 dan laju ji intat awaknyan u
dalam rumoh. Ubak awaknyan laju jijok ié
ngon rhah gaki, dan eumpeuen keuleudée

awaknyan pih jijok cit teuma. 25 Óh lheueh-
nyan awaknyan laju jipeusiab-siab bungöng
jaroe keu jijok ubak Nabi Yusuf watée gob-
nyan geuwoe jak pajoh bu cot uroe, sabab
awaknyan ka jibri tée bahwa awaknyan teu-
ma jimakheun meusajan-sajan ngon Nabi
Yusuf. 26 Watée Nabi Yusuf ka trok u ru-
moh, awaknyan laju jijok banmandum
bungöng jaroe nyan ubak Nabi Yusuf sira
jisujut dikeue gobnyan. 27 Nabi Yusuf laju
geutanyong keuadaan awaknyan, "Gata-
nyoe ka lheueh tapeugah ubak ulôn keudaan
ureuëng syiek gata nyang ka tuha nyan.
Pakriban keuadaan gobnyan? Peu kheueh
lam keuadaan seuhat-seuhat?"
28 Jaweueb awaknyan, "Nyoepat ulôn
hai Teungku, ayah kamoe, gét-gét mantong
keuadaan gobnyan." Dan laju awaknyan
jisujut ubak gobnyan.
29 Watée Nabi Yusuf geungieng Benya-
min, adoe gobnyan, laju geupeugah lagée
nyoe, "Nyoe kheueh adoe droeneueh nyang
tulot nyan, nyang ka lheueh gata peugah-
peugah ubak ulôn? Seumoga Po teu Allah
geubri beureukat ubak gata, aneuëk ulôn."
30 Até Nabi Yusuf meutô-tô sabab rasa rin-
du dan gaséh gobnyan ubak adoe geuh.
Gobnyan rab hán hase geukuasa droe, lé
sabab nyan geujak kheueh gobnyan nibak
teumpat nyan laju geujak tamong lam kama
dan laju geumo. 31 Óh lheuehnyan gobnyan
laju geurhah muka geuh dan laju geuteubiet
lom teuma, dan deungon geupeuteun até
geuh, laju geuyue peuhidang peunajoh.
32 Nabi Yusuf geumakheun bak meuja geuh
keudroe, dan bandum syedara gobnyan bak
meja nyang laén. Ureuëng-ureuëng Meusé
nyang na nibak teumpat nyan jimakheun cit
bak meuja nyang laén, sabab awaknyan
meurasa hina meunyoe awaknyan ji-
makheun meusajan-sajan ngon ureuëng
Ibrani. 33 Banmandum syedara Nabi Yusuf
geupeuduek nibak meuja nyang meuhadab
ngon meuja Nabi Yusuf, meunurot urotan
umu awaknyan maséng-maséng, phon nibak
nyang tuha trok ubak nyang tulot. Watée
jikalon lé awaknyan cara teuatoe nyan,
awaknyan saléng jimeugieng ngon hireuen
lagoe na. 34 Awaknyan jibri peunajoh nyang
na nibak meuja Nabi Yusuf, dan Benyamin
geupeutimang limong goe leubeh le nibak
aduen-aduen gobnyan nyang laén. Laju
awaknyan jimakheun ngon jijieb ié sipuih-
puih jih meusajan ngon Nabi Yusuf.

Piala nyang gadôh

44 Óh lheuehnyan Nabi Yusuf laju
geupeurintah ubak ulée rumoh
tangga geuh, "Jak pasoe kheueh eumpang
awaknyan banmandum ngon gandom, bube
ek jiba lé awaknyan, dan péng awaknyan
peutamong lom lam eumpang jih maséng-
maséng ateueh gandom nyan. 2 Dan piala
pirak ulôn nyan gata peutamong lam eum-
pang adoe awaknyan nyang tulot, meusajan-
sajan ngon péng yuem gandom jih nyan."
Peulayan nyan laju jipeubuet banmandum
nyang geupeurintah lé Nabi Yusuf nyan.
3 Óh singoh beungoh, banbeungoh that, Na-
bi Yusuf laju geumeucre ngon aduen-aduen
geuh, dan awaknyan pi laju jiwoe ngon
keuleudée jih maséng-maséng. 4 Awaknyan
gohlom jiôh nibak banda nyan, watée Nabi
Yusuf geupeugah ubak peulayan rumoh
gobnyan, "Jak peulet bubagaih awaknyan.
Meunyoe ka meurumpok, peugah laju bak
awaknyan, 'Pakon gata balaih buet nyang
gét ngon buet nyang jeuhet? 5 Pakon gata
cua piala pirak po ulôn?[q] Piala nyan geu-
peuguna sibagoe teumpat jieb ié dan sibagoe
alat nujum. Gata ka tapeubuet buet nyang
jeuhet nyang paleng rayeuk!' "
6 Watée peulayan nyan sampoe ubak
syedara-syedara Nabi Yusuf, laju jipeugah
peue nyang ka geupeurintah lé Nabi Yusuf
nyan. 7 Jaweueb awaknyan ubak peulayan
nyan, "Peue nyang Droeneueh meukeusut?
Kamoe jeuet meusumpah bahwa kamoe
hana kamoe peubuet nyang lagée nyan!
8 Droeneueh keudroe neuteupeue bahwa
péng nyang kamoe teumé lam eumpang-
eumpang kamoe ateueh gandom nyan, ka
kamoe jok pulang ubak Droeneueh. Jadi,
hana mungken kamoe cua pirak atawa méuh
lam rumoh gubunur! 9 Deungon kamoe peu-
gah hai Teungku, meunyoe na meuteumé
lamkawan kamoe nyoe, bah kheueh ureuëng
nyan teuhuköm maté, dan kamoe jeuet keu
namiet Droeneueh."
10 Peulayan nyan jipeugah, "Meunyoe
meunan bah kheueh; teuma jihnyan, bak-
soe mantong piala nyan meuteumé, jih-
nyan kheueh jeuet keu namiet ulôn; nyang
laén jeuet jijak." 11 Dan deungon bagaih
that awaknyan maséng-maséng laju jipeu-
treun eumpang-eumpang gandom jih.
12 Peulayan Nabi Yusuf nyan laju jipareksa
banmandum eumpang-eumpang nyan deu-

[q] Saboh teujeumahan kuno: *Pakon gata cua piala pirak po ulôn?* Lam basa Ibrani kheun nyan hana.

ngon teuliti, phon eumpang nyang tuha
sampoe ubak eumpang nyang tulot, dan
pialanyan laju meuteumé lam eumpang
Benyamin. 13 Aduen-aduen Benyamin
nyan lumpah that seudeh, sampoe peuka-
yan nyang na jingui nyan laju jipriek-pri-
ek. Awaknyan laju jipeudieng keuleudée
droejih dan jigisa laju u banda.
14 Watée Yehuda dan syedara-syedara
geuhnyan katrok u rumoh Nabi Yusuf, Nabi
Yusuf mantong na disinan, dan awaknyan
laju jisujut dikeue Nabi Yusuf nyan. 15 Dan
geupeugah kheueh lé Nabi Yusuf ubak
awaknyan, "Peue nyang ka gata peubuet
nyan? Peu kheueh hana gata teupeu bahwa
ureuëng nyang lagée lônnyoe hase lôn ngi-
eng ureuëng nyang jipeubuet jeuhet ngon
iéuleumé gaéb?"
16 "Peue nyang jeuet kamoe kheun,
Teungku?" jaweueb Yehuda. "Pakriban
kamoe jeuet kamoe bantah atawa kamoe
peubeuna droe kamoe nyoe? Po teu Allah
ka geupeudeuh buet kamoe nyang salah,
jinoenyoe bah kheueh kamoe banmandum
jeuet keu namiet Teungku, kon mantong
jihnyan nibak soe piala nyan meuteumé."
17 Seuot Nabi Yusuf, "Hán jeuet! Ulôn
hánkutem pubuet lagée nyan bagoe! Teu-
ma ureuëng nyan nibak soe pialanyan
meuteumé, jihnyan kheueh nyang jeuet
keu namiet lôn. Nyang laén jeuet jiwoe
ngon beubaih ubak ureuëng syiek droeneu-
eh."

Yehuda geubila Benyamin

18 Yehuda geumaju geupeurab ubak
Nabi Yusuf dan laju geupeugah, "Meuáh,
Teungku po, idhin kheueh ulôn meututoe
ngon Teungku po. Bék neubeungéh ubak
ulôn; Teungku po lagée raja nanggroe
Meusé keudroe. 19 Teungku po ka neuta-
nyong ubak kamoe nyoe 'Peu kheueh
droeneueh mantong na ureuëng syiek ata-
wa syedara-syedara nyang laén?' 20 Ka-
moe jaweueb, 'Ayah kamoe ka tuha dan
adoe kamoe lahé bak watée ayah kamoe
ka tuha that. Aduen saboh ma nibak adoe
kamoe nyan ka meuninggai donya, teuma
jinoenyoe jihnyan keudroe kheueh nyang
mantong udeb nibak awaknyan bandua,
dan ayah lumpah that geugaséh ubak jih-
nyoe.' 21 Teungku po neuyue kamoe ma-
ngat jeuet kamoe ba jihnyan keunoe, ma-
ngat Teungku po jeuet neukalon jihnyan,
22 laju kamoe jaweueb bahwa aneuëk nyan
hana jeuet meucre nibak ayah jih; meu-
nyoe jihnyoe meucre nibak ayah jih, ayah
kamoe teuma meuninggai donya. 23 Óh
lheuehnyan Teungku po neupeugah, 'Gata
hana jeuet meuhadab le ngon ulôn meu-
nyoe adoe gatanyan hana gata ba sajan.'
24 Bak watée kamoe woe ubak ayah
kamoe, laju kamoe peutrok ubak gobnyan
peue nyang ka Teungku po peugah nyan.
25 Óh lheuehnyan ayah kamoe geuyue lom
ubak kamoe mangat kamoejak lom keunoe
keukamoe jak bloe peunajoh. 26 Laju kamoe
jaweueb, 'Kamoe hana jeuet le kamoe jak
keudeh, sabab kamoe hana jeuet meuhadab
gubunur meunyoe adoe kamoe nyang tulot
hana jijak sajan. Barô kheueh jeuet keumoe-
jak keudeh meunyoe adoe kamoe nyan jeuet
kamoe ba sajan.' 27 Óh lheuehnyan ayah
kamoe geukheun, 'Gatanyoe tateupeue bah-
wa Rahel, peurumoh ulôn teuma na dua
droe aneuëk. 28 Nyang tuha ka jitinggai
ulôn. Jihnyan pasti ka jiteugom lé beulatang
juah, sabab sampoe án jinoe jihnyan hana
ulôn kalon le. 29 Meunyoe gata tacok aneuëk
nyang tulot nyoe nibak ulôn, dan keunong
sapeue-sapeue ateueh jihnyoe, seudeh
nyang gata peuteuka ateueh ulôn nyoe jeuet
keuakibat ulôn nyoe meuninggai donya, sa-
bab ulôn nyoe ka tuha.' "
30-31 "Sababnyan kheueh, Teungku
po," kheun Yehuda ubak Nabi Yusuf,
"Meunyoe kamoe meuwoe ubak ayah ka-
moe ngon hana kamoe ba sajan adoe
kamoe nyan, ka pasti ayah kamoe meu-
ninggai donya. Nyawöng gobnyan teugan-
tueng nibak aneuëk nyan, dan gobnyan ka
tuha that dan seudeh nyang kamoe peu-
teuka nyan jeuet keusabab gobnyan meu-
ninggai donya. 32 Lom teuma, ulôn ka
meujanji ubak ayah lôn ulôn kheueh nyang
jeuet keujaminan keuhai adoe ulôn nyan.
Ulôn kheun ubak gobnyan bahwa meu-
nyoe ulôn hana lôn puwoe aneuëk nyan
ubak gobnyan, ulôn kheueh nyang tang-
gong huköman siumu udeb. 33 Ngon la-
géenyan, ulôn meuharab that, Teungku po,
idhin kheueh ulôn nyoe tinggai disinoe
jeuet keunamiet Teungku po sibagoe geu-
nantoe adoe kamoe nyoe; bah kheueh
jihnyoe jiwoe meusajan-sajan ngon aduen-
aduen jih. 34 Pakriban ulôn hase lôn woe
ubak ayah kamoe meunyoe aneuëk nyan
hana jiwoe meusajan? Ulôn hana ek lôn
teun teuma watée lôn ngieng bala nyang
rhot ateueh ayah kamoe nyan."

Nabi Yusuf geupeugah soe gobnyan nyang sibeuna jih

45 Nabi Yusuf ka hana ek geupeuteun
peurasaan droe geuh dikeue peuga-
wée-peugawée gobnyan. Sabab nyan laju
geuyue ubak peugawée-peugawée geuh-
nyan mangat jitinggai kama teumpat geuh-
nyan deungon nyan mangat jeuet gobnyan
geupeugah ubak syedara-syedara geuh soe
gobnyan nyang sibeuna jih. 2 Óh habéh ban-
mandum peugawée gobnyan jitinggai kama
teumpat geuhnyan, laju geumo Nabi Yusuf
sikeubiet-keubiet jih, sampoe ureuëng-
ureuëng Meusé nyang na diluwa jideungoe
su gobnyan mo, dan trok kheueh haba nyan
ubak meuligoe raja. 3 Nabi Yusuf laju geu-
peugah ubak bànmandum syedara geuh
nyan, "Ulôn nyoe Nabi Yusuf. Peu kheueh
Ayah mantong udeb?" Ban jideungoe hai-
nyan banmandum syedara Nabi Yusuf nyan
teumakot lumpah na seuhingga peue nyang
geutanyong lé Nabi Yusuf nyan hana hase
jijaweueb. 4 Laju geupeugah lé Nabi Yusuf
ubak awaknyan, "Jak kheueh keunoe."
Awaknyan laju jipeurab, dan gobnyan geu-
peugah lom, "Ulôn nyoe Nabi Yusuf, nyang
ka gata publoe u nanggroe Meusé. 5 Bék
teumakot atawa meunyeusai peue nyang
droeneueh peubuet sabab droeneueh ka neu-
peubloe ulôn. Nyang sibeuna jih Allah keu-
droe nyang ba ulôn keunoe leubeh awai
nibak droeneueh keu lôn jak peuseulamat
dum na rakyat ba. 6 Jinoenyoe barô thon
nyang keudua musém deuknyoe, dan li-
mong thon teuk treb jih ureuëng hana jimeu-
ué atawa jipot wasé peunula. 7 Po teu Allah
ka geuba ulôn leubeh awai nibak droeneueh
banmandum keujeuet lôn peuseulamat
droeneueh nyoe deungon cara nyang hireu-
en that nyoe, dan keuteujamin beuseulamat
droeneueh dan keuturonan droeneueh. 8 Ja-
di, nyang seubeuna jih bukon sabab lé
droeneueh ulônnyoe na disinoe, teuma ngon
sabab Po teu Allah. Gobnyan ka geupeujeu-
et ulôn jeuet keupeugawée manyang nibak
raja Meusé nyoe. Ubak ulôn jibri kuasa keu
lôn urôh banmandum rumoh tangga jih dan
bansilurôh nanggroe Meusé.

9 Jinoenyoe, bubagaih kheueh droeneu-
eh woe ubak Ayah dan droeneueh peugah
Nabi Yusuf, aneuëk gobnyan, geupeugah
lagée nyoe, 'Po teu Allah ka geupeujeuet
ulôn nyang mat kuasa ateueh bansaboh
nanggroe Meusé; neujak kheueh bubagaih
keudeh. 10 Ayah jeuet geutinggai didaerah
Gosyen, to ngon ulôn – ayah, ngon aneuëk
cucoe, bubiri, kaméng, leumô dan banman-
dum atra ayah. 11 Meunyoe Ayah kana di
Gosyen, ulôn hase lôn useuha ayah. Musém
deuk mantong na limong thon teuk dan
teuma lôn useuha mangat ayah, keuluwarga
dan beulatang peulara ayah hana kureueng
sapeue.' "

12 Geupeugah lom lé Nabi Yusuf, "Ji-
noenyoe droeneueh ngieng keudroe, meu-
nan cit keu kah Beunyamin, bahwa ulôn
nyoe biet-biet Nabi Yusuf. 13 Peugah kheu-
eh ubak ayah geutanyoe padub na rayeuk
kuasa ulôn di nanggroe nyoe, di nanggroe
Meusé, dan calitra kheueh ubak gobnyan
peue-peue mantong nyang ka droeneueh ka-
lon. Dan bubagaih kheueh droeneueh ba
gobnyan keunoe."

14 Óh lheueh geukheun nyan laju geuwa
Benyamin, adoe geuhnyan, dan laju geumo;
meunan cit deungon Benyamin laju jimo
sira jiwa aduen jih Nabi Yusuf. 15 Óh lheu-
ehnyan, deungon mantong geumo, Nabi Yu-
suf laju geuwa banmandum syedara geuh
sira geucöm awaknyan sidroe-droe. Óh
lheuehnyan laju geupeuphon mariet-mariet
ngon awaknyan.

16 Watée trok haba nyan ubak meuligoe
raja bahwa syedara-syedara Nabi Yusuf ka
trok jiteuka, raja dan peugawée-peugawée
gobnyan galak lumpah na. 17 Dan geupeu-
gah lé raja ubak Nabi Yusuf, "Neuyue
kheueh ubak syedara droeneueh nyan jipeu-
dieng keuleudée jih ngon gandom dan yue
puwoe kheueh u Kanaan 18 keu jijaktueng
ayah dan keuluwarga awaknyan laju minah
keunoe. Ulôn teuma lôn bri ubak awaknyan
tanoh nyang paleng gét di nanggroe Meusé
nyoe, dan awaknyan teuma jeuet geu-udeb
ngon hase nyang cukob nibak hase tanoh
nyan. 19 Neuyue teuma ubak awaknyan jiba
nibak nanggroe nyoe meupadub boh geuri-
tan keu peurumoh ngon aneuëk-aneuëk
awaknyan nyang mantong ubit, dan keu
teujaktueng ayah awaknyan. 20 Awaknyan
hana peureulée geupike barang-barang teu-
paksa awaknyan tinggai, sabab nyang pa-
leng gét bansaboh nanggroe Meusé nyoe
teuma jeuet keu milék awaknyan."

21 Aneuëk-aneuëk Nabi Yakub laju
jipeubuet peue-peue nyang geupeurintah lé
raja nyan. Nabi Yusuf laju geubri ubak

45:1: Kis. 7:13 **45:9-11**: Kis. 7:14

awaknyan na meupadubboh geuritan, sisuai
lagée nyang geupeurintah lé raja, meunan
cit deungon beukai nibak rot euh raya.
22 Dan meunan cit geubri ubak awaknyan
maséng-maséng sigoe salen peukayan barô,
meunyoe keu Benyamin geubri lhée reutoh
péng pirak dan limong salen peukayan barô.
23 Meunan cit geukirém keu ayah geuh
siplôh boh keuleudée nyang peunoh teupeu-
dieng ngon barang-barang nyang paleng gét
nibak nanggroe Meusé, dan siploh boh keu-
leudée teuk teupeudieng teuma ngon boh
gandom, ruti dan peunajoh nyang laén keu
teupajoh watée teugisa u Meusé. 24 Óh lheu-
ehnyan barô kheueh geu intat syedara-sye-
dara geuhnyan, sira geupeugah ubak awak-
nyan, "Bék meudakwa bak rot euh."
25 Awaknyan laju jitinggai nanggroe
Meusé dan jiwoe laju u nanggroe Kanaan,
ubak ayah gobnyan Nabi Yakub. 26 "Nabi
Yusuf mantong udeb!" kheun awaknyan
ubak gobnyan. "Gobnyan geumat kuasa
bansaboh nanggroe Meusé!" Ban geudeu-
ngoe haba nyan Nabi Yakub teumanueng-
manueng, dan gobnyan hana geupatéh peue
nyang ka jipeusampoe lé aneuëk-aneuëk
geuhnyan.
27 Teuma óh ka lheueh jicahtra banman-
dum peue-peue nyang ka geupeugah lé Nabi
Yusuf ubak ayah geuh nyan, dan watée geu-
kalon geuritan nyang geukirém lé Nabi
Yusuf keu teujaktueng gobnyan dan teuba
gobnyan u nanggroe Meusé, barô kheueh
sada gobnyan nibak teumanueng nyan.
28 "Aneuëk ulôn Nabi Yusuf mantong
udeb!" kheun gobnyan. "Dan nyan kheueh
nyang ulôn lakée! Ulôn harôh lônjak dan lôn
teumeungieng jihnyan sigohlom ulôn maté."

Nabi Yakub dan keuluwarga gobnyan geujak u nanggroe Meusé

46 Nabi Yakub laju geupeukeumah
banmandum atra milék gobnyan
dan laju geubeurangkat. Óh trok u Bersyeba
laju geupeuseumah keureubeuen ubak Po
teu Allah nyang geupujoe lé Nabi Ishaq
ayah gobnyan. 2 Lam keumalon gobnyan
nyang deuh teukalon bak simalam, Po teu
Allah meufeureuman ubak gobnyan, "Ya-
kub, Yakub!"
"Nyoepat lôn, TUHAN," jaweueb gob-
nyan.
3 "Ulôn nyoe Allah, Allah nyang jipujoe
lé ayah gata," kheun gobnyan. "Bék teuma-
kot keu gatajak u nanggroe Meusé. Ulôn
teuma Lôn peujeuet keuturonan gata bansa
nyang rayeuk di nanggroe nyan. 4 Ulôn teu-
ma Lôn peungon gata u nanggroe Meusé
dan Ulôn ba keuturonan gata jigisa lom u
nanggroe nyoe. Nabi Yusuf teuma na bak
binéh gata watée ajai gata ka sampoe."
5 Óh lheuehnyan geubeurangkat kheueh
laju Nabi Yakub geutinggai Bersyeba.
Aneuëk-aneuëk gobnyan laju jipeuék ayah
jih dan peurumoh ngon aneuëk jih ateueh
geuritan nyang geukirém lé raja Meusé.
6 Meunan cit awaknyan laju jiba beulatang
peulara dan hareuta nyang laén nyang na
awaknyan teumé di nanggroe Kanaan, dan
jijak kheueh laju u nanggroe Meusé. Nabi
Yakub geuba banmandum keuturonan gob-
nyan, na kheueh 7 banmandum aneuëk cu-
coe gobnyan nyang agam dan nyang inong.
8 Anggota-anggota keuluwarga Nabi
Yakub nyang geuba sajan u nanggroe Meu-
sé na kheueh: 9 Ruben, aneuëk tuha; aneuëk-
aneuëk gobnyan: Henokh, Palu, Hezron dan
Karmi. 10 Simeon; aneuëk-aneuëk gobnyan
na kheueh: Yemuel, Yamin, Ohad, Yakhin,
Zohar dan Saul, aneuëk nibak peurumoh
gobnyan sidroe ureuëng inong Kanaan.
11 Lewi; aneuëk-aneuëk geuh: Gerson, Ke-
hat dan Merari. 12 Yehuda; aneuëk-aneuëk
gobnyan na kheueh: Syela, Peres dan Zerah,
seudangkan aneuëk Yehuda nyang laén na
kheueh: Er dan Onan nyang meuninggai di
nanggroe Kanaan. Aneuëk-aneuëk Peres:
Hezron dan Hamul. 13 Isakhar; aneuëk-
aneuëk gobnyan na kheueh: Tola, Pua,
Ayub dan Simron. 14 Zebulon; aneuëk-
aneuëk gobnyan na kheueh: Sered, Elon dan
Yahleel. 15 Awaknyan banmandum na
kheueh aneuëk-aneuëk nyang geupeulahé lé
Lea keu Nabi Yakub di Mesopotamia, seu-
laén nibak nyan na teuma aneuëk geuh
nyang inong nyang nan jih Dina. Jadi ban-
mandum keuturonan Nabi Yakub nibak
peurumoh gobnyan Lea jeumeulah jih lhée
plôh lhée droe.
16 Gad; aneuëk-aneuëk gobnyan na
kheueh: Zifyon, Hagi, Syuni, Ezbon, Eri,
Arodi dan Areli. 17 Asyer; aneuëk-aneuëk
gobnyan na kheueh: Yimna, Yiswa, Yiswi
dan Beria ngon Serah, syedara awaknyan
nyang inong. Aneuëk-aneuëk Beria na
kheueh Heber dan Malkiel. 18 Ban nam
blaih droe awaknyan na kheueh keuturonan
Nabi Yakub nibak Zilpa, na kheueh namiet

46:6: Kis. 7:15

inong nyang geubri lé Laban keu Lea,
aneuëk inong gobnyan.
19 Rahel peurumoh Nabi Yakub na geu-
meu aneuëk dua droe, awaknyan na kheueh
Nabi Yusuf dan Benyamin. 20 Di nanggroe
Meusé Nabi Yusuf na geumeu aneuëk dua
droe, aneuëk-aneuëk geuh nyan na kheueh
Manasye dan Efraim nyang geupeulahé lé
peurumoh geuh Asnat, binti Potifera, nyang
jeuet keu imeum di Heliopolis. 21 Benya-
min; aneuëk-aneuëk gobnyan na kheueh:
Bela, Bekher, Asybel, Gera, Naaman, Ehi,
Ros, Mupim, Hupim dan Ared. 22 Ban peuet
blaih droe nyan na kheueh keuturonan Nabi
Yakub nibak peurumoh gobnyan Rahel.
23 Óh lheueh nyan Dan; aneuëk gob-
nyan Husim. 24 Naftali; aneuëk-aneuëk gob-
nyan na kheueh: Yahzeel, Guni, Yezer dan
Syilem. 25 Bantujoh droe nyan na kheueh
keuturonan Nabi Yakub nibak Bilha, namiet
inong nyang geubri lé Laban ubak Rahel
aneuëk gobnyan.
26 Keuturonan Nabi Yakub nyang jak u
nanggroe Meusé jeumeulah jih banmandum
na nam ploh nam droe, hana jitamong lam
itongan nyan meulintée-meulintée gobnyan.
27 Aneuëk-aneuëk Nabi Yusuf nyang lahé di
nanggroe Meusé na dua droe, ngon nyan
keuluwarga Nabi Yakub nyang trok u Meu-
sé banmandum na tujoh ploh droe.

Nabi Yakub ngon keuluwarga gobnyan di nanggroe Meusé

28 Nabi Yakub geuyue Yehuda mangat
geujak leubeh awai nibak gobnyan mangat
jeuet jijak hôi Nabi Yusuf mangat jeuet
meurumpok ngon ayah geuhnyan di Go-
syen. Watée awaknyan trok u Gosyen,
29 Nabi Yusuf geu-ék geuritan droegeuh keu
geujak meurumpok ngon ureuëng syiek
geuh nibak teumpat nyan. Watée awaknyan
ka meurumpok, Nabi Yusuf laju geuwa
ayah geuh dan treb lumpah na. 30 Geukheun
lé Nabi Yakub ubak Nabi Yusuf, "Jinoe-
nyoe ulôn ka rila maté, sabab ka lheueh lôn
ngieng gata dan lôn teupeu bahwa gata
mantong udeb."
31 Laju geupeugah lé Nabi Yusuf ubak
mandum syedara geuh dan meunan cit ubak
kawöm gobnyan nyang laén, "Ulôn harôh
lôn jak ibritée hainyoe ubak raja bahwa
syedara-syedara lôn dan banmandum waréh
kawöm lôn nyang na tinggai di Kanaan
katrok geuteuka, 32 ulôn jak peugah bak
geuhnyan bahwa droeneueh na kheueh tu-
kang-tukang meurabe bubiri ngon leumô,
dan ka neuba beulatang peulara gata dan
banmandum hareuta gata. 33 Meunyoe raja
geutawök gata dan geutanyong buet gata,
34 peugah kheueh ubak gobnyan bahwa ga-
tanyoe na kheueh ureuëng peulara beulatang
phon yoh ubitkon, saban lagée indatu gata.
Deungon lagéenyan gobnyan geuyue ting-
gai gata nibak daerah Gosyen." Nabi Yusuf
geupeugah meunan sabab ureuëng Meusé
meurasa hina keujimeurakan ngon tukang-
tukang meurabe.

Nabi Yakub geujak meuhadab ubak raja Meusé

47 1-2 Óh lheuehnyan Nabi Yusuf laju
geuba limong droe syedara gob-
nyan keu geujak meuhadab raja. Óh trok
bak raja laju geupeugah, "Ayah dan syeda-
ra-syedara ulôn ka trok keunoe nibak nang-
groe Kanaan meunan cit deungon kawan
kaméng dan bubiri gobnyan, leumô dan
banmandum atra milék gobnyan. Jinoenyoe
awaknyan na di daerah Gosyen." Dan óh
lheueh nyan syedara-syedara gobnyan
nyang geuba meusajan ngon gobnyan nyang
limong droe nyan laju geupeuturi ubak raja.
3 Raja laju geutanyong ubak awaknyan,
"Peue buet gatanyoe?"
Jijaweueb lé awaknyan, "Kamoenyoe
tukang meurabe lagée indatu kamoe. 4 Ka-
moenyoe meuteuka keunoe keuneuk ting-
gai di nanggroe nyoe, sabab di tanoh
Kanaan teungoh teuka musém deuk nyang
paleng brat, sampoe ka hana le naleueng
keu eumpeuen kaméng ngon bubiri kamoe.
Idhin kheueh keukamoe beujeuet kamoe
tinggai di daerah Gosyen." 5 Dan geupeu-
gah kheueh lé raja ubak Nabi Yusuf,
"Jinoenyoe ayah ngon syedara-syedara
droeneueh kana disinoe. 6 Anggab kheueh
nanggroe Meusé nyoe sibagoe nanggroe
droeneueh keudroe. Bah kheueh awaknyan
tinggai teutab di daerah Gosyen, daerah
nyang paleng gét lam nanggroe nyoe. Dan
droeneueh bri kheueh tugaih ubak ureuëng
nyang carông mangat jiurôh beulatang
peulara lôn."
7 Meunan cit Nabi Yusuf geupeuturi
ayah gobnyan ubak raja. Nabi Yakub laju
geubri beureukat ubak raja nyan, 8 dan raja
laju geutanyong ubak gobnyan, "Padub na
umu Bapak saátnyoe?"

46:20: Keuj. 41:50-52 46:27: Kis. 7:14

9 Geujaweueb Nabi Yakub, "Ulôn ka
udeb lam donya nyoe sireutôh lhée ploh
thon sibagoe peungeumbara. Udeb ulôn
nyan peunoh ngon nyang susah dan paneuk
meunyoe teubandeng ngon umu indatu ulôn
sibagoe peungeumbara." 10 Óh lheuehnyan
Nabi Yakub laju geulakée droe dan geubri
beureukat watée geulakée idhin keuneuk jak
nyan. 11 Nabi Yusuf laju geutulông ayah
dan syedara-syedara gobnyan tinggai teutab
di nanggroe Meusé. Laju geubri ubak awak-
nyan tanoh sibagoe hak milék bak bagian
nyang paleng gét nyang na lam nanggroe
nyan, tô ngon banda Rameses, sisuai lagée
nyang geupeurintah lé raja. 12 Dan Nabi
Yusuf laju geubri beukai peunajoh nyang
seb keu ayah gobnyan, syedara-syedara
gobnyan, sampoe ubak nyang paleng muda.

Masa musém deuk

13 Musém deuk nyang teuka nyan meu-
tamah hebat, akhéji dipat mantong ka hana
le peunajoh. Rakyat nanggroe Meusé dan
rakyat nanggroe Kanaan ka habéh leumoh
dan hana meudaya sabab ka keunong deuk.
14 Tieb-tieb watée awaknyan jijak bloe gan-
dom, Nabi Yusuf laju geupeusapat péng
ngon bloe gandom nyan, dan péng nyang ka
geupeusapat nyan geukeubah laju bak meu-
ligoe raja. 15 Óh ka habéh péng lam nang-
groe Meusé dan Kanaan, ureuëng-ureuëng
Meusé laju jijak ubak Nabi Yusuf sira jipeu-
gah lagée nyoe, "Neubri kheueh keu kamoe
peunajoh! Bék neupeubiyeu kamoenyoe
maté. Péng kamoe ka habéh."
16 Geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Meu-
nyoe péng gata ka habéh, neubri kheueh
beulatang peulara gata; mangat lôn bri peu-
najoh keu gata." 17 Dan awaknyan pih laju
jibri beulatang peulara nyan ubak Nabi Yu-
suf, dan gobnyan laju geubri peunajoh ubak
ureuëng nyang ka jibri beulatang peulara
nyan sibagoe geunantoe guda, bubiri, ka-
méng, leumô dan keuleudée awaknyan.
Lam thon nyan Nabi Yusuf geubri peunajoh
ubak awaknyan dan awaknyan jibayeue
ngon peulara jih.
18 Bak thon seulanjut jih awaknyan jijak
lom ubak gobnyan sira jipeugah lagée nyoe,
"Kamoe trok trang ubak Po bahwa péng
kamoe ka habéh dan beulatang peulara ka-
moe pih ka jeuet keu atra milék Po. Dan bak
kamoe ka hana sapeue na le nyang jeuet
kamoe bri keu Po, seulaén droe kamoe keu-
droe dan tanoh kamoe. 19 Bék neupeubiyeu
kamoe nyoe maté! Dan bék neupeubiyeu
lampôh-lampôh kamoe to. Neubloe kheueh
kamoe dan neubloe kheueh blang kamoe
dan gandom keu yuem jih. Kamoe dan ta-
noh kamoe teuma jeuet keu hakmilék raja.
Neubri kheueh keu kamoe gandom keuka-
moe peupanyang udeb kamoe dan bijéh keu
teutabu lam ladang kamoe!"
20 Dan Nabi Yusuf laju geubloe ban-
mandum tanoh nyang na di nanggroe Meusé
keuraja. Tieb-tieb ureuëng Meusé teupaksa
jipeubloe tanoh jih, sabab musém deuk
nyang teuka nyan lumpah that brat; dan
banmandum tanoh nyang na di nanggroe
Meusé ka jeuet keu hakmilék raja. 21 Ban-
mandum rakyat Meusé jipeujeuet keu nami-
et lé Nabi Yusuf. 22 Tanoh nyang hana geu-
bloe sagai na kheueh tanoh imeum-imeum.
Awaknyan hana peureulée jipeubloe tanoh
jih sabab geubri tunjangan nyang teutab lé
raja keu peubiaya udeb jih. 23 Nabi Yusuf
geupeugah ubak rakyat nyan, "Ngieng
kheueh, gata dan tanoh gata ka ulôn bloe
keu raja. Nyoe kheueh bijéh nyang jeuet
gata tabu lam ladang gata. 24 Bak watée gata
pot boh gandom nyan singoh, gata harôh
tabri siperlimong hase jih nyan ubak raja.
Nyang leubeh nyan jeuet gata peuguna keu
bijéh dan keugata pajoh dan keu keuluwarga
gata."
25 Jaweueb awaknyan, "Po ka neupeu-
seulamat kamoe dan kamoe lakée teurimong
gaséh nyang paleng raya. Kamoe ka rela
jeuet keu namiet raja." 26 Óh lheuehnyan lé
Nabi Yusuf laju geupeujeuet keu undang-
undang hai nyang lagée nyan di nanggroe
Meusé, bahwa siperlimong nibak hase tani
jeuet keu hakmilék raja. Sampoe uroenyoe
undang-undang nyan mantong jipeujak.
Dan tanoh imeum-imeum kheueh nyang ha-
na jeuet keu hakmilék raja.

Nabi Yakub geumeulakée nyang seuneulheueh

27 Meunan kheueh ureuëng-ureuëng Is-
rael tinggai teutab di nanggroe Meusé, di
daerah Gosyen. Awaknyan ka jeuet keukaya
dan meu aneuëk cucoe nyang le nibak teum-
pat nyan. 28 Nabi Yakub mantong na udeb
tujoh blaih thon di nanggroe Meusé sampoe
umu gobnyan trok sireutôh peuet ploh tujoh
thon. 29 Óh trok bak watée gobnyan keu-
neuk meuninggai donya, laju geuhôi Nabi
Yusuf, aneuëk geuh nyan, dan laju geupeu-
gah ubak gobnyan, "Gata peuduek kheueh

jaroe gata bak lak pha ulôn dan gata meu-
sumpah kheueh laju bahwa gata hana tapeu-
kubu ulôn lam nanggroe Meusé nyoe. [r]
30 Ulôn kutem jipeukubu nibak teumpat bu-
bena indatu lôn; gata ba kheueh manyét ulôn
nibak nanggroe nyoe dan gata kubu kheueh
nibak lampôh jrat awaknyan."
Geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Ulôn teu-
ma lôn peubuet peue nyang Ayah peugah
nyan."
31 Geupeugah lé Nabi Yakub, "Meu-
sumpah kheueh bahwa gata tapeubuet lagée
nyang ulôn lakée nyan." Nabi Yusuf laju
geumeusumpah, dan Nabi Yakub laju geu
lakée syukô nibak ateueh teumpat éh gob-
nyan.

Nabi Yakub geubri beureukat keu Efraim dan Manasye

48 Na meupadub treb teuma óh lheu-
ehnyan trok haba ubak Nabi Yusuf
bahwa ayah gobnyan Nabi Yakub brat that
sakét. Ban geudeungoe haba nyan geujak
kheueh laju ngon mandua aneuëk geuh Ma-
nasye dan Efraim ubak ayah gobnyan Nabi
Yakub. 2 Watée geudeungoe lé Nabi Yakub
aneuëk gobnyan Nabi Yusuf ka trok geuteu-
ka, laju geupaksadroe geugumpôi bubena
teunaga geuh, dan laju geuduek bak teumpat
éh. 3 Geupeugah lé Nabi Yakub ubak
aneuëk gobnyan Nabi Yusuf, "Po teu Allah
Nyang Mahakuasa ka geupeuleumah droe
Gobnyan ubak ulôn di Lus, nibak tanoh
Kanaan, dan ka geubri beureukat ubak
ulôn." 4 Gobnyan meufeureuman ubak
ulôn, "Ulôn teuma Lôn bri ubak gata
aneuëk cucoe nyang le, mangat keuturonan
gata jipeujeuet bansa nyang le; Ulôn teuma
Lôn bri nanggroe nyoe ubak keuturonan
gata sibagoe atra milék awaknyan keusiumu
masa."
5 Geupeugah lom lé Nabi Yakub, "Hei
Yusuf, mandua droe aneuëk gata nyan, Ma-
nasye ngon Efraim nyang lahé di nanggroe
Meusé nyoe sigohlom ulôn trok keunoe,
ulôn anggab aneuëk ulôn, saban lagée Ru-
ben dan Simeon. 6 Meunyoe gata na meu-
teumé aneuëk nyang laén, awaknyan hana
ulôn anggab sibagoe aneuëk lôn teuma jih-
nyan teutab aneuëk gata; waresan keu awak-
nyan jiteurimong nibak Efraim dan Mana-
sye. 7 Ulôn peubuet nyan na kheueh keu ma
gata Rahel. Watée ulôn woe lom nibak
Mesopotamia, ma gata meuninggai di tanoh
Kanaan, hana padubna jiôh nibak Efrata;
dan até ulôn hanco lumpah na. Laju ulôn
kubu ma gata nyan disinan, bak binéh rot jak
u Efrata." (Jinoenyoe Efrata nyan meugan-
toe nan ngon Betlehem.)
8 Watée Nabi Yakub geungieng ateueh
aneuëk-aneuëk Nabi Yusuf nyan, laju geu-
tanyong, "Soe aneuëk miet nyoe?"
9 Geujaweueb lé Nabi Yusuf, "Nyoe
kheueh aneuëk-aneuëk ulôn nyang ka
geubri lé Po teu Allah keu ulôn di nanggroe
Meusé nyoe." Laju geupeugah lé Nabi Ya-
kub, "Peurab kheueh awaknyan ubak ulôn
mangat ulôn bri beureukat." 10 Nabi Yakub
hana hase geukeumalon ngon trang sabab
gobnyan ka tuha dan mata gobnyan ka sapu.
Nabi Yusuf laju geupeurab mandua aneuëk
geuhnyan ubak Nabi Yakub, dan gobnyan
laju geuwa sira geucöm awaknyan. 11 Dan
geupeugah kheueh lé Nabi Yakub ubak Na-
bi Yusuf, "Sagai-sagai hana lôn sangka ulôn
hase meurumpok lom ngon gata, teuma ji-
noenyoe Po teu Allah ka geubri idhin ubak
ulôn keu jeuet ulôn ngieng aneuëk-aneuëk
gata." 12 Óh lheuehnyan Nabi Yusuf laju
geucok aneuëk-aneuëk geuhnyan lam pang-
kée Nabi Yakub, dan óh lheuehnyan gob-
nyan keudroe laju geusujut ukeu ayah gob-
nyan.
13-14 Óh lheueh nyan Nabi Yusuf laju
geupeuduek mandua aneuëk geuhnyan bak
binéh Nabi Yakub, Efraim nyang tulot nyan
blaih wie dan Manasye nyang tuha nyan
blaih uneuen Nabi Yakub. Teuma Nabi Ya-
kub laju geupeusilang jaroe gobnyan geu-
peuduek jaroe uneuen geuh ateueh ulée Ef-
raim dan jaroe wie geuh ateueh ulée
Manasye. 15 Óh lheuehnyan laju geubri beu-
reukat ubak Nabi Yusuf [s] sira geupeugah
lagée nyoe,

"Allah, Gobnyan kheueh TUHAN,
nyang geupujoe lé Nabi Ibrahim
ngon Nabi Ishaq,
Gobnyan kheueh nyang pimpén
ulôn sampoe saát nyoe;
16 Gobnyan kheueh malaikat nyang ka
geupeulheueh ulôn nibak mandum
bahaya. Seumoga Allah nyan geubri
beureukat ubak aneuëk-aneuëk
nyoe. Seumoga nan ulôn teutab

---

[r] *Gata peuduek kheueh ...:* ngieng 24:2. [s] *Nabi Yusuf:* Watée Nabi Yakub geubri beureukat ubak Efraim dan Manasye, nyang sikeubit jih nyang geubri beureukat na kheueh Nabi Yusuf.
47:29-30: Keuj. 49:29-32, 50:6 **48:3-4:** Keuj. 28:13-14 **48:7:** Keuj. 35:16-19

udeb nan Nabi Ibrahim dan nan
Nabi Ishaq, ngon sabab
aneuëk-aneuëk nyoe! Seumoga
awaknyan meu aneuëk cucoe nyang
le, dan keuturonan jih jai that ateueh
rhueng bumoe."

17 Nabi Yusuf hana galak watée geungi-
eng jaroe ayah gobnyan geukeubah ateueh
ulée Efraim; laju geumat jaroe ayah geuh-
nyan keugeupinah nibak ulée Efraim u ateu-
eh ulée Manasye. 18 Laju geupeugah ubak
ayah gobnyan, "Bék lagée nyan Ayah.
Nyoe kheueh aneuëk nyang tuha; neukeu-
bah kheueh jaroe uneuen Ayah ateueh ulée
jih."

19 Teuma ayah gobnyan geutulak, kheun
gobnyan, "Ulôn kuteupeue, hei aneuëk lôn,
ulôn kuteupeue. Manasye teuma rayeuk ku-
asa jih dan keuturonan jih teuma jeuet keu
bansa nyang rayeuk. Teuma adoe jihnyoe
leubeh rayeuk keukuasaan jih nyan nibak
aduen jih nyoe, dan keuturonan adoe jih-
nyoe teuma jeuet keu bansa-bansa nyang
rayeuk."

20 Laju geubri beureukat lom aneuëk-
aneuëk nyan nibak uroenyan sira geukheun
lagée nyoe, "Ureuëng Israel teuma jiteuoh
nan gata watée awaknyan jibri beureukat
keu gob. Awaknyan teuma jipeugah, 'Seu-
moga Po teu Allah geupeujeuet gata lagée
Efraim dan Manasye.' " Deungon nyan,
Nabi Yakub ka geupeuawai Efraim nibak
Manasye.

21 Dan geupeugah kheueh lé Nabi Ya-
kub ubak Nabi Yusuf, "Lagée nyang gata
kalon keudroe, ajai ulôn ka tô that, teuma
Po teu Allah geutulông gata dan geupeu-
woe gata ubak tanoh indatu gata. 22 Ubak
gata kheueh, dan bukon ubak syedara-sye-
dara gata, ulôn jok Sikhem, daerah subô
nyan nyang ka lôn reubot nibak ureuëng
Amori deungon peudeung dan panah
ulôn."

Tutoe haba Nabi Yakub nyang keuneulheueh

49 Óh lheuehnyan Nabi Yakub laju
geutawök banmandum aneuëk-
aneuëk geuh watée awaknyan ka meusapat
keunan laju geupeugah lagée nyoe, "Meu-
sapat kheueh gata mandum disinoe, bak
binéh ulôn. Jinoe ulôn peugah ubak gata
peue nyang teuma gata rasa bak saboh watée
singoh:

2 Meusapat kheueh hei
aneuëk-aneuëk Nabi Yakub,
deungoe kheueh Israel, ayah gata.

3 Ruben aneuëk lôn nyang tuha,
gata kheueh teunaga ulôn,
boh keuphon nyang peujeuet ulôn
peukasa.
Gata nyang gagah dan nyang
teuga
lamkawan mandum aneuëk ulôn.
4 Gata bagaih meuguncang saban
lagée ié,
sampoe bukon nyang paleng phon;
sabab gata éh ngon gundek ulôn,
gata peukuto teumpat éh ayah gata.

5 Simeon dan Lewi nyang
meusyedara;
sinjata awaknyan alat keukerasan.
6 Ulôn hana rôh sajan bak buet
meurok pakat awaknyan,
meunan cit hana rôh sajan
lamkawan awaknyan.
Sabab awaknyan jiseumeupoh maté
lam watée beungéh,
jipeuhanco kuta deumi keumangat
droe.
7 Teukutok kheueh ubak beungéh
awaknyan,
kareuna dahsyat jih.
Teukutok kheueh ubak keujam
awaknyan,
sabab keujam jih nyang luwa biasa.
Ulôn teuma lôn peu crebre
awaknyan
bansaboh nanggroe Israel.
Ulôn teuma lôn peuhambo
awaknyan
lamkawan meubagoe bansa.

8 Yehuda, gata teuma tateugom takue
musoh gata;
bubena syedara gata teuma jipujoe
gata
dan jisujut dikeue gata.
9 Yehuda lagée singa muda;
jihnyan jipoh maté musoh jih, laju
jiwoe lam eumpueng jih;
jihnyan teubot laju teuéh,
dan hana meusidroe pi nyang jijeuet
peukaru jihnyan.
10 Yehuda teuma geumat tungkat
keurajeuen,

48:20: Ibr. 11:21 **49:9**: Teu. 24:9, Why. 5:5

keuturonan gobnyan geumat
peurintah siumu masa.
Bansa-bansa jibayeue upeti,[t]
dan sujut ngon taklok dikeue
gobnyan.
11 Aneuëk keuleudée gobnyan ji-ikat
nibak kayée,
bak anggô nyang paleng gét.
Gobnyan geurhah peukayan
gobnyan ngon anggô,
anggô mirah lagée darah.
12 Mirah mata geuh sabab geujieb ié
anggô,
putéh gigoe geuh sabab geujieb ié susu.[u]

13 Zebulon teuma tinggai bak binéh
laôt;
kapai-kapai laju meusaôh bak panté
geuhnyan;
trok u Sidon bataih wilayah
geuhnyan.
14 Isakhar nyan na lagée keuleudée
teuga
nyang teu-éh lamkawan raga barang
jih.
15 Jikalon padubna gét jih teumpat
nyan
dan padub na ceudah jih nanggroe
nyan,
dan jitukui kheueh jihnyan dan rila
droe jih teupeudieng beuban,
dan jipaksa mubuet sibagoe namiet.

16 Gata Dan, teuma gata peusidang
bansa gata,
gata jeuet keusukée saban lagée
sukée laén di Israel.
17 Gata lagée uleue bakbinéh rot ueh,
uleue beubisa bak binéh jurong,
nyang jikab bak tumet guda
sampoe teugeutieb ureuëng ateueh
guda nyan.

18 Ya TUHAN, seulamat nyang
Droeneueh bri nyan,
nyan kheueh nyang ulôn preh-preh,

19 Gata Gad, gata teuma jiheuntam lé
peurampok,
teuma gata tagisa jak rampok
awaknyan.

20 Gata Asyer, peunajoh gata
meulimpah ngon meuwáh,
gata teuma takeubah peunajoh
keuraja-raja.

21 Gata Naftali, gata lagée rusa nyang
lheueh,
lumpah that ceudah bubena
aneuëk-aneuëk gata.[v]

22 Nabi Yusuf lagée keuleudée muda,
keuleudée kleuet nyang rab ngon
mata ié,
jiplueng-plueng bak gaki gunong.[w]
23 Musoh jiseurang deungon hebat that,
jipeucrok gobnyan ngon ali-ali dan
aneuk panah.
24 Teuma Nabi Yusuf teutab teuga
kukoh jaroe gobnyan,[x]
teutab teuga aneuk panah gobnyan,
sabab kuasa Tukang Rabe Nyang
Maha Teuga,
Po teu Allah Nabi Yakub, Nyang
Lindong Israel.
25 Allah ayah gata geutulông gata;
Nyang Mahakuasa geubri beureukat
keu gata
deungon ujeuen jitreun di langét
dan ié dimiyueb tanoh.
Deungon aneuëk dan leumô,
26 gandom dan bungöng.[y]
Beureukat Allah bapa gata leubeh
jai nibak kaya gunong-gunong
nyang leubeh tuha.[z]
Seumoga jitreun kheueh
banmandum beureukat nyan
u ateueh ulée Nabi Yusuf,
u ateueh keunéng gobnyan.
Jihnyan kheueh nyang paleng
istimewa
lamkawan syedara-syedara jihnyan.

27 Benyamin na kheueh srigala nyang
juwah.
Watée beungoh uroe laju jiteugom
mangsa.

---

[t] *Bansa-bansa ... upeti,* keumungkenan that nyan makna jih. [u] *Mirah ... susu;* atawa matajih leubeh mirah nibak anggô; gigoe jih leubeh putéh nibak susu. [v] *Naftali, ... aneuëk-aneuëk gata;* atawa Naftali lagée bak kayée luhue deungon cabeueng-cabeueng nyang gét. [w] *Nabi Yusuf ... bak gaki gunong,* atawa Nabi Yusuf lagée bak kayée nibak mata ié, bak kayée-bak kayée meuboh nyang meubeunteung nibak beuton. [x] *Teuma ... jaroe gobnyan,* atawa teuma panah awaknyan patah dan hanco, utot-utot jaroe jih beukah teupriek-priek. [y] Mungken that ayat nyoe meumakna: Gandom dan bungöng; Ibrani indatu gata leubeh peukasa nibak. [z] Saboh teujeumahan kuno: *gunong-gunong nyang leubeh tuha;* Ibrani indatu lôn ubak.

Óh watée malam laju jibagi-bagi
atra nyang jiteugom nyan."

28 Nyan kheueh ban dua blah sukée Is-
rael, dan tutoe haba nyang geupeugah lé
ayah awaknyan watée geubri saleuem seula-
mat meupisah ubak awaknyan maséng-
maséng.

Nabi Yakub meuninggai donya dan laju teupeukubu

29-30 Óh lheuehnyan Nabi Yakub geu-
peugah ubak aneuëk-aneuëk gobnyan,
"Sikeujab teuk ulôn teuma meuninggai la-
gée mandum indatu lôn. Kubu kheueh ulôn
bak binéh awaknyan lam guha di Makhpela,
siblaih u timu Mamre nibak tanoh Kanaan,
Nabi Ibrahim ka geubloe guha ngon ladang
nyang na nibak teumpat nyan bak Efron
ureuëng Het keugeupeujeuet keu lampôh
jrat. 31 Nibak teumpat nyan teukubu Nabi
Ibrahim ngon Sara, Nabi Ishaq ngon Ribka;
dan nibak teumpat nyan cit teuma ulôn
peukubu Lea. 32 Ladang ngon guha nyang
na nibak teumpat nyan ka geubloe nibak
ureuëng Het. Kubu kheueh ulôn nibak
teumpat nyan." 33 Óh ka lheueh Nabi
Yakub geupeusan banmandum nyan ubak
aneuëk-aneuëk gobnyan, laju geu-éh dan
meuninggai kheueh gobnyan.

50 Nabi Yusuf laju geupeureubah droe
ateueh ayah geuh sira geumo ngon
geucöm muka ureuëng syiek geuh nyan.
2 Dan Nabi Yusuf laju geupeurintah ubak
tukang peuawet manyét mangat jijakcang
laju reumpah-reumpah keungon peuawet
manyét Nabi Yakub nyan. 3 Buet peuawet
manyét nyan jipajoh watée peuet ploh uroe,
na kheueh watée nyang lazem jih teupeugu-
na keu teuboh reumpah ateueh manyét.
Ureuëng nanggroe Meusé laju meukabông
ateueh meuninggai Nabi Yakub nyan, tujoh
ploh uroe treb jih.

4 Óh ka seuleusoe masa meukabông
nyan, geupeugah kheueh lé Nabi Yusuf
ubak peugawée-peugawée raja, "Jak peu-
sampoe laju peue nyang ulôn peugah nyoe
ubak raja, 5 'Watée ayah ulôn kato that ajai
gobnyan, geuyue ubak ulôn mangat lôn
meujanji ubak gobnyan, bahwa ulôn teuma
lôn kubu gobnyan lam kubu nyang ka geu-
peusiab di tanoh Kanaan. Sabab nyan, neu-
peu idhin kheueh ulôn jak keudeh keulôn
peukubu ayah ulôn. Óh lheuehnyan lôn gisa
teuma.' "

6 Dan geupeugah kheueh lé raja, "Jak
kheueh kubu ayah gata lagée nyang ka gata
meujanji ubak gobnyan."

7 Dan geujak kheueh Nabi Yusuf keu-
geujak kubu ayah gobnyan. Banmandum
peugawée raja, banmandum ureuëng-
ureuëng patot nyang na lam meuligoe dan
ureuëng-ureuëng rayeuk nyang na lam
nanggroe Meusé, geujak meusajan-sajan
ngon Nabi Yusuf. 8 Keuluwarga gobnyan,
banmandum syedara gobnyan, dan kawöm
syedara gobnyan, banmandum geujak sajan.
Nyang tinggai aneuëk-aneuëk miet dan beu-
latang peulara di daerah Gosyen. 9 Meunan
cit deungon pasokan nyang ek geuritan
ngon nyang meuguda jijak cit, sampoe
iréng-iréngan nyan panyang lumpah na.

10 Watée awaknyan ka trok ubak teum-
pat ureuëng nyang koh dan jipéh boh gan-
dom di Goren-Haatad, siblaih utimu Krueng
Yordan, awaknyan laju jikliek ngon jimeu-
mo meuba-e deungon seudeh dan su nyang
meutaga. Nabi Yusuf laju geupeuna acara
meukabông, tujoh uroe treb jih. 11 Watée
peunduduek Kanaan jingieng na ureuëng
meukabông di daerah Goren-Haatad nyan,
jipeugah kheueh lé awaknyan, "Lumpah
that seudeh upacara meukabông ureuëng
Meusé nyan!" Nyang kheueh sabab jih
teumpat nyan jiboh nan Abel-Mizraim.[a]

12 Meunan kheueh cara jih aneuëk-
aneuëk Nabi Yakub geupeubuet peue nyang
ka geupeusan lé Nabi Yakub ayah gobnyan
ubak awaknyan. 13 Awaknyan laju jiba ma-
nyét ayah geuhnyan u nanggroe Kanaan dan
laju geupeukubu lam guha Makhpela,
siblaih utimu Mamre, nibak ladang nyang
ka geubloe lé Nabi Ibrahim nibak Efron
ureuëng Het nyan, keu geupeujeuet keu-
teumpat teupeukubu ureuëng meuninggai.
14 Óh ka seuleusoe geupeukubu lé Nabi Yu-
suf ureuëng syiek geuhnyan, laju geugisa
lom u nanggroe Meusé meusajan-sajan
ngon banmandum syedara gobnyan dan
banmandum ureuëng nyang na seutôt gob-
nyan keu teujak peukubu ayah gobnyan.

Nabi Yusuf geupeuteunang até aduen-aduen gobnyan

15 Óh ka lheueh meuninggai ayah awak-
nyan, aduen-aduen Nabi Yusuf laju geupeu-

[a] *Abel-Mizraim:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang maknaji "upacara meukabông ureuëng Meusé".
49:30: Keuj. 23:3-20 **49:31:** Keuj. 25:9-10, 35:29 **49:33:** Kis. 7:15 **50:5:** Keuj. 47:29-31 **50:13:** Kis. 7:16

gah, "Pakriban meunyoe Nabi Yusuf jiba-
laih dam ateueh geutanyoe sabab jihnyan ka
tanyoe iénanya yoh masa dilée?" 16 Sabab
nyan awaknyan laju jikirém peusan nyang
lagée nyoe ubak Nabi Yusuf, "Sigohlom
ayah tanyoe meuninggai donya, 17 gobnyan
geuyue ubak kamoe mangat kamoe peugah
ubak droeneueh lagée nyoe, 'Peuamphon
kheueh buet-buet nyang salah nyang yoh
masa ilée jipeubuet lé aduen-aduen gata
ateueh gata.' Jadi, sibagoe hamba-hamba
Allah nyang geupujoe lé ureuëng syiek geu-
tanyoe, kamoe lakée, peuamphon kheueh
buet-buet kamoe nyang salah." Nabi Yusuf
laju geumo watée geuteurimong peusan
nyan.
18 Dan lé syedara-syedara geuhnyan
keudroe jijak ubak gobnyan dan laju jisujut
dikeue gobnyan sira jipeugah, "Kamoenyoe
namiet droeneueh."
19 Teuma Nabi Yusuf geupeugah ubak
mandum polem geuh nyan, "Bék teumakot;
sabab ulôn hana jeuet lôn meutindak siba-
goe Po teu Allah. 20 Droeneueh ka meusipa-
kat keu droeneueh peubuet jeuhet ateueh
ulôn, teuma lé Po teu Allah geu-ubah buet
nyang jeuhet nyan jeuet nyang keu jroh,
mangat jeuet na lagée nyang teujadi yoh
masa dilée ramé ureuëng nyang udeb bak
saát nyoe hase teupeuseulamat. 21 Bék yo
teu, ulôn teuma lôn peuseb peue-peue nyang
droeneueh peureulée dan meunan cit peue-
peue nyang jipeureulée lé aneuëk-aneuëk
awaknyoe." Meunan kheueh cara jih gob-
nyan geupeuleupie até banmandum polem
geuh ngon tutoe haba nyang leumoh leum-
bot, sampoe awaknyan banmandum teuha-
ru.

Nabi Yusuf meuninggai donya

22 Nabi Yusuf teutab di nanggroe Meu-
sé ngon waréh kawöm geuh; gobnyan
udeb sampoe meu-umu sireutôh siploh
thon. 23 Gobnyan mantong hase geukalon
aneuëk cucoe Efraim. Gobnyan pih na
meuteumé geu-useuha aneuëk-aneuëk Ma-
khir, na kheueh cucoe Manasye, sibagoe
aneuëk geuh keudroe. 24 Laju geupeugah
ubak banmandum syedara geuh, "Ajai
ulôn kato that, teuma Po teu Allah pasti
geupeulara gata dan geupimpén gata ma-
ngat tateubiet nibak nanggroe nyoe, u
nanggroe nyang ka geupeujanji ngon sum-
pah ubak Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan
Nabi Yakub." 25 Dan Nabi Yusuf laju
geuyue ubak mandum kawöm syedara
geuh mangat jimusumpah, kheun gobnyan,
"Meujanji kheueh ubak ulôn, bahwa meu-
nyoe Po teu Allah ka geupimpén gatanyoe
u nanggroe nyan, gata teuma taba sajan
manyét ulôn." 26 Óh lheueh geukheun
nyan Nabi Yusuf laju meuninggai donya
di nanggroe Meusé watée ka meu-umu
sireutôh siploh thon. Awaknyan laju jipeu-
awet manyét gobnyan ngon reumpah-
reumpah laju jikeubah lam peuto maté.

50:25: Keu. 13:19, Yos. 24:32, Ibr. 11:22

KEULUARAN

PEU INTAT HABA

Nan *Keuluaran* teucok nibak peuristiwa pokok nyang teucalitra lam kitab nyoe, na kheueh jiteubiet bansa Israel nibak nanggroe Meusé, bak teumpat awaknyan jipeujeuet keunamiet. Lam kitab nyoe na lhée bagian nyang paleng peunteng:

1. Teupeubeubaih ureuëng Ibrani nibak jipeujeuet keu namiet dan meuneujak awaknyan u Gunong Sinai.
2. Peujanjian Allah ngon umat Gobnyan di Gunong Sinai. Ubak bansa Israel geubri hukôm-hukôm moral, sipil dan keuagamaan keu peudoman udeb.
3. Teupeugét teumpat iébadat deungon banmandum alat-alat jih keu bansa Israel; peuratoran-peuratoran keu imeum-imeum dan cara iébadat ubak Po teu Allah.

Kitab nyang paleng phon teukisah peue nyang geupeubuet lé Po teu Allah bak watée Gobnyan geupeubeubaih umat Gobnyan nyang jipeujeuet keu namiet lé ureuëng Meusé, dan laju geubina awaknyan jeuet keu saboh bansa nyang na harapan keu masa ukeue.

Tokoh nyang paleng utama nyang teukisah lam kitab nyoe na kheueh Nabi Musa, ureuëng nyang geupiléh lé Po teu Allah keu geupimpén umat Gobnyan jiteubiet nibak nanggroe Meusé. Bagian nyang paleng meugah lam kitab nyoe na kheueh keuhai dafeutar Siploh boh Peurintah nyang na teutuléh lam Pasai 20.

Asoe jih

Bansa Israel teupeubeubaih nibak nanggroe Meusé 1:1–15:21
  a. Jipeujeuet keu namiet ureuëng Israel di nanggroe Meusé 1:1-22
  b. Keuhai lahé Nabi Musa dan masa udeb gobnyan di Midian 2:1–4:31
  c. Nabi Musa dan Nabi Harun geumeuhadab ubak raja Meusé 5:1–11:10
  d. Paskah dan beurangkat nibak nanggroe Meusé 12:1–15:21
Nibak Laôt Geulagah u Gunong Sinai 15:22–18:27
Hukôm-hukôm Allah dan peujanjian 19:1–24:18
Khimah TUHAN dan atoran-atoran iébadat 25:1–40:38

Ureuëng-ureuëng Israel jipeujeuet keunamiet di nanggroe Meusé

1 Nabi Yakub nyang teuhôi nan Israel, geujak u nanggroe Meusé ngon aneuëk-aneuëk gobnyan dan keuluwarga awaknyan maséng-maséng. Aneuëk-aneuëk Nabi Yakub nyan na kheueh lagée nyang teupeugah di miyueb nyoe:

2 Ruben
Simeon
Lewi
Yehuda
3 Isakhar
Zebulon
Benyamin
4 Dan
Naftali
Gad
Asyer.

5 Keuturonan Nabi Yakub nyan jeumeulah
jih na tujoh ploh droe. Nabi Yusuf ka leubeh
awai na di nanggroe Meusé. 6 Na padub
watée teuma óh lheuehnyan Nabi Yusuf dan
syedara-syedara gobnyan meuninggai do-
nya, meunan cit deungon ureuëng-ureuëng
nyang saboh angkatan ngon gobnyan.
7 Teuma keuturonan awaknyan, na kheueh
ureuëng-ureuëng Israel, ka meuaneuëk cu-
coe nyang lumpah le, dan jeumeulah awak-
nyan laju meutamah-tamah bagaih lagoena,
sampoe nanggroe Meusé ka peunoh ngon
awaknyan.
8 Óh lheuehnyan na sidroe raja barô
nyang hana jituri ubak Nabi Yusuf ka jipeu-
phon mat peurintah di nanggroe Meusé.
9 Raja nyan jipeugah ubak rakyat jih,
"Ureuëng-ureuëng Israel nyan paleng mu-

1:1-4: Keuj. 46:8-27 **1:7:** Kis. 7:17 **1:8:** Kis. 7:18

bahya bak geutanyoe, sabab awaknyan ka
ramé that dan leubeh teuga nibak geutanyoe.
10 Meunyoe beureutoh prang, na keumung-
kenan awaknyan jimeusikutu ngon musoh
keu jilawan geutanyoe, óh lheueh nyan laju
jiplueng jitinggai [a] nanggroe nyoe. Geuta-
nyoe banmandum harôh tamita jalan mangat
awaknyan bék meutamah jai le." 11 Ngon
sabab nyan di ureuëng-ureuëng Meusé laju
jiangkat ureuëng-ureuëng nyang kawai
ateueh ureuëng-ureuëng Israel keu jipeusu-
sah udeb jih ngon cara jibri keureuja paksa.
Ubak awaknyan jipaksa mangat jipeudong
keu raja Meusé banda-banda Pitom dan Ra-
amses sibagoe pusat teumpat teukeubah ba-
rang. 12 Teuma dilikot nibak nyan, awak-
nyan meutamah jipeusulet ngon jihina,
teuma ureuëng-ureuëng Israel nyan pi meu-
tamah-tamah jai, dan di ureuëng-ureuëng
Israel nyan maken meutabu bansaboh nang-
groe, sampoe bubena ureuëng Meusé meu-
tamah-tamah teumakot ubak awaknyan.
13 Dan di ureuëng-ureuëng Meusé pi deu-
ngon keujam laju jiseksa bubena ureuëng
Israel nyan, 14 laju jipeususah udeb
ureuëng-ureuëng Israel sampoe ureuëng-
ureuëng Israel habéh seungsara. Hana rasa
gaséh sayang awaknyan laju jipaksa meubu-
et bak proyek-proyek bangunan dan di la-
dang-ladang ngon di blang awaknyan.
15 Óh lheueh nyan raja Meusé laju jibri
peurintah ubak Sifra dan Pua, dua droe ma
bidan nyang tulông ureuëng-ureuëng inong
Ibrani peulahé aneuëk. 16 Jipeugah lé raja
Meusé nyan, "Watée gatanyoe tatulông
inong Ibrani nyan jipeulahé aneuëk, ingat
kheueh lagée ulôn peugah nyoe: Meunyoe
aneuëk nyang lahé nyan agam, gata poh
maté laju aneuëk nyan! Dan meunyoe nyang
lahé nyan inong, bah kheueh aneuëk nyan
udeb." 17 Teuma rupari mandua droe ma
bidan nyan ureuëng nyang teumakot that
ubak Allah. Awaknyan hana jitem seutôt
peurintah raja dan jipeubiyeu mantong tieb-
tieb aneuëk agam nyang lahé nyan udeb.
18 Dan lé raja laju jitawök bandua droe ma
bidan nyan dan jitanyong, "Pakon gata peu-
biyeu aneuëk agam nyang lahé nyan udeb?"
19 Jaweueb awaknyan, "Ureuëng inong
Ibrani hana saban lagée ureuëng inong Meu-
sé. Awaknyan mudah that jipeulahé aneuëk.
Sigohlom bidan trok keunan, aneuëk jih-
nyan ka lahé." 20-21 Dan Po teu Allah geubri
beureukat ubak bidan-bidan nyan dan laju
geubri keuturonan ubak awaknyan, sabab
awaknyan jihoreumat Po teu Allah. Dan di
ureuëng Israel pih meutamah le dan teuga-
teuga. 22 Dan raja laju jibri peurintah nyang
lagée nyoe ubak rakyat Meusé, "Tieb-tieb
aneuëk agam nyang lahé nibak ureuëng
inong Ibrani harôh jitiek lam Krueng Nil,
dan banmandum aneuëk inong nyang lahé
jeuet teupeubiyeu aneuëk nyan udeb."

Nabi Musa lahé

2 Bak watée nyan na sidroe ureuëng
agam nibak sukée Lewi, jimeukawen
ngon ureuëng inong lam sukée jih keudroe.
2 Dan laju ureuëng inong nyan jipeulahé
sidroe aneuëk agam. Watée jikalon bahwa
aneuëk agam nyang ban lahé nyan lagak
lumpah na, aneuëk agam nyan laju jisöm
nyang treb jih na lhée buleuen. 3 Rupari
aneuëk manyak nyan hana mungken jisöm
leubeh treb. Teuma lé ma aneuëk nyan laju
jicok saboh raga nyang teupeugét nibak
naleueng geulagah, laju jilapék ngon ter
mangat bék jitamong ié. Aneuëk manyak
nyan laju jikeubah lam raga nyan, dan laju
jiba u Krueng Nil dan laju jipeuduek bak
teungoh-teungoh naleueng geulagah bak bi-
néh krueng nyan. 4 Poda aneuëk manyak
nyan jidong jiôh bacut nibak teumpat adoe
jih teukeubah nyan sira jikalon peue nyang
teuma teujadi ateueh adoe jih nyan.
5 Watée nyan teuka kheueh putroe raja.
Putroe nyan jitreun u krueng keuneuk jak
manoe, seudangkan deundayang putroe
nyan jijak-jak bak binéh krueng. Ngon hana
jisangka-sangka putroe raja nyang teungoh
manoe nyan laju jingieng saboh raga di
teungoh-teungoh krueng lam naleueng geu-
lagah, dan laju jiyue ubak sidroe namiet
inong mangat jijakcok raga nyan. 6 Watée
jipeuhah lé putroe raja babah raga nyan,
deuh laju jikalon na aneuëk manyak lam
raga nyan, dan aneuëk manyak nyan teu-
ngoh jimo. Putroe nyan teuka rasa weueh
ubak aneuëk nyan sira geupeugah lagée
nyoe, "Nyoe pasti aneuëk ureuëng Ibrani."
7 Dan lé poda aneuëk manyak nyan laju
jipeugah ubak putroe, "Peu kheueh Po cut
Putroe neutem ulôn mita sidroe ma ureuëng
Ibrani keu jipeumom aneuëk manyak nyan?"
8 "Gét that," jaweueb putroe raja. Dan
jijak kheueh laju aneuëk dara nyan jijak

[a] *jiplueng jitinggai* atawa jikuasa.
1:10: Kis. 7:19 **1:22:** Kis. 7:19 **2:2:** Kis. 7:20, Ibr. 11:23

tawök ma jih keudroe. 9 Geupeugah lé putroe raja ubak ma nyan, "Neuba kheueh aneuëk manyak nyoe, dan gata peumom kheueh jihnyan keu ulôn; singoh keu droeneueh hai ma ulôn jok upak." Dan laju jiba aneuëk manyak nyan sira jibri mom keu aneuëk nyan. 10 Watée aneuëk manyak nyan ka meutamah rayeuk, ma aneuëk nyan laju geujok aneuëk nyan ubak putroe raja. Dan lé putroe raja laju jicok aneuëk manyak nyan sibagoe aneuëk angkat jih. "Aneuëk nyoe ulôn boh nan Musa,[b] sabab aneuëk nyoe ulôn cok lam ié," kheun putroe nyan.

Nabi Musa geuplueng u Midian

11 Watée Nabi Musa ka meutamah rayeuk, laju geujak mita ureuëng-ureuëng nyang saboh bansa ngon gobnyan. Gobnyan geukalon pakriban bansa gobnyan jiseksa ngon jiyue meubuet nyang brat-brat. Dan na geukalon ureuëng Meusé jipoh matē sidroe ureuëng Ibrani. 12 Nabi Musa laju geukalon bansikeulileng geuh, dan watée geukalon hana ureuëng nyang ngieng ateueh gobnyan, laju geupoh maté ureuëng Meusé nyan dan manyét ureuëng nyan laju geusöm sira geuseubée lam anoe. 13 Óh singoh beungoh Nabi Musa geujak lom, deuh laju geukalon dua droe ureuëng Ibrani teungoh jimeulo meugasui-gasui. "Pakon gata poh rakan gata?" geutanyong lé Nabi Musa ubak ureuëng nyang meusalah nyan.

14 Jaweueb ureuëng nyan, "Soe nyang peujeuet droeneueh jeuet keupeumimpén dan hakém kamoe? Peu kheueh droeneueh keuneuk poh maté ulôn, lagée ureuëng Meusé nyang ka droeneueh poh maté nyan?" Dan laju Nabi Musa jiteuka teumakot sira geuseumike, "Cilaka ulôn! Buet ulôn ka jiteupeue." 15-16 Watée jideungoe lé raja keujadian nyan, laju jimita akai keu jikeuneuk peumaté Nabi Musa. Teuma Nabi Musa geuteupeue laju geuplueng dan tinggai di nanggroe Midian.

Imeum nanggroe Midian, nyang nan geuh Yitro, na tujoh droe aneuëk geuh nyang inong. Bak siuroe, watée Nabi Musa teungoh geuduek bakbinéh saboh mon, teuka kheueh keunan bantujoh droe aneuëk dara Yitro keuneukjak cröng ié dan jipasoe teumpat jieb ié kawan kaméng dan bubiri ayah awaknyan. 17 Teuma lé ureuëng-ureuëng meurabe nyang laén laju jiuse aneuëk-aneuëk dara nyan. Dan Nabi Musa laju geutulông awaknyan dan geubri laju jijieb ié kawan kaméng ngon bubiri awaknyan. 18 Watée awaknyan jiwoe u rumoh, ayah awaknyan laju geutanyong, "Pakon bak uroenyoe gatanyoe bagaih that tawoe?"

19 Jaweueb awaknyan, "Na sidroe ureuëng Meusé jitulông kamoe nibak jipeukaru lé ureuëng-ureuëng meurabe nyang laén. Gobnyan kheueh nyang cröng ié keukamoe, dan geupeujieb ié ubak beulatang peulara tanyoe."

20 "Pat ureuëng nyan jinoe?" geutanyong lé Yitro ubak aneuëk-aneuëk gobnyan. "Pakon gatanyoe tatinggai ureuëng nyan? Jak kheueh hôi ureuëng nyan mangat jimakheun meusajan ngon geutanyoe."

21 Nabi Musa geutem tinggai disinan. Óh lheuehnyan Yitro laju geupeukawen aneuëk gobnyan nyang nan jih Zipora ngon Nabi Musa. 22 Zipora laju geupeulahé sidroe aneuëk agam. Aneuëk nyan geuboh nan Gersom,[c] sabab Nabi Musa geupike lagée nyoe, "Ulôn sidroe ureuëng aséng nibak teumpat nyoe."

23 Meuthon-thon teuma óh lheuehnyan raja nanggroe Meusé laju meuninggai donya. Teuma bansa Israel teutab apoh apah sabab awaknyan jicok keunamiet, akhé jih awaknyan laju jikliek jilakée tulông. Kliek ngon dumpék awaknyan trok ubak Po teu Allah. 24 Po teu Allah geudeungoe awaknyan, dan Gobnyan laju geuingat ubak janji Gobnyan ngon Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub. 25 Gobnyan geukalon ureuëng-ureuëng Israel jipeubudak, dan laju geucok peunutôh bahwa ureuëng-ureuëng Israel nyan harôh geutulông.[d]

Po teu Allah geutawök Nabi Musa

3 Bak masanyan Nabi Musa teungoh geurabe bubiri-bubiri ngon kaméng-kaméng Yitro, atra yah tuwan gobnyan, nyang jeuet keu imeum di tanoh Midian. Watée gobnyan teungoh geuparôh beulatang nyang geurabe nyan u meurandeh padang guron, trok kheueh laju gobnyan u Gunong Sinai, gunong nyang suci.

[b] *Nabi Musa:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "teutarek u luwa". [c] *Gersom:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "ureuëng aséng". [d] *geutulông:* meunurot saboh teujeumahan kuno teupeugah droe ubak awaknyan.

2:10: Kis. 7:21 **2:11:** Ibr. 11:24 **2:11-14:** Kis. 7:23-28 **2:15:** Kis. 7:29, Ibr. 11:27 **2:24:** Keuj. 15:13-14

2 Bak teumpat nyan malaikat TUHAN laju
geupeuleumah droe ubak Nabi Musa lam
apui hu nyang jiteubiet di teungoh-teungoh
uteun. Nabi Musa geukalon uteun nyan hu,
teuma hana tutong. 3 "Luwa biasa," pike
gobnyan. "Uteun nyan hana tutong! Meu-
nyoe meunan bah kheueh ulôn ngieng leu-
beh rab lom."

4 TUHAN geukalon Nabi Musa geupeu-
rab ubak uteun nyang hu nyan, dan gobnyan
laju geutawök nibak teungoh-teungoh uteun
nyan, "Musa! Musa!"

"Ulôn na disinoe," jaweueb Nabi Musa.
5 Laju Po teu Allah meufeureuman,
"Bék to keunoe. Suét seulob bak gaki gata
nyan, sabab tanoh nyang gata giloe nyan na
kheueh tanoh suci. 6 Ulôn nyoe Allah indatu
gata, Allah Nabi Ibrahim, Allah Nabi Ishaq
dan Allah Nabi Yakub." Dan Nabi Musa
laju geutob muka gobnyan, sabab gobnyan
teumakot geupandang Po teu Allah.

7 Dan laju TUHAN meufeureuman,
"Ulôn ka Ulôn ngieng seungsara nyang
jirasa lé umat Ulôn di nanggroe Meusé, dan
ka Ulôn deungoe awaknyan jikliek-kliek
jilakée mangat bubagaih teupeubeubaih
nibak ureuëng-ureuëng nyang seksa awak-
nyan. Sikeubiet jih, Ulôn kuteupeue
banmandum keuseungsaraan awaknyan.
8 Sababnyan kheueh Ulôn treun keu Lôn jak
peubeubaih awaknyan nibak jaroe ureuëng
Meusé dan Ulôn ba awaknyan mangat jiteu-
biet nibak nanggroe nyan jituju ubak saboh
nanggroe nyang luwah. Tanoh jih kaya ngon
subô, dan jinoenyoe jiduek lé bansa Kanaan,
bansa Het, Amori, Feris, Hewi dan Yebus.
9 Jimo ngon jimeuba-e bansa Israel ka Ulôn
deungoe, dan Ulôn kalheueh cit Ulôn ngi-
eng pakriban awaknyan jiseksa ngon jiteu-
gom lé bansa Meusé. 10 Jinoenyoe gata Ulôn
utus keu gata jak meuhadab ubak raja Meu-
sé mangat gata hase gata peuteubiet bansa
Ulôn nibak nanggroe nyan."

11 Teuma Nabi Musa geupeugah ubak
Po teu Allah, "Soe ulôn nyoe, sampoe hase
ulôn jak meuhadab raja dan ulôn ba ureuëng
Israel jiteubiet nibak nanggroe Meusé?"

12 Feureuman Allah, "Ulôn teuma Lôn
tulông gata. Dan meunyoe bansa nyan ka
gataba dan gata peuteubiet nibak nanggroe
Meusé, gata teuma meuiébadat ubak Ulôn
bak gunong nyoe. Nyan kheueh bukeuti jih
bahwa Ulôn kutulông gata."

13 Geujaweueb lom lé Nabi Musa,
"Teuma meunyoe ulôn meurumpok ngon
ureuëng-ureuëng Israel dan ulôn peugah
ubak awaknyan: 'Allah indatu gata ka geu-
utus ulôn ubak gata,' awaknyan pasti jita-
nyong, 'Soe nan gobnyan?' Dan peue nyang
harôh ulôn jaweueb ubak awaknyan?"

14 Feureuman Allah, "Ulôn na kheueh
ULÔN NA.[e] Nyoe kheueh nyang harôh gata
peugah ubak bansa Israel, Gobnyan nyang
teupeugah ULÔN NA, ka geu-utus Ulôn
ubak gata. 15 Peusampoe cit teuma ubak
awaknyan bahwa Ulôn, TUHAN Allah indatu
awaknyan, Allah Nabi Ibrahim, Allah Nabi
Ishaq, dan Allah Nabi Yakub, geu-utus gata
ubak awaknyan. Ulôn kheueh TUHAN, nyan
kheueh nan Ulôn keusiumu masa. Nyan
kheueh teuhôi keu Ulôn keu banmandum
bansa treun meutreun. 16 Jak kheueh dan
peusapat kheueh banmandum peumimpén
Israel. Peumaklum kheueh ubak awaknyan
bahwa Ulôn, TUHAN Allah indatu awak-
nyan, Allah Nabi Ibrahim, Allah Nabi Ishaq
dan Allah Nabi Yakub, ka geupeuleumah
droe ubak gata. Peugah kheueh ubak awak-
nyan bahwa Ulôn ka lheueh Ulôn jak ubak
awaknyan dan ka Ulôn ngieng pakriban
awaknyan jiseksa lé bansa Meusé. 17 Dan ka
Ulôn cok keuputosan keu Ulôn ba awak-
nyan jiteubiet nibak nanggroe Meusé, teum-
pat awaknyan jiseksa, dan Ulôn ba awak-
nyan bak saboh nanggroe nyang kaya ngon
subô, nanggroe bansa Kanaan, bansa Het,
Amori, Feris, Hewi dan Yebus.

18 Umat Ulôn teuma jideungoe tutoe ha-
ba gata. Óh lheuehnyan gata meusajan-sajan
ngon peumimpén-peumimpén bansa Israel
harôh gata jak meuhadab ubak raja Meusé
sira gata peugah ubak raja nyan lagée nyoe,
'TUHAN, Allah ureuëng Ibrani ka teuka geu-
jak peugah droe ubak kamoe. Jinoenyoe
neubri kheueh idhin ubak kamoe keukamoe
jak nyang jiôh jih lhée uroe meuneujak u
padang pasi guna kamoe peuseumah keu-
reubeuen ubak TUHAN, Allah kamoe.' "
19 Óh lheueh nyan Po teu Allah meufeureu-
man lom, "Ulôn kuteupeue bahwa raja
nanggroe Meusé nyan hana jipeubiyeu gata
jak, keucuali meunyoe raja nyan teupaksa.
20 Teuma Ulôn kupeuguna keukuasaan Lôn,
dan Ulôn huköm Meusé ngon bala dan
beuncana nyang brat-brat nyang Ulôn peu-
teuka keu nanggroe nyan. Óh ka lheueh-

[e] *ULÔN NA:* Su jih lagée kheun Ibrani "Yahweh" nyang teuteujeumah deungon teukheun "TUHAN".
3:2-10: Kis. 7:30-34 **3:13-15:** Keu. 6:1-2 **3:14:** Why. 1:4, 8

nyan, barô kheueh jih nyan jibri idhin ubak
gata keu gata beurangkat.
21 Ulôn teuma Lôn peujeuet ureuëng
nanggroe Meusé nyan jipeumurah até ubak
gata, teuma bak watée umat Ulôn jibeurang-
kat, gata hana tajak ngon jaroe söh. 22 Tieb-
tieb ureuëng inong bansa Israel jilakée ubak
waréh sileungka ureuëng Meusé dan nibak
inong nanggroe Meusé nyang tinggai saboh
rumoh, peukayan, meunan cit deungon pia-
san pirak dan méuh, banmandum nyan teu-
ma gata peungui bak aneuëk-aneuëk gata.
Deungon cara lagée nyan gata ka gata reu-
pah ureuëng Meusé."

Allah geubri ubak Nabi Musa kuasa mangat jeuet geupeugét buet-buet nyang ajaéb

4 Dan Nabi Musa laju geujaweueb ubak
TUHAN, "Teuma pakriban miseuji
ureuëng-ureuëng Israel hana jipatéh ubak
ulôn dan hana jipakoe peue-peue nyang
ulôn peugah? Peue nyang harôh ulôn peu-
gah meunyoe awaknyan jipeugah TUHAN
hana geupeuleumah droe ubak ulôn?"
2 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Peue nyan bak jaroe gata?" Jaweueb Nabi
Musa, "Tungkat."
3 Feureuman TUHAN, "Cuba gata rhom
tungkat nyan ateueh tanoh." Nabi Musa laju
geu rhom tungkat bak jaroe geuhnyan ateu-
eh tanoh, dan tungkat nyan laju meu-ubah
jeuet keu uleue dan Nabi Musa laju
geuplueng sabab geutakot keu uleue nyan.
4 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Musa,
"Peurab kheueh bak uleue nyan, dan mat
kheueh laju bak ikue jih." Nabi Musa laju
geupeurab sira geudrob uleue nyan dan wa-
tée nyan cit uleue nyan meu-ubah jeuet keu
tungkat lom teuma lam jaroe Nabi Musa.
5 Feureuman TUHAN, "Peubuet kheueh la-
gée nyan mangat ureuëng-ureuëng Israel
jipatéh bahwa Ulôn kheueh TUHAN, Allah
indatu awaknyan, Allah Nabi Ibrahim,
Allah Nabi Ishaq, dan Allah Nabi Yakub, ka
Ulôn peuleumah droe ubak gata."
6 TUHAN meufeureuman lom ubak Nabi
Musa, "Peutamong kheueh jaroe gata lam
bajée gata keudroe." Nabi Musa laju geu-
peubuet lagée nyang geuyue lé TUHAN nyan,
dan watée jaroe geuh nyan geutarek lom
uluwa, laju jaroe nyan ka meu-ubah jeuet
keu putéh muplak-plak sabab ka keunong
peunyakét kulét nyang paleng parah. 7 Dan
feureuman TUHAN, "Peutamong kheueh
lom jaroe gata nyan lam bajée gata." Nabi
Musa laju geupeubuet lagée nyang geuyue
lé TUHAN nyan, dan watée jaroe geuhnyan
geupeuteubiet, jaroe geuhnyan ka puléh sa-
gée sot teuma. 8 Feureuman TUHAN, "Meu-
nyoe awaknyan hana jitem patéh ubak gata,
atawa hana yakén óh lheueh jingieng buet
ajaéb nyang phon, dan buet ajaéb nyang
nyoe teuma teupeujeuet awaknyan jipatéh.
9 Meunyoe awaknyan teutab cit hana jitem
patéh ubak gata bahpi ka jingieng mandua
boh buet nyang ajaéb nyoe, dan awaknyan
teutab hana jipakoe tutoe haba gata, gatacok
kheueh bacut ié Krueng Nil dan ié nyan gata
roe kheueh ateueh tanoh. Ié nyan teuma
meu-ubah jeuet keu darah."
10 Teuma Nabi Musa geupeugah, "Ya,
TUHAN, ulôn bukon ureuëng nyang carông
peugah haba, bah kheueh yoh masa ilée
meunan cit bak masa jinoe, óh ka lheueh
TUHAN neumeututoe ngon ulôn. Lidah ulôn
ka brat, lôn meututoe ka meulét dan hana
tajam le."
11 TUHAN meufeureuman ubak gobnyan,
"Soe nyang bri babah ubak manusia? Soe
nyang peujeuet manusia nyan kalu atawa
punyueng jih klo? Soe nyang peujeuet ma-
nusia nyan teubleuet mata atawa buta? Bu-
kon kheueh Ulôn, TUHAN? 12 Jinoenyoe jak
kheueh, Ulôn teuma Lôn tulông gata tapeu-
gah haba dan Lôn peurunoe gata peue nyang
harôh gata peugah."
13 Dan Nabi Musa geujaweueb, "Ulôn
lakée, bék kheueh ya,TUHAN, neu-utus ulôn,
neuyue kheueh ureuëng laén."
14 Dan TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa deungon beungéh, "Bukon kheueh
na syedara nyang nan jih Nabi Harun? Ulôn
kuteupeue jihnyan carông jipeugah haba.
Nyang sibeuna jih, Nabi Harun nyan man-
tong bak rot euh teungoh jijakkeunoe, dan
jihnyan teuma galak that meunyoe ka meu-
rumpok ngon gata. 15 Meututoe kheueh
ngon jihnyan dan peugah kheueh ubak jih-
nyan peue nyang harôh jipeugah. Ulôn teu-
ma Lôn tulông gata bandua dan teuma Lôn
peurunoe gata bandua peue nyang harôh
gata peugah dan gata peubuet. 16 Jihnyan
harôh jimeututoe ateueh nan gata ngon rak-
yat. Jihnyan teuma jeuet keu tukang peugah
haba gata dan gata jianggab lagée Po teu
Allah nyang geupeugah peue nyang harôh
geupeugah. 17 Ba kheueh sajan tungkat

3:21-22: Keu. 12:35-36

nyan, gata teuma gata peubuet buet-buet
nyang ajaéb ngon tungkat nyan."

Nabi Musa geuwoe u nanggroe Meusé

18 Óh ka lheueh nyan Nabi Musa laju
geuwoe u rumoh Yitro, yah tuwan gobnyan,
dan laju geupeugah ubak ayah tuwan geuh
nyan, "Neubri kheueh idhin ubak ulôn hei
ayah keu lôn gisa u nanggroe Meusé lôn
keuneuk jakngieng banmandum syedara lôn
peu kheueh awaknyan mantong udeb."
Yitro laju geupeugah ubak Nabi Musa, "Jak
kheueh ngon seulamat."
19 Yoh mantong Nabi Musa di tanoh
Midian, TUHAN meufeureuman ubak gob-
nyan, "Jakgisa kheueh u nanggroe Meusé.
Banmandum ureuëng nyang keuneuk poh
maté gata ka habéh maté." 20 Dan Nabi
Musa laju geupakat peurumoh geuh dan
aneuëk-aneuëk gobnyan sira geupeu ek
awaknyan ateueh keuleudée laju geujak
meusajan awaknyan u nanggroe Meusé.
Ateueh peurintah Allah, Nabi Musa geuba
sajan tungkat gobnyan.
21 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Ulôn ka Lôn bri kuasa ubak gata keu gata
peuna buet-buet ajaéb. Dan meunyoe gata
ka tagisa u nanggroe Meusé singoh, gata
keureuja kheueh banmandum buet nyang
ajaéb nyan dikeue raja Meusé. Teuma di
Ulôn teutab Lôn peujeuet jihnyan ureuëng
kreueh ulée, sampoe jihnyan teutab hán jibri
bansa Ibrani nyan jitinggai nanggroe Meusé.
22 Dan gata peugah kheueh ubak raja nyan
bahwa Ulôn, TUHAN, Lôn peugah lagée
nyoe: 'Israel na kheueh aneuëk Ulôn nyang
tuha, 23 dan gata ka Ulôn peurintah keu Lôn
bri idhin aneuëk Ulôn nyan jijak mangat
jihnyan hase jiseumah ngon jimeungabdi
ubak Ulôn, teuma gata tatulak. Jinoenyoe
Ulôn teuma Lôn poh maté aneuëk gata
nyang tuha.' "
24 Bak saboh teumpat jipeudong khimah
dalam watée meuneujak nyan, TUHAN laju
geujak ubak Nabi Musa keuneuk geupeu
maté Nabi Musa nyan. 25 Zipora, peurumoh
gobnyan, laju geucok sineuk batée nyang
tajam óh lheuehnyan laju jisie kulét aneuëk
jih, óh lheuehnyan laju jipeutupéh bak
gaki[f] Nabi Musa. Geupeugah lé Zipora,
"Droeneueh lakoe darah keu ulôn." 26 Hai-
nyan geupeugah lagée nyan sabab na hu-
bongan ngon upacara meusunat. Deungon
na lagée nyan TUHAN ka hana jadéh geupeu-
maté Nabi Musa.
27 Feureuman TUHAN ubak Nabi Harun,
"Gata jak kheueh laju u padang pasi keugata
jak meurumpok ngon Nabi Musa." Nabi
Harun laju geujak, dan laju meurumpok
ngon adoe geuhnyan bak gunong suci, laju
geucöm adoe geuhnyan. 28 Nabi Musa laju
geupeugah ubak Nabi Harun banmandum
nyang ka geufeureuman lé TUHAN ubak
gobnyan watée gobnyan geuyue gisa lé
TUHAN u nanggroe Meusé, dan meunan cit
keuhai banmandum buet nyang ajaéb nyang
harôh geupeubuet. 29 Óh lheuehnyan Nabi
Musa ngon Nabi Harun laju geujak u nang-
groe Meusé sira geupeusapat banmandum
peumimpén-peumimpén Israel. 30 Nabi Ha-
run laju geupeutrok ubak awaknyan peue-
peue nyang ka geufeureuman lé TUHAN
ubak Nabi Musa, dan Nabi Musa laju geu-
peubuet banmandum buet-buet nyang ajaéb
dikeue awaknyan banmandum. 31 Ngon na
lagée nyan, barô kheueh awaknyan jipatéh
ubak Nabi Musa, dan watée awaknyan
jideungoe bahwa TUHAN ka geupeurati ban-
sa Israel dan ka geukalon peue-peue nyang
ka jirasa deurita ateueh bansa nyan, awak-
nyan laju jisujut sira jiseumah.

Nabi Musa ngon Nabi Harun geujak meuhadab ubak raja Meusé

5 Óh lheuehnyan Nabi Musa ngon Nabi
Harun laju geujak meuhadab ubak raja
Meusé sira geupeugah lagée nyoe, "Meu-
noe kheueh feureuman TUHAN, Allah Israel,
'Peuidhin kheueh bansa Ulôn jijak mangat
jeuet jimeu iébadat ubak Ulôn di padang
pasi.' "
2 "Soe kheueh TUHAN nyan?" jitanyong
lé raja. "Keupeue ulôn harôh lôn pakoe keu
Jih nyan dan lôn bri idhin ubak bansa Israel
jijak nibak nanggroe nyoe? Ulôn hana lôn
turi soe TUHAN nyan, dan ureuëng Israel ha-
na ulôn bri idhin jitinggai nanggroe nyoe."
3 Nabi Musa ngon Harun geupeugah,
"Allah ureuëng Ibrani ka geupeuleumah
droe ubak kamoe. Idhin kheueh kamoe ma-
ngat jeuet kamoe jak u padang pasi nyang
jiôh jih na lhée uroe watée jak keu kamoe
jak peuseumah keureubeuen ubak TUHAN,
Allah kamoe. Meunyoe hainyan hana ka-
moe peubuet, kamoe geupoh maté ngon
peunyakét atawa ngon prang."

[f] *gaki:* na nyang meupeundapat bahwa ngon "gaki" nyang jimeukeusut alat keulamin.
4:23: Keu. 12:29

4 Geupeugah lé raja Firauén nyan ubak
Nabi Musa ngon Nabi Harun, "Keupeue
gata peujeuet banmandum ureuëng nyan
jipeulaloe bak buet jih? Yue kheueh nami-
et-namiet nyan jimeukeureuja! 5 Ureuëng-
ureuëng nyan ka lumpah that ramé jeumeu-
lah jih. Dan jinoenyoe gata na meukeusut
mangat awaknyan beujipiôh meubuet!"
6 Uroenyan cit teuma banmandum
ureuëng nyang kawai bansa Meusé dan
mando-mando bansa Israel meuteumé peu-
rintah nibak raja, 7 "Bék le gata bri jeu-
rami ubak bansa nyan keu jipeugét batée
bata. Bah kheueh jijak mita keudroe. 8 Dan
yue kheueh bak awaknyan mangat jipeugét
batée bata hana kureueng nibak nyang
ka-ka. Awaknyan keuneuk peubeu oe beu
oe droe; nyang kheueh sabab jih awaknyan
jimeu krôb-krôb mangat jeuet teubri idhin
jijak peuseumah keureubeuen ubak Allah
jih. 9 Paksa laju awaknyan mangat jimeu-
buet leubeh brat nibak nyang ka-ka, ma-
ngat awaknyan laloe deungon buet dan
hana watée keu jideungoe haba seumeu-
ngéut nyang jipeusampoe lé rakan-rakan
jih."
10 Bubena tukang kawai bansa Meusé
dan mando-mando Israel nyan laju jiteubiet
jijak peugah ubak bansa Israel, "Raja geu-
peutreun titah mangat keu gata banmandum
hana geubri le jeurami. 11 Gata harôh tamita
keudroe dipat mantong nyang gata teumé
mita, teuma ingat, batée bata nyang gata
peugét hana jeuet kureueng nibak nyang
ka-ka." 12 Ban jideungoe haba nyan jijak
kheueh laju bansa Israel nyan jijakbroh
bansaboh nanggroe Meusé keu jipeusapat
jeurami. 13 Lé tukang kawai nyan hana
putôh-putôh jipaksa mangat tieb-tieb uroe
awaknyan beuna jipeuhase batée bata nyang
sadub jai jih lagée yoh masa awaknyan
teubri jeurami. 14 Lé tukang kawai nyan laju
jiseunuét mando-mando Israel nyang jibri
tugaih keu jikawai awaknyan meubuet.
Awaknyan laju jitanyong, "Pakon ji-
noenyoe bansa gata hana jipeuhase batée
bata nyang sadub jai jih lagée yoh masa
ilée?"
15 Dan mando-mando Israel nyan laju
jijak meuhadab ubak raja sira jipeugah ubak
raja nyan, "Pakon Po raja neupeubuet lagée
nyoe ateueh kamoe? 16 Kamoe hana jibri
jeurami, teuma jipaksa mangat kamoe peu-
gét batée bata! Jinoenyoe kamoe jiseunuét
padahai peugawée-peugawée Po raja kheu-
eh nyang salah!"
17 Jijaweueb lé raja, "Gata mandum
meumang biet-biet that beu oe dan hana
tatem meubuet. Nyang kheueh sabab jih
gata lakée idhin ubak ulôn keugata jak peu-
seumah keureubeuen ubak TUHAN gata.
18 Jak kheueh jakmeubuet lom. Jeurami teu-
tab hana teubri keu gata, teuma di gata harôh
teutab tapeugét batée bata nyang sadub le
jih." 19 Mando-mando nyan laju jiteuka sa-
da bahwa awaknyan lam keuadaan sulet
watée jibri tée bahwa ureuëng-ureuëng
Israel harôh jipeuna batée bata nyang teutab
sadub le jih lagée nyang ka-ka.
20 Watée awaknyan jiteubiet nibak lam
meuligoe raja, awaknyan laju meurumpok
ngon Nabi Musa dan Nabi Harun nyang
teungoh geupreh-preh awaknyan. 21 Jipeu-
gah lé mando nyan ubak Nabi Musa ngon
Nabi Harun, "TUHAN geuteupeue peue
nyang droeneueh peubuet! Gobnyan teuma
geuhuköm droeneueh! Gata kheueh nyang
jeuet keu sabab kamoe nyoe jibanci lé raja
dan banmandum peugawée gobnyan, sam-
poe awaknyan keuneuk poh maté banman-
dum kamoe."

Nabi Musa geumeulakée ubak TUHAN

22 Dan Nabi Musa geujak meuhadab
lom ubak TUHAN sira geupeugah lagée
nyoe, "TUHAN, pakon bansa Israel
Droeneueh peulaku keuadaan jih nyang
lumpah seudeh lagée nyoe bagoe? Pakon
Droeneueh neu-utus ulôn keunoe? 23 Seu-
meunjak ulôn jak meuhadab raja dan lôn
meututoe ateueh nan Droeneueh, raja nyan
laju jipeuphon iénanya bansa nyoe. Dan
Droeneueh hana neupeubuet sapeu keu neu-
tulông awaknyan."
6 Dan feureuman TUHAN ubak Nabi
Musa, "Jinoenyoe gata teuma tangieng
pakriban Ulôn meutindak ateueh raja nyang
zalem nyan. Raja nyan teuma Ulôn paksa
mangat jitinggai bansa Ulôn. Nyang sibeuna
jih, jihnyan teuma Lôn paksa mangat ji-use
awaknyan nibak nanggroe nyoe."

Allah geutawök Nabi Musa

2 Po teu Allah geumeututoe ubak Nabi
Musa, "Ulôn kheueh TUHAN. 3 Ulôn ka
lheueh Lôn peuleumah droe ubak Nabi Ibra-
him, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub sibagoe
Allah Nyang Mahakuasa, teuma Ulôn hana

6:1-2: Keu. 3:13-15

Lôn puturi droe ubak awaknyan deungon
nan 'TUHAN'.[g] 4 Meunan cit Ulôn peuna
peujanjian ngon awaknyan. Ulôn meujanji
teuma Ulôn bri nanggroe Kanaan keu awak-
nyan, nanggroe nyang yoh masa dilée awak-
nyan udeb sibagoe ureuëng aséng. 5 Ulôn ka
Lôn deungon ureuëng Israel apoh apah sa-
bab jipeubudak lé bansa Meusé, dan laju
teuingat ubak janji Lôn. 6 Ngon sabab nyan,
jak peumaklum kheueh ubak bansa Israel
bahwa Ulôn peugah ubak awaknyan: Ulôn
kheueh TUHAN; gata Ulôn peubeubaih nibak
jipeubudak lé bansa Meusé. Ulôn teuma
Lôn tunyok keukuasaan Lôn nyang luwa
biasa guna keu Lôn peuseulamat gata dan
Lôn peurhot huköman nyang brat ateueh
bansa Meusé. 7 Gata Lôn peujeuet keu umat
Lôn, dan Ulôn jeuet keu Allah gata. Deu-
ngon lagée nyan gata tateupeue bahwa Ulôn
nyoe na kheueh TUHAN, Allah gata, nyang
peubeubaih gata nibak jipeujeuet keubudak
di nanggroe Meusé. 8 Gata Ulôn ba u nang-
groe nyang ka Ulôn peujanji deungon sum-
pah ubak Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan
Nabi Yakub; tanoh nyan Ulôn bri ubak gata
jeuet keuhak milék gata keudroe. Ulôn
kheueh TUHAN." 9 Banmandum feureuman
TUHAN nyan geupeusampoe lé Nabi Musa
ubak bansa Israel, teuma awaknyan teutab
hana jipakoe peue-peue nyang geupeugah lé
Nabi Musa nyan, sabab jipeujeuet keunami-
et nyang lumpah keujam nyan, ureuëng-
ureuëng Israel ka jeuet keuputôh asa.

10 Oh lheuehnyan TUHAN meufeureu-
man ubak Nabi Musa, 11 "Jak kheueh meu-
hadab ubak raja Meusé dan peugah ubak
jihnyan bahwa raja nyan harôh jibri idhin
bansa Israel jitinggai nanggroe jihnyan."

12 Teuma Nabi Musa geujaweueb,
"Ureuëng Israel keudroe hana jitem deu-
ngoe ulôn. Panena mungken raja Meusé
jideungoe ureuëng nyang hana carông jima-
riet lagée ulôn?"

13 Meunan kheueh cara jih TUHAN geu-
utus Nabi Musa dan Nabi Harun keugeujak
peusampoe ubak bansa Israel dan ubak raja
nanggroe Meusé bahwa awaknyan geubri
tugaih lé TUHAN keu teujak pimpén bansa
Israel jiteubiet nibak nanggroe Meusé.

Asai usui Nabi Musa ngon Nabi Harun

14 Nyoe kheueh asai usui Nabi Musa
ngon Nabi Harun: Ruben, aneuëk tuha Nabi
Yakub, na peuet droe aneuëk agam: Henokh,
Palu, Hezron, dan Karmi. Awaknyan na
kheueh indatu nibak kawöm-kawöm nyang
na lam sukée Ruben. 15 Simeon dan peuru-
moh gobnyan sidroe ureuëng inong nang-
groe Kanaan na teuma nam droe aneuëk
agam; aneuëk-aneuëk nyan na kheueh: Ye-
muel, Yamin, Ohad, Yakhin, Zohar dan Sa-
ul. Awaknyan na kheueh indatu nyang na
lam kawöm-kawöm Simeon. 16 Lewi na lhée
droe aneuëk agam; aneuëk-aneuëk geuh
nyan na kheueh: Gerson, Kehat dan Merari;
awaknyan indatu nibak banmandum kawöm
nyang na lam sukée Lewi. Lewi sampoe na
umu 137 thon. 17 Gerson na teuma dua droe
aneuëk agam; aneuëk-aneuëk geuh nyan na
kheueh: Libni dan Simei; bak awaknyan jai
that-that jipeutreun keuturonan. 18 Kehat na
teuma peuet droe aneuëk agam: Amram,
Yizhar, Hebron dan Uziel. Kehat sampoe na
umu gobnyan 133 thon. 19 Merari na teuma
dua droe aneuëk agam: Mahli dan Musi.
Nyan kheueh kawöm-kawöm nyang na lam
sukée Lewi deungon keuturonan awaknyan
maséng-maséng.

20 Amram geumeukawen ngon Yokhe-
bed, adoe nyang inong ayah gobnyan, dan
aneuëk-aneuëk awaknyan na kheueh Nabi
Harun ngon Nabi Musa. Amram sampoe na
meu-umu 137 thon. 21 Yizhar na teuma lhée
droe aneuëk agam; aneuëk-aneuëk geuh-
nyan na kheueh: Korah, Nefeg dan Zikhri.
22 Uziel na teuma lhée droe aneuëk agam:
Misael, Elsafan dan Sitri.

23 Nabi Harun geumeukawen ngon Eli-
seba, aneuëk inong Aminadab; dan Eliseba
meusyedara ngon Nahason. Eliseba jipeula-
hé Nadab, Abihu, Eleazar dan Itamar. 24 Ko-
rah na teuma lhée droe aneuëk agam: Asir,
Elkana dan Abiasaf. Awaknyan indatu ni-
bak kawöm keuluwarga Korah. 25 Eleazar,
aneuëk agam Nabi Harun, jimeukawen ngon
sidroe aneuëk nibak Putiel, dan aneuëk
awaknyan na kheueh Pinehas. Nyan kheueh
banmandum ulée kawöm dan ulée keulu-
warga nyang na lam sukée Lewi.

26 Nabi Harun ngon Nabi Musa nyan
kheueh nyang geupeurintah lé TUHAN keu
geuba banmandum ureuëng Israel jiteubiet
lam nanggroe Meusé. 27 Awaknyan bandua
geujak meuhadab ubak raja nanggroe Meu-
sé mangat gobnyan geupeubeubaih ureuëng
Israel.

[g] *TUHAN*: kalon 3:14.
6:16-19: Teu. 3:17-20, 26:57-58, 1Taw. 6:16-19

TUHAN geubri peurintah ubak Nabi Musa ngon Nabi Harun

28 Watée TUHAN meufeureuman ubak
Nabi Musa di Meusé, 29 Feureuman TUHAN,
"Ulôn kheueh TUHAN. Jak peugah kheueh
ubak raja Meusé peue-peue mantong nyang
ka Ulôn peugah ubak gata."
30 Teuma Nabi Musa geujaweueb,
"TUHAN, Droeneueh neuteupeue bahwa
ulôn hana carông lôn peugah haba. Panena
mungken raja jitem deungoe peue nyang
ulôn peugah?"

7 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Ulôn teuma Lôn peujeuet gata lagée
Allah dikeue raja, dan syedara gata Nabi
Harun teuma jimeututoe bak raja nyan siba-
goe Nabi gata. 2 Jak peusampoe laju bak
Nabi Harun banmandum nyang Ulôn peu-
rintah nyoe ubak gata. Yue kheueh bak Nabi
Harun mangat jipeugah ubak raja bahwa
raja nyan harôh jipeu idhin keu ureuëng
Israel jitinggai nanggroe Meusé. 3 Teuma
Ulôn kupeujeuet raja nyan teutab kreueh
ulée. Raja nyan teutab hana jipakoe ubak
gata, bahpi Ulôn teutab Lôn peuteuka bala
nyang le di nanggroe Meusé. 4 Ngon sabab
nyan Ulôn teuma Lôn huköm nanggroe
Meusé ngon huköman nyang leubeh brat, óh
lheuehnyan Ulôn ba mandum bansa Israel,
umat Ulôn, jiteubiet lam nanggroe nyan.
5 Dan ureuëng Meusé teuma jiteupeue bah-
wa Ulôn nyoe na kheueh TUHAN, bak watée
Ulôn huköm awaknyan dan Ulôn ba Israel
jiteubiet nibak nanggroe awaknyan." 6 Nabi
Musa ngon Nabi Harun laju geupeubuet
peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak
gobnyan. 7 Nabi Musa ka meu-umu 80 thon
dan Nabi Harun 83 thon watée awaknyan
geujak meuhadab ubak raja Meusé.

Tungkat Nabi Harun

8 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa
ngon Nabi Harun, 9 "Meunyoe raja nyan
jilakée ubak gata mangat gata peugét buet
nyang ajaéb sibagoe bukeuti, gata yue kheu-
eh bak Nabi Harun mangat jicok tungkat jih
keudroe dan jitiek laju ateueh tanoh dikeue
raja. Tungkat nyan laju meu-ubah jeuet keu
uleue." 10 Óh lheuehnyan geujak kheueh
laju Nabi Musa ngon Nabi Harun jak meu-
hadab raja dan awaknyan laju geupeubuet
peue nyang ka geupeurintah lé Po teu Allah.
Nabi Harun laju geutiek tungkat gobnyan
ateueh tanoh dikeue raja dan banmandum
peugawée raja nyang na disinan, dan laju
tungkat nyan meu-ubah jeuet keu uleue.
11 Ngon sabab nyan raja pih laju jihôi ngon
jipeusapat banmandum ureuëng-ureuëng jih
nyang ahli sihe ngon nyang manyang iéleu-
mé, dan awaknyan pih laju jipeubuet ngon
iéleumé gaéb awaknyan lagée nyang ka
geupeubuet lé Nabi Harun nyan. 12 Awak-
nyan laju jitiek tungkat droejih ateueh tanoh
dan tungkat jih nyan pih laju meu-ubah
habéh jeuet keu uleue. Teuma tungkat Nabi
Harun laju jiuét banmandum tungkat awak-
nyan. 13 Bah pi meunan, raja teutab jimeu-
kreueh ulée dan hana jipakoe peue-peue
nyang geupeugah lé Nabi Musa ngon Nabi
Harun, lagée nyang ka lheueh geupeugah lé
TUHAN.

Nanggroe Meusé keunong bala

Ié jeuet keu darah

14 Óh lheuehnyan TUHAN meufeureu-
man lom ubak Nabi Musa, "Raja nyan lum-
pah that kreueh ulée jih; raja nyan hana jibri
bansa Israel jijak jitinggai nanggroe Meusé
nyan. 15 Ngon sabab nyan gatajak kheueh
laju jak meurumpok ngon gobnyan ban beu-
ngoh that, bak watée nyan raja nyan jitreun
u Krueng Nil. Gata ba kheueh tungkat
nyang hase meu-ubah jeuet keu uleue nyan
dan gata preh kheueh raja nyan trok ubak
binéh krueng. 16 Gata peugah kheueh ubak
raja nyan lagée nyoe: TUHAN, Allah ureuëng
Ibrani, ka geu-utus ulôn keu lôn jak peusam-
poe ubak Po raja mangat umat Gobnyan
neubri jijak meuiébadat ubak Gobnyan di
padang pasi. Teuma sampoe bak saát nyoe
lé Po raja teutab hana neutem deungoe.
17 Sabab nyan kheueh, TUHAN meufeureu-
man lagée nyoe, 'Nibak peue nyang Ulôn
peubuet eunteuk, gata teuma tateupeue bah-
wa Ulôn kheueh TUHAN. Ngon tungkat nyoe
ulôn teuma lôn seukok ateueh muka ié kru-
eng, dan ié krueng nyoe laju meu-ubah jeuet
keu darah. 18 Eungkot-eungkot teuma maté,
dan krueng nyoe meubée khiéng, sampoe
bansa Meusé ka hana jeuet jijieb le ié krueng
nyan.' "
19 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Gata yue kheueh ubak Nabi Harun mangat
jicok tungkat jihnyan laju jiseunuét ateueh
banmandum krueng, lueng-lueng dan bube-
na kulam ié nyang na lam nanggroe Meusé.

7:3: Kis. 7:36 7:17: Why. 16:4

lé nyan teuma meu-ubah jeuet keu darah,
dan bansaboh nanggroe habéh meudarah,
meunan cit lam tông-tông kayée, dan guci-
guci batée."
20 Nabi Musa ngon Nabi Harun laju
geupeubuet peue nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak gobnyan. Dikeue raja dan peu-
gawée-peugawée raja nyan. Nabi Harun laju
geubeuôt tungkat geuh dan geuseunuét laju
ateueh Krueng Nil, dan watée nyan cit teu-
ma ié nyan ka meu-ubah jeuet keu darah.
21 Bubena eungkot lam krueng nyan ka ha-
béh maté, dan bée eungkot nyan khiéng
lumpah na, sampoe ureuëng Meusé ka hana
jeuet jijieb ié nyan. Bansaboh nanggroe
Meusé kana darah. 22 Dan di ureuëng-
ureuëng ahli iéleumé sihe nanggroe Meusé
pih hánjitem taloe awaknyan pih laju jipeu-
gét ngon iéleumé gaéb jih lagée nyang ka
geupeugét lé Nabi Harun nyan. Sampoe raja
teutab kreueh ulée. Lagée nyang ka lheueh
geupeugah lé TUHAN, raja teutab hana jitem
deungoe peue-peue nyang geupeugah lé Na-
bi Musa ngon Nabi Harun. 23 Teuma di raja
nyan laju jiwoe lam meuligoe jih ngon hana
jipakoe ubak peue-peue nyang ka geupeu-
buet lé Nabi Harun nyan mubacut pih.
24 Banmandum ureuëng Meusé laju jikueh
uruek bansipanyang binéh krueng keu jimita
ié jieb, sabab ié krueng nyan ka hana jeuet
jijieb.
25 Ka trok tujoh uroe TUHAN geukutôk
Krueng Nil nyan.

Jipeukaru lé cangguek

8 Dan feureuman TUHAN ubak Nabi Mu-
sa, "Jak laju meuhadab ubak raja dan
gata peusampoe kheueh peusan Ulôn nyang
lagée nyoe, 'Peuidhin kheueh umat Ulôn
jijak meuiébadat ubak Ulôn. 2 Meunyoe hai-
nyan gata tulak, nanggroe nyoe Ulôn peu-
peunoh ngon cangguek sibago huköman.
3 Lam Krueng Nil peunoh ngon cangguek,
sampoe cangguek-cangguek nyan teuma
jiteubiet lam ié nyan jitamong laju lam meu-
ligoe gata, lam kama éh ngon teumpat éh
gata, lam rumoh-rumoh peujabat dan rumoh
rakyat gata, meunan cit lam teumpat tot ruti
dan lam banmandum ayan. 4 Cangguek-
cangguek nyan jigrob-grob na nyang ji-ek
ateueh gata, ateueh banmandum peujabat
dan rakyat gata.' "
5 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, "Gata yue kheueh ubak Nabi Harun
mangat tungkat jihnyan jireuntang u ateueh
bubena krueng, lueng-lueng ié dan banman-
dum kulam-kulam ié mangat cangguek-
cangguek jiteubiet jipeupeunoh bansaboh
tanoh Meusé." 6 Dan Nabi Harun laju geu-
ayon tungkat geuhnyan ateueh bubena ié,
dan laju jiteubiet bubena cangguek sampoe
ka peunoh bansaboh nanggroe. 7 Teuma lé
tukang peugét iéleumé sihe laju jipeuguna
banmandum iéleumé gaéb nyang na nibak
jih, dan meunan cit jipeujeuet cangguek-
cangguek akhé jih ka jiteuka bansaboh
nanggroe nyan.
8 Raja nanggroe Meusé nyan laju jihôi
Nabi Musa ngon Nabi Harun, sira jipeugah
lagée nyoe, "Meudoá kheueh gata ubak
TUHAN mangat Gobnyan geupeugadôh
bubena cangguek-cangguek nyoe, óh
lheuehnyan barô kheueh ulôn bri bansa gata
keu jijak peuseumah keureubeuen ubak
TUHAN."
9 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Deungon
até nyang seunang ulôn meudoá keu Po raja.
Peuteutab kheueh watée jih, teuma di ulôn
laju lôn meudoá keu Po raja, keu banman-
dum peujabat dan rakyat. Dan Po raja teuma
geupeubeubaih nibak banmandum canggu-
ek-cangguek nyan, dan hana nyang tinggai
bahpi meusaboh, teukeucuali nyang na ting-
gai nyang lam Krueng Nil."
10 Jaweueb raja, "Meudoá kheueh keu
ulôn singoh."
Kheun Nabi Musa, "Ulôn teuma lôn
peubuet peue nyang Po raja lakée. Teuma
Po raja neuteupeue bahwa hana Allah nyang
lagée TUHAN, Allah kamoe. 11 Gobnyan
geupeubeubaih Po raja, banmandum peu-
jabat dan rakyat nyang ka jipeukaru lé
cangguek-cangguek nyan. Hana le canggu-
ek-cangguek nyan lam rumoh-rumoh, teu-
keucuali nyang tinggai lam Krueng Nil."
12 Óh lheueh geukheun nyan Nabi Musa
ngon Nabi Harun laju geutinggai raja. Óh
lheuehnyan Nabi Musa laju geumeudoá
ubak TUHAN mangat bubena cangguek nyan
geusampôh banmandum nyang ka teuka
ateueh Po raja. 13 TUHAN laju geuteurimong
ngon geukabui doá Nabi Musa, dan bubena
cangguek nyang na di rumoh-rumoh, nibak
leuen-leuen rumoh dan nyang na di ladang
banmandum maté. 14 Ureuëng Meusé laju
jipeusapat banmandum bangke-bangke
cangguek nyan sampoe meutamon meuku-
yan-kuyan, bansaboh nanggroe habéh mu-
bée khiéng. 15 Watée jingieng lé raja bahwa
cangguek-cangguek nyan ka habéh maté,

laju ji-iengkeue ubak haba jih lé raja nyan
dan ulée jih meutamah-tamah kreueh. Dan
lagée nyang ka lheueh geupeugah lé TUHAN,
raja teutab hana jipakoe peue-peue nyang
geupeugah lé Nabi Musa ngon Nabi Harun.

Jipeukaru lé jamôk

16 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Gata yue kheueh ubak Nabi Harun mangat
jiseukok tanoh ngon tungkat jihnyan, dan
laju bansaboh nanggroe Meusé jibeudôh
abée meu-ubah jeuet keu jamôk." 17 Ban
geudeungoe haba nyan Nabi Harun laju
geuseukok tanoh ngon tungkat geuh, dan
banmandum abée nyang na lam nanggroe
Meusé laju meu-ubah jeuet keu jamôk dan
di jamôk nyan laju jiramien ateueh manusia
dan beulatang. 18 Lé ureuëng-ureuëng ahli
iéleumé sihe di Meusé ji-useuha ngon iéleu-
mé gaéb nyang na bak jih keu jipeujeuet
jamôk-jamôk, goenyoe awaknyan hana
meuhase. Dipat mantong bansaboh nang-
groe na jamôk, 19 akhé jih banmandum
ureuëng ahli iéleumé sihe nyan laju jipeugah
ubak raja, "Nyoe kheueh buet Po teu
Allah." Teuma lé raja nyan teutab kreueh
ulée, dan saban lagée nyang ka geupeugah
lé TUHAN, raja nyan teutab hana jipakoe
ubak peue-peue nyang ka geupeugah lé Na-
bi Musa ngon Nabi Harun.

Jipeukaru lé lalat

20 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Mu-
sa, "Gata jak kheueh singoh beungoh ban
seuboh that watée raja nyan jijak ukrueng,
dan gata peugah ubak raja nyan haba Ulôn
nyoe, 'Neupeuidhin kheueh umat Ulôn jijak
meuiébadat ubak Ulôn. 21 Meunyoe gata tu-
lak, Ulôn teuma Lôn peutreun lalat ubak ga-
ta, ubak banmandum peujabat dan ubak rak-
yat gata. Rumoh-rumoh ureuëng Meusé,
meunan cit bansaboh nanggroe peunoh ngon
lalat. 22 Teuma keu daerah Gosyen na keucu-
ali, bak teumpat umat Ulôn tinggai. Disinan
hana lalat, mangat gata tateupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN, nyang ka Lôn peubuet
nyan. 23 Ulôn teuma Lôn peubeda [h] umat
Ulôn ngon rakyat gata. Buet nyang ajaéb
nyan teuka singoh.' " 24 TUHAN geupeutreun
lalat nyang lumpah jai ubak meuligoe raja
dan ubak rumoh-rumoh peujabat. Bansaboh
nanggroe Meusé lumpah that meudeurita sa-
bab lé lalat-lalat nyan.
25 Óh lheuehnyan raja laju geuhôi Nabi
Musa ngon Harun dan laju geupeugah, "Jak
kheueh peuseumah keureubeuen ubak Allah
gata, teuma bak nanggroe nyoe mantong."
26 "Nyang gét jih bék," jaweueb Nabi
Musa, "sabab ureuëng nanggroe Meusé
meurasa teusinggong watée jingieng nyang
kamoe peuseumah nyoe, dan pasti kamoe
nyoe jigeulawa ngon batée sampoe maté.
27 Kamoe harôh kamoe jak u padang pasi
nyang jiôh jih lhée uroe meuneujak keu
kamoejak peuseumah keureubeuen ubak
TUHAN Allah kamoe, lagée nyang ka geu-
peurintah ubak kamoe."
28 Kheun raja, "Gét kheueh, meunyoe
meunan, ulôn bri gata tajak u padang pasi
mangat gata peuseumah keureubeuen keu
TUHAN, Allah gata, asai gata hana tajak jiôh.
Ingat, doá kheueh keu ulôn!"
29 Jaweueb Nabi Musa, "Óh ka leupah
ulôn jak, kamoe laju kamoe jak meudoá
ubak TUHAN mangat singoh beungoh ban-
mandum lalat nyan jitinggai Po raja, ban-
mandum peujabat dan rakyat. Teuma nyang
kamoe lakée bék le neutipée kamoe, dan bék
neutam-tam bansa Israel jijak peuseumah
keureubeuen keu TUHAN."
30 Nabi Musa laju geutinggai raja, dan
laju geumeudoá ubak TUHAN, 31 dan TUHAN
laju geukabui doá Nabi Musa. Lalat-lalat
nyan laju jipo jitinggai raja, banmandum
peujabat dan rakyat ba. Hana meusaboh
lalat pih nyang na mantong tinggai. 32 Teu-
ma goenyoe di raja teutab kreueh ulée dan
teutab hana jibri idhin bansa Israel nyan
jijak nibak nanggroe Meusé nyan.

Beulatang peulara habéh maté

9 Dan feureuman TUHAN ubak Nabi Mu-
sa, "Gata jak kheueh laju meuhadab
raja, dan gata peugah ubak raja nyan peusan
TUHAN, Allah ureuëng Ibrani lagée nyoe:
'Peubiyeu mantong umat Ulôn nyan jijak
mangat jihnyan jeuet jimeubakti ubak Ulôn.
2 Meunyoe gata hana tatem peulheueh
awaknyan, 3 Ulôn teuma Lôn peutreun bala
peunyakét nyang paleng hebat ateueh ban-
mandum beulatang peulara gata, guda, keu-
leudée, unta, leumô, bubiri dan kaméng ga-
ta. 4 Ulôn kupiléh beulatang nyang jipeulara
lé ureuëng Israel ngon beulatang nyang
jipeulara lé ureuëng Meusé, nibak beulatang
atra ureuëng Israel hana meusaboh pih

[h] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno, *peubeda;* meunurot naskah Ibrani "teuteuboh".
8:19: Luk. 11:20

nyang maté. 5 Ulôn, TUHAN, ka Lôn peuteu-
tab bahwa singoh beungoh laju Lôn peubuet
hai nyan.' "
6 Óh singoh beungoh TUHAN laju geu-
peubuet lagée nyang ka lheueh geumeujanji
nyan, bubena beulatang nyang jipeulara lé
bansa Meusé habéh maté, dan beulatang
peulara atra ureuëng Israel meusaboh pih
hana nyang maté. 7 Raja laju jitanyong peue
nyang ka teujadi, laju jipeugah ubak raja
nyan bahwa meunyoe beulatang atra
ureuëng Israel hana meusaboh pih nyang
maté. Teuma di raja nyan teutab kreueh ulée
dan teutab hana jitem peulheueh bansa Isra-
el nyan mangat jeuet jijak.

Peunyakét cumuét

8 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa ngon Nabi Harun lagée nyoe, "Jakcok
kheueh mupadub boh reugam abée nyang na
lam dapu. Gata ba laju ukeue raja, óh trok
keunan, dikeue raja nyan Nabi Musa laju
jisipreuek abée nyan u manyang. 9 Dan abée
nyan laju jipo dan meutabu bansaboh nang-
groe Meusé. Nibak manusia dan beulatang
abée nyan laju jipeuteuka cumuét-cumuét
nyang beureutoh jeuet keuluka dan jiteubiet
danôh." 10 Dan Nabi Musa ngon Nabi Ha-
run laju geucok abée lagée nyang ka geuyue
lé TUHAN ubak gobnyan nyan, óh lheueh-
nyan laju geujak meuhadab ubak raja. Dan
Nabi Musa laju geusipreuek abée nyan u
manyang. Ateueh manusia dan beulatang
laju jitimoh cumuét-cumuét nyang beureu-
toh dan laju luka jeuet keudanôh. 11 Bubena
ureuëng nyang ahli iéleumé sihe hana hase
jihadab Nabi Musa sabab bansaboh tuboh
jih ka habéh peunoh jitimoh cumuét meu-
danôh saban cit lagée ureuëng-ureuëng
Meusé nyang laén. 12 Teuma TUHAN teutab
geupeujeuet raja nyan kreueh ulée, dan la-
gée nyang ka lheueh geupeugah lé TUHAN,
bahwa raja nyan teutab hana jipakoe peue-
peue nyang geupeugah lé Nabi Musa ngon
Nabi Harun.

Ujeuen éeh

13 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, "Singoh banbeungoh that gatajak
kheueh laju meuhadab ubak raja, dan gata
peusampoe laju ubak raja nyan bahwa
TUHAN, Allah ureuëng Ibrani geupeugah
lagée nyoe: 'Peulheueh kheueh laju umat
Ulôn mangat awaknyan jeuet jijak meuiéba-
dat ubak Ulôn. 14 Goenyoe Ulôn peutreun
beuncana kon mantong ateueh mandum
peujabat dan rakyat gata, beuncananyan Lôn
peutreun teuma ateueh gata, mangat gata
tateupeue bahwa hana nyang hase jilawan
Ulôn bansigom donya. 15 Seukira jih Ulôn
keuneuk meuhuköm gata dan rakyat gata
deungon peunyakét, pasti gata banmandum
habéh binasa. 16 Teuma gata Ulôn peubiyeu
udeb, mangat Ulôn jeuet Lôn peudeuh ubak
gata kuasa Ulôn, sampoe nan Ulôn meuta-
mah meusyeuhu bansigom bumoe. 17 Bahpi
meunan, gata mantong teutab manyang até
dan hana gata peuidhin umat Ulôn jijak.
18 Singoh beungoh, bak watée nyang saban,
Ulôn teuma ku peutreun ujeuen éeh nyang
paleng hebat, lagée nyang gohlom na teujadi
di nanggroe Meusé phon yoh dilée sampoe
saát nyoe. 19 Dan peurintah kheueh laju ma-
ngat banmandum beulatang peulara dan atra
milék gata nyang na diluwa jiba ubak teum-
pat nyang aman. Banmandum manusia dan
beulatang peulara nyang na diluwa dan hana
hase jimusöm laju maté jitingkeh lé ujeuen
éeh.' " 20 Na meupadubdroe ureuëng lam-
kawan peujabat jitakot ubak peue nyang
geupeugah lé TUHAN. Awaknyan jiba ban-
mandum namiet dan beulatang nyang jipeu-
lara lé awaknyan laju jipeutamong lam ru-
moh mangat teupeusie nibak beuncana
nyan. 21 Teuma nyang laén hana jipakoe
peue nyang ka geupeuingat nyan dan jipeu-
biyeu mantong banmandum namiet ngon
beulatang nyang jipeulara nyan di blang
naleueng.
22 Dan TUHAN laju meufeureuman ubak
Nabi Musa, "Beuôt kheueh laju jaroe gata u
ateueh, dan ujeuen éeh laju jitreun bansaboh
tanoh nanggroe Meusé. Ujeuen nyan jiting-
keh ateueh manusia, beulatang peulara dan
banmandum sinaman nyang na di lampôh."
23 Nabi Musa laju geubeuôt tungkat gob-
nyan u ateueh, dan TUHAN laju geupeutreun
gogo ngon ujeuen éeh, meunan cit deungon
geulanteue jisama bumoe. TUHAN laju geu-
peutreun 24 ujeuen éeh nyang lumpah that
brat dan dahsyat jisambong teuma ngon
geulanteue nyang jisama keudeh keunoe.
Nyan kheueh ujeuen éeh nyang paleng he-
bat nyang ka jirasa lam seujarah nanggroe
Meusé. 25 Bansaboh nanggroe ujeuen éeh
nyan laju jipeuranab peue-peue nyang na di
blang, meunan cit ngon manusia dan beula-
tang peulara, habéh mandum binasa. Ban-

9:10: Why. 16:2 **9:16:** Rm. 9:17 **9:24:** Why. 8:7, 16:21

mandum sinaman nyang na di lampôh ha-
béh rusak dan bubena bak kayée habéh
jipeureubah sapan sapa. 26 Teuma daerah
Gosyen, teumpat tinggai ureuëng-ureuëng
Israel, nyang hana keunong ngon ujeuen
éeh.
27 Dan raja laju jitawök Nabi Musa ngon
Nabi Harun sira jipeugah, "Ulôn nyoe ka
meudesya. TUHAN kheueh nyang beutôi,
ulôn ngon rakyat lôn ka kamoe peubuet
salah. 28 Meudoá kheueh ubak TUHAN gata;
kamoe kaseb meudeurita sabab gogo ngon
ujeuen éeh nyoe. Ulôn teuma lôn peulheueh
ho nyang gatajak. Gata békle tinggai disi-
noe."
29 Geupeugah lé Nabi Musa ubak raja,
"Meunan ulôn trok u luwa banda, ulôn
teuma lôn bôt jaroe lôn meudoá ubak
TUHAN. Gogo jipiôh dan ujeuen éeh teuma
reuda, mangat Po raja neuteupeue bahwa
bumoe nyoe na kheueh atra TUHAN. 30 Teu-
ma ulôn kuteupeue bahwa Po raja dan ban-
mandum peujabat gohlom cit jitakot ubak
TUHAN Allah."
31 Sinaman jeurami meunan cit sina-
man jelai teuma ranab, sabab rami teungoh
meubungöng, dan jelai teungoh meuasoe.
32 Teuma gandom ngon mubagoe rupa
kacang hana rusak sabab gohtrok bak
musém.
33 Dan Nabi Musa laju geutinggai raja
disinan dan geujak uluwa banda; disinan
laju geubeuôt jaroe geuh keu geumeudoá
ubak TUHAN. Watée nyan cit teuma geulan-
teue jipiôh, ujeuen éeh dan ujeuen biasa.
34 Watée raja jikalon peue nyang teujadi,
raja nyan laju ji-iengkeue ubak janji jih dan
meudesya lom. Raja dan peujabat jihnyan
teutab jimeukreueh ulée. 35 Lagée nyang ka
geufeureuman lé TUHAN meulalu Nabi Mu-
sa, raja teutab hana jibri idhin ureuëng Israel
nyan jitinggai nanggroe Meusé.

Jipeukaru lé daruet

10 Feureuman TUHAN ubak Nabi Mu-
sa, "Gata jak laju meuhadab ubak
raja. Ulôn ka Lôn peujeuet jihnyan dan
banmandum peujabat jih kreueh ulée, ma-
ngat Ulôn jeuet Lôn keureuja buet-buet
nyang ajaéb lamkawan awaknyan, 2 dan ma-
ngat gata jeuet tameuhaba ubak aneuëk cu-
coe gata pakriban Ulôn peumeuén bansa
Meusé deungon buet-buet nyang ajaéb
nyan. Teuma banmandum gata tateupeue
bahwa Ulôn kheueh TUHAN."

3 Ban geudeungoe haba nyan Nabi Mu-
sa ngon Nabi Harun laju geujak meuhadab
raja óh trok keunan laju geupeugah lagée
nyoe, " TUHAN, Allah bansa Ibrani, meufeu-
reuman, 'Trok án pajan gata hana tatem
tundok ubak Ulôn? Bah kheueh umat Ulôn
jijak, mangat awaknyan jeuet jimeu iébadat
ubak Ulôn. 4 Meunyoe gata teutab cit gata
tulak, hana gata bri umat Ulôn nyan jijak
meuiébadat ubak Ulôn, singoh beungoh teu-
ma Lôn kirém daruet u nanggroe gata.
5 Bansaboh rhueng bumoe habéh teutôb
ngon daruet nyang lumpah that jai nyan.
Mandum sinaman nyang mantong na ting-
gai, meunan cit bak-bak kayée nyang hana
habéh binasa lé ujeuen éeh, teuma jipeuha-
béh lé daruet-daruet nyan. 6 Meuligoe gata,
rumoh-rumoh bubena peujabat meunan cit
deungon rumoh rakyat peunoh ngon daruet.
Beuncana nyan teuma leubeh hebat nibak
peue nyang ka lheueh geurasa lé indatu
gata.' " Óh lheueh geupeugah nyan Nabi
Musa geubalek laju geujak.
7 Jipeugah kheueh laju lé mandum peu-
jabat ubak raja, "Trok ánpajan ureuëng
nyan jipeususah geutanyoe, hai Po? Neu-
peubiyeu mantong ureuëng Israel nyan jijak
meuiébadat ubak TUHAN, Allah awaknyan.
Neungieng kheueh nanggroe tanyoe nyoe ka
habéh hanco!"
8 Dan Nabi Musa ngon Nabi Harun ji-
tawök lom lé raja keu geujak meuhadab
gobnyan, kheun raja ubak mandua droe Na-
bi nyan, "Gata jeuet gatajak keu meu iéba-
dat ubak TUHAN, Allah gata. Teuma jinoe-
nyoe ulôn tanyong soe-soe mantong nyang
na lamkawan gata nyang jijak meusajan
gata?"
9 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Banman-
dum kamoe, bah kheueh nyan muda meunan
cit nyang tuha. Kamoe teuma kamoe ba
mandum aneuëk kamoe, banmandum
leumô, bubiri, dan kaméng kamoe, sabab
kamoe harôh kamoe peuna saboh peurayaan
nyang paleng rayeuk keu kamoe horeumat
TUHAN."
10 Kheun raja ubak Nabi Musa, "Hana
mungken kamoe bri gata banmandum
ureuëng-ureuëng inong dan aneuëk-aneuëk
gata! Nyang gata lakée nyan saban cit deu-
ngon meuharab ulôn lakée ubak TUHAN
mangat geubri beureukat ubak gata. Ka jeu-
laih nibak ulôn bahwa gata kana niet nyang
jeuhet. 11 Hán jeuet! Nyang jeuet na kheueh
ureuëng-ureuëng agam mantong jijak meu

iébadat ubak TUHAN, meunyoe gata beutôi-
beutôi keuneuk meu iébadat kong!" Deu-
ngon haba nyan Nabi Musa ngon Nabi Ha-
run laju jiuse nibak meuligoe.
12 Dan TUHAN laju meufeureuman ubak
Nabi Musa, "Tunyok laju jaroe gata ateueh
tanoh Meusé. Bubena daruet teuma jiteuka
dan jijak pajoh banmandum sinaman nyang
na mantong tinggai óh ka lheueh jitreun
ujeuen éeh." 13 Nabi Musa laju geubeuôt
jaroe geuh dan TUHAN laju geupeutreun
angén timu jipeupot lam nanggroe nyan
siuroe-simalam. Dan watée karab beungoh
angén nyan laju jiba daruet-daruet 14 nyang
hana teukira jai jih, akhé jih bansaboh nang-
groe ka habéh peunoh ngon daruet. Gohlom
na ureuëng kalon daruet-daruet biet-biet that
jai lagée nyan bagoe, dan óh ka lheueh nyan
pih hai nyang lagée nyan hana teu-ulang le.
15 Bansigom muka tanoh ka habéh jitôb lé
daruet sampoe itam deuh jih. Daruet-daruet
nyan laju jiseuba peue-peue mantong nyang
hana habéh keunong watée jitron ujeuen
éeh, meunan cit deungon boh-boh kayée
nyang na dicong bak. Bansaboh tanoh Meu-
sé hana nyang ijo le deuh jih bah kheueh
nyan bak-bak kayée meunan cit deungon
sinaman-sinaman peunula.
16 Ban jingieng keuadaan nyang luwa
biasa yo jihnyan, raja laju jitawök Nabi
Musa ngon Nabi Harun sira jipeugah lagée
nyoe, "Ulôn nyoe ka meudesya teuhadab
TUHAN, Allah gata dan meunan cit teuhadab
gata. 17 Peuamphon kheueh desya ulôn keu
goenyoe, dan meudoá kheueh ubak TUHAN,
Allah gata, mangat Gobnyan geucok nibak
ulôn huköman nyang jipeumaté nyoe."
18 Nabi Musa laju geutinggai raja disinan
dan geujak meudoá ubak TUHAN. 19 Dan
TUHAN laju geu-ubah ulée angén jeuet keu
angén barat nyang lumpah kancang. Bubena
daruet nyan habéh jipot lé angén dan laju
rhot lam Laôt Geulagah.[i] Meusaboh pih
hana nyang tinggai bansaboh tanoh Meusé.
20 Teuma TUHAN teutab geupeujeuet raja
nyan teutab kreueh ulée, dan lé raja nyan
teutab hana jipeubiyeu ureuëng Israel nyan
jeuet jijak.

Nanggroe Meusé jiteuka seupôt bansalam le

21 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Beuôt kheueh jaroe gata u ateueh, dan
tanoh nanggroe Meusé teuma jiteuka seupôt
glab bansalam le." 22 Nabi Musa laju geu-
beuôt jaroe gobnyan u ateueh, dan lhée uroe
treb jih bansaboh nanggroe Meusé jiteuka
seupôt glab bansalam le. 23 Ureuëng Meusé
hana hase jikeumalon peue mantong dan
watée nyan awaknyan hana meusidroe pih
nyang na jijak ho-ho mantong. Teuma meu-
nyoe lam rumoh-rumoh ureuëng Israel teu-
tab trang.
24 Dan raja laju jitawök Nabi Musa sira
jipeugah lagée nyoe, "Gata jeuet gatajak
meuiébadat ubak TUHAN gata. Ureuëng-
ureuëng inong dan aneuëk-aneuëk manyak
jeuet jijak sajan. Teuma meunyoe leumô,
bubiri dan kaméng gata hana jeuet gata ba."
25 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Meu-
nyoe meunan Po raja neubri keu kamoe
beulatang peulara keu kamoe peuseumah
ngon kamoe keureubeuen nyang teutot ubak
TUHAN, Allah kamoe. 26 Banmandum beu-
latang nyang kamoe peulara harôh kamoe ba
sajan; meusaboh pi hana jeuet kamoe ting-
gai. Nibak beulatang peularanyan kamoe
piléh nyang toh nyang jeuet teupeuseumah
ubak TUHAN Allah kamoe. Disideh hainyan
kamoe teupeue beulatang peulara nyang toh
nyang jeuet kamoe peuseumah."
27 TUHAN teutab geupeujeuet raja nyan
teutab kreueh ulée dan hana jibri idhin bansa
Israel nyan jijak. 28 Kheun raja ubak Nabi
Musa, "Jak wéh keudeh, békna le dikeue
ulôn nyoe! Bék sampoe ulôn ngieng gata na
disinoe le! Meunyoe sampoe na ulôn ngieng
lom muka gata, gata teuma maté!"
29 "Lagée kheun Po raja," geupeugah lé
Nabi Musa, "Po raja pasti hana neungieng
le ulôn nyoe."

Nabi Musa geuramai aneuëk tuha maté

11 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, "Ulôn teuma Lôn peuteuka
saboh bala teuk ateueh raja nanggroe Meusé

---

[i] *Laôt Geulagah:* Mungken cit nyang teumeukeusut disinoe:
1. Meugumpôi danau dan paya lamkawan awai nibak Peulabohan Suez dan Laôt Teungoh.
   Disinan jai that jitimoh naleueng nyang udeb lam ié. Wilayahnyoe lazém jih jianggab sibagoe teumpat keujadian-keujadian nyang teulukéh lam keuluaran pasai 13.
2. Peulabohan Suez
3. Peulabohan Akaba
4. Laôt Mirah nyang sibeuna jih.

10:14-15: Why. 9:2-3 **10:22:** Zab. 105:28, Why. 16:10

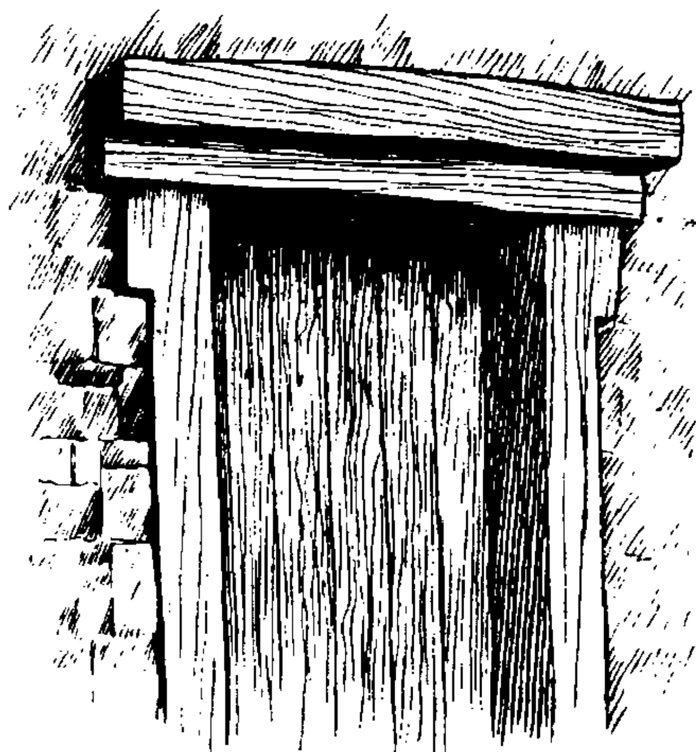
dan rakyat jihnyan. Óh ka lheuehnyan barô
kheueh jibri keugata banmandum gatajak
tatinggai nanggroe jih nyan. Dan gata ban-
mandum ji-use nibak nanggroe jih nyan.
2 Sabab nyan jak peugah kheueh ubak bansa
droe gata Israel; yue kheueh ubak awaknyan
mangat jilakée piasan pirak ngon méuh ni-
bak waréh silingka awaknyan." 3 TUHAN
geupeujeuet ureuëng Meusé nyan hana kliet
dan murah até ateueh ureuëng Israel. Dan
Nabi Musa jeuet keu ureuëng nyang paleng
jihoreumat lé banmandum peujabat dan si-
luroh rakyat nanggroe Meusé.

4 Nabi Musa laju geupeugah ubak raja,
"Nyoe kheueh feureuman TUHAN, 'Kira-ki-
ra watée jih teungoh malam Ulôn teuma Lôn
jak-jak bansaboh tanoh Meusé. 5 Tieb-tieb
aneuëk agam nyang tuha nyang lahé di
tanoh Meusé laju maté, phon nibak aneuëk
raja Meusé sampoe ubak aneuëk namiet
inong nyang jigileng gandom. Meunan cit
aneuëk phon nyang jipeulahé lé banman-
dum beulatang nyan pih maté. 6 Bansigom
nanggroe Meusé teuma teudeungoe su
ureuëng meumo ba-e nyang meuweueh-
weueh dan teuga-teuga, lagée nyang gohlom
na teujadi dan hana teuma teujadi le. 7 Teu-
ma nibak ureuëng-ureuëng Israel, bah kheu-
eh nyan ateueh manusia meunan cit ateueh
beulatang peulara nyan hana teuma jipeuka-
ru. Ngon na lagée nyan gata tateupeue bah-
wa Ulôn kheueh TUHAN, Lôn peujeuet meu-
laén ureuëng Meusé ngon ureuëng Israel.' "
8 Akhé jih geupeugah lé Nabi Musa, "Ban-
mandum peujabat Po raja teuma teuka dan
jisujut dikeue ulôn dan jilakée mangat ulôn
ngon bansa ulôn kamoe tinggai nanggroe
nyoe, óh lheuehnyan barô kheueh kamoe
jak." Dan ngon beungéh raya Nabi Musa
laju geutinggai raja.

9 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Mu-
sa, "Raja hana jipakoe peue-peue nyang
gata peugah nyan, mangat Ulôn hase Ulôn
peubuet nyang leubeh jai buet ajaéb bansa-
boh nanggroe Meusé." 10 Nabi Musa ngon
Nabi Harun laju geukeureuja buet ajaéb
nyan dikeue raja. Teuma TUHAN teutab geu-
peujeuet raja nyan kreueh ulée, sampoe raja
nyan hana jibri idhin ubak ureuëng Israel
jitinggai nanggroe Meusé nyan.

Peurayaan Paskah

12 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa ngon Nabi Harun di nanggroe
Meusé, 2 "Buleuen nyoe ka jeuet keu buleu-
en nyang keu phon nibak thon keunira gata.
3 Jak peusampoe kheueh peurintah nyoe
ubak banmandum umat Israel: Bak tanggai
siploh buleuen nyoe, tieb-tieb ureuëng agam
harôh jisie saboh aneuëk bubiri keu ji-
makheun meusajan ngon keuluwarga jih.
4 Meunyoe anggota keuluwarga nyan cit ba-
cut sampoe hana hase jipeuhabéh saboh
aneuëk bubiri nyang ka lheueh teusie nyan
jipajoh, dan keuluwarga nyan meunan cit
deungon kawôm nyang paleng tho jeuet
jipajoh meusajan-sajan aneuëk bubiri nyan.
Aneuëk bubiri nyan harôh teubagi meunurot
jeumeulah ureuëng nyang pajoh atra nyan.
5 Gata jeuet gata piléh bubri atawa kaméng,
teuma harôh nyang agam, umu jih sithon
dan hana nyang meucupa. 6 Gata harôh
takeubah sampoe trok tanggai peuet blaih.
Bak uroe nyan, watée seupôt uroe, banman-
dum ureuëng Israel harôh jisie aneuëk bubiri
nyan. 7 Cok darah beulatang nyan bacut
siliek laju bak mandua taméh pintoe dan bak
ambang bagian ateueh pintoe rumoh teum-
pat awaknyan makheun atranyan. 8 Malam
nyan cit teuma sie beulatang nyan harôh
teutot laju jipajoh ngon gulée phet dan ruti
nyang hana meurago. 9 Aneuëk bubiri nyan
harôh teutot banmandum, leungkab deu-
ngon ulée jih, gaki jih dan asoe pruet jih.
Pajoh kheueh sie nyang ka teutot nyan, bék
na nyang pajoh meuntah-meuntah atawa



Bandua boh pintoe dan ambang pintoe ateueh rumoh (12:7)

12:1-13: Im. 23:5, Teu. 9:1-5, 28:16, Tel. 16:1-2

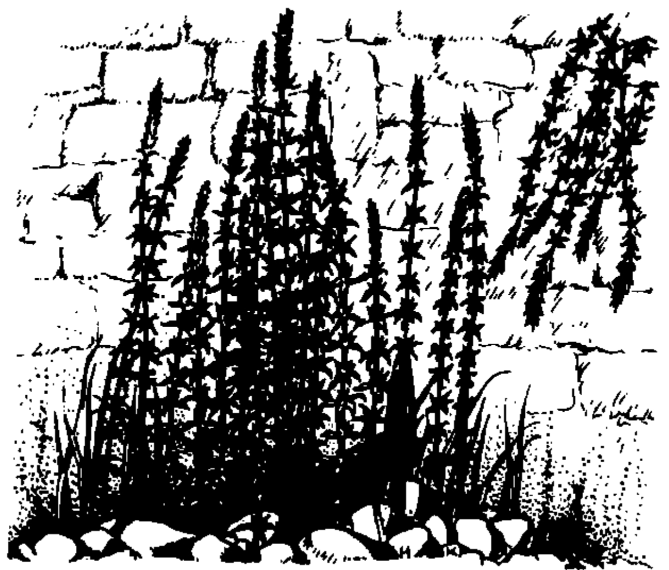
jireubôh. 10 Bék na nyang tinggai bahpi mu-
bacut sampoe án beungoh uroe; meunyoe na
séueh jih, atra nyan harôh teutot sampoe
habéh. 11 Watée makheun atra nyan gata
harôh ka tasok peukayan nyang leungkab
keu gata jak, meunan cit seulob bak gaki dan
tungkat bak jaroe. Gata harôh gata makheun
nyang bagaih-bagaih, nyan kheueh peuraya-
an Paskah keu teuhoreumat Ulôn, TUHAN.
12 Bak malam nyan Ulôn teuma Lôn
jak-jak bansaboh tanoh nanggroe Meusé,
dan Ulôn poh maté bubena aneuëk agam
nyang tuha, bah kheueh nyan manusia, meu-
nan cit deungon beulatang. Ulôn teuma Lôn
huköm banmandum ilah nyang na di nang-
groe Meusé, sabab Ulôn kheueh TUHAN.
13 Darah nyang na bak pintoe rumoh gata
teuma jeuet keu tanda nibak rumoh-rumoh
teumpat tinggai gata. Meunyoe Ulôn ngieng
darah nyan, gata Ulôn liengkeue dan hana
Ulôn peubinasa bak watée Ulôn huköm
nanggroe Meusé. 14 Uroe nyan harôh gata
peuingat sibagoe uroe raya keu TUHAN. Dan
keu seulanjut jih uroe nyan harôh gata peu-
raya tieb-tieb thon."

Peurayaan Ruti nyang hana meurago

15 Feureuman TUHAN, "Tujoh uroe treb
jih gata hana jeuet gata pajoh ruti nyang
meurago. Bak uroe nyang keu phon ban-
mandum rago harôh teupeuteubiet lam ru-
moh gata, sabab meunyoe nyang treb jih
tujoh uroe nyan na ureuëng nyang jipajoh
ruti nyang meurago, ureuëng nyan hana
jeuet le teu anggab anggota umat Ulôn.
16 Bak uroe nyang phon, dan meunan cit bak
uroe nyang keutujoh, gata harôh meusapat
mangat gata meu iébadat. Bak uroe nyan
gata hana jeuet gata peubuet buet-buet peue
mantong seulaén nyang peureulée keu gata
peusiab peunajoh. 17 Bak uroe nyan ban-
mandum bansa gata Ulôn peuteubiet nibak
nanggroe Meusé. Sababnyan na kheueh keu
siumu masa, tieb-tieb thon, uroe nyan harôh
gata peuingat sibagoe uroe raya. 18-20 Bak
buleuën nyang phon, nibak phon tanggai
peuet blaih malam, sampoe ubak tanggai
dua ploh sa malam, gata hana jeuet gata
pajoh ruti nyang meurago. Tujoh uroe treb
jih nyan banmandum rago harôh gata peu-
teubiet lam rumoh gata. Ureuëng Israel ata-
wa ureuëng aséng nibak watée peurayaan
nyan laju jipajoh ruti nyang meurago,
ureuëng nyang lagéenyan hana le teu ang-
gab anggota umat Ulôn."

Paskah nyang phon

21 Nabi Musa laju geutawök mandum
peumimpén Israel sira geupeugah ubak
awaknyan, "Jak kheueh dan gata cok kheu-
eh keu keuluwarga gata saboh aneuëk bubiri
keu peurayaan Paskah. 22 Gata cok kheueh
saboh ikat ôn sob, ceulob laju lam baskom
nyang meuasoe [j] darah bubiri nyan, dan
darah nyan gata siliek laju bak mandum dua
boh taméh pintoe meunan cit bak ambang
pintoe bagian ateueh rumoh gata. Sampoe
án beungoh bék na nyang tinggai rumoh.
23 Watée TUHAN geujak jak-jak bansaboh
nanggroe nyoe keu geujak poh maté
ureuëng-ureuëng Meusé, TUHAN teuma geu-
ngieng darah nyang na meusiliek bak ban-
dua boh taméh dan ambang pintoe rumoh
gata; dan gobnyan geujak laju holaén dan
hana geubri Malaikat Mawöt jitamong lam
rumoh gata keu geujak poh maté gata.
24 Gata ngon aneuëk-aneuëk gata harôh gata
taát ubak peurintah nyan keu siumu masa.
25 Meunyoe gata ka tatamong lam nanggroe
nyang ka geupeujanji lé TUHAN keu gata,
gata harôh tapeuna upacara nyang lagée
nyoe. 26 Meunyoe aneuëk-aneuëk gata jita-
nyong, 'Peue makna jih upacara nyoe?'
27 Gata harôh tajaweueb, 'Nyoe keureubeu-
en Paskah keu ta horeumat TUHAN, sabab
rumoh-rumoh ureuëng Israel di nanggroe
Meusé geuliengkeue lé Gobnyan, watée



Seunaman Hisop (12:22)

[j] *Ceulob laju lam baskom nyang meuasoe* atawa keubah nyan bak ambang pintoe, teutôb deungon ...
12:14-20: Keu. 23:15, 34:18, Im. 23:6-8, Teu. 28:17-25, Tel. 16:3-8 **12:23:** Ibr. 11:28

geujak poh maté bubena aneuëk agam
ureuëng Meusé nyang tuha, dan geutanyoe
geupeubiyeue udeb!' "
Dan jimeuteuôt kheueh ureuëng-
ureuëng Israel sira jiseumeumah. 28 Dan
awaknyan pih laju jijak jipeubuet laju peue-
peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak
Nabi Musa ngon Nabi Harun.

Aneuëk tuha geupoh maté lé TUHAN

29 Watée jih teungoh malam TUHAN
habéh banmandum geupoh maté aneuëk
agam nyang tuha nibak bansa Meusé, phon
nibak aneuëk raja, sampoe ubak aneuëk-
aneuëk ureuëng nyang teuhuköm dalam
glab. Meunan cit banmandum beulatang
peulara nyang phon lahé pih geupoh maté.
30 Bak malam nyan, raja, banmandum peu-
jabat dan siluroh ureuëng nanggroe Meusé
teubeudôh nibak teumpat éh. Bansaboh
nanggroe Meusé laju teudeungoe su
ureuëng moba-e ngon su nyang teuga
sabab hana meusaboh rumoh pih nyang
hana aneuëk maté aneuëk agam nyang
phon lahé. 31 Malam nyan cit teuma, raja
laju geutawök Nabi Musa ngon Nabi Ha-
run sira jipeugah lagée nyoe, "Jakwéh laju
nibak teumpat nyoe, gata banmandum!
Tinggai laju nanggroe ulôn nyoe! Jak
kheueh laju gata pujoe Allah gata lagée
nyang gata lakée. 32 Ba kheueh laju ban-
mandum leumô, bubiri dan kaméng gata,
dan jak kheueh laju! Dan gata lakée kheu-
eh beureukat keu ulôn teuma!"
33 Ureuëng Meusé laju jipaksa ubak
ureuëng Israel mangat bubagaih jitinggai
nanggroe jihnyan. Kheun awaknyan, "Ka-
moe banmandum teuma maté meunyoe ga-
tanyoe tajak nibak nanggroe kamoe!"
34 Dan ureuëng-ureuëng Israel laju jicok ta-
lam nyang ka meuasoe ngon teupông teula-
wok ruti nyang hana meurago, jibalot laju
ngon ija, óh lheueh nyan laju jigulam sira
jiba. 35 Dan awaknyan pih ka jipeubuet peue
nyang ka geupeugah lé Nabi Musa, jilakée
piasan méuh ngon pirak dan peukayan nibak
ureuëng Meusé. 36 TUHAN ka geupeujeuet
ureuëng Meusé murah até ubak ureuëng
Israel, akhé jih lé ureuëng-ureuëng Meusé
nyan laju jibri peue-peue nyang jilakée lé
ureuëng Israel. Deungon na lagée nyan lé
ureuëng-ureuëng Israel ka jiba atra keuka-
yaan ureuëng Meusé teupeuteubiet nibak
lam nanggroe nyan.

Ureuëng Israel jitinggai tanoh Meusé

37 Ureuëng Israel laju beurangkat sira
jijak ngon gaki nibak banda Raamses u
banda Sukot. Jeumeulah awaknyan na
600.000 droe, nyan hana teuitong ureuëng
inong dan aneuëk-aneuëk miet. 38 Awak-
nyan jiba leumô nyang jai that, bubiri dan
kaméng. Dan ureuëng-ureuëng aséng deu-
ngon jeumeulah nyang ramé pih na jijak
sajan. 39 Awaknyan laju jitot ruti nyang ha-
na meurago nibak teupông nyang ka teula-
wok nyang awaknyan ba nibak nanggroe
Meusé. Awaknyan jiuse nibak nanggroe
Meusé nyan ngon teugeusa-geusa, sampoe
hana hase jipeusiab beukai nibak rot euh
raya.
40 Bansa Israel ka tinggai di nanggroe
Meusé 430 thon treb jih. 41 Bak uroe nyang
akhé nibak thon nyang keu 430 thon nyan,
banmandum saf-saf umat TUHAN laju jiting-
gai nanggroe Meusé. 42 Malam nyan TUHAN
teutab geujaga keu geuintat awaknyan jiteu-
biet nibak nanggroe Meusé. Dan nyan kheu-
eh teuma malam nyang keu siumu masa
malam jipeuseumah ubak TUHAN sibagoe
malam peuingat. Bak malam nyan umat
Israel harôh meujaga-jaga.

Peuratoran keuhai peurayaan Paskah

43 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa ngon Nabi Harun, "Nyoe kheueh ator-
an-atoran Paskah nyang harôh gata peubu-
et. Ureuëng aséng hana jeuet jipajoh eung-
kot sie bubiri nyang teupeuseumah keu
Paskah. 44 Teuma meunyoe namiet nyang
gata bloe jeuet jipajoh sie Paskah nyan,
meunyoe namiet nyang gata bloe nyang ka
lheueh teupeukatan. 45 Ureuëng jamé nyang
teuka atawa ureuëng tueng upah hana jeuet
jipajoh eungkot sie Paskah nyan. 46 Ban-
mandum eungkot sie bubiri nyan harôh teu-
pajoh lam rumoh, dan hana jeuet teupeuteu-
biet uluwa. Bék teupeupatah meusikrek pih
nibak tuleueng jih nyan. 47 Banmandum
umat Israel wajéb jipeuna khanuri Paskah
nyan. 48 Ureuëng nyang hana teupeusunat
hana jeuet jipajoh peunajoh bak teumpat
khanuri nyan. Meunyoe sidroe ureuëng
aséng nyang ka treb tinggai teutab ngon gata
keuneuk jipeuna khanuri Paskah keu
jihoreumat Ulôn, TUHAN, banmandum
ureuëng agam nyang na lam keuluwarga
ureuëng nyan harôh teuleubeh ilée teupeu-

12:29: Keu. 4:22-32 **12:35-36:** Keu. 3:21-22 **12:40:** Keuj. 15:13, Gal. 3:17 **12:46:** Teu. 9:12, Yah. 19:36

katan. Óh ka lheuehnyan ureuëng nyan barô
kheueh teuanggab lagée ureuëng Israel
aseuli, dan jeuet jiseutôt lam peurayaan Pas-
kah. 49 Peuratoran nyang lagée nyan keu
ureuëng Israel aseuli pih saban dan ureuëng-
ureuëng aséng nyang na tinggai teutab lam-
kawan gata." 50 Banmandum ureuëng Israel
taát dan jipeubuet mandum lagée nyang ka
geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa
ngon Nabi Harun. 51 Bak uroenyan TUHAN
ka geuba banmandum ureuëng Israel jiteu-
biet nibak nanggroe Meusé.

Teupeuseumah aneuëk tuha

13 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, "Peuseumah kheueh ban-
mandum aneuëk agam nyang tuha keu Ulôn.
2 Tieb-tieb aneuëk agam nyang tuha nibak
ureuëng Israel, dan tieb-tieb beulatang peu-
lara nyang agam nyang phon lahé, na kheu-
eh atra Ulôn."

Peurayaan Ruti nyang Hana Meurago

3 Nabi Musa geupeugah ubak bansa
Israel, "Nibak uroenyoe TUHAN geupeu-
beubaih gata ngon kuasa Gobnyan nyang
raya, sampoe gata banmandum hase tateu-
biet nibak nanggroe Meusé, bak teumpat
gata jicok keubudak. Sababnyan, peuingat
kheueh uroe nyoe. Bék gata pajoh ruti
nyang hana meurago. 4 Bak uroenyoe,
tanggai sa buleuen Abib atawa buleuen sa,
gata tatinggai nanggroe Meusé. 5 Deungon
meusumpah TUHAN ka geumeujanji ubak
indatu gata keu geuseurah ubak gata nang-
groe bansa Kanaan, Het, Amori, Hewi dan
Yebus. Óh ka lheueh TUHAN geuba gata
u nanggroe nyang kaya dan tanoh jih
nyang subô nyan, tieb-tieb thon bak buleu-
en Abib, gata harôh gata peuna upacara
nyang lagée nyoe. 6 Tujoh uroe treb jih
gata harôh tapajoh ruti nyang hana meu-
rago, dan bak uroe nyang keutujoh harôh
gata peuna peurayaan keu teuhoreumat
ubak TUHAN. 7 Treb jih tujoh uroe gata
hana jeuet tapajoh ruti nyang meurago,
dan bansaboh nanggroe gata hana jeuet na
rago atawa peue-peue mantong nyang
meurago.

8 Watée uroe phon teupeuna peurayaan
nyan harôh gata peugah ubak aneuëk gata
nyang agam bahwa banmandum nyang gata
peubuet nyan sabab mandum nyang ka lheu-
eh geupeubuet lé TUHAN keu gata bak watée
gata tatinggai nanggroe Meusé. 9 Peurayaan
nyoe sibagoe peuingat ubak gata lagée tanda
nyang teukalon nibak jaroe atawa bak keu-
néng gata. Peurayaan nyoe sibagoe teupeu-
ingat ubak gata keu sabe gata meututoe dan
gata meuruno hukôm-hukôm TUHAN, sabab
TUHAN ka geupeuteubiet gata nibak nang-
groe Meusé deungon kuasa Gobnyan nyang
raya. 10 Peuraya kheueh khanuri Paskah
nyoe tieb-tieb thon bak watée nyang ka
teupeuteuntée keu nyan."

Aneuëk tuha

11 Nabi Musa geupeugah ubak bansa
Israel, "TUHAN teuma geu intat gata u
nanggroe Kanaan nyang ka geupeujanji
ngon sumpah ubak gata dan indatu gata. Óh
ka lheueh tanoh nyan jeuet keu hak milék
gata, 12 gata harôh tapeuseumah tieb-tieb
aneuëk tuha gata nyang agam dan tieb-tieb
aneuëk beulatang nyang agam nyang phon
that lahé. Banmandum nyan na kheueh atra
TUHAN, 13 teuma meunyoe tieb-tieb aneuëk
keuleudée agam nyang phon lahé atra nyan
harôh teutuboh nibak TUHAN deungon cara
teukeureubeuen saboh aneuëk bubiri siba-
goe geunantoe jih. Meunyoe keuleudée
nyan hana gata tem tuboh, takue keuleudée
nyan harôh gata wiet. Tieb-tieb aneuëk gata
nyang agam nyang phon that lahé harôh
teutuboh. 14 Meunyoe bak saboh watée si-
ngoh aneuëk gata jiteumanyong peue makna
jih banmandum nyan, gata harôh tajaweueb
lagée nyoe, 'Deungon kuasa nyang raya
TUHAN ka geuba geutanyoe tateubiet nibak
nanggroe Meusé, bak teumpat geutanyoe
jiboh keunamiet. 15 Watée raja nanggroe
Meusé jimeukreueh ulée dan hana jitem
peulheueh geutanyoe mangat tajak, TUHAN
laju geupoh maté tieb-tieb aneuëk nyang
tuha di Meusé, bah kheueh nyan aneuëk
manusia meunan cit ngon aneuëk beulatang.
Nyang kheueh sabab jih geutanyoe takeu-
reubeuen ubak TUHAN tieb-tieb beulatang
peulara nyang agam nyang phon that lahé,
teuma tanyoe tateuboh aneuëk-aneuëk geu-
tanyoe nyang tuha.' 16 Keubiasaan nyan ka
jeuet keupeuingat nibak geutanyoe lagée
tanda nyang na teuikat bak jaroe atawa
nibak dho geutanyoe. Deungon lagée nyan
geutanyoe teuma teutab geupeuingat bahwa
TUHAN ka geupeuteubiet geutanyoe nibak
nanggroe Meusé ngon kuasa Gobnyan
nyang raya."

13:2: Teu. 3:12-13, Luk. 2:23 13:12: Luk. 2:23

Taméh awan dan taméh apui

17 Óh ka lheueh raja Meusé jipeulheueh
bansa Israel nyan jijak, Po teu Allah hana
geuba awaknyan nibak rot nyang lazem jijak
lé Filistin, bahpi nyan rot nyang paleng
paneuk. Po teu Allah geupike lagée nyoe,
"Pat tateupeue awaknyan ka meunyeusai
watée jikalon bahwa awaknyan harôh ji-
muprang, dan laju jigisa u nanggroe Meu-
sé." 18 Ngon sabab nyan TUHAN laju geuba
awaknyan meulalu rot meuwet laju rhot lam
padang pasi teutuju u Laôt Geulagah.[k] Wa-
tée teutinggai nanggroe Meusé, ureuëng-
ureuëng Israel nyan na sinjata lagée keu-
neuk jakmuprang.
19 Nabi Musa laju geuba tuleueng-
tuleueng Nabi Yusuf, sabab yoh Nabi
Yusuf mantong udeb gobnyan geuyue bak
ureuëng Israel mangat jimeusumpah beu-
jipeubuet lagée nyan. Lagée geutinggai
peusan lé Nabi Yusuf bak watée nyan,
"Bak watée TUHAN geupeubeubaih gata,
manyét ulôn harôh gata ba sajan nibak
teumpat nyoe."
20 Ureuëng Israel laju geutinggai Sukot
dan jipeudong khimah bak banda Etam, bak
binéh padang pasi. 21 Bak watée uroe
TUHAN geujak dikeue awaknyan lam taméh
awan dan bak watée malam Gobnyan geujak
leubeh awai nibak awaknyan lam taméh
apui keu geutunyok jalan. Deungon lagée
nyan awaknyan jeuet jijak uroe ngon ma-
lam. 22 Siuroe suntok taméh awan na dikeue
bansa nyan dan simalam suntok taméh apui
na meusajan awaknyan.

Teujeumeurang Laôt Geulagah

14 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man ubak Nabi Musa, 2 "Gata yue
kheueh ubak ureuëng Israel mangat jigisa
dan jipeudong khimah dikeue banda Pi-Ha-
hirot, lamkawan banda Migdol dan Laôt
Geulagah, toe ngon banda Baal-Zefon. 3 Ra-
ja nanggroe Meusé jipike bahwa ureuëng
Israel nyan teungoh meucawo-cawo lam
nanggroe nyoe dan teungoh sisat lam pa-
dang pasi. 4 Ulôn teuma Lôn peujeuet raja
nyan teutab kreueh ulée akhéjih raja nyan
teutab jipeulet gata. Teuma di Ulôn laju Lôn
tunyok keukuasaan Lôn ateueh raja Meusé
dan sidadu jih nyan, dan awaknyan teuma
jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN." Dan
di ureuëng Israel laju jipeubuet lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN ubak awaknyan.
5 Watée raja Meusé jideungoe bahwa
bansa Israel ka jiplueng, raja nyan ngon
peujabat-peujabat jih meunyeusai that laju
jipeugah, "Peue nyang harôh tapeubuet?
Keupeue tapeubiyeu ureuëng Israel nyan
jijak sampoe geutanyoe ka hana le namiet?"
6 Dan raja pih laju jipeusiab geuritan prang
dan sipa-i jih. 7 Raja nyan laju jibeurangkat
ngon banmandum geuritan prang jih, jita-
mong keunan nam reutoh boh geuritan isti-
mewa, nyang jigiduek lé mandum peuwira
raja. 8 Biet-biet that, TUHAN geupeujeuet
raja nyan teutab kreueh ulée, sampoe raja
nyan laju jipeucrok ureuëng Israel nyang
teungoh jijak jitinggai nanggroe nyan dimi-
yueb lindongan TUHAN.[l] 9 Sidadu Meusé
deungon banmandum guda, geuritan dan
nyang ba geuritan nyan laju jipeulet ureuëng
Israel, akhé jih laju meurumpok awaknyan
bak teumpat ureuëng Israel jipeudong
khimah bak binéh panté laôt to ngon Pi-
Hahirot.
10 Watée jingieng lé ureuëng Israel raja
dan sidadu Meusé teungoh jijak ubak jih,
awaknyan teumakot lumpah na dan laju
jikliek jimeuhôi TUHAN jilakée tulông.
11 Jipeugah lé awaknyan ubak Nabi Musa,
"Peu kheueh di nanggroe Meusé hana
lampôh jrat, sampoe droeneueh neuba ka-
moe mangat maté bak teumpat nyoe? Ngi-
eng kheueh, akibat peue nyang ka droeneu-
eh peubuet! 12 Yoh masa ilée di nanggroe
Meusé ka lheueh kamoe peugah bahwa hai-
nyan teuma teujadi! Kamoe ka kamoe paksa
mangat droeneueh bék neupeukaru kamoe,
teuma teutab neupeubiyeu kamoe jeuet keu
namiet di nanggroe Meusé. Leubeh gét jeuet
keu namiet di nanggroe Meusé nibak maté
lam padang pasi nyoe!"
13 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Bék yo
teuh! Meuteuen kheueh! Gata takalon keu-
droe peue nyang teuma geupeubuet lé
TUHAN keu geupeuseulamat gata. Ureuëng
Meusé nyang na gata ngieng nibak saát
nyoe, hana teuma gata ngieng le. 14 TUHAN
teuma geumeujuang keu gata, dan gata hana
peureulée gata peubuet sapeue."
15 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Pakon gata kliek talakée tulông? Neuyue
kheueh laju ubak ureuëng Israel mangat
jijak laju! 16 Beuôt tungkat gata dan seupôt

---

[k] *Laôt Geulagah:* Kalon 10:19. [l] *dimiyueb lindongan TUHAN* atawa deungon jaya.
13:19: Keuj. 50:25, Yos. 24:32

laju ateueh ié laôt. Dan ié laôt nyan teuma
teuplah meuweuk dua dan ureuëng Israel
jeuet jijak jijeumeurang laôt deungon cara
jijak ateueh tanoh nyang tho. 17 Ureuëng
Meusé teuma Lôn peujeuet teutab kreueh
ulée sampoe hana jipiôh jitiyeub ureuëng
Israel, dan Ulôn teuma Lôn tunyok keukua-
saan Lôn ateueh raja Meusé, pasokan jih,
geuritan-geuritan meunan cit ngon supe
nyang ba geuritan nyan. 18 Teuma ureuëng
Meusé jiteupeue bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."
19 Dan malaikat Allah, nyang na dikeue
ureuëng Israel, laju geuminah u bagian likot.
Deungon lagée nyan taméh awan pih laju
jiminah sampoe u teungoh-teungoh 20 lam-
kawan pasokan Meusé ngon pasokan Israel.
Awan nyan laju jipeuteuka seupôt[m] akhé jih
simalam beungoh mandua pasokan nyan
sabe-sabe hana jeuet jipeutoe.
21 Dan Nabi Musa laju geusunyueng ja-
roe geuh ateueh ié laôt, dan TUHAN laju
geupeutreun angén timu jipoet nyang kan-
cang lumpah na sampoe ié laôt nyan laju
jisurot. Simalam beungoh angén nyan ji-
poet, akhé jih laôt nyan laju meu-ubah jeuet
keutanoh tho. 22 Ié laôt nyan laju teuweuek
dua, dan watée ureuëng Israel jijeumeurang
laôt, awaknyan jijak ateueh tanoh nyang tho,
dan ié nyang na blaih wie ngon blaih uneuen
awaknyan deuh jih lagée bintéh beuton.
23 Di ureuëng Meusé deungon banmandum
guda, geuritan dan supe nyang ba geuritan
nyan laju jipeulet dan jiseutôt ureuëng Israel
sampoe trok u teungoh laôt. 24 Watée karab
beungoh TUHAN laju geupandang ateueh
taméh apui dan taméh awan ubak sidadu
Meusé dan laju geukaru kawak-kawok hana
meuteuntée. 25 Ruda-ruda geuritan awak-
nyan laju geupeuteun sampoe hana jeuet le
jijak, akhé jih ngon kaáh keuéuh jipaksa laju
ukeue. Jipeugah lé ureuëng Meusé, "TUHAN
geumeujuang keu ureuëng Israel geulawan
geutanyoe. Jak geutanyoe taplueng nibak
teumpat nyoe!"
26 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Sunuet kheueh jaroe gata ateueh ié laôt,
dan ié laôt nyan teuma jigisa lagée sot nyang
ka, bubena ureuëng Meusé habéh lham lam
laôt raya, meunan cit deungon geuritan dan
supe-supe geuritan nyan banmandum wa-
puk ana." 27 Dan Nabi Musa laju geusunyu-
eng ngon geusunuet jaroe geuh ateueh ié
laôt nyan, watée nyan uroe pih ka jiteubiet
paja, ié laôt nyan laju jiwoe lagée sot teuma.
Ureuëng Meusé jiuseuha keuneuk peuseula-
mat droe, teuma TUHAN laju geupeukaram
awaknyan habéh banmandum lam laôt raya.
28 Ié laôt laju jiriwang habéh jitôb bubena
geuritan-geuritan, ureuëng-ureuëng supe
geuritan, dan banmandum tantra Meusé
nyang peulet ureuëng Israel u teungoh laôt,
akhé jih awaknyan banmandum maté.
29 Teuma watée ureuëng Israel jijeumeurang
laôt, awaknyan teutab jijak ateueh tanoh
nyang tho, dan ié ka jeuet keu bintéh blaih
wie ngon blaih uneuen awaknyan.
30 Bak uroe nyan TUHAN geupeuseula-
mat bansa Israel watée jiseurang lé bansa
Meusé, dan laju geukalon manyét-manyét
ureuëng Meusé habéh teutiek-tiek bak binéh
panté. 31 Watée ureuëng Israel jikalon
pakriban TUHAN deungon kuasa Gobnyan
nyang rayeuk geupeutaloe ureuëng Meusé,
awaknyan hireuen lumpah na akhéjih laju
jimeuiman ubak Gobnyan dan ubak Nabi
Musa, hamba Gobnyan nyan.

Nabi Musa meulagu

15 Dan Nabi Musa ngon banmandum
ureuëng Israel laju geumeulagu keu
geupujoe TUHAN,
"Ulôn keuneuk meulagu keu TUHAN,
sabab Gobnyan ka meunang hana
ngon peusa.
Banmandum guda dan supe guda
nyan
habéh geu rhom lam laôt raya.
2 TUHAN nyang bila ulôn nyang
paleng teuga;
Gobnyan kheueh nyang
peuseulamat ulôn.
Gobnyan Allah ulôn, ulôn keuneuk
pojoe Gobnyan,
Allah nyang geupujoe lé indatu
lôn, ulôn peuagong Gobnyan.
3 TUHAN na kheueh peujuang nyang
peukasa,
TUHAN, nyan kheueh nan
Gobnyan.

4 Sipa-i Meusé dan banmandum
geuritan awaknyan
habéh geutiek lam laôt raya.
Beuntara-beuntara nyang beuhe
ngon meugah

---

[m] *Awan ... seupôt:* Keumungkenan that nyan maknajih.
14:22: 1Kor. 10:1-2, Ibr. 11:29 **15:1:** Why. 15:3 **15:2:** Zab. 118:14, Yes. 12:2

nyan pih lham lam Laôt Geulagah
nyang raya.
5 Awaknyan ji uéut lé laôt nyang lhok,
dan lagée batée nyang jitreun lam
tuwie raya.

6 Teunaga Droeneueh lupah that
takjob, ya TUHAN,
Droeneueh peujeuet musoh hanco
sapan sapa.
7 Deungon keuagongan Droeneueh
nyang raya, ya TUHAN,
banmandum neupeubinasa nyang
lawan Droeneueh.
Beungéh Droeneueh hu mubura
lagée apui,
dan awaknyan teutot lagée
jumpung jiliet lé apui hu.
8 Laôt Droeneueh kipaih, ié
meugulong manyang,
ka teudong cot lagée beuton,
sampoe tanoh lam laôt ka jeuet
teujak.
9 Jipeugah lé musoh, 'Awaknyan
teuma tatiyueb dan ulôn drob,
ulôn suet peudeueng lam sarông,
laju lôn heuntam awaknyan.
Dan banmandum atra milék
awaknyan ulôn reupah,
ulôn weuek-weuek
meujeumba-jeumba dan
ulôn pajoh keudroe sampoe
puih.'
10 Teuma di TUHAN deungon sigoe
geupeulheuh nafáh
laju teuka keu ureuëng Meusé
uroe nyang meubala.
Awaknyan karam lagée timah nyang
brat
lam geulumbang ié nyang raya.

11 Ya Po teu Allah, hana nyang sa
teubandeng ngon Droeneueh,
ya TUHAN, Nyang Mahamulia dan
suci?
Soe nyang hase jipeubuet buet-buet
nyang ajaéb
dan buet nyang rayeuk lagée buet
TUHAN?
12 Droeneueh reuntang jaroe uneuen
neuh,
dan sapansapa dum musoh jiúet lé
bumoe.
13 Droeneueh pimpén bansa nyang ka
Droeneueh peuseulamat nyoe,
kareuna Droeneueh seutia ubak
janji Geuh.
Ngon teunaga nyang raya awaknyan
Droeneueh lindong,
dan Droeneueh bimbeng ubak
tanoh Droeneueh nyang suci.
14-15 Bansa-bansa jideungoe nyan laju
jiteuka yo;
ureuëng Filistin dan bubena
peumimpén Edom habéh
teukeujot.
Ureuëng Moab nyang beuhe
peukasa yo meugúm-gúm,
ureuëng Kanaan habéh cut até.
16 Awaknyan lumpah teumakot
watée jikalon teunaga TUHAN.
Watée umat Droeneueh jijak,
bubena musoh hana kuasa jipeuteun;
leupah kheueh bansa nyang ka
Droeneueh peubeubaih.
17 Dan Israel laju Droeneueh intat
ubak teumpat nyang Droeneueh
piléh keu teumpat tinggai
Droeneueh.
Awaknyan tinggai teutab bak bukét
Droeneueh nyang suci,
bak rumoh nyang Droeneueh
peudong keudroe.
18 Droeneueh kheueh, TUHAN, Raja,
nyang mat peurintah siumu masa."

Miryam meulagu

19 Watée ureuëng Israel jijeumeurang
laôt, awaknyan jijak ateueh tanoh nyang ka
tho kreng. Dan watée geuritan-geuritan
ureuëng Meusé ngon guda dan supe geuri-
tan nyan jitamong lam laôt, TUHAN laju
geupeujeuet ié laôt ji-ile lom sampoe awak-
nyan habéh mandum maté sabab ka karam.
20 Teuka kheueh Miryam, sidroe nabiah,
cutpo Nabi Harun, laju geucok saboh rapa-i,
dan banmandum ureuëng inong jipéh rapa-i
sira jimeunari ngon meulagu ria. 21 Miryam
meulagu keu awaknyan,
"Meulagu kheueh keu TUHAN,
sabab Gobnyan meunang ngon
geumilang.
Banmandum guda ngon supe
geuritan
laju geu rhom lam laôt raya."

Ié phet

22 Óh lheuehnyan Nabi Musa laju geuba
bansa Israel nibak Laôt Geulagah laju geu-
tuju ubak padang pasi Syur. Lhée uroe treb

jih awaknyan jijak rot padang pasi hana
meuteumè meusaboh pih na mata ié. 23 Dan
trok kheueh laju awaknyan ubak saboh
teumpat nyang nan jih Mara, [n] rupari ié
nyang na bak teumpat nyan phet lagoena,
dan akhè jih ié nyan hana jeuet teu jieb.
Sabab nyan kheueh teumpat nyan teuboh
nan Mara, nyang makna jih phet. 24 Deu-
ngon na lagée nyan banmandum awaknyan
laju jimeu krôb-krôb bak Nabi Musa sira
jitanyong, "Peue nyang harôh tajieb nibak
saát nyoe?" 25 Nabi Musa laju geumeudoá
sikeubiet-keubiet jih ubak TUHAN, dan
TUHAN laju geutunyok ubak gobnyan sikrek
kayée. Kayée nyan laju geugeulawa lé Nabi
Musa u dalam ié, dan ié nyan laju meu-ubah
jeuet keu tabeue, sampoe awaknyan ka jeuet
jijieb ié.

Bak teumpat nyan TUHAN laju geubri
peuratoran-peuratoran ubak awaknyan, dan
disinan cit teuma Gobnyan geucuba awak-
nyan. 26 Feureuman TUHAN, "Taát kheueh
gata ubak Ulôn deungon biet-biet taát, dan
gata keureuja kheueh peue nyang Ulôn ngi-
eng gét; seutôt kheueh banmandum nyang
Ulôn peurintah. Meunyoe gata tapeubuet
lagée nyan, gata hana teuma Lôn huköm
ngon peue-peue mantong peunyakét nyang
ka Ulôn peu rhot ateueh ureuëng Meusé.
Ulôn kheueh TUHAN nyang peupuléh gata."

27 Óh ka lheuehnyan awaknyan trok laju
ubak teumpat nyang nan jih Elim. Bak
teumpat nyan na dua blaih boh mata ié dan
tujoh ploh bak kuruma. Awaknyan laju
jipeudong khimah bak binéh mata ié nyan.

Manna dan cicém puyoh

16 Óh lheuehnyan banmandum umat
Israel jijak nibak Elim, dan bak
tanggai limong blaih buleuen nyang keudua
óh ka lheueh awaknyan jitinggai nanggroe
Meusé, trok kheueh laju awaknyan ubak
padang guron nyang nan jih padang pasi
Sin, teumpat nyan teuduek jih lamkawan
Elim ngon Gunong Sinai. 2 Lam padang pasi
nyan awaknyan mandum meukrôb-krôb
ubak Nabi Musa ngon Nabi Harun. 3 Kheun
awaknyan, "Leubeh gét meunyoe kamoe
nyoe ka maté geupoh lé TUHAN di nanggroe
Meusé. Disideh sihana-hana jih kamoe man-
tong jeuet kamoe duek sira kamoe pajoh
eungkot sie ngon ruti sitroe-troe jih. Teuma
bak saát nyoe droeneueh ka neuba kamoe
keunoe mangat kamoe banmandum maté
sabab keunong deuk." 4 Feureuman TUHAN
ubak Nabi Musa, "Jinoenyoe Ulôn peutreun
peunajoh nyang meulimpah ruwah lagée
ujeuen keu gata banmandum. Tieb-tieb uroe
gata harôh tapeusapat peunajoh nyan siseb-
seb jih keu siuroe pajoh. Deungon cara lagée
nyan Ulôn keuneuk ujoe umat Ulôn mangat
jeuet Lôn teupeue peu kheueh awaknyan
taát ubak peue-peue nyang ka Ulôn peurin-
tah atawa hana? 5 Bak uroe nyang keunam
awaknyan harôh ka jipeusapat peunajoh
nyan dua goelipat lé jih."

6 Dan geupeugah kheueh lé Nabi Musa
ngon Nabi Harun ubak mandum ureuëng
Israel nyan, "Seupôt nyoe gata mandum ta
teupeue bahwa TUHAN kheueh nyang ba
gata geupeuteubiet lam nanggroe Meusé.
7 Singoh beungoh teuma gata ngieng cahya
TUHAN teuka.TUHAN geudeungoe gata beu-
ngéh-beungéh ubak Gobnyan; nyoe, ubak
TUHAN, sabab kamoenyoe nyang kamoe
peubuet peue-peue nyang geupeurintah
ubak kamoe. 8 TUHAN teuma geubri keu
gata eungkot sie óh watée uroe seupôt, dan
geubri ruti óh watée beungoh sampoe gata
banmandum troe, sabab TUHAN ka geudeu-
ngoe gata beungéh-beungéh ubak Gobnyan.
Nyang sikeubiet jih, meunyoe gata beu-
ngéh-beungéh ubak kamoe, gata pih beu-
ngéh-beungéh ubak TUHAN."

9 Óh lheueh nyan Nabi Musa geupeugah
ubak Nabi Harun, "Neuyue kheueh bak
awaknyan mangat banmandum jijak meuha-
dab ubak TUHAN, sabab TUHAN ka geudeu-
ngoe awaknyan jimeuseurapa." 10 Teungoh
Nabi Harun geumeututoe ngon awaknyan
mandum, awaknyan laju jingieng lam pa-
dang pasi hana jisangka-sangka cahya
TUHAN leumah lam awan miga. 11 Feureu-
man TUHAN ubak Nabi Musa, 12 "Ulôn ka
Lôn deungoe ureuëng Israel jimeurapa. Peu-
gah kheueh laju ubak awaknyan bahwa óh
watée uroe ka seupôt eunteuk awaknyan ka
jeuet jipajoh eungkot sie, dan óh watée beu-
ngoh awaknyan jeuet jipajoh ruti sampoe án
troe. Dan awaknyan teuma jiteupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN, Allah awaknyan."

13 Óh watée uroe ka seupôt, jiteuka
kheueh ubak khimah awaknyan cicém pu-
yoh nyang lumpah that jai hana teukira,
sampoe khimah awaknyan ka habéh seupôt
jitôb lé cicém-cicém puyoh nyan, dan óh

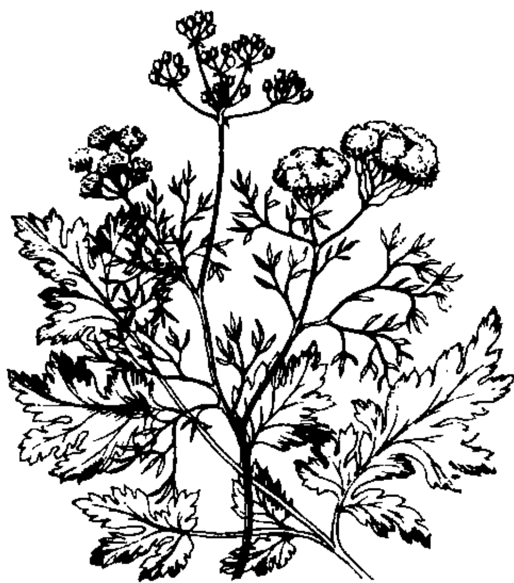
[n] *Mara:* Nan nyoe lam basa Ibrani maknajih "phet".
16:4: Yah. 6:31

watée beungoh jitreun teuma iémbon ban-
sikeulileng khimah awaknyan. 14 Watée
iémbon nyan meuasab, leumah kheueh laju
lam padang pasi sapeu-sapeu hi nyang lipeh
lagée sisék dan halôh lagée iémbon nyang
ka kreueh. 15 Watée ureuëng Israel jingieng
atra nyan, awaknyan hana jiteupeue peue
atra nyan. Teuma jiteumanyong kheueh
awaknyan sabe keudroe-droe, "Peue atra
nyan?"
Dan Nabi Musa laju geupeugah ubak
awaknyan, "Nyan kheueh peunajoh nyang
geubri lé TUHAN keu gata. 16 TUHAN geu-
peurintah maséng-maséng gata tapeusapat
bubeseb nyang peureulée, na kheueh dua
arée keu tieb-tieb anggota keuluwarga."
17 Ureuëng Israel laju jipeubuet lagée
nyang geuyue lé Nabi Musa nyan, teuma na
cit nyang peusapat leubeh nibak dua arée
keu sidroe ureuëng dan na teuma nyang
kureueng. 18 Watée atra nyan jisukat lé
awaknyan, teunyata ureuëng nyang jipeusa-
pat leubeh le, hana nyang leubeh, dan
ureuëng nyang peusapat bacut, hana kureu-
eng. Maséng-maséng awaknyan jipeusapat
sidub nyang jipeureulée. 19 Nabi Musa geu-
peugah ubak awaknyan, "Soemantong
ureuëng jih hana jeuet jikeubah peunajoh
nyan keu singoh bahpi atranyan bacut sa-
gai." 20 Teuma na cit meupadubdroe
ureuëng lamkawan awaknyan hana jipakoe
peue nyang geupeugah lé Nabi Musa nyan.
Jikeubah cit siparo nibak peunajoh nyan. Óh
singoh beungoh teunyata peunajoh nyan ka
meu-ulat dan mubée khiéng; deungon na
lagée nyan Nabi Musa ka jeuet keubeungéh
ubak awaknyan. 21 Tieb-tieb beungoh awak-
nyan jipeusapat peunajoh nyan sidub nyang
awaknyan peureulée, dan meunyoe ka jipeu-
phon seu-uem, peunajoh nyang na tinggai
bak tanoh nyan laju caye meuliléh.
22 Bak uroe nyang keunam awaknyan
peusapat peunajoh nyan dua goelipat le jih,
na kheueh peuet arée keu sidroe ureuëng.
Banmandum peumimpén awaknyan jiteuka
dan jijak bri tée hainyan ubak Nabi Musa.
23 Geupeugah lé Nabi Musa ubak awak-
nyan, "Nyoe kheueh peurintah TUHAN: Si-
ngoh na kheueh uroe khusos keu meureuhat,
sabab nyan na kheueh uroe Sabat, uroe
nyang teupeuseumah ubak TUHAN. Peue
nyang keuneuk gata panggang nibak uroe
nyoe, panggang kheueh, dan peue nyang


Cicém puyoh (16:13)

keuneuk gata reubôh nibak uroe nyoe,
reubôh kheueh. Nyang leubeh nibak nyang
teupeureulée keu uroe nyoe, peungkréeh
kheueh keu singoh." 24 Dan peunajoh nyang
leubeh nyan awaknyan keubah keu singoh
lagée nyang geupeugah lé Nabi Musa; peu-
najoh nyan hana jeuet keubasi dan hana
teuma meu-ulat.
25 Nabi Musa geupeugah, "Nyoe kheu-
eh peunajoh keu uroe nyoe, sabab uroenyoe
na kheueh uroe Sabat, uroe meureuhat keu
teuhoreumat TUHAN, dan gata hana teuma
gata teumé peunajoh nyan bah mubacut pi
diluwa khimah nyoe. 26 Nam uroe treb jih
gata harôh tapeusapat peunajoh, teuma bak
uroe nyang keutujoh na kheueh uroe meu-
reuhat, dan hana peunajoh nyang jitreun
nibak uroe nyan."
27 Bak uroe nyang keutujoh na padub
droe ureuëng Israel keuneuk jijak peusapat
peunajoh, teuma awaknyan hana jiteumé
sapeue. 28 Dan TUHAN laju meufeureuman
ubak Nabi Musa, "Sampoe ánpajan gata-
nyoe hana tatem taát ubak peue-peue nyang
ka Ulôn peurintah? 29 Ingat kheueh bahwa
Ulôn ka Lôn bri ubak gata siuroe keu gata
piôh meureuhat. Nyang kheueh sabab jih
bak uroe nyang keunam Ulôn bri peunajoh
nyang seb keu dua uroe. Bak uroe nyang
ketujoh soe mantong ureuëng harôh tinggai
lam rumoh, dan hana jeuet jiteubiet." 30 Sa-
bab nyan kheueh bak uroe nyang keutujoh
awaknyan hana jimeubuet.
31 Peunajoh nyan jiboh nan manna [o] lé
ureuëng Israel. Hijih lagée aneuëk bijéh
nyang ubit-ubit wareuna jih putéh dan rasa
jih lagée juadah nyang teupeugét teuboh
meunisan.
32 Nabi Musa geupeugah, " TUHAN geu-
yue ubak geutanyoe mangat tacok leubeh
kureueng dua arée manna keu teukeubah
tatinggai keu keuturonan geutanyoe, mangat

[o] *manna:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "peue nyan".
16:15: 1Kor. 10:3 **16:18:** 2Kor. 8:15 **16:23:** Keu. 20:8-11 **16:31:** Teu. 11:7-8



Seunaman nyang aneuk jih lagée manna (16:31)

awaknyan singoh jiteumé kalon peunajoh
nyang geubri lé TUHAN ubak geutanyoe di
padang pasi, watée geutanyoe geupeuteubiet
lam nanggroe Meusé." 33 Nabi Musa geu-
peugah ubak Nabi Harun, "Neucok kheueh
saboh beulangong, neupeutamong laju leu-
beh kureueng dua arée manna lam beula-
ngong nyan dan neukeubah laju dikeue
TUHAN keu geukeubah keu keuturonan geu-
tanyoe." 34 Teuma lé Nabi Harun laju geu-
keubah beulangong nyan dikeue Peuto Peu-
janjian keu teukeubah paih deungon janji
TUHAN ubak Nabi Musa. 35 Manna nyan ka
jeuet keupeunajoh ureuëng Israel peuet ploh
thon treb jih, sampoe awaknyan trok u Ka-
naan, bak teumpat awaknyan tinggai teutab.
(36 Sinukat barang nyang padek nyang la-
zem jipeuguna lé ureuëng bak jamén nyan,
asoe jih na dua ploh arée.)

Ié nibak batée rayeuk

(Teu. 20:1-13)

17 Óh lheuehnyan banmandum umat
Israel laju jitinggai padang pasi Sin
dan laju jiminah-minah nibak saboh teum-
pat u teumpat nyang laén lagée nyang ka
geupeurintah lé TUHAN. Bak saboh watée
awaknyan jipeudong khimah di Rafidim,
teuma bak teumpat nyan hana ié jieb. 2 Dan
awaknyan laju meukrôb-krôb ubak Nabi
Musa sira jipeugah, "Neubri kheueh keu
kamoe ié jieb." Geujaweueb Nabi Musa,
"Pakon gata meukrôb-krôb dan gata ujoe
TUHAN?"
3 Teuma awaknyan ka lumpah that glaih
rukueng jih, hana putôh teutab jimeurapa
ubak Nabi Musa. Kheun awaknyan, "Keu-
peue droeneueh ba kamoe meuteubiet lam
nanggroe Meusé? Mangat kamoe, aneuëk-
aneuëk kamoe, dan beulatang peulara ka-
moe maté sabab glaih tho rukueng?"
4 Dan geumeudoá kheueh Nabi Musa
ubak TUHAN, "Ya TUHAN, peue nyang
harôh ulôn peubuet ateueh ureuëng-ureuëng
nyoe? Ngieng kheueh, awaknyan keumeung
rhom ulôn ngon aneuëk batée."
5 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Jak tawök kheueh mupadub droe peumim-
pén dan gatajak kheueh meusajan-sajan
ngon awaknyan leubeh awai nibak bansa
nyan. Dan bék tuwoe gata ba sajan tungkat
nyang gata peuguna watée gata seukok
Krueng Nil. 6 Ulôn teuma Lôn dong dikeue
gata ateueh saboh batée rayeuk nibak Gu-
nong Sinai. Seukok kheueh batée nyan, dan
ié laju jiteubiet lam batée nyan sampoe
banmandum awaknyan jeuet jijieb ié." Nabi
Musa laju geupeubuet lagée nyan sira jika-
lon lé peumimpén Israel.
7 Teumpat nyan geuboh nan Masa[p] sa-
bab bak teumpat nyan ureuëng Israel jiujoe
TUHAN watée awaknyan jiteumanyong,
"Peu kheueh TUHAN na meusajan geuta-
nyoe atawa hana?" Dan teumpat nyan jiboh
cit nan laén Meriba[q] sabab bak teumpat
nyan ureuëng Israel jimeurapa.

Muprang ngon ureuëng Amalek

8 Óh lheuehnyan ureuëng Amalek teuka
laju jijak prang ureuëng Israel di Rafidim.
9 Geupeugah lé Nabi Musa ubak Yosua,
"Piléh laju mupadub droe ureuëng mangat
teujak prang ureuëng Amalek. Singoh ulôn
teuma lôn dong bak pucak gunong sira ulôn
mat tungkat nyang TUHAN yue ba." 10 Yo-
sua laju jipeubuet peue nyang ka geupeurin-
tah lé Nabi Musa ubak gobnyan. Gobnyan
laju geujak prang ureuëng Amalek, seu-
dangkan Nabi Musa, Nabi Harun dan Hur
laju geuteungoh gunong sampoe trok u pu-
cak. 11 Simantong Nabi Musa geubeuôt ja-
roe geuh, ureuëng Israel meunang. Teuma
watée Nabi Musa geupeutreun jaroe geuh,
ureuëng Amalek kheueh nyang meunang.
12 Watée Nabi Musa ka jiteuka hek, Nabi
Harun ngon Hur laju geucok sianeuk batée
mangat Nabi Musa jeuet geuduek; Nabi
Harun ngon Hur geudong blaih wie ngon
blaih uneuen Nabi Musa keu geutumpang
jaroe gobnyan mangat teutab teubeuôt sam-

---

[p] *Masa:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "teucuba". [q] *Meriba:* Nan nyoe lam basa Ibrani "meukrôb-krôb".
16:33: Ibr. 9:4 **16:35:** Yos. 5:12 **17:1-7:** Teu. 20:2-13

poe án mata uroe jilob. [13] Akhé jih ureuëng
Amalek ji peutaloe lé Yosua.
[14] Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Tuléh kheueh laju keuhai meunang nyoe
mangat teutab ji-ingat. Peugah laju ubak
Yosua bahwa Ulôn teuma Lôn peubinasa
ureuëng Amalek." [15] Dan Nabi Musa laju
geupeudong saboh miseubah geuboh nan
miseubah nyan " TUHAN na kheueh Bupanji
ulôn." [16] Geupeugah lé Nabi Musa, "Mat
kheueh bumanyang-manyang bupanji
TUHAN![r] TUHAN geumuprang geulawan
ureuëng Amalek keu siumu masa!"

Yitro geujak saweue Nabi Musa

18 Yitro, ayah tuwan Nabi Musa,
imeum di Midian, geudeungoe
sapeu-sapeu nyang ka geupeubuet lé Po teu
Allah keu Nabi Musa dan bansa Israel, bak
watée gobnyan geupimpén awaknyan jiteu-
biet nibak nanggroe Meusé. [2] Dan geujak
kheueh laju Yitro ubak Nabi Musa, sira
geuba Zipora, peurumoh Nabi Musa nyang
mantong tinggai di Midian, [3] meusigoe
ngon Gersom [s] dan Eliezer, mandua droe
aneuëk gobnyan nyang agam. Aneuëk
nyang tuha geuboh nan Gersom sabab Nabi
Musa geupeugah, "Ulôn sidroe ureuëng ja-
mé di nanggroe aséng", [4] aneuëk nyang
keudua geuboh nan Eliezer [t] sabab Nabi
Musa geupeugah, "Allah nyang geupujoe lé
indatu lôn ka geutulông dan geupeuseula-
mat ulôn ngon nyan ulôn hana jipeumaté lé
raja Meusé". [5] Yitro geujak meusajan ngon
peurumoh Nabi Musa dan mandua droe
aneuëk gobnyan u padang pasi bak teumpat
Nabi Musa geupeudong khimah to ngon
gunong suci. [6] Nabi Musa meuteumé haba
bahwa awaknyan ka trok jiteuka, [7] dan geu-
teubiet kheueh gobnyan geujak sambot
awaknyan. Nabi Musa laju geusujut dikeue
Yitro sira geucöm yah tuwan geuh nyan.
Awaknyan saléng teumanyong keuseuhatan
maséng-maséng, óh lheueh nyan laju geuta-
mong lam khimah Nabi Musa. [8] Nabi Musa
laju geucalitra ubak yah tuwan geuh peue-
peue nyang ka geupeubuet lé TUHAN ateueh
raja dan bansa Meusé keu geupeuseulamat
ureuëng Israel. Dan meunan cit gobnyan
geucalitra ubak geuhnyan keuhai nyang su-
let-sulet nyang jihadab lé bansa Israel bak
rot euh raya, dan pakriban TUHAN geupeu-
seulamat awaknyan. [9] Watée geudeungoe
banmandum nyan, Yitro galak lumpah na
[10] dan laju geupeugah, "Teupujoe kheueh
TUHAN nyang ka geupeuseulamat gata nibak
raja dan bansa Meusé! Teupujoe kheueh
TUHAN nyang ka geupeubeubaih bansa Isra-
el nibak jipeubudak lé bansa Meusé! [11] Ji-
noenyoe ka ulôn teupeue bahwa TUHAN
leubeh rayeuk nibak banmandum ilah-ilah,
sabab banmandum nyan geupeubuet watée
ureuëng Meusé jipeusaneut ateueh ureuëng
Israel ban galak droe dan jipeusombong
droe ateueh ureuëng Israel." [12] Óh lheueh-
nyan Yitro laju geuba keureubeuen nyang
teutot dan keureubeuen nyang teusie siba-
goe peuseumahan ubak Po teu Allah. Nabi
Harun dan banmandum peumimpén bansa
Israel geujak keunan dan laju geumakheun
meusajan-sajan ngon Yitro nibak teumpat
teuka Po teu Allah.

Nabi Musa geu angkat Hakém-hakém

(Tel. 1:9-18)

[13] Óh singoh beungoh Nabi Musa laju
geuba lam sidang ureuëng-ureuëng Israel
nyang na meuseuliseh paham. Buet geuh-
nyan jipajoh watée phon beungoh sampoe
án malam. [14] Watée Yitro geukalon ban-
mandum nyang geupeubuet lé Nabi Musa,
laju geutanyong, "Peue mantong nyang
harôh gata peubuet keu bansa nyoe? Peu
kheueh banmandum nyoe gata peubuet keu-
droe, sampoe keu jilakée naseuhat gata
mantong, ureuëng-ureuëng nyang harôh ji-
dong disinoe phon beungoh sampoe án ma-
lam?"
[15] Geujaweueb lé Nabi Musa, "Awak-
nyan jijak ubak ulôn keu jiteupeue peue
keuheundak Po teu Allah. [16] Meunyoe
awaknyan meuseuliseh paham, awaknyan
laju jijak meuhadab ulôn mangat peukara
awaknyan ulôn peuputôh, dan laju ulôn peu-
gah ubak awaknyan peue-peue nyang ka
geupeurintah dan huköm-huköm Po teu
Allah."
[17] Kheun Yitro, "Hana gét meunan.
[18] Ngon cara lagée nyan gata ka tapeuhék
droe teuh keudroe, meunan cit deungon
awaknyan. Buet teuh nyan lumpah that jai
meunyoe tapeubuet keudroe. [19] Deungoe
kheueh naseuhat ulôn, dan Po teu Allah
teuma geutulông gata. Keubiet jroh that gata

---

[r] *Mat kheueh ... TUHAN:* Keumungkenan that nyan makna jih. [s] *Gersom:* Kalon 2:22. [t] *Eliezer:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "Allah geutulông ulôn".

17:14: Tel. 25:17-19, 1Sam. 15:2-9 **18:2-3:** Keu. 2:21-22 **18:3:** Kis. 7:29

jeuet keuwaki nibak bansa nyoe dikeue Po
teu Allah dan gata ba masa-alah awaknyan
ubak gobnyan. 20 Gata harôh gata peurunoe
ubak awaknyan peue-peue peurintah Allah
dan gata peutrang cara udeb nyang gét dan
peue nyang harôh awaknyan peubuet.
21 Teuma dilikot nibak nyan gata harôh gata
mita meupadub droe ureuëng agam nyang
bijaksana, dan gata tunyok ureuëng nyang
gata piléh nyan jeuet keupeumimpén ateueh
siribée droe ureuëng, sireutoh droe, limong
ploh droe, dan siploh droe. Ureuëng nyang
gata piléh nyan nyang paleng jroh ureuëng
nyang jitakot ubak TUHAN, dan jeuet teu-
peucaya lom hana jitem pajoh péng sogok.
22 Neuyue kheueh awaknyan jimeubuet si-
bagoe hakém bansa nyoe, maséng-maséng
lamkawan jih keudroe. Tugaih nyan harôh
awaknyan peubuet seucara teuatoe. Meu-
nyoe peukara-peukara nyang peunteng jeuet
jipeutrok ubak gata, teuma meunyoe hai-hai
nyang ubit peukara jih bah kheueh jipeuseu-
leusoe lé awaknyan keudroe. Hai nyang
lagée nyan teuma teupeuphui gata sabab
awaknyan meusajan meutanggong jaweueb.
23 Meunyoe gata peubuet nyang lagée nyan,
dan hai nyan geupeurintah lé Po teu Allah
ubak gata, gata teuma hase gata peubuet
tugaih-tugaih gata, dan banmandum
ureuëng teuma jiwoe ngon puih até sabab
masa-alah awaknyan bagaih teupeuseuleu-
soe."
24 Nabi Musa geuseutôt peue nyang ka
geunaseuhat lé Yitro tuwan geuh nyan,
25 dan laju geupiléh ureuëng-ureuëng nyang
bijaksana nyang na lamkawan bansa Israel.
Gobnyan laju geutunyok awaknyan jeuet
keupeumimpén ateueh siribée droe, sireutoh
droe, limong ploh droe, dan siploh droe.
26 Awaknyan jipeubuet tugaih-tugaih jih si-
bago hakém ateueh bansa Israel. Meunyoe
peukara-peukara nyang peunteng awaknyan
peusampoe ubak Nabi Musa, meunyoe hai-
hai nyang ubit awaknyan peubéeréeh keu-
droe. 27 Óh lheuehnyan Nabi Musa laju
geupeulheuh Yitro geuwoe u nanggroe gob-
nyan.

Ureuëng Israel di Gunong Sinai

19 1-2 Óh lheueh nyan bansa Israel laju
geutinggai Rafidim, dan bak tang-
gai sa buleuen nyang keu lhée watée awak-
nyan ka lheueh jitinggai nanggroe Meusé,
trok kheueh laju awaknyan bak padang pasi
Sinai. Awaknyan laju jipeudong khimah bak
gaki Gunong Sinai, 3 dan Nabi Musa laju
geuteungoh gunong nyan keu geujak meu-
rumpok ngon Po teu Allah.

TUHAN meufeureuman ubak Nabi Musa
nibak ateueh gunong nyan dan geuyue ubak
Nabi Musa nyan mangat geupeumaklum
ubak ureuëng Israel, keuturonan Nabi Ya-
kub, 4 "Gata ka deuh takalon peue nyang
Ulôn peubuet ateueh ureuëng Meusé, dan
pakriban Ulôn ba gata ubak Ulôn bak teum-
pat nyoe ngon kuasa nyang raya, lagée ci-
cém rajawali jipeupo aneuëk jih ateueh
sayeub jih. 5 Jinoenyoe meunyoe gata taát
ubak Ulôn dan seutia ubak peujanjian Lôn.
Gata teuma Lôn peujeuet keu umat Lôn
keudroe. Bansigom bumoe na kheueh atra
Ulôn, dan gata jeuet keumilék Ulôn nyang
Ulôn gaséh, 6 khusos keu Lôn keudroe, dan
gata teuma tapeutimang Ulôn sibagoe
Imeum-imeum."
7 Dan geutreun kheueh laju Nabi Musa
geujak peusapat bubena peumimpén mangat
meusapat, óh lheuehnyan laju geucalitra
ubak awaknyan peue-peue nyang ka TUHAN
peurintah ubak gobnyan. 8-9 Awaknyan ban-
mandum jijaweueb ngon su nyang meusi-
goe, "Kamoe teutab kamoe tem peubuet
peue-peue nyang geuyue lé TUHAN," dan
jeunaweueb awaknyan laju geupeusampoe
lé Nabi Musa ubak TUHAN. Dan TUHAN laju
meufeureuman ubak Nabi Musa, "Ulôn teu-
ma Lôn jak ubak gata sira meukeurubông
lam awan nyang teubai; ureuëng laén teuma
jideungoe Ulôn meututoe ngon gata, dan
phon saát nyan awaknyan sabe jipeucaya
ubak gata. 10 Jinoenyoe jak meurumpok
kheueh ngon awaknyan, dan gata yue kheu-
eh ubak awaknyan phon uroe nyoe dan
singoh mangat jipeusiab droe keu jimeu
iébadat. Awaknyan harôh jijak rhah peuka-
yan jih keudroe. 11 Lusa awaknyan harôh ka
siab seudia. Bak uroenyan Ulôn teuma Lôn
treun ateueh Gunong Sinai, bak teumpat
mandum ureuëng hase jikalon Ulôn. 12 Peu-
gét kheueh tanda bansikeulileng gunong
nyoe sibagoe bataih nyang hana jeuet jijak
lé bansa nyan. Gata tam kheueh awaknyan
bék jiteungoh ateueh gunong, peulom jipeu-
toe sagai-sagai hana jeuet. Soemantong
nyang liengkeue bataih nyan, ureuëng nyan
teuma teuhuköm maté; 13 ureuëng nyan
harôh teugeulawa ngon batée atawa teugan-
do ngon aneuëk panah, dan hana jeuet teu-

19:5: Tel. 4:20, 7:6, 14:2, 26:18, Tit. 2:14 **19:5-6:** 1Ptr. 2:9 **19:6:** Why. 1:6, 5:10 **19:12-13:** Ibr. 12:18-20

cukéh. Hainyan keunong banmandum bah
kheueh nyan manusia meunan cit ateueh
beulatang; banmandum ureuëng nyang jili-
engkeue bataih nyan harôh teuhuköm maté.
Watée teudeungoe su beureuguih nyang pa-
nyang, bubena awaknyan harôh jiteungoh
gunong."
14-15 Óh lheuehnyan Nabi Musa laju
geutreun nibak ateueh gunong dan geuyue
laju ubak awaknyan mangat meusiab-siab
keu meu iébadat, geupeugah lé Nabi Musa,
"Lusa gata harôh ka siab, dan siatnyoe gata
hana jeuet tameusituboh." Dan watée jideu-
ngoe haba nyan bansa nyan pih laju meusi-
ab-siab jirhah peukayan jih.
16 Bak uroe nyang keu lhée, bak watée
beungoh, dan su go-go ngon geulanteue.
Awan nyang teubai laju teuka ateueh gu-
nong dan laju teudeungoe su beureuguih
nyang lumpah teuga. Banmandum ureuëng
nyang lam khimah-khimah habéh teumakot.
17 Nabi Musa laju geuba awaknyan keu jijak
meurumpok ngon Po teu Allah, dan laju
awaknyan jidong bak gaki gunong nyan.
18 Bansaboh Gunong Sinai ka habéh teutôb
ngon asab, kareuna TUHAN geutreun ateueh
nyan lam apui hu. Asabnyan meukeubok
lagée asab bak teumpat ureuëng teumeutot,
dan bansaboh gunong meugok-gok meuta-
ga-taga. 19 Su beureuguih meutamah-tamah
teuga. Laju geupeugah lé Nabi Musa, dan
Po teu Allah geujaweueb ngon su go-go.
20 TUHAN laju geutreun ateueh pucak Gu-
nong Sinai, dan geutawök Nabi Musa ma-
ngat geujak ubak pucak gunong nyan. Dan
Nabi Musa laju geuteungoh ateueh gunong
nyan, 21 dan TUHAN laju meufeureuman
ubak gobnyan, "Jak treun kheueh dan gata
peugah laju ubak awaknyan bahwa awak-
nyan hana jeuet jiliengkeue bataih keu jijak
ubak Ulôn. Meunyoe hainyan awaknyan
iengkeue, jai that-that lamkawan awaknyan
teuma maté. 22 Meunan cit deungon imeum-
imeum nyang keuneuk peurab ubak Ulôn,
harôh jipeusuci droe; meunyoe hán, awak-
nyan teuma Lôn huköm."
23 Geupeugah lé Nabi Musa ubak
TUHAN, "Awaknyan hana hase jiteungoh, ya
TUHAN, sabab Droeneueh ka neupeurintah
ubak kamoe mangat kamoe anggab gunong
nyoe sibagoe teumpat nyang suci dan jipeu-
rati bataih nyang na ban sikeulileng nyan."
24 Geujaweueb lé TUHAN, "Jak treun
kheueh, dan gisa kheueh u Sinai meusajan
ngon Nabi Harun. Teuma imeum-imeum
ngon rakyat ba hana jeuet jiliengkeue bataih
keu jijak ubak Ulôn. Meunyoe awaknyan
teutab jilieng bataih nyan, awaknyan Lôn
huköm." 25 Dan geutreun kheueh laju Nabi
Musa geujak meurumpok ngon bansa nyan
dan geupeusampoe laju peusan TUHAN ubak
awaknyan.

Sipłoh huköm TUHAN

(Tel. 5:1-21)

20 Dan Po teu Allah laju meufeureu-
man, dan nyoe kheueh feureuman
Gobnyan, 2 "Ulôn kheueh TUHAN Allah ga-
ta nyang ba gata teupeuteubiet nibak nang-
groe Meusé bak teumpat gata jicok keuna-
miet.
3 Bék gata seumah ilah-ilah nyang laén,
dan seumah kheueh Ulôn mantong.
4 Bék gata peugét keudroe gata patong
nyang saban lagée peue mantong nyang na
di langét, di bumoe atawa lam ié dimiyueb
bumoe. 5 Bék gata seumah patong nyang
lagée nyan, sabab Ulôn kheueh TUHAN
Allah gata, dan Ulôn hana kutem gata peusa
ngon peue mantong. Ureuëng-ureuëng
nyang banci keu Ulôn, Ulôn huköm sampoe
ubak keuturonan jih nyang keu lhée dan
nyang keu peuet. 6 Teuma di Ulôn kutunyok
gaséh sayang Lôn ubak meuribée-ribée keu-
turonan ureuëng-ureuëng nyang jicinta keu
Ulôn dan jitaát ubak peue-peue nyang Ulôn
peurintah.
7 Bék gata hôi nan Ulôn ngon sia-sia,
sabab Ulôn, TUHAN Allah gata, Ulôn huköm
soemantong nyang jipeusalah guna nan
Ulôn.
8 Peuraya kheueh uroe Sabat dan horeu-
mat kheueh uroe nyan sibagoe uroe nyang
suci. 9 Keu gata Ulôn bri nam uroe keu gata
meubuet, 10 teuma bak uroe nyang keutujoh
na kheueh uroe meureuhat nyang khusos
keu Ulôn. Bak uroenyan hana meusidroe pih
nyang jeuet jimeubuet, bah kheueh nyan
gata, meunan cit ngon aneuëk-aneuëk gata,
namiet-namiet gata, beulatang peulara gata
dan ureuëng aséng nyang na tinggai lam
nanggroe gata. 11 Lam watée nyang nam
uroe nyan, Ulôn, TUHAN, nyang peugét bu-
moe, langét, laôt raya, dan peue-peue man-

19:16: Why. 4:5 **19:16-18:** Tel. 4:11-12 **20:4-5:** Keu. 34:17, Im. 19:4, 26:1, Tel. 4:15-18, 27:15
20:5-6: Keu. 34:6-7, Teu. 14:18, Tel. 7:9-10 **20:7:** Im. 19:12 **20:8:** Keu. 16:23-30, 31:12-14
20:9-10: Keu. 23:12, 31:14-15, 34:21, 35:2, Im. 23:3 **20:11:** Keuj. 2:1-3, Keu. 31:17

tong nyang na lam nyan, teuma bak uroe
nyang keutujoh Ulôn meureuhat. Nyang
kheueh sabab jih, Ulôn, TUHAN, Ulôn bri
beureukat ubak uroe Sabat dan Ulôn peu-
khusos uroe nyan keu Ulôn.
12 Horeumat kheueh ubak ayah ngon ma
gata, mangat gata seujahtra dan panyang
umu lam nanggroe nyang teuma Ulôn bri
keu gata.
13 Bék gata poh maté gob.
14 Bék gata peubuet mukah.
15 Bék gata ceumucue.
16 Bék jeuet keusaksi peuleusu keuhai
ureuëng laén.
17 Bék gata meuheut atra ureuëng laén:
rumoh jih, peurumoh jih, namiet-namiet jih,
beulatang peulara jih, keuleudée jih, atawa
peue mantong atra ureuëng nyan."

Ureuëng Israel teumakot raya

(Tel. 5:22-33)

18 Watée ureuëng-ureuëng nyan jideu-
ngoe su go-go dan su beureuguih, dan jingi-
eng kilat meunan cit gunong nyang jiteubiet
asab, awaknyan laju jiteuka yo ngon teuma-
kot dan jidong jiôh-jiôh. 19 Jipeugah lé
awaknyan ubak Nabi Musa, "Droeneueh
mantong meututoe ubak kamoe, kamoe teu-
tab kamoe deungoe; teuma bék kheueh Po
teu Allah nyang meututoe ubak kamoe, eun-
teuk kamoe maté bubena."
20 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Bék teu-
makot teuh, Allah teuka teuma keu geujak
cuba gata mangat lé gata teutab gata taát,
dan hana meudesya." 21 Teuma di ureuëng-
ureuëng nyan teutab jidong rot jiôh, teuma
Nabi Musa nyang peuto awan seupôt bak
teumpat Po teu Allah teuka.

Peuratoran keuhai miseubah

22 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa sira geuyue peurintah ubak bansa Is-
rael, "Gata ka gata kalon pakriban Ulôn,
TUHAN, geumeututoe ubak gata dilangét
manyang. 23 Bék gata peugét keu gata seu-
mah patong-patong pirak atawa patong
méuh keu gata pujoe seulaén Ulôn. 24 Gata
peugét kheueh keu Ulôn saboh miseubah
nyang teupeugét nibak tanoh, dan ateueh
miseubah nyan gata peuseumah kheueh laju
bubiri ngon leumô gata keu keureubeuen
nyang teutot ngon keureubeuen peudaméan.
Bak tieb-tieb teumpat nyang ka Ulôn peu-
teuntée keu gata sibagoe teumpat keu gata
meu iébadat keu Ulôn, Ulôn kuteuka dan
Lôn bri beureukat ubak gata. 25 Meunyoe
gata peugét keu Ulôn saboh miseubah nibak
batée, atranyan bék gata peugét nibak batée
nyang teupeuet, sabab meunyoe gata peugu-
na peuet keu ngon plah batée, miseubah
nyan hana jeuet le gata peuguna keu Ulôn.
26 Bék gata peudong miseubah nyang pa-
nyang sampoe harôh teuék ngon reunyeuen,
mangat bék deuh teukalon bagian tuboh gata
nyang hana patot teukalon."

Cara peusaneut ateueh namiet

(Tel. 15:12-18)

21 Dan feureuman TUHAN ubak Nabi
Musa, "Gata bri kheueh ubak
ureuëng Israel peuratoran-peuratoran lagée
nyoe: 2 Meunyoe gata tabloe sidroe namiet
nibak bansa gata keudroe, namiet nyan
harôh jimeubuet bak gata nam thon treb jih.
Bak thon nyang keutujoh namiet nyan harôh
gata peumeurdehka dan hana peureulée teu-
bayeue sapeue. 3 Seukira jih ureuëng nyang
mantong bujang watée jeuet keu namiet
gata, dan peurumoh jih hana jiseutôt watée
namiet nyan jiteubiet. Dan seubalék jih seu-
kira jih ka jimeukawen watée gata bloe jeuet
keu namiet gata, peurumoh jih nyan jeuet
jijak seutôt meusajan ngon namiet nyang ka
gata peubeubaih nyan. 4 Meunyoe Po jih
jipeukawen namiet nyan ngon sidroe
ureuëng inong, dan laju namiet nyan jimeu
aneuëk, dan peurumoh ngon aneuëk jih
nyan na kheueh atra milék Po jih, dan hana
jeuet jiseutôt ngon namiet nyan watée nami-
et nyan teupeubeubaih. 5 Teuma seukira jih
namiet nyan jipeugah jihnyan lumpah that
gaséh ubak peurumoh jih, aneuëk-aneuëk
jih, dan Po jih, dan hana jitem teupeubeu-
baih, 6 dan lé Po jih nyan harôh jiba namiet
jihnyan ubak teumpat iébadat. Bak teumpat
iébadat nyan namiet nyan harôh jiyue dong
sira jimeusadeue bak pintoe atawa taméh
pintoe teumpat iébadat, lé Po jih laju jitin-
dek punyueng namiet jih nyan. Teuma na-
miet nyan ka jeuet keu namiet siumu masa.
7 Meunyoe sidroe ureuëng inong Ibrani
jipeubloe sibagoe namiet lé ayah droe jih,

20:12: Tel. 27:16, Mat. 15:4. 19:19, Mrk. 7:10, 10:19, Luk. 18:20, Ef. 6:2 **20:13:** Keuj. 9:6, Im. 24:17, Mat. 5:21, 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20, Rm. 13:9, Yak. 2:11 **20:14:** Im. 20:10, Mat. 5:27, 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20, Rm. 13:9, Yak. 2:11 **20:15:** Im. 19:11. Mat. 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20, Rm. 13:9 **20:16:** Keu. 23:1, Mat. 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20 **20:17:** Rm. 7:7, 13:9 **20:18-19:** Ibr. 12:18-19 **20:25:** Tel. 27:5-7, Yos. 8:31 **21:2-6:** Im. 25:39-46 **21:7:** Im. 20:9, Mat. 15:4, Mrk. 7:10

ureuëng inong nyan hana teupeubeubaih óh
ka trok nam thon, nabida ngon namiet nyang
agam. 8 Meunyoe jihnyan hana galak Po jih
nyan naniet keuneuk meukawen ngon jih,
aneuëk inong nyan harôh jipeubloe lom
teuma ubak ayah aneuëk inong nyan.
Ureuëng inong nyan hana jeuet jipeubloe
ubak ureuëng aséng, sabab jihnyan ka jipeu-
saneuet ngon hana ade lé Po jih nyang hana
tupat janji. 9 Meunyoe sidroe ureuëng jibloe
namiet nyang inong keu jipeujeuet keupeu-
rumoh aneuëk agam jih, namiet nyang inong
nyan harôh jipeusaneuet lagée aneuëk jih
keudroe. 10 Meunyoe aneuëk agam nyan
jimeukawen lom, jihnyan teutab na keuwa-
jéban jibri makheun dan peukayan dan man-
dum hak lagée nyang lazem ubak peurumoh
jih nyang phon. 11 Meunyoe ureuëng agam
nyan hana jipeupeunoh keuwajéban jih
nyan, ureuëng agam nyan harôh jipeubeu-
baih peurumoh jih nyan ngon hana jiteuri-
mong péng sineuboh bah mubacut pih."

Atoran keuhai buet-buet nyang jeuhet

12 "Soe mantong nyang jipoh ureuëng
laén sampoe maté, ureuëng nyang poh nyan
harôh teuhuköm maté. 13 Teuma meunyoe
ureuëng nyan jipoh ngon hana jisaja dan
hana niet keuneuk jipoh maté, ureuëng nyan
jeuet jipeuplueng droe ubak saboh teumpat
nyang teuma Ulôn tunyok ubak gata, dan
bak teumpat nyan ureuëng nyan meuteumé
peulindongan. 14 Teuma meunyoe sidroe-
droe ureuëng bagaih that ji-ek darah ngon
jisaja laju jipoh maté ureuëng laén, óh lheu-
ehnyan jiplueng ubak khimah Ulôn keujila-
kée peulindongan, ureuëng nyan harôh teu-
cok bak khimah nyan dan teuhuköm maté.
15 Soemantong nyang poh ayah atawa
ma jih ureuëng nyan harôh teuhuköm maté.
16 Soemantong nyang jijakcok paksa
sidroe-droe ureuëng, ureuëng nyang jakcok
nyan harôh teuhuköm maté, peu kheueh
ureuëng nyan ka jipeubloe atawa mantong
na lam rumoh jih.
17 Soemantong nyang kutôk ayah atawa
ma jih, ureuëng nyan harôh teuhuköm maté.
18 Meunyoe na teujadi ureuëng jimeulo
sidroe ureuëng jipoh ureuëng laén ngon
batée atawa ngon boh shoh jaroe jih, teuma
ureuëng nyang jipoh nyan bukon jipoh ma-
té, ureuëng nyan hana teuhuköm. Meunyoe
ureuëng nyang jipoh nyan sampoe harôh
reubah bak teumpat ngon sabab keunong
poh nyan, 19 teuma óh lheueh nyan jeuet
jibeudôh dan jijak lom ngon tungkat,
ureuëng nyang poh ureuëng nyan harôh
jipeu-ubat sampoe puléh dan jibri geunantoe
rugoe seumantong ureuëng nyan lam sakét.
20 Soemantong nyang poh maté namiet
jih nyang agam atawa nyang inong meunan
jipoh laju maté bak teumpat, ureuëng nyang
poh nyan harôh teuhuköm. 21 Teuma meu-
nyoe namiet nyan hana maté lam dua atawa
lhée uroe, Po jihnyan hana teuhuköm. Ru-
goe nyang jideurita sabab ka gadôh namiet
jih nyan nyang ka jeuet sibagoe huköman
keu ureuëng nyan.
22 Meunyoe na meupadub droe ureuëng
agam teungoh jimeulo dan sidroe nyang
teungoh meulo nyan jeuet keusabab cidra
ateueh sidroe ureuëng inong nyang teungoh
mume sampoe aneuëk lampluet nyang teu-
ngoh jikandong nyan rhot, teuma hana meu-
deurita bak bagian nyang laén, dan ureuëng
nyan harôh jibayeue deunda nyang rayeuk
jih sidub nyang jilakée lé lakoe jih dan
jisituju lé hakém-hakém. 23 Teuma meu-
nyoe ureuëng inong nyan cidra jih leubeh
brat, dan huköman keu keujeuhetan nyan na
kheueh nyawöng teugantoe ngon nyawöng,
24 mata teugantoe ngon mata, gigoe gantoe
ngon gigoe, jaroe teugantoe ngon jaroe, gaki
teugantoe ngon gaki, 25 luka teugantoe ngon
luka, luka tutong teugantoe ngon luka tu-
tong, kumong teugantoe ngon kumong.
26 Soemantong nyang seukok mata na-
miet jih sampoe buta, namiet nyan harôh
jipeubeubaih sibagoe meunayeue mata na-
miet nyan. 27 Meunyoe sidroe-droe ureuëng
jipoh namiet jih sampoe patah gigo jih,
namiet nyan harôh jipeubeubaih sibagoe
sineuboh keu gigoe namiet nyan."

Tanggong jaweueb ureuëng po

28 "Meunyoe na saboh leumô agam
jipok ureuëng laén sampoe maté, leumô
nyan harôh teupoh deungon cara teugeu-
lawa ngon batée, dan asoe jih hana jeuet
teupajoh, teuma ureuëng po leumô nyan
hana jeuet teuhuköm. 29 Meunyoe leumô
agam nyan ka biasa buet jih galak jipok
gob, dan ureuëng po leumô nyan ka lheueh
teupeuingat, teuma teutab hana jijaga beu-
latang jihnyan, dan leumô agam nyan jipok
lom ureuëng laén sampoe maté, beulatang

21:12: Im. 24:17 **21:13:** Teu. 35:10-34, Tel. 19:1-13, Yos. 20:1-9 **21:16:** Tel. 24:7 **21:17:** Im. 20:9, Mat. 15:4, Mrk. 7:10 **21:24:** Im. 24:19-20, Tel. 19:21, Mat. 5:38

nyan harôh teupoh maté ngon cara teu-
geulawa ngon batée meunan cit deungon
ureuëng po leumô nyan teuhuköm maté.
30 Teuma meunyoe ureuëng po leumô nyan
teupeuidhin jibayeue sineuboh, ureuëng
nyan harôh jibayeue sidub nyang jilakée
keu teutuboh nyawöng jih. 31 Meunyoe
nyang jipok lé leumô nyan sidroe aneuëk
agam atawa aneuëk inong, atoran nyan
teutab keunong ateueh jih. 32 Meunyoe
nyang jipok maté nyan sidroe namiet agam
atawa namiet inong, ureuëng po leumô
nyan harôh jibayeue lhée ploh péng pirak
ubak ureuëng po namiet nyan, dan leumô
agam nyan harôh teugeulawa ngon batée
sampoe maté.

33 Soe mantong ureuëng nyang jicok
sinutôb bak saboh mon atawa jikueh mon
laén hana jitôb, teuka saboh leumô agam
atawa keuleudée laju rhot lam mon nyan,
34 ureuëng po mon nyan harôh jibayeue
gantoe rugoe ubak ureuëng po beulatang
peulara nyan, teuma beulatang nyang ka
maté nyan jeuet jicok keudroe jih keudroe.
35 Meunyoe leumô agam sidroe ureuëng ji-
pok leumô agam ureuëng laén sampoe maté,
mandua droe ureuëng po leumô nyan harôh
jipeubloe leumô nyang mantong udeb nyan
dan péng hase jipeubloe leumô nyan harôh
jiweuek dua. Dan meunan cit eungkot sie
beulatang nyang ka maté nyan harôh teu-
weuek dua. 36 Teuma meunyoe ka jiteupeue
bahwa leumô agam nyan keubiet keubiasa-
an jih tukang seumupok, dan ureuëng po
leumô nyan hana jijaga leumô jih nyan,
leumô gob nyang ka maté nyan harôh jigan-
toe ngon leumô agam nyang mantong udeb,
dan leumô nyang ka maté nyan jeuet jicok
keudroe jih keudroe."

Atoran keuhai geunantoe rugoe

22 "Soemantong nyang cue saboh
leumô atawa bubiri óh lheueh nyan
laju jisie beulatang nyang ka lheueh jicue
nyan atawa jipeubloe, atra gob nyang jicue
nyan harôh jigantoe tieb saboh leumô nyang
gadôh ngon limong boh leumô nyang laén
dan tieb saboh bubiri ngon peuet boh bubiri
nyang laén. 2-4 Ureuëng nyan harôh jigantoe
barang nyang jicue nyan. Meunyoe bak
ureuëng nyan hana sapeuena, ureuëng nyan
keudroe teuma teupeubloe sibagoe namiet
sibagoe geunantoe barang nyang ka jicue
nyan. Meunyoe nyang jicuenyan leumô,
keuleudée atawa bubiri, dan meuteumé bak
ureuëng nyan lam keuadaan udeb, ureuëng
nyan harôh jigantoe tieb saboh beulatang
peulara ngon dua boh beulatang peulara.

Meunyoe watée malam sidroe pancuri
teudrob jaroe watée jiceumucue bak saboh
rumoh, dan pancuri nyan teupoh maté,
ureuëng nyang poh pancuri nyan hana salah.
Teuma meunyoe hainyan teujadi bak watée
uroe, ureuëng nyang poh maté pancuri nyan
teuanggab salah.

5 Soe nyang peubiyeu beulatang peulara
jih jimeurot lam ladang jih atawa lam
lampôh anggô jih, dan beulatang nyan laju
jimeurawöh keudeh keunoe sira jijakrot seu-
naman ureuëng laén,[u] teuma lé ureuëng po
beulatang nyan harôh jibayeue geunantoe
rugoe deungon hase nyang leubeh gét nibak
ladang atawa lampôh anggô ureuëng nyan
keudroe.

6 Soe nyang peukab apui lam ladang jih
keudroe óh lheuehnyan apui nyan laju
jimeu-éue lam ladang ureuëng laén dan laju
tutong sampoe habéh gandom nyang banti-
moh atawa geuneude-geuneude gandom
nyang ban lheueh teupot, dan ureuëng
nyang peukab apui nyan harôh jibri geunan-
toe rugoe.

7 Miseujih na ureuëng nyang situju
jikeubah péng atawa barang nyang meu-
hareuga. Teuma óh dudoe teunyata barang
keuneubah gobnyan jicue lam rumoh
ureuëng teumpat jikeubah nyan. Meunyoe
ureuëng nyang cue barang nyan meuteumé,
ureuëng nyang eue harôh jibayeue duagoe
lipat. 8 Teuma meunyoe pancuri nyan hana
meuteumé, ureuëng teumpat jikeubah ba-
rang nyan harôh teuba u rumoh iébadat, dan
disinan ureuëng nyan harôh jimeusumpah
bahwa barang nyang jikeubah lé gob di
rumoh jihnyan hana jicok.

9 Keuhai tieb-tieb na dakwa-dakwi keu-
hai hak milék, bah kheuehnyan keuhai
leumô, keuleudée, bubiri, peukayan atawa
peue mantong nyang gadôh óh lheuehnyan
meurumpok lom teuma, ureuëng nyang
meungaku barang nyan atra jih ureuëng
nyan harôh teuba u rumoh iébadat. Ureuëng
nyang geupeugah lé Po teu Allah sibagoe
ureuëng nyang meusalah, ureuëng nyan
harôh jibayeue dua goe lipat ubak ureuëng
po barang nyan.

[u] *Soe ... laén* atawa Meunyoe sidroe-droe ureuëng jitot saboh ladang atawa lampôh anggô, dan jipeubiyeu apui nyan sampoe tutong wase ladang ...

10 Miseue jih sidroe ureuëng jipeulara
leumô, keuleudée, bubiri atawa beulatang
laén atra rakan jih sabe keudroe-droe. Óh
lheuehnyan beulatang nyang jipeulara nyan
maté, luka atawa jireupah lé musoh, padahai
hana saksi nyang kalon atra nyan. 11 Lam
keuadaan lagée nyan ureuëng nyan harôh
jijak u rumoh iébadat disinan jimeusumpah
deumi nan TUHAN bahwa jihnyan hana jicue
beulatang peulara nyang ka jipeucaya ubak
jihnyan. Meunyoe jihnyan biet-biet hana
jicue, ureuëng po beulatang nyan harôh ji-
tanggong keudroe ateueh rugoe beulatang
jih nyan, dan di ureuëng nyang peulara atra
nyan hana peureulée jibayeue. 12 Meunyoe
beulatang peulara nyan jicue lé ureuëng
laén, dan ureuëng nyang peulara atranyan
harôh jibayeue ateueh rugoe ureuëng po atra
nyan. 13 Meunyoe beulatang peularanyan
jiteugom lé beulatang juwah, ureuëng nyang
peulara beulatang nyan harôh jitunyok séu-
eh-séueh tuleueng sibagoe barang bukeuti
ubak ureuëng po beulatang nyan. Dan hana
peue jibayeue geunantoe rugoe ateueh beu-
latang nyang jiteugom lé beulatang juwah
nyan.

14 Meunyoe sidroe-droe ureuëng jipeu-
pinjam saboh beulatang peulara dan beula-
tang nyan laju keunong luka atawa maté bak
watée ureuëng po atranyan hana bak teum-
pat teujadi nyan, ureuëng nyang ngui beula-
tang nyan harôh jibayeue geunantoe rugoe.
15 Teuma meunyoe hainyan teujadi watée
ureuëng po beulatang nyan na disinan,
ureuëng nyang ngui beulatang nyan hana
peureulée jigantoe rugoe. Meunyoe beula-
tang peulara nyan beulatang teumat gala,
ateueh rugoe beulatang nyan ka teutôb ngon
upah-upah mat gala."

Peuratoran keuhai ádab dan iébadat

16 " Soe nyang bujuk sidroe aneuëk dara
nyang gohlom meutunangan keu jiéh meu-
sajan ngon jih, ureuëng nyan harôh jibayeue
jeunamé dan jimeukawen ngon aneuëk dara
nyan. 17 Teuma ayah inong nyan hana jibri
aneuëk agam jihnyan jimeukawen ngon si
dara nyan, ureuëng agam nyan harôh ji-
bayeue ubak ayah aneuëk inong nyan péng
nyang le jih sidub jeunamé meukawen keu
sidroe aneuëk dara.

18 Soemantong ureuëng inong nyang
buet jih jipeuguna iéleumé sihe ureuëng
inong nyan harôh teupoh maté.

19 Ureuëng nyang buet jih jimeujeuhet
ngon beulatang ureuëng nyan harôh teupoh
maté.

20 Soe mantong nyang jipeuseumah
keureubeuen ubak ilah-ilah nyang laén seu-
laén nibak Ulôn, TUHAN, ureuëng nyang
peubuet nyan harôh teuhuköm maté.

21 Bék gata seksa atawa gata peubuet
nyang hana ade ateueh ureuëng aséng; ingat
kheueh bahwa yohmasa ilée gata pih
ureuëng aséng di nanggroe Meusé. 22 Bék
peusaneut inong balée atawa aneuëk yatem
ngon aneuëk meuntui ban galak droe.
23 Meunyoe gata tapeubuet nyang jeuhet
ateueh awaknyan, Ulôn, TUHAN teuma Lôn
deungoe awaknyan meunyoe jimeuhôi ngon
jilakée tulông ubak Ulôn. 24 Ulôn teuma
beungéh dan Ulôn poh maté gata lam
mideuen prang, akhéjih bubena peurumoh
gata jeuet keu inong balée, dan aneuëk-
aneuëk gata jeuet keu aneuëk yatem.

25 Meunyoe gata tapeu-utang péng keu
ureuëng gasien nyang na lam bansa Ulôn,
bék kheueh gata meubuet lagée ureuëng
nyang tunggée utang deungon jilakée
bungöng. 26 Meunyoe gata cok bajée jubah
ureuëng laén sibagoe jaminan ateueh utang
ureuëng nyan, bajée jubah nyan harôh gata
jokpulang sigohlom mata uroe jilhob, 27 sa-
bab ija nyan na kheueh atra ureuëng dan
hana nyang laén keu ija silimbot. Meunyoe
ija nyan hana teujok pulang ubak ureuëng
nyan, peu kheueh lom nyang harôh jingui
keu ija limbot watée jiéh? Meunyoe ureuëng
nyan jimeuhôi sira jilakée tulông ubak Ulôn,
hainyan teuma Ulôn deungoe sabab bak
Ulôn na gaséh sayang.

28 Bék gata peusumpah Po teu Allah dan
bék teuma gata kutôk peumimpén bansa
gata.

29 Bak watée nyang ka teupeuteuntée,
peuseumah kheueh keu Ulôn siladum nibak
hase gandom gata, ié anggô gata dan mi-
nyéuk zaiton gata.

Jok kheueh ubak Ulôn aneuëk agam
gata nyang tuha, 30 meunan cit leumô dan
bubiri agam nyang phon lahé. Peubiyeu
mantong mandum beulatang nyan tinggai
bak nang jih treb jih tujoh uroe, óh lheueh

22:16-17: Tel. 22:28-29 **22:18:** Tel. 18:10-11 **22:19:** Im. 18:23, 20:15-16, Tel. 27:21 **22:20:** Tel. 17:2-7
22:21-22: Keu. 23:9; Im. 19:33-34, Tel. 24:17-18, 27:19 **22:25:** Im. 25:35-38, Tel. 15:7-11, 23:19-20
22:26-27: Tel. 24:10-13 **22:28:** Kis. 23:5

nyan jok kheueh ubak Ulôn bak uroe nyang
keulapan.
31 Gata umat Ulôn, sabab nyan kheueh
beulatang peue mantong nyang jiteugom lé
beulatang juwah, hana jeuet gata pajoh sie
beulatang nyan; dan gata jok laju banman-
dum nyan keu asée-asée."

Ade dan jujoe

23 "Bék gata peutabu haba sulet nyang
hana beutôi, dan bék gata tulông
ureuëng nyang jeuhet nyang jibri keusaksi-
an nyang hana beutôi.
2 Bék jeuet keu ureuëng lagée ureuëng
ramé meunyoe awaknyan jipeubuet salah
atawa jiseuleweng hukôm deungon cara
jibri keusaksian nyang hana beutôi. 3 Bék
gata bida-bida manusia nibak peukara di
kantô mahkamah, bah pih nyang teungoh
jipeusidang nyan ureuëng gasien.
4 Meunyoe gata hana teusangka-sangka
na gata ngieng leumô atawa keuleudée mu-
soh gata ka sisat, gata ba kheueh lom ubak
ureuëng po jih. 5 Meunyoe keuleudée mu-
soh gata nyan rhot sabab brat beuban jih,
gata tulông kheueh mangat keuleudée nyan
jeuet jidong lom; bék gata tinggai meunan
mantong.
6 Peusaneut kheueh ureuëng gasien deu-
ngon ade meunyoe ureuëng nyan jijak peu-
gét peukara u kantô mahkamah. 7 Beujiôh
kheueh nibak tudohan nyang hana beutôi
dan bék na jeuet keusabab ureuëng nyang
hana meusalah teuhukôm maté, sabab Ulôn
hana galak keu ureuëng nyang jipeubuet
buet nyang jeuhet lagée nyan. 8 Bék gata
teurimong péng sogok, sabab ngon péng
sogok nyan ka teupeujeuet ureuëng laén
buta ubak nyang beuna dan jeuet keurugoe
ubak ureuëng-ureuëng nyang hana meusa-
lah.
9 Bék gata peusaneut ateueh ureuëng
aséng ban galak droe; gata tateupeue pakri-
ban rasa jih jeuet keu ureuëng aséng, sabab
yoh masa ilée pih gata jeuet keu ureuëng
aséng di nanggroe Meusé."

Thon keutujoh dan uroe keutujoh

10 "Nam thon treb jih gata jeuet gata
seumula lam ladang gata dan gata pajoh
nibak hase ladang nyan. 11 Teuma bak thon
nyang keutujoh tanoh nyan harôh gata peu-
biyeu meunan mantong. Nyang treb jih tu-
joh thon gata hana jeuet gata peusapat sapeu
nyang timoh deungon keudroe jih lam la-
dang gata. Gata peubiyeu mantong atra nyan
jicok lé ureuëng gasien, dan séueh-séueh
nyang na mantong tinggai keu beulatang
kleut. Dan hai nyang lagée nyan gata peu-
buet teuma ateueh lampôh anggô dan bak-
bak zaiton gata.
12 Nam uroe lam sigoe aleuhat gata jeuet
gata meubuet, teuma bak uroe nyang keutu-
joh gata harôh tapiôh, mangat beulatang
peulara gata, namiet-namiet dan ureuëng-
ureuëng aséng nyang jimeubuet keu gata
jeuet cit jipiôh teuma.
13 Ngieng kheueh banmandum nyang ka
lheueh Ulôn peugah ubak gata, bék gata seu-
mah ilah-ilah nyang laén, meunan cit gata
teuôh nan mantong nyan pih hana jeuet."

Atoran keuhai uroe-uroe raya

(Keu. 34:18-26; Tel.16:1-17)

14 "Tieb-tieb thon harôh gata peuna lhée
goe peurayaan keu gata horeumat ubak
Ulôn. 15 Bak buleuen Abib, bak watée
nyang ka teupeuteutab, gata harôh tapeuna
peurayaan Ruti Hana Meurago deungon ca-
ra nyang ka lheueh Ulôn peurintah ubak
gata, sabab lam buleuen nyan gata ka gata
tinggai nanggroe Meusé. Bék pajoh ruti
nyang meurago treb jih tujoh uroe seuman-
tong peurayaan nyan. Pajan mantong gata
jak meuiébadat ubak Ulôn harôh gata ba
peuseumahan.
16 Peuna kheueh Khanuri Keumeukoh
bak watée gata jipeuphon pot hase nibak
ladang gata.
Peuna kheueh Khanuri Jambo ôn bak
akhé thon watée gata peusapat hase lampôh
anggô dan lampôh boh-boh kayée.
17 Tieb-tieb thon watée teupeuna ban
lhée boh khanuri nyan, banmandum
ureuëng agam harôh jijak meuiébadat ubak
Ulôn, TUHAN Allah gata.
18 Bék gata peuseumah ruti nyang meu-
rago watée gata keureubeuen beulatang peu-
lara keu Ulôn. Gapah beulatang peulara
nyang gata keureubeuen keu Ulôn watée
peurayaan nyan hana jeuet teutinggai sam-
poe óh singoh beungoh nyan.

22:31: Im. 17:15 **23:1:** Keu. 20:16, Im. 19:11-12, Tel. 5:20 **23:3:** Im. 19:15 **23:4-5:** Tel. 22:1-4
23:6-8: Im. 19:15, Tel. 16:19 **23:9:** Keu. 22:21, Im. 19:33-34, Tel. 24:17-18, 27:19 **23:10-11:** Im. 25:1-7
23:12: Keu. 20:9-11, 31:14-15, 34:21, 35:2, Im. 23:3, Tel. 5:13-14 **23:15:** Keu. 12:14-20, Im. 23:6-8,
Teu. 28:17-25 **23:16:** Im. 23:15-21, 39-43, Teu. 28:26-31

19 Tieb-tieb thon harôh gata ba u baét
TUHAN Allah gata gandom nyang phon gata
pot.
Eungkot sie aneuëk bubiri atawa aneuëk
kaméng hana jeuet teutaguen ngon iémom
nang jih."

Janji dan peurintah

20 "Ulôn teuma Lôn kirém malaikat Lôn
leubeh awai nibak gata keu jijak lindong
gata watée gatajak dan jiba gata ubak teum-
pat nyang ka Ulôn keubah. 21 Simak kheueh
dan taát kheueh ubak Gobnyan. Bék brontak
bak malaikat nyan sabab jihnyan na kheueh
utosan Lôn, dan jihnyan hana teuma jipeu-
amphon tieb-tieb nyang salah nyang gata
peubuet. 22 Meunyoe gata taát ubak jihnyan
dan gata peubuet peue-peue mantong nyang
Ulôn peurintah, Ulôn teuma Lôn muprang
Lôn lawan banmandum musoh gata. 23 Ma-
laikat Ulôn jijak leubeh awai nibak gata dan
jiba gata u nanggroe bansa Amori, Het,
Feris, Kanaan, Hewi dan Yebus, dan awak-
nyan Ulôn peubinasa. 24 Bék gata seumah
patong-patong peulindong awaknyan dan
bék gata iébadat lagée awaknyan peubuet.
Peuhanco kheueh bubena patong-patong
peulindong awaknyan dan peupatah laju bu-
bena taméh-taméh batée nyang awaknyan
peugét keu teumpat jih iébadat. 25 Meunyoe
gata taseumah Ulôn, TUHAN Allah gata, gata
teuma Ulôn bri beureukat deungon peuna-
joh dan ié jieb, dan sigala peunyakét teuma
Lôn peujiôh nibak gata. 26 Lam nanggroe
gata hana ureuëng inong nyang rhot aneuëk
atawa inong balui. Gata Ulôn bri umu nyang
panyang.
27 Bansa-bansa nyang gata teuka nyan
teuma Ulôn peujeuet jiteumakot ubak Ulôn;
awaknyan teuma Lôn peujeuet keukaru kráb
kriéb hana meuteuntée; banmandum musoh
gata teuma jisurot sira jiplueng. 28 Bubena
musoh gata teuma Ulôn peucrebre [v] hana
meuteuntée, dan bansa-bansa Hewi, Kanaan
dan bansa Het Ulôn use dikeue gata mangat
gata jeuet tamaju. 29 Awaknyan hana Ulôn
use sigoguih lam sithon, mangat tanoh nyan
hana teulanta, dan beulatang juwah hana
meuraja lela. 30 Awaknyan teuma Lôn use
bacut-bacut, sampoe ureuëng-ureuëng gata
ka seb jai jiduek nibak tanoh nyan. 31 Bataih-
bataih nanggroe gata teuma Lôn peuteutab
phon nibak Lhok Akaba sampoe ubak Kru-
eng Efrat, dan nibak Laôt Teungoh sampoe
ubak padang pasi. Keu gata teuma Ulôn bri
kuasa ateueh peunduduek nanggroe nyan,
sampoe awaknyan hase gata use watée gata
maju tareubot tanoh nyan. 32 Bék gata peugét
janji ngon ureuëng-ureuëng nyan atawa ngon
ilah-ilah awaknyan. 33 Bék gata peubiyeu
ureuëng-ureuëng nyan jitinggai di nanggroe
gata, mangat gata bék gata seumah ilah-ilah
awaknyan dan meudesya teuhadab Ulôn.
Meunyoe gata taseumah ilah-ilah awaknyan,
gata ka rhot lam peurangkab mawöt."

Peujanjian ateueh meuteurai

24 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man ubak Nabi Musa, "Ék kheueh
laju keu gata jak meuhadab ubak Ulôn, gata
meusajan ngon Nabi Harun, Nadab dan Abi-
hu, dan tujoh ploh droe peumimpén bansa,
dan sujut kheueh laju taseumah Ulôn rot
jiôh. 2 Dan gata keudroe nyang jeuet peurab
ubak Ulôn. Nyang laén hana jeuet jipeurab
toe ngon Ulôn, dan rakyat sagai-sagai bék
jipeutoe ubak gunong nyoe."
3 Óh lheuehnyan Nabi Musa laju geujak
sira geupeumaklum habanyan ubak ban-
mandum bansanyan banmandum peurintah
dan atoran TUHAN. Awaknyan mandum ji-
jaweueb ngon haba nyang sipeue kheun,
"Kamoe kamoetem peubuet banmandum
nyang geupeugah lé TUHAN." 4 Óh lheueh
nyan Nabi Musa laju geutuléh banmandum
peurintah TUHAN. Óh singoh nyan banbeu-
ngoh that-that, laju geupeudong saboh
miseubah deungon dua blaih boh tugu bak
gaki gunong nyan; tieb-tieb saboh tugu si-
bagoe waki saboh sukée bansa Israel. 5 Óh
lheuehnyan Nabi Musa laju geu-utus na
meupadubdroe ureuëng muda, dan awak-
nyan laju jipeuseumah keureubeuen nyang
teutot keu TUHAN dan jisie teuma na meu-
padub boh leumô keu keureubeuen peuda-
mé. 6 Siladum nibak darah leumô nyan laju
geucok lé Nabi Musa laju geurô lam ayan-
ayan. Siladum teuk laju geurô ateueh miseu-
bah. 7 Óh lheuehnyan laju geucok kitab
peujanjian nyang na teutuléh peurintah-peu-
rintah TUHAN, dan laju geubeuet ngon su
nyang meuleungkeung keu bansa nyan.
Kheun awaknyan, "Kamoe meutem kamoe
taát ubak TUHAN dan kamoe peubuet peue-
peue mantong nyang geupeurintah lé Gob-
nyan."

[v] *Ulôn peucrebre* atawa ulôn peuteuka uno-uno lamkawan musoh-musoh gata.
23:19: Tel. 26:2, Keu. 34:26, Tel. 14-21

8 Óh lheuehnyan Nabi Musa laju geucok
darah nyang na lam ayan-ayan nyan dan laju
geureutek ateueh rakyat. Kheun gobnyan,
"Darah nyoe sibagoe teupeukong peujanji-
an nyang ka geu ikat lé TUHAN deungon gata
ngon dasai peue-peue nyang geupeurintah lé
Gobnyan."
9 Óh lheuehnyan Nabi Musa, Nabi Ha-
run, Nadab dan Abihu dan bantujoh ploh
droe peumimpén nyan laju geupeurab ubak
gunong, 10 dan awaknyan laju jingieng Po
teu Allah Israel teungoh geudong ateueh
sisuatu lagée aleue nyang teupeugét nibak
batée nilam, dan ijo lagée langét nyang
drang. 11 Banmandum peumimpén Israel
nyan ka jikalon Po teu Allah; bahpi meunan
awaknyan hana geupeubinasa. Óh lheueh-
nyan awaknyan laju jimakheun ngon ji-jieb
ié.

Nabi Musa di Gunong Sinai

12 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Gata jak kheueh ubak Ulôn di ateueh gu-
nong. Disinan teuma Ulôn bri ubak gata dua
boh batée nyang ka Lôn tuléh ngon banman-
dum hukôm Lôn. Banmandum hukôm nyan
Ulôn bri sibagoe peungajaran keu bansa
nyan." 13 Dan Nabi Musa dan Yosua peum-
bantu gobnyan meusiab-siab dan Nabi Musa
laju geuteungoh [w] ateueh gunong teumpat
tinggai TUHAN nyan. 14 Nabi Musa ka geu-
peusan ubak banmandum peumimpén Isra-
el, "Gata preh kheueh bak teumpat khimah-
khimah nyoe sampoe kamoe meugisa
keunoe. Nabi Harun ngon Hur na meusajan
gata disinoe. Soe mantong nyang na masa-
alah, jeuet jak meuhadab ubak awaknyan
keu teupeuseuleusoe."
15 Nabi Musa laju geuteungoh ateueh
Gunong Sinai, dan gobnyan laju jipeupa-
yong lé sigumpai awan. 16-17 Cahya TUHAN
teuka laju geutreun nibak ateueh gunong
nyan dan lé ureuëng Israel jingieng atranyan
lagée apui nyang hu ateueh pucak gunong.
Nam uroe treb jih awan jipeupayong gu-
nong nyan, dan bak uroe nyang keutujoh
TUHAN laju geuhôi Nabi Musa nibak lam
awan nyan. 18 Dan Nabi Musa laju geuteu-
ngoh sampoe gobnyan ka geutamong lam
awan nyan. Peuet ploh uroe peuet ploh
malam Nabi Musa tinggai disinan.

Peuseumahan keu Khimah TUHAN

(Keu. 35:4-9)

25 Feureuman TUHAN ubak Nabi
Musa, 2 "Gata yue kheueh ubak
ureuëng Israel mangat jeuet jiba peuseumahan
keu Ulôn. Soemantong nyang meugrak até
jih, harôh jiba peuseumahan 3 nyang jiba
nyan na kheueh: méuh, pirak dan peurung-
gu; 4 ija lineun nyang halôh, ija wol ijo,
ungu dan mirah, ija nyang teupeugét nibak
bulée kaméng, 5 kulét bubiri agam nyang
wareuna mirah, kulét halôh dan kayée aka-
sia, 6 minyéuk keu panyöt, mubagoe jeuneh
reumpah-reumpah keu minyéuk upacara
dan keu dupa mangat bée, 7 mubagoe rupa
batée peumata keu teupeungui nibak efod [x]
dan sinutôb dada Imeum Agong. 8 Gata yue
kheueh ubak bansa nyan mangat jipeugét
saboh khimah keu Ulôn, mangat Ulôn jeuet
Lôn tinggai di lamkawan awaknyan. 9 Khi-
mah-khimah ngon peuleungkab jih harôh
awaknyan peugét seucara teureuncana
nyang teuma Ulôn tunyok ubak gata."

Peuto Peujanjian

(Keu. 37:1-9)

10 "Gata peugét kheueh laju saboh peu-
to nibak bak kayée akasia nyang panyang jih
110 seuntimetée, luwah dan manyang jih
maséng-maséng 66 seuntimetée. 11 Gata
seupôh laju bagian dalam ngon bagian luwa
jih ngon méuh aseuli dan gata peugét teuma
bingkée jih nibak méuh. 12 Keu kayée ngon
gulam peuto jih, gata peugét laju peuet boh
gleueng méuh dan gata sangkot laju bak ban
peuet boh gaki jih, dua boh gleueng nibak
ban dua boh sagoe jih. 13 Meunan cit kayée
ngon gulam atranyan gata peugét nibak ka-
yée akasia dan gata seupôh cit deungon
méuh, 14 dan kayée geunulam nyan gata
peutamong laju lam gleueng-gleueng nyan
nibak tieb-tieb sagoe peuto nyan. 15 Kayée
geunulam nyan bah teutab na lam gleueng-
gleueng nyan, dan hana jeuet teusuet. 16 Dan
lam peuto nyan gata keubah laju bandua
neuk batée deungon peurintah-peurintah
nyang teuma Ulôn peugah ubak gata.
17 Gata peugét kheueh laju sinutôb peu-
to nyan nibak méuh aseuli, nyang panyang
jih 110 seuntimetée dan luwah jih 66 seun-

---

[w] *Nabi Musa laju geuteungoh:* meunurot saboh teujeumahan kuno awaknyan jiteungoh. [x] *efod:* Siôn peukayan lagée bajée rompi teupeugét nibak ija meubagô wareuna nyang lumpah meuyuem. Nibak bajée nyoe ji-ikat saboh baluem nyang meuasoe Urim dan Tumim. duaboh beunda nyang geungui lé imeum mangat geuteupeue meulakée Po teu Allah.

24:8: Mat. 26:28, Mrk. 14:24. Luk. 22:20. 1Kor. 11:25. Ibr. 9:19-20, 10:29 **24:18:** Tel. 9:9 **25:17:** Rm. 3:25

timetée. 18 Dan gata peugét teuma dua boh
gamba kerub[y] nyang teupeugét nibak méuh
teuteumpeun, 19 saboh nibak tieb-tieb ujong
sinutôb peuto nyan. Mandua boh gamba
kerubim nyan harôh gata peujeuet saboh
bagian ngon sinutôb jih, 20 dan teupeuduek
saléng meuhadab keue deungon sayeub
nyang na meureuntang ateueh peuto nyan.
21 Keubah kheueh laju bandua neuk batée
lam peuto nyan dan gata pasang kheueh laju
sinutôb di ateueh nyan. 22 Nibak teumpat
nyan Ulôn teuma meurumpok ngon gata,
dan nibak ateueh sinutôb nyan, lamkawan
mandua kerubim nyan, keu gata Ulôn bri
huköm-huköm Lôn keu bansa Israel."

Meuja keu ruti peuseumahan

(Keu. 37:10-16)

23 "Gata cok laju kayée akasia dan gata
peugét saboh meuja nyang panyang jih 88
seuntimetée, luwah jih 44 seuntimetée, dan
manyang jih 66 seuntimetée. 24 Óh lheueh-
nyan gata seupôh laju ngon méuh aseuli dan
gata pasang teuma saboh bingkée méuh
bansikeulileng. 25 Gata peugét teuma binéh
meuja nyang luwah jih 7,5 seuntimetée, dan
gata peugét bataih méuh bansikeulileng bi-
néh nyan. 26 Gata peugét teuma peuet boh
gleueng méuh óh lheuehnyan gata pasang
laju bak ban peuet boh sagoe nibak gaki jih,
rab ngon binéh jih. 27 Gleueng nyan ngon
peuteun kayée geunulam mangat meuja
nyan hase teugulam. 28 Kayée ngon gulam
nyan harôh teupeugét nibak kayée akasia
dan teuseupôh teuma ngon méuh. 29 Peugét
kheueh teuma pireng-pireng, cangkie-cang-
kie, keundi-keundi dan cambông-cambông
keu ngon peuseumah ié anggô. Banmandum
peuleungkap meuja nyan harôh teupeugét
nibak méuh aseuli. 30 Meuja nyan harôh
teukeubah dikeue Peuto Peujanjian, dan
ateueh meuja nyan harôh na teukeubah ruti
peuseumahan."

Gaki panyöt

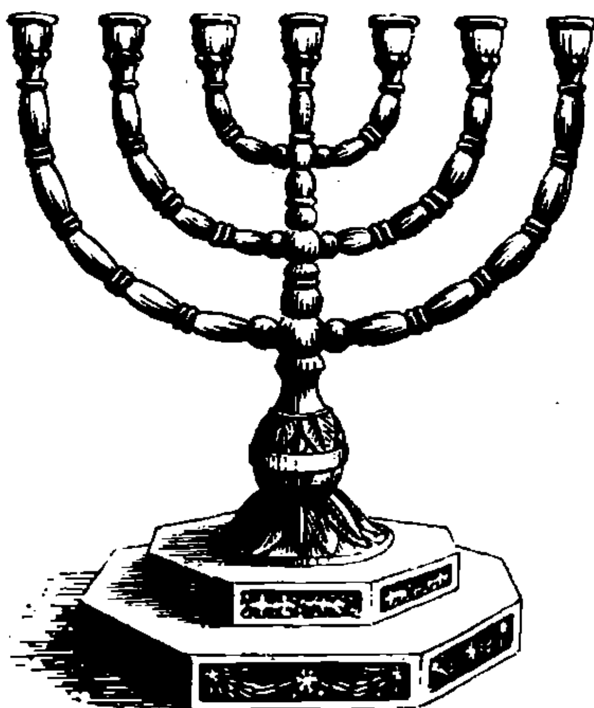
(Keu. 37:17-24)

31 "Peugét kheueh gaki panyöt nibak
méuh aseuli. Lapek ngon teumpat mat jih
harôh teupeugét nibak méuh nyang teuteum-
pah; bungöng-bungöng hiasan, meunan cit
deungon kuncôb dan keulopak jih harôh
meusaboh ngon lapek dan teumpat mat jih.
32 Nibak teumpat mat nyan harôh teupeugét
nam boh cabeueng, lhée boh cabeueng ni-
bak tieb-tieb binéh jih. 33 Bak tieb-tieb
cabeueng harôh teupeugét hiasan lhée boh
bungöng badam deungon kuncôb dan keu-
lopak jih. 34 Nibak teumpat mat jih harôh
teupeugét hiasan peuet boh bungöng badam
deungon kuncôb dan keulopak jih. 35 Dimi-
yueb tieb-tieb pasang cabeueng nyan harôh
teupeugét saboh kuncôb. 36 Banmandum ga-
ki panyöt nyan deungon kuncôb-kuncôb
dan cabeueng-cabeueng jih harôh teupeugét
nibak sikrek méuh aseuli nyang teuteumpa.
37 Peugét kheueh tujoh boh panyöt nibak
gaki panyöt nyan dan pasang kheueh beu-
meusigak sampoe cahya jih muble ukeue.
38 Peugét kheueh alat keu teupeugleh dah
panyöt dan talam jih pih harôh teupeugét
nibak méuh aseuli. 39 Peuguna kheueh lhée
ploh limong kilogram méuh aseuli keu teu-
peugét gaki panyöt nyan deungon banman-
dum peuleungkapan jih. 40 Jaga kheueh ma-
ngat gaki panyöt teupeugét paih lagée
cuntoh nyang Ulôn tunyok ubak gata di
ateueh gunong nyoe."

Khimah TUHAN

(Keu. 36:8-38)

26 "Peugét kheueh Khimah[z] keu Ulôn
nibak siploh ôn ija lineun nyang

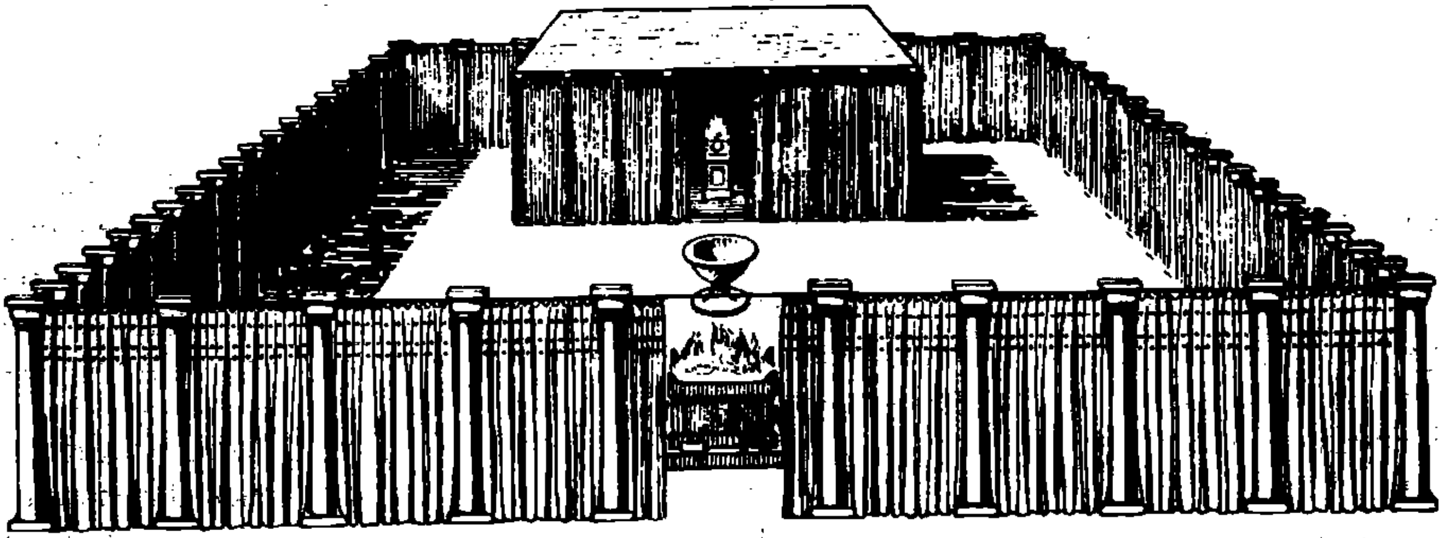


Gaki panyöt (25:31)

---

[y] *kerub:* Golongan malaikat, nyang jigamba sibagoe makhluk meusayeueb, lambang keuagongan Po teu Allah dan keuteuka Gobnyan. [z] *Khimah:* na kheueh khimah teumpat TUHAN meurumpok ngon Nabi Musa dan ureuëng Israel watée awaknyan teungoh geujak lam padang pasi. Khimah nyoe teuboh nan Khimah TUHAN.

25:30: Im. 24:5-8 **25:40:** Kis. 7:44, Ibr. 8:5



Khimah TUHAN *(26:1)*

halôh, teuteunun ngon ija wol ijo, ungu dan
mirah. Cob kheueh ija nyan ngon gamba
kerub. [a] 2 Tieb-tieb siôn ija harôh saban
ukoran jih, panyang jih dua blah metée dan
luwah jih dua metée. 3 Limong ôn ija harôh
teusambat jeuet jih keu saboh layeue, dan
nyang limong ôn teuk lagée nyan cit teupeu-
gét. 4 Peugét kheueh ceunawiét ija ijo nibak
binéh bandua boh layeue nyan, 5 limong
ploh boh ceunawiét nibak maséng-maséng
layeue. 6 Peugét kheueh limong boh sinang-
kot méuh keu ngon sambat bandua boh
layeue nyan mangat hase teupeusaboh.

7 Keu bubong Khimah nyan peugét
kheueh teuma siblaih ôn ija nibak bulée
kaméng. 8 Tieb-tieb siôn museuti saban si-
nuko jih, panyang jih lhée blaih metée dan
luwah jih dua metée. 9 Limong ôn harôh
teusambat jeuet keu saboh layeue, dan nam
ôn nyang laén nyan meunan cit teupeugét.
Sinambat nyang keunam harôh teulipat dua
guna jih keungon tob bagian keue Khimah.
10 Pasang kheueh limong ploh boh ceunawi-
ét nibak binéh layeue nyang phon dan li-
mong ploh boh ceunawiét nibak binéh
layeue nyang keu dua. 11 Peugét kheueh
teuma limong ploh boh ceunawiét nibak
peurunggu dan lhat laju ubak layeue nyan
mangat jeuet bandua boh layeue nyan hase
teupeusaboh jeuet keu bubong Khimah.
12 Siteungoh nibak sikhan ija nyang leubeh
nyan na kheueh keu ngon tôb bagian likot
Khimah. 13 Ija leubeh nyang luwah jih li-
mong ploh seuntimetée nyang na bansipa-
nyang Khimah bah kheueh teupeubiyeu
mantong teutôb nibak binéh Khimah nyan.

14 Peugét kheueh dua boh sinutôb keu
bagian keu luwa Khimah, siôn nibak kulét
bubiri nyang teuboh wareuna mirah dan
saboh teuk nibak kulét halôh.

15 Peugét kheueh rungka-rungka Khi-
mah nyang teudong cot nibak kayée akasia.
16 Tieb-tieb rungka manyang jih peuet me-
tée dan luwah jih 66 seuntimetée. 17 Nibak
tieb-tieb rungka na dua boh patok nyang
sipasang, ngon nyan rungka-rungka nyan
hase teusambat saboh ngon nyang laén.
18 Keu bagian seulatan Khimah, peugét
kheueh dua ploh boh rungka, 19 deungon
peuet ploh boh lapek jih nyang teupeugét
nibak pirak, dua boh dimiyueb keu tieb-tieb
rungka keu bandua boh patok jih nyan.
20 Keu bagian utara Khimah nyan, peugét
kheueh dua ploh boh rungka 21 deungon
peuet ploh boh lapek nyang teupeugét nibak
pirak, dua boh dimiyueb tieb-tieb rungka.
22 Keubagian likot Khimah siblaih u barat,
peugét kheueh nam boh rungka 23 dan dua
boh rungka keu ujong-ujong jih. 24 Rungka-
rungka ujong nyan harôh teupeu hubong
nibak bagian gaki jih, laju trok ubak bagian
ateueh jih. Bandua boh rungka nyang meu-
bantuek sudut jih nyan bah kheueh teupeugét
ngon cara nyan. 25 Ngon nyan banmandum
nyan na lapan boh rungka deungon nam
blaih boh lapek pirak, dua boh dimiyueb
tieb-tieb rungka.

26 Peugét kheueh limong blaih boh ka-
yée linteung nibak kayée akasia, limong boh
keu rungka-rungka nibak saboh binéh Khi-
mah, 27 limong boh keu binéh nyang laén,
dan limong boh teuk keu bagian binéh Khi-
mah siulikot siblaih ubarat. 28 Kayée li-
neung bagian teungoh harôh teupasang
nyang manyang jih siteungoh rungka, nibak
ujong trok ubak ujong Khimah nyan.

---

[a] *kerub:* kalon 25:18.

29 Rungka Khimah dan kayée-kayée lin-
teung nyan harôh teuseupôh ngon méuh.
Gleung-gleung keu ngon peuteun kayée
nyan harôh teupeugét nibak méuh. 30 Peu-
dong kheueh Khimah nyan meunurot reun-
cana nyang Ulôn tunyok ubak gata di ateueh
gunong nyoe.
31 Peugét kheueh saboh ija pintoe nibak
ija lineun halôh nyang teuteunun ngon ija
wol ijo, ungu dan mirah. Cob sulam kheueh
ija nyan deungon gamba kerub.[b] 32 Gantung
laju ija pintoe nyan nibak peuet boh taméh
kayée akasia nyang teuseupôh ngon méuh
deungon ceunawiét méuh dan teupasang
ateueh peuet boh keunaleueng pirak. 33 Peu-
duek laju ija nyan dimiyueb deretan ceuna-
wiét nibak bubong Khimah. Dilikot ija nyan
harôh teukeubah Peuto Peujanjian nyang
meuasoe bandua batée nyan. Ija nyan teupeu
jarak Ruweueng Suci ngon Ruweueng Ma-
hasuci. 34 Peuduek kheueh laju sinutôb Peu-
to Peujanjian diateueh peuto nyan. 35 Meuja
teumpat teubri peuseumahan harôh teukeu-
bah diluwa Ruweueng Mahasuci nibak ba-
gian utara, dan gaki panyöt nibak bagian
seulatan lam Khimah nyan.
36 Peugét kheueh tirée keu pintoe Khi-
mah nibak ija lineun halôh nyang teuteunun
ngon ija wol ijo, ungu dan mirah, teuhias
deungon cob sulam. 37 Keu tirée nyan harôh
teupeugét limong boh taméh nibak kayée
akasia nyang teuseupôh ngon méuh dan
teupeukab ngon limong boh ceunawiét méuh.
Peugét kheueh limong boh keunaleueng nibak
peurunggu keu taméh-taméh nyan."

Miseubah

(Keu. 38:1-7)

27 "Peugét kheueh laju saboh miseu-
bah nyang teupeugét nibak bak ka-
yée akasia. Hi jih peuet sagoe timang, pa-
nyang jih dan luwah jih maséng-maséng 2,2
metée dan manyang jih 1,3 metée. 2 Nibak
tieb-tieb bagian ateueh jih harôh teupeugét
lungkée-lungkée nyang meusaboh ngon
miseubah. Banmandum nyan harôh teula-
pek ngon peurunggu. 3 Peugét kheueh kua-
li-kuali, sudok, cambông-cambông, geuru-
pu-geurupu dan teumpat apui. Banmandum
peuleungkapan nyan harôh teupeugét nibak
peurunggu. 4 Peugét kheueh teuma kawat
teumanyuem nibak peurunggu dan pasang
kheueh teuma peuet boh gleueng nibak ka-
yée geunulam nibak ban peuet boh sagoe
bagian miyueb. 5 Manyang jih kawat nyang
teumanyuem nyan na kheueh siteungoh ni-
bak manyang miseubah. Kawat nyang teu-
manyuem nyan harôh teupalet nibak miseu-
bah bagian miyueb. 6 Peugét kheueh dua
boh kayée geunulam nibak kayée akasia
nyang meulapek ngon peurunggu, 7 dan
peutamong laju u dalam gleueng-gleueng
nibak mandua boh binéh miseubah watée
teugulam miseubah nyan. 8 Peugét kheueh
miseubah nyan nibak papeuen dan meuru-
huéng bagian dalam jih, meunurot reuncana
nyang Ulôn tunyok ubak gata di ateueh
gunong nyoe."

Peulataran Khimah TUHAN

(Keu. 38:9-20)

9 "Peugét kheueh peulataran ban sikeu-
lileng Khimah Ulôn nyang teupageue deu-
ngon layeue nibak ija lineun halôh. Nibak
bagian seulatan, layeue nyan panyang jih 44
metée, 10 teupeuteun bak dua ploh boh ta-
méh peurunggu, maséng-maséng deungon
lapek perunggu teuma, dan ceunawiét meu-
nan cit deungon sinangkot jih teupeugét
nibak pirak. 11 Meunan cit nibak bagian
utara gata peugét lagée nyan teuma. 12 Ba-
gian siubarat, layeue nyan panyang jih 22
metée, deungon siploh boh taméh dan siploh
boh keunaleueng. 13 Nibak bagian utimu,
nyang na pintoe jih, panyang layeue nyan 22
metée. 14-15 Siblaih wie ngon blah uneuen
pintoe nyan harôh teupasang layeue, ma-
séng-maséng panyang jih 6,6 metée deu-
ngon lhée boh taméh lam lhée boh keu-
naleueng. 16 Keu pintoe jih harôh
teupeungui tirée nyang panyang jih 9 metée
nibak lineun nyang halôh nyang teucôb
ngon ija wol ijo, ungu dan mirah, dan teuhi-
as ngon côb sulam. Keu ngon peuteuen ija
pintoe nyan harôh teupeugét peuet boh ta-
méh ngon peuet boh keunaleueng. 17 Ban-
mandum taméh nyang na bansikeulileng
leuen nyan harôh teusambat saboh ngon
nyang laén deungon ceunawiét pirak; ceu-
nawiét jih harôh teupeugét nibak pirak dan
keunaleueng jih nibak peurunggu. 18 Layeue
nyang na bansikeulileng peulataran nyan
panyang jih 44 metée, luwah jih 22 metée
dan manyang jih 2,2 metée. Layeue jih
harôh teupeugét nibak ija lineun nyang
halôh dan keunaleueng jih nibak peurunggu.

---

[b] *kerub:* kalon 25:18.
26:33: Ibr. 6:19, 9:3-5

19 Banmandum peuleungkapan nyang teu-
peuguna lam Khimah, banmandum pancang
keu Khimah dan keu layeue nyan harôh
teupeugét nibak peurunggu."

Cara teu-urôh panyöt
(Im. 24:1-4)

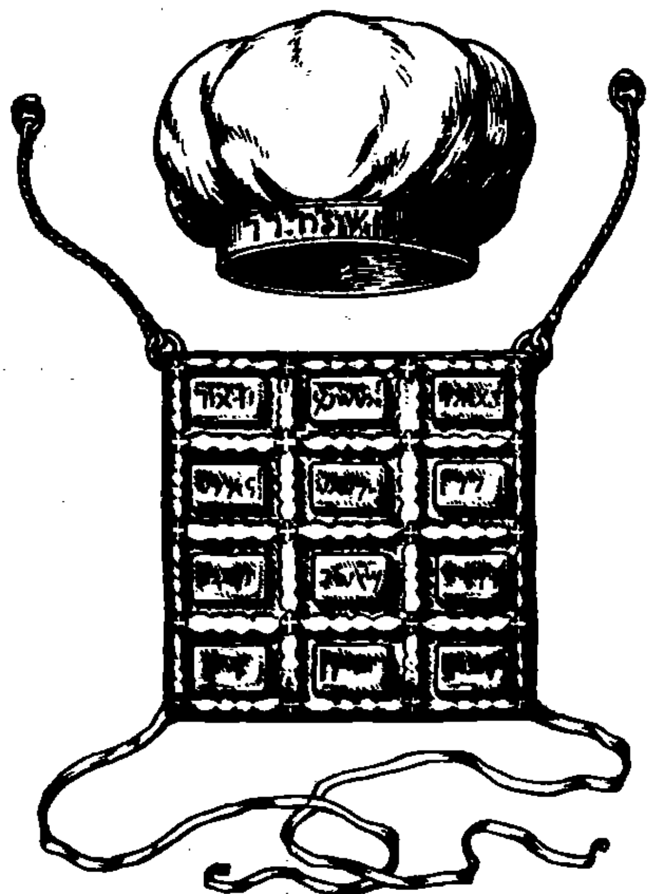
20 "Gata yue kheueh ureuëng Israel ma-
ngat jiba minyéuk zaiton nyang aseuli dan
nyang paleng jroh keu panyöt lam Khimah
Ulôn mangat jeuet teupeukab dan hu sabe.
21 Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk jihnyan
harôh ji urôh panyöt nyan phon seupôt sam-
poe beungoh bak teumpat Ulôn teuka, dilu-
wa ija nyang teugantung di keue Peuto
Peujanjian. Peurintah nyan harôh jipeubuet
keu siumu masa lé ureuëng Israel dan keu-
turonan jih."

Peukayan imeum
(Keu. 39:1-7)

28 "Jakhôi kheueh laju Nabi Harun
aduen gata meusajan ngon aneuëk-
aneuëk jih Nadab, Abihu, Eleazar dan Ita-
mar, dan peukhusos kheueh awaknyan ma-
ngat jeuet jilayani Ulôn sibagoe imeum.
2 Peugét kheueh peukayan imeum keu Nabi
Harun, mangat jih nyan deuh leubeh teu-
horeumat. 3 Jakhôi kheueh banmandum tu-
kang ceumeucob nyang ka Ulôn bri keu-
ahlian. Gata yue kheueh ubak awaknyan
mangat jicob peukayan Nabi Harun mangat
jeuet jihnyan teupeukhusos keu jipeutimang
Ulôn sibago imeum. 4 Gata yue teuma bak
awaknyan mangat jipeugét tutôb dada, efod,
bajée jubah, bajée keumeja nyang teucôb
sulam, seureuban dan talo keuiéng. Peuka-
yan Imeum nyan harôh awaknyan peugét
keu Nabi Harun aduen gata dan aneuëk-
aneuëk jihnyan mangat hase jipeutimang
Ulôn sibagoe imeum. 5-6 Peukayan nyan
harôh awaknyan peugét nibak ija wol ijo,
ungu dan mirah, beuneueng méuh dan
lineun halôh. Seulaén nibak nyan efod harôh
teuhias ngon côb sulam. 7 Dua krek talo
bahô ngon ikat efod nyan harôh teucôb
nibak binéh jih. 8 Saboh talo keuiéng, ija
teunun halôh nyang teupeugét nibak bahan
nyang saban atranyan harôh teucôb nibak
efod nyan mangat jeuet saboh bagian.
9-12 Cok kheueh laju dua neuk batée deuli-
ma. Mita kheueh sidroe pandée méuh nyang
ahli ji uke nibak batée nyan nan-nan mandua
blaih droe aneuëk Nabi Yakub meunurot
urotan umu jih, nam boh nan nibak tieb-tieb
batée. Dan óh lheuehnyan mandua neuk
batée peumata nyan harôh teupasang lam
bingkée méuh dan teukeubah bak taloe bahô
efod sibagoe tanda peuingat ubak bandua
blaih boh sukée Israel. Deungon cara lagée
nyan Nabi Harun ka geuba nan awaknyan
bak bahô gobnyan, sampoe Ulôn, TUHAN,
sabe Lôn ingat keu awaknyan. 13 Seulaén
bandua boh bingkée méuh nyan 14 harôh
teuma teupeugét dua krek rante nyang teu-
peugét nibak méuh aseuli nyang teuputa
lagée talo, keu teupasang nibak bingkée
méuh nyan."

Sinutôb dada
(Keu. 39:8-21)

15 "Peugét kheueh laju saboh sinutôb
dada keu Imeum Agong keu jingui bak
watée jihnyan keuneuk jiteupeue peue keu-
heundak Po teu Allah. Bahan dan sinulam
sinutôb dada nyan harôh saban ngon bahan
dan sinulam efod. 16 Hi jih peuet sagoe dan
teulipat dua, panyang ngon luwah jih ma-
séng-maséng 22 seuntimetée. 17 Pasang
kheueh peuet boh baréh batée peumata ni-
bak sinutôb dada nyan. Bak baréh nyang
phon batée deulima, topas dan baiduri se-
pah. 18 Nibak baréh nyang keudua batée



Seureuban dan sinutôb dada (28:15)

zamrod, batée nilam dan intan. 19 Nibak
baréh nyang keu lhée batée lazuardi, batée
akik dan batée keucubong. 20 Nibak baréh
nyang keupeuet batée pirus, batée yakut dan
batée ratna ceumpaka. Bandua blaih peuma-
ta nyan harôh teu ikat ngon méuh. 21 Nibak
tieb-tieb peumata harôh teu-uke sidroe nan
nyang na lamkawan aneuëk Nabi Yakub
sibagoe tanda peuingat keu sukée-sukée Is-
rael. 22 Peugét kheueh teuma keu sinutôb
dada nyan dua kréek rante nibak méuh aseu-
li nyang teuputa lagée taloe. 23 Peugét kheu-
eh teuma dua boh gleueng méuh dan pasang
kheueh laju bak mandua ujong ateueh si-
nutôb dada nyan 24 dan óh lheuehnyan peu-
tamong laju bandua kréek rante méuh nyan
u dalam gleueng-gleueng nyan. 25 Bandua
kréek ujong laén nibak rante nyan harôh
teuikat nibak bandua boh bingkée, mangat
sinutôb dada nyan jeuet teusambat ngon
bagian keue talo bahô efod. 26 Óh lheueh-
nyan peugét kheueh teuma dua boh gleueng
méuh nyang laén, dan peukab kheueh laju
nibak sinutôb dada nyan nibak ujong miyu-
eb bagian dalam nyang keunong efod. 27 Óh
ka lheuehnyan, peugét kheueh teuma dua
boh gleueng méuh nyang laén dan pasang
kheueh laju nibak bagian keue mandua boh
talo bahô efod nyang to ngon sinambat agak
u miyueb, bak bagian ateueh talo keuiéng
nibak teunun halôh nyan. 28 Gleueng si-
nutôb dada harôh teuhubong deungon talo
ijo nyang na nibak gleueng efod mangat
sinutôb dada nyan teutab na di ateueh talo
keuiéng dan hana leukang.

29 Bak watée Nabi Harun geutamong
ubak teumpat nyang suci, gobnyan harôh
geuba nan-nan nibak sukée-sukée Israel
nyang na teu-uke nibak sinutôb dada jih-
nyan, mangat Ulôn, TUHAN, sabe Lôn ingat
keu umat Lôn. 30 Peuduek kheueh Urim dan
Tumim [c] didalam sinutôb dada nyan keu
jingui lé Nabi Harun meunyoe jihnyan jijak
meuhadab ubak Ulôn. Bak saát-saát nyang
lagée nyan jihnyan harôh jipeuguna sinutôb
dada, mangat jihnyan jeuet jiteupeue keu-
heundak Ulôn keu umat Israel."

Peukayan laén keu imeum

(Keu. 39:22-31)

31 "Bajée jubah nyang teungui ateueh
efod banmandum teupeugét nibak ija wol
ijo. 32 Ruhuéng takue jih teupeukong ngon
pita teununan mangat hana bagaih teupriek.
33-34 Bansikeulileng miyueb jih harôh teu-
peugét hiasan lagée boh deulima nibak wol
ijo, ungu dan mirah, teupeuseulang seuleng
ngon boh teng-tóng nyang teupeugét nibak
méuh. 35 Bajée jubah nyan harôh jingui lé
Nabi Harun bak watée jihnyan jimeutugaih
sibagoe imeum. Bak watée jihnyan harôh
jijak ubak Ulôn lam Kama Suci atawa jiting-
gai teumpat nyan, teuma teudeungoe su boh
teng-tóng nyan, mangat jihnyan bék maté.

36 Peugét kheueh saboh hiasan nibak
méuh aseuli dan uke laju ngon haba lagée
nyoe 'Teupeu khusos keu TUHAN'. 37 Ikat
laju nyan nibak seureuban ngon talo ijo.
38 Piasan méuh nyan harôh jipasang lé Nabi
Harun bak dho jih mangat jeuet Ulôn,
TUHAN, Lôntem teurimong banmandum
nyang jipeuseumah nyang jiba lé ureuëng
Israel keu Ulôn, bah kheueh watée jiba
nyang jipeuseumah nyan jihnyan ka jipeu-
buet salah.

39 Bajée keumeja Nabi Harun harôh teu-
teunun ngon ija lineun nyang halôh. Meu-
nan cit peugét cit teuma saboh seureuban
nibak ija lineun halôh dan talo keuiéng
nyang teusulam.

40 Peugét kheueh bajée keumeja, talo
keuiéng dan seureuban keu aneuëk-aneuëk
Nabi Harun mangat awaknyan deuh teu-
horeumat. 41 Peungui kheueh peukayan
nyan bak Nabi Harun syedara gata dan
aneuëk-aneuëk jihnyan. Bôh kheueh mi-
nyéuk awaknyan ngon minyéuk zaiton;
deungon na lagée nyan awaknyan ka teu-
baiát dan ka teupeukhusos jihnyan keu
jiuseuha Ulôn sibagoe imeum. 42 Dan peu-
gét kheueh teuma keu awaknyan sileuweue
paneuk nyang teupeugét nibak ija lineun,
panyang jih nibak keuiéng sampoe trok
ubak pha keu teutôb bagian tuboh nyang
hana patot teukalon. 43 Sileuweuenyan
harôh sabe awaknyan ngui bak watée
jitamong lam Khimah Ulôn atawa watée
jipeurab bak miseubah watée jipeubuet
upacara iébadat sibagoe imeum di Kama
Suci, mangat awaknyan hana maté sabab
ka teungieng bagian tuboh awaknyan
nyang hana patot teukalon. Atoran nyang
lagée nyan teutab meulaku ateueh Nabi
Harun dan keuturonan jih."

[c] *Urim dan Tumim:* Dua boh barang nyang geupeuguna lé imeum mangat geuteupeue keuheundak Po teu Allah. Hana teuteupeue deungon pasti pakriban cara teungui barang-barang nyan.

28:30: Teu. 27:21, Ezr. 2:63, Neh. 7:65

Peuratoran keuhai teubaiát Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk gobnyan sibagoe imeum

(Im. 8:1-36)

29 "Meunoe kheueh cara jih teubaiát
Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk jih
mangat jihnyan jeuet jilayani Ulôn sibagoe
imeum. Cok kheueh laju saboh leumô agam
nyang mantong muda dan dua boh bu-
bi- ri agam nyang hana meucupa. 2 Nibak
teupông teurigu nyang paleng get, peugét
kheueh adonan hana meurago. Siladum ni-
bak teupông nyang ka teulawok nyan harôh
teupeugét ruti deungon minyéuk zaiton, si-
ladum teuk bék teuboh minyéuk, dan nyang
leubeh teupeugét kuwe nyang teusiliek ngon
minyéuk. 3 Pasoe kheueh lam raga dan peu-
seumah kheueh atranyan keu Ulôn meusi-
goe ngon keureubeuen leumô agam dan
bandua boh bubiri agam.
4 Gata yue kheueh ubak Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jihnyan jijak ubak babah
pintoe Khimah Ulôn sira jipeumanö droe.
5 Peungui kheueh peukayan imeum ubak
Nabi Harun: bajée panyang jaroe, efod, ba-
jée jubah nyang teutôb ateueh efod, sinutôb
dada dan talo keuiéng. 6 Peuseuôn kheueh
seureuban ateueh ulée jihnyan dan samek
kheueh bak seureuban nyan piasan méuh
deungon ukeran 'Teupeukhusos keu
TUHAN'. 7 Óh lheuehnyan cok teuma mi-
nyéuk upacara, rô kheueh laju ateueh ulée
jih dan boh kheueh minyéuk ateueh jihnyan.
8 Óh lheuehnyan, yue teuma aneuëk-
aneuëk jihnyan jiteuka dan peungui bajée
panyang jaroe 9 ngon talo keuiéng nibak jih
nyan, óh lheuehnyan peuseuôn kheueh seu-
reuban ateueh ulée awaknyan. Meunan
kheueh cara jih teupeubaiát Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jih. Awaknyan dan keutu-
ronan jih harôh jilayani Ulôn sibagoe
imeum keu siumu masa.
10 Óh lheuehnyan leumô agam nyan
harôh gata ba ukeue Khimah Ulôn. Nabi
Harun dan aneuëk-aneuëk jihnyan harôh
jikeubah jaroe ateueh ulée beulatang nyan.
11 Sie kheueh laju leumô agam nyan dikeue
Ulôn, nibak babah pintoe Khimah Ulôn.
12 Cok kheueh laju siladum nibak darah
leumô nyan dan gata siliek laju ngon jaroe
gata nibak lungkée-lungkée miseubah. Da-
rah nyang leubeh nyan harôh gata rô ubak
bagian miyueb miseubah. 13 Óh lheuehnyan
gata cok kheueh banmandum gapah nyang
teutôb ateueh asoe pruet jih, bagian nyang
paleng gét nibak até dan bandua boh kitong
ngon gapah jih dan gata keubah banman-
dum nyan ateueh miseubah dan gata tot
kheueh laju sibagoe peuseumahan keu Ulôn.
14 Asoe jih, kulét jih dan pruet nibak leumô
agam nyan harôh teutot diluwa khimah-khi-
mah. Nyan kheueh peuseumahan keu teupeu
amphon banmandum desya Imeum-imeum.
15 Óh lheuehnyan cok kheueh laju saboh
nibak bubiri agam nyan. Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jihnyan harôh jipeuduek ja-
roe awaknyan ateueh ulée beulatang nyan.
16 Dan sie kheueh laju beulatang nyan, cok
laju darah jih dan reutek laju nibak ban
peuet boh sagoe miseubah nyan. 17 Bubiri
agam nyan harôh teusie-sie. Asoe pruet dan
pha jih harôh teu rhah dan teupeuduek ateu-
eh ulée jih meunan cit ateueh sie-sie nyang
laén. 18 Peuseumah kheueh laju banmandum
bubiri agam nyan ateueh miseubah keu keu-
reubeuen nyang teutot. Bée keureubeuen
nyang mangat nyan lumpah that galak até
Ulôn.
19 Cok teuma bubiri agam nyang saboh
teuk, na kheueh bubiri agam keu upacara
peubaiát. Gata yue kheueh ubak Nabi Harun
dan aneuëk-aneuëk jihnyan mangat jipeudu-
ek jaroe jih ateueh ulée beulatang nyan.
20 Óh lheueh nyan sie laju bubiri agam nyan,
gata cok bacut darah beulatang nyan dan
siliek laju bak ôn geulinyueng Nabi Harun
dan aneuëk-aneuëk jih, nibak nang jaroe
uneuen dan nang gaki uneuen awaknyan.
Darah nyang na mantong leubeh nyan harôh
gata siram ateueh ban peuet boh sagoe
miseubah nyan. 21 Meunan cit gata cok laju
bacut darah nyang na ateueh miseubah dan
bacut minyéuk upacara, dan reutek kheueh
ateueh Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk jih-
nyan meunan cit ateueh peukayan awak-
nyan. Deungon cara lagée nyan Nabi Harun
dan aneuëk-aneuëk jihnyan meunan cit deu-
ngon peukayan awaknyan ka teupeukhusos
keu Ulôn.
22 Cok kheueh teuma gapah bubiri agam
nyan, ikue jih nyang meugapah, lapeh gapah
nibak asoe pruet jih, bagian nyang paleng
gét nibak até jih, ban dua boh kitong deu-
ngon gapah jih, dan pha uneuen beulatang
nyan. 23 Nibak raga ruti nyang ka teupeu-
seumah keu Ulôn, cok kheueh saboh ruti
nibak tieb-tieb macam: saboh nyang na teu-

29:18: Ef. 5:2, Flp. 4:18

boh minyéuk zaiton dan saboh teuk nyang
hana teuboh minyéuk, meunan cit saboh
kuwe. 24 Peuduek kheueh laju banmandum
peunajoh nyan lam jaroe Nabi Harun dan
jaroe aneuëk-aneuëk jihnyan dan gata yue
kheueh bak awaknyan mangat jitunyok
ubak Ulôn sibagoe peuseumahan nyang
teubri. 25 Óh lheuehnyan cok kheueh laju
ruti nyan nibak awaknyan dan tot laju ateu-
eh miseubah, ateueh keureubeuen nyang
teutot nyan. Bée keureubeuen nyang mangat
nyan lumpah that galak até Ulôn.

26 Cok kheueh teuma dada bubiri agam
nyan dan peuseumah kheueh atranyan siba-
goe peuseumahan nyang teubri keu Ulôn.
Dan nyan kheueh jeumba gata.

27 Bak upacara watée teubaiát imeum,
dada dan pha bubiri agam nyang teupeu-
guna lam upacara nyan harôh teupeuseu-
mah sibagoe peuseumahan nyang teubri
keu Ulôn dan teupeu aséng keu imeum-
imeum. 28 Nyoe kheueh keuputosan nyang
hana jeuet teu-ubah: Bak watée umat Ulôn
jijak ba peuseumahan keu peudamé, dada
dan pha beulatang keureubeuen nyan na
kheueh atra imeum-imeum. Nyang kheueh
peuseumahan nyang jibri lé umat keu
Ulôn.

29 Peukayan iébadat Nabi Harun harôh
teupeutreun ubak aneuëk-aneuëk jih, ma-
ngat jeuet jingui watée awaknyan teupeubai-
át. 30 Aneuëk Nabi Harun nyang jeuet keu
imeum geunantoe ayah jih dan jitamong lam
Khimah Ulôn keu jipeubuet iébadat lam
Kama Suci, harôh jingui peukayan nyan
tujoh uroe treb jih.

31 Cok kheueh laju sie bubiri agam
nyang jipeuguna watée upacara teupeubai-
át Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk jihnyan
dan taguen kheueh eungkot sie nyan bak
saboh teumpat nyang suci. 32 Eungkot sie
nyan harôh awaknyan pajoh bak babah
pintoe Khimah Ulôn deungon ruti nyang
na leubeh lam raga. 33 Awaknyan harôh
jipajoh peunajoh nyang ka teukeureubeuen
lam upacara peuamphon desya bak watée
teubaiát. Imeum nyang jeuet pajoh peuna-
joh nyang ka teupeukhusos keu Ulôn nyan.
34 Meunyoe sampoe singoh beungoh eung-
kot sie dan ruti nyan mantong na tinggai,
dan nyang leubeh nyan harôh teutot sam-
poe habéh, dan hana jeuet teupajoh, sabab
ka teupeukhusos.

35 Upacara teupeubaiát Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jihnyan harôh teupeuna tu-
joh uroe peunoh, lagée nyang ka Ulôn peu-
rintah ubak gata. 36 Tieb-tieb uroe harôh
teupeuseumah saboh leumô agam keu keu-
reubeuen peuamphon desya. Deungon keu-
reubeuen nyang lagée nyan miseubah ka
teupeusuci. Óh lheuehnyan miseubah nyan
harôh gata boh minyéuk ngon minyéuk zai-
ton mangat jeuet teupeukhusos keu Ulôn.
37 Peubuet kheueh lagée nyan tieb-tieb uroe
nyang treb jih tujoh uroe. Dan miseubah
banmandum nyan ka jeuet keusuci; peue
mantong nyang keunong ateueh miseubah
nyan atranyan harôh teujok ubak TUHAN,
dan soemantong nyang cukéh atranyan,
ureuëng nyan teuma meuteumé bala sabab
teunaga keusucian nyan." [d]

Keureubeuen uroe-uroe

(Teu. 28:1-8)

38 "Tieb-tieb uroe keu siumu masa,
ateueh miseubah nyan harôh teukeureubeu-
en dua boh bubiri nyang meu-umu sithon.
39 Nyang saboh keu keureubeuen beungoh
seudangkan nyang saboh teuk keu keureu-
beuen seupôt. 40 Meusigoe ngon aneuëk bu-
biri keu keureubeuen beungoh, harôh teu-
keureubeuen teuma sikilogram teupông
gandom nyang paleng gét teujampu teuma
ngon siarée minyéuk zaiton aseuli. Seulaén
nibak nyan siarée ié anggô. 41 Aneuëk bubiri
keu keureubeuen seupôt harôh teukeureu-
beuen ngon cara nyang saban, beuna cit
teupông, minyéuk zaiton dan ié anggô. Bée
keureubeuen nyang teutot nyan lumpah that
galak até Ulôn. 42 Dan seulanjut jih keu
sigala jamén, keureubeuen nyang teutot
nyan harôh teupeuseumah dikeue Ulôn bak
babah pintoe Khimah Ulôn. Disinan kheueh
Ulôn meurumpok ngon umat Lôn dan Lôn
peugah haba ubak gata. 43 Nibak teumpat
nyan Ulôn meurumpok ngon bansa Israel,
dan deungon cahya Ulôn teuka teuma teu-
peujeuet teumpat nyan suci. 44 Ulôn teuma
Lôn peujeuet Khimah dan miseubah nyan
suci. Nabi Harun ngon aneuëk-aneuëk jih-
nyan teuma Ulôn peukhusos nibak nyang
laén mangat awaknyan jilayani Ulôn siba-
goe Imeum. 45 Ulôn teuma tinggai lamka-
wan bansa Israel, dan jeuet keu Allah awak-
nyan. 46 Awaknyan teuma jiteupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN Allah awaknyan nyang

[d] *Bala sabab teunaga keusucian nyan:* Nibak watéenyan na keupeucayaan bahwa ureuëng biasa atawa barang-barang teuma meupaloe meunyoe keunong sipeue-peue nyang suci.

ba awaknyan Lôn peuteubiet nibak nanggroe Meusé, mangat Ulôn jeuet Lôn tinggai lamkawan awaknyan. Ulôn kheueh TUHAN Allah awaknyan."

Miseubah teumpat teutot dupa

(Keu. 37:25-28)

30 TUHAN meufeureuman lom ubak
Nabi Musa, "Gata peugét saboh
miseubah nibak bak kayée akasia keu teum-
pat tot dupa. 2 Hi miseubah nyan harôh
timang peuet sagoe, panyang dan luwah jih
maséng-maséng 45 seuntimetée, dan ma-
nyang jih 90 seuntimetée. Nibak ban peuet
sagoe jih nyan peugét kheueh teuma lung-
kée-lungkée nyang jeuet meusaboh ngon
miseubah nyan. 3 Siblah u ateueh jih, dan
meunan cit ban peuet boh sagoe dan lung-
kée-lungkée jih harôh teuseupôh ngon méuh
aseuli dan meunan cit teuboh teuma bingkée
ban sikeulileng nyan. 4 Dan peugét kheueh
dua boh gleueng nibak bandua boh sagoe
mangat jeuet ngon peuteuen kayée geunu-
lam miseubah nyan. 5 Kayée geunulam nyan
harôh teupeugét nibak kayée akasia dan
teuseupôh teuma ngon méuh. 6 Dan keubah
kheueh miseubah nyan nibak mandua kréek
ija nyang na dikeue Peuto Peujanjian, bak
teumpat Ulôn teuma meurumpok ngon gata.
7 Tieb-tieb beungoh watée Nabi Harun jijak
tot panyöt, jihnyan harôh jitot dupa nyang
mangat bée diateueh miseubah nyan. 8 Hai
nyang lagée nyan harôh jipeubuet cit teuma
bak watée jihnyan jijak tot panyöt óh seupôt
uroe. Peuseumahan ateueh dupa nyan harôh
jipeubuet hana putôh-putôh siumu masa.
9 Dan bék kheueh gata peuseumah ateueh
dupa nyan keureubeuen nyang teularang,
keureubeuen beulatang atawa keureubeuen
teuhidang; bék teuma teurô keureubeuen ié
anggô di ateueh nyan. 10 Lam sithon sigoe
Nabi Harun harôh jipeuna upacara teupeu-
suci miseubah deungon cara teupeugleh ban
peuet boh lungkée jih ngon darah beulatang
peulara nyang teukeureubeuen keu peuam-
phon desya. Hai nyang lagée nyan harôh
teupeubuet tieb-tieb thon siumu masa.
Miseubah nyan harôh suci banmandum dan
teupeukhusos keu Ulôn."

Cukée keu Khimah TUHAN

11 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 12 "Bak watée teupeuna seunsus
ateueh bansa Israel, tieb-tieb ureuëng agam
harôh jibayeue keu Ulôn péng sinuboh keu
droe-droe jih mangat jih nyan hana keunong
bala bak watée seunsus nyan teupeuna.
13 Banmandum ureuëng nyang rhoh teu-
itong nibak seunsus nyan ureuëng nyan
harôh jibayeue ngon péng nyang ka teupeu-
teuntée meunurot yuem nyang kana atoran
bak Khimah Ulôn sibagoe deureuma khusos
keu Ulôn. 14 Soemantong ureuëng nyang na
teuitong lam seunsus nyan, na kheueh tieb-
tieb ureuëng agam nyang kana umu dua
ploh thon atawa leubeh, ureuëng nyan harôh
jibri deureuma khusos nyan. 15 Ureuëng ka-
ya hana jeuet jibayeue leubeh, dan di
ureuëng gasien hana jeuet jibayeue kureu-
eng bak watée awaknyan jibayeue péng
sinuboh keudroe-droe jih. 16 Kutéb kheueh
péng nyan nibak ureuëng Israel, dan peugu-
na kheueh péng nyan keu iébadat lam Khi-
mah Ulôn. Banmandum nyan na kheueh
péng sinuboh droe awaknyan keudroe, dan
Ulôn teuma sabe Lôn ingat keu Lôn lindong
awaknyan."

Kulah ié nyang teupeugét nibak peurunggu

17 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 18 "Peugét kheueh saboh kulah ié
nibak peurunggu meunan cit deungon lapek
teupeugét nibak peurunggu. Keubah laju
kulah ié nyan lamkawan Khimah dan miseu-
bah, óh lheuehnyan pasoe kheueh kulah
nyan ngon ié. 19 Ié nyan keu Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jih mangat awaknyan jeuet ji
rhah jaroe ngon gaki. 20-21 sigohlom jita-
mong lam Khimah atawa jipeurab ubak
miseubah keu jiba keureubeuen nyang teu-
tot. Awaknyan harôh jikeureuja nyang lagée
nyan mangat bék teupoh maté. Peuratoran
nyan harôh jitaát lé awaknyan dan keutu-
ronan awaknyan siumu masa."

Minyéuk upacara

22 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 23 "Gata cok kheueh reumpah-reum-
pah nyang paleng gét, nam kilo mur nyang
caye, lhée kilo kayée maméh, lhée kilo
teubée mangat bée, dan nam kilo kayée teja.
24 Banmandum nyan teutimang meunurot
sinimang nyang na teupeuguna lam Khimah
Lôn. Tamah kheueh teuma peuet arée mi-
nyéuk zaiton, 25 dan peugét kheueh mi-
nyéuk upacara, nyang teujampu lagée mi-
nyéuk mangat bée. 26 Peuguna kheueh

30:13: Keu. 38:25-26, Mat. 17:24 **30:18:** Keu. 38:8 **30:22-38:** Keu. 37:29

nyang ka teujampu nyan keu teuboh minyé-
uk Khimah Ulôn, Peuto Peujanjian, 27 meu-
ja dan banmandum peuleungkapan jih, gaki
panyöt dan banmandum peuleungkapan jih,
miseubah teumpat tot dupa, 28 miseubah keu
keureubeuen teutot deungon sigala peuleung-
kapan jih, dan kulah ié deungon keunaleu-
eng jih. 29 Deungon cara lagée nyan harôh
gata peukhusos barang-barang nyan keu
Ulôn, mangat banmandum nyan ka jeuet
keusuci. Peue mantong nyang keunong bak
miseubah nyan atranyan harôh teujok ubak
TUHAN, dan soemantong nyang mat atra-
nyan teuma meuteumé bala sabab teunaga
keusucian atranyan. [e] 30 Meunan cit boh
teuma minyéuk ateueh Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk gobnyan mangat awaknyan
teubaiát jeuet keu imeum keu jilayani Ulôn.
31 Peugah laju ubak bansa Israel bahwa siu-
mu masa minyéuk upacara nyan khusos keu
Ulôn. 32 Minyéuk nyan hana jeuet teuprée
ateueh ureuëng-ureuëng bala. Bék gata peu-
gét minyéuk nyang lagée nyan deungon gata
peuguna alat jampu jih nyang nyan cit teu-
ma. Minyéuk nyan suci, dan harôh teuang-
gab sibagoe barang suci. 33 Ureuëng nyang
peugét minyéuk nyang lagée nyan, atawa
jipeuguna keu ureuëng nyang bukon
imeum, ureuëng nyan hana le teuanggab
anggota umat Ulôn."

Dupa

34 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, "Gata cok kheueh laju mupadub
macam reumpah-reumpah nyang sadub le
jih, atranyan na kheueh geutah dama, kulét
kleueng, geutah rasamala dan dupa nyang
tulen. 35 Peuguna kheueh banmandum
nyan keu teupeugét dupa meujampu nyang
mangat bée. Tamah kheueh teuma sira
mangat dupa nyan teutab aseuli dan jeuet
teupeuguna keu Ulôn. 36-37 Siladum nyang
na nibak dupa nyan harôh teugileng sam-
poe halôh. Gata ba kheueh atranyan ubak
Khimah Ulôn dan sipreuk kheueh atranyan
dikeue Peuto Peujanjian. Dupa nyan harôh
teuanggab barang suci nyang teupeukhu-
sos keu Ulôn. Bék peugét dupa teujampu
deungon bahan jih saban lagée nyan cit
teuma keudroe gata. 38 Soemantong nyang
peugét nyang harôm lagée nyan bagoe,
ureuëng nyan hana le teuanggab anggota
umat Ulôn."

Allah geupiléh ureuëng-ureuëng nyang peugét Khimah dan peuleungkapan jih

(Keu. 35:30–36:1)

31 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 2 "Ulôn ka Lôn piléh Beza-
leel bin Uri, cucoe Hur nibak sukée Yehuda,
3 dan Ulôn anugeurah jihnyan ngon kuasa
Ulôn. [f] Ubak jih Ulôn bri peungeurtian,
malem dan carông bak buet seuni: 4 Keu
jipeugét reuncana nyang that teupeureulée
nibak buet nyang ahli ngon carông dan
jipeugét nibak méuh, pirak dan peurunggu;
5 keu teuasah batée peumata nyang teutatah;
keu teu-uke kayée dan keumubagoe rupa
karya seuni nyang laén. 6 Oholiab, bin Ahi-
samakh nibak sukée Dan, nyan pih ka Ulôn
piléh keu jitulông jihnyan. Meunan cit Ulôn
bri keu-ahlian nyang luwa biasa ubak utôh-
utôh nyang carông, mangat awaknyan jeuet
jipeugét peue mantong nyang Ulôn peurin-
tah: 7 Khimah Ulôn, Peuto Peujanjian dan
sinutôb nyan, banmandum peurabot Khi-
mah, 8 na kheueh meuja dan peuleungkapan
jih, gaki panyöt nibak méuh aseuli deungon
peuleungkapan jih, miseubah teumpat tot
dupa, 9 miseubah teumpat tot keureubeuen
nyang teutot dan banmandum peuleung-
kapan jih, kulah ié ngon keunaleueng jih,
10 peukayan iébadat keu Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jih, nyang harôh jingui wa-
tée awaknyan meutugaih sibagoe imeum,
11 minyéuk upacara, dan dupa mangat bée
keu Kama Suci. Banmandum nyan harôh
awaknyan peugét paih lagée peutunyok
nyang ka Ulôn bri ubak gata."

Uroe Sabat, uroe meureuhat

12 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa ngon peurintah Gobnyan 13 mangat
geupeumaklum ubak bansa Israel, "Peuraya
kheueh uroe Sabat, uroe nyang ka Ulôn
peuteutab sibagoe uroe meureuhat. Keu siu-
mu masa uroenyan ka jeuet keu uroe peu-
ingat gata ngon Ulôn, mangat gata tateupeue
bahwa Ulôn kheueh TUHAN, dan bahwa
Ulôn ka Lôn peujeuet gata bansa Lôn keu-
droe. 14-15 Uroe meureuhat nyan harôh gata
horeumat sibagoe uroe nyang suci. Keu gata
Ulôn bri nam uroe keu gata meubuet, teuma
bak uroe nyang keutujoh na kheueh uroe
raya nyang teupeukhusos keu Ulôn. Soe-
mantong nyang hana jihoreumat uroe Sabat

[e] *Bala sabab teunaga keusucian atranyan,* kalon 29:37. [f] *kuasa Ulôn* atawa roh Lôn.
31:14-15: Keu. 20:8-11, 23:12, 34:21, 35:2, Im. 23:3, Tel. 5:12-14

nyan, teuma teutab jimeubuet bak uroe
nyan, ureuëng nyan harôh teuhuköm maté.
16 Bansa Israel harôh jipeuraya uroenyan
treun meutreun sibagoe tanda uroe peujanji-
an. 17 Uroe nyan na kheueh uroe peuingat
nyang teutab bansa Israel dan Ulôn, sabab
Ulôn, TUHAN, ka Ulôn peujeuet langét ngon
bumoe lam watée nam uroe, dan nibak uroe
nyang keutujoh Ulôn piôh nibak buet dan
Ulôn meureuhat."
18 Óh ka seuleusoe geumeututoe ngon
Nabi Musa di ateueh Gunong Sinai nyan, Po
teu Allah laju geubri ubak Nabi Musa dua
boh keupéng batée nyang ka geutuléh lé Po
teu Allah deungon sigala peurintah-peurin-
tah Gobnyan.

Leumô méuh
(Tel. 9:6-29)

32 Watée bansa Israel jikalon bahwa
Nabi Musa treb that-that hana geu-
treun-treun di ateueh gunong, dan mantong
teutab na di ateueh gunong nyan, awaknyan
laju jihudom bak Nabi Harun sira jipeugah
ubak gobnyan, "Geutanyoe hana tateupeue
peue nyang teujadi ateueh Nabi Musa,
ureuëng nyang ba geutanyoe geupeuteubiet
nibak nanggroe Meusé; dan deungon lagée
nyan neupeugét kheueh keu kamoe ilah [g]
nyang jeuet jipimpén kamoe."
2 Dan Nabi Harun laju geupeugah ubak
awaknyan, "Plôh kheueh laju bubena taloe
takue méuh nyang na jingui lé peurumoh-
peurumoh dan aneuëk-aneuëk gata, dan
gata ba kheueh nyan ubak ulôn." 3 Dan
awaknyan laju jiplôh bubena taloe takue
méuh nyang na bak ureuëng inong jih
maséng-maséng meunan cit nyang na ni-
bak aneuëk-aneuëk jih óh lheuehnyan laju
jijakba atranyan ubak Nabi Harun. 4 Nabi
Harun geucok banmandum taloe takue
nyan dan laju geupeucaye lam saboh teum-
pat acuwan dan geupeugét laju saboh
patong leumô.
Bansa nyan jipeugah, "Hei Israel, nyoe
kheueh ilah geutanyoe nyang ba geutanyoe
jipeuteubiet nibak nanggroe Meusé!"
5 Óh lheuehnyan Nabi Harun laju geu-
peudong saboh miseubah dikeue leumô
méuh nyan dan laju geupeumaklum, "Si-
ngoh beungoh na khanuri keu tahoreumat
TUHAN." 6 Óh singoh beungoh banseuboh
that, ureuëng-ureuëng Israel laju jiba meu-
padub boh beulatang peulara keu keureu-
beuen nyang teutot, dan na padub boh teuk
keu keureubeuen peudamé. Awaknyan jidu-
ek sira jimakheun dan jijieb ié, dan laju
jibeudôh keu meusukaria.
7 Ngon sabab nyan TUHAN meufeureu-
man ubak Nabi Musa, "Gata jaktreun kheu-
eh laju beureujang-reujang, sabab bansa gata
nyang gata pimpén jiteubiet nibak nanggroe
Meusé ka jipeubuet jeuhet. 8 Awaknyan ka
jiseuleweng peue-peue nyang Ulôn peurin-
tah. Awaknyan jipeugét patong leumô nibak
méuh nyang teuteumpah, laju jiseumah dan
jipeuseumah keureubeuen ubak patong
leumô nyan. Kheun awaknyan, nyang kheu-
eh ilah jih nyang ba awaknyan jiteubiet nibak
nanggroe Meusé. 9 Ulôn kuteupeue bahwa
bansa nyan kreueh that ulée. 10 Bék cuba-cu-
ba jitam Ulôn. Ulôn beungéh keu awaknyan
dan keuneuk Lôn peubinasa awaknyan. Teu-
ma meunyoe gata dan keuturonan gata keu
Lôn peujeuet saboh bansa nyang raya."
11 Nabi Musa geulakée bak TUHAN
Allah, sira geupeugah, "TUHAN, pakon
Droeneueh harôh neupeubuet lagée nyan
ateueh awaknyan? Bukon kheueh Droeneu-
eh ka neupeuseulamat awaknyan di nang-
groe Meusé deungon keukuasaan dan teuna-
ga nyang raya? 12 Meunyoe Droeneueh
neupeubinasa awaknyan, ureuëng Meusé
teuma jipeugah bahwa Droeneueh neupim-
pén bansa nyan jiteubiet nibak nanggroe
Meusé keu neujakpoh maté awaknyan nibak
gunong-gunong dan neupeubinasa awak-
nyan habéh banmandum. Bék lagée nyan,
ya TUHAN, ubah kheueh niet Droeneueh dan
bék kheueh neupeuceulaka bansa nyan.
13 Ingat kheueh ubak hamba-hamba
Droeneueh Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq, dan
Nabi Yakub. Ingat kheueh bahwa Droeneu-
eh ka neumeujanji ubak awaknyan deungon
sumpah keu Droeneueh bri keu awaknyan
keuturonan nyang le lagée bintang dilangét,
meunan cit banmandum tanoh nyang
Droeneueh meujanji nyan jeuet keumilék
keuturonan awaknyan siumu masa." 14 Wa-
tée geudeungoe nariet Nabi Musa nyang
lagée nyan TUHAN laju geu-ubah niet Gob-
nyan dan hana jadéh geupeubuet peue
nyang ka geu ancam nyan keu geupeurhot
ateueh awaknyan deungon bala nyang raya.

[g] *ilah* atawa padub-padubboh ilah.

31:17: Keu. 20:11 **32:1:** Kis. 7:40 **32:4:** Kis. 7:41 **32:6:** 1Kor. 10:7 **32:11-14:** Teu. 14:13-19
32:13: Keuj. 22:16-17, 17:8

15 Nabi Musa laju geutreun lom nibak
gunong nyan sira geuba mandua boh batée
nyang ka teutuléh peurintah-peurintah Po
teu Allah nibak bandua binéh batée nyan.
16 Po teu Allah keudroe nyang peugét batée
nyan dan geu-uke peurintah-peurintah Gob-
nyan ateueh batée nyan.

17 Teungoh geujak sira geutreun nibak
gunong nyan, Yosua laju jideungoe ureuëng-
ureuëng Israel teungoh jikliek-kliek, dan
jipeugah kheueh lé Yosua ubak Nabi Musa,
"Na su ureuëng karu lagée ureuëng muprang
lam khimah-khimah."
18 Kheun Nabi Musa, "Nyang teudeu-
ngoe kon su ureuëng meusurak sabab ka
meunang meunan cit kon su ureuëng teuklik
sabab ka taloe; nyan su ureuëng meunya-
nyoe."
19 Watée Nabi Musa ka meutamah to
ubak khimah-khimah nyan, deuh laju geu-
kalon leumô méuh nyan dan ureuëng ramé
teungoh meunari ngon meulikak, dan teuka
kheueh beungéh gobnyan. Bak teumpat
nyan cit teuma, bak gaki gunong nyan, Nabi
Musa geuseumpom batée nyang geuba nyan
sampoe hanco meukeupéng-keupéng. 20 Óh
lheuehnyan laju geucok patong leumô
nyang teupeugét nibak méuh atra ureuëng-
ureuëng Israel nyan, geupeuhanco, geugi-
leng sampoe halôh lagée abée, óh lheueh-
nyan laju geujampu ngon ié. Óh lheuehnyan
laju geuyue ubak ureuëng Israel mangat
jijieb ié nyan. 21 Laju geupeugah ubak Nabi
Harun, "Peue nyang awaknyan peubuet
ateueh droeneueh sampoe awaknyan ka
jipeubuet desya nyang paleng rayanyoe?"
22 Geujaweueb lé Nabi Harun, "Bék
neubeungéh keu ulôn; droeneueh neuteu-
peue keudroe pakriban neukat jih ureuëng-
ureuëng nyoe keu jipeubuet jeuhet. 23 Awak-
nyan jipeugah ubak ulôn, 'Geutanyoe hana
tateupeue peue nyang teujadi ateueh Nabi
Musa, ureuëng nyang ka geuba geutanyoe
geupeuteubiet nibak nanggroe Meusé; sabab
nyan neupeugét kheueh keu kamoe ilah
nyang hase jipimpén kamoe.' 24 Ulôn kuyue
awaknyan mangat jibri bak ulôn piasan
méuh, dan atranyan laju jijok lé awaknyan
bak ulôn. Banmandum piasan nyan ulôn peuta-
mong lam apui, dan jeuet kheueh leumô nyoe!"
25 Nabi Musa geusadar bahwa Nabi Ha-
run ka geupeulheuh bansa Israel lagée guda
lheueh lam weue, sampoe awaknyan ka
jipeukém ngon jihina lé musoh-musoh jih.
26 Dan geudong kheueh laju gobnyan diba-
bah pintoe geureubang khimah-khimah sira
geudumpék, "Soe nyang dong blaih TUHAN
jak keunoe!" Dan teuka kheueh sukée Lewi
jidong bansilingka Nabi Musa, 27 dan laju
geupeugah lé Nabi Musa ubak awaknyan, "
TUHAN Allah Israel geupeurintah ubak gata
mangat jeuet maséng-maséng gata suet peu-
deueng gata laju gata jak bansikeulileng
khimah-khimah nyoe, phon nibak pintoe
geureubang nyoe sampoe ubak babah pintoe
geureubang nyang laén sira gata poh maté
syedara-syedara, rakan-rakan dan waréh si-
lingka gata." 28 Sukée Lewi laju jipeubuet
peurintah nyan dan bak uroenyan na lhée
ribée droe maté jipoh. 29 Geupeugah lé Nabi
Musa ubak sukée Lewi, "Uroenyoe gata ka
tapeukhusos droe[h] jeuet keu imeum nyang
layani TUHAN deungon cara gatapoh maté
aneuëk-aneuëk manyak dan syedara-syeda-
ra gata, dan TUHAN geubri beureukat ubak
gata."
30 Óh singoh beungoh Nabi Musa geu-
peugah ubak bansa nyan, "Gata ka gata
peubuet desya nyang paleng rayeuk. Teuma
bak uroenyoe ulôn teuma lôn teungoh gu-
nong nyan lom keu lônjak meuhadab
TUHAN; mudah-mudahan ulôn geutem peu-
amphon keu desya-desya gata." 31 Óh lheu-
ehnyan Nabi Musa geujaklom meuhadab
ubak TUHAN sira geupeugah, "Bansa nyan
ka jipeubuet desya nyang paleng rayeuk.
Awaknyan ka jipeugét ilah nibak méuh.
32 Ulôn meulakée bak Droeneueh neupeu-
amphon kheueh desya awaknyan; meunyoe
hán, neusampôh kheueh nan ulôn nyang na
lam kitab ureuëng-ureuëng udeb."
33 Geujaweueb lé TUHAN, "Teuma
ureuëng-ureuëng nyang meudesya nibak
Ulôn nyang Lôn sampôh nan jih lam kitab
nyan. 34 Gata jak kheueh laju jinoenyoe, dan
gata ba kheueh awaknyan ubak teumpat
nyang ka Ulôn peugah ubak gata. Malaikat
Lôn teuma jibimbéng gata teuma watée jih
trok jiteuka ureuëng-ureuëng nyan Ulôn
huköm sabab desya-desya nyang jipeubuet."
35 Óh lheuehnyan TUHAN laju geupeu-
treun bala ateueh ureuëng-ureuëng nyan sa-
bab awaknyan jipaksa Nabi Harun jipeugét
patong leumô nibak méuh nyan.

---

[h] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *Uroenyoe gata ka tapeukhusos droe:* meunurot naseukah Ibrani: Peukhusos kheueh droe gata uroe nyoe; atawa Uroenyoe gata ka teupeukhusos.
32:32: Zab. 69:28, Why. 3:5

TUHAN geuyue bak bansa Israel mangat jitinggai Gunong Sinai

33 Feureuman TUHAN ubak Nabi Mu-
sa, "Tinggai kheueh teumpat nyoe
dan gata jak kheueh laju meusajan ngon
bansa nyang gata ba nibak nanggroe Meusé
u nanggroe nyang ka Ulôn meujanji bak
Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub
meunan cit keuturonan awaknyan. 2 Ulôn
teuma Lôn kirém sidroe malaikat nyang
bimbeng gata. Ulôn ku use bansa Kanaan,
bansa Amori, bansa Het, bansa Feris, bansa
Hewi dan bansa Yebus. 3 Gata tajak ubak
tanoh nyang kaya dan subô. Teuma Ulôn
keudroe hana Ulôn jak meusajan gata, ma-
ngat gata hana Lôn peubinasa bak teungoh
rot, sabab gata na kheueh bansa nyang kreu-
eh ulée."
4-6 Óh lheuehnyan TUHAN geuyue ubak
Nabi Musa mangat jeuet geupeugah ubak
bansa Israel, "Gata bansa nyan kreueh ulée.
Meunyoe Ulôn jak meusigoe ngon gata bah-
pi sikeujab mantong, kapasti gata Ulôn peu-
binasa banmandum. Ploh kheueh laju bube-
na piasan nyang gata ngui nyan, teuma Ulôn
laju Lôn peuteuntée peue nyang teuma Ulôn
peubuet ateueh gata." Óh ka lheueh geudeu-
ngoe TUHAN geubeungéuh lagée nyan,
awaknyan seudeh lumpah na lagée ureuëng
nyang meukabông. Dan laju jiploh banman-
dum piasan nyang jingui lé awaknyan. Jadi,
óh ka lheueh jitinggai Gunong Sinai, bansa
Israel ka hana le jingui piasan.

Khimah TUHAN

7 Pajan mantong, meunyoe bansa Israel
jipeudong khimah, Nabi Musa laju geucok
Khimah dan geupeudong jiôh bacut nibak
khimah-khimah awaknyan. Khimah nyan
teuboh nan Khimah TUHAN, dan soeman-
tong nyang keuneuk lakée naseuhat ubak
TUHAN, jak kheueh keunan. 8 Meunyoe Na-
bi Musa geujak ubak Khimah nyan,
ureuëng-ureuëng Israel laju jidong bak ba-
bah pintoe Khimah droe jih dan jikalon Nabi
Musa sampoe geutamong. 9 Óh ka lheueh
Nabi Musa geutamong, jitreun kheueh ta-
méh awan dan laju jipiôh bak babah pintoe
Khimah. Nibak lam awan nyan TUHAN laju
geumeututoe ngon Nabi Musa. 10 Watée
ureuëng Israel jikalon taméh awan teudong
bak babah pintoe Khimah TUHAN, awak-
nyan banmandum jibeudôh dan jisujut
dikeue khimah droe jih maséng-maséng.
11 TUHAN meufeureuman bak Nabi Musa
sira meuhadab-hadab keue, lagée ureuëng
meututoe ngon rakan jih. Óh lheuehnyan
Nabi Musa laju geugisa ubak khimah-khi-
mah. Teuma Yosua bin Nun, sidroe aneuëk
muda nyang bantu Nabi Musa, teutab ting-
gai lam Khimah nyan.

TUHAN meujanji geulindong bansa Gobnyan

12 Bak siuroe Nabi Musa geumeututoe
ubak TUHAN, " TUHAN, Droeneueh neupeu-
rintah ubak ulôn keu lôn bimbeng bansa
nyoe sampoe trok u nanggroe nyang
Droeneueh peujanji. Teuma Droeneueh ha-
na neupeugah soe nyang teuma Droeneueh
utus keu jitulông ulôn. TUHAN, Droeneueh
neupeugah bahwa Droeneueh neuturi keu
ulôn, dan neutem ngon ulôn. 13 Meunyoe
meunan, neutulông kheueh peugah ubak
ulôn peue reuncana Droeneueh, TUHAN, ma-
ngat jeuet lôn layani Droeneueh dan teutab
galak até Droeneueh. Ingat kheueh teuma
bahwa bansa nyoe ka Droeneueh piléh jeuet
keu milék Droeneueh."
14 Geupeugah lé TUHAN, "Gata Ulôn
lindong mangat meuteumé gata cok keuhak
milék tanoh nyang ka Ulôn peujanji."
15 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Meu-
nyoe TUHAN hana neujak meusajan ngon
kamoe, bék neuyue kamoe tinggai teumpat
nyoe. 16 Pakriban ureuëng laén jiteupeue
bahwa Droeneueh neutem tulông ulôn dan
keu bansa nyoe meunyoe Droeneueh hana
neutulông kamoe? TUHAN na di lamkawan
kamoe teuma jeuet keumeulaén kamoenyoe
ngon bansa-bansa laén nyang na ateueh
rhueng bumoe."
17 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Nyang gata lakée nyan teuma Ulôn kabui,
sabab Ulôn kuturi gata dan Ulôn kutem
ngon gata."
18 Óh lheuehnyan Nabi Musa geulakée
lom, "TUHAN, peudeuh kheueh bak ulôn
cahya Droeneueh teuka."
19 Jaweueb TUHAN, "Teuma Ulôn teuka
deungon sigala keuagongan Ulôn dikeue
gata, sira gata peugah nan Ulôn nyang suci.
Ulôn kheueh TUHAN, dan Ulôn ku tunyok
até Ulôn nyang murah dan gaséh sayang
keue ureuëng-ureuëng nyang Ulôn piléh.
20 Rupa Ulôn hana Ulôn peudeuh ubak gata,
sabab hana mungken manusia jingieng

33:1: Keuj. 12:7, 26:3, 28:13 **33:19:** Rm. 9:15

Ulôn, dan Ulôn teutab udeb. 21 Blaih Ulôn
nyoe na bukét batée; gata jeuet gata dong
disinan. 22 Watée cahya Ulôn teuka lewat
disinan, gata Ulôn peutamong lam saboh
luengkiek nyang na lam bukét batée nyan
dan Ulôn peupadok ngon jaroe Ulôn sam-
poe Ulôn ka jeuet Lôn jak. 23 Dan teuma
Ulôn tarek jaroe Ulôn mangat gata jeuet
gata ngieng Ulôn rot likot, teuma rupa Ulôn
teutab hana gata kalon."

Dua boh batée tuléh nyang barô

(Tel. 10:1-5)

34 Feureuman TUHAN ubak Nabi Mu-
sa, "Gata peuet laju dua boh batée
tuléh lagée atra awai. Ateueh batée nyan
teuma Ulôn tuléh tutoe haba nyang saban
lagée haba bak batée nyang ka gata peubeu-
kah nyan. 2 Beusiab-siab kheueh singoh
beungoh gata jak teungoh Gunong Sinai dan
gata meuhadab Ulôn bak pucak gunong
nyan. 3 Hana meusidroe pih nyang jeuet
jiseutôt ngon gata atawa jidong bak sagoe
toh mantong ateueh gunong nyan. Leumô-
leumô dan bubiri-bubiri bék gata peubiyeu
jimeurot naleueng bak gaki gunong nyan."
4 Óh lheuehnyan Nabi Musa laju geujak
peuet dua boh keupéng batée, dan óh singoh
beungoh mantong seuboh that laju geuba
batée nyan geupeuteungoh ateueh Gunong
Sinai lagée nyang ka geupeurintah lé TUHAN
ubak gobnyan.
5 Dan geutreun kheueh TUHAN[i] nibak
saboh gumpai awan; TUHAN laju geudong
ngon Nabi Musa nibak teumpat nyan, dan
laju geupeugah nan Gobnyan nyang suci,
na kheueh TUHAN. 6 Óh lheuehnyan
TUHAN laju geujak dikeue Nabi Musa sira
geupeugah lagée nyoe, "Ulôn nyoe
TUHAN, na kheueh Allah nyang peunoh
ngon murah até dan gaséh sayang. Geu-
naséh Ulôn meulimpah-limpah, Ulôn nyoe
seutia dan hana bagaih beungéh. 7 Ulôn
teutab Ulôn gaséh meuribée-ribée keutu-
ronan [j] dan Ulôn peuamphon ureuëng
nyang salah dan desya-desya; teuma
ureuëng nyang meusalah sagai-sagai hana
Ulôn peubeubaih nibak huköman, dan
Ulôn huköm teuma aneuëk-aneuëk jih
meunan cit cucoe-cucoe jih sampoe trok
ubak keuturonan nyang keu lhée dan
nyang keupeuet sabab desya ureuëng syiek
awaknyan."

8 Bak watée nyan cit teuma Nabi Musa
geusujut sira geuseumah. 9 Geupeugah lé
Nabi Musa, " TUHAN, meunyoe Droeneueh
beutôi-beutôi neugaséh ulôn, ulôn lakée,
beuneutem kheueh TUHAN neujak meusajan
ngon kamoe. Bansa nyan beutôi kreueh that
ulée, teuma neupeuamphon kheueh buet
nyang jeuhet dan desya kamoe dan neuteu-
rimong kheueh kamoe sibagoe umat
Droeneueh keudroe."

Peujanjian teupeubarô

(Keu. 23:14-19; Tel. 7:1-5, 16:1-17)

10 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Jinoenyoe Ulôn peugét peujanjian ngon
bansa Israel. Dikeue mata awaknyan Ulôn
teuma Lôn peutahe ngon buet-buet nyang
ajaéb nyang gohlom na peureunah jipeubuet
lé bansa yoh mantong na ateueh rhueng
bumoe. Banmandum bansa teuma jikalon
buet-buet nyang ajaéb nyang Ulôn peubuet,
sabab Ulôn, TUHAN teuma Ulôn peubuet
sipeue-peue nyang paleng parah ateueh ga-
ta. 11 Taát kheueh huköm-huköm nyang
Ulôn peugah ubak gata nibak uroe nyoe.
Ulôn teuma Lôn use bansa Amori, bansa
Kanaan, bansa Het, bansa Feris, bansa Hewi
dan bansa Yebus bak watée gata tamaju.
12 Bék kheueh gata peugét janji ubak
ureuëng-ureuëng lam nanggroe teumpat ga-
ta teuka, sabab nyan jeuet keupeurangkab
nyang akibat jih mawöt ateueh gata. 13 Deu-
ngon lagée nyan, bék kheueh gata peubuet
lagée nyan, teuma gata reulôh laju bubena
mezbah-mezbah awaknyan, peuhanco bube-
na tugu-tugu keuramat awaknyan dan gata
koh kheueh laju taméh-taméh Asyera, beu-
rala awaknyan.
14 Bék gata seumah ilah nyang laén,
sabab Ulôn nyoe TUHAN, na kheueh Po teu
Allah nyang hana Lôntem jipeusa ngon peue
mantong. 15 Bék gata peuna janji ngon
bansa nanggroe nyan, sabab bak watée
awaknyan jiseumeumah dan jipeuseumah
keureubeuen keu ilah-ilah awaknyan, awak-
nyan teuma jipakat gata, dan gata teuma
gata turot. 16 Meunyoe aneuëk-aneuëk gata
jimeukawen ngon ureuëng-ureuëng inong
bansa aséng, awaknyan teuma jirayu lé
ureuëng-ureuëng inong nyan keu jitinggai
Ulôn dan jiseumah ilah-ilah awaknyan.
17 Bék gata peugét atawa gata seumah
ilah-ilah nyang teupeugét nibak logam.

---

[i] *TUHAN*: kalon 3:14. [j] *meuribée-ribée keuturonan* atawa meuribée-ribée droe.

34:6-7: Keu. 20:5-6, Teu. 14:18, Tel. 5:9-10, 7:9-10 **34:13:** Tel. 16:21 **34:17:** Keu. 20:4, Im. 19:4, Tel. 5:8, 27:15

[18] Peuraya kheueh Khanuri Ruti Nyang
Hana Meurago. Lagée nyang ka Ulôn peu-
rintah ubak gata, gata harôh gata pajoh ruti
nyang hana meurago nyang treb jih tujoh
uroe nibak buleuen Abib, sabab lam buleuen
nyan gata tinggai nanggroe Meusé.
[19] Tieb-tieb aneuëk agam lahé nyang tu-
ha dan beulatang agam nyang phon lahé
nyan na kheueh atra Ulôn, [20] teuma gata
harôh gata teuböih aneuëk keuleudée nyang
phon lahé deungon cara gata peuseumah sa-
boh aneuëk bubiri keugeunantoe jih. Meu-
nyoe hainyan hana gatatem teuboih, takue
keuleudée nyan harôh gata wiet. Tieb-tieb
aneuëk agam gata nyang tuha harôh gata teu-
boih.

Hana meusidroe pih nyang jeuet jijak
ubak Ulôn meunyoe hana jiba peuseumahan.
[21] Na nam uroe watée teumeubuet; bék
kheueh meubuet bak uroe nyang keutujoh,
bah kheueh bak musém meu-uéue atawa
musém mupot.
[22] Peuna kheueh Khanuri musém Mu-
pot nyang raya bak watée gata peuphon
pot hase phon nibak boh gandom. Dan
meunan cit gata peuna kheueh Khanuri
Jambo ôn nibak akhé thon, watée gata pot
boh-boh kayée.
[23] Lhée goe lam sithon banmandum
ureuëng agam harôh jiteuka jijak seumah
Ulôn, TUHAN, Allah Israel. [24] Óh ka lheueh
Ulôn use bansa-bansa dikeue gata dan Ulôn
peuluwah daerah gata, hana meusidroe pih
nyang jijeuet reupah nanggroe gata watée
gata tajak peuna Khanuri Ruti Hana Meura-
go, Khanuri Mupot dan Khanuri Jambo ôn.
[25] Bak watée gata tapeuseumah beula-
tang peulara nyang teusie, bék gata peuseu-
mah peue mantong nyang teuboh rago.
Beulatang peulara nyang teusie keu keureu-
beuen peurayaan Paskah harôh teupeuhabéh
bak malam nyan cit teuma; hana jeuet ting-
gai sampoe óh singoh beungoh.
[26] Tieb-tieb thon gata harôh gata ba u
Rumoh TUHAN Allah gata wase nyang phon
nibak tanoh gata.

Sie aneuëk bubiri atawa aneuëk kaméng
hana jeuet teutaguen ngon ié mom nang jih."
[27] Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Tuléh kheueh tutoe haba nyan, sabab ngon
dasai haba nyan, Ulôn peugét janji ngon
gata dan deungon bansa Israel." [28] Peuet
ploh uroe peuet ploh malam Nabi Musa
tinggai disinan meusajan ngon TUHAN, dan
sidubnyan treb gobnyan hana geumakheun
dan hana geujieb ié. Tutoe haba peujanjian
nyan, na kheueh Siploh Peurintah Allah,
nyang teutuléh ateueh keupéng batée.

Nabi Musa geutreun di ateueh Gunong Sinai

[29] Watée Nabi Musa geutreun di ateueh
Gunong Sinai sira geuba Siploh Peurintah
TUHAN nyan, muka gobnyan muble-ble cah-
ya sabab gobnyan ka meuhadab keue deu-
ngon TUHAN, teuma Nabi Musa keudroe ha-
na geuteupeue bahwa muka gobnyan
muble-ble cahya. [30] Nabi Harun meunan cit
banmandum rakyat deuh jikalon bahwa Nabi
Musa muble-ble cahya muka gobnyan, dan
awaknyan teumakot jipeurab ubak gobnyan.
[31] Teuma Nabi Musa laju geuhôi awaknyan,
dan Nabi Harun meunan cit banmandum
peumimpén awaknyan jipeurab ubak gob-
nyan, dan óh lheuehnyan Nabi Musa laju
geumeututoe ubak awaknyan. [32] Óh lheueh-
nyan banmandum rakyat Israel meusapat
jikeulileng gobnyan, dan ubak awaknyan
banmandum Nabi Musa laju geupeusampoe
banmandum huköm nyang ka geubri lé
TUHAN ubak gobnyan di ateueh Gunong Si-
nai. [33] Óh ka lheueh geumariet ngon awak-
nyan, Nabi Musa laju geutob muka geuh
ngon ija. [34] Pajan mantong Nabi Musa geu-
tamong lam Khimah TUHAN keu geujak
meututoe ngon TUHAN, ijanyan laju geupeu-
hah sampoe gobnyan geuteubiet uluwa. Óh
lheueh nyan laju geupeusampoe ubak bansa
Israel banmandum peusan TUHAN, [35] dan
awaknyan laju jingieng muka Nabi Musa
muble-ble cahya. Dan geutob lom muka gob-
nyan sampoe ubak gileran seulanjut jih meu-
nyoe gobnyan geujak meututoe ngon TUHAN.

Peuratoran keuhai uroe Sabat

35 Nabi Musa laju geupeusapat ban-
mandum bansa Israel óh lheueh
nyan laju geupeugah, "Nyoe kheueh peu-
rintah TUHAN keugatanyoe banmandum:
[2] Na nam uroe geubri lé Gobnyan keu
gata meubuet, teuma bak uroe nyang keu
tujoh na kheueh uroe keu gata meureuhat,

34:18: Keu. 12:14-20, Im. 23:6-8, Teu. 28:16-25 **34:19:** Keu. 13:2 **34:20:** Keu. 13:13 **34:21:** Keu. 20:9-10, 23:12, 31:14-15, 35:2, Im. 23:2, Tel. 5:13-14 **34:22:** Im. 23:15-21, 23:39-43, Teu. 28:26-31 **34:25:** Keu. 12:10 **34:26:** Tel. 24:2, 26:21 **34:29-35:** 2Kor. 3:7-16 **35:2:** Keu. 20:8-11, 23:12, 31:14-15, 34:21, Im. 23:3, Tel. 5:12-14

uroe raya nyang geupeukhusos keu TUHAN.
Soe nyang meubuet bak uroe Sabat ureuëng
nyan teuhuköm maté. 3 Nibak uroenyan gata
hana jeuet peuhu apui lam rumoh gata."

Peuseumahan keu Khimah TUHAN

(Keu. 25:1-9)

4 Nabi Musa geupeugah ubak banman-
dum bansa Israel, "Meunoe kheueh peurin-
tah TUHAN: 5 Ba kheueh peuseumahan keu
TUHAN. Soe nyang meugrak até jih, bah
kheueh jipeuseumah méuh, pirak dan peu-
runggu; 6 ija lineun halôh, ija wol ijo, ungu
meunan cit nyang mirah; ija nyang teupeugét
nibak bulée kaméng; 7 kulét bubiri agam
nyang ka teuboh wareuna mirah; kulét halôh,
kayée akasia, 8 minyéuk keu panyöt; meuba-
goe reumpah keu minyéuk upacara dan keu
dupa nyang mangat bée; 9 peumata deulima
dan peumata nyang laén keuteuboh tatah ni-
bak bajée efod dan sinutôb dada Imeum
Agong."

Bahan-bahan keu Khimah TUHAN

(Keu. 39:32-43)

10 "Banmandum utoh-utoh nyang ca-
rông lamkawan gata harôh jiteuka keujijak
peugét peue nyang geupeurintah lé TUHAN,
atra nyan na kheueh lagée nyoe: 11 Khimah,
bubong dan sinutôb jih, ceunawiét dan rung-
ka jih, kayée-kayée meulinteung, taméh pin-
toe dan keunaleueng jih; 12 Peuto Peujanjian
ngon kayée geunulam jih, sinutôb jih dan ija
ngon tob jih; 13 meuja ngon kayée geunulam
jih, banmandum peuleungkapan jih meunan
cit ruti peuseumah 14 gaki panyöt keu ngon
peutrang meunan cit deungon mandum
peuleungkapan jih, panyöt minyéuk jih;
15 miseubah keu teumpat tot dupa meunan cit
ngon kayée geunulam jih, minyéuk upacara,
dupa nyang mangat bée; tirée keu pintoe
Khimah, 16 miseubah keu teumpat keu-
reubeuen nyang teutot meunan cit deungon
kisi-kisi nibak peurunggu, kayée geunulam
deungon banmandum peuleungkapan jih;
bak ié keuteumpat rhah keunaleueng jih,
17 layeue-layeue keu peulataran, taméh-
taméh deungon keunaleueng jih, tirée pintoe
geureubang peulataran, 18 patok-patok dan
talo keu Khimah dan keu peulataran jih;
19 peukayan iébadat keu dumna imeum
bak watée awak meutugaih nibak Ruweueng
Suci dan peukayan khusos keu imeum Na-
bi Harun dan aneuëk-aneuëk gobnyan."

Bansa Israel jiba peuseumahan awaknyan

20 Laju bubena ureuëng Israel nyang na
meugumpoi nibak teumpat nyan bubar,
21 dan soe mantong nyang na meugrak até
jih, jijak ba peuseumahan keu TUHAN keu-
teupeu leungkab Khimah TUHAN. Meunan
cit awaknyan jiba banmandum nyang teu-
peureulée keumeu iébadat dan bahan keu
peukayan imeum. 22 Soe mantong nyang
jitem, bahnyan ureuëng agam meunan cit
ureuëng inong, jiteuka sira jiba peuto pia-
san, lagée keurabu, euncien, taloe takue, dan
mubagoe rupa piasan méuh keu jipeuseu-
mah ubak TUHAN. 23 Tieb-tieb ureuëng nyan
na ija lineun halôh, ija wol ijo, ungu atawa
mirah, ija nibak bulée kaméng, kulét bubiri
agam nyang ka teuboh wareuna mirah, ata-
wa kulét halôh, jipeuseumah atra nyan.
24 Tieb-tieb ureuëng nyang hase jipeuseu-
mah pirak atawa peurunggu, jiba atranyan
keu TUHAN. Meunan cit teuma nyang jipeu-
buet lé ureuëng-ureuëng nyang na kayée
akasia keu ngon keureuja nyan. 25 Bubena
ureuëng inong nyang carông ceumeucob
jiba beuneueng lineun halôh ngon beuneu-
eng wol ijo, ungu dan mirah nyang ka
awaknyan peugét. 26 Meunan cit awaknyan
jicob beuneueng nyang teupeugét nibak bu-
lée kaméng. 27 Bubena peumimpén jiba
peumata deulima dan peumata laén keu teu-
tatah dan nibak efod dan sinutôb dada.
28 Meunan cit awaknyan jiba reumpah-
reumpah dan minyéuk keu panyöt, minyéuk
upacara dan dupa nyang mangat bée.
29 Banmandum ureuëng Israel deungon ga-
lak até jiba peuseumahan awaknyan keu
TUHAN dan buet nyang geupeurintah lé
TUHAN rot Nabi Musa.

Bubena utoh-utoh nyang teubri tugaih keu jipeugét KhimahTUHAN

(Keu. 31:1-11)

30 Óh lheuehnyan Nabi Musa geupeu-
gah ubak bansa Israel, " TUHAN ka geupiléh
Bezaleel bin Uri, cucoe Hur, nibak sukée
Yehuda 31 dan jianugeurah jihnyan deu-
ngon kuasa Gobnyan.[k] Po teu Allah geubri
ubak jih ngon peungeurtian, carông meunan
cit dan hase geupeubuet lam meubagoe jeu-
neh karya seuni, 32 keuteupeugét reuncana
nyang teupeureulée ubak buet nyang ahli,

[k] *kuasa Gobnyan* atawa roh Gobnyan.

meunan cit teupeugét nibak méuh, pirak dan
peurunggu; [33] keu teuasah batée peumata
nyang keuneuk teutatah; keu ngon uke ka-
yée dan keumubagoe rupa karya seuni
nyang laén. [34] Keu Bezaleel dan Aholiab,
aneuëk Ahisamakh nibak sukée Dan,
TUHAN geubri buet nyang carông mangat
jipeurunoe keuahlian jihnyan ubak ureuëng
laén. [35] Awaknyan geubri buet nyang ahli
nibak meubagoe buet nyang jipeubuet lé
ahli meu-uke, peurancang, ahli ceumeucob
ija lineun halôh, ija wol ijo, ungu dan mirah,
dan ija nyang laén. Awaknyan na kheueh
peurancang nyang ahli dan hase jipeubuet
meubagoe rupa buet.

36 Bazaleel, Aholiab, dan banmandum
utoh nyang ka meuteumé iéleumé
sampoe carông dan ahli nibak TUHAN, jituóh
peubuet banmandum nyang teupeureulée
keuteupeugét Khimah TUHAN. Awaknyan
harôh jipeugét banmandum nyang ka geu-
peuteuntée lé TUHAN."

Bansa Israel jibri jai that sumbangan

[2] Nabi Musa laju geutawök Bazaleel
meunan cit deungon Ahiloab dan banman-
dum ureuëng nyang meuteumé keu ahlian
nibak TUHAN dan nyang jitem bantu, laju
geuyue awaknyan jipeuphon keureuja. [3] Na-
bi Musa geubri keu awaknyan banmandum
nyang jisumbang lé ureuëng Israel keu teu-
peugét Khimah TUHAN. Teuma bansa Israel
teutab mantong jiba peuseumahan ubak Na-
bi Musa bak tieb-tieb beungoh. [4] Dan lé
utoh-utoh nyang teungoh jikeureuja buet
nyan [5] jijak lapor ubak Nabi Musa, "Bahan-
bahan nyang jibri lé awaknyan ka leubeh
nibak nyang seb keu buet nyang ka geubri
tugaih lé TUHAN."

[6] Deungon nyan Nabi Musa laju geu-
peumaklum ubak banmandum khimah-khi-
mah bahwa kaseb sumbangan keu Khimah
TUHAN; deungon nyan bubena ureuëng ka
hana jiba lé. [7] Bahan-bahan nyang ka awak-
nyan bri nyan ka leubeh nibak nyang teu-
peureulée keuteupeuseuleusoe banmandum
buet nyan.

Utoh-utoh laju jipeugét Khimah TUHAN
(Keu. 26:1-37)

[8] Óh lheuehnyan nyang paleng carông
lamkawan utoh-utoh nyan laju jipeugét Khi-
mah TUHAN. Khimah nyan awaknyan peugét
nibak siploh ôn ija lineun halôh teucob nibak
ija wol ijo, ungu dan mirah, laju atranyan
teusulam ngon gamba kerub.[1] [9] Tieb-tieb lam
siôn sadub ukoran jih; panyang jih na dua
blaih metée, dan luwah jih na dua metée.
[10] Limong ôn ija teusambat jeuet saboh
layeue, meunan cit limong ôn nyang laén
teupeugét saban cit lagée nyan teuma. [11] Ni-
bak bandua boh binéh layeue nyan teupeugét
teuma ceunawiét nibak ija ijo, [12] na limong
ploh ceunawiét nibak maséng-maséng
layeue, deungon nyan ka jeuet keusaboh pa-
sang. [13] Óh lheuehnyan laju teupeugét teuma
limong ploh boh ceunawiét méuh keungon
peusaboh bandua boh layeue nyan.

[14] Óh lheuehnyan awaknyan laju teuma
jipeugét bubong Khimah nibak siblaih ôn ija
nibak bulée kaméng. [15] Tieb-tieb lam siôn
sadub ukoran jih, panyang jih lhée blaih
metée dan luwah jih dua metée. [16] Limong
ôn teusambat jeuet keu saboh layeue, dan
nyang nam ôn teuk nyang laén teupeugét
lagée nyan cit teuma. [17] Limong ploh boh
ceunawiét teupasang nibak binéh layeue
nyang phon dan limong ploh boh ceunawiét
teuk nyang laén nibak binéh layeue nyang
keudua. [18] Óh lheuehnyan laju teupeugét
limong ploh ceunawiét nibak peurunggu
keungon peusaboh bandua boh layeue nyan
jeuet keusaboh bubong Khimah. [19] Óh lheu-
ehnyan teupeugét teuma dua boh sinutôb
keu bagian Khimah, saboh nibak kulét bu-
biri agam nyang teuboh wareuna mirah, dan
nyang laén nibak kulét halôh.

[20] Óh lheuehnyan awaknyan laju jipeu-
gét rungka-rungka Khimah nyang teudong
cot nibak kayée akasia. [21] Tieb-tieb rungka
manyang jih nam metée dan luwah jih nam
ploh nam seunti metée. [22] Nibak tieb-tieb
rungka teupeugét teuma patok nyang sipa-
sang, deungon nyan banmandum rungka-
rungka nyan hase teusambat nyang saboh
ngon nyang laén. [23] Keubagian seulatan
Khimah teupeugét teuma dua ploh boh
rungka, [24] deungon peuet boh keunaleueng
jih nibak pirak, dua boh dimiyueb keu tieb-
tieb rungka keubandua boh patok jih.
[25] Keubagian utara Khimah teupeugét teu-
ma dua ploh boh rungka, [26] deungon peuet
ploh boh keunaleueng jih nibak pirak, dua
boh dimiyueb keu tieb-tieb rungka. [27] Keu
bagian likot Khimah nibak bagian barat,
teupeugét teuma nam boh rungka [28] dan dua
boh rungka keubagian sagoe jih. [29] Rungka-
rungka sagoe nyan teuhubong teuma ubak

[1] *kerub:* Kalon 25:18.

bagian gaki laju trok ubak bagian ateueh jih.
Bandua boh rungka nyang teubantuek sagoe
jih teupeugét ngon cara lagée nyan cit teu-
ma. 30 Deungon nyan banmandum nyan na
lapan boh rungka deungon nam blaih boh
keunaleueng pirak, dua boh dimiyueb keu
tieb-tieb rungka.

31 Óh lheuehnyan laju awaknyan jipeu-
gét limong blaih boh kayée meulinteung
nibak kayée akasia, limong boh keurungka-
rungka keu tieb-tieb saboh sagoe Khimah,
32 limong boh teuk keu sagoe nyang laén,
dan limong boh teuk keulikot Khimah si-
blaih ubarat. 33 Kayée linteung nyang bagi-
an teungoh, teupasang manyang jih siteu-
ngoh rungka, phon nibak ujong trok ubak
ujong Khimah nyan. 34 Rungka Khimah dan
kayée-kayée linteung nyan teuseupôh ngon
méuh, óh lheuehnyan teupasang laju
gleung-gleung méuh keungon peuteun ka-
yée-kayée nyan.

35 Meunan cit awaknyan jipeugét ija si-
nutôb pintoe nibak ija lineun halôh nyang
teucob ngon ija wol ijo, ungu dan mirah,
lheueh nyan laju teusulam ngon gamba ke-
rub.[m] 36 Keu ngon gantung ija nyan teupeu-
gét teuma peuet boh taméh nibak kayée
akasia dan teuseupôh ngon méuh deungon
ceunawiét méuh dan teupasang nibak peuet
boh keunaleueng pirak. 37 Lheuehnyan laju
teupeugét tirée nibak keu pintoe Khimah
nibak lineun halôh nyang teucob ngon ija
wol ijo, ungu dan mirah dan teuhias deu-
ngon cob sulam. 38 Keu ija pintoe nyan
teupeugét teuma limong boh taméh nyang
teupeuhubong deungon ceunawiét-ceunawi-
ét. Ujong-ujong dan sinambat-sinambat ban
limong boh taméh nyan teuseupôh deungon
méuh, dan ban limong boh keunaleueng jih
teupeugét nibak peurunggu.

Teupeugét Peuto Peujanjian
(Keu. 25:10-22)

37 Bezaleel laju jipeuget Peuto Peu-
janjian nibak kayée akasia, panyang
jih 110 seuntimetée, luwah dan manyang jih
maséng-maséng na 66 seuntimetée. 2 Siblah
udalam meunan cit ngon siblah u luwa teu-
seupôh ngon méuh aseuli, óh lheueh nyan
laju jipeugét bingkée méuh bansilingka jih.
3 Óh lheuehnyan jipeuget teuma peuet boh
gleung méuh keukayée ngon gulam jih dan
laju jipasang nibak ban peuet boh gaki nyan,
dua boh gleung nibak tieb-tieb sagoe.
4 Meunan cit jipeuget teuma ngon gulam jih
nibak kayée akasia, dan atranyan pih teu-
seupôh ngon méuh, 5 laju kayée geunulam
nyan jipeutamong lam gleung nibak tieb-
tieb sagoe nyan. 6 Óh lheuehnyan jipeuget
teuma saboh sinutôb nibak méuh aseuli,
panyang jih na 110 seuntimetée dan luwah
jih 66 seuntimetée. 7 Meunan cit jipeuget
teuma dua boh kerub[n] nibak méuh teuteum-
pah, 8 saboh nibak tieb-tieb ujong sinutôb
nyan. Bandua boh kerub nyan teupeujeuet
saboh bagian ngon sinutôb jih 9 dan atra-
nyan jipeugét meuhadab-hadab keue, deu-
ngon sayeub nyang teupeunyue sampoe
teutôb peuto nyan.

Teupeugét meuja keu ruti peuseumah
(Keu. 25:23-30)

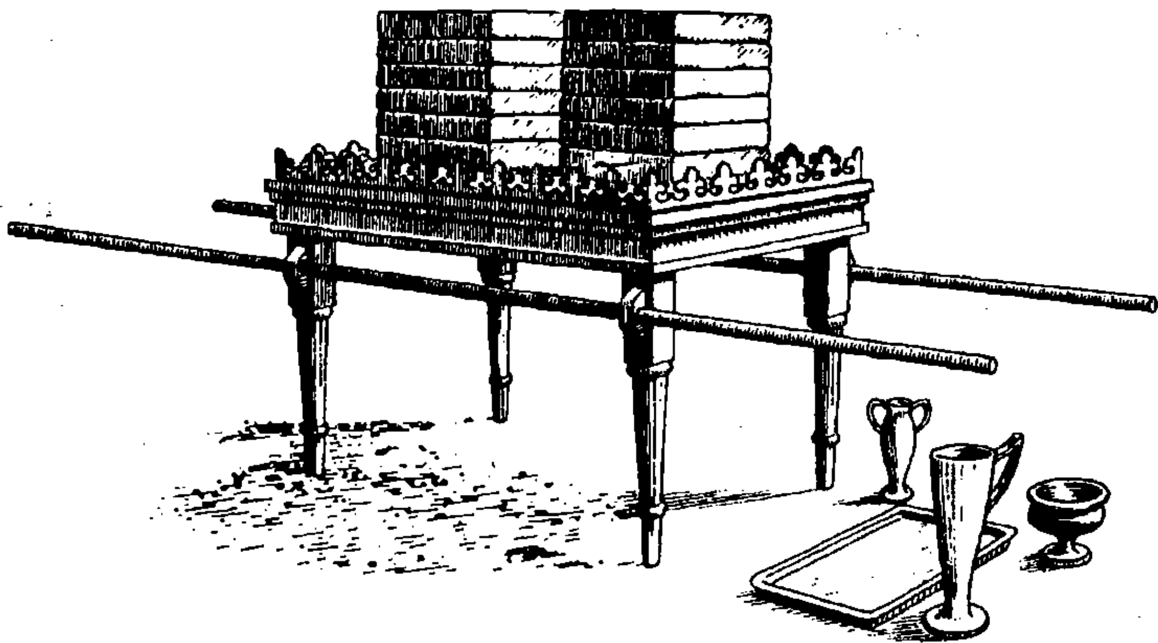
10 Bezaleel jipeugét meuja nibak kayée
akasia, nyang panyang jih na 88 seuntime-
tée, luwah jih 44 seuntimetée dan manyang
jih 66 seuntimetée. 11 Meuja nyan teu-
seupôh ngon méuh aseuli dan bansilingka
nyan jipasang teuma ngon bingkée méuh.
12 Laju jipeugét teuma binéh meuja nyang
luwah jih 7,5 seuntimetée. Binéh nyan teu-
boh teuma ngon bingkée méuh bansilingka.
13 Jipeugét teuma peuet boh gleung keu
ngon geunulam atranyan dan laju jipasang
nibak ban peuet boh gaki meuja. 14 Gleung
keu ngon peuteun kayée geunulam nyan
jipasang nibak thon ngon binéh meuja.
15 Geunulam nyan teupeugét nibak kayée
akasia dan teuseupôh teuma ngon méuh.
16 Meunan cit jipeugét teuma cipe-cipe,
cangkie-cangkie, keundi-keundi dan cam-
bông-cambông keuteumpat teupeuseumah
ié anggô. Banmandum peuleungkapan meu-
ja nyan jipeugét nibak méuh aseuli.

Teupeugét gaki panyöt
(Keu. 25:31-40)

17 Bezaleel jipeugét teuma gaki panyöt
nibak méuh aseuli. Keunaleueng dan tangke
teumpat mat jih teupeugét teuma nibak
méuh teuseupôh. Bungöng-bungöng teuhi-
as, meunan cit ngon kumbée dan keulopak
jih teupeugét saboh ngon tangke teumpat
mat jih.

18 Nibak tangke ngon teumpat nyan
jipeugét teuma nam boh cabeueng nibak
tieb-tieb sagoe jih. 19 Nibak tieb-tieb cabeu-
eng jih teuhias teuma deungon lhée boh
bungöng badam deungon kumbée-kumbée

[m] *kerub:* Kalon 25:18. [n] *kerub:* Kalon 25:18.


Meja keu teumpat ruti teuhidang (37:10)

dan keulopak jih. 20 Nibak tangke teumpat
mat jih teuhias teuma deungon peuet boh
bungöng badam deungon kumbée dan keu-
lopak jih. 21 Dimiyueb tieb-tieb cabeueng
keulopak nyan teupeugét teuma saboh kum-
bée. 22 Bansaboh gaki panyöt nyan deungon
kumbée-kumbée dan cabeueng-cabeueng
jih teupeugét nibak sikréek méuh teuseupôh
aseuli. 23 Nibak gaki panyöt nyan teupeugét
teuma tujoh boh panyöt meunan cit deungon
alat keu ngon peugleh dah panyöt dan talam
jih nibak méuh aseuli. 24 Keuteupeugét gaki
panyöt meunan cit deungon peuleungkap jih
teupeureulée 35 kilogram méuh aseuli.

Teupeugét miseubah keuteumpat tot dupa

(Keu. 30:1-5)

25 Bezaleel jipeugét teuma nibak kayée
akasia saboh miseubah keu teumpat tot
dupa. Miseubah nyan hi jih meusagoe;
panyang dan luwah jih maséng-maséng 45
seuntimetée dan manyang jih 90 seunti-
metée. Nibak ban peuet boh sagoe blaih
si u ateueh jipeugét teuma lungkée nyang
jeuet meusaboh ngon miseubah nyan.
26 Siblaih u ateueh, ban peuet boh sagoe
meunan cit ngon lungkée-lungkée jih teu-
seupôh teuma ngon méuh aseuli dan ban-
silingka jih teupeugét teuma ngon bingkée
méuh. 27 Jipeugét cit teuma dua boh
gleung dimiyueb bingkée méuh nibak ban-
dua boh sagoe jih keungon peuteun kayée
geunulam miseubah nyan. 28 Geunulam
nyan teupeugét nibak kayée akasia dan
teuseupôh deungon méuh.

Teupeugét minyéuk upacara dan dupa

(Keu. 30:22-38)

29 Bezaleel jipeugét minyéuk upacara
dan dupa aseuli nyang mangat bée, teujam-
pu lagée minyéuk mangat bée.

Teupeugét miseubah keungon tot keureubeuen nyang teutot

(Keu. 27:1-8)

38 Bezaleel laju jicok kayée akasia, óh
lheuehnyan laju jipeugét miseubah
keu keureubeuen nyang teutot. Miseubah
nyan hi jih peuet sagoe, panyang ngon lu-
wah jih maséng-maséng na 2,2 metée, dan
manyang jih 1,3 metée. 2 Nibak tieb-tieb
sudut blaih u ateueh jipeugét lungkée nyang
jeuet meusaboh ngon miseubah nyan. Ban-
sabohnyan teuseupôh ngon peurunggu.
3 Meunan cit jipeugét kuali-kuali, sudok,


Miseubah keu teumpat tot dupa (37:25)

37:29: Keu. 30:22-38

cambông-cambông, geureupu-geureupu meu-
nan cit teumpat apui. Banmandum peuleung-
kapan nyan teupeugét nibak peurunggu.
4 Meunan cit jipeugét teuma kawat teuma-
nyuem nibak peurunggu nyang teulilet ni-
bak miseubah siblaih u miyueb, manyang
jih siteungoh nibak manyang miseubah.
5 Óh lheuehnyan laju jipeugét peuet boh
gleung nibak kayée geunulam nibak ban
peuet boh geunulam siblaih u miyueb jih.
6 Kayée geunulam nyan teupeugét nibak ka-
yée akasia nyang teuseupôh ngon peurung-
gu. 7 Laju bandua kayée geunulam nyan
jipeutamong lam gleung-gleung nibak ban-
dua sagoe miseubah nyan. Miseubah nyan
teupeugét nibak papeuen dan siblaih u da-
lam jih meurongga.

Teupeugét bak peurunggu

(Keu. 30:18)

8 Bezaleel jipeuget bak peurunggu dan
keunaleueng peurunggu. Peurunggu nyan
nibak ceureumen-ceureumen atra ureuëng-
ureuëng inong nyang peutimang nibak ba-
bah pintoe Khimah TUHAN.

Peulataran Khimah TUHAN

(Keu. 27:9-19)

9 Bezaleel laju jipageue Peulataran Khi-
mah TUHAN ngon layeue nyang teupeugét
nibak ija lineun halôh. Nibak siblah u seu-
latan, panyang jih na 44 metée, 10 jipeuteun
lé dua ploh boh taméh peurunggu, maséng-
maséng lam keunaleueng peurunggu, deu-
ngon ceunawiét dan sinangkot jih nyang
teupeugét nibak pirak. 11 Meunan cit blaih
si utara lagée nyan teuma teupeugét. 12 Si-
blaih u barat teupasang layeue nyang pa-
nyang jih na 22 metée, deungon siploh boh
taméh dan siploh boh teuma keunaleueng;
ceunawiét dan sinambat jih teupeugét nibak
pirak. 13 Si blaih u timu nyang na pintoe jih,
luwah layeue jih na 22 metée. 14-15 Nibak
wie ngon uneuen pintoe nyan teupasang
layeue, maséng-maséng panyang jih 6,6 me-
tée, deungon lhée boh taméh dan lhée boh
teuma keunaleueng. 16 Banmandum layeue
nyang na bansilingka nyan teupeugét nibak
ija lineun halôh. 17 Keunaleueng taméh-ta-
méh jih teupeugét nibak peurunggu, meu-
nyoe ceunawiét, sinambat meunan cit ngon
pucak taméh jih teupeugét nibak pirak. Ban-
mandum taméh nyang na bansilingka peula-
taran nyan teusangkot saboh ngon nyang
laén deungon sinangkot pirak. 18 Ija tirée
keu pintoe geureubang nyan teupeugét ni-
bak ija lineun halôh nyang teucôb ngon ija
wol ijo, ungu dan mirah dan teuboh hias
ngon côb sulam. Panyang jih na sikureueng
metée dan manyang jih dua metée, saban
ngon layeue nibak peulataran. 19 Ija pintoe
nyan jipeuteun lé peuet boh taméh deungon
peuet boh keunaleueng peurunggu. Ban-
mandum ceunawiét meunan cit sinutôb pu-
cak jih dan sinangkot jih teupeugét nibak
pirak, 20 teuma patok-patok keu Khimah
meunan cit keu pageue jih teupeugét nibak
peurunggu.

Logam nyang teupeuguna lam Khimah TUHAN

21 Nyoe kheueh dafeutar nyang teupeu-
guna lam Khimah TUHAN, teumpat bandua
neuk batée dan siploh Peurintah Allah nyan
teukeubah. Dafeutar nyan teupeugét ateueh
peurintah Nabi Musa dan jisuson lé
ureuëng-ureuëng Lewi nyang meukeureuja
dimiyueb pimpénan Itamar, aneuëk Imeum
Nabi Harun.
22 Bezaleel aneuëk Uri, cucoe Hur nibak
sukée Yehuda, jipeugét banmandum nyang
geupeurintah lé TUHAN. 23 Peumbantu gob-
nyan Aholiab aneuëk Ahisamakh nibak su-
kée Dan, na kheueh sidroe tukang meu-uke,
peurancang dan tukang côb ija lineun nyang
halôh, meunan cit ija wol ijo, ungu dan
mirah.
24 Méuh nyang jipeuseumah ubak
TUHAN keu Khimah Suci banmandum nyan
na siribée kilogram, teutimang meunurot
céng nyang teupeuguna nibak Khimah
TUHAN. 25 Pirak nyang jiteumé nibak seun-
sus bansa Israel le jih na 3.430 kilogram
atranyan teutimang meunurot céng nyang
teupeuguna lam Khimah TUHAN. 26 Jeu-
meulah nyan sadub lagée peue nyang ji-
bayeue lé mandum ureuëng nyang teudafeu-
tar lam seunsus nyan. Tieb-tieb ureuëng
jibayeue yuem nyang ka teupeuteuntée, teu-
timang meunurot céng nyang teupeuguna.
Nibak seunsus nyan na teudafeutar 603.550
droe ureuëng agam nyang meu-umu dua
ploh thon u ateueh. 27 Nibak pirak nyan,
3.400 kilogram teupeuguna keuteupeugét
bansireutôh keunaleueng Khimah TUHAN
dan ija pintoe jih. Tieb-tieb keunaleueng na
brat jih 34 kilogram. 28 Pirak nyang leubeh
nyan, nyang le jih 30 kilogram. Bezaleel

38:8: Keu. 30:18 38:25-26: Keu. 30:11-16 38:26: Mat. 17:24

laju jipeugét sinambat-sinambat dan ceuna-
wiét-ceunawiét keu taméh-taméh nyan,
meunan cit sinutôb pucak nibak taméh-ta-
méh nyan. 29 Peurunggu nyang jipeuseumah
ubak TUHAN banmandum nyan na jeumeu-
lah jih 2.425 kilogram. 30 Peurunggu nyan
teupeuguna keu ngon peugét keunaleueng
pintoe Khimah TUHAN, miseubah deungon
meunanyum kawat nibak peurunggu, ban-
mandum peuleungkapan miseubah, 31 keu-
naleueng layeue bansilingka peulataran dan
babah pintoe geureubang jih, banmandum
patok Khimah dan peulataran bansilingka
nyan.

Teupeugét peukayan imeum

(Keu. 28:1-14)

39 Bezaleel dan Aholiab jipeugét teu-
ma peukayan iébadat nibak ija wol
ijo, ungu dan mirah keu imeum-imeum bak
watée awaknyan meutugaih nibak Ruweu-
eng Suci. Peukayan imeum keu Nabi Harun
jipeugét lagée nyang geupeurintah lé TUHAN
bak Nabi Musa.
2 Efod jipeugét nibak ija lineun halôh,
ija wol ijo, ungu dan mirah, lom beuneueng
méuh. 3 Awaknyan jiseupôh leumpéng-
leumpéng méuh nyang óh lheuehnyan ji-
koh-koh jeuet keu beuneueng lipeh, laju
jicôb ngon ija lineun halôh dan wol ijo, ungu
dan mirah. 4 Óh lheuehnyan jipeugét teuma
dua boh taloe bahô keungon ikat efod nyang
teucob nibak binéh jih. 5 Talo keuiéng teu-
nun halôh teupeugét nibak bahan nyang
saban dan teucôb nibak efod nyan sampoe
jeuet meusaboh bagian lagée nyang geupeu-
rintah lé TUHAN ubak Nabi Musa. 6 Awak-
nyan laju jiasah batée deulima lheuehnyan
laju jipasang lam bingkée méuh. Deungon
peunoh keuahlian awaknyan uke nan-nan
bandua blaih droe aneuëk Nabi Yakub ateu-
eh batée-batée nyan. 7 Lheuehnyan batée-
batéenyan jipasang nibak taloe bahô efod
sibagoe tanda peuingat ubak bandua blaih
sukée Israel, lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak Nabi Musa.

Teupeugét sinutôb dada

(Keu. 28:15-30)

8 Bezaleel dan Aholiab jipeugét teuma
sinutôb dada nibak bahan nyang saban deu-
ngon efod, dan côb sulam jih pi saban.
9 Hijih masagoe nyang teulipat dua, luwah
ngon panyang jih maséng-maséng 22 seun-
timetée. 10 Nibak sinutôb dadanyan awak-
nyan pasang teuma peuet boh baréh batée
peumata. Nibak baréh nyang phon batée
deulima, topas dan baiduri seupah. 11 Nibak
baréh nyang keudua zamrod, batée nilam
dan intan. 12 Nibak baréh nyang keu lhée
batée lazuardi, batée akik dan batée keucu-
bong. 13 Nibak baréh nyang keu peuet batée
pirus, batée yakut dan batée ratna ceumpa-
ka. Ban dua blaih peumata nyan teuikat
teuma ngon méuh. 14 Nibak tieb-tieb peu-
mata nyan teu-uke teuma ngon nan sidroe
lamkawan aneuëk Nabi Yakub sibagoe tan-
da peuingat ubak sukée-sukée Israel. 15 Laju
jipeugét teuma dua boh rante méuh aseuli
nyang teuputa lagée talo. 16 Meunan cit
jipeugét teuma dua boh gleung méuh nyang
teupasang nibak bandua boh ujong siblah u
ateueh sinutôb dada nyan. 17 Laju bandua
boh rante méuh nyan jipeutamong lam
gleung-gleung nyan, 18 dan bandua ujong
nyang laén ji-ikat teuma nibak bandua boh
bingkée, sampoe sinutôb dadanyan hase teu-
hubong ngon bagian keu talo bahô nibak
efod nyan. 19 Laju jipeugét teuma dua boh
gleung méuh teuk nyang jipasang nibak
sinutôb dadanyan, nibak ujong miyueb si-
blaih u dalam nyang keunong efod. 20 Óh
lheuehnyan jipeugét teuma dua boh gleung
méuh nyang jipasang nibak siblaih ukeue
bandua talo bahô efod, tho ngon sinambong
meucôb bacut siblaih u miyueb, di ateueh
talo keuiéng nibak teunun halôh. 21 Paih
lagée nyang geupeurintah lé TUHAN ubak
Nabi Musa, gleung sinutôb dada teupeuhu-
bong teuma ngon talo ijo nibak gleung efod,
sampoe sinutôb dada nyan teutab na di
ateueh talo keuiéng dan hana leukang.

Teupeugét peukayan nyang laén keu imeum-imeum

(Keu. 28:31-43)

22 Bajée jubah nyang teungui di ateueh
efod, banmandum nyan teupeugét nibak ija
wol ijo. 23 Ruhuéng takue jih teupeukong
ngon pita teunun mangat bék bagaih beu-
kah. 24-26 Ban siseunlingka miyueb jih
jipeugét hiasan boh deulima nibak ija lineun
nyang halôh dan wol ijo, ungu dan mirah,
nibak lheung-lheung deungon keulintengan
nibak méuh, paih lagée peurintah TUHAN
ubak Nabi Musa.
27 Awaknyan jipeugét teuma bajée pa-
nyang jaroe keu Nabi Harun dan aneuëk-
aneuëk gobnyan, 28 meunan cit deungon
seureuban, destar dan sileuweue paneuk ni-

bak ija lineun, 29 dan talo keuiéng nibak ija
lineun halôh, wol ijo, ungu dan mirah, teu-
hias teuma deungon côb sulam, lagée nyang
geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa.
30 Meunan cit jipeugét teuma hiasan nibak
méuh aseuli, sibagoe tanda bahwa awak-
nyan ka teupeukhusos keu TUHAN. Nibak
hiasan nyan teu uke deungon tutoe haba
lagée nyoe, "Teupeukhusos keu TUHAN".
31 Hiasan nyan teupasang nibak seureuban
blaih si ukeue, paih lagée peurintah TUHAN
ubak Nabi Musa.

Buet nyan teupeuseuleusoe

(Keu. 35:10-19)

32 Akhé jih seuleusoe kheueh banman-
dum keureuja keu teupeugét Khimah
TUHAN. Ureuëng Israel ka jipeubuet ban-
mandum lagée nyang geupeurintah lé TUHAN
ubak Nabi Musa. 33 Awaknyan jiba ubak Na-
bi Musa Khimah deungon banmandum peu-
leungkapan jih, ceunawiét-ceunawiét jih, ka-
yée-kayée linteung jih, taméh-taméh dan
keunaleueng jih, 34 sinutôb nibak kulét ka-
méng agam nyang teuboh wareuna mirah,
sinutôb nibak kulét halôh, ija tudong. 35 Peu-
to Peujanjian nyang meuasoe bandua neuk
batée meunan cit deungon kayée-kayée geu-
nulam dan sinutôb jih, 36 meuja deungon
banmandum peuleungkapan jih dan ruti saji-
an, 37 gaki panyöt nibak méuh aseuli, panyöt-
panyöt jih deungon banmandum peuleung-
kapan jih, minyéuk keu panyöt, 38 miseubah
nibak méuh, minyéuk upacara, dupa mangat
bée, tirée keu pintoe Khimah, 39 miseubah
peurunggu deungon meunanyum kawat
nibak peurunggu, kayée geunulam dan ban-
dum peuleungkapan jih; bak ié teumpat
seumeurhah deungon keunaleueng jih,
40 layeue-layeue keu peulataran dan taméh-
taméh meunan cit deungon keunaleueng jih,
tirée babah pintoe geureubang peulataran
meunan cit deungon talo-talo jih, patok-pa-
tok Khimah; banmandum peurabot nyang na
teungui lam Khimah, 41 dan peukayan iéba-
dat keu imeum-imeum bak watée awaknyan
meutugaih nibak Ruweueng Suci dan peuka-
yan khusos keu Nabi Harun dan aneuëk-
aneuëk gobnyan. 42 Ureuëng israel ka jipeu-
buet banmandum nyan paih lagée nyang
geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa.
43 Nabi Musa geupareksa mandum dan geu-
kalon bahwa awaknyan ka jipeubuet paih la-
gée nyang geupeurintah lé TUHAN. Laju Nabi
Musa geubri beureukat keu awaknyan.

Khimah TUHAN teupeudong dan teupeu khusos keu TUHAN

40 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 2 "Peudong kheueh Khimah
Lôn bak tanggai sa buleuen sa. 3 Pasoe
kheueh lam Peuto Peujanjian nyang meu-
asoe Siploh Peurintah dan pasang kheueh
tudong ija dikeue jih nyan. 4 Keubah kheueh
meuja deungon peuleungkapan jih. Peuta-
mong teuma gaki panyöt dan tot kheueh
panyöt nyan. 5 Peuduek kheueh miseubah
méuh teumpat tot dupa dikeue Peuto Peu-
janjian, dan gantung kheueh tabeng dikeue
pintoe Khimah. 6 Peuduek kheueh miseubah
keu keureubeuen nyang teutot dikeue pintoe
Khimah. 7 Keubah kheueh bak ié lamkawan
Khimah ngon miseubah nyan, lheueh nyan
pasoe kheueh ngon ié. 8 Lheueh nyan pa-
sang kheueh layeue nibak silingka peula-
taran Khimah, dan gantung teuma tirée pin-
toe geureubang peulataran.
9 Óh lheuehnyan Khimah dan banman-
dum peuleungkapan jih harôh gata peuseu-
mah ubak Ulôn deungon cara teuboh minyé-
uk ngon minyéuk upacara, deungon nyan
banmandum nyan teupeukhusos keu Ulôn.
10 Peuseumah kheueh miseubah dan ban-
mandum peuleungkapan jih deungon cara
nyan, mangat banmandum nyan teupeukhu-
sos keu Ulôn. 11 Peubuet lagéenyan cit teu-
ma deungon bak ié dan keunaleueng jih.
12 Óh lheuehnyan, yue kheueh ubak Na-
bi Harun dan aneuëk-aneuëk jih jijak ubak
babah pintoe Khimah lheueh nyan laju jir-
hah droe. 13 Peungui kheueh peukayan
imeum ateueh Nabi Harun, dan boh kheueh
minyéuk ateueh jihnyan mangat jeuet jih-
nyan teupeukhusos jipeutimang Ulôn siba-
goe imeum. 14 Lheueh nyan yue kheueh
aneuëk-aneuëk jih mangat jipeurab, dan
peusok kheueh bajée panyang jaroe bak
awaknyan. 15 Lheueh nyan boh kheueh mi-
nyéuk ateueh awaknyan lagée gata boh mi-
nyéuk ateueh ureuëng syiek jih, mangat
awaknyan pi hase jipeutimang Ulôn sibagoe
imeum. Deungon na upacara teuboh mi-
nyéuk nyan, sukée awaknyan treun meu-
truem jeuet jimat jabatan sibagoe imeum."
16 Nabi Musa geupeubuet banmandum
nyan lagée nyang geupeurintah lé TUHAN.
17 Teuma nibak tanggai sa buleuen sa nibak
thon nyang keudua óh ka lheueh bansa
Israel jitinggai nanggroe Meusé, Khi-
mah TUHAN nyan teupasang. 18 Nabi Musa

geukeubah keunaleueng-keunaleueng jih,
geupeudong rungka-rungka jih, geupeudab
kayée-kayée linteung jih, dan geupeudong
taméh-taméh jih. 19 Lheuehnyan jileueng
kheueh bubong Khimah deungon sinutôb
siblaih u luwa di ateueh nyan lagée nyang
geupeurintah lé TUHAN. 20 Lheueh nyan
bandua batée nyan jipeutamong lam Peuto
Peujanjian. Laju lé Nabi Musa geupasang
sinutôb Peuto nyan dan geupeutamong ka-
yée geunulam u dalam gleung jihnyan.
21 Lheuehnyan laju jipeutamong Peuto nyan
u dalam Khimah dan geugantung ija silu-
bong dikeue nyan, lagée nyang geupeurin-
tah lé TUHAN ubak gobnyan.

22 Óh lheuehnyan Nabi Musa geukeu-
bah meuja lam Khimah, siblaih utara blaih
luwa ija, 23 lheueh nyan ateueh meuja nyan
geukeubah teuma ruti sajian. 24 Gaki panyöt
geukeubah lam Khimah, blaih u seulatan,
meuhadab keu ngon meuja nyan, 25 lheueh-
nyan, panyöt-panyöt nyan laju geutot dikeue
TUHAN. 26 Miseubah méuh geukeubah lam
Khimah, dikeue ija, 27 lheuehnyan geutot
laju dupa mangat bée lagée nyang geupeu-
rintah lé TUHAN ubak Nabi Musa. 28 Nabi
Musa geugantung tirée pintoe di Khimah,
29 dan dikeue pintoe nyan geukeubah teuma
miseubah keu keureubeuen nyang teutot. Di
ateueh miseubah nyan geupeuseumah keu-
reubeuen nyang teutot dan keureubeuen sa-
jian. 30 Kulah peurunggu geukeubah teuma
di lamkawan Khimah ngon miseubah nyan,
laju kulah nyan geupasoe ngon ié. 31 Nabi
Musa, Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk gob-
nyan geurhah jaroe dan gaki gobnyan nibak
teumpat nyan, 32 tieb-tieb watée awaknyan
jitamong u dalam Khimah TUHAN atawa
jipeurab bak miseubah. 33 Bansilingka Khi-
mah dan miseubah nyan Nabi Musa geupa-
sang layeue, laju gobnyan geugantung tirée
pintoe geureubang peulataran. Deungon la-
gée nyan seuleusoe kheueh banmandum bu-
et nyan.

Awan peunoh jitôb Khimah TUHAN

(Teu. 9:15-23)

34 Óh lheuehnyan jitreun kheueh awan
jitôb Khimah TUHAN, dan Khimah nyan
peunoh ngon cahya TUHAN teuka. 35 Lé sa-
babnyan Nabi Musa hana hase geutamong
lam Khimah nyan. 36 Tieb-tieb awannyan
jiék nibak ateueh Khimah TUHAN, bansa
Israel laju jireuloih khimah-khimah jih keu
jiminah u teumpat laén. 37 Teuma, meunyoe
awannyan hana jiék, awaknyan hana jimi-
nah nibak teumpat nyan. 38 Simantong ban-
sa Israel jiminah-minah teumpat, TUHAN na
nibak Khimah nyan lam hi awan óh watée
uroe dan lam ji apui óh watée malam.

40:34: 1Raj. 8:10-11, Yes. 6:4, Yeh. 43:4-5, Why. 15:8

IMEUM-IMEUM

PEU INTAT HABA

Kitab *Imeum-imeum* meuasoe peuratoran-peuratoran keuhai iébadat dan upacara-upacara agama bansa Israel bak jamén ilée. Meunan cit keu Imeum-imeum nyang meutanggong jaweueb ateueh peulaksanaan nyan.

Nyang jeuet keu pokok lam kitab nyoe na kheueh keusucian Po teu Allah, dan pakriban manusia harôh udeb dan meuiébadat mangat teutab na hubongan get deungon TUHAN, Allah Israel.

Asoe nyang paleng meusyeuhu lam kitab nyoe na kheueh nyang lé Isa Almaseh geupeugah peurintah nyang phon bagian keudua, "Cinta kheueh seusamoe gata lagée gata cinta ubak droe gata keudroe" (19:18).

Asoe jih

Peuratoran keuhai keureubeuen-keureubeuen dan peuseumahan-peuseumahan 1:1–7:38
Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk gobnyan teubai át jeuet keu Imeum 8:1–10:20
Peuratoran keuhai gleh 11:1–15:33
Uroe Raya Peu amphon Desya 16:1-34
Peuratoran keuhai iébadat dan udeb suci 17:1–27:34

Keureubeuen nyang teutot

1 Nibak khimah Gobnyan, TUHAN geu-
tawök Nabi Musa dan geubri ubak geuh-
nyan banmandum peuratoran 2 nyang harôh
jitaát lé ureuëng Israel.
Meunyoe sidroe-droe ureuëng jipeuseu-
mah keureubeuen nyang teutot ubak
TUHAN, ureuëng nyan jeuet jipeuseumah
leumô, bubiri atawa kaméng jih. 3 Meunyoe
nyang jipeuseumah saboh leumô, beulatang
nyan harôh nyang agam dan hana meucupa,
leumô nyan harôh jiba ubak babah pintoe
Khimah TUHAN, mangat TUHAN geuteuri-
mong atra ureuëng nyan. 4 Dan jihnyan
harôh jipeuduek jaroe jih ateueh ulée beula-
tang nyan, deungon nyan peuseumahan
ureuëng nyan teuma geuteurimong lé
TUHAN keuteupeu amphon desya. 5 Óh lheu-
eh nyan leumô nyan harôh teusie dikeue
pintoe Khimah. Darah beulatang nyan harôh
jipeuseumah lé imeum-imeum keuturonan
Nabi Harun ubak TUHAN, laju jireutek ban
peuet boh sagoe miseubah nyang na dikeue
pintoe khimah. 6 Óh lheueh nyan lé ureuëng
nyan harôh jipuliek kulét jih dan jikoh-koh
beulatang nyan. 7 Imeum-imeum harôh
jipeukab apui u ateueh miseubah laju jiatoe
kayée apui u ateueh nyan. 8 Sie-sie keureu-
beuen nyang ka lheueh teukoh-koh nyan,
meunan cit deungon ulée dan gapah jih,
mandum nyan harôh awaknyan keubah u
ateueh apui hu. 9 Óh lheueh nyan lé ureuëng



Imeum (1:7)

nyan harôh ji rhah asoe pruet dan pha leumô
nyan, dan imeum nyang meutugaih disinan
harôh geutot banmandum nyan. Bée keureu-
beuen nyang teutot nyan keubit that galak
até TUHAN.
10 Meunyoe nyang jipeuseumah saboh
bubiri atawa kaméng, beulatang nyan harôh
nyang agam dan hana meucupa. 11 Ureuëng
nyan harôh jisie beulatang nyan disiblaih
utara miseubah, laju lé Imeum-imeum harôh
jireutek darah beulatang nyan ateueh ban
peuet boh sagoe miseubah. 12 Óh ka lheueh
beulatang nyan teusie-sie, mandum sie
nyan, meunan cit deungon ulée dan gapah
jih, harôh jikeubah lé imeum u ateueh apui
nibak miseubah nyan. 13 Lé ureuëng nyan
laju jirhah asoe pruet dan pha beulatang
nyan. Óh lheueh nyan lé imeum harôh jipeu-
seumah mandum nyan ubak TUHAN, dan
laju jitot u ateueh miseubah. Bée keureubeu-
en nyang teutot nyan lumpah that galak até
TUHAN.
14 Meunyoe nyang jipeuseumah saboh
cicém, cicém nyan harôh leuek putéh atawa
cicém mirah pati nyang mantong muda.
15 Imeum harôh geuba cicém nyan ubak
miseubah, laju geuwiet takue jih dan geutot
ulée jih u ateueh miseubah nyan. Darah ci-
cém nyan harôh jipicet uluwa nibak sampeng
miseubah. 16 Beue jih meunan cit mandum
asoe jih harôh teupeuteubit, laju teujak tiek
siblah u timu miseubah bak teumpat abée.
17 Óh lheueh nyan cicém nyan harôh teu-
lheueb bak uram sayeueb jih, sayeueb nyan
hán jeuet putôh. Dan cicém nyan harôh teutot
ateueh miseubah. Bée keureubeuen nyang
teutot nyan lumpah that galak até TUHAN.

Keureubeuen teuhidang

2 Meunyoe sidroe-droe ureuëng jipeu-
seumah keureubeuen teuhidang ubak
TUHAN, keureubeuen nyan harôh teupông
nyang paleng jroh nyang ka teuprée ngon
minyéuk zaiton dan teuboh keumeunyan
diateueh nyan. 2 Ureuëng nyan harôh jiba
ubak imeum-imeum keuturonan Nabi Ha-
run. Imeum nyang meutugaih disinan geu-
cok laju sireugam teupông nyan meunan cit
deungon minyéuk zaiton dan banmandum
keumeunyan, dan atranyan mandum geutot
laju ateueh miseubah sibagoe tanda bahwa
banmandum nyan ka geupeuseumah ubak
TUHAN. Bée keureubeuen teuhidang nyang
mangat nyan lumpah that galak até TUHAN.
3 Keureubeuen teuhidang nyang leubeh
nyan na kheueh keu imeum-imeum. Keu-
reubeuen nyan suci that sabab teucok nibak
peunajoh nyang ka teupeuseumah ubak
TUHAN.
4 Meunyoe nyang jipeuseumah nyan ruti
nyang teutot didalam acuwan, ruti nyan
harôh teupeugét hana meurago. Ruti nyan
jeuet teubai, teupeugét nibak teupông halôh
nyang teuramah ngon minyéuk zaiton, jeuet
cit juadah nyang teusiliek ngon minyéuk
zaiton.
5 Meunyoe nyang jipeuseumah nyan ruti
nyang teupanggang di ateueh panggang, ruti
nyan harôh teupeugét nibak teupông halôh
deungon minyéuk zaiton, teuma hana jeuet
teuboh rago. 6 Ruti nyang teupeuseumah
nyan harôh teupriek-priek, laju teuro minyé-
uk zaiton.
7 Meunyoe nyang teupeuseumah nyan
ruti nyang teutaguen lam kuali, ruti nyan
harôh teupeugét nibak teupông nyang halôh
dan minyéuk zaiton. 8 Ruti nyang teupeugét
deungon cara lagée nyan harôh teupeuseu-
mah ubak TUHAN dan teujok ubak imeum-
imeum nyang ba atranyan ubak miseubah.
9 Imeum-imeum geucok siladum nibak ruti-
nyan laju geutot ateueh miseubah sibagoe
tanda bahwa banmandum nyan ka geupeu-
seumah ubak TUHAN. Bée jih nyang mangat
nyan lumpah that galak até TUHAN.
10 Nyang leubeh nibak nyan na kheueh hak
milék imeum. Ruti nyan lumpah suci sabab
teucok nibak peunajoh nyang ka teupeuseu-
mah ubak TUHAN.
11 Keureubeuen hidangan keu TUHAN
hana jeuet teujampu ngon meulisan atawa
rago, sabab meulisan dan rago hana jeuet
teutot keu teupeuseumah ubak TUHAN.
12 Nibak wase tanoh nyang phon bak tieb-ti-
eb thon, siladum harôh teupeuseumah ubak
TUHAN, teuma hana jeuet teutot ateueh
miseubah. 13 Tieb-tieb keureubeuen teuhi-
dang harôh teuboh sira, sabab sira sibagoe
tanda janji Po teu Allah deungon gata. Jadi
mandum peuseumahan harôh teuboh sira.
14 Meunyoe gata tapeuseumah ubak TUHAN
gandom nyang phon gata pot, taba kheueh
gandom barô nyang ka teutôb halôh atawa
teupanggang. 15 Gandom nyan harôh teuboh
minyéuk zaiton dan teuboh keumeunyan di
ateueh nyan. 16 Imeum harôh geutot siladum
nibak gandom dan minyéuk nyan meunan
cit banmandum keumeunyan, sibagoe tanda
bahwa banmandum nyan ka geupeuseumah
ubak TUHAN.

Keureubeuen peudamé

3 Meunyoe sidroe-droe ureuëng jipeu-
seumah saboh leumô keu keureubeuen
peudamé, leumô nyan jeuet nyang agam dan
jeuet nyang inong, teuma hana jeuet meucu-
pa. 2 Ureuëng nyang peuseumah atra nyan
harôh jikeubah jaroe jihnyan ateueh ulée
beulatang nyan laju jisie bak babah pintoe
Khimah TUHAN. Imeum-imeum keuturonan
Nabi Harun harôh geureutek darah leumô
nyan ateueh ban peuet boh sagoe miseubah
nyan. 3 Keu keureubeuen peudamé ubak
TUHAN, imeum harôh geupeuseumah bagi-
an-bagian nyoe, nibak beulatang nyan: ga-
pah nyang meubalot asoe pruet jih, 4 boh
keuiéng deungon gapah jih dan bagian
nyang paleng gét nibak até jih. 5 Mandum-
nyan meusajan-sajan deungon keureubeu-
en-keureubeuen nyang laén, harôh teutot u
ateueh miseubah. Bée keureubeuen nyang
teutot nyan lumpah that galak até TUHAN.

6 Meunyoe nyang jipeuseumah keu keu-
reubeuen peudamé nyan saboh bubiri atawa
kaméng, beulatang nyan jeuet agam dan
jeuet inong, teuma hana jeuet meucupa.
7 Meunyoe sidroe-droe ureuëng jipeuseu-
mah saboh bubiri, ureuëng nyan harôh jiba
atranyan ubak Khimah TUHAN. 8 Disinan
ureuëng nyan harôh jipeuduek jaroe jih
ateueh ulée bubiri nyan óh lheueh nyan laju
jijak sie dikeue Khimah. Dan di imeum laju
geureutek darah beulatang nyan ateueh ban
peuet boh sagoe miseubah nyan. 9 Keu keu-
reubeuen peudamé ubak TUHAN imeum
harôh geupeuseumah bagian-bagian nyoe
nibak bubiri nyan: gapah jih, mandum ikue
nyang na gapah dan teukoh bak bineh tuleu-
eng-tuleueng jih, gapah nyang meubalot
asoe pruet jih, 10 boh keuiéng deungon ga-
pah jih dan bagian nyang paleng gét nibak
até jih. 11 Imeum nyang meutugaih disinan
harôh geutot banmandum nyan di ateueh
miseubah keu keureubeuen peunajoh keu
TUHAN.

12 Meunyoe nyang jipeuseumah saboh
kaméng, ureuëng nyang peuseumah atra-
nyan harôh jiba ubak Khimah TUHAN. 13 Ni-
bak teumpat nyan harôh jipeuduek jaroe
jihnyan ateueh ulée kaméng nyan dan laju
jisie dikeue Khimah. Imeum harôh geureu-
tek darah beulatang nyan ateueh ban peuet
boh sagoe miseubah. 14 Keu keureubeuen
peunajoh keu TUHAN, imeum harôh geupeu-
seumah bagian-bagian nyoe nibak kaméng
nyan: gapah nyang meubalot asoe pruet jih,
15 boh keuiéng ngon gapah jih dan bagian
nyang paleng gét nibak até jih. 16 Imeum
nyang meutugaih disinan harôh geutot man-
dum nyan u ateueh miseubah. Bée keureu-
beuen peunajoh nyan lumpah that galak até
TUHAN. Mandum gapah beulatang nyan keu
TUHAN. 17 Ureuëng Israel sagai-sagai hana
jeuet jipajoh gapah atawa darah. Peuratoran
nyan teutab na siumu masa dan harôh jitaát
lé tieb-tieb ureuëng Israel dipat mantong
jihnyan tinggai.

Keureubeuen keu desya-desya nyang hana teusaja

4 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, geuyue peumaklum ubak bansa
Israel bahwa soemantong nyang deungon
hana jisaja meudesya sabab jilangga salah
saboh nibak peurintah TUHAN, harôh
jiseutôt peuratoran nyoe.

3 Meunyoe nyang meudesya Imeum
Agong, sampoe bansa Israel meusajan meu-
salah, ureuëngnyan harôh jikeureubeuen sa-
boh leumô agam muda nyang hana meucupa
ubak TUHAN mangat desya jihnyan geupeu
amphon. 4 Leumô nyan harôh jiba ubak ba-
bah pintoe Khimah TUHAN. Imeum Agong
harôh geupeuduek jaroe gobnyan ateueh
ulée beulatang nyan, óh lheueh nyan laju
jisie dikeue Khimah. 5 Siladum nibak darah
nyan harôh jipeutamong lam Khimah. 6 La-
ju jihnyan jiculok jaroe jih lam darah nyan
dan jireutek tujoh goe dikeue tirée nyang
peujareueng Ruweueng Suci. 7 Siladum ni-
bak darah nyan harôh jisiliek ubak lungkée-
lungkée nibak sagoe miseubah dupa mangat
bée didalam Khimah, dan nyang leubeh
nyan harôh jireutek nibak aleue miseubah
keureubeuen teutot nyang na bak pintoe
Khimah. 8 Imeum harôh geucok banman-
dum gapah leumô agam nyan, na kheueh
gapah nyang meubalot asoe pruet jih, 9 boh
keuiéng ngon gapah jih dan bagian nyang
paleng gét nibak até jih. 10 Banmandum
nyan harôh teutot ateueh miseubah keureu-
beuen nyang teutot lagée bak keureubeuen
peudamé. 11 Teuma asoe leumô nyan, kulét
jih, ulée jih, gaki jih, asoe pruet nyang
leubeh jitamong cit keunan usus jih, 12 jadi
banmandum keucuali jeumba nyang ka teu-
peu meungkréeh, harôh teupeuteubiet uluwa
khimah. Disinan leumô nyan harôh teutot
ateueh kayée apui bak teumpat teuboh abée,
na kheueh teumpat nyang khusos keu nyan.

[13] Meunyoe nyang meudesya mandum
umat Israel, sabab ngon hana jisaja ka ji-
iengkeue salah saboh peurintah TUHAN,
[14] teuma meunan desya nyan jiteupeue,
umat harôh jiba saboh leumô agam nyang
muda ukeue Khimah TUHAN. Beulatang
nyan harôh jipeuseumah sibagoe keureu-
beuen peuamphon desya. [15] Mandum peu-
mimpén bansa harôh geupeuduek jaroe gob-
nyan ateueh ulée nyan, dan laju geusie bak
teumpat nyan. [16] Imeum Agong harôh geu-
ba siladum nibak darah nyan keu teupeuta-
mong dalam Khimah. [17] Disinan jihnyan
harôh jiculok jaroe jih u dalam darah nyan
dan laju jireutek tujoh goe dikeue tirée
nyang jeuet keubataih Ruweueng Suci.
[18] Siladum treuk harôh jisiliek ateueh lung-
kée-lungkée nibak sagoe-sagoe miseubah
dupa didalam Khimah dan nyang leubeh
nyan harôh teureutek ateueh aleue miseubah
teumpat keureubeuen nyang teutot di babah
pintoe Khimah. [19] Banmandum gapah beu-
latang nyan harôh teucok dan laju teutot u
ateueh miseubah. [20] Cara jih lagée teupeu-
seumah leumô agam keu keureubeuen peu-
amphon desya. Meunan kheueh cara Imeum
Agong geupeuseumah keureubeuen keu de-
sya-desya umat, teuma mandum desya-de-
sya nyan teuma geupeu amphon lé TUHAN.
[21] Óh lheueh nibaknyan di leumô agam
nyan harôh jipeuteubiet uluwa, dan jitot laju
diluwa khimah-khimah, lagée teupeu seu-
mah leumô agam keu keureubeuen peuam-
phon desya Imeum Agong nyan keudroe.
Meunan kheueh cara jih teupeuseumah keu-
reubeuen peuamphon desya umat.

[22] Meunyoe nyang meudesya sidroe
ureuëng nyang mat kuasa sabab deungon
hana jisaja ka geuiengkeue salah saboh peu-
rintah TUHAN, [23] teuma bagaih that watée ka
jiteupeu, gobnyan harôh jikeureubeuen sa-
boh kaméng agam nyang hana meucupa keu
peuamphon desya. [24] Jihnyan harôh jipeu-
duek jaroe jih ateueh ulée beulatang nyan,
laju jisie u siblah utara miseubah, teumpat
teusie beulatang keu keureubeuen nyang
teutot. [25] Imeum harôh geuculok jaroe gob-
nyan udalam darah beulatang nyan dan geu-
siliek laju nibak lungkée-lungkée nibak sa-
goe miseubah dan geureutek laju ateueh
aleue miseubah. [26] Óh lheueh nyan banman-
dum gapah beulatang nyan harôh geutot u
ateueh miseubah, lagée bak keureubeuen
peudamé. Meunan kheueh cara imeum geu-
peuseumah keureubeuen keu desya ureuëng
nyan mat kuasa, deungon na lagée nyan
ureuëng nyan teuma geupeuamphon lé
TUHAN.

[27] Meunyoe sidroe lamkawan rakyat ba
jipeubuet desya sabab ngon hana jisaja ji-
iengkeue salah saboh peurintah TUHAN,
[28] teuma bubagaih that watée ka jiteupeu
hainyan, jihnyan harôh jikeureubeuen saboh
kaméng inong nyang hana meucupa.
[29] Ureuëng nyan harôh jipeuduek jaroe jih
nyan ateueh ulée beulatang nyan, laju jijak
sie u siblah utara miseubah bak teumpat
teusie beulatang keu keureubeuen teutot.
[30] Imeum harôh geuculok jaroe geuh lam
darah nyan, dan geusiliek laju ubak lung-
kée-lungkée nyang na bak sagoe-sagoe
miseubah dan darah nyang leubeh nyan laju
geureutek ubak aleue miseubah nyan.
[31] Banmandum gapah beulatang nyan harôh
teucok lagée bak keureubeuen peudamé.
Gapah nyan harôh geutot lé imeum u ateueh
miseubah, bée jih nyang mangat nyan teu-
peugalak até TUHAN. Meunan kheueh cara
jih imeum geupeuseumah keureubeuen keu
desya sidroe ureuëng biasa, teuma ureuëng
nyan laju geupeu amphon lé TUHAN.

[32] Meunyoe na sidroe ureuëng jikeureu-
beuen saboh bubiri keu teupeuamphon de-
sya jihnyan, bubiri nyan harôh nyang inong
nyang hana meucupa. [33] Ureuëng nyan
harôh jipeuduek jaroe jih ateueh ulée beula-
tang nyan, laju jijak sie u siblah utara miseu-
bah, bak teumpat teusie beulatang keu keu-
reubeuen nyang teutot. [34] Imeum harôh
geuculok jaroe gobnyan lam darah nyan,
dan laju geusiliek ubak lungkée-lungkée
nyang na bak sagoe-sagoe miseubah, dan
darah nyang leubeh nyan laju geureutek bak
aleue miseubah. [35] Óh lheueh nyan banman-
dum gapah beulatang nyan harôh geucok
lagée bak keureubeuen peudamé. Gapah
nyan harôh geutot ateueh miseubah, meusa-
jan-sajan ngon keureubeuen peunajoh
nyang teupeuseumah ubak TUHAN. Meunan
kheueh cara imeum geupeuseumah keureu-
beuen keu desya ureuëng nyan, teuma
ureuëng nyan laju geupeuamphon lé
TUHAN.

Pajan watée jih teupeuseumah keureubeuen peuamphon desya?

5 Keureubeuen peuamphon desya peu-
reulée teupeuseumah: Meunyoe sidroe

4:27-31: Teu. 15:27-28

ureuëng seucara reseumi teulakée jeuet keu-
saksi ubak kantô peungadelan, teuma hana
jitem peugah peue nyang ka jingieng atawa
jideungoe sampoe ureuëng nyan harôh ji-
tanggong akibat jih.
2 Meunyoe sidroe ureuëng meusalah sa-
bab deungon hana jisaja ka jeuet keu kuto,
sabab ka tupéeh ngon salah sapeue nyang
kuto, miseu jih, bangke beulatang, dan óh
lheueh nyan jisadar buet jih nyan.
3 Meunyoe sidroe ureuëng meusalah sa-
bab ngon hana jisaja ka tupéeh barang kuto
nyang asai jih nibak manusia, dan óh lheueh
nyan jisadar buet jih nyan.
4 Meunyoe na sidroe ureuëng meusalah
sabab jimeusumpah ban galak droe keu
jipeubuet peue mantong, dan óh lheueh
nyan ji insaf peue nyang ka jipeubuet.
5 Bak tieb-tieb buet jih nyan, ureuëng
nyang meusalah harôh ji aku buet jih nyang
salah nyan. 6 Dan keu teutuboh desya jih-
nyan, ureuëng nyan harôh jiba saboh bubiri
atawa kaméng inong keu TUHAN. Imeum
harôh geupeuseumah keureubeuen nyan
mangat jeuet desya ureuëng nyan geupeu
amphon.
7 Meunyoe ureuëng nyang salah nyan
hana hase jipeuna saboh bubiri atawa ka-
méng keu teutuboh desya jih nyan, ureuëng
nyan harôh jiba dua boh cicém leuek putéh
atawa cicém mirah pati nyang muda, saboh
keu keureubeuen peuamphon desya, dan
saboh treuk keu keureubeuen nyang teutot.
8 Cicém-cicém nyan harôh teuba ubak
imeum. Imeum harôh teuleubeh ilée geu-
peuseumah cicém nyang ka teupeu teuntée
keu keureubeuen peu amphon desya. Takue
cicém nyan harôh jiputa, teuma hana jeuet
sampoe putôh ulée jih. 9 Darah cicém nyan
harôh geureutek ubak sagoe miseubah, dan
nyang leubeh nibak nyan harôh geupirét
uluwa ubak aleue miseubah sibagoe keureu-
beuen peu amphon desya. 10 Óh ka lheueh
nyan imeum geupeuseumah cicém nyang
keudua keu keureubeuen nyang teutot, sa-
ban lagée peuratoran nyang na. Meunan
kheueh cara jih imeum geupeuseumah keu-
reubeuen keu desya ureuëng nyan, laju
ureuëng nyan geupeu amphon lé TUHAN.
11 Meunyoe ureuëng nyang meusalah
nyan hana hase jipeuna dua boh cicém leuek
putéh atawa cicém mirah pati keu keureu-
beuen peu amphon desya, ureuëng nyan
harôh jiba sikilo teupông. Teupông nyan
hana jeuet teujampu ngon minyéuk zaiton
atawa meusajan ngon keumeunyan, sabab
keureubeuen nyan na kheueh keureubeuen
peu amphon desya dan bukon keureubeuen
teuhidang. 12 Teupông nyan harôh teuba
ubak imeum. Imeum harôh geucok saboh
reugam nibak teupông nyan sibagoe tanda
bahwa banmandum nyan ka lheueh geukeu-
reubeuen ubak TUHAN. Teupông nyang
sireugam nyan harôh geutot ateueh miseu-
bah sibagoe keureubeuen peunajoh. Nyan
kheueh keureubeuen gobnyan keu peu am-
phon desya. 13 Meunan kheueh cara jih
imeum geupeuseumah keureubeuen keu
ureuëng nyan, teuma ureuëng nyan geupeu
amphon lé TUHAN. Teupông nyang leubeh
nyan keu imeum, lagée bak keureubeuen
gandom.

Keureubeuen gantoe rugoe

14 TUHAN geubri ubak Nabi Musa peu-
ratoran-peuratoran lagée nyoe. 15 Meunyoe
sidroe-droe ureuëng deungon hana jisaja ka
jipeubuet desya sabab lalo bak jijok keureu-
beuen-keureubeuen droe jih nyang teupeu
wajéb ubak TUHAN, teuma lé ureuëng nyan
harôh jiba keureubeuen gantoe rugoe. Keu-
reubeuen nyan harôh saboh bubiri atawa
kaméng agam nyang hana meucupa, dan
teutakse meunurot yuem nyang ka teuntée
bak Khimah TUHAN. 16 Ureuëng nyan harôh
jibayeue peue nyang yoh watée ilée ka geu-
peulalo, teutamah dua ploh peureusen. Óh
lheueh nyan jihnyan harôh jijok beulatang
nyan ubak imeum, dan imeum laju geukeu-
reubeuen keu desya ureuëng nyan, teuma di
ureuëng nyan laju geupeuamphon lé
TUHAN.
17 Meunyoe sidroe-droe ureuëng jipeu-
buet desya sabab ka ji-iengkeue ubak
sapeue-sapeue peurintah TUHAN, ureuëng
nyan meusalah dan harôh jitanggong akibat
jih. 18 Keu keureubeuen gantoe rugoe
ureuëng nyan harôh jiba saboh bubiri atawa
kaméng agam nyang hana meucupa dan
teutakse meunurot yuem nyang saban lagée
yuem bak Khimah TUHAN. Imeum geukeu-
reubeuen keu desya ureuëng nyan, teuma
gobnyan geupeu amphon lé TUHAN. 19 Nyan
kheueh keureubeuen gantoe rugoe keu buet
nyang salah nyang ka jipeubuet teuhadab
TUHAN.
6 TUHAN geubri ubak Nabi Musa peura-
toran-peuratoran nyoe. 2-3 Sidroe-droe

6:1-7: Teu. 5:5-8

ureuëng harôh jipeuseumah keureubeuen
meunyoe ureuëng nyan meudesya ubak
TUHAN sabab hana jitem jok pulang barang
nyang jikeubah lé ureuëng laén nibak jih-
nyan, atawa jitipée gob, jicue atra gob, ata-
wa ka meuteumé barang nyang gadôh, lé
ureuëng nyan ji-iengkeue ngon jimeubudok
cula-calo. 4-5 Ureuëng nyang meusalah nyan
harôh jibayeue lom mandum nyang jiteumé
nyan ngon cara hana jujoe. Watée jihnyan
ka meuteumé bahwa jihnyan salah, ureuëng
nyan harôh jibayeue peunoh keu ureuëng po
atra nyan, teutamah dua ploh peureusen.
6 Keu keureubeuen geunantoe rugoe
ureuëng nyan harôh jipeuseumah saboh bu-
biri atawa kaméng agam nyang hana meu-
cupa dan teutakse meunurot yuem nyang
meuyuem bak Khimah TUHAN. 7 Imeum
geukeureubeuen keu desya ureuëng nyan,
teuma ureuëng nyan laju geupeu amphon
desya jih lé TUHAN.

Keureubeuen nyang teutot

8-9 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, mangat geujak peusampoe ubak Nabi
Harun dan aneuëk-aneuëk gobnyan peurato-
ran-peuratoran lagée nyoe keuhai keureu-
beuen nyang teutot banmandum. Imeum
harôh geupeuduek keureubeuen nyang teu-
tot u ateueh miseubah dan geupeubiyeu di-
sinan simalam beungoh, dan apui jih teutab
hu sabe. 10 Óh ka lheueh keureubeuen nyan
jeuet keu abée, imeum geusôk sileuweue
paneuek bajée jubah nibak ija lineun, harôh
geubeu ôt abée nyang meugapah nyan nibak
ateueh miseubah laju geukeubah bak binéh
miseubah. 11 Óh ka lheueh nyan gobnyan
harôh geugantoe peukayan dan geuba laju
abée u luwa khimah-khimah, ubak teumpat
nyang ka teupeu khusos keu nyan. 12-13 Ti-
eb-tieb beungoh imeum harôh geukeubah
kayée apui u ateueh miseubah, geuatoe keu-
reubeuen nyang teutot di ateueh nyan, dan
geutot gapah nibak keureubeuen peudamé.
Apui nyang na ateueh miseubah harôh hu
sabe hana jeuet lon.

Keureubeuen teuhidang

14 Nyoe kheueh peuratoran-peuratoran
keuhai keureubeuen teuhidang keu TUHAN.
Keureubeuen nyan harôh teuba ukeue
miseubah lé sidroe nibak keuturonan Nabi
Harun. 15 Gobnyan harôh geucok saboh reu-
gam teupông halôh deungon minyéuk dan
banmandum keumeunyan, laju geutot u
ateueh miseubah sibagoe tanda bahwa ban-
mandum keureubeuen nyan geupeuseumah
ubak TUHAN. Bée keureubeuen nyang ma-
ngat nyan lumpah that galak até TUHAN.
16-17 Teupông nyang leubeh nyan harôh teu-
peugét keu ruti hana meurago dan geupajoh
lé imeum-imeum nibak teumpat nyang khu-
sos, na kheueh nibak leuen Khimah TUHAN.
Nyan kheueh jeumba imeum nyang geubri
lé TUHAN keu awaknyan ateueh keureubeu-
en peunajoh. Peunajoh nyan that suci, lagée
keureubeuen peuamphon desya dan keureu-
beuen geunantoe rugoe. 18 Keu siumu masa
soe mantong ureuëng agam nibak keutu-
ronan Nabi Harun jeuet geumakheun ruti
nyan; nyan kheueh jeumba awaknyan nyang
teutab nibak peunajoh nyang geupeuseumah
ubak TUHAN. Ureuëng laén nyang cukéh
peunajoh nyang ka geukeureubeuen nyan,
teuma meuteumé bala ngon sabab teunaga
suci nibak nyan.
19 TUHAN geubri ubak Nabi Musa peur-
atoran-peuratoran lagée nyoe, 20 keuhai
keureubeuen bak teubaiát sidroe imeum
keuturonan Nabi Harun. Bak uroe gobnyan
teubaiát, ureuëng nyan harôh geupeuseu-
mah sikilogram teupông gandom ubak
TUHAN. Siteungoh treuk harôh geupeuseu-
mah watée beungoh uroe dan nyang leubeh
nyan óh watée uroe ka seupôt. 21 Teupông
nyan harôh teujampu ngon minyéuk, laju
teutot ateueh panggang apui, óh lheueh nyan
geupriek-priek dan geupeuseumah sibagoe
keureubeuen teuhidang. Bée keureubeuen
nyang mangat nyan lumpah galak até
TUHAN. 22 Keu siumu masa tieb-tieb keutu-
ronan Nabi Harun nyang teubaiát jeuet keu
Imeum Agong harôh geupeuseumah keu-
reubeuen nyan. Banmandum nyan harôh
teutot sibagoe peuseumahan keu TUHAN.
23 Tieb-tieb keureubeuen teuhidang nyang
geupeuseumah lé imeum harôh teutot ban-
mandum, mubacutpi hana jeuet teupajoh.

Keureubeuen peu amphon desya

24-25 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, geuyue jak peusampoe ubak Nabi
Harun ngon aneuëk-aneuëk gobnyan keuhai
peuratoran-peuratoran lagée nyoe keuhai
keureubeuen peu amphon desya. Beulatang
keu keureubeuen peu amphon desya teusie
nibak teumpat nyang lazem teusie beulatang
keu keureubeuen nyang teutot. Keureubeu-
en nyan lumpah that suci. 26 Imeum nyang
peuseumah keureubeuen nyan harôh geu-

makheun atra nyan nibak teumpat nyang
khusos, na kheueh nibak seuramo Khimah
TUHAN. 27 Soe mantong atawa peue man-
tong nyang keunong nibak sie beulatang
peulara nyan teuma keunong bala sabab
sakeuti nyang ka keunong nibak sie nyan.
Meunyoe siôn bajée nyang keunong meu-
sipreuk darah beulatang nyan, bajée nyan
harôh teu rhah bak teumpat nyang khusos.
28 Beulangöng tanoh nyang teupeuguna keu
teumpat reuböh sie keureubeuen nyan harôh
teupeubeukah. Meunyoe nyang teupeuguna
beulangöng beuso, beulangöng nyan harôh
teu-uet dan teupeu gleh laju ngon ié. 29 Ti-
eb-tieb ureuëng agam lam keuluwarga
imeum-imeum nyan jeuet jipajoh keureu-
beuen nyang lumpah suci nyan. 30 Beula-
tang keu keureubeuen peu amphon desya
nyang teucok bacut darah jih keu teuba ubak
Ruweueng Suci, atranyan harôh teutot sam-
poe habéh dan hanjeuet teupajoh.

Keureubeuen geunantoe rugoe

7 Nyoe kheueh peuratoran-peuratoran
keuhai keureubeuen geunantoe rugoe.
Keureubeuen nyan lumpah suci. 2 Beulatang
nyang teu keureubeuen nyan harôh teusie
nibak teumpat lazem teuseumeusie keu keu-
reubeuen nyang teutot, dan darah jih laju
teureutek nibak ban peuet boh sagoe miseu-
bah. 3-4 Imeum harôh geupeuseumah u ateu-
eh miseubah banmandum gapah beulatang
nyan, na kheueh: Ikue jih nyang meugapah,
gapah nyang teutôb nibak asoe pruet jih,
boh keuiéng ngon gapah jih, dan bagian
nyang paleng gét nibak até jih. 5 Banman-
dum nyan harôh teutot ateueh miseubah
sibagoe keureubeuen peunajoh keu TUHAN.
Keureubeuen nyan na kheueh keu keureu-
beuen geunantoe rugoe. 6 Tieb-tieb ureuëng
agam lam keuluwarga imeum-imeum jeuet
jipajoh sie keureubeuen nyan, teuma awak-
nyan harôh jipajoh atra nyan nibak teumpat
nyang khusos, sabab keureubeuen nyan
lumpah that suci.

7 Keu keureubeuen peu amphon desya
dan keureubeuen geunantoe rugoe keunong
cit nibak peuratoran nyang saban, na kheu-
eh: Asoe sie beulatang peulara nyang teu-
keureubeuen nyan na kheueh keu imeum
nyang geupeuseumah. 8 Meunan cit kulét
beulatang nyan pih keu imeum. 9 Tieb-tieb
keureubeuen teuhidang nyang teutot nibak
teumpat teutot atawa teutaguen lam kuali
atawa nyang teupanggang, atranyan jeuet
keu jeumba imeum nyang geupeuseumah.
10 Teuma keureubeuen teuhidang nyang ha-
na teupeumasak, bah kheueh nyan nyang
teujampu ngon minyéuk meunan cit nyang
tho, banmandum nyan keu imeum-imeum
keuturonan Nabi Harun, dan harôh teuweu-
ek rata sabe keudroe-droe awaknyan.

Keureubeuen peudamé

11 Nyoe kheueh atoran-atoran jih keuhai
keureubeuen peudamé nyang teupeuseumah
ubak TUHAN. 12 Meunyoe keureubeuen
nyan jipeuseumah keu teulakée teurimong
gaséh, deungon beulatang nyan harôh teu-
peuseumah teuma ruti nyang hana meurago.
Ruti nyan jeuet nyang teubai teupông teu-
wot ngon minyéuk zaiton, meunan cit jeuet
ruti tho nyang lipeh nyang teusiliek ngon
minyéuk, atawa juadah teupông nyang teu-
peugét ngon minyéuk zaiton. 13 Seulaén ni-
bak nyan harôh jipeuseumah cit nyang teu-
peugét teuboh rago. 14 Nibak tieb-tieb bagoe
ruti nyan siladum harôh teupeuseumah ubak
TUHAN, dan nyan jeumba imeum nyang cok
darah beulatang nyan laju teureutek nibak
miseubah keu keureubeuen peudamé.
15 Asoe sie nyan harôh teupajoh nibak uroe
beulatang nyan teukeureubeuen, mubacutpi
hana jeuet teutinggai sampoe óh singoh beu-
ngoh.

16 Meunyoe na sidroe-droe ureuëng jiba
keureubeuen peudamé keu jijak peulheueh
kaôi jihnyan, atawa keu keureubeuen keuga-
lak droe, atranyan hana peureulée teupajoh
sampoe habéh bak uroe nyan cit teuma.
Nyang leubeh nyan jeuet jipajoh óh singoh
teuma. 17 Meunyoe trok bak uroe nyang keu
lhée mantong na cit tinggai, sie nyan harôh
teutot sampoe habéh. 18 Teuma meunyoe
bak uroe nyang keu lhée eungkot sie nyan
jipajoh cit, keureubeuen nyan hana geuteu-
rimong dan hana teuba hase sapeue keu
ureuëng nyan, teuma ka jeuet keu hareuem.
Ureuëng nyang pajoh atra nyan ka salah dan
harôh jitanggong akibat jih.

19 Sie nyang ka keunong salah sapeue
najis atra nyan harôh teutot sampoe habéh
dan hana jeuet teupajoh.

Sie keureubeuen peudamé teuma jeuet
jipajoh lé ureuëng nyang hana meu najih.
20 Meunyoe na ureuëng jipajoh euengkot sie
nyan bak watée jih nyan lam najis, ureuëng
nyan hana lé teu anggab anggota umat Po
teu Allah. 21 Meunyoe na ureuëng jipajoh
sie keureubeuen nyan óh ka lheueh tupéh

ngon najis, bah kheueh nyan nyang asai jih nibak manusia meunan cit nibak beulatang, ureuëng nyan pih saban cit hana lé teu anggab anggota umat Po teu Allah.

22 TUHAN geubri ubak Nabi Musa peuratoran-peuratoran lagée nyoe 23 keu bansa Israel. Gapah leumô, gapah bubiri atawa gapah kaméng hana jeuet teupajoh. 24 Gapah beulatang nyang maté keudroe atawa sabab jiteugöm lé beulatang juwah, atranyan hana jeuet teupajoh teuma jeuet teupeuguna keu keupeue laén. 25 Ureuëng nyang pajoh gapah beulatang nyang jeuet teupeuseumah sibagoe keureubeuen peunajoh keu Po teu Allah, ureuëng nyan hana le teu anggab sibagoe anggota umat Po teu Allah. 26 Ureuëng Israel, dipat mantong awaknyan tinggai, hana jeuet jipajoh darah cicém atawa darah beulatang nyang laén. 27 Soe mantong nyang iengkeue ubak atoran nyan ureuëng nyan hana le teuanggab sibagoe anggota umat Po teu Allah.

28 TUHAN geubri lom ubak Nabi Musa peuratoran-peuratoran nyang lagée nyoe 29 keu bansa Israel. Soe mantong nyang jiba keureubeuen peudamé, harôh jiweuek siladum keu keureubeuen khusos ubak TUHAN. 30 Gobnyan keudroe harôh jiba keureubeuen peunajoh nyan. Gapah ngon dada beulatang nyan harôh jipeuseumah sibagoe keureubeuen nyang teujok ubak TUHAN. 31 Imeum harôh geutot gapah beulatang nyan ateueh miseubah, teuma dada jih na kheueh jeumba imeum-imeum. 32 Pha uneuen harôh jibri sibagoe keureubeuen khusos 33 ubak imeum nyang jipeuseumah darah dan gapah keureubeuen peudamé nyan. 34 Dada ngon pha uneuen na kheueh teujok khusos nyang geucok lé TUHAN nibak keureubeuen nyang jijok lé bansa Israel dan jibri ubak imeum-imeum. Nyan kheueh meuneubri bansa Israel keu imeum-imeum siumu masa. 35 Nibak peunajoh nyang jipeuseumah ubak TUHAN, jeumba nyan kheueh nyang jijok ubak Nabi Harun ngon aneuëk-aneuëk gobnyan bak uroe awaknyan teubaiát jeuet keu imeum. 36 Bak uroe nyan TUHAN geupeurintah ubak bansa Israel mangat jeuet nibak keureubeuen awaknyan, jeumba nyan keu imeum-imeum. Atoran nyang lagée nyan harôh jiseutôt lé bansa Israel siumu masa.

37 Meunan kheueh atoran-atoran keuhai keureubeuen nyang teutot, keureubeuen teuhidang, keureubeuen peu amphon desya, keureubeuen geunantoe rugoe, keureubeuen peubaiát dan keureubeuen peudamé. 38 TUHAN geubri banmandum peurintah nyan ubak Nabi Musa di Gunong Sinai bak watée gobnyan geuyue bansa Israel jipeuseumah keureubeuen bak padang guron Sinai.

Nabi Musa geubaiát Nabi Harun ngon aneuëk-aneuëk gobnyan

(Keu. 29:1-37)

8 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Musa, "Gata jak hôi laju Nabi Harun ngon aneuëk-aneuëk jihnyan dan gata ba laju peukayan imeum, minyéuk upacara, saboh leumô agam muda, keu keureubeuen peu amphon desya, dua boh bubiri agam dan saboh raga ruti nyang hana meurago. 3 Óh lheueh nyan gata yue meusapat banmandum umat Israel nibak leuen Khimah Ulôn."

4 Nabi Musa laju geupeubuet peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan. Bak watée banmandum umat ka meusapat nibak teumpat nyan, 5 Nabi Musa laju geupeugah ubak awaknyan, "Nyang ulôn peubuet bak saát nyoe na kheueh peurintah TUHAN."

6 Óh lheueh nyan laju geuyue ubak Nabi Harun ngon aneuëk-aneuëk gobnyan mangat jipeurab ukeue sira geu rhah droe. 7 Óh ka lheueh nyan lé gobnyan laju geupeungui peukayan imeum ubak Nabi Harun: bajée panyang jaroe, talo keuiéng ngon bajée jubah. Meunan cit ngon efod[a] nyang geugantung bak keuiéng gobnyan deungon ikat ija nyang halôh. 8 Óh lheueh nyan geupeungui laju tutôb dada ubak Nabi Harun, dan udalam sinutôb dada nyan geupeutamong laju Urim ngon Tumim.[b] 9 Laju geupeuseuôn seureuban ateueh ulée Nabi Harun, dan nibak seureuban nyan geupeungui ngon piasan méuh, nyan na kheueh sibagoe tanda bahwa Nabi Harun ka jeuet keu hak milék TUHAN. Banmandum nyan geupeubuet lé Nabi Musa lagée nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan.

10 Laju lé Nabi Musa geucok minyéuk upacara geusiliek laju ubak Khimah TUHAN

---

[a] *efod:* Siôn peukayan hijih lagée bajée rompi teupeugét nibak ija nyang meubagoe wareuna nyang paleng meuhái. Nibak bajéenyoe ji-ikat saboh baluem nyang meuasoe Urim dan Tumim, dua boh barang nyang geupeuguna lé imeum mangat geuteupeue keuheundak Po teu Allah. [b] *Urim ngon Tumim:* Dua boh barang nyang geupeuguna lé imeum mangat geuteupeue keuheundak Po teu Allah. Hana teuteupeue deungon pasti pakriban cara teungui atranyan.

7:26-27: Keuj. 9:4. Im. 17:10-14. 19:26. Tel. 12:16, 23, 15:23

ngon banmandum peukakaih nyan. Deu-
ngon lagée nyan banmandum ka geupeu
khusos keu TUHAN. 11 Bacut nibak minyéuk
nyan laju geureutek tujoh goe u ateueh
miseubah dan banmandum peukakaih nyang
na disinan, meunan cit u ateueh bak ié ngon
aleue jih. Deungon lagée nyan banmandum
ka geupeu khusos keu TUHAN. 12 Óh ka
lheueh nyan lé Nabi Musa laju geubaiát
Nabi Harun deungon cara geurô bacut mi-
nyéuk ateueh ulée Nabi Harun nyan. 13 Óh
lheueh nyan geuyue laju ubak bandum
aneuëk-aneuëk Nabi Harun mangat jijak
ukeue. Laju geupeungui ubak awaknyan ba-
jée panyang jaroe ngon talo keuiéng. Laju
geupeuseuôn seureuban ateueh ulée awak-
nyan lagée nyang ka geupeurintah lé TUHAN
ubak gobnyan.

14 Óh ka lheueh nyan Nabi Musa laju
geucok saboh leumô agam muda keu keu-
reubeuen peu amphon desya. Nabi Harun
dan aneuëk-aneuëk gobnyan geupeuduek
laju jaroe gobnyan ateueh ulée beulatang
nyan. 15 Lé Nabi Musa laju geusie óh
lheueh nyan geucok teuma bacut darah
beulatang nyang ka lheueh geusie nyan.
Darah nyan laju geusiliek ngon jaroe gob-
nyan ateueh lungkée-lungkée nyang na
nibak sagoe-sagoe miseubah, mangat jeuet
miseubah nyan teupeu khusos keu Po teu
Allah. Darah nyang leubeh nyan laju geu
rô ateueh aleue miseubah. Meunan kheueh
cara jih miseubah nyan teupeusuci dan
teupeu khusos keu TUHAN. 16 Nibak leumô
nyang ban teusie nyan, lé Nabi Musa laju
geucok banmandum gapah nyang na meu-
tamon nibak asoe pruet jih, boh keuiéng
ngon gapah jih ngon bagian nyang paleng
get nibak até jih. Banmandum nyan laju
geutot u ateueh miseubah. 17 Teuma asoe
leumô nyan, kulét jih, asoe pruet nyang
leubeh, meunan cit deungon pruet, jadi
banmandum leumô nyan seulaén bagian-
bagian nyang ka teupeueng kréeh teutot
laju diluwa khimah-khimah lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN.

18 Óh lheueh nyan Nabi Musa laju geu-
cok bubiri agam sibagoe keureubeuen
nyang teutot, lé Nabi Harun ngon aneuëk-
aneuëk gobnyan laju geupeuduek jaroe geuh
ateueh ulée bubiri nyan. 19 Nabi Musa laju
geusie beulatang nyan darah jih laju geureu-
tek ateueh ban peuet boh sagoe miseubah
nyan. 20-21 Beulatang nyan laju geukoh-koh
dan asoe pruet meunan cit deungon gaki jih
laju geu rhah deungon ié. Ulée, gapah, ngon
nyang leubeh nyan nibak asoe bubiri agam
geutot laju sibagoe keureubeuen nyang teu-
tot u ateueh miseubah lagée nyang ka geu-
peurintah lé TUHAN ubak gobnyan. Bée keu-
reubeuen peunajoh nyang mangat nyan
lumpah that galak até TUHAN.

22 Óh lheueh nyan lé Nabi Musa laju
geucok bubiri agam nyang saboh treuk keu
keureubeuen peubaiát imeum. Nabi Harun
ngon aneuëk-aneuëk gobnyan laju geupeu-
duek jaroe gobnyan ateueh ulée beulatang
nyan, 23 óh lheueh nyan Nabi Musa laju
geusie bubiri nyan. Óh lheueh nibak nyan
geucok darah bacut laju geusiliek ubak pu-
nyueng uneuen Nabi Harun, ubak nang ja-
roe blah uneuen, ngon nang gaki uneuen
gobnyan. 24 Óh ka lheueh geupeubuet nyang
lagée nyan bagoe laju geuyue banmandum
aneuëk-aneuëk Nabi Harun mangat jipeu-
rab, óh ban sare rab, laju geusiliek maséng-
maséng blah uneuen punyueng awaknyan
darah beulatang nyan bacut sapoe, ubak
nang jaroe blah uneuen, dan ubak nang gaki
blah uneuen. Darah nyang na mantong leu-
beh laju geuro ateueh ban peuet boh sagoe
miseubah. 25 Nabi Musa laju geucok gapah
bubiri nyan, ikue jih nyang meugapah, man-
dum gapah nyang meulabô bak asoe pruet
jih, bagian nyang paleng get nibak até jih,
boh keuiéng deungon gapah jih meunan cit
deungon gaki uneuen jih. 26 Lam raga nyang
meuasoe ruti hana meurago nyang ka teu-
peuseumah keu TUHAN, Nabi Musa laju
geucok saboh ruti teubai nyang teupeugét
deungon minyéuk dan saboh treuk ruti li-
peh. Ruti nyan laju geukeubah ateueh gapah
ngon ateueh pha uneuen bubiri. 27 Banman-
dum nyan geupeuduek bak jaroe Nabi Ha-
run ngon aneuëk-aneuëk gobnyan, laju
awaknyan peuseumah sibagoe keureubeuen
teujok ubak TUHAN. 28 Óh ka lheueh nyan
Nabi Musa laju geucok peunajoh nibak
awaknyan laju geutot u ateueh miseubah,
meusigoe deungon keureubeuen nyang teu-
tot keu keureubeuen peubaiát. Bée keureu-
beuen peunajoh nyan lumpah that galak até
TUHAN. 29 Lé Nabi Musa laju geucok dada
bubiri nyan laju geupeuseumah sibagoe
keureubeuen nyang teujok ubak TUHAN.
Nyan kheueh jeumba Nabi Musa nibak bu-
biri agam nyang teukeureubeuen keu upaca-
ra peubaiát imeum. Banmandum nyan geu-
peubuet lé Nabi Musa lagée nyang ka
geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan.

30 Óh lheueh nyan Nabi Musa geucok
siladum minyéuk upacara dan siladum da-
rah nyang mantong na ateueh miseubah, laju
geureutek ateueh Nabi Harun dan aneuëk-
aneuëk gobnyan meunan cit ateueh peuka-
yan awaknyan. Deungon cara lagée nyan
Nabi Musa ka geupeu khusos awaknyan dan
peukayan awaknyan keu TUHAN.
31 Óh lheueh nyan Nabi Musa geupeu-
gah ubak Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk
gobnyan, "Neutaguen kheueh laju eungkot
sie keureubeuen nyan bak babah pintoe Khi-
mah TUHAN. Meunurot peurintah TUHAN,
droeneueh nyoe harôh neupajoh nibak teum-
pat nyan ngon ruti keureubeuen peubaiát
nyang na dalam raga. 32 Eungkot sie ngon
ruti nyang na mantong leubeh nyan harôh
droeneueh tot sampoe habéh. 33 Tujoh uroe
treb jih droeneueh hana jeuet neutinggai
Khimah TUHAN sampoe upacara peubaiát
seuleusoe. 34 TUHAN geupeurintah peue
nyang tapeubuet nibak uroe nyoe meunan
cit teuma tapeubuet bak uroe laén. Deungon
upacara nyan mandum desya-desya droe-
neueh geupeu amphon. 35 Tujoh uroe treb
jih, uroe ngon malam, droeneueh harôh
tinggai dikeue pintoe Khimah keu neupeu-
buet peue nyang geupeurintah lé TUHAN.
Meunyoe droeneueh hana neupeubuet lagée
nyang geupeurintah nyan, droeneueh teuma
maté. Nyan kheueh nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak ulôn." 36 Dan Nabi Harun pi
ngon banmandum aneuëk-aneuëk gobnyan
laju geupeubuet banmandum nyang geupeu-
rintah lé TUHAN meulalu Nabi Musa.

Nabi Harun geupeuseumah keureubeuen

9 Siuroe óh lheueh upacara peubaiát
nyan seuleusoe, bak uroe nyang keula-
pan, Nabi Musa laju geuhôi Nabi Harun
ngon aneuëk-aneuëk gobnyan meunan cit
bubena peumimpén bansa Israel. 2 Geupeu-
gah lé Nabi Musa ubak Nabi Harun, "Neu-
cok kheueh laju saboh leumô agam nyang
mantong muda dan saboh bubiri agam, man-
dum nyan hana meucupa. Neupeuseumah
kheueh bandua boh beulatang nyan ubak
TUHAN, leumô agam keu keureubeuen peu
amphon desya dan bubiri agam keu keureu-
beuen nyang teutot. 3 Dan neuyue kheueh
laju bansa Israel mangat jipeuseumah saboh
kaméng agam sibagoe keureubeuen peu am-
phon desya saboh aneuëk leumô dan saboh
aneuëk bubiri nyang maséng-maséng meu
umu sithon nyang hana meucupa keu keu-
reubeuen nyang teutot. 4 Neuyue cit ubak
awaknyan mangat jikeureubeuen saboh
leumô agam dan saboh kaméng agam siba-
goe keureubeuen peudamé. Mandum nyan
harôh awaknyan peuseumah keu TUHAN
meusajan-sajan deungon keureubeuen teu-
hidang nyang ka teuboh minyéuk, sabab
nibak uroe nyoe TUHAN geuteuka ubak
awaknyan."
5 Bandum nyang geupeugah lé Nabi
Musa awaknyan ba ukeue Khimah, dan ban-
mandum umat meugumpôi bak teumpat
nyan keu meu iébadat ubak TUHAN. 6 Laju
geupeugah lé Nabi Musa, "TUHAN geuyue
ubak droeneueh neupeubuet nyoe mangat
droeneueh deueh neukalon cahya TUHAN
teuka." 7 Óh ka lheueh nyan gobnyan laju
geupeugah ubak Nabi Harun, "Neujak
kheueh laju ubak miseubah óh trok keunan
neupeusiab laju keureubeuen peu amphon
desya ngon keureubeuen nyang teutot, ma-
ngat desya droeneueh ngon desya umat geu-
peu amphon lé TUHAN. Neupeubuet kheueh
nyan lagée nyang ka geupeurintah lé
TUHAN."
8 Ban geudeungoe haba nyan geujak
kheueh laju Nabi Harun ubak miseubah ban
sare trok keunan geusie laju saboh leumô
agam keu keureubeuen peu amphon desya
geuh keudroe. 9 Aneuëk-aneuëk Nabi Harun
jipeusampoe laju darah beulatang nyan ubak
Nabi Harun, dan lé gobnyan laju geuculok
jaroe geuh lam darah nyan, dan geusiliek
laju ubak lungkée-lungkée nyang na nibak
peuet boh sagoe miseubah. Óh ka lheueh
nyan darah nyang na mantong leubeh laju
geuro ubak aleue miseubah. 10 Gapah, boh
keuiéng ngon bagian nyang paleng gét ni-
bak beulatang nyan geutot laju u ateueh
miseubah, lagée nyang ka geupeurintah lé
TUHAN ubak Nabi Musa. 11 Teuma asoe
ngon kulét beulatang nyan geutot laju dilu-
wa khimah-khimah.
12 Óh lheueh nyan Nabi Harun laju geu-
sie beulatang keureubeuen teutot keu droe
geuh. Aneuëk-aneuëk Nabi Harun laju geu-
jakjok darah beulatang nyan ubak gobnyan,
dan darah nyan laju geurô ubak ban peuet
boh sagoe miseubah. 13 Óh lheueh nyan
awaknyan jijok laju ubak gobnyan ulée dan
bagian-bagian nyang laén nibak beulatang
nyan, dan atranyan laju geutot u ateueh

9:7: Ibr. 7:27

miseubah. [14] Óh lheueh nyan asoe pruet
ngon pha beulatang nyan laju geu rhah dan
geutot laju ngon keureubeuen nyang teutot
u ateueh miseubah.
[15] Óh ka lheueh nyan gobnyan laju geu-
keureubeuen kaméng sibagoe keureubeuen
peu amphon desya umat. Kaméng nyan geu-
sie dan geupeuseumah lagée keureubeuen
peu amphon desya geuéh keudroe. [16] Lheu-
eh nyan geucok teuma beulatang keu keu-
reubeuen teutot, laju geupeuseumah atra-
nyan meunurot atoran. [17] Óh lheueh nyan
geupeuseumah teuma keureubeuen teuhi-
dang; geucok laju saboh reugam teupông,
geutot laju ateueh miseubah. Nyan kheueh
sibagoe seunamah keu keureubeuen teutot
tieb-tieb uroe. [18] Geusie teuma lom saboh
leumô agam dan saboh bubiri agam keu
keureubeuen peudamé keu umat. Aneuëk-
aneuëk Nabi Harun laju geujakjok darah
nyan ubak gobnyan, ngon darah nyan laju
geurô ateueh ban peuet boh sagoe miseubah.
[19] Bak teumpat-teumpat nyang na gapah ni-
bak leumô dan kaméng nyan awaknyan peu-
duek [20] u ateueh dada mandua beulatang
nyan, lé Nabi Harun laju geutot u ateueh
miseubah. [21] Dada ngon pha beulatang nyan
geupeuseumah sibagoe keureubeuen nyang
teujok keu TUHAN. Nyan na kheueh jeumba
imeum-imeum, lagée nyang geupeurintah lé
Nabi Musa.
[22] Óh ka seuleusoe geupeuseumah ban-
mandum keureubeuen nyan, Nabi Harun
laju geubot jaroe geuh u ateueh umat Israel
dan laju geubri beureukat ubak awaknyan,
óh lheueh nyan laju geutron. [23] Nabi Musa
ngon Nabi Harun laju geutamong lam Khi-
mah TUHAN. Óh lheueh nyan awaknyan
geuteubiet laju geubri beureukat ubak umat.
Dan banmandum umat Israel deueh jikalon
cahya TUHAN teuka. [24] Ngon hana teusang-
ka-sangka TUHAN laju geupeutreun apui
nyang jilahiéb habéh banmandum keureu-
beuen nyang teutot dan bagian-bagian
nyang meugapah di ateueh miseubah. Watée
umat Israel jikalon hai nyan, awaknyan
meusurak-surak laju jisujut jiseumah Gob-
nyan.

Desya Nadab dan Abihu

10 Bak siuroe, Nadab dan Abihu,
aneuëk-aneuëk Nabi Harun, jicok
laju teumpat apui jih maséng-maséng jipa-
soe laju ngon ngeue apui. Óh lheueh nyan
lé awaknyan jipasoe teuma dupa lam teum-
pat apui nyan dan jipeuseumah laju ubak
TUHAN. Teuma apui nyan hana haleue sabab
TUHAN hana geuyue peuseumah atranyan
keu Gobnyan. [2] Lé TUHAN laju geupeutreun
apui ateueh awaknyan dan awaknyan laju
maté sabab jipajoh lé apui bak Khimah
TUHAN. [3] Laju geupeugah lé Nabi Musa
ubak Nabi Harun, "Nyan kheueh nyang
geumeukeusut lé TUHAN watée Gobnyan
geupeugah, 'Mandum nyang peutimang
Ulôn harôh jihoreumat keusucian Ulôn.
Ulôn teuma Lôn peugah keu agungan Lôn
ubak banmandum bansa Lôn.' " [c] Teuma
Nabi Harun geuiemdroe.
[4] Óh lheueh nyan Nabi Musa laju geuhôi
Misael ngon Elsafan, aneuëk-aneuëk Uziel,
apha Nabi Harun. Geupeugah ubak awak-
nyan, "Tajak kheueh keunoe dan tacok
kheueh laju manyét syedara sipupu gata
nibak Khimah TUHAN dan takeubah laju
diluwa Khimah-khimah." [5] Awaknyan laju
jijakcok ngon jipeuteubiet mandua droe ma-
nyét nyan nyang mantong meupeukayan ji-
ba laju uluwa Khimah-khimah, lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN.
[6] Nabi Musa laju geupeugah ubak Nabi
Harun meunan cit ubak aneuëk-aneuëk
nyang laén, awaknyan na kheueh Eleazar
dan Itamar, "Bék tapeuleumah ôk bak ulée
gata sansui, dan bék tapriek peukayan gata
keu gata tunyok bahwa gata seudeh ngon
meukabông. Meunyoe gata tapeubuet lagée
nyan, gata teuma maté, dan banmandum
umat Israel teuma geubeungéh lé TUHAN.
Teuma meunyoe ureuëng Israel nyang laén
jeuet meukabông keu bandua droe nyang
maté sabab tutong ngon apui nyan teuka
nibak TUHAN. [7] Bék tatinggai Khimah
TUHAN mangat gatanyoe hana maté, sabab
gata ka teubaiát ngon minyéuk upacara keu
tapeutimang TUHAN." Awaknyan laju jipeu-
buet lagée nyang ka geupeugah lé Nabi
Musa.

Peuratoran keu imeum-imeum

[8] TUHAN meufeureuman ubak Nabi Ha-
run, [9] "Óh ka lheueh gata jieb ié anggô
atawa ié kreueh nyang laén, gata dan
aneuëk-aneuëk gata hana jeuet tatamong
lam Khimah Lôn. Meunyoe gata iengkeue
keu peuratoran Ulôn nyan, gata maté. Peu-

[c] *Ulôn teuma Lôn peugah keu agungan Lôn ubak banmandum bansa Lôn* atawa bansa Ulôn harôh jihoreumat Ulôn.
9:18: Im. 3:1-11 **9:22:** Teu. 6:22-26

rintah nyan harôh jitaát lé banmandum keu-
turonan gata. 10 Gata harôh hase tapeubeda
lamkawan nyang geupeukhusos keu Po teu
Allah ngon nyang hana, lamkawan nyang
najih ngon nyang hana najih. 11 Banman-
dum huköm nyang Ulôn bri ubak gata meu-
lalu Nabi Musa, harôh beuhase gata peuru-
noe keu bansa Israel."

12 Nabi Musa geupeugah ubak Nabi Ha-
run dan ubak bandua droe aneuëk geuhnyan,
Eleazar ngon Itamar, "Tacok kheueh laju
gandom nyang leubeh nibak nyang teupeu-
seumah keu TUHAN. Nibak teupông nyan
neupeuget kheueh ruti nyang hana meurago,
dan jak pajoh kheueh nyan bak binéh miseu-
bah, sabab keureubeuen nyan lumpah suci.
13 Ruti nyan harôh teupajoh bak teumpat
nyang suci, sabab nibak peunajoh nyang
teupeuseumah ubak TUHAN, ruti nyan ka
jeuet keu jeumba gata dan aneuëk-aneuëk
gata nyang agam. Nyan kheueh peurintah
TUHAN ubak ulôn. 14 Teuma gata ngon
aneuëk-aneuëk gata nyang agam ngon
nyang inong jeuet gata pajoh dada keureu-
beuen nyang teubri dan pha keureubeuen
khusos. Nyan kheueh jeumba imeum-
imeum nibak keureubeuen peudamé bansa
Israel. Atranyan jeuet gata jak pajoh pat-
mantong asai bék bak teumpat nyang na
najih. 15 Pha keureubeuen khusos ngon dada
keureubeuen nyang teubri nyan harôh teuba
meusajan-sajan ngon gapah keu keureubeu-
en nyang teutot sibagoe keureubeuen khu-
sos keu TUHAN. Jeumba-jeumba nyan ka
jeuet keu hak milék gata dan aneuëk-aneuëk
gata siumu masa, lagée nyang geupeurintah
lé TUHAN."

16 Óh lheueh nyan Nabi Musa geuta-
nyong keuhai kaméng keu keureubeuen peu
amphon desya. Gobnyan geubri tée bahwa
kaméng nyan ka teutot. Ngon sabab nyan
Nabi Musa beungéh that ubak Eleazar dan
Itamar, dan gobnyan geupeugah ubak awak-
nyan, 17 "Pakon keureubeuen peu amphon
desya nyan hana gata pajoh bak teumpat
nyang suci? Keureubeuen nyan that suci;
TUHAN geubri nyan ubak gata, mangat de-
sya umat Israel geupeu amphon. 18 Darah
kaméng nyan hana teuba ubak Khimah
TUHAN, nyang sikeubit jih keureubeuen
nyan gata makheun bak teumpat nyan lagée
nyang ka ulôn peurintah ubak gata."

19 Geujaweueb lé Nabi Harun, "Beutôi,
nibak uroe nyoe umat Israel ka jipeuseumah
keureubeuen peu amphon desya ngon keu-
reubeuen nyang teutot keu TUHAN. Bahpi
lagée nyan, bala nyoe ka rhot u ateueh lôn.
Meunyoe uroe nyoe ulôn makheun cit keu-
reubeuen peu amphon desya nyan, peu
kheueh TUHAN teuma harok?" 20 Nabi Mu-
sa that-that puih watée geudeungoe Nabi
Harun geujaweueb lagée nyan.

Beulatang-beulatang nyang haleue dan hareuem

(Tel. 14:3-21)

11 TUHAN geubri ubak Nabi Musa
ngon Nabi Harun peuratoran-peura-
toran lagée nyoe 2-3 keu bansa Israel. Man-
dum beulatang nyang udeb ateueh darat
nyang mamah biak dan gukée jih teuprah na
kheueh haleue dan jeuet teupajoh. 4-6 Bék
tapajoh unta, peulandok atawa marmut.
Beulatang nyan hareuem sabab bahpi jima-
mah biak, gukée jih hana teuprah. 7 Bék
gatapajoh bui. Beulatang nyan hareuem, sa-
bab bahpi gukée jih teuprah, beulatang nyan
hana jimamah biak. 8 Asoe jih hana jeuet
teupajoh dan bangke jih pi hana jeuet teucu-
kéh sabab beulatang nyan hareuem.

9 Gata jeuet tapajoh meubago rupa
eungkot nyang na sireb dan nyang na sisék.
10-12 Beulatang nyang udeb lam ié teuma
hana meusireb dan hana meusisék nyan na
kheueh hareuem. Nyang lagée nyan hana
jeuet teupajoh, meunan cit deungon bangke
jih hana jeuet teucukéh.

13-19 Nyang rhoh lamkawan mubagoe
cicém nyang hana jeuet gata pajoh sabab
najih na kheueh: cicém siwah, cicém
kutôktôk, mubagoe jeunéh kleueng, cicém
nasar, cicém gagak, cicém unta, cicém ca-
ma, blekok, dan mubagoe jeunéh cangiriek,
undan, cicém kasa dan simantông.

20 Banmandum jeunéh seurangga nyang
meusayeub na kheueh hareuem, 21 keucuali
nyang jeuet ji grob. 22 Daruet, daruet kléng
dan daruet ijo jeuet teupajoh. 23 Teuma ban-
mandum seurangga laén nyang meusayeub
meunan cit jimeu éue na kheueh hareuem.

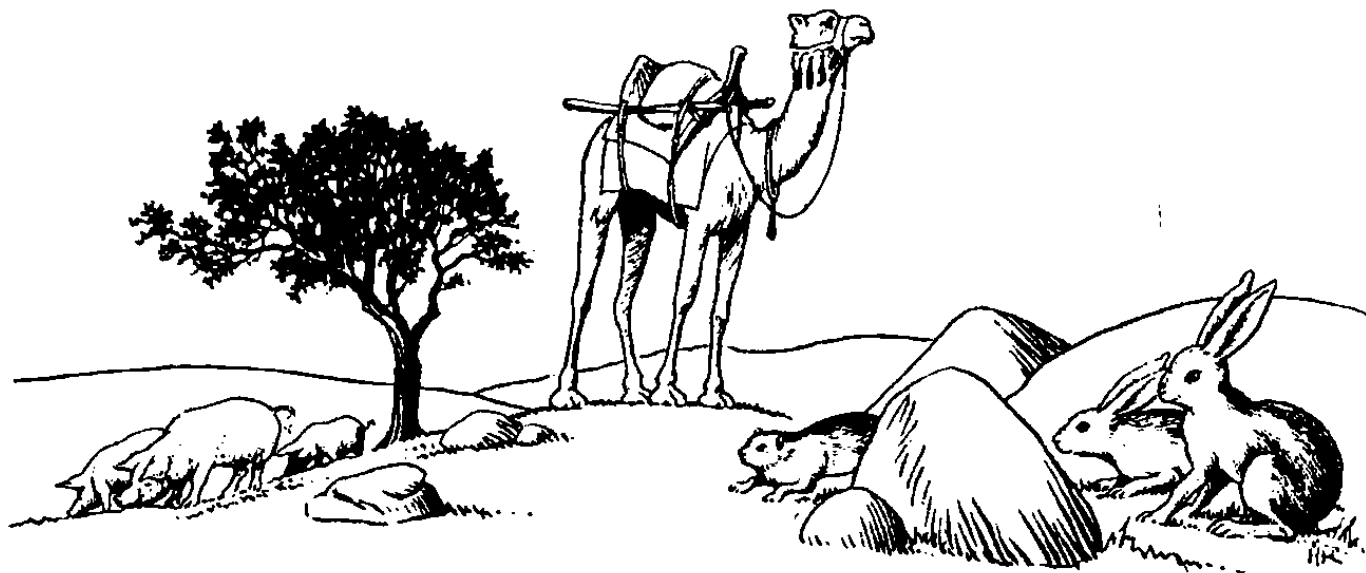
24-28 Sidroe-droe ureuëng ka keunong
najih sampoe án mata uroe jilob na kheueh
meunyoe ureuëng nyan ka tupéh ngon saboh
lamkawan bangke nyoe: beulatang nyang
meugukée, keucuali nyang gukée jih teuprah
dan jimamah biak, dan beulatang nyang
meugaki peuet dan na gukée jih. Barang
sigasoe nyang ba bangke beulatang nyang

10:12-13: Im. 6:14-18 **10:14-15:** Im. 7:30-34 **10:17:** Im. 6:24-26

seujeunėh nyan ureuëng nyan harôh ji rhah
peukayan jih, teuma ureuëng nyan teutab
mantong najih sampoe ån mata uroe jilob.
29-30 Tiköih tanoh, tiköih rayeuek, tiköih
ubit, kadal, asai ateueh nan cangguek peue
mantong teutab hareuem, landak, muruwa,
bengkarung, eungkot cue dan bunlon teutab
hareuem. 31 Soemantong nyang mat beula-
tang nyan atawa bangke jih atranyan teutab
najih sampoe mata uroe jilob. 32 Meunyoe
bangke beulatang nyan rhot u ateueh barang
peue mantong, teuma barang nyan pi ka
jeuet keu najih. Hainyan keunong ateueh
barang bah kheueh nyan nyang teupeugèt
nibak kayèe, ija, kulèt, atawa ija kröng, dan
hana soai keupeue barang nyan teupeuguna.
Barang nyan harôh teureundam lam iė, teu-
ma teutab najih sampoe mata uroe jilob.
33 Meunyoe bangke nyan rhot lam beu-
langöng tanoh, peue mantong nyang na lam
beulangöng nyan ka jeuet keu najih, dan
beulangöng nyan harôh teupeubeukah.
34 Peunajoh nyang keunong iė nibak beu-
langöng nyan ka jeuet keu najih, meunan cit
iė jieb nyang na lam beulangöng nyan ka
jeuet keu najih. 35 Peue mantong nyang keu-
nong ateueh bangke nyang rhot nyan ka
jeuet keu najih. Dapu atawa teumpat tot
nibak tanoh nyang keunong bangke nyan
harôh teupeubeukah sabab ka keunong na-
jih. 36 Laėn hai meunyoe mata iė atawa mon,
mandum nyang laėn ka jeuet keu najih meu-
nyoe keunong bangke. 37 Meunyoe bangke
nyan rhot ateueh bijèh nyang keuneuk tabu,
bijèh nyan teutab gleh. 38 Laėn hai meunyoe
bijèh nyan teungoh teureundam lam iė laju
rhot bangke nyan ateueh bijėh nyang teu-
reundam nyan, teuma bijèh nyan ka jeuet
keu najih.
39 Barang gasoe nyang mat bangke beu-
latang haleue ka jeuet keunajih sampoe ån
mata uroe jilob. 40 Ureuëng nyang ba atawa
nyang pajoh bangke nyan ureuëng nyan
harôh jirhah peukayan droe jih, teuma
ureuëng nyan teutab najih sampoe mata uroe
jilob.
41-42 Mandum beulatang nyang meulata
ateueh tanoh, bah kheueh nyang jimeu-eue,
nyang meugaki peuet atawa nyang jai gaki,
nyan na kheueh hareuem dan hana jeuet
teupajoh. 43 Bėk gata peunajih droe gata
deungon teupajoh beulatang nyang lagėe
nyan. 44 Ulôn kheueh TUHAN Allah gata,
sabab nyan jaga kheueh mangat gata teutab
suci, sabab Ulôn suci. 45 Ulôn kheueh
TUHAN nyang peuteubiet dan ba gata nibak
nanggroe Meusė, mangat Ulôn nyoe jeuet
keu Po teu Allah gata. Bah kheueh gata suci,
sabab Ulôn suci.
46 Nyan kheueh atoran keuhai beula-
tang, rhoh cit keunan cicém, beulatang
nyang udeb lam iė dan nyang meulata ateu-
eh tanoh. 47 Gata harôh hase tapeubeda lam-
kawan nyang gleh ngon nyang najih, lamka-
wan beulatang nyang jeuet teupajoh ngon
beulatang nyang hana jeuet teupajoh.

Upacara teupeusuci ureuëng inong óh ka lheueh jipeulahé aneuëk

12 TUHAN geubri ubak Nabi Musa
peuratoran-peuratoran lagėe nyoe
2 keu bansa Israel. Meunyoe sidroe ureuëng
inong jipeulahė aneuëk agam, tujoh uroe
ureuëng inong nyan lam keuadaan kuto,



Bui, unta, marmut, peulandok (11:4-7)

11:44: Im. 19:2, 1Ptr. 1:16

saban lagée yoh watée ureuëng nyan teuka
he. 3 Bak uroe nyang keulapan aneuëk
nyang lahé nyan harôh teupeusunat. 4 Óh ka
lheueh lhée ploh lhée uroe treuk inong nyan
mantong lam keuadaan kuto sabab jiteubiet
darah. Ureuëng nyan hana jeuet jimat ba-
rang-barang nyang teupeuguna keu iébadat
dan hana jeuet jitamong lam Khimah
TUHAN sampoe trok bak watée inong nyan
suci teuma.
5 Meunyoe ureuëng inong jipeulahé
aneuëk inong, peuet blah uroe ureuëng
inong nyan lam keuadaan kuto, saban lagée
yoh watée ureuëng nyan teuka he. Óh lheu-
eh nyan nam ploh nam uroe treuk ureuëng
nyan mantong lam kuto sabab jiteubiet da-
rah. 6 Óh ka lheueh seuleusoe masa peusuci,
bah kheueh sabab ka lheueh jipeulahé
aneuëk agam meunan cit ngon aneuëk
inong, ureuëng inong nyan harôh jiba peu-
seumahan ubak imeum dikeue pintoe Khi-
mah TUHAN. Keureubeuen nyan na kheueh
saboh aneuëk bubiri nyang meu umu sithon
keu keureubeuen nyang teutot, dan saboh
cicém mirah pati nyang muda atawa cicém
leuek nyang muda keu keureubeuen peu
amphon desya. 7 Imeum harôh geujok keu-
reubeuen jih nyan ubak TUHAN dan geupeu-
na upacara keu teusampôh najih ureuëng
inong nyan, sampoe ureuëng inong nyan ka
jeuet keu gleh. Lagée nyan kheueh nyang
harôh jipeubuet lé sidroe ureuëng inong
meunyoe jihnyan jipeulahé aneuëk.
8 Meunyoe ureuëng inong nyan hana
hase jipeuna saboh aneuëk bubiri, ureuëng
nyan harôh jiba dua aneuëk cicém mirah
pati muda atawa cicém leuek muda: saboh
keu keureubeuen nyang teutot saboh treuk
keu keureubeuen peu amphon desya.
Imeum harôh geupeubuet upacara keu teu-
sampôh najih bak ureuëng inong nyan, deu-
ngon lagée nyan ureuëng nyan ka jeuet keu
gleh lom teuma.

Peuratoran keuhai peunyakét kulét nyang paleng mubahya

13 TUHAN geubri ubak Nabi Musa
ngon Nabi Harun peuratoran-peura-
toran nyang lagée nyoe: 2 Meunyoe na si-
droe-droe ureuëng jibeudôh kru, atawa purée
atawa jitimoh putéh meutumpok-tumpok ni-
bak kulét ureuëng nyan nyang akhé jih rhot
keu peunyakét kulét nyang mubahya,
ureuëng nyan harôh teuba ubak imeum keu-
turonan Nabi Harun. 3 Imeum harôh geupa-
reksa bak teumpat nyang sakét nibak kulét
ureuëng nyan. Meunyoe bulée nyang na bak
teumpat nyan ka jeuet keu putéh, dan bak
teumpat nyang sakét deuh jih leubeh lhok
nibak kulét silingka nyan, ureuëng nyan ka
keunong peunyakét kulét nyang paleng mu-
bahya. Lé imeum harôh geupeugah bahwa
ureuëng nyan najih. 4 Teuma meunyoe bagi-
an nyang sakét wareuna jih putéh dan hana
leubeh nibak kulét nyang na silingka nyan,
meunan cit bulée nyang na nibak nyan hana
cit putéh, ureuëng nyan harôh teupeu aséng
tujoh uroe treb jih. 5 Bak uroe nyang keutu-
joh, lé imeum harôh geupareksa lom. Dan
meunurot geupike lé gobnyan peunyakét
nyan mantong sa keuadaan jih dan hana
jimeu-eue ho laén, ureuëng nyan harôh teu-
peu aséng tujoh uroe treuk. 6 Bak uroe
nyang keutujoh lé imeum harôh keupareksa
lom, dan meunyoe bagian nyang sakét nyan
ka leu-eueng dan jimeu-eue, lé imeum harôh
geupeugah bahwa ureuëng nyan ka gleh.
Nyan peunyakét kulét nyang hana mubahya.
Dan ureuëng nyan harôh jirhah peukayan jih
dan gobnyan ka jeuet keu gleh. 7 Teuma óh
lheueh geupeugah lé imeum peunyakét
ureuëng nyan gleh teuma peunyakét nyan ka
jimeu-eue, ureuëng nyan harôh meuhadab
lom ubak imeum. 8 Lé imeum harôh geupa-
reksa lom, dan meunyoe peunyakét nyan
beutôi ka jimeu-eue, ureuëng nyan harôh
teupeugah ka najih; ureuëng nyan keunong
peunyakét kulét nyang paleng mubahya.
9 Sidroe ureuëng keunong peunyakét
kulét nyang mubahya ureuëng nyan harôh
teuba ubak imeum. 10 Meunyoe meunurot
geukalon lé imeum nibak kulét ureuëng
nyan na keumong putéh nyang ka luhok dan
bulée jih pih nyang na silingka nyan ka
putéh, 11 ureuëng nyan ka keunong peunya-
két kulét nyang mubahya. Lé imeum harôh
geupeugah bahwa ureuëng nyan ka jeuet
keu najih. Hana peureulée le ureuëng nyan
teupeu aséng, sabab ka nyata bahwa
ureuëng nyan najih. 12 Meunyoe geukalon lé
imeum meucak-cak putéh nyan ka jimeu-
eue phon nibak ulée ka trok bak gaki, 13 dan
hase geupeureksa lé gobnyan kulét nyan ka
jimeu-eue bansaboh tuboh dan banmandum
kulét ureuëng nyan ka jeuet keu putéh,
ureuëng nyan ka jeuet teupeugah gleh.
14 Teuma meunyoe jitimoh luhok, lé imeum
harôh geupareksa lom. 15 Meunyoe nyan

12:3: Keuj. 17:11-12, Luk. 2:21 12:8: Luk. 2:24

meumang luhok, ureuëng nyan harôh geu-
peugah najih, sabab ureuëng nyan ka keu-
nong peunyakét kulét nyang mubahya.
16 Teuma meunyoe luhok nyan puléh dan ka
jeuet keu putéh lom, ureuëng nyan harôh
jijak meuhadab ubak imeum 17 keu teupa-
reksa lom. Meunyoe luhok nyan meumang
ka jeuet keu putéh, lé imeum harôh geupeu-
gah bahwa ureuëng nyan gleh.
18 Meunyoe sidroe ureuëng na keunong
ceumuét nyang ka puléh, 19 teuma nibak
beukaih nyan na jibeudôh keumong putéh
atawa meucak-cak putéh hi jih lagée mirah-
mirah, ureuëng nyan harôh jijak meuhadab
ubak imeum 20 keu teupeureksa. Meunyoe
meucak-cak nyan leumah jih leubeh lhok
nibak kulét sikeulileng nyan dan bulée
nyang na sikeulileng nyan pih ka jeuet keu
putéh, lé imeum harôh geupeugah bahwa
ureuëng nyan ka jeuet keu najih. Ceumuét
nyan sibagoe awai keu keunong peunyakét
kulét nyang meubahya. 21 Teuma meunyoe
meunurot geupeureksa lé imeum bulée
nyang na bak bagian nyan hana jeuet keu
putéh, dan bagian nyan hana leubeh nibak
kulét sikeulileng nyan, teuma leubeh muda
wareuna jih, ureuëng nyan harôh teupeu
aséng nyang treb jih tujoh uroe. 22 Meunyoe
meucak-cak putéh nyan na jimeu-eue, lé
imeum harôh geupeugah bahwa ureuëng
nyan najih sabab ureuëng nyan ka keunong
peunyakét kulét nyang mubahya. 23 Teuma
meunyoe meucak-cak putéh nyan hana
meu-ubah dan hana teuma jimeu-eue, nyan
na kheueh beukaih ceumuét, jadi ureuëng
nyan na kheueh gleh.
24 Meunyoe na sidroe ureuëng nyang
luka sabab tutong ngon apui, laju kulét
nibak teumpat luka nyan ka jeuet keu putéh
atawa putéh mubayang-bayang mirah, 25 lé
imeum harôh geupareksa. Meunyoe bulée
nyang na silingka nyan ka jeuet keu putéh
dan luka jih leubeh lhok nibak kulét silingka
nyan, teuma peunyakét kulét nyang paleng
mubahya dan jibeudôh nibak teumpat luka
tutong nyan, dan lé imeum harôh geupeugah
bahwa ureuëng nyan najih. 26 Teuma meu-
nyoe bulée nyang na bak teumpat nyan hana
jeuet keu putéh dan bagian nyan hana leu-
beh lhok nibak kulét nyang na silingka
nyan, teuma leubeh muda wareuna jih, teu-
ma ureuëng nyan harôh teupeu aséng nyang
treb jih tujoh uroe. 27 Bak uroe nyang keu-
tujoh imeum harôh geupareksa lom. Meu-
nyoe meucak-cak putéh nyan ka jimeu-eue,
teuma ureuëng nyan ka keunong peunyakét
kulét nyang mubahya, dan harôh teupeugah
najih. 28 Teuma meunyoe meucak-cak putéh
nyan hana meu-ubah dan hana teuma jimeu-
eue, teuma leubeh putéh wareuna jih, nyan
bukon peunyakét kulét nyang mubahya.
Imeum harôh geupeugah bahwa ureuëng
nyan gleh, sabab wareuna nyang putéh nyan
beukaih tutong ngon apui.
29 Meunyoe sidroe ureuëng agam ata-
wa ureuëng inong ka keunong peunyakét
kulét bak ulée jihnyan atawa bak keueng
jih, 30 ureuëng nyan harôh geupeureksa lé
imeum. Meunyoe bagian nyang sakét nyan
leumah jih leubeh lhok nibak kulét nyan
na silingka nyan, dan ôk atawa janggot
nyang na disinan ka lagée kunéng laju
luroh, teuma ureuëng nyan ka keunong
peunyakét kulét nyan mubahya dan
ureuëng nyan harôh teupeugah najih.
31 Meunyoe meunurot geupeureksa lé
imeum bagian deuh jih hana leubeh lhok
nibak kulét nyang na silingka nyan, teuma
hana deuh ôk atawa janggot nyang gét
nibak bagian nyan, teuma ureuëng nyan
harôh teupeu aséng nyang treb jih tujoh
uroe. 32 Bak uroe nyang keutujoh, imeum
harôh geupareksa lom bagian nyang sakét
nibak ureuëng nyan, meunyoe peunyakét
nyan hana jimeu-eue dan hana meurumpok
ôk atawa janggot nyang rab-rab kunéng
nibak bagian nyan, lom teuma deuh jih
hana leubeh lhok nibak kulét di silingka
nyan, 33 ureuëng nyan harôh teucuko ôk
atawa janggot disilingka teumpat nyang
sakét. Oh lheueh nyan ureuëng nyan harôh
teupeu aséng lom nyang treb jih tujoh
uroe. 34 Bak uroe nyang keu tujoh, lé
imeum harôh geupareksa lom. Meunyoe
peunyakét ureuëng nyan hana jimeu-eue
dan bagian nyan leumah jih hana leubeh
lhok nibak kulét nyang na silingka nyan,
ureuëng nyan ka jeuet teupeugah gleh dan
peukayan ureuëng nyan harôh teujak rhah.
35 Teuma meunyoe ka lheueh geupeugah
peunyakét ureuëng nyan ka gleh teuma ka
jimeu-eue, 36 lé imeum harôh geupareksa
lom. Meunyoe peunyakét nyan beutôi ka
jimeu-eue, hana peureulée le geupareksa
lé imeum peu kheueh ôk atawa janggot
ureuëng nyan ka kunéng, sabab ka nyata
bahwa ureuëng nyan ka najih. 37 Teuma
meunyoe meunurot kheun imeum peunya-
két ureuëng nyan hana jimeu-eue, dan ôk
atawa janggot gét jitimoh nibak teumpat

nyan, teuma peunyakét nyan ka jeuet geu-
peugah puléh. Dan imeum harôh geupeu-
gah ureuëng nyan ka gleh.
38 Meunyoe sidroe-droe ureuëng agam
atawa ureuëng inong na meucak-cak putéh
nibak kulét jih, 39 imeum harôh geupareksa
ureuëng nyan. Meunyoe meucak-cak putéh
nyan deuh jih mubayang-bayang putéh,
ureuëng nyan teuma keunong peunyakét ku-
rab, dan ureuëng nyan jeuet teupeugah gleh.
40-41 Meunyoe sidroe ureuëng agam
ulée siblah ulikot ka jeuet keu-ueh lagée
teucuko, ueh nyan hana meusabab gobnyan
ka jeuet keu najih. 42 Teuma meunyoe
jibeudôh keumong putéh mubayang-bayang
mirah nibak teumpat ulée nyang ueh nyan,
ureuëng nyan ka keunong peunyakét kulét
nyang mubahya. 43 Imeum harôh geuparek-
sa ureuëng nyan, dan meunyoe beutôi na
keumong putéh mubayang-bayang mirah,
44 lé imeum harôh geupeugah bahwa
ureuëng nyan najih sabab ka keunong peu-
nyakét kulét nyang lumpah mubahya bak
ulée gobnyan.
45 Sidroe-droe ureuëng nyang keunong
peunyakét nyang mubahya, ureuëng nyan
harôh jingui peukayan nyang beukah-beu-
kah dan ôk jih bak ulée jipeubiyeu mantong
sansui ngon meugeureupé. Gobnyan harôh
jitôb bagian miyueb muka jih sira ji klik-
klik, "Najih! Najih!" 46 Simantong ureuëng
nyan keunong peunyakét nyan ureuëng
nyan teutab najih dan harôh tinggai diluwa
khimah-khimah, jioh nibak ureuëng nyang
laén.

Atoran keuhai nyang rapöh

47 Meunyoe meuteumé lumpok[d] nibak
peukayan atawa ija wol atawa ija lineun,
48 atawa nibak kulét atawa peue mantong
nyang teupeugét nibak kulét, 49 dan wareu-
na ija rapöh nyan mubayang-bayang ijo
atawa mubayang-bayang mirah, teuma
rapöh nyang lagée nyan jeunéh jimeu-eue
laju atranyan harôh teupeuleumah ubak
imeum. 50 Imeum harôh geupareksa barang
nyan, laju geupeu aséng nyang treb jih tujoh
uroe. 51 Bak uroe nyang keutujoh atranyan
harôh geupareksa lom, dan meunyoe rapöh
nyan keubit ka jimeu-eue, teuma barang
nyan na kheueh najih. 52 Imeum harôh geu-
tot ija nyan, sabab rapöh nyang na nyan
jeunéh nyang jimeu-eue, jadi harôh teupeu
ranab lam apui hu.
53 Teuma meunyoe meunurot nyang
geupareksa lé imeum nyan rapöh nyan hana
jimeu-eue nibak barang nyan, 54 gobnyan
laju geuyue mangat barang nyan jirhah dan
jipeu aséng nyang treb jih tujoh uroe trek.
55 Óh lheueh nyan lé imeum harôh geupa-
reksa lom. Meunyoe rapöh nyan hana
jimeu-eue teuma hi jih teutab saban, barang
nyan mantong najih dan harôh teutot lam
apui hu, bahpi nyang rapöh nyan teuma na
nibak bagian keue atawa nibak bagian likot.
56 Teuma meunyoe nyang meunurot geupa-
reksa lé imeum rapöh nyan ka meukureueng
hi jih, bak nyang keunong rapöh nibak ija
atawa kulét nyan harôh teupriek. 57 Meu-
nyoe óh dudoe jiteubiet lom, dan rapöh nyan
jimeu-eue, lé ureuëng po ija atawa kulét
nyan harôh geutot lam apui barang nyan.
58 Meunyoe óh ka lheueh teu rhah hi nyang
lumpok nibak ija nyan atawa kulét nyan ka
gadôh, teuma atranyan harôh teu rhah lom,
barô kheueh teuanggab gleh.
59 Meunan kheueh atoran-atoran keuhai
nyang rapöh nyang meuteumé nibak peuka-
yan atawa ija nibak lineun atawa ija wol,
atawa nibak peue mantong nyang teupeugét
nibak kulét.

Upacara teupeugleh óh puléh nibak peunyakét kulét nyang mubahya

14 1-2 TUHAN geubri ubak Nabi Musa
peuratoran-peuratoran lagée nyoe
keuhai upacara teupeugleh óh ka lheueh
puléh nibak peunyakét kulét nyang mubah-
ya. Bak uroe ureuëng nyang teupeugah gleh,
ureuëng nyan harôh teuba ubak imeum, 3 lé
imeum laju geuba ureuëng nyan uluwa khi-
mah-khimah. Meunyoe meunurot teuparek-
sa ureuëng nyan ka puléh, 4 lé imeum laju
geuyue ba ubak ureuëng nyan dua boh ci-
cém udeb nyang hana hareuem, sikrék ka-
yée bak aron, sikrék talo mirah dan saboh
tangke ôn hisop. 5 Cicém nyang saboh harôh
teusie ateueh beulangöng tanoh nyang meu-
asoe ié gleh nyang teucok nibak mata ié.
6 Cicém nyang saboh treuk nibak kayée bak
aron, talo mirah ngon saboh tangke ôn hisop
harôh teuculok lam darah cicém nyang ka
teusie nyan. 7 Lé imeum laju geureutek tu-
joh goe darah cicém nyan ubak ureuëng

[d] Lumpok: Lam basa Ibrani teupeuguna tutoe haba nyang saban keu "peunyakét kulet nyang paleng parah" dan "lumpôk".
14:2: Mat. 8:4, Mrk. 1:44, Luk. 5:14, 17:14

nyang ka puléh nyan, dan laju geupeugah
bahwa ureuëng nyan ka gleh. Dan cicém
nyang mantong udeb geujak peuleueh laju u
blang. 8 Óh lheueh nyan lé ureuëng nyan
laju jijak rhah peukayan droe jih, jicukö
mandum ôk jih, dan jijak manoe. Deungon
nyan gleh kheueh ureuëng nyan, dan ka
jeuet jitamong u dalam khimah-khimah, teu-
ma tujoh uroe treuk ureuëng nyan hana jeuet
jitamong lam khimah jih keudroe. 9 Bak
uroe nyang keutujoh ureuëng nyan harôh
jicukö mandum ôk jih, meunan cit deungon
janggot jih, calak mata ureuëng nyan dan
banmandum bulée nyang na nibak tuboh
ureuëng nyan. Óh lheueh nyan lé ureuëng
nyan laju jijak rhah peukayan jih keudroe
dan jimanoe. Barô kheueh óh lheueh nyan
ureuëng nyan ka gleh.

10 Bak uroe nyang keu lapan ureuëng
nyan harôh jiba dua boh aneuëk bubiri agam
dan saboh aneuëk bubiri inong nyang meu
umu sithon, nyang maséng-maséng hana
meucupa. Seulaén nibak nyan jiba teuma
lhée kilo gram teupông nyang ka teujampu
ngon minyéuk zaiton dan siper lhée arée
minyéuk zaiton. 11 Lé imeum laju jiba
ureuëng nyan meusigoe ngon peuseumahan
jih nyan ubak babah pintoe Khimah TUHAN.
12 Imeum harôh geucok saboh aneuëk bubiri
agam dan siper lhée arée minyéuk zaiton
keu keureubeuen geunantoe rugoe, dan laju
geupeuseumah sibagoe keureubeuen teubri
ubak TUHAN. 13 Aneuëk bubiri nyan harôh
teusie bak teumpat nyang khusos na kheueh
bak teumpat sie keureubeuen peu amphon
desya dan keureubeuen teutot. Bubiri nyan
harôh teusie disinan sabab keureubeuen
gantoe rugoe ngon keureubeuen peu am-
phon desya na kheueh lumpah that suci dan
jeuet keu jeumba imeum. 14 Imeum harôh
geucok bacut darah aneuëk bubiri nyan laju
geusiliek ubak punyueng blah uneuen, bak
nang jaroe uneuen dan bak nang gaki uneu-
en ureuëng nyang teuma geupeugah ka gleh.
15 Óh lheueh nyan lé imeum geucok laju
bacut minyéuk zaiton laju geuro lam paleuet
jaroe geuh nyang blah wie. 16 Óh ka lheueh
gobnyan geuculok aneuëk jaroe geuh nyang
blah uneuen lam minyéuk, dan geu ceupet
tujoh goe lam Khimah TUHAN. 17 Dan mi-
nyéuk nyang mantong na tinggai bacut bak
jaroe gobnyan nyan laju geusiliek ubak
teumpat-teumpat nyang ka teusiliek darah,
na kheueh ubak ôn punyueng blah uneuen,
bak nang jaroe blah uneuen, dan nang gaki
blah uneuen ureuëng nyang teuma geupeu-
gah ka gleh. 18 Minyéuk nyang leubeh nyan
harôh geuro ateueh ulée ureuëng nyan. Deu-
ngon lagée nyan imeum ka geupeuna upa-
cara peusuci keu ureuëng nyan dikeue
TUHAN.

19 Óh lheueh nyan lé imeum harôh geu-
peuseumah keureubeuen peu amphon desya
mangat ureuëng nyang najih nyan ka jeuet
keu gleh. Óh lheueh nyan gobnyan harôh
geusie beulatang keu keureubeuen nyang
teutot 20 dan geupeuseumah meusajan ngon
keureubeuen teuhidang ateueh miseubah.
Deungon lagée nyan imeum ka geupeuna
ucapara teupeusuci keu ureuëng nyan, dan
ureuëng nyan pih ka jeuet keu gleh.

21 Meunyoe ureuëng nyan gasien dan
hana mampu, teuma keu keureubeuen geu-
nantoe rugoe jihnyan jeuet jiba saboh
aneuëk bubiri agam sibagoe keureubeuen
nyang teujok ubak TUHAN. Seulaén nibak
nyan sikilo gram teupông nyang teujampu
ngon minyéuk zaiton sibagoe keureubeuen
teuhidang, dan siper lhée minyéuk zaiton.
22 Meunan cit di ureuëng nyan harôh teuma
jiba dua boh cicém mirah pati nyang man-
tong muda atawa cicém leuek muda: saboh
keu keureubeuen peu amphon desya dan
saboh treuk keu keureubeuen teutot. 23 Ban-
mandum peuseumahan nyan harôh teuba
ubak imeum dikeue babah pintoe Khimah
TUHAN bak uroe nyang keu lapan upacara
teupeu gleh droe gobnyan. 24 Lé imeum laju
geucok aneuëk bubiri ngon minyéuk zaiton
dan laju geupeuseumah sibagoe keureubeu-
en nyang teujok ubak TUHAN, dan nyan keu
jeumba imeum. 25 Laju lé imeum harôh geu-
sie aneuëk bubiri nyan dan geusiliek laju
darah jih bacut ubak punyueng blah uneuen,
nang jaroe blah uneuen dan nang jaroe gaki
uneuen ureuëng nyang ka geupeugah gleh.
26 Lé imeum harôh geuro bacut minyéuk
ubak tapak jaroe gobnyan blah wie 27 dan
deungon jaroe uneuen gobnyan laju geupi-
cet minyéuk nyan tujoh goe u dalam Khi-
mah TUHAN. 28 Dan minyéuk nyang na ting-
gai bacut treuk lam jaroe gobnyan harôh
geusiliek ubak teumpat-teumpat nyang ka
teusiliek darah, na kheueh ubak ôn punyu-
eng nyang blah uneuen, nang jaroe uneuen
dan nang gaki blah uneuen ureuëng nyang
teuma geupeugah gleh. 29 Minyéuk nyang
leubeh nyan harôh geuro ateueh ulée
ureuëng nyan sibagoe upacara teupeu gleh
droe gobnyan dikeue TUHAN.

30 Óh lheueh nyan lé imeum harôh geu-
peuseumah saboh cicém mirah pati muda
atawa cicém leuek muda 31 keu keureubeu-
en peu amphon desya, dan saboh treuk keu
keureubeuen nyang teutot meusigoe ngon
keureubeuen teuhidang. Deungon lagée
nyan imeum geupeuna upacara teupeu gleh
ateueh ureuëng nyan dikeue TUHAN.
32 Nyan kheueh peuratoran keuhai upa-
cara teupeusuci óh ka lheueh keunong peu-
nyakét kulét nyang mubahya keu ureuëng
nyang hana meudaya.

Rapöh nyang keunong nibak rumoh

33 TUHAN geubri ubak Nabi Musa ngon
Nabi Harun 34 peuratoran-peuratoran keuhai
rumoh nyang ka keunong peunyakét rapöh
dan ka jimeu-eue. Peuratoran-peuratoran
nyoe teupeubuet óh ka lheueh bansa Israel
jitamong u Kanaan, nanggroe nyang geubri
lé TUHAN keu awaknyan. 35 Soemantong
nyang meuteumé rumoh droe ka keunong
rapöh, harôh jijak peugah hainyan ubak
imeum. 36 Sigohlom imeum teuka geujak
pareksa nyang keunong rapöh nyan, gob-
nyan harôh geupeurintah mangat peue-peue
nyang na lam rumoh nyan teupeuteubiet
uluwa. Meunyoe hán, peue mantong nyang
na lam rumoh nyan ka jeuet keu najih, dan
laju imeum teuka 37 keu geupareksa nyang
rapöh nyan. Meunyoe na deuh meucak-cak
rab lagée ijo-ijo atawa mubayang-bayang
mirah nyang leumah jih lagée ka jitamong u
dalam beuton nyan, 38 imeum harôh geu-
tinggai laju rumoh nyan dan geupeubiyeu
mantong rumoh nyan teugunci nyang treb
jih tujoh uroe. 39 Bak uroe nyang keutujoh
imeum nyan harôh geuteuka dan geupareksa
lom teuma. Meunyoe nyang rapöh nyan ka
jimeu-eue, 40-41 gobnyan harôh geupeurin-
tah mangat batée-batée beuton nyang ka
keunong rapöh nyan teureulôh dan mandum
beuton siblah udalam teu kréh. Nyang teu-
kréh nyan lagée peulaster ngon batée-batée
nyan harôh teujak böih ubak saboh teumpat
nyang najih nyang na diluwa banda. 42 Dan
batée-batée nyang ka geupeuteubiet nyan
harôh teugantoe deungon batée-batée nyang
barô. Banmandum beuton rumoh nyan
harôh teulapeh ngon peulaster barô.
43 Meunyoe rapöh nyan jiteuka lom, pa-
dahai batée-batée rumoh nyan ka teugantoe
dan beuton-beuton rumoh nyan ka teu kréh
dan teupeulaster lom, 44 lé imeum harôh
geujak ngieng dan geupareksa rumoh nyan
lom. Meunyoe rapöh nyan keubiet ka ji-éue
meuluwah teuma rumoh nyan ka jeuet keu
najih 45 dan harôh teureulôh. Batée-batée,
kayée-kayée dan banmandum peulaster jih
harôh teuba u teumpat nyang najih nyang na
di luwa banda. 46 Sigohlom nyan soe man-
tong nyang tamong lam rumoh nyan ka jeuet
keu najih sampoe mata uroe jilob. 47 Soe
mantong nyang éh atawa jimakheun nibak
rumoh nyan harôh ji rhah peukayan droe jih.
48 Teuma meunyoe imeum nyang teuka
dan meunurot nyang geupareksa lé gobnyan
hana jiteuka lé nyang rapöh óh ka lheueh
rumoh nyan teupeulaster lom, gobnyan
harôh geupeugah bahwa rumoh nyan ka
gleh, sabab nyang rapöh nyan ka gadôh
banmandum. 49 Keu teupeu suci rumoh,
imeum harôh geucok dua boh cicém, kayée
bak sala, talo mirah dan saboh tangke hisop.
50 Cicém nyang saboh harôh teusie ateueh
beulangöng nyang meuasoe ié gét nibak
mata ié. 51 Laju Óh lheueh nyan, kayée bak
sala, talo mirah, hisop dan cicém nyang
mantong udeb harôh teuculok lam darah
cicém nyang ka lheueh teusie dan u dalam
ié nyang gét. Óh lheueh nyan, rumoh nyan
harôh geureutek tujoh goe. 52-53 Cicém
nyang mantong udeb harôh geupeulueueh
lam padang uluwa banda. Deungon lagée
nyan imeum ka geupeubuet upacara teupeu-
suci rumoh, dan rumoh nyan ka jeuet keu
gleh.
54 Nyan kheueh peuratoran-peuratoran
keuhai peunyakét kulét nyang paleng mu-
bahya, 55-56 keuhai bucôh-bucôh, luhok ata-
wa meucak-cak putéh atawa kumong nibak
tuboh, dan keuhai rapöh nibak peukayan
atawa rumoh. 57 Peuratoran-peuratoran nyan
guna jih keu teupeu teuntée peu kheueh
sapeue-peue nyan gleh atawa najih.

Najih nibak manusia

15 TUHAN geubri ubak Nabi Musa dan
Nabi Harun peuratoran-peuratoran
nyang lagée nyoe 2 keu bansa Israel. Meu-
nyoe sidroe ureuëng agam jiteubiet meuliléh
akibat keunong peunyakét nibak boh kréh,
nyang jiteubiet meuliléh nyan najih, 3 bah
kheueh nyang teubiet meunan cit nyang
meuteun. 4 Teumpat duek atawa teumpat éh
ureuëng nyan najih. 5-8 Soe mantong nyang
cukéh ureuëng nyang jiteubiet meuliléh ata-
wa teumpat éh ureuëng nyan, atawa jiduek
nibak teumpat beukaih ureuëng nyan duek,
atawa teumpat jiludah lé ureuëng nyan,

ureuëng nyang keunong nyan harôh ji rhah
peukayan dan jimanoe, dan ureuëng nyan
najih sampoe án mata uroe jilob. 9 Peulana
atawa peue mantong nyang jiduek lé
ureuëng nyang peuteubiet meuliléh nyan ka
jeuet keu najih. 10 Soe mantong nyang cu-
kéh sapeue-sapeue nyang beukaih jiduek lé
ureuëng nyan, nyan ka jeuet keu najih sam-
poe mata uroe jilob. Soe mantong ureuëng
nyang beuôt barang nyan harôh ji rhah peu-
kayan ureuëng nyan dan jimanoe, dan
ureuëng nyan najih sampoe mata uroe jilob.
11 Meunyoe ureuëng nyang jiteubiet meuli-
léh nyan gohlom ji rhah jaroe laju jicukéh
ureuëng laén, teuma ureuëng nyang jicukéh
nyan harôh ji rhah peukayan droe jih dan
jimanoe, dan ureuëng nyan najih sampoe
mata uroe jilob. 12 Beulangöng tanoh nyang
jicukéh lé ureuëng nyan harôh jipeubeukah
dan peukakaih nyang jimat nyan harôh teu
rhah.

13 Meunyoe ureuëng nyan ka puléh,
ureuëng nyan harôh jipréh tujoh uroe treuk.
Óh lheueh nyan gobnyan harôh ji rhah peu-
kayan jih keudroe dan jijak manoe ubak
mata ié, teuma gleh kheueh ureuëng nyan.
14 Bak uroe nyang keu lapan ureuëng nyan
harôh jiba dua boh cicém mirah pati nyang
muda atawa cicém leuek muda ubak babah
pintoe Khimah TUHAN laju jijok ubak
imeum. 15 Imeum harôh geupeuseumah ci-
cém nyang saboh sibagoe keureubeuen peu
amphon desya, dan saboh treuk keu keureu-
beuen nyang teutot. Deungon lagée nyan
imeum ka geupeuna upacara peusuci
ureuëng nyan dikeue TUHAN.

16 Meunyoe sidroe ureuëng agam jipeu-
teubiet ié manikam, ureuëng nyan harôh
jimanoe teuma teutab najih sampoe án mata
uroe jilob. 17 Barang peue mantong bah
kheueh nyan nyang nibak ija atawa kulét
nyang keunong manikam nyan harôh teu
rhah; barang nyan najih sampoe án mata
uroe jilob. 18 Óh ka lheueh meusituboh, bah
kheueh ureuëng agam meunan cit ureuëng
inong harôh manoe, teuma awaknyan teutab
najih sampoe án mata uroe jilob.

19 Ureuëng inong nyang teungoh jiteuka
he, ureuëng inong nyan najih nyang treb jih
tujoh uroe. Soe mantong nyang cukéh
ureuëng nyan ka jeuet keu najih sampoe
mata uroe jilob. 20 Peue mantong nyang
jigiduek atawa ji éh lé ureuëng inong nyang
mantong lam he nyan atranyan ka jeuet keu
najih. 21-23 Soe mantong nyang cukéh teum-
pat beukaih ji éh atawa jigiduek lé ureuëng
inong nyang teungoh jiteuka he, ureuëng
nyan harôh ji rhah peukayan gobnyan dan
jimanoe, dan ureuëng nyan najih sampoe án
mata uroe jilob. 24 Meunyoe sidroe ureuëng
agam jimeusituboh ngon ureuëng inong
nyang teungoh teuka he, ureuëng agam nyan
pih ka jeuet keu najih nyang treb jih tujoh
uroe, dan tieb-tieb teumpat éh nyang ji éh lé
ureuëng nyan pih ka jeuet keu najih.

25 Meunyoe ureuëng inong jiteubiet da-
rah na meupadub uroe treb jih diluwa masa
teuka he jih, atawa darah jih nyan jiteubiet
hana jipiôh sampoe ka habéh watée teuka he
gobnyan, ureuëng nyan najih seumantong
meudarah nyan saban lagée gobnyan masa
lam he. 26 Teumpat éh atawa teumpat duek
gobnyan seumantong ureuëng nyan jiteubiet
darah na kheueh najih. 27 Soe mantong
nyang cukéh teumpat nyan, jihnyan jeuet
keu najih. Gobnyan harôh ji rhah peukayan
jih dan jimanoe, dan gobnyan najih sampoe
án mata uroe jilob. 28 Óh ka lheueh darah
nyan jipiôh, ureuëng inong nyan harôh ji-
préh nyang treb jih tujoh uroe trek. Barô
kheueh óh lheueh nyan gobnyan ka gleh.
29 Bak uroe nyang keu lapan ureuëng nyan
harôh jiba dua boh cicém mirah pati muda
atawa cicém leuek muda ubak imeum nibak
babah pintoe Khimah TUHAN. 30 Cicém
nyang saboh harôh jipeuseumah sibagoe
keureubeuen peu amphon desya, dan nyang
saboh trek sibagoe keureubeuen teutot. Deu-
ngon cara nyan imeum ka geupeuna upacara
peusuci ureuëng inong dikeue TUHAN.

31 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa mangat geujak peuingat ubak bansa
Israel mangat geupeurati pajan awaknyan
jiteuka najih dan pajan teuma hana jiteuka,
mangat awaknyan hana jipeunajih Khimah
TUHAN nyang na lamkawan khimah-khimah
awaknyan. Meunyoe awaknyan jipeunajih
Khimah nyan, awaknyan teuma maté.

32 Meunan kheueh peuratoran-peura-
toran keuhai ureuëng agam nyang jipeuteu-
biet meuliléh sabab sakét eumpang kréeh
atawa jipeuteubiet manikam, 33 keuhai
ureuëng inong nyang teungoh he, dan keu-
hai ureuëng agam nyang meujimak ngon
ureuëng inong nyang teungoh teuka he.

Uroe raya peu sampôh desya

16 Óh ka lheueh meuninggai bandua
droe aneuëk Nabi Harun watée
awaknyan jipeuseumah apui nyang hana

geu rela lé TUHAN, TUHAN meufeureuman
ubak Nabi Musa, 2 kheun TUHAN, "Tajak
peusampoe kheueh ubak syedara gata Nabi
Harun, bahwa bak uroe nyang ka teupeu-
teuntée mantong jihnyan jeuet jitamong lam
Ruweueng Nyang Mahasuci nyang teupeu-
leung ngon tirée rawa, sabab disinan kheueh
Ulôn peuleumah droe Lôn lam awan di
ateueh tutôb Peuto Peujanji. Meunyoe Nabi
Harun ji iengkeue ubak peurintah nyan, laju
jihnyan teuma maté. 3 Teuma ngon cara
jipeuseumah leumô agam nyang mantong
muda keu keureubeuen peu amphon desya
dan saboh bubiri agam keu keureubeuen
nyang teutot, Nabi Harun jeuet jitamong
lam Ruweueng Mahasuci."
4 Lheueh nyan teuma Nabi Harun jipeu-
rati ubak peuratoran-peuratoran nyoe. Si-
gohlom jitamong lam Ruweueng Mahasuci
leubeh dilée harôh jimanoe dan jingui peu-
kayan imeum, na kheueh bajée, sileuweue
paneuk, talo keuiéng dan seureuban, ban-
mandum nyang teupeugét nibak lineun.
5 Lé umat Israel harôh jiseurah ubak
Nabi Harun dua boh kaméng agam keu
keureubeuen peu amphon desya dan saboh
bubiri agam keu keureubeuen nyang teutot.
6 Nabi Harun harôh jipeuseumah saboh
leumô agam keu keureubeuen peu amphon
desya keu droe jihnyan dan keuluwarga jih.
7 Ban dua boh leumô agam nibak Israel
nyan harôh jiba ubak babah pintoe Khimah
TUHAN. 8 Disinan jihnyan harôh ji rhom
undi deungon cara jipeuguna dua neuk
aneuk batée, nyang sineuk jiboh tanda "keu
TUHAN", dan nyang laén "keu Azazel".[e]
9 Kaméng nyang teupiléh keu TUHAN harôh
teupeuguna keu keureubeuen peu amphon
desya. 10 Kaméng nyang teupiléh keu Aza-
zel harôh teuba udeb-udeb dikeue TUHAN
dan laju teuparoh u padang pasi keu Azazel,
deungon na lagée nyan mangat desya-desya
bansa Israel geu sampôh bube nyang na.
11 Óh ka lheueh Nabi Harun geupeuseu-
mah dan geusie leumô agam keu keureubeu-
en peu amphon desya keu droe gobnyan
keudroe dan keu keuluwarga, 12 gobnyan
harôh geucok teumpat apui nibak miseubah
dan geupasoe laju peunoh deungon ngeue
apui dan dua boh reugam dupa nyang halôh,
atranyan laju geuba ubak Ruweueng Maha-
suci. 13 Dupa nyan harôh teutot dikeue Peu-
to Peujanjian, sampoe asab meukeubok
akhé jih teutôb Peuto nyan dan Nabi Harun
hana deuh geukalon gobnyan, sabab meu-
nyoe gobnyan geukalon, gobnyan teuma
maté. 14 Laju Nabi Harun geucok bacut da-
rah leumô, ngon jaroe gobnyan geureutek
darahnyan ubak bagian muka tutôb Peuto
Peujanjian dan tujoh goe ukeue Peuto.
15 Óh ka lheueh nyan Nabi Harun harôh
geusie kaméng keu keureubeuen peu am-
phon desya umat Israel. Darah kaméng nyan
harôh jiba ubak Ruweueng Mahasuci, laju
geupicet ubak bagian keue situtôb Peuto
Peujanjian dan ukeue Peuto, lagée nyang ka
geupeubuet ngon darah leumô agam. 16 Deu-
ngon cara nyan gobnyan ka geupeu gleh
Ruweueng Mahasuci nibak najih bansa Isra-
el dan nibak banmandum desya awaknyan.
Khimah TUHAN harôh teupeusuci sabab na
jih di teungoh-teungoh khimah-khimah ban-
sa Israel dan keunong najih awaknyan.
17 Phon nibak saát Nabi Harun geutamong
lam Ruweueng Mahasuci keu geupeubuet
upacara teupeusuci sampoe án gobnyan geu-
teubiet, meusidroe pi hana jeuet na lam Khi-
mah nyan. Óh ka lheueh seuleusoe geupeu-
buet upacara keu gobnyan keudroe, keu
keuluwarga gobnyan dan keu banmandum
bansa Israel, 18 Nabi Harun harôh geuteubiet
dan geujak laju ubak miseubah nyan. Gobnyan
harôh geucok bacut sapeue darah leumô ngon
darah kaméng, dan geusiliek laju darah-darah
nyan ubak lungkée-lungkée nibak sagoe-sa-
goe miseubah. 19 Ngon jaroe gobnyan lé
geuhnyan harôh geureutek bacut darah nyan
tujoh goe u ateueh miseubah. Deungon cara-
nyan gobnyan ka geupeusuci miseubah ni-
bak najih bansa Israel, mangat jeuet keu suci.

Kaméng itam

20 Óh ka seuleusoe geupeuna upacara
teupeusuci Ruweueng Mahasuci dan bagi-
an-bagian nyang laén nibak Khimah TUHAN
meunan cit ngon miseubah gobnyan, Nabi
Harun harôh geupeuseumah ubak TUHAN
kaméng nyang udeb nyang geupiléh keu
Azazel.[f] 21 Gobnyan harôh geupeuduek
bandua jaroe gobnyan ateueh ulée kaméng
nyan sira geu aku banmandum nyang salah,
desya dan nyang ji iengkeue lé bansa Israel.
Ngon lagée nyan, banmandum salah bansa
Israel geupinah laju ateueh ulée kaméng

---

[e] *Azazel:* Makna kheun Ibrani nyoe hana teuteupeue, mungken sibagoe nan roh jeuhet nyang tinggai di padang pasi.
[f] *Azazel:* Kalon 16:8.
16:2: Ibr. 6:19 **16:3:** Ibr. 9:7 **16:15:** Ibr. 9:12

nyan. Dan ureuëng nyang ka geubri tugaih
keu nyan laju jiparoh kaméng nyan u pa-
dang pasi. 22 Lé kaméng nyan jiba banman-
dum desya bansa Israel u daerah tandus
nyang hana ureuëng tinggai dan kaméng
nyan harôh jipeuleueh nibak padang pasi.

23 Óh ka lheueh nyan Nabi Harun geu-
tamong lam Khimah, geusut peukayan
imeum nyang geungui bak tuboh gobnyan
watée geutamong lam Ruweueng Mahasuci,
dan geutinggai laju peukayan nyan disinan.
24 Dan gobnyan harôh geujak manoe ubak
saboh teumpat nyang ka teupeu khusos laju
geungui peukayan geuh keudroe. Óh ka
lheueh nyan gobnyan harôh geuteubiet dan
geupeuseumah keureubeuen nyang teutot
keu teupeu amphon desya geuh keudroe dan
desya bansa Israel. 25 Gapah beulatang keu
keureubeuen peu amphon desya nyan harôh
teutot ateueh miseubah nyan.

26 Ureuëng nyang peuleueh kaméng keu
Azazel nibak padang pasi harôh ji rhah peu-
kayan droe jih ngon jimanoe sigohlom
ureuëng nyan jiwoe ubak khimah-khimah.
27 Leumô agam dan kaméng keu keureubeu-
en peu amphon desya, nyang darah jih teu-
peutamong lam Ruweueng Mahasuci keu
peu amphon desya, harôh teuba uluwa khi-
mah-khimah dan laju jitot. Kulét, asoe ngon
asoe pruet bandua beulatang nyan harôh teu-
tot banmandum. 28 Ureuëng nyang tot atra-
nyan harôh ji rhah peukayan droe jih dan jima-
noe sigohlom jiwoe ubak khimah-khimah.

Cara teupeuraya uroe peu amphon desya

29-31 Banmandum peuratoran nyoe harôh
jitaát keu siumu masa. Bak tanggai siploh
buleuen tujoh, ureuëng Israel dan ureuëng
aséng nyang na tinggai teutab di teungoh-
teungoh awaknyan harôh jipuasa dan hana
jeuet jimubuet, sabab uroe nyoe uroe nyang
lumpah suci. Bak uroe nyan harôh jipeuna
upacara keu teupeusuci bansa Israel nibak
banmandum desya awaknyan mangat awak-
nyan gleh. 32 Imeum Agong, nyang ka lheu-
eh teubaiát dan teupeu khusos keu Po teu
Allah keu geunantoe ayah gobnyan, harôh
geupeubuet upacara peusuci nyan. Gobnyan
harôh geungui peukayan khusos, 33 gobnyan
geupeubuet upacara peusuci Ruweueng Ma-
hasuci, bagian-bagian laén nibak Khimah
TUHAN, miseubah, imeum-imeum dan ban-
mandum bansa Israel. 34 Upacara nyan harôh
geupeubuet sigoe dalam sithon keu teupeu-
suci bansa Israel nibak sigala desya awak-
nyan. Nyan kheueh peuratoran-peuratoran
nyang harôh jitaát keu siumu masa.

Nabi Musa geupeubuet laju lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan.

Atoran keuhai darah

17 1-2 TUHAN meufeureuman ubak
Nabi Musa mangat geujak jok peur-
atoran-peuratoran nyoe ubak Nabi Harun,
aneuëk-aneuëk gobnyan dan banmandum
bansa Israel. 3-4 Meunyoe sidroe ureuëng
Israel jipeuseumah leumô, bubiri atawa ka-
méng keu TUHAN, beulatang nyan harôh
jisie nibak babah pintoe Khimah TUHAN.
Meunyoe atranyan jisie bak teumpat nyang
laén, jihnyan ka ji iengkeue ubak huköm
sabab jipeurô darah. Jihnyan hana teu ang-
gab sibagoe anggota umat Po teu Allah.
5 Peurintah nyan meukeusut jih mangat ban-
sa Israel jiba ubak Khimah TUHAN banman-
dum beulatang keureubeuen nyang lazem
jih awaknyan sie di ladang-ladang. Awak-
nyan wajéb jiba keureubeuen nyan ubak
imeum dikeue babah pintoe Khimah TUHAN
dan jisie atranyan nibak teumpat nyan siba-
goe keureubeuen peudamé. 6 Imeum harôh
geureutek darah nyan ubak sagoe-sagoe
miseubah dikeue babah pintoe Khimah
TUHAN laju geutot gapah mangat jeuet bée
jih nyang mangat nyan lumpah that galak
até TUHAN. 7 Bansa Israel harôh teutab seu-
tia ubak TUHAN dan sagai-sagai hana jeuet
jisie beulatang nibak blang-blang sibagoe
keureubeuen ubak jén-jén jeuhet. Peurator-
an nyan harôh jitaát keu siumu masa.

8 Meunyoe sidroe ureuëng Israel atawa
sidroe ureuëng aséng nyang na tinggai teu-
tab lamkawan bansa Israel jipeuseumah
keureubeuen nyang teutot atawa keureubeu-
en laén 9 ubak TUHAN, ureuëng nyan harôh
jipeuseumah dikeue babah pintoe Khimah
TUHAN. Meunyoe jihnyan jipeuseumah atra-
nyan bak teumpat laén, ureuëng nyan hana
jeuet teu anggab anggota umat Po teu Allah.

10 Meunyoe sidroe-droe ureuëng Israel
atawa ureuëng aséng nyang na tinggai teu-
tab lamkawan bansa Israel jipajoh darah,
teuma ureuëng nyan geuhuköm lé TUHAN
dan hana geu anggab anggota umat Gob-
nyan. 11 Nyawöng tieb-tieb makhluk na lam

16:23: Yeh. 44:19 **16:27:** Ibr. 13:11 **16:29-34:** Im. 23:26-32, Teu. 29:7-11 **17:10:** Keuj. 9:4, Im. 7:26-27, 19:26, Tel. 12:16, 23; 15:23

darah nyan. Sabab nyan TUHAN geupeurin-
tah mangat bandum darah jireutek ateueh
miseubah mangat desya-desya umat geu-
sampôh bubena. Darah na kheueh nyawöng,
teusampôh desya. 12 Nyan kheueh sabab jih
ureuëng Israel atawa ureuëng aséng nyang
na tinggai teutab di lamkawan awaknyan
teutam bék jipajoh darah.

13 Meunyoe na sidroe-droe ureuëng Is-
rael atawa ureuëng aséng nyang na tinggai
di lamkawan bansa Israel jidrob cicém ata-
wa beulatang laén nyang hana hareuem,
jihnyan harôh jipeuteubiet darah beulatang
nyan dan laju jiseubée ngon tanoh.
14 Nyawöng tieb-tieb makhluk na lam darah
nyan, sababnyan TUHAN geutam bansa Isra-
el jipajoh darah. Soe mantong ureuëng
nyang jipeubuet buet nyang teutam nyan
ureuëng nyan hana le teu anggab anggota
umat Po teu Allah.

15 Soe mantong ureuëng Israel atawa
ureuëng aséng nyang pajoh sie beulatang
nyang ka maté keudroe atawa maté sabab
jiteugöm lé beulatang juwah, harôh jijak
rhah peukayan jih óh lheueh nyan jimanoe
dan jipréh sampoe án mata uroe jilob,
barô kheueh ureuëng nyan teupeugah ka
gleh. 16 Meunyoe jihnyan hana jipeubuet
lagée nyan, jihnyan harôh jitanggong aki-
bat jih.

Meusituboh nyang hana jeuet

18 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa mangat geujak peusampoe
ubak bansa Israel peurintah nyang lagée
nyoe, "Ulôn kheueh TUHAN Allah gata.
3 Bék kheueh gata seutôt lagée nyang jipeu-
buet lé ureuëng nyang na di nanggroe Meu-
sé, teumpat gata phon-phon that tinggai,
atawa lagée ureuëng nyang na di Kanaan,
nibak teumpat nyang jinoe Ulôn ba gata.
4 Taát kheueh ubak huköm-huköm Ulôn dan
gata peubuet kheueh laju peue nyang Ulôn
peurintah. Ulôn kheueh TUHAN Allah gata.
5 Taát kheueh ubak peuratoran-peuratoran
dan huköm-huköm nyang Ulôn bri ubak
gata. Meunyoe gata tapeubuet lagée nyan,
udeb gata seulamat. Ulôn kheueh TUHAN."

6 TUHAN geubri peuratoran-peuratoran
lagée nyoe. Bék meusituboh ngon sidroe
lamkawan syedara gata. 7 Bék meusituboh
ngon ma gata, peurumoh ayah gata, sabab
jihnyan hak bapak gata. 8 Bék gata hina
ayah gata ngon cara gata meusituboh ngon
peurumoh ayah gata nyang laén. 9 Bék meu-
situboh ngon syedara gata nyang inong ata-
wa syedara ui gata, bah kheueh nyang
rayeuek saboh rumoh ngon gata meunan cit
nyang rayeuek di rumoh laén. 10 Bék meu-
situboh ngon cucoe gata; nyang lagée nyan
teuma teupeu malée droe gata keudroe.
11 Bék meusituboh ngon syedara gata nyang
inong nyang saboh yah laén ma atawa nyang
saboh ma laén yah, sabab jihnyan saboh
darah cit deungon gata. 12-13 Bék meusitu-
boh ngon ma cut gata, bah kheueh nyan
syedara ayah gata meunan cit syedara ma
gata. 14 Bék meusituboh ngon peurumoh
apha gata, sabab jihnyan ma cut gata cit
teuma. 15 Bék meusituboh ngon aneuëk
meulintée 16 atawa ngon peurumoh aduen
gata. 17 Bék meusituboh ngon aneuëk atawa
cucoe sidroe ureuëng inong nyang ka lheueh
gata meusituboh ngon inong nyan. Mung-
ken awaknyan rakan krab gata, dan buet
nyang lagée nyan hana jeuet na. 18 Bék gata
meukawen ngon syedara peurumoh gata
seumantong udeb peurumoh gata.

19 Bék meusituboh ngon ureuëng inong
nyang mantong lam he, sabab jih nyan man-
tong lam najih. 20 Bék meusituboh ngon
peurumoh ureuëng laén; buet nyang lagée-
nyan ka rhoh gata jeuet keu najih. 21 Bék
gata jok sidroe lamkawan aneuëk gata keu
jiseumuja ubak Molokh, sabab buet nyang
lagée nyan teuhina nan Po teu Allah, TUHAN
gata. 22 Ureuëng agam hana jeuet jimeusi-
tuboh sabe ngon agam; Po teu Allah geu-
banci that bak buet lagée nyan. 23 Ureuëng
agam meunan cit di ureuëng inong, sagai-
sagai hana jeuet jimeusituboh ngon beula-
tang; buet nyang jeuhet nyan ka teupeu najih
gata.

24 Bék gata peunajih droe gata deungon
buet-buet nyang lagée nyan, sabab deungon
cara lagée nyan bansa-bansa nyang tinggai
di Kanaan sigohlom gata ka jipeunajih droe
jih keudroe. Lé sabab nyan awaknyan geu
use lé TUHAN mangat gata jeuet ta tinggai di
nanggroe nyan. 25-27 Awaknyan ka jipeubu-
et banmandum buet nyang luwat that nyan,
sampoe tanoh awaknyan ka jeuet keu najih.

17:11: Ibr. 9:22 **18:5:** Neh. 9:29, Yeh. 18:9, 20:11-13, Luk. 10:28, Rm. 10:5, Gal. 3:12 **18:8:** Im. 20:11, Tel. 22:30, 27:20 **18:9:** Im. 20:17, Tel. 27:22 **18:12-14:** Im. 20:19-20 **18:15:** Im. 20:12 **18:16:** Im. 20:21 **18:17:** Im. 20:14, Tel. 27:23 **18:19:** Im. 20:18 **18:20:** Im. 20:10 **18:21:** Im. 20:1-5 **18:22:** Im. 20:13 **18:23:** Keu. 22:19, Im. 20:15-16, Tel. 27:21

Teuma TUHAN geuhuköm awaknyan sam-
poe awaknyan hán jeuet tinggai le nibak
teumpat nyan. Teuma digata bék sagai-sagai
gata peubuet nyang lagée nyan. Gata ban-
mandum, ureuëng Israel dan ureuëng aséng
nyang tinggai lamkawan gata, harôh gata
taát peuratoran dan peurintah TUHAN. 28 ma-
ngat gata bék geuhuköm lé Gobnyan dan
teu-use nibak tanoh nyan lagée ureuëng-
ureuëng nyang hana jituri TUHAN, nyang
tinggai disinan sigohlom gata. 29 Gata tateu-
peue bahwa soe mantong nyang peubuet
buet nyang kuto ngon luwat nyan ureuëng
nyan hana lé teu anggab anggota umat Po
teu Allah.
30 Laju TUHAN meufeureuman, "Taát
kheueh ubak peuratoran-peuratoran nyang
ka Ulôn bri dan bék gata seutôt buet-buet
ureuëng nyang tinggai di tanoh Kanaan si-
gohlom gata. Bék gata peunajih droe gata
keudroe ngon cara teupeubuet buet-buet
nyang lagéenyan bagoe. Ulôn kheueh
TUHAN Allah gata."

Huköm keusucian dan keuadelan

19 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa mangat geujak peusampoe
ubak bansa Israel peurintah nyang lagée
nyoe, "Beusuci kheueh gata, sabab Ulôn
TUHAN Po teu Allah gata na kheueh suci.
3 Tieb-tieb ureuëng harôh jihoreumat ubak
ayah ngon ma jih dan jipeuraya uroe raya
Sabat lagée nyang Ulôn peurintah. Ulôn
kheueh TUHAN Allah gata.
4 Bék gata seumah beurala. Bék gata
peugét patong nibak logam dan gata seu-
mah. Ulôn kheueh TUHAN Allah gata.
5 Meunyoe gata tapeuseumah beulatang
keu keureubeuen peudamé, seutôt kheueh
peuratoran-peuratoran nyang Ulôn bri, ma-
ngat keureubeuen nyan Ulôn teurimong.
6 Asoe sie jih harôh teupajoh bak uroe beu-
latang nyan teusie atawa óh singoh nyan
teuma. Asoe sie nyang mantong na tinggai
bak uroe nyang keu lhée atranyan harôh
teutot sampoe habéh, 7 sabab sie nyan ka
hareuem. Meunyoe sie nyan jipajoh cit teu-
ma, keureubeuen nyan hana Lôn teurimong.
8 Soe mantong nyang pajoh sie nyan
ureuëng nyan ka salah sabab hana jihareuga
peue nyang Ulôn peu khusos keu Ulôn.
Ureuëng nyan hana le Ulôn anggab anggota
umat Ulôn.
9 Meunyoe gata tamupot, bék kheueh
gata pot boh gandom nyang timoh bak bi-
néh-binéh blang gata, dan bék gata riwang
tajakcok boh gandom nyang na tinggai óh
lheueh gata pot. 10 Bék gata riwang ubak
lampôh anggô keu gata jak peusapat boh
anggô nyang mantong tinggai óh ka lheueh
gata pot nyang paleng pon. Meunan cit ngon
boh-boh jih nyang ka rhot bék gata cok. Bah
kheueh nyan keu ureuëng gasien dan
ureuëng aséng. Ulôn kheueh TUHAN Allah
gata.
11 Bék cumucue, seumeunget atawa
meusulet. 12 Bék meujanji deumi nan Ulôn
meunyoe gata meukeusut keu tapeutrok jan-
ji nyan, sabab deungon lagée nyan gata ka
tahina nan Ulôn. Ulôn kheueh TUHAN Allah
gata. 13 Bék gata lakée paksa seusamoe gata
atawa gata reupah barang jih. Eungkoh si-
droe-droe ureuëng nyang jimubuet nibak
gata bék gata teun-teun, bahpi nyan simalam
mantong. 14 Bék gata seurapa ureuëng tulo
dan bék gata tiek batée dikeue ureuëng buta.
Horeumat dan teumakot kheueh gata ubak
Ulôn, sabab Ulôn nyoe na kheueh TUHAN
Allah gata. 15 Gata harôh jujoe meunyoe
gata peusidang gob; bék gata dong blah
ureuëng gasien dan bék gata takot keu
ureuëng kaya. 16 Bék gata tabu fiteunah
ubak ureuëng-ureuëng nyang sibansa ngon
gata, deungon na lagée nyan gata hana teu-
peusabab manusia maté. Ulôn kheueh
TUHAN.
17 Bék na gata dam ateueh soe mantong.
Peubéeréeh kheueh sileuséh gata deungon
soe mantong, mangat gata hana meudesya
ngon sabab ureuëng laén. [g] 18 Bék gata
balaih dam dan bék gata banci ubak ureuëng
laén, teuma cinta kheueh seusamoe gata
lagée gata cinta ubak droe gata keudroe.
Ulôn kheueh TUHAN.
19 Taát kheueh peue-peue nyang Ulôn
peurintah. Bék gata peukawen beulatang
nyang laén jeunéh jih. Bék gata pula dua
macam bijéh bak saboh keubeueng tanoh.
Bék gata ngui peukayan nyang teucôb ngon
dua boh rupa.
20 Meunyoe na sidroe-droe ureuëng
agam jimeujanji jipeubloe namiet jih nyang

[g] *Mangat ... laén* atawa mangat gata hana meudesya ubak Gobnyan.
19:2: Im. 11:44-45, 1Ptr. 1:16 **19:3:** Keu. 20:8, 12, Tel. 5:12, 16 **19:4:** Keu. 20:23, 34:17, Tel. 17:15, Im. 26:1
19:9-10: Im. 23:22, Tel. 24:19-22 **19:11:** Keu. 20:15. 16, Tel. 5:19, 20 **19:12:** Keu. 20:7, Tel. 5:11, Mat. 5:33
19:13: Tel. 24:14-15 **19:14:** Tel. 27:18 **19:15:** Keu. 23:6-8, Tel. 16:19 **19:17:** Mat. 18:15 **19:18:** Mat. 5:43,
19:19, 22:39, Mrk. 12:31, Luk. 10:27, Rm. 13:9, Gal. 5:14, Yak. 2:8 **19:19:** Tel. 22:9-11

inong ubak ureuëng agam laén keu jipeujeu-
et keu gundek jih, dan ureuëng nyang tem
bloe namiet nyan gohlom jibayeue, laju lé
ureuëng po nyang phon jimeusituboh ngon
namiet nyan, awaknyan bandua harôh teu-
huköm,[h] teuma hana jeuet teuhuköm maté,
sabab ureuëng inong nyan mantong namiet
jih. 21 Ureuëng agam nyan harôh jiba saboh
bubiri agam ubak babah pintoe Khimah
Ulôn keu keureubeuen geunantoe rugoe.
22 Lé imeum harôh geukeureubeuen bubiri
nyan nibak upacara teupeusuci, mangat de-
sya ureuëng nyan teupeu amphon. Teuma
Ulôn, Allah teuma Lôn peu amphon jih-
nyan.
23 Meunyoe gata ka tatamong u nang-
groe Kanaan dan gata pula na meupadub
macam bak kayée nyang meuboh disinan,
teuma lhée thon nyang keuphon boh kayée
nyan harôh gata anggab hareuem dan hana
jeuet gata pajoh. 24 Bak thon nyang keu
peuet banmandum boh jih harôh teupeuseu-
mah keu teupeugah teurimong gaséh ubak
Ulôn, TUHAN. 25 Bak thon nyang keu li-
mong barô kheueh jeuet gata pajoh boh jih.
Meunyoe banmandum gata peubuet peura-
toran nyan, seunaman bak kayée gata teuma
jimeuboh leubeh jai nibak nyan. Ulôn kheu-
eh TUHAN Allah gata.
26 Bék pajoh darah. Bék peuguna iéleu-
mé gaéb. 27 Bék gata gunteng ôk bak binéh
ulée gata atawa gata cukö janggot gata.
28 Bék gata tob-tob kulét gata keu gata peu-
gét tanda-tanda atawa gata peuluka badan
gata sibagoe tanda meukabông ateueh
ureuëng maté. Ulôn kheueh TUHAN.
29 Bék gata peuhina deurajat aneuëk ga-
ta nyang inong deungon cara gata peujeuet
aneuëk nyan keu inong jeuhet bak kuil.[i]
Deungon gata peubuet lagée nyan gata ka
tapeukuto nanggroe droe gata, dan ureuëng-
ureuëng nyang peubuet mukah ban galak
droe meuraja lela. 30 Peuraya kheueh uroe
Sabat dan horeumat kheueh teumpat nyang
ka teupeukhusos keu teuseumah Lôn. Ulôn
kheueh TUHAN.
31 Bék gata lakée naseuhat ubak dukun
nyang jimeuhubongan ngon areuwah-areu-
wah ureuëng maté. Meunyoe nyan gata peu-
buet gata ka jeuet keu najih. Ulôn kheueh
TUHAN Allah gata.
32 Seugan kheueh dan horeumat kheueh
ubak ureuëng tuha. Horeumat dan teumakot
kheueh gata ubak Ulôn, sabab Ulôn kheueh
TUHAN.
33 Bék gata peubuet nyang kon-kon
ateueh ureuëng aséng nyang na tinggai di
nanggroe gata. 34 Peutimang kheueh awak-
nyan lagée gata peutimang ureuëng-ureuëng
nyang saboh bansa ngon gata dan gata sa-
yang kheueh keu awaknyan lagée gata sa-
yang ubak droe gata keudroe. Ingat kheueh
bahwa gatapi ka lheueh udeb lagée ureuëng
aséng di nanggroe Meusé. Ulôn kheueh
TUHAN Allah gata.
35 Bék gata tipé ureuëng laén ngon cara
gata peuguna sinipat, sinimang atawa sinu-
kat peuleusu. 36 Peuguna kheueh metée, si-
nimang dan sinukat nyang beutôi. Ulôn
kheueh TUHAN Allah gata, dan Ulôn ka Lôn
ba gata peuteubiet nibak nanggroe Meusé.
37 Taát kheueh ubak mandum huköm dan
peurintah Lôn. Ulôn kheueh TUHAN."

Huköman keu ureuëng nyang hana taát

20 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa mangat geujak peusampoe
hainyoe ubak bansa Israel, "Soe mantong
ureuëng lamkawan gata atawa ureuëng
aséng nyang na tinggai lamkawan gata
nyang jikeureubeuen aneuëk jih ubak Mo-
lokh, ureuëng nyang peubuet nyan harôh
teurhom ngon batée sampoe maté lé ban-
mandum masyarakat. 3 Ureuëng nyang keu-
reubeuen aneuëk jih ubak Molokh, ka jipeu-
najih Khimah Lôn dan jipeuhina nan Ulôn
nyang suci. Ureuëng nyan teuma Lôn
huköm dan hana le Lôn anggab sibagoe
anggota umat Lôn. 4 Meunyoe masyarakat
jikalon ban ateueh buet nyang jipeubuet lé
ureuëng nyan hana jipeu rhot huköman maté
ateueh ureuëng nyan, 5 teuma Ulôn keudroe
nyang huköm ureuëng nyan, banmandum
keuluwarga ureuëng nyan, meunan cit ban-
mandum ureuëng nyang na meusajan ngon
ureuëng nyan jitinggai Ulôn dan jiseumah
Molokh. Awaknyan hana le Lôn anggab
anggota umat Lôn.

---

[h] *Awaknyan bandua harôh teuhuköm* atawa hainyan harôh teuseulidek. [i] *inong jeuhet bak kuil:* Inong-inong jeuhet nyang meutugaih nibak kuil-kuil di Kanaan, teumpat ureuëng jiseumah ilah-ilah keusubôran. Na keupeucayaan bahwa meusituboh ngon inong-inong jeuhet nyan teubri subô ubak ladang-ladang dan beulatang peulara awaknyan.

19:26: Keuj. 9:4, Im. 7:26-27, 17:10-14, Tel. 12:16, 23, 15:23, 18:10 **19:27-28:** Im. 21:5, Tel. 14:1 **19:29:** Tel. 23:17 **19:30:** Im. 26:2 **19:31:** Tel. 18:11, 1Sam. 28:3, 2Raj. 23:4, Yes. 8:19 **19:33-34:** Keu. 22:21, Tel. 24:17-18, 27:19 **19:35-36:** Tel. 25:13-16, Ams. 20:10, Yeh. 45:10

6 Ureuëng nyang jak lakée naseuhat
ubak dukun nyang dukun nyan jimeuhubo-
ngan ngon areuwah-areuwah ureuëng maté
teuma Lôn huköm dan ureuëng nyan hana
Lôn anggab le anggota umat Lôn. 7 Jaga
kheueh droe gata mangat gata teutab suci,
sabab Ulôn kheueh TUHAN Allah gata. 8 Ta-
át kheueh bak huköm-huköm Lôn, sabab
Ulôn kheueh TUHAN nyang peukhusos gata
keu Ulôn."

9 TUHAN geubri peuratoran-peuratoran
nyoe, "Ureuëng nyang kutok ayah ngon
ma jih ureuëng nyan harôh teuhuköm
maté. Ureuëng nyan maté sabab salah jih
keudroe.

10 Meunyoe na sidroe ureuëng Israel
jimeumukah ngon peurumoh ureuëng saboh
bansa ngon jih, ureuëng nyan ngon inong
nyan harôh teuhuköm maté. 11 Sidroe
ureuëng agam nyang jimeusituboh ngon
peurumoh ayah jih nyang laén, ureuëng
nyan ka jipeukosa hak milék ayah jih.
Ureuëng agam ngon ureuëng inong nyan
harôh teuhuköm maté. Awaknyan maté sa-
bab salah jih keudroe. 12 Meunyoe na sidroe
ureuëng agam jimeusituboh ngon meulintée
jih nyang inong, bandua droe ureuëng nyan
harôh teuhuköm maté. Awaknyan ka jimeu-
mukah, dan maté sabab salah jih keudroe.
13 Meunyoe na sidroe ureuëng agam jimeu-
situboh ngon ureuëng agam nyang laén,
awaknyan ka jipeubuet buet nyang luwat
dan hina, dan bandua ureuëng nyan harôh
teuhuköm maté. Awaknyan maté sabab sa-
lah jih keudroe. 14 Meunyoe sidroe ureuëng
agam jimeukawen ngon sidroe ureuëng
inong dan ma ureuëng inong nyan, ban lhée
droe awaknyan harôh teutot lam apui sam-
poe án maté, sabab awaknyan ka jipeubuet
buet nyang lumpah hina. Dan buet nyang
lagée nyan hán jeuet na lamkawan gata.
15 Meunyoe sidroe ureuëng agam jimeusitu-
boh ngon beulatang, ureuëng ngon beula-
tang nyan harôh teupoh maté. 16 Meunyoe
sidroe ureuëng inong jimeusituboh ngon
beulatang, ureuëng dan beulatang nyan
harôh teupoh maté. Jihnyan maté sabab buet
jih keudroe.

17 Meunyoe sidroe ureuëng agam jimeu-
situboh ngon syedara jih nyang inong atawa
ngon syedara jih nyang inong laén ma atawa
saboh ma laén ayah, awaknyan hana le teu
anggab anggota umat Ulôn. Awaknyan ka
jipeubuet buet nyang lumpah hina dan harôh
jitanggong akibat jih. 18 Meunyoe sidroe
ureuëng agam jimeusituboh ngon sidroe
ureuëng inong nyang teungoh teuka he,
awaknyan hana le teu anggab anggota umat
Ulôn.

19 Meunyoe sidroe ureuëng agam jimeu-
situboh ngon ma cut jih, bandua awaknyan
harôh jitanggong akibat buet nyang jipeubu-
et nyan. 20 Meunyoe sidroe ureuëng agam
jimeusituboh ngon peurumoh apha jih,
ureuëng nyan ka jihina apha jih. Agam ngon
inong nyan harôh jitanggong huköman jih.
Sampoe án maté awaknyan hana meuteumé
aneuëk. 21 Meunyoe sidroe ureuëng agam
jireupah peurumoh syedara jih, jihnyan ka
jihina syedara jih nyan dan ka jipeubuet buet
nyang paleng hina. Sampoe án maté awak-
nyan hana meuteumé aneuëk."

22 TUHAN meufeureuman, "Taát kheu-
eh ubak huköm dan peurintah Lôn, mangat
gata hana teu use nibak nanggroe Kanaan,
bak Ulôn ba gata. 23 Bék gata seutôt adat
istiadat bansa nyang tinggai disinan. Awak-
nyan jipeuluwat Ulôn ngon buet jih nyang
jeuhet. Nyang kheueh sabab jih awaknyan
Ulôn use, mangat gata meuteumé tatamong
u nanggroe nyan. 24 Tanoh nyang kaya dan
subô nyan ka Ulôn peujanji keu gata, dan
Ulôn bri keu gata jeuet keu hak milék gata.

Ulôn kheueh TUHAN Allah gata nyang
peu aséng gata nibak bansa-bansa nyang
laén. 25 Lé sabab nyan gata harôh meuteumé
gata peubeda beulatang nyang hareuem
ngon nyang hana hareuem. Bék gata pajoh
beulatang hareuem. Beulatang nyan Ulôn
peugah hareuem, jadi gata pajoh cit gata ka
jeuet keu najih. 26 Gata Ulôn peu aséng
nibak bansa-bansa laén mangat gata jeuet
keu milék Ulôn. Gata harôh suci sabab Ulôn
kheueh TUHAN, dan Ulôn suci.

27 Tieb-tieb ureuëng agam atawa
ureuëng inong nyang jipeuna hubongan
ngon areuwah-areuwah ureuëng maté
ureuëng nyan harôh teu rhom ngon batée
sampoe án maté. Ureuëng nyan maté sabab
salah jih keudroe."

Imeum-imeum nyang suci

21 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa mangat geujak peusampoe

20:9: Keu. 21:17, Mat. 15:4, Mrk. 7:10 **20:10:** Keu. 20:14, Im. 18:20, Tel. 5:18 **20:11:** Im. 18:8, Tel. 22:30, 27:20 **20:12:** Im. 18:15 **20:13:** Im. 18:22 **20:14:** Im. 18:17, Tel. 27:23 **20:15-16:** Keu. 22:19, Im. 18:23, Tel. 27:21 **20:17:** Im. 18:9, Tel. 27:22 **20:18:** Im. 18:19 **20:19-20:** Im. 18:12-14 **20:21:** Im. 18:16

peurintah nyoe ubak imeum-imeum keutu-
ronan Nabi Harun, "Sidroe imeum hana
jeuet jipeunajih droe jih keudroe sabab meu-
sajan jijak bak upacara teupeukubu waréh
kawöm jih, 2 laén hai meunyoe nyang maté
nyan ma jih keudroe, ayah jih, aneuëk jih,
syedara jih nyang agam, 3 atawa syedara jih
nyang inong nyang gohlom meukawen, dan
tinggai saboh rumoh ngon jih. 4 Jih nyan
hana jeuet jipeu najih droe deungon cara
jiseutôt upacara teupeukubu waréh kawöm
peurumoh jih.
5 Sidroe imeum hana jeuet jicukö sila-
dum nibak ôk jih bak ulée dan hana jeuet
gunteng janggot jih atawa jipeuluka tuboh jih
ngon barang tajam sibagoe tanda bahwa jih-
nyan teungoh meukabông. 6 Jihnyan milék
Ulôn nyang khusos dan hana jeuet jipeukuto
nan Ulôn. Jihnyan jikeureubeuen peunajoh
keu Ulôn, deungon nyan jihnyan harôh suci.
7 Sidroe imeum hana jeuet jimeukawen ngon
beukaih inong jeuhet atawa sidroe inong
nyang hana le peurawan atawa nyang ka
meucre, sabab imeum na kheueh milék Ulôn.
8 Bansa Israel harôh jiaku imeum sibagoe
ureuëng nyang teupeu khusos keu Ulôn sa-
bab jihnyan jipeuseumah keureubeuen peu-
najoh keu Ulôn. Ulôn kheueh TUHAN; Ulôn
nyoe suci dan Ulôn harôh Lôn peusuci umat
Lôn. 9 Meunyoe aneuëk imeum nyang inong
ka jeuet keu inong jeuhet, aneuëk nyan ka
jihina ayah jih dan nyan harôh teutot lam
apui sampoe maté.
10 Imeum Agong ka lheueh teubaiát
deungon cara teuprée minyéuk ateueh ulée
gobnyan dan deungon cara teupeungui peu-
kayan imeum agong bak ureuëng nyan. Lé
sabab nyan gobnyan hana jeuet jipeubiyeu
ôk jih bak ulée sansui atawa jipriek peuka-
yan jih sibagoe tanda meukabông. 11-12 Jih-
nyan ka jipeuseumah ubak Ulôn beu jeuet
keu milék Ulôn, teuma ngon na lagée nyan
jih nyan hana jeuet jipeu najih droe. Meunan
cit jih nyan hana jeuet jipeunajih Khimah
Ulôn deungon cara jiteubiet nibak sinan keu
jijak tamong lam rumoh nyang na manyét,
bahpi nyan manyét ayah jih atawa ma jih
keudroe. 13-14 Jihnyan jeuet jimeukawen
ngon sidroe inong nyang mantong peurawan
nibak sukée jih keudroe. Dan hana jeuet
jimeukawen ngon sidroe inong balée atawa
sidroe inong nyang ka meucre, atawa beu-
kaih inong jeuhet. 15 Meunyoe ji iengkeue
peurintah nyan, teuma aneuëk-aneuëk jih
nyang siharôh jih suci, teuma jeuet keu
najih. Ulôn kheueh TUHAN dan Ulôn ka Lôn
peukhusos jihnyan jeuet keu Imeum
Agong."
16-17 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa mangat geujak peugah nyoe ubak
Nabi Harun, "Sidroe keuturonan gata nyang
cidra tuboh jih hana jeuet jipeuseumah keu-
reubeuen peunajoh keu Ulôn. Hai nyang
lagée nyan teutab na sabe siumu masa.
18 Ureuëng nyang peuseumah keureubeuen
hana cidra badan jih, na kheueh ureuëng
buta dan ureuëng lapée, ureuëng cacat muka
jih atawa anggota tuboh jih, 19 nyang lapée
jaroe jih atawa nyang capiek gaki jih,
20 nyang bungkok dan ureuëng nyang pa-
leng ubit nibak ureuëng biasa, nyang keu-
nong peunyakét mata atawa nyang keunong
peunyakét kulét dan ureuëng nyang teugasi.
21 Tieb-tieb keuturonan Imeum Harun
nyang cidra badan jih hana jeuet jipeuseu-
mah keureubeuen peunajoh keu Ulôn.
22 Teuma jih nyan jeuet jipajoh peunajoh
nyang teupeuseumah nyan, bah kheueh
nyan keureubeuen peunajoh nyang suci
meunan cit keureubeuen peunajoh nyang
lumpah suci. 23 Sabab ureuëng nyan cidra
badan jih, ureuëng nyan hana jeuet jipeurab
ubak tirée nyang teupisah Ruweueng Suci
atawa miseubah. Jihnyan hana jeuet jipeu-
kuto barang-barang nyang ka teupeu khusos
keu Ulôn, sabab Ulôn kheueh TUHAN, dan
Ulôn kheueh nyang peu khusos barang-ba-
rang nyan."
24 Nyan kheueh peuratoran-peuratoran
nyang geupeusampoe lé Nabi Musa ubak
Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk gobnyan,
dan ubak banmandum bansa Israel.

Keureubeuen suci

22 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa beu geujak peusampoe
peurintah nyoe ubak Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk gobnyan, "Peubuet kheueh
beu jroh-jroh peue nyang jipeuseumah lé
bansa Israel khusos keu Ulôn, mangat gata
hana tapeukuto nan Ulôn nyang suci. Ulôn
kheueh TUHAN. 3 Meunyoe sidroe nibak
keuturonan gata lam keuadaan najih jijak
peurab ubak keureubeuen-keureubeuen suci
nyang jipeukhusos lé bansa Israel keu Ulôn,
jihnyan hana jeuet jilayani nibak miseubah.
Peuratoran nyan teutab na siumu masa.
Ulôn kheueh TUHAN.

21:5: Im. 19:27-28, Tel. 14:1

4 Sidroe keuturonan Nabi Harun nyang
keunong peunyakét kulét nyang mubahya,
atawa nyang keunong peunyakét nibak alat
keulamin jih sampoe jiteubiet meuliléh-li-
léh, teutam hán jeuet jipajoh keureubeuen
suci sigohlom jihnyan teupeugah ka gleh.
Sidroe imeum ka jeuet keu najih meunyoe
imeum nyan tupéh ngon barang nyang meu-
najih sabab keunong manyét. Meunan cit di
ureuëng nyan najih meunyoe ié manikam
ureuëng nyan jiteubiet, 5 atawa tupéh ngon
beulatang dan ureuëng nyang najih. 6 Sidroe
imeum nyang deungon cara peue mantong
ka jeuet keu najih, teuma najih nyan sampoe
mata uroe jilob. Dan óh ka lheueh mata uroe
jilob jih nyan gohlom jeuet jipajoh peunajoh
nyang teupeu seumah ubak TUHAN meu-
nyoe jihnyan gohlom jimanoe. 7 Óh ka lheu-
eh mata uroe jilob ureuëng nyan ka gleh dan
ka jeuet jipajoh, sabab nyan kheueh peuna-
joh jih. 8 Ureuëng nyan hana jeuet jipajoh
sie beulatang nyang maté keudroe atawa
beulatang nyang maté jiteugöm lé beulatang
juwah. Meunyoe nyang lagée nyan jipajoh
cit, ureuëng nyan ka jeuet keu najih. Ulôn
kheueh TUHAN.
9 Banmandum imeum harôh jitaát ubak
peuratoran nyang Ulôn bri. Meunyoe hán,
awaknyan salah dan teuma jih maté, sabab
ji iengkeue ubak peuratoran-peuratoran
nyan suci nyan. Ulôn kheueh TUHAN, dan
Ulôn kheueh nyang peu khusos awaknyan
keu Ulôn.
10 Keureubeuen nyang teupeu khusos
keu Ulôn nyang jeuet pajoh na kheueh lé
keuluwarga imeum nyan keudroe; ureuëng
laén hana jeuet, bahpi ureuëng nyan saboh
rumoh ngon imeum nyan atawa ureuëng
nyang tung upah ubak gobnyan. 11 Teuma
namiet-namiet nyang jibloe lé imeum nyan
ngon péng jih keudroe atawa nyang lahé lam
rumoh jih nyan, jeuet ji pajoh peunajoh
jeumba imeum nyan. 12 Aneuëk inong
sidroe imeum nyang meukawen ngon kon
imeum, hana jeuet jipajoh keureubeuen
nyan. 13 Teuma aneuëk inong imeum nyang
ka jeuet keu inong balée atawa nyang jicre
teuma hana meu aneuëk laju jiwoe u rumoh
ayah jih dan ka jeuet tanggong jaweueb
ureuëng syiek jih nyan lom, jeuet jipajoh
jeumba ureuëng syiek jih nyan. Teuma keu-
luwarga imeum mantong nyang jeuet pajoh
keureubeuen nyan.
14 Meunyoe sidroe nyang bukon anggo-
ta imeum nyang deungon hana jisaja ka
jipajoh peunajoh nyang teupeuseumah ubak
TUHAN, ureuëng nyan harôh jibri geunantoe
ubak imeum jitamah lom dua ploh peureu-
sen. 15 Imeum-imeum hana jeuet jipeunajih
keureubeuen nyang teupeu khusos keu Ulôn
16 deungon jipeubiyeu jipajoh lé ureuëng
nyang hana hak jih. Hai nyan ka teupeu
jeuet ureuëng nyan salah dan teupeuteuka
huköman ateueh ureuëng nyan. Ulôn kheu-
eh TUHAN, dan Ulôn nyang peusuci peuseu-
mahan nyan."
17-19 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa geuyue jak peusampoe ubak Nabi
Harun, aneuëk-aneuëk gobnyan dan ban-
mandum bansa Israel peuratoran-peuratoran
nyang lagée nyoe. Meunyoe sidroe ureuëng
Israel atawa ureuëng aséng nyang tinggai
teutab di Israel jipeuseumah keureubeuen
teutot keu jipeu lheueh kaôi, atawa keu
keureubeuen keugalak droe, beulatang nyan
harôh nyang agam dan hana jeuet na meu-
cupa mangat jeuet teuteurimong. 20 Bék
peuseumah beulatang nyang na cupa, sabab
nyang lagée nyan TUHAN hana geuteuri-
mong. 21 Meunyoe sidroe ureuëng jipeuseu-
mah ubak TUHAN keureubeuen peudamé
keu jibayeue kaôi jih atawa keu keureubeu-
en keu galak droe, beulatang nyan hán jeuet
na meucupa, mangat jeuet geuteurimong.
22 Bék kheueh teupeuseumah ubak TUHAN
beulatang nyang buta, nyang patah tuleueng
jih atawa nyang luka, nyang jitimoh barah
ka meudanoh, nyang ka keunong peunyakét
kulét atawa kude. Beulatang nyang lagée
nyan bék jipeuseumah keu keureubeuen
peunajoh u ateueh miseubah. 23 Keu keureu-
beuen keu galak droe gata jeuet tapeuseu-
mah beulatang nyang hana sampoereuna hi
jih; teuma keu teupeu lheueh kaôi, beula-
tang nyang lagée nyan hana jeuet teuteuri-
mong. 24 Bék kheueh peuseumah keu
TUHAN beulatang nyang aneuëk keumiro jih
ka rusak sabab meuseupet, ka teukoh, luka
leumbam-leumbam atawa teutiek. Hai
nyang lagée nyan hana jeuet na di nanggroe
gata.
25 Beulatang peulara nyang meuteumé
nibak ureuëng aséng hana jeuet teupeuseu-
mah keu keureubeuen peunajoh. Beulatang
nyan teu anggab ka cupa dan hana jeuet
teuteurimong.

22:20: Tel. 17:1

26-27 Aneuëk leumô, aneuëk bubiri ata-
wa aneuëk kaméng nyang ban lahé harôh
tinggai nibak nang jih treb jih tujoh uroe.
Barô kheueh óh lheueh nyan beulatang nyan
jeuet teuteurimong keu keureubeuen peuna-
joh. 28 Bék kheueh gata keureubeuen nang
leumô atawa bubiri atawa kaméng meusigoe
ngon aneuëk jih nibak uroe nyang saban.
29 Meunyoe gata tapeuseumah keureubeuen
teurimong gaséh ubak TUHAN, gata peubuet
kheueh nyan meunurot atoran nyang na,
mangat keureubeuen gata geuteurimong.
30 Makheun kheueh keureubeuen nyan bak
uroe nyan cit teuma, dan bék gata tinggai
mubacut pi keu keusingoh beungoh.
31 TUHAN meufeureuman, "Taát kheu-
eh ubak peue-peue nyang Ulôn peurintah;
Ulôn kheueh TUHAN gata. 32 Bék gata peu-
kuto nan Ulôn nyang suci. Banmandum
bansa Israel harôh jiseumah Ulôn sibagoe
Nyang Mahasuci. Ulôn kheueh TUHAN dan
Ulôn nyang peujeuet gata suci. 33 Ulôn ba
gata teupeuteubiet nibak nanggroe Meusé,
mangat Ulôn jeuet keu Po teu Allah gata.
Ulôn kheueh TUHAN."

Uroe-uroe raya

23 1-2 TUHAN geubri ubak Nabi Musa
atoran-atoran keuhai peurayaan
agama, nyang harôh geupeumaklum siba-
goe uroe raya keu meu iébadat. 3 Na nam
uroe watée jak mubuet, teuma bak uroe
nyang keu tujoh, uroe Sabat, na kheueh uroe
meureuhat nyang teupeu khusos keu
TUHAN. Nibak uroe nyan gata harôh gata
meusapat keu gata meu iébadat dan hana
jeuet nyang jak meubuet. 4 Nyoe kheueh
uroe-uroe raya nyang ka geupeuteutab lé
TUHAN dan nyang harôh teupeumaklum bak
watée nyang ka teupeu teuntée.

Uroe Raya Paskah dan Ruti nyang hana Meurago

(Teu. 28:16-25)

5 Uroe Raya Paskah nyang teupeu raya
keu teuhoreumat TUHAN, teupeuphon watée
mata uroe lhob bak tanggai peuet blaih
buleuen sa. 6 Óh singoh nyan, tanggai li-
mong blaih, phon Peurayaan ruti hana Meu-
rago, dan tujoh uroe treb jih hana jeuet gata
pajoh ruti nyang teupeugét teuboh rago.
7-8 Tujoh uroe treb jih nyan gata harôh
tapeuseumah keureubeuen peunajoh ubak
TUHAN. Bak uroe nyang phon dan nyang
keu tujoh peurayaan nyan gata harôh tameu-
sapat keu gata iébadat dan hana jeuet gata
meubuet nyang brat-brat.
9-10 Meunyoe gata ka trok u nanggroe
nyang geubri lé TUHAN keu gata, dan gata
peusapat wase tanoh, beureukah gandom
nyang phon that gata pot harôh gata ba ubak
imeum. 11 Bak uroe óh ka lheueh uroe Sa-
bat, imeum harôh jipeuseumah gandom
nyan sibagoe keureubeuen nyang teubri
ubak TUHAN, mangat TUHAN galak keu gata.
12 Bak uroe gata tapeuseumah gandom
nyan, harôh cit gata peuseumah keu keureu-
beuen nyang teutot saboh aneuëk bubiri
agam nyang meu-umu sithon dan hana meu-
cupa. 13 Keu keureubeuen peunajoh peuseu-
mah kheueh teuma dua kilo gram teupông
teujampu ngon minyéuk zaiton. Bée keureu-
beuen nyang harôm nyan lumpah that galak
até TUHAN. Meusigoe ngon nyan peuseu-
mah teuma si arée ié anggô. 14 Sigohlom
teuba peuseumahan nyan ubak TUHAN, hana
jeuet gata pajoh mubacut pi nibak gandom
nyang barô nyan, bah kheueh nyang man-
tong meuntah, teupanggang atawa teutot
jeuet keu ruti. Peuratoran nyan harôh jitaát
lé banmandum keuturonan gata keu siumu
masa.

Khanuri musém mupot

(Teu. 28:26-31)

15 Phon nibak uroe óh ka lheueh uroe
Sabat, watée gata peuseumah ubak TUHAN
beureukah gandom nyang phon, gata harôh
ta itong tujoh goe aleuhat peunoh. 16 Bak
uroe nyang keulimong ploh, na kheueh uroe
óh ka lheueh uroe Sabat nyang keutujoh,
gata harôh taba keureubeuen teuhidang
ubak TUHAN. 17 Tieb-tieb keuluwarga harôh
jiba dua boh ruti sibago peuseumahan teujok
keu TUHAN, tieb-tieb ruti harôh teupeugét
nibak dua kilo gram teupông halôh nyang
teuboh rago dan atra nyan harôh jipeuseu-
mah ubak TUHAN sibagoe keureubeuen wa-
se tanoh nyang phon. 18 Meusajan ngon ruti
nyan bansa Israel harôh jipeuseumah teuma
tujoh boh aneuëk bubiri nyang meu-umu
sithon, saboh leumô agam muda dan dua
boh kaméng. Maséng-maséng beulatang
nyan hana jeuet na meucupa dan harôh
teupeuseumah sibagoe keureubeuen nyang
teutot keu TUHAN, deungon keureubeuen

23:3: Keu. 20:8-10, 23:12, 31:14-15, 34:21, 35:2, Tel. 5:12-14 **23:5:** Keu. 12:1-13, Tel. 16:1-2
23:6-8: Keu. 12:14-20, 23:15, 34:18, Tel. 16:3-8 **23:15-21:** Keu. 23:16, 34:22, Tel. 16:9-12

teuhidang dan keureubeuen ié anggô. Bée
keureubeuen nyang harôm nyan lumpah that
galak até TUHAN. 19 Dan peuseumah teuma
saboh kaméng agam keu keureubeuen peu
amphon desya dan dua boh bubiri agam
nyang meu-umu sithon keu keureubeuen
peudamé. 20 Ruti dan bandua boh aneuëk
bubiri nyan harôh jipeuseumah lé imeum
sibago keureubeuen nyang teubri ubak
TUHAN, dan nyan na kheueh keu imeum.
Banmandum peuseumahan nyan na kheueh
suci. 21 Bak uroe nyan gata harôh meusapat
keu meuiébadat dan hana jeuet gata meubu-
et nyang brat-brat. Peuratoran nyan harôh
jitaát lé keuturonan gata keu siumu masa,
dan dipat mantong awaknyan tinggai.
22 Meunyoe gata jakmupot, bék kheueh
gata koh gandom nyang na timoh nibak
binéh-binéh blang gata dan bék gata riwang
keu gata jak peusapat boh-boh gandom
nyang na tinggai óh ka lheueh gata pot. Bah
kheueh atra nyan jicok lé ureuëng gasien
dan ureuëng aséng. TUHAN na kheueh Allah
gata.

Khanuri bak thon Barô

(Teu. 29:1-6)

23-24 Tanggai sa buleuen tujoh harôh
teupeuraya sibago uroe nyang khusos keu
meureuhat. Bak uroe nyan meutanda deu-
ngon su beureuguih, dan gata harôh meusa-
pat keu gata jak meuiébadat. 25 Peuseumah
kheueh keureubeuen peunajoh keu TUHAN
dan bék gata peubuet buet-buet nyang brat
nibak uroe nyan.

Uroe peu amphon desya

(Teu. 29:7-11)

26-27 Tanggai siploh buleuen tujoh na
kheueh uroe upacara sithon sigo keu peu
amphon desya bansa Israel. Bak uroe nyan
gata harôh tapuasa dan gata meusapat keu
gata jak iébadat meunan cit meusigoe ngon
nyan gata peuseumah keureubeuen peuna-
joh keu TUHAN. 28 Bék gata jak bak buet,
sabab uroe nyan na kheueh uroe peu am-
phon desya, mangat gata meuteumé amphon
dikeue TUHAN Po teu Allah. 29 Soe mantong
nyang pajoh peue mantong nibak uroe nyan,
ureuëng nyan hana teu anggab le anggota
umat Allah. 30 Dan soe mantong nyang
jipeubuet buet nibak uroe nyan, ureuëng
nyan geuhuköm lé TUHAN keudroe ngon
huköman maté. 31 Peuratoran nyan keunong
ateueh banmandum keuturonan gata dipat
mantong awaknyan tinggai. 32 Phon bak sa-
át mata uroe lob bak tanggai sikureueng
buleuen nyan trok ubak watée mata uroe
jilob bak tanggai siploh, harôh gata peuraya
lagée uroe Sabat, uroe nyang khusos keu
meureuhat. Siuroe peunoh nyan gata harôh
puasa.

Khanuri Jambo ôn

(Teu. 29:12-40)

33-34 Khanuri Jambo ôn phon bak tang-
gai limong blaih buleuen tujoh dan treb jih
tujoh uroe. 35-36 Nyang tujoh uroe treb jih
nyan, tieb-tieb uroe gata harôh gata peuseu-
mah keureubeuen peunajoh. Bak uroe
nyang phon dan nyang keulapan gata harôh
meusapat keu meu iébadat dan gata peuseu-
mah keureubeuen peunajoh ubak TUHAN.
Bék kheueh gata peubuet buet-buet nyang
brat nibak uroe nyan.
37 Nyan kheueh uroe raya agama nyang
ka geupeuteutab lé TUHAN dan nyang harôh
gata peumaklum. Nibak peurayaan-peura-
yaan nyan gata harôh gata horeumat TUHAN
deungon gata meusapat keu meu iébadat dan
gata peuna keureubeuen peunajoh, keureu-
beuen nyang teutot, keureubeuen teuhidang,
keureubeuen beulatang dan keureubeuen ié
anggô, lé jih dub nyang teupeureulée tieb-ti-
eb uroe. 38 Peurayaan-peurayaan nyan na
kheueh sibagoe seunamah nibak uroe-uroe
Sabat biasa, meunan cit deungon banman-
dum peuseumahan nyan sibago seunamah
nibak meuneubri gata nyang biasa, bak keu-
reubeuen gata keu gata teuboh kaôi, atawa
keureubeuen keugalak droe nyang gata bri
ubak TUHAN.
39 Óh ka lheueh musém mupot, phon
tanggai limong blaih buleuen tujoh, gata
harôh gata peuna peurayaan nyang treb jih
tujoh uroe. Uroe nyang phon dan nyang
lapan na kheueh uroe nyang khusos keu
meureuhat. 40 Bak uroe nyang phon gata
harôh gata pot boh kayée nyang paleng
jroh lam lampôh gata, meunan cit deungon
ôn-ôn palma dan ranteng-ranteng nibak
bak-bak kayée nyang luhu, dan gata peu-
phon kheueh peurayaan sukacita keu teu-
horeumat TUHAN Po teu Allah gata.
41 Peurayaan nyan harôh gata peuna nyang
treb jih tujoh uroe. Peuratoran nyan harôh
jipeubuet lé keuturonan gata keu siumu
masa. 42 Tujoh uroe treb jih banmandum

23:22: Im. 19:9-10, Tel. 24:19-22 **23:26-32:** Im. 16:29-34 **23:33-36:** Tel. 16:13-15 **23:39-43:** Keu. 23:16, 34:22

bansa Israel harôh tinggai lam jambo-jam-
bo ôn, 43 mangat keuturonan gata jiteupeue
bahwa TUHAN geuyue bansa Israel tinggai
lam jambo-jambo nyang seuderhana, wa-
tée Gobnyan geuba awaknyan peuteubiet
lam nanggroe Meusé. Gobnyan kheueh
TUHAN Po teu Allah gata.
44 Meunan kheueh cara jih Nabi Musa
geupeusampoe ubak bansa Israel peuratoran-
peuratoran keuhai cara teupeuna peurayaan-
peurayaan keu tehoreumat TUHAN.

Cara teupeulara panyöt

(Keu. 27:20-21)

24 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa geuyue jak peusampoe
peurintah-peurintah nyoe ubak bansa Israel:
Ba kheueh laju minyéuk zaiton nyang murni
dan nyang paleng gét keu panyöt lam Khi-
mah TUHAN, mangat jeuet teupeu udeb dan
hu sabe. 3 Nabi Harun harôh geu atoe ban-
mandum panyöt-panyöt nyan pon seupôt
sampoe troh beungoh nibak teumpat TUHAN
teuka, diluwa tirée nyang teutôb Peuto Peu-
janjian nibak Ruweueng Mahasuci. Peurin-
tah nyan harôh jipeubuet keu siumu masa.
4 Nabi Harun harôh geu urôh banmandum
panyöt-panyöt bak gaki panyöt nyang teu-
peugét nibak méuh murni mangat teutab hu
lam Khimah TUHAN.

Ruti teuhidang

5 Cok kheueh laju dua blaih kilo gram
teupông nyang paleng gét dan peugét
kheueh laju dua blaih boh ruti bulat,
maséng-maséng sikilo gram teupông.
6 Keubah laju ruti nyan lam dua boh suson,
tieb-tieb suson nam boh ruti, ateueh meuja
nyang meulapéh ngon méuh murni nyang
na dalam Khimah TUHAN. 7 Pasoe laju
keumeunyan nyang aseuli ubak tieb-tieb
sinuson ruti sibago tanda bahwa ruti nyan
keureubeuen peunajoh keu TUHAN. 8 Tieb-
tieb uroe Sabat harôh na ruti nyang teu-
hidang lam Khimah TUHAN. Nyan kheueh
keuwajéban bansa Israel keu siumu masa.
9 Ruti nyan na kheueh keu Nabi Harun
dan keuturonan gobnyan. Awaknyan harôh
geupajoh atra nyan bak teumpat nyang
suci, sabab rutinyan sibagoe bagian nyang
paleng suci nibak keureubeuen peunajoh
nyang teupeuseumah ubak TUHAN keu
imeum-imeum.

Huköman keu ureuëng nyang kutok Po teu Allah dan huköman balasan

10-11 Nibak khimah-khimah ureuëng Is-
rael na sidroe ureuëng agam. Ayah jih
ureuëng Meusé dan ma jih ureuëng Israel
nyang nanjih Selomit, aneuëk Dibri nibak
sukée Dan. Bak siuroe ureuëng nyan jimeu-
dakwa ngon ureuëng Israel di khimah-khi-
mah nyan. Watée meudakwa nyan, ureuëng
nyan laju jikutok Po teu Allah. Sabab nyan
kheueh lé ureuëng Israel jiba ureuëng nyan
meuhadab ubak Nabi Musa, 12 dan jiteun
ureuëng nyan disinan sira jipréh keuputosan
TUHAN keuhai peue nyang harôh awaknyan
peubuet ateueh ureuëng nyan.
13 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 14 "Gata ba laju ureuëng nyan uluwa
khimah-khimah. Soe mantong ureuëng
nyang ka jideungoe ureuëng nyan jikutok
Ulôn, harôh jipeuduek jaroe ateueh ulée
ureuëng nyan keu jibri keusaksian bahwa
ureuëng nyan salah. Óh lheueh nyan ban-
mandum umat harôh jirhom ureuëng nyan
ngon batée sampoe án maté. 15 Óh ka lheueh
nyan jak peumaklum kheueh nyoe ubak
bansa Israel: Soe mantong nyang kutok Po
teu Allah ureuëng nyan harôh jitanggong
akibat jih 16 dan teuhuköm maté. Soe man-
tong nyang kutok TUHAN ureuëng nyan
harôh teugeulawa ngon batée sampoe maté
lé banmandum jeumaáh. Huköm nyan teu-
tab berlaku keu ureuëng Israel dan ureuëng
aséng nyang ka tinggai teutab di Israel.
17 Soe mantong nyang poh maté ureuëng
laén ureuëng nyan harôh teuhuköm maté.
18 Soe mantong nyang poh maté beulatang
ureuëng laén harôh jigantoe. Dasai jih na
kheueh 'nyawöng geunantoe nyawöng'.
19 Soe mantong ngon sabab jih ureuëng
laén cidra, peue mantong nyang ka jipeubu-
et, harôh teubalah teuma ateueh ureuëng
nyan. 20 Meunyoe jihnyan jipeupatah tuleu-
eng, teuma tuleueng jih pih harôh teupeupa-
tah teuma. Meunyoe jih nyan jipeubuta si-
blaih mata ureuëng laén, teuma mata ureuëng
nyan harôh teupeubuta siblaih. Meunyoe jih
jipoh ureuëng laén sampoe patah gigo, teu-
ma gigo ureuëng nyan pih harôh teupeupa-
tah teuma. Peue mantong nyang jipeubuet
seuhingga ureuëng laén cidra, nyan pih
harôh teubalaih ateueh ureuëng nyan sam-
poe cidra. 21 Soe mantong nyang poh maté

24:5-6: Keu. 25:30 **24:9:** Mat. 12:4, Mrk. 2:26, Luk. 6:4 **24:17:** Keu. 21:12 **24:20:** Keu. 21:23-25, Tel. 19:21, Mat. 5:38

beulatang harôh jigantoe, teuma soe man-
tong nyang poh maté manusia ureuëng
nyang harôh teuhuköm maté. 22 Huköm
nyan teutab berlaku keu gata banmandum
dan keu ureuëng aséng nyang tinggai teutab
meusajan gata, sabab Ulôn kheueh TUHAN,
Allah gata."
23 Óh ka lheueh Nabi Musa geupeusam-
poe hai nyan ubak bansa Israel, awaknyan
laju jiba ureuëng nyang ka kutok Po teu
Allah nyan uluwa khimah-khimah laju
jigeulawa ureuëng nyan ngon batée sampoe
maté. Deungon cara lagée nyan bansa Israel
ka jipeubuet peue nyang ka geupeurintah lé
TUHAN ubak Nabi Musa.

Thon nyang keutujoh

(Tel. 15:1-11)

25 Nibak ateueh Gunong Sinai TUHAN
meufeureuman ubak Nabi Musa dan
geuyue laju ubak gobnyan 2 jak peusampoe
kheueh peuratoran-peuratoran nyoe ubak
bansa Israel. Meunyoe gata tatamong lam
nanggroe nyang teuma geubri lé TUHAN keu
gata, gata harôh gata horeumat TUHAN deu-
ngon cara lagée nyoe: Tieb-tieb thon nyang
keutujoh gata hana jeuet gata pula sapeue
nibak tanoh. 3 Nam thon treb jih harôh gata
pula banmandum lampôh atawa ladang gata,
gata gunteng lampôh-lampôh anggô dan gata
peusapat wase tanoh gata. 4 Teuma tieb-tieb
thon nyang keutujoh teupeu khusos keu
TUHAN. Sithon peunoh nyan tanoh gata peu-
biyeu mantong meunan hana jeuet gata keu-
reuja. Bék gata pula sapeue pi lam ladang
dan bék gata gunteng lampôh anggô gata.
5 Meunan cit gandom nyang timoh keudroe
atawa anggô bak anggô gata keudroe nyang
hana teugunteng, hana jeuet gata peusapat
dan gata keubah, sabab thon nyoe na kheueh
thon tanoh meureuhat. 6 Bah kheueh meu-
nan, tanoh nyan teuma jibri cit wase keu
teupeujeuet peunajoh keu gata, namiet-nami-
et gata, ureuëng-ureuëng nyang tung upah
nibak gata, dan ureuëng aséng nyang na ting-
gai deungon gata. 7 Meunan cit keu beula-
tang-beulatang nyang gata peulara dan beu-
latang-beulatang kleuet lam nanggroe gata.
Peue mantong nyang jipeuhase lé tanoh nyan
jeuet teumakheun.

Thon Teupulang

8 Itong kheueh tujoh go tujoh thon, deu-
ngon jeumeulah jih peuet ploh sikureueng
thon. 9 Óh lheueh nibak tanggai siploh
buleuen tujoh, bak uroe peu amphon desya,
gata yue kheueh ureuëng mangat jiyueb
beureuguih jeub-jeub teumpat bansaboh
nanggroe. 10 Harôh gata peukhusos thon
nyang keu limong ploh nyan, dan gata peu-
maklum keuhai beubaih ubak mandum
ureuëng lam nanggroe. Lam thon nyan ban-
mandum hareuta milék nyang ka teupeubloe
harôh teujok pulang ubak ureuëng po jih
nyang phon atawa ubak keuturonan jih. Soe
nyang jipeubloe sibagoe namiet harôh jipeu-
riwang ubak keuluwarga jih. 11 Bék kheueh
gata pula ladang gata. Gandom nyang timoh
keudroe jih atawa boh anggô lam lampôh
anggô gata nyang hana teugunteng atra nyan
hana jeuet peusapat dan gata keubah.
12 Thon nyan na kheueh thon nyang suci keu
gata. Gata teuma jeuet teupajoh peue nyang
na timoh di ladang gata.
13 Bak thon nyan banmandum tanoh
nyang ka teupeubloe harôh teujok pulang
ubak ureuëng nyang phon po tanoh nyan.
14 Teuma meunyoe gata tapeubloe tanoh
bansa droe gata ureuëng Israel, atawa gata
bloe tanoh nibak ureuëng nyan, bék kheueh
gata peubuet bloe peubloe nyan ngon hana
jujoe. 15 Yuem tanoh nyan harôh teupatok
meunurot jeumeulah thon seumantong ta-
noh nyan mantong jibri hase trok ubak Thon
Teupulang lom teuma. 16 Meunyoe jeumeu-
lah thon jih le, yuem tanoh nyan meuhái.
Teuma meunyoe jeumeulah thon jih bacut,
yuem jih harôh murah, sabab nyang teupeu-
bloe na kheueh jeumeulah wase mupot.
17 Bék teumipée sabe keudroe gata ureuëng
Israel, teuma bah kheueh gata takot ubak
TUHAN, Po teu Allah gata.

Soai thon nyang keutujoh

18 Taát kheueh ubak mandum huköm
dan peurintah TUHAN, mangat gata udeb
deungon aman nibak nanggroe nyan. 19 Ta-
noh nanggroe nyan teuma jibri wase sampoe
gata na peunajoh nyang seb dan tinggai
disinan deungon aman seujahtera.
20 Mungken na nyang teumanyong peue
nyang teupajoh watée thon nyang keutujoh
bak watée tanoh hana teupula sapeue dan
hase jih hana teukuteb. 21 Bak thon nyang
keunam TUHAN teuma geubri beureukat
ubak tanoh sampoe wase jih seb keu lhée
thon. 22 Bak thon gata tapula ladang gata
nyan lam thon nyang keulapan, hase nyang

24:22: Teu. 15:15-16 **25:1-7:** Keu. 23:10-11

teupot bak thon nyang keunam mantong na
keu gata pajoh. Dan keuneubah peunajoh
gata nyang mantong teukeubah seb sampoe
bak watée gata tapeusapat hase nibak thon
nyan.

Tanoh ngon rumoh jipulang

23 Pajan mantong tanoh gata hana jeuet
teupeubloe, sabab tanoh nyan bukon atra
gata, teuma milék Po teu Allah. Gata cit
lagée ureuëng aséng nyang meuteumé idhin
gata peuguna tanoh nyan.
24 Meunyoe saboh keubeueng tanoh teu-
peubloe, harôh jiaku hak milék ureuëng po
phon keu teutuboh tanoh nyan. 25 Meunyoe
sidroe ureuëng Israel ka rhot ubak gasien
sampoe jih nyan teupaksa jipeubloe tanoh
jih, waréh kawöm jih nyang paleng to wajéb
jiteuboh tanoh nyan. 26 Meunyoe hana
ureuëng nyang teuboh tanoh nyan teuma di
ureuëng po tanoh nyan bak saboh saát hase
dan na péng nyang seb keu jiteuboh tanoh
nyan, 27 teuma ureuëng nyan harôh jibayeue
ubak ureuëng nyang ka bloe tanoh jihnyan
deungon yuem hase tanoh nyan sampoe bak
thon-thon seulanjut jih sampoe trok ubak
Thon Teupulang nyang teuma teuka. Deu-
ngon lagée nyan jihnyan ka meuteumé lom
tanoh droe jih. 28 Teuma dilikot nibaknyan
meunyoe ureuëng nyan hana daya keu jiteu-
boh tanoh nyan, di ureuëng nyang bloe
tanoh nyan teutab na kuasa sampoe trok
ubak Thon Teupulang teuma. Bak thon nyan
tanoh nyan harôh teupulang ubak ureuëng
po nyang phon.
29 Meunyoe sidroe ureuëng jipeubloe
saboh rumoh lam banda nyang jikeulileng
lé beuton, teuma ureuëng nyan nahak
jiteuboh rumoh jihnyan lam jangka watée
sithon teuhitong phon tanggai teupeubloe
atra nyan. 30 Teuma meunyoe rumoh nyan
hana jiteuboh lam watée sithon teuma
gadôh kheueh hak jih keu jiteuboh rumoh
nyan. Rumoh nyan teutab hak milék
ureuëng nyang bloe dan keuturonan
ureuëng bloe nyan. Lam Thon Teupulang,
rumoh nyan hana teujok pulang. 31 Keu
rumoh di gampông nyang hana jikeulileng
lé beuton keunong ubak peuratoran nyang
phon lagée nibak tanoh: ureuëng nyang
phon na hak jiteuboh dan rumoh nyan
harôh jijok pulang nibak Thon Teupulang.
32 Teuma di ureuëng Lewi na hak keu
pajan mantong jiteuboh atra milék awak-
nyan di banda-banda nyang ka teupeuteu-
tab keu awaknyan. 33 Meunyoe ureuëng
Lewi jipeubloe rumoh jih bak saboh banda
nyan dan jihnyan hana niet jiteuboh atra
nyan, rumoh nyan harôh jijok lom ubak
jih nyan nibak Thon Teupulang lom teu-
ma. Sabab rumoh ureuëng Lewi di ban-
da-banda awaknyan na kheueh milék
awaknyan nyang teutab lamkawan bansa
Israel. 34 Teuma blang naleueng nyang
bansikeulileng banda-banda sukée Lewi
hana jeuet teupeubloe. Nyan na kheueh
atra ureuëng Lewi keu siumu masa.

Peu-utang ubak ureuëng gasien

35 Meunyoe na ureuëng nyang saboh
bansa ngon gata nyang tinggai lamkawan
gata ka rhot ubak gasien dan hana hase lé
jimita hareutakat keu biaya udeb jih, gata
harôh gata tulông jih nyan lagée ureuëng
aséng atawa jamé teuka, mangat ureuëng
nyan hase udeb sabe lamkawan gata. 36-37 Bék
kheueh gata lakée bungöng nibak péng
nyang gata peu-utang bak ureuëng nyan,
teuma bah kheueh gata tatakot ubak Po teu
Allah, dan peubiyeu mantong ureuëng nyan
udeb lamkawan gata. Meunan cit bék gata
cok laba nibak peunajoh nyang gata peubloe
keu ureuëng nyan. 38 Nyang kheueh peu-
rintah TUHAN Po teu Allah gata nyang ka
geupeuteubiet gata nibak nanggroe Meusé
keu geubri nanggroe Kanaan ubak gata,
mangat gobnyan jeuet keu Po teu Allah
gata.

Teupeubeubaih namiet nyang teubloe

39 Meunyoe na ureuëng nyang saboh
bansa ngon gata nyang rhot ubak gasien
sampoe ji peubloe droe jih sibagoe namiet
ubak gata, ureuëng nyan hana jeuet gata
yue jimubuet lagée buet nyang jipeubuet
lé namiet. 40 Ureuëng nyan harôh tinggai
nibak gata sibagoe ureuëng tung upah dan
jimubuet bak gata sampoe ubak Thon
Teupulang. 41 Bak watée nyan ureuëng
nyan ngon aneuëk-aneuëk jih jeuet jiting-
gai rumoh gata dan jigisa ubak keuluwarga
jih dan ubak tanoh indatu jih. 42 Ureuëng
Israel na kheueh hamba-hamba TUHAN;
Gobnyan kheueh nyang ba awaknyan peu-
teubiet nibak nanggroe Meusé, dan ngon
sabab nyan awaknyan hana jeuet teupeu-
bloe sibagoe namiet. 43 Jadi ureuëng Israel
nyang jipeubloe droeji ubak gata hán jeuet

25:35: Tel. 15:7-8 **25:37**: Keu. 22:25, Tel. 23:19-20 **25:39-46**: Keu. 21:2-6, Tel. 15:12-18

barang gaho gata peubuet ateueh jihnyan.
Bah kheueh gata teumakot ubak Po teu
Allah gata. 44 Meunyoe gata na peureulée
namiet, jeuet gata bloe bak bansa-bansa
nyang na tinggai sikeulileng gata. 45 Meu-
nan cit jeuet gata bloe aneuëk-aneuëk
ureuëng aséng nyang na tinggai teutab
lamkawan gata. Aneuëk-aneuëk ureuëng
aséng nyang lahé di nanggroe gata atra
nyan jeuet keuhak milék gata 46 dan jeuet
cit gata peuwaréh ubak aneuëk-aneuëk
gata keu jeuet keu namiet awaknyan siumu
masa. Meunyoe seusabe gata ureuëng Is-
rael hana jeuet gata peubuet ngon gasa.

47 Meunyoe na ureuëng aséng nyang
tinggai lamkawan gata jeuet keu kaya, dan
na teuma ureuëng gata Israel ka rhot
gasien sampoe ureuëng nyan jipeubloe
droe jih sibagoe namiet ubak ureuëng
aséng nyan atawa ubak keuluwarga jih,
48 ureuëng Israel nyan teutab na hak keu
teutuboh. Sidroe nibak syedara jih nyang
agam, 49 atawa apha jih, atawa syedara
karong jih atawa sidroe nyang laén nibak
rakan jih nyang paleng krab, jeuet jiteuboh
nyan. Atawa meunyoe jih keudroe keu-
mungkenan mampu, ureuëng nyan jeuet
jiteuboh droe jih keudroe. 50 Namiet nyan
harôh jimupakat ngon ureuëng nyang ka
bloe jih. Awaknyan harôh ji itong jeumeu-
lah thon nibak phon droe jih nyan teupeu-
bloe sibagoe namiet sampoe ubak Thon
Teupulang teuma, laju jipeuteuntée yuem
sineuboh jihnyan. Yuem nyan harôh teu-
peuteutab meunurot teu itong upah nyang
teubri ubak ureuëng tung upah. 51-52 Na-
miet nyan harôh jijok pulang yuem teubloe
droe jih nyan nyang le jih sidub upah
ureuëng tung upah nyang treb jih sithon
nyang gohlom trok, 53 siulah-ulah jihnyan
ka jimubuet sibago ureuëng tung upah
nyang teugaji sithon sigoe. Toke jih hana
jeuet jipeubuet ateueh ureuëng nyan deu-
ngon gasa. 54 Meunyoe jihnyan hana hase
teutuboh ngon cara lagée nyan, ureuëng
nyan dan aneuëk-aneuëk jih harôh teu-
peubeubaih bak Thon Teupulang ukeue
nyan teuma. 55 Sidroe ureuëng Israel hana
jeuet jihnyan jeuet keu namiet siumu masa
sabab bansa Israel na kheueh hamba-
hamba TUHAN. TUHAN kheueh nyang ba
awaknyan teupeuteubiet nibak nanggroe
Meusé. Gobnyan kheueh TUHAN, Allah
awaknyan.

Beureukat keu ureuëng nyang taát

(Tel. 7:12-24, 28:1-14)

26 TUHAN meufeureuman, "Bék kheu-
eh gata peugét beurala atawa gata
peudong patong atawa taméh batée nyang
meu-uke keu gata seumah. Ulôn kheueh
TUHAN Allah gata. 2 Peuraya kheueh uroe
raya Sabat dan uroe-uroe raya agama nyang
laén dan horeumat kheueh ubak teumpat
nyang teupeu khusos keu teuseumah Ulôn.
Ulôn kheueh TUHAN.

3 Meunyoe gata udeb meunurot atoran-
atoran nyang teuka nibak Ulôn dan gata taát
peue-peue nyang Ulôn peurintah, 4 Ulôn ku
peutreun ujeuen óh trok bak watée, sampoe
tanoh jibri wase dan dumna bak kayée
jimeuboh. 5 Wase tanoh gata meulimpah
ruwah, dan meunyoe ka trok watée jih keu
teujak pot boh anggô, gata mantong gata
koh gandom. Dan meunyoe ka trok watée
keu tapula gandom, gata mantong tapot boh
anggô. Bak gata teuma na peunajoh nyang
seb dan udeb seujahtera di nanggroe gata.

6 Ulôn teuma Lôn jaga keuamanan
nanggroe gata sampoe gata jeuet gata éh
deungon teunang dan hana teumakot keu
soe mantong. Beulatang-beulatang juah
teuma Lôn peuranab nibak nanggroe gata,
dan muprang pi teuma hana lé di nanggroe
gata. 7 Gata teuma hase tapeutaloe bubena
na musoh gata; 8 deungon limong droe
gata hase tapeutaloe sireutoh droe musoh,
dan deungon sireutoh droe hase tapeuloe
siploh ribée droe musoh. 9 Ulôn teuma Lôn
bri beureukat ubak gata dan teuma Lôn
bri aneuëk-aneuëk cucoe nyang jai keu
gata. Peue nyang ka Ulôn meujanji ngon
gata, pasti Ulôn peutrok. 10 Wase tanoh
gata teuma meulimpah ruwah, sampoe trok
sithon. Sikeubit jih gata teupaksa harôh
gata peuteubiet hase meuneupot gata
nyang ka treb mangat na teumpat gata
keubah hase meuneupot nyang barô.
11 Ulôn teuma tinggai lamkawan gata lam
Khimah Ulôn, dan hana Lôn tulak gata.
12 Ulôn teuma na meusajan gata; Ulôn
jeuet keu Po teu Allah gata dan gata jeuet
keu umat Ulôn. 13 Ulôn, TUHAN Allah
gata, nyang ba gata teupeuteubiet nibak
nanggroe Meusé mangat gata bék jeuet le
keunamiet. Keukuasaan nyang seupet gata
ka Ulôn wiet, dan gata Ulôn peujeuet keu
ureuëng nyang meurdehka."

26:1: Im. 19:4, Keu. 20:4, Tel. 5:8, 16:21-22, 27:1 **26:3-5:** Tel. 11:13-15 **26:12:** 2Kor. 6:16

Huköman keu ureuëng nyang hana taát

(Tel. 28:15-68)

14 TUHAN meufeureuman, "Meunyoe
gata hana tadeungoe Ulôn dan hana gata
peubuet lagée nyang ka Ulôn peurintah,
15 meunyoe gata ta iengkeue ubak janji
nyang Ulôn peugét ngon gata dan hana gata
taát ubak peue-peue nyang ka Ulôn peuteu-
tab dan peuratoran-peuratoran Lôn, 16 gata
teuma Lôn huköm. Ulôn teuma ku peuteuka
bala u ateueh gata, peunyakét ngon deumam
nyang hana hase teupeupuléh, sampoe mata
gata jeuet keubuta dan gata udeb meurana.
Gata teuma gata pula seunaman dan hase jih
hana gata teumé pajoh, sabab musoh-musoh
gata teuka jijak peutaloe gata dan jipeuha-
béh peue nyang gata pula. 17 Gata teuma
Lôn huköm, sampoe gata jipeutaloe lé mu-
soh-musoh gata dan jikuasa lé ureuëng
nyang banci keu gata. Gata teuma jeuet keu
ureuëng nyang paleng geusun sampoe gata
plueng, bahpi hana nyang peulet gata.
18 Meunyoe ka lheueh gata rasa ban-
mandum huköman nyan dan gata gohlom
taát ubak Ulôn, huköman ateueh gata teuma
Lôn tamah tujoh go ganda. 19 Gata sombong
lumpah na, Ulôn teuma Ulôn peutundok
gata. Ujeuen hana teuma jitreun, sampoe
tanoh gata ka habéh tho dan kreuh lagée
beuso. 20 Banmandum jeureh payah gata
hana meuguna. Sabab tanoh gata hana jibri
wase dan mandum seunaman gata hana teu-
ma meuboh.
21 Meunyoe hana putôh cit gata lawan
Ulôn dan hana gata tem taát ubak Ulôn,
teuma huköman gata Lôn tamah lom tujoh
go ganda. 22 Ulôn teuma Lôn peuteuka meu-
bago rupa beulatang juwah lamkawan gata.
Beulatang-beulatang nyan jiteugöm bubena
aneuëk-aneuëk gata, jipoh maté beulatang
peulara gata dan jipeuhabéh gata, sampoe
jeumeulah jih tinggai bacut teuk, meunan cit
rot-rot nyang na di nanggroe gata ka jeuet
keu sungue.
23 Meunyoe ka lheueh gata rasa ban-
mandum huköman nyan gohlom cit gata
deungoe Ulôn, mantong cit hana gata piôh
talawan Ulôn, 24 deungon nyan laju Lôn
heuntam gata dan Lôn huköm gata tujoh
goe leubeh brat nibak nyang ka-ka. 25 Ulôn
teuma Lôn peuteuka prang lamkawan gata
keu teuhuköm gata sabab ka gata iengkeue
peujanjian Ulôn deungon gata. Dan meu-
nyoe gata meusapat di banda gata keu gata
jak mita teumpat meusom, Ulôn laju Lôn
peutreun peunyakét nyang hana hase teu-
peupuléh, sampoe gata teupaksa gata seu-
rah droe ubak musoh gata. 26 Gata teuma
habéh peunajoh, akhéji lam siploh droe
ureuëng inong teuma cit saboh teumpat tot
ruti nyang na bak awaknyan. Peunajoh
nyan teuma teupulang ubak gata seucara
teuransom, dan óh ka lheueh gata pajoh
ruti nyan, gata hana troe dan teutab man-
tong teurasa deuk.
27 Óh ka lheueh gata rasa banmandum
huköman nyan gata teutab cit mantong tala-
wan Ulôn dan hana gatatem taát ubak Ulôn,
28 teuma deungon beungéh gata laju Lôn
heuntam, dan Lôn huköm gata tujoh goe
leubeh brat nibak nyang ka-ka. 29 Gata teu-
ma deuk, sampoe trok ubak aneuëk-aneuëk
gata keudroe. 30 Ulôn teuma Lôn peuhanco
bubena teumpat-teumpat seumuja gata di
ateueh bukét-bukét, Lôn reuloh bubena
miseubah gata teumpat gata tot dupa, dan
Ulôn rhom manyét-manyét gata u ateueh
beurala-beurala gata nyang ka reuloh nyan.
Deungon rasa luwat 31 banda-banda gata
Ulôn peuhanco sampoe jeuet keu rungka-
rungka, teumpat-teumpat seumuja gata Ulôn
peuhanco dan keureubeuen-keureubeuen
gata hana Lôn teurimong. 32 Nanggroe gata
teuma Lôn peuhanco sapan sapa, sampoe
bubena musoh nyang duek lam nanggroe
nyan teuma teukeujot óh jingieng pakriban
hibat hanco nanggroe nyan. 33 Ulôn teuma
Lôn peuteuka prang di nanggroe gata dan
Ulôn peucrebre gata di nanggroe-nanggroe
aséng. Blang-blang gata teulanta, dan ban-
da-banda gata teupeubiyeu mantong jeuet
keu rungka. 34-35 Bak watée nyan teungoh
gata mantong na di teumpat-teumpat nyang
teuböih lam nanggroe musoh-musoh gata,
tanoh gata nyang hana gata peubiyeu jipioh
meusikeujab yoh watée mantong gata ting-
gai disinan, teuma teulanta dan na watée
jimeureuhat.
36 Ureuëng-ureuëng gata nyang na di
teumpat nyang teuböih di nanggroe laén,
teuma Lôn peujeuet keuteumakot nyang lu-
wa biasa, sampoe siôn-ôn kayée nyang jiyu-
eb lé angén pi awaknyan ka jiplueng. Gata
teuma taplueng sang-sang gata jilet lam
mideuen prang, laju reubah bahpi hana mu-
soh bak binéh gata. 37 Gata teuma gata plu-
eng dan laju meugantoh sidroe ngon nyang
laén, bahpi hana nyang peucrok gata. Dan
gata hana teuma hase gata lawan musoh-

musoh gata. 38 Gata teuma maté nibak teum-
pat nyang teuböih dan jipeubinasa lé nang-
groe musoh-musoh gata. 39 Bacut nyang
tinggai ureuëng gata nyang mantong udeb
lam nanggroe musoh gata teuma meurana
sabab desya gata keudroe dan desya indatu
gata.

40 Teuma keuturonan gata jiaku keuhai
desya jih dan desya indatu jih nyang ka
jilawan Ulôn dan jibeurontak ubak Ulôn,
41 sampoe Ulôn cok tindakan Lôn lawan
awaknyan dan Lôn use awaknyan u teumpat
nyang teuböih nibak nanggroe musoh-mu-
soh awaknyan. Akhé jih, meunyoe keuturo-
nan gata ka taklok dan jirasa huköman sabab
desya dan brontak awaknyan, 42 Ulôn teuma
Lôn ingat peue nyang ka lheueh Lôn meu-
janji ngon Nabi Yakub, Nabi Ishaq dan Nabi
Ibrahim. Ulôn teuma Lôn peubarô janji
Ulôn keu Lôn jok tanoh nyan ubak bansa
Ulôn. 43 Teuma tanoh nyan leubeh ilée
harôh jitinggai lé peunduduek disinan, ma-
ngat beutôi-beutôi meuteumé ji meureuhat.
Dan umat Ulôn harôh jirasa banmandum
huköman nyang ka Lôn peurhot ateueh droe
jih sabab hana jitem taát ubak mandum
peuratoran dan peue-peue nyang ka Ulôn
peurintah. 44 Teuma meunyoe awaknyan
mantong na di nanggroe musoh, awaknyan
teutab hana Lôn tinggai atawa Ulôn peubi-
nasa. Sabab meunyoe awaknyan Ulôn peu-
binasa, saban cit ka Ulôn peuputôh peue
nyang ka lheueh Lôn meujanji ngon awak-
nyan, sabab Ulôn nyoe na kheueh TUHAN,
Allah awaknyan. 45 Ulôn teuma Lôn peu-
barô peujanjian nyang ka lheueh Lôn peugét
ngon indatu awaknyan, watée Ulôn tunyok
keukuasaan Lôn ubak banmandum bansa
deungon cara Ulôn ba umat Lôn nibak tanoh
Meusé, mangat Ulôn, TUHAN, jeuet keu
Allah awaknyan."

46 Nyan kheueh huköm-huköm dan peu-
rintah-peurintah nyang geubri lé TUHAN di
ateueh Gunong Sinai ubak Nabi Musa keu
bansa Israel.

Peuratoran keuhai peuseumahan ubak TUHAN

27 1-2 TUHAN meufeureuman ubak Na-
bi Musa keuhai peuratoran nyoe
keu bansa Israel. Meunyoe sidroe-droe
ureuëng jipeuseumah ubak TUHAN keu
jiteuboh sapeue-sapeue kaôi nyang khusos,
ureuëng nyan jeuet jiteuboh ngon sijeumeu-
lah péng 3-7 meunurot yuem nyang ka teun-
tée bak Khimah TUHAN:

– di ateueh 60 thon:
  Nyang agam 15 péng pirak
  Nyang inong 10 péng pirak
– lamkawan 20-60 thon:
  Nyang agam 50 péng pirak
  Nyang inong 30 péng pirak
– lamkawan 5-20 thon:
  Nyang agam 20 péng pirak
  Nyang inong 10 péng pirak
– dimiyueb 5 thon:
  Nyang agam 5 péng pirak
  Nyang inong 3 péng pirak

8 Meunyoe ureuëng nyang meukaôi nyan
gasien that keu jibayeue yuem nyang ka teu-
peuteutab nyan, ureuëng nyan harôh jiba
ureuëng nyang ka teupeuseumah ubak
TUHAN nyan ubak imeum. Imeum harôh
geupeuteutab yuem nyang leubeh miyueb
nyang sisuai deungon keumampuan ureuëng
nyan.

9-10 Meunyoe kaôi nyan beulatang
haleue nyang jeuet teupeuseumah ubak
TUHAN, ureuëng nyang meukaôi nyan hana
jeuet jituka ngon beulatang laén, sabab ban-
mandum nyang ka jipeuseumah ubak
TUHAN atra nyan ka jeuet keu milék TUHAN.
Meunyoe atra nyan jituka cit, bandua boh
beulatang nyan ka jeuet keu milék TUHAN.
11 Teuma meunyoe kaôi nyan keuhai beula-
tang hareuem nyang hana jeuet jiteurimong
sibagoe keureubeuen ubak TUHAN, ureuëng
nyang meukaôi nyan harôh jiba beulatang
nyan ubak imeum. 12 Imeum teuma geupeu-
teuntée yuem jih meunurot keuadaan beula-
tang nyan. Dan yuem nyang ka teupeuteun-
tée nyan na kheueh yuem maté. 13 Meunyoe
ureuëng nyan keuneuk jiteuboh beulatang
jih nyan, ureuëng nyan harôh jibayeue yuem
jih teutamah dua ploh peureusen.

14 Meunyoe sidroe ureuëng jipeuseu-
mah rumoh jih ubak TUHAN, imeum geu-
peuteuntée yuem rumoh nyan meunurot
keuadaan rumoh nyan. Yuem nyang ka geu-
peuteuntée na kheueh yuem maté. 15 Meu-
nyoe ureuëng nyan keuneuk jituboh rumoh
jih nyan, ureuëng nyan harôh jibayeue yuem
jih dan jitamah lom dua ploh peureusen.

16 Meunyoe sidroe ureuëng keuneuk
jipeuseumah siladum tanoh jih ubak TUHAN,
yuem tanoh nyan harôh teupeuteuntée jeu-
meulah bijéh nyang peureulée keu teupula
lam tanoh nyan. Keu tieb-tieb dua ploh kilo

26:14-46: Tel. 28:15-68 26:42: Keuj. 17:7-8, 26:3-4, 28:13-14

gram gandom yuem jih siploh péng pirak.
17 Meunyoe tanoh nyan jipeuseumah phon
watée Thon Teupulang, yuem jih harôh teu-
bayeue peunoh. 18 Meunyoe tanoh nyan teu-
peuseumah óh ka lheueh Thon Teupulang,
imeum harôh geutakse yuem kontan jih
meunurot jeumeulah thon nyang mantong
na sampoe ubak Thon Teupulang nyang
teuma teuka, dan geupeuteuntée laju yuem
jih nyang leubeh murah. 19 Meunyoe
ureuëng nyang peuseumah ladang nyan keu-
neuk jiteuböh, ureuëng nyan harôh jibayeue
yuem jih jitamah teuma dua ploh peureusen.
20 Meunyoe jihnyan jipeubloe lampôh jih
nyan deungon hana leubeh dilée jiteuboh
ubak TUHAN, ureuëng nyan hana hak le
jiteuboh lampôh jih nyan. 21 Bak Thon Teu-
pulang teuma lom, lampôh nyan ka jeuet
keumilék TUHAN keu siumu masa, dan atra-
nyan geubri ubak imeum-imeum.

22 Meunyoe sidroe ureuëng jipeuseu-
mah ubak TUHAN saboh lampôh nyang ka
jibloe, 23 imeum harôh geutakse yuem meu-
nurot jeumeulah thon nyang mantong na
sampoe ubak Thon Teupulang lom teuma.
Dan di ureuëng nyan laju jibayeue yuem jih
bak uroe nyan cit. Péng nyan ka jeuet keu
hak milék TUHAN. 24 Bak Thon Teupulang,
lampôh nyan harôh teupulang ubak ureuëng
po nyang phon atawa ubak keuturonan jih.

25 Banmandum yuem harôh teupeuteun-
tée meunurot yuem nyang ka teuntée bak
Khimah TUHAN.

26 Beulatang nyang phon lahé na kheueh
milék TUHAN, jadi atra nyan hana jeuet
teukeureubeuen sibagoe keureubeuen keu-
galak droe. Aneuëk leumô, aneuëk bubiri
atawa aneuëk kaméng nyang phon that lahé
na kheueh atra TUHAN. 27 Teuma beulatang
hareuem nyang phon lahé jeuet teutuboh
meunurot yuem nyang ka teuntée bak Khi-
mah TUHAN, teutamah teuma ngon dua ploh
peureusen. Meunyoe hana teutuboh, beula-
tang nyan jeuet teupeubloe ubak ureuëng
laén meunurot yuem nyang ka teuntée bak
Khimah TUHAN.

28 Hana meusidroe pi jeuet jipeubloe
atawa jituboh peue nyang ka teupeukhusos
tanpa syarat[j] ubak TUHAN, bah kheueh nyan
manusia, beulatang atawa tanoh. Atranyan
na kheueh milék TUHAN siumu masa. 29 Ma-
nusia keudroe nyang ka teupeukhusos keu
TUHAN keu geupeubinasa nyan hana jeuet
teutuboh; ureuëng nyan harôh teupoh maté.

30 Siper siploh nibak banmandum wase
tanoh, bah kheueh nyan gandom meunan cit
ngon boh-boh kayée, atranyan na kheueh
milék TUHAN. 31 Meunyoe sidroe-droe
ureuëng jikeuneuk teuboh siladum nibak
hase nyan, ureuëng nyan harôh jibayeue
yuem nyang ka teupeuteuntée teutamah teu-
ma dua ploh peureusen. 32 Saboh nibak tieb-
tieb siploh boh beulatang peulara na kheueh
atra TUHAN. Meunyoe beulatang nyan teu
itong, tieb-tieb saboh beulatang peulara
nyang keu siploh na kheueh atra TUHAN.
33 Ureuëng po beulatang nyan hana jeuet
jipiléh-piléh toh nyan gét dan toh nyang
hana gét. Meunan cit atra nyan hana jeuet
jituka ngon nyang laén. Meunyoe atra nyan
jituka cit teuma, ban dua boh beulatang
peulara nyan ka jeuet keuhak milék TUHAN
dan hana jeuet teutuboh.

34 Nyan kheueh peurintah-peurintah
nyang geubri lé TUHAN di ateueh Gunong
Sinai ubak Nabi Musa keu bansa Israel.

---

[j] *teupeukhusos tanpa syarat:* Peue mantong nyang teupeukhusos deungon caranyan kajeuet keu atra TUHAN seucara mutlak, sampoe hana jeuet teupeuguna le dan harôh teupeubinasa.

27:28: Teu. 18:14 **27:30-33**: Teu. 18:21, Tel. 14:22-29

KITAB TEUBILEUENG

PEU INTAT HABA

Kitab *Teubileueng* nyoe teucalitra keuhai peujuangan bansa Israel nyang treb jih rab peuet ploh thon, phon awaknyan jitinggai Gunong Sinai sampoe trok ubak bataih bagian timu nanggroe Kanaan, na kheueh nanggroe nyang geupeujanji lé Po teu Allah keuteujok keu awaknyan. Nan Teubileueng teucok nibak peuristiwa nyang paleng peunteng lam kitab nyoe, na kheueh seunsus bansa Israel. Seunsus phon that geupeuna lé Nabi Musa di Gunong Sinai sigohlom bansa nyan jibeurangkat, dan nyang keudua watée awaknyan na lam wilayah bansa Moab, siblaih u timu Krueng Yordan, kira-kira saboh angkatan teuma óh lheueh nyan. Lam watée seunsus nyang phon ngon seunsus nyang keudua, bansa Israel jijak u Kades-Barnea nibak bataih seulatan Kanaan. Nibak teumpat nyan awaknyan jicuba jikeuneuk tamong u nanggroe Kanaan, teuma hana hase. Óh ka lheueh meuthon-thon treb jih awaknyan tinggai lam daerah wilayah Kades-Barnea nyan, awaknyan laju jijak u wilayah siblah u timu Krueng Yordan. Siladum nibak bansanyan tinggai teutab disinan, dan nyang laén nyan ka siab-siab keuneuk jijeumeurang krueng nyan keujitamong lam nanggroe Kanaan.

Kitab *Teubileueng* na kheueh kisah keuhai saboh bansa nyang kayém that cut até dan teumakot that meunyoe meuhadab ngon nyang sulet-sulet. Awaknyan ji-iengkeue ubak peurintah Po teu Allah dan hana jitem seutôt peue nyang geukheun lé Nabi Musa nyang ka geutunyok lé TUHAN keuteupimpén awaknyan. Kitab nyoe pi teukisah keuhai pakriban TUHAN deungon seutia dan saba geupeulara bansa Gobnyan. Bahpi awaknyan leumoh dan hana taát. Dan meunan cit teukisah keuhai Nabi Musa, nyang kadang-kadang kureueng saba, teuma teutab peutimang TUHAN dan bansa Israel deungon tabah.

Asoe jih

Bansa Israel meusiab-siab keuneuk jitinggai Gunong Sinai 1:1–9:23
- a. Seunsus keuphon 1:1–4:49
- b. Meubagoe huköm dan peuratoran 5:1–8:26
- c. Paskah nyang keudua 9:1-23

Nibak Gunong Sinai u wilayah bansa Moab 10:1–21:35
Keujadian-keujadian di Moab 22:1–32:42
Keusimpolan haba meuneujak phon di Meusé u Moab 33:1-49
Peurintah-peurintah sigohlom teujeumeurang Krueng Yordan 33:50–36:13

Ureuëng Israel jipeuna seunsus nyang phon

1 Nibak tanggai sa buleuen dua nibak
thon nyang keudua óh kalheueh bansa
Israel jitinggai nanggroe Meusé, TUHAN laju
geupeugah ubak Nabi Musa didalam Khi-
mah TUHAN di padang pasi Sinai. Kheun
gobnyan, 2 "Gata dan Nabi Harun harôh
kheueh gata peuna seunsus ateueh banman-
dum umat Israel, meunurot kawöm dan keu-
luwarga awaknyan maséng-maséng. Gata
peuget kheueh dafeutar nan banmandum
ureuëng agam 3 nyang meu-umu dua ploh
thon u ateueh nyang sanggob jeuet keu
tantra. Awaknyan harôh kheueh teudafeutar
meunurot pasokan jih maséng-maséng. 4 Ni-
bak tieb-tieb sukée, gata lakée kheueh si-
droe ureuëng peumimpén kawöm mangat
jitulông gata." 5-16 Nyoe kheueh nan-nan
ureuëng nyang geupiléh nibak umat keu
jitulông Nabi Musa dan Nabi Harun dan
nyang jeuet keu peumimpén maséng-ma-
séng sukée, na kheueh:

Sukée	*Peumimpén*
Ruben	Elizur bin Syedeur
Simeon	Selumiel bin Zurisyadai
Yehuda	Nahason bin Aminadab
Isakhar	Netaneel bin Zuar
Zebulon	Eliab bin Helon

1:1-46: Teu. 26:1-51

Efraim	Elisama bin Amihud
Manasye	Gamaliel bin Pedazur
Benyamin	Abidan bin Gideoni
Dan	Ahiezer bin Amisyadai
Asyer	Pagiel bin Okhran
Gad	Elyasaf bin Rehuel
Naftali	Ahira bin Enan

17 Deungon jitulông lé bandua blaih droe
ureuëng nyan, Nabi Musa dan Nabi Harun
18 geuyue banmandum awaknyan meusapat
nibak tanggai sa buleuen dua, laju óh lheu-
ehnyan silsilah awaknyan geususon meunu-
rot kawöm-kawöm nyang na didalam tieb-
tieb sukée awaknyan. Nan-nan tieb ureuëng
agam nyang meu-umu dua plôh thon u
ateueh jicetet ngon ji itong, 19 lagée nyang
geupeurintah lé TUHAN. Banmandum nyan
geupeubuet lé Nabi Musa di padang pasi
Sinai. 20-46 Ureuëng agam nyang meu-umu
dua ploh thon u ateueh nyang kaék jeuet keu
tantra, teudafeutar nan awaknyan meunurot
kawöm dan keuluwarga jih nyan, phon
nibak Ruben, aneuëk tuha Nabi Yakub trok
ubak Naftali. Jeumeulah awaknyan na
kheueh:

Sukée	*Jeumeulah Ureuëng*
Ruben	46.500
Simeon	59.300
Gad	45.650
Yehuda	74.600
Isakhar	54.400
Zebulon	57.400
Efraim	40.500
Manasye	32.200
Benyamin	35.400
Dan	62.700
Asyer	41.500
Naftali	53.400

Jeumeulah
banmandum na kheueh: 603.550

47 Ureuëng-ureuëng Lewi hana rhoh teu
itong meusajan deungon sukée-sukée laén,
48 Sabab TUHAN ka geupeugah ubak Nabi
Musa, 49 "Bak watée gata tacetet nan-nan
ureuëng nyang ék jeuet keu tantra, sukée
Lewi nyan hana peu gata cetet. 50 Gatayue
mantong awaknyan jijaga Khimah Ulôn
deungon banmandum peuleungkapan jih.
Tugaih awaknyan na kheueh jigulam Khi-
mah Ulôn deungon banmandum peuleung-
kapan jih meunan cit jiuruih nyan sigoe guih
teuma. Awaknyan harôh kheueh jipeudong
khimah droe jih ban seukeulileng Khimah
Ulôn nyan. 51 Teuma meunyoe gata tami-
nah, ureuëng-ureuëng Lewinyan harôh
kheueh jireuloh Khimah Ulôn, laju atranyan
jipeudong lom teuma nibak teumpat teupeu-
dong Khimah nyang barô. Seulaén awak-
nyan, soe mantong nyang jipeutoe ubak
Khimah nyan ureuëngnyan harôh teuhuköm
maté. 52 Ureuëng-ureuëng Israel nyang laén
nyan harôh kheueh jipeudong khimah jih-
nyan meukeulompok-keulompok, tieb-tieb
ureuëng didalam keulompok jih nyan harôh
kheueh jikeulileng lé bupanji jih maséng-
maséng. 53 Teuma ureuëng-ureuëng Lewi
harôh kheueh jipeudong khimah jih nyan di
seukeulileng Khimah Ulôn. Awaknyan ha-
rôh kheueh jijaga mangat hana ureuëng
nyang jicuba-cuba peuto keunan, sampoe
jeuet teupeusabab Ulôn beungéh dan Ulôn
huköm umat Israel." 54 Teuma di ureuëng
Israel nyan laju jipeubuet peue nyang ka
geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa.

Teumpat tieb-tieb sukée lam khimah-khimah

2 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa dan Nabi Harun: 2 "Bak watée
ureuëng Israel jipeudong Khimah, tieb-tieb
ureuëng bah kheueh jipeudong khimah jih
nibak ban silingka bupanji keusatuan droe
jih deungon lambang kawöm jih keudroe
teuma. Banmandum khimah-khimah nyan
bah kheueh jipeudong ban seukeulileng
Khimah Ulôn, teuma beujiôh bacut nibak
Khimah Ulôn nyan." 3-9 Di siblaih u timu,
tantra nyang dimiyueb keusatuan Yehuda



Khimah-khimah deungon bupanji keusatuan jih (2:2)

harôh jimeukhimah meunurot pasokan dan peumimpén jih maséng-maséng lam sinuson nyoe:

Sukée	*Peumimpén*	*Jeumeulah Ureuëng*
Yehuda	Nahason bin Aminadab	74.600
Isakhar	Netaneel bin Zuar	54.400
Zebulon	Eliab bin Helon	57.400
Jeumeulah banmandum na kheueh:		186.400

Tantra nyang dimiyueb pimpénan Yehuda nyang jak leubeh awai dilée.
10-16 Disiblaih u seulatan, tantra nyang dimiyueb peumimpén bupanji Ruben, awaknyan harôh kheueh jipeudong khimah meunurot pasokan ngon peumimpén jih maséng-maséng lam sinuson nyoe:

Sukée	*Peumimpén*	*Jeumeulah Ureuëng*
Ruben	Elizur bin Syedeur	46.500
Simeon	Selumiel bin Zurisyadai	59.300
Gad	Elyasaf bin Rehuel	45.650
Jeumeulah banmandum jih na kheueh:		151.450

Keusatuan Ruben harôh kheueh jibeurangkat sibagoe nyang keudua.
17 Óh ka lheueh nyan, lamkawan banmandum tantra Israel, jijak sukée Lewi sira jigulam Khimah TUHAN. Lagée awaknyan meukhimah, meunan cit teuma awaknyan jijak, maséng-maséng diteumpat jih keudroe meunurot bupanji awaknyan keudroe.

18-24 Disiblaih u barat, tantra nyang dimiyueb bupanji tantra Efraim harôh kheueh jimeukhimah meunurot pasokan deungon peumimpén maséng-maséng lam sinuson nyang lagée nyoe:

Sukée	*Peumimpén*	*Jeumeulah Ureuëng*
Efraim	Elisama bin Amihud	40.500
Manasye	Gamaliel bin Pedazur	32.200
Benyamin	Abidan bin Gideoni	35.400
Jeumeulah banmandum jih na kheueh:		108.100

Keusatuan Efraim nyan harôh kheueh jijak dilikot sukée Lewi.
25-31 Disiblaih utara, tantra nyang dimiyueb bupanji keusatuan Dan harôh meukhimah pasokan deungon peumimpén jih maséng-maséng lam sinuson nyoe:

Sukée	*Peumimpén*	*Jeumeulah Ureuëng*
Dan	Ahiezer bin Amisyadai	62.700
Asyer	Pagiel bin Okhran	41.500
Naftali	Ahira bin Enan	53.400
Jeumeulah banmandum na kheueh:		157.600

Keusatuan Dan nyang beurangkat keuneulheuh.
32 Jeumeulah ureuëng Israel nyang teudafeutar meunurot pasokan maséng-maséng na kheueh 603.550 droe.
33 Lagée nyang geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa, ureuëng Lewi hana teudafeutar meusajan ngon ureuëng-ureuëng Israel nyang laén.

34 Ureuëng Israel jipeubuet banmandum peue-peue nyang geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa. Maséng-maséng jipeudong khimah nibak seukeulileng bupanji jih nyan keudroe, dan jibeurangkat meunurot kawöm dan keuluwarga jih nyan teuma.

Aneuëk-aneuëk Nabi Harun

3 Nyoe kheueh keuluwarga Nabi Harun dan Nabi Musa nibak watée TUHAN geumeututoe deungon Nabi Musa di ateueh Gunong Sinai.
2 Nabi Harun na geumeu aneuëk peuet droe aneuëk agam. Nyang tuha nan jih Nadab, óh lheueehnyan Abihu, Eleazar dan Itamar.
3 Awaknyan ka geupeubaiát sibagoe imeum deungon cara upacara teupeurô minyéuk di ateueh ulée awaknyan.
4 Teuma Nadab ngon Abihu maté di ateueh padang pasi Sinai, bak watée awaknyan jijak meuhadab TUHAN deungon apui nyang hana haleue. Awaknyan bandua hana jitem meu aneuëk. Jadi simantong Nabi Harun udeb, Eleazar dan Itamar jimeutugaih sibagoe imeum.

Ureuëng-ureuëng Lewi geutunyok keu jijak peutimang teungku-teungku imeum

5 TUHAN geumeufeureuman lom ubak Nabi Musa,
6 "Gata yue kheueh sukée Lewi nyan jijak meuhadab, dan tunyok kheueh awaknyan jeuet keupeulayan-peulayan Nabi Harun.
7 Awaknyan jimeutugaih di Khimah Ulôn dan harôh jijak peutimang teungku imeum dan banmandum umat deungon meuneubuet awaknyan di Khimah Ulôn.
8 Tugaih awaknyan na kheueh jiurôh banmandum peuleungkapan jih didalam Khimah Ulôn sibagoe geunantoe ureuëngureuëng Israel.
9 Nibak bansa Israel, teuma sukée Lewi nyang Ulôn bri tugaih jeuet keupeulayan teutab keu Nabi Harun dan keuturonan jih nyan.
10 Teuma Nabi Harun

3:2: Teu. 26:60 **3:4:** Im. 10:1-2, Teu. 26:61

dan aneuëk-aneuëk jih bah Ulôn angkat
mangat Ulôn bri tugaih sibagoe imeum;
seulaén awaknyan, soe mantong nyang jicu-
ba peukaru tugaih nyan ureuëng nyan harôh
teuhuköm maté."
11 TUHAN geumeufeureuman lom,
12-13 "Jinoenyoe ureuëng-ureuëng Lewi
Ulôn piléh jeuet keu milék Ulôn. Bak watée
Ulôn poh maté banmandum aneuëk tuha
bansa Meusé, Ulôn peukhusos keu Ulôn
banmandum aneuëk agam nyang tuha nibak
bansa Israel dan meunan cit banmandum
beulatang peulara awaknyan nyang phon-
phon lahé. Banmandum nyan na kheueh hak
milék Ulôn. Sibagoe keugantoe aneuëk-
aneuëk tuha bansa Israel, laju Ulôn cok
ureuëng Lewi keu Ulôn; awaknyan teuma
jeuet keuhak milék Ulôn. Ulôn kheueh
TUHAN."

Seunsus ureuëng Lewi

14 Dipadang pasi Gunong Sinai TUHAN
geuyue ubak Nabi Musa 15 geuyue peuget
dafeutar ureuëng-ureuëng Lewi meunurot
kawöm dan keuluwarga jihnyan maséng-
maséng; tieb-tieb aneuëk agam nyang meu-
umu sibeuleuen u ateueh harôh kheueh teu-
cetet nan jih. 16 Laju Nabi Musa geupeubuet
peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak
gobnyan nyan. 17-20 Lewi na lhée droe
aneuëk agam: Gerson, Kehat dan Merari.
Awaknyan na kheueh indatu kawöm-
kawöm nyang teupeugah meunurot nan
awaknyan. Gerson na teuma dua droe
aneuëk agam: Libni dan Simei. Bak si Kehat
na teuma peuet droe aneuëk agam: Amram,
Yizhar, Hebron dan Uziel. Merari na teuma
dua droe aneuëk agam: Mahli dan Musi.
Awaknyan na kheueh indatu nibak keulu-
warga-keuluwarga nyang teupeugah meu-
nurot nan awaknyan.
21 Kawöm Gerson na kheueh nibak keu-
luwarga Libni dan Simei. 22 Jeumeulah
ureuëng agam nibak kawöm Gerson nyang
meu-umu si buleuen u ateueh nyang teucetet
7.500. 23-24 Elyasaf aneuëk Lael nyang jeuet
keu ulée kawöm nyan. Dalam khimah-khi-
mah bansa Israel, kawömnyan jicok teumpat
disiblaih u barat dilikot Khimah TUHAN.
25 Dalam hai teu urôh Khimah TUHAN,
awaknyan meutanggong jaweueb ateueh
Khimah dan sinutôb jihnyan, ija nibak ba-
bah pintoe rot tamong nyan, 26 layeue peu-
lataran nyang jikeulileng Khimah dan
miseubah, dan ija tirée pintoe nibak peula-
taran nyan. Awaknyan meutanggong jaweu-
eb ateueh banmandum meuneubuet nyang
na hubongan deungon barang-barang nyan.
27 Kawöm Kehat na kheueh nibak keulu-
warga-keuluwarga Amram, Yizhar, Hebron
dan Uziel. 28 Ureuëng agam nyang meu-
umu sibuleuen u ateueh nibak kawöm nyan
banmandum nyan na sijeumeulah 8.600
droe. Awaknyan tugaih jih jiurôh barang-
barang nyang na di Khimah TUHAN.
29-30 Elisafan aneuëk Uziel nyang jeuet keu
ulée kawöm nyan. Didalam khimah-khi-
mah, kawöm nyan jicok teumpat di siblaih
u seulatan Khimah TUHAN. 31 Awaknyan
meutanggong jaweueb u ateueh Peuto Peu-
janjian nyan, meja, gaki panyöt, miseubah-
miseubah, alat-alat nyang geungui lé imeum
di Ruweueng Suci dan tirée nyang jiôh
bacut nibak Ruweueng Suci. Awaknyan
meutanggong jaweueb u ateueh banman-
dum meuneubuet nyang na hubongan deu-
ngon barang-barang nyan.
32 Ulée sukée Lewi na kheueh Eleazar,
aneuëk Nabi Harun. Gobnyan geukawai
ureuëng-ureuëng nyang meutugaih di dalam
Ruweueng Suci.
33 Kawöm Merari na kheueh nibak keu-
luwarga Mahli dan keuluwarga Musi.
34 Ureuëng nyang meu-umu sibuleuen u
ateueh nibak kawöm nyan banmandum na
sijeumeulah 6.200 droe. 35 Zuriel aneuëk
Abihail nyang jeuet keu ulée nibak kawöm
nyan. Didalam khimah-khimah, kawöm
nyan jicok teumpat di siblaih utara Khimah
TUHAN. 36 Awaknyan meutanggong jaweu-
eb ateueh rungka Khimah nyan, balok-balok
jih, taméh-taméh jih, keunaleueng jih, dan
banmandum peukakaih meunan cit sigala
meuneubuet jihnyan nyang na hubongan
deungon barang-barang nyan. 37 Meunan cit
u ateueh taméh-taméh, keunaleueng, bajo-
bajo dan talo teumalo keu peulataran jihnyan.
38 Di dalam peukhimahan nyan, Nabi
Musa ngon Nabi Harun dan meunan cit
teuma deungon aneuëk-aneuëk geuhnyan
harôh kheueh jicok teumpat dikeue Khimah
TUHAN, siblaih u timu nyan. Awaknyan
meutanggong jaweueb ateueh upacara iéba-
dat keu bansa Israel didalam Ruweueng Su-
ci. Seulaén awaknyan, soe mantong nyang
jicuba-cuba jikeuneuk peubuet hai nyan
ureuëng nyan harôh teuhuköm maté. 39 Ban-
mandum ureuëng agam lam sukée Lewi

3:12-13: Keu. 13:2

nyang meu-umu sibuleuen u ateueh geu-
dafeutar lé Nabi Musa meunurot kawöm
awaknyan maséng-maséng ateueh peurintah
TUHAN, jeumeulah jihnyan banmandum na
22.000 droe.

Ureuëng-ureuëng Lewi jeuet keugantoe aneuëk agam nyang tuha nibak ureuëng Israel

40-41 TUHAN geumeufeureuman lom
ubak Nabi Musa, "Banmandum aneuëk
agam nyang tuha nibak ureuëng Israel na
kheueh atra Ulôn. Neucetet kheueh nan-nan
awaknyan nyang meu-umu sibuleuen u ateu-
eh. Teuma keu gantoe awaknyan, Ulôn peu-
gah bahwa banmandum ureuëng Lewi na
kheueh hak milék Ulôn. Ulôn kheueh
TUHAN! Dan beulatang peulara ureuëng Le-
wi pih Ulôn peugah keugeunantoe banman-
dum nyang phon-phon lahé lamkawan beu-
latang peulara bansa Israel." 42 Nabi Musa
laju geupeubuet peue nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak gobnyan; laju geucetet banman-
dum nan-nan aneuëk agam nyang tuha 43 nyang
meu umu sibuleuen u ateueh. Awaknyan
banmandum na jeumeulah jih 22.273 droe.
44 Laju TUHAN meufeureuman lom ubak
Nabi Musa, 45 "Gata peukhusos kheueh
ureuëng-ureuëng Lewi nyan keu Ulôn siba-
goe keugantoe banmandum aneuëk tuha ni-
bak bansa Israel; meunan cit beulatang peu-
lara ureuëng Lewi sibagoe keugantoe
beulatang ureuëng Israel. 46 Sabab aneuëk-
aneuëk agam nyang tuha nibak ureuëng
Israel 273 droe leubeh le nibak jeumeulah
ureuëng Lewi, teuma nyang leubeh nyan
harôh kheueh gata teuboih. 47 Keu tieb-tieb
aneuëk, gata harôh tabayeue limong péng
pirak meunurot yum nyang lazem nibak
Khimah Ulôn; 48 gata bri kheueh laju péng
nyan ubak Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk
jihnyan." 49 Nabi Musa geupeubuet laju
peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN nyan.
50 Gobnyan laju geucok 1.365 péng pirak,
51 dan geujôk laju atranyan ubak Nabi Ha-
run dan aneuëk-aneuëk geuhnyan.

Tugaih ureuëng Lewi nibak kawöm Kehat

4 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Mu-
sa dan Nabi Harun 2 mangat geupeuna
seunsus keu ureuëng Lewi nibak kawöm
Kehat meunurot keuluwarga awaknyan ma-
séng-maséng, 3 laju geucetet nan banman-
dum ureuëng agam nyang meu-umu lhée
ploh sampoe ubak umu limong ploh thon,
nyang hase jimeubuet nibak Khimah
TUHAN. 4 Buet awaknyan na kheueh ji urôh
barang-barang nyang mahasuci.
5 TUHAN geubri lom ubak Nabi Musa
peuratoran nyoe: Meunyoe ka trok watée jih
keu teureulôh khimah-khimah, Nabi Harun
dan aneuëk-aneuëk geuhnyan harôh jita-
mong u dalam Khimah TUHAN, geupeutreun
tirée dikeue Peuto Peujanjian, dan geutob la-
junyan deungon ija. 6 Óh ka lheueehnyan,
awaknyan harôh kheueh jitôb lom teuma
deungon siôn kulét nyang halôh, laju teuma
jileueng siôn ija ijo di ateueh nyan, dan jipa-
sang laju kayée keu ngon gulam Peuto nyan.
7 Awaknyan harôh teuma jileueng siôn ija ijo
di ateueh meja teumpat teukeubah ruti sajian
keu TUHAN, dan di ateueh meja nyan harôh
teuma awaknyan keubah pingan, baki teum-
pat dupa, baki teumpat peuseumahan, dan
ciriek ié keu teumpat peuseumahan ié anggô.
Ruti sajian bah kheueh déh jih sabe na di
ateueh meja nyan. 8 Banmandum nyan bah
kheueh sabe jitôb lé awaknyan deungon siôn
ija mirah, laju di ateueh nyan jileueng teuma
siôn kulét halôh, dan laju jipasang kayée
geunulam nibak meja nyan.
9 Awaknyan bah kheueh jicok siôn ija ijo
jitôb ateueh gaki panyöt meunan cit ateueh
panyöt nyan, alat keu ngon sampôh dah
panyöt nyan meunan cit ngon peunadah jih,
dan banmandum teumpat minyéuk zaiton.
10 Gaki panyöt dan banmandum peuleungka-
pan jihnyan harôh kheueh awaknyan bungkôh
deungon sikrak kulét halôh laju atranyan
jipeuduek di ateueh teumpat geunulam.
11 Óh ka lheueehnyan lé awaknyan jileu-
eng teuma siôn ija ijo di ateueh miseubah
nyang nibak méuh nyan, dan atranyan laju
jitôb teuma deungon siôn kulét halôh, laju
jipasang kayée geunulam miseubah nyan.
12 Banmandum alat-alat nyang jingui dida-
lam Ruweueng suci nyan harôh kheueh
awaknyan cok dan jibungkôh deungon siôn
ija ijo. Laju atranyan jitôb teuma deungon
siôn kulét halôh, dan atranyan laju jikeubah
di ateueh geunulam. 13 Awaknyan harôh
teuma jipeugleh miseubah nyan nibak abée,
óh lheueh nyan jileueng teuma laju siôn ija
ungu di ateueh nyan. 14 Dan di ateueh nyan
teuma bah kheueh jikeubah lé awaknyan
banmandum peuralatan nyang teungui bak
watée iébadat nibak miseubah nyan: teum-
pat apui, geureupu, sudok, dan baskom.
Banmandum nyan harôh kheueh jitôb deu-

ngon siôn kulét halôh dan geupasang laju
kayée geunulam nyan.
15-20 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa dan Nabi Harun, "Bak watée teu-
reulôh khimah-khimah, Nabi Harun dan
aneuëk-aneuëk jihnyan bah kheueh jita-
mong u dalam Khimah Ulôn dan jitôb ban-
mandum barang dan peuleungkapan nyang
na disinan. Barô kheueh óh lheueh nyan,
ureuëng Kehat jeuet jiteuka keu jijak gulam
atranyan. Teuma hana jeuet jikalon lé awak-
nyan, jipeuto atawa jicukéh barang-barang
nyan, sabab barang nyan ka teupeukhusos
keu Ulôn. Meunyoe awaknyan jipeubuet cit
nyang ka teutam nyan, awaknyan teuma
maté. Jadi, mangat ureuëng-ureuëng Kehat
nyan hana teusampôh nibak sukée Lewi,
Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk jihnyan
harôh kheueh jibri tugaih maséng-maséng
lamkawan awaknyan peue nyang museuti
awaknyan ba. Nyan kheueh tugaih ureuëng-
ureuëng Kehat nibak watée Khimah Ulôn
teupinah. Eleazar, aneuëk Nabi Harun, meu-
tanggong jaweueb u ateueh banmandum
Khimah Ulôn, minyéuk panyöt, dupa, keu-
reubeuen gandom keu sajian teutab, mi-
nyéuk upacara dan banmandum nyang na
didalam Khimah Ulôn."

Tugaih ureuëng Lewi nibak kawöm Gerson

21 TUHAN geuyue lom ubak Nabi Musa
22 mangat geupeuna seunsus ateueh ureuëng
Lewi nibak kawöm Gerson meunurot keulu-
warga maséng-maséng. 23 Nabi Musa harôh
geucetet nan banmandum ureuëng nyang
meu umu phon lhée ploh sampoe ubak umu
limong ploh thon nyang sanggob jipeubuet
buet wajéb keureuja di Khimah TUHAN.
24 Awaknyan geubri tugaih keu ji angkot
barang-barang nyoe: 25 Ija tenda Khimah
nyan deungon sinutôb jih siblaih didalam
dan siblaih diluwa nyang teupeuget nibak
kulét nyang halôh, ija nibak babah pintoe
Khimah, 26 layeue-layeue dan meubagoe ta-
lo keu peulataran nibak binéh Khimah dan
miseubah, ija nibak geureubang peulataran,
dan banmandum peuleungkapan nyang geu-
ngui keu teupeungui banmandum barang
nyan. Awaknyan meutanggong jaweueb
ateueh banmandum buet-buet nyang na
hubongan deungon barang-barang nyan.
27 Nabi Musa dan Nabi Harun harôh geu
jaga sabe mangat buet-buet nyang geuseu-
rah lé Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk geu-
hnyan ubak ureuëng-ureuëng Gerson nyan
jikeureuja teuma, dan banmandum barang
nyang harôh teuba, beuteuba. 28 Nyan kheu-
eh tugaih ureuëng-ureuëng Gerson di dalam
Khimah; tugaih-tugaih nyan harôh kheueh
jipeubuet di miyueb pimpénan Itamar,
aneuëk Imeum Nabi Harun.

Tugaih ureuëng Lewi nibak kawöm Merari

29 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa mangat geujak peuna seunsus
ureuëng Lewi nibak kawöm Merari meunu-
rot keuluwarga jihnyan maséng-maséng.
30 Nabi Musa harôh geucetet nan banman-
dum ureuëng agam nyang meu-umu lhée
ploh sampoe limong ploh thon nyang sang-
gob jipeubuet wajéb meukeureuja di Khi-
mah TUHAN. 31 Awaknyan geubri tugaih
keu jijakba rungka-rungka Khimah nyan,
balok-balok jih, taméh-taméh jih dan meu-
nan cit deungon keunaleueng jih. 32 Meunan
cit deungon taméh-taméh peulataran diban
silingka Khimah nyan meunan cit deungon
keunaleueng jih, patok-patok jih dan talo
teumalo jih deungon banmandum peukakaih
nyang teupeureulée keu ngon peudong jih.
Tieb-tieb ureuëng geubri tugaih jiba barang-
barang nyang ka teupeuteuntée. 33 Nyan
kheueh tugaih-tugaih kawöm Merari; ban-
mandum buet awaknyan di Khimah TUHAN
harôh jipeubuet dimiyueb pimpénan Itamar,
aneuëk Imeum Nabi Harun.

Seunsus ureuëng-ureuëng Lewi

34-48 Paih lagée peurintah TUHAN, Nabi
Musa, Nabi Harun dan banmandum peu-
mimpén umat geupeuna laju seunsus ubak
ban lhée boh kawöm nibak sukée Lewi, na
kheueh Kehat, Gerson dan Merari. Cara
awaknyan jipeubuet seunsus nyan na kheu-
eh nibak keuluwarga ubak keuluwarga.
Awaknyan jicetet banmandum phon nan
ureuëng agam nyang meu-umu lhée ploh
sampoe limong ploh thon nyang sanggob
jikeureuja tugaih wajéb keureuja di Khimah
TUHAN. Nyoe kheueh hase jih:

Kawöm	*Jeumeulah Ureuëng*
Kehat	2.750
Gerson	2.630
Merari	3.200
Jeumeulah banmandum na kheueh:	8.580

49 Ateueh peurintah TUHAN rot Nabi Musa,
tieb-tieb ureuëng geudafeutar dan geubri

tanggong jaweueb maséng-maséng ateueh
peue nyang harôh geupeutimang atawa peue
nyang harôh geu seuôn.

Peuratoran keuhai ureuëng nyang kuto

5 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Mu-
sa, 2 "Gata jak peurintah kheueh laju
ubak ureuëng Israel haba lagée nyoe: Ban-
mandum ureuëng nyang keunong peunyakét
kulét nyang bit-bit mubahya, atawa peunya-
két keulamin, atawa nyang ka tupéeh deu-
ngon manyét, ureuëng nyan harôh kheueh
teupeuteubiet nibak khimah ureuëng Israel.
3 Awaknyan harôh kheueh teuyue jak, ma-
ngat khimah-khimah hana keunong kuto,
nibak teumpat Ulôn tinggai meusajan-sajan
deungon umat Ulôn." 4 Ureuëng Israel laju
jipeubuet banmandum peurintah nyan dan
jipeuteubiet laju bubena ureuëng-ureuëng
nyang meupeunyakét lagée nyan nibak khi-
mah nyan.

Cara teugantoe rugoe

5-6 TUHAN geubri ubak Nabi Musa peu-
ratoran-peuratoran nyoe keu bansa Israel:
Meunyoe sidroe-droe ureuëng nyang hana
seutia ubak TUHAN deungon jipeubuet salah
ateueh ureuëng laén, 7 ureuëng nyan harôh
kheueh jiaku desya jih dan jibayeue sineu-
boh jih nyan deungon peunoh, teutamah lom
ngon dua ploh peureusen, keu ureuëng
nyang jipeurugoe nyan. 8 Teuma meunyoe
ureuëng nyang jipeurugoe nyan ka meu-
ninggai donya dan hana teuma jitinggai wa-
réh syedara nyang toe, laju sineuboh nyan
harôh kheueh jijok ubak TUHAN, dan nyan
jeuet keujeumba imeum. Sineubohnyan ha-
na jitamong keunan lagée leumô agam keu
upacara peu amphon desya keu ureuëng
nyang ka meusalah nyan. 9 Atra peue man-
tong nyang jipeuseumah lé ureuëng Israel
ubak TUHAN, peuseumahan khusos jihnyan
ka jeuet keujeumba imeum nyang teuri-
mong peuseumahan nyan. 10 Peue mantong
nyang jipeuseumah lé sidroe-droe ureuëng
ubak TUHAN, nyan ka jeuet keujeumba
ureuëng nyan keudroe. Teuma peue man-
tong nyang jipeuseumah ubak sidroe
imeum, nyan ka jeuet keujeumba imeum.

Peuratoran keuhai teungku lakoe nyang jicuriga keu peurumoh jih

11 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa 12-14 deungon peuratoran-peuratoran
lagée nyoe ubak bansa Israel. Jeuet mantong
sidroe ureuëng agam jicuriga keu peurumoh
jih. Jihnyan jisangka bahwa ureuëng binoe
jih hana seutia ubak jihyan dan ka teuma
jipeukuto droe jih sabab ka jimeumukah
deungon ureuëng agam nyang laén. Teuma
ureuëng lakoenyan hana jiteumé keupastian,
sabab hai nyang jipeubuet lé peurumoh ata-
wa binoe jihnyan ngon cara jimeusom-meu-
som; saksi keuhai nyan hana teuma, dan
jihnyan hana teuma teudrob basah. Atawa
jeuet cit teuma di ureuëng lakoe jicuriga,
padahai peurumoh jihnyan hana teuma ji
meumukah ngon ureuëng agam nyang laén.
15 Dalam hai nyang dua masa alah nyan di
ureuëng lakoe harôh kheueh jiba peurumoh
jih nyan ubak imeum. Meunan cit jihnyan
harôh kheueh jiba peuseumahan nyang teu-
peureulée, na kheueh sikilo gram teupông
gandom. Teupông nyan hana jeuet teuro
ngon minyéuk zaiton atawa teuboh ngon
dupa, sabab atranyan peuseumahan nyang
teucuriga dan teumeukeusut sibagoe tanda
na jih curiga si ureuëng lakoe keu ureuëng
bino jih nyan.
16 Di imeum harôh kheueh geuyue
ureuëng inong nyan jidong di keue miseu-
bah meuhadab TUHAN. 17 Laju lé imeum
geucok laju saboh cangkie tanoh dan geuroe
laju bacut ié suci u dalam cangkie tanoh
nyan. Óh lheueh nyan gobnyan geucok laju
abée nibak aleue Khimah TUHAN laju atra-
nyan geupeutamong u dalam ié nyan. 18 Óh
lheueh nyan jiploih laju ôk ureuëng inong
nyan, dan teupông keucurigaan nyan jikeu-
bah laju teuma u dalam paleuet, seudangkan
di teungku imeum keudroe geumat ié phet
dan nyan kheueh ié nyang teupeuteuka ku-
tok. 19 Óh lheuehnyan lé imeum geupeugah
laju sumpah dan sira geulakée ureuëng
inong nyan jisituju keuhainyan. Imeum
harôh geupeugah, "Meunyoe gata hana
tameumukah, gata hana keunong kutok
nyang jipeuteuka lé ié nyoe. 20 Teuma meu-
nyoe gata ka neumeumukah, 21 seumoga
TUHAN geupeujeuet nan gata jeuet keu sum-
pah ngon kutok lamkawan bansa gata. Seu-
moga lé Gobnyan geupeujeuet lhak pha gata
jeuet keu kroet dan pruet gata pi jiteuka
gumbong. 22 Ié nyang jipeuteuka kutoknyoe
teuma jitamong u dalam pruet gata deungon
nyan teuma pruet gata jeuet keu gumbong
meunan cit teupeukroet teuma lhak pha
gata."

5:5-8: Im. 6:1-7

Ureuëng inong nyan harôh jijaweueb,
"Ulôn situju; Seumoga TUHAN geupeujeuet
meunan."
23 Laju di imeum geutuléh laju kutok-
nyan u ateueh keureutah meugulong dan
geusampôh teuma deungon ié nyang phet
nyan. 24 Di imeum geuyue lom ureuëng
inong nyan jijieb ié nyang phet nyang teu-
peuteuka kutok nyan. Meunyoe jijieb ié
nyan jeuet keusabab rasa sakét. 25 Meunan
cit di imeum geucok laju peuseumahan
teupông nyan, dan atranyan geutunyok laju
u keue TUHAN, laju geuba teuma u keu
miseubah. 26 Laju lé gobnyan geucoklom
saboh reugam teupông sibagoe tanda bahwa
banmandum teupông nyan kalheueh geu-
peuseumah, laju atra nyan geutot teuma di
ateueh miseubah. Akhé jih iényan geupeu
jieb teuma ubak ureuëng inong nyan.
27 Seukira jih ureuëng inong nyan ka jimeu-
mukah, deungon keunong ié nyan teupeusa-
bab jihnyan sakét lagoena; pruet jih laju
gumbong meunan cit deungon lhak pha jih
pi laju teuma teuka kroet. Nan jihnyan jeuet
keu sumpah ngon kutok lamkawan bansa jih
keudroe. 28 Teuma seukira jih ureuëng
inong nyan hana meusalah, jihnyan hana
teuma keunong kutok dan mantong hase ji
meu aneuëk.
29-30 Meunan kheueh peuratoran jih
meunyoe sidroe ureuëng lakoe ceumeuru
dan curiga bahwa peurumoh jih nyan ka
jipeubuet jeuhet deungon ureuëng agam la-
én dan jipeukuto droe jihnyan. Ureuëng
agam nyan harôh jijak peuhadab binoe jih-
nyan ubak TUHAN dan di imeum harôh
teuma geupeubuet peuratoran nyan u ateueh
ureuëng nyan. 31 Ureuëng agam nyan beu-
baih nibak salah jihnyan, teuma binoe jih-
nyan, meunyoe teunyata meusalah, harôh
kheueh jitanggong bubena akibat jih.

Peuratoran keu ureuëng nazir

6 TUHAN meufeureuman ubak Nabi Mu-
sa 2 geuyue jak peusampoe peuratoran-
peuratoran lagée nyoe keu ureuëng Israel.
Tieb-tieb ureuëng agam atawa ureuëng
inong nyang meusapat mangat udeb khusos
keu TUHAN sibagoe sidroe nazir, 3-4 hana
jeuet teujieb ié anggô dan meunan cit ié
kreueh. Jihnyan hana jeuet jijieb ié kreueh
peue mantong nyang teupeuget nibak boh
anggô atawa nibak boh peue mantong. Meu-
nan cit jihnyan hana jeuet jipajoh boh anggô
nyang mantong barô atawa nyang ka thô,
atawa peue mantong nyang meuasai nibak
bak anggô; aneuëk jih atawa pucok jihpi
hana jeuet jipajoh.
5 Meunyoe mantong jihnyan lam meu-
kaôi hana jeuet jigunteng atawa jicuko ôk
jihnyan. Nibak watéenyan ôk ngon janggot
bah kheueh teupeubiyeu mantong jitimoh
sampoe panyang. Jihnyan teuikat ubak kaôi
sampoe teuma ubak watée teupeukhusos
droe jih ubak TUHAN seuleusoe. 6-7 Ôk jih-
nyan na kheueh sibagoe tanda bahwa jih-
nyan teupeukhusos mantong ubak Po teu
Allah. Simantong kaôi jihnyan na ureuëng
nyan hana jeuet jipeukuto droe jih keudroe;
jihnyan hana teuma jeuet jipeuto nibak ma-
nyét ureuëng maté, bahpi kheueh nyan ma-
nyét bapak jih keudroe, ma jihnyan, atawa
syedara jih nyan saban cit hana jeuet jipeuto
ngon jimat. 8 Meunyoe mantong jihnyan
sidroe ureuëng nyang meujabat nazir, jih-
nyan na kheueh ureuëng khusos keu TUHAN.
9 Meunyoe ôk sidroe nazir nyang teu-
peukhusos jeuet keu kuto atawa najih kareu-
na jihnyan na toe ngon ureuëng maté deu-
ngon hana teusaja, teuma ureuëng nyan bah
jipréh tujoh uroe treb jih; óh ka lheueh nyan
harôh jicuko ôk nibak ulée jih meunan cit
ngon janggot jih, barô kheueh jihnyan teu-
kheun ka gleh. 10 Nibak uroe nyang keula-
pan jihnyan harôh jiba dua boh cicém mirah
pati atawa cicém teukukur ubak imeum di
babah pintoe Khimah TUHAN. 11 Cicém
nyang saboh harôh jipeuseumah lé imeum
sibagoe keureubeuen teupeu amphon desya,
dan nyang saboh teuk keu keureubeuen
nyang teutot gunaji keu teupeugadôh nyang
kuto nibak jihnyan. Bak uroe nyan cit teuma
jihnyan bah jipeukhusos lom teuma ôk jih
nyan keu TUHAN 12 dan geupeubarô keuhai
jipeujok droe jih sibagoe sidroe nazir. Jang-
ka watée nyang ka lewat hana teu itongle
sabab ka jeuet keu kuto. Sibagoe keureu-
beuen gantoe rugoe jihnyan harôh jipeuseu-
mah saboh aneuëk bubiri nyang mantong
meu-umu sithon.
13 Meunyoe kaôi sidroe nazir nyan ka
seuleusoe, nazir nyan harôh teuma jipeubuet
upacaranyoe. Ureuëng nyan harôh teu intat
u babah pintoe Khimah TUHAN 14 deungon
teuba sajan ubak TUHAN lhée boh beulatang
peulara nyang hana meucupa: saboh bubiri
agam nyang meu-umu sithon keu keureu-
beuen nyang teutot, saboh aneuëk bubiri

6:3: Luk. 1:15 **6:13-21:** Kis. 21:23-24

nyang inong nyang mantong meu-umu si-
thon keu keureubeuen peu amphon desya,
dan saboh bubiri agam keu keureubeuen
peudamé. 15 Ureuëng nyan harôh jipeuseu-
mah teuma saboh raga ruti nyang teupeuget
hana meurago, na kheueh ruti bulat nyang
teupeuget nibak teupông teujampu deungon
minyéuk zaiton dan kue lipeh nyang teusi-
liek ngon minyéuk zaiton. Seulaén nibak
nyan ureuëng nyan harôh teuma jipeuseu-
mah keureubeuen sajian dan keureubeuen
nyang teujieb.
16 Lé imeum harôh geuba banmandum
nyan ukeue TUHAN, laju geupeuseumah
keureubeuen peu amphon desya dan keureu-
beuen nyang teutot. 17 Meusigoe deungon
ruti nyang saboh raga nyan, lé geuh nyan
harôh teuma geupeuseumah bubiri agam
nyan ubak TUHAN sibagoe keureubeuen
peudamé. Meunan cit keureubeuen teuhi-
dang dan keureubeuen nyang teujieb nyan
harôh teupeuseumah ubak TUHAN.
18 Lé nazir nyan harôh kheueh teuma
jicuko ôk jihnyan di babah pintoe Khimah
TUHAN, dan lheueh nyan rhom laju atranyan
u dalam apui diteumpat keureubeuen peuda-
mé nyang teungoh teutot.
19 Óh kalheueh nyan, meunyoe pha keu
bubiri agam nyan ka teupeumasak, lé imeum
harôh geucok atranyan dan geukeubah atra-
nyan meusajan-sajan deungon saboh ruti
nyang bulat dan saboh teuma kue lipéh nibak
raga nyan u dalam paleuet jaroe ureuëng na-
zir nyan. 20 Laju lé imeum harôh kheueh
geutunyok peunajoh nyan sibagoe meuneu-
bri khusos ubak TUHAN; nyan na kheueh
jeumba suci nyang ka jeuet keu jeumba
imeum, seulaén dada dan pha bubiri agam
nyang meunurot peuratoran ka jeuet keu
jeumba imeum. Barô kheueh óh ka lheueh
nyan lé nazir nyan ka jeuet jijieb ié anggô.
21 Nyan kheueh peuratoran keu ureuëng
nazir; teuma meunyoe sidroe nazir geupeu-
janji keureubeuen nyang leubeh nibak sya-
rat-syarat kaôi jihnyan, gobnyan harôh geu-
peupeunoh deungon paih peue nyang ka
geupeujanji nyan.

Haba keuhai beureukat imeum

22 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa 23 mangat geujak peusampoe ubak
Nabi Harun dan aneuëk-aneuëk geuhnyan
bahwa awaknyan harôh jipeugah nariet
nyoe bak watée awaknyan geubri beureukat
keu bansa Israel:

24 Seumoga TUHAN geubri beureukat
dan geupeulara gata.
25 Seumoga TUHAN geumeuget até dan
murah até keu gata.
26 Seumoga TUHAN geubri beureukat
keu gata dan geubri teuma keu gata damé.
27 Dan TUHAN meufeureuman, "Meu-
nyoe awaknyan ji teuôh nan Ulôn sibagoe
beureukat ateueh bansa Israel, Ulôn teuma
Lôn bri beureukat keu awaknyan."

Peuseumahan peumimpén

7 Bak watée ka seuleusoe geupeudong
Khimah TUHAN lé Nabi Musa, laju
Khimah nyan deungon sigala peuleungka-
pan jih geubaiát laju meunan cit banman-
dum peuleungkapan jihnyan geusiliek deu-
ngon minyéuk upacara. Meunan cit atranyan
geupeusiliek ubak miseubah deungon sigala
peuleungkapan jihnyan. 2 Laju lé ureuëng-
ureuëng patot Israel, na kheueh ulée sukée
nyang meutanggong jaweueb ateueh teu-
peubuet keuhai seunsus nyan, 3 geupeuseu-
mah u keue TUHAN nam boh geureubak
leumô meusigoe deungon leumô jih na dua
blaih boh: Tieb-tieb dua droe peumimpén
jideureuma saboh geureubak, dan maséng-
maséng saboh teuma leumô. Óh ka lheueh
seuleusoe atranyan jipeuseumah lé awak-
nyan, 4 TUHAN geupeugah ubak Nabi Musa,
5 "Teurimong kheueh meuneubri-meuneu-
bri peuseumahan nyan keu teu angkot Khi-
mah Ulôn; gata seurah kheueh banmandum
nyan ubak ureuëng Lewi sisuai deungon
tugaih awaknyan." 6 Laju geureubak-geu-
reubak leumô meunan cit deungon banman-
dum leumô nyan geujok laju ubak ureuëng
Lewi lé Nabi Musa. 7 Dua boh geureubak
ngon peuet boh leumô geujok teuma keu
ureuëng-ureuëng Gerson, 8 peuet boh geu-
reubak ngon lapan boh leumô geujok teuma
keu ureuëng-ureuëng Merari, sisuai deu-
ngon buet nyang awaknyan peubuet dimiyu-
eb pimpénan Itamar, aneuëk Imeum Nabi
Harun. 9 Teuma ureuëng-ureuëng Kehat ha-
na jiteurimong geureubak meunan cit deu-
ngon Leumô nibak Nabi Musa, sabab ba-
rang-barang nyang suci nyang jeuet keu
tanggong jaweueb awaknyan, harôh awak-
nyan gulam di ateueh bahô.
10 Lé peumimpén nyang jiba barang
peuseumahan keu teupeuna upacara teubaiát
miseubah. Bak watée awaknyan ka keumah
keu jiba peuseumahan awaknyan u keue
miseubah, 11 TUHAN meufeureuman lom

ubak Nabi Musa, "Gatajak peugah kheueh laju ubak awaknyan bahwa tieb-tieb uroe nyang treb jih dua blaih uroe sidroe lamkawan peumimpén nyan harôh kheueh jipeuseumah keureubeuen jihnyan keu upacara teubaiát miseubah."

12-83 Maséng-maséng jiba peuseumahan meunurot urutan nyoe:

Uroe	*Sukée*	*Peumimpén*
Keu-1	Yehuda	Nahason bin Aminadab
Keu-2	Isakhar	Netaneel bin Zuar
Keu-3	Zebulon	Eliab bin Helon
Keu-4	Ruben	Elizur bin Syedeur
Keu-5	Simeon	Selumiel bin Zurisyadai
Keu-6	Gad	Elyasaf bin Rehuel
Keu-7	Efraim	Elisama bin Amihud
Keu-8	Manasye	Gamaliel bin Pedazur
Keu-9	Benyamin	Abidan bin Gideoni
Keu-10	Dan	Ahiezer bin Amisyadai
Keu-11	Asyer	Pagiel bin Okhran
Keu-12	Naftali	Ahira bin Enan

Peuseumahan awaknyan maséng-maséng na kheueh saban: saboh pingan pirak nyang brat jih 1,5 kilogram dan saboh teuma baskom pirak nyang brat jih 800 gram, meunurot ceng nyang jipeuguna nibak Khimah TUHAN. Ban dua boh teumpat nyan peunoh teupaso deungon teupông teujampu ngon minyéuk keu peuseumahan sajian. Seulaén nibak nyan saboh teuma pingan méuh nyang brat jih na 110 gram nyang meu asoe dupa; saboh leumô agam nyang mantong muda, saboh bubiri agam dan saboh teuma aneuëk bubiri nyang meu-umu sithon keu keureubeuen nyang teutot, meunan cit saboh kaméng agam keu keureubeuen teupeu amphon desya; dua boh leumô, limong boh bubiri agam, limong boh kaméng agam, dan limong boh bubiri nyang meu-umu sithon keu keureubeuen peudamé.

84-88 Peuseumahan nyang jiba lé bandua blah droe peumimpén keu teubaiát miseubah nyan banmandum nyan na kheueh sidubnyoe:

- dua blah boh pingan pirak dan dua blah boh teuma baskom pirak nyang brat jih banmandum nyan na kheueh 27,6 kilogram
- dua blah boh pingan méuh nyang brat banmandum nyan na kheueh 1,32 kilogram, peunoh meuasoe ngon dupa
- dua blah boh teuma leumô agam, dua blah boh bubiri agam, dua blah boh aneuëk bubiri nyang mantong meu-umu sithon, meusajan deungon keureubeuen sajian sibagoe keuleungkapan jih keu keureubeuen nyang teutot
- dua blah boh teuma kaméng keu keureubeuen peu amphon desya
- dua ploh peuet boh leumô agam, nam ploh boh bubiri agam, nam ploh boh kaméng, dan nam ploh boh teuma aneuëk bubiri nyang meu-umu sithon keu keureubeuen peudamé.

89 Tieb-tieb geutamong lé Nabi Musa u dalam Khimah TUHAN keu geujak peugah haba deungon TUHAN, gobnyan geudeungoe su TUHAN nyang geupeugah ubak gobnyan nibak ateueh sinutôb Peuto Peujanjian lamkawan bandua patong kerub.[a]

Cara teukeubah panyöt

8 TUHAN meufeureuman lom ubak Nabi Musa, 2 "Jak peugah kheueh laju ubak Nabi Harun bahwa bak watée jihnyan jipasang ban tujoh boh panyöt nibak gaki panyöt nyan, jihnyan harôh jipasang lagée nyan bagoe sampoe jipeupeungeueh bagian keue gaki panyöt nyan." 3 Nabi Harun geupeubuet laju peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan nyan. Gobnyan laju geupasang panyöt nyan meuhadab u bagian keue nibak gaki panyöt nyan. 4 Teumpat panyötnyan, trok u ateueh dan bungöng-bungöng piasan jihnyan teupeuget nibak méuh nyang teu seupoh, meunurot cuntoh nyang ka geupeuleumah lé TUHAN ubak Nabi Musa.

Teuangkat ureuëng-ureuëng Lewi

5-6 TUHAN meufeureuman lom ubak Nabi Musa, "Gata peuaséng kheueh ureuëng-ureuëng Lewi nibak ureuëng-ureuëng Israel nyang laén dan gata peubuet kheueh laju upacara teupeusuci keu awaknyan 7 deu-

[a] *kerub:* Golongan malaikat nyang teugamba sibagoe makhluk meusayeueb, lambang keuangongan Po teu Allah dan keuteuka Gobnyan.
8:1-4: Keu. 25:31-40, 37:17-24

ngon caranyoe: Gata siték kheueh u ateueh
awaknyan deungon ié keu upacara teupeu-
suci dan gata yue kheueh awaknyan jicuko
bansaboh badan dan jirhah teuma peukayan
jihnyan. Deungon lagée nyan awaknyan ka
suci. 8 Meunan cit gata yue kheueh ubak
awaknyan jijak cok saboh leumô agam
nyang mantong muda meunan cit deungon
keureubeuen teuhidang nibak teupông meu-
jampu minyéuk. Meunan cit gata cok lom
leumô agam nyang laén keu keureubeuen
peu amphon desya. 9 Óh lheuehnyan gata
peusapat kheueh banmandum umat Israel
dan gatayue kheueh ubak ureuëng Lewi
mangat jidong dikeue Khimah Ulôn.
10 Umatnyan harôh jipeuduek jaroe jihnyan
di ateueh ulée ureuëng-ureuëng Lewi nyan,
11 meunan cit Nabi Harun laju teuma geu-
peuseumah ureuëng-ureuëng Lewi nyan si-
bagoe peuseumahan khusos nibak ureuëng-
ureuëng Israel keu Ulôn, mangat awaknyan
hase jipeubuet iébadat Ulôn. 12 Meunan cit
di ureuëng Lewi nyan harôh teuma jipeudu-
ek jaroe jihnyan u ateueh ban dua boh leumô
agam nyan; nyang saboh bah jipeuseumah
sibagoe keureubeuen teupeu amphon desya,
dan nyang saboh teuk keu keureubeuen
nyang teutot. Deungon upacaranyan
ureuëng Lewi ka teupeu suci.

13 Gata peukhusos kheueh ureuëng Le-
wi nyan keu Ulôn dan tayue kheueh
awaknyan jipeutimang Nabi Harun meu-
nan cit deungon aneuëk-aneuëk jihnyan.
14 Deungon na upacaranyan gata ka tapeu
siblaih ureuëng Lewi nibak ureuëng Israel
nyang laén, mangat awaknyan ka jeuet
keuhak milék Ulôn. 15 Óh ka lheueh gata
peubuet upacara teuseurah ureuëng Lewi
nyan, awaknyan meuhak jimeubuet dida-
lam Khimah Ulôn. 16 Ulôn ka Ulôn peu-
jeuet awaknyan keugeunantoe aneuëk tuha
nyang agam nibak bansa Israel; teuma
awaknyan na kheueh khusos keu Ulôn.
17 Bak watée Ulôn poh maté banmandum
aneuëk tuha di nanggroe Meusé, aneuëk
agam nyang tuha nibak tieb-tieb keuluwar-
ga ureuëng Israel dan nibak tieb-tieb beu-
latang nyang lahé aneuëk nyang keuphon
nyan pi ka Ulôn peujeuet keu hak milék
Ulôn nyang khusos. 18 Jinoe sibagoe keu-
gantoe banmandum aneuëk tuha Israel,
Ulôn cok ureuëng-ureuëng Lewi, 19 dan
ureuëng-ureuëng Lewi nyan Ulôn peujok
laju ubak Nabi Harun meunan cit deungon
aneuëk-aneuëk jih nyan, mangat awaknyan
hase jimeutugaih keu ureuëng Israel di
dalam Khimah Ulôn. Meunan cit mangat
awaknyan jilakée mangat Ulôn peu am-
phon keu bansa Israel beujeuet bansa nyan
hana keunong lé beuncana meunyoe awak-
nyan jijak tô-tô ubak teumpat nyang pa-
leng suci nyan."

20 Lé sabab nyan, Nabi Musa, Nabi Ha-
run dan banmandum umat Israel jipeuseu-
mah ureuëng Lewi nyan ubak TUHAN, lagée
nyang geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi
Musa. 21 Ureuëng-ureuëng Lewi nyan jipeu-
buet upacara teupeu gleh droe dan meunan
cit jirhah sampoe gleh teuma peukayan jih-
nyan, laju Nabi Harun geupeuseumah awak-
nyan sibagoe peuseumahan khusos ubak
TUHAN. Gobnyan geupeubuet cit teuma
upacara teupeu gleh keu awaknyan.
22 Ureuëng Israel banmandum jipeubuet
peue mantong nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak Nabi Musa keuhai ureuëng
Lewi nyan. Deungon lagéenyan ureuëng
Lewi meuteumé hak ji meukeureuja didalam
Khimah TUHAN dimiyueb keumandoe Nabi
Harun dan aneuëk-aneuëk geuhnyan.

23 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa, 24 "Tieb-tieb ureuëng Lewi nyang
meu-umu dua ploh limong thon u ateueh,
ureuëng nyan harôh kheueh jipeubuet tugaih
didalam Khimah Ulôn, 25 dan nibak umu
limong ploh thon barô kheueh ureuëng nyan
teupeu beubaih nibak tugaih jih nyan. 26 Óh
ka lheueh nyan jihnyan jeuet jitulông
ureuëng Lewi nyang laén nyang meutugaih
didalam Khimah Ulôn, teuma jihnyan kon
ureuëng meutugaih nyang teutab. Meunan
kheueh cara jih teu atoe buet-buet ureuëng
Lewi"

Peurayaan Paskah nyang keudua

9 Nibak buleuen sa bak thon nyang keu-
dua óh ka lheueh bansa Israel jitinggai
nanggroe Meusé, TUHAN meufeureuman
ubak Nabi Musa di padang pasi Sinai.
2-3 Kheun TUHAN, "Nibak tanggai peuet blah
buleuen nyoe, phon nibak saát mata uroe
jilhob, ureuëng Israel harôh jipeuraya uroe
raya Paskah meunurot peuratoran nyang ka
teupeuteutab." 4 Teuma Nabi Musa geuyue
bansa Israel mangat jipeuraya uroe raya
Paskah. 5 Awaknyan jipeuraya nyan di pa-
dang pasi Sinai bak watée uroe seupôt tang-
gai peuet blah buleuen sa. Banmandum

8:17: Keu. 13:2 **9:1-5:** Keu. 12:1-13

nyan awaknyan peubuet paih lagée nyang
geupeurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa.
6 Teuma lamkawan awaknyan na meu-
padubdroe nyang kuto sabab ka jimat ma-
nyét, deungon nyan awaknyan hana jeuet
jipeuraya uroe raya Paskah nibak uroe nyan.
Awaknyan laju jijak meuhadab Nabi Musa
ngon Nabi Harun 7 dan laju jipeugah, "Ka-
moe ka kuto sabab ka kamoe mat manyét.
Teuma pakon kamoe geupeukeucuali sam-
poe hana jeuet kamoe peuseumah keureu-
beuen ubak TUHAN meusigoe deungon sye-
dara-syedara kamoe?"
8 Nabi Musa geujaweueb, "Neupréh di-
lée sampoe ulôn meuteumé peutunyok ni-
bak Po teu TUHAN."
9 TUHAN geuyuelom ubak Nabi Musa
10 mangat geujak peusampoe ubak bansa
Israel lagée nyoe, "Meunyoe lamkawan ga-
ta atawa keuturonan gata na nyang kuto
atawa meunajih sabab ka jimat manyét ata-
wa teungoh lam meuneujak nyang jiôh,
ureuëng nyan harôh kheueh jipeuraya Pas-
kah keu TUHAN. 11 Teuma peurayaan nyan
harôh teupeuna sibuleuen óh lheuehnyan, na
kheueh nibak malam tanggai peuet blah
nibak buleuen nyang keudua. Tapeuraya
kheueh uroenyan deungon gata makheun
bubiri Paskah meunan cit deungon ruti
nyang hana meurago lom teuma deungon
gulée phet. 12 Bék gata tinggai sapeue nibak
peunajoh nyan sampoe án singoh beungoh,
dan bék teuma gata peupatah meu sikrék pi
nibak tuleueng beulatang nyang teupeuseu-
mah ubak Ulôn. Gata peuraya kheueh uroe
raya Paskah nyan nyang sisuwai deungon
sigala peuratoran jih.
13 Seubalék jih ureuëng nyang hana
meunajih atawa hana kuto dan hana teuma
mantong lam meuneujak, teuma nibak peu-
rayaan uroe Paskah, teuma ureuëng nyang
laén jipeubuet keuwajéban Paskah nyan, ha-
na Ulôn anggab le sidroe ureuëng nyan
nibak umat Ulôn, sabab jihnyan hana jipeu-
seumah keureubeuen keu Ulôn bak watée
nyang ka teupeuteuntée. Ureuëng nyan
harôh kheueh jitanggong banmandum aki-
bat jih.
14 Meunyoe na lamkawan gata na
ureuëng aséng nyang jikeuneuk peuraya
uroe raya Paskah, jihnyan harôh kheueh
jipeuraya nyang sisuai deungon banman-
dum peuratoran dan keuteutapan. Hukôm
nyan keunong ateueh banmandum ureuëng,
bah kheuehnyan ureuëng Israel meunan cit
nyang bukon."

Awan nyang meucahya

(Keu. 40:34-38)

15-16 Nibak uroe Khimah TUHAN teu-
peudong, teuka kheueh awan dan reudok
nyang teutob Khimah nyan. Óh watée ma-
lam sampoe án beungoh awan nyan deuhjih
lagée apui. 17 Tieb watée awan nyan jiék,
ureuëng Israel laju jireuloh khimah-khimah
jih, laju teuma jibeurangkat. Dan dipat awan
nyan jitron, diteumpatnyan teuma awak-
nyan jipeudong khimah. 18 Ateueh peurin-
tah TUHAN bansa Israel nyan jireuloh khi-
mah dan ateueh peurintah TUHAN cit teuma
khimahnyan jipeudong lom teuma. Seuman-
tong awan nyan mantong na di ateueh Khi-
mah TUHAN, awaknyan teutab na tinggai di
teumpat nyan. 19 Meunyoe awan nyan treb
na di ateueh khimah awaknyan, awaknyan
keubit that taát ubak peuratoran TUHAN dan
hana teuma jibeurangkat nibak teumpat
nyan. 20 Teuma kadang-kadang na meupa-
dub uroe mantong awan nyan na di ateueh
Khimah awaknyan. Pakriban kheueh man-
tong, peurintah TUHAN kheueh nyang peu-
teuntée awaknyan tinggai nibak saboh
teumpat atawa jijak lom teuma. 21 Kadang-
kadang awan nyan teuma tinggai phon
seupôt trok beungoh uroe, dan bak watée
awan nyan jiék nibak beungoh uroe, awak-
nyan pi laju beurangkat. Pajan mantong
awan nyan jiék, bah kheueh uroe meunan cit
malam, awaknyan teutab cit jibeurangkat.
22 Simantong na awan nyan di ateueh Khi-
mah TUHAN, aléh nyan treb jih dua uroe,
sibuleuen, sithon atawa leubeh, sitréb nyan
teuma awaknyan tinggai di teumpat nyan.
Meunyoe awan nyan jiék, barô kheueh
awaknyan jibeurangkat hoe nyan jijak
awannyan teuma. 23 Awaknyan tinggai ni-
bak saboh teumpat dan jibeurangkat u teum-
pat nyang laén sisuai deungon peurintah
TUHAN nyang geubri lé TUHAN ubak Nabi
Musa.

Beureuguih-beureuguih nibak pirak

10 TUHAN meufeureuman lom ubak
Nabi Musa, 2 "Gata peuget kheueh
dua boh beureuguih nibak pirak nyang teu-
seupoh keu teuhôi rakyat mangat jimeusapat
atawa keu teuyue awaknyan mangat jijak.
3 Meunyoe ban dua boh beureuguih nyan

9:12: Keu. 12:46, Yah. 19:36

jiyueb panyang su jih nyan muphom jih
mandum umat harôh meusapat di seukeuli-
leng gata dikeue pintoe Khimah Ulôn.
4 Teuma meunyoe saboh mantong nyang
jiyueb, nyan saban cit muphom jih teuma
keu ureuëng patot-patot mantong nyang
harôh jimeusapat bansikeulileng gata.
5 Meunyoe beureuguih nyan teuyueb
paneuk-paneuk su jih, nyan tanda jih sukée-
sukée nyang jipeudong khimah disiblah rot
timu harôh ji beurangkat. 6 Meunyoe beu-
reuguih nyan teuyueb paneuk-paneuk su jih
keu nyang keudua goe, teuma lé sukée-su-
kée nyang na disiblah seulatan harôh jibeu-
rangkat. Jadi su beureuguih nyang paneuk-
paneuk nyan tanda jih umat harôh
jibeurangkat, 7 seudangkan su beureuguih
nyang panyang nyan tanda jih umat harôh
jimeusapat. 8 Beureuguih-beureuguih nyan
harôh kheueh jiyueb lé teungku-teungku
imeum, aneuëk-aneuëk Nabi Harun. Nyang
kheueh peuratoran nyang harôh gata taát
keu siumu masa.

9 Dan meunyoe gata tamuprang di nang-
groe gata keu gata peuteuen droe ateueh
musoh nyang jiseurang, gatayueb kheueh
laju beureuguih-beureuguih nyan. Teuma
Ulôn, TUHAN Allah gata, Lôn tulông dan
Lôn peuseulamat gata nibak musoh-musoh
gata nyan. 10 Meunan cit nibak uroe-uroe
gata tameusuka ria, na kheueh nibak khanuri
Buleuen Barô dan peurayaan-peurayaan
nyang laén teuma, beureuguih nyan harôh
kheueh gatayueb bak watée gata peuseumah
keureubeuen nyang teutot dan keureubeuen
peudamé keu Ulôn. Teuma Ulôn ku tulông
gata. Ulôn kheueh TUHAN Allah gata."

Ureuëng Israel jibeurangkat

11 Nibak thon nyang keudua óh ka lheu-
eh bansa Israel jitinggai nanggroe Meusé,
bak tanggai dua ploh buleuen dua, jiék
kheueh awan nibak ateueh Khimah TUHAN.
12 Laju ureuëng Israel meutalo-talo jijak ji-
tinggai padang pasi Sinai, dan awan nyan
laju jipiôh bak watée awaknyan trok dipa-
dang pasi Paran.

13 Nyan kheueh phon-phon that awak-
nyan jibeurangkat ateueh peurintah TUHAN
meulalu Nabi Musa. 14 Dikeue that nyang
beurangkat nyan na kheueh tantra nyang
dimiyueb bupanji Yehuda, pasokan deumi
pasokan: Nahason, aneuëk Aminadab peu-
mimpén pasokan sukée Yehuda, 15 Netaneel
aneuëk Zuar peumimpén pasokan sukée Isa-
khar, 16 dan Eliab aneuëk Helon nyang pim-
pén pasokan sukée Zebulon.

17 Laju Khimah TUHAN nyan ji reuloh,
dan jibeurangkat kheueh laju kawöm Ger-
son dan Merari nyang gulam Khimah
TUHAN nyan.

18 Óh lheueh nyan beurangkat kheueh
teuma tantra nyang dimiyueb bupanji keu-
satuan Ruben, pasokan deumi pasokan: Eli-
zur aneuëk Syedeur nyang pimpén pasokan
sukée Ruben, 19 Selumiel aneuëk Zurisyadai
geupimpén baresan sukée Simeon, 20 dan
Elyasaf aneuëk Rehuel geupimpén teuma
baresan sukée Gad.

21 Óh lheuehnyan beurangkat kheueh
ureuëng-ureuëng Kehat nyang jiseuôn ba-
rang-barang suci. Meunyoe awaknyan ka
trok ubak teumpat khimah-khimah nyang óh
lheuehnyan, Khimah TUHAN ka jipeudong
lom teuma.

22 Óh lheuehnyan jijak teuma tantra
nyang dimiyueb bupanji sukée Efraim, pa-
sokan deumi pasokan: Elisama aneuëk Ami-
hud geupimpén pasokan sukée Efraim,
23 Gamaliel aneuëk Pedazur jipimpén teuma
pasokan sukée Manasye, 24 dan Abidan
aneuëk Gideoni jipimpén teuma baresan su-
kée Benyamin.

25 Akhé jih beurangkat kheueh teuma
tantra nyang dimiyueb bupanji keusatuan
sukée Dan. Awaknyan na kheueh peunga-
wai dilikot banmandum keusatuan. Awak-
nyan jijak pasokan deumi pasokan: Ahiezer
aneuëk Amisyadai nyang pimpén baresan
sukée Dan. 26 Pagiel aneuëk Okhran jipim-
pén teuma baresan sukée Asyer, 27 dan Ahi-
ra aneuëk Enan jipimpén teuma baresan
sukée Naftali. 28 Nyan kheueh urutan bare-
san ureuëng Israel, pasokan deumi pasokan,
tieb-tieb watée awaknyan jibeurangkat keu
jiminah.

29 Nabi Musa geupeugah ubak parui
gobnyan, Hobab aneuëk Rehuel ureuëng
Midian, "Kamoe teuma kamoejak u teum-
pat nyang meunurot geukheun lé TUHAN
teuma geubri keu kamoe. TUHAN ka geubri
janji nyang get keu ureuëng Israel. Lé sa-
babnyan, gata seutôt kheueh, kamoe teuma
kamoe peuget nyang get keu gata."

30 Geujaweueb lé Hobab, "Teurimong
gaséh, teuma ulôn meuheuet keuneuk woe u
gampông droe ulôn."

31 "Bék kheueh gata tinggai kamoe,"
geukheun lé Nabi Musa, "Gata hase jeuet
keu ureuëng peutunyok rot ueh keu kamoe,

sabab gata tateupeue dipat geutanyoe jeuet
ta peudong khimah di padang pasi. 32 Meu-
nyoe gata taseutôt, teuma banmandum
nyang get nyang TUHAN keureuja keu ka-
moe, teuma kamoe peubuet cit nyan keu
gata."

Bansa Israel nyang jibeurangkat

33 Óh ka lheueh bansa Israel nyan jiting-
gai Sinai, gunong teumpat tinggai TUHAN,
awaknyan laju jijak lhée uroe treb jih. Peuto
Peujanjian TUHAN sabe jiba teupeu awai
nibak awaknyan keu teujak mita teumpat
peudong khimah keu awaknyan. 34 Meu-
nyoe awaknyan jibeurangkat nibak teumpat
peukhimahan, awan TUHAN sabe na di ateu-
eh óh watée uroe.
35 Tieb-tieb watée Peuto Peujanjian
nyan teuma jiba sajan, Nabi Musa geupeu-
gah, "Neubeudôh kheueh, ya TUHAN, neu-
peu crebre kheueh musoh droe neueh sam-
poe ureuëng nyang jibanci droeneueh
jiplung banmandum." 36 Dan tieb-tieb wa-
tée Peuto Peujanjian nyan trok ubak teumpat
peuniyôh, Nabi Musa geupeugah lom,
"Neugisa kheueh ya TUHAN, ubak meuribée
bansa Israel."

Teumpat nyang nan jih Tabera

11 Nibak siuroe bansa nyan jipeuphon
aloh alah ubak TUHAN keuhai keu-
susahan awaknyan. Watée geudeungoe
awaknyan apoh apah, TUHAN that-that beu-
ngéh dan laju geupeuteuka apui u ateueh
awaknyan. Apuinyan jimeu-éue laju lamka-
wan awaknyan dan laju tutong siladum ni-
bak khimah-khimah awaknyan. 2 Ureuëng-
ureuëng nyan laju jikliek-kliek jilakée
tulông ubak Nabi Musa. Laju Nabi Musa
geumeudóa ubak TUHAN, teuma lon kheueh
laju apui nyan. 3 Sabab keujadian nyan,
teumpatnyan geuboh nan Tabera, [b] sabab
nibak teumpatnyan apui TUHAN hu deungon
raya that lamkawan awaknyan.

Nabi Musa geupiléh tujoh ploh droe peumimpén

4 Nibak jijak ureuëng-ureuëng Israel
nyan na cit teuma lamkawan nyan ureuëng
aséng nyang seutôt sajan. Awaknyan meu-
heuet that keuneuk pajoh uengkot sie, dan
meunan cit deungon ureuëng Israel ka teu-
ma apoh apah. Kheun awaknyan, "Ah, cuba
meunyoe na uengkot sie keugeutanyoe!
5 Tanyoe teuingat that keu uengkot nyang
tanyoe pajoh deungon pre mantong di nang-
groe Meusé, na boh timon, na boh timon
bruek, prée, bawang mirah ngon bawang
putéh! 6 Jinoenyoe geutanyoe ka habéh teu-
naga sabab hana peunajoh nyang laén seu-
laén manna mantong nyang deuh tanyoe
kalon."
7 Rupa jih manna nyan lagée bijéh
nyang ubit-ubit, hi jih putéh meujampu ku-
néng-kunéng. 8-9 Meunyoe ka trok bak wa-
tée malam manna nyan rhot meusigoe-sigoe
deungon ié mbon u ateueh khimah-khimah.
Óh ka beungoh uroe dumna ureuëng laju
jijak keudéh keunoe keu jijak peusapat boh
manna nyang rhot nyan, atranyan jigiléng
sampoe jeuet keuteupông, dan jipeuget laju
keu peunajoh kuwe nyang bulat teuma tim-
piek. Rasajih lagée kuwe nyang teupang-
gang di ateueh apui nyang teujampu deu-
ngon minyéuk zaiton.
10 Nabi Musa geudeungoe ureuëng-
ureuëng Israel nyan jimeu ôk-ôk, sira jidong
meu hudom-udom dikeue khimah droe jih.
Teuma teuka kheueh beungéh TUHAN nyang
lumpah brat sampoe Nabi Musa meurasa
seudeh lagoena. 11 Dan geupeugah kheueh
lé gobnyan ubak TUHAN, "Pakon Droeneu-
eh ya TUHAN neupeususah ulôn lagéenyoe?
Peu kheueh Droeneueh ya Allah hana neu
galak keu ulôn? Pakon teuma Droeneueh
neupeujok tanggong jaweueb banmandum
ureuëngnyan u ateueh ulôn? 12 Peu kheueh
ulôn nyang kandong atawa nyang peulahé
awaknyan banmandum? Pakon kheueh
Droeneueh neuyue ulôn jeuet lagée sidroe
ureuëng dendayang nyang buet jih jiteu-
mingkue aneuëk manyak nyan ban lahé,
sampoe ulôn nyoe harôh lôn useuha awak-
nyan sipanyang rot u nanggroe nyang
Droeneueh ka peujanji keu indatu awak-
nyan? 13 Neungieng kheueh nyan, awak-
nyan hana jipiôh ji meurengék jilakée ueng-
kot sie. Dan dipat kheueh harôh lôn mita
uengkot sie nyan keu awaknyan? 14 Hana ek
le ulôn seuôn tanggong jaweueb nyang raya
ngon brat nyan; lumpah that brat tanggong
jaweuebnyan ateueh ulôn! 15 Meunyoe
Droeneueh ya TUHAN hana neupiôh neupeu-
saneut ulôn lagéenyoe sabe, neugaséh kheu-
eh keu ulôn; leubeh gét Droeneueh poh maté
mantong ulôn nyoe jinoe cit teuma mangat

---

[b] *Tabera:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "teutot".
10:35: Zab. 68:2 **11:7-8:** Keu. 16:31 **11:9:** Keu. 16:13-15

ulôn nyoe hana le lôn tanggong ázeb deurita
nyang lagéenyoe."
16 Laju meufeureuman kheueh TUHAN
ubak Nabi Musa sira geupeugah lagéenyoe,
"Gata peusapat kheueh lamkawan bansa
Israel tujoh ploh droe ureuëng patot-patot
nyang jiaku sibagoe peumimpén bansa. Ga-
taba kheueh laju awaknyan ukeue Ulôn di
dalam Khimah Ulôn, laju gata yuedong
awaknyan disinan bak binéh gata. 17 Ulôn
teuma Lôn treun Lôn jak peugah haba deu-
ngon gata nibak teumpatnyan, dan siladum
nibak kuasa nyang ka Ulôn bri keu gata,
nyan teuma Ulôn bri keu awaknyan. Dan
deungon lagée nyan awaknyan ka hase ji-
tulông gata jiseuôn tanggong jaweueb ateu-
eh bansa nyoe, dan bék gata seuôn tang-
gongnyan sidroe gata. 18 Jinoenyoe gata
peugah kheuehnyoe ubak bansa nyan: Peu-
gleh kheueh droe gatanyan keu singoh beu-
ngoh; gata teuma tapajoh uengkot sie.
TUHAN ka geudeungoe gatamo ngon apoh
apah bahwa gata meuheuet that keuneuk
pajoh uengkot sie, dan bahwa naseb gata
leubeh jroh nibak watée di nanggroe Meusé.
Jinoenyoe TUHAN teuma geubri gata ueng-
kot sie, dan gata ka hase gata makheun
atranyan. 19 Gata teuma tapajoh uengkot sie
nyan kon mantong treb jih si uroe atawa dua
uroe, atawa limong uroe atawa lom siploh
uroe, dan hana teuma treb jihnyan dua ploh
uroe, 20 teuma nyan sibeuleuen peunoh gata
pajoh atranyan, sampoe gata rhot bak sakét
dan muntah-muntah sabab tapajoh sie nyan.
Hainyan jeuet sabab gata ka tatulak TUHAN
nyang na lamkawan gata. Dan lom teuma
sabab lé gata ka gatamo dikeue Geuhnyan
dan meunyeusai bahwa gata ka gata tinggai
tanoh Meusé."
21 Laju Nabi Musa geupeugah lom ubak
TUHAN, "Bansa nyang ulôn pimpén nyoe
meujeumeulah na 600.000 droe. Pakriban
Droeneueh peugah bahwa Droeneueh teuma
neubri uengkot sie siseb-seb jih nyang treb
jih sibuleuen peunoh? 22 Dipat kheueh na
leumô ngon bubiri nyang meunanle nyang
harôh teusie keu teupeutroe awaknyan? Peu
kheueh banmandum uengkot lam laôt seb
keu teubri makheun keu awaknyan?"
23 Geujaweueb lé TUHAN, "Peu kheueh
keukuasaan Ulôn teubataih? Gata hana treb
lé takalon peue nyang Ulôn peugah nyan
bit-bit beutôi teujadi atawa hana!"
24 Teuma geuteubit kheueh laju Nabi
Musa geujak peusampoe habanyan peue
nyang ka geupeugah lé TUHAN ubak gob-
nyan. Laju Nabi Musa geupeusapat tujoh
ploh droe peumimpén laju geuyue dong
awaknyan bansilingka Khimah TUHAN.
25 Laju TUHAN geutreun di lam awan dan
geupeugah laju ubak Nabi Musa. TUHAN
geucok laju siladum nibak kuasa nyang ka
geubri ubak Nabi Musa dan laju geubri
atranyan ubak bantujoh ploh droe peumim-
pén nyan. Bak watée Roh TUHAN nyan
geutreun u ateueh awaknyan, jipeuphon
kheueh awaknyan jimeuhôi lagée nabi
meuhôi teuma hana treb.
26 Dua lamkawan tujoh ploh droe peu-
mimpén nyan, Eldad dan Medad, tinggai di
dalam khimah dan hana jijak meusajan-sa-
jan deungon nyang laén u dalam Khimah
TUHAN. Di khimah-khimah nyan Roh laju
jitreun u ateueh awaknyan, dan awaknyan
bandua pi jipeuphon teumawok lagée su
nabi. 27 Laju lé sidroe ureuëng jiplung u
luwa keu jijak peugah ubak Nabi Musa peue
nyang ka teujadi ateueh Eldad dan Medad.
28 Yosua bin Nun, nyang ka jibantu Na-
bi Musa yoh phon masa muda jihnyan,
jipeugah ubak Nabi Musa, "Neuyue kheueh
awaknyan jipiôh hai Bapak!"
29 Nabi Musa geujaweueb, "Keupeue
gata tapike keu lôn? Ulôn keubit meuharab
seumoga TUHAN geubri Roh Geuhnyan
ubak banmandum bansa Geuhnyan, dan
geupeujeuet awaknyan banmandum hase
jeuet keunabi!" 30 Laju Nabi Musa geujak
woe lom ubak khimah meusigoe deungon
ban tujoh ploh peumimpén bansa Israel
nyan.

Tuhan geupeutreun cicém puyoh

31 Deungon hana teusangka-sangka
TUHAN geupeuteuka laju angén rot laôt; di
angén nyan laju jiba cicém-cicém puyoh
nyang jipoe miyueb lagoena, teuma na si-
metée mantong di ateueh tanoh. Cicém nyan
jipoe keudéh-keunoe di ateueh khimah-khi-
mah nyan sampoe jiôh na meupadub metée
di bansikeulileng nyan. 32 Sipanyang uroe-
nyan, sipanyang malam dan sipanyang uroe
óh lheueh nyan teuma, ureuëng-ureuëng la-
loe jidrob cicém puyoh. Tieb-tieb ureuëng
jidrob cicém puyoh nyan na siribée kilo
gram. Cicém-cicém nyan awaknyan tabu
bansikeulileng khimah-khimah mangat jeu-
et tho. 33 Seumantong jai uengkot sie nyang
jipajoh, TUHAN jeuet keu beungéh keu bansa
nyan dan geupeutreun laju bala u ateueh

awaknyan. 34 Laju teumpat nyan geuboh
nan, "Jirat ureuëng leuha", sabab disinan
geupeukubu ureuëng-ureuëng nyang maté
sabab lé leuha jih.
35 Nibak teumpat nyan bansanyan laju
jiminah u daerah Hazerot, laju jipeudong
khimah nibak teumpat nyan.

Miryam geuhuköm

12 Nabi Musa ka geucok sidroe
ureuëng inong Kus geupeu jeuet
keu peurumoh gobnyan, dan hainyan jipeu-
jeuët keu alasan lé Miryam dan Nabi Harun
keu jipeubrok Nabi Musa. 2 Ji kheun le
awaknyan, "Peu kheueh meulalu Nabi Mu-
sa mantong TUHAN geupeugah haba? Bukon
kheueh meulalu geutanyoe TUHAN geupeu-
gah haba cit?" TUHAN geudeungoe peue
nyang awaknyan peugah. 3 Nabi Musa na
kheueh ureuëng nyang get that lom miyueb
até, leubeh nibak banmandum ureuëng
nyang udeb ateueh bumoe nyoe.
4 Hana teusangka-sangka TUHAN meu-
feureuman ubak Nabi Musa, Nabi Harun
dan Miryam, "Gata ban lhée droe tajak
kheueh laju ubak Khimah Ulôn." Laju
awaknyan geujak keunan 5 dan TUHAN laju
geutreun didalam taméh awan. Laju TUHAN
geudong dibabah pintoe Khimah Gobnyan
dan geutawok Nabi Harun meunan cit deu-
ngon Miryam. Ban dua awaknyan laju geu-
seuk ngon geupeuto, 6 dan TUHAN geupeu-
gah laju, "Tadeungoe kheueh tutoe Ulôn
nyoe! Meunyoe na lamkawan gata sidroe
nabi, Ulôn peugah droe Lôn ubak jihnyan
meulalu keumalon-keumalon, dan Ulôn
meututoe deungon jihnyan didalam lumpo.
7 Teuma kon lagéenyan deungon hamba
Ulôn Nabi Musa. Jihnyan ureuëng nyang
paleng seutia lamkawan umat Ulôn. 8 Dan
Ulôn peugah haba deungon jihnyan meuha-
dab keue, seucara nyata dan hana teuma
deungon teumeu hiëm. Bahpi ruman Ulôn
pih ka jikalon! Pakon gata tajeuet that tala-
wan Nabi Musa, hamba Ulôn nyan?"
9 TUHAN gét that beungéh keu awaknyan
bandua, dan geubeudôh laju geujak. 10 Bak
watée awan nyan jitinggai Khimah TUHAN,
leumah kheueh Miryam ka keunong peunya-
két kulét nyang cukob mubahya; kulét jih
putéh lagée gapeueh. Bak watée Nabi Harun
geupaléng ateueh Miryam dan jingieng bah-
wa jihnyan ka keunong peunyakét, 11 jipeu-
gah laju ubak Nabi Musa, "Neutulông kheu-
eh, hai teungku amphon, bék kheueh neu-
peubiyeu kamoe teuseksa kareuna desya
nyang kamoe peubuet nibak bangai kamoe-
nyoe. 12 Bék kheueh neupeubiyeu jihnyan la-
gée aneuëk manyak lahé nyang ka maté, deu-
ngon asoe jih siladum ka brôk."
13 Teuma geumeulakée kheueh lé Nabi
Musa ubak TUHAN, "Ya Allah Po, ulôn
lakée, neupeupuléh kheueh jihnyan!"
14 TUHAN geujaweueb, "Seukira jih muka
jihnyan jiludah lé bapak jih, bukon kheueh
tujoh uroe treb jih harôh jitanggong malée?
Gata peuaséng kheueh jihnyan nibak khi-
mah-khimah nyang treb jih tujoh uroe, dan
óh lheuehnyan jeuet jitamong lom teuma."
15 Lheuehnyan laju geupeuteubiet Miryam
nibak khimah-khimah nyang treb jih tujoh
uroe, dan bansa nyan hana jiminah nibak
teumpat nyan sampoe Miryam jiwoe lom
ubak khimah-khimah. 16 Óh lheuehnyan
awaknyan laju jitinggai Hazerot dan jipeu-
dong khimah nibak padang guron Paran.

Bandua blah droe ureuëng muluem

(Tel. 1:19-33)

13 TUHAN meufeureuman lom ubak
Nabi Musa, 2 "Nibak tieb-tieb sukée
Israel gata yue kheueh utosan sidroe nibak
peumimpén-peumimpén jihnyan mangat ji-
jak luem tanoh Kanaan nyang teuma Ulôn
bri keu bansa Israel." 3-15 Banlagée peurin-
tah Po teu Allah nyan, Nabi Musa geukirém
awaknyan phon nibak padang pasi Paran.
Banmandum ureuëng nyan na kheueh peumim-
pén-peumimpén lamkawan ureuëng Israel:

Sukée	*Peumimpén*
Ruben	Syamua bin Zakur
Simeon	Safat bin Hori
Yehuda	Kaleb bin Yefune
Isakhar	Yigal bin Yusuf
Efraim	Hosea bin Nun
Benyamin	Palti bin Rafu
Zebulon	Gadiel bin Sodi
Manasye	Gadi bin Susi
Dan	Amiel bin Gemali
Asyer	Setur bin Mikhael
Naftali	Nahbi bin Wofsi
Gad	Guel bin Makhi

16 Nyan kheueh ureuëng nyang geuki-
rém lé Nabi Musa keu jijak meuluem u
nanggroe nyan. Hosea bin Nun geugantoe
nan jih lé Nabi Musa jeuet keu Yosua.
17 Bak watée Nabi Musa geuyue awak-
nyan mangat jibeurangkat, lé gobnyan geu-

12:7: Ibr. 3:2 **12:14:** Teu. 5:2-3

peuingat awaknyan, "Gatajak kheueh rot
blah utara, gata tuju ubagian seulatan tanoh
Kanaan, laju trok ubak daerah nyang meu-
gunong. 18 Gata seulidék kheueh pakriban
nanggroe nyan, peu kheueh peunduduek jih
le atawa bacut, peu kheueh awaknyan teuga
atawa leumoh. 19 Meunan cit gata peureksa
peu kheueh nanggroe nyan gét atawa hana,
dan peu kheueh peunduduek jih tinggai di
gampông-gampông nyang teubuka atawa
didalam banda nyang meupageue ngon kuta.
20 Beutabah kheueh até gata. Gata kalon laju
peu kheueh tanoh nyan suboe dan jai bak-
bak kayée nyang udeb. Bék tatuwoe gata
peuwoe bacut boh-boh kayée nyang udeb
disinan." Bak watée nyan ka jipeuphon mu-
boh bak anggô.
21 Teuma jijak kheueh laju awaknyan u
arah utara dan jiseulidék nanggroe nyan
phon nibak padang pasi Zin disiblah seula-
tan u utara sampoe u banda Rehob, rab ngon
rot ueh u Hamat. 22 Phon-phon that awak-
nyan jijak u bagian seulatan nanggroe nyan
dan trok laju u banda Hebron, teumpat ting-
gai ureuëng-ureuëng Ahiman, Sesai dan
Talmai, keuturonan Enak. Hebron geupeu-
get bandanyan tujoh thon sigohlom banda
Zoan di nanggroe Meusé. 23 Trok kheueh
laju awaknyan di Pantôn Eskol.[c] Disinan
awaknyan laju jikoh sikrék ranténg boh
anggô nyang get that brat, seuhingga atra-
nyan harôh teugulam deungon sikrék kayée
lé dua droe ureuëng. Meusigoe deungon
nyan jiba cit teuma na meupadub boh boh
geulima dan boh ara. 24 Teumpatnyan jirasi-
nan Pantôn Eskol sabab ranténg boh anggô
nyang jikoh lé ureuëng Israel disinan.
25 Óh kalheueh jiseulidék nanggroe
nyan peuet ploh uroe treb jih, lé awak nyang
jak meuluem jiwoe teuma 26 dan awaknyan
laju jibri laporan keuhai buet muluem nyang
ka seuleusoe jikeureuja nyan ubak Nabi
Musa, Nabi Harun dan banmandum umat
Israel nyang teungoh meugumpôi di Kades,
diteungoh padang pasi Paran. Awaknyan
jicalitra laju peue nyang ka awaknyan kalon
dan jijok teuma laju boh-boh kayée nyang
ka awaknyan pot ateueh bak jih. 27 Kheun
awaknyan ubak Nabi Musa, "Kamoe ka
kamoe seulidék nanggroenyan dan kamoe
kalon teuma bahwa tanoh jih kaya ngon
suboe, dan nyoe na bacut boh kayée nyang
kamoe ba di sidéh. 28 Banda awaknyan ra-
ya-raya lom teuma teupageue deungon kuta
nyang kukoh, meunan cit kamoe kalon
ureuëng-ureuëng nyang tinggai disinan ba-
dan jih raya-raya awaknyan na kheueh keu-
turonan gogasi disinan. 29 Ureuëng Amalek
tinggai dibagian seulatan nanggroe nyan;
ureuëng Het, Yebus dan Amori awaknyan
tinggai di daerah nyang meugunong-gu-
nong; seudangkan ureuëng Kanaan awak-
nyan tinggai di daerah di seupanyang laôt
dan di seutôt talo Krueng Yordan."
30 Teuma Kaleb jipeumangat até
ureuëng-ureuëng nyang meualoh alah ubak
Nabi Musa. Kheun Kaleb, "Nanggroe nyan
harôh taprang dan tareubot saát nyoe cit
teuma, kareuna geutanyoe seb that teuga
keu ta peutaloe awaknyan."
31 Teuma ureuëng-ureuëng nyang jigisa
deungon Kaleb nyan jipeugah, "Hana, geu-
tanyoe hana hase taprang awaknyan. Peun-
duduek nanggroe nyan leubeh teuga nibak
geutanyoe." 32 Laju awaknyan jitabu haba
seumeungeuet lamkawan ureuëng Israel
keuhai nanggroe nyang awaknyan luem
nyan. Kheun awaknyan, "Nanggroe nyan
keubit mubahya, bahpi keu peunduduek jih-
nyan keudroe. Ureuëng nyang kamoe kalon
disideh keubiet badan jih gét that raya-raya.
33 Bit that kamoe kalon ureuëng-ureuëng
nyan lagée gogasi, na kheueh keuturonan
Enak. Teubandéng deungon awaknyan ka-
moe nyoe na kheueh bube daruet, dan pasti
lagéenyan kheueh anggapan awaknyan keu
kamoe."

Bansa Israel apoh apah

14 Simalam suntok umat Israel jikliek-
kliek sira jimo. 2 Awaknyan jimeu-
krôb-krôb ubak Nabi Musa dan Nabi Harun
sira jipeugah, "Leubeh gét geutanyoe maté
di nanggroe Meusé atawa di teungoh pa-
dang pasi nyoe! Bah kheueh geutanyoe ma-
té mantong! 3 Keupeue TUHAN geuba geuta-
nyoe u nanggroe nyan? Euntrék geutanyoe
maté bak tajak muprang dan ureuëng-
ureuëng binoe meunan cit deungon aneuëk-
aneuëk geutanyoe jidrob ngon jiteuen siba-
goe ureuëng nyang teutawan. Bukon kheueh
leubeh gét geutanyoe tawoe mantong u
nanggroe Meusé!" 4 Laju awaknyan jimari-
et sabe keudroe-droe, "Bah kheueh tapiléh
sidroe peumimpén dan tawoe lom u nang-
groe Meusé."

[c] *Eskol:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "saboh tangke boh anggô"
13:33: Keuj. 6:4

5 Nabi Musa ngon Nabi Harun laju geu-
sujut dikeue ureuëng ramé nyan. 6 Yosua
aneuëk Nun dan Kaleb aneuëk Yefune, dua
droe lamkawan tukang meuluem nyan, laju
jipriek peukayan jihnyan sibagoe meuduka
cita. 7 Awaknyan jipeugah ubak banman-
dum rakyat nyan, "Nanggroe nyang kamoe
jak seulidék nyan luwa biasa gét jih. 8 Meu-
nyoe TUHAN geubri ubak geutanyoe, Gob-
nyan teuma geuba geutanyoe keunan dan
geubri teuma ubak geutanyoe tanoh nyang
kaya dan suboe nyan keu geutanyoe. 9 Bék
kheueh gata lawan TUHAN, dan bék kheueh
teuma gata takot ubak ureuëng-ureuëng
nyang tinggai di nanggroe nyan, sabab deu-
ngon mudah geutanyoe ta peutaloe awak-
nyan. Nyang lindong awaknyan ka jitinggai
awaknyan, dan TUHAN na deungon geuta-
nyoe. Lé nyan, bék kheueh teumakot."
10 Banmandum rakyat ji ancam keuneuk
rhom jihnyan deungon aneuk batée sampoe
án maté. Teuma siat nyan cit teuma awak-
nyan jikalon cahya TUHAN nyang meuble-
ble teuka di ateueh Khimah Geuhnyan.

Nabi Musa geumeudoá keu umat

11 TUHAN meufeureuman lom ubak Nabi
Musa, "Padub na treb teuk ureuëng-
ureuëngnyoe jilawan Ulôn? Trok án pajan
awaknyan hana jitem meuiman ubak Ulôn,
bah kheueh Ulôn kalé that Ulôn peubuet buet
nyang ajaéb lamkawan awaknyan? 12 Ulôn
teuma kupeubinasa awaknyan deungon Lôn
peutreun bala peunyakét nyang hase ji mi-
nah-minah. Teuma gata Ulôn peujeuet keu
sidroe ayah nibak saboh bansa leubeh rayeuk
dan leubeh teuga nibak awaknyan!"
13 Laju Nabi Musa geupeugah lom ubak
TUHAN, "Ya, TUHAN, enteuk ureuëng Meu-
sé jideungoe hai nyan! Padahai deungon
kuasa Droeneueh TUHAN ka neupeuteubiet
kamoe lam nanggroe nyan, 14 dan awaknyan
teuma jipeugah ubak ureuëng-ureuëng di
nanggroe nyoe, nyang ka jideungoe bahwa
Droeneueh ya, TUHAN, nasabe neupeungon
kamoe. Meunan cit awaknyan ka jideungoe
bahwa Droeneueh neupeuleumah droe ubak
kamoe bak watée Droeneueh neujak dikeue
kamoe lam taméh awan nibak watée uroe,
dan lam taméh apui nibak watée malam.
15 Meunyoe Droeneueh neupoh maté ban-
mandum umat Droeneueh nyoe, teuma ban-
sa-bansa nyang ka lheueh jideungoe keuhai
nan Droeneueh nyang meusyeuhu nyoe laju
jipeugah bahwa 16 Droeneueh neupoh maté
umat Droeneueh dipadang pasi sabab
Droeneueh hana meuhase neuba awaknyan
jijak u nanggroe nyang ka Droeneueh
peujanji nyan. 17 Sabab nyan, TUHAN, ulôn
lakée, neutunyok kheueh keukuasaan
Droeneueh ubak kamoe dan peubuet kheueh
peue nyang ka TUHAN peujanjinyan keu
kamoe. Droeneueh ka neupeugah, 18 'ulôn,
TUHAN, hana bagaih beungéh. Ulôn kutu-
nyok geunaséh Ulôn dan seutia Ulôn deu-
ngon meulimpah-limpah. Ulôn kupeu am-
phon ureuëng nyang meudesya dan jilawan
Ulôn. Bahpi meunan, keusalahan ureuëng
tuha teuma Ulôn balaih ubak aneuëk-aneuëk
dan cucoe-cucoe jih, trok ubak keuturonan
nyang keulhée dan nyang keu peuet.' 19 Ji-
noenyoe, ya, TUHAN, sabab raya that geuna-
séh Droeneueh dan Droeneueh seutia ubak
janji Droeneueh, ulôn meulakée deungon
meuharab that-that, neupeu amphon kheueh
desya ureuëng-ureuëng nyoe lagée Droeneueh
ka neupeu amphon awaknyan yoh phon
awaknyan jitinggai tanoh Meusé."
20 Geujaweueb lé TUHAN, "Get kheueh,
Ulôn teuma kupeu amphon awaknyan lagée
nyang gata lakée nyan. 21 Teuma Ulôn meu-
janji deumi droe Ulôn dan deumi Ulôn
nyang udeb dan meukuasa di ateueh bumoe
nyoe, 22 bahwa nibak ureuëng-ureuëng nyoe
hana meusidroe pi nyang mantong udeb keu
jitamong u dalam nanggroe nyang ka Ulôn
peujanji ubak indatu awaknyan. Sabab
awaknyan hana jitem taát ubak Ulôn, dan
hana putôh-putôh jicuba Ulôn. Padahai
awaknyan ka jikalon cahya nyang meuble-
ble, dan buet-buet nyang ajaéb nyang Ulôn
peubuet di tanoh Meusé dan dipadang pasi.
23 Hanjeuet! Awaknyan hana teuma jita-
mong u dalam nanggroe nyan. Lamkawan
awaknyan nyang jilawan Ulôn, hana meu-
sidroe pi nyang teuma jigilo nanggroe nyan.
24-25 Teuma hana lagéenyan keu hamba
Ulôn si Kaleb. Jihnyan teutab seutia ubak
Ulôn. Sabab nyan Ulôn teuma Lôn ba jih-
nyan u nanggroe nyang ka jitamong nyan.
Jinoenyoe ureuëng Amalek dan ureuëng
Kanaan tinggai di ateueh dataran nyan. Teu-
ma daerahnyan jeuet keu daerah milék keu-
turonan si Kaleb, hamba Ulôn nyan. Singoh
beungoh gata harôh tagisa dan gatajak laju
u padang pasi u daerah Lhok Akaba."

14:9: Ibr. 3:16 **14:13-19:** Keu. 32:11-14 **14:18:** Keu. 20:5-6, 34:6-7, Tel. 5:9-10, 7:9-10 **14:21-23:** Ibr. 3:18
14:24: Yos. 14:9-12

TUHAN geuhuköm bansa Israel kareuna jihnyan meu ôk-ôk

26 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa dan Nabi Harun, 27 "Sampoe án
pajan ureuëng-ureuëng jeuhet nyan jimeu
krôb-krôb ubak Ulôn? Banmandum apoh
apah awaknyan ka Ulôn deungoe. 28 Gata
harôh tajaweueb awaknyan lagéenyoe:
TUHAN geupeugah, 'Ulôn meusumpah bah-
wa deumi Ulôn nyang udeb bahwa gata
teuma Ulôn peusaneut lagée nyang gata
peugah dikeue Ulôn. Ulôn TUHAN, ka Ulôn
peugah haba. 29 Gata ka meukrôb-krôb ateu-
eh Ulôn. Sabab nyan gata teuma maté, dan
manyét-manyét gata teuma meusipreuk ban-
saboh padang pasi nyoe. 30 Seulaén Kaleb
dan Yosua, hana meusidroe pi lamkawan
gata nyang meu-umu dua ploh thon u ateueh
nyang hase teuma jitamong u nanggroe
nyang Lôn peujanji nyan. 31 Gata ka tapeu-
gah bahwa aneuëk-aneuëk miet teuma
jiteun. Teuma awaknyan kheueh nyang teu-
ma Ulôn ba u nanggroe nyang gata tulak
nyan, dan nanggroe nyan teuma jeuet keu
tanoh ié awaknyan. 32 Teuma di gata maté
lam padang pasi nyoe. 33 Peuet ploh thon
treb jih aneuëk-aneuëk gata jimeuwot-wot
lam padang pasi. Sabab lé gata hana seutia,
aneuëk-aneuëk gatanyan teuma meudeurita,
sampoe ureuëng nyang keuneulheuh lamka-
wan gata ka meuninggai donya. 34 Gata teu-
ma tatanggong akibat-akibat lé desya gata
peuet ploh thon treb jih; sithon teuitong
siuroe nibak tieb-tieb peuet ploh uroe nyang
gata peuguna keu gata seulidék tanoh nyan.
Gata teuma tateupeue pakriban rasa jih meu-
nyoe Ulôn kulawan gata! 35 Ulôn meusum-
pah bahwa Ulôn teuma kupeubuet hainyan
ateueh gata, ureuëng-ureuëng jeuhet nyang
sipakat keujilawan Ulôn. Lam padang pasi
nyoe gata banmandum teuma maté. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba.' "
36-37 Ureuëng-ureuëng nyang ka geu-
utus lé Nabi Musa keujijak seulidék tanoh
nyan, jiwoe lom sira jiba laporan nyang
hana beutôi keuhai nanggroe nyan, dan lé
sababnyan ureuëng Israel meukrôb-krôb
ubak TUHAN. Lé sababnyan TUHAN geu-
huköm awaknyan akhé jih awaknyan maté
banmandum lé sabab keunong peunyakét.
38 Nibak bandua blaih droe tukang muluem
nyan teuma Yosua ngon Kaleb nyang man-
tong udeb.

14:29: Ibr. 3:17 **14:33:** Kis. 7:36

Useuha nyang keuphon keu jijak prang nanggroe nyan

(Tel. 1:41-46)

39 Óh ka lheueh Nabi Musa geupeusam-
poe feureuman TUHAN ubak bansa Israel,
bansanyan laju meuduka cita deungon peu-
deh that. 40 Óh singoh nyan watée seuboh
buta, meukeumah-keumah kheueh awak-
nyan keuneuk jijak ék ateueh pucak gunong.
Kheun awaknyan, "Keubiet kamoe ka meu-
desya. Teuma jinoenyoe kamoe ka siab keu-
neukjak ubak teumpat nyang geutunyok lé
TUHAN."
41 Teuma Nabi Musa geupeugah, "Pa-
kon gata jinoenyoe keuneuk taliengkeu peu-
rintah TUHAN? Gata hana meuhase! 42 Bék
gatajak, gata teuma jipeutaloe lé musoh-mu-
soh gata sabab TUHAN hana meusajan gata.
43 Bak watée gata meuhadab ngon ureuëng
Amalek dan ureuëng Kanaan nyan, gata
teuma maté lam prang nyan. TUHAN hana
meusajan gata sabab gata hana taát ubak
Gobnyan."
44 Teuma lé ureuëng-ureuëng Israel
nyan teutab neukat cit jikeuneuk ék ateueh
pucak gunong nyan, bahpi Nabi Musa dan
Peuto Peujanjian hana jitinggai khimah-khi-
mah nyan. 45 Teuma lé ureuëng Amalek dan
ureuëng Kanaan nyang na tinggai disinan
laju jiprang dan jipeutaloe banmandum
ureuëng-ureuëng Israel dan jipeucrok awak-
nyan sampoe trok u Horma.

Peuratoran keuhai keureubeuen

15 TUHAN geubri lom ubak Nabi Musa
peuratoran-peuratoran nyoe 2 nyang
harôh jipeubuet lé bansa Israel di nanggroe
nyang teuma geubri lé TUHAN keu awak-
nyan. 3 Keu keureubeuen nyang teutot ngon
keureubeuen teupeu lheueh kaôi meunan cit
keureubeuen keugalak droe atawa lom keu-
reubeuen nibak peurayaan-peurayaan biasa,
gata jeuet tapeuseumah ubak TUHAN: leumô
agam, bubiri agam, bubiri atawa kaméng.
Bée keureubeuen nyang lumpah mangat
nyan keubit gét that galak até TUHAN. 4-5 Soe
mantong nyang jipeuseumah domba atawa
kaméng keu keureubeuen nyang teutot keu
TUHAN, meunan cit jiba teuma meusigoe
ngon tieb-tieb saboh beulatang peulara nyan,
sikilo gram teupông teujampu deungon si
arée minyéuk zaiton keu keureubeuen sajian,
dan meunan cit teuma deungon si arée ié

anggô. 6 Meunyoe nyang jibri keu keureu-
beuen nyan na kheueh saboh bubiri agam,
bah kheueh teuma jipeuseumah dua kilo
gram teupông teujampu teuma deungon si
arée si teungoh minyéuk zaiton keu keureu-
beuen sajian, 7 dan siarée siteungoh teuma ié
anggô. Bée keureubeuen nyang lumpah ma-
ngat nyan keubit that-that galak até TUHAN.
8 Meunyoe nyang jikeureubeuen na kheueh
saboh leumô agam keu keureubeuen nyang
teutot atawa keureubeuen teupeuleueh kaôi
atawa keureubeuen peudamé, 9 meunan cit
teuma jipeuseumah lhée kilo gram teupông
nyang teujampu deungon dua arée minyéuk
zaiton keu keureubeuen sajian, 10 dan dua
arée teuma ié anggô. Bée keureubeuen nyang
lumpah mangat nyan keubit that-that galak
até TUHAN.

11 Nyan kheueh nyang harôh jipeuseu-
mah meusigoe deungon tieb-tieb saboh
leumô agam, bubiri agam, bubiri atawa ka-
méng. 12 Meunyoe nyang teukeureubeuen
nyan leubeh nibak dua boh beulatang peula-
ra, teuma peuseumahan teupông, minyéuk
dan ié anggô nyan pi harôh teutamah meu-
nurot peubandengan jih. 13 Hainyan harôh
jipeubuet lé tieb-tieb ureuëng Israel bak
watée jihnyan jipeuseumah keureubeuen.
Bée keureubeuen nyang mangat nyan lum-
pah that galak até TUHAN. 14 Meunyoe na
ureuëng aséng nyang tinggai lamkawan ga-
ta, bah kheuehnyan keu sikeujab mantong
meunan cit keuneuk tinggai teutab, jihnyan
harôh kheueh jitaát ubak banmandum meu-
nyoe jihnyan jipeuseumah keureubeuen
peunajoh nyang teupeu mangat até TUHAN.
15-16 Banmandum huköm dan peuratoran na
kheueh saban keu banmandum gata dan keu
ureuëng aséng nyang na tinggai lamkawan
gata, sabab gata dan ureuëng nyan na kheu-
eh saban nibak mata TUHAN. Dan hainyan
teutab na keu siumu masa.

17-18 TUHAN geubri lom ubak Nabi Mu-
sa peuratoran-peuratoran nyoe nyang harôh
jipeubuet lé bansa Israel di nanggroe nyang
teuma geubri lé TUHAN keu awaknyan.
19 Meunyoe gata ka gata peuphon pajoh
peue nyang jipeuhase lé nanggroe nyan,
gata harôh pinah siladum keu teupeuseumah
khusos keu TUHAN. 20 Meunyoe droe gata
tatot ruti nyang teupeugét nibak teupông
gandom nyang phon-phon that teukôh, ruti-
nyan harôh teupeuseumah sibagoe keureu-
beuen khusos keu TUHAN. Cara teupeuseu-
mah atranyan saban cit lagée cara teupeu-
seumah gandom nyang phon nyang ka gata
giléng. 21 Keu siumu masa tieb-tieb ruti ni-
bak gandom nyang phon teukôh nyan harôh
kheueh gata bri sibagoe peuseumahan khu-
sos keu TUHAN.

22-24 Meunyoe gata deungon hana teusa-
ja ka teupeulalée sapeue-sapeue nibak peu-
ratoran nyang ka geubri lé TUHAN ubak
Nabi Musa, phon nibak uroe TUHAN geubri
peuratoran nyan dan seulanjut jih treun
meutreun, dan buet nyang salah nyan jipeu-
buet sabab umat hana jiteupeu peuratoran,
deungon nyan banmandum umat harôh
kheueh jipeuseumah saboh leumô agam keu
keureubeuen nyang teutot. Meusigoe deu-
ngon nyan harôh teuma teupeuseumah keu-
reubeuen sajian dan ié anggô lagée nyang ka
teupeu teuntée. Bée keureubeuen nyang ma-
ngat nyan keubit that-that galak até TUHAN.
Seulaén nibak nyan harôh teuma teukeureu-
beuen saboh bubiri agam keu keureubeuen
teupeu amphon desya. 25 Laju lé imeum
harôh teuma jipeubuet upacara teupeu am-
phon desya keu umat. Teuma awaknyan
geupeu amphon sabab buet jih nyang salah
nyang awaknyan peubuet deungon hana ji-
saja, dan sabab awaknyan ka jiba keureu-
beuen teupeu amphon desya meunan cit
keureubeuen nyang teutot ubak TUHAN.
26 Banmandum umat Israel dan ureuëng
aséng nyang na tinggai di teumpat awak-
nyan teuma geupeu amphon, sabab banman-
dum nyan karôh nibak buet nyang salah
nyang hana teusaja nyan.

27 Meunyoe na sidroe ureuëng mantong
meudesya deungon hana jisaja, teuma
ureuëng nyan bah kheueh jikeureubeuen sa-
boh kaméng inong nyang meu-umu sithon
sibagoe keureubeuen peu amphon desya.
28 Di imeum harôh geupeuna upacara peu
amphon desya dikeue TUHAN, mangat
ureuëng nyan geupeu amphon teuma desya
jihnyan. 29 Peuratoran nyan meulaku keu
soe mantong nyang jipeubuet desya deu-
ngon hana jisaja, bah kheueh nyan ureuëng
Israel meunan cit teuma deungon ureuëng
aséng nyang na tinggai teutab di lamkawan
awaknyan.

30 Teuma meunyoe sidroe ureuëng Isra-
el atawa ureuëng aséng deungon jisaja
jipeubuet desya, jihnyan ka jipeujayéh
TUHAN. Ureuëng nyan harôh teuhuköm ma-
té, 31 sabab jihnyan ka jilawan TUHAN dan

15:15-16: Im. 24:22 15:27-28: Im. 4:27-31

deungon jisaja ka jilawan peurintah TUHAN.
Ureuëng nyan maté sabab lé salah jih keu-
droe.

Ureuëng nyang iengkeue peuratoran uroe Sabat

32 Bak watée ureuëng Israel ka na dipa-
dang pasi, na sidroe ureuëng agam teungoh
ji koh kayée apui nibak uroe Sabat.
33 Ureuëng nyan laju jiba jak meuhadab
ubak Nabi Musa, Nabi Harun dan banman-
dum umat, 34 laju ureuëng nyan jiteuen sa-
bab gohlom jeulaih peue nyang teupeubuet
u ateueh ureuëng nyan. 35 Laju TUHAN meu-
feureuman ubak Nabi Musa, "Ureuëng
nyan harôh teuhuköm maté. Ureuëng nyan
harôh gataba u luwa khimah-khimah nibak
teumpat nyan banmandum umat harôh jir-
hom ureuëng nyan deungon batée sampoe
maté." 36 Teuma banmandum umat laju jiba
ureuëng nyan u luwa khimah-khimah dan
laju jirhom ureuëng nyan deungon batée
sampoe maté, lagée nyang ka geupeurintah
lé TUHAN.

Peuratoran keuhai rumbai-rumbai

37-38 TUHAN geuyue lom ubak Nabi Mu-
sa geuyuejak peusampoe ubak bansa Israel,
"Gata peugét kheueh rumbai-rumbai nibak
ujong peukayan gata dan gata ikat kheueh
talo ijo nibak tieb-tieb rumbai. Nyan harôh
gata peubuet treun meutreun. 39 Rumbai-
rumbai na kheueh keu teu peuingat: Tieb-ti-
eb watée gata kalon, gata ingat teuma sigala
peurintah Ulôn dan gata taát teuma. Dan
sabab nyan gata hana teuma gata tuwoe keu
Ulôn keu gata seutôt keuheundak dan hasrat
droe gata nyan. 40 Rumbai-rumbai nyan teu-
ma teupeu ingat gata mangat gata taát ubak
banmandum peurintah Ulôn, sampoe gata
beutôi-beutôi jeuet keu hak milék Lôn.
41 Ulôn kheueh TUHAN Allah gata; Ulôn
nyang ba gata teupeuteubit nibak nanggroe
Meusé mangat Ulôn jeuet keu Allah gata,
Ulôn kheueh TUHAN."

Peumbeurontak Korah, Datan dan Abiram

16 1-2 Korah aneuëk Yizhar nibak
kawöm Kehat, sukée Lewi, jimeu-
beurontak ubak Nabi Musa. Jihnyan jisu-
kong teuma lé dua droe nibak sukée Ruben,
na kheueh Datan dan Abiram aneuëk-
aneuëk Eliab, dan ôn aneuëk Pelet, dan lé
250 droe peumimpén meusyeuhu nyang ji-
piléh lé rakyat. 3 Awaknyan meusigoe jijak
meuhadab ubak Nabi Musa dan Nabi Harun
dan jipeugah, "Kaséb nyan, hai Nabi Musa!
Banmandum umat Israel ka teupeukhusos
keu TUHAN, dan TUHAN na lamkawan geu-
tanyoe banmandum. Teuma pakon kheueh
neu anggab Droeneueh leubeh manyang ni-
bak umat TUHAN?"
4 Geudeungoe hai nyan, Nabi Musa laju
geusujut ubak tanoh sira geumeudoá ubak
TUHAN. 5 Laju lé gobnyan geupeugah ubak
Korah dan peungikot-peungikot jihnyan,
"Singoh beungoh TUHAN teuma geutunyok
ubak geutanyoe soe kheueh nyang po Gob-
nyan, dan soe teuma nyang teupeukhusos
keu Geuhnyan. Ureuëng nyang geupiléh lé
Gobnyan teuma geubri jijak peurab ubak
Gobnyan. 6-7 Singoh beungoh gata dan bu-
bena peungikot gata jijakcok laju teumpat-
teumpat apui, laju atranyan jipasoe deungon
ngeue apui dan dupa, laju atranyan jiba ubak
miseubah. Bah kheueh geutanyoe kalon si-
ngoh soe kheueh lamkawan geutanyoe
nyang ka geupiléh lé TUHAN. Kaséb kheueh
nyan, hai ureuëng-ureuëng Lewi!"
8 Seulanjut jih Nabi Musa geupeu-
gah ubak Korah, "Deungoe kheueh, hai
ureuëng-ureuëng Lewi! 9 Peu kheueh neupi-
ke nyoe soai ubit bahwa Po teu Allah
ureuëng Israel geupiléh gata lamkawan
ureuëng-ureuëng Israel mangat gata jeuet
tapeurab ubak Gobnyan, dan gata meutu-
gaih nibak Khimah Gobnyan, lom gata meu-
keureuja keu umat Israel dan gata peu-
timang awaknyan? 10 Gata, Korah, dan
banmandum ureuëng Lewi ka meuteumé
keuhoreumatan nyan nibak TUHAN – dan
jinoenyoe gata tatuntot keu beuhase teuma
jeuet keu imeum! 11 Meunyoe gata deungon
peungikot-peungikot gata hana jipiôh meu
ôk-ôk ubak Nabi Harun, ngon lagée nyan
gata talawan TUHAN!"
12 Laju Nabi Musa geuyue jaktawok Da-
tan dan Abiram, teuma awaknyan jipeugah,
"Kamoe han kamoe tem teuka! 13 Gohlom
séb droeneueh neuba kamoe meuteubiet ni-
bak tanoh Meusé nyang suboe nyan keu
neupoh maté kamoe di padang pasi nyoe?
Harôh kheueh droeneueh neupeurintah ka-
moe? 14 Nyang jikeubiet jih droeneueh hana
neuba kamoe u tanoh nyang suboe, atawa
neubri keu kamoe blang-blang dan lampôh-
lampôh anggô jeuet keuhak milék pusaka

15:38: Tel. 22:12 **16:1:** Yud. 11

kamoe! Jinoenyoe droeneueh neu keuneuk
peungeuet kamoe! Hana, kamoe hana ka-
moe tem teuka"
15 Nabi Musa bit that beungéh dan geu-
peugah ubak TUHAN, "TUHAN, bék kheueh
neuteurimong peuseumahan awaknyan. Hán
tom na ulôn peurugoe sidroe ureuëng pih
nibak awaknyan; bahpi saboh beulatang
keuleudée hántom na ulôn cok nibak awak-
nyan."
16-17 Laju geupeugah lé Nabi Musa ubak
Korah, "Gata teuka kheueh singoh uroe
ubak Khimah TUHAN ngon gataba sajan ban
250 droe peungikot gata. Meunan cit deu-
ngon Nabi Harun na disideh. Gata harôh
gataba teumpat apui gata maséng-maséng.
Gata pasoe kheueh dupa di dalam teumpat
apui nyan, laju atranyan gata peuseumah
kheueh ubak TUHAN." 18 Teuma tieb-tieb
ureuëng nyang jijak cok teumpat apui jih-
nyan, laju jipasoe didalam nyan deungon
ngeue apui meunan cit deungon dupa, laju
gata dong dipintoe Khimah TUHAN meusa-
jan ngon Nabi Musa dan Nabi Harun. 19 Óh
kalheueh nyan Korah laju jipeusapat ban-
mandum umat, dan awaknyan laju jidong
meubaréh muhadab keue ngon Nabi Musa
dan Nabi Harun di babah pintoe Khimah
TUHAN. Hana teusangka-sangka mantong
banmandum umat deuh jikalon cahya hu
TUHAN nyang meuble-ble. 20 Laju TUHAN
meufeureuman ubak Nabi Musa dan Nabi
Harun, 21 "Gata yue surot kheueh laju nibak
ureuëng-ureuëng nyan; Ulôn keuneuk peu-
binasa awaknyan jinoenyoe cit teuma."
22 Teuma Nabi Musa dan Nabi Harun
laju geusujut ubak TUHAN sira geupeugah,
"Ya Allah Po, Droeneueh nyang bri udeb
ubak mahluk nyang udeb. Meunyoe teuma
na sidroe mantong nyang meudesya, peu
kheueh Droeneueh neubeungéh keu ban-
mandum umat Droeneueh?"
23-24 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, "Gata yue kheueh laju bubena
ureuëng nyan ji minah nibak khimah-khi-
mah Korah, Datan dan Abiram."
25 Laju Nabi Musa deungon ji-iréng lé
peumimpén bansa Israel, geujak u teumpat
Datan dan Abiram. 26 Nabi Musa geupeu-
gah bak ureuëng-ureuëng Israel, "Gata
wéeh kheueh laju nibak khimah ureuëng-
ureuëng jeuhet nyoe dan bék gatamat sapeue
pi nibak hareuta milék awaknyan. Meunyoe
gata hana tapatéh, gata teuma geupeubinasa
meusigoe deungon awaknyan sabab lé de-
sya-desya nyang awaknyan peubuet."
27 Laju ureuëng-ureuëng Israel nyan jiwéeh
nibak khimah-khimah Korah, Datan dan
Abiram.

Datan dan Abiram ka jiteubiet dan ka
jidong di babah pintoe khimah awaknyan
maséng-maséng, meusajan deungon aneuëk
dan peurumoh jih nyan. 28 Laju Nabi Musa
geupeugah, "Deungon nyoe gata teuma
neuteupeue bahwa TUHAN ka geu utus ulôn
keu lôn peubuet banmandum nyoe dan bah-
wa nyan bukon keuheundak ulôn keudroe.
29 Meunyoe ureuëng nyan maté deungon
cara biasa, deungon hana hukôm sapeue pih
nibak Po teu Allah, nyan kheueh tanda jih
TUHAN hana geu utus ulôn. 30 Teuma meu-
nyoe TUHAN geupeubuet sigala sisuatu
nyang hántom gata deungoe nyang ka nyoe,
dan meunyoe tanoh beukah keu jiuét awak-
nyan meusigoe deungon hareuta milék
awaknyan, sampoe awaknyan jitamong
udeb-udeb u dalam donya ureuëng maté,
gata teupeu kheueh lé gata bahwa ureuëng-
ureuëng nyan na kheueh nyang lawan
TUHAN."
31 Hana treb teuma óh lheueh Nabi Mu-
sa nyan geupeugah haba, laju tanoh dimiyu-
eb gaki awaknyan beukah, 32 dan laju jiuét
awaknyan deungon banmandum keuluwar-
ga awaknyan meunan cit banmandum peu-
ngikot Korah, dan banmandum hareuta
beunda awaknyan. 33 Dan rhot kheueh
awaknyan udeb-udeb u dalam donya
ureuëng maté deungon banmandum hareuta
awaknyan. Tanoh nyang beukah nyan laju
teuma meucob lom dan awaknyan gadôh
sapansapa jiuét lé bumoe. 34 Banmandum
ureuëng Israel nyang na disinan laju jipeu-
plueng droe bak watée jideungoe awaknyan
jitawök, "Jak plueng! Enteuk geutanyoe
jiuét lé bumoe!"
35 Laju TUHAN geupeutreun teuma apui
dan di apuinyan laju teuma jitot sampoe
hangôh ban 250 droe nyang jipeuseumah
dupa nyan.

Teumpat apui

36 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa, 37-38 "Gata yue kheueh Eleazar
aneuëk Imeum Harun jeuet jijak beuôt
teumpat-teumpat apui nibak rungka-rungka
nyang teutot dan meusipreuk abée ngon
adang nyan u teumpat nyang laén, sabab
teumpat apui nyan na kheueh suci. Barang-
barang nyan na kheueh nyan jipeuseumah lé

ureuëng nyang ka geuhuköm maté sabab
desya nyang jipeubuet. Barang-barang nyan
na kheueh suci ngon gleh sabab ka jipeuseu-
mah dikeue TUHAN, sabab nyan bah kheueh
jeuet keu leumpeng-leumpeng lipéh keula-
pék blah luwa miseubah. Hainyan teuma
jeuet keu peuingat keu bansa Israel."
39 Teuma di Imeum Eleazar laju geujak cok
teumpat-teumpat apui nyan dan geuyue laju
ureuëng laén jijak teumpa mangat hase jeuet
keu leumpeng-leumpeng nyang lipéh jeuet
keu keulapék blah luwa miseubah. 40 Nyan
na kheueh sibagoe peuingat keu bansa Israel
bahwa seulaén keuturonan Nabi Harun, ha-
na meusidroe pi jeuet jijak ubak miseubah
keu jijak tot dupa keu TUHAN. Ureuëng
nyang iengkeue peuratoran nyan teuma geu-
peubinasa lagée Korah dan peungikot-
peungikot jihnyan. Banmandum nyan geu-
peubuet lagée nyang geupeurintah lé TUHAN
ubak Eleazar rot Nabi Musa.

Nabi Harun geupeuseulamat bansa Israel

41 Óh singoh beungoh nyan banmandum
umat Israel jibeungéh ubak Nabi Musa ngon
Nabi Harun. Awaknyan jipeugah, "Gata
poh maté umat TUHAN." 42 Teungoh awak-
nyan jimeusapat jilawan Nabi Musa ngon
Nabi Harun, awaknyan jipaléng ubak Khi-
mah TUHAN, dan deuh laju jikalon awan ka
teutob u ateueh Khimah nyan, dan leumah
kheueh cahya keuhai TUHAN teuka. 43 Nabi
Musa dan Nabi Harun laju geujak ubak
Khimah TUHAN nyan, 44 laju TUHAN meu-
feureuman ubak Nabi Musa, 45 "Gata surot
kheueh nibak awaknyan. Ulôn keuneuk
peubinasa awaknyan nibak teumpat nyan cit
teuma."

Ban dua awaknyan pi laju geusujut geu-
seumah, 46 laju Nabi Musa geupeugah ubak
Nabi Harun, "Neucok kheueh laju teumpat
apui droeneueh, neupaso laju deungon
ngeue apui nibak miseubah dan neupasoe
teuma deungon dupa di ateueh nyan. Neuba
kheueh laju deungon beubagaih ubak umat
dan neupeugét kheueh laju upacara peu am-
phon desya keu awaknyan. Bagaih! Meu-
reuka TUHAN nyan ka lumpah that brat dan
bala ka jipeuphon." 47 Nabi Harun laju geu-
peubuet peue nyang geupeugah lé Nabi Mu-
sa nyan. Gobnyan laju geuplueng lamkawan
umat nyang teungoh meusapat nyang ka
jipeuphon keunong peunyakét bala nyan.
Teuma Nabi Harun laju geupeuduek dupa
nyan di ateueh ngeue apui, dan geupeubuet
laju upacara peu amphon desya keu umat
nyan. 48 Peunyakét bala nyan laju teudong,
dan Nabi Harun na lamkawan ureuëng
nyang mantong udeb dan nyang ka maté.
49 Nyan maté bak watée nyan na 14.700
droe, hana jitamong keunan nyang maté
nibak beurontak Korah. 50 Óh kalheueh bala
nyan jipiôh, Nabi Harun laju geugisa ubak
Nabi Musa nibak babah pintoe Khimah
TUHAN.

Tungkat Nabi Harun

17 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 2 "Gata yue kheueh ureuëng
Israel mangat jijok keu gata dua blah boh
tungkat, tieb-tieb sukée saboh tungkat,
nyang harôh jijok lé peumimpén sukée. Tu-
léh kheueh nan nibak tieb-tieb peumimpén
nyan nibak tungkat jih, 3 dan nan Nabi Ha-
run nibak tungkat sukée Lewi. Keu tieb-tieb
peumimpén sukée harôh na saboh tungkat.
4 Gata ba kheueh laju tungkat-tungkat nyan
ukeue Khimah Ulôn dan gata keubah laju
dikeue Peuto Peujanjian, nibak teumpat
Ulôn lazem meurumpok deungon gata.
5 Tungkat ureuëng nyang Ulôn piléh laju
meutarök. Deungon cara nyan Ulôn teuma
laju Lôn peupiôh apoh apah keu ureuëng-
ureuëng nyang hana piôh-piôh ji meu krôb-
krôb ateueh Ulôn."

6 Hainyan geupeusampoe lé Nabi Musa
ubak ureuëng-ureuëng Israel. Laju lé peu-
mimpén awaknyan jiseurah ubak gobnyan
saboh tungkat keu tieb-tieb peumimpén su-
kée. Banmandum nyan na dua blah boh, dan
tungkat Nabi Harun na lamkawan nyan.
7 Laju Nabi Musa geukeubah tungkat-tung-
kat nyan di dalam Khimah TUHAN dikeue
Peuto Peujanjian.

8 Óh beungoh singoh nyan, bak watée
Nabi Musa geutamong udalam Khimah
TUHAN, leumah geukalon bahwa tungkat
Nabi Harun, na kheueh tungkat sukée Lewi,
ka jitimoh tarök. Tungkat nyan meu-
bungöng, dan jipeuhase boh keutapang
nyang ka tuha! 9 Nabi Musa laju geucok
banmandum tungkat nyan geutunyok laju
ubak ureuëng Israel. Awaknyan jikalon
peue nyang ka teujadi, laju tieb-tieb peu-
mimpén jijakcok teuma tungkat jih nyan
lom. 10 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man lom ubak Nabi Musa, "Gata keubah

17:8-10: Ibr. 9:4

kheueh lom tungkat Nabi Harun nyan
dikeue Peuto Peujanjian. Tungkat nyan
harôh teukeubah sibagoe peuingat keu ban-
sa Israel nyang galak beurontak nyan nyang
toh jihnyan teuma maté meunyoe awaknyan
hana jipiôh ji meu-ok-ok." 11 Nabi Musa
laju geupeubuet peue nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak gobnyan.
12 Lé ureuëng Israel laju jipeugah ubak
Nabi Musa, "Meunyoe meunan, cilaka
kheueh kamoe! Kamoe nyoe teuma binasa!
13 Meunyoe ureuëng nyang jipeutoe ubak
Khimah TUHAN harôh maté, deungon nyan
ka hanale harapan keu kamoe!"

Keuwajéban nibak imeum dan ureuëng Lewi

18 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Harun, "Gata, aneuëk-aneuëk gata
dan ureuëng-ureuëng Lewi harôh jitang-
gong akibat buet-buet salah nyang teujadi
didalam Khimah Ulôn, teuma gata dan
aneuëk-aneuëk gata mantong nyang tang-
gong buet-buet nyang salah nyang jipeubuet
lé imeum. 2 Kawöm syedara gata, sukée Lewi,
harôh gata peuroh sajan sibagoe peumbantu
nibak peulaksanaan tugaih gata dan tugaih
aneuëk-aneuëk gata. 3 Sukée Lewi harôh
kheueh jipeubuet keuwajéban droe jih ateu-
eh gata dan jipeubuet tugaih jih nyan di
Khimah Ulôn, teuma awaknyan hana jeuet
jipeutoe ubak miseubah atawa jimat beunda-
beunda suci di Ruweueng Suci. Meunyoe
awaknyan ji iengkeue keu peuratoran nyan,
bah kheueh awaknyan meunan cit gata, teu-
ma maté. 4 Awaknyan harôh jimeubuet
meusapat deungon gata dan jipeubuet tu-
gaih-tugaih nyang na hubongan deungon
peulayanan di dalam Khimah Ulôn, teuma
nyang hana teubri hak keu nyan, teutam bék
jijak buet meusajan deungon gata. 5 Teuma
gata, Nabi Harun dan aneuëk gata kheueh
nyang jeuet meutugaih di Ruweueng Suci
dan miseubah, mangat Ulôn bék lé beungéh
keu bansa Israel. 6 Nyang sikeubiet jih, Ulôn
ka Lôn piléh kawöm syedara gata ureuëng-
ureuëng Lewi di lamkawan bansa Israel
sibagoe meuneubri keu gata. Awaknyan ka
teupeukhusos keu Ulôn, keu jijak peutimang
di Khimah Ulôn. 7 Teuma gata dan aneuëk-
aneuëk gata mantong nyang jeuet jimeutu-
gaih sibagoe imeum, nibak sigala meuneu-
buet nyang na hubongan deungon miseubah
dan peue nyang na meuteumé diteungoh-
teungoh Ruweueng Mahasuci. Nyang kheu-
eh tanggong jaweueb gata, sabab Ulôn ka
Lôn bri keugata jabatan sibagoe imeum.
Tieb-tieb ureuëng nyang hana jipoe hak
nyan teuhuköm maté meunyoe jipeutoe
ubak barang-barang nyang suci nyan."

Jeumba nibak warésan imeum-imeum

8 TUHAN meufeureuman lom ubak Nabi
Harun, "Ingat kheueh! Banmandum peu-
seumahan khusos nyang jijok keu Ulôn
nyang hana teutot nyan na kheueh jeumba
gata. Nyan kheueh jeumba gata nyang ka
teupeuteuntée keu siumu masa. Nyan Ulôn
jok ubak gata dan keu banmandum keuturon-
an gata. 9 Nibak peuseumahan-peuseuma-
han nyang paleng gleh lom suci nyang hana
teutot di ateueh miseubah, nyang seulanjut
jih nyoe na kheueh keu gata: Keureubeuen
sajian, keureubeuen peu amphon desya dan
keureubeuen geunantoe rugoe. Banmandum
nyan peuseumahan suci nyang ka jeuet
jeumba gata dan jeumba aneuëk-aneuëk ga-
ta. 10 Nyan na kheueh suci keu gata, lé nyan,
atranyan bah kheueh gata pajoh nibak teum-
pat nyang suci teuma. Teuma ureuëng agam
mantong nyang jeuet jipajoh atra nyan.
11 Banmandum peuseumahan khusos
nyang laén nyang jipeuseumah lé ureuëng
Israel, keu Ulôn, nyan na kheueh keu gata
cit teuma. Ulôn kubri keu gata meunan cit
keu aneuëk-aneuëk gata nyang agam dan
nyang inong. Peuratoran nyan teutab na keu
siumu masa. Soe mantong anggota keulu-
warga gata nyang hana kuto jeuet ji pajoh
atra nyan.
12 Ulôn jok keu gata banmandum nyang
paleng gét nibak hase teupot nyang phon
nyang jipeuseumah lé ureuëng Israel keu
Ulôn tieb-tieb thon, na kheueh minyéuk
zaiton, ié anggô dan gandom. 13 Banman-
dum nyan na kheueh keu gata. Tieb-tieb
anggota keuluwarga gata nyang hana kuto
jeuet jipajoh atra nyan.
14 Peue-peue mantong nyang na di ta-
noh Israel nyang ka teupeukhusos keu Ulôn,
nyan na kheueh keu gata.
15 Banmandum nyang phon-phon lahé
lamkawan manusia meunan cit nibak beula-
tang peulara nyang jipeuseumah lé ureuëng
Israel keu Ulôn, na kheueh keu gata cit
teuma. Teuma gata harôh tateuboh aneuëk-
aneuëk gata nyang tuha, meunan cit aneuëk
beulatang hareuem nyang phon lahé

18:14: Im. 27:28

16 Aneuëk-aneuëk harôh teuteuboh bak wa-
tée jihnyan meu umu sibuleuen. Yuem
nyang ka teupeuteuntée keu yuem nyan na
kheueh limong péng pirak, meunurot yuem
nyang lazem nibak Khimah Ulôn. 17 Teuma
meunyoe leumô, bubiri dan kaméng nyang
phon-phon lahé, nyan hana jeuet teutuboh.
Beulatang nyan meuteulak keu Ulôn dan
nyan harôh teukeureubeuen. Gata siram
kheueh darah jihnyan nibak miseubah dan
gatatot kheueh teuma gapah jihnyan sibagoe
keureubeuen. Bée jih nyang mangat nyan
keubiet that-that galak até Ulôn. 18 Asoe sie
nyan na kheueh keu gata, saban cit lagée
dada dan pha jih nyang siblaih uneuen
nyang jipeuseumah lom nyang jijok keu
Ulôn.
19 Banmandum peuseumahan khusos
nyang jiba lé ureuëng Israel ubak Ulôn,
nyan Ulôn bri keu gata dan keu aneuëk-
aneuëk gata agam ngon inong. Peuratoran
nyan teutab na keu siumu masa dan jeuet
keu ngon ikat peujanjian nyang hana hase
teupeubateue Ulôn deungon gata dan keutu-
ronan gata."
20 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Harun, "Gata hana meutemé warésan
meusapeue pi. Dinanggroe nyang Ulôn peu-
janjinyan hana meusaboh keubeueng tanoh
pi nyang jeuet keu hak milék gata. Ulôn,
TUHAN, na kheueh jeumba nibak warésan
gata."

Jeumba nibak warésan ureuëng-ureuëng Lewi

21 Geupeugah lé TUHAN ubak Nabi Ha-
run, "Banmandum peuseumahan siper si-
ploh ureuëng Israel Ulôn jok keu ureuëng-
ureuëng Lewi. Nyan kheueh hak waréh
awaknyan keubuet awaknyan di Khimah
Ulôn.
22 Ureuëng-ureuëng Israel nyang laén
hana jeuet jipeutoe ubak Khimah nyan ma-
ngat awaknyan bék jipeuteuka desya dan
huköman maté ateueh droe awaknyan.
23 Phon saát nyoe teuma ureuëng Lewi man-
tong kheueh nyang jeuet ji urôh Khimah
Ulôn dan ateueh jih jitanggong banmandum
tanggong jaweueb ateueh buet jihnyan. Peu-
ratoran nyan teutab na cit teuma ubak keu-
turonan gata sampoe siumu masa. Ureuëng
Lewi hana jiteumé warésan di Israel, 24 sa-
bab keu hak waréh awaknyan ka Ulôn jok
banmandum peuseumahan siper siploh
nyang jipeuseumah lé ureuëng Israel keu
Ulôn na kheueh sibagoe meuneubri nyang
khusos. Nyang kheueh sabab jih keuhai
ureuëng Lewi Ulôn peugah bahwa awak-
nyan hana meuteumé jeumba hak waréh di
Israel."

Peuseumahan siper siploh nibak ureuëng Lewi

25-26 TUHAN geuyue lom ubak Nabi Mu-
sa mangat jipeusampoe peurintah nyoe ubak
ureuëng Lewi: Meunyoe gata tateurimong
nibak ureuëng Israel peuseumahan siper si-
ploh nyang geuseurah lé TUHAN ubak gata
keu jeumba gata, atra nyan harôh teuma gata
jok siper siploh keu TUHAN keu peuseuma-
han khusos gata. 27 Peuseumahan khusos
nyan teuanggab saban deungon peuseuma-
han gandom barô dan ié anggô nyang barô
teuma. 28 Deungon lagéenyan gatapi harôh
tapeuseumah keu peuseumahan khusos
ubak TUHAN siladum nibak peuseumahan
siper siploh ureuëng Israel. Peuseumahan
khusos nyan harôh gata jok ubak Imeum
Nabi Harun. 29 Gata jok kheueh jeumba
nyang paleng gét nibak peue nyang gata
teurimong. 30 Óh kalheueh gata jok jeumba
nyan, gata jeuet tacok nyang leubeh nyan,
lagée sidroe ureuëng peutani meunan cit
jicok peue nyang leubeh óh kalheueh jih-
nyan jiba peuseumahan. 31 Nyang leubeh
nyan jeuet gata pajoh dipat mantong meusa-
jan-sajan deungon keuluwarga gata, sibagoe
upah nyang peubuet di dalam Khimah
TUHAN. 32 Gata hana meusalah meunyoe
nyan gata pajoh, asai mantong jeumba
nyang paleng gét ka tapeuseumah ubak
TUHAN. Bék gata peukuto peuseumahan
suci ureuëng Israel deungon cara tapajoh
sapeue-sapeue nibak peuseumahan nyan si-
gohlom jeumba nyang paleng gét teupeu
khusos ubak TUHAN. Meunyoe gata taieng-
keue peurintah nyan, gata teuma maté.

Leumô mirah nyang teutot

19 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa dan Nabi Harun 2 mangat
geujak jok peuratoran-peuratoran nyoe ubak
bansa Israel: Gata cok kheueh saboh leumô
inong nyang bulée jih jagat lom teuma hana
meucupa dan leumô nyan hántom lom teu-
peuguna keu ngon tarék beuban. 3 Tajok
kheueh laju leumô nyan ubak Imeum Elea-
zar. Beulatang nyan harôh teuba u luwa

18:21: Im. 27:30-33, Tel. 14:22-29

khimah-khimah laju teusie dikeue imeum.
4 Di Imeum Eleazar harôh teuma geucok
bacut darah beulatang nyan dan geureuték
laju tujoh goe u teuh Khimah TUHAN nyan.
5 Banmandum beulatang nyan, meunan cit
deungon kulét jih, asoe jih, darah dan asoe
pruet jih, nyan banmandum harôh teutot
dikeue imeum. 6 Óh lheuehnyan lé imeum
geucok laju bacut kayée aras, saboh tangke
hisop dan saboh untie teuma talo mirah, atra
nyan geutiek laju u dalam apui nyang teungoh jipajoh leumô jagat nyan. 7 Óh ka
lheueh nyan lé imeum geujak rhah laju
peukayan gobnyan lom geumano teuma. Óh
ka seuleusoe nyan barô kheueh jeuet geutamong u dalam khimah-khimah, teuma geuh
nyan mantong kuto trok án mata uroe jilhob.
8 Meunan cit deungon ureuëng nyang tot
leumô nyan jihnyan jijak rhah cit peukayan
jih lom ngon jimano; ureuëng nyanpi mantong kuto sampoe án mata uroe jilhob.
9 Meunan cit deungon sidroe ureuëng nyang
hana kuto jih nyan harôh jijak peusapat abée
leumô nyan dan jijak keubah laju u teumpat
nyang gleh di luwa khimah-khimah. Abée
nyan jikeubah disinan mangat umat Israel
hase jingui nyan keu jijak peugét ié upacara
teupeu gleh keu teupeu amphon desya.
10 Ureuëng nyang peusapat abée leumô
nyan harôh jijak rhah peukayan jih, teuma
ureuëng nyan mantong kuto sampoe án mata uroe jilhob. Peuratoran nyan teutabna
sampoe án siumu masa, bah kheueh nyan
keu ureuëng Israel meunan cit keu ureuëng
aséng nyang na tinggai lamkawan awaknyan.

Teumat manyét

11 Ureuëng nyang teumat manyét
ureuëng nyan ka jeuet keu kuto nyang treb
jih tujoh uroe. 12 Bak uroe nyang keu lhée
dan nyang keu tujoh jihnyan harôh kheueh
jipeugleh droe deungon ié upacara; barô
kheueh ureuëng nyan teupeugah ka gleh.
Teuma meunyoe uroe nyang keu lhée dan
nyang keu tujoh jihnyan gohlom jijak peu
gleh droe, jihnyan teutab kheueh lam keuadaan kuto. 13 Ureuëng nyang tupéeh deungon manyét dan hana teuma jijak peu gleh
droe nyan na kheueh kuto, sabab jihnyan
gohlom teusiram deungon ié upacara. Jihnyan ka jipeukuto Khimah TUHAN dan lé
sababnyan jihnyan hanale teuanggab anggota umat Po teu Allah.

14 Meunyoe na sidroe ureuëng maté didalam khimah, soe mantong nyang na didalam khimah nyan atawa jitamong u dalam
nyan, ureuëngnyan ka jeuet keu kuto nyang
treb jih tujoh uroe. 15 Banmandum kendi
dan kanot nyang hana meututob nyan pi ka
jeuet keu kuto. 16 Tieb-tieb ureuëng nyang
tupéeh deungon manyét nyang maté lé sabab keunong poh, atawa nyang maté keudroe jih di blang, ureuëng nyan ka jeuet keu
kuto nyang treb jih tujoh uroe. Meunan cit
deungon ureuëng nyang tupéeh deungon
jirat ureuëng maté atawa ngon tuleueng
ureuëng maté.

17 Keu teupeugleh ureuëng nyang kuto
nyan, harôh teucok bacut abée nibak leumô
inong nyang jagat nyang ka teutot keu teupeu amphon desya. Abée nyan harôh teupeu
tamong u dalam saboh kanot, laju teuboh ié
nyang teucok nibak ié nyang ji ilé. 18 Keuhai
nyang phon, meunyoe na ureuëng maté didalam khimah, ureuëng nyang hana kuto
harôh kheueh jicok saboh tangke hisop, laju
jiceulob u dalam ié nyan, laju teuma jiseuték
khimah nyan deungon banmandum nyang
na didalam nyan, meunan cit deungon
ureuëng nyang na disinan. Nibak hai nyang
keu dua, na kheueh meunyoe sidroe-droe
ureuëng tupéeh ngon manyét, keunong jirat
atawa tuleueng ureuëng maté, ureuëng
nyang hana kuto harôh kheueh jireuték ubak
ureuëng nyang kuto nyan deungon cara
nyang saban cit lagéenyan teuma. 19 Jihnyan
harôh kheueh teureuték nibak uroe nyang
keu lhée dan uroe nyang keutujoh. Bak uroe
nyang keu tujoh nyan keumah kheueh upacara teupeu gleh ureuëng nyang kuto nyan.
Ureuëng nyan harôh jijak rhah keudroe peukayan jih sigoeguih jimano teuma. Phon
nibak mata uroe jilhob ureuëng nyan ka
jeuet keu gleh.

20 Ureuëng nyang jeuet keu kuto dan
hana jipeuna upacara teu peu gleh droe,
ureuëng nyan teutab kuto sabab gohlom teu
siram deungon ié upacara. Jihnyan ka jipeukuto Khimah TUHAN, dan hanale teu anggab
anggota umat Po teu Allah. 21 Peuratoran
nyan teutab na keu siumu masa. Di ureuëng
nyang reuték ié upacara nyan harôh kheueh
teuma jirhah peukayan jih nyan, dan
ureuëng nyang keunong ié nyan ka jeuet keu
kuto sampoe án mata uroe jilhob. 22 Barang
nyang jimat lé ureuëng kuto nyan ka jeuet
keukuto, dan di ureuëng laén nyang mat

19:9: Ibr. 9:13

atranyan pi ka jeuet keukuto teuma trok án
mata uroe jilhob.

Keujadian-keujadian di Kades

(Keu. 17:1-7)

20 Nibak buleuen sa banmandum umat
Israel ka trok u padang pasi Zin dan
laju jitinggai teutab di Kades. Miryam meu-
ninggai dan laju jipeukubu disinan.
2 Bak saboh watée nibak teumpat khi-
mah-khimah awaknyan ka hanale meu ié.
Teuma jijak kheueh awaknyan ubak Nabi
Musa dan Nabi Harun 3 sira ji meu ôk-ôk,
"leubeh gét kamoe nyoe maté dikeue
TUHAN meusajan-sajan deungon syedara-
syedara kamoe! 4 Keupeue droeneueh neuba
kamoe u padang pasi nyoe? Peu kheueh
mangat jeuet kamoe nyoe maté disinoe meu-
sigoe-sigoe deungon beulatang peulara ka-
moe? 5 Keupeue droeneueh ba kamoe meu-
teubiet nibak tanoh Meusé u teumpat nyang
lumpah peudeh ngon seungsara nyoe sam-
poe kamoe hana hase kamoe pula sapeue
nibak tanoh nyoe? Disinoe hana gandom,
hana bak ara, anggô dan geulima. Meunan
cit ié keu teujieb pi hana disinoe!" 6 Nabi
Musa dan Nabi Harun laju geujak geupeu
jiôh droe nibak awaknyan dan laju geujak
dong di babah pintoe Khimah TUHAN.
Awaknyan laju geusujut, dan laju teuma
deuh cahya TUHAN nyang teuka u ateueh
awaknyan.
7 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa, 8 "Gata cok kheueh tungkat
nyang na dikeue Peuto Peujanjian, laju lé
gata dan Nabi Harun gatajak peusapat
banmandum umat. Dikeue awaknyan ban-
mandum, gata harôh tapeugah ubak gu-
nong batée nyang na disinan mangat nibak
gunong batée nyan ji peuteubiet ié. Meu-
nan kheueh gata ka tapeuteubiet ié nibak
gunong batée nyan mangat rakyat dan
beulatang peulara awaknyan hase jijieb
ié." 9 Teuma geujak kheueh laju Nabi
Musa geujak cok tungkat nyan lagée nyan
geupeurintah lé TUHAN.
10 Nabi Musa dan Nabi Harun laju teu-
ma geupeusapat banmandum umat dikeue
gunong batée nyan. Óh lheueh nyan Nabi
Musa geupeugah, "Deungoe kheueh nyoe,
hai kawöm peumbeurontak! Peu kheueh ka-
moe harôh kamoe peuteubiet ié lam gunong
batée nyoe?" 11 Lé Nabi Musa laju geu-
beuôt tungkat geuh nyan dan tungkat nyan
laju geu seukok u ateueh gunong batée nyan
dua goe. Teuma jiteubiet kheueh ié nibak
batée nyan nyang lumpah teuga, sampoe
banmandum ureuëng dan beulatang peulara
hase jijieb.
12 Teuma TUHAN geusapa Nabi Musa
dan Nabi Harun, kheun Gobnyan, "Sabab
gata kureueng meuiman ubak Ulôn keu teu-
peugah kuasa Ulôn nyang suci dikeue bansa
Israel, gata hana teuma tapimpén awaknyan
jitamong u nanggroe nyang Ulôn peujanji
keu awaknyan."
13 Nyan kheueh mata ié Meriba.[d] Di
Teumpat nyan ureuëng-ureuëng Israel ji



Padang pasi (20:1)

[d] *Meriba:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "meukrób-krób".
20:2-13: Keu. 17:1-7

meu ôk-ôk lom ubak TUHAN, nibak teum-
pat nyan cit TUHAN geupeudeuh kuasa
Geuh nyang suci ubak bansa nyan.

Raja Edom hana jibri idhin keu bansa Israel mangat jeuet jijak

14 Óh lheueh nyan nibak Kades, Nabi
Musa laju geukirém utosan-utosan keujijak
meuhadab ubak Raja Edom. Kheun awak-
nyan, "Kamoe nibak sukée-sukée Israel
nyan mantong na hubongan jih deungon
syedara Teungku po. Di Teungku po
mungken neuteupeue keususahan nyang
teuka ateueh kamoe. 15 Lé indatu kamoe
geujak u nanggroe Meusé dan geutinggai
teutab disinan meuthon-thon treb jih. In-
datu kamoe dan kamoe jipeusaneut hana
gét lé bansa Meusé, 16 dan kamoe meula-
kée ubak TUHAN kamoe meulakée tulông.
TUHAN geudeungoe teumawok kamoe laju
geukirém sidroe malaikat. Malaikat nyan
kheueh nyang pimpén kamoe meuteubiet
nibak tanoh Meusé. Jinoenyoe kamoe ka
na di Kades, saboh bandar nibak bataih
wilayah Teungku po. 17 Kamoe lakée ngon
meuharab beu Teungku peu idhin ubak
kamoe mangat jeuet kamoejak rot nang-
groe Teungku nyoe. Kamoe dan beulatang
peulara kamoe hana meusimpang ho laén
dan hana teuma kamoe tamong u lampôh-
lampôh anggô. Dan meunan cit hana teu-
ma kamoe jieb ié nibak mon-mon nyang
atra Teungku. Kamoe teuma kamoe jak
mantong di ateueh rot ueh rayeuk sampoe
án kamoe teubiet nibak daerah Teungku
po."

18 Teuma lé ureuëng Edom nyan ji-
jaweueb, "Pakriban mantong gata-gata
nyoe hana kamoe peu idhin gatajak rot
wilayah kamoe. Meunyoe gata tapeusak
droe, kamoe teuma kamoe seurang gata!"

19 Ureuëng Israel nyan jipeugah, "Ka-
moe teuma kamoe jak rot jalan rayeuk, dan
meunyoe kamoe atawa beulatang peulara
kamoe nyoe jijieb ié droeneueh, nyan teuma
kamoe bayeue. Kamoe meuheuet keukamoe
liwat mantong."

20 Ureuëng-ureuëng nyan jipeugah lom,
"Han jeuet!" Laju awaknyan jiteubiet deu-
ngon tantra nyang jai lumpah na lom teuga
keu jijak prang bansa Israel. 21 Teuma
ureuëng Israel nyan laju jigisa dan jijak mita
rot laén sabab ureuëng Edom nyan hana jibri
idhin rot nanggroe jih.

Nabi Harun meininggai donya

22 Banmandum umat Israel nyan laju
jitinggai Kades dan trok laju u Gunong Hor,
23 nibak bataih ngon Edom. Disinan TUHAN
geupeugah ubak Nabi Musa dan Nabi Ha-
run,

24 "Nabi Harun hana geutamong u
nanggroe nyang ka Ulôn peujanji ubak
bansa Israel; jihnyan teuma maté sabab
gata ban dua ka talawan peurintah Ulôn
tô ngon mata ié Meriba. 25 Gata ba kheueh
Nabi Harun dan Eleazar, aneuëk jih nyan
jijak teungoh u ateueh Gunong Hor. 26 Ga-
tasut kheueh peukayan Nabi Harun nyan
dan tapeusok kheueh laju ubak Eleazar.
Nabi Harun teuma maté di teumpat nyan."
27 Nabi Musa laju geupeubuet peue nyang
ka geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan.
Nabi Musa, Nabi Harun dan Eleazar laju
geujak teungoh u ateueh Gunong Hor dan
jikalon lé banmandum umat. 28 Laju Nabi
Musa geusut peukayan Nabi Harun geu-
peusok laju peukayan nyan ubak Eleazar.
Di ateueh pucak gunong nyan Nabi Harun
laju meuninggai donya, óh lheueh nyan
Nabi Musa ngon Eleazar geutreun laju
diateueh gunong nyan dan geujak gisa lom
teuma. 29 Banmandum umat jideungoe
bahwa Nabi Harun ka meuninggai donya,
dan awaknyan banmandum jimeukabong
keu lhée ploh uroe treb jih.

Meunang ateueh ureuëng Kanaan

21 Arad na kheueh saboh banda di
siblah seulatan nanggroe Kanaan.
Bak watée raja banda nyan jideungoe bahwa
ureuëng-ureuëng Israel teuka jijak liwat rot
Atarim, jijak kheueh laju awaknyan jijak-
prang bansa nyan dan laju jiteumeteun napa-
dub droe lamkawan awaknyan. 2 Lé ureuëng
Israel nyan jimeukaôi lagée nyoe ubak
TUHAN, "Meunyoe Droeneueh ya TUHAN
neubri beumeunang nyang muteulak keu
kamoe ateueh bansa nyan, awaknyan dan
banda-banda awaknyan teuma kamoe gu-
long sampoe án habéh." 3 TUHAN geuteuri-
mong peue nyang jilakée lé ureuëng Israel
nyan dan geutulông awaknyan geupeutaloe
ureuëng Kanaan. Teuma ureuëng Israel laju
jijak prang ureuëng-ureuëng Kanaan nyan
sampoe ureuëng Kanaan nyan taloe habéh
binasa meunan cit deungon banda-banda

20:28: Keu. 29:29, Teu. 33:38, Tel. 10:6 **21:1:** Teu. 33:40

awaknyan jipeu hanco banmandum, laju
teumpatnyan jiboh nan Horma.[e]

Uleue nibak Teumaga

4 Óh lheueh nyan ureuëng Israel laju
jitinggai Gunong Hor nyan, dan jicok rot
nyang beusôt u Lhok Akaba, keu jikeulileng
daerah Edom. Teuma di teungoh rot ueh,
bansa nyan ka habéh saba jih, 5 dan laju ji
ôk-ôk lom ubak Po teu Allah dan Nabi
Musa. Awaknyan jipeugah, "Keupeue
Droeneueh ba kamoe neupeuteubiet nibak
nanggroe Meusé? Peu kheueh keu neujak
poh maté kamoe di teungoh padang pasi
nyoe? Disinoe hana peunajoh, meunan cit ié
jieb pi hana. Kamoe luwat deungon peuna-
joh nyang tabeue nyoe!" 6 Teuma TUHAN
laju geupeutreun uleue nyang lumpah meu-
bisa lamkawan bansa nyan. Jai that-that
ureuëng Israel nyang jikhab lé uleue-uleue
meubisa nyan. 7 Laju bansa nyan jijak meu-
hadab ubak Nabi Musa dan jipeugah, "Ka-
moe ka meudesya sabab kamoe meu ôk-ôk
ubak TUHAN dan ubak droeneueh. Neu meu-
doá kheueh ubak TUHAN mangat jeuet
uleue-uleue nyoe jiwéeh beujiôh nibak ka-
moe." Lé Nabi Musa laju geumeudoá keu
bansa-bansa nyan. 8 Laju TUHAN meufeu-
reuman ubak Nabi Musa geuyue peugét
saboh uleue nibak logam dan atranyan geu-
yue keubah di ateueh saboh taméh. Soe
mantong ureuëng nyang jikab lé uleue, laju
puléh meunyoe jikalon uleue nyang teupeu-
gét nibak logam nyan. 9 Lé Nabi Musa laju
geupeugét uleue nibak teumaga dan geukeu-
bah laju di ateueh taméh lagée nyang geu-
yue lé TUHAN ubak gobnyan. Tieb-tieb
ureuëng nyang jikab lé uleue, hase puléh
meunyoe jikalon u ateueh uleue teumaga
nyan.

Nibak Gunong Hor u Pantôn Moab

10 Ureuëng Israel jibeurangkat lom, laju
jipeudong khimah di banda Obot. 11 Óh
kalheueh jitinggai teumpat nyan, awaknyan
laju teuma jipeudong khimah di teumpat
beukaih bangunan reuloh Abarim di padang
pasi siblaih u timu daerah Moab. 12 Óh
lheuehnyan awaknyan laju jipeudong khi-
mah di Pantôn Zered. 13 Beudôh nibak
teumpat nyan awaknyan jijak lom dan jipeu-
dong teuma khimah di meurandeh Krueng
Arnon, nibak padang pasi nyang meubin-
teueng u wilayah ureuëng Amori. Krueng Ar-
non nyan na kheueh bataih daerah ureuëng
Moab deungon daerah ureuëng Amori.
14 Nyang kheueh sabab jih dalam 'Kitab
Muprang TUHAN' teutuléh: "... Gampông
Waheb, didaerah Sufa dan pantôn-pantôn
jihnyan; Krueng Arnon 15 dan barieh nyang
meulinteung trok u gampông Ar dan beusôt
u bataih daerah ureuëng Moab."

16 Beudôh nibak teumpat nyan awak-
nyan laju jijak u teumpat nyang teupeunan
Beer, makna jih mon-mon. Disinan TUHAN
na meufeureuman ubak Nabi Musa, "Gata
yue kheueh umat jeuet jimeusapat; Ulôn
keuneuk bri ié keu awaknyan." 17 Nibak
watée nyan ureuëng Israel laju jimeu ca-e
lagéenyoe,

"He, mon-mon, beumeue bok-bok
kheueh ié gata,
kamoe teuma meusambot gata
deungon lagu.
18 Mon nyang geukueh lé
ureuëng-ureuëng patot
dan lé ureuëng peumimpén bansa
geukueh deungon tungkat
keupeumimpénan geuh
dan deungon tungkat tanda kuasa
awaknyan."

Nibak padang pasi awaknyan jiminah u Ma-
tana, 19 dan beudôh nibak teumpat nyan u
Nahaliel, laju teuma u Bamot, 20 óh lheueh
nyan u pantôn didaerah ureuëng Moab, di
miyueb pucak Gunong Pisga nyang meuha-
dab u padang pasi.

Meunang ateueh Raja Sihon dan Raja Og

(Tel. 2:26–3:11)

21 Laju bansa Israel jikirém utosan-
utosan ubak Sihon, raja Amori, keu jijak
peusampoe peusan nyoe, 22 "Neu peuidhin
kheueh kamoe beujeuet kamojak rot nang-
groe Teungku. Kamoe dan beulatang kamoe
hana meusimpang ho laén dan hana teuma
kamoe tamong u dalam blang atawa
lampôh-lampôh anggô atawa kamoe jieb ié
nibak mon-mon. Kamoe hana meu simpang
nibak rot ueh raya trok án kamoe teubiet
nibak nanggroe Teungku." 23 Teuma Raja
Sihon nyan hana jipeu idhin ureuëng-
ureuëng Israel nyan jijak rot nanggroe jih
nyan. Raja nyan jipeusapat laju tantra dan
jibeudôh disinan laju jijak u Yahas di pa-

---

[e] *Horma:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "Sapansapa".
21:4: Tel. 2:1 **21:5-6:** 1Kor. 10:9 **21:9:** 2Raj. 18:4, Yah. 3:14

dang pasi dan laju jiprang ureuëng-ureuëng
Israel nyang na disinan. 24 Teuma lam prang
nyan jai that-that tantra Amori nyang jipoh
maté lé bansa Israel. Laju ureuëng-ureuëng
Israel nyan jiduek di daerah awaknyan phon
di Krueng Arnon trok u Krueng Yabok,
nyan na kheueh bataih daerah ureuëng
Amon, sabab nibak bataih nyan leumpah
teuga peutahanan jih. 25 Deungon lagéenyan
ureuëng Israel jireubot banmandum banda
ureuëng Amori, jitamong cit keunan Hesy-
bon dan banmandum banda ubit di bansi-
lingka nyan, laju awaknyan pi tinggai teutab
disinan. 26 Hesybon na kheueh ma banda
Raja Sihon. Jihnyan ka lheueh na jimuprang
jilawan raja Moab dan jireubot daerah
ureuëng nyan sampoe sijiôh Krueng Arnon.
27 Nyang kheueh sabab jih lé pujangga geu-
meu ca-e lagéenyoe,

"Teuka kheueh u Hesybon,
u banda Raja Sihon.
Kamoe meuheuet keuneuk kamoe
kalon banda nyoe
ji peugét dan peubarô lom teuma.
28 Na sigoe teujadi dibanda nyoe
pasokan Sihon jimaju lagée apui hu.
Nyang jipeuhanco banda Ar di
Moab,
dan jikuasa bukét-bukét disipanyang
Arnon.
29 Wahe bansa Moab, gata ceulaka!
Peumujoe Kamos, gata binasa!
Gata geupeubiyeu lé Allah keu gata
meungungse,
kawöm ureuëng inong gata jeuet
keu tawanan ureuëng Amori.
30 Teuma jinoenyoe binasa kheueh
keuturonan awaknyan,
nibak ban sipanyang rot ueh phon di
Hesybon u Dibon,
nibak Nasyim u Nofah rab ngon
Medeba."

31 Deungon lagéenyan bansa Israel ka
tinggai teutab di daerah ureuëng Amori.
32 Óh lheuehnyan Nabi Musa geuyue teuma
ureuëng-ureuëng nyan jijak mita rot nyang
paleng gét keu jijak prang banda Yaezer. Di
ureuëng Israel pih jireubot laju banda nyan
meunan cit deungon banda-banda ubit
nyang na dibansilingka nyan dan ji use laju
ureuëng Amori nyang na tinggai disinan.
33 Óh lheueh nyan ureuëng Israel laju
jiwet dan jicok rot ueh nyang beusôt u
Basan. Raja Og di Basan jimaju laju deu-
ngon tantra keu jijak prang Ureuëng Israel
di banda Edrei. 34 TUHAN meufeureuman
ubak Nabi Musa, "Bék gata takot keu jih-
nyan. Ulôn teuma Lôn peumeunang gata.
Gata teuma tapeutaloe jihnyan, banmandum
rakyat jih dan nanggroe jih. Gata peusaneut
kheueh jihnyan lagée gata peusaneut ateueh
Raja Sihon nyang jimat peurintah di Hesy-
bon." 35 Teuma ureuëng Israel jipeutaloe
ngon jipoh maté Raja Og, aneuëk-aneuëk jih
dan banmandum rakyat jih; hana nyang na
teutinggai. Óh lheuehnyan awaknyan laju
jitinggai ngon jiduek nibak nanggroe nyan.

Raja Moab geuhôi Bileam

22 Bansa Israel nyan jibeurangkat lom
dan laju jipeudong khimah ateueh
darat Moab, di daerah meurandeh Krueng
Yordan, toe ngon banda Yerikho.
2-3 Bak watée raja Moab nyang nan jih
Balak, aneuëk Zipor, jideungoe pakriban
bansa Israel nyan jipeusaneut ateueh
ureuëng Amori, dan bahwa bansa Israel
nyan gét that jai jeumeulah jih, yoe that-that
raja nyan dan meunan ngon banmandum
rakyat jih nyan teumakot banmandum. 4 Lé
ureuëng Moab nyan laju jipeugah ubak peu-
mimpén Midian, "Hana treb le geureumbo-
lan nyan ji reupah ngon jiuét peue nyang
deuh nibak binéh geutanyoe lagée leumô
jirot naleueng di blang." Teuma Raja Balak
5 geu kirém laju utosan mangat jijak hôi
Bileam, aneuëk Beor, nyang tinggai di ban-
da Petor to ngon Krueng Efrat di daerah
Amau. Awaknyan geuyue jak peusampoe
ubak Bileam peusannyoe nibak Raja Balak,
"Beuneu teupeu kheueh, na saboh bansa
nyang teuka nibak nanggroe Meusé; awak-
nyan ka meutabu bansaboh nyoe dan ka siab
jikeuneuk prang daerah kamoe. 6 Awaknyan
leubeh teuga nibak kamoe. Lé sababnyan,
tateuka kheueh! Neukutok kheueh awak-
nyan keu ulôn. Mungken kamoe hase kamoe
peutaloe awaknyan dan kamoe use awak-
nyan nibak nanggroe nyoe. Sabab ulôn ya-
kén that sabab ureuëng nyang droeneueh bri
beureukat teuma meuteumé beureukat, dan
ureuëng nyang droeneueh kutok teuma
meuteumé bala."

7 Deungon nyan jijak kheueh laju peu-
mimpén Moab dan Midian deungon jiba
upah keu Bileam mangat geuhnyan geutem
kutok ureuëng Israel. Óh ka trok awaknyan
ubak Bileam, awaknyan laju jipeusampoe

21:28-29: Yer. 48:45-46 22:5: 2Ptr. 2:15-16, Yud. 11

ubak gobnyan peue nyang ka geupeusan lé
Raja Balak watée jikeuneuk jak meurumpok
ngon Bileam nyan. 8 Kheun Bileam ubak
awaknyan, "Gata dom kheueh disinoe. Si-
ngoh ulôn peugah ubak gata peue nyang ka
geupeugah lé TUHAN ubak ulôn." Teuma lé
peumimpén Moab nyan laju jitinggai di
teumpat Bileam.
9 Lé Po teu Allah laju geujak ubak Bile-
am dan geutanyong, "Soe kheueh ureuëng-
ureuëng nyang tinggai di teumpat gata,
Bileam?"
10 Geu jaweueb lé Bileam, "Awaknyan
utosan Raja Balak nibak Moab jijak keunoe
jipeugah 11 bahwa na saboh bansa nyang
teuka nibak nanggroe Meusé ka meutabu
bansaboh nyoe. Raja Balak geuyue ubak
ulôn mangat lôn kutok bansa nyan keu jih-
nyan, mangat hase rajanyan jijak prang
ngon ji use ureuëng nyan."
12 Geupeugah lom lé Po teu Allah ubak
Bileam, "Bék kheueh gatajak ngon ureuëng
nyan, dan bék teuma gata kutok bansa nyan,
sabab awaknyan ka Ulôn bri beureukat."
13 Óh singoh beungoh Bileam laju geu-
peugah ubak ureuëng nyang jikirém lé Raja
Balak nyan, "Gata woe kheueh laju, TUHAN
hana geupeu idhin ulôn jak deungon gata."
14 Teuma jigisa kheueh laju awaknyan ubak
Balak dan jipeusampoe ubak geuhnyan bah-
wa Bileam hana geutem jak deungon droe
jihnyan.
15 Lé Raja balak geukirém lom leubeh le
utosan nyang leubeh manyang pangkat jih
nibak nyang phon. 16 Awaknyan jipeusam-
poe laju ubak Bileam peusan nyoe nibak
Raja Balak, "Ulôn lakée deungon meuharab
that: neuteuka kheueh, dan bék kheueh neu-
tulak. 17 Ulôn kubri upah keu droeneueh
nyang jai that, dan ulôn peubuet peue man-
tong nyang droeneueh peugah. Neuteuka
kheueh, dan neukutok kheueh bansa nyan
keu ulôn."
18 Teuma Bileam geujaweueb, "Bahpi
nyan méuh dan pirak nyang na didalam
meuligoe Raja Balak jijok banmandum
nyan keu ulôn, teuma ulôn hana hase lôn
iengkeue peue nyang ka geupeurintah lé
TUHAN ubak ulôn, Po teu Allah nyang ulôn
seumah. Bahpi nyan hai nyang paleng ubit
ulôn hana jeuet lôn lawan hai nyan. 19 Teu-
ma bahpi meunan bah kheueh nibak malam
nyoe gata mudom disinoe, lagée nyang ka
jipeubuet lé utosan nyang ka awai dilée.
Ulôn meuheuet lôn keuneuk teupeu peu
kheueh mantong na nyang teuma geupeugah
lé TUHAN ubak ulôn."
20 Malam nyan Po teu Allah teuka lom
ubak Bileam dan geupeugah, "Ureuëng-
ureuëng nyan jiteuka keu jilakée gata ma-
ngat gatajak deungon awaknyan. Teuma
meusiab-siab kheueh mangat gatajak. Teu-
ma gata peubuet kheueh peue nyang teupeu-
rintah ubak gata." 21 Óh singoh beungoh
Bileam laju geupasang peulana ateueh keu-
leudée geuh, laju geujak meusigoe deungon
mandum peumimpén Moab nyan.

Bileam dan keuleudée gobnyan

22 Teuma bak watée Bileam geujak, Po
teu Allah gét that beungéh. Teungoh Bileam
geupasang ateueh keuleudée geuhnyan, ji
iréng lé dua droe peulayan gobnyan, laju
malaikat TUHAN geudong di teungoh-teu-
ngoh rot ueh rayeuk keu geu pagab geuh-
nyan nyang teungoh geujak. 23 Jikalon ma-
laikat TUHAN ka teudong disinan deungon
peudeueng bak jaroe nyang ka teusuet dida-
lam sarong, laju keuleudée nyan jijak wet
holaén nyang meusimpang nibak rot ueh
nyang teungoh jijak nyan, dan jijak laju u
dalam blang. Bileam laju geuseunuét keu-
leudée nyan mangat jigisa lom ubak rot
nyang phon. 24 Óh lheuehnyan malaikat
TUHAN geudong laju lom di teungoh rot ueh
nyang leubeh sampiek, nibak dua boh
lampôh anggô deungon bintéh beuton nyang
meuapet siblah saho. 25 Bak watée keuleu-
dée nyan deuh lom jikalon malaikat TUHAN
nyang ka na teudong disinan, laju keuleudée
nyan ji seuek bak binéh sampoe gaki Bileam
teuseupet bak bintéh beuton nyan. Bileam
geu seunuét lom keuleudée nyan. 26 Lé ma-
laikat TUHAN geuminah teuma, dan laju
geudong bak binéh nyang leubeh sampiek,
sampoe ka hanale rot ueh keu rot jijak bah
kheueh nyan di blaih wie meunan cit di blaih
uneuen. 27 Watée jikalon malaikat TUHAN
nyan, keuleudée nyan laju jpeureubah droe.
Bileam meutamah beungéh laju geuseunuét
lom keuleudée geuh nyan deungon tungkat.
28 Lé TUHAN geupeujeuet keuleudée nyan
hase jipeugah haba. Jipeugah lé beulatang
nyan ubak Bileam, "Peu kheueh nyang ulôn
peubuet keu Teungku sampoe Teungku neu
seunuét ulôn nyoe trok án lhée goe?"
29 Jaweueb Bileam, "Gata tapeu meu-
én ulôn! Seukira jih na peudeueng nibak
ulôn, ka pasti gata ulôn cang sampoe án
maté!"

30 Ji Jaweueb lé keuleudée nyan, "Bu-
kon kheueh ulôn nyoe keuleudée droeneueh
hei Teungku nyang yoh awaikon ilée ulôn
nyoe ka neupasang? Peu kheueh kana ulôn
meubantah ateueh Teungku?"
"Hana," jaweueb Bileam.
31 Lé TUHAN geupeuleumah ubak Bile-
am malaikat TUHAN nyang ka teudong disi-
nan deungon peudeueng ka teusuet sarong
ka siab nibak jaroe malaikat nyan. Siat nyan
cit Bileam geusujut ubak tanoh sira geujok
seumah. 32 Malaikat TUHAN laju geuta-
nyong, "Pakon droeneueh seunuét keuleu-
dée droeneueh trok án lhée goe? Ulôn nyoe
teuka keu lôn jak tam gata, sabab meunurot
peundapat ulôn hana gét droeneueh neujak
keudéh. 33 Bak watée keuleudée droeneueh
nyan jikalon ulôn, keuleudée droeneueh
nyan jiseuek u binéh sampoe án lhée goe.
Meunyoe hán, pasti droeneueh ka ulôn poh
maté, teuma keuleudée nyan ulôn peuseula-
mat."
34 Geujaweueb lé Bileam, "Ulôn ka
meudesya. Ulôn hana lôn teupeu bahwa
droeneueh neudong di ateueh rot ueh keu
neu pagab-pagab ulôn. Teuma jinoenyoe,
meunurot peundapat Teungku hana gét ulôn
jak laju ubak teumpat nyang lôn tuju, jinoe-
nyoe bah ulôn woe lom teuma."
35 Teuma malaikat TUHAN geupeugah,
"Neu seutôt kheueh meusajan deungon
ureuëng-ureuëngnyan. Teuma droeneueh
jeuet neupeugah peue nyang ulôn peugah."
Bileam laju geujak lom teuma deungon
ureuëng-ureuëng nyang geu kirém lé Raja
Balak nyan.

Raja Balak jijak tueng Bileam

36 Bak watée Balak jideungoe bahwa
Bileam teuma geuteuka, gobnyan geujak
tueng Bileam di banda Moab, nyang teu-
duek jih to ngon binéh Krueng Arnon, to
teuma ngon bataih daerah Moab. 37 Geupeu-
gah lé Raja Balak nyan ubak Bileam, "Pa-
kon droeneueh hana neuteuka bak watée
ulôn jak tueng phon-phon that? Peu kheueh
neupike ulôn nyoe hana hase ulôn bayeue
droeneueh?"
38 Geu jaweueb lé Bileam, "Ka jeuet,
jinoenyoe ulôn ka trok lôn teuka. Teuma
ulôn nyoe hana hak ulôn peugah peue-peue
mantong keucuali Po teu Allah nyang yue
ubak ulôn." 39 Teuma geujak kheueh laju
Bileam deungon Raja Balak nyan u banda
Huzot. 40 Nibak teumpat nyan Balak laju
geukeureubeuen na meupadubboh leumô
ngon bubiri. Siladum nibak sie nyan jijok
laju ubak Bileam dan bubena peumimpén
nyang na meusajan-sajan ngon gobnyan.

Bileam geupeugah nubuat gobnyan nyang phon

41 Óh singoh beungoh nyan Balak geuba
Bileam jak teugoh bukét Bamot Baal. Nibak
teumpat nyan Bileam hase geukalon sila-
dum nibak bansa Israel.

23 Kheun Bileam ubak Raja Balak
nyan, "Gata peudong kheueh laju
di teumpatnyoe tujoh boh miseubah keu
ulôn, dan gata peusiab teuma disinan tujoh
boh leumô agam dan tujoh boh teuma bubiri
agam."
2 Raja Balak nyan geupeubuet laju lagée
nyang geupeugah lé Bileam ubak gobnyan.
Di ateueh tieb-tieb miseubah nyan awak-
nyan keubah laju saboh leumô agam dan
saboh bubiri agam. 3 Laju Bileam geupeu-
gah ubak Raja Balak, "Gata dong kheueh to
ngon keureubeuen nyang teutot atra
droeneueh nyan. Siat nyoe ulôn jak ngieng
peu kheueh TUHAN geutem meurumpok
deungon ulôn atawa hana. Teuma ulôn peu-
gah banmandum peue-peue nyang geupeu-
gah lé TUHAN ubak ulôn." Teuma Bileam
geujak laju sidroe gobnyan ubak pucak sa-
boh bukét, 4 dan disinan Po teu Allah teuka
laju ubak gobnyan. Geupeugah lé Bileam
ubak Po teu Allah, "Ulôn ka ulôn peudong
tujoh boh miseubah dan ulôn peuseumah
saboh leumô agam dan saboh teuma bubiri
agam di ateueh maséng-maséng miseubah
nyan."
5 Laju TUHAN geubri tée ubak Bileam
peue nyang harôh geupeugah, dan geuyue
laju Bileam nyan geugisa ubak raja Balak
mangat geujak peutrok peusan TUHAN keu
jih nyan. 6 Bileam laju geugisa dan geukalon
Balak mantong teudong to ngon keureubeu-
en nyang teutot atra geuh nyan, meusajan-
sajan deungon banmandum peumimpén
Moab.

7 Laju Bileam geumeu lagu deungon
nubuat nyoe,
"Nibak Aram, gunong-gunong di
timu sidéh,
Balak, raja Moab jijak hôi ulôn,
geupeugah,
'Neuteuka kheueh, dan neumeututoe
kheueh keu ulôn.
Neukutok kheueh bansa Israel nyan!'

8 Peu kheueh mungken ulôn kutok
nyan,
geupeugah lé Po teu Allah hana
teukutok?
mungken kheueh ulôn keunong
huköm,
meunyoe TUHAN hana
geumeuhuköm?
9 Nibak ateueh pucak gunong-gunong
ulôn kalon awaknyan:
nibak bukét-bukét ulôn pandang
awaknyan.
Ngieng kheueh, saboh bansa nyang
teu aséng keudroe
hana jitamong ubak kawöm
bansa-bansa laén.
10 Keuturonan Nabi Yakub lagée ano
di panté nyang hana hase
teubileueng;
bansa Israel nyan ramé jih hana
ngon peusa.
Seumoga ulôn maté lagée ureuëng
nyang jujoe
kira jih ajai ulôn lagée ajai
ureuëng-ureuëng nyan."
11 Laju Raja Balak geupeugah ubak Bi-
leam, "Peu kheueh nyang teupeubuet ateueh
ulôn? Gata ulôn ba keunoe mangat takutok
musoh-musoh ulôn. Teuma meubalek gata
bri beureukat ateueh awaknyan."
12 Geujaweueb lé Bileam, "Ulôn teuma
hase ulôn peubuet peue nyang ka TUHAN
yue ubak ulôn."

Nubuat nyang keudua

13 Laju Raja Balak geupeugah lom ubak
Bileam, "Jak kheueh geutanyoe tajak meu-
sajan-sajan u teumpat nyang laén; phon si-
nan droeneueh jeuet neukalon teuma sila-
dum mantong nibak bansa Israel. Neukutok
kheueh laju awaknyan enteuk phon disi-
nan." 14 Teuma Raja Balak geuba laju Bile-
am u padang Zofim, di pucak Gunong Pisga.
Meunan cit disinan laju geupeudong tujoh
boh miseubah dan geupeuseumah laju saboh
leumô agam dan saboh teuma bubiri agam
di ateueh maséng-maséng miseubah nyan.
15 Geupeugah lé Bileam ubak Balak,
"Tinggai kheueh droeneueh disinoe, to
ngon keureubeuen nyang teutot atra Teung-
ku, jinoenyoe ulôn jak meurumpok deungon
TUHAN disinan."
16 TUHAN geumeurumpok laju deungon
Bileam dan geubri tée laju ubak gobnyan
peue nyang harôh geupeugah, laju gobnyan
geugisa ubak Balak keu geujak peusampoe
peusan TUHAN nyan. 17 Teuma geugisa laju
Bileam geujak meurumpok ngon Balak
nyang mantong teudong to ngon keureubeu-
en nyang teutot atra geuhnyan, meunan cit na
disinan dumna peumimpén ureuëng Moab.
Raja Balak nyan laju geutanyong peue nyang
ka geupeugah lé TUHAN ubak Bileam nyan,
18 laju Bileam geumeu lagu lom lagée nyoe,
"Hai, Balak, aneuëk Zipor, neujak
kheueh keunoe,
deungoe kheueh peue nyang ulôn
peugah nyoe.
19 Po teu Allah kon lagée manusia
nyang mudah meunyeusai dan galak
teuma meubuhak bak peugah haba.
Meunyoe Po teu Allah meujanji,
janji nyan pasti geupeutrok!
Meunyoe Gobnyan geupeugah haba,
nyan ka teuntée teupeubuet teuma!
20 Ulôn geuyue bri beureukat;
dan meunyoe Po teu Allah nyang
bri beureukat,
nyan hana hase ulôn tarék lom
teuma.
21 Bak Nabi Yakub hana leumah buet
nyang jeuhet;
bak ureuëng Israel hana teuma deuh
nyang payah-payah.
TUHAN, Po teu Allah awaknyan,
sabena deungon awaknyan.
Awaknyan jimeusurak: Gobnyan
kheueh Raja!
22 Po teu Allah nyang ba awaknyan
geupeuteubiet nibak nanggroe
Meusé;
lagée banteng kleuet nyang jimeulo
keu awaknyan.
23 Hana iéleumé sihe nyang hase
keunong ateueh Nabi Yakub
hana teuma iéleumé tanueng nyang
meudaya u ateueh ureuëng Israel.
Keuhai bansa nyan gob laén teuma
jipeugah,
'Kalon, buet ajaéb nyang
geupeuleumah lé Po teu Allah!'
24 Bansa nyan jibeudôh lagée singa
inong, dan jidong óh cot na lagée
singa agam.
Singa nyan hana lom jiéh sigohlom
ji teugom umpeuen jih
dan jijieb darah musoh nyang jeuet
keu umpeuen jihnyan."
25 Laju Balak jipeugah ubak Bileam,
"Ka kheueh nyan, meunyoe gata hana cit

tatem kutok bansa Israel; teuma bék kheueh
cuba-cuba neubri beureukat keu awaknyan!"
26 Jaweueb Bileam, "Bukon kheueh ka
lheueh ulôn peugah ubak Teungku bahwa
ulôn teuma lôn peubuet peue-peue mantong
nyang geupeurintah lé TUHAN?"

Nubuat nyang keu lhée

27 Geupeugah lom lé Raja Balak ubak
Bileam, "Bôh jak kheueh geutanyoe tajak u
teumpat nyang laén, pat tateupeue, mung-
ken diteumpat nyan teuma Po teu Allah
geupeu biyeu gata kutok ureuëng Israel keu
ulôn." 28 Teuma Raja Balak nyan laju jiba
Bileam u ateueh pucak Gunong Peor nyang
meuhadab u padang pasi. 29 Geupeugah lé
Bileam ubak Raja Balak nyan, "Neupeu-
dong kheueh laju tujoh boh miseubah disi-
noe dan neupeusiab kheueh teuma tujoh boh
leumô agam dan tujoh boh teuma bubiri
agam." 30 Raja Balak nyan geupeubuet laju
lagée nyang geupeurintah lé Bileam. Gob-
nyan geukeureubeuen laju saboh leumô
agam dan saboh teuma bubiri agam di ateu-
eh tieb-tieb miseubah nyan.

24 Jinoenyoe Bileam ka geuteupeue
keuheundak TUHAN bahwa gob-
nyan geubri beureukat ubak bansa Israel.
Sababnyan gobnyan hanale geujak mita tan-
da-tanda lagée nyang ka geupeubuet nyang
ka nyoe. Bileam geupandang u arah padang
pasi, 2 dan geungieng bansa Israel teungoh
jipeudong khimah seucara meukeulompok-
keulompok meunurot sukée bansa awak-
nyan maséng-maséng. Laju Roh Po teu Al-
lah geutreun geukuasa ateueh Bileam nyan,
3 dan Bileam nyan laju teuma
geupeugah nubuat nyoe,
"Nyoe kheueh peusan Bileam,
aneuëk Beor,
nyang tutoe haba sidroe ureuëng
keumalon
4 nyang ka geudeungoe tutoe haba Po
teu Allah
dan geukalon nyang teupeudéh
nibak Nyang Mahakuasa,
sira teu éh, teuma mata geuh teutab
teubleuet.
5 Padubna gét jih khimah-khimah
droeneueh hai Nabi Yakub,
dan teumpat-teumpat tinggai gata
hai ureuëng Israel!
6 Lagée pantôn nyang luwah
meureutang,
atawa taman bungöng nibak binéh
krueng;
lagée bak gaharu nyang geupula lé
TUHAN,
atawa bak aras nyang na nibak
lueng.
7 Awaknyan meuteumé ié ujeuen
nyang meulimpah,
bijéh sinemoh nyang meuteumé ié
le.
Raja jihnyan teuma jaya, leubeh
nibak Agag,
dan keurajeuen jih teupeu agong
teuma.
8 Po teu Allah nyang ba awaknyan
teupeuteubiet nibak nanggroe Meusé,
lagée keubeue kleuet nyang meuloe
keu awaknyan.
Bubena bansa musoh ka habéh
banmandum jiúet,
tuleueng-tuleueng awaknyan
jipeureumok banmandum,
dan panah-panah seunjata awaknyan
habéh geuwiet banmandum
9 Bansa-bansa nyan na lagée singa
agam ngon singa inong,
nyang jitiarab ngon sira jiéh.
Soe kheueh nyang beuhe ji
peubeudôh jihnyan?
Seumoga ureuëng nyang bri
beureukat ubak gata geubri
beureukat teuma ubak ureuëng nyan,
dan ureuëng nyang kutok gata
jikutok teuma."
10 Deungon beungéh nyang hana teukira
Raja Balak sira geu reugam boh sininju
geuh geupeugah ubak Bileam, "Gata ulôn
hôi keu gata kutok bubena musoh-musoh
ulôn, teuma pakon gata bri beureukat ubak
awaknyan sampoe án lhée goe. 11 Jinoenyoe
gata jeuet tajak keudeh, tajakwoe u rumoh
gata! Ulôn meujanji upah ubak gata, teuma
TUHAN hana geupeu idhin gata keu tateuri-
mong upah nyan."
12 Geujaweueb lé Bileam, "Bukon
kheueh kalheueh ulôn peugah ubak utosan-
utosan Teungku bahwa 13 bahpi Teungku
neubri keu ulôn méuh dan pirak dan ban-
mandum nyang na di dalam meuligoe
Teungku nyan, ulôn hana hase ulôn ieng-
keue peurintah TUHAN dan lôn peubuet
sapeue-sapeue ban galak droe ulôn? Ulôn
teuma hase lôn peugah peue nyang ka
TUHAN yue ubak ulôn."

24:9: Keuj. 12:3, 49:9

Nubuat-nubuat nyang keuneulheuh

14 Geupeugah lé Bileam ubak Raja Ba-
lak, "Jinoenyoe ulôn keuneuk woe ubak
bansa ulôn. Teuma sigohlom ulôn jak, bah
kheueh ulôn bri tée ubak Teungku keuhai
peue nyang teuma jipeubuet lé bansa Israel
ateueh bansa Teungku óh laén uroe."
15 Laju Bileam geupeugah teuma nubuat
nyoe sira geu meulagu,

"Nyoe kheueh peusan Bileam
aneuëk Beor;
tutoe haba sidroe ureuëng nyang
deuh keumalon
16 nyang ka ji deungoe feureuman Po
teu Allah,
dan jeuet jituri Nyang
Mahamanyang;
nyang peuleumah nyang teukalon
nibak Nyang Mahakuasa
sira teu éh teuma mata teutab
teubleuet.
17 Ulôn kalon gobnyan, teuma bukon
watée nyoe;
ulôn pandang gobnyan, teuma rot
jiôh.
Sidroe raja nyang meuasai nibak
bansa Israel,
teuma teuka lagée bintang nyang hu
meu ble-ble.
Bubena peumimpén Moab geupeu
reumok banmandum
bansa Set teuma geupeuhanco.
18 Tanah Edom teuma jiduek lé musoh
jih nyan,
teuma Israel jipeubuet buet nyang
lumpah peukasa.
19 Nibak Nabi Yakub teuma teuka
sidroe nyang mat kuasa,
nyang jipeuhanco bubena
musoh-musoh jih."

20 Óh ka lheueh nibak geupeubuet nyan
Bileam geukalon ureuëng-ureuëng Amalek.
Teuma lé gobnyan laju geupeugah ngon geu
meulagu nubuat nyoe,

"Nibak sigala bansa nyang na di
donya nyoe,
Amalek na kheueh nyang paleng
meukuasa.
Teuma bansa nyan nibak akhé jih,
teuma teusampôh cit teuma keu
siumu masa."

21 Nibak meuneubuet nyan Bileam geu-
kalon teuma keuturonan Kain, laju geupeu-
gah ngon geu meulagu lagée nubuat nyoe,

"Teumpat tinggai gata keubit
lumpah that kukoh,
na lagée umpung cicém di ateueh
gunong batée.
22 Teuma gata, hai ureuëng Keni,
teuma geupeubinasa,
hana treb le Asyur ji angkot gata
lagée ureuëng nyang teuteun."
23 Óh lheuehnyan Bileam geupeugah
teuma nubuat nyang lagée nyoe,
"Cilaka! Soe nyang udeb,
meunyoe Po teu Allah geupeubuet
hai nyan?
24 Teuma nibak siprus jiteuka saboh
kawan kapai,
awaknyan laju jipeutaklok Asyur
dan Heber,
óh lheuehnyan kawan kapai nyanpi
teuma hanco binasa."

25 Laju Bileam meukeumah-keumah
geukeuneuk woe u teumpat tinggai gob-
nyan, dan meunan cit ngon Raja Balak geu-
jak cit teuma.

Bansa Israel di Gunong Peor

25 Teungoh bansa Israel nyan tinggai
di Pantôn Sitim, ureuëng agam
awaknyan ka jipeuphon meumukah deu-
ngon ureuëng-ureuëng inong Moab nyang
na tinggai disinan.
2 Ureuëng-ureuëng inong
nyan jipakat awaknyan ubak teumpat-teum-
pat khanuri keureubeuen keu jijak bri horeu-
mat ubak ilah awaknyan. Meunan cit di
ureuëng-ureuëng Israel nyan meusajan cit
jimakheun keureubeuen nyan dan ji seumah
ilah ureuëng Moab.
3 Lé sabab ureuëng Is-
rael nyan jiseumah Baal di Peor, TUHAN
beungéh ubak awaknyan dan geupeugah
ubak Nabi Musa,
4 "Gatajak drob kheueh
laju banmandum bansa nyan dan gata jak-
poh bu maté awaknyan dikeue rakyat ba
sibagoe teulaksana peurintah Ulôn, mangat
Ulôn hanale Lôn beungéh keu bansa nyan."
5 Óh lheuehnyan Nabi Musa geupeugah laju
ubak hakém-hakém bansa Israel, "Gatanyoe
maséng-maséng harôh tajak poh maté ban-
mandum ureuëng didalam sukée gata nyang
ka jiseumah Baal di Peor."

6 Bak watée Nabi Musa dan banman-
dum umat teungoh jimo ngon jimeuba-e
dikeue Khimah TUHAN, awaknyan jingieng
sidroe ureuëng Israel teungoh geuba sidroe
ureuëng inong Midian jipeutamong u dalam
khimah jihnyan.
7 Bak watée Pinehas,
aneuëk Eleazar, cucoe Imeum Harun geuka-

lon hai nyan, laju geubeudôh dan geutinggai
laju ureuëng meu hudôm nyan. Laju geucok
saboh kapak 8 laju geujak tiyéub ureuëng
agam ngon ureuëng inong nyan u dalam
khimah. Bandua droe ureuëng nyan laju
geutob deungon kapak nyan teuma jipiôh
kheueh bala nyang teungoh jiteuka deungon
hebat that di Israel nyan. 9 Teuma bak watée
nyan nyang maté ka na 24.000 droe.

10 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa, 11 "Pinehas aneuëk Eleazar, cucoe
Imeum Harun, deungon bit-bit dan hana
jipiôh jibila keuhoreumatan Ulôn lamkawan
ureuëng Israel, sampoe beungéh Ulôn nyan
reuda dan Ulôn hana jadéh Ulôn peubinasa
bansa nyan. 12 Lé nyan, tajak peugah kheu-
eh ubak Pinehas bahwa Ulôn keuneuk peu-
got sapeue-sapeue ikat janji deungon jih-
nyan. 13 Jihnyan dan keuturonan jih ka Ulôn
peuteutab sibagoe imeum keu siumu masa,
sabab jihnyan deungon gigéh that ka jibila
Ulôn, Po teu Allah jih, dan ka teuma jipeuna
damé keu desya ureuëng Israel."

14 Nan ureuëng Israel nyang geupoh
maté meusigoe ngon ureuëng inong nyan
Zimri, aneuëk Salu, ulée kawöm saboh keu-
luwarga nibak sukée Simeon. 15 Ureuëng
inong nyan nan jih Kozbi; jihnyan aneuëk
Zur, sidroe ulée kawöm Midian.

16 TUHAN laju geubri peurintah nyoe
ubak Nabi Musa, 17 "Gata jaklawan kheu-
eh ureuëng Midian, dan gata peubinasa
kheueh awaknyan 18 sabab buet nyang
jeuhet nyang ka awaknyan reunca keue
gata di Peor, dan kareuna Kozbi aneuëk
sidroe ulée kawöm di Midian. Kozbi nyan
ureuëng inong nyang maté keunong poh
bak watée teujadi beuncana sabab peuris-
tiwa di Peor."

Seunsus nyang keudua

26 Óh ka lheueh beuncana nyan seu-
leusoe, TUHAN geupeugah ubak
Nabi Musa dan Eleazar aneuëk Imeum Ha-
run, 2 " Gata harôh tapeuna seunsus keu ban-
mandum umat Israel meunurot keuluwarga
jihnyan maséng-maséng. Banmandum ureuëng
agam nyang meu umu dua ploh thon u
ateueh nyang ka mampu jeuet keu tantra,
ureuëng nyan harôh teucetet." 3-4 Nabi Mu-
sa dan Eleazar laju geupeubuet peue nyang
ka geupeurintah nyan. Awaknyan laju
geuhôi banmandum ureuëng agam nyang
meu umu dua ploh thon u ateueh dan geu-
peusapat laju awaknyan di ateueh darat Mo-
ab, nibak siblaih Krueng Yordan, toe ngon
banda Yerikho.

Nyoe kheueh ureuëng-ureuëng Israel
nyang jiteubiet nibak nanggroe Meusé:

5 Nibak sukée Ruben, aneuëk tuha Nabi
Yakub: kawöm Henokh, Palu, 6 Hezrôn dan
Karmi. 7 Ureuëng agam dalam kawöm nyan
na jeumeulah jih 43.730 droe. 8 Aneuëk
Palu na kheueh Eliab, 9 dan aneuëk-aneuëk
Eliab na kheueh Nemuel, Datan dan Abi-
ram. Datan dan Abiram nyan ka jipiléh lé
umat, teuma awaknyan jipeusaho droe deu-
ngon murit-murit Korah keu jilawan Nabi
Musa dan Nabi Harun dan lom jilawan
TUHAN. 10 Laju bumoe pi beukah bubena
awaknyan meunan cit deungon Korah habéh
banmandum jiuét lé bumoe sampoe maté
bak watée apui jitot sampoe binasa 250 droe
ureuëng agam. Hainyan jeuet keu peuingat
keu bansa Israel. 11 Teuma aneuëk-aneuëk
Korah hana rhoh teupoh maté.

12 Nibak sukée Simeon: kawöm Nemu-
el, Yamin, dan Yakhin, 13 Zerah dan Saul.
14 Ureuëng agam lam kawöm nyan na jeu-
meulah jih 22.200 droe.

15 Nibak sukée Gad: Kawöm Zefon, Ha-
gi, Syuni, 16 Ozni, Eri, 17 Arod dan Areli.
18 Ureuëng agam lam kawöm-kawöm nyan
na jeumeulah jih 40.500 droe.

19-21 Nibak sukée Yehuda: Kawöm Sye-
la, Peres, Zerah, Hezron dan Hamul. Dua
droe aneuëk Yehuda, na kheueh Er dan
Onan, ka meuninggai donya di tanoh Kana-
an. 22 Ureuëng agam dalam kawöm nyan na
jeumeulah jih 76.500 droe.

23 Nibak sukée Isakhar: Kawöm Tola,
Pua, 24 Yasub dan Simron. 25 Ureuëng agam
lam kawöm nyan na jeumeulah jih 64.300
droe. 26 Nibak sukée Zebulon: Kawöm Se-
red, Elon dan Yahleel. 27 Ureuëng agam lam
kawöm nyan na jeumeulah jih 60.500.

28 Nibak keuturonan Nabi Yusuf, nyang
na jimeu aneuëk dua droe aneuëk agam:
sukée Manasye dan sukée Efraim.

29 Nibak sukée Manasye: Makhir,
aneuëk Manasye na kheueh bapak Gilead;
dan kawöm-kawöm nyang seulanjut jihnyoe
na kheueh nibak kawöm Gilead: 30 Kawöm
Lezer, Helek, 31 Asriel, Sekhem, 32 Semidan
dan Hefer. 33 Zelafehad aneuëk Hefer hana
jimeu aneuëk nyang agam, teuma aneuëk-
aneuëk inong. Nan-nan awaknyan na kheu-
eh Mahla, Noa, Hogla, Milka dan Tirza.

26:1-51: Teu. 1:1-46

34 Ureuëng agam lam kawöm nyan na jeumeulah jih 52.700 droe.

35 Nibak sukée Efraim: Kawöm Sutelah, Bekher, dan Tahan. 36 Kawöm Eran na kheueh keuturonan Sutelah. 37 Ureuëng agam lam kawöm nyan na jeumeulah jih 32.500 droe. Nyan kheueh kawöm-kawöm keuturonan Nabi Yusuf.

38 Nibak sukée Benyamin: Kawöm Bela, Asybel, Ahiram, 39 Sefufam dan Hufam. 40 Kawöm Ared dan Naaman na kheueh keuturonan Bela. 41 Ureuëng agam lam kawöm-kawöm nyan na jeumeulah jih 45.600 droe.

42 Nibak sukée Dan: Kawöm Suham. 43 Ureuëng agam lam kawöm nyan na jeumeulah jih 64.400 droe.

44 Nibak sukée Asyer: Kawöm Yimna, Yiswi dan Beria. 45 Kawöm Heber dan Malkiel na kheueh keuturonan Beria. 46 Asyer na jimeu aneuëk sidroe aneuëk inong nyang meunan Serah. 47 Ureuëng agam lam kawöm-kawöm nyan na jeumeulah jih 53.400 droe.

48 Nibak sukée Naftali: Kawöm Yahzeel, Guni, 49 Yezer dan Syilem. 50 Ureuëng agam lam kawöm nyan na jeumeulah jih 45.400 droe.

51 Banmandum ureuëng agam Israel na jeumeulah 601.730 droe.

52 TUHAN geupeugah ubak Nabi Musa, 53 "Tabagi kheueh tanoh-tanoh nyan keu sukée-sukée bansa Israel meunurot rayeuk jih maséng-maséng sukée. 54-56 Gata peubuet kheueh nyan deungon cara teutiek undi. Ubak sukée nyang rayeuk harôh neubri jeumba nyang rayeuk, dan meunan cit keu sukée nyang ubit gatabri teuma jeumba nyang ubit teuma."

57 Sukée Lewi na kheueh nibak kawömkawöm Gerson, Kehat dan Merari. 58 Lam keuturonan awaknyan jitamong cit keunan kawöm Libni, Hebron, Mahli, Musi dan Korah. Kehat na kheueh bapak si Amram. 59 Amram jimeukawen deungon Yokhebed, aneuëk Lewi. Yokhebed nyan lahé di nanggroe Meusé. Amram dan Yokhebed nyan na teuma jimeu aneuëk dua droe aneuëk agam: Nabi Harun dan Nabi Musa, meunan cit teuma sidroe aneuëk inong nyang nan jih Miryam. 60 Nabi Harun na teuma geumeu aneuëk peuet droe aneuëk agam: Nadab, Abihu, Eleazar dan Itamar. 61 Nadab dan Abihu maté bak watée awaknyan jipeuseumah apui nyang hana geu galak lé Po teu Allah. 62 Ureuëng agam nibak sukée Lewi nyan nyang meu umu sibuleuen u ateueh na jeumeulah jih 23.000 droe. Awaknyan teudafeutar aséng hana meusajan nibak syedara-syedara saboh bansa jihnyan, sabab awaknyan hana meuteumé tanoh pusaka di Israel.

63 Nyan kheueh dafeutar nyang geupeubuet lé Nabi Musa dan Imeum Eleazar keuhai kawöm-kawöm Israel bak watée awaknyan teupeuna seunsus di darat Moab di siblah Krueng Yordan to ngon kota Yerikho. 64 Nibak ureuëng-ureuëng nyang yoh watée ilée ka geudafeutar lé Nabi Musa ngon Nabi Harun dipadang pasi Sinai, hana meusidroe pi nibak awaknyan nyang mantong udeb. 65 Hainyan ka geupeugah lé TUHAN bahwa awaknyan banmandum maté di padang pasi. Dan keubit awaknyan banmandum maté, teukeucuali Kaleb aneuëk Yefuna dan Yosua aneuëk Nun.

Aneuëk-aneuëk inong Zelafehad

27 Zelafehad na teuma jimeu aneuëk limong droe aneuëk inong, awaknyan na kheueh Mahla, Noa, Hogla, Milka dan Tirza. Bapak Zelafehad nyan nan jih Hefer, dan bapak Hefer nyan na kheueh Gilead. Bapak Gilead nyan na kheueh Makhir, bapak Makhir nan jih Manasye, dan bapak Manasye na kheueh Nabi Yusuf. 2 Banlimong droe aneuëk Zelafehed nyan laju jijak meuhadab ubak Nabi Musa, dan Imeum Eleazar, meunan cit bubena peumimpén ngon banmandum umat nyang teungoh meusapat to ngon babah pintoe Khimah TUHAN. Kheun awaknyan. 3 "Bapak kamoe meuninggai donya di padang pasi dan lom gobnyan hana teuma meu aneuëk agam. Geuhnyan bukon peungikot korah nyang beurontak ubak TUHAN. Bapak kamoe meuninggai sabab lé desya geuh nyan keudroe. 4 Teuma pakon nan gobnyan harôh gadôh nibak bansa Israel sabab gobnyan hana geumeu aneuëk nyang agam? Neubri kheueh ubak kamoe tanoh pusaka meusajan-sajan deungon kawöm syedara bapak kamoe."

5 Laju Nabi Musa geupeusampoe hai awaknyan ubak TUHAN, 6 dan TUHAN geupeugah ubak Nabi Musa, 7 "Peue nyang jipeugah lé aneuëk-aneuëk Zelafehad keubit beutôi. Deungon nyan gata jok kheueh keu

26:52-56: Teu. 34:13, Yos. 14:1-2 **26:60:** Teu. 3:2 **26:61:** Im. 10:1-2, Teu. 3:4 **26:65:** Teu. 14:26-35

awaknyan tanoh pusaka meusajan deungon
kawöm syedara bapak awaknyan. Warésan
Zelafehad nyan harôh kheueh jipeutreun
keu aneuëk-aneuëk jihnyan nyang inong.
8 Gata peugah kheueh ubak bansa Israel
meunyoe sidroe aneuëk agam maté dan jih-
nyan hana jimeu aneuëk nyang agam, teuma
tanoh pusaka jihnyan harôh jipeuwaréh
ubak aneuëk inong. 9 Meunyoe ureuëng
nyan hana teuma aneuëk inong, tanoh pusa-
ka nyan jipeuwaréh ubak syedara jih nyang
agam. 10 Meunyoe jihnyan hana teuma sye-
dara nyang agam, tanoh jihnyan rhot ubak
syedara nyang agam nibak bapak jihnyan.
11 Meunyoe jihnyan hana teuma syedara
nyang agam, dan hana teuma syedara agam
siblah bapak jihnyan, tanoh nyan rhot ubak
rakan nyang paleng krab atawa paleng to
deungon kawöm jihnyan." Peuratoran nyan
harôh jitaát ngon jiturot lé ureuëng Israel
sibagoe peuratoran hukôm nyang geupeu-
rintah lé TUHAN meulalu Nabi Musa.

Yosua jipiléh sibagoe geunantoe Nabi Musa

(Tel. 31:1-8)

12 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa, "Gata jak ék kheueh u ateueh
Gunong Abarim, dan nibak ateueh gunong
nyan gata pandang kheueh nanggroe nyang
teuma Ulôn bri keu ureuëng Israel. 13 Óh ka
lheueh gata pandang nyan, gata teuma maté
lagée aduen gata Nabi Harun, 14 sabab di-
padang pasi Zin gata ban dua ka gata ieng-
keue ubak peurintah Ulôn. Bak watée di
Meriba banmandum rakyat ji meukrôb-krôb
ubak Ulôn, gata hana tatem peugah keuhai
keukuasaan Ulôn dikeue awaknyan nyang
na hubongan jih deungon ié nyan." (Peuris-
tiwanyan teujadi nibak mata ié Meriba di
Kades, padang pasi Zin).
15 Lé Nabi Musa laju geumeu doa,
16 "Ya, TUHAN Po teu Allah, nyang bri
udeb keu mandum nyang udeb, ulôn meu-
lakée, neutunyok kheueh sidroe ureuëng
nyang hase jipimpén bansa nyoe; 17 sidroe
ureuëng nyang hase jeuet keu panglima
bak watée awaknyan jijak muprang. Bék
kheueh neupeubiyeu umat Droeneueh nyoe
lagée kawan domba nyang hana ureuëng
rabe."
18 Kheun TUHAN ubak Nabi Musa, "Ga-
tajak hôi kheueh Yosua aneuëk Nun. Jih-
nyan sidroe ureuëng nyang carông. Gata
peuduek kheueh jaroe gata u ateueh ulée
jihnyan. 19 Gata yue kheueh jihnyan jidong
dikeue Imeum Eleazar dan banmandum
umat. Dikeue awaknyan banmandum gata
harôh gata peumaklum bahwa Yosua nyan
na kheueh keu geunantoe gata. 20 Gata seu-
rah kheueh ubak jihnyan siladum nibak keu-
kuasaan gata, mangat umat Israel jitaát keu
jihnyan. 21 Yosua harôh jijak lakée naseuhat
ngon peutunyok ubak Imeum Eleazar, dan
Eleazar harôh teuma jitanyong keuheundak
Ulôn deungon jingui Urim dan Tumim.[f]
Deungon caranyan Eleazar jipimpén Yosua
dan banmandum bansa Israel dalam sigala
peukara nyang awaknyan peukeue." 22 Nabi
Musa laju geupeubuet lagée nyang geupeu-
rintah lé TUHAN nyan ubak geuhnyan. Gob-
nyan geuyue dong laju Yosua dikeue
Imeum Eleazar dan dikeue banmandum
umat. 23 Laju Nabi Musa geupeuduek jaroe
gobnyan di ateueh ulée Yosua dan geupeu-
maklum laju bahwa Yosua nyan na kheueh
keugeunantoe gobnyan, lagée nyang geu-
peugah lé TUHAN ubak gobnyan.

Peuseumahan-peuseumahan nyang teutab

(Keu. 29:38-46)

28 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa 2 mangat gobnyan geujak
peugah ubak bansa Israel bahwa awaknyan
harôh jisimak beuget-get bahwa bak watée-
watée nyang ka teupeuteuntée, teupeuseu-
mah keureubeuen-keureubeuen peunajoh
nyang teupeugalak até TUHAN.
3 Nyoe kheueh keureubeuen nyang
harôh jipeuseumah ubak TUHAN: Keu keu-
reubeuen tieb-tieb uroe, dua boh aneuëk
bubiri agam nyang meu umu sithon, dan
hana teuma meucupa mubacut pi nibak
atra keureubeuen nyan, 4 nyang saboh keu
peuseumahan beungoh, dan nyang saboh
teuk teuma keu peuseumahan seupôt.
5 Meusigoe deungon aneuëk bubiri nyan
harôh teuma teupeuseumah sikilo gram
teupông teujampu deungon si arée mi-
nyéuk zaiton nyang paleng get. 6 Nyan
kheueh keureubeuen nyang teutot nyan

---

[f] *Urim dan Tumim:* Dua boh barang nyang geupeuguna lé imeum mangat geuteupeue keuheundak Po teu Allah. Hana teuteupeue deungon pasti pakriban cara teupeuguna barang-barang nyan.

27:7: Teu. 36:2 **27:12-14:** Tel. 3:23-27, 32:48-52 **27:17:** 1Raj. 22:17, Yeh. 34:5, Mat. 9:36, Mrk. 6:34
27:18: Keu. 24:13 **27:21:** Keu. 28:30, 1Sam. 14:41, 28:6 **27:23:** Tel. 31:23

teutab dan nyang phon-phon that teupeu-
seumah di Gunong Sinai. Bée keureubeuen
nyan keubit that teupeugalak até TUHAN.
7 Meusigoe-sigoe deungon aneuëk bubiri
nyan beuna teuma si arée ié anggô nyang
jisiram u ateueh miseubah. 8 Aneuëk bubiri
keu keureubeuen seupôt uroe harôh kheu-
eh jikeureubeuen deungon cara nyang sa-
ban lagée nyang jipeuseumah beungoh
uroe, meusajan ngon ié anggô. Bée keu-
reubeuen nyang teutot nyan keubit that-
that galak até TUHAN.

Peuseumahan nibak uroe Sabat

9 Nibak uroe Sabat harôh kheueh teu-
peuseumah dua boh aneuëk bubiri agam
nyang mantong meu umu sithon nyang hana
teuma meucupa mubacut pi nibak beulatang
nyan, dua kilo gram teupông nyan ka teu-
jampu deungon minyéuk zaiton keu keureu-
beuen sajian dan keureubeuen ié anggô.
10 Keureubeuen nyang teutot nyan harôh
kheueh teupeuseumah tieb-tieb uroe Sabat
sibagoe seunamah ubak keureubeuen uroe-
uroe meusigoe-sigoe deungon keureubeuen
ié anggô.

Peuseumahan nibak tanggai sa tieb-tieb buleuen

11 Nibak phon tieb-tieb buleuen harôh
teupeuseumah ubak TUHAN keureubeuen
nyang teutot lagée dua boh leumô agam
nyang muda, saboh bubiri agam, tujoh boh
aneuëk bubiri agam nyang mantong meu
umu sithon, maséng-maséng nyang hana
keunong cupa meubacut pi. 12 Sibagoe
keureubeuen sajian harôh kheueh jipeuseu-
mah teupông nyang meujampu ngon mi-
nyéuk zaiton; lhée kilo gram teupông keu
tieb-tieb saboh leumô agam; dan dua kilo
gram teuma teupông keu bubiri agam,
13 dan sikilo gram teupông keu tieb-tieb
saboh aneuëk bubiri agam. Keureubeuen
nyang teutot nyan na kheueh lagée keu-
reubeuen peunajoh, dan bée keureubeuen
nyang mangat nyan keubit that-that galak
até TUHAN. 14 Meusigoe-sigoe deungon
keureubeuen nyang teutot nyan harôh teu-
ma jipeuseumah keureubeuen ié anggô, lé
jih dua arée keu tieb-tieb leumô agam, si
arée siteungoh keu bubiri agam, dan si
arée teuma keu tieb-tieb saboh aneuëk
bubiri. Nyan kheueh peuratoran keuhai
keureubeuen nyang teutot nyan harôh
jipeuseumah nibak tieb-tieb tanggai sa
tieb-tieb buleuen lom tieb-tieb thon. 15 Si-
bagoe sinamah nibak keureubeuen nyang
teutot uroe-uroe deungon keureubeuen ié
anggô, meunan cit harôh teuma neupeu-
seumah saboh kaméng agam keu keureu-
beuen peu amphon desya.

Peuseumahan nibak Peurayaan Ruti nyang hana Meurago

(Im. 23:5-14)

16 Nibak tanggai peuet blaih buleuen
nyang keu sa, na kheueh uroe raya Paskah
keu TUHAN. 17 Nibak uroe óh lheueh nyan
teuma, tanggai limong blaih, na kheueh
phon-phon Peurayaan Ruti nyang hana
Meurago, dan treb jih tujoh uroe gata hana
jeuet gata pajoh ruti nyang teupeuget na
meurago. 18 Nibak uroe nyang keuphon bak
uroe peurayaan nyan gata harôh kheueh gata
meusapat mangat meusajan-sajan ta meuié-
badat, dan hana jeuet gata peubuet buet-buet
nyang brat. 19 Gata peuseumah kheueh ubak
TUHAN keureubeuen nyang teutot dua boh
leumô agam nyang mantong muda, saboh
bubiri agam, dan tujoh boh teuma aneuëk
bubiri agam nyang mantong meu-umu si-
thon, maséng-maséng nyang hana meucupa
meubacut pi. 20 Gata peuseumah kheueh
teuma keureubeuen sajian nyang teupeu wa-
jéb, lagée teupông nyang meujampu deu-
ngon minyéuk zaiton: lhée kilo gram teuma
teupông keu tieb-tieb saboh leumô agam,
dua kilo gram keu bubiri agam, 21 dan sikilo
gram teuma keu tieb-tieb saboh aneuëk bu-
biri agam. 22 Gata peuseumah cit teuma sa-
boh kaméng agam keu keureubeuen peu
amphon desya. Deungon caranyan gata ka
gata peubuet upacara teupeu sampôh desya
umat. 23 Banmandum keureubeuen nyan na
kheueh sibagoe sinamah ubak keureubeuen
nyang teutot beungoh nyang ka lazem.
24 Deungon cara nyan cit teuma harôh
kheueh gata peuseumah ubak TUHAN keu-
reubeuen nyang teutot si treb jih tujoh uroe.
Keureubeuen nyan na kheueh lagée keureu-
beuen sinamah ubak keureubeuen nyang
teutot uroe-uroe deungon keureubeuen ié
anggô jihnyan teuma. Bée keureubeuen
nyang mangat nyan lumpah that galak até
TUHAN. 25 Bak uroe nyang keutujoh gata
harôh gata meusapat mangat gata meuiéba-
dat dan hana jeuet gata peubuet buet nyang
brat-brat.

28:9-10: Mat. 12:5 **28:16:** Keu. 12:1-13, Tel. 16:1-2 **28:17-25:** Keu. 12:14-20, 23:15, 34:18, Tel. 16:3-8

Peuseumahan nibak Khanuri Musém Seumeukôh

(Im. 23:15-22)

26 Nibak uroe nyang keuphon Khanuri
Musém Keumeukôh, óh lheueh uroe raya
lewat tujoh goe aleuhad, bak watée gata
tapeuseumah gandom barô ubak TUHAN,
gata harôh tameu iébadat seucara meujeu-
maáh, dan hana jeuet gatapeubuet buet
nyang brat-brat. 27 Gata peuseumah kheueh
ubak TUHAN keureubeuen teutot na kheueh
dua boh leumô agam, saboh bubiri agam
nyang mantong muda dan tujoh boh aneuëk
bubiri agam nyang meu-umu sithon, ma-
séng-maséng nyang hana meucupa mubacut
pi. Bée keureubeuen nyang teutot nyan keu-
bit that galak até TUHAN. 28 Gata peuseumah
kheueh teuma keureubeuen uroe-uroe
nyang teupeu wajéb, na kheueh teupông
teujampu ngon minyéuk zaiton: lhée kilo
gram keu tieb-tieb saboh leumô agam, dua
kilo gram teuma keu bubiri agam, 29 dan
sikilo gram keu tieb-tieb saboh aneuëk bu-
biri. 30 Gata peuseumah cit teuma saboh
kaméng agam keu keureubeuen peu amphon
desya. Deungon caranyan gata ka tapeubuet
upacara teupeu sampôh desya umat. 31 Keu-
reubeuen-keureubeuen nyan meunan cit
deungon keureubeuen anggô na kheueh si-
bagoe keureubeuen sinamah ubak keureu-
beuen nyang teutot uroe-uroe dan keureu-
beuen sajian.

Peuseumahan nibak Khanuri Thon Barô

(Im. 23:23-25)

29 Nibak tanggai sa buleuen tujoh gata
harôh gata iébadat seucaya meujeu-
maáh ngon meusapat, dan hana jeuet gata
peubuet buet nyang brat-brat. Nibak uroe
nyan beureuguih-beureuguih harôh gata yu-
eb. 2 Gata peuseumah kheueh ubak TUHAN
keureubeuen teutot na kheueh saboh leumô
agam nyang mantong muda, saboh bubiri
agam dan tujoh boh aneuëk bubiri nyang
mantong meu umu sithon, maséng-maséng
atranyan nyang hana meubacut pi meucupa.
Bée keureubeuen nyang mangat nyan keubit
that-that galak até TUHAN. 3 Gata peuseu-
mah kheueh teuma keureubeuen sajian
nyang geupeu wajéb, na kheueh teupông
nyang teujampu deungon minyéuk zaiton:
lhée kilo gram keu leumô agam, dua kilo
gram teuma keu bubiri agam, 4 dan sikilo
gram teuma keu tieb-tieb saboh aneuëk bu-
biri. 5 Gata peuseumah kheueh teuma saboh
kaméng agam, keu keureubeuen peu am-
phon desya. Deungon caranyan gata ka gata
peubuet upacara teupeu sampôh dumna de-
sya umat. 6 Keureubeuen-keureubeuen nyan
na kheueh sibagoe sinamah ubak keureu-
beuen nyang teutot nyang teupeuseumah
meusajan-sajan deungon keureubeuen saji-
an jihnyan, nibak tanggai sa di tieb-tieb
buleuen. Meunan cit sibagoe keureubeuen
sinamah keu keureubeuen nyang teutot
uroe-uroe nyang teupeuseumah meusigoe-
sigoe deungon keureubeuen sajian dan keu-
reubeuen ié anggô jihnyan. Bée keureubeu-
en nyang mangat nyan keubit that-that galak
até TUHAN.

Peuseumahan nibak Uroe Teupeu amphon Desya

(Im. 23:26-32)

7 Bak tanggai siploh buleuen tujoh gata
harôh gata peuna iébadat seucara meujeu-
maáh. Bak uroenyan gata harôh gata puasa
dan hana teuma jeuet gata meukeureuja.
8 Gata peuseumah kheueh ubak TUHAN sa-
boh leumô keu keureubeuen nyang teutot
dan leumô nyang mantong muda lom teuma
nyang agam, saboh bubiri agam dan tujoh
boh aneuëk bubiri agam nyang meu-umu
sithon, maséng-maséng nyang hana keu-
nong cupa mubacut pi. Bée keureubeuen
nyang mangat nyan keubit that galak até
TUHAN. 9 Gata peuseumah cit teuma keureu-
beuen sajian nyang teupeuwajéb, na kheueh
teupông meujampu deungon minyéuk zai-
ton: lhée kilo gram keu leumô agam, dua
kilo gram keu bubiri agam, 10 dan sikilo
gram keu tieb-tieb saboh aneuëk bubiri.
11 Meunan cit gata peuseumah teuma saboh
kaméng agam keu upacara teupeu amphon
desya umat, seulaén keureubeuen teupeu
amphon desya dan keureubeuen nyang teu-
tot uroe-uroe meusajan ngon keureubeuen
sajian dan keureubeuen ié anggô nyang teu-
peuseumah nibak uroe nyan.

Peuseumahan nibak Khanuri Jambo ôn

(Im. 23:23-44)

12 Bak tanggai limong blaih buleuen tu-
joh gata harôh gata peuna iébadat seucara
meujeumaáh, dan hana jeuet gata peubuet
buet nyang brat-brat. Nyang treb jih tujoh

28:26-31: Keu. 23:16, 34:22, Tel. 16:9-12 **29:7-11:** Im. 16:29-34

uroe gata harôh tapeuna peurayaan keu teu-
horeumat TUHAN. 13 Bak uroe nyang keu-
phon gata peuseumah kheueh ubak TUHAN
keureubeuen teutot na kheueh lhée blaih boh
leumô agam muda, dua boh bubiri agam
nyang mantong muda, dan peuet blaih boh
teuma aneuëk bubiri agam nyang umu jih
sithon, maséng-maséng beulatang nyan ha-
na meucupa mubacut pi. Bée keureubeuen
nyang keubit mangat nyan biet-biet that
galak até TUHAN. 14 Tapeuseumah kheueh
teuma keureubeuen sajian nyang teupeuwa-
jéb lagée teupông meujampu ngon minyéuk
zaiton: lhée kilo gram keu tieb-tieb saboh
leumô agam, dua kilo gram keu tieb-tieb
saboh bubiri agam, 15 dan sikilo gram teuma
keu tieb-tieb aneuëk bubiri. Meusigoe-sigoe
deungon keureubeuen sajian nyan harôh
kheueh teuma teupeuseumah keureubeuen
ié anggô nyang teupeureulée. 16 Seulaén ni-
bak nyan tapeuseumah kheueh teuma saboh
kaméng agam keu keureubeuen teupeu am-
phon desya. Keureubeuen nyan na kheueh
sibagoe keureubeuen seunamah ubak keu-
reubeuen nyang teutot uroe-uroe meusigoe
ngon keureubeuen sajian dan keureubeuen
ié anggô.

17 Bak uroe nyang keu dua gata peuseu-
mah kheueh teuma dua blaih boh leumô
agam nyang mantong muda, dua boh bubiri
agam, dan peuet blaih boh teuma aneuëk
bubiri agam nyang meu-umu sithon, ma-
séng-maséng atra nyan nyang hana keunong
mucupa mubacut pi. 18-19 Gata peuseumah
kheueh teuma meusigoe-sigoe deungon
nyan keureubeuen-keureubeuen nyang laén
lagée nyang teupeureulée keu uroe nyang
phon.

20 Bak uroe nyang keulhée gata peuseu-
mah kheueh teuma siblaih boh leumô agam
nyang mantong muda, dua boh bubiri agam,
dan peuet blaih boh aneuëk bubiri agam
nyang meu-umu sithon, maséng-maséng at-
ra nyan nyang hana keunong cupa mubacut
pi. 21-22 Gata peuseumah kheueh teuma
meusigoe-sigoe deungon nyan banmandum
keureubeuen nyang laén lagée nyang teu-
peureulée nibak uroe-uroe nyang phon.

23 Bak uroe nyang keu peuet gata peu-
seumah kheueh siploh boh leumô agam
nyang mantong muda, dua boh bubiri agam,
dan peuet blaih boh teuma aneuëk bubiri
agam nyang mantong meu-umu sithon, ma-
séng-maséng nyang hana keunong cupa mu-
bacut pi. 24-25 Meusigoe deungon nyan gata
peuseumah kheueh teuma keureubeuen
nyang laén lagée nyang teupeureulée keu
uroe-uroe nyang phon.

26 Bak uroe nyang keulimong tapeuseu-
mah kheueh teuma sikureueng boh leumô
agam nyang muda-muda, dua boh teuma
bubiri agam, dan peuet blaih boh aneuëk
bubiri nyang meu-umu sithon, maséng-ma-
séng atranyan nyang hana meucupa muba-
cut pi. 27-28 Meusigoe deungon nyan gata
peuseumah kheueh teuma keureubeuen
nyang laén lagée nyang teupeureulée keu
uroe nyang phon.

29 Bak uroe nyang keunam tapeuseumah
teuma lapan boh leumô agam nyang muda,
dua boh teuma bubiri agam, peuet blaih boh
aneuëk bubiri agam nyang meu-umu sithon,
maséng-maséng nyang hana keunong cupa
mubacut pi. 30-31 Meusigoe deungon nyan
gata peuseumah kheueh teuma banmandum
keureubeuen nyang laén lagée nyang teu-
peureulée keu uroe nyang phon.

32 Bak uroe nyang keu tujoh tapeuseu-
mah kheueh teuma tujoh boh leumô agam
nyang mantong muda, dua boh bubiri agam,
dan peuet blaih boh aneuëk bubiri agam
nyang mantong meu-umu sithon, maséng-
maséng atra nyan nyang hana meucupa mu-
bacutpi. 33-34 Meusigoe deungon nyan gata
peuseumah kheueh teuma banmandum keu-
reubeuen-keureubeuen nyang laén lagée
nyang teupeureulée keu uroe nyang phon.

35 Bak uroe nyang keulapan harôh kheu-
eh teuma gata meusapat keu gata iébadat
dan meunan cit hana teuma jeuet gata keu-
reuja buet-buet nyang brat. 36 Gata peuseu-
mah kheueh teuma ubak TUHAN keureubeu-
en nyang teutot sibagoe leumô agam nyang
mantong muda, saboh bubiri agam dan tujoh
boh teuma aneuëk bubiri agam nyang meu-
umu sithon, maséng-maséng nyang hana
meucupa mubacutpi. Bée keureubeuen
nyang mangat nyan keubit that-that galak
até TUHAN. 37-38 Meusigoe deungon nyan
tapeuseumah kheueh teuma keureubeuen
nyang laén lagée nyang teupeureulée keu
uroe nyang phon.

39 Nyan kheueh peuratoran-peuratoran
keuhai keureubeuen nyang teutot, keureu-
beuen sajian, keureubeuen ié anggô, seureu-
toe keureubeuen peudamé nyang harôh gata
peuseumah ubak TUHAN nibak peurayaan-
peurayaan gata nyang ka geupeuteuntée

29:12-38: Keu. 23:16, 34:22, Tel. 16:13-15

nyan. Keureubeuen-keureubeuen nyan na kheueh sibagoe sinamah keu keureubeuen-keureubeuen nyang gata peuseumah keu gata peulheueh kaôi dan keu keureubeuen keu galak droe.

40 Nabi Musa laju geujak peusampoe ubak bansa Israel peue-peue mantong nyang geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan.

Peuratoran keuhai kaôi

30 Nabi Musa geubri teuma peuratoran
nyoe ubak peumimpén bansa Israel.
2 Meunyoe na sidroe ureuëng agam jimeu-
kaôi ngon ji meujanji jimeusumpah ubak
TUHAN, sampoe ureuëng nyan ka ji ikat droe
jih deungon janji nyan, ureuëng nyan harôh
kheueh jipeu peunoh peue nyang ka jipeu-
janji nyan, dan hana jeuet ji iengkeue ubak
peue nyang ji peugah nyan.
3-4 Meunyoe na sidroe aneuëk dara
nyang tinggai di rumoh ureuëng syiek jih
jimeukaôi ubak TUHAN, dan nibak kaôi nyan
ji ikat droe jih deungon sapeue-sapeue janji,
dan si ayah aneuëk dara nyan hana teuma
jeuet keu masa alah bak watée jideungoe hai
nyan, teuma aneuëk dara nyan harôh kheueh
jipeulheueh banmandum kaôi dan janji jih-
nyan. 5 Teuma, meunyoe watée jideungoe
hai nyan ureuëng syiek aneuëk dara nyan
hana jiharok, teuma lé aneuëk dara nyan
hana teu ikat ubak janji dan kaôi jih nyan.
TUHAN teuma geupeu amphon si dara nyan,
sabab jihnyan jitam lé ureuëng syiek jih.
6-7 Meunyoe na sidroe ureuëng inong
nyang gohlom jimeukawen jimeukaôi ubak
sapeue-sapeue janji, aléh na jipike-pike hai
nyan leubeh ilée atawa bit meunan mantong,
teuma ureuëng inong nyan ka teu ikat ubak
kaôi dan janji jih nyan. Meunyoe óh trok
watée ureuëng inong nyan ji meukawen,
jihnyan teutab teu ikat ubak kaôi dan janji
jihnyan; asai ureuëng lakoe jihnyan hana
meurasa brat ateueh janji dan kaôi ureuëng
binoe jih nyan. 8 Teuma seubalék jih meu-
nyoe ureuëng lakoe jih nyan jitam hai nyan,
di ureuëng inongnyan hana teu ikat ubak
janji dan kaôi jih nyan. TUHAN teuma geu-
peu amphon ureuëng inong nyan.
9 Meunyoe na sidroe ureuëng inong ba-
lée nyang ka jitaleuek lé ureuëng lakoe jih
jimeukaôi sampoe kaôi jihnyan teu ikat droe
jih, ureuëng nyan teu ikat ubak kaôi jih nyan
dan nyan harôh jipeutrok dan jipeubuet
teuma.
10 Meunyoe na sidroe ureuëng inong
nyang ka jimeukawen jimeukaôi dan jimeu-
janji nyang teu ikat droe jih nyan, 11 ureuëng
nyan harôh kheueh jipeupeunoh banman-
dum nyang ka jipeujanji nyan, asai lakoe
ureuëng inong nyan hana jeuet keu masa
alah bak watée jideungoe hai nyan. 12 Teu-
ma meunyoe watée jideungoe hai nyan la-
koe ureuëng inong nyan jitam peurumoh jih
nyan, di ureuëng inong nyan hanale teu ikat
ubak kaôi jih nyan. TUHAN teuma geupeu
amphon jih nyan, sabab lakoe jih hana jipeu
idhin. 13 Ureuëng lakoe na hak keu situju
atawa jipeubateue tieb-tieb kaôi nyang geu-
peugét lé ureuëng binoe jihnyan. 14 Teuma
meunyoe watée jideungoe hai nyan ureuëng
lakoe jih nyan hana jeuet keu masa alah,
ureuëng inongnyan harôh kheueh jijak peu-
lheueh banmandum kaôi nyang ka ji ikat
nyan. Ureuëng lakoe jih nyan situju deu-
ngon kaôi ureuëng binoe jih nyan sabab
hainyan hana jeuet keu masa alah bak watée
jideungoe hai nyan. 15 Meunyoe laén watée
ureuëng lakoe nyan jipeu bateue kaôi
ureuëng binoe jih nyan, teuma lé ureuëng
lakoe nyan kheueh nyang harôh jitanggong
akibat nyang teuka ateueh peue nyang ka
jipeu bateue nyan.
16 Nyan kheueh peuratoran-peuratoran
nyang geubri lé TUHAN ubak Nabi Musa
keuhai kaôi dan janji nyang jipeugét lé
sidroe aneuëk dara nyang tinggai di rumoh
ureuëng syiek jih nyan, atawa lé sidroe
ureuëng inong nyang ka ji meukawen.

Prang teubalah ateueh ureuëng Midian

31 1-2 TUHAN meufeureuman lom ubak
Nabi Musa, "Gata jak tueng bila
kheueh laju ubak ureuëng Midian sabab
peue nyang ka awaknyan peubuet ateueh
bansa Israel. Óh lheueh nyan gata teuma
maté."
3 Teuma Nabi Musa geupeugah ubak
bansa Israel, "Meusiab-siab kheueh keu ta-
jak muprang: gata harôh tajak prang
ureuëng Midian keu teujak peubuet
huköman TUHAN ubak awaknyan. 4 Nibak
tieb-tieb sukée bansa Israel, gata harôh
tapeusiab siribée droe tantra keu jimaju u
mideuen prang."
5 Teuma jipiléh kheueh siribée droe ni-
bak tieb-tieb sukée bansa Israel, banman-
dum jih nyan na jeumeulah dua blaih ribée
droe nyang ka siab keu jijak maju u mideuen

30:2: Tel. 23:21-23, Mat. 5:33

prang. 6 Nabi Musa geuyue awaknyan jijak
muprang meusajan-sajan deungon Pinehas
aneuëk Imeum Eleazar. Pinehas jiba sajan
barang-barang suci dan beureuguih-beureu-
guih guna jih keu teutujok sibagoe tanda-
tanda. 7 Paih lagée peurintah TUHAN ubak
Nabi Musa, ureuëng Israel laju jijak prang
ureuëng Midian dan laju jijakpoh maté ban-
mandum ureuëng agam awaknyan, 8 jita-
mong cit keunan limong droe raja Midian,
awaknyan na kheueh Ewi, Rekem, Zur, Hur,
dan Reba. Bileam, aneuëk Beor, meunan cit
jipoh maté.

9 Ureuëng Israel laju jidrob ngon jiteuen
ureuëng inong dan aneuëk-aneuëk manyak
ureuëng Midian, dan jireupah teuma bubena
beulatang peulara, meunan cit bubena
hareuta keukayaan awaknyan. 10 Banda-
banda dan khimah-khimah awaknyan pi ji-
tot banmandum. 11 Óh lheueh nyan
ureuëng-ureuëng Israel jijak cok laju bube-
na hareuta nyang jirampah nyan, jitamong
cit keunan ureuëng nyang teuteuen dan beu-
latang peulara, 12 laju atranyan jijak ba ubak
Nabi Musa dan Imeum Eleazar dan keu
banmandum umat Israel. Nibak watée nyan
awaknyan teungoh jipeudong khimah di
ateueh darat Moab, nibak binéh Krueng
Yordan, toe ngon banda Yerikho.

Tantra Israel jiwoe

13 Teuma Nabi Musa, Imeum Eleazar
dan banmandum peumimpén nyang laén
nibak umat Israel laju jiteubiet nibak lam
khimah keu jijak sambot tantra Israel nyang
ka jiwoe nibak mideuen prang nyan. 14 Nabi
Musa geubeungéh keu panglima-panglima
prang nyan, ubak ulée pasokan dan ubak
ulée laseukar nyang ban mantong jiwoe
nibak prang. 15 Geupeugah lé gobnyan ubak
awaknyan, "Pakon gatanyoe tapeubiyeu
banmandum ureuëng inong nyan udeb?
16 Bukon kheueh ureuëng-ureuëng nyan
nyang ka jiseutôt naseuhat Bileam, sampoe
jibujuk umat Israel di Peor mangat jitinggai
TUHAN? Dan nyan kheueh teuma nyang
peuteuka beuncana u ateueh umat TUHAN!
17 Nyan, jinoenyoe tajak poh maté kheueh
laju bubena aneuëk agam dan aneuëk inong
nyang hanale gadih. 18 Teuma banmandum
aneuëk inong nyang mantong peurawan jeu-
et gatacok keu gata. 19 Dan gata banman-
dum nyang ka gatamat manyét ureuëng ma-
té harôh gata tinggai diluwa khimah-khimah
nyang treb jih tujoh uroe. Nibak uroe nyang
keu lhée dan nyang keu tujoh gata dan
banmandum ureuëng inong nyang ka gata
teun nyan harôh gata peuna upacara teupeu
gleh droe. 20 Tieb-tieb siôn peukayan dan
peue mantong nyang nibak kulét, bulée ka-
méng atawa kayée, nyan pi harôh kheueh
teupeu suci."

21 Óh lheueh nyan di Imeum Eleazar
geupeugah laju ubak mandum tantra nyang
ban jiwoe nibak mideuen prang nyan, "Nyoe
kheueh peuratoran-peuratoran nyang geubri
lé TUHAN ubak Nabi Musa. 22-23 Peue-peue
mantong nyang hana tutong meunyoe teutot
ngon apui, lagée méuh, pirak, teumaga, beu-
so, timah putéh dan timah itam, harôh teupeu
gleh atra nyan deungon cara teupeutamong u
dalam apui. Óh lheueh nyan barang-barang
nyan harôh kheueh teuma teu rhah sampoe
gleh deungon ié upacara nyang teupeu suci
mangat atra nyan hana jeuet keu kuto lé. Dan
banmandum beunda nyang laén nyang tu-
tong keunong apui harôh kheueh teupeu suci
atra nyan deungon ié upacara nyang teupeu
gleh nyan. 24 Nibak uroe nyang keutujoh
harôh teuma rhah peukayan gata, barô kheu-
eh gata hanale teupeugah kuto, dan jeuet gata
tamong u dalam khimah-khimah."

Cara teubagi hareuta nyang teureupah di mideuen prang

25 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 26 "Gata dan Imeum Eleazar meunan
cit deungon banmandum peumimpén nyang
laén nibak umat Israel, harôh kheueh gata
itong banmandum hase hareuta nyang teu-
reupah watée di mideuen prang, jitamong cit
keunan ureuëng nyang teuteuen dan beula-
tang nyang laén. 27 Hase nibak hareuta
nyang teureupah dimideuen prang nyan
harôh gata bagi dua nyang sadub le jih;
saboh jeumba keu tantra nyang ka jijak
muprang dan saboh jeumba teuk keu umat
nyang tinggai. 28 Keu jeumba Ulôn nyang
khusos, Ulôn, TUHAN, nibak hak jeumba
tantra nyan harôh kheueh gatacok saboh
nibak tieb-tieb limong reutoh – bah kheueh-
nyan nibak ureuëng-ureuëng nyang teuteu-
en, meunan cit nibak leumô, keuleudée,
bubiri dan kaméng. 29 Gata jok kheueh nyan
ubak Imeum Eleazar sibagoe peuseumahan
khusos keu Ulôn, TUHAN. 30 Nibak jeumba
nyang teubri keu umat Israel nyan, harôh
teuma teucok saboh nibak tieb-tieb limong

31:16: Teu. 25:1-9

ploh, bah kheueh nyan nibak ureuëng-
ureuëng nyang teuteuen, meunan cit nibak
leumô, keuleudée, bubiri dan kaméng. Gata
jok kheueh banmandum nyan ubak ureuëng
Lewi nyang jiurôh Khimah Ulôn." 31 Nabi
Musa dan Imeum Eleazar laju geupeubuet
lagée nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak
gobnyan.

32-35 Seulaén nyang ka jicok lé tantra
keujeumba awaknyan, hase nyang teureu-
pah nyan na jeumeulah jih: 675.000 boh
bubiri dan kaméng, 72.000 boh leumô,
61.000 boh keuleudée, dan 32.000 droe aneuëk
dara nyang mantong gadih. 36-40 Siteungoh
nibak jeumeulah nyan harôh kheueh teubri
keu tantra deungon reuncijih na kheueh la-
géenyoe: 337.500 boh bubiri dan kaméng,
dan nibak jeumeulah nyang 675 boh na
kheueh keu meuneubri khusos ubak TUHAN;
36.000 boh leumô, 72 boh keu meuneubri
khusos ubak TUHAN 30.500 boh keuleudée,
61 boh na kheueh keu meuneubri khusos
ubak TUHAN; 16.000 droe aneuëk dara man-
tong gadih, 32 droe na kheueh keu meu-
neubri khusos ubak TUHAN. 41 Lé Nabi Mu-
sa geujok laju meuneubri khusos nyan ubak
Imeum Eleazar keu geupeuseumah teuma
ubak TUHAN, lagée nyang ka geupeurintah
lé TUHAN.

42-46 Jeumba keu rakyat sadub meuneu-
weuek jih deungon jeumba tantra: 337.500
boh bubiri dan kaméng, 36.000 boh leumô,
30.500 boh keuleudée, dan 16.000 droe
aneuëk dara nyang mantong gadih. 47 Lagée
nyang geupeurintah lé TUHAN, Nabi Musa
laju geucok saboh nibak tieb-tieb limong
ploh droe tawanan dan beulatang, laju atra
nyan geujok ubak ureuëng-ureuëng Lewi
nyang meutugaih di Khimah TUHAN.

48 Óh ka seuleusoe lé panglima prang
nyang ka jipimpén tantra Israel, laju jijak
meuhadab ubak Nabi Musa 49 dan laju jila-
por, "Teungku, kamoe ka kamoe itong bu-
bena tantra dimiyueb kamoe. Teunyata jeu-
meulah awaknyan geunab, hana meusidroe
pi nyang gadôh. 50 Sabab nyan kamoe na
kamoe ba piasan-piasan méuh, gleueng ja-
roe ngon gleueng gaki, iencien, keurabu dan
talo takue nyang ka jicok maséng-maséng.
Banmandum nyoe kamoe seurah ubak
TUHAN sibagoe peuseumahan kamoe, ma-
ngat TUHAN teutab geulindong kamoe."
51 Nabi Musa dan Imeum Eleazar geuteuri-
mong laju méuh nyan, banmandum nyan na
kheueh teupeugét lam bantuek piasan.
52 Nyang jipeuseumah lé panglima nyan na
brat jih rab dua reutoh kilo gram. 53 Teuma
di tantra nyan maséng-maséng ka jicok hase
hareuta teureupah nibak mideuen prang
nyan dan ka jingui keudroe jih maséng-ma-
séng. 54 Teuma Nabi Musa dan Imeum Ele-
azar laju geuba méuh nyan ubak Khimah
TUHAN keu geupeuseumah ubak TUHAN
mangat TUHAN geulindong bansa Israel.

Sukée-sukée bansa Israel siblaih u timu Krueng Yordan

(Tel. 3:12-22)

32 Sukée-sukée Ruben dan Gad awak-
nyan jai lumpahna jipeulara beula-
tang peulara. Bak watée awaknyan jikalon
padubna gét jih tanoh Yaezer dan tanoh
Gilead keu teumpat peulara beulatang, 2 laju
awaknyan jijak meuhadab ubak Nabi Musa,
Imeum Eleazar, dan peumimpén-peumim-
pén nyang laén nibak sukée Israel sira jipeu-
gah, 3-4 "Tanoh banda Atarot, Dibon, Yae-
zer, Nimra, Hesybon, Eleale, Sebam, Nebo
dan Beon nyang ka jiduek lé bansa Israel
deungon geutulông lé TUHAN, lumpah gét
keu teumpat peulara beulatang. Dan sabab
beulatang peulara kamoe ka jai lumpah na,
5 kamoe lakée mangat jeuet tanoh nyoe
neubri keukamoe mangat jeuet keu hak mi-
lék kamoe. Bék kheueh neuyue kamoe mi-
nah u meurandeh Krueng Yordan."

6 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Trok
that até gata tinggai disinoe, jeh ureuëng-
ureuëng saboh bansa ngon gata ka jijak
muprang? 7 Pakon gata peutakot bansa
Israel jijeumeurang Krueng Yordan dan
jitamong u nanggroe nyang ka geubri lé
TUHAN ubak awaknyan? 8 Meunan cit deu-
ngon ayah-ayah gata pi jipeugot lagée
nyan, bak watée ulôn yuejak awaknyan u
Kades-Barnea mangat jijak meurawoh lam
nanggroe nyan. 9 Awaknyan ka trok u
Pantôn Eskol dan ka lheueh teuma jingieng
tanoh nyan. Teuma watée awaknyan jigisa,
awaknyan jipeujeuet bansa Israel teumakot
keu jitamong lam tanoh nyang geubri lé
TUHAN ubak awaknyan. 10-11 Teuma watée
nyan TUHAN beungéh lumpah na laju
geupeugah lé Gobnyan, 'ureuëng-ureuëng
nyan hana seutia ubak Ulôn. Ngon sabab
nyan Ulôn meusumpah bahwa nibak awak-
nyan nyang ka meu-umu dua ploh thon u
ateueh bak watée awaknyan ji tinggai

32:8-9: Teu. 13:17-33 **32:10-13:** Teu. 14:26-35

nanggroe Meusé, hana nyang jiteumé ta-
mong u nanggroe nyang ka Ulôn peujanji
bak Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi
Yakub.' 12 Banmandum ureuëng nyan keu-
nong huköman keucuali si Kaleb aneuëk
Yefune, ureuëng Kenas dan Yosua aneuëk
Nun, sabab awaknyan bandua teutab seutia
ubak TUHAN. 13 TUHAN beungéh that-that
ubak bansa Israel sampoe Gobnyan geupeu
biyeu mantong bansa Israel nyan ji meu-
wot-wot di padang pasi peuet ploh thon
treb jih sampoe án banmandum angkatan
nyang ka jibeurontak ubak Gobnyan maté
banmandum. 14 Dan jinoenyoe, gata teuma
nyang beurontak lagée ayah-ayah gata!
Gata keubit saboh kawan ureuëng-ureuëng
nyang meudesya nyang jeuet keu beungéh
TUHAN leubeh-leubeh lom ubak bansa
Israel! 15 Meunyoe gata gisa gata peulikot
TUHAN, teuma banmandum bansa nyoe
geupeubiyeu leubeh treb lom di padang
pasi, dan gata kheueh nyang peusabab
awaknyan binasa!"

16 Ureuëng-ureuëng Ruben dan ureuëng-
ureuëng Gad nyan laju jijak peurab ubak Na-
bi Musa sira jipeugah, "Meunyoe meunan
bah kheueh teuleubeh ilée kamoe peugot
weue nyang meu bintéh batée keu bubiri-bu-
biri kamoe, dan banda-banda nyang bintéh
jih beuton teuma keu aneuëk peurumoh ka-
moe. 17 Kamoe reujang meusiab-siab keu ka-
moe jak maju u mideuen prang meusajan-sa-
jan deungon syedara-syedara kamoe nyang
laén. Kamoe teuma kamoe pimpén seura-
ngan nyan dan kamoe ba awaknyan ji ta-
mong u dalam nanggroe nyang ka jeuet keu
hak milék awaknyan. Siatnyoe aneuëk dan
peurumoh kamoe bah kheueh tinggai disi-
noe, di banda-banda nyang meu pageue ngon
beuton nyang kukoh dan aneuëk dan peuru-
moh kamoe nyan aman nibak ji peukaru lé
peunduduek nanggroe nyoe. 18 Kamoe hana
teuma kamoe woe u rumoh kamoe sigohlom
ureuëng Israel jiteumé tanoh keu hak milék
pusaka awaknyan. 19 Kamoe hana kamoe
tem teurimong mubacut pi nibak tanoh
nyang na di meurandeh Krueng Yordan
nyan, sabab kamoe ka kamoe teurimong
jeumba hak milék kamoe nyang disinoe, di
siblah u timu Krueng Yordan."

20 Geujaweueb lé Nabi Musa, "Meu-
nyoe gata bit-bit deungon sunggoh-sunggoh
keu ka siab gata jak muprang keu TUHAN,
21 dan banmandum nyang na lamkawan gata
nyang jeuet jimuprang jijak jeumeurang
Krueng Yordan, dan dimiyueb pimpénan
TUHAN gata prang musoh-musoh sampoe
TUHAN geujak parôh awaknyan, 22 akhé jih
nanggroe nyan taklok ubak Gobnyan, teuma
gata jeuet tawoe, dan beubaih kheueh gata
nibak keuwajéban gata teuhadab TUHAN dan
teuhadab syedara-syedara gata, dan TUHAN
teuma geubri tanoh di siblah u timu nyan
jeuet keu hak milék gata. 23 Teuma ingat,
meunyoe gata hana tapeuteupat janji gata
nyan, gata meudesya ubak TUHAN dan teu-
ma geuhuköm sabab desya gata nyan. 24 Ga-
tą jak kheueh peudong banda-banda ngon
weue beulatang gata nyan, bék tuwoe gata
peuteupat janji deungon janji nyang ka gata
peugah nyan!"

25 Laju ureuëng-ureuëng Gad ngon
ureuëng-ureuëng Ruben jipeugah, "Teung-
ku, kamoe teuma kamoe peubuet peue
nyang Teungku peurintah. 26 Aneuëk peuru-
moh kamoe meunan cit ngon beulatang peu-
lara lagée leumô dan bubiri kamoe teuma
tinggai disinoe, di banda-banda Gilead.
27 Teuma kamoe nyoe ka siab keu kamoejak
muprang dimiyueb pimpénan TUHAN. Ka-
moe teuma kamoe jeumeurang Krueng Yor-
dan dan kamoe muprang lagée nyang ka
Teungku peugah."

28 Teuma Nabi Musa geubri peurintah
nyoe ubak Imeum Eleazar, Yosua dan
peumimpén-peumimpén Israel, 29 "Meu-
nyoe ureuëng-ureuëng Gad dan ureuëng-
ureuëng Ruben jiseutôt peurintah TUHAN
dan jijeumeurang Krueng Yordan keu jijak
muprang, dan meunyoe ateueh bantuan
awaknyan gata meuhase gata reubot nang-
groe nyan, teuma tanoh Gilead harôh gata
bri ubak awaknyan jeuet keu hak milék
awaknyan. 30 Teuma meunyoe awaknyan
hana jijeumeurang Krueng Yordan keu
jijak muprang meusajan-sajan deungon ga-
ta, teuma awaknyan harôh jiteurimong
jeumba tanoh pusaka di nanggroe Kanaan,
saban lagée gata."

31 Jaweueb ureuëng Gad dan ureuëng-
ureuëng Ruben, "Teungku, kamoe teuma
kamoe peubuet peue nyang geupeurintah lé
TUHAN. 32 Dimiyueb pimpénan TUHAN ka-
moe teuma kamoe jeumeurang u nanggroe
Kanaan dan laju lam mideuen prang, teuma
nyang kamoe harab bah kheueh tanoh nyang
na disiblaih u timu Krueng Yordan nyoe
teutab jeuet keu hak milék kamoe."

32:28-32: Yos. 1:12-15

33 Lé Nabi Musa laju geuseurah ubak su-
kée-sukée Gad dan Ruben dan ubak siladum
sukée Manasye banmandum daerah Sihon,
raja Amori, dan daerah Og, raja Basan, jita-
mong cit keunan banda-banda dan tanoh
nyang na di seukeulileng nyan. 34 Sukée Gad
jipeudong lom banda Dibon, Atarot, Aroër,
35 Atarot-Sofan, Yaezer, Yogbeha, 36 Bet-
Nimra, dan Bet-Haran sibagoe banda-banda
nyang meu kuta dan sibagoe teumpat weue-
weue bubiri. 37 Sukée Ruben jipeudong lom
banda-banda Hesybon, Eleale, Kiryataim,
38 Nebo, Baal-Meon, dan Sebam. Banda-
banda nyang awaknyan peudong lom nyan
awaknyan gantoe nan jih.

39 Gata Makhir, aneuëk Manasye, jijak
prang tanoh Gilead laju jireubot dan jiuse
ureuëng-ureuëng Amori nyang na disinan.
40 Sabab nyan Nabi Musa laju geubri tanoh
Gilead nyan ubak kawöm Makhir, dan
awaknyan tinggai teutab disinan. 41 Yair,
nibak sukée Manasye, jijak prang dan laju
jireubot na meupadub boh gampông, laju
gampông-gampông nyang jireubot nyan ji-
boh nan, "Gampông-gampông Yair".
42 Nobah jijak prang dan jireubot Kenat
meusajan ngon gampông-gampông nyang
na seukeulileng nyan, laju jiboh nan Nobah,
meunurot nan jih keudroe.

Teujak nibak nanggroe Meusé u Moab

33 Óh ka lheueh bansa Israel jitinggai
tanoh Meusé, dalam baresan meu-
nurot sukée bansa maséng-maséng di miyu-
eb pimpénan Nabi Musa ngon Nabi Harun,
awaknyan jipioh disinan na meupadub boh
teumpat. 2 TUHAN geupeurintah ubak Nabi
Musa mangat teucetet nan-nan nibak tieb-ti-
eb teumpat dipat mantong awaknyan jipiôh.

3 Bansa Israel jitinggai Meusé bak tang-
gai limong blaih buleuen sa, si uroe óh ka
lheueh Paskah nyang phon. Deungon geu-
lindong lé TUHAN awaknyan jitinggai laju
banda Rameses, jikalon keudroe lé bansa
Meusé, 4 nyang teungoh jiseubeé u dalam
jirat aneuëk-aneuëk tuha awaknyan nyang
maté geupoh lé TUHAN. Deungon buet nyan,
TUHAN ka geubri bukeuti bahwa Gobnyan
leubeh teuga nibak ilah-ilah ureuëng Meusé.

5 Óh ka lheueh bansa Israel jitinggai
Rameses, awaknyan laju jipeudong khimah
di Sukot. 6 Laju awaknyan jibeurangkat lom
dan jipeudong teuma khimah di Etam, nibak
binéh padang pasi. 7 Nibak teumpat nyan
awaknyan jigisa u Pi-Hahirot, disiblah u
timu Baal-Zefon, laju jipeudong khimah to
ngon Migdol. 8 Óh lheuehnyan awaknyan
jitinggai teuma Pi-Hahirot, jijeumeurang
laôt dan jitamong laju u dalam padang pasi
Etam; óh kalheueh watée lhée uroe jijak,
laju jipeudong teuma khimah di Mara.
9 Beudôh inan awaknyan jijak laju dan
jipeudong teuma khimah di Elim; disinan na
dua blaih boh mata ié dan tujoh ploh bak
kuruma.

10 Óh lheuehnyan awaknyan jitinggai
teuma Elim dan laju teuma geupeudong
khimah to ngon Lhok Suez. 11-14 Óh lheueh
nyan watée jijak lom awaknyan jipeudong
teuma khimah di padang pasi Sin, laju óh
lheueh nyan tô ngon Dofka, óh lheueh nyan
di Alus, dan óh lheuehnyan di Rafidim,
teuma disinan hana meuteumé teumpat cok
ié jieb.

15-37 Nibak Rafidim nyan awaknyan ji-
jak laju trok u Gunong Hor dan jipeudong
laju khimah di teumpat-teumpat nyoe: pa-
dang pasi Sinai, Kibro-Taawa, "Kubu
nyang leuha", Hazerot, Ritma, Rimon-Pe-
res, Libna, Risa, Kehelata, Gunong Syafer,
Harada, Makhelot, Tahat, Tarah, Mitka,
Hasmona, Moserot, Bene-Yaakan, Hor-
Gidgad, Yotbata, Abrona, Ezion-Geber, pa-
dang pasi Zin, dan Gunong Hor, nibak ba-
taih tanoh Edom.

38-39 Ateueh peurintah TUHAN, Imeum
Harun laju geujak teungoh u ateueh Gunong
Hor. Disinan gobnyan meuninggai bak
tanggai sa buleuen limong nibak thon nyang
keu peuet ploh óh ka lheueh ureuëng Israel
ji tinggai tanoh Meusé. Watée meuninggai,
Nabi Harun meu umu 123 thon.

40 Óh lheuehnyan teuma, na raja nibak
nanggroe Arad, nyang tinggai di Tanoh Ne-
ged, siblah u seulatan Kanaan, meuteumé
haba bahwa umat Israel teungoh ji tuju u
nanggroe gobnyan.

41-49 Nibak teujak nibak Gunong Hor
u darat Moab, laju ureuëng Israel nyan
jipeudong khimah di teumpat-teumpat
nyang teupeugah di miyueb nyoe: Zalmo-
na, Funon, Obot, di teumpat beukaih reu-
loh Abarim di daerah Moab, Dibon-Gad,
Almon-Diblataim, Gunong Abarim to
ngon Gunong Nebo, dan di darat Moab
nibak binéh Krueng Yordan, lom to teuma
ngon banda Yerikho, lamkawan Bet-Yesi-
mot dan Pantôn Sitim.

33:38: Teu. 20:22-28, Tel. 10:6 **33:40:** Teu. 21:1

Peurintah-peurintah sigohlom teujeumeurang Krueng Yordan

50 Di ateueh darat Moab nyan, nibak
binéh Krueng Yordan, to ngon banda Yeri-
kho, laju TUHAN geubri ubak Nabi Musa
51 peurintah-peurintah nyoe keu bansa Isra-
el, "Meunyoe gata jeumeurang Krueng
Yordan keu tajak tamong u nanggroe Kana-
an, 52 gata harôh ta use banmandum peun-
duduek nanggroe nyan. Gata peubinasa ban-
mandum bubena beurala awaknyan nyang
teupeugét nibak batée logam dan meunan cit
deungon teumpat-teumpat iébadat awak-
nyan gatapeu hanco banmandum. 53 Tanoh
nyan harôh gata reubot ngon gataduek disi-
nan sabab atra nyan Ulôn nyang bri keu
gata. 54 Óh lheuehnyan gata bagi-bagi laju
keu kawöm-kawöm gata deungon cara jih
gata tiek undi. Ubak kawöm nyang rayeuk
harôh kheueh gatabri nyang rayeuk, dan
ubak kawöm nyang ubit gatabri teuma
jeumba jih nyang ubit. 55 Teuma meunyoe
peunduduek nanggroe nyan hana jitem teu
use, ureuëng-ureuëng nyan teutab tinggai
disinan teuma jipeu susah gata lagée ano di
dalam mata atawa duro didalam aso gaki
gata. Teuma awaknyan kheueh nyang jijak
prang gata. 56 Meunyoe gata hana gata use
awaknyan, Ulôn teuma nyang peubinasa
gata lagée nyang ka Ulôn reuncana ateueh
awaknyan."

Bataih-bataih nanggroe nyan

34 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa 2 keuhai peurintah Gobnyan
keu bansa Israel lagée nyoe, "Sikeujab teuk
gata ka tatamong u dalam nanggroe ureuëng
Kanaan, nanggroe nyang Ulôn bri ubak gata
sibagoe tanoh pusaka. Nyoe kheueh bataih-
bataih nanggroe gata nyan. 3 Di siblaih u
seulatan, bataih nyan phon nibak padang
pasi Zin meu iseuk laju u Edom. Di siblaih
u timu bataih nyan phon nibak ujong seula-
tan Laôt Maté, 4 wét laju u seulatan trok
ubak Rot ueh Akrabim dan laju u Zin sam-
poe u Kades-Barnea di seulatan. Nibak teu-
mpat nyan wét lom teuma u barat laôt trok
u Hazar-Adar, dan laju trok u Azmon. 5 Di-
sinan wét u pantôn di bataih nanggroe Meu-
sé dan akhé jih di Laôt Teungoh.
6 Laôt Teungoh na kheueh bataih nang-
groe gata di siblaih u barat.
7 Di utara, phon nibak Laôt teungoh
sampoe trok u Gunong Hor 8 dan nibak
teumpat nyan teujak laju u Rot Hamat laju
trok Zedad 9 dan u Zifron dan akhé jih di
Hazar-Enan.
10 Di siblaih u timu bataih nyan phon
nibak Hazar-Enan u Sefam. 11 Nibak teum-
pat nyan treun laju u Ribla di siblaih u timu
Ain, laju trok u bukét-bukét di panté timu
Danau Galilea, 12 laju u seulatan bansipa-
nyang Krueng Yordan sampoe ubak Laôt
Maté.
Nyang kheueh nanggroe gata meunurot
bataih-bataih nyang na di seukeulileng jih
nyan."
13 Nabi Musa geupeugah laju ubak ban-
sa Israel, "Nyang kheueh tanoh nyang teu-
ma gata teurimong deungon cara tatiek undi,
tanoh nyang meunurot peurintah TUHAN
nyang harôh teubagi ubak sikureueng siteu-
ngoh sukée bansa Israel. 14 Sukée-sukée Ru-
ben dan Gad meunan cit siladum nibak
sukée Manasye ka jiteurimong jeumba
awaknyan, dan tanoh nyan pi ka teubagi
teuma keu keuluwarga-keuluwarga awak-
nyan. 15 Tanoh pusaka awaknyan teuduek di
siblaih u timu Krueng Yordan, to ngon
banda Yerikho."

Peumimpén-peumimpén geubri tugaih jijak bagi tanoh nyan

16 TUHAN meufeureuman lom ubak Na-
bi Musa, 17 "Nyang wajéb ureuëng bagi
tanoh keu awaknyoe na kheueh lé Imeum
Eleazar, dan Yosua aneuëk Nun. 18 Gata
tunyok kheueh teuma sidroe ureuëng peu-
mimpén nibak tieb-tieb sukée mangat jijak
tulông Eleazar dan Yosua jibagi tanoh
nyan." 19-28 Nan ureuëng-ureuëng nyan na
kheueh:

Sukée	*Peumimpén*
Yuda	Kaleb bin Yefune
Simeon	Samuel bin Amihud
Benyamin	Elidad bin Kislon
Dan	Buki bin Yogli
Manasye	Haniel bin Efod
Efraim	Kemuel bin Siftan
Zebulon	Elisafan bin Parnah
Isakhar	Paltiel bin Azan
Asyer	Ahihud bin Selomi
Naftali	Pedael bin Amihud

29 Nyang kheueh ureuëng-ureuëng nyang
geupeurintah lé TUHAN mangat geujak bagi

33:54: Teu. 26:54-56 **34:13:** Teu. 26:52-56 **34:13-15:** Yos. 14:1-5

tanoh pusaka nyan keu bansa Israel di nang-
groe Kanaan.

Banda-banda keu ureuëng Lewi

35 Di ateueh darat Moab, nibak binéh
Krueng Yordan, to ngon banda Ye-
rikho, TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Musa, 2 "Gatajak peusampoe kheueh ubak
bansa Israel bahwa nibak tanoh pusaka
nyang teuma awaknyan teurimong nyan, na
teuma meupadub boh deungon blang naleu-
eng nyang na disilingka nyan, atranyan
harôh kheueh jijok keu ureuëng Lewi ma-
ngat awaknyan jeuet jitinggai disinan.
3 Banda-banda nyan ka jeuet keu hak milék
ureuëng Lewi keu teumpat tinggai awak-
nyan. Naleueng lam blang nyang na silingka
nyan na kheueh keu beulatang peulara dan
mubagoe beulatang awaknyan. 4 Blang
naleueng nyan luwah jih na 450 metée u
sigala jurusan, atra nyan teu uko nibak bin-
téh beuton banda. 5 Teuma, daerah ureuëng
Lewi nyan hijih timang peuet sagoe, nyang
meu ukoran 900 metée di tieb-tieb binéh jih,
deungon banda jihnyan na di teungoh-teu-
ngoh. 6 Keu ureuëng Lewi harôh kheueh
gatajok nam boh banda teumpat jimeulin-
dong ureuëng-ureuëng nyang jipeuplueng
droe sabab deungon hana jisaja ureuëng
nyan ka jipoh maté ureuëng laén. Seulaén
nibak nyan keu ureuëng Lewi meunan cit
harôh kheueh teujok peuet ploh dua boh
banda nyang laén 7 deungon blang naleueng
jih teuma. Jadi jeumeulah banmandum na
peuet ploh lapan boh banda keu ureuëng
Lewi. 8 Jeumeulah banda-banda Lewi dalam
wilayah maséng-maséng sukée Israel harôh
kheueh teupeu teuntée meunurot lejih banda
dan rayeuk jih wilayah nyan."

Banda-banda teumpat meulidong

(Tel. 19:1-13; Yos. 20:1-9)

9-10 TUHAN geuyue ubak Nabi Musa
mangat geupeusampoe keu bansa Israel tu-
toe haba nyoe, "óh kalheueh gata tajeumeu-
rang Krueng Yordan dan gata tamong u
nanggroe Kanaan, 11 gata harôh gata peu-
teuntée laju banda-banda teumpat ureuëng
plueng jilakée meulindong, mangat
ureuëng-ureuëng nyang jiplueng nyan deu-
ngon hana ji saja ka jipoh maté ureuëng
laén, teuma meuhase jiplueng u banda nyan.
12 Nibak bandanyan ureuëng nyan teuma
aman nibak waréh kawöm ureuëng nyang
keunong poh nyang keuneuk jijak tungbila.
Sabab ureuëng nyan jitudoh kajipoh maté
ureuëng laén, hana jeuet jipoh maté meu-
nyoe peukara jihnyan gohlom teupeureksa
di kantô mahkamah. 13 Gata peuteuntée
kheueh nam boh banda teumpat ureuëng
plueng jijak lakée meulindong nyan, 14 lhée
boh di siblaih u timu Krueng Yordan dan
lhée boh teuk teuma di tanoh Kanaan.
15 Ban nam boh bandanyan jeuet keu banda
teumpat ureuëng plueng nibak gata, ureuëng
Israel, dan keu ureuëng aséng aneuëk rantoe
atawa nyang tinggai teutab lamkawan gata.
Soe mantong nyang ka jipoh maté ureuëng
laén deungon hana jisaja, jeuet jipeuplueng
droe u dalam saboh nibak banda-banda
nyang ka teukheun nyan.

16-18 Teuma meunyoe sidroe ureuëng ji-
poh maté ureuëng laén deungon beuso ata-
wa batée dan atawa kayée, ureuëng nyang
peubuet lagéenyan na kheueh ureuëng tu-
kang poh gob sampoe maté; ureuëng nyan
meusalah dan harôh teuhuköm maté. 19 Wa-
réh kawöm nibak ureuëng nyang keunong
poh maté nyan jeuet jipeurhot huköman
maté nyan. Meunyoe jihnyan meuteumé
ngon ureuëng nyang poh maté syedara jih
nyan, jeuet lé ureuëng nyan jipoh maté
ureuëng nyang poh syedara jih nyan.

20 Meunyoe na sidroe ureuëng jibanci
ureuëng laén, laju ureuëng nyang jibanci
nyan jipoh maté ngon cara ji seumpom
ureuëng nyan dan jigeulawa teuma peue-
peue nyang na u ateueh ureuëng nyan,
21 atawa jishoh ureuëng nyan deungon boh
sineunju, ureuëng nyan teupeunan tukang
poh gob sampoe maté; ureuëng nyan meu-
salah dan harôh teuhuköm maté. Waréh
kawöm nyang rab nibak ureuëng nyang keu-
nong poh nyan jeuet jipeubuet huköm maté
u ateueh ureuëng nyang ka jipoh maté sye-
dara jih nyan. Dan meunyoe jihnyan jiteumé
ureuëng nyang poh maté syedara jih nyan,
jeuet lé ureuëng nyan jipoh maté ureuëng
nyang poh syedara jih nyan.

22 Teuma, jeuet mantong sidroe-droe
ureuëng deungon hana jisaja jipoh maté
ureuëng laén nyang hana jibanci, aléh deu-
ngon jisumpom ureuëng nyan atawa deu-
ngon jirhom deungon sapeue-sapeue beun-
da u ateueh ureuëng nyan. 23 Atawa jeuet
mantong sidroe-droe ureuëng deungon hana
leumah jikalon, jipeurhot si aneuëk batée
deungon nyan meuakibat ureuëng laén meu-

35:1-8: Yos. 21:1-42 **35:9-28:** Yos. 20:1-9

ninggai donya, teuma di ureuëng nyang
maté nyan bukon teuma musoh jih, dan
ureuëng nyan hana teuma meukeusut keu-
neuk peuceulaka ureuëng nyan. 24 Nibak
hai-hai nyang lagéenyan bagoe umat jimeu-
rok pakat keu jipeutimang ngon jipeusidang
ureuëng nyang ka jipoh maté gob laén nyan,
dan meunan cit ureuëng nyang keuneuk
balah keuhai maté syedara geuh nyan.
25-28 Meurok pakat umat nyan harôh kheueh
teuma jilindong ureuëng nyang ka jipoh
maté ureuëng laén deungon hana jisaja nyan
lé ancaman syedara ureuëng nyang ka keu-
nong poh maté nyan. Ureuëngnyan harôh
jipeuriwang u banda teumpat meulindong,
di teumpat jih puplueng droe nyan. Ureuëng
nyan harôh tinggai disinan sampoe ureuëng
nibak watée nyan jeuet keu Imeum Agong
ka meuninggai donya; barô kheueh teuma di
ureuëng nyan ka jeuet jiwoe u gampông
leuen jih. Teuma meunyoe ureuëng nyan
jitinggai banda teumpat jimeulindong nyan,
laju meuteumé dan ka jipoh maté lé syedara
ureuëng nyang jipoh ngon hana ji saja nyan,
teuma peue nyang ka jipeubuet ngon tung-
bila nyan bukon kheueh nyan teukheun sa-
boh kasus teuseumeupoh maté. 29 Peurato-
ran-peuratoran nyan teutab na keu gata dan
keu banmandum keuturonan gata, dipat
mantong gatanyoe tinggai.

30 Lamhai teupoh ureuëng sampoe maté,
ureuëng nyang teutudoh sibagoe ureuëng
nyang poh, teuma jeuet teupeugah meusalah
atawa teuhuköm maté meunyoe buet jih-
nyan hase teubukeuti lé dua droe saksi ata-
wa leubeh. Meunyoe sidroe ureuëng saksi
hana seb keubukeuti bahwa peue nyang
jitudoh nyan beutôi. 31 Sidroe ureuëng
nyang jipoh maté ureuëng laén ureuëng
nyan harôh teuhuköm maté. Ureuëng nyan
hana jeuet jiteuboh huköm jihnyan deungon
péng. 32 Meunyoe na ureuëng jipeuplueng
droe u salah saboh banda teumpat meulin-
dong, bék kheueh gata peuidhin ureuëng
nyan jijok péng mangat jih nyan hase lom
jiwoe ubak khimah jih sigohlom Imeum
Agong meuninggai donya. 33 Meunyoe gata
tapeubuet meunan, gata ka tapeu kuto tanoh
nyang teumpat gata duek nyan. Ureuëng
poh maté gob laén nyan jipubrok nanggroe;
teuma hanale cara laén keu teupeugleh
nanggroe nyan seulaén deungon cara teusuit
teuma nyawöng ureuëng nyang seumeupoh
maté nyan. 34 Bék kheueh gata peukuto ta-
noh nyang teumpat gata duek, sabab Ulôn
kheueh TUHAN, dan Ulôn tinggai lamkawan
bansa Israel."

Hak waréh ureuëng-ureuëng inong nyang ka jimeukawen

36 Bubena ulée keuluwarga dalam
kawöm Gilead, aneuëk Makhir, na
kheueh cucoe Manasye, aneuëk Nabi Yusuf,
jijak meuhadab ubak Nabi Musa dan peu-
mimpén-peumimpén nyang laén. 2 Kheun
awaknyan, "TUHAN geuyue ubak droeneueh
mangat neubagi tanoh nyan keu ureuëng
Israel deungon cara teutiek undi. Meunan cit
Gobnyan geuyue droeneueh mangat neubri
tanoh pusaka syedara kamoe Zelafehad
ubak aneuëk-aneuëk gobnyan nyang inong.
3 Teuma nyoe peureulée neuingat meunyoe
awaknyan jimeukawen deungon ureuëng
agam nibak sukée laén, tanoh awaknyan ka
rhot ubak jaroe sukée nyan. Deungon lagée-
nyan tanoh nyang ka teupeuteuntée keu wi-
layah kamoe teuntée meukureueng. 4 Nibak
Thon Teupulang, bak watée banmandum
hareuta milék nyang ka ji peubloe jijok
pulang ubak ureuëng po hak milék nyang
phon, tanoh aneuëk-aneuëk inong Zelafehad
teuma teutab jeuet keu hak milék ureuëng
lakoe awaknyan, deungon nyan sukée ka-
moe ka teuntée gadôh tanoh nyan."

5 Lé Nabi Musa laju geupeutrok ubak
bansa Israel peurintah nyoe nibak TUHAN,
"Peue nyang jipeugah lé ureuëng keutu-
ronan Nabi Yusuf nyan beutôi, 6 dan lé
sababnyan TUHAN geupeugah ubak aneuëk
inong Zelafehad bahwa awaknyan beubaih
ji meukawen deungon soe mantong nyang ji
galak, asai nyang saban sukée jih deungon
awaknyan. 7 Tanoh pusaka tieb-tieb ureuëng
Israel teutab teu ikat nibak sukée jihnyan.
8 Tieb-tieb ureuëng inong nyang jiteuri-
mong waréh tanoh pusaka di dalam salah
saboh sukée bansa Israel, di ureuëng inong
nyang na jiteurimong warésan pusaka nyan
harôh kheueh jimeukawen deungon sukée
jih nyan cit teuma. Deungon lagéenyan tieb-
tieb ureuëng Israel teuma jiteurimong
hareuta pusaka tanoh indatu jih nyan, 9 sam-
poe tanoh pusaka nyan hana meupinah-pi-
nah nibak saboh sukée ubak sukée nyang
laén. Tieb-tieb sukée bansa Israel teutab na
hak milék tanoh pusaka jihnyan keudroe."

10-11 Jadi paih lagée peurintah TUHAN
ubak Nabi Musa, ban limong droe aneuëk

35:30: Tel. 17:6, 19:15 36:2: Teu. 27:7

inong Zelafehad nyan, na kheueh Mahla,
Tirza, Hogla, Milka dan Noa jimeukawen
deungon ureuëng-ureuëng nyang mantong
meusyedara rot siblaih bapak jih nyan.
12 Awaknyan jimeukawen ngon ureuëng-
ureuëng nibak kawöm-kawöm dalam sukée
bansa Manasye, aneuëk Nabi Yusuf. Deu-
ngon lagéenyan tanoh pusaka awaknyan
teutab jeuet keu hak milék nibak sukée
bansa bapak awaknyan.

13 Nyan kheueh peuratoran-peuratoran
dan keuteutapan-keuteutapan nyang geubri
lé TUHAN ubak bansa Israel meulalu Nabi
Musa, bak watée bansa Israel nyan mantong
na di ateueh darat Moab nibak binéh Krueng
Yordan, to ngon banda Yerikho.

KITAB TEU-ULANG

PEU INTAT HABA

Kitab *Teu-ulang* meuasoe deungon meubagoe tabeulie-tabeulie nyang geupeugah lé Nabi Musa dikeue bansa Israel watée awaknyan na di nanggroe Moab. Awaknyan jidong nibak teumpat nyan óh ka lheueh jijak nyang jiôh that rot padang pasi dan sigohlom teutamong u nanggroe Kanaan keu teujak duek lam nanggroe nyan.

Na meupadub boh pokok nyang peunteng lam kitab nyoe na kheueh:

1. Nabi Musa geupeuingat ubak bansa Israel keuhai peuristiwa-peuristiwa rayeuk nyang treb jih na 40 thon nyan. Gobnyan geulakée ubak bansa Israel mangat awaknyan ji-ingat pakriban Po teu Allah geupimpén awaknyan rot padang pasi dan lé sabab nyan awaknyan harôh taát dan seutia ubak Po teu Allah.
2. Nabi Musa geu-ulang lom Siploh boh Peurintah Po teu Allah, dan gobnyan geuteugon that makna nibak Peurintah nyang Phon. Gobnyan geulakée ngon that-that meuharab mangat ureuëng Israel jimeu-iébadat ubak TUHAN mantong. Laju gobnyan geu-ulang meupadubboh huköm dan peurintah nyang teuatoe keuhai udeb bansa Israel nibak tanoh nyang ka geupeujanji nyan.
3. Nabi Musa geupeuingat bansa Israel makna nibak ikatan peujanjian Po teu Allah deungon awaknyan. Gobnyan geupaksa bansa nyan mangat jipeubarô keuhai jitem lé awaknyan keujipeupeunoh keuwajéban-keuwajéban awaknyan.
4. Yosua teutunyok sibagoe geunantoe Nabi Musa keugeupimpén umat Po teu Allah. Óh ka lheueh geumeulagu saboh lagu sibagoe puja ngon pujo keuseutia ubak TUHAN, dan teupeugah beureukat keu sukée-sukée Israel, Nabi Musa laju meuninggai donya di Moab, disiblaih timu Krueng Yordan.

Tema pokok lam kitab nyoe na kheueh bahwa Po teu Allah ka geupeuseulamat dan geubri beureukat keu umat nyang geupiléh, bansa nyang geugaséh nyan. Deungon nyan bansa Israel hana jeuet tuwoe keuhai nyan. Awaknyan harôh jitaát ubak Po teu Allah, mangat awaknyan teutab udeb dan sabe geubri beureukat.

Ayat-ayat nyang paleng peunteng lam kitab nyoe na kheueh 6:4-6. Ayat-ayat nyoe teutuléh tutoe haba nyang lé Isa geupeugah huköm nyang paleng rayeuk, "Cinta kheueh TUHAN Po teu Allah gata deungon sipeunoh até gata: Peuleumah kheueh nyan lam cara udeb gata dan nibak buet gata."

Asoe jih

Tabeulie nyang phon 1:1–4:49
Tabeulie nyang keudua 5:1–26:19
a. Siploh Peurintah Allah 5:1–10:22
b. Huköm-huköm, peuratoran-peuratoran, dan nasihat-nasihat 11:1–26:19
Peutunyok-peutunyok keuteutamong lam nanggroe Kanaan 27:1–28:68
Peujanjian teupeubarô 29:1–30:20
Tutoe haba nyang keuneulheuh 31:1–33:29
Nabi Musa meuninggai donya 34:1-12

Haba Phon

1 Kitab nyoe meu asoe tutoe haba nyang
geupeusampoe lé Nabi Musa ubak ban-
sa Israel bak watée awaknyan mantong na
di padang pasi nibak Pantôn Yordan. Pantôn
nyan na disiblaih u timu Krueng Yordan, tô
ngon banda Suf, lamkawan banda Paran di
saboh pihak, dan banda-banda Tofel, Laban,
Hazerot dan Di-Zahab dipihak nyang laén.
(2 Phon di Gunong Sinai trok u Kades-Bar-
nea liwat daerah gunong-gunong Edom,
treb jih siblaih uroe jak.) 3 Bak tanggai sa
buleuen siblaih nibak thon nyang keu peuet

ploh óh kalheueh awaknyan jitinggai nanggroe Meusé, Nabi Musa geupeusampoe ubak bansa nyan banmandum nyang geupeurintah lé TUHAN keu teupeugah ubak awaknyan.
4 Nyan na jih bak watée Nabi Musa [a] geupeutaloe Sihon, raja ureuëng Amori, nyang jiba peurintah di banda Hesybon, dan Og, raja Basan, nyang jimat peurintah di banda-banda Asytarot dan Edrei.
5 Jadi, disiblaih u timu Yordan di daerah Moab, Nabi Musa phon-phon that geupeutrang hukōm-hukōm dan peurintah-peurintah TUHAN.

Geupeugah lé Nabi Musa,
6 "Bak watée geutanyoe mantong na di Gunong Sinai, TUHAN Po teu Allah geutanyoe geupeugah, 'Droeneueh nyoe ka treb that tinggai di gunong nyoe.
7 Jinoenyoe gatareuloh kheueh laju khimah-khimah gata dan tajak laju u daerah gunong-gunong ureuëng Amori dan ubak mandum daerah nyang na tô-tô disinan, na kheueh Pantôn Yordan, daerah meu bukét dan darat nyang miyueb, daerah di siblaih u seulatan dan panté Laôt Teungoh. Tajak duek laju nibak tanoh Kanaan dan Gunong-gunong Libanon trok u krueng raya Efrat.
8 Ulôn, TUHAN, ka Ulôn peujanji tanoh nyan na kheueh keu hak milék indatu gata Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub meunan cit ubak keuturonan awaknyan lhée. Jadi tajak kheueh laju gataduek nibak tanoh nyan.' "

Nabi Musa geu angkat hakém-hakém
(Keu. 18:13-27)

9 Nabi Musa geupeugah ubak bansa nyan, "Bak watée geutanyoe mantong na di Gunong Sinai, disinan na ulôn peugah ubak gata: Tanggong jaweueb keu ulôn pimpén gata lumpah that brat nibak ulôn. Hai nyan hana hase ulôn peubuet keudroe ulôn, lé sabab
10 TUHAN Po teu Allah gata ka geupeujeuet gata meutamahle siduble bintang-bintang nyang na di langét.
11 Seumoga TUHAN, Po teu Allah indatu gata hana piôh geutamah sabe jeumeulah gata sampoe siribée goe lipat, dan geupeu jeuet gata bansa nyang makmu lagée nyang ka geupeujanji nyan!
12 Teuma panena mungken atranyan lôn seuôn keudroe tanggong jaweueb nyang geuhon nyan keu ulôn peuseuleusoe mandum hai gata?
13 Gata piléh kheueh nibak tieb-tieb sukée meupadub droe ureuëng agam nyang patot-patot lom ngon bijaksana, meupeungalaman dan peunoh peungeurtian, mangat ulôn angkat awaknyan jeuet keu peumimpén gata.
14 Usui nyan gata teurimong deungon gét.
15 Sabab nyan lamkawan peumimpén-peumimpén nyang gata piléh, meupadub droe nyang patot-patot lom na iéleumé ngon malém lom ngon bijaksana ulôn cok dan ulon angkat mangat jeuet keu peumimpén gata. Meupapadub droe teupeu jeuet keu pimpén ateueh siribée droe, nyang laén ateueh sireutôh droe, ateueh limong ploh droe dan ateueh siploh droe. Meunan cit ulôn baiát teuma peumimpén-peumimpén nyang laén mangat teu urôh sukée-sukée gata.

16 Bak watéenyan ulôn bri tugaih awaknyan lagéenyoe: Gata ngieng kheueh ureuëng meudakwa nyang teuka lamkawan bansa gata. Gata jok kheueh keuputosan nyang ade keuhai nyan meuseuliseh waham nyan, bah kheueh nyan lam peukara nyang teusangkot deungon ureuëng saboh bansa gata atawa meusangkot ureuëng jamé nyang na tinggai lamkawan gata.
17 Keuputosan nyang gata cok nyan harôh kheueh ade dan bék brat siblah; tieb-tieb ureuëng nyang meusalah harôh kheueh gata peusidang deungon cara nyang saban, deungon hana gata peubeuda soe ureuëng nyang teungoh gata peusidang nyan. Bék teumakot ubak soe mantong, sabab keuputosan nyang gata cok nyan asai jih nibak Po teu Allah. Meunyoe na saboh peukara nyang brat nibak gata, gataba kheueh nyan ubak ulôn, mangat ulôn nyang peuputôh atra nyan.
18 Bak watée nyan cit teuma ulôn bri peutunyok-peutunyok ubak gata keuhai banmandum nyang laén nyang teuma ulôn bri tée ubak gata nyang harôh teuma gata peubuet."

Cuwák ji kirém nibak Kades-Barnea
(Teu. 13:1-33)

19 "Dan lom teuma paih lagée peurintah TUHAN Po teu Allah geutanyoe, geutanyoe laju ta tinggai Gunong Sinai dan tajak laju rot padang pasi nyang luwah lom lumpah mubahya tajak lalu u daerah gunong-gunong ureuëng Amori. Bak watée geutanyoe ka trôk u Kades-Barnea,
20-21 ulôn peugah: Jinoenyoe gata ka trôk u daerah gunong-gunong ureuëng Amori, tanoh nyang geubri keu geutanyoe lé TUHAN Po teu Allah geu-

[a] *Nabi Musa* atawa TUHAN.
1:4: Teu. 21:21-35

tanyoe dan Po teu Allah indatu geutanyoe.
Ngieng kheueh, dikeue gata ka meureuntang
tanoh nyan. Gatajak kheueh laju taduek di-
sinan lagée nyang geupeurintah lé TUHAN.
Bék kheueh bimbang ngon ragu gata dan
bék kheueh teuma teumakot teuh.
22 Teuma gatajak ubak ulôn dan gata
peugah, 'Leubeh gét geutanyoe tayue
ureuëng meupadub droe leubeh awai nibak
geutanyoe keu mangat jijak seulidék nang-
groe nyan dan jeuet awaknyan hase jipeugah
ubak geutanyoe rot toh nyang museuti geu-
tanyoejak dan pakriban teuma deungon ban-
da-banda nyang tanyoe jak nyan.' 23 Usui
nyan ulôn situju that, nyang kheueh jeuet
laju ulôn piléh dua blah droe, sidroe nibak
tieb-tieb sukée. 24 Awaknyan jitamong u
daerah gunong-gunong nyan nyang jiôh
sampoe trok u Pantôn Eskol, banmandum
nyan jirawoh. 25 Óh lheueh nyan awaknyan
pi jiriwang laju ubak geutanyoe sira jiba
boh-boh kayée nyang awaknyan teumé disi-
nan dan meunan cit jilapor lom teuma nang-
groe nyang teuma geubri lé TUHAN Allah
nyan keubit gét that meubaja.
26 Teuma gata talawan peurintah TUHAN
Allah gata dan hana gatatem tamong u nang-
groe nyan. 27 Gata tameu ôk-ôk ngon haba
lagéenyoe, 'TUHAN geubanci keu geuta-
nyoe. Nyang kheueh sabab Gobnyan geuba
geutanyoe geupeuteubiet nibak nanggroe
Meusé keu geujak peujok geutanyoe u da-
lam jaroe ureuëng Amori mangat ureuëng
Amori nyan jipoh maté mandum geutanyoe.
28 Deungon nyan, keupeue geutanyoe tajak
keunan? Ureuëng-ureuëng nyang tanyoe ki-
rém keunan takot jimeulapor bahwa bansa
nyan leubeh teuga ngon leubeh gagah nibak
geutanyoe, dan lom awaknyan tinggai di
banda-banda nyang meubintéh beuton meu-
nan cit kong ngon kukoh lom ngon ma-
nyang rab trôk u langét. Awaknyan deuh
jingieng gogasi disinan!'
29 Teuma ulôn peugah: Bék teumakot
ubak ureuëng-ureuëng nyan. 30 TUHAN Al-
lah teuma geupimpén gata dan geumeuju-
ang keu gata lagée nyang ka gata kalon
keudroe di nanggroe Meusé 31 dan di pa-
dang pasi. Gata deuh takalon pakriban
TUHAN Po teu Allah gata geuba gata deu-
ngon seulamat bansipanyang rot ueh nyan
sampoe trôk u teumpat nyoe, hana meubeda
lagée sidroe bapak ji tiengkue aneuëk droe
jih keudroe. 32 Teuma bahpi ulôn ka lôn
kheun meunan, gata gohlôm cit gata meu-
iman ubak TUHAN Po teu Allah gata,
33 nyang geujak dikeue gata keu geujak mita
teumpat peudong khimah keu gata. Gob-
nyan geutunyok rot uh keu gata bak watée
malam lam taméh apui, dan bak watée uroe
lam taméh awan."

TUHAN geuhukôm Israel
(Teu. 14:20-45)

34 "TUHAN geudeungoe peue nyang ga-
ta jeuet keu apoh apah nyan laju Gobnyan
jiteuka beungéh. TUHAN geumeusumpah,
35 'Hana meusidroe pi nibak angkatan jeu-
het nyoe hase jitamong u dalam nanggroe
nyang subô nyang ka Ulôn peujanji ubak
indatu gata. 36 Na kheueh si Kaleb, aneuëk
Yefune nyang teuma jitamong keunan, sa-
bab jih nyan teutab seutia ubak Ulôn. Keu
si Kaleb dan keuturonan jihnyan teuma
Ulôn bri nanggroe nyang ka jijak-jak bansa-
boh nyan.' 37 Meunan cit deungon gata
nyang jeuet keusabab TUHAN geubeungéh
keu ulôn dan geupeugah, 'Hai Nabi Musa,
gatapi hana cit tateumé tamong u dalam
nanggroe nyan. 38 Teuma gatayue kheueh
beutabah até peumbantu gata, Yosua aneuëk
Nun. Jihnyan kheueh nyang pimpén bansa
Israel jijak reubot tanoh nyan.'
39 Laju TUHAN geupeugah lom keugeu-
tanyoe banmandum, 'Aneuëk-aneuëk gata
nyan mantong that ubit keu hase ji peubeuda
nyang jroh deungon nyang jeuhet, aneuëk-
aneuëk nyan meunurot kheun gata teuma
jireupah lé musoh-musoh gata, keu awak-
nyan kheueh teuma Ulôn jok tanoh nyan,
dan awaknyan teuma jiduek nibak tanoh
nyan. 40 Teuma gata, tajak woe kheueh u
padang pasi meulalu rot nyang rhot u Lhôk
Akaba.' 41 Gata tajaweueb, 'Hai Nabi Musa,
kamoe nyoe ka meudesya ubak TUHAN.
Teuma jinoenyoe kamoe keuneuk maju u
mideuen prang lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN, Po teu Allah geutanyoe.' Teuma lé
maséng-maséng lamkawan gata ka meusi-
ab-siab keu tajak muprang, deungon angga-
pan bahwa teuseureubu tanoh gunong-gu-
nong nyan mudah that.
42 Teuma TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, 'Bék tapeubiyeu awaknyan jimuprang,
sabab ulôn hana meusajan awaknyan, teuma
awaknyan ji peutaloe banmandum lé musoh
awaknyan.' 43 Ulôn peutrok ubak gatanyoe
peue nyang ka geupeugah lé TUHAN, teuma

1:26: Tel. 9:23, Ibr. 3:16 **1:31:** Kis. 13:18 **1:32:** Ibr. 3:19 **1:34-35:** Ibr. 3:18

gata hana tapakoe mubacutpi. Gata tabantah
peurintah TUHAN, dan deungon sombong
gata jak laju ubak gunong-gunong nyan.
44 Lé ureuëng Amori nyang na tinggai nibak
gunong-gunong nyan laju jiteubiet jijak
prang gata banmandum. Jeumeulah awak-
nyan jai lumpah na, lagée kawan uno.
Awaknyan ji peucrok gata sampoe trok u
Horma, laju jipeutaloe gata nibak daerah
gunong-gunong Edom. 45 Óh lheueh nyan
gatawoe dan talakée tulông ubak TUHAN,
teuma Gobnyan hana geutem deungoe ngon
hán teuma geukalon gata." 46 "Óh lheueh-
nyan geutanyoe tinggai di Kades nyang treb
lumpah na.

Thon-thon lam padang pasi

2 Akhé jih geutanyoe tawoe lom u pa-
dang pasi meulalu rot ueh nyang rhot u
Lhôk Akaba, lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN. Treb that geutanyoe meuwot-wot
nibak gunong-gunong Edom.
2 Laju TUHAN meufeureuman ubak ulôn
3 bahwa ka lumpah that treb geutanyoe meu-
wot-wot di daerah nyan. Deungon nyan
geutanyoe jinoenyoe harôh tajak u siblah
utara. 4 Óh lheueh nyan TUHAN geuyue ubak
ulôn mangat lôn bri peutunyok nyang lagée-
nyoe ubak gata, 'Hana treblé teuma gata
tatamong u daerah Edom, daerah syedara-
syedara gata, keuturonan Esau. Awaknyan
jitakot keu gata, 5 teuma gata hana jeuet
taseurang awaknyan, sabab nibak tanoh
awaknyan hana meubacutpi Ulôn bri keu
gata, sabab daerah Edom ka Ulôn bri keu
keuturonan Esau. 6 Gata jeuet tabloe peuna-
joh meunan cit deungon ié jieb nibak awak-
nyan.'
7 Gata ingat kheueh pakriban TUHAN Po
teu Allah gata ka geubri beureukat ubak gata
lamhai peue mantong nyang gata peubuet.
Gobnyan geupeulara gata bak watée gata
mantong na meuwot-wot di teungoh-teu-
ngoh padang pasi nyang luwah nyoe. Gob-
nyan geulindong gata peuet ploh thon treb
jih nyoe dan geubri teuma peue mantong
nyang gata peureulée.
8 Óh lheuehnyan geutanyoe tajak laju,
tatinggai teuma rot ueh nyang rhot u banda-
banda Elat dan Ezion-Geber rhot laju u Laôt
Maté, laju teuwét u timu laôt rhot u Guron
Moab. 9 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
'Ureuëng Moab, keuturonan Nabi Lot,
awaknyan hana jeuet gata peukaru. Meunan
cit bék teuma gata seurang awaknyan.
Nanggroe Ar ka Ulôn bri keu awaknyan dan
nibak tanoh awaknyan hana mubacutpi
Ulôn bri keu gata.' "
(10 Yoh watée ilée Ar nyan jiduek lé
bansa Emim. Awaknyan gét that rayeuk-
rayeuk hi badan jih, saban ngon ureuëng
Enak, meunan cit bansa gogasi. 11 Lagée
ureuëng Enak, meunan cit awaknyan teuhôi
ngon nan ureuëng Refaim, teuma lé ureuëng
Moab jiboh nan awaknyan ureuëng Emim.
12 Ilée ureuëng Hori tinggai di Edom, teuma
ji use ngon jipeuranab lé keuturonan Esau,
nyang kheueh óh dudoe teuma jiduek tanoh
awaknyan; meunan cit teuma deungon ban-
sa Israel teuma óh dudoe singoh ji use
musoh-musoh jihnyan nibak tanoh nyang
teujok keu awaknyan.)
13 "Óh lheueh geutanyoe tajeumeurang
Krueng Zered lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak geutanyoe. 14 Nyan na jih lhée
ploh lapan thon óh ka lheueh geutanyoe ta
tinggai Kades-Barnea. Banmandum tantra
nibak angkatan nyan ka maté lagée nyang
geupeugah lé TUHAN. 15 TUHAN hana putôh-
putôh geulawan sabe awaknyan sampoe teu-
ma awaknyan bak akhé jih banmandum
sapansapa.
16-17 Óh habéh banmandum awaknyan
maté, TUHAN laju geupeugah ubak geuta-
nyoe, 18 'Uroenyoe gata tajak rot daerah
Moab, rhot rot nanggroe Ar. 19 Teuma gata
trôk u tanoh ureuëng Amon, keuturonan
Nabi Lot. Bék kheueh gata peukaru ngon
gata seurang awaknyan, sabab nibak tanoh
nyang ka Ulôn jok keu awaknyan, meuba-
cutpi hana nyang Ulôn jok keu gata.' "
(20 Daerah nyan meunan cit meusyeuhu
sibagoe nanggroe Refaim, nan bansa nyang
watée ilée na tinggai disinan; lé ureuëng
Amon awaknyan jiboh nan ureuëng Zamzu-
mim. 21 Lagée ureuëng Enak, awaknyan
meunan cit badan jih rayeuk-rayeuk. Awak-
nyan teuga-teuga that dan lom teuma jeu-
meulah jih le that. Teuma TUHAN geupeu-
hanco awaknyan, sampoe ureuëng Amon
laju jireubot tanoh nyan, óh lheuehnyan
awaknyan laju tinggai disinan. 22 Meunan
cit nyang geupeubuet lé TUHAN keu ureuëng
Edom, keuturonan Esau nyang tinggai di
daerah gunong-gunong Edom. TUHAN geu-
peuranab banmandum ureuëng Hori, sam-
poe ureuëng Edom laju jireubot tanoh nyan
dan jiduek di ateueh tanoh nyan, laju jiting-

2:1: Teu. 21:4 **2:4:** Keuj. 36:8 **2:9:** Keuj. 19:37 **2:14:** Teu. 14:28-35 **2:19:** Keuj. 19:38

gai teutab disinan trôk án jinoe. 23 Tanoh
nyang meureuntang di seupanyang pante
Laôt Teungoh ji duek lé ureuëng-ureuëng
nibak pulo Kreta. Awaknyan ka jipeupoh
habéh ureuëng Awi, peunduduek aseuli ni-
bak tanoh nyan, lé awaknyan jiduek laju
nibak daerah nyan dan trôk u seulatan jiôh
nibak banda Gaza.)
24 "Óh ka seuleusoe tajak rot daerah
Moab, TUHAN geupeugah ubak geutanyoe,
'Gatajak kheueh laju dan jinoenyoe tajak
jeumeurang Krueng Arnon. Ulôn teuma
Lôn jok keu gata Sihon, raja Amori nyang
mat peurintah di Hesybon, meusigoe deu-
ngon nanggroe jihnyan. Gata jakprang
kheueh laju awaknyan, laju gataduek ateueh
tanoh jihnyan. 25 Phon nibak uroenyoe Ulôn
teuma Lôn peujeuet gata beujitakot lé ban-
sa-bansa dipat mantong. Tieb-tieb watée
teuma jiteuka yo nyang lumpah teumakot
meunyoe jideungoe keuhai gata.' "

Israel jipeutaloe Raja Sihon

(Teu. 21:21-30)

26 "Óh ka lheueh ulôn kirém na meupa-
dub droe utosan nibak padang pasi Kedemot
ubak Raja Sihon nibak Hesybon mangat
jijak peutrok usui meudamé nyoe: 27 'Neu-
peu idhin kheueh kamoe mangat kamoejak
rot nanggroe Teungku po. Kamoe teuma
kamoe jak laju dan hana kamoe wét nibak
rot ueh raya. 28 Kamoe teuma kamoe bayeue
peunajoh nyang kamoe pajoh dan ié nyang
kamoe jieb. Kamoe peureulée kamoe jak-
mantong rot nanggroe nyoe, 29 sampoe trôk
teuma kamoe jeumeurang Krueng Yordan
keu kamoe tamong u nanggroe nyang geubri
lé TUHAN Po teu Allah kamoe keu kamoe.
Keuturonan Esau nyang na tinggai di Edom
dan ureuëng Moab nyang na tinggai di Ar
meunan cit awaknyan ka jipeu idhin ubak
kamoe mangat kamoejak rot nanggroe
awaknyan.'
30 Teuma lé Raja Sihon hana jibri idhin
keu geutanyoe tajak rot nanggroe jih nyan.
TUHAN Po teu Allah geutanyoe geu peujeuet
jih nyan kreueh ulée dan neukat mangat
geutanyoe hase tapeu taloe awaknyan. Dae-
rah jihnyan mantong tanyoe duek sampoe
án jinoe.
31 Óh lheueh nyan TUHAN geupeugah
ubak ulôn, 'Raja Sihon dan nanggroe jih
Ulôn jok keu gata; tacok kheueh dan taduek
kheueh di nanggroe jih nyan.' 32 Teuma
teuka kheueh Sihon deungon banmandum
sipa-i jih keu jijak prang geutanyoe rab ngon
banda Yahas. 33 Teuma Po teu Allah TUHAN
geutanyoe geuseurah awaknyan ubak geuta-
nyoe, lé geutanyoe laju tapeutaloe awak-
nyan meunan cit banmandum deungon
aneuëk-aneuëk jih dan lom mandum sipa-i
jih. 34 Bak watéenyan cit geutanyoe peuhan-
co ngon tanyoe reubot tieb-tieb banda, dan
tapoh matê banmandum peunduduek disi-
nan, ureuëng agam, ureuëng inong, dan
aneuëk manyak. Hana nyang tapeubiyeu
awaknyan udeb. 35 Beulatang peulara awak-
nyan tacok habéh banmandum dan banda-
banda jihnyan tanyoe reupah bubena.
36 Deungon tulông Po teu Allah TUHAN geu-
tanyoe, geutanyoe meuteumé tareubot ban-
mandum bandanyan, phon nibak Aroër, di
ujong Pantôn Arnon, dan banda di teungoh
pantôn nyan, trôk u daerah Gilead. Hana
meusabohpi banda nyang kuta beuton jih
nyang keubiet that khong nibak geutanyoe,
banmandum nyan taheuntam sapansapa.
37 Teuma geutanyoe hana ta peurab ubak
daerah ureuëng Amon atawa binéh Krueng
Yabok atawa banda-banda di daerah gu-
nong-gunong atawa teumpat laén dipat
mantong nyang geutam lé TUHAN Po teu
Allah geutanyoe."

Israel jipeutaloe Raja Og

(Teu. 21:31-35)

3 "Óh lheuehnyan tanyoe tameugrak la-
ju u arah utara tatuju u daerah Basan,
Og, raja Basan jingaza u mideuen prang
meusajan ngon banmandum sipa-i jih keuji-
jak prang geutanyoe tô ngon banda Edrei.
2 Teuma TUHAN geupeugah ubak ulôn, 'Bék
teumakot keu jihnyan, he Nabi Musa. Ulôn
teuma Lôn peujok jihnyan, sipa-i jih dan
banmandum daerah jih nyan keu gata. Gata
peusaneut kheueh jihnyan lagée nyang ka
Ulôn peusaneut u ateueh ureuëng Sihon,
raja Amori nyang jimat peurintah di nang-
groe Hesybon.'
3 Dan meunan cit TUHAN Po teu Allah
geutanyoe geujok Raja Og dan rakyat jih-
nyan keu geutanyoe, dan awaknyan ban-
mandum tanyoe nyang peutaloe. 4 Bak wa-
tée nyan tanyoe reubot banmandum banda
jihnyan, hana meusaboh banda jihpi nyang
na tinggai. Banmandum nyan na nam ploh
boh banda nyang geutanyoe reubot bansa-
boh Argob, nyang jipeurintah lé Raja Og
nibak Basan. 5 Banmandum banda nyan
jipeugét deungon pageue-pageue beuton

nyang manyang-manyang, pintoe-pintoe
geureubang dan palang-palang pintoe keu
teutôb pintoe geureubang nyan. Seulaén ni-
baknyan mantong jai banda nyang laén
nyang hana meupageue ngon beuton. 6 Ban-
mandum banda nyan tanyoe peuhanco, dan
banmandum teuma ureuëng agam, ureuëng
inong dan aneuëk-aneuëk awaknyan tanyoe
poh maté, lagée nyang geutanyoe peubuet
ateueh banda-banda Raja Sihon nibak Hesy-
bon. 7 Beulatang peulara awaknyan tanyoe
cok dan banda-banda nyan tanyoe reubot
teuma.

8 Bak watéenyan tanyoe cok nibak ban-
dua raja Amori daerah di siblaih u timu
Krueng Yordan dan Krueng Arnon sampoe
trôk u Gunong Hermon. (9 Gunong Hermon
nyan teukheun cit ngon nan Siryon lé
ureuëng Sidon, dan Senir lé ureuëng Amo-
ri.) 10 Tanyoe cok banmandum wilayah Raja
Og nibak Basan: banda-banda nyan nyang
na ateueh darat manyang, lagée daerah Gi-
lead dan Basan, laju trok u timu nibak banda
Basan dan Edrei."

(11 Raja Og na kheueh ureuëng Refaim
nyang keuneulheuh. Keureunda manyét jih[b]
teupeugét nibak batée,[c] panyang jih peuet
metée dan luwah jih rab dua metée meunu-
rot ukoran nyang ka teupeuteuntée. Trok
nibak uroenyoe mantong deuh teukalon di
Raba, banda ureuëng Amori.)

Sukée-sukée nyang duek nibak daerah siblaih u timu Krueng Yordan

(Teu. 32:1-42)

12 "Óh ka lheueh tanoh nyan jeuet keu
atra geutanyoe, ulôn jok keu sukée Ruben
dan Gad daerah siblah utara banda Aroër tô
ngon Krueng Arnon, dan siladum nibak
daerah gunong-gunong Gilead, dan banda-
banda nyan. 13 Siladum nibak sukée Mana-
sye ulôn jok teuma nyang leubeh nibak
Gilead, meunan cit daerah Basan beukaih
jajahan Og, na kheueh banmandum wilayah
Argob."

(Basan meusyeuhu sibagoe nanggroe
ureuëng Refaim. 14 Yair nibak sukée Mana-
sye jicok banmandum wilayah Argob, na
kheueh nibak Basan trok ubak bataih Gesur
dan Maakha. Jihnyan jiboh nan gampông-
gampông nyan meunurot nan jih keudroe,
dan trok án jinoe mantong meugah ngon nan
Yair.)

15 "Daerah Gilead ulôn jok keu kawöm
Makhir nibak sukée Manasye. 16 Dan keu
sukée-sukée Ruben dan Gad ulôn jok teuma
daerah lamkawan Gilead dan Krueng Ar-
non. Nibak teungoh krueng nyan na kheueh
sibagoe bataih awaknyan siblaih u seulatan,
siblaih utara meubataih teuma ngon Krueng
Yabok, nyang siladum nyan na kheueh ba-
taih nanggroe ureuëng Amon. 17 Siblaih
ubarat, daerah awaknyan meureuntang trok
u Krueng Yordan, nibak Danau Galilea di
utara trok u Laôt Maté siblaih u seulatan,
lheueh nyan trok laju ubak gaki Gunong
Pisga disiblaih u timu.

18 Nibak watéenyan ulôn jok keu awak-
nyan peurintah nyang lagée nyoe: TUHAN
Po teu Allah gata geubri keu gata daerah
siblah u timu Krueng Yordan keu teumpat
tinggai gata. Teuma tantra-tantra gata harôh
leungkab ngon sinjata dan jijeumeurang
Krueng Yordan leubeh awai nibak sukée-
sukée Israel nyang laén. 19 Teuma aneuëk
ngon peurumoh gata meunan cit deungon
beulatang peulara gata nyang le nyang jeuet
tinggai nibak banda-banda nyang ka ulôn
jok keu gata. 20 Tulông kheueh ureuëng-
ureuëng saboh bansa ngon gata sampoe
awaknyan hase jiduek nibak tanoh nyang
geubri lé TUHAN Po teu Allah gata keu
awaknyan nibak blah ubarat Krueng Yor-
dan, dan sampoe trok TUHAN geuteurimong
awaknyan udeb deungon aman teuntram ni-
bak teumpat nyan, lagée nyang ka geupeu-
jeuet ateueh gata nibak teumpat nyoe. Barô
kheueh óh ka lheuehnyan gata jeuet gata
woe ubak tanoh atra gata nyang ka ulôn bri
keu gata.

21 Laju ulôn peugah ubak Yosua: Gata
ka gata ngieng banmandum nyang geupeu-
buet lé TUHAN Po teu Allah gata ateueh
Sihon dan Og, bandua rajanyan. Meunan cit
Gobnyan teuma geupeubuet nyang saban
ateueh tieb-tieb raja nyang gata reupah ta-
noh jih. 22 Bék teumakot keu awaknyan,
sabab TUHAN Po teu Allah gata teutab geu-
meujuang keu gata."

Nabi Musa hana geubri idhin geutamong lam tanoh Kanaan

23 "Nibak watéenyan ulôn meulakée
ubak TUHAN: 24 Ya TUHAN Nyang Maha-
manyang, ulôn kuteupeue bahwa nyang
Droeneueh tunyok ubak ulôn na kheueh

[b] *Keureunda manyét jih*, atawa peuratah éh jih. [c] *Batée* atawa beuso
3:18-20: Yos. 1:12-15 **3:23-27:** Teu. 27:12-14, Tel. 32:48-52

awai nibak buet-buet Droeneueh nyang
rayeuk dan ajaéb. Hana ilah nyang laén bah
kheueh nyang di langét meunan cit nyang na
di bumoe nyang lagée Droeneueh nyang
hase neupeubuet hai-hai nyang paleng he-
bat. 25 Neupeu idhin kheueh ulôn mangat
lôn jeumeurang Krueng Yordan, ya TUHAN,
mangat jeuet lôn jak kalon nanggroe nyang
subô di meurandeh jeh, daerah gunong-
gunong nyang gagah dan Gunong-gunong
Libanon.

26 Teuma lé sabab gata ka jeuet keu
beungéh TUHAN ateueh ulôn sampoe Gob-
nyan hana geutem teurimong peue-peue
nyang ulôn lakée. Dilikot nibak nyan
TUHAN teuma geupeugah, 'Kaseb nyan he
Nabi Musa, bék gata teuoh lé hainyan!
27 Gata jak kheueh u pucak Gunong Pisga
dan gata pandang kheueh u arah utara ngon
arah seulatan, u timu dan u barat. Ngieng
kheueh beugét-gét peue nyang gata kalon
nyan, sabab gata hana teuma gata jeumeu-
rang Krueng Yordan. 28 Gata bri kheueh
peutunyok-peutunyok ubak Yosua. Peuta-
bah kheueh até jih, sabab jihnyan kheueh
nyang teuma pimpén bansa nyan u meuran-
deh keu jijak duek nanggroe nyang gata
kalon nyan.'

29 Deungon nyan tinggai kheueh geuta-
nyoe nibak pantôn meurandeh banda Bet-
Peor."

Nabi Musa geuyue ureuëng Israel mangat jitaát

4 Lé Nabi Musa geupeugah ubak bansa
nyan, "Gata taát kheueh ubak mandum
huköm nyang ulôn peurunoe ubak gata,
mangat gata hase udeb sampoe gata duek
tanoh nyang teuma geubri lé TUHAN, Po teu
Allah indatu gata, keu gata. 2 Peue nyang
ulôn peurintah, bék gata tamah dan gata
peukureueng meubacutpi. Gata taát kheueh
ubak peurintah-peurintah Po teu Allah gata
nyang ulôn bri keu gata. 3 Gata ka takalon
keudroe peue nyang geupeubuet lé TUHAN
Po teu Allah gata di ateueh Gunong Peor.
Soe mantong ureuëng nyang jiseumah Baal
di teumpat nyan geupeubinasa banmandum,
4 teuma gata nyang teutab seutia ubak
TUHAN Po teu Allah gata teutab mantong
udeb sampoe án jinoe.

5 Banmandum huköm nyan ulôn peuru-
noe ubak gata lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN Po teu Allah ulôn. Gata taát kheueh
banmandum nyan di nanggroe nyang teuma
gata tamong dan teumpat gata tinggai. 6 Ga-
ta peubuet kheueh nyan deungon seutia.
Meunyoe gata tapeubuet lagée nyang ka
ulôn peugah nyan, teuma keubijaksanaan
gata seumaken deuh nibak bansa-bansa la-
én. Meunyoe awaknyan jideungoe keuhai
huköm-huköm nyan, awaknyan teuma
jipeugah, 'Keubit bijaksana that dan carông
that bansa nyang raya nyan!'

7 Bansa nyang rayeuk toh kheueh nyang
na ilah nyang lagéenyan tô meunyoe tapeu-
reulée lagée TUHAN Po teu Allah geutanyoe
nyang meunan tô deungon geutanyoe? Gob-
nyan geujaweueb pajan mantong geutanyoe
ta meuhôi talakée tulông ubak Gobnyan.
8 Dan bansa nyang rayeuk toh teuma kheueh
nyang na huköm-huköm nyang meunan ade
lagée huköm-huköm nyang ulôn peurunoe
ubak gata nibak uroe nyoe? 9 Gata ngieng
kheueh dan gata ingat kheueh beu jroh-jroh,
mangat siumu udeb gata hana tatuwoe ubak
peue nyang ka gata kalon keudroe. Gata
peugah kheueh hainyan ubak aneuëk cucoe
gata treun meutreun 10 keuhai uroe nyan,
bak watée gata tadong dikeue TUHAN Po teu
Allah gata di Gunong Sinai. Bak watée nyan
Gobnyan geupeugah ubak ulôn, 'Gata peu-
sapat kheueh bansa nyan. Ulôn meuharab
awaknyan jideungoe peue nyang keuneuk
Ulôn peusampoe, mangat awaknyan jimeu-
runoe taát ubak Ulôn siumu udeb, dan lom
teuma mangat awaknyan jipeurunoe ubak
aneuëk cucoe jih keu jitaát ubak Ulôn.'

11 Gata peugah kheueh ubak aneuëk-
aneuëk gata pakriban gata teuka dan gata-
dong nibak gaki gunong nyang meusagob
ngon asab nyang seupôt tulo lagée awan
nyang teubai nyang apui jih hu meuháb-háb
trôk u langét. 12 Óh lheueh nyan TUHAN
geukheun lom ubak gata nibak lam apui dan
gata tadeungoe teuma su Gobnyan nyan,
teuma hana deuh gata kalon Gobnyan lam
hi peue mantong. 13 Nibak teumpatnyan
Gobnyan geupeumaklum ubak gata peue
nyang harôh gata peubuet keu gata peutrok
janji nyang ka geupeugét deungon gata.
Siploh boh Peurintah nyang geutuléh nibak
ban dua boh batée tuléh harôh gata peubuet.
14 TUHAN geuyue ubak ulôn mangat lôn
peurunoe gata banmandum huköm nyang
harôh gata taát di nanggroe nyang singoh
gata tamong dan teumpat gata tinggai
nyan."

4:2: Why. 22:18-19 4:3: Teu. 25:1-9 4:11-12: Keu. 19:16-18, Ibr. 12:18-19 4:13: Keu. 31:18 4:14: Keu. 21:1

Peuingat mangat bék teuseumah ilah nyang laén

15 "Ingat kheueh beu gét-gét! Bak watée
TUHAN geumeututoe ubak gata nibak lam
apui di Gunong Sinai, gata hana deuh gata
kalon sapeue. 16 Lé nyan gata jaga kheueh
mangat gata bék sampoe meudesya sabab
gata peugét keudroe patong-patong keu gata
seumah nibak hi peue mantong, agam atawa
inong, 17-18 cicém atawa uengkot, beulatang
meulata atawa beulatang nyang laén. 19 Bék
meudesya sabab taseumah ateueh peue
nyang gata kalon di langét: mata uroe,
buleuen dan bintang-bintang. TUHAN Po teu
Allah gata geupeubiyeu mantong bansa-
bansa nyang laén jiseumah beunda-beunda
nyan. 20 Teuma gata na kheueh bansa nyang
geupeuseulamat nibak nanggroe Meusé,
diteumpat gata meudeurita nyang keubit that
brat dan seungsara. Gata geuba dan geupeu-
teubiet nibak nanggroe nyan, mangat jeuet
keu bansa Geuh keudroe lagée keuadaan
gata bak saát jinoenyoe.

21 Teuma TUHAN Po teu Allah gata jeuet
keu beungéh ubak ulôn lé sabab gata, dan
Gobnyan geumeusumpah bahwa ulôn hana
teuma lôn jeumeurang Krueng Yordan dan
lôn tamong u dalam tanoh nyang subô
nyang teuma geubri ubak gata. 22 Hana treb-
le gata tajeumeurang dan gataduek nibak
tanoh nyang subô nyan; teuma ulôn hana lôn
seutôt, sabab ulôn teuma maté disinoe.
23 Ingat kheueh beugét-gét! Bék gata tuwoe
peujanjian nyang ka geupeugét lé TUHAN Po
teu Allah gata deungon gata. Gata taát kheu-
eh ubak banmandum nyang geupeurintah;
bék sagai-sagai gata peugét patong keu gata
seumah atawa peue mantong nyang saban
ngon nyan keu gata seumah, 24 sabab
TUHAN Po teu Allah gata lagée apui hu
nyang jipeuhangôh peue-peue nyang na.
Gobnyan hana geutem teupeusaban deu-
ngon peue mantong.

25 Meunan cit meunyoe gata singoh ka
treb gata tinggai di nanggroe nyan dan ka
gata meu aneuëk cucoe, bék meudesya
kareuna gata peugét keudroe patong nibak
ruman peue mantong. Buet nyang lagée
nyan na kheueh buet nyang jeuhet nibak
mata TUHAN Po teu Allah gata dan teuma
geubeungéh lé Gobnyan deungon beungéh
nyang keubit hana ngon peusa. 26 Bah kheu-
eh langét dan bumoe nibak uroenyoe jeuet
keu saksi bahwa meunyoe gata hana tataát
ubak ulôn, gata ngon sikeujab teuma ranab
nibak tanoh teumpat gata tinggai di meuran-
deh Krueng Yordan nyan. Gata hana teuma
treb tinggai disinan; gata teupeubinasa sam-
poe án habéh sapansapa. 27 TUHAN teuma
geupeu crebre gata lamkawan bansa-bansa
laén dan nabacut sagai lamkawan gata
nyang mantong udeb. 28 Disinan gata teuma
taseumayang ubak ilah-ilah nyang jipeugét
lé jaroe-jaroe manusia, ilah-ilah nyang teu-
peugét nibak kayée dan batée nyang hana
hase jimeungieng atawa jimeudeungoe,
meunan cit hana teuma hase jimakheun ata-
wa ji meucôm. 29 Laju lé gata teuma tamita
TUHAN Po teu Allah gata, dan meunyoe gata
tamita nyan deungon sigeunab até gata, gata
teuma meurumpok deungon Gobnyan.
30 Meunyoe gata kakeunong ngon banman-
dum beuncana nyan dan gata na teuma lam
keuadaan sosah, laju gata teuma tagisa ubak
TUHAN Po teu Allah gata dan gata taát ubak
Gobnyan. 31 TUHAN Po teu Allah gata nyan
na kheueh Allah nyang le that-that gaséh
ngon sayang. Gobnyan hana teuma geuting-
gai atawa geupeubinasa gata, atawa geupeu-
tuwoe ubak janji nyang ka geupeugah nyan
ubak indatu gata.

32 Gata seulidék kheueh watée urojéh,
jiôh sigohlom gatanyoe lahé, phon nibak
uroe bak watée Po teu Allah geucebta ma-
nusia di bumoe nyoe. Gatamita kheueh ni-
bak bansaboh muka bumoe. Peu kheueh ka
lheueh hai nyang lagéenyoe hebat jih na
teujadi sigohlom nyoe? Dan peu kheueh
kana ureuëng jideungoe keuhai keujadian
nyang lagéenyoe? 33 Peu kheueh na bansa
nyang teutab udeb óh kalheueh jideungoe
sidroe ilah jipeugah haba ubak awaknyan
nyang jiteubiet lam apui, lagée nyang gata
rasa nyoe? 34 Peu kheueh na sidroe ilah
nyang jijeuet jakcok saboh bansa nyang na
laju jipeu jeuet keu umat jihnyan keudroe,
lagée nyang geupeubuet lé Po teu Allah gata
ateueh gata di nanggroe Meusé? Gata kalon
keudroe pakriban Po teu Allah deungon
teunaga nyang rayeuk geupeuteuka bala dan
prang, geupeubuet buet-buet nyang ajaéb
meunan cit nyang hebat-hebat. 35 Banman-
dum nyan geutunyok lé TUHAN ubak gata
mangat jeuet keubukeuti teuma TUHAN nyan
kheueh Po teu Allah, dan hana nyang laén

4:16: Keu. 20:4, Im. 26:1, Tel. 5:8, 27:15 **4:17-18a:** Rm. 1:23 **4:20:** Keu. 19:5, Tel. 7:6, 14:2, 26:18, Tit. 2:14, 1Ptr. 2:9 **4:21:** Teu. 20:12 **4:24:** Ibr. 12:29 **4:27-28:** Tel. 28:36 **4:29:** Yer. 29:13 **4:35:** Mrk. 12:32

seulaén Gobnyan. 36 Ideh dilangét Gobnyan
geupeudeungoe su Gobnyan keu gata keu
geupeurunoe gata; di ateueh bumoe nyoe
Gobnyan ka teuma geupeuleumah ubak gata
apui Gobnyan nyang lumpah hebat, dan
nibak lam apuinyan kheueh TUHAN geu-
meututoe ubak gata. 37 Sabab Gobnyan that-
that geucinta ubak indatu gata, teuma gata
ka geupiléh lé Gobnyan; deungon kuasa
Gobnyan nyang rayeuk gata ka geuba geu-
peuteubiet lam nanggroe Meusé. 38 Bansa-
bansa nyang leubeh rayeuk lom ngon leubeh
teuga ka habéh geu-use dikeue gata, mangat
geu intat gata u nanggroe awaknyan nyang
ka geubri keu gata, nanggroe nyang jinoe-
nyoe ka jeuet keu hak milék gata. 39 Sabab
nyan gata ingat kheueh uroe nyoe dan bék
tatuwoe: TUHAN Po teu Allah na kheueh
sidroe di langét dan di bumoe; hana nyang
laén seulaén Gobnyan. 40 Gata taát kheueh
ubak mandum hukôm nyang ulôn bri keu
gata nibak uroe nyoe, deungon nyan gata
dan keuturonan gata teuma seujahtra dan
udeb sabe di nanggroe nyang geubri lé
TUHAN Po teu Allah gata jeuet keuhak
milék gata keu siumu masa."

Banda-banda teumpat meulindong di siblah u timu Krueng Yordan

41 Laju Nabi Musa geutunyok lhée boh
banda di siblaih u timu Krueng Yordan
42 jeuet keu banda teumpat meulindong ata-
wa banda suaka, di teumpat ureuëng laén
hase jipeuplueng droe deungon hana jisaja
ka jipoh maté ureuëng laén nyang bukon
musoh jih. Ureuëng nyan hase jipeuplueng
droe ubak saboh nibak banda-banda nyan
mangat jihnyan hana jipoh lé ureuëng laén.
43 Keu sukée Ruben geukeubah banda Be-
zer di ateueh darat nyang cot nibak padang
pasi; keu sukée Gad banda Ramot di daerah
Gilead, dan keu sukée Manasye banda Go-
lan di daerah Basan.

Bansa Israel geubri hukôm Allah

44 Laju Nabi Musa geubri hukôm-
hukôm dan peuratoran-peuratoran Po teu
Allah keu bansa Israel. 45-46 Hai nyan geu-
peubuet óh kalheueh awaknyan jiteubiet ni-
bak nanggroe Meusé dan ka trôk ubak
pantôn siblah u timu Krueng Yordan, meu-
hadab keue ngon banda Bet-Peor. Wilayah
nyan beukaih daerah Sihon, raja ureuëng
Amori, nyang yoh watée ilée jimat peurin-
tah nibak banda Hesybon. Nabi Musa dan
bansa Israel jipeutaloe awaknyan bak watée
awaknyan jitinggai nanggroe Meusé.
47 Awaknyan laju jiduek nibak tanoh Raja
Sihon nyan, meunan cit deungon tanoh Raja
Og nibak Basan, sidroe raja Amori nyang
laén nyang tinggai siblah u timu Krueng
Yordan. 48 Tanoh nyan meureuntang phon
nibak banda Aroër nibak binéh Krueng Ar-
non, laju u utara sampoe trok ubak Gunong
Siryon,[d] na kheueh Gunong Hermon, 49 dan
bansaboh daerah siblah utimu Krueng Yor-
dan u seulatan trok ubak Laôt Maté nibak
gaki Gunong Pisga.

Siploh Peurintah Allah

(Keu. 20:1-17)

5 Nabi Musa laju geupeusapat banman-
dum bansa Israel, lé gobnyan laju geu-
peugah ubak awaknyan, "Syedara ulôn
banmandum, neudeungoe kheueh hukôm-
hukôm nyang teuma ulôn bri keu gata nibak
uroe nyoe. Neumeurunoe kheueh ubak
hukôm nyan, dan neutaát kheueh deungon
seutia. 2 Di ateueh Gunong Sinai TUHAN Po
teu Allah geutanyoe ka geupeugét saboh
peujanjian, 3 bukon mantong deungon inda-
tu geutanyoe, teuma deungon geutanyoe
nyang na disinoe banmandum. 4 Nibak lam
apui nyang na di ateueh Gunong nyan
TUHAN geupeugah haba langsong deungon
gata. 5 Teuma sabab lé gata teumakot keu
apui nyan dan hana teuma gata jeuet keu
gata teungoh u ateueh gunong nyan, teuma
ulôn nibak watéenyan lôn dong di teungoh-
teungoh gata deungon TUHAN mangat ulôn
peusampoe feureuman TUHAN nyan keu ga-
ta.

6 TUHAN meufeureuman, 'Ulôn kheueh
TUHAN Po teu Allah gata nyang ka Ulôn ba
gata teupeuteubiet nibak nanggroe Meusé,
di teumpat gata jipeujeuet keu namiet.

7 Bék gata seumah ilah-ilah nyang laén,
teuma gata seumah kheueh Ulôn mantong.

8 Bék teuma gata peugét keudroe patong
nyang saban deungon peue mantong nyang
na di langét, lom ngon nyang na di bumoe
atawa nyang na di dalam ié di miyueb
bumoe. 9 Bék kheueh gata seumah patong
nyang lagée nyan sabab Ulôn kheueh
TUHAN Po teu Allah gata dan Ulôn hana Lôn
tem gata peusaban deungon peue mantong.

[d] *Siryon* teucok nibak teujeumahan kuno. Meunurot naseukah Ibrani Sion.
4:41-43: Yos. 20:8-9 **5:8-9:** Im. 26:1, Tel. 4:15-18, 27:15

Ureuëng nyang jibanci keu Ulôn, Ulôn
huköm jih nyan sampoe ubak keuturonan
nyang keu lhée dan nyang keu peuet. 10 Teu-
ma Ulôn kutunyok gaséh sayang Ulôn ubak
meuribée-ribée keuturonan [e] keu ureuëng-
ureuëng nyang jicinta ubak Ulôn dan jitaát
teuma peue-peue nyang Ulôn peurintah.
11 Bék kheueh gata kheun nan Ulôn ban
galak droe gata, sabab Ulôn, TUHAN Po teu
Allah gata, Ulôn huköm soe mantong nyang
jipeusalah guna nan Ulôn.
12 Gata peuraya kheueh uroe raya Sabat,
dan horeumat kheueh nyan sibagoe uroe
nyang suci, sabab, Ulôn kheueh TUHAN
Allah gata nyang bri peurintah ubak gata.
13 Keu gata Ulôn bri nam uroe jeuet gata
mubuet, 14 teuma uroe nyang keutujoh na
kheueh uroe meureuhat, nyang khusos keu
Ulôn, TUHAN Po teu Allah gata. Nibak uroe-
nyan hana meusidroepi nyang jeuet meu-
keureuja, bah kheueh gata, aneuëk-aneuëk
gata, namiet-namiet gata, beulatang peulara
gata, atawa ureuëng aséng nyang tinggai di
nanggroe gata. Namiet-namiet gata harôh
jimeureuhat saban cit lagée gata. 15 Ingat
kheueh, yoh watée ilée gata pi jipeujeuet
keu namiet di nanggroe Meusé, laju geupeu-
beubaih lé TUHAN Po teu Allah gata deu-
ngon teunaga nyang rayeuk. Sababnyan, ga-
ta Ulôn peurintah gata peuraya uroe raya
Sabat.
16 Horeumat kheueh dan peulara kheueh
ayah ngon ma gata; nyan kheueh peurintah
Ulôn, TUHAN Po teu Allah gata, mangat
jeuet gata seujahtra dan panyang teuma umu
nibak nanggroe nyang teuma Ulôn bri keu
gata.
17 Bék poh maté gob.
18 Bék meumukah.
19 Bék ceumeucue.
20 Bék jeuet keu saksi duseuta keuhai
ureuëng laén.
21 Bék gata galak atra gob laén: lagée
rumoh jih, tanoh jih, peurumoh jih, namiet-
namiet jih, beulatang peulara jih, keuleudée
jih atawa peue mantong nyang na nibak
ureuëng nyan.'
22 Nyang kheueh peurintah-peurintah
nyang geubri lé TUHAN ubak gata bak watée
gata meusapat di gunong. Bak watée Gob-
nyan geumeututoe ngon su nyang meugeunta
nibak lam apui dan awan nyang teubai, Gob-
nyan geubri peurintah-peurintah nyan, dan
bukon nyang laén. Lheueh nyan laju geutu-
léh lé Gobnyan ateueh dua boh batée tuléh
dan laju geubri atra nyan ubak ulôn."

Ureuëng Israel teumakot

(Keu. 20:18-21)

23 "Watée bansaboh gunong hu dan gata
tadeungoe su nyang teuka nibak lam seupôt,
banmandum peumimpén sukée gata dan
ureuëng-ureuëng patot jijak ubak ulôn.
24 Kheun awaknyan, 'TUHAN Po teu Allah
geutanyoe ka geupeuleumah keubeusaran
dan keumuliaan Gobnyan bak watée kamoe
deungoe Gobnyan geumeututoe nibak lam
apui. Uroenyoe ka kamoe kalon bahwa keu-
bit mungken nibak manusia keu teutab
udeb. Bahpi Po teu Allah ka geumeututoe
bak awaknyan. 25 Teuma pakon kheueh ka-
moe harôh kamoe peusabong nyawöng ka-
moe lom? Apui nyang hu be raya nyoe
teuma jipeubinasa kamoe! Kamoe yakén
that bahwa kamoe teuma maté meunyoe
kamoe deungoe TUHAN Po teu Allah geu-
peugah haba lom. 26 Peu kheueh ka lheueh
na manusia nyang teutab udeb watée ka
lheueh jideungoe Po teu Allah nyang udeb
geumeututoe nibak lam apui? 27 Lé sabab
nyan, geujak kheueh Nabi Musa, deungoe
kheueh mandum nyang geupeugah lé
TUHAN Po teu Allah geutanyoe, lheuehnyan
peutrok kheueh laju ubak kamoe peue
nyang geupeugah lé Gobnyan ubak
droeneueh. Kamoe teuma meudeungoe dan
kamoe taát laju.'
28 Watée geudeungoe nyan, TUHAN
meufeureuman ubak ulôn, 'Ulôn ka Lôn deu-
ngoe peue nyang jipeugah lé bansa nyan, dan
beutôi that nyang jikheun lé awaknyan.
29 Cuba meunyoe awaknyan sabe na peura-
saan lagée nyan bagoe! Cuba meunyoe
awaknyan sabe jihoreumat Ulôn dan jitaát
banmandum nyang Ulôn peurintah nyan,
sampoe awaknyan dan keuturonan awak-
nyan seujahtra keu siumu masa! 30 Jak kheu-
eh jinoenyoe dan yue kheueh bansa nyan

---

[e] *meuribée-ribée keuturonan* atawa meuribée-ribée droe.

5:9-10: Keu. 34:6-7, Teu. 14:18, Tel. 7:9-10 **5:11:** Im. 19:12 **5:12:** Keu. 16:23-30, 31:12-14
5:13-14: Keu. 23:12, 31:14-15, 34:21, 35:2, Im. 23:3 **5:16:** Tel. 27:16, Mat. 15:4, 19:9, Mrk. 7:10, 10:19, Luk. 18:20, Ef. 6:2-3 **5:17:** Keuj. 9:6, Im. 24:17, Mat. 5:21, 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20, Rm. 13:9, Yak. 2:11
5:18: Im. 20:10, Mat. 5:27, 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20, Rm. 13:9, Yak. 2:11 **5:19:** Im. 19:11, Mat. 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20, Rm. 13:9 **5:20:** Keu. 23:1, Mat. 19:18, Mrk. 10:19, Luk. 18:20 **5:21:** Rm. 7:7, 13:9
5:22-27: Ibr. 12:18-19

jiwoe lom ubak khimah jih maséng-maséng.
31 Teuma gata, Nabi Musa, gisa dan tinggai
kheueh disinoe meusajan Ulôn, keu gata teu-
ma Ulôn bri banmandum huköm dan peurin-
tah Ulôn. Peurunoe kheueh ubak awaknyan,
mangat awaknyan jitaát nibak nanggroe
nyang Ulôn bri ubak awaknyan.'
32 Syedara-syedara, taát kheueh deu-
ngon seutia banmandum nyang geupeurin-
tah lé TUHAN Allah gata ubak gata. Bék gata
iengkeue meubacutpi nibak peurintah-peu-
rintah nyan. 33 Peubuet kheueh banmandum
nyang geupeurintah lé TUHAN Allah gata
ubak gata mangat gata meuteumé seujahtra
dan hase gata duek nibak nanggroe nyang
teuma gata duek!"

Peurintah nyang phon

6 "TUHAN Po teu Allah geuyue nibak
ulôn jeuet lôn peurunoe banmandum
hukŏm nyoe ubak gata mangat atranyan gata
peubuet singoh di nanggroe nyang hana
treble teuma gata duek. 2 Bah kheueh gata
dan keuturonan gata siumu udeb jihoreumat
TUHAN Po teu Allah gata mantong, dan
meunan cit gata taát ubak banmandum
hukŏm nyang teuma ulôn peusampoe ubak
gata, mangat gata panyang umu di nanggroe
nyan. 3 Sabab nyan deungoe kheueh hai
syedara-syedara ulôn, gata peubuet kheueh
nyan deungon seutia, mangat gata seujahtra
dan jeuet keu bansa nyang raya di nanggroe
nyang kaya lom tanoh jih subô, lagée nyang
ka geupeujanji lé TUHAN Allah indatu geu-
tanyoe.
4 Syedara-syedara, ingat kheueh! Teu-
ma TUHAN, dan TUHAN mantong Allah geu-
tanyoe![f] 5 Cinta kheueh TUHAN Allah gata
deungon sipeunoh até gata; tunyok kheueh
nyan lam cara udeb gata siuroe-uroe dan
nibak buet gata. 6 Bék kheueh sagai-sagai
gata peutuwoe peurintah-peurintah nyang
ulôn bri ubak gata nibak uroenyoe. 7 Gata
peurunoe kheueh ubak aneuëk-aneuëk gata.
Bah kheueh hainyoe gata peugah sabe bah
nyan di dalam rumoh meunan cit di luwa
rumoh, watée gata meureuhat dan nibak
watée gata meukeureuja. 8 Ikat kheueh ni-
bak jaroe gata dan pasang kheueh teuma
nibak keuneng gata[g] mangat teu ingat-ingat.
9 Gata tuléh kheueh nibak taméh pintoe ru-



Hukŏm Tuhan ji-ikat nibak dho (6:8)

moh gata dan nibak babah pintoe geureu-
bang gata."

Peu ingat keu nyang langga atoran

10 "TUHAN Po teu Allah ka geumeujanji
ubak indatu gata Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq
dan Nabi Yakub bahwa Gobnyan teuma
geubri nanggroe nyan keu gata. Banda-ban-
da jih raya-raya meunan cit makmu-makmu,
dan bukon gata nyang peudongnyan. 11 Ru-
moh-rumoh peunoh deungon barang-barang
nyang gét-gét, dan meunan cit atra nyan
bukon gata nyang pasôe. Gata teuma meu-
rumpok deungon mon-mon, dan nyanpi kon
gata nyang kueh mon nyan. Gata teuma
meumeurumpok deungon lampôh-lampôh
anggô dan lampôh zaiton, dan meunan cit
atra nyan bukon gata nyang pula. Meunyoe
TUHAN geuba gata u nanggroe nyan, dan
gata meuteumé banmandum nyang gata ga-
lak keu gata pajoh, 12 jaga kheueh beugét-
gét mangat gata hana gatatuwoe ubak
TUHAN nyang ka geupeubeubaih gata di
nanggroe Meusé, di teumpat gata jicok keu-
namiet. 13 Horeumat kheueh ubak TUHAN,
Po teu Allah gata, dan gata seumah kheueh
Gobnyan mantong, dan meunyoe gata ta
meubudok, peubuet kheueh nyan deumi nan
TUHAN mantong. 14 Bék kheueh gata seu-
mah ilah-ilah nyang laén nyang jiseumah lé
ureuëng nyang na di seukeulileng gata.

[f] *Teuma ... mantong Allah geutanyoe,* atawa TUHAN, Allah tanyoe, TUHAN nyan Esa. [g] *nibak jaroe gata ... nibak keuneng gata:* Hukŏm nyan teutuléh dan teupeutamong u dalam kotak ubit laju ji-ikat bak jaroe dan jisangkot ubak dho.

6:4: Mrk. 12:29 **6:5:** Mat. 22:37, Mrk. 12:30, Luk. 10:27 **6:6-9:** Tel. 11:18-20 **6:10:** Keuj. 12:7, 26:3, 28:13 **6:13:** Mat. 4:10, Luk. 4:8

15 Meunyoe gata taseumah cit ilah-ilah
nyang laén, deungon nyan gata geupeutreun
azéb deungon meureuka jih lé TUHAN Po teu
Allah gata dan geupeusapansapa atranyan
banmandum, sabab TUHAN Allah gata
nyang na lamkawan gata hana geutem
tapeusaban deungon peue mantong.
16 Bék kheueh gata cuba TUHAN Po teu
Allah gata lagée nyang ka gata peubuet di
Masa. 17 Taát kheueh ubak hukôm nyang ka
geubri lé TUHAN Po teu Allah gata keu gata.
18 Gata peubuet kheueh nyan meunurot
TUHAN nyan gét dan ade, teuma gata meu-
teumé seujahtra. Tanoh nyang subô nyang
ka geupeujanji lé TUHAN ubak indatu gata,
teuma jeuet keu hak milék gata, 19 dan gata
teuma ta use bubena musoh-musoh gata
lagée nyang ka geupeujanji lé TUHAN.
20 Óh singoh uroe aneuëk-aneuëk gata
teuma jitanyong ubak gata, 'Pakon TUHAN
Po teu Allah geutanyoe geuyue ubak geuta-
nyoe tataát ubak banmandum peurintah
nyan?' 21 Teuma hainyan gata harôh ta-
jaweueb lagée nyoe, 'Masa ilée geutanyoe
jeuet keu namiet raja di nanggroe Meusé, lé
TUHAN laju geupeubeubaih geutanyoe deu-
ngon kuasa Gobnyan nyang luwabiasa.
22 Kamoe keudroe jeuet keusaksi TUHAN
geupeubuet buet-buet nyang ajaéb dan hai-
hai nyang lumpah teumakot keu ureuëng
Meusé dan raja awaknyan meunan cit ban-
mandum peujabat raja nyan. 23 Gobnyan ka
geupeubeubaih geutanyoe lam nanggroe
Meusé mangat geuba geutanyoe keunoe, dan
tanohnyoe geubri keu geutanyoe lagée nyang
ka geupeujanji ubak indatu geutanyoe.
24 TUHAN Po teu Allah geutanyoe geuyue
ubak geutanyoe ta peubuet banmandum peu-
rintah nyan dan tahoreumat Gobnyan. Meu-
nyoe geutanyoe ta peubuet meunan, Gobnyan
teuma sabe geupeulara bansa geutanyoe ma-
ngat teutab udeb seujahtra. 25 Meunyoe geu-
tanyoe nyang deungon seutia tataát ubak
peue nyang ka geupeurintah lé Tuhan Po teu
Allah geutanyoe ubak geutanyoe, [h] teuma
Gobnyan sabe na deungon geutanyoe.' "

Umat nyang geupiléh lé Allah

(Keu. 34:11-16)

7 "TUHAN Po teu Allah gata teuma geu-
ba gata u nanggroe nyang keuneuk gata
duek nyan, dan jai that bansa nyang na
disinan teuma geu use nibak teumpat nyan.
Dikeue mata gata Gobnyan laju geu use
tujoh boh bansa nyang leubeh rayeuk dan
leubeh teuga nibak gata, na kheueh ureuëng-
ureuëng Het, Girgasi, Amori, Kanaan, Feris,
Hewi dan Yebus. 2 Meunyoe TUHAN Po teu
Allah gata geuseurah ureuëng nyan u dalam
kuasa gata dan gata tapeutaloe awaknyan,
tapoh maté kheueh awaknyan banmandum.
Bék tagaséh keu awaknyan atawa gata peu-
gét janji deungon awaknyan. 3 Gata hana
jeuet tameukawen deungon awaknyan, dan
meunan cit bék gata peuidhin aneuëk-
aneuëk gata jimeukawen deungon awak-
nyan, 4 mangat awaknyan hana jipeujiôh
aneuëk-aneuëk gata nibak TUHAN keu jiseu-
mah ilah-ilah nyang laén. Meunyoe gata
taseumah ilah-ilah nyang laén, TUHAN beu-
ngéh that dan gata teuma deungon sikeujab
laju geupeusapansapa. 5 Sabab nyan, gata
reulôh dan gata peureubah kheueh banman-
dum miseubah-miseubah bansa-bansa nyan,
gata peuhanco kheueh banmandum taméh-
taméh batée nyang awaknyan anggab keura-
mat, gata reulôh kheueh teuma lambang-
lambang Asyera, dan tatot kheueh beu
habéh patong beurala nyang awaknyan
seumah. 6 Gata peubuet kheueh banmandum
nyan sabab gata milék TUHAN Po teu Allah
gata. Nibak banmandum bansa nyang na
ateueh rhueng bumoe, gata kheueh nyang
geupiléh lé TUHAN Po teu Allah gata
mangat jeuet keu umat Gobnyan nyang
isteumewa.
7 Gata geucinta dan geupiléh lé TUHAN,
bukon kareuna gata nyang leubeh rayeuk
nibak bansa-bansa laén; nyang sikeubit jih
gata na kheueh bansa nyang paleng halôh
ateueh rhueng bumoe. 8 Teuma TUHAN
geupiléh gata sabab Gobnyan geugaséh keu
gata dan meuheut keuneuk peuteupat janji
Gobnyan nyang ka geupeugét deungon in-
datu gata. Nyang kheueh sabab jih Gobnyan
ka geupeuseulamat gata deungon kuasa
nyang raya dan geupeubeubaih gata nibak
keunamiet raja nanggroe Meusé. 9 Ingat
kheueh bahwa TUHAN Po teu Allah gata na
kheueh sidroe mantong Allah, dan Gobnyan
Allah nyang seutia. TUHAN geupeu peunoh
janji Gobnyan dan geutunyok gaséh seutia

[h] *Meunyoe ... ubak geutanyoe* atawa tanyoe tapeubuet nyang beutôi, meunyoe tanyoe deungon seutia tataát peue-peue mantong nyang geupeurintah lé TUHAN Po teu Allah tanyoe ubak geutanyoe.

6:16: Mat. 4:7, Luk. 4:12, Keu. 17:1-7 **7:1:** Kis. 13:19 **7:5:** Tel. 12:3 **7:6:** Keu. 19:5, Tel. 4:20, 14:2, 26:18, Tit. 2:14, 1Ptr. 2:9 **7:9-10:** Keu. 20:5-6, 34:6-7, Teu. 14:18, Tel. 5:9-10

Geuh nyang teutab sampoe siribée keuturonan keu ureuëng nyang jicinta ubak Gobnyan dan taát ubak peue-peue nyang geupeurintah. 10 Teuma deungon hana seugan-seugan Gobnyan geuhuköm awaknyan nyang jibanci keu Gobnyan. 11 Lé nyan, gata taát kheueh ubak banmandum huköm nyang ulôn peusampoe keu gata nibak uroenyoe."

Beureukat keu ureuëng nyang taát

(Tel. 28:1-14)

12 "Meunyoe gata tasimak ubak peurintah-peurintah nyan, dan gata punuet nyan deungon seutia, teuma TUHAN Po teu Allah gatapi teutab seutia ubak janji nyang geupeugét nyan deungon gata. Gobnyan geupeuleumah gaséh sayang Geuhnyan nyang teutab ubak gata, lagée nyang ka geupeujanji ubak indatu gata. 13 Gobnyan geugaséh ngon geubri beureukat ateueh gata, sampoe aneuëk gata le lom meutamah-tamah teuma jeumeulah jih. Meunan cit Gobnyan geubri beureukat keu lampôh ngon blang gata, sampoe jipeuhase gandom, anggô dan minyéuk zaiton. Gobnyan geubri beureukat keu gata sampoe leumô gata le meunan cit kaméng ngon bubiri gata. Banmandum beureukat nyan teuma gata teurimong di nanggroe nyang geubri lé TUHAN keu gata, paih deungon janji nyang ka geupeugét ubak indatu gata. 14 Nibak banmandum bansa nyang na di ateueh donya nyoe, hana meubacutpi beureukat nyang jiteurimong lagée nyang gata teurimong nyan sampoe meulimpah-limpah. Nibak gata banmandum meunan cit banmandum beulatang peulara gata hana meusabohpi nyang éue. 15 Gata teuma geulindong lé TUHAN nibak meubagoe peunyakét dan geupeujiôh nibak meubagoe bala nyang ka gata kalon di nanggroe Meusé, teuma bala-bala nyan teuma geupeurhot ateueh musoh-musoh gata. 16 Tieb-tieb bansa nyang geuseurah lé TUHAN Po teu Allah gata u dalam kuasa gata harôh gata peubinasa; bék kheueh gata peudeuh gaséh sayang keu awaknyan. Bék kheueh teuma gata seumah ilah-ilah awaknyan, sabab buet nyang lagéenyan teuma jipeuteuka bala ateueh gata.

17 Mungken gata pike bansa nyan leubeh rayeuk jeumeulah jih sampoe gata hana hase gata use awaknyan. 18 Teuma bék kheueh teumakot keu awaknyan; ingat kheueh peue nyang ka geupeubuet lé TUHAN Po teu Allah gata ateueh raja di nanggroe Meusé dan ateueh banmandum rakyat jihnyan. 19 Gata ingat kheueh teuma bala beuncana nyang lumpah that hebat nyang ka lheueh gata kalon keudroe, keu ajaéban-keu ajaéban dan teunaga nyang lumpah rayeuk nyang ka geupeuguna lé TUHAN Po teu Allah gata nyang ka geupeubeubaih gata. Meunan cit teuma deungon TUHAN Allah gata teuma geutindak ateueh banmandum bansa nyang gata takot. 20 Bit that TUHAN Po teu Allah gata teuma geupeuteuka nyang leubeh payah[i] ngon susah lamkawan awaknyan, sampoe ureuëng-ureuëng nyang hase jipeuplueng droe ngon jimusom hase geupeubinasa. 21 Lé nyan, bék kheueh gata takot keu bansa-bansa nyan. TUHAN Po teu Allah gata nyang lindong gata. Gobnyan na kheueh Po teu Allah nyang paleng agong dan nyang paleng meukuasa. 22 Bansa-bansa nyan teuma geu-use bacut-bacut dikeue gata. Gata jeuet gata peuranab awaknyan deungon sigra, mangat beulatang-beulatang buih hana meutamahle dan jeuet keu ancaman ateueh gata. 23 Meunan kheueh TUHAN Po teu Allah gata teuma geuseurah musohmusoh gata ateueh gata. Gobnyan teuma geupeukaru awaknyan sampoe awaknyan banmandum binasa. 24 Gobnyan teuma geuseurah raja-raja awaknyan keu gata. Awaknyan gata poh maté, dan nan awaknyan gata peutuwoe teuma. Hana meusidroepi hase jimeuteun jilawan gata; awaknyan banmandum teuma gana peuhabéh. 25 Gatatot kheueh patong-patong beurala nyang awaknyan seumah. Bék kheueh teuma gata meuheut pirak atawa méuh nyang na meukeumat nibak atranyan dan bék gatacok atranyan keu gata keudroe. Meunyoe gata iengkeue hai nyan gata maté, sabab TUHAN Po teu Allah that-that geubanci keu ureuëng nyang seumah patong beurala. 26 Bék kheueh teuma gata keubah meusabohpi patong beurala di dalam rumoh gata, mangat kutok nyang rhot ateueh awaknyan bék keunong ateueh gata. Hainyan harôh kheueh gata banci dan gata kalon ngon cara hina, sabab hainyan geukutok lé TUHAN."

Tanoh nyang gêt keu teumpat tinggai

8 "Banmandum huköm nyang ulôn bri keugata bak uroe nyoe harôh kheueh

---

[i] *geupeuteuka nyang leubeh payah* atawa teupeuteuka uno-uno ceumeucoh, atawa teupeuteuka bala peunyakét.

7:12-16: Tel. 11:13-17

gata peubuet deungon seutia, mangat gata
teutab udeb, meutamahle dan tinggai teutab
nibak tanoh nyang ka geupeujanji lé TUHAN
ubak indatu gata. 2 Ingat kheueh! Peuet ploh
thon treb jih TUHAN Po teu Allah gata
geupimpén gata nibak gatajak nyang lum-
pah jiôh lam padang pasi nyang luwah. Lam
jak gatanyan lé TUHAN geumeukeusut keu
geucuba gata, mangat Gobnyan hase geuka-
lon peue nyang na di dalam até gata dan peu
kheueh gata taát ubak peurintah-peurintah
Gobnyan. 3 Gobnyan geupeubiyeu gata deu-
ek ngon grah, laju keu gata geubri manna
keu peunajoh. Gata dan indatu gata hántom
na geupajoh peunajoh nyang lagéenyan ba-
goe. TUHAN geupeubuet lagéenyan keu geu-
purunoe gata bahwa manusia nyoe kon udeb
nibak peunajoh mantong, teuma nibak meu-
bagoe rupa nyang geupeugah lé TUHAN.
4 Sampoe peuet ploh thon treb jih peukayan
gata hana jeuet keu useueng dan gaki gata
hana teuma jiteuka kumong. 5 Ingat kheueh
bahwa TUHAN Allah gata geupeurunoe gata
lagée sidroe bapak geupeurunoe aneuëk
gobnyan. 6 Lé sababnyan, gata peubuet
kheueh laju peue nyang geupeurintah lé
TUHAN Po teu Allah gata. Udeb kheueh
meunurot huköm-huköm Gobnyan dan
horeumat kheueh ubak Gobnyan. 7 TUHAN
Po teu Allah gata geuba gata u nanggroe
nyang leubeh subô; nanggroe nyang le kru-
eng dan mata ié jih, deungon ié nyang ile
tajam di miyueb tanoh nyang ji ile teuma u
pantôn-pantôn dan bukét-bukét. 8 Nanggroe
nyan jipeuhase meubagoe rupa gandom,
anggô, boh ara, boh geulima, bak zaiton dan
meunisan. 9 Disinan gata hána deuek atawa
kureueng meusapeu pih. Batée kareueng jih
na meungandong beuso, dan nibak bukét-
bukétnyan gata hase teuma gata kueh teu-
maga. 10 Nibak teumpatnyan gata tama-
kheun sipueh-pueh até, dan gata meusyukoe
ubak TUHAN Po teu Allah gata keu tanoh
nyang subô nyang geubri Gobnyan keu
gata."

Peu ingat mangat bék tuwoe keu TUHAN

11 "Gata jaga kheueh beugét-gét mangat
gata hana tatuwoe ubak TUHAN Allah gata;
bék kheueh gata peujayéh meubacutpi meu-
sapeue pih nibak banmandum huköm Gob-
nyan nyang teuma ulôn bri keu gata nibak
uroe nyoe. 12 Meunyoe gata ka tamakheun
sipueh-pueh até gata dan ka teuma gata
peugét rumoh-rumoh nyang gét-gét keu teum-
pat tinggai gata, 13 dan meunyoe ka meuta-
mah leumô ngon kaméng dan bubiri gata,
pirak ngon méuh dan banmandum hareuta
milék gata nyang laén, 14 jaga kheueh beu-
gét-gét mangat gata hana jeuet keu sombong
dan gata tuwoe ubak TUHAN Po teu Allah
gata nyang ka geupeubeubaih gata nibak
nanggroe Meusé, di teumpat gata jipeucok
keunamiet. 15 TUHAN geupimpén gata rot
padang pasi nyang luwah lom ngon dahsyat,
nyang jai that uleue meubisa meunan cit
deungon kala-kala nyang lumpah meubisa
teuma. Nibak tanoh nyang thoe hana meu ié
meubacutpi Gobnyan laju geupeuteubiet ié
lam lungkiek-lungkiek aneuk batée mangat
gata hase tajieb ié deungon sipueh-pueh jih.
16 Di padang pasi Gobnyan geubri manna
keu peunajoh gata, peunajoh nyang gohlom
geuturi lé indatu gata. TUHAN geupeubuet
nyan keu geucuba gata dan geupeumiyueb
até gata, mangat jeuet óh dudoe teuma Gob-
nyan hase geupeugét nyang leubeh jroh keu
gata. 17 Deungon nyan, bék kheueh sagai-
sagai gata pike bahwa deungon useuha dan
teunaga gata keudroe gata hase jeuet keuka-
ya. 18 Ingat kheueh, bahwa TUHAN Po teu
Allah gata nyang bri keukayaan nyan keu
gata. Hainyan geupeubuet sabab sampoe án
uroenyoe Gobnyan mantong seutia deungon
janji nyang kalheueh geupeugét ngon indatu
gata. 19 Bék kheueh tuwoe ubak TUHAN Po
teu Allah gata dan bék teuma gata seutôt
ubak ilah-ilah nyang laén keu gata pujoe
ngon gata meungabdi ubak awaknyan.
Uroenyoe ulôn peuingat ubak gata bahwa
meunyoe hainyan gata peubuet cit teuma,
gata ka pasti geupeubinasa lé TUHAN.
20 Meunyoe gata hana tataát ubak TUHAN Po
teu Allah gata, gatapi teuma geupeubinasa,
lagée bansa-bansa nyang geupeuranab
dikeue mata gata."

Keuhai hana taát bansa Israel

9 "Deungoe kheueh nyoe hei syedara-
syedara! Nibak uroenyoe gata jeumeu-
rang Krueng Yordan mangat gata duek
nibak daerah bansa-bansa nyang leubeh
rayeuk dan leubeh teuga nibak gata. Banda-
banda awaknyan rayeuk-rayeuk lom teubin-
téh ngon beuton nyang manyang-manyang
meujulang u langét. 2 Ureuëng jih badanji
rayeuk-rayeuk dan teugab-teugab potongan

8:3: Mat. 4:4, Luk. 4:4 8:11-16: Hos. 13:5-6

tuboh jih; awaknyan lagée badan gogasi
nyang juwah. Dan gata ka tadeungoe bahwa
hana meusidroepi nyang hase jilawan awak-
nyan. 3 Teuma jinoenyoe gata kalon keu-
droe pakriban TUHAN Allah gata geujak
dikeue mata gata lagée apui nyang jitot
peue-peue nyang na. Jihnyan jipeutaloe
awaknyan dikeue mata gata, akhé jih gata
hase gata use dan gata peuhanco awaknyan
deungon bagaih that lagée nyang geupeu-
janji lé TUHAN.
4-5 Óh ka lheueh TUHAN Po teu Allah
gata geu use awaknyan keu gata, bék gata
pike bahwa gata geuba keudeh mangat jeuet
gata cok keumilék gata tanoh nyan sabab
gata gét dan gata peubuet keuheundak
TUHAN Po teu Allah gata deungon nyan gata
pike hak gata teurimong. Sagai-sagai hana!
TUHAN geu use bansa-bansa nyan keu gata
sabab awaknyan jeuhet. TUHAN geupeu-
biyeu gata mangat gatacok tanoh awaknyan,
sabab Gobnyan keuneuk geupeutrok janji
Gobnyan bak indatu gata Nabi Ibrahim,
Nabi Ishaq dan Nabi Yakub. 6 Peucaya
kheueh bahwa TUHAN Po teu Allah hana
geujok tanoh subô nyan keu gata lé sabab
hak gata teurimong. Hana! Gatanyoe bansa
nyang kreueh ulée.
7 Ingat kheueh pakriban gata tapeujeuet
TUHAN Po teu Allah gata beungéh nibak
padang pasi. Phon gata tatinggai nanggroe
Meusé sampoe gata ka trok keunoe, gata
talawan TUHAN. 8 Meunan cit di Gunong
Sinai gata peujeuet TUHAN beungéh lumpah
na, sampoe Gobnyan keuneuk geupeubinasa
gata. 9 Ulôn kuteungoh gunong nyan keu-
neuk lôn jak teurimong batée peujanjian
nyang geupeugét lé TUHAN deungon gata.
Peuet ploh uroe dan peuet ploh malam treb
jih ulôn tinggai ateueh gunong nyan deu-
ngon hana lôn makheun dan lôn jieb ié.
10 Óh lheueehnyan TUHAN geubri bak lôn
bandua neuk batée nyang ka geutuléh lé
Allah keudroe. Nibak batée nyan teutuléh
deungon tutoe Gobnyan nyang geupeugah
nibak teungoh-teungoh apui hu keu gata,
bak watée gata na meusapat nibak gaki
gunong. 11 Biet, óh ka seuleusoe peuet ploh
uroe dan peuet ploh malam, laju lé TUHAN
geujok ubak ulôn bandua boh batée peujan-
jian nyan.
12 Lheueh nyan laju TUHAN meufeureu-
man ubak ulôn, 'Jak treun kheueh laju, sabab
bansa gata nyang gata ba di nanggroe Meusé
ka jipeubuet jeuhet. Awaknyan ka meusim-
pang nibak peue-peue nyang Ulôn peurintah,
dan jipeugét patong keu jiseumah.'
13 Meunan cit TUHAN meufeureuman
ubak ulôn lagée nyoe, 'Ulôn kuteupeue bah-
wa bansanyan keubiet that kreueh ulée.
14 Bék cuba-cuba jihalang Ulôn. Ulôn keu-
neuk peubinasa awaknyan sampoe awak-
nyan hana ji-ingat lé. Teuma gata Ulôn peu-
jeuet keu ayah nibak saboh bansa nyang
leubeh rayeuk dan leubeh teuga nibak awak-
nyan.'
15 Lheuehnyan laju ulôn paleng, dan sira
ulôn ba bandua boh batée peujanjian deu-
ngon bandua jaroe lôn, laju ulôn treun di
ateueh gunong nyang teungoh hu meuháb-
háb nyan. 16 Ulôn kalon bahwa gata ka ta
iengkeue peurintah TUHAN Po teu Allah
gata. Gata ka meudesya ubak TUHAN sabab
gata peugét keudroe gata saboh patong
leumô nibak logam. 17 Teuma dikeue mata
gata keudroe bandua boh batée peujanjian
nyan ulôn seumpom sampoe hanco meukeu-
peng-keupeng. 18 Lheuehnyan ulôn sujut
lom dikeue TUHAN di ateueh pucak gunong
nyang treb jih peuet ploh uroe dan peuet
ploh malam, hana lôn makheun dan hana
teuma lôn jieb ié. Nyan ulôn peubuet sabab
gata ka meudesya ubak TUHAN deungon
gata peubuet peue nyang geuanggab jeuhet,
lé sababnyan kheueh Gobnyan beungéh.
19 Ulôn teumakot ubak beungéh TUHAN
nyang luwabiasa ateueh gata sampoe gata
keuneuk geupeubinasa, teuma goenyoepi
TUHAN geutem deungoe ulôn. 20 Meunan cit
TUHAN beungéh that-that keu Nabi Harun
sampoe Gobnyan keuneuk geupoh maté Na-
bi harun nyan, laju ulôn meudoá keu keu
Nabi Harun nyan cit teuma. 21 Patong leumô
logam nyang gata peugét nyan, laju ulôn
rhom lam apui. Lheuehnyan laju lôn peu-
hanco dan ulôn tôb sampoe halôh lagée
abée, dan abéenyan ulôn geulawa lam aneuk
krueng nyang na ile nibak gunong nyan.
22 Meunan cit di Tabera, Masa dan Kib-
rot-Taawa, gata tapeujeuet TUHAN beu-
ngéh. 23 Dan watée gata geuyue lé TUHAN
mangat gata tinggai Kades-Barnea keugata
maju dan gata tinggai ateueh tanoh nyang
geubri keu gata, gata tabantah peurintah
TUHAN Allah gata; gata hana tatem peucaya
atawa gata taát ubak Gobnyan. 24 Watée

9:9: Keu. 24:18 9:19: Ibr. 12:21 9:22: Keu. 17:7, Teu. 11:3, 11:34 9:23: Teu. 13:25–14:38, 13:31, Tel. 1:21, 26, Ibr. 3:16

phon that ulôn meuturi ngon gata, gata sabe
talawan TUHAN.
25 Ulôn kuteupeue bahwa TUHAN ka
brat that até keuneuk geupeubinasa gata.
Dan nyang kheueh jeuet peuet ploh uroe dan
peuet ploh malam ulôn sujut dikeue TUHAN
26 sira lôn meudoá lagée nyoe: Ya TUHAN
Nyang Mahamanyang, bék kheueh neupeu-
binasa umat atra Droeneueh nyoe, bansa
nyang Droeneueh peubeubaih dan Droeneu-
eh intat jiteubiet lam nanggroe Meusé deu-
ngon teunaga dan keukuasaan Droeneueh
nyang rayeuk. 27 Ingat keu hamba-hamba
Droeneueh Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan
Nabi Yakub, dan bék kheueh neukalon ateu-
eh sikeueb kreueh ulée buet nyang jeuhet
dan desya bansa nyoe. 28 Meunyoe umat
Droeneueh neupeubinasa cit teuma, deu-
ngon nyan ureuëng Meusé teuma jipeugah
bahwa Droeneueh hana hase neuba bansa
Droeneueh keudroe ubak nanggroe nyang
Droeneueh meujanjinyan keu awaknyan,
dan bahwa Droeneueh ba awaknyan u pa-
dang pasi keu Droeneueh jak poh maté
awaknyan, sabab Droeneueh banci keu
awaknyan. 29 Teuma ingat kheueh, TUHAN,
bahwa awaknyoe bansa nyang Droeneueh
piléh jeuet keu umat Droeneueh, dan neuba
nibak nanggroe Meusé deungon teunaga
dan kuasa Droeneueh nyang rayeuk."

Nabi Musa nyang keudua goe jih geuteurimong Siploh Peurintah Allah

(Keu. 34:1-10)

10 "Óh lheueh nyan TUHAN meufeu-
reuman lom ubak ulôn, 'Hai, Nabi
Musa, gata jakpeut kheueh laju dua boh
leumpeng batée lagée nyang phon-phon,
dan gata peugét kheueh teuma saboh peuto
kayée keu teumpat atranyan, lheueh nyan
gatajak kheueh ubak Ulôn di pucak gunong.
2 Nibak batée-batée nyan teuma Ulôn tuléh
deungon haba nyang saban lagée nibak ba-
tée nyang ka gata peubeukah nyan; óh lheu-
eh nyan batée-batée nyan harôh kheueh gata
peutamong u dalam peuto nyan.'
3 Laju ulôn peugét peuto nibak kayée
akasia dan lôn peut laju dua boh batée lagée
nyang ilée, lheuehnyan atranyan laju ulôn
ba u ateueh gunong. 4 Nibak batéenyan geu-
tuléh laju lé TUHAN Siploh boh Peurintah
saban ngon atra awai, na kheueh peurintah-
peurintah nyang geubri keu gata, bak watée
Gobnyan geupeugah haba di teungoh-teu-
ngoh apui bak uroe gata meusapat di gaki
gunong. Óh lheueh nyan TUHAN geubri laju
batée tuléh nyan ubak ulôn 5 dan laju teuma
lôn gisa lom sira lôn treun diateueh gunong
nyan. Laju óh lheuehnyan dan paih lagée
peurintah TUHAN, ban dua boh batée tuléh
nyan ulôn peutamong laju udalam peuto
nyang ka ulôn peugét – dan phon saát nyan
sampoe án jinoe ban dua batée tuléh nyan
mantong na disinan."
(6 Óh lheuehnyan ureuëng Israel nyan la-
ju jibeurangkat nibak mon-mon ureuëng Ya-
akan, dan jijak u Mosera. Di teumpat nyan
kheueh teuma Nabi Harun meuninggai do-
nya ngon jikubu. Eleazar geunantoe gobnyan
sibagoe imeum. 7 Beudôh nibak teumpat
nyan awaknyan jijak laju u Gudgod, laju u
Yotbata, daerah nyang jai that ié jih. 8 Di
gunongnyan [j] TUHAN geupeukhusos sukée
Lewi keu nyang urôh Peuto peujanjian dan
jipeutimang TUHAN, meunan cit teu kheun
beureukat ateueh nan Gobnyan. Nyang
kheueh tugaih awaknyan sampoe án jinoe.
9 Lé sababnyan sukée Lewi hana jiteurimong
tanoh pusaka lagée sukée-sukée nyang laén,
sabab TUHAN kheueh jeumba dan warésan
awaknyan, lagée nyang geupeugah lé TUHAN
Po teu Allah ubak awaknyan.)
10 "Peuet ploh uroe peuet ploh malam
ulôn tinggai di ateueh gunong lagée nyang
ulôn peubuet phon-phon that. Sigoe teuk
TUHAN geudeungoe ulôn, dan Gobnyan si-
tuju hana geu peubinasa gata. 11 Lé Gob-
nyan geuyue ulôn mangat lônjak pimpén
gata mangat gata hase tateurimong sibagoe
hak milék tanoh nyang ka geupeujanji ubak
indatu gata."

Nyang geulakée lé TUHAN

12 "Jinoenyoe, Syedara-syedara, ngieng
kheueh peue nyang geulakée TUHAN Po teu
Allah gata nibak gata: Horeumat kheueh
TUHAN Po teu Allah gata dan peubuet kheu-
eh banmandum nyang geupeurintah lé Gob-
nyan. Cinta kheueh Gobnyan dan meuiéba-
dat kheueh ubak Gobnyan deungon
bansaboh jiwa raga gata. 13 Taát kheueh
ubak peurintah TUHAN nyang nibak uroe-
nyoe ulôn peutrok ubak gata deumi keugét
gata keudroe. 14 TUHAN Po teu Allah gata
nyang po langét nyang manyang; bumoepi
atra Gobnyan meunan cit banmandum

[j] *Di gunongnyan* atawa nibak watéenyan.
10:6: Teu. 20:28, 33:38 **10:8**: Teu. 3:5-8 **10:10**: Keu. 34:28

nyang na di ateueh nyan. 15 Teuma geuna-
séh TUHAN keu indatu gata rayeuk lumpah
na, sampoe nibak meubagoe bansa gata
kheueh nyang geupiléh lé Gobnyan, dan
trok án jinoepi gata umat Gobnyan nyang
teupiléh. 16 Lé sababnyan phon saátnyoe
gata harôh taát ubak TUHAN dan bék kheueh
gata meukreueh ulée le. 17 TUHAN Po teu
Allah gata na ateueh meubagoe ilah nyang
laén dan leubeh nibak meubagoe kuasa.
Gobnyan Po teu Allah nyang agong dan
meukuasa nyang harôh teutaát. Gobnyan
hana galak geudong siblaih meunan cit hana
galak geuteurimong sugok. 18 Gobnyan
geubila hak aneuëk yatem ngon muntui dan
inong balée mangat awaknyan jipeusaneut
deungon ade; Gobnyan geugaséh keu
ureuëng aséng nyang udeb meusapat deu-
ngon bansa geutanyoe dan geujok keu
awaknyan peunajoh deungon peukayan.
19 Deungon nyan gatapi harôh gata tunyok
gaséh sayang gata ubak ureuëng aséng nyan.
Sabab yoh watée ilée gatapi ureuëng aséng
di nanggroe Meusé. 20 Horeumat kheueh
TUHAN Po teu Allah gata dan meuiébadat
kheueh ubak Gobnyan mantong. Bah kheu-
eh gata teutab seutia ubak Gobnyan dan
meunyoe meubudok deumi nan Gobnyan
mantong. 21 Pujoe kheueh Gobnyan sabab
Gobnyan TUHAN Po teu Allah gata. Ngon
mata ulée gata keudroe gata ka lheueh taka-
lon buet-buet nyang hebat luwabiasa nyang
ka geupeubuet lé Gobnyan keu gata. 22 Wa-
tée indatu gata geujak u nanggroe Meusé,
jeumeulah awaknyan na kheueh tujoh ploh
droe. Teuma, TUHAN Po teu Allah ka geu-
peujeuet gata le jih sidub bintang-bintang
nyang na di langét."

Keubeusaran TUHAN

11 "Cinta kheueh ubak TUHAN Allah
gata, dan taát kheueh sabe ubak
banmandum peurintah Gobnyan. 2 Ingat
kheueh phon saát nyoe peue nyang gata
teupeue keuhai TUHAN dan peungalaman
gata. Aneuëk-aneuëk gata hana jiteupeue
peungalaman nyan. Gata kheueh nyang ka
gata peusaksi keu agongan TUHAN Po teu
Allah gata, teunaga Gobnyan, keuhai keu-
kuasaan Gobnyan 3 dan buet-buet nyang
ajaéb nyang Gobnyan peubuet. Gata takalon
keudroe peue nyang geupeubuet ateueh raja
nanggroe Meusé dan bansaboh nanggroe
jihnyan. 4 Gata takalon pakriban TUHAN
geupeuhanco sipa-i nanggroe Meusé meusa-
jan deungon mandum guda jih meunan cit
deungon geuritan prang jih. Awaknyan ban-
mandum geupeukaram lam Laôt Geulagah[k]
watée awaknyan teungoh jipeulet gata. 5 Ga-
ta tateupeue peue nyang geupeubuet lé
TUHAN keu gata dipadang pasi sigohlom
gata trok keunoe. 6 Meunan cit gata teuingat
peue nyang geupeubuet lé TUHAN ateueh
Datan dan Abiram, aneuëk-aneuëk Eliab
nibak sukée Ruben. Nibak teumpat gata
banmandum, bumoe teuprah dua laju jiúet
awaknyan meusigoe ngon keuluwarga jih,
khimah dan banmandum beulatang peulara
awaknyan. 7 Biet, gata kheueh nyang ngon
mata ulée gata keudroe ka lheueh gata kalon
banmandum buet nyang ajaéb nyang ka
geupeubuet lé TUHAN."

Beureukat keu ureuëng nyang taát dan kutok keu ureuëng nyang hana taát

8 "Taát kheueh ubak mandum huköm
nyang ulôn peutrok keu gata nibak uroe-
nyoe, deungon nyan gata hase tajeumeurang
krueng dan gata tamong lam nanggroe
nyang hana treb lé gata duek teuma. 9 Dan
gata teuma udeb nyang treb nibak nanggroe
nyang kaya ngon subô, nyang ka geupeujan-
ji lé TUHAN ubak indatu gata dan ubak
keuturonan awaknyan. 10 Nanggroe nyang
gata duek teuma kon lagée tanoh Meusé,
nibak teumpat tinggai gata yoh masa ilée.
Disideh gata harôh tameubuet nyang brat
keu gata peuék ié lam ladang mangat jeuet
gata tabu bijéh. 11 Teuma keu nanggroe
nyang teuma gata tamong nyan na kheueh
tanoh meugunong-gunong dan pantôn-
pantôn; tanoh jih ji-ile lé ié ujeuen.
12 TUHAN Po teu Allah gata geupeulara
nanggroe nyan dan geujaga sipanyang thon.
13 Lé sababnyan, taát kheueh ubak peue-
peue mantong peurintah nyang ulôn peu-

[k] *Laôt Geulagah:* mungken nyang teumeukeusut disinoe:
1. lé danau meugumpôi atawa paya-paya nibak lamkawan awai Peulabohan Suez dan Laôt Teungoh. Disinan jai that jitimoh naleueng geulagah, sijeunéh naleueng nyang timoh lam ié. Daerah nyan umumji teuanggab sibagoe teumpat keujadian-keujadian nyang teucalitra lam kitab Keuluaran pasai 13
2. Peulabohan Suez
3. Peulabohan Akaba
4. Laôt Mirah nyang sibeuna jih.

10:17: Kis. 10:34, Rm. 2:11, Gal. 2:6, Ef. 6:9, 1Tim. 6:15, Why. 17:14, 19:16 **10:22:** Keuj. 15:5, 22:17, 46:27
11:3: Keu. 7:8–12:13 **11:4:** Keu. 14:28 **11:6:** Teu. 16:31-32

sampoe ubak gata nibak uroenyoe; cinta
kheueh ubak TUHAN Po teu Allah gata dan
meuiébadat kheueh ubak Gobnyan deungon
banmandum jiwa raga gata. 14 Meunyoe ga-
ta tapeubuet lagée nyan, teuma lé TUHAN
geupeutreun ujeuen ateueh tanoh gata watée
musém ka teuka, óh ka lheueh gata mupot,
nibak watée gata tapeuphon seumula. Teu-
ma gata na gandom nyang seb, anggô dan
minyéuk zaiton, 15 meunan cit na leueng keu
beulatang peulara gata. Peue-peue mantong
peunajoh nyang gata peureulée teuma teu-
keubah keu gata. 16 Bék gatatem jipeujiôh
gata nibak TUHAN mangat jak seumah dan
gata meungabdi ubak ilah-ilah nyang laén.
17 Meunyoe gata ta iengkeue ubak peurintah
nyan, TUHAN teuma beungéh keu gata. Gob-
nyan hana teuma geupeutreun ujeuen; tanoh
gata ka jeuet keu tho kreng deungon nyan
seunaman nyang teupula hana jipeuna hase.
Deungon nyan teuma lam watée nyang
paneuk gata maté nibak tanoh nyang subô
nyang geubri lé TUHAN keu gata.

18 Ingat kheueh dan simak kheueh peu-
rintah-peurintah nyan. Ikat kheueh bak jaroe
gata dan pasang kheueh teuma nibak dho
gata mangat jeuet teuingat-ingat. 19 Peuru-
noe kheueh ubak aneuëk-aneuëk gata. Peu-
gah kheueh hainyan bahnyan lam rumoh
meunan cit diluwa rumoh, bak watée meu-
reuhat dan bak watée keureuja. 20 Tuléh
kheueh atranyan nibak taméh rumoh gata
dan nibak babah pintoe geureubang gata.
21 Deungon nyan, gata ngon aneuëk-aneuëk
gata teuma panyang umu nibak nanggroe
nyang geupeujanji lé TUHAN Po teu Allah
gata ubak indatu gata. Simantong na langét
di ateueh bumoe, sidub treb nyan kheueh
teuma gata tinggai nibak tanoh nyan.

22 Taát kheueh deungon seutia banman-
dum hukôm nyang ulôn peusampoe ubak
gata; Cinta kheueh TUHAN Po teu Allah
gata, peubuet kheueh banmandum nyang
geupeurintah ubak gata, dan bah kheueh
gata teutab seutia ubak Gobnyan. 23 Deu-
ngon nyan TUHAN geu-use banmandum
bansa nyan dikeue gata, dan gata tatinggai
nibak tanoh atra bansa-bansa nyang leubeh
rayeuk dan leubeh teuga nibak gata. 24 Tieb-
tieb wilayah nyang gata tamong teuma jeuet
keu hak milék gata. Wilayah gata beureun-
tang phon nibak padang pasi di seulatan
sampoe trok u Gunong-gunong Libanon di
siblaih utara, dan phon nibak Krueng Efrat
di siblaih u timu sampoe trok u Laôt Teu-
ngoh di siblaih u barat. 25 Bansaboh nang-
groenyan TUHAN Po teu Allah gata teuma
geupeujeuet ureuëng-ureuëng habéh teuma-
kot keu gata lagée nyang ka geupeujanji-
nyan, deungon nyan hana meusidroepi
nyang hase jitam gata.

26 Uroenyoe gata jeuet tapiléh beureukat
atawa kutôk. 27 Gata teuma geubri beureu-
kat meunyoe gata taát ubak peurintah-peu-
rintah TUHAN Po teu Allah gata, nyang
nibak uroenyoe ulôn peutrok keu gata.
28 Teuma gata geukutok meunyoe gata hana
taát ubak peue-peue nyang geupeurintah lé
TUHAN Po teu Allah gata, sabab ka gata
paleng gata seumah ilah-ilah nyang hántom
na gata seumah. 29 Óh ka lheueh TUHAN Po
teu Allah gata geuba gata geupeutamong
lam nanggroe nyang teuma gata tinggai
nyan, beureukatnyan harôh gata kheun ni-
bak Gunong Gerizim dan kutôk nyan nibak
Gunong Ebal. (30 Bandua boh gunongnyan
teuduek jih siblaih u barat Krueng Yordan
nibak wilayah ureuëng Kanaan nyang ting-
gai di Pantôn Yordan, meuhadab keu u barat
hana padubna jiôh nibak bak-bak kayée
teumpat iébadat di More rab ngon banda
Gilgal.) 31 Hana treble gata tajeumeurang
Krueng Yordan dan laju gata duek ateueh
tanoh nyang geubri lé TUHAN Po teu Allah
gata keu gata. Óh ka lheueh gata reupah
tanoh nyan dan gata duek disinan, 32 gata
harôh tataát banmandum hukôm nyang ulôn
peusampoe keu gata nibak uroenyoe."

Saboh mantong teumpat iébadat

12 "Nyoe kheueh hukôm-hukôm
nyang harôh gata taát si umu udeb
gata di nanggroe nyang geubri keu gata lé
TUHAN, Po teu Allah indatu gata. 2 Óh ka
lheueh gata tamong u dalam nanggroe nyan
gata harôh tahanco banmandum teumpat-
teumpat seumujoe awaknyan nyang teu-
keubah di ateueh-ateueh gunong nyang
manyang, di bukét-bukét dan dimiyueb-mi-
yueb kayée nyang rampak, nibak teumpat
bansa nyang tinggai bak teumpat jiseumah
ilah-ilah awaknyan. 3 Gata peuhanco kheu-
eh laju miseubah-miseubah awaknyan meu-
nan cit peureumok kheueh taméh-taméh ba-
tée nyang awaknyan anggab keuramat.
Gatatot kheueh teuma lambang-lambang

11:13-17: Im. 26:3-5, Tel. 7:12-16, 28:1-14 **11:18-20:** Tel. 6:6-9 **11:24-25:** Yos. 1:3-5 **11:29:** Tel. 27:11-14, Yos. 8:33-35 **12:3:** Tel. 7:5

Asyera, dan gata peuhanco kheueh patong-
patong beurala awaknyan, akhéjih ilah-ilah
nyan hanale jiseumah nibak teumpat-teum-
pat nyan.
4 Bak watée gata taseumah TUHAN Po
teu Allah gata, bék kheueh gata tiru nibak
awaknyan deungon cara awaknyan jiseumah
ilah-ilah awaknyan. 5 Nibak banmandum wi-
layah sukée-sukée Israel, TUHAN Po teu Al-
lah gata teuma geupiléh saboh teumpat ma-
ngat jeuet bansa geutanyoe jiteumé jak ukeue
Gobnyan dan jiseumah Gobnyan. 6 Ubak
teumpat nyan kheueh harôh gataba keureu-
beuen-keureubeuen nyang teutot meunan cit
keureubeuen-keureubeuen nyang laén, keu-
reubeuen siper siploh gata meunan cit keu-
reubeuen-keureubeuen nyang laén teuma,
keureubeuen teupeuleuh kaôi gata, keureu-
beuen ban galak até droe gata dan aneuëk
leumô meunan cit deungon kaméng dan bu-
biri gata nyang phon that lahé. 7 Nibak teum-
pat nyan cit teuma, dikeue TUHAN Po teu
Allah gata, gata meusajan-sajan deungon
keuluwarga gata harôh gata makheun dan
meugeumbira ateueh useuha-useuha gata
nyang meuhase sabab geubri beureukat lé
TUHAN Po teu Allah gata.
8 Meunyoe watéenyan ka teuka, gata
békle tapeubuet lagéenyan bagoe. Trok bak
watéenyoe gata meuiébadat ban galak até
droe, 9 sabab gata gohlom tatamong lam
nanggroe nyang geubri lé TUHAN Po teu
Allah gata keu gata, teumpat gata jeuet
tatinggai teutab deungon aman. 10 Óh ka
lheueh gata tajeumeurang Krueng Yordan,
TUHAN Po teu Allah teuma geutulông gata
mangat gata duek nibak teumpat dan tanoh
nyang na di meurandeh krueng nyan. Gob-
nyan teuma keulindong gata nibak meuba-
goe musoh, dan gata teuma udeb deungon
aman dan teuntram. 11 Óh lheuehnyan
TUHAN Po teu Allah gata teuma geupiléh
saboh teumpat mangat jeuet gata taseumah
Gobnyan. Keunan kheueh gata harôh tajak
sira taba banmandum nyang ulôn peurintah,
na kheueh keureubeuen nyang teutot dan
keureubeuen-keureubeuen nyang laén, la-
gée keureubeuen siper siploh dan keureu-
beuen khusos nyang gata peujanji ubak
TUHAN. 12 Meugeumbira kheueh dikeue
TUHAN Allah gata, meusajan-sajan deungon
aneuëk-aneuëk gata, namiet-namiet gata dan
ureuëng-ureuëng Lewi nyang na tinggai ni-
bak banda gata, lé sabab ureuëng Lewi hana
meuteumé tanoh nibak nanggroe gata.
13 Gata hana jeuet tapeuseumah keureubeu-
en gata nibak barang gapat teumpat nyang
gata piléh keudroe, 14 teuma nibak teumpat
nyang geupiléh lé TUHAN didaerah saboh
lamkawan sukée gata. Nibak teumpatnyan
mantong nyang jeuet peuseumah keureu-
beuen nyang teutot dan gata peubuet hai
nyang laén nyang ulôn peurintah ubak gata.
15 Teuma gata beubaih keu gata sie beu-
latang peulara gata dan gata pajoh asoe jih
dipat mantong gata tinggai. Gata jeuet tapa-
joh sidub toh nyang geubri lé TUHAN Po teu
Allah gata keu gata. Tieb-tieb ureuëng, bah
nyan nyang gleh meunan cit nyang kuto,
jeuet jipajoh sie nyan, lagée gata jeuet tapa-
joh eungkot sie rusa. 16 Teuma darah jih
nyang hana jeuet teupajoh, dan darah nyan
harôh teuroe ateueh tanoh lagée teuro ié.
17 Nibak teumpat tinggai gata hana jeuet
gata pajoh keureubeuen siper siploh nibak
hase gandom gata, anggô gata, minyéuk
zaiton gata, leumô atawa kaméng ngon bu-
biri gata nyang phon that lahé, keureubeuen
teupeuleuh kaôi gata, keureubeuen ban ga-
lak droe atawa keureubeuen nyang laén.
18 Gata meusajan ngon aneuëk-aneuëk gata,
meunan cit namiet-namiet gata dan meu-
sajan-sajan ngon ureuëng-ureuëng Lewi
nyang na tinggai lam banda gata, harôh
tapajoh keureubeuen nyan dikeue TUHAN
Allah gata, nibak teumpat nyang geupiléh lé
TUHAN Po teu Allah gata. Dan nibak teum-
pat nyan gata harôh meugeumbira sabab lé
meubagoe useuha gata. 19 Jaga kheueh bék
sampoe gata peubiyeu kawöm Lewi nyan
teulanta simantong gata udeb lam nanggroe
nyan.
20 Óh ka lheueh TUHAN Po teu Allah
gata geupeuluwah bataih-bataih nanggroe
gata lagée nyang geupeujanji nyan, gata
jeuet tapajoh asoe jih nyan ban galak droe
gata. 21 Meunyoe teumpat nyang geupiléh lé
TUHAN Po teu Allah jiôh that nibak teumpat
tinggai gata, gata jeuet tasie saboh leumô,
bubiri atawa kaméng nyang geubri lé
TUHAN keu gata, dan gata pajoh sie jih nibak
teumpat gata ban galak até gata, lagée nyang
ka lheueh ulôn peugah bak gata. 22 Tieb-tieb
ureuëng bah nyan nyang gleh meunan cit
nyang kuto, jeuet jipajoh eungkot sie nyan,
lagée gata jeuet tapajoh eungkot sie rusa.
23 Teuma sie nyang mantong na meudarah
hana jeuet tapajoh, sabab nyawöng na lam

12:16: Keuj. 9:4, Im. 7:26-27, 17:10-14, 19:26, Tel. 15:23

12:23-24: Im. 17:10-14

darah; dan gata hana jeuet tapajoh nyawöng
meusigoe ngon asoe jih. 24 Darah jih sagai-
sagai hana jeuet gata pajoh, teuma harôh
teuro ateueh tanoh lagée teuro ié. 25 Meu-
nyoe gata tataát ubak peurintah nyan,
TUHAN galak that, dan gata meunan cit
keuturonan gata teuma seujahtra. 26 Ban-
mandum keureubeuen dan nyang gata peu-
seumah nyang ka gata peujanji ubak TUHAN,
harôh gata ba ubak teumpat nyang geupiléh
lé TUHAN. 27 Keureubeuen nyang teutot dan
keureubeuen nyang teupajoh asoe jih harôh
teupeuseumah ateueh miseubah TUHAN Po
teu Allah gata dan darah gobnyan geurô
ateueh miseubah nyan. 28 Simak kheueh
beujroh-jroh peue-peue nyang ka ulôn peu-
rintah ubak gata, deungon nyan gata ka
tapeubuet nyang jroh dan geugalak lé
TUHAN Po teu Allah gata, deungon nyan
teuma gata dan keuturonan gata seulamat
dan seujahtra keu siumu masa."

Peuingat keu nyang pujoe patong beurala

29 "TUHAN Po teu Allah gata teuma
geupeubinasa bansa-bansa nyang na tinggai
nibak nanggroe nyan, deungon nyan gata
hase gata duek dan gata tinggai disinan.
30 Óh ka lheueh bansa-bansa nyan teupeubi-
nasa, até-até kheueh bék sampoe gata
taseutôt awaknyan teuseumah ilah-ilah laén,
sabab ngon buet lagéenyan jipeuteuka beun-
cana. 31 Cara bansa-bansa nyan jiseumah
ilah-ilah jih, bék kheueh gata seutôt keu gata
peubuet taseumah TUHAN Po teu Allah gata,
sabab awaknyan jiseumah deungon cara
jipeubuet buet-buet nyang jeuhet nyang
geubanci lé TUHAN. Dan aneuëk-aneuëk
awaknyan keudroe awaknyan tot ateueh
miseubah sibagoe keureubeuen keu ilah-ilah
awaknyan.
32 Peubuet kheueh banmandum nyang
ulôn peurintah ubak gata; bék gata tamah
atawa gata peukureueng.

13 Meunyoe na sidroe nabi atawa tu-
kang boh tapeuse lumpo[1] jipeujanji
sapeue-sapeue mujizat atawa buet nyang
ajaéb 2 deungon meukeusut mangat gata
taseumah ubak ilah-ilah nyang hántom na
gata turi, bah kheueh peue nyang awaknyan
peujanji nyan biet-biet teujadi, 3 bék tabri
peuratian keu hai nyan. TUHAN Po teu Allah
gata geupeuguna ureuëng nyan keu geu ujoe
gata, mangat geukalon peu kheueh gata bi-
et-biet gata cinta ubak TUHAN deungon
sipeunoh até atawa hana. 4-5 Ureuëng nyang
lagéenyan harôh kheueh teuhuköm maté,
kareuna jikeuneuk peusisat gata nibak jalan
nyang geupeurintah lé TUHAN Po teu Allah
gata keu gata. Jihnyan na kheueh ureuëng
jeuhet sabab jiyue gata mangat gata beuron-
tak ubak TUHAN Po teu Allah gata nyang ka
geupeubeubaih gata nibak nanggroe Meusé,
di teumpat gata jiboh keunamiet. Jadi
ureuëng nyang lagéenyan harôh teupoh ma-
té, mangat buet nyang jeuhet teusampôh beu
habéh. Teuma gata harôh kheueh taseutôt
peurintah TUHAN Po teu Allah gata dan gata
horeumat Gobnyan; gata taát kheueh ubak
Gobnyan dan gata peubuet kheueh peue
mantong nyang geupeurintah keu gata. Teu-
tab kheueh seutia dan meungabdi ubak Gob-
nyan.
6-7 Meunyoe syedara gata atawa aneuëk
agam meunan cit ngon aneuëk inong, atawa
peurumoh gata nyang gata gaséh atawa teu-
ma rakan nyang that-that tho deungon gata
deungon sengab-seungab jibujuk gata ma-
ngat gata tatem seumah ilah-ilah nyang laén
nyang hana gata turi meunan cit hana geu-
turi lé indatu gata, ilah-ilah nibak bansa-
bansa nyang tinggai tô ngon jiôh, 8 bék gata
deungoe jihnyan dan bék kheueh teuma gata
peubiyeu droe gata jibujuk lé ureuëng nyang
lagéenyan. Meunan cit bék teuma gata lin-
dong ngon gata gaséh ureuëng nyang lagée-
nyan. 9-10 Ureuëng nyang lagéenyan harôh
kheueh teu rhom ngon aneuk batée sampoe
án maté. Nyang peuphon rhom harôh kheu-
eh gata, óh lheuehnyan barô kheueh jiseutôt
lé banmandum rakyat ba. Ureuëng nyang
meusalah nyan harôh kheueh teupoh maté,
sabab jihnyan jikeuneuk peujiôh gata nibak
TUHAN Po teu Allah gata nyang ka geupeu-
beubaih gata nibak jiboh keunamiet di nang-
groe Meusé. 11 Teuma banmandum bansa
Israel jideungoe keuhai teupoh maté nyan
dan sabab nyan awaknyan jeuet keu teuma-
kot, sampoe hana meusidroepi nyang jipeu-
buet jeuhet lagéenyan.
12 Meunyoe teuma gata tinggai di ban-
da-banda nyang geubri lé TUHAN Po teu
Allah gata keu gata, mungken na meutabu
haba 13 bahwa na meupadub droe ureuëng

[1] *tukang boh tapeuse lumpo:* Nibak watéenyan di Timu Teungoh na anggapan umum bahwa TUHAN hase geupeugah droe lam lumpo.
12:32: Tel. 4:2, Why. 22:18-19

jeuhet nibak bansa gata ka jipeusisat peun-
duduek banda mangat jiseumah ilah-ilah
nyang hana gata turi. 14 Meunyoe na teudeu-
ngoe haba nyang meusáh sáh nyang lagée-
nyan bagoe, gata seulidék kheueh deungon
teuliti. Meunyoe keujeuhetan nyan biet-biet
ka teujadi, 15 teuma banmandum peunduduek
ek banda nyan meunan cit deungon beula-
tang peulara jih harôh teupoh maté. Meunan
cit deungon banda nyan harôh kheueh teu-
peuhanco sampoe rata ngon tanoh. 16 Ban-
mandum hareuta beunda peunduduek banda
nyan harôh teupeusapat lam padang nyang
luwah, laju banda dan bubena hareuta beun-
da jihnyan teutot sibagoe keureubeuen ubak
TUHAN Po teu Allah gata. Óh ka lheueh
banmandum nyan harôh teutinggai disinan
jeuet keu rungka-rungka dan hana jeuet teu-
peugét lom teuma. 17 Barang-barang teu-
kutôk nyan hana jeuet teukeubah keu gata
keudroe, teuma harôh kheueh teupeubinasa
banmandum. Teuma keuhai beungéh
TUHAN reuda dan Gobnyan geutunyok ga-
séh sayang keu gata. Gobnyan teuma geu-
pumurah até keu gata dan geupeu jeuet gata
keu bansa nyang raya lagée nyang ka geu-
peujanji ubak indatu gata, 18 asai gata tataát
ubak mandum peurintah nyang ulôn peu-
sampoe keu gata nibak uroenyoe, dan gata
peubuet banmandum nyang geulakée lé
Gobnyan."

Cara meukabong nyang hana jeuet

14 "Gata na kheueh umat TUHAN Po
teu Allah. Teuma bak watée gata
meukabong keu ureuëng nyang meuninggai
donya, bék kheueh gata peuluka droe gata
atawa tacuko bagian keue ulée gata lagée
nyang jipeubuet lé bansa-bansa laén. 2 Gata
na kheueh milék TUHAN Po teu Allah gata;
nibak banmandum bansa di ateueh bumoe,
gata kheueh yang geupiléh lé Po teu Allah
mangat jeuet keu umat Gobnyan."

Beulatang nyang hareuem dan nyang haleue

(Im. 11:1-47)

3 "Bék kheueh gata pajoh beulatang
nyang geupeugah hareuem lé TUHAN. 4 Gata
jeuet tapajoh beulatang-beulatang nyang
nyoe: leumô, bubiri, kaméng, 5 rusa, ka-
méng uteuen, bubiri uteuen, 6 dan banman-
dum beulatang nyang gukée jih teuplah dan
nyang jimomoh biak. 7 Beulatang nyang gu-
kée jih hana teuplah nyan hana jeuet gata
makheun meunan cit nyang hana jimomoh
biak. Bék gata pajoh beulatang unta, keulin-
ci dan marmot. Beulatang nyan na kheueh
hareuem sabab bahpi na jimomoh biak teu-
ma gukée jih hana teuplah. 8 Meunan cit
deungon bui, bék gatapajoh, beulatang nyan
hareuem, sabab bah kheueh gukée jih
teuplah, beulatang nyan hana jimomoh biak.
Asoe sie jih hana jeuet teupajoh, meunan cit
deungon bangke jih hana jeuet gata cukéh.
9 Gata jeuet tapajoh uengkot peue man-
tong nyang meusisek dan na sireb. 10 Beula-
tang nyang udeb didalam ié teuma hana
meusireb dan hana teuma meusisek nyan na
kheueh hareuem, deungon nyan, atranyan
hana jeuet gata pajoh.
11 Cicém peue mantong jeuet gata pajoh
nyang hana hareuem. 12-18 Teuma na meu-
padub boh jeunéh cicém nyang hana jeuet
gata pajoh, na kheueh: cicém siwah, cicém
keutoktok, meubagoe jeunéh kleueng, ci-
cém nasar, cicém gagak, cicém unta, cicém
cama, blekok dan meubagoe jeunéh cicém
cangiriek, undan, cicém kasa dan siman-
tong. [m]
19 Banmandum beulatang seurangga
nyang meusayeub na kheueh hareuem, deu-
ngon nyan hana jeuet teupajoh. 20 Beulatang



Cicém Nasar (14:12-18)

[m] *Hana keupastian keuhai padub-padubboh jeunéh cicém nyang teupeugah disinoe.*

14:1: Im. 19:28, 21:5 **14:2:** Keu. 19:5-6, Tel. 4:20, 7:6, 26:18, Tit. 2:14, 1Ptr. 2:9

nyang na sayeub teuma hana hareuem nyan
jeuet teupajoh.
21 Beulatang nyang maté keudroe bang-
ke beulatang nyan hana jeuet teupajoh, teu-
ma jeuet jipajoh lé ureuëng aséng nyang na
tinggai lamkawan gata, atawa bangke beu-
latang nyang maté nyan teupeubloe keu
bansa aséng nyang lagée nyan jeuet. Gata na
kheueh umat nyang teupeukhusos keu
TUHAN Po teu Allah gata.
Uengkot sie aneuëk bubiri atawa aneuëk
kaméng hana jeuet teutaguen ngon ié miek
nang jih."

Peuratoran keuhai peuseumahan siper siploh

22 "Tieb-tieb thon gata harôh kheueh
gata weuek siper siploh nibak banmandum
hase tanoh gata. 23 Dikeue TUHAN Po teu
Allah gata, di teumpat nyang geupiléh nyan,
gata harôh gatapajoh keureubeuen siper si-
ploh nibak hase gandom, ié anggô, minyéuk
zaiton meunan cit ngon aneuëk leumô dan
kaméng bubiri gata nyang phon that lahé.
Gata peubuet kheueh hainyan mangat jeuet
keu siumu masa gata tameurunoe keu ta-
horeumat TUHAN Po teu Allah gata. 24 Meu-
nyoe teumpat nyang geupiléh lé TUHAN Po
teu Allah gata jiôh that nibak rumoh gata,
sampoe siper siploh nibak hase tanoh gata
nyang geubri lé TUHAN Allah gata keu gata
hana hase gata ba keunan, 25 teuma gata
peubloe kheueh jeumba nibak hase tanoh
gata nyan, dan gataba kheueh péng yuem
nyan u teumpat nyang ka geupiléh lé TUHAN
Po teu Allah gata. 26 Gata beulanja kheueh
péng nyan keu peue mantong nyang gata
keuneuk bloe – leumô atawa kaméng bubiri,
ié anggô atawa ié jieb nyang kreueh – laju
nibak teumpatnyan, dikeue TUHAN Po teu
Allah gata, gata dan keuluwarga gata harôh
kheueh tapajoh bu meusajan-sajan dan gata
meuseunang-seunang.
27 Bék gata peubiyeu ureuëng Lewi
nyang tinggai di banda-banda gata; ingat
kheueh bahwa awaknyan hana meutanoh
atrajih keudroe. 28 Bak tieb-tieb akhé thon
nyang keu lhée, gata harôh taba siper siploh
jeumba nibak hase tanoh gata dan gata peu-
sapat laju atranyan nibak banda-banda gata.
29 Peunajohnyan keu ureuëng Lewi sabab
awaknyan hana meutanoh atrajih keudroe,
dan keu ureuëng aséng, aneuëk yatem ngon
aneuëk meuntui dan ureuëng inong balée
nyang udeb di banda-banda gata. Awaknyan
jeuet jiteuka dan jijak cok banmandum peue
nyang jipeureulée. Meunyoe gata tapeu-
buet lagéenyan, lé TUHAN Allah gata teuma
geubri beureukat banmandum hase useuha
gata."



Cicém Jampok dan kleueng (14:12-18)

Thon nyang keutujoh

(Im. 25:1-7)

15 "Tieb-tieb akhé thon nyang keutu-
joh gata harôh tapeuna watée keu-
teupeusampôh utang. 2 Meunoe cara jih. Ti-
eb-tieb ureuëng Israel nyang ji peu utang
péng ubak ureuëng saboh bansa ngon jih,
péng nyang jipeu utang nyan harôh ji-
sampôh, sabab meunurot keuputosan
TUHAN keudroe utang nyan ka geusampôh,
deungon nyan hana jeuet le teujak tunggée.
3 Gata jeuet tatunggée péng nyang gata peu
utang ubak ureuëng aséng, teuma hana jeuet
le gata tunggée péng nyang na nibak
ureuëng saboh bansa deungon gata.
4 TUHAN Po teu Allah gata teuma geubri
beureukat keu gata di nanggroe nyang geu-
bri keugata. Lé sababnyan lamkawan bansa
gata hana ureuëng nyang gasien, 5 asai gata
tataât ubak TUHAN Po teu Allah gata, dan
deungon teuliti gatapeubuet laju peue-peue
mantong nyang ulôn peurintah ubak gata
nibak uroenyoe. 6 TUHAN Po teu Allah gata
teuma geubri beureukat ubak gata lagée
nyang ka geupeujanji nyan. Gata teuma
tapeu utang péng ubak bansa nyang le, teu-
ma gata keudroe hana teuma gata meu
utang; gata teuma takuasa ateueh bansa

14:21: Keu. 23:19, 34:26 14:22-29: Im. 27:30-33, Teu. 18:21

nyang le, teuma awaknyan hana teuma jiku-
asa gata.
7 Meunyoe gata teuma ka tinggai teutab
di nanggroe nyang geubri lé TUHAN Allah
gata keu gata, laju nibak saboh lam banda
gata na meurumpok ngon ureuëng saboh
bansa gata nyang udeb jih lam keuadaan
hana sapeuena, bék kheueh gata peupeun-
teng droe gata keudroe ngon cara gata tulak
keu jitulông syedara saboh bansa ngon gata
nyan. 8 Sikeubitji, gata harôh beumurah até
dan gata peu utang ubak ureuëng nyan sidub
le nyang jipeureulée. 9 Bék gata tulak keu
gatabri peu utang ubak ureuëng nyan deu-
ngon alasan bahwa thon teusampôh bubena
utang karab that. Bék gata peubiyeu pikeran
nyang jeuhetnyan jitamong lam até gata.
Meunyoe gata hana neutem peu utang ubak
jihnyan, ureuëng nyan teuma jimeulakée
ubak TUHAN keu jigadu gata, deungonnyan
gata teuma geupeugah ka meusalah. 10 Ga-
tabri kheueh keu jihnyan deungon mangat
até dan ikhlas, deungon nyan TUHAN Po teu
Allah gata teuma geubri beureukat ateueh
peue mantong nyang gata useuha. 11 Lam-
kawan ureuëng gata Israel nyan sabe na
meurumpok ureuëng-ureuëng gasien hana
sapeuena. Sabab nyan kheueh ulôn peurin-
tah ubak gata mangat gata peumurah até keu
ureuëng nyang gasien nyan."

Cara teupeusaneut namiet-namiet

(Keu. 21:1-11)

12 "Meunyoe na sidroe ureuëng agam
atawa ureuëng inong nibak bansa gata
jipeubloe droe jih[n] jeuet keu namiet gata,
jihnyan harôh jimeukeureuja ubak gata
nyang treb jih nam thon. Nibak thon nyang
keutujoh jihnyan harôh kheueh neupeu-
beubaih. 13 Namiet nyang ka gata peu-
meurdehka nyan hana jeuet jijak ngon
jaroe shoh. 14 Gata jok kheueh keu jihnyan
deungon murah até nibak peue nyang ka
geubri lé TUHAN Po teu Allah gata keu
gata na kheueh kaméng bubiri, gandom
dan anggô. 15 Gata ingat kheueh yoh masa
ilée bahwa gata nyan na kheueh namiet di
nanggroe Meusé laju geupeubeubaih ngon
geupeumeurdehka gata lé TUHAN Po teu
Allah gata; nyang kheueh sabab jih ulôn
bri peurintah nyoe ubak gata.

16 Teuma meunyoe namietnyan hana ji-
tem jak sabab jihnyan jicinta ubak keulu-
warga gata dan galak jitinggai meusapat
ngon gata, 17 taba kheueh jihnyan ubak ba-
bah pintoe rumoh gata dan gata tindek kheu-
eh ôn punyueng jihnyan, teuma jihnyan
jeuet keu namiet gata siumu udeb jih. Meu-
nan cit teuma nyang harôh gatapeubuet
ateueh namiet gata nyang inong. 18 Meu-
nyoe gata tapeubeubaih sidroe ureuëng na-
miet, bék kheueh gata meurasa tunu, sabab
nyang treb jih nam thon namiet nyan ka
jimeukeureuja keugata deungon upah jih
siteungoh nibak sidroe upah si peulayan.[o]
Gata peubuet kheueh laju peurintah nyan,
teuma TUHAN Po teu Allah gata teuma geubri
beureukat keu banmandum useuha gata.

Aneuëk leumô dan kaméng bubiri nyang phon-phon jitoh

19 Aneuëk leumô dan kaméng bubiri
nyang phon-phon jitoh atranyan harôh gata
peuseumah ubak TUHAN Po teu Allah gata.
Leumô nyan hana jeuet gatacok keu teujak
muúe, dan bubiri nyan hana jeuet teuma gata
cukoe bulée jih. 20 Tieb-tieb thon gata seu-
keuluwarga harôh gata pajoh sie jihnyan
dikeue TUHAN Po teu Allah gata, teumpat jih
nyang ka geupiléh lé TUHAN. 21 Teuma meu-
nyoe beulatang peulara nyan na meucupa,
miseu jih capiek atawa buta mata jih dan
cacat nyang that brat, nyang lagéenyan hana
jeuet gata peuseumah ubak TUHAN Po teu
Allah gata. 22 Tieb-tieb ureuëng, bah kheueh
jihnyan nyang gleh meunan cit ngon nyang
kuto, atranyan jeuet jipajoh meunyoe di ru-
moh, lagée teupajoh uengkot sie rusa. 23 Da-
rah jihnyan hana jeuet gata pajoh, teuma
harôh gatarö u ateueh tanoh lagée gatarö ié."

Uroe Raya Paskah

(Keu. 12:1-20)

16 "Gata peuraya kheueh uroe raya
Paskah nibak buleuen Abib keu teu-
horeumat TUHAN Po teu Allah gata, sabab
dalam buleuen nyan, bak watée óh malam
teuka, Gobnyan geupeubeubaih gata nibak
tanoh Meusé. 2 Gatajak kheueh u teumpat
nyang geupiléh TUHAN keu gatajak sie saboh
nibak kaméng bubiri gata atawa leumô gata
sibagoe peuseumahan Paskah guna keu teu-

---

[n] *jipeubloe droe jih* atawa jipeubloe. [o] siteungoh nibak sidroe upah si peulayan: atawa ka jimeubuet dua goe leubeh brat nibak sidroe peulayan.

15:7-8: Im. 25:35 **15:11:** Mat. 26:11, Mrk. 14:7, Yah. 12:8 **15:12-18:** Im. 25:39-46 **15:19:** Keu. 13:12 **15:23:** Keuj. 9:4, Im. 7:26-27, 17:10-14, 19:26, Tel. 12:16, 23 **16:1-8:** Keu. 12:1-20, Im. 23:5-8, Teu. 28:16-25

horeumat TUHAN Po teu Allah gata. 3 Atra
keureubeuen Paskah nyan harôh kheueh gata
pajoh ngon ruti nyang hana meurago. Tujoh
uroe treb jih gata harôh gatapajoh ruti nyang
hana meurago, lagée yoh masa gata tatinggai
tanoh Meusé deungon meugagéeh-gagéeh.
Gata makheun kheueh ruti nyan, ruti nyang
geupeugah ruti peundeuritaan, mangat jeuet
siumu udeb gata atranyan gata ingat keu uroe
gata tinggai nanggroe Meusé, nibak teumpat
gata meudeurita. 4 Treb jih tujoh uroe bansa-
boh nanggroe gata hana meusidroepi jeuet
jikeubah rago di dalam rumoh jih. Uengkot
sie nyang teusie watée óh malam nyang phon
harôh kheueh teupajoh sampoe habéh bak
malam nyan cit teuma.
5-6 Beulatang peulara nyang teusie nibak
uroe raya Paskah harôh kheueh teusie nibak
teumpat nyang ka geupiléh lé TUHAN Po teu
Allah gata, dan hana jeuet bak teumpat
nyang na bansaboh nanggroe nyang geubri
ubak gata. Hainyan harôh gata peubuet bak
watée mata uroe ka jilhob, lagée bak watée
gata tinggai tanoh Meusé. 7 Gata reuboh
kheueh uengkot sie nyan dan gata pajoh
kheueh laju nibak teumpat nyang ka geupi-
léh lé TUHAN Po teu Allah gata, óh singoh
beungoh gata jakwoe kheueh u rumoh gata.
8 Treb jih nam uroe teuma óh lheueh nyan
gata harôh tapajoh ruti nyang hana meurago.
Bak uroe nyang keutujoh gata harôh gata
meusapat keu gatajak seumah TUHAN Po teu
Allah gata. Bak uroenyan bék kheueh sagai-
sagai gata jak lam buet."

Khanuri musém Mupot
(Keu. 34:22; Im. 23:15-21)

9 "Gata itong kheueh tujoh seuen aleu-
had phon nibak uroe phon gata jakpot boh
gandom, 10 laju gata peuna kheueh uroe raya
Khanuri musém seumeupot keu gata horeu-
mat ubak TUHAN Po teu Allah gata. Nibak
uroenyan taba kheueh keureubeuen keuga-
lak droe ubak Gobnyan meunurot jai jih
raseuki nyang ka geubri nyan ubak gata.
11 Dikeue TUHAN Po teu Allah gata, nibak
teumpat nyang ka geupiléh, gata harôh
kheueh neumeusukaria meusajan ngon
aneuëk-aneuëk gata, namiet gata dan
ureuëng Lewi, ureuëng aséng, aneuëk yatem
ngon aneuëk muntui dan bubena ureuëng
inong balée nyang na tinggai banda-banda
gata. 12 Gata taát kheueh ubak banmandum
peurintah nyan deungon seutia, dan bék
tatuwoe bahwa yohmasa ilée gatapi ka lheu-
eh jeuet keu namiet di nanggroe Meusé."

Khanuri Jambo ôn
(Im. 23:33-43)

13 "Óh ka seuleusoe banmandum gan-
dom gata keubah dan meunan cit bubena
boh anggô gata ka seuleusoe teuprah ié jih,
gata harôh tapeuna khanuri Jambo ôn nyang
treb jih tujoh uroe. 14 Meuseunang-seunang
kheueh meusajan-sajan ngon aneuëk-
aneuëk gata, namiet gata, ureuëng Lewi,
ureuëng aséng, aneuëk yatem ngon aneuëk
muntui dan bubena inong balée nyang na
tinggai lam banda-banda gata. 15 Tujoh uroe
treb jih khanuri nyan gatapeuguna keu teu-
horeumat ubak TUHAN Po teu Allah gata di
teumpat nyang geupiléh lé TUHAN. Meu-
geumbira kheueh, sabab TUHAN Po teu
Allah gata ka geubri beureukat hase tanoh
nyang gata keureuja dan meunan cit ngon
hase buet droe gata nyang laén.
16 Banmandum ureuëng agam nibak
bansa Israel harôh jijak seumah TUHAN Po
teu Allah gata nibak teumpat nyang ka geu-
piléh lhée goe dalam sithon, na kheueh nibak
Uroe Raya Paskah, nibak Khanuri musém
keumukôh dan bak musém Khanuri Jambo
ôn. Soe mantong ureuëng nyang teuka nyan
harôh jiba peuseumahan ubak TUHAN 17 hai-
nyan meunurot keumampuan jih, sisuai deu-
ngon le jih rejeuki nyang geubri lé TUHAN Po
teu Allah gata ubak gata."

Cara teuamai keuadelan

18 "Di tieb-tieb banda nyang geubri lé
TUHAN Po teu Allah gata keu gata, gata
harôh ta-angkat hakém-hakém dan peutu-
gaih-peutugaih nyang laén mangat jeuet
jibri keuputosan nyang ade ubak rakyat.
19 Lam hai gatacok keuputosan, awaknyan
hana jeuet jimeubuet bangalak droeji peue
teuklom meunyoe brat siblah. Meunan cit
hana jeuet jiteurimong péng atawa ngon
peue mantong nyang saban lagée buet
teusogok, sabab deungon teusogoknyan ka
teupeubuta ureuëng laén, bahpi keunong
cit keu ureuëng nyang carông-carông ngon
jujoe, deungon lagéenyan geucok keupu-
tosan nyang geupeu ade nyan ngon cara
hana ade. 20 Gata harôh kheueh beuade
sabe, mangat hase udeb seujahtra ngon

16:9-12: Im. 23:15-21, Teu. 28:26-31 **16:13-15:** Im. 23:33-36, 39-43, Teu. 29:12-38
16:19: Keu. 23:6-8, Im. 19:15

hase gata tinggai nyang treb nibak tanoh
nyang geubri lé TUHAN Po teu Allah gata
keu gata. 21 Meunyoe gata tapeugot miseu-
bah keu TUHAN Po teu Allah gata, bék
gata keubah patong beurala kayée lambang
Asyera di siblah jihnyan, 22 dan meunan
cit bék teuma gata peudong taméh keu
gata seumah patong beurala, kareuna
TUHAN Po teu Allah that-that geubeungéh
keuhai nyang lagéenyan.

17 Bék gata peuseumah leumô atawa
domba nyang meucupa ubak
TUHAN Po teu Allah gata, sabab nyang
lagéenyan Gobnyan that-that geubanci.

2 Meunyoe gata na teudeungoe bahwa
nibak saboh lam banda gata na ureuëng
nyang meudesya ubak TUHAN Po teu Allah
gata sabab ka ji-iengkeue peujanjian 3 dan
peurintah Gobnyan deungon jiseumah dan
meungabdi ubak ilah-ilah nyang laén atawa
ubak mata uroe, buleuen atawa bintang,
4 teuma gata harôh kheueh gata seulidék
deungon teuliti. Meunyoe bit buet nyang
jeuhet nyan biet-biet ka teujadi di Israel,
5 ureuëng-ureuëng nyang meusalah harôh
teuba u luwa banda dan laju teurajam ngon
cara teurhom ngon aneuk batée sampoe án
maté. 6 Teuma jihnyan jeuet teuhuköm maté
meunyoe na dua droe saksi atawa leubeh;
sidroe-droe ureuëng hana jeuet teuhuköm
maté nyang dasaiji nibak keuteurangan
nyang jipeugah lé sidroe saksi mantong.
7 Disaksi nyan harôh jipeuphon rhom batée
nyang phon ateueh ureuëng nyan, óh lheu-
ehnyan jiseutôt teuma lé ureuëng ramé
nyang laén. Deungon na lagéenyan gata ka
gata peuhanco buet nyang jeuhet.

8 Meunyoe peukara nyang hana hase
teupeuputôh lé hakém-hakém bak saboh
teumpat sabab brat that, miseu jih peukara-
nyan keuhai jipoh ureuëng sampoe maté
nyang jisaja atawa hana jisaja, meuseuliseh
keuhai hak milék atawa sabe-sabe jipeuluka
badan maséng-maséng, gata harôh tajak
ubak teumpat nyang ka geupiléh lé TUHAN
Po teu Allah gata. 9 Gata peusampoe kheueh
laju peukara gata nyan ubak teungku-teung-
ku imeum ureuëng Lewi dan ubak hakém
nyang teungoh na mantong meutugaih, laju
gata peubiyeu mantong awaknyan nyang
peuputôh hukôman nyan. 10 Awaknyan
kheueh nyang bri keuputosan, dan gata
harôh gata peubuet nyan deungon teuliti
peue nyang awaknyan peugah ubak gata.
11 Gata teurimong kheueh keuputosan
awaknyan dan gata peubuet kheueh laju
peue nyang ka awaknyan peuteutab sampoe
ubak hai nyang siubiet-ubiet jih. 12 Soe
mantong ureuëng jih nyang jijeuet jilawan
hakém atawa teungku imeum nyang teu-
ngoh meutugaih, ureuëngnyan harôh teu-
huköm maté; deungon na lagéenyan gata ka
tapeuhanco buet nyang jeuhet nyan di Israel.
13 Banmandum ureuëng nyang jideungoe
keuhai keujadian nyan dan ka jeuet keuteu-
makot, sampoe hanale nyang jijeuet jipeu-
buet nyang lagéenyan."

Peuratoran-peuratoran keuhai raja

14 "Meunyoe teuma tanoh nyang gebri
lé TUHAN Allah gata ka jeuet keu hak
milék gata, dan gata ka teuma tatinggai di
ateueh tanoh nyan, mungken gata tapeu-
reulée teuma sidroe raja lagée bansa-bansa
nyang na tinggai ban seukelileng gata.
15 Gata simak kheueh nyoe beugét-gét ma-
ngat ureuëng nyang gata angkat jeuet
keuraja gata na kheueh ureuëng nyang
geupiléh lé TUHAN Po teu Allah gata.
Jihnyan harôh kheueh sidroe lamkawan
bansa gata keudroe; dan bék teuma gata
angkat bansa laén nyan jeuet keu raja gata.
16 Raja hana jeuet jipeulara guda nyang le
keu tantra geuhnyan dan hana teuma jeuet
bansa nyoe geuyue woe u nanggroe Meusé
keu jijak bloe guda,[p] sabab TUHAN ka
geupeugah ubak umat Gobnyan bahwa
awaknyan hana jeuet jiwoe u nanggroe
nyan. 17 Meunan cit di rajanyan hana teu-
ma jeuet geumeukawen nyang le sampoe
ureuëng binoe geuh ramé, mangat gobnyan
hana geupeulikot TUHAN. Meunan cit di-
raja nyan hana jeuet geupeukaya droe
deungon geupeusapat méuh dan pirak.
18 Meunyoe sidroe ureuëng jiangkat jeuet
keu raja, raja nyan harôh teubri saboh
kitab nyang meuasoe keuhai huköm-
huköm Po teu Allah nyang teusalen nibak
kitab nyang aseuli nyang na geukeubah lé
teungku-teungku imeum Lewi. 19 Kitab
nyan harôh na sabe tô ngon raja nyan, dan
siumu udeb geuhnyan harôh geubeuet sabe

[p] *keu jijak bloe guda* atawa keu teutuka ngon guda.
16:21: Keu. 34:13 **16:22:** Im. 26:1 **17:3:** Keu. 22:20 **17:6:** Teu. 35:30, Tel. 19:15, Mat. 18:16, 2Kor. 13:1, 1Tim. 5:19, Ibr. 10:28 **17:7:** 1Kor. 5:12-13 **17:14:** 1Sam. 8:5 **17:16:** 1Raj. 10:28, 2Taw. 1:16, 9:28 **17:17:** 1Raj. 10:14-22, 27, 11:1-8, 2Taw. 1:15, 9:27

kitab nyan mangat gobnyan geumeurunoe
keuhai pakriban cara teuhoreumat TUHAN
Allah gobnyan dan deungon seutia teuma
taát sabe peurintah nyang na teutuléh di-
dalam kitab nyan. 20 Meunyoe kitab nyan
geubeuet lé raja deungon peunoh horeumat
lé droe geuhnyan, gobnyan geutée droe
dan hana geu anggab droe geuh leubeh
gét nibak ureuëng-ureuëng nyang saboh
bansa deungon gobnyan, dan hana teuma
geuiengkeue peurintah TUHAN bahpi pak-
riban mantong. Laju gobnyan dan keutu-
ronan gobnyan teuma geupeurintah u ateu-
eh bansa geuhnyan sampoe ubak treun
meutreun ubak aneuëk cucoe gobnyan."

Jeumba teungku imeum

18 "Banmandum nibak sukée Lewi ka
geupeuteuntée bahwa awaknyan
geubri tugaih lé TUHAN sibagoe imeum,
sabab nyan di sukée Lewinyan hana jeuet
jiteurimong jeumba tanoh di Israel. Awak-
nyan harôh kheueh udeb nibak peuseu-
mahan-peuseumahan atawa keureubeuen
nyang laén nyang teubri ubak TUHAN.
2 Awaknyan hana jeuet na tanoh lagée su-
kée-sukée nyang laén, sabab TUHAN kheueh
jeumba warésan awaknyan, lagée nyang ka
geupeujanji lé TUHAN keu awaknyan.
3 Meunyoe na sidroe ureuëng ji peu-
seumah keureubeuen leumô atawa bubiri,
teuma pha keue, reuheueng dan pruet
beulatang peulara nyan harôh jijok ubak
imeum-imeum sibagoe jeumba awaknyan.
4 Hase nyang phon teupot nibak boh gan-
dom, ié anggô, minyéuk zaiton dan bulée
bubiri, atranyan na kheueh jeumba awak-
nyan. 5 Nibak banmandum sukée Israel,
TUHAN Po teu Allah gata ka geupiléh
sukée Lewi jeuet keu imeum keu siumu
masa.
6 Meunyoe na ureuëng Lewi nyang meu
asai nibak banda dipat mantong di Israel jijak
u teumpat nyang ka geupiléh lé TUHAN dan
jitem tinggai disinan, 7 gobnyan jeuet jipeu-
timang TUHAN Po teu Allah sibagoe imeum
lagée ureuëng-ureuëng Lewi nyang laén
nyang na meutugaih di teumpat nyan. 8 Lé
jihnyan harôh jiteurimong peunajoh nyang
sadub le jih lagée imeum-imeum nyang laén;
peue nyang jiteurimong nibak keuluwarga
jihnyan, meunan cit nyan keu gobnyan."

Buet-buet nyang geutam

9 "Meunyoe singoh teuma ka gata ta-
mong u dalam nanggroe nyang ka geubri
lé TUHAN Po teu Allah gata nyan keu gata,
bék kheueh gata seutôt buet-buet nyang
jeuhet nyang jipeubuet lé bansa-bansa
nyang na disinan. 10 Lamkawan gata bék
kheueh na nyang jipeuseumah aneuëk-
aneuëk jih sibagoe keureubeuen nyang
teutot. Dan Meunan cit bék kheueh na
meusidroepi nyang na jeuet keu tukang
tanueng, jijak mita tanda-tanda, jingui
iéleumé meurajah meunan cit ngon
11 iéleumé sihe, atawa jipeuna hubongan
ngon areuwah-areuwah ureuëng maté.
12 Ureuëng nyang jipeubuet buet nyang
jeuhet nyan that-that geubanci lé TUHAN
Po teu Allah gata, dan nyang kheueh sabab
jih bansa-bansa nyan geukireueh dikeue
gata. 13 Lé sababnyan, bah kheueh gata
tameungabdi ubak TUHAN Po teu Allah
gata mantong deungon sipeunoh até gata."

Po teu Allah geumeujanji keu geu kirém sidroe nabi

14 Óh lheueh nyan Nabi Musa geupeu-
gah, "Bansa-bansa di nanggroe nyang teu-
ma gata tinggai teutab nyan awaknyan buet
jih galak jipeucaya ubak tukang tanueng,
dan jimita tanda-tanda. Teuma TUHAN Po
teu Allah gata hana geugalak buet nyang
lagéenyan. 15 Sikeubiet jih lam bansa geuta-
nyoe keudroe TUHAN geu kirém keu gata
sidroe nabi nyang lagée ulôn nyoe, dan gata
harôh kheueh gata taát ubak nabi nyang
teuma geu kirém nyan.[q]
16 Bak uroe gata tameusapat di Gunong
Sinai, gata lakée laju mangat gata bék le
tadeungoe TUHAN Po teu Allah gata geumeu
tutoe dan meunan cit bék le teuma gata
kalon Gobnyan teuka didalam apui nyang
hu meutaga, sabab gata takot keu maté.
17 Lé sababnyan TUHAN geupeugah ubak
ulôn, 'Peue nyang jilakée lé awaknyan na
kheueh bijaksana. 18 Nibak bansa awaknyan
keudroe Ulôn teuma Lôn kirém sidroe nabi
nyang lagée gata. Ulôn teuma Lôn peugah
bak jihnyan peue nyang harôh jipeugah, laju
jihnyan[r] jipeusampoe ubak bansa nyan
ateueh peue mantong nyang Ulôn peurintah.

[q] *sidroe nabi ... nyan:* atawa nabi-nabi ... ubak awaknyan. [r] *sidroe nabi ... bak jihnyan ... jipeugah ... jihnyan ...* atawa nabi-nabi ... ubak awaknyan ... awaknyan geupeugah ... awaknyan ...

18:2: Teu. 18:20 **18:10:** Keu. 22:18, Im. 19:26 **18:11:** Im. 19:31 **18:13:** Mat. 5:48 **18:15:** Kis. 3:22, 7:37

19 Nabi nyan teuma jimeututoe ateueh nan Ulôn, dan Ulôn [s] teuma Lôn huköm soe mantong nyang hana jitem deungoe nabi nyan. 20 Teuma meunyoe sidroe nabi jijeuet jipeusampoe saboh peuneusan ateueh nan Ulôn padahai Ulôn hana Lôn yue jihnyan jipeubeut nyang lagéenyan, jihnyan bah kheueh maté; meunan cit teuma tieb-tieb nabi nyang jipeugah haba ateueh nan ilah-ilah laén harôh maté.'

21 Mungken gata tateumanyong di dalam até, 'Pakriban kamoe teupeu peu kheueh peusan sidroe nabi nyan meu asai nibak TUHAN atawa hana?' 22 Meunyoe sidroe nabi geupeugah haba ateueh nan TUHAN, teuma peue nyang jipeugah nyan hántom na teujadi, teuma peue nyang jiramai nyan bukon asai jih nibak TUHAN. Nabi nyang lagéenyan jipeugah haba ateueh nan jih keudroe dan gata hanapeu gata takot ubak nabi nyan."

Banda-banda teumpat meulindong

(Teu. 35:9-28; Yos. 20:1-9)

19 "Óh ka seuleusoe bansa-bansa nyan geupeubinasa lé TUHAN Po teu Allah gata dan nanggroe nyan geubri teuma keu gata, dan óh ka lheueh gatacok banda-banda dan rumoh-rumoh awaknyan dan gata tinggai teutab disinan, 2-3 wilayah nyan harôh gata bagi jeuet keu lhée boh bagi, maséng-maséng na kheueh saboh banda teumpat ureuëng jijak lakée suaka nyang bagaih ngon mudah trok keunan lé ureuëng nyang ka jipoh gob sampoe maté. 4 Meunyoe na sidroe ureuëng nyang deungon hana jisaja ka jipoh maté ureuëng laén nyang bukon musoh jih, ureuëng nyan jeuet jipeuplueng droe ubak salah saboh nibak banda nyan dan jeuet awaknyan tinggai ngon udeb disinan. 5-6 Miseu jih na dua droe ureuëng meusigo-sigo jijak tamong u dalam uteuen keu jijak teubang kayée. Teuma sidroe nibak ureuëng nyan jikoh laju bak kayée, hana teusaja ulée pato ureuëng koh kayée nyan lheueh nibak goejih dan pato nyang lheueh nyan laju keunong ateueh rakan jih nyan dan ureuëng nyang keunong nyan laju maté. Teuma ureuëng nyang ka jipoh deungon hana jisajanyan hana meusalah dan jeuet jiplueng ubak saboh nibak lhée boh bandanyan mangat jih nyan seulamat. Teuma meunyoe na saboh banda teumpat meulindong sagai, nyang mungken jiôh jih ubak banda nyan jiôh that, dan anggota keuluwarga nyang meu tanggong jaweueb keu jijak tuengbila keuhai maté syedara jih nyan hase jitiyueb ureuëng nyan dan sabab beungéh jih nyan laju jipoh teuma ureuëng nyang hana meusalah nyan. 7 Lé sababnyan ulôn peurintah ubak gata taseudia lhée boh banda teumpat meulindong.

8 Meunyoe TUHAN Po teu Allah gata ka geupeuluwah wilayah gata lagée nyang ka geupeujanji ubak indatu gata, dan banmandum nanggroe nyan ka geubri keu gata, 9 gata harôh kheueh tapiléh lhée boh teuk banda meulindong teumpat ureuëng nyang meurasa meusalah jijak musom. (Nanggroenyan teuma geubri keugata meunyoe gata tapeubuet banmandum nyang ulôn peurintah ubak gata nibak uroe nyoe, dan meunyoe gata tacinta ngon tagaséh ubak TUHAN Allah gata dan gata udeb lagée nyang ka geupeurunoe nyan.) 10 Tapeubuet kheueh nyan mangat gata hana meudesya sabab gata peubiyeu ureuëng nyang hana meusalah jijak poh di nanggroe nyang ka geubri lé TUHAN Po teu Allah gata keugata."

11 "Teuma laén haijih meunyoe sidroe ureuëng jijak linteueng musoh gata dan ngon jisaja lom na rasa banci jih laju jijak poh maté ureuëng nyan, óh lheueh nyan ureuëng nyan laju jijak plueng ubak salah saboh nibak banda meulindong keu jijak mita peulindongan. 12 Lam hai nyang lagéenyan di ureuëng peumimpén bandanyan harôh jijak hôi ureuëng nyan dan jijok laju ubak anggota keuluwarga nyang meutanggong jaweueb mangat jijak balaih syedara jih nyang ka jipoh maté nyan, mangat jihnyanpi hase teupoh maté. 13 Bék kheueh na rasa weueh ngon teusayang keu ureuëng nyang lagéenyan. Gata peubeubaih kheueh Israel nibak hai nyang seumeupoh nyan, mangat gata mubahgia ngon seujahtra."

Teutam bék teugéesée bataih tanoh

14 "Meunyoe gata katrok ubak nanggroe nyang geubri lé TUHAN Po teu Allah gata keu gata, bék kheueh gata géesée bataih tanoh waréh kawöm gata nyang ka teupeuteuntée yoh jamén ilée."

Peuratoran keuhai saksi

15 "Meunyoe sidroe mantong nyang jeuet keusaksi hana seb keu teukheun sidroe

---

[s] *Nabi nyan teuma ... Ulôn,* atawa meunyoe sidroe nabi jimeututoe ateueh nan Ulôn, Ulôn ...
18:19: Kis. 3:23 **19:1-13:** Yos. 20:1-9 **19:14:** Tel. 27:17

ureuëng nyang teutudohnyan meusalah; si-
kureueng-kureueng jih dua droe saksi teu-
peureulée keuhai nyang lagéenyan bagoe.
16 Meunyoe na sidroe ureuëng jikeuneuk
peurhot ureuëng nyang laén deungon jitu-
doh nyang peuleusu nibak kantô mahka-
mah, teuma 17 bandua ureuëng nyan harôh
jijak ubak teumpat iébadat nyang ka geu-
peuteuntée lé TUHAN mangat geupeu hukôm
lé imeum-imeum dan hakém nyang teungoh
meutugaih. 18 Di teungku hakém nyan harôh
geuseulidek peukaranyan deungon teuliti,
dan meunyoe teunyata ureuëng nyan ka
jipiteunah seusabe keudroe jih ureuëng Isra-
el, 19 ureuëng nyan harôh jîpeujak ile hukôm
nyang ka teupeu meukeusut keu lawan jih
nyan. Deungon na lagéenyan gata ka gata
beurantaih buet nyang jeuhet nyan. 20 Ban-
mandum ureuëng jideungoe keuhai nyan
dan deungon lagéenyan ka jeuet jitakot, dan
sampoe hanale nyang jijeuet peubuet-buet
nyang jeuhetnyan. 21 Bék kheueh na rasa
gaséh lam até gata keuhai buet-buet nyang
lagéenyan bagoe. Hukôm jih na kheueh la-
géenyoe: Nyawöng gantoe jih nyawöng,
mata gantoe jih mata, gigo gantoe jih gigo,
jaroe gantoe jaroe dan gaki gantoe gaki."

Peuratoran keuhai muprang

20 "Meunyoe gata tajak muprang gata
lawan bube na musoh-musoh gata,
bék teumakot watée gata kalon geuritan
prang meunan cit deungon guda-guda awak-
nyan nyang le dan tantra awaknyan nyang
jai leubeh nibak jeumeulah gata. TUHAN Po
teu Allah gata nyang peubeubaih gata nibak
nanggroe Meusé, meunan cit Gobnyan teu-
ma geutulông gata. 2 Sigohlom gata peu-
phon muprang, sidroe nibak imeum harôh
kheueh jimaju sira jipeugah haba ubak gata
lagéenyoe, 3 'Syedara-syedara, gata deu-
ngoe kheueh nyoe! Nibak uroenyoe gata
tamaju u mideuen prang. Bék kheueh gata
takot atawa cut até peuteuk lom gata bi-
ngong. 4 TUHAN Po teu Allah gata teuma
geuseutôt sira geujak tulông gata, dan Gob-
nyan teuma geupeumeunang gata.'
5 Óh lheueh nyan dipeurwira harôh
kheueh jijak peugah tutoe haba nyoe ubak
gata, 'Peue na lamkawan gata ureuëng nyang
ban mantong jipeugét rumoh, teuma gohlom
na jipeugét khanuri keuhai teureuseumi ru-
mohnyan? Meunyoe nyan na, jihnyan ka jeu-
et jijakwoe. Sabab meunyoe jih nyan rhoh
teupoh maté lam mideuen prang, ureuëng
laén nyang teuma jitinggai didalam rumoh
nyan. 6 Peu kheueh na lamkawan gata
ureuëng nyang banmantong jijak pula bak
anggô di dalam lampôh jih? Meunyoe na, jih
nyan ka jeuet jijakwoe. Sabab meunyoe jih-
nyan sampoe maté didalam mideuen prang,
ureuëng laén nyang rasa ié anggô jih nyan.
7 Lom teuma peu kheueh na lamkawan gata
ureuëng nyang meutunangan laju na napeusu
jimeukawen? Meunyoe na, jih nyan ka jeuet
jijakwoe. Sabab meunyoe jihnyan teupoh
maté didalam prang, ureuëng laén teuma
jimeukawen ngon tunangan jih nyan.'
8 Meunan cit di lé peurwira harôh kheu-
eh jipeugah lagéenyoe ubak gata, 'Peu
kheueh na lamkawan gata ureuëng nyang
gugob ngon teumakot? Meunyoe nyan na,
jih nyan jeuet jijakwoe, mangat jihnyan ha-
na jipeurhot seumangat ureuëng laén.' 9 Óh
ka lheueh peurwiranyan jipeugah haba ubak
tantra, harôh teuma jitunyok peumimpén-
peumimpén keu tieb-tieb keusatuan.
10 Meunyoe gata tajak keu gatajak prang
saboh-saboh banda, gatajok kheueh ilée wa-
tée nyang reunggang ubak banmandum
peunduduek disinan mangat jiseurah droe.
11 Meunyoe awaknyan jijak buka pintoe-pin-
toe geureubang dan jiseurah droe, awaknyan
banmandum harôh kheueh beujeuet keu na-
miet gata dan jijak peubuet keureuja paksa
keu gata. 12 Teuma meunyoe peunduduek
bandanyan hana jitem seurah droe jih dan
leubeh galak jimuprang, dan gata harôh
kheueh tajak keupông bandanyan. 13 Óh
lheueh nyan, meunyoe TUHAN Po teu Allah
gata, geupeumungken gata tajak reubot ban-
danyan, gata harôh kheueh tapoh maté ban-
mandum peunduduek nyang na disinan khu-
sos jih nyang agam mantong. 14 Teuma gata
jeuet tacok bubena kawöm ureuëng inong,
aneuëk-aneuëk manyak, meunan cit ngon
beulatang peulara dan peue mantong nyang
na di bandanyan. Banmandum hareuta beun-
da atra musoh-musoh gata nyan jeuet gata
ngui. TUHAN Po teu Allah gata teuma geujok
nyan keu gata. 15 Meunan kheueh nyang
harôh gata peubuet ateueh banda-banda
nyang jiôh nibak nanggroe teumpat tinggai
gata.
16 Teuma meunyoe banda nyan na dida-
lam wilayah nyang ka geubri lé TUHAN Po

19:15: Teu. 35:30, Tel. 17:6, Mat. 18:16, Yah. 19:31, 2Kor. 13:1, 1Tim. 5:19, Ibr. 10:28 **19:21:** Keu. 21:23-25, Im. 24:19-20, Mat. 5:38

teu Allah gata keu gata, banmandum peun-
duduek nyang na disinan harôh kheueh teu-
poh maté. 17 Lagée nyang ka geupeurintah
lé TUHAN Po teu Allah, gata harôh kheueh
gata peubinasa bubena ureuëng-ureuëng
Het, Amori, Kanaan, Feris, Hewi, dan Ye-
bus. 18 Gatapoh maté kheueh awaknyan ma-
ngat awaknyan hana meudesya ubak TUHAN
Po teu Allah gata deungon cara jipeurunoe
gata buet-buet nyang keubit luwat keu ilah-
ilah awaknyan. 19 Meunyoe gata tajak mup-
rang bak saboh banda dan banda nyan gata
keupông lam watée nyang katreb that, bék
kheueh gatakoh bak-bak kayée nyang mu-
boh nyang na disinan. Gata pajoh kheueh
bubena boh-boh kayéenyan, teuma bék
kheueh gata peurusak bak-bak kayée jih-
nyan sabab bak-bak kayéenyan bukon kheu-
eh musoh gata. 20 Bak-bak kayée nyang laén
jeuet gata koh keu teupeugét keu pageue
teukeupông sampoe banda-bandanyan rhot
keu gata."

Peukara keu ureuëng nyang jipoh maté gob teuma hana hase teupeuputôh

21 "Meunyoe na di nanggroe nyang
geubri lé TUHAN Po teu Allah gata
keu gata na meurumpok ureuëng maté keu-
nong poh didalam lampôh dan hana teuma
teutuso so ureuëng nyang poh nyan, 2 teuma
peumimpén dan hakém gata harôh jijak
ukoe jarak nibak teumpat manyét nyang
meuteuményan u tieb-tieb banda nyang tô-
tô deungon nyan. 3 Teuma lé ureuëng patot-
patot nyang paleng tô harôh geupiléh saboh
leumô nyang mantong muda nyang hán-
tom lom teupeuguna nibak meukeureuja.
4 Leumô nyan harôh kheueh awaknyan ba
ubak saboh teumpat tô ngon krueng nyang
hántom peureunah tho dan tanoh nyang hán-
tom na teumeu-úe atawa teupula peue man-
tong di ateueh tanoh nyan. Disinan awak-
nyan harôh jiwiet takue beulatang nyan.
5 Meunan cit deungon imeum ureuëng Lewi
harôh kheueh geujak cit keunan, sabab
awaknyan harôh jijok peuputôh nibak tieb-
tieb peukara deungon buet keukeurasan.
Awaknyan geupiléh lé TUHAN Po teu Allah
gata keu jimeungabdi ubak Gobnyan dan
teupeugah syukoe ngon beureukat ateueh
nan Gobnyan. 6 Teuma lé banmandum
ureuëng patot-patot nibak banda nyang pa-
leng tô harôh jirhah jaroe jih diateueh leumô
nyan 7 dan jipeugah teuma, 'Bukon kamoe
nyang poh maté ureuëng nyan, dan kamoe
hana kamoe teupeu so nyang poh sampoe
maté ureuëng nyan. 8 TUHAN, neupeu am-
phon kheueh ureuëng Israel umat Droeneu-
eh nyang ka neupeubeubaih nibak nanggroe
Meusé. Neupeu amphon kheueh kamoe dan
bék kheueh neu anggab kamoe meutang-
gong jaweueb ateueh teupoh maté ureuëng
nyang hana meusalah.' 9 Teuma deungon
teupeubuet peue nyang geulakée lé TUHAN,
gata hana geu anggab meutanggong jaweu-
eb ateueh keu maté ureuëng nyang keunong
poh nyan."

Peuratoran keuhai ureuëng inong nyang teupeujeuet keu ureuëng keunong teun sabab lé prang

10 "Meunyoe gata tajak muprang dan
TUHAN Po teu Allah gata geupeumeunang
gata dimideuen prang nyan, laju gata tacok
ureuëng nyang jeuet keu tawanan prang,
11 mungken lamkawan awaknyan na sidroe
ureuëng inong nyang lumpah lagak nyang
gata galak dan na niet keuneuk cok keu
peurumoh gata. 12 Gataba kheueh ureuëng
inongnyan u rumoh gata. Di rumoh gata
inong nyan harôh kheueh jigunteng ôk jih[t]
nyang di ateueh ulée nyan, meunan cit jikoh
teuma gukée droeji, 13 dan jigantoe peuka-
yan. Dan ureuëng nyan harôh kheueh ting-
gai di rumoh gata dan jimeukabong ateueh
maté ureuëng syiek jih nyan nyang trebji si
buleuen peunoh. Óh ka lheueh nyan barô
kheueh gata ka jeuet tameukawen ngon
ureuëng nyan. 14 Teuma óh watée katreb di
gata hana tagalak le keu ureuëng inong nyang
ka jeuet keu binoe gata nyan, gata jeuet tayue
ureuëng inong nyan jijak deungon beubaih.
Jihnyan hana jeuet gata peubuet sibagoe nami-
et atawa gata peubloe, sabab jihnyan ka gata
paksa jimeusituboh deungon gata."

Peuratoran keuhai hareuta waréh aneuëk tuha

15 "Miseu jih na sidroe ureuëng jimeu-
kawen dua droe, dan ban dua droe binoe jih
nyan jipeulahé aneuëk-aneuëk agam, teuma
aneuëk nyang lahé leubeh ilée bukon kheu-
eh aneuëk nibak peurumoh nyang paleng
jigaséh. 16 Meunyoe ureuëng nyan jikeu-
neuk peuteuntée pakriban cara jih nyan
jipeuweuek hareuta keukayaan jih nyan keu
aneuëk-aneuëk jih nyan, ureuëng nyan hana
jeuet jimeudong ubak aneuëk nyang jipeu-

[t] *jigunteng ôk jih* atawa teucukô ulée jih.

lahé lé inong nyang paleng jigaséh deungon
cara jijok keu aneuëk nyan jeuet keu hak
aneuëk tuha. 17 Lé ureuëng nyan harôh jibri
jeumba duagoe lipat nibak hareuta beunda
jihnyan keu aneuëk agam jih nyang tuha,
bahpi aneuëk nyan bukon aneuëk nibak peu-
rumoh jih nyang paleng ji gaséh. Hak
aneuëk tuha harôh kheueh jiaku lé bapak jih
nyan, dan keu aneuëk nyan harôh kheueh
teujok hareuta warésan nyang jeuet keu hak
jih meunurot huköm."

Peuratoran keu aneuëk nyang doraka

18 "Miseu jih na sidroe aneuëk agam
nyang paleng kreueh ulée, galak that ubak
buet beurontak dan hana jitem seutôt peue
nyang jikheun lé ureuëng tuha jih bahpi
jihnyan ka teuhuköm. 19 Lé ureuëng syiek
jih harôh jiba aneuëk nyan ubak teungku
peumuka banda di teumpat awaknyan ting-
gai dan jilakée laju mangat aneuëk jihnyan
teupeusidang. 20 Lé ureuëng nyan harôh
jipeugah ubak peumuka banda nyan,
'Aneuëk kamoe nyoe keubiet that kreueh
ulée, galak that jibeurontak lom hana jitem
taát ubak kamoe; aneuëknyoe galak that
jipeuhabéh péng dan galak that nibak buet
nyang mabök-mabök.' 21 Lé ureuëng agam
nyang na di bandanyan jijak rhom aneuëk-
nyan ngon aneuk batée sampoe án maté.
Deungon na lagéenyan gata ka gata beuran-
taih buet nyang jeuhet nyan. Banmandum
ureuëng Israel teuma jideungoe keuhai nyan
dan deungon na nyang lagéenyan ureuëng
Israel nyan jeuet keuteumakot."

Meubagoe peuratoran

22 "Meunyoe sidroe ureuëng ka teu-
huköm maté sabab sapeue-sapeue buet
nyang jeuhet nyang ka jipeubuet, dan ma-
nyét ureuëng nyan teugantung laju ubak
taméh, 23 manyét nyan hana jeuet teupeu-
biyeu disinan simalam suntok, teuma harôh
teujak peukubu nibak uroenyan cit teuma.
Manyét nyang teugantung nibak taméh nyan
teupeuteuka kutok Po teu Allah u ateueh
nanggroe. Lé sababnyan, tajak kubu kheueh
laju manyét nyan mangat digata hana tapeu
kuto nanggroe nyang geubri lé TUHAN Allah
gata keu gata.

22 Meunyoe leumô atawa bubiri atra
ureuëng saboh bansa ngon gata ka
sisat dan gata na deuh gata kalon beulatang
nyan, bék kheueh gata pura-pura hana tateu-
peue, teuma taba kheueh beulatang nyan
gatapeuwoe ubak ureuëng po jih. 2 Meu-
nyoe ureuëng po beulatang nyan rumoh jih
jiôh, atawa gata hana tatuso sopo beulatang
nyan, tapeuwoe kheueh beulatang nyan u
rumoh gata. Meunyoe ureuëng po beulatang
nyan jijak mita beulatang jih nyang gadôh
nyan, gatajok kheueh laju ubak ureuëng po
beulatang nyan. 3 Meunan cit gata peubuet
kheueh lagéenyan cit teuma meunyoe gata
neuteumé ngon saboh keuleudée, siôn peu-
kayan, atawa peue mantong atra milék ban-
sa gata nyan.

4 Meunyoe na saboh keuleudée atawa
saboh leumô atra ureuëng nyang saboh ban-
sa deungon gata reubah di ateueh jalan, bék
kheueh gata pura-pura hana tateupeue, teu-
ma tatulông kheueh beulatangnyan gata
peubeudôh lom teuma.

5 Di ureuëng inong hana jeuet jisôk peu-
kayan lagée ureuëng agam dan meunan cit
teuma di ureuëng agam hana teuma jeuet
jisôk peukayan lagée ureuëng inong, sabab
ureuëng nyang peubuet nyang lagéenyan
that-that geubanci lé TUHAN Po teu Allah
gata.

6 Meunyoe gata na leumah takalon sa-
boh uempung cicém di ateueh bak kayée
atawa di ateueh tanoh teuma nang cicém
nyan teungoh jikarom boh jihnyan atawa
meusajan ngon aneuëk-aneuëk jihnyan, bék
kheueh gatacok nang cicém nyan. 7 Gata
jeuet tacok aneuëk-aneuëk cicém nyan, teu-
ma bah kheueh nang cicém nyan jipo ho
nyang galak droe jih, mangat gata panyang
umu dan udeb gatapi makmu.

8 Meunyoe gata tapeugét saboh rumoh,
rumoh nyan harôh gata pageue bansilingka
binéh bubong rumoh nyan. Teuma gata hana
meutanggong jaweueb meunyoe ureuëng
maté akibat rhot di ateueh bubong rumoh
nyan.

9 Bék kheueh gata pula seunaman nyang
laén nibak ban sikeulileng lampôh anggô
gata seulaén bak anggô mantong. Meunyoe
atranyan gata pula cit teuma, gata hana
tacok hase nibak lampôh nyan, bah kheueh
nyan nibak boh anggô, meunan cit nibak
sinaman nyang laén teuma.

10 Bék kheueh gata pasang saboh leumô
ngon saboh keuleudée nibak saboh langai.

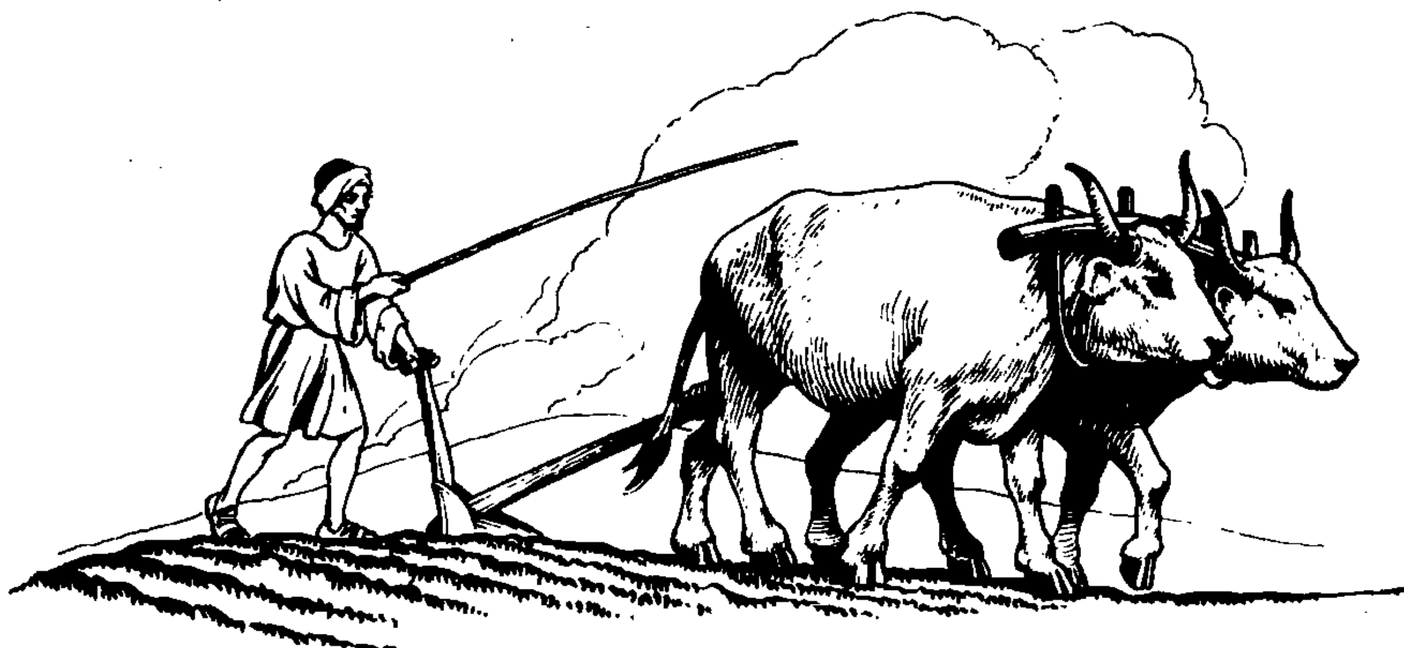
11 Bék kheueh gatangui peukayan nyang
teupeugét nibak wol dan lineun nibak saboh
teumpat teumpeun ija.

21:23: Gal. 3:13 **22:1-4**: Keu. 23:4-5 **22:9-11**: Im. 19:19

12 Gata peugét kheueh rumbai-rumbai
nibak ban peuet boh ujong peukayan gata."

Peuratoran keuhai hubongan ureuëng agam ngon ureuëng inong

13 "Miseu jih na sidroe ureuëng agam
jimeukawen deungon sidroe aneuëk dara,
dan watée hana jitemle ngon aneuëk inong
nyan. 14 Jihnyan ka jipeugét tudohan nyang
peuleusu ngon jipeugah bahwa peurumoh
jih nyan ka hanale peurawan bak watée
jimeukawen ilée.
15 Lam hai nyan di ureuëng syiek
ureuëng inong nyan harôh kheueh jijak cok
ija dara barô nyang na mantong incik darah,
nyang jeuet keubukeuti bahwa aneuëk jih-
nyan bak watéenyan mantong na peurawan
jih. Ija nyan harôh kheueh jitunyok ubak
dumna teungku pemuka banda nibak kantô
mahkamah. 16 Ureuëng syiek di aneuëk dara
nyan harôh kheueh jipeugah ubak awak-
nyan, 'Ulôn ka lôn seurah aneuëk ulôn keu
ureuëng nyoe jeuet keupeurumoh jih, teuma
jinoenyoe jihnyan ka hana jitueng le. 17 Ka
jitudoh nyang peuleusu deungon cara jipeu-
gah bahwa peurumoh jihnyan ka hanale
peurawan bak watée awaknyan jimeuka-
wen. Teuma nyoe bukeuti jih bahwa aneuëk
ulôn nibak watéenyan mantong na peura-
wan jih. Neupeurati kheueh incik darah
nyang mantong meuleukek nibak ija peu-
nganten jih nyoe!' 18 Teuma di ureuëng peu-
muka banda harôh kheueh geuhôi ureuëng
agam nyan dan laju geuseupôt ureuëng
nyan. 19 Meunan cit awaknyan harôh teuma
geudeunda ngon sireutôh péng pirak dan
geuseurah péng nyan ubak tuwan jih nyan,
sabab jihnyan ka jipeurusak keuhoreumatan
sidroe ureuëng inong Israel. Meunan cit di
ureuëng inong nyan harôh kheueh teuma
teutab jeuet keu peurumoh jih nyan, dan
hana jeuet jitaleuek siumu udeb jih.
20 Teuma meunyoe peue nyang jitudoh-
nyan beutôi dan hana teuma bukeuti bahwa
peurumoh jihnyan mantong na peurawan
bak watée awaknyan jimeukawen, 21 teuma
ureuëng inong nyan harôh jijakba u babah
pintoe rumoh ureuëng syiek jih. Di teumpat-
nyan bubena ureuëng-ureuëng agam nyang
na di banda nyan harôh kheueh jijak rhom
ngon aneuk batée ureuëng inong nyan sam-
poe án maté. Ureuëng inong nyan ka jipeu-
buet sapeue-sapeue nyang keubit that malée
keu bansa geutanyoe sabab ka jimeumukah
sigohlom jimeukawen dan yoh mantong jih-
nyan tinggai dirumoh ureuëng syiek jih.
Deungon ka teuhuköm jihnyan sibagoe tan-
da gata ka gata beurantaih buet nyang jeu-
het.
22 Meunyoe na sidroe ureuëng agam
teudrob basah teungoh jimeumukah ngon
peurumoh gob, bandua ureuëng nyan harôh
teuhuköm maté. Deungon na gata peubuet
nyang lagéenyan gata ka tabeurantaih buet
nyang jeuhet nyan.
23 Miseu jih na didalam banda meuteu-
mé sidroe ureuëng agam teungoh jimeumu-
kah deungon sidroe aneuëk dara teuma
aneuëk daranyan ka jimeutunangan ngon
ureuëng laén. 24 Lam hainyan awaknyan
harôh kheueh teuba u luwa banda dan teu-



Meuúe deungon dua boh leumô (22:10)

22:12: Teu. 15:37-41

rhom laju ngon aneuk batée sampoe án
maté. Aneuëk dara nyan harôh kheueh teu-
poh maté sabab jihnyan hana ji useuha jiklik
jilakée tulông, seudangkan hainyan najih
didalam banda, nibak teumpat nyan meu-
nyoe jiklik jilakée tulông pasti su jihnyan
teudeungoe ubak ureuëng laén. Dan meunan
cit di ureuëng agam nyan harôh cit teupoh
maté sabab jihnyan ka jimeumukah ngon
ureuëng nyang ka jimeutunangan. Deungon
teuhuköm bandua awaknyan, gata ka tabeu-
rantaih buet nyang jeuhet.
25 Laén haijih meunyoe nyan najih di-
lampôh sidroe ureuëng agam jipeukosa
sidroe aneuëk dara nyang ka jimeutunangan
deungon ureuëng laén. Lam hainyan teuma
ureuëng agam nyang harôh teuhuköm maté.
26 Aneuëk dara nyan hana jeuet teupeusakét
sabab jihnyan hana jipeubuet sapeue nyang
pantaih jihnyan teuhuköm maté. Peukara-
nyan lagée peukara sidroe ureuëng nyang
jiseurang ureuëng laén dan jipoh maté teu-
ma. 27 Teumpat peukosa nyan najih di
lampôh, dan bahpi aneuëk dara nyan jiklik
jilakée tulông, teuma hana ureuëng nyang
teuka jijak tulông aneuëk daranyan.
28 Miseu jih na sidroe ureuëng agam
teudrob basah teungoh jipeukosa sidroe
aneuëk dara nyang gohlom jimeutunangan.
29 Lam hai nyan ureuëng agam nyan harôh
jibayeue ubak ureuëng syiek aneuëk dara-
nyan jeuname meukawen sidubyuem li-
mong ploh péng pirak. Aneuëk daranyan
harôh kheueh jeuet keu peurumoh jih sabab
jihnyan ka jipaksa meumukah dan sipa-
nyang udeb awaknyan hana jeuet ji meu cre.
30 Hana meusidroe pih jeuet jihina ba-
pak jih ngon cara ji-éh meusajan atawa
jipeubuet buet nyang teularang ngon sidroe
nibak peurumoh bapak jih nyan."

Ureuëng-ureuëng nyang hana jitamong sibagoe umat TUHAN

23 "Ureuëng nyang ka keunong gasi
alat keulamin jih ureuëng nyang
lagéenyan hana jeuetle teukheum sibagoe
umat TUHAN.
2 Ureuëng nyang lahé hase buet mukah
banmandum keuturonan jih troh ubak nyang
keu siploh, ureuëng nyang lagéenyan hana
jeuet keu umat TUHAN.
3 Ureuëng Amon dan Moab dan ban-
mandum keuturonan awaknyan trok ubak
nyang keu siploh hana jeuet keu umat
TUHAN, 4 sabab awaknyan hana jitem bri
keu gata peunajoh ngon ié jieb bak watée
gata mantong tajak bak rot ueh watée gata
teubiet nibak nanggroe Meusé. Bahkan
awaknyan jipeu-upah si Bileam, aneuëk Be-
or nibak banda Petor di Mesopotamia, keu
teukutôk gata. 5 Teuma TUHAN Po teu Allah
gata hana geutem deungoe Bileam nyan.
Sikeubiet jih teuma nyang teujadi Gobnyan
geu ubah kutok nyan jeuet keubeureukat,
sabab Gobnyan geugaséh keugata. 6 Seu-
mantong gata udeb dan sampoe trok siumu
masa, bék kheueh gata tulông bansa-bansa
nyan atawa gata peujeuet awaknyan mak-
mu.
7 Bék kheueh teuma gata pandang hina
keu ureuëng Edom sabab awaknyan na
kheueh syedara gata. Meunan cit bék kheu-
eh teuma gata pandang miyueb ubak
ureuëng Meusé, sabab gata treb tatinggai di
nanggroe awaknyan. 8 Phon nibak keutu-
ronan nyang keu lhée trok ubak nyang silan-
jut jih keuturonan awaknyan jeuet keu
wareuga umat TUHAN."

Teujaga beugleh sabe khimah-khimah tantra

9 "Bak watée gata teungoh tamuprang,
gata harôh tapeusie ubak peue mantong
nyang teupeujeuet gata rhot bak kuto atawa
najih. 10 Meunyoe sidroe ureuëng ka jeuet
keu kuto sabab jipeuteubiet iémani bak wa-
tée teungét ateueh teumpat éh, ureuëng nyan
harôh jitinggai khimah-khimah dan jitinggai
laju di luwa. 11 Óh katrok bak watée seupôt
ureuëng nyan harôh jijak manoe dan bak
watée mata uroe jilhob ureuëng nyan ka
jeuet jigisa lom ubak khimah-khimah.
12 Gata harôh kheueh takeubah diluwa
khimah teumpat boh ié cut atawa ié rayeuk.
13 Meunyoe keuneuk jak keunan gataba
kheueh laju seulaén peuleungkapan gata
meunan cit sikrak kayée keungon kueh uru-
ek teumpat teu tôh ék dan meunan cit keu
ngon seubée jih. 14 TUHAN Po teu Allah na
sajan gata didalam khimah gata keu geujak
lindong gata dan geubri keu gata meunang
ateueh musoh-musoh gata. Teuma gatajaga
kheueh mangat khimah-khimah gatanyan
teutab gleh. Bék sampoe meuteumé sapeue-
sapeue nyang hana beutôi lamkawan gata,
mangat TUHAN hana geutinggai gata."

22:28-29: Keu. 22:16-17 22:30: Im. 18:8, 20:11, Tel. 27:20 23:3-5: Neh. 13:1-2 23:4: Teu. 22:1-6
23:5: Teu. 23:7–24:9

Meubagoe peuratoran

15 "Meunyoe na sidroe namiet jipeu-
plueng droe nibak teungku droe di teumpat
jih meukeureuja laju jijak lakée peulin-
dongan, bék kheueh gatayue woe jihnyan.
16 Jihnyan jeuet jitinggai saboh lam banda
gata meunurot banda toh nyang jipiléh ngon
ji galak, dan gata hana jeuet tapeusaneut
ateueh jihnyan deungon cara gasa.
17 Sidroe ureuëng Israel, bah kheueh jih-
nyan ureuëng agam meunan cit ngon
ureuëng inong, ureuëng nyan hana jeuet
jipeujeuet droe jih keu ureuëng lunte nibak
kuil-kuil teumpat seumujoe. 18 Meunan cit
ngon péng nyang jiteumé nibak hase buet
meulunte nyan hana jeuet jiba u Baét TUHAN
Po teu Allah gata keu tajak peulheueh kaôi,
sabab TUHAN Po teu Allah that-that geuban-
ci ubak buet meulunte nyan nibak kuil-kuil
teumpat seumujoe dan keu péng upah meu-
lunte.
19-20 Meunyoe gata tapeu utang péng
ubak ureuëng laén, gata jeuet gata lakée
bungöng ateueh péng gata nyan. Teuma
meunyoe gata tangui péng atawa peunajoh
atawa barang nyang laén nibak ureuëng
nyang saboh bansa deungon gata, nyang
jingui nyan harôh kheueh teujok deungon
hana talakée bungöng. Gata taát kheueh
ubak peurintah nyan, teuma TUHAN Po teu
Allah gata geubri beureukat peue-peue man-
tong nyang gata peubuet di nanggroe nyang
gata tinggai.
21 Meunyoe gata tameujanji peue-peue
mantong ubak TUHAN Po teu Allah gata,
bék kheueh nyan gata preh-preh le keu
gata peuteupat janjinyan, sabab TUHAN Po
teu Allah gata teutab geulakée atra nyan,
dan gata ka meudesya meunyoe hana
tapeupeunoh hai nyan. 22 Gata hana meu-
desya meunyoe hana tapeugét janji ubak
TUHAN. 23 Teuma meunyoe gata deungon
ban galak droe tameujanji ubak TUHAN Po
teu Allah gata, janji nyan digata wajéb
gata peuteupat.
24 Meunyoe gata teungoh tajak-jak rot
lampôh anggô ureuëng laén, gata jeuet tapa-
joh boh anggô siduble nyang gata meuheut,
teuma hana jeuet gata peusapat lam raga.
25 Meunan cit meunyoe gata teungoh tajak-
jak di dalam lampôh gandom ureuëng laén,
gata jeuet gatapajoh gandom nyang gata pot
ngon jaroe gata, teuma hana jeuet atranyan
takoh deungon sadeueb."

Peuratoran keuhai meucre dan meukawen lom teuma

24 "Miseu jih na sidroe ureuëng agam
jimeukawen deungon sidroe aneuëk
dara, dan óh lheuehnyan hana jigalakle sa-
bab jihnyan jiteumé sapeue-sapeue nyang
jiba malée keudroe ureuëng nyan. [u] Lé
ureuëng agam nyan laju jijok surat taleuek
keu ureuëng inong nyan meunan cit jiuse
teuma beukaih binoeji nibak rumoh jihnyan.
2 Óh lheueh nyan di ureuëng inong nyan
jimeukawen teuma deungon ureuëng agam
nyang laén. 3 Teuma óh kalheueh na meupa-
dub watée di ureuëng agam nyan hana teu-
ma jigalakle keu inong nyan, laju jijok surat
taleuek ubak ureuëng inongjih nyan dan
jiuse teuma inong nyan. Atawa mungken cit
lakoe jih nyang keudua nyanpi meuninggai.
4 Lam hai bandua ureuëng lakoe nyang phon
hana jeuet jimeukawen ngon ureuëng inong
nyan le; ureuëng nyan harôh kheueh jipan-
dang keu beukaih inong jih nyan sibagoe
ureuëng inong nyang ka jipeucupa. Meu-
nyoe ureuëng agam nyan jimeukawen cit
teuma, buet nyang lagéenyan na kheueh
jipeuhina keu TUHAN Po teu Allah gata.
Gata hana jeuet tapeubuet desya nyang jeu-
het nyan di nanggroe nyang geubri lé
TUHAN keu gata."

Meubagoe peuratoran

5 "Sidroe ureuëng agam nyang ban
mantong jimeukawen hana jeuet teuyue ta-
mong tantra dan jijak muprang atawa jipeu-
buet tugaih masyarakat nyang laén. Ureuëng
nyan harôh teupeubeubaih tugaih nyang treb
jih sithon mangat ji urôh rumoh tanggaji dan
meunan cit jipeugalak até ureuëng binoe
jihnyan. [v]
6 Meunyoe gata talakée ngui sapeue-
sapeue bak ureuëng laén, bék kheueh atra-
nyan gatacok sibagoe jaminan batée nyang
jingui lé ureuëng nyan keungon giléng gan-
dom. Deungon teucok batée nyan, gata ka
tareupah alat nyang jingui lé keuluwarga
keu teusambong udeb.

---

[u] *jihnyan jiteumé ... nyan,* atawa ureuëng inong nyan salah sabab tingkah laku jih hana patot. [v] *jipeugalak até ureuëng binoe jihnyan,* atawa meuseunang-seunang ngon peurumoh jih.

23:17: Im. 19:29 **23:19-20**: Keu. 22:25, Im. 25:36-37, Tel. 15:7-11 **23:21**: Teu. 30:1-16, Mat. 5:33
24:1: Mat. 5:31, 19:7, Mrk. 10:4

7 Ureuëng nyang jiculék ureuëng nyang
saboh bansa deungon jihnyan, laju jipeu-
saneut ureuëng nyan sibagoe namiet atawa
jipeubloe, nyang lagéenyan harôh teuhuköm
maté. Deungon lagéenyan gata ka tabeuran-
taih buet nyang jeuhet.
8 Meunyoe na meuteumé peunyakét ku-
lét nyang keubiet mubahya, gata peubuet
kheueh deungon teuliti peue nyang geupeu-
rintah lé imeum-imeum Lewi ubak gata;
gata seutôt kheueh peutunyok-peutunyok
nyang ulôn bri nyoe keu awaknyan. 9 Gata
ingat kheueh peue nyang geupeubuet lé
TUHAN Po teu Allah gata ateueh Miryam
watée gatajak tateubiet nibak nanggroe
Meusé.
10 Meunyoe gata tapeungui sapeue-
sapeue keu seusabe gata, bék kheueh gata
tamong u dalam rumoh ureuëng nyan keu
gata jakcok bajéejih nyang jipeujeuet siba-
goe jaminan. 11 Gatapreh kheueh diluwa
mantong dan bah kheueh ureuëng nyan keu-
droe jijakba nyan ukeue gata. 12 Meunyoe
ureuëng nyan gasien, bajée nyan hana jeuet
gatateun simalam beungoh, 13 teuma harôh
gata peuriwang ubak ureuëng nyan tieb-tieb
malam, mangat ureuëng nyan hase jisok bak
watée jijak éh. Teuma jihnyan jilakée teuri-
mong gaséh dan TUHAN Allah gata teuma
geugalak keu gata.
14 Bék gata prah ureuëng nyang tung
upah nyang gasien lom teuma hana sapeu-
ena, bah kheuehnyan ureuëng nyang saboh
bansa deungon gata, meunan cit keu
ureuëng aséng nyang na tinggai nibak
saboh banda peulindong gata. 15 Tieb-tieb
uroe sigohlom mata uroe jilhob gata harôh
tabayeue upah jih nyang jikeureuja nibak
uroe nyan; jihnyan jimeuharab péng nyan
sabab keubit that jimeuharab atranyan.
Meunyoe gata hana tabayeue upah jihnyan,
ureuëng nyan teuma jimeudoá sira jimeu-
lakée ubak TUHAN mangat Gobnyan geu-
tulông gata, dan gata geupeugah ka meu-
desya.
16 Bék tahuköm maté ureuëng tuha sa-
bab buet nyang jeuhet nyang jipeubuet lé
aneuëk jihnyan, dan bék tahuköm maté
aneuëkjih kareuna buet nyang jeuhet nyang
jipeubuet lé ureuëng syiek jih. Tieb-tieb
ureuëng teuma jeuet teuhuköm maté sabab
buet nyang jeuhet nyang jipeubuet keudroe.
17 Bék kheueh tareupah hak ureuëng
aséng dan aneuëk yatem ngon meuntui, dan
bék teuma gatacok peukayan ureuëng inong
balée sibagoe jaminan. 18 Gata ingat kheueh
bahwa gata ka lheueh jeuet keu namiet wa-
tée di nanggroe Meusé dan geupeubeubaih
lé TUHAN Po teu Allah gata; nyang kheueh
sabab jih ulôn bri peungajaran nyoe keu
gata.
19 Meunyoe gata tapeusapat wasé tanoh
gata, bék kheueh gata gisa keu gata jakcok
beureukah gandom nyang mantong na ting-
gai. Gandom nyan bah kheueh teupeubiyeu
keu ureuëng aséng, aneuëk yatem ngon
meuntui dan inong balée, mangat gata geu-
bri beureukat lé TUHAN Po teu Allah gata
dan banmandum nyang gata useuha. 20-21 Óh
ka seuleusoe sigoe gata pot boh zaiton dan
meunan cit ngon boh anggô gata, bék
kheueh gata riwang lom keu gatajak peusa-
pat boh-boh nyang mantong na tinggai.
Nyang tinggai nyan harôh gata peubiyeu
mantong keu ureuëng aséng, aneuëk yatem
ngon meuntui dan ureuëng inong balée.
22 Gata ingat kheueh bahwa gata kalheueh
jeuet keu namiet di nanggroe Meusé; nyang
kheueh sabab jih ulôn bri peuratoran nyoe
keu gata.

25 Miseujih na dua droe ureuëng Israel
jijak ubak kantô mahkamah keuji-
jak gadu sapeue peukara, lé nyang sidroe
jipeugah hana meusalah, dan nyang laén
meusalah. 2 Meunyoe nyang meusalah teu-
peurhot ubak huköm seunuet, di teungku
hakém geuyue laju ureuëng nyan meudu-
gom. Jeumeulah na padubgo teuseunuet teu-
gantung nibak buet nyang jeuhet nyang ka
jipeubuet, 3 teuma hana jeuet leubeh nibak
peuet ploh goe. Meunyoe leubeh, beuareuti
ureuëng nyan ka jihina dikeue ureuëng ra-
mé.
4 Bék kheueh peugaceb babah leumô
nyang teungoh jimomoh gandom."

Keuwajéban teuhadab sidroe syedara nyang meuninggai donya

5 "Meunyoe ureuëng-ureuëng nyang
meusyedara tinggai jih meusapat, laju sidroe
nibak ureuëng nyan maté dan hana teuma
jitinggai aneuëk agam, teuma balée jihnyan
hana jeuet jimeukawen ngon ureuëng laén
diluwa keuluwarga meureuhom lakoe jih-

24:7: Keu. 21:16 **24:8:** Im. 13:1–14:54 **24:9:** Teu. 12:10 **24:10-13:** Keu. 22:26-27 **24:14-15:** Im. 19:13 **24:16:** 2Raj. 14:6, 2Taw. 25:4, Yeh. 18:20 **24:17-18:** Keu. 23:9, Im. 19:33-34, Tel. 27:19 **24:19-21:** Im. 19:9-10, 23:22 **25:3:** 2Kor. 11:24 **25:4:** 1Kor. 9:9, 1Tim. 5:18 **25:5-6:** Mat. 22:24, Mrk. 12:19, Luk. 20:28

nyan. Syedara meureuhom nyan wajéb
jimeukawen ngon balée nyan. 6 Aneuëk
agam tuha awaknyan harôh kheueh teuang-
gab aneuëk syedara nyang maténynan, ma-
ngat jihnyan na keuturonan lamkawan bansa
Israel. 7 Meunyoe ureuëng agam nyan hana
jitem meukawen ngon peurumoh meureu-
hom syedara jihnyan, ureuëng inong nyan
harôh jijak meuhadab ubak peumuka banda
sira jipeugah lagéenyoe, 'Parui ulôn hana
jitem peubuet keuwajébanjih keu jibri keu
syedara jih sidroe keuturonan lamkawan
bansa Israel.' 8 Laju lé peumuka banda
harôh geuhôi ureuëng nyan dan geupeugah
bak ureuëng nyan. Meunyoe ureuëng nyan
teutab cit jitulak, 9 peurumoh meureuhom
lakoe jih nyan harôh jijak peuto ubak jih-
nyan dikeue dumna peumuka banda, jisuet
seulob ureuëng nyan, jiludah laju muka jih-
nyan dan jipeugah teuma lagéenyoe, 'La-
géenyoe kheueh nyang harôh teupeubuet
ateueh ureuëng nyang hana jitem bri keutu-
ronan keu syedara jih.' 10 Keuluwarga
ureuëng nyan teuma jituri di Israel sibagoe
'Keuluwarga ureuëng nyang teusuet seulob
jih.' "

Peuratoran-peuratoran laén

11 "Meunyoe na dua droe ureuëng agam
jimeulo, dan peurumoh nyang sidroe jiuseu-
ha jitulông lakoe droe jih deungon cara
jiramah ngon jipiret boh kréeh lawan lakoe
jihnyan, 12 gatakoh kheueh jaroe ureuëng
inong nyan dan bék kheueh tagaséh keu
ureuëng nyang lagéenyan.
13-14 Bék gata peungéut ureuëng laén
ngon cara gatangui ceng dan sinukat nyang
hana beutôi. 15 Gatangui kheueh céng dan
sinukat nyang paih mangat gata panyang
umu di nanggroe nyang geubri lé TUHAN
Po teu Allah keu gata. 16 TUHAN Po teu
Allah gata that-that geubanci keu ureuëng
nyang galak jipeungéut ureuëng laén."

Peurintah mangat teujak poh maté ureuëng Amalek

17 "Gata ingat kheueh pakriban ureuëng
Amalek jipeusaneut gata bak watée gata
mantong gatajak dan tateubiet nibak nang-
groe Meusé. 18 Awaknyan hana jitakot ubak
Po teu Allah dan jiseurang gata rot likot bak
watée gata mantong that-that hek meunan
cit ka habéh teunaga, laju jipoh maté ban-
mandum ureuëng-ureuëng gata nyang deu-
ngon susah payah jijak nibak rot likot. 19 Lé
sabab nyan, meunyoe TUHAN Po teu Allah
gata ka geubri nanggroe nyan keugata dan
gata aman nibak banmandum musoh nyang
na tinggai bansikeulileng gata, banmandum
ureuëng Amaleknyan harôh gata poh maté
sampoe awaknyan hana ji ingatle. Bék
kheueh tuwoe!"

Peuseumahan nibak hase nyang teupot

26 "Meunyoe gata ka tatamong u
nanggroe nyang geubri lé TUHAN
Po teu Allah gata keu gata dan ka teuma gata
tinggai teutab disinan, 2 teuma hase nyang
phon tateumé nibak nyang gata peusapat
nibak tanoh gata harôh gata peutamong u
dalam saboh eumpang, dan atranyan taba
laju u teumpat nyang geupiléh lé TUHAN Po
teu Allah gata. 3 Gatajak kheueh laju ubak
imeum nyang meutugaih nibak watéenyan
dan tapeugah laju ubak gobnyan, 'Ulôn peu-
gah ubak TUHAN Po teu Allah gata bahwa
ulôn ka lôn tamong u nanggroe nyang geu-
peujanji bak indatu geutanyoe mangat
geubri atranyan keu geutanyoe.'
4 Lé imeum teuma geuteurimong eum-
pang nyan nibak jaroe gata dan atranyan laju
geupeuduek dikeue miseubah TUHAN Allah
gata. 5 Óh lheuehnyan dikeue TUHAN Allah
gata, gata tapeugah laju haba lagéenyoe: 'Ya
TUHAN, indatu ulôn na kheueh sidroe
ureuëng Aram nyang meugeumbara.
Ureuëng nyan jiba keuluwarga jih u nang-
groe Meusé mangat jitinggai disinan siba-
goe ureuëng nyang meungunsi. Bak watée
jijak keudeh jeumeulah awaknyan cit bacut
sagai, teuma awaknyan jeuet keu bansa
nyang raya dan teuga. 6 Ureuëng Meusé
jipeusaneut kamoe deungon keubit keujam
dan jipaksa kamoe meukeureuja sibagoe na-
miet. 7 Laju kamoe meuhôi sira kamoe lakée
tulông ubak Droeneueh, TUHAN, Allah inda-
tu kamoe. Droeneueh neudeungoe peue
nyang kamoe lakéenyoe dan deuh neukalon
deurita kamoe, apoh apah dan meunan cit
deungon keuseungsaraan kamoe. 8 Deungon
kuasa dan teunaga nyang raya Droeneueh ka
neupeubeubaih kamoe lam nanggroe Meu-
sé. Droeneueh neupeuna mujizat-mujizat
dan buet-buet nyang ajaéb meunan cit neu-
peutreun keujadian-keujadian nyang jiteuka
teumakot bubena musoh. 9 Óh lheueh nyan

25:7-10: Rut 4:7-8 **25:13-16:** Im. 19:35-36 **25:17-19:** Keu. 17:8-14, 1Sam. 15:2-9 **26:2:** Keu. 23:19

Droeneueh laju neuba kamoe keunoe dan
laju neubri tanoh nyang kaya lom ngon subô
nyoe keu kamoe. [10] Sabab nyan, ya TUHAN,
ulôn peuseumah disinoe hase nyang phon
ulôn cok nibak tanoh nyang Droeneueh bri
keu ulôn.'

Lheuehnyan takeubah laju eumpang
nyan dikeue TUHAN Po teu Allah gata, dan
gata seumah kheueh Gobnyan. [11] Gata meu-
syukoe kheueh keu banmandum rejeuki
nyang ka geubri lé TUHAN Po teu Allah gata
keu gata dan keuluwarga gata. Gata padan
kheueh ureuëng Lewi dan ureuëng aséng
nyang na tinggai lamkawan gata jiseutôt
meusajan lam peurayaan nyan.

[12] Tieb-tieb thon nyang keulhée gata
harôh tabri keureubeuen siper siploh, na
kheueh siper siploh nibak hase tanoh gata
keu imeum Lewi, ureuëng aséng, aneuëk ya-
tem ngon meuntui dan ureuëng inong balée,
akhéji nibak tieb-tieb banda gata awaknyan
na jiteumé peunajoh nyang awaknyan peu-
reulée. Meunyoe ka lheueh, [13] gata kheun
kheueh ubak TUHAN Po teu Allah gata, 'Lam
siper siploh hase tanoh nyang harôh teupeu-
seumah keu Droeneueh, TUHAN, hana meu-
bacutpi nyang tinggai dirumoh ulôn; ban-
mandum nyan ka ulôn jok keu ureuëng Lewi,
ureuëng aséng, aneuëk yatem ngon meuntui
dan inong balée, lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN Po teu Allah gata ubak ulôn. Nibak
peurintah TUHAN keuhai keureubeuen siper
siploh banmandum nyan hana nyang ulôn
lieungkeu. [14] Nibak peuseumahan nyan hana
meubacutpi nyang ulôn pajoh bak watée ulôn
mantong teungoh meukabong, atawa ulôn ba
u luwa rumoh bak watée ulôn teungoh kuto,
atawa ulôn bri sibagoe sajian keu ureuëng
maté. Ulôn ka taát ubak Droeneueh, ya
TUHAN; peue mantong nyang Droeneueh
peurintah ka ulôn peubuet. [15] Nibak teumpat
Droeneueh nyang suci di dalam syeuruga ki-
ra jih neutem kheueh kalon dan neubri beu-
reukat keu umat Droeneueh Israel; meunan
cit neubri kheueh beureukat keu nanggroe
nyang kaya lom ngon subô nyang ka TUHAN
bri keu kamoe paih lagée janji Droeneueh
ubak indatu kamoe.' "

Umat nyang geupiléh lé TUHAN

[16] "Nibak uroenyoe TUHAN Po teu Al-
lah gata geupeurintah ubak gata mangat
jeuet gata peubuet banmandum peurintah
nyan; tapeubuet kheueh nyan banmandum
deungon seutia dan deungon bansaboh jiwa
raga gata. [17] Nibak uroenyoe gata ka tameu-
ngaku TUHAN sibagoe Po teu Allah gata.
Gata ka tameujanji mangat gata taát ubak
Gobnyan dan tapeubuet banmandum huköm
meunan cit peurintah Gobnyan. [18] Nibak
uroenyoe TUHAN ka geuteurimong gata si-
bagoe umat Gobnyan keudroe, lagée nyang
ka geupeujanji keu gata, dan geupeurintah
gata mangat gata peubuet banmandum peue
nyang ka geupeurintah bak gata. [19] TUHAN
teuma geupeujeuet gata leubeh rayeuk nibak
banmandum bansa laén nyang ka geucebta-
kan lé Gobnyan, dan gata teuma jipujoe dan
jibri horeumat.[w] Gata jeuet keu umat TUHAN
Po teu Allah gata lagée nyang ka geupeujan-
ji nyan."

Huköm-huköm Po teu Allah teutuléh ateueh batée

27 Óh lheuehnyan meusajan deungon
dumna peumimpén Israel, Nabi
Musa geupeutrok laju peusan nyang lagée-
nyoe ubak bansa nyan, "Taát kheueh ban-
mandum peurintah nyang ulôn bri keu gata
nibak uroenyoe. [2] Bak uroe gata tajeumeu-
rang Krueng Yordan mangat tatamong u
nanggroe nyang geubri lé TUHAN Po teu
Allah gata keu gata, gata harôh tapeudong
meupadubboh batée raya laju batéenyan ga-
ta cet deungon gapu. [3] Tatuléh kheueh teu-
ma nibak batée-batée nyan tieb-tieb tutoe
haba nibak huköm-huköm nyan.

Meunyoe gata ka tatamong u nanggroe
nyang kaya dan subô nyang geupeujanji lé
TUHAN, Allah indatu gata keu gata, [4] dan
gata ka na di meurandeh Krueng Yordan,
gata harôh tajak laju u Gunong Ebal. Meu-
nan cit disinan gata harôh tapeudong lom
batée dan gata cet teuma ngon gapu lagée
nyang ka ulôn peurintah ubak gata nibak
uroenyoe. [5] Meunan cit di teumpat nyan
gata harôh teuma tapeudong keu TUHAN Po
teu Allah gata saboh miseubah nibak batée-
batée nyang hántom na teupeugét keu meu-
bagoe alat lagée beuso, [6] sabab tieb-tieb
miseubah nyang teupeudong keu TUHAN
Po teu Allah gata harôh teupeugét nibak
batée nyang kong. Di ateueh miseubah nyan
harôh gata peuseumah keureubeuen-keureu-

[w] *gata teuma jipujoe dan jibri horeumat,* atawa *gata teuma tabri* pujoe dan keuhoreumatan keu nan Gobnyan.
26:12: Tel. 14:28-29 **26:18:** Keu. 19:5, Tel. 4:20, 7:6, 14:2, Tit. 2:14, 1Ptr. 2:9 **27:2-8:** Yos. 8:30-32
27:5-6: Keu. 20:25

beuen nyang teutot. 7 Gata peuseumah
kheueh teuma keureubeuen peudamé dan
gata pajoh kheueh disinan dan meusuka cita
kheueh dikeue TUHAN Po teu Allah gata.
8 Di ateueh batée-batée nyang teuboh gapu
nyan harôh gata tuléh deungon jeulaih tieb-
tieb tutoe haba nibak hukŏm-hukŏm Po teu
Allah."
9 Óh lheuehnyan meusajan ngon dumna
imeum Lewi, Nabi Musa geupeugah ubak
banmandum bansa Israel, "Syedara-syeda-
ra, gata simak dan gata deungoe kheueh
nyoe! Nibak uroenyoe gata ka jeuet keu
umat TUHAN Po teu Allah gata. 10 Lé sabab-
nyan, gata taát kheueh ubak TUHAN Po teu
Allah gata dan gata peubuet kheueh laju
peue mantong nyang geupeurintah lé Gob-
nyan nyang ulôn bri keu gata nibak uroe-
nyoe."

Kutôk keu ureuëng nyang hana taát

11 Lheuehnyan Nabi Musa geupeugah
lom ubak bansa Israel, 12 "Óh kalheueh gata
tajeumeurang Krueng Yordan, sukée Sime-
on, Lewi, Yehuda, Isakhar, Yusuf dan Be-
nyamin harôh jidong di ateueh Gunong Ge-
rizim bak watée geupeugah beureukat
ateueh bansa nyoe. 13 Bak watée geupeugah
kutôk nyan, sukée Ruben, Gad, Asyer, Ze-
bulon, Dan meunan cit ngon Naftali harôh
jidong di ateueh Gunong Ebal. 14 Ureuëng-
ureuëng Lewi harôh jipeugah tutoe haba
nyang lagéenyoe deungon su nyang nyaréng
dan ureuëng Israel harôh kheueh jijaweueb,
'Amin',
15 Ureuëng-ureuëng Lewi: 'Teukutôk
kheueh keu ureuëng nyang jipeugét patong
nibak batée, kayée dan logam, dan jiseumah
nyan deungon musom-musom; TUHAN that-
that geubanci ubak ureuëng nyang jipujoe
beurala!'
Banmandum rakyat: 'Amin!'
16 'Teukutôk kheueh nyang hana ji-
horeumat keu ureuëng syiek jih dan jipeu-
biyeu awaknyan teulanta.'
'Amin!'
17 'Teukutôk kheueh ureuëng nyang ji-
géesée bataih tanoh teutangga jih.'
'Amin!'
18 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jipeusisat ureuëng buta.'
'Amin!'
19 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jireupah hak ureuëng aséng, aneuëk yatem
ngon meuntui dan ureuëng inong balée.'
'Amin!'
20 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jihina ayah jih sabab jimeumukah deungon
sidroe lamkawan peurumoh ayah jih nyan.'
'Amin!'
21 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jimeu-agam deungon beulatang.'
'Amin!'
22 'Teukutôk kheueh keu nyang jimeu-
mukah deungon syedara droe jih ureuëng
inong, atawa syedara jih nyang saboh ayah
atawa saboh mak.'
'Amin!'
23 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jimeumukah deungon mak tuwan jih.'
'Amin!'
24 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jipoh maté ureuëng laén ngon cara jimusŏm-
musŏm.'
'Amin!'
25 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
jiteurimong upah keu jijak poh maté
ureuëng laén nyang hana meusalah.'
'Amin!'
26 'Teukutôk kheueh keu ureuëng nyang
hana jipeuteupat ubak hukŏm dan peue
nyang geupeurunoe lé Po teu Allah deungon
buet-buet jih.'
'Amin!' "

Beureukat keu ureuëng nyang taát

(Im. 26:3-13; Tel. 7:12-24)

28 "Meunyoe gata tataát ubak TUHAN
Po teu Allah gata dan seutia keu
gata peubuet banmandum nyang geupeurin-
tah lé Gobnyan nyang ulôn peugah ubak
gata nibak uroenyoe, teuma Gobnyan geu-
peujeuet gata keu bansa nyang paleng meu-
syeuhu ateueh rhueng donya. 2 Gata taát
kheueh ubak TUHAN Po teu Allah gata,
teuma banmandum beureukat nyoe geubri
keu gata:
3 Beugeubri kheueh beureukat ateueh
banda-banda dan lampôh-lampôh gata.
4 Meunan cit beugeubri kheueh teuma
beureukat keu gata, sampoe gata tameu
aneuëk nyang le, hase tanoh gatapi meulim-

27:12: Tel. 11:29, Yos. 8:33-35 **27:15:** Keu. 20:4, 34:17, Im. 19:4, 26:1, Tel. 4:15-18, 5:8 **27:16:** Keu. 20:12, Tel. 5:16 **27:17:** Tel. 19:14 **27:18:** Im. 19:14 **27:19:** Keu. 22:21, 23:9, Im. 19:33-34, Tel. 24:17-18 **27:20:** Im. 18:8, 20:11, Tel. 22:30 **27:21:** Keu. 22:19, Im. 18:23, 20:15 **27:22:** Im. 18:9, 20:17 **27:23:** Im. 18:17, 20:14 **27:26:** Gal. 3:10 **28:1-14:** Tel. 11:13-17

pah dan leumô meunan cit ngon kaméng dan
bubiri gata meutamah le jeumeulah jih.
5 Beugeubri kheueh beureukat ubak ha-
se teupot boh gandom gata meunan cit ngon
peunajoh nyang gata peugét nibak gandom
nyan.
6 Beugeubri kheueh beureukat ubak
banmandum hase useuha gata.
7 Meunyoe gata jiseurang, TUHAN teu-
ma geupeutaloe banmandum musoh gata.
Awaknyan ji atoe seurangan ngon cara teu
atoe, teuma jiplueng ngon hana seumike.
8 TUHAN Po teu Allah gata teuma geubri
beureukat ateueh peue-peue mantong hase
useuha gata dan geupasoe bubena gupok-
gupok gata deungon gandom, meunan cit
Gobnyan teuma geubri beureukat keu gata
di nanggroe nyang teuma geubri keu gata.
9 Meunyoe gata tataát ubak TUHAN Po
teu Allah gata dan takeureuja teuma ban-
mandum peurintah gobnyan, gata geupeu-
jeuet keu umat Gobnyan keudroe, lagée
nyang ka geupeujanji nyan. 10 Teuma ban-
mandum bansa di ateueh bumoe nyoe jika-
lon bahwa gata na kheueh bansa nyang
geupiléh lé TUHAN, dan awaknyan teuma ji
seugan keu gata. 11 Gata teuma geubri
aneuëk nyang le. Beulatang peulara gata
teuma meutamoh le dan hase tanoh gatapi
teuma meulimpah di nanggroe nyang ka
geupeujanji keu indatu gata mangat jibri keu
gata. 12 TUHAN teuma geupeutreun ujeuen
óh trok bak musém nibak teumpat tekeubah
ujeuen nyan di ateueh langét. Gobnyan teu-
ma geubri beureukat ateueh banmandum
buet nyang gata useuha, sampoe gata hase
gata peu utang keu bansa nyang le, teuma
gata keudroe hana peu ta meu utang.
13 TUHAN Po teu Allah gata teuma geupeu-
jeuet gata keupeumimpén lamkawan bansa-
bansa, dan bukon sibagoe ureuëng nyang
seumitôt. Meunyoe gata seutia tataát ubak
banmandum peurintah TUHAN nyang ulôn
bri keu gata nibak uroe nyoe, gata teuma
seumaken makmu dan hántom na le jisurot.
14 Teuma bék sagai-sagai gata peulalée peu-
rintah-peurintah nyan deungon cara peue
mantong. Meunan cit bék kheueh teuma
gata pujoe atawa gata meungabdi ubak ilah-
ilah nyang laén."

Akibat-akibat hana taát

(Im. 26:14-46)

15 "Teuma meunyoe gata hana taát ubak
TUHAN Po teu Allah gata, dan hana teuma
seutia tapeubuet peue nyang ka geupeurin-
tah meunan cit ngon hukôm Gobnyan nyang
ulôn bri ubak gata nibak uroenyoe, teuma
banmandum kutôk nyoe rhot u ateueh gata:
16 Teukutôk kheueh banda-banda dan
lampôh-lampôh gata.
17 Teukutôk kheueh gandom gata nyang
ka teupot dan meunan cit ngon peunajoh
nyang gata peugét nibak gandom nyan.
18 Teukutôk kheueh gata, sampoe na ba-
cut mantong aneuëk gata, hase tanoh gata,
meunan cit deungon leumô dan kaméng
meunan cit bubiri gata.
19 Teukutôk kheueh banmandum hase
useuha gata.
20 Meunyoe gata tapeubuet jeuhet dan
gata tulak TUHAN, Gobnyan teuma geupeu-
teuka bala, karu ngon susah that lam hai
peue mantong nyang gata peubuet, sampoe
lam watée nyang paneuk mantong gata ka
geupeusapansapa peue-peue nyang na.
21 Meubagoe peunyakét hana putôh-putôh
geupeuteuka ateueh gata, sampoe bak akhé
jih hana meusidroepi nibak gata mantong na
tinggai di nanggroe nyang gata duek nyan.
22 TUHAN teuma geuhukôm gata deungon
peunyakét nyang hase jiminah bak gob, keu-
mong-keumong dan deumam. Gobnyan teu-
ma geupeuteuka musém khueng nyang tho
kreng dan angén seu-uem nyang hase jipeu-
hangoh sampoe hase mupot gata nyan jadeh
rusak. Beuncana-beuncana nyan harôh ji-
timpok ateueh gata sampoe gata meupaloe.
23 Ujeuen hana teuma jitreun dan tanoh gata
teuma jeuet keu kreueh sampoe gata ranab
banmandum. 24 TUHAN hana teuma geupeu-
treun ié ujeuen, teuma ujeuen abée dan anoe
sampoe gata keunong bala banmandum.
25 Meunyoe gata hana ta-taát ubak
TUHAN Po teu Allah gata, Gobnyan teuma
geupeujeuet gata hase jipeutaloe lé musoh-
musoh gata. Gata teuma taprang musoh deu-
ngon teu atoe, teuma gata plueng meutabu-
beba. Banmandum bansa dibumoe teuma
jirasa gli jikalon gata nyang malang nyan.
26 Meunyoe gata maté, manyét gata teuma
jeuet keu eumpeuñ cicém-cicém dan beula-
tang juah, dan hana ureuëng nyang hase ji
use beulatang-beulatang nyan. 27 TUHAN
teuma geuhukôm gata deungon peunyakét
cumuet lagée nyang ka geupeuteuka u ateu-
eh ureuëng Meusé. Ban saboh badan gata
teuma peunoh jitimoh ngon peunyakét ca-
bok dan kude nyang gatái-gatai teuma hana
ubat keu peunyakét nyan. 28 TUHAN teuma

geupeujeuet gata sampoe án pungoe, buta
mata dan bingong. [29] Bak watée uroe trang
gata meuraba-raba lagée ureuëng buta, teu-
ma hana hase gata teumé rot nyang gata
mita. Banmandum useuha gata teuma gagai
hana meuhase. Gata hana pre-pre jireupah
ngon jitindéeh, dan hana ureuëng nyang
tulông gata.

[30] Meunyoe gata hana tataát ubak
TUHAN Po teu Allah gata, hai-hainyoe teu-
ma jitimpok u ateueh gata: Gata teuma
tameutunangan, teuma ureuëng laén nyang
jimeukawen deungon tunangan gatanyan.
Gata teuma tapeugot rumoh, teuma hana
gata duek nibak rumoh nyan. Gata teuma
tapeugét lampôh anggô, teuma boh jih hana
teuma gata pajoh. [31] Leumô gata teuma jisie
dikeue mata gata, teuma digata hana teuma
gatapajoh uengkot sie nyan. Keuleudée-
keuleudée gata teuma jiparôh jijak hoe laén
teuma gata takalon mantong hana jipeuri-
wang lom teuma. Meunan cit deungon bu-
biri-bubiri gata teuma jijok keu musoh-mu-
soh gata dan hana nyang tulông. [32] Dikeue
mata gata aneuëk-aneuëk gata teuma jibri
sibagoe namiet keu ureuëng aséng. Tieb-ti-
eb uroe mata gata peudeh tajak mita aneuëk-
aneuëk gata, teuma useuha gata nyan sia-sia
mantong, sabab awaknyan hana jiriwang le.
[33] Bansa aséng teuma jicok banmandum ha-
se tanoh nyang gata teumé deungon keureu-
ja nyang brat. Teuma gata keudroe hana
teuma meuteumé sapeue seulaén nyang gata
rasa dan gata jitindéeh ngon hana putôh-
putôh dan jiseksa deungon buet-buet nyang
keubiet keujam. [34] Gata teuma jeuet keu
ureuëng pungoe sabab peue nyang gata rasa
nyan. [35] TUHAN teuma geupeujeuet gaki ga-
ta nyan peunoh deungon peunyakét cabok
nyang lumpah sakét dan hana teuma jitem
puléh-puléh; phon nibak gaki sampoe ubak
bruek ulée gata peunoh jitimoh deungon
peunyakét cumuet. [36] Gata dan raja gata
teuma geuba lé TUHAN u nanggroe gob
nyang hana gata turi dan meunan cit hana
teuma jituri lé indatu gata. Disinan gata
teuma tameungabdi ubak ilah-ilah nyang
jipeugot nibak kayée dan batée. [37] Di nang-
groe dipat gata geupeu crebre lé TUHAN,
ureuëng laén keubit that gli óh watée jikalon
gata; gata teuma ji peuhina ngon jipeukém
lé awaknyan.

[38] Jai that bijéh nyang gata tabu, teuma
cit bacut hase jih nyang gata teumé, sabab
seunaman gata habéh banmandum jipajoh lé
daruet. [39] Gata teuma tapula bak-bak anggô
di dalam lampôh dan gata peulara lom teu-
ma, teuma hana gatapot boh anggô meunan
cit ngon gatajieb teuma ié anggô nyan, sa-
bab bubena bak anggô nyan ka habéh ban-
mandum jipajoh lé ulat. [40] Bansaboh nang-
groe gata teuma jitimoh bak zaiton, teuma
boh-boh jih nyan ka habéh rhot meutabu
beba, akhéjih gata hana meuteumé meuba-
cutpi minyéuk nibak hase jihnyan. [41] Gata
teuma meuteumé aneuëk agam dan aneuëk
inong, teuma awaknyan jicok sibagoe tawa-
nan prang, akhéjih gata ka gadôh awaknyan.
[42] Banmandum bak kayée dan seunaman
habéh jipajoh lé seurangga.

[43] Ureuëng aséng nyang na tinggai di
nanggroe gata teuma seumaken meukuasa,
seudangkan kuasa gata keudroe seumaken
meukureueng. [44] Awaknyan na péng keu
jipeu utang keu gata, teuma nibak gata hana
sapeuena keu gata peu utang keu awaknyan.
Dan bak akhé jih gata ka jikuasa lé awak-
nyan. [45] Banmandum balapeutaka nyan teu-
ma jipeurhot u ateueh gata dan hana piôh
jipeukaru gata sampoe gata binasa, sabab
gata hana tataát ubak TUHAN Po teu Allah
gata dan hana teuma gata peubuet keu
huköm-huköm nyang geubri keu gata.
[46] Beuncana-beuncana nyan na kheueh siba-
goe bukeuti nibak huköm TUHAN ateueh
gata dan keuturonan gata keu siumu masa.
[47] Gata ka geubri beureukat lé TUHAN Po teu
Allah gata nibak meubagoe hai, teuma hana
tatem meungabdi ubak Gobnyan deungon
até nyang rila galak ngon geumbira. [48] Lé
sababnyan gata harôh tameungabdi ubak
musoh-musoh nyang geukirém lé TUHAN
keujijak lawan gata. Gata teuma jiteuka deu-
ek, grah ngon teulon lom kureueng nibak
meubagoe hai. TUHAN teuma[x] geutindéeh
gata deungon keujam sampoe án gata man-
dum mupaloe. [49] Saboh bansa nyang hana
gata muphom basa jih teuma geukirém lé
TUHAN nibak ujong bumoe keu jijak lawan
gata. Lagée cicém siwah jisama gata.
[50] Awaknyan keujam that dan hana nibak
jihnyan rasa gaséh sayang keu ureuëng tuha
meunan cit keu aneuëk manyak. [51] Awak-
nyan jipeuhabéh banmandum beulatang
peulara meunan cit deungon banmandum
hase seunaman gata, dan hana teuma jiting-
gai keu gata gandom, ié anggô, minyéuk
zaiton atawa leumô dan kaméng meunan cit

[x] *TUHAN teuma* atawa musoh-musoh gata teuma.

bubiri sampoe gata banmandum maté deu-
ek. 52 Awaknyan jiseurang tieb-tieb banda
ateueh nanggroe nyang teuma geubri lé
TUHAN Po teu Allah gata keu gata sampoe
bintéh-bintéh beuton nyang manyang dan
tapeukukôh nyang gata peubangga nyan
akhé jihpi reulôh.
53 Teungoh musoh-musoh gata jijak
keupông banda-banda gata, gata putôh asa
dan deuek, sampoe gata tapajoh aneuëk-
aneuëk gata keudroe, aneuëk-aneuëk nyang
geu anugeurah lé TUHAN Po teu Allah gata
ubak gata. 54-55 Bahpi nyan lé ureuëng
bangsawan nyang paleng gét budoe basaji pi
teuma putôh asa bak watée bandanyan
jikeupông, sampoe jihnyan jipajoh aneuëk-
aneuëk jih keudroe sabab hanale peunajoh
nyang laén. Hana meubacutpi nyang jibri
ubak syedara jih atawa peurumoh jihnyan
nyang jicinta atawa aneuëk-aneuëk jihnyan
nyang mantong udeb. 56-57 Bahpi di ureuëng
inong nyang paleng gét budoe basa jihpi dan
nyang paleng kaya dan meunyoe jijak hán-
tom na jijak ngon gaki, teuma jipeubuet cit
lagéenyan. Bak watée musoh jikeupông
banda, ureuëng inong nyan teuma putôh asa
sabab deuek, akhéjih inongnyan deungon
cara jimusöm-musöm jipajoh aneuëk jih
keudroe nyang ban lahé dan mantong na
ari-ari ngon talo pusat. Hana meubacutpi
atranyan jibri keu lakoe nyang jicinta atawa
keu aneuëk-aneuëk jih.
58 Meunyoe gata hana seutia tataát
ubak banmandum huköm Po teu Allah gata
nyang na teutuléh didalam kitab nyoe dan
hana teuma tahoreumat ubak TUHAN Po teu
Allah gata nyang agong dan luwabiasanyan,
59 TUHAN teuma geupeuteuka u ateueh gata
dan keuturonan gata meubagoe peunyakét
nyang hana hase teupeupuléh dan wabah-
wabah nyang hana hase teupeu piôh. 60 Peu-
nyakét-peunyakét nyang keubit parah nyang
ka gata kalon di nanggroe Meusé teuma rhot
u ateueh gata, dan gata hana hase puléh.
61 Meunan cit TUHAN geupeuteuka meuba-
goe macam peunyakét dan wabah nyang
hana teupeugah didalam kitabnyoe, kitab
Huköm TUHAN. Lheuehnyan gata banman-
dum geupeubinasa. 62 Bahpi jeumeulah gata
leubeh sidub bintang nyang na di langét,
teuma cit bacut that lamkawan gata nyan na
tinggai udeb, sabab gata hana taát ubak
TUHAN Po teu Allah gata. 63 Lagée TUHAN
galak geubri makmu keu gata dan geutamah
jeumeulah gata, meunan cit Gobnyan galak
teuma geupeubinasa dan geupeuhabéh gata.
Gata teuma geupeuteubiet nibak nanggroe
nyang hana treble teuma gata tinggai disi-
nan.
64 TUHAN teuma geupeu crebre gata
lamkawan bansa-bansa di bansaboh muka
bumoe. Disinan gata teuma taseumah ilah-
ilah nyang jipeugét nibak kayée dan batée,
ilah-ilah nyang hana gata turi dan hana
teuma jituri lé indatu gata. 65 Lamkawan
bansa-bansa nyan gata hana tateumé keuteu-
nangan, dan hana teumpat nyang hase gata
peugah sibagoe atra gata; TUHAN teuma
geupeujeuet gata lumpah gundah ngon su-
sah hana meuteuntée dan gata putôh asa
hana harapan. 66 Udeb gata sabe teuancam
lam bahya. Uroe ngon malam gata teuancam
yo ngon teumakot maté. 67 Watée teukalon
peue mantong jantong gata yo meugram-
gram sabab teumakot. Meunyoe beungoh
uroe gata lakée beubagaih malam, dan meu-
nyoe ka malam gata lakée teuma beubagaih
beungoh. 68 TUHAN teuma geukirém dan
geupeuriwang lom gata u nanggroe Meusé
deungon kapai, bahpi Gobnyan [y] ka geu-
peugah bahwa gata hana tariwang le keu-
deh. Disinan gata teuma tauseuha tapeubloe
droe gata sibagoe namiet ubak musoh gata,
teuma hana meusidroepi nyang na niet jitem
bloe gata."

29 Nyoe kheueh feureuman TUHAN
nyang geupeusampoe lé Nabi Musa
keu bansa Israel bak watée awaknyan man-
tong na di tanoh Moab. Peujanjian nyan na
kheueh sibagoe sinamah nibak janji nyang
geupeugét lé TUHAN deungon awaknyan di
Gunong Sinai.

Teuingat lom keuhai gét TUHAN dan peujanjian Gobyan

2 Nabi Musa laju geuyue banmandum
ureuëng Israel jimeusapat, laju geupeugah
ubak awaknyan, "Gata nyoe ka takalon keu-
droe peue nyang geupeubuet lé TUHAN ateu-
eh raja nibak nanggroe Meusé, lé peujabat
jihnyan meunan cit bansaboh nanggroe
Meusé nyan. 3 Meunan cit gata ka takalon
beuncana-beuncana nyang lumpah azéb dan
lumpah that phet, mujizat-mujizat dan buet-
buet nyang ajaéb nyang ka geupeubuet lé
TUHAN. 4 Teuma sampoe án nibak uroenyoe

---

[y] *Gobnyan* atawa Ulôn.
28:57: 2Raj. 6:28-29, Peb. 4:10

Gobnyan gohlom jeuet keumungken gata
muphom banmandum nyang gata rasanyan.
5 Peuet ploh thon treb jih TUHAN geupimpén
gata tajak rot padang pasi, teuma peukayan
dan seulob gata hana cit jitem jeuet keu brôk
atawa useueng. 6 Gata hana tateumé ruti keu
peunajoh, ié anggô dan ié jieb nyang kreueh,
teuma TUHAN geujok banmandum peue
nyang gata peureulée nyan mangat gata
tateupeue bahwa Gobnyan kheueh TUHAN
Po teu Allah gata. 7 Dan bak watée geuta-
nyoe katrok ubak teumpat nyoe, Raja Sihon
nibak Hesybon dan Raja Og nibak Basan
teuka geujak prang geutanyoe. Teuma geu-
tanyoe hase ta peutaloe awaknyan. 8 Tanoh
awaknyan tanyoe reubot dan laju tanoh
nyan tanyoe bagi keu sukée Ruben, Gad dan
siladum keu sukée Manasye. 9 Deungon
nyan bah kheueh gata banmandum seutia
tapeubuet banmandum nyan deungon tataát
ubak peujanjian nyoe, mangat gata meuhase
nibak banmandum useuha gata.

10 Nibak uroe nyoe gata banmandum ta-
dong dikeue TUHAN Po teu Allah gata, ban-
mandum ulée sukée, ureuëng patot-patot,
ulée balang, banmandum ureuëng agam,
11 ureuëng inong, aneuëk miet, dan banman-
dum ureuëng aséng nyang na tinggai lamka-
wan gata dan jibantu gata jijak koh kayée
ngon jigulam pacok ié. 12 TUHAN Po teu
Allah gata geupeugét janji deungon gata, dan
gata banmandum tameusapat disinoe mangat
teuikat peujanjian nyan meunan cit mangat
gata teurimong keuwajéban-keuwajéban
nyan. 13 Deungon peujanjian nyan TUHAN
nibak uroenyoe ka geupeu kong gata jeuet
keu bansa, dan Gobnyan jeuet teuma keu Po
teu Allah gata lagée nyang ka geupeujanji
ubak gata dan ubak indatu gata Nabi Ibra-
him, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub. 14 Peujan-
jian nyan deungon banmandum keuwajéban
jih geupeugét lé TUHAN kon kheueh deungon
gata mantong, 15 teuma deungon tieb-tieb
ureuëng nyang nibak uroe nyoe na jidong
disinoe, dikeue TUHAN Po teu Allah geuta-
nyoe, dan meunan cit teuma deungon keutu-
ronan geutanyoe keu masa ukeue nyoe."

Akibat-akibat hana seutia ubak TUHAN

16 "Gata mantong taingat pakriban na-
séb geutanyoe bak watée mantong na di
nanggroe Meusé dan pakriban teuma geuta-
nyoe tajak rot nanggroe bansa-bansa laén.
17 Gata ka takalon patong-patong beurala
awaknyan nyang lumpah luwat nyang teu-
peugét nibak kayée, batée, pirak dan méuh.
18 Lé sababnyan tajaga kheueh bék na meu-
sidroepi lamkawan gata, ureuëng agam ata-
wa ureuëng inong, keuluwarga atawa sukée
nyang na teudong disinoe, meubalék nibak
TUHAN Po teu Allah geutanyoe keu jijak
seumah ilah-ilah bansa laén. Buet nyang
lagéenyan na kheueh lagée ukeue nyang
timoh jeuet keusinaman nyang phet meunan
cit meuracon. 19 Lamkawan gata nyang
jideungoe meulakée nyang kreueh nyan bék
kheueh na nyang seumike bahwa naséb jih
teutab gét, bahpi deungon neukat that jijak
nibak rot jih keudroe. Hainyan teuma jeuet
rhot ubak binasa gata banmandum, ureuëng-
ureuëng nyang jeuhet meunan cit nyang gét.
20 TUHAN hana teuma geupeu amphon
ureuëng nyang lagéenyan. Seubalék jih,
ureuëng nyan teuma keunong ubak meureu-
ka TUHAN nyang hana tanggong-tanggong,
dan banmandum beuncana nyang teutuléh
didalam kitab nyoe rhot ateueh ureuëng
nyan, trok án bak watée ureuëng nyan geu-
peubinasa lé TUHAN. 21 TUHAN teuma geu-
peu jeuet ureuëng nyan saboh cuntoh keu
saboh sukée Israel, dan geuhuköm jihnyan
deungon kutôk nyang geupeugah didalam
peujanjian nyang teutuléh didalam kitab
nyoe, Kitab Huköm TUHAN.

22 Óh singoh nyan teuma, keuturonan
gata dan ureuëng aséng nibak nanggroe jiôh
jingieng beuncana-beuncana dan peundeuri-
taan nyang geupeuteuka lé TUHAN ateueh
nanggroe gata. 23 Lampôh-lampôh gata teu-
ma jeuet keu padang pasi nyang teutôb ngon
tanoh beulerang dan sira. Tanoh jihnyan
hana hase teupula sapeue dan naleuengpi
hana jitem lé timoh ateueh tanoh nyan.
Nanggroe gata nyan teuma jeuet lagée ban-
da-banda Sodom dan Gomora, Adma dan
Zeboim nyang geupeuranab lé TUHAN bak
watée Gobnyan beungéh nyang hana ngon
peusa. 24 Teuma banmandum donya jita-
nyong, 'Pakon TUHAN geupeujeuet meunan
deungon nanggroe awaknyan? Peue sabab
Gobnyan beungéh lagéenyan bagoe?'
25 Dan jaweueb jih na kheueh, 'Sabab awak-
nyan ji iengkeu ubak janji TUHAN, Allah
indatu awaknyan; janji nyang geupeugét
deungon awaknyan nibak watée Gobnyan
geuba awaknyan geupeuteubiet nibak nang-
groe Meusé. 26 Awaknyan jiseumah ubak
ilah-ilah nyang laén nyang hana awaknyan

29:7: Teu. 21:21-35 29:8: Teu. 32:33 29:18: Ibr. 12:15 29:23: Keuj. 19:24-25

turi, padahai TUHAN geutam awaknyan bék
jiseumah ilah-ilah nyan. 27 Nyang kheueh
sabab jih TUHAN beungéh keu umat Gob-
nyan dan geupeuteuka u ateueh nanggroe
awaknyan banmandum beuncana nyang na
teutuléh didalam kitab nyoe. 28 Keuhai beu-
ngéh TUHAN nyan teuka deungon hebat
lumpah na, dan dalam beungéh Gobnyan
nyang lumpah hebat nyan, Gobnyan laju
geutarek bansa Israel nibak tanoh awaknyan
dan laju geurhom awaknyan u nanggroe
aséng sampoe awaknyan ka na disinan.'
29 Na meupadub boh hai nyang geurah-
sia lé TUHAN Po teu Allah geutanyoe: teuma
huköm Gobnyan ka geupeusahéeh keu geu-
tanyoe, dan geutanyoe meunan cit deungon
keuturonan geutanyoe harôh jitaát nyan keu
siumu masa."

Beureukat TUHAN keu umat nyang meutobat

30 "Jinoenyoe gata jeuet tapiléh beu-
reukat atawa kutok lagée nyang ka
ulôn peugah ubak gata. Meunyoe gata ka
tarasa banmandum peundeuritaan nyan dan
gata udeb lamkawan bansa-bansa aséng di
teumpat gata geupeu crebre lé TUHAN Po teu
Allah gata, gata teuingat ubak peuniléh
nyang ulôn bri keugata. 2 Meunyoe gata dan
keuturonan gata tawoe ubak TUHAN Po teu
Allah gata, dan deungon sipeunoh até teuma
gata taát ubak peurintah-peurintah nyang
ulôn bri ubak gata nibak uroenyoe, 3 teuma
TUHAN Allah geugaséh keu gata. Gata teu-
ma geupeuwoe lom nibak bansa-bansa di
teumpat gata nyang ka geupeu crebre, dan
geupeu makmu lom lagée nyang ka-ka.
4 Bahpi meutabu hán meuhosaho bansaboh
bumoe nyoe. TUHAN Po teu Allah gata teu-
ma geupeusapat gata dan geupeuwoe gata
mangat tagisa lom teuma. 5 Teuma gata hase
taduek lom nibak tanoh nyang yoh masa ilée
hak milék indatu gata. Dan gata geupeujeuet
leubeh makmu, dan jeumeulah gata jiôh
leubeh jai nibak indatu gata. 6 Gata dan
keuturonan gata teuma geubri até nyang
leubeh patuh, sampoe gata tacinta ubak
TUHAN Po teu Allah gata deungon sipeunoh
até dan hase gata tinggai nibak nanggroe
nyan. 7 Banmandum sumpah ngon kutok
teuma geupeurhot u ateueh banmandum
musoh-musoh gata nyang jibanci ji iélanya
gata. 8 Gata teuma tariwang dan gata taát
ubak TUHAN dan tapeubuet banmandum
peue-peue nyang geupeurintah lé Gobnyan
nyang ulôn bri keu gata nibak uroenyoe.
9 TUHAN Po teu Allah gata teuma geupeu-
jeuet banmandum useuha nyang gata peubu-
et jeuet keuhase; gata teuma tameu aneuëk
nyang le meunan cit beulatang peulara gata
meutamah le; lampôh ngon blang gata teu-
ma geubri hase nyang meulimpah ruwah.
TUHAN deungon mangat até Geuh geubri
makmu keugata, lagée Gobnyan ka lheueh
geujok keumakmuran nyan keu indatu gata.
10 Teuma gata harôh taát ubak TUHAN Po
teu Allah gata dan meunan cit gata taát
kheueh banmandum keu huköm Gobnyan
nyang na teutuléh lam kitab nyoe, kitab
Huköm TUHAN. Gata harôh gata woe ubak
Gobnyan deungon sipeunoh até gata.
11 Peurintah nyang ulôn bri nyoe keu
gata hana that payah keugata dan meunan cit
hana teuma jiôh that. 12 Teumpat jih bukon
dilangét, sampoe gata tatanyong, 'Soe
nyang ék keudeh mangat jijak cok nyan keu
geutanyoe, mangat geutanyoe hase ta deu-
ngoe dan tataát teuma?' 13 Teumpat jihnyan
bukon di meurandeh laôt, sampoe gata tata-
nyong, 'Soe nyang jak u meurandeh laôt
mangat jijak cok nyan keu geutanyoe, ma-
ngat jeuet geutanyoe hase ta deungoe ngon
ta-taát teuma?' 14 Bék gata tanyong lagée-
nyan, sabab peurintah nyan lumpah that rab
ngon gata. Gata ka tateupeue dan hase gata
apai nyan diluwa ulée, lé sababnyan, tinggai
gata peubuet mantong.
15 Nibak uroenyoe gata jeuet tapiléh
nyang get ngon nyang jeuhet, nyang udeb
dan maté. 16 Nibak uroenyoe ulôn peurintah
gata keu gata cinta ubak TUHAN Po teu
Allah gata dan taát ubak Gobnyan meunan
cit gata peubuet teuma banmandum huköm
dan peurintah Gobnyan mangat gata makmu
dan jeuet keu bansa nyang raya. TUHAN Po
teu Allah gata teuma geubri beureukat keu
gata di nanggroe nyang hana treble gata
duek teuma. 17 Teuma meunyoe gata hana
tataát dan hana teuma gatatem deungoe,
dan tapeubiyeu droe gata jipeusisat mangat
gata seumah ilah-ilah laén, 18 pasti gata geu-
peubinasa, dan umu gatapi hana teuma pa-
nyang di nanggroe nyang hana treble gata
duek nyan. Ingat kheueh! Hainyan ka ulôn
bri tée ubak gata nibak uroenyoe. 19 Jinoe-
nyoe gata jeuet tapiléh udeb atawa maté,
beureukat TUHAN ngon kutôk Gobyan. La-
ngét dan bumoe ulôn hôi jeuet keusaksi

30:12-14: Rm. 10:6-8

ateueh keuputosan gata nyan. Piléh kheueh
udeb. 20 Cinta kheueh TUHAN Po teu Allah
gata, taát kheueh ubak Gobnyan, dan seutia
kheueh gata ubak Gobnyan. Lé sababnyan
gata dan keuturonan gata teuma udeb dan
panyang umu gata di nanggroe nyang geu-
peujanji lé TUHAN keu indatu gata, Nabi
Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub."

Yosua jeuet keu gantoe Nabi Musa

31 Nabi Musa geupeugah lom ubak
bansa Israel, 2 kheun gobnyan, "Ji-
noenyoe umu ulôn ka sireutôh dua ploh thon
dan ulôn nyoe hana hase le jeuet keu peu-
mimpén gata. Seulaén nibak nyan TUHAN ka
geupeugah bahwa ulôn hana jeuet lôn jeu-
meurang u meurandeh Krueng Yordan.
3 TUHAN Po teu Allah keudroe nyang jak
dikeue gata dan Gobnyan teuma nyang peu-
binasa bansa-bansa nyang na tinggai disi-
nan, sampoe gata hase taduek nibak tanoh
awaknyan. Yosua teuma jeuet keu peumim-
pén gata, lagée nyang ka geupeugah lé
TUHAN. 4 TUHAN teuma geupeubinasa ban-
sa-bansa nyan, lagée Gobnyan ka geupeuta-
loe Sihon dan Og, raja ureuëng Amori,
meunan cit geupeuhanco teuma nanggroe
awaknyan. 5 TUHAN geupeu meunang gata
ateueh awaknyan, laju awaknyan harôh gata
peusaneut paih lagée nyang ka ulôn peugah
ubak gata. 6 Bah kheueh gata ngon até
nyang kong dan beuhe! Bék gata takot keu
awaknyan, sabab TUHAN Po teu Allah gata
keudroe nyang tulông gata. Gobnyan hana
geupeukeucewa gata atawa geutinggai meu-
nan mantong gata."

7 Nabi Musa geuhôi laju Yosua, dan
dikeue banmandum bansa Israel Nabi Musa
nyan laju geupeugah ubak jihnyan, "Bah
kheueh gata beukong até ngon beuhe, Yo-
sua! Gata kheueh nyang teuma pimpén ban-
sa nyoe keu taduek nibak nanggroe nyang
ka geupeujanji lé TUHAN ubak indatu awak-
nyan. 8 TUHAN keudroe nyang bimbeng dan
nyang tulông gata. Gobnyan hana teuma
geupeukeucewa dan geutinggai gata meu-
nan mantong. Sabab nyan bék kheueh gata
takot peuteuk lom gundah até."

Huköm TUHAN harôh teubaca tieb-tieb tujoh thon sigoe

9 Lé Nabi Musa geutuléh teuma huköm-
huköm TUHAN Po teu Allah óh lheuehnyan
geubri laju atranyan ubak imeum-imeum
Lewi nyang geubri tugaih jijak jaga Peuto
Peujanjian, dan keu peumimpén bansa Isra-
el. 10 Gobnyan laju geupeurintah ubak
awaknyan, "Nibak tieb-tieb akhé thon
nyang keutujoh, nibak thon teusampôh
utang khanuri Jambo ôn, 11 gata harôh
tabeuet bubena huköm-huköm nyoe deu-
ngon su gata nyang teuga keu ureuëng-
ureuëng Israel nyang jiteuka jijak seumah
TUHAN Po teu Allah gata diteumpat nyang
ka jipiléh. 12 Gatayue kheueh banmandum
ureuëng agam, ureuëng inong dan aneuëk
miet meunan cit ngon ureuëng aséng nyang
na tinggai di banda-banda gata jijak meusa-
pat mangat jijak deungoe peue nyang teu-
beuet nyan, mangat awaknyan jimeurunoe
pakriban cara jibri horeumat ubak TUHAN
Po teu Allah gata meunan cit seutia dan
jihoreumat ubak banmandum peurintah-
peurintah Gobnyan. 13 Deungon na cara
nyang lagéenyan bubena aneuëk-aneuëk ga-
ta nyang hántom lom jideungoe keuhai
huköm-huköm TUHAN Po teu Allah gata ka
hase jideungoe dan ka teuma hase jimeuru-
noe pakriban cara teuhoreumat TUHAN meu-
nyoe awaknyan mantong udeb nibak nang-
groe nyang hana treble ka gata duek di
meurandeh Krueng Yordan."

Peurintah-peurintah nyang keuneulheuh nyang geubri lé TUHAN ubak Nabi Musa

14 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man lom ubak Nabi Musa, "Udeb gata hana
treble. Lé sababnyan, tajak hôi kheueh Yo-
sua dan taba kheueh laju jihnyan ubak Khi-
mah Ulôn, mangat Ulôn hase Lôn bri peu-
tunyok-peutunyok keu jihnyan." Teuma
geujak kheueh laju Nabi Musa dan Yosua
ubak Khimah TUHAN, 15 dan TUHAN laju
teuma geupeudeuh droe ubak awaknyan di-
dalam awan nyang meureuntang rab ngon
pintoe Khimah TUHAN.

16 Feureuman TUHAN ubak Nabi Musa,
"Ajai gata ka tho that. Óh ka lheueh gatajak
tapeulikot donya nyoe, bansa Israel nyan ha-
na seutia le ubak Ulôn dan laju ji-iengkeue
ubak peujanjian nyang ka Ulôn peugét deu-
ngon awaknyan. Awaknyan jitinggai Ulôn
keujijak seumah ilah-ilah di nanggroe nyang
hana treble awaknyan jitamong. 17 Meunyoe
nyan ka teujadi, beungéh Ulôn teuma teuka

30:20: Keuj. 12:7, 26:3, 28:13 31:2: Teu. 20:12 31:4: Teu. 21:21-35 31:8: Yos. 1:5, Ibr. 13:5 31:10: Tel. 15:1, 12, 16:13-15

ngon hana tanggong-tanggong ateueh awak-
nyan. Awaknyan teuma Ulôn tinggai sidroe
meunan cit Ulôn peubinasa teuma. Jai that-
that beuncana nyang paleng hebat teuma
jiteuka ateueh awaknyan, laju awaknyan
jiteuka sadar bahwa banmandum nyan na
kheueh sabab lé Ulôn, Allah awaknyan, ha-
nale geupeungon awaknyan. 18 Bak watée
nyan Ulôn hana Lôntem le Lôn tulông awak-
nyan, sabab awaknyan ka jiseumah ila-ilah
nyang laén dan meunan cit jipeubuet jeuhet.
19 Jinoenyoe gata tuléh kheueh lagu-
nyoe dan gata peurunoe kheueh laju ubak
bansa Israel sibagoe keusaksian ateueh
awaknyan. 20 Awaknyan teuma Ulônba u
nanggroe nyang kaya ngon subô, lagée
nyang ka Ulôn peujanji ubak indatu awak-
nyan. Disinan awaknyan udeb deungon
makmu ngon seunang dan mudah teuma
jiteumé meubagoe jeunéh peunajoh nyang
awaknyan peureulée. Teuma óh singoh du-
doe awaknyan jibalék dan jiseumah laju
ilah-ilah nyang laén. Awaknyan jitulak Ulôn
dan ji iengkeu teuma ubak janji nyang Ulôn
peugét, 21 dan keubit jai that beuncana
nyang luwabiasa rhot ateueh awaknyan.
Teuma lagu nyoe teutab jipeunyanyoe dan
jingui teuma sibagoe keusaksian ateueh
awaknyan. Bahpi jinoenyoe, sigohlom
awaknyan Ulôn ba u nanggroe nyang ka
Ulôn peujanji nyan, Ulôn ka Lôn teupeue
jalan pikeran awaknyan."
22 Bak uroenyan cit teuma Nabi Musa
geutuléh lagu nyan, laju nyanyoe nyan geu-
purunoe ubak bansa Israel.
23 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man ubak Yosua, aneuëk Nun, kheun Gob-
nyan, "Bah kheueh digata tapeukong até
dan beuhe, Yosua! Gata teuma tapimpén
bansa Israel mangat jitamong u nanggroe
nyang ka Ulôn peujanji keu awaknyan, dan
Ulôn teuma Lôn tulông awaknyan."
24 Lé Nabi Musa geutuléh laju huköm
Po teu Allah dalam saboh kitab. Gobnyan
geutuléh nyan deungon that-that até-até dan
that-that teuliti nibak phon sampoe án akhé.
25 Bak watée kitab nyan ka seuleusoe geu-
tuléh, laju gobnyan geupeugah ubak ban-
mandum imeum ureuëng Lewi nyang geubri
tugaih keu jijak uruih Peuto Peujanjian,
26 "Gata cok kheueh kitab Huköm Po teu
Allah nyoe, dan takeubah laju kitab nyan
blaih Peuto Peujanjian TUHAN Po teu Allah
gata, mangat atranyan teutab na sabe disinan
sibagoe saksi ateueh bansa nyan. 27 Ulôn
kuteupeue bahwa awaknyan keubit that
kreueh ulée dan galak that jimeulawan ngon
jibeurontak. Seudangkan ulôn mantong
udebpi awaknyan teutab hana jipiôh jimeu-
beurontak ubak TUHAN; peue teuk lom si-
ngoh, watée ka maté ulôn! 28 Jinoenyoe
gatayue kheueh banmandum peumimpén
bansa dan bubena ulée balang, peuwira ma-
ngat jijak meusapat dikeue ulôn, mangat
ulôn hase lôn peusampoe hai-hai nyoe keu
awaknyan. Langét ngon bumoe ulôn tawok
sibagoe saksi ateueh awaknyan. 29 Ulôn
kuteupeue bahwa óh kalheueh ulôn maté,
ureuëng-ureuëng nyan jeuet keu jeuhet dan
jitulak peue nyang ka ulôn peurunoe keu
awaknyan. Dan teuma awaknyan jitimpok lé
beuncana, sabab jihnyan ka jipeujeuet
TUHAN beungéh deungon jipeubuet peue
nyang ka geutam nyan."

Caé Nabi Musa

30 Óh lheueh nyan Nabi Musa laju geu-
peugah lagu nyoe sampoe án seuleusoe dan
bansa Israel jideungoe nyan banmandum.

32 "Deungoe kheueh, hai langét, ulôn
keuneuk peugah haba;
hai bumoe, gata pasang kheueh
punyueng!
2 Seumoga peue nyang ulôn
purunonyoe beu jitreun lagée ujeuen,
dan tutoe haba ulôn nyoe rho
meutreb-treb lagée ié mbon,
lagée ujeuen reuntek-reuntek jitreun
di ateueh ôn naleueng,
dan ujeuen raya jitreun di ateueh
peunula.
3 Ulôn teuma lôn pujoe nan TUHAN.
Gatajak peutrok kheueh
keubeusaran Po teu Allah
geutanyoe!

4 TUHAN kheueh nyang bila gata
nyang peukasa,
nyang geupeugét lé Gobnyan
sampoereuna, dan banmandum rot
Gobnyan ade lumpah na.
Po teu Allah gata keubit that seutia,
hana meubacutpi nyang kureueng
nibak Gobnyan,
Gobnyan geupeubuet nyang gét
ngon beutôi.
5 Teuma gata na kheueh bansa nyang
hana seutia,

31:23: Teu. 27:23, Yos. 1:6

dan hana patot le jeuet keu umat
Gobnyan,
bansa nyang peunoh deungon
jeuhet dan desya.
6 Meunan kheueh gata balaih lom
buet nyang gét nibak TUHAN,
hai ureuëng-ureuëng bangai
nyang hana meu akai?
Bukon kheueh Gobnyan Bapak
gata, Nyang Peujeuet gata,
nyang ka geupeujeuet gata keu
saboh bansa?

7 Gata ingat kheueh nibak jamén ilée,
gata kalon kheueh ubak jamén
angkatan-angkatan nyang ka awai
ilée.
Gata tanyong kheueh nyan ubak
ureuëng syiek gata,
mangat hainyan lé awaknyan
jibritée ubak gata.
8 Bak watée Po teu Allah Nyang
Maha manyang geubagi tanoh,
tieb-tieb bansa ka geupeuteuntée
wilayah awaknyan
deungon saboh ilah sibagoe
nyangmat kuasa.
9 Teuma keuturonan Nabi Yakub nyoe
ka geupiléh lé TUHAN keu droe
Gobnyan.
10 Gobnyan geujak meurumpok ngon
awaknyan nyang teungoh
meungeumbara
di teumpat nyang sungue lam
padang beulantara.
Lé Gobnyan laju geulindong
awaknyan ngon geupeulara
dan geujaga awaknyan lagée atra
droe Geuh teuma.
11 Lagée kleueng po teungoh
jipurunoe aneuëk jih seumama
geudrob laju nibak sayeub nyang
teuleueng meureuntang
dan geutingkue teuma di ateueh
sayeub nyang meukeupak,
12 meunan kheueh TUHAN keudroe
geupimpén umat Gobnyan,
hana ilah nyang aséng nyang na
meusajan ngon Gobnyan.
13 Gobnyan geupeujeuet awaknyan
jikuasa bubena gunong;
nyang jipajoh lé awaknyan na
kheueh nibak hase blang ngon
lampôh
dan jijieb ié meulisan nyang
kleuet nyang na di bukét-bukét batée.
Awaknyan meuteumé teuma
minyéuk nibak bak zaiton
nyang na timoh di ateueh tanoh
nyang meubatée.
14 Leumô ngon kaméng dan bubiri
awaknyan jai that jipeuhase ié susu;
beulatang peulara awaknyan na
kheueh nyang paleng gét mutu,
gandom dan ié anggô awaknyan
na kheueh nyang paleng gét teuma.

15 Umat TUHAN ka jeuet keu kaya,
teuma paleng galak jipeubuet buet
beurontak,
awaknyan teumbon-teumbon, sabab
troe lé sabab jai that peunajoh.
Teuma awaknyan ka jipeulikot Po
teu Allah, Peuncebta droe jih,
dan jitulak nyang peuseulamat jih
nyang paleng peukasa.
16 Awaknyan jiseumah beurala,
sampoe TUHAN ceumuru lagoena,
beungéh Gobnyan jiteuka sabab
buet jih nyang jeuhet nyan.
17 Awaknyan jipeuseumah keureubeuen
keu areuwah-areuwah jeuhet
nyang bukon Po teu Allah,
keu ilah-ilah nyang hana
awaknyan turi,
ilah-ilah nyang barô nyang hana
jitakot lé indatu awaknyan.
18 Awaknyan jipeulalée nyang
Peuseulamat awaknyan nyang
paleng peukasa,
jipeutuwoe ubak Po teu Allah
awaknyan nyang ka geubri udeb
keu awaknyan.

19 Watée geukalon hai nyang
lagéenyan, TUHAN keubit that
beungéh,
dan laju geutulak aneuëk-aneuëk
Gobnyan.
20 Kheun Gobnyan, 'Ulôn hana
Lôntem le kutulông awaknyan;
bah Ulôn ngieng pakriban
awaknyan apoh apah.
Sabab bansa nyan lumpah that
kreueh ulée
dan meubacutpi hana seutia.
21 Awaknyan jipeujeuet Ulôn ceumuru
ubak nyang bukon Allah,

32:8: Kis. 17:26 **32:17:** 1Kor. 10:20 **32:21:** Rm. 10:19, 1Kor. 10:22

dan beungéh ubak patong beurala
awaknyan.
Teuma Ulôn peujeuet umat Ulôn
jiceumeuru keu nyang bukon bansa,
dan beungéh keu bansa nyang
bangai.
22 Keuhai beungéh Ulôn nyan hu lagée
apui nyang meu háb-háb
nyang jitot hangöh sampoe trok
ubak donya ureuëng maté.
Apui nyan laju jitot hangöh bumoe
nyoe meunan cit peue nyang na
hase di ateueh bumoe nyan,
dan meunan cit ngon
gunong-gunong trok ubak
ukeu-ukeu jih.

23 Hana putôh-putôh bala Ulôn
peutreun
dan Ulôn timbak banmandum
panah Ulôn ateueh awaknyan.
24 Awaknyan teuma maté sabab
deumam ngon deuek,
dan sabab lé peunyakét nyang
lumpah parah.
Ulôn peubiyeu awaknyan jiteugom
lé beulatang juah,
dan ji kab lé uleue nyang meubisa.
25 Muprang akibat jih mawöt ngon
maté nyang jai di ateueh rot-rot
raya;
teumakot ngon yo keu ureuëng
nyang na tinggai di rumoh-rumoh.
Ureuëng muda dan aneuëk dara
banmandum nyan geupeu sapansapa,
meunan cit ngon aneuëk manyak
dan ureuëng tuha banmandum
geupeusaban rata.
26 Ulôn keuneuk peusampôh
awaknyan bube nyang na,
mangat awaknyan hana teu
ingat-ingat le.
27 Teuma Ulôn hana Lôn tem musoh
Israel jimeu bangga;
hana-hana awaknyan salah sangka
dan jipeugah awaknyan jipeutaloe
umat Ulôn,'
padahai ulôn kheueh nyang
peubuet lagéenyan.

28 Israel nyan na kheueh saboh bansa
nyang hana peutimbangan;
meunan cit deungon peungeurtian
hana nibak jihnyan.
29 Meunyoe nibak awaknyan na
keubijak sanaan, awaknyan jituóh
muphom,
dan jipike teuma keuhai susah
droe jih.
30 Pakriban sidroe ureuëng hase
jitiyeueb ureuëng laén siribée droe,
dan ngon dua droe ureuëng hase
siploh ribée droe ureuëng
jiplueng?
TUHAN, Po teu Allah awaknyan, ka
geupeubloe awaknyan;
awaknyan ka geutinggai lé Po teu
Allah nyang peukasa.
31 Musoh Israel jiteupeue bahwa
peulindong awaknyan
bukon lagée Po teu Allah
peulindong ureuëng Israel.
32 Sabab awaknyan jeuhet lagée
Sodom dan Gomora,
lagée bak anggô nyang phet
dan meuracon teuma boh jih.
33 Ié anggô awaknyan na kheueh racon
uleue nyang that meubisa.

34 TUHAN geuingat buet musoh umat
Geuh
dan geuhuköm awaknyan óh trok
bak watée jih.
35 TUHAN teuma geubalah dan
geuhuköm awaknyan,
hana treb le awaknyan
banmandum rhot ubak binasa;
watée awaknyan hanco ngon
sikeujab teuma teuka.
36 TUHAN teuma geupeuseulamat umat
Gobnyan
dan geugaséh banmandum
hamba-hamba Gobnyan,
meunyoe geukalon awaknyan hana
meudaya
dan ka habéh dumna teunaga.
37 Teuma TUHAN geutanyong ubak
umat Gobnyan
'Dipat ilah-ilah nyang teuga
nyang gata peubangga nyan?'
38 Awaknyan teuma jipajoh gapah
nyang gata peuseumah,
dan jijieb ié anggô nyang gata
keureubeuen nyan.
Tayue kheueh awaknyan jiteuka
mangat jitulông gata,
bah kheueh awaknyan jeuet keu
peulindong gata.

32:35: Rm. 12:19, Ibr. 10:30 **32:36a:** Zab. 135:14

39 Gata kalon kheueh, Ulôn
kheueh Po teu Allah Nyang Esa,
hana laén Allah seulaén Ulôn.
Ulôn teuma nyang peumaté meunan
cit nyang peu udeb,
nyang peuluka meunan cit nyang
peupuléh.
Meunyoe Ulôn teuma Lôn tindak,
hana meusidroepi nyang hase
jilawan.
40 Deumi keu Ulôn keudroe, Allah
nyang udeb nyoe,
Ulôn beuôt jaroe Ulôn dan Lôn
meusumpah:
41 Ulôn teuma Lôn asah peudeueng
nyang meukilat,
dan Lôn keureuja laju buet
meuhuköm nyan.
Ulôn balaih banmandum lawan Ulôn
dan Ulôn huköm banmandum
nyang ji banci keu Ulôn.
42 Bubena aneuk panah Ulôn
banmandum meulabo ngon darah
awaknyan;
banmandum ureuëng nyang
jilawan Ulôn kucang sampoe
maté ngon peudeueng Ulôn.
Hana Ulôn peubiyeu meusidroepi
jilawan Ulôn;
meunan cit deungon ureuëng
nyang teuteun lam glab dan
nyang luka-luka harôh maté
banmandum.

43 Hai bansa-bansa, gatapujoe kheueh
umat TUHAN,
sabab TUHAN geuhuköm
banmandum nyang poh awaknyan.
Gobnyan geubalaih dam ateueh
musoh Geuhnyan
teuma geupeu amphon desya
umat Gobnyan."

44 Nabi Musa dan Yosua aneuëk Nun
jikheun nyanyoe nyan, sampoe banmandum
bansa Israel hase jideungoe nyan.

Nabi Musa laju geubri peutunyok-peutunyok nyang keuneulheuh

45 Óh ka lheueh geupeusampoe bubena
ajaran-ajaran TUHAN ubak bansa Israel,
46 Nabi Musa geupeugah, "Gata seutôt
kheueh banmandum peurintah nyang ulôn
peusampoe ubak gata nibak uroe nyoe.
Gata peurunoe kheueh nyan ubak aneuëk-
aneuëk gata, mangat awaknyan deungon
seutia jipeubuet banmandum huköm
TUHAN. 47 Ajaran nyan bukon kheueh aja-
ran kosong nyang hana meumakna, teuma
na kheueh ajaran nyang udeb. Taát kheueh
ubak banmandum peurintah nyang na teu-
tuléh didalam nyan, mangat umu gata
panyang di dalam nanggroe nyang hana
treb le gata duek di meurandeh Krueng
Yordan."

48 Bak uroe nyan cit teuma TUHAN
meufeureuman ubak Nabi Musa, 49 "Gata-
jak kheueh ubak gunong-gunong Abarim di
nanggroe Moab dimeurandeh banda Yeri-
kho. Gata ék kheueh laju u Gunong Nebo
dan gata pandang kheueh u tanoh Kanaan
nyang hana treb le teujok keu bansa Israel.
50 Gata teuma meuninggai di ateueh gunong
nyan, lagée Nabi Harun syedara gata meu-
ninggai di ateueh Gunong Hor. 51 Gata ban-
dua hana seutia ubak Ulôn dan hana gata
horeumat Ulôn dikeue bansa Israel bak wa-
tée gata mantong na nibak mata ié Meriba,
hana jiôh ngon banda Kades, di padang pasi
Zin. 52 Lé sababnyan gata hana jeuet gata
tamong u nanggroe nyang Ulôn bri keu
bansa Israel; teuma gata mantong jeuet ta-
pandang nyan rot jiôh."

33 Sigohlom meuninggai donya, Nabi
Musa utosan Po teu Allah nyan,
geubri beureukat ubak bansa Israel deungon
haba lagéenyoe:

2 "TUHAN teuka nibak Gunong Sinai;
Gobnyan geuteubiet di ateueh
Edom lagée mata uroe
dan di Gunong Paran Gobnyan
geubri cahya keu umat Geuhnyan.
Gobnyan geupeungon sajan lé
siploh ribée droe malaikat;
apui hu disiblah uneuen Gobnyan.
3 Keubit, TUHAN that-that geugaséh
keu bansa Gobnyan[z]
Gobnyan geulindong mandum
ureuëng nyang ka jeuet keu hak
milék Geuhnyan.
Jak kheueh geutanyoe ta sujut
dikeue gaki Gobnyan
dan tataát banmandum bubena
peurintah Gobnyan.
4 Huköm nyang geubri lé Nabi Musa
geutanyoe taát,

[z] *bansa Gobnyan* teucok nibak teujeumahan kuno. Meunurot naseukah Ibrani: bansa-bansa.
32:43: Rm. 15:10, Why. 19:2 **32:48-52:** Teu. 27:12-14, Tel. 3:23-27

sabab nyan na kheueh milék
nyang paleng meuyuem keu
bansa nyoe.
5 Bak watée Israel geupeusapat
deungon dumna peumimpén jih
nyan,
TUHAN jeuet keu Raja ateueh
umat Gobnyan."
6 Keuhai sukée Ruben, Nabi Musa
geupeugah teuma,
"Seumoga banmandum sukée
Ruben hana nyang binasa,
bahpi ureuëng Ruben na bacut
sagai."

7 Keuhai sukée Yehuda gobnyan
geupeugah teuma:
"TUHAN, neudeungoe kheueh
Yehuda ji meuhôi Droeneueh;
neupeusaboh kheueh lom
awaknyan deungon bansa droe jih.
Neu muprang kheueh keu
awaknyan, ya TUHAN,
neutulông kheueh awaknyan
ateueh bubena lawan." [a]
8 Keuhai sukée Lewi gobnyan
geupeugah teuma:
"Deungon Urim dan Tumim [b]
neupeugah banmandum
keuheundak Droeneueh,
meulalu ureuëng Lewi, hamba
Droeneueh nyang seutia.
Droeneueh ka lheueh neu ujo
awaknyan di Masa,
dan neu meudakwa ngon
awaknyan nibak mata ié Meriba.
9 Awaknyan seutia ubak gata leubeh
nibak peue mantong,
meunan cit leubeh nibak ureuëng
tuha dan kawöm syedara.
Peurintah-peurintah Droeneueh
awaknyan taát,
janji nyang Droeneueh peuget
awaknyan keureuja hana piôh dan
teupat teuma.
10 Awaknyan ji peurunoe umat
Droeneueh mangat jitaát
banmandum peurintah Droeneueh
dan jipeuseumah keureubeuen di
ateueh miseubah Droeneueh.
11 TUHAN, neutulông kheueh sukée
nyoe mangat awaknyan teuga,
seumoga Droeneueh
neuteurimong teuma ubak
buet-buet nyang jikeureuja lé
awaknyan.
Neupeubinasa kheueh banmandum
musoh awaknyan
sampoe awaknyan hana hasele
jibeudôh lom teuma."

12 Keuhai sukée Benyamin gobnyan
geupeugah:
"Nyoe kheueh sukée nyang
geugaséh lé TUHAN.
Gobnyan geupeulindong
awaknyan uroe ngon malam
dan geutinggai teuma lamkawan
awaknyan." [c]

13 Keuhai keuturonan Nabi Yusuf
gobnyan geupeugah:
"Seumoga tanoh awaknyan geubri
beureukat lé TUHAN ngon
geupeutreun ié ujeuen,
dan meunan cit deungon ié nibak
miyueb bumoe.
14 Seumoga tieb-tieb musém meuboh
kayée meulimpah,
boh kayée nyang gét nyang
masak di cong bak.
15 Seumoga bukét nibak jamén ilée
peunoh ngon hase seunaman
nyang isteumewa.
16 Seumoga tanoh nyan geupeulimpah
teuma deungon meubagoe jeunéh
nyang paleng gét,
dan geubri beureukat lé
keubaékan TUHAN
nyang geumeututoe lam seumak
nyang hu.
Seumoga beureukat nyan jitreun u
ateueh keuturonan Nabi Yusuf,
sabab gobnyan kheueh
peumimpén di lamkawan bubena
syedara-syedara jih nyan.
17 Teunaga Nabi Yusuf nyan na dub
teunaga saboh beulatang banteng,
dan lungkée leumô agam
uteuen

[a] *Neu muprang kheueh ... lawan;* keumungkenan that nyan makna jih. Meunurot naseukah Ibrani: Sukée Yehuda teuma jimuprang keudroe jih keudroe, dan TUHAN teuma geutulông jih nyan nibak musoh. [b] *Urim dan Tumim:* Dua boh beunda nyang geupeuguna lé imeum mangat geuteupeue keuheundak Po teu Allah. Hana teuteupeue deungon pasti pakriban cara teungui atranyan. [c] *dan geutinggai ... awaknyan,* atawa awaknyan udeh lam lindongan Gobnyan.

33:8: Keu. 17:7, 28:30, Teu. 20:13

nyang kheueh meuribée Manasye
dan meuploh ribée teuma Efraim.
Bubena bansa banmandum jipok
dan jipeusak laju sampoe trok u
ujong bumoe."
18 Keuhai sukée-sukée Zebulon dan
Isakhar gobnyan geupeugah:
"Seumoga Zebulon makmu kareuna
nibakjak-nibakjak jih nyan,
dan Isakhar seujahtra di dalam
khimah-khimah jih nyan
teuma.
19 Awaknyan ji undang bansa-bansa u
gunong jih nyan
dan jipeuseumah keureubeuen
nyang beutôi teuma disinan.
Awaknyan meuteumé keukayaan
nibak lam laôt,
dan didalam anoe nibak seutôt
binéh panté."

20 Keuhai sukée Gad gobnyan
geupeugah teuma:
"Teupujoe kheueh Po teu Allah
nyang ka geupeuluwah wilayah
Gad.
Gad jipreh-preh bak lagée saboh
singa
nyang keuneuk jipriek-priek kulét
jaroe ngon kulét ulée.
21 Tanoh nyang paleng gét laju jicok
keu droe jih mantong
jeumba pimpénan jijok teuma keu
awaknyan.
Awaknyan jipeubuet mandum
peurintah dan huköm TUHAN
bak watée banmandum
peumimpén Israel jimeusapat
teuma." [d]

22 Keuhai sukée Dan gobnyan
geupeugah:
"Dan nyan na kheueh lagée saboh
singa nyang mantong muda
nyang jigrob u luwa nibak
Basan."

23 Keuhai sukée Naftali gobnyan
geupeugah:
"Naftali geubri limpah ngon
geunaséh TUHAN;
wilayah jih phon di Danau Galilea
trok u seulatan."

24 Keuhai sukée Asyer gobnyan
geupeugah:
"Asyer geubri beureukat leubeh
nibak sukée-sukée laén;
seumoga gobnyan jeuet keu
geunaséh dumna syedara-syedara
geuh nyan,
dan bak zaiton timoh ngon subô
di ateueh tanoh jih nyan.
25 Seumoga banda-banda jihnyan
geulindong
deungon pintoe-pintoe
geureubang teumaga dan beuso
mangat udeb jih sabe lam aman
dan teuntram."

26 "Hai Israel! Hana ilah laén nyang
lagée Po teu Allah gata;
Gobnyan geujak di ateueh langét
deungon jaya
dan geu lhôb ngon geujak
didalam awan keu geujak tulông
gata.
27 Po teu Allah kheueh siumu masa
nyang jeuet keu peulindong gata,
jaroe Gobnyan nyang kong nyan
jeuet keu sinumpang gata.
Gobnyan geu use musoh dikeue
gata,
dan geuyue teuma gata mangat
tajak peubinasa awaknyan.

28 Teuma keuturonan Nabi Yakub
udeb deungon aman dan teuntram
di nanggroe nyang meulimpah
gandom dan ié anggô,
dan geupeutreun ngon iémbon di
langét.

29 Mubahgia kheueh gata, hai Israel!
Hana bansa laén nyang lagée gata
nyang ka geupeuseulamat lé
TUHAN.
TUHAN na kheueh lagée peudeueng
dan peurisai keu gata;
keu geubila gata dan
geupeumeunang ateueh gata.
Bubena musoh-musoh gata jiteuka
jijak lakée beugata wéueh ngon
tagaséh awaknyan,
dan gata teutab tagiloe-giloe
awaknyan ngon gaki droe
gata." [e]

---

[d] *bak watée banmandum ... teuma* teucok nibak saboh teujeumahan kuno. [e] *dan gata ... gata* teucok nibak saboh teujeumahan kuno. Meunurot naseukah Ibrani dan gata teuma tajak bak bukét-bukét awaknyan.

Nabi Musa wafeut

34 Nabi Musa geutinggai laju tanoh
data Moab nyan dan geujak teu-
ngoh laju u ateueh Gunong Nebo, di pucak
Pisga di siblaih u timu Yerikho. Di sinan
TUHAN geutunyok ubak Nabi Musa ban-
mandum nanggroe nyan, na kheueh: Wila-
yah Gilead u utara sijioh banda Dan; 2 ban-
mandum wilayah Naftali; wilayah Efraim
dan Manasye, wilayah Yehuda u barat sijioh
Laôt Teungoh; 3 u bagian seulatan Yehuda
dan tanoh data nyang meureuntang phon di
Zoar u Yerikho, banda nyang peunoh jiti-
moh lé bak keuruma. 4 Laju TUHAN meufeu-
reuman ubak Nabi Musa, "Nyang kheueh
nanggroe nyang ka Ulôn peujanji bak Nabi
Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub ma-
ngat jiseurah ubak keuturonan awaknyan.
Ulôn peuleumah nyan bak gata hai Nabi
Musa, teuma hana Lôn bri idhin gata tajak
keunan."

5 Laju meuninggai kheueh teuma Nabi
Musa hamba TUHAN nyan di tanoh Moab,
lagée nyang ka geupeugah lé TUHAN sigoh-
lom nyan. 6 TUHAN laju geupeutamong Nabi
Musa nyan u dalam jrat nibak saboh pantôn
di Moab di meurandeh banda Bet-Peor, teu-
ma sampoe nibak uroenyoe hana meusidroe-
pi jiteupeue deungon paih dipat makam Nabi
Musa nyan. 7 Nabi Musa meuninggai donya
lam umu sireutôh dua ploh thon. Teunaga
gobnyan hana meukureueng dan meunan cit
mata gobnyan mantong trang watée geukeu-
malon. 8 Di ateueh darat Moab nyan bansa
Israel laju jipeuratok keu Nabi Musa nyang
ka meuninggai nyan dan awaknyan jimeuka-
bong nyang treb jih lhée ploh uroe.

9 TUHAN laju geubri keulimpahan keu
Yosua aneuëk Nun deungon keubijaksanaan
sabab jih nyan ka geutunyok lé Nabi Musa
sibagoe geunantoe gobnyan. Bansa Israel
jitaát ubak Yosua dan jipatuh teuma ubak
peurintah-peurintah nyang lé TUHAN geujok
keu awaknyan meulalu Nabi Musa.

10 Di Israel hana le nabi nyang lagée
Nabi Musa nyan nyang geumeututoe meu-
hadab keue deungon TUHAN. 11 Hana nyang
peubuet mujizat-mujizat dan buet-buet aja-
éb lagée nyang ka geupeubuet lé Nabi Musa
di nanggroe Meusé, raja awaknyan dan bu-
bena peujabat awaknyan sisuai deungon
peurintah TUHAN. 12 Hana ureuëng nyang
jipeubuet-buet nyang hebat dan dahsyat
ngon takjôb lagée nyang ka geupeubuet lé
Nabi Musa dikeue bansa Israel.

34:4: Keuj. 12:7, 26:3, 28:13 **34:10:** Keu. 33:11

YOSUA

PEU INTAT HABA

Kitab *Yosua* na kheueh kitab teukisah keuhai bansa Israel watée awaknyan jireubot nanggroe Kanaan dimiyueb pimpénan Yosua. Gobnyan kheueh nyang gantoe Nabi Musa jeuet keupeumimpén umat Israel. Keujadian-keujadian peunteng nyang teukisah lam kitab nyoe na kheueh lagée nyoe: teujeumeurang Krueng Yordan, Yerikho rhot, meuprang di Ai, dan teupeukong lom janji Allah deungon umat Gobnyan. Saboh tutoe haba nyang paleng meusyeuhu lam kitab nyoe na kheueh, "Cok kheueh keuputosan uroenyoe cit teuma bak soe nyang harôh gata meubakti ... Teuma kamoe – ulôn dan keuluwarga ulôn – teutab meubakti ubak TUHAN mantong." (24:15)

Asoe jih

Kanaan jireubot 1:1–12:24
Tanoh teuweuk-weuk 13:1–21:45
- a. Tanoh siblaih utara Krueng Yordan 13:1-33
- b. Tanoh siblaih barat Krueng Yordan 14:1–19:51
- c. Banda-banda suaka 20:1-9
- d. Banda-banda keu ureuëng Lewi 21:1-45

Sukée-sukée nibak blaih u timu jigisa lom lam wilayah awaknyan 22:1-34
Pidato Yosua sigohlom gobnyan meuninggai donya 23:1-16
Peujanjian teupeukong lom di Sikhem 24:1-33

Allah geuyue Yosua jak reubot tanoh Kanaan

1 Óh ka lheueh Nabi Musa wafeuet geu-
tinggai donya nyoe, hamba TUHAN nyan,
TUHAN geupeugah ubak waki Nabi Musa,
nyan kheueh Yusoa aneuëk Nun. 2 TUHAN
meufeureuman, "Hamba Ulôn Nabi Musa ka
wafeuet. Teuma jinoenyoe bah kheueh gata
dan banmandum umat Israel meusiab-siab keu
tajak jeumeurang u meurandeh Krueng Yor-
dan, dan gata tamong u nanggroe nyang Ulôn
bri keu awaknyan. 3 Ulôn ka lheueh Lôn peu-
gah ubak Nabi Musa bahwa tieb-tieb wilayah
nyang gata gilo atranyan ka Ulôn bri keu gata,
Yosua dan meunan cit keu banmandum umat
Ulôn. 4 Wilayah gata teuma meureuntang phon
di padang pasi siblaih u seulatan trok u gunong-
gunong Libanon di utara dan phon Krueng
Efrat nyang raya nyan di siblaih u timu trok
laju u bansaboh nanggroe bansa Het dan trok
laju lom u Laôt Teungoh di siblaih u barat.
5 Meusidroepi hana nyang hase jipeutaloe ga-
ta, Yosua, siumu udeb gata. Sabab Ulôn teu-
ma na sabe meusajan gata lagée yoh masa
ilée Ulôn meusajan deungon Nabi Musa.
Ulôn hana teuma Lôn tinggai gata. 6 Bah kheu-
eh gata yakén dan tajeuet, sabab gata teuma
tapimpén bansa nyoe bak watée awaknyan jijak
u nanggroe nyang ka Ulôn peujanji ubak indatu
awaknyan. 7 Teuma, bah kheueh gata biet-biet
yakén dan gata jeuet. Gata harôh tajaga mangat
gata tataát ubak banmandum huköm nyang
geupeusampoe lé Nabi Musa hamba Ulôn nyan
keu gata dan bék tapeulalée hai nyan meuba-
cutpi, teuma gata meuhase. 8 Kitab huköm
nyan harôh kheueh beusabe na gatabeuet keu
umat Ulôn. Gata meuruno kheueh nibak kitab
nyan uroe ngon malam, mangat peue nyang na
teutuléh didalam nyan sabe gata peubuet. Meu-
nyoe gata tapeubuet banmandum nyan, udeb
gata teuma makmu dan meuhase. 9 Ingat, Ulôn
ka Lôn bri peurintah ubak gata mangat gata
biet-biet yakén dan beurani! Bék kheueh gata
takot dan kureueng seumangat, sabab ulôn
TUHAN Po teu Allah gata sabe na meusajan
gata bahpi ho mantong nyang gata jak."

Yosua geubri peurintah dan peutunyok keu umat Israel

10 Teuma Yosua laju geupeurintah ubak
peumimpén-peumimpén umat Israel 11 ma-

1:3-5: Tel. 11:24-25 **1:5:** Tel. 31:6, 8, Ibr. 13:5 **1:6:** Tel. 31:6, 7, 23

ngat jijak keulileng banmandum khimah
umat Israel dan laju teubri peurintah nyan
lagée nyoe, "Gata peusiab kheueh laju beu-
kai, sabab lhée uroe teuk gata ka tajeumeu-
rang u meurandeh Krueng Yordan keu gata
jak ubak nanggroe nyang ka geubri lé
TUHAN Po teu Allah gata keu gata."
12 Keu sukée Ruben, sukée Gad, dan
siteungoh nibak sukée Manasye, Yosua geu-
peugah, 13 "Ingat! Nabi Musa hamba
TUHAN nyan ka geupeugah ubak gata bahwa
tanoh di siblaih u timu Krueng Yordan nyoe
geubri lé TUHAN Allah gata keu gata mangat
jeuet keu nanggroe gata. 14 Banmandum
aneuëk peurumoh gata meunan cit deungon
beulatang peulara gata jeuet tinggai disinoe,
teuma bubena ureuëng peujuang gata harôh
kheueh siab jijak meuprang leubeh awai
nibak ureuëng-ureuëng Israel nyang laén
jijak jeumeurang Krueng Yordan. 15 Gata
harôh tatulông awaknyan sampoe awaknyan
jiteumé duek nibak tanoh disiblaih u barat
Krueng Yordan nyoe nyang geubri lé
TUHAN Po teu Allah gata keu awaknyan. Óh
ka lheueh TUHAN geubri keuamanan keu
banmandum bansa Israel, barô kheueh gata
jeuet tagisa ubak tanoh gata keudroe disib-
laih u timu Yordan nyoe, nyang ka geubri lé
Nabi Musa hamba TUHAN nyan keu gata."
16 Teuma lé sukée Ruben, Gad dan sila-
dum nibak sukée Manasye nyan laju ji-
jaweueb, "Peue mantong nyang neupeurin-
tah keu kamoe, hai nyan teuma kamoe
peubuet, dan ho mantong nyang neuyue jak
kamoe, meunan cit hái nyan teuma kamoe
jak. 17 Kamoe teuma taát ubak droeneueh,
saban cit lagée kamoe taát ubak Nabi Musa.
Seumoga TUHAN Po teu Allah droeneueh
sabe na meusajan droeneueh saban cit lagée
TUHAN Po teu Allah na sabe meusajan Nabi
Musa! 18 Soe mantong ureuëng nyang hana
jitem tundok ubak keukuasaan droeneueh,
atawa hana jitem seutôt peue nyang
droeneueh peurintah, ureuëng nyan teuma
teuhuköm maté. Bah kheueh droeneueh ya-
kén dan beurani!"

Yosua geu kirém mata-mata u Yerikho

2 Óh lheuehnyan nibak khimah-khimah
di Sitim, Yosua geukirém laju dua droe
mata-mata u Kanaan. Bandua droe ureuëng
nyan geubri peurintah mangat jijak seulidek
nanggroe Kanaan deungon cara seungab-
seungab, nyang paleng peunteng na kheueh
banda Yerikho. Dan jijak kheueh awaknyan
ban dua droe u banda nyan, dan laju jimu-
dom di rumoh sidroe ureuëng inong jeuhet
nyang nan jih Rahab. 2 Raja banda Yerikho
geudeungoe bahwa nibak malam nyan na
ureuëng Israel nyang teuka jijak luem ngon
jijak mata-mata banda Yerikho. 3 Teuma lé
raja nyan laju geuyue jak ureuëng ubak
Rahab keu jijak peusampoe peurintah nyoe,
"Gata peuteubiet laju ureuëng-ureuëng
nyang na jimudom didalam rumoh nyan.
Awaknyan na kheueh mata-mata nyang teu-
ka keuneuk jiseulidek bansaboh banda Ye-
rikho!"
4-6 "Keubit beutôi na ureuëng jijak u
rumoh ulôn," jijaweueb lé Rahab, "teuma
ulôn hana lôn teupeu awaknyan teuka rot
pané. Dan lom teuma awaknyan ka jijak
bunoe bak watée uroe ka seupôt sigohlom
pintoe geureubang teutôb. Dan meunan cit
teuma ulôn hana teuma lôn tanyong ho
awaknyan jijak, teuma meunyoe awaknyan
bagaih-bagaih teujak tiyeub, mungken man-
tong hase meurumpok." (Padahai si Rahab
nyan ka jisöm bandua droe ureuëng mata-
mata nyan di miyueb sinumpok rami di
bagian ateueh rumoh jihnyan.)
7 Dan jipeujak kheueh laju banmandum
utosan raja nyan sira jitinggai banda. Óh ka
trok awaknyan u luwa, laju pintoe geureu-
bang banda jitôb. Dan awaknyan laju teuma
jimita ban dua droe mata-mata nyan sampoe
ubak teumpat jeumeurang nibak binéh
Krueng Yordan.
8 Malam nyan sigohlom bandua droe
ureuëng mata-mata Israel nyan teungeut
nibak teumpat éh, lé Rahab laju jiék u
bagian ateueh rumoh jijak meurumpok
deungon ban dua droe mata-mata ureuëng
Israel nyan, 9 dan laju jikheun bak awak-
nyan bandua, "Dilôn lôn teupeu bahwa
TUHAN ka geubri nanggroe nyoe keu
droeneueh. Banmandum ureuëng nyang na
disinoe jitakot keu droeneueh nyoe. 10 Ka-
moe ka kamoe deungoe haba keuhai pak-
riban TUHAN geupeutho Laôt Geulagah
dikeue droeneueh nyoe, bak watée awak-
nyoe ta tinggai nanggroe Meusé. Meunan
cit kamoe disinoe ka kamoe deungoe pak-
riban droeneueh nyoe neupôh maté Sihon
dan Og, bandua droe raja bansa Amori
nyan di siblaih u timu Krueng Yordan.
11 Meunan kamoe deungoe mandum ceu-
rita-ceurita nyan, kamoe nyoe banmandum

1:12-15: Teu. 32:28-32, Tel. 3:18-20, Yos. 22:1-6 **2:1:** Ibr. 11:31, Yak. 2:25 **2:10:** Keu. 14:21, Teu. 21:21-35

jeuet keuteumakot that. Banmandum
ureuëng-ureuëng kamoe ka gadôh ceubeu-
eh ngon beuhe sabab lé awaknyoe. TUHAN
Po teu Allah droeneueh keubiet Allah
nyang beutôi dan Allah nyang Mahakuasa
di ateueh langét meunan cit di ateueh
bumoe. 12-13 Ulôn meuharab droeneueh
nyoe neutem meusumpah deumi nan Gob-
nyan bahwa droeneueh nyoe neupeusaneut
ulôn dan keuluwarga ulôn deungon jroh
lagée nyang ka ulôn peubuetnyoe ateueh
droeneueh. Neumeujanji kheueh bahwa
ayah ngon ma ulôn, bubena syedara ulôn,
dan banmandum keuluwarga awaknyan
hana teuma neupoh maté, teuma droeneueh
bri peulindongan. Dan keuhai nyan neubri
kheueh saboh tanda sibagoe jaminan bah-
wa droeneueh nyoe jeuet ulôn peucaya!"
14 Teuma jijaweueb lé bandua droe
awaknyan, "Kamoe meujanji bahwa meu-
nyoe TUHAN geubri nanggroe nyoe keu ka-
moe, kamoe teuma kamoe peusaneut gata-
nyoe deungon jroh, asai gata hana tapeugah
ubak so mantong keuhai kamoe. Bah
kheueh TUHAN geuseurapa kamoe meunyoe
kamoe hana kamoe peuteupat janji nyan."
15 Sabab rumoh Rahab nyan teupeugét
nibak beuton banda, Rahab jipeutreun laju
bandua droe ureuëng nyan deungon talo ret
tingkab. 16 "Gata jak kheueh u daerah meu-
gunong-gunong," jipeugah lé Rahab ubak
awaknyan, "Mangat ureuëng-ureuëng
nyang geukirém lé raja hana jiteumé drob
awaknyoe. Droeneueh musöm kheueh disi-
nan nyang treb jih lhée uroe sampoe awak-
nyan jigisa lom teuma, barô kheueh awak-
nyoe jeuet neujak teuma lom."
17 Bandua droe ureuëng mata-mata nyan
jipeugah laju bak Rahab, "Get kheueh meu-
nyoe meunan, kamoe teuma kamoe peuteu-
pat janji nyang ka gata lakée nibak kamoe.
18 Teuma nyoe kheueh nyang harôh gata
peubuet. Meunyoe kamoe ka kamoe jak
prang nanggroe gata nyoe teuma, bah kheu-
eh talo mirah nyoe gata ikat laju nibak
peuradeun teumpat gata peutreun kamoe
nyoe. Ayah ngon ma gata, meunan cit deu-
ngon banmandum syedara-syedara gata,
banmandum waréh kawöm keuluwarga
ayah gata bah kheueh gata peusapat di ru-
moh nyoe. 19 Meunyoe na sidroe lamkawan
awaknyoe nyang jiteubiet nibak rumoh nyoe
dan maté keunong poh, maté ureuëng nyan
na kheueh akibat salah jih keudroe; kamoe
hana meutanggong jaweueb ateueh hai
nyan. Teuma meunyoe na nyang meuteumé
bala atawa ceulaka nibak lam rumoh nyoe,
nyan na kheueh kamoe nyang meutanggong
jaweueb. 20 Teuma sikeubiet jih, meunyoe
gata tabri tée keuhai kamoe nyoe ubak si-
droe-droe ureuëng, deungon nyan teuma
kamoe hanale teu ikat deungon janji nyang
ka gata lakée nibak kamoe." 21 Rahab laju
situju keuhai nyan, jipeubiyeu mantong
awaknyan jijak teuma. Óh lheueh nyan si
Rahab laju ji ikat talo mirah nyan ubak
peuradeun jih lagée nyang ka jiyue lé mata-
mata nyang dua droe nyan.
22 Teuma jijak kheueh laju bandua droe
mata-mata nyan u daerah nyang meu gu-
nong-gunong dan jimusöm kheueh laju di-
sinan. Lhée uroe treb jih utosan raja nyan
jijak mita-mita awaknyan ho-ho mantong
bansaboh daerah nyan, teuma awaknyan
teutab hana jiteumé. Akhé jih utosan-utosan
nyan laju jiwoe lom u Yerikho. 23 Dan óh
lheueh nyan bandua droe ureuëng mata-ma-
ta Israel nyan jitreun kheueh teuma laju
nibak ateueh gunong teumpat awaknyan
musöm laju jijak jeumeurang krueng, dan
óh lheueh nyan jijak gisa teuma ubak Yosua.
Banmandum peungalaman awaknyan jila-
por laju ubak Yosua nyan. 24 Óh lheueh
nyan awaknyan jipeugah, "Pasti TUHAN
geubri banmandum nanggroe nyan keu geu-
tanyoe; banmandum ureuëng nyang na
disinan jitakot keu geutanyoe."

Umat Israel jijeumeurang Krueng Yordan

3 Óh singoh beungoh nyan, Yosua dan
banmandum umat Israel jibeudôh ni-
bak éh watéenyan mantong seuboh buta,
laju jijak dan jitinggai teumpat khimah-khi-
mah awaknyan di Sitim, dan jijak laju u
Krueng Yordan. Disinan awaknyan jipeu-
dong lom khimah sira jipreh-preh watée jih
mangat jeuet jijeumeurang. 2 Óh ka liwat
lhée uroe, bubena ureuëng peumimpén nyan
geukeulileng laju banmandum khimah-khi-
mah, 3 dan laju geubri peurintah lagéenyoe
keu umat Israel, "Meunyoe na gata kalon
imeum-imeum geuseuôn Peuto Peujanjian
TUHAN Po teu Allah gata, bah kheueh gata
jak laju gata tinggai teumpat khimah-khi-
mah nyoe. Gata seutôt kheueh Peuto nyan,
4 teuma bék gata peurab nyang to-to that
nibak Peuto nyan; gata seutôt kheueh rot
likot nyang jarak jih kira-kira sikilo metée.
Deungon na lagée nyan gata teuma tateu-

peue rot nyang harôh gata jak, sabab gata gohlom na tajak u daerah nyoe."

5 Yosua geupeugah laju ubak umat Israel, "Bah kheueh gata nyoe tapeugleh droe, sabab singoh beungoh TUHAN teuma geupeubuet-buet nyang ajaéb lamkawan gata." 6 Di Yosua geupeurintah laju ubak dumna imeum-imeum mangat geubeuôt Peuto Peujanjian nyan dan laju teuma geuyuejak beu awai nibak umat Israel. Di imeum-imeum nyan jipeubuet laju peue nyang ka geupeurintah ubak awaknyan lé Yosua.

7 TUHAN geupeugah ubak Yosua, "Phon nibak uroenyoe gata teuma Ulôn peujeuet keu ureuëng rayeuk sampoe banmandum umat Israel jibri horeumat keu gata dan jisada bahwa Ulôn na sabe bak binéh gata lagée Ulôn ka lheueh Ulôn peubuet nyang lagée nyan ubak Nabi Musa. 8 Jinoenyoe gata peurintah kheueh laju ubak imeum nyang teungoh jiseuôn Peuto Peujanjian mangat watée ka trok awaknyan u krueng, gatayue bloih laju awaknyan u dalam krueng dan jidong laju nibak binéh krueng nyan."

9 Lé Yosua geutawök laju ureuëng-ureuëng Israel, dan geupeugah, "Gatajak kheueh keunoe dan tadeungoe kheueh laju peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN Allah gata ubak gata. 10-11 Meunyoe gatanyoe mandum tamaju eunteuk, TUHAN pasti geu use ureuëng Kanaan, Het, Hewi, Feris, Girgasi, Amori dan Yebus. Dan nibak watée Peuto Peujanjian TUHAN seumeusta álam jijeumeurang Krueng Yordan leubeh awai nibak gata nyoe, gata teuma takalon bahwa Po teu Allah nyang udeb na lamkawan gata. 12 Jinoenyoe tapiléh kheueh laju ureuëng dua blaih droe – dan sidroe nibak tieb-tieb sukée bansa Israel. 13 Eunteuk meunyoe imeum nyang seuôn Peuto Peujanjian TUHAN geubloih gaki gobnyan u dalam ié Krueng Yordan nyan, ié nyang teungoh ji-ile nyan teuma putôh; ié nyang ji-ile ditunong laju meugeunang nibak saboh teumpat." 14-15 Bak watée nyan teungoh musém mupot, lagée ka lazem bak watée nyang lagée nyan ié Krueng Yordan teungoh jiék meuboh bah.

Bak watée ureuëng Israel jitinggai khimah-khimah droe jih keu jijak jeumeurang Krueng Yordan, di imeum jijak leubeh awai dikeue sira geuba Peuto Peujanjian. Dan bak watée imeum nyan geugilo gaki gobnyan u dalam ié krueng, 16-17 bak watée nyan cit teuma ié nyang teungoh ile lam krueng nyan teudong dan laju putôh. Jiôh ideh di pucok krueng, ié nyan laju meusaho di Adam, saboh banda nyang teuduek di siblaih banda Sartan. Ié nyang di barôh nyang ji-ile u Laôt Maté watéenyan cit teuma ka putôh meubacutpi hana le ji-ile, sampoe umat Israel deungon mudah jijeumeurang laju di ateueh tanoh nyang ka tho nyang meuhadab keu deungon banda Yerikho. Di imeum nyang geuseuôn Peuto Peujanjian nyan teutab mantong geudong di teungoh krueng sampoe banmandum umat Israel leupah jijeumeurang u meurandeh.

Dua blaih boh batée peuingat teupeudong

4 Óh ka lheueh banmandum bansa nyan katinggai di meurandeh Krueng Yordan nyan, TUHAN laju meufeureuman ubak Yosua, 2 "Gata piléh kheueh laju dua blaih droe ureuëng dan sidroe nibak tieb-tieb sukée. 3 Gata peurintah laju bak awaknyan mangat jijak cok dua blaih neuk batée nyang na di teungoh-teungoh Krueng Yordan, paih nibak teumpat imeum nyan jidong. Gatayue kheueh laju awaknyan mangat jiseuôn batée-batée nyan sampoe u teumpat gata peudong khimah bak watée malam eunteuk."

4 Dan lé laju Yosua geutawök laju ureuëng nyang dua blaih droe nyang ka teupiléh nyan, 5 kheun gobnyan, "Gatajak kheueh laju ubak teungoh Krueng Yordan, u keue Peuto Peujanjian TUHAN Po teu Allah gata. Maséng-maséng harôh gata beuôt si aneuk batée nibak teumpatnyan – jeumeulah jih dua blaih neuk batée sisuai deungon jeumeulah sukée-sukée nyang na didalam bansa Israel. 6 Batée-batée nyan teuma teupeu ingat keu bansa nyoe keu peue nyang ka geupeubuet lé TUHAN. Pajan-pajan teuma meunyoe aneuëk-aneuëk gata jiteumanyong peue maknajih batée-batée nyoe keu gata, 7 bah kheueh gata bri tée bahwa ié Krueng Yordan teudong ngon teuputôh bak watée Peuto Peujanjian TUHAN teuba ngon teujeumeurang rot lam Krueng Yordan nyan. Batée-batée nyan teuma sabe teupeu ingat keu bansa Israel keuhai peue nyang ka teujadi disinoe."

8 Ban dua blaih droe ureuëng nyanpi laju jipeubuet peue nyang ka geupeurintah lé Yosua nyan. Paih lagée peutunyok TUHAN ubak Yosua, awaknyan jijakcok laju dua blaih neuk batée nibak teungoh Krueng

Yordan – jeumeulah jih sisuai deungon su-
kée-sukée dalam bansa Israel – laju atranyan
jiba u teumpat khimah-khimah awaknyan.
9 Di teungoh-teungoh Yordan nyan cit teu-
ma, Yosua laju geususon ban dua blaih neuk
batée paih bak teumpat geudong lé imeum
nyang geuseuôn Peuto Peujanjian nyan.
(Batée-batée nyan mantong na disinan sam-
poe án saát nyoe.) 10 Di imeum-imeum nyan
teutab geudong di teungoh-teungoh Yordan
sampoe ureuëng nyan seuleusoe jipeubuet
banmandum nyang geupeurintah lé TUHAN
ubak awaknyan meulalu Yosua. Nyan sisuai
deungon peutunyok-peutunyok Nabi Musa
ubak Yosua.

Deungon bagaih that umat Israel nyan
laju jijeumeurang Krueng Yordan. 11 Óh ka
banmandum trok u meurandeh krueng, di
imeum-imeum nyang geuseuôn Peuto Peu-
janjian nyan laju geujak dikeue awaknyan.
12 Paih teuma lagée nyang ka geupeurintah
lé Nabi Musa, peujuang-peujuang nibak su-
kée Ruben, Gad dan siladum nibak sukée
Manasye, ka leubeh ilée awaknyan jijeu-
meurang krueng. 13 Banmandum nyan na
40.000 droe ureuëng agam nyang meuseun-
jata siab keu jijak meuprang. Dikeue
TUHAN, awaknyan jijeumeurang laju jituju
ubak pantôn rab deungon Yerikho.

14 Uroe nyan geupeubuet hai-hai nyang
teupeujeuet bansa Israel jibri horeumat ubak
Yosua sibagoe ureuëng rayeuk. Siumu udeb
awaknyan ji horeumat gobnyan lagée awak-
nyan jihoreumat ubak Nabi Musa.

15 Óh lheueh nyan TUHAN geuyue teu-
ma lom Yosua 16 mangat geupeurintah ban-
mandum imeum-imeum nyang seuôn Peuto
Peujanjian nyan mangat jiteubit nibak Yor-
dan. 17 Yosua geupeubuet laju peue nyang
geuyue lé TUHAN ubak gobnyan. 18 Meunan
di imeum-imeum nyan trok ubak binéh
krueng, ié krueng nyan ka jipeuphon ile lom
dan bohbah lagée nyang ka-ka.

19 Umat Israel laju trok u meurandeh
Krueng Yordan nibak tanggai siploh buleu-
en nyang keu phon, dan laju geupeudong
khimah di Gilgal disiblah utimu Yerikho.
20 Nibak teumpatnyan Yosua laju geususon
bandua blaih neuk batée nyang teucok lam
Krueng Yordan. 21 Lé Yosua geupeugah
ubak umat Israel, "Singoh óh ka treb-treb
meunyoe aneuëk cucoe gata jitanyong keu-
hai makna nibak batée-batée nyoe, 22 gata
peugah kheueh laju ubak awaknyan bahwa
umat Israel jijeumeurang Krueng Yordan
nyoe di ateueh tanoh nyang ka tho. 23 Gata
meuhaba kheueh ubak awaknyan bahwa
TUHAN Po teu Allah gata geupeutoe ié Kru-
eng Yordan nyan mangat jeuet gata ban-
mandum trok u meurandeh, saban cit lagée
Gobnyan ka geupeutho ié Laôt Geulagah
keu kamoe, 24 Mangat banmandum ureuëng
di ateueh donya nyoe jiteupeue padubna
rayeuk jih kuasa TUHAN. Dan deungon na
nyang lagée nyan gata teuma tahoreumat
TUHAN Po teu Allah gata keu siumu masa."

5 Banmandum raja Amori disiblah u ba-
rat Krueng Yordan, dan banmandum
teuma raja Kanaan nyang na tinggai di sitot
binéh panté Laôt Teungoh jideungoe bahwa
Krueng Yordan ka geupeutho lé TUHAN bak
watée umat Israel jijeumeurang dalam
krueng nyan. Lé sababnyan teuma awak-
nyan jiteuka teumakot ngon yo sabab lé
ureuëng Israel nyan.

Teupeusunat di Gilgal

2 Bak watée nyan TUHAN geupeugah
ubak Yosua, "Gata peugot kheueh sikin
nibak batée, lheuehnyan gata peuna lom
upacara meusunat keu ureuëng-ureuëng Is-
rael." 3 Teuma Yosua laju geupeubuet peue
nyang ka geupeurintah lé TUHAN, dan geu-
peusunat laju ureuëng-ureuëng Israel nibak
teumpat nyang teuboh nan Bukét Meukatan.
4-6 Bak watée ureuëng-ureuëng nyan jiteubi-
et nibak nanggroe Meusé, banmandum
ureuëng agam ka lheueh teupeusunat. Teu-
ma bak watée awaknyan meugeumbara di
padang pasi peuet ploh thon treb jih,
aneuëk-aneuëk awaknyan nyang agam meu-
sidroepi gohlom na nyang teupeusunat. Dan
nibak akhé masa peuet ploh thon nyan, di
ureuëng agam nyang bak watée jiteubiet lam
nanggroe Meusé ka trok umu nyang ka
pathot jeuet jitamong tantra, banmandum
nyan ka habéh meuninggai donya, sabab
hana jiseutôt peue nyang ka geupeurintah lé
TUHAN. Teuma sisuai deungon sumpah
TUHAN, awaknyan hana geubri idhin jijak
kalon nanggroe nyang makmu dan subô
nyang ka geupeu janji keu indatu awaknyan.
7 Nyang kheueh sabab jih banmandum
aneuëk agam awaknyan gohlom na nyang
teupeusunat. Geuneurasi barô nyoe kheueh
nyang geupeusunat lé Yosua.

8 Óh ka lheueh awaknyan seuleusoe
banmandum teupeusunat, awaknyan tinggai

5:6: Teu. 14:28-35

laju di khimah-khimah sampoe luka nibak
boh nyang keunong peusunat nyan puléh.
9 TUHAN geupeugah ubak Yosua, "Uroe
nyoe keuhai hina gatanyoe banmandum yoh
mantong na di nanggroe Meusé ka Ulôn
sampôh sampoe án habéh." Nyang kheueh
sabab jih teumpat nyan geuboh nan Gilgal[a]
trok án saát nyoe.

10 Teungoh awaknyan mantong meukhi-
mah di Gilgal di ateueh darat hana jiôh ngon
Yerikho, umat Israel laju jipeuna peurayaan
Paskah watée seupôt uroe tanggai peuet
blaih buleuen nyan. 11 Óh singoh beungoh
nyan, keu nyang keu phon that awaknyan
jimakheun peunajoh hase nanggroe Kanaan,
na kheueh: ruti nyang hana meurago dan
gandom nyang teupanggang. 12 Dan bak
uroe nyan cit teuma manna hana le rhot
nibak ateueh langét, dan ureuëng Israel ji-
piôh teuma jipajoh manna. Yoh phon watée
nyan awaknyan jipajoh peunajoh hase tanoh
Kanaan.

Yosua dan sidroe ureuëng agam nyang na peudeueng

13 Bak saboh watée Yosua to that ngon
Yerikho. Hana geusangka-sangka na sidroe
ureuëng agam ka jidong to that ngon gob-
nyan dan bak jaroe ureuëng nyan na saboh
peudeueng nyang ka teusut lam sarong. Yo-
sua geupeurab laju ubak ureuëng nyan, dan
geutanyong, "Kah nyoe rakan peu kheueh
lawan?"

14 "Bukon rakan dan bukon teuma la-
wan," jaweueb ureuëng nyan, "Ulôn teuka
keunoe na kheueh sibagoe panglima tantra
TUHAN."

Óh ban geudeungoe haba nyan laju Yo-
sua geusujut dikeue ureuëng nyan sira geu-
seumah. Yosua geupeugah, "Ulôn nyoe na-
miet Teungku. Peue nyang jeuet ulôn
peubuet keu Teungku?"

15 Panglima tantra TUHAN nyan geu-
jaweueb, "Gata suet laju sipatu gata nyan;
tanoh teumpat gata dong nyan na kheueh
tanoh suci." Teuma Yosua laju geusuet si-
patu geuh nyan.

Yerikho taklok

6 Di banda Yerikho banmandum pintoe-
pintoe geureubang rot tamong ka jijaga
deungon kong that dan jitôb deungon rapat
mangat ureuëng Israel hana hase jitamong.
Hana meusidroepi nyang jeuet jitamong ata-
wa jiteubiet lam banda nyan. 2 TUHAN geu-
peugah ubak Yosua, "Jinoenyoe Ulôn seu-
rah ubak gata Yerikho deungon raja jihnyan
dan banmandum tantra jih nyang beuhe-
beuhe nyan. 3 Gata dan tantra gata harôh
gatadong meubaréh takeulileng banda nyan
sigoe siuroe nyang treb jih nam uroe. 4 Tu-
joh droe imeum, maséng-maséng imeum
nyan jiba beureuguih, jihnyan harôh kheueh
jijak dikeue Peuto Peujanjian. Nibak uroe
nyang keutujoh, gata dan tantra gata man-
dum harôh teuma jikeulileng banda nyan
nyang le jih tujoh goe teuma di imeum laju
jiyueb beureuguih nyan. 5 Óh lheueh nyan
di imeum-imeum nyan harôh kheueh teuma
jiyueb beureuguih nyan deungon su nyang
panyang. Meunan gatanyoe tadeungoe su
nyang panyang nyan, banmandum tantra
harôh jisumurak ngon su nyang meugeunta
meunan cit deungon riôh nyang meutaga su
jih sampoe beuton bintéh banda nyan reuloh
sampoe hanco. Laju óh lheueh nyan gata
banmandum tatamong laju u dalam banda
nyan."

6 Teuma Yosua laju geuhôi bubena
imeum, dan geupeugah, "Gata beuôt kheu-
eh Peuto Peujanjian nyan; tujoh droe lamka-
wan gatanyoe harôh gatajak dikeue nyan
sira gataba beureuguih keue awaknyan."
7 Lé Yosua geupeurintah laju ubak tantra
geuh mangat jidong meubaréh lheuehnyan
geuyue keulileng banda Yerikho nyan, phon
that-that lé baresan peungawai keue nyang
jijak leubeh awai nibak Peuto Peujanjian
TUHAN.

8-9 Paih lagée peurintah nyang geubri lé
Yosua, beurangkat kheueh baresan peunga-
wai nyang dikeue leubeh awai nibak
imeum-imeum nyang yueb siruné kale, laju
dilikot nyan jiseutôt teuma lé imeum-imeum
nyang geuseuôn Peuto Peujanjian, óh lheueh-
nyan nyang paleng dilikot na kheueh bare-
san peungawai nyang dilikot. Teungoh
awaknyan jijak, siruné kale nyan hana
putôh-putôh jipeumeusu sira jiyueb. 10 Ban-
mandum tantra ka geupeurintah bék ji meu-
surak dan hana teuma jipeuteubiet tutoe
bahpi meusikrék haba meunyoe Yosua goh-
lom geubri peurintah atawa aba-aba.
11 Meunan kheueh Yosua geubri peurintah
ngon geuyue tantra geuh nyan keu jiba
Peuto Peujanjian dan jikeulileng banda nyan

[a] *Gilgal:* Nan nyoe su jih lagée tutoe nyang teupeugadôh lam basa Ibrani.
5:10: Keu. 12:1-13 **5:12:** Keu. 16:35

sigoe kong teuma, óh lheueh nyan jigisa lom
ubak khimah-khimah, dan laju geumudom
disinan.

12-13 Óh singoh nyan, banseuboh buta,
Yosua geubeudôh laju dan keu nyang keu-
dua goejih bubena imeum-imeum dan tantra
geuyue mubaréh dan geuyue keulileng ban-
danyan deungon urotan baresan jih lagée
watée nyang ka lheueh: phon-phon that ba-
resan peungawai nyang dikeue, óh lheueh
nyan ban tujoh droe imeum nyang yueb
siruné kale, lheueh nyan lom imeum-imeum
nyang seuôn Peuto Peujanjian, dan keuneu-
lheuh jih baresan peungawai nyang paleng
dilikot. Dan di siruné kale laju jiyueb ngon
hana piôh-piôh. 14 Nibak uroe nyang keudua
nyan awaknyan jikeulileng banda sigoe sa-
gai óh lheueh nyan laju jigisa lom ubak
khimah-khimah. Meunan kheueh awaknyan
jipeubuet tieb-tieb uroe sampoe trok nam
uroe.

15 Bak uroe nyang keutujoh awaknyan
laju jibeudôh bak watée mata uroe ka jipeu-
phon teubiet, laju awaknyan jimeubaréh tu-
joh goe geukeulileng banda Yerikho nyan
deungon cara nyang saban teuma. Teuma
bak uroe nyang keutujoh nyan mantong,
awaknyan jikeulileng bandanyan tujoh goe.
16 Bak uroe nyang keu tujoh, meunan lé
imeum-imeum geuyueb siruné kale nyan,
Yosua laju geubri aba-aba geuyue sumurak
ubak banmandum pasokan. Kheun Yosua, "
TUHAN ka geuseurah bandanyoe keu gata!
17 Bansigom banda meunan cit deungon
peue nyang na asoe jih bah kheueh teupeu-
hanco banmandum nyan na kheueh sibagoe
peuseumahan ubak TUHAN. Na kheueh Ra-
hab, ureuëng inong jeuhet nyang lunté nyan
meunan cit deungon waréh kawöm keulu-
warga jih nyang jeuet teupeubiyeu udeb, sa-
bab jihnyan ka jitulông mata-mata geuta-
nyoe. 18 Hana jeuet teucok peue mantong
nibak atra nyang harôh teupeuhanco ngon
teupeu ranab. Meunyoe gata tacok cit atra
nyang teutam nyan, khimah-khimah ureuëng
Israel teuma keunong bala dan beuncana.
19 Mandum barang lagée pirak, méuh, teu-
maga, dan beuso nyan harôh teupeu khusos
keu TUHAN, dan teukeubah didalam teumpat
hareuta nyang khusos milék TUHAN."

20 Lé imeum-imeum laju geuyueb siru-
né kale geuh nyan. Dan meunan ureuëng-
ureuëng Israel jideungoe su siruné kale
nyan, laju awaknyan jisumurak meuhubo
deungon su nyang lumpah teuga, dan bak
watée nyan cit teuma beuton bintéh banda
Yerikho nyan rhot reuloh meukeupeng-keu-
peng. Dan banmandum tantra Israel nyan
jitamong laju u dalam banda nyang ka reu-
loh bintéh nyan, deungon nyan teuma banda
nyan laju geureubot nibak ureuëng nyang na
duek dan tinggai disinan. 21 Banmandum
nyang na tinggai didalam banda nyan, tuha
muda, ureuëng agam ngon ureuëng inong,
laju jicang deungon peudeueng sampoe
maté. Meunan cit banmandum beulatang
peulara leumô ngon bubiri dan keuleudée
banmandum nyan jipoh maté.

22 Keu ureuëng nyang dua droe nyang
ka jeuet keu mata-mata, Yosua geupeugah,
"Gatajak kheueh laju u rumoh inong jeuhet
nyang lunté nyan, dan gata peuteubiet kheu-
eh awaknyan meusigoe deungon banman-
dum keuluwarga jih nyan lagée nyang ka
gata peujanji ubak jihnyan." 23 Teuma ban-
dua droe ureuëng mata-mata nyan laju jijak,
dan laju jipeuteubiet Rahab meusajan deu-
ngon ban dua droe ureuëng syiek jih, syeda-
ra-syedara jih, dan waréh kawöm nyang
laén. Banmandum keuluwarga Rahab nyan
meunan cit deungon namiet-namiet jih laju
jiba u luwa u teumpat nyang aman hana that
jiôh deungon khimah-khimah Israel. 24 Óh
lheueh nyan tantra Israel laju jitot sampoe
habéh banmandum banda nyan deungon
peue mantong nyang na didalam banda
nyan, keucuali barang-barang méuh, pirak,
teumaga dan beuso. Barang-barang nyan
awaknyan cok dan laju jiba ngon jikeubah
nibak teumpat keuneubah hareuta milék
TUHAN. 25 Teuma Rahab ureuëng inong jeu-
het nyang lunté nyan deungon banmandum
kawöm keuluwarga jih geupeubiyeu udeb lé
Yosua, sabab awaknyan ka jitulông bandua
droe mata-mata nyang geu kirém lé Yosua
u Yerikho. (Sampoe nibak uroe nyoe keutu-
ronan Rahab mantong na di Israel.)

26 Bak watée nyan Yosua geupeu teubiet
larangan nyang lagée nyoe, "Soe mantong
nyang ji useuha ji peugot lom banda Yeri-
kho nyoe, ureuëng nyan teuma keunong
kutok nibak TUHAN.

Soe mantong nyang keubah
keunaleueng jih ureuëng nyan
teuma gadôh aneuëk tuha; dan soe
nyang peudong pintoe-pintoe
geureubang jih nyan ureuëng nyan
gadôh teuma aneuëk tulot."

6:20: Ibr. 11:30 **6:25:** Ibr. 11:31 **6:26:** 1Raj. 16:34

27 TUHAN na meusajan Yosua, dan nan
Yosua jeuet keumeusyeuhu bansaboh nang-
groe nyan.

Akhan jipeubuet desya

7 TUHAN ka geupeurintah ubak umat Is-
rael bahwa nibak peue mantong nyang
na di banda Yerikho nyang harôh teupeura-
nab, sapeuepi hana jeuet teucok. Teuma
peurintah nyan hana jitirot. Sidroe ureuëng
agam nyang nan jih Akhan ji iengkeue keu
peurintah nyan, sampoe TUHAN beungéh
that-that keu umat Israel. (Ureuëng syiek
Akhan nyang nanjih Karmi dan nék jih
nyang meunan Zabdi nibak kawöm Zerah
dalam sukée Yehuda.)
2 Bak watée nyan Yosua geu kirém
meupadub droe ureuëng nyang na di Yeri-
kho u Ai, na kheueh saboh banda di siblaih
u timu Betel, hana that jiôh ngon Bet-Awen.
Ureuëng-ureuëng nyan geubri tugaih ma-
ngat jijak seulidek daerah nyan. Óh ka lheu-
eh seuleusoe awaknyan jipeubuet tugaih
nyan, 3 awaknyan laju jiwoe teuma dan jijak
lapor laju hai nyan ubak Yosua. Jipeugah lé
awaknyan, "Hana peureulée geutanyoe ban-
mandum tajak seurang Ai. Neukirém man-
tong kira-kira dua atawa lhée ribée droe.
Bék teukirém banmandum tantra keudeh
keu jijak meuprang, sabab banda nyan ban-
da ubit." 4 Jadi nyang jak seureubu banda
nyan na kheueh lhée ribée droe tantra, teuma
awaknyan jipeutaloe dan tantra Yosua nyan
laju jisurot. 5 Ureuëng-ureuëng Ai laju ji-
tiyeub awaknyan phon nibak pintoe geureu-
bang Ai sampoe u daerah tambangan, laju
jipoh maté na kira-kira lhée ploh nam droe
nibak tantra nyan dan hainyan teujadi to that
ngon binéh barieh gunong. Teuma di
ureuëng Israel ka jeuet keu yo ngon teuma-
kot.
6 Yosua dan peumimpén umat Israel
that-that seudeh deungon keujadian nyan,
akibat seudeh jih awaknyan laju jipriek-pri-
ek peukayan jih nyan maséng-maséng, dan
sipanyang uroe sampoe án malam awak-
nyan jisujut dikeue Peuto Peujanjian TUHAN
deungon cara jibôh abée di ateueh ulée jih
keudroe sibagoe tanda meuseudeh até. 7 Yo-
sua geupeugah ubak TUHAN, "Ya Allah Po
TUHAN ulôn! Keupeue Droeneueh neuba
kamoe sampoe u meuradeh Krueng Yordan
nyoe? Peu kheueh keuneuk neuseurah ka-
moe keu ureuëng-ureuëng Amori? Mangat
jeuet kamoe banmandum maté? Leubeh gét
kamoe tinggai disideh mantong, di meuran-
deh Krueng Yordan! 8 Ya TUHAN lôn! Mu-
soh ka jiheuntam ureuëng-ureuëng Israel
sampoe awak nyan ka jisurot. Jinoenyoe
peue nyang harôh ulôn peugah? 9 Ureuëng
Kanaan dan mandum ureuëng laén nyang na
tinggai di daerah nyoe teuma jideungoe keu-
hai nyan. Awaknyan teuma jikeupông dan
jipoh maté kamoe banmandum! Laju peu
kheueh nyang Droeneueh peubuet keu neu-
peuteun keuhoreumatan Droeneueh?"
10 TUHAN laju geujaweueb ubak Yosua,
"Beudôh! Hana meuguna gata sujut lagée
nyan u ateueh tanoh! 11 Ureuëng Israel ka
jipeubuet desya. Ulôn ka Lôn peurintah ma-
ngat awaknyan jitaát ubak peujanjian lé
awaknyan deungon Ulôn, teuma awaknyan
ji-iengkeue janji nyan! Barang-barang
nyang siharôh jih teupeu leunyab ka jicok lé
awaknyan. Awaknyan jiceumucue dan laju
jisöm atranyan di teungoh barang-barang
awaknyan keudroe mangat hana soe teu-
peue. 12 Nyang kheueh sabab jih awaknyan
hana hase meuteun watée meuhadab keue
ngon musoh. Awaknyan jipeutaloe lé musoh
sabab awaknyan keudroepi ka jipeu rhot
huköman keu teupeuhanco sampoe habéh.
Ulôn hana Lôn peungon le gatanyoe ban-
mandum, meunyoe barang-barang nyang
hana jeuet teucok gohlom gata peuhanco.
13 Jinoenyoe gata beudôh kheueh laju, hai
Yosua! Gata peu suci laju umat Israel nyan
dan gatayue laju awaknyan siab-siab jijak
meuhadab Ulôn. Gata peurintah awaknyan
mangat jimeusiab-siab keu singoh beungoh,
sabab Ulôn TUHAN Po teu Allah Israel teu-
ma Ulôn peugah nyoe ubak awaknyan: 'Hai
ureuëng-ureuëng Israel! Barang-barang
nyang ka Ulôn peurintah ubak gata keu
teupeu hanco nyan, teuma siladum mantong
na nibak gata. Sigohlom gata tatiek sampoe
habéh barang-barang nyan, gata hana teuma
meuhase gata meuteun talawan musoh!'
14 Sabab nyan, Yosua, gatabri tée kheueh
ubak awaknyan bahwa singoh beungoh
awaknyan teupeureksa sukée deumi sukée.
Meunyoe Ulôn Lôn tunyok saboh sukée,
banmandum kawöm dalam sukée nyan
harôh jimaju ukeue kawöm deumi kawöm.
Dan meunyoe Ulôn tunyok saboh kawöm,
banmandum keuluwarga dalam kawöm
nyan harôh jimaju ukeue keuluwarga deumi
keuluwarga. Óh lheueh nyan meunyoe Ulôn
tunyok saboh keuluwarga, tieb-tieb ureuëng
dalam keuluwarga nyan harôh kheueh teu-

ma jimaju sidroe deumi sidroe. 15 Laju meu-
nyoe ureuëng nyang teutunyok teunyata na
jikeubah barang-barang nyang teularang-
nyan dan barang nyan harôh teutot sampoe
habéh meusigoe deungon keuluwarga
ureuëng nyan dan banmandum peue-peue
mantong nyang na atra hak milék jih meu-
nan cit harôh teutot beuhabéh banmandum;
sabab jihnyan kheueh nyang ka ji-iengkeue
peue nyang ka Ulôn peugét peujanjian dan
ka teuma jipeubuet buet nyang jeuhet nyang
paleng rayeuk lamkawan umat Israel."
16 Óh singoh nyan, ban seuboh buta,
Yosua laju geuyue umat Israel mangat jima-
ju ukeue, sukée deumi sukée, teuma sukée
Yehuda kheueh nyang keunong. 17 Laju Yo-
sua geuyue sukée Yehuda nyan jimaju
ukeue, kawöm deumi kawöm, dan kawöm
Zerah kheueh nyang keunong. Óh lheueh
kawöm Zerah nyan geuyue maju teuma
ukeue, keuluwarga deumi keuluwarga, dan
keuluwarga Zabdi kheueh nyang keunong.
18 Óh lheueh nyan Yosua geuyue teuma
keuluwarga Zabdi nyan ji maju ukeue, si-
droe deumi sidroe; teuma Akhan, aneuëk
Karmi, cucoe nibak Zabdi nyang keunong.
19 Yosua geupeugah laju ubak Akhan,
"Aneuëk ulôn, gata meungaku kheueh dan
tapeugah kheueh teuma trok trang disinoe
dikeue TUHAN Po teu Allah ureuëng Israel,
peue nyang ka gata peubuet nyan. Tapeugah
kheueh nyan ubak ulôn, bék tasöm-söm keu
hainyan."
20 "Beutôi," kheun Akhan, "Ulôn ka
lôn peubuet desya ubak TUHAN, Allah Isra-
el. Nyoe kheueh nyang ulôn peubuet: 21 Ni-
bak lamkawan barang-barang nyang tanyoe
reubot nyan, déh ulôn kalon siôn ija jubah
nyang gét that-that, atranyan meuneuget Ba-
bilonia, meunan cit deungon pirak kira-kira
dua kilogram, dan sibak méuh ngon brat
siteungoh kilogram leubeh. Ulôn meuheuet
that-that barang-barang nyan, teuma laju
atranyan ulôn cok dan ulôn som laju dida-
lam tanoh nibak khimah ulôn; pirak teukeu-
bah di miyueb that-that."
22 Laju Yosua geu kirém ureuëng laén
bagaih-bagaih ubak khimah Akhan nyan.
Teunyata barang-barang nyang teutam nyan
banmandum na disinan, ka teusöm didalam
tanoh, dan pirak jih beutôi na di miyueb
that-that. 23 Di ureuëng utosan nyan laju
jicok banmandum barang-barang nyan dan
jiba laju ubak Yosua dan banmandum
ureuëng Israel. Laju banmandum barang-
barang nyan jikeubah dikeue TUHAN. 24 Óh
lheueh nyan Yosua dan banmandum umat
Israel laju geudrob Akhan, dan laju jiba
Akhan nyan u Pantôn Keususahan meusigoe
deungon banmandum aneuëk jih, beulatang
peulara jih lagée leumô, keuleudée, bubiri,
khimah, dan banmandum peue-peue man-
tong nyang na atra Akhan nyan, pirak, jubah
dan méuh nyang jicue nyan. 25 Lé Yosua
laju geupeugah ubak Akhan, "Keupeue gata
peuteuka bala ateueh geutanyoe? Jinoenyoe
TUHAN teuma geupeuteuka bala u ateueh
gata!" Teuma Akhan meusigoe deungon
keuluwarga jih nyan laju jirhom ngon aneuk
batée sampoe maté lé banmandum ureuëng
Israel. Banmandum hareuta milék jihnyan,
dan meunan cit deungon hareuta nyang jicue
nyan ka habéh teutot banmandum. 26 Óh ka
lheueh nyan teumpat nyan laju teuseubée
deungon aneuk batée nyang lumpah le
nyang sampoe nibak uroe nyoe teumpat
nyan mantong na disinan. Nyang kheueh
sabab jih teumpat nyan teupeunan ngon nan
Pantôn Keususahan.

Teuma reuda kheueh keuhai beungéh
TUHAN keu awaknyan.

Banda Ai jireubot dan ji peuhanco

8 TUHAN meufeureuman lom ubak Yo-
sua, "Gata peusapat kheueh banman-
dum tantra gata, dan tajak.kheueh laju deu-
ngon awaknyan u Ai. Bék yo gata dan bék
teumakot! Ulôn teuma Lôn peumeunang
gata ateueh raja Ai. Rakyat jih, banda jih,
dan nanggroe jih teuma gata reubot. 2 Ai dan
raja jihnyan harôh gata peusaneut saban cit
lagée gata peusaneut ateueh Yerikho dan
raja jihnyan yoh masa ilée. Teuma goenyoe
barang-barang jih dan beulatang peulara jih
jeuet gata cok keuhak milék gata. Meu-
keumah-keumah kheueh laju mangat tajak
prang bandanyan seucara meudadak rot
likot."
3 Teuma Yosua geumeusiab-siab laju
keu geujak u Ai meusajan-sajan deungon
tantra geuh nyan. Gobnyan geupiléh 30.000
droe peujuang nyang gét, laju geu kirém
awaknyan bak watée malam, 4 dan geupeu-
rintah laju lagée nyoe bak awaknyan, "Ga-
tamusöm kheueh u meurandeh jéh nibak
banda nyan, teuma bék jiôh that; dan gata
meukeumah-keumah kheueh laju keu tajak
prang. 5 Ulôn dan aneuëk buah ulôn teuma
lôn peurab ubak banda nyan. Meunyoe
ureuëng-ureuëng Ai jiteubiet keu jijak

lawan kamoe. Kamoe laju kamoe plueng
meugisa lom lagée yoh masa ilée. 6 Awak-
nyan jitiyeub kamoe hana piôh sampoe án
jiôh nibak banda nyan, dan jisangka kamoe
nyoe kamoe peuplueng droe lagée yoh masa
ilée. 7 Bak watée nyan kheueh gata tateubiet
nibak teumpat gata musöm, dan gata reubot
bandanyan. TUHAN Po teu Allah gata teuma
geuseurah keu gata banda nyan. 8 Óh lheueh
gata reubot, gatatot kheueh teuma banda-
nyan, paih lagée nyang ka geupeurintah lé
TUHAN. Nyan kheueh tugaih gata." 9 Óh
lheueh nyan Yosua geu kirém laju awak-
nyan, dan awaknyan laju jijak musöm di
siblaih u barat Ai lamkawan Ai dan Betel,
laju geupreh disinan. Teuma Yosua geu-
beudôh nibak khimah-khimah umat Israel.

10 Ban seuboh that-that Yosua geu-
beudôh nibak teumpat éh dan geupeurintah
laju ubak pasokan geuh mangat jimeusapat.
Óh lheueh nyan gobnyan dan banmandum
peumimpén umat Israel laju geuba pasokan
geuh nyan u Ai. 11 Pasokan nyan meusajan-
sajan deungon Yosua jijak laju ubak pintoe
geureubang phon banda Ai, laju jipeudong
khimah disiblaih utara, disinan na meuteu-
mé saboh pantôn lamkawan awaknyan dan
banda nyan. 12 Leubeh kureueng na 5.000
droe ka geuyue musöm di siblaih u barat
banda nyan, lamkawan Ai dan Betel. 13 Lé
sababnyan, sinuson pasokan prang nyan geu
atoe na kheueh lagée nyoe: markas nyang
phon geupeuduek disiblaih utara banda
nyan dan pasokan nyang laén siblaih u ba-
rat, seudangkan Yosua geujak laju u pantôn
nibak malam nyan. 14 Meunan raja Ai jika-
lon aneuëk buah Yosua bagaih-bagaih
jimeutindak. Raja nyan dan meunan cit ban-
mandum sipa-i jih laju jiteubiet jijak u
pantôn Yordan keu jijak prang ureuëng Is-
rael nibak teumpat nyang masa ilée. Raja
nyan hana jiteupeue bahwa jih nyan teuma
jiseurang rot likot. 15 Yosua dan tantra geuh
geu surot siulah-ulah gobnyan teungoh geu-
mundo, awaknyan laju jiplueng jituju u pa-
dang nyang geureusang. 16 Banmandum
ureuëng agam nyang na lam banda Ai jikrah
bube nyang na mangat jijak tiyeub Yosua
dan angkatan prang gobnyan. Teuma seu-
maken awaknyan jitiyeub Yosua seumaken
jiôh laju awaknyan nibak banda droe jih.
17 Banmandum ureuëng Ai jiteubiet jijak
tiyeub ureuëng Israel, akhé jih bandanyan
jipeubiyeu mantong teubuka hana le
teujaga.

18 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man lom ubak Yosua "Beuôt kheueh laju
kapak gata dan gata peukeu laju u arah Ai;
banda nyan jinoenyoe cit Ulôn seurah keu
gata." Yosua hana geupreh lé laju geupeu-
buet peurintah TUHAN nyan. 19 Meunan Yo-
sua geubeuôt jaroe gobnyan, pasukan nyang
teungoh jimusöm nyan bagaih-bagaih
jibeudôh nibak teumpat jimusöm dan laju
jijak seureubu banda nyan, dan hana treb
teuma óh lheueh nyan banda nyan meuteu-
mé jireubot nibak Ai. Dan lé awaknyan jitot
laju sampoe hangoh ban saboh banda nyan.
20-22 Ureuëng-ureuëng Ai jipaleng u likot,
dan jikalon asab ka meukeubok sampoe u
langét. Meunan cit deungon Yosua dan pa-
sokan geuh nyan geukalon cit asab nyan dan
laju geusada bahwa pasokan gobnyan nyang
laén ka jireubot banda nyan. Jadi, geugisa
kheueh laju Yosua meusigoe ngon pasokan
geuh nyan keu geujak prang dan geupoh
maté banmandum ureuëng Ai. Ureuëng Is-
rael nyang na di banda Ai nyan pi teuka jijak
tulông Yosua ngon awaknyan meusajan-sa-
jan jijak prang, sampoe bubena ureuëng Ai
ka teukeupông dan hana hase jipeuplueng
droe jih le. Hana meusidroe pi nibak
ureuëng Ai nyan nyang hase jipeuseulamat
droe jih, banmandum awaknyan maté jihpoh
lé ureuëng Israel, 23 teuma raja Ai. Jih nyan
teudrob laju jiba meuhadab ubak Yosua.

24 Óh ka lheueh pasokan Israel jipoh
maté sampoe habéh pasokan musoh nyang
jitiyeub awaknyan dipadang nyang geureu-
sang, jigisa kheueh lom awaknyan u Ai, dan
laju jijak poh bubena ureuëng disinan.
25-26 Yosua hana cit lom geupiôh kapak
geuh nyan mantong cit geubeuôt-beuôt u
ateueh Ai, dan hana lom geupeutreun sam-
poe bubena ureuëng-ureuëng Ai nyan ka
maté banmandum. Bak uroe nyan cit teuma
maté kheueh banmandum peunduduek Ai –
12.000 droe, ureuëng agam dan ureuëng
inong. 27 Beulatang peulara dan barang-ba-
rang nyang na jireubot nibak banda nyan,
laju jicok lé ureuëng-ureuëng Israel jeuet
keu hak milék awaknyan, sisuai lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN ubak Yosua.
28 Yosua laju geutot Ai nyan, dan geupeu-
biyeu mantong lagée nyan jeuet keu rungka-
rungka sampoe án jinoe beukaih banda Ai
nyang teutot nyan na tinggai. 29 Raja banda
nyan laju geugantung bak taméh, dan geu-
peubiyeu disinan sampoe án seupôt uroe.
Bak watée mata uroe ka jilhob, Yosua laju

geuyue ureuëng laén jijak cok manyét nyan
dan geuyue böih to ngon pintoe geureubang
banda. Óh lheuehnyan teumpat nyan laju
teuseubée ngon aneuk batée nyang lumpah
le. Meunan cit batée-batée nyan sampoe án
jinoe mantong na disinan.

Huköm-huköm TUHAN jibaca di Gunong Ebal

30 Óh lheueh nyan Yosua geupeuget
teuma saboh miseubah di Gunong Ebal keu
TUHAN, Po teu Allah Israel. 31 Miseubah
nyan geupeuget sisuai deungon peutunyok-
peutunyok nyang na didalam kitab Nabi
Musa, hamba TUHAN nyan, ubak ureuëng-
ureuëng Israel: "Saboh miseubah nyang
teupeuget nibak batée nyang hántom lom
teupeubuet deungon alat-alat beusó." Di
ateueh miseubah nyan ureuëng Israel jipeu-
seumah laju keu TUHAN: Keureubeuen
nyang teutot dan meunan cit ngon keureu-
beuen peudamé awaknyan. 32 Nibak teum-
pat nyan, deungon jipeusaksi lé ureuëng-
ureuëng Israel, Yosua laju geutuléh nibak
batée-batée miseubah nyan seunalen nibak
huköm-huköm TUHAN nyang na meuteumé
lam Kitab Nabi Musa. 33 Ureuëng-ureuëng
Israel, meunan cit deungon peumimpén-
peumimpén, peuwira-peuwira atawa ulée
balang-ulée balang jih, hakém-hakém dan
meunan cit deungon ureuëng-ureuëng aséng
nyang na tinggai lamkawan awaknyan, laju
jidong rot deh ngon rot nyoe siblaih meu-
siblaih Peuto Peujanjian TUHAN meuhadab
ubak dumna imeum-imeum Lewi nyang
geuseuôn Peuto Peujanjian nyan. Siladum
nibak ureuëng nyan jimeuhadab laju ubak
Gunong Gerizim, dan siladum teuk teuma
geumeu hadab ubak Gunong Ebal. Nabi
Musa, hamba TUHAN nyan, ka geupeurintah
mangat awaknyan jipeubuet laju hai nyan
meunyoe ka trok watée jih keu awaknyan
jiteurimong beureukat nyang ka geupeujanji
lé TUHAN. 34 Óh lheueh nibak nyan Yosua
laju geubeuet teuga-teuga banmandum
huköm sisuai deungon nyang na teutuléh
lam Kitab Huköm, meunan cit geubeuet
deungon beureukat-beureukat dan kutukan-
kutukan. 35 Tieb-tieb peurintah Nabi Musa
geubaca lé Yosua ubak banmandum umat
Israel nyang meusapat disinan, jitamong cit
ureuëng inong, aneuëk miet, dan ureuëng
aséng nyang na tinggai lamkawan awak-
nyan.

Ureuëng-ureuëng Gibeon jipeungeuet Yosua

9 Haba keuhai Israel ka meunang laju
meutabu deungon bagaih that trok laju
ubak mandum raja di meurandeh Krueng
Yordan – nibak gunong-gunong meunan cit
nibak gaki gunong, dan di darat di ban
sipanyang panté Laôt Teungoh trok lom
teuma sampoe jiôh u Gunong Libanon di
siblaih utara; na kheueh ubak raja-raja Het,
Amori, Kanaan, Feris, Hewi dan Yebus.
2 Banmandum raja-raja nyan ka jimeupakat
ngon jimeugabong keu jijak prang Yosua
dan umat Israel.

3 Teuma ureuëng-ureuëng Gibeon nibak
bansa Hewi ka jideungoe keuhai peue nyang
ka geupeubuet lé Yosua ateueh Yerikho dan
Ai. 4 Dan awaknyan jipeuputôh pakat keu-
neuk jijak peungeuet Yosua deungon cara
jipeudieng di ateueh keuleudée awaknyan:
umpang-umpang tuha, dan baluem-baluem
anggô nyang ka brok-brok nyang teupeugét
nibak kulét. Dan sibagoe beukai, awaknyan
jipeusiab keu ruti nyang ka tho dan ka teuma
meukulat. 5 Awaknyan jingui peukayan
nyang ka brok lom ngon beukaih-beukaih
meunan cit deungon sipatu nyang ka tuha
lom ka teucob-cob. 6 Deungon keuadaan
nyang lagée nyan bagoe awaknyan jijak laju
meurumpok deungon Yosua di khimah-khi-
mah Gilgal laju jipeugah ubak gobnyan dan
ubak ureuëng-ureuëng Israel, "Kamoe nyoe
teuka nibak nanggroe nyang jiôh deungon
meukeusut keuneuk peugét peujanjian deu-
ngon Teungku-teungku."

7 Teuma ureuëng-ureuëng Israel geu-
peugah, "Keupeue kamoe peuna janji deu-
ngon gata nyoe? Mungken teumpat tinggai
gata nyoe na di daerah nyoe mantong!"

8 Awaknyan jipeugah, "Kamoe meutem
kamoe peubuet peue mantong nyang Teung-
ku yue ubak kamoe."

"Gata nyoe soe? Dan teuma nibak nang-
groe pane?" geutanyong lé Yosua ubak
awaknyan.

9 Awaknyan jijaweueb, "Kamoe nyoe
teuka nibak nanggroe nyang jiôh lagoena,
Teungku, sabab kamoe deungoe keuhai
TUHAN Po teu Allah nyang neuseumah lé
Teungku-teungku. Meunan cit ka kamoe
deungoe keuhai banmandum nyang ka teu-
peubuet di nanggroe Meusé, 10 dan keuhai
peue teuma nyang teupeubuet ateueh ban

8:30-32: Tel. 27:2-8 **8:31:** Keu. 20:25 **8:33-35:** Tel. 11:29, 27:11-14 **9:7:** Keu. 23:32, 34:12, Tel. 7:2

dua droe raja ureuëng Amori disiblaih u
timu Krueng Yordan, na kheueh Sihon raja
Hesybon meunan cit Og raja Basan nyang
tinggai di Asytarot. 11 Peumimpén-peumim-
pén dan banmandum peunduduek nanggroe
kamoe jiyue kamoe mangat kamoe peuna
beukai keu kamoe beurangkat keunoe jak
meurumpok deungon Teungku-teungku dan
ngon nyoe teupeugah bahwa kamoe taklok
ubak Teungku-teungku. Sabab nyan, kamoe
lakée beumurah até Teungku-teungku keu
teupeuna janji deungon kamoe. 12 Cuba
kheueh Teungku kalon, ruti beukai nyang
kamoe ba nyoe. Bak watée kamoe jak keu-
noe, ruti nyoe mantong seu-uem. Teuma
jinoenyoe, kalon kheueh! Ka tho lom ka
teuma meukulat. 13 Dan meunan cit deu-
ngon baluem-baluem anggô nyoe mantong
barô bak watée kamoe pasoe; teuma jinoe-
nyoe, neukalon kheueh! Ka beukaih ngon
teupriek-priek teuma. Meunan cit deungon
peukayan kamoe dan sipatu kamoe pi ka
teuma teupriek sabab watée kamoe jak
nyang lumpah jiôh nyoe."
14 Teuma lé ureuëng-ureuëng Israel
jiteurimong bacut nibak peunajoh ureuëng-
ureuëng Gibeon nyan, dan hana jitanyong
ubak TUHAN keuhai nyan. 15 Laju Yosua
geupeuna janji deungon ureuëng-ureuëng
Gibeon nyan, dan lam janji nyan awaknyan
hana teupoh. Peumimpén-peumimpén umat
Israel meunan cit, geumeusumpah keu
teupeupeunoh peue nyang ka teupeujanji
nyan.
16-17 Teuma teunyata, bak uroe nyang
keu lhée óh ka lheueh peujanjian nyan teu-
peugét, ureuëng Israel ka trok jijak ubak
banda Gibeon, Kefira, Beerot dan Kiryat-
Yearim di daerah awaknyan. Dan barô
kheueh jiteupeue bahwa teumpat tinggai
awaknyan hana jiôh nibak Gilgal. 18 Teuma
ureuëng Israel hana jeuet jipoh maté awak-
nyan, sabab peumimpén-peumimpén Israel
ka jimeusumpah keu awaknyan ateueh nan
TUHAN Po teu Allah Israel. Banmandum
umat Israel that-that meunyeusai keuhai
nyan keu peumimpén-peumimpén awak-
nyan. 19 Teuma peumimpén-peumimpén
nyan jijaweueb, "Peue ta keuneuk peugah!
Kamoe ka kamoe meujanji ubak awaknyan
ateueh nan TUHAN Allah Israel. Jinoenyoe
geutanyoe hana jeuet neupeubuet buet
nyang jeuhet u ateueh awaknyan. 20 Geuta-
nyoe hana jeuet tapoh awaknyan sabab geu-
tanyoe ka ta meujanji; dan meunyoe geuta-
nyoe ta iengkeue ubak janji nyan Po teu
Allah teuma geuhuköm geutanyoe. 21 Lé
sababnyan, neupeubiyeu mantong kheueh
awaknyan udeb, teuma geutanyoe banman-
dum ta peujeuet awaknyan keu tukang prah
kayée dan tukang gulam ié keu geutanyoe
banmandum." Meunan kheueh nyang
geuyue lé peumimpén-peumimpén nyan.
22 Dan bubena ureuëng-ureuëng Gibe-
on nyan geuhôi jak meuhadab ubak Yosua.
Yosua laju geupeugah, "Keupeue gata-
nyoe ta peungeuet kamoe dan gata peugah
bahwa nanggroe gata jiôh lagoena, padahai
tho disinoe? 23 Sabab gata tapeubuet meu-
nan, Allah geuhuköm gata. Bansa gata
teuma sabe jeuet keu namiet, tukang prah
kayée dan tukang gulam ié keu Baét Allah
ulôn."
24 Awaknyan jijaweueb, "Kamoe peu-
buet meunan sabab kamoe deungoe bahwa
TUHAN Allah nyang Teungku seumah nyan
ka geuyue ubak Nabi Musa, hamba Geuh-
nyan, geubri keu Teungku banmandum
nanggroe nyoe dan neupoh maté bubena
asoe nanggroe nyoe bak watée Teungku
neucok tanoh disinoe. Kamoe teumakot
that-that meunyoe kamoe sampoe teupoh
maté, nyang kheueh sabab jih hai nyan
kamoe peubuet. 25 Jinoenyoe kamoe ka na
di miyueb kuasa Teungku. Neupeusaneut
kheueh kamoe meunurot bak Teungku hai-
nyan jroh." 26 Teuma nyoe kheueh nyang
geupeubuet lé Yosua: gobnyan geulindong
banmandum ureuëng nyan dan hana geupeu
idhin ubak ureuëng Israel jijak poh awak-
nyan. 27 Teuma awaknyan geupeujeuet keu
namiet – na kheueh keu tukang prah kayée
dan tukang gulam ié keu ureuëng Israel dan
keu miseubah TUHAN. Trok án jinoe awak-
nyan mantong jipeubuet nyang lagée nyan
di teumpat nyang geupiléh lé TUHAN jeuet
keu teumpat iébadat keu awaknyan.

Ureuëng-ureuëng Amori teupeutaklok

10 Adoni-Zedek, raja nyang mat peu-
rintah di Yerusalem,[b] geudeungoe
bahwa Yosua ka geureubot dan geupeuhan-
co banmandum banda Ai, dan jipoh maté
teuma raja jih lagée nyang ka geupeubuet
ateueh Yerikho dan raja jih nyan. Meunan
cit geudeungoe teuma bahwa ureuëng Gibe-

[b] *Yerusalem:* Nibak watéenyan, banda nyoe na kheueh banda ureuëng Yebus.
9:10: Teu. 21:21-35

on ka jipeuna janji keu meusahabat deungon
ureuëng-ureuëng Israel dan tinggai lamka-
wan awaknyan. 2 Peunduduek Yerusalem
lumpah teumakot, sabab Gibeon na kheueh
banda nyang raya; sabe raya jih deungon
banda-banda nyang na raja, dan leubeh
rayeuk nibak Ai. Ureuëng-ureuëng jih pi na
kheueh peujuang-peujuang nyang carông
ngaza nibak mideuen prang. 3 Sabab nyan
kheueh Adoni-Zedek ji kirém utosan ubak
Raja Hoham di Hebron, Raja Piream di
Yarmut, Raja Yafia di Lakhis, dan Raja
Debir di Eglon, sira jiba peusan nyoe, 4 "Jak
kheueh neubantu ulôn keu lôn jak prang
Gibeon, sabab ureuëng-ureuëng disinan ka
jipeuna janji meusahabat deungon Yosua
dan ureuëng Israel." 5 Teuma ban limong
droe raja Amori nyan, na kheueh raja Yeru-
salem, Hebron, Yarmut, Lakhis dan Eglon
jimeusaho, laju deungon banmandum tantra
awaknyan, awaknyan jikeupông dan jiprang
Gibeon.

6 Ureuëng-ureuëng Gibeon jikirém laju
haba nyoe ubak Yosua nyang na nibak khi-
mah-khimah di Gilgal, "Bék neupeubiyeu
kamoe keudroe, Teungku! Neuteuka kheueh
deungon bubagaih neujak bantu kamoe, sa-
bab tantra nibak banmandum raja Amori di
daerah gunong-gunong ka jimeugabong ji-
jak lawan kamoe!"

7 Laju Yosua dan banmandum tantra
gobnyan, meunan cit deungon pasokan-pa-
sokan gobnyan nyang gét ngon beuhe, geu-
beurangkat laju nibak Gilgal keu geujak
meuprang. 8 TUHAN meufeureuman ubak
Yosua, "Bék gata takot keu awaknyan.
Keuhai meunang ka Ulôn bri keu gata, lé
sababnyan hana meusidroe pi nibak awak-
nyan hase jimeuteun jilawan gata." 9 Sipa-
nyang malam nyan Yosua deungon ban-
mandum tantra geuh jijak laju nibak Gilgal
u Gibeon, laju geuprang ureuëng-ureuëng
Amori nyan ngon hana teusangka-sangka.
10 TUHAN ka geupeu jeuet ureuëng-ureuëng
Amori nyan jeuet keu mumang ulée bak
watée jikalon tantra Israel. Jai that-that
ureuëng Amori nyan geupoh maté di Gibe-
on, dan nyang mantong udeb laju geutiyeub
sira jitreun ngon jilisi binéh gunong di Bet-
Horon sampoe jiôh u Azeka dan Makeda
disiblaih u seulatan. 11 Bak watée ureuëng-
ureuëng Amori teungoh jitreun rot binéh
gunong nyan sabab jipeuplueng droe nibak
tantra Israel, laju TUHAN geupeutreun ujeu-
en es nyang raya-raya di langét u ateueh
awaknyan ban sipanyang rot sampoe u Aze-
ka. Nyang maté jitimpok lé ujeuen es nyan
jiôh leubeh le nibak nyang jipoh lé ureuëng
Israel.

12 Bak uroenyan watée TUHAN geupeu-
meunang ureuëng Israel ateueh ureuëng
Amori, Yosua geumeututoe deungon
TUHAN. Dan dikeue ureuëng Israel, Yosua
geupeugah,

"Hai Mata uroe! Neupiôh kheueh di
ateueh Gibeon.
Dan gata buleuen! Bék kheueh gata
minah nibak Pantôn Ayalon."

13 Teuma di mata uroe pi laju jipiôh dan
buleuen hana teuma jiminah sampoe
ureuëng Israel seuleusoe jipeutaloe bubena
musoh-musoh jih nyan. Peuristiwa nyoe na
teutuléh lam Kitab Yasar. Si uroe peunoh
mata uroe jipiôh nibak teungoh-teungoh la-
ngét, dan treb that teuma barô kheueh jilhob.
14 Hántom na teujadi dan meunan cit hana
teuma teujadi meu siuroepi nyang lagée
uroe nyan, bahwa TUHAN geuseutôt ban
lagée nyang jimeuheut lé manusia. TUHAN
geumuprang ngon geudong blaih ureuëng
Israel!

15 Óh ka lheueh teumuprang nyan, Yo-
sua meusajan-sajan deungon tantra gobnyan
geuwoe laju lom ubak khimah-khimah
awaknyan di Gilgal.

Yosua geudrob limong droe raja Amori

16 Teuma banlimong droe raja Amori
nyan lheueh dan jimusöm didalam saboh
guha di Makeda. 17 Ureuëng laén deuh jika-
lon awaknyan, dan jijak britée laju teumpat
awaknyan jimusöm ubak Yosua. 18 "Gata
gule laju batée-batée nyang raya nyan u
babah guha, dan peuduek teuma peungawai
nyang jaga disinan," kheun Yosua, 19 "teu-
ma gatanyoe bék tapiôh disinan. Gata peuc-
rok laju, dan gata prang laju awaknyan rot
likot; bék gata peubiyeu awaknyan jitamong
u banda-banda jih! TUHAN Po teu Allah gata
ka geubri meunang keu gata ateueh awak-
nyan." 20 Yosua dan ureuëng Israel nyang
laén laju geupoh maté bubena ureuëng
Amori nyan, teuma na cit lamkawan awak-
nyan nyang jiplueng u banda droe jih jijak
mita teumpat meulindong, sampoe awak-
nyan hana keunong poh maté. 21 Óh lheueh
nyan banmandum tantra Yosua jiwoe deu-

10:13: 2Sam. 1:18

ngon seulamat ubak Yosua di teumpat
khimah-khimah di Makeda.
Hana meusidroe pi di nanggroe nyan
nyang jijeuet peugah peue mantong keu
jiteuntang ureuëng-ureuëng Israel.
22 Óh lheueh nyan Yosua geupeugah,
"Jinoenyoe tajak buka laju babah guha nyan
dan taba laju ban limong droe raja nyan jijak
meuhadab ubak ulôn." 23 Guha nyan pi laju
jibuka, lé raja-raja nibak Yerusalem, He-
bron, Yarmut, Lakhis dan Eglon ji-iréng laju
u luwa, 24 dan laju jiba meuhadab ubak
Yosua. Dan Yosua pi geuhôi laju banman-
dum ureuëng Israel jijak meusapat, óh lheu-
eh nyan geubri peurintah ubak mandum
peuwira nyang na rhoh jijak meuprang deu-
ngon gobnyan dan laju jijak gilo bak takue
dumna raja nyang limong droe nyan. Teuma
di peuwiranyan pi laju jijak gilo takue raja-
raja nyan. 25 Óh ka lheueh nyan, Yosua
geupeugah laju ubak peuwira geuh nyan,
"Bék yo gata dan bék teumakot. Bah kheu-
eh gatanyoe yakén dan beuhe, sabab lagée
nyoe kheueh cara jih TUHAN teuma geupeu-
saneut banmandum musoh gata." 26 Laju lé
Yosua geupoh maté ban limong droe raja-
raja nyan dan geugantung teuma laju ubak
limong boh taméh. Manyét ureuëng nyan
geupeubiyeu mantong disinan sampoe án
seupôt uroe. 27 Bak watée mata uroe ka
jilhob, ateueh peurintah Yosua, manyét-ma-
nyét nyan jipeutreun laju jirhom u dalam
guha nyang yoh masa bunoe jipeuguna lé
raja-raja nyan keu teumpat musöm. Óh
lheueh nyan batée raya-raya jipeuduek laju
bak babah guha nyan. Sampoe án jinoe
batée-batée nyan mantong na.

Yosua geureubot leubeh le lom daerah Amori

28 Uroenyan cit Yosua geujak prang
Makeda, dan geupeutaloe laju banda nyan
meunan cit ngon raja jih. Banmandum peun-
duduek banda nyan geupoh maté; hana
meusidroe pi nyang na tinggai udeb. Yosua
geupeusaneut ateueh raja Makeda saban la-
gée geupeusaneut ateueh raja Yerikho.
29 Óh ka lheueh nyan, Yosua deungon
tantra gobnyan geumaju laju nibak Makeda
u Libna dan geuprang teuma banda Libna
nyan. 30 Meunan cit TUHAN geupeumeu-
nang lom keu ureuëng Israel ateueh banda
nyoe dan raja jih nyan. Hana meusidroepi
nyang geupeubiyeu udeb; banmandum
ureuëng nyang na didalam banda nyan geu-
poh maté. Yosua geupeusaneut raja banda
nyan saban cit lagée ka geupeusaneut u
ateueh raja Yerikho.
31 Óh lheueh nyan Yosua dan tantra
geuh nyan laju geu maju lom nibak Libna u
Lakhis. Awaknyan laju geukeupông banda
nyan dan laju geuseureubu. 32 TUHAN geu-
peumeunang lom keu tantra Israel ateueh
Lakhis lam meuprang nyan nibak uroe
nyang keudua. Peue nyang awaknyan peu-
buet di Libna, meunan cit awaknyan peubu-
et teuma di Lakhis; hana meusidroepi nyang
geupeubiyeu udeb, banmandum geupoh ma-
té. 33 Horam, raja Gezer teuka jijak bantu
Lakhis, teuma Yosua pi geupeutaloe awak-
nyan dan tantra jih, hana meusidroe pi
nyang na tinggai, banmandum maté. 34 Seu-
lanjut jih, Yosua ngon tantra gobnyan geu-
tinggai Lakhis dan geuheuntam teuma u
Eglon dan banda nyan pi geukeupông dan
geuprang bandanyan. 35 Bak uroe nyan cit
teuma awaknyan geureubot Eglon, dan geu-
poh maté banmandum ureuëng nyang na
disinan lagée nyang ka geupeubuet di
Lakhis.
36 Beudôh di Eglon, Yosua dan tantra
gobnyan laju geuteungoh gunong-gunong
geujak laju u banda Hebron, dan banda
nyanpi laju geuheuntam teuma 37 dan geu-
reubot laju bandanyan. Raja disinan dan soe
mantong ureuëng nyang na di banda nyan
dan di banda-banda laén nyang na di siling-
ka nyan, mandum geupoh maté. Yosua geu-
peuhanco teung bayeueng banda nyan saban
cit lagée nyang ka geupeubuet u ateueh
banda Eglon. Hana meusidroe pi geupeu-
biyeu udeb disinan.
38 Óh lheueh nyan Yosua dan tantra
gobnyan geugisa geujak prang Debir.
39 Banda nyan dan raja jih dan banmandum
banda nyang laén nyang na di silingka nyan
geureubot mandum lé Yosua. Meunan cit
banmandum ureuëng nyang na dalam banda
nyan geupoh maté. Yosua geupeusaneut De-
bir saban cit lagée nyang ka geupeusaneut u
ateueh banda Hebron dan Libna meunan cit
raja jih.
40 Bansaboh nanggroe nyan ka geupeu-
taklok lé Yosua. Gobnyan geupeutaloe teu-
ma raja-raja nyang na tinggai di daerah
gunong-gunong, di binéh-binéh bukét disib-
laih u timu, di gaki-gaki gunong siblaih u
barat, dan di padang-padang siblaih u seula-
tan. Hana meusidroe pi nyang geupeubiyeu
udeb; banmandum geupoh maté. Nyan paih

deungon peue nyang ka geupeurintah lé
TUHAN Allah Israel. 41 Meunan cit Yosua
geupeutaloe teuma daerah-daerah nibak Ka-
des-Barnea di siblaih seulatan sampoe trok
u Gaza to ngon daerah panté, jitamong cit
keunan banmandum daerah Gosyen, laju
sampoe u Gibeon di siblaih utara. 42 Lam
watée sigoe mantong geumeuprang, Yosua
ka geupeutaloe banmandum raja-raja nyan
dan geureubot laju daerah keukuasaan
awaknyan, sabab TUHAN, Po teu Allah
Israel, geumeuprang keu ureuëng Israel.
43 Óh ka lheueh nyan, Yosua ngon tantra
gobnyan laju geuwoe lom teuma ubak khi-
mah geuh di Gilgal.

Yosua geupeutaloe Yabin dan sikutu jih

11 Bak watée Raja Yabin nibak Hazor
jideungoe keuhai Israel meunang
sabe lam mideuen prang, lé raja nyan laju
jikirém utosan ubak Raja Yobab nibak ban-
da Madon, meunan cit keu raja-raja banda
Simron dan Akhsaf, 2 meunan cit ubak raja-
raja nyang na di gunong-gunong siblaih
utara, di Pantôn Yordan siblaih u seulatan
Galilea, nibak daerah gaki gunong-gunong,
dan didaerah panté nyang rab ngon Dor.
3 Meunan cit jikirém lom teuma ureuëng
laén ubak ureuëng Kanaan di siblaih barat
dan siblaih u timu Krueng Yordan, ubak
ureuëng Amori, Het, Feris, dan ureuëng
Yebus di daerah gunong-gunong, meunan
cit ureuëng Hewi di gaki Gunong Hermon
di daerah Mizpa. 4 Teuma teuka kheueh
raja-raja nyan deungon banmandum tantra
awaknyan nyang lumpah that le na lagée
anou di pasi. Guda dan geuritan prang
awaknyan pi lumpah le. 5 Banmandum raja-
raja nyan jimeugabong dan jijak laju meu-
sajan-sajan u markas nyang to ngon Krueng
Merom keu jijak prang Israel.
6 TUHAN meufeureuman ubak Yosua,
"Bék gata takot keu awaknyan. Bak watée
nyang lagée nyoe óh singoh beungoh, awak-
nyan mandum ka Ulôn poh maté deumi
Israel. Guda awaknyan harôh gata peulapée,
dan geuritan-geuritan prang awaknyan
harôh teuma gata tot." 7 Teuma Yosua deu-
ngon banmandum tantra geuh nyan laju
geujak prang musoh nyan seucara meuda-
dak to ngon aneuk Krueng Merom. 8 Dan
TUHAN geupeumeunang umat Israel ateueh
awaknyan. Ureuëng Israel sira jimuprang
laju jitiyeub awaknyan sampoe u Misrefot-
Maim dan Sidon di siblaih utara, dan trok
laju sampoe jiôh jih u Pantôn Mizpa di
siblaih utimu. Meuprang nyang gura ngon
hebat that nyan hana putôh-putôh sampoe
musoh habéh dumna hana meusidroe pi
nyang na tinggai – banmandum awaknyan
maté. 9 Yosua geupeubuet nyan u ateueh
awaknyan sisuai deungon peue nyang ka
geupeurintah lé TUHAN ubak gobnyan: meu-
nan cit guda awaknyan geupeulapée, dan
geuritan-geuritan prang awaknyan geutot
banmandum.
10-11 Óh ka seuleusoe nyan Yosua laju
geugisa, dan geureubot lom teuma Hazor
nyang nibak watéenyan na kheueh nyang
paleng teuga lamkawan banmandum keu-
rajeuen nyang na disinan. Banda nyan geu-
tot, meunan cit deungon raja dan mandum
peunduduek jih geupoh maté; hana meusi-
droe pi nyang na geupeubiyeu udeb.
12 Bubena banda-banda nyan ka geureu-
bot lé Yosua, dan raja-raja nyang na disinan
geudrob dan geupoh maté paih lagée peurin-
tah TUHAN ubak Nabi Musa, hamba TUHAN
nyan. 13 Teuma banda-banda nyang jipeu-
dong di ateueh bukét-bukét puing, nyan
hana meusabohpi jitot lé ureuëng Israel,
keucuali Hazor nyang geutot lé Yosua keu-
droe. 14 Banmandum peunduduek banda-
banda nyan geupoh maté; hana meusidroe
nyang na geupeubiyeu udeb. Teuma ban-
mandum barang-barang awaknyan nyang
meuyuem lom meuhái meunan cit deungon
beulatang peulara awaknyan jicok lé
ureuëng Israel jeuet keuhak milék awak-
nyan. 15 Banmandum nyang geupeurintah lé
TUHAN ubak Nabi Musa, hamba Geuhnyan,
ka geupeusampoe lé Nabi Musa ubak
Yosua, dan geupeubuet teuma lé Yosua;
hana meusapeue pi nyang hana geupeubuet
peurintah Nabi Musa nyan.

Daerah nyang geureubot lé Yosua

16 Yosua geureubot laju banmandum
nanggroe nyan – daerah gunong-gunong,
daerah gaki gunong, bah kheuehnyan nyang
di utara meunan cit nyang di seulatan; meu-
nan cit banmandum wilayah Gosyen dan
daerah padang tandus disiblaih u seulatan
Gosyen, meunan cit deungon Pantôn Yor-
dan. 17-18 Luwah daerah nyan phon nibak
Gunong-gunong Ueh disiblaih u seulatan
nyang to ngon Edom, trok utara nyang jiôh
jih u Baal-Gad di Pantôn Libanon siblaih u
seulatan Gunong Hermon. Treb that-that
Yosua jimuprang deungon raja-raja di dae-

rah nyan, teuma akhé jih awaknyan jidrob
dan jipoh maté awaknyan banmandum.
19 Nibak banmandum banda-banda nyang di
dalam wilayah nyan, hana meusaboh ban-
dapi nyang na jipeugét peujanjian deungon
Israel, keucuali Gibeon, banda bansa Hewi.
Mandum banda nyang laén ka geupeuta-
loe banmandum bak watée meuprang nyan.
20 TUHAN ka geupeu jeuet awaknyan keu
ureuëng kreueh até mangat jimuprang deu-
ngon Israel, mangat jeuet awaknyan teupeu
habéh banmandum ateueh rhueng bumoe
nyoe, dan teupeu maté banmandum paih
lagée peurintah TUHAN ubak Nabi Musa.
21 Bak watée nyoe cit teuma Yosua geu-
jak peuhanco bansa Enak, na kheueh bansa
raksasa nyang raya badan lagée gogasi
awaknyan tinggai di daerah gunong-gunong
– di Hebron, Debir, Anab, dan bansaboh
daerah gunong-gunong Yehuda dan Israel.
Awaknyan banmandum geupoh maté lé Yo-
sua, dan meunan cit deungon banda-banda
awaknyan mandum geupeu hanco rata ngon
tanoh. 22 Hana meusidroepi nibak bansa
Enak nyan nyang na tinggai keubijéh di
daerah Israel, teuma di Gaza, Gat, dan As-
dod nyang mantong na.
23 Banmandum nanggroe nyan ka geu-
reubot lé Yosua paih deungon nyang geu-
peurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa, laju
nanggroe nyang geureubot nyan geubri ubak
bansa Israel jeuet keu milék awaknyan.
Nanggroe nyan geupeuweuk-weuk keu tieb-
tieb sukée nyan meuteumé saboh jeumba.

Bansa Israel pi jipiôh laju jimuprang dan nanggroe pi aman seuntosa.

Raja-raja nyang geupeutaloe lé Nabi Musa

12 Daerah di siblaih u timu Yordan,
phon nibak Pantôn Krueng Arnon
teungoh laju u Pantôn Yordan sampoe jiôh
jih u Gunong Hermon disiblaih utara, ka
teureubot dan jiduek lé ureuëng Israel. Na
dua droe raja nyang awaknyan peutaloe.
2 Nyang sidroe nan jih Sihon, raja Amori
nyang teumpat duek jih di Hesybon. Daerah
keukuasaan jih nyan siladum daerah Gilead:
na kheueh phon di Aroër (nibak binéh
Pantôn Arnon) dan banda nyang na bak
teungoh-teungoh pantôn nyan trok laju u
Krueng Yabok to ngon bataih daerah bansa
Amon; 3 meunan cit jitamong daerah Pantôn
Yordan di siblaih utimu, phon nibak Danau
Galilea u arah seulatan trok laju u Bet-Yesi-
mot (disiblaih u timu Laôt Maté), trok laju
u gaki Gunong Pisga.
4 Raja nyang laén nyang jipeutaloe lé
ureuëng Israel na kheueh Raja Og nibak
nanggroe Basan, nyang teumpat tinggai di
Asytarot dan Edrei. Jihnyan na kheueh si-
droe lamkawan nyang na tinggai nibak ban-
sa Refaim.[c] 5 Wilayah keukuasaan jihnyan
na kheueh Gunong Hermon, Salkha, dan
banmandum Basan sampoe laju u daerah
Gesur dan Maakha; meunan cit jitamong
keunan siparoe nibak daerah Gilead sampoe
ka trok u daerah nyang jimat kuasa lé Raja
Sihon di banda Hesybon.
6 Nyan kheueh bandua droe raja nyang
ka geupeutaloe lé Nabi Musa meusajan-
sajan deungon bansa Israel. Tanoh raja-raja
nyan geubri lé Nabi Musa, hamba TUHAN
nyan, keu sukée Ruben, Gad dan siteungoh
nibak sukée Manasye, mangat jeuet keu
milék awaknyan.

Raja-raja nyang geupeutaloe lé Yosua

7 Raja-raja nyang geupeutaloe lé Yosua
meusajan-sajan deungon bansa Israel na
kheueh banmandum raja-raja di daerah si-
blaih ubarat Krueng Yordan, phon nibak
Baal-Gad di Pantôn Libanon laju trok u
Gunong-gunong Ueh nyang tho hana hase
jitimoh sapeue di siblaih u seulatan to ngon
Edom. Daerah nyan geubagi-bagi lé Yosua
keu sukée-sukée bansa Israel mangat jeuet
keutanoh hak milék awaknyan. 8 Wilayah
nyan jitamong cit daerah gunong-gunong,
daerah gaki bukét di siblaih ubarat, Pantôn
Yordan deungon daerah gaki bukét jihnyan,
daerah lereng-lereng di siblaih utimu, dan
daerah padang pasi di siblaih u seulatan.
Daerah-daerah nyan na kheueh daerah beu-
kaih teumpat tinggai bansa Het, Amori, Ka-
naan, Feris, Hewi dan Yebus. 9-24 Raja-raja
nyang geupeutaloe nyan, jeumeulah jih na
lhée ploh sa droe; na kheueh raja-raja nibak
banda nyang teupeugah nyoe: Yerikho, Ai
(tô ngon Betel), Yerusalem, Hebron, Yar-
mut, Lakhis, Eglon, Gezer, Debir, Geder,
Horma, Arad, Libna, Adulam, Makeda, Be-
tel, Tapuah, Hefer, Afek, Lasaron, Madon,
Hazor, Simron-Meron, Akhsaf, Taanakh,
Megido, Kedes, Yokneam (di Karmel), Dor
(di panté), Gozim (di Galilea) dan Tirza.

---

[c] *Refaim:* Bansa Refaim na kheueh bansa nyang meutuboh lagée tuboh gogasi.

11:20: Tel. 7:16 **12:1-5:** Teu. 21:21-35, Tel. 2:26–3:11 **12:6:** Teu. 32:33, Tel. 3:12

Daerah nyang mantong harôh teureubot

13 Jinoenyoe Yosua ka tuha that-that.
TUHAN meufeureuman ubak Yo-
sua, "Gata ka tuha, Yosua! Teuma mantong
jai that daerah nyang harôh teureubot: 2 ban-
mandum wilayah Filistin dan Gesur, 3 dan
banmandum wilayah Awi u arah seulatan.
(Daerah nibak Krueng Sikhor nyang meuba-
taih deungon nanggroe Meusé trok u bataih
ngon Ekron di siblaih utara, mandum nyan
teuhitong daerah bansa Kanaan; dan raja-ra-
ja Filistin tinggai di Gaza, Asdod, Askelon,
Gat, dan Ekron.) 4 Meunan cit atranyan
harôh teureubot: banmandum daerah Kana-
an dan Meara (atra bansa Sidon), trok laju u
Afek to ngon bataih bansa Amori; 5 óh lheu-
ehnyan daerah bansa Gebal, dan mandum
daerah Libanon u arah timu, phon di Baal-
Gad disiblaih u seulatan Gunong Hermon,
laju rhot u jalan nyang teutuju u Hamat.
6 Meunan cit jitamong keunan banmandum
wilayah ureuëng Sidon, nyang tinggai di
daerah gunong-gunong lamkawan gunong-
gunong Libanon dan Misrefot-Maim." "Ban-
mandum bansa-bansa nyan teuma Ulôn use
singoh, bak watée ureuëng Israel jijak prang
awaknyan," kheun TUHAN ubak Yosua.
"Tanoh nyan harôh kheueh gata bagi-bagi
keu umat Israel mangat jeuet keu tanoh
milék awaknyan, lagée nyang ka Ulôn peu-
rintah ubak gata. 7 Lé sababnyan, jinoenyoe
gata bagi-bagi kheueh laju tanoh nyan keu
ban sikureueng boh sukée dalam bansa Isra-
el, dan keu siladum keu sukée Manasye,
mangat atranyan jeuet keu tanoh milék
awaknyan."

Teubagi tanoh di daerah timu Krueng Yordan

8 Sukée Ruben dan Gad meunan cit deu-
ngon siladum sukée Manasye ka jiteuri-
mong jeumba jih tanoh nyang nibak Nabi
Musa, hamba TUHAN nyan; na kheueh tanoh
di siblaih utimu Krueng Yordan. 9 Wilayah
awaknyan jitamong keunan Aroër (nibak
binéh Pantôn Krueng Arnon), dan banda
nyang na di teungoh-teungoh pantônnyan.
Dan bagian darat nyang manyang nibak
Medeba sampoe trok u Dibon. 10 Dan meu-
nan cit trok u bataih daerah Amon, jitamong
cit keunan banmandum banda nyang ka
lheueh jikuasa lé Sihon, raja Amori, nyang
jiduek di Hesybon. 11 Meunan cit jitamong
keunan daerah Gilead, daerah nyang rab that
ngon Gesur dan Maakha, meunan cit ban-
mandum Gunong Hermon, dan mandum
daerah Basan trok u Salkha. 12 Daerah
awaknyan meunan cit jitamong daerah keu-
kuasaan Raja Og, ureuëng Refaim[d] nyang
paleng dudoe nyang mat peurintah di Asy-
tarot dan Edrei. Nabi Musa ka geupeutaloe
bansa-bansa nyan dan geu use awaknyan
mangat jiteubiet nibak daerah droe jih nyan.
13 Teuma peunduduek Gesur dan Maakha
hana ji use lé ureuëng Israel; awaknyan
mantong na tinggai di Israel.
14 Sukée Lewi awaknyan hana geuteuri-
mong jeumba tanoh nibak Nabi Musa, sabab
TUHAN ka geupeugah ubak Nabi Musa bah-
wa jeumba sukée Lewi na kheueh nibak
keureubeuen-keureubeuen nyang teutot di
ateueh miseubah keu TUHAN Po teu Allah
Israel.

Daerah nyang geutunyok keu Ruben

15 Siladum nibak tanoh nyang geupeu-
janji lé TUHAN keu umat Israel nyan ka
geubri lé Nabi Musa keu keuluwarga-keulu-
warga lam sukée Ruben, mangat jeuet keu
tanoh hak milék droe awaknyan. 16 Wilayah
awaknyan jitamong mandum Aroër (nibak
binéh Pantôn Krueng Arnon) dan banda
nyang na di teungoh-teungoh pantôn nyan
trok laju u bansaboh darat manyang nyang
to ngon Medeba; 17 meunan cit deungon
Hesybon dan banmandum banda di darat
nyang manyang nyan, na kheueh: Dibon,
Bamot-Baal, Bet-Baal-Meon, 18 Yahas, Ke-
demot, Mefaat, 19 Kiryataim, Sibma, Zeret-
Hasahar nyang na teuduek di ateueh bukét
di pantôn nyan, 20 Bet-Peor, lereng-lereng
Gunong Pisga, dan Bet-Yesimot. 21 Lheueh
nyan jitamong cit keunan banmandum ban-
da nyang na di darat nyang manyang nyan,
dan banmandum keukuasaan Sihon, raja
bansa Amori, nyang yoh masa ilée teumpat
jihnyan na Hesybon. Gobnyan dan nyang
mat kuasa Midian pih, na kheueh: Ewi,
Rekem, Zur, Hur, dan Reba, mandum nyan
ka geupeutaloe lé Nabi Musa. Dan mandum
nyang mat kuasa nyan ka lheueh jipeurintah
nanggroe nyan keu Raja Sihon. 22 Lamka-
wan ureuëng nyang geupoh maté lé bansa
Israel na cit rhoh keunan Bileam aneuëk
Beor, tukang ramai naseb gob. 23 Krueng

[d] *Refaim:* Kalon 12:4.
13:6: Teu. 33:54 **13:8:** Teu. 32:33, Tel. 3:12 **13:14:** Tel. 18:1

Yordan na kheueh sibagoe bataih bagian
barat sukée Ruben. Nyan kheueh banda-
banda dan gampông-gampông nyang geubri
keu keuluwarga-keuluwarga dalam sukée
Ruben mangat jeuet keutanoh milék awak-
nyan.

Daerah nyang geutunyok keu sukée Gad

24 Siladum nibak tanoh nyang ka geu-
peujanji lé TUHAN keu umat Israel nyan meu-
nan cit ka geubri keu Nabi Musa ubak keu-
luwarga-keuluwarga dalam sukée Gad,
mangat jeuet keuhak milék awaknyan.
25 Wilayah awaknyan jitamong cit Yaezer
dan banmandum banda di Gilead meunan cit
siladum nibak daerah bansa Amon trok laju
nyang jiôh jih sampoe u Aroër di siblaih u
timu Raba; 26 daerah di Hesybon sampoe u
Ramat-Mizpa dan Betonim, meunan cit deu-
ngon daerah nibak Mahanaim trok laju ubak
bataih Lodebar, banmandum nyan jitamong
teuma lam wilayah keu sukée Gad. 27 Di
Pantôn Yordan, wilayah sukée Gad nyan ji-
tamong cit keunan Bet-Haram, Bet-Nimra,
Sukot dan Zafon, na kheueh séuh daerah
keukuasaan Raja Sihon di Hesybon. Bataih
siblaih u barat sukée Gad nyan na kheueh
Krueng Yordan sampoe laju jiôh jih ubak
Danau Galilea di siblaih utara. 28 Nyan kheu-
eh banda-banda dan gampông-gampông
nyang geubri keu keuluwarga-keuluwarga
lam sukée Gad mangat jeuet keu tanoh milék
awaknyan.

Daerah siblaih u timu Krueng Yordan nyang geutunyok keu siladum sukée Manasye

29 Siladum nibak tanoh nyang ka geu-
peujanji lé TUHAN ubak umat Israel meunan
cit atranyan ka geubri lé Nabi Musa ubak
keuluwarga-keuluwarga siladum nibak su-
kée Manasye mangat jeuet keuhak milék
awaknyan. 30 Bataih-bataih wilayah awak-
nyan trok u Mahanaim, jitamong cit keunan
banmandum Basan – na kheueh mandum
wilayah keukuasaan Og, raja Basan, dan
meunan cit ban nam ploh gampông-
gampông Yair di Basan. 31 Seulanjut jih
jitamong cit keunan siteungoh nibak daerah
Gilead, meunan cit Asytarot dan Edrei, na
kheueh bandua ma banda wilayah keukua-
saan Raja Og di Basan. Banmandum wila-
yah nyan geubri siladum keu keuluwarga-
keuluwarga keuturonan Makhir, aneuëk
Manasye.
32 Meunan kheueh Nabi Musa geubagi
tanoh bagian u timu Yerikho, di meurandeh
Krueng Yordan, bak watée gobnyan na di
daratan miyueb Moab. 33 Teuma sukée Le-
wi meubacut pi hana meuteumé tanoh nibak
Nabi Musa. Nabi Musa geupeugah ubak
awaknyan bahwa jeumba nyang geubri keu
awaknyan na kheueh nibak keureubeuen-
keureubeuen nyang jipeuseumah ubak
TUHAN Po teu Allah Israel.

Teubagi daerah siblaih u barat Krueng Yordan

14 Óh lheuehnyan nyoe na kheueh ki-
sah keuhai pakriban nanggroe Ka-
naan disiblaih u barat Krueng Yordan geu-
bagi-bagi keu umat Israel. Nyang peuweuk
tanoh nyan keu umat Israel na kheueh
Teungku Imeum Eleazar, Yosua aneuëk
Nun, dan ulée-ulée keuluwarga nyang na
didalam sukée-sukée bansa Israel. 2 Lagée
peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN ubak
Nabi Musa, daerah-daerah di siblaih ubarat
Krueng Yordan nyang ka geupeuteuntée
keu sikureueng si teungoh sukée bansa Isra-
el, harôh atranyan teubabi-bagi meunurot
nyang teu undi.[e] 3-4 Tanoh nyang di siblaih
u timu Krueng Yordan nyan ka geubri lé
Nabi Musa ubak bandua siteungoh sukée
bansa nyang laén nyan teuma. (Peureulée
teucetet disinoe bahwa keuturonan Nabi
Yusuf teubagi u dalam dua boh sukée: sukée
Manasye dan sukée Efraim.) Keuhai sukée
Lewi, awaknyan hana meuteumé tanoh
nyang geubri lé Nabi Musa keu awaknyan.
Keu awaknyan teuma geubri banda-banda
mantong keu teumpat tinggai, meunan cit
geubri padang naleueng keu teumpat rabe
leumô dan bubiri awaknyan. 5 Meunan
kheueh cara jih umat Israel geubagi-bagi
tanoh nyan sisuai deungon nyang ka geu-
peurintah lé TUHAN ubak Nabi Musa.

Hebron geubri keu Kaleb

6 Bak si uroe ureuëng-ureuëng nibak
sukée Yehuda jiteuka ubak Yosua di Gilgal.
Sidroe nibak awaknyan na kheueh Kaleb
aneuëk Yefune ureuëng Kenas, jipeugah,
"Yosua! Droeneueh neuteupeue peue nyang

[e] *deungon cara teu undi:* Lazém jih teupeubuet deungon cara teupeuguna batée-batée nyang ka teuboh tanda, khusos mangat teuteupeue keuheundak TUHAN.

13:33: Teu. 18:20, Tel. 18:2 **14:2:** Teu. 26:52-56, 34:13 **14:3:** Teu. 32:33, 34:14-15, Tel. 3:12-17

geupeugah lé TUHAN ubak Nabi Musa, uto-
san Po teu Allah nyan, di Kades-Barnea
keuhai droeneueh dan ulôn. 7 Ulôn meu
umu peuet ploh thon bak watée Nabi Musa,
hamba TUHAN nyan, geu kirém ulôn di
Kades-Barnea sibagoe mata-mata mangat
lôn jak seulidek nanggroe nyoe. Dan laju
teuma ulôn gisa ubak gobnyan sira ulôn ba
laporan nyang jujoe. 8 Ureuëng-ureuëng ji-
jak deungon ulôn, teupeujeuet umat Israel
keuteumakot. Teuma ulôn teutab seutia ulôn
taát ubak TUHAN Po teu Allah ulôn. 9 Dan lé
sabab nyan, Nabi Musa geupeujanji bahwa
tanoh nyang ulôn jeulajah nyan pasti teuma
geubri keu ulôn dan aneuëk-aneuëk ulôn
jeuet keuhak milék kamoe keu siumu masa.
10 Jinoenyoe ka peuet ploh limong thon yoh
TUHAN geupeugah hai nyan ubak Nabi Mu-
sa. Nyan teujadi bak watée bansa Israel
teungoh jijak meugeumbara di padang pasi.
Dan lagée nyang ka geupeujanji lé TUHAN,
TUHAN pi ka geulindong ulôn sampoe ulôn
teutab udeb sampoe án jinoe. Neu eue kheu-
eh, jinoenyoe ulôn ka meu umu lapan ploh
limong thon, 11 teuma mantong teuga lagée
yoh masa Nabi Musa geu utus ulôn. Ulôn
mantong na teunaga nyang seb keu lôn
meuprang atawa keu ulôn peubuet peue
mantong. 12 Lé sabab nyan, neubri kheueh
jinoenyoe daerah gunong-gunong nyang ka
geupeujanji lé TUHAN keu ulôn bak watée
ulôn dan ureuëng-ureuëng nyang na meusa-
jan deungon ulôn meugisa kamoe jakba
laporan. Bak watée nyan droeneueh keudroe
ka neudeungoe, bahwa disinan na bansa
nyang raya lagée gogasi nyang geupeunan
bansa Enak. Awaknyan tinggai didalam
banda-banda rayeuk nyang meubintéh beu-
ton. Mungken TUHAN teuma geutulông
ulôn, sampoe ulôn hasé lôn use awaknyan,
lagée nyang geupeugah lé TUHAN."
13 Teuma Yosua laju geubri restu keu
Kaleb aneuëk Yefune, laju geubri keu jih
nyan banda Hebron jeuet keu tanoh hak
milék jih. 14 Trok nibak uroenyoe banda
nyan jeuet keuhak milék pusaka keuturonan
Kaleb aneuëk Yefune, ureuëng Kenas nyan,
sabab gobnyan seutia dan taát ubak TUHAN,
Allah ureuëng Israél. 15 Yoh watée ilée He-
bron geupeunan banda Arba. (Arba na kheu-
eh ureuëng nyang paleng rayeuk lamkawan
bansa Enak.)

Teuma nanggroe nyan aman seuntosa
sabab hana jipeukaru le deungon meuprang.

14:6: Teu. 14:30 **14:7:** Teu. 13:1-30 **14:9:** Teu. 14:24

Daerah-daerah nyang geutunyok keu sukée Yehuda

15 Keuluwarga-keuluwarga nibak sukée
Yehuda jiteurimong teuma jeumba
tanoh deungon bataih-bataih jih na kheueh
lagée nyoe:

Di siblaih seulatan, daerah nyan meu-
reuntang trok bak ujong nyang paleng seu-
latan daerah padang pasi Zin atranyan ngon
bataih Edom; 2 phon nibak ujong seulatan
Laôt Maté, 3 trok laju u seulatan rot reu-
leung-reuleung gunong di Akrabim sampoe
Zin. Lheueh nyan rot seulatan Kades-
Barnea, laju rot Hezron, teungoh u Adar, óh
lheueh nyan teuwet laju u arah Karka.
4 Beudôh inan trok laju u Azmon, laju teujak
rot sithot aneuk krueng nibak bataih ngon
nanggroe Meusé, óh lheueh nyan barô kheu-
eh trok ubak teumpat nyang keuneulheuh di
Laôt Teungoh. Nyan kheueh garéh bataih
siblaih u seulatan daerah keu sukée Yehuda.
Dan garéh bataih nyan sibagoe garéh bataih
siblaih u seulatan bansaboh nanggroe Israel.
5 Disiblaih u timu, bataih jih na kheueh
Laôt Maté, laju u utara trok teuma ubak
babah kuala Krueng Yordan.

Di siblaih utara, bataih jih phon nibak
babah kuala Krueng Yordan, 6 teungoh laju
u Bet-Hogla, laju trok u bataih Pantôn Yor-
dan. Phon sinan bataih siblaih utara nyan
teungoh laju lom u utara sampoe laju ubak
Batée Bohan (Bohan na kheueh aneuëk Ru-
ben), 7 óh lheueh nyan jak laju u Pantôn
Keususahan sampoe trok u Debir, laju wet
teuma u utara nibak arah Gilgal di teumpat
nyang meuhadab keu deungon reuleung-
reuleung gunong di Adumim di siblaih u
seulatan pantôn nyan. Beudôh sinan jak laju
teuma ubak mata ié En-Semes, laju trok u
En-Rogel, 8 óh ka lheueh eklom meulalu
Pantôn Hinom u siblaih seulatan bukét, di-
sinan teuduek Yerusalem, banda ureuëng
Yebus. Phon disinan garéh bataih nyan teu-
tuju ubak pucak gunong nyan di siblaih u
barat Pantôn Hinom, di ujong utara Pantôn
Refaim, 9 óh lheueh nyan trok laju ubak
mata ié Me-Neftoah, trok u banda-banda
nyang to ngon Gunong Efron. Beudôh sinan
Garéh bataih daerah nyan wet laju u arah
Baala (na kheueh Kiryat-Yearim), 10 dan
teukeulileng bagian barat Baala u arah Gu-
nong-gunong Edom, laju trok u bagian utara
Gunong Yearim (na kheueh Gunong Kesa-

lon), dan teutron laju u Bet-Semes, óh lheu-
eh nyan jak laju u Timna. 11 Beudôh di
Timna, garéh bataih óh lheueh nyan teutuju
u siblaih utara Gunong Ekron, laju teuwet u
arah Sikron, liwat rot Gunong Baala, laju u
Yabneel, dan akhé jih u Laôt Teungoh,
12 nyan na kheueh garéh bataih siblaih
ubarat wilayah sukée Yehuda.

Didalam wilayah nyan tinggai ureuëng-
ureuëng nibak keuluwarga dalam sukée
Yehuda.

Kaleb jireubot Hebron dan Debir
(Hak. 1:11-15)

13 Paih lagée peue nyang ka geupeurin-
tah lé TUHAN ubak Yosua, siladum nibak
daerah Yehuda geubri keu Kaleb aneuëk Ye-
fune nibak sukée Yehuda. Keu gobnyan teu-
bri laju Hebron, na kheueh banda atra Arba,
aneuëk Enak. 14 Keuturonan Enak na kheueh
ureuëng Sesai, Ahiman dan Talmai. Kaleb ji
use laju awaknyan banmandum nibak He-
bron. 15 Beudôh sinan gobnyan jijak prang
laju ureuëng-ureuëng nyang na tinggai di
Debir. (Banda nyan yoh masa dilée meu-
syeuhu deungon nan Kiryat-Sefer.) 16 Geu-
peugah lé Kaleb, "Barang sigasoe nyang
reubot Kiryat-Sefer, ureuëngnyan jeuet
jimeukawen ngon aneuëk inong ulôn nyang
nan jih Akhsa." 17 Otniel, aneuëk nibak sye-
dara Kaleb nyang nan jih Kenas, jireubot
bandanyan; lé nyan teuma Kaleb laju jibri
Akhsa, aneuëk jih nyan, jeuet keubinoe Ot-
niel. 18 Bak uroe meukawen awaknyan, Ot-
niel jipaksa Akhsa [f] mangat jilakée saboh
keubeueng tanoh ubak ayah geuhnyan. Teu-
ma jitreun kheueh laju Akhsa di ateueh keu-
leudée jihnyan, laju Kaleb geutanyong ubak
jih nyan peue nyang jilakée. 19 Akhsa geu-
jaweueb, "Ulôn meulakée meupadub boh
mata ié, sabab tanoh nyang bapak brinyan
keu ulôn na kheueh teumpat jih di ateueh
tanoh nyang tho." Teuma Kaleb laju geujok
keu jihnyan mata ié nyang na dibagian pucok
dan mata ié nyang na di barôh.

Banda-banda Yehuda

20 Lheueh nyan teuma nyoe na kheueh
tanoh nyang geubri keu keuluwarga-keulu-
warga nibak sukée Yehuda mangat jeuet
keuhak milék awaknyan. 21-32 Banda-banda
nyang paleng jiôh dibagian seulatan, nyang
ka jeuet keu jeumba Yehuda, na kheueh
nyang teuduek nibak bataih Edom, banman-
dum nyan na dua ploh sikureueng boh ban-
da, ka jitamong keunan gampông-gampông
nyang na rab-rab deungon nyan. Banda-
banda nyan na kheueh: Kabzeel, Eder, Ya-
gur, Kina, Dimona, Adada, Kedes, Hazor,
Yitnan, Zif, Telem, Bealot, Hazor-Hadata,
Keriot-Hezron (na kheueh Hazor), Amam,
Sema, Molada, Hazar-Gada, Hesmon, Bet-
Pelet, Hazar-Sual, Bersyeba, Baala, Iyim,
Ezem, Eltolad, Khesil, Horma, Ziklag, Mad-
mana, Sansana, Lebaot, Silhim, Ain, dan
Rimon.

33-36 Banda-banda, nyang jitamong cit
keunan gampông-gampông nyang na siling-
ka nyan, nyang na nibak gaki-gaki bukét,
banmandum nyan na peuet blaih boh banda,
banda-banda nyan na kheueh: Esytaol, Zora,
Asna, Zanoah, En-Ganim, Tapuah, Enam,
Yarmut, Adulam, Sokho, Azeka, Saaraim,
Aditaim, Gedera dan Gederotaim.

37-41 Meunan cit nam blaih boh banda
nyang teupeugah nyoe jitamong teuma keu-
nan gampông-gampông nyang na bansikeu-
lileng nyan: Zenan, Hadasa, Migdal-Gad,
Dilean, Mizpa, Yokteel, Lakhis, Bozkat,
Eglon, Khabon, Lahmas, Khitlis, Gederot,
Bet-Dagon, Naama dan Makeda.

42-44 Meunan cit sikureueng boh banda
nyang teupeugah nyoe jitamong teuma keu-
nan gampông-gampông nyang na bansikeu-
lileng nyan, banda-banda nyan na kheueh:
Libna, Eter, Asan, Yiftah, Asna, Nezib,
Kehila, Akhzib dan Maresa.

45 Meunan cit Ekron deungon banda-
banda ubit dan gampông-gampông nyang na
bansikeulileng nyan, 46 meunan cit banman-
dum banda-banda dan gampông-gampông
nyang na dikeulileng Asdod, nibak Ekron
trok u Laôt Teungoh. 47 Meunan cit teuma
deungon Asdod dan Gaza deungon banda-
banda ubit dan gampông-gampông nyang na
meutabu sampoe karab ngon aneuk krueng
nibak bataih deungon nanggroe Meusé dan
panté Laôt Teungoh.

48-51 Di daerah gunong-gunong na teu-
ma siblaih boh banda meunan cit deungon
gampông-gampông nyang na bansilingka
nyan: Samir, Yatir, Sokho, Dana, Kiryat-
Sana (na kheueh Debir), Anab, Estemoa,
Anim, Gosyen, Holon dan Gilo.

52-54 Meunan cit deungon sikureueng
boh banda nyang teupeugah nyoe, jitamong

[f] *Otniel jipaksa Akhsa:* (Kalon Hak.1:14): lam teks Ibrani Akhsa jipaksa Otniel.
15:13-14: Hak. 1:20

lom keunan gampông-gampông nyang na
bansilingka nyang rab-rab ngon nyan: Arab,
Duma, Esan, Yanum, Bet-Tapuah, Afeka,
Humta, Kiryat-Arba (na kheueh Hebron)
dan Zior.
55-57 Meunan cit deungon siploh boh
banda nyang teupeugah nyoe jitamong cit
keunan gampông-gampông nyang na nyang
rab-rab di bansikeulileng nyan: Maon, Kar-
mel, Zif, Yuta, Yizreel, Yokdeam, Zanoah,
Kain, Gibea dan Timna.
58-59 Dan nam boh banda nyang teupeu-
gah lom nyoe, meusajan-sajan ngon
gampông nyang na bansikeulileng nyan:
Halhul, Bet-Zur, Gedor, Maarat, Bet-Anot,
Eltekon.
60 Dan dua boh banda nyang teupeugah
nyoe jitamong cit keunan gampông-
gampông nyang na bansikeulileng: Banda
Kiryat-Baal (na kheueh Kiryat-Yearim) dan
Banda Raba.
61-62 Di daerah padang pasi nyang meu-
guron, na teuma nam boh banda nyang
teupeugah nyoe jitamong cit deungon
gampông-gampông nyang na bansikeuli-
leng nyan: Bet-Araba, Midin, Sekhakha,
Nibsan, Banda Sira dan En-Gedi.
63 Banda Yerusalem nyan jitamong cit
keunan atra milék Yehuda, teuma di ureuëng
Yehuda nyan hana hase jiuse ureuëng Yebus
nyang na tinggai disinan. Sampoe án saát-
nyoe ureuëng Yebus nyan mantong na ting-
gai meusapat ngon ureuëng Yehuda nyang
na tinggai nibak bandanyan.

Daerah nyang teutunyok keu Efraim dan Manasye Barat

16 Garéh-garéh bataih tanoh nyang ka
geutunyok keu keuturonan Nabi
Yusuf, phon nibak Krueng Yordan nyang
rab ngon Yerikho, siblaih utimu mata ié
Yerikho sampoe trok u padang pasi. Phon di
Yerikho garéh nyan ji ek laju trok u Betel di
daerah meugunong-gunong. 2 Phon di Betel,
garéh nyan jituju laju u arah Lus, liwat
Atarot, na kheueh teumpat tinggai ureuëng
Arki. 3 Phon nibak teumpatnyan garéh nyan
teutuju teuma u barat u daerah kawöm Yaf-
let, sampoe u Bet-Horon-Barôh, trok laju u
Gezer, laju akhé jih di Laôt Teungoh.
4 Nyan kheueh daerah nyang geubri keu
sukée Manasye dan Efraim, keuturonan Na-
bi Yusuf, mangat jeuet keu tanoh hak milék
awaknyan.

Sukée Efraim

5 Lheuehnyan teuma jinoenyoe na kheu-
eh bataih-bataih tanoh nyang geubri ubak
keuluwarga-keuluwarga nibak sukée Ef-
raim. Disiblaih u timu, garéh bataih tanoh
awaknyan phon di Atarot-Adar trok laju u
Bet-Horon-Tunong, 6 teutuju laju u Laôt
Teungoh. Mikhmetat na disiblaih utara
nyan. Disiblaih u timu nyan, garéh bataih
nyan teu wet laju u arah Taanat-Silo, laju
teuliwat nyan nibak siblaih u timu teutuju u
Yanoah. 7 Dan phon disinan garéh nyan
jitreun teuma u Atarot dan Naharat, laju trok
rot binéh Yerikho dan akhé jih di Krueng
Yordan. 8 Di siblaih u barat, garéh bataih
Efraim nyan phon nibak Tapuah sampoe
ubak aneuk Krueng Kana, laju akhé jih di
Laôt Teungoh. Nyang kheueh tanoh nyang
geubri keu keuluwarga-keuluwarga nibak
sukée Efraim, mangat jeuet keu hak milék
awaknyan, 9 jitamong cit keunan na mupa-
dub boh banda ubit-ubit dan gampông
nyang na teuduek lam wilayah Manasye.
10 Teuma lé sukée Efraim hana ji-use
ureuëng Kanaan nibak daerah Gezer. Nyang
kheueh sabab jih ureuëng Kanaan nyan
sampoe án jinoe mantong na tinggai di
Gezer meusajan-sajan deungon ureuëng
Efraim, teuma awaknyan jipaksa meubuet
sibagoe namiet keu ureuëng Efraim.

Sukée Manasye disiblaih barat Krueng Yordan

17 Siladum daerah nyang na di bagian
barat Krueng Yordan geubagi teu-
ma keu keuluwarga-keuluwarga nibak keu-
turonan Manasye, aneuëk tuha Nabi Yusuf.
Makhir, bapak nibak Gilead, na kheueh
aneuëk tuha nibak Manasye. Sabab gobnyan
sidroe peujuang, teuma daerah Gilead dan
Basan nyang teuduek di siblaih u timu Kru-
eng Yordan teujok laju keu gobnyan. 2 Da-
erah disiblaih ubarat Krueng Yordan geubri
teuma keu keuluwarga-keuluwarga nyang
laén nyang rhôh jitamong u dalam keuturo-
nan Manasye, na kheueh keuluwarga: Abi-
ezer, Helek, Asriel, Sekhem, Hefer dan
Semida; banmandum nyan na kheueh keu-
turonan ureuëng agam nibak Manasye
aneuëk Nabi Yusuf. Awaknyan na kheueh
ulée-ulée keuluwarga. 3 Zelafehad aneuëk
Hefer, cucoe Gilead (Gilead nyan na kheueh
aneuëk Makhir, cucoe Manasye), gobnyan

15:63: Hak. 1:21, 2Sam. 5:6, 1Taw. 11:4 **16:10:** Hak. 1:29

hana meu aneuëk nyang agam, nyang na
aneuëk inong, nan aneuëk-aneuëk nyan na
kheueh: Makhla, Noa, Hogla, Milka, Tirza.
4 Awaknyan laju jijak meuhadab ubak
Teungku Imeum Eleazar, Yosua aneuëk Nun
meunan cit deungon bubena peumimpén,
dan geupeugah lagée nyoe, " TUHAN meu-
feureuman ubak Nabi Musa bahwa kamoe
nyoe harôh kheueh meusajan-sajan beumeu-
teumé tanoh lagée syedara-syedara kamoe
nyang agam." Lé sabab nyan, lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN, bahwa aneuëk-
aneuëk inong Zelafehad nyan teubri tanoh
meusajan-sajan deungon syedara-syedara
awaknyan nyang agam. 5-6 Deungon na la-
gée nyan, bukon teuma keuturonan agam
nibak Manasye nyang meuteumé jeumba
tanoh nyang teubagi, teuma keuturonan
gobnyan nyang inong meuteumé cit teuma.
Nyang kheueh sabab jih pakon sukée Mana-
sye geubri siploh boh jeumba, seulaén tanoh
Gilead dan Basan di siblaih u timu Krueng
Yordan. Tanoh Gilead geubri keu keutu-
ronan Manasye nyang laén.
7 Garéh-garéh bataih wilayah sukée
Manasye nyan phon nibak Asyer u Mikh-
metat di siblaih u timu Sikhem. Nibak
sinan garéh nyan jitreun u seulatan trok
laju u daerah kawöm En-Tapuah. 8 Daerah
Tapuah nyan na kheueh atra sukée Mana-
sye, teuma banda Tapuah, nibak bataih,
na kheueh milék keuturonan Efraim. 9 Seu-
lanjut jih garéh bataih wilayah Manasye
nyan jitreun laju sampoe trok u aneuk
Krueng Kana. Banda-banda nyang na di
siblaih u seulatan aneuk krueng nyan na
kheueh atra Efraim, bah kheueh nyan na
didalam wilayah Manasye. Garéh bataih
wilayah Manasye nyan seulanjut jih jisi-
thot laju rot siblaih utara aneuk krueng
nyan, laju akhé jih di Laôt Teungoh.
10 Meunan kheueh Efraim ka na disiblaih
u seulatan, dan Manasye di siblaih utara,
dan Laôt Teungoh na kheueh bataih awak-
nyan di siblaih ubarat. Di barat laôt,
wilayah sukée Manasye nyan meubataih
teuma deungon Asyer, dan disiblaih timu
laôt, meubataih teuma deungon wilayah
Isakhar. 11 Di dalam wilayah Isakhar dan
Asyer nyan na teuma tanoh-tanoh atra
Manasye, tanoh-tanoh nyan na kheueh:
Bet-Sean dan Yibleam jitamong teuma
keunan deungon gampông-gampông nyang
na di sikeulileng nyang to-to deungon
nyan. Meunan cit: Dor (banda nyang
teuduek nibak binéh laôt), En-Dor, Taa-
nakh, Megido deungon gampông-gampông
nyang na to-to bankeulileng nyan. 12 Teu-
ma sukée Manasye nyan hana hase ji-use
peunduduek banda-banda nyan; nyang
kheueh sabab jih di ureuëng Kanaan man-
tong teutab na tinggai disinan. 13 Bah
kheueh singoh teuma bak watée ureuëng
Israel ka leubeh teuga, awaknyan hana
ji-use banmandum ureuëng Kanaan; teuma
awaknyan jipaksa ureuëng Kanaan nyan
jimeukeureuja keu awaknyan.

Sukée Efraim dan sukée Manasye nyang na di siblaih ubarat jilakée lom seunamah tanoh

14 Keuturonan Nabi Yusuf jipeugah
ubak Yosua, "Pakon keukamoe neubri ta-
nohnyan cit saboh bagi mantong, padahai
kamoe lumpah that jai, sabab TUHAN ka
geubri beureukat keu kamoe?"
15 Geujaweueb lé Yosua, "Sabab awak-
nyoe jai that-that, dan daerah gunong-gu-
nong Efraim nyan lumpah that sampik keu
gata, gatajak kheueh laju u daerah ureuëng
Feris dan Refaim. Jakcah ngon tajak teu-
bang kheueh laju uteuen barô nyang na di
daerah awaknyan."
16 Keuturonan Nabi Yusuf nyan ji-
jaweueb, "Daerah gunong-gunong nyan
ubit meunan cit sampik that hana seb luwah
keu kamoe nyoe, seudangkan bansa Kanaan
nyang na tinggai di darat nyang miyueb
awaknyan seb na banmandum geuritan
prang nyang teupeuget nibak beuso bah
kheueh awaknyan nyang na tinggai di Bet-
Sean dan gampông-gampông nyang na di
sikeulileng nyan, meunan cit deungon
awaknyan nyang tinggai di Pantôn Yizreel."
17 Teuma geupeugah lé Yosua ubak su-
kée Efraim dan Manasye barat nyan,
"Beutôi, gata ramé that-that lom ngon teu-
ga-teuga, dan patot teubri leubeh nibak sa-
boh jeumba tanoh. 18 Gata cok kheueh laju
di daerah meugunong-gunong, sabab bahpi
daerah nyan mantong meu uteuen, gata hase
tacah ngon gata teubang dan tabuka laju
daerah nyan óh lheuehnyan jeuet teuma gata
cok keuhak milék gata banmandum nyan.
Dan keuhai ureuëng-ureuëng Kanaan nyan,
gata jeuet ta use awaknyan, bahpi awaknyan
teuga dan na teuma geuritan-geuritan prang
nyang teupeuget nibak beuso."

17:4: Teu. 27:1-7 **17:12-13:** Hak. 1:27-28

Teubagi tanoh nyang leubeh nyang ka geupeujanji lé TUHAN

18 Óh ka lheueh geupeutaklok nang-
groe nyang ka geupeujanji lé
TUHAN, banmandum umat Israel jimeusapat
laju di Silo, lé awaknyan laju jipeudong
Khimah Keuhai TUHAN Teuka. 2 Mantong
na tujoh boh sukée bansa Israel nyang goh-
lom jiteurimong jeumba tanoh jih. 3 Jadi,
Yosua laju geupeugah ubak umat Israel,
"Gata preh trok án pajan lom, barô kheueh
gata duek ubak nanggroe nyang geubri lé
TUHAN, Po teu Allah indatu gata, keu gata?
4 Gata piléh kheueh laju lhée droe nibak
tieb-tieb sukée. Ulôn teuma lôn yue awak-
nyan mangat jijak tilék bansaboh nanggroe
nyoe mangat jicetet bataih-bataih daerah
nyang awaknyan keuneuk cok nyan. Óh
lheueh nyan, awaknyan harôh jigisa ubak
ulôn. 5 Tanohnyan harôh kheueh teubagi
jeuet keu tujoh boh bagi. Yehuda teutab
mantong di wilayah jih nyan di siblaih u
seulatan, dan Nabi Yusuf teutab teuma di
wilayah gobnyan di siblaih utara. 6 Gamba
bataih-bataih ban tujoh bagian tanohnyan
harôh teupeuget, dan laju jijok atranyan
ubak ulôn. Teuma ulôn rhom undi[g] mangat
lôn teupeue peue nyang ka geupeuteuntée lé
Po teu Allah keu gatanyoe. 7 Teuma sukée
Lewi nyang hana jiteurimong hak jeumba
jih ateueh tanoh nyang teubagi nyan meusa-
jan-sajan deungon gata, sabab jeumba awak-
nyan na kheueh jeuet keu teungku-teungku
imeum mangat geupeutimang TUHAN. Dan
keuhai sukée Gad, Ruben dan siladum sukée
Manasye, beutôi awaknyan ka jiteurimong
jeumba jihnyan di siblaih u timu Krueng
Yordan. Nabi Musa, hamba TUHAN, ka geu-
bri tanoh nyan keu awaknyan."
8 Teuma Yosua laju geubri peutunyok-
peutunyok nyang seulanjut keu ureuëng-
ureuëngnyan, "Gata jak tilék kheueh laju
bansaboh nanggroe nyoe dan gata peuget
kheueh laju gamba bataih-bataih jihnyan; óh
lheuehnyan tagisa kheueh lom teuma keu-
noe bak ulôn. Teuma ulôn rhom undi disi-
noe di Silo mangat ulôn teupeue peue nyang
ka geupeuteuntée lé TUHAN keu gata." Óh
ka lheueh geuteurimong banmandum peutu-
nyok-peutunyok nyan nibak Yosua, jijak
kheueh laju awaknyan jijak tilék tanoh
nyan. 9 Bansaboh nanggroenyan jijeulajah
lé awaknyan, laju jicetet bataih-bataih ban-
tujoh boh jeumba tanohnyan meunan cit
jidafeutar cit teuma banda nyang na didalam
nyan. Óh ka lheueh seuleusoe awaknyan
laju jigisa ubak Yosua di khimah-khimah di
Silo. 10 Laju lé Yosua geuboh thon mangat
geuteupeue peue nyang geumeuheut lé
TUHAN keu awaknyan. Óh lheueh nyan Yo-
sua laju geubri jeumba tanoh keu tieb-tieb
sukée bansa Israel nyang gohlom meuteumé
jeumba tanoh.

Daerah nyang geutunyok keu sukée Benyamin

11 Phon that teubagi na kheueh tanoh
keu keuluwarga-keuluwarga sukée Benya-
min. Jeumba awaknyan na jih lamkawan
tanoh sukée Yehuda dan tanoh sukée keu-
turonan Nabi Yusuf. 12 Di siblaih utara,
bataih-bataih tanoh awaknyan phon nibak
Krueng Yordan, teungoh laju ubak reuleu-
ng disiblaih utara Yerikho, óh lheuehnyan
ubarat rot daerah meugunong-gunong sam-
poe jiôh jih u daerah guron Bet-Awen.
13 Garéh bataih nyan sampoe laju ubak
reuleung di siblaih u seulatan Lus (nyang
meusyeuhu sibagoe Betel), laju treun u
Atarot-Adar di Gunong siblaih u seulatan
Bet-Horon-Barôh. 14 Nibak siblaih ubarat
gunong nyan, garéh bataih tanohnyan teu-
wet u seulatan teutuju u Kiryat-Baal (na
kheueh Kiryat-Yearim). Kiryat-Baal na
kheueh atra ureuëng Yehuda. Nyang kheu-
eh garéh bataih tanoh nyan di siblaih
ubarat. 15 Bataih-bataih disiblaih u seulatan
phon nibak binéh Kiryat-Yearim trok laju
ubak mon-mon ié Me-Neftoah, 16 phon
disinan treun laju u gaki gunong nyang
meuhadab keue deungon Pantôn Hinom
nibak ujong utara Pantôn Refaim. Óh
lheueh nyan garéh bataih u seulatan meu-
lalu Pantôn Hinom siblaih u seulatan le-
reng-lereng gunong di nanggroe Yebus,
laju teutuju u En-Rogel, 17 wet laju u utara
u En-Semes, laju u Gelilot di meurandeh
Sineungoh Adumim. Óh ka lheuehnyan
garéh bataihnyan jitreun laju ubak Batée
Bohan (Bohan na kheueh aneuëk Ruben),
18 laju rot siblaih utara reuleung-reuleung
nyang meuhadab keue deungon Pantôn
Yordan, óh lheuehnyan treun laju u pantôn
nyan, 19 meulalu utara lereng-lereng gu-
nong Bet-Hogla, dan akhé jih disiblaih
utara Laôt Maté di teumpat Krueng Yor-
dan meukuala. Nyan kheueh bataih bagian

[g] *rhom undi:* Kalon 14:2.

u seulatan. 20 Krueng Yordan na kheueh
bataih disiblaih utimu. Lagée nyan kheueh
bataih-bataih tanoh nyang geubri keu
keuluwarga-keuluwarga dalam sukée
Benyamin mangat jeuet keuhak milék
awaknyan.

21-24 Banda-banda nyang jipo jeuet keu
hak milék lé keuluwarga-keuluwarga sukée
Benyamin, banmandum nyan na dua blaih
boh banda jitamong cit keunan deungon
gampông-gampông nyang na rab-rab di
sikeulileng nyan, atranyan na kheueh: Yeri-
kho, Bet-Hogla, Emek-Kezis, Bet-Araba,
Zemaraim, Betel, Haawim, Para, Ofra, Ke-
far-Haamonai, Ofni dan Geba. 25-28 Meunan
cit peuet blaih banda nyang seulanjut
jihnyoe jitamong cit keunan deungon
gampông-gampông nyang na di sikeulileng
nyan, atranyan na kheueh: Gibeon, Rama,
Beerot, Mizpa, Kefira, Moza, Rekem, Yir-
peel, Tarala, Zela, Elef, Yebus (na kheueh
Yerusalem), Gibea dan Kiryat-Yearim.

Nyan kheueh tanoh-tanoh nyang geubri keu keuluwarga-keuluwarga dalam sukée Benyamin mangat jeuet keuhak milék awaknyan.

Daerah nyang teutunyok keu sukée Simeon

19 Peumbagian nyang keu dua na
kheueh tanoh keu keuluwarga-keu-
luwarga Simeon. Bataih tanoh awaknyan
jitamong lam bataih tanoh milék sukée Ye-
huda. 2-6 Bak awaknyan geubri lhée blaih
boh banda meunan cit deungon gampông-
gampông nyang na bankeulileng nyan: Ber-
syeba, Syeba, Molada, Hazar-Sual, Bala,
Ezem, Eltolad, Betul, Horma, Ziklag, Bet-
Hamarkabot, Hazar-Susa, Bet-Lebaot, dan
Saruhen.

7 Meunan cit peuet boh banda nyang seu-
lanjut jihnyoe jitamong cit keunan deungon
gampông-gampông nyang na ban sikeulileng
nyan: Ain, Rimon, Eter, dan Asan.

8 Jitamong cit keunan banmandum
gampông nyang na di sikeulileng banda-
nyan sampoe ka jiôh u Baalat-Beer (na
kheueh Rama) nibak tanoh siblaih u seula-
tan. Nyan kheueh tanoh nyang geubri keu
keuluwarga-keuluwarga sukée Simeon ma-
ngat jeuet keuhak milék awaknyan. 9 Sabab
tanoh keu sukée Yehuda nyan lumpah that
luwah, teuma siladum nibak tanoh nyan
teujok laju keu sukée Simeon.

19:2-8: 1Taw. 4:28-33

Daerah nyang geutunyok keu sukée Zebulon

10 Peumbagian nyang keu lhée na kheu-
eh tanoh keu keuluwarga-keuluwarga dalam
sukée Zebulon. Bataih tanoh nyang geubri
keu awaknyan trok u Sarid. 11 Phon di Sarid,
garéh bataih siblaih u barat teutuju laju u
Marala, tupéeh teuma Dabeset dan aneuk
krueng disiblaih u timu Yokneam. 12 Garéh
bataih siblaih u timu phon di Sarid teutuju u
bak bataih Khislot-Tabor, trok laju u Do-
brat, teungoh laju u Yafia. 13 Phon disinan
garéh bataih nyan trok laju u timu u Gat-He-
fer dan Et-Kazin, laju teuwet u arah Nea
teutuju u Rimon. 14 Di siblaih utara, bataih
tanohnyan teuwet u arah Hanaton dan akhé
jih di Pantôn Yiftah-El. 15 Lam wilayah su-
kée Zebulon nyan jitamong cit teuma na
kheueh: Katat, Nahalal, Simron, Yidala dan
Betlehem. Daerah awaknyan jitamong u da-
lam dua blaih boh banda deungon gampông-
gampông nyang na bansilingka nyan.
16 Banda-banda dan gampông-gampông
nyan na dalam daerah nyang geubri keu
keuluwarga-keuluwarga didalam sukée Ze-
bulon mangat jeuet keu tanoh hak milék
awaknyan.

Daerah nyang geutunyok keu sukée Isakhar

17 Peubagian nyang keu peuet na kheu-
eh keu keuluwarga-keuluwarga dalam sukée
Isakhar. 18 Dalam daerah awaknyan jita-
mong teuma na kheueh lagée nyoe: Yizreel,
Khesulot, Sunem, 19 Hafaraim, Sion, Ana-
harat, 20 Rabit, Kisyon, Ebes 21 Remet, En-
Ganim, En-Hada, dan Bet-Pazes. 22 Bataih
tanoh awaknyan keunong keu Tabor, Saha-
zima, Bet-Semes, laju akhé jih di Krueng
Yordan. Daerah awaknyan jitamong u da-
lam nam blaih boh banda jitamong cit keu-
nan deungon gampông-gampông nyang na
di bansikeulileng nyan. 23 Banda-banda
deungon gampông-gampông nyan na di da-
lam daerah nyang geubri keu keuluwarga-
keuluwarga sukée Isakhar mangat jeuet keu
tanoh milék awaknyan.

Daerah nyang geutunyok keu sukée Asyer

24 Peumbagian nyang keulimong na
kheueh tanoh keu keuluwarga-keuluwarga
di dalam sukée Asyer. 25 Lam daerah awak-

nyan jitamong teuma na kheueh lagée nyoe:
Helkat, Hali, Beten, Akhsaf, 26 Alamelekh,
Amad, dan Misal. Bataih tanoh awaknyan di
siblaih ubarat tupéeh ubak Gunong Karmel
dan Krueng Libnat. 27 Nibak teumpatnyan
garéh bataih awaknyan teuwet u timu u
Bet-Dagon laju keunong teuma ubak bataih
Zebulon dan Pantôn Yiftah-El teutuju laju u
utara u Bet-Emek dan Nehiel. Laju garéh
bataih nyan sampoe laju teutuju u utara u
Kabul, 28 Ebron, Rehob, Hamon, dan Kana,
sampoe laju sijiôh Sidon. 29 Nibak teumpat-
nyan garéh bataihnyan teuwet teuma u Ra-
ma trok laju sampoe u banda Tirus, na
kheueh saboh banda nyang meu pageue
ngon kuta; óh lheuehnyan garéh bataih nyan
teuwet teuma lom u Hosa laju akhé jih di
Laôt Teungoh. Dalam bataih-bataih nyan
jitamong Mahalab, Akhzib, 30 Uma, Afek,
dan Rehob. Banmandum daerah awaknyan
jitamong dua ploh dua boh banda ka jita-
mong keunan gampông-gampông nyang na
bansilingka nyan. 31 Banda-banda deungon
gampông-gampông nyan na didalam daerah
nyang geubri keu keuluwarga-keuluwarga
didalam sukée Asyer mangat jeuet keutanoh
hak milék awaknyan.

Daerah nyang geutunyok keu sukée Naftali

32 Peumbagian nyang keu nam na kheu-
eh tanoh keu keuluwarga-keuluwarga dalam
sukée Naftali. 33 Bataih tanoh awaknyan
phon di Helef, trok ubak bak kayée ek di
Zaananim, trok laju u Adami-Nekeb, laju u
Yabneel, sampoe laju u Lakum, óh lheueh-
nyan akhé jih di Krueng Yordan. 34 Nibak
sinan garéh bataih tanohnyan teuwet laju
ubarat u Aznot-Tabor, dan nibak teumpat
nyan u Hukok. Disiblaih u seulatan, daerah-
nyoe jitamong cit deungon daerah Zebulon,
di siblaih ubarat deungon Asyer, dan disi-
blaih utimu deungon Krueng Yordan. 35 Ban-
da-banda nyang meubintéh ngon kuta na
kheueh: Zidim, Zer, Hamat, Rakat, Kineret,
36 Adama, Rama, Hazor, 37 Kedes, Edrei,
En-Hazor, 38 Yiron, Migdal-El, Horem,
Bet-Anat, dan Bet-Semes. Banmandum
daerah awaknyan jitamong cit sikureueng
blaih boh banda jitamong cit keunan
gampông-gampông nyang na bansilingka
nyan. 39 Banda-banda deungon gampông-
gampông jihnyan na didalam daerah nyang
geubri keu keuluwarga-keuluwarga dalam
sukée Naftali mangat jeuet keutanoh hak
milék awaknyan.

Daerah nyang geutunyok keu sukée Dan

40 Peumbagian nyang keutujoh na kheu-
eh tanoh keu keuluwarga-keuluwarga dalam
sukée Dan. 41 Daerah awaknyan na kheueh
jitamong Zora, Esytaol, Ir-Semes, 42 Saala-
bin, Ayalon, Yitla, 43 Elon, Timna, Ekron,
44 Elteke, Gibeton, Baalat, 45 Yehud, Bene-
berak, Gat-Rimon, 46 Me-Yarkon, Rakon,
dan meunan cit daerah di bansilingka Yope.
47 Ureuëng-ureuëng sukée Dan nyan ka
gadôh siladum nibak wilayah awaknyan, [h]
jadi awaknyan jijak laju u Lesem dan laju
teuma jiprang bandanyan. Lheueh nyan laju
jireubot bandanyan, meunan cit deungon
peunduduek nyang na didalam bandanyan
jipoh maté bube nyang na. Teuma tinggai
kheueh awaknyan disinan dan geu ubah laju
nan kota Lesem nyan jeuet keu banda Dan,
meunurot nan indatu awaknyan. 48 Banda-
banda meunan cit deungon gampông-
gampông nyang na disinan ka rhoh udalam
wilayah nyang geubri keu keuluwarga-keu-
luwarga dalam sukée Dan dan mangat jeuet
keu hak milék awaknyan keudroe.

Peumbagian nyang keuneulheueh

49 Óh ka lheueh umat Israel seuleusoe
jibagi-bagi tanoh di nanggroe nyan, laju
teuma awaknyan geubri keu Yosua aneuëk
Nun sibagoe tanoh mangat jeuet keutanoh
milék gobnyan. 50 Lagée nyang ka geupeu-
rintah lé TUHAN, awaknyan geubri laju keu
gobnyan banda nyang geulakée teuma, atra-
nyan na kheueh: Timna-Serah di gunong-
gunong Efraim. Yosua geupeudong lom
bandanyan, laju geutinggai disinan.
51 Meunan kheueh cara jih Teungku
Imeum Eleazar, Yosua aneuëk Nun dan
bubena ulée keuluwarga dalam sukée-su-
kée bansa Israel geubagi-bagi tanoh nang-
groe nyan deungon cara geu rhom undi
mangat geulakée peutunyok nibak TUHAN.
Hainyan geupeubuet banmandum di Silo
di babah pintoe Khimah TUHAN. Deungon
nyan seuleusoe kheueh teubagi tanoh
nyan.

---

[h] *ka gadôh ... wilayah awaknyan:* Lam naseukah Ibrani teutuléh wilayah awaknyan jiteubiet nibak awaknyan. Lam Alkitab Indonesia teujeumahan Barô teutuléh wilayah awaknyan sampik that-that.
19:47: Hak. 18:27-29

Banda-banda teumpat meulindong

20 1-2 Óh lheueh nyan TUHAN meu-
feureuman ubak Yosua mangat
geupeugah lagée nyoe ubak ureuëng Israel,
"Ulôn ka Lôn peurintah ubak Nabi Musa
mangat gobnyan geupeugah ubak gata keu-
hai banda teumpat meulindong, na kheueh
banda-banda teumpat ureuëng jeuet jibaplu-
eng droe keu jilakée meulindong. Jinoenyoe
piléh kheueh lé gata banda-banda nyan.
3 Ureuëng nyang poh maté ureuëng laén
ngon hana jisaja, jeuet jiplueng u banda
nyan keu teuhinda nibak ureuëng nyang
naniet keuneuk balaih dam ateueh jihnyan.
4 Jihnyan jeuet jiplueng ubak saboh lamka-
wan banda nyan, dan jak laju ubak teumpat
peungadelan di babah pintoe geureubang
banda nyan, laju gata peugah ubak banman-
dum peumimpén nyang na lam banda nyan
peue nyang ka teujadi. Peumimpén-peu-
mimpén nyan teuma jibri idhin ureuëng
nyan keu jitamong lam banda nyan, dan jibri
laju keu ureuëng nyan teumpat tinggai.
5 Meunyoe ureuëng nyang keuneuk balaih
dam nyan jitiyeub awaknyan sampoe ubak
banda nyan, peunduduek banda nyan hana
jeuet jiseurah ureuëng nyan ubak ureuëng
nyang peucrok nyan. Awaknyan harôh jilin-
dong ureuëng nyang plueng nyan, sabab
jihnyan jipoh maté ureuëng laén ngon hana
jisaja, dan bukon sabab jibanci. 6 Ureuëng
nyan jeuet tinggai di banda nyan sampoe
jihnyan jipeusidang dikeue rakyat ba, dan
sampoe ureuëng nyang mat jabatan Imeum
Agong bak masanyan meuninggai donya.
Óh lheueh nyan barô kheueh ureuëng nyan
jeuet jiwoe u gampông droe jih nibak pane
jihnyan jipeuplueng droe."
7 Teuma di daerah barat Krueng Yordan
umat Israel laju jipeuteuntée banda-banda
teumpat meulindong: Kedes di gunong-gu-
nong Naftali di Galilea, Sikhem di gunong-
gunong Efraim, dan Hebron di gunong-gu-
nong Yehuda. 8 Nibak daerah siblaih u timu
Krueng Yordan di darat nyang manyang
padang pasi siblaih u timu Yerikho, awak-
nyan laju jipeuteuntée banda-banda nyang
teupeugah nyoe sibagoe banda teumpat
meulindong: banda Bezer di wilayah Ruben,
banda Ramot di Gilead di wilayah Gad, dan
banda Golan Basan, diwilayah Manasye.
9 Nyan kheueh mandum banda-banda teum-
pat meulindong nyang ka teupeuteuntée keu
banmandum bansa Israel dan keu banman-
dum ureuëng aséng nyang na tinggai lamka-
wan awaknyan. Soe mantong ureuëng
nyang jipoh maté ureuëng laén ngon hana
jisaja, jeuet jilakée meulindong di banda-
banda nyan nibak jitiyeub lé ureuëng-
ureuëng nyang keuneuk balaih dam ateueh
jih nyan; ureuëng nyan hana jeuet teupoh
maté meunyoe gohlom teusidang dikeue
rakyat ba.

Banda-banda keu sukée Lewi

21 1-2 Bak siuroe, bubena ulée keulu-
warga dalam sukée Lewi jijak u
Silo di nanggroe Kanaan, dan óh trok keu-
nan jimeuhadab laju ubak Teungku Imeum
Eleazar, Yosua aneuëk Nun, dan dumna
ulée-ulée keuluwarga dalam sukée bansa
Israel. Awaknyan jipeugah, "Meulalu Nabi
Musa, TUHAN ka geupeurintah ubak kamoe,
keu ureuëng-ureuëng Lewi, teubri banda-
banda keu teumpat tinggai kamoe dan ta-
noh-tanoh padang nyang na tô-tô deungon
bandanyan keu teumpat beulatang peulara
kamoe." 3 Teuma di ureuëng Israel jiseutôt
laju peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN.
Nibak tanoh atra droe awaknyan keudroe,
awaknyan geubri keu ureuëng Lewi nyang
ka teupeuteuntée meunan cit deungon tanoh
padang teumpat jimeurot beulatang peulara
jih.
4 Nyang phon-phon that jiteurimong
banda-banda nyan na kheueh nibak keulu-
warga kawöm Kehat dalam sukée Lewi.
Keuluwarga-keuluwarga nibak keuturonan
Teungku Imeum Nabi Harun geubri laju
lhée blaih boh banda dalam wilayah sukée
Yehuda, Simeon dan Benyamin. 5 Keulu-
warga-keuluwarga nyang laén nibak kawöm
Kehat geubri teuma siploh boh banda nyang
na didalam wilayah Efraim, sukée Dan dan
meunan cit sukée Manasye nyang na di-
siblaih ubarat Krueng Yordan.
6 Kawöm Gerson meuteumé teuma lhée
blaih boh banda nibak wilayah sukée Isa-
khar, Asyer, Naftali dan sukée Manasye
nyang na disiblaih utimu Krueng Yordan.
7 Keuluwarga-keuluwarga nibak kawöm
Merari meuteumé teuma dua blaih boh ban-
da nibak wilayah sukée Ruben, Gad dan
Zebulon.
8 Meunan kheueh carajih ureuëng-
ureuëng Israel geubagi-bagi banda nyan
deungon tanoh-tanoh padang naleueng keu

20:1-9: Teu. 35:6-32, Tel. 4:41-43, 19:1-13 **21:2:** Teu. 35:1-8

teumpat jimeurot beulatang peulara deu-
ngan cara teu undi keu ureuëng Lewi, lagée
nyang ka geupeurintah lé TUHAN meulalu
Nabi Musa.

Banda-banda keu kawöm Kehat

9-19 Nibak kawöm Kehat dalam sukée
Lewi, teungku-teungku imeum keuturonan
Nabi Harun kheueh nyang phon-phon that
jiteurimong banda-banda nyan; keu awak-
nyan geubri teuma lhée blaih boh banda
sigoguih deungon tanoh padang naleueng
teumpat jipeurot beulatang peulara jih nyan.
Nibak sukée Yehuda dan Simeon, awak-
nyan jiteurimong teuma sikureueng boh
banda, banda-banda nyan na kheueh: Libna,
Yatir, Estemoa, Holon, Debir, Ain, Yuta,
Bet-Semes dan Arba, nyang teuboh nan
meunurot nan ayah Enak. Bandanyan,
nyang jinoenyoe nan jih Hebron, na kheueh
saboh banda meulindong gunong-gunong
Yehuda. Lampôh ngon blang dan gampông-
gampông bandanyoe ka teubri keu Kaleb
aneuëk Yefune mangat jeuet keu tanoh mi-
lék gobnyan. Nibak sukée Benyamin awak-
nyan jiteurimong teuma peuet boh banda,
banda-banda nyan na kheueh: Gibeon,
Geba, Anatot dan Almon.
20-26 Keuluwarga-keuluwarga nyang la-
én nibak sukée Kehat teubri teuma siploh
boh banda meunan cit deungon tanoh pa-
dang naleueng jih. Nibak sukée Efraim
awaknyan jiteurimong teuma peuet boh
banda, banda-banda nyan na kheueh: Bet-
Horon, Kibzaim, Gezer dan Sikhem, saboh
banda meulindong gunong-gunong Efraim.
Nibak sukée Dan awaknyan jiteurimong
teuma peuet boh banda, banda-banda nyan
na kheueh: Elteke, Gibeton, Ayalon dan
Gat-Rimon. Nibak sukée Manasye nyang na
di siblaih ubarat awaknyan jiteurimong teu-
ma dua boh banda, banda nyan na kheueh:
Taanakh dan Gat-Rimon.

Banda-banda keu kawöm Gerson dan Merari

27-33 Saboh kawöm teuk nyang laén
didalam sukée Lewi na kheueh kawöm
Gerson. Keuluwarga-keuluwarga didalam
kawöm Gerson nyan teubri lhée blaih boh
banda meunan cit deungon tanoh blang
naleueng teumpat teupeurot beulatang peu-
lara jih. Nibak sukée Manasye nyang na
disiblaih u timu awaknyan jiteurimong
teuma dua boh banda, banda nyan na
kheueh: Beestera dan Golan, saboh banda
meulindong di daerah Basan. Nibak sukée
Isakhar awaknyan jiteurimong teuma peuet
boh banda, banda-banda nyan na kheueh:
Kisyon, Dobrat, Yarmut dan En-Ganim.
Nibak sukée Asyer meunan cit awaknyan
jiteurimong teuma peuet boh banda, ban-
da-banda nyan na kheueh: Misal, Abdon,
Helkat dan Rehob. Nibak sukée Naftali
awaknyan jiteurimong teuma lhée boh
banda, banda-banda nyan na kheueh:
Hamat-Dor, Kartan dan Kedes, saboh
banda meulindong di Galilea.
34-40 Kawöm nyang na mantong leubeh
dalam sukée Lewi, nyan kheueh kawöm
Merari geubri cit teuma dua blaih boh banda
sigoe guih deungon tanoh blang teumpat
teupeumeurot beulatang peulara. Nibak su-
kée Zebulon awaknyan jiteurimong lom
peuet boh banda, banda-banda nyan na
kheueh: Yokneam, Karta, Dimna dan Naha-
lal. Nibak sukée Ruben awaknyan jiteuri-
mong lom peuet boh banda, banda-banda
nyan na kheueh: Bezer, Yahas, Kedemot
dan Mefaat. Nibak sukée Gad awaknyan
jiteurimong teuma peuet boh banda, banda-
banda nyan na kheueh: Mahanaim,
Hesybon, Yaezer dan Ramot, saboh banda
meulindong di Gilead.
41-42 Deungon nyan, nibak tanoh-tanoh
nyang jimilék lé sukée Israel nyan na jeu-
meulah jih peuet ploh lapan boh banda
deungon tanoh-tanoh blang nyang na ban
sikeulileng nyan mangat teubri keu
ureuëng-ureuëng Lewi.

Kanaan jeuet keuhak milék umat Israel

43 Meunan kheueh TUHAN geubri keu
umat Israel banmandum tanoh nyang ka
geupeujanji deungon meusumpah keu inda-
tu awaknyan. Óh ka lheueh jiduek nibak
nanggroe nyan, umat Israel teutab tinggai
disinan. 44 Teuma paih lagée peue nyang ka
geupeujanji lé TUHAN keu indatu awaknyan,
nanggroe nyan aman that-that sabab geulin-
dong lé TUHAN. Musoh-musoh awaknyan
hana meusidroe pi nyang hase jilawan
awaknyan, sabab TUHAN geupeumeunang
keu ureuëng Israel ateueh banmandum mu-
soh awaknyan. 45 TUHAN geupeutrok ubak
tieb-tieb peue nyang ka geumeujanji keu
umat Israel; hana meusapeue janji pih nyang
geumeu uengkie lé Gobnyan, banmandum
janji nyan geupeutrok.

Sukée-sukée di wilayah timu geuyue gisa lom u wilayah droe jih teuma

22 Óh lheueh nyan Yosua geuhôi laju
ureuëng nyang nibak sukée Ruben,
Gad dan siladum nibak sukée Manasye
nyang na tinggai di siblaih u timu Krueng
Yordan, 2 laju geupeugah ubak awaknyan,
"Gata ka tapeubuet peue-peue mantong
nyang ka geupeurintah ubak gata lé Nabi
Musa, hamba TUHAN. Dan meunan kheueh
teuma banmandum peurintah ulôn ka gata
taát. 3 Nyang ka-ka lé gata hántom tapeu-
biyeu syedara-syedara gata, ureuëng Israel
nyang laén, jimeujuang keudroe. Gata ka
tataát ubak banmandum peurintah TUHAN
Po teu Allah gata deungon keubit-keubit.
4 Teuma paih lagée janji Geuhnyan, TUHAN
Po teu Allah ka geubri keuteunangan keu
syedara-syedara gata, ureuëng Israel nyang
laén. Lé sabab nyan, jinoenyoe tagisa kheu-
eh laju u wilayah gata keudroe di siblaih u
timu Krueng Yordan nyang ka geubri lé
Nabi Musa keu gata yoh masa ilée. 5 Dan
gata jaga kheueh mangat gata tataát ubak
huköm nyang ka geu peurintah lé Nabi
Musa keu gata, huköm nyan na kheueh:
Gata gaséh kheueh ubak Tuhan Allah gata,
taturot kheueh peue nyang geulakée, tataát
kheueh teuma ubak peurintah-peurintah
Gobnyan, seutia kheueh ubak Gobnyan, dan
gata meungabdi kheueh ubak Gobnyan deu-
ngon sipeunoh até gata dan deungon ban-
mandum jiwa raga gata." 6-9 Óh lheueh ni-
baknyan Yosua laju geubri reuseutu keu
awaknyan dan geupeuleupah kheueh awak-
nyan jiwoe lom u wilayah droe jihnyan
deungon geupeusan lagée nyoe, "Gata ji-
noenyoe ka kaya dan tawoe jinoenyoe deu-
ngon gataba sajan beulatang peulara nyang
le, pirak, méuh, teumaga, beuso dan peuka-
yan. Gata bagi-bagi kheueh teuma hase ja-
rah gata nyan keu syedara gata nyang saboh
sukée." Teuma sukée Ruben, Gad, dan su-
kée Manasye nyang na disiblaih u timu
Krueng Yordan nyan laju jitinggai ureuëng
Israel nyang laén nyan, laju jibeurangkat
nibak Silo di nanggroe Kanaan jijak laju
ubak tanoh jih keudroe di daerah Gilead.
Awaknyan ji tinggai nibak tanoh nyan ateu-
eh peurintah TUHAN meulalu Nabi Musa.

(Siladum nibak sukée Manasye ka jiteu-
rimong nibak Nabi Musa, tanoh di siblaih u
timu Krueng Yordan, dan siladum teuma
sukée Manasye nyang laén jiteurimong teu-
ma nibak Yosua tanoh nyang di siblaih
ubarat Krueng Yordan meusajan-sajan
deungon sukée nyang laén.)

Miseubah to ngon Krueng Yordan

10 Bak watée sukée Ruben, Gad dan
sukée Manasye di siblaih u timu Yordan
nyan trok u Gelilot – mantong di siblaih
ubarat Krueng Yordan – awaknyan laju
jipeudong saboh miseubah nyang rayeuk
dan meugah to that deungon krueng. 11-12 Di
Ureuëng-ureuëng Israel nyang laén nyan
jideungoe seusabe bansa awaknyan jipeu-
gah lagée nyoe, "Ureuëng-ureuëng sukée
Ruben, Gad dan Manasye di siblaih u timu
Yordan ka geupeudong saboh miseubah di
Gelilot to that deungon Krueng Yordan
nibak bagian wilayah geutanyoe!" Teuma
awaknyan banmandum ka ji meusapat di
Silo keuneuk jijak prang sukée-sukée Israel
nyang na tinggai di bagian timu Krueng
Yordan nyan.

13 Laju teuka teuma si Pinehas, aneuëk
Teungku Imeum Eleazer, gobnyan jikirém lé
umat Israel keu sukée Ruben, Gad dan sukée
Manasye nyang na tinggai di daerah Gilead
di siblaih u timu Yordan. 14 Meusigoe-sigoe
deungon Pinehas nyan jijak teuma siploh
droe ureuëng patot-patot peumuka bansa Is-
rael, – sidroe ureuëng nibak tieb-tieb sukée
di siblaih ubarat Krueng Yordan, maséng-
maséng na kheueh ulée keuluwarga didalam
kawöm awaknyan. 15 Teuma trok kheueh la-
ju awaknyan ubak teumpat sukée Ruben,
Gad dan sukée Manasye di daerah Gilead.
16 Dan ateueh nan banmandum umat TUHAN,
awaknyan jipeugah laju ubak ureuëng sukée



Teupeudong miseubah (22:10)

22:2: Teu. 32:20-32, Yos. 1:12-15 22:16: Tel. 12:6

Ruben, Gad dan Manasye nyan, "Pakon
kheueh gata peubuet hai nyang jeuhet nyoe
u ateueh Po teu Allah Israel? Deungon cara
gata peuget miseubah droe gata nyan keu-
droe, saban cit deungon gata ka talawan
TUHAN! Gata hana le ta seutôt ubak peue-
peue nyang geupeurintah lé Gobnyan! 17 Peu
kheueh gata hana ta ingat keu desya geuta-
nyoe watée di Peor? Bak watée nyan geuta-
nyoe geuhuköm lé TUHAN deungon sapeue-
sapeue bala, bah kheueh nyan geutanyoe
nyoe umat Gobnyan keudroe! Sampoe án
jinoe hai nyan mantong ta tanggong akibat
jih. Peu kheueh nyan gohlom cit seb? 18 Dan
jinoenyoe, peu kheueh gata takeuneuk peuli-
kot lom TUHAN? Meunyoe uroenyoe gata ta-
lawan TUHAN, singoh beungoh Gobnyan
teuma geubeungéh keu banmandum umat
Israel. 19 Meunyoe daerah gata nyan ka kuto
dan hana patot teupeubuet iébadat ubak
TUHAN disinan, gata minah kheueh laju keu-
noe ubak daerah TUHAN nyoe dipat na meu-
teumé Khimah TUHAN. Gata lakée kheueh
laju siladum nibak daerah kamoe, teuma bék
kheueh gata lawan TUHAN atawa gata lawan
kamoe deungon cara gata tamah miseubah
nyang laén, sabab keuhai miseubahnyan ka
na miseubah TUHAN Po teu Allah geutanyoe.
20 Gata ingat kheueh, ubak Akhan aneuëk
Zerah nyan hana jitem seutôt peurintah
TUHAN keuhai barang-barang nyang museuti
teupeuhanco nyan, dan peue akibat jih ateueh
awaknyan? Banmandum umat Israel geu-
huköm! Seudangkan nyang meudesya na
kheueh Akhan, teuma nyang maté bukon
jihnyan keudroe teuma banmandum umat
Israel!"

21 Laju ureuëng-ureuëng sukée Ruben,
Gad dan Manasye di siblaih u timu nyan
jijaweueb, 22 "Nyang Mahakuasa na kheueh
TUHAN! Nyang Mahakuasa na kheueh
TUHAN! TUHAN geuteupeue pakon kamoe
peubuet hainyoe, dan kamoe meuharab ma-
ngat gatanyoe tateupeue nyan! Seukira jih
kamoe peubuet hainyan deungon meukeusut
teulawan TUHAN atawa sabab lé kamoenyoe
hana kamoe meuiman le ubak Gobnyan, bah
kheueh kamoenyoe maté bak saát nyoe cit
teuma! 23 TUHAN keudroe nyang huköm
kamoe, meunyoe kamoe na meukeusut
keuneuk kamoe lawan TUHAN dan kamoe
peudong miseubah kamoenyoe deungon
meukeusut kamoe peuseumah keureubeuen
nyang teutot atawa keureubeuen gandom
atawa keureubeuen meusahabat di ateueh
nyan. 24 Kon nyan nyang kamoe meukeusut,
hai syedara-syedara mandum! Kamoe peu-
dong miseubah nyan, sabab kamoe khawate
óh ka treb-treb singoh keuturonan gata teuma
jipeugah ubak keuturonan kamoe, 'Gata ha-
na hubongan sapeue deungon TUHAN, Po
teu Allah Israel! 25 Gata kalon kheueh,
Gobnyan geukeubah Krueng Yordan nyoe di
teungoh-teungoh geutanyoe mangat teupeu-
jareueng kamoe deungon gata ureuëng-
ureuëng Ruben dan Gad. Keubit gata hana
hubongan sapeue deungon TUHAN.' Teuma
peue-peue nyang teujadi teuma? Teuntée
kheueh keuturonan gata jipeusaneut u ateueh
keuturonan kamoe jipiôh meuiébadat ubak
TUHAN. 26 Lé sababnyan, kamoe peudong
miseubah nyoe, bukon keu keureubeuen
nyang teutot dan bukon teuma keu teumpat
teupeuseumah keureubeuen kamoe, 27 teuma
mangat jeuet keutanda keu tanyoe bandua
blaih pihak, dan keu keuturonan geutanyoe
óh singoh teuma, bahwa beutôi kamoe nyoe
meu iébadat ubak TUHAN di Khimah Teuka
Gobnyan deungon teuba sajan keureubeuen
nyang teutot, peuseumahan-peuseumahan
dan keureubeuen meusahabat. Deungon na
lagéenyan keuturonan gata hana teuma
jipeugah bahwa keuturonan kamoe hana hu-
bongan sapeue deungon TUHAN. 28 Jadi,
nyang kamoe meukeusut na kheueh: seukira
jih keuturonan gata jipeugah lagée nyoe, teu-
ma keuturonan kamoe hase jipeugah, 'Gata
kalon kheueh miseubah nyan! Indatu kamoe
geupeudong saboh miseubah nyang saban
deungon miseubah TUHAN, bukon keu keu-
reubeuen nyang teutot atawa keu teumpat
peuseumah, teuma mangat jeuet keu tanda
keu geutanyoe bandua blaih pihak.' 29 Peu-
caya kheueh, kamoe hana kamoe tem lawan
TUHAN atawa kamoe piôh meungabdi ubak
Gobnyan deungon teutamah miseubah
nyang laén keu keureubeuen nyang teutot
atawa keureubeuen gandom atawa teuma
keu peuseumahan, seudangkan miseubah
TUHAN Po teu Allah geutanyoe nyan ka na
dikeue Khimah Teuka TUHAN."

30 Banmandum nyang geupeutrang lé
ureuëng-ureuëng sukée Ruben, Gad dan su-
kée Manasye di siblaih utimu nyan jideungoe
lé Teungku Imeum Pinehas meunan cit lé
ban siploh droe ureuëng-ureuëng patot peu-
muka ureuëng Israel nibak bagian barat Kru-
eng Yordan. Deungon nyan teuma awaknyan

22:17: Teu. 25:1-9 **22:20:** Yos. 7:1-26

pi puih até ateueh peue nyang ka jipeutrang
nyan. 31 Laju jipeugah lé Pinehas, aneuëk
Teungku Imeum Eleazar nyan, keu ureuëng-
ureuëng nibak sukée Ruben, Gad dan sukée
Manasye di siblaih u timu nyan, "Jinoenyoe
ka kamoe teupeu TUHAN na meusajan ngon
geutanyoe, sabab gata nyoe hana talawan
Gobnyan. Gatanyoe ka tapeuseulamat umat
Israel nibak geuhuköm lé TUHAN."
32 Óh ka lheueh nyan jijak kheueh laju
Pinehas deungon ureuëng-ureuëng patot
peumuka Israel nyan. Awaknyan jitinggai la-
ju ureuëng Ruben dan Gad di Gilead, laju
jiwoe u Kanaan, óh lheuehnyan jilapor laju
hainyan ubak umat Israel. 33 Teuma di umat
Israel pih puih até jih bak watée jideungoe
hai nyan, akhé jih awaknyan laju jipujo-pujo
Po teu Allah. Awaknyan hana le na niet lam
até jih keu jijak prang ureuëng Ruben dan
Gad, dan mangat jipeumuseunah nanggroe
nyan.
34 Akhé jih, sukée Ruben dan sukée Gad
nyan jipeugah, "Miseubah nyoe jeuet keu-
saksi keu geutanyoe banmandum bahwa
TUHAN na kheueh Po teu Allah." Le sabab-
nyan awaknyan jiboh nan miseubah nyan
"Saksi".

Tabeulie peupisahan Yosua

23 Treb that óh ka lheueh TUHAN geu-
bri keuteutraman ateueh bansa Isra-
el; awaknyan hana le jipeukaru meunan cit
jiancam lé musoh-musoh jih. Bak watée
nyan Yosua ka tuha that-that. 2 Lé sabab
nyan gobnyan laju geutawök banmandum
umat Israel, meunan cit bubena ureuëng-
ureuëng patot, bubena peumimpén, bubena
hakém dan bubena peuwira tantra, lheueh
nyan laju geupeugah, "Ulôn jinoenyoe ka
tuha. 3 Gata banmandum ka lheueh takalon
peue-peue mantong nyang geupeubuet lé
TUHAN Po teu Allah gata ateueh banmandum
bansa nyang na disinoe deumi gata. Nyang
meujuang keu gata na kheueh TUHAN Po teu
Allah gata keudroe. 4 Tanoh bansa-bansa
nyang mantong na tinggai, meunan cit teuma
tanoh mandum bansa nyang ka ulôn peuta-
loe, na kheueh tanoh nyang meulienteung di
siblaih u timu Krueng Yordan laju u barat
sampoe trok u Laôt Teungoh, banmandum
nyan ka ulôn bagi keu gata mangat jeuet keu
hak milék gata. 5 TUHAN Po teu Allah gata
geupeujeuet bansa-bansa nyan taloe dan jisu-
rot, dan jiplueng dikeue gata meunyoe gata
tajak prang awaknyan. Gata teuma tacok
nanggroe awaknyan, lagée nyang ka geupeu-
janji lé TUHAN Po teu Allah gata keu gata.
6 Lé sababnyan, jaga kheueh mangat gata
jeuet tataát dan gata peubuet banmandum
nyang na teutuléh lam Kitab Huköm Nabi
Musa. Bék kheueh gata liengkeu meusaboh
pi nyang na nibak huköm-huköm nyan.
7 Deungon na lagée nyan gata hana teuma
meulawok deungon bansa-bansa nyang na
mantong tinggai lamkawan gata. Gata hana
teuma tateuôh nan-nan dewa awaknyan dan
meusumpah ateueh nan nyan. Meunan cit
gata hana teuma gata meuiébadat ngon gata
sujut ubak dewa-dewa nyan. 8 Teuma gata
harôh teutab seutia ubak TUHAN, lagée nyang
ka lheueh gata peubuet trok nibak uroenyoe.
9 Bansa-bansa nyang rayeuk dan teuga-teuga
ka geu-use lé TUHAN deumi keu gata; hana
meusidroe pih nibak awaknyan nyang hase
jimeuteun jilawan gata. 10 Tieb-tieb ureuëng
lamkawan gata hase jipeutaloe meuribée
ureuëng nibak awaknyan, sabab TUHAN Po
teu Allah gata nyang meuprang keu gata,
lagée nyang ka geupeujanji nyan. 11 Lé sa-
babnyan, ingat kheueh mangat tagaséh
TUHAN Allah gata. 12 Meunyoe gata hana
seutia dan gata meujampu ngon bansa-bansa
nyang mantong tinggai lamkawan gata, dan
gata meukawen ngon awaknyan, 13 ingat,
pasti TUHAN Po teu Allah gata hana geu-use
lé bansa-bansa nyan keu gata. Dan sikeubit
jih awaknyan keubiet mubahya that keu gata,
sabab awaknyan teuma jeuet keu taron atawa
keu jeunieb keu gata. Dan awaknyanpi jipeu-
jeuet gata keubiet meudeurita that; sabab
awaknyan teuma jeuet lagée peunyunuet
ateueh rhung gata atawa lagée duro lam mata
gata. Gata teutab sabe meudeurita sampoe
hana meusidroe pih nyang na tinggai lam
nanggroe nyang gét nyoe, nanggroe nyang
geubri lé TUHAN Po teu Allah gata keu gata.
14 Jinoenyoe ka watée jih ulôn maté. Ga-
ta banmandum, maséng-maséng tateupeue
that bahwa TUHAN Po teu Allah gata ka geu-
bri keu gata banmandum nyang jroh nyang
geupeujanji nyan. Tieb-tieb janji Gobnyan
ka geupeupeunoh, hana meusapeue pih
nyang hana geupeutrok. 15 Teuma, lagée toh
Gobnyan ka geupeupeunoh janji Gobnyan
keu gata, meunan cit Gobnyan pasti geupeu-
buet teuma tieb-tieb na ancaman nyang teuka
ateueh gata. 16 Meunyoe gata taliengkeu janji
nyang ka geupeurintah ateueh gata lé TUHAN

23:10: Tel. 3:22, 32:30

Po teu Allah mangat gata tataát, dan gata
tameuiébadat ubak ilah-ilah laén dan gata
seumah teuma ilah-ilah nyan, deungon nyan
TUHAN teuma beungéh, dan geuhuköm gata.
Lam watée nyang paneuk, gata banmandum
teuma gadôh lam nanggroe nyang gét nyoe,
nyang ka geubri lé TUHAN Po teu Allah gata
keu gata."

Yosua geumeututoe ubak umat Israel di Sikhem

24 Yosua laju geupeusapat banman-
dum sukée bansa Israel di Sikhem,
laju geuyue ubak mandum ureuëng patot-
patot, banmandum peumimpén, banman-
dum hakém-hakém dan mandum peuwira
tantra nyang meuhadab gobnyan. Teuma
teuka kheueh awaknyan meuhadab ubak Po
teu Allah. 2 Óh lheuehnyan Yosua geupeu-
gah ubak awaknyan, "Deungoe kheueh
peue nyang geupeugah lé TUHAN, Po teu
Allah Israel keu gata, 'Yoh jamén ilée inda-
tu gata tinggai di meurandeh Krueng Efrat,
dan jiseumah dewa-dewa. Sidroe lamkawan
awaknyan na kheueh Terah, ayah Nabi Ibra-
him dan Nahor. 3 Laju Ulôn cok Nabi Ibra-
him, ayah indatu gata nyan, nibak nanggroe
nyang na meurandeh Krueng Efrat nyan,
dan Lôn yue jihnyan mangat jibloh bansa-
boh nanggroe Kanaan. Ulôn jok keujih nyan
keuturonan nyang le. Phon-phon that Ulôn
jok Nabi Ishaq keu jihnyan, 4 lheuehnyan
keu Nabi Ishaq Ulôn bri teuma dua droe
aneuëk, awaknyan na kheueh Nabi Yakub
dan Esau. Ulôn jok keu Esau gunong Edom
mangat jeuet keu tanoh hak milék jih, teuma
Nabi Yakub, ayah indatu nyan, jiminah u
nanggroe Meusé meusajan-sajan ngon
aneuëk-aneuëk jih. 5 Óh lheuehnyan Ulôn
kirém Nabi Musa ngon Nabi Harun, dan
Lôn peuteuka bencana nyang paleng rayeuk
ateueh nanggroe Meusé, lheuehnyan laju
Ulôn peuteubiet gata nibak nanggroe nyan.
6 Ulôn ba indatu gata nyan mangat jiteubiet
lam nanggroe Meusé, dan lé ureuëng Meusé
laju jipeucrok awaknyan ngon geuritan
prang jih dan ngon tantra meuguda. Dan bak
watée indatu gatanyan trok ubak Laôt Geu-
lagah, 7 awaknyan laju jimeuhôi Ulôn dan
jilakée tulông. Lé sabab nyan teumpat lam-
kawan awaknyan ngon ureuëng-ureuëng
Meusé nyan Ulôn peuseupôt, dan Ulôn tôb
ureuëng-ureuëng Meusé nyan ngon ié laôt
sampoe awaknyan lham banmandum. Gata
ka tateupeue peue nyang Ulôn peubuet
ateueh nanggroe Meusé.

Treb lumpah na gata tinggai lam padang
pasi. 8 Laju Ulôn ba gata u nanggroe
ureuëng Amori nyang tinggai nibak siblaih
u timu Krueng Yordan. Awaknyan jiprang
gata, teuma Ulôn kupeujeuet gata meunang
ateueh awaknyan. Gata reubot nanggroe
awaknyan, dan Ulôn peuhanco awaknyan.
9 Lheueh nyan, lé raja Moab, na kheueh
Balak aneuëk Zipor, jilawan gata. Jihnyan
jikirém ureuëng laén ubak Bileam aneuëk
Beor dan jilakée mangat jitem Bileam jiku-
tok jihnyan. 10 Teuma Ulôn hana Lôn seutôt
peue kheun Bileam, lé sababnyan gobnyan
geubri beureukat keu gata. Meunan kheueh
cara jih Ulôn peuseulamat gata nibak Balak.
11 Lheueh nyan gata tajeumeurang Krueng
Yordan, dan laju trok u Yerikho. Lé
ureuëng-ureuëng Yerikho jijak prang gata,
meunan cit teuma deungon ureuëng Amori,
ureuëng Feris, ureuëng Kanaan, Het, Girga-
si, Hewi dan ureuëng Yebus. Teuma Ulôn
kupeumeunang gata ateueh awaknyan ban-
mandum. 12 Bak watée gata tamaju tajak
prang awaknyan, Ulôn peujeuet awaknyan
jeuet keubingöng dan teumakot that-that, lé
sabab nyan bandua droe raja ureuëng Amori
nyan jiplueng dikeue gata. Kon lé sabab
peudeueng jih dan kon teuma lé sabab aneuk
panah gata nyang teupeujeuet gata meu-
nang. 13 Tanoh nyang Ulôn jok keu gata,
gata teurimong ngon hana meususah payah.
Dan banda-banda nyang Ulôn jok keu gata
kon teuma gata nyang peudong nyan. Teu-
ma jinoe gata kheueh nyang tinggai disinan,
dan gata kheueh teuma nyang rasa boh
anggô meunan cit ngon boh zaiton, padahai
kon gata nyang pula.' "

14 "Lé sabab nyan, jinoenyoe," geupeu-
gah lé Yosua teuma óh lheuehnyan, "horeu-
mat kheueh TUHAN. Meungabdi kheueh
ubak Gobnyan deungon até nyang ikhlaih
dan deungon seutia. Peujiôh kheueh ilah-ilah
nyang laén nyang jiseumah lé indatu gata
yoh watée ilée di Mesopotamia dan nanggroe
Meusé. Meungabdi kheueh ubak TUHAN
mantong. 15 Meunyoe gata hana tatem, meu-
ngabdi ubak TUHAN, gata cok kheueh keupu-
tosan uroe nyoe cit teuma ubak soe nyang

24:2: Keuj. 11:27 **24:3:** Keuj. 12:1-9, 21:1-3 **24:4:** Keuj. 25:24-26, 36:8, 46:1-7, Tel. 2:5 **24:5:** Keu. 3:1–12:42
24:6-7: Keu. 14:1-31 **24:8:** Teu. 21:21-35 **24:9-10:** Teu. 22:1–24:25 **24:11:** Yos. 3:14-17, Yos. 6:1-21
24:12: Keu. 23:28, Tel. 7:20 **24:13:** Tel. 6:10-11

gata meungabdi: peu kheueh ubak ilah-ilah
nyang laén nyang jiseumah lé indatu gata di
Mesopotamia yoh watée ilée atawa ubak
ilah-ilah ureuëng Amori nyang nanggroe
jih gata duek nibak saát nyoe. Teuma kamoe
– ulôn dan keuluwarga ulôn – teutab
meungabdi ubak TUHAN mantong."
16 Teuma lé umat Israel laju jijaweueb,
"Kamoe sagai-sagai hana kamoe tinggai
TUHAN dan hana kamoe meungabdi ubak
ilah-ilah nyang laén! 17 TUHAN Po teu Allah
geutanyoe nyang ka geupeubeubaih indatu
geutanyoe dan tanyoe keudroe nibak jicok
keunamiet di nanggroe Meusé. Tanyoe ka
takalon buet-buet ajaéb nyang geupeubuet
lé Po teu TUHAN. Sabe TUHAN geulindong
geutanyoe banmandum buet meuneujak
geutanyoe, ta liwat rot nanggroe-nanggroe
aséng. 18 Dan watée geutanyoe tatamong
lam nanggroe nyoe, TUHAN laju geu-use
banmandum ureuëng Amori nyang na ting-
gai disinoe. Lé sababnyan kamoe keuneuk
meungabdi ubak TUHAN, sabab Gobnyan
kheueh Po teu Allah geutanyoe."
19-20 Teuma lé Yosua laju geupeugah,
"Mungken gata hana hase gata meungabdi
ubak TUHAN, sabab Gobnyan Allah nyang
suci, Nyang Maha Esa. Gobnyan hana geu-
tem na siteru. Meunyoe gata tatinggai Gob-
nyan dan gata meungabdi ubak ilah-ilah
nyang laén, Gobnyan hana geupeu amphon
desya-desya gata. Teuma nyang keubiet jih,
Gobnyan teuma geulawan dan geuhuköm
gata. Gobnyan teuma geupeubinasa gata,
bahpi yoh watée ilée Gobnyan gét keu
gata."
21 Lé sababnyan ureuëng-ureuëng Israel
nyan laju jiseuôt, "Hana! Kamoe hana ka-
moe seumah ilah-ilah nyang laén. Kamoe
teutab meungabdi ubak TUHAN!"
22 Lé Yosua geupeugah lom, "Nyan,
gata keudroe jeuet keusaksi bahwa gata ka
tacok keuputosan bahwa gatanyoe teutab
meungabdi ubak TUHAN."
"Beutôi," seuôt awaknyan, "kamoe
keudroe jeuet keusaksi jih."
23 "Meunyoe meunan, kireueh kheueh
laju bubena ilah-ilah bansa laén nyang na
nibak gata nyan," kheun Yosua, "dan meu-
janji kheueh bahwa gata teuma seutia ubak
TUHAN, Po teu Allah Israel."
24 Laju lé ureuëng-ureuëng nyan
jikheun ubak Yosua, "Kamoe teutab meu-
ngabdi ubak TUHAN, Po teu Allah geuta-
nyoe. Kamoe teutab taát ubak peue-peue
nyang geupeurintah lé Gobnyan."
25 Lé sababnyan nibak uroe nyan di Si-
khem Yosua laju geu ikat janji ngon umat
Israel; dan disinan gobnyan laju geubri keu
awaknyan huköm-huköm dan atoran-atoran
nyang harôh awaknyan taát. 26 Banmandum
huköm dan atoran-atoran nyan teutuléh lam
kitab Huköm Allah. Óh lheuehnyan gobnyan
laju geucok sineuk batée nyang rayeuk, ba-
téenyan laju geupeudong yueb bak kayée
nyang rayeuk nibak teumpat nyang khusos
keu TUHAN. 27 Óh lheuehnyan geupeugah
kheueh laju lé Yosua ubak mandum ureuëng
nyan, "Batée nyoe jeuet keusaksi geutanyoe.
Banmandum feureuman nyang geupeugah lé
TUHAN keu geutanyoe, ka geupeugah dikeue
batée nyoe. Lé sababnyan, batée nyoe kheu-
eh nyang teuma jeuet keu saksi keu gata,
mangat jeuet keu peuingat keu gata mangat
bék gata lawan Po teu Allah." 28 Akhé jih, Yo-
sua laju geuyuewoe awaknyan; laju awaknyan
jigisa ubak tanoh droe jih maséng-maséng.

Yosua dan Eleazar meuninggai donya

29 Óh lheuehnyan Yosua aneuëk Nun
hamba TUHAN nyan, meuninggai donya ni-
bak umu 110 thon. 30 Gobnyan teupeukubu
bak tanoh atra gobnyan keudroe nibak Tim-
mat-Serah nibak tanoh meugunong Efraim
siblaih utara Gunong Gaas.
31 Simantong Yosua udeb, umat Israel
sabe meungabdi ubak TUHAN. Dan watée
ka meuninggai pi awaknyan teutab meu-
iébadat ubak TUHAN simantong lamkawan
awaknyan na peumimpén-peumimpén
nyang ka jikalon keudroe peue-peue man-
tong nyang geupeubuet lé TUHAN keu
umat Israel.
32 Manyét Nabi Yusuf nyang jiba lé umat
Israel nibak nanggroe Meusé, teupeukubu di
Sikhem ateueh tanoh nyang ka lheueh teu-
bloe lé Nabi Yakub deungon yuem sireutôh
péng pirak nibak aneuëk-aneuëk Hemor,
ureuëng syiek Sikhem. Tanoh nyan teupeu-
waréh keu keuturonan Nabi Yusuf.
33 Lheueh nyan Eleazar aneuëk Nabi
Harun meuninggai cit, dan teupeukubu teu-
ma di Gibea, na kheueh banda nyang na
teuduek nibak daerah tanoh meugunong
Efraim. Banda nyan ka teujok keu Pinehas,
aneuëk Eleazar.

24:30: Yos. 19:49-50 **24:32:** Keuj. 33:19, 50:24-25, Keu. 13:19, Yah. 4:5, Kis. 7:16

HAKÉM-HAKÉM

PEU INTAT HABA

Kitab *Hakém-hakém* meuasoe kisah-kisah nibak saboh jamén lam seujarah Israel sigohlom bansa nyan jeuet keusaboh keurajeuen. Nyan kheueh jamén watée jiduek lé Kanaan dan teudong jih keurajeuen Israel. Kisah-kisah nyan na kheueh keuhai hai nyang jipeubuet lé pahlawan-pahlawan bansa. Awaknyan lazem jih teupeugah hakém, teuma nyang sibeuna jih nibak awaknyan na kheueh peumimpén-peumimpén tantra, dan kon hakém meunurot peungeurtian nyang ka-ka. Sidroe lamkawan pahlawan nyan, nyang paleng meusyeuhu na kheueh Simson. Kisah jih na meuteumé lam pasai 13:16.

Ajaran nyang paleng peunteng lam kitab nyoe na kheueh deungon seutia ubak TUHAN, umat Israel hase meuteun sabe; teuma meunyoe awaknyan jitinggai TUHAN, awaknyan sabe meuteumé bala nyang paleng rayeuk. Teuma nibak masa nyang lagée nyan pih Po teu Allah sabe geutem tulông umat Gobnyan meunyoe awaknyan meutobat nibak banmandum desyadesya jih dan meuiébadat ubak Po teu Allah.

Asoe jih

Peuristiwa-peuristiwa nyang teujadi sampoe ubak watée Yosua meuninggai donya 1:1-2:10
Peumimpén-peumimpén Israel 2:11-16:31
Meubagoe-bagoe peuristiwa 17:1-21:25

Sukée Yehuda dan sukée Simeon jijak drob Adoni-Bezek

1 Óh ka lheueh Yosua meuninggai do-
nya, umat Israel jitanyong laju ubak
TUHAN, "TUHAN, sukée nyang toh nibak
kamoe nyoe nyang phon-phon that kamoe
jak prang ureuëng Kanaan?" 2 Geujaweueb
lé TUHAN, "Sukée Yehuda. Bak awaknyan
ka Ulôn bri keukuasaan keu jijak reubot
nanggroe nyan."
3 Laju jipeugah lé sukée Yehuda ubak
sukée Simeon, "Gata tulông kheueh kamoe
mangat kamoe jak prang ureuëng Kanaan
dan kamoe reubot wilayah nyang ka geu-
peuteuntée lé TUHAN keu kamoe. Saboh
watée teuma kamoepi kamoe tulông gata
keu gata reubot wilayah nyang ka geupeu-
teuntée lé TUHAN keu gata." Lé sababnyan
sukée Simeon 4 dan Yehuda jijak heungkoe
laju meusajan-sajan. Dan TUHAN geupeu-
meunang laju awaknyan ateueh ureuëng Ka-
naan dan ureuëng Feris. Siploh ribée droe
tantra musoh maté di Bezek. 5 Awaknyan
jijak meurumpok laju ngon Adoni-Bezek,
raja nanggroe nyan, dan laju jiseurang jih
nyan. 6 Raja nyan laju jiplueng, teuma
awaknyan jitiyeub laju dan jidrob laju raja
nyan lheuehnyan jikoh nang jaroe raja nyan
meunan cit deungon nang gaki jih nyan.
7 Geupeugah lé Adoni-Bezek, "Yoh masa
ilée ka tujoh ploh droe raja nyang ka ulôn
koh nang jaroe dan nang gaki jih, laju ulôn
peubiyeu teuma awaknyan jimakheun seu-
éh-seuéh peunajoh nyang rhot nibak ateueh
meja ulôn. Jinoenyoe Po teu Allah ka geu-
peu rhot u ateueh ulôn saban lagée nyang ka
ulôn peubuet ateueh awaknyan." Adoni-Be-
zek nyan laju teuma jiba u Yerusalem, dan
disinan kheueh raja nyan meuninggai do-
nya.

Sukée Yehuda jipeutaloe Yerusalem dan Hebron

8 Di ureuëng Yehuda nyan laju jijak
prang Yerusalem dan jireubot ngon jitot
teuma laju banda nyan meunan cit deungon
peunduduek banda nyan jipoh maté bube
nyang na. 9 Óh ka seuleusoe disinan awak-
nyan jijak lom teuma dan jiseurang Kanaan
nyang na tinggai di daerah gunong-gunong,
dan nibak reuleung-reuleung bukét; meunan
cit nyang na tinggai di daerah nyang tho
kréng di siblaih seulatan, 10 dan di banda
Hebron, na kheueh banda nyang yoh watée
ilée teupeunan banda Kiryat-Arba. Disinan
ureuëng Yehuda jipeutaloe kawöm Sesai,
Ahiman dan Talmai.

Otniel jipeutaloe banda Debir

(Yos. 15:13-19)

11 Beudôh di Hebron, ureuëng Yehuda
nyan laju jijak seureubu banda Debir, nyang
nibak watée nyan bandanyan nan jih Kiryat-
Sefer. 12 Na sidroe nibak sukée Yehuda
nyan, nyang nan jih Kaleb, ureuëng nyan
jipeugah lagéenyoe, "Barang sigasoe hase
jireubot Kiryat-Sefer, ureuëng nyan jeuet
jimeukawen deungon aneuëk ulôn nyang
nan jih Akhsa." 13 Otniel, aneuëk nibak
adoe si Kaleb nyang nan jih Kenas, laju jijak
reubot bandanyan. Teuma Kaleb jibri laju
Akhsa aneuëk jihnyan jimeukawen deungon
Otniel. 14 Bak uroe keureuja teupeukawen
awaknyan, Otniel jipaksa Akhsa [a] mangat
Akhsa nyan jilakée saboh keubeueng tanoh
nibak bapak jihnyan. Teuma jitreun kheueh
laju Akhsa di ateueh keuleudée nyang teu-
ngoh jigiduek nyan, laju Kaleb jitanyong
bak aneuëk jih Akhsa peue nyang jikeuneuk
lakée. 15 Jijaweueb laju lé Akhsa, "Ulôn
keuneuk lakée bak bapak meupadubôh mon
ié, sabab tanoh nyang bapak bri keu ulôn
nyan teumpat jih na kheueh di daerah nyang
leupah that tho hana meu ié." Teuma Kaleb
laju jijok keu aneuëk jih nyan mata ié diba-
gian tunong dan mon mata ié di bagian
barôh.

Keuhai sukée Yehuda dan sukée Benyamin nyang meunang sabe

16 Keuturonan ayah tuwan Nabi Musa,
na kheueh ureuëng-ureuëng Keni, jiseutôt
laju ureuëng Yehuda jiteubiet nibak daerah
Yerikho, banda keuruma, dan jijak laju u
daerah nyang tho hana meu ié meunan cit
ngon geureusang di siblaih u seulatan Arad
di Yehuda. Disinan awaknyan tinggai teutab
lamkawan bansa Amalek. [b] 17 Ôh lheueh
nyan meusajan-sajan deungon sukée Sime-
on, sukée Yehuda nyan laju jijak prang dan
jipeutaloe laju bube na nibak bansa Kanaan
nyang na tinggai di banda Zefat. Awaknyan
laju jikutok banda nyan, óh lheuehnyan
jipeuhanco teuma dan laju jirasi nan banda
nyan deungon nan Horma. [c] 18-19 TUHAN
geutulông ureuëng Yehuda sampoe awak-
nyan hase jireubot daerah meugunong-gu-
nong. Teuma awaknyan hana hase jireubot [d]
Gaza, Askelon atawa Ekron deungon dae-
rah-daerah nyang na di sikeulileng nyan,
sabab bansa-bansa nyang na tinggai di dae-
rah sitot binéh panté na bak awaknyan geu-
ritan-geuritan prang nyang teupeugét nibak
beuso; lé sabab nyan ureuëng Yehuda hana
meuhase ji use awaknyan. 20 Lagée nyang
ka geupeurintah lé Nabi Musa, Hebron geu-
bri keu Kaleb, sabab yoh watée ilée lhée
golongan nibak kawöm keuturonan Enak ka
geu use lé Kaleb nibak bandanyan. 21 Sukée
Benyamin hana teuma hase ji use sukée
Yebus beujiteubiet nibak banda Yerusalem.
Nyang kheueh sabab jih di ureuëng Yebus
nyan mantong na tinggai disinan meusapat
deungon ureuëng-ureuëng Benyamin.

Sukée-sukée keuturonan Nabi Yusuf jipeutaloe Betel

22-23 Sukée Efraim dan Manasye keutu-
ronan Nabi Yusuf, jijak prang teuma banda
Betel, nyang bak watée nyan nan jih banda
Lus. Dan TUHAN geutulông awaknyan. Bak
watée mata-mata geu kirém u banda nyan,
24 awaknyan meurumpok deungon sidroe
ureuëng agam nyang teuka di banda. Jipeu-
gah lé awaknyan ubak ureuëng agam nyang
meurumpok nyan, "Meunyoe gata tatem
tulông kamoe mangat kamoe hase kamoe
tamong u dalam banda nyoe, kamoe teuma
kamoe peusaneut gata deungon get that-
that." 25 Teuma di ureuëng agam nyan laju
jitunyok ubak awaknyan rot tamong u da-
lam banda nyan. Lé ureuëng-ureuëng Ef-
raim dan Manasye jitamong laju u dalam
bandanyan dan laju teuma jipóh maté bube-
na peunduduek nyang na tinggai di dalam
banda nyan, keucuali ureuëng agam nyan
deungon banmandum waréh kawöm jih.
26 Gobnyan akhé jih jiminah u daerah
ureuëng Het, laju jipeudong teuma saboh
banda disinan dan jiboh nan banda nyan
Lus. Banda nyan teutab meunan nyang la-
gée nyan.

Bansa-bansa nyang hana ji use lé ureuëng Israel

27 Sukée Manasye hana ji use peundu-
duek banda Bet-Sean, Taanakh, Dor, Yible-

---

[a] Lam padub-padubboh teujeumahan kuno na teutuléh *Otniel jipaksa Akhsa,* teuma lam naseukah Ibrani teutuléh Akhsa jipaksa Otniel. [b] Lam padub-padubboh teujeumahan naseukah kuno: teutuléh *bansa Amalek,* teuma lam naseukah Ibrani teutuléh peunduduek disinan. [c] *Horma:* Lam basa Ibrani makna jih "sapan sapa". [d] Lam saboh teujeumahan kuno na teutuléh *Teuma awaknyan hana hase jireubot,* teuma lam naseukah Ibrani na teutuléh Awaknyan jireubot.

1:20: Yos. 15:13-14 **1:21:** Yos. 15:63, 2Sam. 5:6, 1Taw. 11:4 **1:27-28:** Yos. 17:11-13

am dan Megido deungon gampông-gampông
nyang tô-tô disinan. Lé sababnyan ureuëng
Kanaan teutab tinggai disinan. 28 Keubit óh
lheueh ureuëng Israel meutamah teuga,
awaknyan jipaksa ureuëng Kanaan jimeu-
keureuja keu awaknyan, teuma awaknyan
hana cit jiuse ureuëng-ureuëng Kanaan nyan
banmandum nibak teumpat nyan.

29 Di banda Gezer, sukée Efraim hana ji
use ureuëng Kanaan, peunduduek banda
nyan. Jadi, ureuëng Kanaan teutab na ting-
gai disinan meusapat-sapat deungon awak-
nyan.

30 Peunduduek banda Kitron dan Naha-
lol hana cit jiuse lé sukée Zebulon. Nyang
kheueh sabab jih bansa Kanaan teutab man-
tong tinggai disinan meusapat-sapat deungon
awaknyan, teuma ureuëng-ureuëng Kanaan
nyan jipaksa meukeureuja keu awaknyan.

31 Peunduduek banda Ako, Sidon, Ah-
lab, Akhzib, Helba, Afek dan Rehob meu-
nan cit hana jiuse lé sukée Asyer. 32 Nyang
kheueh sabab jih ureuëng Kanaan, peundu-
duek aseuli nanggroe nyan teutab mantong
na tinggai disinan meusapat-sapat deungon
ureuëng Asyer.

33 Peunduduek banda Bet-Semes dan
Bet-Anat pi hana cit ji use lé sukée Naftali.
Nyang kheueh sabab jih di ureuëng Kanaan,
peunduduek aseuli nanggroe nyan teutab
mantong na tinggai disinan meusapat-sapat
deungon ureuëng Naftali. Teuma, awaknyan
jipaksa meukeureuja keu ureuëng Naftali.

34-35 Bansa Amori teutab mantong na
tinggai di Ayalon, Saalbim dan Gunong
Heres, sabab sukée Dan jipeusak lé awak-
nyan u daerah meugunong-gunong, dan ha-
na jipeubiyeu jitreun u daerah pantôn. Teu-
ma bansa Amori nyan sabe jiteugon lé sukée
Efraim dan Manasye lom teuma jipaksa
meukeureuja keu bandua sukée nyan.

36 Di siblaih utara Sela, bataih daerah
ureuëng-ureuëng Amori teujak laju ubak
Sineungoh Akrabim.

Malaikat TUHAN di Bokhim

2 Malaikat TUHAN geujak nibak Gilgal u
Bokhim dan geupeugah ubak ureuëng-
ureuëng Israel, "Ulôn ka Lôn peuteubiet gata
di nanggroe Meusé, dan Lôn ba gata u nang-
groe nyang ka Ulôn peujanji ubak indatu ga-
ta. Dan ka cit Ulôn peugah, 'Teu ikat janji
Ulôn deungon gata dan hainyan hana Ulôn
peuputôh. 2 Sabab nyan gata hana jeuet taikat
janji peue mantong deungon peunduduek
nanggroe nyoe. Miseubah-miseubah awak-
nyan harôh kheueh gata reuloh.' Teuma gata
hana tapeubuet peue nyang ka Ulôn peurin-
tah ubak gata nyan. Teuma nyang gata peu-
buet nyang meulawan ngon nyang Ulôn peu-
rintah nyan! 3 Lé sabab nyan, jinoenyoe
tadeungoe kheueh Ulôn! Ulôn hana teuma
Lôn use ureuëng-ureuëng nanggroe nyoe
meunyoe gata tamuprang deungon awak-
nyan. Awaknyan teuma jeuet keu musoh-
musoh gata, dan gata rhoh lam taron, deu-
ngon nyan gata taturot teuma taseumah ubak
dewa-dewa awaknyan." 4 Óh ka lheueh ma-
laikat nyan geupeusampoe haba nyan, ban-
mandum bansa Israel jimo ba-e sira jikliek
ngon su nyang teuga. 5 Nyang kheueh sabab
jih teumpat nyan teuboh nan Bokhim.[e] Laju
nibak teumpat nyan di ureuëng-ureuëng Isra-
el jipeuseumah keureubeuen keu TUHAN.

Yosua meuninggai donya

6 Óh ka seuleusoe Yosua geupeuleupah
ureuëng-ureuëng Israel nyan jijak, awak-
nyanpi jibeurangkat laju mangat jijakduek
ateueh tanoh nyang ka jeuet keujeumba
awaknyan maséng-maséng. 7 Simantong Yo-
sua udeb, ureuëng Israel mantong jimeu-
ngabdi ubak TUHAN. Óh ka lheueh Yosua
meuninggai donya pi ureuëng-ureuëng Israel
nyan teutab mantong meungabdi ubak
TUHAN seumantong awaknyan jipimpén lé
ureuëng-ureuëng nyang ka jikalon ngon ma-
ta ulée jih banmandum buet nyang ajaéb
nyang ka geupeubuet lé TUHAN keu ureuëng
Israel.

8 Yosua aneuëk Nun – hamba TUHAN
nyan – meuninggai donya nibak umu
sireutôh siploh thon. 9 Laju gobnyan teupeu-
kubu nibak tanoh jrat gobnyan keudroe, na
kheueh di Timnat-Serah di daerah meugu-
nong-gunong Efraim di siblaih utara Gu-
nong Gaas. 10 Óh lheueh banmandum ang-
katan nyan meuninggai cit teuma. Dan
angkatan nyang dilikot awaknyan ka hana
jituri TUHAN, sabab awaknyan hana jirasa
peue nyang ka geupeubuet lé TUHAN keu
bansa Israel.

Israel hana jiseumah TUHAN le

11-14 Óh lheueh nyan ureuëng Israel ka
meudesya ubak TUHAN. Awaknyan hana le

[e] *Bokhim:* Lam basa Ibrani makna jih "awaknyan nyang mo."

1:29: Yos. 16:10 **2:2**: Keu. 34:12-13, Tel. 7:2-5 **2:9**: Yos. 19:49-50

jiseumah TUHAN Po teu Allah indatu awak-
nyan, nyan kheueh Po teu Allah nyang ka
geuba awaknyan geuteubiet nibak nanggroe
Meusé. Awaknyan ka jipeuphon seumah
Baal dan Asytoret meunan cit deungon de-
wa-dewa nyang laén nyang jiseumah lé ban-
sa-bansa di sikeulileng awaknyan. Teuma
TUHAN laju geubeungéh keu awaknyan dan
geupeubiyeu mantong geurombolan laén ji-
jak prang sira jireupah awaknyan. Awak-
nyan hana meudaya jimeuhadab keu ngon
musoh-musoh nyang na silingka awaknyan.
15 Tieb-tieb watée awaknyan jijak meup-
rang, TUHAN geulawan awaknyan, lagée
nyang ka geupeu ingat ubak awaknyan.
Teuma awaknyan jirasa sulet ngon sosah
nyang lumpah meupalo.
16 Hana putôh-putôh TUHAN geukirém
keu awaknyan peumimpén nyang meujuang
mangat jipeubeubaih awaknyan nibak geu-
rombolan peurampok. 17 Teuma awaknyan
hana jipeuhiro keu peumimpén nyan. Awak-
nyan ji seumah ubak ilah-ilah laén, dan hana
seutia le ubak TUHAN. Awaknyan hana
jiseutôt cuntoh teuladan nyang ka geupeu-
buet lé indatu jih nyang that-that taát
ubak mandum peurintah-peurintah TUHAN.
18 Meunyoe TUHAN ka geubri sidroe peu-
mimpén keu bansa Israel, TUHAN sabe geu-
tulông peumimpén nyan. Dan simantong
peumimpén nyan mantong udeb, TUHAN
sabe geupeu lheueh awaknyan nibak mu-
soh-musoh jih. TUHAN that-that geugaséh
keu awaknyan meunyoe TUHAN geudeu-
ngoe awaknyan ji meu rang-rang sabab peu-
deh jiseksa, ji iénaya meunan cit jitindéeh.
19 Teuma meunyoe peumimpén nyan ka
meuninggai donya, bansa nyan meupi-e
nyang leubeh brok nibak angkatan sigohlom
nyan. Awaknyan jimeungabdi ubak ilah-
ilah laén dan jiseumah ilah-ilah nyan.
Awaknyan jigisa ubak buet nyang lazem
nyang jeuhet dan hana teuma ji ubah buet
nyang salah nyan. 20 Sabab nyan TUHAN get
that beungéh keu bansa Israel, dan geupeu-
gah, "Ulôn ka Ulôn peurintah ubak indatu
bansa nyoe mangat jimumat ubak janji Ulôn
deungon awaknyan. Teuma bansa nyoe ka
jipeuputôh talo ngon ikat janji nyan; awak-
nyan ka ji-iengkeue peue nyang ka Ulôn
peurintah. 21 Jinoenyoe Ulôn hana Lôn tem
le use bansa toh mantong meunan cit deu-
ngon nyang mantong na di nanggroe nyoe
bak watée Yosua meuninggai donya.
22 Ulôn teuma Ulôn ngui bansa-bansa nyan
mangat jijak ujoe bansa Israel, deungon na
lagéenyan hase Lôn teupeue peu kheueh
umat Israel jitem seutôt peue nyang Ulôn
peurintah lagée indatu awaknyan, atawa ha-
na." 23 Nyang kheueh sabab jih TUHAN hana
geubri meunang keu Yosua ateueh bansa-
bansa nyan. Seubalek jih TUHAN geupeu-
biyeu awaknyan tinggai dinanggroe nyan,
dan deungon bagaih that geu use awaknyan.

Bansa-bansa nyang teutab na tinggai di nanggroe Kanaan

3 Mangat teu ujoe ureuëng-ureuëng Isra-
el nyang hántom na jirasa meup-
rang di nanggroe Kanaan, TUHAN geupeu-
biyeu mantong meupadub boh bansa tinggai
di nanggroe nyan. 2 TUHAN geupeubuet
lagée nyan na kheueh deungon meukeusut
geu peuruno tieb-tieb geuneurasi Israel ji-
muprang, khusos jih awaknyan nyang hana
tom na ji maju ngaza dalam mideuen prang.
3 Bansa-bansa nyang na mantong tinggai di
nanggroe nyan na kheueh: bansa nyang
tinggai di dalam banlimong boh banda Filis-
tin, banmandum bansa Kanaan, bansa Si-
don, dan bansa Hewi nyang tinggai nibak
gunong-gunong Libanon, phon nibak Gu-
nong Baal-Hermon trok u jalan nyang teu-
tuju u Hamat. 4 Awaknyan na nibak teum-
patnyan na kheueh sibagoe batée teu ujo keu
bansa Israel. Deungon lagée nyan hase
kheueh teuteupeue peu kheueh bansa Israel
nyan jiseutôt peurintah nyang ka geubri lé
TUHAN ubak indatu awaknyan meulalu Nabi
Musa. 5 Nyang kheueh sabab jih ureuëng-
ureuëng Kanaan, Het, Amori, Feris, Hewi
dan Yebus teutab tinggai di nanggroe nyan
meusapat-sapat deungon ureuëng Israel.
6 Laju di umat Israel nyan jimeukawen meu-
jampu deungon bansa-bansa nyang na ting-
gai disinan, dan meusajan teuma jiseumah
dewa-dewa awaknyan.

Otniel

7 Umat Israel meudesya ubak TUHAN,
Po teu Allah droe jih nyan. Awaknyan tu-
woe ubak Gobnyan sampoe awaknyan ji
meuiébadat ubak beurala-beurala Baal dan
Asyera. 8 Teuma TUHAN geubeungéh keu
umat Israel, dan geupeubiyeu mantong
awaknyan jipeutaloe lé Raja Kusyan-Risya-
taim nibak Mesopotamia. Lapan thon treb
jih raja nyan jikuasa awaknyan. 9 Óh ka
lheueh nyan umat Israel jimeuhôi jilakée
tulông ubak TUHAN, laju TUHAN geukirém

Otniel mangat jijak peubeubaih awaknyan.
(Otniel na kheueh aneuëk nibak Kenas, adoe
Kaleb.) 10 TUHAN ka geujok kuasa ubak
Otniel sampoe Otniel nyan ka jeuet keupeu-
mimpén umat Israel. Jihnyan jijak meup-
rang, laju TUHAN geupeumeunang awak-
nyan u ateueh raja Mesopotamia. 11 Teuma
aman ngon teuntram kheueh nanggroenyan
peuet ploh thon treb jih. Óh lheueh nyan
Otniel pih meuninggai donya.

Ehud

12 Umat Israel ka meudesya lom ubak
TUHAN, sampoe TUHAN geupeujeuet Eg-
lon, raja nanggroe Moab, jeuet keuleubeh
teuga nibak Israel. 13 Raja Eglon nyan laju
teuma jimeugabong deungon bansa Amon
dan Amalek, dan laju jipeutaloe ureuëng
Israel, óh lheueh nyan jireubot teuma
Yerikho, banda boh kuruma nyan. 14 La-
pan blaih thon treb jih Israel jijajah lé
Eglon.

15 Teuma bak watée umat Israel jiteu-
mawök jilakée tulông ubak TUHAN, Gob-
nyan laju geukirém Ehud mangat jijak peu-
beubaih awaknyan. Ehud nyan na kheueh
sidroe ureuëng nyang jawie; jih nyan aneuëk
Gera nibak sukée Benyamin, dan gobnyan
kheueh nyang lazem jih ji-intat keu Raja
Eglon upeti nyang harôh teubayeue keu
umat Israel. 16 Bak si uroe Ehud jipeuget
saboh peudeueng meumata dua nyang pa-
nyang jih rab siteungoh metée. Laju peudeu-
eng nyan jilat nibak keuieng jih nyang
teusöm didalam bajée, 17 óh lheueh nyan
jijak laju sira jiba upeti keu jijak jok keu
Raja Eglon. Raja Eglon nyan badan jih
lumpah teumbon. 18 Óh ka lheueh jipeuseu-
mah upeti nyan, lé Ehud laju jiyue woe
ureuëng-ureuëng nyang seuôn péng méuh
nyan. 19-20 Teuma Ehud keudroe laju jipiôh
óh ka trok nibak batée-batée nyang meu uke
nyang to ngon Gilgal, laju jijak gisa ubak
Eglon. Bak watée nyan Eglon mantong di
dalam kama nyang leupie lom ngon sijuek
di kama tingkat ateueh meuligoe jih nyan.
Jipeugah lé Ehud ubak Eglon, "Amphon
deulat po nyang mulia! Ulôn na lôn ba haba
rahsia keu amphon teungku."

Teuma raja nyan geupeugah laju, "Preh
ilée," laju raja geupeurintah ubak banman-
dum hamba geuh nyang na didalam ruweu-
eng nyan mangat jiteubiet laju dan ji tinggai
raja ngon Ehud mantong didalam kama
nyan.

Óh lheueh nyan, Ehud laju jipeurab
ubak raja nyang teungoh geuduek, laju
jipeugah, "Na haba nibak Po teu Allah keu
Teungku amphon!" Ban geudeungoe nyan
raja laju geubeudôh. 21-22 Bak watée nyan
cit teuma Ehud deungon bagaih ban lagée
kilat jisuit peudeueng nibak lam sarong
nyang meugantung nibak keuieng siblaih
uneuen, laju peudeueng nyan jitôb sampoe
óh lhôk ubak pruet si raja. Banmandum
mata peudeueng nyan trok án ubak go jih
jitamong habéh u dalam pruet raja sampoe
beusôt trok nibak rhueng dan meunan cit
deungon gapah-gapah raja nyan habéh man-
dum meuhambo uluwa. Dan Ehud óh lheueh
jipeubuet lagéenyan jipeubiyeu mantong
peudeueng nyan meukeumat nibak pruet
raja nyan, 23 óh lheueh nyan jiteubiet laju
uluwa sira jitôb pintoe lom jigunci di luwa,
24 óh lheueh nyan jijak laju jitinggai teumpat
nyan.

Bak watée hamba raja nyan teuka dan
jikalon banmandum pintoe kama teugunci,
awaknyan jisangka raja mantong na didalam
kama dan teungoh geujak u likot. 25 Óh ka
lheueh jipreh nyang lumpah treb dan raja
gohlom cit geubuka pintoe, awaknyan jiteu-
ka bingong laju jicok gunci dan jibuka laju
pintoe nyan. Rupari raja jih nyan ka maté
teutiek di ateueh aleue.

26 Teungoh awaknyan mantong meu-
preh-preh, Ehud ka jiteumé peuplueng droe u
Seira meulalu batée-batée meu uke. 27 Meu-
nan trok u daerah meugunong Efraim, laju
jiyueb beureuguih mangat jitawôb ureuëng
Israel jeuet jijak meuprang. Di ureuëng Is-
rael nyan teuka laju dan lé Ehud jipimpén
laju awaknyan sira jipeutreun nibak daerah
meugunong-gunong nyan. 28 "Seutôt ulôn,"
kheun Ehud ubak awaknyan, " TUHAN ka
geupeutaloe bubena ureuëng Moab, musoh
gata nyan keu gata." Teuma dimiyueb pim-
pénan Ehud nyan, jitreun kheueh laju
ureuëng-ureuëng Israel nibak gunong-gu-
nong nyan. Awaknyan laju jireubot teumpat
jeumeurang ureuëng Moab di Krueng Yor-
dan. Hana meusidroe pi nibak musoh nyan
jipeubiyeu jijeumeurang deungon seulamat.
29 Nibak meu heungkoe lam prang nyan
awaknyan jipoh maté na kira-kira 10.000
tantra Moab nyang paleng gét; hana meu-
sidroe pi nyang na seulamat. 30 Uroe nyan
Moab taloe ateueh ureuëng Israel, teuma
teuntram kheueh nanggroe nyan lapan ploh
thon treb jih.

Samgar

31 Peumimpén nyang seulanjut jih nyoe
na kheueh Samgar aneuëk Anat. Gobnyan pi
jimeujuang dan geupeubeubaih ureuëng Is-
rael. Deungon tungkat meurabée leumô,
gobnyan jipoh maté 600 droe Filistin.

Debora dan Barak

4 Óh ka lheueh Ehud meuninggai donya,
bansa Israel ka meudesya lom ubak
TUHAN. 2 Teuma TUHAN geupeubiyeu man-
tong awaknyan ji peutaloe lé Yabin, raja
nanggroe Kanaan nyang teumpat duek di
banda Hazor. Panglima angkatan prang na
kheueh Sisera nyang tinggai di Haroset-Ha-
goyim. 3 Yabin na 900 boh geuritan prang
nyang teupeugét nibak beuso. Dua ploh thon
treb jih jihnyan jijajah ureuëng Israel deu-
ngon keujam. Óh lheueh nyan barô kheueh
awaknyan jiteumawök ngon jilakée tulông
ubak TUHAN.
4 Bak watée nyan nyang pimpén bansa
Israel na kheueh sidroe nabi inong nyang
nan geuh Debora, peurumoh Lapidot. 5 De-
bora nyan ka jeuet keu lazem nibak gobnyan
geuduek-duek di miyueb bak kuruma, lam-
kawan Rama dan Betel, di daerah meugu-
nong-gunong di Efraim. Dan disinan kheu-
eh ureuëng-ureuëng Israel jiteuka keu jijak
lakée naseuhat ubak gobnyan. 6 Bak siuroe
gobnyan geuyue ureuëng laén mangat jijak
hôi Barak, aneuëk Abinoam, nibak banda
Kedes di daerah Naftali. Laju gobnyan geu-
peugah ubak Barak, "Nyoe peurintah
TUHAN, Allah Israel, keu gata: 'Gata peusa-
pat laju 10.000 droe ureuëng agam nibak
sukée Naftali dan sukée Zebulon, dan taba
kheueh laju awaknyan u Gunong Tabor.
7 Teuma Ulôn peujeuet Sisera, panglima
angkatan prang Yabin, jijak ubak Krueng
Kison deungon tantra jih dan geuritan prang
jih keu jijak prang gata. Teuma Ulôn kupeu-
meunang gata nibak prang nyan.' "
8 Barak geupeugah teuma ubak Debora,
"Meunyoe gata taseutôt, ulôn lôn tem jak
sajan. Teuma meunyoe hana, ulôn pi hana
teuma lôn tem jak."
9 Geu seuôt lé Debora, "Gét, ulôn teuma
lôn seutôt! Teuma ingat, bukon gata eunteuk
nyang meuteumé horeumat. Meulalu sidroe
ureuëng inong kheueh TUHAN teuma geu-
peutaloe Sisera." Lé sabab nyan geubeu-
rangkat kheueh Debora meusigoe-sigoe
deungon Barak u Kedes. 10 Dan Barak laju
geukrah sukée Zebulon ngon Naftali u Ke-
des. Nyang seutôt Barak dan Debora bak
watée nyan na 10.000 droe ureuëng.
11 Bak watée nyan na sidroe ureuëng
Heber, jihnyan ureuëng Keni, ka jipeu aséng
droe nibak bansa jih. (Bansa Keni na kheueh
keuturonan Hobab, parui Nabi Musa.) He-
ber ka jijak peudong khimah-khimah gob-
nyan nyang to ngon bak kayée Sala di
Zaanaim, hana padubna jiôh nibak Kedes.
12 Meunan jideungoe lé Sisera bahwa
Barak ka geujak u Gunong Tabor, 13 laju lé
gobnyan jipeusapat ban sikureueng reutôh
boh geuritan prang nyang teupeugét nibak
beuso nyan, meusigoe-sigoe deungon ban-
mandum pasokan jihnyan laju jiba awak-
nyan nibak Haroset-Hagoyim u Krueng
Kison.
14 Lé Debora laju geupeugah hai nyan
ubak Barak, "Jak, maju! TUHAN kheueh
nyang pimpén gata. Nibak uroe nyoe Gob-
nyan geupeumeunang gata ateueh Sisera."
Dan jitreun kheueh laju Barak nibak ateueh
Gunong Tabor meusigoe-sigoe deungon
ban siploh ribée droe ureuëng gobnyan,
15 óh lheuehnyan geujak prang laju Sisera.
Dan TUHAN laju geupeukaru deungon geu-
peutabu beba banmandum pasokan Sisera
meunan cit deungon banmandum geuritan
prang jihnyan, sampoe Sisera jitreun di
ateueh geuritan prang jih nyan, laju jiplueng
deungon tapak. 16 Barak laju geupeucrok
geuritan prang dan pasokan musoh nyan
trok u Heroset-Hagoyim laju ban banman-
dum pasokan Sisera nyan geupoh maté;
hana meusidroepi nyang geupeubiyeu udeb.
17 Bak watéenyan Sisera ka jiplueng u
khimah Yael, peurumoh Heber, ureuëng
Keni nyan. Sabab Raja Yabin nibak Hazor
meusahabat deungon kawöm keuluwarga
Heber nyan. 18 Bak watée Sisera teuka, Yael
jisambot laju gobnyan dan geupeugah,
"Keunoe Teungku, neutamong laju u dalam
khimah ulôn; bék neutakot." Dan Sisera
jitamong laju u dalam khimah Yael dan
Yael pi jitôb laju pintoe khimah nyan deu-
ngon ija sinutôb tiengkab mangat hana leu-
mah teungieng. 19 Geupeugah lé Sisera ubak
Yael, "Gata tulông bri keu ulôn bacut ié
jieb; ulôn leupah that grah." Teuma Yael
laju geubuka baluem kulét, teumpat teukeu-
bah susu, dan laju atranyan geubri ubak
Sisera, óh lheueh nyan geutôb lom teuma
deungon ija sinutôb tiengkab. 20 Laju Sisera
geupeugah ubak Yael, "Gatajak kheueh laju

dan gatadong nibak babah pintoe khimah. Meunyoe na ureuëng teuka dan jitanyong bak gata peu kheueh na ureuëng disinoe, gata peugah laju hana."

21 Sisera rupa jih lumpah that hék akhé
jih gobnyan teugantuek dan laju teungeut
deungon teuhanta hana jitée droe. Yael laju
jicok saboh palée dan saboh pasak keu khi-
mah, deungon seungab-seungab jipeurab la-
ju ubak Sisera nyang mantong teungeut
nyan. Óh lheuehnyan pasak nyang kana bak
jaroe jih nyan jipéh laju u dalam ôn punyu-
eng Sisera nyan sampoe beusôt trok ubak
tanoh. Meunan kheueh cara Yael jipoh maté
Sisera. 22 Bak watée Barak teuka geujak
mita Sisera, Yael laju jisambot Barak sira
jipeugah ubak gobnyan, "Jak keunoe, jeuet
lôn tunyok ubak droeneueh ureuëng nyang
neujak mita nyan." Barak laju geutamong
meusigoe deungon Yael, deuh laju geukalon
bahwa Sisera nyan ka maté, teutiek di ateu-
eh tanoh deungon pasak khimah mantong na
teulabang nibak punyueng jihnyan.

23 Uroe nyan TUHAN geupeumeunang
keu ureuëng Israel ateueh Yabin, raja Kana-
an. 24 Raja nyan maken treb seumaken jiteu-
gon lé ureuëng Israel sampoe akhé jih
gobnyan binasa.

Ca-e Debora dan Barak

5 Nibak uroenyan jimeu ca-e kheueh Debora dan Barak aneuëk Abinoam. Meunoe kheueh jipeugah:

2 Pujoe kheueh TUHAN, sabab
pahlawan-pahlawan Israel ka
meuteukat keu jimeujuang,
dan rakyat deungon rila jijak
meuprang.
3 Deungoe kheueh hai bubena raja
dan pangeran,
ulôn meuca-e keu Po teu Allah
Israel, nyan kheueh TUHAN.
4 Bak watée Droeneueh beurangkat
nibak Seir, ya TUHAN ulôn,
dan wilayah Edom Droeneueh
tinggai,
bumoe meugeunta,
luengkiek-luengkiek langétpi
teubuka,
dan awan dilangétpi jipeutreun
ujeuen.
5 Gunong-gunongpi meuguncang di
daerah peunguasa Sinai,
dikeue TUHAN, Allah Israel.
6 Di masa Samgar, aneuëk Anat, dan
meunan cit bak masa Yael,
hana khalipah di nanggroe, hana
teuma keulana nibak rot ueh raya.
7 Banda-banda Israel hana nyang
keumiet,
sungue ngon seungab sampoe
watée droeneueh teuka, Debora;
droeneueh teuka na lagée sidroe
ma nyang teusayang.
8 Bak watée Israel phon jiseumah
dewa,
beukaih kheueh prang di
nanggroe awaknyan;
lamkawan 40.000 ribée pahlawan
bansa,
hana meusidroepi nyang na ji
beuot sinjata.
9 Keu mandum panglima Israel nyang
jipeutaba droe deungon sukarila,
ulôn peusampoe peunghargaan
ulôn nyang hana teuhingga.
Pujoe kheueh TUHAN!
10 Hai gata nyang tapasang di ateueh
keuleudée putéh,
gata nyang duek di ateueh tika
peureumadani,
dan gata banmandum nyang jak
deungon gaki,
tapeugah kheueh laju kisah keuhai
meunang nyoe!
11 Toe deungon mon-mon ié meumata
na teudeungoe su ureuëng-ureuëng
meuca-e,
jiba kisah keumeunangan TUHAN
sampoe meu ulang-ulang, keuhai
meunang Israel, umat TUHAN.
Teuma jimeubaréh kheueh
awaknyan
jijak laju u pintoe geureubang
banda.
12 Beudôh kheueh hai Debora, dan
gata peubeudôh kheueh ca-e ngon
meunyanyoe.
Beudôh kheueh teuma hai Barak,
gata iréng kheueh ureuëng nyang
teuhuköm!
13 Keusaria nyang na tinggai leubeh
jijak meurumpok ubak peumimpén
jih,
awaknyan teuka, dan ka siab keu
jimeujuang keu droe Geuhnyan.
14 Awaknyan geujak nibak Efraim u
pantôn,

5:5: Keu. 19:18

jiseutôt pasokan Benyamin nyang
meubaréh dikeue awaknyan.
Nibak Makhir teuka bubena
panglima,
dan nibak Zebulon jibeudôh
teuma dumna peuwira.
15 Bubena ureuëng patot Isakhar teuka
meusajan ngon Debora,
nyoe, Isakhar teuka, dan Barak pi
jiseutôt sajan;
awaknyan jiseutôt awaknyan jijak
treun u pantôn.
Teuma sukée Ruben hana hase jipeu
teuntée sikeub
sabab lamkawan awaknyan hana
meuteumé haba sipakat.
16 Pakon awaknyan tinggai lamkawan
bubiri-bubiri?
Peu kheueh mangat jideungoe
ureuëng meurabe jimehôi
beulatang peulara jih?
Beutôi sukée Ruben hana hase
jipeuteuntée sikeub
sabab lamkawan awaknyan hana
meuteumé haba sipakat.
17-18 Teungoh Zebulon dan Naftali
geumeujuang udeb maté di mideuen
prang,
sukée Dan ka teuduek di ateueh
kapai, dan sukée Gad teutab
teuma di siblaih u timu Yordan,
teuma disukée Asyer
teunang-teunang mantong hana
jiteum minah
nibak teumpat awaknyan disitot
binéh panté.

19 Di Taanakh, teumpat nyang rab
ngon krueng di Megido, raja-raja
jimuprang,
raja-raja Kanaan jimeujuang,
teuma pirak hana nyang jiba sajan
sibagoe atra rampasan.
20 Meunan cit bintang-bintang
meusajan meujuang jilawan Sisera,
nibak teumpat bintang nyan
jijak-jak di angkasa.
21 Ié Krueng Kison rayeuk bohbah
jipeuhanyot musoh.
Maju, maju kheueh deungon
peukasa, hai jiwa ulôn!
22 Deungon maju teudeungoe kheueh
tapak-tapak langkah guda
nyang jiparôh lé nyang giduek di
ateueh rhueng jih nyan.
23 "Kutok kheueh Meros, dan nyang
keumiet nyan," geupeugah lé
Malaikat TUHAN
"sabab awaknyan hana trok jibri
bantuan sibagoe pahlawan nyang
meujuang keu TUHAN."
24 Meu untông kheueh Yael,
peurumoh Heber ureuëng Keni;
nibak banmandum nyang keumiet
khimah, gobnyan kheueh nyang
paleng teuhoreumat.
25 Sisera jilakée ié, teuma jihnyan
teubri susu keu gobnyan,
teupeu seumah ukeue ié susu
nyang ka teuro di dalam cangkie
nyang patot keu raja-raja.
26 Deungon pasak dan palée bak jaroe
geuhnyan
lé Yael geuseukok nibak ulée
Sisera sampoe meuhambo aso
ulée.
27 Bak gaki Yael jih nyan reubah hana
le meunyawöng
teutiek bak tanoh sampoe trok ajai.
28 Nibak ruweueng-ruweueng
teungkab mak Sisera jingieng sira
geupeugah,
"Pakon geuritan awaknyan hana
trok jiwoe,
pakon teuma hana teudeungoe su
tapak guda?"
29 Nyang paleng áréh dumna
dendayang jih nyan
jijaweueb laju nyang ka jiteumé
keudroe didalam até jih nyan:
30 "Awaknyan teungoh jipeuweuek
ngon jibagi hareuta nyang jireupah,
keu tieb-tieb tantra sidroe atawa
dua droe aneuëk inong dara.
Keu Sisera, bahan bajée nyang
paleng meuhái yuem,
keu ratu, ija seuleundang nyang
ka teusulam ngon beuneueng
meubagoe curak wareuna."

31 Seumoga dumna musoh-musoh
Droeneueh, ya TUHAN, maté ngon
tiwaih lagée Sisera,
teuma banmandum sahabat
Droeneueh mandum meujaya bak
lagée surya di langét raya!

Óh lheueh nyan, teuntram ngon aman kheueh nanggroe nyan sampoe peuet ploh thon treb jih teuma.

Gideon

6 Lom sigoe teuk ureuëng Israel meude-
sya ubak TUHAN, akhé jih Gobnyan
geupeubiyeu mantong bansa Midian jikuasa
awaknyan na tujoh thon treb jih. 2 Ureuëng
Israel lumpah that teumakot keu ureuëng
Midian, sampoe awaknyan na nyang jijak
musöm u dalam guha-guha dan di teumpat-
teumpat laén nyang awaknyan anggab aman
nibak gunong-gunong. 3 Lom teuma tieb-ti-
eb watée bak watée ureuëng tani Israel jijak
pula sinaman, bak watée nyan kheueh teuma
teuka ureuëng Midian meusajan-sajan ngon
ureuëng Amalek dan ureuëng-ureuëng laén
nibak padang pasi jijak prang Israel.
4 Awaknyan jipeudong khimah didalam
daerah ureuëng Israel dan bubena seunaman
ureuëng Israel nyan sampoe u daerah sikeu-
lileng Gaza di siblaih u seulatan. Meunan cit
deungon beulatang peulara lagée bubiri,
leumô dan keuleudée umat Israel nyan ka
habéh jipeuplueng banmandum. Hana meu-
sapeue nyang na awaknyan tinggai sampoe
keu umat Israel hanale peunajoh meubacut
pi teuma. 5 Ureuëng-ureuëng nyan jijak
ngon cara meuroun-roun deungon beulatang
peulara dan khimah awaknyan dalam jeu-
meulah nyang lumpah raya. Awaknyan dan
unta-unta lumpah that jai keu hase teu itong.
Awaknyan jiteuka keu jijak peurusak nang-
groe nyan, 6 dan umat Israel nyan hana hase
jipeubuet sapeue u ateueh awaknyan.
7 Óh lheueh nyan umat Israel laju
jitawök ngon sira jimeulakée ubak TUHAN
mangat TUHAN geutulông awaknyan geu-
jak lawan ureuëng Midian. 8 Lé TUHAN
geu kirém teuma sidroe nabi keu awak-
nyan. Nabi nyan geupeugah, "Meunoe
kheueh feureuman TUHAN, Po teu Allah
Israel: 'Gata ka Ulôn peubeubaih nibak
jipeubudak di nanggroe Meusé. 9 Gata ka
Ulôn peuseulamat nibak ureuëng Meusé
dan nibak ureuëng-ureuëng nanggroe nyoe
nyang jijak prang gata. Awaknyan ka Ulôn
use nibak nanggroe nyoe bak watée gata
tajak prang awaknyan, laju Ulôn bri tanoh
awaknyan keu gata. 10 Ka lheueh Ulôn
peugah ubak gata bahwa Ulôn nyoe kheu-
eh TUHAN Po teu Allah gata, dan bahwa
gata hana jeuet taseumah ubak dewa-dewa
bansa Amori nyang nibak nanggroe jih
gata tinggai nibak saát nyoe. Teuma gata
hana taseutôt ubak peue nyang ka Ulôn
peurintah nyan.' "

11 Bak si uroe malaikat TUHAN geujak
ubak Ofra, laju geuduek dimiyueb bak sala,
atra Yoas, Yoas nyan na kheueh sidroe
nibak golongan kawöm Abiezer. Aneuëk jih
nyan nan jih Gideon, sidroe ureuëng tukang
prah gandom nibak teumpat teuprah ié
anggô. Gobnyan geupeubuet nyan deungon
teumusöm-musöm mangat hana jingieng lé
ureuëng Midian. 12 Malaikat TUHAN laju
geupeuleumah droe ubak gobnyan sira geu-
peugah, "Hai, peumuda nyang peukasa!
TUHAN na meusajan deungon gata!"
13 Ji seuôt lé Gideon, "Meuáh, teungku!
Meunyoe beutôi TUHAN na meusajan deu-
ngon kamoe, pakon banmandum hai nyoe
jiteuka u ateueh kamoe? Dipat kheueh ban-
mandum buet nyang ajaéb nyang ka geu-
peubuet lé TUHAN yoh masa ilée nyang ka
lheueh geupeugah lé indatu kamoe keuhai
pakriban TUHAN geupeuteubiet awaknyan
nibak nanggroe Meusé? Jinoenyoe TUHAN
ka geutinggai kamoe dan geupeubiyeu ka-
moe jikuasa lé ureuëng-ureuëng Midian."
14 Óh ka lheueh nyan TUHAN geubri
teuma peurintah lagéenyoe ubak Gideon,
"Deungon sigala teunaga gata tajak peuleuh
kheueh ureuëng Israel nibak keukuasaan
ureuëng Midian. Ulôn kheueh nyang kirém
gata." 15 Geujaweueb lé Gideon, "Pakon
jeuet ulôn, ya TUHAN? Panena mungken
ulôn peuleuh umat Israel nibak keukuasaan
ureuëng Midian. Didalam sukée Manasye,
kawöm ulôn kheueh nyang paleng leumoh.
Dan didalam sukée ulôn, ulôn kheueh
ureuëng nyang paleng hana meuguna."
16 "Pasti gata hase!" kheun TUHAN,
"sabab Ulôn kheueh nyang tulông gata.
Ureuëng-ureuëng Midian teuma hase gata
peuhanco deungon mudah, siulah-ulah
nyang gata peukeunyan sidroe ureuëng
mantong."
17 Geujaweueb lé Gideon, "Meunyoe
ulôn nyoe beutôi-beutôi geugalak lé TUHAN,
cuba kheueh neubri saboh tanda bahwa keu-
biet TUHAN kheueh nyang bri peurintah
nyan ateueh ulôn. 18 Ulôn lakée beuneutem
kheueh TUHAN neupreh ilée disinoe sampoe
ulôn seuleusoe ulôn bri peunajoh keu
TUHAN."
"Get kheueh," jaweueb TUHAN, "Ulôn
teuma Lôn preh sampoe gata tagisa."
19 Teuma jijak woe kheueh laju Gideon
u rumoh gobnyan, óh trok u rumoh geusie
laju saboh kaméng muda dan geutaguen laju
sampoe masak, óh lheueh nyan geucok teu-

ma siploh kilo gram teupông, teupông nyan
geupeugét laju keuruti nyang hana meurago.
Óh lheuehnyan uengkot sie nyan geukeubah
laju dalam raga, dan kuwah jih dalam beu-
langong, banmandum nyan geuba dan geu
peuseumah laju ubak malaikat TUHAN
nyang teungoh geu preh di miyueb bak sala
nyan. 20 Malaikat TUHAN nyan geupeugah,
"Gata keubah kheueh laju uengkot cit dan
ruti nyan di ateueh batée nyoe dan taro
kheueh laju kuwah uengkot cit nyan u ateu-
eh nyan." Gideon geupeubuet laju peue
nyang ka geupeurintah nyan keu gobnyan.
21 Óh lheuehnyan malaikat TUHAN nyan geu
sunyueng laju jaroe gobnyan laju deungon
ujong kayée nyang teungoh geumat nyan
geu cukéh laju uengkot sie dan ruti nyan.
Batée nyan hu laju habéh kheueh tutong
jipajoh lé apui uengkot sie dan ruti nyan. Óh
lheueh nyan malaikat nyan pi gadôh.

22 Gideon sada bahwa nyang teuka ubak
gobnyan na kheueh malaikat TUHAN keu-
droe. Dan deungon teumakot that-that meu-
nan cit yo geupeugah kheueh laju lé Gideon
nyan, "Ceulaka kheueh ulôn, ya TUHAN
Nyang Maha Agong! Sabab ulôn ka meuha-
dab keue deungon malaikat Droeneueh!"

23 Teuma TUHAN geupeugah ubak gob-
nyan, "Teunang kheueh, bék teumakot. Ga-
ta hana teuma maté." 24 Lé Gideon laju
jipeuget saboh miseubah disinan, dan geu-
boh nan miseubah nyan " TUHAN Punca
Seujahtra". Miseubah nyan sampoe án jinoe
mantong na di Ofra, nibak banda ureuëng
Abiezer.

25 Bak malam nyan TUHAN geubri peu-
rintah lagée nyoe ubak Gideon, "Gatajak
cok kheueh laju leumô agam atra bapak
gata, leumô nyang gata coknyan nyang pa-
leng jroh[f] nyang mantong meu-umu tujoh
thon. Gata reuloh kheueh laju miseubah
nyang jipeugét lé bapak gata keu Baal, gata
peureubah laju taméh nyang meulambang
Dewi Asyera nyang na disiblaih miseubah
nyan. 26 Di ateueh sinumpok miseubah
nyang ka reuloh nyan tapeudong kheueh
laju saboh miseubah nyang ka teureuncana
deungon gét lom teuatoe. Óh lheuehnyan
ban saboh leumô agam nyan, gatatot siba-
goe keureubeuen keu TUHAN. Gata cok
kheueh taméh lambang Dewi Asyera nyang
ka gata peureubah nyan keu kayée apui jih."

27 Teuma Gideon geupiléh laju siploh droe
namiet dan geujak laju geupeubuet peue
nyang ka geupeurintah lé TUHAN nyan ubak
gobnyan. Teuma lé sabab geuhnyan teuma-
kot that-that ubak keuluwarga gobnyan dan
keu ureuëng-ureuëng nyang na di gampông
nyan, teuma geuhnyan hana geujeuet geu-
peubuet peurintah nyan meunyoe mantong
uroe. Lé sababnyan atra nyan geupeubuet óh
watée malam teuka.

28 Óh beungoh singoh peunduduek ban-
da nyan ka jibeudôh nibak teumpat éh, laju
awaknyan jikalon miseubah keu Baal dan
lambang keu Dewi Asyera ka reubah. Meu-
nan awaknyan jikalon bahwa nibak teumpat
nyan ka na teudong dan ka teuma lheueh
teutot saboh leumô agam sibagoe keureu-
beuen. 29 Teuma awaknyanpi teuhireuen-
hireuen dan jiteumanyong teuma sabe keu-
droe-droe jih, "Soe kheueh poe buet nyoe?"
Óh ka lheueh jiseulidek, bahwa Gideon
aneuëk Yoas kheueh nyang peubuet nyan.
30 Laju jipeugah lé awaknyan ubak Yoas,
"Aneuëk droeneueh ka jireuloh miseubah
Baal dan jipeureubah teuma taméh peulam-
bang Dewi Asyera nyang na di siblaih
miseubah nyan. Gataba kheueh laju aneuëk
droeneueh nyan tapeuteubiet kheueh laju
keunoe. Jihnyan harôh maté!"

31 Yoas geujaweueb laju ubak banman-
dum nyang lawan geuh nyan, "Peu kheueh
gata nyoe banmandum gata dong ubak Baal
dan ta keuneuk bila hai nyan? Soe nyang
dong blah jihnyan, ureuëng nyan teuma
teupoh maté nibak uroe nyoe cit! Meunyoe
Baal keubiet Po teu Allah, bah kheueh jih
nyan keudroe nyang bila droe jih, sabab
nyang jireuloh nyan na kheueh miseubah jih
keudroe." 32 Sabab Yoas geupeugah, "Bah
kheueh Baal keudroe jilawan Gideon, sabab
jihnyan ka jireuloh keudroe miseubah jih
nyan." Dan phon saát nyan ureuëng jiboh
nan Gideon deungon nan "Yerubaal".[g]

33 Bak watée nyan banmandum ureuëng
Midian, Amalek dan sukée-sukée bansa
nyang laén di padang pasi siblaih u timu
Yordan ka meusapat. Awaknyan laju jijeu-
meurang Krueng Yordan, dan jipeudong
laju khimah di Pantôn Yizreel. 34 Teuma
Gideon ka geukuasa lé Roh TUHAN, sampoe
gobnyan laju geuyueb beureuguih keu geu-
tawök bubena ureuëng-ureuëng kawöm

[f] *leumô nyang paleng jroh:* Lam naseukah Ibrani na teutuléh leumô nyang keudua, nyang makna jih na kheueh leumô nyang paleng jroh sabab leumô nyang phon na kheueh leumô nyang teupeukhusos keu TUHAN.
[g] *Yerubaal:* Lam basa Ibrani makna jih "Bah kheueh Baal jilawan jihnyan."

Abiezer mangat teuka jijak meusaho deu-
ngon geuh nyan. 35 Gobnyan geukirém cit
utosan ubak sukée Asyer, Zebulon, Naftali
dan sukée Manasye – bah nyang na blaih u
timu meunan cit nyang blaih u barat Krueng
Yordan, keu teulakée mangat awaknyan
jimeusaboh ngon gobnyan. Dan awaknyan
mandum keu jijak meusaboh ngon Gideon.
36 Laju Gideon geupeugah ubak Po teu
Allah, "TUHAN, Droeneueh ka neupeugah
bahwa Droeneueh keuneuk neupeuguna
ulôn keu teupeubeubaih umat Israel.
37 Meunyoe biet lagéenyan, teuma di ateueh
tanoh nyoe, bak teumpat kamoe nyang ka
lazem kamoe lo aneuk gandom nibak mu jih
ka ulôn keubah gunteng bulée bubiri. Meu-
nyoe singoh nyang jipeubasah lé ié mbon
bulée bubiri nyoe mantong, dan tanoh jih
hana basah, dan nyan kheueh sibagoe
bukeuti Droeneueh keuneuk peuguna ulôn
keu lôn peubeubaih umat Israel." 38 Dan
jeuet kheueh lagée nyan: Watée Gideon
geubeudôh oh singoh beungoh nyan dan
laju geuceupat bulée bubiri nyan, laju geu-
teumé ié mbon na saboh cangkie. 39 Laju
gobnyan geupeugah ubak Po teu Allah,
"TUHAN, bék kheueh Droeneueh beungéh
meunyoe ulôn meututoe lom. Neupeu idhin
kheueh lôn peuna lom saboh teuk nyang lôn
ujoe ngon gunteng bulée bubiri nyoe. Teu-
ma goenyoe bah kheueh bulée bubiri nyoe
teutab tho, hana basah, dan tanoh jih nyang
basah." 40 Malam nyan Po teu Allah geu-
peupeunoh peue nyang jilakée lé Gideon
nyan, dan óh singoh beungoh nyan bulée
bubiri nyan teutab tho, teuma tanoh jih ka
basah lé sabab keunong ié mbon.

Gideon geupeutaloe ureuëng Midian

7 Bak siuroe Gideon deungon banman-
dum aneuëk buah gobnyan geubeudôh
nibak teumpat éh ban beungoh that. Awak-
nyan jijak laju peudong khimah nibak mata
ié Harod. Teumpat khimah-khimah ureuëng
Midian nyang na disiblaih utara nibak awak-
nyan, nibak pantôn nyang tô ngon bukét
More.
2 TUHAN meufeureuman ubak Gideon,
"Aneuëk buah gata lumpah that jai. Ulôn
hana Lôn peumeunang u ateueh awaknyan
ureuëng Midian, sabab singoh awaknyan
jipike awaknyan meunang lé sabab teunaga
jih keudroe, nyang kheueh awaknyan hana
jipujoe Ulôn. 3 Lé sababnyan, gata peumak-
lum kheueh ubak aneuëk buah gata, 'Soe
nyang meurasa teumakot, harôh bubagaih
jitinggai Gunong Gilead nyoe dan jakwoe
laju u rumoh droe maséng-maséng.' " Teu-
ma na 22.000 droe nyang jijak woe; dan
nyang tinggai 10.000 droe mantong.
4 Laju TUHAN meufeureuman lom ubak
Gideon, "Aneuëk buah gata nyan mantong
ramé that nyan. Gata ba kheueh awaknyan
u binéh krueng. Nibak teumpat nyan eun-
teuk Ulôn sareng awaknyan keu gata. Meu-
nyoe Ulôn peugah ubak gata, 'Ureuëng
nyoe jeuet jijak deungon gata,' ureuëng
nyan bah jijak. Teuma meunyoe ulôn peu-
gah, 'Ureuëng nyoe hana jeuet jijak deu-
ngon gata,' meunan cit ureuëng nyan hana
jeuet jiseutôt gata." 5 Teuma Gideon laju
geuba ureuëng-ureuëng nyan u binéh kru-
eng, lé TUHAN geupeugah ubak Gideon,
"Ureuëng nyang jilieh ié lagée asée meuli-
eh, nyang lagée nyan harôh gata peumeueng
kréeh deungon ureuëng nyang jijéb ié deu-
ngon ji meu teuôt." 6 Teuma na 300 droe
ureuëng nyang jilieh ié dalam paleut jaroe
jih; teuma banmandum nyang laén jimeu
teuôt watée jijéb ié. 7 Óh lheueh nyan
TUHAN geupeugah lom ubak Gideon, "Ban
lhée reutôh droe nyang jijéb ié sira jilieh bak
paleut jaroe jih nyan, Ulôn teuma Lôn peu-
beubaih gata dan Ulôn peumeunang gata
ateueh ureuëng Midian. Gatayue kheueh
nyang laén nyan jijak woe." 8 Sabab nyan
Gideon geuyue woe laju ureuëng Israel
nyang laén nyan mangat jijak woe keucuali
nyang lhée reutôh droe nyan nyang tinggai.
Banmandum beukai dan beureuguih jijok
bak ureuëng nyang geuyue woe nyan.
Ureuëng Midian na di Pantôn di miyueb
teumpat ureuëng Israel jipeudong khimah.
9 Malam nyan TUHAN meufeureuman
lom ubak Gideon, "Beudôh, Gideon! Gata
jak prang laju khimah-khimah ureuëng Mi-
dian. Ulôn teuma Lôn peumeunang gata
ateueh awaknyan. 10 Teuma meunyoe gata
teumakot, gata pakat kheueh si Pura, namiet
gata nyan jijak meusajan-sajan ubak khi-
mah-khimah musoh nyan. 11 Nibak teumpat
nyan eunteuk gata deungoe peue nyang teu-
ngoh jipeugah lé musoh nyan, dan hainyan
teuma teupeujeuet gata beurani gata seu-
rang." Lé sababnyan geujak kheueh laju
Gideon deungon Pura, ubak panggong khi-
mah-khimah musoh. 12 Ureuëng Midian,
Amalek dan ureuëng-ureuëng nyang laén

7:3: Tel. 20:8

nibak padang pasi, na meutabu dipat-pat
mantong nibak pantôn nyan. Pantôn jih la-
gée daruet nyang teungoh meukeurumon.
Meunan cit deungon unta-unta awaknyan
lumpah that jai na lagée anou dibinéh panté.
13 Bak watée Gideon ka trok keunan,
laju geudeungoe na sidroe ureuëng teungoh
jipeugah lumpo jih ubak rakan jih. Ureuëng
nyan jipeugah lagée nyoe, "Ulôn meulumpo
na saboh umpang ruti meugule-gule jita-
mong laju udalam khimah-khimah geuta-
nyoe laju jipok ateueh saboh nibak khimah
nyoe. Khimah nyan pi reuloh sampoe rata
deungon tanoh."
14 Rakan ureuëng nyan jijaweueb,
"Wah, nyan pasti peudeueng Gideon
aneuëk Yoas, ureuëng Israel nyan! Nyan
meumakna bahwa Po teu Allah ka geupeu-
meunang awaknyan ateueh ureuëng Midian
dan banmandum angkatan prang geuta-
nyoe!"
15 Bak watée Gideon geudeungoe keu-
hai lumpo ureuëng nyan dan makna jih,
gobnyanpi laju geusujut geuseumah Po teu
Allah. Oh lheuehnyan geugisa laju ubak
khimah-khimah Israel dan geupeugah,
"Meusiab-siab kheueh! TUHAN geupeumeu-
nang keu gata ateueh angkatan prang Midi-
an!" 16 Lé Gideon geubagi ban lhée reutôh
droe aneuëk buah geuhnyan jeuet keu lhée
boh reugu. Tieb-tieb sidroe ureuëng geubri
saboh beureuguih dan saboh kendi nyang
meu aso culot. 17 Kheun Gideon ubak awak-
nyan, "Meunyoe ulôn ka trok ubak bataih
khimah-khimah ureuëng Midian, gata ngi-
eng kheueh ateueh ulôn beuget-get, dan
tapeubuet kheueh peue nyang ulôn peubuet.
18 Meunyoe ulôn dan reugu ulôn kamoe
yueb beureuguih, meunan cit gata harôh
neuyueb teuma beureuguih gata. Laju gata
harôh teuma gata dumpék deungon su
nyang teuga ban sikeulileng khimah-khimah
nyan, 'Keu TUHAN dan keu Gideon!' "
19 Karab trok teungoh malam, Gideon
dan ureuëng-ureuëng gobnyan sampoe laju
ubak bataih khimah musoh. Bak watée nyan
ureuëng nyang jaga khimah-khimah nyan
ban mantong meugantoe ngon ureuëng laén.
Lé Gideon dan reugu gobnyan geuyueb beu-
reuguih dan geupeubeukah kendi-kendi
awaknyan. 20 Ban dua boh reugu nyang laén
pih jipeubuet cit nyang lagée nyang ka geu-
peubuet lé Gideon ngon reugu gobnyan
nyan. Laju awaknyan banmandum jibeuôt
culot-culot awaknyan deungon jaroe wie,
dan jiyueb beureuguih nyang na bak jaroe
uneuen awaknyan. Lé awaknyan jidumpék
sira jiklik deungon su nyang teuga, "Peu-
deueng keu TUHAN dan keu Gideon!"
21 Awaknyan maséng-maséng teutab jidong
nibak teumpat ban sikeulileng khimah nyan.
Teuma banmandum angkatan prang musoh
nyan ngon hana jisangka-sangka laju jiplu-
eng ban saleuem lé sira jiklik ngon jiteu-
mawök. 22 Bak watée Gideon dan ureuëng-
ureuëng gobnyan teungoh geupeumusu
beureuguih, TUHAN laju geupeujeuet angka-
tan prang musoh saléng jiseurang sidroe
ngon nyang laén deungon peudeueng.
Awaknyan laju jipeuplueng droe u arah Ze-
rera sampoe jiôh jih u Bet-Sita dan banda
Abel-Mehola nyang rab ngon Tabat.
23 Teuma di sukée Naftali, Asyer, dan
sukée Manasye bah kheueh nyang di siblaih
u timu meunan cit nyang siblaih u barat
Krueng Yordan jitawök cit teuma. Lé awak-
nyan jijak tiyeub tantra Midian. 24 Meunan
cit u banmandum daerah Efraim, Gideon
teukirém haba teumawök nyoe, "Jak tatreun
tajak prang ureuëng Midian. Gata peuteuen
kheueh Krueng Yordan dan banmandum
aneuk krueng sampoe jiôh u Bet-Bara. Bék
tapeubiyeu ureuëng Midian jijeumeurang
nibak teumpat nyan." Teuma bubena
ureuëng-ureuëng Efraim pi jikraih banman-
dum, laju awaknyan jijak peuteuen Krueng
Yordan dan banmandum aneuk krueng sam-
poe jiôh jih u Bet-Bara. 25 Dua droe tukoh
bansa Midian, nyan kheueh Oreb dan Zeeb
jidrob lé awaknyan. Oreb jipoh maté nibak
Batée Oreb dan Zeeb jipoh maté di teumpat
teupraih ié boh anggô Zeeb. Ureuëng-
ureuëng Efraim nyan hana jipiôh jitiyeub
laju ureuëng Midian, laju jiba ulée Oreb dan
Zeeb ubak Gideon di meurandeh Krueng
Yordan siblaih u timu.

Ureuëng Midian taloe

8 Ureuëng Efraim jipeugah ubak Gide-
on, "Pakon kamoe nyoe hana neupakat
bak watée droeneueh neubeurangkat neujak
prang ureuëng Midian? Peu kheueh sabab
jih kamoe nyoe neupeusaneut lagée nyan
bagoe?" Meunan kheueh awaknyan jimeu
kroéb-kroéb ubak Gideon.
2 Teuma Gideon geujaweueb, "Peue
nyang ulôn peubuet hana kheueh meumakna
meunyoe ulôn peubandeng deungon peue
nyang ka awaknyoe peubuet. Bahpi nyang
gata peubuet nyan cit bacut sagai, teuma

nyang bacut nyan jiôh leubeh meuyuem
nibak banmandum nyang ka jipeubuet lé
banmandum pasokan ulôn. 3 Gata kheueh
nyang ka meuteumé kuasa nibak Po teu
Allah sampoe meuhase teupoh maté Oreb
dan Zeeb, ban dua tukoh Midian nyan!
Teubandeng deungon nyan, peu kheueh jasa
ulôn?" Óh ka lheueh Gideon geupeugah
lagée nyan, awaknyan hana beungéh le.

4 Bak watée nyan Gideon deungon ban
lhée reutôh aneuëk buah gobnyan trok laju
u meurandeh Krueng Yordan. Awaknyan ka
hék that-that teuma mantong cit jitiyeub
musoh. 5 Óh lheueh nyan awaknyan trok
laju u Sukot. Di sinan Gideon geupeugah
ubak peunduduek banda, "Gata tulông
kheueh tabri keu aneuëk buah ulôn biôk
peunajoh. Awaknyan ka hék that-that seu-
dangkan kamoe mantong kamoe tiyeub Ze-
bah dan Salmuna, raja-raja Midian nyan."

6 Teuma peumimpén-peumimpén di Su-
kot nyan jijaweueb, "Ah, gata nyoe gohlom
tadrob Zebah dan Salmuna, gata ka talakée
peunajoh! Keupeue guna jih aneuëk buah
gata nyan teubri peunajoh?"

7 Teuma geupeugah lé Gideon, "Meu-
nyoe meunan bah kheueh! Eunteuk meu-
nyoe TUHAN ka geubri meunang keu ulôn
ateueh Zebah dan Salmuna, gata ulôn sunuet
deungon kayée meuduro nibak padang pa-
si!" 8 Óh lheuehnyan Gideon geujak lom
meuneujak geuhnyan dan trok laju u Pnuel.
Meunan cit disinan gobnyan geulakée peu-
najoh keu aneuëk buah geuh. Teuma geu-
jaweueb lé ureuëng Pnuel saban cit lagée
nyang ka jijaweueb lé ureuëng di Sukot.
9 Lé sababnyan Gideon geupeugah ubak
awaknyan, "Eunteuk ulôn teuma lôn gisa
deungon seulamat. Dan bak watéenyan ulôn
teuma lôn peuhanco meunara banda nyoe!"

10 Bak watéenyan Zebah dan Salmuna
deungon banmandum pasokan awaknyan
teungoh na di Karkor. Nibak banmandum
pasokan ureuëng-ureuëng padang pasi, teu-
ma na kira-kira 15.000 droe mantong nyang
na tinggai; 120.000 droe tantra ka habéh ti-
waih. 11 Gideon geujak laju sitot rot bak ba-
taih padang pasi di siblaih u timu Nobah dan
Yogbeha laju geuseurang musoh ngon cara
meudadak. 12 Zebah dan Salmuna, ban dua
droe raja midian nyan laju jiplueng, teuma
Gideon jipeuléb awaknyan dan geudrob,
sampoe banmandum angkatan prang awak-
nyan ka jeuet keukaru hana meuteuntée.

13 Óh lheueh nyan nibak rot ueh teungoh
geuwoe bak geujak meuprang nyan, Gideon
geucok laju rot nyang meusineungoh meu-
lalu Heres. 14 Di sinan jidrob teuma sidroe
aneuëk muda nibak Sukot, laju gobnyan
geutanyong bak ureuëng nyan nan-nan
ureuëng malem agama nyang na di Sukot.
Teuma ureuëngnyan laju jituléh nan-nan
nyan keu Gideon – banmandum nan-nan
nyan na 77 droe. 15 Óh ka lheueh nyan
Gideon laju geujak meurumpok deungon
ureuëng patot-patot di banda nyan sira geu-
peugah, "Pasti gata mantong teuingat bah-
wa gata ka lheueh tatulak keu gata tulông
ulôn, sabab ulôn gohlom ulôn droeb Zebah
dan Salmuna, bukon? Gata hana tatem bri
peunajoh keu aneuëk buah ulôn; padahai
awaknyan teungoh hék that-that nibak wa-
tée nyan. Ngieng kheueh keunoe, nyoepat
Zebah dan Salmuna." 16 Óh lheueh geupeu-
gah lagéenyan Gideon laju geujakcok duro
di padang pasi, laju ngon duronyan geuseu-
nuet bansalam le ateueh ureuëng patot-patot
di banda Sukot nyan. 17 Di Pnuel pi geureu-
loh dan geupeuhanco teuma meunara ban-
danyan meunan cit geupoh maté bubena
ureuëng agam didalam banda nyan.

18 Óh lheuehnyan Gideon laju geuta-
nyong ubak Zebah dan Salmuna, "Pakriban
hi jih ureuëng-ureuëng nyang gata poh di
Tabor nyan?"

Zebah ngon Salmuna nyan laju jijaweu-
eb, "Awaknyan banmandum lagée ruman
gata, lagée keuturonan ureuëng bansawan."

19 "Nyan syedara-syedara ulôn – aneuëk-
aneuëk mak ulôn," geupeugah lé Gideon,
"Seukira jih gatanyoe hana tapoh maté
awaknyan, nyang jikeubit jih ulôn nyoe hana
teuma ulôn poh maté gata." 20 Laju geupeu-
gah lé Gideon ubak Yeter, aneuëk tuha gob-
nyan, "Gata poh maté banmandum awak-
nyan!" Teuma Yeter mantong muda. Teuma,
gobnyan jitakot sampoe jihnyan hana jijeuet
suit peudeueng jih lam sarong keu jipoh
maté.

21 Jipeugah lé Zebah dan Salmuna bak
Gideon, "Keunoe, meunyoe gata ureuëng
agam, gatapoh maté kheueh kamoe ngon
jaroe gata keudroe!" Teuma Gideon pih laju
geupoh awaknyan geucok teuma banman-
dum piasan nyang na meugantung nibak
takue unta Zebah dan Salmuna nyan.

22 Óh lheueh nyan jipeugah kheueh lé
umat Israel ubak Gideon, "Droeneueh ka

8:3-5: Zab. 83:11

neupeulheueh kamoe nibak keukuasaan
ureuëng Midian. Sabab nyan bah kheueh
droeneueh jeuet keupeumimpén kamoe –
droeneueh dan keuturonan droeneueh."
23 Geuseuôt lé Gideon, "Han jeuet, ulôn
hana hase jeuet keupeumimpén gata; meu-
nan cit deungon aneuëk ulôn hana hase.
TUHAN kheueh peumimpén gata." 24 Teuma
óh lheueh nyan Gideon geupeugah lom,
"Teuma saboh nyang ulôn lakée; anteng-an-
teng nyang gata reubot nibak musoh, bah
kheueh nyan banmandum gata jok ubak
ulôn." (Ureuëng Midian lazem jih galak that
jingui anteng-anteng nyang teupeuget nibak
méuh; saban cit lagée ureuëng laén nyang
tinggai di padang pasi.)
25 "Get," jaweueb awaknyan, "Deu-
ngon sigala seunang até teuma kamoe bri
nyan keu droeneueh." Laju awaknyan jileu-
eng siôn ija, óh lheueh nyan tieb-tieb
ureuëng laju jiteuka jijak keubah anteng-an-
teng nyang jireupah nibak musoh u dalam
ija nyang ka teuleueng nyan. 26 Banmandum
anteng-anteng méuh nyang jijok ubak Gide-
on bak watée nyan brat jih rab dua ploh
kilogram, gohlom jitamong keunan piasan-
piasan, taloe takue, ija ungu nyang jingui lé
raja-raja Midian, dan taloe takue nyang na
teupeungui nibak takue unta-unta awak-
nyan. 27 Nibak méuh nyan Gideon laju geu-
peuget saboh patong beurala, patong nyan
geukeubah di gampông gobnyan, na kheueh
di gampông Ofra. Banmandum ureuëng Is-
rael jijak keunan keu jijak seumah patong
beurala nyan, sampoe awaknyan hanale ji-
pakoe ubak Po teu Allah. Dan hainyan ka
jeuet keu taron nibak Gideon dan keuluwar-
ga gobnyan.
28 Ureuëng Midian hana hase le jipeu-
gah sapeue; awaknyan ka jipeutaloe lé
ureuëng Israel. Deungon nyan aman kheueh
nanggroe nyan peuet ploh thon treb jih
simantong Gideon mantong udeb.

Gideon meuninggai donya

29 Óh ka lheueh meuprang nyang meu-
keubôk nyan, Gideon geuwoe laju u
gampông droe geuh dan laju tinggai disinan.
30 Gobnyan na meu aneuëk tujoh ploh droe
aneuëk agam, sabab peurumoh gobnyan ra-
mé. 31 Na cit teuma gundek gobnyan di
Sikhem; nibak gundek geuh nyan na teuma
geumeu aneuëk sidroe aneuëk agam nyang
geubôh nan Abimelekh. 32 Watée umu gob-
nyan ka tuha that barô kheueh Gideon
aneuëk Yoas nyan meuninggai donya. Gob-
nyan teupeukubu nibak lampôh jrat Yoas,
ureuëng syiek gobnyan. Jrat nyan na jih di
Ofra, na kheueh banda kawöm Abiezer.
33 Óh ka lheueh Gideon meuninggai do-
nya, ureuëng Israel ka hana seutia le ubak
Po teu Allah. Awaknyan jiseumah dewa-de-
wa Baal dan jipeujeuet Baal-Berit keu dewa
awaknyan. 34 Awaknyan hana meuiébadat
le ubak Po teu Allah, TUHAN awaknyan,
nyang ka peulheueh awaknyan nibak ban-
mandum keukuasaan musoh bansikeulileng
awaknyan. 35 Awaknyan pi hana jibalaih
budo ateueh keuluwarga Gideon ateueh
banmandum jasa Gideon keu umat Israel.

Abimelekh

9 Bak si uroe Abimelekh aneuëk Gideon
nyan jijak-jak u banda Sikhem di teum-
pat kawöm keuluwarga mak jih. Di sinan
jihnyan jipeugah haba deungon awaknyan,
kheun jihnyan, 2 "Ci gata tanyong ubak
banmandum peunduduek nyang na di Si-
khem, nyang toh nyang leubeh gét: Geupeu-
rintah lé ban tujoh ploh droe aneuëk Gideon,
atawa lé sidroe ureuëng mantong? Gata peu
ingat ubak awaknyan bahwa ulôn mantong
na hubongan darah deungon awaknyan."
3 Teuma jijak kheueh laju kawöm keuluwar-
ga nibak mak Abimelekh nyan ubak
ureuëng-ureuëng Sikhem dan jipeusampoe
laju peusan Abimelekh ubak awaknyan dan
di peunduduek Sikhem nyan jicok keupu-
tosan mangat jijak seutôt Abimelekh, sabab
meunurot awaknyan jih nyan keubit man-
tong na hubongan darah deungon awak-
nyan. 4 Óh lheueh nyan awaknyan laju jibri
keu gobnyan tujoh ploh péng pirak nyang
jicok nibak rumoh teumpat seumah Baal-
Berit. Deungon péng nyan Abimelekh laju
jipeu upah saboh kawan ureuëng kureueng
aja mangat jijak meugabong deungon gob-
nyan, 5 dan óh lheueh nyan jijak u gampông
bapak jihnyan di Ofra. Óh trok keudeh laju
jijak poh maté ban tujoh ploh droe syedara
gobnyan di ateueh saboh batée. Teuma si
Yotam, aneuëk tulot Gideon, hana keunong
poh sabab jihnyan jimusöm. 6 Teuma meu-
sapat kheueh banmandum peunduduek Si-
khem dan Bet-Milo, laju awaknyan jijak
ubak bak kayée sala nyang keuramat di
Sikhem. Disinan awaknyan laju jiangkat
Abimelekh jeuet keu raja.
7 Óh ka lheueh Yotam jideungoe hai
nyan, laju gobnyan geujak dong ubak pucak

Gunong Gerizim, laju geu dumpék sira geu-
tawök ubak awaknyan, "Gata deungoe ulôn,
hai ureuëng-ureuëng Sikhem, mangat Po teu
Allah geudeungoe teuma gata! 8 Bak siwa-
tée na peuristiwa jimeusapat kheueh bak-
bak kayée keuneuk jipiléh raja keu bak-bak
kayée nyan. Teuma jipeugah kheueh lé jih-
nyan keu bak kayée zaiton, 'Jeuet kheueh
raja kamoe.' 9 Ji jaweueb lé bak zaiton, 'Ah,
hana takjan ulôn. Sabab meunyoe ulôn jeuet
keu raja gata, ulôn harôh lôn piôh lôn peu-
hase minyéuk zaiton nyang that-that teupeu-
reulée keu jingui lé dewa-dewa dan manu-
sia.' 10 Laju jipeugah teuma lé bak-bak
kayée keu bak kayée ara, 'Droeneueh man-
tong jeuet keu raja kamoe.' 11 Teuma di bak
aranyan jijaweueb teuma lagée nyoe, 'Ulôn
han cit ulôn tem, sabab keu jeuet keuraja
gata ulôn harôh lôn piôh lôn muboh boh ara
nyang maméh-maméh.' 12 Óh lheueh nyan,
jipeugah teuma lé bak-bak kayée nyang laén
keu bak kayée anggô, 'Nah, droeneueh
kheueh mantong nyang jeuet keuraja ka-
moe.' 13 Teuma dibak anggô nyan pi ji-
jaweueb, 'Éuk kheueh nyoe ulôn lôn piôh
lôn peuteubiet boh anggô nyang teupeuga-
lak até dewa-dewa dan manusia, teuma keu
jeuet keuraja gata!' 14 Sababnyan jipeugah
kheueh teuma banmandum bak kayée ubak
tamah nyang meuduro, 'Droeneueh kheueh
mantong hai tamah nyang meuduro jeuet
keuraja kamoe.' 15 Teuma di tamah nyang
meuduro nyanpi jijaweueb, 'Meunyoe gata-
nyoe biet-biet keuneuk peujeuet ulôn nyoe
keu raja gata, jak kheueh keuno tamusöm
dimiyueb ulôn. Meunyoe gata hana tatem,
teuma nibak banmandum cabeueng-cabeu-
eng ulôn nyang meuduro nyoe teuma jiteu-
biet apui nyang jitot habéh bubena bak aras
di Libanon.' "

16 "Nyan," geupeugah lé Yotam teuma
lom, "Peu kheueh deungon gata angkat Abi-
melekh jeuet keuraja, gatanyoe ka gata meu-
buet deungon jujo dan ikhlaih? Peu kheueh
kalheueh tapeubuet nyang sipatot jih keu
Gideon, bapak ulôn, dan kawöm keuluwar-
ga gobnyan? Peu kheueh ka tabalaih jasa-ja-
sa bapak ulôn 17 nyang ka geumeujuang keu
gatanyoe? Ingat, gobnyan ka geupeusabong
nyawöng keu geupeuleupah gata nibak keu-
kuasaan ureuëng Midian. 18 Teuma jinoe-
nyoe gata ka takianat ubak keuluwarga ba-
pak ulôn. Aneuëk-aneuëk gobnyan ka gata
poh maté banmandum – tujoh ploh droe
sigoguih di ateueh saboh batée. Abimelekh
nyan na kheueh aneuëk bapak ulôn nibak
gundek gobnyan. Teuma gatanyoe ka ta
angkat geuhnyan jeuet keuraja Sikhem, lé
sabab gobnyan mantong na hubongan darah
deungon gata. 19 Meunyoe buet gatanyan



Cabeueng bak zaiton (9:9)

nibak uroenyoe ateueh bapak ulôn dan keu-
luwarga gobnyan ngon tuloih até gata dan
ikhlaih, silakan gata seunang-seunang deu-
ngon Abimelekh, dan bah kheueh teuma
jihnyan jimeu seunang-seunang deungon
gatanyoe. 20 Teuma meunyoe kon lagée
nyan hai jih, seumoga nibak Abimelekh
nyan jiteubit kheueh apui nyang hu meukeu-
bok-keubok sampoe tutong ngon hangoh
banmandum peududuek Sikhem meunan cit
ngon Bet-Milo. Dan seumoga nibak peun-
duduek Sikhem dan Bet-Milo pi jiteubiet
teuma apui nyang tutong habéh tuboh si
Abimelekh." 21 Óh lheuehnyan Yotam laju
jipeuplueng droe dan jiduek laju di Beer,
sabab jihnyan teumakot ubak Abimelekh,
syedara jihnyan.

22 Lhée thon treb jih Abimelekh geumat
peurintah u ateueh ureuëng Israel nyan.
23 Laju teuka meureuka TUHAN sampoe
TUHAN ka geupeumusoh Abimelekh deu-
ngon peunduduek Sikhem sampoe ureuëng-
ureuëng Sikhem nyan jijak lawan Abime-
lekh. 24 Hainyoe teujadi mangat teubalaih
buet nyang jeuhet nyang ka jipeubuet lé
Abimelekh dan ureuëng-ureuëng Sikhem
nyang peusuna jihnyan keu jipoh maté ban-
tujoh ploh droe aneuëk-aneuëk Gideon.
25 Ureuëng-ureuëng Sikhem nyan laju
jipeugét pageue peuhalang di ateueh pucak-
pucak gunong mangat hase teudrob Abime-
lekh. Soemantong ureuëng nyang liwat rot-
nyan laju jireupah ngon jirampok lé ureuëng
nyang preh nyan. Teuma hainyoe laju jibri
tée ubak Abimelekh.

26 Bak watée nyan Gaal aneuëk Ebed ka
teuka meusigoe-sigoe deungon syedara-sye-
dara jih keujikeuneuk tinggai di Sikhem;
dan di ureuëng-ureuëng pi jipatéh keu jih-
nyan. 27 Awaknyan laju jijakpot boh anggô
nyang na di lampôh-lampôh anggô, nibak
boh anggô nyang ka jipot nyan lé awaknyan
laju jipeugét ié anggô, dan jipeuna khanuri.
Awaknyan jimakheun sira jijieb ié anggô
nibak teumpat jiseumah dewa-dewa droe jih
sira jiseurapa ngon jimeu péb-péb u ateueh
Abimelekh. 28 "Soe geutanyoe nyang sibeu-
na jih nyoe, sampoe geutanyoe ta taklok
ubak Abimelekh?" geupeugah lé Gaal.
"Dan jihnyan soe teuma nyang seubeuna
jih? Bukon kheueh jih nyan aneuëk Gideon
nyang deungon Zebul waki jihnyan ka jeuet
keunamiet Hemor, bapak Sikhem, indatu
geutanyoe!" 29 "Meunyoe ulôn nyang pim-
pén ureuëng-ureuëng Sikhem nyoe, pasti ka
habéh riwayat Abimelekh nyan! Ulôn peu-
gah[h] ubak jihnyan, 'Kah tajoe keunoe! Gata
krah beuhabéh tantra gata dan jak tateubiet
tamuprang ngon ta adu ngaza!' "

30 Zebul, nyang mat kuasa ateueh banda
Sikhem, get that beungéh watée jideungoe
peue nyang ka jipeugah lé Gaal nyan. 31 Lé
jihnyan laju jikirém utosan ubak Abimelekh
di Aruma mangat jijak peusampoe peusan
nyoe, "Gaal aneuëk Ebed meusajan-sajan
deungon syedara-syedara jih ka jiteuka u
Sikhem dan jipeusuna peunduduek mangat
jilawan gata. 32 Lé sababnyan, bah kheueh
gata dan ureuëng-ureuëng gata tajak musöm
u lampôh bak watée malam. 33 Singoh beu-
ngoh meunyoe mata uroe ka jiteubiet, gata
seureubu kheueh laju banda seucara meuda-
dak. Dan meunyoe Gaal dan ureuëng-
ureuëng jih jiteubiet jijak lawan gata, nyang
kheueh watée jih gata heuntam awaknyan!"

34 Teuma Abimelekh ngon aneuëk buah
gobnyan laju meugeurak óh watée malam.
Awaknyan meutabu laju jeuet keu peuet boh
pasokan dan jijak musöm laju ban silingka
banda Sikhem. 35 Meunan jikalon lé Abime-
lekh dan ureuëng-ureuëng gobnyan Gaal
jiteubiet dan ka jidong di babah pintoe geu-
reubang banda, deungon seureuntak Abime-
lekh ngon ureuëng gobnyan laju geuteubiet
nibak teumpat geumusöm. 36 Gaal leumah
laju jikalon awaknyan, dan bak watéenyan
cit jipeugah ubak Zebul, "Ngieng, na déh
ureuëng ramé teungoh jitreun keunoe di
ateueh pucak gunong!"

"Ah, nyan kon ureuëng," jiseuôt lé Ze-
bul, "nyan bubayang nyang leumah di ateu-
eh gunong."

37 Laju jipeugah lom lé Gaal, "Beutôi,
na ureuëng treun nibak lereng bukét, dan na
lom saboh kawan teuk teungoh jijak keunoe
nibak arah bak sala nyang keuramat!"

38 Jipeugah kheueh lé Zebul ubak Gaal,
"Nyan, toh babah gata nyang raya haba
nyan? Ilée gata peugah keupeue geutanyoe
tatundok ubak Abimelekh nyan? Nyoe
kheueh ureuëng-ureuëng nyang gata hina
nyan. Jak, gata maju laju bak saátnyoe tajak
seurang awaknyan!"

39 Dan Gaal nyan jipeuteubiet laju ulu-
wa bubena ureuëng Sikhem dan jijak lawan
laju Abimelekh. 40 Teuma Abimelekh geu-
seureubu laju awaknyan sampoe awaknyan
habéh jipeuplueng droe. Ureuëng maté ka

[h] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *Ulôn peugah,* meunurot naseubah Ibrani: Gobnyan geupeugah.

meulampa sampoe trok ubak babah pintoe
geureubang banda. 41 Akhé jih Abimelekh
geuwoe laju u Aruma, dan laju geutinggai
teutab disinan, Zebul geu use laju Gaal
meunan cit deungon syedara-syedara jih-
nyan jipeuteubiet nibak Sikhem, akhé jih
awaknyan ka hana jeuet le tinggai nibak
teumpat nyan.
42 Óh singoh beungoh di ureuëng-
ureuëng Sikhem laju jitinggai banda, jikeu-
neuk jak u lampôh dan hainyan jilapor laju
ubak Abimelekh. 43 Di Abimelekh pi laju
geupeusapat dumna ureuëng-ureuëng gob-
nyan, dan geubagi teuma awaknyan jeuet
keu lhée boh pasokan, dan awaknyan laju
geujak musöm u lampôh-lampôh. Bak wa-
tée geukalon peunduduek bandanyan teu-
ngoh jijak u lampôh, gobnyan geuteubiet
laju nibak teumpat musöm dan laju geupoh
maté bubena awaknyan. 44 Teungoh Abime-
lekh ngon pasokan gobnyan geucang ngon
geuseureubu pintoe geureubang banda, ban
dua boh pasokan gobnyan nyan laju geu-
tiyeueb ngon geujak seureubu ureuëng-
ureuëng nyang teungoh jiplueng u lampôh-
lampôh. 45 Di Abimelekh geumeucang laju
si uroe suntok dan laju geuteumé duek nibak
banda nyan; peunduduek bandanyan geu-
poh maté, laju bandanyan geupeuhanco
ngon geutabu teuma deungon sira.
46 Bak watée ureuëng-ureuëng nyang
mantong na di dalam kuta Sikhem geudeu-
ngoe habanyan, awaknyan jitamong laju u
dalam uruek di miyueb kuil El-Berit keu
jijak meulindong. 47 Teuma na ureuëng jijak
peugah ubak Abimelekh bahwa bubena
ureuëng di kuta Sikhem nyan ka jimeusapat
disinan. 48 Lé sabab nyan, Abimelekh dan
ureuëng-ureuëng gobnyan geujak laju u Gu-
nong Zalmon. Di gunong nyan gobnyan
geukoh laju cabeueng-cabeueng kayée deu-
ngon kapak, laju geugulam cabeueng kayée
nyan nibak baho, óh lheueh nyan geupeurin-
tah teuma ubak bubena ureuëng gobnyan
mangat jipeubuet lagée nyang ka geupeubu-
et nyan. 49 Teuma awaknyanpi maséng-ma-
séng laju jijak koh cabeueng kayée, dan jijak
laju dilikot sira jiseutôt Abimelekh. Ban-
mandum cabeueng kayée nyan ka jitamong
nibak babah pintoe uruek kuil nyan, dan óh
lheuehnyan kayée-kayée nyan laju teutot,
seudangkan ureuëng-ureuëng Sikhem nyan
mantong na didalam kuil nyan. Lé sabab
nyan maté kheueh banmandum peunduduek
Sikhem nyan, na kira-kira siribée droe
ureuëng agam ngon ureuëng inong.
50 Óh lheuehnyan Abimelekh geujak
teuma u Tebes. Bandanyan geukeupông teu-
ma dan bandanyan pi taklok dan laju geudu-
ek disinan. 51 Nibak teungoh-teungoh ban-
danyan na saboh meunara nyang lumpah
kukôh dan không. Dan banmandum peun-
duduek bandanyan laju jiplueng keunan,
awaknyan laju jitamong u dalam meunara
nyan dan jigunci laju pintoe meunara nyan,
dan awaknyan laju jiék u ateueh. 52 Óh
lheuehnyan teuka kheueh Abimelekh deu-
ngon meukeusut jijak seurang meunara
nyan. Bak watée Abimelekh nyan ka trok
nibak babah pintoe meunara nyan dan geu-
keuneuk tot meunara nyan, 53 na sidroe
ureuëng inong laju jipeurhot sineuk batée u
ateueh ulée Abimelekh sampoe bruek ulée
Abimelekh nyan reutak. 54 Bagaih-bagaih
Abimelekh geutawök sidroe aneuëk bujang
nyang teungoh jigulam seunjata dan geu-
peugah, "Gata suet kheueh peudeueng gata-
nyan dalam sarong dan gata tak kheueh ulôn
deungon peudeueng gatanyan sampoe án
maté; ulôn hana jipeugah lé gob bahwa maté
ulôn nyoe jipoh lé sidroe ureuëng inong."
Teuma di ureuëng muda nyang mantong
bujang pi laju jisuet peudeueng dan deu-
ngon peudeueng nyan kheueh jitak u ateueh
Abimelekh akhéjih Abimelekh pi maté
sikeujab nyan cit teuma. 55 Bak watée
ureuëng-ureuëng Israel jikalon bahwa Abi-
melekh ka maté, dan awaknyan pi banman-
dum jijakwoe u rumoh jih maséng-maséng.
56 Meunan kheueh cara jih Po teu Allah
geubalaih u ateueh Abimelekh keuhai buet
nyang jeuhet nyang ka jipeubuet ateueh
bapak jih keudroe, bak watée jihnyan jipoh
maté ban tujoh ploh droe syedara gobnyan.
57 Dan meunan cit TUHAN geuhuköm teuma
u ateueh ureuëng Sikhem sabab keujeuhetan
awaknyan. Hainyan paih that lagée nyang
ka geupeugah lé Yotam aneuëk Gideon keu-
hai awaknyan bak watée gobnyan geupeu-
sumpah awaknyan.

Tola

10 Óh ka lheueh Abimelekh nyan
meuninggai donya, Tola aneuëk
Pua ka jeuet keupeumimpén keu jijak peu-
beubaih ureuëng Israel. Gobnyan na kheueh
cucoe Dodo nibak sukée Isakhar. Gobnyan
tinggai di Samir nibak daerah meugunong

9:53: 2Sam. 11:21

Efraim. 2 Dua ploh lhée thon treb jih gob-
nyan jipimpén bansa Israel, óh lheuehnyan
gobnyan meuninggai donya laju teupeuku-
bu di Samir.

Yair

3 Óh ka lheueh Tola, dua ploh dua thon
treb jih Israel jipimpén teuma lé Yair nyang
asai jih nibak Gilead. 4 Aneuëk gobnyan
nyang agam na lhée ploh droe. Bak awak-
nyan na teuma lhée ploih boh keuleudée
nyang ka jeuet teupasang ngon teupeudieng
barang di ateueh rhueng jih, meunan cit na
teuma lhée ploih boh gampông di daerah
Gilead. Gampông-gampông nyan mantong
teupeunan deungon nan gampông Yair.
5 Yair pi meuninggai donya, dan laju teuma
teupeukubu di Kamon.

Yefta

6 Umat Israel meudesya lom ubak
TUHAN. Awaknyan hana jipeuduli le keu
TUHAN dan hana teuma jiseumah le Gob-
nyan. Awaknyan ka jiseumah dewa-dewa
Baal dan Asytoret, meunan cit deungon de-
wa-dewa bansa Siria, Sidon, Moab, Amon
dan Filistin. 7 Sabab buet nyang lagée nyan
TUHAN lumpah that beungéh keu bansa Is-
rael, sampoe Gobnyan geupeubiyeu man-
tong bansa Filistin dan bansa Amon jikuasa
awaknyan. 8 Lapan blah thon treb jih bandua
bansa nyan jiteugon banmandum ureuëng
Israel nyang na tinggai di Gilead, na kheueh
di daerah ureuëng Amori di siblaih u timu
Krueng Yordan. Awaknyan jipeusaneut
ateueh ureuëng-ureuëng Israel deungon
keujam that. 9 Ureuëng Amon laju jijeumeu-
rang Krueng Jordan keu jijak meuprang
ngon sukée Yehuda, Benyamin dan Efraim
sampoe umat Israel keubit that meudeurita.
10 Sabab ka hana ekle jiteuen ázéb seung-
sara nyang lagéenyan, akhé jih umat Israel
nyan laju jimeulakée ngon munajab ubak
TUHAN, jikheun, "TUHAN, kamoe ka meu-
desya ubak Droeneueh, sabab kamoenyoe
hanale kamoe pako dan hana kamoe peuduli
keu Droeneueh, ya Allah kamoe. Kamoe ka
kamoe seumah ubak dewa-dewa Baal."
11-12 TUHAN laju geujaweueb, "Yoh wa-
tée uroe jéh gata ka jijajah lé bansa Meusé,
bansa Amori, bansa Amon, Filistin, Sidon,
Amalek dan bansa Maon. Laju nibak watée
nyan gata tameulakée ngon meunajab ubak
Ulôn, bukon? Ci gata ingat nyan banman-
dum, peu kheueh Ulôn hana Lôn peuseula-
mat gata nibak keukuasaan awaknyan?
13 Bahpi lagéenyan, teuma gatanyoe man-
tong cit tapeulikot Ulôn, laju tajak seumah
ubak dewa-dewa. Jinoenyoe Ulôn hana
Lôntem le Lôn peubeubaih gata. 14 Tajak
kheueh mantong ubak dewa-dewa nyang
gata piléh nyan. Gata meulakée kheueh
ubak dewa-dewanyan! Bah kheueh awak-
nyan nyang tulông bak watée gata meuteu-
mé susah nyang lagée teungoh gata rasa bak
saátnyoe."
15 Teuma umat Israel jipeugah ubak
TUHAN, "Kamoe ka meudesya, TUHAN.
Neupeubuet kheueh u ateueh kamoe peue
nyang TUHAN keuheundaki, asai TUHAN
neutulông kamoe nibak uroenyoe." 16 Óh
lheuehnyan awaknyan laju jitiek bubena pa-
tong beurala, laju jijak seumah Po teu Allah.
Teuma Po teu Allah pi got that teuharu até
Gobnyan watée geukalon awaknyan dalam
apoh apah.
17 Bak watéenyan tantra Amon ka siab-
siab keuneuk jijak meuprang. Awaknyan
jipeudong khimah di Gilead. Meunan cit
deungon umat Israel ka jimeusapat dan
jipeudong khimah di Gilead. 18 Disinan rak-
yat dan bubena peumimpén nibak sukée-su-
kée Israel nyan jiteumanyong sabe keudroe-
keudroe peu kheueh na lamkawan
awaknyan nyang jijeuet beuôt sinjata jijak
lawan bansa Amon. Ureuëng nyan teuma
jiangkat jeuet keupeumimpén u ateueh ban-
mandum peunduduek Gilead.
11 Yefta na kheueh sidroe sipa-i nyang
ceubeueh lom beuhe. Jihnyan ting-
gai di Gilead. Bapak jihnyan nan jih Gilead
teuma mak jihnyan na kheueh sidroe inong
jeuhet nyang buet jih meumukah. 2 Bapak
jihnyan na cit aneuëk agam nyang laén
nibak peurumoh jih nyang sah. Watée
aneuëknyan ka rayeuk-rayeuk, awaknyan
laju jiuse Yefta nibak rumoh. Kheun awak-
nyan ubak jihnyan, "Droeneueh hana meu-
teumé sapeue warésan nibak bapak kamoe,
sabab droeneueh aneuëk ureuëng inong
nyang laén." 3 Lé sababnyan Yefta laju
meuseuliseh ngon syedara-syedara jihnyan
dan laju jijak dan tinggai di daerah Tob. Di
teumpatnyan na saboh kawan ureuëng jeu-
het nyang buet jih peurusak ureuëng laén
jimeugabong laju deungon ureuëng nyan
dan laju awaknyan jijak meurampok atra
ureuëng laén.
4 Hana padub na treb óh lheueh nyan
ureuëng Israel jiseurang lé ureuëng Amon.

[5] Bak watée hainyan teujadi, dumna
ureuëng patot-patot Israel nyang na di Gile-
ad jijak pakat Yefta jitinggai daerah Tob.
[6] Awaknyan jipeugah, "Gata pimpén kheu-
eh kamoenyoe, sabab kamoe keuneuk jak
meuprang ngon ureuëng Amon."
[7] Teuma Yefta jijaweueb, "Bukon kheu-
eh awaknyoe keu ulôn ka tabanci hanjeuet
le ulôn meugabong deungon gata? Gatanyoe
ka neu use ulôn lam rumoh bapak ulôn.
Pakon teuma jinoenyoe bak watée gata lam
keususahan, gata teuka ubak ulôn?"
[8] Awaknyan jijaweueb, "Kamoenyoe
meuteuka mangat gata tatem pimpén ban-
mandum peunduduek Gilead keu teujak
prang bansa Amon nibak uroenyoe cit teu-
ma."
[9] Jiseuôt lé Yefta, "Meunyoe gatanyoe
tapakat lom ulôn mangat lôn woe u Gilead
keu lôn jak meuprang ngon bansa Amon,
dan TUHAN geubri meunang ateueh geuta-
nyoe, ulôn kheueh nyang teuma jeuet keu-
peunguasa u ateueh gata banmandum."
[10] Awaknyan jijaweueb, "Kamoe situju.
TUHAN kheueh saksi jih." [11] Lé sababnyan
jibeurangkat kheueh Yefta meusigoe deu-
ngon peumimpén Gilead. Óh lheuehnyan
peunduduek Gilead laju jiangkat gobnyan
jeuet keu peunguasa dan peumimpén. Dan
dikeue TUHAN di Mizpa, Yefta laju jipeu-
sampoe peue nyang jilakée ubak peunduduk-
ek Gilead.
[12] Óh lheuehnyan Yefta laju jikirém
ureuëng jihnyan ubak raja Amon mangat
jipeugah lagée nyoe, "Peue keusalahan ka-
moe sampoe awaknyan jijak prang nang-
groe kamoe?"
[13] Lé Raja bansa Amon nyan laju geu-
jaweueb ubak ureuëng nyang teuka sibagoe
utosan nyan, "Bak watée umat Israel teuka
nibak nanggroe Meusé, awaknyan ka jireu-
pah tanoh kamoe, phon nibak Krueng Arnon
trok u Krueng Yabok dan Krueng Yordan.
Jinoenyoe tapulang kheueh nyan banman-
dum keu kamoe seucara damé."
[14] Laju Yefta jikirém lom teuma
ureuëng-ureuëng gobnyan keu raja Amon
[15] mangat jijaweueb lagéenyoe, "Umat Isra-
el sagai-sagai hana jireupah tanoh ureuëng
Moab atawa tanoh ureuëng Amon. [16] Bak
watée ureuëng Israel jitinggai nanggroe
Meusé, awaknyan jituju ulhok Akaba meu-
lalu padang pasi laju trok u Kades. [17] Óh
lheuehnyan awaknyan jikirém teuma
ureuëng laén ubak raja Edom mangat jilakée
idhin jijak rot nanggroe ureuëng nyan. Teu-
ma awaknyan hana jibri idhin keuhai nyan.
Óh lheuehnyan jilakée teuma hai nyang
lagéenyan ubak Moab, meunan cit di Moab
nyan hana cit jibri keu awaknyan mangat
jeuet jijak rot nanggroe jihnyan. Lé sabab-
nyan kheueh umat Israel tinggai di Kades.
[18] Óh lheuehnyan awaknyan jijak laju lom
jisitot langkah awaknyan nyan rot padang
pasi, teuma hana teuliwat rot daerah Edom
dan Moab, teuma jicok rot meuliengka sam-
poe trok laju u siblaih timu Moab, di meu-
randeh Krueng Arnon. Awaknyan laju
jipeudong khimah disinan, teuma hana jijeu-
meurang krueng nyan, sabab daerah nyan
jitamong u dalam wilayah Moab. [19] Óh
lheuehnyan umat Israel jikirém teuma
ureuëng laén ubak Sihon, raja ureuëng
Amori di Hesybon mangat jilakée idhin jijak
rot daerah Amori, sabab awaknyan jikeu-
neuk jak u daerah droe jih keudroe. [20] Teu-
ma Sihon hana jipeuidhin ubak awaknyan
sabab jihnyan hana jipatéh bahwa awaknyan
keuneuk jak mantong. Teuma jihnyan laju
jikrah bubena angkatan prang jih dan laju
jipeudong markas di Yahas óh lheuehnyan
jijak prang laju ureuëng Israel. [21] Teuma
TUHAN, Po teu Allah Israel, geubri keu umat
Israel meunang ateueh Sihon meunan cit
ateueh angkatan prang jih. Meunan kheueh
cara jih umat Israel jiteumé tanoh-tanoh
ureuëng Amori nyang na tinggai di nang-
groe nyan. [22] Wilayah Amori nyan teuduek
phon nibak daerah Arnon di siblaih u seula-
tan, trok u siblaih utara Krueng Yabok, dan
nibak padang pasi di siblaih u timu, trok u
Krueng Yordan di siblaih ubarat. [23] Jadi
TUHAN Po teu Allah Israel, nyan kheueh
nyang ka geu use ureuëng-ureuëng Amori
deumi keu keupeuntengan umat TUHAN.
[24] Dan jinoenyoe atranyan peu kheueh keu-
neuk gata cok lom teuma? Tanoh nyang jibri
lé Kamos, dewa gata nyan, keu gata jeuet
teutab keuhak milék gata. Teuma peue
nyang ka geubri léTUHAN, Po teu Allah
kamoe keu kamoe, nyan teutab kamoe peu-
teuen. [25] Gata pike gata leubeh gét nibak
Balak aneuëk Zipor, raja Moab? Balak nyan
hántom na geulawan atawa geumuprang
deungon kamoe. [26] Lhée reutôh thon treb jih
Israel jiduek nibak Hesybon dan Aroër meu-
nan cit deungon gampông-gampông ban
sikeulileng nyan, dan banmandum banda-

11:17: Teu. 20:14-21 **11:18:** Teu. 21:4 **11:19-22:** Teu. 21:21-24 **11:25:** Teu. 22:1-6

banda nibak binéh Krueng Arnon. Dan pa-
kon sidubnyan treb atranyan hana gata cok
pulang? 27 Hana, kamoe hana meusalah bak
gata. Gata kheueh nyang ka meusalah sabab
gata prang kamoe. TUHAN kheueh hakém
nyang nibak uroe geupeuputôh peukaranyoe
lé bansa Israel dan bansa Amon." 28 Teuma
di raja Amon hana jipakoe meubacutpi peu-
san nyang ka geupeusampoe lé Yefta nyan.
29 Óh lheuehnyan Roh TUHAN geutreun
laju geukuasa u ateueh Yefta. Dan geujak
kheueh laju Yefta nyan geujak saweue dae-
rah Gilead dan Manasye óh lheueh geuwoe
lom u Mizpa di Gilead. Nibak teumpatnyan
gobnyan geupeujak lom meuneujak geuh u
wilayah bansa Amon. 30 Yefta geupeugét
janjinyoe ubak TUHAN, "Meunyoe TUHAN
neupeu idhin ubak ulôn lôn peutaloe ureuëng
Amon, 31 dan ulôn woe ngon seulamat, dan
soemantong nyang phon-phon that jiteubiet
nibak rumoh ulôn jeuet jijak sambot ulôn,
jihnyan teuma ulôn peuseumah sibagoe keu-
reubeuen nyang teutot ubak TUHAN."
32 Laju Yefta geujeumeurang Krueng
Yordan mangat geujak prang ureuëng
Amon, dan TUHAN pi laju geupeumeunang
keu gobnyan. 33 Yefta geu heungkoe awak-
nyan meuhabéh-habéh phon di Aroër trok u
daerah silingka Minit – banmandumnyan na
dua ploh boh banda – dan trok sampoe sijiôh
Abel-Keramim. Jai that-that ureuëng Amon
nyang maté dalam prang nyan, sampoe taloe
kheueh awaknyan banmandum nibak
ureuëng Israel.

Aneuëk dara Yefta

34 Bak watée Yefta geuriwang u Mizpa,
aneuëk dara gobnyan laju jiteuka jijak sam-
bot keuhai ureuëng syiek geuh woe sira
geumeunari geupéuh rapa-i. Dan nyan
kheueh aneuëk gobnyan nyang tunggai.
35 Meunan geukalon lé Yefta aneuëk gob-
nyan teuka jijak sambot gobnyan, Yefta
jeuet keuteuharu ngon seudeh sampoe gob-
nyan laju geupriek-priek bajée gobnyan, sira
geupeugah, "Aduhai, aneuëk ulôn, hanco
that até bapak! Pakon kheueh jeuet keu gata
nyang teupeu jeuet até ulôn peudéh? Ulôn
ka lôn meusumpah ubak TUHAN, dan sum-
pahnyan hana hase le bapak tarék!"
36 Laju jipeugah lé aneuëk daranyan
ubak ureuëng syiek jih, "Bapak ka neumeu-
sumpah ubak TUHAN, dan TUHAN pi ka
geubri ubak bapak beumeunang ateueh
meunalah buet nyang jeuhet nyang ma jih
peubuet lé ureuëng Amon, musoh bapak
nyan. Jadi, peue nyang ka bapak peujanji
ubak TUHAN nyan, bah kheueh neupeutrok
janjinyan." 37 "Teuma," jipeugah lé aneuëk
daranyan, "nyang ulôn lakée sapeue man-
tong: Neubri kheueh watée keu ulôn meu-
dua buleuen mangat lôn jak-jak [i] meuén-
meuén ngon jak peulalo até ubak gunong
deungon rakan-rakan ulôn. Disinan ulôn
teuma lôn peuratoh ngon lôn peumo ba-e
keuhai naseb ulôn, sabab ulôn nyoe teuma
maté simantong ulôn dalam keuadaan peu-
rawan." 38 Bapak aneuëk daranyan laju geu-
peu idhin peue nyang ka jilakée lé aneuëk
dara jihnyan, dan jipeulheueh laju aneuëk
jihnyan mangat jeuet jijak. Daranyan dan
rakan-rakan jih laju jijak u gunong keu jijak
meuseudeh até disinan, sabab jihnyan teuma
meuninggai sigohlom jihnyan meukawen
dan jimeu aneuëk. 39 Óh ka liwat dua buleu-
en, jihnyan laju jiwoe ubak bapak jih, dan lé
bapak jih nyan geupeubuet laju peue nyang
ka geumeujanji ubak TUHAN. Deungon la-
géenyan meuninggai kheueh aneuëk dara-
nyan simantong jihnyan dalam keuadaan
peurawan.
Nyang kheueh asai phon jih, pakon lam-
kawan ureuëng Israel, lazem jih 40 aneuëk-
aneuëk dara jijak peu aséng droe nyang treb
jih peuet uroe tieb-tieb thon keu jijak meu-
seudeh até sabab ji-ingat aneuëk Yefta di
Gilead.

Yefta dan sukée Efraim

12 Bak watéenyan sukée Efraim ka
meusiab-siab keuneuk jijak meup-
rang, dan jijak laju jijeumeurang Krueng
Yordan jituju u Zafon. Awaknyan jipeugah
ubak Yefta, "Pakon droeneueh neujak meup-
rang ngon bansa Amon dan hana neupakat
teuma kamoe? Jinoenyoe kamoe meuteuka
keuneuk kamoe tot droeneueh meunan cit
banmandum asoe rumoh droeneueh."
2 Geupeugah lé Yefta, "Lamkawan
ureuëng Amon dan kamoe nyoe nyang
ureuëng Gilead na meuseuleuseh waham
nyang lumpah hebat. Gata ka deungoe ulôn
hôi keu tajak bantu tapeubeubaih ulôn nibak
ureuëng-ureuëng Amon nyan, teuma gata-

[i] *jak-jak:* Lam naseukah Ibrani na teutuléh treun u gunong-gunong sabab gunong-gunong nyang teupeugah disinoe leubeh miyueb nibak banda teumpat tinggai aneuëk dara nyan.
11:35: Teu. 30:2

nyoe hana tateuka. 3 Jadi, óh ka lheueh ulôn
yakén that bahwa gatanyoe hana tabantu
ulôn, ulôn neukad lôn jakprang bubena
ureuëng-ureuëng Amon nyan, bahpi ulôn
harôh maté lé sabab nyan. Laju TUHAN geubri
geupeumeunang ulôn ateueh awaknyan. Pa-
kon teuma jinoenyoe gata tajak prang ulôn?"
4 Óh lheuehnyan Yefta geupeusapat ban-
mandum ureuëng Gilead, laju awaknyan ji-
jakprang ngon jipeutaloe ureuëng Efraim.
(Ureuëng Gilead nyang na tinggai di Efraim
dan Manasye ka jitudoh lé ureuëng Efraim
bahwa awaknyan ka jipeu aséng droe nibak
ureuëng Efraim, sukée jihnyan keudroe.)
5 Ureuëng-ureuëng Gilead nyang teungoh ji-
muprang nyan, geureubot laju teumpat-
teumpat jeumeurang nibak Krueng Yordan,
mangat hase jipeuteuen ureuëng-ureuëng
Efraim nyang keuneuk plueng. Bak watée na
sidroe ureuëng Efraim, nyang keuneuk jipeup-
lueng droe, jilakée idhin mangat jeuet jijeu-
meurang krueng nyan, ureuëng Gilead laju
jitanyong ubak ureuëng nyan, "Peu kheueh
gata nyoe ureuëng Efraim?" Meunyoe jih-
nyan jijaweueb, "Bukon," 6 awaknyan jiyue
laju ureuëng nyan deungon tutoe haba lagée-
nyoe "Syibolet". Ureuëng teuma jipeugah
cit "Sibolet" sabab hana hase jikheun nyan
deungon paséeh. Lé awaknyan teuma laju
jidrob ureuëng nyan dan laju jipoh maté
nibak saboh teumpat di teumpat teu-
jeumeurang nyan. Teuma teupoh maté kheu-
eh 42.000 droe ureuëng Efraim bak watée-
nyan.
7 Nam thon treb jih Yefta jipimpén
ureuëng Israel nyan. Óh lheuehnyan gob-
nyanpi meuninggai donya laju jipeukubu di
gampông droe jih [j] na kheueh di banda
Mizpa di Gilead.

Ebzan, Elon dan Abdon

8 Óh lheueh Yefta, umat Israel jipimpén
teuma lé Ebzan nibak Betlehem. 9 Ebzan
nyan jimeu aneuëk lhée ploh droe aneuëk
agam dan lhée ploh droe teuma aneuëk
inong. Aneuëk-aneuëk geuhnyan nyang
inong jipeukawen deungon sukée laén, dan
meunan cit gobnyan jicok teuma lhée ploh
droe aneuëk dara nibak sukée laén keu
aneuëk gobnyan nyang agam. Tujoh thon
treb jih Ebzan jipimpén umat Israel, 10 óh
lheuehnyan gobnyan meuninggai dan teu-
peukubu laju di Betlehem.
11 Óh ka lheueh Ebzan, umat Israel ji-
pimpén teuma lé Elon nibak sukée Zebulon
siploh thon teuma treb jih. 12 Óh lheuehnyan
gobnyan pih meuninggai donya laju teupeu-
kubu di Ayalon di wilayah Zebulon.
13 Óh ka lheueh Elon, umat Israel nyan
jipimpén teuma lé Abdon aneuëk Hilel ni-
bak Piraton. 14 Aneuëk gobnyan nyang
agam na peuet ploh droe, dan cucoe-cucoe
gobnyan nyang agam na teuma lhée ploh
droe. Awaknyan maséng-maséng na saboh
keuleudée nyang jeuet pasang di ateueh
rhueng. Lapan thon treb jih umat Israel
geupimpén lé Abdon. 15 Óh lheuehnyan
gobnyanpi meuninggai donya laju teupeu-
kubu di Piraton dalam wilayah Efraim di
daerah meugunong ureuëng Amalek.

Simson lahé

13 Ureuëng Israel meudesya lom ubak
TUHAN, laju lé TUHAN geupeubiyeu
ureuëng Filistin jikuasa ateueh awaknyan
nyang treb jih na peuet ploh thon.
2 Bak watéenyan na sidroe ureuëng
agam di banda Zora. Nan jih Manoah, nibak
sukée Dan. Peurumoh ureuëng nyoe malée.
3 Teuma nibak siuroe malaikat TUHAN geu-
peuleumah droe ubak ureuëng nyan dan
geupeugah, "Seulawetnyoe gata hana jitem
meu aneuëk, teuma hana treb le gata mume,
dan gata peulahé sidroe aneuëk agam. 4 Le
sababnyan jaga kheueh droe gata beujroh-
jroh. Bék gata jieb ié anggô atawa ié kreueh,
atawa gata pajoh sapeue-sapeue peunajoh
nyang hareuem. 5 Óh ka lheueh aneuëk ga-
tanyan lahé teuma, bék sagai-sagai gata koh
ôk jih, sabab phon lam pruet ma jihnyan ka
teupeuteuntée sibagoe sidroe nazir. [k] Gob-
nyan kheueh nyang teuma meujuang keu
geupeubeubaih bansa Israel nibak keukua-
saan ureuëng Filistin."
6 Óh lheuehnyan peurumoh Manoah
geujak ubak teungku lakoe geuh dan laju
geupeugah, "Teungku lakoe lôn, na utosan
Po teu Allah geujak ubak lôn; hi gobnyan
lagée malaikat Allah, sampoe ulôn jiteuka
teumakot. Ulôn hana lôn tanyong pane gob-
nyan geujak, dan gobnyan pih hana geupeu-
gah ubak lôn soe nan gobnyan. 7 Teuma

---

[j] Lam saboh teujeumahan kuno na teutuléh *gampông droe jih* teuma lam naseukah Ibrani teutuléh saboh banda.
[k] *nazir:* Ureuëng Israel nyang meungabdi ubak Po teu Allah dan jimeukaôy mangat bék jijieb ié anggô, atawa ié kreueh, hana jigunteng ôk jih dan hana jicukéh manyét. (Kalon Bil. 6:1-21).
13:5: Teu. 6:1-5

gobnyan geupeugah bahwa ulôn keuneuk
mume dan lôn peulahé sidroe aneuëk agam.
Gobnyan geupeugah lom bahwa ulôn hana
jeuet lôn jieb ié anggô dan ié kreueh, atawa
lôn pajoh sapeue-sapeue peunajoh nyang
hareuem, sabab aneuëk nyan harôh teujok
ubak Po teu Allah mangat jeuet keu sidroe
nazir siumu udeb jih."
8 Watée geudeungoe nyan, geumeudoá
kheueh Manoah ubak TUHAN, lagéenyoe su
doá geuhnyan, "TUHAN, neutem kheueh
kirém lom hamba Droeneueh nyan ubak
kamoe mangat kamoe teupeue peue nyang
harôh kamoe peubuet ateueh aneuëknyan
watée jih ka lahé."
9 Po teu Allah geudeungoe doá Manoah.
Malaikat TUHAN nyan geujak lom ubak peu-
rumoh Manoah, watéenyan peurumoh Ma-
noah teungoh geuduek-duek di ladang geuh.
Dan lakoe gobnyan hana disinan. 10 Lé sa-
bab nyan, gobnyan laju geuplueng geujak
peugah hainyan ubak lakoe geuh, "Teungku
lakoe, ngieng kheueh, ureuëng yoh ilée geu-
jak ubah lôn, jinoe ka trok lom!"
11 Manoah reujang-reujang geuseutôt
peurunoh geuh. Gobnyan geu peurab ubak
ureuëng nyan dan laju geutanyong, "Peu
kheueh Teungku nyang ba haba ubak peu-
rumoh lôn?"
"Beutôi," jaweueb ureuëng nyan.
12 Lé sababnyan Manoah laju geuta-
nyong, "Meunyoe peue nyang Teungku
kheun nyan ka jeuet keunyataan singoh,
peue nyang harôh jipeubuet le aneuëk nyan?
Pakriban udeb jih singoh?"
13-14 Geujaweueb le malaikat nyan,
"Peurunoh gata hana jeuet jijieb ié anggô
atawa ié kreueh, dan hana jeuet jipajoh peue-
peue mantong nyang asai jih nibak bak
anggô, atawa sapeue-sapeue nyang hareuem.
Jihnyan harôh jipeubuet banmandum nyang
ka ulôn peugah ubak jihnyan, dan jijaga ma-
ngat bék na nyang hana jipeubuet."
15 Laju geupeugah le Manoah ubak gob-
nyan, "Ulôn harab Teungku preh kheueh
sikeujab. Kamoe jak taguen gulée kaméng
muda keu Teungku."
16-17 Teuma malaikat TUHAN nyan
geupeugah, "Bah pih ulôn preh nibak
teumpat nyoe, ulôn hana lôn pajoh peue
nyang gata hidang nyan. Teuma, meunyoe
gata keuneuk hidang cit atranyan, hidang
kheueh atranyan sibagoe keureubeuen
nyang teutot, dan peuseumah kheueh nyan
ubak TUHAN."
Manoah gohlom geusada bahwa nyang
meututoe ngon geuhnyan na kheueh malai-
kat TUHAN. Lé sababnyan gobnyan geupeu-
gah, "Meunyoe meunan, neutem kheueh
peugah soe nan Teungku, mangat meunyoe
peue nyang ka Teungku peugah nyan ka
jeuet teuma singoh, kamoe jeuet kamoe bri
horeumat kamoe ubak Teungku."
18 Malaikat TUHAN nyan geutanyong,
"Peue sabab gata meuheuet that keuneuk taturi
nan ulôn? Nan ulôn nyan nan nyang ajaéb."
19 Teuma Manoah laju jicok saboh ka-
méng muda deungon bacut gandom, laju
jikeubah ateueh batée dan jipeuseumah
ubak TUHAN, na kheueh TUHAN nyang geu-
peubuet hai-hai nyang ajaéb.[1]
20-21 Watéenyan teuka apui teungoh hu
u ateueh nibak miseubah nyan Manoah dan
peurumoh geuh geukalon malaikat TUHAN
nyan geu ek u ateueh lam apui hu nyan, laju
geujak u langét. Barô kheueh Manoah
geusada bahwa nyan na kheueh malaikat
TUHAN; lé sababnyan gobnyan ngon peuru-
noh geuh laju geusujut sira geuseumah.
Lheuehnyan hántom le geukalon malaikat
nyan óh dudoe teuma.
22 Laju geupeugah le Manoah ubak peu-
rumoh geuh, "Tanyoe pasti maté sabab ta-
nyoe ka takalon Po teu Allah!"
23 Peurumoh geuh geujaweueb, "Meu-
nyoe TUHAN biet-biet keuneuk geupoh maté
geutanyoe, pasti Gobnyan hana geutem teu-
rimong keureubeuen nyang tajôk keu Gob-
nyan nyan; meunan cit Gobnyan hana geu-
tem tunyok banmandum nyoe ubak
geutanyoe atawa geubri tée hai-hai nyang ka
geupeugah nyan ubak geutanyoe."
24 Na padub buleuen teuma óh lheueh-
nyan peurunoh Manoah nyan geupeulahé
sidroe aneuëk agam laju geuboh nan Simson
keu aneuëk nyan. Aneuëk nyan meutamah
rayeuk dan geubri beureukat le TUHAN;
25 dan watée jihnyan na nibak khimah-khi-
mah sukée Dan, nyang na lamkawan Zora
dan Esytaol, Roh TUHAN laju geupeuphon
bri teunaga ubak aneuëk nyan.

Simson dan sidroe aneuëk dara nibak Timna

14 Nibak siuroe Simson geujak u Tim-
na, dan geukalon sidroe aneuëk da-

[1] Lam padub-padubboh teujeumahan kuno na teutuléh lagée nyoe *geupeubuet hai-hai nyang ajaéb* teuma lam naseukah Ibrani na teutuléh *dan* jipeubuet hai-hai nyang ajaéb teuma Manoah ngon peurumoh jih jikalon mantong.

ra Filistin nibak teumpat nyan. 2 Laju geu-
woe dan geupeugah ubak ureuëng syiek
geuh, "Ulôn galak that até keu sidroe
aneuëk dara Filistin di Timna. Ulôn lakée
ayah ngon ma neujak seulangke aneuëk dara
nyan."
3 Teuma ureuëng syiek geuh geupeugah,
"Pakon jeuet teujak ubak ureuëng Filistin
mangat meuteumé peurumoh teuh, seudang-
kan awaknyan kon umat TUHAN? Peu kheu-
eh lam kawöm geutanyoe keudroe atawa
nibak banmandum bansa geutanyoe hana
nyang paih?"
Jaweueb Simson ubak ayah gobnyan,
"Teuma aneuëk dara Filistin nyan kheueh
nyang ulôn galak. Ulôn meuharab ayah
ngon ma neutem jak seulangke aneuëk nyan
keu ulôn tuan."
4 Ureuëng syiek Simson hana geuteu-
peue bahwa TUHAN kheueh nyang peujeuet
banmandum nyan sampoe Simson geupeu-
buet nyan. Sabab TUHAN teungoh geumita
watée nyang paih keu teuprang ureuëng
Filistin. Yoh watée nyan ureuëng Filistin
jikuasa ureuëng Israel.
5 Dan geujak kheueh Simson u Timna
meusajan-sajan ngon ureuëng syiek gob-
nyan, teungoh awaknyan geujak rot saboh
keubeueng lampôh anggô, Simson laju meu-
rumpok ngon saboh singa muda, singa nyan
laju jitaum 6 dan hana teusangka-sangka
Simson jiteuka teuga le kuasa TUHAN. Laju
geupriek-priek singa nyan ngon jaroe gob-
nyan, sang-sang beulatang nyan lagée saboh
kaméng. Hainyan hana geupeugah bak
ureuëng syiek geuh.
7 Óh lheuehnyan Simson geujak saweue
aneuëk dara nyan dan geumarit-marit ngon
sidara nyan, dan Simson galak keu aneuëk
dara nyan. 8 Óh ka lheueh na padub watée
teuma óh dudoe, Simson geujak lom keu
geujak meukawen ngon aneuëk daranyan.
Nibak meuneujak gobnyan nyan, gobnyan
geuwet lom keu geujak kalon bangke singa
nyang ka geupoh maté nyan. Watée trok
geuh keunan laju geukalon jai that-that unö
lam bangke beulatang nyan, dan na cit meu-
lisan unö. 9 Gobnyan laju geucok sira geuk-
rok mulisan unö nyan lam paleuet paroe
gobnyan, dan laju geujak sira geupajoh
meulisan nyan. Óh lheuehnyan gobnyan
geujak meurumpok ngon ureuëng syiek
geuh dan geujôk cit bacut meulisannyan
ubak awaknyan dan awaknyan laju jipajoh
meulisan nyan meusajan-sajan. Teuma Sim-
son hana geupeugah bahwa meulisan nyan
geucok nibak bangke singa.
10 Óh ka lheueh ayah Simson geujak u
rumoh aneuëk dara nyan, Simson laju geu-
peuna khanuri disinan, sabab lagéenyan
kheueh keubiasaan nyang lazem nibak awak
muda-muda. 11 Watée ureuëng Filistin jika-
lon gobnyan, awaknyan laju jipiléh lhée
ploh droe awak muda keu ngon gobnyan.
12 Laju Simson geupeugah bak awaknyan,
"Ulôn na hieuém. Meunyoe gata nyoe hase
gata jaweueb, keue gata maséng-maséng
ulôn jôk siôn ija lineun nyang halôh dan
sipasang peukayan nyang lagak. Ubak gata
ulôn jôk watée tujoh uroe sidub treb khanuri
meukawen nyoe, keu gata jaweueb hieuém
nyoe. 13 Teuma meunyoe gata hana hase
gata jaweueb hieuém nyoe, gata kheueh
maséng-maséng nyang jôk keu ulôn ija
lineun nyang halôh dan saboh pasang peu-
kayan nyang lagak." Laju ureuëng-ureuëng
Filistin nyan jipeugah, "Jeuet! Jinoe peugah
kheueh hiém nyan."
14 Teuma Simson geupeugah,

"Nibak nyang makheun, jiteubiet
nyang jimakheun;
nibak nyang teuga, jiteubiet nyang
mameh."

Óh ka lheueh na lhée uroe, awaknyan
gohlom cit meuhase jijaweueb hieuém nyan.
15 Lé sababnyan, bak uroe nyang keu
peuet, jipeugah kheueh le awaknyan bak
peurumoh Simson, "Gata harôh gata bujuk
lakoe teuh mangat gobnyan geutem peugah
keu kamoe makna hieuém nyan. Meunyoe
hán, kamoe tot gata ngon banmandum asoe
rumoh ureuëng syiek gata. Rupari gata
tawök kamoe keunoe keu kamoe peuhabéh
atra kamoe!"
16 Lé sababnyan, peurumoh Simson
geujak bak lakoe geuh sira geumo, lheueh-
nyan geupeugah, "Ulôn kuteupeu droe-
neueh hana neucinta ulôn. Pakon neujôk
hieuém ubak rakan-rakan lôn, teuma droe-
neueh hana neupeugah makna jih ubak
ulôn? Teuntée droeneueh neubanci ulôn!"
Seuôt Simson, "Preh ilée! Ubak
ureuëng syiek lôn keudroe hana lôn peugah,
keupeue bak gata harôh ulôn kheun?" 17 Tu-
joh uroe treb jih khanuri nyan peurumoh
Simson jimo sabe. Dan lé sabab inong nyan
hana piôh jimeurengek sabe, bak uroe nyang
keutujoh, Simson laju geupeugah makna
hieuém nyan ubak binoe geuh. Laju peuru-
moh Simson nyan jijak peugah makna hieu-

ém nyan ubak ureuëng-ureuëng Filistin.
18 Dan bak uroe nyang keutujoh sigohlom
mata uroe jilhob, ureuëng-ureuëng banda
nyan jipeugah ubak Simson,

"Peu kheueh nyang leubeh mameh
nibak meulisan?
Dan peu kheueh teuma nyang
leubeh teuga nibak singa?"

Simson geujaweueb, "Meunyoe gata
hana tapeusuna peurumoh ulôn, gata hana
hase tatapeuse makna hieuém nyan!"
19 Deungon hana teusangka-sangka Simson
jiteuka teuga le kuasa TUHAN, laju geujak u
Askelon. Disinan laju geupoh maté lhée
ploh droe ureuëng agam nyang sok peuka-
yan lagak-lagak. Gobnyan laju geucok peu-
kayan awaknyan dan geujôk laju ubak
awaknyan nyang ka jijaweueb hieuém geuh
nyan. Óh lheuehnyan, laju geuwoe u rumoh
gobnyan ngon até nyang tunu. 20 Laju le
ayah tuan Simson geujôk peurumoh Simson
nyan ubak nyang iréng Simson yoh watée
awaknyan meukawen.

15 Na padubna treb teuma óh lheueh
nyan, watée musém keumeukoh
boh gandom, Simson laju geujak saweue
peurumoh gobnyan. Gobnyan geuba saboh
kaméng muda keu peurumoh geuh nyan.
Geupeugah le Simson ubak ayah tuan geuh,
"Ulôn keuneuk tamong lam bilek keu lôn
jak meurumpok ngon peurumoh lôn."

Teuma lé ayah tuan geuh hana geubri
idhin gobnyan geutamong lam bilek aneuëk
geuh. 2 Geupeugah le yah tuan nyan ubak
Simson, "Ulôn pike gata biet-biet tabanci
jihnyan, lé sababnyan, peurumoh gatanyan
ka ulôn jôk ubak rakan gata nyang iréng
gata ilée. Teuma, gata jeuet tacok adoe jih,
jihnyan leubeh lagak nibak cutpo jih."

3 Geupeugah kheueh lé Simson, "Peue
nyang harôh ulôn peubuet ateueh ureuëng
Filistin goenyoe, kon kheueh salah ulôn!"
4 Laju geujak drob lhée reutôh boh asée
srigala. Iku tieb-tieb asée srigala nyan geu-
ikat dua-dua. Nibak sinambat talo ikatnyan,
laju geuikat maséng-maséng saboh suwa
apui. 5 Óh lheuehnyan gobnyan laju geutot
suwa-suwa nyan ngon apui dan laju geupeu-
leueh asée-asée srigala nyan lam blang gan-
dom ureuëng Filistin, nyang toh gandom-
gandom nyan karab jeuet teupot. Lé
sababnyan, tutong kheueh bubena gandom
nyang ka jeuet pot disinan. Meunan cit kon
nyan mantong, seunaman gandom dan
lampôh anggô meusajan-sajan tutong man-
dum. 6 Ureuëng-ureuëng Filistin laju jijak
seulidek soe poe buet nyan. Laju na ureuëng
nyang peugah bak awaknyan bahwa Simson
kheueh nyang peubuet mandum nyan, sabab
yah tuan gobnyan nyang na di Timna ka
geujôk peurumoh geuh ubak sidroe rakan
Simson. Lé sababnyan ureuëng Filistin laju
jitot inong nyan meunan cit banmandum
asoe rumoh ureuëng syiek geuh sampoe
habéh.
7 Laju geupeugah lé Simson ubak
ureuëng Filistin nyan, "O, meunan cara jih
gata balaih dam? Ulôn kumeusumpah hana
lôn iem droe meunyoe hainyoe gohlom lôn
balaih ateueh gata!" 8 Óh lheuehnyan gob-
nyan laju geuprang awaknyan ngon biet-biet
keujam that dan geupoh maté awaknyan
keubiet jai that-that. Óh lheuehnyan gob-
nyan geujak dan geumusöm lam saboh guha
nibak saboh bukét batée di Etam.

Simson geupeutaloe ureuëng Filistin

9 Le sababnyan ureuëng Filistin jijak
ubak daerah ureuëng Yehuda laju jipeusong
khimah disinan, óh lheuehnyan awaknyan
laju jiprang banda Lehi, 10 Ureuëng Yehuda
geutanyong ubak ureuëng Filistin, "Pakon
awaknyoe neujak prang kamoe?"

Awaknyan jijaweueb, "Kamoe teuka
keu kamoe jak drob Simson mangat kamoe
hase kamoe peusaneut ateueh jihnyan lagée
jihnyan jipeusaneut ateueh kamoe." 11 Wa-
tée jideungoe hainyan, jijak kheueh na lhée
ribée droe ureuëng Yehuda ubak guha di
bukét batée di Etam. Disinan awaknyan
jipeugah, "Simson, peu kheueh gata hana
tateupeue bahwa ureuëng Filistin meukuasa
ateueh geutanyoe? Peue nyoe nyang ka gata
peubuet ateueh kamoe!"

Geuseuôt lé Simson, "Ulôn kubalah
peue nyang ka awaknyan peubuet ateueh
ulôn."

12 Kheun awaknyan, "Kamoe teuka keu
kamoe ikat dan kamoe jôk gata ubak
ureuëng Filistin."

Geupeugah lé Simson, "Meujanji kheu-
eh leubeh ilée bahwa awaknyoe hana neu-
poh maté ulôn."

13 "Get," kheun awaknyan, "keubiet
kamoe keuneuk kamoe ikat dam kamoe jôk
gata ubak ureuëng Filistin. Kamoe hana
kamoe poh maté gata." Laju awaknyan ji
ikat gobnyan ngon dua krak talo nyang
mantong barô, dan jiba laju gobnyan nibak
guha nyan.

14 Watée Simson jiba trok u Lehi,
ureuëng-ureuëng Filistin jiplueng-plueng ji-
jak ubak gobnyan sira jisurak gobnyan.
Ngon hana teusangka-sangka gobnyan jiteu-
ka teuga lé kuasa nibak TUHAN. Talo-talo
nyang teuikat nibak jaroe geuhnyan putôh
meukan-kan sang-sang talo nyan talo nyang
tutong lé apui. 15 Óh lheuehnyan gobnyan
laju geuteumé sikrak tuleueng geuheuém
keuleudée nyang mantong barô. Laju geu-
cok tuleueng nyan, ngon tuleueng nyan laju
geulawan dan geuprang awaknyan, dan
awaknyan maté na 1.000 droe. 16 Lé sabab-
nyan geupeugah kheueh lé Simson sira
meunyanyoe,

"Ngon tuleueng keuleudée, ulôn
poh maté siribée droe;
ngon tuleueng keuleudée, ulôn
tumpôk[m] manyét-manyét awaknyan."

17 Óh lheuehnyan, gobnyan laju geutiek
tuleueng geuheuém nyan. Nyang kheueh
sabab jih teumpat nyan teuboh nan Ramat-
Lehi.[n]

18 Óh lheuehnyan Simson jiteuka grah
that, lé sababnyan gobnyan geumeulakée
ubak TUHAN. Gobnyan geupeugah, "TUHAN,
banmantong Droeneueh neubri meunang
nyang rayeuk keu ulôn. Jinoenyoe peu
kheueh ulôn harôh maté sabab lé grah that
nyoe, sampoe ulôn jidrob lé ureuëng Filistin
nyang hana jituri Droeneueh?" 19 Lé sabab-
nyan Po teu Allah laju geupeuhah ruhuéng
nyang na lam bukét batée di Lehi nyan, laju
jiteubiet ié nibak teumpat nyan. Simson laju
geujieb ié nyan, lheuehnyan gobnyan ka
meurasa puléh lom teuma. Nyang kheueh
sabab jih mata ié nyan teuboh nan Mata Ié
Hakor.[o] Mata ié nyan sampoe án jinoe
mantong na di Lehi.

20 Dua ploh thon treb jih Simson geu-
pimpén umat Israel watée awaknyan jikuasa
lé ureuëng Filistin.

Simson di Gaza

16 Bak si uroe, watée Simson na di
Gaza, deuh geukalon disinan na
sidroe ureuëng inong jeuhet, di ureuëng
inong lunté nyan laju jipeurab ubak gob-
nyan dan jiéh ngon gobnyan. 2 Bak watée
teujok dan teupeugah hai nyan ubak
ureuëng-ureuëng Gaza, "Simson ka teuka
keunoe." Dan awaknyan laju jikeupông
teumpatnyan dan ka siab jihadang gobnyan
simalam suntok di babah pintoe geureubang
banda, teuma sipanyang malamnyan awak-
nyan hana jipeubuet sapeue, sabab jipike
meunoe, "Eunteuk óh watée ka reuneue
nibak suboh butanyan, bak watéenyan kheu-
eh jihnyan tapoh maté." 3 Teuma Simson
teutab geuéh sampoe teungeut disinan trok
án teungoh malam. Bak watée teungoh ma-
lamnyan teujaga dan geubeudôh kheueh
gobnyan nibak teumpat éh, geumat laju ban-
dua boh ôn pintoe geureubang bandanyan
dan meunan cit bandua taméh pintoenyan
geumat cit teuma. Lheuehnyan laju geubot
sampoe teulot banmandum meunan cit deu-
ngon palang jih, óh lheueh geulot geucok
geugulam laju ateueh bahoe gobnyan, dan
banmandum nyan laju geu angkot ubak pu-
cak gunong nyang meuhadab keue deungon
Hebron.

Simson dan Delila

4 Óh lheuehnyan Simson ka rhot cinta
ubak sidroe inong dara nibak Pantôn Sorek
nyang nan jih Delila. 5 Teuka kheueh laju
raja-raja ureuëng Filistin ubak inong nyan
sira jipeugah, "Ci kheueh gata bujuk
ureuëng nyan mangat tateupeue dipat kheu-
eh teuduek teunaga jihnyan nyang meunan
raya, dan deungon peu kheueh kamoe hase
kamoe peutaloe jihnyan dan teuikat jihnyan
keu teupeutaklok jihnyan. Teuma kamoe
maséng-maséng kamoe jok siribée sireutôh
péng pirak keu gata." 6 Lé Delila jipeugah
ubak Simson, "Neu calitra kheueh keu ulôn
tuan keuhai teungku lakoe, peu kheueh sa-
bab jih teunaga droeneueh meunan rayeuk,
dan deungon peu kheueh teuma droeneueh
harôh teu ikat dan teupeutaklok teuma?"
7 Geujaweueb lé Simson ubak binoe geuh-
nyan, "Meunyoe ulôn teu ikat deungon tu-
joh krek talo busur nyang barô nyang goh-
lom tho that, ulôn leumoh dan jeuet keu
ureuëng biasa."
8-9 Lé peunguasa Filistin jijok laju ubak
Delila tujoh krek talo busur nyang barô
nyang gohlom tho that. Óh lheuehnyan,
teungoh ureuëng Filistin nyan jipreh di
ruweueng nyang laén, Delila laju geuikat
Simson deungon talo nyang kana bak jaroe
geuh sira geumeuhôi, "Simson! Ureuëng
Filistin ka teuka!" Dan di Simson pi laju
geureuet ngon geupeuputôh talo-talo nyang
ka meuikat bak badan geuhnyan. Dan bube-

---

[m] *tumpôk:* Lam basa Ibrani kheun nyoe su jih lagée "keuleudée". [n] *Ramat-Lehi:* Lam bansa Ibrani makna jih "Bukét Tuleueng Geuheum". [o] *Hakor:* Lam basa Ibrani makna jih "nyang meulakée".

na talo nyang ka meuikat badan geuhnyan
putôh lagée beuneueng nyang putôh keu-
nong apui. Rahsia teunaga Simson nyan
gohlom cit teubuka.
10 Geupeugah lom lé Delila ubak Sim-
son, "Ah, droeneueh sulet! Droeneueh neu-
peuseunda ulôn nyang ureuëng binoe neueh.
Neupeugah kheueh hai lakoe meutuah, ngon
peu kheueh droeneueh hase teuikat!"
11 Geupeugah lom lé Simson, "Meu-
nyoe ulôn teuikat deungon talo barô nyang
hántom lom teungui, ulôn laju leumoh dan
jeuet keu ureuëng biasa."
12 Teungoh ureuëng Filistin mantong
jipreh-preh di dalam ruweueng kama nyang
laén, Delila laju geujak cok meupadub krek
talo nyang laén nyang mantong barô, ngon
talonyan laju geuikat Simson lakoe geuh-
nyan. Óh lheuehnyan awaknyan laju jimeuhôi
ngon su nyang teuga, "Simson! Ureuëng Fi-
listin ka teuka!" Simson laju geupeuputôh
talo-talo nyang meuikat nibak badan geuh-
nyan lagée ureuëng jipeuputôh beuneueng.
13 Laju geupeugah lom lé Delila ubak
lakoe geuhnyan, "Ah, bit-bit droeneueh
neupeumeuén ulôn, hai teungku lakoe.
Droeneueh sulet, neupeugah kheueh laju
ngon peue droeneueh teuikat!"
Simson geujaweueb lom, "Meunyoe tu-
joh untie ôk ulônnyoe teurajot ubak beuneu-
eng nibak peukakaih teumpeun ija, óh lheu-
ehnyan teuikat teuma ubak kayée peukakaih
teumpeun nyan, bak watée nyan ulôn laju
leumoh dan ka jeuet lagée ureuëng biasa."
14 Lé Delila pi laju geujak peuteungeuet
Simson, óh lheuehnyan geupeubuet laju la-
gée nyang ka geupeugah lé Simson nyan
ubak gobnyan, geu rajot laju tujoh boh untie
ôk Simson ngon beuneueng beukaih teum-
peun dan óh lheuehnyan geuikat laju ubak
kayée peukakaih teumpeun dan laju
jimeuhôi Simson lakoe geuhnyan ngon su
nyang teuga, "Simson! Beudôh, ureuëng
Filistin ka teuka!" Bak siátnyan cit Simson
geubeudôh laju geutarek ôk geuh nyang
teuikat nibak kayée teumpeun ija nyan sam-
poe lheueh teuploh banmandum.
15 Óh lheuehnyan geupeugah lom lé De-
lila ubak gobnyan, "Ah, neupeugah droeneu-
eh neucinta ngon neu gaséh keu ulôn, hai
teungku lakoe, padahai até droeneueh that-
that jiôh nibak ulôn! Ka lhée goe droeneueh
neupeumeuén ulôn, dan sampoe án saátnyoe
droeneueh hán cit neupeugah pakon
droeneueh keubit that teuga." 16 Tieb-tieb
uroe Delila teutab mantong jimeurengek-re-
ngek lagée aneuëk manyak ubak lakoe geuh
nyan sira geupa sabe, sampoe Simson pi ka
tunu geudeungoe nyang lagéenyan. 17 Akhé
jih sabab hán ék le geudeungoe ureuëng bi-
noe geuhnyan jimeu réengeuek sabe, teuma
geucalitra kheueh nyang seubeuna jih ubak
peurumoh gobnyan rahsia nyang seubeuna
jih. "Ôk ulôn di ateueh uléenyoe hántom na
keunong sikin cuko," geupeugah lé Simson.
"Ulôn nyoe ka teujok ubak Po teu Allah
sibagoe milék Gobnyan nyang khusos. Yoh
lahé ulônyoe ka jeuet keu sidroe Nazir. [p]
Meunyoe ôk nyang na di ateueh ulée ulônyoe
teucuko, teunaga ulôn laju gadôh; ulôn leu-
moh dan jeuet keu ureuëng biasa."
18 Delila ka teurasa bahwa Simson biet-
biet ka geubuka rahsia até gobnyan. Sabab
nyan geukirém laju habanyan ubak peungu-
asa-peunguasa ureuëng Filistin, "Neuteuka
kheueh goenyoe nyang keuneuleuh. Sabab
Simson ka geupeugah ubak ulôn asoe até
gobnyan nyang sibeuna jih." Teuma awak-
nyan pi jiteuka laju jijakba péng keu Delila.
19 Óh lheueh geupeugah nyan, lé Delila laju
geugusuek-gusuek Simson sampoe gobnyan
teungeut di dalam pankée binoe geuhnyan,
geuhôi laju ureuëng laén geuyue jak cuko ôk
nyang tujoh boh untie nibak ulée lakoe geuh-
nyan. Óh lheuehnyan laju jiseksa Simson,
sabab Simson ka gadôh teunaga gobnyan.
20 Laju geumeuhôi sira geudumpék ngon su
nyang teuga, "Simson! Ureuëng Filistin ka
trok!" Simson geubeudôh, dan geusangka
gobnyan hase lheuh lagée watée nyang ka-
ka. Gobnyan hana geuteupeue bahwa TUHAN
ka geutinggai gobnyan. 21 Deungon nyan di
ureuëng-ureuëng Filistin jijak drob laju gob-
nyan dan jicungkée bandua neuek mata
geuh. Awaknyan laju jiba gobnyan u Gaza
dan ji ikat gobnyan deungon dua krek ranté
teumaga, dan jipeutamong laju gobnyan u
dalam rumoh glab. Disinan gobnyan jiyue
meukeureuja meugileng. 22 Teuma sidub-
nyan treb ôk di ateueh ulée gobnyan ka jipeu-
phon timoh lom teuma.

Simson wafeuet

23 Bak si uroe ureuëng nyang mat kuasa
di Filistin nyan jimeusapat keuneuk jipeuna
khanuri raya sira jipeuseumah keureubeuen
keu dewa awaknyan nyang nan jih Dagon.
Awaknyan laju jimeunyanyoe, "Dewa geu-

[p] *Nazir:* kalon 13.5.

tanyoe ka geujok keu geutanyoe jeuet
meunang ateueh Simson, musoh geuta-
nyoe!" 24-25 Teungoh awaknyan jimeusuka
ria, awaknyan jipeugah, "Gata ba kheueh la-
ju Simson nyan keunoe mangat jihnyan jeuet
keu barang teupeukém dan barang peuhina
keu geutanyoe!" Teuma awaknyan laju jijak
cok Simson nibak rumoh glab. Dan gobnyan
pi laju jeuet keu beunda nyang hina ngon
jipeukém lé awaknyan. Awaknyan jiyue
gobnyan mangat geudong di lamkawan ban-
dua boh taméh nyang raya. Bak watée
ureuëng ramé nyan jikalon Simson, awak-
nyan jipujoe laju Dagon sira jimeunyanyoe
lagéenyoe, "Dewa geutanyoe ka geupeu-
meunang geutanyoe ateueh musoh nyang ka
jipeurusak nanggroe geutanyoe dan jipoh
maté nyang lumpah that jai ureuëng geuta-
nyoe." 26 Geupeugah lé Simson ubak aneuëk
agam nyang peujak gobnyan, "Gata peu-
lheueh kheueh jaroe ulôn nyoe mangat jeuet
ulôn mumat ubak taméh-taméh nyang meu-
tumpang nibak geudong nyoe, sabab ulôn
keuneuk meusadeue disinan." 27 Geudong-
nyan peunoh meusak-sak ngon ureuëng ra-
mé. Dan banlimong droe nyang mat kuasa
ateueh Filistin nyan pi na didalam geudong
nyan. Dan nibak tingkat ateueh nibak geu-
dong nyan na ureuëng kira-kira 3.000 droe.
Awaknyan banmandum jijak meunonton sira
ji peuhina ateueh Simson.
28 Bak watée nyan kheueh Simson geu-
meu doá ubak TUHAN Po teu Allah; doá
geuhnyan na kheueh lagéenyoe, "Ya TUHAN
Nyang Mahamanyang, beuneutem kheueh
neuingat keu ulôn. Neubri kheueh ya TUHAN
teunaga sigoe teuk nyoe keu ulôn, ya Po teu
Allah, mangat jeuet lôn peubuet dan ulôn ka
hase ulôn balaih ateueh ureuëng Filistin
nyang ka jicungkée ban dua aneuk mata
ulôn." 29 Óh lheueh geupeugah lé Simson
nyang lagéenyan geumat laju dua boh taméh
teungoh nyang na teutumpang geudong
nyan. Dan sira geumeu tumpang deungon
jaroe wie nibak taméh nyang saboh dan jaroe
uneuen gobnyan ubak taméh nyang saboh
teuk, 30 gobnyan geumeuhôi lom, "Bah
kheueh ulôn maté meusajan-sajan ngon
ureuëng Filistin nyoe!" Dan deungon habéh
teunaga laju geuyok-yok dan geutulak ta-
méh-taméh nyang teungoh geu mumat nyan,
dan geudong nyan pi reubah laju sampoe
jitimpok u ateueh banlimong droe ureuëng
nyang mat kuasa ateueh Filistin nyan meu-
nan cit meusajan-sajan ngon ureuëng laén
nyang na didalam geudong nyan banman-
dum maté jitimpok lé geudong nyang geutu-
lak lé Simson nyan. Dan meunan kheueh
Simson pi wafeuet cit meusigoe ngon geu-
dong nyan meusapat disinan deungon
ureuëng laén. Teuma bak watée gobnyan
maté lé gobnyan ka geupoh maté ureuëng
laén leubeh jai nibak watée gobnyan man-
tong udeb. 31 Óh lheuehnyan teuka kheueh
laju bubena kawöm syedara gobnyan keu ji-
jakcok manyét gobnyan. Manyétnyan laju
jipeuwoe urumoh, dan jipeukubu laju u da-
lam kubu Manoah, bapak gobnyan. Kubu
nyan na jih di lamkawan Zora dan Esytaol.
Simson jeuet keupeumimpén ureuëng
Israel dua ploh thon treb jih.

Patong nyang jiseumah lé Mikha

17 Na sidroe ureuëng agam nyang nan
jih Mikha. Gobnyan tinggai di dae-
rah meugunong-gunong jitamong u dalam
wilayah Efraim. 2 Bak siuroe geupeugah lé
gobnyan ubak mak geuhnyan, "Ma, bak
watée droeneueh geumadôh siribée sireutôh
péng pirak, na ulôn deungoe droeneueh neu-
kutok si pancurinyan. Nyoepat, mak, péng
nyan! Ulôn kheueh nyang cue péng nyan."
Geujaweueb lé mak geuhnyan, "Seumoga
droe kheueh geubri beureukat lé TUHAN, hai
aneuëk ulôn!"
3 Mikha laju geupulang péng nyan ubak
mak geuh, laju lé mak geuhnyan geupeugah,
"Mangat gata, hai aneuëk ulôn, leupah ni-
bak kutokan nyang ka ulôn peugah nyan,
ulôn peuseumah piraknyoe ubak TUHAN
mangat jeuet teungui teupeuget patong ka-
yée nyang teuseupoh deungon pirak. Jadi
péng nyan ulôn peuriwang ubak gata."
4 Teuma óh kalheueh Mikha jijok pu-
lang lom péng nyan ubak mak jihnyan, di
mak nyan laju geucok dua reutôh keupeng
nyan, dan atranyan laju geubri ubak tum-
peun nyang peuget pirak. Laju gobnyan
jiyue ubak tumpeun nyan mangat jipeuget
saboh patong kayée nyang teu seupoh deu-
ngon pirak nyan. Óh lheuehnyan patong
nyan laju jipeuduek dirumoh Mikha.
5 Di Mikha keudroe ka na nibak gob-
nyan saboh teumpat teumpat iébadat. Lé
gobnyan geupeuget na meupadub boh pa-
tong beurala dan siôn efod[q] laju geuangkat

[q] *efod:* Lam basa Ibrani efod teutunyok ubak sikrak ija sinutôb dada nibak bajée dinaih Imeum Agong. Kalon kamuih.

sidroe lamkawan aneuëk gobnyan nyang
agam jeuet keu teungku imeum. 6 Nibak
watéenyan bansa Israel gohlom na raja; ti-
eb-tieb ureuëng beubaih jipeubuet peue
nyang jianggab nyan beutôi.
7 Bak watéenyan cit teuma na sidroe
ureuëng muda nibak sukée Lewi. Dilée
gobnyan tinggai di Betlehem di dalam wila-
yah ureuëng Yehuda. 8 Teuma jinoenyoe
ureuëng nyan ka jitinggai di bandanyan dan
teungoh jijak mita teumpat tinggai nyang
laén. Nibak meuneujak, gobnyan trok laju
nibak rumoh Mikha di daerah meugunong-
gunong Efraim. 9 Mikha geutanyong ubak
ureuëngnyan, "Gata nyoe ureuëng pané?"
Ureuëngnyan jijaweueb, "Ulôn ureuëng
Lewi nibak Betlehem di Yehuda. Ulôn nyoe
teungoh lôn mita teumpat tinggai."
10 Geupeugah lé Mikha, "Gata tinggai
mantong deungon ulôn disinoe, mangat gata
jeuet keupeunasihat dan teungku imeum ka-
moe. Singoh ulôn bri keu gata siploh péng
pirak tieb-tieb thon, meunan cit teuma deu-
ngon peukayan dan peunajoh." 11-12 Di
aneuëk muda ureuëng Lewi nyan laju situju,
laju teuma gobnyan geuangkat lé Mikha
jeuet keu teungku imeum jih. Gobnyan ting-
gai di rumoh Mikha dan geupeusaneut jih-
nyan lagée aneuëk droe gobnyan keudroe.
13 Teuma geupeugah lé Mikha, "Nyan, ji-
noenyoe ulôn yakén bahwa TUHAN teuma
geupeugét nyang get keu ulôn sabab ka na
sidroe ureuëng Lewi nyang jeuet keu teung-
ku imeum nibak ulôn."

Mikha dan sukée Dan

18 Bak watéenyan di nanggroe Israel
hana meuraja. Sukée Dan mantong
jimita-mita daerah mangat jeuet keu teumpat
wilayah geuh, sabab awaknyan gohlom cit
meuteumé tanoh meusajan ngon sukée-sukée
nyang laén didalam bansa Israel. 2 Lé sabab-
nyan awaknyan laju jipiléh limong droe
ureuëng nyang gagah ngon beuhe lamkawan
banmandum kawöm didalam sukée awak-
nyan nyang na tinggai di Zora dan Esytaol,
laju jibri tugaih keu banlimong droe nyan
mangat jijak seulidek nanggroe nyan. Dan
beurangkat kheueh awaknyan, dan óh trok
nibak wilayah meugunong-gunong di dalam
wilayah Efraim. Disinan awaknyan jimudom
di rumoh Mikha. 3 Bak watée jikeuneuk ta-
mong u dalam rumoh nyan teudeungoe laju
lé awaknyan peumuda Lewi nyan teungoh
jipeugah haba. Dan awaknyan pi ka jituri
nibak loghat ureuëng Lewinyan. Lé sabab-
nyan, awaknyan laju jipeurab ubak gobnyan
sira jitanyong, "Peue buet droeneueh disi-
noe? Peue urosan droeneueh? Soe nyang ba
droeneueh keunoe?"
4 Geujaweueb lé ureuëng mudanyan,
"Ulôn na disinoe sabab lé Mikha. Gobnyan
kheueh nyang ka geu angkat ulôn jeuet keu
teungku imeum geuh, dan geubri teuma gaji
keu ulôn."
5 Jipeugah lé awaknyan ubak gobnyan,
"Meunyoe meunan, tulông kheueh neuta-
nyong ubak Po teu Allah peu kheueh meu-
jak kamoenyoe meuhase atawa hana."
6 Geujaweueb lé teungku imeum nyan,
"Bék khawate, meuneujak droeneueh nyan
ka geureustu lé TUHAN."
7 Óh lheuehnyan jijak kheueh laju ban
limong droe ureuëng nyan u Lais. Disinan
awaknyan jingieng laju peunduduek nyang
na disinan. Nyata kheuehnyan nibak awak-
nyan, bahwa cara udeb peunduduek disinan
saban that ngon cara udeb peunduduek Si-
don. Bahpi awaknyan jiôh tinggai teuaséng,
dan jiôh nibak bansa Sidon, awaknyan udeb
aman ngon teuntram, hana meumusoh, udeb
makmu dan hana teuma kureueng meu-
sapeue pi. 8 Bak watée ban limong droe
ureuëng nyan jiriwang ubak mandum sukée
gobnyan di Zora dan Esytaol, awaknyan laju
jilakée lé sukée droe jih mangat jipeugét
laporan. 9-10 Jipeugah lé awaknyan, "Jak
geutanyoe tajak prang Lais. Kamoe ka ka-
moe jak keunan, dan kalheueh teuma kamoe
kalon bahwa tanoh awaknyan diet that-that,
luwah dan makmu, peue-peue mantong na
disinan. Bék teutab mantong disinoe sam-
poe tanyoe hana tapeubuet sapeue. Beuba-
gaih kheueh tajak keudeh dan jak reubot
kheueh laju nanggroe nyan. Gatanyoe teuma
tateupeue bahwa peunduduek disinan hana
jisangka-sangka mubacut pi bahwa gata-
nyoe teuma tajak prang awaknyan. Kamoe
yakén bahwa Po teu Allah ka geujok nang-
groe nyan ubak gata."
11 Lé sabab nyan, jak kheueh laju nibak
Zora dan Esytaol 600 droe sukée Dan. Deu-
ngon sinjata nyang leungkab, 12 awaknyan
jijak u bagian barat Kiryat-Yearim di wila-
yah Yehuda laju jipeudong khimah disinan.
Nyang kheueh sabab jih teumpat nyan sam-
poe án saátnyoe mantong teuboh nan Teum-
pat Meukhimah Dan. 13 Phon nibak teum-

17:6: Hak. 21:25

patnyan awaknyan geujak laju u daerah
meugunong-gunong Efraim sampoe trok u
rumoh Mikha.
14 Ban limong droe ureuëng tukang
meuluem nyan jipeugah ubak rakan-rakan
jihnyan, "Peu kheueh gatanyoe tateupeue
bahwa di dalam saboh-saboh rumoh nyang
na disinoe na jikeubah patong nyang meula-
péh deungon pirak? Na cit patong-patong
nyang laén dan Efod. Ci tapiké peue nyang
harôh tanyoe peubuet." 15 Óh lheueh nibak
nyan awaknyan jijak laju u rumoh Mikha, di
teumpat peumuda Lewi nyan tinggai, dan
jitanyong laju keuadaan gobnyan. 16 Bak
watéenyan ban 600 droe tantra sukée Dan,
nyang meusinjata leungkab nyan, teungoh
jidong dikeue pintoe geureubang. 17 Ban
limong droe mata-matanyan jitamong laju u
dalam rumoh, laju jijakcok patong kayée
nyang meulapéh deungon pirak meusigoe
deungon patong-patong nyang laén, dan
meunan cit Efod.
Peumuda Lewinyan teungoh geudong
lamkawan ban nam reutôh tantra nyan diba-
bah pintoe geureubang. 18 Bak watée banli-
mong droe ureuëng nyan jitamong u dalam
rumoh Mikha dan jicok Efod meunan cit
deungon banmandum patong-patong beura-
lanyan, peumuda Lewi nyan laju geuta-
nyong, "Peu kheueh nyoe nyang awaknyoe
peubuet?"
19 Awaknyan jijaweueb, "Iem! Hán-
jeuet teumanyong. Seutôt mantong ho
nyang kamoe jak, eunteuk gata jeuet keu-
peunasihat dan teungku imeum kamoe.
Nibak jeuet keu teungku imeum keu saboh
keuluwarga, leubeh gét jeuet keu teungku
imeum keu saboh sukée!" 20 Peumuda
Lewi nyan galak that geudeungoe saran
nyang lagée nyan. Lé sababnyan, gobnyan
laju geucok Efod dan patong-patong
beurala nyan laju geuseutôt ngon awak-
nyan.
21 Óh lheuehnyan rombongan nyan laju
jijak lom, dikeue that aneuëk miet nyang
jak, beulatang peulara dan barang-barang
awaknyan. 22 Bak watée awaknyan ka jiôh,
Mikha laju geuhôi mandum teutangga geuh
dan geupakat laju awaknyan mangat jijak
tiyeub ureuëng-ureuëng Dan nyan. Óh ka to
ngon awaknyan, 23 Mikha dan ureuëng-
ureuëng geuhnyan laju jiklik-klik geu-
meuhôi ngon su nyang riôh keu awaknyan.
Di ureuëng-ureuëng sukée Dan nyan jipa-
leng laju u likot sira jitanyong ubak Mikha,
"Peue hai? Pakon tajak ngon ureuëng nyang
ramé meunan bagoe?"
24 Geujaweueb lé Mikha, "Awaknyoe
ka jipeuplueng patong-patong ulôn meunan
cit deungon teungku imeum ulôn, sampoe
ulônnyoe ka hana sapeue na le, óh lheueh-
nyan mangat mantong gata peugah, 'Peue
hai!' "
25 Jipeugah lé ureuëng-ureuëng sukée
Dan nyan, "Leubeh gét tasumpai babah
gatanyan; bék sampoe ureuëng-ureuëng
nyoe beungéh dan jiseupôt gata. Eunteuk
gata dan banmandum keuluwarga gata ma-
té." 26 Óh lheueh jipeugah nyang lagéenyan
di ureuëng sukée Dan nyan laju jijak lom
teuma. Mikha jikalon bahwa awaknyan jiôh
leubeh teuga nibak jihnyan, lé sababnyan
geuhnyan jigisa laju jijakwoe.
27-28 Óh ka lheueh jipeuplueng teungku
imeum nyan lé ureuëng sukée Dan meunan
cit deungon barang-barang ngon peubuet
iébadat peuneugét Mikha, awaknyan laju
jijak prang Lais, banda nyang peunduduek
jih aman dan teuntram. (Banda nyan na lam
saboh pantôn ngon banda Bet-Rehob).
Ureuëng-ureuëng Dan nyan laju jipoh maté
banmandum peunduduek Lais dan jitot laju
banmandum bandanyan. Hana nyang trok
jijak tulông sukée-sukée Lais nyan sabab
teumpat awaknyan jiôh teuaséng nibak Si-
don. Óh lheuehnyan di ureuëng-ureuëng
Dan laju jipeudong lom bandanyan dan ji-
tinggai teuma disinan. 29 Nan bandanyan
laju jigantoe deungon nan banda Dan, meu-
nurot nan bapak indatu awaknyan, nyan
kheueh Dan, aneuëk Nabi Yakub. 30 Patong
beurala nyang awaknyan ba nyan, jipeu-
dong laju di bandanyan óh lheueh nyan
jiangkat teuma Yonatan, aneuëk Gersom,
cucoe Nabi Musa, jeuet keu teungku imeum
awaknyan. Keuturonan Gersom nyoe teutab
jeuet keu teungku imeum sukée Dan trok án
masa umat Israel teu angkot teujak tiek u
nanggroe laén. 31 Patong beurala nyang
jipeugét lé Mikha nyan teutab na di Lais
simantong Khimah TUHAN na mantong di
Silo.

Sidroe ureuëng Lewi dan gundek jih

19 Bak watée Israel gohlom na raja, na
sidroe ureuëng Lewi nyang tinggai
di gampông, nibak daerah gunong Efraim.
Gobnyan jicok sidroe inong di Betlehem
Yehuda jeuet keu gundek jih. 2 Teuma óh

dudoe ureuëng inong nyan beungéh[r] ubak
gobnyan, lé sababnyan inong nyan jiwoe
lom u rumoh ureuëng syiek jih di Betlehem.
Óh ka lheueh ureuëng inong nyan tinggai
disideh na peuet buleuen treb jih, 3 lé
ureuëng Lewi nyan jijak seutôt inong nyan
sira geubujuk mangat jitem gisa lom ubak
gobnyan. Gobnyan jijak sira jiba sidroe na-
miet meunan cit dua boh keuleudée. Óh ka
trok keudeh, lé ureuëng inong nyan laju jiba
gobnyan ubak ayah jih. Watée ayah inong
nyan jikalon gobnyan, lé ayah nyan laju
jisambot gobnyan ngon até nyang mangat,
4 dan jipaksa mangat gobnyan bék geuwoe.
Lé sababnyan, gobnyan tinggai na lhée uroe
treb jih meunan cit geumakheun ngon geu-
jéb ié dan geu-éh lom teuma ngon gundek
jihnyan. 5 Bak uroe nyan keupeuet, awak-
nyan jibeudôh beungoh that-that dan laju
meusiab-siab keuneuk beurangkat lom teu-
ma. Teuma ureuëng syiek inong nyan jipeu-
gah bak ureuëng Lewi nyan, "Gata
makheun ilée mangat jeuet teuga. Lheueh
nyan gata jeuet tajak lom teuma."
6-7 Lé sababnyan jiduek kheueh ureuëng
Lewi nyan dan jimakheun laju meusajan-sa-
jan ngon ayah inong nyan. Teuma watée
gobnyan jidong keuneuk jijak, lé ayah inong
nyan jibujuk Lewi nyan mangat bék jijak,
"Meuseunang-seunang kheueh ilée," kheun
gobnyan, "dan ta mudom kheueh disinoe."
Lé sababnyan tinggai kheueh ureuëng Lewi
nyan disinan simalam teuk.
8 Bak uroe nyang keulimong, ban suboh
that, watée gobnyan keuneuk beurangkat, lé
ureuëng syiek inong nyan jikheun lom, "Jak
hai, tamakheun ilée, lheueh nyan barô kheu-
eh jeuet gata woe." Lé sababnyan awaknyan
bandua dan jipeutreb-treb sampoe mata uroe
ka jipeuphon lhob.
9 Lheuehnyan, watée ureuëng Lewi
nyan na meusajan ngon gundek jih dan
namiet jih keuneuk jijak lom teuma, lé ayah
inong nyan jikheun lom, "Uroe karab ma-
lam, hana treb le ka seupôt, leubeh gét
mudom mantong disinoe dan gata meuseu-
nang-seunang. Singoh gata beudôh banbeu-
ngoh that keu gata woe."
10-11 Teuma lé ureuëng Lewi nyan hana
jitem mudom le. Gobnyan ngon gundek jih
laju jijak, meusajan-sajan ngon namiet jih
dan ban dua boh keuleudée nyang ka teuboh
peulana. Watée uroe karab malam, awak-
nyan laju karab to ngon Yebus (na kheueh
Yerusalem). Lé namiet nyan laju jipeugah
ubak teungku po jih, "Teungku, jak kheueh
geutanyoe tapiôh dan tamudom nibak banda
Yebus nyoe mantong."
12-13 Teuma lé teungku po jih nyan
jiseuôt, "Hán jeuet, tanyoe tajak laju dan
geutanyoe hana jeuet tapiôh nyang peundu-
duek jih kon ureuëng Israel. Jak geutanyoe
tajak lom bacut teuk eunteuk geutanyoe
tamudom di Gibea atawa Rama." 14 Lé sa-
babnyan awaknyan jijak laju hana jipiôh di
Yebus. Mata Uroe ka jilhob watée awak-
nyan trok u Gibea nibak wilayah sukée
Benyamin. 15 Awaknyan jipiôh disinan keu
jimudom, laju jitamong lam banda dan jijak
duek laju ubak padang. Teuma hana meu-
sidroe pih nyang jitem undang awaknyan u
rumoh jih mangat jimudom.
16 Teungoh awaknyan jiduek nibak padang
banda, teuka kheueh sidroe ureuëng tuha nyang
ban jiwoe nibak buet di ladang. Gobnyan
nyang sikeubiet jih meuasai nibak daerah meu-
gunong-gunong Efraim teuma jinoenyoe ting-
gai di Gibea. (Peunduduek laén di Gibea na
kheueh ureuëng Benyamin.) 17 Watée jingieng
lé ureuëng tuha nyan ureuëng Lewi nyan na di
padang, laju jitanyong, "Gata nyoe dipat teuka,
dan ho keuneuk jak?"
18 Ureuëng Lewi nyan geujaweueb,
"Kamoe ban teuka nibak Betlehem di Ye-
huda, dan teungoh kamoe woe u rumoh[s]
nyang na nibak gampông tunong di Efraim.
Ulôn asai jih disinan, hana meusidroe pih
nibak peunduduek banda nyoe nyang jitem
teurimong kamoe di rumoh jih keu kamoe
mudom. 19 Kamoe hana peureulée sapeue
nyang laén, beukai kamoe seb. Na jeurami
dan eumpeuen keu keuleudée kamoe; na ruti
ngon anggô keu ulôn meusajan ngon peuru-
moh ulôn nyoe meunan cit keu namiet lôn."
20 Laju geupeugah lé ureuëng tuha nyan,
"Bé khawate, eunteuk ulôn tulông. Hana
peue gata mudom lam padang nyoe." 21 Óh
lheuehnyan lé ureuëng tuha nyan laju jiba
awaknyan u rumoh jih dan jijok laju eum-
peuen keu keuleudée-keuleudée jih. Dan óh
ka lheueh jamé-jamé nyan jirhah gaki, laju
awaknyan jimakheun.
22 Teungoh awaknyan meuseunang-seu-
nang, ngon hana teusangka-sangka rumoh
nyan ka jikeupông lé ureuëng-ureuëng jeuhet
nyang teuka nibak banda nyan. Awaknyan

[r] *beungéh* atawa jipeubuet sirông. [s] *u rumoh:* Lam naseukah Ibrani teutuléh u Baét TUHAN, sabab teumpat tinggai ureuëng Lewi teupeugah Baét TUHAN.

laju jikeutok-keutok pintoe sira jipeugah bak
ureuëng tuha nyan, "Jok laju keu kamoe
ureuëng agam nyang gata ba u rumoh gata-
nyan, kamoe keuneuk peuguna jih nyan!"
23 Ureuëng tuha nyan geuteubiet dan
laju geupeugah bak awaknyan, "Bék, sye-
dara-syedara! Ulôn lakée, bék kheueh gata
peubuet hai nyang jeuhet dan hana patot
ateueh jamé lôn nyan, sabab jihnyan jamé
ulôn. 24 Eunteuk ulôn jok gundek jihnyan
ngon aneuëk dara lôn keu gata. Jeuet gata
pupuih droe ngon awaknyan. Teuma bék
kheueh gata peubuet nyang jeuhet ateueh
jamé ulôn nyan!" 25 Teuma lé sabab
ureuëng jeuhet nyan jimeukreueh cit, lé sa-
babnyan ureuëng Lewi nyan laju jitulak
gundek jih nyan u luwa keu awaknyan. Laju
lé awaknyan jipeukosa ureuëng inong nyan
hana piôh-piôh sampoe án beungoh uroe.
26 Óh watée suboh ureuëng inong nyan
jigisa, meunan trok bak babah pintoe rumoh
teumpat lakoe jih nyan ji-éh laju pansan,
sampoe ka jiteubiet mata uroe jihnyan man-
tong disinan. 27 Beungoh nyan, watée lakoe
jih jibeudôh dan jibuka pintoe keuneuk jak
lom, laju deuh jikalon gundek jih nyan ka
teutiek bak babah pintoe sira jaroe jih sib-
laih jimumat bak ôn pintoe. 28 "Beudôh
kheueh laju," kheun Lewi nyan ubak gun-
dek jih, "jak geutanyoe tajak lom." Teuma
ureuëng inong nyan hana jijaweueb sabab
ka meuninggai donya. Lé Lewi nyan laju
jicok ureuëng inong nyan jikeubah ateueh
keuleudée, óh lheuehnyan laju jijak sira
jiwoe u rumoh jih. 29 Óh trok u rumoh, laju
jicok sikin dan jikoh-koh laju manyét peu-
rumoh jihnyan jeuet keu dua blaih krék. Óh
lheueh nyan, laju jikirém ban dua blaih krék
bagian binoe jih nyan ka teukoh-koh nyan
keu bandua blaih boh sukée bansa Israel,
maséng-maséng keu awaknyan saboh jeum-
ba. 30 Banmandum ureuëng nyang kalon
nyan jipeugah laju, "Gohlom na nyang ka-
ka hai nyan na teujadi, yoh phon umat Israel
jiteubit lam nanggroe Meusé trok nibak
uroenyoe. Tanyoe hana jeuet ta seungab
mantong. Tanyoe harôh tameurok pakat keu
tanyoe balaih!"

Umat Israel dalam keuadaan prang

20 Dan teuka kheueh banmandum
umat Israel nibak daerah Dan di
utara sampoe u Bersyeba di seulatan, dan
Gilead di timu, keu meurumpok ubak teum-
pat teumawök nyan. Awaknyan meusapat
dan meusaho di Mizpa dikeue TUHAN.
2 Banmandum nyan na 400.000 droe tantra
nibak pasokan nyang jak ngon gaki. Peu-
mimpén-peumipén nibak tieb-tieb sukée
bansa Israel teuka cit keunan. 3-4 Óh lheueh
nibaknyan di ureuëng-ureuëng nibak sukée
Benyamin ka jideungoe bahwa banmandum
ureuëng Israel nyang laén ka geumeu-
gumpôi di Mizpa.
Dan jiteumanyong kheueh lé ureuëng-
ureuëng Israel nyan ubak ureuëng Lewi
nyang selir jih ka jipoh maté nyan, "Ci gata
peugah ubak kamoe pakriban buet nyang
jeuhet nyan jeuet na!" Geujaweueb lé
ureuëng Lewinyan, "Ulôn ngon gundek
ulôn nyan kamoe piôh sikeujab di Gibea di
dalam wilayah Benyamin dan kamoe mu-
dom disinan. 5 Óh lheuehnyan teuka kheueh
ureuëng-ureuëng Gibea ubak kamoe bak
watée malam uroe jijak mita ulôn. Awak-
nyan laju jikeupông rumoh teumpat kamoe
mudom nyan deungon meukeusut awak-
nyan jikeuneuk poh maté ulôn, teuma óh
lheuehnyan awaknyan laju jipeukosa gun-
dek ulôn sampoe án maté. 6 Lé ulôn laju
ulôn cok manyét nyang ka maté nyan dan
ulôn koh-koh laju óh lheueh nyan ulôn
kirém ubak ban dua blaih boh sukée bansa
geutanyoe maséng-maséng sikrak. Ulôn
peubuet hai nyang lagéenyan sabab ureuëng
Gibea nyan ka jipeubuet nyang jeuhet dan
lumpah malée bala nyan keunong u ateueh
bansa Israel. 7 Gatanyoe banmandum nyang
na disinoe na kheueh bansa Israel. Jadi
jinoenyoe hainyan ulôn lakée peudapat ni-
bak gata banmandum!"
8 Deungon sireuntak ureuëng-ureuëng
Israel nyang na meugumpôi di teumpat nyan
laju jidong dan jipeugah, "Geutanyoe ban-
mandum hana nyang jeuet nyang woe ubak
khimah maséng-maséng atawa u rumoh
droe. 9 Nyoe kheueh nyang geutanyoe peu-
buet: Geutanyoe tatiek undi mangat teupeu-
teuntée ureuëng-ureuëng nyang harôh jijak
prang Gibea. 10 Siper siploh nibak banman-
dum ureuëng agam bansa Israel harôh jipeu-
na peunajoh keu awaknyan nyang jak meup-
rang. Nyang laén laju jijak prang Gibea
mangat teuhuköm awaknyan sabab buet
nyang jeuhet nyang ka awaknyan peubuet
lamkawan umat Israel." 11 Meunan kheueh
cara jih umat Israel ka jimeusaboh keu jijak
prang Gibea.

19:22-24: Keuj. 19:5-8 **19:29:** 1Sam. 11:7

12 Óh lheueh nyan lé ureuëng Israel laju
jikirém bubena ureuëng gobnyan u dalam
wilayah sukée Benyamin keu jijak peusam-
poe haba nyoe: "Keujeuhetan peue nyang
ka teujadi u ateueh gatanyoe? 13 Gata seurah
kheueh banmandum ureuëng-ureuëng jeu-
het nyang beujat di Gibea nyan ubak kamoe
mangat awaknyan kamoe poh maté dan deu-
ngon na nyang lagéenyan kamoe ka kamoe
sampôh buet nyang jeuhet nyan lamkawan
bansa Israel." Teuma ureuëng Benyamin
hana jipako peue nyang ka jipeu ingat lé
ureuëng Israel nyang laén nyan. 14 Malah
banmandum banda nyang na di dalam wila-
yah Benyamin nyan dan ureuëng-ureuëng
Benyamin jijak u Gibea keu jijak meuprang
ngon ureuëng-ureuëng Israel nyang laén
nyan. 15-16 Bak uroenyan awaknyan laju
meusapat nibak banda-banda jihnyan na
26.000 droe tantra. Dan disampéng nyan
teuma na cit peunduduek Gibea ka teuma
meusapat 700 droe ureuëng nyang teupiléh
dan teulatéh. Banmandum ureuëng jawie
nyang gét that campen jiseumeurhom ngon
batée ngon cara jipeuguna lagée ali-ali.
Meunyoe awaknyan jigeulawa ngon ali-ali
nyan, pasti keunong dan hana mieh meuba-
cut pi. 17 Blaih ureuëng Israel nyang laén pi
ka teuma meusapat 400.000 droe tantra
nyang ka teulatéh.

Meuprang teulawan ureuëng Benyamin

18 Tantra umat Israel nyan jijak laju
ubak teumpat iébadat di Betel, dan jiteuma-
nyong ubak Po teu Allah, "Ya TUHAN,
sukée toh kheueh lamkawan kamoe nyang
harôh kamoe jak prang ureuëng Benyamin
nyan?" TUHAN geujaweueb, "Sukée Ye-
huda."
19 Óh singoh beungoh nyan beurangkat
kheueh laju awaknyan dan laju jipeudong
khimah to ngon banda Gibea. 20 Awaknyan
laju jipeudong baresan angkatan prang jih
meuhadab keue ngon banda nyan, dan laju
jiprang. 21 Dan bubena angkatan prang Be-
nyamin nyan laju jiteubiet ngon jijak prang
awaknyan óh lheueh nyan tantra Israel maté
na 22.000 droe nibak uroenyan. 22-23 Sabab
ka taloe nyan, jijak kheueh laju ureuëng Is-
rael nyan ubak teumpat iébadat óh trok keu-
nan laju jimo ba-e ubak TUHAN disinan sam-
poe án malam. Awaknyan jiteumanyong,
"TUHAN, peu kheueh kamoe harôh kamoe
jak meuprang lom ngon syedara-syedara ka-
moe ureuëng-ureuëng Benyamin nyan?"
Geujaweueb lé TUHAN, "Nyoe, jak
kheueh laju."
Lé sababnyan angkatan prang Israel ka-
na seumangat lom, sampoe awaknyan jiatoe
lhom pasokan jihnyan lagée bak uroe nyang
phon. 24 Keu nyang keudua jih awaknyan
jijak prang angkatan prang Benyamin nyan.
25 Dan keu nyang keu dua teuma ureuëng-
ureuëng Benyamin nyan jiteubiet jijak seu-
rang awaknyan. Goenyan awaknyan jipoh
maté teuma na 18.000 droe tantra nyang
teulatéh nibak angkatan prang Israel. 26 Dan
jijak kheueh lom ureuëng Israel nyan u
Betel laju jijakmoe ba-e ubak TUHAN. Disi-
nan awaknyan jipuasa sampoe án malam
uroe dan jipeuseumah keureubeuen peuda-
mé dan keureubeuen nyang teutot keu
TUHAN. 27-28 Bak watéenyan Peuto Peujan-
jian Po teu Allah na di Betel, dan Pinehas
aneuëk Eleazar, cucoe Nabi Harun, meutu-
gaih sibagoe teungku imeum. Dan jitanyong
kheueh lé umat Israel ubak TUHAN,
"TUHAN, peu kheueh kamoenyoe kamoe jak
prang lom syedara-syedara kamoe ureuëng-
ureuëng Benyamin nyan, atawa peu kheueh
harôh kamoe peupiôh meuprang nyoe?"
Geujaweueb lé TUHAN, "Seurang kheu-
eh awaknyan! Singoh beungoh Ulôn teuma
Lôn peumeunang gata."
29 Watée jideungoe jaweueb TUHAN
nyan, di ureuëng Israel laju jikeubah tantra
gobnyan nibak teumpat-teumpat nyang
teusöm ban sikeulileng Gibea. 30 Dan nibak
uroe nyang keulhée awaknyan jijak maju
ngon jijak eungkoe angkatan prang Benya-
min, deungon sinuson angkatan nyan teutab
lagée nyang ka-ka meuhadab u Gibea lagée
nyang ka jipeubuet nibak uroe-uroe sigoh-
lom nyan. 31 Meunan cit ngon ureuëng-
ureuëng Benyamin jijak seureubu cit u
ateueh pasokan Israel, dan awaknyan teu-
panceng keu jitem teubiet nibak banda. La-
gée nyang ka lheueh-lheueh, awaknyan ka
jipoh dumna ureuëng Israel dalam padang
raya diluwa banda nibak rot ueh nyang
teutuju u Betel dan meunan cit nibak rot ueh
nyang teutuju u Gibea. Lhée ploh droe tantra
Israel bak watéenyan teupoh maté. 32 Lé
sababnyan lé ureuëng Benyamin jisangka
awaknyan ka geupeutaloe ureuëng Israel
lagée nyang ka-ka.
Teuma tantra Israel ka na reuncana
awaknyan jikeuneuk surot mangat teupan-
ceng lom tantra Benyamin nyan u jalan-ja-
lan raya, jiôh nibak banda. 33 Bak watée

pasokan inti Israel nyan jisurot, dan jisuson
baresan lom di Baal-Tamar, ureuëng-
ureuëng awaknyan nyang jipeuteumpat ban-
sikeulileng Gibea, deungon meugagéeh dan
bagaih-bagaih jiteubiet nibak teumpat
awaknyan jimusöm di daerah luwa banda.
34 Awaknyan na kheueh ureuëng-ureuëng
peuniléh nibak ban saboh nanggroe Israel;
jeumeulah jih na 10.000 droe. Dan teujadi
kheueh prang nyang lumpah hibat bak wa-
tée tantra nyang 10.000 droe nyan jijak
keupông Gibea. Ureuëng-ureuëng Benya-
min meubacut pi hana jisangka bahwa droe
jihnyan hana treb le teuma taloe. 35 TUHAN
geubri keu ureuëng Israel meunang ateueh
ureuëng Benyamin, sampoe nibak uroenyan
ureuëng Israel ka meuhase jipoh maté na
25.100 droe tantra Benyamin. 36 Barô kheu-
eh lé ureuëng Benyamin jisada bahwa jih-
nyan ka taloe.

Siasat nyang teupeusabab ureuëng Israel meunang

Pasokan inti Israel nyan deungon jisaja
ka jipeuplueng droe nibak ureuëng-ureuëng
Benyamin sabab awaknyan jipeubangga
aneuëk buah jihnyan di teumpat-teumpat
nyang teusöm ban keulileng Gibea.
37 Ureuëng-ureuëng nyang teungoh jimusöm
nyan bagaih-bagaih jitamong jijak seureubu
Gibea; awaknyan laju meutabu hoho man-
tong bansaboh bandanyan dan jipoh maté
banmandum ureuëng nyang na disinan.
38 Teuma awaknyan ka sipakat leubeh ilée
meunyoe na asab teubai nyang teungoh meu-
keubok u ateueh bak teungoh-teungoh ban-
da, 39 pasokan inti nyang teungoh jisurot
harôh jibalek jijak prang musoh.
Bak watée nyan ureuëng-ureuëng Be-
nyamin ka jipoh maté kira-kira na lhée ploh
droe tantra Israel dan jisangka lé awaknyan
jihnyan ka jipeutaloe ureuëng-ureuëng Isra-
elnyan lagée nyang ka jipeubuet yoh awai-
phon. 40 Teuma na siatnyan mantong asab
ka meukeubok u ateueh di teungoh-teungoh
banda Gibea nyan. Ureuëng-ureuëng Be-
nyamin gét that teukeujot watée awaknyan
jipaleng ulikot dan jikalon laju banmandum
banda awaknyan ka habéh tutong. 41 Dan
bak watée nyan cit teuma pasokan inti Israel
jigisa laju jijak seurang, dan bubena tantra
Benyamin nyan ka habéh mumang sabab
awaknyan ka sada bahwa awaknyan ka pasti
taloe. 42 Lé sababnyan, awaknyan laju jiplu-
eng nibak ureuëng-ureuëng Israel jituju u
padang pasi, teuma bahpi keunan awaknyan
jipeuplueng droe teuma teutab hana hase
lheueh. Awaknyan ka teukeupông lamka-
wan pasokan inti Israel dan pasokan nyang
teungoh teuka nibak jurosan banda.
Ureuëng Benyamin meudeurita taloe nyang
lumpah hebat. 43 Ureuëng-ureuëng Israel la-
ju jipong dan jitiyeub awaknyan hana piôh-
piôh sampoe trok ubak saboh teumpat disib-
laih utimu Gibea. Sira jitiyeub, awaknyan pi
jipoh maté 44 18.000 droe tantra nyang teu-
latéh nibak angkatan prang Benyamin.
45 Tantra Benyamin nyang laén nyan laju
jigisa dan jiplueng bansalamle meulalu dae-
rah padang pasi jituju ubak gunong-gunong
batée di Rimon. Na 5.000 droe lamkawan
awaknyan keunong poh maté diteungoh rot
ueh raya. Seudangkan nyang laén nyan
jipeucrok laju sampoe u Gideom.[t] Nibak
ureuëng nyan na teuma 2.000 droe nyang
teupoh maté. 46 Deungon nyan, tantra Be-
nyamin nyang teupoh maté nibak uroenyan
na 25.000 droe – banmandum nyan na kheu-
eh tantra nyang gagah beurani.
47 Teuma lamkawan awaknyan nyang
jiplueng liwat rot padang-padang pasi jituju
ubak gunong-gunong batée di Rimon na
teuma 600 droe nyang lheueh. Awaknyan
tinggai di Rimon na peuet beuleuen treb jih.
48 Óh lheuehnyan ureuëng Israel jigisa lom
laju jijak prang dan jipoh maté mandum
ureuëng Benyamin nyang na tinggai sidroe
sapat – agam, inong, aneuëk manyak meu-
nan cit deungon beulatang peulara jih. Ban-
mandum banda nyang na didaerahnyan jitot
ngon apui.

Aneuëk-aneuëk dara teuseudia mangat jeuet keupeurumoh ureuëng Benyamin

21 Bak watée ureuëng Israel jimeusa-
pat di Mizpa, awaknyan ka jimeu-
janji ubak TUHAN bahwa hana meusidroe pi
nibak awaknyan nyang jipeu idhin aneuëk
dara jih jimeukawen ngon sukée Benyamin.
2 Jinoenyoe awaknyan jijak u Betel dan ji-
duek ngon até nyang seudeh trok án malam
dikeue TUHAN. Awaknyan jimo dan jimeu-
sapat, 3 "Ya TUHAN, Po teu Allah Israel,
pakon kheueh banmandum nyoe harôh teu-
jadi? Sukée Benyamin, saboh nibak sukée
bansa kamoe karab habéh!"
4 Óh singoh beungoh nyan, ban seuboh
buta, umat Israel laju jipeudong saboh

[t] *sampoe u Gideom* atawa sampoe jipeutaloe.

miseubah disinan, dan laju jipeuseumah
ubak TUHAN keureubeuen nyang teutot dan
keureubeuen peudamé. 5 Óh lheuehnyan
awaknyan laju jiseulidek peu kheueh na
lamkawan sukée-sukée bansa Israel nyang
hana jijak u Mizpa bak watée meusapat
disinan yoh masa ilée keujak meuhadab
TUHAN. (Bak watéenyan awaknyan ka
jimeusumpah bahwa ureuëng nyang hana
jitemjak bak watée teupakat u Mizpa
ureuëng nyan harôh teuhuköm maté.)
6 Umat Israel that-that jigaséh ubak man-
dum syedara-syedara gobnyan sukée Be-
nyamin; awaknyan jipeugah, "Bak uroe-
nyoe Israel teuma gadôh saboh lam sukée
jihnyan. 7 Peue nyang harôh tapeubuet lé
geutanyoe mangat ureuëng Benyamin
nyang na mantong tinggai bacut teuk nyoe
hase jimeukawen dan na peurumoh, sabab
geutanyoe ka ta meusumpah ubak TUHAN
bahwa geutanyoe hana tapeu idhin aneuëk-
aneuëk dara geutanyoe jeuet keupeurumoh
ureuëng Benyamin?"

8 Teuma lé awaknyan jiseulidek peu
kheueh na saboh golongan nibak sukée ban-
sa Israel nyang hana jijak meusapat di Miz-
pa. Dan awaknyan na meurumpok bahwa
nibak ureuëng-ureuëng Yabes di Gilead,
hana meusidroepi nibak awaknyan nyang na
jijak u Mizpa. 9 Sabab, bak watée teupeu-
reksa dafeutar hadé, teunyata hana meurum-
pok disinan ureuëng-ureuëng Yabes. 10 Lé
sabab nyan, ureuëng-ureuëng nyang meusa-
pat di Betel nyan jikirém 12.000 droe nyang
paleng beuhe nibak awaknyan nyang laén
mangat teujak poh tieb-tieb ureuëng di Ya-
bes, jitamong cit keunan ureuëng inong dan
aneuëk manyak. 11 Awaknyan jibri peurin-
tah keu jiyue poh bubena ureuëng agam, dan
meunan cit bubena ureuëng inong nyang
hana le peurawan. 12 Teuma lamkawan
ureuëng nyang na tinggai di Yabes nyan,
awaknyan meurumpok 400 droe aneuëk da-
ra nyang na mantong peurawan. Awaknyan
laju jiba aneuëk-aneuëk daranyan ubak khi-
mah-khimah di Silo nyang na di nanggroe
Kanaan.

13 Óh lheuehnyan banmandum umat Is-
rael jikirém utosan ubak ureuëng-ureuëng
Benyamin nyang na tinggai di gunong-gu-
nong batée di Rimon keu pakat meudamé.
14 Lé sababnyan di ureuëng-ureuëng Benya-
min nyan laju geugisa, dan di umat Israel pi
laju jijok aneuëk-aneuëk dara nibak Yabes
nyang hana jipoh maté nyan. Teuma jeu-
meulah aneuëk dara nyan hana seb keu
ureuëng-ureuëng Benyamin nyan.

15 Umat Israel gét that weueh keu
ureuëng Benyamin, sabab TUHAN ka geu-
peureutak talo syedara sukée bansa Israel.
16-18 Sabab nyan, ureuëng-ureuëng nyang
patot nyang na meusapat di Betel nyan
jipeugah, "Di dalam sukée Benyamin hana
le ureuëng inong. Teuma peue takeuneuk
peugah; geutanyoe hana jeuet tabri idhin
keu aneuëk-aneuëk dara geutanyoe jimeu-
kawen deungon awaknyan, sabab geutanyoe
ka ta peusumpah tieb-tieb ureuëng so man-
tong nibak lamkawan geutanyoe nyang
jipeu idhin aneuëk dara jih jimeukawen
ngon ureuëng Benyamin! Jadi, peu kheueh
nyang harôh tanyoe peubuet keu awaknyan
nyang na mantong tinggai sidroe dua nyoe
mangat awaknyan hase jimeukawen? Bék
sampoe Israel gadôh saboh lamkawan sukée
jih nibak dua blaih sukée bansa Israel. Geu-
tanyoe harôh tamita jalan mangat sukée Be-
nyamin nyan jeuet jipeutreun keuturonan jih
simantong na jih nyan dan jeuet teuma jipo
hak milék tanoh jihnyan jeuet keu atra jih
siumu masa."

19 "Meunoe," kheun awaknyan, "na
saboh jalan keumasa alahnyan, na kheueh
bak watée peurayaan siseun sithon keu
TUHAN di Silo." (Di siblaih seulatan Silo
nyoe na meuteumé banda Betel, dan sib-
laih ubarat nyan na teuma meurumpok
jalan raya Betel u Sikhem, seudangkan
disiblaih utara na teuma meurumpok banda
Lebona.) 20 Teuma di ureuëng patot-patot
nyang jipeuna meusapat di Betel nyan
jipeugah ubak ureuëng-ureuëng Benyamin
nyang na tinggai sidroe dua nyan, "Gata
jak laju tajak musöm bak lampôh-lampôh
anggô di Silo, 21 dan gata meujaga-jaga
kheueh disinan. Eunteuk meunyoe aneuëk-
aneuëk dara Silo jiteubiet keu jijak meu-
nari bak watée peurayaan siseun sithon
keu TUHAN, gatanyoe banmandum harôh
beubagaih tateubiet nibak dalam lampôh
anggô nyan. Lé gatanyoe maséng-maséng
gata drob laju sidroe aneuëk dara lamka-
wan awaknyan dan gata peuplueng laju u
dalam wilayah Benyamin mangat tapeu-
jeuet keu ureuëng binoe gata. 22 Meunyoe
na bapak atawa syedara inong nyan nyang
agam jijak tuntot gata, gata mandum[u]
jeuet tapeugah nyang lagéenyoe, 'Kamoe

[u] Lam saboh teujeumahan kuno teutuléh *gata mandum,* teuma lam naseukah Ibrani teutuléh kami.

meuharab ngon kamoe lakée, bah kheueh
awaknyan tinggai nibak kamoe. Kamoe
hana kamoe reupah awaknyan bak watée
meuprang. Dan lé sabab gata hana tabri
awaknyan keu kamoe, gata hana ta ieng-
keue janji, lé sababnyan hana meusalah.' "
23 Teuma ureuëng-ureuëng Benyamin
nyan laju jipeubuet peue nyang ka jipeugah
ubak jihnyan. Awaknyan maséng-maséng
laju jibaplueng sidroe aneuëk dara Silo. Óh
lheuehnyan awaknyan jiwoe u wilayah jih
keudroe dan laju jipeudong lom banda-ban-
da gobnyan dan laju jitinggai teutab disinan.
24 Meunan cit deungon ureuëng-ureuëng Is-
rael nyang laén pi jibeurangkat cit teuma.
Awaknyan jiwoe ubak tanoh milék jih keu-
droe di dalam wilayah droe jihnyan maséng-
maséng, meunurot kawöm dan sukée-sukée
jihnyan.
25 Bak watée jamén nyan gohlom na raja
di nanggroe Israel. Tieb-tieb ureuëng jipeu-
buet peue nyang jianggab beutôi.

21:25: Hak. 17:6

RUT

PEU INTAT HABA

Kisah keuhai *Rut* na kheueh teujadi di teungoh-teungoh jamén nyang lumpah kreueh nyang teukisah di dalam kitab *Hakém-hakém.* Rut na kheueh sidroe ureuëng Moab nyang jimeukawen deungon sidroe ureuëng agam nibak Israel. Bahpi lakoe droe jih ka meuninggai donya, gobnyan teutab jipeuleumah seutia ubak mak tuwan gobnyan nyang bansa Israel nyan, dan gobnyan pih hana tuwoe geumeu iébadat ubak Po teu Allah umat Israel. Keuneuleuh nibak kisah nyoe Rut meuteumé teuma lakoe nyang barô nibak lam kawöm syedara areuwah lakoe gobnyan. Deungon jimeukawen ngon lakoe nyang keudua jihnyoe Rut ka jeuet keu indatu Nabi Daud, raja ureuëng Israel nyang paleng raya.

Kisah-kisah nyang na di dalam kitab Hakém-hakém nyan disinan teutunyok nyang payah lom ngon nyang susah nyang teujadi sabab umat Po teu Allah ka jipeulikot Allah. Sikeubit jih, kisah Rut nyoe na teuma teutunyok keuhai beureukat-beureukat nyang geubri lé Po teu Allah ubak sidroe ureuëng aséng nyang ka jitinggai agama droe jih keu jijak peucaya ubak Po teu Allah ureuëng Israel. Lé sikeub jih nyang lagéenyan Rut nyan ka jeuet keu anggota umat Po teu Allah.

Asoe jih

Naomi jiwoe u Betlehem deungon Rut 1:1-22
Rut meurumpok deungon Boas 2:1-3:18
Boas jimeukawen deungon Rut 4:1-22

Elimelekh deungon keuluwarga gobnyan geuminah u Moab

1 [1-2] Bak watée jamén ilée sigohlom
ureuëng Israel na raja nanggroe, nanggroe Kanaan keunong beuncana musém deuk nyang lumpah parah. Bak watée nyan na sidroe ureuëng agam nyang nan jih Elimelekh. Ureuëng nyan asai nibak kawöm Efrata, dan tinggai di Betlehem di dalam wilayah Yehuda. Sabab bala musém deuk nyan, gobnyan jijak u nanggroe Moab meusajan deungon peurumoh jih, Naomi, dan bandua aneuëk gobnyan nyang agam: Mahlon dan Kilyon. Laju awaknyan tinggai disinan. Watée awaknyan mantong disideh, [3] Elimelekh meuninggai donya. Deungon nyan tinggai kheueh Naomi meusajan ngon ban dua droe aneuëk geuh. [4] Ban dua aneuëk jihnyan jimeukawen ngon aneuëk dara Moab, nyang nan Orpa dan Rut. Siploh thon óh lheuehnyan, [5] ban dua aneuëk agam Naomi nyan, meuninggai teuma, akhé jih Naomi ka gadôh bah kheueh nyan lakoe droe meunan cit ban dua droe aneuëk jihnyan.

Naomi dan Rut jiwoe u Betlehem

[6] Na meupadubna treb teuma óh lheuehnyan Naomi jideungoe bahwa TUHAN ka geubri beureukat ateueh umat Israel deungon hase panén nyang gét. Lé sabab nyan Naomi deungon ban dua droe meulintée gobnyan jimeukeumah laju keu jitinggai Moab. [7] Awaknyan jibeurangkat meusigoesigoe jiwoe u Yehuda. Bak teungoh rot ueh, [8] Naomi jipeugah ubak ban dua droe meulintée jihnyan, "Gata nyoe tawoe mantong u rumoh mak gata. Seumoga TUHAN gét deungon gata saban cit lagée gata pih gét deungon ulôn dan keu awaknyan nyang ka meuninggai donya. [9] Seumoga TUHAN ngon murah até geubri lakoe lom keu gata mangat gata tameurumoh tangga lom teuma."

Óh ka lheueh jipeugah nyang lagée nyan bagoe, Naomi laju geulakée idhin ubak awaknyan sira geucöm awaknyan. Teuma Orpa dan Rut laju geumo sira geukliek sihabéh teuneuga, [10] sira jikheun ubak Naomi, "Hánjeuet, Mak! Kamoenyoe meuseutôt ho nyang Makjak ubak bansa Mak."

[11] "Bék, hai aneuëk!" geujaweueb lé Naomi, "gata leubeh gét tajakwoe. Keupeue

guna jih gata seutôt deungon ulôn? Bukon
kheueh ulôn nyoe hana hase le ulôn peulahé
aneuëk keu jeuet keu lakoe gata?[a] 12 Gatajak
woe kheueh, hai aneuëk meutuah, sabab ulôn
nyoe ka tuha that keu ulôn meukawen lom.
Dan seukira jih mantong na harapan nibak
ulôn keu lôn meukawen bak malam nyoe cit
teuma dan meuteumé aneuëk agam, 13 peu
kheueh gatanyoe tatem preh sampoe aneuëk
nyan rayeuk? ék kheueh mungken lé sabab-
nyoe gata hana tatem meukawen deungon
ureuëng laén? Han jeuet, aneuëk ulôn, bék
gata peubuet nyang lagée nyan! Ulôn meu-
rasa peudeh keuhai peue nyang harôh gata
rasa kareuna huköm TUHAN ateueh ulôn."
14 Rut dan Orpa geumo lom ngon su
nyang teuga óh lheuehnyan Orpa laju jilakée
droe sira jicöm mak tuwan droe jih dan
gobnyan pih geuwoe.[b] Teuma Rut hana
geutem reungggang deungon mak tuwan
geuh nyan. 15 Jipeugah kheueh lé Naomi
ubak Rut nyan, "Rut, gata kalon kheueh!
Parui gata ka jiwoe ubak bansa droe jih dan
ubak dewa-dewa droe jih. Gata jak kheueh
teuma hai aneuëk meutuah, seutôt kheueh
laju jihnyan nyang ka jiwoe!"
16 Teuma geujaweueb lé Rut, "Mak, bék
kheueh neuyue woe ulôn dan lôn tinggai
Mak sidroe disinoe! Ulôn tuan keuneuk
seutôt ho nyang Mak jak. Ho mantong Mak
jak, keunan cit ulôn jak. Dipat mantong Mak
tinggai, disinan cit teuma ulôn tinggai. Ban-
sa Mak, nyan pih bansa ulôn. Po teu Allah
nyang Mak seumah, nyang cit nyang ulôn
seumah. 17 Dipat mantong Mak meuning-
gai, disinan cit teuma ulôn meuninggai dan
teupeukubu. Bah kheueh TUHAN geuhuköm
ulôn sibrat-brat jih, meunyoe ulôn nyoe lôn
meupisah deungon Mak, keucuali maté
kheueh nyang hase peujiôh tanyoe!"
18 Naomi geukalon bahwa Rut nyan
that-that jimeukrcueh keuneuk jiseutôt, lé
sababnyan, gobnyan ka hana hase geukheun
sapeue.
19 Deungon nyan teuma awaknyan laju
geujak lom sampoe ka trok u Betlehem.
Meunan awaknyan trok keunan, bansaboh
banda nyan ka karu ngon subra. Dumna
ureuëng inong disinan jipeugah, "Peu kheu-
eh beutôi gobnyan Naomi?"
20 "Bék tahôi ulôn Naomi," geupeugah
lé Naomi, "gatahôi mantong ulôn Mara,[c]
sabab Po teu Allah Nyang Mahakuasa ka
geupeubiyeu ulôn nyoe udeb peunoh deu-
ngon nyang phet-phet. 21 Bak watée ulôn
tuan jak nibak teumpat nyoe peunoh deu-
ngon peue nyang tapeureulée, teuma jinoe-
nyoe TUHAN ka geupeuriwang lom ulôn
keunoe deungon jaroe nyang soh. Lé sabab
nyan bék kheueh gatanyoe tahôi ulôn deu-
ngon nan Naomi, sabab TUHAN Nyang Ma-
hakuasa ka geuhuköm ulôn deungon meu-
bagoe deurita nyang le!"
22 Meunan kheueh kisah jih pakriban
Naomi geuwoe nibak Moab meusajan deu-
ngon Rut meulintée gobnyan nyang ureuëng
Moab nyan. Awaknyan trok u Betlehem paih
bak musém keumeukoh boh gandom.[d]

Rut meukeureuja nibak lampôh atra Boas

2 Naomi na sidroe anggota keuluwarga
nibak pihak lakoe jih, Elimelekh,
ureuëng nyan kaya lom teupandang. Nan
ureuëng nyan Boas. 2 Bak si uroe geupeugah
lé Rut ubak Naomi, "Mak, Ulôn lakée idhin
keuneuk jak u lampôh keuneuk piléh boh
gandom nyang mungken na nyang rhot nibak
jaroe ureuëng mupot. Ulôn rasa teuntée na
mantong ureuëng nyang jipeubiyeu keu ulôn
mangat lôn peubuet nyang lagéenyan."
"Get, neuëk!" jaweueb Naomi, "tajak
kheueh!"
3 Deungon nyan geujak kheueh laju Rut
u blang geujak piléh gandom nyang rhot
nibak jaroe ureuëng mupot. Keubeutulan
gobnyan geujak ublang atra Boas.
4 Hana treb óh lheuehnyan Boas teuka
nibak Betlehem dan geubri saleuem ubak
ureuëng nyang teungoh meupot, "Seumoga
TUHAN na meusajan gata," kheun gobnyan.
Geujaweueb teuma lé ureuëng nyang
teungoh mupot nyan, "Seumoga TUHAN
geubri beureukat keu Bapak."

---

[a] *Bukon kheueh ... lakoe gata?:* Meunurot adat ureuëng Yahudi, meunyoe sidroe ureuëng agam meuninggai donya deungon hana aneuëk agam, balée nyan harôh jimeugatib ngon syedara areuwah lakoe jih. Kalon Tel. 25:5-6.
[b] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *dan gobnyan pih geuwoe;* lam naseukah Ibrani hana meurumpok kheun nyan.
[c] *Naomi ... Mara:* Lam basa Ibrani *Naomi* makna jih "seunang that" dan *Mara* makna jih "phet".
[d] *gandom:* Nyang teumeukeusut disinoe na kheueh sijeunéh gandom nyang masak lam dua goe aleuhat atawa sibuleuen leubeh awai nibak gandom nyang lazém jih taturi lé geutanyoe bansa Indonesia. Gandom nyoe jipeuguna keupeunajoh beulatang peulara, dan jipajôh cit lé ureuëng gasien, sabab yuem jih murah. Jeunéh gandom nyoe teuanggab sibagoe gandom keuwalitet lumboi dua, rab hana meulaén ngon gandom nyang tanyoe teupeue, nyang meulaén na kheueh bulée jih nyang leubeh panyang.
2:2: Im. 19:9-10, Tel. 24:19

[5] Laju Boas geuteumanyong ubak mando gobnyan, "Soe ureuëng inong nyan?"
[6] Jijaweueb lé mando nyan, "Jih nyan ureuëng inong nibak Moab nyang ban teuka meusigoe ngon Naomi nibak nanggroe Moab.
[7] Gobnyan geulakée idhin ubak ulôn mangat jiseutôt rot likot ureuëng nyang teungoh mupot keu jipiléh boh gandom nyang rhot-rhot. Phon beungoh geuhnyan hana geupiôh meukeureuja, dan jinoenyoe ban sagai jipiôh jimeureuhat sikeujab lam jambo." [e]
[8-9] Lé Boas geupeugah ubak Rut, "Ci neudeungoe ilée. Gata bék tajak piléh boh gandom nibak blang ureuëng laén. Tapiléh mantong disinoe meusajan deungon ureuëng nyang meukeureuja nibak ulôn ureuëng nyang inong. Gata kalon kheueh ho nyang awaknyan jijak mupot. Taseutôt kheueh mantong awaknyan sabe dan bék jiôh gata nibak awaknyan. Meunyoe gata ka glaih keuneuk jieb ié, tajakcok mantong ié di dalam guci nyang ka jipaso lé ureuëng agam. Ulôn ka ulôn peurintah ubak awaknyan mangat awaknyan bék jipeukaru gata."
[10] Geudeungoe nyang lagée nyan Rut laju geusujut dikeue Boas sira geupeugah, "Pak, ulôn hana patot ulôn teurimong neupeusaneut ulôn nyang meunan gét nibak Bapak. Ulôn nyoe ureuëng aséng dan hana sipatot jih ulôn teurimong neupeurati ulôn nyang meunan gét nibak Bapak!"
[11] Boas geujaweueb, "Ulôn ka ulôn deungoe keuhai peue mantong nyang gata peubuet ateueh mak tuwan gata phon yoh lakoe gata meuninggai donya. Ulôn lôn teupeu bahwa gata ka tatinggai ureuëng syiek gata dan tanoh ié gata keu gata teuka tinggai disinoe meusapat ngon ureuëng-ureuëng nyang gohlom gata turi.
[12] Seumoga TUHAN geubalaih buet gata nyang jroh. Seumoga gata tateurimong peue-peue mantong nyang geubri lé TUHAN, Po teu Allah Israel, sabab gata ka tateuka keu tajak meulindong ubak gobnyan!"
[13] Geujaweueb lé Rut, "Bapak lumpah that gét keu ulôn, bahpi ulôn nyoe hana saban ngon ureuëng nyang meukeureuja nibak Bapak. Ramah Bapak nyan bit-bit gét that teupeu mangat até ulôn."
[14] Watée katrok keu teujak pajoh bu, Boas geupeugah ubak Rut, "Jak geutanyoe tajak makheun. Nyoepat saus jih." Teuma Rut pi laju geumakheun meusigoe ngon ureuëng mupot nyan. Meunan cit Boas laju geubri gandom nyang teutot keu Rut nyan, dan Rut geumakheun sampoe troe. Óh lheueh geumakheun, mantong na nyang leubeh.
[15-16] Óh lheuehnyan Rut geujak lom geujak



Beureukah gandom (2:3)

[e] *dan jinoenyoe ... lam jambo:* Meunurot naseukah Ibrani hana teupiôh meusikeujab pi.

piléh boh gandom. Óh ka leupah gobnyan
geujak, Boas laju geupeugah ubak ureuëng
nyang keureuja pot boh gandom nyan, "Meu-
nyoe jihnyan jipiléh boh gandom nyang ka teu
ikat-ikat, gata peubiyeu mantong. Bék gata
peujeuet jihnyan malée atawa gata beungéh
keu jih. Bah kheueh gata tasaja beuôt bacut-
bacut nibak nyang ka gatapot ngon gata ikat-
ikat nyan, dan gata peurhot keu jihnyan ma-
ngat jihnyan hase jipiléh atra nyan."
17 Rut hana geupiôh laju geupiléh gan-
dom di blang sampoe án uroe seupôt. Óh ka
lheueh gobnyan geuseunuet-seunuet bak
gandom nyan keu geupeu leukang aneuk
gandom nyang meukeumat nibak mu jih,
teunyata gobnyan ka geupeusapat aneuk
gandom nyan na siploh kilo gram. 18 Óh
lheuehnyan gobnyan geuwoe laju u banda
deungon geupeuwoe sajan hase nyang ka
geupiléh nyan ubak mak tuwan sira geutu-
nyok na meupadub na le hase nyang geupi-
léh nyan. Dan gobnyan geubri ubak mak
tuwan geuh peunajoh nyang hana ek geupeu
habéh bak watée makheun. 19 Teuma geu-
peugah kheueh lé Naomi ubak Rut nyan,
"Dipat gata teumé banmandum nyoe? Dib-
lang soe kheueh gata meubuet nibak uroe
nyoe? Seumoga Po teu Allah geubri beureu-
kat nyang gét keu ureuëng nyang ka jipeu-
buet nyang jroh keu gata!"
Teuma lé Rut laju geucalitra hai nyang
ka teujadi ateueh droe geuhnyan ubak Nao-
mi nyang mak tuwan geuh, bahwa blang
teumpat gobnyan piléh gandom nyan na
kheueh atra sidroe ureuëng agam nyang nan
jih Boas. 20 "Aneuëk meutuah, ureuëng
nyan na kheueh keuluwarga nyang paleng
rab deungon geutanyoe," kheun Naomi.
"Gobnyan kheueh nyang harôh meutang-
gong jaweueb u ateueh geutanyoe. Seumoga
TUHAN geubri beureukat ateueh gobnyan.
TUHAN hántom na geu iengkeue janji dan
tieb geumeujanji sabe geupeutrok, bah
kheuehnyan janji keu ureuëng nyang man-
tong udeb meunan cit keu ureuëng nyang ka
meuninggai donya."
21 Óh lheueh nyan Rut geupeugah lom,
"Mak, ureuëng nyan geukheun lom bahwa
ulôn nyoe jeuet ulôn piléh sabe gandom
nyang rhot-rhot nyan meusajan deungon
ureuëng nyang meukeureuja bak gobnyan
sampoe án hase bansaboh blang ka seuleu-
soe teupot."
22 "Nyoe, neuëk," geujaweueb lé Naomi
ubak Rut, "keubiet leubeh gét gata meukeu-
reuja meusajan ngon ureuëng keureuja
nyang inong diblang Boas. Sabab, meunyoe
gata tajak ublang ureuëng laén, gata hase
jipeukaru lé ureuëng nyang na disinan!"
23 Lé sabab nyan, Rut teutab geuseutôt
ureuëng nyang meukeureuja nyang inong di
blang Boas. Gobnyan geupiléh gandom disi-
nan sampoe banmandum nyang ka jeuet pot
nyan teukoh beuhabéh – bah kheuehnyan
nyang phon that teukoh meunan cit ngon
teupot nyang paleng keuneuleuh. Dan sidub-
nyan treb Rut teutab tinggai deungon mak
tuwan geuh.

Rut meuteumé lakoe

3 Na meupadub na treb teuma óh lheueh-
nyan, Naomi geupeugah ubak Rut,
"Ulôn harôh lôn useuha mangat gata meu-
teumé tameurumoh tangga lom dan mubah-
gia. 2 Gata takeureuja meusajan deungon
ureuëng inong diblang Boas, bukon? Ingat,
Boas nyan na kheueh syedara geutanyoe.
Sabab nyan, gata deungoe kheuehnyoe! Bak
malamnyoe gobnyan teuma geujak ceumeu-
lo ubak jambo pui teumpat gandom gob-
nyan teutamon di blang geuh. 3 Tajak manoe
kheueh laju, taboh kheueh laju minyéuk
mangat bée[f] dan tasok kheueh peukayan
gata nyang paleng lagak. Laju gatajak ubak
teumpat Boas di teumpat geuh meukeureuja
nyang teungoh geuceumeulo gandom nibak
mu jih. Gata preh kheueh gobnyan disinan
sampoe gobnyan seuleusoe geumakheun,
teuma bék sampoe geuteupeue bahwa gata
na disinan. 4 Gata ngieng kheueh dipat
teumpat gobnyan éh. Meunyoe gobnyan ka
geuteungéuet, tapeurab kheueh laju ubak
gobnyan dan gata buka laju ija silimbot
gobnyan, laju gata-éh nibak gaki gobnyan.[g]
Eunteuk gobnyan teuma geubri tée bak gata
peue nyang harôh gata peubuet."
5 "Gét, Mak," geujaweueb lé Rut, "ulôn
teuma lôn peubuet banmandum nyang ka
Mak peugah."
6 Dan geujak kheueh laju Rut u teumpat
ureuëng meukeureuja nyang teungoh jilo
gandom mangat leukang nibak mu jih. Disi-

---

[f] *taboh kheueh laju minyéuk mangat bée:* Meunurot keubiasaan ureuëng Yahudi, bansaboh tuboh teulaboe ngon minyéuk mangat bée. [g] *buka laju ... gaki gobnyan:* Meunurot adat Yahudi, teupeuhah ija silimbot dan teu éh bak binéh gaki sidroe ureuëng agam na kheueh sibagoe lambang keu teulakée meulindong (Kalon 3:9).
2:20: Im. 25:25

nan gobnyan geupeubuet banmandum
nyang geupeugah lé mak tuwan geuh. 7 Óh
ka seuleusoe Boas geupajoh bu, gobnyan ka
meurasa puih dan até geuh pi ka mangat.
Laju gobnyan geujak éh to ngon aneuk
gandom nyang meutamon. Deungon seu-
ngab-seungab Rut teuka ngon geupeurab
ubak gobnyan laju geubuka ija seulimbot
Boas dan geupeureubah laju droe geuh ni-
bak gaki gobnyan. 8 Watée teungoh malam
hana teusangka-sangka Boas teujaga nibak
teungeut dan geukeuneuk balék badan geuh.
Gobnyan keubit that teukeujot bak watée
geungieng na sidroe ureuëng inong ka teu-
éh nibak gaki geuh. 9 "Soe ureuëng nyoe?"
geutanyong lé Boas.

"Ulôn Rut, Pak!" seuôt Rut. "Bapak na kheueh keuluarga kamoe nyang paleng to nyang harôh meutanggong jaweueb ateueh udeb ulôn. Rila kheueh Bapak neucok ulôn jeuet keu peurumoh Bapak."

10 "Seumoga TUHAN geubri beureukat
ateueh gata, hai aneuëk ulôn," geupeugah lé
Boas. "Teubandeng deungon peue nyang
gata peubuet ateueh mak tuwan gata, teuma
buet gata nyang jinoenyoe ka teutunyok
cinta nyang paleng raya. Gata jeuet mantong
tamita lakoe lamkawan ureuëng kaya atawa
ureuëng gasin, teuma hainyan hana gata
peubuet. 11 Lé sabab nyan, bék kheueh gata
khawate, Rut, banmandum nyang lakéenyan
teuma ulôn peubuet; sabab mandum
ureuëng nyang na di banda nyoe ka jiteu-
peue bahwa gata na kheueh sidroe ureuëng
inong nyang gét budo. 12 Keubiet beutôi
that, ulôn harôh meutanggong jaweueb ateu-
eh udeb gata, sabab ulôn na kheueh keulu-
warga gata nyang paleng tô. Teuma man-
tong na sidroe teuk ureuëng nyang paleng
meutanggong jaweueb u ateueh udeb gata.
Dan gobnyan na kheueh keuluarga nyang
leubeh to nibak ulôn. 13 Malam nyoe gata
tinggai mantong disinoe. Singoh beungoh
ulôn tanyong peu kheueh jihnyan jitem
meutanggong jaweueb ateueh gata atawa
hana. Meunyoe jihnyan jitem, bah kheueh;
teuma meunyoe jihnyan hana jitem, teuma
ulôn meujanji deumi Po teu Allah nyang
udeb, ulôn teuma lôn peubuet tanggong
jaweueb nyan. Jinoenyoe ta-éh kheueh man-
tong disinoe sampoe beungoh uroe."

14 Dan geuéh kheueh Rut disinan to
ngon gaki Boas. Óh singoh beungoh suboh
mantong reuneue-reuneue, Rut ka geu-
beudôh mangat bék jingieng lé gob. Sabab
Boas hana geutem meusidroe ureuëng pi
bahwa Rut na teuka u teumpat nyan. 15 Geu-
peugah kheueh lé Boas ubak Rut, "Gata sut
laju ija sawak gata dan gataleueng laju."
Teuma Rut laju geuploh ija seulendang geuh
dan laju geuleueng Boas laju geuro u dalam
ija sawak nyan na kira-kira dua ploh kilo
gram gandom. Laju gandom nyan geubeuôt
u ateueh baho Rut. Óh ka lheueh nyan Boas
laju geujak u banda.

16 Óh watée katrok geuwoe Rut u ru-
moh, laju geutanyong lé mak tuwan geuh,
"Peue nyang ka teujadi, hai aneuëk?"

Dan Rut laju teuma geucalitra banman-
dum nyang geupeubuet lé Boas keu gob-
nyan. 17 "Dan," geupeugah lé Rut lom,
"bahpi gobnyan nyang ka geubri gandom-
nyoe keu ulôn, sabab geupeugah lé gobnyan
bahwa ulôn hana jeuet ulôn woe ubak Mak
ngon jaroe nyang soh."

18 Laju geupeugah lé Naomi, "Tapreh
mantong, hai aneuëk, sampoe gata tangieng
pakriban keuneulheuh jih teuma. Boas hana
seungab sigohlom peukaranyoe seuleusoe
geupeubuet nibak uroenyoe cit teuma."

Boas geumeukawen deungon Rut

4 Lé Boas laju geujak ubak teumpat meu-
rumpok nibak babah pintoe geureubang
banda. Óh ka lheueh geuduek na sikeujab
disinan deuh kheueh laju geungieng sidroe
ureuëng agam jijak rab ngon gobnyan, meu-
nurot Boas ureuëng agam nyang teungoh jak
nyan na kheueh keuluwarga Elimelekh
nyang paleng toe. Lé Boas laju geuhôi
ureuëng nyan, "Syedara ulôn, gata duek di-
sinoe rab ngon ulôn!" Ureuëng nyan laju
jiteuka dan jiduek laju to deungon Boas
nyan. 2 Óh lheueh nyan Boas laju teuma
geuhôi siploh droe teuk ureuëng-ureuëng pa-
tot dalam banda mangat jiduek meusajan
ngon gobnyan disinan. Óh lheueh awaknyan
geuduek, 3 geupeugah kheueh laju lé Boas
ubak syedara geuh nyan, "Meunoe hai sye-
dara meutuah, Naomi ka jiwoe nibak nang-
groe Moab. Jinoenyoe jihnyan keuneuk
jipeubloe tanoh aruwah Elimelekh, keulu-
warga geutanyoe. 4 Dan ulôn kira gata harôh
tateupeue keuhai nyan. Meunyoe gata tatem
bloe tanoh nyan, tapeugah kheueh laju
dikeue ureuëng tuha nyang patot-patot nyang
na teungoh duek disinoe. Meunan cit meu-
nyoe hana, takheun cit teuma deungon trok-

3:12: Rut 2:20

trang, sabab geutanyoe meudua mantong nyang na hak ateueh hainyan, gata nyang phon, óh lheuehnyan barô kheueh ulôn."

Jijaweueb lé ureuëng nyan, "Jeuet, ulôn nyang bloe tanoh nyan."

5 Laju geupeugah lom lé Boas, "Get kheueh meunyoe ka meunan gata peugah. Teuma, meunyoe gata tabloe tanohnyan nibak Naomi, gata harôh teuma tacok Rut,[h] ureuëng inong Moab, inong balée areuwah aneuëk Naomi. Sabab, tanoh nyan harôh kheueh teutab jeuet keuhak milék keuturonan ureuëng nyang ka meuninggai nyan."

6 Jijaweueb lé ureuëng nyan, "Meunyoe lagéenyan, ulôn hana sanggob. Jinoenyoe bah kheueh ulôn peulheueh hak ulôn sibagoe ureuëng nyang phon nyang wajéb teubloe tanoh nyan. Hana meuguna tanoh nyan ulôn bloe sabab tanoh nyan ka barang teuntée hana hase jeuet keuhak milék keuturonan ulôn. Leubeh gét droeneueh mantong nyang bloe tanoh nyan."

7 Bak masanyan meunyoe na ureuëng jipeubloe tanoh atawa jituka hak milék jih, lazem jih sibagoe tanda atranyan ka sah lé ureuëng nyan jibuka seulob nyang na meuleukek nibak gaki jih, laju seulobnyan jijok ubak ureuëng nyang ka bloe atra nyan. Meunan kheueh cara jih ureuëng-ureuëng di Israel jipeusah sapeue-sapeue peukara keuhai bloe peubloe tanoh.

8 Lé sabab nyan, bak watée mandum ureuëng jipeugah ubak Boas, "Droeneueh mantong nyang bloe tanoh nyan," lé gobnyan laju geupeu lheueh seulob geuh dan laju geubri atra nyan ubak Boas.[i]
9 Dan geupeugah lé Boas ubak ureuëng-ureuëng tuha nyang patot-patot meunan cit ubak mandum ureuëng laén nyang na disinan, "Uroenyoe gata banmandum jeuet keusaksi bahwa ulôn ka ulôn bloe nibak Naomi banmandum nyang na atra hak milék lé Elimelekh dan aneuëk-aneuëk gobnyan, nyan kheueh Kilyon dan Mahlon.
10 Meunan cit disampéng nyan ulôn kucok Rut, ureuëng inong Moab nyan inong balée aruwah Mahlon nyan jeuet keu peurumoh ulôn. Deungon lagéenyan tanohnyan teutab jeuet keu hak milék keuluwarga nyang ka meuninggai nyan. Dan keuturonan geuhnyan pi teutab na lamkawan kawöm syedara gobnyan dan di banda banda gobnyan. Ingat kheueh syedara-syedara, uroenyoe gata banmandum jeuet keusaksi jih."

11 Ureuëng-ureuëng tuha nyang patot-patot dan ureuëng nyang laén nyang na disinan jipeugah, "Beutôi, kamoe nyoe jeuet keusaksi. Seumoga TUHAN geupeujeuet peurumoh droeneueh nyan lagée Rakhel dan Lea nyang ka geupeulahé aneuëk-aneuëk nyang le keu Nabi Yakub. Seumoga droeneueh makmu lamkawan ureuëng-ureuëng dalam kawöm Efrata dan seumoga droeneueh meusyeuhu di Betlehem.
12 Seumoga aneuëk-aneuëk nyang lahé nyang geubri lé TUHAN ubak droeneueh meulalu ureuëng inong muda nyoe teuma jeuet keu keuluwarga droeneueh lagée si Peres, aneuëk nibak Yehuda dan Tamar."

Boas dan keuturonan gobnyan

13 Teuma Boas pih laju geucok Rut jeuet keu peurumoh gobnyan. TUHAN geubri beureukat keu Rut sampoe gobnyan mume laju geupeulahé sidroe aneuëk agam.
14 Dumna ureuëng inong jipeugah ubak Naomi, "Teupujoe kheueh TUHAN! Gobnyan ka geubri sidroe cucoe keu droeneueh nyang agam nibak uroe nyoe mangat jeuet jipeulara droeneueh. Seumoga aneuëk nyan jeuet keu aneuëk nyang meusyeuhu di Israel!
15 Meulintée droeneueh nyan gét that jigaséh keu droeneueh. Gobnyan ka geubri keu droeneueh leubeh nibak peue nyang hase geubri ubak tujoh droe aneuëk agam. Jinoenyoe gobnyan ka teuma geubri sidroe cucoe nyang agam ubak droeneueh, nyang teuma jok seumangat barô keu gata, dan geupeulara droeneueh bak watée droeneueh ka tuha."
16 Naomi laju geucok aneuëknyan geupeulara laju ngon peunoh gaséh dan sayang.

17 Lé ureuëng inong teutangga gobnyan jiboh nan aneuëk nyan Obed. Ubak soe mantong awaknyan jipeugah, "Naomi ka na sidroe aneuëk agam!"

Obed nyoe kheueh teuma óh singoh uroe jeuet keu bapak nibak Isai, dan Isai nyan na kheueh bapak Nabi Daud.

18-22 Dan nyoe kheueh garéh silsilah keuturonan Nabi Daud, phon nibak Peres, na kheueh: Peres, Hezron, Ram, Aminadab, Nahason, Salmon,[j] Boas, Obed, Isai, Nabi Daud.

---

[h] *tabloe ... Rut:* Meunurot naseukah Ibrani teubloe tanoh nyan nibak Naomi, gata tabloe cit ubak Rut. [i] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *laju geubri atra nyan ubak Boas* lam naseukah Ibrani haba nyan hana.
[j] *Salmon:* Meunurot naseukah Ibrani "Salma".

4:7-8: Tel. 25:9 **4:10:** Tel. 25:5-6 **4:11:** Keuj. 29:31 **4:12:** Keuj. 38:27-30

1 SAMUEL

PEU INTAT HABA

Kitab *1 Samuel* nyoe meuasoe jih seujarah Israel watée masa peuralehan nibak jamén Hakém-hakém ubak jamén Raja-raja. Peurubahan lam hai keu-udeban nasional di Israel nyan khusos jih meuwoe ubak lhée droe: Nabi Samuel, Raja Saul, dan Raja Daud. Peungalaman-peungalaman Nabi Daud nibak masa muda gobnyan sigohlom gobnyan geumat keurajeuen, gét that teujalen deungon kisah Nabi Samuel dan Saul.

Pokok kitab nyoe, saban cit lagée nyang teukisah didalam kitab-kitab nyang laén nibak Peujanjian Awai, na kheueh bahwa ureuëng meuhase meunyoe ureuëng nyan seutia ubak Po teu Allah, dan ureuëng nyan teuma meubala meunyoe jihnyan doraka ubak Gobnyan. Hainyan ka teupeugah deungon jeulaih didalam pasai 2:30 bak watée TUHAN geupeugah ubak teungku Imeum Eli, "Nyang horeumat Ulôn, teuma Ulôn horeumat, teuma nyang hina Ulôn, Ulôn hina teuma."

Dalam kitabnyoe deuh teuma tangieng peurasaan nyang hana saban keuhai teupeugét keurajeuen Israel. Beutôi TUHAN keudroe ka ji anggab raja di Israel, teuma keu teudeungoe meulakée rakyat, Gobnyan geupiléh sidroe raja keu awaknyan. Hai nyang paleng peunteng na kheueh bah nyan raja meunan cit deungon rakyat Israel udeb dimiyueb keudaulatan Po teu Allah, Hakém awaknyan (2:7-10). Di miyueb huköm-huköm Po teu Allah, harôh kheueh teujamin hak banmandum rakyat, kaya atawa gasien.

Asoe jih

Nabi Samuel sibagoe peumimpén Israel 1:1–7:17
Saul jeuet keuraja 8:1–10:27
Thon-thon phon peumeurintahan Saul 11:1–15:35
Nabi Daud dan Saul 16:1–30:31
Wafeuet Saul dan aneuëk-aneuëk gobnyan nyang agam 31:1-13

Elkana dan keuluwarga gobnyan di Silo

1 Na sidroe ureuëng agam, nan gobnyan
Elkana, nibak sukée Efraim. Gobnyan
tinggai di banda Rama, nibak daerah gu-
nong-gunong Efraim. Elkana na kheueh
aneuëk Yeroham dan cucoe Elihu. Gobnyan
jitamong u dalam keuluwarga Tohu, cabeu-
eng nibak marga Zuf. 2 Elkana na teuma dua
droe purumoh, nan-nan binoe geuhnyan Ha-
na dan Penina. Penina na teuma ji meu
aneuëk, teuma si Hana tanna aneuëk. 3 Tieb-
tieb thon Elkana jijak nibak Rama keu geu-
jak meuiébadat di Silo dan geupeuseumah
keureubeuen keu TUHAN Nyang Mahakua-
sa. Nyang jeuet keu teungku imeum TUHAN
di Silo na kheueh Hofni dan Pinehas,
aneuëk-aneuëk Eli. 4 Tieb-tieb watée meu-
nyoe Elkana geupeuseumah keureubeuen,
Penina dan banmandum aneuëk gobnyan
maséng-maséng geubri saboh jeumba nibak
eungkot sie keureubeuen nyan. 5 Teuma Ha-
na geubri bacut mantong sabab [a] TUHAN
hana geubri aneuëk keu jih nyan. Bahpi
meunan Elkana keubit that-that geucinta keu
Hana. 6 Hana sabe jipeusakét até geuh dan
jipeuhina lé Penina, madu geuhnyan, sabab
TUHAN hana geubri aneuëk keu gobnyan.
7 Hainyan teujadi ka meu thon-thon; meu-
nyoe awaknyan geujak u Baét TUHAN, sabe
Hana nyan jipeusakét até lé Penina. Kayém
that Hana geumo dan hana geutem makheun
sabab jihina nyang lagée nyan bagoe.
8 Meunan kheueh tieb-tieb watée teuma El-
kana, lakoe gobnyan, geuteumanyong, "Pa-
kon gata tamo Hana? Pakon teuma gata hán
tatem makheun dan sabe dalam keuadaan
seudeh? Bukon kheueh ulôn leubeh meuyu-
em nibak gata nibak ban siploh droe neuëk
agam?"

---

[a] *Teuma ... sabab:* Teuma Hana jijok jeumba nyang khusos sabab Elkana lumpah that jicinta bahpi TUHAN hana geujok aneuëk keu jih nyan.

Hana dan Eli

9-10 Bak siuroe óh ka lheueh awaknyan
geumakheuen di Baét TUHAN di Silo, Ha-
na laju geubeudôh nibak meja makheuen.
Bak watéenyan teungku Imeum Eli nyang
na cit di Baét TUHAN, teungoh geuduek-
duek nibak kurusi geuh dibabah pinto.
Deungon até nyang that peudéh Hana geu-
meudoá ubak TUHAN sira geumo musôk-
musôk. 11 Óh lheuehnyan Hana geupeugah
janji, "TUHAN Nyang Mahakuasa, neungi-
eng kheueh hamba Droeneueh nyoe! Neu-
kalon kheueh seungsara hamba Droeneueh
nyoe. Neu ingat kheueh keu ulôn dan bék
kheueh neutuwoe keu ulôn! Meunyoe
Droeneueh ya TUHAN neubri keu ulôn sid-
roe aneuëk agam, ulôn meujanji teuma
ulôn bri aneuëk nyan keu Droeneueh siu-
mu udeb jih. Meunan cit ulôn meujanji
bahwa ôk jih ateueh ulée hántom na teuma
teucuko." [b]
12 Lumpah treb Hana geumeu doá, dan
Eli geupeurati babah ureuëng inong nyan.
13 Hana geumeu doá didalam até, teuma bibi
geuh mantong nyang na meu met-met, teu-
ma su gobnyan hana teudeungoe. Sabab
nyan kheueh lé Eli geusangka Hana nyan ka
mabök. 14 Dan Eli pi laju geupeugah ubak
ureuëng inong nyan, "Keubiet hana patot
gata mabök disinyoe! Bék tajieb le ié
anggô!"
15 Teuma Hana geujaweueb, "Ulôn kon
mabök, ulôn meubacut pih hana ulôn jiéb ié
anggô nyan! Ulôn putôh asa, dan teungoh
lôn meudoá ulôn peugah hai banmandum
nyang ulôn deurita ubak TUHAN. 16 Bék
kheueh ulôn teuanggab ureuëng inong
nyang jeuhet atawa inong jalang. Ulôn meu-
doá nyang lagée nyoe bagoe sabab ulôn
lumpah that seudeh."
17 Geupeugah lom lé Eli, "Meunyoe
meunan tajakwoe laju deungon seulamat,
seumoga Po teu Allah ureuëng Israel geu-
peutrok doá gata nyan."
18 Geujaweueb lé Hana, "Seumoga
ulôn meuteumé reustu Bapak." Óh lheu-
eh geupeugah nyan laju geujak, dan laju geu
pajoh bu; dan gobnyan ka hana seudeh
le.

Samuel lahé dan geujok laju ubak TUHAN

19 Óh singoh beungoh nyan Elkana dan
keuluwarga gobnyan geubeudôh nibak teum-
pat éh ban bungoh that-that, dan óh ka lheueh
geuseumayang ubak TUHAN, geuwoe laju u
Rama. Dan Elkana laju geumeusituboh deu-
ngon peurumoh geuh Hana, dan TUHAN geu-
peutrok doá Hana. 20 Inong nyan laju mumé
dan geupeulahé sidroe aneuëk agam. Aneuëk
nyan geuboh nan Samuel, [c] geupeugah,
"Ulôn ka ulôn lakée jihnyoe ubak TUHAN."
21 Trok kheueh watée jih Elkana dan
keuluwarga gobnyan geujak u Silo keu geu-
jak peuseumah keureubeuen sithon sigoe
keu TUHAN. Seulaén nibak nyan Elkana ka
geumeujanji keu geupeuseumah keureubeu-
en nyang khusos. 22 Teuma goenyoe Hana
hán geuseutôt. Geupeugah ubák lakoe geuh,
"Teuma óh ka lheueh teucre jimik, Samuel
ulôn intat u Baét TUHAN, dan jihnyan teuma
tinggai disinan siumu udeb jih."
23 Geujaweueb lé Elkana, "Gét kheueh,
meunyoe nyang gata kalon nyan jroh; ta-
tinggai kheueh mantong di rumoh sampoe
trok watée jih gata peucre mik aneuëk geu-
tanyoe. Dan seumoga TUHAN geupeujeuet
janji gata[d] jeuet keunyata." Lé sabab nyan,
Hana tiggai dirumoh sampoe án bak watée
aneuëk gobnyan teupeu cre mik teuma.
24 Óh ka lheueh Samuel teupeu cre mik,
gobnyan laju geu intat lé mak geuh u Baét
TUHAN di Silo. Bak watée nyan gobnyan
mantong ubiet that-that. Hana geupuwoe ni-
bak teumpat nyan saboh leumô agam nyang
meu-umu lhée thon, [e] gandom siploh kilo
gram, dan saboh baluem kulét nyang ka peu-
noh meu aso ngon ié anggô. 25 Leumô nyan
laju geusie, dan Samuel geu intat laju ubak
Eli. 26 Hana geupeugah ubak Eli, "Meuáh,
Pak. Peu kheueh mantong Bapak ingat keu
ulôn? Ulôn nyoe ureuëng inong nyang ka
lheueh Bapak kalon ulôn dong disinoe, wa-
tée nyan teungoh meudoá ubak TUHAN.
27 Nyoe kheueh aneuëk nyang ulôn lakée
ubak TUHAN uroe jéh. Doa ulôn ka geupeu-
trok lé Gobnyan, 28 dan lé sabab nyan aneuëk
nyoe ulôn seurah jeuet keuhak milék TUHAN
siumu udeb jih."

---

[b] *Ôk jih ateueh ulée hántom na teuma teucuko:* Saboh tanda meubakti ubak TUHAN (Kalon Teu. 6:5).
[c] *Samuel:* Nan nyoe, nyang lam basa Ibrani makna jih "nan Po teu Allah", disinoe teuhubong deungon kata keureuja Ibrani "meulakée". [d] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *gata;* teujeumahan Ibrani: gobnyan.
[e] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *leumô agam nyang meu-umu lhée thon,* teujeumahan Ibrani: lhée boh leumô agam.
1:11: Teu. 6:5

Óh lheuehnyan awaknyan[f] laju geuseumayang ubak TUHAN.

Doá Hana

2 Laju Hana geumeudoá, geupeugah,
"TUHAN ka neupeu galak até ulôn;
buet Gobnyan lumpah that
seunang jiwa ulôn.
Deungon rasa bahgia ulôn peu hina
musoh ulôn,
sabab sikeubit jih Po teu Allah ka
geutulông ulôn.
2 Tanna lé nyang suci nyang lagée
TUHAN!
Teuma Gobnyan mantong nyang
hase geubri peulindongan.
3 Gata peu-im kheueh haba gata
nyang sulet!
Bék kheueh tapeugah haba nyang
meuhina!
Sabab TUHAN nyan na kheueh Po
teu Allah nyang keubit áréh;
nyang geupeuhakém mandum
buet manusia.
4 Peudeueng panglima ka
geupeupatah,
ureuëng nyang leumoh ka teuga
teuma.
5 Ureuëng nyang dilée troe
sabab makmu ngon padé,
teuma jinoenyoe ka jeuet keu
ureuëng geumadée
teuma keu meuteumé peunajoh.
Ureuëng nyang barokon jiteundeuek,
jinoenyoe ka troe ngon puih,
sabab ka seb peunajoh.
Peurumoh nyang malée, jinoe ka
bangga,
tujoh droe aneuëk ka geupeulahé
deungon seulamat!
Teuma ma nyang le kajitôh
aneuëk,
ka geutinggai udeb meurana.
6 TUHAN geupeumaté,
Gobnyan cit teuma nyang peu
udeb.
Lam donya ureuëng maté
geupeutreun teuma manusia.
Dan Gobnyan teuma nyang beuôt
nibak teumpat nyan.
7 Na ureuëng nyang geupeu gasien
ngon papa,
dan na teuma nyang keupeukaya.
Na ureuëng nyang geupeumiyueb
deurajat jih,
na teuma ureuëng nyang geupeu
manyang deurajat jih.
8 Nibak deurita, geu beuôt ureuëng
nyang hana meuhareuta,
nibak seungsara, geupeu beubaih
ureuëng nyang hina.
Awaknyan geupeujeuet keu rakan lé
ureuëng bansawan,
dan geubri jabatan ngon
keuhormatan.
Lapeh bumoenyoe na kheueh atra
TUHAN,
di ateueh bumoenyan geupeugét
laju donya.

9 Ureuëng nyang seutia bak Gobnyan
sabe lam aman
dalam lindongan TUHAN.
Teuma nyang jeuhet pasti hanco
binasa
dalam seupôt nyang glab gulita.
Teunaga keudroe hana hase
teunguile,
teunaga manusia hán hase geubri
meunang.
10 Dumna musoh TUHAN ka habéh
hanco,
awaknyan teumakot; di langét
Gobnyan geumusu lagée geulanteue.
TUHAN teuma geupeuhakém
bansigom asoe donya nyoe,
dan geubri kuasa nyang mulia
keu raja nyang geupiléh."

11 Laju jijak kheueh Elkana dan keuluwarga jihnyan u Rama, teuma Samuel, aneuëk geuh nyan, tinggai di Silo dan geupeutimang TUHAN dimiyueb peungawasan Imeum Eli.

Aneuëk-aneuëk Eli

12 Aneuëk-aneuëk Eli jeuhet-jeuhet that.
Awaknyan hana jipako ubak TUHAN, 13 si-
bagoe teungku imeum awaknyan jimeubuet
ban galak droe ateueh bansa Israel. Miseujih
na ureuëng jikeuneuk peuseumah keureu-
beuen, lé teungku sida nibak teungku
imeum nyan laju jiba gareupu nyang meugi-
go lhée. Teungoh uegkot sie nyan mantong
teureuboh dalam panci, 14 gareupu nyan laju
jitôb u dalam panci teumpat uengkot sie

[f] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *awaknyan;* teujeumahan Ibrani: jihnyan.
2:1-10: Luk. 1:46-55

nyang teureuboh, dan peue mantong nyang
jitarék u luwa deungon gareupu nyan atra-
nyan ka jeuet keu hak milék teungku
imeum. Banmandum ureuëng Israel nyang
jijak u Silo keu jijak peuseumah keureubeu-
en jipeubuet lagéenyan. 15 Dan kadang-ka-
dang teungku sida nyan teuka keunan
sigohlom leumak uengkot sie nyan teu-
peungkréuh keu teutot, dan lé gobnyan
jipeugah ubak ureuëng nyang peuseumah
keureubeuen nyan, "Gata bri kheueh laju
uengkot sie nyang gohlom masaknyan ubak
teungku imeum mangat geutot lé gobnyan;
gobnyan hana geutem teurimong uengkot
sie nyang ka teureuboh."
16 Meunyoe ureuëng nyan jijaweueb,
"Nyang siget jih geutanyoe tataát ubak peu-
ratoran, bah kheueh tareuboh leumak nyan
leubeh dilée; óh lheuehnyan barô kheueh
tacok ban galak droe gata," dan lé teungku
sida nyan jijaweueb, "Hán jeuet, jinoenyoe
laju gata jok atra nyan, meunyoe hán, nyan
teuma ulôn cok ngon cara lôn reupah."
17 Meunan kheueh cara jih, sampoe ban
dua droe aneuëk Eli nyan ka meudesya
nyang lumpah rayeuk ubak TUHAN, sabab
awaknyan jihina ngon jipeubeuah keureu-
beuen nyang teupeureulée keu TUHAN.

Samuel di Silo

18 Óh lheueh nyan, Samuel nyang man-
tong aneuëk manyak nyan hana geupiôh
geulayani TUHAN. Gobnyan geushôk bajée
khusos nyang teucob nibak ija lineun, saban
lagée bajée iébadat dumna teungku imeum.
19 Tieb-tieb sithon ma laju jicob bajée jubah
nyang ubiet dan atra nyan jijakjôk laju ubak
Samuel meunyoe na gobnyan sajan deungon
lakoe ji jiteuka jiujak peuseumah keureu-
beuen sithon sigoe. 20 Lé sabab nyan Eli laju
geubri beureukat ubak Elkana dan peuru-
moh gobnyan, dan teungku Imeum Eli nyan
geupeugah ubak Elkana, "Seumoga TUHAN
geubri lom aneuëk keu gata nibak purumoh
gata nyoe, keu geunantoe aneuëk nyang ka
gata jok ubak TUHAN."
Óh lheuehnyan awaknyan pi laju geu-
woe u Rama.
21 Hana laju geujok beureukat lé Po teu
Allah, sampoe geupeu lahé lom lhée droe
aneuëk agam dan dua droe aneuëk inong.
Samuel pih meutamah rayeuk dan gobnyan
teutab geulayani Po teu Allah.

Eli dan aneuëk-aneuëk gobnyan

22 Eli ka tuha that. Gobnyan hana putôh-
putôh geudeungoe ureuëng jimeugadu ubak
gobnyan keuhai pi-e ngon peurangoe
aneuëk-aneuëk gobnyan ateueh ureuëng Is-
rael. Meunan cit Eli geuteupeu bahwa
aneuëk-aneuëk geuhnyan ji-éh deungon
ureuëng inong nyang jaga pintoe Khimah
TUHAN Teuka. 23 Lé sabab nyan geupeugah
kheueh lé Eli ubak aneuëk-aneuëk geuh,
"Ulôn ka lôn deungoe laporan nyang jimeu-
ngadu lé banmandum umat keuhai pi-e peu-
rangoe gata nyang jeuhet nyan. Pakon gata
peubuet nyan? 24 Bék gata peubuet nyang
meunan le, hai aneuëk meutuah. Keubiet that
ayéb peue nyang geukheun lé umat TUHAN
keuhai gata! 25 Meunyoe na ureuëng meusa-
lah teuhadab manusia, Po teu Allah hase geu-
bila ureuëng nyang meusalah nyan; teuma
meunyoe na ureuëng jimeudesya ubak
TUHAN, soe kheueh nyang hase tulông
ureuëng nyan?"
Teuma aneuëk-aneuëk Eli nyan meuba-
cutpi hana jipakoe ubak naseuhat ureuëng
syiek jih nyan, sabab TUHAN ka geupeu-
putôh bahwa awaknyan geupoh maté.
26 Laén hai deungon Samuel, aneuëk
nyan, seumaken rayeuk seumaken ramé
ureuëng harok, bah kheueh lé TUHAN, meu-
nan cit lé manusia.

Nubuat keuhai keuluwarga Eli

27 Bak si uroe teuka kheueh sidroe nabi
ubak Eli dan geujak peusampoe peusan ni-
bak TUHAN keu gobnyan, geupeugah, "Bak
watée indatu gata Nabi Harun dan keulu-
warga jihnyan jeuet keu namiet di nanggroe
Meusé, Ulôn ka Lôn peugah soe droe Ulôn
nyoe ubak Nabi Harun. 28 Nibak meubagoe
sukée Israel ka Ulôn piléh keuluwarga jih
nyan jeuet keu teungku imeum Ulôn, ma-
ngat jeuet keu ureuëng nyang meulayani
nibak miseubah, jijak tot dupa, jishok bajée
efod[g] meunyoe jihnyan jimeututoe deungon
Ulôn. Dan meunan cit keu awaknyan dan
keuturonan awaknyan ka Ulôn bri hak ma-
ngat jeuet jijakcok siladum nibak keureu-
beuen peuseumahan nyang jitot di ateueh
miseubah. 29 Nyang kheueh jeuet, pakon
gata mantong cit leuha watée takalon[h] keu-
reubeuen-keureubeuen nyang paih lagée
peurintah Ulôn, jipeuseumah lé bansa Ulôn

[g] *efod:* Kalon kamuih Alkitab.
2:28: Keu. 28:1-4, Im. 7:35-36

[h] Saboh teujeumahan kuno: *leuha watée takalon;* teujeumahan Ibrani hana trang.

ubak Ulôn? Pakon gata Eli, leubeh gata
horeumat keu aneuëk-aneuëk gata nibak ga-
ta horeumat Ulôn, dan tapeubiyeu awak-
nyan jipeugah keudroe-droe jih deungon
jeumba nyang paleng gét nibak tieb-tieb
keureubeuen bansa Ulôn keu Ulôn? 30 Ulôn,
TUHAN Po teu Allah Israel, nyang yoh watée
ilée ka Ulôn meujanji, nyang bahwa keulu-
warga gata dan marga gata teuma peutimang
Ulôn sibagoe teungku imeum keu siumu
masa. Teuma jinoenyoe Ulôn hana Lôn ga-
lak le hainyan! Sabab nyang horeumat Ulôn,
teuma Ulôn horeumat, teuma nyang hina
Ulôn, ureuëng nyan teuma Ulôn hina teuma.
31 Gata deungoe kheueh nyoe, teuma teuka
watée jih Ulôn teuma Lôn poh maté ban-
mandum aneuëk muda lam keuluwarga dan
marga gata, sampoe hana meusidroepi
ureuëng agam lam keuluwarga gata trok
ubak umu nyang panyang. 32 Gata teuma
seudéh dan meurasa cumuru ngon bingiek
até watée gata kalon [i] beureukat nyang
teuma Ulôn bri keu ureuëng laén di Israel,
teuma lam keuluwarga gata keudroe maté
muda. 33 Teuma, sidroe nibak keuturonan
gata, Ulôn peubiyeu udeb dan jilayani Ulôn
sibagoe teungku imeum. Teuma jihnyan
jeuet keu ureuëng buta mata dan udeb jih[j]
lam keuadaan putôh asa. Banmandum keu-
turonan gata nyang laén teuma teupoh maté.
34 Sibagoe bukeuti bahwa banmandum
nyang Ulôn peugah nyan biet-biet teuma
teujadi, dan ban dua droe aneuëk gata nyan,
Hofni dan Pinehas awaknyan teuma maté
lam si uroe. 35 Óh lheuehnyan Ulôn teuma
Lôn piléh teungku imeum nyang seutia keu
Ulôn dan jipeubuet peue nyang Ulôn peu-
rintah ubak jih nyan. Keu jihnyan Ulôn bri
keuturonan nyang sabe buet jih jimeutugaih
sibagoe teungku imeum dikeue raja-raja
nyang Ulôn piléh. 36 Tieb-tieb keuturonan
gata nyang mantong udeb, teuma jijak ubak
teungku imeum nyan keu jijak lakée péng
dan peunajoh. Jihnyan teuma jipeugah,
Neupeu idhin kheueh ulôn mangat jeuet lôn
tulông bubena teungku imeum, mangat ulôn
jeuet meuteumé makheuen bahpi nyan cit
saboh sueb mantong."

TUHAN geupeuleumah droe ubak Samuel

3 Nibak watée nyan, Samuel nyang man-
tong aneuëk miet nyan geulayani
TUHAN mantong ateueh peutunyok Eli. Bak
watée nyan lumpah that jareueng na peusan
TUHAN. 2 Bak simalam, Eli nyang ka that
tuha lom ngon mata gobnyan pih karab buta
sabab ka rabon, gobnyan teungoh geu-éh
didalam bilék geuh, 3 dan Samuel geu-éh
teuma tô ngon Peuto Peujanjian TUHAN,
didalam Khimah Suci. Bak watée mata uroe
gohlom jiteubit dan mantong lam keuadaan
reuneu-reuneu dan meunan cit panyöt man-
tong na hu, 4 TUHAN geutawök Samuel, laju
Samuel pi geujaweueb, "Nyoe, Bapak!"
5 Óh lheueh nyan geubeudôh dan laju geu-
plueng geujak meurumpok ngon Eli dan
geupeugah, "Peue na? Keupeue ulôn neu
tawök?" Teuma Eli geujaweueb, "Ulôn ha-
na lôn hôi gata, tajak -éh kheueh lom." Laju
Samuel geujak ubak teumpat éh geuh lom.

6-7 Óh lheuehnyan Samuel geuhôi lom
lé TUHAN, teuma Samuel hana geuteupeue
bahwa nyang hôi gobnyan na kheueh
TUHAN, sabab hántom na lom TUHAN geu-
peugah haba ngon gobnyan. Lé sabab nyan
gobnyan geubeudôh lom, dan laju geujak
meurumpok ngon Eli dan geu tanyong,
"Peue na hai, Bapak? Pakon Bapak hôi
ulôn?" Geujaweueb lé Eli, "Ulôn hana lôn
hôi gata hai, aneuëk meutuah; tajak éh kheu-
eh lom keudeh."

8 Keu nyang keu lhée goe TUHAN
geuhôi Samuel; lagée biasa geubeudôh laju
Samuel geujak meurumpok deungon Eli sira
geupeugah, "Peue na hai Bapak? Pakon
ulôn neuhôi?" Teuma bak saát nyan kheueh
Eli barô geuteupeue bahwa nyang meuhôi
aneuëk nyan na kheueh TUHAN. 9 Sabab
nyan gobnyan geupeugah ubak Samuel,
"Tajak éh kheueh lom, dan meunyoe Gob-
nyan teuka lom geuhôi gata tapeugah kheu-
eh laju, 'Neumeututoe kheueh, TUHAN, ulôn
na lôn deungoe su Droeneueh.' " Laju geu-
jak kheueh Samuel ubak teumpat éh lom.

10 Óh lheueh nyan teuka kheueh lom
TUHAN dan geudong laju diteumpat nyan óh
lheuehnyan geuhôi kheueh teuma Samuel,
"Samuel, Samuel!" Dan Samuel laju geu-
jaweueb, "Neumeututoe kheueh ya, TUHAN,
hamba Droeneueh nyoe meudeungoe su
Droeneueh."

11 Laju geupeugah lé TUHAN ubak gob-
nyan, "Ulôn teuma Lôn pubuet nyang lum-
pah brat ateueh ureuëng Israel, dan soe man-
tong nyang deungoe nyan ureuëng nyan

[i] Na keumungken teutuléh lam naseukah: *bingiek até watée gata kalon:* teujeumahan Ibrani hana trang.
[j] Saboh teujeumahan kuno: *jih;* teujeumahan Ibrani: gata.

jiteuka bingong. 12 Bak uroenyan Ulôn teu-
ma Lôn peubuet banmandum nyang ka lheu-
eh Ulôn ancam ateueh keuluwarga Eli nibak
awai sampoe án akhé. 13 Ka lheueh Ulôn
peugah ubak gobnyan[k] bahwa keuluwarga
jihnyan Ulôn huköm siumu masa sabab
aneuëk-aneuëk jihnyan ka jihina Ulôn. Eli
jiteupeue mandum desya awaknyan, teuma
awaknyan hana jibeungéh. 14 Lé sabab nyan
Ulôn meusumpah keuhai keuluwarga Eli
nyan, bahwa desya awaknyan nyang paleng
rayeuk nyan hana hase teusampôh deungon
keureubeuen atawa peuseumahan peue man-
tong keu siumu masa."

15 Óh lheuehnyan Samuel geuéh lom,
dan watée uroe ka bungoh gobnyan laju
geubeudôh geubuka dumna pintoe-pintoe
Baét TUHAN. Gobnyan geutakot geujak peu-
gah peue nyang ka geukalon nyan ubak Eli,
16 teuma Eli laju geuhôi Samuel dan geu-
peugah, "Samuel, aneuëk ulôn." Geujaweu-
eb lé samuel, "Nyoe pat ulôn, hai Bapak."

17 Eli geutanyong, "Peue nyang ka geu-
bri tée lé TUHAN ubak gata? Gata carita
kheueh nyan banmandum ubak ulôn. Meu-
nyoe sipeu-peu nyang gata söm ubak ulôn,
pasti gata geuhuköm lé Po teu Allah."
18 Dan Samuel geupeugah banmandum
nyan ubak Eli. Hana meubacut pi nyang na
teusöm. Óh lheueh nyan geupeugah kheueh
lé Eli, "Gobnyan TUHAN, bah kheueh Gob-
nyan geupeubuet peue nyang geu anggab
nyan jroh."

19 Samuel ho siuroe meutamah rayeuk.
TUHAN sabe na ngon gobnyan dan peue
nyang geupeugah lé Samuel keubiet teujadi.
20-21 Nyang kheueh sabab jih bubena
ureuëng Israel bansaboh nanggroe nyan
jimeungaku bahwa Samuel nyan na kheueh
nabi TUHAN. Tieb-tieb Samuel geupeugah
haba, banmandum bansa Israel jideungoe.

TUHAN teutab mantong geupeugah droe
gobnyan di Silo, diteumpat gobnyan nyang
keu phon-phon that geupeuleumah droe
ubak Samuel dan geupeugah haba deungon
geuh nyan.

Peuto Peujanjian jireubot lé ureuëng Filistin

4 Bak masanyan ureuëng Filistin jikrah
bubena sipa-i jih keu jijak prang
ureuëng Israel; sababnyan[l] di ureuëng Israel
pih jikrah teuma bubena tantra jih keu jijak
muprang ngon ureuëng Filistin; awaknyan
jipeudong khimah tô ngon Eben-Haezer,
seudangkan tantra Filistin jipeudong teuma
khimah jih di Afek. 2 Tantra Filistin ka
jipeuphon prang tantra Israel, dan óh ka
lheueh jimeuheuntam udeb maté nyang
lumpah hibat, tantra Israel taloe dan na
kira-kita peuet ribée droe nyang tiwaih di
mideuen prang nyan. 3 Bak watée tantra
nyang taloe nyan na kira-kira meupadub
droe teuk nyang na tinggai dan laju jiwoe
ubak khimah jih, bubena peumimpén Israel
jipeugah, "Pakon kheueh TUHAN[m] geupeu-
taloe geutanyoe deungon tantra Filistin ni-
bak uroe nyoe? Jak kheueh geutanyoe tajak
cok Peuto Peujanjian TUHAN nyang na di
Silo, dan atra nyan tanyoe ba keunoe, ma-
ngat TUHAN geutem tulông geutanyoe dan
geupeuseulamat geutanyoe nibak musoh."
4 Awaknyan jikirém laju ureuëng laén u Silo
mangat jijak cok Peuto Peujanjian TUHAN
nyang lagée tahta TUHAN Nyang Mahakua-
sa. Bandua droe aneuëk Eli, Hofni dan Pi-
nehas, ji-iréng Peuto Peujanjian TUHAN
nyan.

5 Watée Peuto Peujanjian TUHAN nyan
ka sampoe ubak khimah-khimah, jisumurak
kheueh ureuëng Israel ngon su nyang meu-
taga, dan deungon su jih nyang meutaga
nyan bumoe nyoe sampoe meugeumpa. 6 Lé
ureuëng Filistin jideungoe su ureuëng su-
murak nyan laju awaknyan jipeugah, "Pa-
kon ureuëng-ureuëng Ibrani nyan jisumu-
rak?" Teuma bak watée awak nyan
jiteupeue bahwa Peuto Peujanjian TUHAN ka
trok jiba keunan ubak khimah-khimah
ureuëng Ibrani, 7 awaknyan ka jeuet keuteu-
makot dan jipeugah, "Na Dewa teuka ubak
khimah-khimah awaknyan! Cilaka kheueh
geutanyoe nyoe! Gohlom na nyang ka-ka
geutanyoe rasa hai nyang lagéenyoe bagoe!
8 Cilaka kheueh nyang beuna! Soe kheueh
nyang hase peuseulamat geutanyoe nibak
dewa-dewa nyang teuga nyan? Bukon kheu-
eh dewa-dewa nyan cit teuma nyang ka
jipoh maté dumna ureuëng Meusé dipadang
pasi yoh masa ilée? 9 Peu ceubeueh kheueh
até gata, hai ureuëng Filistin! Gata muprang
kheueh lagée ureuëng agam, meunyoe hán,

[k] Saboh teujeumahan kuno: *Ka lheueh Ulôn peugah ubak gobnyan;* teujeumahan Ibrani: Teuma Ulôn peugah ubak gobnyan. [l] Saboh teujeumahan kuno: *ureuëng Filistin ... sababnyan.* Lam basa Ibrani tutoe haba nyang lagée nyan hana. [m] *TUHAN,* atawa Peuto nyan.
4:4: Keu. 25:22

gata teuma jeuet keu namiet ureuëng-
ureuëng Ibrani nyan, lagée awaknyan yoh
masa ilée jeuet keu namiet-namiet gata. Sa-
bab nyan muprang kheueh deungon gagah
beurani!"
10 Óh lheuehnyan jimuprang kheueh
ureuëng Filistin deungon hebat peukasa
sampoe bubena tantra Israel ka habéh taloe.
Di ureuëng Israel nyan laju jiplueng ubak
khimah droe jih maséng-maséng. Lumpah
that rayeuk nyang taloe nyan: 30.000 droe
tantra Israel ka reubah hancoe meulampa.
11 Peuto Peujanjian Po teu Allah nyan jipeu-
gah ka jeuet keu musoh ureuëng Israel, dan
bandua droe aneuëk Eli, Hofni dan Pinehas,
nyan pih ka maté dalam prang nyan.

Eli meuninggai donya

12 Sidroe lamkawan sukée Benyamin ji-
plueng nibak mideuen prang u Silo, dan trok
keunan nibak uroe nyan cit teuma. Sibagoe
tanda meuduka cita, ka jipriek-priek bajée
jih dan jicok tanoh laju jipeuduek u ateueh
ulée jih. 13 Eli nyang lumpah khawate bak
jipike keuhai Peuto Peujanjian TUHAN, gob-
nyan teungoh geuduek di ateueh keurusi
nibak binéh rot, sira teumanueng. Bak watée
ureuëng nyan jijak peugah keuhai taloe
ureuëng Israel, banmandum peunduduek
banda nyan jimoba-e sira meuratok ngon su
nyang meutaga. 14 Eli geudeungoe su
ureuëng meuratok nyan, laju geutanyong,
"Su peue nyang subra that nyan?" Bak
watée nyan na ureuëng teungoh jiplueng
ubak Eli; óh ka trok keunan, ureuëng nyan
laju jipeugah haba nyang hana mangat nyan.
15 Seudang kan Eli nyan ka na umu geuh
sikureueng ploh lapan thon dan mata gob-
nyan ka rabon ngon karab buta. 16 Ureuëng
nyan jipeugah ubak Eli, "Ulôn kuplueng
nibak uroenyoe di mideuen prang dan ban
that trok keunoe." Eli geutanyong ubak
ureuëng nyan, "Pakriban haba jih, hai
aneuëk ulôn?"
17 Ureuëng nyang ba haba nyan laju
jijaweueb, "Israel ka jiplueng nibak ureuëng
Filistin. Geutanyoe meudeurita taloe nyang
lumpah rayeuk. Jai that ureuëng nyang ma-
té, meunan cit deungon bandua droe aneuëk
Bapak, Hofni dan Pinehas. Dan Peuto Peu-
janjian Po teu Allah nyan ka jireubot lé
musoh!"
18 Bak watée ureuëng nyan jipeugah
keuhai Peuto Peujanjian nyan, Eli rhot laju
dan reubah teulinteueng di ateueh kurusi
bak teumpat geuduek di siblaih pintoe geu-
reubang. Gobnyan ka that-that tuha tuboh
geuh teumbon that sampoe bak watée rhot
nyan takue gobnyan patah, dan gobnyan pi
meuninggai donya. Gobnyan ka geupimpén
bansa Israel nyan peuet ploh thon treb jih.

Balée Pinehas meuninggai donya

19 Bak watée nyan, meulintée Eli, na
kheueh peurumoh Pinehas, teungoh brat mu-
mé, dan watée keu jipeulahé aneuëk nyan ka
to that-that. Bak watée jideungoe bahwa Peu-
to Peujanjian Allah ka jureupah, dan jideu-
ngoe teuma ayah tuwan meunan cit lakoe jih
ka teuma meuninggai donya, hana teusang-
ka-sangka jihnyan ka teuma teurasa sakét
pluet tanda keuneuk tôh aneuëk, laju lahé
kheueh teuma aneuëk jih hana padubna treb
teuma óh lheuehnyan. 20 Bak watée geuh-
nyan karab meuninggai donya, lé ureuëng
inong nyang tulông jihnyan jikheun, "Tabah
kheueh até gata! Aneuëk gata nyoe agam!"
Teuma jihnyan hana jijaweueb atawa jingi-
eng awaknyan. 21-22 Aneuëk nyan jiboh nan
Ikabod,[n] kheun gobnyan, "Keuhaderan Po
teu Allah Nyang Mulia ka gadôh nibak Isra-
el." Nyang geumeukeusutnyan na kheueh
bahwa Peuto Peujanjian ka jireupah dan tuan
jih meusajan ngon lakoe jih ka meuninggai
donya. Lé sababnyan gobnyan geupeugah,
"Keuhaderan Po teu Allah Nyang Mulia ka
gadôh di Israel, sabab Peuto Peujanjian Po
teu Allah ka jireupah."

Peuto Peujanjian lamkawan ureuëng Filistin

5 Óh ka jireubot Peuto Peujanjian Allah
nyan lé ureuëng Filistin, laju atra nyan
jiba nibak Eben-Haezer u banda awaknyan,
Asdod. 2 Disinan peuto nyan jipeutamong u
dalam kuil dewa awaknyan, patong Dagon
jikeubah teuma to ngon binéh patong dewa
nyan. 3 Bak watée peunduduek Asdod óh
singoh nyan ban suboh buta jijak laju ubak
kuil nyan, awaknyan jikalon bahwa patong
Dagon ka reubah teudugom u ateueh tanoh,
dikeue Peuto Peujanjian TUHAN! Awaknyan
laju geubeuôt patong nyan dan jikeubah lom
nibak teumpat sot. 4 Teuma óh singoh uroe
nyan, ban beungoh that, awaknyan ka deuh
lom jikalon bahwa patong nyan ka reubah
lom to ngon Peuto Peujanjian TUHAN. Goe-
nyoe ulée patong nyan dan bandua blah

[n] *Ikabod:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "hana keumuliaan".

jaroe jih ka putôh meukhan dan atra nyan
teukeubah nibak babah pintoe; teuma badan
patong nyan nyang na mantong tinggai sam-
poereuna. ([5] Nyang kheueh sabab jih, sam-
poe án uroe nyoe bubena teungku imeum
dewa Dagon dan banmandum nyang seu-
mah nyan di Asdod jilingkeu babah pintoe
kuil Dagon nyan dan hana jigilo.)
[6] Óh lheuehnyan TUHAN geuhuköm
peunduduek Asdod dan daerah nyang na di
silingka nyan deungon keumong-keumong
nibak tuboh awaknyan.[o] [7] Bak watée awak-
nyan jikalon peue nyang teungoh teuka u
ateueh droe awaknyan nyan, awaknyan laju
jipeugah, "Allah ureuëng Israel ka geu-
huköm geutanyoe dan dewa geutanyoe Da-
gon. Geutanyoe hánjeuet tapeubiyeu Peuto
Peujanjian nyan tinggai disinoe leubeh treb
lom." [8] Sabab nyan awaknyan laju jiundang
ban limong droe raja Filistin mangat raja-ra-
ja nyan jeuet jimeugumpôi, laju jitanyong,
"Peuto Peujanjian Israel nyan harôh tapeu-
guna keupeue?"
Jijaweueb lé raja-raja nyan, "Neupinah
kheueh laju u banda Gat." Lé sababnyan,
peutonyan laju jipinah u banda Gat, saboh
lamkawan banda Filistin nyang laén. [9] Teu-
ma bak watée peuto nyan ka trok keunan,
laju TUHAN geuhuköm teuma banda nyan
dan teuka kheueh teumakot nyang lumpah
rayeuk. Peunduduek banda nyan bah kheu-
eh nyan nyang muda meunan cit nyang tuha
laju geuhuköm dengon geupeutimoh keu-
mong-keumong nyang lumpah brat dan keu-
biet meubaya ateueh tuboh awaknyan.
[10] Laju Peuto Peujanjian nyan ji intat teuma
u Ekron, saboh banda lamkawan banda Fi-
listin nyang laén. Óh ka trok peuto nyan
keunan, peunduduek disinan laju jikliek
ngon geumeuhôi, "Peuto Peujanjian Allah
Israel nyan ka jiba keunoe mangat jijakpoh
maté geutanyoe banmandum." [11] Sabab
nyan awaknyan jijakhôi banmandum raja
Filistin mangat jimeusapat dan jieugah,
"Neupeuriwang kheueh laju Peuto Peujan-
jian Israel nyan ubak teumpat jih mangat
bék geupoh geutanyoe dan keuluwarga geu-
tanyoe." Bansaboh banda nyan ka jeuet
keuteumakot ngon karu riôh hana meuteun-
tée sabab Po teu Allah ka geuhuköm peun-
duduek banda nyan deungon keubiet that
brat. [12] Ureuëng-ureuëng nyang hana maté,
jitimoh lé peunyakét-peunyakét keumong
nyan, sampoe peunduduek bandanyan laju
jitawök sira jikliek ubak dewa-dewa awak-
nyan, jilakée tulông.

Peuto Peujanjian geujok pulang

6 Óh lheueh Peuto Peujanjian TUHAN
nyan na di Filistin tujoh buleuen treb
jih, [2] ureuëng Filistin laju jitawök bubena
teungku imeum jih meunan cit deungon
bubena tukang sihe lheuehnyan laju jita-
nyong, "Keupeue keugeutanyoe Peuto Peu-
janjian TUHAN nyan? Meunyoe atranyan ta-
nyoe peuriwang ubak teumpat sot, pakriban
cara jih?" [3] laju jijaweueb lé awaknyan,
"Peuto Peujanjian Allah Israel nyan bék
gata peuriwang meunan mantong, teuma
harôh na ngon hadiah keungon teutuboh
desya gata. Deungon na nyang lagée nyan
gata teuma geupeupuléh, dan gata tateupeue
pakon Po teu Allah Israel nyan hana piôh-
piôh geuhuköm gata."
[4] "Peue sineuboh jih nyang harôh geu-
tanyoe bri keu awaknyan?" jitanyong lé
awaknyan. Geujaweueb lé mandum teungku
imeum nyan, "Limong boh keumong méuh
dan limong boh teuma tikoih méuh, paih
sidub raja-raja Filistin. Bukon kheueh beun-
cana nyang ka keunong deungon keu-
mong-keumong dan tikoih nyang ka keu-
nong ateueh gata banmandum, bah kheueh
nyan ateueh rakyat meunan cit ateueh raja?
[5] Lé sababnyan, gata harôh tapeuget keu-
mong-keumong nyang teucuntoh dan tikoih
nyang teungoh ganah di nanggroe gata.
Deungon lagéenyan gata ka tabri horeumat
ubak Po teu Allah Israel. Mungken gobnyan
teuma geupiôh geuhuköm gata, dan dewa-
dewa meunan cit ngon tanoh gata. [6] Keu-
peue guna jih gata tameukreueh ulée lagée
raja dan ureuëng nanggroe Meusé yoh wa-
tée ilée? Bék tuwoe pakriban Po teu Allah
geupeu meuén-meuén awaknyan, sampoe
awaknyan jra dan ureuëng Israel awaknyan
peubiyeu mantong jitinggai nanggroe Meu-
sé. [7] Lé sababnyan, tapeuna kheueh saboh
geurubak nyang barô deungon dua boh
leumô nyang mantong jimom, dan nyang
hántom lom teungui keu teutarék geurubak.
Gata pasang kheueh laju ban dua boh leumô
nyan nibak geurubak nyan, dan taparoh
kheueh aneuëk-aneuëk leumô nyan u dalam
weue droe jih. [8] Óh lheuehnyan, tacok kheu-
eh laju Peuto Peujanjian TUHAN, gata peuék

[o] Teuka keumong-keumong nyan meusajan deungon jai that tikôh, nyang teupeusabab jiteuka peunyakét pes. Kalon 6:5.

laju atra nyan u ateueh geurubak, dan gata
keubah atra nyan neusaho ngon kutak nyang
meuaso ngon méuh nyang meuseuti gata
peuseumah sibagoe sineuboh desya gata.
Bah kheueh geurubak dan leumô nyan jijak
keudroe jih. 9 Gata ngieng kheueh meuneu-
jak jih nyan; meunyoe Peuto Peujanjian
nyan jiba u arah nanggroe jih keudroe, na
kheueh u banda Bet-Semes, nyang lagée-
nyan muphom jih bahwa Po teu Allah
ureuëng Israel kheueh nyang ka geupeut-
reun bala nyang cukob hibat nyoe u ateueh
geutanyoe. Teuma meunyoe geurubak nyan
hana jijak keudéh, geutanyoe teuma tateu-
peue bahwa bala nyan bukon teuka nibak
Allah ureuëng Israel, teuma keubeutolan
mantong."
10 Ureuëng nyan jiseutôt laju lagée geu-
peugah lé teungku imeum nyan; awaknyan
laju jijakcok dua boh leumô nyang teungoh
jifiék mom, atranyan jipeukeumat ubak geu-
rubak, seudangkan aneuëk-aneuëk leumô
nyan jikurong didalam eumpung. 11 Laju
Peuto Peujanjian TUHAN nyan geupeuék u
ateueh geurubak, meunan cit deungon kutak
nyang meuasoe deungon tikoih méuh dan
keumong-keumong nyang teucuntoh nyan.
12 Leumô nyan jijak laju langsong u arah
Bet-Semes; sira jijak beulatang nyan jimeu-
su lagée jimeudroih, hana meusimpang uwie
atawa u uneuen nibak rot ueh raya nyang
teungoh jijak nyan. Dan ban limong droe
raja Filistin nyan laju geuseutôt di likot
sampoe trok ubak bataih Bet-Semes. 13 Bak
watée nyan peunduduek Bet-Semes teungoh
jipot boh gandom di pantôn. Bak watée
jingieng Peuto Peujanjian nyan, deungon até
nyang that galak lom ngon harok laju jijak
sambot Peuto Peujanjian TUHAN nyan.
14 Peuto nyan jipiôh to ngon batée raya
nibak lampôh Yosua, sidroe nibak peundu-
duek Bet-Semes. Peunduduek bandanyan
laju jiplaih-plaih kayée geurubak nyan meu-
nan cit ban dua boh leumô nyan laju teuma
jisie nibak takue keu keureubeuen nyang
teutot teupeuseumah ubak TUHAN. 15 Óh
lheuehnyan lé ureuëng-ureuëng Lewi laju
geupeutreun Peuto Peujanjian TUHAN dan
kutak nyang na meuasoe deungon barang-
barang méuh nyan, atranyan jikeubah di
ateueh batée raya nyan. Óh lheuehnyan
peunduduek Bet-Semes jipeuseumah laju
keureubeuen nyang teutot dan keureubeuen
nyang laén nyan ubak TUHAN. 16 Bak watée
ban limong droe raja Filistin nyan geukalon
banmandum nyan laju awaknyan jijakwoe u
Ekron bak uroe nyan cit teuma.
17-18 Deungon na lagée nyan ureuëng
Filistin ka jikirém keu TUHAN keureubeuen
teuteuboih desya keu peunduduek limong
boh banda nyang jimat peurintah lé limong
droe raja Filistin nyan. Banda nyan na kheu-
eh: Asdod, Gaza, Askelon, Gat dan Ekron.
Lamkawan nyan na nyang meubintéh ngon
kuta, dan na teuma nyang hana. Tieb-tieb
banda nyan geukirém saboh keumong méuh
dan saboh teuma tikoih méuh.
Bukeuti nibak keujadian nyan batée ra-
ya teumpat awaknyan jikeubah Peuto Peu-
janjian TUHAN. Sampoe nibak uroe nyoe
batée nyan mantong na dilampoh Yosua,
ureuëng Bet-Semes nyan.
19 Teuma sabab ureuëng-ureuëng Bet-
Semes nyan jiglib u dalam Peuto Peujanjian
TUHAN, tujoh ploh droe lamkawan awak-
nyan geupoh maté lé TUHAN. Laju rakyat
meuduka cita sabab TUHAN geupeurhot
ateueh awaknyan deungon bala nyang meu-
nan raya.

Peuto Peujanjian di Kiryat-Yearim

20 Laju peunduduek Bet-Semes jipeu-
gah, "Soe kheueh ureuëng nyang hase jiteun
dikeue TUHAN, Allah Nyang Suci nyan? Ho
kheueh peuto nyan geutanyoe intat mangat
atra nyan jiôh nibak geutanyoe?" 21 Laju
awaknyan jikirém utosan ubak peunduduek
Kiryat-Yearim deungon peusan nyang lagée-
nyoe, "Ureuëng Filistin ka jipeuriwang Peu-
to Peujanjian TUHAN. Gata teuka kheueh dan
taba kheueh peuto nyan u teumpat gata."
7 Dan jiteuka kheueh laju peunduduek
Kiryat-Yearim jijakcok Peuto Peujanji-
an TUHAN nyan dan jiba ubak rumoh
ureuëng nyang nan jih Abinadab; rumoh
nyan na jih di ateueh gunong cut. Óh lheu-
ehnyan awaknyan laju jibaiát Eleazar
aneuëk Abinadab, mangat jeuet jijaga Peuto
Peujanjian TUHAN nyan.

Samuel geumat peurintah ateueh Israel

2 Treb cit Peuto Peujanjian TUHAN nyan
tinggai di Kiryat-Yearim, na kira-kira dua
ploh thon. Dub treb nyan teuma umat Israel
jimeulakée sabe ubak TUHAN mangat
TUHAN geutulông awaknyan.
3 Geupeugah kheueh lé Samuel ubak
umat Israel, "Meunyoe gata keuneuk tawoe

7:1: 2Sam. 6:2-4, 1Taw. 13:5-7

ubak TUHAN dan gata seumah Gobnyan
deungon sipunoh até gata, bah kheueh tatiek
banmandum dewa aséng nyang na nibak
gata meunan cit deungon patong Dewi Asy-
toret. Tapeujok kheueh droe gata bulat-bulat
ubak TUHAN sidroe dan gata meubakti ubak
Gobnyan mantong, deungon nyan teuma
gata geupeubeubaih nibak ureuëng Filis-
tin." 4 Lé sababnyan di ureuëng Israel nyan
laju jijak tiek bubena patong meunan cit
deungon patong-patong Dewa Baal dan pa-
tong Dewi Asytoret, laju awaknyan jimeu-
ngabdi ngon jipeujok droe bulat-bulat ubak
TUHAN nyang sidroe.

5 Óh lheuehnyan geupeugah kheueh lé
Samuel, "Gata peusapat laju banmandum
bansa Israel di Mizpa, teuma ulôn meudoá
ubak TUHAN keu gatanyoe." 6 Dan meu-
sapat kheueh awaknyan banmandum di
Mizpa. Awaknyan jijak crong ié dan ié
nyan laju jijak rôe sibagoe peuseumahan
ubak TUHAN, lheueh nyan nibak uroe nyan
awaknyan jipuasa siuroe punoh. Kheun
awaknyan, "Kamoe ka meudesya ubak
TUHAN." (Di Mizpa nyan Samuel geu-
peuphon peuseuleusoe peukara-peukara
ureuëng Israel nyang meusiliséh faham.)
7 Bak watée ureuëng Filistin jideungoe
bahwa ureuëng Israel ka meusapat di Miz-
pa, ban limong droe raja Filistin nyan laju
jijak keunan deungon leumô awaknyan
keu jijak prang ureuëng Israel. Ban jideu-
ngoe lé ureuëng Israel hainyan, awaknyan
laju teumakot. 8 Jipeugah lé awaknyan
ubak Samuel, "Bék kheueh neupiôh neu-
meudoá ubak TUHAN Po teu Allah geuta-
nyoe mangat geutanyoe seulamat nibak
ureuëng Filistin." 9 Lé sabab nyan Samuel
laju geusie saboh aneuëk bubiri nyang
mantong muda, atranyan geupeuseumah
ubak TUHAN sibagoe keureubeuen nyang
teutot. Óh lheuehnyan gobnyan laju geu-
meudoá mangat TUHAN geutulông ureuëng
Israel, dan doá geuhnyan geukabui lé
TUHAN. 10 Bak watée Samuel teungoh geu-
peuseumah keureubeuen nyang teutot
nyan, ureuëng Filistin laju jipeuphon
prang; teuma paih bak saát nyan TUHAN
geupeutreun geulanteu di langét u ateueh
awaknyan. Awaknyan ka jeuet keukaru
hana meuteuntée na nyang plueng keudeh
keunoe hán meuho saho. 11 Bak saát nyan
teuma tantra Israel jiteubiet di Mizpa laju
jijak peucrok ureuëng Filistin rab trok u
Bet-Kar, dan geupeuhanco awaknyan.

12 Óh lheuehnyan Samuel laju geupeu-
dong si aneuk batée, nibak bataih Mizpa
ngon Sen. Gobnyan geupeugah, "TUHAN ka
geutulông geutanyoe deungon sipeunoh
jih." – laju batée nyan geuboh nan "Batée
Peunulông". 13 Meunan kheueh cara jih
ureuëng Filistin geupeutaloe. TUHAN hana
geupeu idhin awaknyan jitamong u dalam
wilayah Israel simantong Samuel udeb.



Banda Kiryat-Yearim (7:1)

14 Banmandum banda Israel nyang ka jipeu-
taklok lé ureuëng Filistin, phon di Ekron
sampoe u Gat, geujok pulang keu ureuëng
Israel. Lényan, Israel nyan jiteumé lom ban-
mandum wilayah jihnyan. Ureuëng Israel
dan ureuëng Amori pi udeb ngon damé.
15 Samuel geumat peurintah ateueh Is-
rael siumu udeb gobnyan. 16 Tieb-tieb thon
gobnyan geujak keulileng u Betel, Gilgal,
dan Mizpa. Dan diteumpat-teumpat nyang
geujak nyan gobnyan geupeuseuleusoe bu-
bena peukara. 17 Sabe óh ka lheuehnyan
gobnyan geuwoe u rumoh geuh di Rama.
Disinan gobnyan jeuet keu hakém ureuëng
Israel dan meunan cit geupeudong teuma
saboh miseubah keu TUHAN.

Umat Israel jilakée sidroe raja

8 Bak watée Samuel ka tuha, geuangkat
teuma aneuëk gobnyan jeuet keu ha-
kém di nanggroe Israel. 2 Aneuëk gobnyan
nyang tuha nan jih Yoël dan nyang keudua
nan jih Abia. Awaknyan jeuet keu hakém di
Barsyeba. 3 Teuma awaknyan hana jiseutôt
peurangoe ureuëng syiek jih, teuma nyang
jipeubuet na kheueh jimita laba keudroe jih
mantong. Awaknyan jiteurimong péng so-
gok dan jihuköm rakyat ngon cara hana ade.
4 Sabab nyan mandum peumimpén Isra-
el jimeurokpakat, laju jijak meuhadab ubak
Samuel di Rama, 5 dan jipeugah ubak gob-
nyan, "Neudeungoe kheueh nyoe hai Ba-
pak, Bapak ka tuha dan aneuëk-aneuëk Ba-
pak hana jiseutôt pi-e peurangoe Bapak. Lé
sababnyan Bapak angkat sidroe raja mangat
kamoe na raja lagée bansa-bansa laén."
6 Teuma Samuel hana galak ngon usui
awaknyan. Laju gobnyan meudoá ubak
TUHAN, 7 dan TUHAN meufeureuman, "Gata
peupeunoh kheueh peue nyang jilakée lé
bansa nyan bak gata. Sabab bukon gata
nyang hana jigalak lé awaknyan, teuma
Ulôn. Awaknyan hana ji galak le keu Ulôn
sibagoe raja jih. 8 Phon awaknyan Ulôn ba
dan Ulôn peuteubiet nibak nanggroe Meusé,
awaknyan ka jimeupaléng nibak Ulôn dan
ka jiseumah dewa-dewa, dan peue nyang
jinoenyoe awaknyan jipeusaneut ateueh ga-
ta, nyang kheueh teuma nyang ka jipeubuet
u ateueh Ulôn. 9 Sabab nyan gata peutrok
kheueh peue nyang jilakée lé awaknyan;
teuma gata peuingat kheueh awaknyan deu-
ngon biet-biet, dan tapeugah kheueh ubak
awaknyan pakriban awaknyan singoh jipeu-
saneut ban galak droe lé raja."
10 Peue nyang ka geupeugah lé TUHAN
nyan geupeusampoe laju lé Samuel ubak
awaknyan nyang jilakée sidroe raja ubak
gobnyan, geupeugah, 11 "Meunoe kheueh si-
ngoh raja gata jipeusaneut gata," meunan
kheueh Samuel geupeutrang nyan. "Raja
nyan jipaksa aneuëk-aneuëk gata jiyue ta-
mong tantra; siladum nibak awaknyan jipeu-
tugaih nibak pasokan geuritan guda, siladum
teuk sibagoe pasokan meuguda, dan nyang
laén teuma sibagoe pasokan nyang jak ngon
gaki. 12 Siladum geu angkat lé raja nyan si-
bagoe keumeundan ateueh siribée droe tan-
tra, dan siladum nyang laén ateueh limong
ploh droe. Raja nyan teuma geupaksa
aneuëk-aneuëk gata geuyue jak meu úe bak
blang gobnyan, geuyue peusapat hase blang
gobnyan nyang ka teupot, geuyue peuget sin-
jata-sinjata dan peukakaih prang gobnyan.
13 Aneuëk-aneuëk gata nyang inong teuma
geuyue peuget minyék mangat bée keu gob-
nyan dan geuyue teuma sibagoe tukang ma-
guen dan tukang peuget ruti gobnyan. 14 Raja
nyan geucok blang gata, lampôh anggô gata,
dan lampôh zaiton gata nyang paleng get dan
atranyan geubri laju ubak peugawée gob-
nyan. 15 Blang dan lampôh anggô gata teuma
geupeukeunong cuké siper siploh nibak hase
jihnyan, laju atranyan geubri ubak keumeun-
dan dan peugawée gobnyan. 16 Raja nyan
teuma geureupah namiet gata, beulatang
peulara[p] gata nyang paleng get dan keuleu-
dée gata laju geungui nyan keu geuyue keu-
reuja atra gobnyan. 17 Siper siploh nibak ka-
wan kaméng bubiri gata teuma geucok lé
gobnyan. Dan gata keudroe jeuet keu namiet
gobnyan. 18 Meunyoe hainyan ka trok, gata
apoh apah sabab buet raja nyang gata piléh
nyan, teuma TUHAN hana geutem deungoe
apoh apah gata nyan."
19 Teuma bansa nyan teutab hana jipakoe
peue nyang ka geupeugah lé Samuel nyan,
dan awaknyan jipeugah, "Bah keudeh! Pa-
kriban kheueh mantong kamoe teutab kamoe
lakée raja. 20 Kamoe teutab kamoe lakée
beusaban deungon bansa-bansa nyang laén,
raja kamoe harôh geupeurintah kamoe dan
geupimpén kamoe lam mideuen prang."
21 Óh ka lheueh geudeungoe lé Samuel ban-
mandum peue nyang jipeugah lé awaknyan,
hai nyan laju geupeusampoe ubak TUHAN.

---

[p] Saboh teujeumahan kuno: *peulara;* Ibrani: peumuda.
8:5: Tel. 17:14

22 TUHAN geujaweueb, "Gata turot kheueh
mantong peue nyang jilakée lé awaknyan
dan gata angkat kheueh laju sidroe raja keu
awaknyan." Óh lheuehnyan Samuel laju
geuyue woe u rumoh jih maséng-maséng
banmandum ureuëng Israel nyan.

Saul meurumpok deungon Samuel

9 Na sidroe ureuëng kaya dan meuwiba-
wa lam sukée Benyamin, nan ureuëng
nyan Kish. Gobnyan anggota keuluwarga
Bekhorat, cabeueng nibak marga Afiah. Ba-
pak gobnyan Abiel dan nék gobnyan Zeror.
2 Kish nyan na teuma jimeu aneuëk nyang
agam, jiboh nan Saul, sidroe aneuëk muda
nyang tari dan teugab. Hana meusidroe pih
nyang na di bansaboh Israel nyan nyang na
leubeh tari nibak jihnyan. Meunan cit badan
jihnyan leubeh panyang; rata-rata panyang
ureuëng Israel teuma trok éut bahô ureuëng
nyan.
3 Bak siuroe na meupadum boh keuleu-
dée atra Kish gadôh. Sabab nyan geupeugah
lheueh lé Kish ubak Saul, "Neuba kheueh
sidroe lamkawan peulayan nyan, dan tajak
mita kheueh keuleudée-keuleudée nyan."
4 Laju Saul dan peulayan gobnyan geujak
tamong u dalam daerah gunong Efraim dan
tanoh Salisa, teuma beulatang nyang gadôh
nyan hana cit meuteumé. Óh lheuehnyan
awaknyan geujak laju u tanoh Sahalim, teu-
ma keuleudée-keuleudée nyan hana cit disi-
nan. Meunan cit keuleudée nyan geujak
mita u wilayah Benyamin, teuma sia-sia
mantong. 5 Bak watée awaknyan ka sampoe
ubak tanoh Zuf, Saul geupeugah ubak peu-
layan geuhnyan, "Boh jak geutanyoe tajak
woe mantong, takot eunteuk bapak leubeh
geugundah geupike geutanyoe nibak keu
keuleudée nyang gadôh nyan." 6 Peulayan
nyan jijaweueb, "Preh ilée! Di banda nyoe
na sidroe hamba Allah. Ureuëng nyan gét
that jihoreumat lé gob kareuna peue nyang
geupeugahnyan sabe beutôi dan teujadi.
Bohjak geutanyoe tajak ubak gobnyan, ba-
rang kali gobnyan hase geubri tée ubak
geutanyoe dipat kheueh keuleudée geuta-
nyoe nyan."
7 Geupeugah lé Saul, "Meunyoe tanyoe
tajak meurumpok ngon ureuëng nyan, peu
kheueh nyang teuma tabri keu ureuëng
nyan? Beukai nyang geutanyoe ba ka habéh,
dan nibak geutanyoe ka hana sapeu nale keu
tajok ubak hamba Allah nyan, pakriban, kon
nyoe meunan?"
8 Jijaweueb lé peulayan nyan, "Keubeu-
tulan bak ulôn mantong na sikeupeng péng
pirak. Nyan ulôn jok keu hamba Po teu
Allah nyan mangat gobnyan geutem peugah
ubak geutanyoe dipat kheueh keuleudée-
keuleudée nyan."
9-11 "Gét kheueh, meunyoe ka meu-
nan!" geujaweueb lé Saul. "Jak geutanyoe
tajak." Laju geujak kheueh awaknyan u
banda, di teumpat hamba Po teu Allah nyan.
Bak watée awaknyan geuteungoh gunong
cut rot teujak ubak banda nyan, meurumpok
kheueh awaknyan deungon na meupadub
droe aneuëk dara nyang keuneuk jak crong
ié nibak mon. Laju awaknyan geutanyong
ubak aneuëk dara nyan, "Peu kheueh
ureuëng tukang keumalon nyan na gobnyan
di banda?" (Bak jamén nyan sidroe nabi
jipeugah tukang keumalon, jadi meunyoe na
ureuëng jikeuneuk teumanyong peue-peue
mantong ubak Po teu Allah, gobnyan geu-
peugah lagée nyoe, "Jak kheueh geutanyoe
tajak ubak tukang keumalon.")
12-13 "Nyoe, beutôi na," jijaweueb lé
aneuëk-aneuëk daranyan, "ban sikeujab
nyoe geujak awai nibak droeneueh nyoe.
Meunyoe droeneueh bagaih neujak, mung-
ken hase meurumpok ngon gobnyan. Gob-
nyan ban geujak u banda sabab nibak uroe-
nyoe di ateueh miseubah di ateueh gunong
cut na peuseumahan keureubeuen keu rak-
yat. Bubena ureuëng nyang teu undang hana
jimakheun meunyoe gobnyan gohlom trok
keunan, kareuna gobnyan harôh geubri beu-
reukat ubak atra nyang teukeureubeuen
nyan leubeh ilée. Meunyoe droeneueh neu-
jak laju jinoe, droeneueh hase meurumpok
sigohlom gobnyan geu teungoh u ateueh
gunong cut keu geujak makheun." 14 Lé
sababnyan Saul dan peulayan gobnyan laju
geujak u banda, dan bak watée awaknyan
geutamong nibak babah pintoe geureubang,
awaknyan meuseuleuseh deungon Samuel
nyang teungoh geujak u teumpat iébadat di
ateueh bukét.
15 Dan siuroe sigohlom nyan TUHAN ka
geubri peusan ubak Samuel lagée nyoe,
16 "Singoh beungoh kira-kira bak watée la-
géenyoe, Ulôn teuma Lôn yue sidroe lamka-
wan sukée Benyamin keu jijak meurumpok
deungon gata. Neu baiát kheueh jihnyan
deungon cara neuboh minyéuk mangat jeuet
keu raja ateueh umat Ulôn Israel. Ureuëng
nyan teuma jipeuseulamat umat Ulôn ateueh
ureuëng Filistin. Ulôn ka Ulôn kalon deurita

umat Ulôn nyang peudéh dan Lôn deungon
awaknyan jimo jilakée tulông."
17 Bak watée Samuel geukalon Saul,
TUHAN laju geupeugah ubak gobnyan,
"Nyoe kheueh ureuëng nyang Ulôn peugah
bak gata nyan. Jihnyoe jipeurintah umat
Ulôn." 18 Watée nyan Saul laju geupeuto
ubak Samuel bak babah pintoe geureubang,
dan geutanyoeng, "Meuáh, Bapak, dipat
rumoh ureuëng tukang keumalon nyan?"
19 Geujaweueb lé Samuel, "Ulôn kheu-
eh tukang keumalon nyan. Tajak laju gata
ilée ubak teumpat iébadat di ateueh gunong
cut, sabab nibak uroe nyoe gata tamakheun
deungon ulôn. Singoh beungoh banmandum
peue nyang gata tanyoeng nyan ulôn
jaweueb, óh lheuehnyan barô kheueh jeuet
gata woe. 20 Keuhai keuleudée-keuleudée
gata nyang gadôh ka na padub uroe nyang
ka lheueh nyan, bék khawate, sabab ka
meuteumé. Lhom teuma, nyang paleng
meuyuem bansaboh Israel teuma teubri keu
gata dan keuluwarga ayah gata." [q]
21 Geujaweueb lé Saul, "Ulôn nyoe ni-
bak sukée Benyamin, sukée nyang paleng
ubit di Israel, dan lom keuluwarga ulôn
nyang paleng hana meuguna dalam sukée
nyan. Jadi pakon Bapak neupeugah meunan
ubak ulôn?"
22 Óh lheueh nyan Samuel geupakat Sa-
ul dan peulayan geuh nyan geupeutamong u
dalam saboh kama nyang lumpah luwah,
laju gobnyan geubri teumpat nyang paleng
lumboi sa ubak awaknyan dikeue ureuëng
nyang teu undang nyang jeumeulah jih na
kira-kira lhée ploh droe. 23 Lheueh nyan
Samuel geupeugah laju ubak tukang taguen
bu gobnyan, "Tapeu idang kheueh laju
uengkot sie nyang buno ka lheueh ulôn jok
ubak gata." 24 Óh lheuehnyan di tukang
maguen nyan laju geujakcok uengkot sie
teupiléh asoe bagian pha jih keu awaknyan,
atranyan jipeu idang ubak Saul. Samuel [r]
geupeugah, "Nyoe jeumba nyang ka ulôn
peu aséng keu gata mangat hase tapajoh
nibak saát nyoe meusigo deungon jamé-ja-
mé nyang laén.[s] Tapajoh kheueh laju." Di
Saul pi laju geupajoh atranyan. Teuma ni-
bak uroenyan Saul geumakheun meusigo-si-
go deungon Samuel. 25 Óh ka lheueh awak-
nyan geutreun nibak teumpat iébadat nyan
dan geujak tamong laju u dalam banda. Saul
geubri teumpat éh[t] di ateueh rumoh,[u] 26 laju
gobnyan geuéh.[v]

Saul geulanték jeuet keu raja lé Samuel

Bak watée mata uroe beungoh ka jiteu-
biet, Samuel laju geujak hôi Saul nyang na
di ateueh rumoh nyan, dan geupeugah,
"Beudôh kheueh laju, jak ulôn intat gata
mangat tajak." Saul geubeudôh, laju geujak
beurangkat meusigoe-sigoe deungon Samu-
el. 27 Watée awaknyan ka trok u binéh ban-
da, geupeugah kheueh laju lé Samuel ubak
Saul, "Gata yue kheueh peulayan nyan jijak
beu awai nibak geutanyoe." Dan peulayan
nyan pi jijak teuma, dan Samuel geupeugah
lom, "Gata piôh kheueh disinoe sikeujab,
ulôn teuma lôn britée peusan Po teu Allah
ubak gata."

10 Óh lheueh nyan Samuel geucok laju
kaca nyang meuaso minyéuk zai-
ton, minyéuk nyan geuroe u ateueh ulée
Saul, dan geucom laju Saul sira geupeugah,
"TUHAN ka geubaiát gata jeuet keu raja
ateueh Israel umat Gobnyan. Gata tapeurin-
tah umat Geuhnyan dan tabri peulindongan
nibak banmandum musoh awaknyan. Nyoe
kheueh tanda keu gata bahwa TUHAN ka
geupiléh gata[w] jeuet keu raja ateueh umat
Gobnyan. 2 Óh ka lheueh gata tatinggai ulôn
nibak uroenyoe, gata teuma meurumpok
deungon dua droe ureuëng agam nibak jirat
Rahel di Zelzah di wilayah Benyamin.
Awaknyan jipeugah ubak gata lagée nyoe:
Keuleudée-keuleudée nyang gata mita nyan
ka meuteumé. Jinoenyoe bapak gata hana
khawate le keuhai beulatang-beulatang
nyan, teuma hana piôh-piôh geutanyong peu
kheueh nyang harôh geupeubuet mangat
meurumpok teuma ngon droeneueh." 3 Sa-
muel geupeugah lom, "Beudôh disinan gata
jak laju trok ubak-bak kayée teumpat iéba-
dat di Tabor. Disinan gata meurumpok teu-
ma deungon lhée droe ureuëng agam nyang
teungoh jijak u Betel keu jijak peuseumah

---

[q] *nyang paleng ... ayah gata:* atawa soe kheueh nyang na nibak jih banmandum nyang jilakée lé ureuëng Israel? Kon kheueh nyan na nibak gata atawa nibak banmandum keuluwarga gata? [r] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Samuel;* Ibrani: Gobnyan (tukang maguen). [s] Keumungkenan that makna jih: *ulôn peu aséng ... jamé-jamé nyang laén.* [t] Saboh teujeumahan kuno: *Saul geubri teumpat éh;* Ibrani: gobnyan geumeututoe ngon Saul. [u] *di ateueh rumoh:* Nibak jamén nyan hi bubông rumoh-rumoh na kheueh data, dan éh ateueh bubông rumoh na kheueh hai nyang lazém. [v] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *laju gobnyan geuéh;* Ibrani: awaknyan jibeudôh ban beungoh that. [w] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *jeuet keu raja ateueh Israel ... TUHAN ka geupiléh gata.* Tutoe haba nyoe hana lam basa Ibrani.

keureubeuen ubak Po teu Allah. Sidroe ni-
bak ureuëng nyan jitarek lhée boh aneuëk
kaméng, sidroe teuk jiba teuma lhée boh
ruti, dan sidroe teuk jiba baluem kulét nyang
meuasoe ié anggô. 4 Awaknyan jibri saleu-
em ateueh gata dan awaknyan jibri teuma
dua boh ruti keu gata nyang harôh gata
teurimong. 5 Óh lheuehnyan gata harôh teu-
ma tajak ubak bukét Po teu Allah di Gibea,
teumpat meukhimah ureuëng Filistin. Nibak
babah pintoe tamong u dalam banda, gata
laju meuseuliseh teuma deungon kawan na-
bi nyang teungoh geutreun nibak bukét keu-
reubeuen. Awaknyan jimeunari-nari sira
jikliek-kliek, jipeu meuén canang, rapa-i,
suléng dan keucapi. 6 Bak saát nyan cit
teuma gata geukuasa lé Roh TUHAN dan gata
teuma taseutôt meunari deungon kliek
awaknyan, laju gata geubri sifeuet barô akhé
jih jeuet keu manusia laén. 7 Meunyoe ban-
mandum nyan ka teujadi, tapeubuet kheueh
laju peue nyang gata rasa nyan jroh, sabab
Po teu Allah na meusajan gata. 8 Óh ka
lheuehnyan gata harôh tajak u Gilgal dan
tapreh disinan tujoh uroe. Eunteuk ulôn teu-
ka keu lôn jak peuseumah keureubeuen
nyang teutot dan keureubeuen peudamé,
meunan cit teubri tée ubak gata peue nyang
harôh gata peubuet."

9 Hana treb teuma óh lheueh Saul geu-
tinggai Samuel, laju gobnyan geuteurimong
sifeuet barô nibak Po teu Allah. Dan peue
mantong hai nyang geubri tée lé Samuel
ubak gobnyan pih teujadi nibak uroe nyan
cit teuma. 10 Bak watée Saul dan peulayan
gobnyan trok u Gibea, awaknyan laju meu-
rumpok deungon saboh kawöm nabi. Bak
watée nyan cit teuma Saul geukuasa lé Roh
Po teu Allah, dan gobnyan laju geuseutôt
meunari dan geu kliek lagée nabi nyan kliek.
11 Ureuëng nyang laén nyang jituri keu gob-
nyan yoh watée ilée, jingieng peurango
geuh nyan, laju jitanyong sabe keudroe-
droe, "Peu kheueh nyang ka teujadi ateueh
aneuëk Kish nyan? Peu kheueh Saul nyan
teuma jeuet keu nabi?" 12 Teuma sidroe
lamkawan awaknyan nyang na tinggai disi-
nan jiteumanyong, "Pakriban deungon na-
bi-nabi nyang laén nyan – meunurot gata-
nyoe soe kheueh bapak awaknyan?" Nyang
kheueh asaiphon jih pribasa nyang nyoe,
"Peu kheueh Saul nyan jeuet teuma keuna-
bi?" 13 Óh ka seuleusoe Saul geumeunari
ngon geukliek-kliek, geujak kheueh laju
gobnyan u ateueh miseubah di ateueh bukét.

14 Lé apha Saul deh geukalon gobnyan
dan peulayan geuhnyan, laju geutanyong
ubak aneuëk keumeun dan peulayan geuh
nyan, "Pané gatanyoe tajak?" geujaweueb
lé Saul, "Kamoe jakmita keuleudée nyang
gadôh nyan, dan bak watée atranyan hana
kamoe teume, laju kamoe meurumpok ngon
Samuel."

15 "Dan peue nyang geupeugah lé Sa-
muel nyan ubak gata?" geutanyong lé apha
geuhnyan.

16 Geujaweueb lé Saul, "Gobnyan geu-
bri tée bahwa bubena beulatang nyan ka
meuteumé." Teuma Saul hana geucalitra
ubak apha geuh nyan bahwa gobnyan ka
geubaiát lé Samuel sibago raja Israel.

Saul geupiléh jeuet keuraja

17 Teuma Samuel laju geuhôi rakyat
Israel mangat jeuet jijak meusapat di Miz-
pa, 18 dan gobnyan geupeugah ubak awak-
nyan, "Nyoe kheueh nyang ka geufeureu-
man lé TUHAN, Po teu Allah Israel, 'Ulôn
ka lheueh Lôn ba gata teupeuteubiet lam
nanggroe Meusé dan Ulôn peubeubaih
gata nibak kuasa ureuëng Meusé dan ban-
mandum bansa nyang laén nyang jiteugon
gata. 19 Ulôn ka Ulôn peubeubaih gata
nibak mubagoe seungsara dan deurita, teu-
ma jinoenyoe gata ka tatulak Ulôn, Allah
gata, kareuna gata lakée mangat teutunyok
sidroe raja keu gata. Nyang kheueh, gét
that meunyoe meunan, gata meusapat
kheueh dikeue Ulôn, TUHAN gata, meunu-
rot sukée dan marga jih.' "

20 Lé Samuel laju geuyue maju banman-
dum sukée ukeue gobnyan dan sukée Be-
nyamin nyang keunong piléh. 21 Bak watée
keuluwarga-keuluwarga lam sukée Benya-
min nyan teuyue jak ukeue, teuma keulu-
warga Matri nyang keunong piléh. Akhé jih
maju kheueh bubena ureuëng agam lam
keuluwarga Matri,[x] dan Saul aneuëk Kish
nyang keunong piléh. Laju awaknyan jijak
mita Saul, teuma hana meurumpok. 22 Sa-
bab nyan bubena ureuëng ramé nyan laju
jipeugah ubak TUHAN, "Ya, TUHAN, peu
kheueh ureuëng nyang neupeugah nyan ka
na gobnyan disinoe?"

---

[x] Saboh teujeumahan kuno: *Akhé jih maju kheueh bubena ureuëng agam lam keuluwarga Matri:* tutoe haba nyoe hana lam basa Ibrani.

10:12: 1Sam. 19:23-24

Geujaweueb lé TUHAN, "Saul na ji-
musòm dilikot barang-barang peuleungka-
pan."
23 Bak watée nyan cit awaknyan jijak
tueng Saul nibak teumpat nyan, dan jiba laju
gobnyan lamkawan rakyat. Dan geudong
kheueh laju Saul lamkawan awaknyan dan
gobnyan kheueh nyang paleng manyang;
ureuëng laén teuma cit éut baho gobnyan.
24 Óh lheuehnyan Samuel geupeugah laju
ubak rakyat, "Nyoe kheueh ureuëng nyang
ka geupiléh lé TUHAN, hana ngon peusa
lamkawan geutanyoe banmandum." Ban-
mandum bansa nyan jisumurak, "Udeb
kheueh raja kamoe!"
25 Óh lheuehnyan Samuel geupeutrang
laju ubak bansa nyan keuhai hak dan keuwa-
jeban raja, laju geutuléh didalam kitab dan
geukeubah laju di teumpat nyang suci. Óh
lheuehnyan Samuel geuyue laju banmandum
bansa nyan mangat jijak woe u rumoh jih
maséng-maséng. 26 Meunan cit deungon Sa-
ul laju geujakwoe u rumoh gobnyan di Gi-
bea, meunan cit deungon na meupadubdroe
ureuëng nyang gagah beurani[y] dan nyang ka
geugrak até jih lé TUHAN. 27 Teuma na meu-
padub droe ureuëng jeuhet jipeugah, "Pané
na mungken ureuëng nyoe meuguna keu
geutanyoe?" Awaknyan jipeuhina Saul dan
hana teuma jibri bungöng jaroe keu gobnyan.
Teuma gobnyan pura-pura hana jiteupeue.

Saul geupeutaloe ureuëng Amon

11 Óh lheuehnyan na teuma Nahas,
raja nanggroe Amon, jikrah laju
tantra jih jijak keupong banda Yabesh di
wilayah Gilead. Peunduduek Yabesh laju
jiusui lagée nyoe ubak Nahas, "Neupeugét
kheueh peujanjian deungon kamoe, deu-
ngon nyan kamoe teuma taklok ubak
droeneueh."
2 Geujaweueb lé Nahas, "Deungon sya-
rat nyoe kheueh ulôn keuneuk peugot peu-
janjian deungon gata, 'Mata blaih uneuen
gata maséng-maséng teuma ulôn cungke
sibagoe peuhinaan keu banmandum ureuëng
Israel!' "
3 Óh lheueh nyan banmandum peumim-
pén banda Yabesh nyan jijaweueb, "Kamoe
lakée teumpo nyang treb jih tujoh uroe
mangat kamoe hase kamoe kirém utosan
ubak bansaboh tanoh Israel. Meunyoe hana
nyang jitem tulông kamoe, kamoe teuma
meunyeurah ubak droeneueh."
4 Meunan kheueh bubena utosan nyan
trok laju u Gibea, teumpat tinggai Saul. Bak
watée awaknyan jipeusampoe haba nyan,
jimoe kheueh bubena rakyat sabab putôh
asa. 5 Bak watée nyan Saul banmantong
teuka nibak blang gobnyan sira geutarek
leumô geuh. Gobnyan pi geutanyong, "Peue
na? Pakon banmandum ureuëng jimo?" La-
ju ubak gobnyan jipeugah keuhai haba
nyang jiba nibak Yabesh nyan. 6 Ban geu-
deungoe nyan laju Saul jikuasa lé Roh Al-
lah. 7 Deungon beungéh that-that gobnyan
laju geucok dua boh leumô atranyan geu-
koh-koh sampoe kajai that nyang teukoh
meutumpok-tumpok. Óh lheuehnyan sie
nyang ka teukoh-koh nyan laju geukirém
ubak banmandum tanoh Israel deungon peu-
rintah gobnyan lagée nyoe, "Soe nyang
hana jitem muprang jiseutôt Saul ngon Sa-
muel, banmandum leumô-leumô jihnyan
teuma teukoh-koh cit lagée asoe sie nyang
teukirém nyoe!"
Bansa Israel jitakot that ubak peue
nyang mungken geupeusaneut lé TUHAN,
teuma banmandum ureuëng, hana teukeucu-
ali, ka siab jijak maju lam prang meusajan-
sajan. 8 Awaknyan geugumpôi laju dan geu
itong di Bezek: Na 300.000 droe ureuëng
Israel, dan 30.000 droe ureuëng Yehuda.
9 Óh lheuehnyan ubak utosan Yabesh geu-
peugah lagéenyoe, "Gata peugah laju ubak
peunduduek Yabesh, bahwa singoh beu-
ngoh sigohlom cot uroe, awaknyan jiteuka
ureuëng jijak bantu." Bak watée peundu-
duek Yabesh jiteurimong peusan nyan, até
awaknyan lumpah galak dan seunang that.
10 Jipeugah lé awaknyan ubak Nahas, "Si-
ngoh beungoh kamoe meunyeurah, dan jeu-
et neupeubuet ateueh kamoe bangalak até
droeneueh."
11 Singoh nyan, banbeungoh that, Saul
laju geubagi-bagi ureuëng gobnyan jeuet
keu lhée boh pasokan. Dan bak watée mata
uroe beungoh ka meuble-ble awaknyan laju
jiseureubu u teungoh-teungoh khimah-khi-
mah ureuëng Amon dan laju jiheuntam
awaknyan bansalanle. Sigohlom trok watée
cot uroe, tantra Saul ka jipeutaloe bubena
musoh. Ureuëng-ureuëng Amon nyang
meuhase jipeusiblaih droe, laju meucrebre
sampoe hana nyang dua droe saboh arah
awaknyan jiplueng meusaho-saho.
12 Óh lheuehnyan jitanyong kheueh lé
bansa Israel ubak Samuel, "Dipat kheueh

[y] Saboh teujeumahan kuno: *meupadubdroe ureuëng nyang gagah beurani;* Ibrani: Tantra.

ureuëng nyang buno beuhe that jipeugah
bahwa Saul hana layak jeuet keu raja geuta-
nyoe? Heundak kheueh ureuëng nyang peu-
gah nyan neuseurah ubak kamoe, mangat
jihnyan kamoe poh maté."
13 Teuma geupeugah lé Saul, "Meu-
sidroe ureuëng pi hana jeuet teupoh nibak
uroenyoe, sabab nibak uroenyoe TUHAN
ka geupeuseulamat bansa Israel." 14 Laju
geupeugah kheueh lé Samuel ubak awak-
nyan, "Bohjak geutanyoe tajak banman-
dum u Gilgal dan tajak reseumi Saul
sibagoe raja geutanyoe." 15 Meunan kheu-
eh nibak uroenyan awaknyan jijak u Gil-
gal, dan di rumoh iébadat nyan Saul
teureuseumi laju sibagoe raja. Awaknyan
laju jipeuseumah keureubeuen peudamé,
dan Saul dan banmandum bansa Israel
geupeuna peuristiwa nyan.

Haba meupisah nibak Samuel

12 Dan geupeugah kheueh lé Samuel
ubak banmandum bansa Israel,
"Ulôn ka lôn peupeunoh peue nyang gata
lakée dan ka teuma ulôn baiát sidroe raja
keu gata. 2 Phon saát nyoe gobnyan kheueh
nyang pimpén gata. Takalon kheueh, ulôn
nyoe ka tuha dan ôk bak ulée pih ka putéh.
Ulôn nyoe ka treb that-that ulôn pimpén
gata – yoh watée muda ulôn sampoe án saát
nyoe. Bukeuti jih na kheueh aneuëk-aneuëk
ulôn nyang ka rayeuk-rayeuk nyan. 3 Bak
saátnyoe kheueh, ulôn dong dikeue gata!
Meunyoe ulôn ka ulôn keureuja buet nyang
salah, gata tudoh kheueh ulôn dikeue
TUHAN dan dikeue raja nyang geupiléh lé
Gobnyan. Peu kheueh na peureunah ulôn
cok leumô atawa keuleudée ureuëng laén?
Peu kheueh na ulôn peungéut atawa lôn
teugom atawa ulôn teurimong péng sogok?
Gata peugah kheueh laju, mangat jeuet peue
nyang ka ulôn cok hase ulôn jok pulang."
4 Bubena ureuëng disinan jijaweueb,
"Hana, hántom na Bapak peungéut atawa
neuteugom kamoe; hántom na teuma Ba-
pak cok peue mantong atra ureuëng laén."
5 Dan geupeugah kheueh lom lé Samuel,
"Bak uronyoe TUHAN dan raja nyang ka
geupiléh nyan jeuet keu saksi bahwa ulôn
nyoe teunyata hana meusalah meubacut
pih."
"Nyoe, beutôi, TUHAN jeuet keusaksi
geutanyoe," jaweueb awaknyan meusigoe.
6 Laju geupeugah lom lé Samuel,
"TUHAN kheueh nyang ka geupiléh Nabi
Musa dan Nabi Harun, dan nyang ba indatu
gata geupeuteubit lam nanggroe Meusé. 7 Ji-
noenyoe, bék tajak ilée. Ulôn teuma lôn
tudoh gata dikeue TUHAN. Gata ingat kheu-
eh [z] ubak keumurahan TUHAN nyang ka
geutunyok keu gata dan keu indatu gata.
8 Bak watée Nabi Yakub dan keuluwarga
gobnyan geujak u nanggroe Meusé, dan
ureuëng Meusé jiteugom awaknyan,[a] indatu
gata laju geulakée tulông ubak TUHAN, dan
TUHAN geu tunyok Nabi Musa ngon Nabi
Harun. Bandua droe awaknyan laju geupeu-
teubiet endatu gatanyan lam nanggroe Meu-
sé dan laju geutulông awaknyan tinggai
teutab di nanggroe nyoe. 9 Teuma óh lheu-
ehnyan awaknyan laju tuwoe ubak TUHAN,
Po teu Allah awaknyan, sababnyan Gob-
nyan geupeubiyeu mantong awaknyan ji-
prang lé ureuëng Siseria dan jipeutaloe
awaknyan, panglima tantra di Hazor, dan lé
ureuëng Filistin meunan cit lé raja Moab.
10 Óh lheuehnyan awaknyan jimeudoá ubak
TUHAN dan jimeungaku banmandum desya
jih; kheun awaknyan, 'Kamoe ka meudesya
sabab ka kamoe meupaléng nibak Droeneu-
eh, ya TUHAN, dan ka kamoe seumah pa-
tong-patong Dewa Baal dan Asytoret. Teu-
ma, jinoenyoe, neupeuseulamat kheueh
kamoe nibak musoh kamoe, teuma kamoe
laju meungabdi ubak Droeneueh!' 11 Óh
lheueh nyan TUHAN laju geu tunyok Gide-
on, óh lheuehnyan Barak,[b] óh lheuehnyan
Yefta, dan nyang paleng seuneuleueh ulôn.
Kamoe maséng-maséng ka kamoe peulheu-
eh gata nibak musoh gata, sampoe gata hase
gata udeb deungon aman. 12 Teuma bak
watée gata ngieng bahwa gata keuneuk
jiprang lé Nahas raja Amon, gata tatulak
TUHAN sibagoe raja gata dan tapeugah ubak
ulôn, 'Kamoe meuhéuet that jipeurintah lé
sidroe raja.'
13 Jinoenyoe, tangieng kheueh, nyoe
kheueh gobnyan, raja nyang gata piléh
nyan. Gata ka talakée, dan TUHAN ka teuma
geubri keu gata. 14 Mubahgia kheueh gata
meunyoe gata tahoreumat TUHAN, dan gata
meungabdi ubak Gobnyan, meunan cit gata

---

[z] Teujeumahan kuno: *Ingat kheueh;* Ibrani hana tutoe haba nyoe. [a] Saboh teujeumahan kuno: *dan ureuëng Meusé jiteugom awaknyan.* Tutoe haba nyoe hana lam hasa Ibrani. [b] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Barak,* Ibrani: Bedan.

12:6: Keu. 6:26 **12:8:** Keu. 2:23 **12:9:** Hak. 3:12, 4:2, 13:1 **12:10:** Hak. 10:10-15 **12:11:** Hak. 4:6, 7:1, 11:29, 1Sam. 3:20 **12:12:** 1Sam. 8:19

deungoe dan gata horeumat peurintah Gob-
nyan, peulom meunyoe gata dan raja gata
nyan teutab seutia ubak TUHAN Po teu Allah
gata. 15 Dilikot nibak nyan, meunyoe gata
hana taturot peurintah TUHAN, teuma gata
lawan ubak peue nyang geupeurintah lé
gobnyan, ka pasti gata dan raja gata[c] gata-
nyan geulawan lé TUHAN. 16 Jinoenyoe, gata
deungoe kheueh lom! Gata simak kheueh
buet ajaéb nyang rayeuk nyang geupubuet
lé TUHAN dikeue mata gata. 17 Ulôn teuma
ulôn lakée ubak TUHAN, dan bah kheueh
jinoenyoe musém khueng, TUHAN teuma
geupeutreun geulanteu dan ujeuen sibagoe
jeunaweueb Gobnyan ateueh doá ulôn. Ni-
bak watée nyan, gata tasada padub na
rayeuk desya gata ubak TUHAN sabab gata
lakée sidroe raja."
18 Laju geumeudoá kheueh Samuel, dan
bak uroe nyan cit teuma TUHAN geupeutreun
geulanteu ngon ujeuen. Bansaboh bansa
nyan jeuet keuteumakot ubak TUHAN dan
keu Samuel. 19 Dan jipeugah kheueh lé
awaknyan ubak Samuel, "Neutulông kheueh
kamoe, ya Bapak, neumeudoá kheueh keu
kamoe ubak TUHAN Po teu Allah droeneueh,
mangat kamoenyoe bék maté. Jinoenyoe ka-
moe ka sadar bahwa seulaén desya kamoe
nyang uroejéh, kamoe ka meudesya lom sa-
bab kamoe ka kamoe lakée sidroe raja."
20 Samuel pi geujaweueb, "Bék teuma-
kot, bah kheueh gata ka tapubuet buet nyang
jeuhet nyan, bék kheueh gata paleng nibak
TUHAN, teuma teutab kheueh meungabdi
ubak Gobnyan deungon sipeunoh até gata.
21 Bék kheueh teuma gata seutôt dewa-dewa
nyang hana hase jitulông dan jipeuseulamat
gata, sabab awaknyan nyang seubeuna jih
hana. 22 TUHAN ka geumeusumpah, bahwa
Gobnyan hana geutinggai gata sabab Gob-
nyan ka geupeuputôh keu geupeujeuet gata
keu umat Geuh keudroe. 23 Keuhai droe
ulôn, seumoga ulôn bék sampoe meudesya
ubak TUHAN sabab hana lôn meudoá keu
gata. Sikeubiet jih ulôn teutab ulôn peuruno
keu gata hai-hai nyang gét dan nyang
beutôi. 24 Horeumat kheueh TUHAN dan
tameungabdi kheueh ubak Gobnyan deu-
ngon seutia dan deungon sipeunoh até gata.
Ingat kheueh keuhai buet-buet nyang rayeuk
nyang ka geupeubuet keu gata. 25 Teuma
meunyoe gata teutab cit tapeubuet desya,
gata dan raja gata teuma binasa."

Prang jaklawan ureuëng Filistin

13 Bak siuroe, bak watée Saul ka jeuet
keu raja,[d] 2 gobnyan laju geupiléh
3.000 droe ureuëng Israel; lamkawan
ureuëng nyan, na 2.000 droe tinggai deu-
ngon gobnyan di Mikhas dan di daerah
meugunong-gunong Betel, dan nyang 1.000
droe teuk jijak deungon Yonatan aneuëk
agam gobnyan u Gibea di wilayah sukée
Benyamin. Nyang leubeh jih lamkawan rak-
yat nyan geupeu idhin jijakwoe u rumoh jih
maséng-maséng.
3 Óh lheuehnyan lé Yonatan laju geupoh
maté panglima Filistin[e] di Geba, dan bansa
Filistin jideungoe hainyan. Laju Saul geu-
yue peumeusu beureuguih keu ban saboh
nanggroe guna keu teutawok ureuëng Ibrani
mangat jijak jimaju u mideuen prang. 4 Keu
bansaboh bansa Israel geupeugah bahwa
Saul ka geupoh maté panglima Filistin nyan
dan bahwa ureuëng Filistin gét that jibanci
keu ureuëng Israel. Sababnyan kheueh rak-
yat jipatuh ubak panggelan mangat jimeuga-
bong deungon Saul di Gilgal.
5 Bak watéenyan ureuëng Filistin ka
meusapat keuneuk jijak prang ureuëng Isra-
el; bak awaknyan na 30.000[f] boh geuritan
prang, na teuma 6.000 droe pasokan nyang
jiék guda, dan tantra-tantra na teuma ban
lagée anou dibinéh pasi. Awaknyan laju
jipeudong khimah di Mikhmas siblaih u
timu Bet-Awen. 6 Óh lheuehnyan awaknyan
laju jijak seureubu si habéh teunaga ateueh
ureuëng Israel, sampoe ureuëng Israel ka
teuseupet. Na siteungoh nibak ureuëng-
ureuëng Israel nyan jijak musöm u lam-lam
guha dan dalam barieh-barieh gunong atawa
didalam luengkiek-luengkiek batée kareu-
eng, atawa didalam mon dan uruek nyang na
nibak tanoh, 7 na cit teuma nyang jijak jeu-
meurang u meurandeh Krueng Yordan dan
jitamong laju u dalam wilayah Gad dan
Gilead.
Saul mantong na di Gilgal, dan rakyat
nyang seutôt gobnyan kayo ngon teumakot.
8 Saul geupreh Samuel na tujoh uroe treb
jih, paih lagée nyang ka geupeusan lé Samu-
el ubak gobnyan, teuma Samuel goh cit trok

[c] Saboh teujeumahan kuno: *raja gata;* Ibrani: indatu gata. [d] Lam Alkitab basa Ibrani, ayat 1 su jih lagée nyoe: Saul meu-umu ... thon watée gobnyan jeuet keuraja, dan geumat peurintah ateueh Israel treb jih dua thon. [e] *geupoh maté panglima Filistin;* atawa teupeutaloe pasokan meukhimah Filistin. [f] *30.000:* Lam padub-padubboh naseukah 3.000.

13:8: 1Sam. 10:8

u Gilgal, seudangkan Saul ka jipeuphon
tinggai lé rakyat droe geuh. 9 Sababnyan
gobnyan laju geupeugah ubak awaknyan,
"Gataba kheueh keuno keureubeuen nyang
teutot dan keureubeuen peudamé nyan."
Laju gobnyan keudroe nyang peuseumah
keureubeuen nyang teutot nyan. 10 Teuma
banmantong gobnyan seuleusoe geupeubuet
nyan, teuka kheueh ubak gobnyan Samuel.
Saul laju geutiyeub gobnyan keuneuk geu-
mumat jaroe ngon geubri saleuem, 11 geuta-
nyong lé Samuel, "Peue nyang ka geupeu-
buet lé Baginda?"

Geujaweueb lé Saul, "Ka deuh ulôn
kalon bahwa rakyat ka jipuphon tinggai
ulôn, teuma di droeneueh hai Bapak hana
neuteuka bak watée nyang ka neupeuteun-
téenyan, lom teuma, ureuëng Filistin ka
jimeusapat di Mikhmas. 12 Teupike lé ulôn,
pat tateupeue tantra Filistin hana treble jijak
prang ulôn disinoe di Gilgal, padahai ulôn
gohlom lôn lakée beugeugaséh lé TUHAN.
Sabab nyan kheueh ulôn cok keuputosan
keu lôn peuseumah keureubeuen nyan."

13 Ban geudeungoe nyan laju Samuel
geupeugah ubak Saul, "Buet droeneueh
nyan hai Daulat Teungku Po, lumpah ba-
ngai. Meunyoe Daulat Teuku Po neutaát
ubak peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN
Allah ubak Daulat Teuku Po, ka pasti
TUHAN geupeuteutab Daulat Teuku Po dan
keuturonan Daulat Teuku Po jeuet keu raja
ateueh ureuëng Israel siumu masa. 14 Teuma
jinoenyoe keukuasaan droeneueh hai Daulat
Teuku Po hana treb meuteun. Sabab Daulat
Teuku Po hana neuseutôt peue nyang ka
geupeurintah lé TUHAN, teuma TUHAN ka
geupiléh ureuëng laén nyang geugalak lé
Gobnyan keu geu beuôt jeuet keuraja ateueh
umat Gobnyan."

15 Óh geupeugah meunan Samuel laju
geu tinggai Gilgal dan geujak laju u dalam
wilayah Benyamin di Gibea. Bak watéenyan
Raja Saul geujak peureksa laju pasokan
gobnyan, na jeumeulah jih kira-kira 600
droe. 16 Meunan kheueh Saul dan Yonatan
aneuëk agam gobnyan, dan aneuëk buah
gobnyan geupeudong khimah di Geba di
wilayah Benyamin; seudangkan ureuëng Fi-
listin jipeudong khimah di Mikhmas. 17 Bak
watée nyan cit teuma na lhée boh kawan
tukang meurampok bansa Filistin jijak ni-
bak teumpat khimah-khimah Filistin keu
jijak meurampok; saboh kawan jijak u arah
Ofra di wilayah Syual, 18 kawan nyang keu-
dua jijak teuma u wilayah Bet-Horon, dan
nibak kawan saboh teuk laju jijak ubak
bataih nyang meuhadab u Pantôn Zeboim
dan padang pasi.

19 Ban saboh nanggroe Israel hana teum-
peun beuso, kareuna ureuëng Filistin hana
jibri idhin keu ureuëng Ibrani jipeuget peu-
deueng dan kapak. 20 Lényan teuma ureuëng
Israel harôh jijak ubak ureuëng Filistin meu-
nyoe jikeuneuk jak asah mata langai jih,
mata cangkoi, mata pato dan arit [g] jih;
21 upah jih na kheueh saboh keupeng péng
ubit keu teu asah mata pato dan teurawot
peunyeunuet keu alat seumaroih leumô,[h]
dan dua boh keupeung péng ubit keu upah
teuasah mata langai dan mata cangkoi.
22 Nyang kheueh sabab jih, bak uroe teu-
muprang di Mikhmas nyan, hana meusidroe
pi nibak rakyat Israel nyang na peudeueng
atawa kapak, seulaén Saul dan Yonatan
aneuëk gobnyan nyang agam.

23 Ureuëng Filistin laju jiyue keubah sa-
boh pos teumpat jaga guna keuteu peuteuen
saboh barieh gunong di Mikhmas.

Yonatan sibagoe pahlawan

14 Bak siuroe Yonatan geupeugah
ubak aneuëk muda nyang ba sinjata
gobnyan, "Boh jak tajak, geutanyoe tateuka
ubak pos Filistin di meurandeh jéh!" Teuma
gobnyan hana geulakée idhin ubak bapak
geuh. 2 Bak watéenyan Raja Saul teungoh
geudong dimiyueb bak geulima di Migron,
hana padubna jiôh nibak Gibea. Rakyat
nyang seutôt gobnyan na kira-kira 600 droe
le jih. 3 Teungku imeum nyang ba Efod na
kheueh Ahia aneuëk Ahitub, nyan kheueh
syedara Ikabod aneuëk Pinehas, dan Pinehas
nyan aneuëk Eli, teungku imeum TUHAN di
Silo. Meunan cit dirakyat hana jiteupeue
bahwa Yonatan ka geujak nibak teumpat
nyan.

4 Keu beureujang trok ubak pos Filistin
nyan, Yonatan harôh geujak meulalu saboh
barieh gunong nyang meuapet lé dua boh
batée kareueng nyang meugigoe, nyang ma-
séng-maséng batée kareueng nyan nan jih
Bozes dan Sene. 5 Batée kareueng nyang
disiblaih utara meuhadab u Mikhmas, dan

---

[g] Saboh teujeumahan kuno: *arit:* Ibrani: langai. [h] Keumungkenan that makna jih: *upah jih ... alat seumaroih leumô.*

13:14: Kis. 13:22

nyang disiblaih u seulatan meuhadab teuma
u Geba.
6 Dan geupeugah kheueh lé Yonatan
ubak aneuëk muda nyan, "Jak geutanyoe
tajak ubak pos ureuëng Filistin nyang kaphé
laknat nyan. Mungken TUHAN geutém
tulông geutanyoe. Sabab TUHAN geutem bri
keugeutanyoe meunang, bah kheueh deu-
ngon ureuëng nyang jai meunan cit deungon
ureuëng nyang nit."
7 Aneuëk muda nyan jijaweueb, "Peue
mantong nyang keuneuk Teungku peubuet[i]
di ulôn kutem mantong."
8 "Get kheueh, meunyoe meunan," geu-
peugah lé Yonatan. "Bak watée tajeumeu-
rang, geutanyoe teuma tapeuleumah droe
ubak ureuëng-ureuëng Filistin nyan. 9 Meu-
nyoe awaknyan jiyue dong geutanyoe dan
tapreh sampoe awaknyan jijak ubak geuta-
nyoe, teuma geutanyoe teutab mantong ting-
gai disinan bék tajeumeurang. 10 Teuma
meunyoe awaknyan jiyuejak tanyoe ubak
jih, meunan cit geutanyoe teuma tajak ubak
awaknyan, lé sabab nyan kheueh tanda jih
awaknyan ka geuseurah lé TUHAN ubak geu-
tanyoe."
11 Bak watée gobnyan bandua jipeuleu-
mah droe ubak ureuëng Filistin nyang na
nibak pos rondo, jipeugah kheueh lé
ureuëng-ureuëng Filistin nyan, "Ngieng
kheueh, na ureuëng-ureuëng Ibrani nyang
jiteubiet nibak uruek-uruek teumpat ji-
musöm!" 12 Óh lheuehnyan di ureuëng Fi-
listin nyang teungoh meurondo nyan laju
jitawök ubak Yonatan dan namiet geuh-
nyan, "Neu ek kheueh laju keuno mangat
kamoe peuleumah[j] sapeue-sapeue ubak
gata!"
Laju geupeugah teuma lé Yonatan
ubak aneuëk muda nyan, "Gata seutôt
kheueh laju ulôn, sabab awaknyan ka
geuseurah lé TUHAN ubak Israel." 13 Sira
jiseutôt lé aneuëk muda nyan Yonatan laju
geumeuéue u ateueh. Bak watée Yonatan
ka trok u ateueh, reubah meugageueng
kheueh bubena ureuëng Filistin nyan sabab
geu hawien ngon geupoh lé gobnyan,
seudangkan dilikot gobnyan, aneuëk muda
nyan laju jipoh maté bubena awaknyan.
14 Bak seurangan nyang phon nyan, Yo-
natan dan aneuëk muda nyan ka geupoh
maté na kira-kira dua ploh droe di daerah
nyang luwah jih na siper peuet heta.[k]
15 Keujadian nyan ka jeuet teukeujot ubak
dumna ureuëng Filistin nyang na didalam
khimah-khimah meunan cit nyang na di
dalam blang. Banmandum rakyat Filistin
meunan cit deungon pos-pos teumpat meu-
rundo jih jitamah lom deungon kawan
ureuëng meurampok ka jeuet keuteumakot;
dan bumoepi meuhayak, teuma teujadi
kheueh karu ngon subra nyang hana meu-
teuntée le.

Ureuëng Filistin taloe

16 Bak watée nyan tantra Saul nyang
teungoh jikawai di Gibea didalam wilayah
Benyamin, deuh jikalon ureuëng-ureuëng
Filistin nyan jiplueng keudeh keunoe hán
meuho tujuan. 17 Dan geupeugah kheueh
laju lé Saul ubak aneuëk buah gobnyan,
"Gata itong kheueh laju banmandum tantra
dan tapeureksa laju soe-soe nyang hana di-
dalam kawan nyoe." Awaknyan laju jipeu-
buet peurintah nyan dan barô kheueh jiteu-
peue bahwa Yonatan dan aneuëk muda
nyang gulam sinjata gobnyan nyang hanale
didalam kawan nyan. 18 "Neuba laju keuno
efod[l] nyan," geupeugah lé Saul ubak Teungku
Imeum Ahia. (Bak uroenyan Ahia geuba
efod nyan dikeue ureuëng Israel.)[m] 19 Bak
watée Saul teungoh geupeugah haba
deungon teungku imeum nyan, didalam khi-
mah ureuëng Filistin ka meutamah karu
nyang hana meuteuntée le, akhé jih Saul
geupeugah ubak teungku imeum nyan,
"Geutanyoe hana watée le talakée peutu-
nyok ubak TUHAN!" 20 Laju Saul dan ban-
mandum ureuëng-ureuëng gobnyan deu-
ngon seureuntak geumaju u mideuen prang.
Disinan deuh geukalon na karu ban salamle
lamkawan ureuëng-ureuëng Filistin; awak-
nyan saléng jiserang dan saléng jimupoh
sabe keudroe-droe. 21 Ureuëng-ureuëng
Ibrani nyang na tinggai didalam daerah
ureuëng Filistin, dan nyang ka jeuet keusi-
pa-i awaknyan, laju meubalek haluan[n] dan
jimeusaho laju deungon Saul dan Yonatan.
22 Meunan cit deungon ureuëng-ureuëng Israel
nyang mantong jimusöm di bukét-bukét
Efraim, ban jideungoe bahwa ureuëng Filis-
tin ka jiplueng, awaknyan pi laju jipeusaho

[i] Saboh teujeumahan kuno: *nyang keuneuk Teungku peubuet;* Ibrani: nyang keuneuk Teungku peubuet. Meugisa kheueh. [j] *peuleumah,* atawa peugah. [k] Keumungkenan that makna jih: *di daerah nyang luwah jih na siper peuet heta.* [l] Saboh teujeumahan kuno: *efod;* Ibrani: Peuto Peujanjian. [m] Saboh teujeumahan kuno: *Bak uroenyan ... Israel;* Ibrani: Sabab nibak uroenyan Peuto Peujanjian Allah dan bansa Israel. [n] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *meubalek haluan;* Ibrani: meunan cit meubalek.

droe deungon jijak prang bubena ureuëng
Filistin nyan. 23 Awaknyan jimuprang deu-
ngon lumpah gura bansipanyang rot sampoe
trok u Bet-Awen. TUHAN ka geupeuselamat
Israel nibak uroenyan.

Keujadian-keujadian óh ka lheueh muprang

24 Bak uroenyan bubena ureuëng Israel
dalam keuadaan leumoh sabab kadeuk that,
sabab Saul ka geumeusumpah lagéenyoe,
"Teukutok kheueh ureuëng nyang ji-
makheun peue mantong nibak uroenyoe si-
gohlom ulôn balaih dam ateueh musoh
ulôn." Lé sababnyan kheueh hana meusi-
droe pih nyang na pajohbu nibak uroenyan.
25 Óh lheuehnyan trok kheueh laju awak-
nyan mandum[o] bak saboh uteuen dan disi-
nan laju meuteumé meulisan nyang lumpah
that jai, 26 teuma hana meusidroe pi nibak
awaknyan nyang na jijieb meulisan nyan,
sabab awaknyan teumakot bak sumpah
nyang ka geupeugah lé Saul. 27 Teuma Yo-
natan hana geuteupeu bahwa bapak gob-
nyan ka geuancam rakyat deungon sumpah
nyan; sababnyan laju geusunyueng tungkat
nyang na nibak jaroe gobnyan, dan tungkat-
nyan laju geutôb ateueh eumpung unoe
nyan, lheuehnyan geucok meulisan nyan
dan geujieb teuma. Óh lheuehnyan gobnyan
laju ka teurasa puleueh graih dan ka teuma
meurasa mangat tuboh geuh lagée ban
nyang ka. 28 Óh lheuehnyan na sidroe lam-
kawan tantra nyan jipeugah ubak gobnyan,
"Kamoenyoe banmandum ka hana meuda-
ya sabab ka graih ngon deuk. Teuma bapak
Teungku ka geuancam kamoe deungon
sumpah, geupeugah, 'Teukutok kheueh
ureuëng nyang jimakheun nibak uroe-
nyoe.' "
29 Geujaweueb lé Yonatan, "Nyang la-
géenyan ka hana patot geupeubuet lé bapak
ulôn keu bansa geutanyoe! Ngieng kheueh,
keuadaan ulôn jinoenyoe jiôh leubeh gét óh
kalheueh ulôn jieb bacut meulisan nyan.
30 Seukira jih rakyat geubri idhin nibak
uroenyoe teupajoh peunajoh nyang ka teu-
reupah bak watée teupeutaloe musoh, ka
pasti leubeh le lom ureuëng Filistin nyang
bisa tanyoe poh maté!"
31 Bak uroenyan ureuëng Israel ka
jipeutaloe ureuëng Filistin bak watée jimu-
prang bansipanyang rot ueh raya phon di
Mikhmas laju trok u Ayalon. Teuma óh ka
lheuehnyan awaknyan ka leumoh that-that,
32 akhé jih awaknyan laju jimeureubot jicok
hareuta nyang teureupah lam jaroe musoh;
awaknyan laju jicok bubiri dan leumô laju
jisie nibak teumpat nyan cit teuma, dan
lansong jipajoh uengkoet sie nyang man-
tong meudarah-darah nyan. 33 Hainyan laju
teubri tée ubak Saul lagéenyoe, "Amphon
deulat Po, rakyat ka meudesya ubak TUHAN
sabab ka jipajoh uengkoet sie nyang man-
tong meudarah."
"Gatanyoe banmandum peukhianat!"
geupeugah lé Saul sira geukliek. "Tagule
laju sianeuk batée raya keunoe[p] bak ulôn."
34 Óh lheuehnyan geupeugah lom ubak
ureuëng nyang ba haba nyan, "Gata jak
kheueh beumeutabu lamkawan rakyat dan
tayue kheueh awaknyan jiba leumô ngon
bubiri jihnyan keunoe, mangat teusie di
ateueh batéenyoe dan ta makheun teuma
disinoe; deungon na lagéenyan awaknyan
hana jipajoh uengkoet sie deungon darah jih
dan hana teuma meudesya le ubak TUHAN."
Bak malam nyan cit teuma banmandum
rakyat laju jiba beulatang nyang jireupah
didalam prang nyan dan laju jisie disinan.
35 Lé Saul laju geupeudong miseubah keu
TUHAN; nyang kheueh miseubah nyang
phon that geupeudong.
36 Óh lheuehnyan geupeugah kheueh
lé Saul ubak aneuëk buah gobnyan, "Jak
kheueh geutanyoe tajak prang ureuëng
Filistin bak malam nyoe cit teuma laju ta
rampok awaknyan sampoe án bungoh uroe
dan tapoh maté teuma awaknyan banman-
dum."
Awaknyan jijaweueb, "Bah neupeubuet
lé Teungku Amphon peue nyang Teungku
Amphon ngieng nyan gét."
Teuma di teungku imeum geupeugah,
"Bohjak kheueh geutanyoe talakée peutu-
nyok leubeh ilée ubak Po teu Allah."
37 Dan geutanyong kheueh lé Saul
ubak Po teu Allah, "Peu kheueh jeuet ulôn
prang ureuëng Filistin ya Allah? Peu kheu-
eh awaknyan TUHAN jok ubak jaroe
ureuëng Israel?" Teuma nibak uroenyan
Po teu Allah hana geujaweueb. 38 Sabab-
nyan geupeugah kheueh lé Saul ubak peu-
mimpén rakyat, "Tajak kheueh keunoe

---

[o] Keumungkenan that makna jih *awaknyan mandum;* Ibrani: banmandum tanoh. [p] Saboh teujeumahan kuno: *keunoe;* Ibrani: uroe nyoe.
14:33: Keuj. 9:4, Im. 7:26-27, 17:10-14, 19:26, Tel. 12:16, 23, 15:23

banmandum dan desya peu kheueh nyang
ka gata peubuet nibak uroenyoe. 39 Ulôn
meujanji deumi TUHAN nyang udeb, nyang
ka geubri meunang keu ureuëng Israel,
bahwa ureuëng nyang meusalah teuma
geuhuköm maté, bahpi jihnyan aneuëk
agam ulôn si Yonatan." Teuma hana meu-
sidroe pih nyang jijeuet jijaweueb haba
nyan. 40 Dan geupeugah kheueh lé Saul
ubak banmandum rakyat Israel, "Gata ban-
mandum tadong disiblaih nyoe."

Jaweueb awaknyan, "Peue nyang keu-
neuk neupeubuet hai Teungku Po nyang ka
neukalon nyan gėt."

41 Ôh lheuehnyan geumeudoa kheueh
Saul ubak TUHAN, "Ya TUHAN, Allah
ureuëng Israel, pakon nibak uroenyoe
Droeneueh hana neujaweueb ulôn? TUHAN,
neujaweueb kheueh ulôn meulalu batée-ba-
tėe nyang suci nyoe. Meunyoe salah nyan na
nibak ulôn atawa Yonatan, neujaweueb
kheueh deungon batėe Urim, teuma meu-
nyoe salah nyan na nibak umat Droeneueh
Israel,[q] neujaweueb kheueh deungon batée
Tumim."[r] Dan geujaweueb kheueh lé
TUHAN geutunyok ubak Yonatan dan Saul;
deungon lagėenyan rakyat ka teujaweueb
hana meusalah. 42 Laju geupeugah kheueh
lom lė Saul, "Ya TUHAN, teuntėe kheueh
ulôn ngon Yonatan." Teuma Yonatan kheu-
eh nyang geupeugah meusalah. 43 Laju geu-
peugah kheueh lė Saul ubak aneuëk geuh
Yonatan, "Peue nyang ka gata peubuet hai
aneuëk meutuah?"

Geujaweueb lé Yonatan, "Ulôn ka ulôn
cok bacut meulisan deungon ujong tungkat
ulôn; kareuna nyan, ulôn kasiab keu matė."

44 Geupeugah lė Saul ubak aneuëk geuh
Yonatan, "Seumoga ulôn geuhuköm lė Po
teu Allah meunyoe gata hana ulôn huköm
matė, Yonatan!"

45 Teuma rakyat geupeugah bak Saul,
"Peu kheueh harôh Yonatan nyan teu-
huköm maté? Hana! Kamoe meujanji deu-
mi TUHAN nyang udeb, bahwa Yonatan
hana jeuet gadôh meu sion ôk pih nibak
ulée gobnyan. Kareuna deungon tulông
TUHAN kheueh, gobnyan ka meuteumė
meunang nibak uroe nyoe." Meunan kheu-
eh Yonatan jipeuseulamat lė rakyat nibak
teuhuköm maté.

46 Ôh ka lheueh nyan ureuëng Filistin
laju geugisa ubak wilayah droe jih keudroe
sabab Saul hanale geutiyeub awaknyan.

Peumeurintah dan keuluwarga Saul

47 Ôh ka lheueh Saul jeuet keu raja di
nanggroe Israel, gobnyan laju geupeu-
beudôh prang dipat mantong geujak lawan
bubena musoh Israel, ngon ureuëng Moab
geumuprang, ngon ureuëng Amon, dan
meunan cit deungon ureuëng Edom ban-
mandum ka geuprang, na teuma raja-raja di
nanggroe Zoba, dan ureuëng Filistin. Dipat
mantong gobnyan geupeubeudôh prang, sa-
be gobnyan meuteumė meunang.[s] 48 Gob-
nyan geumuprang deungon lumpah hibat
beuhe gagah beurani dan ka teuma geupeu-
taloe ureuëng Amalek, meunan cit geupeu-
beubaih Israel nibak keukuasaan ureuëng
peurampok.

49 Aneuëk-aneuëk agam Saul na kheueh
Yonatan, Yiswi dan Malkisua. Aneuëk gob-
nyan nyang inong geuboh nan Merab, dan
nyang keudua geuboh nan Mikhal. 50 Peuru-
moh gobnyan nan jih Ahinoam, aneuëk Ahi-
maas; keu panglima tantra gobnyan na
kheueh Abner aneuëk Ner, na kheueh apha
Saul. 51 Kish bapak Saul, dan Ner bapak
Abner, na kheueh aneuëk-aneuëk Abiel.

52 Siumu udeb gobnyan Saul geumu-
prang sabe deungon keubiet hebat geulawan
ureuëng Filistin. Sabab nyan, meunyoe Saul
geukalon ureuëng nyang teuga atawa beuhe,
gobnyan laju geucok jeuet keu anggota tan-
tra geuh.

Prang jaklawan ureuëng Amalek

15 Bak siuroe Samuel geupeugah ubak
Saul, "TUHAN kheueh nyang yue
ubak ulôn mangat lôn jak baiát Teungku Po
jeuet keu raja ateueh umat Gobnyan Israel.
Sababnyan, bah kheueh Teungku Po neu-
deungoe peurintah TUHAN Nyang Mahaku-
asa. 2 Gobnyan teuma geuhuköm ureuëng
Amalek, kareuna indatu awaknyan jilawan
ureuëng Israel bak watée ureuëng Israel
teuka nibak nanggroe Meusé. 3 Lé sabab-
nyan, tajak kheueh laju taprang ureuëng
Amalek gata peuhanco peue mantong nyang
na hareuta milėk jihnyan. Bėk tatinggai
meusapeue pih, tapoh matė banmandum

[q] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *neujaweueb kheueh deungon batée ... umat Droeneueh Israel.* [r] *Urim ... Tumim:* Dua boh batée nyang geupeuguna lé Imeum mangat geuteupeue meulakée Po teu Allah; hana trang that pakriban cara jih batée-batée nyan teupeuguna. [s] Saboh teujeumahan kuno: *meuteumė meunang:* Ibrani: jipeubuet jeuhet.

14:41: Teu. 27:21, 1Sam. 28:6 **15:1**: 1Sam. 10:1 **15:2**: Keu. 17:8-14, Tel. 25:17-19

ureuëng agam, ureuëng inong, aneuëk miet
dan aneuëk manyak nyang ban lahé; meu-
nan cit deungon leumô, bubiri, unta dan
keuleudée jih."
4 Laju Saul geupeusiab tantra gobnyan
dan geuitong awaknyan di Telaim; na
200.000 droe sidadu nibak Israel dan 10.000
droe teuma teuka nibak nanggroe Yehuda.
5 Óh lheuehnyan laju geujak Saul meusigoe-
sigoe deungon aneuëk buah gobnyan u ban-
da Amalek dan laju geu hampeueng musoh
didalam krueng nyang teungoh tho. 6 Meu-
nan cit gobnyan geukirém peusan ubak
ureuëng Keni meunoe geupeugah, "Gatajak
kheueh laju dan tatinggai ureuëng Amalek,
mangat gata bék rhoh ulôn sampoh sampoe
habéh lagée awaknyan, sabab yoh watée ilée
indatu gata ka geupeuleumah sikeub meusa-
bat ubak ureuëng Israel bak watée ureuëng
Israel teuka nibak nanggroe Meusé." Dan
jijak kheueh laju ureuëng Keni nibak teum-
pat ureuëng Amalek nyan.
7 Óh ka lheuehnyan Saul laju geumeu
heungko deungon ureuëng Amalek dan di
ureuëng Amalek nyan taloe bansipanyang
rot ueh raya phon di Hawila trok u Syur di
siblaih u timu nanggroe Meusé. 8-9 Banman-
dum rakyat dan sipa-i Amalek nyan habéh
geupoh maté lé Saul. Teuma raja ureuëng
Amalek nyang nan jih Agag geudrob udeb-
udeb dan geupeubiyeu udeb lé Saul dan
tantra gobnyan, meunan cit deungon bubiri
dan leumô nyang paleng diet, aneuëk leumô
meunan cit ngon aneuëk bubiri nyang teum-
bon-teumbon,[t] dan mandum peue-peue
mantong nyang paleng meuyuem; teuma
beulatang peulara nyang hana meuguna dan
hana meuyuem[u] nyang hana geupoh maté.

Saul hana geu aku le sibagoe raja lé TUHAN

10 TUHAN meufeureuman lom ubak Sa-
muel, 11 "Ulôn meunyeusai ka Ulôn baiát
Saul jeuet keu raja, sabab jihnyan ka jipa-
leng nibak Ulôn, dan hana jipeubuet peue
nyang ka Ulôn peurintah." Samuel lumpah
that seudeh, simalam beungoh gobnyan
meuapoh apah ubak TUHAN. 12 Óh singoh
uroe, ban suboh that, Samuel geubeudôh
laju geujak keuneuk meurumpok deungon
Saul. Teuma lé ureuëng nyang na disinan
jibri tée bahwa Saul ka geujak u banda
Karmel geujak peudong batée peuingat keu-
droe gobnyan disinan, óh lheuehnyan geu-
jak laju u Gilgal. 13 Bak watée Samuel ka
meurumpok deungon Saul, geupeugah laju
lé Saul ubak Samuel, "Seumoga TUHAN
geubri beureukat keu Bapak! Ulôn ka ulôn
peubuet peurintah TUHAN."
14 Teuma Samuel geutanyong, "Meu-
nyoe meunan, pakon ulôn deungoe na su
bubiri nyang meu mbék-mbék dan su leumô
meuleunguih?"
15 Geujaweueb lé Saul, "Banmandum
beulatang nyan na kheueh nyang teureupah
nibak ureuëng Amalek. Bubiri dan leumô
nyang paleng gét ka jicok lé rakyat geuta-
nyoe keu jipeuseumah sibagoe keureubeuen
keu TUHAN Po teu Allah Bapak. Teuma
nyang laén nyan ka habéh kamoe peubinasa
banmandum."[v]
16 Ban geudeungoe nyang lagéenyan
Samuel laju geupeugah, "Neupreh sikeujab,
ulôn teuma lôn bri tée peue nyang ka geu-
peugah lé Po teu Allah ubak ulôn malam
beuklam."
"Neupeugah kheueh laju," kheun Saul.
17 Geupeugah lé Samuel, "Bukon kheu-
eh Teungku Amphon ka jeuet keu peumim-
pén u ateueh sukée-sukée nyang na di Israel,
bahpih Teungku Amphon neu anggab droe
awaknyan hana peunteng? Teungku Am-
phon ka geupiléh lé TUHAN jeuet keu raja
ateueh bansa Israel, 18 meunan cit teuma
ubak Teungku Amphon lé TUHAN ka geu-
yue peubinasa bube na ureuëng Amalek
nyang jeuhet nyan. Teungku Amphon geu-
yue muprang neulawan awaknyan sampoe
awaknyan habéh banmandum binasa. 19 Pa-
kon hai Teungku Po hana neu taát ubak peue
nyang ka geupeurintah lé TUHAN nyan? Pa-
kon Teungku Po meuseunoh-seunoh neu-
reubot hareuta nyang teurampah didalam
prang nyan, dan deungon na neupubuet
nyang lagée nyan Teungku Amphon ka neu-
peujeuet até TUHAN beungeuh keu Am-
phon?"
20 Geujaweueb lé Saul, "Ulôn ka ulôn
taát ubak peurintah TUHAN, dan lôn jak
muprang sisuai lagée nyang ka geuyue lé
Gobnyan ubak ulôn; mangat jeuet raja Ama-
lek ulôn drob dan banmandum ureuëng
Amalek ka lheueh ulôn poh maté. 21 Teuma
lé aneuëk buah ulôn hana jipoh banmandum

[t] Saboh teujeumahan kuno: *aneuëk leumô meunan cit ngon aneuëk bubiri nyang teumbon-teumbon.* [u] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *hana meuguna dan hana meuyuem.* [v] *peubinasa banmandum:* Beulatang-beulatang nyan ka teupeukhusos keu TUHAN deungon hana syarat dan harôh teupeubinasa (kalon Im. 27:28).

beulatang peulara; awaknyan ka jipiléh bu-
biri dan leumô nyang paleng gét nibak hase
rampasan nyan keu jipeuseumah di Gilgal
sibagoe keureubeuen keu TUHAN Po teu
Allah Bapa."
22 Teuma geupeugah lé Samuel, "Nyang
toh nyang paleng geugalak lé TUHAN, keu-
taátan atawa keureubeuen peuseumahan?
Taát ubak TUHAN leubeh gét nibak keureu-
beuen nyang teupeuseumah ubak Gobnyan.
Patuh leubeh gét nibak leumak bubiri. 23 Sa-
bab ureuëng nyang ji-iengkeue ubak TUHAN
saban jeuhet jih lagée ureuëng nyang jipeu-
buet sihé, dan ureuëng nyang até jih som-
bong saban teuma lagée ureuëng nyang
jiseumah dewa. Sabab Teungku Amphon ka
neulawan peurintah TUHAN, teuma TUHAN
pih hana geuaku le Teungku Amphon siba-
goe raja."
24 Ban geudeungoe nyan Saul laju geu-
meungaku ubak Samuel, sira geupeugah,
"Beutôi ulôn ka meudesya. Ulôn ka ulôn
ieungkeue peurintah TUHAN dan hana lôn
pakoe nyang Bapak tunyok. Ulôn teumakot
ubak aneuëk buah ulôn nyang kheueh jeuet
ulôn peutrok peue-peue nyang jilakée lé
awaknyan. 25 Teuma bak saát nyoe, ulôn
lakée ubak Bapak, neupeu amphon kheueh
desya ulôn dan neugisa kheueh meusigoe
ngon ulôn u Gilgal, mangat ulôn hase meu
iébadat ubak TUHAN."
26 Teuma geujaweueb lé Samuel, "Ulôn
hán ulôn tem meugisa meusigoe deungon
Teungku Amphon. Teungku Amphon ka
neulawan peurintah TUHAN, dan jinoenyoe
Gobnyan hana geuaku le Teungku Amphon
sibagoe raja ateueh ureuëng Israel."
27 Laju Samuel geumeu paleng keuneuk
geujak, teuma Saul laju geutam gobnyan
sira geumat ubak bajée jubah gobnyan, sam-
poe bajée jubah Samuel nyan teupriek.
28 Dan geupeugah kheueh lom lé Samuel
ubak raja Saul nyan, "Bak uroenyoe TUHAN
ka geupriek keurajeuen Israel nibak Teung-
ku Amphon, dan geubrinyan keu ureuëng
laén nyang leubeh gét nibak Teungku Am-
phon. 29 Nyang mulia Po teu Allah Israel
hana meusulet dan hana teuma geu ubah
peundirian Gobnyan, sabab Gobnyan bukon
manusia."
30 Geujaweueb lé Saul, "Ulôn ka meu-
desya, teuma neu tulông kheueh ulôn hai
Bapak, neuwoe kheueh meusigoe-sigoe
deungon ulôn mangat ulôn hase meu iébadat
ubak TUHAN Po teu Allah Bapak. Deungon
lagéenyan Bapak neuhoreumat ulôn dikeue
dumna peumimpén bansa ulôn dan dikeue
banmandum Israel." 31 Dan geugisa kheueh
Samuel meusigoe-sigoe deungon gobnyan u
Gilgal, dan Raja Saul pih laju geumeu iéba-
dat ubak TUHAN.
32 Óh lheueh nyan Samuel laju geupeu-
rintah, "Neuba laju keunoe raja Agag
nyan," Agag laju jijak ubak gobnyan, deu-
ngon peunoh peungharapan karena gobnyan
jipike, "Bahya mawôt ka lewat." [w] 33 Lé
Samuel geupeugah, "Lagée peudeueng gata
sampoe le that mak-mak nyang ka gadôh
aneuëk gobnyan, meunan cit teuma mak
gata teuma gadôh aneuëk gobnyan." Laju
Samuel geucang-cang Agag dikeue miseu-
bah di Gilgal.
34 Óh ka lheueh geupeubuet nyan Samu-
el laju geujak u Rama, dan Raja Saul laju
geuwoe u rumoh gobnyan di Gibea. 35 Sam-
poe gobnyan wafeuet, Samuel hanale meu-
rumpok deungon Raja Saul. Teuma Samuel
that-that seudeh sabab TUHAN ka meunyeu-
sai ka geu baiát Saul jeuet keu raja Israel.

Nabi Daud teubaiát jeuet keuraja deungon upacara teureutek ngon minyéuk

16 Hana padub na treb teuma óh lheu-
ehnyan TUHAN meufeureuman
ubak Samuel, "Padub na treb teuk gata
meuseudeh até sabab si Saul nyan? Bukon
kheueh jihnyan ka hanale teu aku sibagoe
raja Israel? Jinoenyoe tacok kheueh laju
minyéuk zaiton dan tajak kheueh laju u
Betlehem, ubak sidroe ureuëng nyang nan
jih Isai, kareuna sidroe nibak aneuëk-aneuëk
gobnyan ka Ulôn piléh jeuet keu raja."
2 Teuma Samuel geutanyong, "Pakriban
hainyan ulôn peubuet? Meunyoe hainyan
jideungoe lé Saul, ka pasti ulôn jipoh maté!"
Geujaweueb lé TUHAN, "Taba kheueh
laju saboh leumô nyang mantong muda, dan
tapeugah kheueh laju ubak rakyat bahwa
gata tajak keudeh keu tajak peuseumah keu-
reubeuen ubak TUHAN. 3 Laju ta undang
kheueh Isai ubak upacara keureubeuen
nyan. Singoh Ulôn britée peue nyang harôh
gata peubuet. Ureuëng nyang Ulôn tunyok
ubak gata, harôh gata baiát jeuet keu raja."
4 Samuel laju geupeubuet lagée nyang
ka geupeurintah lé TUHAN nyan. Bak watée
gobnyan ka trok u Betlehem, bubena peu-

[w] *deungon peunoh peungharapan ... lewat;* atawa deungon yo meukot-kot sabab teumakot.

mimpén banda laju jisambot gobnyan deu-
ngon rasa teukeujot dan jitanyong, "Peu
kheueh kunjongan Bapak nyoe neuba seula-
mat?"
5 Geujaweueb lé Samuel, "Nyoe, beutôi
that. Ulôn teuka keu lôn jak peuseumah
keureubeuen ubak TUHAN. Dan tapeu suci
kheueh laju droe gata mangat gata pih hase
gata seutôt sajan bak upacara keureubeuen
nyan." Meunan cit deungon Isai dan
aneuëk-aneuëk gobnyan geuyue laju jak
peusuci droe gobnyan maséng-maséng, dan
laju geu undang ubak teumpat upacaranyan.
6 Bak watée awaknyan ka meusapat dan
Samuel geukalon Eliab aneuëk Isai, laju
teupike dalam até geuh, "Pasti nyang nyoe
nyang ka geupiléh lé TUHAN." 7 Teuma
TUHAN geupeugah ubak Samuel, "Bék
kheueh gata teupeungaroh ngon rupa jih
nyang jroh dan panyang teuma badan jih;
bukon jihnyan nyang Ulôn piléh. Ulôn hana
Ulôn ponten lagée manusia boh ponten.
Manusia nyang jikalon hi, teuma Ulôn
nyang Ulôn kalon na kheueh até."
8 Óh lheuehnyan Isai laju geuhôi Abina-
dab, aneuëk gobnyan, laju geuyue jak meu-
hadab ubak Samuel. Teuma Samuel geupeu-
gah, "Bukon jihnyoe nyang geupiléh lé
TUHAN." 9 Meunan cit geuyue maju teuma
si Syama lé Isai, teuma nyan pih geupeugah
lé Samuel, "Meunan cit jihnyoe bukon
nyang geupiléh lé TUHAN." 10 Meunan
kheueh cara jih Isai geuyuejak bantujoh
aneuëk gobnyan meuturot-turot meuhadab
ubak Samuel, teuma Samuel geupeugah
ubak gobnyan, "Awaknyan hana geupiléh
lé TUHAN." 11 Laju geutanyong kheueh lé
Samuel ubak geuh nyan, "Peu kheueh nyoe
mantong aneuëk agam gata?"
Geujaweueb lé Isai, "mantong na sidroe
teuk nyang tulot, teuma aneuëk nyan teu-
ngoh jijak meurabe bubiri."
Samuel geupeugah, "Neuyue kheueh
awaknyan jijak hôi aneuëk nyan, sabab geu-
tanyoe hana lom tamakheun sigohlom
aneuëk nyan teuka." 12 Laju Isai geuyue hôi
aneuëk nyan. Teunyata aneuëk nyan sidroe
peumuda nyang lumpah tari lom seuhat, dan
mata jih pih lagak. Laju meufeureuman
kheueh TUHAN ubak Samuel, "Nyoe kheueh
jihnyan, gata baiát kheueh aneuëk nyan!"
13 Deungon bagaih that Samuel geucok mi-
nyéuk zaiton dan laju geubaiát Nabi Daud
deungon cara geuboh minyéuk dikeue ban-
mandum aduen-aduen gobnyan. Bak saát
nyan cit teuma Nabi Daud ka geukuasa lé
Roh TUHAN. Phon nibak uroenyan dan seu-
lanjut jih Roh TUHAN na meusajan gobnyan.
Óh lheuehnyan Samuel laju geujakwoe u
rumoh gobnyan di Rama.

Nabi Daud di Meuligoe Saul

14 Saul ka geutinggai lé Roh TUHAN,
dan jinoenyoe ka jiseksa lé roh jeuhet nyang
geu kirém lé TUHAN. 15 Lé sabab nyan bu-
bena namiet Saul laju jipeugah ubak gob-
nyan, "Kamoe ka kamoe teupeue bahwa roh
jeuhet nyang geu kirém lé TUHAN nyang
jiseksa Teungku raja. 16 Meunyoe Teungku
Amphon situju, kamoe meuseudia kamoe
jakmita sidroe ureuëng nyang carông jipeu
meuén kecapi. Pajan mantong Teungku
Amphon jiseksa lé roh jeuhet, ureuëng nyan
hase jipeumeuén keucapi jih, dan di Teung-
ku Amphon pih teurasa teunang lom teu-
ma."
17 Laju Saul geupeutreun peurintah
ubak awaknyan, "Tajak mita kheueh laju
nyang carông jimeuén musik, dan taba
kheueh laju ureuëng nyan keunoe."
18 Ban jideungoe haba nyan sidroe ni-
bak namiet gobnyan jipeugah, "Isai peun-
duduek banda Betlehem na sidroe aneuëk
agam nyang that carông ji meuén musik.
Gobnyan ureuëng beuhe dan sidroe tantra
nyang paleng gét. Lom teuma gobnyan la-
gak ngon lumpah carông geu meututoe ha-
ba, dan TUHAN sabe geu tulông gobnyan."
19 Teuma Saul laju geukirém utosan
ubak Isai sira jiba haba nyang lagée nyoe,
"Gatayue kheueh aneuëk gata Nabi Daud,
nyang rabé bubiri-bubiri gata nyan jimeuha-
dab ubak ulôn." 20 Óh lheuehnyan Isai geu-
peusiab laju saboh keuleudée, di ateueh keu-
leudéenyan geupeudieng teuma saboh
aneuëk kaméng, ruti dan baluem kulét
nyang peunoh meuaso deungon ié anggô.
Banmandum nyan geubri ubak Nabi Daud
mangat geupeuseumah ubak Raja Saul.
21 Meunan kheueh cara jih Nabi Daud geu-
jak ubak Raja Saul dan jeuet keu peulayan
gobnyan. Gobnyan gét that geugaséh lé Raja
Saul dan geuyue teuma Nabi Daud nyan
ureuëng ba sinjata gobnyan. 22 Óh lheueh-
nyan Raja Saul geukirém haba ubak Isai,
"Ulôn galak keu Nabi Daud. Tapeu idhin
kheueh mangat jihnyoe teutab tinggai disi-
noe sira jipeusaneut ulôn." 23 Phon watée
nyan, pajan mantong Saul jitamong lé roh
jeuhet, Nabi Daud laju geucok keucapi gob-

nyan dan laju teuma geupeumeuén alat
nyan. Bak watée nyan cit teuma Raja Saul
ka meurasa leuga lom ngon teunang lagée
ban nyang ka, sabab roh jeuhet ka jiteubiet
lam badan gobnyan.

Goliat jilawan Israel

17 Bak saboh watée ureuëng Filistin
jikrah tantra jih keu jimaju lam
mideuen prang. Awaknyan jiato baresan di
banda Sokho, lam wilayah Yehuda dan
jipeudong khimah-khimah awaknyan lam-
kawan Sokho dan Azeka, rab ngon Efes-Da-
mim. 2 Saul dan ureuëng-ureuëng Israel na
cit meusapat dan jipeudong khimah di
Pantôn Ela; awaknyan meusiab-siab keu ji-
hadang jiseurang lé ureuëng Filistin. 3 Meu-
nan kheueh, baresan ureuëng Filistin laju
jidong bak saboh bukét dan baresan ureuëng
Israel jidong teuma bak bukét nyang laén,
dan nibak teungoh-teungoh awaknyan na
saboh pantôn.
4 Dan na sidroe nyang carông that bak
meulo nan jih Goliat, asai jih nibak banda
Gat, laju jiteubiet nibak khimah-khimah
ureuëng Filistin keu jijak lawan ureuëng
Israel. Manyang jihnyan na kira-kira lhée
metée, [x] 5 dan jihnyan jingui tupi teumaga
dan bajée prang jih teumaga cit nyang geu-
hon jih na kira-kira limong ploh tujoh kilo.
6 Gaki jih pih jitôb ngon sinutôb gako nyang
teupeuget nibak teumaga, dan bak bahô jih
jigulam teuma leumbeng teumaga. 7 Gô ka-
pak jih na bube kayée ngon peuget teumpeu-
en ija, dan mata kapak jih na kira-kira tujoh
kilo geuhon jih. Na sidroe sidadu jijak
dikeue jih sira jiba peurisée jih. 8 Goliat
jipiôh dan laju jitawôk ubak tantra Israel,
"Peue nyang teungoh gata peubuet disinan?
Peu kheueh keuneuk muprang? Ulôn sidroe
Filistin, he hamba-hamba Saul! Piléh kheu-
eh sidroe lamkawan gata nyang jijeuet treun
keujijak lawan ulôn. 9 Meunyoe nibak prang
meutunang nyan, ulôn nyang maté, kamoe
rila jeuet keu namiet gata, teuma meunyoe
ulôn nyang meunang dan nyang poh maté
jih nyan, gata kheueh nyang harôh jeuet keu
namiet kamoe. 10 Jinoenyoe cit teuma, ulôn
lawan tantra Israel; piléh kheueh sidroe ma-
ngat meutunang jilawan ulôn!" 11 Watée
Saul dan ureuëng-ureuëng gobnyan jideu-
ngoe hainyan, laju teukeujôt awaknyan dan
laju jiteuka teumakot.

Nabi Daud di khimah-khimah Saul

12 Nabi Daud na kheueh aneuëk Isai
ureuëng Efrata, nibak Betlehem di Yehuda.
Isai na lapan droe aneuëk agam, dan nibak
jamén peumeurintahan Saul, Isai ka tuha
that-that. [y] 13 Ban lhée droe aneuëk Isai
nyang paleng tuha ka jijak seutôt Saul keu-
jijak muprang. Nyang tuha nan jih Eliab,
lumboi dua Abinadab, dan nyang keu lhée
Syama. 14 Nabi Daud aneuëk tulot. Watée
ban lhée droe aduen geuh nyang leubeh tuha
nyan teungoh jimuprang jiseutôt Saul,
15 Nabi Daud kayem that geutinggai Saul
dan geuwoe u Betlehem keu geujak rabé
bubiri ayah geuh.
16 Treb jih na peuet ploh uroe, tieb-tieb
beungoh dan seupôt, Goliat sabe jipeurab
ubak baresan ureuëng Israel dan jisangak
ateueh awaknyan.
17 Bak siuroe Isai geupeugah ubak Nabi
Daud, "Cok kheueh siploh kilo gram jagong
teutot ngon siploh boh ruti nyoe, dan jak
intat kheueh laju ubak aduen-aduen gata
nyang na nibak khimah-khimah tantra.
18 Meunan cit ba kheueh teuma siploh boh
keuju keu keumandan pasokan. Tanyong
kheueh pakriban keuadaan aduen-aduen ga-
ta, dan puwoe kheueh bukeuti keu ulôn
bahwa gata ka meurumpok ngon awaknyan
dan awaknyan lam keuadaan seulamat.
19 Awaknyan na di Pantôn Ela meusajan
ngon Raja Saul, dan mandum ureuëng Israel
teungoh meuheungkoe jilawan ureuëng Fi-
listin."
20 Óh singoh beungoh nyan, bansuboh
that-that, Nabi Daud geubeudôh laju geu-
meukeumah. Bubiri gobnyan geutinggai
bak sidroe ureuëng jaga, lheueh nyan gob-
nyan laju geucok barang meuneuba geuh
dan laju geujak, paih lagée nyang geupeu-
rintah lé ureuëng syiek geuh. Gobnyan trok
bak khimah-khimah nyan watée ureuëng
Israel teungoh jijak u mideuen ngaza sira
jidumpek surak lam mideuen prang. 21 Tan-
tra Filistin dan tantra Israel ka meuhadab-
hadab keue dan ka siab-siab keuneuk meu-
heungko. 22 Nabi Daud laju geukeubah
barang-barang nyang geuba nyan ubak
ureuëng nyang keumiet khimah-khimah tan-
tra, dan laju geuplueng u mideuen keu geu-
jak meurumpok ngon aduen-aduen geuh.
23 Teuma teungoh gobnyan geupeugah haba

---

[x] Ibrani: *kira-kira lhée metée;* saboh naseukah Ibrani kuno, dan saboh teujeumahan kuno: kira-kira dua metée.
[y] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *ka tuha that-that.*

ngon awaknyan, Goliat jimaju ukeue laju
jisangak ateueh ureuëng Israel, lagée nyang
ka lazem jipeubuet. Nabi Daud pi geudeu-
ngoe haba jih nyang meulawan nyan.
24 Bagaih that watée ureuëng Israel jika-
lon Goliat, awaknyan jiplueng sabab teuma-
kot. 25 "Ngieng kheueh awaknyan!" jikheun
lé awaknyan seusabe keudroe jih. "Deu-
ngoe kheueh haba jih nyang teumakot nyan!
Saul raja geutanyoe ka geumeujanji bahwa
soe mantong nyang hase jipoh maté Goliat,
geujôk hadiah nyang paleng rayeuk. Meu-
nan cit lé raja geupeukawen ureuëng nyan
ngon putroe gobnyan. Dan keuluwarga
ureuëng syiek ureuëng nyan geupeubeubaih
nibak cukée." [z]
26 Laju geupeugah le Nabi Daud, "Biet
beuhé that ureuëng Filistin si kaphé nyan
jilawan tantra Allah nyang udeb!" Óh lheu-
eh nyan gobnyan geutanyong ubak sidroe
lamkawan tantra nyan, "Peu kheueh nyang
hase geubri keu ureuëng nyang hase jipoh
maté ureuëng Filistin nyan dan teusampoh
jihina nibak Israel?" 27 Rakyat laju jipeugah
ubak gobnyan peue nyang ka geupeujanji lé
raja.
28 Eliab aduen Nabi Daud nyang tuha
jideungoe Nabi Daud teungoh meututoe
ngon tantra-tantra nyan. Gobnyan jiteuka
beungéh ubak Nabi Daud dan laju geupeu-
gah, "Peubuet kah jak keunoe? Soe nyang
kah yue rabé bubiri-bubiri kah nyang na
padub boh nyan dipadang pasi? Ulôn kuteu-
peu kahnyoe meulagak beuhe; kahjak keu-
noe keuneuk kah ngieng muprang, nyoe
peue kon?"
29 Geujaweueb Nabi Daud, "Peue salah
lôn, ulôn mantong teumanyong!" 30 Laju
gobnyan geujak dan geutanyong hai nyan cit
ubak tantra-tantra nyang laén; dan gobnyan
meuteume jaweueb lagée nyan cit teuma.
31 Teuma na meupadub droe nyang
jideungoe haba Nabi Daud laju jijak peugah
ubak Raja Saul, le sabab nyan, Nabi Daud
geutawok keu geujak meuhadab. 32 Gaupeu-
gah lé Nabi Daud ubak Saul, "Amphon
Teungku Po, tanyoe hana peureulée tatakot
keu ureuëng Filistin nyan! Ulôn kutém ku-
lawan jihnyan."
33 "Bék," jaweueb Saul. "Pakriban
mungken gata meutunang talawan jihnyan?
Gata mantong putik that, seudangkan jih-
nyan ka lazem that jimuprang yoh muda
kon."
34 Teuma Nabi Daud geupeugah, "Teung-
ku Po, ulôn hase lôn rabe bubiri ureuëng
syiek lôn. Meunyoe singa atawa cagée
nyang keuneuk teugom bubiri, 35 beulatang
juah nyan ulôn tiyeueb dan ulôn poh, dan
bubiri nyan ulôn peuseulamat. Dan meu-
nyoe singa atawa cagée nyan jilawan ulôn,
beulatang nyan ulôn mat takue jih, laju ulôn
poh sampoe maté. 36 Ulôn ka lheueh lôn poh
maté singa meunan cit cagée, dan ureuëng
Filistin nyang kaphé nyan teuma saban cit
lagée beulatang-beulatang nyan, sabab jih-
nyan jijeuet hina tantra Po teu Allah nyang
udeb. 37 TUHAN ka geupeuseulamat ulôn ni-
bak singa dan cagée, Gobnyan pi geupeu-
seulamat ulôn nibak ureuëng Filistin nyan."
Laju geupeugah lé Saul ubak gobnyan,
"Get kheueh, seumoga TUHAN geutulông
gata." 38 Saul laju geujôk peukayan prang
gobnyan, na kheueh saboh bajée beusoe
ubak Nabi Daud dan Nabi Daud laju geu-
ngui peukayan nyan. Lheueh nyan Raja Saul
geupeuseuôn tauma tupi teumaga ateueh
ulée Nabi Daud. 39 Lheueh nyan Nabi Daud
laju geuikat peudeueng Saul bak bajée beu-
soe nyan lheueh nyan laju geu ujoe jak,
teuma hana jeuet geujak, sabab Nabi Daud
hántom lazem geungui peukayan prang.
"Ulôn tuan hana hase lôn jak ngon peuka-
yan nyoe," kheun Nabi Daud ubak Saul.
"Ulôn hántom lôn ngui nyang lagéenyoe
bagoe." Lheuehnyan banmandum peukayan
prang nyan geusuet lom teuma. 40 Lheueh-
nyan gobnyan laju geucok tungkat meurabé
geuh, dan geupiléh limong neuek batée
nyang bulat lam krueng, batée nyan laju
geupeutamong lam baluem geuh. Deungon
ali-ali ka siab bak jaroe geuh, lheueh nyan
laju geujak ubak Goliat.

Nabi Daud geupeutaloe Goliat

41 Hana padub na treb teuma óh lheueh
nyan Goliat nyang jijak dikeue lé ureuëng
nyang ba peurisée jihnyan laju jipeurab
ubak Nabi Daud. 42 Teuma watée jihnyan
jikalon Nabi Daud sira jingieng ateueh gob-
nyan, Goliat laju jikem sira jihina sabab
jikalon Nabi Daud mantong putik that dan
gagah lagoena. 43 Jipeugah le Goliat ubak
Nabi Daud, "Keupeue tungkat nyan? Peue
kah anggab ulôn nyoe asée?" Laju Nabi
Daud jikutok deumi dewa-dewa jih. 44 Lom
teuma jihnyan jilawan Nabi Daud sira jipeu-
gah, "Keunoe, majo laju! Jeuet lôn jôk

[z] *geupeubeubaih nibak cukée,* atawa teupeubeubaih nibak cukée atawa teupeutimang gobnyan.

tuboh gata keu cicém dan beulatang jeuet
jipajoh."
45 Teuma Nabi Daud geujaweueb, "Ga-
ta tateuka keu talawan ulôn ngon peudeu-
eng, kapak dan leumbeng, teuma ulôn teuka
lôn lawan gata ngon nan TUHAN Nyang
Mahakuasa, Po teu Allah tantra Israel nyang
gata hina nyan. 46 Uroenyoe cit teuma,
TUHAN geujôk gata ubak ulôn; gata ulôn
peutaloe dan ulée gata ulôn koh dua. Tuboh
gata dan tuboh tantra-tantra Filistin ulôn jok
ubak cicém dan beulatang jeuet jipajoh.
Deungon nyan, bansaboh donya teuma
jiteupeue bahwa kamoe bansa Israel na Po
teu Allah nyang kamoe seumah, 47 dan ban-
mandum ureuëng disinoe teuma jikalon
bahwa TUHAN hana peureulée keu peudeu-
eng atawa kapak mangat teupeuseulamat
umat Gobnyan. Gobnyan kheueh nyang
peuteuntée rot teumeuprang nyoe dan Gob-
nyan geuseurah gata lam jaroe kamoe."
48 Goliat laju jimaju jipeurab ubak Nabi
Daud, deungon bagaih that Nabi Daud geu-
plueng lam baresan ureuëng Filistin keu
geuhadang awaknyan. 49 Nabi Daud laju
geugeue baluem geuh, geucok sineuek batée
dan lheuehnyan laju geurhom ateueh Goliat.
Batée nyan laju keunong dho Goliat lé nyan
teuma dho Goliat nyan sampoe beukah bru-
ek ulée jih, dan jihnyan rhot dan reubah
deungon muka jih teudugom bak tanoh.
50-51 Nabi Daud laju geuplueng geupeucrok
Goliat, dan laju geudong dikeue jihnyan;
gobnyan laju geucok peudeueng Goliat dan
laju jisuet nibak lam sarong, dan lheueh
nyan laju jireupang ulée ureuëng Filistin
nyan. Meunan kheueh çara jih Nabi Daud
geupeutaloe dan geupoh maté Goliat, na
kheueh ngon ali-ali dan batée!
Watée ureuëng Filistin jikalon pahlawan
awaknyan ka maté, awaknyan laju jipeuplu-
eng droe. 52 Ureuëng-ureuëng Israel dan
Yehuda meusurak meuhubô dan laju jipeu-
crok ureuëng Filistin sampoe trok u Gat[a]
dan u babah pintoe geureubang Ekron.
Ureuëng-ureuëng Filistin nyang luka-luka
teutiek-tiek bansipanyang rot u Saaraim
nyan! 53 Óh lheueh nyan ureuëng Israel ji-
woe nibak jipeulet ureuëng Filistin, laju
jireupah bubena asoe khimah-khimah awak-
nyan. 54 Nabi Daud laju geucok ulée Goliat,
dan geuba u Yerusalem, teuma seunjata-
seunjata Goliat jikeubah lam khimah geuh
keudroe.

[a] Saboh teujeumahan kuno: *Gat;* Ibrani: saboh pantôn.

Nabi Daud jipeuturi ubak Saul

55 Watée Saul geukalon Nabi Daud geu-
jak lawan Goliat, geutanyong kheueh lé
gobnyan ubak Abner panglima tantra geuh,
"Abner, aneuëk soe kheueh jihnyan?"
"Ulôn hana lôn turi, Teungku Am-
phon," jaweueb Abner.
56 Laju geupeurintah lé Saul, "Jak kheu-
eh dan tanyong laju hai nyan."
57 Dan watée Nabi Daud geugisa ubak
khimah-khimah óh ka lheueh geupoh maté
Goliat, gobnyan laju jiba lé Abner mangat
geujak meuhadab Saul. Nabi Daud mantong
geutijiek ulée Goliat. 58 Laju geutanyong le
Saul ubak gobnyan, "He aneuëk muda!
Aneuëk soe gata?"
Geujaweueb lé Nabi Daud, "Lôn tuan
aneuëk Isai nibak Betlehem."
18 1-2 Óh ka lheueh Saul dan Nabi Da-
ud seuleusoe geupeugah haba, Nabi
Daud laju geu angkat lé Raja Saul jeuet keu
peugawée gobnyan dan phon uroe nyan gob-
nyan hana geubri woele u rumoh ureuëng
syiek gobnyan. Yonatan aneuëk agam Saul,
ka geudeungoe awaknyan meututoe haba.
Gobnyan teurasa cit teutarek keu Nabi Daud
nyan, dan geugaséh gobnyan lagée geuga-
séh droe geuh keudroe. 3 Sabab nyan Yona-
tan geumeusumpah teutab geumeusabat
deungon Nabi Daud siumu masa. 4 Yonatan
laju geusuit jubah gobnyan geubri laju atra-
nyan ubak Nabi Daud, meunan cit deungon
peukayan prang gobnyan dan deungon peu-
deueng gobnyan geubri sajan, ali-ali gob-
nyan meunan cit deungon talo keuieng gob-
nyan.
5 Nabi Daud geupeubuet deungon gét
banmandum tugaih nyang ka geubri lé Raja
Saul ubak gobnyan. Sabab nyan kheueh
gobnyan jiangkat lé Raja Saul jeuet ulée
balang didalam angkatan prang gobnyan,
dan Nabi Daud nyan jiharoik banmandum lé
tantra gobnyan meunan cit lé namiet Raja
Saul.

Raja Saul bingiek até keu Nabi Daud

6 Bak watée Nabi Daud geugisa óh ka
lheueh geupeutaloe Goliat ureuëng Filistin
nyan, dan banmandum tantra laju jimeu-
bareh jitamong u dalam banda, bubena
ureuëng inong jiteubiet laju nibak jeueb-jeu-
eb banda Israel keu jijak sambot Raja Saul.
Awaknyan jimeunyanyi ngon geumeu ca-e

deungon lagu-lagu nyang geumbira, dan
jimeunari ngon jimeulikak sira jipeumeuén
rapa-i dan kecapi. 7 Sira jimeunari bubena
ureuëng inong nyan laju jimeuca-e lagée-
nyoe, "Saul ka geupoh maté meuribée-ribée
musoh, teuma Nabi Daud geupoh musoh
meuploh-ploh ribée." 8 Ban geudeungoe
nyan, Raja Saul gét that beungeuh. Sabab
geupike, "Nabi Daud ka jianggab jipoh ma-
té musoh meuploh-ploh ribée, seudangkan
ulôn teuma meuribée-ribée mantong. Hana
treb le teuntée kheueh jihnyan ji baiát keu
raja lé awaknyan!" 9 Phon uroe nyan, gob-
nyan ka bingiek até keu Nabi Daud.
10 Óh singoh uroe Saul na didalam ru-
moh gobnyan teungoh geumat kapak dan
bak watéenyan cit teuma Raja Saul nyan ka
jitamong lé roh jeuhet nyang geu utôh lé Po
teu Allah, sampoe gobnyan ka jilab jén geuh
lagée ureuëng pungo. Bak watéenyan Nabi
Daud teungoh geumeuén keucapi lagée
nyang ka-ka. 11 "Ulôn labang ngon kapak
nyoe ubak Nabi Daud sampoe án meukeu-
mat bak bintéh!" geupike lé Saul, laju gob-
nyan geu rhom kapak nyan sampoe dua goe
ateueh Nabi Daud, teuma Nabi Daud meu-
hase geusilek.
12 Raja Saul geusada bahwa Nabi Daud
nyan geulindong lé TUHAN. Sababnyan gob-
nyan ka jeuet teumakot keu Nabi Daud.
13 Teuma gobnyan laju geupinah Nabi Daud
nibak lingkongan meuligoe geuh, dan geu
angkat gobnyan jeuet keu keumeundan u
ateueh siribée droe tantra. Deungon na la-
géenyan Nabi Daud ka geupimpén pasokan
gobnyan bak tieb-tieb watée muprang.
14 Gobnyan meuhase geupubuet banman-
dum tugaih geuh, sabab TUHAN nyang
tulông gobnyan. 15 Bak watée Raja Saul
geukalon bahwa Nabi Daud sabe meuhase,
makén geutakot kheueh lé gobnyan keu
Nabi Daud nyan. 16 Teuma ban saboh nang-
groe Israel dan Yehuda jigaséh keu Nabi
Daud kareuna gobnyan nyang pimpén dan
nyang paleng le jasa gobnyan.

Nabi Daud geumeukawen deungon putroe Raja Saul

17 Raja Saul ka meureuncana mangat
jeuet Nabi Daud nyan jipoh maté lé ureuëng
Filistin lam mideuen prang mangat bék deuh
gobnyan keudroe nyang poh Nabi Daud
nyan. Lé sababnyan nibak siuroe Raja Saul
nyan geupeugah ubak Nabi Daud, "Si Me-
rab putroe ulôn nyang tuha teuma ulôn
peukawen deungon gata, asai mantong gata
tapeuleumah keuhai gata ceubeueh lam
mideuen prang keu TUHAN."
18 Nabi Daud geujaweueb, "Soe kheueh
namiet nyoe, peu kheueh makna jih keulu-
warga bapak ulôn di Israel, sampoe ulôn
nyoe jeuet keumeulintée Raja?" 19 Teuma
bak watée katrok saát jih Merab geukeuneuk
peukawen deungon Nabi Daud, teuma deu-
ngon hana teusangka-sangka aneuëk dara
nyan jipeukawen deungon Adriel nibak Me-
hola.
20 Mikhal putroe Raja Saul nyang laén
ka rhot cinta ubak Nabi Daud. Bak watée
Raja Saul geudeungoe hainyan gobnyan pi
situju. 21 Geupike lé gobnyan, "bah kheueh
ulôn peutaba Mikhal mantong keu Nabi
Daud, mangat Nabi Daud teujeubak dan
hase teupoh maté lé ureuëng Filistin." Lé
sababnyan, nyang keu dua goe jih Raja Saul
geupeugah ubak Nabi Daud, "Jinoenyoe
gata ka hase jeuet keu meulintée ulôn."
22 Laju gobnyan geuyue peugawée geuh-
nyan mangat jipeugah ubak Nabi Daud seu-
cara seungab-seungab lagéenyoe, "Teungku
Amphon geugaséh ubak droeneueh dan
meunan cit teuma keu banmandum peuga-
wée gobnyan; jinoenyoe kheueh watée
nyang paleng teupat keu droeneueh keu
tajak seulangke putroe geuhnyan."
23 Teuma bak watée awaknyan jipeu-
sampoe hainyan ubak Nabi Daud, gobnyan
geujaweueb, "Gata pike mudah that beujeu-
et keu meulintée raja? Ulônnyoe ureuëng
gasien dan hana meuguna!"
24 Banmandum peugawéenyan jijak peu-
gah laju haba Nabi Daud nyan ubak Raja
Saul, 25 lé Raja Saul geuyue lom ubak
awaknyan mangat jijak peugah ubak Nabi
Daud lagéenyoe, "Nyang geulakée Teung-
ku Amphon sibagoe jeuname na kheueh 100
boh kulét kulub ureuëng Filistin, sibagoe
meunalaih keu musoh Teungku raja."
(Nyoe kheueh nyang geureuncana lé Raja
Saul mangat na cara geupoh maté Nabi
Daud deungon peurantaraan ureuëng Filis-
tin.) 26-27 Bubena peugawée Raja Saul nyan
jijak peusampoe laju peusan nyan ubak Nabi
Daud, dan Nabi Daud geuteurimong carat
raja nyan. Kareuna nyan, sigohlom bataih
watée habéh, gobnyan laju geubeurangkat
deungon aneuëk buah gobnyan u daerah
ureuëng Filistin. Geupoh maté laju na 200

18:7: 1Sam. 21:11, 29:5

droe ureuëng Filistin, laju geucok kulét ku-
lub awaknyan, dan atra nyan geuseurah laju
ubak Raja Saul deungon hana meukureueng
meusapeu pih. Óh ka lheuehnyan Raja Saul
laju geupeukawen Mikhal deungon Nabi
Daud.
28 Barô kheueh Raja Saul geusada bah-
wa Nabi Daud nyan geulindong lé TUHAN
dan meunan cit keubit that jigaséh lé aneuëk
gobnyan si putroe Mikhal. 29 Teuma meuta-
mah geutakot kheueh gobnyan keu Nabi
Daud dan gobnyan geubanci ubak Nabi Da-
ud nyan siumu udeb geuh.
30 Tieb-tieb watée pajan mantong tantra
Filistin nyan jijak prang, Nabi Daud leubeh
meuhase geupeuhanco awaknyan nibak
peuriwa Raja Saul nyang laén. Lé sabab-
nyan meutamah meusyeuhu kheueh laju nan
Nabi Daud.

Nabi Daud geutileb-tileb lé Raja Saul

19 Raja Saul geupeugah ubak Yonatan
aneuëk agam gobnyan, dan ubak
mandum peugawée mangat jitem poh maté[b]
Nabi Daud. Teuma Yonatan gét that geuga-
séh keu Nabi Daud, 2 lé sabab nyan gobnyan
geupeugah ubak Nabi Daud, "Bapak ulôn
geu-useuha keuneuk geupoh maté droeneu-
eh; lé sababnyan beu até-até kheueh! Neujak
musöm kheueh singoh beungoh bak saboh
teumpat nyang teusöm, dan neutinggai
kheueh laju disinan. 3 Ulôn teuma lôn jak u
padang meusigoe deungon bapak ulôn dan
kamoe dong nibak teumpat droeneueh mu-
som nyan. Laju ulôn peugah haba deungon
bapak keuhai bapak keuneuk poh droeneueh
nyan, dan hase nibak tutou haba nyan teuma
ulôn peugah ubak droeneueh."
4 Laju Yonatan geupeugah nyang gét
keuhai Nabi Daud ubak bapak geuh nyang
Raja Saul nyan, geupeugah, "Bapak, bék
kheueh Bapak peuceulaka namiet droeneu-
eh nyan Nabi Daud. Sabab jihnyan hana
jipeubuet sapeue pih buet nyang salah
ateueh Bapak; teuma seubalek jih, jihnyan
ka that-that meujasa keu Bapak. 5 Gobnyan
ka jipeusabong nyawöng jih bak watée
jipoh maté Goliat, dan TUHAN ka geupeu-
meunang nyang rayeuk that keu Israel
meulalu Nabi Daud nyan. Bapak keudroe
ka lheueh neukalon keujadian nyan, dan
Bapak that-that galak bak watéenyan. Jadi,
pakon jinoenyoe Bapak keuneuk iénanya
ureuëng nyang hana meusalah dan keu-
neuk poh Nabi Daud deungon hana alasan
meubacut pih?"
6 Raja Saul nyan insaf watée geudeu-
ngoe tutoe haba Yonatan nyan, dan gobnyan
geumeusumpah deumi nan TUHAN bahwa
Nabi Daud nyan hana geupeukaru dan hana
geupoh maté. 7 Óh ka lheuehnyan Yonatan
geuhôi laju Nabi Daud, dan geucalitra ban-
mandum peue nyang ka geumeututoe bu-
noe. Óh lheuehnyan gobnyan laju geuba
Nabi Daud nyan ubak Raja Saul, dan Nabi
Daud laju geupeutimang gobnyan lagée yoh
masa ilée.
8 Óh lheuehnyan beureutoih prang lom
deungon ureuëng Filistin. Nabi Daud laju
geuprang dan watée nyan cit geupeutaloe
awaknyan banmandum, akhé jih awaknyan
jiplueng.
9 Bak siuroe Raja Saul teungoh geuduek
dirumoh deungon kapak nibak jaroe gob-
nyan dan saát nyan cit teuma Raja Saul nyan
ka ji tamong lom lé roh jeuhet nyang geu
kirém lé TUHAN. Bak watéenyan Nabi Daud
teungoh geupeumeuén keucapi geuh. 10 La-
ju Raja Saul geu useuha lom geuthob kapak
geuhnyan ubak Nabi Daud nyang na toe
ngon binténh. Teuma Nabi Daud geusilek,
sampoe kapak nyan meulabang nibak bin-
téh. Nabi Daud laju geuplueng keu geujak
peuseulamat droe.
11 Bak malam nyan cit teuma Raja Saul
geukirém utosan na meupadub droe u ru-
moh Nabi Daud keujijak luem Nabi Daud
dan meusigoe teuma keu beuteupoh maté
bak watée uroe beungoh. Teuma Mikhal
ureuëng binoe geuh geupeugah ubak lakoe
droe geuh, "Meunyoe droeneueh hai teung-
ku lakoe hana neuplueng nibak malam nyoe,
singoh beungoh droeneueh pasti jipoh maté
lé ureuëng nyang geukirém lé bapak ulôn."
12 Laju Mikhal geupeutreun Nabi Daud
nyan rot peuradeun, dan Nabi Daud laju
geupeulueng droe akhé jih gobnyan seula-
mat. 13 Óh lheueh nyan Mikhal laju geucok
patong dewa di rumoh tangga geuh laju
atranyan geukeubah nibak teumpat éh Nabi
Daud. Óh lheuehnyan nibak bagian ulée jih
jikeubah teuma bantai nyang teupeuget ni-
bak bulée kaméng. Dan lheueh nyan teuma
patong nyan laju jipeukeulubong deungon
ija seulimbot. 14 Bak watée mandum utosan
Raja Saul teuka keu jijak drob Nabi Daud,

[b] *jitem poh maté,* atawa poh maté.
19:11: Zab. 59:1

Mikhal geupeugah laju, "Nabi Daud teu-
ngoh sakét." 15 Teuma Raja Saul geuyuejak
lom awaknyan keunan geuyue kalon ngon
mata ulée jih keudroe keuhai Nabi Daud
nyan. Geupeurintah lagéenyoe, "Gataba la-
ju jihnyan keunoe, meusigoe deungon teum-
pat éh jih, mangat jihnyan ulôn nyang
poh." 16 Laju jitamong kheueh utosan nyan
u dalam kama Nabi Daud dan teunyata
nyang na teukeubah di ateueh teumpat éh
nyan na kheueh patong deungon bantai bu-
lée kaméng di ateueh miyueb ulée jih. 17 Sa-
ul geupeugah ubak aneuëk inong geuh si
Mikhal, "Trok that até droe kheueh tapeu-
ngeut ulôn! Musoh ulôn ka droeneueh
tulông jipeuplueng droe!"

Jaweueb Mikhal, "Gobnyan geuancam
keuneuk geupoh maté lôn, meunyoe ulôn
hana lôn tem tulông geuhnyan geubaplueng
droe."

18 Óh ka lheueh Nabi Daud meuhase
geupeuplueng droe geuh, gobnyan laju geu-
jak u rumoh Samuel di Rama; laju geubri tée
banmandum nyang jipubuet lé Raja Saul
nyan ateueh gobnyan. Óh lheuehnyan Nabi
Daud dan Samuel laju geujak u Nayot dan
tinggai laju disinan. 19 Teuma ubak Raja
Saul geubritée bahwa Nabi Daud na di Na-
yot hana padub na jiôh ngon Rama. 20 Sabab
nyan Raja Saul geukirém lom meupadub
droe utosan keu teujak droeb Nabi Daud.
Teuma awaknyan meurumpok [c] deungon
saboh kawan nabi nyang teungoh geumeu-
nari ngon geumeulikak sira geu dhiké meu-
sajan-sajan, nyang jeuet keu syeueh bak
meu dhiké nyan na kheueh Samuel. Laju
bubena utosan Raja Saul nyan jitamong lé
Roh Po teu Allah sampoe awaknyan pih ka
jilikak ngon meunari sira geumeu dhiké.
21 Bak watée habanyan trok ubak Raja Saul,
gobnyan laju geukirém utosan nyang laén
dan di ureuëng nyang geukirém nyan pih ka
jitamong deungon Roh Po teu Allah dan ka
geumeulikak ngon geumeu dhiké. Dan keu
nyang keulhée goe jih Raja Saul geukirém
utosan dan meunan cit teuma nyang teujadi
ateueh awaknyan. 22 Lé sabab nyan Raja
Saul keudroe nyang beurangkat u Rama. Óh
ka trok ubak mon raya di Sekhu, gobnyan
laju geuteumanyong dipat Samuel dan Nabi
Daud, dan ureuëng nyang geutanyong nyan
laju jijaweueb bahwa awaknyan na di Na-
yot. 23 Jadi gobnyan laju geujak keunan,
teuma meunan cit deungon Raja Saul nyan
gobnyan pih ka jikuasa lé Roh Po teu Allah,
sampoe ka geumeulikak ngon geumeunari
sira geumeu dhiké di sipanyang rot ueh-uh
raya u Nayot. 24 Óh watée ka trok keunan,
gobnyan laju jisuet peukayan jih dan laju
teuma jimeunari ngon jimeulikak sira geu-
meu dhiké dikeue Samuel, laju óh lheueh-
nyan Raja Saul teuba ubak tanoh deungon
tuboh geuh teulon bulat sipanyang uroe dan
simalam suntok. (Nyoe kheueh awaiphon
pribasa nyang teupeugah, "Peu kheueh Raja
Saul nyan meunan cit jeuet keu nabi?")

Yonatan geutulông Nabi Daud

20 Teuma geuplueng kheueh laju Nabi
Daud nibak Nayot nyang rab Rama
dan geujak laju meurumpok ngon Yonatan,
óh ban trok keunan laju geutanyong, "Peue
salah ulôn? Peue buet nyang jeuhet nyang
ka ulôn peubuet dan peue teuma desya ulôn
ateueh bapak gata sampoe gobnyan keuneuk
geupoh maté ulôn?" 2 Geujaweueb lé Yona-
tan, "Bék neupeugah meunan! Deumi
TUHAN, droeneueh hana geupoh maté. Ba-
pak ulôn sabe geubri tée reuncana gobnyan
ubak ulôn, bahpi nyang peunteng, meunan
cit nyang hana peunteng. Jadi hana mung-
ken gobnyan geusom rahsia niet geuh nyan
ubak ulôn. Sabab nyan, peue nyang gata
peugah nyan banmandum hana beutôi!"

3 Geujaweueb [d] lé Nabi Daud, "Bapak
gata geuteupeue that-that bahwa gata keubi-
et that tagaséh keu ulôn. Jadi ka pasti gob-
nyan hana geubri tée hai nyan ubak gata
mangat gata bék seudeh. Pakriban kheueh
mantong, deumi TUHAN nyang udeb, sikeu-
biet jih udeb ulôn nyoe na lagée boh manok
nibak ujong lungkée keubeue!"

4 Laju geupeugah lé Yonatan, "Peue
mantong nyang droeneueh lakée ulôn peu-
buet."

5 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Lagée-
nyoe, singoh beungoh na kheueh Khauri
Buleuen Barô, dan nyang seuharôh jih ulôn
makheun meusajan deungon teungku raja.
Teuma meunyoe gata tatem, ulôn teuma
lônjak dan lôn musöm dipadang sampoe án
malam lusa. 6 Meunyoe bapak gata geuta-
nyong pakon ulôn hana teuka, tapeugah laju
ubak gobnyan, bahwa ulôn ka lôn lakée

---

[c] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *awaknyan meurumpok*, Ibrani: gobnyan meurumpok.
[d] Saboh teujeumahan kuno: *geujaweueb;* Ibrani: meubudok lom.
19:24: 1Sam. 10:11-12 **20:5:** Teu. 28:11

idhin ubak gata bahwa ulôn keuneuk jakwoe
u Betlehem, sabab disideh geupeuna upaca-
ra keureubeuen siseun sithon keu banman-
dum keuluwarga ulôn. 7 Meunyoe raja geu-
peugah, 'Get kheueh,' teuma ulôn aman,
teuma meunyoe gobnyan beungéh, tateu-
peue kheueh bahwa gobnyan ka geucok
keuputosan keuneuk geupeuceulaka ulôn.
8 Ulôn lakée tulông ubak gata, sabab geuta-
nyoe ka ta ikat janji dikeue TUHAN. Teuma
meunyoe ulôn meusalah, tapoh kheueh laju
ulôn, teuma bék kheueh taseurah ulôn ubak
bapak gata."
9 Geujaweueb lé Yonatan, "Bék khawa-
te! Meunyoe ulôn teupeue deungon pasti
bahwa bapak ulôn ka habéh geupike keu-
neuk peuceulaka droeneueh, teuntée kheueh
hainyan ulôn peugah bagaih-bagaih ubak
droeneueh."
10 Óh lheuehnyan Nabi Daud geuta-
nyong, "Soe kheueh nyang teuma peugah
ubak ulôn seukira jih bapak gata geujaweu-
eb deungon beungéh?"
11 "Jak kheueh geutanyoe tajak u pa-
dang," kheun Yonatan. Teuma geujak kheu-
eh laju awaknyan meusigoe-sigoe u padang.
12 Laju Yonatan geupeugah ubak Nabi Da-
ud, "Seumoga TUHAN, Po teu Allah Israel
jeuet keu saksi geutanyoe![e] Singoh beungoh
atawa lusa kira-kira bak watée lagée jinoe-
nyoe, ulôn teuma lôn useuha beulôn teupeue
asoe até bapak ulôn. Meunyoe gobnyan
meusikeub gét ateueh droeneueh, ulôn teu-
ma bagaih-bagaih lôn kirém haba ubak
droeneueh. 13 Meunyoe gobnyan na niet
keuneuk geupeuceulaka droeneueh, pasti
haba nyan pih lôn peugah ubak droeneueh
mangat droeneueh deungon bagaih-bagaih
hase tapeuseulamat droe. Bah kheueh
TUHAN geutarek nyawöng ulôn meunyoe
hai nyan hana ulôn peubuet. Seumoga teu-
ma TUHAN geutulông droeneueh lagée gob-
nyan ka lheueh cit teuma geutulông! 14 Dan
meunyoe ulôn mantong udeb, neu ingat
kheueh janji geutanyoe dikeue TUHAN dan
seutia kheueh ubak ulôn; teuma meunyoe
ulôn ka hanale,[f] 15 neutunyok kheueh keu-
seutiaan droeneueh nyan ubak keuturonan
ulôn keu siumu masa. Dan meunyoe TUHAN
geupeubinasa banmandum musoh droeneu-
eh, 16 bék kheueh neumeujanji keu geuta-
nyoe bandua ka putôh. Meunyoe sampoe
putôh, TUHAN kheueh nyang teuma hukôm
droeneueh."[g] 17 Teuma keu nyang keudua
goe jih Yonatan geuyue Nabi Daud meujanji
keuhai geugaséh gobnyan, sabab gobnyan
geugaséh keu Nabi Daud lagée geugaséh
droe geuh keudroe.
18 Óh lheuehnyan geupeugah kheueh lé
Yonatan ubak gobnyan, "Singoh beungoh
Khauri Buleuen Barô. Pasti teuma geuteu-
peue bahwa droeneueh hana tateuka, sabab
teumpat droeneueh soh nibak meja bu;
19 peue lom lusa! Sabab nyan, tajak musöm
kheueh laju u teumpat musöm droeneueh
nyang awai ilée, dan neupreh kheueh dilikot
sinamon batée[h] nyang na disinan. 20 Lusa
ulôn teuma lôn peulheueh lhée neuk aneuk
panah u arah batée nyan siulah-ulah teutim-
bak ubak sasaran. 21 Laju ulôn yue namiet
lôn jijak piléh aneuk-aneuk panah nyan, dan
meunyoe ulôn peugah ubak jihnyan, 'Ai,
panah nyan leubeh to lom keuno; neucok
kheueh,' nyang makna jih droeneueh aman
dan jeuet neuteubiet. Ulôn meusumpah deu-
mi TUHAN nyang udeb bahwa droeneueh
hana meuteumé bala peue mantong. 22 Teu-
ma meunyoe ulôn peugah ubak namiet ulôn,
'Ai, panah nyan leubeh jiôh lom keudeh,'
nyan muphom jih TUHAN geuyue droeneueh
neujak beujiôh; lé sababnyan neujak kheueh
laju. 23 Seumoga TUHAN geujaga geutanyoe
mangat geutanyoe keu siumu masa jih tamu-
mat ubak janji nyang tapeugét lé geutanyoe
bandua."
24 Dan geujak kheueh laju Nabi Daud
geujak musöm u padang. Bak Khauri Buleu-
en Barô nyan, Raja Saul geuteuka ubak
teumpat khauri. 25 Lagée lazem jih gobnyan
geuduek rab ngon bintéh; di Yonatan
aneuëk geuhnyan teucok teumpat dikeue
gobnyan,[i] Abner blaih binéh Saul, teuma
kurusi teumpat duek Nabi Daud teutab soh.
26 Teuma Raja Saul hana geumeuceukot
keuhai nyan nibak uroenyan, sabab, geupi-
ke, "Mungken jihnyan na meuhalangan
sapeue-sapeue, sampoe jihnyan hana gleh
meunurot agama." 27 Bak uroe laén lom, na
kheueh uroe nyang keudua Buleuen Barô,
kurusi teumpat duek Nabi Daud mantong cit
soh, laju geutanyong kheueh lé Raja Saul
ubak aneuëk geuh Yonatan, "Pakon baroe

[e] Saboh teujeumahan kuno: *jeuet keu saksi geutanyoe;* tutoe haba nyan hana lam basa Ibrani. [f] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *meunyoe ulôn ka hanale;* Ibrani: seumoga ulôn hana meuninggai. [g] Ayat 15-16 hana trang teks Ibrani jih. [h] Keumungkenan that makna jih *sinamon batée;* Ibrani: Batée Ezel. [i] Saboh teujeumahan kuno: *teucok teumpat dikeue gobnyan;* Ibrani: dong.

20:15: 2Sam. 9:1

ngon uroenyoe Nabi Daud nyan hana cit
jijak ubak teumpat khauri nyoe?"
28 Geujaweueb lé Yonatan, "Gobnyan
ka geulakée idhin ubak ulôn keu geujak u
Betlehem. 29 Geupeugah, 'Neupeu idhin
kheueh ulônjak u Betlehem, sabab keulu-
warga ulôn teungoh geupeuna uroe raya
keureubeuen di Betlehem, dan ulôn geuyue
teuka lé aduen ulôn. Sabab nyan, meunyoe
neupeu idhin, bah kheueh ulônjak keudeh
keu lôn jak meurumpok deungon kawöm
syedara ulôn.' Nyang kheueh sabab jih gob-
nyan hana hadé teuka teumpat khanuri ta-
nyoe nyoe, hai Teungku Bapak."
30 Ban geudeungoe lagéenyan Raja Saul
beungéh that-that ubak Yonatan sira geu-
peugah ubak aneuëk geuhnyan, "Aneuëk
hareum jadah! Jinoenyoe ka ulôn teupeu
bahwa kah nyoe kahdong blaih Nabi Daud
dan katapeu malée ateueh droe kah dan u
ateueh mak kah! 31 Peu kheueh kah hana
sadar bahwa simantong Nabi Daud nyan
udeb kahnyoe hana mungken jeuet keuraja
di ateueh nanggroe nyoe? Jinoenyoe tayue
laju ureuëng laén jijak mita si Daud nyan
dan jiba jihnyan keunoe, sabab jihnyan
harôh maté!"
32 Dan geujaweueb lé Yonatan, "Pakon
jihnyan harôh maté? Peue desya jih?"
33 Ban geudeungoe nyan Raja Saul laju
geugeulawa kapak gobnyan ubak Yonatan
keuneuk geupoh maté aneuëk geuh nyan.
Dan geuteupeu kheueh lé Yonatan bahwa
bapak geuhnyan ka keubiet-keubiet that
keuneuk geupoh maté Nabi Daud. 34 Deu-
ngon that beungéh Yonatan laju geutinggai
meja khanuri dan geujak laju ho laén,[i] dan
gobnyan hana geupajoh sapeue bak uroe
keudua bak Peurayaan Buleuen Barô nyan.
Gobnyan gét that gundah geupike keu Nabi
Daud nyang ka geuhina lé Raja Saul bapak
geuh keudroe.
35 Óh singoh beungoh nyan Yonatan
laju geujak u padang keuneuk geujak meu-
rumpok ngon Nabi Daud lagée nyang ka
awaknyan reuncana bandua geuh. Gobnyan
geuba sajan sidroe aneuëk agam namiet
geuh, 36 laju geupeugah bak jihnyan, "Jak
piléh laju aneuk panah nyang teuma ulôn
panah." Teungoh aneuëk nyan jiplueng,
Yonatan laju geutimbak saboh aneuk panah
ukeu aneuëk namiet nyan. 37 Bak watée
namiet nyan trok u teumpat rhot aneuk
panah nyan, Yonatan geumeuhôi aneuëk
nyan, "Ai, aneuk panah nyan leubeh jiôh
lom keudeh! 38 Bagaih bacut, bék teumanu-
eng!" si aneuëk namiet nyan laju jicok
aneuk panah nyan dan jigisa laju ubak
teungku jih. 39 Jihnyan meubacut pih hana
muphom tutoe haba Yonatan nyan, teuma
Yonatan deungon Nabi Daud kheueh nyang
muphom haba nyan. 40 Óh lheuehnyan Yo-
natan laju geubri alat peumanah geuhnyan
ubak aneuëk nyan dan geuyue namiet nyan
jiwoe u banda.
41 Óh ka leupah aneuëk nyan jijak, Nabi
Daud laju geuteubiet di likot sinamon
batée[j] nyang meutamon nyan, laju geusujut
lhée goe. Bah kheueh gobnyan meunan cit
Yonatan sabe-sabe geumo bak watée awak-
nyan lam keuadaan meuwa-wa sira geumu-
com. Keuseudehan Nabi Daud leubeh
rayeuk nibak keuseudehan Yonatan.[k] 42 Óh
lheuehnyan geupeugah kheueh lé Yonatan
ubak Nabi Daud, "Seumoga Po teu Allah
geutulông droeneueh. TUHAN teuma geuja-
min bahwa geutanyoe dan keuturonan geu-
tanyoe sabe geumat ubak janji geutanyoe
dikeue Po teu Allah." Óh ka lheueh nyan
geujak kheueh laju Nabi Daud, dan Yonatan
pih geuwoe u banda.

Nabi Daud geupeu plueng droe nibak Raja Saul

21 Teuma geujak kheueh laju Nabi
Daud ubak Teungku Imeum Ahi-
melekh di Nob. Deungon rasa that teukeujot
Ahimelekh laju geuteubiet geujak meurum-
pok ngon Nabi Daud dan geutanyong laju
ubak gobnyan, "Peubuet tajak keunoe si-
droe gata mantong?"
2 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Ulôn ka
geubri saboh tugaih lé teungku raja dan
geutam tugaih nyoe teupeugah ubak soe
mantong. Sabab nyan aneuëk buah ulôn ka
ulôn yue preh bak saboh teumpat. 3 Meuáh,
jinoenyoe ulôn keuneuk teumanyong, peuna
peunajoh nyang na nibak Bapak? Neubri
kheueh laju ubak ulôn ruti limong boh atawa
peue mantong nyang na disinoe."
4 Laju geupeugah lé teungku imeum
nyan, "Bak ulôn hana ruti nyang biasa,
nyang na hanya ruti keureubeuen; gata jeuet
tacok rutinyan, asai aneuëk buah gata hana

[j] Rayeuk that keumungkenan muphon jih: *sinamon batée;* Ibrani: Blah Seulatan. [k] Keumungkenan that makna jih: *Keuseudehan Nabi Daud leubeh rayeuk nibak keuseudehan Yonatan.*
21:1-6: Mat. 12:3-4, Mrk. 2:25-26, Luk. 6:3

jipubuet buet meusituboh nyang ban barô-
barô nyoe."
5 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Ka teun-
tée awaknyan hana jipeubuet hainyan, meu-
nyoe awaknyan lam tugaih, aneuëk buah lôn
sabe jijaga mangat awaknyan gleh meunurot
ajaran agama, padahai nyan na kheueh keu
tugaih-tugaih biasa; peuteuk lom tugaih
nyang khusos lagée nyoe bagoe!"
6 Dan lé imeum nyan laju geujok ubak
Nabi Daud ruti keureubeuen nyan, sabab
nyang na bak gobnyan na kheueh ruti nyang
teupeukeureubeuen ubak Po teu Allah, dan
ka teurueng nibak miseubah keuteugantoe
ngon ruti barô.
(7 Keubeutolan, Doëg ureuëng Edom,
ulée kawan nyang rabe beulatang peulara
Raja Saul na disinan nibak uroe nyan,
ureuëng nyan jijak keunan keujijak peu-
punoh sapeue-sapeue keuwajéban agama
jih.)
8 Óh lheuehnyan geutanyong kheueh lé
Nabi Daud ubak Ahimelekh, "Peu kheueh
bak Bapak na neukeubah kapak atawa peu-
deueng nyang jeuet ulôn peuguna? Peurin-
tah Po raja nyan keubiet meudab-dab that
nyang kheueh jeuet ulôn jak keunoe deu-
ngon teugeusa-geusa hana hase le lôn jak-
cok peudeueng atawa sinjata nyang laén."
9 Geujaweueb lé Ahimelekh, "Nibak
ulôn na lôn keubah peudeueng Goliat,
ureuëng Filistin nyang gata poh maté nibak
Pantôn Ela nyan; peudeueng nyan na dilikot
Efod, balot lam ija. Meunyoe gata peureu-
lée, cok kheueh, sabab nyan kheueh nyang
na sinjata disinoe."
Seuôt Nabi Daud, "Peudeueng nyan
peudeueng nyang paleng gét bansaboh nang-
groe, neujok kheueh nyan ubak ulôn!"
10 Bak uroenyan cit teuma Nabi Daud
geupulkueng nibak Raja Saul, laju trok ubak
Akhis raja banda Gat.
11 Ubak Akhis jipeugah lé peugawée
gobnyan lagée nyoe, "Kon kheueh jihnyoe
Nabi Daud, raja nibak nanggroe jih? Dan kon
kheueh keujih nyan bubena ureuëng inong
jimeunari-nari sira jimeunyanyoe lagée
nyoe, 'Saul jipoh maté meuribée musoh, teu-
ma Nabi Daud meuploh ribée musoh?' "
12 Tutoe haba nyan keubiet that jeuet
keupikeran Nabi Daud, dan gobnyan ka
jeuet teumakot that-that keu Raja Akhis.
13 Lé sabab nyan, dikeue ureuëng ramé Nabi
Daud pura-pura pungoe. Watée awaknyan
jicuba keuneuk jiteun gobnyan, Nabi Daud
laju geupeudeuh droe lagée ureuëng pu-
ngoe; gobnyan geugaro-garo pintoe banda[l]
dan nibak babah gobnyan geupeubiyeu
mantong ié babah geuh meuliléh bak jang-
got geuh. 14 Lé Akhis laju geupeugah ubak
peugawée jih, "Peu kheueh hana deuh gata
ngieng bahwa ureuëng nyan pungoe? keu-
peue gata ba keunoe? 15 Peu kheueh man-
tong kureueng ureuëng nyang hana waraih
bansikeulileng lôn, sampoe gata ba lom
sidroe teuk ureuëng pungoe u rumoh lôn
nyoe?"

Bubena teungku-teungku imeum jipoh maté

22 Óh lheuehnyan Nabi Daud laju geu-
tinggai banda Gat dan geujak mu-
söm u dalam guha to ngon banda Adulam.
Bak watée aduen-aduen gobnyan dan ban-
mandum keuluwarga gobnyan jideungoe
gobnyan na disinan, jijak kheueh awaknyan
ubak gobnyan. 2 Meunan cit deungon
ureuëng-ureuëng nyang teutindéeh, nyang
na utang bak gob, dan nyang meurasa hana
puih, banmandum nyan meugabong deu-
ngon Nabi Daud, dan Nabi Daud jeuet keu-
peumimpén awaknyan. Jeumeulah peungi-
kot Nabi Daud nyan na kira-kira 400 droe.
3 Nibak guhanyan Nabi Daud laju geu-
jak u Mizpa di Moab dan geupeugah laju
ubak raja nanggroe Moab, "Neupeu idhin
kheueh bapak dan mak ulôn tinggai nibak
Teungku Po, sampoe ulôn teupeue peue
meukeusut Po teu Allah ateueh ulôn." 4 Óh
lheuehnyan ureuëng syiek jihnyan jiba laju
meuhadab ubak raja di nanggroe Moab, dan
awaknyan teutab na disinan simantong Nabi
Daud geumusöm didalam guha.
5 Bak siuroe na sidroe nabi nyang nan jih
Gad jijak ubak Nabi Daud dan geupeugah,
"Bék tatinggai didalam guha nyoe, tajak
kheueh laju deungon bubagaih u tanoh Ye-
huda." Dan geujak kheueh Nabi Daud dan
geutamong teuma u dalam uteuen Keret.
6 Bak siuroe Raja Saul teungoh geudu-
ek-duek di miyueb bak tamariska di ateueh
bukét di Gibea; bak jaroe gobnyan geureu-
gam tumbak seudangkan banmandum peu-
wira gobnyan jidong ngon jijaga ban seu-

[l] *banda,* atawa meuligoe.
21:6: Im. 24:5-9 **21:9:** 1Sam. 17:51 **21:11:** 1Sam. 18:7, 29:5 **21:12:** Zab. 56:1 **21:13:** Zab. 34:1 **22:1:** Zab. 57:1, 142:1

keulileng geuh. Bak watée geudeungoe teum-
pat Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan
ka jitupat, 7 laju geupeugah ubak dumna
ulée balang peuwira jih, "Deungoe kheueh
nyoe, hai ureuëng-ureuëng Benyamin! Peu
kheueh si Daud nyan teuma jibri ubak gata
blang dan lampôh anggô? Peu kheueh gata
banmandum teuma jiangkat jeuet keu peu-
wira dalam tantra gobnyan? 8 Nyang kheueh
sabab jih gata nyoe ka sipakat tajak lawan
ulôn dan hana meusidroe pi nyang tatem
peugah ubak ulôn bahwa aneuëk ulôn keu-
droe ka jidong blah si Daud nyan? Hana
meusidroe pih nibak gatanyoe nyang tapike
keu untong ulôn atawa tapeugah ubak ulôn
bahwa Nabi Daud, aneuëk buah ulôn keu-
droe, bak saát nyoe teungoh jipreh watée
keu ji peumaté ulôn, dan bahwa aneuëk ulôn
si Yonatan ka jibri lurong ubak si Daud
nyan!"

9 Doëg si ulée kawan tukang meurabé
beulatang peulara Raja Saul, bak watée
nyan na cit disinan meusajan deungon bube-
na ulée balang Saul, laju geupeugah lé
Doëg, "Ulôn ka lheueh ulôn kalon Nabi
Daud geujak ubak Ahimelekh aneuëk Ahi-
tub di Nob. 10 Ahimelekh laju geulakée peu-
tunyok ubak TUHAN keuhai peue nyang
harôh geupeubuet lé Nabi Daud. Seulaén
nibak nyan Nabi Daud geubri teuma ngon
beukai peunajoh nyang seb lom geubri teu-
ma ubak gobnyan peudeueng Goliat,
ureuëng Filistin nyan."

11 Laju Raja Saul geuyue hôi Teungku
Imeum Ahimelekh dan banmandum waréh
kawöm gobnyan nyang jeuet keu imeum di
Nob; teuma lé teungku-teungku imeum
nyan laju jijak meuhadab ubak Raja Saul.
12 Geupeugah lé Raja Saul ubak Ahimelekh,
"Tadeungoe kheueh nyoe, hai aneuëk Ahi-
tub!"

Geujaweueb lé teungku imeum nyan,
"Gét, Teungku Amphon."

13 Geutanyong lé Raja Saul ubak gob-
nyan, "Pakon gata sapeue that anggok
deungon si Daud talawan ulôn? Pakon gata
jok beukai bak jih deungon ruti meunan
cit gata jok peudeueng dan talakée
peutunyok ubak Po teu Allah? Jadi jinoe-
nyoe jihnyan ka jilawan ulôn dan teungoh
jipreh watée keu jih keuneuk peumaté
ulôn."

14 Laju Ahimelekh geujaweueb, "Teu-
ma bukon kheueh Nabi Daud nyan pangli-
ma Amphon Raja nyang paleng seutia? Dan
gobnyan na kheueh meulintée Teungku
Amphon, ulée [m] peungawai droe keudroe
Teungku Amphon, dan gét that jihoreumat
lé mandum ureuëng didalam meuligoe Am-
phon. 15 Beutôi, ulôn ka lôn lakée peutu-
nyok nibak Po teu Allah keu gobnyan, teu-
ma bukon kheueh nyang phon-phon that [n]
hai nyan ulôn peubuet. Keuhai ka mupakat
keuteulawan Teungku Amphon, bék kheueh
neutudoh ulôn atawa soe mantong dalam
keuluwarga ulôn. Ulôn hana lôn teupeue
sapeue keuhai nyan!"

16 Teuma geupeugah lé raja, "Ahime-
lekh! Droeneueh dan banmandum waréh
kawöm droeneueh harôh maté." 17 Laju
gobnyan geupeurintah ubak banmandum
peungawai geuyue dong tô ngon gobnyan,
"Ayo, gata poh maté banmandum imeum-
imeum TUHAN nyan! Awaknyan ka jimeu-
sikutu deungon Nabi Daud. Awaknyoe
jiteupeu bahwa si Daud nyan ka jipeuplueng
droe, teuma awaknyoe hana jitem peugah
hainyan ubak ulôn." Teuma lé ureuëng peu-
ngawai nyan hana jitem poh teungku-teung-
ku imeum nyan. 18 Sabab nyan geupeugah
kheueh lé Raja Saul ubak Doëg, "Ayo,
bagaih! Gata mantong nyang poh awak-
nyan!" Teuma laju jimaju Doëg dan jipoh
maté kheueh banmandum teungku imeum
nyan. Bak uroenyan Doëg nyan ka jipoh
maté lapan ploh limong droe teungku
imeum nyang nahak jingui bajée efod.
19 Meunan cit Saul geupeurintah laju ma-
ngat jipoh maté banmandum peunduduek
Nob, banda teumpat tinggai teungku imeum
nyan; ureuëng agam, ureuëng inong,
aneuëk-aneuëk manyak, meunan cit deu-
ngon leumô, keuleudée dan bubiri, banman-
dum nyan jipeuhabéh nyawöng jih.

20 Teuma Abyatar, sidroe lamkawan
aneuëk-aneuëk Ahimelekh nyang meuhase
leupah nibak bahaya mawöt nyan. Gobnyan
laju jipeuplueng droe ubak Nabi Daud, 21 la-
ju jipeugah bahwa Saul ka habéh geupoh
maté bubena teungku imeum TUHAN. 22 Dan
geupeugah kheueh lé Nabi Daud ubak gob-
nyan, "Bak watée ulôn kalôn Doëg disinan
nibak uroe nyan, ka ulôn duga bahwa jih-
nyan pasti jimeungadu ubak Raja Saul. Lé

[m] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *ulée;* Ibrani: jeuet. [n] *Beutôi ... that;* atawa peu kheueh hamba jipeubuet nyang salah uroenyoe sabab teulakée peutunyok nibak Po teu Allah keu gobnyan? Sagai-sagai hana!
22:9-10: Zab. 52:2

sababnyan, ulôn kheueh nyang meutang-
gong jaweueb [o] ateueh maté banmandum
kawöm syedara gata. 23 Tinggai kheueh gata
sajan ulôn dan bék teumakot. Saul jikeu-
neuk poh maté gata, teuma meunan cit jih-
nyan jikeuneuk poh maté ulôn. Lé sabab-
nyan, gata aman di teumpat ulôn."

Nabi Daud geupeuseulamat banda Kehila

23 Bak si uroe geupeugah ubak Nabi
Daud bahwa ureuëng Filistin jijak
prang banda Kehila dan jirampok gandom
nyang ban teukoh diblang. 2 Dan geuteuma-
nyong kheueh gobnyan ubak TUHAN, "Peu
kheueh ya TUHAN jeuet ulôn jak prang
ureuëng Filistin nyan?"

"Nyoe, beutôi," geujaweueb lé TUHAN,
"gata prang kheueh laju awaknyan dan
tapeuseulamat kheueh peunduduek Kehila."

3 Teuma aneuëk buah Nabi Daud jipeu-
gah ubak gobnyan, "Nyang na disinoe, Ye-
huda, geutanyoe ka lumpah that yo ngon
teumakot; peu kheueh lom meunyoe geuta-
nyoe harôh tajak prang tantra Fisitin di
Kehila." 4 Sabab nyan Nabi Daud sigoe
teuk geulakée peutunyoek nibak TUHAN,
dan TUHAN geujaweueb, "Bék khawate
teuh. Prang kheueh laju banda Kehila nyan,
sabab tantra Filistin nyan keuneuk Lôn seu-
rah ubak gata." 5 Teuma geujak kheueh laju
Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan u
Kehila laju geuprang dan geupoh maté
ureuëng Filistin nyang lumpah le, dan geu-
reupah laju beulatang peulara awaknyan.
Meunan kheueh cara jih Nabi Daud geupeu-
beubaih peunduduek banda nyan.

6 Bak watée Abyatar aneuëk Ahimelekh
jipeuplueng droe ubak Nabi Daud, dan jijak
meusajan Nabi Daud u Kehila, gobnyan
geuba sajan efod.

7 Watée teubritée ubak Saul bahwa Nabi
Daud na di Kehila geupike lé Saul, "Nabi
Daud nyan ka geuseurah lé Po teu Allah
ubak ulôn. Gobnyan ka teujeubak sabab ka
geutamong u dalam banda nyang meu-
pageue beuton dan meupintoe geureubang."
8 Laju Raja Saul geukrah bubena tantra gob-
nyan dan geutuju laju u Kehila keuneuk
geujak keupong Nabi Daud meusajan ngon
aneuëk buah gobnyan.

9 Teuma Nabi Daud ka geuteupeue
bahwa ka na niet jeuhet keu gobnyan.
Sabab nyan gobnyan laju geupeugah ubak
Teungku Imeum Abyatar, "Neuba kheueh
laju efod nyan keunoe." 10 Laju geumeu-
doá kheueh Nabi Daud, "Ya, TUHAN, Po
teu Allah Israel, ulôn deungoe bahwa Saul
ka na niet keuneuk jak u Kehila dan
geupeuhanco banda nyan sabab lé ulôn,
hamba Droeneueh. 11-12 Peu kheueh beutôi
haba nyang ulôn deungoe nyan? TUHAN,
Po teu Allah Israel, neupeugah kheueh
nyan ubak ulôn."



Banda nyang meubintéh beuton dan meupintoe geureubang (23:7)

[o] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *ulôn kheueh nyang meutanggong jaweueb;* Ibrani: Ulôn meuriwang.

TUHAN geujaweueb, "Nyoe, Saul keu-
neuk teuka."
Laju geutanyong lé Nabi Daud, "Peu
kheueh wareuga Kehila jikeuneuk seurah
ulôn deungon aneuëk buah ulôn ubak Saul?"
Teuma TUHAN geujaweueb, "Nyoe."
13 Laju Nabi Daud deungon aneuëk buah
gobnyan na kira-kira 600 droe, geutinggai
laju Kehila dan meukeulana laju nibak saboh
teumpat u teumpat nyang laén. Bak watée
Saul geudeungoe bahwa Nabi Daud ka geu-
jak nibak Kehila, gobnyan geupeubateue laju
reuncana geujak prang banda Kehila nyan.

Nabi Daud di daerah meugunong-gunong

14 Óh ka lheuehnyan Nabi Daud geu-
tinggai di dalam guha-guha nyang na di
gunong-gunong di padang pasi Zif. Gob-
nyan sabe jilet-let lé Raja Saul, teuma
TUHAN hana geuseurah Nabi Daud nyan
ubak Raja Saul nyan. 15 Bahpih lagée nyan
bak droe Nabi Daud teutab na rasa teuma-
kot, sabab Raja Saul ka bulat teukat keuneuk
geupoh maté gobnyan.
Bak saboh watée Nabi Daud na di Hores,
dipadang pasi Zif. 16 Yonatan laju geujak
keunan keu geujak meurumpok ngon gob-
nyan guna keuneuk geupeukong peucaya
gobnyan bahwa geuhnyan na kheueh geulin-
dong lé Po teu Allah. 17 Geupeugah lé Yona-
tan ubak gobnyan, "Bék teumakot, droeneu-
eh hana rhot u dalam jaroe bapak ulôn.
Gobnyan geuteupeue that-that bahwa
droeneueh kheueh nyang teuma jeuet keuraja
Israel dan bahwa ulôn teuma meuteumé teu-
mpat duek di miyueb keududukan droeneu-
eh." 18 Óh lheueh nyan Nabi Daud dan Yo-
natan geupeugot lom peujanjian meusahabat
dikeue TUHAN. Óh ka lheuehnyan Yonatan
laju geujakwoe u rumoh droe geuh, dan Nabi
Daud teutab tinggai di Hores.
19 Óh lheuehnyan na meupadub droe ni-
bak Zif jijak meuhadab ubak Raja Saul di
Gibea dan jipeugah, "Nabi Daud na geu-
musöm di daerah kamoe di dalam guha-guha
nyang na to deungon Hores, di ateueh Bukét
Hakhila di siblaih u seulatan padang pasi
Yehuda. 20 Kamoe meuteupeue, bahwa
Teungku Amphon ka treb that neumeuniet
keuneuk drob gobnyan; sabab nyan, tateuka
kheueh u daerah kamoe. Kamoe jamin bah-
wa Teungku Amphon pasti hase neudrob
gobnyan."
21 Geujaweueb lé Raja Saul, "Seumoga
gata geubri beureukat lé TUHAN kareuna ka
tapeubuet nyang jroh keu ulôn! 22 Tajak
kheueh laju, dan tapeu pasti nyang paih;
tapeureksa kheueh deungon biet-biet dipat
Nabi Daud nyan na dan soe nyang ka leumah
jingieng gobnyan disinan. Ulôn deungoe
bahwa jihnyan gét that lisek. 23 Lé sabab-
nyan tajak peureksa kheueh deungon teuliti
guha-guha nyang ka lheueh jeuet keu teum-
pat jihnyan musöm, óh lheuehnyan tagisa
kheueh beureujang keunoe mangat tajak la-
por hai nyan ubak ulôn. Óh lheuehnyan ulôn
jak laju meusigoe-sigoe deungon gata, dan
meunyoe jihnyan mantong na di wilayah
nyan, pasti jihnyan ulôn mita, bahpi harôh
ulôn peuteung bayeueng ban saboh Yehu-
da!"
24 Dan jibeurangkat kheueh laju ureuëng
nyan jiwoe u Zif leubeh awai nibak Raja
Saul. Bak watéenyan Nabi Daud dan aneuëk
buah gobnyan mantong na di padang pasi
Maon, di pantôn nyang sungue di daerah
seulatan padang pasi Yehuda. 25 Tantra Raja
Saul dan gobnyan keudroe laju geuteuka keu
geujak mita Nabi Daud, teuma na ureuëng
jijak britée hainyan ubak Nabi Daud, akhé jih
gobnyan laju geujak u gunong batée nyang
na di padang pasi Maon dan geutinggai laju
disinan. Óh ka geuteupeue lé Raja Saul hai-
nyan, gobnyan bagaih that geujak tiyeub Na-
bi Daud. 26 Raja Saul dan tantra gobnyan
geujak rot binéh gunong siblaih rot nyoe dan
Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan geujak
teuma rot binéh siblaih jéh. Nabi Daud deu-
ngon bagaih-bagaih geupeu lheueh droe
nibak Raja Saul nyang ka geupeuphon keu-
pong teumpat nyan keuneuk geudrob awak-
nyan. 27 Teuma deungon hana teusangka-
sangka teuka kheueh sidroe ureuëng utosan
jijak meuhadab ubak Raja Saul dan laju
jipeugah, "Beubagaih laju Teungku Am-
phon neuwoe! Ureuëng Filistin ka jiprang
nanggroe geutanyoe!" 28 Raja Saul pih laju
geupiôh geutiyeub Nabi Daud, dan geuwoe
ngon geujak laju muprang deungon ureuëng
Filistin. Nyang kheueh sabab jih teumpat
nyan geuboh nan Gunong Peumisah.

Nabi Daud hana geutem poh maté Raja Saul

24 Geubeudôh di sinan Nabi Daud laju
geujak u daerah En-Gedi, lagée la-
zem jih laju geumusöm di dalam guha-guha.

23:18: 1Sam. 18:3 23:19: Zab. 54:2

2 Bak watée Raja Saul banmantong geuwoe
nibak muprang geujak lawan ureuëng Filis-
tin, gobnyan geuteurimong laju haba bahwa
Nabi Daud na di padang pasi tô that deu-
ngon En-Gedi. 3 Ban geudeungoe nyan Raja
Saul deungon reujang that geupiléh lhée
ribée droe tantra nibak bansaboh Israel, óh
lheuehnyan laju geubeurangkat geujak mita
Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan di
siblaih u timu Gunong Batée Kaméng Uteu-
en. 4 Dan watée teungoh geujak nyan Raja
Saul laju trok ubak meu padubboh uempung
bubiri nyang to ngon binéh rot. Disinan na
teuma saboh guha, dan Raja Saul geuta-
mong laju u dalam guha nyan keuneuk
geujak u krueng rayeuk. Keubeutulan Nabi
Daud dan aneuëk buah gobnyan pih na
disinan teungoh geumusöm, teuma jiôh ba-
cut u dalam. 5 Dan jipeugah kheueh lé
aneuëk buah Nabi Daud ubak gobnyan,
"Nyoe kheueh keuseumpatan nyang paleng
get keu droeneueh hai Bapak! Bukon kheu-
eh TUHAN ka geupeugah ubak droeneueh
nyang lagée nyoe, 'Musoh gata Ulôn intat
ubak gata, tapeusaneut kheueh ban galak até
gata ateueh jihnyan!' " Óh lheuehnyan Nabi
Daud sira geumeuéue ngon teuot geupeurab
laju ubak Raja Saul nyang teungoh geu toih
ék nyan. Deungon cara seungab-seungab
laju geukoh bacut ija bajée jubah Raja Saul
nyang meuhue-hue meureula ateueh tanoh
nyan. 6 Teuma óh lheuehnyan, Nabi Daud
meurasa ka meusalah sabab gobnyan ka
geupeubuet hainyan. 7 Gobnyan geupeugah
ubak aneuëk buah geuh, "Seumoga TUHAN
geujaga bék sampoe ulôn peubuet jeuhet
ateueh raja ulôn nyang ka geupiléh lé
TUHAN. Mubacut pih hainyan hana jeuet
ulôn peusakét até gobnyan, sabab gobnyan
raja nyang geupiléh lé TUHAN!" 8 Meunan
kheueh carajih Nabi Daud geupeuteunang
até aneuëk buah geuh, dan hana geupeu
idhin aneuëk buah geuh nyan jijak heuntam
Raja Saul.

Óh ka lheueh geuboih hajat rayeuk nyan
Raja Saul laju geubeudôh dan geutinggai
laju guha nyan, laju geujak lom teuma.
9 Nabi Daud pih laju geuteubiet lam guha
nyan dan geumeuhôi laju Raja Saul dari
likot, "Hoi, Teungku Amphon!" 10 Raja Sa-
ul laju geupaleng u likot dan Nabi Daud pi
laju geusujut ubak tanoh sira geubri horeu-
mat sira geupeugah, "Pakon Teungku Am-
phon neudeungoe haba gob nyang jipeugah
bahwa ulôn keuneuk peuceulaka Teungku
Amphon? 11 Jinoenyoe Teungku Amphon
ka neurasa keudroe bahwa di dalam guha
bunoe, TUHAN ka geuseurah Teungku Am-
phon ubak ulôn. Ulôn ka jibujuk lé sidroe-
droe ureuëng mangat ulôn poh maté Teung-
ku Amphon, teuma hainyan ulôn tulak.
Ulôn jaweueb ubak awaknyan bahwa ulôn
hana lôntem peusakét raja ulôn nyang ka
geupiléh lé TUHAN. 12 Neukalon kheueh
nyoe, hai Bapak ulôn! Neukalon kheueh
ujong bajée jubah Teungku Amphon nyang
ulôn koih nyoe! Nyang seubeuna jih ulôn
hase ulôn peumaté Teungku Amphon bak
watéenyan, teuma hainyan hana ulôn peubu-
et cuma ulôn koih mantong bacut ujong
bajée jubah Teungku Amphon. Le sabab-
nyan, deuh kheueh bahwa ulôn hana muba-
cut pih na niet dalam até ulôn keu meukeu-
sut doraka u ateueh Teungku Amphon.
Teuma Teungku Amphon hana piôh neu-
tiyeub-tiyeub ulôn keuneuk neupeu maté
ulôn, bahpih ulôn nyoe hana meusalah mu-
bacut pih ubak Teungku Amphon. 13 Seu-
moga TUHAN kheueh nyang puputôh soe
kheueh nibak geutanyoe nyang meusalah!
TUHAN kheueh kira jih nyang balaih buet
Teungku Amphon ateueh ulôn, teuma di
ulôn hana mubacut pih na niet ulôn peusakét
Teungku Amphon. 14 Teungku kon neuteu-
peue pribasa kuno nyoe, 'Buet nyang jeuhet
teuma jipeubuet lé ureuëng nyang jeuhet.'
Sabab nyan kheueh ulôn hana niet ulôn
peuceulaka Teungku Amphon. 15 Neukalon
kheueh u ateueh ulôn nyoe nyang jikeuneuk
poh lé raja Israel! Neungieng kheueh ulôn
nyoe nyang jilet-let sabe! Ulôn nyoe na
kheueh lagée saboh asée maté, atawa lagée
saboh gutée. 16 TUHAN jeuet keu hakém
Teungku Amphon ngon ulôn. Seumoga
Gobnyan geupeureksa peukara nyoe, dan
geubila ulôn dan geupeuseeulamat ulôn ni-
bak Teungku Amphon."

17 Óh ka seuleusoe Nabi Daud geupeu-
gah haba nyan, geupeugah kheueh lé Raja
Saul, "Droe kheueh nyan, hai Daud, aneuëk
ulôn?" Dan geumo kheueh laju Raja Saul
nyan. 18 Dan geupeugah lom ubak Nabi
Daud, "Droeneueh nyang beutôi hai,
aneuëk meutuwah, dan ulôn kheueh nyang
salah. 19 Jeuhet ulôn ateueh droe kheueh ka
tabalaih deungon buet nyang jroh. Bak uroe-
nyoe gata ka tatunyok bahwa gata meukeu-
sut jroh that ateueh ulôn, sabab gata hana

24:3: Zab. 57:1, 142:1

tapoh ulôn, bah kheueh TUHAN ka geuseu-
rah ulôn ubak gata. 20 Jareueng meuteumé
ureuëng nyang meurumpok deungon musoh
jih teuma jipeubiyeu meunan mantong mu-
soh jihnyan udeb! Lé sababnyan, seumoga
TUHAN geubri beureukat ubak gata lé sabab
buet gata nyang gét ateueh ulôn nibak uroe
nyoe! 21 Jinoenyoe ulôn ka yakén bahwa
gata teuma jeuet keuraja ateueh Israel dan
bahwa keurajeuen Israel teutab teuga dimi-
yueb peumeurintahan gata. 22 Jinoenyoe
tameujanji kheueh ubak ulôn deumi TUHAN,
bahwa gata hana tapeumaté keuturonan
ulôn, dan meunan cit hana teuma tasampöh
nan keuluwarga ulôn!" 23 Dan geumeusum-
pah kheueh laju Nabi Daud keu geutaát
ubak banmandum nyan.

Óh lheueh nyan geuwoe kheueh laju
Raja Saul u rumoh gobnyan, dan Nabi Daud
ngon aneuëk buah geuhpi laju teuma geuri-
wang ubak teumpat gobnyan musöm.

Samuel meuninggai donya

25 Hana padubna treb teuma óh lheu-
ehnyan Samuel meuninggai donya.
Bansaboh nanggroe Israel meusapat keuji-
jak seutôt upacara meukabong, óh lheueh-
nyan gobnyan teupeumiyueb di rumoh geuh
keudroe di Rama.

Nabi Daud dan Abigail

Óh lheueh nyan Nabi Daud geujak u
padang pasi Paran nan jih. 2-3 Lam banda
Maon na sidroe ureuëng agam nibak kawöm
Kaleb, nan jih Nabal. Gobnyan na tanoh
teumpat rabe beulatang peulara to ngon ban-
da Karmel. Ureuëng nyan kaya lumpah na
dan na geupeulara 3.000 boh bubiri dan
1.000 boh kaméng. Abigail nyan peurumoh
gobnyan carông dan lagak that rupa, teuma
Nabal pi-e jih gasa that dan peurangoe jih
brok.

Baksiuroe Nabal teungoh jigunteng bu-
lée bubiri di Karmel. 4 Watée Nabi Daud
nyang mantong na lam padang pasi geudeu-
ngoe hai nyan, 5 gobnyan geuyue laju ubak
siploh droe peumuda mangat jijak u Karmel,
6 keujijak meurumpok ngon Nabal mangat
jijak peutrok saleuem Nabi Daud keu jih
nyan. Gobnyan geuyue awaknyan mangat
jipeugah lagée nyoe ubak Nabal, "Saleuem
seujahtra keu gata dan keuluwarga gata dan
banmandum atra beunda gata. 7 Ulôn
kudeungoe bahwa gata teungoh tagunteng
bulée bubiri gata keudroe. Beutateupeue
kheueh bahwa tukang-tukang meurabe
nyang na lam daerah kamoe hántom na
kamoe peukaru, dan meunan cit hántom na
awaknyan geumadôh peue-peue mantong
yoh awaknyan mantong na di Karmel. 8 Cu-
ba gata tanyong bak awaknyan, ka pasti
awaknyan jipeubeutôi keuhai nyan. Lé sa-
babnyan, lôn meuharab adak jeuet aneuëk
buah ulôn gata teurimong deungon gét lam
rumoh gata, sabab kamoe meuteuka nibak
uroe nyang rayeuk nyoe. Tajok kheueh teu-
ma ubak namiet-namiet nyoe meunan cit
keu lôn cit teuma. Nabi Daud, rakan jroh
gata, peue-peue mantong meunurot keurila-
an até gata."

9 Óh ka trok u Karmel lé aneuëk buah
Nabi Daud laju jipeutrok peue nyang ka
geupeugah lé Nabi Daud nyan ubak Nabal
ateueh nan Nabi Daud, lheuehnyan awak-
nyan laju jipreh. 10 Teuma Nabal jijaweueb,
"Daud? Soe jih nyan, soe nyan aneuëk Isai?
Hántom lom lôn deungon nan nyan! Silawet
nyoe le that-that namiet nyang jiplueng droe
nibak teungku po jih lam nanggroe nyoe!
11 Pane na jeuet ulôn cok ruti ngon ié jieb
lôn, meunan cit eungkoet sie nyang ka lôn
keubah keu tukang gunteng bulée bubiri lôn,
dan atranyan laju ulôn jok keu ureuëng
nyang hana jeulaih asai usui jih!"

12 Lé sababnyan aneuëk buah Nabi Da-
ud nyan laju jigisa lom ubak Nabi Daud sira
jijak peugah haba Nabal nyan ubak gob-
nyan. 13 "Lat kheueh laju peudeueng gata
bak keuieng teuh maséng-maséng!" peurin-
tah Nabi Daud. Dan bagaih that aneuëk buah
gobnyan jitaát ubak peurintah nyan. Meu-
nan cit Nabi Daud geulat cit peudeung geuh
bak keuieng gobnyan dan laju geubeurang-
kat leubeh kureueng na 400 droe aneuëk
buah geuh, nyang 200 droe tinggai keu
nyang keumiet barang-barang.

14 Dan keu Abigail purumoh Nabal, ka
jibritée lé sidroe peulayan Nabal lagéenyoe,
"Peu kheueh Po cut deungoe? Nabi Daud ka
geukirém na padubdroe utosan nibak pa-
dang pasi keujijak bri saleuem keu teungku
tanyoe, teuma lé teungku po ka seub ngon
geuteunak awaknyan. 15 Padahai awaknyan
gét that keu kamoe. Hántom na kamoe
jipeukaru, dan meunan cit hántom na kamoe
geumadôh meusapeue-sapeue pih watée ka-
moe meurakan ngon awaknyan lam padang
pasi. 16 Uroe malam awaknyan jijaga kamoe
watée kamoe meurabe kaméng ngon bubiri
to-to ngon awaknyan. 17 Lé sababnyan, peu-

timang kheueh hai nyoe, dan cok kheueh
punutôh peue nyang hase Pocut peubuet.
Sabab ka pasti na meunalah ateueh teungku
po geutanyoe dan banmandum keuluwarga
jih. Teungku po tanyoe keubit kreueh that
ulée nyang kheueh sabab gobnyan hana
hase tameututoe haba!"
18 Ban jideungoe meunan lé Abigail
geucok dua reutoih boh ruti, dan baluem
kulét peunoh meuasoe ngon ié anggô, li-
mong boh bubiri teupanggang, tujoh blah
kilo gram gandom gureng, 100 boh tangke
boh anggô tho dan 200 boh juadah ara.
Banmandum nyan laju teupeudieng ateueh
keuleudée-keuleudée awaknyan. 19 Dan
jipeugah kheueh Abigail nyan ubak peula-
yan-peulayan gobnyan, "Gatajak kheueh
beuawai nibak ulôn; ulôn kuseutôt gata dili-
kot." Teuma lé ureuëng inong nyan hana
geupeugah sapeue ubak lakoe geuh.
20 Abigail laju jipasang ateueh keuleu-
dée jih, dan watée gobnyan ka trok bak
saboh rot nyang meukuwet nibak binéh gu-
nong, laju meusiliseh gobnyan ngon Nabi
Daud dan aneuëk buah gobnyan nyang teu-
ngoh jitreun jijak ubak arah awaknyan.
21 Bak watéenyan Nabi Daud teungoh geu-
pike, "Hana guna ulôn jaga atra awaknyan
lam padang pasi! Hana meubacut pih nyang
gadôh atra jihnyan; dan jinoenyoe jibalaih
buat lôn nyang jroh ngon nyang jeuhet!
22 Bah kheueh Po teu Allah geupoh maté
ulôn[p] meunyoe hana ulôn maté banmandum
ureuëng agam nyang na disinan sigohlom
mata uroe jiteubiet!"
23 Watée Abigail geukalon Nabi Daud,
gobnyan laju geutreun ateueh keuleudée
geuh dan laju jisujut bak gaki Nabi Daud,
24 dan geupeugah ubak gobnyan, "Teungku
Po, neutem kheueh deungoe ulôn meututoe!
Bah kheueh buet nyang salah nyan ulôn
tanggong keudroe! 25 Bék kheueh Teungku
Po pike keu Nabal, ureuëng nyang hana
meuguna nyan! Jihnyan ureuëng bangai[q] –
saban deungon makna nan jih. Ulôn hana
lôn ngieng utosan-utosan nyang Teungku
kirém nyan. 26 Po teu Allah ka geutam
Teungku Po neujak tungbila dan neupoh
maté banmandum musoh-musoh teungku
Po. Dan jinoenyoe Teungku Po, deumi nan
TUHAN nyang udeb, ulôn meusumpah, bah
kheueh naseb banmandum musoh Teungku
Po dan soe mantong ureuëng nyang keu-
neuk peuceulaka Teungku Po saban lagée
naseb Nabal. 27 Teurimong kheueh bungöng
jaroe nyang kamoe ba nyoe keu Teungku
Po, dan aneuk buah Teungku Po. 28 Peu-
meuáh kheueh ateueh buet kamoe nyang
lalée. TUHAN pasti geupeujeuet Teungku Po
dan keuturonan Teungku Po jeuet keuraja
ateueh Israel, sabab Teungku Po neumu-
prang keu TUHAN; dan Teungku Po hana
neupeubuet buet nyang jeuhet[r] siumu udeb.
29 Meunyoe na sidroe ureuëng jijak seurang
Teungku Po dan jicuba keuneuk poh maté
Teungku Po, Teungku Po pasti geulindong
lé TUHAN Po teu Allah lagée atra nyang
jijaga lé ureuëng po jih. Teuma musoh Teung-
ku Po teuma geurhom jiôh-jiôh lé TUHAN,
jirhom le tukang geulawa. 30 TUHAN teuma
geupubuet banmandum nyang jroh nyang ka
geupeujanji ubak Teungku Po, dan hana
treble Teungku Po teupeujeuet keu raja
ateueh Israel. 31 Bak watéenyan Teungku Po
teuma teuingat bahwa Teungku Po hana
neupoh maté ureuëng laén deungon hana
meusabab atawa neumeuhakém keudroe
deungon nyan teuma Teungku Po hana peu-
reulée meurasa seudeh atawa meunyeusai.
Dan meunyoe TUHAN ka geubri beureukat
ateueh Teungku Po, bék kheueh neutuwoe
ubak namiet Teungku Po nyoe."
32 Dan geupeugah kheueh lé Nabi Daud
ubak inong nyan, "Teupujoe kheueh
TUHAN, Allah Israel, nyang ka geukirém
gata tajak meurumpok ngon lôn nibak uroe-
nyoe! 33 Teupujoe kheueh ateueh keubijak-
sanaan gata dan teupujoe kheueh teuma
ateueh gata keudroe sabab ka tapeuteun
langkah ulôn keu lôn jak pumaté ureuëng
laén dan lôn meuhakém keudroe. 34 TUHAN
ka geupeuteun ulôn lôn peubuet jeuhet ateu-
eh gata. Deumi TUHAN Po teu Allah Israel
nyang udeb, meunyoe gata hana reujang
tajak meurumpok ngon lôn, ka pasti ban-
mandum aneuëk buah Nabal ka maté bak
watée mata uroe jiteubiet!" 35 Óh lheueh-
nyan Nabi Daud laju geuteurimong peue
nyang ka jiba lé Abigail keu gobnyan, dan
laju geupeugah ubak jihnyan, "Woe kheueh
u rumoh gata dan bék khawate. Nyang gata
lakée ulôn teurimong."
36 Watée Abigail jigisa ubak Nabal, ru-
pari na khanuri rayeuk lam rumoh jihnyan,
lagée khanuri lam rumoh raja. Dan lé sabab
Nabal ka mabök jimeusukaria, ubak jihnyan

[p] Saboh teujeumahan kuno: *ulôn;* Ibrani: Musoh-musoh lôn. [q] *bangai:* Makna nibak nan Ibrani: Nabal.
[r] *Teungku Po hana neupeubuet buet nyang jeuhet* atawa Teungku Po hana rhot ubak jeuhet.

hana jipeugah sapeue lé peurumoh gobnyan
sampoe óh singoh bungoh nyan. 37 Beungoh
nyan, watée Nabal ka hana mabök le, peu-
rumoh jihnyan laju jipeugah ubak Nabal
nyan banmandum buet-buet nyang jeuhet
nyan. Lé sabab nyan teuma Nabal laju meu-
teumé seurangan jantong dan bansaboh tu-
boh jih ka jeuet keu lapée. 38 Na kira-kira
siploh uroe teuma óh lheueh nyan Nabal
jiteuka lom seurangan jantong nyang teuka
nibak TUHAN lé sabab nyan gobnyan laju
meuninggai donya.

39 Watée Nabi Daud geudeungoe bahwa
Nabal ka meuninggai donya, laju geupeugah
lagée nyoe, "Teupujoe kheueh TUHAN!
Gobnyan ka geubalaih ateueh Nabal sabab
jihina ulôn, dan ka geupeuteun ulôn nyoe
bék sampoe ulôn peubuet nyang jeuhet.
TUHAN ka geuhuköm Nabal sabab buet jih
nyang jeuhet nyan."

Óh lheueh nyan Nabi Daud geukirém
utosan ubak Abigail keuneuk geuseulangke
gobnyan jeuet keupurumoh geuh. 40 Dan
trok kheueh laju utosan Nabi Daud ubak
ureuëng inong nyan di Karmel dan jipeugah
ubak inong nyan, "Kamoe geuyuejak lé
Nabi Daud meuhadab Pocut, sabab gobnyan
geuyue jak lakée Pocut mangat jeuet keubi-
noe gobnyan."

41 Abigail laju geubeudôh dan geusujut
sira geupeugah, "Ulôn nyoe namiet Nabi
Daud, ulôn kutém rhah gaki namiet gob-
nyan." 42 Óh lheuehnyan meukeumah kheu-
eh laju Abigail keuneuk geujak ngon awak
seulangke nyan. Gobnyan geu-ek ateueh
keuleudée geuh keudroe dan ji-iréng teuma
lé limong droe dendayang inong, geujak
kheueh gobnyan geuseutôt utosan nyang
geukirém lé Nabi Daud, deungon nyan teu-
ma inong nyan ka jeuet keupurumoh Nabi
Daud.

43 Sigohlom nyan Nabi Daud ka geu-
meukawen ngon Ahinoam di Yizreel, dan
jinoenyoe Abigail pih ka jeuet keupeuru-
moh gobnyan. 44 Watéenyan cit teuma, Saul
ka geupeukawen Mikhal, aneuëk inong gob-
nyan, na kheueh peurumoh Nabi Daud, deu-
ngon Palti bin Lais nibak banda Galim.

Nabi Daud geutulak lom hángeutem poh maté Raja Saul

26 Bak siuroe ureuëng-ureuëng dari
Zif jijak ubak Saul di Gibea dan
jijak britée ubak Raja Saul nyan bahwa Nabi
Daud teungoh geumusöm di Gunong Hakhi-
la nibak binéh padang pasi Yehuda. 2 Teuma
deungon reujang that Raja Saul laju geubeu-
rangkat sira geuba sajan na lhée ribée tantra
nyang ka teupiléh di bansaboh nanggroe
Israel, geujak laju u padang pasi Zif keu
geujak mita Nabi Daud. 3 Raja Saul laju
geupeudong khimah geuh nibak binéh jalan
tô that ngon Gunong Hakhila nyan. Nabi
Daud nyang mantong na di padang pasi,
geudeungoe bahwa Raja Saul teungoh geu-
seutôt gobnyan dan ka sampoe u padang
pasi. 4 Lé gobnyan pih geukirém ureuëng
mangat jijak luem gobnyan, dan barô kheu-
eh geuteupeue deungon pasti bahwa Raja
Saul beutôi ka na disinan. 5 Deungon bagaih
that Nabi Daud geujak ubak khimah-khimah
Raja Saul nyan dan óh ban trok keunan deuh
laju geukalon khimah teumpat Raja Saul
teungoh geuéh to deungon Abner aneuëk
Ner. Khimah Raja Saul nyan na diteungoh-
teungoh that, dan tantra gobnyan jipeudong
khimah jih diban sikeulileng nyan.

6 Óh lheuehnyan Nabi Daud geutanyong
laju ubak Ahimelekh nyang ureuëng Het
nyan, dan ubak Abisai syedara Yoab (Mak
awaknyan na kheueh Zeruya), "Soe nyang
beurani jijak tamong deungon ulôn u dalam
khimah Raja Saul?"

Ji jaweueb lé Abisai, "Ulôn!"

7 Teuma bak malam nyan cit teuma Na-
bi Daud dan Abisai sira geumusöm-musöm
ngon geuseuk-seuk bacut-bacut laju geu-
peurab ubak khimah Raja Saul, dan leumah
laju geukalon Raja Saul nyan teungoh geu
éh didalam khimah geuhnyan, seudangkan
kapak gobnyan na teuglông meukeumat ni-
bak tanoh tô ngon bineh ulée gobnyan.
Seudangkan Abner dan pasokan geuhnyan
ka habéh teungéut banmandum nibak sikeu-
lileng Raja Saul. 8 Laju geupeugah lé Abisai
ubak Nabi Daud, "Po teu Allah ka geuseu-
rah musoh droeneueh ubak droeneueh nibak
malam nyoe. Neupeu idhin kheueh ulôn
mangat lôn tob ngon kapak jih keudroe ubak
gobnyan sampoe beusoit trok ubak tanoh,
ulôn poh gobnyan deungon sigoe tob, hana
trok dua goe!"

9 Teuma Nabi Daud geupeugah, "Bék
gata peuteupéeh mubacut pih gobnyan!
TUHAN pasti geuhuköm ureuëng nyang
jipeubuet jeuhet keu raja nyang geupiléh lé
Gobnyan. 10 Deumi TUHAN nyang udeb,
ulôn ku teupeue bahwa singoh TUHAN keu-

26:1: Zab. 54:2

droe nyang poh maté Raja Saul nyan, meu-
nyoe ajai gobnyan ka trok, atawa pih meu-
nyoe gobnyan tiwaih didalam prang. 11 Kira
jih TUHAN geutham ulôn – poh raja nyang
ka geupiléh lé Gobnyan! Tacok kheueh
mantong kapak gobnyan meunan cit deu-
ngon kendi geuhnyan óh lheueh nyan geu-
tanyoe tajak laju nibak teumpat nyoe!"
12 Teuma Nabi Daud laju geucok kapak dan
kendi Raja Saul nyan nyang na tou binéh
ulée gobnyan, óh lheueh nyan laju geujak.
Hana meusidroe pih deuh jikalon hainyan
atawa jiteupeue peue nyang ka teujadi, ata-
wa pih teujaga nibak teungéut, sabab TUHAN
ka geupeuteungéut awaknyan banmandum
teuéh deungon meukanga.

13 Lé Nabi Daud geujeumeurang u binéh
pantôn nyang laén sampoe trok ubak pucak
gunong, akhé jih gobnyan ka that jiôh nibak
khimah-khimah Raja Saul. 14 Óh lheueh
nyan teuma geukuk kheueh laju lé Nabi
Daud ubak Abner dan tantra Saul, geupeu-
gah, "Abner! Peu kheueh kah deungoe su
ulôn nyoe?"

Abner pih jikuk cit teuma, "Soe kheueh
ureuëng nyang kuk-kuk nyan?"

15 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Abner,
bukon kheueh gata ureuëng nyang paleng
hibat di Israel? Pakon gata hana tajaga
Teungku Amphon gata, baginda raja gata?
Banmantong na ureuëng jitamong u dalam
khimah gata keu jijakpoh maté Teungku
Amphon gata. 16 Gata hana hase tapeujak
tugaih gata, Abner! Deumi TUHAN nyang
udeb, gata banmandum patot maté, sabab
hana tajaga Teungku Amphon gata, raja
nyang ka geupiléh lé TUHAN. Cuba gata
ngieng! Dipat kheueh kapak raja gata? Dipat
teuma kendi nyang na teukeubah tô ngon
ulée raja?"

17 Raja Saul geuturi keu su Nabi Daud,
dan laju geutanyong, "Peu kheueh gata
nyan, hai aneuëk ulôn?"

Geujaweueb lé Nabi Daud, "Nyoe,
beutôi, Teungku Raja." 18 Laju geupeugah
lom, "Pakon trok án uroenyoe Teungku
Amphon mantong neutiyeub-tiyeub ulôn?
Peu kheueh keusalahan ulôn nyoe? 19 Teung-
ku Amphon, neudeungoe kheueh seumah
sujut ulôn nyoe. Seuandai jih TUHAN nyang
yue Teungku Amphon mangat ulôn nyoe
neulawan, tapeuna saboh peuseumahan keu-
reubeuen mangat jeuet tapeu reuda beungéh
gobnyan keu ulôn. Teuma meunyoe nyang
yue Teungku Amphon na kheueh manusia,
seumoga ureuëng nyang yue nyan geukutok
lé TUHAN! Sabab akibat nibak buet awak-
nyan, ulôn ka teu use nibak tanoh atra
TUHAN dan teupaksa harôh teujak u nang-
groe laén di teumpat nyan ulôn harôh meu
iébadat ubak dewa-dewa aséng. 20 Bék
kheueh neupeubiyeu ulôn nyoe maté nibak
tanoh gob, nyang that jiôh nibak TUHAN.
Keupeue guna jih raja Israel geujak keu
geujak tindéeh si aneuk gutée lagée ulôn
nyoe? Keupeue guna jih gobnyan neutiyeub
ulôn bak lagée neulet manok uteuen?"

21 Geujaweueb lé Raja Saul, "Ulôn ka
meusalah. Gata woe kheueh hai Daud,
aneuëk ulôn! Ulôn hana teuma lôn peubuet
jeuhet le ateueh gata sabab gata ka tapeurela
ulôn udeb sampoe malam beuklam. Pié ulôn
gét that bangai. Ulôn biet-biet ka keuliru!"

22 Teuma Nabi Daud geujaweueb,
"Nyoe kheueh tungkat Teungku Amphon,
neuyue kheueh laju sidroe lamkawan tantra
Teungku Amphon jeuet jijakcok keunoe.
23 TUHAN teuma geubri beureukat keu
ureuëng nyang seutia dan jujoe. Sabab bah-
pih nibak uroenyoe TUHAN ka geuseurah
Teungku Amphon keu ulôn, teuma ulôn
hana meuniet meubacut pih ulôn peubuet
jeuhet ateueh Teungku po, raja nyang ka
geupiléh lé TUHAN. 24 Lé sababnyan, lagée
Teungku Po ka ulôn peubiyeu udeb nibak
uroenyoe, meunan cit kira jih ulôn geupeu-
lindong lé TUHAN dan geupeuleupah nibak
sigala bahya!"

25 Dan geupeugah kheueh teuma lé Raja
Saul ubak Nabi Daud, "TUHAN geubri beu-
reukat keu gata, hai aneuëk ulôn! Gata teu-
ma meuhase nibak peue mantong nyang
gata peubuet!"

Óh lheueh geupeugah nyan Nabi Daud
laju geutinggai teumpat nyan dan laju geu-
jak lom ho laén teuma, seudangkan Raja
Saul geubeudôh disinan laju geuwoe u ru-
moh gobnyan.

Nabi Daud tinggai lamkawan ureuëng Filistin

27 Nabi Daud geupike didalam até
gobnyan, "Pakriban mantong bak si
uroe dan watée nyang paih pasti Raja Saul
jipoh maté ulôn. Jadi, hanale jalan nyang
laén nibak ulôn, seulaén ulôn peuplueng
droe u nanggroe Filistin. Deungon lagée
nyan Raja Saul hana geumita le ulôn di
nanggroe Israel nyoe, dan ulôn pih aman."
2 Óh geupike nyang lagéenyan Nabi Daud

deungon ban nam reutôh droe aneuëk buah
gobnyan laju geujak meurumpok deungon
Akhis aneuëk Moah, nyang mat keurajeuen
di banda Gat. 3 Teuma geutinggai kheueh
teutab gobnyan deungon aneuëk buah geuh
nyang nam reutôh droe nyan di banda Gat,
maséng-maséng awaknyan deungon keulu-
warga droe geuh. Nabi Daud geuba sajan
ban dua droe ureuëng binoe geuh, ureuëng
inong nyan na kheueh Ahinoam inong nibak
Yizreel, dan Abigail, inong balée si Nabal
ureuëng Karmel. 4 Bak watée Raja Saul
geudeungoe bahwa Nabi Daud ka geupeulu-
eng droe u Gat, gobnyan hana le geu useuha
geujak drob gobnyan.

5 Laju Nabi Daud geu bri usui ubak
Akhis lagée nyoe, "Meunyoe Teungku Am-
phon meurasa seunang deungon ulôn, neu-
bri kheueh ubak ulôn saboh banda nyang
ubit di dalam gampông nyang sungue keu
teumpat tinggai, sampoe namiet Teungku
Amphon nyoe hana meunumpang di teum-
pat Teungku Amphon di ma banda nyoe."
6 Laju Akhis geubri banda Ziklag ubak Nabi
Daud, dan nyang kheueh sabab jih Ziklag
jeuet keuhak milék raja-raja Yehuda sampoe
án jinoe. 7 Nabi Daud tinggai di nanggroe
Filistin nyan nyang treb jih sithon peuet
buleuen.

8 Sidub nyan treb Nabi Daud dan aneuëk
buah gobnyan ka kayem that geuprang
ureuëng Gesur, ureuëng Girzi, dan ureuëng
Amalek; bansa-bansa nyan ka treb that ting-
gai di wilayah nyan. Awaknyan geuseureu-
bu wilayah nyan sampoe trok u Sur, dan
laju sampoe u nanggroe Meusé. 9 Bubena
ureuëng agam dan ureuëng inong ka habéh
geupoh maté, meunan cit geureupah laju
bube nyang na beulatang peulara, bubiri,
leumô, keuleudée, unta dan hana nyang
tinggai trok ubak peukayan nyan pi geureu-
pah bubena. Óh lheueh nyan laju geugisa
geujak meuhadab ubak Akhis. 10 Meunyoe
Akhis jitanyong ubak gobnyan, "Hoe neu-
jak muprang bak uroe nyoe?" Teuma Nabi
Daud laju geupeugah ubak gobnyan bahwa
geuhnyan ka geujak u bagian seulatan Ye-
huda atawa u wilayah ureuëng Yerahmeel
atawa u wilayah teumpat tinggai ureuëng
Keni. 11 Hana meusidroe pih nibak daerah-
daerah nyang geuprang nyan geupeubiyeu
udeb, mangat bék nale ureuëng di daerah
nyan nyang hase jijak u Gat jijak meulapor
peue nyang sikeubiet jih ka geupubuet lé
Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan. Meu-
nan kheueh buet Nabi Daud seumantong
gobnyan tinggai di nanggroe ureuëng Filis-
tin. 12 Teuma Akhis geupeucaya ubak Nabi
Daud dan geupike didalam até gobnyan,
"Gobnyan keubiet that jibanci lé bansa jih
keudroe, sampoe jihnyan teupaksa jeuet keu
namiet ulôn siumu udeb."

28 Na meupadub treb teuma óh lheu-
ehnyan di ureuëng Filistin jikrah
lom pasokan jih keu jijak prang ureuëng
Israel, dan Akhis jipeugah ubak Nabi Daud,
"Teuntée droeneueh muphom droeneueh
dan aneuëk buah droeneueh harôh neu-
muprang neudong blaih ulôn."

2 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Nyan ka
teuntée ya Teungku Amphon, eunteuk
Teungku Amphon jeuet neukalon keudroe
peue nyang hase jipeubuet lé namiet Teung-
ku Amphon nyan."

Laju geupeugah lom lé Akhis, "Ka gét
meunyoe meunan! Droeneueh ulôn angkat
jeuet keu peungawal ulôn nyang teutab."

Raja Saul geulakée keuteurangan ubak tabeb nyang carông jihôi areuwah

3 Samuel ka meuninggai donya, dan
gobnyan jipeuratok ngon jipeuba-é lé ban-
mandum rakyat Israel dan jipeukubu di Ra-
ma, banda gobnyan keudroe. Napadub na
treb nyang ulikot Raja Saul ka geu use di
Israel banmandum tukang tanueng nyang
carông jingieng keutika meunan cit geu use
teuma si tukang sihé nyang carông jihôi
areuwah.

4 Teuma bak watée tantra Filistin
jimeusapat dan jipeudong khimah tô ngon
banda Sunem, Raja Saul pih laju geupeu-
sapat ureuëng Israel, dan awaknyan laju
teuma jipeudong khimah nibak Gunong
Gilboa. 5 Bak watée Raja Saul deuh geu-
kalon tantra Filistin nyan, gobnyan ka
jeuet keu yo ngon teumakot that-that.
6 Laju gobnyan geulakée peutunyok ubak
TUHAN, teuma TUHAN hana geujaweueb
doá geuh nyan, bah kheueh nyan deungon
meulumpo meunan cit deungon cara geu-
ngui Urim dan Tumim atawa pih meulalu
nabi-nabi. 7 Sabab nyan Raja Saul laju
geupeugah ubak dumna peungawai gob-
nyan, "Tajak mita kheueh laju sidroe
dukon nyang inong nyang carông jihôi
areuwah, ulôn teuma lônjak ubak jihnyan
keu lônjak lakée peutunyok."

28:3: Im. 20:27, Tel. 18:10-11, 1Sam. 25:1 **28**:6: Teu. 27:21

Awaknyan jijaweueb, ”Di En-Dor na
tabeb nyang lagée neupeugah nyan.”
8 Lé Raja Saul laju geumeunyamar ma-
ngat bék jiteupeue lé gob. Deungon jiseutôt
lé dua droe ureuëng agam, geubeurangkat
kheueh gobnyan dan trok kheueh teuma
gobnyan u rumoh nyang geumita nyan óh ka
watée malam teuka. Teuma geupeugah lé
Saul, ”Gatahôi kheueh laju areuwah
ureuëng nyang teuma ulôn teuôh nan jih
nyoe, dan talakée kheueh mangat jihnyan
jitem ramai peue nyang teuma teujadi.”
9 Ureuëng tabeb nyan jijaweueb, ”Teun-
tée Teungku pih neuteupeue bahwa Raja
Saul ka geu use di Israel banmandum dukön
nyang carông meuramai dan nyang carông
teuma jihôi areuwah.[s] Pakon teuma Teung-
ku neupeuceulaka ulôn sampoe ulôn neupoh
maté?”
10 Lé Saul geumeusumpah, ”Deumi
TUHAN nyang udeb, ulôn meujanji bahwa
gata hana teuhuköm sabab tapeubuet hai-
nyoe.”
11 Ureuëng nyan jitanyong, ”Areuwah
soe kheueh nyang harôh ulôn hôi keu
Teungku Amphon?”
Geujaweueb lé Saul, ”Areuwah Sa-
muel.”
12 Bak watée ureuëng inong nyan geu-
kalon Samuel, gobnyan laju jita-uk dan
jipeugah ubak Raja Saul, ”Keupeue Teung-
ku neu peungeuet ulôn? Teungku Amphon
kheueh rupari nyang Raja Saul nyan!”
13 Geujaweueb lé Raja Saul, ”Bék ta-ta-
kot! Tapeugah mantong peue nyang ka gata
kalon!”
Ureuëng inong nyan jipeugah, ”Deuh
ulôn ngieng roh na teuka nibak bumoe.”
14 Geutanyong lé Raja Saul, ”Pakriban
hi jih?”
Geujaweueb lé gobnyan, ”Na sidroe
ureuëng agam nyang ka tuha, gobnyan teuka
deungon geungui bajée jubah.”
Bak watée nyan geuteupeue lé Raja Saul
bahwa nyan na kheueh Samuel, dan gob-
nyan laju geusujut geuhoreumat ubak geuh-
nyan.
15 Óh ka lheuehnyan Samuel geupeugah
ubak Saul, ”Kepeue gata peukaru ulôn?
Keupeue teuma neuhôi ulôn nyoe lom?”
Geujaweueb lé Saul, ”Ulôn lumpah that
bingong sabab ka jiprang lé ureuëng Filistin,
seudangkan Po teu Allah ka geutinggai
ulôn. Ulôn hana geutem seuôt le lé Gob-
nyan, bah kheueh nyan meulalu nabi-nabi,
meunan cit meulalu lumpo. Sabab nyan ulôn
lakée ubak Bapak, mangat Bapak neupeu-
gah peue nyang harôh ulôn peubuet.”
16 Geupeugah lom lé Samuel, ”Keupeue
guna jih ulôn neuhôi seudang kan TUHAN ka
geutinggai gata dan jeuet keu musoh gata?
17 TUHAN ka geupeubuet nyan u ateueh gata
lagée nyang ka geupeugah nyan ubak ulôn.
TUHAN ka geucok keurajeuen Israel nibak
jaroe gata dan geubri keurajeuen nyan ubak
Nabi Daud. 18 Gata ka talawan peurintah
TUHAN dan hana tatem peubinasa ureuëng
Amalek meunan cit ngon banmandum
hareuta milek awaknyan. Nyang kheueh sa-
bab jih gata lagée tarasa nyan geupeusaneut
lé TUHAN. 19 Gata dan ureuëng-ureuëng Is-
rael teuma geuseurah ubak ureuëng Filistin.
Singoh beungoh gata dan aneuëk-aneuëk
agam gata teuma tameusapat deungon ulôn;
bahpi banmandum tantra Israel pi geuseurah
lé TUHAN keu ureuëng Filistin.”
20 Bak watée nyan cit teuma, Raja Saul
reubah teugageueng ateueh tanoh lagée
ureuëng jitak lé geulanteue, sabab gobnyan
leumpah that teukeujot geudeungoe haba
Samuel nyan. Dan lom teuma gobnyan ka
leumoh that-that, sabab hana geupajoh
sapeue ka siuroe simalam. 21 Tabeb nyan
laju jipeurab ubak Raja Saul dan deuh geu-
kalon Raja Saul nyan gét that bingong:
sababnyan tabeb inong nyan jipeugah ubak
gobnyan, ”Teungku Amphon, ulôn ka ulôn
keureubeuen peue nyang Teungku Amphon
lakée. 22 Lé sababnyan, bah kheueh Teung-
ku Amphon neupeukabui teuma peue nyang
ulôn lakée; neupajoh kheueh nyoe na bacut
peunajoh nyang teuma ulôn keubah keu
Teungku Amphon mangat Teungku Am-
phon hase neujak lom meuneujak Teungku
Amphon.”
23 Raja Saul geutulak dan geupeugah
gobnyan hana geutem makheun. Teuma óh
ka lheueh banmandum peungawai gobnyan
jipaksa gobnyan mangat jitem cit makheun,
awaknyan laju jiturot. Geubeudôh laju nibak
tanoh teumpat gobnyan reubah nyan dan
geuduek laju di ateueh meulasah. 24 Deu-
ngon reujang that ureuëng inong nyan laju
jijak sie aneuëk leumô jihnyan nyang teum-
bon dan jicok teupông laju jiramah-ramah,
teupông nyan jipeuget laju jeuet keu ruti

[s] *geu use ... jihôi areuwah;* atawa teuhuköm maté bubena tukang tanueng dan tukang hôi areuwah di Israel.
28:17: 1Sam. 15:28 **28:18**: 1Sam. 15:3-9

nyang hana meurago. 25 Óh ka lheuehnyan
laju jipeuhidang peunajoh nyan ubak Raja
Saul dan peugawée-peugawée gobnyan, laju
awaknyan geumakheun. Óh lheuehnyan ji-
jak kheueh awaknyan nibak malam nyan cit
teuma.

Nabi Daud jiyue woe lé ureuëng Filistin

29 Ureuëng Filistin laju jipeusapat
banmandum tantra jih di Afek, seu-
dangkan ureuëng Israel jipeudong khimah
jih tô ngon mata ié di Pantôn Yizreel. 2 Ban
limong droe raja Filistin laju geumaju dan
geudong meuriti deungon keusatuan-keusa-
tuan nyang maséng-maséng pasokan nyan
na sireutoih dan siribée droe; seudangkan
Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan geu-
meubaréh teuma dilikot to ngon raja Akhis.
3 Bubena panglima ureuëng Filistin ban ji-
kalon awaknyan laju jitanyong, "Peubuet
keunoe ureuëng-ureuëng Ibrani nyoe?"

Geujaweueb lé Akhis, "Nyoe Nabi Da-
ud, beukaih peungawai Raja Saul di nang-
groe Israel. Jihnyoe ka treb tinggai nibak
ulôn. Watée phon jihnyan jijak ubak ulôn
sampoe án uroenyoe, gohlom na ulôn teumé
jihnyan jipeubuet salah."

4 Teuma bubena panglima Filistin nyan
beungéh keu Akhis sira jipeugah ubak gob-
nyan, "Neuyue laju ureuëng nyan jijak woe
u banda nyang ka neubri ubak jih nyan.
Jihnyan hana jeuet jimuprang meusigoe
deungon geutanyoe; pat tateupeue jihnyan
jikianat keu geutanyoe watée geutanyoe teu-
ngoh tamuprang. Peu kheueh nyoe bukon
saboh keuseumpatan nyang paleng gét bak
jih keu jicok até raja jih deungon jalan jipoh
maté banmandum aneuëk buah geutanyoe?
5 Gobnyan Nabi Daud, keu jihnyan kheueh
bubena ureuëng inong yoh watée ilée jimeu-
ca-e ngon jimeunyanyo sira jimeulikak
ngon jimeunari nyang jipeugah lagée nyoe,

'Saul ka jipoh maté meuribée-ribée
musoh,
teuma Nabi Daud meuploh-ploh
ribée.' "

6 Laju Akhis jihôi Nabi Daud dan jipeu-
gah ubak gobnyan, "Ulôn peucaya deumi
TUHAN nyang udeb, bahwa gata seutia ubak
ulôn. Ulôn galak meunyoe gata sabe na
disampeng ulôn bak watée ulôn muprang
nyoe. Sabab yohphon gata tateuka ubak
ulôn sampoe án nibak uroenyoe, mubacut
pih hana lôn teumé gata na meusalah. Teu-
ma raja-raja nyang laén nyan hana jigalak
keu gata. 7 Sabab nyan tajakwoe kheueh
deungon seulamat, dan bék kheueh tapeubu-
et sapeue nyang hase jipeuteuka beungéh lé
awaknyan."

8 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Peu kheu-
eh buet nyang salah nyang ka ulôn peubuet
hai Teungku Amphon? Meunyoe lagée
Teungku Amphon peugah nyan, Teungku
Amphon hana neuteumeu meubacut pih bu-
et nyang salah nibak ulôn yohphon that ulôn
layani Teungku Amphon sampoe nibak uroe
nyoe, pakon teuma ulôn hana neubri lôn
jakmuprang mangat lônjak lawan musoh
Teungku Amphon?"

9 Geujaweueb lé Akhis, "Gata tateupeue
bahwa gata ulôn anggab seutia ban lagée
Malaikat Po teu Allah. Teuma banmandum
panglima nyan ka jipeuputôh bahwa gata
hana jeuet tajak muprang meusajan-sajan
deungon kamoe. 10 Lé sabab nyan, hai Nabi
Daud, singoh beungoh gata banmandum
nyang ka tatinggai Raja Saul dan tajak ubak
ulôn, harôh gata beudôh ban suboh that dan
tabeurangkat laju deungon sigra sigohlom
mata uroe jiteubiet."

11 Lé sababnyan, ban singoh beungoh
mantong reuneu-reuneu, geubeurangkat
kheueh Nabi Daud dan aneuëk buah gob-
nyan geujakwoe u nanggroe Filistin, seu-
dangkan tantra Filistin nyan jibeurangkat
teuma u Yizreel.

Prang teulawan ureuëng Amalek

30 1-5 Dua uroe teuma óh lheueh nyan,
Nabi Daud dan aneuëk buah gob-
nyan geugisa lom teuma u banda Ziklag. Óh
watée ka trok keunan, laju deuh geukalon
bahwa ureuëng Amalek ka jiseureubu bagi-
an seulatan nanggroe Yehuda dan jiprang
teuma Ziklag. Awaknyan hana geupoh
ureuëng meusidroe pi. Teuma geutot sam-
poe habéh sapan sapa banda nyan dan óh
lheuehnyan geubeudôh disinan geujak laju
gobnyan sira geuba sajan bubena ureuëng
inong, aneuëk manyak dan peunduduek
nyang laén teuma. Meunan cit awaknyan ka
jiteuen sidroe keuluwarga Nabi Daud dan
keuluwarga aneuëk buah gobnyan, meunan
cit deungon bandua droe peurumoh Nabi
Daud, Ahinoam dan Abigail. Nabi Daud dan
aneuëk buah gobnyan lumpah that seudeh,
sampoe awaknyan laju geumo musok-mu-
sok hana piôh sampoe rab pansan.

29:5: 1Sam. 18:7, 21:11 30:5: 1Sam. 25:42-43

6 Aneuëk buah Nabi Daud keubit that
aloh alah sabab ka gadôh aneuëk peurumoh
geuh. Sabab nyan awaknyan jikeuneuk geulawa Nabi Daud deungon aneuk batée. Jadi Nabi Daud na dalam keuadaan susah that-that, teuma até gobnyan geupeuteuga lom lé
TUHAN Po teu Allah. 7 Lé Nabi Daud geu-
peugah ubak Teungku Imeum Abiyatar aneuëk Ahimelekh, "Taba kheueh laju efod nyan keunoe ubak ulôn!" Teuma lé Abiyatar laju geuba efod nyan ubak gobnyan. 8 Óh
lheuehnyan geuteumanyong kheueh lé Nabi Daud ubak TUHAN, "Peu kheueh harôh ulôn tiyeub ho nyang jijak kawan ureuëng nyang seureubu nyan? Peu kheueh hase ulôn seutôt awaknyan?"

Geujaweueb lé TUHAN, "Nyoe, jak let kheueh laju; gata teuma meurumpok ngon awaknyan dan tapeubeubaih bubena tawanan."

9-10 Ban geudeungoe nyan laju geubeurangkat kheueh Nabi Daud meusigo-sigo deungon ban nam reutoih droe aneuëk buah gobnyan. Bak watée awaknyan sampoe nibak binéh Krueng Besor, Nabi Daud geupeujak laju meuneujak gobnyan deungon aneuëk buah na 400 droe; seudangkan nyang 200 droe teuk nyan tinggai disinan. Sabab ka hék that-that dan hán hase jijeumeurang Krueng Besor.

11 Teungoh jijak nyan aneuëk buah Nabi Daud meurumpok teuma deungon sidroe aneuëk agam ureuëng bansa Meusé di padang, laju aneuëk nyan geucok geuba jak peuhadab ubak Nabi Daud. Aneuëknyan laju geubri makheueun meunan cit deungon
ié jieb, 12 meunan cit deungon peunajoh kue
boh ara, dan dua boh karang boh anggô nyang ka tho. Óh ka lheueh gobnyan jimakheun, teunaga aneuëknyan ka puléh lagée bak nyang ka; rupari aneuëk nyan ka lhée uroe jiteuen deuek hana jimakheuen
meunan cit ngon jijieb ié! 13 Óh lheuehnyan
Nabi Daud geutanyong ubak aneuëk nyan, "Soe teungku gata, dan dipat asai gata?"

Jijaweueb lé aneuëk nyan, "Ulôn ureuëng nanggroe Meusé, namiet sidroe ureuëng Amalek. Ulôn jitinggai lé teungku lôn na lhée uroe nyang ka lheueh sabab ulôn
deumam. 14 Kamoe ka lheueh kamoe jak
prang wilayah ureuëng Kreti di wilayah seulatan Yehuda dan wilayah marga Kaleb, dan kamoe ka kamoetot habéh banda Ziklag."

15 Laju geutanyoeng lé Nabi Daud ubak
aneuëk nyan, "Peu kheueh tatem gata intat ulôn ubak geurombolan nyan?"

Jaweueb lé aneuëk nyan, "Ulôn tem, asai Teungku meujanji ubak ulôn deumi nan Po teu Allah, bahwa ulôn hana Teungku peumaté atawa Teungku seurah ubak Teungku
Amphon droe ulôn." 16 Laju di aneuëk nyan
jijak intat awaknyan u teumpat geurombolan nyan.

Bak watée nyan anggota geurombolan nyan na disinan teuma meutabu saboh saho di daerah teumpat nyan, sira jimakheuen ngon jijieb ié lom ngon jimeu hura-hura sira jikém-kém ban galak droe jih sabab jai that-that barang nyang jireupah nibak nang-
groe ureuëng Filistin dan Yehuda. 17 Bak
watée mata uroe ka jiteubiet óh beungoh singoh nyan, awaknyan laju geuprang lé Nabi Daud, dan muprang nyan meuseubseub sampoe án malam uroe. Seulaén peuet reutoih droe ureuëng muda nyang jipupluëng droe deungon jipasang unta, hana meusidroe pih nibak musoh nyan nyang hase
jipeuseulamat droe. 18 Nabi Daud ka meu-
hase geupeubeubaih peue mantong nyang ka ji reupah lé ureuëng Amalek, meunan cit
ban dua droe ureuëng binoe geuh; 19 hana
meusapeue pih nyang gadôh. Banmandum aneuëk agam dan aneuëk inong meunan cit deungon hareuta nyang jireupah lé ureuëng Amalek, geucok lom teuma lé Nabi Daud.
20 Di sampeng nyan Nabi Daud geureupaih
teuma banmandum bubiri dan beulatang peulara. Beulatang-beulatang nyan laju geu paroih lé aneuëk buah Nabi Daud dikeue,[f] teupeu meungkléeh nibak banmandum hareuta nyang teureupah nyang laén, dan awaknyan jipeugah,

"Nyoe jeumba keu Nabi Daud!"

21 Óh ka lheuehnyan Nabi Daud laju teu-
ma geugisa ubak ureuëng nyang dua reutoih droe nyang ka lumpah leumoh ngon hék keu jiseutôt gobnyan, dan jitinggai nibak binéh Krueng Besor. Awaknyan laju jijak sambot Nabi Daud meunan cit deungon aneuëk buah gobnyan, dan Nabi Daud laju geupeutô sira
geumumat jaroe ngon awaknyan. 22 Teuma
lamkawan aneuëk buah Nabi Daud nyang na meusajan-sajan jiseutôt gobnyan, na teuma nyang jeuhet dan leuha ngon waba. Awaknyan jipeugah, "Banmandum ureuëng nyoe hana nyang jiseutôt; lé sababnyan awaknyan

[f] Keumungkenan that makna jih: *Beulatang-beulatang nyan ... dikeue.*
30:7: 1Sam. 22:20-23

hana hak jiteumé sapeue nibak barang nyang teureupah nyan. Awaknyan teuma jeuet jicok aneuëk peurumoh jih óh lheuehnyan jeuet jijak ho rot jih."

23 Teuma geujaweueb lé Nabi Daud, "Syedara-syedara ulôn, bék kheueh gata nyoe tapeubuet nyang lagée nyan deungon peue nyang ka geubri lé TUHAN ubak geutanyoe! Bukon kheueh geutanyoe ka geulindong lé Gobnyan dan geupeumeunang tanyoe ateueh kawan peurampok nyan? 24 Lé sababnyan meusidroe pih hana jeuet situju keu usui nyan! Banmandum ureuëng harôh meuteumé jeumba nyang sadub le jih: ureuëng nyang tinggai nyang jaga barang-barang geutanyoe meunan cit harôh jiteurimong jeumba nyang sadub le jih lagée jeumba ureuëng nyang maju u dalam prang." 25 Óh lheueh nyan hainyan geupeugét lé Nabi Daud ka jeuet keu saboh peuratoran nyang ka jeuet undang-undang, jitaát banmandum lé ureuëng Israel sampoe nibak uroenyoe.

26 Bak watée Nabi Daud geugisa u Ziklag gobnyan laju geukirém siladum nibak barang-barang nyang teureupah nyan keu mandum peumimpén nyang na di banda-banda Yehuda nyang ka jidukong gobnyan, sira jipeugah, "Nyoe kheueh hadiah keu gata nibak barang nyang teureupah dalam mideuen prang nibak musoh TUHAN."

27-31 Banda nyan na kheueh: Betel dan Rama di bagian seulatan Yehuda, Yatir, Aroër, Sifmot, Estemoa, Rakhal, meunan cit deungon banda Yerahmeel, banda-banda ureuëng Keni, Horma, Bor-Asan, Atakh dan Hebron. Banmandum banda nyan dipat Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan ka lheueh geu meugeumbara, geukirém banmandum hadiah nyan.

Raja Saul dan bubena aneuëk gobnyan nyang agam meuninggai donya

(1Taw. 10:1-12)

31 Bak watée nyan ureuëng Filistin teungoh gét that gura jimuprang ngon ureuëng Israel di gunong-gunong Gilboa. Jai that ureuëng Israel nyang maté didalam prang nyan, dan ureuëng nyang laén, jitamong cit keunan Raja Saul dan aneuëk-aneuëk agam pih ka geupeuplueng droe nibak mideuen prang nyan. 2 Teuma awaknyan laju jitiyeub lé ureuëng Filistin dan lhée droe lamkawan aneuëk agam ngon aneuëk inong Raja Saul nyan ka maté jipoh; awaknyan na kheueh Yonatan, Abinadab, dan Malkisua. 3 Lam keuadaan prang nyang lumpah hebatnyan keubit to that bak binéh Raja Saul, dan gobnyan keudroe keunong aneuk panah musoh sampoe luka nyang lumpah parah. 4 Lé Raja Saul laju geukheun ubak peumuda nyang ba sinjata gobnyan, "Tasuet laju peudeueng gata dan tob laju u ateueh ulôn, mangat ulôn bék jipeumeuén dan bék jipoh maté lé ureuëng nyang hana jituri TUHAN nyan." Teuma lé ureuëng muda nyan hana geutem tob gobnyan, sabab jihnyan gét that seugan ngon jihoreumat that ubak raja droe jihnyan. Sabab nyan kheueh Raja Saul geucok peudeueng geuh keudroe dan laju geupeureubah droe geuh u ateueh mata peudeueng geuh nyan. 5 Watée jikalon lé aneuëk muda nyan bahwa Raja Saul ka wafeuet, di gobnyan pih laju geupeureubah droe u ateueh mata peudeueng droe jih sampoe jihpi ka maté disinan to ngon binéh manyét Raja Saul. 6 Meunan kheueh Raja Saul meusigoe deungon ban lhée droe aneuëk geuh nyang agam, dan banmandum aneuëk buah gobnyan meunan cit deungon aneuëk muda nyang ireng gobnyan nyang seutia ka habéh maté bak uroe nyan cit teuma. 7 Bak watée jideungoe lé ureuëng-ureuëng Israel nyang na tinggai di Pantôn Yizreel dan nyang na di siblaih u timu Krueng Yordan tantra Israel ka jipeuplueng droe nibak mideuen prang, dan meunan cit deungon Raja Saul dan aneuëk-aneuëk gobnyan nyang agam ka habéh maté, awaknyan laju jiplueng jitinggai banda-banda teumpat gobnyan tinggai. Óh lheueh nyan teuka laju ureuëng Filistin jijakduek ubak banda nyang ka soh jitinggai nyan.

8 Óh singoh beungoh bak watée ureuëng Filistin teuka keu jijak rampok bubena manyét-manyét nyang ka maté nyan, awaknyan laju meurumpok ngon Raja Saul dan ngon ban lhée droe aneuëk gobnyan nyang agam ka maté teuéh di gunong-gunong Gilboa. 9 Awaknyan laju jikoih takue Raja Saul laju jicok meunan cit deungon bajée prang gobnyan jiba meusajan, meunan cit di ureuëng Filistin pih geukirém laju utosan ubak siluroih nanggroe Filistin mangat teupeusampoe haba nyang gét nyan ubak rakyat dan dewa awaknyan. 10 Óh lheueh nyan bajée prang Raja Saul nyan jicok dan jikeubah laju di dalam kuil dewi Asytoret, dan badan gobnyan laju teuma jilabang nibak bintéh beuton banda Bet-Sean.

11 Teuma peunduduek Yabes di Gilead
geudeungoe peue nyang ka jipeubuet lé
ureuëng Filistin nyan ubak Raja Saul,
12 laju lé ureuëng-ureuëng nyang paleng
ceubeueh ngon beuhe geubeudôh disinan
laju geubeurangkat dan geujak simalam
suntok u Bet-Sean. Awaknyan laju jipeu-
tron manyét Raja Saul dan manyét bubena
aneuëk gobnyan nyang lhée droe nyan
nibak beuton banda nyan geuba laju u
Yabesh, dan manyét nyan pih laju jitot.
13 Banmandum tuleueng-tuleueng nyang
na tinggai nyan laju jitanom u dalam jeurat
dimiyueb bak kayée tamariska di banda
nyan, óh lheueh nyan jipuasa kheueh
awaknyan na tujoh uroe treb jih.

2 SAMUEL

PEU INTAT HABA

Kitab *2 Samuel* nyoe na kheueh sinambong Kitab *1 Samuel.* Kitab 2 Samuel nyoe asoe jih na kheueh seujarah Peumeurintahan Raja Nabi Daud, phon-phon ateueh Yehuda di siblaih u seulatan Palestina (Pasai 1-4), óh lheueh nyan ateueh bansaboh nanggroe, jitamong cit keunan Israel nyang na disiblaih utara (Pasai 5-24). Dalam Kitab nyoe teucalitra deungon jeulaih dan meunarek pakriban Nabi Daud geu-useuha geupeuluwah dan geupeukong keududukan gobnyan. Gobnyan harôh geumuprang geulawan banmandum musoh-musoh gobnyan, bah kheueh nyan di dalam meunan cit di luwa nanggroe. Nabi Daud teugamba disinoe na kheueh lagée sidroe ureuëng nyang lumpah kong iman geuh, taát dan seutia ubak Po teu Allah, meunan cit sibagoe ureuëng nyang lumpah mampu jitem peucaya ngon seutia lé rakyat gobnyan. Teuma gobnyan jigamba cit lé awaknyan sibagoe ureuëng nyang bagaih that geucok tindakan nyang keujam, dan nyang hana ngon reujang geupeubuet desya-desya nyang raya simata-mata keu teupeupeunoh meukeusut gobnyan dan cita-cita gobnyan. Teuma bak watée gobnyan teupeuhadab ubak desya-desya gobnyan lé Natan, nabi Po teu Allah nyan, Nabi Daud geumeungaku keu desya-desya geuh nyan dan deungon rela teuma geuteurimong huköman nyang teuka nibak Po teu Allah.

Udeb dan prestasi Nabi Daud gét that jikagum lé rakyat Israel. Bak jamén-jamén óh lheueh nyan teuma, meunyoe na teuka musibah nasional, dan rakyat jihawa that keu sidroe raja, teuma nyang jilakée na kheueh sidroe "aneuëk agam Nabi Daud". Nyang makna jih, sidroe nibak keuturonan Nabi Daud nyang teuma jimeubuet lagée gobnyan.

Asoe jih

Peumeurintah Nabi Daud ateueh Yehuda 1:1–4:12
Peumeurintah Nabi Daud ateueh banmandum Israel 5:1–24:25
a. Thon-thon nyang keuphon 5:1–10:19
b. Nabi Daud dan Batsyeba 11:1–12:25
c. Musibah dan hai-hai nyang susah 12:26–20:26
d. Thon-thon óh lheueh nyan 21:1–24:25

Nabi Daud geuteurimong haba bahwa Raja Saul ka wafeuet

1 Óh ka lheueh Raja Saul wafeuet, Nabi
Daud laju geugisa nibak mideuen
prang geujak peutaloe ureuëng Amalek, laju
geutinggai di Ziklag nyang treb jih na dua
uroe. 2 Óh singoh beungoh nyan, teuka
kheueh sidroe aneuëk muda nibak khimah-
khimah Raja Saul. Sibagoe tanda meuka-
bong ureuëng nyan ka jipriek peukayan jih
keudroe dan jiboh tanoh di ateueh ulée droe
jih. Jihnyan jijak ubak Nabi Daud dan jisujut
dikeue geuhnyan. 3 Nabi Daud laju geuta-
nyong ubak aneuëk muda nyan, "Pane ga-
tajak?"

Jijaweueb lé aneuëk muda nyan, "Ulôn
lheueh nibak khimah-khimah ureuëng Isra-
el."

4 Geutanyong lé Nabi Daud, "Gata peu-
gah kheueh laju, peue nyang ka teujadi!"

Jijaweueb aneuëk muda nyan, "Tantra
kamoe ka kamoe peuplueng droe di mideu-
en prang, dan jai that nyang tiwaih, lamka-
wan nyang tiwaih nyan Raja Saul dan
aneuëk geuh Yonatan."

5 "Pakriban hai nyan gata teupeue?"
geutanyong lé Nabi Daud ubak aneuëk mu-
da nyan.

6 Jaweueb aneuëk muda nyan, "Keu-
beutulan mantong ulôn na disinan nibak
Gunong Gilboa, laju deuh ulôn kalon Raja
Saul geumeusadeue nibak kapak geuh, seu-
dangkan geuritan-geuritan dan tantra meu-
guda atra musoh, ka tô that keuneuk jikeu-
pong. 7 Raja Saul geupaleng u likot, dan
geungieng ulôn, laju ulôn geuhôi, dan ulôn
jaweueb, 'Nyoe pat ulôn, Teungku Am-

phon.' 8 Gobnyan geutanyong, soe ulôn
nyoe, dan ulôn kheun ubak gobnyan bahwa
ulôn nyoe na kheueh ureuëng Amalek. 9 La-
ju geupeugah lom ubak ulôn, 'Gata peurab
kheueh keunoe, dan tapoh maté kheueh
ulôn! Ulôn nyoe ka luka parah, dan karab
maté.' 10 Lé sababnyan laju ulôn peurab
ubak gobnyan dan laju ulôn poh sampoe
gobnyan meuninggai, sabab ulôn kuteupeue
meunyoe gobnyan reubah sabab hana teuga
le geudong, pasti gobnyan meuninggai cit
teuma. Óh lheueh nyan laju ulôncok mahko-
ta ateueh ulée gobnyan dan gleueng nyang
na nibak jaroe gobnyan, dan atranyan laju
ulôn ba keunoe ubak Teungku Amphon."

11 Ban geudeungoe nyang lagéenyan
Nabi Daud laju geupriek peukayan nyang
na nibak badan geuh sabab seudeh lumpah
na, meunan cit deungon banmandum
aneuëk buah gobnyan jipeubuet cit lagée
Nabi Daud peubuet nyan. 12 Awaknyan
geumo ngon geupeuba-e geumeukabong
ngon geupuasa sampoe án malam uroe keu
Raja Saul dan Yonatan, dan lom keu
rakyat Israel, umat TUHAN, sabab jai that-
that nyang ka meuninggai di mideuen
prang nyan.

13 Óh lheuehnyan Nabi Daud geuteuma-
nyong ubak peumuda nyang ka jipeusampoe
haba nyan, "Pat asai gata?"

Jaweueb aneuëk muda nyan, "Ulôn
nyoe ureuëng Amalek, sidroe aneuëk ranto
nyang tinggai di nanggroe Teungku Am-
phon."

14 Geupeugah lom lé Nabi Daud, "Biet
beuhé that teuh gata jeuet tapoh maté raja
nyang ka geupiléh lé TUHAN!" 15 Lé gob-
nyan laju geuhôi sidroe lamkawan aneuëk
buah gobnyan sira geupeurintah, "Gata poh
maté ureuëng nyoe!" Di ureuëng nyang
geuyuenyan laju jitak peumuda Amalek
nyan sampoe maté. 16 Geupeugah lé Nabi
Daud ubak peumuda Amalek nyan, "Gata
keudroe nyang tapeurhot hukõman maté
nyoe ateueh droe gata deungon gata meu-
ngaku bahwa gata ka tapoh maté raja nyang
ka geupiléh lé TUHAN!"

Nabi Daud laju geumo dan geumeuba-e ateueh keumeuninggai Raja Saul dan Yonatan

17 Óh lheuehnyan Nabi Daud laju geu-
meu ca-e sira geumeuba-e keu Saul dan
Yonatan, 18 dan geupeurintah mangat ca-e
nyoe[a] teupeurunoe teuma ubak sukée Ye-
huda. (Ca-e nyoe na teutuléh didalam *Kitab
Yasar*).

19 "Israel, di bukét-bukét droeneueh,
jiôh disideh,
gugur kheueh pahlawan, dumna
aneuëk agam neugahra,
maté kheueh awaknyan sibagoe
bungöng bansa.
20 Seumoga lé ureuëng Gat hana
jideungoe haba nyan.
Seumuga jurong-jurong Askelon
hana teuma meuteumé haba
keuhai nyan.
Bék sampoe ureuëng inong Filistin
jisumurak meuhubo
bék teuma sampoe ureuëng inong
nyang kaphé jimeukuk geumbira.
21 Hai bukét-bukét Gilboa, deungoe
kheueh ulôn meuhôi nyoe:
Bék sampoe iémbon dan ujeuen
jisiram bumoe!
Bah kheueh tho ngon kreng blang
dan padang gata.
Sabab disinan kheueh meusaôh
peudeueng beuso beurani.
Dan peudeueng Saul pih ka
meugeuratan, hántom na le
teugeusok ngon minyéuk.
22 Panah Yonatan nyang ampoh ngon
meubisa nyan.
Peudeueng Raja Saul nyang hana
jituri keu gaséh sayang
bak teupoh musoh, teupeubinasa
lawan.

23 Saul dan Yonatan ureuëng nyang
that ramah lom ramé gob gaséh;
sabe meusaboh lamhai udeb ngon
maté;
awaknyan leubeh bagaih nibak
cicém geuruda,
dan leubeh teuga nibak singa
muda.

24 Hai, ureuëng inong Israel,
tameuba-e kheueh keu Raja Saul!
Nyang ka geupeungui gata
deungon ija gawon mirah nyang
meuwáh,
dan geupeuhias gata deungon
méuh peumata nyang ceudah.

---

[a] Saboh teujeumahan kuno: *ca-e nyoe.* Ibrani: aneuk panah nyan.
1:6-10: 1Sam. 31:1-6, 1Taw. 10:1-6 **1:18:** Yos. 10:13

25 Ka habéh reubah dumna pahlawan,
reubah nibak mideuen prang
dan nibak bukét ngon gunong nyang sungue
Yonatan ka teunyue teugang.

26 Yonatan, hai syedara ulôn, até lôn hanco,
sabab droeneueh gét that muyuem nibak ulôn.
Geunaséh gata ubak ulôn gét that mulia,
leubeh nibak geunaséh sidroe ureuëng inong.

27 Ka gugur dumna pahlawan bansa.
Meusia-sia kheueh sinjata nyang na!"

Nabi Daud teubaiát jeuet keuraja ateueh Yehuda

2 Óh lheuehnyan Nabi Daud laju geuta-
nyong ubak TUHAN, "Peu kheueh
Droeneueh ya TUHAN neubri kuasa keu ulôn
mangat jeuet lôn kuasa saboh lamkawan
laén banda di Yehuda?"
"Nyoe," geujaweueb lé TUHAN.
"Banda nyang toh?" geutanyong lom lé
Nabi Daud.
"Banda Hebron," geujaweueb TUHAN.
2 Lé sababnyan geujak kheueh laju Nabi
Daud u Hebron meusajan deungon ban dua
droe peurumoh gobnyan: Ahinoam inong
nyang nibak Yizreel, dan Abigail beukaih
inong si Nabal di Karmel. 3 Meunan cit
teuma deungon aneuëk buah gobnyan deu-
ngon keuluwarga awaknyan maséng-ma-
séng jiseutôt meusajan deungon Nabi Daud,
dan awaknyan laju tinggai teutab di Hebron
dan silingka nyan. 4 Óh lheuehnyan bubena
ureuëng Yehuda jijak laju u Hebron, dan
jilantek laju Nabi Daud jeuet keu raja ateueh
nanggroe Yehuda.
Bak watée Nabi Daud geudeungoe bah-
wa ureuëng-ureuëng Yabesh di Gilead ka
jipeukubu lam jrat manyét Saul, 5 ureuëng
nyan jipeutrok peusan lagéenyoe, "Seumo-
ga TUHAN geubri beureukat ubak gata, sa-
bab gata ka tatunyok keuseutiaan gata keu
raja gata deungon cara ka taseumuyueb gob-
nyan u dalam jrat. 6 Lé sababnyan, TUHAN
ka geutunyok gaséh sayang gobnyan keu
gata. Ulôn pih teuma lôn peusaneut gata
deungon gét sabab lé buet gata nyan. 7 Ta-
bah kheueh até gata dan jakbuet kheueh
sibagoe pahlawan! Saul, raja gata nyang
keubiet ka wafeuet, teuma di ureuëng-
ureuëng Yehuda ka jibaiát ulôn jeuet keu
raja awaknyan."

Isyboset teupeujeuet keu raja ateueh Israel

8 Panglima tantra Raja Saul, na kheueh
Abner aneuëk Ner, ka jipeuplueng droe
meusajan deungon Isyboset aneuëk Raja
Saul, u Mahanaim di meurandeh Krueng
Yordan. 9 Disinan Abner laju geu angkat
Isyboset jeuet keu raja ateueh wilayah-wila-
yah Gilead, Asyuri, [b] Yizreel, Efraim dan
Benyamin, dan ateueh bansaboh Israel.
10 Isyboset ka meu umu peuet ploh thon bak
watée teubaiát jeuet keuraja ateueh Israel,
dan gobnyan jimat peurintah dua thon treb
jih.
Teuma di sukée Yehuda teutab seutia
ubak Nabi Daud sibagoe raja geuh, 11 dan
Nabi Daud geumat peurintah di Hebron ateu-
eh Yehuda na tujoh siteungoh thon treb jih.

Prang Israel ngon Yehuda

12 Bak siuroe Abner jijak nibak Maha-
naim u banda Gibeon, meusajan deungon
aneuëk buah Isyboset. 13 Meunan cit deu-
ngon Yoab (mak jihnyan nan jih Zeruya),
meusajan deungon aneuëk buah Nabi Daud
jijak u banda nyan. Ban dua boh reugu
nyang meulaén meunan cit saléng meula-
wan nyan laju meuhadab-hadab keu di ku-
lam Gibeon; Abner dan meunan cit deungon
pihak awaknyan jiduek di meurandeh nyoe,
Yoab dan pihak droe jih teuma na dimeuran-
deh jéh. 14 Geupeugah kheueh lé Abner
ubak Yoab, "Jak, tayue aneuëk buah geuta-
nyoe mangat jimeutunang meulo!"
"Gét kheueh, meunyoe meunan," geu-
jaweueb lé Yoab.
15 Laju jimaju na dua blaih droe nibak
sukée Benyamin nyang jiwaki lé Isyboset,
dan dua blaih droe teuma nibak aneuëk buah
Nabi Daud. 16 Awaknyan maséng-maséng
saléng jiteumarek ôk nibak ulée dan saléng
teuma jitob pruet lawan jih maséng-maséng,
lé sabab nyan maté kheueh awaknyan meu-
sigoe teuma. Sabab nyan kheueh teumpat di
Gibeon nyan geuboh nan "Blang Peudeu-
eng".

[b] *Asyuri:* Lam Alkitab basa Ibrani nyang teupeugah ngon Asyuri na kheueh Asiria.
2:2: 1Sam. 25:42-43 **2:4:** 1Sam. 31:11-13

17 Óh ka lheueh teujadi nyang lagée
nyan teuka kheueh teuma prang nyang keu-
biet hebat, dan Abner meunan cit deungon
banmandum tantra Israel ka habéh taloe
buet aneuëk buah Nabi Daud. 18 Ban lhée
droe aneuëk Zeruya na disinan, awaknyan
na kheueh Yoab, Abisai dan Asael. Asael
nyan meunyoe bak plueng bagaih jih ban
lagée jiplueng rusa, 19 dan jipeulet kheueh
Abner nyan hana piôh-piôh. 20 Abner laju
jingieng u likot sira jitanyong, "Peu kheueh
gata nyan Asael?"
"Nyoe, beutôi," jaweueb Asael.
21 "Bék tatiyeub ulôn!" geupeugah lé
Abner. "Cuba kheueh gatadrob sidroe lam-
kawan tantra nyan dan tacok kheueh laju
sinjata jihnyan!" Teuma Asael hana geu-
peuduli nyan gobnyan hana geupiôh geu-
tiyeub laju ureuëng nyan. 22 Sigoe teuk Ab-
ner geupeugah ubak gobnyan, "Bék
tatiyeub ulôn! Eunteuk meunyoe tatiyeub cit
teupaksa gata ulôn poh maté. Meunyoe
meunan, pakriban ulôn hase ulôn pandang
muka Yoab adeun gata nyan?" 23 Bak watée
nyan Asael teutab cit hana jitem piôh jipeu-
crok nyan, Abner laju jitob ngon kapak jih
u likot,[c] dan laju keunong ubak pruet Asael
sampoe beusót kapak nyan dan peureulong
ubak rhueng jih. Asael reubah dan maté laju
di teumpat nyan. Banmandum ureuëng
nyang trok jiteuka u teumpat jih nyang ka
teugageueng nyan, laju teudong disinan.
24 Teuma Yoab dan Abisai mantong cit
jitiyeub ngon hana geupiôh teuhadab Abner.
Bak watée mata uroe ka jilhob, trok kheueh
laju awaknyan u Bukét Ama, nyang na di
siblaih u timu Giah, u arah padang pasi
Gibeon. 25 Disinan ureuëng-ureuëng nibak
sukée Benyamin jimeusaho lom deungon
Abner, laju jiatoe baresan awaknyan nibak
saboh pucak gunong. 26 Phon sinan Abner
jitawök ubak Yoab, "Peu kheueh geutanyoe
harôh ta muprang siumu masa? Peu kheueh
gata hana tasada bahwa prang nyoe lumpah
that phet? Kamoenyoe syedara gata saboh
bansa. Padubna treb teuk gata harôh tapreh
sigohlom tapeurintah aneuëk buah gata ma-
ngat jipiôh jipeucrok kamoe?"
27 Jijaweueb lé Yoab, "Deumi Po teu
Allah nyang udeb, meunyoe gata hana
tapeuphon peugah haba, pasti aneuëk buah
ulôn hana jipiôh jipeu crok gata trok án
singoh beungoh." 28 Lé Yoab laju geuyueb
beureuguih sibagoe tanda keu aneuëk buah
jih mangat jipiôh bék jilet le ureuëng Israel,
dan deungon na nyang lagéenyan reuda
kheueh muprang nyang lumpah gura nyan.
29 Abner dan aneuëk buah gobnyan si-
malam beungoh jimeubaréh jijak rot Pantôn
Yordan, laju jijeumeurang Krueng Yordan,
dan óh lheueh jijak siuroe seupôt nyan bak
uroe lheueh nyan teuma, trok kheueh awak-
nyan u Mahanaim.
30 Óh ka lheueh Yoab geupiôh geu-
tiyeub Abner, gobnyan laju geupeusapat
banmandum aneuëk buah. Seulaén Asael
teunyata na sikureueng blaih droe aneuëk
buah gobnyan gadôh. 31 Aneuëk buah Nabi
Daud ka jipoh maté 360 droe pasokan Abner
nibak sukée Benyamin. 32 Óh lheuehnyan
Yoab dan aneuëk buah gobnyan jibeuôt laju
manyét Asael dan jipeukubu laju didalam
lampôh jrat keuluwarga gobnyan di Betle-
hem. Óh lheueh nyan awaknyan jijak lom
simalam suntok laju trok u Hebron bak
watée ka teungoh malam.

3 Prang nyang meutamah-tamah hibat lé
peureuté keuluwarga Saul deungon
peureuté Nabi Daud teutab hana lom reuda.
Nabi Daud seumaken teuga, laén hai deu-
ngon lawan gobnyan seumaken leumoh.

Aneuëk-aneuëk agam Nabi Daud

2 Aneuëk-aneuëk agam Nabi Daud
nyang lahé di Hebron na kheueh lagée
nyang teupeugah nyoe meunurot urotan lahé
jih:

Amnon. Mak jihnyan na kheueh
Ahinoam nibak Yizreel.
3 Kileab. Mak jihnyan na kheueh
Abigail, beukaih peurumoh Nabal
nibak Karmel.
Absalom. Mak jihnyan na kheueh
Maakha, putroe Raja Talmai nibak
Gesur.
4 Adonia. Mak jihnyan na kheueh
Hagit.
Sefaca. Mak jihnyan na kheueh
Abital.
5 Yitram. Mak jihnyan na kheueh
Egla.

Ban nam droe aneuëk agam geuhnyan lahé
di Hebron.

Abner meugabong deungon Nabi Daud

6 Bak watée prang mantong that hebat lé
peureuté Nabi Daud deungon peureuté keu-
luwarga Saul, Abner jiuseuha laju mangat

[c] Keumungkenan that makna jih: *jitob ngon kapak jih u likot.*

peungarôh gobnyan meutamah rayeuk ni-
bak peureuté Saul.
7 Bak siuroe Isyboset, aneuëk agam Sa-
ul, jitudoh Abner ka geu-éh sajan deungon
sidroe lamkawan gundek Saul nyang nan jih
Rizpa aneuëk Aya. 8 Ban geudeungoe haba-
nyan, Abner beungéh geuh that-that dan
gobnyan jipeugah, "Peu kheueh Teungku
Po neuanggab bahwa ulôn nyoe ka lôn kia-
nat ubak Saul dan lôn dong blaih Yehuda?
Phon awaikon ulôn nyoe lôn dong blaih
Saul bapak Teungku Po, dan keu kawöm
syedara gobnyan meunan cit keu rakan-ra-
kan gobnyan. Ulôn ka ulôn tulông Teungku
Po sampoe hana hase le jipeutaloe lé Nabi
Daud. Bahpih dubnyan ka ulôn peubuet,
teuma Teungku Amphon neuhina cit ulôn
teuma lé soai ureuëng inong! 9-10 Leubeh
gét ulôn jak tulông Nabi Daud, peue lom
TUHAN ka geumeujanji ubak gobnyan bak
saboh watée geucok keurajeuen nyoe nibak
Saul dan nibak keuturonan gobnyan, laju
geubaiát Nabi Daud jeuet keuraja keu ban-
sigom tanoh Israel dan Yehuda. Seumoga
Po teu Allah geupeumaté ulôn, meunyoe
hana ulôn peutrok janji Po teu Allah ubak
Nabi Daud nyan!" 11 Isyboset hana hase
geujaweueb haba nyan bahpi meu sikrék
haba pih, sabab gobnyan geutakot ubak Ab-
ner.
12 Lé Abner geukirém utosan ubak Nabi
Daud nyang nibak watée nyan gobnyan na
di Hebron,[d] haba peuneusan nyan na kheu-
eh, "Soe nyang mat kuasa ateueh tanoh
nyoe? Neupeugét kheueh peujanjian deu-
ngon ulôn, teuma ulôn tulông Teungku Am-
phon mangat jeuet banmandum bansa Israel
jidong blaih Teungku Amphon!"
13 Geujaweueb lé Nabi Daud lagée
nyoe, "Gét kheueh! Tapeutrok kheueh peu-
san nyoe ubak Abner: Ulôn lôntem peugét
peujanjian deungon gata, teuma deungon
saboh carat: Mikhal, aneuëk inong Saul,
harôh taba ubak ulôn meunyoe gata tajak
meuhadab ubak ulôn." 14 Óh lheueh nyan
Nabi Daud geukirém utosan ubak Isyboset,
dan haba peuneusan geuh lagée nyoe, "Bah
kheueh Teungku Amphon neupeuriwang
Mikhal, peurumoh ulôn, ubak ulôn. Jihnyan
ka ulôn bloe deungon yuem sireutoih boh
kulét ujong boh ureuëng Filistin." 15 Lé
Isyboset geuyuejak laju utosan geuhnyan
mangat teujak tueng Mikhal nibak lakoe jih,
na kheueh Paltiel aneuëk si Lais. 16 Teuma
Paltiel hana jipiôh jiseutôt laju Mikhal sira
jimo. Bak watée awaknyan ka sampoe u
banda Bahurim, Abner jipeugah ubak
ureuëng nyan, "Ka kheueh, neujakwo man-
tong droeneueh!" Dan Paltiel pih jijakwo
teuma.
17 Teungoh Abner geumupakat deungon
mandum ureuëng patot-patot di Israel dan
geupeugah, "Ka treb that-that gata tameu-
heuet mangat jeuet Nabi Daud teupeujeuet
keuraja gata. 18 Dan, nyoe kheueh keuseum-
patan nyang paleng rayeuk nibak gata. Ingat
kheueh, TUHAN ka geumeujanji ubak Nabi
Daud, bahwa gobnyan teuma geupeuguna
Nabi Daud nyan mangat teupeuseulamat
umat Israel nibak ureuëng Filistin dan nibak
banmandum musoh nyang laén." 19 Meu-
nan cit Abner geumupakat deungon
ureuëng-ureuëng nibak sukée Benyamin,
dan óh lheuehnyan geujak teuma u Hebron
keu geujak peugah ubak Nabi Daud peue
nyang ka jiseutuju lé ureuëng Benyamin dan
ureuëng Israel nyan.
20 Bak watée Abner meusajan deungon
dua ploh droe aneuëk buah gobnyan geu-
meuhadab ubak Nabi Daud di Hebron, Nabi
Daud laju geupeuna khanuri keu awaknyan.
21 Óh lheueh nyan Abner laju geulakée droe
sira geupeugah, "Neupeu idhin kheueh keu
ulôn mangat lônjak peugrak até bansaboh
Israel mangat awaknyan jimeugabong deu-
ngon Teungku Amphon. Awaknyan teuma
jiteurimong Teungku Amphon sibagoe raja,
dan deungon na nyang lagée nyan, Teungku
Amphon ka jeuet keu raja keu saboh nang-
groe, paih lagée meukeusut Teungku Am-
phon." Óh lheuehnyan Abner laju geupeu
idhin lé Nabi Daud dan geujamin keuseula-
matan gobnyan.

Abner jipoh maté

22 Óh ka leupah Abner geujak, Yoab
meusajan deungon aneuëk buah Nabi Daud
nyang laén geuwoe nibak mideuen prang
dan jai that geupeuwoe barang rampasan.
23 Ubak Yoab laju geubri tée bahwa Abner
banmantong geujak meuhadab ubak Raja
Daud dan ka geupeu idhin jijak dan geuja-
min teuma keuseulamatan gobnyan. 24 Dan
geujak meuhadab kheueh Yoab ubak raja
sira geupeugah lagée nyoe, "Pakriban buet
droeneueh nyan ya Teungku Amphon? Ab-

[d] Saboh teujeumahan kuno: *na di Hebron;* Ibrani: na nibak teumpat jih nyan (Abner) nyan na.
3:10: 1Sam. 15:28 **3:14:** 1Sam. 18:27

ner ka teuka jijak meuhadab ubak Teungku
Raja. Pakon Teungku Raja neupeu idhin
jijak meunan mantong? 25 Pasti kheueh
Teungku Amphon ka neuteupeue bahwa
Abner nyan teuka keunoe na kheueh keu
jijak peungét Teungku Amphon, dan keu
jiteupeue keuadaan dan peue-peue nyang ka
Teungku Amphon reuncana."
26 Óh ka lheueh geutinggai Nabi Daud,
Yoab laju geukirém utosan mangat jijak
tueng Abner. Awaknyan laju jijak seutôt
Abner sampoe trok ubak mon Sira, dan
Abnernyan awaknyan peuwo laju ubak Nabi
Daud. Banmandum nyan teujadi hana geu-
teupeue mubacut pih lé Nabi Daud. 27 Meu-
nan Abner nyan ka trok u Hebron, ureuëng
nyan laju jipakat lé Yoab ubak binéh, tô
ngon babah pintoe geureubang, siulah-ulah
jikeuneuk peugah saboh rahsia. Teuma hana
teusangka-sangka Yoab laju geutob nibak
pruet Abner sampoe gobnyan maté bak wa-
tée nyan cit teuma. Meunan kheueh Abner
ka maté jipoh lé Yoab keu jibalaih dam
ateueh teupoh maté adoe gobnyan si Asael.
28 Bak watée Nabi Daud geudeungoe hai-
nyan, gobnyan geupeugah, "TUHAN geuteu-
peue bahwa ulôn dan rakyat ulôn mubacut
pih hana meusalah keuhai teupoh maté Ab-
ner nyan. 29 Bah kheueh Yoab dan banman-
dum keuluwarga jih nyan geuhuköm lé
TUHAN ateueh buet jih nyang ka salah nyan.
Seumoga dalam keuluwarga Yoab treun
meutreun sabe na ureuëng nyang meudeuri-
ta peunyakét kulét nyang parah that, atawa
ureuëng agam nyang leumoh hana meuteu-
naga, atawa nyang maté nibak mideuen
prang atawa nyang sabe kureueng peuna-
joh!"
30 Meunan kheueh Yoab dan Abisai
adoe gobnyan, geubalaih dam ubak Abner
kareuna Abner ka geupoh maté Asael adoe
gobnyan dalam prang di Gibeon.

Abner teupeukubu lam jrat

31 Óh lheueh nyan Nabi Daud laju geu-
bri peurintah ubak Yoab dan aneuëk buah
gobnyan mangat geupriek peukayan droe
geuh maséng-maséng, dan geungui ija meu-
duka cita meunan cit teupeuba-e keu Abner
nyang ka maté keunong poh nyan. Dan bak
watée manyét teu intat u dalam kubu, Nabi
Raja Daud keudroe teuma nyang jak dilikot
keureunda manyét nyang teungoh jiseuôn
jiba ubak jrat nyan. 32 Abner teupeukubu di
Hebron, raja dan banmandum rakyat geumo
ba-e deungon meuratok ngon su nyang lum-
pah nyareng nibak binéh kubu nyan. 33 Óh
ka lheuehnyan Nabi Daud geupeuratok keu
Abner, lagée nyoe,

34 "Peu kheueh Abner harôh maté
sibagoe ureuëng bangai:
Jaroe gobnyan hana teu ikat,
dan gaki gobnyan hana
teubeuleunggu?



Banda Hebron (3:19)

Gobnyan maté keunong tob
lé ureuëng jeuhet nyang keujam."
Ban geudeungoe nyan banmandum rakyat
jimo ba-e jipeumo Abner nyang leubeh teuga
lom.
35 Si uroe suntok ureuëng laén ji useuha
jibujuk Nabi Raja Daud mangat geutem
makheun bahpi meubacut, teuma gobnyan
geumeusumpah, "Kira jih Po teu Allah geu-
poh maté ulôn, meunyoe ulôn makheun
sigohlom mata uroe jilhob!" 36 Ban geudeu-
ngoe hainyan rakyat ka meurasa seunang
ngon galak. Beutôi, peue mantong nyang
geupeubuet lé Nabi Raja Daud nyan, até
awaknyan ka jeuet keu mangat. 37 Bak uroe
nyan banmandum rakyat Nabi Daud dan
banmandum Israel ka muphom, bahwa raja
hana geuharab Abner teupoh maté. 38 Geu-
peugah lé Nabi Raja Daud ubak dumna
ureuëng nyang iréng gobnyan, "Peu kheueh
hana neuteupeue bahwa nibak uroenyoe si-
droe peumimpén rayeuk bansa Israel ka maté
syahid? 39 Bahpih ulôn nyoe raja nyang
geupiléh lé Po teu Allah, teuma jinoenyoe
ulôn meurasa that-that leumoh. Aneuëk-
aneuëk Zeruya nyan lumpah that keujam.
Ulôn hana hase ulôn kuasa ateueh awak-
nyan. Seumoga TUHAN geuhuköm bubena
peunjahat-peunjahat nyan, nyang sisuai
deungon peue nyang jipeubuet!"

Isyboset teupoh maté

4 1-4 Keuturonan Saul nyang laén na
kheueh Mefiboset, aneuëk agam nibak
Yonatan. Aneuëk nyan capiek watée umu
jih limong thon, bak watée Saul dan Yona-
tan meuninggai donya. Sabab bak watée
haba keuhai awaknyan meuninggai teuka
nibak banda Yizreel, deundayang nyang
useuha Mefiboset nyan laju jiplueng; teuma
sabab inong nyan bak jiplueng lumpah meu-
dab-dab, aneuëk nyan rhot bak tanoh sam-
poe gaki jih capiek.
Bak watée Isyboset aneuëk agam Saul
nyan jideungoe bahwa Abner ka teupoh
maté di Hebron, teuma rhot kheueh seuma-
ngat gobnyan, dan ban saboh bansa Israel ka
jeuet keu geumpa. Isyboset nyan na dua
droe peuwira nyang jeuet keu ulée pasokan
seureubu; nyang sidroe nan jih Baana, dan
nyang sidroe teuk nan jih Rekhab. Awak-
nyan na kheueh aneuëk Rimon, nibak Bee-
rot dan asai nibak sukée Benyamin. (Beerot
nyan rhoh lam daerah Benyamin. Peududu-
ek aseuli nyang na disinan jipeuplueng droe
u daerah Gitaim dan laju tinggai disinan
phon saát nyan.)
5 Ban dua droe si peuwiranyan, na kheu-
eh si Rekhab dan Baana jijak laju u rumoh
Isyboset dan trok keunan bak watée cot uroe
timang, bak watée Isyboset teungoh jipiôh
hek watée uroe. 6 Ureuëng inong nyang jaga
rumoh nyan teugantuek that mata watée
nyan teungoh jitampoe boh gandom, nibak
teugantuek nyan laju gobnyan teugéut. Sa-
bab nyan Rekhab dan Baana hase deungon
mudah jitamong u dalam.[e] 7 Awaknyan laju
jitamong ubak kama éh di teumpat Isyboset
teungoh teungéut meukanga, lé awaknyan
laju jitob Isyboset nyan sampoe maté. Óh
lheuehnyan ulée ureuëng nyang ka maté
nyan laju jikoh meukhan dan jiba laju nibak
teumpatnyan. Simalam beungoh awaknyan
jijak ngon tapak meulalu Pantôn Yordan.
8 Óh lheuehnyan ulée Isyboset nyan jijok
laju ubak Nabi Daud di Hebron sira jipeu-
gah, "Nyoe kheueh ulée Isyboset aneuëk
agam si Saul, musoh Teungku Amphon
nyang teungoh ji useuha jikeuneuk poh ma-
té Teungku Amphon. Bak uroenyoe TUHAN
ka geubalaih buet si Saul dan keuturonan
gobnyan keu Teungku Amphon."
9 Teuma Nabi Daud geujaweueb,
"TUHAN nyang udeb, nyang ka geupeuseu-
lamat ulôn nibak sigala mara bahya, Gob-
nyan geuteupeue bahwa nyang ulôn peugah
nyoe beutôi. 10 Bak watée di Ziklag na
ureuëng nyang jijak britée ubak ulôn keuhai
Saul ka wafeuet, jipike lé jih bahwa gob-
nyan jiba haba nyang jroh. Teuma jihnyan
ka ulôn drob dan ulôn poh maté. Nyang
kheueh upah nyang ulôn bri keu jihnyan
sibagoe imbalan ateueh haba nyang ka
jipeugah ubak ulôn nyan. 11 Padubna leubeh
brat lom huköm nyang teuma ulôn peurhot
ateueh ureuëng jeuhet nyang ka jipoh maté
ureuëng nyang hana meusalah dan lom teu-
ngoh jiteungeut di rumoh jih keudroe! Ji-
noenyoe ulôn tueng bila ateueh peue nyang
ka gata peubuet nyan, dan ulôn peuranab
gata nibak ateueh muka bumoenyoe!" 12 Óh
lheueh geupeugah nyan Nabi Daud laju geu-
peurintah ubak aneuëk buah gobnyan ma-
ngat jijak poh maté si Rekhab dan Baana.

[e] Ayat nyoe teuseutôt saboh teujeumah kuno. Ibrani: Awaknyan jitamong lam rumoh nyan sira jiba gandom. Gobnyan jitob pruet jih. Óh lheuehnyan Rekhab dan Baana jipeulueng droe.
4:4: 2Sam. 9:3 4:10: 2Sam. 1:1-16

Óh ka lheueh teupoh maté, jaroe dan gaki
awaknyan laju jikoh ngon jigantung teuma
nibak binéh kulam. Teuma ulée Isyboset
jicok dan laju jitanom di banda nyan cit
teuma didalam kubu Abner.

Nabi Daud jeuet keuraja ateueh Israel dan Yehuda

(1Taw. 11:1-9, 14:1-7)

5 Óh ka lheueh nyan teuka kheueh ubak
Nabi Daud bubena peumimpén-peu-
mimpén nibak sukée Israel di Hebron dan
jipeugah ubak gobnyan, "Kamoe nyoe na
kheueh rakan Teungku Amphon. 2 Phon yoh
masa ilée, dan yoh mantong Saul geumat
peurintah ateueh kamoe, Teungku Amphon
cit teuma nyang pimpén tantra Israel tieb-ti-
eb watée awaknyan jijak maju u mideuen
prang, meunan cit teuma TUHAN ka geu-
meujanji ubak Teungku Amphon bahwa
Teungku Amphon kheueh nyang pimpén
umat Gobnyan dan jeuet keu raja awak-
nyan." 3 Nabi Daud laju geupeuna peujanji-
an deungon bubena peumimpén-peumim-
pén nyan, laju awaknyan jibaiát gobnyan
jeuet keu raja Israel. 4 Nabi Daud meu-umu
lhée ploh thon bak watée gobnyan teulantek
jeuet keu raja, dan gobnyan geumat peurin-
tah peuet ploh thon treb jih. 5 Di Hebron
gobnyan geumat peurintah ateueh Yehuda
tujoh thon siteungoh treb jih, dan di Yeru-
salem gobnyan geumat peurintah ateueh
banmandum Israel dan Yehuda nyang treb
jih lhée ploh lhée thon.
6 Bak siuroe Nabi Raja Daud dan
aneuëk buah gobnyan geubeudôh geubeu-
rangkat keuneuk jak prang Yerusalem.
Ureuëng Yebus peunduduek banda nyan,
jipike bahwa Nabi Daud hana ek geupeu-
taloe Yerusalem. Sabab nyan awaknyan
jipeugah ubak gobnyan, "Gata nyoe hana
teuma leupah tatamong keunoe; ureuëng-
ureuëng buta ngon ureuëng capiek pih
hase ji-use gata."
7-9 Nabi Daud geupeugah ubak aneuëk
buah gobnyan, "Peu kheueh na disinoe
ureuëng nyang banci ubak ureuëng Yebus
lagée ulôn nyoe lôn banci keu awaknyan?
Peu kheueh ka lumpah jibanci that awak-
nyan sampoe jihnyan jikeuneuk poh awak-
nyan? Meunyoe meunan, tatamong kheueh
laju rot guha ié dan taprang kheueh bubena
ureuëng buta ngon ureuëng capiek nyang
that-that ulôn banci nyan." (Nyang kheueh
sabab jih ureuëng laén jipeugah, "Ureuëng
buta dan ureuëng capiek hana jeuet jitamong
u dalam Baét TUHAN.")
Nabi Daud meuhase geureubot kuta Si-
on dan geuduek laju disinan. Laju geuboh
nan nyan "Banda Nabi Daud". Banda nyan
geupeudong nibak ban sikeulileng kuta
nyan, phon nibak siblaih u timu bukét nyang
ka teupeu manyang deungon tanoh.[f]
10 Nabi Daud maken treb maken teuga,
sabab TUHAN, Po teu Allah Nyang Mahaku-
asa nyang tulông gobnyan.
11 Raja Hiram di Tirus geukirém waki-
waki gobnyan ubak Nabi Daud, meunan cit
deungon kayée ceumara Libanon meunan
cit deungon tukang-tukang kayée dan tu-
kang batée keu jijak peudong meuligoe.
12 Kareuna nyan Nabi Daud meutamoh ya-
kén bahwa TUHAN ka geupeukong gobnyan
sibagoe raja ateueh Israel, dan geupeukong
keurajeuen gobnyan deumi keu keupeun-
tengan umat TUHAN.
13 Óh ka lheueh Nabi Daud geuminah
nibak Hebron u Yerusalem, gobnyan geu-
meukawen lom deungon na meupadub droe
ureuëng inong dan geucok teuma na padub
droe ureuëng inong keu gundek gobnyan;
deungon na lagéenyan meutamoh kheueh
teuma aneuëk agam ngon aneuëk inong
gobnyan. 14 Aneuëk-aneuëk agam gobnyan
nyang jipeulahé di Yerusalem na kheueh:
Syamua, Sobab, Natan, Salomo, 15 Yibhar,
Elisua, Nefeg, Yafia, 16 Elisama, Elyada dan
Elifelet.

Meunang ateueh ureuëng Filistin

(1Taw. 14:8-17)

17 Bak watée ureuëng Filistin jideungoe
bahwa Nabi Daud ka teubaiát jeuet keu raja
ateueh Israel, awaknyan laju jijak jikeuneuk
jak drob gobnyan. Teuma Nabi Daud geu-
deungoe hai nyan, geubeudôh geujak laju
ubak kuta. 18 Ureuëng Filistin ka trok u
Pantôn Refaim dan jiduek laju disinan.
19 Nabi Daud laju geutanyong ubak TUHAN,
"Peu kheueh ulôn nyoe harôh ulôn jakprang
ureuëng Filistin nyan, ya TUHAN? Peu kheu-
eh teuma TUHAN neupeumeunang ateueh
ulôn?"
"Jak prang kheueh!" geujaweueb lé
TUHAN. "Ulôn teuma Lôn bri keu gata meu-
nang!"

---

[f] hana trang lam teks Ibrani jih.

5:4-5: 1Raj. 2:11, 1Taw. 3:4, 29:27 **5:6:** Yos. 15:63, Hak. 1:21

20 Óh lheueh nyan geujak kheueh laju
Nabi Daud u Baal-Perasim[g] dan disinan
kheueh pasokan Filistin nyan geupeu taloe.
Laju gobnyan geupeugah, "TUHAN ka geu-
peuhanco peutahanan musoh lôn, lagée ié
raya nyang jipeu hanyot ngon jisampôh
peue-peue nyang na lam watée nyang sikeu-
jab." Sabab nyan kheueh, teumpat nyan
geuboh nan Baal-Perasim. 21 Pasokan Filis-
tin nyan laju jiplueng dan hana jiteumeba
patong-patong beurala droe jih. Banman-
dum patong-patong nyan laju geucok lé
Nabi Daud dan aneuëk buah gobnyan.
22 Hana padubna treb teuma óh lheueh
nyan teuka lom ureuëng Filistin jijakduek
nibak Pantôn Rafaim. 23 Sigoteuk Nabi Da-
ud geulakée peutunyok ubak TUHAN.
TUHAN geujaweueb, "Bék gata prang jih-
nyan phon disinoe, teuma tajak kheueh
meuputa dan gata prang kheueh awaknyan
rot likot, to deungon bak kayée murbei.
24 Meunyoe na gata deungoe su lagée su
langkah ureuëng meubaréh dipucok bak-
bak kayée nyan, dan gata maju kheueh laju,
sabab ulôn teuma ulônjak dikeue gata keu
lônjak peutaloe tantra Filistin." 25 Nabi Da-
ud laju geupeubuet peue nyang ka geupeu-
rintah lé TUHAN, dan gobnyan meuhase geu-
seupôt sampoe tantra Filistin nyan jisurot
nibak Geba sampoe trok u Gezer.

Peuto Peujanjian teuba u Yerusalem

(1Taw. 13:1-14, 15:25–16:6, 43)

6 Óh lheuehnyan Nabi Daud geutawök
dan geupeusapat lom tantra-tantra
nyang paleng gét di Israel mangat jimeu-
gumpôi, jeumeulah jih na 30.000 droe.
2 Awaknyan geupimpén dan teutuju u Baa-
le-Yehuda,[h] mangat teujakcok nibak teum-
pat nyan Peuto Peujanjian nyang teupeugah
deungon nan TUHAN Mahakuasa nyang du-
ek meutahta di ateueh kerub-kerub.[i] 3 Peuto
Peujanjian nyan geucok di rumoh Abinadab
di ateueh bukét dan atra nyan geupeu ék laju
u ateueh geureubak peudati nyang barô. Dan
lé si Uza dan Ahio, aneuëk-aneuëk Abina-
dab ji iréng laju geureubak peudati nyan; si
Uza jijak bak binéh geureubak peudati nyan,
4 dan si Ahio jijak teuma dikeue geureubak
peudati nyan. 5 Nabi Daud dan banmandum
bansa Israel geujak teuma dikeue geureubak
peudati nyan sira meunari ngon geumeuli-
kak sihabéh teunaga[j] meunan cit teuiréng
deungon meuca-e keu teuhoreumat TUHAN.
Awaknyan sira geujak geupeumeu én keu-
capi, gambus, rapa-i, keuleuntingan, dan
simbal.
6 Óh watée ka trok awaknyan bak saboh
teumpat nyang nan jih teumpat teupeuluroih
aneuk gandom atra si Nakhon, hana teu-
sangka-sangka di leumô-leumô nyang teu-
ngoh jitarek geureubak nyan meugantoih,
laju si Uza jisunyueng jaroe jih dan jimat
laju Peuto Peujanjian nyan mangat bék rhot.
7 Bak watée nyan cit teuma TUHAN Po teu
Allah jeuet keu beungéh ubak Uza, sabab lé
buet jih nyan na kheueh sibagoe teuhina[k]
ubak TUHAN. Dan Uza nyan laju geupoh
maté di teumpat nyan, rab that ngon Peuto
Peujanjian. 8 Teuma phon watéenyan teum-
pat nyan geuboh nan Peres-Uza.[l]
Nabi Daud beungéh sabab TUHAN ka
geupoh maté si Uza. 9 Teuma Nabi Daud
geutakot cit ubak TUHAN sira geupeugah
lagée nyoe, "Jinoenyoe pakriban Peuto Peu-
janjian nyan hase ulôn ba?" 10 Sababnyan
kheueh gobnyan hana geutem ba Peuto Peu-
janjian nyan u Yerusalem, teuma geukeubah
di rumoh Obed-Edom ureuëng Gat. 11 Peuto
Peujanjian nyan laju tinggai disinan na lhée
buleuen treb jih, dan TUHAN laju geubri
beureukat ubak Obet-Edom dan keuluwarga
gobnyan.
12 Raja Daud geudeungoe bahwa
TUHAN geubri beureukat ubak keuluwarga
Obed-Edom dan banmandum atra milék jih
sabab Peuto Peujanjian nyan. Teuma geujak
kheueh laju gobnyan u rumoh Obed-Edom,
geujak cok Peuto Peujanjian nyan geupinah
teuma u Yerusalem deungon geupeuna peu-
rayaan nyang lumpah gura. 13 Bak watée
ureuëng-ureuëng nyang jibeuôt Peuto Peu-
janjian nyan ka jijak nam boh langkah, Nabi
Daud laju geuyue dong awaknyan. Dan gob-
nyan pih geupeuseumah laju keureubeuen
keu TUHAN, na kheueh leumô agam dan
aneuëk leumô nyang ka geupeu teumbon.
14 Óh lheuehnyan Nabi Daud laju geumeu-
likak ngon geumeunari deungon peunoh
seumangat keu geuhoreumat ubak TUHAN.

[g] *Baal-Perasim:* Lam basa Ibrani makna jih "TUHAN nyang tulak." [h] Keumungkenan that u *Baale;* Ibrani: nibak Baale, atawa nibak bubena peumimpén. [i] *kerub:* na kheueh kawöm malaikat nyang teugamba sibagoe makhluk meusayeueb, lambang nibak keuagongan Po teu Allah dan keu teuka Gobnyan. [j] Saboh teujeumahan kuno: *geumeulikak sihabéh teunaga;* Ibrani: *deungon mandum bak ceumara.* [k] Keumungkenan that makna jih *teuhina.*
[l] *Peres-Uza:* Nan nyoe lam basa Ibrani "Keubinasaan Uza".
6:2: Keu. 25:22 **6:3:** 1Sam. 7:1-2 **6:11:** 1Taw. 26:4-5

Bak watée nyan gobnyan nyang na geungui
cuma ija kroeng lineun nyang paneuk nyang
geu ikat ubak keuieng. 15 Meunan kheueh
cara jih Nabi Daud dan banmandum rakyat
Israel geupinah Peuto Peujanjian nyan u
Yerusalem, teupeu-iréng deungon sumurak
nyang meuhubo dan su beureuguih nyang
hana putôh-putôh.
16 Bak watée Peuto nyan teungoh geuba
jipeutamong u dalam banda, si Mikhal put-
roe Saul jicingeuek nibak peuradeuen teuma
deuh laju geukalon Raja Nabi Daud man-
tong geumeulumpat-lumpat sira geumeuli-
kak keu geuhoreumat ubak TUHAN, dan si
Mikhal nyan gét that geungeuen óh jikalon
Nabi Daud nyang lagée nyan.
17 Peuto Peujanjian nyan geukeubah la-
ju nibak teumpat jih didalam khimah nyang
ka geupasang lé Nabi Daud keu Peuto nyan.
Óh lheuehnyan Nabi Daud laju teuma geu-
peuseumah keureubeuen nyang teutot dan
keureubeuen peudamé ubak TUHAN. 18 Laju
gobnyan geubri beureukat ubak rakyat Isra-
el deungon nan TUHAN Nyang Mahakuasa.
19 Óh ka lheuehnyan laju teuma geubagi-ba-
gi peunajoh keu awaknyan banmandum. Ti-
eb-tieb ureuëng nyang na tinggai disinan
bah kheueh jih nyan sidroe ureuëng agam
atawa ureuëng inong geubri laju sikrak
eungkot sie nyang teupanggang,[m] ruti dan
kue kismis. Óh ka lheueh nyan awaknyan
laju jijakwoe u rumoh jih maséng-maséng.
20 Bak watée Nabi Daud geuwoe ubak
meuligoe geuh keu geujak bri saleuem ubak
banmandum keuluwarga gobnyan, Mikhal
laju jiteubiet keu jijak meurumpok ngon
Nabi Daud dan jipeugah, "Bak uroenyoe
raja Israel bit-bit ka geupeu jeuet droe geuh
teuhoreumat! Gobnyan ka geumeulon lagée
ureuëng bangai nyang hana jiteupeue malée
dikeue namiet ureuëng inong atra milék
dumna peugawée meuligoe!"
21 Nabi Daud laju geujaweueb, "Ulôn
meulikak nyan na kheueh keu ulôn bri
horeumat ubak TUHAN, nyang ka teutulak
bapak droeneueh meunan cit deungon keu-
luwarga droeneueh, laju geupiléh ulôn ma-
ngat jeuet keu peumimpén ateueh Israel,
umat Gobnyan. Sabab nyan kheueh ulôn
hana lôn piôh meulikak ngon meunari ulôn
horeumat TUHAN. 22 Bahpi meunan ulôn
seudia jihina leubeh nibak nyang bunoe.
Jeuet mantong droeneueh[n] neupandang mi-
yueb ateueh ulôn, teuma namiet-namiet
nyang droeneueh peugah nyan bunoe, teu-
ma jihareuga ulôn!"
23 Mikhal, putroe Saul nyan hana jimeu
aneuëk siumu udeb gobnyan.

Peusan Natan keu Nabi Daud

(1Taw. 17:1-15)

7 TUHAN geupeulindong Raja Nabi Daud
nibak meubagoe jipeukaru lé musoh-
musoh gobnyan, akhé jih gobnyan hase teu-
tab tinggai didalam meuligoe. 2 Teuma geu-
peugah kheueh lé raja ubak Nabi Natan,
"Kalon, ulôn nyoe tinggai didalam meuli-
goe nyang teupeugét nibak bahan kayée
ceumara Libanon, padahai Peuto Peujanjian
Po teu Allah teuma teukeubah didalam khi-
mah!"
3 Geujaweueb lé Natan, "Neupeubuet
kheueh laju peue nyang ka neuniet lé
Teungku Amphon, sabab TUHAN geutulông
Teungku Amphon."
4 Teuma nibak malam nyan TUHAN geu-
peugah ubak Natan, 5 "Neujak kheueh laju
dan neupeusampoe kheueh ubak hamba
Ulôn Nabi Daud peusan ulôn nyoe, Ék
kheueh gata nyang peudong rumoh keu
ulôn. 6 Yoh phon that bansa Israel Ulôn
peubeubaih di nanggroe Meusé sampoe ni-
bak uroenyoe, hántom na lom Ulôn tinggai
lam saboh rumah, seulaén ulôn meugeum-
bara dan tinggai didalam saboh khimah.
7 Yoh phon Ulôn meugeumbara meusajan
deungon bansa Israel, hántom lom Ulôn
teumanyong ubak peumimpén-peumimpén[o]
nyang ka Ulôn piléh, peue sabab jih awak-
nyan hana jipeudong rumoh nibak kayée
ceumara Libanon keu Ulôn.'
8 Lé sabab nyan, hai Natan, tajak peugah
kheueh ubak hamba Ulôn Nabi Daud, bah-
wa Ulôn, TUHAN Nyang Mahakuasa, Ulôn
peugah ubak gobnyan, 'Gata ka Ulôn cok
nibak buet gata meurabe didalam blang dan
Ulôn baiát gata jeuet keu raja ateueh umat
Ulôn Israel. 9 Ulôn ka Ulôn peungon gata ho
mantong nyang gata jak, dan bubena musoh
gata ka lheueh Ulôn sampôh banmandum
bak watée gata teungoh lam prang. Gata
teuma Ulôn peujeuet keu meusyeuhu saban
lagée peumimpén-peumimpén nyang pa-
leng rayeuk di ateueh donya. 10-11 Lom teu-

[m] *sikrak eungkot sie nyang teupanggang;* atawa kuwe kuruma. [n] Saboh teujeumahan kuno: *droeneueh*; Ibrani: ulôn.
[o] Keumungkenan that makna jih: *peumimpén-peumimpén;* Ibrani: sukée-sukée.
6:19-20: 1Taw. 16:43

ma, keu umat Israel ka Ulôn keubah teumpat
dan Ulôn yue awaknyan tinggai teutab disi-
nan, mangat awaknyan hase jih udeb deu-
ngon teunang, dan hana ureuëng laén nyang
jijak peukaru. Phon awaknyan teuka ubak
tanoh nyoe, dan Ulôn baiát peumimpén-
peumimpén keu awaknyan, awaknyan ka
jiprang lé ureuëng-ureuëng nyang galak
ubak buet jeuhet lom kreueh. Teuma hai-
nyan hana teujadi le. Ulôn meujanji bahwa
gata teuma aman nibak mubagoe musoh,
dan Ulôn teuma Lônbri keuturonan keu ga-
ta. 12-13 Teuma, meunyoe ajai gata ka sam-
poe, dan gata jitanom didalam jrat nibak
teumpat jrat indatu gata, sidroe lamkawan
aneuëk gata nyang agam Ulôn baiát jeuet
keu raja. Jihnyan kheueh nyang peudong
rumoh keu Ulôn. Keurajeuen jih teuma
Ulôn peuteuga dan keu siumu masa sidroe
nibak keuturonan jih teuma jimat peurintah
sibagoe raja. 14 Ulôn teuma jeuet keu bapak
jih, dan jihnyan teuma jeuet keu aneuëk
Ulôn. Meunyoe jihnyan jipeubuet buet
nyang salah, jihnyan teuma Ulôn huköm
lagée sidroe bapak geuhuköm aneuëk geuh.
15 Teuma Ulôn teutab Ulôn peubuet nyang
jroh keu jihnyan sisuai deungon janji Ulôn.
Janji Ulôn keu jihnyan teuma teutab Ulôn
mat, hana lagée nyang ka Ulôn peubuet
ubak si Saul nyang ka Ulôn géesée nibak
teumpat jih duek mangat gata hase jeuet
keuraja. 16 Gata hana putôh sabe na keutu-
ronan, dan Ulôn teuma Lôn peujeuet keu-
rajeuen gata nyan jimeuteun siumu masa.
Meunan cit keu siumu masa sidroe nibak
keuturonan gata teuma jimat peurintah siba-
goe raja.' "

17 Laju Natan geubri tée ubak Nabi Da-
ud peue mantong nyang ka geupeugah lé Po
teu Allah ubak gobnyan.

Doá syukoe Nabi Daud

(1Taw. 17:16-27)

18 Geutamong kheueh laju Raja Nabi
Daud u dalam Khimah TUHAN. Laju geudu-
ek dan geumeudoá, "Ya TUHAN Nyang Ma-
hamanyang, ulôn dan keuluwarga ulôn hana
patot ulôn teurimong mandum keubaikan
nyang ka TUHAN tunyok ubak ulôn seulawet
nyoe. 19 Dan TUHAN ka geupeubuet leubeh
nibak nyan, ya TUHAN Nyang Mahama-
nyang; Droeneueh ka neupeugét janji keu-
hai keuturonan ulôn keu watée nyang teuma
teuka. Dan Droeneueh peuleumah hainyan
ubak ulôn, bahpih ulôn nyoe teuma sidroe
manusia, [p] ya TUHAN Nyang Mahama-
nyang! 20 Peue lom nyang jeuet ulôn peugah
ubak Droeneueh? Droeneueh ka neuteupeue
banmandum keuhai ulôn nyoe. 21 Deumi
janji Droeneueh dan ateueh keuheundak
Droeneueh keudroe Droeneueh ka neupeu-
buet-buet nyang paleng rayeuk nyan guna
jih keu neupeurunoe hamba Droeneueh
nyoe. 22 Droeneueh keubiet akbar, ya
TUHAN Allah! Teuma Droeneueh kheueh
TUHAN Po teu Allah, hana nyang saban
deungon Droeneueh. Kamoe meuteupeue
hainyan sabab ka neubritée yoh phon masa
ilée. 23 Di bansigom bumoe nyoe hana bansa
nyang saban deungon bansa Israel. Israel na
kheueh saboh bansa nyang ka neupeubeu-
baih nibak jipeujeuet keu namiet mangat
jeuet keu umat Droeneueh keudroe. Ban-
mandum buet nyang rayeuk dan ajaéb
nyang ka neupeubuet keu awaknyan,[q] sam-
poe ka jeuet nan Droeneueh meusyeuhu
bansaboh donya. Bansa-bansa nyang laén
meunan cit deungon dewa-dewa awaknyan
ka Droeneueh use[r] bak watée umat Droe-
neueh jimaju u mideuen prang. 24 Bansa
Israel ka neupeujeuet keu umat Droeneueh
keudroe keu siumu masa, dan Droeneueh,
ya TUHAN, ka jeuet keu Po teu Allah awak-
nyan.

25 Dan jinoenyoe, ya TUHAN Po teu
Allah, bah kheueh kira jih TUHAN peukong
keu siumu masa janji nyang ka Droeneueh
peugah keuhai droe ulôn dan keuturonan
ulôn. Soe kheueh kira jih TUHAN peubuet
peue nyang ka TUHAN peujanji nyan. 26 Di-
pat mantong bubena ureuëng sabe jipeu
agong-agong nan Droeneueh sira jipeugah,
'TUHAN Nyang Mahakuasa na kheueh Po
teu Allah ateueh Israel.' Teuma keu siumu
masa sidroe nibak keuturonan ulôn teuma
jimat peurintah sibagoe raja ateueh bansa
nyoe. 27 TUHAN Nyang Mahakuasa! Ulôn
peubeurani droe ulôn lakée doá nyoe ubak
Droeneueh, sabab Droeneueh keudroe ka
neubri tée ubak ulôn bahwa aneuëk cucoe
ulôn treun meutreun teuma neupeujeuet keu
raja ateueh bansa nyoe.

---

[p] Keumungkenan that makna jih: *hainyan ... manusia;* Ibrani: nyoe sibagoe huköm keu manusia. [q] Keumungkenan that makna jih: *awaknyan;* Ibrani: gatanyoe. [r] Saboh teujeumahan kuno: *Droeneueh use;* Ibrani: peuweuk tanoh gata.

7:14: 2Kor. 6:18, Ibr. 1:5

28 Ya TUHAN Nyang Mahamanyang,
Droeneueh kheueh Po teu Allah; banman-
dum janji Droeneueh neupeuteupat, dan hai
nyang gét-gét nyan ka neupeujanji ubak
ulôn. 29 Sabab nyan, ulôn lakée, neutem
kheueh kirajih neubri beureukat ateueh keu-
turonan ulôn, mangat jeuet keu siumu masa
awaknyan teutab jirasa gaséh nyang seutia
nibak Droeneueh. Ya TUHAN Nyang Maha-
manyang, banmandum nyan ka lheueh
TUHAN peujanji, teuma keuturonan ulôn
teutab TUHAN bri beureukat keu siumu ma-
sa."

Keuhai Nabi Daud meunang sabe di mideuen prang

(1Taw. 18:1-17)

8 Napadub na treb teuma óh lheuehnyan
Nabi Raja Daud geujak prang lom
ureuëng Filistin. Ureuëng Filistin nyan laju
geupeutaloe dan teureubot tanoh awak-
nyan[s] pi laju geureubot.
2 Meunan cit di Nabi Daud geujak prang
teuma ureuëng Moab dan awaknyan pih
taloe. Geuyue awaknyan mangat ji-éh di
ateueh tanoh, ureuëng nyang ka ji-éh nyan
laju geupoh maté dua droe tieb-tieb lhée
droe nyang na éh disinan. Deungon nyan, di
ureuëng Moab ka jitaklok ubak Nabi Daud
dan laju jibayeue upeti ubak gobnyan.
3 Óh lheuehnyan Nabi Raja Daud nyan
geujak prang dan geupeutaloe teuma Raja
Hadadezer aneuëk Rehob nyan mat peurin-
tah di Zoba, na kheueh saboh keurajeuen
nyang rab ngon Damsyik. Bak watée nyan
Hadadezer teungoh lamjak keuneuk jijak
peupuléh keukuasaan jih di wilayah nyang
rab ngon ulée Krueng Efrat. 4 Nabi Daud
laju geudrob 1.700 droe tantra meuguda,
dan 20.000 droe tantra nyang jijak ngon
gaki. Gobnyan geupeuhanco mandum guda,
teuma na bacut sagai, seb keu sireutoih
geuritan prang.
5 Di Ureuëng Siria nyan na di Damsyik
laju teuma jikirém sipa-i keu jijak tulông
Raja Hadadezer. Teuma Nabi Daud laju
geupeutaloe awaknyan dan meuteumé geu-
poh maté 22.000 droe nibak awaknyan. 6 Óh
lheuehnyan Nabi Daud laju geupeudong
khimah-khimah tantra lam[t] wilayah awak-
nyan, dan awaknyan taklok dan jibayeue
upeti ubak gobnyan. TUHAN geupeumeu-
nang ubak Nabi Daud dipat mantong gob-
nyan geupeubeudôh prang.
7 Tameng-tameng méuh nyang jingui lé
tantra Hadadezer laju geureupah lé Nabi
Daud dan geuba laju atranyan u Yerusalem.
8 Seulaén nibaknyan Nabi Daud geucok teu-
ma peurunggu nyang lumpah that le nibak
Betah dan Berotai, banda-banda nyang yoh
watée ilée jikuasa lé Raja Hadadezer.
9 Raja Tou di nanggroe Hamat geudeu-
ngoe teuma bahwa Nabi Daud ka geupeuta-
loe banmandum tantra Hadadezer. 10 Teuma
lé geuhnyan laju geu kirém Yoram aneuëk
agam gobnyan mangat geujak peutrok saleu-
em ubak Nabi Raja Daud dan geupeugah
seulamat ateueh keumeunangan gobnyan,
sabab Hadadezer ka kayém that geumuprang
deungon Raja Tou. Yoram jijak ubak Nabi
Daud sira jiba hadiah nyang lumpah le nyang
teupeugét nibak méuh, pirak dan peurunggu.
11-12 Nabi Raja Daud nyan laju geupeuseu-
mah banmandum hareuta nyan ubak TUHAN
mangat teupeuguna didalam upacara iébadat.
Meunan cit teuma geupeubuet u ateueh ba-
rang-barang méuh dan pirak nyang ka geu-
reupah nibak Raja Hadadezer dan barang-ba-
rang bansa nyang ka geupeutaloe, bansa
nyan na kheueh, bansa Edom, Moab, Amon,
Filistin dan Amalek.
13 Nan Nabi Daud meutamah meusyeu-
hu lom bak watée gobnyan meuhase geu-
peutaloe ngon geupeumaté na kira-kira
18.000 droe ureuëng Edom di Pantôn Asin.
14 Gobnyan laju geupeudong khimah-khi-
mah tantra nibak saboh nanggroe Edom, dan
bubena ureuëng Edom nyan ka taklok ubak
gobnyan. TUHAN geujok meunang keu Nabi
Daud dipat mantong gobnyan geupeu-
beudôh prang.[u]
15 Meunan kheueh cara jih Nabi Daud
geumat peurintah nibak bansaboh nang-
groe Israel dan geujaga mangat rakyat
gobnyan sabe teupeusaneut ngon ade dan
gét-gét. 16-17 Nyoe kheueh peujabat-peuja-
bat rayeuk nyang geu angkat lé Nabi Daud
nyan:

Panglima angkatan prang: Yoab aneuëk Zeruya;

Sekretaris meuligoe: Yosafat aneuëk Ahilud;

Teungku-teungku imeum: Zadok aneuëk Ahitub, dan Ahimelekh aneuëk Abyatar;

---

[s] Keumungkenan that makna jih: *teureubot tanoh awaknyan.* [t] *geupeudong khimah-khimah tantra lam;* atawa teupeuduek keumandan-keumandan tantra ateueh. [u] saban lagée ayat 6.

8:13: Zab. 60:1-2

Sekretaris nanggroe: Seraya
18 Ulée [v] kawan nyang kawai pribadi
raja: Benaya aneuëk Yoyada;
Teungku-teungku imeum di meuligoe:
aneuëk-aneuëk agam Nabi Daud.

Nabi Daud dan Mefiboset

9 Bak siuroe Nabi Daud geuteuma-
nyong, "Peu kheueh mantong na
ureuëng nyang udeb lam keuluwarga Saul?
Meunyoe mantong na, ulôn keuneuk jak
peubuet nyang gét ubak keuluwarga nyan
deumi si Yonatan."
2 Keuluwarga Saul na sidroe namiet
nyang nan jih Ziba, dan namiet nyan geuyue
jak meuhadab ubak Raja Nabi Daud. Raja
geuteumanyong, "Peu kheueh gata nyang
nan Ziba?"
"Nyoe, beutôi that Teungku Amphon,"
jijaweueb lé Ziba nyan.
3 Óh lheuehnyan raja geutanyong lom,
"Peu kheueh mantong na ureuëng nyang
udeb lam keuluwarga Saul? Ulôn keuneuk
jak peubuet nyang gét keu ureuëng nyan,
lagée nyang ka ulôn meujanji ubak Po teu
Allah."
Geujaweueb lé Ziba, "Mantong na si-
droe aneuëk agam si Yonatan. Jihnyan capi-
ek."
4 "Dipat jihnyan?" geutanyoe lé Raja
Daud.
"Di Lodebar, di rumoh si Makhir
aneuëk si Amiel," jipeugah lé Ziba. 5 Lé
Nabi Raja Daud laju geuyuejak hôi aneuëk
agam si Yonatan nyan.
6 Aneuëk agam Yonatan nyan nan jih
Mefiboset. Bak watée katrok jiteuka, laju
jisujut jibri horeumat ubak Nabi Daud. Nabi
Daud laju geusapa ureuëng nyan, sira geu-
peugah, "Mefiboset," dan aneuëk nyan laju
jijaweueb, "Nyoe pat ulôn, Teungku Am-
phon."
7 Nabi geupeugah, "Bék teumakot teuh.
Ulôn keuneuk peumurah até keu gata deumi
si Yonatan bapak gata. Banmandum tanoh
atra abusyiek gata si Saul, teuma ulôn jok
pulang ubak gata dan keu siumu masa gata
jeuet tamakheun nibak meuligoe gobnyan."
8 Mefiboset jisujut lom sira jipeugah,
"Peu kheueh makna jih ulôn nyoe hai
Teungku Amphon! Pakon Teungku Am-
phon leupah jroh keu ulôn?"
9 Laju lé raja geutawök Ziba namiet Saul
nyan, dan geupeugah laju, "Peue mantong
na hareuta nyang jitinggai lé Saul dan keu-
luwarga gobnyan sabab atra ulôn keuneuk
bri keu cucoe Teungku gata nyoe. 10 Gata
dan aneuëk-aneuëk meunan cit deungon
peumbantu gata bahtajak meuúe tanoh nyan
deumi keuluwarga teungku gata si Saul, dan
neubri kheueh laju hase tanoh nyan ubak
awaknyan mangat teupeuseb nyang jipeu-
reulée lé awaknyan. Teuma Mefiboset jeuet
geumakheun nibak meuligoe siumu masa."
(Ziba na jimeu aneuëk 15 droe aneuëk agam
dan 20 droe namiet).
11 Geujaweueb lé Ziba ubak raja, [w]
"Banmandum titah Teungku Amphon teu-
ma ulôn peubuet."
Teuma lé Mefiboset laju jimakheun sa-
boh talam deungon raja, lagée aneuëk agam
Nabi Raja Daud keudroe. 12 Mefiboset na
teuma jimeu aneuëk agam nyang nan jih si
Mikha. Banmandum anggota keuluwarga
Ziba nyan ka jeuet keu namiet Mefiboset.
13 Meunan kheueh si Mefiboset nyang capi-
ek nibak ban dua blaih gaki jih nyan tinggai
di Yerusalem dan sabe jipajoh bu di Meuli-
goe.

Nabi Daud geupeutaloe ureuëng Amon dan ureuëng Siria

(1Taw. 19:1-19)

10 Na meupadub treb teuma óh lheueh
nyan Nahas raja Amon meuninggai
donya, dan aneuëk gobnyan nyang agam
nyang nan jih Hanun duek keugeunantoe
raja. 2 Dan geupeugah lé Nabi Raja Daud,
"Nahas na kheueh rakan ulôn nyang that
seutia. Jadi ulôn harôh kheueh ulôn meusa-
habat deungon Hanun aneuëk geuh nyan."
Sabab nyan Nabi Daud laju geukirém utosan
u nanggroe Amon mangat teujak peuhibor
até Hanun ateueh kameuninggai bapak jih-
nyan.
3 Bak watée awaknyan ka trok u Amon,
bubena peumimpén nanggroe nyan laju jijak
peugah ubak Hanun, "Bék kheueh neupike
hai Teungku Amphon Nabi Daud geukirém
utosan geuh nyan sabab gobnyan geukeu-
neuk horeumat keu bapak Teungku Am-
phon! Gobnyan geukirém ureuëng geuh
keunoe na kheueh sibagoe mata-mata jijak
muluem u nanggroe geutanyoe nyoe, jijak

[v] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *ulée.* Lam teks Ibrani kheun nyan hana. [w] Saboh teujeumahan kuno: *raja;* Ibrani: ulôn.
9:1: 1Sam. 20:15-17 **9:3:** 2Sam. 4:4

seuhdek banda geutanyoe mangat hase
jireubot lé awaknyan."
4 Lé Hanun laju jidrob utosan Nabi Da-
ud nyan, jicuko laju janggot awaknyan si-
blaih, dan jigunteng teuma peukayan awak-
nyan sampoe óh punggong, dan laju jiyue
jak awaknyan. 5 Teuma awaknyan that-that
malée keuneuk jiwoe u nanggroe droe jih.
Óh watée hainyan jibritée ubak Nabi Daud,
gobnyan laju geukirém lom utosan mangat
awaknyan tinggai mantong di Yerikho sam-
poe janggot awaknyan jitimoh lom teuma.
6 Óh lheueh nyan di ureuëng Amon jisa-
da bahwa deungon buet awaknyan nyang
lagée nyan bagoe Nabi Daud ka jeuet keu-
musoh. Sabab nyan di awaknyan laju jijak
siwa 20.000 droe tantra ureuëng Siria nyang
na tinggai di Bet-Rehob dan Zoba, meunan
cit deungon 12.000 droe tantra di nanggroe
Tob, meunan cit meusajan teuma deungon
raja nibak nanggroe Maakha deungon 1.000
droe tantra gobnyan. 7 Bak watée Nabi Daud
geudeungoe hai nyan, gobnyan laju geuyue
Yoab deungon banmandum angkatan prang
gobnyan geuyue maju jak lawan musoh.
8 Ureuëng Amon laju jiteubiet dan ji ato laju
baresan jih di keu pintoe geureubang Raba
ma banda awaknyan keudroe, seudangkan
ureuëng Siria, ureuëng Tob dan Maakha
jiatoe teuma baresan jih di dalam padang.
9 Yoab jikalon bahwa gobnyan ka teu-
seupet ngon ji apet lé pasokan musoh dikeue
dan dilikot droe geuh. Sabab nyan gobnyan
laju geupiléh tantra Israel nyang paleng gét
dan laju awaknyan geupeuduek meuhadab-
hadab keue deungon tantra Siria. 10 Nyang
leubeh nibak tantra Israel nyan jiseurah laju
ubak Abisai adoe gobnyan, nyang atoe ba-
resan awaknyan meuhadab keue teuma deu-
ngon tantra Amon. 11 Yoab jipeugah ubak
adoe jih nyan, "Meunyoe ulôn singoh ka
hana ekle ulôn meuteun teuhadab tantra Si-
ria, bubagaih kheueh neutulông ulôn; meu-
nan cit teuma, meunyoe droe kheueh hana
ekle neupeuteuen teuhadab tantra Amon
nyan, ulôn teuma lôn teuka jak tulông gata.
12 Saba kheueh! Jak kheueh geutanyoe tajak
muprang deungon ceubeueh dan beurani
deumi keu bansa geutanyoe dan keu banda-
banda Po teu Allah geutanyoe. Seumoga
TUHAN geupeubuet peue nyang geukeuheun-
daki."
13 Yoab dan pasokan gobnyan laju jima-
ju u mideuen prang, akhé jih bube nyang na
tantra Siria ka habéh jiplueng. 14 Bak watée
ureuëng Amon jikalon tantra Siria ka jiplu-
eng bansalamle, awaknyan pih jiplueng cit
nibak Abisai dan ji surot laju u dalam banda.
Óh ka lheueh jiprang ureuëng Amon, Yoab
laju geuwoe riwang u Yerusalem.
15 Ureuëng Siria jitée droe bahwa jih-
nyan ka jipeutaloe lé ureuëng Israel, sabab
nyan laju jihôi banmandum anggota pasok-
an jih mangat jimeusapat lom. 16 Teuma lé
Raja Hadadezer geuyue jakhôi ureuëng Si-
ria nyang na di siblaih u timu Krueng Efrat,
dan jiteuka kheueh awaknyan u Helam di-
miyueb pimpénan panglima Sobakh, So-
bakh nyan na kheueh panglima tantra Raja
Hadadezer di Zoba. 17 Ban geudeungoe hai
nyan, Nabi Daud deungon reujang that geu-
peusapat banmandum pasokan Israel, laju
geujak jeumeurang u meurandeh Krueng
Yordan, óh lheuehnyan jimaju laju u Helam.
Disinan na teuma ureuëng Siria teungoh ji
atoe baresan jih dan laju teuma jimaju jijak
prang pasokan Nabi Daud. 18 Teuma di
ureuëng Israel laju jipoh sampoe jisurot u
likot tantra Siria. Nabi Daud dan pasokan
gobnyan ka geupoh maté 700 droe nyang
mat keumudoe geuritan prang, dan 40.000
droe teuma tantra meuguda; seulaén nibak
nyan si Sobakh nyang panglima prang nyan
keunong teuma dan luka jih lumpah parah
akhé jih sabab luka nyan jihnyan pih maté
di mideuen prang. 19 Bak watée raja-raja
nyang jimat kuasa lé Hadadezer jikalon bah-
wa awaknyan ka jipeutaloe lé tantra Israel,
awaknyan laju jilakée meudamé laju jitak-
lok ubak ureuëng Israel. Phon watéenyan di
ureuëng Siria hana jijeuet le jibantu ureuëng
Amon.

Nabi Daud dan Batsyeba

11 Raja-raja biasa jijakmaju u mideuen
prang bak watée musém semi. Dan
bak watée musém semi thon nyan Nabi Daud
geuyue ubak Yoab mangat jijak maju
umideuen prang meusajan deungon mandum
peuwira gobnyan dan banmandum peuwira
Israel; laju awaknyan geupeutaloe ureuëng
Amon dan geukeupong banda Raba. Teuma
Nabi Daud teutab na tinggai di Yerusalem.
2 Bak siuroe, watée ka seupôt, óh ka
lheueh Nabi Daud geubeudôh nibak teungé-
ut, gobnyan laju geujak-jak di ateueh bu-
bong meuligoe nyang data nyan. Nibak teum-
patnyan leumah geukalon sidroe ureuëng

11:1: 1Taw. 20:1

inong teungoh jimano, dan ureuëng inong
nyan lumpah ceudah. 3 Lé Nabi Daud laju
geuyue tanyong soe ureuëng inong nyan,
dan laju jibri tée bahwa ureuëng inong nyan
nan jih Batsyeba; bapak jih nan geuh Eliam
dan lakoe gobnyan na kheueh Uria ureuëng
Het. 4 Nabi Daud laju geuyue jakhôi
ureuëng inong nyan, dan óh ka trok inong
nyan ubak meuligoe, Nabi Daud laju geu-éh
deungon ureuëng inong nyan. (Batsyeba
ban mantong lheueh jipeubuet upacara meu-
suci óh ka habéh jiteuka he). Dan jijakkwoe
kheueh laju inong nyan u rumoh jih. 5 Hana
padubna treb teuma óh lheuehnyan Batsye-
ba laju mume, laju gobnyan jijak peugah
ubak Nabi Daud keuhai nyan.

6 Bak watée nyan cit teuma Nabi Daud
geubri peurintah ubak Yoab, geupeugah,
"Gata yue laju ubak Uria ureuëng Het nyan
mangat jijak meurumpok deungon ulôn."
Teuma Yoab laju jiyue Uria jijak meurum-
pok deungon Nabi Daud. 7 Bak watée Uria
jijak meurumpok deungon Nabi Daud, raja
laju geutanyong ubak jihnyan keuadaan Yo-
ab dan pasokan Israel, dan meunan cit geu-
tanyong pakriban teuma jalan jih watée teu-
muprang. 8 Óh lheuehnyan Nabi Daud
geupeugah lom ubak Uria, "Tajak woe
kheueh u rumoh gata dan tajak piôh hék
kheueh meusikeujab." Óh ka lheueh Uria
jitinggai meuligoe Nabi Daud nyan, Nabi
Daud laju geukirém hadiah u rumoh Uria.
9 Teuma Uria hana jiwoe teuma jijak éh
sampoe teungéut dibabah pintoe meuligoe
meusajan deungon banmandum peungawai
raja. 10 Ubak Nabi Daud jijak peugah laju
keuhai nyan. Teuma gobnyan laju geuta-
nyong ubak Uria, "Gata banmantong tawoe
nibak meuneujak nyang lumpah jiôh, pakon
hana tajakwoe u rumoh gata?"

11 Jijaweueb lé Uria, "Tantra Israel dan
Yehuda teungoh jimeujuang udeb maté dan
Peuto Peujanjian TUHAN na nibak awaknyan;
Yoab panglima kamoe dan bubena peuwira
awaknyan geupeudong khimah di teungoh
padang. Ek kheueh ulôn nyoe lôn jakwoe u
rumoh, dan makheun meusajan meunan cit
lôn éh meusajan deungon ureuëng binoe? Deu-
mi nyawöng Teungku Amphon dan nyawöng
ulôn, ulôn hana ulôn peubuet hai nyan!"

12 Laju geupeugah lé Nabi Daud, "Ka
kheueh meunyoe meunan, gata meureuhat
kheueh disinoe bak uroenyoe dan singoh
beungoh teuma ulôn peu idhin gata tajak."
Deungon nyan Uria pih tinggai di Yerusa-
lem nibak uroenyan. Bak uroe nyang seu-
lanjut jih gobnyan teu-undang jak makheun
meusajan Nabi Daud. 13 Teuma jipajoh
kheueh bu meusigoe ngon Nabi Daud nyan
meunan cit deungon ié meuneujieb na kheu-
eh ié kreueh nyang lumpah jai sampoe Uria
ka mabök. Teuma nibak malam nyan Uria
nyan hana cit jiwoe u rumoh jih, teuma ji-éh
di ateueh ija seulimbot jih[x] di dalam kama
peungawai meuligoe.

14 Óh singoh beungoh nyan Nabi Daud
laju geutuléh surat bak Yoab di mideuen
prang, dan surat nyan geukirém laju deu-
ngon peurantaraan si Uria. 15 Asoe surat
nyan na kheueh lagée nyoe, "Gata peuduek
kheueh si Uria nyoe nibak gareh nyang
paleng dikeue bak watée tamaju u mideuen
prang, óh lheuehnyan gata tasurot kheueh
ulikot mangat jihnyoe maté." 16 Teuma teu-
ngoh Yoab jikeupong banda nyan, Uria laju
geuyue ubak saboh teumpat nyang ka jiteu-
peue bahwa nibak teumpat nyan lumpah
teuga jijaga lé musoh. 17 Bak watée tantra
musoh jiteubiet nibak banda dan jijak prang
tantra Yoab, na meupadub droe peuwira
Nabi Daud ka teupoh maté, meunan cit
deungon Uria maté disinan.

18 Óh lheuehnyan Yoab laju geukirém
utosan ubak Nabi Daud keujijak peugah ja-
lan teujadi muprang nyang paleng hebat
nyan. 19 Haba peurintah Yoab ubak utosan
nyan lagée nyoe, "Óh ka lheueh Teungku
Amphon geudeungoe laporan gata keuhai ja-
lan jih muprang nyoe, 20 mungken gobnyan
jeuet keubeungéh dan geutanyong ubak gata,
'Pakon gata rab that-that deungon banda
nyan? Bukon kheueh gata tateupeue bahwa
musoh pasti ji timbak gata deungon panah-
panah nyang jipeuleuh diateueh pageue-
pageue beuton rumoh awaknyan? 21 Peu
kheueh gata ka tuwoe bahwa si Abimelekh
aneuëk Gideon nyan teupoh maté di Tebes?
Bukon kheuehnyan maté lé sabab na sidroe
ureuëng inong jigeulawa deungon aneuk ba-
tée ngon gileng teupông nibak ateueh beuton
ubak gobnyan? Nyang kheueh, pakon gata
meunan that tô deungon beuton nyan?' Meu-
nyoe Teungku Amphon geutanyong lagée
nyan, tapeugah kheueh laju ubak gobnyan,
'Uria si peuwira Teungku Amphon, meunan
cit ka maté meusajan!' "

[x] *di ateueh ija seulimbot jih,* atawa ateueh teumpat éh jih.
11:21: Hak. 9:53

22 Jijak kheueh laju utosan nyan jimeu-
hadab ubak Nabi Daud dan jipeugah peue
nyang ka jipeugah lé Yoab ubak gobnyan.
23 Utosan nyan jikheun, "Lawan kamoe leu-
beh teuga dan awaknyan jiteubiet dalam ban-
da laju jijak prang kamoe nyang na didalam
padang. Teuma deungon sihabéh teunaga ha-
na meurasa teumakot kamoe lawan laju
awaknyan sampoe trok lom u babah pintoe
geureubang banda. 24 Óh lheueh nyan di
ateueh bubong meunan cit deungon di ateueh
pageue beuton awaknyan laju jipeutek ka-
moe deungon aneuk panah, dan napadub
droe nibak peuwira Teungku Amphon meu-
nan cit deungon si Uria pih ka maté."
25 Nabi Daud geupeugah ubak ureuëng
nyang ba habanyan, "Gata peukhong kheu-
eh até Yoab dan tapeugah kheueh laju ubak
droe jihnyan mangat bék cut até, sabab hana
hase jiramai soe nyang teuma maté lam
prang nyan. Peugah kheueh ubak geuhnyan
mangat jijak prang musoh nyang leubeh
hibat dan leubeh nibak nyang ka-ka ateueh
banda nyan sampoe banda nyan meuteumé
teureubot dan meunyeurah."
26 Bak watée Batsyeba geudeungoe bah-
wa lakoe geuh ka meuninggai, laju gobnyan
meukabong ngon até nyang peudeh. 27 Óh
lheuehnyan óh ka habéh watée meukabong,
Nabi Daud laju geuyuejak tueng ureuëng
inong nyan mangat jiba u meuligoe gobnyan
dan laju geucok keu ureuëng binoe geuh. Na
padub beuleuen teuma óh lheuehnyan
ureuëng binoe geuhnyan geupeulahé sidroe
aneuëk agam. Teuma TUHAN hana galak
keubuet Nabi Daud nyang lagée nyan.

Peusan Nabi Natan dan Nabi Daud meunyeusai

12 Óh ka lheueh nyan TUHAN laju geu
kirém Nabi Natan geuyue jak meu-
rumpok deungon Nabi Daud. Nabi Natan
laju geujak ubak gobnyan dan geupeugah,
"Na dua droe ureuëng nyang tinggai dalam
saboh banda; nyang sidroe kaya dan nyang
sidroe teuk gasien. 2 Sikaya bak jihnyan jai
that jipeulara beulatang peulara dan bubiri,
3 seudangkan ureuëng gasien nyan bak jih-
nyan teuma na saboh aneuëk bubiri, nyang
jibloe. Aneuëk bubiri nyan jipeulara sampoe
ka rayeuk di dalam rumoh jihnyan meusa-
jan-sajan deungon aneuëk-aneuëk gobnyan.
Aneuëk bubiri nyan jijok peunajoh nibak
peunajoh ureuëng nyan, sampoe ubak jipeu-
jieb ié keu aneuëk bubiri nyan dalam cang-
kie ureuëng nyan keudroe, meunan cit deu-
ngon ji-éh aneuëk bubiri nyan didalam
pangkée ureuëngnyan; paneuk haba, jipeu-
saneut aneuëk bubirinyan saban lagée jipeu-
saneut keu aneuëk inong jihnyan keudroe.
4 Bak siuroe ureuëng kaya jiteuka jamé di-
rumoh jih nyan. Ureuëng kaya nyan hana
jitem sie bubiri atawa leumô jih nyan keu-
droe mangat jeuet teutaguen keu jamé jih
nyan. Teuma jijak cok aneuëk bubiri
ureuëng gasien nyan, laju atra ureuëng gasi-
en nyan jisie dan jitaguen laju keu jamé jih
nyan."
5-6 Ban geudeungoe nyang lagée nyan
Nabi Daud gét that beungéh sabab buet
ureuëng kaya nyang lagée nyan dan geupeu-
gah, "Keujam that ureuëng kaya nyan! Deu-
mi TUHAN nyang udeb, ureuëng nyan harôh
jigantoe aneuëk bubiri nyan peuet goe lipat
dan ureuëng nyan harôh teuhuköm maté!"
7 Geupeugah lé Nabi Natan ubak Nabi
Daud, "Teungku Amphon kheueh ureuëng
nyang teupeugah nyan! Dan nyoe kheueh
nyang geupeugah lé TUHAN, Po teu Allah
Israel, 'Droeneueh ka Ulôn baiát jeuet keu
raja ateueh Israel dan ka Ulôn peuseulamat
nibak si Saul. 8 Keurajeuen Saul dan bubena
peurumoh jihnyan ka Ulôn bri keu gata, lom
teuma gata Ulôn baiát jeuet keuraja ateueh
Israel dan Yehuda. Meunyoe atra nyan goh-
lom seb, pasti teuma Ulôn jok lom keu gata
nyang leubeh le nibak nyang na. 9 Pakon
gata hana tapakoe peue nyang ka Ulôn peu-
rintah? Keupeue tajak peubuet nyang jeuhet
nyan? Uria gata yuepoh maté didalam
prang; tapeubiyeu jihnyan maté jipoh lé
ureuëng Amon, dan gata cok teuma peuru-
moh jih! 10 Lé sabab gata hana tataát ubak
Ulôn dan tareupah teuma peurumoh Uria, lé
sababnyan didalam tieb-tieb keuturonan ga-
ta treun meutreun na nyang maté teupoh.
11 Ulôn meusumpah teuma Ulôn peurhot
mala peutaka nyan u ateueh gata nyang
teuka jih nibak keuluwarga gata keudroe.
Ulôn teuma Lôncok peurumoh-peurumoh
gata dikeue mata gata keudroe dan teuma
Ulôn jok keu ureuëng laén nyang teuma
ji-éh meusajan awaknyan bak watée uroe ka
peungeuh trang. 12 Gata ka tapeubuet desya
seucara seungab-seungab, teuma saboh wa-
tée Ulôn kupeubukeuti ancaman Ulôn nyan
deungon seucara trang-trang di bansaboh
Israel.' "

12:1: Zab. 51:2 12:11-12: 2Sam. 16:22

13 Laju geupeugah lé Nabi Daud ubak
Nabi Natan, "Ulôn ka meudesya ubak
TUHAN."

Geujaweueb lé Nabi Natan, "TUHAN ka
geupeu amphon Teungku po; jadi Teungku
Amphon hana teuma maté. 14 Teuma lé sa-
bab Teungku Amphon ka neuhina TUHAN
deungon buet droeneueh nyan, aneuëk agam
Teungku Amphon nyang ban lahé nyan teu-
ma maté." 15 Óh ka lheueh geupeugah nyan
geuwoe kheueh Nabi Natan u rumoh gob-
nyan.

Aneuëk agam Nabi Daud meuninggai donya

Aneuëk agam Nabi Daud nyang geu-
peulahé lé Batsyeba balée Uria ka rhot bak
sakét deungon keuheundak TUHAN. 16 Laju
Nabi Daud geumeudoá ubak TUHAN mangat
aneuëk geuh nyan puléh. Gobnyan geupua-
sa dan tieb-tieb malam geu-éh simalam beu-
ngoh ateueh aleue kama gobnyan. 17 Laju lé
ureuëng-ureuëng patot nyang teupeucaya di
dalam meuligoe jijak ubak gobnyan dan
jibujuk gobnyan mangat geubeudôh, teuma
gobnyan geutulak dan hana geutem
makheun meusigoe ngon awaknyan. 18 Na
siseuen aleuhat teuma óh lheuehnyan
aneuëk nyan pih meuninggai donya, dan
bubena namiet Nabi Daud ban mandum
jitakot keu jijak britée hai nyan. Jipeugah lé
awaknyan, "Yoh watée aneuëk nyan man-
tong udeb, raja hana geutem deungoe meu-
nyoe tanyoe ta peugah haba deungon gob-
nyan. Peue lom jinoenyoe watée aneuëk
geuh nyan ka meuninggai donya! Pat tateu-
peue gobnyan teuma geurajam droe gob-
nyan keudroe!"

19 Bak watée Nabi Daud geukalon nami-
et geuhnyan jimeusáih-sáih, sada kheueh
gobnyan bahwa aneuëk geuh nyan ka meu-
ninggai donya. Laju geutanyong ubak
awaknyan, "Peu kheueh aneuëk nyan ka
meuninggai?"

"Ka Teungku Amphon," jaweueb
awaknyan.

20 Dan geubeudôh kheueh laju Nabi Da-
ud nibak aleue teumpat geu-éh nyan, laju
geujak bakmon geumanoe óh lheueh nyan
geusugot ngon ôk, dan geutuka peukayan.
Óh lheuehnyan geubeudôh geujak laju meu-
iébadat u Baét TUHAN. Óh lheueh nyan
gobnyan geuwoe laju ubak meuligoe, dan
geulakée laju hidangan bu keuneuk
makheun lé gobnyan, dan laju geu
makheun. 21 Óh ban jingieng nyang lagée
nyan bagoe, lé namiet Nabi Daud laju jita-
nyong ubak gobnyan, "Kamoe banmandum
nyoe hana muphom, ya Teungku Amphon.
Bak watée aneuëk nyan mantong udeb,
Teungku Amphon neupuasa dan neupeuba-
e aneuëk nyan, teuma óh ka lheueh aneuëk
nyan meuninggai, Teungku Amphon neu-
beudôh laju neu pajoh bu!"

22 "Nyoe, beutôi," geujaweueb Nabi
Daud, "Keubiet ulôn meupuasa dan ulôn
moe bak watée aneuëk nyan mantong udeb
dan teuma ulôn pike: Mungken TUHAN geu-
gaséh keu ulôn dan geupeupuléh aneuëk
nyan nibak peunyakét jih dan hase udeb
lagée bak nyang ka. 23 Teuma jinoenyoe, óh
ka sahéeh jihnyan ka meuninggai, keupeue
guna jih ulôn nyoe sabe lôn puasa? Peu
kheueh aneuëk nyan hase ulôn peu udeb lom
teuma? Bak saboh watée teuma ulôn pih lôn
jak cit ubak teumpat aneuëk lôn nyan jijak,
teuma jinoenyoe jihnyan hana jiwoe le ubak
ulôn."

Nabi Sulaiman lahé

24 Óh lheuehnyan Nabi Daud geupeu
mangat lom até ureuëng inong gobnyan si
Batsyeba, óh lheuehnyan laju geujak éh
ngon binoe geuh nyan. Batsyeba laju geu-
peulahé lom sidroe aneuëk agam nyang geu-
boh nan Sulaiman lé Nabi Daud. TUHAN
that-that geugaséh keu aneuëk nyan 25 dan
geuyue Nabi Natan mangat geuboh nan
aneuëk nyan ngon nan Yedija, [y] sabab
TUHAN geugaséh keu aneuëk nyan.

Nabi Daud geureubot Raba

(1Taw. 20:1-3)

26 Bak watéenyan Yoab mantong hibat
that teungoh geumeu heuengkoe dalam
mideuen prang geulawan Raba ma banda
nanggroe Amon, dan karab geureubot banda
nyan. 27 Laju gobnyan geukirém utosan
ubak Nabi Daud sira geupeugah, "Ulôn ka
lôn prang Raba, dan ka ulôn reubot peuseu-
diaan ié jih. 28 Jinoenyoe, neutem kheueh
Teungku Amphon neupeusapat tantra geu-
tanyoe nyang na mantong tinggai, laju neu-
pimpén seurangan mangat tapeutaklok ban-
da nyan. Deungon na nyang lagée nyan
teuma hana jikheun bahwa ulôn nyang reu-
bot banda nyan." 29 Laju Nabi Daud geu-
peusapat banmandum tantra gobnyan, óh

[y] *Yedija:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih: "geugaséh lé TUHAN".

lheuehnyan laju geujak prang Raba, geuseu-
reubu dan laju teuma geupeutaklok. 30 Nabi
Daud laju geucok mahkota di ateueh ulée
raja awaknyan[z] dan atra nyan laju geungui
keudroe di ateueh ulée gobnyan. Mahkota-
nyan na brat jih kira-kira 35 kilogram dan
meutahta deungon peumata nyang lumpah
ceudah. Meunan cit Nabi Daud geuba nibak
teumpatnyan lumpah jai barang rampasan.
31 Seulaén nibaknyan peunduduek banda
nyan laju geuparoih, dan geuyue bak awak-
nyan mangat jiba gogajo, cangkoi beuso,
dan pato beuso dan awaknyan laju geuyue
meukeureuja[a] nibak teumpat peugét batée
bata. Meunan cit hainyan geupeubuet u
ateueh peunduduek banda-banda Amon
nyang laén. Óh lheueh nyan Nabi Daud dan
banmandum tantra gobnyan geuwoe lom u
Yerusalem.

Amnon dan Tamar

13 Absalom aneuëk agam Nabi Daud
na sidroe adoe jih nyang inong,
aneuëk dara nyan cukob lagak, nan jih Ta-
mar. Amnon aneuëk agam Nabi Daud nibak
peurumoh nyang laén ka teuma rhot cinta
keu si Tamar nyan, 2 dan ka meuheuet that
jikeuneuk éh meusajan si dara nyan. Teuma
hainyan mustahé hase teujadi sabab si Ta-
mar nyan gohlom jimeukawen dan hana
jeuet teuma jimeurakan deungon aneuëk
agam. Amnon hana piôh-piôh jipike keuhai
nyan sampoe jihnyan rhot keu sakét.
3 Amnon na teuma sidroe rakan nyang
lumpah lisek, nan rakan jih nyan Yonadab
aneuëk Simea aduen Nabi Daud. 4 Yonadab
jipeugah ubak Amnon, "Hai Teungku Pa-
ngeran, pakon tieb-tieb uroe ulôn ngieng
droeneueh seudeh that? Peue nyang ka teu-
jadi u ateueh droeneueh?"
Jijaweueb lé Amnon, "Ulôn ka rhot
cinta ubak Tamar, adoe si Absalom syedara
ulôn nyan."
5 Laju jipeugah lé Yonadab ubak gob-
nyan, "Oh, meunyoe hainyan mudah that
hai teungku pangeran! Neujak éh kheueh
laju u ateueh tika, dan neupeugét kheueh
droeneueh sang-sang teungoh sakét. Meu-
nyoe bapak droeneueh teuka dan geujak
ngieng droeneueh, dan neupeugah laju ubak
gobnyan, 'Bapak, neupeu idhin kheueh si
Tamar jijak kalon ulôn sira ji peuhidang bu
keu ulôn. Meunyoe ulôn hase ulôn ngieng si
Tamar nyan teungoh jitaguen bu keu ulôn
disinoe, ulôn ka hase lôn pajoh bu.' " 6 Óh
lheueh nyan si Amnon laju jijak éh di teum-
pat éh pura-pura gobnyan lam keuadaan
sakét.
Bak watée Raja Nabi Daud bapak gob-
nyan teuka geujak kalon, Amnon laju jipeu-
gah ubak bapak jih nyan, "Bapak, neupeu
idhin kheueh si Tamar jijak keunoe mangat
jipeugét juadah dikeue ulôn disinoe; meu-
nyoe nyan ka lheueh jipeumasak mungken
ulôn ka ek ulôn makheun."
7 Óh lheueh nyan Nabi Daud laju geuki-
rém peusan ubak si Tamar nyang na di
dalam meuligoe, geupeugah lagée nyoe,
"Tajak kheueh laju u rumoh aduen gata si
Amnon, dan tapeugét kheueh laju peunajoh
keu jihnyan." 8 Óh ban jideungoe nyang
lagée nyan si Tamar laju jijak u rumoh
aduen jih nyan dan deuh laju jikalon aduen
jih si Amnon mantong teubalek nibak teum-
pat éh. Tamar jicok laju bacut teupông dan
dikeue aduen jih nyan jipeugét laju kue
juadah dan laju jitot ngon jipanggang di
ateueh ngeue apui. 9 Óh ka lheueh nyan
jipeuteubiet laju juadah nyan didalam panci
dan jibri ngon geupeuhidang laju ukeue
aduen jih si Amnon nyan. Teuma Amnon
hana jitem pajoh juadah nyan. Gobnyan
jipeugah, "Tayue teubiet laju banmandum
ureuëng nyang na didalam kama nyoe!"
10 Óh ka lheueh banmandum ureuëng jiteu-
biet nibak kama nyan, jipeugah kheueh lé
Amnon ubak si Tamar, "Taba kheueh laju
banmandum juadah nyan keunoe, ubak teum-
pat ulôn éh nyoe, dan gata suleueng kheueh
u dalam babah ulôn!" Tamar jiturot peue
nyang jiyue nyan. 11 Teuma bak watée Ta-
mar jisunyueng juadah nyan u dalam babah
Amnon, Amnon laju jimat aneuëk dara nyan
sira jipeugah, "Adoe meutuah, keunoe gata
éh meusapat ngon ulôn!"
12 "Ah, bék hai aduen meutuah!"
jaweueb aneuëk dara nyan. "Bék neupaksa
ulôn tapeubuet buet nyang hina nyan! Hai
nyang lagée nyan hántom na teupeubuet di
Israel. 13 Meunyoe teujadi nyang lagée
nyan, ho ulôn nyoe harôh ulôn söm jumoh
ulôn? Meunan cit deungon droeneueh hai
aduen teuma jihina lé gob di nanggroe Israel
nyoe. Nyang seugét jih hainyan neujak ma-
riet kheueh ubak raja, ka pasti raja teuma
situju ulôn nyoe jeuet keu ureuëng binoe

[z] *raja awaknyan;* atawa beurala bansa Amon nyang nan jih Milkom. [a] Keumungkenan that: *meukeureuja;* Ibrani: teuba meulalu.

droeneueh." 14 Teuma Amnon hana jitem
deungoe peue nyang jipeugah lé si Tamar
nyan, dan sabab Amnon nyan leubeh teuga,
jipaksa laju adoe jih nyan deungon cara
gasa, laju jipeukosa adoe jih si Tamar nyan.
15 Teuma óh ka lheueh jipeukosa nyan
deungon hana teusangka-sangka Amnon ka
teuka banci keu adoe jih nyan dan hana
tanggong-tanggong, leubeh rayeuk banci jih
nibak cinta jihnyan yoh awaiphon. Lé jih-
nyan laju jipeugah ubak adoe jih nyan, "Jak
teubiet keudeh!"
16 Tamar jipeugah, "Ah, pakon jeuet
keumeunan aduen? Meunyoe ulôn neu-use,
keujeuhetan nyan leubeh rayeuk[b] *nibak hai
nyang ka lheueh neupeubuet bunoe!"*
Teuma si Amnon hana jitem deungoe
peue nyang jipeugah lé Tamar nyan. 17 Am-
non laju geuhôi peulayan pribadi jih sira
jipeugah, "Gata peuteubiet laju ureuëng
inong nyoe uluwa, dan tagunci laju pintoe!"
18 Lé peulayan nyan laju jiturot peue nyang
ka jiyue lé Amnon nyan.
Peukayan si Tamar na kheueh bajée ju-
bah panyang meujaroe panyang.[c] Nibak ja-
mén nyan[d] putroe-putroe nyang gohlom
jimeukawen lazem jih jingui peukayan
nyang lagée nyan. 19 Lé Tamar laju jisipreuk
abée u ateueh ulée droe jih, jipriek bajée
jubah jih, dan jijak laju sira jitôb muka jih
deungon bandua blaih jaroe sira jimo musok-
musok ngon até nyang roga. 20 Bak watée
Absalom jikalon aduen jih nyan, teuma jita-
nyong kheueh lé jihnyan ubak Tamar nyan,
"Peu kheueh si Amnon bunoe ka ji-iengkeue
keuhormatan gata? Ka kheueh adoe meutu-
ah, bék tapike le hainyan. Bukon kheueh jih-
nyan aduen gata, dan bék kheueh hainyan
gata peugah ubak soe mantong." Bak watée
nyan cit teuma Tamar jipeuaséng droe jih di
rumoh Absalom, dan jih nyan gét that seudeh
lom ngon seungue hana meurakan.
21 Raja Nabi Daud laju geudeungoe hai
nyang lagée nyan, dan gobnyan gét that
beungéh. 22 Absalom that-that jitroih dam
keu Amnon dan hana jitem le peugah haba
deungon jihnyan sabab jihnyan ka jipeukosa
adoe jih si Tamar.

Absalom jibalaih dam

23 Dua thon teuma óh ka lheueh nyan
Absalom laju jipeuna khanuri teugunteng
pita bulée bubiri di Baal-Hazor, tou ngon
banda Efraim, dan lé gobnyan laju jiundang
banmandum aneuëk raja nyang agam.
24 Gobnyan jijak laju meuhadab ubak Bapak
geuh Raja Nabi Daud dan jipeugah, "Ba-
pak, ulôn keuneuk peuna khanuri teugun-
teng bulée bubiri. Ulôn that-that meuharab
Bapak pi neutem teuka ubak khanuri ulôn
nyan meunan cit deungon ureuëng-ureuëng
rayeuk nyang na di dalam meuligoe."
25 Teuma geujaweueb lé raja, "Bék, hai
aneuëk meutuah, sabab jih meunyoe kamoe
nyoe banmandum kamoe jak keunan beu-
areuti kamoe nyoe ka kamoe peusosah ga-
ta." Teuma di Absalom hana geutem sabe
jipaksa pakriban mantong bapak jih nyan
geutem teuka ubak teumpat khanuri nyang
jipeugot nyan, teuma bapak jih nyan teutab
cit hana geutem. Gobnyan teuma geubri
idhin mantong ubak aneuëk geuh nyan.
26 Laju jipeugah kheueh lé Absalom,
"Meunyoe meunan, neupeu idhin kheueh
syedara ulôn si Amnon jiseutôt deungon
kamoe."
Geupeugah lé raja, "Bék kheueh jih-
nyan gata peurhoh sajan gata." 27 Teuma
sabab Absalom hana jipiôh jideusak ngon
jipaksa ureuëng syiek jih nyan, bak akhé jih
Nabi Daud laju geubri idhin Amnon dan
banmandum aneuëk agam geuh nyang laén
jimeusajan jiseutôt meusapat deungon Ab-
salom.
[Laju Absalom jipeu-idang peunajoh
nyang lumpah meuwáh.][e] 28 Gobnyan laju
jibri peurintah ubak bubena namiet jih, "Ga-
ta deungoe kheueh nyoe beugét-gét, meu-
nyoe Amnon ka mabök sabab jijieb ié
anggô, ulôn teuma lôn bri aba-aba, laju gata
poh maté jih nyan. Bék gata takot. Ulôn
nyang meutanggong jaweueb ateueh hai
nyan. Gata meubuet kheueh deungon beuhé
dan bék ragu-ragu!" 29 Bubena namiet nyan
laju jipeubuet peue nyang ka jipeurintah lé
Absalom, laju awaknyan jipoh maté Am-
non. Ban jikalon peue nyang ka teujadi nyan
bubena aneuëk agam Nabi Daud nyang laén
laju ji-ék u ateueh bagal jihnyan maséng-
maséng dan laju jipeuplueng droe.
30 Teungoh awaknyan mantong nibak
rot ueh teungoh jiwoe, na ureuëng laén laju
jijak peugah ubak Nabi Daud, "Absalom ka
jipoh maté banmandum aneuëk agam Teung-

[b] Keumungkenan that makna jih: *Meunyoe ulôn neu-use ... leubeh rayeuk ...* [c] *jubah panyang meujaroe panyang,* atawa jubah nyang paleng get. [d] Keumungkenan that makna jih: *Nibak jamén nyan;* Ibrani: Peukayan. [e] *[Laju Absalom ... meuwáh.]:* tutoe haba nyoe hana lam Alkitab Ibrani, teuma teucok lam teujeumahan Yunani.

ku Raja – hana meusidroe pi nyang na
udeb!" 31 Raja geubeudôh nibak teumpat
duek, laju geupriek peukayan nyang meu-
leukèk nibak tuboh geuh sabab that-that
seudeh, dan geupeureubah laju droe gob-
nyan u ateueh aleue. Meunan cit banman-
dum peugawée gobnyan jipeureubah droe
jih u ateueh aleue. 32 Teuma Yonadab
aneuëk Simea aduen Nabi Daud jipeugah,
"Teungku Amphon, bék neugundah dan
bék teuma neupike bahwa banmandum
aneuëk agam teungku Amphon ka maté.
Teuma na kheueh Amnon mantong nyang
maté, sabab ka jeulaih nyan kheueh nyang
jilakée lé Absalom yoh phon Tamar adoe
geuhnyan jipeukosa lé Amnon. 33 Jadi bék
kheueh neupateh bahwa banmandum
aneuëk Teungku Amphon ka meuninggai
donya, lagée nyang ka ulôn peugah bunoe
nyang maté na kheueh Amnon sidroe
kong."
34 Dan bak watée nyan cit teuma Absa-
lom ka jipeuplueng droe geuh.

Ureuëng jaga meuligoe Nabi Daud deuh
jikalon bahwa ramé that ureuëng teungoh
jitreun di ateueh gunong nibak Horonaim.[f]
Dan jijak peugah kheueh hainyan [g] ubak
raja. 35 Dan Yonadab pih laju geupeugah
ubak Nabi Daud, "Nyang kheueh bubena
aneuëk agam Teungku Raja! Beutôi lagée
nyang ka ulôn peugah bunoe." 36 Banman-
tong gobnyan seuleusoe geupeugah haba,
jitamong kheueh laju bubena aneuëk agam
Nabi Daud nyan u dalam ruweueng meuli-
goe. Awaknyan ka jipeuphon mo, dan Nabi
Daud meunan cit deungon banmandum na-
miet gobnyan ka geumo ba-e sabab seudeh.
37-38 Absalom laju jijak peuaséng droe
ubak meuligoe raja Gesur, na kheueh Tal-
mai aneuëk Amihur. Gobnyan tinggai disi-
nan treb jih lhée thon. Treb that Nabi Daud
geumeukabong keu Amnon, 39 teuma bak
watée Nabi Daud hana meuseudeh até le,
gobnyan pih ka teuma teuingat that-that
ngon meucen that-that keu Absalom.

Yoab geu useuha mangat Absalom jiwoe lom teuma

14 Yoab geuteupeue bahwa Raja Nabi
Daud gét that geumeucén keu Ab-
salom, 2 lé sababnyan gobnyan geuyue jak
tueng baksidroe ureuëng inong nyang lisek
nyang na tinggai di Tekoa. Bak watée
ureuëng inong nyan ka trok, Yoab laju
geupeugah ubak ureuëng inong nyan,
"Droeneueh mak harôh kheueh pura-pura
neumeukabong ngon até nyang roga; neu-
ngui kheueh laju peukayan meukabong, dan
bék neungui minyéuk mangat bée. Neupeu-
jeuet kheueh droeneueh lagée ureuëng
inong nyang ka lumpah treb jipeumo ngon
jipeuba-e ureuëng nyang ka maté nyang gét
that jicinta. 3 Óh lheueh nyan tajak kheueh
laju meuhadab ubak raja, tapeugah laju ubak
gobnyan lagée nyoe," Laju Yoab geupeu-
gah ubak inong nyan peue nyang harôh
jipeugah.
4 Laju di ureuëng inong nyan jimeuha-
dab ubak raja, sira jitukui ngon jiseumah
jipeugah laju lagée nyoe, "Teungku Am-
phon Nyang Mulia, neutulông kheueh ulôn
nyoe!"
5 "Peue hai?" geutanyong lé raja ubak
ureuëng inong nyan.

Ureuëng inong nyan geujaweueb "Ulôn
nyoe sidroe ureuëng inong balée nyang lum-
pah gasien. Lakoe ulôn ka meuninggai do-
nya. 6 Ulôn na dua droe aneuëk agam, dan
bak siuroe awaknyan jimeudakwa di dalam
blang. Sabab hana ureuëng nyang peugla,
laju sidroe lamkawan aneuëk ulôn nyan ka
maté teupoh. 7 Dan jinoenyoe, banmandum
kawöm keuluwarga ulôn ka jipeumusoh
ulôn dan jituntot ubak ulôn mangat ulôn jok
aneuëk ulôn nyang ka jipoh maté nyan keu
awaknyan, mangat awaknyan jihuköm teu-
ma aneuëk ulôn nyan deungon huköman
maté, sabab jihnyan ka jipoh maté syedara
jih. Meunyoe ulôn jok aneuëk nyan, tinggai
kheueh ulôn sidroe mantong. Awaknyan
jipeuhanco harapan ulôn nyang kheueh si-
droe teuk dan hana jitinggai meusidroe pih
aneuëk agam keu lakoe ulôn mangat jeuet
jipeusambong keuturonan gobnyan."
8 "Neujak woe kheueh laju," geupeu-
gah lé raja, "teuma ulôn uroih hai nyan."
9 "Teungku Amphon Nyang Mulia,"
jipeugah lom lé ureuëng inong nyan, "peue
mantong nyang Teungku Amphon peubuet,
ulôn dan keuluwarga ulôn kheueh nyang
tanggong akibat jih; Teungku Amphon dan
keuluwarga Teungku Amphon hana meusa-
lah."
10 Geujaweueb lé raja, "Meunyoe na
ureuëng nyang jiancam gata, gataba kheueh
ureuëng nyan ubak ulôn, teuma óh lheueh

[f] Keumungkenan that: *nibak Horonaim;* Ibrani: rot likot jih. [g] Saboh teujeumahan kuno: *Dan jijak ... hainyan.*
13:37: 2Sam. 3:3

nyan pasti kheueh ureuëng nyan hana ji
peukaru le gata."
11 Jipeugah lé ureuëng inong nyan,
"Neumeudoá kheueh Teungku Amphon
ubak TUHAN Po teu Allah Teungku Am-
phon, mangat ureuëng nyang jikeuneuk ba-
laih ateueh keuhai maté aneuëk ulôn nyan
bék sampoe jipeubuet buet nyang leubeh
rayeuk lom deungon jipoh maté aneuëk ulôn
nyang sidroe teuk nyan."
Geujaweueb lé Nabi Daud, "Deumi
TUHAN nyang udeb, aneuëk gata nyang na
sidroe teuknyan hana jipakoe le lé awak-
nyan."
12 Laju jipeugah kheueh lé ureuëng
inong nyan lom, "Teungku Amphon Nyang
Mulia, neupeu idhin kheueh ubak ulôn nyoe
ulôn peugah haba bacut teuk mantong."
"Gét kheueh," geujaweueb lé Raja.
13 Kheun ureuëng inong nyan, "Deu-
ngon tutoe haba Amphon nyan, Teungku
Amphon ka neumeungaku bahwa Teungku
keudroe meusalah sabab hana neupeu idhin
aneuëk agam Teungku Amphon jiwoe nibak
teumpat gobnyan jipeusöm droe. Pakon
Teungku Amphon neupeubuet buet nyang
salah nyang lagée nyan ateueh umat Po teu
Allah? 14 Geutanyoe nyoe banmandum teu-
ma maté; geutanyoe manusia nyoe na kheu-
eh saban lagée ié nyang roe ateueh tanoh
dan hana meuteumé le ié nyan tapeusapat
lom teuma. Dan meunan cit Po teu Allah pih
hana teuma geupeu udeb ureuëng nyang ka
maté; lé sabab nyan bah kheueh Teungku
Amphon neu-useuha ureuëng nyang ka
teuböih sampoe jiôh nyan hase jiwoe lom[h]
teuma. 15 Ulôn nyoe lônjak meuhadab ubak
Teungku Amphon sabab ulôn jiancam lé
gob. Laju teupike lé ulôn nyang sigot jih
hainyoe ulôn jak meuhadab ubak Teungku
Amphon sira ulôn peugah haba deungon
peunoh harab peue nyang ulôn lakéenyoe
Teungku Amphon peutrok. 16 Ulôn pike
Teungku Amphon teuma neudeungoe dan
neupeuseulamat ulôn nibak ureuëng nyang
jiuseuha jikeuneuk poh ulôn dan meunan cit
aneuëk ulôn. Awaknyan jimeuniet keuneuk
jikireuh kamoe nibak tanoh nyang geubri lé
Po teu Allah keu umat Gobnyan. 17 Ulôn
yakén bahwa janji Teungku Amphon nyan
teuma teujamin teupeuseulamat ulôn sabab
Teungku Amphon na kheueh lagée Malaikat
Allah, nyang hase teupeubeda peue nyang
gét dan peue teuma nyang jeuhet.[i] Seumoga
TUHAN Po teu Allah Teungku Amphon sabe
na meusajan Teungku Amphon!"
18 Geujaweueb lé Raja Nabi Daud,
"Ulôn teumanyong sisuatu ubak gata, ta-
jaweueb kheueh deungon jujoe."
"Silahkan Teungku Amphon neupeu-
gah haba," jijaweueb lé ureuëng inong
nyan.
19 Kheun Raja, "Peu kheueh Yoab
nyang yue gata?"
Jaweueb ureuëng inong nyan, "Deumi
nyawöng Teungku Amphon, ulôn hana
mungken ulôn peu asek ulée nibak peue
nyang ka Teungku Amphon tanyong.[j]
Beutôi that Teungku Amphon, Yoab ka
geupeugah ubak ulôn peue nyang harôh
ulôn peubuet dan ulôn peugah. 20 Teuma
gobnyan geupeugah meunan na kheueh keu
keuneuk peuseuleusoe peukara nyan deu-
ngon jroh-jroh. Teungku Amphon na kheu-
eh ureuëng bijak sana lagée Malaikat Allah
sampoe neuteupeue banmandum peue
nyang teuma teujadi."
21 Óh lheueh nyan Raja Nabi Daud nyan
laju geuhôi Yoab dan geupeugah ubak gob-
nyan, "Meukeusut até gata nyan teuma ulôn
peupeunoh. Tajak kheueh laju tajaktueng
Absalom dan taba kheueh laju jihnyan keu-
noe ubak ulôn."
22 Yoab laju geusujut dikeue Nabi
Daud, dan geupeugah, "Kira jih Po teu
Allah geubri beureukat ubak Teungku Am-
phon! Jinoenyoe ka ulôn teupeue bahwa
Teungku Amphon neuteurimong ulôn kareu-
na Teungku Amphon ka neuteurimong peue
nyang ulôn lakée." 23 Laju geubeurangkat
kheueh Yoab u Gesur keu geujak tueng
Absalom geupeuwoe lom u Yerusalem.
24 Teuma Raja Nabi Daud nyan hana geu-
peu idhin aneuëk geuh Absalom nyan ting-
gai didalam meuligoe. "Ulôn hana lôn tem
ngieng jih nyan," geupeugah lé Raja Nabi
Daud. Lé sababnyan Absalom langsong ji-
woe u rumoh droe geuhnyan, dan hana
jimeuhadab ubak raja.

Absalom teupeudamé deungon Nabi Daud

25 Absalom jipujo lé gob sibagoe
ureuëng nyang paleng gagah bansaboh
nanggroe Israel. Hanale ureuëng nyang pa-
leng ceudah seulaén nibak gobnyan. Phon

[h] Keumungkenan that makna jih: *"Allah pih ... jiwoe lom."* [i] *hase teupeubeda peue nyang gét dan peue teuma nyang jeuhet;* atawa teuteupeue peue-peue mantong. [j] *hana mungken ... Amphon tanyong,* atawa Amphon bit-bit beutôi.

nibak tapak gaki trok ubak ujong ôk hana
mubacut pih na meucupa. 26 Ôk gobnyan
teubai ngon patah manyang, dan ôk geuh
nyan harôh geugunteng seun sithon sigoe
sabab han ék geupeuteun sabab brat. Ôk
nyang ka geu gunteng nyan na brat jih dua
kilo gram leubeh nyan meunurot timbangan
raja. 27 Absalom na geumeu aneuëk lhée
droe aneuëk agam dan sidroe aneuëk inong
nyang lumpah that lagak dan jiboh nan
Tamar.
28 Ka na dua thon Absalom tinggai di
Yerusalem, teuma gohlom cit gobnyan meu-
rumpok deungon raja. 29 Lé sababnyan bak
siuroe gobnyan geuhôi Yoab, keu geuyue
ureuëng nyan jijak meuhadab ubak raja,
teuma Yoab hana geutem teuka, Absalom
laju jihôi gobnyan sigoteuk, teuma meunan
cit Yoab hana cit jitem teuka. 30 Óh lheueh
nyan jipeugah kheueh lé Absalom ubak na-
miet gobnyan, "Gata tateupeue lampôh si
Yoab na di siblaih lampôh ulôn nyang ka
jipula deungon bak jelai? Gata tot kheueh
lampôh jih nyan." Dan awaknyan pih laju
jijak tot lampôh nyan.
31 Teuma Yoab laju geujak u rumoh
Absalom sira geutanyong, "Pakon namiet-
namiet droeneueh jijak tot lampôh ulôn?"
32 Jijaweueb lé Absalom, "Sabab gata
hana tatem teuka bak ulôn watée ulôn hôi.
Ulôn keuneuk yue gata jak meuhadab ubak
raja dan gata peusampoe peue nyang ulôn
tanyong nyoe, 'Keupeue guna jih ulôn ting-
gai Gesur dan ulôn tinggai disinoe? Leubeh
gét ulôn tinggai mantong disideh.' " Dan
jipeugah lé Absalom lom teuma, "Gata
useuha kheueh mangat ulôn hase lôn jak
meuhadab ubak raja, dan meunyoe ulôn
mantong na geu anggab meusalah, ulôn rila
geu huköm maté."
33 Óh lheueh nyan geujak kheueh laju
Yoab jak meuhadab ubak Raja Nabi Daud
dan geupeusampoe laju peumohonan Absa-
lom. Laju Raja geuhôi Absalom, dan Absa-
lom pih teuka laju jisujut dikeue raja. Dan
raja pih geusambot gobnyan deungon cara
geucom.

Absalom jireuncana keuneuk peubeudôh beurontak

15 Óh ka lheueh nyan Absalom jikeu-
bah laju keu droe jih saboh geuritan
prang meunan cit deungon guda dan na
limong ploh droe peungiréng gobnyan. 2 Ti-
eb-tieb uroe Absalom jibeudôh nibak teum-
pat éh beungoh-beungoh that dan laju jijak-
dong nibak binéh jalan tô ngon pintoe
geureubang meuligoe. Soe mantong
ureuëng nyang jikeuneuk meungadu keuhai
peukara jih ubak raja, laju jihôi ngon jita-
nyong lé Absalom nyan, jipeugah lagée
nyoe, "Gata nyoe nibak sukée toih?" Dan
meunyoe ureuëng nyang jitanyong nyan ji-
jaweueb, "Nibak sukée nyoe atawa jéh,"
3 teuma Absalom laju jipeugah, "Meunurot
huköm, gata beuna, teuma sayang hana waki
raja nyang geutem deungoe peue nyang gata
gadu nyan." 4 Laju jipeugah lom lé ureuëng
nyan, "Cuba, meunyoe ulôn nyang jeuet
keu hakém, soe mantong ureuëng nyang na
seungketa atawa tuntotan ureuëng nyan jeu-
et jijak ubak ulôn dan ulôn peusaneut
ureuëng nyan deungon ade." 5 Meunyoe na
ureuëng nyang jipeutou ubak Absalom keu
jisujut jiseumah gobnyan, laju Absalom ji-
sunyueng jaroe geuhnyan, laju di ureuëng
nyan jipeusaneut ngon cara jicöm. 6 Meunan
kheueh sikeub Absalom keu soe mantong
ureuëng Israel nyang keuneuk jak peugah
keuhai peukara jih ubak raja, dan deungon
na lagée nyan Absalom ka jicok até ureuëng
Israel.
7 Óh kana peuet[k] thon teuma óh lheueh
nyan, Absalom jipeugah ubak Raja Nabi
Daud, "Bapak, neupeu idhin kheueh ulôn
jak u Hebron keu ulôn jak peuteupat janji
ulôn ubak TUHAN. 8 Sabab yoh ulôn man-
tong tinggai di Gesur nanggroe Siria, ulôn
ka lheueh ulôn meujanji teuma ulôn jak meu
iébadat ubak TUHAN di Hebron[l] meunyoe
gobnyan ka geupeu idhin ulôn woe u Yeru-
salem."
9 Geujaweueb lé raja, "Gata jak kheueh
deungon seulamat." Dan jibeurangkat kheu-
eh Absalom u Hebron. 10 Teuma sigohlom
nyan gobnyan ka geukirém utosan-utosan
geuh ubak bubena sukée Israel sira jiba
peusan nyang lagée nyoe, "Meunyoe gata
ka tadeungoe su beureuguih, gata kuk kheu-
eh laju, 'Absalom ka jeuet keuraja di nang-
groe Hebron!' " 11 Nibak Yerusalem na
ureuëng dua reutoih droe nyang ji-iréng
Absalom jijak u Hebron. Awaknyan hana
jiteupeu sapeue keuhai komplotan nyan dan
awaknyan banmandum jijak deungon teu-
nang deungon hana curiga meubacut pi.

[k] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *peuet;* Ibrani: peuet ploh. [l] Saboh teujeumahan kuno: *di Hebron;* hana kheun nyan lam naseukah Ibrani.

12 Dan teungoh Absalom jipeuseumah keu-
reubeuen, gobnyan geukirém cit utosan u
banda Gilo mangat geujak hôi Ahitofel,
ureuëng nyan na kheueh sidroe peunaseuhat
Nabi Raja Daud. Meunan kheueh kom-
plotan nyang keuneuk lawan raja nyan seu-
maken le ngon teuga, dan meutamah le
kheueh peuikot-peuikot Absalom.

Nabi Daud geupeuplueng droe nibak Yerusalem

13 Óh lheueh nyan na sidroe ureuëng
jijak ba haba ubak Nabi Daud, "Ureuëng-
ureuëng Israel ka jidong blaih Absalom."
14 Laju Nabi Daud geupeugah ubak ban-
mandum peugawée gobnyan nyang na di
Yerusalem, "Boh jak geutanyoe tajak meu-
ngunse, tajak musöm u teumpat nyang
aman. Nyoe na kheueh jalan nyang paleng
gét mangat geutanyoe teuhenda nibak Absa-
lom. Hana treb le jih nyan jijak keunoe.
Bagaih kheueh, bék sampoe geutanyoe ji-
tiyeub ngon jipeutaloe, akhéjih banmandum
peunduduek banda nyoe jipoh maté!"
15 "Get, Teungku Amphon," jaweueb
awaknyan. "Kamoe ka siab kamoe peubuet
peue mantong nyang Teungku Amphon
peugah." 16 Dan geujak kheueh raja ji-iréng
lé banmandum keuluwarga dan peugawée
gobnyan, teuma na siploh droe gundek gob-
nyan nyang geutinggai keu jikeumiet meu-
ligoe.
17 Bak watée raja dan banmandum peu-
ngiréng gobnyan teungoh geujak geutinggai
banda, awaknyan laju geupiôh hek dan to
that ngon rumoh nyang keuneuleueh.
18 Banmandum peugawée raja jidong[m] blaih
gobnyan bak watée pasokan peungawai raja
meuriti jijak rot keu gobnyan. Meunan cit
deungon nam reutoih droe tantra nyang ka
jiseutôt gobnyan yoh phon di Gat, awak-
nyan pih meubaréh dikeue gobnyan. 19 Ban
geungieng nyang lagée nyan lé raja laju
geupeugah ubak Itai nyang jeuet keu keu-
meundan pasokan nyang nam reutoih droe
nyan, "Pakon gata nyoe banmandum
taseutôt cit meusajan deungon kamoe? Leu-
beh gét gata tajak gisa dan tinggai meusajan
deungon raja nyang barô. Bukon kheueh
gatanyoe ureuëng aséng, peungungsé nyang
jiôh that nibak nanggroe gata keudroe?
20 Gohlom treb gata tinggai disinoe, ek
kheueh gata ulôn yue jak seutôt tameungeu-
mbara deungon ulôn? Ulôn keudroe hana
lôn teupeue ho nyang harôh ulôn jak. Tajak-
woe kheueh, dan taba kheueh sajan rakan-
rakan gata nyang saboh bansa, seumoga
TUHAN geugaséh keu gata dan seutia ubak
gata." [n]
21 Teuma lé Itai jijaweueb, "Amphon
Deulat Tuanku Nyang Mulia, deumi TUHAN
nyang udeb dan deumi nyawöng Teungku
Amphon, ho mantong kheueh Teungku Am-
phon neujak, ulôn teutab lôn seutôt, bahpi
nyang teupeukeue nyan na kheueh maté."
22 "Get kheueh, meunyoe meunan!"
geujaweueb lé Nabi Daud, "Tajak kheueh
laju!" Teuma jijak kheueh laju Itai meusa-
jan deungon banmandum pasokan jih meu-
nan cit deungon keuluwarga awaknyan.
23 Banmandum rakyat jikliek ngon jimo ba-
e bak watée pasokan Nabi Daud geutinggai
banda. Óh lheueh nyan raja laju geujeumeu-
rang Krueng Kidron meunan cit jiseutôt
mandum lé pasokan gobnyan, laju jijak
kheueh awaknyan meulalu padang pasi.
24 Teungku Imeum Zadok dan Teungku
Imeum Abyatar[o] *na lamkawan nyan meu-*
nan cit deungon banmandum ureuëng Lewi
*nyang ba Peuto Peujanjian T*UHAN. Peuto
Peujanjian nyan laju jikeubah,[p] dan hana
jibeuôt sigohlom banmandum rakyat jiting-
gai banda nyan. 25 Dan geupeugah kheueh
lé raja ubak Zadok, "Gata peuriwang kheu-
eh Peuto Peujanjian TUHAN nyan u dalam
banda. Meunyoe TUHAN geutueng keu ulôn,
teuntée kheueh Gobnyan geupeu idhin keu
ulôn mangat jeuet lom lôn woe keunoe dan
lôn teupeungieng Peuto Peujanjian nyan
meunan cit meuteumé ulôn kalon teumpat
tinggai jih. 26 Teuma meunyoe TUHAN hana
geutueng keu ulôn, teuseurah kheueh man-
tong ubak TUHAN peue nyang geukeuneuk
peubuet ateueh ulôn nyoe!" 27 Lheueh nyan
geupeugah lom lé raja ubak Zadok, "Gata
pakat kheueh Ahimaas aneuëk gata dan Yo-
natan aneuëk Abyatar; jakwoe kheueh u
dalam banda deungon teunang. [q] 28 Ulôn
preh gata nibak teumpat jeumeurang krueng
tô ngon padang pasi sampoe ulôn teurimong
haba nibak gata." 29 Laju Zadok dan Abya-
tar jiba Peuto Peujanjian TUHAN nyan jipeu-

[m] Keumungkenan makna jih *jidong;* Ibrani: lewat. [n] Teujeumahan kuno: *Seumoga TUHAN* geugaséh *keu gata dan seutia ubak gata;* Ibrani: gaséh dan seutia. [o] Keumungkenan that makna jih: *Imeum Abyatar ... teuma;* Ibrani: Imeum Abyatar geulangkah ukeue. [p] Keumungkenan that makna jih: *jikeubah;* Ibrani: teuleng.
[q] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *ubak Zadok, "Gata pakat kheueh ..."* Ibrani: ubak Zadok, "Droeneueh kheueh tukang tanueng? Pakat kheueh ..."

gisa u Yerusalem dan awaknyan laju tinggai
disinan.
30 Óh lheueh nyan Nabi Daud laju geu-
sut sipatu geuh. Meunan cit deungon ban-
mandum peungikot-peungikot gobnyan
jiteungoh laju u ateueh Bukét Zaiton sira
geumo deungon ulée teuthôb tanda ureuëng
teungoh meukabong. 31 Bak watée jibritée
ubak Nabi Daud [r] bahwa Ahitofel na cit
meusajan deungon geurombolan Absalom,
laju geumeudoá kheueh Nabi Daud lagée
nyoe, "Ya, TUHAN, neupeubateue kheueh
peue nyang jinaseuhat lé Ahitofel!"
32 Bak watée Nabi Daud ka trok ubak
pucak gunong di teumpat nyang lazem
ureuëng jimeu iébadat ubak TUHAN, gob-
nyan laju jisambot lé rakan geuh nyang
seutia, na kheueh Husai ureuëng Arki. Peu-
kayan Husai nyan teupriek dan nibak ulée
jih nyan teutabu deungon abée. 33 Nabi geu-
peugah ubak ureuëng nyan, "Meunyoe gata
taseutôt meusajan deungon ulôn, gata ka
jeuet keu beuban nibak ulôn. 34 Teuma gata
hase tatulông ulôn, meunyoe gata tawoe u
banda dan neupeugah ubak Absalom, bah-
wa jinoenyoe gata keuneuk peutimang jih
nyan deungon peunoh seutia, lagée ka gata
peutimang bapak jih yoh watée ilée. Deu-
ngon cara nyang lagée nyan gata ka hase
tapeubateue peue mantong nyang jibri
naseuhat lé Ahitofel. 35 Teungku Imeum Za-
dok dan Abyatar meunan cit na disinan.
Tajak peugah kheueh ubak gobnyan peue-
peue nyang gata deungoe di meuligoe.
36 Ahimaas aneuëk Zadok dan Yonatan
aneuëk Abyatar meunan cit awaknyan
jiseutôt bapak droe jih, deungon nyan awak-
nyan kana cit disinan. Aneuëk-aneuëk nyan
kheueh gata yue teuka ubak ulôn mangat
jijak peusampoe peue mantong haba nyang
gata deungoe."
37 Teuma jiwoe kheueh Husai rakan Na-
bi Daud nyan u Yerusalem, paih bak watée
Absalom trok keunan.

Nabi Daud dan Ziba

16 Bak watée Nabi Daud ban mantong
geuliwat bak pucak bukét, hana
geusangka-sangka teuka kheueh si Ziba na-
miet si Mefiboset, namiet nyan laju jijak
ubak gobnyan sira jiba sijudo keuleudée
nyang na teupeudieng di ateueh rhueng keu-
leudée nyan na dua reutoih boh ruti, sireu-
toih boh tangke boh anggô nyang ka tho,
sireutoih boh karang boh kayée nyang man-
tong jroh dan saboh baluem teuma ié anggô.
2 Raja Nabi Daud nyan laju geutanyong
ubak namiet nyan, "Keupeue banmandum
atranyoe?"
Jijaweueb lé Ziba, "Keuleudée-keuleu-
dée nyoe teupeuguna keu beulatang keu
ngon peudieng keuluwarga Teungku Am-
phon, ruti dan dumna boh kayée nyoe na
kheueh keu peulayan-peulayan Teungku
Amphon, dan nyang ié anggô nyoe na kheu-
eh keu ureuëng nyang graih nibakjak di
padang pasi."
3 Laju geutanyong lom lé Raja Nabi
Daud nyan ubak ureuëng nyan, "Dipat si
Mefiboset cucoe teungku gata si Saul?"
"Gobnyan mantong na teutab di Yeru-
salem," jaweueb Ziba, "sabab gobnyan ya-
kén bahwa jinoenyoe ureuëng Israel teuma
geujok pulang keurajeuen Saul indatu gob-
nyan ubak gobnyan."
4 Laju geupeugah kheueh lé raja ubak
Ziba, "Jinoenyoe banmandum hareuta mi-
lék Mefiboset ka jeuet keu hakmilék gata."
"Teurimong gaséh Teungku Amphon,"
jaweueb Ziba. "Seumoga Teungku Amphon
sabe neugaséh keu ulôn!"

Nabi Daud dan Simei

5 Watée Nabi Daud katrok u Bahurim,
teuka kheueh sidroe nibak teumpat nyan,
dan sira jipeurab ubak kawan raja, gobnyan
laju jikutok Nabi Daud. Ureuëng nyan nan
jih Simei bin Gera, nibak kawöm syedara
Saul. 6 Simei jigeulawa Nabi Daud dan peu-
gawée-peugawée gobnyan deungon aneuk
batée, bahpi Nabi Daud jipagab ngon jikeu-
lileng lé aneuëk buah gobnyan meunan cit
lé dumna peuwira gobnyan. 7 Simei jikutok
laju Nabi Daud deungon tutoe haba, "Jak
wéeh laju keudeh, hai manusia tukang seu-
mupoh maté! Droeneueh peunjahat!
8 Droeneueh ka neureupah keurajeuen Saul!
Jinoenyoe droeneueh geuhuköm lé TUHAN
sabab ka neupoh maté nyang lumpah thatle
kawöm syedara Saul. TUHAN ka geubri keu-
rajeuen droeneueh nyoe ubak aneuëk
droeneueh si Absalom. Jinoenyoe bawa
kireueh kheueh droeneueh, hai manusia tu-
kang poh maté!"
9 Abisai adoe Yoab aneuëk Zeruya,
jipeugah ubak raja, "Pakon Teungku Am-

[r] Saboh teujeumahan kuno: *jibritée ubak Nabi Daud;* Ibrani: Nabi Daud teubri tée.
16:1: 2Sam. 9:9-10

phon neupeubiyeu ureuëng peurusak nyan
jikutok Teungku Amphon? Neupeu idhin
kheueh ubak ulôn mangat lônjak teubang
nibak takue jih nyan!"
10 Teuma raja geupeugah ubak Abisai
dan Yoab aduen jih nyan, "Bék tapeureu-
meun keu jih nyan, tapeubiyeu mantong
jihnyan jikutok ulôn. Sabab meunyoe
TUHAN nyang yue jihnyan, soe kheueh
ureuëng nyang na hak jijak tanyong pakon
jihnyan jipeubuet lagée nyan?" 11 Laju Nabi
Daud geupeugah ubak Abisai, dan meunan
cit ubak banmandum namiet gobnyan,
"Aneuëk ié tuleueng ulôn keudroe jiuseuha
jikeuneuk poh maté ulôn; pakon teuma gata
hireuen takalon pi-e ureuëng Benyamin
nyoe? TUHAN kheueh nyang yue jihnyan
jikutok ulôn; lé sababnyan bék tapeukaru
jihnyan dan tapeubiyeu mantong ureuëng
nyan jikutok ulôn. 12 Mungken TUHAN teu-
ma geupeurati peundeuritaan [s] nyoe dan
geubri beureukat ubak ulôn sibagoe geunan-
toe kutokan nyan." 13 Laju Nabi Daud dan
dumna ureuëng nyang iréng gobnyan geujak
laju nibak teumpatnyan sira geupeujak laju
meuneujak gobnyan, seudangkan Simei laju
teuma jiseutôt bagaih-bagaih nibak lereng
gunong sira jimeurapa ngon jigeulawa gob-
nyan rotlikot ngon aneuk batée dan ngon
tanoh. 14 Raja ngon aneuëk buah gobnyan
ka hék that-that dan laju geupiôh nibak
binéh Krueng Yordan. [t]

Absalom di Yerusalem

15 Bak watée nyan Absalom dan ban-
mandum ureuëng nyang jiseutôt gobnyan
teungoh geujak geutamong u dalam banda
Yerusalem, dan lamkawan nyan na cit
jiseutôt lé Ahitofel. 16 Yoh watée Husai
rakan Nabi Daud nyang seutia nyan meu-
rumpok deungon Absalom, Husai laju ji-
tawök ubak Absalom nyan, "Udeb raja!
Udeb raja!"
17 Teuma Absalom jitanyong ubak jih
nyan, "Dipat kheueh takeubah keuseutiaan
gata teuhadab rakan gata Nabi Daud? Pakon
gata hana taseutôt deungon gobnyan?"
18 Jijaweueb lé Husai, "Panena mung-
ken! Ulôn dong blaih ureuëng nyang geupi-
léh lé TUHAN, lé ureuëng-ureuëng nyoe, dan
lé banmandum ureuëng Israel. Ureuëng
nyan kheueh nyang teuma ulôn seutôt.
19 Lom teuma, soe kheueh lom nyang teuma
ulôn peutimang? Bukon kheueh aneuëk
agam Teungku Amphon? Lagée nyang ka
ulôn peutimang bapak Teungku Amphon,
meunan cit teuma ulôn peutimang u ateueh
Teungku Amphon nibak saát nyoe."
20 Óh lheueh nyan Absalom jipeugah
ubak Ahitofel, "Gata peugah kheueh laju
peue nyang harôh tanyoe peubuet."
21 Jijaweueb lé Ahitofel, "Neujak kheu-
eh laju ubak gundek-gundek bapak Teungku
Amphon nyang ka geutinggai keu jikeumiet
meuligoe, dan neu-éh kheueh deungon gun-
dek nyan. Bansaboh Israel teuma jiteupeu
bahwa deungon na Teungku Amphon peu-
buet nyang lagée nyan, Teungku Amphon
ka geu anggab musoh lé bapak Teungku
Amphon. Deungon nyan banmandum
peungikot Teungku Amphon meutamah-ta-
mah jijeuet." 22 Lé sababnyan, keu Absalom
geupeuget khimah di ateueh bubong meuli-
goe nyang data nyan. Laju óh jingieng lé
rakyatba Absalom geutamong u dalam khi-
mah nyan dan geu-éh laju deungon gundek-
gundek bapak geuh nyan.
23 Bak watéenyan tieb-tieb naseuhat
Ahitofel geuteurimong sang-sang nyan na
kheueh haba Po teu Allah keudroe; bah
kheueh Nabi Daud meunan cit Absalom
geuturot sabe peue nyang geunaseuhat nyan.

Husai jipeugagai reuncana Ahitofel

17 Hana treb teuma óh lheueh nyan,
Ahitofel jipeugah lom ubak Absa-
lom, "Neupeu idhin kheueh ubak ulôn ma-
ngat lôn piléh 12.000 droe. Eunteuk malam
ulôn teuma lônjak tiyeub Nabi Daud. 2 Gob-
nyan ulôn prang bak watée awaknyan teu-
ngoh hék dan ka rhot seumangat. Ulôn teuma
lôn peukeujot gobnyan, akhéjih banmandum
aneuëk buah gobnyan jipeuplueng droe. Dan
Raja Nabi Daud mantong nyang ulôn poh
maté. 3 Teuma banmandum aneuëk buah
gobnyan ulôn jok pulang ubak Teungku Am-
phon lagée dara barô jiwoe ubak lakoe jih.
Bukon kheueh Teungku Amphon nyang la-
kée nyawöng sidroe ureuëng mantong? [u]
Seudangkan nyang laén hana teupeukaru."
4 Naseuhat nyan jipandang gét that lé Absa-
lom dan lé banmandum peumimpén Israel.

[s] Padub-padubboh teujemahan kuno: *peundeuritaan;* Ibrani: buet jeuhet. [t] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Yordan;* lam naseukah Ibrani kheun nyan hana. [u] Saboh teujeumahan kuno: *lagée dara barô ... nyawöng sidroe ureuëng mantong,* Ibrani: lagée jiwoe banmandum nyang leungkab, meunan kheueh ureuëng nyang Amphon mita.
16:22: 2Sam. 12:11-12

5 Bahpi meunan Absalom jipeugah,
"Tajak kheueh laju jinoenyoe hai Husai;
jak tadeungoe pakriban peudapat jih."
6 Bak watée Husai jiteuka jak meuhadab,
Absalom jipeugah laju reuncana Ahitofel
sira jipeugah lagée nyoe, "Peu kheueh
taseutôt peue nyang ka geunaseuhat nyan?
Meunyoe hán, cuba neubri usui nyang
laén."

7 Jijaweueb lé Husai, "Naseuhat Ahito-
fel goenyoe hana gét. 8 Teungku Amphon
pasti neuteupeue bahwa Nabi Daud dan
aneuëk buah gobnyan na kheueh peujuang
nyang pantang meunyeurah lom gagah beu-
rani. Awaknyan beuhé lagée cagée inong
nyang ka gadôh aneuëk. Lom teuma Nabi
Daud nyan na kheueh sidroe tantra nyang ka
jaithat peungalaman nyang hántom geumeu-
dom meusapat deungon aneuëk buah gob-
nyan. 9 Mungken nibak saát nyoe pih gob-
nyan teungoh geumusöm didalam saboh
guha atawa di teumpat nyang laén. Lé sa-
babnyan, meunyoe aneuëk buah Teungku
Amphon geuprang lé Nabi Daud, dan na
nyang maté, dan soemantong nyang jideu-
ngoe hainyan teuma jipeugah bahwa aneuëk
buah Absalom ka teupeutaloe. 10 Dan
ureuëng-ureuëng nyang paleng beurani dan
gagah peukasa lagée singa pi pasti teuma-
kot. Sabab banmandum ureuëng Israel jiteu-
peue bahwa bapak Teungku Amphon na
kheueh sidroe pahlawan, dan meunan cit
deungon aneuëk buah gobnyan na kheueh
peujuang-peujuang nyang gagah beurani.
11 Lé sabab nyan, naseuhat ulôn lagée nyoe:
Neujak peusapat kheueh laju banmandum
ureuëng Israel bansaboh nanggroe, sampoe
le jih na sidub ano dibinéh pasi. Laju Teung-
ku Amphon keudroe kheueh nyang maju
ukeue dalam mideuen prang dan droeneueh
kheueh nyang jeuet keu panglima prang
nyan. 12 Geutanyoe teuma meurumpok ngon
Nabi Daud dipat mantong gobnyan na, dan
tanyoe prang gobnyan sigohlom gobnyan
sada peue nyang ka teujadi. Hana meusi-
droepi nyang hase jipeuleuh droe, bah kheu-
eh gobnyan meunan cit deungon aneuëk
buah geuh. 13 Meunyoe gobnyan geuplueng
u dalam saboh banda, banmandum rakyat
geutanyoe jicok laju bubena talo teumalo
teujak ikat laju banda nyan [v] dan ta seum-
pom u dalam barieh nyang paleng tô. Meu-
sineuk batée pih hana nyang teutinggai di
ateueh bukét nyan."

14 Ban geudeungoe nyang lagée nyan lé
Absalom dan banmandum ureuëng Israel
jipeugah, "Naseuhat Husai leubeh gét nibak
naseuhat Ahitofel." Keubiet, TUHAN ka
geupeuteuntée keu geupeu bateue naseuhat
Ahitofel nyang jroh nyan, mangat Absalom
geuteurimong mala peutaka.

Nabi Daud geupeuseulamat droe

15 Óh ka lheueh nyan Husai jilapor ubak
Teungku Imeum Zadok dan Teungku
Imeum Abyatar keuhai naseuhat Ahitofel
dan naseuhat gobnyan keudroe ubak Absa-
lom dan mandum peumimpén Israel.
16 Kheun Husai, "Bagaih, neubri tée ubak
Nabi Daud mangat bék geu mudom nibak
teumpat teujeumeurang krueng di padang
pasi. Gobnyan harôh deungon sigra geujeu-
meurang Krueng Yordan. Meunyoe hana,
gobnyan dan banmandum pasokan gobnyan
jipeuhanco."

17 Bak watéenyan Yonatan aneuëk Ab-
yatar dan Ahimaas aneuëk Zadok teungoh
jipreh dan hana padubna jiôh ngon mata ié
En-Rogel, nibak binéh banda Yerusalem.
Awaknyan hana jijeuet jitamong u dalam
banda sabab teumakot jingieng lé gob. La-
gée nyang ka lazem, meunyoe na sidroe
namiet ureuëng inong jijak peugah ubak
awaknyan haba nyang harôh jipeusampoe
ubak Raja Nabi Daud. 18 Teuma bak gob-
nyan na sidroe aneuëk agam keubeutulan
deuh jikalon awaknyan, dan hainyan jijak
britée laju ubak Absalom. Lé sababnyan
awaknyan bagaih-bagaih jijak sira jimusöm
nibak rumoh sidroe peunduduek nyang na di
gampông Bahurim. Binéh rumoh nyan na
saboh mon ié dan awaknyan laju jitamong u
dalam mon nyan. 19 Peurumoh ureuëng po
rumoh nyan laju jileueng siôn ija di ateueh
babah mon nyan dan di ateueh ija nyang ka
teuleueng nyan laju teuma jitabu aneuk gan-
dom, akhéjih mon ié nyan ka hana leumah
le. 20 Ureuëng nyang jiyue lé Absalom laju
trok ubak rumoh nyan dan laju jitanyong
ubak ureuëng inong nyan, "Dipat deuh kah
kalon Ahimaas dan Yonatan?"

"Awaknyan banmantong geujeumeu-
rang krueng," jaweueb ureuëng inong nyan.

Awaknyan jimita laju ban dua droe
aneuëk mudanyan, teuma hana meurumpok
ngon awaknyan, laju jijakwoe kheueh awak-
nyan u Yerusalem. 21 Ahimaas dan Yonatan
laju geuteubiet dalam mon nyan, laju reu-

[v] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *banda nyan;* Ibrani: gobnyan.

jang-reujang geujak meurumpok ubak Raja
Nabi Daud dan jilapor laju peue nyang ka
geurasa nyan. Kheun awaknyan, "Ahitofel
ka jibri naseuhat keu jijak prang Teungku
Amphon. Deungon nyan phon saátnyoe
tabeurangkat kheueh laju neujeumeurang
krueng nyoe." 22 Laju Nabi Daud dan
aneuëk buah gobnyan geujeumeurang Krueng
Yordan, dan trok u meurandeh jéh ka
beungoh uroe.
23 Bak watée Ahitofel ka jiteupeue bahwa
naseuhat gobnyan hana jiseutôt lé Absalom,
gobnyan laju jijak pasang peulana keuleudée
jih dan jijakwoe laju u banda droe
jih. Óh ka lheueh jipeubeuréeh banmandum
urosan droe jih laju gobnyan jigantung droe,
dan óh ka jeulaih jihnyan ka maté jitanom
laju u dalam jrat nibak jrat-jrat keuluwarga
droe jih.
24 Nabi Daud ka sampoe ubak banda
Mahanaim bak watée Absalom jijeumeurang
Krueng Yordan, ji iréng lé dumna
ureuëng Israel. (25 Absalom ka geuangkat
Amasa jeuet keu ulée pasokan keugeunantoe
Yoab. Amasa nyan na kheueh aneuëk
Yitra ureuëng Ismail;[w] mak jih nan geuh
Abigail aneuëk Nahas, na kheueh syedara
inong mak Yoab nyang nan ji Zeruya.)
26 Absalom dan aneuëk buah gobnyan
jipeudong khimah di tanoh Gilead.
27 Bak watée Nabi Daud trok u Mahanaim,
gobnyan laju jisambot lé Sobi aneuëk
si Nahas nibak banda Raba di Amon, dan lé
Makhir aneuëk Amiel nibak Lodebar,
dan lé Barzilai nibak Rogelim di Gilead.
28-29 Awaknyan laju jiba cambông, kuali
dan tilam keu Nabi Daud dan aneuëk buah
gobnyan, meunan cit jiba gandom, jeulai,
teupông, gandom nyang ka lheueh teu cráih,
kacang mirah, kacang mirah nyang rayeuk,
meulisan, keuju, ulée susu dan meupadub
boh bubiri. Awaknyan jiteupeu bahwa Nabi
Daud dan aneuëk buah gobnyan teungoh
deuk that, glaih ngon tou rukueng meutamah
ngon hék sabab meuneujak nyang panyang
di padang pasi.

Absalom taloe dan maté

18 Raja Nabi Daud laju geupeusapat
banmandum aneuëk buah gobnyan,
óh lheuehnyan pasokan nyang geupeusapat
nyan geubagi teuma jeuet keu pasokan na
nyang sireubée saboh pasokan dan na teuma
nyang sireutoih droe. Óh lheuehnyan geu
angkat teuma peuwira-peuwira nyang mat
keumudo ateueh pasokan-pasokan nyan.
2 Óh lheueh nyan geupeuleueh laju awaknyan
u mideuen prang dalam lhée boh keulompok,
maséng-maséng keulompok nyan
geupimpén lé Yoab, Abisai adoe Yoab dan
Itai ureuëng Gat. Geupeugah lé raja ubak
aneuëk buah gobnyan, "Ulôn na cit meusajan
gata."
3 Teuma bubena awaknyan jijaweueb,
"Bék Teungku Amphon, meunyoe kamoe
teupaksa harôh kamoe plueng, atawa bahpi
siteungoh nibak kamoe nyoe maté, musoh
gohlom meurasa puih até jih, sabab Teungku
Amphon kheueh nyang awaknyan mita.
Teungku Amphon saban yuem jih deungon
siploh ribée droe kamoe nyoe. Lom teuma
leubeh gét Teungku Amphon neukirém bantuan
mantong ubak kamoe didalam banda."
4 Laju geupeugah lé raja, "Get kheueh,
teuseurah mantong ubak gata." Óh lheuehnyan
gobnyan laju geudong dibinéh pintoe
geureubang banda, seudangkan banmandum
pasokan ka teudong meuriti diluwa lam keusatuan-keusatuan
nyang na nibak siribée
droe dan sireutoih droe. 5 Laju Raja Nabi
Daud geubri peurintah ubak Yoab, Abisai
dan Itai, lagée nyoe geupeugah, "Bék kheueh
gata peuluka si Absalom aneuëk muda
nyan deumi ulôn." Banmandum pasokan
jideungoe peurintah Nabi Daud nyan.
6 Dan beurangkat kheueh pasokan Nabi
Daud jijak prang pasokan Israel, dan awaknyan
jimeu heuengko dalam uteuen Efraim.
7 Pasokan Israel laju jipeutaloe lé aneuëk
buah Nabi Daud; keuhai taloe pasokan Israel
nyan lumpah rayeuk, na 20.000 droe maté
nibak uroenyan. 8 Prang bak uroenyan ka
meutamah gunjak dan hebat that, sampoe ka
meuluwah ban saboh daerahnyan, dan leubeh
jai ureuëng nyang maté nyang teukurong
didalam uteuen nibak nyang maté dalam
mideuen prang.
9 Bak watée Absalom teungoh ji-ék
ateueh bagal droe jih, hana teusangkasangka
gobnyan laju meurumpok deungon
aneuëk buah Nabi Daud. Bagal nyan teungoh
jijak dimiyueb bak kayée raya nyang
miyueb, dan meusangkot kheueh ulée Absalom
nibak cabeueng kayée nyan. Bagal
nyan laju jiplueng seudangkan Absalom
mantong meugantueng meu ayon-ayon nibak
cabeueng kayée nyan. 10 Sidroe lamkawan
aneuëk buah Nabi Daud deuh jika-

[w] Saboh teujeumahan kuno: *ureuëng Ismail;* Ibrani: Israel.

lon hainyan dan laju jijak lapor ubak
Yoab, "Teungku Amphon, bunoe leumah
ulôn kalon Absalom ka meugantueng ni-
bak cabeueng kayée raya!"
11 Geujaweueb lé Yoab, "Peue kah peu-
gah? Deuh kahkalon gobnyan? Pakon hana
kahpoh bumaté? Pasti ulôn bri keu gata
siploh péng pirak dan saboh talo keuieng."
12 Teuma ureuëng nyan jijaweueb, "Bahpi
neubri 1.000 péng pirak keu ulôn, ulôn hán
lôntem peusakét aneuëk agam raja. Kamoe
banmandum kamoe deungoe peue nyang ka
geupeurintah lé raja ubak Teungku Amphon
dan ubak Abisai meunan cit ubak Itai, ma-
ngat bék teupeuluka Absalom aneuëk muda
nyan deumi raja. 13 Dan meunyoe jih nyan
ulôn poh maté si Absalom nyan, ka pasti
nyan geuteupeue lé raja, sabab raja ka teun-
tée geudeungoe keuhai peue-peue mantong
– dan Teungku Amphon pih ka pasti hana
neutem bila ulôn."
14 "Boh ka kheueh nyan! Habéh watée
meuseu éue jaweueb keuhai nyan deungon
gata," geupeugah lé Yoab. Laju Yoab geu-
cok lhée boh kapak dan kapak nyan laju
geutôb ubak dada Absalom nyang bak wa-
tée nyan mantong udeb dan teugantueng bak
cabeueng kayée. 15 Óh lheueh na teuma
siploh droe aneuëk buah Yoab laju teuma
jijak paran sira jicang-cang Absalom nyan
sampoe maté. 16 Yoab laju geuyob beureu-
guih akhéjih aneuëk buah gobnyan banman-
dum jipiôh jipeucrok pasokan Israel. 17 Óh
lheueh nyan manyét Absalom laju jibeuôt
dan ji seumpom u dalam mon nyang that
lhok didalam uteuen nyan. Mon nyan laju
jiseubée lé awaknyan deungon aneuk batée
sampoe manyang. Banmandum pasokan
Israel laju jipeuplueng droe maséng-maséng
u rumoh droe jih.
18 Yoh mantong udeb Absalom ka geu-
peudong keudroe gobnyan saboh tugu di
Pantôn Raja, sabab gobnyan hana geumeu
aneuëk nyang agam keu teusambong keutu-
ronan gobnyan. Tugu nyan geuboh nan paih
lagée nan gobnyan keudroe, dan sampoe
nibak uroe nyoe tugu nyan teuboh nan tugu
Absalom.

Keuhai maté Absalom jijak britée ubak Nabi Daud

19 Óh lheuehnyan jipeugah kheueh lé
Ahimaas aneuëk Zadok ubak Yoab, "Neu-
peu idhin kheueh ubak ulôn mangat ulôn
plueng lônjak britée ubak raja dan ulôn ba
haba mangat até nyang toh TUHAN ka geu-
peuseulamat Teungku Amphon nibak mu-
soh gobnyan."
20 "Bék," kheun Yoab, "na watée laén
singoh. Uroenyoe hánjeuet gata tajakba ha-
ba, sabab aneuëk agam raja ka maté." 21 Óh
lheueh nyan Yoab geupeugah ubak sidroe
lamkawan namiet gobnyan nyang ureuëng
Sudan, "Tajak peugah kheueh haba nyoe
ubak raja peue nyang ka gata kalon." Nami-
et nyan laju jisujut jiseumah Teungku droe
jih dan jibeudôh sinan laju jijak sira jiplu-
eng.
22 Teuma Ahimaas laju jipaksa ubak
Yoab, "Peue mantong nyang teuma teujadi,
neupeu idhin kheueh ubak ulôn nyoe ma-
ngat ulôn jakba haba."
"Pakon gata gét that meuhasrat takeu-
neuk jak meusajan, hai aneuëk ulôn?" geu-
tanyong lé Yoab. "Gata hana teuma neuteu-
rimong gaji keuhai nyan."
23 "Hana peue," jipeugah lom lé Ahi-
maas, "Ulôn teuma teutab lônjak."
"Meunyoe meunan, tajak kheueh,"
kheun Yoab. Dan jiplueng kheueh laju Ahi-
maas jiseutôt binéh rot nyang teuliwat sipa-
nyang Pantôn Yordan, dan hana treb teuma
óh lheueh nyan ka meuhase jitinggai namiet
Yoab nyang ka awai jijak bunoe.
24 Nabi Daud bak saboh watée teungoh
geuduek-duek di ruweueng pintoe lamka-
wan pintoe geureubang teungoh ngon pintoe
geureubang luwa banda nyan. Teuka si
peunjaga laju jijak ék u ateueh beuton dan
jidong laju di ateueh bubong pintoe geureu-
bang nyan. Bak watée ureuëng nyan teu-
ngoh jingieng sira jipandang keudeh keu-
noe, leumah laju jikalon na sidroe ureuëng
jiteuka sira jiplueng-plueng. 25 Peunjaga
nyan laju jitawök u miyueb sira jipeugah
hainyan ubak raja, dan raja geupeugah,
"Meunyoe jihnyan sidroe mantong, ka pasti
nyang jiba nyan na kheueh haba nyang
jroh."
Bak watée ureuëng nyan ka rab sampoe,
26 peunjaga nyan jikalon na teuma sidroe
teuk teuka meunan cit sira jiplueng. Lé
sababnyan ureuëng nyan jitawök lom,
"Ngieng! Na ureuëng laén sidroe teuk teu-
ngoh jiplueng cit keunoe."
Raja geujaweueb, "Pasti ureuëng nyan
jiba haba nyang gét cit teuma."
27 Peunjaga nyan jipeugah, "Ureuëng
phon nyan Ahimaas. Ulôn lôn teupeu nibak
cara jihnyan jiplueng."

"Gobnyan ureuëng gét," kheun raja,
"ka teuntée jihnyan jiba haba nyang jroh
teuma."
28 Sira jiteumawök Ahimaas laju jibri
saleuem ubak raja, laju jisujut dan geupeu-
gah, "Teupujoe kheueh TUHAN Po teu Allah
Teungku Amphon, nyang ka geuseurah
ubak Teungku Amphon ureuëng-ureuëng
nyang beurontak keu Teungku Po!"
29 Geutanyong lé raja, "Peu kheueh Ab-
salom ureuëng muda nyan seulamat?"
Jijaweueb lé Ahimaas, "Teungku Am-
phon, bunoe bakwatée ulôn geu utoih jak
keunoe lé Yoab, deueh ulôn kalon karu
ngon riôh nyang lumpah subra, teuma ulôn
hana lôn teupeue peue nyang ka teujadi."
30 "Gata beudôh dan tajakdong kheueh
blaih jéh," geupeugah lé raja; teuma Ahima-
as jijak laju keunan dan jidong nibak binéh
lagée nyang ka geuyue lé Nabi Daud nyan.
31 Óh lheuehnyan trok teuma namiet
Yoab, dan jipeugah laju ubak raja, "Ulôn-
nyoe lônba haba nyang paleng gét ubak
Teungku Amphon! Bak uroenyoe TUHAN ka
geubri keu Teungku Amphon keumeu-
nangan ateueh banmandum ureuëng nyang
ka jibeurontak ubak Teungku Amphon."
32 Raja laju geutanyong ubak budak
nyan, "Peu kheueh Absalom aneuëk muda
nyan seulamat?"
Jijaweueb lé namiet nyan, "Kira jih ban-
mandum musoh Teungku Amphon, meunan
cit banmandum nyang ka beurontak teuha-
dab Teungku Amphon ka jirasa naseb nyang
saban lagée aneuëk muda nyan."
33 Ban geudeungoe nyan raja gét that
peudeh, laju geujak ék u ateueh ruangan di
ateueh pintoe geureubang sira geumo ngon
geumeu ba-e, "Oh aneuëk ulôn! Aneuëk
ulôn Absalom! Absalom aneuëk ulôn! Leu-
beh gét ulôn mantong nyang maté keugeu-
nantoe gata, aneuëk ulôn! Absalom, aneuëk
ulôn!"

Yoab geutunyok keusalahan Nabi Daud

19 Ubak Yoab teupeusampoe bahwa
Raja Nabi Daud geumo ba-e ngon
geumeukabong keu Absalom. 2 Dan keuhai
meunang nibak uroenyan ka meu-ubah jeuet
keu seudehan ubak banmandum tantra Nabi
Daud kareuna awaknyan jideungoe bahwa
raja teungoh keupeuratok aneuëk agam gob-
nyan. 3 Deungon cara seungab-seungab
awaknyan jigisa u banda, bak lagée tantra
nyang meurasa malée kareuna jipeuplueng
droe nibak mideuen prang. 4 Raja geusöm
muka gobnyan sira geumeuba-e ngon su
nyang meuleungkeng, "Oh aneuëk ulôn!
Aneuëk ulôn Absalom! Absalom, aneuëk
ulôn!"
5 Yoab laju geujak meuhadab ubak raja
dan geupeugah, "Bak uroenyoe Teungku
Amphon ka neupeumalée aneuëk buah
Teungku Amphon, padahai awaknyan kheu-
eh nyang ka peuseulamat nyawöng Teungku
Amphon, nyawöng aneuëk agam ngon
aneuëk inong Teungku Amphon, meunan
cit deungon peurumoh dan gundek Teungku
Amphon. 6 Teungku Amphon ka neugaséh
keu ureuëng-ureuëng nyang jibanci keu
Teungku Amphon, teuma Teungku Am-
phon neubanci ubak ureuëng nyang jigaséh
keu Teungku Amphon! Deungon jeulaih
that Teungku Amphon ka neupeuleumah
bahwa banmandum peuwira meunan cit
deungon tantra Teungku Amphon nyan ha-
na meu areuti nibak Teungku Amphon. Teu-
ma leumah jih Teungku Amphon leubeh
that-that galak meunyoe nibak uroenyoe
Absalom mantong na udeb dan kamoenyoe
banmandum maté! 7 Nyang sigét jih Teung-
ku Amphon neubeudôh dan neujak uluwa
keu teupeuteunang até aneuëk buah Teung-
ku Amphon. Ulôn meusumpah deumi
TUHAN, meunyoe Teungku Amphon hana
neuteubiet neujak meurumpok ngon awak-
nyan, teuma nibak malam nyoe cit teuma
hanale na ureuëng meusidroe pih nyang
jitem na deungon Teungku Amphon. Nyan
na kheueh sibagoe beuncana nyang paleng
rayeuk nyang teuma Teungku Amphon rasa
siumu udeb Teungku Amphon." 8 Óh lheu-
ehnyan geubeudôh kheueh raja dan geujak
laju uluwa, dan geuduek laju to ngon pintoe
geureubang. Aneuëk buah gobnyan jideu-
ngoe bahwa gobnyan ka na disinan, laju
awaknyan banmandum teuka jijak meuha-
dab.

Nabi Daud geuwoe lom u Yerusalem

Bak watée nyan banmandum pasokan
Israel ka jipeuplueng droe, dan jijakwoe u
rumoh jih maséng-maséng. 9 Lamkawan
banmandum sukée Israel teuka kheueh seu-
leuseh paham ka jimeudakwa ngon jimeu-
dakwi sabe keudroe-droe. Kheun awaknyan,
"Raja Nabi Daud ka geupeuseulamat geuta-
nyoe nibak ureuëng Filistin dan meunan cit
ka geupeu lheueh geutanyoe nibak musoh-
musoh nyang laén, teuma jinoenyoe gob-

nyan ka geupeuplueng droe nibak Absalom
dan geutinggai nanggroenyoe. 10 Absalom
tanyoe baiát jeuet keu raja, teuma jinoenyoe
ka maté didalam mideuen prang, pakon ha-
na meusidroe ureuëng pih jiuseuha jiba peu-
woe Nabi Daud mangat geuwoe keunoe?"
11 Tutoe haba nyan trok cit ubak Raja
Nabi Daud.[x] Sabab nyan gobnyan geuyue
laju Teungku Imeum Zadok dan Teungku
Imeum Abyatar geuyuejak tanyong ubak
peumimpén Yehuda lagée nyoe, "Pakon
gata ka jeuet keu nyang keuneuleueh keu
teujak sambot ngon teujak iréng raja geu-
woe lom teuma ubak meuligoe gobnyan?
12 Neupeugah kheueh laju gata waréh sye-
dara ulôn dan kawöm keurabat ulôn? Pa-
kon jeuet gata nyang keuneuleueh neula-
kée mangat ulôn woe?" 13 Meunan cit
teuma lé Nabi Daud geupeugah geuyue
peusampoe ubak awaknyan mangat jijak
peugah ubak Amasa lagée nyoe, "Bukon
kheueh gatanyoe sabat ulôn? Phon bak
saátnyoe gata ulôn angkat jeuet keu pang-
lima tantra ulôn keugeunantoe Yoab. Kira
jih Po teu Allah geupoh maté ulôn meu-
nyoe hainyan hana ulôn peubuet!" 14 Meu-
nan kheueh cara jih Nabi Daud ka meu-
hase geucok até banmandum kawöm
Yehuda sampoe awaknyan jikirém peusan
ubak raja mangat geuwoe ubak meuligoe
meusajan banmandum deungon dumna
peugawée gobnyan.
15 Óh lheueh nyan raja pih geubeurang-
kat dan trok laju nibak Krueng Yordan, bak
watée nyan di ureuëng-ureuëng Yehuda ka
teuma sampoe u Gilgal keu jijak tueng raja
dan jikawai gobnyan teujeumeurang Krueng
Yordan. 16-17 Simei aneuëk si Gera, ureuëng
Benyamin nyan jiba teuma na siribée droe
nibak sukée Benyamin dan bagaih-bagaih
jiteuka meusigoe deungon ureuëng-ureuëng
Yehuda nyan keu jijak sambot raja. Meunan
cit deungon Ziba namiet keuluwarga Saul,
meunan cit deungon ban limong blaih droe
aneuëk gobnyan nyang agam dan dua ploh
droe namiet gobnyan; awaknyan ka jijeu-
meurang Krueng Yordan sigohlom raja teu-
ka keunan. 18 Awaknyan jibantu keuluwar-
ga raja geujeumeurang [y] krueng nyan dan
jipeubuet laju peue mantong nyang geuyue
lé raja ubak gobnyan.

Nabi Daud geupeumurah até ubak Simei

Bak watée raja geukeuneuk jeumeurang
krueng, Simei laju jisujut dikeue gobnyan
dan jipeugah, 19 "Ulôn meulakée, bah kheu-
eh Teungku Amphon hana neu anggab ulôn
teutab meusalah. Bah kheueh Teungku Am-
phon neupeu tuwoe peue nyang ka ulôn
peubuet nibak uroe Teungku Amphon neu-
tinggai Yerusalem. 20 Ulôn ka insaf, bahwa
ulôn ka lôn peubuet desya, dan lé sabab
nyan, lamkawan sukée-sukée nyang na ting-
gai di daerah utara ulôn kheueh nyang phon-
phon that teuka jak sambot Teungku Am-
phon nibak[z] uroe nyoe."
21 Ban geudeungoe nyang lagée nyan di
Abisai aneuëk Zeruya jipeugah, "Simei ka
patot teuhuköm maté sabab jihnyan ka jiku-
tok raja nyang ka geupiléh lé TUHAN."
22 Teuma Nabi Daud geupeugah ubak
Abisai dan Yoab aduen gobnyan, "Bék tai-
kot jampu urusan ulôn. Keupeue awaknyoe
tapeususah ulôn? Bak uroenyoe ulôn ka
jeuet keuraja lom ateueh Israel, dan hana
jeuet na ureuëng Israel nyang teuhuköm
maté." 23 Óh lheueh nyan geumeusumpah
kheueh raja ubak Simei, "Ulôn jamin bahwa
gata hana teuhuköm maté."

Nabi Daud geumeumurah até cit ubak Mefiboset

24 Meunan cit si Mefiboset cucoe Saul,
jiteuka keu jiseutôt sajan jak sambot raja.
Gobnyan hana jihrah gaki geuh, hana teuma
jigunteng janggot geuh, dan hana teuma
jirhah peukayan jih yohphon Nabi Daud
geutinggai Yerusalem sampoe gobnyan
deungon seulamat teuma geugisa. 25 Bak
watée Mefiboset teuka di Yerusalem keu
jijak sambot raja, geupeugah kheueh laju lé
raja ubak jihnyan, "Hai Mefiboset, pakon
gata hana tajak deungon ulôn nibak watée
nyan?"
26 Jijaweueb lé Mefiboset, "Nyang ulôn
peumulia Teungku Amphon, Teungku kon
neuteupeue bahwa ulôn nyoe capiek. Ulôn
yue peulayan ulôn sipeusiab keuleudée
nyang hase ulôn pasang di teueh rhueng jih
mangat jeuet ulôn seutôt Teungku Amphon.
Teuma ulôn ka jikianat lé peulayan nyan.

---

[x] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Tutoe haba nyan ... Nabi Daud;* Ibrani: Tutoe haba nyan ... Nabi Daud, ubak meuligoe. Kalimat nyan na nibak ayat keuneuleuh. [y] Keumungkenan that makna jih *Awaknyan ... geujeumeurang;* Ibrani: Teumpat jeumeurang, teupeujeumeurang. [z] Saboh teujeumahan kuno: *nibak;* Ibrani: di.
19:16: 2Sam. 16:5-13 **19:24:** 2Sam. 9:1-13, 16:1-4

[27] Kon nyan mantong, ulôn jifiteunah teuma
teuhadab Teungku Amphon. Teuma Teung-
ku Amphon na kheueh ban lagée malaikat
Allah. Sabab nyan neupeubuet kheueh laju
peue nyang Teungku Amphon anggab gét.
[28] Banmandum kawöm keuluwarga bapak
ulôn ka pathot neuhuköm maté lé Teungku
Amphon, teuma ulôn nyoe ka Teungku bri
idhin keu meusajan lôn makheun ngon
Teungku Amphon nibak meuligoe. Jinoe-
nyoe ulôn hana beurani le lôn lakée peue
mantong nibak Teungku Amphon."
[29] Geujaweueb lé raja, "Hana peureulée
le tapeugah peue mantong. Ulôn ka lôn cok
keusimpolan keu ulôn bri peue mantong
hareuta Saul keu gata dan keu Ziba."
[30] Laju jijaweueb lé Mefiboset, "Bah
kheueh atranyan jicok lé Ziba banmandum.
Ulôn ka puih sabab Teungku Amphon ka
neuwo deungon seulamat."

Nabi Daud geupeumurah até keu Barzilai

[31] Meunan cit si Barzilai ureuëng Gilead
nyan teuka di Rogelim keu jijak iréng raja
geujak jeumeurang Krueng Yordan. [32] Bar-
zilai bak watée nyan ka tuha that, umu
gobnyan ka na lapan ploh thon. Gobnyan
ureuëng nyang kaya that yoh mantong raja
tinggai di Mahanaim yoh watée ilée, Barzi-
lai nyan kheueh nyang peuna peunajoh keu
raja. [33] Raja geupeugah ubak ureuëng nyan,
"Gata seutôt kheueh laju deungon ulôn u
Yerusalem, teuma disideh ulôn jok peue
mantong nyang gata peureulée."
[34] Teuma jijaweueb lé Barzilai, "Ulôn
nyoe hana panyang le umu, dan udeb ulôn
nyoe hana treb le. Lé sababnyan keupeue
kheueh guna jih ulôn nyoe lôn seutôt deu-
ngon Teungku Amphon u Yerusalem?
[35] Umu ulôn nyoe ka lapan ploh thon, dan
hana le peue nyang ulôn harab nyang hase
teubri keuteupeu mangat até ulôn. Ulôn
nyoe hana le nyang mangat peue nyang ulôn
makheun dan peue teuma nyang ulôn jieb,
dan punyueng ulôn hana hase le ulôn deu-
ngoe su nyang meureudu ureuëng meuca-e.
Ulôn teuma jeuet keubeuban u ateueh
Teungku Amphon. [36] Ulôn nyoe hana patot
ulôn teurimong upah nyang rayeuk nyan.
Teuma ulôn nyoe meuheut ulôn keuneuk
iréng Teungku Amphon meupadub langkah
mantong di meurandeh Krueng Yordan.
[37] Óh lheueh nyan, bah kheueh ulôn nyoe
lônwoe u rumoh dan meuninggai disinan, óh
lheueh nyan jipeukubu bak binéh jrat bapak
ulôn, teuma nyoe kheueh aneuëk ulôn nyang
nan jih Kimham. Neupeu idhin kheueh jih-
nyan ji iréng Teungku Amphon dan neupeu-
buet kheueh ateueh jihnyan peue nyang
Teungku Amphon ngieng nyan gét."
[38] Geujaweueb lé raja, "Kimham teuma
ulôn ba dan ulôn uroih lagée nyang gata
lakée, dan peue mantong nyang gata lakée
ubak ulôn teuma ulôn peupeunoh." [39] Óh ka
lheueh geupeugah nyan, Nabi Daud dan
banmandum aneuëk buah gobnyan laju geu-
jeumeurang Krueng Yordan. Sigohlom
nyan Nabi Daud geucôm leubeh ilée Barzi-
lai sira geulakée idhin. Óh lheueh nyan
geuwoe kheueh laju si Barzilai u rumoh
gobnyan.

Yehuda dan Israel jimeudakwa keuhai raja

[40] Banmandum pasokan Yehuda dan
siteungoh nibak pasokan Israel ji-iréng raja
jak jeumeurang Krueng Yordan nyan. Óh ka
lheueh nyan raja laju geujak u Gilgal, dan
Kimham geuba sajan deungon gobnyan.
[41] Óh ka lheueh nyan teuka kheueh banman-
dum ureuëng Israel jak meuhadab ubak raja
dan jipeugah ubak gobnyan, "Teungku Am-
phon, pakon kheueh syedara kamoe nyang
ureuëng Yehuda nyan jipike bahwa awak-
nyan kheueh nyang na hak jijak tueng ngon
jikawai Teungku Amphon meunan cit deu-
ngon banmandum keuluwarga Teungku
Amphon dan mandum aneuëk buah Teung-
ku Amphon nyang meusajan-sajan teujeu-
meurang Krueng Yordan?"
[42] Laju jijaweueb lé ureuëng Yehuda
nyan, "Nyan ka patot hak kamoe, sabab
raja nyan na kheueh sabat kamoe. Peue
pasai jeuet keubeungéh gata? Peu kheueh
keubutohan kamoe geutanggong lé raja,
atawa ka geubri sapeue-sapeue hadiah keu
kamoe?"
[43] Jijaweueb lé ureuëng Israel nyan,
"Hak kamoe u ateueh raja nyan na siploh
goe lipat nibak hak gata, bahpih raja nyan
na kheueh rakan nyang krab deungon gata.
Pakon gata ngieng enteng teuhadab kamoe?
Bék tuwoe gata bahwa kamoe kheueh nyang
phon-phon that usui keu teuba raja mangat
teupeuwo!"
Teuma di ureuëng Yehuda leubeh kreu-
eh nibak ureuëng Israel dan hán jitem taloe.

19:31: 2Sam. 17:27-29

Seba beurontak

20 Di Banda Gilgal na sidroe ureuëng
jeuhet nyang buet jih jipeurusak
ngon jipeukaru keuteuntraman masyarakat,
nan ureuëng nyan Seba. Seba nyan aneuëk
si Bikri nibak sukée Benyamin. Bak watée
iréng-iréngan Nabi Daud teuka, Seba laju
jiyueb beureuguih dan jipeugah, "Geuta-
nyoe banmandum hana hubongan sapeuepi
deungon Nabi Daud. Jadi hana peureulée
geutanyoe taseutôt gobnyan? Ho droeneueh
mandum ureuëng Israel, jak geutanyoe ta-
jakwoe!" 2 Ban jideungoe nyang lagée nyan
di ureuëng-ureuëng Israel nyan pih laju
jijakwo jiseutôt Seba hana jipako meubacut
pi ubak Nabi Daud. Teuma di ureuëng Ye-
huda teutab seutia dan ji iréng laju Nabi
Daud nibak Krueng Yordan sampoe u Ye-
rusalem.
3 Óh ka sampoe Nabi Daud ubak meuli-
goe gobnyan di Yerusalem, ban siploh droe
gundek gobnyan nyang geutingggai disinan
keu jikeumiet meuligoe, geupeuduek dida-
lam rumoh nyang jijaga lé peugawée. Keu-
butohan awaknyan ka teukeubah siseb-seb
jih, teuma Nabi Daud hántom geu-éh le
deungon awaknyan. Jadi awaknyan hana
geutukéh le dan udeb awaknyan lagée inong
balée sampoe án maté.
4 Raja laju geubri peurintah ubak Ama-
sa, "Gata peusapat kheueh laju bubena
ureuëng Yehuda dan tayuejak kheueh keu-
noe deungon awaknyan lam tempo lhée
uroe." 5 Óh lheueh nyan jijak kheueh laju
Amasa keu jijak gumpôi awaknyan lagée
nyang ka geupeurintah ubak jihnyan, teuma
ureuëng nyan hana jigisa le lagée nyang ka
geupeuteuntée lé raja. 6 Óh lheueh nyan
geupeugah kheueh teuma lé raja ubak Abi-
sai, "Seba nyan leubeh jai kajipeususah
geutanyoe nibak Absalom. Sabab nyan taba
kheueh aneuëk buah ulôn dan tapeulet
kheueh awaknyan, mangat bék sampoe
awaknyan jiduek nibak banda-banda nyang
meukuta, dan jiteumeu plueng nibak geuta-
nyoe." 7 Dan dimiyueb pimpénan Abisai,
pasokan Yoab dan pasokan peungawai pri-
badi raja dan banmandum tantra nyang laén
jibeurangkat u Yerusalem deungon tujuan
jijak tiyeub Seba. 8 Bak watée awaknyan ka
sampoe nibak batée raya di Gibeon, Amasa
laju teuka jijak meurumpok ngon awaknyan.
Yoab nibak watée nyan geungui peukayan
prang deungon peudeueng dalam sarong
nyang meugantueng nibak keuieng gob-
nyan. Bak watée gobnyan teungoh geujak
ngon geumaju, sarong peudeueng nyan teu-
duit dan sampoe peudeueng nyan teugéesée
ubak jaroe wie gobnyan. 9 Yoab geupeugah
ubak Amasa, "Peue haba, rakan?" sira geu-
mat janggot Amasa deungon jaroe uneuen
geuh sang-sang geukeuneuk cöm jihnyan.
10 Amasa hana deuh jikalon na peudeueng
nibak jaroe wie Yoab. Deungon hana teu-
sangka-sangka Yoab laju geutôb peudeueng
geuh nyan ubak pruet Amasa, sampoe asoe
pruet Amasa nyan ro meuhambo ateueh
tanoh. Amasa nyan maté bak watée nyan cit
teuma, sampoe lé Yoab hana peureulée le
geutôb jihnyan.
Dan óh lheueh nyan Yoab dan Abisai
adoe gobnyan, jijak let laju Seba. 11 Sidroe
lamkawan tantra Yoab jidong tô ngon ma-
nyét Amasa dan jimeuhôi, "Sou nyang dong
blaih Yoab dan Nabi Daud, gata seutôt
kheueh Yoab!" 12 Manyét si Amasa nyang
mantong meulabo ngon darah nyan man-
tong na teutiek di ateueh jalan raya. Tantra
Yoab bunoe deuh jikalon bahwa banman-
dum ureuëng nyang teungoh jijak jipiôh
disinan. Lé sabab nyan kheueh gobnyan
jitarek manyét nyan u dalam lampôh dan
jithob laju ngon ija seulimbot. 13 Óh ka
lheueh manyét nyan jigéesée di ateueh rot
nyan, barô kheueh bubena ureuëng nyang
teungoh jipiôh bunoe ka hase jijak lom
teuma, dan banmandum ureuëng nyan
jiseutôt Yoab keuk jijak tiyeub Seba.
14 Seba nyan ka lheueh jijak bansaboh
daerah sukée Israel, laju sampoe ubak banda
Abel-Bet-Maakha jiseutôt banmandum lé
sukée nyang meumarga Bikri. [a] 15 Aneuëk
buah Yoab jideungoe bahwa Seba na disi-
nan, dan awaknyan pih laju jikeupong banda
nyan. Awaknyan laju jitamon tanoh nibak
seukeulileng beuton lua dan jipeuphon tema
kueh tanoh nyang na dimiyueb beuton nyan
mangat jeuet ji reuloih ngon geupeureubah
bintéh beuton nyan. 16 Di banda nyan na
sidroe ureuëng inong nyang bijak sana, dan
gobnyan jidong di ateueh bintéh beuton laju
jimeuhôi, "Neudeungoe! Neudeungoe!
Neulakée kheueh mangat Yoab jiteuka keu-
noe; ulôn keuneuk peugah haba ngon gob-
nyan." 17 Geuteuka laju Yoab dan di

---

[a] Keumungkenan that makna jih: *Bikri;* Ibrani: Bri.
20:1: 1Raj. 12:16, 2Taw. 10:16 **20:3**: 2Sam. 16:22

ureuëng inong nyan jitanyong, "Droeneueh
kheueh nyan Yoab?"
"Nyoe, beutôi, ulôn Yoab," geujaweu-
eb lé Yoab nyan.
Jipeugah lé ureuëng inong nyan, "Neu-
deungoe kheueh peue nyang ulôn peugah
nyoe, hai Teungku."
"Get kheueh, ulôn deungoe," geu-
jaweueb lé Yoab.
18 Jipeugah lé ureuëng inong nyan,
"Yoh watée ilée ureuëng ramé jipeugah
lagée nyoe, 'Meunyoe droeneueh na peu-
reulée peutunyoek, neujak kheueh laju ubak
banda Abel' – dan nyan kheueh nyang
jipeubuet lé awaknyan. 19 Banda kamoe
nyang nan jih Abel nyoe banda nyang raya,
dan saboh banda nyang paleng aman ngon
seutia di nanggroe Israel. Pakon di Teungku
neu-useuha neu keuneuk peuhanco? Peu
kheueh Teungku kana niet neukeuneuk peu-
rusak tanoh nyang atra TUHAN?"
20 "Mubacut pih hana niet nibak ulôn
nyang lagée nyan!" geujaweueb lé Yoab,
"ulôn mubacutpi tan na niet lôn peurusak
atawa lôn peuhanco banda droeneueh!
21 Nyan bukon reuncana kamoe. Teuma si-
droe ureuëng nyang nan jih Seba aneuëk si
Bikri, ureuëng nyan meuasai nibak daerah
meugunong-gunong Efraim, jih nyan ka
jibeurontak ubak Nabi Raja Daud. Gata jok
kheueh jih nyan, óh lheueh nyan ulôn teuma
lônjak nibak banda nyoe."
Jipeugah lom lé ureuëng inong nyan,
"Ulée ureuëng nyan teuma kamoe rhom
ubak Teungku rot bintéh beuton nyoe."
22 Jijak kheueh laju gobnyan dan deungon
lisek jih jipeugah laju meukeusut jih nyan
ubak peunduduek banda nyan. Óh lheueh
nyan ulée Seba laju jiteubang dan jigeulawa
laju ubak Yoab. Óh lheueh nyan Yoab geu-
yueb laju beureuguih dan bubena aneuëk
buah gobnyan jitinggai laju banda nyan laju
jijakwoe u rumoh droejih maséng-maséng.
Dan meunan cit deungon Yoab laju geujak-
woe u Yerusalem geujak meuhadab ubak
raja.

Peugawée-peugawée Nabi Daud

23 Nyoe kheueh peujabat-peujabat
nanggroe nyang meupangkat
manyang nyang geu baiát lé Nabi
Daud:
Panglima keu banmandum tantra
Israel: geuangkat Yoab.
Ulée pasokan peungawai pribadi
Nabi Daud: geuangkat Benaya
aneuëk Yoyada.
24 Keu ulée ureuëng keureuja paksa:
geuangkat si Adoram.
Keu beundahara nanggroe:
geuangkat si Yosafat aneuëk si
Ahilud.
25 Keu sekretaris nanggroe: geuangkat
Seya.
Keu teungku imeum: geuangkat
Zadok dan Abiyatar.
26 Teungku imeum dalam meuligoe:
geuangkat Ira nibak banda Yair.

Keuturonan Saul teuhuköm maté

21 Bak masa Nabi Daud geumat peu-
rintah, teuka kheueh bala musém
deuk nyang lumpah hibat dan treb jih lhée
thon peunoh. Laju Nabi Daud geulakée peu-
tunyok ubak TUHAN keuhai deuk nyan, dan
TUHAN meufeureuman, "Teuka bala musém
deuk nyan na kheueh sabab salah si Saul dan
keuluwarga jih, jihnyan ka jipoh maté
banmandum ureuëng-ureuëng Gibeon."
(2 Ureuëng-ureuëng Gibeon nyan bukon
ureuëng Israel; awaknyan jitamong u dalam
keulompok ubit nibak ureuëng Amori. Dan
di ureuëng Israel ka jimeujanji bahwa awak-
nyan teuma jilindong, teuma Saul ka jiuseu-
ha keu jipeuhabéh awaknyan sabab jihnyan
nyang jipike na kheueh keu keupeuntengan
ureuëng Israel dan Yehuda.) Dan Nabi Daud
laju geutawök ureuëng-ureuëng Gibeon
nyan, 3 dan geutanyong ubak awaknyan,
"Peu kheueh nyang jeuet ulôn peubuet keu
gata? Ulôn keuneuk teuboih buet nyang
salah nyang ka geupeubuet lé Saul u ateueh
gata, mangat gata tabri beureukat keu umat
TUHAN."
4 Jaweueb awaknyan, "Peukara kamoe
deungon Saul meunan cit deungon keulu-
warga gobnyan hana hase teupeuseuleusoe
ngon pirak atawa ngon méuh, teuma dika-
moe pih hana meuheuet keuneuk poh maté
bahpi meusidroe kong lamkawan bansa Is-
rael." Laju geupeugah lom lé Nabi Daud,
"Meunyoe meunan, peue nyang gata lakée
jeuet ulôn peubuet?"
5 Jaweueb awaknyan, "Saul raja nyang
ka geupiléh lé TUHAN nyan geukeuneuk
peubinasa kamoe banmandum sampoe ka-
moenyoe ranab nibak bansaboh tanoh Israel.
6 Lé sabab nyan, neuseurah kheueh ubak

21:2: Yos. 9:3-15

kamoe tujoh droe keuturonan nyang agam,
mangat awaknyan kamoe gantung dikeue
TUHAN di Gibea, banda Raja Saul keudroe."
Geujaweueb lé raja, "Get kheueh,
awaknyan teuma ulôn jok ubak gata."
7 Teuma sabab Nabi Daud dan Yonatan
ka lheueh geumeusumpah sabe keudroe-droe
geuh, Nabi Daud hana geuseurah Mefiboset
aneuëk Yonatan. 8 Nyang geucok lé Nabi
Daud na kheueh Armoni dan Mefiboset,
nyang na kheueh ban dua droe aneuëk agam
Saul nyang jipeulahé lé ma jih ureuëng inong
Rizpa aneuëk Aya; meunan cit ban limong
aneuëk agam si Merab aneuëk inong Saul,
aneuëk-aneuëk nyan lahé nibak hase jimeu-
kawen Merab deungon Adriel aneuëk si Bar-
zilai, ureuëng Mehola nyan. 9 Awaknyan
geujok laju ubak ureuëng-ureuëng Gibeon,
dan ban tujoh droe ureuëng nyan meuninggai
maté teugantueng di ateueh bukét dikeue
TUHAN. Huköman maté nyan teulaksana ni-
bak musém semi, bak watée bak jelai ka
jipeuphon koh.

10 Dan si Rizpa gundek Saul, jileueng
laju ija krong keudroe jih di ateueh batée
diteumpat manyét-manyét nyan teu-éh teu-
linteung. Rizpa hana jijak nibak teumpat
nyan phon awai musém keumeukoh sampoe
nibak jitreun ujeuen bak musém luroih ôn
kayée. Gobnyan hana jipeubiyeu manyét-
manyét nyan jicutok lé cicém-cicém óh wa-
tée uroe dan lé beulatang juah bak watée
malam teuka.

11 Bak watée teujak peugah ubak Nabi
Daud peue nyang ka geupeubuet lé Rizpa,
12 gobnyan laju geujakcok tuleueng-tuleu-
eng Saul dan Yonatan nibak peunduduek
banda Yabes di Gilead. (Awaknyan ka jajak
cua tuleueng-tuleueng nyan nibak tanoh lu-
wah di banda Bet-San, di teumpat ureuëng
Filistin jigantung manyét-manyét nyan óh
ka lheueh jipeutaloe Saul di bukét Gilboa.)
13 Banmandum tuleueng Saul dan tuleueng
Yonatan nyan geuba nibak teumpat nyan,
meunan cit geupeusapat teuma dumna
tuleueng ban tujoh droe ureuëng nyang ka
teugantueng nyan. 14 Óh lheueh nyan tuleu-
eng-tuleueng Saul dan Yonatan dan tuleu-
eng ban tujoh droe ureuëng nyan geutanom
laju u dalam jrat Kish bapak Saul di Zela
dalam wilayah Benyamin. Óh ka seuleusoe
banmandum nyan geupeubuet nyang sisuai
deungon peurintah raja, barô kheueh Po teu
Allah geupeukabui doá awaknyan keu nang-
groe nyan.

Meunang ateueh ureuëng gogasi di Filistin

(1Taw. 20:4-8)

15 Lamkawan ureuëng Filistin dan
ureuëng Israel beureutoih lom prang. Nabi
Daud dan aneuëk buah gobnyan geujak laju
u mideuen prang keu teujak meuheungko
deungon ureuëng Filistin. Dalam prang
nyan Nabi Daud jiteuka hék nyang biet-biet
mupalo. 16 Dan teuka kheueh ubak gobnyan
sidroe ureuëng rayeuk lagée gogasi nyang
nanjih Yisbi-Benob. Kapak jih teupeugét
nibak peurunggu nyang brat jih na kira-kira
lhée siteungoh kilo gram. Meunan cit lé
ureuëng nyan jigulam peudeueng nyang
barô, dan ureuëngnyan yakén that deungon
alat jih nyan nibak goenyan ka hase jipeuta-
loe Nabi Daud. 17 Teuma Abisai bin Zeruya
bagaih that teuka jijak tulông Nabi Daud.
Laju jiheuntam gogasi nyan dan lam watée
sikeujab nyan cit teuma manusia gogasi-
nyan maté. Óh lheueh nyan aneuëk buah
Nabi Daud jimeulakée mangat Nabi Daud
geumeujanji hana geuseutôt le óh watée na
prang dipat mantong. "Teungku Amphon
na kheueh harapan Israel, bék sampoe ka-
moe geumadôh Teungku Amphon," jipeu-
gah lé awaknyan.

18 Teuma jiteuka lom prang ngon
ureuëng Filistin di Gob. Lam prang nyan
Sibkhai ureuëng Husa jipoh maté teuma
sidroe ureuëng gogasi nyang nanjih Saf.

19 Nibak prang nyang laén deungon
ureuëng Filistin di Gob, Elhanan aneuëk si
Yair [b] di Betlehem ka jipoh maté Goliat
nibak Gat. Go kapak si Goliat nyan na bube
kayée alat teumpeun ija.

20 Na lom muprang teulawan ureuëng
Filistin di Gat. Disinan na sidroe ureuëng
gogasi nyang lumpah galak jijak muprang.
Manusia Gogasi nyan aneuk jaroe jih nam
neuk tieb-tieb jaroe siblah jaroe dan meunan
cit deungon aneuk gaki jih nam neuk cit
tieb-tieb siblah gaki. 21 Ureuëng nyan jihina
ngon jipeukém ureuëng Israel, dan sabab lé
nyan kheueh jihnyan jipoh maté lé Yonatan
aneuëk Simea, aduen Nabi Daud.

22 Ban peuet droe nyang geupoh maté lé
Nabi Daud dan pasokan gobnyan, na kheueh
keuturonan gogasi di Gat.

---

[b] Keumungkenan that makna jih *Yair;* Ibrani: Yaare-Oregim.

21:7: 1Sam. 20:15-17, 2Sam. 9:1-7 **21:8:** 1Sam. 18:19 **21:12:** 1Sam. 31:8-13

Ca-e keuhai meunang Nabi Daud

(Zab. 18)

22 Óh ka lheueh TUHAN geupeuseulamat Nabi Daud nibak Saul dan nibak meubagoe musoh gobnyan nyang laén, Nabi Daud laju geuca-e ngon lagu nyang ceudah ubak TUHAN:

[2 Ulôn cinta ubak Droeneueh ya, TUHAN,
Droeneueh kheueh teunaga ulôn.]
3 TUHAN ban lagée kuta nyang kong teumpat ulôn meulindong.
Allah ulôn ban lagée gunong batée, teumpat ulôn meureului.
Lagée peurisai Gobnyan geutôb ulôn,
dan geujaga ulôn jeuet aman sabe.
4 Ulôn meulakée ubak TUHAN nyang patot teupujoe,
Gobnyan ka geupeu beubaih ulôn nibak musoh-musoh ulôn.
5 Ulôn jikeulileng lé bahya mawôt
dan teugeunang lé ié raya keubinasaan.
6 Ulôn jikeulileng lé bahya mawôt,
jeunieb mawôt meulinteung dikeue ulôn.
7 Lam keuadaan ulôn teukeupong lôn meulakée ubak TUHAN,
ulôn kliek ubak Allah ulôn lôn lakée tulông.
Di Baét Gobnyan TUHAN geudeungoe su ulôn
dan geupeutrok nyang ulôn lakée.

8 Laju bumoe meuhayak dan meuhayon,
gaki-gaki gunong pih goyah dan meuhayak
sabab Allah ka mureuka!
9 Asab jiteubiet meukeubok lam ruhueng idong Gobnyan,
bara apui nyang hu jiteubiet nibak babah Gobnyan.
10 Langét dimanyang geuplah dua, laju geutreun kheueh Gobnyan,
deungon awan nyang seupôt na dimiyueb gaki Gobnyan.
11 Gobnyan geupo sira geugiduek ateueh kerub;
Gobnyan meulayang di ateueh sayeub angén.
12 Geutôb droe Geuh deungon seupôt;
awan ngon reudok[c] nyang teubai jikeulileng Gobnyan.
13 Kilat nyang muble dikeue Gobnyan,
jiteubiet awan, ujeuen éh meunan cit ngon apui.
14 Teuka TUHAN ngon su lagée lagée su geulanteue di langét,
Allah Nyang Mahamanyang geupeudeungoe su Gobnyan.
15 Gobnyan laju geupeutek bubena aneuk panah Geuh,
dan sampoe teupeu crebre bubena musoh.
Gobnyan geuseumama ban lagée kilat meu-ulang-ulang
dan sampoe awaknyan jiplueng teung bayeueng ka hana meuteuntée le.
16 Tuwie ié laôt nyang lhok sampoe teubeudôh dan meunan cit ngon lapek bumoe sampoe teuhah
bak watée TUHAN geu dumpék musoh Gobnyan deungon that mureuka.

17 Nibak di manyang TUHAN geusunyueng jaroe Gobnyan;
geumat bak ulôn dan laju geutarek dalam ié nyang lhok.
18 Gobnyan ka geupeuseulamat ulôn nibak musoh nyang kha
dan nibak ureuëng nyang jibanci ulôn
sabab awaknyan lumpah that teuga meunyoe ngon ulôn.
19 Awaknyan jiprang ulôn bak watée ulôn jitimpa lé beuncana
teuma TUHAN kheueh nyang jeuet keu peunulông ulôn.
20 TUHAN kheueh nyang peulheueh ulôn nibak banmandum bala
dan nyang peuseulamat ulôn sabab Gobnyan meukeunong keu ulôn.
21 TUHAN geubalaih peue nyang ulôn peubuet nyang beuna;
Gobnyan geubri beureukat keu ulôn sabab ulôn hana meusalah.
22 Ulôn keubiet that taát ubak peurintah TUHAN,
dan hana lôn meupaleng nibak Po teu Allah ulôn.
23 Banmandum hukôm Gobnyan ulôn peubuet,

[c] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *reudok*.

bubena peurintah Gobnyan hana
lôn peulalée.
24 Gobnyan geuteupeue bahwa ulôn
hana meucupa
dan lôn peujiôh droe nibak buet
nyang salah.
25 Teuma TUHAN geubalaih buet ulôn
nyang beutôi
sabab Gobnyan geuteupeue
bahwa ulôn hana meusalah.
26 TUHAN, Droeneueh that seutia keu
ureuëng[d] nyang seutia
dan jroh ubak nyang jroh.
27 Ubak ureuëng suci neupeugah
Droeneueh suci,
dan keu ureuëng nyang jeuhet
jeuet keumusoh TUHAN.
28 Ureuëng nyang miyueb até TUHAN
peuseulamat;
teuma ureuëng nyang congkak
TUHAN peutundok.

29 TUHAN kheueh nyang puhu panyöt
ulôn;
dan TUHAN Allah ulôn kheueh
nyang peupeungéuh ulôn didalam
seupôt.
30 TUHAN kheueh nyang peuteuga ulôn
mangat beuhase lôn peuhanco
bubena musoh;
deungon geubantu lé Po teu Allah
hase ulôn peuhanco kuta
peutahanan awaknyan.

31 Peue nyang geupeubuet lé Po teu
Allah na kheueh sampoereuna,
dan janji nyang ka geupeugah lé
TUHAN na kheueh jeuet
teupeucaya!
Gobnyan saban lagée peurisai
lé banmandum nyang jijak
meulindong ubak Gobnyan.
32 Sabab TUHAN mantong kheueh
nyang Po teu Allah;
Allah kheueh nyang jeuet keu
nyang bila geutanyoe.
33 Gobnyan na kheueh Po teu Allah
nyang peuteuga ulôn
dan Gobnyan geupeubuet[e] rotjak
ulôn nyoe aman.
34 Gobnyan nyang peukong gaki ulôn
ban lagée gaki rusa,
dan Gobnyan kheueh teuma
nyang jaga keuseulamat ulôn di
ateueh gunong-gunong.
35 TUHAN geulatih ulôn pakriban cara
teujak muprang,
akhéjih ka hase ulôn reuntang
aneuk panah nyang paleng teuga.
36 TUHAN, Droeneueh kheueh nyang
peulindong dan nyang peuseulamat
ulôn,
dan neutumpang ulôn deungon
kuasa Droeneueh
ulôn jeuet keumeugah sabab lé
neutulông lé Droeneueh.
37 Droeneueh teuma nyang jaga ulôn
mangat ulôn bék keunong teuen
dan ulôn hántom na reubah.
38 Ulôn tiyeub musoh ulôn dan ulôn
peutaloe awaknyan,
dan pantang ulôn surot sigohlom
awaknyan binasa.
39 Ulôn seumpom awaknyan sampoe
hán hase jibeudôh le,
awaknyan reubah hana meudaya
dimiyueb gaki ulôn.
40 Droeneueh nyang bri teunaga keu
ulôn mangat jeuet lônjak muprang,
dan keuhai meunang ateueh
musoh-musoh ulôn.
41 Droeneueh nyang peucrok sampoe
musoh ulôn jiplueng nibak ulôn;
dan ureuëng nyang jibanci
keu ulôn ka habéh ulôn
peubinasa.
42 Awaknyan jilakée tulông, teuma
hana nyang tem bantu,
awaknyan jimeuhôi TUHAN,
teuma hana geujaweueb.
43 Awaknyan ulôn peuhanco ngon
ulôn peureumok ban lagée abée
nyang ro meutabu,
dan ulôn sampôh ban lagée luhob
nibak rot raya.

44 Droeneueh nyang peubeubaih ulôn
nibak kawöm nyang doraka,
dan neupeujeuet ulôn
keupeunguasa ateueh bansa-bansa;
bansa nyang hana ulôn turi ka
jeuet keunamiet ulôn.
45 Meunan cit deungon ureuëng aséng
jitundok ubak ulôn,

---

[d] Keumungkenan that makna jih *ureuëng;* Ibrani: Ureuëng nyang teuga. [e] Keumungkenan that makna jih: *Gobnyan geupeubuet.*
22:34: Ibr. 3:19

dan jitaát meunyoe jideungoe
peurintah ulôn.
46 Beuhé ngon ceubeueh awaknyan ka
gadôh;
awaknyan yo meugám-gám laju
jiteubiet[f] nibak kuta jih.

47 TUHAN udeb! Teupujoe kheueh
nyang bila ulôn!
Teupeu agong kheueh
keubeusaran Allah, nyang
peuseulamat ulôn!
48 Gobnyan nyang peumeunang Ulôn
ateueh musoh ulôn,
meunan cit deungon bansa-bansa
geupeutaklok dikeue ulôn,
49 meunan cit geupeuseulamat ulôn
ateueh lawan-lawan ulôn.
TUHAN, Droeneueh nyang bri
meunang ateueh musoh ulôn,
Droeneueh nyang lindong ulôn
nibak ureuëng nyang keujam.

50 Teuma ulôn peuagong Droeneueh
lamkawan bubena bansa,
dan ulôn meuca-e lagu seumujoe
ubak Droeneueh.
51 Allah ka geubri meunang nyang
lumpah raya keu raja nyang
geubaiát lé Gobnyan,
Gobnyan teutab geugaséh ubak
ureuëng nyang ka geupiléh,
nyang kheueh Nabi Daud dan
keuturonan gobnyan
keu siumu masa.

Nariet Nabi Daud nyang keuneuleueh

23 Nabi Daud aneuëk Isai teupiléh jeu-
et keuraja dan geupeujeuet jeuet
keu ureuëng rayeuk lé Po teu Allah Nabi
Yakub. Gobnyan teuma nyang karang bube-
na ca-e-ca-e keu bansa Israel. Nyoe kheueh
nariet Nabi Daud nyang keuneuleueh:

2 Roh TUHAN ka geupeugah meulalu
ulôn;
peusan dan amanat Gobnyan na
nibak bibi ulôn.
3 Po teu Allah Nabi Yakub ka
geupeugah haba;
ubak ulôn peulindong Israel
geupeugah meunoe:
"Raja geupeurintah rakyat deungon
keuadelan
nyang geupimpén deungon
keutaátan ubak TUHAN,
4 Gobnyan ban lagée cahya mata uroe
nyang mantong meureukah
bak watée teungoh malam
deungon langét mantong gleh
meucahya.
Gobnyan ban lagée cahya mata uroe
beungoh nyang ban habéh jisiram lé
ujeuen treun
sampoe naleueng jitimoh ijo lagak
muble-ble."

5 Meunan cit deungon keuturonan
ulôn nyang geubri beureukat lé Po
teu Allah,
janji Gobnyan ubak ulôn hana
meu-ubah,
janji Geuh nyan na kheueh keukai
dan sampoereuna,
teu-ato didalam mubagoe hai.
Po teu Allah geujamin meunang u
ateueh ulôn,
dan geujamin peue mantong
nyang ulôn meuheuet.
6 Teuma keu ureuëng nyang hana
jitaát ubak TUHAN
na kheueh saban lagée duro
nyang teutiek.
Jaroe gob hana hase jimumat;
7 hana meusidroepi nyang jitem cukéh
meunyoe tan na alat nyang
teupeugét nibak kayée atawa beuso.
Bubena ureuëng nyan ka hanco
jiliet lé apui.[g]

Tantra-tantra Nabi Daud nyang meusyeuhu

(1Taw. 11:10-41)

8 Nyoe kheueh nan-nan bubena peuwira
Nabi Daud nyang paleng meusyeuhu: Nyang
phon that na kheueh Ishbaal, ureuëng Hakh-
moni, peumimpén "Keulompok Lhée" [h] (Tri-
wira). Ka lheueh teujadi nibak saboh prang
gobnyan geumuprang ngon lawan na lapan
reutoih droe teuma digobnyan geumuprang
nyan na kheueh ngon kapak gobnyan.[i]

---

[f] Keumungkenan that makna jih: *yo meugám-gám laju jiteubiet;* Ibrani: jiteubiet dan siab keuneuk jak muprang.
[g] Ayat 6-7 hana trang teks Ibrani jih. [h] Saboh teujeumahan kuno: *Keulompok Lhée.* Ibrani: nyang keu lhée.
[i] Keumungkenan that *ngon kapak gobnyan.*
22:50: Rm. 15:9

9 Ureuëng nyang keudua didalam Triwi-
ra nyan na kheueh Eleazar aneuëk Dodo
nibak kawöm Ahohi. Gobnyan geuiréng
Nabi Daud bak watée awaknyan geumu-
prang ngon ureuëng Filistin nyang meusapat
keuneuk jijakmuprang. Laju bak watéenyan
cit teuma pasokan Israel jisurot, 10 Eleazar
hana jipiôh jimeujuang jiheungko ureuëng
Filistin sampoe án awaknyan kaseb hék.
Jaroe gobnyan ka jeuet keukeuboh bak jimat
peudeueng sampoe peudeueng nyang na ni-
bak jaroe gobnyan hana hase jipeuleueh.
Bak uroenyan TUHAN geupeumeunang
nyang lumpah rayeuk keu bansa Israel. Pa-
sokan Israel nyang teungoh jisurot bunoe
jiriwang lom ubak teumpat Eleazar nyang
teungoh muprang, laju awaknyan jisuit ba-
jée-bajée nyang na nibak manyét-manyét
nyang ka maté disinan.
11 Ureuëng keu lhée didalam Triwira
nyan na kheueh Sama aneuëk Age di Harari.
Ka lheueh teujadi bak watée ureuëng Filistin
teungoh meusapat di Lehi, nibak saboh
lampôh nyang peunoh teupula ngon boh
reuteuk mirah, pasokan Israel jiplueng nibak
ureuëng Filistin. 12 Teuma si Sama teutab
jimeuheungko, jipoh maté dan geupeutaloe
ureuëng Filistin, sampoe gobnyan meuhase
jipeuteuen lampôh jih nyan. Meunan kheueh
cara jih TUHAN ka geubri meunang nyang
lumpah rayeuk.
13-14 Bak uroe nyang laén karab tô ngon
musém keumeukoh,[j] na lhée droe ureuëng
nibak 30 droe peuwira Nabi Daud nyang
paleng meusyeuhu geutreun ubak Guha
Adulam. Bak watéenyan Nabi Daud na di-
dalam kuta di dalam guha nyan. Seudang-
kan ureuëng Filistin na teuma jipeudong
khimah di Pantôn Refaim, dan na saboh
pasokan nibak awaknyan ka jiduek di Bet-
lehem. 15 Nabi Daud hana geusangka-sang-
ka ka teuka rindu ngon meucén u gampông
halaman geuh nyan dan geupeugah laju,
"Ah, meunyoe na nibak ulôn jibri ié jieb
nibak mon nyang tou ngon pintoe geureu-
bang di Betlehem!" 16 Ban jideungoe nyang
lagée nyan teuka kheueh lhée droe peuwira
gobnyan laju jiteurobos khimah-khimah
ureuëng Filistin nyan, laju jijak crong ié lam
mon nyan, óh lheueh nyan ié nyang ka
lheueh teu crong nyan jiba laju ubak Nabi
Daud. Teuma Nabi Daud hana geutem jieb
ié nyan, teuma laju geuro ié nyan sibagoe
peuseumahan ubak TUHAN. 17 Gobnyan
geupeugah, "Ya TUHAN, ulôn hán hase ulôn
jieb ié nyoe! Meunyoe ulôn jieb, siulah-ulah
ka ulôn jieb darah ureuëng nyang ka jipeu-
sabong nyawöng jih!" Jadi Nabi Daud mu-
bacut pi hana geutem jieb ié mon nyan.
Nyan kheueh jasa-jasa peujuang nyang
lhée droe lom peukasa nyan.
18-19 Ban lhée ploh droe peuwira nyan
geuboh teuma nan jih deungon "Tridasawi-
ra".[k] Awaknyan geupimpén lé Abisai adoe
Yoab, aneuëk Zeruya. Ka lheueh lé gobnyan
geupoh maté lhée reutoih droe deungon
kapak gobnyan. Sabab nyan kheueh gob-
nyan meutamah meugah ngon meusyeuhu.
Teuma gobnyan hana lagée hibat "Triwi-
ra".
20 Na sidroe teuk peuwira nyang paleng
meusyeuhu nan jih Benaya aneuëk Yoyada
ureuëng Kabzeel. Ureuëng nyan gét that
beurani lom ngon ceubeueh. Na dua droe
pahlawan rayeuk nibak Moab ka geupoh
maté. Ka lheueh na teujadi nibak siuroe
nyang meusalju, gobnyan geutamong u da-
lam saboh guha, óh trok keunan laju geupoh
maté saboh singa nyang na disinan. 21 Meu-
nan cit gobnyan ka lheueh teuma geupoh
maté sidroe ureuëng Meusé, nyang keubiet
beuhé ngon meusinjata kapak. Teuma Bena-
ya geuhadab ureuëng nyan teuma deungon
tungkat. Seudangkan kapak nyang na nibak
jaroe ureuëng Meusé nyan geuteumé reubot
dan ngon kapak nyan cit teuma geupoh maté
ureuëng Meusé nyan. 22 Nyan kheueh jasa-
jasa Benaya, sidroe nibak "Tridasawira".[l]
23 Lamkawan nyan Benaya kheueh nyang
paleng meusyeuhu, teuma gobnyan hana
saban hebat jih lagée "Triwira". Nabi Daud
geuangkat gobnyan jeuet keu ulée peunga-
wai pribadi gobnyan.
24-39 Anggota-anggota nyang laén nibak
"Tridasawira" na kheueh:

Asael adoe Yoab
Elhanan aneuëk Dodo ureuëng
Betlehem
Sama dan Elika ureuëng Harod
Hele ureuëng Palti
Ira aneuëk Ikes ureuëng Tekoa
Abiezer ureuëng Anatot
Membunai ureuëng Husa
Zalmon ureuëng Ahohi
Maharai ureuëng Netofa
Heleb aneuëk Baana ureuëng Netofa

---

[j] Keumungkenan that makna jih: *karab tô ngon musém keumeukoh.* [k] Saboh teujeumahan kuno *Tridasawira;* Ibrani: Triwira. [l] Tridasawira: kalon catetan gaki 2Sam. 23:18-19.

Itai aneuëk Ribai ureuëng Gibea
diwilayah sukée Benyamin
Benaya ureuëng Piraton
Hidai ureuëng di pantôn-pantôn
Gaas
Abialbon ureuëng Araba
Azmawet ureuëng Bahurim
Elyahba ureuëng Saalbon
Aneuëk-aneuëk Yasyen
Yonatan
Sama ureuëng Harari
Ahiam aneuëk Sarar ureuëng Harari
Elifelet aneuëk Ahasbai ureuëng
Maakha
Eliam aneuëk Ahitofel ureuëng Gilo
Hezrai ureuëng Karmel
Paerai ureuëng Arbi
Yigal aneuëk Natan ureuëng Zoba
Bani ureuëng Gad
Zelek ureuëng Amon
Naharai ureuëng Beerot, nyang
gulam sinjata Yoab
Ira dan Gareb ureuëng Yetri
Uria ureuëng Het.
Bandum nyan na lhée ploh tujoh
droe tantra nyang paleng
meusyeuhu.

Nabi Daud geupeuna seunsus

(1Taw. 21:1-27)

24 TUHAN geubeungéh lom ubak ban-
sa Israel, laju Nabi Daud geubujuk
deungon meukeusut geupeuteuka keusosah-
an u ateueh bansa nyan. Feureuman TUHAN
ubak gobnyan, "Tapeubuet kheueh laju
peurintah Ulôn nyoe mangat tapeuna seun-
sus di nanggroe Israel dan Yehuda." 2 Geu-
peugah kheueh laju lé Nabi Daud ubak
Yoab panglima tantra gobnyan, "Tajak
kheueh laju meusajan deungon peuwira-
peuwira gata ubak banmandum sukée Israel
di bansaboh nanggroe keu tajak catat seun-
sus. Ulôn keuneuk teupeue padubna jeu-
meulah awaknyan."
3 Teuma Yoab geupeugah laju ubak ra-
ja, "Seumoga TUHAN Po teu Allah Teungku
Amphon geupeulipat ganda rakyat Israel
trok ubak sireutoih lipat nibak nyang na
jinoenyoe, dan meunan cit seumoga Teung-
ku Amphon mantong udeb mangat jeuet
neukalon hase jihnyan. Teuma keupeue
Teungku Amphon neukeuneuk teupeu seun-
sus nyan?" 4 Teuma lé raja teutab geumu-
mat ubak peurintah nyan. Jadi Yoab meunan
cit deungon peuwira nyang laén laju jijak
itong jeumeulah bansa Israel.
5 Óh ka leupah jijeumeurang Krueng
Yordan, Yoab dan aneuëk buah gobnyan
geupeudong laju khimah disiblaih seulatan
Aroër, Aroër nyan na kheueh saboh banda
di teungoh-teungoh pantôn wilayah Gad.[m]
Jibeudôh disinan awaknyan jijak laju u arah
utara, Yeazer nan jih, 6 beudôh sinan laju
jijak dan sampoe u Gilead dan u Kades
didalam wilayah ureuëng Het.[n] Óh ka lheu-
eh nyan jijak laju nibak Dan wet u,[o] arah
barat, u Sidon. 7 Geubeudôh sinan awak-
nyan jijak laju u arah seulatan u Tirus banda
nyang na kuta nyan. Lheuehnyan awaknyan
jijak laju ubak mandum banda ureuëng He-
wi dan ureuëng Kanaan, dan akhéji u Ber-
syeba, dibagian seulatan Yehuda. 8 Awak-
nyan jiblôh laju bansaboh nanggroe lam
tempo sikureueng buleuen dua ploh uroe.
Óh lheuehnyan jiwoe kheueh laju awaknyan
u Yerusalem 9 dan jijak lapor ubak raja Nabi
Daud hase nibak seunsusnyan. Jeumeulah
ureuëng agam nyang ka peunoh syarat keu
jeuet teutamong tantra na 800.000 droe di
Israel dan 500.000 droe na di Yehuda.
10 Teuma óh ka lheueh Nabi Daud geu
itong bansanyan, Gobnyan ka meurasa meu-
salah, laju geupeugah ubak TUHAN, "Ya
TUHAN, ulôn that-that meudesya! Neupeu
amphon kheueh ulôn nyoe, sabab peue
nyang ka ulôn peubuet nyan na kheueh
keureuja nyang lupah bangai."
11-12 Laju TUHAN meufeureuman ubak
Nabi Gad nyang jeuet keupeurantara lamka-
wan Nabi Daud ngon TUHAN, "Tajak peu-
gah kheueh laju ubak Nabi Daud bahwa
ulôn jok keu jihnyan na lhée boh peuniléh.
Peue mantong nyang jipiléh lamkawan lhée
nyan teuma ulôn peubuet." Banbeungoh
singoh, bak watée Nabi Daud banmantong
jibeudôh éh, 13 laju Gad teuka jijak meuha-
dab dan geupeugah laju ubak gobnyan peu-
rintah TUHAN nyan, geupeugah, "Nyang toh
nyang Teungku Amphon piléh: Nanggroe
nyoe jiteuka lé bala musém deuk nyang treb
jih na lhée thon, atawa Teungku Amphon
neuplueng jilét-lét lé musoh nyang treb jih
na teuma lhée[p] buleuen, atawa nanggroe
nyoe jiprang lé bala peunyakét nyang treb

[m] Keumungkenan that; *Aroër ... Gad.* [n] Saboh teujeumahan kuno: *Kades, di dalam wilayah ureuëng Het;* Ibrani: keu tanoh Tahtim, Hodsyi. [o] Keumungkenan that makna jih laju nibak Dan wet u. [p] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *lhée;* Ibrani: tujoh.

jih lhée uroe? Neupeuputôh kheueh laju
jinoenyoe peue nyang harôh ulôn peugah
ubak TUHAN."
14 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Aduh!
Mupalo ulôn! Teuma nibak ulôn jihuköm lé
manusia, leubeh gét geutanyoe banmandum
geuhuköm lé TUHAN, sabab Gobnyan
rayeuk that gaséh sayang Geuh."
15 Teuma TUHAN laju geupeutreun bala
peunyakét u ateueh bansa Israel phon nibak
beungoh nyan sampoe ubak watée nyang ka
geuteutab nyan. Bansaboh Israel na 70.000
droe meuninggai donya. 16 Malaikat TUHAN
geupeutreun bala mawôt nyan sampoe ubak
ureuëng nyang teungoh jiceumeulo boh
gandom atra su Arauna, ureuëng Yebus.
Bak watée TUHAN geukalon bahwa malaikat
Geuhnyan ka siab teuma keu jipeuhanco
Yerusalem, laju TUHAN geu-ubah keupu-
tosan Gobnyan, dan Gobnyan laju geupiôh
geuhuköm bansa nyan. Geupeugah ubak
malaikat nyan, "Kaseb nyan! Neupiôh!"
17 Nadi Daud deuh geukalon malaikat
teungoh geutarek nyawöng bansa gobnyan,
laju gobnyan geupeugah ubak TUHAN,
"Ulôn kheueh nyang meudesya, sabab ulôn
nyang peubuet salah nyan. Teuma peu kheu-
eh salah jih ateueh bansa nyang malang
nyan? Neu huköm kheueh ulôn dan keulu-
warga ulôn!"
18 Bak uroenyan cit teuma Gad teuka
geujak meuhadab ubak Nabi Daud dan geu-
peugah laju ubak gobnyan, "Beubagaih
kheueh laju Teungku Amphon neujak ék u
ateueh teumpat ureuëng teungoh ceumeulo
gandom atra Arauna nyan, dan neupeudong
laju miseubah keu TUHAN." 19 Dan geujak
kheueh laju Nabi Daud pakriban nyang ka
geu peurintah lé TUHAN nyang ka geupeu-
sampoe ubak gobnyan meulalu Nabi Gad
nyan. 20 Âih teuma Arauna bak watée nyan
teungoh jiceungeuek u miyueb, dan deuh
laju jikalon raja ji-iréng lé bubena peuikot
gobnyan teungoh geujak geutuju ubak Ara-
una. Arauna laju geusujut dikeue Nabi
Daud, 21 dan jitanyong, "Peue meukeusut
Teungku Amphon neuteuka keunoe?"



Miseubah keul Tuhan (24:25)

Geujaweueb Nabi Daud, "Ulôn keu-
neuk bloe teumpat loe gandom nyoe, ma-
ngat di ateueh nyoe ulôn peudong miseubah
ubak TUHAN sampoe bubena peunyakét
nyang teungoh jiteuka lam nanggroe geuta-
nyoe nyoe hase teusampôh."
22 Geupeugah lé Arauna, "Neucok
kheueh laju Teungku Amphon, dan neupeu-
seumah laju ubak TUHAN peue nyang Teung-
ku Amphon rasa gét. Nyoe leumô-leumô
keu keureubeuen nyang teutot dan keu ka-
yée sinungo apui jih Teungku Amphon jeuet
neucok tangke langai dan papeun-papeun
ceumeulo nyan." 23 Banmandum nyan geu-
bri lé Arauna ubak raja, [q] sira geupeugah,
"Bah kheueh TUHAN Po teu Allah Teungku
Amphon geuteurimong peuseumahan
Teungku Amphon nyan."
24 Teuma Raja Nabi Daud geujaweueb,
"Bék! Atra droeneueh nyan ulôn bloe man-
tong. Ulôn hán lôntem keureubeuen keu
TUHAN Allah deungon sapeue-sapeue nyang
ulôn teumé deungon meunang mantong."
Laju Nabi Daud geubloe teumpat ceumeulo
gandom si Arauna nyan meunan cit deu-
ngon leumô-leumô geuhnyan deungon yu-
em limong ploh péng pirak. 25 Laju Nabi
Daud geupeudong miseubah disinan keu
TUHAN dan geupeuseumah laju keureubeu-
en nyang teutot dan keureubeuen peudamé.
TUHAN geupeukabui laju doá Nabi Daud,
dan deungon nyan teuhinda kheueh bala
peunyakét nyang ka jiheuntam nanggroe
Israel nyan.

[q] Keumungkenan that makna jih: *ubak raja;* Ibrani: keu raja, sang raja.

1 RAJA-RAJA

PEU INTAT HABA

Kitab *1 Raja-raja* nyoe na kheueh sibagoe sinambat atawa lanjutan nibak Kitab *Samuel* keuhai seujarah peumeurintahan raja-raja Israel. Seujarah nyang teutuléh di dalam Kitab nyoe jeuet teubagi lam lhée boh bagi: (1) Wafeuet jih Raja Nabi Daud dan teu angkat Nabi Sulaiman jeuet keu raja ateueh nanggroe Israel dan nanggroe Yehuda keu keugeunantoe Nabi Daud. (2) Peumeurintah Nabi Sulaiman dan hase useuha nibak peumeurintah geuh nyan, khusos jih bak geupeuget Baét TUHAN di Yerusalem. (3) Bansa Israel teubagi dua keurajeuen jeuet keu keurajeuen utara dan keurajeuen seulatan, dan seujarah raja-raja nyang mat peurintah ateueh bandua boh keurajeuen nyan sampoe ubak siteungoh abad keu sikureueng sigohlom thon tarech Masehi.

Didalam bandua kitab *Raja-raja,* tieb-tieb raja teunilai nibak dasai keuseutiaan raja nyan ubak TUHAN; dan meuhase bansa nyan na kheueh akibat nibak seutia nyan. Seubalek jih, teuseumah beurala dan hana geutem taát akibat jih na kheueh beuncana. Meudasai nibak peuneulitian nyan kheueh raja-raja nibak keurajeuen disiblaih si utara sabe hán hase, seudangkan raja Yehuda na nyang hana meuhase dan na cit nyang meuhase.

Nyang peunteung didalam *1 Raja-raja* na kheueh nabi-nabi TUHAN. Awaknyan na kheueh tukang peugah haba TUHAN nyang lumpah beurani-beurani. Awaknyan geupeuingat raja dan bansa Israel mangat bék jiseumah ubak beurala dan hana jipeubeuáh ngon jipeuhina peue nyang ka geupeurintah lé Po teu Allah. Nyang paleng ukeue na kheueh Elia, dan kisah keuhai meuheuntam gobnyan deungon teungku-teungku imeum Baal (Pasai 18).

Asoe jih

Akhé peumeurintah Nabi Daud 1:1–2:12
Nabi Sulaiman jeuet keuraja 2:13-46
Peumeurintahan Nabi Sulaiman 3:1–11:43
- a. Thon-thon awaiphon 3:1–4:34
- b. Teupeuget Baét TUHAN 5:1–8:66
- c. Thon-thon keuneulheuh 9:1–11:43

Keurajeuen nyang teubagi 12:1–22:53
- a. Sukée-sukée diutara jibeurontak 12:1–14:20
- b. Raja-raja Yehuda dan Israel 14:21–16:34
- c. Nabi Elia 17:1–19:21
- d. Ahab, raja Israel 20:1–22:40
- e. Yosafat raja Yehuda dan Ahazia raja Israel 22:41-53

Raja Nabi Daud bak watée tuha gobnyan

1 Jinoenyoe Raja Nabi Daud ka tuha
that-that. Bah kheueh gobnyan teu-
peuseulimbot deungon ija nyang tubai,
teuma gobnyan teutab sijuek. 2 Lé sabab
nyan lé bubena peungawai gobnyan jipeu-
gah, "Nyang Mulia Teungku Amphon,
nyang gét jih bah kheueh kamoe jakmita
sidroe aneuëk dara nyang jeuet jitinggai
deungon Teungku Amphon dan jipeutimang
Teungku Amphon. Jihnyan teuma jiéh deu-
ngon Teungku Amphon mangat Teungku
Amphon meuteumé seuúem." 3-4 Dan ji-
jak mita kheueh ban saboh nanggroe Isra-
el sidroe aneuëk dara nyang ceudah rupa.
Teuma di Sunem meuteumé sidroe aneuëk
dara nyang lumpah ceudah nyang nan jih
Abisag. Aneuëk dara nyan laju jiba ubak
Nabi Daud, dan aneuëk dara nyan pi ting-
gai laju disinan sira jikeumiet nabi ngon

jiuseuha gobnyan. Teuma Nabi Daud nyan
hana geumeusituboh deungon aneuëk dara-
nyan.

Adonia jituntot jeuet keuraja

5-6 Sabab Absalom ka meuninggai do-
nya, teuma Adonia, aneuëk agam Nabi Da-
ud nyang lomboi dua jeuet keu nyang tuha.
Mak jihnyan nan jih Hagit. Adonia na kheu-
eh ureuëng nyang paleng lagak lom ngon
tari. Bapak jih hántom na peureunah jibeu-
ngéh keu jihnyan meunyoe jihnyan jipeubu-
et buet nyang salah. Adonia meuheuet that
keuneuk jeuet keu raja, lé sababnyan laju
jipeuna keu droe jihnyan sijeumeulah geuri-
tan prang dan tantra meuguda meunan cit
deungon limong ploh droe peungawai priba-
di. 7 Laju gobnyan jijak meurok pakat deu-
ngon Yoab dan Abyatar. Mak Yoab nan jih
Zeruya. Yoab dan Teungku Imeum Abyatar
ka situju keu geudukong useuha Adonia
nyan. 8 Teuma Teungku Imeum Zadok, Be-
naya aneuëk Yoyada, Nabi Natan, Simei,
Rei dan peungawai pribadi Raja Nabi Daud
hana geudong blaih Adonia.
9 Bak siuroe diteumpat nyang nan jih
Batée Uleue tô that ngon mata ié En-Rogel,
Adonia laju geupeuseumah keureubeuen
bubiri, leumô agam dan aneuëk leumô
nyang teumbon-teumbon. Gobnyan laju geu
undang bubena aneuëk agam Nabi Daud
nyang laén, dan peungawée-peugawée meu-
ligoe nibak sukée Yehuda ubak khanuri
keureubeuen nyan. 10 Teuma Nabi Sulaiman
adoe gobnyan, dan Nabi Natan meunan cit
deungon Benaya dan peungawai pribadi Ra-
ja Daud hana ji undang.

Nabi Sulaiman teubaiát jeuet keu raja

11 Teuma Nabi Natan geujak laju meu-
rumpok deungon Batsyeba, mak Nabi Sulai-
man, óh ban trok keunan geupeugah laju
ubak gobnyan, "Peu kheueh Pocut Ratu
gohlom neudeungoe bahwa si Adonia,
aneuëk agam Hagit, ka jibaiát droe jih jeuet
keuraja, seudangkan raja Nabi Daud hana
geuteupeue sapeue keuhainyan? 12 Meu-
nyoe Pocut Ratu keudroe neu meulakée
mangat Nabi Sulaiman nibak Pocut Ratu
keudroe seulamat, ulôn naseuhat ubak
13 droeneueh bubagaih kheueh neujak meu-
hadab ubak Raja Nabi Daud, dan neupeugah
laju lagéenyoe ubak gobnyan: 'Bukon kheu-
eh Teungku Amphon keudroe ka neumeu-
sumpah ubak ulôn bahwa aneuëk agam ulôn
nyang nan jih Nabi Sulaiman teuma jeuet
keuraja keugeunantoe Teungku Amphon?
Jinoenyoe, pakon Adonia nyang jeuet keu-
raja?' " 14 Geupeugah lom lé Natan seulan-
jut jih, "Preh ilée, teungoh Pocut Ratu nyan
geupeugah haba deungon raja, ulôn teuma
lôn tamong lôn jak peukong peue nyang ka
neupeugah lé Pocut Ratu nyan."
15 Dan geujak kheueh laju Batsyeba
geujak meuhadab ubak raja u dalam kama
gobnyan. Raja Nabi Daud nyan bak watée-
nyan ka tuha that-that, dan Abisag, aneuëk
dara nibak Sunem nyan, teungoh jipeuti-
mang gobnyan. 16 Batsyeba laju geusujut
ukeue Raja, dan raja laju geutanyong, "Peue
nyang gata lakée?"
17 Geujaweueb lé Batsyeba, "Paduka
Teungku Amphon Nyang Mulia, Teungku
Amphon ka neumeusumpah ubak ulôn deu-
mi nan TUHAN, Allah Teungku Amphon,
bahwa aneuëk agam ulôn Nabi Sulaiman
teuma jeuet keuraja keugeulantoe Teungku
Amphon. 18 Teuma jinoenyoe deungon hana
neuteupeue lé Teungku Amphon, Adonia ka
jeuet keuraja. 19 Jihnyan ka jipeuseumah
bubiri nyang le, leumô agam dan aneuëk
leumô nyang teumbon-teumbon. Meunan
cit jihnyan ka teuma jiundang ubak khanuri
nyan aneuëk-aneuëk Teungku Amphon
nyang laén dan Teungku Imeum Abyatar
meunan cit teuma deungon Yoab, panglima
angkatan prang Teungku Amphon. Teuma
gobnyan hana geuundang Nabi Sulaiman.
20 Teungku Amphon Nyang Mulia, ban-
mandum rakyat Israel nibak saátnyoe teu-
ngoh teupreh-preh keuputosan Teungku
Amphon keuhai soe kheueh nyang teuma
jeuet keugeunantoe Teungku Amphon keu
teu baiát sibagoe raja. 21 Meunyoe Teungku
Amphon hana neubri keuputosan nyan, ka
pasti teuma meunyoe Teungku Amphon ka
meuninggai donya, ulôn dan aneuëk agam
ulôn jipeusaneut sibagoe tukang khianat."
22 Teungoh Batsyeba mantong geupeu-
gah haba nyan, Nabi Natan pih trok teuma
ubak meuligoe nyan. 23 Laju raja geubri tée
keuhai Natan teuka keunan. Batsyeba laju
geuteubiet, dan Nabi Natan geutamong, laju
geusujut dikeue Teungku Amphon Raja.
24 Nabi Natan geupeugah, "Teungku Am-
phon Nyang Mulia, peu kheueh Teungku
Amphon ka neu peumaklum ubak rakyat
bahwa Adonia teuma jimat geunantoe

1:5: 2Sam. 3:4 **1:11**: 2Sam. 12:24

Teungku Amphon jeuet keuraja? 25 Uroe-
nyoe cit teuma jihnyan ka jipeuseumah bu-
biri nyang cukob le, leumô agam dan
aneuëk leumô nyang teumbon-teumbon.
Banmandum aneuëk agam Teungku Am-
phon ka jiundang. Meunan cit deungon
dumna panglima angkatan prang Teungku
Amphon, dan Teungku Imeum Abyatar.
Awakuyan jinoenyoe teungoh jipeuget kha-
nuri deungon gobnyan sira jisumeurak
nyang meuhubo-hubo, 'Udeb Raja Adonia!'
26 Teuma, gobnyan hana geu undang ulôn.
Teungku Imeum Zadok dan Benaya meunan
cit deungon Nabi Sulaiman hana geu un-
dang. 27 Peu kheueh Teungku Amphon
nyang yue gobnyan sampoe geupeubuet
banmandum nyang lagéenyoe, deungon ha-
na neubri tée ubak peugawée Teungku Am-
phon nyang laén soe nyang teuma jeuet
keugeunantoe Teungku Amphon?"

28 Raja Nabi Daud geupeugah, "Gata
jakhôi keunoe si Batsyeba bubagaih jijak
meuhadab ulôn." Deungon nyan lé Nabi
Natan geuteubiet laju dan geutamong teuma
lom Batsyeba jak meuhadab raja. 29-30 Laju
geupeugah lé raja ubak gobnyan, "Keubiet
ulôn ka lheueh lôn meujanji ubak droeneu-
eh, deumi nan TUHAN, Po teu Allah ureuëng
Israel, bahwa Nabi Sulaiman aneuëk agam
gata nyan teuma jeuet keugeunantoe ulôn
teubaiát keu raja. Nah, phon saátnyoe ulôn
meujanji ubak gata deumi nan TUHAN nyang
udeb, nyang ka geupeu leupah ulôn nibak
banmandum mara bahya, bahwa nibak uroe-
nyoe cit teuma ulôn peutrok janji ulôn ubak
gata."

31 Dan geusujut kheueh Batsyeba sira
geupeugah, "Udeb kheueh Paduka Raja si-
umu masa!"

32 Laju Raja Nabi Daud geuyue jakhôi
Zadok, Natan dan Benaya yue meuhadab
ubak gobnyan. Óh ka lheueh awaknyan jita-
mong u dalam, 33 geupeugah kheueh laju lé
raja ubak awaknyan, "Gatajak hôi kheueh
laju bubena peuwira ulôn dan tajak kheueh
laju deungon awaknyan ubak Nabi Sulai-
man aneuëk agam ulôn nyan. Tapeuék
kheueh jihnyan u ateueh bagal ulôn keu-
droe, dan taba laju jihnyan ubak mata ié di
Gihon. 34 Di teumpatnyan eunteuk Natan
dan Zadok harôh jibaiát laju Nabi Sulaiman
nyan jeuet keuraja Israel. Óh ka lheueh nyan
gatanyoe banmandum harôh tayueb beureu-
guih sira gata seumurak, 'Udeb Raja Sulai-
man!' 35 Óh ka lheuehnyan tairéng kheueh
jihnyan lom mangat jiwoe keunoe dan jijak-
duek ubak tahta ulôn, sabab jihnyan kheueh
nyang ka ulôn piléh jeuet keuraja keugeu-
nantoe ulôn keu jipeurintah ateueh Israel
dan Yehuda."

36 "Get, Teungku Amphon," geuseuôt
lé Benaya, "seumoga TUHAN, Allah Teung-
ku Amphon, geupeukong peurintah Teung-
ku Amphon nyan. 37 Lagée nyang ka-ka
TUHAN na sabe meusajan Teungku Am-
phon, seumoga Gobnyan pih na sabe deu-
ngon Nabi Sulaiman. Seumoga TUHAN geu-
peujeuet peumeurintah Nabi Sulaiman nyan
leubeh jaya lom nibak peumeurintah Teung-
ku Amphon."

38 Dan Zadok, Natan, Benaya dan peu-
ngawai pribadi raja geupeusila Nabi Sulai-
man geuék u ateueh bagal raja, laju awak-
nyan geuiréng gobnyan ubak mata ié di
Gihon. 39 Óh ka lheuehnyan Zadok laju geu-
cok teumpat minyéuk zaiton nyang ka geuba
atranyan nibak khimah TUHAN, laju gob-
nyan geubaiát Nabi Sulaiman deungon cara
geuboh minyéuk nyan. Beureuguih pih laju
teuyueb dan banmandum ureuëng nyang na
teuka keunan laju jisumeurak, "Udeb Raja
Sulaiman!" 40 Óh ka lheuehnyan awaknyan
banmandum ji-iréng gobnyan jijakwoe sira
jikuk ngon jisumeurak nyang meuhubo,
meunan cit hana keutinggalan sira teuyueb
suleng, sampoe tanoh nibak teumpat geugi-
dongnyan siulah-ulah lagée ka beukah
kareuna ramé that-that ureuëng nyang jak-
nyan.

41 Adonia dan banmandum jamé gob-
nyan banmantong seuleusoe geupeuna kha-
nuri, watée teudeungoe buet ramé nyan. Bak
watée Yoab geudeungoe su beureuguih, laju
gobnyan geuteumanyong. "Peue nyang ka
teujadi di banda sampoe su nyang riôh ramé
dan subra lagoena?" 42 Yoab gohlom seu-
leusoe geupeugah haba, teuka kheueh deu-
ngon hana sangka-sangka Yonatan, aneuëk
Teungku Imeum Abyatar, "Jak tamong,"
kheun Adonia. "Gata ureuëng gét, pasti
nyang gata ba haba nyang gét teuma."

43 "Meuáh, bukon haba nyang jroh,"
geujaweueb lé Yonatan. "Raja Daud ka
geuangkat Nabi Sulaiman jeuet keuraja!
44 Zadok, Natan, dan Benaya meunan cit
deungon peungawai pribadi raja ka geuyue
jak iréng Nabi Sulaiman. Awaknyan ka geu-
peuék Nabi Sulaiman u ateueh bagal raja,
45 dan Zadok deungon Natan ka geulantek
gobnyan nibak mata ié Gihon. Jinoenyoe

awaknyan ka jigisa u banda sira jisumeurak
ngon jimeulikak deungon hibat jih, dan ban-
mandum banda ka meugah di ureuëng ramé
ka habéh jiteupeu dan ka ka-ak ka-ok.
Nyang kheueh keuramé nyang gatanyoe
deungoe buno. [46] Nabi Sulaiman bak saát
nyoe ka jeuet keuraja. [47] Meunan cit ban-
mandum peuwira raja ka geujak geubri haba
seulamat ubak Raja Daud. Awaknyan geu-
peugah, 'Seumoga Po teu Allah Teungku
Amphon geupeujeuet Nabi Sulaiman nyan
leubeh meusyeuhu nibak Teungku Am-
phon; seumoga peumeurintah Nabi Sulai-
man nyan leubeh jaya nibak peumeurintah
Teungku Amphon.' Óh lheueh nyan nibak
teumpat éh gobnyan, Nabi Daud geusujut
geuseumah Po teu Allah, [48] dan geumeu
doá, 'Teupujoe kheueh Droeneueh ya
TUHAN, Allah nyang jiseumah lé umat Isra-
el. Nibak uroenyoe sidroe nibak keuturonan
ulôn ka Droeneueh angkat jeuet keuraja
keugeunantoe ulôn. Dan Droeneueh ka neu-
peu idhin ubak ulôn udeb beujeuet ulôn
kalon!' "

[49] Bubena jamé Adonia ka jeuet keuteu-
makot ngon yo, sampoe awaknyan banman-
dum jidong dan laju jijak, maséng-maséng
jicok rot jih keudroe. [50] Dan bak watéenyan
cit teuma Adonia teumakot that-that ubak
Nabi Sulaiman, akhéjih gobnyan laju jiplu-
eng ubak Khimah TUHAN dan laju geumat
ujong-ujong miseubah [a] nyang na disinan.
[51] Di ureuëng laén laju jijak britée hainyan
ubak Nabi Sulaiman. Awaknyan jipeugah
bahwa Adonia gét that teumakot ubak Nabi
Sulaiman, teuma gobnyan ka jijak ubak
miseubah dan jimat laju ujong-ujong miseu-
bah nyan sira jipeugah, "Ulôn hana lôn séuk
disinoe sigohlom Nabi Sulaiman geumeu-
sumpah ubak ulôn bahwa gobnyan hana
geupoh maté ulôn."

[52] Nabi Sulaiman geujaweueb, "Meu-
nyoe jihnyan meupi-e ngon nyang jroh, jih-
nyan hana teuhuköm bahpih meubacut pih;
teuma meunyoe jihnyan jipeubuet buet
nyang jeuhet, jihnyan harôh teupoh maté."
[53] Laju raja geuyue ureuëng laén geuyue jak-
cok Adonia nibak miseubah nyan. Dan teuka
kheueh Adonia jijak meuhadab raja, dan laju
jisujut dikeue gobnyan. Laju Raja geupeu-
gah, "Jinoenyoe kajeuet gata jakwoe!"

Peusan nyang keuneulheueh Nabi Daud ubak Nabi Sulaiman

2 Bak watée ajai gobnyan ka tô, Nabi
Daud laju geuhôi Nabi Sulaiman,
aneuëk agam geuh nyan, dan laju geubri
peusan-peusan gobnyan nyang keuneulheu-
eh. Nabi Daud geupeugah, [2] "Ka trok saát
jih ulôn meuninggai donya nyoe. Bah kheu-
eh gata yakén dan beurani. [3] Tapeubuet
kheueh peue nyang geupeurintah lé TUHAN
Po teu Allah gata. Tataát kheueh ubak ban-
mandum huköm-huköm dan peurintah-peu-
rintah nyang na teutuléh didalam Kitab Nabi
Musa, deungon nyan teuma homantong
nyang gata jak gata meuhase nibak peue
mantong useuha gata. [4] Meunyoe gata taát
ubak TUHAN, Gobnyan teuma geupeuteupat
peue mantong nyang geupeujanji bahwa
keuturonan ulôn nyang mat peurintah ateu-
eh Israel, asai awaknyan deungon sipeunoh
até dan sigeunab jiwa sabe seutia jitaát ubak
peurintah TUHAN.

[5] Na lom saboh hai teuk! Gata pasti
teuingat peue nyang ka geupeubuet lé Yoab
u ateueh ulôn deungon cara jipoh maté
bandua droe peuwira Israel, awaknyan na
kheueh Abner aneuëk Ner dan Amasa
aneuëk Yeter. Ureuëng nyan jipoh maté
awaknyoe bak watée damé, bukon lam keu-
adaan prang, keu jibalah seumupoh nyan
nyang ka jipeubuet lam prang. Jihnyan jipoh
maté ureuëng nyang hana meusalah teuma
jinoenyoe ulôn kheueh nyang harôh tang-
gong banmandum buet jih nyan dan ulôn
kheueh nyang meudeurita. [b] [6] Lé sababnyan
hai, aneuëk ulôn, gata harôh tacok tendakan
ateueh jih nyan meunurot peue nyang gata
anggab jroh; ulôn lakée bék gata peubiyeu
jihnyan meuninggai deungon cara biasa.

[7] Teuma keu aneuëk agam Barzilai ni-
bak Gilead bah kheueh gata tapeusaneut
jihnyan seucara gét-gét. Gata harôh tajamin
awaknyan tieb-tieb uroe, sabab awaknyan
ka jipeubuet nyang jroh keu ulôn bak watée
ulôn peuplueng droe nibak aduen gata, Ab-
salom.

[8] Keuhai Simei aneuëk Gera di banda
Bahurim didalam wilayah Benyamin, na cit
peusan ulôn keu gata. Watée ulôn jak di
Mahanaim, Simei nyan uroe jéh jikutok

[a] *ujong-ujong miseubah:* Ujong-ujong nyang meucinggot hijih lagée lungkée nibak miseubah. Ureuëng nyang mumat bak ujong miseubah nyan hana jeuet teupoh maté. [b] Lam padub-padubboh teujeumahan kuno na teutuléh lagée nyoe: *ulôn kheueh ... ulôn kheueh nyang meudeurita;* lam naseukah Ibrani teutuléh jihnyan kheueh ... jihnyan kheueh nyang meudeurita.

2:5: 2Sam. 3:27, 20:10 **2:7:** 2Sam. 17:27-29 **2:8:** 2Sam. 16:5-13, 19:16-23

ulôn deungon keujam that. Teuma óh dudoe
bak watée jihnyan teuka jijak tueng ulôn
nibak Krueng Yordan, ulôn meusumpah
ubak jihnyan deumi TUHAN bahwa ulôn
hana ulôn peumaté jihnyan. 9 Teuma nyoe
kheueh amanat lôn keu gata: Bék tapeu-
biyeu jihnyan beubaih nibak mubagoe
huköman. Ulôn kuteupeue bahwa gata na
kheueh ureuëng bijak sana; jadi, bahpi jih-
nyan ka tuha, ta useuha kheueh mangat
jihnyan teuhuköm maté."

Nabi Daud meuninggai donya

10 Óh ka lheueh geupeugah nyan hana
treb teuma óh lheueh nyan Nabi Daud pih
meuninggai donya dan laju teupeukubu ni-
bak Banda Daud. 11 Gobnyan jeuet keuraja
Israel treb jih na peuet ploh thon: tujoh thon
gobnyan geuduek di Hebron, dan lhée ploh
lhée thon di Yerusalem. 12 Óh lheueh Nabi
Daud nyan meuninggai donya, laju geu ék
Nabi Sulaiman jeuet keuraja keugeunantoe
bapak geuh Nabi Daud. Kekuasaan Nabi
Sulaiman sibagoe raja keubiet that-that
kong.

Adonia meuninggai donya

13 Bak siuroe, Adonia geujak ubak Bat-
syeba. Geutanyong kheueh lé Batsyeba
ubak gobnyan, "Peu kheueh gata saweue
nyoe na meukeusut nyang keu gét?"
"Beutôi," jaweueb Adonia. 14 Laju gob-
nyan geutamah lom, "Na sapeue-peue
nyang ulôn keuneuk lakée nibak mak."
"Peue nyan?" geutanyong lé Batsyeba.
15 Jaweueb lé Adonia, "Mangat Mak teu-
peue bahwa ulôn kheueh nyang seuharôh jih
jeuet keuraja; nyang ka jiharab lé bansaboh
nanggroe Israel. Teuma nyang jeuet na
kheueh nyang laén; adoe ulôn nyang jeuet
keu raja, kareuna TUHAN nyang meuheuet
nyang lagée nyan. 16 Jinoenyoe na sapeue-
peue nyang ulôn lakée, nyang ulôn lakée-
nyoe deungon bit-bit that ulôn meuharab lé
poma bék neutulak."
17 "Peue nyang gata lakée nyan?" geu-
tanyong lé Batsyeba ubak aneuëk geuhnyan.
Geujaweueb lé Adonia, "Ulôn meula-
kée mangat poma neutem lakée ubak Raja
Nabi Sulaiman mangat gobnyan geupeu
idhin ubak ulôn lôn meukawen deungon si
Abisag, aneuëk dara nibak Sunem nyan.
Ulôn yakén Nabi Sulaiman hana geutulak
peue nyang poma lakée nyan."
18 "Nyoe, gét kheueh," geujaweueb lé
Batsyeba. "Ulôn teuma lôn jak meututo
hainyan deungon raja keu gata."
19 Dan geujak kheueh laju Batsyeba
ubak raja keu geujak peusampoe meukeusut
até Adonia nyan. Raja Sulaiman laju geu-
dong dan geuseumah laju ubak teuôt sira
geusujut dikeue poma geuhnyan, óh lheueh-
nyan geujak duek lom u ateueh tahta keu-
rajeuen geuh. Óh lheuehnyan geuyue laju
ureuëng laén jijak mita kurusi mangat jipeu-
duek disiblaih u uneuen gobnyan mangat
poma geuh nyan hase geuduek disinan.
20 Óh ka lheueh geuduek, geupeugah kheu-
eh lé Batsyeba ubak Nabi Sulaiman aneuëk
droe geuh nyan, "Maknyoe keuneuk meula-
kée nyang ubit that ubak gata. Poma meu-
harab dak jeuet bék kheueh gata tulak peue
nyang mak lakée nyoe."
"Peue nyang mak lakée nyan?" geuta-
nyong lé Nabi Sulaiman. "Ulôn hana teuma
lôn tuan tulak."
21 Geujaweueb lé Batsyeba, "Gata peu-
idhin kheueh keu Adonia, aduen gata nyan
jimeukawen deungon Abisag."
22 "Pakon jeuet nyang nyan poma la-
kée ubak ulôn?" geutanyong lé Nabi Su-
laiman. "Nyan saban cit deungon jilakée
tahta keurajeuen nyoe ubak ulôn. Bukon
kheueh gobnyan aduen ulôn? Dan lom
Teungku Imeum Abyatar dan Yoab geu-
dong blaih gobnyan!" 23 Óh ka lheueh
geupeugah meunan geumeusumpah kheu-
eh laju Nabi Sulaiman ubak TUHAN, "Bah
kheueh ulôn nyoe keunong kutok nibak
TUHAN, meunyoe ulôn hana ulôn huköm
maté Adonia kareuna peue nyang ka geu-
lakée nyan! 24 TUHAN ka geupeukukoh
teumpat duek ulôn nibak tahta ureuëng
syiek ulôn, Nabi Daud. TUHAN ka geupeu-
trok janji Gobnyan dan ka teuma geubri
keurajeuen nyoe keu ulôn dan keuturonan
ulôn. Ulôn meusumpah deumi TUHAN
nyang udeb bahwa Adonia teuma meu-
ninggai nibak uroenyoe cit teuma!"
25 Dan Nabi Raja Sulaiman laju geupeu-
rintah ubak Benaya mangat jijak poh maté
Adonia.

Abyatar geupeucat dan Yoab meuninggai donya

26 Óh lheueh nyan geupeugah kheueh lé
Raja Nabi Sulaiman ubak Teungku Imeum
Abyatar, "Tajak kheueh laju u gampông

2:11: 2Sam. 5:4-5, 1Taw. 3:4 **2:12:** 1Taw. 29:23 **2:17:** 1Raj. 1:3-4 **2:26:** 1Sam. 22:20-23, 2Sam. 15:24

droe gata di Anatot. Gata ka patot teuhuköm
maté, teuma nibak uroenyoe ulôn hana ulôn
poh gata, kareuna bak watée gata mantong
meusajan deungon ayah ulôn Nabi Daud,
gata meusajan tarasa pakriban peudeh deu-
rita nyan. Dan gata cit teuma nyang uroih
Peuto Peujanjian TUHAN."
27 Dan Nabi
Sulaiman pi geupeucat teuma Abyatar siba-
goe teungku imeum. Deungon peue nyang
ka geupeubuet lé Nabi Sulaiman nyan peue
nyang ka geupeugah lé TUHAN di Silo keu-
hai keuturonan Teungku Imeum Eli ka jeuet
keunyataan.

28 Yoab geudeungoe keuhai peue nyang
ka teujadi nyan. Sampoe gobnyan ka jeuet
keuteumakot sabab gobnyan geudong blaih
Adonia. Teuma, yoh masa dilée gobnyan ha-
na geudong blaih Absalom. Dan gobnyan
laju geuplueng ubak Khimah TUHAN óh trok
keunan laju geumat ujong-ujong miseubah.[c]
29 Haba nyoe laju teupeusampoe ubak Raja
Nabi Sulaiman. Dan Nabi Sulaiman laju geu-
yue Benaya mangat jijak poh maté Yoab.
30 Benaya jijak laju ubak Khimah TUHAN
dan jipeugah ubak Yoab, "Raja geuyue gata
tateubiet di sinan!"

"Hán kutem," geupeugah lé Yoab,
"ulôn keuneuk meuninggai disinoe."

Benaya laju jigisa dan jipeugah laju
hainyan ubak Raja Nabi Sulaiman.

31 Ban geudeungoe lagée nyan laju raja
geupeugah, "Tajak kheueh dan tapeubuet
kheueh peue nyang ka jipeugah nyan. Tapoh
maté laju jihnyan dan óh lheueh nyan taku-
bu laju u dalam jrat, mangat ulôn dan ban-
mandum keuturonan ureuëng syiek ulôn ha-
na meutanggong jaweueb le keuhai jipoh
maté nyang jipeubuet lé Yoab ateueh
ureuëng-ureuëng nyang hana meusalah.
32 TUHAN teuma geuhuköm gobnyan sabab
le that jipoh ureuëng sampoe maté nyang
hana geuteupeue mubacut pi lé ureuëng
syiek ulôn. Abner peuwira Israel, dan Ama-
sa peuwira Yehuda, ban dua droe ureuëng
nyan hana meusalah. Awaknyan leubeh gét
nibak Yoab nyan keudroe, teuma lé Yoab ka
jipoh maté awaknyan.
33 Huköm sabab dua
droe peuwira nyang maté na kheueh tang-
gong jaweueb Yoab dan keuturonan gob-
nyan keu siumu masa. Teuma banmandum
keuturonan bapak ulôn nyang jeuet keuraja,
sabe geubri beureukat lé TUHAN – awak-
nyan meu untông."

[c] *ujong-ujong miseubah:* Kalon 1:50.
2:27: 1Sam. 2:27-36

34 Dan jijak kheueh laju Benaya ubak
Khimah TUHAN óh ban trok keunan laju
jipoh maté Yoab disinan. Dan Yoab nyang
ka jeuet keu manyét nyan geukubu laju di
rumoh gobnyan di luwa banda.
35 Óh lheueh
nyan lé Raja Nabi Sulaiman laju geu baiát
Benaya jeuet keu panglima prang keugeu-
nantoe Yoab, dan Zadok geu baiát jeuet keu
teungku imeum keugeunantoe Abyatar.

Simei meuninggai

36 Óh ka lheueh nyan Raja Nabi Sulai-
man laju geuhôi Simei dan geupeugah ubak
gobnyan, "Tajak peugét kheueh laju rumoh
keu droe gata di Yerusalem nyoe. Tatinggai
kheueh di rumoh nyan dan bék gata teubiet
nibak lam banda.
37 Meunyoe gata tajeuet
teubiet dan gata jeumeurang aneuk Krueng
Kidron, gata harôh teupoh maté; dan gata
keudroe kheueh nyang harôh ta-tanggong
buet nyang salah nyan."

38 "Get, Deulat Teungku Amphon,"
jaweueb Simei. "Ulôn kuturot peue nyang
Teungku Amphon peurintah." Dan tinggai
kheueh Simei di Yerusalem.
39 Óh ka lheueh
na lhée thon jiteuka kheueh hai nyang lagée
nyoe bagoe: Na dua droe namiet Simei
jiplueng u Gat, ubak Raja Akhis bin Maa-
kha. Watée ubak Simei teujak peusampoe
keuhai nyan, gobnyan
40 laju jipasang peu-
lana ateueh keuleüdée dan laju jijak ubak
Raja Akhis di Gat dan óh trok keunan laju
jimita namiet jihnyan. Disinan laju meuteu-
mé awaknyan dan jipeuwoe laju awaknyan
ban dua.
41 Bak watée Nabi Sulaiman geu-
teupeue peue nyang ka jipeubuet lé Simei
nyan,
42 gobnyan geuyue hôi laju Simei
mangat jijak meuhadab dan geupeugah,
"Ulôn ka ulôn peujeuet gata tameujanji deu-
mi TUHAN bahwa gata hana tatinggai Yeru-
salem. Dan meunan cit di ulôn ka lheueh
ulôn peu ingat ubak gata meunyoe gata
tateubiet nibak Yerusalem, gata harôh maté.
Lé sababnyan, gata ka tameujanji dan tatem
taát ubak janji nyang ka ulôn peuritah nyan,
bukon?
43 Teuma jinoenyoe pakon gata
iengkeue janji gata nyan dan gata langgeh
peurintah ulôn?
44 Gata tateupeue that-that
banmandum buet gata nyang jeuhet ateueh
ayah ulôn. Lé sababnyan TUHAN geuhuköm
gata.
45 Teuma ulôn teubri beureukat dan
keurajeuen ureuëng syiek ulôn teuma geu-
peukhong sampoe siumu masa."

46 Óh ka lheueh geupeugah nyang lagée
nyan, raja laju geubri peurintah ubak Bena-
ya dan jijak kheueh laju Benaya jijak poh
maté Simei. Jinoenyoe Nabi Sulaiman ka
geumat kuasa peunoh didalam keurajeuen
gobnyan.

Doá Nabi Sulaiman geulakée hikeumat

(2Taw. 1:3-12)

3 Raja Nabi Sulaiman geupeujeuet nang-
groe Meusé sibagoe rakan gobnyan
deungon geumeukawen ngon sidroe putroe
raja nanggroe Meusé. Putroe nyan geuba lé
Raja Nabi Sulaiman u banda Nabi Daud keu
tinggai disinan sampoe meuligoe raja dan
Baét TUHAN meunan cit kuta-kuta nyang na
bansilingka Yerusalem seuleusoe teupeu-
dong lom teuma. 2 Sabab Baét TUHAN goh-
lom teupeudong bak watée nyan, rakyat
mantong jipeuseumah keureubeuen nibak
meubagoe teumpat. 3 Nabi Sulaiman geuga-
séh TUHAN dan geuseutôt peutunyok-peutu-
nyok nibak ayah geuh, teuma gobnyan man-
tong geusie dan geupeuseumah beulatang
nibak meubagoe teumpat.
4 Teumpat iébadat nyang paleng meu-
syeuhu na di Gibeon. Nabi Sulaiman kayém
that geupeuseumah keureubeuen nibak teum-
pat nyan. Nibak siuroe, lagée nyang ka-ka,
gobnyan geujak lom keudeh. 5 Malam nyan
TUHAN geupeuleumah droe ubak gobnyan
lam lumpo dan geupeugah, "Nabi Sulai-
man, lakée kheueh peue nyang gata lakée,
nyang gata lakée nyan Ulôn jok keu gata!"
6 Nabi Sulaiman geujaweueb, " TUHAN,
Droeneueh ka neutunyok bahwa Droeneueh
biet-biet neugaséh that keu ayah lôn Nabi
Daud, hamba Droeneueh nyan. Gobnyan
get, jujoe lom seutia ubak Droeneueh. Dan
sibagoe jaminan bahwa keusilanjut jih
Droeneueh teutab neugaséh gobnyan,
Droeneueh neujok ubak gobnyan sidroe
aneuëk agam nyang jinoenyoe geumat keu-
rajeuen geunantoe gobnyan. 7 Ya TUHAN,
Po teu Allah ulôn, Droeneueh ka neuangkat
ulôn jeuet keu raja keugeunantoe ureuëng
syiek ulôn, bahpi ulôn nyoe mantong that
muda gohlom lôn teupeue pakriban cara lôn
peubuet peurintah. 8 Ulôn na lamkawan
bansa nyang ka TUHAN piléh jeuet keu umat
Droeneueh keudroe. Awaknyan na kheueh
saboh bansa nyang rayeuk nyang hana teu-
kira le jih. 9 Sabab nyan, ya TUHAN, neubri
kheueh kira jih keu ulôn keubijaksanaan
nyang ulôn peureulée mangat jeuet ulôn
peurintah umat Droeneueh nyoe deungon
ade dan mangat jeuet teupeubeda toh nyang
jroh dan toh nyang jeuhet. Meunyoe hana
lagéenyan, panena mungken ulôn hase lôn
peurintah umat Droeneueh nyang raya
nyoe?"
10 TUHAN galak deungon peue nyang ka
geulakée lé Nabi Sulaiman nyan, 11 dan
geupeugah ubak geuhnyan, "Sabab gata ta-
lakée keubijaksanaan mangat tamat peurin-
tah deungon ade, dan bukon umu nyang
panyang dan keukayaan keu droe gata keu-
droe atawa keuhai maté ateueh musoh-mu-
soh gata, 12 maka peue nyang ka gata lakée
nyan teuma Ulôn peupeunoh. Ulôn teuma
Ulôn peujeuet gata leubeh bijaksana dan
leubeh meu iéleumé peungeutahuan nibak
soe mantong, bahpi nyan yoh watée ilée
meunan cit nibak masa nyang teuma teuka.
13 Dan meunan cit peue nyang hana gata
lakée nyan teuma Ulôn bri cit keu gata:
siumu udeb gata kaya dan jihoreumat leubeh
nibak raja nyang laén dipat mantong di
ateueh bumoenyoe. 14 Dan meunyoe gata,
lagée bapak gata Nabi Daud, gata taát ubak
Ulôn dan taseutôt banmandum hukôm-
hukôm Ulôn, Ulôn teuma Ulôn bri keu gata
umu nyang panyang."
15 Óh ka jaga nibak teungéut nyan, Nabi
Sulaiman laju geuteupeue bahwa TUHAN
Allah ka geupeugah haba ubak gobnyan
didalam lumpo. Dan geugisa kheueh laju
gobnyan u Yerusalem dan geudong laju
dikeue Peuto Peujanjian TUHAN dan disinan
laju geupeuseumah keureubeuen nyang teu-
tot dan keureubeuen peudamé. Óh lheueh-
nyan laju geupeuna khanuri keu peugawée
gobnyan.

Nabi Sulaiman geupeuputôh peukara nyang lumpah sulet

16 Bak siuroe, na dua droe ureuëng
inong jeuhet jijak meuhadab ubak Nabi
Sulaiman. 17-18 Sidroe lamkawan ureuëng
inong nyan jipeugah, "Amphon Teungku
Po Nyang Mulia, ulôn deungon ureuëng
inong nyoe tinggai saboh rumoh. Hana
ureuëng laén nyang na tinggai meusajan
kamoe. Na meupadub watée nyang ka u
likot, ulôn na lôn peulahé sidroe aneuëk
agam. Dua uroe teuma óh lheueh nyan
ureuëng inong nyoe pih jipeulahé teuma
sidroe aneuëk agam. 19 Bak simalam teu-
ngoh kamoe mangat that teungéut, di
ureuëng inong nyoe hana jisaja teuginton

aneuëk jih nyan sampoe maté.
20 Teungoh
malam di ulôn pi teungoh mangat that
teungéut, ureuëng inong nyan jibeudôh
laju jicok aneuëk ulôn nyang teungoh
jiteungeuet nibak binéh geuniréng ulôn.
Dan aneuëk ulôn nyan laju jipeu-éh nibak
teumpat éh jih, dan aneuëk jih nyang ka
maté nyan laju teuma jikeubah nibak geu-
nireng ulôn.
21 Óh singoh beungoh, bak
watée ulôn beudôh dan lôn keuneuk suleu-
eng mom keu aneuëk ulôn nyan, ulôn
ngieng aneuëk ulôn nyan ka maté. Óh ka
lheueh ulôn peurati ngon lôn seulidek,
deuh kheueh bahwa aneuëk nyang ka maté
nyan bukon aneuëk ulôn."

22 "Sulet!" jipeugah lé ureuëng inong
nyang laén nyan. "Nyang udebnyoe aneuëk
agam ulôn seudangkan nyang maté nyan na
kheueh aneuëk agam gata!"

"Hán kutem!" jipeugah lé ureuëng
inong nyang phon nyan. "Nyang ka maté
nyoe na kheueh aneuëk agam gata, dan
nyang udeb nyan na kheueh aneuëk agam
ulôn!"

Meunan kheueh awaknyan jimeudakwa
dikeue Raja Nabi Sulaiman nyan.

23 Laju geupeugah lé Raja Nabi Sulai-
man, "Gata nyoe bandua ta-éh maséng-ma-
séng tameungaku bahwa aneuëk agam
nyang mantong udebnyoe na kheueh aneuëk
gata dan bukon nyang ka maté nyan."
24 Óh
lheueh geupeugah lagéenyan Nabi Sulaiman
laju geuyue ureuëng laén jijakcok peudeu-
eng.
25 Óh lheueh nyan Nabi Sulaiman laju
geupeurintah, "Gata koih laju jeuet dua
khan aneuëk manyak nyan, óh lheueh nyan
gata bagi laju keu awaknyan maséng-ma-
séng sikhan sapo."

26 Ban jideungoe peurintah nyan di po-
ma nyang sibeuna jih nibak aneuëk agam
nyan laju geupeugah, "Amphon, Deulat
Teungku Po, bék neupoh maté aneuëk ma-
nyak nyan. Neujok kheueh mantong keu
inong nyan." Ureuëng inong nyan jipeugah
lagée nyan sabab jihnyan lumpah jigaséh
keu aneuëk jih nyan.

Teuma di ureuëng inong nyang sidroe
teuk nyan jipeugah, "Nyoe, neukoih man-
tong, bah kheueh meusidroe hana meuteumé
nibak kamoe!"

27 Dan geupeugah kheueh lé Nabi Sulai-
man, "Bék tapoh aneuëk manyak nyan!
Tajok laju ubak ureuëng inong nyang phon
nyan – jihnyan kheueh mak nibak aneuëk
manyak nyan."

28 Bak watée bansa Israel jideungoe
keuhai keuputosan Nabi Sulaiman dalam
peukara nyan, awaknyan meurasa that-that
kagum ubak Nabi Sulaiman nyan. Sabab
nyata kheueh teuma, bahwa Po teu Allah ka
geubri keu gobnyan hikeumat mangat geu-
peubuet ade.

Peugawée-peugawée Nabi Sulaiman

4 Nabi Sulaiman ka jeuet keuraja ateueh
banmandum nanggroe Israel.
2-6 Nyoe
kheueh peujabat-peujabat manyang nyang
geuangkat lé Nabi Sulaiman:

Teungku-teungku imeum: Zadok,
Azarya aneuëk Zadok, Abyatar
Keu seukeutaréh nanggroe: Elihoref
dan Ahia, awaknyan na kheueh
aneuëk-aneuëk Sisia
Beundahara nanggroe: Yosafat
aneuëk Ahilud
Panglima prang: Benaya, aneuëk
Yoyada
Kepeungawas dumna bupati:
Azarya, aneuëk Natan
Keupeunaseuhat raja: Teungku
Imeum Zabud, aneuëk Natan
Nyang jeuet keu ulée rumoh tangga
meuligoe: Ahisar
Nyang jeuet keu ulée keureuja rodi:
Adoniram, aneuëk Abda

7 Meunan cit di Nabi Sulaiman nyan geu
angkat teuma dua blaih droe bupati nyang
geupeutugaih bansaboh nanggroe Israel.
Tugaih awaknyan na kheueh geupeusapat
dalam wilayah gobnyan dumna bahan peu-
najoh keu peunajoh raja dan banmandum
asoe meuligoe. Tieb-tieb bupati seucara
meugantoe-gantoe meutanggong jaweueb
ateueh hainyan nyang treb jih sibuleuen
tieb-tieb thon.
8-19 Ban dua blaih droe bupati
nyan jipimpén teuma lé sidroe gubunur.
Nyoe kheueh nan-nan bupati dan wilayah
keukuasaan awaknyan:

Ben-Hur: di daerah gunong-gunong
Efraim
Ben-Deker: banda Makas, Saalbim,
Bet-Semes, Elon, Bet-Hanan
Ben-Hesed: banda Arubot, Sokho,
dan banmandum daerah Hefer
Ben-Abinadab, lakoe si Tafat
aneuëk inong Nabi Sulaiman: ban
siluroih daerah Dor
Baana aneuëk Ahilud: banda
Taanakh, Megido, dan banmandum
daerah nyang tô ngon Bet-Sean, tô

ngon banda Sartan disiblaih u
seulatan banda Yizreel sampoe trok
u banda Abel-Mehola dan banda
Yokmeam.
Ben-Geber: banda Ramot di Gilead,
gampông-gampông nyang na di
Gilead na kheueh atra kawöm Yair
keuturonan Manasye, daerah Argob
di Basan; banmandum nyan na 60
boh banda nyang raya nyang
teupeukong deungon kuta dan
palang-palang peurunggu nibak
tieb-tieb pintoe geureubang jih nyan
Ahinadab aneuëk si Ido: daerah
Mahanaim,
Ahimaas, lakoe Basmat aneuëk
inong Nabi Sulaiman: daerah
Naftali
Baana aneuëk Husai: daerah Asyer,
banda Alot
Yosafat aneuëk Paruah: daerah
Isakhar
Simei aneuëk Ela: daerah
Benyamin
Geber aneuëk Uri: daerah Gilead,
nyang yoh masa ilée jikuasa lé
Sihon raja Amori, dan Og raja
Basan.

Keubeusaran peumeurintahan Nabi Sulaiman

20 Ureuëng Yehuda dan ureuëng Israel
le jih na lagée anou dibinéh pasi. Bak awak-
nyan na peunajoh nyang seb dan ié jieb
nyang meulimpah keu teupeuguna dan udeb
awaknyan pih keubiet that makmu. 21-25 Ti-
eb-tieb keuluwarga na lampôh anggô ngon
lampôh bak ara. Siumu udeb Nabi Sulaiman
rakyat bansaboh Yehuda dan Israel phon di
Dan trok u Bersyeba udeb awaknyan keu-
biet that aman dan teuntram. Sabab banman-
dum raja nyang na tinggai disiblaih u barat
Efrat jitaklhok ubak gobnyan, dan banman-
dum bansa nyang na bansikeulileng keu-
rajeuen gobnyan jimeusabat deungon gob-
nyan.

Tanoh nyang na disiblaih u barat Kru-
eng Efrat phon di Tifsah nibak binéh Kru-
eng Efrat sampoe laju u barat nibak banda
Gaza di Filistin sampoe trok ubak bataih
nanggroe Meusé, bansaboh nyan na kheueh
ka geukuasa lé Nabi Sulaiman. Bansa-bansa
nyang na disinan ka jitaklhok ubak gobnyan
sira jibayeue upeti.

Bahan peunajoh nyang geupeureulée lé
Nabi Sulaiman tieb-tieb uroe na kheueh
5.000 arée teupông halôh, 10.000 arée
teupông gasa, 10 boh leumô lam weue, 20
boh leumô di blang, dan 100 boh bubiri.
Seulaén nibaknyan na lom rusa, kijang,
menjangan dan cicém.

26 Nabi Sulaiman nyan na teuma 12.000
droe tantra meuguda[d] dan 40.000 boh weue
keu guda-guda nyang jitarek geuritan-geuri-
tan gobnyan. 27 Seucara meugantoe-gantoe,
nyang treb jih sibuleuen, tieb-tieb bupati
geuseurah bahan peunajoh keu Raja Nabi
Sulaiman dan keu mandum ureuëng nyang
na meuteumé peunajoh di meuligoe, sampoe
awaknyan hana kureueng, meusapeue pih.
28 Meunan cit tieb-tieb bupati nyan geubri
cit teuma gandom dan jeurami keu banman-
dum guda Nabi Sulaiman, bah kheueh nyan
guda geuniduek meunan cit deungon guda
geuritan. Peunajoh beulatang nyan geuba
ubak tieb-tieb weue guda seuduble nyang
teupeureulée.

29 Po teu Allah geubri ubak Nabi Sulai-
man hikeumat, dan peungeutahuan nyang
luwa biasa, dan peungeurtian nyang cukob
lhok. 30 Di Nanggroe-nanggroe timu dan di
nanggroe Meusé hana ureuëng nyang leu-
beh carông seulaén gobnyan. 31 Gobnyan
bit-bit ureuëng nyang paleng carông nibak
banmandum ureuëng. Gobnyan leubeh ni-
bak Etan ureuëng Ezrahi, Heman, Kalkol
dan Darda aneuëk-aneuëk Mahol. Nan Nabi
Sulaiman kameusyeuhu dipat mantong di
nanggroe-nanggroe bansikeulileng nang-
groe gobnyan. 32 Na 3.000 boh peupatah
dan leubeh nibak siribée boh lagu nyanyoe
nyang ka geukarang. 33 Gobnyan hase geu-
peugah haba deungon bubena bak kayée dan
teunaman nyang laén – nibak bak ceumara
Libanon sampoe ubak naleueng hisop nyang
na jitimoh nibak beuton-beuton batée. Meu-
nan cit gobnyan hase geupeugah haba deu-
ngon dumna beulatang, lagée ngon miseu
jih cicém, beulatang nyang jijak ngon pruet
meunan cit deungon uengkot. 34 Dumna raja
bansigom donya ka geudeungoe keuhai keu-
bijaksanaan dan keuhebatan Nabi Sulaiman
nyan sampoe ureuëng laén jikirém waki jih
keu jijak deungoe gobnyan peugah haba.

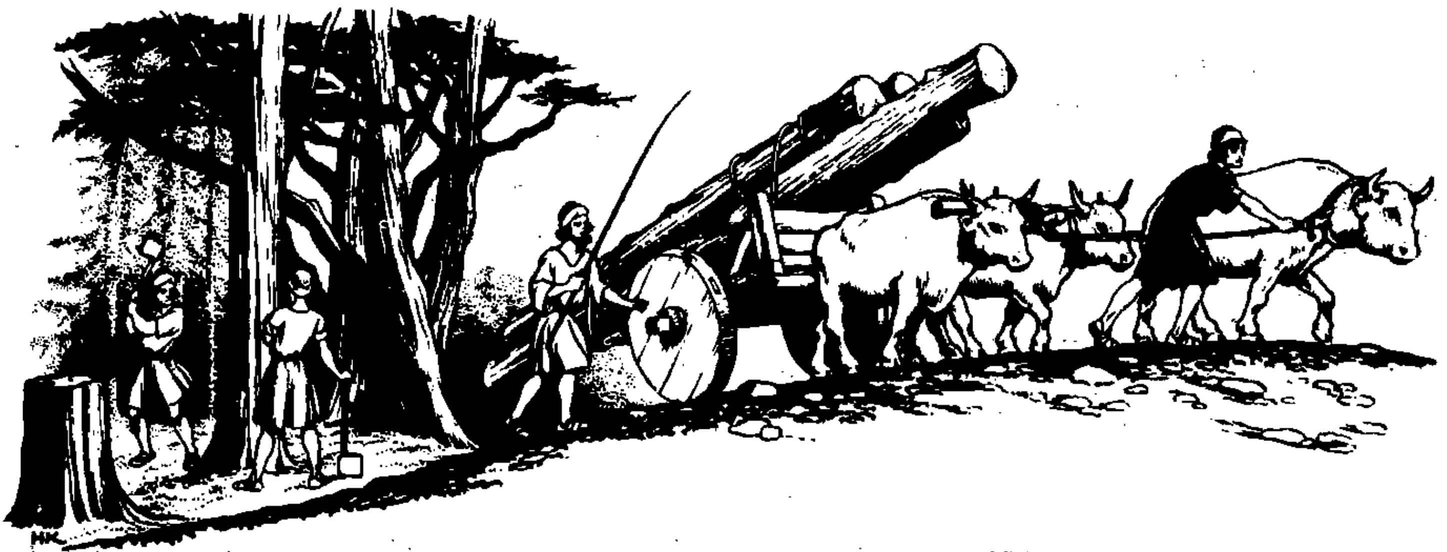
---

[d] *tantra meuguda:* Tantra meuguda atawa guda.
4:21: Keuj. 15:18, 2Taw. 9:26 **4:26:** 1Raj. 10:26, 2Taw. 1:14, 9:25 **4:31:** Zab. 89:1
4:32: Ams. 1:1, 10:1, 25:1, Seu. 1:1

Nabi sulaiman meusiab-siab keuneuk geujak peugot Baét TUHAN

(2Taw. 2:1-18)

5 Hiram, raja di nanggroe Tirus, sabena
geumeusahabat deungon Raja Nabi
Daud. Bak watée Hiram geudeungoe bahwa
Nabi Sulaiman ka jeuet keu raja keugeunan-
toe Nabi Daud, bapak gobnyan, Hiram nyan
laju geu utoih ureuëng droe geuh mangat
jijak meurumpok deungon Nabi Sulaiman.
2 Meunan cit di Nabi Sulaiman pi laju geu-
kirém peusan ubak Hiram, 3 "Raja Hiram
Nyang Mulia! Teuntée Teungku neuteupeue
bahwa ureuëng syiek ulôn Nabi Daud sabe
geumuprang kareuna jiseurang lé musoh di
nanggroe-nanggroe nyang na di silingka ka-
moe. Dan sabab TUHAN gohlom geubri
meunang ateueh banmandum musoh gob-
nyan, gobnyan gohlom na watée geupeu-
dong geudong teumpat iébadat ubak TUHAN
Allah gobnyan. 4 Teuma jinoenyoe TUHAN
Po teu Allah ulôn ka geubri keuteuntraman
ateueh banmandum daerah keukuasaan
ulôn. Ulôn ka hanale musoh, dan meunan cit
hana teuma le musibah nyang keunong u
ateueh nanggroe ulôn. 5 TUHAN ka geumeu-
janji nyang lagéenyoe ubak ureuëng syiek
ulôn Nabi Daud, 'Aneuëk agam gata nyang
teuma Ulôn angkat jeuet keuraja keugeu-
nantoe gata teuma ji peugot geudong teum-
pat ji iébadat ubak Ulôn.' Kareuna nyan,
Teungku Hiram Nyang Mulia, ulôn Nabi
Sulaiman, ka ulôn cok keuputosan keuneuk
lôn peugot geudong nyan. 6 TUHAN ka geu-
maklum bahwa lamkawan rakyat ulôn hana
nyang carông jiteubang bak kayée lagée
rakyat Teungku. Sababnyan, ulôn meuharab
beuneutem kheueh Teungku neuyue
ureuëng-ureuëng Teungku mangat jijak ko-
ih bubena bak ceumara Libanon keu ulôn.
Rakyat ulôn teuma ulôn yue jak tulông
awaknyan, dan padub mantong upah nyang
Teungku lakée keu ureuëng-ureuëng Teungku
nyan, nyan teuma ulôn bayeue."
7 Hiram galak geuh that-that bak watée
geuteurimong haba nyan. Gobnyan geupeu-
gah, "Pujoe kheueh TUHAN nibak uroenyoe,
kareuna Gobnyan geubri keu Nabi Daud
sidroe aneuëk agam nyang lumpah bijaksa-
na keu jeuet keu raja ateueh bansa nyang
raya nyan." 8 Dan Hiram pih geukirém laju
jeunaweueb nyan ubak Nabi Sulaiman,
"Ulôn ka ulôn teurimong haba peue nyang
Teungku lakée nyan, dan ulôn ka siab ulôn
peupeunoh peue nyang Teungku lakée.
Ulôn teuma lôn keubah kayée ceumara Li-
banon dan kayée ceumara biasa nyang sisuai
deungon Teungku lakée nyan. 9 Ureuëng-
ureuëng ulôn teuma jiba kayée nyan jipeu-
treun nibak gunong Libanon u dalam laôt.
Disinan kayée nyan awaknyan ikat jeuet keu
rakét dan teuma jipeu hanyot lé awaknyan
seutôt rot binéh panté paih deungon peue
nyang Teungku lakée. Disinan rakét-rakét
nyan laju ji reuloih óh lheuehnyan laju jijok
ubak ureuëng Teungku mangat jiudeuha
teuma óh dudo. Nibak pihak Teungku Am-
phon, ulôn lakée mangat Teungku Amphon
neukeubah peunajoh keu ureuëng-ureuëng
nyang na didalam meuligoe ulôn."
10 Teuma Hiram laju jibri ubak Nabi
Sulaiman banmandum kayée Libanon dan
kayée ceumara biasa nyang ka jipeureulée
nyan. 11 Dan keu geubri makheun dumna
asoe meuligoe Hiram nyan, tieb-tieb thon



Kayee Ceumara Libanon keue Baét TUHAN (5:6)

5:5: 2Sam. 7:12-13, 1Taw. 17:11-12

Nabi Sulaiman geuseurah ubak Hiram
322.500 kilogram gandom dan 4.400 arée[e]
minyéuk zaiton nyang aseuli.
12 TUHAN geupeutrok janji Gobnyan dan
geubri hikeumat ubak Nabi Sulaiman. Hi-
ram ngon Nabi Sulaiman na hubongan
nyang paleng gét, dan awaknyan ban dua ka
geupeuget saboh ikatan janji.
13 Raja Nabi Sulaiman laju geukrah
30.000 droe ureuëng agam nibak bansigom
nanggroe Israel mangat jijakkeureuja buet
rodi, 14 dan geu angkat Adoniram jeuet keu
peungawas awaknyan. Nabi Sulaiman geu-
bagi awaknyan jeuet dalam lhée boh kawan,
maséng-maséng kawan nyan na siploh ribée
droe. Ban lhée boh kawan seucara meugan-
toe-gantoe tinggai sibuleuen di Libanon dan
dua buleuen di rumoh. 15 Dan Nabi Sulai-
man geukrah teuma 80.000 droe mangat
jijak peut batée di ateueh gunong dan
70.000 droe nyang angkot batée-batée
nyang ka lheueh teu peut nyan. 16 Gobnyan
geu angkat teuma 3.300 droe mando keu
jijaga buet-buet nyan. 17 Ateueh peurintah
gobnyan cit teuma awaknyan ji culek ngon
jipeut batée raya dan nyang gét-gét keu
keunaleueng Baét TUHAN. 18 Meunan kheu-
eh cara jih ureuëng keureuja Nabi Sulaiman
dan ureuëng keureuja Raja Hiram meunan
cit deungon ureuëng-ureuëng nibak banda
Gebal jipeusiab batée dan kayée mangat
teupeugot Baét TUHAN nyan.

Nabi Sulaiman geupeugot Baét TUHAN

6 Nabi Sulaiman geupeuphon peugot
Baét TUHAN nibak buleuen Ziw, na
kheueh buleuen nyang keudua, bak thon
nyang keu peuet keurajeuen gobnyan, 480
thon óh ka lheueh bansa Israel jitinggai
nanggroe Meusé.
2 Ukoran Baét TUHAN di bagian dalam
jih na kheueh lagéenyoe: panyang 27 metée,
luwah 9 metée, dan manyang 13,5 metée.
3 Di bagian keue Baét TUHAN nyan na kheu-
eh balée nyang panyang jih 4,5 metée dan
luwah jih 9 metée, saban deungon luwah
baét nyan. 4 Nibak bintéh beuton baét nyan
na meuteumé ruhuéng-ruhuéng peuradeuen
nyang luwah u dalam. 5 Ban sikeulileng
bagian likot baét nyan, nibak bintéh beuton
bagian luwa jih teupeugot teuma deungon
bilek-bilek nyang meutingkat. Na lhée boh
tingkat, nyang maséng-maséng manyang jih
na 2,2 metée. 6 Bak tingkat nyang phon,
luwah tieb-tieb kama jih 2,2 metée, bak
tingkat nyang keu dua 2,7 metée dan nibak
tingkat nyang keu lhée 3,1 metée. Beuton
tingkat si umiyueb leubeh teubai nibak beu-
ton nyang tingkat di ateueh, sampoe balok-
balok bilek nyang teutamah nyan hase teu-
hubong deungon beuton Baét TUHAN
deungon hana teupeuruhuéng bintéh beuton
nyan. 7-10 Keu balok-balok nyan teuboh ka-
yée ceumara Libanon.
Pintoe kama-kama nyang teutamah di
tingkat miyueb teuduek jih blaih u seulatan,
dan keu tingkat dua ngon tingkat lhée na
teuma reunyeuen pilin. Óh ka lheueh nyan
Nabi Sulaiman laju geupasang langét-langét
nibak baét nyan. Keunyan teuma gobnyan
geupeuguna lom keu gaseue-gaseue dan
papeuen jih nibak kayée ceumara Libanon.
Seumantong Baét TUHAN nyan teungoh
geu peugot, mubacut pih hana teudeungoe
su palée nyang teuseukok keutak keutuk,
meunan cit deungon su pato atawa peuka-
kaih beuso nyang laén, sabab batée nyang
teupeuguna keu teupeugot baét nyan ka teu-
keubah leubeh ilée bak watée mantong ni-
bak tambang-tambang jih. Meunan kheueh
Nabi Sulaiman geupeugot Baét TUHAN nyan
sampoe seuleusoe.
11 Dan feureuman TUHAN ubak Nabi
Sulaiman, 12 "Meunyoe gata ta-taát ban-
mandum huköm dan peurintah Ulôn, Ulôn
teuma Ulôn peubuet keugata peue nyang ka
Ulôn peujanji nibak ureuëng syiek gata Nabi
Daud. 13 Ulôn teuma tinggai didalam baét
nyang gata peugot nyoe di teungoh-teungoh
umat Ulôn bansa Israel. Ulôn hana teuma
Lôn tinggai awaknyan."

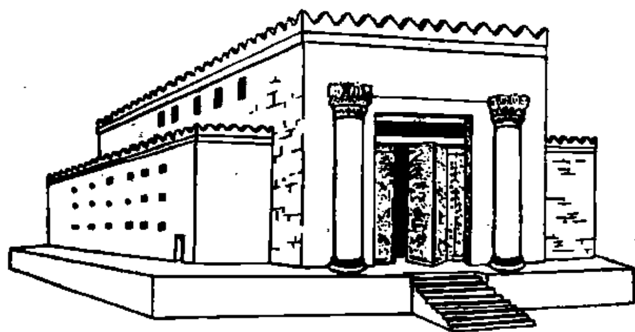
Peurabot-peurabot Baét TUHAN

(2Taw. 3:8-14)

14 Meunoe cara jih Nabi Sulaiman geu-
peuseuleusoe Baét TUHAN nyan: 15 Ban-
mandum bintéh beuton dibagian dalam geu-
lapek deungon kayée cemara Libanon, phon
nibak aleue sampoe ubak langét-langét.
Aleue jih teupeugot nibak kayée cemara
biasa. 16 Didalam baét nyan, bagian u likot
geupeugot cit kama deungon bintéh peumi-
sah jih nibak kayée cemara cit, phon nibak
aleue sampoe ubak langét-langét. Kama

[e] Lam padub-padubboh teujeumahan kuno: (dan kalon 2Taw. 2:10) teutuléh *400.000 arée;* lam naseukah Ibrani teutuléh 4.400 arée.

5:14: 1Raj. 12:18 **6:16:** Keu. 26:33-34



Baét TUHAN nyang geupeudong le Nabi Sulaiman (6:14)

nyan geuboh nan Ruweueng Maha Suci;
panyang ruweueng nyan na sikureueng me-
tée. 17 Ruweueng nyang na dikeue Ruweu-
eng Maha Suci nyan geupeunan teuma deu-
ngon Ruweueng Raya, dan panyang jih na
18 metée. 18 Bintéh beuton dibagian dalam
bansaboh rumoh nyan geulapeh teuma deu-
ngon kayée cemara Libanon, sampoe batée-
batée nyang na nibak bintéh beuton nyan
meubacut pih hana leumah le. Lapesan nyan
geuhias teuma deungon piasan nyang teu
uke nibak boh labu dan gamba bungöng-
bungöng nyang teungoh keumang.
19 Ruweueng Maha Suci nyang geu-
peugot didalam Baét TUHAN nyan geupeu-
khusos keu teumpat Peuto Peujanjian TUHAN.
20-22 Ruweueng nyan panyang jih, luwah dan
manyang jih santeuet, sikureueng metée.
Miseubah dikeue Ruweueng Maha Suci
nyan geupeugot nibak bahan kayée cemara
Libanon. Nibak babah pintoe rot teutamong
u dalam ruweueng nyan geubinteueng teuma
deungon ranté méuh. Banmandum bagian
dalam Baét TUHAN nyan meunan cit deu-
ngon Ruweueng Maha Suci dan miseubah
jih geuseupoh teuma deungon méuh aseuli.
23 Didalam Ruweueng Maha Suci nyan
geukeubah teuma dua boh patong kerub [f]
nyang teupeugot nibak kayée zaiton, ban
dua boh patong nyan manyang jih maséng-
maséng na 4,4 metée; 24-26 ukoran dan ben-
tuek jih saban. Maséng-maséng na dua boh
sayeueb, tieb-tieb sayeueb nyan na 2,2 me-
tée teuma panyang jih. Jiôh lamkawan dua
ujong sayeueb maséng-maséng patong na
4,4 metée. 27 Ban dua boh patong nyan
geukeubah meujandreng didalam Ruweu-
eng Maha Suci sampoe siblah sayeueb nibak
tieb-tieb patong nyan meureuntang tupéh
ubak bintéh, dan sayeueb nyang laén sabe-
sabe tupéh diteungoh-teungoh ruweueng
nyan. 28 Ban dua boh patong kerub nyan
geuseupoh cit deungon méuh.
29 Banmandum bintéh nyang na dibagi-
an dalam Baét TUHAN geuhias deungon
ukeran kerub-kerub, bak palem nyang teu-
lukeh, dan bungöng-bungöng nyang teu-
ngoh keumang. 30 Aleue didalam ruweueng
Baét TUHAN nyan banmandum geuseupoh
deungon méuh.
31 Bak pintoe tamong u dalam Ruweu-
eng Maha Suci geupasang teuma dua boh ôn
pintoe nyang teupeugét nibak kayée zaiton.
Nibak ambang pintoe di bagian ateueh meu-
bantuek lingkong nyang tajam diteungoh-
teungoh. 32 Ban dua boh ôn pintoenyan teu-
hiah teuma deungon ukeran kerub, bak
palem dan bungöng-bungöng nyang teu-
ngoh keumang. Ôn pintoe, patong kerub dan
ukeran bak-bak kayée palem, banmandum
nyan geuhias deungon méuh.
33 Bak pintoe tamong u dalam ruweueng
keue, na kheueh ruweueng raya, teupasang
bingkée pintoe nyang teupeugét nibak kayée
zaiton, hijih peuet sagoe panyang. 34 Meu-
nan cit geupeugét dua boh ôn pintoe nibak
kayée ceumara biasa, nyang maséng-ma-
séng jeuet teulipat. 35 Nibak ôn-ôn pintoe
nyang teuhias teuma deungon ukeran kerub,
bak palem dan bungöng keumang. Banman-
dum nyang teu uke nyan teuseupoh deungon
méuh.
36 Dikeue Baét TUHAN geupeugot teuma
peulataran dalam. Peulataran nyan jikeuli-
leng teuma lé bintéh beuton nyang meula-
péh-lapéh: di ateueh tieb-tieb lhée lapéh
batée, na saboh lapéh kayée ceumara Liba-
non.
37 Keunaleueng Baét TUHAN nyan geu-
pasang nibak buleuen Ziw, na kheueh
buleuen nyang keudua, bak thon nyang keu
peuet dalam peumeurintahan Nabi Sulai-
man. 38 Dan bak buleuen Bul, na kheueh
buleuen nyang keu lapan, bak thon nyang
keu siblaih dalam peumeurintahan gobnyan,
barô kheueh seuleusoe Baét TUHAN nyan
geupeugot lé Nabi Sulaiman, paih lagée
nyang ka geureuncana. Treb jih teupeugot
Baét TUHAN jipajoh watée na tujoh thon.

Meuligoe Nabi Sulaiman

7 Nabi Sulaiman geupeugot cit meuligoe
keu teumpat gobnyan. Meuligoe nyang

[f] *kerub:* Kawöm malaikat nyang teugamba sibagoe makhluk meusayeueb lambang keuagongan Allah dan keuhaderan Gobnyan. Kalon kamuih.

6:22: Keu. 30:1-3 **6:23-28:** Keu. 25:18-20

teupeugot nyan jipajoh watée na lhée blaih
thon. 2-3 Nibak meuligoe nyan Nabi Sulai-
man geupeugot ruweueng nyang geuboh
nan "Balée Uteuen Libanon".[g] Ukoran jih:
panyang 44 metée, luwah 22 metée, dan
manyang 13,5 metée. Balée nyan na teuma
lhée boh bareh taméh nyang teupeugot ni-
bak kayée cemara Libanon; tieb saboh bareh
na limong blaih boh taméh dan di ateueh jih
geupasang gaseue-gaseue nibak kayée ce-
mara Libanon. Seudangkan langét-langét jih
meunan cit teupeugot nibak kayée nyang
saban dan sampoe teutôb banmandum
gaseue-gaseue nyan. 4-5 Bak bintéh wie dan
uneuen balée nyan na teuma peuradeuen-
peuradeuen: lhée boh bareh nibak bintéh
nyang phon meuhadab keu deungon lhée
boh bareh nibak bintéh nyang laén. Bing-
kée-bingkée pintoe dan peuradeuen jihnyan
hijih peuet sagoe panyang.

6 Meunan cit Nabi Sulaiman geupeugot
"Balée Pilar". Panyang balée nyan na 22
metée dan luwah jih 13,5 metée. Dikeue
balée nyan na seuramoe nyang meupilar dan
meureunyeuen.

7 Balée nyang laén na kheueh "Balée
Tahta" nyang geupeunan cit deungon Balée
Peungadelan. Baléenyoe phon nibak aleue
sampoe gaseue-gaseue jih teupeugot nibak
kayée cemara Libanon. Nibak balée nyoe
kheueh Nabi Sulaiman geupeuputôh dumna
peukara nyang jitamong ubak kantô peunga-
delan.

8 Teumpat tinggai Nabi Sulaiman geu-
peugot lagée geudong-geudong nyang laén
dan meuteumé di peulataran nyang laén
dilikot Balée Peungadelan. Keu peurumoh
gobnyan, na kheueh putroe raja nibak nang-
groe Meusé, lé Nabi Sulaiman geupeugot cit
geudong nyang saban.

9 Banmandum bangunan nyan, jitamong
cit peulataran nyang raya nyan, phon nibak
sandi sampoe ubak bubong jih, geupeugot
nibak batée nyang lagak-lagak. Batée-batée-
nyan geupeusiab nibak tambang-tambang
batée, dan geukoih meunurot ukoran jih;
bagian dalam dan bagian luwa jih geupeura-
ta deungon gogajo. 10 Sandi nibak geudong
nyan geupeugot nibak batée nyang rayeuk
nyang meuhái yuem jih. Batée-batée nyan
na nyang 3,5 metée panyang jih, dan na
teuma nyang peuet metée. 11 Di ateueh jih
nyan geupasang teuma batée-batée nyang
laén meuhái yuem dan geukoih meunurot
ukoran, laju geutob deungon kayée cemara
Libanon. 12 Bintéh beuton peulataran meu-
ligoe dan bintéh beuton peulataran Baét
TUHAN dan meunan cit deungon beuton
balée nyang na dibagian keue Baét TUHAN,
maséng-maséng atranyan teupeuot nibak si-
lapéh kayée cemara Libanon di ateueh tieb-
tieb lhée lapéh batée.

Tugaih Huram keu jipeuleungkab Baét TUHAN

13-14 Di Banda Tirus na sidroe ureuëng
agam nyang nan jih Huram. Ureuëng nyan
bit-bit that ahli dan meupeungalaman that
lam hai jipeugot mubagoe macam barang
peurunggu. Poe teumeureuhom ureuëng syi-
ek gobnyan na kheueh ureuëng Tirus dan
meunan cit keubit that carông lam hai jipeu-
got peue mantong nibak barang-barang peu-
runggu. Ma gobnyan nibak sukée Naftali.

Raja Nabi Sulaiman ka geuyuejak
ureuëng laén jijaktueng Huram mangat ji-
tem teuka dan jeuet keu ulée banmandum
buet-buet bak seumeugot barang peurunggu
nyan. Dan teuka kheueh Huram dan jipeu-
buet laju peue nyang ka geupeusan lé Nabi
Sulaiman nyan.

Dua boh taméh raya teupeugot nibak peurunggu

(2Taw. 3:15-17)

15 Huram laju geupeuget dua boh taméh
peurunggu nyang maséng-maséng manyang
jih na 8 metée, keulileng jih na 5,3 metée,
dan teubai peurunggu nyan na 7,4 senti
metée. Taméh-taméh nyan söh didalam jih.
16 Keu taméh-taméh nyan lé gobnyan laju
geupeugot dua boh ulée taméh nibak peu-
runggu, maséng-maséng manyang jih na 2,2
metée 17-20 hijih meubungöng bakong dan
manyang jih 1,8 metée. Tieb-tieb ulée taméh
nyan geu hias teuma deungon dua boh bareh
boh geulima nyang teupeuget nibak peu-
runggu. Banmandum nyan na dua reutoih
boh geulima nibak tieb-tieb ulée taméh.

Óh lheuehnyan Huram geupeugot teuma
meunanyuem ranté nibak peurunggu dan
laju geupeuduek atranyan di ateueh taméh-

---

[g] *Balée Uteuen Libanon,* na kheueh saboh balée rayeuk nyang na lam meuligoe Nabi Sulaiman nyang jipeuguna keu upacara-upacara reuseumi. Balée nyan teuboh nan Balée Uteuen Libanon mungken sabab bintéh jih teulapéh ngon kayée ceumara Libanon.

7:8: 1Raj. 3:1

taméh nyan. Na tujoh boh meunanyuem
ranté di ateueh tieb-tieb taméh, dan di ateu-
eh meunanyuem ranté nyan na teuma saboh
alas bulat bunda. Di ateueh alas bunda nyoe
kheueh 21-22 ulée tieb-tieb taméh nyang
meubantuek lagée bungöng bakong nyan
geupasang nibak taméh-taméh nyan.

Taméh-taméh nyan geukeubah dikeue pintoe tamong u Baét TUHAN – saboh di siblaih u seulatan, dan nyang laén nyan di siblaih utara. Nyang di siblaih u seulatan geuboh nan Yakhin,[h] dan nyang disiblaih utara geuboh nan Boas.[i]

Meunan kheueh cara jih Huram geupeuseuleusoe peuget taméh-taméh nyan.

Beujana peurunggu

(2Taw. 4:2-5)

23 Óh ka lheueh nyan Huram geupeugot
lom saboh beujana peurunggu nyang bulat
bunda, deungon ukoran jih na kheueh lagée-
nyoe: lhok jih 2,2 metée, garéh teungoh jih
4,4 metée dan silingka jih 13,2 metée.
24 Ban sikeulileng binéh luwa jih geuhias
deungon dua bareh boh labu, nyang geucor
meusigoe-sigoe deungon beujana nyan.
25 Beujana nyan geukeubah di ateueh rhu-
eng dua blaih boh leumô peurunggu – lhée
boh meuhadab utara, lhée boh u seulatan,
lhée boh ubarat dan lhée teuk u timu. 26 Teu-
bai bejana nyan na 75 milimetée. Binéh jih
lagée binéh cangkie nyang meulingkong
uluwa nyang mireb lagée bungöng bakong
nyang teungoh keumang. Beujana nyan ha-
se jiteuen aso jih kira-kira 400.000 arée.

Geuritan-geuritan peurunggu

27 Meunan cit Huram geupeuget teuma
siploh boh geuritan peurunggu, maséng-ma-
séng panyang jih 1,8 metée, luwah jih 1,8
metée cit, dan manyang jih 1,3 metée.
28 Geuritan nyan teupeugot nibak papeuen-
papeuen peuet sagoe nyang teupasang dida-
lam bingkée. 29 Papeuen-papeuen nyan teu-
hias teuma deungon ukeran singa, leumô
dan kerub. Nibak bingkée-bingkée jih – di
ateueh dan dimiyueb gamba-gamba singa
dan leumô nyan – teugantung teuma kayée
meu uke bungöng meukarang. 30 Tieb-tieb
geuritan nyan na teuma peuet boh ruda
peurunggu deungon poros ruda jih nibak
peurunggu cit. Nibak ban peuet boh sagoe
geuritan nyan na teuma taméh ngon peuteu-
en baskom nyang teupeuget nibak peurung-
gu deungon hiasan keunarang bungöng di-
siblaih u luwa jih. 31 Dibagian ateueh ban
peuet boh taméh sinumpang nyan teuhu-
bong teuma lé saboh bingkée bulat keu ngon
tumpang baskom jih. Taméh-taméh ngon
peuteuen nyan meucula u ateueh nyang ma-
nyang jih na 44 seuntimetée di ateueh
papeuen peuet sagoe nyan, dan 22 seuntime-
tée dimiyueb jih. Bak awai phon bingkée
nyan na meu uke. 32 Manyang ruda-ruda jih
na 66 seuntimetée; teuduek jih dimiyueb
papeuen-papeuen. Poros ruda jih deungon
geuritan jih na kheueh saboh bagian. 33 Ru-
da-ruda jih nyan saban deungon ruda geuri-
tan prang; keulileng ruda, jari-jari jih, poros
dan pusat jari-jari ruda jih nyan banmandum
teupeuget nibak bahan peurunggu. 34 Na
peuet boh taméh sinumpang nibak tieb-tieb
sudut bagian miyueb geuritan nyan. Taméh-
taméh nyan na kheueh meusaboh deungon
geuritan nyan. 35 Ban keulileng bagian ateu-
eh geuritan nyan na meubinéh nyang luwah
jih 22 seuntimetée. Taméh sinumpang jih
dan papeuen-papeuen banmandum nyan na
kheueh meusaboh deungon geuritan nyan.
36 Taméh-taméh sinumpang dan papeuen-
papeuen nyan teuhias deungon gamba ke-
rub, singa dan bak kayée palem dipat man-
tong na teumpat nyang kosong keu nyan,
meusajan deungon keunarang bungöng di
seukeulileng nyan. 37 Meunan kheueh cara
jih geuritan-geuritan nyan teupeugot. Ban-
mandum saban rupa – bantuek dan ukoran
jih.

38 Meunan cit Huram geupeuget teuma
siploh boh baskom raya, saboh baskom
nyan keu saboh geuritan. Tieb saboh bas-
kom nyan na garéh teungoh 1,8 metée dan
jiteuen meunyoe teupaso ié 800 arée.

39 Dan Huram geukeubah teuma limong
boh geuritan di seulatan Baét TUHAN, li-
mong boh di siblaih si utara. Beujana peu-
runggu geukeubah teuma disudut siblaih
teunggara.

Dafeutar ringkaih peuleungkapan Baét TUHAN

(2Taw. 4:11–5:1)

40-45 Meunan cit di Huram geupeuget
teuma kuali-kuali, seukob-seukob dan

---

[h] *Yakhin:* Nan nyoe su jih lagée tutoe Ibrani nyang makna jih <Gobnyan (Allah) nyang peuteutab>. [i] *Boas:* Nan nyoe su jih lagée tutoe Ibrani nyang makna jih <Lé teunaga nibak Gobnyan (Allah)>.

7:38: Keu. 30:17-21

mangkok-mangkok. Óh ka lheueh nyan seuleusoe kheueh banmandum buet gobnyan keu Raja Nabi Sulaiman dan keu Baét TUHAN. Nyoe kheueh peuleungkapan nyang ka geupeugot nyan:

Dua boh taméh raya
Dua boh ulée taméh nyang meubantuek mangkok teukeubah di ateueh bandua boh taméh nyan
Ranté nyang teumanyuem nyang teukeubah nibak tieb-tieb ulée taméh
Peuet reutoih boh geulima peurunggu nyang teususon didalam dua boh banja disikeulileng ranté nyang teumanyuem nibak tieb-tieb ulée taméh
Siploh boh geuritan
Siploh boh baskom raya
Beujana peurunggu
Dua blaih boh leumô peurunggu keungon sinumpang beujana nyan
Kuali-kuali, seukob-seukob dan mangkok-mangkok.

Banmandum peuleungkapan keu Baét TUHAN nyan, nyang geupeugot lé Huram keu Raja Nabi Sulaiman, teupeugot nibak peurunggu dan teugeusok sampoe meukilat.
46 Raja laju geuyue peugot barang-barang nyan bak teumpat peungecoran logam lamkawan sukot dan Sartan di Pantôn Yordan.
47 Nabi Sulaiman hana geuyue timang barang peurunggu nyan, sabab jeumeulah jih lumpah that le. Jadi padubna brat barang nyan hana teuteupeue.
48-50 Meunan cit Raja Nabi Sulaiman nyan geuyue lom peugot peuleungkapan nyang laén nyang teupeugot nibak méuh keu Baét TUHAN. Nyoe kheueh peuleungkapan-peuleungkapan nyang teupeugot nyan:

Miseubah
Meuja keu teumpat keubah ruti nyang teupeuseumbah ubak Po teu Allah
Siploh boh gaki panyöt nyang teukeubah dikeue Ruweueng Maha Suci, na kheueh limong boh di siblaih u seulatan dan limong boh disiblaih utara.
Bungöng-bungöng
Panyöt-panyöt
Seupet-seupet
Cangkie-cangkie
Sulie ngon peulon panyöt
Mangkok-mangkok
Pireng-pireng keu dupa
Pireng-pireng keuteumpat ngéue pui
Engsel-engsel keu pintoe Ruweueng Maha Suci dan pintoe-pintoe luwa Baét TUHAN.

51 Óh ka lheueh seuleusoe geupeugot Baét TUHAN lé Raja Nabi Sulaiman nyan, laju geukeubah didalam Baét TUHAN nyan banmandum pirak, méuh, dan barang-barang nyang laén nyang ka geupeuseumah lé Nabi Daud ureuëng syiek gobyan ubak TUHAN.

Peuto Peujanjian TUHAN teuba u Baét TUHAN

(2Taw. 5:2–6:2)

8 Óh lheueh nibak nyan Nabi Sulaiman geuyue laju banmandum peumimpén sukée dan kawöm nibak bansa Israel geuyue jak ubak gobnyan di Yerusalem mangat jijak pinah Peuto Peujanjian TUHAN di Sion, banda Nabi Daud, u Baét TUHAN. 2 Dan
jijak kheueh awaknyan banmandum bak Uroe Raya Jambo Ôn nibak buleuen Etanim. 3 Óh ka trok banmandum peumimpén nyan meusapat, lé teungku-teungku imeum laju geubeuôt Peuto Peujanjian nyan, 4 dan
laju geuba u Baét TUHAN. Khimah TUHAN meunan cit banmandum peuleungkapan jih nyan pih geupinah laju u Baét TUHAN lé teungku-teungku imeum dan ureuëng Lewi.
5 Raja Nabi Sulaiman dan siluroih rakyat Israel laju meusapat dikeue Peuto Peujanjian TUHAN nyan dan laju geupeuseumah ubak TUHAN bubiri dan leumô nyang hana hase teukira jai jih. 6 Óh ka lheueh nyan lé
teungku imeum laju geuba Peuto Peujanjian nyan u dalam Baét TUHAN dan geukeubah laju di miyueb patong-patong kerub nyang na dalam Ruweueng Maha suci. 7 Sayeueb
patong-patong nyan meureuntang teutôb peutonyan dan kayée geunulam jih nyan.
8 Kayée geunulam nyan panyang that, sampoe ujong-ujong jih leumah teukalon phon dikeue Ruweueng Maha Suci. (Trok án uroenyoe kayée-kayée nyan mantong na disinan.)
9 Didalam Peuto Peujanjian nyan hana meusapeue pih seulaén batée. Batée-batée nyan ka geupeutamong u dalam peuto nyan lé Nabi Musa nyang geucok di Gunong Sinai, bak watée TUHAN geupeuna peujanji-

7:48: Keu. 25:23-30, 30:1-3 7:49: Keu. 25:31-40 7:51: 2Sam. 8:11, 1Taw. 18:11 8:1: 2Sam. 6:12-16, 1Taw. 15:25-29 8:2: Im. 23:34 8:9: Tel. 10:5

an deungon bansa Israel bak watée awak-
nyan lam meuneujak nibak nanggroe Meusé
u nanggroe Kanaan.
10 Bak watée dumna teungku imeum
geuteubiet nibak Baét TUHAN nyan hana
teusangka-sangka baét nyan ka peunoh
teutôb ngon awan. 11 Awan nyan muble-ble
caya lé keu agongan keuhai teuka TUHAN
sampoe bubena teungku imeum nyan hana
hase le geutamong u dalam nyan keu geujak
peubuet tugaih droe gobnyan. 12 Dan geu-
meudoá kheueh Nabi Sulaiman, geupeugah
dalam doá nyan,

"Droeneueh kheueh nyang puduek
surya di ateueh langét, ya TUHAN.
Teuma Droeneueh leubeh galak
tinggai didalam awan nyang gulita.
13 Jinoenyoe ulôn peugot keu
Droeneueh saboh geudong nyang
meugah,
keu teumpat tinggai Droeneueh
siumu masa."

Raja Nabi Sulaiman geutabeulie keu rakyat

(2Taw. 6:3-11)

14 Óh ka lheueh geumeudoá, Raja Nabi
sulaiman laju geupaleng ubak banmandum
ba rakyat nyang teungoh teudong disinan,
laju geulakée beureukat Po teu Allah keu
awaknyan. 15-16 Geupeugah laju lé Nabi Su-
laiman, "Masa ilée TUHAN ka neumeujanji
ubak ureuëng syiek ulôn Nabi Daud, lagée
nyoe neupeugah, 'Phon that Ulôn peuteubiet
umat Ulôn Israel nibak nanggroe Meusé,
bansaboh nanggroe Israel hana meusaboh
banda pih nyang Ulôn piléh jeuet keu teum-
pat dipat harôh teupeugot rumoh keu teum-
pat iébadat ubak Ulôn. Teuma gata, hai
Daud, Ulôn piléh mangat tapimpén umat
Ulôn.' Teupujo kheueh TUHAN Allah Israel
nyang ka geupeuteupat janji Geuhnyan!"
17 Lheueh nyan geupeugah lom lé Nabi
Sulaiman lagéenyoe, "Ureuëng Syiek ulôn
Nabi Daud ka gemeureuncana keu geu-
peudong baét teumpat iébadat ubak TUHAN
Po teu Allah Israel. 18 Teuma TUHAN geu-
peugah ubak gobnyan, 'Meukeusut gata
nyan jroh that. 19 Teuma, bukon gata,
aneuëk gata kheueh nyang teuma peugot
baét nyan.'
20 Jinoenyoe TUHAN ka geupeutrok
janji Geuhnyan. Ulôn ka jeuet keu raja
Israel keugeunantoe bapak ulôn, dan ulôn
ka teuma ulôn peugot baét keuteumpat
iébadat ubak TUHAN, Allah Israel. 21 Di-
dalam Baét TUHAN nyan ka ulôn keubah
teumpat keu Peuto Peujanjian nyang meu-
aso batée peujanjian TUHAN deungon in-
datu geutanyoe bak watée Gobnyan geuba
awaknyan geupeuteubiet lam nanggroe
Meusé."

Doá Nabi Sulaiman

(2Taw. 6:12-42)

22 Óh ka lheueh geupeugah nyan, dikeue
rakyat nyang teuka keunan, Nabi Sulaiman
laju geudong geumeuhadab ubak miseubah
dan laju geubeuôt u ateueh bandua blaih
jaroe gobnyan 23 dan geumeudoá, " TUHAN,
Po teu Allah Israel! Dilangét atawa pih di
ateueh bumoe hana nyang saban deungon
Droeneueh ya TUHAN! Droeneueh neupeu-
teupat janji dan neutunyok gaséh seutia
Droeneueh ubak umat Droeneueh nyang
seutia dan taát deungon sipeunoh até keu
Droeneueh. 24 Meunan cit Droeneueh ya
TUHAN ka neupeutrok janji ubak ureuëng
syiek ulôn Nabi Daud. Peue nyang ka
TUHAN peujanji nyan nibak uroenyoe ka
Droeneueh peubuet. 25-26 Dan meunan cit
Droeneueh ka neumeujanji ubak bapak ulôn
bahwa meunyoe keuturonan gobnyan biet-
biet jitaát ubak Droeneueh lagée gobnyan,
teuma sabe na nibak keuturonan gobnyan
nyang jeuet keuraja ateueh bansa Israel.
Jinoenyoe, ya TUHAN Allah Israel, neupeu-
trok kheueh teuma banmandum nyang ka
TUHAN peujanji ubak bapak ulôn Nabi Daud
hamba Droeneueh nyan.
27 Teuma, ya Allah, peu kheueh biet-bi-
et Droeneueh neutem tinggai di ateueh bu-
moenyoe? Langét nyang luwah nyan pi ha-
na seb teumpat keu Droeneueh, peu kheueh
lom deungon rumoh iébadat nyang ulôn
peugot nyoe! 28 Ya TUHAN, Allah ulôn, ulôn
nyoe na kheueh hamba Droeneueh! Teuma
neudeungoe kheueh kira jih ya TUHAN doá
ulôn, dan neuteurimong kheueh doá ulôn
nibak uroenyoe. 29-30 Seumoga uroe malam
TUHAN peulara baét nyoe nyang ka TUHAN
piléh sibagoe teumpat iébadat ubak
Droeneueh. Meunan cit seumoga nibak teum-
pat tinggai Droeneueh di syeuruga TUHAN
neudeungoe dan neupeu amphon ulôn meu-
nan cit deungon umat Droeneueh pajan

8:10-11: Keu. 40:34-35 **8:12:** Zab. 18:12, 97:2 **8:16:** 2Sam. 7:4-11, 1Taw. 17:3-10 **8:17-18:** 2Sam. 7:1-3, 1Taw. 17:1-2 **8:19:** 2Sam. 7:12-13, 1Taw. 17:11-12 **8:25:** 1Raj. 2:4 **8:27:** 2Taw. 2:6 **8:29:** Tel. 12:11

mantong kamoe jak meuhadab ubak baét
nyoe dan kamoe meudoá ubak Droeneueh.
31 Meunyoe na sidroe-droe ureuëng jitudoh
meusalah ateueh ureuëng laén dan laju jiba
ubak miseubah Droeneueh didalam rumoh
iébadat nyoe keu jijak meusumpah bahwa
jihnyan hana meusalah, 32 ya, TUHAN, bah
kheueh Droeneueh neudeungoe di syeuruga
dan neupeuputôh peukara hamba Droeneu-
eh nyan. Neuhuköm kheueh nyang meusa-
lah nyang sadub deungon peue nyang jipeu-
buet dan neupeulheueh kheueh nyang hana
meusalah.

33 Meunyoe umat Droeneueh Israel
jipeutaloe lé musoh-musoh jih kareuna
awaknyan meudesya, laju awaknyan jigisa
ubak Droeneueh dan jihoreumat Droeneueh
sibagoe TUHAN, óh lheueh nyan jijak ubak
rumoh iébadat nyoe laju jisujut jilakée am-
phon ubak Droeneueh, 34 seumoga TUHAN
neudeungoe awaknyan di syeuruga. Dan
seumoga TUHAN neupeu amphon desya
umat Droeneueh nyoe, dan neuba awaknyan
neupeuwoe u nanggroe nyang ka TUHAN bri
ubak indatu awaknyan.

35 Meunyoe umat Droeneueh meudesya
ubak Droeneueh dan Droeneueh neuhuköm
awaknyan deungon hana neupeutreun ujeu-
en laju awaknyan jimeutobat keu mandum
desya-desya droe jih dan jihoreumat
Droeneueh sibagoe TUHAN, óh lheuehnyan
jimeuhadab u rumoh iébadat nyoe dan
jimeudoá ubak Droeneueh, 36 bah kheueh
nibak lam syeuruga TUHAN neudeungoe doá
awaknyan. Dan neupeu amphon kheueh de-
sya umat Droeneueh Israel dan raja awak-
nyan. Neupeurunoe kheueh awaknyan peue
nyang beutôi. Óh ka lheueh nyan, ya
TUHAN, neupeutreun kheueh ujeuen u nang-
groe Droeneueh nyoe, nanggroe nyang
TUHAN bri keu umat Droeneueh mangat
jeuet keu hak milék jih siumu masa.

37 Meunyoe nanggroe nyoe teuka mu-
sém deuk atawa teuka bala peunyakét wa-
bah, dan dumna sinaman habéh jipeurusak
lé angén ngon keunong uroe nyang seu-
uem, keunong hama atawa jipajoh lé daruet,
atawa meunyoe umat Droeneueh nyoe
jiprang lé musoh, atawa keunong peunya-
két, 38 seumoga TUHAN neudeungoe doá
awaknyan. Meunyoe na lamkawan umat
Droeneueh nibak bansa Israel na nyang deu-
ngon seudeh até jimeudoá ubak Droeneueh
sira jileueng paleuet ngon ulée jitangah sira
jimeuhadab ubak rumoh iébadat nyoe,
39 bah kheueh TUHAN nyang tinggai teutab
didalam syeuruga neudeungoe lom neupeu
amphon dan neutulông awaknyan. Teuma
Droeneueh kheueh ya TUHAN nyang neupa-
soe lam até manusia. Sabab nyan neupeu-
saneut kheueh soemantong ureuëng nyan
nyang sisuai deungon peue nyang ka jipeu-
buet nyan, 40 mangat umat Droeneueh jitaát
ubak Droeneueh sabe simantong awaknyan
tinggai di nanggroe nyang ka TUHAN bri keu
indatu kamoe.

41-42 Meunyoe na ureuëng aséng nibak
nanggroe nyang jiôh jideungoe keuhai keu-
beusaran Droeneueh dan keuhai buet-buet
nyang ajaéb nyang ka TUHAN peubuet keu
umat Droeneueh, laju awaknyan jijak u ru-
moh iébadat nyoe keu jijak bri horeumat
ubak Droeneueh dan jimeudoá ubak
Droeneueh, 43 seumoga TUHAN nyang na
tinggai didalam syeuruga TUHAN deungoe
doá awaknyan dan neupeutrok doá jihnyan.
Deungon na nyang lagéenyan teuma ban-
mandum bansa nyang na di ateueh rhueng
donya nyoe jituri TUHAN dan jitaát ubak
TUHAN lagée umat Israel. Awaknyan teuma
jiteupeue bahwa baét nyang ulôn peugot
nyoe na kheueh teumpat keu meuiébadat
ubak Droeneueh.

44 Meunyoe TUHAN neupeurintah umat
Droeneueh nyoe keu jijak muprang jijak
lawan musoh, dan dipat mantong kheueh
awaknyan na tinggai, awaknyan jimeuhadab
ubak banda nyang ka TUHAN piléh nyoe dan
jimeudoá sira jimeuhadab u arah rumoh
nyoe nyang ka ulôn peugot keu TUHAN,
45 seumoga didalam syeuruga TUHAN neu-
deungoe doá awaknyan, dan neupeumeu-
nang keu awaknyan.

46 Meunyoe umat Droeneueh ka meude-
sya ubak Droeneueh – sikeubit jih hana
meusidroe pih nyang hana meudesya – laju
sabab lé TUHAN ka neubeungéh sampoe
neupeubiyeu mantong awaknyan jipeutaloe
lé musoh jih, dan laju jiba sibagoe tawanan
ubak saboh nanggroe nyang jiôh atawa tô,
47 seumoga TUHAN neudeungoe doá awak-
nyan. Meunyoe nibak nanggroenyan awak-
nyan jitinggai desya-desya jih, dan jimeu-
doá ubak TUHAN sira jipeugah bahwa droe
jih ka meudesya dan jipeubuet jeuhet, neu-
deungoe kheueh doá awaknyan, ya TUHAN.
48 Meunyoe di nanggroe nyan awaknyan
deungon ikhlas dan biet-biet jitinggai desya-
desya droe jih nyan, dan jimeudoá ubak
TUHAN sira keue jih jimeuhadab ubak nang-

groe nyoe nyang ka TUHAN bri ubak indatu
kamoe, ukeue banda nyang ka TUHAN piléh
dan rumoh iébadat nyang ka ulôn peugot
keu TUHAN nyoe, 49 teuma nibak teumpat
tinggai TUHAN di dalam syeuruga bah kheu-
eh TUHAN neudeungoe doá awaknyan dan
neugaséh keu awaknyan. 50 Neupeu amphon
kheueh banmandum desya dan doraka
awaknyan nyang ka jipeubuet teuhadab
TUHAN, dan neupeujeuet kheueh bubena
musoh awaknyan jipeusaneut awaknyan
deungon jroh. 51 Awaknyan na kheueh umat
TUHAN keudroe nyang ka TUHAN peuteubiet
nibak nanggroe Meusé dinanggroe teumpat
awaknyan jiseksa deungon jipeuázeb.
52 Seumoga Droeneueh, ya TUHAN
Allah, sabe neungieng umat Droeneueh Is-
rael meunan cit deungon raja jihnyan. Dan
bah kheueh TUHAN neudeungoe doá awak-
nyan pajan mantong awaknyan jimeuhôi
jimeulakée tulông ubak Droeneueh.
53 Droeneueh, ya TUHAN Po teu Allah, ka
neupiléh awaknyan nibak mubagoe bansa
mangat jeuet keu umat TUHAN keudroe,
lagée nyang ka TUHAN peugah keudroe
ateueh hamba droeneueh Nabi Musa, bak
watée TUHAN neuba indatu kamoe TUHAN
peuteubiet lam nanggroe Meusé."

Doá Peunutôb

54 Meunan kheueh cara jih Nabi Sulai-
man geumeudoá sira geumeuteuôt dikeue
miseubah dan deungon paleuet jaroe geu-
leueng u ateueh. Óh ka lheueh nyan gob-
nyan laju geudong 55 dan deungon su nyang
meuleungkeng sira geudumpék geulakée
beureukat Po teu Allah keu banmandum
ureuëng nyang meusapat nyang na disinan,
kheun gobnyan, 56 "Teupujo kheueh TUHAN
nyang ka geubri keuteuntraman keu umat
Gobnyan lagée nyang ka geupeujanji meu-
lalu Nabi Musa hamba Gobnyan. Banman-
dum nyang gét-gét nyang ka geupeujanji ka
geupeupeunoh. 57 Seumoga TUHAN Po teu
Allah geutanyoe sabe na meusajan geuta-
nyoe lagée Gobnyan ka lheueh meusajan
deungon indatu geutanyoe. Seumoga Gob-
nyan hana geutinggai tanyoe. 58 Seumoga
Gobnyan geupeujeuet geutanyoe sibagoe
ureuëng-ureuëng nyang seutia ubak Gob-
nyan mangat geutanyoe sabe udeb meunurot
nyang geukeuheundaki dan taát ubak ban-
mandum huköm dan peurintah nyang ka
geubri keu indatu geutanyoe. 59 Seumoga
TUHAN, Po teu Allah geutanyoe, sabe geui-
ngat ubak doá dan peumohonan nyang ka
ulôn peusampoe nyoe ubak Gobnyan. Seu-
moga Gobnyan sabe geutunyok keumu-
rahan Gobnyan ubak umat Israel dan raja
jihnyan deungon cara geubri ubak awak-
nyan peue nyang awaknyan peureulée tieb-
tieb uroe. 60 Deungon lagée nyan banman-
dum bansa di ateueh donya nyoe teuma
jiteupeue bahwa TUHAN kheueh Poe teu
Allah, hana TUHAN nyang laén. 61 Bah
kheueh gatanyoe, umat Gobnyan sabe seutia
ubak TUHAN, Po teu Allah geutanyoe dan
taát ubak huköm-huköm dan peurintah-peu-
rintah Gobnyan lagée nyang ka gata peubuet
nibak uroenyoe."

Baét TUHAN teureuseumi
(2Taw. 7:4-10)

62 Óh ka lheueh nyan Nabi Sulaiman
dan banmandum ureuëng nyang na
meugumpôi disinan laju geupeuseumah
keureubeuen ubak TUHAN. 63 Keu keureu-
beuen peundamé Nabi Sulaiman keupeu-
seumah 22.000 boh leumô dan 120.000
boh bubiri. Meunan kheueh raja dan ban-
mandum rakyat geupeuna upacara teureu-
seumi Baét TUHAN. 64 Uroenyan cit teuma
Nabi Sulaiman geureuseumi bagian teu-
ngoh peulataran nyang na dikeue Baét
TUHAN nyan. Óh ka lheueh nyan dipeula-
taran nyan gobnyan laju geupeuseumah
keureubeuen nyang teutot, keureubeuen
gandom dan gapah beulatang keu keureu-
beuen peudamé. Banmandum nyan geu-
peuseumah disinan sabab miseubah peu-
runggu nyan ubiet that keu banmandum
nyang teupeuseumah nyan.
65 Di Baét TUHAN nyan Nabi Sulaiman
dan banmandum umat Israel laju geupeuna
peurayaan Jambo Ôn nyang treb jih tujoh
uroe. Lumpah that jai jeumeulah ureuëng
nyang meusapat disinan. Awaknyan teuka
di jiôh na nibak Jalan Hamat di utara sam-
poe ubak bataih nanggroe Meusé di seu-
latan. 66 Dan bak uroe nyang keulapan lé
Nabi Sulaiman laju geuyuewoe ureuëng ra-
mé nyan. Awaknyan banmandum jipujo
gobnyan laju jiwoe u rumoh droe maséng-
maséng deungon até nyang peunoh geum-
bira, kareuna banmandum beureukat nyang
ka geubri lé TUHAN ubak hamba Gobnyan
Nabi Daud dan ubak bansa Israel umat
Gobnyan.

8:56: Tel. 12:10, Yos. 21:44-45

TUHAN geupeuleumah droe lom ubak Nabi Sulaiman

(2Taw. 7:11-22)

9 Óh ka lheueh seuleusoe lé Nabi Sulai-
man geupeudong Baét TUHAN meunan
cit deungon meuligoe dan banmandum
nyang teupeureulée keunyan, 2 TUHAN geu-
peuleumah droe lom ubak gobnyan lagée
nyang ka teujadi di Gibeon. 3 TUHAN meu-
feureuman ubak gobnyan, "Doá gata ka
Ulôn deungoe, dan deungon nyan rumoh
nyang ka gata peudong nyan Ulôn kheun
jinoenyoe ka jeuet keu teumpat khusos meu-
iébadat ubak Ulôn siumu masa. Ulôn sabe
Lôn ngieng dan Ulôn jaga teumpatnyoe.
4 Meunyoe gata tameungabdi ubak Ulôn,
deungon até nyang gleh dan jujoe lagée
ureuëng syiek gata Nabi Daud, dan tataát
ubak huköm-huköm dan peurintah Ulôn,
5 teuma Ulôn kupeutrok janji Ulôn ubak
ureuëng syiek gata Nabi Daud bahwa
aneuëk cucoe jihnyan treun meutreun sabe
jimat peurintah ateueh Israel. 6 Teuma meu-
nyoe gata atawa keuturonan gata jipeulikot
Ulôn dan hana jitaát ubak huköm-huköm
dan peurintah-peurintah Ulôn dan taseumah
ilah-ilah nyang laén, 7 teuma Ulôn ku-use
umat Ulôn Israel nibak nanggroe nyang ka
Ulôn bri keu awaknyan. Meunan cit deu-
ngon rumoh nyoe teuma Ulôn tinggai nyang
ka Ulôn peuteutab keu teumpat iébadat ubak
Ulôn. Dipat nan-nan ureuëng Israel teuma
jipeukém ngon jipeuhina. 8 Rumoh iébadat-
nyoe teuma jeuet keu saboh teumpat sina-
mon rumoh reuloih akhéjih soemantong
ureuëng nyang jikalon teukeujot dan teuma-
kot. Awaknyan teuma jipeugah, 'Pakon
TUHAN geupeubuet lagéenyan ateueh rumoh
nyoe?' 9 Lé ureuëng laén teuma jijaweueb,
'Kareuna awaknyan ka jitinggai TUHAN,
Allah droe awaknyan, nyang geu intat inda-
tu awaknyan jiteubiet nibak nanggroe Meu-
sé. Awaknyan ka jiseumah ubak ilah-ilah
nyang laén. Nyang kheueh jeuet TUHAN
geupeutreun bala u ateueh droe awak-
nyan.' "

Nabi Sulaiman dan Raja Hiram geuikat janji

(2Taw. 8:1-2)

10 Nabi Sulaiman geupeudong Baét
TUHAN dan Meuligoe raja nyan lam teumpo
dua ploh thon. 11 Banmandum teupeugét
nibak kayée ceumara Libanon dan kayée
ceumara biasa meunan cit banmandum
méuh nyang geupeureulée lé Nabi Sulaiman
keu teupeugot nyan ka geubri lé Raja Hiram
ubak gobnyan. Óh ka seuleusoe buet nyan
geupeubuet, Raja Sulaiman laju geubri ubak
Hiram dua ploh boh banda diwilayah Gali-
lea. 12 Dan geujak kheueh Hiram geujak
ngieng atranyan, teuma gobnyan hana galak
deungon peue nyang ka geubri lé Nabi Su-
laiman nyan. 13 Raja Hiram nyan laju geu-
peugah ubak Nabi Sulaiman, "Syedara
ulôn, lagéenyoe kheueh banda-banda nyang
neubri keu ulôn?" Nyang kheueh sabab jih
daerah nyan sampoe án jinoe mantong
geuhôi Kabul.[j] 14 Leubeh nibak 4.000 kilo
gram méuh nyang ka geukirém lé Hiram
ubak Nabi Sulaiman.

Hai-hai nyang laén nyang geupeubuet lé Nabi Sulaiman

(2Taw. 8:3-18)

15 Raja Nabi Sulaiman geupeuguna cara
keureuja paksa keu teupeugot Baét TUHAN,
meuligoe raja, bintéh beuton Yerusalem dan
keu teuseubée tanoh diseulatan Baét TUHAN.
Meunan cit gobnyan geupeuguna cara
nyang saban keu geupeugot lom banda Ha-
zor, Megido dan Gezer (16 Banda Gezer na
kheueh banda nyang yohmasa ilée jiprang
dan jipeutaloe lé raja Meusé, dan banman-
dum peunduduek banda nyan jipoh maté
meunan cit deungon banda nyan jitot ngon
apui sampoe hangoh. Óh lheueh nyan banda
nyan laju geubri lé raja nanggroe Meusé keu
putroe gobnyan sibagoe hadiah bak uroe
meukawenan gobnyan deungon Nabi Sulai-
man. 17 Dan Nabi Sulaiman kheueh nyang
peuget lom banda nyan.) Deungon keureuja
paksa cit teuma, Nabi Sulaiman geupeudong
lom Bet-Horon-Hilir, 18 Baalat, Tamar di
padang pasi Yehuda, 19 banda-banda teum-
pat cok beukai, meunan cit banda-banda keu
pangkalan geuritan prang dan guda gob-
nyan. Banmandum reuncana peumbangun-
an di Yerusalem, Libanon dan siluroih wila-
yah keukuasaan gobnyan ka geulaksana.
20-21 Keu buet nyang teupaksa nyan Nabi
Sulaiman laju geukrah ureuëng-ureuëng lam
keuturonan Amori, Het, Feris, Hewi dan
Yebus. Awaknyan na kheueh ureuëng-
ureuëng keuturonan bansa Kanaan nyang

---

[j] *Kabul:* Nan nyoe su jih lagée <Keubai> nyang lam basa Ibrani makna jih <hana meuyuem>.

9:2: 1Raj. 3:5, 2Taw. 1:7 **9:5:** 1Raj. 2:4 **9:8:** 2Raj. 25:9, 2Taw. 36:19

hana hase jipoh habéh lé ureuëng Israel bak
watée awaknyan jiduek bak nanggroenyan.
Sampoe án uroenyoe keuturonan awaknyan
mantong na teuma teutab jeuet keu namiet.
22 Ureuëng Israel hana geupeujeuet namiet
lé Nabi Sulaiman; awaknyan geubri tugaih
sibagoe tantra, peuwira, panglima, keuman-
do geuritan prang, dan tantra pasokan meu-
guda.
23 Limong reutoih limong ploh droe
peugawée geubri tugaih tanggong jaweueb
ateueh ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet
keureuja paksa dalam meubagoe proyek
peumbangunan Nabi Sulaiman.
24 Tanoh nyang na disiblaih seulatan
Baét TUHAN laju geudo lé Nabi Sulaiman óh
ka lheueh ureuëng bino gobnyan, na kheueh
putroe raja nanggroe Meusé, geuminah ni-
bak Banda Nabi Daud ubak meuligoe nyang
ka geupeudong lé Nabi Sulaiman keu gob-
nyan.
25 Lhée thon sigoe Nabi Sulaiman geu-
peuseumah keureubeuen nyang teutot dan
keureubeuen peudamé di ateueh miseubah
nyang ka geupeudong nyan keu TUHAN.
Meunan cit gobnyan geutot keumeunyan
keu TUHAN. Meunan kheueh cara jih Nabi
Sulaiman geupeuseuleusoe geupeugot Baét
TUHAN.
26 Keu armada angkatan laôt gobnyan,
Nabi Sulaiman laju geupeugot kapai-kapai
di Ezion-Geber, tô ngon Elot dipanté Lhok
Akaba, lam wilayah Edom. 27 Raja Hiram
laju geukirém bubena aneuk kapai gobnyan
nyang ka na peungalaman keu jijak meu-
layeue meusajan-sajan deungon awak kapai
Nabi Sulaiman. 28 Ka lheueh awaknyan
geuyue jak u nanggroe Ofir keu jijakcok
14.000 kilo gram méuh dan jiba atranyan
ubak Nabi Sulaiman.

Ratu nanggroe Syeba geujak meurumpok ubak Nabi Sulaiman di Yerusalem

(2Taw. 9:1-12)

10 Ratu nanggroe Syeba geudeungoe
Nabi Sulaiman meusyeuhu lumpah
na. Teuma gobnyan laju geujak u Yerusa-
lem keu geujak ujoe Nabi Sulaiman deu-
ngon soai-soai nyang sulet. 2 Ratu geujak
deungon geuba sajan peungiréng nyang jai,
dan unta nyang peunoh deungon wase reum-
pah-reumpah, batée peumata, meunan cit
deungon méuh nyang lumpah jai. Watée
gobnyan ka meurumpok ngon Nabi Sulai-
man, lé ratu nyan laju geuteumanyong meu-
bagoe hai nyang hase geupike. 3 Banman-
dum nyang jitanyong nyan hase geujaweueb
lé Nabi Sulaiman, hana sapeuepi nyang pa-
yah nibak gobnyan. 4 Ratu nyan geukalon
keudroe padub na áréh jih Nabi Sulaiman
nyan. Meunan cit geukalon meuligoe nyang
geupeudong lé Nabi Sulaiman, 5 cara jimeu-
buet peugawée-peugawée meuligoe, dan
peukayan dinah meunan cit deungon ru-
moh-rumoh awaknyan. Meunan cit jikalon
keudroe peunajoh dan ié jieb nyang teuhi-
dang keu gobnyan, cara peulayan-peulayan
nyan peutimang khanuri, dan keureubeuen-
keureubeuen nyang geupeuseumah lé Nabi
Sulaiman di Baét TUHAN. Banmandum
nyang geukalon lé ratu nanggroe Syeba
nyan teuhireuen-hireuen dan teuceungang
luwa biasa. 6 Teuma geupeugah kheueh lé
ratu nyan ubak Nabi Sulaiman, "Peue-peue
nyang ka ulôn deungoe di nanggroe lôn
keuhai Amphon dan keubijaksanaan Am-
phon beutôi banmandum! 7 Yoh masa ilée
hana lôn patéh, teuma óh watée ka lôn
ngieng keudroe ngon mata ulée lôn barô
kheueh ulôn yakén ngon peucaya. Nyang
sikeubit jih banmandum nyang ulôn deu-
ngon nyan nyang sibeuna jih hana meusiteu-
ngoh nyang ka ulôn ngieng bak saát nyoe.
Deuh nyata bahwa bah kheueh keukayaan
Amphon meunan cit deungon keubijaksana-
an droeneueh leubeh le nibak nyang ulôn
deungoe. 8 Meu-untông that-that peurumoh-
peurumoh Amphon! Dan lumpah that bah-
gia banmandum peugawée-peugawée nyang
jimeubuet keu Amphon sampoe mandum
jeuet dideungoe nibak Amphon keudroe
peue-peue mantong haba nyang bijaksana!
9 Teupujo kheueh TUHAN, Allah Amphon!
Deungon teubaiát Amphon jeuet keu raja
nanggroe Israel, nyan tandá jih TUHAN galak
that keu Amphon. Hana habéh-habéh Gob-
nyan geugaséh keu bansa Israel; nyang
kheueh sabab jih Gobnyan geubaiát Am-
phon jeuet keuraja awaknyan, mangat Am-
phon jeuet neupeudong huköm dan keua-
delan."
10 Óh lheueh nyan ratu nanggroe Syeba
nyan laju geuseurah ubak Nabi Sulaiman
banmandum peue-peue nyang ka geuba, na
kheueh leubeh 4.000 kilogram méuh dan
jeumeulah nyang jai lagée batée peumata,
meunan cit deungon mandum reumpah-

9:25: Keu. 23:17, 34:23, Tel. 16:16 **10:1-10:** Mat. 12:42, Luk. 11:31

reumpah nyang geuba geujok banmandum.
Hántom nyang ka Nabi Sulaiman geuteuri-
mong hadiah dubnyan jai lagée nyang ka
geubri lé ratu nanggroe Syeba nyan.
(11 Kapai-kapai Hiram nyang ba méuh
keu Nabi Sulaiman nibak Ofir meunan cit na
jiba jeumeulah nyan jai batée peumata dan
kayée ceundana. 12 Kayée nyan geupeuguna
lé Nabi Sulaiman keu geupeugét seuramoe-
seuramoe nibak Baét TUHAN dan bak meu-
ligoe raja; meunan cit keu geupeugét keuca-
pi dan gambus keu ureuëng meunyanyoe.
Kayée nyan na kheueh kayée ceundana
nyang paleng gét nyang teuba u nanggroe
Israel; hántom na le ureuëng jikalon kayée
gét nyang lagée nyan.)
13 Seulaén hadiah-hadiah nyang ka geu-
bri ubak Nabi Sulaiman nyan, geubri teuma
lé gobnyan ubak ratu nibak nanggroe Syeba
nyan peue nyang mantong geulakée. Óh
lheueh nyan geuwoe kheueh ratu nyan ngon
banmandum peungiréng gobnyan u nang-
groe droe.

Hareuta keukayaan Nabi Sulaiman

(2Taw. 9:13-29)

14 Tieb-tieb thon Nabi Sulaiman geuteu-
rimong rab na 23.000 kilogram méuh,
15 gohlom teu itong laba-laba nibak meuni-
aga, meunan cit cukée-cukée bak saudaga-
saudaga, raja-raja Arab dan gubunur-gubu-
nur Israel.
16 Nabi Sulaiman geupeugét teuma na
200 boh peurisai rayeuk nyang teupeugét
nibak méuh teumpeuen. Méuh nyang teu-
peuguna keu peurisai [k] nyan na leubeh
kureueng tujoh kilogram. 17 Meunan cit na
teuma geupeugét 300 boh peurisai méuh
nyang leubeh ubit. Méuh nyang teupeuguna
keu tieb-tieb peurisai ubit nyan na leubeh
kureueng dua kilogram, banmandum nyan
méuh nyang teupeugét bak teumpeuen
méuh. Mandum peurisai nyan geukeubah
bak saboh balée nyang geuboh nan Balée
Uteuen Libanon. [l]
18 Dan na teuma geupeugét saboh kurusi
keurajeuen nyang teulapéh ngon gadeng dan
teuhias ngon méuh murni. 19 Kurusi nyan
meujaroe, dan blaih wie ngon uneuen nyan
na teuma patong nyang meu ulée singa.
Siblaih ulikot kurusi nyan na patong meu
ulée leumô. Kurusi nyan na teuma nam neuk
reunyeuen. 20 Bak ujong wie dan ujong
uneuen tieb-tieb aneuk reunyeuen nyan na
teuma patong singa – banmandum nyan na
dua blaih boh. Hántom na kurusi keurajeuen
nyang lagée nyan lam keurajeuen pat man-
tong.
21 Banmandum peukakaih teumpat jieb
ié Nabi Sulaiman nyan teupeugét nibak
méuh, dan banmandum peukakaih nyang
teukeubah bak Balée Uteuen Libanon pih
teupeugét nibak méuh murni. Hana nyang
teupeugét nibak pirak, sabab bak jameuen
Nabi Sulaiman pirak hana meuyuem. 22 Na-
bi Sulaiman na teuma kapai nyang raya
nyang meulayeue meusajan ngon kapai-ka-
pai Raja Hiram. Lhée thon sigoe kapai-ka-
pai nyan jigisa jiba méuh, pirak, gadeng,
buekréh dan cicém merak.
23 Nabi Sulaiman leubeh kaya dan leu-
beh bijaksana nibak raja toh mantong nyang
na lam donya nyoe. 24 Banmandum ureuëng
nyang na bansigom donya jiuseuha beu
meuteumé meurumpok ngon Nabi Sulaiman
keu jijak deungoe peungajaran nyang bijak-
sana nyang geubri lé Po teu Allah ubak
gobnyan. 25 Awaknyan maséng-maséng
teuka sira jiba hadiah keu Nabi Sulaiman.
Awaknyan jibri barang-barang pirak, méuh,
peukayan, peudeueng, reumpah-reumpah,
guda dan bagal. Meunan kheueh tieb-tieb
thon.
26 Meunan cit Nabi Sulaiman geupeu-
dong angkatan prang atranyan na kheueh
1.400 geuritan prang dan 12.000 sidadu
meuguda. Siladum geubri tugaih di Yeru-
salem dan siladum teuk geubri tugaih di
meubagoe teumpat bak banda laén. 27 Bak
jameuen keurajeuen Nabi Sulaiman, di
Yerusalem pirak na kheueh lagée barang
biasa saban ngon batée, dan kayée ceuma-
ra Libanon meulimpah ruwah saban cit
lagée kayée ara biasa. 28 Meulalu raja-raja
nyang mat kuasa, guda geupeuteuka nibak
nanggroe Meusé dan Kilikia, 29 dan geu-
ritan-geutiran prang geupeuteuka nibak
nanggroe Meusé. Yum saboh guda 150
péng pirak, dan yum saboh geuritan prang
600 péng pirak. Óh lheueh nyan meulalu
peungusaha-peungusa nyan cit teuma gu-
da-guda dan geuritan-geuritan nyan geu-
peubloe lom ubak raja-raja Het dan raja-
raja Siria.

---

[k] *peurisai:* Banmandum peurisai nyoe teupeuget khusos keu upacara di Baét TUHAN. [l] *Balée Uteuen Libanon:* Kalon 7:2-3.

10:26: 1Raj. 4:26 **10:27:** Tel. 17:17 **10:28:** Tel. 17:16

Nabi Sulaiman geutinggai TUHAN

11 Nabi Sulaiman le that geucinta
ureuëng inong bansa aséng. Seula-
én putroe raja nanggroe Meusé, Nabi Sulai-
man geumeukawen cit deungon ureuëng
inong Het, Moab, Amon, Edom dan Sidon.
2 TUHAN ka geupeurintah bahwa ureuëng
Israel hana jeuet jimeukawen meujampu
deungon bansa-bansa nyang laén, sabab lé
awaknyan di ureuëng Israel bak saboh watée
jiseumah ubak ilah-ilah nyang laén. Bahpi
lagéenyan, Nabi Sulaiman teutab cit geu-
meukawen deungon ureuëng inong bansa
laén. 3 Na 700 droe putroe ureuëng bansa-
wan nyang geumeukawen lé Nabi Sulaiman,
dan na teuma 300 droe gundek gobnyan.
Kareuna peurumoh-peurumoh geuh nyan
kheueh nyang teupeusabab Nabi Sulaiman
geutinggai Po teu Allah, 4 akhé jih bak wa-
tée gobnyan ka tuha awaknyan meuhase
jibujuk jiyue seumah ilah-ilah nyang laén.
Nabi Daud, ureuëng syiek Nabi Sulaiman,
gobnyan seutia ubak TUHAN Po teu Allah,
teuma Nabi Sulaiman hana geuturot lagée
ureuëng syiek geuh nyan. 5 Nabi Sulaiman
geuseumah Asytoret, dewi bansa Sidon, dan
meunan cit Molokh dewa nyang luat that
nyang jiseumah lé bansa Amon. 6 Inan
kheueh Nabi Sulaiman ka meudesya ubak
TUHAN. Nabi Daud, bapak Nabi Sulaiman
geuseutôt TUHAN deungon sipeunoh até,
teuma Nabi Sulaiman hana geupeubuet
nyang lagéenyan. 7 Di ateueh gunong si-
blaih u timu Yerusalem, Nabi Sulaiman laju
geupeudong saboh teumpat seumah keu Ka-
mos, dewa ureuëng Moab, dan keu Molokh,
dewa ureuëng Amon – ban dua nyan na
kheueh dewa nyang lumpah luawat. 8 Meu-
nan cit di Nabi Sulaiman geupeudong teum-
pat-teumpat dipat peurumoh gobnyan nibak
bansa aséng hase jitot keumeunyan, dan
jipeuseumah keureubeuen keu dewa-dewa
awaknyan keudroe.

9-10 Ka dua goe, TUHAN Allah Israel
geupeuleumah droe ubak Nabi Sulaiman
dan geupeuingat gobnyan bahwa gobnyan
hana jeuet geuseumah ilah nyang laén, teu-
ma Nabi Sulaiman teutab hana geutaát ubak
peue nyang ka geupeugah lé TUHAN nyan.
Gobnyan pi laju geutinggai TUHAN, akhé jih
TUHAN beungéh keu gobnyan. 11 Feureu-
man TUHAN, "Kareuna deungon sadar gata
taiengkeue janji gata deungon Ulôn dan
hana tataát ubak peurintah-peurintah Ulôn,
teuma Ulôn Lôn tarek keurajeuen nyan ni-
bak jaroe gata, dan Ulôn bri keu sidroe
lamkawan peugawée gata. 12 Bahpi meunan,
deumi ureuëng syiek gata Nabi Daud, hai-
nyan hana Ulôn peubuet simantong gata
udeb. Bak watée keurajeuen jimat lé aneuëk
gata singoh, barô kheueh hainyan Ulôn peu-
buet. 13 Teuma bukon banmandum keu-
rajeuen nyan Ulôn cok nibak nyan. Deumi
hamba Ulôn Nabi Daud, dan deumi Yerusa-
lem nyang ka Ulôn peujeuet keu banda Ulôn
nyan, Ulôn teuma Lôn tinggai saboh sukée
keu aneuëk gata."

Musoh-musoh Nabi Sulaiman

14 Teuma TUHAN laju geupeujeuet Ha-
dad, sidroe lamkawan keuturonan raja
Edom, geupeujeuet keumusoh deungon Na-
bi Sulaiman. 15-16 Treb sigohlom nyan, óh
ka lheueh Nabi Daud geupeutaklhok Edom,
Yoab, panglima angkatan prang Nabi Daud,
jijak u Edom keu jijak peukubu ureuëng-
ureuëng gobnyan nyang maté dimideuen
prang. Nam buleuen treb jih gobnyan dan
aneuëk buah gobnyan tinggai di Edom. Dan
lam watée nyang nam buleuen nyan gob-
nyan ka habéh geupoh dumna ureuëng agam
nyang na disinan. 17 Teuma, Hadad nyang
yohmasanyan mantong that muda, ka jiplu-
eng u nanggroe Meusé meusigoe deungon
napadub droe Edom nyang laén, peulayan-
peulayan bapak gobnyan. 18 Awaknyan
beurangkat nibak Midian, laju geujak u Pa-
ran. Disinan na meupadub droe nyang laén
jipeusaho droe teuma deungon awaknyan,
laju meusigoe sampoe u Meusé jijak meu-
rumpok ngon raja Meusé. Raja Meusé nyan
laju geubri rumoh meunan cit tanoh keu-
teumpat tinggai Hadad meunan cit deungon
jaminan udeb. 19 Dan Hadad pih ka jeuet
keurakan jroh raja, sampoe raja laju geujok
paruih geuh keudroe, na kheueh adoe peu-
reumaisuri Tahpenes mangat jeuet keu
ureuëng binoe gobnyan. 20 Óh lheuehnyan
peurumoh Hadad nyan laju jipeulahé sidroe
aneuëk agam nyang jiboh nan Genubat.
Aneuëknyoe jipeurayeuk lé peureumaisuri
keudroe dan tinggai dimeuligoe meusajan
deungon aneuëk-aneuëk agam raja nyang
laén.

21 Bak watée Hadad geuteurimong haba
bahwa Nabi Daud ka meuninggai donya,
dan Yoab, panglima angkatan prang Israel

11:1: Tel. 17:17 **11:2:** Keu. 34:16, Tel. 7:3-4

meunan cit ka teuma meuninggai donya,
geupeugah kheueh lé Hadad ubak raja Meu-
sé, "Neupeu idhin kheueh ulôn keuneuk
gisa u tanoh ié ulôn."
22 "Pakon?" geutanyong lé raja. "Peu
kheueh gata na kureueng sapeue-peue disi-
noe, sampoe gata ta keuneuk woe u nang-
groe gata?" "Ulôn hana kureueng meu-
sapeue pih," geuseuôt lé Hadad, "teuma
neupeubiyeu kheueh ulôn meujakwoe."
Dan geuwoe kheueh Hadad u tanoh ié gob-
nyan.[m]
23 Po teu Allah geupeugot teuma si
Rezon, aneuëk Elyada, geupeumusoh deu-
ngon Nabi Sulaiman. Rezon na kheueh
namiet nyang jipeuplueng droe nibak
teungku di teumpat jih meukeureuja, nan
teungku jih nyan na kheueh Raja Hadade-
zer di nanggroe Zoba. 24 Nabi Daud ka
lheueh geupeutaloe Raja Hadadezer nyoe
dan geupoh maté bubena rakan-rakan Ha-
dadezer nibak Siria. Bak watée nyan Re-
zon jipeuplueng droe nibak Hadadezer dan
laju jipeusapat bubena ureuëng jeuhet
nyang laén óh lheueh nyan jihpi jeuet keu
ulée geureumbolan. Jihnyan dan aneuëk
buah jih laju jijak u Damsyik dan laju
jitinggai di banda nyan. Disinan lé aneuëk
buah droe jih laju jiangkat jeuet keuraja
Siria. 25 Saban cit lagée Hadad, Raja Re-
zon pih geumeumusoh deungon Israel wa-
tée mantong udeb Nabi Sulaiman, dan laju
jipeuna karu di nanggroe nyan.

Janji Po teu Allah ubak Yerobeam

26 Ureuëng laén nyang meubeurontak
jilawan Nabi Sulaiman na kheueh sidroe
lamkawan peugawée gobnyan nyang nan jih
Yerobeam. Ureuëng nyan aneuëk Nebat ni-
bak Zereda di Efraim. Ma jihnyan ka balée,
nyang nan jih Zerua. 27 Nyang teukheun
teuma nyoe na kheueh kisah keuhai Yerobe-
am nyang meubeurontak.
Bak watée tanoh nyang disiblaih u seu-
latan Baét TUHAN teungoh teuseubée, dan
bintéh beuton banda teungoh teupeuget,
28 dan si Yerobeam na cit teungoh meukeu-
reuja disinan. Bak watée Nabi Sulaiman
geukalon bahwa Yerobeam carông ngon ju-
mot, gobnyan laju geubri keu ureuëng nyan
tanggong jaweueb mangat jiawasi ureuëng
nyang meukeureuja paksa di wilayah sukée
Manasye dan Efraim.

29 Bak siuroe Yerobeam geuteubiet ni-
bak Yerusalem. Nibak teungoh rot dipadang
gobnyan geujak meurumpok lé Nabi Ahia
nibak Silo nyang bak watée nyan nabi nyan
geungui bajée jubah nyang barô. 30 Laju
Ahia geusuit bajée jubah geuh nyan, dan
geupriek-priek sampoe jeuet dua blaih krak.
31 Óh lheueh nyan geupeugah kheueh lé
gobnyan ubak Yerobeam, "Tacok kheueh
laju siploh krak keu droe gata, sabab
TUHAN, Po teu Allah Israel, geupeugah
meunoe ubak gata, 'Ulôn teuma Lôn reubot
keurajeuen nyoe nibak Nabi Sulaiman, dan
Ulôn bri siploh boh sukée keu gata. 32 Saboh
sukée teuma teutab nibak Nabi Sulaiman,
deumi hamba Ulôn Nabi Daud, dan deumi
Yerusalem, nyang ka Ulôn piléh nibak ban-
mandum nanggroe Israel jeuet keu banda
Ulôn. 33 Ulôn teuma Lôn peubuet hainyan
sabab Nabi Sulaiman ka jitinggai Ulôn dan
jiseumah dewa-dewa, dewa nyang jiseumah
nyan na kheueh: Asytoret, dewi bansa Si-
don; Kamos, dewa bansa Moab; dan Mil-
kom, dewa bansa Amon. Nabi Sulaiman
hana jiturot lagée Ulôn kheun. Jihnyan bu-
kon lagée ureuëng syiek jih Nabi Daud
nyang taát ubak Ulôn dan jipeubuet ban-
mandum peurintah-peurintah Ulôn. 34 Bah-
pi meunan Ulôn hana teuma Lôn cok ban-
mandum keurajeuen nyan nibak droe jih
nyan. Jihnyan teutab Ulôn bri kuasa siman-
tong jih udeb. Hainyan Ulôn peubuet deumi
hamba Ulôn Nabi Daud, nyang ka Ulôn
piléh dan jitaát ubak banmandum huköm-
huköm Ulôn dan peurintah-peurintah Ulôn.
35 Keurajeuen nyoe teuma Ulôn cok nibak
aneuëk agam Nabi Sulaiman dan siploh boh
sukée teuma Ulôn bri keu gata. 36 Teuma
saboh sukée Ulôn peubiyeu nibak jihnyan,
mangat jeuet sabena ureuëng nibak hamba
Ulôn Nabi Daud nyang mat peurintah keu
Ulôn di Yerusalem, banda nyang ka Ulôn
piléh sibagoe teumpat iébadat ubak Ulôn.
37 Dan gata, Yerobeam, teuma Ulôn peujeu-
et keuraja Israel dan Ulôn bri idhin gata
peurintah banmandum daerah nyang gata
galak. 38 Meunyoe gata, lagée hamba Ulôn
Nabi Daud, taát sipeunoh até ubak Ulôn dan
udeb meunurot huköm-huköm Ulôn, dan
gata peumangat até Ulôn deungon cara
tapeubuet banmandum nyang Ulôn peurin-
tah bak gata, teuma Ulôn teutab na sabe
meusajan gata. Ulôn teuma Lôn peujeuet

[m] Lam saboh teujeumahan kuno na teutuléh lagée nyoe: *Dan geuwoe kheueh Hadad u tanoh ié gobnyan;* lam naseukah Ibrani tutoe haba nyan hana.

gata raja di Israel. Ulôn Lôn jamin bahwa
keuturonan gata teuma jeuet keuraja di Isra-
el keugeunantoe gata, saban cit lagée nyang
ka Ulôn peubuet keu Nabi Daud. 39 Sabab
Nabi Sulaiman ka meudesya, Ulôn teuma
Ulôn huköm keuturonan Nabi Daud, teuma
bukon siumu masa.' "
40 Bak watée habanyan sampoe ubak
Nabi Sulaiman, gobnyan geu useuha geu-
keuneuk poh maté Yerobeam. Teuma Yero-
beam laju geuplueng ubak Raja Sisak di
nanggroe Meusé, dan laju geutinggai disi-
nan sampoe Nabi Sulaiman meuninggai do-
nya.

Nabi Sulaiman wafeuet

(2Taw. 9:29-31)

41 Kisah nyang laén keuhai Nabi Sulai-
man, meunan cit keuhai banmandum nyang
ka geupeubuet nyan dan keuhai iéleumé
peungeutahuan ka teutuléh lam kitab Riwa-
yat Udeb Nabi Sulaiman. 42 Peuet ploh thon
treb jih Nabi Sulaiman geumat peurintah di
Yerusalem ateueh banmandum nanggroe Is-
rael. 43 Óh lheuehnyan gobnyan pih meu-
ninggai donya dan laju geupeukubu di Ban-
da Nabi Daud. Dan laju Rehabeam aneuëk
agam gobnyan jeuet keuraja keugeunantoe
gobnyan.

Beurontak sukée-sukée disiblah utara

(2Taw. 10:1-19)

12 Rehabeam laju geujak u Sikhem,
sabab banmandum rakyat Israel di-
bagian utara ka meugumpôi disinan jikeu-
neuk baiát gobnyan jeuet keuraja. 2 Bak
watée nyan Yerobeam aneuëk Nebat man-
tong na di nanggroe Meusé sabab geupeu-
plueng droe nibak Nabi Sulaiman. Bak wa-
tée gobnyan geudeungoe keuhai Rehabeam,
gobnyan laju geugisa u nanggroe Israel.
3 Rakyat dibagian utara jiundang Yerobeam,
laju awaknyan meusigoe-sigoe jijak meuha-
dab ubak Rehabeam. Jipeugah lé awaknyan,
4 "Nabi Sulaiman ureuëng syiek Teungku
Amphon ka geubri beuban nyang paleng
geuhon u ateueh kamoe. Jinoenyoe meu-
nyoe Teungku Amphon meuheuet keu beu-
ban nyan dan neupeukureueng deurita ka-
moe, kamoe teuma meungabdi ubak
teungku Amphon."
5 Geuseuôt lé Rehabeam, "Ulôn pike-
pike ilée. Tajak kheueh keunoe lhée uroe
teuk." Teuma jijakwoe kheueh banmandum
ureuëng nyan.
6 Laju Rehabeam geulakée naseuhat
ubak ureuëng-ureuëng patot nyang ka tuha-
tuha nyang ka lheueh jeuet keu peunaseuhat
Nabi Sulaiman, ureuëng syiek Rehabeam.
"Pakriban ulôn harôh ulôn jaweueb keu
ureuëng nyan?" geutanyong lé Rehabeam,
"Peu naseuhat droeneueh nyoe keu ulôn?"
7 Awaknyan jijaweueb, "Meunyoe
Teungku Amphon bit-bit na niet keuneuk
meungabdi keu rakyat, neupeutrok kheueh
peue nyang ka jilakée lé awaknyan, teuma
awaknyan jimeungabdi ubak Teungku Am-
phon siumu masa."
8 Teuma naseuhat ureuëng-ureuëng tuha
nyan hana geupako lé Rehabeam. Teuma di
gobnyan laju geujak ubak ureuëng-ureuëng
muda nyang santeuet umu deungon gob-
nyan dan nyang jinoenyoe jai that nyang
bantu gobnyan. 9 Ubak awaknyan gobnyan
geutanyong, "Peue naseuhat gatanyoe keu
ulôn mangat lôn jaweueb rakyat nyang jila-
kée ulôn mangat hase ulôn peuphui beuban
awaknyan?"
10 Awaknyan jijaweueb, "Meunoe
kheueh nyang sigét jih Teungku Amphon
peugah ubak awaknyan, 'Sileumoh-leumoh
jih ulôn, ulôn mantong leubeh teuga nibak
ayah lôn!'[n] 11 Bapak ulôn geupeuseuôn beu-
ban nyang keubit geuhon u ateueh baho
gata, teuma ulôn nyang leubeh brat lom u
ateueh gata. Gobnyan geuseunuét gatanyoe
deungon peunyunuét, teuma ulôn lôn seunu-
ét gata deungon peunyunuét nyang meuduro
beuso!"
12 Lhée uroe teuma óh lheueh nyan Ye-
robeam dan banmandum ureuëng nyan jigi-
sa lom jijak meuhadab ubak Raja Rehabe-
am, lagée nyang ka geupeurintah nyan.
13 Jiôh that meulawan deungon peue nyang
ka geupeuruno lé ureuëng nyan, rakyat
nyang teuka ubak gobnyan laju geusapa
deungon gasa. 14 Lagée peue nyang ka
jipeurunoe lé ureuëng-ureuëng muda, gob-
nyan geupeugah, "Bapak ulôn geupeuseuôn
beuban ateueh gata nyang lumpah geuhon,
teuma diulôn lôn peugeuhon leubeh brat
lom beuban nyan. Meunan cit gobnyan geu-
seunuét gatanyoe deungon peunyunuét, teu-
ma di ulôn lôn seunuét gatanyoe deungon
peunyunuét nyang meuduro beuso!"
15 Peue nyang jilakée rakyat nyan hana geu-

[n] *Sileumoh-leumoh jih ... ayah lôn!:* Seucara harfiah lam naseukah na teutuléh: *Aneuëk geutek lôn leubeh rayeuk nibak keuieng ayah lôn.*

pako. Teuma nyan kheueh nyang geulakée
lé TUHAN. Peue nyang ka geupeugah lé
TUHAN meulalu Nabi Ahia di Silo keuhai
Yerobeam aneuëk Nebat nyan harôh teujadi.
16 Bak watée rakyat jikalon bahwa raja
hana geutem deungoe su rakyat geuh, awak-
nyan laju jitawök sira jikuk, "Hana peu
tapako keu Nabi Daud dan keuturonan gob-
nyan! Awaknyan hántom na jipeubuet
sapeue keu geutanyoe. Rakyat Israel, bohjak
geutanyoe tawoe! Bah disinan Rehabeam
nyan jiuroih droe jih keudroe!"
Dan jijakwoe kheueh laju bubena rakyat
Israel, 17 dan Rehabeam jeuet keuraja teuma
ateueh wilayah Yehuda mantong. 18 Bahpi
meunan Raja Rehabeam mantong cit geu-
yue Adoniram, sidroe lamkawan mando
keureuja paksa, geuyue jak peuteunang rak-
yat. Teuma dirakyat laju jirhom Adonia
nyan ngon aneuk batée sampoe maté. Ban
geukalon hainyan Rehabeam bagaih-bagaih
geujak ék u ateueh geuritan gobnyan, laju
geupeuplueng droe u Yerusalem. 19 Phon
saát nyan rakyat dibagian utara keurajeuen
Israel jibeurontak ubak raja keuturonan Na-
bi Daud.
20 Bak watée jideungoe lé banmandum
rakyat Israel bahwa Yerobeam ka geugisa
nibak nanggroe Meusé, di rakyatnyan laju
jiundang gobnyan ubak saboh teumpat meu-
rokpakat laju jibaiát gobnyan jeuet keuraja
Israel. Teuma rakyat nibak sukée Yehuda
mantong nyang teutab seutia ubak keutu-
ronan Nabi Daud.

Ramaian Nabi Semaya
(2Taw. 11:1-4)

21 Bak watée Raja Rehabeam ka sam-
poe u Yerusalem, laju gobnyan geupeusa-
pat 180.000 droe tantra nyang teupiléh
nibak sukée Yehuda dan Benyamin ma-
ngat jijak prang ureuëng Israel dan geu-
peupuléh keukuasaan gobnyan ateueh su-
kée-sukée bagian utara Israel. 22 Teuma Po
teu Allah geuyue Nabi Semaya 23 mangat
geujak peusampoe habanyoe ubak Reha-
beam, dan ubak mandum sukée Yehuda
dan Benyamin, 24 "Bék kheueh taprang
syedara-syedara gata ureuëng Israel. Ta-
woe kheueh! Peue nyang ka teujadi nyan
na kheueh meulakée Ulôn." Teuma awak-
nyan banmandum jiturot peurintah TUHAN,
laju jijakwoe kheueh u rumoh jih maséng-
maséng.

Yerobeam geutinggai TUHAN

25 Óh ka jeuet keuraja Israel, Yerobeam
laju geupeukong banda Sikhem didaerah
meugunong-gunong Efraim, laju gobnyan
tinggai disinan sikeujab. Óh lheuehnyan
gobnyan geujaklom nibak teumpat nyan dan
geupeukong teuma banda Pnuel. 26-27 Gob-
nyan geupike meunoe didalam até geuh,
"Meunyoe rakyat teutab jijak u Yerusalem
keu jijak peuseumah keureubeuen di Baét
TUHAN lagée nyang ka jipeubuet lé awak-
nyan nibak saátnyoe, awaknyan teuma jigi-
salom jidong blaih Rehabeam, raja Yehuda,
laju jipoh maté ulôn nyoe."
28 Óh ka lheueh geupeutimong hainyan,
gobnyan laju geupeuget dua boh patong
leumô nibak méuh, dan geupeugah laju
ubak rakyat gobnyan, "Hai bansa Israel! Ka
lumpah that treb gatanyoe tajak u Yerusa-
lem keu tajak meuiébadat. Jinoenyoe, nyoe
kheueh ilah-ilah gata nyang ka jipeuteubiet
gata nibak nanggroe Meusé!" 29 Laju Yero-
beam geukeubah saboh nibak leumô méuh
nyan di Betel dan nyang saboh teuk di Dan.
30 Teuma phon saátnyan rakyat pih ka jipeu-
buet desya, sabab awaknyan jijak u Betel
dan Dan keu jijak meuiébadat. 31 Meunan
cit di Yerobeam geupeudong lom teumpat-
teumpat iébadat nyang laén di pucak-pucak
gunong, dan gobnyan geu angkat teuma
teungku-teungku imeum nibak keuluwarga-
keuluwarga nyang bukon sukée Lewi.

TUHAN geukutok iébadat di Betel

32-33 Óh lheueh nyan Yerobeam geu-
keubah teuma teungku-teungku imeum
nyan di Betel mangat jimeutugaih disinan
dan gobnyan keudroe geupeuseumah keu-
reubeuen keu leumô-leumô méuh nyang ka
geupeugot nyan.
Laju gobnyan geupeuteuntée tanggai li-
mong blaih buleuen nyang keulapan sibagoe
uroe raya Israel, saban cit lagée uroe raya di
Yehuda. Bak uroenyan Yerobeam geujak u
Betel dan disinan laju geupeuseumah keu-
reubeuen keu teupeuraya uroe raya nyang
ka geupeuteuntée nyan.
13 Bak watéenyan na sidroe nabi di
Yehuda. Nabi nyan geuyue lé
TUHAN mangat geujak u Betel. Nabi nyan
trok keunan bak watée Yerobeam teungoh
geudong dikeue miseubah keu jipeuseumah
keureubeuen. 2 Ateueh peurintah TUHAN

12:16: 2Sam. 20:1 12:28: Keu. 32:4 12:32-33: Im. 23:33-34

geupeugah kheueh lé nabi nyan ubak miseu-
bah nyan, "Hai miseubah, hai miseubah!
Meunoe kheueh feureuman TUHAN, 'Sidroe
aneuëk nyang teuma geuboh nan Yosia teu-
ma lahé lam keuluwarga Nabi Daud. Di
ateueh gata, hai miseubah, gobnyan teuma
geupoh maté bubena teungku-teungku
imeum nyang meutugaih di teumpat-teum-
pat iébadat keu dewa, dan nyang ka teuma
jipeuseumah keureubeuen keu gata. Dan di
ateueh gata cit teuma hai miseubah gobnyan
teuma geutot bubena tuleueng-tuleueng ma-
nusia.' " 3 Geupeugah lom lé nabi nyan,
"Miseubah nyoe teuma reuloih, dan abée
nyang na di ateueh nyan teuma teupeuro
meutabu. Nyan kheueh bukeuti jih bahwa
ulônnyoe geuyue lé TUHAN."

4 Bak watée Yerobeam geudeungoe tu-
toe haba nyan, gobnyan laju geutunyok ateu-
eh nabi nyan dan geupeugah sira geudum-
pék, "Drob ureuëng nyan!" Teuma bak saát
nyan cit teuma jaroe Yerobeam ka jeuet keu
keuboh ngon lapée sampoe jaroe geuhnyan
hana hase le geutarek. 5 Miseubah nyan ngon
hana teusangka-sangka reuloh meuhambo
dan abée nyang na di ateueh nyan pi ka ha-
béh rô meutabu uluwa, lagée nyang ka geu-
peugah lé nabi nyan ateueh peurintah
TUHAN. 6 Dan geupeugah kheueh lé Raja Ye-
robeam ubak nabi nyan, "Neutulông kheueh
meudoá ubak TUHAN Allah droeneueh keu
ulôn. Neulakée kheueh geunaséh Gobnyan
mangat jaroe ulôn nyoe hase geupeupuléh!"

Nabi nyan pi laju geumeudoá ubak
TUHAN, dan jaroe raja Yerobeam nyang ka
lapée nyan pih ka puléh teuma lagée nyang
ka. 7 Óh lheueh nyan raja laju geupeugah
ubak nabi nyan, "Jak geutanyoe tajak
makheun di rumoh ulôn, ulôn keuneuk bri
hadiah keu droeneueh."

8 Geujaweueb lé nabi nyan, "Bahpi
Teungku Amphon neubri keu ulôn siteungoh
nibak keukayaan Teungku Amphon, ulôn
hana ulôn seutôt keu lôn jak makheun atawa
jak jieb ié di rumoh Teungku Amphon.
9 Ulôn meuteumé peurintah nibak TUHAN
mangat bék lônjak makheun atawa jieb ié,
dan hana teuma ulôn woe rot nyang ka ulôn
jak yoh awai bunoe." 10 Meunan kheueh ca-
ra jih nabi nyan geujak rot nyang laén.

Na sidroe nabi tuha di Betel

11 Bak watée nyan na sidroe nabi nyang
ka that tuha, gobnyan tinggai di Betel.
Aneuëk-aneuëk gobnyan laju jijak bri tée
ubak gobnyan keuhai nabi nibak Yehuda
nyan. Awaknyan jicalitra keuhai peue nyang
ka geupeubuet di Betel nibak uroenyan, dan
peue teuma nyang geupeugah ubak Raja Ye-
robeam. 12 Dan geutanyong kheueh lé nabi
tuha nyan, "Nabi nyang teuka nibak Yehuda
nyan rot nyang toh geucok bak watée gob-
nyan geuwoe?" Teuma awaknyan pih laju
jipeugah rot toh geuwoe nabi nyan. 13 Laju
gobnyan geuyue awaknyan jipasang peulana
ateueh keuleudée gobnyan. Óh lheueh nyan
gobnyan laju geu ék u ateueh keuleudée gob-
nyan dan laju geujak, 14 geutiyeub nabi
nyang teuka nibak Yehuda nyan. Dan laju
meurumpok ngon gobnyan dan geukalon na-
bi nyan teungoh geuduek dimiyueb bak ka-
yée raya. "Peu kheueh droeneueh nyang nabi
nibak Yehuda nyan?" geutanyong lé nabi tuha
nyan. "Beutôi," geujaweueb lé ureuëng nyan.

15 "Bohjak tajak makheun di rumoh
ulôn," geupeugah lé nabi tuha nyan. 16 Teu-
ma geujaweueb lé nabi nibak Yehuda nyan,
"Meuáh! ulôn hana jeuet lôn teurimong
undangan bapak keu lôn jak makheun diru-
moh bapak. Meunan cit ulôn hana teuma
ulôn makheun atawa lôn jieb ié disinoe
deungon bapak. 17 TUHAN ka geubri peurin-
tah bak ulôn mangat bék lôn makheun atawa
lôn jieb ié dan meunan cit bék teuma ulôn
woe rot nyang ka lheueh ulôn jak."

18 Dan nabi tuha nibak Betel nyan pih
laju geumeusulet ubak gobnyan, deungon
geupeugah lagée nyoe, "Ulôn nyoe nabi cit
lagée droeneueh nyoe. Meunan cit ateueh
peurintah TUHAN sidroe malaikat ka geujak
ubak ulôn geuyuejak tueng ngon geuyue
peujamé droeneueh dirumoh ulôn." 19 Dan
nabi nibak Yehuda nyan pih geupatéh laju
geuseutôt u rumoh nabi tuha nyan dan óh
trok keunan laju geumakheun deungon gob-
nyan. 20 Teungoh awaknyan geuduek sira
geumakheun, TUHAN laju meufeureuman
ubak nabi tuha nyan, 21 sampoe gobnyan
geudôt nabi nibak Yehuda nyan sira geu-
peugah, "TUHAN geupeugah bahwa gata ha-
na taát ubak Gobnyan. Gata hana tapeubuet
peue nyang ka geupeurintah ubak gata.
22 Gata ka tawoe dan ka tamakheun ngon
tajieb ié, padahai gata ka geutam keu tapeu-
buet hai nyang lagée nyan. Lé sababnyan
gata teuma teupoh maté, dan manyét gata
hana teuma teupeukubu didalam jrat keulu-
warga gata."

13:2: 2Raj. 23:15-16

23 Óh ka seuleusoe awaknyan geu-
makheun, nabi tuha nyan laju geupasang
peulana ateueh guda nabi nibak Yehuda
nyan, 24 dan geujak kheueh laju nabi nyan.
Bak teungoh rot uh nabi nyan jiteugom lé
singa, dan nabi nyan pi laju maté buet singa
nyan. Manyét gobnyan ka teutiek di ateueh
rot, dan keuleudée gobnyan mantong na
teudong rab ngon manyét nyan. Singa nyan
pi jidong disinan. 25 Bubena ureuëng nyang
jijak rot nyan, leumah laju jikalon manyét
dan singa nyan disinan. Laju awaknyan jijak
u Betel dan jipeugah laju peue nyang ka
awaknyan ngieng. 26 Bak watée nabi tuha
nyan geudeungoe hai nyan, gobnyan laju
geupeugah, "Pasti nyan nabi nyang hana
taát ubak peurintah TUHAN! Nyang kheueh
sabab jih TUHAN geukirém singanyan keu
jijak teugom ngon jipoh maté gobnyan lagée
nyang ka geupeugah lé TUHAN sigohlom
nyan." 27 Dan geupeugah kheueh lé nabi
tuha nyan ubak aneuëk-aneuëk gobnyan,
"Tapasang laju peulana ateueh keuleudée
ulôn." Óh ka lheueh geupasang ateueh keu-
leudée gobnyan, teuma gobnyan pih geujak
laju. 28 Dan geukalon manyét nabi nibak
Yehuda nyan mantong na teutiek disinan
deungon keuleudée dan singa nyang man-
tong na teudong disinan. Singa nyan hana
jiteugom keuleudée nyan, dan meunan cit
hana teuma jipajoh manyét nyan. 29 Gob-
nyan laju geubeuôt manyét nyan dan geu-
keubah laju di ateueh keuleudée gobnyan,
dan óh lheuehnyan geupeuwoe laju u Betel
keu geujak peuba-e ngon geujak kubu.
30 Nabi tuha nyan keudroe nyang kubu ma-
nyét nyan nibak kubu keuluwarga gobnyan,
laju gobnyan dan aneuëk-aneuëk geuh geu-
peuratok ngon geupeuba-e manyét nyan.
Awaknyan geupeugah, "Keubiet that inseuh
keu gata hai syedara ulôn, keubiet that-that
kamoe inseuh!" 31 Óh lheuehnyan geupeu-
gah lé nabi tuha nyan ubak aneuëk-aneuëk
gobnyan, "Meunyoe singoh ulôn peulikot
donya nyoe, tatanom kheueh ulôn nibak
kubu dan bak binéh nabi nyan. 32 Peue
nyang ka geupeugah ateueh peurintah
TUHAN keu miseubah di Betel dan keu ban-
mandum teumpat iébadat dibanda-banda
Samaria pasti teuma teujadi."

Yerobeam geupeubuet jeuhet

33 Raja Yerobeam teutab hana geutem
tinggai atawa geuboh buet gobnyan nyang
jeuhet. Keu teu useuha teumpat-teumpat ié-
badat nyang ka geupeudong nyan, gobnyan
teutab mantong geupiléh teungku imeum
nibak keuluwarga-keuluwarga biasa. Soe-
mantong nyang jitem, laju geuangkat jeuet
keu teungku imeum. 34 Buet gobnyan nyang
jeuhet nyan sampoe jeuet keusabab keutu-
ronan gobnyan keunong bala dan hanco
meuteung bayeueng hánmeuho saho.

Aneuëk Yerobeam meuninggai donya

14 Bak watéenyan aneuëk agam Yero-
beam rhot ubak sakét. 2 Geupeugah
kheueh lé Yerobeam ubak peurumoh geuh,
"Gata meukeumah-keumah kheueh laju ma-
ngat tajak u Silo u rumoh Nabi Ahia nyang
yoh watée ilée ka lheueh geupeugah bahwa
ulôn teuma jeuet keuraja Israel. Teuma gata
meunyamar kheueh mangat ureuëng laén
hana jiteupeue soe gatanyan. 3 Taba kheueh
keu gobnyan siploh boh ruti, bacut juadah
dan meulisan saboh kaca. Gata tanyong
kheueh ubak gobnyan peue nyang ka teujadi
deungon Abia, aneuëk geutanyoe. Nabi
nyan teuma geupeugah hainyan ubak gata."
4 Dan geujak kheueh laju ureuëng bino
Yerobeam u rumoh Nabi Ahia di Silo. Nabi
nyan hana hase le geumeungieng sabab ma-
ta geuh ka rabon lé sabab umu gobnyan tuha
that. 5 Teuma TUHAN geupeugah ubak gob-
nyan bahwa peurumoh Yerobeam teungoh
jijak ubak gobnyan keu jijak teumanyong
keuhai aneuëk jih nyang sakét. Dan meunan
cit TUHAN geupeugah ubak Nabi Ahia peue
nyang harôh geupeugah teuma.
Bak watée peurumoh Yerobeam trok
keunan, gobnyan geupeujeuet droe siulah-
ulah gobnyan ureuëng laén. 6 Teuma meu-
nan Nabi Ahia geudeungoe su langkah
gobnyan dibabah pintoe, gobnyan laju
geupeugah, "Gata tamong laju keunoe u
dalam, ulôn ka lôn teupeue bahwa gata na
kheueh peurumoh Yerobeam. Bék meupu-
ra-pura, na haba nyang hana gét keu gata.
7 Tajakwoe kheueh laju dan tapeugah ubak
Yerobeam bahwa nyoe kheueh nyang ka
geupeugah lé TUHAN, Allah Israel, 'Gata ka
Ulôn piléh lamkawan rakyat dan Ulôn peu-
jeuet peunguasa ateueh umat Ulôn Israel.
8 Gata ka Ulônbri keurajeuen nyang Ulôn
reubot nibak keuturonan Nabi Daud. Teuma
gata hana lagée hamba Ulôn Nabi Daud.
Jihnyan seutia that-that ubak Ulôn dan jitaát
peue nyang Ulôn peurintah. Jihnyan jipeu-
buet peue nyang ka Ulôn angkée. 9 Teuma
gata ka tapeubuet buet nyang leubeh rayeuk

nibak buet jeuhet nyang ka jipeubuet lé awaknyan nyang ka jimat peurintah sigohlom gata. Gata tatinggai Ulôn dan tapeuteuka beungéh Ulôn deungon cara tapeugét beurala dan patong-patong nibak logam mangat teuseumah. 10 Lé sabab nyan Ulôn teuma Lôn peuteuka bala ateueh keuluwarga gata. Banmandum keuturonan gata nyang agam, peu kheueh mantong jabatan jih, jihnyan teupoh maté. Ulôn teuma Lôn peuhanco keuluwarga gata, saban cit lagée ureuëng nyang rhah najih atawa kutoran. 11 Anggota keuluwarga gata nyang maté didalam banda manyét jih jipajoh lé asée, dan nyang maté diluwa banda teuma jipajoh lé cicém. Ingat, Ulôn kheueh nyoe TUHAN nyang peugah haba!' "

12 Lheueh nyan Nabi Ahia geupeugah ubak peurumoh Yerobeam, "Nyang kheueh, jinoe tabeudôh dan tajakwoe kheueh laju! Bak watée gata tatamong u dalam banda, aneuëk gatanyan laju meuninggai donya. 13 Banmandum rakyat Israel teuma meukabong dan jijak kubu manyét nyan. Jih nyan kheueh sidroe lamkawan anggota keuluwarga Yerobeam nyang teukubu seucara teuhoreumat, sabab teuma jihnyan kheueh nyang meukeunong bak até TUHAN, Allah Israel. 14 Israel teuma geubri lé TUHAN sidroe raja nyang jeuet keugeunantoe nibak keuturonan Yerobeam sibagoe raja. Uroe jih ka sampoe! Phon watée nyoe 15 TUHAN teuma geuhuköm Israel sampoe meuhayak hayon lagée geulagah didalam ié. TUHAN teuma geuhila rakyat Israel nibak nanggroe nyang gét nyoe nyang ka geubri ubak nék indatu awaknyan. Gobnyan geupeu crebre awaknyan u meurandeh Krueng Efrat, sabab awaknyan ka jipeuteuka beungéh TUHAN deungon jipeugét patong-patong dewi Asyera. 16 TUHAN teuma geutinggai Israel sabab Yerobeam ka meudesya dan jeuet keu sabab ureuëng Israel ka meudesya cit teuma."

17 Óh ka lheuehnyan geujak woe kheueh peurumoh Yerobeam u Tirza. Bak watée gobnyan geutamong u rumoh geuhnyan, aneuëk gobnyan ka meuninggai. 18 Rakyat Israel pi laju meukabong dan laju jijak kubu lagée nyang ka geupeugah lé TUHAN meulalu Nabi Ahia, hamba Geuhnyan.

Yerobeam meuninggai donya

19 Kisah nyang laén keuhai Raja Yerobeam, na kheueh keuhai peumeurintahan gobnyan dan muprang nyang geupimpén, ka geucetet didalam kitab *Seujarah Raja-raja Israel.* 20 Dua ploh dua thon treb jih Yerobeam geumat peurintah sibagoe raja, óh lheueh nyan gobnyan meuninggai donya dan teukubu. Aneuëk gobnyan nyang nan jih Nadab geunantoe gobnyan sibagoe raja.

Raja Rehabeam nibak Yehuda

(2Taw. 11:5–12:15)

21 Bak watée Rehabeam, aneuëk Nabi Sulaiman, jeuet keuraja Yehuda, gobnyan ka meu umu peuet ploh sa thon. Gobnyan geumat peurintah tujoh blaih thon treb ji di Yerusalem. Nibak bansaboh nanggroe Israel teuma banda nyan kheueh nyang ka geupeukhusos lé TUHAN sibagoe teumpat iébadat ubak Gobnyan. Ma Rehabeam nyang nan Naama nibak bansa Amon.

22 Bansa Yehuda ka jipeubuet buet nyang jeuhet nibak mata TUHAN. Buet awaknyan meutamah-tamah beungéh TUHAN nibak banmandum nyang ka geupeubuet lé indatu awaknyan. 23 Di ateueh bukét-bukét dan dimiyueb bak kayée nyang raya-raya, awaknyan jipeugot teumpat-teumpat teuseumah beurala, dan jipeudong tugu-tugu meunan cit deungon patong-patong Asyera mangat jiseumah. 24 Di teumpat-teumpat nyang lagée nyan lé awaknyan laju jipeubuet buet meumukah sibagoe peuseumahan keu TUHAN. Dan di ureuëng agam pih jimeutugaih sibagoe ureuëng lunté. Ureuëng Yehuda jipeubuet banmandum buet nyang kuto dan luwat, mandum buet-buet nyan ka lheueh jipeubuet lé bansa-bansa nyang ka geu use lé TUHAN watée ureuëng Israel jitamong u dalam nanggroe nyan.

25 Bak thon nyang keulimong nibak peumeurintahan Rehabeam, na kheueh Sisak, raja nanggroe Meusé jijak prang Yerusalem. 26 Raja nyan laju jireupah banmandum barang nyang meuhái-meuhái yuem nyang na di dalam Baét TUHAN dan didalam meuligoe raja, meunan cit deungon peurisai-peurisai méuh nyang ka geupeugét lé Nabi Sulaiman. 27 Dan sibagoe geunantoe jih Raja Rehabeam laju geupeugét peurisai-peurisai peurunggu, dan geupeucaya peugét atra

14:10: 1Raj. 15:29 **14:23:** 2Raj. 17:9-10 **14:24:** Tel. 23:17 **14:25:** 2Taw. 12:2-8 **14:26:** 1Raj. 10:16-17, 2Taw. 9:15-16

nyan ubak peuwira nyang jikawai pintoe
geureubang meuligoe raja. 28 Pajan man-
tong raja geujak u Baét TUHAN, lé mandum
peungawai laju jiba peurisai-peurisai nyan,
óh lheuehnyan atranyan jipeuriwang laju
ubak kama jaga.

29 Kisah nyang laén keuhai Raja Re-
habeam ka teucetet di dalam kitab *Seu-
jarah Raja-raja Yehuda.* 30 Bak watée
peumeurintahan Rehabeam, sabe na prang
lamkawan Rehabeam ngon Yerobeam.
31 Óh lheuehnyan Rehabeam meuninggai
donya dan teukubu laju nibak kubu raja-
raja di Banda Nabi Daud. Abiam, aneuëk
gobnyan nyang agam, laju jiduek geunan-
toe sibagoe raja.

Abiam, raja Yehuda

(2Taw. 13:1–14:1)

15 Bak thon nyang keulapan blaih wa-
tée peumeurintahan geumat lé Raja
Yerobeam ateueh bansa Israel, Abiam jeuet
keuraja Yehuda, 2 dan geumat peurintah
nyan treb jih lhée thon di Yerusalem. Ma
gobnyan nyang nan jih Maakha, aneuëk
Abisalom. 3 Abiam geupeubuet desya lagée
nyang ka geupeubuet lé ureuëng syiek gob-
nyan. Gobnyan hana sipeunoh até seutia
ubak TUHAN Allah, meulaén that deungon
Nabi Daud, nyang indatu geuh nyan. 4 Teu-
ma, deumi Raja Nabi Daud, lé TUHAN, Po
teu Allah nyang geuseumah lé Nabi Daud,
ka geubri ubak Abiam sidroe aneuëk siba-
goe geunantoe gobnyan mat peurintah di
Yerusalem dan geupeuteuen banda nyan.
5 TUHAN geupeubuet nyang lagée nyan lé
sabab Nabi Daud ka geupeu mangat até
gobnyan. Nabi Daud hántom na geupeubeu-
ah peue mantong nyang geupeurintah lé
TUHAN, seulaén lam hai Uria ureuëng Het
nyan. 6 Prang Rehabeam ngon Yerobeam
nyang jipeuphon bak watée Rehabeam sam-
poe trok bak watée peumeurintahan Abiam.
7 Kisah nyang laén keuhai Abiam ka teuce-
tet di dalam kitab Seujarah Raja-raja Yehu-
da. 8 Abiam pih hana treb teuma meuninggai
donya dan laju teukubu nibak banda Nabi
Daud. Asa aneuëk gobnyan jeuet keuraja
keugeunantoe gobnyan.

Asa, raja Yehuda

(2Taw. 15:16–16:6)

9 Bak thon nyang keudua ploh nibak
thon peumeurintahan Raja Yerobeam ateu-
eh Israel, Asa jeuet keuraja Yehuda. 10 Gob-
nyan geumat peurintah na peuet ploh sa thon
treb jih di Yerusalem. Nék gobnyan na
kheueh Maakha, aneuëk Abisalom. 11 Saban
cit lagée Nabi Daud, indatu gobnyan, Asa
gét that carông geucok até TUHAN sampoe
TUHAN that-that galak keu gobnyan. 12 Ban-
mandum inong jeuhet nyang jimeutugaih
nibak rumoh-rumoh teumpat teuseumah de-
wa ka habéh geuparôh, dan banmandum
beurala nyang jikeubah lé raja-raja nyang
mat peurintah sigohlom gobnyan ka geu-
sampôh bansaboh nanggroe. 13 Nék gob-
nyan, si Maakha, ka geupeucat nibak tugaih
jih sibagoe Ma suri, sabab lé jihnyan ka
jipeugot patong beurala nyang cabui lom
ngon kuto keu Asyera, dewi keusuboran.
Asa laju geupeureubah beurala nyan dan
laju geutot di Pantôn Kidron. 14 Bahpi hana
banmandum teumpat seumah beurala geu-
peuhanco lé Asa, teuma gobnyan teutab
seutia ubak TUHAN sipanyang udeb gob-
nyan. 15 Banmandum méuh dan pirak nyang
ka geupeuseumah lé bapak gobnyan ubak
TUHAN, laju geuba u Baét TUHAN, meunan
cit teuma deungon méuh dan pirak, nyang
geupeuseumah lé gobnyan keudroe.

16 Bak watée peumeurintahan Raja Asa
di Yehuda dan Raja Baesa di Israel sabe na
prang bandua raja nyan. 17 Baesa jiprang
Yehuda dan geupeukong banda Rama keu-
geujak tôb rot teubiet tamong u Yehuda.
18 Lé sababnyan Raja Asa geucok banman-
dum méuh dan pirak nyang mantong na di
Baét TUHAN dan meunan cit nyang na dida-
lam meuligoe raja laju atra nyan geukirém u
Damsyik ubak Benhadad raja Siria, aneuëk
Tabrimon, ureuëng nyan na kheueh cucoe
Hezion. Barang-barang nyan laju geukirém
deungon peurantaraan napadub droe peuja-
bat meuligoe, sira geupeusan nyang lagée
nyoe, 19 "Jak kheueh geutanyoe tapeugét
ngon taikat meusahabat lagée nyang ka geu-
ikat lé ureuëng-ureuëng tuha geutanyoe.
Meusajan deungon nyoe ulôn kirém méuh
dan pirak sibagoe hadiah, dan ulôn meula-
kée ubak teungku beuneu peuputôh hu-
bongan deungon Baesa raja Israel, mangat
jihnyan jitarek lom pasokan jih didalam
wilayah ulôn." 20 Benhadad laju situju deu-
ngon pakat nyan dan laju geuyue banman-
dum peurwira-peuwira gobnyan meusigoe
deungon pasokan gobnyan jijak prang bube-
na banda-banda Israel. Laju jipeutaloe lé

15:4: 1Raj. 11:36 **15:5:** 2Sam. 11:1-27 **15:6:** 2Taw. 13:3-21 **15:12:** 2Taw. 15:8-15

awaknyan Iyon, Dan, Abel-Bet-Maakha dan
Kinerot nyang tô ngon Danau Galilea meu-
nan cit banmandum wilayah Naftali. 21 Bak
watée Baesa geudeungoe hainyan, gobnyan
laju geupiôh geupeukong Rama. Gobnyan
laju geujak u Tirza dan keu sikeujab watée
hana geumuprang.
22 Óh ka lheueh nyan, banmandum
ureuëng di bansaboh Yehuda hana keucuali
laju geupeurintah lé Raja Asa keu jijak
angkot batée ngon kayée nyang geupeuguna
lé Baesa di Rama keu teupeuteuen ngon
kong banda nyan. Bahan-bahan nyan geu-
peuguna lé Asa keu teupeukong banda Miz-
pa dan Geba, saboh banda didalam wilayah
Benyamin.
23 Kisah nyang laén keuhai Raja Asa
nyan na kheueh, keupahlawanan gobnyan
dan banda-banda nyang geupeukong lé
gobnyan, nyan ka teucetet lam kitab *Seu-
jarah Raja-raja Yehuda.* Bak watée gob-
nyan ka tuha Asa keunong peunyakét
nibak bandua blaih gaki geuh. 24 Asa meu-
ninggai dan teukubu laju nibak jeurat
raja-raja di banda Nabi Daud. Yosafat,
aneuëk gobnyan nyang agam jeuet keuraja
keugeunantoe gobnyan.

Nadab, raja Israel

25 Bak thon nyang keudua yohmasa
peumeurintahan Raja Asa ateueh Yehuda,
Nadab aneuëk Yerobeam jeuet keuraja di
Israel dan geumat peurintah dua thon treb
jih. 26 Saban cit lagée ureuëng syiek geuh
nyang ka geumat peurintah sigohlom nyan,
gobnyan geupeubuet buet nyang jeuhet
bak mata TUHAN lé sabab buet geuhnyan
ureuëng Israel meudesya.
27 Baesa, aneuëk Ahia, nibak sukée
Isakhar ka jimeukumplot keuneuk jak la-
wan Nadab, laju jipoh maté jihnyan. Bak
watée nyan Nadab deungon pasokan geuh
nyan teungoh jikeupong banda Gibeton di
dalam wilayah Filistin. 28 Nyan na jih
nibak thon nyang keulhée bak watée peu-
meurintahan Raja Asa ateueh Yehuda.
Meunan kheueh Baesa jeuet keuraja Israel
keugeunantoe Nadab. 29 Banmantong óh
ka lheueh Baesa jeuet keuraja, gobnyan
laju geupoh maté banmandum keuluwarga
Yerobeam. Paih lagée peue nyang ka geu-
peugah lé TUHAN meulalu hamba Gob-
nyan, Nabi Ahia di Silo, deungan nyan
teuma banmandum keuluwarga Yerobeam
ka habéh teupoh maté, hana meusidroe pih
nyang na tinggai. 30 Yerobeam meudesya
dan lé sababnyan ureuëng Israel pi meu-
desya. Deungon lagée na Yerobeam ka
geupeujeuet TUHAN meureuka nyang hana
ngon peusa, nyan kheueh Allah nyang
jiseumah lé ureuëng Israel.
31 Kisah nyang laén keuhai Nadab nyan
ka teucetet didalam kitab *Seujarah Raja-ra-
ja Israel.* 32 Seudubna treb watée peumeu-
rintahan Raja Baesa nibak Israel, prang sabe
na hántom reuda Baesa deungon Raja Asa
nibak Yehuda.

Baesa, raja Israel

33 Bak thon nyang keulhée nibak thon
peumeurintahan Raja Asa ateueh Yehuda,
Baesa aneuëk Ahia ka jeuet keuraja ateueh
bansaboh Israel. Gobnyan geumat peurintah
di Tirza dua ploh peuet thon treb jih. 34 Sa-
ban cit lagée Raja Yerobeam nyang mat
peurintah sigohlom nyan, Raja Baesa pih
meudesya ubak TUHAN dan lé sabab nyan
ureuëng Israel pih rhoh meudesya.
16 Dan feureuman TUHAN ubak Nabi
Yehu aneuëk Hanani, "Gata peutrok
ubak Baesa haba Ulôn nyoe, 2 'Yoh masa
ilée gata sapeue hana jeuet, teuma gata ka
Ulôn peujeuet keupeumimpén ateueh umat
Israel. Jinoenyoe gata ka meudesya lagée
Yerobeam dan lé nyan teuma jeuet keu sabab
umat Ulôn Israel ka meudesya, lé sababnyan
teuka meureuka Ulôn nyang hana teupeu
amphon. 3 Lé sababnyan Ulôn teuma Lôn
peuhabéh gata dan keuluwarga gata saban cit
lagée nyang ka Ulôn peubuet ateueh Yerobe-
am. 4 Anggota keuluwarga gata nyang maté
di banda jipajoh lé asée, dan awaknyan
nyang maté diluwa banda teuma jipajoh lé
cicém.' "
5-7 Peusan TUHAN ubak Baesa dan keu-
luwarga gobnyan geupeutrok lé Nabi Yehu
sabab Baesa ka geupeubuet nyang jeuhet
nibak mata TUHAN, Baesa jipeuteuka meu-
reuka TUHAN nyang hana meuamphon, kon
lé sabab jihnyan ka jipoh maté banmandum
keuluwarga Yerobeam.
Kisah nyang laén keuhai Baesa meunan
cit jitamong keunan keupahlawanan gob-
nyan, atranyan ka teutuléh didalam kitab
Seujarah Raja-raja Israel. Baesa meuning-
gai laju teupeukubu nibak jrat di Tirza. Ela,
aneuëk agam gobnyan, baiát keugeunantoe
gobnyan sibagoe raja.

15:29: 1Raj. 14:10

Ela, raja Israel

8 Bak thon nyang keu dua ploh nam
peumeurintahan Raja Asa ateueh Yehuda,
Ela aneuëk Baesa ka jeuet keuraja ateueh
Israel. Gobnyan geumat peurintah di Tirza
dua thon treb jih. 9 Zimri, na kheueh sidroe
lamkawan peuwira nyang jimat siteungoh
nibak pasokan geuritan, jihnyan ka jimeu-
kumplot keuneuk jaklawan Ela. Bak siuroe
di Tirza, Ela jijieb ié kreueh nyang lumpahle
sampoe gobnyan mabök di rumoh Arza,
ulée rumoh tangga di meuligoe raja. 10 Laju
Zimri jitamong dan jipoh maté si Ela, óh
lheueh nyan gobnyan laju jeuet keuraja keu-
geunantoe Ela. Nyan jeuet jih bak thon
nyang keudua ploh tujoh peumeurintahan
Raja Asa ateueh Yehuda.
11 Hana treb óh ka lheueh Zimri jeuet
keuraja, gobnyan laju geupoh maté banman-
dum keuluwarga Raja Baesa. Meunan cit
banmandum waréh kawöm Baesa nyang
agam meunan cit rakan-rakan keuluwarga
gobnyan pih hana nyang tinggai bahpi meu-
sidroe kong. 12 Paih lagée peue nyang ka
geupeugah lé TUHAN keuhai Baesa meulalu
Nabi Yehu, banmandum keuluwarga Baesa
teupoh maté. 13 Baesa dan Ela, aneuëk gob-
nyan, jiseumah dewa-dewa dan lé sabab-
nyan nyan ureuëng Israel jipeubuet desya.
Lé nyan teuma, awaknyan ka jipeuteuka
meureuka TUHAN, Allah nyang harôh jiseu-
mah lé ureuëng Israel.
14 Kisah nyang laén keuhai Ela nyoe ka
teucetet didalam kitab *Seujarah Raja-raja
Israel.*

Zimri, raja Israel

15 Bak thon nyang keudua ploh tujoh
lam thon peumeurintahan Raja Asa ateueh
Yehuda, Zimri nyang jeuet keuraja Israel
dan geumat peurintah di Tirza nyang treb jih
na tujoh uroe. Bak watéenyan tantra Israel
teungoh jikeupong Gibeton, banda ureuëng
Filistin. 16 Bak watée jideungoe lé awak-
nyan bahwa Zimri ka jimeukumplot jilawan
raja dan jipoh maté rajanyan, bak uroenyan
cit teuma nibak khimah droe awaknyan,
awaknyan banmandum jibaiát Omri pangli-
ma awaknyan sibagoe raja Israel. 17 Óh
lheueh nyan Omri dan pasokan gobnyan
laju geutinggai Gibeton dan laju geujak keu-
pong Tirza. 18 Bak saát Zimri geukalon bah-
wa banda nyan ka jireubot, gobnyan laju
geutamong u dalam meuligoe dan laju geu-
tot meuligoe nyan meusigoe deungon droe
gobnyan, dan maté kheueh si Zimri nyan.
19 Nyan jeuet jih sabab geuh nyan ka geu-
peubuet buet nyang jeuhet nibak mata
TUHAN. Saban cit lagée Raja Yerobeam,
Zimri pih ka meudesya ubak TUHAN lé
sabab nyan kheueh umat Israel ka meudesya
ubak TUHAN. 20 Kisah nyang laén keuhai
Zimri nyoe, jitamong cit keunan kumplotan
peukhianat jih, nyan ka teucetet didalam
kitab *Seujarah Raja-raja Israel.*

Omri, raja Israel

21 Lé sababnyan teuka kheueh karu
ngon reutak lam bansa Israel sabab na nyang
meuheuet mangat Tibni aneuëk Ginat nyang
jeuet keuraja, teuma na cit nyang meuheuet
Omri nyang jeuet keuraja. 22 Akhé jih awak-
nyan nyang jidong blah Omri nyang meu-
nang. Tibni maté dan Omri jeuet keuraja.
23 Nyan na jih bak thon nyang keu lhée ploh
sa bak watée peumeurintahan Raja Asa
ateueh Yehuda. Omri geumat peurintah si-
bagoe raja ateueh Israel dua blaih thon treb
jih. Dan nam thon bak awaiphon peumeu-
rintahan gobnyan geumat peurintah di Tirza.
24 Teuma óh dudo gobnyan geubloe saboh
gunong nyang yuem jih 6.000 péng pirak
nibak sidroe ureuëng nyang nan jih Semer.
Laju gobnyan geupeudong saboh banda di
gunong nyan dan geuboh nan banda Sama-
ria, meunurot nan Semer, atra hak milék
nyang ka lumpah treb ateueh gunong nyan.
25 Omri geupeubuet desya-desya nyang
leubeh rayeuk nibak nyang ka geupeubuet
lé raja-raja nyang ka geumat peurintah si-
gohlom gobnyan. 26 Saban cit lagée Yerobe-
am, Omri meudesya sira teusabab ureuëng
Israel pi meudesya dan teuseumah dewa. Lé
sabab nyan TUHAN Allah nyang harôh jiseu-
mah lé ureuëng Israel ka jeuet keumeureuka
nyang hana peusa.
27 Kisah nyang laén keuhai Raja Omri
dan peue mantong nyang ka geupeubuet
nyan ka teucetet lam kitab *Seujarah Raja-
raja Israel.* 28 Óh ka lheueh Omri nyan
meuninggai dan teupeukubu di Samaria,
Ahab aneuëk gobnyan teubaiát jeuet keuraja
keugeunantoe ureuëng syiek geuh.

Ahab, raja Israel

29 Bak thon nyang keu lhée ploh lapan
bak watée peumeurintahan Raja Asa ateueh
Yehuda, Ahab aneuëk Omri ka jeuet keuraja
ateueh Israel dan geumat peurintah di Sama-



Banda Samaria nyang meubintéh beuton (16:24)

ria na dua ploh dua thon treb jih. 30 Gobnyan
pih ka geupeubuet desya-desya nyang lum-
pah rayeuk meunurot bak mata TUHAN ni-
bak raja-raja nyang laén sigohlom gobnyan.
31 Gohlom seb cit nibak gobnyan udeb
nyang peunoh deungon desya lagée nyang
ka geupeubuet lé Raja Yerobeam, gobnyan
pih geumeukawen deungon Izebel aneuëk
Raja Etbaal di Sidon, dan gobnyan geumeu
iëbadat ubak Baal. 32 Gobnyan laju geupeu-
dong rumoh iëbadat di Samaria keu Baal,
dan didalam rumoh iébadat nyan gobnyan
laju geupeugét saboh miseubah keu dewa
nyan. 33 Meunan cit gobnyan geupeugét pa-
tong Dewi Asyera. Gobnyan pi geupeubuet
leubeh le desya nibak nyang ka geupeubuet
lé raja Israel nyang laén nyang ka geumat
peurintah sigohlom gobnyan. Lé sabab nyan
gobnyan ka geupeuteuka meureuka TUHAN,
Allah nyang harôh jiseumah lé ureuëng Is-
rael. 34 Bak watée peumeurintahan geumat
lé Ahab, banda Yerikho geupeudong lom
teuma lé Hiel ureuëng Betel. Teuma lagée
nyang ka teupeugah sigohlom nyan lé
TUHAN meulalu Yosua aneuëk Nun, Hiel ka
gadôh dua droe aneuëk gobnyan: Abiram
nyang paleng tuha meuninggai donya bak
watée Hiel geupasang dasai banda, dan se-
gub nyang tulot meuninggai watée Hiel
jipeuget pintoe-pintoe geureubang banda
nyan.

Elia dan musém khueng nyang paleng hibat

17 Na sidroe nabi nyang nan geuh Elia.
Nabi nyan asai geuh nibak Tisbe,
saboh banda lam wilayah Gilead. Bak siuroe
gobnyan geujak ubak Raja Ahab dan geu-
peugah, "Deumi TUHAN nyang udeb, Po teu
Allah nyang jiseumah lé ureuëng Israel dan
nyang ulôn peutimang, ulôn peugah ubak
Teungku bahwa dua atawa lhée thon nyang
ukeue nyoe hana jitreun iémbon atawa
ujeuen meubacut pi, laén hai meunyoe ulôn
nyang peugah nyan."
2 Oh ka lheueh nyan TUHAN geumeu
feureuman ubak Elia, 3 "Gata tinggai laju
teumpat nyoe, tajak laju u timu di meuran-
deh Krueng Yordan dan tamusöm laju disi-
nan bak binéh aneuk Krueng Kerit. 4 Gata
jeuet tajieb ié nibak aneuk krueng nyan, dan
cicém gagak teuma Ulôn yue jijakba peuna-
joh keu gata."
5 Elia geuseutôt banmandum peue
nyang geupeurintah lé TUHAN nyan, dan
geujak laju ubak binéh aneuk Krueng Kerit
laju geutinggai disinan. 6 Gobnyan geujieb
nibak ié aneuk krueng nyan, dan geupajoh

16:34: Yos. 6:26 **17:1:** Yak. 5:17

ruti dan uengkot sie nyang jiba lé cicém
gagak tieb-tieb beungoh meunan cit tieb-ti-
eb seupôt uroe. 7 Óh ka na meupadub na treb
teuma, aneuk krueng nyan pi tho kreng
sabab hanale ié.

Elia dan inong balée di Sarfat

8 Óh lheuehnyan TUHAN geupeugah
ubak Elia, 9 "Jinoenyoe gata harôh tajak u
banda Sarfat, banda nyan rab ngon Sidon
dan gata tatinggai laju disinan. Ulôn ka Lôn
yue sidroe ureuëng inong balée disinan ma-
ngat ureuëng inong nyan jibri makheun keu
gata." 10 Dan geujak kheueh Elia u Sarfat.
Óh watée ka trok bak pintoe geureubang
banda nyan, deuh laju geukalon sidroe
inong balée teungoh geukoih kayée apui.
Laju geupeugah lé Elia ubak inong balée
nyan, "Umi, neutulông cok bacut ié jieb keu
ulôn." 11 Bak watée inong balée nyan teu-
ngoh geujak geujakcok ié jieb nyang geula-
kée nyan, Elia geutawök lom, "Umi, neuba
sajan ngon ruti bacut."

12 Inong balée nyan geujaweueb, "Deu-
mi TUHAN nyang udeb, Po teu Allah nyang
geuseumah lé Bapak, ulôn meusumpah bah-
wa nibak ulôn hana mubacut pi ruti. Bak
ulôn nyang na saboh reugam teupông gan-
dom didalam cipe, dan na bacut minyéuk
zaiton didalam kaca. Ulôn teungoh lôn peu-
sapat kayée apui ngon meukeusut keuneuk
jak taguen teupông nyang bacut nyan, ma-
ngat ulôn dan aneuë ulôn jeuet teupajoh
nyan. Nyang kheueh peunajoh kamoe nyang
keuneulheuh; óh lheueh nyan kamoe teuma
kamoe preh pajan mawôt teuka ateueh ka-
moe."

13 "Bék khawate ngon picek até neuh,
hai umi meutuah!" kheun Elia ubak inong
balée nyan, "Neujak laju umi neujak taguen
peunajoh keu umi dan aneuë umi. Teuma
sigohlom nyan umi peugét ilée saboh ruti
ubiet nibak teupông dan minyéuk nyan, dan
neuba kheueh atranyan keunoe. 14 Sabab
TUHAN, Po teu Allah nyang jiseumah lé
ureuëng Israel, ka geupeugah bahwa pireng
umi nyan teuma sabe peunoh dan meuaso
deungon teupông, dan kaca minyéuk nyan
sabe peunoh meuasoe minyéuk sampoe ni-
bak watée jih TUHAN geukirém ujeuen
jitreun u ateueh bumoe."

15 Dan geujak kheueh laju inong balée
nyan geujak peubuet peue nyang ka geupeu-
gah lé Elia. Dan awaknyan ban lhée droe
kana teukeubah peunajoh nyang seb keu
meu uroe-uroe treb jih. 16 Dan lagée nyang
ka geupeugah lé TUHAN meulalu Elia, cipe
nyan hana putôh-putôh meuaso sabe deu-
ngon teupông, dan kaca minyéuk nyan pih
hántom tho deungon minyéuk didalam
nyan.

17 Na padub treb teuma óh lheueh nyan
aneuë inong balée jiteuka deumam sampoe
rhot ubak sakét. Maken treb sakét aneuë
nyan maken brat akhéjih aneuë nyan pi
meuninggai donya. 18 Laju geupeugah lé
inong balée ma aneuë nyang ka maté nyan
ubak Elia, "Hamba Allah, pakon Bapak
neupeubuet hainyoe ateueh ulôn? Peu kheu-
eh Bapak neujak keunoe keu teujak teupeu
ingat Po teu Allah keuhai desya-desya ulôn,
sampoe aneuë ulôn meuninggai donya?"

19 Geujaweueb lé Elia, "Neuba aneuë
nyan keunoe bak ulôn." Laju Elia geucok
aneuë agam nyan nibak ma jih, geuba laju
aneuë nyan u ruweueng ateueh, lam kama
teumpat meunumpang Elia. Elia laju geu-
peuéh aneuë nyan di ateueh teumpat éh,
20 laju geumeudoá deungon su nyang teuga,
"Ya, TUHAN, Allah ulôn, pakon Droeneueh
ya TUHAN neupeuteuka balanyoe u ateueh
inong balée nyoe? Inong nyoe ka jibri meu-
numpang keu ulôn dan jinoenyoe Droeneu-
eh cok teuma aneuë gobnyan!" 21 Óh lheu-
eh nyan na lhée goe Elia geudugom badan
gobnyan di ateueh aneuë nyang ka maté
nyan, sira geumeudoá, "Ya, TUHAN, Allah
ulôn, neupeu udeb kheueh aneuë nyoe!"
22 TUHAN geudeungoe doá Elia; aneuë
nyan ka jipeuphon meunafáh dan laju udeb
lom teuma.

23 Laju Elia geutreun nibak kama gob-
nyan sira geuba aneuë nyan ubak ma droe
jih dan geupeugah, "Umi, nyoe aneuë
Umi! Jihnyoe ka udeb lom!"

24 Inong balée nyan geujaweueb, "Ji-
noenyoe ka ulôn teupeue bahwa Bapak na
kheueh sidroe Hamba Po teu Allah dan haba
Bapak keubiet beutôi teuka nibak TUHAN!"

Elia dan Obaja

18 Na meupadub na treb teuma óh
lheueh nyan, bak thon nyang keul-
hée teungoh musém khueng nyang tho
kreng nyan, TUHAN geupeugah ubak Elia,
"Tajak laju meuhadab ubak Raja Ahab,
hana treble Ulôn teuma Lôn peutreun
ujeuen." 2 Dan beurangkat kheueh Elia.

17:9: Luk. 4:25-26 17:21: 2Raj. 4:34-35

Bak watée beuncana musém deuk ka
biet-biet that parah di Samaria. 3 Lé sabab-
nyan Ahab laju geuhôi Obaja keujijak meu-
hadab. (Obaja nyan kheueh ulée rumoh
tangga meuligoe. Gobnyan sidroe ureuëng
nyang beutôi-beutôi meuiébadat ubak
TUHAN. 4 Bak watée Izebel jipoh maté bu-
bena nabi-nabi TUHAN, Obaja nyoe geuteu-
mé tulông na 100 droe nabi deungon cara
geusöm awaknyan didalam guha – 50 droe
dalam saboh guha – meunan cit geubri keu
awaknyan peunajoh dan ié jieb.) 5 Ahab
geupeugah ubak Obaja, "Jak tanyoe tajak
jeulajah[o] bansaboh nanggroe nyoe mangat
tajak mita mata ié atawa krueng. Mungken
geutanyoe hase ta teumé naleueng keu peu-
najoh guda dan bagal geutanyoe, dan ma-
ngat bék tapeumaté meusaboh pih nibak
beulatang peulara geutanyoe." 6 Óh ka lheu-
eh teubagi daerah nyang teuma jitamong
nyan, awaknyan pih laju jijak. Ahab ubak
saboh jurosan dan Obaja u jurosan nyang
laén.

7 Bak teungoh rot ueh Obaja laju meu-
rumpok deungon Elia. Óh ka geuturi bahwa
nyang meurumpok nyan na kheueh Elia,
Obaja laju geusujut keu geuhoreumat gob-
nyan dan sira geu tanyong, "Peu kheueh
beutôi bahwa bapak nyoe Elia?"

8 "Beutôi, ulôn nyoe na kheueh Elia,"
geujaweueb lé Elia. "Jinoenyoe tajak peu-
gah laju ubak raja gata bahwa ulôn kana
disinoe."

9 Geujaweueb lé Obaja, "Peue salah
ulôn sampoe Bapak neukeuneuk jok ulôn
ubak Ahab mangat jeuet ulôn nyoe jipoh
maté? 10 Deumi TUHAN nyang udeb, Po teu
Allah nyang Bapak seumah, ulôn peugah
bak saátnyoe bahwa raja geuyue ulôn jak
mita Bapak dipat mantong beumeurumpok.
Meunyoe bak saboh nanggroe nyang mat
kuasa disinan geupeugah bahwa Bapak hana
disinan, Ahab geulakée ubak peunguasa
nanggroe nyan beujitem meusumpah bahwa
Bapak bit-bit hana deuh disinan. 11 Dan
jinoenyoe Bapak neuyue ulôn mangat lôn-
tem jak ubak raja nyan dan lôn peugah laju
bahwa Bapak na disinoe? 12 Meunyoe ulôn-
jak nibak teumpat nyoe, Roh TUHAN mung-
ken geuba Bapak u teumpat nyang hana
ulôn teupeue! Dan meunyoe hainyoe ulôn
peugah ubak Ahab bahwa Bapak na disinoe,
óh lheueh nyan gobnyan hana meurumpok
deungon Bapak, ka teuntée geuhnyan teuma
geupoh maté ulôn. Neuteupeue kheueh hai
Bapak, bahwa ulôn nyoe bit-bit ulôn meuié-
badat ubak TUHAN phon yoh ubit kon!
13 Peu kheueh gohlom Bapak deungoe bah-
wa bak watée Izebel geupoh maté banman-
dum nabi-nabi TUHAN, ulôn nyang söm ni-
bak awaknyan 100 droe didalam guha – 50
droe dalam saboh guha – dan ulôn bri keu
awaknyan peunajoh meunan cit deungon ié
jieb? 14 Jinoenyoe, pakon Bapak neuyue
ulôn mangat lônjak peugah ubak raja bahwa
Bapak kana disinoe? Gobnyan ka pasti ulôn
nyoe geupoh maté!"

15 Geujaweueb lé Elia, "Deumi TUHAN
Nyang Mahakuasa nyang ulôn peutimang,
ulôn meujanji teuma ulôn jak keudroe keu-
jak meuhadab raja bak uroenyoe cit teuma."

Elia dan nabi-nabi Baal

16 Dan geujak kheueh laju Obaja geujak
meulapor ubak raja, dan Ahab pih geubeu-
rangkat keu geujak meurumpok deungon
Elia. 17 Bak watée Ahab geukalon Elia,
Ahab geumeuhôi, "Nyoe kheueh ureuëng
nyang peuna karu di Israel!"

18 "Ulôn bukon ureuëng peuna karu,"
geuseuôt Elia, "teuma Teungku Amphon
keudroe nyang peuna karu. Teungku Am-
phon dan keuluwarga Amphon nyang peuna
karu pajan dan dipat mantong. Deungon
cara neuseumah beurala-beurala Baal,
Teungku Amphon ka iengkeue peue nyang
ka geupeurintah lé TUHAN. 19 Jinoenyoe,
neupeurintah kheueh ubak banmandum rak-
yat Israel mangat jijak meurumpok ngon
ulôn di Gunong Karmel. Neuba cit teuma
ban peuet reutoih limong ploh nabi Baal dan
peuet reutoih nabi Dewi Asyera nyang jibi-
aya lé peureumaisuri Izebel!"

20 Dan Ahab laju geukrah banmandum
rakyat dan nabi-nabi Baal nyan u Gunong
Karmel. 21 Lé Elia laju geupeurab ubak rak-
yat nyan dan geupeugah, "Trok án pajan
gatanyoe banmandum teutab meudua até?
Meunyoe TUHAN nyan Allah, seumah kheu-
eh TUHAN! Meunan cit meunyoe Baal nyan
Allah, seumah kheueh Baal!" Bubena rak-
yat nyang meusapat disinan seungab ban-
mandum. 22 Óh lheueh nyan Elia geupeugah
lom, "Lamkawan nabi-nabi TUHAN teuma
ulôn kheueh nyang na mantong tinggai,
padahai disinoe na 450 nabi Baal. 23 Jinoe-

[o] Lam saboh teujeumahan kuno na teutuléh *Jak tanyoe tajak jeulajah;* lam naseukah Ibrani teutuléh Jak kheueh gata dan jeulajah kheueh.

nyoe taba laju keunoe ubak ulôn duaboh
leumô agam. Neuyue nabi-nabi Baal nyan
jijakcok saboh dan yusie laju, óh lheueh
nyan yue kôh-kôh laju dan keubah laju di
ateueh kayée apui. Teuma awaknyan hana
jeuet jipuhu apui disinan. Leumô nyang
saboh teuk teuma ulôn peusiab nyang lagée
nyan cit. Ulôn teuma lôn sie keudroe dan lôn
kôh-kôh keudroe meunan cit ulôn teuma
nyang keubah di ateueh kayée apui. Meunan
cit di ulôn hana teuma ulôn peukab apui
disinan. 24 Bah kheueh nabi-nabi Baal nyan
jimeudoá ubak dewa-dewa droe jih, dan
ulôn pih teuma ulôn meudoá ubak TUHAN.
Nyang geujaweueb deungon geukirém apui,
Gobnyan kheueh Po teu Allah."

Banmandum rakyat jiseuôt deungon su
nyang teuga, "Situju!"

25 Laju geupeugah lé Nabi Elia ubak
nabi-nabi Baal nyan, "Sabab gatanyoe ramé
that, cuba gata ilée nyang piléh leumô nyan
dan gata peusiab laju. Teuma bék gata pekab
apui nibak kayée nyan. Óh ka lheueh nyan
gata meudoá kheueh ubak ilah gata."

26 Lé awaknyan laju jipiléh saboh leumô
dan jipeusiab laju. Óh ka lheuehnyan awak-
nyan jimeudoá ubak Baal phon beungoh
sampoe án cot uroe sira jiklik-klik ngon su
nyang meutaga, "Neujaweueb kheueh ka-
moe, Baal!" Awakyan jipeubuet nyan sira
hana piyoh-piyoh jimeulikak ngon jimeuna-
ri bansikeulileng miseubah droe jih nyan.
Teuma hana teujaweueb meubacut pih.

27 Paih bak watée cot uroe timang Nabi
Elia geupeu phon hina ngon geu ejek awak-
nyan, "Meudoá kheueh leubeh teuga lom!
Jihnyan ilah, kon? Mungken jihnyan teu-
ngoh teumanueng, atawa jijak ukrueng cut.
Atawa mungken jihnyan teungoh jijak-jak!
Atawa mungken jihnyan teungoh teungéut,
dan gata harôh gata peugo jihnyan!" 28 Na-
bi-nabi nyan jimeudoá leubeh teuga lom.
Dan saban cit lagée nyang ka lazem jipeu-
buet lé awaknyan, badan droe jih laju jicu-
réh-curéh deungon mata peudeueng dan ka-
pak sampoe darah jiteubiet meu cro-cro ro
ateueh tanoh.

29 Meunan kheueh cara awaknyan hana
jipiôh sampoe ka seupôt uroe lagée ureuëng
jitamong jén. Teuma hana nyang jaweueb,
dan hana nyang jitem pako.

30 Laju geupeugah lé Elia ubak banman-
dum rakyat nyan, "Gata peurab keunoe!"
Awaknyan banmandum meugumpôi ban
sikeulileng gobnyan, óh lheueh nyan gob-
nyan laju geupeugét miseubah TUHAN
nyang ka reuloih. 31 Gobnyan laju geucok
dua blaih neuk aneuk batée, tieb-tieb batée
nyan teuwaki saboh lam dua blaih boh sukée
keuturonan Nabi Yakub, nyan kheueh
ureuëng nyang ka geuboh nan Israel lé
TUHAN. 32 Deungon batée-batée nyan Elia
laju geupeugot lom miseubah teumpat iéba-
dat ubak TUHAN. Bansikeulileng miseubah
nyan gobnyan laju geukueh lueng nyang
lumpah rayeuk sampoe hase teupaso ié leu-
beh kureueng limong blaih arée ié. 33 Gob-
nyan laju geususon kayée apui di ateueh
miseubah, dan leumô nyang saboh geukoih-
koih dan geupeuduek laju di ateueh kayée
nyan. Óh lheuehnyan gobnyan geupeugah,
"Tapaso laju peuet boh guci ié beupeunoh,
iényan gata ro u ateueh keureubeuen peu-
seumahan dan meunan cit u ateueh kayée
jih." Óh ka lheueh geupeubuet lé awaknyan
hainyan, 34 gobnyan laju geupeugah, "Sigoe
teuk," dan awaknyan laju jipeubuet nyang
lagée nyan lom. "Sigoe teuk," geupeugah lé
Nabi Elia, dan awaknyan laju jipeubuet.
35 Dan ié nyan pih laju ji-ile bansikeulileng
miseubah sampoe lueng nyan pih ka peu-
noh.

36 Óh ka trok bak watée teupeuseumah
keureubeuen seupôt uroe, Nabi Elia geupeu-
to laju ubak miseubah dan geumeudoá, "Ya
TUHAN, Allah nyang geuseumah lé Nabi
Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi Yakub, neu-
peunyata kheueh bak saátnyoe bahwa
Droeneueh kheueh Po teu Allah di Israel,
dan ulônnyoe na kheueh hamba Droeneueh.
Meunan cit neupeunyata kheueh jinoenyoe
bahwa peue nyang ulôn peubuet nyoe na
kheueh ateueh peurintah Droeneueh.
37 Neujaweueb kheueh, ya TUHAN, jaweueb
kheueh, mangat rakyat nyoe jiteupeue bah-
wa Droeneueh, ya TUHAN, na kheueh Po teu
Allah, dan bahwa Droeneueh kheueh nyang
peujeuet awaknyan jiwoe ubak Droeneu-
eh."

38 Laju TUHAN geukirém apui di langét
dan apui nyan laju jiliet sampoe hangoh
keureubeuen nyan meunan cit deungon ka-
yée apui nyan banmandum hangoh jitot lé
apui, batée-batée nyan, tanoh jihnyan dan ié
nyang na disikeulileng lueng nyan pih ha-
béh teusampôh jipajoh lé apui nyan. 39 Bak
watée jikalon lé rakyat hainyan, awaknyan
banmandum reubah teudugom bak tanoh

18:31: Keuj. 32:28, 35:10

sira jipeugah, " TUHAN nyan Allah! Keubiet
TUHAN nyan Allah!"
40 Dan geupeugah kheueh lé Nabi Elia,
"Drob laju nabi-nabi Baal nyan! Bék tapeu-
biyeu meusidroe pih jiteumeupluеng!" Lé
ureuëng ramé nyan pih laju jidrob nabi-nabi
Baal nyan óh lheueh nyan jijok ubak Nabi
Elia dan lé Nabi Elia nabi-nabi Baal nyan
geuba laju ubak binéh Krueng Kison dan
disinan laju geupoh maté banmandum
awaknyan.

Musém khueng ka habéh

41 Óh lheueh nyan geupeugah kheueh lé
Nabi Elia ubak Raja Ahab, "Jinoenyoe ka
jeuet Teungku Amphon neujak makheun!
Sabab sikeujab teuk jitreun ujeuen, su gogo
dilangét ka teudeungoe." 42 Ban geudeu-
ngoe nyan Ahab laju geujak makheun, dan
Nabi Elia pih geujak ék laju u ateueh Gu-
nong Karmel. Disinan gobnyan laju geusu-
jut deungon muka gobnyan jab bak tanoh
nibak bandua blaih keurampang pha geuh.
43 Ubak peulayan gobnyan laju geupeugah,
"Tajak ék laju u ateueh pucak gunong nyoe
dan gata ngieng laju u laôt."
Hamba nyan jijak ék laju, óh lheueh
nyan jigisa sira jipeugah, "Hana deuh ulôn
kalon sapeue ya Teungku po." Teuma lé
Nabi Elia sampoe tujohgoe geuyue namiet
geuhnyan mangat jiteungoh u pucak gunong
geuyue jak ngieng peue nyang teuma leu-
mah. 44 Teuma bak nyang keutujohgoe jih
namiet nyan jigisa laju geupeugah, "Leu-
mah ulôn ngieng na awan bube tapak jaroe
jiteuka nibak arah laôt."
Teuma Elia geupeugah lom ubak hamba
geuh nyan, "Tajak peugah laju ubak Raja
Ahab, yue ék laju gobnyan u ateueh geuritan
geuh dan yuewoe bubagaih sigohlom gob-
nyan teuhalang lé ujeuen nyang raya jitreun
sikeujab teuk."
45 Lam sikeujab mantong langét ka itam
deungon reudok, dan angén badée pih teuka
dan ujeuen teuga pih ka jitreun ban salamle.
Ahab geuék laju u ateueh geuritan dan laju
geujakwoe u Yizreel. 46 Bak watée nyan
Nabi Elia meuteumé teunaga nibak TUHAN.
Geucok jubah geuh laju geulipat u ateueh
dan geuikat laju nibak keuieng laju geuplu-
eng ukeue geutinggai Ahab sipanyang jalan
akhé jih trok kheueh gobnyan ubak babah
pintoe geureubang banda Yizreel.

Elia di Gunong Sinai

19 Peue nyang ka geukalon nyan lé
Raja Ahab laju geupeugah ubak
peurumoh gobnyan Izebel, peue mantong
nyang ka geupeubuet lé Nabi Elia, meunan
cit pakriban Elia ka geupoh maté banman-
dum nabi-nabi Baal. 2 Lé Izebel geukirém
laju haba ubak Nabi Elia lagéenyoe, "Seu-
moga bubena dewa geuhuköm ulôn, dan
beugeupoh maté ulôn nyoe, meunyoe si-
ngoh beungoh bak watée nyang lagéenyoe
ulôn hana ulôn huköm gata lagée gata nyang
ka neuhuköm banmandum nabi-nabi Baal."
3 Ban geudeungoe haba nyan Nabi Elia teu-
makot that-that, dan gobnyan pih laju geu-
plueng mangat bék jipoh lé Izebel. Geujak
laju ngon peulayan geuh u Bersyeba di
Yehuda. Disinan gobnyan laju tinggai ngon
peulayan geuh nyang seutia nyan, 4 dan deu-
ngon gaki geujak laju u padang pasi siuroe
peunoh óh lheuehnyan geupiôh laju diyueb
bak kayée rampak. Dimiyueb bak kayée
nyan laju geuduek dan peurasaan gobnyan
keuneuk maté mantong. Kheun gobnyan
"Ulôn hana ék lôn teunle, ya, TUHAN. Neu-
cok mantong nyawöng ulôn nyoe. Ulôn
hana leubeh jroh nibak indatu ulôn!"
5 Óh ka lheueh geupeugah nyan Nabi
Elia pi laju teuéh dimiyueb bak kayée nyan
sampoe teungéut. Deungan hana teusangka-
sangka teuka sidroe malaikat geujak mat
gobnyan sira geupeugah, "Beudôh kheueh,
hai Elia, dan jak makheun laju!" 6 Nabi Elia
geukalon bansikeulileng, dan leumah laju
geukalon rab ngon ulée gobnyan saboh ruti
nyang ka lheueh teutot dan saboh calueng
nyang ka meuaso ngon ié. Atranyan pih laju
geumakheun meunan cit deungon ié laju
geujieb, óh ka lheueh nyan jiéh lom. 7 Dan
keu nyang keuduagoe malaikat TUHAN geu-
teuka ubak gobnyan sira geumat ngon geu-
peugah lé malaikat nyan, "Beudôh laju, hai
Nabi Elia, jak laju makheun, mangat gata
teuga dan hase tajaklom sabab langkah gata
mantong that jiôh." 8 Meunan cit, lagée
nyang ka geupeubuet buno, Nabi Elia pih
geubeudôh laju geumakheun ngon geujieb
ié. Dan óh lheuehnyan gobnyan pih ka teuga
dan ka hase geujak peuet ploh uroe treb jih
sampoe trok u Gunong Sinai,[p] diteumpat Po
teu Allah geupeugah droe. 9 Disinan Nabi
Elia geumudom didalam guha.

[p] *Sinai:* Lam naseukah Ibrani teutuléh Horeb.
18:42-45: Yak. 5:18 **19:4:** Yun. 4:3

Lé TUHAN geupeugah ubak gobnyan,
"Hai Elia, peue gata peubuet disinan?"
10 Geujaweueb lé Nabi Elia, "Nyoepat
ulôn, Ya TUHAN, Allah Nyang Mahakuasa,
ulôn sabe meukeureuja teuma keu Droeneu-
eh keudroe. Teuma umat Israel ka ji ieng-
keue janji jih deungon Droeneueh. Awak-
nyan jijak reuloih bubena miseubah
Droeneueh dan jipoh maté bubena nabi
Droeneueh. Teuma ulôn kheueh nyang
mantong tinggai, dan jinoenyoe pih awak-
nyan jikeuneuk poh ulôn!"
11 "Gata teupeubiet laju lam guha
nyan," geupeugah lé TUHAN ubak gobnyan,
"dan tadong kheueh jak meuhadab Ulôn di
ateueh gunong." Dan TUHAN pih geujak rot
nyan, jipeuphon lé angén bade nyang jipot
tajam sampoe bukét-bukét beukah dan gu-
nong-gunong batée pih hanco. Teuma
TUHAN hana geupeuleumah droe nibak lam
angén nyan. Óh ka lheueh angén nyan reu-
da, teuka teuma geumpa bumoe. Teuma lam
geumpa nyan pih TUHAN hana cit geupeu-
leumah droe. 12 Óh ka lheueh nyan teuka
teuma apui, meunan cit TUHAN pih hana
geupeuleumah droe lam apuinyan. Óh ka
lheueh nyan keuadaan kajeuet keuseungab,
sungue hana teuleungo sapeue, dan laju teu-
deungoe saboh su nyang ubit teuma leumoh
leumbot.
13 Bak watée geudeungoe lé Nabi Elia
su nyan, ruman gobnyan laju geutôb ngon
bajée jubah geuh, dan óh lheueh nyan laju
geuteubiet dan geudong bak babah pintoe
guha. Dan geudeungoe lom su nyang geu-
peugah, "Elia, peubuet peue gata disinoe?"
14 Geujaweueb lé Elia, "Ya TUHAN,
Allah Nyang Mahakuasa, ulôn sabe meubu-
et teuma keu Droeneueh keudroe. Teuma
umat Israel ka ji iengkeue janji jih deungon
Droeneueh. Awaknyan ka jireuloh bubena
miseubah-miseubah Droeneueh dan ka ji-
poh maté dumna nabi-nabi Droeneueh. Teu-
ma ulôn kheueh nyang mantong tinggai, dan
ulôn pih lé awaknyan jikeuneuk poh maté!"
15 TUHAN meufeureuman lom, "Gata
woe kheueh u padang pasi tou ngon Dam-
syik! Óh lheuehnyan tajak kheueh laju u
banda dan taro kheueh teuma minyéuk u
ateueh ulée Hazael sibagoe tanda teubaiát
jihnyan jeuet keuraja di Siria. 16 Dan tapeu-
buet cit lagéenyan ateueh Yehu aneuëk
Nimsi, mangat jihnyan jeuet keuraja Israel.
Dan ateueh Elisa aneuëk Safat nibak Abel-
Mehola, mangat jihnyan jeuet keu nabi keu-
geunantoe gata. 17 Soemantong nyang hana
jipoh maté lé Hazael, ureuëng nyan teuma
jipoh lé Yehu, dan meunyoe na awaknyan
nyang jiteumé peulheueh droe nibak Yehu
nyan ureuëng nyan teuma jipoh maté lé
Elisa. 18 Teuma na 7.000 droe di Israel ulôn
peuseulamat, awaknyan na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang teutab seutia ubak ulôn dan
hántom na jisujut jiseumah patong Baal
atawa jicom patong nyan."

Elisa geupiléh lé TUHAN

19 Dan geujak kheueh laju Nabi Elia
geujak meurumpok ngon Elisa nyang bak
watée meurumpok nyan Elisa teungoh geu-
meu úe diblang. Na dua blaih boh pasang
leumô dikeue gobnyan dan Elisa keudroe
geumeu úe deungon pasangan leumô nyang
keuneulheuh. Bak watée Nabi Elia geuja
dikeue Elisa, Nabi Elia laju geusuet bajée
jubah geuh dan bajée nyan laju geuleueng
nibak baho Elisa. 20 Dan Elisa geutinggai
laju leumô-leumô gobnyan nyang mantong
meukeumat nibak langái nyan laju geujak
tiyeub Nabi Elia, óh ka tou deungon Nabi
Elia geupeugah laju, "Neupeu idhin kheueh
ulôn jak lakée droe ilée ubak ureuëng syiek
ulôn, óh lheuehnyan ulôn teuma lôn seutôt
Bapak."
Geuseuôt Nabi Elia, "Jak kheueh. Ulôn
hana lôn tam gata." [q]
21 Óh geudeungoe habanyan Elisa geu-
gisa laju ublang dan geujaksie laju banman-
dum leumô-leumô geuh nyan. Kayée langái
nyang geupeuguna ngon meuúe laju geu-
koh-koh geutot laju sibagoe kayée apui
ngon taguen sie-sie leumô nyang ka lheueh
geusie nyan. Óh lheueh nyan uengkot sie
nyang ka masak geutaguen nyan laju geuba-
gi-bagi keu aneuëk buah gobnyan dan lé
aneuëk buah geuh uengkot sie nyan laju
jipajoh. Óh lheueh nyan Elisa laju geujak
seutôt Nabi Elia dan jeuet laju keupeubantu
gobnyan.

Prang ngon Siria

20 Bak siuroe, raja Siria nyang nan
geuh Benhadad, laju geupeusapat
banmandum tantra geuh meusajan deungon
32 droe raja nyang laén deungon geuritan
prang nyang jitarek lé guda, dan óh lheueh

[q] *Ulôn ... gata* atawa Ingat kheueh peue nyang ka ulôn peubuet keu gata.
19:10, 14: Rm. 11:3 **19:15:** 2Raj. 8:7-13 **19:16:** 2Raj. 9:1-6 **19:18:** Rm. 11:4

nyan laju geukeupong banda Samaria. 2 Óh
ka lheueh nyan geu kirém laju utosan geuh
ubak Raja Ahab, raja ureuëng Israel di ban-
da nyan deungon peusan geuh lagéenyoe,
3 "Raja Benhadad geulakée mangat gata ta-
jok ubak gobnyan méuh, pirak, ureuëng-
ureuëng binoe gata, dan aneuëk-aneuëk gata
nyang teuga-teuga."
4 Geujaweueb lé Ahab, "Tajak peugah
laju ubak Raja Benhadad bahwa ulôn ka lôn
tem. Gobnyan jeuet geucok ulôn meunan cit
deungon banmandum atra ulôn."
5 Óh lheueh nyan di ureuëng nyang ba
haba nyan jigisa lom ubak Ahab sira jiba
gaba nyang laén nibak Raja Benhadad.
Meunoe geupeugah, "Ilée raja kamoe geu-
lakée mangat gata tajok keu gobnyan méuh
ngon pirak meunan cit deungon ureuëng
binoe dan aneuëk-aneuëk gata. 6 Teuma ji-
noenyoe gobnyan geuyuejak peuwira-peu-
wira geuh keu jijak geuladah meuligoe gata
dan rumoh-rumoh peugawée gata, dan geu-
cok laju peue nyang geuanggab meuyuem.
Awaknyan teuma geujak keunoe singoh
beungoh kira-kira bak jeuem lagée nyoe."
7 Teuma Raja Ahab laju geuhôi ban-
mandum peumimpén Israel dan geupeugah,
"Neukalon keudroe bahwa ureuëng nyoe
jikeuneuk peuceulaka geutanyoe. Jihnyan
jituntot mangat ulôn jok ureuëng binoe ngon
aneuëk-aneuëk ulôn meunan cit deungon
méuh dan pirak ulôn, dan ulôn hana lôn
tulak peue nyang jilakée nyan."
8 Bubena peumimpén rakyat nyan jipeu-
gah, "Bék neupakoe jih nyan, Teungku Am-
phon! Bék neuseutôt peue nyang jilakée
nyan."
9 Lé sababnyan Raja Ahab laju geu-
jaweueb ubak utosan raja Benhadad nyan
lagée nyoe, "Tajak peugah laju ubak Teung-
ku Amphon raja gata nyan, bahwa ulôn
situju peue nyang ka geulakée nyang phon,
teuma nyang geulakée nyang keudua nyoe
hana hase ulôn bri."
Dan jijak kheueh laju utosan-utosan
nyan, óh lheueh nyan jiriwang lom ubak
Raja Ahab dan jipeugah, 10 "Raja kamoe
teuma geukirém tantra nyang le that keu
geujak peuhanco banda gata, sampoe abée
nibak incik tutong banda gatanyan teuba
geuba sampoe habéh deungon jaroe awak-
nyan. Gobnyan geumeusumpah bahwa bu-
bena dewa geuhuköm, dan geupoh maté
jihnyan, meunyoe gobnyan hana geupeubu-
et peue nyang ka geuyue nyan!"

11 Geujaweueb lé Raja Ahab, "Tajak
peugah laju ubak Raja Benhadad nyan: Tan-
tra nyang seujati lam tuboh jih ji ilée darah
rasa bangga meunyoe ka lheueh jimuprang
di mideuen juang, bukon sigohlom nyan."
12 Peue nyang ka geujaweueb lé Ahab
nyan jijak peusampoe laju ubak Raja Ben-
hadad bak watée gobnyan na meusajan deu-
ngon raja-raja nyang laén nyang jeuet keu
sikutu gobnyan dan teungoh meuseunang
peulalo até sira geujieb-jieb ié lam khimah-
khimah geuhnyan. Ban geudeungoe haba-
nyan Benhadad laju geupeurintah ubak
mandum peuwira gobnyan mangat meusiab-
siab keujijak prang banda Samaria. Dan
awaknyan pih meusiab-siab lagée peurintah
sang raja.
13 Dan lam watéenyan, na sidroe nabi
geujak ubak Raja Ahab óh trok keunan laju
geupeugah, "TUHAN meufeureuman: 'Na
gata kalon tantra nyang dubnyan le? Ulôn
teuma Lôn peumeunang gata ateueh awak-
nyan nibak uroenyoe. Gata teuma tateupeue
bahwa Ulôn kheueh TUHAN.' "
14 "Soe nyang prang leubeh ilée?" geu-
tanyong lé Raja Ahab.
Nabi nyan geujaweueb, "Tantra nyang
muda-muda, nyang iréng bubena ulée dae-
rah. Meunan kheueh nyang ka geupeugah lé
TUHAN."
"Dan soe teuma nyang jeuet keupeu-
mimpén nibak prang nyan?" geutanyong lé
raja lom.
"Teungku Amphon keudroe," geu-
jaweueb lé nabi nyan teuma.
15 Dan Raja Ahab pih geukrah laju bu-
bena tantra-tantra muda nyang jeuet keu
peuiréng ulée-ulée daerah. Banmandum
nyan na 232 droe tantra. Óh lheuehnyan
gobnyan geupeubuet teuma nyang lagée-
nyan ateueh tantra Israel. Banmandum nyan
na teuma 7.000 droe.
16 Seureubu nyan geupeuphon watée
uroe paih watée Raja Benhadad dan ban
lhée ploh dua raja-raja nyang laén nyang
jeuet keusikutu gobnyan nyang mantong
mabök sabab lumpah that jai geujieb ié
kreueh lam khimah gobnyan. 17 Nyang maju
phon-phon that na kheueh tantra-tantra mu-
da nyan. Ureuëng-ureuëng nyang geuyue lé
Benhadad keu jijakluem musoh laju jijak ba
laporan ubak Raja Benhadad bah na saboh
peureute tantra teungoh jijak jituju ubak
khimah nibak arah Samaria. 18 Laju Benha-
dad geupeurintah mangat jeuet musoh nyan

jidrob udeb-udeb, hana jipakoe peu kheueh
awaknyan jiteuka keu jakmuprang atawa
keu jijak meudamé.
19 Tantra muda nyang geukrah lé Raja
Ahab nyan ka jipeuphon grak langkah di
banda Samaria dan meunan cit dilikot awak-
nyan ji iréng teuma lé droe tantra Israel.
20 Di Tantra nyan maséng-maséng laju jipoh
maté bubena musoh-musoh gobnyan. Di
ureuëng Siria laju jiplueng, teuma hana
jipeuleuh lé tantra Israel laju jitiyeub ho
nyang jiplueng. Teuma Raja Benhadad
jiteumé peulheueh droe, laju jiplueng deu-
ngon guda geuh dan meunan cit jiseutôt lé
nameupadub droe tantra meuguda nyang
laén.
21 Meunan cit di Raja Ahab geutajoe u
mideuen prang laju geupeuhanco bube
nyang na geuritan prang atra tantra Raja
Benhadad dan meunan cit geupoh maté ban-
mandum guda-guda jihnyan. Bak uroenyan
ureuëng Siria jirasa taloe nyang lumpah
rayeuk.
22 Óh lheuehnyan nabi nyan geujak laju
ubak Raja Ahab dan geupeugah, "Jinoe-
nyoe, nyang sigét jih neujakwo laju dan
neupeukong droe dan neupeugét reuncana
nyang matang, sabab raja Siria teuma teuka
lom jijak prang bak musém seumi nyang
teuma teuka."

Seurangan nyang keudua lé tantra Siria

23 Peuwira-peuwira Raja Benhadad
jipeugah ubak Benhadad raja droe jih,
"Ilah-ilah nyang jiseumah lé bansa Israel
jimat kuasa di ateueh gunong-gunong,
nyang kheueh sabab jih tanyoe hase jipeuta-
loe lé bansa nyan. Teuma geutanyoe pasti
hase tapeutaloe awaknyan meunyoe geuta-
nyoe tamuprang nibak darat nyang miyueb.
24 Nyang gét jih phon uroe nyoe Teungku
Amphon neujak gantoe laju raja nyang lhée
ploh dua droe nyan deungon peuwira-peu-
wira Teungku Amphon keudroe. 25 Óh lheu-
ehnyan bahkheueh Teungku Amphon neu-
krah laju pasokan siduble pasokan nyang
Teungku Amphon nyang ka jipeutaloe
nyan, meunan cit beuna guda dan geuritan
prang sidub nyang ka lheueh uroe jéh. Geu-
tanyoe taprang bansa Israel nyan di ateueh
darat nyang miyueb, dan goenyoe geuta-
nyoe pasti meunang."
Raja Benhadad situju, laju geu-
seu- tôt naseuhat peuwira-peuwira geuh-
nyan. 26 Bak musém seumi nyang teuka lom
awaknyan laju geukrah tantra gobnyan laju
geujak ubak banda Afek keu geujak prang
bansa Israel. 27 Meunan cit di ureuëng Israel
laju geupeuleungkap tantra gobnyan. Dan
tantra Israel pi laju meugrak maju nyang
teubagi lam duaboh pasokan dan jipeudong
khimah meuhadab keue deungon ureuëng-
ureuëng Siria nyan. Teubandeng ngon tantra
Siria nyang meutabu bansaboh sampoe peu-
noh daerah nyan, pasokan Israel leumah jih
lagée duaboh kawan kaméng mantong.
28 Dan teuka kheueh sidroe nabi ubak
Raja Ahab dan geupeugah, "Nyoe kheueh
feureuman lé TUHAN: 'Sabab ureuëng-
ureuëng Siria jipike bahwa Ulôn meukuasa
di ateueh gunong-gunong dan bukon di
ateueh darat nyang dimiyueb, teuma Ulôn
Lônbri meunang ateueh gata nibak prang
ngon tantra awaknyan nyang bit-bit jai lum-
pah na nyan. Gata dan rakyat gata teuma
jiteupeue bahwa Ulôn nyoe kheueh
TUHAN.' "
29 Tujoh uroe treb jih ureuëng Siria dan
ureuëng Israel teutab meuteun didalam khi-
mah jih maséng-maséng nyang meuhadab
keue. Bak uroe nyang keu tujoh barô kheueh
jipeuphon maju dan jiprang ateueh tantra
musoh. Nibak prang nyan lé ureuëng Israel
jiteumé poh maté na 100.000 ureuëng Siria.
30 Ureuëng nyang hana keunong poh jiteu-
mé plueng droe jih u banda Afek, teuma
pageue beuton banda nyan pih reuloih teu-
puro sampoe jitimpok ateueh tantra nyang
teungoh plueng nyan akhéjih maté na
27.000 droe.
Meunan cit deungon Benhadad geupeu-
plueng droe u banda nyan dan laju geu-
musöm nibak saboh rumoh dalam kama
bagian dalam. 31 Dumna peuwira jijak laju
ubak gobnyan dan jipeugah, "Jipeugah lé
gob bahwa raja-raja Israel nyan na kheueh
raja nyang na bak gobnyan gaséh sayang.
Kareuna nyan, neupeu idhin kheueh ubak
kamoe kamoe jak meuhadab ubak raja Israel
nyan deungon cara kamoe meungui deu-
ngon ija kroeng sibagoe rasa meunyeusai
kamoe ateueh peue nyang ka kamoe peubuet
nyan dan meunan cit kamoe ikat taloe nibak
takue sibagoe tanda geutanyoe ka tatálhok.
Deungon na lagée nyan mudah-mudahan
rajanyan hana geupoh maté Teungku Am-
phon." 32 Dan awaknyan pi laju geungui ija
kroeng dan meunan cit takue jih pih ji-ikat
teuma, óh lheuehnyan jijak laju jak meuha-
dab ubak Raja Ahab dan jipeugah, "Am-

phon ya Delat Po, raja kamoe Benhadad na
kheueh namiet Teungku Amphon. Gobnyan
geulakée adak jeuet Teungku Amphon bék
kheueh neupeumaté gobnyan."
Geujaweueb lé Raja Ahab, "Peu kheueh
jihnyan mantong udeb, syedara ulôn nyan?"
33 Keubiet bubena peuwira Raja Ahab
nyan teungoh jipreh tanda nyang jroh nibak
Raja Ahab. Dan, bak watée Ahab geupeu-
gah "syedara", awaknyan langsong ji-
jaweueb, "Beutôi, Benhadad na kheueh sye-
dara Teungku Amphon."
Laju geupeugah lom lé Raja Ahab, "Ga-
ta intat seukeujab jih nyan keunoe bak
ulôn!" Bak watée Benhadad katrok keunan,
lé Raja Ahab laju geupakat gobnyan jak ék
geuritan. 34 Geupeugah laju lé Benhadad
ubak gobnyan, "Ulôn teuma ulôn jokpulang
keu Teungku banmandum banda-banda
nyang ka geureubot lé bapak ulôn nibak
bapak Teungku. Meunan cit di Teungku
Amphon jeuet teuma neupeudong pusat ni-
aga di banda Damsyik lagée nyang ka geu-
peubuet lé ureuëng syiek ulôn di Samaria."
Geuseuôt lé Ahab, "Ateueh dasai janji
Teungku nyan, ulôn teuma lôn peubeubaih
Teungku." Óh lheuehnyan Ahab laju geu-
peugot janji deungon Benhadad dan óh ka
seuleusoe nyan Benhadad pih geupeuleueh
teuma.

Nabi TUHAN geupeusalah Raja Ahab

35 Ateueh peurintah TUHAN, sidroe lam-
kawan nabi nibak seukeulompok nabi nyan
laju geuyue poh gobnyan. Teuma nabi
nyang geuyue nyan hana geutem. 36 Laju
nabinyan geupeugah, "Sabab gata hana ta-
taát ubak peurintah TUHAN, gata teuma jiru-
engkom ngon jiteugom lé singa bak watée
gatawoe nibak teumpat." Biet that, hana
treb óh ka lheueh geutinggai teumpat nyan,
gobnyan laju jiruengkom dan jiteugom lé
beulatang singa.
37 Óh lheuehnyan nabi nyan geujak teu-
ma ubak ureuëng laén dan geupeugah, "Ga-
ta seupôt kheueh ulôn nyoe!" Teuma di
ureuëng nyang geuyue seupôtnyan laju ji-
poh gobnyan sihabéh seuneuga sampoe nabi
nyan luka. 38 Óh ka lheuehnyan nabi nyan
laju geubalot muka geuh deungon siôn ija,
mangat gobnyan bék jituri lé gob, laju geu-
jak dong nibak binéh rot raya geupreh raja
Israel liwat. 39 Bak watée raja nyan liwat,
nabinyan laju geupeugah ubak gobnyan,
"Paduka Nyang Mulia, bak watée ulôn teu-
ngoh muprang dimideuen prang, na sidroe
tantra jiba ubak ulôn sidroe musoh nyang ka
teudrob. Tantra nyan jipeugah, 'Jaga kheueh
ureuëng nyoe beugét-gét. Meunyoe jihnyoe
jiteumé plueng, gata harôh teupoh maté keu-
geunantoe jihnyan atawa teubayeue deu-
ngon 3.000 péng pirak.' 40 Teuma óh lheu-
ehnyan watée ulôn teungoh that gabuek,
ureuëng nyan laju jiplueng."
Geujaweueb lé raja, "Gata ka taponih
huköman gata keudroe. Lé sabab nyan, gata
harôh tatanggong atranyan."
41 Dan nabinyan laju geubuka ija nyang
teubalot nibak muka geuh nyan, óh lheueh
nyan di raja pih laju geuturi bahwa ureuëng
nyan na kheueh sidroe nabi. 42 Dan geupeu-
gah kheueh lé nabi nyan ubak raja, "Nyoe
kheueh nyang ka geupeugah lé TUHAN:
'Ureuëng nyang Ulôn peurintahkan mangat
tapoh maté rupari gata peuleueh. Lé sabab
nyan gata harôh maté sibagoe geunantoe jih.
Tantra gata teuma hanco sabab ka gata peu-
biyeu sipa-i musoh jipeuplueng droe.' "
43 Raja geuwoe laju u Samaria deungon
até nyang tunu dan beungéh.

Lampôh anggô si Nabot

21 Bak binéh meuligoe Raja Ahab di
Yizreel na saboh lampôh anggô atra
ureuëng laén nyang nan ureuëng po lampôh
nyan Nabot. 2 Bak siuroe Raja Ahab geu-
peugah ubak Nabot ureuëng po lampôh
nyan, "Tabri mantong keu ulôn lampôh
anggô gatanyan, sabab lampôh nyan tô that
deungon meuligoe ulôn. Ulôn meuheuet that
keuneuk pula meubagoe-bagoe jeunéh gulée
nibak lampôh nyan. Keu gata ulôn jok
lampôh anggô nyang paleng gét sibagoe
geunantoe jih, atawa meunyoe gata tem,
ulôn bayeue péng deungon yuem nyang
sisuai."
3 Jijaweueb lé Nabot, "Lampôh anggô
nyoe atra pusa indatu ulôn. Deumi Allah,
atranyoe hánjeuet ulôn bri ubak Teungku
Amphon!"
4 Deungon até nyang seu-uem lom beu-
ngéh sabab geudeungoe peue nyang jipeu-
gah lé Nabot ubak gobnyan nyan, raja geu-
jakwoe laju u rumoh geuh laju geujak éh
nibak peuratah geuh sira geupaleng muka
geuh dan hana geutem pajoh bu. 5 Teuka
laju Izebel ureuëng binoe gobnyan dan geu-
tanyong laju ubak teungku lako peusabab

20:36: 1Raj. 13:24

gobnyan lam sikeujab mantong ka meu-
ubah, "Pakon gata tunu? Dan pakon teuma
hán neutem pajoh bu?"
6 Geujaweueb lé Raja Ahab, "Ulôn hana
mangat até deungon si Nabot. Ulôn lakée
jroh-jroh bak jih mangat lampôh anggô jih
nibak binéh meuligoe geutanyoe nyoe jitem
tuka ngon nyang laén nyang ulôn jok atawa
ulôn bloe ngon yuem nyang meu-hai, teuma
jih nyan hana jitem!"
7 "Droeneueh raja Israel, hai teungku
meutuah," geupeugah lé Izebel. "Neu-
beudôh kheueh laju dan jak kheueh tapajoh
bu. Peuleupie kheueh até droeneueh, ulôn
teuma lônbri lampôh anggô si Nabot nyan
keu teungku droe!"
8 Dan Izebel laju geutuléh surat ateueh
nan raja meunan cit geucab laju deungon
cab raja nibak surat nyan. Suratnyan laju
geukirém ubak bubena peumimpén dan
ureuëng-ureuëng patot di Yizreel. 9 Nyoe
kheueh asoe surat nyan, "Neu peumaklum
laju mangat rakyat jipuasa dan tayue laju
awaknyan jimeusapat! Nibak rapatnyan ta-
jok laju ubak Nabot teumpat duek nyang
mulia. 10 Tayue kheueh teuma dua droe
ureuëng jeuhet jijakduek meuhadab keue
deungon Nabot nyan dan yue tudoh jihnyan
bahwa ureuëng nyan ka jikutok Po teu Allah
dan raja. Dan Óh lheuehnyan neuba laju
jihnyan u luwa banda, dan neurhom laju
jihnyan deungon batée sampoe maté!"
11 Peue nyang geupeurintah lé Izebel
nyan laju jipeubuet lé dumna peumimpén
dan lé tukoh masyarakat Yizreel. 12 Laju
jipeumaklum lé awaknyan mangat rakyat
jipuasa. Óh lheuehnyan laju jiyue ureuëng
laén jimeugumpoi dan jiyue duek laju Nabot
nibak teumpat nyang teuhoreumat. 13 Seu-
dangkan dua droe ureuëng jeuhet nyan
nyang ka jiduek meuhadab keue deungon
Nabot, dan dikeue rakyatba nyan lé ureuëng
jeuhet nyan jipeugah laju bahwa Nabot ka ji
kutok Po teu Allah dan raja. Le sabab nyan
Nabot nyan laju jiba uluwa banda dan óh ka
trok u teumpat nyang teutuju Nabot nyan
laju ji rhom ngon aneuk batée sampoe meu-
ninggai. 14 Haba keuhai peue nyang ka
jipeubuet ateueh Nabot nyan jipeusampoe
laju ubak Izebel.
15 Ban geudeungoe lé Izebel habanyan
laju gobnyan geupeugah ubak Raja Ahab,
"Nabot ka maté. Jinoenyoe tajakcok laju
lampôh anggô jihnyan nyang hana jitem
peubloe keu droeneueh." 16 Raja Ahab laju
geujakcok lampôh anggô nyan jeuet keuhak
milék gobnyan.
17 Feureuman TUHAN ubak Nabi Elia,
nabi nibak Tisbe nyan, 18 "Ahab, raja Sama-
ria nyan bak saátnyoe jihnyan na di dalam
lampôh anggô Nabot jikeuneukcok lampôh
nyan jeuet keuhak milék jih. Lé sababnyan,
tajak kheueh laju keudeh, 19 dan tapeugah
laju ubak jihnyan bahwa Ulôn, TUHAN,
Ulôn peugah lagéenyoe, 'Ka teupoh gob
sampoe maté, teureupah teuma atra gob-
nyan! Lé sabab nyan darah gata teuma jilieh
lé asée nibak teumpat asée-asée nyang ka
jilieh darah si Nabot!' "
20 Bak watée Raja Ahab geukalon Nabi
Elia, gobnyan laju geupeugah, "Hai musoh,
akhé jih gata meurumpok cit ngon ulôn!"
"Beutôi," geuseuôt Nabi Elia. "Sabab
Teungku deungon paksa ka neupeubuet buet
nyang lumpah jeuhet nibak mata TUHAN,
21 teuma nyoe kheueh nyang geuyue peu-
sampoe lé TUHAN ubak Teungku, 'Ulôn
teuma Lôn peuteuka bala u ateueh gata.
Gata Ulôn kireuh, dan soe mantong ureuëng
agam lam keuluwarga gata, tuha ngon mu-
da, Ulôn sampôh di ateueh bumoe. 22 Keu-
luwarga gata jeuet lagée keuluwarga Raja
Yerobeam aneuëk Nebat dan lagée keulu-
warga Raja Baesa bin Ahia, sabab lé gata
kheueh ka jeuet keu sabab ureuëng Israel
jipeubuet desya sampoe jeuet keu sabab
beungéh Ulôn nyang hana hase Ulôn peu-
meuáh le.' 23 Dan keuhai si Izebel, TUHAN
geupeugah bahwa badan jihnyan jipajoh lé
asée lam banda Yizreel. 24 Soemantong ni-
bak anggota keuluwarga gata nyang maté
dibanda teuma jipajoh lé asée, dan nyang
maté diluwa banda teuma jipajoh lé cicém."
25 Hántom na ureuëng nyang deungon
neukat jipeubuet buet nyang jeuhet nibak
mata TUHAN lagée nyang ka geupeubuet lé
Raja Ahab nyan. Banmandum buet nyang
jeuhet nyan jiyue ngon jipeusuna lé ureuëng
binoe jih si Izebel. 26 Raja Ahab ka geupeu-
buet desya-desya nyang lumpah hina: gob-
nyan ka geuseumah beurala lagée nyang ka
jipeubuet lé ureuëng Amori, na kheueh
ureuëng-ureuëng nyang ka geu-use lé
TUHAN geuyue teubiet nibak nanggroe Ka-
naan bak watée ureuëng Israel jitamong u
dalam nanggroenyan.
27 Óh ka seuleusoe Nabi Elia geupeugah
habanyan, Ahab laju geupriek-priek peuka-

21:23: 2Raj. 9:36

yan gobnyan dan geungui laju ija kroeng
sibagoe tanda meunyeusai, óh lheueh nyan
laju geupuasa. Meunan cit bak watée geujak
éh pih gobnyan hana leukang ngon ija
kroeng bak badan geuh, dan meunyoe geu-
jak-jak ié muka gobnyan deuh that masam
sabe.
28 TUHAN meufeureuman lom uban Na-
bi Elia, 29 "Peu kheueh ka gata ngieng pa-
kriban jinoenyoe si Ahab jipeumiyueb droe
dikeue Ulôn? Lé sababnyan, Ulôn hana teu-
ma Ulôn peuteuka bala meunyoe jihnyan
mantong udeb. Bak watée keurajeuen
aneuëk jih singoh barô kheueh balanyan
Ulôn peuteuka u ateueh keuluwarga jih."

Nabi Mikha geupeu ingat Raja Ahab

(2Taw. 18:2-27)

22 Na dua thon leubeh hana prang lé
Israel deungon Siria. 2 Teuma nibak
thon nyang keu lhée, Yosafat raja nanggroe
Yehuda geujak saweue Raja Ahab di nang-
groe Israel.
3 Sigohlom nyan Raja Ahab ka lheueh
geu amanat ubak peuwira gobnyan, "Gata
nyoe tateupeue bahwa banda Ramot di Gi-
lead nyan na kheueh atra geutanyoe! Pakon
geutanyoe hana tajeuet tareubot lom nibak
raja Siria?" 4 Dan bak watée Yosafat teuka,
geutanyong laju lé Raja Ahab, "Peu kheueh
syedara neutem jak ngon kamoe keu tajak
prang banda Ramot?"
geujaweueb lé Yosafat, "Jroh that! Geu-
tanyoe tajak meusajan-sajan. Tantra meugu-
da ulôn teuma jimeusaho deungon tantra
meuguda droeneueh. 5 Teuma nyang gét jih
tatanyong ilée ubak TUHAN."
6 Dan Raja Ahab laju geupeusapat na
kira-kira 400 droe nabi dan laju geutanyong
ubak nabi-nabi nyan, "Peu kheueh kamoe
jeuet kamoe jak prang Ramot atawa bék?"
"Jeuet!" seuôt awaknyan. "TUHAN geu-
jok banda nyan keu Teungku Amphon."
7 Teuma Yosafat geutanyong lom, "Peu
kheueh disinoe hana le nabi nyang laén
nyang hase tateumanyong ubak TUHAN keu
geutanyoe?"
8 Geujaweueb lé Raja Ahab, "Mantong
na sidroe teuk, gobnyan na kheueh Nabi
Mikha aneuëk Yimla. Teuma ulôn banci keu
gobnyan, sabab hántom na geuramai
sapeue-sapeue nyang gét keu ulôn; sabe
nyang hana gét."
"Ah, hánjeuet neupeugah meunan!"
geu seuôt lé Yosafat.
9 Lé Raja Ahab laju geuhôi sidroe lam-
kawan peugawée meuligoe dan ubak
ureuëng nyan geuyue jaktueng laju Nabi
Mikha.
10 Bak watéenyan Raja Ahab dan Yosa-
fat, nibak badan geuh mantong meukeumat
peukayan keubeusaran, teungoh geuduek
nibak kurusi keurajeuen rab ngon teumpat
ceumeulo boh gandom bak binéh babah
pintoe geureubang Samaria, dan dumna nabi
pi ka teuka ubak gobnyan sira geupeugah
ramaian gobnyan. 11 Na sidroe lamkawan
nabinyan, nyang nan gobnyan Nabi Zedekia
aneuëk Kenaana, sira geurawot lungké-
lungké beuso dan geupeugah laju ubak Raja
Ahab, "Nyoe kheueh nyang geupeugah lé
TUHAN, 'Deungon lungké-lungké nyang la-
géenyoe Teungku Amphon teuma neuheun-
tam Siria dan neupeuhanco awaknyan.' "
12 Banmandum nabi nyang laén situju lagée
geupeugah lé Nabi Zedekia nyan dan geuta-
mah peugah lom, "Jak seureubu laju Ramot,
Teungku Amphon nyang meunang. TUHAN
geupeumeunang ateueh Teungku Am-
phon."
13 Lam watéenyan, utosan nyang jakhôi
Nabi Mikha, ka trok dan laju jipeugah ubak
Nabi Mikha nyan, "Banmandum nabi
nyang laén ka geuramai bahwa Raja Ahab
teuma meunang lam prangnyoe. Ulôn meu-
harab adak jeuet bapak neuramai cit nyang
gét lagée nyang ka geuramai lé nabi-nabi
nyan."
14 Teuma geujaweueb lé Nabi Mikha,
"Deumi TUHAN nyang udeb, ulôn teuma
ulôn peugah peue nyang geupeugah lé
TUHAN ubak ulôn!"
15 Óh watée Nabi Mikha ka trok ukeue
Raja Ahab, lé raja laju geutanyong, "Peu
kheueh jeuet ulôn dan Raja Yosafat kamoe
jakprang Ramot, atawa bék?"
"Jak prang kheueh," kheun Nabi Mi-
kha. "Teuntée Teungku Amphon teuma
meuhase. TUHAN teuma geubri meunang
ateueh Teungku Amphon."
16 Geuseuôt Raja Ahab, "Meunyoe
droeneueh peugahnyan deumi nan TUHAN,
neupeugah kheueh nyang bit. Padubgoe
droeneueh ulôn peuingat keuhai nyan?"
17 Geubalaih lé Nabi Mikha, "Deuh
ulôn kalon tantra Israel ka meutabu beuba di
gunong-gunong. Awaknyan lagée bubiri
nyang hana ureuëng rabe, dan TUHAN geu-
peugah keuhai awaknyan, 'Ureuëng-
ureuëng nyoe hana nyang pimpén. Bah

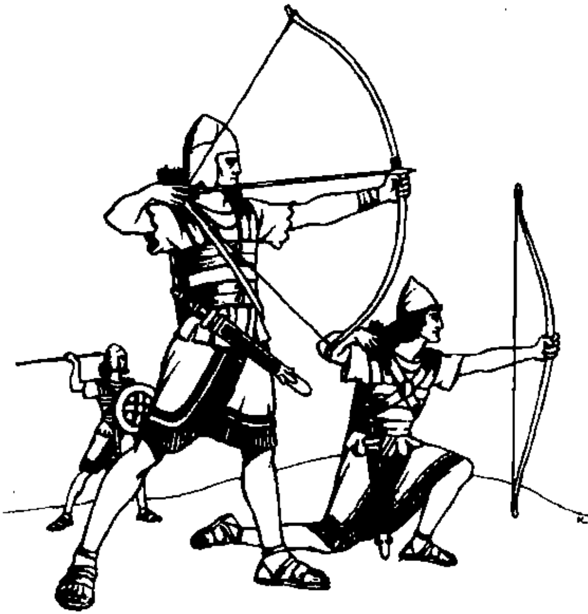
kheueh awaknyan jiwoe deungon seula-
mat.' "
18 Dan geupeugah lom lé Raja Ahab
ubak Yosafat, "Beutôi lagée ulôn peugah
nyan bukon? Hántom na jiramai nyang gét-
gét keu ulôn! Sabe nyang broek-broek!"
19 Geupeugah lom lé Nabi Mikha, "Ji-
noenyoe neudeungoe laju peue nyang ka
geupeugah lé TUHAN! Deuh ulôn kalon
TUHAN teungoh geuduek nibak tahta gob-
nyan di dalam syeuruga, dan banmandum
malaikat gobnyan ka teudong bak binéh
gobnyan. 20 Dan TUHAN pih laju geuta-
nyong, 'Soe nyang ka trok até jijak peusuna
Raja Ahab nyan mangat jihnyan jitem jak
muprang dan maté di Ramot di Gilead?'
Geujaweueb lé malaikat-malaikat nyan
meulaén-laén. 21 Akhé jih teuka kheueh sa-
boh roh. Rohnyan geupeurab laju ubak
TUHAN dan geupeugah, 'Ulôn kheueh nyang
jak ba peusuna keu gobnyan.' 22 'Pakriban
cara jih?' geutanyong lé TUHAN. Rohnyan
geujaweueb, 'Ulôn teuma lônjak dan lôn
peujeuet banmandum Nabi Ahab nyan
jimeusulet.' TUHAN geupeugah lom, 'Get,
tapeubuet laju nyang lagéenyan, gata teuma
meuhase tapeusuna jih nyan.' "
23 Lheueh nyan Nabi Mikha geupeugah
lom, "Nyan, nyan kheueh nyang jeuet!
TUHAN ka geupeujeuet nabi-nabi Teungku
Amphon jimeusulet ubak Teungku Amphon
sabab TUHAN ka geupeuteuntée bahwa Gob-
nyan teuma geupeutreun bala ateueh Teung-
ku Amphon!"
24 Dan geupeurab kheueh Nabi Zedekia
ubak Nabi Mikha óh bantrok keunan laju
geutampa nibak muka geuh dan geupeugah
teuma, "Panena mungken Roh TUHAN geu-
tinggai ulôn dan geumeututoe deungon ga-
ta?"
25 Geujaweueb lé Nabi Mikha, "Eun-
teuk gata ngieng bukeuti jih bak watée gata
tajak musöm nibak saboh kama."
26 "Droeb jihnyan!" geupeurintah lé
Raja Ahab, "dan taba laju jihnyan ubak
Amon, wali banda, dan ubak Pangeran Yo-
as. 27 Tayue peutamong ureuëng nyoe u
dalam glab, dan bék leu-leu tabri peunajoh
dan ié jieb jih sampoe ulôn woe deungon
seulamat."
28 Geupeugah lé Nabi Mikha, "Meu-
nyoe Teungku Amphon neugisa deungon
seulamat, saban cit TUHAN hana geumeutu-
toe meulalu ulôn! Banmandum nyang na
teuka disinoe jeuet keusaksi."

Raja Ahab maté

(2Taw. 18:28-34)

29 Óh lheuehnyan lé Raja Ahab, raja
ureuëng Israel nyan, dan Yosafat raja Yehu-
da geujak prang laju banda Ramot di Gilead.
30 Raja Ahab geupeugah ubak Yosafat,
"Ulôn teuma meunyamar dan meusajan lôn
muprang, teuma droeneueh bah kheueh ta-
ngui peukayan keubeusaran droeneueh."
Meunan kheueh cara jih raja Israel geumeu-
nyamar bak watée geujak maju u mideuen
prang.
31 Bak watéenyan ban lhée ploh dua
panglima pasokan prang Siria nyang meu-
geuritan prang ka jiteurimong peurintah ma-
ngat jijakprang na kheueh raja Israel man-
tong békle nyang laén. 32 Teuma, nibak
watée awaknyan deuh jingieng Raja Yosa-
fat, awaknyan banmandum jisangka bahwa
nyan na kheueh raja Israel. Lé sabab nyan
Raja Yosafat nyan laju jiseurang. Teuma
Raja Yosafat laju geukliek, 33 dan lé pangli-
ma nyang lhée ploh dua droe nyan laju
jiteupeue bahwa nyang jiheuntam nyan bu-
kon kheueh raja Israel. Dan bak watée nyan
cit teuma Raja Yosafat nyan hana jiprang le.
34 Dan ngon hana jisangka-sangka sidroe
lamkawan tantra Siria jitimbak aneuk panah
jih, aneuk panah nyang jitimbak nyan bukon
jituju ubak sapeue-sapeue tujuan. Dan keu-
beutolan aneuk panah nyan paih keunong
ateueh Raja Ahab dan beusot bajée prang
gobnyan bak bagian sinambat. "Ulôn ka
keunong timbak!" geupeugah lé Raja Ahab
ubak ureuëng ba geuritan prang gobnyan.
"Taputa laju dan taba ulôn uluwa daerah
mideuen prang nyoe!"
35 Teuma sabab prang nyan mantong
that-that hibat gohlom na tanda-tanda reuda.
Raja Ahab teutab geudong sira geumeutum-
pang droe ubak geuritan ngon geumeuhadab
ubak pasokan Siria. Darah gobnyan teutab ji
ilé nibak teumpat nyang luka sampoe ka
meulangue ubak aleue geuritan prang geuh.
Dan óh watée uroe ka seupôt barô kheueh
Raja Ahab nyan meuninggai donya. 36 Bak
watée mata uroe karab jilhob banmandum
pasokan Israel jipeurintah geuyuewoe u
banda dan u daerah maséng-maséng, 37 Sa-
bab raja ka meuninggai donya.

22:17: Teu. 27:17, Mat. 9:36, Mrk. 6:34 **22:19:** Ayb. 1:6, Yes. 6:1



Sipa-i-sipa-i teungoh jitimbak aneuk panah (22:34)

Dan jijakwoe kheueh bubena tantra
nyan dan jijak kubu kheueh teuma manyét
Raja Ahab nyan di Samaria. 38 Bak watée
geuritan prang geuh nyan teungoh teurhah
ngon teupeu gleh nibak kulam Samaria, na
ureuëng-ureuëng inong jeuhet teungoh ji-
manoe disinan, dan di asée pih laju jijak lieh
darah nyang mantong na meukeumat nibak
geuritan prang nyan, paih that lagée nyang
ka geupeugah lé TUHAN.
39 Kisah nyang laén keuhai Raja Ahab
nyan, keuhai meuligoe gadeng dan banman-
dum banda nyang ka geupeudong, atra nyan
ka teucetet didalam kitab *Seujarah Raja-Raja Israel.* 40 Óh ka lheueh Ahab meu-
ninggai donya, aneuëk gobnyan nyang nan
jih Ahazia teubaiát jeuet keuraja keugeunan-
toe gobnyan.

Yosafat, raja Yehuda

(2Taw. 20:31–21:1)

41 Bak thon nyang keu peuet peumeu-
rintahan Ahab raja Israel, Yosafat aneuëk
Asa jeuet keu raja ateueh Yehuda. 42 Bak
watéenyan gobnyan kameu-umu lhée ploh
limong thon. Gobnyan geumat peurintah di
Yerusalem dua ploh limong thon treb jih.
Nan ma gobnyan Azuba binti Silhi. 43-50 Sa-
ban lagée Asa, bapak gobnyan, Yosafat geu-
peubuet buet peue nyang paleng jroh bak
mata TUHAN. Bubena ureuëng lunté bah-
nyan inong jeuhet meunan cit agam lunté
banmandum nyan habéh geusampôh teuma
nyang na mantong meutugaih di teumpat-teumpat ureuëng seumah beurala nyang mantong tinggai nibak jamén Asa, bapak gobnyan. Teuma teumpat-teumpat seumuja nyan keudroe nyang hana geupeu hanco. Lé sababnyan kheueh di rakyat ba teutab mantong na jipeuseumah keureubeuen ngon jitot keumeunyan disinan.

Yosafat laju geupeugét kapai-kapai Tarsis keungon jakcok méuh di Ofir, teuma banmandum kapai-kapai nyang teungoh meulayeue nyan hana jadeh jimeulayeue sabab ka rusak di Ezion-Geber. Raja Ahazia nibak Israel laju geupeutaba mangat jeuet aneuk kapai gobnyan jimeulayeue meusigoe-sigoe deungon aneuk kapai Yosafat, teuma lé Yosafat hana geutem dan geutulak peue nyang jilakée lé awaknyan bahpi gobnyan na hubongan nyang gét deungon raja Israel.

Óh lheueh nyan Yosafat laju meuninggai dan teukubu laju di lampôh jrat raja-raja banda Nabi Daud. Yoram aneuëk gobnyan teu baiát jeuet keuraja keugeunantoe gobnyan. Kisah nyang laén keuhai Yosafat nyan, meunan cit keuhai keupahlawanan gobnyan dan bubena muprang nyang ka geupeubuet banmandum nyan na teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda.*

Bak jamén nyan di nanggroe Edom hana meuraja. Nyang mat peurintah disinan na kheueh sidroe ulée daerah.

Ahazia, raja Israel

51 Bak thon nyang keu tujoh blaih nibak
keurajeuen Raja Yosafat nibak Yehuda,
Ahazia bin Ahab ka jeuet keuraja di nang-
groe Israel dan geumat peurintah ateueh
Israel na dua thon treb jih. 52 Gobnyan meu-
desya ubak TUHAN sabab ka geuseutôt lang-
kah bapak droe geuh meunan cit deungon
langkah ma droe geuh dan langkah-langkah
Raja Yerobeam, lé sabab buet awaknyan
ureuëng Israel ka rhot u dalam jurang desya.
53 Gobnyan geuseumah Baal dan meungab-
di ubak jih nyan. Dan saban cit lagée bapak
gobnyan nyang ka geumat peurintah sigoh-
lom nyan, gobnyan pih geupeuteuka meu-
reuka TUHAN, Po teu Allah nyang jiseumah
lé ureuëng Israel.

2 RAJA-RAJA

PEU INTAT HABA

Kitab 2 *Raja-raja* nyoe na kheueh sinambong seujarah nibak bandua boh keurajeuen Israel nyang kisah jih ka putôh nibak keu neulheuh Kitab *1 Raja-raja*. Kitab nyoe teubagi lam dua boh bagian:

(1) Kisah seujarah nibak bandua boh keurajeuen nyan phon nibak teungoh abad nyang keusikureueng Sigohlom thon Maseuhi trok ubak rhot Samaria dan tamat keurajeuen utara nibak thon 721 Sigohlom thon Maseuhi.

(2) Kisah seujarah keurajeuen Yehuda phon nibak rhot keurajeuen Israel sampoe ubak teukeupong dan jipeuhanco Yerusalem lé Nebukadnezar raja Babel nibak thon 586 Sigohlom thon Maseuhi. Kitab nyoe teutôb deungon kisah Gedalya. Nyang jeuet keu gubunur Yehuda dimiyueb keukuasaan bansa Babel, dan keuhai jipeubeubaih Yoyakhin raja Yehuda nibak rumoh glab Babel.

Beuncana-beuncana nasional nyan teujadi sabab raja-raja dan rakyat Israel dan Yehuda hana seutia ubak TUHAN. Hanco Yerusalem dan le ureuëng Yehuda nyang teuböih u Babel na kheueh sibagoe saboh titek balek nyang rayeuk nibak keurajeuen Israel.

Nabi nyang meugah lam kitab 2 *Raja-raja* nyoe na kheueh Elisa, geunantoe Nabi Elia.

Asoe jih

Keurajeuen nyang teubagi 1:1–17:41
- a. Nabi Elisa 1:1–8:15
- b. Keurajeuen Yehuda dan Israel 8:16–17:4
- c. Samaria rhot 17:5-41

Keurajeuen Yehuda 18:1–24:20
- a. Phon di Hizkia trok u Yosia 18:1–21:26
- b. Peumeurintahan Yosia 22:1–23:30
- c. Raja-raja Yehuda nyang keuneu lheueh 23:31–24:20

Yerusalem taklok 25:1-30

Elia dan Raja Ahazia

1 Óh ka lheueh meuninggai Ahab raja
Israel, nanggroe Moab laju jipeu-
beudôh beurontak ateueh Israel.
2 Bak siuroe Raja Ahazia di Israel rhot
nibak seuramoe tingkat ateueh meuligoe
jih di Samaria, lé sababnyan gobnyan luka
parah that. Lé sababnyan gobnyan laju
geukirém sidroe keu jijak tanyong ubak
Baal-Zebub, dewa banda Ekron di Filistin,
peu kheueh gobnyan hase puléh atawa
hana. 3 Teuma malaikat TUHAN geuyue
ubak Elia, nibak Tisbe, mangat geujak
meurumpok ngon utosan-utosan Raja Aha-
zia nyan mangat geupeugah lagée nyoe,
"Peu kheueh di Israel hana Po teu Allah
sampoe gata keuneuk tajak ubak Baal-Ze-
bub, dewa banda Ekron nyan? 4 Jak peu-
gah kheueh ubak raja bahwa TUHAN meu-
feureuman lagée nyoe, 'Gata hana puléh,
gata teuma maté!' "
Óh ka lheueh Elia seuleusoe geupeubuet
peurintah TUHAN nyan, 5 jiwoe kheueh utos-
an-utosan nyan ubak raja, lé raja laju geuta-
nyong, "Pakon gata woe?"
6 Awaknyan jijaweueb, "na sidroe
ureuëng geujak meurumpok ngon kamoe,
dan geuyuewoe kamoe mangat kamoe peu-
trok ubak Amphon bahwa TUHAN meufeu-
reuman lagée nyoe ubak Amphon, 'Peu
kheueh di Israel hana Po teu Allah, sampoe
gata tajak lakée peutunyok ubak Baal-Ze-
bub, dewa banda Ekron? Gata hana puléh,
gata teuma maté!' "
7 "Pakriban hi ureuëng nyan?" geuta-
nyong lé raja. 8 "Bajée jubah dan talo keu-
ieng geuh kulét," jaweueb awaknyan.

1:8: Mat. 3:4, Mrk. 1:6

"O, nyan Elia!" jaweueb raja nyan.
9 Lheueh nyan lé raja laju geuyue sidroe
peuwira meusajan deungon na limong ploh
droe aneuëk buah geuhnyan geujak droeb si
Elia. Peuwiranyan geujak dan laju meurum-
pok deungon Elia teungoh geuduek ateueh
saboh bukét. "Hei hamba Allah," kheun
peuwira nyan, "raja geupeurintah gata
treun!"
10 "Meunyoe bit ulôn nyoe hamba
Allah," jaweueb Elia, "bah kheueh apui
jitreun nibak langét dan jitot sampoe habéh
gata meusajan deungon aneuëk buah gata!"
Watéenyan cit teuma jitreun apui dan laju
jitot peuwira nyan meusajan deungon ban
limong ploh droe aneuëk buah jih.
11 Dan raja geuyue teuma sidroe peuwi-
ra nyang laén meusajan deungon limong
ploh droe aneuëk buah jih. Awaknyan jijak
meurumpok dan jipeugah ubak Elia, "Hei,
hamba Allah, raja geuyue treun gata jinoe-
nyoe cit teuma!"
12 "Meunyoe ulôn nyoe keubit hamba
Allah," jaweueb Elia, "bah kheueh apui
jitreun dilangét dan jitot habéh gata meusa-
jan deungon aneuëk buah gata!" Watéenyan
cit teuma apui jitreun nyang teuka nibak Po
teu Allah dan jitot habéh peuwira nyan
meusajan deungon banlimong ploh droe
aneuëk buah jih nyan.
13 Lheueh nyan raja geukirém lom sidroe
peuwira meusajan deungon limong ploh droe
aneuëk buah jih. Peuwira nyan ji-ék ateueh
bukét dan meunan ka trok dikeue Elia laju
jimeuteuot sira jikheun lagée nyoe, "Peuam-
phon kheueh kamoe, ya hamba Allah! Neu-
weuh kheueh keu ulôn dan aneuëk buah
ulônnyoe. Bék kheueh kamoe nyoe neupoh
maté! 14 Dua droe peuwira laén meusajan
deungon aneuëk buah jih ka maté jipajoh lé
apui nyang teuka di langét, teuma ulôn meu-
lakée, neugaséh kheueh ulôn!"
15 Watéenyan cit teuma geupeugah
kheueh lé malaikat TUHAN ubak Elia, "Bék
teumakot! Seutôt kheueh jihnyan tatreun di
ateueh bukét nyoe." Lé sababnyan geutreun
kheueh Elia meusajan deungon peuwira-
nyan ubak raja. 16 Dan geupeugah lé Elia
ubak raja, "TUHAN meufeureuman, 'Gata
tayue ureuëng laén tajak lakée peutunyok
ubak Baal-Zebub dewa banda Ekron sang-
sang di Israel hana Po teu Allah nyang jeuet
teumpat teumanyong. Lé sababnyan gata
hana puléh, gata teuma maté!' "
17 Dan maté kheueh Ahazia lagée nyang
geufeureuman lé TUHAN meulalu Nabi Elia.
Sabab Ahazia hana aneuëk agam, lé sabab-
nyan Yoram syedara jih [a] jeuet keu raja
keugeunantoe geuh. Nyan na kheueh nibak
thon nyang keudua watée keurajeuen Yeho-
ram bin Yosafat, raja Yehuda.
18 Kisah laén keuhai peue nyang jipeu-
buet lé Raja Ahazia na teucetet lam kitab
Seujarah Raja-raja Israel.

Elia geubot lam syeuruga

2 Teuka kheueh watéejih TUHAN keu-
neuk beuôt Elia lam syeuruga deungon
peurantaraan angén badée. Watéenyan Elia
dan Elisa ka geutinggai Gilgal, 2 bak teu-
ngoh rot euh Elia geupeugah ubak Elisa,
"Tinggai kheueh droeneueh disinoe. Ulôn
geuyuejak lé TUHAN u Betel."
Teuma Elisa geujaweueb, "Deumi
TUHAN nyang udeb dan deumi nyawöng
Bapak, ulôn hana lôn tinggai Bapak." Lé
sababnyan awaknyan meusajan-sajan geu-
jak trok u Betel.
3 Na saboh kawan nabi nyang na tinggai
disinan geujak meurumpok ngon Elisa dan
laju geutanyong, "Peu kheueh droeneueh
teupeue bahwa uroenyoe amphon droeneu-
eh nyan jitinggai droeneueh sabab gobnyan
geubeuôt lé TUHAN?"
"Nyoe, lôn teupeue," jaweueb Elisa.
"Teuma, ka kheueh, bék teupeugah le keu-
hainyan."
4 Óh lheuehnyan geupeugah kheueh lé
Elia ubak Elisa, "Tinggai kheueh gata disi-
noe, lôn geuyue lé TUHAN mangat lôn jak u
Yerikho."
Teuma Elisa geujaweueb, "Deumi TUHAN
nyang udeb dan deumi nyawöng Bapak, ulôn
hana lôn tinggai Bapak." Deungon nyan teuma
awaknyan geujak lom trok u Yerikho.
5 Na saboh kawan nabi nyang na tinggai
nibak teumpat nyan geujak meurumpok
ngon Elisa dan geutanyong, "Peu kheueh
droeneueh teupeue bahwa nibak uroenyoe
amphon gata geubeuôt lé Po teu Allah dan
geutinggai gata?"
"Nyoe, lôntuan teupeue," jaweueb Eli-
sa. "Teuma ka kheueh bék tapeugah le
keuhai nyan."

[a] Lam padub-padubboh teujeumahan kuno na teutuléh *syedara jih;* lam naseukah Ibrani hana meuteumé tutoe haba nyan.
1:10, 12: Luk. 9:54

6 Óh lheuehnyan geupeugah kheueh lé
Elia ubak Elisa, "Tinggai droeneueh disi-
noe, ulôn geuyuejak lé TUHAN ubak Krueng
Yordan."
Teuma Elisa geujaweueb, "Deumi
TUHAN nyang udeb dan deumi nyawöng
Bapak, ulôn hana lôn tinggai Bapak." Lé
sababnyan awaknyan geujak laju trok u
Krueng Yordan, 7 dan na 50 droe nabi geu-
seutôt awaknyan. Laju Elia dan Elisa geu-
piôh bak binéh krueng, dan ban limong ploh
droe nabi nyan geudong hana padubna jiôh
nibak teumpat nyan. 8 Elia laju geusuet ba-
jée jubah gobnyan, lheuehnyan geugulong
dan ngon geunulong nyan laju geuseukok
ateueh ié krueng nyan. Laju ié krueng nyan
beukah jeuet keu dua boh bagi, lé sababnyan
Elia ngon Elisa jeuet geujak ateueh teumpat
nyang tho.
9 Watée ka trok u meurandeh, Elia laju
geupeugah ubak Elisa, "Lakée kheueh peue
nyang gata lakée ubak ulôn sigohlom lôn
geubeuôt lé TUHAN dan lôn tinggai gata!"
Geujaweueb lé Elisa, "Peuwaréh kheu-
eh kuasa Bapak nyan keu ulôn, mangat jeuet
ulôn nyoe keugeunantoe[b] Bapak."
10 "Oh, nyan payah that," seuot Elia.
"Teuma meunyoe droeneueh deuh tangieng
ulôn watée ulôn geubeuôt lé TUHAN, peue
nyang droeneueh lakée nyan geupeutrok.
Meunyoe droeneueh hana takalon, nyang
gata lakéenyan geutulak."
11 Sira jak, awaknyan bandua hana piôh-
piôh geupeugah haba. Deungon hana teu-
sangka-sangka na saboh geuritan meuapui
nyang jitarék lé guda meuapui trok keunan
laju jipeucre awaknyan bandua dan Elia laju
jipeu-ék lam syeuruga lé angén badée.
12 Elisa geukalon dan laju geutawök, "Elia,
Bapak lôn! Bapak lôn! Nyang lindong Israel
nyang peukasa! Bapak ka hanale!" Dan
gadôh kheueh Elia nibak mata Elisa.
Deungon peudeh that Elisa laju geupri-
ek bajée jubah geuh jeuet keudua boh bagi,
13 dan laju geucok bajée jubah Elia nyang
rhot. Óh lheuehnyan gobnyan geugisa dan
geudong nibak binéh Krueng Yordan, 14 la-
ju geuseupôt bajée jubah Elia nyan ateueh ié
sira geupeugah, "Dipat kheueh TUHAN, Po
teu Allah Elia nyan?" Óh ka lheueh geuseu-
kok bajée ateueh ié krueng nyan, krueng
nyan laju beukah dua dan gobnyan pi laju
geujak ateueh tanoh nyang ka tho nyan u
meurandeh jeh. 15 Ban limong droe nabi
nyang teuka di Yerikho nyan deuh jikalon
peue nyang ka teujadi, awaknyan laju jipeu-
gah, "Kuasa Elia ka jiminah ubak Elisa!"
Awaknyan jijak ubak gobnyan dan laju jisu-
jut dikeue Elisa 16 dan geupeugah lé awak-
nyan, "Kamoe na 50 droe, banmandum teu-
ga-teuga. Lé sababnyan, jak geutanyoe tajak
mita Elia gurée droeneueh nyan. Mungken
Roh TUHAN ka geuba awaknyan u ateueh
gunong atawa lam barieh laju jitinggai disi-
nan."
"Hana peue!" geujaweueb Elisa.
17 Teuma awaknyan hana piôh jipaksa
sampoe gobnyan geutem teuma. Dan geujak
kheueh ban 50 droe nabinyan geujak mita
Elia nyang treb jih na lhée uroe, teuma
awaknyan teutab hana meurumpok ngon
gobnyan. 18 Laju awaknyan jigisa ubak Eli-
sa nyang geupreh di Yerikho. "Kon ka
lheueh lôn peugah bahwa gata hana peu
tajak seutôt gobnyan?" kheun Elisa ubak
awaknyan.

Buet-buet ajaéb nyang geupeubuet lé Elisa

19 Na padub droe ureuëng nibak di Ye-
rikho jijak ubak Elisa sira jipeugah, "Pak,
lagée nyang Bapak kalon keudroe, banda
nyoe jroh, teuma ié jih hana jroh sampoe
jeuet keusabab ureuëng inong nyang teu-
ngoh mume rhot aneuëk jih."
20 "Cok kheueh laju cawan nyang man-
tong barô," kheun Elisa, "dan boh kheueh
sira lam cawan nyan." Dan awaknyan laju
jiba peue nyang geulakée Elisa nyan ubak
gobnyan. 21 Laju geujak Elisa ubak mata ié
dan sira nyang kana nyan laju geugeulawa
lam mata ié nyan sira geupeugah, "Nyoe
kheueh feureuman TUHAN: 'Ulôn peugleh ié
nyoe mangat bék na le jeuet keusabab maté
gob atawa rhot aneuëk lam pruet!' " 22 Phon
watéenyan gleh kheueh iényan paih lagée
peue nyang geupeugah lé Elisa.
23 Óh lheuehnyan geujak kheueh Elisa
nibak Yerikho u Betel. Bak teungoh rot euh
na saboh kawan aneuëk miet jiteubit nibak
lam banda laju jihina ngon jipeukém-peu-
kém gobnyan. "Hei ureuëng lapeueng ulée,
teubit nibak teumpat nyoe!" kheun awak-
nyan sira jikuk-kuk.

---

[b] *Peuwaréh kheueh kuasa ... keugeunantoe:* Lam naseukah Ibrani: Dua boh bagian roh. Elisa geulakée waresan nyang lazem jih teujok seucara hukôm ubak aneuëk tuha (kalon Tel. 21:17).
2:9: Tel. 21:17 **2:12**: 2Raj. 13:14

24 Elisa geupaleng geukalon ateueh aneuëk nyan lheueh nyan laju geuseurapa jihnyan ateueh nan TUHAN. Watéenyan cit teuma dua boh cagée jiteubit lam tamah laju jirungkom dan jipriek-priek aneuëk mit nyan na peuet ploh dua droe lamkawan aneuëk mit nyan.

25 Elisa geubot lom langkah gobnyan dan geujak laju u Gunong Karmel, lheueh nyan geuwoe lom u Samaria.

Prang Israel ngon Moab

3 Lam thon nyang keulapan blaih nibak keurajeuen Yosafat raja Yehuda, Yoram bin Ahab jeuet keu raja Israel dan geumat peurintah di Samaria dua blaih thon treb jih. 2 Gobnyan geupeubuet nyang jeuhet nibak mata TUHAN, teuma gobnyan hana saban jeuhet jih ngon Ahab dan Izebel, ureuëng syiek jih. Patong nyang jipeugét lé ayah jih keungon seumah Baal ka jipeutreun lé gobnyan. 3 Teuma, saban cit lagée raja Yerobeam bin Nebat nyang mat peurintah sigohlom geuh nyan, gobnyan pih jeuet keusabab ureuëng Israel meudesya dan hana piôh jipeubuet hainyan.

4 Raja Mesa asai Moab na geupeulara bubiri. Sibagoe cukée ubak raja Israel, tieb-tieb thon gobnyan geujok na 100.000 aneuëk bubiri meunan cit bulée bubiri nibak 100.000 boh bubiri agam. 5 Teuma óh ka lheueh Raja Ahab meuninggai donya, Mesa laju beurontak ateueh Israel. 6 Lé sababnyan Raja Yoram laju geutinggai Samaria geujak peusiab banmandum angkatan prang gobnyan. 7 Gobnyan geukirém peusan lagéenyoe ubak Raja Yosafat di Yehuda, "Raja Moab ka jibeurontak ateueh ulôn; tatem kheueh droeneueh tamuprang meusajan lôn talawan jihnyan?"

"Gét," jaweueb Raja Yosafat. "Ulôn ngon aneuëk buah lôn meunan cit deungon pasokan meuguda kamoe jak meusajan droeneueh. 8 Rot toh kheueh tanyoe prang awaknyan?"

"Tacok rot nyang teujak u padang pasi Edom," jaweueb Yoram.

9 Dan geujak kheueh Raja Yoram meusajan deungon raja Yehuda dan raja Edom. Óh ka lheueh geujak nyang treb jih na tujoh uroe, awaknyan ka habéh ié jieb, lé sababnyan pasokan awaknyan meunan cit deungon beulatang nyang ba barang awaknyan hana hase ji-jieb ié. 10 "Ka paloe geutanyoe!" kheun Raja Yoram. "TUHAN ka geureuncana keuneuk seurah geutanyoe nyang lhée droe nyoe ubak raja Moab!"

11 Seuôt Raja Yosafat, "Peu kheueh disinoe hana nabi nyang hase geutanyong tanyoe keuhai tanyoe ubak TUHAN?"

Sidroe lamkawan peuwira tantra Raja Yoram jiseuôt, "Na Elisa bin Safat! Gobnyan ilée peumbantu Elia."

12 "Beutôi! TUHAN meufeureuman meulalu gobnyan," kheun Raja Yosafat. Dan geujak kheueh ban lhée droe raja nyan ubak Elisa.

13 "Keupeue neulakée tulông ubak lôn?" kheun Elisa ubak raja Israel nyan. "Jakmantong ubak nabi-nabi ureuëng syiek gata!"

"Hana jeuet!" seuôt Yoram. "Sabab TUHAN kheueh nyang reuncana keugeujok kamoe ban lhée droenyoe ubak raja Moab."

14 Geujaweueb lé Elisa, "Deumi TUHAN nyang udeb, nyang ulôn peutimang, ulôn peugah ngon trok trang meunyoe kon lé sabab Raja Yosafat nyang ulôn horeumat, ulôn hana lôn peugét urosan deungon Teungku. 15 Jinoenyoe ba kheueh keunoe sidroe ureuëng peumeu-én keucapi."

Teungoh ureuëng nyan jipeumeu-én keucapi jih, Elisa laju geukuasa lé Roh TUHAN, 16 lé sababnyan gobnyan geupeugah, "Nyoe kheueh nyang geukheun lé TUHAN: 'Kueh kheueh lueng-lueng di wadi[c] nyoe. 17 Bahpi gata hana takalon ujeuen treun atawa angén pôt, teuma ié teutab na meulimpah-limpah lam wadi nyoe. Gata meusajan deungon beulatang nyang peudieng barang gata meuteumé ié nyang seb keu teujieb sipuih-puih jih.' " 18 Lheuehnyan geupeugah lom lé Elisa, "Teuma nyoe na kheueh peukara ubit nibak TUHAN. Gobnyan pi geubri teuma gata meunang ateueh ureuëng-ureuëng Moab. 19 Banmandum banda awaknyan nyang meupageue ngon kuta nyang gét-gét hase gata reuloih; banmandum bak kayée nyang muboh gata koih, banmandum mata ié awaknyan gata sumpai, dan banmandum ladang awaknyan nyang subô-subô nyang geulawa ngon batée sampoe rusak banmandum."

20 Óh singoh nyan, watée awaknyan teungoh jipeuna upacara keureubeuen beungoh, ji-ile kheueh ié nyang teuka di arah Edom sampoe peunoh wadi[d] nyan.

[c] *wadi:* Krueng nyang tho di padang pasi nyang meunyoe jitreun ujeuen barô kheueh meuasoe ngon ié.
[d] wadi: Kalon 3:16.

21 Watée raja Moab jideungoe bahwa
ban lhée raja nyan ka trok keuneuk jak
prang jih, banmandum ureuëng – bahnyan
nyang tuha meunan cit nyang muda – nyang
ka-ek jigulam beude, laju jikrah dan jipeu-
duek nibak bataih nanggroe. 22 Óh singoh
nyan, watée awaknyan jibeudôh beungoh,
mata uroe laju meucahya ateueh ié teugeu-
nang nyan sampoe deuh jih lagée darah.
23 Lé sababnyan awaknyan laju jikuk-kuk,
"Darah! Pasti sipa-i-sipa-i nibak ban lhée
boh pasokan nyan ka jimeupoh-poh sabe
keudroe-droe! Jak geutanyoe tarampok khi-
mah-khimah awaknyan!"
24 Teuma meunan ureuëng-ureuëng Mo-
ab nyan trok ubak khimah awaknyan, awak-
nyan laju jipoh sampoe jisurot lé pasokan
Israel nyang laju maju jipeulet sira jipoh
maté awaknyan 25 dan jireuloh bubena ban-
da-banda awaknyan. Tieb-tieb ladang nyang
subô nyang awaknyan liwat, laju jirhom lé
awaknyan ngon batée. Akhé jih, banman-
dum ladang ka teutôb ngon batée. Meunan
cit lé ureuëng-ureuëng Israel laju jisumpai
bubena mata ié dan jikoh banmandum bak
kayée nyang muboh. Nyang tinggai na
kheueh banda Kir-Hareset, ma banda Moab.
Akhéjih banda nyan pih jikeupong dan jir-
hom ngon batée lé peungumban-peungum-
ban.[e]
26 Watée ka sadar bahwa jihnyan hana
mungken le meuteun, lé raja Moab laju jiba
700 droe tantra nyang ahli jipeuguna peu-
deueng, laju ji-useuha jiheuntam peutahan-
an raja Edom, teuma hana meuhase. 27 Lé
sababnyan laju jicok putra mahkota jih, laju
jikeureubeuen ateueh bintéh beuton sibagoe
keureubeuen keu dewa Moab. Lé sababnyan
takot kheueh[f] teumakot ureuëng-ureuëng
Israel, awaknyan laju jisurot pasokan jih
nibak banda nyan dan laju jiwoe u nanggroe
jih.

Elisa geutulông sidroe inong balée nyang gasien

4 Nibak siuroe na sidroe inong balée
nabi jijak ubak Elisa dan jipeugah,
"Bapak, lakoe ulôn na meuninggai donya!
Dan Bapak neuteupeue bahwa gobnyan pi
ureuëng nyang paleng taát ubak Po teu
Allah, teuma gobnyan na meu-utang bak
sidroe-droe ureuëng. Jinoe ureuëng nyan
jiteuka keuneuk jijakcok bandua droe
aneuëk ulôn dan jipeujeuet aneuëk ulôn
nyan keu namiet jih, nyan na kheueh siba-
goe meunayeu utang meureuhom lakoe
ulôn." 2 "Pakriban ulôn hase lôn tulông
droeneueh?" geutanyong lé Elisa. "Nibak
droeneueh peue nyang na dirumoh?"
"Hana sapeuena," jaweueb inong balée
nyan, "teuma nyang na na kheueh saboh
kaca ubit minyéuk zaiton."
3 Geupeugah lé Elisa, "Neujak ngui si-
jai-jai jih kaca-kaca ubit nibak kawöm ling-
ka droeneueh. 4 Óh lheuehnyan droeneueh
meusajan deungon aneuëk-aneuëk droeneu-
eh neutamong lam rumoh dan neutôb pin-
toe. Ro kheueh minyéuk nyang na lam kaca
nyan u dalam kaca-kaca nyan, dan pinah
kheueh laju nyang ka peunoh."
5 Dan jiwoe kheueh inong balée nyan u
rumoh jih. Óh ka lheueh gobnyan ngon
aneuëk-aneuëk jih jitamong dan jitôb pintoe
rumoh, gobnyan laju jicok kaca ubit nyang
meuasoe minyéuk zaiton nyan, laju geuro
lam kaca-kaca nyang ka jijok lé aneuëk-
aneuëk jih. 6 Óh ka lheueh kaca-kaca nyan
meuasoe mandum, lé gobnyan geulakée lom
saboh kaca teuk. "Ka habéh ma," jaweueb
sidroe lamkawan aneuëk geuhnyan. Lé nyan
teuma minyéuk nyan ka hana ji-ile le. 7 Óh
lheueh nyan ma nyan laju jijak ubak Nabi
Elisa, dan Elisa laju geupeugah, "Peubloe
kheueh banmandum minyéuk nyan keu
ngon bayeue utang droeneueh, dan nyang
leubeh nyan kaseb keu beulanja droeneueh
dan aneuëk-aneuëk droeneueh."

Elisa dan ureuëng inong kaya di Sunem

8 Di Sunem na tinggai sidroe inong ka-
ya. Bak siuroe watée Elisa geujak u Sunem,
lé ureuëng inong nyan laju jihôi gobnyan
keugeujak makheun. Phon watéenyan pajan
mantong Elisa na geujak u Sunem gobnyan
geumakheun nibak rumoh inong kaya nyan.
9 Lheueh nyan jikheun kheueh lé inong kaya
nyan ubak lakoe jih, "Ulôn peucaya bahwa
bapak nyang kayém that geujak keunoe na
kheueh biet-biet sidroe hamba Po teu Allah.
10 Bah kheueh tapeugét saboh kama nyang
ubit nibak tingkat ateueh rumoh geutanyoe,
dan tapeuleungkab deungon saboh teumpat
éh, meuja dan kurusi, meunan cit panyöt
mangat jihnyan jeuet ji-éh nibak teumpat

[e] *Peungumban:* Ureuëng nyang geulawa batée ngon taloe (ali-ali, basa Aceh). [f] *takot kheueh:* Ureuëng Israel meurasa teumakot, sabab keureubeuen nyan hase teupeuteuka beungéh TUHAN, atawa beungéh Kemos, dewa bansa Moab.

nyan pajan mantong jihnyan jijak bak geu-
tanyoe."
11 Nibak siuroe Elisa geujak lom u Su-
nem, watée gobnyan geu-ék u ateueh nibak
kama gobnyan keuneuk meureuhat, 12 gob-
nyan laju geuyue ubak peulayan gobnyan
nyang nan jih Gehazi, mangat jijak hôi
ureuëng inong nyan. Watée inong nyan ka
trok, 13 laju geupeugah lé Elisa ubak gob-
nyan Gehazi, "Tanyong bak gobnyan pa-
kriban ulôn hase lôn bayeue meunayah gob-
nyan keugeutanyoe. Mungken gobnyan
meuheuet mangat tanyoe tajak ubak raja
atawa ubak panglima angkatan prang dan
meututoe keuhai peureulée gobnyan."
Ureuëng inong nyan geujaweueb,
"Ulôn tinggai lamkawan waréh kawöm lôn
dan lé sababnyan hana kureueng meusapeue
pih."
14 Lé sababnyan geutanyong kheueh lé
Elisa ubak Gehazi, "Meunyoe meunan, peu
kheueh nyang jeuet lôn peubuet keu gob-
nyan?"
Gehazi jijaweueb, "Gobnyan hana meu
aneuëk, Pak, dan lakoe gobnyan ka tuha
that."
15 "Hôi inong nyan keunoe," kheun Eli-
sa. Ureuëng inong nyan teuka dan jidong
bak babah pintoe. 16 Laju geupeugah lé Eli-
sa ubak inong nyan, "Thon ukeue nyoe, bak
watée nyang lagéenyoe, droeneueh ka neu-
tingkue sidroe aneuëk manyak nyang
agam."
"Teungku, bék sulet!" kheun inong
nyan. "Teungku nyan hamba Po teu Allah!"
17 Teuma beutôi kheueh peue nyang
geupeugah lé Elisa. Thon lheueh nyan teu-
ma, kira-kira bak watée nyang saban lé
ureuëng inong nyan laju jipeulahé sidroe
aneuëk agam.
18 Óh ka lheueh aneuëk nyan rayeuk,
bak siuroe watée musém keumeukoh,
aneuëk nyan meusajan ngon ureuëng keu-
meukoh jijak laju ubak ayah jih nyang na di
ladang. 19 Deungon hana teusangka-sangka
aneuëk nyan jiklik ubak ayah jih, "Adoh!
Ulée lôn sakét that!"
Jipeugah lé ayah aneuëk nyan ubak si-
droe peulayan, "Taba laju aneuëk nyan
ubak ma jih." 20 Lé peulayan nyan laju jiba
aneuëk nyan ubak ma jih, dan lé ma aneuëk
nyan laju jiwa aneuëk jihnyan. Teuma óh
uroe ka seupôt aneuëk nyan pih meuninggai
donya. 21 Lé ma aneuëknyan laju jiba
aneuëk jihnyan u ateueh, ubak kama Elisa,
laju jipeuéh aneuëk nyan ateueh teumpat éh.
Óh lheuehnyan ma aneuëk nyan laju jiteubi-
et sira jitôb pintoe, 22 ureuëng inong nyan
jijak hôi lakoe jih. Ureuëng nyan jipeugah,
"Tayue kheueh sidroe peulayan mangat ji-
jak keunoe deungon saboh keuleudée. Ulôn
keuneuk jak jinoe cit teuma ubak Nabi Elisa,
dan hana treb teuma bagaih ulôn gisa."
23 "Pakon jeuet jinoe gata jak?" geuta-
nyong lé teungku lakoe jih. "Uroenyoe kon
uroe Sabat dan kon teuma uroe raya Buleu-
en Barô." [g]
"Hana peue," jaweueb ureuëng nyan.
24 Óh ka lheueh gobnyan jipasang peulana
ateueh keuleudée nyan, gobnyan laju jipeu-
gah bak peulayan nyan, "Paroih kheueh laju
keuleudée nyoe mangat tajam jijak; bék gata
peukureueng plueng jih meunyoe hana ulôn
yue." 25 Dan jijak kheueh ureuëng inong
nyan ubak Gunong Karmel nibak teumpat
Elisa.
Phon dijiôh lé Elisa ka geukalon
ureuëng inong nyan jijak bak gobnyan. Elisa
laju geupeugah ubak Gehazi, "Ngieng
kheueh, ma nyang di Sunem nyan jijak
keunoe! 26 Bubagaih kheueh gatajak bak
jihnyan dan gata tanyong laju pakriban keu-
adaan keuluwarga jih."
"Banmandum jroh-jroh mantong,"
kheun ureuëng inong nyan ubak Gehazi.
27 Teuma watée katrok dikeue Elisa, gob-
nyan laju geusujut dan geuwa gaki Elisa.
Gehazi keuneuk jikireuh inong nyan nibak
gaki Elisa nyan, teuma Elisa laju geupeu-
gah, "Peubiyeu mantong! Deuh jih inong
nyoe seudeh lumpahna. Teuma TUHAN hana
geupeugah sapeue ubak ulôn!"
28 Ureuëng inong nyan laju jipeugah,
"Bapak, ulôn hana lôn lakée aneuëk nibak
droeneueh. Ka lheueh lôn peugah ubak Ba-
pak mangat bék neubri harapan nyang shoh
keu ulôn nyoe."
29 Elisa geupaleng ubak Gehazi dan laju
geupeugah, "Bubagaih, jakcok laju tungkat
ulôn lheueh nyan tajak kheueh laju u rumoh
ma nyoe. Bék gata piôh keu gata bri saleuem
keusoe mantong nyang meurumpok ngon
gata bak rot ueh. Meunyoe ureuëng laén
jibeuôt saleuem ateueh gata, bék gata böih

---

[g] *Sabat ... Buleuen Barô:* Yoh jamén ilée uroe-uroe raya lagée nyan jianggab masa nyang paleng jroh keuteulakée tulông ubak nabi.

4:16: Keuj. 18:4

watée keugata jaweueb saleuem jih nyan.
Meunan gata ka trok keunan, keubah kheu-
eh laju tungkat ulôn ateueh tuboh aneuëk
nyan."
30 Ureuëng inong nyan jipeugah, "Ba-
pak Elisa! Deumi TUHAN nyang udeb dan
deumi nyawöng Bapak, ulôn hana lôn ting-
gai Bapak!" Lé sababnyan geujak kheueh
Elisa meusajan deungon ma nyan u rumoh
jih.
31 Gehazi ka awai jijak nibak awaknyan
keu jijak keubah tungkat Elisa ateueh tuboh
aneuëk nyang ka meuninggai nyan, teuma
hana meusu sibagoe tanda aneuëk nyan
udeb. Dan lé sababnyan jijak kheueh Gehazi
jijak meurumpok ngon Elisa dan laju jipeu-
gah, "Aneuëk nyan hana jibeudôh."
32 Meunan ka trok u rumoh ureuëng
inong nyan, Elisa geutamong keudroe lam
kama nyan dan laju geukalon manyét
aneuëk nyan ka teu-éh ateueh teumpat éh.
33 Elisa geutôb pintoe lheueh nyan laju geu-
meudoá ubak TUHAN. 34 Óh lheueh nyan
gobnyan laju geudugom ateueh tuboh
aneuëk nyan dan laju geupeurab babah, ma-
ta dan jaroe gobnyan ubak babah, mata ngon
jaroe aneuëk nyan. Sabab gobnyan geupeu-
buet nyang lagée nyan bagoe, tuboh aneuëk
nyan ka jeuet keu su-uem. 35 Elisa laju geu-
beudôh lheueh nyan geujak keudeh keunoe
lam kama nyan, lheueh nyan geudugom lom
ateueh tuboh aneuëk nyan. Akhé jih aneuëk
nyan beureusen tujoh goe, dan laju jipeuhah
mata jih. 36 Elisa geuyue laju ubak Gehazi
mangat jijak tawök ma aneuëk nyan, dan
watée ma aneuëk nyan ka jitamong, laju
geupeugah lé Elisa ubak ma aneuëk nyan,
"Nyoe aneuëk Ma." 37 Ma nyan laju jisujut
dikeue Elisa dan lheueh nyan laju jiba
aneuëk nyan peuteubiet u luwa.

Duo boh teuk buet nyang ajaéb

38 Saboh watée jiteuka musém deuk
nyang paleng hebat bansaboh nanggroe. Lé
sababnyan Elisa geuwoe u Gilgal. Watée
gobnyan teungoh geupeubeuet saboh
kawöm nabi-nabi, gobnyan laju geuyue
peulayan geuh mangat jijak cok saboh beu-
langöng nyang rayeuk lheueh nyan laju geu-
taguen peunajoh keu awaknyan. 39 Na si-
droe nibak nabi-nabi nyan geuteubiet geujak
u ladang keu geujak mita ôn-ôn gulée, dan
laju meuteumé ngon saboh seunaman bak
labu nyang udeb keudroe. Lé nabi nyan laju
geupot boh-boh labu nyan nyang keubiet le
that-that, atranyan laju geupeuwoe. Deu-
ngon hana geuteupeue boh peue nyan, lé
nabi nyan laju geukoih-koih lheueh nyan
laju geupeutamong lam beulangöng rayeuk
nyan. 40 Óh ka masak, laju geujok-jok keu
nabi-nabi nyang laén nyan. Teuma banman-
tong awaknyan jirasa peunajoh nyan, awak-
nyan laju jiklik-klik jimeuhôi Elisa, "Ba-
pak, nyoe tuba!" Awaknyan hana jitem
pajoh. 41 Lé sababnyan Elisa laju geuyue
teupông bacut, atranyan laju geusipreuk lam
beulangöng nyan, lheueh nyan gobnyan
geupeugah, "Jok-jok lom peunajoh nyan."
Biet that-that, peunajoh nyan ka hana le
meubahya.
42 Bak saboh watée nyang laén, na si-
droe ureuëng agam jijak nibak teumpat jih
di Baal-Salisa. Ureuëng nyan jiba keu Elisa
boh gandom nyang ban mantong teupot dan
dua ploh boh ruti nibak gandom nyang
phon-phon that jipot lam thon nyan. Elisa
laju geuyue peulayan gobnyan mangat jijok-
jok ruti nyan keu nabi-nabi nyan, 43 teuma
lé peulayan nyang jipeugah, "Hana mung-
ken seb keu sireutoih droe ureuëng!"
Geujaweueb lé Elisa, "Tajok kheueh
laju mangat awaknyan jeuet jipajoh, sabab
TUHAN meufeureuman bahwa awaknyan
teuma jimakheun dan óh lheueh jimakheun
mantong na nyang leubeh." 44 Lé peulayan
nyan laju jiweuk-weuk peunajoh nyan keu
awaknyan, dan awaknyan banmandum hase
jimakheun. Óh lheueh jimakheun mantong
na tinggai lagée nyang geupeugah lé
TUHAN.

Naaman teupeupuléh

5 Naaman na kheueh panglima angkatan
prang Siria nyang paleng jicinta dan
jihareuga lé raja Siria, sabab meulalu Naa-
man, TUHAN ka geupeumeunang ubak tantra
Siria. Naaman na kheueh sidroe panglima
nyang peukasa, teuma jihnyan na peunyakét
kulét nyang lumpah parah. 2 Bak saboh wa-
tée Siria jijak heuntam nanggroe Israel. Lam
prang nyan sidroe aneuëk dara Israel jidrob
dan laju jiba sibagoe tawanan, óh lheueh-
nyan jeuet keupeulayan keupeurumoh Naa-
man. 3 Nibak siuroe jipeugah lé peulayan
nyan ubak Pocut Po jih, "Pocut, meunyoe
teungku amphon geujak meurumpok ngon
nabi nyang na tinggai di Samaria, ka pasti
nabi nyan geupeupuléh teungku po." 4 Wa-

4:34-35: 1Raj. 17:21 **5:1-14**: Luk. 4:27

tée Naaman geudeungoe hainyan, lé jihnyan
laju jijak ubak raja dan jipeugah banman-
dum peue-peue nyang ka jipeugah lé aneuëk
dara nyan. 5 Geupeugah lé raja, "Gét, jak
kheueh ubak raja Israel, ulôn teuma lôn
tuléh surat keu gobnyan."

Dan jijak kheueh Naaman deungon jiba
sajan 30.000 péng pirak, 6.000 péng méuh,
dan 10 pasang peukayan nyang jroh-jroh.
6 Surat nyang geuba nyan asoe jih lagée
nyoe: "Meulalu surat nyoe ulôn peuturi
peuwira ulôn, nan jih Naaman ubak Teung-
ku mangat Teungku neutem peupuléh peu-
nyakét jih nyoe."

7 Watée raja Israel geubaca surat nyan,
lé rajanyan laju jipriek-priek peukayan jih
sabab teumakot, lheueh nyan geupeugah,
"Mupalo, peue sabab raja Israel nyan jiyue
bak ulôn mangat lôn peupuléh ureuëng
nyoe? Ulôn bukon Po teu Allah nyang na
kuasa keu lôn peu-udeb ngon lôn peumaté
ureuëng laén! Pasti raja Siria nyan jimita
gara-gara ngon ulôn!"

8 Nabi Elisa geudeungoe keuhai nyan,
dan laju geukirém peusan nyang lagéenyoe
ubak raja Israel, "Pakon jeuet yo? Yue
kheueh ureuëng nyan mangat jijak ubak
ulôn mangat jihnyan jiteupeue bahwa di
Israel nyoe na sidroe nabi!"

9 Lé sababnyan geujak kheueh Naaman
ngon geuritan guda jihnyan u rumoh Elisa,
meunan trok laju jipiôh bak babah pintoe.
10 Elisa laju geukirém sidroe peulayan ma-
ngat jipeugah haba nyoe ubak Naaman,
"Neujak kheueh Teungku jak manoe tujoh
goe lam Krueng Yordan, óh lheueh nyan
Teungku ka puléh lom teuma." 11 Banjideu-
ngoe meunan Naaman beungéh that laju
jipeugah, "Ulôn pike gobnyan keudroe
nyang teubiet geujak meurumpok ngon
ulôn, dan geumeudoá ubak TUHAN, Allah
geuh nyan, dan geugrak jaroe geuh nyan
nibak teumpat nyang sakét bak tuboh lôn
nyoe lheuehnyan laju ulôn nyoe ka puléh.
12 Krueng Abana dan Krueng Parpar di
Damsyik leubeh gét nibak krueng toh man-
tong di Israel! Ulôn jeuet lôn manoe inan
dan hase puléh!"

13 Teuma lé peulayan-peulayan nyan
jipeurab bak ureuëng nyan dan jipeugah,
"Teungku, meunyoe Teungku geuyue peu-
buet sapeue-sapeue nyang payah, ka pasti
Teungku neupeubuet teuma. Peue teuk lom
gobnyan geuyue Teungku neumanoe ma-
ngat jeuet puléh!" 14 Lé sababnyan jijak
kheueh Naaman ubak Krueng Yordan, laju
jitamong dan jipeuseunom droe lam krueng
nyan na tujoh goe lagée nyang ka geuyue lé
Elisa. Lheueh nyan Naaman pih ka puléh
teuma. Tuboh jih ka sihat lom saban lagée
tuboh aneuëk muda. 15 Lheueh nyan jihnyan
meusajan ngon nyang iréng jih jijak laju
ubak Elisa. "Jinoenyoe ka ulôn teupeue,"
kheun Naaman ubak Elisa, "bahwa bansa-
boh donya nyoe teuma na sidroe Allah, nyan
kheueh Po teu Allah nyang jiseumah lé
ureuëng Israel. Lé sababnyan, beuneutem
kheueh lé Teungku neuteurimong meuneu-
bri ulôn."

16 Geujaweueb lé Elisa, "Deumi TUHAN
nyang udeb, nyang ulôn peutimang, ulôn
hana lôn teurimong meuneubri peue-peue
mantong."

Naaman laju jipaksa mangat Elisa geu-
tem teurimong meuneubri jih nyan, teuma
Elisa teutab hana geutem teurimong. 17 Dan
jipeugah lé Naaman, "Meunyoe Teungku
hana cit neutem teurimong nyang ulôn bri
nyoe, neupeu idhin kheueh ulôn lôn peuwoe
tanoh [h] nyang le jih sidub ék nyang jiba lé
sipasang bagal. Sabab, phon jinoenyoe ulôn
peuseumah keureubeuen na kheueh keu
TUHAN mantong, dan kon keu ilah-ilah
nyang laén. 18 Meunyoe teuma ulôn neujak
meusigoe ngon raja keu teujak seumayang
ubak kuil Rimon dewa Siria, seumoga
TUHAN geupeu amphon ulôn."

19 Seuôt Elisa, "Tajak kheueh deungon
seulamat." Dan Naaman pih laju jijak.

Hana treb óh lheueh Naaman jijak,
20 Gehazi peulayan Elisa nyan, teupike keu-
droe jih, "Ah, keupeue jihnyan teupeu biyeu
jijak deungon hana jibayeue sapeue? Nyang
sikeubit jih amphon ulôn geuteurimong
peue nyang jijok lé ureuëng Siria nyan!
Deumi TUHAN nyang udeb, ulôn bah lôn jak
tiyeub jihnyan dan hase lôn teumé sapeue-
peue nibak jihnyan!" 21 Lé Gehazi laju jijak
peulet Naaman. Watée jingieng lé Naaman
na ureuëng teuka, jihnyan laju jitreun ateueh
geuritan jih dan laju jipeugah, "Peue na
peureulée?" 22 Jijaweueb lé Gehazi, "Meu-
áh Teungku, ulôn geuyue jak peutrok ubak
Teungku bahwa banmantong na dua droe
nabi teuka nibak gunong-gunong Efraim.
Teungku lôn geulakée beuneubri 3.000

[h] *peuwoe tanoh:* Bak watéenyan ureuëng peucaya bahwa dewa atawa ilah jitém teuseumah meunyoe bak tanoh jih keudroe.

péng pirak dan dua boh pasang peukayan
nyang gét keu bandua droe nabi nyan."
23 "Ka teuntée ulôn bri!" seuôt Naa-
man, dan jihnyan jipaksa mangat Gehazi
jitem ba 6.000 péng pirak. Naaman laju
jibungkoh péng nyan lam dua boh baluem,
dan jicok dua boh pasang peukayan nyang
gét-gét, banmandum nyan laju jijok ubak
bandua droe peulayan jih, nyang jiyue jak
leubeh awai nibak Gehazi. 24 Watée ka trok
ubak bukét teumpat tinggai Elisa, Gehazi
laju jicok péng ngon peukayan nyan nibak
peulayan-peulayan Naaman, óh lheuehnyan
laju jikeubah lam rumoh. Lheueh nyan peu-
layan-peulayan nyan jiyue jak woe, 25 lheu-
eh nyan laju jitamong lom lam rumoh nyan.
Geutanyong lé Elisa, "Pane kah jak?"
"Hana lôn jak sahoe, Teungku Am-
phon!" jaweueb Gehazi.
26 Teuma Elisa geupeugah, "Até ulôn
na disideh watée Naaman jitreun ateueh
geuritan jih keujijak meurumpok ngon gata.
Nyoe kon watée jih keuteumita péng dan
keu teubloe lampôh zaiton, meunan cit
lampôh anggô, bubiri dan leumô meunan cit
namiet-namiet! 27 Sabab gata tateurimong
meuneubri nyan, gata pih tateurimong teu-
ma peunyakét Naaman. Lom pih keu siumu
masa keuturonan gata pih teutab na jiteuri-
mong peunyakét nyan!"
Watée Gehazi jiteubiet nibak teumpat
nyan, jihnyan laju keunong peunyakét kulét
– kulét jih ka jeuet keu putéh lagoena.

Kapak nyang meuteumé lom teuma

6 Nibak siuroe nabi-nabi nyang geudi-
dek lé Elisa, apoh apah ubak gobnyan.
Nabi-nabi nyan geupeugah, "Teumpat ting-
gai geutanyoe ubit that-that! 2 neupeu idhin
kheueh keu kamoe meujakkoih bak kayée
nyang tô ngon Krueng Yordan, dan geupeu-
dong teumpat tinggai geutanyoe disinan."
"Gét that," geujaweueb lé Elisa.
3 Sidroe lamkawan awaknyan jipaksa
mangat Elisa geujak meusajan ngon awak-
nyan. Elisa geutem, 4 dan awaknyan pih laju
jijak meusajan-sajan. Watée katrok bak bi-
néh Krueng Yordan, jipeuphon kheueh
awaknyan jijakkoh kayée. 5 Deungon hana
jisaja mata pato sidroe lamkawan awaknyan
rhot lam ié. "Pakon meunan hai Bapak!"
jikuk lé awaknyan, "Nyan pato gob teungui
sikeujab!"
6 "Dipat rhot jih?" geutanyong lé Elisa.
Ureuëng nyan laju jitunyok teumpat jih, lé
Elisa laju geureupang sikrak kayée lheueh
nyan laju geurhon ubak teumpat nyan. Deu-
ngon nyan jitimue kheueh mata pato nyan
ateueh muka ié. 7 Geupeugah lé Elisa,
"Cok!" Ureuëng nyan laju jisunyueng jaroe
jih dan laju jicok pato nyan.

Tantra Siria geupeutaloe

8 Bak saboh watée Siria jimuprang deu-
ngon Israel. Óh ka lheueh meurokpakat
ngon mandum panglima jih, raja Siria nyan
laju jipeuteuntée bak teumpat toh awaknyan
jipeudong khimah. 9 Teuma Elisa geukirém
haba ubak raja Israel keu geupeuingat raja
nyan mangat bék jijak ubak teumpat nyan,
sabab lé ureuëng-ureuëng Siria ka lazem
that jijak rot nyan. 10 Lé sababnyan raja
Israel laju geupeuingat ubak ureuëng-
ureuëng Israel nyang na tinggai rab-rab
ngon teumpat nyan mangat awaknyan meu-
jaga-jaga. Meunan kheueh Elisa meu-ulang-
ulang geupeuingat raja.
11 Sabab hainyan keubiet sakét that até
raja Siria, lé sababnyan teuma laju jihôi
bubena peuwira jih lheuehnyan laju jita-
nyong, "Pasti lamkawan geutanyoe na
nyang meukianat. Soe ureuëng jih? Peugah
laju!"
12 Sidroe lamkawan peuwira nyan laju
jijaweueb, "Hana meusidroe pih, wahe Teung-
ku Po. Nabi Elisa kheueh ulée peukuron jih!
Gobnyan kheueh nyang peugah ubak raja
Israel peue nyang Teungku Po peugah nyan,
bahpi nyan neupeugah lam kama éh."
13 "Jak seulidek kheueh dipat jihnyan,"
peurintah raja, "mangat jeuet hase ulôn drob
jihnyan."
Lé ureuëng laju jijak peugah ubak raja
bahwa Elisa na di Dotan. 14 Lé raja Siria laju
jikirém ubak teumpat nyan saboh kawan
pasokan nyang rayeuk meunan cit deungon
guda dan geuritan prang. Óh watée malam
awaknyan ka trok ubak banda nyan dan
banda nyan laju jikeupong. 15 Óh singoh
nyan, banbeungoh that-that watée peulayan
Elisa jibeudôh dan jiteubiet uluwa, laju deuh
jikalon pasokan Siria ka jikeupong banda
nyan leungkab deungon guda dan geuritan
prang awaknyan. Lé sababnyan laju jiwoe
ubak Elisa dan jipeugah, "Mupalo tanyoe,
Teungku Po! Peue nyang harôh tapeubuet?"
16 "Bék takot," jaweueb Elisa. "Nyang
dong blaih tanyoe leubeh le nibak nyang
dong blaih awaknyan." 17 Lheueh nyan Eli-
sa laju geumeudoá, "TUHAN, bah kheueh

Droeneueh neubuka mata peulayan ulôn
mangat jih nyan jeuet jikeumalon!" TUHAN
geupeutrok doá Elisa dan watée peulayan
geuhnyan jikeumalon, deuh jingieng gu-
nong nyan peunoh deungon guda dan geu-
ritan meuapui jikeulileng Elisa.
18 Watée ureuëng-ureuëng Siria nyan
jijak prang gobnyan, Elisa laju meudoá,
"TUHAN, peubuta kheueh mata bubena
awaknyoe!" TUHAN geudeungoe doá Elisa,
deungon nyan teuma awaknyan banman-
dum ka habéh buta. 19 Elisa geujak bak
awaknyan sira geupeugah, "Gatanyoe ka
sisat, nyoe kon banda nyang gata mita. Jak,
seutôt ulôn, eunteuk ulôn intat gata ubak
ureuëng nyang gata mita." Laju Elisa geu-
intat awaknyan u Samaria.
20 Watée awaknyan geutamong lam
banda nyan, Elisa laju meudoá, "TUHAN,
neupeubleuet kheueh mata awaknyan ma-
ngat awaknyan jeuet jimeungieng." TUHAN
geudeungoe doá Elisa; Gobnyan geupeu-
bleuet mata mandum awaknyan akhé jih
awaknyan hase jimeungieng dan awaknyan
banmandum hireuen watée jikalon bahwa
awaknyan kana nibak banda Samaria.
21 Watée raja Israel geukalon ureuëng-
ureuëng Siria nyan, lé raja nyan laju geuta-
nyong, "Hei Elisa, peu kheueh awaknyan
ulôn poh maté banmandum?"
22 "Bék," jaweueb Elisa, "Tantra nyang
Amphon drob nibak mideuen prang pih ha-
na Amphon poh maté, peue teuk lom nyang
nyoe. Amphon jok kheueh keu awaknyan
peunajoh ngon ié jieb, lheueh nyan bah-
kheueh awaknyan jiwoe lom ubak raja droe
jih." 23 Lé sababnyan raja Israel laju geu-
peuna khanuri nyang paleng rayeuk keu
awaknyan. Óh ka lheueh awaknyan ji-
makheun ngon jieb ié, gobnyan geuyue
awaknyan jeuet jiwoe ubak raja Siria. Phon
watéenyan ureuëng-ureuëng Siria ka jipiôh
hana jiprang le nanggroe Israel.

Samaria jikeupong

24 Na padub watée teuma óh lheuehnyan
lé Benhadad raja Siria laju jiba banmandum
tantra jih keuneuk jijak prang Israel. Awak-
nyan laju jikeupong banda Samaria, 25 lé
sabab prang nyan ka jiteuka deuk nyang
paleng hebat lam banda, lé sababnyan teuma
saboh ulée keuleudée ka meuyuem lapan
ploh péng pirak, dan dua ôn ék cicém mirah
pati[i] yuem jih limong péng pirak.
26 Bak saboh saát watée raja teungoh
geujak-jak ateueh beuton banda, na sidroe
ureuëng inong laju jitawök, "Teungku Am-
phon, neutulông!"
27 Geujaweueb lé raja, "Meunyoe
TUHAN hana geutulông gata, panena mung-
ken ulôn hase lôn tulông gata? Nibak ulôn
hana gandom atawa ié anggô! 28 Peue nyang
gata peureulée?"
Lé inong nyan jijaweueb, "Rakan ulôn
nyoe ka jipadan ulôn mangat jeuet kamoe
pajoh aneuëk ulôn leubeh ilée, óh singoh
kamoe pajoh teuma aneuëk jihnyan. 29 Lé
sababnyan laju kamoe taguen aneuëk ulôn
dan kamoe pajoh. Teuma óh singoh nyan
watée ulôn lakée mangat teutaguen teuma
aneuëk jih, laju jijak söm!"
30 Watée geudeungoe meunan, lé raja
laju geupriek peukayan gobnyan sabab seu-
deh that. Ureuëng-ureuëng nyang na jidong
nibak binéh beuton nyan deuh jikalon bah-
wa bajée dalam gobnyan na kheueh ija
krông. 31 Raja geudumpék, "Uroenyoe cit
teuma Elisa harôh maté. Bah kheueh Po teu
Allah geuhuköm ulôn sibrat-brat jih meu-
nyoe Elisa nyan hana lôn poh maté!" 32 Lé
raja laju geukirém sidroe ureuëng mangat
jijak leubeh awai u rumoh Elisa.
Nibak watéenyan Elisa na lam rumoh,
dan na teuma meupadub droe ureuëng patot-
patot teungoh meujamé lam rumoh nyan.
Sigohlom trok utosan raja nyan u rumoh
Elisa, Elisa laju geupeugah ubak ureuëng
patot-patot nyan, "Ngieng kheueh! Tukang
poh maté nyan jikirém ureuëng laén keu-
neuk jijak poh maté lôn. Meunyoe ureuëng
nyan trok keunoe eunteuk, gata tôb laju
pintoe dan bék gata peubiyeu jihnyan jita-
mong. Dilikot jih teuma teuka raja keu-
droe." 33 Elisa gohlom habéh geumeututoe,
raja[j] katrok keunan dan laju geupeugah,
"Apoh apah nyoe na kheueh TUHAN nyang
peutreun ateueh geutanyoe! Lé sababnyan
keupeue guna jih ulôn meuharab lom geu-
tulông lé Gobnyan?"
7 Elisa laju geujaweueb, "Deungoe
kheueh feureuman TUHAN! Singoh
beungoh, kira-kira watée jih lagée watée
nyoe, deungon saboh péng pirak mantong
ureuëng hase jibloe lhée kilo gandom nyang

[i] *ék cicém mirah pati:* Nyoe mungken istilah nyang lazém jipeuguna keu lagée gulée-gulée. [j] Makna lam naseukah mungken *raja;* lam naseukah Ibrani teutuléh utosan.
6:29: Tel. 28:57, Peb. 4:10

paleng jroh atawa nam kilo gandom jeunéh
nyang laén."
2 Lé ajudan pribadi raja laju jijaweueb,
"Panena mungken! Nyan mustahe, bah-
pi nibak watéenyoe TUHAN geupeutreun
ujeuen raya di langét!"
"Teuma gata ngieng hainyan teutab na,
teuma gata hana tateumé pajoh atranyan
meubacut pih," jaweueb Elisa.

Pasokan Siria jiwoe

3 Nibak uroe nyan na peuet droe
ureuëng nyang keunong peunyakét kulét
nyang lumpah parah jidong nibak babah
pintoe geureubang banda Samaria. Awak-
nyan jimarit sabe keudroe-droe, "Keupeue
guna jih tanyoe taduek-duek disinoe, peu
kheueh tapreh maté? 4 Meunyoe tanyoe ta-
tamong lam banda, tanyoe teuma maté lé
sabab deuk; meunan cit meunyoe tanyoe
tatinggai teutab disinoe, tanyoe maté cit.
Bah kheueh tanyoe tajak ubak khimah-khi-
mah ureuëng Siria. Sitan-tan jih tanyoe ji-
poh maté lé awaknyan. Teuma na cit keu-
mungkenan tanyoe hana jipakoe sapeue."
5 Watée ka teuka seupôt awaknyan laju jijak
ubak khimah-khimah ureuëng Siria, teuma
awaknyan hana jikalon meusidroe ureuëng
pih nibak teumpat nyan. 6 Sabab TUHAN ka
geupeudeungoe ubak ureuëng Siria nyan su
lagée su saboh pasokan musoh nyang meu-
guda dan meugeuritan keuneuk jijak prang
awaknyan nyang lumpah rayeuk. Lé
ureuëng-ureuëng Siria nyan jipike bahwa lé
raja Israel ka jisiwa raja Het ngon raja
Meusé meusajan ngon tantra awaknyan keu-
neuk jijak prang awaknyan. 7 Lé sababnyan,
malam nyan cit teuma awaknyan jiplueng
jijak peuseulamat droe, laju jitinggai khi-
mah, guda, meunan cit deungon keuleudée
awaknyan hana jipako le nibak khimah jih-
nyan.
8 Ban peuet droe ureuëng keunong peu-
nyakét kulét nyan laju jidong bak binéh
khimah-khimah nyan, dan laju jitamong lam
saboh khimah. Awaknyan laju jimakheun
ngon jijieb ié disinan, lheueh nyan jicok
méuh, pirak meunan cit peukayan-peukayan
atranyan laju jijak söm. Óh lheueh nyan
awaknyan jigisa lom jijak cok teuma atra
nyang na lam khimah laén. 9 Awaknyan
jipeugah sidroe ubak nyang laén, "Buet
tanyoe nyoe hana gét. Haba nyoe haba gét,
dan hainyoe bah kheueh tajak bri tée! Meu-
nyoe tapreh trok án singoh, pasti tanyoe
geuhuköm. Bah kheueh tajak peugah hai-
nyoe ubak meuligoe." 10 Lé sababnyan jigi-
sa kheueh awaknyan u Samaria dan laju
jitawök ubak ureuëng nyang kawai pintoe
geureubang bandanyan, "Kamoe kalheueh
kamoe jak ubak khimah-khimah ureuëng
Siria, dan rupari hana ureuëng disinan. Guda
ngon keuleudée awaknyan kamoe kalon
mantong teuikat nibak teumpat jih, dan khi-
mah-khimah jitinggai meunan mantong."
11 Lé ureuëng-ureuëng nyang kawai
pintoe geureubang nyan laju jitawök jipeu-
gah keuhai haba nyan, lé sababnyan teuma
na ureuëng jipeugah hainyan ubak meuligoe
raja. 12 Bak watée nyan uroe mantong ma-
lam, teuma raja geuteubiet cit nibak kama
teumpat éh geuh dan laju geupeugah ubak
bubena peugawée gobnyan, "Deungoe ulôn
peugah! Ulôn kuteupeue reuncana ureuëng
Siria nyan, jihnyan jiteupeue tanyoe nyoe
teungoh jiteuka bala deuk, lé sababnyan
awaknyan jitinggai khimah-khimah jih jijak
musöm lam padang, guna keu jipanceng
geutanyoe mangat tateubiet tajak mita peu-
najoh. Lheueh nyan awaknyan jikeupong
tanyoe dan laju jiteumé duek lam banda
nyan."
13 Sidroe peugawée raja laju jipeugah,
"Teungku Amphon, tanyoe nyang mantong
na lam banda nyoe, naseb tanyoe saban cit
lagée naseb ureuëng nyang ka maté. Lé
sababnyan bah kheueh tayue meupadub
droe ureuëng mangat jijak pasang meuli-
mong boh guda lamkawan guda-guda nyang
mantong na, dan jijak ubak teumpat nyan
keujijak kalon peue nyang ka teujadi." 14 Lé
sababnyan awaknyan laju jipiléh meupa-
dubdroe ureuëng, lé raja laju geuyue ubak
ureuëng-ureuëng nyan mangat jiba dua boh
geuritan prang keujijak seulidek peue nyang
ka teujadi ateueh tantra Siria nyan. 15 Awak-
nyan jijak trok laju ubak Krueng Yordan.
Bansipanyang rot euh awaknyan laju deuh
jingieng peukayan-peukayan dan mubagoe
jeunéh peukakaih nyang laén ka meutabu
saboh saho. Banmandum nyan jitiek meu-
nan mantong le tantra Siria watée awaknyan
jipeuplueng droe. Lheueh nyan lé utosan-
utosan nyan laju jiwoe jijak peugah hainyan
ubak Po raja. 16 Ban jideungoe haba nyan
bubena peunduduek Samaria laju jiplueng u
luwa banda jijak reupah mandum khimah-
khimah ureuëng Siria. Paih lagée peue
nyang ka geupeugah lé TUHAN, jeuet kheueh
lhée kilo gandom nyang jroh atawa nam kilo

gandom jeunéh nyang laén, yuem jih na
kheueh saboh péng pirak.
17 Keubeutolan nibak watéenyan ajudan
pribadi raja meutugaih jikawai babah pintoe
geureubang banda. Ureuëng nyan maté ni-
bak teumpat nyan teugilo-gilo lé rakyat ba.
Hainyan paih lagée nyang ka geupeugah lé
Elisa ubak raja watée raja geujak ubak gob-
nyan. 18 Elisa ka lheueh geupeugah bahwa
kira-kira bak watée lagée nyan óh singoh
beungoh, lhée kilo gandom nyang paleng
jroh atawa nam kilo gandom jeunéh nyang
laén teuma jipeubloe di banda Samaria deu-
ngon yuem saboh péng pirak. 19 Dan nibak
watéenyan ajudan pribadi raja ka lheueh
jipeugah, "Panena mungken! Nyan musta-
he, bahpih nibak watéenyoe TUHAN geupeu-
treun ujeuen raya dilangét!" Laju geujaweu-
eb lé Elisa, "Singoh teuma gata ngieng
hainyan teujadi, teuma gata hana hase gata
rasa peunajoh nyan mubacut pih." 20 Dan
nyan kheueh nyang keunong ateueh ureuëng
nyan – jihnyan maté teugilo-gilo bak babah
pintoe geureubang.

Ureuëng inong nibak Sunem jigisa u nanggroe Israel

8 Bak saboh watée TUHAN geupeutreun
bala musém deuk lam nanggroe bansa
Israel nyang treb jih na tujoh thon. Sigoh-
lom bala nyan teuka le Elisa ka geupeugah
hainyan ubak sidroe inong nibak Sunem
nyang aneuëk geuhnyan ka geupeu udeb
lom teuma nibak maté. Meunan cit lé Elisa
ka geuyue ubak ureuëng inong nyan mangat
jiminah deungon keuluwarga gobnyan u
nanggroe laén. 2 Lé ureuëng inong nyan laju
geupeubuet peue nyang ka geupeugah lé
Elisa nyan ubak gobnyan, lé ureuëng inong
nyan laju jijak u nanggroe Filistin keu jiting-
gai di nanggroe nyan.
3 Óh ka lheueh leupah watée tujoh thon
nyan laju jiwoe lom u nanggroe Israel. Laju
jijak meuhadab ubak raja mangat jeuet ru-
moh ngon ladang gobnyan geujok lom pu-
lang lé raja. 4 Nibak watée nyan Gehazi
namiet Elisa ka geulakée lé raja mangat
jitem calitra buet-buet ajaéb nyang ka geu-
peubuet lé Elisa. 5 Dan paih that watée
ureuëng inong nyang teuka nibak Sunem
nyan jijak meuhadab ubak raja keu jijak
peutrok nyang jilakée nyan, Gehazi watée-
nyan teungoh jicalitra ubak Po raja pakriban
Elisa geupeu udeb sidroe aneuëk manyak
nyang ka meuninggai donya. Lé sabab nyan
laju jipeugah lé Gehazi, "Amphon delat po
nyang mulia, nyoe kheueh ureuëng inong
nyan, dan nyoe aneuëk jihnyan nyang ka
geupeu udeb lom teuma lé Elisa!" 6 Lé raja
laju geutanyong dan lé inong nyan laju
jipeugah keuhai aneuëk jihnyan. Óh lheueh-
nyan lé raja laju geutawök sidroe peugawée
gobnyan dan laju geupeurintah mangat ban-
mandum atra ureuëng inong nyoe teupulang
lom teuma, meunan cit banmandum yuem
nibak hase ladang-ladang jih nyang tujoh
thon nyan watée jihnyan mantong na diluwa
nanggroe.

Elisa dan Raja Benhadad nibak nanggroe Siria

7 Nibak siwatée Elisa geujak u Damsyik.
Watéenyan Raja Benhadad teungoh sakét,
watée raja geudeungoe bahwa Elisa na di
Damsyik, 8 lé raja nyan laju geupeugah ubak
Hazael, sidroe peugawée gobnyan, "Gata
jakba kheueh hadiah keu nabi nyan, lakée
kheueh bak gobnyan mangat gobnyan geu-
tanyong ubak TUHAN peu kheueh ulôn nyoe
puléh atawa hana." 9 Hazael laju jijak cok
40 boh unta dan laju jipeudieng ateueh unta
nyan meubagoe rupa hase banda Damsyik,
lheueh nyan laju jijak ubak Elisa. Watée
katrok ubak Elisa nyan, Hazael laju geupeu-
gah, "Hamba droeneueh Raja Benhadad
geuyue jak meuhadab keue droeneueh keu-
geuyue tanyong peu kheueh gobnyan puléh
nibak sakét geuh atawa hana."
10 Geujaweueb lé Elisa, "TUHAN meu-
feureuman ubak ulôn bahwa raja nyan teu-
ma meuninggai donya. Teuma gata peugah
mantong ubak raja nyan bahwa gobnyan
teuma puléh." 11 Lheueh nyan lé Elisa laju
geupandang ateueh Hazael deungon geuta-
tab muka jihnyan hana meukreb-kreb lé
sababnyan teuma Hazael ka jeuet keugeuli-
sah. Deungon hana teusangka-sangka Elisa
laju geumo. 12 "Pakon Teungku Po neu-
mo?" geutanyong lé Hazael.
"Sabab lôntuan kuteupeue buet nyang
jeuhet nyang tata peubuet ateueh Israel,"
kheun Elisa. "Gata teuma tatot banmandum
banda-banda awaknyan nyang meupageue
ngon kuta, gata poh maté ureuëng-ureuëng
muda awaknyan nyang gét-gét, meunan cit
gata ceukiek takue-takue aneuëk manyak
dan gata plah pruet inong-inong nyang teu-
ngoh mume."

8:1: 2Raj. 4:8-37

13 "Ah, panena mungken nyan, ulôn
nyoe ureuëng nyang hana meuguna,"
jaweueb Hazael, "panena mungken nibak
ulôn na kuasa nyang rayeuk meunan ba-
goe!"
"TUHAN ka geutunyok ubak ulôn bahwa
gata teuma jeuet keu Raja Siria," jaweueb
Elisa.
14 Watée Hazael jiwoe lom ubak meuli-
goe. Laju jitanyong lé Raja Benhadad,
"Peue geupeugah lé Elisa?"
"Gobnyan geupeugah bahwa Teungku
Po pasti puléh," jaweueb Hazael. 15 Teuma
óh singoh nyan Hazael laju geucok sion ija
silimbot, ija nyan laju jiceulob lam ié lheu-
ehnyan laju jiteugon ateueh muka raja akhé
jih raja nyan maté leumoh.
Dan Hazael jeuet keu raja Siria keugeu-
nantoe Raja Benhadad.

Yehoram raja Yehuda

(2Taw. 21:1-20)

16 Yehoram bin Yosafat jeuet keu raja
Yehuda bak watée Raja Yoram bin Ahab ka
jimat peurintah ateueh Israel limong thon[k]
treb jih. 17 Nibak watée nyan Yehoram ka
meu-umu lhée ploh dua thon, dan gobnyan
geumat peurintah di Yerusalem na lapan
thon treb jih. 18 Gobnyan geumeukawen
ngon aneuëk Ahab, dan lagée nyang ka
geupeubuet lé keuluwarga Ahab, gobnyan
pi meudesya ubak TUHAN lagée raja-raja
Israel nyang laén, 19 Teuma TUHAN hana
geutem peubinasa Yehuda sabab Gobnyan
ka geumeujanji ubak Nabi Daud hamba
Gobnyan, bahwa keuturonan gobnyan teu-
tab jeuet keu raja.
20 Nibak peumeurintahan Yehoram,
Edom jibeurontak ateueh Yehuda dan laju
jipeudong keurajeuen jih keudroe. 21 Lé sa-
babnyan, geuteubiet kheueh Yehoram deu-
ngon banmandum geuritan prang gobnyan
geujak u Zair. Óh trok keunan gobnyan laju
jikeupong lé pasokan Edom, teuma óh wa-
tée malam teuka gobnyan meusajan deu-
ngon pang-pang gobnyan deungon pasokan
meuguda gobnyan laju geuheuntam sampoe
geuteumé tamong lamkawan pasokan mu-
soh, akhé jih awaknyan laju jipeuplueng
droe jiwoe u rumoh jih maséng-maséng.
22 Phon yoh watéenyan Edom hana jitem
taklok le ubak Yehuda. Bak watéenyan cit
teuma banda Libna pih jipeubeudôh beuron-
tak.
23 Kisah nyang laén keuhai Yehoram
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Ye-
huda*. 24 Gobnyan pih meuninggai donya
dan laju teupeukubu lam lampôh jrat raja-ra-
ja lam Banda Nabi Daud. Ahazia aneuëk
gobnyan jeuet keu raja keugeunantoe gob-
nyan.

Ahazia raja Yehuda

(2Taw. 22:1-6)

25 Ahazia bin Yehoram jeuet keu raja
Yehuda bak watée Raja Yoram bin Ahab ka
jimat peurintah ateueh Israel dua blah thon
treb jih. 26 Bak watéenyan Ahazia na meu-
umu dua ploh dua thon, dan gobnyan geu-
mat peurintah di Yerusalem sithon treb jih.
Ma gobnyan nan jih Atalya, bin Raja Ahab
dan cucoe Omri raja Israel. 27 Sabab lé meu-
kawen nyan, Ahazia na hubongan keulu-
warga deungon keuluwarga Raja Ahab.
Ahazia meudesya ubak TUHAN saban lagée
nyang ka jipeubuet lé keuluwarga Ahab.
28 Raja Ahazia meusajan-sajan jimu-
prang meusajan ngon Yoram raja Israel jila-
wan Hazael raja Siria. Awaknyan jimeuheun-
tam di Ramot, lam daerah Gilead. Yoram
keunong dan luka nibak muprang nyan,
29 laju jiwoe lom u banda Yizreel mangat
jeuet teupeu-ubat, dan Ahazia geujak ngieng
gobnyan disinan.

Yehu jibaiát jeuet keu raja Israel

9 Nibak watéenyan Nabi Elisa geutawök
sidroe lamkawan nabi-nabi nyang gob-
nyan didek dan geupeugah, "Meukeumah-
keumah kheueh mangat tajak u Ramot di
Gilead, dan taba kheueh kaca nyang meua-
soe minyéuk zaiton nyoe. 2 Watée gata ka-
trok krudeh tamita kheueh Yehu bin Yosafat
dan cucoe Nimsi. Pakat kheueh jihnyan
ubak saboh bilek, 3 dan ro kheueh minyéuk
zaiton nyoe ateueh ulée gobnyan, lheueh
nyan gata peugah lagée nyoe, 'TUHAN meu-
feureuman bahwa Gobnyan geubaiát gata
jeuet keu raja Israel.' Óh ka lheueh gata
peubuet hainyan, gata tinggai kheueh laju
teumpat nyan beureujang-reujang."
4 Nabi nyang muda nyan laju geujak u
Ramot, 5 laju meurumpok ngon Yehu meu-
nan cit bubena pang-pang nyang laén nyang

[k] Padub-padubboh teujeumahan kuno na teutuléh *thon*. Lam naseukah Ibrani teutuléh thon — bak watéenyan Yosafat na kheueh raja Yehuda.

8:13: 1Raj. 19:15 **8:19:** 1Raj. 11:36 **8:20:** Keuj. 27:40

teungoh meurokpakat disinan. Nabi nyan
laju geupeugah, "Teungku Amphon, ulôn
tuan lôn ba beurita keu Teungku Amphon."
Geujaweueb lé Yehu, "Keu soe?"
"Keu Teungku Amphon keudroe,"
seuôt nabi nyan. 6 Óh lheuehnyan awaknyan
bandua laju geujak tamong lam rumoh, dan
nabi muda nyan laju geuroe minyéuk zaiton
ateueh ulée Yehu lheuehnyan laju geupeu-
gah, "TUHAN Po teu Allah Israel meufeu-
reuman, 'Ulôn baiát gata jeuet keu raja
ateueh umat Ulôn Israel. 7 Gata teuma
tapeubinasa keuluwarga amphon gata Ahab.
Deungon lagéenyan Ulôn huköm Izebel
nyang ka jipoh maté nabi-nabi Lôn dan
hamba-hamba Ulôn nyang laén. 8 Banman-
dum keuluwarga dan aneuëk cucoe Ahab
harôh maté. Tieb-tieb na ureuëng agam bah-
nyan nyang muda meunan cit nyang tuha
teutab Ulôn peubinasa. 9 Keuluwarga jih
teuma Lôn peusaneut lagée Lôn peusaneut
keuluwarga Yerobeam dan keuluwarga Ba-
esa, raja-raja Israel. 10 Izebel hana teupeu-
kubu. Manyét jih teuma jipajoh lé asée di
daerah Yizreel.' " Óh ka lheueh geupeugah
banmandum nyan, nabi muda nyan geuteu-
biet dan laju geuplueng.

11 Yehu geugisa ubak rakan-rakan gob-
nyan, dan awaknyan laju jitanyong, "Peue
na haba? Ureuëng peungoe nyan peue
nyang jitem ngon droeneueh?"

"Ah, gatanyoe ka tateupeue," jaweueb
Yehu.

12 "Hana, kamoe hana kamoe teupeue!"
jaweueb awaknyan, "Peugah kheueh laju
mangat kamoe teupeu!"

Jaweueb Yehu, "Gobnyan geupeusam-
poe peusan TUHAN bahwa ulôn geubaiát lé
TUHAN jeuet keu raja Israel."

13 Watéenyan cit teuma rakan-rakan Ye-
hu jisuet bajée jubah jih laju jileueng ateueh
reunyeun dikeue Yehu, laju awaknyan jiyu-
eb beureuguih sira jidumpek, "Yehu raja!"

Yoram raja Israel teupoh maté

14-15 Meunan kheueh Yehu meukomplot
jijak lawan Raja Yoram nyang yoh watée
nyan na di Yizreel. Yoram jijak keudeh
keujijak meu-ubat ateueh luka-luka nyang
keunong ateueh jih watée teujadi muprang
di Ramot jilawan Hazael raja Siria. Yehu
laju jipeugah ubak rakan-rakan jih bubena
panglima, "Meunyoe gatanyoe situju ulôn
jeuet keu raja, jaga kheueh mangat bék na
meusidroe pih nyang teubiet nibak Ramot
keu jijak peugah ubak ureuëng-ureuëng di
Yizreel." 16 Óh lheuehnyan laju jiék ateueh
geuritan prang jih dan jijak laju u Yizreel.
Bak watéenyan Yoram gohlom that puléh,
dan Ahazia raja Yehuda na disinan jijak
kalon gobnyan.

17 Watée tukang kawai meunara banda
Yizreel jikalon Yehu dan ureuëng-ureuëng
jih teuka, laju jidumpek, "Na saboh kawan
ureuëng teungoh jijak keunoe!"

Geujaweueb lé Yoram, "Yue jak laju
sidroe tantra meuguda mangat jiseulidek
peu kheueh jihnyan rakan atawa lawan."

18 Deungon jipasang guda, jijak kheueh
tantra nyan keujijak meurumpok ngon Yehu
óh trok keunan laju jipeugah, "Raja kamoe
keuneuk geuteupeue peu kheueh Teungku
nyoe neujak keunoe sibagoe rakan."

"Nyan kon urosan gata!" jaweueb Ye-
hu. "Jak keunoe meusahoe kheueh ngon
ulôn!"

Lé tukang kawai meunara nyan jikalon
tantra nyang jak meurumpok ngon kawan
nyang teungoh jak nyan hana jigisa le. Lé
tukang kawai meunara nyan laju jipeugah
hainyan ubak raja, 19 lé raja laju jikirém lom
tantra sidroe teuk tantra nyang laén. Lé
tantranyoe pih jitanyong lagée nyang jita-
nyong bunoe ubak Yehu, lé Yehu geujaweu-
eb lom lagée jeunaweueb bunoe, "Nyan kon
urosan gata! Jak keunoe meusahoe kheueh
ngon ulôn!"

20 Lé tukang kawai meunaranyan jipeu-
gah bahwa tantra nyang teukirém bunoe
katrok ubak kawan ureuëng jak nyan teuma
hana cit jitem gisa. Lheueh nyan lé tukang
kawai meunara nyan jipeugah lom, "Mung-
ken peumimpén kawan nyang jak nyan Ye-
hu, sabab watée jiba geuritan prang jih lagée
ureuëng peungoe."

21 "Peusiab laju geuritan lôn," peurin-
tah Raja Yoram. Geuritan pih laju jipeusiab,
Yoram meusajan ngon Raja Ahazia jijak
laju ubak Yehu, awaknyan maséng-maséng
na lam geuritan jih keudroe. Awaknyan laju
meurumpok ngon Yehu nibak ladang beu-
kaih atra Nabot. 22 "Peu kheueh gata teuka
keunoe sibagoe rakan?" tanyong Yoram
ubak Yehu. Yehu geujaweueb, "Panena
mungken sibagoe rakan, meunyoe disinoe
mantong jai that dukon, dan mantong na
nyang seumah beurala nyang jipeuphon lé
Izebel ma gata nyan?"

9:6: 1Raj. 19:16 9:10: 1Raj. 21:23

23 "Nyoe ka jikianat, Ahazia!" kheun
Yoram ngon su nyang teuga sira jipeuwet
geuritan jih keuneuk jiplueng droe. 24 Yehu
laju geutarek aneuk panah sihabéh sineuga
laju jitimbak ateueh Yoram dan keunong
laju bak rhueng beusot trok ubak jantong
jih. Yoram laju reubah dan meuninggai donya lam geuritan jih. 25-26 Laju jipeugah lé
Yehu ubak Bidkar ajudan jihnyan, "Peu
kheueh mantong gata ingat, watée geutanyoe taék ateueh guda taseutôt Ahab, ayah
Yoram? Bak watéenyan TUHAN meufeureuman ubak Ahab, 'Ulôn kuteupeue soe nyang
poh maté Nabot dan aneuëk-aneuëk jih nyan
baroe, dan Ulôn meujanji Ulôn huköm gata
lam lampôh nyoe cit teuma.' "

"Lé sababnyan," kheun Yehu lom ubak
ajudan geuhnyan, "Jak tiek laju manyét
Yoram nyan lam lampôh Nabot, mangat
teujadi huköman Po teu Allah ateueh jihnyan."

Ahazia raja Yehuda jipoh maté

27 Ahazia jikalon peue nyang ka teujadi,
laju jipeuplueng geuritan jihnyan u banda
Bet-Hagan. Yehu geupeucrok jihnyan dan
laju geukuk ubak aneuëk buah gobnyan,
"Peumaté laju jihnyan!" Awaknyan laju
jipanah jihnyan sampoe luka nibak rot ueh
nyang teutuju u Gur, bak binéh banda Yibleam. Teuma gobnyan meuhase jipeuplueng
droe sampoe trok u Megido, dan disinan
jihnyan laju meuninggai donya. 28 Peugawée-peugawée jihnyan nyang jijak cok manyét jihnyan laju jiba deungon geuritan
jipeuwoe lom u Yerusalem, laju jipeukubu
lam lampôh jrat raja-raja nibak Banda Nabi
Daud. 29 Ahazia jeuet keu raja Yehuda watée Raja Yoram bin Ahab ka jipeurintah
Israel nyang treb jih na siblaih thon.

Ratu Izebel jipoh maté

30 Trok kheueh Yehu u Yizreel. Watée
jideungoe lé Izebel keuhai peue nyang ka
teujadi, jihnyan laju jisugot ôk jih dan jiboh
cilak mata, lheuehnyan laju jiceungeuk u
miyueb rot tingkab meuligoe. 31 Watée Yehu jitamong rot babah pintoe geureubang,
Izebel jitawök, "Hai Zimri, [1] tukang poh
maté gob! Peue buet gata keunoe?"

32 Yehu laju geutangah ubak tingkab
nyan, lheueh nyan geupeugah, "Soe nyang
dong blaih lôn tuan?" Banjideungoe hainyan, na dua lhée droe peugawée meuligoe
jingieng u miyueb. 33 Yehu geupeugah ubak
awaknyan, "Rhom keunoe u miyueb inong
nyan!" Laju lé awaknyan jirhom Izebel
nyan u miyueb dan jigileng laju ngon ban
geuritan laju darah ureuëng nyan jipeupo
ubak beuton dan guda-guda geuritan nyan.
34 Laju Yehu geutamong lam meuligoe dan
geumakheun. Lheuehnyan gobnyan geupeugah, "Ureuëng inong nyan keunong kutok. Bah pih meunan, jak kubu kheueh manyét jih sabab jihnyan na kheueh putroe
raja." 35 Teuma watée ureuëng-ureuëng jijak cok manyét inong nyan keuneuk jitanom
lam jrat, nyang na jiteumé lé awaknyan na
kheueh bruek ulée, dan tuleueng-tuleueng
jaroe ngon tuleueng gaki jih. 36 Óh lheueh
hainyan jijak peugah ubak Yehu, geupeugah
kheueh lé Yehu, "Nyoe ka lheueh geuramai
lé TUHAN, watée Gobnyan geupeugah hainyan ubak Nabi Elia hamba Gobnyan: 'Manyét Izebel teuma jipajoh lé asée di daerah
Yizreel, 37 dan seuh-seuh manyét nyan meutabu-tabu lagée ék beulatang sampoe hana
meusidroe pih nyang hase jituri manyét soe
nyan.' "

Keuturonan Ahab jipoh maté

10 Raja Ahab na keuturonan tujoh
ploh droe aneuëk cucoe di banda
Samaria. Lé sababnyan Yehu geukirém surat u Samaria, ubak bubena wali aneuëk
cucoe Ahab dan keu nyang mat kuasa meunan cit keu ureuëng-ureuëng patot nibak
banda nyan. Asoe suratnyan lagéenyoe,
2 "Aneuëk cucoe Ahab na lam kawai gata,
dan nibak gata na geuritan prang, guda,
beude dan banda meukuta. Lé sababnyan,
meunan surat nyoe ka gata teurimong, 3 piléh kheueh nyang paleng gét lamkawan
aneuëk cucoe Ahab nyan dan baiát kheueh
jihnyan jeuet keu raja, lheuehnyan meujuang kheueh tabila jih nyan."

4 Lé nyang mat kuasa di Samaria ka
jiteuka teumakot. Awaknyan jipeugah lagéenyoe, "Raja Yoram dan Raja Ahazia pi
hana hase jilawan Yehu, peue teuk lom
geutanyoe!" 5 Lé sababnyan ulée meuligoe
meunan cit walibanda meusajan deungon
ureuëng-ureuëng patot lam masyarakat
meunan cit lé bubena wali aneuëk cucoe
Ahab nyan laju jikirém habanyoe ubak Yehu, "Kamoe taklok ubak Teungku Amphon

[1] *Zimri:* Sidroe peuwira Israel nyang poh maté raja Israel (kalon 1Raj. 16:8-12).
9:26: 1Raj. 21:19 **9:36:** 1Raj. 21:23

dan kamoe peubuet peue-peue mantong
nyang Teungku Amphon peurintah ubak
kamoe. Kamoe hana kamoe baiát meusidroe
pih jeuet keu raja. Peubuet kheueh peue
nyang jroh meunurot nyang Amphon ka-
lon."
6 Lé Yehu jikirém lom surat keu awak-
nyan, dan su suratnyan lagéenyoe, "Meu-
nyoe gatanyoe tadong blaih ulôn, dan tatem
seutôt peue-peue nyang ulôn peugah, tapoh
maté kheueh mandum aneuëk cucoe Ahab
nyan, dan singohnyan, watée nyang lagée-
nyoe, gataba kheueh ulée-ulée awaknyan
ubak lôn di Yizreel."
Bantujoh ploh droe aneuëk cucoe Ahab
nyan na tinggai di rumoh-rumoh ureuëng
patot lam banda Samaria, dan jipeulara lé
awaknyan. 7 Watée ka jiteurimong surat Ye-
hu nyan, lé ureuëng-ureuëng patot lam ban-
da Samaria nyan, laju jipoh maté bantujoh
ploh droe aneuëk cucoe Ahab dan ulée-ulée
awaknyan laju jipaso lam raga lheuehnyan
laju jikirém ubak Yehu di Yizreel.
8 Watée hainyan jijak peugah ubak Ye-
hu, lé Yehu laju jipeurintah mangat man-
dum ulée-uléenyan jisuson jeuet keudua boh
tumpok nibak babah pintoe geureubang
banda, dan jipeubiyeu disinan trok án beu-
ngoh. 9 Banbeungoh that jiteubit kheueh
Yehu jijak ubak babah pintoe geureubang
dan laju jipeugah ubak ureuëng-ureuëng
nyang kana meusapat disinan, "Ulôn kheu-
eh nyang meukomplot lôn jaklawan Raja
Yoram dan teupoh maté jih nyan; gatanyoe
hana meusalah lam hainyoe. Teuma ban-
mandum ureuëng nyoe kon ulôn nyang poh
maté. 10 Nyoe kheueh bukeuti jih bahwa
peue-peue nyang ka geupeugah lé TUHAN
keuhai aneuëk cucoe Ahab ka lheueh teuja-
di. TUHAN ka geupeubuet peue nyang ka
lheueh geupeugah meulalu Elia hamba Gob-
nyan." 11 Óh lheuehnyan Yehu jipoh maté
banmandum waréh kawöm Ahab nyang la-
én nyang na tinggai di Yizreel, dan banman-
dum peugawée, rakan-rakan nyang tô, dan
teungku-teungku imeum jih, hana meusi-
droe pi nyang geupeubiyeu udeb.

Waréh kawöm Raja Ahazia jipoh maté

12 Yehu geutinggai Yizreel dan laju geu-
jak u Samaria. Bak teungoh rot euh, nibak
teumpat nyang teupeunan "Gampông-
gampông tukang Meurabe", 13 gobnyan laju
meurumpok deungon na padub droe syedara
Ahazia raja Yehuda, lé gobnyan laju geuta-
nyong, "Gatanyoe soe?"
"Kamoe waréh kawöm Ahazia," jaweu-
eb awaknyan. "Kamoe keuneuk jak u Yiz-
reel keuneuk kamoe jak saweue banman-
dum waréh kawöm raja dan aneuëk cucoe
Ratu Izebel." 14 "Droeb laju awaknyan
udeb-udeb!" peurintah Yehu ubak aneuëk
buah gobnyan. Dan watéenyan cit teuma
banmandum awaknyan teudrob, lheuehnyan
laju jijak poh maté bak binéh mon tho,
banmandum nyan na peuet ploh dua droe.
Hana meusidroe pih jipeubiyeu udeb.

Banmandum waréh kawöm Ahab teupoh maté

15 Lheuehnyan Yehu geujak lom, bak
teungoh rot gobnyan jisambot lé keuluwar-
ga Yonadab bin Rekhab. Yehu laju geubri
saleuem ateueh ureuëng nyan sira geupeu-
gah, "Peu kheueh geutanyoe sapeue kheun?
Peu kheueh gatatem tulông ulôn?"
"Nyoe," jaweueb Yonadab.
"Meunyoe meunan, jak geutanyoe ta-
mumat jaroe," kheun Yehu. Awaknyan laju
jimumat jaroe, Yehu geutulông Yonadab
jiék ateueh geuritan jih, 16 sira geupeugah,
"Jak ngon lôn dan takalon keudroe pakriban
ulôn bit-bit lôn meubuet keu TUHAN." Dan
awaknyan pi laju meusajan-sajan geu-ék
geuritan geujak u Samaria. 17 Meunan trok
keudeh Yehu laju jipoh maté banmandum
syedara Ahab, hana meusidroe pih nyang na
tinggai. Hainyan jeuet lagée peue nyang ka
lheueh geupeugah lé TUHAN ubak Elia.

Ureuëng-ureuëng nyang seumah Baal jipoh maté

18 Yehu geuyue banmandum peunduduk
ek Samaria mangat jimeusapat lheuehnyan
laju geupeugah, "Raja Ahab kureueng that
bit-bit geumeungabdi ubak Baal; ulôn leu-
beh bit-bit nibak jihnyan. 19 Lé sababnyan
peusapat kheueh banmandum nabi Baal
meunan cit nyang seumah Baal nyan dan
imeum-imeum jih; meusidroe pih hana keu-
cuali. Ulôn keuneuk peuseumah keureubeu-
en nyang rayeuk keu Baal. Soe nyang hana
teuka teuhuköm maté." Rupari nyan na
kheueh saboh siasat nibak Yehu mangat
geupoh maté banmandum nyang seumah
Baal. 20 Lheuehnyan Yehu geubri lom peu-
rintah lagée nyoe: "Peuteuntée kheueh siu-
roenyan khusos keuteuseumah Baal!" Lé

10:11: Hos. 1:4

sababnyan mandum ureuëng laju jipeuteun-
tée uroe keuteupeuna acaranyan 21 dan Ye-
hu laju geupeumaklum bansaboh nanggroe
Israel. Nibak uroenyan teuka kheueh bubena
nyang seumah Baal, hana meusidroe pi
nyang na tinggai. Awaknyan jitamong lam
kuil Baal sampoe ka peunoh geudong nyan
phon dikeue trok u likot. 22 Yehu laju geu-
peurintah lom mangat jeuet lé nyang uroih
peukayan-peukayan iébadat nibak kuil nyan
jijok laju peukayan-peukayan nyan ubak
ureuëng-ureuëng nyang keuneuk seumah
Baal. Óh ka lheueh peurintah nyan jipeubuet
mandum, 23 Yehu laju geutamong lam kuil
Baal meusajan deungon Yonadab bin Re-
khab, dan laju geupeugah ubak ureuëng-
ureuëng nyang na disinan, "Jak ngieng
kheueh deungon até-até that peu kheueh
mandum nyang teuka nyoe ureuëng seumah
Baal. Bék sampoe na disinoe ureuëng nyang
seumah TUHAN." 24 Lheuehnyan Yehu
ngon Yonadab geupeuseumah keureubeuen
keu Baal. Diluwa geudong, Yehu ka geu-
keubah na 80 droe peungawai dan peuwira.
Dan gobnyan pi ka geubri peurintah nyang
lagéenyoe ubak awaknyan, "Gata harôh ta-
poh maté mandum awaknyan, dan soe man-
tong lamkawan gata tapeubiyeu sidroe
ureuëng nyang hase jipeuplueng droe,
ureuëng nyan pih teupoh maté!"
25 Meunan Yehu seuleusoe geupeuseu-
mah keureubeuen, gobnyan geuteubiet dan
geupeugah laju ubak peungawai dan peuwi-
ra-peuwira geuhnyan, "Tamong laju dan
poh maté awaknyan banmandum. Bék
tapeubiyeu meusidroe pih nyang hase jiteu-
biet!" Dan jitamong kheueh awaknyan deu-
ngon peudeueng ka teusut lam sarong, dan
laju jipoh maté mandum ureuëng nyang na
disinan, lheuehnyan manyét-manyét nyang
ka teutiek-tiek nyan jitarék uluwa. Óh lheu-
ehnyan awaknyan jitamong teuma lam kuil,
26 laju jipeuteubiet patong Baal dan jitot lam
apui. 27 Patong nyan jipeuhanco meusigoe
ngon geudong jih lheuehnyan teumpatnyan
teupeujeuet keu teumpat toih ék sampoe
nibak uroenyoe.
28 Meunan kheueh cara jih Yehu geupeu
habéh bubena nyang seumah Baal di Israel.
29-31 Lé sababnyan TUHAN meufeureuman
lagéenyoe ubak Yehu, "Banmandum nyang
Ulôn peurintah ubak gata mangat gata peu-
buet ateueh keuturonan Ahab ka gata peu-
buet. Lé sababnyan Ulôn meujanji ubak gata
bahwa aneuëk cucoe gata sampoe trok ubak
keuturonan nyang keu peuet jeuet keu raja
di nanggroe Israel." Teuma Yehu hana
sipeunoh até geupeubuet hukôm TUHAN, Po
teu Allah Israel. Gobnyan geuseutôt peue
nyang ka geupeubuet lé Yerobeam nyang
rhot ureuëng Israel jipeubuet desya deungon
cara jiseumah leumô méuh nyang jipeudong
di Betel dan di Dan.

Yehu meuninggai

32 Bak watéenyan TUHAN ka geupeu-
phon peu-ubit daerah Israel. Hazael raja
Siria jireubot banmandum daerah Israel
33 siblaih u timu Krueng Yordan sampoe u
seulatan trok u banda Aroër nyang tô ngon
Krueng Arnon, jitamong cit daerah Gilead
dan Basan, teumpat tinggai sukée Gad, Ru-
ben dan Manasye timu.
34 Kisah laén keuhai Yehu, jitamong cit
keunan jasa-jasa keupahlawan gobnyan, ka
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Isra-
el.* 35-36 Yehu geumat peurintah sibagoe
raja na 28 thon treb jih. Gobnyan meuning-
gai dan laju teupeukubu di Samaria. Dan
Yoahas aneuëk gobnyan jeuet keuraja geu-
nantoe gobnyan.

Ratu Atalya nibak Yehuda
(2Taw. 22:10–23:15)

11 Watée Atalya geuteupeue bahwa
aneuëk gobnyan Raja Ahazia, ka
meuninggai donya, gobnyan laju geupeu-
treun peurintah mangat banmandum keulu-
warga Ahazia teupoh maté. 2 Yoas, aneuëk
Ahazia nyan pih rab keunong poh cit meu-
sajan-sajan deungon aneuëk-aneuëk raja
nyang laén, teuma gobnyan seulamat sabab
jipeuseulamat lé Yoseba ma cut gobnyan.
Yoas meusajan deungon ureuëng nyang
peulara gobnyan jiba dan teusöm lam saboh
kama teumpat éh nibak Baét TUHAN. 3 Nam
thon treb jih Yoseba geupeulara aneuëk
nyan lam Baét TUHAN watée Atalya geumat
peurintah sibagoe ratu.
4 Nibak thon nyang keutujoh, banman-
dum uléebalang nyang kawai ratu meunan
cit banmandum peungawai meuligoe geu-
tawök lé Teungku Imeum Yoyada mangat
jijak meurumpok ngon gobnyan di Baét
TUHAN. Nibak teumpatnyan awaknyan laju
geuyue meusumpah mangat jipeubuet
nyang ka geureuncana lé gobnyan. Gobnyan
laju geupeudeuh Yoas, aneuëk agam Raja

10:29: 1Raj. 12:28-30

Ahazia, ubak awaknyan, [5] dan lheuehnyan
laju geubri peurintah nyang lagéenyoe,
"Meunyoe gata tameutugaih nibak uroe Sa-
bat, siper lhée nibak gata bah kheueh jimeu-
tugaih nibak meuligoe, [6] siper lhée teuk
jimeutugaih teuma bak babah pintoe Geu-
reubang Sur, dan nyang leubeh nyan nibak
babah pintoe geureubang likot peungawai-
peungawai nyang laén. [m] [7-8] Bandua boh
reugu nyang lheueh meutugaih nibak uroe
Sabat, bah kheueh jikawai nibak Baét
TUHAN deungon peudeueng teusut lam sa-
rong keuteulindong Raja Yoas. Gata harôh
gata kawai gobnyan ho mantong nyang geu-
jak, dan soemantong ureuëng nyang jicuba
jikeuneuk peurab bak gata harôh gata poh
maté."

[9] Bubena uléebalang nyan jitaát ban-
mandum peue-peue nyang ka geupeurintah
lé Yoyada nyan dan laju jiba ubak gobnyan
aneuëk buah jih nyang meutugaih dan
nyang ka lheueh meutugaih nibak uroe Sa-
bat nyan. [10] Yoyada laju geujok ubak uléе-
balang nyan kapak-kapak dan peurisai Raja
Nabi Daud nyang teukeubah nibak Baét
TUHAN. [11] Lé mandum peungawai, maséng-
maséng deungon peudeung teusut lam sa-
rong, laju jicok teumpat awaknyan ban-
sikeulileng keu Baét TUHAN keu jikawai
raja. [12] Óh lheueh nyan lé Yoyada laju geu-
ba Yoas uluwa, laju geukeubah mahkota
ateueh ulée gobnyan, dan geujok bak gob-
nyan kitab *Hukôm Allah.* Yoas geubaiát
sibagoe raja dan hainyan laju geupeumak-
lum ubak mandum rakyatba. Banmandum
ureuëng jipok-pok jaroe sira jisurak, "Udeb
raja!"

[13] Ratu Atalya geudeungoe su seumeu-
rak peungawai-peungawai meunan cit su
rakyatba nyang meuhubo that. Teugeusa-
geusa watéenyan cit jijak u Baét TUHAN,
nibak teumpatnyan ureuëng ramé cit ka
meuhudom. [14] Laju geukalon raja nyang
barô nyan teungoh geudong bak babah pin-
toe Baét TUHAN nibak teumpat raja nyan
teubaiát, jikeulileng lé uléebalang-uléeba-
lang dan nyang yueb beureuguih. Banman-
dum rakyat seumurak meuhubo sira beureu-
guih teuyueb. Deungon bagaih that Atalya
laju geupriek-priek peukayan gobnyan,
lheuehnyan gobnyan sira geuplueng deu-
ngon geu klik-klik geupeugah lagéenyoe,
"Khianat! Khianat!"

[15] Yoyada hana geubri Atalya nyan teu-
poh maté meunyoe tô ngon Baét TUHAN, lé
sababnyan gobnyan geupeugah ubak man-
dum uléebalang, "Jakba kheueh laju jihnyoe
rot likot meulalu baresan peungawai dan
gata poh maté mandum soe-soe mantong
nyang jiuseuha jikeuneuk peuseulamat jih-
nyan." [16] Awaknyan laju jidrob Atalya, jiba
laju ubak meuligoe. Disinan gobnyan laju
jipoh maté dikeue babah pintoe Geureubang
Guda.

Yoyada geupeuna peumbarôan

(2Taw. 23:16-21)

[17] Lé Imeum Yoyada geuyue laju ubak
Raja Yoas dan rakyat mangat jipeugét peu-
janjian deungon TUHAN bahwa awaknyan
beujeuet keu umat TUHAN. Meunan cit gob-
nyan geuyue ubak raja mangat geupeugét
peujanjian deungon rakyat. [18] Óh lheueh
rakyat jiseureubu dan jireuloh kuil Baal.
Miseubah meunan cit deungon patong-pa-
tong jih teupeuhanco banmandum, dan Ma-
tan, imeum Baal jipoh maté laju dikeue
miseubah-miseubah nyan.

Yoyada geupeu tugaih ubak peungawai
mangat jikawai Baét TUHAN, [19] dan laju
gobnyan meusajan-sajan deungon banman-
dum uléebalang, meunan cit deungon ban-
mandum peungawai droe raja dan peunga-
wai meuligoe dan banmandum rakyat jijak
peudendeng Raja Yoas nibak Baét TUHAN
ubak meuligoe. Yoas geutamong rot pintoe
Geureubang peungawai, laju jiduek ateueh
singgahsana. [20] Banmandum rakyat mangat
that até, banda pih ka aman dan Atalya ka
jipoh maté.

[21] Yoas meu-umu tujoh thon watée gob-
nyan jeuet keuraja Yehuda.

Yoas raja Yehuda

(2Taw. 24:1-16)

12 Nibak thon nyang keutujoh watée
keurajeuen Yehu ateueh Israel, Yo-
as jeuet keu raja Yehuda. Gobnyan geumat
peurintah di Yerusalem na peuet ploh thon
treb jih. Ma gobnyan nan jih Zibya asai
nibak banda Bersyeba. [2] Beureukat geudi-
dek lé Teungku Imeum Yoyada, Yoas sipa-
nyang udeb gobnyan geumeubuet nyang
that-that mangat até TUHAN. [3] Teuma sa-
yang that, teumpat teuseumah dewa hana
geupeuhanco, lé sababnyan teuma rakyat

[m] Lam naseukah Ibrani na padub-padubboh tutoe haba nyang teutamah disinoe, teuma hana trang makna jih.
11:14: 2Raj. 23:3

teutab mantong jipeuseumah keureubeuen
dan jitot keumeunyan nibak teumpat nyan.
4 Bak siuroe Yoas geutawök bubena
teungku imeum dan geuyue ubak awaknyan
mangat jikeubah péng nyang meuteumé ni-
bak gob-gob peuseumah bak Baét TUHAN,
bahnyan péng nyang jibayeue lé gob watée
teupeuna keureubeuen, meunan cit péng
nyang jijok léb ngon sukarela. 5 Tieb-tieb
teungku imeum harôh meutanggong jaweu-
eb ateueh péng nyang jipeuseumah nyan lé
ureuëng nyang geulayaninyan. Péng nyan
geupeuguna keungon peugét pat-pat nyang
rusak nibak Baét TUHAN.
6 Trok ubak thon keu dua ploh lhée
nibak peumeurintahan Yoas, lé teungku-
teungku imeum gohlom cit geupeugét pat-
pat nyang reuloh nibak Baét TUHAN. 7 Lé
sababnyan Yoas laju geutawök Teungku
Imeum Yoyada meusajan deungon imeum-
imeum nyang laén, lheuehnyan geupeugah,
"Pakon gatanyoe gohlom cit tapeugét Baét
TUHAN? Phon uroenyoe gata hana teubri le
takeubah péng nyang gata teurimong. Ban-
mandum nyan harôh gata jok keu ngon
peugét Baét TUHAN." 8 Teungku-teungku
imeum situju keu hana geupeusapat le péng
nibak rakyat, dan hana teuma meutanggong
jaweueb ateueh teureuhab Baét TUHAN.
9 Yoyada laju geucok saboh kotak tutôb
kotaknyan laju geupeuruhuéng, lheuehnyan
geukeubah laju tô ngon miseubah blaih
uneuen pintoe tamong Baét TUHAN. Ban-
mandum péng nyang teupeuseumah di Baét
TUHAN laju geupeutamong lam kotaknyan
lé teungku-teungku imeum nyang meutu-
gaih nibak babah pintoe tamong. 10 Tieb-ti-
eb watée meunyoe kotaknyan ka le meuasoe
ngon péng, lé seukeutaréh raja meusajan
deungon Teungku Imeum Agong geujak
keunan sira geuitong jeumeulah péng nyan,
lheuehnyan barô kheueh geubungkoh. 11 Óh
lheueh jeumeulah jih teucetet, péng nyan
laju geujok ubak peungawas nyang peugét
Baét TUHAN. Lé peungawas nyan laju ji-
bayeue keu tukang kayée, tukang bangunan,
12 tukang batée dan tukang peut batée.
Peungawas nyan cit teuma bloe kayée ngon
batée, dan nyang atoe banmandum péng-
péng teubiet keu teureuhab Baét TUHAN
nyan. 13 Teuma péng nyan mubacut pih ha-
na teupeuguna keuteupeugét cangkie-cang-
kie pirak, cambông, beureuguih, alat-alat
panyöt atawa peukakaih nyang laén nibak
méuh atawa pirak. 14 Banmandum geu-
bayeue keu tukang-tukang dan geubloe ba-
han-bahan seumeungot nyang teupeureulée.
15 Bubena peungawas buet nyan jujoe that-
that, deungon nyan hana peureulée teulakée
laporan tanggong jaweueb péng nyan nibak
awaknyan.
16 Péng nibak keureubeuen gantoe ru-
goe dan keureubeuen peuamphon desya ha-
na teupeutamong lam kotaknyan. Péng nyan
geujok keu teungku-teungku imeum.
17 Nibak watéenyan Hazael raja Siria
jijak prang dan laju jireubot banda Gat. Dan
kana niet keuneuk jijak prang Yerusalem
teuma. 18 Lé sababnyan Yoas laju geukirém
keu gobnyan péng sineuboh. Péng nyan
geuteumé nibak banmandum atra peuseu-
mahan nyang yoh watée ilée ka teujok keu
TUHAN lé Yoas keudroe, dan lé Yosafat,
Yoram meunan cit Ahazia, na kheueh raja-
raja nyang mat peurintah sigohlom gob-
nyan. Meunan cit nibak mandum méuh lam
kaih Baét TUHAN dan lam kaih meuligoe
raja. Deungon nyan teuma Hazael hana jeu-
et jijak prang Yerusalem.
19-21 Lheuehnyan lé peugawée-peuga-
wée keurajeuen Yehuda ka meukomplot ji-
lawan Raja Yoas. Dua droe lamkawan
awaknyan, na kheueh Yozakar bin Simeat,
dan Yozabad bin Somer, jipoh Yoas bak
saboh rumoh nyang jipeudong ateueh sina-
mon tanoh siblaih utimu Yerusalem, nibak
rot treun u Sila. Yoas jikubu nibak lampôh
jrat raja-raja nibak Banda Nabi Daud. Ama-
zia aneuëk gobnyan jeuet keuraja geunantoe
gobnyan.

Kisah nyang laén keuhai Raja Yoas teu-
cetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda.*

Yoahas raja Israel

13 Nibak thon nyang keudua ploh lhée
watée peumeurintahan Yoas ateueh
Yehuda, Yoahas aneuëk Yehu jeuet keuraja
Israel, dan gobnyan geumat peurintah di
Samaria tujoh blaih thon treb jih. 2 Lagée
Raja Yerobeam nyang mat peurintah sigoh-
lom nyan, Yoahas meudesya ubak TUHAN
dan jeuet keusabab ureuëng Israel ka meu-
desya cit teuma. Gobnyan hántom na geu-
tinggai buet-buet geuh nyang jeuhet nyan.
3 Lé sababnyan TUHAN meureuka ubak Isra-
el deungon nyan teuma Gobnyan geupeu-
biyeu mantong Hazael raja Siria dan Benha-
dad aneuëk gobnyan, meu-ulang-ulang

12:4: Keu. 30:11-16 **12:15:** 2Raj. 22:7 **12:16:** Im. 7:7

jipeutaloe Israel. 4 Lé sababnyan Yoahas
meudoá ubak TUHAN, dan TUHAN geudeu-
ngoe doá geuhnyan, sabab TUHAN geukalon
padubna keujam jih raja Siria jitindéeh
ureuëng Israel. 5 TUHAN laju geubri keu
ureuëng Israel sidroe peumimpén nyang
peuleuh awaknyan nibak keukuasaan Siria
deungon nyan teuma awaknyan udeb teun-
tram lom lagée nyang ka-ka. 6 Bahpi meunan
ureuëng Israel teutab hana jipiôh-piôh jipeu-
buet desya nyang geupeuphon lé Raja Yero-
beam. Awaknyan teutab jipeubuet desya-
desya nyan, dan jipeubiyeu mantong patong
Dewi Asyera teutab na di Samaria.
7 Angkatan prang Israel ka jipeuhanco le
raja Siria deungon nyan teuma Raja Yoahas
tinggai 50 boh pasokan meuguda, 10 boh
geuritan prang, dan 10.000 droe sipa-i.
8 Kisah laén keuhai Raja Yoahas dan
banmandum jasa keupahlawanan gobnyan
ka teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja
Israel.* 9 Gobnyan meuninggai dan teupeu-
kubu di Samaria. Yoas aneuëk gobnyan
jeuet keuraja keugeunantoe gobnyan.

Yoas raja Israel

10 Nibak thon nyang keu lhée ploh tujoh
peumeurintahan Raja Yoas ateueh Yehuda,
Yoas bin Yoahas jeuet keuraja Israel dan
geumat peumeurintah di Samaria 16 thon
treb jih. 11 Gobnyan pi meudesya ubak
TUHAN sabab geuturot buet nyang jeuhet
nibak Raja Yerobeam nyang ka jeuet keusa-
bab ureuëng Israel jipeubuet desya. 12 Kisah
nyang laén keuhai Raja Yoas, meunan cit
keuhai keupahlawanan gobnyan lam prang
teulawan Amazia raja Yehuda, ka teucetet
lam kitab *Seujarah Raja-raja Israel.* 13 Yo-
as meuninggai dan teupeukubu nibak
lampôh jrat raja-raja di Samaria. Yerobeam
II aneuëk gobnyan jeuet keuraja keugeunan-
toe gobnyan.

Elisa meuninggai donya

14 Bak saboh watée Nabi Elisa sakét
brat, dan Raja Yoas geuteuka geujak kalon
gobnyan. Watée geukalon Elisa karab meu-
ninggai, rajanyan laju geumo sira geupeu-
gah, "Bapak lôn, Bapak lôn, nyang bila
Israel nyang paleng rayeuk!"
15 "Cok kheueh busur ngon aneuk pa-
nah!" peurintah Elisa ubak gobnyan. Yoas
laju geucok, 16 lheuehnyan lé Elisa geuyue
meusiab-siab mangat jitimbak ngon aneuk
panah nyan. Raja pih meusiab-siab, dan
Elisa laju geukeubah jaroe gobnyan ateueh
jaroe raja. 17 Lheuehnyan pakriban nyang ka
geupeurintah lé nabi nyan, raja laju geupeu-
hah teungkab nyang meuhadab u Siria.
"Timbak kheueh aneuk panah gata!" peu-
rintah Nabi Elisa lom. Dan meunan óh lheu-
eh raja geupeuleuh aneuk panah nyan, nabi-
nyan laju geupeugah, "Gata kheueh panah
TUHAN. Deungon panah nyan TUHAN teuma
geupeutaloe Siria. Gata teuma tamuprang
talawan Siria di Afek sampoe gata hase
tapeutaloe awaknyan."
18 Elisa laju geuyue ubak Raja Yoas
mangat geujakcok panah-panah gobnyan
nyang laén dan laju geuseupôt atranyan
ateueh tanoh. Raja geuseukok tanoh na lhée
goe, lheuehnyan laju geupiôh. 19 Elisa beu-
ngéh that, dan laju geupeugah, "Nyang
sikeubit jih gata seukok limong atawa nam
goe, deungon nyan gata hase tapeuhanco
bansa Siria. Teuma jinoe gata hase tapeuta-
loe awaknyan cit lhéegoe sagai."
20 Hana treb teuma óh lheuehnyan Elisa
meuninggai donya dan laju teupeukubu.
Nibak watéenyan geurombolan-geu-
rombolan Moab lazem jih jiprang Israel
sithon sigoe. 21 Nibak siuroe watée na meu-
padub droe ureuëng teungoh jipeukubu
ureuëng maté, laju jikalon saboh kawan
geurombolan Moab teungoh jijak. Dan
awaknyan pih hana jipike panyang manyét
ureuëng maté nyan jitiek meunan mantong
lam jrat. Elisa laju geuplueng. Meunan ma-
nyét nyan tupéh ubak keurangka Elisa, ma-
nyétnyan laju udeb lheuehnyan laju jidong.

Prang Israel ngon Siria

22 Lam watée keurajeuen Yoas nyan,
Hazael raja Siria teutab ji-ienanya bansa
Israel. 23 Teuma TUHAN geugaséh keu
umat Gobnyan dan geupeu amphon awak-
nyan. Gobnyan hana geutem awaknyan
jipeuranab ateueh rhueng bumoe, teuma
Gobnyan geutulông awaknyan, deumi janji
Gobnyan deungon Nabi Ibrahim, Nabi
Ishaq dan Nabi Yakub. Trok ánjinoe Gob-
nyan teutab hana geutuwoe keu umat Gob-
nyan.
24 Óh lheuehnyan Hazael raja Siria meu-
ninggai donya, dan Benhadad aneuëk gob-
nyan jeuet keuraja. 25 Dan Yoas raja Israel
hase geupeutaloe Benhadad lhée goe dan
teucok lom teuma banda-banda nyang ka

13:14: 2Raj. 2:12

jireubot le Benhadad watée peumeurintah
jimat lé Raja Yoahas ayah Yoas.

Amazia raja Yehuda

(2Taw. 25:1-24)

14 Bak thon nyang keudua keurajeuen
Yoas bin Yoahas ateueh Israel,
Amazia bin Yoas jeuet keu raja Yehuda.
2 Bak watéenyan gobnyan na umu dua ploh
limong thon, dan gobnyan geumat peurintah
di Yerusalem dua ploh sikureueng thon treb
jih. Ma gobnyan nan geuh Yoadan asai
Yerusalem. 3 Amazia geupeubuet buet
nyang paleng galak até TUHAN, teuma gob-
nyan kon lagée Nabi Daud, indatu gobnyan.
Lagée ayah gobnyan, 4 gobnyan pi hana
geupeuhanco teumpat-teumpat gob seumah
dewa, lé sababnyan rakyat teutab mantong
jipeuseumah keureubeuen sira jitor keumeu-
nyan nibak teumpat nyan.

5 Meunan ka kong keurajeuen gobnyan,
Amazia laju geuhuköm maté bubena peuga-
wée nyang poh maté ayah gobnyan. 6 Teu-
ma aneuëk-aneuëk peugawée-peugawée
nyan hana geupoh, sabab gobnyan jiseutôt
peurintah TUHAN nyang na teutuléh lam
Kitab Nabi Musa, "Bék gata huköm maté
ureuëng syiek jih lé sabab buet-buet nyang
jeuhet nyang jipeubuet lé aneuëk-aneuëk
jih, dan bék gata huköm maté aneuëk-
aneuëk jih lé sabab buet nyang jeuhet nyang
jipeubuet lé ureuëng syiek jih. Tieb-tieb
ureuëng jeuet teuhuköm maté meunyoe buet
nyang jeuhet nyan jipeubuet lé jihnyan keu-
droe."

7 Nibak saboh prang nyang paleng he-
bat, Amazia hase geupoh maté 10.000 droe
sipa-i Edom di Pantôn Asin, dan hase geu-
reubot banda Sela. Bandanyan laju geuboh
nan Yokteel. Sampoe án jinoe banda nyan
mantong nan jih Yokteel.

8 Óh lheuehnyan Amazia geukirém
utosan ubak Yoas raja Israel keugeulakée
mangat geutem lawan gobnyan di mideuen
prang. 9 Teuma lé Raja Yoas laju geukirém
haba lagéenyoe, "Bak saboh watée tamah
meuduro nyang na lam gle Libanon jikirém
haba lagéenyoe su keu bak ceumara, 'He
bak ceumara, gata jok kheueh aneuëk dara
gata keu aneuëk ulôn mangat jeuet keupeu-
rumoh jih.' Teuma disinan meulintaih kheu-
eh saboh beulatang uteuen nyang jibloh-
bloh lam uteuen meuduro nyan. 10 Gata,
Amazia, kajeuet keu cungkak, sabab gata ka
tapeuloe ureuëng Edom. Lé sababnyan, kon
kheueh meunang nyan kaseb keugata?
Nyang sigét jih gata tinggai mantong lam
rumoh! Keupeue guna jih tamita-mita pasai
nyang jeuet keusabab gata meupalo meunan
cit deungon rakyat gata?"

11 Teuma Amazia teutab hana jipako
peue-peue nyang ka geupeugah lé Yoas raja
Israel nyan. Lé sababnyan teuma, Raja Yoas
meusajan deungon aneuëk buah gobnyan
laju geujak u Bet-Semes di Yehuda laju
geumuprang ngon Amazia nibak teumpat
nyan. 12 Tantra Yehuda hase geupeutaloe
dan banmandum tantra awaknyan jiplueng
sira jiwoe u rumoh jih maséng-maséng.
13 Yoas laju geudroeb Amazia, lheuehnyan
geujak laju u Yerusalem geujak reuloih beu-
ton banda nyan nyang panyang jih leubeh
kureueng na dua reutoih metée, phon nibak
babah Pintoe Geureubang Efraim sampoe
trok ubak babah Pintoe Geureubang Sagoe.
14 Banmandum méuh dan pirak meunan cit
banmandum peukakaih nyang na lam Baét
TUHAN, meunan cit banmandum atra beun-
da lam meuligoe, meusajan ngon na padub-
droe sandra geuangkot lé Yoas u Samaria.

15 Kisah nyang laén keuhai Raja Yoas,
meunan cit keuhai pahlawan gobnyan teula-
wan Amazia raja Yehuda ka teucetet lam
kitab *Seujarah Raja-raja Israel.* 16 Yoas
meuninggai donya dan teupeukubu nibak
lampôh jrat raja-raja di Samaria. Yerobeam
II aneuëk gobnyan jeuet keuraja keugeunan-
toe gobnyan.

Amazia raja Yehuda meuninggai donya

(2Taw. 25:25-28)

17 Óh ka lheueh Yoas raja Israel meu-
ninggai donya, Amazia raja Yehuda, man-
tong udeb 15 thon teuk. 18-21 Di Yerusalem
na saboh komplot keuneuk poh maté Ama-
zia. Lé sababnyan gobnyan geuplueng u
Lakhis, teuma lé musoh-musoh gobnyan
laju jipeucrok trok keudeh meunan meuteu-
mé laju jipoh maté. Manyét gobnyan jiba
ngon guda u Yerusalem, laju teupeukubu
nibak lampôh jrat raja-raja di Banda Nabi
Daud. Lé sababnyan rakyat Yehuda laju
jibaiát Uzia,[n] aneuëk agam Amazia jeuet
keu raja awaknyan. Nibak watéenyan Uzia
na umu 16 thon.

---

[n] *Uzia:* Nan laén na kheueh Azarya.
14:6: Tel. 24:16

Kisah nyang laén keuhai Raja Amazia
na teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja*
Yehuda.
22 Óh ka lheueh ayah gobnyan meuning-
gai donya, Uzia geureubot lom banda Elat
dan geupeudong lom teuma.

Yerobeam II raja Israel

23 Nibak thon nyang keulimong blaih
watée peumeurintahan geumat lé Amazia
bin Yoas ateueh Yehuda, Yerobeam II bin
Yoas jeuet keu raja Israel, dan geumat peu-
rintah di Samaria 41 thon treb jih. 24 Gob-
nyan meudesya ubak TUHAN, sabab geu-
seutôt buet nyang jeuhet nyang geupeubuet
lé Raja Yerobeam I nyang ka geupeujeuet
ureuëng Israel meudesya. 25 Yerobeam II
nyoe kheueh nyang reubot lom banmandum
bandum daerah Israel, phon nibak rot u
Hamat di utara trok u Laôt Maté di seulatan.
Nyan paih lagée janji TUHAN, Po teu Allah
Israel, meulalu hamba Gobnyan Nabi Yunus
bin Amitai ureuëng Gat-Hefer.
26 TUHAN geukalon padub na seung-
sara jih ureuëng Israel, dan hana meusi-
droe pi nyang tulông awaknyan. 27 TUHAN
hana niet keuneuk geupeuhanco bansa
Israel keu siumu masa, lé sababnyan
gobnyan geutulông awaknyan meulalu Ra-
ja Yerobeam II.
28 Kisah nyang laén keuhai Raja Yero-
beam II, keuhai keupahlawan gobnyan lam
tieb-tieb mideuen prang dan pakriban gob-
nyan geureubot lom Damsyik meunan cit
Hamat nibak Yehuda keu Israel, banman-
dum nyan na teucetet lam kitab *Seujarah*
Raja-raja Israel. 29 Yerobeam II meuning-
gai donya dan laju teupeukubu nibak
lampôh jrat raja-raja. Zakharia aneuëk agam
gobnyan jeuet keuraja keugeunantoe gob-
nyan.

Uzia raja Yehuda

(2Taw. 26:1-23)

15 Nibak thon keu dua ploh tujoh geu-
mat keurajeuen lé Raja Yerobeam
II ateueh Israel, Uzia[o] bin Amazia jeuet keu
raja Yehuda. 2 Nibak watéenyan gobnyan
meu-umu 16 thon dan geumat peurintah di
Yerusalem 52 thon treb jih. Ma gobnyan
asai geuh di Yerusalem nan geuh Yekholya.
3 Saban cit lagée ureuëng syiek gobnyan
Uzia pi geupeubuet buet nyang lumpah that
galak até TUHAN. 4 Teuma, sayang that,
gobnyan hana geupeuhanco bubena teumpat
gob seumah dewa, lé sababnyan rakyat teu-
tab jipeuseumah keureubeuen dan jitot keu-
meunyan nibak teumpat nyan. 5 TUHAN geu-
peuteuka ateueh gobnyan peunyakét kulét
nyang bit-bit parah, sampoe meuninggai do-
nya peunyakét nyan teutab hana puléh. Gob-
nyan teupeuaséng nibak saboh rumoh dan
teupeubeubaih nibak buet-buet gobnyan.
Yotam aneuëk agam gobnyan geupeurintah
rakyat sibagoe waki geuh.
6 Kisah nyang laén keuhai Raja Uzia ka
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Ye-*
huda. 7 Uzia meuninggai donya dan teupeu-
kubu nibak lampôh jrat raja-raja di Banda
Nabi Daud. Yotam aneuëk agam gobnyan
jeuet keu raja keugeunantoe gobnyan.

Zakharia raja Israel

8 Nibak thon nyang keu lhée ploh lapan
geumat keurajeuen lé Raja Uzia ateueh Ye-
huda, Zakharia bin Yerobeam II jeuet keu
raja Israel nyang geumat peurintah di Sama-
ria nam buleuen treb jih. 9 Saban lagée raja-
raja nyang mat peurintah sigohlom nyan,
gobnyan pi meudesya ubak TUHAN. Gob-
nyan geuseutôt buet nyang jeuhet nyang
geupeubuet lé Raja Yerobeam I, nyang ka
geupeujeuet Israel meudesya. 10 Salum bin
Yabes meukomplot keuneuk jilawan Raja
Zakharia, dan jipoh maté gobnyan di Yible-
am, dan laju jeuet keuraja geunantoe gob-
nyan.
11-12 Deungon lagéenyan teuka kheueh
peue nyang ka geupeujanji lé TUHAN ubak
Raja Yehu bahwa aneuëk cucoe gobnyan
sampoe ubak keuturonan nyang keupeuet[p]
teuma jeuet keu raja Israel. Kisah nyang
laén keuhai Raja Zakharia, na teucetet lam
kitab *Seujarah Raja-raja Israel.*

Salum raja Israel

13 Nibak thon nyang keu lhée ploh si-
kureueng geumat keurajeuen lé Raja Uzia
ateueh Yehuda, Salum bin Yabes jeuet keu
raja Israel. Gobnyan geumat peurintah di
Samaria cit sibuleuen 14 sabab Menahem
bin Gadi jijak nibak Tirza u Samaria, laju
jipoh maté Salum, dan jeuet keuraja geunan-
toe gobnyan.

---

[o] *Uzia:* kalon 14:21 dan 2Taw. 26:1. [p] *keuturonan nyang keupeuet:* Zakharia na kheueh aneuëk nibak indatu Yehu.

14:25: Yah. 1:1 **15:7:** Yes. 6:1 **15:12:** 2Raj. 10:30

15-16 Watée teungoh jijak nibak Tirza
nyan, lé Menahem jipeuhanco sapansapa
banda Tifsah meunan cit deungon daerah-
daerah nyang na bansilingka nyan, meunan
cit peunduduek nyang na disinan pi habéh
geupoh hana nyang tinggai, sabab banda-
nyan hana jitem meunyeurah ubak geuh-
nyan, inong-inong mume nyang na lam ban-
danyan geuprah pruet. Kisah nyang laén
keuhai Raja Salum, meunan cit keuhai kom-
plotan gobnyan, ka teucetet lam kitab *Seu-
jarah Raja-raja Israel.*

Menahem raja Israel

17 Nibak thon nyang keu lhée ploh si-
kureueng keurajeuen Raja Uzia ateueh Ye-
huda, Menahem bin Gadi jeuet keu raja
Israel, dan geumat peurintah di Samaria na
siploh thon treb jih. 18 Siumu udeb gobnyan
meudesya ubak TUHAN sabab geuseutôt bu-
et Raja Yerobeam I, nyang teupeujeuet
ureuëng Israel meudesya. 19 Watée Pul[q] raja
Asyur jijak prang Israel, lé Menahem geu-
jok keu gobnyan 34.000 kilogram pirak
mangat gobnyan geutulông peukong keu-
rajeuen Menahem ateueh Israel. 20 Cara Me-
nahem meuteumé péng nyan na kheueh
gobnyan geupaksa ureuëng-ureuëng kaya di
Israel mangat jijok limong ploh péng pirak
tieb-tieb ureuëng. Lé sababnyan Pul geu-
tinggai nanggroe nyan dan geuwoe nang-
groe geuh keudroe.
21 Kisah laén keuhai Raja Menahem
na teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja
Israel.* 22 Gobnyan meuninggai donya dan
laju teukubu, dan Pekahya aneuëk gob-
nyan teubaiát jeuet keu raja geunantoe
gobnyan.

Pekahya raja Israel

23 Nibak thon keu limong ploh keu-
rajeuen Raja Uzia ateueh Yehuda, Pekahya
bin Menahem jeuet keu raja Israel dan geu-
mat peurintah di Samaria dua thon treb jih.
24 Gobnyan meudesya ubak TUHAN sabab
geuturot buet nyang jeuhet nyang geupeu-
buet lé Raja Yerobeam I, nyang peujeuet
ureuëng Israel meudesya. 25 Sidroe lam-
kawan uléebalang gobnyan, na kheueh Pe-
kah bin Remalya, jimeukumplot deungon
ureuëng Gilead nyang le jih na 50 droe. Dan
lam saboh kuta nibak meuligoe di Samaria
awaknyan jipoh maté Pekahya meusajan
ngon dua teuk nyang laén nyang nan jih
Argob dan Arye. Lheuehnyan Pekah jeuet
keuraja geunantoe Pekahya.
26 Kisah laén keuhai Raja Pekahya na
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Israel.*

Pekah raja Israel

27 Nibak thon nyang keu limong ploh
dua keurajeuen Raja Uzia ateueh Yehuda.
Pekah bin Remalya jeuet keu raja Israel.
Gobnyan geumat peurintah di Samaria 20
thon treb jih. 28 Gobnyan meudesya ubak
TUHAN sabab gobnyan geuseutôt buet Raja
Yerobeam I nyang geupeujeuet Israel ka
meudesya.
29 Watée peumeurintah Pekah nyan,
Tiglat-Pileser raja Asyur geureubot banda
Iyon, Abel-Bet-Maakha, Yanoah, Kedes,
Hazor, daerah Gilead, Galilea dan Naftali.
Peunduduek nyang na disinan teuangkot cit
sibagoe ureuëng keunong teuen u Asyur.
30 Bak thon nyang keudua ploh watée
keurajeuen Raja Yotam bin Uzia ateueh
Yehuda, Hosea bin Sela ka meukomplot
keuneuk jilawan Raja Pekah dan laju jipoh
maté gobnyan, lé sababnyan teuma geuh-
nyan laju jeuet keuraja keugeunantoe gob-
nyan.
31 Kisah nyang laén keuhai Raja Pekah
ka teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja
Israel.*

Yotam raja Yehuda

(2Taw. 27:1-9)

32 Nibak thon nyang keudua watée keu-
rajeuen Raja Pekah bin Remalya ateueh
Israel, Yotam bin Uzia jeuet keuraja Yehu-
da. 33 Nibak watéenyan gobnyan na umu 25
thon dan gobnyan geumat peurintah di Ye-
rusalem 16 thon treb jih. Ma gobnyan Yeru-
sa binti Zadok. 34 Yotam geumeubuet nyang
paleng mangat até TUHAN, saban cit lagée
ureuëng syiek gobnyan Raja Uzia. 35 Teuma
sayang that, teumpat-teumpat gob seumah
dewa hana geupeuhanco, lé sababnyan
rakyat teutab jimeukeureubeuen dan jitot
keumeunyan nibak teumpat nyan. Yotam
kheueh nyang peudong babah Pintoe Geu-
reubang Utara di Baét TUHAN.
36-37 Nibak peumeurintahan Yotam,
TUHAN ka geupeuphon kirém Rezin raja
Siria dan Pekah raja Israel keuteujak prang
Yehuda.
Kisah nyang laén keuhai Raja Yotam na
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Ye-*

[q] *Pul:* Saban deungon Tiglat-Pileser.

huda. 38 Gobnyan meuninggai donya dan
teupeukubu nibak lampôh jrat raja-raja
nibak Banda Nabi Daud. Ahas aneuëk
gobnyan jeuet keuraja keugeunantoe gob-
nyan.

Ahas raja Yehuda

(2Taw. 28:1-27)

16 Nibak thon nyang keu tujoh blaih
keurajeuen Raja Pekah bin Remal-
ya ateueh Israel, Ahas bin Yotam jeuet
keuraja Yehuda. 2 Watéenyan gobnyan na
umu 20 thon dan gobnyan geumat peurintah
di Yerusalem 16 thon treb jih. Gobnyan
hana geuseutôt teuladan nyang gét nibak
Nabi Raja Daud, indatu gobnyan, teuma
nyang geupeubuet nyang hana galak até
TUHAN, Po teu Allah gobnyan. 3 Gobnyan
udeb lagée raja-raja Israel, dan geupeuseu-
mah aneuëk gobnyan nyang agam sibagoe
keureubeuen ubak dewa, meunurot keubia-
saan brok ureuëng-ureuëng nyang ka geu-
use lé TUHAN nibak nanggroe Kanaan watée
ureuëng Israel jitamong lam nanggroe nyan.
4 Ahas geupeuseumah keureubeuen dan
geutot keumeunyan nibak teumpat-teumpat
gob seumah dewa di gunong-gunong dan
jimiyueb-miyueb bak kayée nyang luhu.
5-6 Nibak watéenyan raja Edom[r] jikuasa
lom banda Elat dan jiuse ureuëng-ureuëng
Yehuda nyang na tinggai disinan. Ureuëng-
ureuëng Edom óh lheuehnyan teuka dan
tinggai teutab di banda nyan trok nibak
uroenyoe. Bak watéenyan cit teuma Rezin
raja Siria dan Pekah raja Israel jijakprang
dan jikeupong Yerusalem, teuma hana hase
jipeutaloe Ahas. 7 Ahas geukirém utosan
ubak Tiglat-Pileser raja Asyur deungon peu-
san lagéenyoe, "Ulôn namiet droeneueh
nyang seutia; lé sababnyan, ulôn meulakée
neuteuka dan neupeuseulamat kheueh ulôn
nibak raja Siria dan raja Israel nyang teu-
ngoh jiprang ulôn." 8 Ahas geucok laju
méuh ngon pirak nyang na lam Baét TUHAN,
meunan cit deungon atra nyang na lam
meuligoe geucok cit teuma, atranyan laju
geukirém ubak raja Asyur sibagoe hadiah
gobnyan. 9 Raja Tiglat-Pileser geuteuri-
mong peue nyang geulakée lé raja Ahas
nyan, deungon nyan teuma laju geuprang
dan geureubot Damsyik. Bubena peunduduek
banda nyan laju geudroeb dan geuba
sibagoe ureuëng nyang teuteuen dan geuba
laju u Kir, dan raja jih, na kheueh Raja
Rezin, geupoh maté.
10 Watée Raja Ahas geujak u Damsyik
keugeujak meurumpok ngon Raja Tiglat-Pi-
leser, laju geukalon na miseubah lam banda
nyan. Laju geukirém ubak Teungku Imeum
Uria di Yerusalem cuntoh miseubah nyan
deungon ukoran nyang paih dan teupeu-
reunci that. 11 Lé sababnyan teuma Uria laju
geupeudong saboh miseubah saban that la-
gée cuntoh meunan cit ukoran jih nyang ka
geuteurimong nyan, atranyan seuleusoe si-
gohlom Ahas trok geugisa. 12 Watée Ahas
ka trok nibak Damsyik, laju geukalon lé
Ahas bahwa miseubah nyan ka seuleusoe.
13 Ateueh miseubah nyan laju geupeuseu-
mah keureubeuen beulatang meunan cit
deungon keureubeuen gandom. Meunan cit
geuleng teuma keureubeuen ié anggô ngon
keureubeuen darah nibak keureubeuen peu-
damé ateueh miseubah nyan. 14 Ahas geuka-
lon bahwa miseubah peurunggu nyang teu-
peukhusos keu TUHAN nyang na teuduek
lamkawan Baét TUHAN deungon miseubah
gobnyan nyang barô. Lé sababnyan miseu-
bah peurunggu nyan laju geupinah nibak
keue Baét TUHAN u blaih utara miseubah
gobnyan nyang barô. 15 Lheueh nyan laju
geupeugah ubak Uria, "Peuguna kheueh
miseubah ulôn nyang rayeuk nyoe keuteum-
pat keureubeuen beungoh ngon keureubeu-
en malam nyang geupeuseumah lé raja ngon
rakyatba, dan rô disinan keureubeuen anggô
nibak rakyat. Rô kheueh laju ateueh miseu-
bah nyan darah mandum beulatang nyang
teupeuseumah. Dan miseubah peurunggu
nyang awai nyan bah kheueh ulôn nyang
peuguna keungon lôn lakée peutunyok ubak
areuwah-areuwah." 16 Uria geupeubuet
banmandum peue-peue nyang geupeurintah
lé raja nyan.
17 Lheueh nyan Ahas laju geureuloih
geuritan-geuritan peurunggu nyang teupeu-
guna lam Baét TUHAN, dan geuleukang laju
guci-guci nyang na bak geuritan nyan. Beu-
jana peurunggu nyang rayeuk nyang na
ateueh rueng dua blaih boh leumô peurung-
gu nyan geucok cit dan geukeubah laju
ateueh keunaleueng batée. 18 Dan keu geu-
peumangat até raja Asyur, Ahas geureuloih
teuma balairung raja nyang na lam Baét
TUHAN, dan geutôb laju pintoe tamong
nyang teupeukhusos keu raja.

[r] Makna lam naseukah mungken *raja Edom;* lam naseukah Ibrani teutuléh Rezin, raja Siria.

16:3: Tel. 12:31 **16:5:** Yes. 7:1 **16:14:** Keu. 27:1-2, 2Taw. 4:1 **16:17:** 1Raj. 7:23-39, 2Taw. 4:2-6

19 Kisah laén keuhai Raja Ahas na teu-
cetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda.*
20 Ahas meuninggai dan teupeukubu nibak
lampôh jrat raja-raja lam Banda Nabi Daud.
Hizkia aneuëk gobnyan jeuet keuraja keu-
geunantoe gobnyan.

Hosea raja Israel

17 Nibak thon nyang keudua blaih
keurajeuen Raja Ahas ateueh Yehu-
da, Hosea bin Ela jeuet keuraja Israel, dan
gobnyan geumat peurintah di Samaria si-
kureueng thon treb jih. 2 Gobnyan meude-
sya ubak TUHAN, teuma desya gobnyan ha-
na saban le jih ngon desya-desya raja-raja
Israel nyang ka geumat peurintah sigohlom
gobnyan. 3 Gobnyan jiprang dan jipeutaklok
lé Salmaneser raja Asyur, lé sababnyan teu-
ma gobnyan tieb-tieb thon harôh geubayeue
upeti ubak raja Asyur nyan. 4 Teuma nibak
saboh watée, Hosea geukirém utosan ubak
So sidroe raja nanggroe Meusé keugeulakée
bantu. Deungon nyan teuma Hosea hana
geubayeue le upeti tieb-tieb thon keu raja
Asyur. Watée Salmaneser jiteupeue buet
Hosea nyan, le gobnyan laju geudroeb Ho-
sea dan geupeutamong lam glab.

Samaria taklok

5 Óh lheuehnyan Salmaneser raja Asyur[s]
jijakprang Israel laju jikeupong Samaria.
Bak thon nyang keu lhée banda nyan jikeu-
pong, 6 – na kheueh thon nyang keusikureu-
eng keurajeuen Hosea – Salmaneser jireubot
Samaria. Bubena ureuëng Israel laju jiang-
kot u Asyur sibagoe tawanan prang. Sila-
dum nibak awaknyan jikeubah di banda
Halah, siladum teuk bak binéh Krueng Ha-
bor nibak wilayah Gozan, dan siladum teuk
nibak banda-banda di nanggroe Madai.
7 Samaria taklok sabab ureuëng Israel ka
meudesya ubak TUHAN, Po teu Allah awak-
nyan, nyang ka peuseulamat awaknyan ni-
bak raja Meusé, dan geuba awaknyan peu-
teubiet nibak nanggroe nyan. Awaknyan
jiseumah ilah-ilah laén 8 dan jiseutôt keubi-
asaan nyang jipeubuet lé bansa-bansa nyang
ka geu-use lé TUHAN watée bansa Israel
maju jijakprang bansa-bansa nyan. Bansa
Israel jiseutôt adat istiadat nyang ka jipeu-
teutab lé raja-raja Israel, 9 dan jipeubuet
hai-hai nyang hana geugalak lé TUHAN, Po
teu Allah awaknyan. Awaknyan jipeudong
teumpat-teumpat teuseumah dewa nibak
banmandum banda awaknyan, bahnyan lam
banda ubit meunan cit lam banda rayeuk.
10 Di ateueh tieb-tieb bukét, dan dimiyueb
tieb-tieb bak kayée nyang luhu, awaknyan
jipeudong tugu-tugu dan patong-patong De-
wi Asyera. 11-12 Meunan cit awaknyan jitot
keumeunyan nibak mandum miseubah keu
dewa, lagée keubiasaan bansa-bansa nyang
ka geu-use lé TUHAN nibak nanggroe Kana-
an. Awaknyan jiseumah beurala, bahpi
TUHAN ka geutam awaknyan. Banmandum
buet-buet awaknyan nyang jeuhet ka jipeu-
teuka meureuka TUHAN.
13 TUHAN laju geukirém utosan-utosan
dan nabi-nabi Gobnyan ubak umat Israel
dan Yehuda keu geupeusampoe peuingat
Gobnyan lagéenyoe: "Tapiôh kheueh bak
buet nyang jeuhet dan gata taát kheueh ubak
peurintah dan huköm nyang ka Ulôn bri
ubak indatu gata dan ubak gata meulalu
nabi-nabi, hamba-hamba Ulôn nyan."
14 Teuma Israel dan Yehuda hana jitem deu-
ngoe. Awaknyan kreueh ulée lagée indatu
awaknyan nyang hana jipatéh ubak kheun
TUHAN, Po teu Allah awaknyan. 15 Israel
dan Yehuda hana jitem taát ubak peue-peue
nyang geupeurintah lé TUHAN dan hana seu-
tia ubak janji-janji nyang ka geupeugét ngon
indatu gobnyan. Awaknyan hana jipako
peue-peue nyang geuseugah lé TUHAN, teu-
ma teutab jimeuiébadat ubak beurala-beura-
la nyang hana meuguna, deungon nyan teu-
ma awaknyan keudroe pih ka hana
meuguna. Awaknyan jiseutôt teuladan ubak
bansa-bansa nyang na bansikeulileng awak-
nyan, bahpi TUHAN ka geutam. 16 Awak-
nyan ji-iengkeue ubak banmandum huköm
TUHAN, Po teu Allah awaknyan, dan jipeu-
gét dua boh leumô logam keu jiseumah.
Awaknyan jipeugét patong Dewi Asyera,
jiseumah bintang-bintang dan meuiébadat
ubak Dewa Baal. 17 Awaknyan jipeuseumah
aneuëk-aneuëk droe jih sibagoe keureubeu-
en nyang teutot keu dewa. Awaknyan jipeu-
guna iéleumé gaéb dan jilakée peutunyok
ubak tabib-tabib nyang hase meugubongan
ngon areuwah-areuwah. Awaknyan keubit
jumot that bak jipeubuet hai-hai nyang hana
meukeunong bak até TUHAN 18 lé sababnyan
Gobnyan beungéh that-that ubak awaknyan
dan hana geupakoe le keu awaknyan. Gob-
nyan ka geuböih awaknyan nibak tanoh

---

[s] *raja Asyur:* Mungken Sargon II, nyang gantoe Salmanezer.
16:20: Yes. 14:28 **17:10:** 1Raj. 14:23 **17:16:** 1Raj. 12:28 **17:17:** Tel. 18:10

nyang ka geubri keu awaknyan; nyang na
tinggai na kheueh keurajeuen Yehuda.
19 Ureuëng-ureuëng Yehuda pih hana
taát ubak huköm-huköm TUHAN, Po teu
Allah awaknyan. Awaknyan jiseutôt buet-
buet nyang lazem jipeubuet lé ureuëng Isra-
el, 20 lé sababnyan teuma TUHAN hana geu-
aku le banmandum umat Israel. Gobnyan
geuhuköm dan geujok awaknyan ubak mu-
soh-musoh awaknyan nyang keujam. Gob-
nyan hana le geupakoe awaknyan, teuma
geuböih awaknyan nibak tanoh nyang ka
geujok keu awaknyan.
21 Óh ka lheueh TUHAN geupeupisah
ureuëng Israel nibak Yehuda, ureuëng Israel
laju geubaiát Yerobeam bin Nebat jeuet
keuraja awaknyan. Dan Yerobeam geupeu-
jeuet awaknyan jitinggai TUHAN dan geu-
peubuet desya-desya nyang rayeuk.
22 Awaknyan jiseutôt teuladan Yerobeam
dan teutab jipeubuet banmandum desya
nyang jipeubuet nyan, 23 akhé jih TUHAN
hana geupakoe lé keu awaknyan, teuma
geuböih awaknyan nibak tanoh nyang geu-
jok keu awaknyan. Hainyan teujadi paih
lagée peuingat TUHAN nyang geubri keu
awaknyan meulalu hamba-hamba Gobnyan,
nabi-nabi. Meunan kheueh ureuëng Israel
jiba ubak teumpat böih di Asyur, dan disi-
nan kheueh awaknyan tinggai sampoe uroe-
nyoe.

Ureuëng-ureuëng Asyur tinggai teutab di Israel

24 Sibagoe geunantoe ureuëng Israel
nyang ka jiba ubak teumpat böih nyan, raja
Asyur laju geukeubah nibak banda-banda
Samaria[t] ureuëng Babel, Kuta, Awa, Ha-
mat, dan Sefarwaim. Ureuëng-ureuëng nyan
jiduek nibak banda-banda nyan dan tinggai
teutab disinan. 25 Watée phon-phon that
awaknyan tinggai disinan awaknyan hana
jihoreumat TUHAN; nyang kheueh sababjih
TUHAN geupeutreun singa-singa juah keuji-
jab siladum nibak awaknyan. 26 Na ureuëng
jijak peugah ubak raja Asyur bahwa
ureuëng-ureuëng nyang geukeubah di ban-
da-banda di Samaria hana jituri ubak
huköm-huköm dewa nanggroe nyan. Nyang
kheueh sabab jih dewa jipeutreun singa keu-
jijak kab awaknyan. 27 Nyang kheueh sabab
jih raja Asyur geupeurintah ubak sidroe
teungku imeum lamkawan ureuëng tawanan
nyang ka teuböih u Asyur, jikirém lom u
Samaria. "Yue jihnyoe mangat jiwoe dan
teutab tinggai di nanggroe nyan mangat
jihnyan jeuet jipeurunoe ureuëng-ureuëng
keuhai huköm-huköm dewa nanggroe
nyan," kheun raja. 28 Dan sidroe teungku
imeum Israel nyang jiangkot nibak Samaria
u Asyur, laju jiwoe dan tinggai di Betel.
Disinan gobnyan geupeurunoe rakyat pakri-
ban cara jih teuseumah TUHAN.
29 Teuma ureuëng-ureuëng nyang ting-
gai di Samaria nyan teutab jipeugét beurala-
beurala jih keudroe dan jikeubah lam kuil-
kuil nyang ka jipeudong lé ureuëng Israel
nyang yoh watée ilée tinggai di banda nyan.
Tieb-tieb saboh kawöm jipeugét beurala
keudroe nibak banda nyang awaknyan duek:
30 Ureuëng Babel jipeugét Dewa Sukot-Be-
not, ureuëng Kuta jipeugét patong Nergal,
ureuëng Hamat patong Asima, 31 ureuëng
Awa jipeugét patong Nibas dan Tartak, dan
ureuëng Sefarwaim jipeuseumah aneuëk-
aneuëk awaknyan sibagoe keureubeuen
nyang teutot keu Dewa Adramelekh dan
Anamelekh. 32 Seulaén jiseumah dewa-de-
wa nyan, awaknyan jiseumah cit TUHAN.
Awaknyan jipiléh lamkawan droejih keu-
droe meubagoe ureuëng keumeutugaih siba-
goe teungku imeum dan mangat jipeuseu-
mah keureubeuen bak kuil-kuil beurala.
33 Teuma, awaknyan jiseumah TUHAN, dan
jiseumah cit dewa-dewa awaknyan keudroe,
lagée adat istiadat nyang na lam nanggroe
awaknyan.
34 Trok nibak uroenyoe awaknyan man-
tong jipeubuet adat istiadat droe jih keudroe.
Awaknyan hana meuiébadat ubak TUHAN
dan hana teuma jitaát ubak huköm-huköm
dan peurintah-peurintah nyang teubri ubak
keuturonan Nabi Yakub, nyang teuboh deu-
ngon nan Israel. 35 TUHAN ka geupeugét
peujanjian lagée teupeugah nyoe ngon umat
Israel, "Bék meuiébadat ubak ilah-ilah
nyang laén; bék sujut teuseumah awaknyan
dan teupeutimang awaknyan, atawa teupeu-
seumah keureubeuen keu awaknyan.
36 Horeumat kheueh Ulôn, TUHAN, nyang
ka teuba gata teupeuteubiet nibak nanggroe
Meusé deungon kuasa nyang rayeuk; seu-
mah kheueh Ulôn dan peuseumah kheueh
keureubeuen keu Ulôn. 37 Taát kheueh ubak
huköm-huköm dam peurintah-peurintah
nyang ka Ulôn tuléh keu gata. Bék meuié-

[t] *Samaria:* Nan ma banda jih teuhubông ngon wilayah beukaih keurajeuen Israel.
17:34: Keuj. 32:28, 35:10 **17:35:** Keu. 20:5, Tel. 5:9 **17:36:** Tel. 6:13

badat ubak ilah-ilah laén, 38 dan bék tuwoe
ubak janji Ulôn deungon gata. 39 Taát kheu-
eh ubak Ulôn, TUHAN Po teu Allah gata,
deungon nyan Ulôn teuma Lôn peubeubaih
gata nibak musoh-musoh gata."
40 Teuma peunduduek Samaria nyan
teutab hana jitem deungoe awaknyan;
awaknyan teutab jimumat ubak adat isti-
adat jih keudroe. 41 Teuma, awaknyan
jiseumah TUHAN, teuma jiseumah cit beu-
rala-beurala awaknyan. Trok ánjinoe pih
keuturonan awaknyan mantong jipeubuet
hainyan.

Hizkia raja Yehuda

(2Taw. 29:1-2, 31:1)

18 Nibak thon nyang keu lhée keu-
rajeuen Raja Hosea bin Ela ateueh
Israel, Hizkia bin Ahas jeuet keuraja Yehu-
da. 2 Bak watéenyan gobnyan nan umu 25
thon dan gobnyan geumat peurintah di Ye-
rusalem 29 thon treb jih. Ma gobnyan na
geuh Abia binti Zakharia. 3 Hizkia geupeu-
buet buet nyang paleng mangat até TUHAN
saban lagée Raja Nabi Daud indatu gob-
nyan. 4 Gobnyan geupeuhanco bubena
teumpat seumah dewa, dan geureuloih ban-
mandum tugu-tugu dan geupeurusak pa-
tong-patong Dewi Asyera. Meunan cit geu-
peuhanco teuma uleue peurunggu nyang
geupeugét lé Nabi Musa nyang teuboh nan
Nehustan. Sabab, trok bak uroenyan
ureuëng Israel mantong jitot keumeunyan
dan jihoreumat ubak uleue peurunggu nyan.
5 Lamkawan bandum Raja Yehuda, bah
nyang yoh gohlom meunan cit óh ka lheueh
Hizkia, hana nyang lagée gobnyan. Gob-
nyan peucaya ubak TUHAN, Po teu Allah
Israel, 6 dan seutia ubak Gobnyan. Hántom
na gobnyan geulawan TUHAN. Banmandum
peurintah TUHAN nyang geubri meulalu Na-
bi Musa, geutaát that lé Hizkia deungon
bit-bit taát. 7 Nyang kheueh sabab jih
TUHAN teutab geutulông gobnyan sampoe
gobnyan meuhase lam peue-peue mantong
useuha geuh. Gobnyan beurontak ateueh
raja Asyur, dan hana geutem taklok ubak
gobnyan. 8 Gobnyan geupeutaloe ureuëng
Filistin, dan geureubot teumpat tinggai
awaknyan, phon nibak gampông nyang pa-
leng ubit sampoe ubak banda nyang paleng
rayeuk, jitamong cit Gaza dan wilayah
nyang na bansikeulileng nyan.
9 Nibak thon nyang keupeuet lam keu-
rajeuen Hizkia, na kheueh thon nyang keu-
tujoh keurajeuen Hosea ateueh Israel, Sal-
maneser raja Asyur jijak prang Israel dan
jikeupong Samaria. 10 Óh ka lheueh jikeu-
pong na lhée thon treb jih, Samaria rhot lam
jaroe raja Asyur. Nyan na jih nibak thon
nyang keunam keurajeuen Hizkia, dan thon
nyang keu sikureueng keurajeuen Hosea.
11 Lheueh nyan Asyur laju jiba rakyat Israel
u Asyur sibagoe ureuëng nyang teuteuen;
siladum nibak awaknyan jipeuduek di banda
Halah, siladum teuk tô ngon Krueng Habor
lam wilayah Gozan, dan siladum teuk lam
banda-banda di nanggroe Madai.
12 Samaria rhot sabab ureuëng Israel ha-
na jitaát ubak TUHAN, Po teu Allah awak-
nyan. Awaknyan ji-iengkeue ubak janji
nyang ka geupeugét lé TUHAN ngon awak-
nyan, dan awaknyan banmandum ji-ieng-
keue ubak peurintah Nabi Musa, hamba
Gobnyan. Awaknyan hana jitem deungoe
dan hana jitem seutôt.

Ureuëng Asyur ji-ancam Yerusalem

(2Taw. 32:1-19; Yes. 36:1-22)

13 Nibak thon nyang keu peuet blaih keu-
rajeuen Hizkia raja Yehuda, banda-banda
Yehuda nyang meupageue ngon kuta jiprang
dan jipeutaloe lé Sanherib, raja Asyur.
14 Dan ubak Sanherib nyang na di Lakhis, lé
Hizkia laju geukirém haba lagée nyoe,
"Ulôn ka meusalah. Lé sababnyan, ulôn la-
kée, Amphon piôh kheueh bék Amphon
prang le kamoe. Banmandum nyang Am-
phon lakée teuma kamoe bri." Sanherib ji-
jaweueb bahwa Hizkia harôh geukirém keu
gobnyan 10.000 kilogram pirak, dan 1.000
kilo gram méuh. 15 Lé sababnyan, banman-
dum méuh nyang na lam Baét TUHAN meu-
nan cit nyang na lam kaih meuligoe geuki-
rém lé Hizkia ubak Sanherib. 16 Méuh nyang
na nibak pintoe-pintoe Baét TUHAN meunan
cit nyang ka geupasang lé Hizkia nibak am-
bang-ambang pintoe nyan pih geucok dan
geukirém ubak Sanherib. 17 Teuma raja
Asyur nyan jikirém teuma saboh pasokan
rayeuk that nyang na di Lakhis nyang pim-
pénan lhée droe peuwira manyang, na kheueh
sidroe panglima, sidroe tukang peujieb ié,[a]
dan sidroe teuk ulée kawai raja. Óh ka trok
lam banda nyan awaknyan laju jicok teumpat
lam ladang, nyang teuboh nan Ladang Peu-

---

[a] *tukang peujieb ié:* Nibak watée nyan tukang jieb ié jitamong lamkawan peuwira manyang.
18:4: Teu. 21:9

natu nyang tô that ngon lueng nyang ié ji-ile
rot kulam nyang na di ateueh. 18 Lheuehnyan
awaknyan jidumpek sira jitawök Raja Hiz-
kia. Teuma lhée droe peugawée Hizkia jiteu-
bit geujak meurumpok ngon awaknyan. Ban
lhée droe peungawai nyan na kheueh Elya-
kim bin Hilkia ulée rumoh tangga meuligoe,
Sebna, keurukon mulok neugahra, dan Yoah
bin Asaf keurukon mulok meuligoe. 19 Si-
droe lamkawan peuwira Asyur nyan jipeu-
gah ubak awaknyan, "Jak peutrok kheueh
laju ubak Hizkia haba raja Asyur lagéenyoe:
'Pakon gatanyoe tarasa droe teuh teuga?
20 Gata pike deungon haba hase gata gantoe
siasat dan teunaga tantra? Soe kheueh nyang
gata peubangga, sampoe gata tajeuet talawan
Asyur? 21 Beutôi gata meuharab beujitulông
lé Meusé, teuma hainyan saban cit deungon
gata peuguna naleueng lakoe sibagoe tung-
kat; teuma tungkat nyan patah dan jaroe gata
teutob. Meunan kheueh raja Meusé keu soe
mantong meuharab ubak jihnyan.' "

22 Lheueh nyan jipeugah lom lé peuwira
Asyur nyan, " Atawa mungken gata tapeugah
bahwa gata meuharab ubak TUHAN, Po teu
Allah gata? Watée Hizkia jipeurintah mangat
jeuet ureuëng Yehuda dan Yerusalem beu-
jimeuiébadat dikeue miseubah di Yerusalem,
kon kheueh nyang jipeuhanco nyan miseu-
bah dan teumpat-teumpat teuseumah ubak
TUHAN keudroe? 23 Jinoe ateueh nan raja
Asyur ulôn kujeuet meutaroh meunyoe keu-
gata teujok 2.000 boh guda, pasti gata hana
ureuëng sidubnyan le keu jipasang ateueh
rhueng guda nyan! 24 Keu gata lawan peuwi-
ra kamoe nyang paleng ubit pih, gata kon
imbang kamoe. Teuma gata teutab cit tameu-
harab nanggroe Meusé mangat jikirém ban-
tuan geuritan prang dan pasokan meuguda!
25 Gata tapike kamoe prang dan kamoe peu-
taloe nanggroe deungon tan geutulông lé
TUHAN? TUHAN keudroe kheueh nyang yue
kamoe mangat kamoe jak prang dan kamoe
peuhanco teuma!"

26 Lheueh nyan geupeugah lé Elyakim,
Sebna, dan Yoah ubak peuwira nyan, "Teung-
ku, neumeututoe mantong lam basa Aram
ngon kamoe, kamoe muphom. Bék meutu-
toe ngon basa Ibrani, eunteuk jideungoe lé
rakyat nyang na ateueh beuton banda nyan."

27 Geuseuôt peuwira nyan, "Peu kheueh
ubak gata dan raja gata mantong ulôn geu-
kirém lé Asyur keuteupeu sampoe banman-
dum nyoe? Kon! Ulôn meututoe cit ubak
rakyat nyang teungoh duek ateueh beuton
nyan, nyang meusigoe deungon gata teuma
tapajoh ék gata keudroe dan tajieb iék gata
keudroe."

28 Óh lheuehnyan peuwira nyan jidong
dan jidumpek lam basa Ibrani, "Deungoe
kheueh nyoe peue nyang geupeugah lé raja
Asyur: 29 'Bék tatem jipeungéut lé Hizkia;
jihnyan hana hase jipeuseulamat gata. 30 Bék
tadeungoe watée jibujuk keuteumeuharab
ubak TUHAN. Bék gata pike TUHAN geupeu-
seulamat gata atawa geutam sipa-i Asyur keu
jireubot banda gata. 31 Bék tadeungoe Hiz-
kia. Ulôn raja Asyur, ulôn yue ubak gata
mangat tateubiet nibak lam banda dan meu-
nyeurah droe. Singoh jeuet gata pajoh boh
anggô nibak lampôh gata keudroe, dan tapa-
joh boh ara nyang na nibak bak gata keudroe,
dan gata jieb ié nyang na nibak mon gata
keudroe, 32 sampoe ulôn kupinah gata ubak
saboh nanggroe nyang saban ngon nanggroe
gata keudroe. Disinan na lampôh anggô
nyang jipeuhase anggô keu gata keudroe,
dan na blang gandom nyang jipeuhase
teupông gandom keu peunajoh gata. Lam
nanggroe nyan na bak zaiton nyang le, mi-
nyéuk zaiton dan meulisan. Meunyoe gata
taseutôt peue nyang ulôn yue ubak gata, gata
teuma udeb, hana maté. Bék gata deungoe
Hizkia! Jihnyan jipeungéut gata deungon
jipeugah bahwa TUHAN teuma geupeuseula-
mat gata. 33 Peu kheueh ka lheueh na dewa
bansa laén jipeuseulamat nanggroe jih nibak
keukuasaan ulôn? 34 Dipat kheueh dewa-de-
wa nanggroe Hamat dan Arpad? Dipat kheu-
eh dewa-dewa Sefarwaim, Hena, dan Iwa?
Peu kheueh na nyang teuka jijak peuseula-
mat Samaria? 35 Dewa toh kheueh nyang ka
lheueh jipeuseulamat nanggroe jih nibak
keukuasaan ulôn? Panena mungken TUHAN
hase geupeuseulamat Yerusalem?' "

36 Watée jideungoe nyan, peunduduek
Yerusalem hana jijaweueb, sabab Raja Hiz-
kia ka geupeurintah awaknyan seungab
mantong. 37 Teuma, Elyakim, Sebna, dan
Yoah geupriek peukayan gobnyan tanda
seudeh that até, lheueh nyan laju geuwéh
geujak peutrok ubak raja peue nyang ka
jipeubuet lé uléebalang Asyur nyan.

Raja geulakée naseuhat ubak Nabi Yesaya

(Yes. 37:1-7)

19 Watée Raja Hizkia geudeungoe la-
poran nibak ban lhée droe ureuëng
nyan, gobnyan laju geupriek peukayan geuh

dan geungui laju peukayan ija krong siba-
goe tanda seudeh, lheuehnyan laju geujak u
Baét TUHAN. 2 Óh lheuehnyan gobnyan
geukirém Elyakim, ulée meuligoe, Sebna,
seukeutaréh neugahra, dan teungku-teungku
imeum nyang ka tuha-tuha, awaknyan geu-
yue jak meurumpok ngon Nabi Yesaya bin
Amos. Awaknyan pih geungui ija krong.
3 Nyoe kheueh peusan Raja Hizkia nyang
awaknyan peugah ubak Nabi Yesaya,
"Uroenyoe uroe meudukacita, tanyoe ji-
huköm dan jihina. Tanyoe lagée inong
nyang keuneuk peulahé aneuëk teuma ka
habéh teunaga. 4 Raja Asyur ka jikirém si-
droe peuwira manyang jih keujijak hina Po
teu Allah nyang udeb. Pat tateupeue TUHAN
Allah ka geudeungoe peue nyang jihina lé
awaknyan, teuma geuhuköm awaknyan
nyang ka jipeugah haba nyan! Lé sababnyan
meudoá kheueh ubak Po teu Allah keu
ureuëng-ureuëng geutanyoe nyang mantong
udeb."

5 Óh ka lheueh geuteurimong peusan
nibak Raja Hizkia nyan, 6 Nabi Yesaya laju
geuyue ubak utosan nyan mangat jipeutrok
peusan gobnyan lagéenyoe su jih, "TUHAN
meufeureuman, Teungku Amphon bék teu-
makot peue-peue nyang ka jipeugah lé ham-
ba-hamba raja Asyur nyan bahwa TUHAN
hana geupeuleuh geutanyoe. 7 TUHAN teuma
geupeujeuet raja Asyur jideungoe haba
angén sampoe akhé jih jihnyan jiwoe u
nanggroe jih keudroe, dan di nanggroe jih
raja nyan jipoh maté."

Ureuëng Asyur jikirém lom haba ancaman nyang laén

(Yes. 37:8-20)

8 Peuwira Asyur nyan meuteumé haba
bahwa raja jih ka jitinggai Lakhis dan teu-
ngoh jimuprang jilawan banda Libna, hana
jiôh nibak teumpat nyan. Dan jijak kheueh
peuwira nyan keudeh keujijak meurumpok
ngon raja jih nyan. 9 Raja Asyur ka jiteumé
haba bahwa pasokan Meusé dimiyueb pim-
pénan Tirhaka raja Sudan teungoh jijak keu-
neuk jijak prang awaknyan. Lé sababnyan
raja Asyur laju jikirém surat ubak Raja
Hizkia raja Yehuda. 10 Lagée nyoe asoe
surat nyan, "Bék keunong peungét lé janji
Po teu Allah gata nyang gata peubangga
nyan bahwa gata hana rhot lam jaroe ulôn.
11 Gata katadeungoe bahwa toh mantong
nanggroe nyang jiprang lé Asyur, jipeuhan-
co sapan sapa. Bék tapike gata hana keu-
nong! 12 Watée indatu lôn geupeuhanco
banda Gozan, Haran, dan Rezef, dan geupoh
maté ureuëng Eden nyang na tinggai di
Telasar, hana meusaboh pi nibak dewa-de-
wa awaknyan nyang meuhase jipeuseulamat
awaknyan. 13 Dipat kheueh raja-raja banda
Hamat, Arpad, Sefarwaim, Hena, dan Iwa?"

14 Hizkia geuteurimong surat nyan ni-
bak utosan, laju geubaca surat nyan. Óh
lheuehnyan gobnyan geujak u Baét TUHAN,
dan geuleueng laju surat nyan dikeue
TUHAN, 15 lheueh nyan laju geumeudoá,
"TUHAN, Po teu Allah Israel, nyang meu-
seumanyam di ateueh kerub, [v] Droeneueh
sidroe-droe Allah nyang meukuasa ateueh
banmandum keurajeuen ateueh rhueng bu-
moe. Droeneueh kheueh nyang cebta langét
ngon bumoe. 16 TUHAN, neungieng kheueh
ateueh kamoe peue nyang teungoh kamoe
rasa nyoe. Deungoe kheueh banmandum
nyang jihina lé Sanherib keu Droeneueh, Po
teu Allah nyang udeb! 17 Kamoe banman-
dum meuteupeue, ya TUHAN, bahwa raja-ra-
ja Asyur ka jai that-that jipeuhanco bansa-
bansa dan jipeuhanco nanggroe awaknyan.
18 Dewa-dewa awaknyan jitot dan jipeuhan-
co, sabab dewa-dewanyan sagai-sagai hana
meukuasa. Awaknyan na kheueh nyang teu-
peugét nibak kayée dan batée nyang jipeu-
gét lé manusia. 19 Ya TUHAN, Allah kamoe,
peuleueh kheueh kamoe nibak ureuëng-
ureuëng Asyur nyan, mangat banmandum
bansa ateueh rhueng donya nyoe jiteupeue
bahwa Droeneueh kheueh Allah nyang
Esa."

Peusan Yesaya ubak raja

(Yes. 37:21-38)

20 Óh lheuehnyan Nabi Yesaya geuki-
rém peusan ubak Raja Hizkia na kheueh
teujaweueb ateueh doá raja. 21 TUHAN meu-
feureuman, "Banda Yerusalem jipeukém
dan jihina gata, Sanherib. 22 Na kah teupeue
soe nyang gata teunak ngon gata hina nyan?
Ulôn, Allah Israel, na kheueh Allah nyang
suci! Sombong that-that sikeub gata ateueh
Ulôn. 23 Gata takirém utosan keu gata meu-
tutoe nyang buhak bahwa deungon le jih
geuritan prang gata bahwa gata ka tapeutak-

[v] *kerub:* Kawöm malaikat nyang teugamba sibagoe makhluk meusayeueb, lambang keuagongan Po teu Allah dan keuhaderan Gobnyan.
19:15: Keu. 25:22

lhok gunong-gunong nyang manyang di Libanon. Gata tapeusombong droe bahwa gata katakôh bak-bak kayée ceumara jih nyang paleng manyang dan paleng ceudah meunan cit teubloih lam uteuen-uteuen nyang paleng
le. 24 Meunan cit gata peubangga bahwa nyang kueh mon dan teujieb ié di nanggroe-nanggroe aséng, dan meunan cit takheun bahwa sipa-i gata jibloh-bloh lam Krueng Nil sampoe tho kreng.

25 Peu kheueh gohlom na gata deungoe bahwa hainyan ka Ulôn reuncana yoh awai ilée? Dan jinoe hainyan Ulôn peubuet. Ulôn kheueh nyang jok keu gata keu gata peuhanco banda-banda meukuta sampoe tinggai
rungka. 26 Ureuëng-ureuëng nyang tinggai disinan hana meudaya; awaknyan teukeujot dan teumakot raya. Awaknyan lagée naleueng di blang atawa naleueng nyang timoh ateueh bubong rumoh, nyang tho meunyoe teuyueb lé angén timu nyang seu-uem.[w]

27 Teuma ulôn kuteupeue peue-peue mantong keuhai droe gata. Ulôn kuteupeue peue nyang gata peubuet dan ho nyang gata
jak. 28 Ulôn kuteupeue bahwa gata beungéh that-that keu Ulôn, dan Ulôn ka Lôn deungoe keuhai sombong gata nyan. Jinoe Ulôn lat ceunawiét bak idong gata meunan cit babah gata Ulôn beukab ngon keukang, mangat jeuet gata Lôn tarek dan Lôn peuwoe lom rot jalan watée gata teuka."

29 Nabi Yesaya geukirém teuma peusan nyang lagée nyoe ubak Hizkia, "Nyoe kheueh nyang jeuet keu tanda nibak gata. Thon nyoe ngon thon ukeue manusia jipajoh wase gandom nyang timoh keudroe. Teuma óh lheuehnyan awaknyan jeuet jipula gandom dan anggô dan jipajoh keudroe hase jih.
30 Ureuëng Yehuda nyang mantong udeb teuma makmu lagée seunaman nyang lhok
that ukeue jih dan jimuboh teuma. 31 Di
Yerusalem dan di ateueh Gunong Sion na ureuëng-ureuëng nyang seulamat, sabab TUHAN ka geupeuteuntée bahwa hainyan teutab na.

32 Nyan kheueh nyang geupeugah lé TUHAN keuhai raja Asyur: 'Jihnyan hana jiteumé tamong u Yerusalem atawa jipeuleuh aneuk panah jih ubak banda nyan. Sipa-i-sipa-i nyang leungkab deungon peurisai hana nyang hase jitamong lam banda nyan, dan bansikeulileng nyan hana teuma teupeugét sineulob mangat jeuet teukeu-
pong. 33 Raja Asyur teuma jiwoe rot jalan nyang jijak watée jiteuka, dan hana jiteumé tamong lam banda nyan. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba. 34 Banda Yerusalem teuma Lôn bila dan Lôn lindong deumi keuhoreumatan Lôn keudroe dan deumi janji Ulôn deungon hamba Lôn Nabi Daud.' "

35 Malam nyan cit teuma Malaikat TUHAN geujak ubak khimah-khimah ureuëng Asyur, dan laju geupoh maté na 185.000 droe tantra. Óh singoh nyan banbeungoh that deuh laju manyét-manyét
awaknyan ka teutiek-tiek disinan. 36 Lé sababnyan teuma jisurot kheueh Sanherib raja
Asyur dan jiwoe u Niniwe. 37 Bak siuroe, watée jihnyan teungoh jimeuiébadat lam kuil Dewa Nisrokh, gobnyan laju jipoh maté ngon peudeueng lé Adramelekh dan Sarezer, aneuëk-aneuëk agam gobnyan. Óh lheuehnyan awaknyan laju jiplueng u nanggroe Ararat. Teuma, Esarhadon, aneuëk agam gobnyan nyang laén, jeuet keuraja keugeunantoe gobnyan.

Raja Hizkia rhot bak sakét dan teupeupuléh

(Yes. 38:1-8, 21-22; 2Taw. 32:24-26)

20 Lam watéenyan Raja Hizkia rhot bak sakét jitimoh cumuét, sakét geuhnyan bit-bit brat that rab meuninggai donya. Nabi Yesaya bin Amos geujak saweue gobnyan dan geupeugah, "TUHAN geupeusan mangat Teungku Po neupeuberéeh banmandum urosan droeneueh, sabab Teungku Po hana jitem puléh. Hana treb le Teungku Po meuninggai donya."

2 Hizkia geupaleng bak beuton dan laju
geumeudoá, 3 "TUHAN, ingat kheueh bahwa ulôn nyoe ka meungabdi ubak Droeneueh deungon seutia dan jujoe até. Ulôn sabe lôn useuha lôn seutôt peue kheun Droeneueh." Lheuehnyan Hizkia laju geumo meuweueh-weueh that.

4 Nabi Yesaya laju geutinggai Hizkia, teuma sigohlom gobnyan geuteubiet nibak leuen meuligoe, TUHAN geuyue gobnyan
5 woe ubak Hizkia, raja umat TUHAN, dan geupeutrok peusan nyoe, "Ulôn, TUHAN, Po teu Allah nyang jiseumah lé Nabi Daud indatu gata, ka Lôn deungoe doá gata dan Lôn kalon ié mata gata. Ulôn kupeupuléh
gata, lusa gata tajak ubak Baét Ulôn. 6 Ulôn
teuma Lôn tamah umu gata 15 thon teuk.

[w] *meunyoe teuyueb ... nyang seu-uem,* keumungkenan that nyan kheueh makna jih; meunurot naseukah Ibrani sigohlom masak.

Gata dan banda Yerusalem Ulôn peubeu-
baih nibak raja Asyur. Bandanyoe Ulôn
lindong deumi keuhoreumatan Lôn keudroe
dan deumi janji Ulôn deungon hamba Lôn
Nabi Daud."
7 Lheueh nyan lé Nabi Yesaya laju geu-
yue labo boh ara nibak cumuét Raja Hizkia
mangat gobnyan puléh.[x] 8 Raja Hizkia geu-
tanyong, "Peu kheueh tanda jih bahwa
TUHAN geupeupuléh ulôn dan lusa ulôn jak
u Baét TUHAN?"
9 Geujaweueb lé Nabi Yesaya, "TUHAN
teuma geujok tanda ubak Teungku Po bah-
wa Gobnyan geupeupeunoh janji. Jinoe-
nyoe, nyang toh kheueh nyang Teungku Po
lakée: bubayang nibak peutunyok jeuem
mata uroe nyang jipeugét le raja Ahas maju
10 garéh atawa jisurot 10 garéh?"
10 Geupeugah lé Hizkia, "Keuteupeugét
bubayang nyan maju 10 boh garéh, mudah
mantong. Lé sababnyan peugét kheueh jih-
nyan jisurot 10 boh garéh."
11 Nabi Yesaya laju geumeudoá ubak
TUHAN, laju TUHAN geupeugét bubayang
nyan jisurot 10 boh garéh nibak peutunyok
jeuem mata uroe nyan.

Utosan-utosan nyang teuka nibak Babel
(Yes. 39:1-8)

12 Lam watéenyan raja Babel, na kheueh
Merodakh-Baladan bin Baladan, jideungoe
bahwa Raja Hizkia banpuléh nibak sakét. Lé
sabab nyan gobnyan laju geukirém ureuëng
geuh keujijak ba surat dan hadiah keu Hiz-
kia. 13 Hizkia geusambot awaknyan dan laju
geupeuleumah ubak awaknyan atra keuka-
yaan gobnyan, lagée méuh, pirak, reumpah-
reumpah dan minyéuk mangat bée, meunan
cit banmandum peuleungkapan tantra. Hana
meusapeue pih nyang teusöm bahnyan
nyang na lam meuligoe meunan cit nyang
na bansigom keurajeuen gobnyan, banman-
dum nyan geupeuleumah. 14 Óh lheuehnyan
Nabi Yesaya meuhadab ubak raja Hizkia
laju geutanyong, "Dipat teuka awaknyan?
Peue jikheun lé awaknyan?"
Geujaweueb lé Hizkia, "Awaknyan teu-
ka nibak nanggroe Babel, nanggroe nyang
jiôh that"
15 "Peue nyang jikalon lé awaknyan lam
meuligoe?" geutanyong lé Nabi Yesaya
lom.
"Sigala-gala jih!" jaweueb Hizkia.
"Hana meusapeue pih nyang na lam kaih
beundahara meuligoe nyang hana ulôn peu-
leumah ubak awaknyan."
16 Laju geupeugah lé Nabi Yesaya ubak
raja, "TUHAN meufeureuman bahwa 17 teu-
ka watée jih banmandum keukayaan nyang
na lam meuligoe gata meunan cit banman-
dum nyang ka jipeusapat lé indatu gata
sampoe uroenyoe, jiba u Babel. Hana nyang
tinggai. 18 Nibak aneuëk cucoe gata na
nyang jicok dan jipeujeuet keu peugawée
meuligoe keu jipeutimang raja Babel."
19 Geujaweueb lé Raja Hizkia, "Gét that
cit peusan TUHAN nyang droeneueh peutrok
keu ulôn." Gobnyan geujaweueb lagée nyan
sabab geupike: "Asal keurajeuen ulôn teu-
tab aman dan damé simantong ulôn udeb."

Akhé peumeurintahan Hizkia
(2Taw. 32:32-33)

20 Kisah nyang laén keuhai Raja Hizkia,
keuhai jasa-jasa keupahlawan gobnyan, dan
pakriban gobnyan geupeugét kulam dan talo
ié keuteupeuteuka ié lam banda, banman-
dum nyan na teucetet lam kitab *Seujarah*
Raja-raja Yehuda. 21 Raja Hizkia meuning-
gai donya, lheueh nyan Manasye aneuëk
gobnyan teubaiát jeuet keuraja keugeunan-
toe gobnyan.

Manasye raja Yehuda
(2Taw. 33:1-20)

21 Manasye na umu 12 thon watée
gobnyan teubaiát jeuet keu raja Ye-
huda, dan gobnyan geumat keurajeuen di
Yerusalem 55 thon treb jih. Ma gobnyan nan
geuh Hefzibah. 2 Manasye ka meudesya
ubak TUHAN, sabab geuseutôt buet-buet
nyang jeuhet nyang jipeubuet lé bansa-bansa
nyang geu-use lé TUHAN nibak nanggroe Ka-
naan watée ureuëng Israel jitamong lam
nanggroe nyan. 3 Teumpat-teumpat gob seu-
mah dewa nyang ka geupeuhanco lé Hizkia
yah gobnyan geupeudong lom teuma. Gob-
nyan geupeudong miseubah-miseubah keu
teumpat iébadat Baal, dan teupeugét patong
Dewi Asyera, lagée nyang ka geupeubuet lé
Ahab raja Israel, meunan cit Manasye geu-
seumah bintang-bintang. 4 TUHAN ka lheueh
meufeureuman bahwa Yerusalem na kheueh
teumpat Gobnyan teuka dan teumpat iébadat

[x] Meunurot teujeumahan kuno: (dan kalon Yes. 38:21): *mangat gobnyan puléh:* meunurot naseukah Ibrani dan gobnyan puléh.

20:17: 2Raj. 24:13, 2Taw. 36:10 **20:18:** 2Raj. 24:14-15, Dan. 1:1-7 **21:2:** Yer. 15:4

ubak Gobnyan, teuma disideh, di Baét
TUHAN, Manasye ka geupeudong miseubah-
miseubah keu dewa-dewa. [5] Nibak bandua
boh leuen miseubah nyan geupeudong teuma
miseubah-miseubah keu teumpat seumah
ubak bintang-bintang. [6] Aneuëk gobnyan
geupeuseumah teuma sibagoe keureubeuen
nyang teutot. Manasye geupeubuet cit prak-
tek-praktek meudukun, nujum tukang keu-
malon, iéleumé gaéb, dan geulakée peutu-
nyok ubak areuwah-areuwah. Gobnyan
bit-bit meudesya that ubak TUHAN lé sabab-
nyan TUHAN beungéh that-that ateueh geuh
nyan. [7] Lambang Dewi Asyera geukeubah
teuma didalam Baét TUHAN, padahai keuhai
teumpat nyan TUHAN ka geupeugah ubak
Nabi Daud dan Nabi Sulaiman aneuëk gob-
nyan, "Baét Ulôn dan banda Yerusalem
nyoe, nyang ka Ulôn piléh nibak ban dua
blaih boh wilayah sukée Israel, na kheueh
teumpat nyang ka Lôn peuteuntée sibagoe
teumpat iébadat ubak Ulôn. [8] Dan meunyoe
umat Israel jitaát banmandum ubak peurintah
Ulôn dan jiseutôt banmandum huköm-
huköm nyang ka jibri lé Nabi Musa hamba
Ulôn keu awaknyan, teuma Ulôn hana Lôn
peubiyeu awaknyan ji-use nibak nanggroe
nyang ka Ulôn jok ubak indatu awaknyan."
[9] Teuma ureuëng Yehuda hana taát ubak
TUHAN, dan Manasye ka jeuet keusabab
awaknyan jipeubuet desya nyang leubeh jeu-
het nibak desya-desya nyang ka jipeubuet lé
bansa-bansa nyang geu-use lé TUHAN nibak
Kanaan watée umat Israel jitamong lam
nanggroe nyan.
[10] Lé sababnyan, meulalu nabi-nabi,
hamba-hamba TUHAN, TUHAN meufeureu-
man, [11] "Raja Manasye jeuhet lumpah na.
Buet jihnyan jiôh leubeh jeuhet nibak buet
ureuëng Kanaan. Deungon beurala-beurala
nyang jipeugét nyan, ka jeuet keusabab
ureuëng Yehuda jipeubuet desya. [12] Lé sa-
babnyan, Ulôn, TUHAN Po teu Allah nyang
jiseumah lé umat Israel, Ulôn peuteuka bala
nyang paleng rayeuk ateueh Yerusalem dan
Yehuda dan soe-soe mantong ureuëng
nyang jideungoe keuhai nyan teukeujot ra-
ya. [13] Yerusalem teuma Lôn huköm lagée
Lôn huköm Samaria dan Ahab raja Israel
dan banmandum keuturonan jihnyan. Yeru-
salem Ulôn sampôh gleh lagée pireng nyang
teurhah dan teubalek. [14] Ureuëng nyang
mantong tinggai disinan Ulôn peujeuet keu
peunajoh keu musoh-musoh jih, nyang cok
banmandum atra awaknyan dan jisampôh
mandum bubena lam nanggroe awaknyan.
[15] Banmandum nyan teuma Ulôn peubuet
ateueh umat Lôn sabab awaknyan meudesya
ubak Ulôn dan jipeubeudôh beungéh Ulôn
yoh phon indatu awaknyan jiteubiet lam
nanggroe Meusé trok ubak uroenyoe."
[16] Seulaén jipeujeuet ureuëng Yehuda
meudesya ubak TUHAN deungon cara jiseu-
mah beurala, Manasye pi ka jipoh maté jai
that-that ureuëng nyang hana meusalah lé
sababnyan darah kamirah ji-ile dipat man-
tong di Yerusalem.
[17] Kisah nyang laén keuhai Raja Mana-
sye, dan desya-desya nyang geupeubuet
nyan, ka teucetet lam kitab *Seujarah Raja-
raja Yehuda.* [18] Manasye meuninggai do-
nya dan teupeukubu laju nibak lampôh jrat
meuligoe, na kheueh taman Uza. Amon
aneuëk agam gobnyan teubaiát jeuet keu
raja keugeunantoe gobnyan.

Amon raja Yehuda

(2Taw. 33:21-25)

[19] Amon na umu 22 thon watée gobnyan
teubaiát jeuet keu raja Yehuda dan gobnyan
geumat peurintah dua thon treb jih. Ma gob-
nyan nan geuh Mesulemet binti Harus,
ureuëng Yotba. [20] Saban lagée ureuëng syiek
geuh, gobnyan pi meudesya ubak TUHAN.
[21] Gobnyan geuseutôt peue-peue nyang geu-
peubuet lé ureuëng syiek geuh, dan geuseu-
mah beurala-beurala nyang geuseumah lé
ureuëng syiek geuh. [22] Gobnyan hana udeb
meunurot nyang geulakée lé TUHAN, dan
nyang paloe gobnyan geutinggai TUHAN, Po
teu Allah nyang jiseumah lé indatu geuh.
[23] Peugawée-peugawée Raja Amon ka
sipakat keuneuk poh maté gobnyan nibak
meuligoe. [24] Teuma lé rakyat Yehuda jipoh
maté ureuëng-ureuëng poh maté Raja Amon
nyan, laju jibaiát Yosia aneuëk gobnyan
jeuet keu raja.
[25] Kisah laén keuhai Raja Amon na teu-
cetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda.*
[26] Amon teupeukubu nibak lampôh jrat di
taman Uza. Yosia aneuëk gobnyan teubaiát
jeuet keu raja keugeunantoe gobnyan.

Yosia raja Yehuda

(2Taw. 34:1-2)

22 Yosia meu-umu lapan thon watée
gobnyan teubaiát jeuet keu raja Ye-
huda, dan gobnyan geumat peurintah di

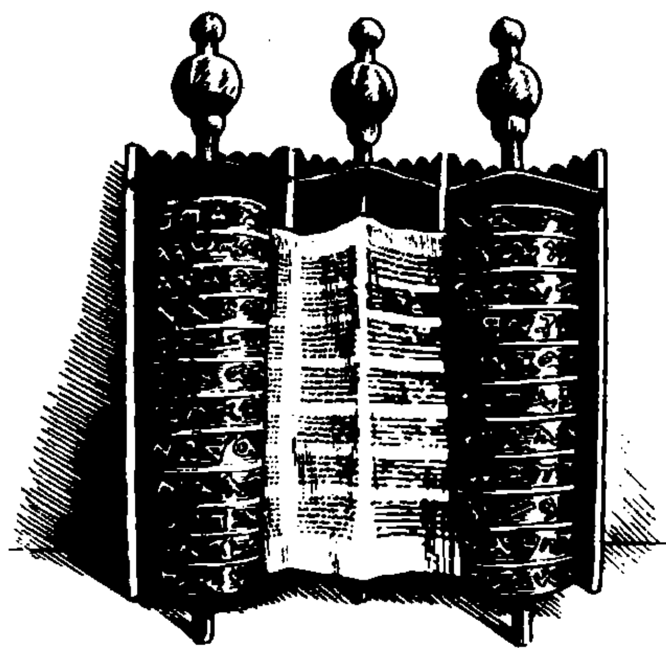
21:4: 2Sam. 7:13 **21:7-8**: 1Raj. 9:3-5, 2Taw. 7:12-18 **22:1**: Yer. 3:6

Yerusalem 31 thon treb jih. Ma gobnyan
nan geuh Yedida binti Adaya, asai Bozkat.
2 Yosia geupeubuet buet nyang keubiet ga-
lak até TUHAN. Gobnyan geuseutôt Raja
Nabi Daud indatu gobnyan, dan geutaát
banmandum huköm Po teu Allah deungon
sipeunoh até.

Kitab huköm-huköm TUHAN meuteumé lom teuma

(2Taw. 34:8-28)

3-4 Raja Yosia na sidroe seukeutaréh
neugahra nyang nan jih Safan bin Azalya,
cucoe Mesulam. Nibak thon nyang keulapan
blaih keurajeuen Raja Yosia, lé raja laju
geupeutreun titah ubak seukeutaréh geuh
lagéenyoe su jih, "Gata jak kheueh laju
ubak Teungku Imeum Agong Hilkia nibak
Baét TUHAN, dan gata lakée kheueh ubak
gobnyan mangat jibri laporan keuhai jeu-
meulah péng nyang ka geupeusapat lé
imeum nyang meutugaih nibak babah pintoe
tamong Baét TUHAN. 5 Yue gobnyan mangat
geujok péng nyan ubak mando nyang kawai
buet nibak Baét TUHAN. Awaknyan harôh
geupeuguna péng nyan keungon bayeue
upah 6 bubena utoh kayée, utoh bangunan,
dan utoh batée sira teubloe kayée ngon batée
nyang peureulée. 7 Mando-mando nyang
kawai buet nyan jujoe-jujoe that, lé sabab-
nyan hana peureulée teulakée laporan tang-
gong jaweueb teupeuguna péng nibak awak-
nyan."
8 Safan laju geujak peusampoe peurin-
tah raja nyan ubak Hilkia, lé Hilkia laju
geupeugah ubak Safan bahwa gobnyan ka
meuteumé kitab huköm-huköm TUHAN ni-
bak Baét TUHAN. Hilkia geujok laju kitab
nyan ubak Safan, lé Safan laju geubeuet
kitab nyan. 9 Óh lheueh nyan Safan geugisa
lom ubak raja sira geupeugah bahwa péng
nyang teukeubah nibak Baét TUHAN ka
teucok dan ka jijok lé hamba raja ubak
mandum peungawai nyang meutugaih nibak
Baét TUHAN. 10 Óh lheuehnyan Safan geu-
peugah, "Hilkia geujok kitab nyoe ubak
ulôn." Dan lé Safan laju geubeuet kitab
nyan dikeue raja.
11 Meunan geudeungoe asoe kitab nyan,
lé raja laju geupriek-priek peukayan gob-
nyan sabab seudeh that. 12 Dan raja laju
geujok peurintah nyoe ubak Imeum Hilkia,
Ahikam bin Safan, Akhbor bin Mikha, Sa-
fan seukeutaréh neugahra, dan Asaya ajudan
raja: 13 "Jak kheueh tanyong ubak TUHAN
keu ulôn dan keu banmandum rakyat Yehu-
da keuhai asoe kitab nyoe. TUHAN beungéh
keu geutanyoe sabab indatu tanyoe hana
geupeubuet peurintah-peurintah peue-peue
nyang na teutuléh lam kitab nyoe."
14 Dan geujak kheueh Hilkia, Ahikam,
Akhbor, Safan dan Asaya geujak lakée peu-
tunyok ubak sidroe inong nyang nan geuh
Hulda. Gobnyan sidroe nabiah nyang ting-
gai nibak saboh gampông barô di Yerusa-
lem. Lakoe gobnyan nan geuh Salum bin
Tikwa, cucoe Harhas; gobnyan tukang peu-
saneut peukayan iébadat di Baét TUHAN. Óh
ka lheueh Hulda geudeungoe peue nyang
jipeugah lé awaknyan, 15 lé gobnyan laju
geuyue awaknyan mangat jigisa ubak po
raja dan geupeusampoe peue nyang geupeu-
gah lé TUHAN nyan: 16 "Ulôn teuma Lôn
huköm Yerusalem dan banmandum peun-
duduek lagée nyang teutuléh lam kitab lagée
nyang ka geubeuet lé raja. 17 Awaknyan ka
jitinggai Ulôn dan jipeuseumah keureubeu-
en keu ilah-ilah nyang laén. Banmandum
nyang awaknyan peubuet ka jipeubeudôh
meureuka Ulôn. Ulôn beungéh keu Yerusa-
lem, dan beungéh Ulôn nyan hana hase
jipeuseungab. 18 Teuma keuhai Raja Yosia,
nyoe kheueh peusan Lôn, TUHAN Allah Is-
rael, 'Óh ka lheueh gata deungoe peue
nyang teutuléh lam kitab nyan, 19 gata meu-
nyeusai dan tapeumiyueb droe dikeue Ulôn.
Ulôn ka Lôn ancam keu Lôn huköm Yeru-



Kitab Huköm-huköm TUHAN (22:8)

22:7: 2Raj. 12:15

salem dan peunduduek jih. Ulôn peujeuet
banda nyan saboh peumandangan nyang
keubit that teumakot, dan nan Yerusalem
teuma Lôn peujeuet keu nan kutokan. Teu-
ma watée gata deungoe keuhai ancaman lôn
nyan gata tamoe dan gata priek peukayan
gata sibagoe tanda gata seudeh. Ulôn ka Lôn
deungoe doá gata, 20 lé sababnyan huköman
ateueh Yerusalem hana Ulôn peurhot si-
mantong gata na udeb. Gata teuma meu-
ninggai deungon damé.' "

Lheueh nyan geuwoe kheueh utosan-
utosan nyan ubak Po raja dan laju geupeu-
sampoe peusan nyan.

Yosia geupeubinasa bubena teumpat seumah dewa

(2Taw. 34:3-7, 29-33)

23 Raja Yosia geuhôi mandum peu-
mimpén Yehuda dan Yerusalem.
2-3 Laju gobnyan geujak ngon awaknyan u
Baét TUHAN, jiseutôt lé teungku-teungku
imeum, lé nabi-nabi dan banmandum rak-
yat, bah nyang gasien meunan cit nyang
kaya. Dikeue awaknyan mandum, bak binéh
pilar nyang khusos keu raja, lheueh nyan
raja laju geudong dan geubaca banmandum
asoe kitab peujanjian nyang ka meuteumé
nibak Baét TUHAN, lheueh nyan raja laju
geupeugét peujanjian deungon TUHAN keu
taát ubak Gobnyan, dan teupeubuet
deungon sipeunoh até dan sigeunan jiwa
banmandum peurintah dan huköm-huköm
Gobnyan. Raja pi geumeujanji keu geupeu-
peunoh banmandum syarat-syarat peujanji-
an TUHAN ngon umat Gobnyan nyang na
teutuléh lam kitab nyan. Banmandum rakyat
meusajan-sajan jimeujanji keu jitaát ubak
peujanjian nyan.
4 Oh lheueh nyan raja laju geubri peu-
rintah ubak Teungku Imeum Agong Hilkia,
keu teungku-teungku imeum peubantu dan
keu peungawai-peungawai nyang meutu-
gaih nibak babah pintoe Baét TUHAN, ma-
ngat teupeuteubit lam Baét TUHAN nyan
mandum peukakah nyang teupeuguna keu-
teuseumah Baal, Dewi Asyera, dan bintang-
bintang. Banmandum atranyan geutot lé Ra-
ja Yosia diluwa banda nyang tô ngon Pantôn
Kidron, laju abée jih jiba u Betel. 5 Gobnyan
geupeucat teungku-teungku imeum nyang
ka jibaiát lé raja-raja Yehuda keu jimeutu-
gaih nibak teumpat teuseumah dewa nyang
na lam banda-banda Yehuda dan nyang na
bansikeulileng Yerusalem; meunan cit keu
teungku-teungku imeum nyang meutugaih
jipeuseumah keureubeuen keu Baal, mata
uroe, buleuen, planet dan bintang-bintang.
6 Patong Dewi Asyera laju teupeuteubiet
lam Baét TUHAN, dan teuba laju u luwa
banda nibak Pantôn Kidron. Disinan patong
nyan laju teutot, adang jih teutôb sampoe
halôh, dan abée jih laju teusipreuk ateueh
jrat-jrat ureuëng maté. 7 Bilek-bilek nyang
na lam Baét TUHAN nyang jipeuguna lé
lunte-lunte kuil keujipeubuet lunte sibagoe
peuseumahan keu dewa, nyan pih geupeu-
hanco. (Lam bilek nyan ureuëng-ureuëng
inong jicumucôb ija keujingui watée jiseu-
mah Dewi Asyera.) 8-9 Banmandum imeum
nyang na tinggai lam banda-banda Yehuda
geuyue lé Yosia mangat jijak u Yerusalem,
dan meunan cit dipat mantong bansaboh
Yehuda geupeukuto laju miseubah-miseu-
bah dewa nibak teumpat imeum-imeum
nyan ka jipeuseumah keureubeuen. Teung-
ku-teungku imeum nyan hana jipeu idhin
jipeuna iébadat di Baét TUHAN. Teuma
awaknyan jeuet jipajoh ruti nyang hana
meuragoe nyang teukeubah keu rakan-rakan
awaknyan.

Miseubah-miseubah nyang teupeukhu-
sos keuteumpat peubuet seumah ubak dewa-
dewa nyang tô ngon Geureubang Yosua,
walibanda nanggroe nyan, laju teureuloih.
Geureubang nyan na jih nibak blaih wie
Geureubang Phon nibak rot tamong u ban-
da.
10 Tofet, na kheueh teumpat teuseumah
dewa di Pantôn Hinom, nyan pi teupeukuto.
Deungon nyan hana le nyang hase jipeuseu-
mah aneuëk-aneuëk jih sibagoe keureubeu-
en nyang teutot keu Dewa Molokh. 11 Ban-
mandum guda nyang jipeukhusos lé
raja-raja Yehuda keungon seumah ubak de-
wa mata uroe, nyan pi geuböih, dan geuri-
tan-geuritan nyang teupeuguna watée teu-
seumah nyan laju geutot. (Geuritan-geuritan
nyan na dileuen Baét TUHAN – tô ngon
babah pintoe geureubang – hana jiôh nibak
bilek-bilek teumpat tinggai Natan Melekh,
sidroe ureuëng peugawée manyang.)
12 Miseubah-miseubah nyang jipeudong
lé raja-raja Yehuda ateueh bubong nibak
bilek-bilek Raja Ahas, nyan pi geupeuhan-
co. Meunan cit deungon miseubah-miseu-
bah nyang jipeudong lé Raja Manasye nibak
bandua boh leuen Baét TUHAN, geupeuhan-

23:4-6: 2Raj. 21:3, 2Taw. 33:3 **23:10:** Yer. 7:31, 19:1-6, 32:35, Im. 18:21 **23:12:** 2Raj. 21:5, 2Taw. 33:5

co rata ngon tanoh lé Raja Yosia, atranyan
laju geuböih u Pantôn Kidron. 13 Meunan cit
deungon miseubah-miseubah nyang na ni-
bak bagian timu Yerusalem, blaih u seulatan
Bukét Keujeuhetan[y] ka geupeunajih. Miseu-
bah-miseubah nyan geupeudong lé Raja Na-
bi Sulaiman keu ngon seumah dewa-dewa
nyang paleng luwat – na kheueh Asytoret
dewi bansa Sidon, Kamos dewa bansa Mo-
ab, dan Milkom dewa bansa Amon. 14 Tu-
gu-tugu dewa dan patong Dewi Asyera laju
geureuloih, dan tanoh teumpat tugu-tugu
ngon patong-patong nyan teudong, laju geu-
seubée lé Yosia ngon tuleueng-tuleueng ma-
nusia.

15 Meunan cit gobnyan geupeurusak
teumpat seumeumah di Betel nyang geupeu-
dong lé Raja Yerobeam bin Nebat – raja
nyang ka jeuet keusabab ureuëng Israel
jipeubuet desya. Lé Yosia laju geupeubeu-
kah miseubah nibak teumpat seumah dewa
nyan, dan laju geutot meusigoe ngon patong
Dewi Asyera nyang na inan.

16 Óh lheuehnyan Yosia geupaleng, dan
deuh laju geukalon na padum boh jrat di
ateueh gunong. Lé gobnyan laju geuyue gob
mangat jikueh kubu nyan, dan geupeuteubi-
et tuleueng-tuleueng nyang na disinan dan
laju geutot nibak miseubah nyang teungoh
tutong nyan. Meunan kheueh cara jih gob-
nyan geupeukuto miseubah nyan. Deungon
nyan jeuet kheueh peue nyang ka geuramai
lé nabi TUHAN yoh watée ilée, bak watée
Raja Yerobeam geudong bak binéh miseu-
bah nyan watée na saboh peurayaan.[z] Óh
lheueh nyan lé Raja Yosia geukalon lom na
saboh teuk kubu nyang laén. 17 Laju gob-
nyan geutanyong, "Jrat soe nyoe?"

Ureuëng-ureuëng Betel jijaweueb,
"Nyan jrat sidroe nabi TUHAN nyang peu-
reunah teuka keunoe nibak Yehuda, dan
gobnyan geuramai hai-hai nyang ban man-
tong Teungku Amphon peubuet ateueh
miseubah nyoe."

18 "Bék gata peukaru jrat nyan," peurin-
tah raja. "Bah kheueh tuleueng-tuleueng
gobnyan teutab na disinan, bék gata pinah!"

Lé sabab nyan teuma tuleueng-tuleueng
nabi nibak Yehuda nyan hana geupeukaru;
meunan cit deungon tuleueng-tuleueng nabi
nyang nibak Samaria nyang na teupeukubu
disinan.

19 Nibak tieb-tieb banda di Israel, Raja
Yosia geupeuhanco mandum teumpat-teum-
pat gobnyan seumah dewa nyang jipeu-
dong lé raja-raja Israel, dan nyang ka jeuet
keusabab TUHAN teuka meureuka. Peue
nyang ka geupeubuet lé Raja Yosia di Betel,
geupeubuet cit lagée nyan bagoe keu miseu-
bah-miseubah laén nyang na bansaboh
nanggroe Israel. 20 Banmandum teungku
imeum nyang meutugaih nibak teumpat-
teumpat gob seumah dewa geupoh maté
ateueh miseubah teumpat teungku-teungku
imeum nyan meutugaih. Dan nibak tieb-tieb
miseubah nyan Yosia laju geutot bubena
tuleueng-tuleueng manusia. Lheuehnyan barô
kheueh geuwoe u Yerusalem.

Yosia geupeuraya uroe Paskah
(2Taw. 35:1-19)

21 Óh lheueh nyan Raja Yosia geupeu-
rintah ubak rakyat mangat jipeuna uroe
raya Paskah lagée nyang na teutuléh lam
kitab *Peujanjian deungon TUHAN*, deu-
ngon lagéenyan awaknyan jihoreumat
TUHAN, Po teu Allah awaknyan keudroe.
22 Yoh phon that bansa Israel jipeurintah
lé pahlawan-pahlawan gohlom na raja Is-
rael atawa raja Yehuda nyang jipeuraya
uroe raya Paskah lagéenyan bagoe. 23 Teu-
ma nibak thon nyang keulapan blaih keu-
rajeuen Yosia nyan barô Paskah geupeu-
na lom di Yerusalem keu teuhoreumat
TUHAN.

Peubarô-peubarô nyang laén lé Raja Yosia

24 Keuteupeubuet huköm-huköm nyang
teutuléh lam kitab nyang geuteumé lé
Imeum Agong Hilkia nibak Baét TUHAN,
banmandum tukang hôi areuwah dan tukang
ramai geu-use lé Raja Yosia nyang na di
Yerusalem dan nyang na bansaboh Yehuda,
dan laju geuböih mandum dewa rumoh
tangga, beurala, dan barang-barang nyang
jipeuguna keuseumah ubak dewa-dewa.
25 Gohlom na raja lagée Raja Yosia nyang
meungabdi ubak TUHAN deungon sipeunoh
até geuh, dan hainyan geupeuleumah lam
cara udeb dan buet-buet gobnyan, paih lagée
banmandum huköm nyang na lam Kitab
Nabi Musa. Óh ka lheueh Raja Yosia, hana
le raja nyang lagée gobnyan.

---

[y] *Bukét Keujeuhetan:* Nyang teumeukeusut na kheueh Bukét Zaiton. [z] Lam saboh teujeumahan kuno na teutuléh *bak watée Raja Yerobeam ... peurayaan.* Lam naseukah Ibrani haba nyan hana.

23:13: 1Raj. 11:7 **23:15:** 1Raj. 12:33 **23:16:** 1Raj. 13:2 **23:17:** 1Raj. 13:30-32

26 Teuma buet Raja Manasye ka teu-
peubeudôh meureuka TUHAN ateueh Ye-
huda, dan beungéh Geuhnyan gohlom lon.
27 TUHAN meufeureuman, "Peue nyang ka
Ulôn peubuet ateueh Israel, teuma Lôn
peubuet cit ateueh Yehuda. Ureuëng Ye-
huda teuma Ulôn böih nibak nanggroe
nyang ka Ulôn jok keu awaknyan. Ulôn
teuma Lôn tulak Yerusalem, banda nyang
Ulôn piléh, meunan cit Baét Ulôn nyoe,
nyang meunurot kheun Ulôn jeuet keu
teumpat iébadat ubak Ulôn."

Keuneulheuh nibak keurajeuen Yosia

(2Taw. 35:20–36:1)

28-30 Raja Yosia meuninggai watée geu-
muprang di Megido, gobnyan geujak prang
Nekho, raja Meusé, nyang teungoh jimaju
ngon pasokan jih keuneuk jijak tulông raja
Asyur nibak binéh Krueng Efrat. Manyét
Raja Yosia jicok lé tukang peungawai gob-
nyan laju jipeuwoe ngon geuritan u Yerusa-
lem. Disinan gobnyan laju jipeukubu nibak
lampôh jrat raja-raja. Lé rakyat Yehuda laju
jipiléh dan jibaiát Yoahas aneuëk agam gob-
nyan jeuet keuraja keugeunantoe gobnyan.

Kisah nyang laén keuhai Raja Yosia na teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda*.

Yoahas raja Yehuda

(2Taw. 36:2-4)

31 Yoahas na umu 23 thon watée gob-
nyan teubaiát jeuet keuraja Yehuda, dan
gobnyan geumat keurajeuen di Yerusalem
lhée buleuen treb jih. Ma gobnyan nan geuh
Hamutal bin Yeremia asai nibak banda Lib-
na. 32 Yoahas meudesya ubak TUHAN lagée
indatu gobnyan. 33 Keurajeuen Yoahas ta-
mat watée Nekho raja nanggroe Meusé jila-
wan gobnyan di Ribla, nibak daerah Hamat,
dan jipaksa Yehuda mangat jibayeue upeti
keu gobnyan nyang le jih 3.400 kilogram
pirak dan 34 kilogram méuh. 34 Óh lheueh-
nyan Raja Nekho geubaiát aneuëk agam
Yosia nyang nan jih Elyakim jeuet keuraja
Yehuda, dan geu-ubah nan Elyakim jeuet
keu Yoyakim. Yoahas jiwa u Meusé dan
gobnyan meuninggai donya disinan.

Yoyakim raja Yehuda

(2Taw. 36:5-8)

35 Keu teubayeue upeti nyang jilakée lé
raja Meusé, Raja Yoyakim geukuteb cukée
nibak rakyat meunurot nyang ék jibayeue lé
maséng-maséng ureuëng.
36 Yoyakim na umu 25 thon watée gob-
nyan jeuet keuraja Yehuda, dan gobnyan
geumat keurajeuen di Yerusalem 11 thon
treb jih. Ma gobnyan nan geuh Zebuda binti
Pedaya asai nibak banda Ruma. 37 Yoyakim
meudesya ubak TUHAN saban lagée indatu
gobnyan.

24 Watée keurajeuen Raja Yoyakim,
Nebukadnezar raja Babel jiprang
dan jipeutaklok Yehuda. Na lhée thon treb
jih Yoyakim tundok ubak Nebukadnezar,
teuma óh lheueh nyan gobnyan beurontak.
2 TUHAN laju geukirém geurombolan
ureuëng-ureuëng meuseunjata nibak bansa
Babel, Siria, Moab dan Amon keuteujak
lawan Yoyakim dan teupeubinasa Yehuda,
paih lagée peue nyang ka teupeugah meula-
lu nabi-nabi, hamba-hamba Gobnyan.
3 Keubiet hainyan teuma teujadi, sabab
TUHAN ka geupeugah bahwa Yehuda
teuböih nibak nanggroe nyang geubri lé
TUHAN keu awaknyan. Awaknyan teuböih
sabab banmandum desya nyang ka jipeubu-
et lé Raja Manasye; 4 nyang phon-phon that
sabab gobnyan jipoh maté ateueh ureuëng-
ureuëng nyang hana meusalah. TUHAN hana
geutem peuamphon Manasye sabab buet-
buet geuhnyan.
5-7 Bansaboh daerah, phon nibak Kru-
eng Efrat sampoe trok ubak bataih nanggroe
Meusé di siblaih utara nyang jitamong lam
wilayah keurajeuen raja Meusé, jikuasa lé
raja Babel. Lé sababnyan raja Meusé hán-
tom lé geuteubiet nibak nanggroe geuh keu-
geujak muprang.

Kisah nyang laén keuhai Raja Yoyakim na teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda.* Óh ka lheueh Yoyakim meuninggai donya, aneuëk agam gobnyan nyang nan geuh Yoyakhin teubaiát jeuet keuraja keugeunantoe gobnyan.

Yoyakhin raja Yehuda

(2Taw. 36:9-10)

8 Yoyakhin na umu 18 thon watée
gobnyan teubaiát jeuet keuraja Yehuda,
dan gobnyan geumat peurintah di Yerusa-
lem lhée buleuen treb jih. Ma gobnyan
nan geuh Nehusta binti Elnatan, asai
Yerusalem. 9 Saban lagée ureuëng syiek
gobnyan, Yoyakhin pi meudesya ubak
TUHAN.

23:34: Yer. 22:11-12 **23:36:** Yer. 22:18-19, 26:1-6, 35:1-19 **24:1:** Yer. 25:1-38, Dan. 1:1-2

10 Nibak watée keurajeuen Yoyakhin,
pasokan Babel nyang jipimpén lé peuwira-
peuwira Nebukadnezar, jimaju jijak prang
Yerusalem, dan laju jikeupong banda nyan.
11 Teungoh banda nyan teukeupong, Nebu-
kadnezar keudroe geujak u Yerusalem,
12 dan lé Raja Yoyakhin meusajan ngon ma
gobnyan, aneuëk-aneuëk gobnyan, peuwira-
peuwira gobnyan meunan cit deungon peu-
gawée-peugawée meuligoe meunyeurah
ubak Nebukadnezar. Lheueh nyan Yoyakhin
geutawan. Hai nyan teujadi nibak thon nyang
keulapan keurajeuen Nebukadnezar. 13 Ban-
mandum peukakaih méuh nyang geupeugét
lé Raja Nabi Sulaiman keu Baét TUHAN,
jipeurusak lé Nebukadnezar. Dan mandum
barang-barang nyang meuyuem lam Baét
nyan dan nyang na lam meuligoe jiba laju u
Babel. Hainyan na paih lagée nyang ka geu-
peugah lé TUHAN sigohlom nyan.
14-16 Raja Yoyakhin, ma gobnyan, peu-
rumoh-peurumoh gobnyan, peugawée-peu-
gawée gobnyan, dan peumimpén-peumim-
pén Yehuda – banmandum na 7.000 droe
ureuëng nyang paleng meusyeuhu – jiteun
dan jiba u Babel.

Meunan cit ureuëng-ureuëng nyang malem-malem bak buet dan teumpeun beuso na 1.000 droe, banmandum ureuëng-ureuëng teuga dan beuhe-beuhe keu jijak muprang. Ureuëng-ureuëng keuturonan raja, dan ureuëng-ureuëng meusyeuhu pih jiba cit teuma ubak teumpat böih – mandum nyan na 10.000 droe. Rab banmandum ureuëng nyang na di Yerusalem jiba sajan; nyang tinggai na kheueh rakyat nyang paleng gasien.

17 Óh lheuehnyan Nebukadnezar geu-
baiát Matanya, apha Yoyakhin, jeuet keu
raja Yehuda, dan geugantoe nan geuh jeuet
keu Zedekia.

Zedekia raja Yehuda

(2Taw. 36:11-12; Yer. 52:1-3a)

18 Zedekia na umu 21 thon watée gob-
nyan teubaiát jeuet keu raja Yehuda. Gob-
nyan geumat keurajeuen di Yerusalem 11
thon treb jih. Ma gobnyan nan geuh Hamu-
tal, binti Yeremia asai nibak banda Libna.
19 Saban lagée Raja Yoyakim, Raja Zedekia
meudesya cit ubak TUHAN.
20 TUHAN meureuka that keu peundudu-
ek Yerusalem dan keu ureuëng-ureuëng Ye-
huda lé sababnyan gobnyan hana geupakoe
le keu awaknyan.

Yerusalem rhot

(2Taw. 36:13-12; Yer. 52:3b-11)

25 Óh lheuehnyan Zedekia beurontak
ateueh Nebukadnezar raja Babel. Lé
sababnyan Nebukadnezar deungon banman-
dum angkatan prang gobnyan teuka dan geu-
jak prang Yerusalem bak tanggai siploh
buleuen siploh nibak thon nyang keusikureu-
eng keurajeuen Zedekia. Awaknyan jipeu-
dong kuta diluwa banda, dan geupeudong
beuton keuteukeupong, 2 dan hana piôh-piôh
jikeupong banda nyan trok ubak thon nyang
keu siblaih keurajeuen Zedekia. 3 Nibak
tanggai sikureueng buleuen peuet thon nyan
cit teuma watée bala musém deuk ka mupalo
that sampoe rakyat ka hana le peunajoh meu-
bacut pi, 4 kuta banda laju jidobrak lé musoh.
Malam nyan, bahpi ureuëng Babel teungoh
jikeupong banda nyan, banmandum sipa-i
Yehuda laju jipeuplueng droe jikarat ubak
Pantôn Yordan. Awaknyan jicok rot ueh
meulalu taman meuligoe, laju jiteubiet rot
babah pintoe geureubang nyang jipeuhubong
nibak bandua boh beuton nibak teumpat
nyan. 5 Teuma tantra Babel laju jipeucrok
Raja Zedekia, dan laju jidrob nibak darat Ye-
rikho. Banmandum aneuëk buah gobnyan ka
habéh jipluĕng jitinggai gobnyan. 6 Óh lheu-
ehnyan Raja Zedekia jiba ubak Raja Nebu-
kadnezar nibak banda Ribla, óh trok keunan
laju geupeurhot huköman. 7 Aneuëk-aneuëk
gobnyan jipoh maté dikeue mata gobnyan
keudroe. Óh lheuehnyan Zedekia jicungke
mata geuh, lheueh nyan laju jigari dan jiba u
Babel.

Baét TUHAN jireuloih

(Yer. 52:12-33)

8 Bak tanggai tujoh buleuen limong ni-
bak thon nyang keu sikureueng blaih keu-
rajeuen Nebukadnezar raja Babel, teuka
kheueh u Yerusalem sidroe ureuëng nyang
nan jih Nebuzaradan. Gobnyan na kheueh
peunaseuhat dan panglima prang Nebukad-
nezar. 9 Nebuzaradan laju jitot Baét TUHAN,
meuligoe raja, dan rumoh-rumoh banman-
dum ureuëng meusyeuhu nyang na di Yeru-
salem. 10 Dan banmandum aneuëk buah jih
jireuloh ngon jipeuhanco beuton-beuton

24:12: Yer. 22:24-30, 24:1-10, 29:1-2 **24:15:** Yeh. 17:12 **24:17:** Yer. 37:1, Yeh. 17:13 **24:18:** Yer. 27:1-22, 28:1-17 **24:20:** Yeh. 17:15 **25:1:** Yer. 21:1-10, 34:1-5, Yeh. 24:2 **25:4:** Yeh. 33:21 **25:7:** Yeh. 12:13 **25:9:** 1Raj. 9:8

banda nyan. 11 Óh lheuehnyan rakyat nyang
na mantong na lam banda, na kheueh
ureuëng-ureuëng meubuet nyang malem [a]
nyang mantong na tinggai, ureuëng-ureuëng
gasien dan ureuëng-ureuëng nyang ka jiplu-
eng u blaih Babel, banmandum nyan jiba u
Babel lé Nebuzaradan. 12 Teuma siladum
rakyat nyang paleng gasien dan nyang hana
sapeuena jitinggai di Yehuda dan jiyue meu-
buet bak lampôh-lampôh anggô dan blang-
blang.
13 Taméh-taméh peurunggu dan geuri-
tan-geuritan nyang na nibak Baét TUHAN
meusajan-sajan deungon guci peurunggu la-
ju jipeubeukah lé ureuëng Babel, dan ban-
mandum peurunggu nyan jiangkot u nang-
groe awaknyan. 14 Awaknyan pih jiangkot
barang-barang nyang teupeugah nyoe: se-
kob-sekob, teumpat abée miseubah, peuka-
kaih-peukakaih panyöt, cambông-cambông
keu teumpat boh darah beulatang nyang
teusie sibagoe keureubeuen, cambông-
cambông keu ngon tot keumeunyan, dan
banmandum barang peurunggu nyang laén
nyang jipeuguna keu ngon upacara iébadat.
15 Barang-barang méuh dan pirak, jitamong
cit keunan cambông-cambông ubit dan cipe-
cipe keu ngeue apui nyan jicok lé Nebuza-
radan keudroe. 16 Barang-barang peurunggu
nyang ka geupeugét lé Raja Nabi Sulaiman
keu Baét TUHAN, na kheueh bandua boh
taméh, geuritan-geuritan dan guci rayeuk,
banmandum nyan keubit that geuhon akhé-
jih hana hase teutimang. 17 Bandua boh ta-
méh peurunggu nyan saban; maséng-ma-
séng manyang jih 8 metée deungon saboh
ulée taméh nibak peurunggu nyang ma-
nyang jih 1,3 metée. Bansilingka tieb-tieb
ulée taméh nyan na meunanyuem deungon
teuhiah boh geulima nibak peurunggu.

Ureuëng Yehuda jiangkot u Babel
(Yer. 52:24-27)

18-19 Seulaén nibaknyan, Nebuzaradan
jidrob teuma Teungku Imeum Agong Sera-
ya, meunan cit deungon Sefanya, teungku
imeum sida, lhée droe nyang keumiet babah
pintoe Baét TUHAN, banlimong droe peu-
naseuhat pribadi raja nyang mantong na
tinggai lam banda, panglima, waki panglima
tukang uroih administrasi tantra, dan 60
droe ureuëng rayeuk nyang laén. 20 Ban-
mandum ureuëng nyan jiba ubak Raja Ne-
bukadnezar di banda Ribla, 21 nibak wilayah
Hamat. Disinan awaknyan jiseksa dan laju
jipoh maté.

Meunan kheueh ureuëng-ureuëng Ye-
huda jiangkot nibak nanggroe awaknyan
keudroe dan jijak tiek ubak teumpat nyang
teuböih.

Gedalya gubunur Yehuda
(Yer. 40:7-9, 41:1-3)

22 Óh lheuehnyan Raja Nebukadnezar
laju jibaiát Gedalya bin Ahikam dan cucoe
nibak Safan, jeuet keu gubunur di Yehuda
keu jipeurintah ateueh banmandum ureuëng
nyang mantong tinggai disinan. 23 Watée
peuwira dan tantra Yehuda nyang hana
meunyeurah ubak Babel jideungoe keuhai
teubaiát gubunur nyan, awaknyan banman-
dum jijak ubak Gedalya di Mizpa. Peuwira-
peuwira nyan na kheueh Ismail bin Netanya,
Yohanan bin Kareah, Seraya bin Tanhumet
asai nibak banda Netofa, dan Yazanya asai
nibak banda Maakha. 24 Geupeugah kheueh
lé Gedalya ubak awaknyan banmandum,
"Gata hana peureulée teumakot keu peuja-
bat-peujabat Babel. Tinggai kheueh man-
tong di nanggroe tanyoe nyoe dan beujeuet
kheueh keu hamba raja Babel. Ulôn tang-
gong gata teuma seulamat."
25 Teuma nibak buleuen tujoh thon
nyan Ismail bin Netanya dan cucoe Elisa-
ma nyang mantong keuturonan raja, laju
jijak meusajan ngon na 10 droe ureuëng
u Mizpa. Awaknyan jiprang dan jipoh
maté Gedalya meusajan ngon ureuëng Ye-
huda dan ureuëng Babel nyang na meusa-
jan Gedalya nibak teumpat nyan. 26 Lé
sababnyan, banmandum rakyat Yehuda,
kaya meunan cit nyang gasien, meusajan-
sajan deungon peuwira jiplueng u nang-
groe Meusé sabab teumakot keu ureuëng
Babel.

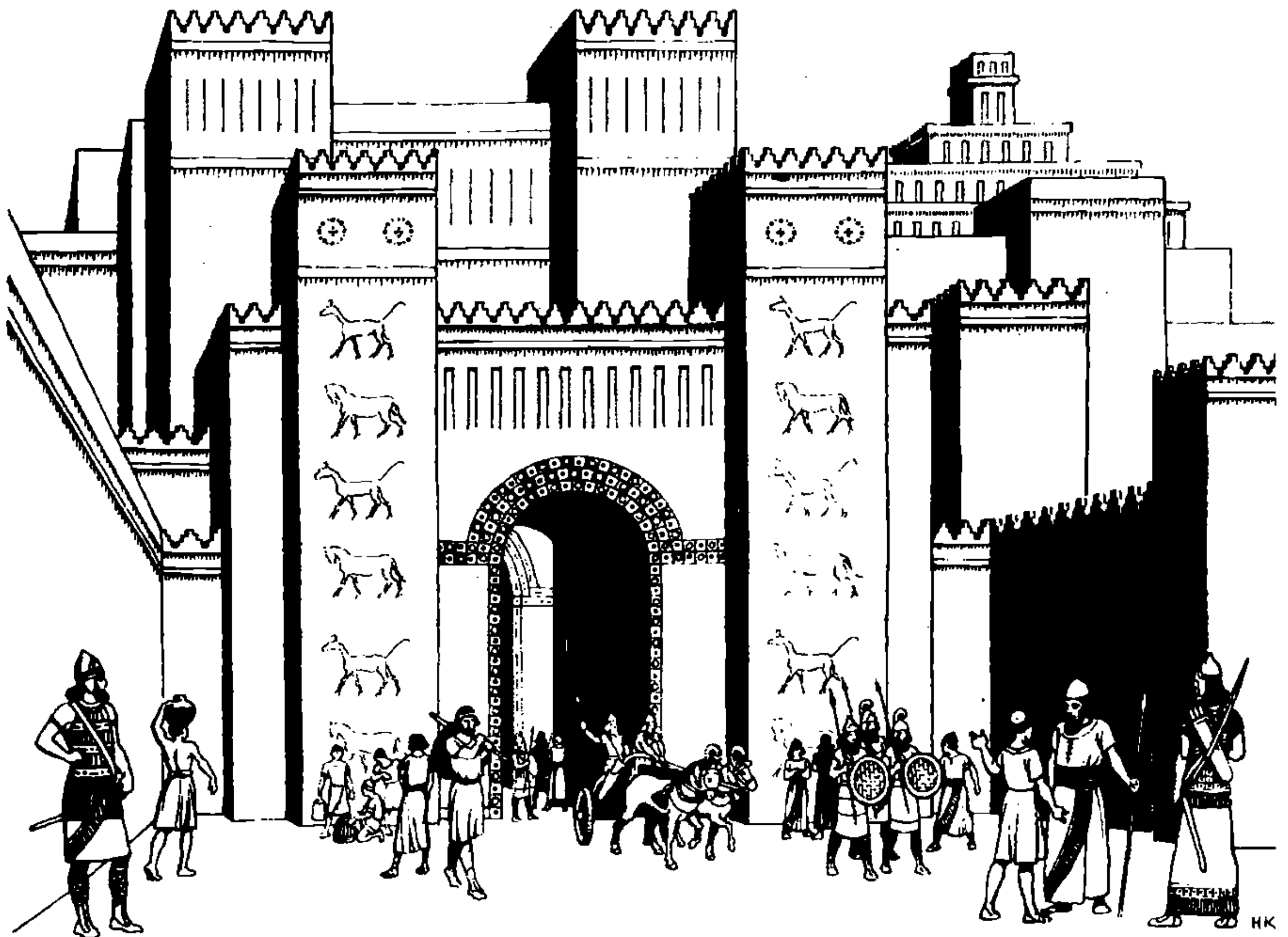
Yoyakhin jipeubeubaih nibak rumoh glab
(Yer. 52:31-34)

27 Nibak tanggai dua ploh tujoh buleuen
dua blaih lam thon nyang keu lhée ploh
tujoh óh ka lheueh Yoyakhin jiangkot u

---

[a] **Makna jih lam naseukah mungken** (kalon Yeremia 52:15) *ureuëng-ureuëng meubuet nyang malem;* lam naseukah Ibrani teutuléh ureuëng ramé.

25:13: 1Raj. 7:15-26, 7:23-26, 2Taw. 3:15-17, 4:2-5 **25:14:** 1Raj. 7:45, 2Taw. 4:16 **25:22-24:** Yer. 40:7-9
25:25: Yer. 41:1-3 **25:26**: Yer. 43:5-7



Pintoe geureubang banda Babel (25:24)

teumpat nyang teuböih, Ewil-Merodakh
jeuet keu raja Babel. Nibak thon nyan cit
teuma gobnyan geupeuleumah gaséh sayang
ubak Yoyakhin, laju geupeubeubaih geuh
nyan nibak rumoh glab, 28 dan geupeu-
saneut gobnyan deungon gét teuma. Yoya-
khin geubri teumpat duek nyang leubeh
manyang nibak raja-raja laén nyang meusa-
jan teuböih u Babel. 29-30 Yoyakhin hana
geusok peukayan rumoh glab dan ka lazem
geumakheun lạm meuligoe dan jibri péng
keu udeb gobnyan siuroe-uroe.

1 TAWARIKH

PEU INTAT HABA

Kitab *1* dan *2 Tawarikh* nyoe na kheueh nyang paleng le asoe jih keuhai keujadian-keujadian nyang ka teutuléh didalam kitab Samuel dan kitab Raja-raja. Teuma didalam kitab Tawarikh keujadian-keujadian nyan teucalitra rot pandangan nyang laén. Seujarah keurajeuen Israel didalam kitab Tawarikh nyoe teutuléh deungon dua boh meukeusut nyang paleng utama.

1. Sibagoe sinunyok bahwa bahpi keurajeuen Israel dan Yehuda sabe jiteuka deungon hai-hai nyang malang, teuma Po teu Allah teutab mantong geumumat ubak janji Gobnyan keu bansa nyan, dan geupeubuet reuncana Gobnyan keu umat Gobnyan rot ureuëng-ureuëng nyang na tinggai di Yehuda. Peunuléh yakén that keuhai nyan sabab gobnyan geuingat keu hai-hai nyang rayeuk nyang geuteumé lé Nabi Daud dan Nabi Sulaiman, meunan cit deungon keuhai-hai nyang barô nyang ka geupeubuet lé Yosafat, Hizkia dan Yosia. Meunan cit sabab mantong na ureuëng-ureuëng nyang mantong teutab jiseumah Po teu Allah.

2. Keuteupeugah asaiphon iébadat di Baét TUHAN di Yerusalem, nyang phon that keuhai susonan jabatan teungku imeum dan ureuëng Lewi nyang meutugaih didalam upacara iébadat nyan. Bahpi Baét TUHAN nyang di Yerusalem geupeudong lé Nabi Sulaiman, teuma lam kitab Tawarikh nyoe Nabi Daud nyang teupeugah sibagoe ureuëng nyang peudong nyang sikeubit jih nibak Baét TUHAN nyan dan upacara-upacara iébadat didalam nyan.

Asoe jih

Silsilah Nan-nan 1:1–9:44
Wafeuet Raja Saul 10:1-14
Peumeurintahan Nabi Daud 11:1–29:30
   a. Nyang susah payah nyang geuteurimong dan hai-hai nyang hase geuteumé 11:1–22:1
   b. Peusiapan keuteupeudong Baét TUHAN 22;2–29:30

Garéh keuturonan phon nibak Nabi Adam sampoe ubak Nabi Ibrahim

(Keuj. 5:1-32, 10:1-32, 11:10-26)

Phon nibak Nabi Adam sampoe ubak Nabi Nuh

1 1-4 Sarakata indatu bansa Israel nibak
Nabi Adam sampoe ubak Nabi Nuh
nyang meuturot-turot na kheueh lagéenyoe:

Nabi Adam
Set
Enos
Kenan
Mahalaleel
Yared
Henokh
Metusalah
Lamekh
Nabi Nuh

Bansa-bansa nyang keuturonan Nabi Nuh

Aneuëk agam Nabi Nuh na lhée droe:
Sem, Ham dan Yafet.
5 Aneuëk-aneuëk agam Yafet na kheu-
eh: Gomer, Magog, Madai, Yawan, Tubal,
Mesekh dan Tiras. Awaknyan na kheueh
indatu bansa-bansa nyang teupeugah meu-
nurot nan awaknyan. 6 Keuturonan Gomer
na kheueh ureuëng Askenas, Rifat dan To-
garma. 7 Keuturonan Yawan na kheueh
ureuëng Elisa, Spanyol, Siprus dan Rodes.
8 Aneuëk agam Ham na kheueh Kus,
Meusé, Libia dan Kanaan. Awaknyan na
kheueh indatu bansa-bansa nyang teupeu-
gah meunurot nan awaknyan. 9 Keuturonan
Kus na kheueh ureuëng Seba, Hawila, Sab-
ta, Raema dan Sabtekha. Keuturonan Rae-
ma na kheueh ureuëng Syeba dan Dedan.
(10 Kus na teuma meuaneuëk sidroe aneuëk

agam nyang geuboh nan Nimrod, nyang
jeuet raja nyang peukasa nyang phon-phon
that di donya nyoe.) 11 Keuturonan Meusé
na kheueh ureuëng Lidia, Anamim, Leha-
bim, Naftuhim, 12 Patrusim, Kasluhim, dan
Kreta. Awaknyan kheueh indatu ureuëng
Filistin. 13 Aneuëk-aneuëk Kanaan na kheu-
eh Sidon, nyang paleng tuha, dan Het.
Awaknyan na kheueh indatu bansa-bansa
nyang teupeugah meunurot nan awaknyan.
14 Kanaan teupeugah cit indatu ureuëng Ye-
busi, Amori dan Girgasi, 15 Hewi, Arki,
Sini, 16 Arwadi, Semari dan Hamati.
17 Aneuëk-aneuëk agam Sem na kheueh
Elam, Asyur, Arpakhsad, Lud, Aram, Us,
Hul, Geter dan Mesekh. Awaknyan na
kheueh indatu bansa-bansa nyang teupeu-
gah meunurot nan droe awaknyan. 18 Ar-
pakhsad na kheueh bapak Selah, dan Selah
bapak si Eber. 19 Eber na teuma geumeu
aneuëk dua droe aneuëk agam; nyang tuha
nan jih Peleg[a] sabab nibak jamén jih bansa-
bansa didonya teupeu jeumba-jeumba;
nyang keudua nan jih Yoktan. 20 Keutu-
ronan Yoktan na kheueh ureuëng Almodad,
Selef, Hazar-Mawet, Yerah, 21 Hadoram,
Uzal, Dikla, 22 Ebal, Abimael, Syeba,
23 Ofir, Hawila dan Yobab.

Phon nibak Sem ubak Nabi Ibrahim

24-27 Silsilah indatu bansa Israel nibak
Sem sampoe trok ubak Nabi Ibrahim meu-
turot-turot na kheueh lagée nyoe:

Sem
Arpakhsad
Selah
Eber
Peleg
Rehu
Serug
Nahor
Terah
Brahim (nyang meusyeuhu deungon nan Nabi Ibrahim)

Keuturonan Nabi Ismail

(Keuj. 25:12-16)

28 Nabi Ibrahim na geumeu aneuëk dua
droe nyang agam, na kheueh Nabi Ishaq dan
Nabi Ismail. 29 Nyoe kheueh aneuëk-aneuëk
Nabi Ismail: nyang paleng tuha nan jih
Nebayot, óh lheuëh nyan Kedar, Adbeel,
Mibsam, 30 Misma, Duma, Masa, Hadad,
Tema, 31 Yetur, Nafis dan Kedma.

Keuturonan Nabi Ibrahim dan Ketura

32 Nabi Ibrahim na geupeulara gundek
dan nan gundek nyan na kheueh Ketura.
Nibak gundek geuh nyan lahé teuma napa-
dub droe aneuëk agam dan lamkawan
aneuëk-aneuëk geuh nyan na kheueh: Zim-
ran, Yoksan, Medan, Midian, Isybak dan
Suah. Yoksan na teuma geumeu aneuëk
nyang agam dua nyang nan-nan aneuëk
geuhnyan na kheueh: Syeba dan Dedan.
33 Meunan cit si Midian na teuma geumeu
aneuëk meupadub droe nyang agam nyang
geuboh nan maséng-maséng: Efa, Efer, Ha-
nokh, Abida dan Eldaa.

Keuturonan Esau aneuëk Nabi Ishaq

(Keuj. 36:1-19)

34 Nabi Ishaq aneuëk Nabi Ibrahim na
teuma geumeu aneuëk dua droe aneuëk
agam, aneuëk-aneuëk geuhnyan na kheueh:
Esau dan Nabi Yakub (nyang meusyeuhu
deungon nan Israel). 35 Aneuëk-aneuëk
agam Esau na kheueh Elifas, Rehuel, Yeus,
Yaelam dan Korah. 36 Elifas na kheueh in-
datu nibak sukée Téman, Omar, Zefi, Gae-
tam, Kenas, Timna dan Amalek. 37 Rehuel
na kheueh indatu nibak sukée Nahat, Zerah,
Syama dan Miza.

Peunduduek aseuli tanoh Edom

(Keuj. 36:20-30)

38-42 Peunduduek aseuli nibak tanoh
Edom na kheueh keuturonan aneuëk-aneuëk
Seir, awaknyan na kheueh: Lotan, Syobal,
Zibeon, Ana, Disyon, Ezer dan Disyan.

Aneuëk-aneuëk agam Lotan na kheueh Hori dan Homam. Lotan na teuma sidroe syedara jih nyang inong nyang nanjih Timna.

Aneuëk-aneuëk agam Syobal na kheueh: Alyan, Manahat, Ebal, Syefi dan Onam.

Aneuëk-aneuëk agam Zibeon na kheueh: Aya dan Ana. Aneuëk Ana na kheueh Disyon, dan aneuëk Disyon na kheueh Hamran, Esyban, Yitran dan Keran.

Aneuëk-aneuëk agam Ezer na kheueh Bilhan, Zaawan dan Yaakan.

Aneuëk-aneuëk agam Disyan na kheueh Us dan Aran.

Raja-raja Edom

(Keuj. 36:31-43)

43-50 Sigohlom na raja nyang mat peu-
rintah di nanggroe Israel, tanoh Edom jipeu-

---

[a] *Peleg:* Nan nyoe su jih lagée tutoe Ibrani nyang makna jih "teuweuk-weuk".

rintah meuturot-turot lé raja-raja nyang teu-
peugah nyoe:

Bela aneuëk Beor nibak Dinhaba
Yobab aneuëk Zerah nibak Bozra
Husyam nibak daerah ureuëng
Téman
Hadad aneuëk Bedad nibak Awit
(gobnyan kheueh nyang peutaloe
ureuëng Midian dimideuen prang
didaerah Moab),
Samla nibak Masyreka
Saul di Rehobot nibak binéh krueng
Baal-Hanan aneuëk Akhbor
Hadad di Pahi (peurumoh gobnyan
na kheueh Mehetabeel, aneuëk
Matred dan cucoe Mezahab).

51 Bansa Edom nyan na jitamong keu-
nan keu sukée: Timna, Alya, Yetet, 52 Oho-
libama, Ela, Pinon, 53 Kenas, Téman, Mib-
zar, 54 Magdiel dan Iram, maséng-maséng
meunurot nan ulée sukée.

Keuturonan Yehuda, aneuëk Nabi Yakub

2 Aneuëk agam Nabi Yakub na dua blaih
droe: Ruben, Simeon, Lewi, Yehuda,
Isakhar, Zebulon, 2 Dan, Nabi Yusuf, Be-
nyamin, Naftali, Gad, Asyer.

3-4 Aneuëk agam Yehuda na teuma li-
mong droe. Nibak peurumoh geuh nyang
nan jih Batsyua, ureuëng inong nibak Kana-
an, lahé Er, Onan dan Sela; nibak peurumoh
geuh nyang nan jih Tamar, na kheueh
aneuëk meulintée gobnyan keudroe, lahé
teuma Peres dan Zerah. Er aneuëk tuha
Yehuda nyan lumpah jeuhet akai jih, sam-
poe TUHAN geupoh maté aneuëk nyan.

5 Peres na teuma geumeu aneuëk dua
droe aneuëk agam, awaknyan na kheueh
Hezron dan Hamul. 6 Zerah na teuma li-
mong droe aneuëk agam: Zimri, Etan, He-
man, Kalkol dan Dara. 7 Akhan [b] aneuëk
Karmi keuturonan Zerah, jipeuteuka bala
ateueh Israel sabab gobnyan geucok barang
nyang teureupah dalam prang nyang teupeu
khusos keu Po teu Allah.

8 Aneuëk agam Etan na kheueh Azarya.

Silsilah Isai, bapak Nabi Daud

9 Hezron na geumeu aneuëk lhée droe
aneuëk agam: Yerahmeel, Ram dan Kaleb.

10 Garéh keuturonan nibak Ram sampoe
ubak Isai na kheueh lagéenyoe:

Ram
Aminadab
Nahason (sidroe lamkawan tokoh
sukée Yehuda)
11 Salmon
Boas
12 Obed
Isai

13 Aneuëk agam Isai na tujoh droe. Dan
nyoe kheueh nan-nan awaknyan meunurot
urotan umu: Eliab, Abinadab, Simea, 14 Ne-
taneel, Radai, 15 Ozem, Nabi Daud. 16 Isai
na teuma geumeu aneuëk dua droe aneuëk
inong: Zeruya dan Abigail, Zeruya na teuma
geumeu aneuëk lhée droe: Abisai, Yoab dan
Asael. 17 Abigail geumeukawen teuma deu-
ngon Yeter keuturonan Nabi Ismail. Awak-
nyan na teuma sidroe aneuëk agam nyang
geuboh nan Amasa.

Keuturonan Hezron

18 Kaleb aneuëk Hezron geumeukawen
deungon Azuba, dan nibak inong geuhnyan
lahé teuma sidroe aneuëk inong nyang geu-
boh nan Yeriot. [c] Yeriot nyoe na teuma
geumeu aneuëk lhée droe: Yeser, Sobab,
Ardon. 19 Óh ka lheueh Azuba meuninggai
donya, Kaleb laju geumeukawen deungon
Efrat dan nibak hase meukawen geuhnyan
lahé teuma sidroe aneuëk agam nyang geu-
boh nan Hur. 20 Aneuëk agam Hur geuboh
nan Uri dan cucoe gobnyan geuboh nan
Bezaleel.

21 Bak watée Hezron ka meu umu 60
thon gobnyan geumeukawen teuma deu-
ngon syedara inong Gilead, aneuëk Makhir.
Awaknyan meuteumé teuma sidroe aneuëk
agam nyang geuboh nan Segub, 22 dan Se-
gub na teuma sidroe aneuëk agam nyang
geuboh nan Yair, dan Yair nyan na geuku-
asa 23 boh gampông didalam wilayah Gile-
ad. 23 Teuma lé keurajeuen Gesur dan keu-
rajeuen Aram jijak prang laju dan jipeutaloe
na 60 boh gampông didalam wilayah nyan
meunan cit deungon gampông-gampông
ureuëng Yair ka keunong jiprang, gampông
Kenat, meunan cit deungon gampông-
gampông nyang ubit nyang na di silingka
nyan. Banmandum ureuëng nyang na ting-

---

[b] *Akhan:* Nyoe kheueh nan gobnyan lam Yos. 7:1, teuma lam ayat nyoe nyang sikeubit jih gobnyan teupeugah "Akhar" nyang makna jih "malapeutaka". [c] *Kaleb ... Yeriot:* Ayat nyoe jeuet cit teuteujeumah Kaleb bin Hezron meukawen ngon Azuba dan na meu aneuëk-aneuëk. Gobnyan na cit meukawen ngon Yeriot.
2:7: Yos. 7:1

gai disinan na kheueh keuturonan Makhir
ayah nibak Gilead. 24 Óh ka lheueh Hezron
meuninggai donya, Kaleb aneuëk gobnyan
jimeukawen deungon Efrat balée peurumoh
bapak gobnyan. Aneuëk geuh nyang agam
geuboh nan Asyur; dan nyan kheueh nyang
peudong banda Tekoa.

Keuturonan Yerahmeel

25 Yerahmeel aneuëk tuha nibak Hezron
na teuma geumeu aneuëk limong droe
aneuëk agam: nyang paleng tuha nan jih
Ram, Buna, Oren, Ozem dan Ahia. 26-27 Ram
na teuma geumeu aneuëk lhée droe aneuëk
agam: Maas, Yamin dan Eker. Yerahmeel
na teuma ureuëng inong geuh nyang laén
nyang meunan Atara; nibak awaknyan lahé
teuma sidroe aneuëk agam nyang geuboh
nan Onam. 28 Aneuëk agam si Onam nyan
na teuma dua droe: Samai dan Yada. Dan
Samai nyan pi na teuma geumeu aneuëk dua
droe aneuëk agam, nyang geuboh nan Na-
dab dan Abisur.

29 Abisur jimeukawen teuma deungon
Abihail dan aneuëknyan lahé teuma dua
droe aneuëk agam; Ahban dan Molid. 30 Na-
dab aduen nibak Abisur na teuma geumeu
aneuëk dua droe aneuëk agam nyan geuboh
nan Seled dan Apaim, teuma Seled meu-
ninggai donya hana jitinggai aneuëk agam
meusidroe pih. 31 Apaim na kheueh ureuëng
syiek nibak Yisei, Yisei ureuëng syiek Se-
san, dan Sesan ureuëng syiek Ahlai.

32 Yada syedara Samai na teuma dua
droe aneuëk agam nyang geuboh nan Yeter
dan Yonatan. Teuma Yeter meuninggai do-
nya hana geutinggai meusidroe aneuëk
agam pi. 33 Yonatan na geumeu aneuëk dua
droe aneuëk agam, Pelet dan Zaza. Awak-
nyan banmandum na kheueh keuturonan
Yerahmeel.

34 Sesan hana aneuëk agam, nyang na
aneuëk inong. Namiet gobnyan sidroe
ureuëng nibak nanggroe Meusé nyang nan
jih Yarha, 35 jipeukawen deungon sidroe
lamkawan aneuëk gobnyan. Awaknyan na
sidroe aneuëk agam nyang teuboh nan Atai.
36-41 Garéh keuturonan nibak Atai sampoe
ubak Elisama nyang meuturot-turot na
kheueh lagée nyoe:

Atai
Natan
Zabad
Eflal
Obed
Yehu
Azarya
Heles
Elasa
Sismai
Salum
Yekamya
Elisama

Keuturonan Kaleb

42 Kaleb syedara Yerahmeel na sidroe
aneuëk agam nyang geuboh nan Mesa. Jih-
nyan aneuëk tuha. Mesa na kheueh bapak
Zif, Zif nyan bapak si Maresa, dan Maresa
bapak si Hebron. 43 Hebron na teumé geu-
meu aneuëk peuet droe aneuëk agam: Ko-
rah, Tapuah, Rekem dan Sema. 44 Sema na
kheueh bapak Raham. Cucoe Sema nan jih
Yorkeam. Rekem aduen Sema na kheueh
ureuëng syiek Samai; 45 Samai bapak si
Maon, dan Maon ureuëng syiek si Bet-Zur.

46 Kaleb na teuma geupeulara gundek
nyang nan geuh Efa. Awaknyan na lhée
aneuëk agam nyang nan jih Haran, Moza
dan Gazes. Dan Haran na cit aneuëk jih
nyan nan jih Gazes.

(47 Na sidroe ureuëng nyang nan gob-
nyan Yohdai na geumeu aneuëk nam droe
aneuëk agam: Regem, Yotam, Gesan, Pelet,
Efa dan Saaf.)

48 Kaleb na lom gundek nyang laén
nyang nan jih Maakha. Deungon gundek
geuhnyan Kaleb na teuma geumeu aneuëk
dua droe aneuëk agam: Seber dan Tirhana;
49 óh lheuehnyan awaknyan meuteumé lom
dua droe trek aneuëk agam nyang geuboh
nan: Saaf dan Sewa. Saaf na kheueh nyang
peudong banda Madmana, dan Sewa nyang
peudong banda Makhbena dan Gibea.

Kaleb na lom sidroe aneuëk inong
nyang geuboh nan Akhsa.

50 Dan nyang seulanjut jihnyoe na kheu-
eh keuturonan Kaleb:

Hur na kheueh aneuëk tuha nibak Kaleb
deungon peurumoh jih Efrat. Syobal aneuëk
Hur na kheueh nyang peudong banda Kir-
yat-Yearim. 51 Salma aneuëk gobnyan
nyang keudua na kheueh nyang peudong
banda Betlehem; dan Haref aneuëk gobnyan
nyang keulhée nyang peudong banda Bet-
Gader.

52 Syobal nyang peudong banda Kiryat-
Yearim na kheueh indatu ureuëng Haroë,
indatu rab siteungoh peunduduek Menuhot,
53 dan indatu kawöm-kawöm nyang na ting-

gai di Kiryat-Yearim, na kheueh kawöm
Yetri, Puti, Sumati dan Misrai. (Peunduduek
banda Zora dan Esytaol na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang meuasai nibak kawöm nyang
teupeugah nyan.)
54 Salma nyang peudong banda Betle-
hem na kheueh indatu ureuëng Netofa,
ureuëng Atarot-Bet-Yoab, dan ureuëng Zo-
ri, na kheueh saboh nibak keudua kawöm
nyang na tinggai di Manahti.
55 Dari kawöm Tirati, Simati dan Sukati
nyang tinggai di banda Yabes na ureuëng-
ureuëng nyang ahli dalam hai teumuléh dan
seumaleun surat-surat nyang peunteng.
Awaknyan na kheueh ureuëng-ureuëng Keni
nyang jimeukawen deungon ureuëng Rekab.

Aneuëk-aneuëk agam Raja Nabi Daud

3 1-3 Aneuëk-aneuëk agam Nabi Daud
nyang lahé di Hebron, meunurot urotan
umu jih na kheueh:

Amnon – mak jih nan Ahinoam
ureuëng Yizreel
Daniel – mak jih nan Abigail
ureuëng Karmel
Absalom – mak jih nan Maakha
putroe Talmai raja di nanggroe
Gesur
Adonia – mak jih nan geuh Hagit
Sefaca – mak jih nan geuh Abital
Yitream – mak jih nan geuh Egla

4 Ban nam droe aneuëk agam Nabi Daud
nyan lahé di Hebron di teumpat Nabi Daud
geumat keurajeuen 7,5 thon treb jih.
Di Yerusalem Nabi Daud geumat peu-
rintah na 33 thon treb jih, 5 dan le that
aneuëk agam gobnyan nyang lahé disinan.
Deungon ureuëng binoe geuh nyang nan jih
Batsyeba aneuëk Amiel, Nabi Daud na teu-
ma 4 droe aneuëk agam nyang lahé di
Yerusalem: Simea, Sobab, Natan dan Nabi
Sulaiman. 6 Na cit sikureueng droe aneuëk
agam gobnyan nyang laén: Yibhar, Elisua,
Elifelet, 7 Nogah, Nefeg, Yafia, 8 Elisama,
Elyada, dan Elifelet. 9 Seulaén awaknyan
mantong na aneuëk-aneuëk agam Nabi Da-
ud nyang laén nyang lahé nibak gundek-
gundek geuh. Dan na cit sidroe aneuëk
inong gobnyan nyang geuboh nan Tamar.

Keuturonan Nabi Sulaiman

10-14 Silsilah Raja-raja Israel nibak Raja
Nabi Sulaiman trok ubak Yosia na kheueh
nyang teupeugah nyoe: Nabi Sulaiman, Re-
habeam, Abiam, Asa, Yosafat, Yehoram,
Ahazia, Yoas, Amazia, Uzia, Yotam, Ahas,
Hizkia, Manasye, Amon dan Yosia. 15 Yo-
sia na teuma geumeu aneuëk peuet droe
aneuëk agam: Yohanan, Yoyakim, Zedekia
dan Yoahas. 16 Yoyakim na teuma geumeu
aneuëk dua droe aneuëk agam nyang geu-
boh nan Yoyakhin dan Zedekia.

Keuturonan Raja Yoyakhin

17 Nyoe kheueh keuturonan Raja Yoya-
khin, raja nyang jidroeb lé ureuëng Babel.
Aneuëk geuh nyang agam na 7 droe: Sealti-
el, 18 Malkhiram, Pedaya, Syenazar, Ye-
kamya, Hosama dan Nedabya. 19 Pedaya na
teuma dua droe aneuëk agam: Zerubabel
dan Simei. Zerubabel na teuma dua droe
aneuëk agam: Mesulam dan Hananya, dan
sidroe aneuëk inong nyang geuboh nan Se-
lomit. 20 Na lom limong droe aneuëk agam:
Hasuba, Ohel, Berekhya, Hasaja dan Yusab-
Hesed.
21 Hananya na teuma geumeu aneuëk
dua droe aneuëk agam: Pelaca dan Yesaya.
Yesaya na kheueh bapak si Refaya, Refaya
bapak si Arnan, Arnan bapak Obaja, dan
Obaja bapak Sekanya. 22 Sekanya na teuma
jimeu aneuëk sidroe aneuëk agam nyang
geuboh nan Semaya, dan Semaya na teuma
geumeu aneuëk limong droe aneuëk agam
nyang jiboh nan Hatus, Yigal, Bariah, Near-
ya dan Safat. 23 Aneuëk agam Nearya na
teuma lhée droe: Elyoënai, Hizkia dan Az-
rikam. 24 Elyoënai na teuma jimeu aneuëk
tujoh droe aneuëk agam: Hodawya, Elyasib,
Pelaya, Akub, Yohanan, Delaya dan Anani.

Keuturonan Yehuda

4 Teuma óh dudoe awaknyoe na kheueh
siladum nibak keuturonan Yehuda: Pe-
res, Hezron, Karmi, Hur dan Syobal. 2 Syo-
bal na kheueh bapak nibak Reaya, Reaya
bapak si Yahat. Yahat na teuma jimeu
aneuëk dua droe aneuëk agam: Ahumai dan
Lahad. Awaknyan na kheueh indatu nibak
peunduduek banda Zora.
3-4 Aneuëk agam nyang tuha nibak Kaleb
deungon peurumoh gobnyan nyang nan jih
Efrat na kheueh Hur. Keuturonan Hur na
kheueh nyang peudong banda Betlehem.
Etam, Pnuel dan Ezer na kheueh aneuëk-
aneuëk Hur. Etam na teuma jimeu aneuëk
lhée droe aneuëk agam nyang nanjih Yizreel,
Isma dan Idbas, dan sidroe aneuëk inong

3:4: 2Sam. 5:4-5, 1Raj. 2:11, 1Taw. 29:27 **3:5**: 2Sam. 11:3

nyang nanjih Hazelelponi. Pnuel jipeudong
banda Gedor dan Ezer jipeudong banda
Husa.
5 Asyhur nyang peudong banda Tekoa
na dua droe peurumoh, nan peurumoh jih
nyan na kheueh Hela dan Naara. 6 Deungon
Naara gobnyan na meuteumé peuet droe
aneuëk agam: Ahuzam, Hefer, Temeni dan
Ahastari. 7 Deungon Hela, Asyhur na teuma
meuteumé lhée droe aneuëk agam: Zeret,
Yezohar dan Etnan.
8 Anub dan Hezobeba na kheueh aneuëk
agam Kos indatu kawöm keuturonan Ahar-
hel aneuëk Harum.
9 Na sidroe ureuëng agam nyang nanjih
Yabes; [d] ureuëng nyan leubeh jihoreumat
nibak syedara-syedara jih. Ureuëng nyan
jiboh nan Yabes lé mak gobnyan, sabab mak
gobnyan lumpah that meudeurita bak watée
teupeulahé jihnyan. 10 Teuma Yabes jimeu-
doá ubak Po teu Allah nyang jiseumah lé
ureuëng Israel, jipeugah, "Ya Allah, neubri
kheueh beureukat keu ulôn, dan neupeulu-
wah kheueh kira jih wilayah ulôn. Neulin-
dong kheueh ulôn dan neupeujiôh kheueh
bala nibak ulôn mangat ulôn hana meudeu-
rita." Dan doá Yabesnyan laju geuteuri-
mong lé Po teu Allah.

Dafeutar nan-nan keuluwarga nyang laén

11 Kelub syedara Suha na sidroe aneuëk
agam nyang jiboh nan Mehir. Aneuëk Mehir
nan jih Eston, 12 dan Eston na teuma lhée
droe aneuëk agam, nan-nan aneuëk nyang
lhée droe nyan na kheueh: Bet-Rafa, Paseah
dan Tehina, nyang peudong banda Nahas.
Keuturonan ureuëng-ureuëng nyan tinggai
jih di banda Reka.
13 Kenas na teuma dua droe aneuëk
agam: Otniel dan Seraya. Meunan cit Otniel
na teuma jimeu aneuëk dua droe aneuëk
agam, nan aneuëknyan na kheueh Hatat dan
Meonotai. Aneuëk Meonotai na kheueh
Ofra.
14 Aneuëk Zeraya na kheueh Yoab
nyang peudong Pantôn Seumeuget. Ban-
mandum peunduduek di pantôn nyan na
kheueh ureuëng-ureuëng carông bak jipeu-
get buet jaroe.
15 Kaleb aneuëk Yefune na teuma lhée
droe aneuëk agam: Iru, Ela dan Naam.
Aneuëk Ela na kheueh Kenas.
16 Yahaleleel na jimeu aneuëk peuet
droe aneuëk agam: Zif, Zifa, Tireya dan
Asareel.
17-18 Aneuëk agam Ezra na teuma peuet
droe: Yeter, Mered, Efer dan Yalon. Mered
jimeukawen deungon Bica putroe raja nang-
groe Meusé. Nibak hase meukawen nyan
lahé teuma sidroe aneuëk inong nyang jiboh
nan Miryam, dan dua droe aneuëk agam
nyang jiboh nan Samai dan Yisba. Yisba na
kheueh nyang peudong banda Estemoa.
Mered meunan cit jimeukawen deungon
sidroe ureuëng inong nibak sukée Yehuda;
dan nibak hase jimeukawen nyan lahé lhée
droe aneuëk agam: Yered nyang peudong
banda Gedor, Heber nyang peudong banda
Sokho, dan Yekutiel nyang peudong banda
Zanoah.
19 Hodia jimeukawen teuma deungon
syedara ureuëng inong Naham. Keuturonan
awaknyan na kheueh indatu nibak kawöm
Garmi dan kawöm Maakha. Kawöm Garmi
nyan tinggai di banda Kehila, dan Kawöm
Maakha tinggai di banda Estemoa.
20 Simon na teuma peuet droe aneuëk
agam: Amnon, Rina, Benhanan dan Tilon.
Yisei na teuma jimeu aneuëk dua droe
aneuëk agam: Zohet dan Ben-Zohet.

Keuturonan Sela

21-22 Sidroe lamkawan aneuëk Yehuda
nan jih Sela. Keuturonan jih na kheueh
lagéenyoe:

Er nyang peudong banda Lekha
Lada nyang peudong banda Maresa
Kawöm tukang tumpeun ija lineun
di banda Bet-Asybea
Yokim
Peunduduek banda Kozeba
Yoas
Saraf nyang jimeukawen deungon
ureuëng-ureuëng inong Moab [e] dan
óh lheuehnyan jigisa u Betlehem.

Dafeutarnyan teukuteb nibak catetan
awai. 23 Awaknyan banmandum jipeugöt
kendi dan guci keuraja dan tinggai di banda
Netaim dan Gedera.

Keuturonan Simeon

24 Simeon na limong droe aneuëk agam:
Nemuel, Yamin, Yarib, Zerah dan Saul.
25-26 Keuturonan Saul na kheueh lagéenyoe:
Salum

[d] *Yabes:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "meudeurita". [e] *kawen ... inong Moab* atawa teukuasa Moab.

Mibsam
Misma
Hamuel
Zakur
Simei.
27 Simei na jimeu aneuëk 22 droe: 16
droe agam dan 6 droe inong. Teuma syeda-
ra-syedara Simei cut aneuëk jih.
Keuturonan Simeon hana padub le lagée
keuturonan Yehuda.
28 Sampoe ubak masa Raja Nabi Daud,
keuturonan Simeon tinggai di banda-banda
nyang teupeugah nyoe: Bersyeba, Molada,
Hazar-Sual, 29 Bilha, Ezem, Tolad, 30 Betu-
el, Horma, Ziklag, 31 Bet-Markabot, Hazar-
Susim, Bet-Biri dan Saaraim. 32 Meunan cit
awaknyan tinggai nibak limong boh teum-
pat nyang laén, teumpat-teumpat nyan na
kheueh: Etam, Ain, Rimon, Tokhen, Asan,
33 dan di gampông-gampông nyang tô-tô
deungon teumpatnyan sampoe sijiôh banda
Baal dibagian barat daya. Meunan kheueh
catetan nyang na nibak keuturonan Simeon
keuhai silsilah dan teumpat-teumpat tinggai
awaknyan.
34-38 Nyang seulanjut jih nyoe na kheu-
eh nan-nan ulée kawöm lam sukée Simeon:
Mesobab
Yamlekh
Yosa aneuëk Amazia
Yoël
Yehu aneuëk Yosibya (Yosibya na
kheueh aneuëk Seraya, cucoe Asiel),
Elyoënai
Yaakoba
Yesohaya
Asaya
Adiel
Yesimiel
Benaya
Ziza aneuëk Sifei (garéh silsilah
nibak Sifei u ateueh na kheueh:
Alon, Yedaya, Simri, Semaya).
Kareuna keuluwarga-keuluwarga awak-
nyan hana putôh meutamah-tamah, 39-40 teu-
ma awaknyan laju meusipreuk u barat sam-
poe trok bak binéh banda Gedor nyang
teuduek nibak saboh pantôn. Di siblaih u
timu pantônnyan lé awaknyan laju meurum-
pok ngon padang naleueng nyang suboe lom
luwah dan teunang keu beulatang peulara
awaknyan. Yoh masa ilée daerahnyan jikeu-
miet lé ureuëng-ureuëng Ham nyang udeb
damé.
41 Bak jamén Hizkia raja Yehuda nyang
keuturonan Simeon nyan jijak prang Gedor.
Bube nyang na khimah-khimah peunduduek
banda nyan ka habéh jipeuhanco sampoe
teubayeung meunan cit deungon ureuëng
Meunim, laju jiuse peunduduek disinan. Óh
lheuehnyan awaknyan laju tinggai teutab
disinan sabab le padang naleueng teumpat
jimeurot beulatang peulara awaknyan.
42 Dimiyueb pimpénan aneuëk-aneuëk Yi-
sei, na kheueh Pelaca, Nearya, Refaya dan
Uziel, 500 droe anggota nyang laén dimiyu-
eb sukée Simeon jiminah u Edom di siblaih
u timu. 43 Awaknyan laju jipoh maté bubena
ureuëng-ureuëng Amalek nyang na man-
tong tinggai disinan, dan óh lheuehnyan laju
jitinggai teutab disinan phon watéenyan.

Keuturonan Ruben

5 1-2 Ruben na kheueh aneuëk tuha Nabi
Yakub. Teuma sabab lé Ruben nyan ka
jipeurusak ngon cara jimeumukah deungon
sidroe gundek bapak jinyan, teuma hak jih-
nyan sibagoe aneuëk tuha laju geutarek dan
geubri laju keu Nabi Yusuf. Dan bahpi
lagéenyan teuma nyang paleng teuga lamka-
wan keuturonan Nabi Yakub kon keutu-
ronan Nabi Yusuf teuma na kheueh keutu-
ronan Yehuda. Meunan cit nyang paleng
awai jeuet keuraja bansaboh nanggroe Israel
na kheueh keuturonan Yehuda.
3 Ruben aneuëk tuha Nabi Yakub, na
jimeu aneuëk peuet droe aneuëk agam: He-
nokh, Palu, Hezron dan Karmi.
4-6 Nyoe kheueh keuturonan-keutu-
ronan Yoël: Semaya, Gog, Simei, Mikha,
Reaya, Baal dan Beera. Beera na kheueh
peumimpén sukée Ruben bak watée gob-
nyan jidroeb lé Tiglat-Pileser raja nibak
nanggroe Asyur, dan laju jijak böih u teum-
pat nyang teuböih.
7 Lam silsilah na cit teucetet nan-nan
ulée kawöm nyang teupeugah lom nyoe
dalam sukée Ruben: Yeiel, Zakharia, 8 dan
Bela aneuëk Azas, cucoe Sema nibak
kawöm Yoël. Sukée Ruben tinggai di Aroër
dan diwilayah nyang phon di Aroër sampoe
u arah nyang trok u Nebo dan Baal-Meon.
9 Awaknyan lumpah le geupeulara beula-
tang peulara di daerah Gilead. Lé sabab
nyan, awaknyan laju jijakduek u wilayah
dibagian timu sampoe trok u padang pasi
nyang meulinteung bansipanyang Krueng
Efrat.

4:28-33: Yos. 19:2-8 **5:1:** Keuj. 35:22, 49:3-4 **5:2:** Keuj. 49:8-10 **5:6:** 2Raj. 15:29

10 Bak jamén Raja Saul, sukée Ruben
jijak prang dan geupeutaloe sukée Hagri
disiblaih utimu Gilead, laju jiduek nibak
nanggroe nyan.

Keuturonan Gad

11 Di siblaih utara wilayah sukée Ruben
tinggai sukée Gad di tanoh Basan sampoe
sijiôh Salkha disiblaih utimu. 12 Nibak su-
kée Gad nyan Yoël na kheueh indatu
kawöm nyang paleng meusyeuhu, dan Sa-
fam na kheueh indatu nyang lumboi dua.
Yaenai dan Safat na kheueh indatu nibak
kawöm-kawöm nyang laén di Basan.
13 Ureuëng nyang laén didalam sukée Gad
jitamong ubak tujoh boh kawöm nyang teu-
peugah lom nyoe: Mikhael, Mesulam, Sye-
ba, Yorai, Yakan, Ziya dan Eber. 14 Awak-
nyan na kheueh keuturonan Abihail aneuëk
si Huri. Urotan silsilah awaknyan phon di
miyueb u ateueh lagée nyang teupeugah
nyoe: Abihail, Huri, Yaroah, Gilead, Mi-
khael, Yesisai, Yahdo, Bus. 15 Ulée ban-
mandum kawöm nyang ka teupeugah nyan
na kheueh Ahi aneuëk Abdiel, cucoe Guni.
16 Awaknyan tinggai diwilayah Basan dan
Gilead, dan banda-banda nyang na diwila-
yahnyan meunan cit nibak ban saboh pa-
dang naleueng nyang na di Saron. 17 Silsilah
nyoe teupeugöt nibak jamén Yotam raja
Yehuda dan Yerobeam raja Israel.

Angkatan prang sukée-sukée nyang di siblaih u timu Krueng Yordan

18 Di dalam sukée Ruben, sukée Gad
dan sukée Manasye nyang na di siblaih u
timu Yordan na 44.760 sipa-i nyang ka
teulatih deungon get dan ka meupeunga-
laman lam hai cara teupeuguna alat prang
nyang nan jih perisée, peudeueng dan aneuk
gando. 19 Awaknyan jijak muprang ngon
sukée Yetur, sukée Nafis dan Nodab, nyoe
na kheueh sukée-sukée nyang na didalam
bansa Hagri. 20 Tantra-tantra nyan jipeucaya
ubak Po te Allah, dan jilakée tulông ubak
Gobnyan, dan Po teu Allah laju geudeungoe
peue nyang ka jilakée lé awaknyan dan laju
geupeumeunang keu awaknyan ateueh
ureuëng-ureuëng Hagri nyan dan sikutu
awaknyan. 21-22 Sabab muprang nyan teuja-
di ateueh keuheundak Po teu Allah, lé sabab
nyan lumpah jai musoh nyang jipoh maté lé
awaknyan. Meunan cit nyang jiteumé teun
na 100.000 droe, unta nyang jiteumé reupah
na 50.000 boh, bubiri 250.000 boh jitamah
lom ngon 2.000 boh keuleudée. Óh lheueh-
nyan awaknyan laju tinggai teutab di daerah
nyan sampoe ubak masa bansa Israel teudrob
ngon jibôih u teumpat nyang teuböih.[f]

Ureuëng-ureuëng sukée Manasye nyang na disiblaih u timu Yordan

23 Siladum sukée Manasye na tinggai di
wilayah Basan sampoe u utara seujiôh Ba-
al-Hermon, Senir dan Gunong Hermon.
Awaknyan maken treb maken le. 24 Nyoe
kheueh ulée-ulée kawöm awaknyan: Hefer,
Yisei, Eliel, Azriel, Yeremia, Hodawya dan
Yahdiel. Awaknyan banmandum na kheueh
sipa-i-sipa-i nyang beuhé ngon peukasa.

Sukée-sukée disiblaih u timu Krueng Yordan jijaktiek ubak teumpat böih

25 Ureuëng-ureuëng Israel hanale seutia
ubak Po teu Allah nyang ka jiseumah lé
indatu awaknyan. Awaknyan ka jitinggai
Gobnyan dan jimeu iébadat ubak dewa-de-
wa bansa-bansa nyang ka geu use lé Po teu
Allah nibak nanggroe Kanaan. 26 Lé sabab-
nyan Allah laju geupeugrak até Pul raja
Asyur, dan jijak kheueh laju geuhnyan geu-
jak prang nanggroenyan. Pul meugah cit
ngon nan Tiglat-Pileser. Dan di sukée Ru-
ben, Gad dan sukée Manasye nyang na
disiblaih u timu Yordan jiangkot sibagoe
tawanan dan jijak böih u Halah, Habor, Hara
dan ubak saboh teumpat nyang rab deungon
Krueng Gozan. Disinan kheueh awaknyan
tinggai teutab sampoe nibak uroenyoe.

Garéh keuturonan Lewi nyang jeuet keu Teungku Imeum Agong

6 Lewi na geumeu aneuëk lhée droe
aneuëk agam: Gerson, Kehat dan Me-
rari. 2 Kehat na teuma jimeu aneuëk peuet
droe aneuëk agam: Amram, Yizhar, Hebron
dan Uziel.
3 Amram na teuma jimeu aneuëk dua
droe aneuëk agam, awaknyan na kheueh
Nabi Harun ngon Nabi Musa, dan sidroe
aneuëk inong nyang geuboh nan Miryam.
Nabi Harun na teuma peuet droe
aneuëk agam: Nadab, Abihu, Eleazar dan
Itamar.

[f] *teuböih:* Kira-kira nibak thon 733 Sigohlom Maseuhi ureuëng Asyur jipeutaloe nanggroe Israel blah utara dan daerah blah timu Krueng Yordan, laju jiangkot peunduduek jih ubak teumpat nyang teuböih (kalon 2Raj. 15:29).
5:26: 2Raj. 15:19, 15:29, 17:6

4 Urotan silsilah Eleazar na kheueh
nyang teutuléh nyoe: Pinehas, Abisua, 5 Bu-
ki, Uzi, 6 Zerahya, Merayot, 7 Amarya, Ahi-
tub, 8 Zadok, Ahimaas, 9 Azarya, Yohanan,
10 Azarya (gobnyan meutugaih di Baét
TUHAN nyang geupeugét lé Raja Nabi Sulai-
man di Yerusalem), 11 Amarya, Ahitub,
12 Zadok, Salum, 13 Hilkia, Azarya, 14 Sera-
ya, Yozadak. 15 Yozadak nyoe meusigoe
jibeuôt dan laju jiba sajan ngon ureuëng
Yehuda dan peunduduek Yerusalem nyang
laén bak watée TUHAN geujak tiek awak-
nyan u nanggroe laén deungon peurantaraan
Nebukadnezar.

Keuturonan nyang laén nibak Lewi

16 Lewi na lhée droe aneuëk agam: Ger-
son, Kehat dan Merari. 17 Awaknyan ma-
séng-maséng na jimeu aneuëk. Libni dan
Simei na kheueh aneuëk-aneuëk Gerson;
18 Amram, Yizhar, Hebron dan Uziel na
kheueh aneuëk-aneuëk Kehat. 19 Mahli dan
Musi na kheueh aneuëk-aneuëk Merari.

20 Garéh keuturonan Gerson na kheueh:
Libni, Yahat, Zima, 21 Yoah, Ido, Zerah,
Yeatrai.

22 Garéh keuturonan Kehat na kheueh:
Aminadab, Korah, Asir, 23 Elkana, Ebyasaf,
Asir, 24 Tahat, Uriel, Uzia, Saul.

25 Elkana na teuma geumeu aneuëk dua
droe aneuëk agam: Amasai dan Amihot.
26 Garéh keuturonan Amihot na kheueh: El-
kana, Zofai, Nahat, 27 Eliab, Yeroham, El-
kana.

28 Samuel na teuma geumeu aneuëk dua
droe aneuëk agam: nyang tuha Yoël, dan
Abia nyang tulot.

29 Garéh keuturonan Merari na kheueh:
Mahli, Libni, Simei, Uza, 30 Simea, Hagia,
Asaya.

Ureuëng-ureuëng nyang meuén musik bak Baét TUHAN

31 Phon yoh watée Peuto Peujanjian
teupinah u teumpat iébadat di Yerusalem,
Nabi Daud laju geupiléh ureuëng-ureuëng
nyang meutanggong jaweueb ateueh nya-
nyoe puja ngon pujo di Baét TUHAN.
32 Awaknyan jimeutugaih seucara meugan-
toe-gantoe di Khimah TUHAN bak watée
yoh gohlom Nabi Sulaiman geupeudong
Baét TUHAN. 33 Garéh silsilah ureuëng-
ureuëng nyang geubri tugaih nyan na
kheueh lagéenyoe:
Nibak kawöm Kehat: Heman aneuëk
Yoël. Gobnyan jeuet keupeumimpén keu-
lompok meunyanyoe nyang phon. Garéh
silsilah jih phon di miyueb sampoe u ateueh
dan laju sampoe ubak Nabi Yakub na kheu-
eh lagéenyoe: Heman, Yoël, Samuel, 34 El-
kana, Yeroham, Eliel, Toah, 35 Zuf, Elkana,
Mahat, Amasai, 36 Elkana, Yoël, Azarya,
Zefanya, 37 Tahat, Asir, Ebyasaf, Korah,
38 Yizhar, Kehat, Lewi, Nabi Yakub.

39 Asaf na kheueh nyang jeuet keupeu-
mimpén keulompok peunyanyoe nyang keu-
dua. Garéh silsilah jih phon di miyueb u
ateueh sampoe trok ubak Lewi na kheueh
lagéenyoe: Asaf, Berekhya, Simea, 40 Mi-
khael, Baaseya, Malkia, 41 Etai, Zerah, Ada-
ya, 42 Etan, Zima, Simei, 43 Yahat, Gerson,
Lewi.

44 Etan na kheueh nyang jeuet keu peu-
mimpén keulompok peunyanyoe nyang keu
lhée; gobnyan nibak kawöm Merari. Garéh
silsilah geuh phon di miyueb u ateueh akhé
jih sampoe ubak Lewi na kheueh lagéenyoe:
Etan, Kisi, Abdi, Malukh, 45 Hasabya, Ama-
zia, Hilkia, 46 Amzi, Bani, Semer, 47 Mahli,
Musi, Merari, Lewi.

48 Tugaih-tugaih nyang laén di rumoh
iébadat geuseurah ubak rakan gobnyan
nyang ureuëng Lewi cit teuma.

Keuturonan Nabi Harun

49 Nabi Harun dan keuturonan gobnyan
meutugaih geutot keumeunyan, geupeuseu-
mah keureubeuen nyang teutot di ateueh
miseubah, geupeubuet peue mantong upaca-
ra di Ruweueng Maha Suci, dan geupeuseu-
mah keureubeuen peusampôh desya umat
Israel. Banmandum nyan jipeubuet lé awak-
nyan nyang paih deungon peutunyok-peutu-
nyok nyang ka geubri lé Nabi Musa hamba
Po teu Allah. 50 Nyoe kheueh garéh keutu-
ronan Nabi Harun: Eleazar, Pinehas, Abi-
sua, 51 Buki, Uzi, Zerahya, 52 Merayot,
Amarya, Ahitub, 53 Zadok, Ahimaas.

Teumpat tinggai ureuëng-ureuëng Lewi

54 Nyoe kheueh teumpat tinggai nyang
teubri keu kawöm Kehat keuturonan Nabi
Harun. Awaknyan jiteurimong jeumba
nyang phon nibak tanoh nyang ka teupeu-
teuntée keu ureuëng Lewi. 55 Tanoh awak-
nyan na jitamong nibak banda Hebron diwi-
layah Yehuda, dan padang-padang naleueng

6:16-19: Keu. 6:16-19

nyang na bansilingka nyan. 56 Teuma
lampôh-lampôh dan gampông-gampông
nyang na di daerah silingka banda nyan
teubri keu Kaleb aneuëk Yefune. 57-59 Keu-
turonan Nabi Harun meuteumé banda
Hebron sibagoe banda suaka,[g] Yatir, dan
gampông-gampông nyang na nyang teupeu-
gah lom nyoe meunan cit deungon padang
naleueng: gampông Libna, Estemoa, Hilen,
Debir, Asan, Bet-Semes. 60 Diwilayah su-
kée Benyamin awaknyan meuteumé teuma
gampông-gampông nyang teupeugah lom
nyoe meunan cit deungon padang naleueng
jih: Geba, Alemet dan Anatot. Banmandum
nyan na 13 boh gampông keu teumpat ting-
gai keuluwarga-keuluwarga awaknyan.
61 Siploh boh gampông sukée Manasye di-
siblaih u barat Krueng Yordan geubri deu-
ngon cara teu-undi keu keuluwarga-keulu-
warga didalam kawöm Kehat nyang gohlom
meuteumé tanoh.

62 Keuluwarga-keuluwarga dalam kawöm
Gerson meuteumé teuma 13 boh gampông
diwilayah sukée Isakhar, Asyer, Naftali dan
Manasye nyang di Basan disiblaih u timu
Krueng Yordan. 63 Meunan cit deungon
keuluwarga-keuluwarga nyang na dalam
kawöm Merari meuteumé 12 boh gampông
deungon cara teu-undi di dalam gampông
wilayah sukée Ruben, Gad dan Zebulon.
64 Meunan kheueh cara jih bansa Israel teu-
bagi keu sukée Lewi gampông-gampông
deungon padang naleueng jih keu teumpat
tinggai awaknyan. 65 Gampông-gampông
nyang na didalam wilayah sukée Yehuda,
Simeon dan Benyamin nyang ka teupeugah
nyan, meunan cit teubagi ngon cara teu-
undi.

66 Di dalam wilayah sukée Efraim, si-
ladum nibak keuluwarga-keuluwarga ka-
wöm Kehat jiteurimong teuma gampông-
gampông nyang teupeugah lom nyoe
teutamah teuma deungon padang naleueng
keuteumpat peumeurot beulatang peulara
nyang tô-tô di sikeulileng nyan: 67 Sikhem,
banda suaka digunong-gunong nyang na
didalam wilayah nyan, Gezer, 68 Yokmeam,
Bet-Horon, 69 Ayalon dan Gat-Rimon.
70 Didalam wilayah sukée Manasye nyang
na disiblaih u barat Krueng Yordan awak-
nyan laju jiteurimong gampông Aner dan
Bileam deungon padang naleueng nyang na
tô-tô diban keulileng nyan.

71 Keuluwarga-keuluwarga kawöm Ger-
son meuteumé teuma gampông-gampông
nyang teupeugah lomnyoe meunan cit teuta-
mah teuma deungon padang naleueng nyang
na tô-tô bansikeulileng nyan:

Di wilayah sukée Manasye, di siblaih u
timu Krueng Yordan: Golan di Basan dan
Asytarot.

72 Diwilayah sukée Isakhar: Kedes, Da-
berat, 73 Ramot dan Anem.

74 Diwilayah sukée Asyer: Masal, Ab-
don, 75 Hukok dan Rehob.

76 Diwilayah sukée Naftali: Kedes di
Galilea, Hamon dan Kiryataim.

77 Keuturonan Merari nyang gohlom
meuteumé tanoh, meuteumé teuma gam-
pông-gampông nyang teupeugah nyoe meu-
nan cit deungon padang naleueng nyang na
tô-tô bansikeulileng nyan:

Diwilayah sukée Zebulon: Rimono dan
Tabor.

78 Diwilayah sukée Ruben, disiblaih u
timu Krueng Yordan nyang tô deungon
Yerikho: Bezer di ateueh darat manyang,
Yahas, 79 Kedemot dan Mefaat.

80 Diwilayah sukée Gad: Ramot di Gile-
ad, Mahanaim, 81 Hesybon dan Yaezer.

Keuturonan Isakhar

7 Isakhar na jimeu aneuëk 4 droe aneuëk
agam: Tola, Pua, Yasub dan Simron.

2 Tola na teuma jimeu aneuëk 6 droe
aneuëk agam: Uzi, Refaya, Yeriel, Yah-
mai, Yibsam dan Samuel. Awaknyan na
kheueh ulée keuluwarga dalam kawöm
Tola dan meusyeuhu sibagoe sipa-i-sipa-i
nyang beuhé. Bak masa Nabi Daud, keu-
turonan awaknyan na jeumeulah jih 22.600
droe.

3 Uzi na sidroe aneuëk agam nyang teu-
boh nan Yizrahya. Yizrahya dan ban peuet
droe aneuëk geuh nyang agam, nyang nan
Mikhael, Obaja, Yoël dan Yisia na kheueh
ulée kawöm. 4 Peurumoh-peurumoh dan
aneuëk-aneuëk awaknyan lumpah that le
deungon nyan keuturonan awaknyan hase
jipeuna 36.000 droe ureuëng agam keu-
jimeudinaih lam baresan tantra.

5 Meunurot dafeutar reuseumi, nibak
banmandum keuluwarga dalam sukée Isa-
khar na meuteumé 87.000 droe ureuëng
agam nyang peunoh syarat mangat jeuet
jitamong tantra.

[g] *banda suaka:* meunyoe sidroe-droe ureuëng deungon hana jisaja jipoh maté ureuëng laén, di ureuëng nyan jeuet jiplueng ubak saboh lamkawan banda-banda nyan mangat teupeusie nibak balaih dam. (Kalon Yos. 20:1-9).

Keuturonan Benyamin dan keuturonan Dan

6 Benyamin na geumeu aneuëk lhée droe
aneuëk agam: Bela, Bekher dan Yediael.
7 Bela na teuma aneuëk limong droe
aneuëk agam: Ezron, Uzi, Uziel, Yerimot
dan Iri. Awaknyan na kheueh ulée keulu-
warga dalam kawöm droe jih dan meugah
sibagoe sipa-i-sipa-i nyang beuhé ngon ceu-
beuh. Dalam dafeutar keuturonan awaknyan
teucetet na 22.034 droe ureuëng agam
nyang peunoh syarat keujeuet jitamong
tantra.
8 Bekher na teuma jimeu aneuëk 9 droe
aneuëk agam: Zemira, Yoas, Eliezer, El-
yoënai, Omri, Yeremot, Abia, Anatot dan
Alemet. 9 Awaknyan na kheueh ulée keulu-
warga dalam kawöm droe jih. Meunurot
dafeutar nyang reuseumi, nibak banman-
dum keuluwarga didalam keuturonan awak-
nyan na meuteumé 20.200 droe ureuëng
agam nyang ka hase peunoh syarat keujeuet
jitamong tantra.
10 Yediael na teuma jimeu aneuëk sidroe
aneuëk agam nyang teuboh nan Bilhan. Bil-
han nyan na teuma jimeu aneuëk 7 droe
aneuëk agam: Yeus, Benyamin, Ehud, Ke-
naana, Zetan, Tarsis dan Ahisahar. 11 Awak-
nyan na kheueh ulée keuluwarga dalam
kawöm droe jih maséng-maséng dan meu-
gah that sibagoe sipa-i-sipa-i nyang beuhé
ngon ceubeuh. Lam dafeutar keuturonan
awaknyan na teucetet 17.200 droe ureuëng
agam nyang peunoh syarat mangat jeuet
meudinaih lam tantra.
12 Supim dan Hupim na kheueh keutu-
ronan Ir.
Husim na kheueh aneuëk nibak Dan.[h]

Keuturonan Naftali

13 Naftali na teuma jimeu aneuëk 4 droe
aneuëk agam: Yahziel, Guni, Yezer dan
Salum. Awaknyan na kheueh cucoe Bilha.[i]

Keuturonan Manasye

14 Manasye deungon gundek jih, sidroe
ureuëng inong asai nibak Aram, na jimeu
aneuëk dua droe aneuëk agam: Asriel dan
Makhir. Aneuëk Makhir na kheueh Gilead.
15 Makhir jijak mita peurumoh[j] keu si
Hupim dan Supim. Nan ureuëng binoe Ma-
khir na kheueh Maakha. Aneuëk Makhir
nyang keudua na kheueh Zelafead, dan Ze-
lafead hana teuma meu aneuëk agam, nyang
na aneuëk inong.
16 Maakha peurumoh Makhir na jipeula-
hé dua droe aneuëk agam nyang teuboh nan
Peres dan Seres; Peres na teuma jimeu
aneuëk dua droe aneuëk agam nyang teuboh
nan Ulam dan Rekem. 17 Ulam na teuma
jimeu aneuëk sidroe aneuëk agam nyang
teuboh nan Bedan. Nyan kheueh keuturonan
Gilead aneuëk Makhir, cucoe Manasye.
18 Syedara nyang inong Gilead nan jih
Molekhet na jimeu aneuëk lhée droe aneuëk
agam: Isyhod, Abiezer dan Mahla. 19 Semi-
da na teuma jimeu aneuëk 4 droe aneuëk
agam: Ahyan, Sekhem, Likhi dan Aniam.

Keuturonan Efraim

20-21 Efraim na jimeu aneuëk lhée droe:
Sutelah, Ezer dan Elad. Garéh keuturonan
Efraim rot Sutelah na kheueh Bered, Tahat,
Elada, Tahat, Zabad, Sutelah. Ezer dan Elad
ka jipoh maté lé gob bak watée jikeuneuk
cue beulatang peulara peunduduek aseuli
nanggroe Gad. 22 Ureuëng syiek awaknyan
meukabong meu-uroe-uroe treb jih sampoe
syedara-syedara gobnyan teuka jijak peu-
mangat até ureuëng syiek jih nyan. 23 Óh
lheuehnyan Efraim jimeujimak lom deu-
ngon ureuëng binoe droe jih, laju ureuëng
inong nyan raya pruet dan lahé kheueh
teuma sidroe aneuëk agam. Efraim geuboh
nan aneuëk geuhnyan Beria,[k] sabab bala
nyang ka jiteurimong.
24 Efraim na cit aneuëk inong nyang
geuboh nan Seera. Gobnyan kheueh nyang
peudong banda-banda Bet-Horon Miyueb
dan Bet-Horon Ateueh, meunan cit deungon
banda Uza dan Seera.
25 Na lom sidroe teuk aneuëk agam Ef-
raim, nyang geuboh nan Refah. Nyoe kheu-
eh garéh keuturonan Refah nyan: Resef,
Telah, Tahan, 26 Ladan, Amihud, Elisama,
27 Nun, Yosua.
28 Wilayah nyang geubri keu teumpat
tinggai awaknyan na kheueh di Betel sam-
poe u Naaran disiblaih u timu, dan Geser
di siblaih ubarat meunan cit deungon
gampông-gampông nyang na tô-tô bansi-
lingka banda nyan. Dalam wilayah nyan
jitamong cit banda Sikhem dan Aya, meu-

---

[h] *Dan:* Meunurot naseukah Ibrani "Aher" nyang makna jih "ureuëng laén". [i] *Bilha:* Selir Nabi Yakub dan ma nibak dua droe aneuëk agam Nabi Yakub na kheueh Dan ngon Naftali. [j] *peurumoh:* Meunurot naseukah Ibrani syedara nyang inong. [k] *Beria:* Nan nyoe su jih lagée tutoe Ibrani nyang makna jih "lam keuadaan sosah".

nan cit deungon gampông-gampông nyang
na tô-tô ban sikeulileng nyan.
29 Keuturonan Manasye jikuasa banda
Bet-Sean, Taanakh, Megido, Dor dan
gampông-gampông nyang na ban sikeuli-
leng nyan. Nyan kheueh banmandum dae-
rah teumpat tinggai keuturonan Nabi Yusuf
aneuëk Nabi Yakub.

Keuturonan Asyer

30 Nyang tapeugah lom nyoe na kheueh
keuturonan Asyer. Gobnyan na jimeu
aneuëk 4 droe aneuëk agam: Yimna, Yiswa,
Yiswi dan Beria dan sidroe teuk aneuëk
inong nyang teuboh nan Serah.
31 Beria na teuma jimeu aneuëk dua
droe aneuëk agam, awaknyan na kheueh
Heber dan Malkiel nyang peudong banda
Birzait.
32 Heber na teuma lhée droe aneuëk
agam: Yaflet, Somer, Hotam, dan sidroe
aneuëk inong, nyang teuboh nan Sua.
33 Meunan cit deungon Yaflet na teuma
jimeu aneuëk lhée droe aneuëk agam: Pa-
sakh, Bimhab dan Asywat.
34 Somer syedara Yaflet na teuma jimeu
aneuëk 4 droe aneuëk agam: Ahi, Rohga,
Yehuba dan Aram.
35 Hotam,[1] syedara Yaflet nyang sidroe
teuk, na teuma jimeu aneuëk 4 droe aneuëk
agam: Zofah, Yimna, Seles dan Amal.
36 Keuturonan Sofah na kheueh Suah,
Harnefer, Syual, Beri, Yimra, 37 Bezer,
Hod, Sama, Silsa, Yitran dan Beera.
38 Keuturonan Yeter na kheueh Yefune,
Pispa dan Ara. 39 Keuturonan Ula na kheueh
Arah, Haniel, dan Rizya.
40 Nyan kheueh keuturonan Asyer.
Awaknyan banmandum na kheueh ulée keu-
luwarga dan meusyeuhu sibagoe pahlawan-
pahlawan nyang beuhé ngon ceubeuh dan
peumimpén-peumimpén nyang raya. Dalam
dafeutar keuturonan Asyer na teucetet
26.000 droe ureuëng agam nyang ka peunoh
syarat mangat jeuet tamong tantra.

Keuturonan Benyamin

8 Benyamin na geumeu aneuëk limong
droe aneuëk agam. Meunurot urotan
umu, awaknyan na kheueh: Bela, Asybel,
Ahrah, 2 Noha dan Rafa.
3 Keuturonan Bela na kheueh Adar, Ge-
ra, Abihud, 4 Abisua, Naaman, Ahoah, 5 Ge-
ra, Sefufan dan Huram.
6-7 Keuturonan Ehud na kheueh Naa-
man, Ahia dan Gera. Awaknyan na kheueh
ulée keuluwarga nyang yohmasa ilée tinggai
di Geba. Teuma awaknyan ji use di Geba
nyan, dimiyueb pimpénan Gera awaknyan
laju jiminah u Manahat dan tinggai disinan.
Gera na jimeu aneuëk dua droe aneuëk: Uza
dan Ahihud.
8-9 Saharaim jitaleuk bandua droe
peurumoh jih nyang nan Husim dan Baara.
Óh lheuehnyan bak watée geuhnyan
tinggai di daerah Moab, gobnyan laju
meukawen deungon Hodes dan meuteumé
tujoh droe aneuëk agam: Yobab, Zibya,
Mesa, Malkam, 10 Yeus, Sokhya dan
Mirma. Banmandum awaknyan ulée keu-
luwarga.
11 Deungon peurumoh jih nyan meunan
Husim na teuma jimeu aneuëk dua droe
aneuëk agam: Abitub dan Elpaal.
12 Aneuëk agam Elpaal na teuma lhée
droe: Eber, Misam, Semed. Semed nyoe
kheueh nyang peudong banda Ono dan
banda Lod meunan cit deungon gam-
pông-gampông nyang na ban sikeulileng
nyan.

Ureuëng-ureuëng Benyamin nyang na di Gad dan Ayalon

13 Beria dan Sema na kheueh ulée keu-
luwarga nyang tinggai di banda Ayalon dan
jiuse peunduduek banda Gat. 14-16 Keutu-
ronan Beria na kheueh Ahyo, Sasak, Yere-
mot, Zebaya, Arad, Eder, Mikhael, Yispa
dan Yoha.

Ureuëng-ureuëng Benyamin di Yerusalem

17 Keuturonan Elpaal na kheueh Zebaja,
Mesulam, Hizki, Heber, 18 Yismerai, Yizlia
dan Yobab.
19 Keuturonan Simei na kheueh Yakim,
Zikhri, Zabdi, 20 Elyoënai, Ziletai, Eliel
21 Adaya, Beraya dan Simrat.
22 Keuturonan Sasak na kheueh Yispan,
Eber, Eliel, 23 Abdon, Zikhri, Hanan, 24 Ha-
naya, Elam, Antotia, 25 Yifdeya dan Pnuel.
26 Keuturonan Yeroham na kheueh
Samserai, Seharya, Atalya, 27 Yaaresya,
Elia dan Zikhri.
28 Nyan kheueh ulée keuluwarga dan
peumimpén-peumimpén nyang na teucetet
didalam silsilah awaknyan. Awaknyan ting-
gai di Yerusalem.

[1] *Hotam:* Meunurot naseukah Ibrani Helem nyang mungken saban ngon Hotam lam ayat 32.

Ureuëng-ureuëng Benyamin nyang na tinggai di Gibeon dan Yerusalem

(1Taw. 9:35-38)

29 Yeiel jipeudong banda Gibeon, óh
lheuehnyan gobnyan laju tinggai di banda
nyang jipeudong nyan. Ureuëng binoe jih-
nyan nyang nan Maakha, 30 dan awaknyan
na jimeu aneuëk 10 droe aneuëk agam:
Abdon nyang paleng tuha, óh lheueh nyan
Zur, Kish, Baal, Ner, Nadab, 31 Gedor, Ah-
yo, Zakharia,[m] 32 dan Miklot bapak Simea.
Keuturonan awaknyan tinggai teutab di Ye-
rusalem meusapat deungon keuluwarga-
keuluwarga nyang laén nyang saboh kawöm
deungon gobnyan.

Keuluwarga Raja Saul

(1Taw. 9:39-44)

33 Ureuëng syiek Raja Saul nan jih Kis
dan nék geuh nan jih Ner. Saul na jimeu
aneuëk 4 droe aneuëk agam: Yonatan, Mal-
kisua, Abinadab dan Esybaal.[n] 34 Yonatan na
jimeu aneuëk sidroe aneuëk agam nyang ji-
boh nan Meribaal,[o] ureuëng syiek si Mikha.
35 Mikha na teuma jimeu aneuëk 4 droe
aneuëk agam: Piton, Melekh, Tahrea dan
Ahas. 36 Aneuëk Ahas nyang nan Yoada na
teuma lhée droe aneuëk agam: Alemet, Az-
mawet dan Zimri. Garéh keuturonan Zimri
nyan na kheueh Moza, 37 Bina, Rafa, Elasa,
Azel.
38 Azel na teuma jimeu aneuëk nam
droe aneuëk agam: Azrikam, Bokhru, Is-
mail, Searya, Obaja dan Hanan. 39 Esek,
syedara nyang agam nibak Azel, na teuma
jimeu aneuëk lhée droe aneuëk agam: nyang
tuha that nan jih Ulam, óh lheuehnyan Yeus
dan Elifelet.
40 Aneuëk-aneuëk Ulam banmandum na
kheueh sipa-i-sipa-i nyang gagah peukasa
dan ureuëng timbak aneuk panah nyang
paleng ahli. Aneuëk cucoe gobnyan nyang
agam banmandum na 150 droe.

Awaknyan banmandum na kheueh keu-
turonan nibak sukée Benyamin.

Ureuëng nyang woe nibak teumpat nyang teuböih

9 Banmandum ureuëng Israel teudafeu-
tar meunurot keuluwarga jihnyan ma-
séng-maséng. Dafeutarnyan na teucetet di-
dalam kitab *Raja-raja Israel.*

Sibagoe huköman ateueh desya-desya
nyang jipeubuet lé awaknyan, rakyat Yehu-
da laju jiangkot u teumpat nyang teuböih.
2 Lamkawan awaknyan nyang phon-phon
that woe ubak tanoh milék droejih nyang na
di banda-banda na kheueh ureuëng awam,
teungku-teungku imeum, ureuëng Lewi dan
utoh-utoh nyang meukeureuja di Baét
TUHAN. 3 Siladum nibak sukée Yehuda, Be-
nyamin, Efraim dan Manasye jigisa dan
tinggai laju di Yerusalem.
4-6 Na 690 keuluwarga nibak sukée Ye-
huda nyang tinggai di Yerusalem, jitamong
cit keunan keuturonan aneuëk-aneuëk Yehu-
da nyang nan jih Peres, Syela dan Zerah.

Keuturonan Peres jipimpén lé Utai. Ga-
réh keuturonan Utai phon di miyueb u ateu-
eh na kheueh Utai, Amihud, Omri, Imri dan
Bani.

Keuturonan Syela jipimpén lé Asaya.
Gobnyan na kheueh ulée keuluwarga.

Keuturonan Zerah jipimpén lé Yeuel.
7-9 Ureuëng-ureuëng sukée Benyamin
nyang na tinggai di Yerusalem na 956 keu-
luwarga. Ulée-ulée keuluwarga awaknyan
na kheueh:

Salu aneuëk Mesulam, cucoe
Hodawya, buyut Hasenua
Yibnia aneuëk Yeroham
Ela aneuëk Uzi, cucoe Mikhri
Mesulam aneuëk Sefaca, cucoe
Rehuel, buyut Yibnia.

Teungku-teungku imeum nyang tinggai di Yerusalem

10-12 Teungku-teungku imeum nyang
teukheun lom nyoe tinggai di Yerusalem:

Yedaya, Yoyarib dan Yakhin
Azarya aneuëk Hilkia, indatu
jihnyan na kheueh Mesulam, Zadok,
Merayot dan Ahitub. (Azarya na
kheueh ulée peugawaée di Baét
TUHAN.)
Adaya aneuëk Yeroham; indatu
jihnyan na kheueh Pasyhur dan
Malkia.
Masai aneuëk Adiel; indatu jihnyan
na kheueh Yahzera, Mesulam,
Mesilemit, Imer.

---

[m] *Zakharia* atawa "Zeker". [n] *Esybaal:* Lam 2Sam. 2:8 dan nibak teumpat-teumpat laén lam kitab nyan jihnyan teupeugah "Isyboset". [o] *Meribaal:* Lam 2Sam. 4:4, dan nibak teumpat-teumpat laén lam kitab nyan jihnyan teupeugah "Mefiboset".

9:2-3: Ezr. 2:27, Neh. 7:73

13 Teungku imeum nyang jeuet keu ulée
keuluwarga, banmandum jih na 1.760 droe.
Awaknyan carông that bak jipeubuet peue
mantong buet di Baét TUHAN.

Ureuëng-ureuëng Lewi nyang na tinggai di Yerusalem

14-16 Ureuëng-ureuëng Lewi nyang teu-
peugah lom nyoe awaknyoe tinggai di Ye-
rusalem:

Semaya aneuëk Hasub; indatu
jihnyan na kheueh Azrikam dan
Hasabya nibak kawöm Merari
Bakbakar, Heres dan Galal
Matanya aneuëk Mikha; indatu jih
na kheueh Zikhri dan Asaf
Obaja aneuëk Semaya; indatu
jihnyan na kheueh Galal dan Yedutun
Berekhya aneuëk Asa, cucoe
Elkana, gobnyan tinggai di daerah
banda Netofa.

Ureuëng nyang kawai Baét TUHAN nyang na tinggai di Yerusalem

17 Tukang-tukang kawai Baét TUHAN
nyang na tinggai di Yerusalem meusapat
deungon keuluwarga jihnyan na kheueh:
Akub, Talmon, Ahiman, dan Salum ulée
kawai. 18 Sampoe nibak uroenyoe ureuëng-
ureuëng nyang nibak kawöm awaknyan teu-
bri tugaih keu jijakkawai Pintoe Geureu-
bang Raja[p] disiblaih u timu. Yoh masa ilée
ureuëng-ureuëng nibak kawöm awaknyan
teubri tugaih mangat jijak jaga pintoe-pintoe
geureubang nyang teutuju ubak khimah-
khimah ureuëng Lewi.

19 Nyang teubri tugaih keu teujaga nibak
babah pintoe tamong u Baét TUHAN na
kheueh Salum meusajan deungon ureuëng-
ureuëng nyang sikawöm deungon jihnyan,
nyan kheueh kawöm Korah. (Salum nyan na
kheueh aneuëk Kore cucoe Ebyasaf.) Yoh
masa ilée indatu awaknyan jipeubuet tugaih
nyan bak watée awaknyan jipeutimang khi-
mah-khimah TUHAN. 20 Pinehas aneuëk Ele-
azar – seumoga TUHAN geulindong gob-
nyan! – na peureunah jeuet keu ulée kawai
awaknyan.

21 Zakharia aneuëk Meselemya meunan
cit ureuëng nyang kawai pintoe geureubang
Khimah TUHAN.

22 Banmandum nyang teupiléh keu teu-
kawai babah pintoe geureubang na 212
droe. Awaknyan na teudafeutar meunurot
gampông-gampông teumpat tinggai awak-
nyan. Indatu awaknyan teujok jabatan-ja-
batan nyan lé Raja Nabi Daud dan Nabi
Samuel. 23 Phon watéenyan awaknyan dan
keuturonan awaknyan teutab jeuet keu keu-
neumiet Pintoe Geureubang Baét TUHAN.
24 Na 4 boh pintoe: saboh di utara, saboh di
seulatan, saboh di timu dan saboh teuk di
barat. Nibak tieb-tieb saboh pintoenyan
jipeuduek sidroe ureuëng Lewi nyang jeuet
keu ulée jaga. 25 Waréh kawöm awaknyan
nyang na tinggai di gampông-gampông, ji-
bantu gobnyan seucara meugantoe-gantoe –
tieb-tieb sigoe siseun aleuhat treb jih.
26 Teuma ban peuet droe ulée jaga nyan
teutab jimat tugaih seucara teutab. Awak-
nyan meutanggong jaweueb ateueh bilék-bi-
lék nyang na di Baét TUHAN dan barang-ba-
rang nyang teukeubah disinan. 27 Awaknyan
tinggai tô ngon Baét TUHAN, sabab awak-
nyan harôh jijaga rumoh nyan dan jibuka
pintoe-pintoe geureubang bak tieb-tieb beu-
ngoh.

Ureuëng-ureuëng Lewi nyang laén

28 Ladum nibak ureuëng Lewi nyang
laén meutanggong jaweueb ateueh peuka-
kaih-peukakaih keu iébadat. Awaknyan
kheueh nyang itong bak watée teupeuteubiet
dan bak watée jijak pulang lom teuma.
29 Ladum awaknyan meutanggong jaweueb
ateueh peurabot-peurabot iébadat, ateueh
teupông, anggô, minyéuk zaiton, keumeu-
nyan meunan cit deungon reumpah-reum-
pah. 30 Teuma nyang meutanggong jaweueb
bak teujampu reumpah-reumpah nyan na
kheueh teungku-teungku imeum.

31 Nyang meutanggong jaweueb ubak
teupeugét peuseumahan nyang teupang-
gang[q] bak apui sidroe lamkawan ureuëng
Lewi nyang nan jih Matica, aneuëk tuha
Salum nibak kawöm Korah. 32 Ureuëng-
ureuëng nibak kawöm Kehat meutanggong
jaweueb keu jipeusiab ruti sajian[r] keu
TUHAN bak tieb-tieb uroe Sabat.

33 Siladum ureuëng Lewi nyang laén
meutugaih sibagoe ureuëng meuca-e meu-
nyanyoe di Baét TUHAN. Ulée-ulée keulu-

[p] *Pintoe Geureubang Raja:* Pintoe geureubang siblaih u timu Baét TUHAN, nyang lazém jih geujak raja meunyoe gobnyan geutamong lam Baét TUHAN. [q] *peuseumahan nyang teupanggang:* Juadah lipéh nyang teupeuget nibak teupông dan minyéuk zaiton, nyang teupasang dan laju jijok sibagoe keureubeuen ubak Po teu Allah. (Kalon Im. 2:4-6). [r] *ruti sajian:* Dua blaih boh ruti nyang teukeubah ateueh saboh meuja di Baét TUHAN tieb-tieb uroe Sabat sibagoe keureubeuen ubak Po teu Allah. (Kalon Im. 24:5-9).

warga awaknyan tinggai nibak geudong-
geudong di Baét TUHAN. Awaknyan hana
teujok tugaih nyang laén, sabab awaknyan
meutugaih uroe ngon malam.
34 Ureuëng-ureuëng nyang teupeugah di
ateueh nyan na kheueh ulée-ulée keuluwar-
ga Lewi meunurot garéh keuturonan awak-
nyan. Awaknyan na kheueh peumimpén-
peumimpén nyang tinggai di Yerusalem.

Indatu dan keuturonan Raja Saul

(1Taw. 8:29-38)

35 Yeiel jipeudong banda Gibeon, laju
gobnyan tinggai disinan. Ureuëng binoe
geuh nyang nan jih Maakha, 36 dan aneuëk
geuh nyang agam, nyang tuha nan jih Ab-
don; nyang laén na nyang nan Zur, Kish,
Baal, Ner, Nadab, 37 Gedor, Ahyo, Zakharia
dan Miklot, 38 ureuëng syiek Simea. Keutu-
ronan awaknyan tinggai di Yerusalem meu-
sapat deungon keuluwarga-keuluwarga
nyang laén nyang sikawöm deungon awak-
nyan.
39 Bapak Raja Saul nan geuh Kish dan
nék gobnyan nan geuh Ner. Saul na geumeu
aneuëk 4 droe aneuëk agam: Yonatan, Mal-
kisua, Abinadab, dan Esybaal.[s] 40 Yonatan
na teuma jimeu aneuëk nyang agam nyang
jiboh nan Meribaal,[t] ureuëng syiek si Mi-
kha. 41 Mikha na teuma jimeu aneuëk 4 droe
aneuëk agam: Piton, Melekh, Tahrea dan
Ahas. 42 Aneuëk Ahas meunan Yoada na
teuma jimeu aneuëk lhée droe aneuëk agam:
Alemet, Asmawet dan Zimri. Garéh keutu-
ronan Zimri na kheueh Moza, 43 Bina, Rafa,
Elasa dan Azel.
44 Azel na teuma geumeu aneuëk 6 droe
aneuëk agam: Azrikam, Bokhru, Ismail, Se-
arya, Obaja dan Hanan.

Raja Saul wafeuet

(1Sam. 31:1-13)

10 Ureuëng Filistin jimuprang deu-
ngon ureuëng Israel. Awaknyan
jimeuheungko ngon jimeuheuntam nibak
gunong-gunong Gilboa. Jai that-that
ureuëng Israel nyang maté lam prang nyan,
dan nyang na mantong tinggai jitamong cit
keunan Raja Saul ngon aneuëk-aneuëk
agam gobnyan laju geupeuplueng droe.
2 Teuma awaknyan jitiyeub rot likot lé
ureuëng Filistin dan óh meurumpok lhée
droe nibak aneuëk agam Raja Saul nyan laju
jipoh maté, nyang keunong poh nyan na
kheueh: Yonatan, Abinadab dan Malkisua.
3 Muprang nyan keubiet hebat that bak bi-
néh Saul, dan gobnyan keudroe keunong
aneuk panah musoh sampoe luka. 4 Dan
geupeugah kheueh lé Saul ubak peumuda
nyang ba seunjata gobnyan, "Tasuit kheueh
laju peudeueng gata dan tatöb laju u ateueh
ulôn mangat ulôn nyoe bék jipeumeu-én lé
ureuëng Filistin nyang hana jituri keu
TUHAN nyan." Teuma lé aneuëk mudanyan
hana jitem töb Raja Saul sabab jihnyan
teumakot that-that. Lé sabab nyan Raja Saul
laju geucok peudeueng geuh keudroe laju
geupeureubah droe geuh u ateueh peudeu-
eng nyan. 5 Bak watée jikalon lé aneuëk
muda nyan bahwa Raja Saul ka maté, dan
gobnyan pih laju jipeureubah droe u ateueh
peudeueng jih dan ureuëng nyan pih maté
disinan. 6 Dan meuninggai kheueh Raja Sa-
ul meusajan deungon aneuëk agam gobnyan
nyang lhée droe nyan, dan deungon lagée
nyan habéh kheueh riwayat dinasti Raja
Saul. 7 Bak watée banmandun ureuëng Isra-
el nyang na tinggai di Pantôn Yizreel jideu-
ngoe bahwa tantra Israel ka jipeuplueng
droe, meunan cit watée jideungoe Raja Saul
deungon aneuëk-aneuëk gobnyan ka meu-
ninggai donya, awaknyan laju jiplueng sira
jitinggai banda-banda droe jih. Dan teuka
laju ureuëng Filistin jijak duek nibak banda
nyang ka teutinggai nyan.
8 Óh singoh beungoh bak watée ureuëng
Filistin trok keunan keu jijak rampok bube-
na manyét-manyét nyang ka maté nyan,
awaknyan laju meurumpok deungon Raja
Saul meunan cit deungon ban lhée droe
aneuëk agam gobnyan ka maté di gunong-
gunong Gilboa. 9 Awaknyan laju jisuí bajée
prang nyang mantong meuleukek nibak ba-
dan Raja Saul, dan ulée gobnyan laju jikoh
nibak takue sampoe putôh, dan uléenyan
laju jiba. Óh lheuehnyan awaknyan laju
jikirém utosan ubak bansaboh nanggroe
ureuëng Filistin keu jijak peusampoe haba
nyang jroh nyan ubak bansa dan dewa
awaknyan. 10 Bajée prang Raja Saul jikeu-
bah bak saboh kuil awaknyan, dan ulée
gobnyan laju jigantung nibak rumoh si Da-
gon, dewa awaknyan. 11 Bak watée peundu-
duek Yabes di Gilead jideungoe peue nyang
ka jipeubuet lé ureuëng Filistin teuhadab
Raja Saul, 12 Ureuëng-ureuëng nyang pa-

[s] *Esybaal:* Lam 2Sam. 2:8 dan nibak teumpat-teumpat laén lam kitab nyan jihnyan teupeugah "Isyboset".
[t] *Meribaal:* Lam 2Sam. 4:4 dan nibak teumpat-teumpat laén lam kitab nyan jihnyan teupeugah "Mefiboset".

leng beurani lom beuhé ngon tungang laju
jijakcok manyét Raja Saul dan aneuëk-
aneuëk gobnyan, manyét nyan laju jiba u
Yabes. Dan manyét nyan laju jipeukubu
udalam jrat dimiyueb bak kayée nyang raya,
óh lheuehnyan awaknyan laju jipuasa na
tujoh uroe treb jih.
13-14 Raja Saul meuninggai sabab gob-
nyan hana seutia ubak TUHAN, dan hana
geutaát ubak peue nyang ka geupeurintah lé
TUHAN ubak gobnyan. Gobnyan hana geu-
lakée peutunyok ubak TUHAN, teuma nyang
geulakée na kheueh ubak areuwah-areuwah
ureuëng maté. Lé sabab nyan TUHAN geu-
huköm gobnyan dan geuseurah takhta gob-
nyan ubak Nabi Daud aneuëk Isai.

Nabi Daud jeuet keuraja ateueh Israel dan Yehuda

(2Sam. 5:1-10)

11 Banmandum peumimpén bansa Is-
rael jijak ubak Nabi Daud dan laju
jipeugah lagéenyoe, "Kamoe nyoe rakan
Teungku Amphon. 2 Phon yoh masa ilée,
dan hainyoe kana phon yohmantong Raja
Saul geumat peurintah ateueh kamoe, Teung-
ku Amphon kheueh nyang pimpén tantra
Israel pajan mantong awaknyan jimaju u
mideuen prang. Lom teuma TUHAN Po teu
Allah Teungku Amphon ka geumeujanji
bahwa Teungku Amphon kheueh nyang
pimpén umat Gobnyan dan jeuet keuraja
awaknyan." 3 Dan óhban geudeungoe haba-
nyan lé Nabi Daud laju geupeugét peujanji-
an deungon dumna peumimpén bansa Israel
nyan. Lé awaknyan geulanték Nabi Daud
jeuet keuraja Israel lagée nyang ka geupeu-
janji lé TUHAN meulalu Samuel.
4 Bak saboh watée Nabi Daud deungon
bala tantra gobnyan geujak prang banda
Yerusalem. Bak watéenyan banda nyan
mantong nan jih Yebus, dan jiduek lé
ureuëng Yebus, peunduduek aseuli banda
nyan. 5-7 Ureuëng-ureuëng Yebus ka jipeu-
gah ubak Nabi Daud, bahwa gobnyan hana
mungken hase geutamong u dalam banda
nyan. Teuma Nabi Daud meuhase geureubot
kuta awaknyan nyang nan jih Sion. Bak
watéenyan Nabi Daud ka geupeumaklum
ubak aneuëk buah gobnyan bahwa ureuëng
nyang phon that nyang poh ureuëng Yebus
nyang kheueh nyang teuangkat jeuet keu
panglima. Dan lé sababnyan Yoab kheueh
nyang phon-phon that jak prang Yebus,
gobnyan laju teuangkat jeuet keu panglima.
(Mak Yoab nan jih Zeruya.) Óh ka lheueh
geureupah kuta Sion, Nabi Daud laju tinggai
disinan. Nyang kheueh sabab jih kuta nyan
phon watéenyan geuboh nan, "Banda Da-
ud". 8 Nabi Daud laju geupeudong lom ban-
da nyan geupeuphon nibak teumpat nyang
teupeumanyang deungon tanoh disiblaih
utimu bukét; óh lheuehnyan peumbangunan
nyan geulanjutkan teuma lé Yoab sampoe
seuleusoe. 9 Nabi Daud maken treb maken
teuga, sabab TUHAN Nyang Maha Kuasa
nyang tulông gobnyan.

Peujuang-peujuang Nabi Daud nyang paleng meugah

(2Sam. 23:8-39)

10 Nyoe kheueh nan-nan banmandum
peuwira Nabi Daud nyang paleng meusyeu-
hu. Meusajan-sajan deungon banmandum
rakyat Israel awaknyan ka jimeujuang ma-
ngat Nabi Daud jeuet keuraja lagée nyang
ka geupeujanji lé TUHAN. Dan awaknyan
hana putôh-putôh jisokong keurajeuen gob-
nyan.
11 Peuwira nyang awaiphon na kheueh
Yasobam ureuëng Hakhmoni, geuhnyan
geupimpén "Triwira". [u] Na teujadi nibak
saboh mideuen prang gobnyan geulawan
300 droe dan banmandum ureuëng nyan
maté jiheuntam ngon kapak. 12 Ureuëng
nyang keudua dalam Triwira nyan na kheu-
eh Eleazar aneuëk si Dodo nibak kawöm
Ahohi. 13-14 Dalam mideuen prang di Pas-
Damim jimeujuang blaih Nabi Daud jilawan
ureuëng Filistin. Bak watée tantra Israel ka
jipeuphon peuplueng droe, geuhnyan dan
aneuëk buah jih jimeuteun di teungoh-teu-
ngoh lampôh gandom dan disinan kheueh
jimeu heungkoe meuhabéh-habéh deungon
ureuëng Filistin. Laju TUHAN geupeumeu-
nang nyang paleng rayeuk keu gobnyan.
15-16 Bak siuroe na 3 droe nibak 30 droe
peuwira Nabi Daud nyang paleng meugah,
jijak meurumpok deungon Nabi Daud di
saboh teumpat nyang meukuta nibak saboh
gunong batée nyang tô ngon binéh Guha
Adulam. Bak watéenyan ureuëng Filistin
jipeudong khimah di Pantôn Refaim, dan
saboh pasokan nibak awaknyan laju jireubot
Betlehem. 17 Nabi Daud gét that meucén
keugampông droe geuh sira geupeugah,

[u] *Triwira:* Makna jih "lhée droe peuwira".
10:13: Im. 19:31, 20:6, 1Sam. 13:8-14, 15:1-24, 28:7-8 **11:4:** Yos. 15:63, Hak. 1:21

"Ah, meunyoe keu ulôn geubri lôn jieb ié
nyang na didalam mon bak binéh pintoe
geureubang di Betlehem." 18 Ban jideungoe
habanyan, ban lhée droe peuwira nyan laju
jiseureubu ubak khimah-khimah ureuëng
Filistin dan laju jicrong ié nyang na didalam
mon nyan, óh lheueh nyan ié nyang ka
lheueh jicrong nyan laju jiba ubak Nabi
Daud. Teuma Nabi Daud hana geutem jieb
ié mon nyan, teuma laju geuro sibagoe geu-
peuseumah keu TUHAN. 19 Nabi Daud geu-
peugah, "Deumi Allah, ulôn hana ulôn jieb
ié mon nyoe! Meunyoe iémon nyoe ulôn
jieb, siulah-ulah saban cit lagée ulôn jieb
darah ureuëng nyang ka jisabong nyawöng
bak jijak cok ié nyoe!" Deungon nyan Nabi
Daud meubacut pih hana geutem jieb ié mon
nyan. Nyang kheueh jasa-jasa ban lhée droe
peujuang nyang peukasa nyan.

20-21 Ban lhée ploh droe peuwira nyang
paleng meusyeuhu nyan na cit teuboh nan
nyang laén deungon nan "Tridasawira".
Awaknyan jipimpén lé Abisai adoe Yoab.
Ka lheueh jicang sampoe maté 300 droe
deungon kapak jihnyan, dan kareuna nyan
gobnyan meutamah meusyeuhu. Teuma
geuhnyan hana saban hebat jih deungon
Triwira nyan.

22 Na sidroe peuwira nyang meusyeu-
hu nyang laén nyang nan jih Benaya
aneuëk Yoyada, ureuëng Kabzeel. Gob-
nyan lumpah ceubeuh ngon beurani. Dua
droe pahlawan nyang paleng rayeuk nibak
Moab ka jipoh maté. Ka lheueh teujadi
bak siuroe nyang meusalju geuhnyan geu-
tamong u dalam saboh guha óh trok lam
guha nyan laju geupoh maté saboh singa
nyang na didalam guha nyan. 23 Meunan
cit gobnyan ka lheueh geupoh maté sidroe
ureuëng nibak nanggroe Meusé nyang
lumpah rayeuk badan jih; panyang ureuëng
Meusé nyan leubeh dua metée. Ureuëng
nyan meuseunjata kapak nyang paleng
raya, teuma lé Benaya jilawan ureuëng
nyan ngon kayée puntong. Kapak nyang
na nibak jaroe ureuëng Meusé nyan geu-
teumé reubot dan ngon kapak nyan kheueh
geupoh maté ureuëng Meusé nyan.
24 Nyan kheueh jasa-jasa Benaya, sidroe
lamkawan Tridasawira. 25 Lamkawan
nyan, Benaya kheueh nyang paleng meu-
gah, teuma gobnyan hana saban hebat jih
deungon Triwira. Nabi Daud laju geuang-
kat geuhnyan jeuet keu ulée peungawai
pribadi.

26-47 Lheueh nyan nyoe na kheueh peu-
wira-peuwira nyang laén nyang paleng
meusyeuhu:

Asael adoe Yoab
Elhanan aneuëk Dodo ureuëng
Betlehem
Samot ureuëng Harod
Heles ureuëng Peloni
Ira aneuëk Ikes ureuëng Tekoa
Abiezer ureuëng Anatot
Sibkhai ureuëng Husa
Ilai ureuëng Ahoni
Maharai ureuëng Netofa
Heled aneuëk Baana ureuëng Netofa
Itai aneuëk Ribai ureuëng Gibea
diwilayah sukée Benyamin
Benaya ureuëng Piraton
Hurai ureuëng pantôn-pantôn Gaas
Abiel ureuëng Araba
Azmawet ureuëng Bahurim
Elyahba ureuëng Saalbon
Hasyem ureuëng Gizon
Yonatan aneuëk Sage ureuëng
Harari
Ahiam aneuëk Sakhar ureuëng
Harari
Elifar aneuëk Ur
Hefer ureuëng Mekherati
Ahia ureuëng Peloni
Hezrai ureuëng Karmel
Naarai aneuëk Ezbai
Yoël syedara Natan
Mibhar aneuëk Hagri
Zelek ureuëng Amon
Naharai ureuëng Beerot, nyang ba
sinjata Yoab
Ira dan Gareb ureuëng Yetri
Uria ureuëng Het
Zabad aneuëk Ahlai
Adina aneuëk Siza (sidroe tokoh
lam sukée Ruben nyang na pasokan
30 droe)
Hanan aneuëk Maakha
Yosafat ureuëng Mitni
Uzia ureuëng Asytarot
Syama dan Yeiel, aneuëk-aneuëk
Hotam, ureuëng Aroër
Yediael dan Yoha, aneuëk-aneuëk
Simri, ureuëng Tizi
Eliel ureuëng Mahawim
Yeribai dan Yosawya,
aneuëk-aneuëk Elnaam
Yitma ureuëng Moab
Eliel, Obed dan Yaasiel ureuëng
Mezobaya.

Murit-murit Nabi Daud nibak sukée Benyamin

12 Bak watée Nabi Daud geupeuplu-
eng droe nibak Raja Saul, gobnyan
geupeu aséng droe u Ziklag. Le that peuju-
ang nyang seutia lom meupeungalaman ji-
jak meugabong deungon gobnyan. 2 Awak
nyang teuka nyan nibak sukée Benyamin
saban cit lagée Raja Saul. Awaknyan carông
that jitimbak aneuk panah meunan cit meu-
nyoe jimeugeulawa – bah kheueh nyan deu-
ngon jaroe uneuen meunan cit deungon
jaroe wie. 3-7 Peumimpén awaknyan na
kheueh Ahiezer dan Yoas aneuëk-aneuëk
Semaa nibak Gibea.

Nyoe kheueh nan-nan peujuang
nyan:
Yeziel dan Pelet aneuëk-aneuëk
Azmawet
Berakha dan Yehu ureuëng Anatot
Yismaya ureuëng Gibeon, peujuang
nyang meusyeuhu nyang jeuet keu
sidroe lamkawan peumimpén
keulompok "Tridasawira".
Yeremia, Yehaziel, Yohanan dan
Yozabad ureuëng Gedera
Eluzai, Yerimot, Bealya, Semarya
dan Sefaca ureuëng Harufi
Elkana, Yisia, Azareel, Yoezer dan
Yasobam nibak kawöm Korah
Yoëla dan Zebaja aneuëk-aneuëk
Yeroham ureuëng Gedor.

Murit-murit Nabi Daud nibak sukée Gad

8 Bak watée Nabi Daud mantong na bak
teumpat kuta gobnyan di padang pasi, le
that-that peujuang nyang meusyeuhu dan
meupeungalaman nibak sukée Gad teuka
jijak meupeusaho droe deungon gobnyan.
Awaknyan na kheueh peujuang-peujuang
nyang lumpah carông jipeuguna peurisai
dan kapak; awaknyan deuh jih ceubeuh-ceu-
beuh ngon beurani lagée singa dan grak
awaknyan saban lagée rusa.
9-13 Nyoe kheueh nan-nan awaknyan
nyang geususon meunurot pangkat: Ezer,
Obaja, Eliab, Mismana, Yeremia, Atai, Eli-
el, Yohanan, Elzabad, Yeremia, Makhbanai.
14 Siladum nibak ureuëng-ureuëng Gad
nyan na kheueh peuwira-peuwira manyang
na aneuëk buah 1.000 droe; dan siladum
teuk na kheueh peuwira-peuwira nyang na
aneuëk buah 100 droe. 15 Ka lheueh teujadi
nibak buleuen sa, bak watée Krueng Yordan
teungoh jiék ié raya teuma peuwira-peuwi-
ranyan laju jijak jeumeurang lam krueng
nyan dan jiuse laju bubena peunduduek
nyang na tinggai di pantôn-pantôn nyan bah
kheueh nyan nyang na tinggai disiblaih uti-
mu meunan cit nyang na tinggai disiblaih
ubarat krueng nyan.

Murit-murit Nabi Daud nibak sukée Benyamin dan Yehuda

16 Bak saboh watée na saboh kawan
ureuëng nibak sukée Benyamin dan sukée
Yehuda jijak ubak kuta Nabi Daud. 17 Nabi
Daud laju geujak meurumpok ngon awak-
nyan sira geupeugah, "Meunyoe gatanyoe
tateuka sibagoe rakan keu tajak tulông ulôn,
silakan tameugabong deungon kamoe. Ka-
moe sambot gatanyoe deungon sigala ma-
ngat até. Teuma meunyoe gatanyoe ngon
niet nyang jeuhet takeuneuk khianat ulôn
ubak musoh, bahpi ulôn hana lôn peubuet
jeuhet ateueh gata, Po teu Allah nyang geu-
seumah lé indatu geutanyoe geuteupeue
nyan, dan gobnyan teuma geuhuköm gata
nyoe."
18 Sidroe lamkawan awaknyan, nyang
nan jih Amasai, nyang óh dudo jeuet keu-
peumimpén keulompok nyang teuboh nan
"Tridasawira", ka jikuasa lé Roh Po teu
Allah laju jipeugah,

"Daud, aneuëk Isai! kamoe
banmandum kamoe tulông gata!
Seumoga gata dan awaknyan nyang
jibantu gata meuhase.
Po teu Allah na blaih gata!"

Dan ban geudeungoe habanyan Nabi
Daud laju geusambot awaknyan dan geu
baiát laju awaknyan jeuet keupeuwira gob-
nyan.

Murit-murit Nabi Daud nibak sukée Manasye

19 Bak watée Nabi Daud meusajan deu-
ngon ureuëng Filistin geujak prang Raja
Saul, siladum nibak tantra sukée Manasye
jijeumeurang blaih Nabi Daud. Nyang seu-
beuna jih Nabi Daud hana geubantu
ureuëng-ureuëng Filistin nyan. Lé peumim-
pén Filistin jiyue woe gobnyan u Ziklag
sabab awaknyan jitakot gobnyan geupaleng
geudong blaih Raja Saul dan jikhianat
awaknyan. 20 Nyoe kheueh nan-nan
ureuëng peujuang nibak sukée Manasye
nyang jidong blaih Nabi Daud bak watée

gobnyan teungoh geujak u Ziklag: Adnah, Yozabad, Yediael, Mikhael, Yozabad, Elihu dan Ziletai. Maséng-maséng awaknyan na jiba tantra 1.000 droe. 21 Awaknyan na kheueh peujuang nyang paleng peukasa dan nyang tulông Nabi Daud geulawan geurombolan.[v] Teuma óh dudo awaknyan ka jeuet keu peuwira-peuwira didalam angkatan prang Israel. 22 Rab tieb-tieb uroe na mantong ureuëng nyang jijak meugabong deungon Nabi Daud, dan hana treb óh lheuehnyan pasokan Nabi Daud ka lumpah rayeuk.

Keukuatan angkatan prang Nabi Daud

23-37 Bak watée Nabi Daud di Hebron le that-that peujuang nyang ka teulateh nyang jijak meugabong deungon gobnyan. Awaknyan jijak tulông gobnyan mangat gobnyan jeuet keuraja keugeunantoe Saul, paih lagée janji TUHAN. Jeumeulah awaknyan na kheueh lagéenyoe:

nibak sukée Yehuda: 6.800 droe, leungkab deungon peurisai dan kapak.
Nibak sukée Simeon: na 7.100 droe nyang ka teulateh.
Nibak sukée Lewi: 4.600 droe.
Aneuëk buah Yoyada jipimpén keuturonan Nabi Harun: na 3.700 droe.
Kawöm syedara Zadok, ureuëng peujuang muda nyang beuhé ngon beurani: 22 droe – banmandum nyan na kheueh ulée keuluwarga.
Nibak sukée Benyamin (sukée Raja Saul): na 3.000 droe; nyang leubeh le nibak sukée Benyamin teutab seutia ubak Raja Saul.
Nibak sukée Efraim: na 20.800 droe ureuëng nyang paleng meusyeuhu didalam kawöm jih maséng-maséng.
Nibak sukée Manasye nyang na tinggai disiblaih ubarat Krueng Yordan: na 18.000 droe nyang jitunyok mangat jijak baiát Nabi Daud jeuet keuraja.
Nibak sukée Isakhar: na 200 droe peumimpén meusajan deungon aneuëk buah gobnyan; peumimpén-peumimpén nyoe carông that jipeu teuntée peue nyang harôh jipeubuet lé rakyat Israel bak watée nyang paih.
Nibak sukée Zebulon: na 50.000 droe nyang that-that carông jipeuguna peue mantong alat sinjata, dan siab keujijak muprang; awaknyan na kheueh ureuëng-ureuëng nyang seutia dan teupeucaya.
Nibak sukée Naftali: na 1.000 droe peumimpén meusajan deungon 37.000 tantra nyang leungkab deungon peurisai dan kapak.
Nibak sukée Dan: na 28.600 droe nyang ka teulateh.
Nibak sukée Asyer: na 40.000 droe nyang ka siab keujijak muprang.
Nibak sukée-sukée nyang na tinggai disiblaih u timu Krueng Yordan, na kheueh Ruben, Gad dan seubagian nibak sukée Manasye: 120.000 nyang that-that carông jingui mubagoe alat sinjata.

38 Banmandum peujuang nyan jijak laju u Hebron lam keuadaan siab muprang dan ka meuteukat keuneuk jibaiát Nabi Daud jeuet keuraja di bansaboh nanggroe Israel. Dan banmandum ureuëng Israel nyang laén pih ka si até keuneuk jipeubuet nyang lagéenyan. 39 Na lhée uroe treb jih peujuang-peujuang nyan tinggai disinan deungon Nabi Daud sira jimakheun peunajoh ngon ié jieb nyang ka teukeubah keu awaknyan lé ureuëng Israel nyang laén. 40 Nibak sukée-sukée utara nyang jiôh pi na kheueh nibak sukée Isakhar, Zebulon dan Naftali, awaknyan laju jijak sira jipasang keuleudée, unta, bagal, dan leumô nyang peunoh deungon barang peunajoh nyang teupeudieng di ateueh rhueng jih: lamkawan barang-barang peunajoh nyan na kheueh: teupông, boh ara, boh kismis, anggô dan minyéuk zaiton. Dan meunan cit awaknyan jiba sajan leumô ngon bubiri mangat teusie dan teupajoh. Banmandum nyan na kheueh sibagoe tanda padubna galak jih rakyat di banmandum nanggroe Israel.

Peuto Peujanjian teupinah nibak Kiryat-Yearim

(2Sam. 6:1-11)

13 Raja Nabi Daud laju geupeuna pakat deungon banmandum peuwira gobnyan bah kheueh nyang na aneuëk buah 1.000 droe meunan cit nyang na aneuëk buah 100 droe. 2 Laju gobnyan geupeugah

[v] *tulông Nabi Daud ... geurombolan* atawa teutulông Nabi Daud sibagoe peuwira pasokan jih.

ubak banmandum peuwiranyan, "Meunyoe
gatanyoe banmandum situju, dan geupeu
idhin lé Po teu Allah geutanyoe, pakriban
meunyoe ta kirém sidroe utosan ubak bube-
na teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Le-
wi di gampông-gampông awaknyan, meu-
nan cit ubak banmandum bansa geutanyoe
nyang laén mangat tayue teuka awaknyan
jijak meugumpôi deungon geutanyoe disi-
noe. 3 Óh lheuehnyan tajak cok laju Peuto
Peujanjian Allah, nyang ka jipeubiyeu teuti-
ek meunan mantong watée keurajeuen
nanggroe geumat lé Raja Saul." 4 Banman-
dum ureuëng Israel nyang meugumpôi nyan
galak that-that dan usuinyan jiteurimong
seucara bulat.
5 Dan Nabi Daud laju geupeusapat rak-
yat Israel bansaboh nanggroe, phon nibak
bataih di nanggroe Meusé di seulatan sam-
poe trok u Hamat di utara, mangat teujakcok
Peuto Peujanjian TUHAN nyan nibak Kiryat-
Yearim dan teuba laju u Yerusalem. 6 Dan
Nabi Daud laju geujak meusajan deungon
awaknyan u banda Baala, nyan kheueh Kir-
yat-Yearim, didalam wilayah sukée Yehuda
mangat teujakcok Peuto Peujanjian Allah.
Peuto nyan geuboh nan na kheueh "TUHAN
nyang meutahta di ateueh Kerub". 7 Óh wa-
tée ka trok gobnyan u Baala, awaknyan laju
jicok Peuto Peujanjian nyan lam rumoh Abi-
nadab, dan jipeu-ék laju u ateueh geureubak
peudati nyang mantong barô. Uza dan Ahyo
ji-iréng geureubak peudati nyan rot likot,
8 seudangkan Nabi Daud dan banmandum
bansa Israel laju geulikak ngon meunari sira
geumeu ca-e ngon peunoh seumangat, keu
geubri horeumat ubak Po teu Allah sira geu-
seukok keucapi, rapa-i, simbal[w] dan beureu-
guih.
9 Bak watée awaknyan ka trok ubak
teumpat ureuëng ceumeulo aneuk gandom
atra si Kidon, leumô-leumô nyang teungoh
jitarek geureubak nyan laju meugantoh, dan
Uza laju jisunyueng jaroe jih sira jimat
Peuto Peujanjian nyan mangat bék rhot bak
tanoh. 10-11 Bak watéenyan cit teuma
TUHAN beungéh keu Uza sabab buet jihnyan
na kheueh sibagoe teuhina keu TUHAN. Dan
Uza pih laju geupoh maté disinan lé TUHAN.
Dan phon watéenyan teumpat nyan geuboh
nan "Peres-Uza". [x] Nabi Daud beungéh
that-that sabab TUHAN ka geupeubinasa
Uza. 12 Teuma Nabi Daud geutakot cit keu
Po teu Allah sira geupeugah, "Jinoenyoe
pakriban cara jih Peuto Peujanjian nyan
mangat hase ulôn ba?" 13 Lé sababnyan
Nabi Daud hana jeuet geuba Peuto Peujan-
jian TUHAN nyan u Yerusalem, teuma geu-
keubah mantong di rumoh Obed-Edom,
ureuëng Gat. 14 Peuto nyan tinggai disinan
na lhée buleuen treb jih dan TUHAN laju
geubri beureukat keu keuluwarga Obed-
Edom meunan cit deungon banmandum
nyang na hareuta gobnyan.

Hai-hai nyang geupeubuet lé Nabi Daud di Yerusalem

(2Sam. 5:11-16)

14 Raja Hiram nibak nanggroe Tirus
geukirém duta-duta gobnyan ubak
Nabi Daud, meunan cit deungon kayée ceu-
mara Libanon dan tukang-tukang kayée
meunan cit deungon tukang batée keujijak
peugöt meuligoe. 2 Lé sabab nyan Nabi Da-
ud meutamah yakén bahwa TUHAN ka geu-
peukong gobnyan sibagoe raja Israel dan
geupeuteuga keurajeuen gobnyan keu keu-
peuntengan umat TUHAN.
3 Di Yerusalem Nabi Daud geumeuka-
wen lom deungon napadub droe ureuëng
inong, dan nibak ureuëng inong nyang geu-
meukawen nyan gobnyan na geumeu
aneuëk lom. 4 Aneuëk-aneuëk agam gob-
nyan nyang lahé di Yerusalem na kheueh:
Syamua, Sobab, Natan, Nabi Sulaiman,
5 Yibhar, Elisua, Elpelet, 6 Nogah, Nefeg,
Yafia, 7 Elisama, Beelyada[y] dan Elifelet.

Meunang ateueh bansa Filistin

(2Sam. 5:17-25)

8 Bak watée jideungoe lé ureuëng Fi-
listin bahwa Nabi Daud ka teubaiát jeuet
keuraja ateueh bansaboh nanggroe Israel,
awaknyan laju jiteuka jikeuneuk jak drob
gobnyan. Lé sababnyan Nabi Daud laju
geuteubiet geujak muprang deungon
ureuëng nyan. 9 Bak watée nyan ureuëng
Filistin ka trok ubak Pantôn Refaim dan
laju jireubot pantôn nyan. 10 Ban geudeu-
ngoe lagée nyan Nabi Daud laju geuteu-
manyong ubak Po teu Allah, "TUHAN, peu
kheueh harôh ulôn prang ureuëng Filistin
nyan? Dan peu kheueh TUHAN neupeu-
meunang keu ulôn?"

---

[w] *simbal:* Kalon kamuih. [x] *Peres-Uza:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "Keubinasaan Uza".
[y] *Beelyada:* Lam 3:8 jihnyan teupeugah Elyada.
13:5: 1Sam. 7:1-2 **13:6:** Keu. 25:22 **13:14:** 1Taw. 26:4-5

"Nyoe, jak prang laju!" geujaweueb lé
TUHAN. "Ulôn na blaih gata!"
11 Dan Nabi Daud deungon pasokan
gobnyan laju geujak prang bubena ureuëng
Filistin nyan di Baal-Perasim dan laju geu-
peutaloe awaknyan. Geupeugah kheueh lé
Nabi Daud, "Allah ka geupeuguna ulôn
mangat lôn jak heuntam peutahanan musoh
lagée ié raya nyang jipeuhanyot peue man-
tong lam watée sikeujab." Nyang kheueh
sabab jih teumpat nyan geuboh nan Baal-
Perasim.[z] 12 Bak watée pasokan Filistin ka
jiplueng, awaknyan hana meuteumé jiba pa-
tong-patong beurala droe jih. Lé Nabi Daud
laju geupeurintah bubena patong nyan geu-
yuetot banmandum.
13 Hana treb teuma óh lheuehnyan teuka
lom ureuëng Filistin dan jireubot lom
Pantôn Refaim. 14 Sigoeteuk Nabi Daud
geulakée peutunyok ubak Po teu Allah, dan
Po teu Allah laju geujaweueb, "Bék gata
prang awaknyan rot nyoe, teuma tajak kheu-
eh sira gata wet dan prang kheueh awaknyan
rot meurandeh jéh, nyang tô ngon binéh bak
kayée meureubo. 15 Meunyoe gata na deu-
ngoe su tapak lagée su ureuëng nyang teu-
ngoh mubareh di ateueh pucök-pucök bak
kayée nyan, gata maju dan tapeurab kheueh
laju, sabab Ulôn na Lôn jak dikeue gata keu
Lôn jak peutaloe ureuëng Filistin." 16 Nabi
Daud laju geupeubuet peue nyang ka geu-
peurintah lé Po teu Allah ubak gobnyan.
Gobnyan dan pasokan geuh geuseupôt dan
jisurot tantra Filistin phon nibak Gibeon
sampoe trok u Gezer. 17 Lé sababnyan meu-
gah kheueh nan Nabi Daud dipat mantong,
dan TUHAN laju geupeutakot bubena bansa
laén keu Nabi Daud.

Meusiab-siab keu teupinah Peuto Peujanjian

15 Nabi Daud laju geupeugöt rumoh-
rumoh keu droe gobnyan di Banda
Daud, dan geupeusiab teumpat keu Peuto
Peujanjian Allah dan laju geupasang khi-
mah keuteumpat Peuto nyan. 2 Nabi Daud
geupeugah, "Teuma ureuëng Lewi mantong
nyang jeuet beuôt Peuto Peujanjian TUHAN,
sabab awaknyan kheueh nyang ka geupiléh
lé TUHAN keu jiseuôn Peuto nyan dan
jimeungabdi ubak Gobnyan[a] siumu masa."
3 Lé nyan teuma Nabi Daud laju geutawök
banmandum ureuëng Israel mangat jijak u
Yerusalem mangat jijak pinah Peuto Peujan-
jian TUHAN u teumpat nyang ka geupeusiab.
4 Nabi Daud laju geuyue keuturonan Nabi
Harun dan ureuëng Lewi mangat jimeusa-
pat. 5 Dan nibak kawöm Kehat, sukée Lewi,
teuka kheueh Uriel nyang jipimpén 120
droe. 6 Nibak kawöm Merari teuka teuma
Asaya nyang jipimpén 220 droe. 7 Nibak
kawöm Gerson teuka Yoël nyang jipimpén
130 droe. 8 Nibak kawöm Elsafan teuka
teuma Semaya nyang jipimpén 200 droe.
9 Nibak kawöm Hebron teuka teuma Eliel
nyang jiba 80 droe. 10 Nibak kawöm Uziel
teuka teuma Aminadab nyang jiba 112 droe.
11 Lé Nabi Daud laju geurawok Teung-
ku Imeum Zadok dan Teungku Imeum
Abyatar dan ban nam droe ureuëng Lewi:
Uriel, Asaya, Yoël, Semaya, Eliel dan Ami-
nadab. 12 Kheun Nabi Daud ubak awak-
nyan, "Gatanyoe na kheueh peumimpén
kawöm nibak sukée Lewi. Kareuna nyan,
bah kheueh gata dan ureuëng-ureuëng Lewi
nyang laén jijak peusuci droe mangat jeuet
tapinah Peuto Peujanjian TUHAN, Allah Is-
rael, u teumpat nyang ka ulôn seudia. 13 Bak
waée Peuto nyan keu nyang keuphon that
teupinah, gata hana disinan keu gataba. Lé
sabab nyan, TUHAN, Po teu Allah geuta-
nyoe, geuhuköm tanyoe sabab tanyoe taseu-
mah Gobnyan hana beutôi lagée kheun
Gobnyan."
14 Deungon nyan teuma, lé teungku
imeum dan ureuëng Lewi laju jijak peugleh
droe mangat jeuet jipinah Peuto Peujanjian
TUHAN, Allah Israel. 15 Dan bak watée Peu-
to nyan teupinah, awaknyan laju jibeuôt u
ateueh ulôn ngon kayée geunulam, nyan na
kheueh meunurot peuratoran nyang ka geu-
bri lé TUHAN meulalu Nabi Musa.
16 Dan meunan cit lé Nabi Daud geubri
tugaih keu bak padubdroe peumimpén
ureuëng Lewi nyan mangat jibri tugaih keu
ureuëng nibak sukée jihnyan mangat jimeu-
ca-e ngon jipeumeu-én lagu-lagu geumbira
keu keucapi dan simbal. 17-21 Lamkawan
keuluwarga-keuluwarga nyang meuca-e
nyan, awaknyan geupiléh ureuëng-ureuëng
nyang teupeugah lom nyoe keu jipeumeu-én
simbal peurunggu: Heman aneuëk Yoël
meusajan deungon kawöm syedara jih
nyang nan Asaf aneuëk Berekhya, dan Etan

---

[z] *Baal-Perasim:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "TUHAN geudobrak". [a] *jimeungabdi ubak Gobnyan,* atawa teu-uruih Peuto nyan.

15:2: Tel. 10:8 **15:15**: Keu. 25:14

aneuëk Kusaya nibak kawöm Merari. Keu
teuiréng awaknyan dan teupeumeu-én keu-
capi ngon nada su nyang manyang jipiléh
ureuëng-ureuëng Lewi nyang teupeugah
nan jih lagéenyoe: Zakharia, Yaaziel, Semi-
ramot, Yehiel, Uni, Eliab, Maaseya, dan
Benaya.

Keu ureuëng peumeu-én keucapi nyang
meusu ngon nada nyang miyueb geupiléh
teuma ureuëng-ureuëng Lewi nyang nan-
nan gobnyan nyang teupeugah lom nyoe:
Matica, Elifele, Mikneya, Azazya, dan dua
droe ureuëng kawai Baét TUHAN, awaknyan
na kheueh Obed-Edom dan Yeiel.

22 Kenaya teupiléh keu ureuëng nyang
jeuet keu ulée ureuëng nyang meu-én
musik nibak sukée Lewi nyan, sabab gob-
nyan na kheueh malem keuhai musik.
23-24 Berekhya dan Elkana meusajan deu-
ngon Obed-Edom dan Yehia teupiléh jeuet
keu ureuëng kawai Peuto Peujanjian
TUHAN. Teungku imeum nyang teupeugah
lom nyoe: Sebanya, Yosafat, Netaneel,
Amasai, Zakharia, Benaya dan Eliezer teu-
piléh keu ureuëng nyang yueb beureuguih
dikeue peuto nyan.

Teupinah Peuto Peujanjian TUHAN u Yerusalem

(2Sam. 6:12-22)

25 Dan geujak kheueh laju Nabi Daud
meusajan deungon peumimpén Israel dan
peuwira-peuwira u rumoh Obed-Edom keu
geujakcok Peuto Peujanjian nyan deungon
geupeuna peurayaan nyang paleng meugah.
26 Na tujoh boh leumô agam dan tujoh boh
teuma bubiri geupeuseumah keu Po teu Al-
lah sabab Gobnyan ka geutulông ureuëng
Lewi nyang beuôt Peuto Peujanjian nyan.
27 Bak watée nyan Nabi Daud geungui bajée
jubah nyang teupeugöt nibak ija lineun
nyang halôh, meunan cit deungon ureuëng
nyang peumeu-én alat musik dan Ke-
naya peumimpén awaknyan dan ureuëng-
ureuëng Lewi nyang beuôt Peuto Peujanjian
nyan. Meunan cit deungon Nabi Daud geu-
ngui bajée Efod. [b] 28 Banmandum umat
Israel jijak iréng Peuto Peujanjian nyan
sampoe u Yerusalem deungon su seumurak
nyang meuhubo, su beureuguih, siruné, sim-
bal dan su keucapi.

29 Bak watée Peuto nyan teungoh geuba
jipeutamong u dalam banda, Mikhal putroe
Raja Saul jicingék nibak peuradeuen dan
deuh laju jikalon Nabi Daud teungoh geu-
meulikak ngon geumeunari nyang meusuka-
ria. Lé Mikhal gét that luwat geungieng buet
Nabi Daud nyan.

16 Peuto Peujanjian nyan geukeubah
didalam khimah nyang ka geuseu-
dia lé Nabi Daud keu Peuto nyan. Laju
awaknyan jipeuseumah keu Allah keureu-
beuen nyang teutot dan keureubeuen peuda-
méan. 2 Óh ka lheueh Nabi Daud seuleusoe
geupeuseumah keureubeuen-keureubeuen
nyan, lé gobnyan laju geubri beureukat keu
rakyat ateueh nan TUHAN, 3 dan óh lheueh-
nyan geubagi-bagi laju peunajoh keu awak-
nyan banmandum. Soe mantong ureuëng
nyang na disinan bah kheueh nyan ureuëng
agam meunan cit ureuëng inong meuteumé
jeumba sikrak uengkot sie panggang, ruti
dan juadah kismis.

4 Nabi Daud geu baiát teuma na meupa-
dubdroe Lewi keu jipimpén upacara iébadat
ubak TUHAN, Allah Israel, dikeue Peuto
Peujanjian nyan, deungon meunyanyoe dan
seumah ngon pujo. 5 Asaf geupiléh sibagoe
peumimpén nyang phon dan Zakharia siba-
goe waki gobnyan. Yeiel, Semiramot, Yehi-
el, Matica, Eliab, Benaya, Obed-Edom dan
Yeiel geubri tugaih keu jipeumeu-én alat
keucapi. Seudangkan Asaf geubri tugaih
keu teupeumeu-én simbal, 6 dan dua droe
teungku imeum, na kheueh Benaya dan Ya-
haziel, geubri tugaih seucara teutab geuyue-
yueb beureuguih dikeue Peuto Peujanjian
nyan. 7 Nyang kheueh phon-phon that Nabi
Daud geubri tugaih keu Asaf dan rakan-ra-
kan gobnyan mangat jeuet jimeuca-e lagée
nyang teupujo keu TUHAN.

Ca-e seumujoe nibak Asaf dan rakan-rakan gobnyan

(Zab. 105:1-15, 96:1-13, 106:1, 47-48)

8 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
tapeusampoe kheueh keubeusaran
Gobnyan,
tapeugah kheueh buet-buet Gobnyan
ubak bansa-bansa.
9 Tameuca-e ngon tameunyanyoe
kheueh puja ngon pujo ubak
TUHAN,
tapeusampoe kheueh peue
mantong buet-buet Gobnyan
nyang luwa biasa.
10 Gobnyan kheueh TUHAN Nyang
Mahaesa;

[b] *Efod:* kalon Keu. 25:7.

meusuka cita kheueh, sabab
geutanyoe nyoe na kheueh milék
Gobnyan;
soemantong nyang jiseumah
Gobnyan bah kheueh ji
meusukaria ngon geumbira.
11 Lakée kheueh teunaga nibak
Gobnyan,
seumah kheueh Gobnyan bubekna
reuda.
12-13 Hai keuturonan Nabi Yakub, hamba
Po teu Allah!
Hai keuturonan Israel, umat
nyang ka geupiléh!
Ingat kheueh banmandum buet
nyang ajaéb nyang ka geupeubuet,
bék kheueh tuwoe ubak peue
nyang ka geupeuputôh.
14 TUHAN na kheueh Po teu Allah
geutanyoe,
keuputosan Gobnyan teutab
teungui bansigom donya.
15 Gobnyan sabe geuingat ubak janji
Gobnyan,
janji Gobnyan teutab teungui keu
siumu masa.
16 Peujanjian nyan ka lheueh
geupeugöt deungon Nabi Ibrahim,
dan óh lheuehnyan teuma
deungon Nabi Ishaq,
17 laju geupeukong janjinyan deungon
Nabi Yakub,
jeuet keujanji nyang keukai keu
umat Israel.
18 Kheun Gobnyan, "Tanoh Kanaan
teuma Ulôn bri keu gata
jeuet keuhak milék pusaka gata."

19 Yohmasa ilée umat TUHAN udeb
lagée ureuëng aséng di nanggroe
nyan
jeumeulah awaknyan na bacut
that-that.
20 Awaknyan jijak meurawöh nibak
saboh bansa ubak bansa nyang laén,
jiminah nibak saboh nanggroe
ubak nanggroe nyang laén.
21 Teuma TUHAN hana geupeubiyeu
soe mantong nyang jikeuneuk
teugon awaknyan;
deumi awaknyan, dumna raja-raja
ka geupeuingat,
22 "Bék tapeukaru ureuëng-ureuëng
nyang ka Ulôn piléh,
bék tapeubuet buet nyang jeuhet
ateueh nabi-nabi Ulôn."

23 Meuca-e ngon meutaseubéh kheueh
keu TUHAN, hai bumoe nyoe
banmandum,
tieb-tieb uroe tajak peumaklum
kheueh haba geumbira
bahwa Gobnyan ka geupeuseulamat
geutanyoe.
24 Tajak peugah kheueh keuagongan
Gobnyan ubak mandum bansa,
dan buet-buet Gobnyan nyang
peukasa keu umat manusia.
25 Sabab TUHAN lumpah that raya dan
lumpah teupujo;
Gobnyan harôh tatakot beuleubeh
nibak tatakot keu dewa.
26 Dewa-dewa bansa laén na kheueh
patong beurala
teuma TUHAN na kheueh nyang
cebta angkasa raya.
27 Gobnyan peunoh deungon
keuagongan dan keumuliaan,
rumoh Gobnyan peunoh deungon
kuasa dan suka cita.
28 Pujoe kheueh TUHAN, hai umat
manusia!
Pujoe kheueh keuagongan dan
teunaga Gobnyan.
29 Pujoe kheueh nan Gobnyan nyang
mulia,
dan taba kheueh keureubeuen u
baét Gobnyan.
Seumah kheueh TUHAN deungon
tangui peukayan iébadat!
30 Beuyo kheueh gata meunyoe dikeue
Gobnyan, hai banmandum donya!
Bumoe nyoe kukoih hán ék so
guncang.
31 Hai langét ngon bumoe,
meugeumbira kheueh!
Tapeugah kheueh ubak
bansa-bansa bahwa TUHAN nyan
Raja!
32 Hai bakat ngon geulumbang di laôt
meugeumuroh kheueh meusigoe
ngon asoe jih!
Meusukacita kheueh hai padang
deungon banmandum seunaman!
33 Bak-bak kayée nyang na diglé
teuma jiseumurak geumbira
sabab TUHAN ka teuka keu geujak
peurintah bumoe.

16:16: Keuj. 12:7, 26:3 **16:17-18:** Keuj. 28:13 **16:21-22:** Keuj. 20:3-7

34 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
sabab Gobnyan jroh that;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
35 Tapeugah kheueh, "Ya Allah,
Peuseulamat kamoe,
neupeuseulamat kheueh kamoe
nibak keukuasaan bansa-bansa
dan neupeusapat kheueh kamoe lom
mangat kamoe jeuet kamoe ucab
syukoe
dan kamoe pujoe nan Droeneueh
nyang suci!"
36 Pujoe kheueh TUHAN, Allah Israel,
phon saátnyoe sampoe siumu
masa!
Óh lheuehnyan banmandum umat Israel
jipeugah, "Amin", laju awaknyan jipujoe
TUHAN.

Seumeumah di Yerusalem dan di Gibeon

37 Óh lheuehnyan lé Raja Nabi Daud
geubri tugaih keu Asaf dan ureuëng-
ureuëng Lewi nyang laén mangat teutab
jiuruih hai-hai nyang na sangkot paôt jih
deungon iébadat di teumpat Peuto Peujanji-
an TUHAN teukeubah. Tieb-tieb uroe awak-
nyan harôh meutugaih disinan,
38 jitulông lé
Obed-Edom aneuëk Yedutun, dan 68 droe
nyang laén nyang saboh kawöm deungon
gobnyan. Obed-Edom dan Hosa na kheueh
nyang kawai babah pintoe geureubang.
39 Teuma Zadok dan teungku-teungku
imeum nyang laén nyang geubri tugaih keu
teutab teu-uroih iébadat di teumpat iébadat
di Gibeon.
40 Tieb-tieb beungoh dan seupôt
awaknyan harôh jipeuseumah keureubeuen
nyang teutot di ateueh miseubah nyang sisu-
ai deungon huköm-huköm nyang geubri lé
TUHAN keu ureuëng Israel.
41 Teungku
Imeum Zadok dan teungku-teungku imeum
nyan deungon jitulông lé Heman dan Yedu-
tun meunan cit deungon ureuëng-ureuëng
nyang laén nyang khusos teupiléh keu
ureuëng nyang meuca-e puja ngon pujo keu
TUHAN sabab geunaséh Geuh nyang keukai
dan abadi.
42 Meunan cit deungon Heman
dan Yedutun jimeutugaih nibak beureuguih,
simbal dan alat musik nyang laén nyang
teupeumeu-én keu teuiréng ca-e ngon nya-
nyoe puja dan pujo nyan. Anggota-anggota
kawöm Yedutun geubri tugaih mangat
jikeumiet babah pintoe geureubang.
43 Óh ka lheueh nyan jiwoe kheueh
mandum ureuëng u rumoh jih maséng-ma-
séng. Meunan cit deungon Nabi Daud geu-
jakwoe u rumoh geuh geujak saweue keulu-
warga gobnyan.

Nabi Natan geupeusampoe peusan TUHAN ubak Nabi Daud

(2Sam. 7:1-17)

17 Óh ka lheueh Nabi Daud tinggai
teutab nibak meuligoe gobnyan,
bak siuroe gobnyan geutawök Nabi Natan u
meuligoe geuh sira geupeugah, "Ngieng
kheueh, ulôn nyoe tinggai didalam meuligoe
nyang teupeugöt nibak kayée ceumara Liba-
non, seudangkan Peuto Peujanjian TUHAN
teumpat jih na didalam khimah!"
2 Geujaweueb lé Nabi Natan, "Neupeu-
buet kheueh laju peue mantong nyang ka
Teungku Amphon niet sabab Po teu Allah
geutulông Teungku Amphon."
3 Teuma nibak malam nyan Allah meu-
feureuman ubak Nabi Natan,
4 "Gata jak
kheueh dan tapeusampoe kheueh ubak ham-
ba Ulôn Nabi Daud peusan Ulôn nyang
lagéenyoe, 'Bukon gata nyang peudong baét
keu Ulôn.
5 Phon that bansa Israel Ulôn
peubeubaih nibak nanggroe Meusé sampoe
nibak saátnyoe, hántom na Ulôn tinggai lam
saboh-saboh baét. Teuma sabe Ulôn jak
meurawöh ho-ho mantong dan tinggai Ulôn
didalam khimah.
6 Bak watée Ulôn meu-
rawöh meusajan deungon bansa Israel hán-
tom na Ulôn teumanyong ubak peumimpén-
peumimpén nyang ka Ulôn piléh, peue
sabab jih awaknyan hana jipeudong meusa-
boh baét nyang teupeugöt nibak kayée ceu-
mara Libanon keu Ulôn.'
7 Lé sabab nyan, hai Natan, tajak peugah
kheueh laju ubak hamba Ulôn Nabi Daud
nyan, bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Mahaku-
asa, Lôn peugah ubak jihnyan, 'Gata ka
Ulôn cok nibak buet gata sibagoe ureuëng
rabe bubiri di padang naleueng, dan Ulôn
beuôt jeuet keuraja ateueh umat Ulôn Israel.
8 Ulôn ka Ulôn tulông gata homantong
nyang gatajak, dan somantong musoh gata
habéh Ulôn peuranab bak watée gata
muprang. Gata Ulôn peujeuet keu ureuëng
nyang lumpah meusyeuhu lagée peumim-
pén-peumimpén nyang paleng raya di ateu-
eh donya.
9-10 Keu umat Ulôn Israel ka
lheueh Ulôn keubah teumpat mangat jeuet
keutanoh ié awaknyan mangat awaknyan

16:34: 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 106:1, 107:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11 **16:43:** 2Sam. 6:19-20

hase udeb teunang dan hana jipeukaru lé
gob. Seumeunjak awaknyan jiteuka ubak
tanoh nyoe yoh masa ilée, dan sigohlom
awaknyan na raja, awaknyan sabe jiprang lé
ureuëng-ureuëng nyang galak that ubak buet
nyang karu. Teuma hainyan hana teujadi le.
Ulôn meunjanjoe teuma Ulôn peutaloe ban-
mandum musoh gata, dan Ulôn bri keutu-
ronan keu gata. 11-12 Singoh, meunyoe ka
sampoe ajai gata dan gata jitanom lam jrat
indatu gata, sidroe lamkawan aneuëk agam
gata teuma Ulôn baét jeuet keuraja. Jihnyan
kheueh nyang peudong rumoh keu Ulôn.
Kerajeuen geuhnyan teuma Ulôn peuteuga,
dan keu siumu masa ureuëng nibak keutu-
ronan geuhnyan kheueh nyang hase jeuet
keuraja. 13 Ulôn teuma jeuet keu Bapak jih
dan jihnyan teuma jeuet keu Aneuëk Ulôn.
Ulôn teuma teutab Lôn peubuet nyang jroh
ubak jihnyan sisuai ngon janji Ulôn. Janji
Ulôn ubak jihnyan teutab Lôn mat, hana
lagée nyang Ulôn peubuet ateueh Saul
nyang ka Ulôn géesée nibak teumpat duek
jih mangat gata jeuet keu raja. 14 Aneuëk
agam gata nyang Ulôn piléh nyan teuma
Ulôn peujeuet keuraja ateueh umat Ulôn dan
keurajeuen Ulôn keu siumu masa, dan
aneuëk cucoe gata truen meutruen teuma
jimat keurajeuen sibagoe raja.' "

15 Nabi Natan geupeugah nyan banman-
dum ubak Nabi Daud peue nyang ka geu-
peugah lé Allah ubak gobnyan.

Doá syukoe Nabi Daud

(2Sam. 7:18-29)

16 Dan geutamong kheueh laju Nabi Da-
ud u dalam Khimah TUHAN. Óh trok keunan
laju geuduek sira geumeudoá, "Ya Allah,
TUHAN ulôn, ulôn dan keuluwarga ulôn hana
patot lôn. teurimong keubajekan nyang
TUHAN tunyok keu kamoe lagée nyang ka-ka
nyoe. 17 Teuma TUHAN ka neupeubuet leu-
beh nibak nyang ka; Droeneueh ka neu-
peugöt janji keuhai keuturonan ulôn keu ma-
sa nyang ukeue teuka. Nyang leubeh lom
Droeneueh ka neupeusaneut ulôn sibagoe
ureuëng rayeuk.[c] 18 Peu kheueh lom nyang
jeuet ulôn peugah keu Droeneueh, ya TUHAN
Allah? Droeneueh neuteupeue peue mantong
keuhai hamba Droeneueh nyoe, teuma
Droeneueh teutab neubri peunghormatan keu
ulôn. 19 Ateueh keuheundak Droeneueh keu-
droe dan keu keupeuntengan ulôn Droeneu-
eh ka neupeubuet banmandum buet-buet
nyang rayeuk nyoe deungon trok trang.
20 Teuma Droeneueh kheueh Allah, hana la-
én nyang na saban deungon Droeneueh. Ka-
moe meuteupeue hainyan sabab ka teubri tée
phon yoh awai ilée. 21 Bansaboh bumoenyoe
hana bansa nyang sa deungon bansa Israel.
Israel na kheueh saboh bansa nyang ka
TUHAN peubeubaih nibak jeuet keunamiet
mangat jeuet keu umat Droeneueh nyang
teupiléh. Banmandum buet nyang raya dan
ajaéb nyang ka TUHAN peubuet keu awak-
nyan deungon nyan ka teupeujeuet nan
TUHAN meutamah meusyeuhu bansaboh
donya. Droeneueh ka neupeulheuh umat
droeneueh nibak nanggroe Meusé, dan neu-
kireueh bansa-bansa laén bak watée awak-
nyan jimaju u mideuen prang. 22 Bansa Israel
ka neupeujeuet keu umat Droeneueh keudroe
keu siumu masa. Dan Droeneueh ya TUHAN,
ka jeuet keu Po teu Allah awaknyan.

23 Jinoenyoe, ya TUHAN Allah, ulôn
meuharab neupeukong kheueh keu siumu
masa janji nyang ka TUHAN peugah keuhai
ulôn dan keuturonan ulôn. Ulôn meuharab
neupeubuet kheueh laju janji nyang ka
TUHAN peugah nyan. 24 Dipat mantong
ureuëng ramé sabe jipeu agong nan
Droeneueh sira jipeugah, ' TUHAN Nyang
Mahakuasa na kheueh Allah ateueh Israel.'
Keu siumu masa sidroe lamkawan keutu-
ronan ulôn teuma TUHAN peujeuet jimat
peurintah sibagoe raja. 25 Ulôn peubeurani
droe ulôn lôn lakée doányoe u hazirat
Droeneueh, ya Allah, sabab Droeneueh keu-
droe ka lheueh nepeugah ubak ulôn bahwa
aneuëk cucoe ulôn truen meutruen teuma
TUHAN peujeuet keuraja ateueh bansa nyoe.
26 Droeneueh, TUHAN, na kheueh Allah, dan
hai nyang jroh nyan ka TUHAN peujanji keu
ulôn. 27 Lé sabab, ulôn meuharab, bah kheu-
eh neubri beureukat keuturonan ulôn ma-
ngat siumu masa awaknyan teutab jirasa
geunaséh Droeneueh. Sabab, Droeneueh ka
neubri beureukat keu umat Droeneueh, ya
TUHAN, deungon nyan awaknyan teutab
geubri beureukat keu siumu masa."

Nabi Daud meuturot-turot meunang dimideuen prang

(2Sam. 8:1-18)

18 Hana padubna treb teuma óh lheu-
ehnyan Raja Nabi Daud laju geujak

---

[c] *Droeneueh ... sibagoe ureuëng rayeuk,* keumungkenan that meunan kheueh makna jih.

17:13: 2Kor. 6:18, Ibr. 1:5

prang ureuëng Filistin sampoe taloe dan
banda Gad geuteumé reubot meunan cit
deungon gampông-gampông nyang na tô-tô
disinan banmandum habéh geureupah.
2 Meunan cit deungon ureuëng Moab ka
habéh geupeutaloe lé Nabi Daud seuhingga
ureuëng Moab nyan jibayeue upeti keu gob-
nyan.
3 Óh lheueh nyan Nabi Daud laju geu-
peutaloe Hadadezer, nyang mat keurajeuen
di Zoba tô ngon wilayah Hamat di nanggroe
Siria. Bak watéenyan Hadadezer teungoh
jijak keuneuk jak reupah wilayah nyang tô
deungon pucok Krueng Efrat. 4 Lam prang
nyan Nabi Daud geuteumé reubot 1.000 boh
geuritan prang, dan geudroeb 7.000 droe
sipa-i nyang meuguda meunan cit na 20.000
droe sipa-i nyang jijak ngon gaki. Dan ban-
mandum guda ka geupeulapée, dan bacut
mantong geutinggai seb keu 100 boh geuri-
tan prang.
5 Ureuëng Siria dan Damsyik laju jiki-
rém sipa-i keujijak tulông Raja Hadadezer,
teuma lé Nabi Daud laju geupeutaloe awak-
nyan dan maté sipa-i musoh nyan na 22.000
droe. 6 Óh lheuehnyan awaknyan laju jipeu-
dong khimah-khimah prang didalam wila-
yah awaknyan dan awaknyan taklok dan
jibayeue upeti keu Nabi Daud nyan. TUHAN
geupeumeunang Nabi Daud dipat mantong
gobnyan geumuprang. 7 Tameng-tameng
méuh nyang jingui lé sipa-i Raja Hadadezer
banmandum nyan ka geureupah lé Nabi
Daud laju geuba u Yerusalem. 8 Seulaén
nibak nyan na lom geucok lé Nabi Daud
peurunggu nyang lumpah le nibak Tibhat
dan Kun, banda-banda nyang yohmasa ilée
jikuasa lé Raja Hadadezer. (Teuma óh dudo
peurunggu-peurunggu nyan geucok lé Nabi
Sulaiman keu geupeugét beujana, dan ta-
méh-taméh dan peukakaih-peukakaih iéba-
dat di Baét TUHAN.)
9 Raja Tou di Hamat ka geudeungoe
bahwa Nabi Daud ka geupeutaloe banman-
dum sipa-i Raja Hadadezer. 10 Dan gobnyan
laju geu kirém Yoram aneuëk agam gob-
nyan mangat jijak peusampoe saleuem keu
Raja Nabi Daud dan jipeugah seulamat ateu-
eh gobnyan meunang, sabab Hadadezer ka
kayém that jimuprang deungon Tou. Yoram
jijak ubak Nabi Daud sira jiba méuh nyang
lumpah that jai sibagoe hadiah, meunan cit
deungon pirak dan peurunggu. 11 Raja Nabi
Daud laju geupeuseumah banmandum nyan
keu TUHAN mangat geupeuguna bak watée
na upacara iébadat. Meunan cit geupeubuet
ateueh barang-barang méuh dan pirak nyang
ka geureupah nibak Hadadezer dan bansa-
bansa nyangka geupeutaloe, bansa nyan na
kheueh bansa Edom, Moab, Amon, Filistin
dan Amalek.
12 Abisai (mak geuh nan Zeruya) jipeu-
taloe dan jipoh maté na 18.000 droe ureuëng
Edom di Pantôn Asin 13 dan laju geupeu-
dong khimah-khimah tantra bansaboh
Edom. Deungon nyan teuma taklok kheueh
ureuëng-ureuëng Edom ubak Raja Nabi Da-
ud. TUHAN geubri meunang ateueh Nabi
Daud dipat mantong na gobnyan geu-
muprang.
14 Meunan kheueh cara jih Nabi Daud
geumat keurajeuen bansaboh Israel dan geu-
jaga mangat rakyat gobnyan sabe jipeu-
saneut deungon ade dan gét-gét.
15-17 Nyoe kheueh nan-nan peujabat
nyang geuangkat lé Nabi Daud:

Panglima angkatan prang: Yoab aduen Abisai.

Seukeutareh meuligoe: Yosafat aneuëk Ahilud.

Teungku-teungku imeum: Zadok aneuëk Ahitub dan Ahimelekh aneuëk Abyatar.

Seukeutareh nanggroe: Sausa.[d]

Ulée kawan tukang kawai pribadi raja: Benaya aneuëk Yoyada.

Aneuëk-aneuëk agam Nabi Daud banmandum geumat jabatan nyang peunteng-peunteng didalam peumeurintahan.

Nabi Daud geupeutaloe bansa Amon dan Siria

(2Sam. 10:1-19)

19 Hana padubna treb teuma óh lheu-
ehnyan Nahas raja Amon meuning-
gai donya, dan Hanun aneuëk agam
gobnyan teubaiát jeuet keuraja. 2 Laju geu-
peugah lé Nabi Daud, "Nahas na kheueh
sahabat ulôn nyang seutia, jadi meunan cit
sikeueb ulôn keu Hanun, aneuëk jihnyan."
Lé sababnyan Nabi Daud laju geukirém
utosan u nanggroe Amon mangat jijak peu-
mangat até ateueh meuninggai ureuëng
syiek gobnyan.
Bak watée awaknyan ka trok u Amon,
3 lé peumimpén nanggroenyan geupeugah
ubak Raja Hanun, "Bék kheueh na neupike

---

[d] *Sausa:* Lam 2Sam. 8:17 jihnyan teupeugah Seraya.
18:8: 1Raj. 7:40-47, 2Taw. 4:11-18 **18:12:** Zab. 60:2

lam até droeneueh hai Teungku bahwa Nabi
Daud nyan geukirém utosan geuh keunoe
geukeuneuk bri horeumat keu ureuëng syiek
Teungku Amphon! Teuma gobnyan geuki-
rém ureuëng geuhnyan keunoe na kheueh
sibagoe mata-mata keu jijak seulidek nang-
groe geutanyoe, mangat hase jireubot lé
awaknyan!"
4 Ban jideungoe nariet peumimpén jih
nyan, lé Raja Hanun laju geudroeb banman-
dum utosan Nabi Daud nyan, laju jicuko
janggot awaknyan, jigunteng peukayan
awaknyan sampoe ka paneuk tinggai éut
punggong, dan óh lheuehnyan jiyuejak laju
awaknyan. 5 Teuma awaknyan malée that-
that meunyoe jiwoe, lé sababnyan awak-
nyan jijak laju u Yerikho. Bak watée hai-
nyan jijak peugah ubak Nabi Daud, gobnyan
geukirém peusan mangat utosan-utosan
nyan tinggai mantong di Yerikho sampoe
janggot awaknyan ka jitimoh lom teuma.
6-7 Dan Raja Hanun ngon ureuëng
Amon nyang rakyat gobnyan barô kheueh
jisada bahwa peue nyang ka jipeubuet nyan
lé sababnyan Nabi Daud ka geumeumusoh
ngon gobnyan. Kareunanyan awaknyan laju
geukirém 34.000 kilogram pirak u daerah
Mesopotamia Ateueh, meunan cit u Maakha
dan Zoba di Siria mangat teusiwa 32.000
geuritan prang dan sipa-i meuguda. Dan
teuka kheueh sipa-i raja Maakha deungon
banmandum geuritan prang nyang ka teusi-
wa nyan dan jipeudong laju khimah rab
ngon Medeba. Meunan cit deungon ureuëng
Amon nyang teuka bansaboh nanggroe nyan
keu jijak muprang.
8 Bak watée Nabi Daud geudeungoe hai-
nyan, laju geukrah Yoab dan banmandum
angkatan prang gobnyan jeuet jijaklawan
musoh. 9 Di ureuëng Amon pi laju jiteubiet
jijak ato baresan dibabah pintoe geureubang
Raba, ma banda droe awaknyan, seudang-
kan raja-raja nyang ka trok keuneuk jijak
tulông awaknyan, jiato teuma baresan jih
didalam padang.
10 Yoab deuh jikalon bahwa gobnyan ka
teuseupet lamkawan pasokan musoh dikeue
dan dilikot. Lé sabab nyan gobnyan laju
jipiléh tantra Israel nyang paleng gét mangat
jipeuhadab keue deungon sipa-i Siria.
11 Nyang leubeh nibak nyang kana nyan
tantra Israel geujok teuma keu Abisai adoe
gobnyan, nyang jiato baresan nyang meuha-
dab keue deungon sipa-i Amon. 12 Yoab
geupeugah ubak adoe geuh, "Meunyoe ulôn
hana ék le lôn meuteun ateueh sipa-i Siria,
beubagaih kheueh gata teuka tajak tulông
ulôn. Seubalek jih, meunyoe gata hana ék le
tameuhadab keu deungon sipa-i Amon, ulôn
teuma lôn teuka lônjak tulông gata. 13 Tabah
kheueh! Jak kheueh geutanyoe tajak mu-
prang deungon beurani deumi bansa geuta-
nyoe dan banda-banda Allah geutanyoe.
Seumoga TUHAN geupeubuet peue nyang
geukeuheundaki."
14 Yoab dan pasokan gobnyan geumaju
laju u mideuen prang, akhéjih sipa-i Siria
jiplueng. 15 Bak watée jikalon lé sipa-i
Amon bahwa sipa-i Siria ka jipuplueng
droe, awaknyan pih jiplueng nibak Abisai
dan jisurot u dalam banda. Óh ka lheueh
jiprang ureuëng Amon, Yoab laju geuwoe u
Yerusalem.
16 Ureuëng Siria sada bahwa awaknyan
ka jipeutaloe lé sipa-i Israel. Lé sababnyan
awaknyan laju geuhôi sipa-i droe gobnyan
nyang na di daerah siblaih u timu Krueng
Efrat dan geuyue tantra gobnyan mangat
jijakmuprang dimiyueb pimpénan Sobakh
panglima angkatan prang Hadadezer raja
Zoba. 17 Jideungoe hai nyang lagéenyan,
Nabi Daud laju geupeusapat banmandum
pasokan Israel, laju jijeumeurang u meuran-
deh Krueng Yordan dan jiato laju baresan
gobnyan meuhadab keue deungon sipa-i Si-
ria. Dan jimuprang kheueh awaknyan,
18 dan sipa-i Siria taloe sira jisurot kareuna
jiheuntam lé tantra Israel. Nabi Daud dan
pasokan gobnyan na geupeumaté 7.000 droe
nyang mat keumudo geuritan prang dan
40.000 droe sipa-i nyang jak ngon gaki.
Meunan cit deungon Sobakh panglima Siria
nyan pih maté teupoh. 19 Bak watée raja-raja
nyang jimat kuasa lé Hadadezer jikalon
hainyan bahwa awaknyan ka jipeutaloe lé
sipa-i Israel, awaknyan laju jilakée meuda-
mé deungon Nabi Daud, dan taklok ubak
gobnyan. Óh ka lheuehnyan lé ureuëng Siria
hana jitem bantu le ureuëng Amon.

Nabi Daud geureubot Raba

(2Sam. 12:26-31)

20 Watée kateuka musém seumi lom,
bak watée raja-raja lazem jih geujak
u mideuen prang, Yoab laju jikrah sipa-i jih
dan laju jireubot nanggroe Amon. Bak wa-
téenyan Raja Nabi Daud teutab tinggai di
Yerusalem, dan gobnyan hana röh sajan.

20:1: 2Sam. 11:1

Yoab dan sipa-i gobnyan laju geukeupong
banda Raba, dan laju geuseurang dan geu-
peuhanco banda nyan. 2 Óh ka lheuehnyan
Nabi Daud laju geuteuka dan geucok laju
hareuta rampasan prang nyang lumpah le di
banda nyan. Lamkawan barang-barang
nyang geureupah nyan na mahkota raja
Amon. Mahkotanyan brat jih na kira-kira 34
kilogram dan meutahta saboh peumata. Na-
bi Daud laju geucok peumata nyan dan
geupasang laju nibak mahkota gobnyan.
3 Óh lheuehnyan Nabi Daud laju geuangkat
peunduduek banda Raba dan geupaksa
ureuëng nyan jimeukeureuja deungon jipeu-
guna gogajo, cangkoi dan pato. Hai nyan
geupeubuet cit u ateueh banda-banda Amon
nyang laén. Óh lheuehnyan Nabi Daud dan
banmandum tantra gobnyan laju geugisa u
Yerusalem.

Muprang teulawan ureuëng-ureuëng gogasi nibak Filistin

(2Sam. 21:15-22)

4 Hana padubna treb teuma óh lheueh-
nyan teujadi prang lom deungon ureuëng
Filistin di Gezer. Nibak saboh teumpat mu-
prang nyan Sibkhai ureuëng Husa jiteumé
poh maté sidroe ureuëng raya lagée gogasi
nyang nanjih Sipa-i. Dan ureuëng Filistin
pih laju taloe.
5 Nibak muprang nyang laén watée
teulawan ureuëng Filistin, Elhanan aneuëk
Yair jipoh maté sidroe ureuëng nyang
nanjih Lahmi syedara Goliat ureuëng Gat.
Go kapak Lahmi nyan na bube kayée
tumpeun ija.
6 Meunan cit nibak muprang nyang laén
nyang teujadi di Gat na sidroe ureuëng
gogasi nyang aneuk jaroe nam neuk nibak
tieb-tieb jaroe dan gaki jihnyan. Ureuëng
nyan keuturonan rayeuk-rayeuk lagée goga-
si jamén ilée. 7 Ureuëng nyan jipeuhina
ureuëng Israel; lé sabab nyan ureuëng nyan
geupoh maté lé Yonatan, aneuëk Simea adu-
en Nabi Daud.
8 Ban lhée droe ureuëng nyang geupoh
maté lé Nabi Daud dan pasokan gobnyan na
kheueh keuturonan gogasi di Gat.

Nabi Daud geupeuna seunsus

(2Sam. 24:1-25)

21 Iblih meuheut that jikeuneuk peu-
ceulaka ureuëng Israel; kareuna
nyan Iblih nyan laju jijak rayu Nabi Daud
mangat geupeuna seunsus. 2 Dan geupeugah
kheueh lé Nabi Daud ubak Yoab dan ban-
mandum peuwira gobnyan, "Gata peuna
kheueh seunsus bansaboh nanggroe Israel
sampoe u gampông-gampông nyang jiôh,
sabab ulôn keuneuk teupeue na padubdroe
jeumeulah peunduduek bansa Israel nyoe."
3 Geujaweueb lé Yoab, "Seumoga
TUHAN geupeulipat ganda rakyat Israel sam-
poe sireutoih goe nibak jeumeulah awak-
nyan nibak saát nyoe. Nyang Mulia, bukon
kheueh ka jeulaih bahwa awaknyan jitaklok
ubak Teungku Amphon? Keupeue harôh ta
peuna seunsus? Singoh, sabab lé buet nyang
salah nyan, banmandum bansa turot jitang-
gong akibat jih!" 4 Teuma raja teutab geu-
mumat ubak peurintah geuh nyan, lé nyan
Yoab jijak laju ban saboh nanggroe Israel,
sampoe u tieb-tieb gampông nyang paleng
jiôh, óh ka seuleusoe laju geugisa u Yerusa-
lem, 5 dan geujak lapor laju ubak Raja Nabi
Daud hase seunsus gobnyan nyan. Jeumeu-
lah ureuëng agam nyang peunoh carat keu
jeuet keu sipa-i na 1.100.000 droe di Israel
dan 470.000 droe di Yehuda. 6 Teuma sukée
Lewi dan sukée Benyamin hana jitamong
lam jeumeulah nyan. Yoab hana geupeuna
seunsus keu awaknyan sabab gobnyan hana
galak jipeubuet peurintah raja nyan.
7 Po teu Allah hana galak Gobnyan keu
seunsus nyan dan TUHAN laju geuhuköm
ureuëng Israel. 8 Dan laju geumeu doá Nabi
Daud ubak Po teu Allah, "Ya Allah, ulôn
keubit that ka meudesya! Neupeu amphon
kheueh ulôn, sabab buet ulôn nyan keubit
that bangai."
9 TUHAN geupeugah ubak Nabi Gad,
nyang jeuet keu peunghubong Nabi Daud
ngon TUHAN. 10 "Tajak peugah kheueh laju
ubak Nabi Daud bahwa Ulôn teuma Lônbri
lhée boh mangat jipiléh. Peue mantong
nyang jitem teuma Lôn peubuet."
11 Dan jijak kheueh Gad ubak Nabi Da-
ud jijak peusampoe peue nyang ka geupeu-
gah lé TUHAN ubak gobnyan, "Nyang toh
nyang Teungku Amphon piléh: 12 Nang-
groenyoe keunong musém deuk nyang treb
jih na lhée thon, atawa Teungku Amphon
neuplueng jilet-let lé musoh nyang treb jih
na lhée buleuen, atawa bansaboh nanggroe-
nyoe lhée uroe treb jih geuprang lé TUHAN
deungon peudeueng gobnyan nyang sibagoe
bala peunyakét, dan malaikat geuba mawöt
ho-ho mantong. Neupeuputôh kheueh jinoe-

20:5: 1Sam. 17:4-7

nyoe peue nyang harôh ulôn peusampoe
ubak TUHAN."
13 Geujaweueb lé Nabi Daud, "Adoh,
cilaka ulôn nyoe! Teuma nibak jihuköm lé
manusia, leubeh gét ulôn nyoe geuhuköm lé
TUHAN, sabab Gobnyan rayeuk that gaséh
sayang Geuh."
14 Akhéjih TUHAN laju geupeuteuka
bala peunyakét ateueh Israel sampoe na
70.000 droe nyang meuninggai donya.
15 Óh lheuehnyan TUHAN geuyue ubak ma-
laikat mangat teujak reuloih Yerusalem.
Teuma bak watée malaikat nyan ka trok
ubak teumpat ureuëng teungoh ceumeulo
boh gandom atra Arauna ureuëng Yebus,
TUHAN laju geu-ubah keuputosan Gobnyan
keu geuhuköm bansa nyan. Gobnyan geu-
peugah ubak malaikat nyan, "Kaseb!
Piôh!"
16 Nabi Daud leumah geukalon malaikat
nyan meulayang-layang lamkawan langét
ngon bumoe. Deungon peudeueng nibak
jaroe, malaikat nyan ka siab keuneuk geujak
peubinasa Yerusalem. Lé sababnyan Nabi
Daud dan peumimpén-peumimpén rakyat,
nyang bak watée nyan teungoh jisôk peuka-
yan ija krông sabab tanda meunyeusai, laju
geusujut ateueh tanoh. 17 Nabi Daud geu-
meudoá, "Ya, Allah, ulôn kheueh nyang
salah. Ulôn kheueh ya TUHAN nyang yue
seunsus nyan. Bansa nyoe meubacut pih
hana meusalah! Ya TUHAN, Po teu Allah
ulôn, neuhuköm kheueh ulôn dan keuluwar-
ga ulôn, teuma neupeujiôh kheueh mala
peutaka nyoe ateueh umat Droeneueh."
18 Laju malaikat TUHAN geuyue ubak
Gad mangat jijak peusampoe ubak Nabi
Daud bahwa gobnyan harôh geujak ék u
ateueh teumpat ceumeulo gandom atra Ara-
una dan geupeudong miseubah di ateueh
nyan. 19 Lé sababnyan geubeurangkat kheu-
eh Nabi Daud nyang sisuai deungon peurin-
tah TUHAN nyang ka geupeusampoe ubak
gobnyan meulalu Gad. 20 Diteumpat jambo
phui aneuk gandom nyan Arauna dan peuet
droe aneuëk gobnyan nyang agam teungoh
jiceumeulo boh gandom. Ban leumah jika-
lon malaikat nyan, ban peuet droe aneuëk
Arauna nyan laju jiplueng jijak söm droe.
21 Bak watée Arauna jikalon Raja Nabi Da-
ud nyang teuka ubak gobnyan, lé gobnyan
laju geujak meurumpok ngon Nabi Daud
sira geusujut dikeue nabi Allah nyan.
22 Geupeugah lé Nabi Daud ubak Arauna
nyan, "Ulôn keuneuk peugöt miseubah
diteumpat nyoe keu TUHAN, mangat bala-
nyoe gadôh. Lé sababnyan gata peubloe
kheueh tanoh nyoe keu ulôn. Gata peugah
kheueh laju padub yuem jih, jeuet lôn
bayeue."
23 "Ah, neucok mantong ya Teungku
Amphon," jijaweueb lé Arauna, "dan neu-
peubuet kheueh laju peue nyang Teungku
Amphon anggab nyan get. Nyoepat na
leumô-leumô keureubeuen nyang teutot,
dan keu kayée apui jih Teungku Amphon
jeuet neungui papeuen-papeuen alat ceu-
meulo aneuk gandom nyoe. Meunan cit jeu-
et neucok aneuk gandom nyan keu peuseu-
mahan. Banmandum nyan ulôn jok, bék
neubayeue lé Teungku Amphon bahpi mu-
bacut."
24 Teuma geujaweueb lé Nabi Daud,
"Bék meunan! Ulôn keuneuk bayeue yuem
jihnyoe deungon yuem nyang peunoh. Ulôn
hana lôntem keureubeuen keu TUHAN peue
nyang atra gata atawa sapeue-sapeue nyang
ulôn teumé deungon cuma-cuma." 25 Dan
Nabi Daud lajû geubayeue keu Arauna deu-
ngon péng méuh nyang le jih na 600 keu-
teumpat nyan. 26 Lé Nabi Daud geupeudong
laju saboh miseubah diteumpat nyan keu
TUHAN, dan geupeuseumah laju keureubeu-
en nyang teutot dan keureubeuen peudamé.
Óh lheueh nyan gobnyan geumeudoá ubak
TUHAN dan TUHAN pih geudeungoe doá
gobnyan sira geupeutron apui di langét dan
apuinyan laju jilahiëb banmandum keureu-
beuen-keureubeuen nyan. 27 Óh lheuehnyan
TUHAN laju geuyue malaikat nyan mangat
geujak pasolom u dalam sarong peudeueng
nyang ka teusuit nyan, dan malaikat nyan
laju geupeubuet peue nyang ka geupeurin-
tah lé TUHAN ubak gobnyan nyan.
28 Bak watée geungieng lé Nabi Daud
bahwa TUHAN ka geujaweueb doá gobnyan
sabab peue nyang ka geupeuseumah nyan,
lé nyan teuma gobnyan geupeuseumah lom
keureubeuen nibak miseubah nyan. 29 Bak
watéenyan khimah TUHAN nyang geupeugöt
lé Nabi Musa di padang pasi dan miseubah
keu teumpat keureubeuen nyang teutot man-
tong na di teumpat iébadat di Gibeon.
30 Teuma Nabi Daud hana geujeuet geujak
keudeh keu geujak meututoe deungon Po
teu Allah, sabab gobnyan teumakot that-that
keu peudeueng malaikat TUHAN.

22 Lheueh nyan geupeugah lé Nabi
Daud, "Diteumpat nyoe kheueh
nyang harôh teupeudong Baét TUHAN Allah.

Dan dimiseubah nyoe kheueh ureuëng Israel
harôh jipeuseumah keureubeuen nyang teu-
tot keu TUHAN."

Meuaib-siab keu teupeudong Baét TUHAN

2 Nabi Daud laju geuyue peusapat ban-
mandum ureuëng aséng nyang na tinggai di
nanggroe Israel, laju gobnyan geuyue jok
buet keu awaknyan. Siladum nibak awak-
nyan geuyue peut batée keu teupeugöt Baét
TUHAN. 3 Keu teupeugét labang ngon eun-
sée keu pintoe-pintoe geureubang Baét
TUHAN nyan, laju geupeusapat beuso nyang
le that lé Nabi Daud. Meunan cit deungon
peurunggu le that cit geupeusapat, sabab le
that atranyan ka hana hase le teutimang.
4 Ubak ureuëng Tirus dan Sidon geupeusan
kayée ceumara Libanon nyang le that.
5 Banmandum nyang geukeureuja lé Nabi
Daud nyan na kheueh kareuna gobnyan geu-
pike lagéenyoe: "Ulôn harôh ulôn peusiab
peue nyang paleng peureulée keu teupeu-
dong Baét TUHAN. Sabab Nabi Sulaiman
aneuëk agam ulôn mantong that muda dan
gohlom na peungalaman, seudang Baét
TUHAN nyang teuma teupeudong nyan
harôh nyang gét meugah dan meusyeuhu
bansaboh donya." Dan sigohlom Nabi Daud
meuninggai donya, bahan bangunan nyang
teupeureulée keu teupeudong Baét TUHAN
ka seb le.
6 Nabi Daud laju geuhôi aneuëk agam
gobnyan nyang nan Nabi Sulaiman nyan,
dan bak aneuëk geuhnyan geupeurintah laju
mangat Nabi Sulaiman nyan geutem peu-
dong baét keu TUHAN Allah nyang jiseumah
lé umat Israel. 7 Geupeugah lé Nabi Daud
ubak Nabi Sulaiman aneuëk gobnyan nyan,
"Hai aneuëk ulôn, katreb that-that ulôn na-
niet keuneuk peudong saboh rumoh keu-
teumpat ulôn horeumat TUHAN Allah ulôn.
8 Teuma lé TUHAN geupeugah ubak ulôn
bahwa ulôn ka kayém that ulôn muprang
dan ka ulôn poh maté ureuëng jai lumpah
na. Lé sababnyan Gobnyan hana geubri
idhin keu ulôn mangat lôn peudong baét keu
Gobnyan. 9 Teuma pi meunan, Gobnyan ka
geumeu janji ubak ulôn nyang geupeugah
lagéenyoe: 'Gata meuteumé sidroe aneuëk
agam nyang mat peurintah deungon aman
teuntram, sabab Ulôn kutulông jihnyan sam-
poe hanale musoh nyang jijakprang jihnyan.
Aneuëk nyan teuma teuboh nan Sulaiman[e]
sabab simantong jihnyan jimat keurajeuen,
Ulôn teutab Ulôn bri keuteuntraman dan
keuamanan bansaboh nanggroe Israel.
10 Aneuëk agam gatanyan kheueh nyang
teuma peudong baét keu Ulôn. Jihnyan teu-
ma jeuet keu aneuëk Ulôn dan Ulôn teuma
jeuet keu bapak jih. Takhta keurajeuen Isra-
el teutab nibak keuturonan jihnyan sampoe
siumu masa.' "
11 Dan geupeugah lom lé Nabi Daud,
"Jinoenyoe hai aneuëk ulôn, seumoga
TUHAN Po teu Allah gata sabena meusajan
gata dan geutulông gata. Dan seumoga gata
meuhase tapeudong baét keu TUHAN lagée
nyang ka geupeujanji nyan. 12 Dan mudah-
mudahan TUHAN Po teu Allah gata geubri
keu gata keubijaksanaan dan peungeurtian
mangat jeuet tapeurintah ateueh Israel
nyang paih deungon hukôm-hukôm Gob-
nyan. 13 Meunyoe gata tataát ubak banman-
dum hukôm nyang ka geubri ubak Nabi
Musa keu bansa Israel, teuma gata teutab
meuhase. Gata harôh yakén dan gata jeuet.
Bék tatakot keuhai peue mantong. 14 Keuhai
Baét TUHAN nyan ulôn ka lôn meu-useuha
bit-bit that mangat lôn jak peusapat 3.400
ton méuh dan leubeh nibak 34.000 ton pirak.
Seulaén nibak nyan na peurunggu dan beuso
nyang hana teuitong le jih. Meunan cit deu-
ngon kayée dan batée ka cit ulôn keubah,
teuma gata harôh tatamah lom atra nyan.
15 Bak gata ramé ureuëng meukeureuja
nyang jitem jakbuet. Na nyang jeuet jimeu-
buet bak tambang batée, na tukang kayée,
tukang batée dan le lom tukang pade nyang
carông jipeugét 16 méuh, pirak, peurunggu
dan beuso. Gata peuphon kheueh laju phon
saát nyoe! Seumoga TUHAN geutulông ga-
ta."
17 Dan Nabi Daud pih geukrah laju ban-
mandum peumimpén Israel jijak tulông Na-
bi Sulaiman. 18 Geupeugah teuma lom,
"TUHAN Po teu Allah gata ka geutulông
gata, dan geubri damé ngon teuntram bansa-
boh nanggroe. Gobnyan ka geupeumungken
ulôn sampoe hase ulôn peutaloe banman-
dum bansa nyang yoh watée ilée tinggai
dinanggroe nyoe. Teuma jinoenyoe awak-
nyan ka taklok ubak gata dan ubak TUHAN.
19 Lé sabab nyan kheueh gata rameungabdi
ubak TUHAN Po teu Allah gata deungon
sigeunab jiwa raga gata. Neupeuphon kheu-

[e] *Nabi Sulaiman:* Nan nyoe teupeugah nibak tutoe Ibrani "Syalom" nyang makna jih "aman dan damai".
22:7-10: 2Sam. 7:1-16, 1Taw. 17:1-14 **22:13:** Yos. 1:6-9

eh peudong baét keu TUHAN, mangat Peuto
Peujanjian Gobnyan dan banmandum peu-
kakaih nyang laén nyang teupeungui khusos
keu iébadat jeuet teukeubah disinan."

23 Bak watée Nabi Daud ka tuha that-
that gobnyan laju geubaiát Nabi Su-
laiman jeuet keuraja Israel.

Buet-buet ureuëng Lewi

2 Raja Nabi Daud laju geupeusapat ban-
mandum peumimpén ureuëng Israel, teung-
ku-teungku imeum dan ureuëng Lewi,
3 lheuehnyan laju geu itong banmandum
ureuëng agam Lewi nyang ka meu-umu lhée
ploh thon u ateueh. Banmandum nyan na
38.000 droe. 4 Dan 24.000 droe lamkawan
awaknyan geubri tugaih keu keujipeugöt
Baét TUHAN, 6.000 droe geuyue uroih admi-
nistrasi dan peukara-peukara di kantô
peungadelan, 5 4.000 droe geubri tugaih ba-
gian mando, dan 4.000 droe teuk bakbuet
seumujoe ubak TUHAN deungon alat-alat
musik nyang ka geukeubah.
6 Nabi Daud geubagi ureuëng Lewi
nyan lam lhée boh keulompok meunurot
kawöm awaknyan, na kheueh kawöm Ger-
son, Kehat dan Merari.
7 Gerson na jimeu aneuëk dua droe
aneuëk agam: Ladan dan Simei. 8 Aneuëk
agam si Ladan na teuma lhée droe: Yehiel,
Zetam dan Yoël. 9 Awaknyan na kheueh
ulée kawöm keuturonan Ladan. (Selomit,
Haziel dan Haran na kheueh aneuëk agam
Simei.)[f] 10-11 Na peuet droe aneuëk agam
Simei nyang meunurot umu meuturot-turot
na kheueh: Yahat, Ziza, Yeus dan Beria.
Keuturonan Yeus dan Beria hanale, jadi
awaknyan teuanggab saboh kawöm.
12 Kehat na jimeu aneuëk peuet droe
aneuëk agam: Amram, Yizhar, Hebron dan
Uziel. 13 Amram na kheueh ureuëng syiek
Nabi Harun dan Nabi Musa. (Nabi Harun
dan keuturonan gobnyan keu siumu masa ka
geupeu khusos keu geu-uroih peukakaih-
peukakaih rumoh iébadat, geuyue tot keu-
meunyan keu TUHAN, geulayani TUHAN dan
geubri beureukat keu rakyat ateueh nan
TUHAN. 14 Aneuëk agam Nabi Musa hamba
Po teu Allah nyan jitamong lam sukée Le-
wi.) 15 Nabi Musa na teuma geumeu aneuëk
dua droe aneuëk agam, awaknyan na kheueh
Gersom dan Eliezer. 16 Nyang jeuet keupeu-
mimpén aneuëk-aneuëk Gersom na kheueh
Sebuel. 17 Eliezer na geumeu aneuëk sidroe
aneuëk agam nyang geuboh nan Rehabya.
Teuma Rehabya na geumeu aneuëk le that.
18 Yizhar aneuëk Kehat nyang keudua,
na jimeu aneuëk agam nyang jiboh nan
Selomit; gobnyan na kheueh ulée kawöm.
19 Hebron aneuëk Kehat nyang keu lhée, na
teuma jimeu aneuëk peuet droe aneuëk
agam: Yeria nyang paleng tuha, Amarya,
Yahaziel dan Yekameam. 20 Uziel, aneuëk
Kehat nyang keu peuet, na jimeu aneuëk dua
droe aneuëk agam: Mikha nyang paleng
tuha, dan Yisia.
21 Merari na jimeu aneuëk dua droe
aneuëk agam: Mahli dan Musi. Mahli na
jimeu aneuëk dua droe aneuëk agam, Elea-
zar dan Kish, 22 teuma Eleazar meuninggai
donya nyang hana jitinggai aneuëk agam
bahnyan meusidroe pi; nyang na aneuëk
inong nyang jimeukawen deungon syedara-
syedara karong jih, na kheueh deungon
aneuëk-aneuëk Kish. 23 Musi, aneuëk Mera-
ri nyang keudua, na teuma jimeu aneuëk
lhée droe aneuëk agam: Mahli, Eder dan
Yeremot.
24 Nyan kheueh nan-nan keuluwarga
Lewi nyang na teucetét meunurot nan ulée
kawöm dan keuluwarga gobnyan maséng-
maséng. Awaknyan meu-umu dua ploh thon
u ateueh dan meuteumé tugaih di Baét
TUHAN.
25 Nabi Daud geupeugah, "TUHAN Po
teu Allah Israel geubri keuteuntraman ubak
umat Gobnyan, dan Gobnyan keudroe ting-
gai di Yerusalem keu siumu masa. 26 Lé
sabab nyan, Khimah TUHAN dan banman-
dum peukakaih nyang teungui keu iébadat
hanapeu geugulam lé ureuëng Lewi."
27 Deungon dasai nibak peurintah-peurintah
nyang keuneuleuh nibak Nabi Daud nyan,
banmandum ureuëng Lewi, meunyoe ka
meu-umu 20 thon, harôh teudafeutar mangat
jeuet meutugaih. 28 Awaknyan harôh jibantu
teungku-teungku imeum keuturonan Nabi
Harun bak watée jipeubuet upacara iébadat
di Baét TUHAN, teupeulara peulataran-peu-
lataran dan bilék-bilék di Baét TUHAN, meu-
nan cit jijaga peue mantong nyang ka teu-
peukhusos keu TUHAN bék jeuet keu kuto.
29 Meunan cit awaknyan meutanggong
jaweueb ateueh nyang teukheun lom nyoe:
ruti nyang teupeuseumah keu Po teu Allah,
teupông nyang teupeuguna keu ngon peu-

---

[f] *Selomit ... Simei:* Hubongan nibak nan-nan nyoe deungon nan-nan aneuëk agam Simei lam ayat 10 hana trang.
23:1: 1Raj. 1:1-40 **23:13:** Keu. 28:1 **23:26:** Tel. 10:8 **23:28-32:** Teu. 3:5-9

seumahan keu TUHAN, juadah lipeh nyang
teupeugét dan hana keunong rago, keureu-
beuen nyang teupanggang, dan teupông
nyang teujampu deungon minyéuk zaiton.
Meunan cit tugaih awaknyan jitimang ngon
jisukat peuseumahan-peuseumahan nyang
teuba u Baét TUHAN. 30 Seulaén nibak nyan
awaknyan harôh jimeuca-e ngon jimeuseu-
laweuet keu jipujoe TUHAN bak watée tieb-
tieb beungoh dan tieb-tieb malam; 31 meu-
nan cit pajan mantong na keureubeuen
nyang teutot keu TUHAN nibak uroe Sabat,
bak watée peurayaan bak Buleuen Barô, dan
nibak peurayaan-peurayaan nyang laén.
Keuhai jeumeulah ureuëng Lewi nyang
harôh jimeutugaih bak tieb-tieb watée, nyan
pi ka teupeugöt peuratoran jih. Keu siumu
masa ureuëng Lewi harôh geupeubuet tu-
gaih nyan. 32 Meunan cit ubak awaknyan
teubri cit teuma tanggong jaweueb keu
jipeulara Khimah TUHAN meunan cit deu-
ngon Baét TUHAN dan keu jibantu syedara-
syedara awaknyan, na kheueh bubena teungku
imeum keuturonan Nabi Harun, bak watée
teupeuna iébadat di teumpat nyan.

Buet-buet nyang geujok ubak teungku-teungku imeum

24 1-3 Nabi Harun na geumeu aneuëk
peuet droe aneuëk agam: Nadab,
Abihu, Eleazer dan Itamar. Nadab dan Abi-
hu meuninggai leubeh ilée nibak ureuëng
syiek jih dan hana jitinggai aneuëk meusi-
droe pih. Lé sabab nyan Eleazer dan Itamar
syedara gobnyan jeuet keu teungku imeum.
Nabi Daud geubagi keuturonan Nabi Harun
lam keulompok-keulompok nyang meunu-
rot tugaih awaknyan. Lam hai meubuet
meukeulompok nyan Nabi Daud geubantu
lé Zadok keuturonan Eleazer dan lé Ahime-
lekh keuturonan Itamar. 4 Keuturonan Ita-
mar teubagi teuma jeuet lapan boh keulom-
pok, seudangkan keuturonan Eleazer jeuet
nam blaih boh keulompok, sabab didalam
keuluwarga Eleazer leubeh le keuturonan
nyang agam jeuet keu ulée keuluwarga.
5 Bah kheueh didalam keuturonan Eleazer
meunan cit didalam keuturonan Itamar na
peujabat-peujabat Baét TUHAN dan peu-
mimpén-peumimpén agama, lé sababnyan
peubagian tugaih jipeugöt deungon cara teu-
undi. 6 Keuturonan Eleazer dan keuturonan
Itamar meugantoe-gantoe jitarek undi, dan
nan-nan awaknyan laju jicetet lé sidroe seu-
keutareh nyang nan jih Semaya aneuëk Ne-
taneel ureuëng Lewi. Banmandum nyan
jipeubuet dikeue raja meusajan deungon
peugawée-peugawée gobnyan, Teungku
Imeum Zadok, Ahimelekh aneuëk Abyatar
meunan cit deungon ulée-ulée keuluwarga
geulongan imeum dan ulée-ulée keuluwarga
golongan Lewi.
7-18 Nyoe kheueh lumboi meunurot gi-
leran tugaih nyang meuteumé dan meunurot
nyang teu-undi keu ban dua ploh boh keu-
lompok nyan:

1. Yoyarib
2. Yedaya
3. Harim
4. Seorim
5. Malkia
6. Miyamin
7. Hakos
8. Abia
9. Yesua
10. Sekhanya
11. Elyasib
12. Yakim
13. Hupa
14. Yesebeab
15. Bilga
16. Imer
17. Hezir
18. Hapizes
19. Petahya
20. Yehezkiel
21. Yakhin
22. Gamul
23. Delaya
24. Maazya

19 Nan-nan ureuëng nyang ka teupeugah
nyan teucetet meunurot gileran awaknyan
keu jitamong u dalam Baét TUHAN dan
jipeubuet tugaih iébadat nyang ka geupeu-
teutab lé Nabi Harun, indatu awaknyan,
nyang paih lagée peurintah TUHAN, Allah
Israel.

Dafeutar ureuëng Lewi

20-26 Seulaén nibak nyan lam keutu-
ronan ureuëng Lewi mantong jitamong keu-
nan ulée-ulée keuluwarga nyang teupeugah
seulanjut jihnyoe:

Yehdeya, keuturonan Amram nibak
garéh keuturonan Subael;
Yisia, keuturonan Rehabya;
Yahat, keuturonan Yizhar nibak
garéh keuturonan Selomot;

24:2: Im. 10:1-2

Yeria, Amarya, Yahaziel dan
Yekameam aneuëk-aneuëk Hebron
meunurot urotan umu jih;
Samir, keuturonan Uziel nibak
garéh keuturonan Mikha;
Zakharia, keuturonan Uziel nibak
garéh keuturonan Yisia syedara
Mikha;
Mahli, Musi dan Yaazia, keuturonan
Merari.
27 Yaazia na jimeu aneuëk lhée droe
aneuëk agam: Syoham, Zakur dan Hibri.
28-29 Mahli na teuma jimeu aneuëk dua droe
aneuëk agam nyang teuboh nan Eleazar dan
Kish. Eleazar hana jimeu aneuëk nyang
agam, teuma Kish na jimeu aneuëk sidroe
aneuëk agam nyang teuboh nan Yerahmeel.
30 Aneuëk agam Musi na lhée droe: Mahli,
Eder dan Yerimot.

Nyan kheueh keuluwarga-keuluwarga
lam sukée Lewi.

31 Keu gileran tugaih awaknyan, tieb-ti-
eb ulée keuluwarga meusajan deungon adoe
jih nyang agam jitarek undi lagée nyang ka
jipeubuet lé waréh kawöm awaknyan, na
kheueh lé teungku-teungku imeum nibak
keuturonan Nabi Harun. Watée teutarek un-
di nyan jipeusaksi lé Raja Nabi Daud meu-
sajan deungon Zadok, Ahimelekh meunan
cit deungon ulée-ulée keuluwarga nibak gu-
longan teungku-teungku imeum dan nibak
gulongan ureuëng Lewi.

Peumeu-én musik di Baét TUHAN

25 Keu teupimpén upacara-upacara ié-
badat, Nabi Daud dan bandum peu-
mimpén ureuëng Lewi laju geupiléh
kawöm-kawöm Lewi nyang teupeugah
nyoe: Asaf, Heman dan Yedutun. Awak-
nyan geubri tugaih keu jijak peusampoe
peusan nibak Po teu Allah sira ji-iréng deu-
ngon su musik keucapi, rapa-i gambus dan
simbal. Keu teupimpén iébadat deungon
upacara jihnyan maséng-maséng, teupiléh
teuma reugu-reugu nyang teupeugah nyoe:
2 Ban peuet droe aneuëk agam Asaf:
Zakur, Yusuf, Netanya dan Asarela. Nyang
jeuet keupeumimpén awaknyan na kheueh
Asaf, nyang peusampoe peusan nibak Po teu
Allah, meunyoe ka geubri tugaih lé raja.
3 Ban nam droe aneuëk agam Yedutun:
Gedalya, Zeri, Yesaya, Simei, Hasabya dan
Matica. Dimiyueb pimpénan ureuëng syiek
awaknyan, awaknyan laju jipeusampoe peu-
san nibak Po teu Allah deungon musik keu-
capi, dan awaknyan jica-e deungon meura-
teb seumujoe meunan cit deungon teupeu-
gah syukoe ubak TUHAN.
4 Ban peuet blaih droe aneuëk agam
Heman na kheueh: Bukia, Matanya, Uziel,
Sebuel, Yerimot, Hananya, Hanani, Eliata,
Gidalti, Romamti-Ezer, Yosbekasa, Maloti,
Hotir dan Mahaziot. 5 Heman na kheueh
nabi pribadi raja. TUHAN geubri ban peuet
blaih droe aneuëk agam nyan meunan cit
lhée droe aneuëk inong ubak Heman kareu-
na TUHAN ka geumeujanji keu geubri keu-
duduekan nyang teuhoreumat keu gobnyan.
6 Banmandum aneuëk Heman nyan jipeu-
meu-én musik simbal, keucapi dan rapa-i
gambus dimiyueb pimpén ureuëng syiek
gobnyan keudroe keu teuiréng upacara iéba-
dat di Baét TUHAN.

Asaf, Yedutun dan Heman meuteumé
tugaih sisuai deungon nyang ka geutunyok
lé raja. 7 Ban dua ploh peuet droe aneuëk
agam awaknyan dan waréh kawöm awak-
nyan na kheueh ahli-ahli musik nyang ka
teulateh. Awaknyan banmandum na 288
droe.

8 Keu teupeuteuntée gileran tugaih,
awaknyan bandum jitarek undi – bah kheu-
eh nyan nyang muda meunan cit nyang tuha,
bah kheueh nyan nyang kana peungalaman
meunan cit nyang ban mantong meuruno.

9-31 Ban 288 droe nyan teubagi teuma u
dalam 24 boh keulompok meunurot keulu-
warga maséng-maséng: Tieb-tieb keulom-
pok na 12 droe dimiyueb pimpénan sidroe.
Nyoe kheueh urotan nan-nan awaknyan
meunurot nyang ka teu-undi:

1. Yusuf nibak keuluwarga Asaf
2. Gedalya
3. Zakur
4. Yizri
5. Netanya
6. Bukia
7. Yesarela
8. Yesaya
9. Matanya
10. Simei
11. Azareel
12. Hasabya
13. Subael
14. Matica
15. Yeremot
16. Hananya
17. Yosbekasa
18. Hanani
19. Maloti

20. Eliata
21. Hotir
22. Gidalti
23. Mahaziot
24. Romamti-Ezer

Peungawai-peungawai Baét TUHAN

26 Nyoe na kheueh peumbagian tugaih
keu ureuëng-ureuëng Lewi nyang
jeuet keu nyang kawai Baét TUHAN. Nibak
kawöm Korah jitunyok Meselemya aneuëk
Kore nibak keuluwarga Ebyasaf. 2 Gobnyan
na tujoh droe aneuëk agam nyang teudafeu-
tar meunurot urotan umu: Zakharia, Yedia-
el, Zebaja, Yatniel, 3 Elam, Yohanan, El-
yoënai.
4 Lheuehnyan teutunyok teuma Obed-
Edom. Gobnyan geubri beureukat lé Po teu
Allah deungon 8 droe aneuëk agam nyang
teudafeutar meunurot urotan umu: Semaya,
Yozabad, Yoah, Sakhar, Netaneel, 5 Amiel,
Isakhar dan Peuletai.
6-7 Semanya aneuëk tuha Obed-Edom
na jimeu aneuëk 6 droe aneuëk agam: Otni,
Refael, Obed, Elzabad, Elihu dan Semakh-
ya; banmandum nyan na kheueh ureuëng-
ureuëng peunteng dalam kawöm awaknyan
sabab awaknyan gagah peukasa, nyang pa-
leng meugah Elihu dan Semakhya.
8 Keuhai buet teukawainyan kawöm
Obed-Edom teubri teuma 62 droe ureuëng
agam nyang peukasa.
9 Kawöm Meselemya teubri teuma na
18 droe ureuëng nyang peukasa.
10 Nibak kawöm Merari teutunyok teu-
ma Hosa. Gobnyan na peuet droe aneuëk
agam: Simri (jihnyan bukon aneuëk tuha,
teuma teuangkat jeuet keu peumimpén lé
ureuëng syiek geuh), 11 Hilkia, Tebalya dan
Zakharia. Banmandum nyan na 13 droe
anggota keuluwarga Hosa nyang jeuet keu
nyang kawai Baét TUHAN.
12 Ureuëng nyang kawai Baét TUHAN
teubagi dalam keulompok-keulompok meu-
nurot kawöm jih. Dan meunan cit keu awak-
nyan teubri cit tugaih-tugaih didalam Baét
TUHAN saban lagée nyang ka teubri keu
ureuëng Lewi. 13 Tieb-tieb kawöm bah
kheueh nyan kawöm nyang rayeuk meunan
cit deungon kawöm nyang ubit, teutarek
undi mangat teuteupeue bak babah pintoe
geureubang nyang toih awaknyan meuteu-
mé tugaih. 14 Selemya meuteumé tugaih ni-
bak babah pintoe geureubang di siblaih u
timu. Nabi Zakharia aneuëk gobnyan, nyang
sabe geubri naseuhat nyang jroh-jroh, meu-
teumé tugaih nibak babah pintoe geureu-
bang di siblaih utara. 15 Obed-Edom meu-
teumé tugaih nibak babah pintoe di siblaih
u seulatan seudangkan aneuëk-aneuëk gob-
nyan meuteumé tugaih teujaga gudang peu-
leungkapan. 16 Supim dan Hosa meuteumé
tugaih nibak pintoe siblaih u barat dan pin-
toe geureubeng Syalekhet nyang na nibak
rot nyang meusineungoh. Tugaih teukawai
ka geuato lagéenyan bagoe deungon nyan
sabe na ureuëng kawai di tieb-tieb babah
pintoe geureubang. 17 Tieb-tieb uroe di-
siblaih u timu sabe na 6 droe peungawai,
siblaih utara 4 droe dan siblaih u seulatan 4
droe. Meunan cit deungon gudang-gudang
peuleungkapan na ureuëng jaga 4 droe: 2
droe tieb-tieb saboh gudang. 18 Nibak papil-
yun siblaih si ubarat na teuma meutugaih 4
droe peungawai nibak rot dan 2 droe tukang
kawai nibak papilyun nyan keudroe.
19 Meunan kheueh cara jih teubagi tugaih
kawai keu kawöm Korah dan kawöm
Merari.

Tugaih-tugaih nyang laén di Baét TUHAN

20 Ureuëng-ureuëng nyang laén lam su-
kée Lewi teujok tanggong jaweueb ateueh
hareuta beunda Baét TUHAN dan ateueh gu-
dang-gudang teumpat teukeubah nyang teu-
peuseumah-peuseumah keu Po teu Allah.
21 Na sidroe aneuëk agam Gerson nyang nan
jih Ladan; gobnyan jipeutron na meupadub
boh keulompok kawöm, jitamong cit keu-
nan kawöm Yehiel aneuëk jihnyan.
22 Aneuëk-aneuëk Yehiel, nyang nan jih Ze-
tam dan Yoël, teubri tanggong jaweueb
ateueh gudang-gudang dan keuhai péng
Baét TUHAN.
23 Keuturonan Amram, Yizhar, Hebron
dan Uziel pi awaknyan meuteumé tugaih.
24 Sebuel nibak kawöm Gersom, aneuëk
Nabi Musa, na kheueh nyang kawai hareuta
beunda Baét TUHAN. 25 Gobnyan na hubong-
an keuluwarga deungon Selomit meulalu
Eleazar syedara Gersom. Garéh keuturonan
Eliezer sampoe ubak Selomit na kheueh
lagéenyoe: Eliezer, Rehabya, Yesaya, Yo-
ram, Zikhri, Selomit. 26 Selomit dan wareh
kawöm jihnyan meutanggong jaweueb ateu-
eh banmandum peuseumahan nyang geubri
lé Nabi Daud, lé ulée-ulée keuluwarga, peu-

26:4-5: 2Sam. 6:11, 1Taw. 13:14

mimpén-peumimpén kawöm, dan bubena
peuwira-peuwira manyang. 27 Peue-peue
nyang teujok nyan na kheueh siladum nibak
hareuta nyang teureupah di mideuen prang
dan awaknyan peuseumah khusos lam Baét
TUHAN. 28 Paneuk haba, Selomit dan keulu-
warga jihnyan meutanggong jaweueb ateu-
eh peue mantong nyang ka teuseurah keu
peuguna khusos lam Baét TUHAN, jitamong
cit keunan keu peuseumahan-peuseumahan
nyang teujok meulalu Nabi Samuel ka geu-
bri lé Raja Saul, lé Abner aneuëk Ner, dan
lé Yoab aneuëk Zeruya.

Tugaih-tugaih ureuëng Lewi nyang laén

29 Keuturonan Yizhar, na kheueh Kena-
nya dan aneuëk-aneuëk gobnyan, teubri tu-
gaih sibagoe administrasi nanggroe dan tu-
gaih-tugaih nibak kantô peungadelan di
Israel.
30 Peue mantong urosan keu agamaan
dan urosan peumeurintahan di Israel bagian
barat Krueng Yordan geuseurah ubak Hasab-
ya, dan keu 1.700 droe waréh kawöm gob-
nyan: banmandum nyan na kheueh ureuëng-
ureuëng meusyeuhu keuturonan Hebron.
31 Peumimpén keuturonan Hebron na kheu-
eh Yeria. Bak thon nyang keupeuet ploh geu-
mat keurajeuen lé Nabi Daud laju jipeuna
seulidek keuhai keuturonan Hebron. Nibak
hase teuseulidek nyan teunyata na sipa-i-si-
pa-i nyang peukasa nyang tinggai di Yazer
didalam wilayah Gilead. 32 Peue mantong
urosan keu agamaan dan peumeurintahan di
Israel siblaih u timu Krueng Yordan – na
kheueh wilayah sukée Ruben, Gad dan sila-
dum sukée Manasye – teuseurah teuma ubak
2.700 ulée keuluwarga Yeria, banmandum
nyan na kheueh ureuëng meusyeuhu nyang
geupiléh lé Raja Nabi Daud.

Peujabat-peujabat tantra dan sipil

27 1-15 Urusan peumeurintah keurajeu-
en Israel lé ulée-ulée keuluwarga,
peumimpén-peumimpén kawöm dan peuwi-
ra-peuwira. Tieb-tieb thon treb jih sibuleuen
na saboh keulompok nyang meutugaih seu-
cara meugantoe-gantoe dimiyueb pimpénan
sidroe ulée. Maséng-maséng keulompok na
24.000 droe ureuëng.
Nyoe kheueh na ulée keulompok nyang
meutugaih keu tieb-tieb buleuen:

Buleuen nyang keu phon: Yasobam aneuëk Zabdiel (geuhnyan anggota kawöm Peres sukée Yehuda).
Buleuen keudua: Dodai, keuturonan Ahohi. Miklot na kheueh waki gobnyan.
Buleuen nyang keulhée: Benaya aneuëk Imeum Yoyada; gobnyan jipimpén "Keulompok Tridasawira" (Amizabad aneuëk gobnyan na kheueh waki geuh).
Buleuen nyang keu peuet: Aseal syedara Yoab (geunantoe gobnyan na kheueh Zebaja, aneuëk geuh).
Buleuen nyang keulimong: Samhut, keuturonan Yizrah.
Buleuen nyang keunam: Ira aneuëk Ikes, nibak banda Tekoa.
Buleuen nyang keu tujoh: Heles, keuturonan Efraim nibak banda Peloni.
Buleuen nyang keu lapan: Sibkhai nibak banda Husa (gobnyan anggota kawöm Zerah, sukée Yehuda).
Buleuen nyang keu sikureueng: Abiezer nibak banda Anatot di wilayah sukée Benyamin.
Buleuen nyang keu siploh: Maharai, keuturonan Zerah nibak banda Netofa.
Buleuen nyang keu siblaih: Benaya nibak banda Piraton di wilayah sukée Efraim.
Buleuen nyang keu dua blaih: Heldai keuturonan Otniel nibak banda Netofa.

Ulée-ulée sukée lam bansa Israel

16-22 Nyoe kheueh dafeutar nan-nan ulée
sukée lam bansa Israel:

Sukée	Ulée
Ruben	Eliezer aneuëk Zikhri
Simeon	Sefaca aneuëk Maakha
Lewi	Hasabya aneuëk Kemuel
Harun	Zadok
Yehuda	Elihu, na kheueh salah sidroe syedara Nabi Daud
Isakhar	Omri aneuëk Mikhael
Zebulon	Yismaya aneuëk Obaja
Naftali	Yerimot aneuëk Azriel
Efraim	Hosea aneuëk Azazya
Manasye nyang siblaih ubarat Krueng Yordan	Yoël aneuëk Pedaya
Manasye nyang siblaih u timu Krueng Yordan	Yido aneuëk Zakharia

Benyamin Yaasiel aneuëk Abner
Dan Azareel aneuëk Yeroham

23 Nabi Daud hana geupeukeunong
seunsus ateueh ureuëng nyang meu-umu
dimiyueb 20 thon, sabab TUHAN ka geu-
meujanji geukeuneuk peujeuet ureuëng
Israel nyang le jih sidub bintang nyang
na di langét. 24 Yoab aneuëk Zeruya ka
geupeuphon peuna seunsus, teuma buet
geuhnyan hana geupeuseuleusoe, sabab
Po teu Allah ka geuhuköm ureuëng
Israel, kareuna seunsus nyan. Nyang
kheueh sabab jih awaknyan hana teucetet
padub jeumeulah jih didalam kitab Raja
Daud.

Nyang uroih hareuta atra milék raja

25-31 Nyoe kheueh dafeutar nan ureuëng
nyang jeuet keupeunguroih hareuta milék
raja:

Gudang-gudang nyang na nibak meuligoe dan di Yerusalem: Azmawet aneuëk Adiel
Gudang-gudang nyang na di luwa Yerusalem: Yonatan aneuëk Uzia
Nyang meukeureuja di blang: Ezri aneuëk Kelub
Nyang uroih lampôh-lampôh anggô: Simei nibak banda Rama
Nyang uroih teumpat-teumpat teukeubah anggô: Zabdi nibak banda Syifmi
Bak zaiton dan bak ara (nibak gaki peugunongan di siblaih ubarat): Baal-Hanan nibak banda Gederi
Nyang uroih teumpat teukeubah minyéuk zaiton: Yoas
Nyang uroih beulatang peulara nyang na di Padang Saron: Sitrai nibak banda Saron
Nyang uroih beulatang peulara nyang na di pantôn-pantôn: Safat aneuëk Adlai
Nyang uroih unta: Obil keuturonan Nabi Ismail
Nyang uroih keuleudée: Yehdeya nibak banda Meronot
Nyang uroih bubiri ngon kaméng: Yazis, ureuëng Hagri.

Nyang jeuet keupeunaseuhat pribadi Nabi Daud

32 Apha Nabi Daud nyang nan geuh
Yonatan, na kheueh sidroe peunaseuhat
nyang carông lhom malém. Gobnyan dan
Yehiel aneuëk Hakhmoni geubri tugaih
tanggong jaweueb ateueh peundidikan
aneuëk agam raja. 33 Ahitofel na kheueh
peunaseuhat raja, dan Husai ureuëng Arki
na kheueh nyang bri naseuhat dan rakan
krab raja. 34 Óh ka lheueh Ahitofel meu-
ninggai donya, gobnyan jigantoe lé Abyatar
dan Yoyada aneuëk Benaya. Nyang jeuet
keupanglima angkatan prang keurajeuen na
kheueh Yoab.

Peutunyok-peutunyok nibak Nabi Daud keuhai Baét TUHAN

28 Nabi Daud geupeurintah mangat
banmandum peumimpén Israel
jimeusapat di Yerusalem. Jadi, bubena ulée
sukée, bubena peujabat urosan peumeu-
rintahan, bubena ulée kawöm, bubena
ureuëng nyang kawai hareuta benda dan
beulatang peulara sira aneuëk-aneuëk agam
raja – paneuk jih bubena ureuëng rayeuk
nyang na didalam meuligoe, peuwira dan
ureuëng peunteng, banmandum nyan meu-
sapat di Yerusalem.
2 Nabi Daud geudong dikeue awaknyan
dan laju geumariet, "Syedara-syedara ulôn
nyang saboh bansa, deungoe kheueh nyoe!
Ka treb that-that ulôn naniet keuneuk peu-
dong saboh rumoh nyang peumanen keu
teumpat Peuto Peujanjian, teumpat geugilo
lé gaki TUHAN Allah geutanyoe. Ulôn ka lôn
peugöt peusiapan mangat teupeudong saboh
teumpat teuseumah Gobnyan. 3 Teuma
TUHAN geutam ulôn bék lôn peubuet hai
nyang lagéenyan sabab ulôn nyoe sidroe
sipa-i nyang ka jai that ulôn peurö darah
gob. 4 TUHAN, Po teu Allah nyang jiseumah
lé Israel, ka geupiléh ulôn dan keuturonan
ulôn mangat jeuet lôn mat peurintah ateueh
Israel keu siumu masa. Keu teupeusiab si-
droe peumimpén nyang teupiléh nibak su-
kée Yehuda, dan nibak sukée nyan Gobnyan
geupiléh nibak keuluwarga ureuëng syiek
ulôn. Dan nibak banmandum anggota keu-
luwarga ureuëng syiek ulôn nyan Gobnyan
ka sipakat teupiléh ulôn dan geupeujeuet
ulôn keuraja ateueh banmandum bansa Isra-
el. 5 TUHAN ka geubri aneuëk nyang le keu

27:23: Keuj. 15:5, 22:17, 26:4 **27:24:** 2Sam. 24:1-15, 1Taw. 21:1-14 **28:2-7:** 2Sam. 7:1-16, 1Taw. 17:1-14

ulôn dan nibak aneuëk nyang le nyan Gob-
nyan ka geupiléh Nabi Sulaiman keu jimat
peurintah ateueh Israel, keurajeuen TUHAN
nyoe.
6 TUHAN geupeugah lagéenyoe, 'Nabi
Sulaiman aneuëk gata teuma jipeudong ru-
moh keu Ulôn. Jihnyan ka Ulôn piléh jeuet
keu aneuëk Ulôn, dan Ulôn teuma jeuet keu
bapak jih. 7 Meunyoe gobnyan deungon bit-
bit geuturot keu hüköm-hüköm dan peurin-
tah Ulôn lagée nyang ka jipeubuet nibak
saát nyoe, Ulôn teuma Lôn peukong keu-
rajeuen jihnyan keu siumu masa.' "
8 Dan geupeugah lom lé Nabi Daud la-
géenyoe, "Lé sababnyan, jinoenyoe, hai
rakyat ulôn, dikeue Po teu Allah geutanyoe
dan dikeue meuhadab ngon banmandum Is-
rael, umat TUHAN nyoe, ulôn meuharab bak
gata deungon bit-bit taseutôt banmandum
peue nyang ka geupeurintah lé TUHAN Allah
geutanyoe. Deungon na lagée nyan gata
teutab jeuet keupo nanggroe nyang gét nyoe
dan tapeutron waresan keu keuturonan gata
keu siumu masa."
9 Lheueh nyan ubak Nabi Sulaiman geu-
peugah teuma lé Nabi Daud, "Hai aneuëk
ulôn, bah kheueh Po teu Allah nyang jiseu-
mah lé ureuëng syiek gata nyoe, gata aku
sibagoe Allah gata. Gata harôh tameungabdi
ubak Gobnyan deungon até nyang gleh dan
tuloih ikhlas. Sabab Gobnyan geuteupeue
banmandum pikeran dan peue nyang tesu-
reh lam até geutanyoe. Meunyoe gata tamita
Gobnyan, Gobnyan teuma meurumpok deu-
ngon gata, teuma meunyoe gata tatinggai
Gobnyan, Gobnyan teuma geutulak gata keu
siumu masa. 10 Gata ingat kheueh beujroh-
jroh bahwa TUHAN ka geupiléh gata keu
tapeudong baét nyang khusos keu Gobnyan.
Dan jinoenyoe gata peubuet kheueh ban-
mandum peue nyang ka geupeurintah nyan
deungon seumangat nyang meutaga."
11 Óh lheueh geupeugah nyan Nabi Da-
ud laju geuseurah ubak Nabi Sulaiman reun-
cana bangunan Baét TUHAN, meunan cit
deungon gudang-gudang jih, banmandum
kama jih, dan Ruweueng Mahasuci gob-
nyan, teumpat teupeu amphon desya.
12 Meunan cit geujok lé Nabi Daud banman-
dum reuncana nyang ka geupike lé gobnyan
keu peulataran-peulataran deungon kama-
kama nyang na bansikeulileng nyan, meu-
nan cit keu gudang-gudang peuleungkapan
Baét TUHAN dan deungon gudang-gudang
teumpat teukeubah keureubeuen-keureu-
beuen keu TUHAN. 13 Meunan cit geuseurah
reuncana keuhai teupeukeulompok teung-
ku-teungku imeum dan ureuëng-ureuëng
Lewi, keuhai tugaih-tugaih nyang harôh
awaknyan peubuet, na kheueh buet awak-
nyan di Baét TUHAN dan teupeulara ban-
mandum peukakaih iébadat. 14 Meunan cit
geubri teuma peutunyok-peutunyok pakri-
ban cara jih teupeugét méuh dan pirak keu
teupeugét peukakaih-peukakaih, 15 keu tieb-
tieb panyöt dan gaki panyöt, 16 keu meuja-
meuja nibak pirak, dan keu tieb-tieb meuja
méuh keuteumpat ruti sajian ubak Po teu
Allah. 17 Meunan cit keuhai peutunyok-peu-
tunyok keuhai méuh aseuli nyang harôh
teupeuguna keu teupeugét garpu, cambông
dan buli-buli, keuhai le ngon dit jih méuh
ngon pirak keu teupeugét pireng-pireng,
18 keuhai le jih méuh aseuli keu teupeugét
miseubah keuteumpat teutot keumeunyan
dan keu teupeugét geuritan keu patong-pa-
tong kerub deungon sayeub meulinteung di
ateueh Peuto Peujanjian TUHAN. 19 Lé Nabi
Daud geupeugah, "Banmandum nyan ka
teucetet nyang paih deungon reuncana
nyang ka teutuléh nyang ka geutunyok lé
TUHAN ubak ulôn mangat ulôn peubuet
reuncana nyan."
20 Óh lheueh nyan lé Nabi Daud geu-
peugah lom ubak aneuëk gobnyan Nabi
Sulaiman, "Gata harôh yakén dan gata jeu-
et. Tapeuphon kheueh meubuet nyan dan
gata bék yo mubacut pih keupeue mantong.
TUHAN Allah nyang ulôn seumah geutulông
gata. Allah hana geutinggai gata. Gobnyan
teutab na sabe disampeng gata sampoe
nyang gata peubuet nyan seuleusoe. 21 Peum-
bagian tugaih iébadat didalam Baét TUHAN
ka geupeuteuntée lamkawan teungku
imeum dan ureuëng Lewi. Ureuëng-ureuëng
keureuja nyang carông dan ahli lam bideung
jih maséng-maséng teuma geutulông gata
deungon galak até, dan mandum peumim-
pén meunan cit deungon banmandum rakyat
teuma jitaát ubak peue nyang gata peurin-
tah."

Sumbangan-sumbangan keu teupeudong Baét TUHAN

29 Laju geupeugah lé Nabi Daud ubak
banmandum ureuëng nyang na meu-
sapat disinan, "Nibak banmandum aneuëk
agam ulôn, Nabi Sulaiman kheueh nyang

29:1-2: 1Taw. 22:5

geupiléh lé Po teu Allah. Teuma jihnyan
mantong that putik gohlom na peungalaman,
seudangkan buet-buet nyoe keubit that
rayeuk. Lom teuma nyang teupeudong nyan
bukon kheueh saboh meuligoe keu manusia,
teuma na kheueh Baét keu TUHAN Allah.
2 Bahan-bahan keu baét nyan meunan cit
deungon mubagoe macam peurabot jih ka
ulôn keubah deungon sigala keumampuan
ulôn. Nibak ulôn ka na lôn keubah méuh,
pirak, peurunggu, beuso, kayée, batée-batée
meuhareuga dan batée-batée peumata, meu-
nan cit deungon batée-batée nyang meuba-
goe wareuna keu hiasan-hiasan dan lumpah
that le batée pualam. 3 Dan sabab cinta ulôn
keu Baét Po teu Allah ulôn ka teuma ulôn
seurah pirak ngon méuh nibak hareuta milék
ulôn keudroe: 4-5 méuh nyang paleng gét na
100 ton leubeh, dan pirak nyang aseuli leu-
beh kureueng na teuma 240 ton keu ngon
seupoh nibak bintéh Baét TUHAN, dan keu
beunda-beunda nyang harôh jipeubuet lé
ureuëng teunaga ahli. Nyang kheueh, jinoe-
nyoe solom nyang jitem bri peuseumahan
keu TUHAN deungon sigala mangat até?"
6 Lé sababnyan, bubena ulée kawöm,
ulée sukée, bubena peuwira dan nyang tang-
gong jaweueb hareuta milék raja geupeugah
bahwa awaknyan pih na meuheut keuneuk
bri sumbangan. 7 Lé awaknyan pi laju jibri
nyang teupeugah lom nyoe, atranyoe keu
ngon peugét Baét TUHAN: méuh 170 ton
leubeh, pirak 340 ton leubeh, peurunggu rab
na 620 ton, dan beuso 3.400 ton leubeh.
8 Ureuëng-ureuëng nyang na batée peumata
jijok laju ubak Yehiel mangat teupeutamong
lam kaih Baét TUHAN. (Yehiel na kheueh
sidroe lamkawan ureuëng Lewi nibak
kawöm Gerson.) 9 Rakyat jijok nyan deu-
ngon rela até keu TUHAN dan awaknyan
galak that sabab ka le that nyang ka jipeu-
seumah. Meunan cit deungon Nabi Daud
lumpah that galak até jih.

Nabi Daud geupujo Allah

10 Dikeue rakyatba nyan Nabi Daud laju
geupujo TUHAN. Gobnyan geupeugah, "Ya
TUHAN Po teu Allah nyang geuseumah lé
Nabi Yakub indatu kamoe, teupujo kheueh
TUHAN siumu masa! 11 Droeneueh keubit
rayeuk dan meukuasa, Droeneueh mulia, ja-
ya dan agong. Peue mantong na di langét dan
nyang na di ateueh bumoe na kheueh atra
Droeneueh. Droeneueh raja nyang agong,
nyang mat kuasa ateueh peue-peue nyang na.
12 Mandum keukayaan dan keumakmuran
asai jih nibak Droeneueh; peue-peue man-
tong nyang na Droeneueh kuasa deungon
teunaga dan keudaulatan Droeneueh;
Droeneueh meukuasa hase neupeujeuet so
mantong ureuëng jeuet keu ureuëng rayeuk
dan teuga. 13 Jinoenyoe, Ya Allah kamoe,
kamoe peugah syukoe ubak Droeneueh, dan
kamoe pujo nan Droeneueh nyang agong.
14 Ulôn ngon rakyat ulôn nyang sikeubit
jih hana meuhase kamoe jok sapeue keu
Droeneueh, sabab peue mantong nyoe na
kheueh atra Droeneueh dan peue nyang
kamoe bri nyoe na kheueh atra Droeneueh
cit teuma. 15 Droeneueh neuteupeue ya,
TUHAN, saban cit lagée indatu kamoe, ka-
moe pih kamoe rasa udebnyoe saban lagée
ureuëng jamé dan ureuëng aséng. Udeb ka-
moe lagée bubayang yohmasa ilée, dan ka-
moe hana jeuet kamoe tuwoe ubak maté.
16 Ya TUHAN, Allah kamoe, banmandum
barang nyang muyuemnyoe kamoe peusapat
disinoe keu teupeudong saboh baét keu
Droeneueh mangat kamoe hase kamoe
horeumat keu nan Droeneueh nyang suci.
Teuma banmandum nyan kamoe teurimong
nibak Droeneueh keudroe dan atranyan na
kheueh atra Droeneueh keudroe. 17 Ulôn
meuteupeue bahwa TUHAN neu ujoe até
tieb-tieb manusia dan TUHAN neugalak keu
até nyang gleh murni. Deungon até nyang
tuloih ikhlas dan mangat até ulôn peuseu-
mah banmandum nyoe keu Droeneueh.
Ulôn ka lheueh ulôn ngieng pakriban umat
Droeneueh nyang na meusapat disinoe jiba
peuseumahan awaknyan keu Droeneueh
deungon seunang até. 18 Ya TUHAN Allah,
TUHAN nyang geuseumah lé Nabi Ibrahim,
Nabi Ishaq dan Nabi Yakub, indatu kamoe,
bah kheueh TUHAN neujaga mangat umat
Droeneueh teutab cinta Droeneueh lagée
nyang ka teujadi nibak uroenyoe dan neu-
tulông kheueh mangat awaknyan siumu ma-
sa teutab seutia ubak Droeneueh. 19 Neubri
kheueh keu Nabi Sulaiman, aneuëk agam
ulôn, keuheundak nyang bit-bit mangat jeu-
et jiseutôt banmandum peurintah Droeneueh
dan mangat jipeudong baét iébadat nyang
peusiapan jih ka lheueh ulôn peubuet."
20 Óh ka lheueh geumeudoá nyang la-
géenyan, Nabi Daud laju geupeugah ubak
ureuëng ramé nyang na disinan, "Pujoe
kheueh TUHAN Po teu Allah gata!" Teuma

29:11: Mat. 6:13

di ureuëng ramé nyan pih laju geumeurateb
ngon jipujoe TUHAN, Allah nyang geuseu-
mah lé indatu awaknyan. Lheuehnyan
awaknyan laju jisujut sira jibri horeumat
ubak TUHAN dan raja.
21 Uroe nyang laén awaknyan laju jisie
beulatang peulara keu jipeuseumah sibagoe
keureubeuen keu TUHAN, dan uengkot sie
nyan laju geubagi-bagi keu rakyat. Seulaén
nibak nyan na teuma 1.000 boh leumô
agam, 1.000 boh bubiri agam dan 1.000 boh
teuma bubiri muda nyang geusie dan geutot
deungon sampoereuna di ateueh miseubah.
Meunan cit awaknyan jipeuseumah teuma
anggô nyang ka teupeuwajéb keu keureu-
beuen-keureubeuen nyan. 22 Bak uroenyan
awaknyan jipajoh khanuri deungon galak
dan mangat até dikeue Po teu Allah.

Dan nyang keu duagoe jih awaknyan
jipeumaklumkan Nabi Sulaiman sibagoe ra-
ja. Ateueh nan TUHAN, awaknyan laju geu-
baiát Nabi Sulaiman sibagoe raja dan
Teungku Imeum Zadok geu baiát sibagoe
teungku imeum. 23 Dan sibagoe geunantoe
Nabi Daud ureuëng syiek gobnyan, Nabi
Sulaiman geuduek nibak takhta nyang ka
geupeuteutab lé TUHAN. Gobnyan na kheu-
eh raja nyang ade lom carông dan jiseugan
lé banmandum bansa Israel. 24 Banmandum
peujabat keurajeuen dan tantra sampoe ubak
aneuëk-aneuëk agam Nabi Daud nyang laén
pih jiaku Nabi Sulaiman nyan sibagoe raja.
25 TUHAN ka geupeujeuet banmandum
rakyat jikagom keu Raja Nabi Sulaiman dan
geupeujeuet gobnyan keu raja nyang paleng
hebat nibak raja tohmantong nyang ka
lheueh jimat peurintah ateueh nanggroe
Israel.

Peumeurintahan Nabi Daud teucalitra seucara ringkaih

26 Nabi Daud aneuëk Isai geumat peu-
rintah bansaboh nanggroe Israel 27 peuet
ploh thon treb jih. Di Hebron na geumat
peurintah nyang treb jih 7 thon dan di Ye-
rusalem na 33 thon. 28 Gobnyan ureuëng
kaya dan teuhoreumat dan meuninggai do-
nya bak umu nyang ka seb tuha. Nabi Sulai-
man aneuëk agam gobnyan jeuet keuraja
keugeunantoe gobnyan. 29 Riwayat udeb
Nabi Daud nibak phon sampoe akhé ka na
teucetet didalam kitab *Nabi Samuel, Nabi
Natan* dan *Nabi Gad.* 30 Didalam kitab
nyan teucalitra keuhai peumeurintahan gob-
nyan, kuasa gobnyan dan peue mantong
nyang na teujadi u ateueh droe gobnyan,
ateueh Israel dan keurajeuen-keurajeuen
nyang na tô-tô ngon nanggroe Israel.

29:23: 1Raj. 2:12 **29:27:** 2Sam. 5:4-5, 1Taw. 3:4

2 TAWARIKH

PEU INTAT HABA

Kitab *2 Tawarikh* nyoe na kheueh sinambong kitab *1 Tawarikh*. Kitab nyoe teupeuphon deungon peumeurintahan meulakée Nabi Sulaiman sampoe gobnyan wafeuet. Óh ka lheueh teupeugah kisah beurontak sukée-sukée utara dimiyueb pimpénan Yerobeam jijak lawan Raja Rehabeam, kitabnyoe teuma teutuléh seujarah Yehuda, na kheueh keurajeuen seulatan, sampoe meuteumé reubot Yerusalem nibak thon 586 Sigohlom Maseuhi.

Asoe jih

Peumeurintahan Nabi Sulaiman 1:1–9:31
- a. Thon-thon nyang phon 1:1-17
- b. Teupeudong Baét TUHAN 2:1–7:10
- c. Thon-thon óh lheuehnyan 7:11–9:31

Jibeurontak sukée-sukée utara 10:1-19
Raja-raja Yehuda 11:1–36:12
Yerusalem jireubot 36:13-23

Nabi Sulaiman geumeu doá geulakée keubijaksanaan
(1Raj. 3:1-15)

1 Nabi Sulaiman aneuëk agam Nabi Da-
ud ka jeuet keuraja nyang lumpah that
kong keududuekan gobnyan didalam keu-
rajeuen Israel. TUHAN Po teu Allah gobnyan
geubri beureukat keu gobnyan dan geupeu-
jeuet gobnyan raja nyang paleng meukuasa.
2 Banmandum ulée pasokan nyang
1.000 dan nyang 100, banmandum peujabat
peumeurintah, dan banmandum ulée keulu-
warga Israel ka geupeurintah lé Nabi Sulai-
man 3 keu jijak deungon gobnyan keu teum-
pat iébadat di Gibeon. Awaknyan jijak
keudeh, kareuna disinan kheueh teumpat
Khimah TUHAN nyang ka geupeugöt lé Nabi
Musa hamba TUHAN nyan yoh watée gob-
nyan mantong na dipadang pasi. (4 Teuma
Peuto Peujanjian TUHAN nyan mantong na
di Yerusalem didalam khimah nyang ka
geupeudong lé Nabi Daud keu Peuto nyan
yoh watée geupinah atranyan nibak Kiryat-
Yearim.) 5 Miseubah peurunggu nyang geu-
peugöt lé Bezaleel aneuëk si Uri, cucoe Hur,
atranyan na cit meurumpok di Gibeon
nyang teupeuduek dikeue Khimah TUHAN.
Nabi Sulaiman dan banmandum rakyat geuh
geumeu iébadat ubak TUHAN diteumpat
nyan. 6 Dikeue khimah nyan raja laju geu-
peuseumah di ateueh miseubah peurunggu
na 1.000 boh beulatang sibagoe keureubeu-
en nyang teutot leu TUHAN.
7 Bak malam nyan TUHAN Po teu Allah
laju geupeuleumah droe Geuh ubak Nabi
Sulaiman sira meufeureuman, "Hai Nabi
Sulaiman, talakée kheueh ubak Ulôn peue
nyang keuneuk gata lakée, nyan teuma Ulôn
bri keu gata!"
8 Geujaweueb lé Nabi Sulaiman, "Ya
Allah Po, Droeneueh ka lheueh neutunyok
bahwa Droeneueh get that neugaséh ubak
ureuëng syiek ulôn Nabi Daud, dan
Droeneueh ka teuma neu baiát ulôn jeuet
keuraja keugeunantoe gobnyan. 9 Jinoe-
nyoe, ya TUHAN Allah, seumoga Droeneueh
neupeuteupat janji Droeneueh ubak ureuëng
syiek ulôn. Droeneueh ka neu baiát ulôn
jeuet keuraja ateueh bansa nyang raya nyoe
nyang hana teuitong jeumeulah jih. 10 Lé
sababnyan neubri kheueh ubak ulôn keubi-
jaksanaan dan iéleumé nyang ulôn peureu-
lée mangat ulôn pimpén awaknyan. Meu-
nyoe hán lagéenyan, pakriban mungken
ulôn hase lôn peurintah umat Droeneueh
nyang raya nyoe?"
11 Geujaweueb Po teu Allah ubak Nabi
Sulaiman, "Peue nyang gata lakée nyan gét
that. Gata hana talakée keukayaan atawa
hareuta nyang meulimpah meunan cit deu-
ngon yuem nyang meusyeuhu atawa bumaté

1:4: 2Sam. 6:1-17, 1Taw. 13:5-14, 15:25–16:1 **1:5:** Keu. 38:1-7 **1:9:** Keuj. 13:16, 28:14

bube nyang na musoh-musoh gata atawa
umu beupanyang keu gata keudroe, teuma
nyang talakée keubijaksanaan dan iéleumé
peungeutahuan mangat hase gata peurintah
umat Ulôn nyang ka Ulôn peucaya ubak
gata. 12 Sabab nyan keubijaksanaan dan
iéleumé peungeutahuan Ulônbri keu gata.
Seulaén nibaknyan Ulôn teuma Lônbri keu
gata udeb leubeh makmu, leubeh kaya dan
leubeh meusyeuhu nibak raja nyang toh
mantong bah pih nyan raja yoh masa ilée
meunan cit bak masa nyang teuma teuka."

Keukayaan dan keukuasaan Nabi Sulaiman

(1Raj. 10:26-29)

13 Óh lheuehnyan Nabi Sulaiman laju
geutinggai teumpat iébadat di Gibeon diteum-
pat nyang na Khimah TUHAN, laju geuwo u
Yerusalem. Nibak teumpat nyan gobnyan
geupimpén peumeurintahan ateueh Israel.
14 Gobnyan geuato laju ngon geupeuleung-
kab lom angkatan prang gobnyan deungon
geutamah 1.400 boh geuritan prang dan
12.000 boh guda prang. Siladum nibak peu-
leungkapan prang nyan geukeubah di Yeru-
salem, dan nyang leubeh nibak nyan geu-
keubah di meubagoe banda. 15 Bak jamén
keurajeuen Nabi Sulaiman, méuh ngon pi-
rak na kheueh barang nyang ka lazem di
Yerusalem, saban cit lagée aneuk batée; dan
kayée ceumara Libanon nyang that-that le
saban lagée kayée bak ara biasa. 16 Rot
peudagang-peudagang nyang jibantu raja,
guda jipeuteuka nibak nanggroe Meusé dan
nanggroe Kewe, 17 dan geuritan-geuritan
prang geupeuteuka nibak nanggroe Meusé
cit, óh lheuehnyan geukirém teuma keu ra-
ja-raja di nanggroe Het dan raja-raja di
nanggroe Siria deungon yuem 150 péng
pirak keu yuem saboh guda, dan 600 péng
pirak keuk yuem saboh geuritan prang.

Peusiapan keu teupeudong Baét TUHAN

(1Raj. 5:1-18)

2 Nabi Sulaiman ka geucok keuputosan
gobnyan geukeuneuk peudong Baét
TUHAN, dan saboh meuligoe atra droe gob-
nyan. 2 Mangat meuhase buet geuh nyan
laju geukrah 70.000 droe ureuëng keu nyang
angkot bahan bangunan, 80.000 droe
ureuëng nyang jak peut batée nibak gunong
dan na 3.600 droe mando nyang kawai
ureuëng keureuja nyan.

3 Nabi Sulaiman laju geukirém haba
ubak Raja Hiram di Tirus, "Nyang sigét jih
Teungku Amphon neujalen hubongan da-
gang deungon ulôn lagée nyang ka neupeu-
buet yoh masa ilée deungon ureuëng syiek
ulôn Nabi Daud. Teungku Amphon ka neu-
peubloe keu gobnyan kayée ceumara Liba-
non keungon peudong meuligoe gobnyan.
4 Jinoenyoe ulôn keuneuk peudong saboh ru-
moh iébadat nyang khusos keu ulôn horeu-
mat ubak TUHAN Allah ulôn. Di Baét nyan
ulôn dan rakyat ulôn kamoe meuiébadat
ubak Gobnyan sira kamoe tot dupa nyang
meubagoe rupa bhée jih nyang harôm, meu-
nan cit kamoe peuseumah ruti sajian keu
Gobnyan seucara teutab. Meunan cit di baét
nyan teuma kamoe peuseumah keureubeuen
nyang teutot beungoh ngon malam, tieb-tieb
uroe Sabat, uroe raya Buleuen Barô dan
uroe-uroe khusos nyang laén mangat kamoe
bri horeumat ubak TUHAN Allah kamoe. Sa-
bab, Gobnyan ka geupeurintah mangat hai-
nyan teutab teupeubuet keu siumu masa lé
ureuëng-ureuëng Israel. 5 Ulôn meuharab
beujeuet Baét TUHAN nyang ulôn peudong
nyan na kheueh rumoh nyang paleng agong,
sabab Po teu Allah kamoe jiôh leubeh agong
nibak ilah nyang toh mantong nyang na di
ateueh bumoe nyoe. 6 Teuma nyang seubeu-
na jih hana meusidroe ureuëng pi nyang hase
jipeudong baét keu Po teu Allah, sabab ban-
mandum angkasa raya hana seb rayeuk jeuet
keuteumpat tinggai Gobnyan. Lé sababnyan,
Baét TUHAN nyang hase ulôn peudong nyan
paleng-paleng keu teumpat ulôn tot keumeu-
nyan keu Po teu Allah! 7 Lé sabab nyan, bah
kheueh Teungku Amphon neukirém keu ka-
moe sidroe ureuëng nyang carông jimeu-uke
dan hase jipeugöt méuh, pirak, peurunggu,
beuso, dan meunan cit carông jipeugöt ija ijo,
ija ungu dan ija mirah. Ureuëng nyan teuma
geumeukeureuja meusajan deungon ureuëng
seumeugét laén nibak ureuëng Yehuda dan
Yerusalem nyang ka geupiléh lé ureuëng syi-
ek ulôn Nabi Daud. 8 Ulôn teupeue bahwa
ureuëng nyang teubang kayée nibak nang-
groe Teungku Amphon carông jikoh bak ka-
yée, lé sababnyan gét that meunyoe Teungku
neukirém keu ulôn meubagoe rupa kayée
ceumara dan kayée ceundana nibak Libanon.
Ulôn teuma ulôn kraih bubena ureuëng lôn
mangat jijak tulông ureuëng-ureuëng Teung-
ku Amphon, 9 mangat awaknyan jipeusiab
kayée nyang le that. Sabab Baét TUHAN

1:14: 1Raj. 4:26 **1:15:** Tel. 17:17 **1:16:** Tel. 17:16 **2:6:** 1Raj. 8:17, 2Taw. 6:18

nyang keuneuk ulôn peudong nyan harôh
nyang raya dan hibat. 10 Keu beukai
ureuëng-ureuëng Teungku Amphon nyan
teuma ulôn kirém ubak Teungku Amphon
dua jeunéh gandom, maséng-maséng na
2.000 ton, ié anggô maséng-maséng na
400.000 arée dan minyéuk zaiton na 400.000
arée."
11 Sibagoe beunalah surat nyang geuki-
rém lé Raja Nabi Sulaiman nyan laju geuba-
laih lé Raja Hiram lagéenyoe, "Sabab
TUHAN geugaséh keu umat Gobnyan, Gob-
nyan ka geuangkat Teungku Po jeuet keuraja
awaknyan. 12 Teupujoe kheueh TUHAN Po
teu Allah Israel, nyang cebta langét ngon
bumoe! TUHAN ka geubri keu Nabi Daud
sidroe aneuëk nyang carông malem lom bi-
jaksana, dan lhok iéleumé, nyang jinoenyoe
teungoh geu-useuha keuneuk geupeudong
saboh Baét TUHAN dan saboh meuligoe keu
atra droe gobnyan. 13 Meusajan deungon
nyoe ulôn kirém ubak Teungku Amphon si-
droe ureuëng teunaga ahli nyang carông ligat,
nyang nan jih Huram. 14 Ma ureuëng nyoe
nibak sukée Dan, bapak jih ureuëng Tirus.
Ureuëng nyoe carông jipeugét barang nibak
méuh, pirak, peurunggu, beuso, batée dan
kayée. Meunan cit jih nyan carông jipeugét
ija ijo, ija ungu dan ija mirah, meunan cit
deungon ija lineun. Peue mantong sinuké
nyang teuculek hase geupeugöt meunurot
mode peue mantong nyang teupeugah. Bah
kheueh ureuëng nyan teujok tugaih keu
jimeukeureuja meusapat deungon ureuëng-
ureuëng Teungku Po, dan deungon ureuëng-
ureuëng nyang ka meubuet keu Nabi Daud
ureuëng syiek Teungku Po. 15 Jinoenyoe teu-
ngoh kamoe preh-preh neukirém bandua boh
jeunéh gandom, anggô dan minyéuk zaiton
nyang ka Teungku Po peujanji nyan. 16 Teu-
ma kamoe jakteubang kayée ceumara di gu-
nong-gunong Libanon sidub le nyang ka
Teungku Po lakée, óh lheuehnyan kayée
nyang ka lheueh teukoh nyan laju teuikat
jeuet keurakét, dan teu peuanyot lam laôt
sampoe trok u Yope. Disinan Teungku Po
hase neu angkot u Yerusalem."

Baét TUHAN teupeuphon peudong

(1Raj. 6:1-38)

17 Raja Nabi Sulaiman laju geupeuna
seunsus ateueh ureuëng aséng nyang na
tinggai di nanggroe Israel, lagée nyang ka
lheueh geupeuna lé Nabi Daud ureuëng syi-
ek gobnyan. Teunyata óh lheueh geuseun-
sus na 153.600 droe ureuëng aséng. 18 Tujoh
ploh ribée droe nibak awaknyan laju geubri
tugaih mangat jijak angkot bahan-bahan ba-
ngunan, 80.000 droe teubri tugaih keu jijak
peut batée nibak gunong-gunong, dan 3.600
droe geubri tugaih mangat jeuet keumando
nyang kawai ureuëng meubuet nyan.

3 Nabi Daud ka geucok keuputosan bah-
wa Baét TUHAN harôh geupeudong di
Yerusalem nibak Gunong Muria di teumpat
teulo boh gandom atra Arauna ureuëng Ye-
bus. Teupeudong Baét TUHAN nyan geupeu-
phon lé Raja Nabi Sulaiman 2 bak buleuen
nyang keu dua nibak thon nyang keu peuet
bak watée peumeurintahan gobnyan. 3 Pa-
nyang Rumoh nyan 27 metée dan luwah jih
9 metée. 4 Panyang kama keue santeut deu-
ngon luwah Rumoh nyan, na kheueh 9 me-
tée. Manyang jih 54 metée. Bagian dalam
rumoh nyan teuseupoh deungon méuh aseu-
li. 5 Ruweueng nyang paleng phon geuboh
deungon papeuen ceumara nyang paleng gét
dan teulapéh teuma deungon méuh tuha.
Bak lapesan méuh nyan na teuma gamba
nyang meu-uke deungon bak mamplang dan
gamba ranté. 6 Raja geuhias Baét nyan deu-
ngon batée peumata nyang lagak-lagak dan
deungon méuh nyang geupeusan di nang-
groe Parwaim. 7 Meunan cit méuh nyan
geungui keu geulapek bintéh-bintéh beuton
Baét TUHAN nyan, balok-balok jih, ambang-
ambang pintoe jih dan pintoe-pintoe jih.
Beuton-beuton nyan geu uké deungon gam-
ba kerub.[a] 8 Ruweueng dalam nyang geu-
boh nan Ruweueng Maha Suci panyang jih
na 9 metée dan luwah jih na teuma 9 metée,
saban cit deungon luwah Baét nyan. Dua
ploh thon méuh geungui keu teulapéh bintéh
beuton Ruweueng Maha Suci nyan 9 dan
570 gram méuh keu teupeugét labang. Meu-
nan cit deungon beuton kama-kama di bagi-
an ateueh pih teulapék deungon méuh.
10-13 Meunan cit lé raja geuyue teuma
ubak ureuëng keureuja nyan mangat
jipeugöt dua boh patong kerub nibak logam.
Patong-patong nyan geulapéh cit deungon
méuh dan geupasang sira geu ato meujan-
dreng di Ruweueng Maha Suci meuhadab
ubak pintoe. Tieb-tieb kerub nyan na teuma
dua boh sayeueb, maséng-maséng panyang
jih na 2,2 metée. Sayeueb-sayeueb nyan

[a] *kerub:* Kalon kamuih.

3:1: Keuj. 22:22 **3:8:** Keu. 26:33-34 **3:10-13:** Keu. 25:18-20

meukeumang lagée nyan bagoe sampoe
ujong nyang saboh sare tupéh di ruweueng
teungoh dan ujong nyang laén tupéh teuma
ubak bintéh beuton di wie ngon uneuen.
Jadi, sayeueb-sayeueb nyan meureuntang na
9 metée sidub luwah ruweueng nyan. 14 Keu
Ruweueng Maha Suci nyan geupeugét teu-
ma ija tutôb peuradeuen nibak ija lineun dan
ija nyang laén nyang meuwareuna ijo, ungu
dan mirah. Meunan cit ija gurden nyan
teuhiah deungon gamba-gamba kerub.

Dua taméh nyang raya nibak peurunggu

(1Raj. 7:15-22)

15 Raja geupeugét teuma dua boh taméh
nyang maséng-maséng manyang jih na 15,5
metée, laju atra nyan geukeubah dikeue Baét
TUHAN. Tieb-tieb saboh taméh nyan na ulée
taméh 2,2 metée. 16 Si u ateueh taméh-taméh
nyan geuhiah teuma deungon hiasan nyang
teupeugét nibak peurunggu, nyang saban
deungon ranté nyang teumanyum deungon
100 boh deulima. 17 Taméh-taméh nyan geu-
peudong nibak binéh wie ngon uneuen pin-
toe rot tamong u dalam Baét TUHAN; nyang
di siblaih seulatan geuboh nan Yakhin,[b] dan
nyang disiblaih utara geuboh nan Boas.[c]

Peuleungkapan Baét TUHAN

(1Raj. 7:23-51)

4 Nabi Sulaiman geuyue peugöt teuma
saboh miseubah peurunggu, nyang pa-
nyang ngon luwah jih maséng-maséng na 9
metée, dan manyang jih 4,5 metée. 2 Lé
gobnyan geupeugöt teuma saboh beujana
peurunggu nyang bulat meuglong, deungon
ukoran jih na kheueh lagée nyoe: lhok jih
2,2 metée, garéh teungoh jih 4,4 metée, dan
lingka jih 13,2 metée. 3 Ban sikeulileng bi-
néh luwa jih teuhiah teuma deungon gamba
leumô, nyang teucor meusajan-sajan deu-
ngon beujana nyan. 4 Beujana nyan geupeu-
duek di ateueh mandua boh rueng leumô
peurunggu – lhée boh meuhadab utara, lhée
boh meuhadab u seulatan, lhée boh u barat,
dan lhée boh u timu. 5 Teubai beujana nyan
na 75 milimetée. Binéh jih saban deungon
binéh cangkie nyang meuleungkong uluwa
saban that lagée bungöng bakong nyang
teungoh keumang. Beujana nyan hase jiteun
asoe jih kira-kira 60.000 arée. 6 Meunan cit
lé Nabi Sulaiman geupeugöt teuma 10 boh
baskom raya, limong boh keu geukeubah
disiblaih seulatan Baét TUHAN, dan limong
boh teuk siblaih utara. Baskom-baskom
nyan guna jih keuteumpat rhah uengkot-
uengkot sié nyang ka teukoih-koih nyang
teuma teutot sibagoe keureubeuen. Ié nyang
jaga didalam beujana nyang raya nyan geu-
seudia keu teungku imeum nyang keuneuk
rhah droe.

7-8 Meunan cit geupeugöt 10 boh gaki
panyöt nibak méuh meunurot mode nyang
ka teureuncana, dan 10 boh meuja. Banman-
dum gaki panyöt dan meuja nyan geukeu-
bah di dalam rhueng utama lam Baét TUHAN
– maséng-maséng limong boh disiblaih wie,
dan limong teuma disiblaih uneuen jih.
Meunan cit geupeugét teuma na 100 boh
mangkok méuh.

9 Meunan cit lé Nabi Sulaiman geu-
peugöt teuma saboh peulataran di dalam
nyang geukeubah keu teungku-teungku
imeum, dan saboh teuk peulataran luwa. Ôn
pintoe nibak geureubang-geureubang nibak
bandua boh peulataran nyan teulapéh teuma
deungon peurunggu. 10 Beujana geupeudu-
ek nibak sagoe teunggara Baét TUHAN.

11-16 Huram, nyang jeuet keu ulée ban-
mandum tukang-tukang nyan, laju jipeugöt
kuali-kuali, sudok-sudok dan mangkok-
mangkok. Dan seuleusoe kheueh geuhnyan
geupeugöt [d] banmandum peuleungkapan
Baét TUHAN nyang paih deungon janji geuh
ubak Nabi Sulaiman. Nyoe kheueh nan-nan
peuleungkapan nyang ka jipeugöt nyan:

Dua boh taméh raya
Dua boh ulée taméh nyang hijih
lagée mangkok nyang teukeubah di
ateueh bandua boh taméh nyan
Meunanyuem ranté bak tieb-tieb
taméh
400 boh deulima peurunggu nyang
teususon lam dua boh deret
bansikeulileng meunanyuem ranté
nyang nibak tieb-tieb ulée taméh
10 boh geuritan
10 boh baskom raya
Beujana peurunggu
12 boh leumô peurunggu nyang
teutumpang nibak beujana nyan

---

[b] *Yakhin:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "Gobnyan (Allah) nyang peuteutab". [c] *Boas:* Nan nyoe su jih lagée kheun Ibrani nyang makna jih "lé teunaga nibak Gobnyan (Allah)". [d] Keumungkenan that (kalon 1Raj. 7:40-45): siploh; meunurot naseukah Ibrani "geuhnyan geupeugöt".

3:14: Keu. 26:31 **4:1:** Keu. 27:1-2 **4:6:** Keu. 30:17-21 **4:7:** Keu. 25:31-40 **4:8:** Keu. 25:23-30

Kuali-kuali, sudok-sudok dan
gareupu-gareupu
Banmandum peuleungkapan nyan jipeu-
göt lé Huram keu Baét TUHAN, teupeugöt
nibak peurunggu dan teugeusok sampoe
meukilat. Banmandum nyang jipeugét lé
Huram nyan na kheueh saban deungon peu-
rintah Nabi Sulaiman.
17 Nabi Daud geuyue peugét barang-ba-
rang nyan nibak ureuëng nyang buet jih
bagian peuhanco logam lamkawan Sukot
dan Zereda di Pantôn Yordan. 18 Barang-ba-
rang nyang geuyue peugöt nyan lumpah that
le, sampoe hana meusidroe ureuëng pih
jiteupeue padub kilogram peurunggu nyang
ka teupeuguna keunan.
19-22 Raja Sulaiman geuyue peugét lom
nyang laén peukakaih-peukakaih nibak méuh
aseuli keu Baét TUHAN. Nyoe kheueh nan-nan
peukakaih nyang geuyue peugét nyan:

Miseubah
Meuja keu teumpat ruti sajian
Banmandum gaki panyöt deungon
panyöt jih nibak méuh tuha keu
teupeuhu dikeue Ruweueng Maha
Suci, nyang paih deungon reuncana
Hiasan-hiasan nyang hijih lagée bungöng
Panyöt-panyöt
Seupet-seupet
Alat keungon peugleh dah panyöt
Cambông-cambông
Piréng-piréng keu teumpat
keumeunyan
Piréng-piréng keu teumpat ngeue apui
Banmandum pintoe rot tamong u
Baét TUHAN meunan cit deungon
pintoe Ruweueng Maha Suci
teulapéh deungon méuh.

5 Óh ka lheueh seuleusoe geupeudong
Baét TUHAN nyan lé Nabi Sulaiman,
laju geukeubah didalam gudang-gudang Ba-
ét TUHAN nyan banmandum méuh, pirak
dan barang-barang nyang laén nyang ka
geupeuseumah lé Nabi Daud ureuëng syiek
gobnyan keu TUHAN.

Peuto Peujanjian TUHAN geuba u Baét TUHAN

(1Raj. 8:1-9)

2 Óh ka seuleusoe nyan lé Nabi Sulai-
man laju geuyue banmandum peumimpén
sukée dan kawöm nibak bansa Israel mangat
jimeusapat di Yerusalem guna mangat teu-
pinah Peuto Peujanjian TUHAN di Sion, Ban-
da Nabi Daud[e] u Baét TUHAN. 3 Dan jijak
kheueh awaknyan banmandum paih nibak
uroe raya Jambo Ôn. 4 Óh ka meusapat
banmandum peumimpén nyan, di ureuëng-
ureuëng Lewi laju geubeuôt Peuto Peujanji-
an TUHAN nyan, 5 dan laju geuba atranyan u
Baét TUHAN. Meunan cit deungon Khimah
TUHAN dan banmandum peuleungkapan jih
nyang na didalam nyan geuba banmandum
u Baét TUHAN lé teungku-teungku imeum
dan ureuëng Lewi. 6 Raja Nabi Sulaiman
dan mandum rakyat Israel ka meusapat
dikeue Peuto Peujanjian nyan laju jipeuseu-
mah ubak TUHAN bubiri dan leumô nyang
hana hase teu itong le jih. 7 Óh lheueh nyan
lé teungku-teungku imeum laju geupaso
Peuto Peujanjian nyan u dalam Baét TUHAN
dan jikeubah atra nyan di miyueb patong
kerub didalam Ruweueng Maha Suci.
8 Sayeueb patong-patong nyan meureuntang
sampoe teutob Peuto nyan meunan cit deu-
ngon kayée-kayée geunulam nyan. 9 Kayée
geunulam nyan panyang lagoena, sampoe
ujong-ujong jih leumah teukalon nibak
Ruweueng Maha Suci, teuma hana deuh
teukalon rot luwa. (Sampoe nibak uroenyoe
kayée-kayée nyan mantong na disinan.)
10 Didalam Peuto Peujanjian nyan hana
sapeuepi seulaén nyang na dua boh keupeng
batée. Batée-batée nyan ka geupeutamong
keunan lé Nabi Musa di Gunong Sinai.
Bak watée TUHAN geupeugöt peujanjian
deungon bansa Israel yoh watée awaknyan
teungoh jijak nibak nanggroe Meusé u
nanggroe Kanaan.

Keuagongan TUHAN

11-14 Banmandum teungku imeum
nyang na disinan, nibak mandum keulom-
pok, ka jipeusiab droe keu jijak ubak upaca-
ra nyan. Meunan cit banmandum ureuëng
tukang meunyanyoe dan nyang peumeu-én
alat musik lam sukée Lewi, na kheueh Asaf,
Heman, Yedutun dan banmandum anggota
kawöm awaknyan, ka jingui peukayan nibak
ija lineun. Ureuëng-ureuëng Lewi nyan ji-
dong nibak siblaih u timu miseubah sira
jimat simbal dan keucapi. Meusajan awak-
nyan na teuma 120 droe teungku imeum
nyang ka siab geuyueb beureuguih. Ca-e-

---

[e] *Banda Nabi Daud:* Kalon kamuih.
5:1: 2Sam. 8:11, 1Taw. 18:11 **5:2:** 2Sam. 6:12-15, 1Taw. 15:25-28 **5:10:** Tel. 10:5 **5:13:** 1Taw. 16:34, 2Taw. 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 106:1, 107:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11 **5:13-14:** Keu. 40:34-35

ca-e ngon nyanyoe lé ureuëng biduan sampoe melawok deungon su iréngan musik teurumpét, simbal dan alat musik nyang laén. Nyoe kheueh tutoe haba puja ngon pujoe nyang awaknyan peuca-e keu TUHAN:

"Pujoe kheueh TUHAN, sabab
Gobnyan gét.
Gaséh Gobnyan keukai abadi."

Bak watée teungku-teungku imeum geuteubiet lam Baét TUHAN nyan, hana teusangka-sangka Baét nyan ka peunoh deungon cahya teuka TUHAN, sampoe awaknyan ka hana jeuet le jipeubuet upacara iébadat.

Nabi Sulaiman geutabeulie keu rakyat gobnyan

(1Raj. 8:12-21)

6 Nabi Sulaiman geumeudoá,
"Ya TUHAN, Droeneueh leubeh
galak neutinggai didalam awan
nyang seupôt.
2 Jinoe ulôn peudong keu Droeneueh
geudong nyang meugah,
keu teumpat tinggai Droeneueh
siumu masa."

3 Óh lheueh geumeudoá, Nabi Sulaiman
laju geupaleng ubak rakyat nyang teudong
disinan, dan laju geulakée beureukat Allah
keu awaknyan. 4-6 Geupeugah lé Nabi Sulai-
man dalam munajab gobnyan ubak Allah,
"Yoh masa ilée TUHAN ka neumeujanji
ubak ureuëng syiek ulôn Nabi Daud lagée
nyoe, 'Yoh phon that Ulôn peuteubiet umat
Ulôn di nanggroe Meusé sampoe nibak
uroenyoe, di nanggroe Israel hana meusa-
boh banda pih nyang Ulôn piléh keu jeuet
keu teumpat teupeudong saboh rumoh iéba-
dat keu Ulôn, dan hana meusidroe pi nyang
Ulôn piléh mangat jeuet keupeumimpén
umat Ulôn Israel. Teuma jinoenyoe Ulôn
piléh Yerusalem sibagoe teumpat iébadat
keu Ulôn. Dan gata hai Nabi Daud, Ulôn
piléh mangat tapeurintah umat Ulôn.' Teu-
pujoe kheueh Po teu Allah Israel nyang ka
geupeuteupat janji geuh nyan!"
7 Lheuehnyan geupeugah lom lé Nabi
Sulaiman, "Ureuëng syiek ulôn Nabi Daud
ka geureuncana keuneuk geupeudong saboh
rumoh iébadat ubak TUHAN Allah Israel.
8 Teuma TUHAN geupeugah ubak gobnyan,
'Meukeusut gata nyan jroh that. 9 Teuma,
kon gata, aneuëk gata kheueh nyang peu-
dong Baét Ulôn nyan.'
10 Jinoenyoe TUHAN ka geupeutrok janji
Geuh. Ulôn ka jeuet keuraja Israel keugeu-
nantoe ureuëng syiek ulôn, dan meunan cit
di ulôn ka teuma ulôn peudong rumoh keu
teumpat iébadat ubak TUHAN, Allah Israel.
11 Di dalam Baét TUHAN nyan ulôn keubah
teumpat keu Peuto Peujanjian nyang asoe
jih batée peujanjian TUHAN deungon umat
Israel."

Doá Nabi Sulaiman

(1Raj. 8:22-53)

12-13 Nabi Sulaiman ka geupeugöt
panggong peurunggu di teungoh-teungoh
Baét TUHAN. Panyang ngon luwah jih na
2,2 metée, dan manyang jih na 1,3 metée.
Dikeue rakyat nyang teuka keunan, Nabi
Sulaiman laju geu-ék u ateueh panggong
nyan, dan geudong geumeuhadab ubak
miseubah. Banmandum ureuëng nyang na
disinan deuh jikalon. Laju gobnyan geu-
meu teuôt, óh lheueh nyan geubeuôt ban
dua blaih jaroe geuh sira geuleueng u
langét laju geumeu doá, 14 "TUHAN, Po
teu Allah Israel! Dilangét meunan cit di
ateueh bumoe nyoe hana nyang hase lagée
Droeneueh ya TUHAN! Droeneueh ka neu-
peutrok janji Droeneueh deungon cara ka
neutunyok geunaséh Droeneueh keu umat
Droeneueh nyang seutia lom taát deungon
sipeunoh até keu Droeneueh. 15 Droeneueh
ka neupeutrok janji Droeneueh ubak
ureuëng syiek ulôn Nabi Daud. Peue
nyang ka TUHAN peujanjinyan ka TUHAN
peubuet nibak uroenyoe. 16-17 Meunan cit
TUHAN ka neumeujanji ubak ureuëng syiek
ulôn bahwa meunyoe keuturonan gobnyan
bit-bit taát ubak hukôm Droeneueh lagée
gobnyan, teuma keu siumu masa sidroe
lamkawan keuturonan gobnyan jimat peu-
rintah lagée raja di Israel. Jinoenyoe, ya
TUHAN Po teu Allah Israel, neupeutrok
kheueh laju banmandum janji nyang ka
TUHAN peujanji ubak bapak ulôn Nabi
Daud, hamba Droeneueh nyan.
18 Teuma, ya Po teu Allah, peu kheueh
beutôi-beutôi TUHAN neutem tinggai di
ateueh bumoe nyoe di lamkawan manusia?
Meunyoe tacok langét banmandum pih hana
seb luwah keuteumpat Droeneueh, peue
teuk lom deungon rumoh iébadat nyang
ulôn peudong nyoe! 19 Ya TUHAN, Allah
ulôn, ulôn hamba Droeneueh! Teuma, neu-
deungoe kheueh doá ulôn, dan neupeukabui

6:4-9: 2Sam. 7:1-13, 1Taw. 17:1-12 **6:16:** 1Raj. 2:4 **6:18:** 2Taw. 2:6

kheueh peue nyang ulôn lakée. [20-21] Seumo-
ga uroe ngon malam TUHAN neulindong
baét nyoe nyang ka TUHAN piléh sibagoe
teumpat iébadat keu Droeneueh. Seumoga
teuma nibak teumpat tinggai TUHAN di
syeuruga TUHAN neudeungoe dan neupeu
amphon ulôn meunan cit desya umat
Droeneueh Israel, pajan mantong kamoe
meuhadab ubak baét nyoe dan kamoe meu-
doá ubak Droeneueh.

[22] Meunyoe na sidroe ureuëng jitudoh
meusalah ateueh ureuëng laén dan laju jiba
ubak miseubah Droeneueh didalam Baét
Droeneueh nyoe keu jimeusumpah bahwa
jihnyan hana meusalah, [23] ya TUHAN bah
kheueh TUHAN neudeungoe doá kamoe
nyoe lam syeuruga dan neupeuputôh peuka-
ra hamba-hamba Droeneueh nyoe. Neu
hukôm kheueh nyang meusalah dan neupeu-
beubaih kheueh nyang hana meusalah.

[24] Meunyoe umat Droeneueh Israel
jipeutaloe lé musoh-musoh jih sabab awak-
nyan meudesya, laju jihnyan meunyeusai
dan jihoreumat lom Droeneueh sibagoe
TUHAN, óh lheuehnyan jijak ubak Baét
Droeneueh nyoe sira jimeudoá jilakée am-
phon ubak Droeneueh, [25] seumoga TUHAN
nyang na lam syeuruga neudeungoe awak-
nyan. Seumoga TUHAN neupeu amphon teu-
ma banmandum desya umat Droeneueh
nyoe, dan neupeuwoe awaknyan u nanggroe
nyang ka TUHAN bri keu awaknyan dan keu
indatu awaknyan.

[26] Meunyoe umat Droeneueh meudesya
ubak Droeneueh dan neuhukôm awaknyan
deungon hana neupeutron ujeuen, laju
awaknyan meunyeusai ngon jimeutobat
ubak Droeneueh sira jihoreumat Droeneueh
sibagoe TUHAN, óh lheuehnyan jijak meuha-
dab u Baét Droeneueh nyoe dan jimeudoá
ubak Droeneueh, [27] ya TUHAN di syeuruga,
neudeungoe kheueh awaknyan. Dan neupeu
amphon kheueh desya-desya hamba-hamba
Droeneueh umat Israel. Neupeuruno kheueh
awaknyan mangat jipeubuet nyang beuna.
Óh lheuehnyan, ya TUHAN, neupeutron
kheueh ujeuen u nanggroe Droeneueh nyoe,
nanggroe nyang ka TUHAN bri keu umat
Droeneueh nyang ka jeuet keuhak milék jih
keu siumu masa.

[28] Meunyoe nanggroe nyoe teuka mu-
sém deuk atawa bala nyang parah that, ata-
wa bubena seunaman jipeurusak lé angén
seu-uem, hama atawa seurangga daruet, ata-
wa meunyoe umat Droeneueh jiprang lé
musoh, atawa jiseurang lé peunyakét,
[29] seumoga TUHAN neudeungoe doá awak-
nyan. Meunyoe nibak umat Droeneueh Isra-
el na nyang seudeh até jimeudoá ubak
Droeneueh sira jileueng paleuet jaroe u la-
ngét jimeuhadab ubak Baét Droeneueh
nyoe, [30] bah kheueh TUHAN nyang na lam
syeuruga neudeungoe dan neupeu amphon
awaknyan. Teuma Droeneueh kheueh
nyang teupeue peue asoe até manusia. Sa-
bab nyan neupeusaneut kheueh soemantong
ureuëng nyan nyang sadub deungon buet
jih, [31] mangat umat Droeneueh jitaát dan
jitakot keu Droeneueh pajan mantong si-
mantong awaknyan tinggai di nanggroe
nyang ka TUHAN jok keu indatu kamoe.

[32] Meunyoe ureuëng aséng nyang deu-
ngoe keuhai keu agongan dan teunaga
Droeneueh, dan bahwa Droeneueh sabe lam
siab keu neutulông, laju jihnyan jijak ubak
Baét Droeneueh nyoe keu jijak meudoá
ubak Droeneueh, [33] seumoga TUHAN nibak
teumpat Droeneueh di syeuruga neudeu-
ngoe doá awaknyan dan neupeutrok peue
nyang jilakée. Deungon na lagéenyan ban-
mandum bansa nyang na di ateueh donya
jituri Droeneueh dan jitaát ubak Droeneueh
lagée umat Droeneueh Israel. Awaknyan
teuma jiteupeue bahwa rumoh nyang ulôn
peudong nyoe kheueh teumpat keujih iéba-
dat ubak Droeneueh.

[34] Meunyoe TUHAN neubri peurintah
keu umat Droeneueh jijak muprang jak la-
wan musoh, dan dipat mantong kheueh
awaknyan na, awaknyan jimeuhadab ubak
banda nyang ka TUHAN piléh nyoe dan
jimeudoá sira meuhadab keue baét nyoe
nyang ka ulôn peudong keu Droeneueh,
[35] seumoga Droeneueh nyang na didalam
syeuruga neudeungoe doá awaknyan, dan
neupeumeunang keu awaknyan.

[36] Meunyoe umat Droeneueh jipeubuet
desya ateueh Droeneueh – nyang sikeubit
jih hana meusidroe manusia pih nyang hana
meudesya – dan sabab beungéh Droeneueh
neupeubiyeu mantong awaknyan jipeutaloe
lé musoh dan laju jiba sibagoe tawanan ubak
saboh nanggroe nyang jiôh atawa tô, [37] seu-
moga TUHAN neudeungoe doá awaknyan.
Meunyoe nibak nanggroe nyan awaknyan
jitinggai desya-desya jih, dan jimeudoá
ubak Droeneueh sira jimeungaku bahwa
droe jih nyan ka jipeubuet desya dan buet

6:20: Tel. 12:11

nyang jeuhet, neudeungoe kheueh doá
awaknyan, ya TUHAN. 38 Meunyoe di nang-
groe nyan awaknyan deungon ikhlas dan
jujoe ka jitinggai desya-desya droe jih, dan
jimeudoá ubak Droeneueh sira jimeuhadab
u nanggroenyoe nyang ka TUHAN bri keu
indatu kamoe, u arah banda nyang ka
TUHAN piléh dan u rumoh iébadat nyang ka
ulôn peudong keu Droeneueh nyoe, 39 teu-
ma nibak lam syeuruga di teumpat TUHAN
tinggai bah kheueh TUHAN deungoe doá-
doá awaknyan dan neugaséh keu awaknyan.
Neupeu amphon kheueh bubena desya umat
Droeneueh.

40 Jinoenyoe, ya Allah ulôn, neungieng
kheueh kamoe dan neudeungoe kheueh doá
nyang jipeusampoe ubak Droeneueh nibak
teumpat nyoe. 41 Neubeudôh kheueh jinoe-
nyoe, ya TUHAN Po teu Allah! Dan meusajan
deungon Peuto Peujanjian nyang teulambang
sibagoe kuasa Droeneueh nyan bah kheueh
TUHAN neutamong u dalam Baét Droeneueh
nyoe dan neutinggai kheueh disinoe keu
siumu masa. Neubri kheueh beureukat keu-
mandum buet teungku-teungku imeum
Droeneueh, dan seumoga banmandum umat
Droeneueh mubahgia kareuna Droeneueh
jroh that keu awaknyan. 42 TUHAN, Po teu
Allah kamoe, bék kheueh neutulak raja
nyang ka TUHAN piléh nyoe. Neuingat kheu-
eh keugeunaséh Droeneueh nyang ka TUHAN
bri keu hamba Droeneueh Nabi Daud."

Teureuseumi Baét TUHAN

(1Raj. 8:62-66)

7 Óh ka lheueh geumeudoá lé Nabi Su-
laiman, laju TUHAN geupeutron apui di
langét jijak pajoh mandum keureubeuen
nyang teupeuseumah keu Gobnyan. Dan
bak watée nyan cit teuma cahya tanda
TUHAN ka teuka hu trang muble-ble lam
Baét TUHAN nyan, 2 lé sabab nyan teuma
bubena teungku imeum hana hase jitamong
keunan. 3 Bak watée ureuëng Israel leumah
jikalon apui hu jitron nibak langét dan cahya
tanda ka teuka TUHAN ka hu trang didalam
Baét TUHAN nyan, awaknyan banmandum
teudugom ateueh aleue laju jiseumah dan
jipujo Allah, sabab Gobnyan jroh dan geu-
naséh Gobnyan keukai dan abadi. 4 Óh lheu-
eh nyan lé Nabi Sulaiman dan banmandum
ureuëng nyang na meumeusapat disinan
jipeuseumah laju keureubeuen ubak TUHAN:
5 Keu keureubeuen nyang teutot Nabi Sulai-
man geupeuseumah na 22.000 boh leumô
dan 120.000 boh bubiri. Meunan kheueh
cara jih raja dan banmandum rakyat jipeuna
upacara keu teuseurah rumoh iébadat nyan
ubak TUHAN. 6 Bubena teungku imeum geu-
yue dong nibak teumpat nyang ka teupeu-
teuntée keu awaknyan; meuhadab keue deu-
ngon ureuëng Lewi nyang teungoh jipujo
TUHAN deungon alat-alat musik nyang ka
lheueh geupeugöt lé Raja Nabi Daud, sira
jimeunyanyoe deungon lagu "Geunaséh
Gobnyan Keukai Abadi!" nyang saban la-
gée nyang ka geuyue lé Nabi Daud. Lé
mandum teungku imeum geuyueb beureu-
guih seudangkan bubena rakyat jidong meu-
reuti.

7 Dan óh lheuehnyan laju geuseurah lé
Nabi Sulaiman ubak TUHAN bagian teungoh
peulataran nyang na di rumoh iébadatnyan.
Óh lheuehnyan gobnyan geupeuseumah di-
sinan keureubeuen nyang teutot, keureubeu-
en gandom dan gapah beulatang keu keu-
reubeuen peudamé. Banmandum nyan
jipeuseumah disinan sabab miseubah peu-
runggu nyang ka lheueh teupeugot ubit that-
that keu banmandum peuseumahan nyan.

8 Nabi Sulaiman dan banmandum rakyat
Israel laju jipeuna peurayaan Jambo Ôn
nyang treb jih na tujoh uroe. Gét that jai
ureuëng nyang meusapat watée peurayaan
nyan. Awaknyan teuka nibak daerah nyang
jiôh di Jalan Hamat di utara sampoe ubak
bataih nanggroe Meusé di seulatan. 9 Tujoh
uroe treb jih awaknyan meusapat nibak peu-
reusmian miseubah TUHAN, óh lheuehnyan
na tujoh uroe teuk teuma keu peurayaan
Jambo Ôn. Nibak uroe nyang keuneulheueh
geupeuna teuma peurayaan peunutôb, 10 dan
óh singoh beungoh nyan, bak tanggai 23
buleuen nyang keutujoh, Nabi Sulaiman laju
geuyuewoe bubena ureuëng nyang teuka
keunan. Awaknyan that-that galak ngon ma-
ngat até ateueh banmandum nyang jroh
nyang ka jipeubuet lé TUHAN ubak bansa
Israel umat Gobnyan, ubak Nabi Daud dan
ubak Nabi Sulaiman.

TUHAN geupeuleumah droe lom ubak Nabi Sulaiman

(1Raj. 9:1-9)

11 Óh lheueh seuleusoe geupeudong Ba-
ét TUHAN ngon meuligoe lé Nabi Sulaiman;

6:41-42: Zab. 132:8-10 7:1: Im. 9:23-24 7:3: 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 106:1, 107:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11

12 lé TUHAN geupeuleumah droe lom ubak
gobnyan nibak watée malam. Geupeugah lé
TUHAN ubak gobnyan, "Doá gata ka Ulôn
deungoe dan ka teuma Ulôn teurimong baét
nyang gata peudong nyoe sibagoe teumpat
teupeuseumah keureubeuen nyang khusos
keu Ulôn. 13 Meunyoe lé Ulôn hana Ulôn
peutron ujeuen dan Lôn kirém daruet keu
jijak pajoh hase bumoe sampoe habéh dan
Ulôn peuteuka bala peunyakét ateueh umat
ulôn, 14 laju umat Ulôn nyang jingui nan
Ulôn nyan jipeumiyueb droe, dan jimeudoá
lom jiteuka ubak Ulôn keu jitinggai buet jih
nyang jeuhet, teuma Ulôn nyang na tinggai
di syeuruga Ulôn deungoe doá awaknyan.
Ulôn teuma Lôn peuamphon dumna desya
awaknyan dan Ulôn peujeuet nanggroe
awaknyan makmu lom teuma. 15 Ulôn teu-
tab Ulôn kalon Baét Ulôn nyoe dan siab
Ulôn deungoe banmandum doá nyang jila-
kée nibak teumpat nyoe. 16 Banmandum
nyan Ulôn peubuet sabab teumpat nyoe ka
Ulôn piléh dan Ulôn peukhusos jeuet keu-
teumpat iébadat keu Ulôn keu siumu masa.
Meunan cit Ulôn teuma Lôn kalon dan Ulôn
lindong nyan siumu masa. 17 Meunyoe gata,
lagée Nabi Daud ureuëng syiek gata, udeb
meunurot kheun Ulôn dan taát ubak huköm-
huköm Ulôn dan tapeubuet banmandum
nyang Ulôn peurintah bak gata, 18 Ulôn teu-
ma Ulôn peuteupat janji Ulôn nibak ureuëng
syiek gata Nabi Daud bahwa sabe na sidroe
aneuëk nibak keuturonan jihnyan nyang jeu-
et keuraja di nanggroe Israel. 19 Teuma
meunyoe gata dan rakyat gata ji-iengkeue
keu huköm-huköm dan peurintah Ulôn, dan
jiseumah ubak ilah-ilah nyang laén, 20 Ulôn
teuma Lôn peuteubit gata nibak nanggroe
nyang ka Ulôn bri keu gata. Meunan cit
Ulôn teuma Lôn tinggai baét nyoe nyang ka
Ulôn peuteutab sibagoe baét iébadat keu
Ulôn. Dipat mantong rumoh nyoe teuma
jihina lé gob dan jipeukém.

21 Baét iébadat nyoe bak saátnyoe keu-
bit that jihoreumat, teuma bak watée nyan
soemantong ureuëng nyang na jijak rot nyan
hireuen jikalon nyan. Awaknyan jipeugah,
'Pakon TUHAN geupeujeuet lagéenyan ateu-
eh nanggroe dan rumoh nyoe?' 22 Laju lé
ureuëng nyang keunong tanyong nyan teu-
ma jijaweueb, 'Sabab awaknyan ka jitinggai
TUHAN, Po teu Allah awaknyan, nyang ka
geuintat indatu awaknyan jitinggai ngon
jiteubiet nibak nanggroe Meusé. Awaknyan
ka jiseumah dan meujanji seutia ubak ilah-
ilah nyang laén. Nyang kheueh sabab jih
TUHAN geupeutron bala nyoe ateueh awak-
nyan.' "

Jasa-jasa Nabi Sulaiman

(1Raj. 9:10-28)

8 Nabi Sulaiman geupeudong Baét
TUHAN dan meuligoe raja nyan lam
teumpo 20 thon. 2 Banda-banda nyang ka
jijok lé Raja Hiram keu gobnyan geupeu-
dong keula-i, dan geuyue tinggai laju
ureuëng Israel disinan. 3 Dan geureubot teu-
ma daerah Hamat dan Zoba 4 dan geupeu-
kong banda Tadmor di padang pasi, dan laju
geupeudong lom banmandum pusat peubeu-
kalan di Hamat. 5 Banda Bet-Horon-Ateueh
dan Bet-Horon-Miyueb geupeudong keula-i
jeuet keubanda nyang meukuta deungon
pintoe geureubang nyang meupalang pintoe.
6 Meunan cit geupeudong lom teuma banda
Baalat, dan banmandum banda peubeu-
kalan, dan banda-banda pangkalan geuritan
prang sigoguih deungon guda jih. Banman-
dum reuncana teupeudong nyan di Yeru-
salem, Libanon dan banmandum wilayah
keukuasaan gobnyan ka geupeubuet ban-
mandum. 7-8 Banmandum keuturonan bansa
Kanaan nyang hana jiteumé poh maté lé
bansa Israel bak watée awaknyan jijakduek
nibak banda nyan, banmandum ureuëng
nyan geukraih lé Nabi Sulaiman keu geuyue
keureuja paksa. Awaknyan na kheueh
ureuëng Het, Amori, Feris, Hewi dan Ye-
bus. Sampoe nibak uroenyoe keuturonan
awaknyan jeuet keunamiet. 9 Ureuëng Israel
hana geuyue keureuja paksa; awaknyan
geubri tugaih sibagoe sipa-i, peuwira, keu-
meundan geuritan prang, dan sipa-i pasokan
meuguda. 10 Dua reutoih limong ploh droe
peugawée geujok tugaih tanggong jaweueb
ateueh ureuëng-ureuëng nyang keureuja
paksa lam meubagoe proyek peumba-
ngunan.

11 Nabi Sulaiman laju geupinah peuru-
moh geuh, na kheueh putro raja nibak nang-
groe Meusé, nibak banda Nabi Daud u ru-
moh nyang ka geupeudong keu gobnyan.
Sabab Nabi Sulaiman geupike lagée nyoe,
"Ureuëng binoe ulôn hana jeuet jitinggai
nibak meuligoe Nabi Daud, raja Israel, sa-
bab nibak teumpat Peuto Peujanjian TUHAN
nyang ka lheueh teukeubah na kheueh teum-
pat suci."

7:18: 1Raj. 2:4

[12] Nabi Sulaiman geupeuseumah keu-
reubeuen nyang teutot ubak TUHAN di ateu-
eh miseubah nyang ka lheueh geupeudong
dikeue Baét TUHAN. [13] Keureubeuen-keu-
reubeuen nyan geupeuseumah meunurot
huköm Nabi Musa keu tieb-tieb uroe raya:
uroe Sabat, uroe raya Buleuen Barô, dan ban
lhée boh uroe raya thon meuthon, na kheueh
uroe raya Ruti nyang Hana Meurago, uroe
raya Musém Seumupot, dan uroe raya Jam-
bo Ôn. [14] Paih lagée peuratoran-peuratoran
nyang ka geupeugöt lé Nabi Daud ureuëng
syiek gobnyan, Nabi Sulaiman laju geu ato
tugaih-tugaih tieb uroe keu mandum teung-
ku imeum dan keu ureuëng Lewi nyang
harôh jimeuca-e ngon meurateb puja dan
pujoe keu TUHAN jibantu lé mandum teung-
ku imeum lam hai teupeubuet upacara-upa-
cara iébadat. Meunan cit deungon mandum
ureuëng nyang kawai Baét TUHAN geubagi
laju meureugu-reugu keu tieb-tieb pintoe
geureubang, nyang sisuai lagée nyang ka
geutunyok lé Nabi Daud hamba Allah nyan.
[15] Banmandum peutunyok Nabi Daud ubak
teungku imeum dan ureuëng Lewi keuhai
gudang-gudang dan hai-hai nyang laén,
banmandum nyan jiseutôt jisimak deungon
gét that.

[16] Deungon nyan teuma seuleusoe kheu-
eh proyek peumbangunan nyang ka geureun-
cana lé Nabi Sulaiman. Banmandum buet
nyan, phon nibak teukeubah keunaleueng
sampoe seuleusoe teupeudong Baét TUHAN,
ka jikeureuja deungon jroh that.

[17] Óh ka lheueh nyan Nabi Sulaiman
laju geujak u Ezion-Geber dan u Elot, ban-
da-banda peulabuhan nyang na di lhok Aka-
ba di nanggroe Edom. [18] Raja Hiram laju
jikirém keu gobnyan kapai-kapai nyang
jipeulayeue lé aneuëk buah Hiram keudroe
meusigoe deungon aneuk kapai nyang ka
meupeungalaman. Awaknyan jimeulayeue
u nanggroe Ofir meusajan deungon aneuëk
buah Nabi Sulaiman dan jicok disideh na
15.000 kilogram méuh laju atranyan jiba
ubak Nabi Sulaiman.

Ratu nibak nanggroe Syeba geujak u nanggroe Nabi Sulaiman

(1Raj. 10:1-13)

9 Na sidroe ratu nibak nanggroe Syeba,
ratu nyan geudeungoe keuhai keumeu-
gahan dan meusyeuhu Nabi Sulaiman. Lé
sababnyan ratu nyan laju geujak u Yerusa-
lem keuneuk jak ujoe Nabi Sulaiman nyan
deungon cara geuseuéue nyang lumpah pa-
yah-payah. Gobnyan teuka deungon nameu-
padubdroe ureuëng patot-patot meunan cit
ureuëng nyang iréng dan unta nyang peunoh
teupeudieng deungon reumpah-reumpah,
batée peumata dan le that-that lom méuh
meutahta. Bak watée ka meurumpok deu-
ngon Nabi Sulaiman, ratu nyan laju geuta-
nyong ngon sira geuseueu éue nyang hase
geupike. [2] Banmandum nyang geutanyong
nyan hase geujaweueb lé Nabi Sulaiman,
hana meusaboh pi nyang tuwoe lé gobnyan.
[3] Ratunyan ka deuh geungieng keudroe
ngon mata ulée geuh pakriban bijaksana jih
Nabi Sulaiman nyan. Meunan cit gobnyan
geukalon meuligoe nyang geupeudong lé
Nabi Sulaiman, [4] cara meukeureuja nyang
jipeubuet lé peugawée-peugawée gobnyan
nyang meutugaih nibak meuligoe, dan peu-
kayan seuragam dan rumoh-rumoh awak-
nyan. Meunan cit ratu nyan geunging cara
ureuëng peuhidang peunajoh, dan peukayan
peulayan nyang peutimang ureuëng khanu-
ri; meunan cit geunging teuma keureubeu-
en-keureubeuen nyang geupeuseumah lé
Nabi Sulaiman di Baét TUHAN. Banmandum
nyang ka geungieng lé ratu nibak nanggroe
Syeba nyan teuhireuen-hireuen ngon tahé
manté.

[5] Dan geupeugah kheueh lé ratu nyan
ubak Nabi Sulaiman, "Peue mantong nyang
ka ulôn deungoe di tanoh ié ulôn keuhai
Teungku Amphon dan keubijaksanaan
Teungku Amphon, keubit beutôi that! [6] Yoh
masa ilée hana lom ulôn patéh, teuma óh ka
lheueh ulôn teuka dan lôn ngieng ngon mata
ulée lôn keudroe barô kheueh lôn patéh.
Nyang sikeubit jih peue mantong nyang ka
ulôn deungoe nyan hana meusiteungoh pih
nibak peue nyang ka ulôn ngieng bak saát
nyoe. Deuh that keubijaksanaan dan keuka-
yaan Teungku Amphon jiôh leubeh rayeuk
nibak peue nyang ka jipeugah bak ulôn.
[7] Keubit mubahgia that peugawée-peugawée
nyang jipeutimang Teungku Amphon dan
sabe jimeukeureuja keu Teungku Amphon
sampoe hase jideungoe nibak Teungku Am-
phon keudroe banmandum ajaran nyang bi-
jaksana! Teupujoe kheueh TUHAN, Allah
Teungku Amphon! [8] Teupujoe kheueh TUHAN,
Po teu Allah Amphon! Deungon teubaiát jih

8:13: Teu. 28:9-10, Teu. 28:11-15, Keu. 23:14-17, 34:22-23, Teu. 28:16–29:39, Tel. 16:16 **9:1-9:** Mat. 12:42, Luk. 11:31

Teungku Amphon jeuet keuraja neumat peu-
rintah ateueh Gobnyan, Gobnyan ka geutu-
nyok padubna galak jih Gobnyan keu Teu-
ngku Amphon. Sabab Gobnyan geugaséh
keu umat Israel nyang harab mangat umat
Geuh nyan teutab na, teuma Gobnyan ka
geuangkat Teungku Amphon jeuet keuraja
awaknyan, mangat Teungku Amphon hase
neupeudong huköm dan keuadelan."
9 Óh lheuehnyan ratu nanggroe Syeba
nyan geupeujaroe ubak Nabi Sulaiman peue
mantong hadiah nyang ka geuba, na kheueh
leubeh nibak 4.000 kilogram méuh dan lam
jeumeulah nyang le batée peumata meunan
cit deungon reumpah-reumpah. Hana nyang
ka-ka na lé Nabi Sulaiman geuteurimong
reumpah-reumpah nyang meunan gét mutu
jih lagée nyang ka geubri lé ratu nibak
nanggroe Syeba nyan keu gobnyan.
(10 Aneuëk buah Raja Hiram dan aneuëk
buah Nabi Sulaiman nyang ba méuh nibak
Ofir keu Nabi Sulaiman, na cit jiba sajan
batée peumata dan kayée ceundana. 11 Ka-
yée nyan geupeuguna lé Nabi Sulaiman keu
teupeugét reunyeun di Baét TUHAN dan
meuligoe gobnyan, dan meunan cit kayée
nyan geupeuguna keu teupeugét keucapi
dan gambus keu ureuëng nyang meuca-e.
Gohlom na nyang ka-ka nyang lagéenyan
bagoe di nanggroe Yehuda.)
12 Seulaén hadiah-hadiah balasan nyang
geubri lé Nabi Sulaiman, Nabi Sulaiman
geubri cit ubak ratu nibak nanggroe Syeba
nyan peue mantong nyang geulakée. Óh
lheueh nyan geuwo kheueh ratu nyan u
nanggroe gobnyan meusajan deungon bube-
na ureuëng nyang jak ngon gobnyan.

Keukayaan Nabi Sulaiman

(1Raj. 10:14-25)

13 Tieb-tieb thon Nabi Sulaiman sabe
geuteurimong rab na 23.000 kilogram méuh,
14 gohlom teuitong bubena cukée nibak man-
dum saudaga dan ureuëng meukat. Meunan
cit lé raja-raja arab dan gubunur Israel na cit
geubri méuh dan pirak keu gobnyan. 15 Nabi
Sulaiman na geupeugét 200 boh peurisai
nyang raya nibak méuh nyang teuteumpah.
Méuh nyan geubalot nibak tieb-tieb peurisai
nyan na 7 kilogram. 16 Meunan cit gobnyan
geupeugét teuma na 300 boh peurisai méuh
nyang leubeh ubit. Méuh nyan geuboh nibak
tieb-tieb peurisai ubit nyan na leubeh kureu-
eng 3 kilogram, banmandum nyan nibak
méuh nyang teuteumpah. Peurisai-peurisai
nyan geukeubah nibak balée nyang geuboh
nan Balée Uteuen Libanon.[f]
17 Meunan cit lé Nabi Sulaiman na teu-
ma geupeugöt saboh keurusi keurajeuen
nyang raya nyang teupeugét nibak gadeng
dan teuhias deungon méuh aseuli. 18 Keuru-
si nyan na meujaroe dan nibak tieb-tieb
siblaih nyan na teuma patong singa. Dan
keurusi nyan na teuma nam aneuk reunyeun,
dan saboh teumpat gaki nyang teuseupoh
deungon méuh. Teumpat peuduek gaki nyan
teupeusaboh deungon keurusi jih. 19 Nibak
tieb-tieb ujong wie ngon ujong uneuen tieb
aneuk reunyeun keurusi nyan na patong
singa – banmandum nyan na 12 boh. Hana
keurusi nyang lagée nyan bagoe nibak keu-
rajeuen toh mantong.
20 Banmandum peukakaih ngon jieb ié
Nabi Sulaiman teupeugöt nibak méuh, dan
banmandum peukakaih nyang na nibak Ba-
lée Uteuen Libanon nyan pih teupeugöt ni-
bak méuh aseuli. Bak jamén Nabi Sulaiman,
pirak nyan hana yuem. 21 Nabi Sulaiman na
teuma kapai raya nyang le nyang hase
jimeulayeue didalam laôt raya meusapat
deungon kapai-kapai Raja Hiram. Lhée thon
sigo kapai nyan jiwo sira jiba méuh, pirak,
gadeng, bukréeh dan cicém meurak.
22 Nabi Raja Sulaiman nyan leubeh kaya
dan leubeh bijaksana nibak raja toh mantong
nyang na di ateueh donya. 23 Banmandum
ureuëng jiuseuha jijak peuto ubak Nabi Su-
laiman keu jijak deungoe ajaran bijaksana
nyang geubri lé Po teu Allah ubak gobnyan.
24 Awaknyan maséng-maséng jiteuka keu
jijak jok hadiah ubak Nabi Sulaiman. Nyang
jijok lé awaknyan na barang-barang méuh,
pirak, peukayan, sinjata, reumpah-reumpah,
guda dan bagal. Meunan kheueh nibak thon
meugantoe thon.
25 Meunan cit di Nabi Sulaiman na teu-
ma 4.000 boh weue guda dan geuritan gob-
nyan. Guda prang gobnyan na 12.000 boh.
Siladum nibak nyan geukeubah di Yerusa-
lem, dan siladum teuk nibak meubagoe ban-
da pangkalan keu geuritan-geuritan prang
gobnyan. 26 Gobnyan geumat kuasa ateueh

[f] *Balée Uteuen Libanon:* Saboh balée rayeuk nyang na bak meuligoe Nabi Sulaiman nyang teupeuguna keu upacara-upacara reuseumi. Balée nyan teuboh nan Balée Uteuen Libanon mungken sabab bintéh jih teulapéh ngon papeuen kayée ceumara Libanon.

9:25: 1Raj. 4:26 **9:26:** Keuj. 15:18, 1Raj. 4:21

banmandum wilayah geuh nyang meulin-
teung phon nibak Krueng Efrat sampoe u
nanggroe Filistin dan ubak bataih nanggroe
Meusé. 27 Nibak jamén keurajeuen Nabi Su-
laiman, pirak nyan na kheueh barang biasa
mantong di Yerusalem, saban lagée aneuk
batée, dan kayée ceumara Libanon lumpah
that le saban lagée kayée ara biasa. 28 Lé
Nabi Sulaiman geupeutamong teuma guda
di nanggroe Meusé dan nibak tieb-tieb
nanggroe laén.

Calitra nyang ringkaih keuhai keurajeuen Nabi Sulaiman

(1Raj. 11:41-43)

29 Kisah nyang laén keuhai Nabi Sulai-
man phon nibak awai sampoe akhé ka teu-
cetet lam kitab *Riwayat Nabi Natan* dan
lam kitab *Nubuatan Ahia ureuëng Silo,* dan
lam kitab *Wahyu Nabi Ido,* nyan na cit
teutuléh kisah keurajeuen Yerobeam raja
Israel. 30 Na peuet ploh thon treb jih Nabi
Sulaiman geumat keurajeuen di Yerusalem
ateueh banmandum nanggroe Israel. 31 Óh
lheuehnyan Gobnyan meuninggai donya
dan teupeukubu laju nibak lampôh jrat Ban-
da Nabi Daud. Lé Rehabeam aneuëk gob-
nyan nyang agam teubaiát jeuet keuraja
keugeunantoe gobnyan.

Sukée-sukée bagian utara jibeurontak

(1Raj. 12:1-20)

10 Rehabeam jijak u Sikhem kareuna
banmandum rakyat Israel ka meu-
gumpôi disinan keuneuk jak bak teumpat
lantek gobnyan jeuet keuraja. 2 Bak watée-
nyan Yerobeam aneuëk Nebat mantong na
tinggai di Meusé sabab jipeuplueng droe
nibak Nabi Sulaiman. Bak watée geuhnyan
geudeungoe haba keuhai Rehabeam, gob-
nyan laju geugisa u Israel. 3 Rakyat nyang
na di bagian utara jiundang Yerobeam, deu-
ngon awaknyan meusigoe-sigoe jijak meu-
hadab ubak Rehabeam. Kheun awaknyan,
4 "Nabi Sulaiman ureuëng syiek Teungku
Amphon ka geupeubeuban nyang lumpah
brat u ateueh kamoe. Meunyoe Teungku
Amphon neupeuphui beuban kamoe dan
neupeukureueng deurita kamoe, kamoe teu-
ma tundok ubak Teungku Amphon."
5 Geujaweueb lé Rehabeam, "Ulôn
harôh lôn pike leubeh ilée. Gata jak kheueh
keunoe lom leubeh kureueng lhée uroe
teuk." Dan geujak kheueh bubena ureuëng
nyan.
6 Laju Rehabeam geulakée naseuhat
ubak ureuëng-ureuëng patot atawa ureuëng-
ureuëng syiek nyang ka lheueh jeuet keu-
peunaseuhat Nabi Sulaiman ureuëng syiek
gobnyan. "Peue nyang harôh ulôn jaweueb
keu awaknyan?" geutanyong lé Rehabeam.
"Peue naseuhat gata nyoe?"
7 Jijaweueb lé awaknyan, "Meunyoe
Teungku Amphon keuneuk peubuet nyang
jroh keu rakyat, dan neupeugalak até awak-
nyan, tabri kheueh jeunaweueb nyang jroh
teuma ubak awaknyan, awaknyan teuma
seutia ubak Teungku Amphon sampoe án
siumu masa."
8 Teuma peue nyang ka geunaseuhat lé
ureuëng tuha nyan hana geupakoe lé Reha-
beam. Seubalek jih, gobnyan laju geujak
mita ureuëng aneuëk-aneuëk muda nyang
santeut umu deungon gobnyan dan nyang
saát nyan ka jeuet keupeumbantu gobnyan.
9 Ubak awak nyang muda nyan gobnyan
geutanyong, "Peue naseuhat gatanyoe keu
ulôn mangat ulôn jaweueb rakyat nyang
jilakée mangat ulôn peuphui beuban awak-
nyan?"
10 Jijaweueb lé aneuëk muda-muda
nyan, "Meunoe kheueh heundak jih Teung-
ku Amphon peugah ubak awaknyan, 'Sileu-
moh-leumoh jih ulôn, ulôn mantong leubeh
teuga nibak ayah lôn. [g] 11 Ureuëng syiek
ulôn ka geubri beuban nyang brat ateueh
gata, teuma lé ulôn teuma ulôn bri teuma
nyang leubeh brat keu gata. Gobnyan geu-
seunuet gata deungon peunyunuet, teuma
ulôn seunuet gata ngon peunyunuet nyang
meuduro beuso!' "
12 Lhée uroe óh lheuehnyan Yerobeam
dan banmandum ureuëng nyan jijak lom
teuma ubak Raja Rehabeam, lagée nyang
ka lheueh geupeurintah lé gobnyan.
13 Meutulak likot deungon naseuhat
ureuëng-ureuëng syiek, rakyat nyang teuka
ubak gobnyan nyan, laju jisapa deungon
cara gasa. 14 Paih deungon naseuhat
ureuëng-ureuëng muda nyan, gobnyan
geupeugah lom, "Ureuëng syiek ulôn geu-
bri ubak gata beuban nyang brat, teuma
ulôn kupeujeuet beuban nyan nyang leu-
beh brat nibak ban nyang ka. Gobnyan

---

[g] *Sileumoh-leumoh jih ... ayah lôn:* meunurot naseukah, seucara harifiah, "aneuk geutek lôn leubeh rayeuk nibak keuieng ayah lôn".

9:27: Tel. 17:17 **9:28**: Tel. 17:16

geuseunuet gata deungon peunyunuet, teu-
ma ulôn lôn seunuet gata deungon peu-
nyunuet nyang meuduro beuso!" 15 Peue
nyang ka jilakée lé rakyat nyan hana
jipeureumeuen. Teuma banmandum nyan
na kheueh keuheundak TUHAN Po teu
Allah. Peue nyang ka lheueh geupeugah
lé TUHAN meulalu Nabi Ahia nibak Silo
keuhai Yerobeam aneuëk Nebat harôh teu-
jadi.
16 Bak watée rakyat Israel jikalon bahwa
raja hana geutem deungoe awaknyan, awak-
nyan laju jikuk, "Hana kupakoe keu Nabi
Daud dan keuturonan geuh nyan! Awak-
nyan hántom na jipeubuet sapeue keuk geu-
tanyoe. Hai rakyat Israel, jak geutanyoe
tajak woe! Bah kheueh disinan Rehabeam ji
uroih droe jih keudroe!"
Dan jijakwoe kheueh rakyat Israel u
rumoh droe jih maséng-maséng, 17 dan Re-
habeam jeuet keuraja na kheueh ateueh wi-
layah Yehuda.
18 Bahpi meunan Raja Rehabeam man-
tong cit geuyue Adoniram, sidroe ureuëng
nyang jeuet keu mando nibak keureuja rodi,
keu jijak peuteunang rakyat. Teuma lé rak-
yat jigeulawa gobnyan ngon aneuk batée
sampoe maté. Rehabeam keudroe hase
jipeuleuh seuhingga bagaih-bagaih geujak
ék u ateueh geuritan gobnyan, dan geupeu-
plueng droe u Yerusalem. 19 Phon nibak saát
nyan rakyat dibagian utara keurajeuen Israel
sabe jibeurontak teuhadab raja-raja keutu-
ronan Nabi Daud.

Ramaian Nabi Semaya

(1Raj. 12:21-24)

11 Bak watée Raja Rehabeam ka trok
u Yerusalem, gobnyan laju geupeu-
sapat 180.000 droe tantra nyang paleng jroh
nibak sukée Yehuda dan Benyamin keu jijak
prang ureuëng Israel dan jipeupuléh keuku-
asaan jih ateueh sukée-sukée dibagian utara
Israel. 2 Teuma TUHAN geuyue jak Nabi
Semaya 3 mangat geujak peusampoe peusan
nyoe ubak Rehabeam dan ubak mandum
ureuëng nyang na didalam sukée Yehuda
dan sukée Benyamin, 4 "Bék gatatem mu-
prang deungon syedara gata ureuëng Israel.
Jakwoe kheueh laju! Peue nyang ka teujadi
nyan na kheueh keuheundak ulôn." Lé sa-
babnyan awaknyan banmandum jiturot peu-
rintah TUHAN dan hana jeuet jijak muprang
deungon Yerobeam.

Rehabeam geupageue ngon kuta dumna banda-banda

5 Rehabeam tinggai di Yerusalem dan
geuyue laju ubak ureuëng laén jijak peu-
dong kuta-kuta keu banda-banda nyang na
diwilayah Yehuda dan Benyamin, banda-
banda nyan na kheueh: 6 banda Betlehem,
Etam, Tekoa, 7 Bet-Zur, Sokho, Adulam,
8 Gat, Mares, Zif, 9 Adoraim, Lakhis, Aze-
ka, 10 Zora, Ayalon dan Hebron. 11 Gob-
nyan laju geupeukong banda-banda nyang
ka meupageue ngon kuta nyan dan laju
geujok tugaih sidroe ulée balang pasokan
nibak tieb-tieb banda nyan. Maséng-maséng
banda nyan ka teuma geupeuleungkab deu-
ngon peunajoh nyang seb, minyéuk zaiton
dan ié anggô 12 meunan cit peurisai dan
kapak. Deungon lagée nyan, wilayah Yehu-
da dan Benyamin teutab na lam keukuasaan
gobnyan.

Teungku-teungku imeum dan ureuëng Lewi geujak u Yehuda

13 Teungku-teungku imeum dan ureuëng-
ureuëng Lewi nibak bansaboh nanggroe Is-
rael geujak laju meugabong deungon Reha-
beam. 14 Ureuëng-ureuëng Lewi nyan laju
geu tinggai blang naleueng dan tanoh droe
geuh laju geuminah u Yehuda dan Yerusa-
lem, sabab Yerobeam dan raja-raja nyang
mat geunantoe gobnyan hana jibri idhin
awaknyan jimeubuet sibagoe teungku
imeum TUHAN. 15 Yerobeam laju jibaiát
teungku-teungku imeum jih keudroe keu
nyang layani di teumpat-teumpat teuseumah
beurala dan keu jiseumah ubak jén-jén dan
patong leumô nyang jipeugöt keudroe.
16 Ureuëng-ureuëng nibak banmandum su-
kée Israel nyang bit-bit keuneuk seumah
TUHAN Po teu Allah Israel, jiminah u Yeru-
salem, jiseutôt ureuëng-ureuëng Lewi nyan
mangat jeuet jipeuseumah keureubeuen keu
TUHAN, Allah nyang jiseumah lé indatu
awaknyan. 17 Deungon na lagée nyan keu-
rajeuen Yehuda ka leubeh teuga. Lhée thon
treb jih awaknyan jitulông peumeurintah
Rehabeam aneuëk agam Nabi Sulaiman
nyan, dan udeb lagée yôh masa keurajeuen
Nabi Daud dan Nabi Sulaiman.

Keuluwarga Rehabeam

18 Rehabeam geumeukawen deungon
Mahalat; ureuëng syiek Mahalat nyan nan

10:16: 2Sam. 20:1 **11:15:** 1Raj. 12:31

jih Yerimot aneuëk agam Nabi Daud, dan
ma jihnyan na kheueh Abihail aneuëk Eliab,
cucoe Isai. 19 Awaknyan na jimeu aneuëk
lhée droe aneuëk agam: Yeus, Semarya dan
Zaham. 20 Óh lheueh nyan Rehabeam geu-
meukawen teuma deungon Maakha aneuëk
Absalom. Awaknyan na teuma geumeu
aneuëk peuet droe aneuëk agam: Abia, Atai,
Ziza dan Selomit. 21 Rehabeam na geumeu
inong 18 droe dan 60 droe gundek, 28 droe
aneuëk agam, dan 60 droe aneuëk inong.
Nibak banmandum peurumoh dan gundek
geuhnyan, nyang paleng that geugaséh na
kheueh Maakha. 22 Nyan kheueh sabab jih
Abia aneuëk Maakha leubeh jigaséh nibak
banmandum aneuëk-aneuëk gobnyan nyang
laén, lé sababnyan teuma Abia kheueh
nyang geupiléh keugeunantoe gobnyan jeu-
et keuraja. 23 Deungon bijaksana Rehabeam
geubri tugaih-tugaih keu aneuëk-aneuëk
geuh nyang agam dan geujok tugaih awak-
nyan nibak banda-banda nyang meupageue
ngon kuta di bansaboh wilayah Yehuda dan
wilayah Benyamin. Gobnyan geubri keu
awaknyan peunajoh nyang meulimpah ru-
wah, dan geujok teuma ureuëng inong
nyang le keu peurumoh awaknyan.

Meusé jiprang Yehuda

(1Raj. 14:25-28)

12 Óh ka lheueh keududuekan Reha-
beam sibagoe raja meutamah teuga,
gobnyan dan banmandum umat Israel laju
geupeutuwo ubak huköm TUHAN, 2 dan ha-
na seutia ubak Gobnyan. Lé sababnyan
TUHAN geuhuköm awaknyan. Bak thon
nyang keulimong keurajeuen Rehabeam, Si-
sak raja di nanggroe Meusé jijak prang
Yerusalem 3 deungon 1.200 geuritan prang,
60.000 sipa-i meuguda, dan lam jeumeulah
sipa-i nyang hana teuitong le jih, jitamong
cit keunan pasokan Libia, Suki dan Sudan.
4 Awaknyan laju jireubot banda-banda
nyang meupageue kuta di Yehuda dan laju
trok u Yerusalem.
5 Bak watée nyan Raja Rehabeam dan
bubena ureuëng peumimpén Yehuda ka
meusapat di Yerusalem sabab jipeuplueng
droe nibak Sisak. Nabi Semaya geujak laju
ubak awaknyan sira geupeugah, "Lagée
nyoe kheueh geupeugah lé TUHAN, 'Gata
nyoe ka tatinggai Ulôn, lé nyan bak saát
nyoe Ulôn pih Lôn tinggai gata akhéjih gata
jikuasa lé Sisak.' "
6 Raja dan dumna peumimpén geuaku
bahwa awaknyan ka meudesya. Awaknyan
laju jipeugah, "Peue nyang geupeubuet lé
TUHAN nyan na kheueh ade."
7 Bak watée geukalon lé TUHAN bahwa
awaknyan ka jipeumiyueb droe, TUHAN
geupeugah lom ubak Nabi Semaya, meunoe
geupeugah, "Sabab awaknyan ka jimeunga-
ku keu desya droe jih, jinoe Ulôn hana Ulôn
peupaloe le awaknyan. Ulôn deungon reu-
jang Lôn tulông awaknyan; Yerusalem hana
Lôn peuhanco. Bahpi meunan, Sisak 8 teu-
ma jikuasa awaknyan, mangat awaknyan
jiteupeu beuda jimeungabdi ubak Ulôn dan
meungabdi ubak peunguasa-peunguasa do-
nya."
9 Dan teuka kheueh Raja Sisak jijak
prang Yerusalem dan jireubot laju barang-
barang nyang meuhareuga nyang na meu-
teumé didalam Baét TUHAN dan di meuligoe
raja, meunan cit deungon peurisai-peurisai
méuh nyang geupeugét lé Nabi Sulaiman.
10 Keugeunantoe jih Rehabeam laju geupeu-
gét peurisai-peurisai peurunggu, dan geu-
peucaya peugét atranyan ubak peuwira
nyang kawai babah pintoe geureubang meu-
ligoe. 11 Pajan mantong raja geujak u Baét
TUHAN, lé ureuëng peungawai jiba peurisai-
peurisai nyan, óh lheuehnyan atra nyan laju
jipeuriwang ubak kama jaga. 12 Sabab raja
geupeumiyueb droe dikeue TUHAN, dan
meunan cit sabab mantong na hai-hai nyang
jroh di Yehuda ngon nyan reuda kheueh
meureuka TUHAN keu Rehabeam hana jeuet
geupeupaloe raja nyan mubacut pih.[h]

Kisah nyang ringkaih keuhai peumeurintahan Rehabeam

13 Rehabeam geumat peurintah di Yeru-
salem dan keukuasaan gobnyan sampoe
rayeuk. Gobnyan meu umu 41 thon bak
watée teu baiát jeuet keuraja, dan geumat
peurintah na 17 thon treb jih di Yerusalem,
banda nyang nibak mandum wilayah Israel
geupiléh lé TUHAN mangat jeuet keu teum-
pat iébadat ubak Gobnyan. Nan ma Rehabe-
am na kheueh Naama asai di nanggroe
Amon. 14 Rehabeam jipeubuet jeuhet sabab

---

[h] Ayat nyoe jeuet cit teuteujeumah lagée nyóe: Sabab raja geupeumiyueb droe ubak TUHAN, deungon nyan, seungab kheueh beungéh TUHAN ubak gobnyan, dan TUHAN hana geupeubinasa awaknyan meubacut pi. Keuadaan di Yehuda pih ka jeuet keu get.

12:9: 1Raj. 10:16-17, 2Taw. 9:15-16

hana jiuseuha jipeubuet buet lagée kheun
TUHAN.
15 Kisah keuhai Rehabeam awaiphon
sampoe akhé dan silsilah gobnyan ka teuce-
tet lam kitab *Seujarah Nabi Semaya* dan
lam *kitab Seujarah Nabi Ido.* Lamkawan
Rehabeam dan Yerobeam hana putôh na
sabe prang. 16 Rehabeam meuninggai donya
dan teukubu di lampôh jrat raja-raja Banda
Nabi Daud. Abia aneuëk gobnyan nyang
agam teubaiát jeuet keuraja keugeunantoe
gobnyan.

Teujadi prang Abia ngon Yerobeam
(1Raj. 15:1-8)

13 Bak thon nyang keulapan blaih ma-
sa keurajeuen Raja Yerobeam ateu-
eh Israel, Abia jeuet keuraja di nanggroe
Yehuda, 2 dan geumat peurintah na lhée
thon treb jih di Yerusalem. Ma gobnyan nan
jih Mikhaya aneuëk Uriel asai nibak banda
Gibea.
Óh lheueh nyan beureutoh kheueh prang
Abia lawan Yerobeam. 3 Abia geukrah na
400.000 droe sipa-i, seudangkan Yerobeam
na 800.000 droe sipa-i.
4 Bandua pasokan nyang ka meuhadab
keue di daerah meugunong-gunong Efraim.
Abia laju geu-ék u ateueh Gunong Zema-
raim laju geuwok ubak Yerobeam dan
ureuëng Israel, "Gata deungoe nyoe! 5 Gata
tateupeue bahwa TUHAN, Allah Israel, ka
geuikat janji deungon Nabi Daud bahwa
gobnyan dan keuturonan geuh geumat peu-
rintah ateueh Israel keu siumu masa. Janji
nyan hana jeuet teupeubateue. 6 Bahpi meu-
nan, Yerobeam aneuëk Nebat nyan jibeu-
rontak ubak Nabi Sulaiman, raja jih keu-
droe. 7 Jihnyan laju jipeusapat saboh kawan
ureuëng-ureuëng jeuhet nyang kureueng aja
dan jipaksa keuheundak droe jih keudroe
ubak Rehabeam aneuëk agam Nabi Sulai-
man nyan, nyang yoh watéenyan mantong
that muda dan hana peungalaman keu ji-
teuntang. 8 Jinoenyoe gata sangka gatanyoe
banmandum hase talawan keukuasaan
nyang geubri lé TUHAN ubak keuturonan
Nabi Daud, sabab pasokan gata ramé dan
nibak gata na leumô-leumô méuh nyang lé
Yerobeam jipeujeuet sibagoe dewa gata.
9 Kon kheueh teungku-teungku imeum
TUHAN nyang keuturonan Nabi Harun dan
ureuëng-ureuëng Lewi ka gata use banman-
dum? Sibagoe geunantoe soemantong
nyang meuheuet jeuet keu teungku imeum,
asai ureuëng nyan hase jiba saboh leumô
atawa tujoh boh bubiri, gata peujeuet imeum
nyang kon Allah, sabab keubit lagéenyan
kheueh cara bansa-bansa laén jiangkat teung-
ku imeum droe jih. Teuma dikamoe hana
kamoe peubuet nyang lagée nyan bagoe.
10 Kamoe teutab kamoe meungabdi
ubak TUHAN Allah kamoe dan hana kamoe
tinggai Gobnyan. Teungku-teungku imeum
kamoe teutab nibak keuturonan Nabi Harun,
dan ureuëng-ureuëng Lewi teutab geutulông
awaknyan. 11 Tieb-tieb beungoh dan seupôt
awaknyan jitot keumeunyan dan jipeuseu-
mah keureubeuen nyang teutot keu TUHAN,
dan geupeuna teuma ruti sajian.[i] Tieb-tieb
malam awaknyan geupeuhu panyöt-panyöt
nyang geukeubah nibak gaki panyöt méuh.
Kamoe teutab kamoe taát ubak peue-peue
mantong nyang geupeurintah lé TUHAN, teu-
ma gata ka tatinggai Gobnyan. 12 Peumim-
pén kamoe na kheueh Po teu Allah keudroe
dan bubena teungku imeum Gobnyan na
disinoe. Awaknyan ka siab keu geuyueb
beureuguih sibagoe tanda keukamoe mangat
teujak prang gata. Hai ureuëng Israel, bék
kheueh gata lawan TUHAN, Po teu Allah
indatu gata! Gata banmandum hana hase
meunang!"
13 Nibak watéenyan Yerobeam laju jiki-
rém siladum nibak pasokan jih keujijak pa-
gab pasokan Yehuda rot likot, seudangkan
siladum teuk jipagab awaknyan rot keue.
14 Óh watée jingieng lé pasokan Yehuda
bahwa droe geuhnyan ka teupagab, awak-
nyan laju geukliek sira geulakée tulông ubak
TUHAN. Lé teungku imeum laju geuyueb
beureuguih, 15 lé pasokan Yehuda geudum-
pék prang dan laju geumaju ngaza, geupim-
pén lé Abia. Teungoh awaknyan muprang
hana tuwoe geutawök, Po teu Allah dan laju
geupeutaloe Yerobeam dan pasokan Israel
16 akhéjih awaknyan ka habéh jiplueng
teung bayeueng hana meuteuntée. Allah ka
geupeujeuet ureuëng Yehuda meunang di-
mideuen prang ateueh ureuëng Israel.
17 Keubit that rayeuk taloe nyang jideurita lé
pasokan Israel dimideuen prang nyang
jikeumando lé panglima Abia nibak paso-
kan Yehuda; na 500.000 droe sipa-i awak-
nyan nyang paleng beuhe maté dimideuen
prang nyan. 18 Ureuëng Yehuda hase meu-

[i] *ruti sajian:* Dua blaih boh ruti nyang teukeubah di ateueh saboh meuja di Baét TUHAN tieb-tieb uroe Sabat sibagoe peuseumahan ubak Po teu Allah (kalon Im. 24:5-9).

nang, sabab awaknyan geubantu lé TUHAN,
Allah indatu awaknyan.
19 Bak watée Abia geutiyeub pasokan
Yerobeam, gobnyan laju geureubot banda-
banda deungon na meupadubboh gampông
nyang na tô-tô ngon banda nyang geureu-
bot nyan. Banda-banda nyan na kheueh
banda Betel, Yesana dan Efron. 20 Siman-
tong na keurajeuen Abia, Yerobeam hana
hase geupeu aman nanggroe gobnyan.
Nyang Akhé jih Yerobeam nyan geupoh
maté lé TUHAN.
21 Sikeubitjih, Abia seumaken meukua-
sa. Bak gobnyan na 14 droe peurumoh, 22
droe aneuëk agam dan 16 droe aneuëk
inong. 22 Kisah nyang laén keuhai Abia, dan
keuhai banmandum keuhai tutoe haba dan
buet-buet gobnyan ka teucetet didalam kitab
Seujarah Nabi Ido.

Raja Asa geupeutaloe bansa Sudan

14 Óh ka lheueh Raja Abia meuning-
gai donya dan ka teukubu nibak
lampôh jrat raja-raja di Banda Nabi Daud,
Asa aneuëk agam gobnyan jeuet keuraja
keugeunantoe gobnyan. Dimiyueb peumeu-
rintahan Raja Asa, nanggroe Yehuda aman
ngon teuntram treb jih na siploh thon. 2 Asa
keubit that galak até TUHAN Allah sabab
gobnyan geupeubuet-buet nyang bit that
meukeunong nibak TUHAN sabab ade dan
jroh. 3 Gobnyan laju geukireuh dan geuböih
banmandum miseubah bansa laén dan teum-
pat-teumpat ureuëng seumah beurala. Tugu-
tugu dewa habéh geupeuhanco banmandum,
dan taméh-taméh patong Dewi Asyera geu-
peureubah bak tanoh. 4 Rakyat Yehuda geu-
yue udeb meunurot keuheundak TUHAN, Al-
lah indatu awaknyan, dan geuyue taát ubak
ajaran-ajaran dan peurintah-peurintah Gob-
nyan. 5 Banmandum teumpat teuseumah
beurala dan teumpat teutot keumeunyan
banmandum ka habéh geutiek nibak banda-
banda Yehuda. Deungon nyan teunang
kheueh keurajeuen nyan dimiyueb peumeu-
rintahan gobnyan, 6 akhé jih gobnyan ka
hase geupeudong kuta-kuta keu banda-ban-
da nyang na di Yehuda. Napadub thon treb
jih hana teujadi prang sabab TUHAN kageu-
bri keuadaan damé keu gobnyan. 7 Geupeu-
gah lé Asa ubak rakyat Yehuda, "Bah
kheueh geutanyoe tapeukong banda-banda
deungon tapeugöt beuton-beuton bansikeu-
lileng nyan dan meunara-meunara meunan
cit deungon babah pintoe geureubang deu-
ngon palang-palang jih. Geutanyoe ka taku-
asa nanggroe nyoe sabab geutanyoe ka ta
turot kheun Po teu Allah TUHAN geutanyoe.
Gobnyan geujaga geutanyoe dan geupeulara
keuamanan bansaboh nanggroe geuta-
nyoe." Dan jipeuphon kheueh lé awaknyan
jipeudong dan jimeubuet deungon gét that.
8 Tantra Raja Asa na 300.000 droe ureuëng
Yehuda nyang na seunjata peurisai dan ka-
pak, dan 280.000 droe nibak sukée Benya-
min nyang meuseunjata peurisai, ali-ali dan
panah. Awaknyan banmandum sipa-i nyang
beurani, beuhe ngon teulatih.
9 Bak saboh watée na sidroe ureuëng
Sudan nyang nan jih Zerah jiprang Yehuda
deungon pasokan nyang lé jih na 1.000.000
droe dan 300 boh geuritan prang. Awaknyan
jimaju sampoe trok u Maresa. 10 Dan geu-
teubiet kheueh Asa geujak lawan Zerah, dan
bandua awaknyan geuato baresan di Pantôn
Zefata nyang tô ngon Maresa. 11 Laju Asa
geumeudoá ubak TUHAN Po teu Allah gob-
nyan, "TUHAN, Droeneueh kheueh nyang
hase tulông kamoe nyang leumoh ateueh
nyang teuga. Neutulông kheueh kamoe ni-
bak saát nyoe, ya TUHAN Allah kamoe! Bak
Droeneueh kamoe meusadeue dan ateueh
nan Droeneueh kheueh kamoe jakmaju u
mideuen prang kamoe lawan pasokan nyang
le that jeumeulah jih nyoe. TUHAN,
Droeneueh kheueh Allah kamoe. Bék neu-
peubiyeue Droeneueh jipeutaloe lé sidroe
manusia."
12 Lheueh nyan Asa dan tantra Yehuda
geujak prang sipa-i Sudan. TUHAN laju
geupeutaloe sipa-i Sudan akhéjih awak-
nyan jiplueng teung bayeueng hánmeuho
saho. 13-14 Asa dan pasokan gobnyan laju
geupeulet sipa-i Sudan nyan sampoe trok
u Gerar. Blah Sudan lumpah that jai nyang
maté akhé jih sipa-i awaknyan hana meu-
daya sabab ka geupeuhanco lé TUHAN dan
di tantra Yehuda pi lumpah that jai jireu-
pah barang-barang awaknyan. Óh lheueh
nyan tantra Yehuda geupeuhanco teuma
banda-banda nyang na bansikeulileng Ge-
rar, sabab TUHAN geupeujeuet peunduduek
disinan jeuet keuteumakot. Tantra Yehuda
jireupah banmandum banda nyan laju
meuteumé barang-barang nyang jai that.
15 Dan meunan cit awaknyan jiprang teu-
ma khimah-khimah ureuëng peulara beu-
latang, dan laju jiangkot bubiri deungon
unta nyang jai lagoena. Óh lheueh nyan
awaknyan jiwoe lom u Yerusalem.

Asa geupeuna peumbaharôan

15 Roh Allah geukuasa ateueh Nabi
Azarya aneuëk Oded, 2 sampoe
gobnyan geujak meurumpok deungon Raja
Asa dan geupeugah, "Hai Raja Asa, dan
banmandum peunduduek Yehuda ngon peun-
duduek Benyamin! Neudeungoe kheueh
nyoe! TUHAN lumpah that toe deungon gata
meunyoe gata toe deungon Gobnyan. Meu-
nyoe gata talakée peutunyok nibak TUHAN,
Gobnyan teuma geubri peutunyok nyan keu
gata. Teuma meunyoe gata hana tahiro ubak
Gobnyan, Gobnyan pi hana geupako keu
gata. 3 Treb lagoena Israel hana meungabdi
ubak Allah nyang hak, hana teuma hukôm-
hukôm nyang harôh jitaát, dan hana teuma
teungku-teungku imeum nyang peuruno
awaknyan. 4 Teuma meunyoe awaknyan ka
meurumpok deungon keususahan, awak-
nyan laju jilakée tulông ubak TUHAN, Allah
Israel. Awaknyan jilakée peutunyok Gob-
nyan dan TUHAN laju geupeukabui peue
nyang jilakée nyan. 5 Bak masanyan
ureuëng ramé hana hase jijak homantong
deungon aman, sabab tieb-tieb nanggroe na
teujadi karu nyang paleng raya. 6 Bansa
nyang saboh jitindéeh bansa nyang laén, dan
banda nyang saboh jitindéeh teuma banda
nyang laén, banmandum nyan kareuna
TUHAN Allah ka geupeuteuka karu nyang
paleng raya ateueh awaknyan. 7 Teuma gata
harôh kheueh tabah dan beurani. Useuha
gata teuma meuhase."

8 Bak watée Asa geudeungoe tutoe haba
Nabi Azarya aneuëk Oded nyan, teuka
kheueh gurangsang gobnyan, seumangat
geuh pi teuka hu lagée suwa. Laju gobnyan
geureuloih ngon geupeuhanco banmandum
beurala nyang na di nanggroe Yehuda dan
di Benyamin, dan di banda-banda nyang ka
lheueh geupeutaloe di gunong-gunong Ef-
raim, lé gobnyan laju geupeugöt sampoe
meusaneut miseubah TUHAN nyang na di
dalam peulataran Baét TUHAN.

9 Le that-that ureuëng Efraim, Manasye,
dan Simeon jimeugabong deungon Asa, dan
tinggai diwilayah keurajeuen gobnyan, sa-
bab awaknyan jikalon bahwa TUHAN geu-
tulông awaknyan. Asa geuyue banmandum
ureuëng nyan meusajan deungon ureuëng
Yehuda dan Benyamin 10 meusapat di Yeru-
salem. Dan meusapat kheueh awaknyan ni-
bak buleuen lhée thon nyang keulimong
blaih keurajeuen Asa. 11 Bak uroenyan
awaknyan jipeuseumah keu TUHAN na 700
boh leumô dan 7.000 boh bubiri, hase nyang
jireubot dan jipeuwoe dimideuen prang.
12 Awaknyan jimeujanji ubak TUHAN bahwa
deungon sipeunoh até dan jiwa awaknyan
teuma udeb meunurot nyang geulakée lé Po
teu Allah, TUHAN indatu awaknyan. 13 Soe-
mantong, tuha atawa muda, ureuëng agam
atawa ureuëng inong, nyang hana udeb
meunurot nyang geu keuheundak lé TUHAN
ureuëng nyan teuma geuhuköm maté.
14 Deungon su nyang meutaga awaknyan
jimeusumpah ubak TUHAN bahwa awak-
nyan jimumat ubak janji nyan. Óh lheueh-
nyan awaknyan laju jiseumurak meuhubo
sira jiyueb beureuguih. 15 Banmandum rak-
yat Yehuda geumbira sabab awaknyan ka
jimeusumpah deungon sipeunoh até. Awak-
nyan galak that jimeu iébadat ubak TUHAN,
dan TUHAN pih geuteurimong awaknyan.
TUHAN laju geubri keu awaknyan keuadaan
nyang aman teuntram diwilayah awaknyan.

16 Lheuehnyan Raja Asa laju geupeucat
nék gobnyan nyang nan Maakha, nibak keu-
duduekan jih sibagoe Nyak Putro sabab
gobnyan ka jipeugot patong beurala nyang
jeuhet ngon cabui keu Asyera, dewi keusu-
boran. Asa laju geureuloih dan geupeuhanco
sampoe meukeupeng-keupeng patong nyan
laju geujak tot di Pantôn Kidron. 17 Bahpi
hana banmandum teumpat seumah beurala
nyan nyang meutabu bansaboh nanggroe
geuh geupeuhanco lé Asa, teuma gobnyan
ka geupeuleumah ubak TUHAN keuseutiaan
gobnyan sipanyang udeb geuh. 18 Banman-
dum méuh dan pirak meunan cit deungon
barang-barang nyang laén hase nyang teu-
reupah di mideuen prang atra ureuëng syiek
gobnyan dan atra geuh keudroe banmandum
nyan geukeubah di Baét TUHAN mangat
jeuet keuhak milék TUHAN.

19 Sampoe nibak thon nyang keulhée
ploh limong keurajeuen Asa hántomna
muprang di nanggroe nyan.

Muprang deungon Israel

(1Raj. 15:17-22)

16 Bak thon nyang keu lhée ploh nam
keurajeuen peumeurintahan Raja
Asa ateueh Yehuda, Baesa raja Israel jijak
prang Yehuda dan jipekong banda Rama
keu ji ampeueng rot teubiet tamong u Yehu-
da. 2 Teuma lé Raja Asa laju geucok méuh
dan pirak nibak peubeundaharaan Baét
TUHAN dan meuligoe raja, atranyan laju

geukirém u Damsyik ubak Benhadad raja
nanggroe Siria sira geupeugah lagéenyoe,
3 "Jak geutanyoe ta ikat peusahabatan lagée
nyang ka lheueh geupeubuet lé ureuëng
syiek geutanyoe. Meusigoe deungon ulôn
lôn kirém méuh dan pirak sibagoe hadiah,
dan ulon lakée Teungku Amphon neupeu-
putôh hubongan deungon Baesa raja Israel,
mangat lé gobnyan jitarek lom pasokan jih
lam wilayah ulôn."
4 Benhadad situju that deungon pakat
nyan laju geuyue bubena peuwira gobnyan
meusajan deungon pasokan jih jijak prang
mandum banda-banda di Israel. Awaknyan
laju geupeutaloe Iyon, Dan, Abel-Bet-Maa-
kha dan banmandum banda peubeukalan di
Naftali. 5 Bak watée Raja Baesa jideungoe
hainyan, laju jipiôh jipeukong Rama dan
laju jitinggai banda nyan. 6 Lé Raja Asa laju
geukrah banmandum ureuëng nyang na di
Yehuda mangat jiangkot batée ngon kayée
nyang jingui lé Raja Baesa di Rama keu
teupeukong banda nyan. Bahan-bahan nyan
geupeuguna lé Asa keungon peukong banda
Geba dan Mizpa.

Nabi Hanani

7 Bak watéenyan Nabi Hanani geujak
ubak Raja Asa sira geupeugah lagéenyoe,
"Kareuna gata meusadeue ubak raja Siria,
dan kon ubak TUHAN, Po teu Allah gata, lé
nyan gadôh kheueh keuseumpatan gata keu
gata peutaloe tantra raja Israel. [j] 8 Kon
kheueh Sudan ngon Libia nyang na angka-
tan prang nyang teuga rayeuk dan le that
geuritan prang dan pasokan meuguda? Bah-
pi meunan TUHAN geupeumeunang gata
ateueh awaknyan, sabab gata tameusadeue
ubak Gobnyan. 9 TUHAN geukawai banman-
dum bumoe mangat geubri teunaga Gob-
nyan keu ureuëng-ureuëng nyang seutia
ubak Gobnyan. Gata ka tapeubuet buet
nyang bangai that, sabab phon saátnyoe gata
sabe tarasa muprang nyang hana reuda."
10 Ban jideungoe haba Nabi Hanani nyan,
Raja Asa beungéh that-that laju jicok Nabi
Hanani nyan jipeutamong lam glab. Bak
watéenyan cit Asa jitindéeh na meupadub
droe lamkawan rakyat geuhnyan.

Keuneuleuh peumeurintahan Asa

(1Raj. 15:23-24)

11 Banmandum keujadian lam peumeu-
rintahan Asa phon awai sampoe akhé ka
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Ye-
huda dan Israel.* 12 Bak thon nyang keu
lhée ploh sikureueng nibak peumeurintahan
gobnyan, Raja Asa teuka peunyakét nyang
lumpah parah bak bandua blaih gaki gob-
nyan. Bahpi ka lagéenyan gobnyan hana cit
jilakée tulông ubak TUHAN, teuma ubak
dokto. 13 Na dua thon teuma óh lheueh nyan
gobnyan meuninggai donya. 14 Manyét gob-
nyan laju teuboh ramuan nyang teupeugot
nibak reumpah-reumpah dan bée-bée harôm
nyang seumeureubak, laju teupeukubu ni-
bak lampôh jrat raja-raja di Banda Nabi
Daud. Dan keu teubri keuhoreumatan ubak
rakyat laju teupuhu apui unggun nyang lum-
pah rayeuk.

Yosafat jeuet keuraja

17 Yosafat jeuet keuraja Yehuda teu-
baiát keugeunantoe Raja Asa
ureuëng syiek gobnyan, dan gobnyan laju
geupeukong droe keu geulawan Israel. 2 Lé
gobnyan laju geubri tugaih ubak banman-
dum banda geuh nyang meupageue deungon
kuta di Yehuda, dan didaerah luwa banda
Yehuda, meunan cit di banda-banda nyang
ka geureubot lé ureuëng syiek gobnyan di
wilayah Efraim. 3 TUHAN geubri beureukat
ubak Yosafat sabab gobnyan geuseutôt ba-
kat ureuëng syiek geuh; gobnyan hana geu-
seumah Baal, 4 teuma geumeu iébadat ubak
Allah. Gobnyan taát ubak peue mantong
nyang geupeurintah lé Po teu Allah, dan
udeb gobnyan hana lagée udeb raja-raja
Israel nyang laén. 5 TUHAN geubri ubak
Yosafat keududuekan nyang paleng kong
sibagoe raja di Yehuda. Banmandum rakyat
jibri laju hadiah-hadiah keu gobnyan dan
gobnyan kajeuet keukaya dan jihoreumat.
6 Deungon keumauan nyang kreueh that
gobnyan geutaát ubak peue mantong nyang
geupeurintah lé TUHAN dan geupeuhanco
banmandum teumpat-teumpat ureuëng seu-
mah beurala dan patong-patong Dewi Asye-
ra di Yehuda.
7 Bak thon nyang keulhée nibak keu-
rajeuen gobnyan, lé geuhnyan laju geu ki-
rém peujabat-peujabat manyang mangat ji-
jak peuruno meubagoe huköm-huköm
TUHAN di banda-banda Yehuda. Awaknyan
na kheueh: Benhail, Obaja, Zakharia, Neta-
neel dan Mikha. 8 Awaknyan jipeungon lé
sikureueng droe ureuëng Lewi dan dua droe
teungku imeum. Ureuëng-ureuëng Lewi

[j] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *Israel;* meunurot naseukah Ibrani: Siria.

nyan na kheueh: Semaya, Netanya, Zebaja,
Asael, Semiramot, Yonatan, Adonia, Tobia
dan Tob-Adonia. Dan bandua droe teungku
imeum nyan na kheueh Elisama dan Yoram.
9 Deungon jiba kitab *Huköm-huköm* TUHAN
awaknyan laju jijak bansaboh nyan lam ban-
da-banda Yehuda dan laju jipurunoe beuet
rakyat diteumpat nyang jijak nyan.

Keukuasaan Yosafat

10 TUHAN geupeujeuet banmandum keu-
rajeuen nyang na tô-tô deungon keurajeuen
Yehuda teumakot jimuprang deungon Raja
Yosafat. 11 Nibak ureuëng Filistin awak-
nyan keubit jai that-that jiteurimong pirak
dan hadiah-hadiah nyang laén, dan nibak
ureuëng Arab jiteurimong teuma 7.700 boh
bubiri dan 7.700 boh kaméng. 12 Meunan
kheueh Yosafat maken treb maken meuku-
asa. Di bansaboh nanggroe Yehuda laju
geupeudong kuta-kuta dan banda-banda
peubeukalan. 13 Meunan cit laju geutamon
peubeukalan nyang jai that di banda-banda
nyan.

Di Yerusalem gobnyan geupeuduek
peuwira-peuwira nyang peukasa, 14 ma-
séng-maséng deungon keusatuan meunurot
kawöm jih. Adna na kheueh panglima keu-
satuan nibak kawöm-kawöm Yehuda. Gob-
nyan na geupimpén 300.000 droe tantra.
15 Ureuëng keudua na kheueh Yohanan;
gobnyan jeuet keu ulée 280.000 droe tantra.
16 Ureuëng nyang keulhée na kheueh Ama-
sia aneuëk Zikhri; gobnyan jeuet keu ulée
200.000 droe tantra. (Amasia na kheueh
sidroe sukarelawan nyang jimeungabdi
ubak TUHAN.) 17 Panglima keusatuan nibak
kawöm-kawöm lam sukée Benyamin na
kheueh Elyada, sidroe peujuang nyang that
kha. Gobnyan geupimpén 200.000 droe tan-
tra leungkab deungon panah dan peurisai.
18 Ureuëng keudua lam keusatuan nyoe na
kheueh Yosabad; gobnyan geupimpén na
180.000 droe tantra nyang leungkab deu-
ngon sinjata. 19 Awaknyan kheueh nyang
meutugaih di Yerusalem. Disampeng nyan,
raja geupeuduek teuma keusatuan-keusatu-
an nyang laén nibak kuta-kuta diwilayah
Yehuda.

Nabi Mikha geupeuingat Ahab

(1Raj. 22:1-28)

18 Watée Yosafat raja Yehuda ka kaya
dan meusyeuhu, gobnyan laju geu-
peukawen sidroe lamkawan anggota keulu-
warga gobnyan deungon anggota keuluwar-
ga Ahab raja Israel. 2 Na padub thon teuma
óh lheueh nyan Yosafat geujak saweu Ahab
di banda Samaria. Keu geuhoreumat Yosa-
fat dan rombongan gobnyan, Ahab laju geu-
peuna khanuri sira geuyue sie leumô ngon
bubiri nyang le that-that. Lam keuseum-
patan nyan Ahab laju jipakat Yosafat ma-
ngat teujakprang banda Ramot di Gilead.
3 Lé geuhnyan laju geutanyong, "Peu kheu-
eh droeneueh neujak ngon kamoe tajak
prang Ramot?"

Geujaweueb lé Yosafat, "Gét that,
sipa-i ulôn jimeugabong deungon sipa-i
gata. Geutanyoe tamuprang meusajan-sajan.
4 Teuma nyang sigét jih tatanyong ilée ubak
TUHAN."

5 Lé sababnyan Ahab laju geupeusapat
kira-kira na 400 droe nabi dan jitanyong
ubak nabi-nabi nyan, "Peu kheueh jeuet
kamoe jak prang Ramot atawa hán jeuet?"

"Jeuet!" jaweueb awaknyan. "Allah
teuma geuseurah banda nyan keu Teungku
Amphon."

6 Teuma Yosafat geumanyong lom,
"Peu kheueh disinoe hana nabi nyang laén
nyang hase geuteumanyong ubak TUHAN
keu geutanyoe?"

7 Jaweueb Ahab, "Mantong na sidroe
teuk, Nabi Mikha aneuëk Yimla. Teuma
ulôn banci keu nabi nyan, sabab hántom na
geuramai nyang jroh keu ulôn; sabe nyang
hana jroh."

"Ah, bék neupeugah meunan!" seuôt
Yosafat.

8 Ahab laju geutawök sidroe peugawée
meuligoe geuyue laju gobnyan bagaih-ba-
gaih mangat jijak tueng Nabi Mikha.

9 Bak watéenyan Ahab ngon Yosafat,
sira geungui peukayan keurajeuen, geuduek
nibak keurusi keurajeuen di teumpat ceu-
meulo aneuk gandom di babah pintoe geu-
reubang Samaria, watéenyan mandum nabi
teuka geujak meuhadab dan geupeusampoe
peue nyang geuramai lé nabi-nabi nyan.
10 Sidroe lamkawan nabi-nabi nyan, nyang
nan geuh Zedekia bin Kenaana, jipeuget
bintéh-bintéh beuton beuso lheueh nyan laju
jipeugah ubak Ahab, "Nyoe kheueh nyang
geupeugah lé TUHAN, 'Deungon lungkée-
lungkée nyang lagée nyoe Teungku Po teu-
ma geuheuntam Siria dan geupeuhanco
awaknyan.' " 11 Banmandum nabi nyang la-
én situju dan geupeugah lagéenyoe, "Jak
prang kheueh Ramot, Teungku Amphon

meuhase. TUHAN geupeumeunang Teungku
Amphon."
12 Lé utosan nyang jaktueng Nabi Mi-
kha, laju jipeugah ubak Nabi Mikha nyan
lagéenyoe, "Banmandum nabi nyang laén
ka lheueh geuramai bahwa nyang meunang
di mideuen prang na kheueh raja. Kira jih
droeneueh hai Bapak neuramai kheueh
nyang jroh lagée awaknyan."
13 Teuma geujaweueb lé Nabi Mikha,
"Deumi TUHAN nyang udeb, ulôn teuma lôn
peugah peue nyang geupeugah lé TUHAN
ubak ulôn!"
14 Watée katrok Nabi Mikha keue Raja
Ahab, geutanyong laju lé raja lagéenyoe,
"Peu kheueh jeuet ulôn dan Yosafat kamoe
jakprang Ramot atawa hánjeuet?"
"Jakprang kheueh!" geuseuôt Mikha.
"Teuntée Teungku Amphon teuma meuha-
se. TUHAN geupeumeunang keu Teungku
Amphon."
15 Geujaweueb lé Ahab, "Meunyoe gata
neupeugah haba ubak ulôn deumi nan
TUHAN, neupeugah kheueh nyang beutôi.
Padubgoe gata harôh ulôn peuingat keuhai
nyan?"
16 Geujaweueb lé Mikha, "Leumah ulôn
kalon tantra Israel ka teung bayeueng di
gunong-gunong. Awaknyan lagée bubiri ha-
na ureuëng rabe, dan TUHAN geupeugah
keuhai awaknyan, 'Ureuëng-ureuëng nyoe
hana nyang pimpén. Bah kheueh awaknyan
jiwo deungon seulamat.' "
17 Geupeugah lé Ahab ubak Yosafat,
"Beutôi lagée nyang ulôn peugah nyan,
bukon? Hántom na teuramai nyang jroh-
jroh meunyoe keu ulôn! Sabe nyang brok-
brok!"
18 Mikha geupeugah lom lagée nyoe,
"Jinoenyoe neudeungoe laju peue nyang
geupeugah lé TUHAN! Leumah ulôn ngieng
TUHAN teungoh geuduek nibak takhta Gob-
nyan di syeuruga, dan banmandum malaikat
teudong meuato bakbinéh Gobnyan. 19 TUHAN
geutanyong, 'Soe nyang bujuk Ahab ma-
ngat jihnyan jitem jakmuprang dan maté di
Ramot di Gilead?' Geujaweueb lé malaikat-
malaikat nyan meubeda-beda. 20 Akhé jih
teuka saboh roh. Roh nyan jipeuto ubak
TUHAN dan jipeugah, 'Ulôn kheueh nyang
bujuk gobnyan.' 'Pakriban cara jih?' geuta-
nyong lé TUHAN. 21 Roh nyan jijaweueb
lagée nyoe, 'Ulôn teuma lônjak dan lôn
peujeuet banmandum Nabi Ahab nyan
jimeusulet.' TUHAN geupeugah, 'Gét, gata
peubuet kheueh laju nyang lagée nyan, gata
teuma meuhase tabujuk jih nyan.' "
22 Lheuehnyan Mikha geupeugah lom,
"Nyan, nyang kheueh nyang teujadi!
TUHAN ka geupeujeuet nabi-nabi Teungku
Amphon jimeusulet ubak Teungku Amphon
sabab TUHAN ka geupeuteuntée keu geupeu-
rhot beuncana nyan ateueh Teungku Am-
phon!"
23 Dan geumaju kheueh Nabi Zedekia
geujak peurab ubak Mikha óh karab tô bak
Nabi Mikha nyan laju geutampa muka geuh
sira geupeugah, 'Panena mungken Roh
TUHAN geutinggai ulôn dan geumeu tutoe
ngon gata?'
24 Geujaweueb lé Mikha, "Eunteuk neu-
kalon keudroe bukeuti jih bak watée gata
neutamong lam kama keu tajak musöm!"
25 "Drob laju ureuëng nyoe!" peurintah
lé Raja Ahab, "dan jakba laju jihnyan ubak
Amon, walibanda, dan ubak pangeran Yoas.
26 Tayue paso laju ureuëng nyoe bak awak-
nyan u dalam glab, dan gatabri keu ureuëng
nyoe peunajoh meunan cit ié jib meubacut
mantong sampoe ulôn woe keuno deungon
seulamat."
27 Geupeugah lé Mikha, "Meunyoe
Teungku Amphon neuwoe deungon seula-
mat, nyan saban cit TUHAN hana geupeugah
haba rot ulôn. Banmandum nyang hadé di-
sinoe jeuet keusaksi."

Ahab maté

(1Raj. 22:29-35)

28 Óh lheueh nyan lé Ahab, raja Israel,
dan Yosafat raja Yehuda geujak prang laju
banda Ramot di Gilead. 29 Ahab geupeugah
ubak Yosafat, "Ulôn kumeunyamar dan
meusajan lôn muprang, teuma droeneueh
neukeuneuk ngui peukayan keurajeuen
droeneueh." Meunan kheueh raja Israel
meunyamar bakwatée geujak u mideuen
prang.
30 Bak watée nyan bubena panglima pa-
sokan geuritan prang Siria ka jibri peurintah
lé raja jihnyan mangat jijakprang raja Israel
mantong. 31 Dan, watée awaknyan jingieng
Raja Yosafat, awaknyan banmandum ji-
sangka bahwa nyan na kheueh raja Israel. Lé
sabab nyan awaknyan laju geuseurang gob-
nyan. Teuma Yosafat geudumpék, laju
TUHAN Po teu Allah geutulông gobnyan,
dan geupeuwet seurangan nyan u daerah

18:16: Teu. 27:17, Yeh. 34:5, Mat. 9:36, Mrk. 6:34

laén. 32 Watée bubena panglima geuritan prang Siria jiteupeue bahwa nyan bukon raja Israel, awaknyan laju jipiôh seurangan ateueh gobnyan. 33 Keubeutulan sidroe lamkawan sipa-i Siria jitimbak aneuk panah jih dan jipeukeue ubak sasaran nyang hana teusaja. Rupari aneuk panah nyan paih keunong ateueh Ahab sampoe beusout bajée prang gobnyan paih bak sinambong jih. "Ulôn ka keunong!" geutawök lé Ahab ubak supe geuritan prang gobnyan, "Tapeuwet laju dan taba laju ulôn mangat tateubiet nibak mideuen prang nyoe!" 34 Teuma, sabab muprang nyan mantong meuhubo, Raja Ahab teutab geudong sira geumeutumpang lam geuritan geuhnyan geuhadab ubak sipa-i Siria. Watée mata uroe ka jilhob gobnyan pih meuninggai donya.

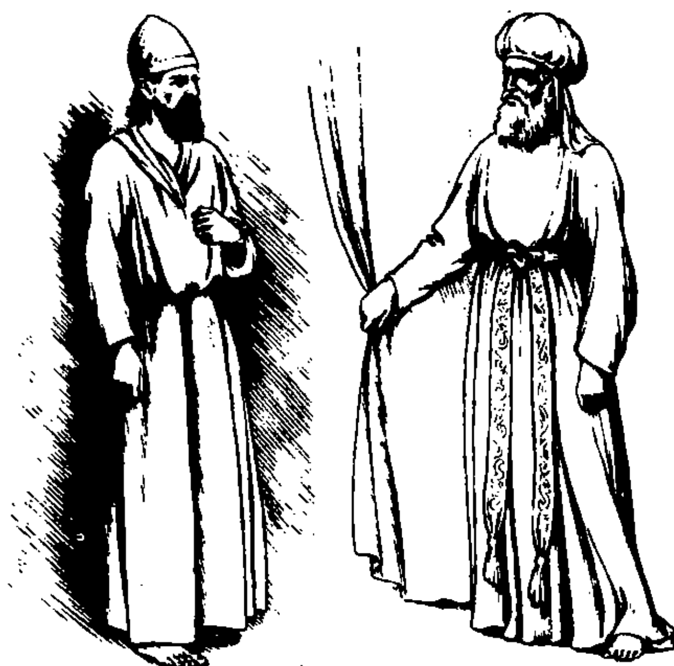
Yosafat geuseugah lé sidroe nabi

19 Watée geuriwang deungon seulamat Yosafat raja Yehuda nyan u Yerusalem, 2 na sidroe nabi nyang nan geuh Yehu aneuëk Hanani geujak meuhadab ubak raja. Geupeugah lé nabi nyan ubak gobnyan, "Na kheueh patot lé Teungku Amphon neubantu ureuëng jeuhet dan neudong blah ureuëng nyang banci ubak TUHAN? Sabab buet Teungku Amphon nyang lagée nyan bagoe TUHAN beungéh that keu Teungku Amphon. 3 Bahpi meunan na cit nyang jroh nibak Teungku Amphon. Teungku Amphon ka neupeuhanco banmandum patong Dewi Asyera nyang jiseumah lé rakyat dan Teungku Amphon ka teuma neu useuha mangat udeb meunurot nyang geulakée lé Po teu Allah."

Yosafat geupeuna peumbarôan

4 Raja Yosafat teumpat tinggai geuh di Yerusalem. Teuma gobnyan kayém geusaweue rakyat nibak tieb-tieb sagoe nanggroe geujakyue rakyat geuhnyan mangat jigisa meuhadab TUHAN, Allah indatu awaknyan. 5 Nibak tieb-tieb banda nyang pageue deungon kuta di Yehuda geubaiát laju sidroe hakém, 6 dan laju geupeurintah lagée nyoe ubak hakém-hakém nyan, "Tameubuet kheueh nyang ade ngon bijaksana, sabab gata tameuhakém nyan bukon ateueh nan manusia, teuma ateueh nan TUHAN. Gobnyan geukawai gata watée gata tapeuputôh peukara. 7 Gata harôh tatakot ubak TUHAN, dan tameubuet beu até-até, sabab TUHAN Po teu Allah geutanyoe geubanci that keu ureuëng nyang jipeubuet jeuhet, nyang dong brat siblah atawa keu ureuëng nyang teurimong sugok."

8 Meunan cit di Yerusalem, Yosafat geuangkat teuma hakém-hakém nibak kawöm ureuëng-ureuëng Lewi, teungku-teungku imeum dan tukoih-tukoih masyarakat. Hakém-hakém nyan harôh geupeuputôh peukara nyang meusangkot deungon peulanggaran Huköm TUHAN dan peukara-peukara nyang laén. 9 Ubak mandum hakém nyan Yosafat laju geubri peurintah nyang lagée nyoe, "Gata peubuet kheueh tugaih gata deungon taát ubak TUHAN. Gata turot kheueh peue mantong peurintah Gobnyan lam hai peue mantong nyang gata peubuet. 10 Meunyoe na rakan-rakan gata nibak banda nyang laén napeukara ureuëng poh gob sampoe maté. Nyang langga huköm ngon nyang undang-undang nyan, bah kheueh gata tabri peutunyok ubak awaknyan. Deungon na lagée nyan awaknyan hana meusalah ubak TUHAN, dan TUHAN hana teuma geubeungéh keu gata meunan cit ubak awaknyan. Gata peubuet kheueh laju peurintah nyoe, deungon nyan gata hana salah le. 11 Teungku Imeum Agong Amarya ulôn bri kuasa nyang paleng manyang ateueh banmandum peukara nyang na hubongan ngon huköm agama. Zebaja aneuëk Ismail, na kheueh gubunur Yehuda, ulôn bri kuasa nyang paleng manyang ateueh peukara nyang laén. Ureuëng-ureuëng Lewi meu-


Ureuëng Lewi dan Imeum (19:8)

tanggong jaweueb mangat peue mantong
keuputosan-keuputosan di kantô peunga-
delan jilaksana. Gata seutôt kheueh ubak
peutunyok-peutunyok nyoe dan meubuet
kheueh deungon teugaih. Seumoga TUHAN
sabe na blah ureuëng nyang jipeubuet
ade!"

Muprang teulawan Edom

20 Na padubtreb teuma óh lheuehnyan
sipa-i Moab dan Amon, meusajan
deungon sipa-i sikutu awaknyan na kheueh
sipa-i Meunim, laju jijak prang Yehuda.
2 Dan teuka kheueh ureuëng jiba haba ubak
Raja Yosafat, "Keubit that jai sipa-i Edom
nyang teuka di meurandeh Laôt Maté keu-
neuk jijak prang Teungku Amphon. Awak-
nyan ka jireubot Hazezon-Tamar." (Haze-
zon-Tamar na kheueh nan nyang laén keu
En-Gedi.) 3 Yosafat teumakot that-that gob-
nyan laju meudoá geulakée peutunyok ni-
bak TUHAN. Óh lheuehnyan gobnyan geu-
peutreun titah mangat rakyat banmandum
jipuasa. 4 Nibak tieb-tieb banda di Yehuda
bubena ureuëng laju jijak u Yerusalem jijak
lakée tulông ubak TUHAN. 5 Awaknyan
meusajan-sajan deungon peunduduek Yeru-
salem meusapat nibak seuramoe nyang barô
di Baét TUHAN. Raja Yosafat laju geudong
dikeue awaknyan, 6 dan laju geumeudoá
deungon su nyang meutaga, "Ya TUHAN,
Allah indatu kamoe! Droeneueh Allah di
syeuruga dan neupeurintah ateueh mandum
bansa nyang na di ateueh bumoe. Droeneu-
eh meukuasa dan teuga; hana meusidroe pi
nyang hase jilawan Droeneueh. 7 Droeneueh
kheueh Allah kamoe. Bak watée umat
Droeneueh, bansa Israel, jijak u nanggroe
nyoe, Droeneueh use banmandum ureuëng
nyang na tinggai di nanggroe nyoe. Laju
TUHAN neubri nanggroe nyoe ubak keuturon-
an Nabi Ibrahim, sahabat Droeneueh, ma-
ngat jeuet keutanoh milék awaknyan siumu
masa. 8 Awaknyan ka tinggai disinoe dan ka
lheueh jipeudong saboh rumoh keuteumpat
jiseumeumah ubak Droeneueh. Awaknyan
jiteupeue, 9 bahwa meunyoe awaknyan
meuteumé huköman sabab lé desya-desya
awaknyan, dan awaknyan rhoh lam prang,
ka keunong teuma deungon bala peunyakét,
atawa teuka musém deuk, awaknyan hase
jijak ubak Droeneueh dan jidong dikeue
Rumoh Iébadat nyoe. Teungoh até awak-
nyan jiteuka gundah deungon teumakot, teu-
ma awaknyan hase jimeudoá ubak Droeneu-
eh, dan Droeneueh teuma neudeungoe dan
neutulông awaknyan.
10 Jinoenyoe bansa Amon, Moab dan
Edom jiseurang kamoe. Watée indatu ka-
moe geuteuka nibak nanggroe Meusé,
Droeneueh hana neubri keu awaknyan jidu-
ek bak nanggroe bansa-bansa nyan. Teuma
indatu kamoe geucok rot meuwet dan hana
geupeuhanco bansa Amon, Moab dan Edom
nyan. 11 Jinoenyoe, lagéenyan kheueh tin-
dakan bansa-bansa nyan ateueh kamoe.
Awaknyan jikeuneuk use kamoe nibak
nanggroe nyang ka TUHAN bri keu kamoe.
12 Droeneueh kheueh Allah kamoe! Huköm
kheueh awaknyan, ya TUHAN, sabab kamoe-
nyoe hana meudaya kamoe lawan sipa-i
nyang jai that nyan, nyang keuneuk prang
kamoe. Kamoe hana meuteupeue peue
nyang harôh kamoe peubuet, sabab nyan,
kamoe teuka ubak Droeneueh ya TUHAN
kamoe lakée tulông." 13 Nibak watée nyan
banmandum ureuëng agam Yehuda meusa-
jan deungon peurumoh dan aneuëk-aneuëk
jih ka habéh jidong dikeue Baét TUHAN.
14 Lamkawan ureuëng ramé nyan na si-
droe ureuëng Lewi nyang nan jih Yahaziel.
Gobnyan aneuëk Nabi Zakharia nibak
kawöm Asaf lam garéh keuturonan Benaya,
Yeiel, Matanya. Nibak saát nyan Yahaziel
ka geukuasa lé Roh TUHAN, 15 dan gobnyan
geupeugah, "Paduka Nyang Mulia dan Sye-
dara-syedara banmandum nyang na disinoe.
TUHAN geupeugah bahwa gata hana jeuet
putôh asa atawa takot keu sipa-i nyang le
nyan. Sabab nyang muprang kon gata, teu-
ma Po teu Allah. 16 Singoh beungoh watée
awaknyan jiteungoh rét nyang meusineu-
ngoh di Zis, gata prang kheueh awaknyan.
Gata teuma meuhadab keue ngon awaknyan
nibak ujong pantôn dikeue padang pasi
nyang tô ngon Yeruel. 17 Gata hana peureu-
lée tameuheungko nibak prang nyoe. Tajak
kheueh u teumpat nyang ka geupeuteuntée
keu gata dan tapreh mantong disinan. Gata
teuma takalon TUHAN geupeumeunang gata.
Hai peunduduek Yehuda dan Yerusalem,
bék teumakot. Neutamong laju ubak mideu-
en prang nyan, TUHAN teuma geutulông
gata!"
18 Lé nyan teuma geusujut kheueh Raja
Yosafat. Dan banmandum rakyat pi jisujut
cit lagée geuseumah TUHAN. 19 Lé ureuëng-
ureuëng Lewi nibak kawöm Kehat dan

20:7: Yes. 41:8, Yak. 2:23 **20:10:** Tel. 2:4-19 **20:15-17:** Keu. 14:13-14, Tel. 20:1-4

kawöm Korah jidong laju, dan jiseumurak
jipujo TUHAN, Allah Israel.
20 Óh singoh beungoh bansuboh that,
rakyat laju jiteubiet dan jijak laju u padang
pasi bak binéh Tekoa. Watée awaknyan
keuneuk beurangkat, lé Yosafat laju geu-
peusan lagée nyoe ubak awaknyan, "Rakyat
Yehuda dan Yerusalem! Peucaya kheueh
ubak TUHAN Po teu Allah gata, teuma gata
hase tapeuteun droe. Teurimong kheueh
naseuhat nibak nabi-nabi gata, deungon na
lagéenyan gata meuhase!" 21 Óh ka lheueh
geumurok pakat deungon rakyat, lé raja laju
geuyue ureuëng nyang meuca-e seucara
meupadu geusok peukayan seuragam nyang
lazem jih teungui watée upacara khusos lam
agama. Ureuëng meuca-e nyang meupadu
su nyan harôh jimeubaréh deungon lagak
that dikeue baresan tantra sira meuca-e,
"Pujoe kheueh TUHAN! Gaséh Gobnyan
keukai abadi!"
22 Watée baresan meuca-e nyan ka
jipeuphon seumurak sira meuca-e, TUHAN
laju geupeuna karu lamkawan sipa-i musoh
nyang teungoh jimuprang. 23 Sipa-i Amon
dan Moab laju jiprang tantra Edom sampoe
habéh hanco peue-peue nyang na. Óh lheu-
eh nyan awaknyan jibalah prang sidroe deu-
ngon nyang laén deungon gagah beurani.
24 Bak watée tantra Yehuda ka trok ubak
meunara jaga di padang pasi dan laju geu-
kalon teumpat musoh, deuh laju geungieng
manyét-manyét musoh nyang ka meutabu di
ateueh tanoh. Hana meusidroe pi nibak
sipa-i musoh nyan nyang na udeb.
25 Dan Yosafat deungon aneuëk buah
gobnyan laju geujak reubot peue mantong
nyang na atra musoh. Disinan meuteumé
laju beulatang peulara nyang le that, peu-
leungkapan, peukayan, dan barang-barang
nyang meuhái yuem jih. Óh ka lheueh geu-
gumpôi barang-barang nyan na lhée uroe
treb jih, mantong jai that barang-barang
nyang laén nyang hana jicok, akhéjih teu-
paksa jitinggai disinan. 26 Bak uroe nyang
keupeuet awaknyan banmandum ka meusa-
pat di Pantôn Pujoe dan laju jipujoe TUHAN
ateueh banmandum nyang ka jipeubuet.
Nyang kheueh sabab jih pantôn nyan teuboh
nan "Pantôn Sumujoe". 27 Óh lheueh nyan
lé Yosafat geupimpén laju banmandum pa-
sokan gobnyan geupeuwoe u Yerusalem
deungon suka cita kareuna TUHAN ka geu-
peutaloe mandum musoh gobnyan. 28 Óh
watée ka trok u banda, awaknyan laju jimeu-
baréh jijak u Baét TUHAN sira teuiréng deu-
ngon keucapi dan beureuguih. 29 Óh lheueh-
nyan keujadian nyan banmandum nanggroe
nyang laén ka jiteuka takot watée jideungoe
pakriban TUHAN geupeutaloe bubena mu-
soh-musoh Israel. 30 Nyang kheueh sabab
jih Yosafat geumat peurintah deungon aman
teuntram, dan TUHAN geubri keu gobnyan
keuadaan damé bansaboh nanggroe.

Akhé nibak keurajeuen Yosafat

(1Raj. 22:41-50)

31 Yosafat jeuet keuraja Yehuda watée
umu 35 thon, dan gobnyan geumat peurin-
tah di Yerusalem 25 thon treb jih. Ma gob-
nyan nan jih Azuba aneuëk Silhi. 32 Saban
cit lagée Asa ureuëng syiek gobnyan, Yosa-
fat geupeubuet peue mantong nyang jroh
nibak mata TUHAN. 33 Teuma teumpat-
teumpat ureuëng seumah beurala hana geu-
peuhanco. Rakyat gohlom cit sipeunoh até
jimeuiébadat ubak Allah indatu awaknyan.
34 Kisah nyang laén keuhai Yosafat,
phon awai sampoe akhé keurajeuen gob-
nyan, na teucetet lam *Riwayat Yehu Aneuëk
Hanani*, nyang na teutuléh didalam kitab
Seujarah Raja-raja Israel.
35 Bak saboh watée Raja Yosafat di Ye-
huda nyan na geupeuna hubongan meusaha-
bat deungon Ahazia raja Israel, nyang le that
jipeubuet buet nyang jeuhet. 36 Di peula-
buhan Ezion-Geber awaknyan jipeugöt laju
kapai-kapai keungon meulayeue u Tarsis.
37 Teuma Nabi Eliezer aneuëk Dodawa di
banda Maresa geupeuingat ubak Yosafat,
meunoe geupeugah, "Sabab Teungku Am-
phon neupeuna hubongan meusahabat deu-
ngon Ahazia, TUHAN geupeuhanco buet
Teungku Amphon." Dan watéenyan cit teu-
ma hanco kheueh bubena kapai-kapai nyang
ka lheueh geupeugöt nyan akhéjih geuhnyan
hana hase le jimeulayeue.

21 Yosafat meuninggai donya teukubu
laju nibak lampôh jrat raja-raja di
Banda Nabi Daud. Yehoram aneuëk agam
gobnyan teubaiát jeuet keuraja keugeunan-
toe gobnyan.

Yehoram raja Yehuda

(2Raj. 8:17-24)

2 Yehoram aneuëk agam Yosafat, raja
Yehuda, meusyedara namdroe nyang agam,
syedara-syedara geuhnyan na kheueh: Azar-
ya, Yehiel, Zakharia, Azariahu, Mikhail,
dan Sefaca. 3 Awaknyan meuteumé méuh

nyang jai that, pirak dan barang-barang
nyang meuhái yuem nyang laén nibak
ureuëng syiek gobnyan, meunan cit maséng-
maséng geubri teuma banda nyang meu-
pageue ngon kuta di Yehuda. Teuma sabab
Yehoram aneuëk agam nyang paleng tuha,
jihnyan kheueh nyan ka geupeuteuntée lé
Yosafat keu teubaiát jeuet keuraja. [4] Bak
watée Yehoram teurasa keududuekan gob-
nyan sibagoe raja ka lumpah that teuga, laju
gobnyan geuyue poh maté banmandum sye-
dara geuh, meunan cit deungon meupadub
droe peujabat manyang.
[5] Yehoram jeuet keuraja watée meu-
umu 32 thon, dan gobnyan geumat peurin-
tah di Yerusalem 8 thon treb jih. [6] Gobnyan
geuseutôt cara udeb Raja Ahab dan raja-raja
Israel nyang laén, sabab gobnyan meuka-
wen deungon sidroe lamkawan aneuëk
inong Ahab. Gobnyan ka meudesya ubak
TUHAN, [7] teuma TUHAN hana geutem peubi-
nasa raja nyang nibak keuturonan Nabi Da-
ud sabab TUHAN ka geumeujanji bahwa
keuturonan Nabi Daud teutab jimat peurin-
tah sibagoe raja.
[8] Nibak peumeurintahan Yehoram,
Edom laju beurontak ubak Yehuda dan
laju jipeudong keurajeuen keudroe. [9] Sa-
bab nyan Yehoram meunan cit deungon
bubena panglima laju geuteubiet deungon
geuritan-geuritan prang keu geujak seu-
rang Edom. Awaknyan laju jikeupong lé
pasokan Edom, teuma óh watée malam
pasokan gobnyan geupeusak droe ubak
pasokan Edom sira geupeuplueng droe.
[10] Phon watéenyan Edom hana jitundok
ubak Yehuda. Bak watée nyan cit teuma
banda Libna pi jibeurontak. Banmandum
nyan teujadi sabab Yehoram ka geutinggai
TUHAN, Allah nyang geuseumah lé indatu
gobnyan. [11] Seubalekjih lé gobnyan laju
geupeudong teumpat-teumpat teuseumah
beurala didaerah meugunong-gunong Ye-
huda, dan lé sabab nyan ka jeuet keusabab
rakyat Yehuda dan Yerusalem meudesya
ubak TUHAN.
[12] Dan Yehoram laju meuteumé sipucok
surat nyang geu tuléh lé Nabi Elia bak watée
nabi nyan mantong udeb. Lagéenyoe sü
surat nyan, " TUHAN, Po teu Allah nyang
geuseumah lé Nabi Daud, geuhuköm
Teungku Amphon sabab Teungku Amphon
hana neuseutôt langkah ureuëng syiek dan
abusyiek Teungku Amphon. [13] Sikeubit jih,
Teungku Amphon udeb lagée raja-raja Isra-
el, dan lé sabab nyan rakyat Yehuda dan
Yerusalem hana seutia ubak Po teu Allah.
Teungku Amphon ka neujak buet lagée Raja
Ahab dan geunantoe-geunantoe gobnyan.
Teungku Amphon ka neupeumaté banman-
dum syedara Teungku Amphon, padahai
awaknyan leubeh gét nibak Teungku Am-
phon. [14] Huköman nyang paleng brat nibak
TUHAN teuma geupeutreun ateueh rakyat,
aneuëk-aneuëk dan ureuëng-ureuëng binoe
Teungku Amphon, dan geupeubinasa ban-
mandum hareuta milék Teungku Amphon.
[15] Teungku Amphon keudroe pih keunong
peunyakét usus nibak uroe keu uroe peunya-
két nyan meutamah brat!"
[16] Bak watée nyan na ureuëng Filistin
dan ureuëng Arab nyang tinggai bakbinéh
teumpat tinggai ureuëng Sudan di daerah
panté. TUHAN laju geupeugrak até ureuëng-
ureuëng nyan mangat jijakprang Yehoram.
[17] Awaknyan laju jiprang Yehuda, jimaju
laju ubak meuligoe raja, laju jiba banman-
dum aneuëk dan peurumoh Yehoram siba-
goe tawanan, nyang tinggai Ahazia aneuëk
agam gobnyan nyang paleng tulot.
[18] Óh ka lheueh banmandum keujadian
nyan, TUHAN laju geuhuköm Yehoram
deungon bala peunyakét usus nyang hana
hase puléh. [19] Rab dua thon peunyakét
nyan maken treb maken parah akhé jih
deungon that-that meudeurita raja Yeho-
ram pih meuninggai donya. Rakyat hana
le jipeukab apui unggun sibagoe turot
meuduka cita lagée nyang ka lheueh-lheu-
eh awaknyan peubuet keu indatu awak-
nyan.
[20] Hana meusidroe manusia pih nyang
meunyeusai ateueh meuninggai gobnyan.
Gobnyan teutanom di banda Nabi Daud,
teuma hana di lampôh jrat raja-raja. Bak
watée gobnyan jeuet keuraja, Yehoram
meu umu 32 thon, dan gobnyan geumat
peurintah di Yerusalem na 8 thon treb jih.

Ahazia raja Yehuda

(2Raj. 8:25-29, 9:21-28)

22 Bak saboh watée lé saboh kawan
ureuëng-ureuëng Arab, banman-
dum aneuëk agam Yehoram, seulaén Ahazia
nyang tulot jipoh maté. Sabab nyan peun-
duduek Yerusalem jibaiát Ahazia jeuet keu-
raja keugeunantoe ureuëng syiek gob-
nyan. [2-3] Ahazia jeuet keuraja bak watée

21:7: 1Raj. 11:36 **21:8:** Keuj. 27:40

gobnyan meu umu 22 thon,[k] dan gobnyan
geumat peurintah di Yerusalem cit sithon.
Meunan cit Ahazia udeb gobnyan saban cit
lagée keuluwarga Raja Ahab, sabab Atalya
ma gobnyan jipurunoe gobnyan mangat
geupeubuet nyang jeuhet. Atalya na kheueh
putro Raja Ahab, cucoe Omri raja Israel.
4 Ahazia ka meudesya ubak TUHAN lagée
keuluwarga Ahab, sabab awaknyan kheu-
eh nyang jeuet keupeunaseuhat gobnyan óh
ka l heueh ayah gobnyan meuninggai do-
nya. Peunaseuhat-peunaseuhat nyan kheueh
nyang peuceulaka gobnyan. 5 Ateueh peue
nyang ka jinaseuhat lé awaknyan, gobnyan
laju geumeugabong deungon Yoram raja
Israel keu geujakmuprang geulawan Hazael
raja Siria. Awaknyan geumeu heungko di
Ramot, daerah Gilead. Yoram keunong dan
luka lam prang nyan, 6 laju gobnyan geugisa
u banda Yizreel keu teupeu-ubat, dan Aha-
zia laju geujak ngieng gobnyan disinan.

Ahazia jipoh maté lé Yehu

7 Po teu Allah ka geupeuteuntée bahwa
Ahazia teuma teuka ajai geuh watée geujak
saweu Yoram. Lam kunjongan nyan Ahazia
dan Yoram meurumpok laju lawan nibak
sidroe ureuëng agam nyang nan jih Yehu
aneuëk Nimsi, nyang ka geupiléh lé TUHAN
keu geupeubinasa keuluwarga Raja Ahab.
8 Teungoh Yehu geupeubuet huköman
TUHAN ateueh keuluwarga nyan, gobnyan
laju meurumpok deungon saboh kawan
ureuëng-ureuëng rayeuk Yehuda dan
aneuëk keumuen-aneuëk keumuen Ahazia
nyang roh sajan nibak kunjongan nyan. Lé
Yehu laju geupoh maté awaknyan banman-
dum. 9 Óh lheuehnyan geuyue laju ureuëng
laén jijak mita Ahazia nyang bak watée
nyan teungoh geumusöm di Samaria. Óh
meuteumé ngon Ahazia, gobnyan jiba laju
ubak Yehu dan laju jipoh maté.
Bahpi lagée nyan gobnyan geukubu cit
lé awaknyan sabab awaknyan jihoreumat
keu Raja Yosafat abusyiek gobnyan nyang
meungabdi ubak TUHAN deungon sipeunoh
até. Nibak keuluwarga Ahazia hana nyang
hase jicok keurajeuen nyan.

Atalya ratu Yehuda
(2Raj. 11:1-3)

10 Bak watée geuteupeue lé Atalya bah-
wa aneuëk gobnyan Raja Ahazia ka wafeu-
et, gobnyan laju geupeurintah bahwa ban-
mandum keuluwarga raja nyang na di Ye-
huda teupoh maté. 11 Ahazia na sidroe sye-
dara geuh nyang inong nan jih Yoseba,
nyang meukawen deungon sidroe teungku
imeum nan geuh Yoyada. Deungon seu-
ngab-seungab Yoseba geucok laju sidroe
aneuëk agam Ahazia nyang nan jih Yoas
lamkawan aneuëk-aneuëk raja nyang jikeu-
neukpoh maté lé Atalya. Aneuëk nyan meu-
sajan deungon deundayang jih laju geusöm
lam saboh bilék di Baét TUHAN. Meunan
kheueh cara jih Yoseba geupeuseulamat
aneuëk nyan sampoe hana jiteumé poh maté
lé Atalya. 12 Na nam thon treb jih Yoas
geusöm di Baét TUHAN dan Atalya teutab
geumat keurajeuen sibagoe ratu.

Beurontak teulawan Atalya
(2Raj. 11:4-16)

23 Bak thon nyang keutujoh Teungku
Imeum Yoyada ka geucok keuputos-
an keuneuk meutindak. Gobnyan laju geu-
meupakat deungon limong droe peuwira, na
kheueh Azarya aneuëk Yeroham, Ismail
aneuëk Yohanan, Azarya aneuëk Obed, Ma-
aseya aneuëk Adaya, dan Elisafat aneuëk
Zikhri. 2 Awaknyan jijak laju u banmandum
banda nyang na di Yehuda, dan laju jipeu-
sapat bubena ureuëng Lewi dan banman-
dum ulée kawöm, banmandum awaknyan
geuba u Yerusalem.
3 Awaknyan jikeubah laju di Baét
TUHAN, dan geuikat janji deungon Yoas,
aneuëk agam raja nyan. Yoyada geupeugah
ubak awaknyan, "Nyoe kheueh aneuëk
agam areuwah Raja Ahazia! Gobnyan jinoe-
nyoe harôh geu-ék takhta, sabab TUHAN ka
geumeujanji bahwa keuturonan Nabi Daud
teutab geumat peurintah. 4 Nyoe kheueh
nyang harôh geutanyoe peubuet: Meunyoe
ka seuleusoe di teungku imeum dan ureuëng
Lewi geumeutugaih nibak uroe Sabat,
awaknyan hana jeuet geuwo. Siper lhée ni-
bak awaknyan harôh tinggai dan geujaga
pintoe-pintoe geureubang Baét TUHAN, 5 si-
per lhée teuk tinggai di meuligoe raja, dan
nyang leubeh nibak nyan jijaga di babah
Pintoe Geureubang Dasai. Banmandum rak-
yat harôh jimeugumpôi nibak leuen Baét
TUHAN. 6 Hana meusidroe pih nyang jeuet
jitamong u dalam geudong Baét TUHAN
seulaén lé teungku imeum dan ureuëng Le-

[k] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno (dan kalon 2Raj. 8:26): *22 thon;* meunurot naseukah Ibrani 42 thon.
23:3: 2Sam. 7:12

wi nyang teungoh meutugaih. Awaknyan
jeuet geutamong sabab awaknyan ka teu-
peukhusos keu TUHAN. Ureuëng-ureuëng
nyang laén harôh jitaát ubak peue mantong
nyang geupeugét peuratoran lé TUHAN dan
tinggai diluwa. 7 Ureuëng-ureuëng Lewi
harôh geudong meukeulileng ban silingka
raja siab deungon peudeueng nyang ka teu-
suit didalam sarong, dan geukawai gobnyan
ho mantong geuhnyan geujak. So nyang
jiuseuha keuneuk jitamong u dalam Baét
TUHAN, ureuëng nyan harôh teupoh maté."
8 Peurintah Yoyada nyan geupeubuet
banmandum lé ureuëng-ureuëng Lewi dan
rakyat Yehuda. Ureuëng-ureuëng nyang ka
lheueh tugaih nibak uroe Sabat hana jeuet
geuwo. Lé uléebalang peuwira ka hase geu-
ato bah kheueh nyan keu ureuëng-ureuëng
nyang ka seuleusoe meutugaih meunan cit
keu ureuëng nyang ban teuka keuneuk meu-
tugaih. 9 Keumandum uléebalang nyan Yo-
yada laju geubagi-bagi kapak dan peurisai
atra Nabi Daud nyang na teukeubah di Baét
TUHAN. 10 Meunan cit lé Yoyada geukeubah
ureuëng-ureuëng gobnyan deungon peudeu-
eng nyang ka siab teusuit lam sarong ban
sikeulileng bagian keue Baét TUHAN mangat
teulindong raja. 11 Óh lheuehnyan lé Yoya-
da laju geupeuteubiet Yoas u luwa, laju
geupeuseuôn mahkota di ateueh ulée gob-
nyan, dan geuseurah ubak gobnyan kitab
Hukôm Po teu Allah. Meunan kheueh cara
jih Yoas teubaiát jeuet keuraja. Óh lheueh-
nyan lé Teungku Imeum Yoyada deungon
aneuëk-aneuëk gobnyan laju geuro minyéuk
upacara peunobatan u ateueh Yoas, dan ban-
mandum ureuëng nyang na disinan jikuk,
"Udeb raja!"
12 Atalya geudeungoe rakyat sira jiseu-
murak jimeuhôi ngon ji pujoe-pujoe raja.
Bagaih-bagaih geuhnyan geujak u Baét
TUHAN nibak teumpat rakyatba ka meu-
gumpôi disinan. 13 Deuh laju geungieng
raja nyang barô nyan teudong di babah
pintoe tamong u Baét TUHAN, nibak teum-
pat gobnyan teubaiát, jikeulileng lé bubena
uléebalang dan ureuëng yueb beureuguih.
Banmandum rakyat meusurak meuhubo
sira jiyueb beureuguih, dan lé ureuëng
peumeuén musik di Baét TUHAN geupeu-
meuriah lom peurayaan nyan deungon
alat-alat musik geuh. Deungon até nyang
peudeh Atalya laju geupriek peukayan
gobnyan sira geukliek, "Khianat! Khia-
nat!"
14 Yoyada hana geubri idhin Atalya teu-
poh maté dikeue Baét TUHAN, teuma gob-
nyan laju geupeugah ubak mandum uléeba-
lang, "Gataba laju jihnyan rot baresan
peungawai, dan tapoh maté laju somantong
nyang jiuseuha jipeuseulamat gobnyan."
15 Awaknyan laju jidrob gobnyan, laju
jiba ubak meuligoe. Disinan gobnyan laju
jipoh maté dikeue pintoe Geureubang Guda.

Yoyada geupeuna peumbarôan

(2Raj. 11:17-20)

16 Teungku Imeum Yoyada laju geupa-
kat Raja Yoas dan banmandum rakyat geu-
peugöt peujanjian bahwa awaknyan teuma
jeuet keu umat TUHAN. 17 Óh lheuehnyan
awaknyan laju jijak seureubu dan jireuloh
rumoh beurala Baal. Meunan cit deungon
miseubah dan patong-patong nyang na disi-
nan ka habéh geupeuhanco, dan si Matan,
teungku imeum Baal nyan laju jipoh maté
dikeue miseubah-miseubah nyan. 18 Lé Yo-
yada geujok tugaih ubak teungku-teungku
imeum dan ureuëng Lewi mangat geu-uroih
bubena buet di dalam Baét TUHAN meunurot
peumbagian keureuja nyang ka geubagi lé
Nabi Daud. Awaknyan harôh geupeuseu-
mah keureubeuen nyang teutot ubak TUHAN
– nyang sisuai deungon hukôm-hukôm Nabi
Musa – deungon peurayaan dan ca-e-ca-e
lagée nyang ka lheueh geuato lé Nabi Daud.
19 Nibak tieb-tieb babah pintoe geureubang
Baét TUHAN, Yoyada laju geukeubah ulée
balang keu nyang jaga mangat ureuëng
nyang hana patot jiseumah TUHAN bék jita-
mong.
20 Bubena uléebalang, bubena tukoih
masyarakat, mandum peujabat peumeurin-
tah, dan banmandum rakyat jiseutôt Yoyada
jijak arak Raja Yoas nibak Baét TUHAN
ubak meuligoe. Awaknyan jitamong rot ba-
bah pintoe geureubang nyang paleng phon
dan laju raja geuduek di ateueh singgahsana.
21 Siluroih rakyat geumbira, rakyat pi ka
aman dan Atalya ka teuma teupoh maté.

Yoas raja Yehuda

(2Raj. 12:1-16)

24 Yoas meu-umu 7 thon bak watée
gobnyan jeuet keu raja Yehuda, dan
gobnyan geumat peurintah di Yerusalem
peuet ploh thon treb jih. Ma gobnyan nan
geuh Zibya asai nibak banda Bersyeba.
2 Yoh mantong udeb Imeum Yoyada, Yoas
geupeubuet hai-hai nyang galak até TUHAN.

3 Yoyada geupiléh dua droe ureuëng inong
keupeurumoh Yoas, dan nibak awaknyan na
geumeu aneuëk agam ngon aneuëk inong.
4 Óh ka geumat peurintah na padub wa-
tée treb jih, Yoas geucok keuputosan bahwa
gobnyan keuneuk geupeu barô Baét TUHAN.
5 Bubena imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi
geupeurintah laju mangat geujak ubak peun-
duduek banda nyang na di Yehuda jeuet
geupeusapat péng nibak rakyatba mangat
jeuet hase teupeubarô Baét TUHAN tieb-tieb
thon. Gobnyan geuyue ubak awaknyan bu-
bagaih jijak peubuet peurintah nyan, teuma
di ureuëng-ureuëng Lewi nyan jipeumeulét-
meulét. 6 Lé sabab nyan gobnyan laju geu-
tawök Imeum Yoyada, peumimpén awak-
nyan, laju geupeugah, "Nabi Musa hamba
TUHAN nyan kon ka geuyue bayeue cukée
bak rakyat mangat jeuet keubiaya Baét
TUHAN? Jinoe, pakon ureuëng-ureuëng Le-
wi nyan hana Bapak paksa keu jijak peusa-
pat cukée nibak rakyat di Yehuda dan Yeru-
salem?"
(7 Ureuëng-ureuëng Atalya, inong jeu-
het nyan, ka ji peurusak Baét TUHAN, dan
lumpah that jai barang-barang nyang teu-
peukhusos keu Allah ka jipeuguna keu
jiseumah Baal.)
8 Lé sabab nyan raja laju geupeurintah
mangat jeuet ureuëng Lewi jipeugét saboh
peuto péng dan atra nyan jikeubah bak ba-
bah pintoe geureubang Baét TUHAN. 9 Ban-
saboh nanggroe Yerusalem dan ngon nang-
groe Yehuda laju geupeumaklum bahwa
banmandum rakyat harôh jibayeue cukée
keu TUHAN, lagée nyang ka geupeuwajéb lé
Nabi Musa. 10 Deungon na maklumat nyan
lumpah that galak até rakyat dan peumim-
pén-peumimpén awaknyan. Meuron-ron
awaknyan jijak peutamong péng cukée lam
peuto nyan. 11 Tieb-tieb uroe peuto-peuto
nyan jiba lé ureuëng-ureuëng Lewi ubak
peugawée raja keu teupareksa. Meunyoe
peuto nyan ka peunoh seukeutareh nanggroe
dan waki imeum Agong geupeuteubiet péng
dan óh lheueh nyan peuto nyan geujak keu-
bah lom ubak teumpat sot. Meunan kheueh
nyang awaknyan peubuet tieb-tieb uroe, dan
jai lumpah na péng nyang ka teupeusapat.
12 Óh lheueh nyan lé raja dan Yoyada
péng nyang ka meusapat nyan laju geujok
ubak nyang jeuet keu ulée bak seumeugét
Baét TUHAN nyan. Laju lé ureuëng nyan
geubayeue upah keu utöh batée, utöh kayée,
dan utöh logam nyang seumeugétnyan.
13 Deungon na lagée nyan jipeuphon kheueh
meubuet lé utöh-utöh nyan keu jipeugét
Baét TUHAN. Awaknyan banmandum meu-
buet sampoe Baét TUHAN ka jeuet keukukôh
dan lagak lagée nyang ka-ka. 14 Óh ka seu-
leusoe buet awaknyan, méuh dan pirak
nyang mantong leubeh laju jiseurah ubak
raja dan Yoyada. Laju méuh ngon pirak
nyan geupeuguna keu teupeugét peukakaih-
peukakaih Baét TUHAN, nyang teupeugét
nyan na kheueh: alat-alat keu upacara iéba-
dat, keu keureubeuen nyang teutot, piréng-
piréng keu keumeunyan, dan cambông-
cambông.

Jasa-jasa Imeum Yoyada hana jihareuga

Yohmantong udeb Imeum Yoyada, keu-
reubeuen nyang teutot teutab teupeuseumah
di Baét TUHAN. 15 Yoyada geubri panyang
umu lé TUHAN sampoe 130 thon barô kheu-
eh gobnyan meuninggai donya. 16 Gobnyan
teupeukubu nibak jrat raja-raja di Banda
Nabi Daud sibagoe peunghargaan jasa-jasa
gobnyan ubak Po teu Allah, Baét TUHAN
dan keu umat Israel.
17 Óh ka lheueh meuninggai Yoyada
nyan, Yoas laju jibujuk ngon jirayu lé peu-
mimpén-peumimpén Yehuda akhéjih gob-
nyan hana le geupako ubak ajaran-ajaran
nyang geupeurunoe lé Yoyada. 18 Deungon
na lagée nyan rakyat ka hana le ji iébadat di
Baét TUHAN, Allah indatu awaknyan, nyang
jiseumah na kheueh patong beurala dan pa-
tong-patong Dewi Asyera. Deungon lagée
nyan awaknyan ka meudesya akhéjih Po teu
Allah beungéh ubak Yehuda dan Yerusa-
lem. 19 TUHAN laju geu kirém nabi-nabi
keugeujak teugah awaknyan mangat jiwoe
meungabdi ubak TUHAN, teuma rakyat teu-
tab hana jitem deungoe. 20 Watée nyan teu-
ka kheueh Roh Allah jitron jikuasa Nabi
Zakharia aneuëk Imeum Yoyada. Nabi Za-
kharia geumeuhadab ukeue rakyat ba laju
geupeugah, "TUHAN Po teu Allah meufeu-
reuman, 'Pakon gata hana taát ubak peue-
peue nyang Ulôn peurintah dan gata peu-
ceulaka droe gata keudroe. Gata hana
tapakoe ubak Ulôn, teuma di Ulôn pih hana
Lôn pakoe ubak gata!' " 21-22 Teuma di
rakyat bukon jideungoe teuma jimeurokpa-
kat keuneuk jiheuntam Nabi Zakharia, meu-
nan cit Raja Yoas pih roh lamkawan nyan.

24:6: Keu. 30:11-16 **24:20-21:** Mat. 23:35, Luk. 11:51

Gobnyan hana geuingat ubak jasa-jasa dan
keuseutiaan Yoyada, ayah Nabi Zakharia
nyan. Ateueh peurintah raja, Nabi Zakharia
jigeulawa ngon batée sampoe maté di seura-
moe Baét TUHAN. Watée keuneuk meuning-
gai, Nabi Zakharia geupeugah, "Seumoga
TUHAN geukalon buet gata nyoe dan teuma
geubalaih!"

Akhé keurajeuen Yoas

23 Bak thon nyan cit teuma, watée mu-
sém meugantoe, sipa-i Siria jiprang Yehuda
dan Yerusalem. Bubena peumimpén awak-
nyan habéh jipoh maté meunan cit atra
ureuëng Yehuda ngon Yerusalem nyan ha-
béh jicok sibagoe hareuta rampasan prang
dan laju jiba u banda Damsyik. 24 Sipa-i
Siria nyan hana le jeumeulah jih, cit bacut,
teuma lé TUHAN geupeubiyeu awaknyan
jipeutaloe tantra Yehuda nyang leubeh le
dan rayeuk, sabab ureuëng Yehuda hana
jipako ubak TUHAN Allah indatu awaknyan.
Deungon cara nyan TUHAN ka geuhuköm
Raja Yoas. 25 Raja Yoas luka brat that. Óh
ka lheueh sidadu musoh jijak, dua droe
peugawée gobnyan jimupakat. Awaknyan
laju jipoh maté gobnyan bak teumpat éh
geuh keudroe sibagoe beunalaih ateueh ji-
poh maté aneuëk Imeum Yoyada. Raja Yoas
jikubu nibak Banda Nabi Daud, teuma kon
lam lampôh jrat Raja-raja. (26 Ureuëng-
ureuëng nyang mupakat keuneuk jijakpoh
maté gobnyan na kheueh Zabad aneuëk Si-
meat ureuëng inong Amon, dan Yozabad
aneuëk Simrit ureuëng inong Moab.) 27 Ki-
sah keuhai aneuëk-aneuëk Yoas, keuhai ra-
maian-ramaian nyang hana gét keuhai gob-
nyan, keuhai pakriban gobnyan geupeugét
Baét TUHAN, banmandum nyan ka teutuléh
lam kitab *Keuteurangan Kitab Raja-raja.*

Amazia, aneuëk agam Yoas, jeuet keu
raja keugeunantoe ayah geuh.

Amazia raja Yehuda

(2Raj. 14:2-6)

25 Amazia teubaiát jeuet keuraja wa-
tée umu geuh 25 thon, dan gobnyan
geumat peurintah di Yerusalem 29 thon treb
jih. Nan Ma gobnyan Yoadan asai Yerusa-
lem. 2 Amazia geupeubuet buet nyang galak
that até TUHAN, teuma buet nyang geupeu-
buet nyan siteungoh até. 3 Teuma meunan
ka kong keududuekan gobnyan, laju geu-
huköm maté bubena peugawée nyang kaji-
poh maté ureuëng syiek gobnyan. 4 Teuma
aneuëk-aneuëk peugawée nyang geupoh
maté nyan hana geupoh sabab gobnyan taát
that ubak peurintah TUHAN lagée na teutuléh
lam Kitab Nabi Musa lagéenyoe, "Bék neu-
huköm maté ureuëng syiek sidroe-sidroe
ureuëng sabab buet nyang jeuhet nyang
jipeubuet lé aneuëk-aneuëk jih, dan bék
teuma neuhuköm maté aneuëk-aneuëk jih
sabab buet nyang jeuhet nyang jipeubuet lé
ureuëng syiek jih. Somantong ureuëng jeuet
teuhuköm maté meunyoe buet nyang jeuhet
nyan jipeubuet keudroe."

Prang teulawan Edom

(2Raj. 14:7)

5 Raja Amazia laju geupeusapat ban-
mandum ureuëng nibak sukée Yehuda dan
sukée Benyamin óh lheuehnyan geuyue
dong meuriti meunurot kawöm maséng-ma-
séng, geupimpén lé uléebalang keumeundan
pasokan siribée dan uléebalang keumeun-
dan pasokan sireutoih. Óh lheuehnyan geu-
piléh ureuëng-ureuëng nyang meu-umu 20
thon u ateueh nyang ék jimuprang dan
carông jipeuguna kapak dan peurisai. Jeu-
meulah awaknyan na 300.000 droe. 6 Seula-
én nibak tantra nyang kana geusiwa teuma
na 100.000 droe sipa-i nyang laén nibak
nanggroe Israel deungon yuem siwa jih ki-
ra-kira 3.400 kilogram pirak. 7 Teuma na
sidroe nabi geujak ubak raja sira geupeugah
lagée nyoe, "Bék gata cok hai raja sipa-i
ureuëng Israel nyan, sabab TUHAN hana
geutulông umat Israel nyang na di utara.
8 Teuma meunyoe tacok cit sipa-i Israel
nyan, Po teu Allah geupeubiyeu Teungku
Amphon taloe dimideuen prang bahpi sipa-i
Teungku Amphon teuga lom ngon beurani.
Sabab Allah mantong kheueh nyang meuku-
asa nyang bri taloe atawa meunang."

9 "Teuma pakriban deungon pirak
nyang ka ulôn bri ubak awaknyan?" geuta-
nyong lé Amazia.

Geujaweueb lé nabi nyan, "TUHAN hase
geujok pulang nyang laén keu Teungku
Amphon nyang leubeh le nibak nyang ka
neubri nyan!" 10 Lé sababnyan Amazia laju
geupeuleuh sipa-i-sipa-i nyang ka geusiwa
nyan dan geuyuewoe lom u nanggroe jih.
Awaknyan pi laju jiwo, teuma deungon ié
muka nyang beungéh that.

11 Amazia geupeubeurani droe dan geu-
ba laju tantra gobnyan u Pantôn Asin. Disi-

25:4: Tel. 24:16

nan awaknyan laju jimeuheuengko sampoe
maté 10.000 droe sipa-i Edom. 12 Siploh
ribée droe nyang laén geudrob. Awaknyan
nyang keunong drob nyan laju geuba u
gunong batée di banda Sela óh trok keunan
laju geurhom lam bariéh gunong akhéjih
banmandum sipa-i nyan maté.
13 Teuma óh lheuehnyan sipa-i-sipa-i Israel nyang ka geuyuewoe lé Raja Amazia,
dan hana geubri idhin keu jijak lamprang,
laju jijak prang banda-banda Yehuda lamkawan Samaria dan Bet-Horon. Awaknyan
laju jipoh maté na 3.000 droe ureuëng dan
hareuta nyang na di sinan pi laju jireupah.
14 Óh ka lheueh geupeutaloe sipa-i
Edom, Amazia laju geuwo sira geupeuwo
patong-patong beurala atra Edom laju patong nyan geukeubah di Yehuda. Lé gobnyan geutot keumeunyan keu patong-patong nyan sira geuseumah. 15 Sabab buet
geuhnyan sampoe TUHAN teuka meureuka.
TUHAN laju geu kirém sidroe nabi ubak Raja
Amazia. Nabi nyan geupeugah lagée nyoe,
"Pakon Teungku Amphon neuseumah dewa
bansa laén nyang ka teuntée dewa-dewa
nyan hana hase jipeuseulamat bansa droe jih
nibak keukuasaan Teungku Amphon?"
16 "Seungab," kheun Raja Amazia ubak
nabi nyan sira geudot, "Meunyoe hana neutem seungab kamoe peumaté droeneueh!
Hántom na kamoe baiát gata jeuet keu
ureuëng bri naseuhat raja!"
Lé sababnyan nabi nyan pi seungab,
teuma sigohlom jih gobnyan geupeugah,
"Jinoe ka ulôn teupeue bahwa TUHAN Po
teu Allah geukeuneuk peubinasa Teungku
Amphon kareuna buet Teungku Amphon
nyan, sabab Teungku Amphon hana neupako naseuhat ulôn."

Yehuda jimuprang jilawan Israel

(2Raj. 14:8-20)

17 Amazia raja di nanggroe Yehuda
nyan meusajan deungon peunaseuhat gobnyan ka geumeukumplot keuneukjak lawan
ureuëng Israel. Gobnyan geukirém utosan
ubak Yoas raja Israel, aneuëk Yoahas, cucoe
Yehu, mangat geulawan gobnyan di mideuen prang. 18 Teuma lé Raja Yoas laju geubalaih haba lagée nyoe, "Bak saboh watée
singoh seumak nyang meuduro nyang na di
ateueh gunong-gunong Libanon jikirém
tuntotan lagée nyoe keu bak kayée ceumara,
'Hai bak kayée ceumara, tabri kheueh
aneuëk dara gata keu aneuëk ulôn mangat
jeuet keupeurumoh jih.' Óh lheuehnyan lewat kheueh rét nyan saboh beulatang uteuen
jijak gilo-gilo tamah meuduro nyan. 19 Gata,
Amazia, raya that haba tapeugah gata ka
tapeutaloe ureuëng Edom, teuma leubeh gét
gata tatinggai mantong dirumoh. Keupeue
tamita soai nyang na teupeuceulaka droe
keudroe gata dan rakyat gata?"
20 Teuma lé Amazia, raja Yehuda nyan
hana geupako mubacut pi haba nyang geupeugah lé Yoas raja Israel nyan. Dan keubit
ka keuheundak Po teu Allah mangat Amazia
teupeutaloe sabab gobnyan ka geuseumah
patong beurala ureuëng Edom. 21 Sabab
nyan Yoas laju geubeurangkat deungon
aneuëk buah gobnyan u Bet-Semes dan laju
geumuprang deungon Raja Amazia disinan.
22 Lam prang nyan sipa-i Yehuda laju taloe
dan bubena sipa-i gobnyan habéh jipeuplueng droe jiwo u rumoh jih maséng-maséng.
23 Yoas laju geudrob Amazia geuba laju u
Yerusalem, laju geureuloih banmandum
bintéh beuton banda nyan nyang panyang
jih leubeh kureueng na 200 metée, phon
nibak babah Pintoe Geureubang Efraim trok
u babah Pintoe Geureubang Sudut. 24 Banmandum méuh dan pirak meunan cit banmandum peukakaih nyang meuteumé di
Baét TUHAN dan nyang na dimiyueb peungawasan Obed-Edom, meunan cit banmandum hareuta beunda meuligoe, meusajan
deungon meupadubdroe sandeura jiba banmandum lé Yoas u Samaria.
25 Óh ka meuninggai donya Yoas raja
Israel nyan, Amazia raja Yehuda mantong
udeb 15 thon teuk. 26-28 Phon watéenyan
Amazia geutinggai TUHAN, na ureuëng laén
jimeukumplot keuneuk jipoh maté gobnyan
di Yerusalem. Sabab nyan, gobnyan laju
geuplueng u banda Lakhis, teuma lé musohmusoh gobnyan laju jipeucrok keunan óh
ban meuteumé laju jipoh maté. Manyét gobnyan jiba deungon guda u Yerusalem, laju
jikubu nibak lampôh jrat raja-raja di Banda
Nabi Daud. Kisah nyang laén keuhai Raja
Amazia nyoe, sampoe ubak akhé keurajeuen
gobnyan ka teucetet lam kitab *Seujarah
Raja-raja Yehuda dan Israel.*

Uzia raja Yehuda

(2Raj. 14:21-22, 15:1-7)

26 1-3 Óh ka lheueh Amazia meuninggai donya, banmandum rakyat Yehuda jipiléh Uzia aneuëk agam gobnyan
jeuet keu raja. Bak watée nyan Uzia nyan

meu-umu 16 thon. Ma gobnyan na geuh
Yekholya, inong Yerusalem.
Uzia geumat peurintah di Yerusalem 52
thon treb jih. Gobnyan kheueh nyang reubot
dan nyang peugot lom banda Elot. 4 Saban
cit lagée ayah gobnyan, Uzia pi geupeubuet
buet nyang that galak até TUHAN. 5 Nabi
Zakharia na kheueh nyang bri naseuhat keu-
hai rohani gobnyan. Yohmantong Nabi Za-
kharia udeb, Uzia seutia that geumeu iéba-
dat ubak TUHAN sampoe TUHAN geubri
beureukat keu gobnyan.
6 Uzia geumuprang geulawan ureuëng
Filistin. Laju geureuloh bubena beuton-beu-
ton banda Gat, Yabne, dan Asdod, óh lheu-
eh nyan laju geupeudong banda-banda
nyang meubeuton bak binéh banda Asdod
dan daerah laén di Filistin. 7 Po teu Allah
geutulông gobnyan keu teupeutaloe bansa
Filistin, dan ureuëng Arab nyang tinggai di
Gur-Baal meunan cit deungon ureuëng
Meunim. 8 Ureuëng Amon jibayeue cukée
ubak Uzia. Gobnyan maken meukuasa
akhéjih nan gobnyan maken meugah sam-
poe u nanggroe Meusé.
9 Keu teupeukong banda Yerusalem,
Uzia laju geupeudong meunara di babah
Pintoe Geureubang Sudut, Pintoe Geureu-
bang Pantôn dan di teumpat wet beuton.
10 Meunan cit lé gobnyan geupeudong meu-
nara-meunara meukuta di daerah padang,
dan geukueh mon-mon nyang le sabab beu-
latang peulara gobnyan jai lumpah na, bah
kheueh nyan di ateueh darat nyang manyang
meunan cit ateueh darat nyang miyueb diba-
gian barat. Sabab gobnyan gét that geupeu-
rati bak buet meutani, teuma gobnyan laju
geubuka lampôh anggô bak daerah gunong-
gunong ngon bak tanoh-tanoh nyang gum-
bo, banmandum buet geuhnyan geupeuguna
ureuëng meubuet nyang ramé.
11 Meunan cit Uzia na tantra geuh nyang
lumpah jai dan sabe lam siab pajan mantong
keuneuk muprang. Tantra nyan na lam ba-
resan-baresan nyang jeumeulah jih jicetet lé
dua droe seukeutareh raja, awaknyan na
kheueh Yeiel dan Maaseya dimiyueb pim-
pénan Hananya, sidroe nibak seutaf raja. 12-
13 Banmandum angkatan prang nyan teuba-
gi-bagi teuma lam padubboh bagian, bagian
nyan na kheueh, 307.500 sipa-i jipimpén lé
2.600 uléebalang. Awaknyan banmandum
na keumampuan nyang lumpah rayeuk keu
jimuprang dan jitulông raja teupeutaloe mu-
soh. 14 Uzia jipeuleungkab teuma sipa-i
geuhnyan deungon peurisai, kapak, tupi wa-
ja, bajée beuso, ali-ali dan aneuk panah,
meunan cit deungon batée pupo geulawa.
15 Di Yerusalem lé tumpeun-tumpeun nyang
peugét sinjata gobnyan ka teuma jicibta sa-
boh beunda pakriban cara teupeuleueh aneuk
panah dan batée rayeuk lam meunara dan
sagoe-sagoe beuton banda. Uzia meusyeuhu
dipat mantong, dan gobnyan jeuet keu raja
nyang lumpah that meukuasa sabab Po teu
Allah geutulông gobnyan.

Uzia teuhuköm sabab sombong

16 Óh ka Raja Uzia teuga, gobnyan ka
jeuet keu raja nyang sombong, dan nyan
kheueh jeuet keusabab gobnyan hanco.
Gobnyan geuiengkeue ubak peurintah
TUHAN Allah gobnyan sabab geutamong
lam Baét TUHAN keu geujak tot keumeu-
nyan ateueh miseubah keumeunyan. 17 Teu-
ma di Imeum Azarya meusajan ngon 80
droe imeum nyang laén nyang teuga-teuga
lom beuhe-beuhe geuseutôt gobnyan 18 keu
geusanggah buet nyang lagée nyan. Awak-
nyan jipeugah, "Amphon Nyang Mulia!
Amphon hana hak neutot keumeunyan keu
TUHAN. Nyan tugaih imeum-imeum keutu-
ronan Nabi Harun, sabab awaknyan kheueh
nyang ka teupeukhusos bak buet lagée nyan.
Bubagaih kheueh Amphon neutinggai teum-
pat nyang suci nyoe! Amphon ka neulawan
TUHAN Allah, dan hana le meuteumé restu
nibak Gobnyan."
19 Bak watée nyan Raja Uzia teungoh
geudong bak binéh dupa Baét TUHAN deu-
ngon alat tot dupa bak jaroe gobnyan. Gob-
nyan laju beungéh ubak imeum-imeum
nyan, dan deungon hana teusangka-sangka
jiteuka peunyakét kulét nyang lumpah parah
bak keunéng gobnyan. 20 Azarya dan
imeum-imeum nyang laén geungieng ateueh
gobnyan dan lumpah teukeujot, laju geupak-
sa mangat raja nyan geutinggai laju Baét
TUHAN. Bagaih-bagaih gobnyan geuteubiet
sabab TUHAN **ka geuhuköm gobnyan.**
21 Sampoe án meuninggai Raja Uzia
nyan peunyakét gobnyan hana puléh-puléh.
Gobnyan jipeuaséng bak saboh rumoh dan
hana teupeu idhin le geutamong lam Baét
TUHAN. Gobnyan ka teupeubeubaih nibak
mandum tugaih-tugaih geuh, dan Yotam
aneuëk agam gobnyan nyang mat peurintah
ateueh rakyat sibagoe waki gobnyan.

26:18: Keu. 30:7-8, Teu. 3:10

22 Kisah nyang laén keuhai Raja Uzia,
ka geucetet lé Nabi Yesaya aneuëk Amos.
23 Watée gobnyan meuninggai donya, Uzia
teupeukubu bak tanoh binéh jrat raja-raja,
teuma bukon bak jrat nyan keudroe, sabab
gobnyan meupeunyakét nyang parah lum-
pah na. Yotam aneuëk gobnyan nyang agam
jeuet keu raja geunantoe gobnyan.

Yotam raja Yehuda

(2Raj. 15:32-38)

27 Yotam jeuet keu raja lam umu 25
thon, dan gobnyan geumat peurin-
tah di Yerusalem 16 thon treb jih. Nan ma
gobnyan na kheueh Yerusa aneuëk Zadok.
2 Yotam galak that até TUHAN lagée ayah
gobnyan Uzia. Teuma gobnyan hana geutot
keumeunyan[1] bak Baét TUHAN lagée nyang
geupeubuet lé ureuëng syiek geuh. Bahpi
lagée nyan, rakyat teutab jipeubuet desya.
3 Yotam kheueh nyang peugot Pintoe
Geureubang Utara di Baét TUHAN, dan
nyang peukong beuton Yerusalem bak dae-
rah nyang teupeugah Ofel. 4 Gobnyan nyang
peudong banda-banda di gunong-gunong
Yehuda dan kuta-kuta meunan cit deungon
meunara-meunara lam gle. 5 Gobnyan geu-
jak prang dan geupeutaloe raja Amon meu-
sajan ngon sipa-i raja nyan, laju geupaksa
ureuëng Amon beujibayeue cukée. Tieb-ti-
eb thon lhée thon treb jih meuturot-turot
awaknyan harôh jibayeue 3.400 kilogram
pirak, dua jeunéh gandom, maséng-maséng
1.000 ton. 6 Yotam meutamah-tamah meu-
kuasa sabab gobnyan taát ngon seutia ubak
TUHAN Allah. 7 Hai-hai nyang laén lam peu-
meurintahan Yotam, keuhai muprang dan
siasat-siasat jih, banmandum nyan ka teuce-
tet lam kitab *Seujarah Raja-raja Israel dan
Yehuda.* 8 Yotam meu-umu 25 thon bak
watée gobnyan jeuet keu raja, dan gobnyan
geumat peurintah di Yerusalem treb jih 16
thon. 9 Gobnyan meuninggai donya dan teu-
kubu di banda Nabi Daud, dan aneuëk agam
gobnyan nyang nan jih Ahas teubaiát jeuet
keu raja geunantoe gobnyan.

Ahas raja Yehuda

(2Raj. 16:1-4)

28 Ahas jeuet keu raja lam umu 20
thon, dan gobnyan geumat peurin-
tah di Yerusalem 16 thon treb jih. Gobnyan
hana geuseutôt teuladan nyang na bak Nabi
Daud, indatu gobnyan, nyang geupeubuet
buet nyang hana galak até TUHAN. 2 Gob-
nyan udeb lagée raja-raja Israel nyang geu-
yue ubak ureuëng laén mangat jiteupeugét
patong-patong Baal nibak logam, 3 dan geu-
tot keumeunyan di Pantôn Hinom. Aneuëk
gobnyan nyang agam pih jipeuseumah siba-
goe keureubeuen keu beurala, meunurot
keubiasaan nyang brok nyang jipeubuet lé
ureuëng nyang ka geu use lé TUHAN di
nanggroe Kanaan watée ureuëng Israel jita-
mong lam nanggroe nyan. 4 Ahas geupeu-
seumah keureubeuen dan geutot keumeu-
nyan bak teumpat-teumpat ureuëng seumah
dewa bak gunong-gunong dan nibak bak
kayée nyang luhu.

Prang jilawan Siria dan Israel

(2Raj. 16:5)

5-6 Sabab Raja Ahas meudesya, TUHAN
Allah geupeubiyeu gobnyan jipeutaloe lé
raja Siria dan lam jeumeulah nyang le
ureuëng-ureuëng Yehuda nyan jiba u Dam-
syik sibagoe tawanan prang. Meunan cit
TUHAN geupeubiyeu awaknyan jipeutaloe lé
Raja Pekah aneuëk Remalya di Israel, nyang
lam siuroe mantong jipoh maté 120.000
droe sipa-i Yehuda nyang beuhe-beuhe.
TUHAN Po teu Allah indatu awaknyan geu-
peubiyeu banmandum nyan teujadi, sabab
rakyat Yehuda hana jipako ubak TUHAN.
7 Aneuëk agam Ahas, nyang nan geuh Ma-
aseya jipoh maté lé Zikhri sidroe peuwira
Israel. Dan Zikhri nyan jipoh maté teuma
Azrikam nyang urôh meuligoe raja, dan
Elkana, jaroe uneuen raja. 8 Bahpi ureuëng-
ureuëng Yehuda na kheueh saban ngon ban-
sa Israel, teuma lé tantra Israel hana jipako
teutab jiteun 200.000 droe ureuëng inong
dan aneuëk manyak, laju jiangkot awaknyan
u Samaria meusajan-sajan ngon barang-ba-
rang nyang jireupah di mideuen prang.

Nabi Oded

9 Na sidroe nabi TUHAN nyang nan geuh
Oded tinggai bak banda Samaria. Bak watée
tantra Israel jiwoe jiba ureuëng nyang teu-
teuen lam mideuen prang nibak Yehuda,
Oded geujak meurumpok ngon awaknyan
watée awaknyan keuneuk tamong lam ban-
da. Nabi nyan geupeugah, "Gata nyoe ka
gata peutaloe Yehuda sabab TUHAN Allah
indatu gata beungéh keu awaknyan. Teuma

[1] *gobnyan hana geutot keumeunyan;* atawa jihnyan hana geutamong jak meuiébadat.
26:23: Yes. 6:1 **28:5-6:** 2Raj. 16:5, Yes. 7:1

TUHAN geudeungoe pakriban keujam jih
gata watée gata poh maté sidadu Yehuda
nyan. 10 Dan bak saát nyoe ureuëng-ureuëng
Yerusalem dan Yehuda keuneuk gata peu-
jeuet keu namiet-namiet gata! Peu kheueh
hana gata teupeue bahwa gata pih ka gata
peubuet desya teuhadab TUHAN Allah gata?
11 Deungoe lôn! Lamkawan ureuëng nyang
gata teuen nyoe na röh syedara-syedara.
Jadi, gata yue kheueh awaknyan mangat
jiwoe. Meunyoe hán, TUHAN beungéh dan
geuhuköm gata."

12 Na peuet droe ureuëng patot-patot
nyang jeuet keupeumimpén bansa Israel
jibeudôh, awaknyan na kheueh Azarya
aneuëk Yohanam, Berekhya aneuëk Mesile-
mot, Yehizkia aneuëk Salum, dan Amasa
aneuëk Hadlai, mandum awaknyan geula-
wan tantra nyang teungoh woe nyan.
13 Awaknyan geupeugah, "Bék gata ba
mandum ureuëng nyang gata teun lam prang
nyan keunoe! Geutanyoe ka meudesya ubak
TUHAN, dan desya-desya geutanyoe ka jai
lumpah na keu geuhuköm. Jinoenyoe gata
keuneuk peubuet sapeue-sapeue nyang teu-
tamah buet-buet geutanyoe nyang salah."
14 Teuma watée nyan cit teuma banmandum
tantra nyan laju jijok bubena tawanan ngon
barang-barang nyang jireupah ubak rakyat
dan peumimpén-peumimpén jih. 15 Óh lheu-
eh nyan ban peuet droe ureuëng patot-patot
bansa Israel nyan laju geubeudôh dan geu-
uroih bubena ureuëng tawanan nyan. Lé
awak nyang peuet droe nyan geubagi-bagi
laju peukayan wase reupahan lé sidadu Isra-
el nyan ubak ureuëng-ureuëng nyang teu-
teun di mideuen prang nyan. Meunan cit
awaknyan bagi sipatu, peunajoh dan ié jieb.
Ureuëng nyang teuteuen nyang luka-luka
laju geuboh ubat ngon minyéuk zaiton,
nyang ka leumoh that watée jijak, geupeu ék
ateueh keuleudée, dan barô kheueh banman-
dum ureuëng nyang teuteun nyan teuba u
Yerikho, banda bak-bak kuruma, mangat
jeuet jiwoe u gampông awaknyan di Yehu-
da. Óh ka lheueh nyan ureuëng Israel laju
geuwoe u Samaria.

Ahas geulakée bantu bak Asyur

(2Raj. 16:7-9)

16-17 Ureuëng-ureuëng Edom jipeu-
phon prang lom Yehuda dan jiteuen laju
ureuëng Yehuda nyang lumpah that jai.
Sabab nyan lé Raja Ahas laju geulakée
ubak Tiglat-Pileser, raja Asyur, mangat
geukirém bantuan. 18 Bak watée nyan cit
teuma di ureuëng-ureuëng Filistin teungoh
jiprang banda-banda bak daerah gaki gu-
nong siblaih ubarat, dan siblaih seulatan
Yehuda. Awaknyan laju jireupah banda
Bet-Semes, Ayalon, dan Gederot, meunan
cit banda Sokho, Timna, dan Gomzo dan
gampông-gampông nyang na bak binéh
banda nyang lhée boh nyan, dan awaknyan
pih laju tinggai teutab disinan. 19 Sabab
Ahas raja Yehuda geutinggai laju TUHAN
dan hana geupeurintah rakyat lagée nyang
sibeuna jih, teuma TUHAN laju geupeutron
keususahan ateueh Yehuda. 20 Raja Asyur
nyan teuka bukon geujak tulông Ahas,
teuma keu geujak peususah gobnyan.
21 Teupaksa Ahas geucok méuh di Baét
TUHAN, nibak meuligoe, dan nibak rumoh-
rumoh bubena peumimpén rakyat, laju
geujok atranyan ubak raja Asyur. Teuma
nyan pih hana meuguna nibak gobnyan.

Desya-desya Ahas

22 Lam keuadaan nyang lumpah susah
nyan, Ahas meutamah-tamah meudesya
ubak TUHAN. 23 Gobnyan ka geupeuceulaka
droe keudroe meunan cit rakyat droe geuh
sabab ka geupeuseumah keureubeuen ubak
dewa-dewa ureuëng Siria nyang ka jipeuta-
loe gobnyan. Gobnyan geupike meunyoe,
"Dewa-dewa Siria ka jibantu raja-raja Siria,
jadi meunyoe ulôn peuseumah keureubeuen
ubak dewa-dewa nyan, mungken ulôn nyoe
jitulông cit teuma." 24 Óh lheueh nyan gob-
nyan geucok banmandum peukakaih Baét
TUHAN laju geupeuhanco. Óh lheueh nyan
Baét TUHAN nyan pih jitôb, dan geupeudong
laju miseubah-miseubah nyang lumpah jai
bansaboh nanggroe Yerusalem. 25 Bak tieb-
tieb gampông dan banda di Yehuda laju
geupeudong teumpat seumah beurala keu
teumpat tot keumeunyan lam dupa keu de-
wa-dewa bansa laén. Deungon lagée nyan,
ka geupeujeuet TUHAN, Po teu Allah indatu
gobnyan beungéh keu gobnyan. 26 Kisah
nyang laén keuhai peumeurintahan gobnyan
dan banmandum buet-buet gobnyan phon
awai sampoe keuneulheuh ka teucetet lam
kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda dan Isra-
el.* 27 Ahas meuninggai donya; dan teukubu
di Yerusalem, teuma kon nibak lampôh jrat
raja-raja. Hizkia aneuëk gobnyan jeuet keu
raja keugantoe gobnyan.

28:27: Yes. 14:28

Hizkia raja Yehuda
(2Raj. 18:1-3)

29 Hizkia jeuet keu raja Yehuda bak
umu 25 thon, dan gobnyan geumat
keurajeuen di Yerusalem 29 thon treb jih.
Ma gobnyan nan geuh Abia aneuëk Zakha-
ria. 2 Hizkia geupeubuet buet nyang lumpah
galak até TUHAN lagée Nabi Daud indatu
gobnyan.

Hizkia geupeusuci Baét TUHAN

3 Bak buleuen sa nibak thon nyang keu-
phon geumat keurajeuen, Hizkia laju geujak
peuhah mandum pintoe Baét TUHAN dan
geuyue laju ureuëng laén mangat jipeugét
pat-pat nyang reuloh. 4 Imeum-imeum dan
ureuëng-ureuëng Lewi geuyue meugumpôi
bak seuramoe siblaih u timu Baét TUHAN,
5 gobnyan laju geumariet ngon awaknyan
nyang na disinan. Gobnyan geupeugah la-
gée nyoe, "Gata, he ureuëng-ureuëng Lewi,
harôh gata peukhusos droe keu TUHAN, dan
gata peusuci Baét TUHAN, Po teu Allah
indatu gata. Mandum nyang peukuto baét
nyan harôh teu-use nibak teumpat nyan.
6 Indatu geutanyoe hana seutia ubak TUHAN
Allah dan awaknyan geupeubuet buet-buet
nyang hana galak até TUHAN. Awaknyan
hana jipako Gobnyan dan hana teuma geu-
peureumeuen teumpat tinggai Gobnyan.
7 Awaknyan banmandum ka jitôb pintoe-
pintoe Baét TUHAN dan jipeulon banman-
dum panyöt-panyöt nyang na disinan.
Awaknyan hana jitot keumeunyan bak Baét
TUHAN, dan hana jipeuseumah keureubeuen
nyang teutot ubak Po teu Allah nyang geu-
seumah lé ureuëng Israel. 8 Ngon sabab
nyan TUHAN deungon beungéh nyang luwa
biasa laju geuhuköm ureuëng Yehuda dan
Yerusalem. Deungon beungéh TUHAN
nyang lagée nyan bagoe, banmandum
ureuëng ka teukeujot dan teumakot nyang
hán teukira. 9 Ureuëng-ureuëng syiek geuta-
nyoe meuninggai lam mideuen prang, dan
aneuëk peurumoh geutanyoe jicok laju jibak
sibagoe tawanan prang.
10 Bak saát nyoe ulôn keuneuk peugét
janji ngon TUHAN Po teu Allah Israel, ma-
ngat Gobnyan hana beungéh le ubak geuta-
nyoe. 11 Aneuëk-aneuëk ulôn, bék kheueh
gata preh-preh le, sabab gata kheueh nyang
geupiléh lé TUHAN keu meungabdi ngon
meu iébadat ubak Gobnyan meunan cit
nyang tot keumeunyan dan nyang pimpén
rakyat keu iébadat."
12-14 Ureuëng-ureuëng Lewi nyang teu-
ka bak watée nyan na kheueh:

Nibak kawöm Kehat: Mahat aneuëk
Amasai, dan Yoël aneuëk Azarya
Nibak kawöm Merari: Kish aneuëk
Abdi, dan Azarya aneuëk Yehaleleel
Nibak kawöm Gerson: Yoah aneuëk
Zima, dan Eden aneuëk Yoah
Nibak kawöm Elisafan: Simri dan
Yeiel
Nibak kawöm Asaf: Zakharia dan
Matanya
Nibak kawöm Heman: Yehiel dan
Simei
Nibak kawöm Yedutun: Semaya
dan Uziel.

15-16 Óh lheueh nyan awaknyan laju
geupeusapat ureuëng-ureuëng Lewi nyang
laén, dan awaknyan banmandum geupeusu-
ci droe. Óh ka lheueh nyan, sisuai deungon
peue nyang geupeurintah lé raja banman-
dum imeum laju geutamong lam Baét
TUHAN dan geupeuphon laju peusuci teum-
pat nyan meunurot huköm-huköm TUHAN.
Banmandum nyang najih geupeuteubiet laju
uluwa nibak leuen Baét TUHAN. Nibak sinan
lé ureuëng Lewi laju geuba u Pantôn Kidron
diluwa banda.
17 Buet nyan teupeuphon bak tanggai sa
buleuen sa. Bak tanggai lapan awaknyan ka
seuleusoe geupeusuci banmandum seura-
moe Baét TUHAN sampoe ubak balée bagian
keue jih. Óh lheueh nyan lapan uroe trek
awaknyan geupeusuci geudong nyan bansa-
boh nyan sampoe trok tanggai 16 buleuen
nyan.

Baét TUHAN geujok keula-i ubak Po teu Allah

18 Laju lé ureuëng-ureuëng Lewi nyan
geujak peugah ubak Raja Hizkia, "Kamoe
ka seuleusoe kamoe peugleh banmandum
Baét TUHAN, meunan cit deungon miseubah
teumpat tot keureubeuen, meuja keu ruti
teuhidang, dan banmandum peukakaih
nyang na bak teumpat nyan. 19 Meunan cit
ka lheueh kamoe cok keula-i peukakaih-
peukakaih nyang ka jitieb lé Raja Ahas bak
watée gobnyan hana geupakoe le ubak
TUHAN bak masa keurajeuen gobnyan. Ban-
mandum peukakaih nyan ka kamoe peukhu-
sos keula-i keu TUHAN, dan saátnyoe na
dikeue miseubah."

[20] Hana geupeutreb le Raja Hizkia laju
geupeusapat banmandum ureuëng-ureuëng
patot lam masyarakat, ngon awaknyan laju
geujak u Baét TUHAN. [21] Keu keureubeuen
peuamphon desya keu keuluwarga raja dan
rakyat Yehuda, dan keu teupeusuci Baét
TUHAN, awaknyan laju jiba 7 boh leumô
agam, 7 boh bubiri agam, 7 boh aneuëk
bubiri, dan 7 boh kaméng agam. Raja laju
geuyue ubak imeum-imeum keuturonan Na-
bi Harun geupeuseumah beulatang-beula-
tang nyan ateueh miseubah sibagoe keureu-
beuen nyang teutot. [22] Leumô-leumô nyan
laju teusie dan lé imeum-imeum laju geu-
reutek darah-darah beulatang nyan ubak
miseubah. Óh lheueh nyan hai nyang saban
lagée nyan awaknyan peubuet cit ubak ban
tujoh boh bubiri dan ban tujoh boh aneuëk
bubiri nyan. [23] Akhé jih awaknyan geucok
laju kaméng-kaméng nyan dan geuba laju
ubak raja dan rakyat nyang teungoh meu-ié-
badat disinan, óh lheueh nyan banmandum
awaknyan geupeuduek jaroe ateueh ka-
méng-kaméng nyan. [24] Óh lheueh nyan
mandum kaméng nyan laju geusie lé
imeum-imeum dan darah beulatang nyan
laju geurö ateueh miseubah sibagoe keureu-
beuen peu amphon desya banmandum rak-
yat ba. Hai nyang lagée nyan awaknyan
peubuet sabab raja ka geupeurintah mangat
jipeuna keureubeuen nyang teutot dan keu-
reubeuen peu amphon desya keu banman-
dum rakyat Israel.

[25] Sisuai ngon peutunyok-peutunyok
nyang ka geubri lé TUHAN ubak Nabi Daud
meulalu Nabi Gad, nyang meubuet keu raja
dan meulalu Nabi Natan, lé raja laju geupeu-
duek ureuëng-ureuëng Lewi nibak Baét
TUHAN keu peumeuén keucapi dan gambus,
[26] lagée nyang geupeuguna lé Nabi Daud.
Meunan cit deungon imeum geukeubah ni-
bak teumpat nyan deungon beureuguih.
[27] Hizkia laju geubri tanda mangat upacara
teupeuseumah keureubeuen teupeuphon.
Teungoh keureubeuen teupeuseumah, di
ureuëng laén ka geupeuphon meunyanyoe
puja ngon pujoe ubak TUHAN, dan lé
ureuëng nyang peumeuén musik laju jiyueb
beureuguih dan ngon mubagoe alat geun-
drang nyang laén. [28-29] Raja Hizkia dan ban-
mandum ureuëng nyang na disinan laju geu-
sujut geuseumah TUHAN seudangkan
ureuëng peumeuén musik hana geupiôh
geupéh geudrang sira meunyanyoe sampoe
án mandum keureubeuen nyang teutot nyan
habéh mandum jipajoh lé apui. [30] Raja Hiz-
kia ngon ureuëng-ureuëng patot laju geuyue
ubak ureuëng-ureuëng Lewi mangat geu-
meunyanyoe ca-e puja ngon pujoe keu
TUHAN nyang geukarang lé Nabi Daud ngon
Nabi Asaf. Banmandum ureuëng geumeu-
nyanyoe deungon ria geumbira sira meu-
teuôt geumeudoá geuseumah Po teu Allah.

[31] Óh lheueh nyan Hizkia geupeugah,
"Sabab gata bak saát nyoe ka teupeukhusos
keu TUHAN, teuma sibagoe keureubeuen
teurimong gaséh gata, gata banmandum
harôh gata ba keureubeuen u Baét TUHAN."
Dan mandum ureuëng nyang na teuka bak
teumpat nyan geuba laju keureubeuen-keu-
reubeuen geuh nyan, na teuma ngon galak
droe geuba beulatang-beulatang keu teupeu-
seumah sibagoe keureubeuen nyang teutot.
[32] Awaknyan na nyang ba 70 boh leumô
agam, 100 boh bubiri, dan 200 aneuëk bu-
biri dan jipeuseumah laju nyan keu keureu-
beuen nyang teutot ubak TUHAN. [33] Meunan
cit na awaknyan ba 600 boh leumô agam
dan 3.000 boh bubiri keu teupeuseumah dan
teupajoh meusajan lé mandum ureuëng
nyang na teuka nibak teumpat nyan.
[34] Imeum-imeum nyang ka geupeusuci droe
cit bacut, hana séb teunaga nyang puliek
kulét-kulét beulatang nyang ka lheueh teu-
keureubeuen nyan. Ulheueh sabab nyan laju
geulakée bantu ubak ureuëng-ureuëng Le-
wi, sabab ureuëng Lewi leubeh seutia ubak
peuratoran peusuci nyan. Awaknyan teutab
geutulông sampoe ubak imeum nyang ka
lheueh geupeusuci droe séb. [35] Seulaén keu-
reubeuen nyang teutot, lé imeum-imeum
geupeuseumah teuma gapah nibak keureu-
beuen teurimong gaséh nyang jimakheun lé
rakyat. Meunan cit awaknyan jipeuseumah
anggô nyang teurö meusajan ngon keureu-
beuen nyang teutot nyan.

Meunan kheueh jeuet jih iébadat di Baét
TUHAN teupeuna keula-i. [36] Teuma óh lheu-
eh nyan galak that até Raja Hizkia ngon
rakyat gobnyan sabab teupeuna nyan lam
watée paneuk Po teu Allah ka geutulông
awaknyan teupeubuet banmandum nyan.

Meusiab-siab keu teusambot uroe Paskah

30 [1-5] Peurayaan Paskah gohlom hase
jipeuna lé rakyat bak watée lam
buleuen sa nyan, sabab imeum-imeum

30:2-3: Teu. 9:9-11

nyang ka geupeusuci droe geuh cit bacut
jeumeulah jih dan gohlom le ureuëng nyang
meusapat di Yerusalem. Sabab nyan Raja
Hizkia dan peugawée-peugawée gobnyan
meunan cit peunduduek Yerusalem ka sipa-
kat bahwa peurayaan Paskah nyan geupeuna
bak buleuen dua, dan awaknyan banman-
dum galak that deungon reuncana nyan. Dan
raja pih laju geukirém surat ubak mandum
ureuëng bansaboh Israel dan Yehuda. Meu-
nan cit ubak ureuëng Efraim dan Manasye.
Banmandum bansa Israel nibak sukée Dan
di siblaih utara troh u Bersyeba di seulatan,
mandum awaknyan geu tawök u Baét
TUHAN di Yerusalem keu teupeuraya Pas-
kah dan teuhoreumat TUHAN Po teu Allah
Israel lagée nyang ka teupeuteuntée lam
huköm-huköm Nabi Musa. Gohlom na
nyang Paskah teupeuraya lagée nyan.
6 Ateueh titah po teu raja ngon peugawée-
peugawée gobnyan geukirém kheueh
utosan-utosan bansaboh Yehuda dan Israel
keu jijak ba surat-surat nyan nyang su jih
lagée nyoe,
"Hei rakyat Israel! Gata ka teuhinda
nibak keukuasaan ureuëng Asyur. Jinoe-
nyoe gata riwang kheueh laju jak peuhamba
droe ubak TUHAN, Po teu Allah nyang geu-
seumah lé Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan
Nabi Yakub, mangat Gobnyan pih geu-
tulông gata keula-i. 7 Bék kheueh lagée in-
datu gata dan ureuëng-ureuëng Israel nyang
laén nyang hana seutia ubak TUHAN Po teu
Allah awaknyan. Gata ka gata kalon keu-
droe pakriban brat jih Gobnyan geuhuköm
awaknyan. 8 Bék kheueh kreueh ulée lagée
awaknyan, teuma gata taát kheueh ubak
TUHAN. Gata jak kheueh u Yerusalem, u
Baét TUHAN Po teu Allah nyang ka geupeu-
khusos lé Po teu Allah keu Gobnyan keu-
droe siumu masa. Jak kheueh meuiébadat
ubak Gobnyan mangat Gobnyan reuda beu-
ngéh Geuh ubak gata. 9 Meunyoe gata meu-
iébadat keula-i ubak TUHAN, teuma lé
ureuëng nyang ba waréh kawöm gata siba-
goe ureuëng nyang teuteuen, teuma na rasa
inseuh dan jibri idhin awaknyan jiwoe keu-
la-i. TUHAN Po teu Allah gata na kheueh
Allah nyang jroh dan rasa gaséh sayang;
Gobnyan teuma geuteurimong gata meu-
nyoe gata tatem woe keula-i ubak Gob-
nyan."
10 Bak watée utosan-utosan nyang geu-
kirém lé raja nyan geujak nibak banda u
banda lam wilayah Efraim dan Manasye
sampoe u utara nyang jiôh jih sampoe u
wilayah sukée Zebulon, awaknyan laju
jipeukém dan jihina. 11 Teuma, na cit
ureuëng-ureuëng nibak sukée Asyer, Mana-
sye, dan Zebulon nyang jitem teuka u Yeru-
salem. 12 Di Yehuda pih Po teu Allah geu-
meubuet dan geusaboh até rakyat keu
beutôi-beutôi taát ubak keuheundak Po teu
Allah deungon cara jiturot peue nyang ka
geutitah lé po raja ngon peugawée-peuga-
wée gobnyan.

Peurayaan Paskah

13 Bak buleuen nyang keudua jai lum-
pah na rakyat meugumpôi di Yerusalem keu
geupeuraya Uroe Raya Ruti Hana Meurago.
14 Miseubah-miseubah di Yerusalem nyang
teupeuguna keu teupeuseumah keureubeuen
dan teutot keumeunyan keu dewa-dewa,
banmandum teucok dan teuböh lam Pantôn
Kidron. 15 Bak tanggai peuet blaih buleuen
nyan awaknyan laju geusie bubiri-bubiri
keu jipeuseumah sibagoe keureubeuen
Paskah. Lé imeum-imeum dan ureuëng-
ureuëng Lewi nyang mantong najih, malée
lumpah na. Awaknyan laju geupeusuci droe
seuhingga barô kheueh jeuet geupeuseumah
keureubeuen nyang teutot nibak Baét
TUHAN. 16 Awaknyan maséng-maséng laju
geucok teumpat bak Baét TUHAN meunurot
huköm-huköm nyang ka na teutuléh lam
kitab huköm-huköm Nabi Musa. Darah
nyang na nibak beulatang keureubeuen nyan
laju geujok lé ureuëng Lewi ubak imeum-
imeum, laju atranyan awaknyan roe ateueh
miseubah. 17 Jai that ureuëng nyang na teu-
ka keunan gohlom geupeu suci droe, jadi
awaknyan hana jeuet geusie bubiri keu keu-
reubeuen Paskah. Ulheueh sabab nyan
ureuëng-ureuëng Lewi kheueh nyang peu-
buet hai nyan keu awaknyan dan peuseumah
atra nyan ubak TUHAN. 18 Seulaén nibak
nyan, lamkawan ureuëng-ureuëng Efraim
keudroe, Manasye, Isakhar, dan Zebulon, jai
that-that nyang teuka hana geupeusuci droe
teuleubeh dilée. Jadi, awaknyan nyang peu-
raya peurayaan Paskah nyan jai that nyang
hana peunoh syarat. Ngon sabab nyan Raja
Hizkia laju geumeu doá ubak Po teu Allah
keu awaknyan, kheun gobnyan,
19 "TUHAN, Po teu Allah, nyang geupuja
lé indatu kamoe, mudah-mudahan deungon
gét até Droeneueh TUHAN ka neupeu am-
phon awaknyan nyang teungoh iébadat ubak
Droeneueh ngon sipeunoh até, bah pih

awaknyan gohlom jipeusuci droe." [20]TUHAN
geudeungoe doá Raja Hizkia. Gobnyan geu-
peu amphon banmandum desya awaknyan,
dan hana geuhuköm awaknyan. [21]Tujoh
uroe treb jih, ureuëng-ureuëng nyang meu-
sapat di Yerusalem nyan geupeuna peuraya-
an Ruti Hana Meurago. Tieb-tieb uroe
ureuëng-ureuëng Lewi dan imeum-imeum
hana putôh-putôh geupuja pujoe TUHAN deu-
ngon sunggoh-sunggoh. [22]Ureuëng-ureuëng
Lewi nyan carông lumpah na geupimpén
iébadat ubak TUHAN, seuhingga Hizkia geu-
pujoe awaknyan.

Peurayaan nyang keudua

Óh ka lheueh tujoh uroe treb jih awak-
nyan geumakheun peunajoh bak teumpat
peurayaan nyan dan geupeuseumah keureu-
beuen keu geupeugah teurimong gaséh ubak
TUHAN, Allah indatu awaknyan, [23]awak-
nyan banmandum ka geucok peunutoh keu
geupeutroh peurayaan nyan tujoh uroe trek.
Laju lé awaknyan geupeuraya lom ngon
peunoh suka ria. [24]Raja Hizkia geuseudeu-
kah 1.000 boh leumô agam dan 7.000 boh
bubiri. Peugawée-peugawée Hizkia geuseu-
deukah teuma 1.000 boh leumô agam dan
10.000 boh bubiri. Banmandum beulatang
nyan geubri ubak rakyat keu jisie dan jipa-
joh. Ramé that imeum jipeusuci droe jih.
[25]Rakyat Yehuda, imeum-imeum, ureuëng-
ureuëng Lewi, dan ureuëng-ureuëng nyang
teuka nibak utara, meunan cit deungon
ureuëng-ureuëng aséng nyang ka tinggai
treb teutab di Israel dan Yehuda, banman-
dum meurasa bahgia. [26]Banda Yerusalem
meuriah that-that sabab seumeunjak masa
Nabi Sulaiman aneuëk Nabi Daud, gohlom
na nyang ka teujadi lagée nyan. [27]Imeum-
imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi geulakée
laju beureukat TUHAN keu rakyat, dan nibak
teumpat tinggai Gobnyan lam syeuruga Po
teu Allah geudeungoe doá awaknyan dan
geuteurimong peue nyang awaknyan lakée.

Raja Hizkia geupeugöt keuadaan agama

31 Óh ka seuleusoe peurayaan nyan,
banmandum rakyat laju jijak ubak
tieb-tieb banda di Yehuda, dibanda-banda
nyang jijak nyan jipeuhanco laju bubena
tugu-tugu beurala, jipeuhanco ngon jipeu-
reubah patong-patong nyang jipeudong keu
Dewi Asyera, dan jipeuhanco bubena
miseubah-miseubah dan teumpat-teumpat
jiseumah beurala. Meunan cit hai nyang
lagée nyan jipeubuet cit di teumpat-teumpat
nyang laén di Yehuda, meunan cit di wila-
yah Benyamin, Efraim dan Manasye. Óh ka
seuleusoe tugaih nyang mulianyan laju ji-
woe u gampông droe jih maséng-maséng.
[2]Raja Hizkia geupeuteutab lom reugu-
reugu teungku imeum dan ureuëng-ureuëng
Lewi meunurot peumbagian tugaih awak-
nyan. Tugaih-tugaih nyan na kheueh lagée-
nyoe: teupeuseumah keureubeuen nyang
teutot dan keureubeuen peudamé, teupeuti-
mang upacara iébadat di Baét TUHAN, dan
teupujoe ngon teukheun teurimong gaséh
nyang le-le ubak TUHAN di tieb-tieb teumpat
didalam Baét TUHAN. [3]Nibak beulatang
peulara gobnyan keudroe raja laju geusum-
bang keu keureubeuen nyang teutot tieb-tieb
beungoh dan tieb-tieb seupôt, dan keu keu-
reubeuen nyang teupeuseumah bak uroe Sa-
bat, bak peurayaan Buleuen Barô, dan nibak
peurayaan-peurayaan laén lagée nyang ka
teupeuteuntée didalam huköm-huköm
TUHAN.
[4]Seulaén nibak nyan raja geupeurintah
teuma ubak peunduduek Yerusalem mangat
jiba peuseumahan jih maséng-maséng keu
teungku imeum dan ureuëng Lewi, mangat
jeuet awaknyan hase geucurah banmandum
peuratian awaknyan khusos ubak peula-
yanan di Baét TUHAN lagée nyang na teu-
tuléh didalam huköm-huköm TUHAN. [5]Óh
ka lheueh peurintah nyan teupeumaklum,
ureuëng Israel laju jiba u Baét TUHAN meu-
neubri-meuneubri [m] hase bumoe jih nyang
phon teucok, na kheueh teurigu, anggô, mi-
nyéuk zaiton, meulisan, dan hase bumoe
nyang laén. Meunan cit awaknyan jiba teu-
ma siper siploh bagian [n] nibak atra milék
droe jih. [6]Banmandum ureuëng nyang na
tinggai di banda-banda di nanggroe Yehuda
jiba siper siploh bagian nibak beulatang
peulara jihnyan miseujih leumô dan bubiri
awaknyan, dan meunan cit lam jeumeulah
nyang le nibak peue-peue nyang jibri nyang
laén, laju jipeuseumah banmandum nyan
ubak TUHAN Allah awaknyan. [7]Peue-peue
nyang jibrinyan ka trok jiteuka keunan phon
nibak buleuen nyang keu lhée, dan laju
teuka hana piôh-piôh sampoe nibak buleuen

---

[m] *meuneubri-meuneubri:* Meneubri-meuneubri nyoe na kheueh keu teungku-teungku imeum. [n] *siper siploh bagian:* Nyoe na kheueh keu ureuëng Lewi.

31:3: Teu. 28:1–29:39 **31:4-5**: Teu. 18:12-13, 21

nyang keu tujoh. 8 Ban geungieng sum-
bangan nyan lumpah that le lé Raja Hizkia
dan peugawée-peugawée gobnyan, laju
gobnyan geupeumulia TUHAN dan geupujoe
ureuëng Israel, umat Gobnyan. 9 Bak watée
raja teungoh geumeututoe deungon bubena
teungku imeum dan ureuëng Lewi keuhai
sumbangan-sumbangan nyang ka teubri
nyan, 10 Teungku Imeum Agong Azarya
keuturonan Zadok geupeugah, "Yoh phon
that rakyat ji intat peuseumahan-peuseu-
mahan awaknyan u Baét TUHAN, kamoe
banmandum hana meukureueng mubacut pi
peunajoh, teuma jai that-that nyang leubeh,
sampoe mantong that le peuseudiaan peuna-
joh kamoe. Banmandum nyan kamoe teuri-
mong sabab TUHAN ka geubri beureukat keu
umat Gobnyan."

11 Ateueh peue nyang ka geupeurintah
lé raja, awaknyan laju jipeusiab gupok-gu-
pok nibak binéh Baét TUHAN, 12 laju geu-
keubah banmandum peue nyang ka jibri lé
rakyat meunan cit deungon peue nyang ka
jipeuseumah lé rakyat lagée siper siploh
nibak hareuta hase hareuta jihnyan u dalam
gupok nyan. Na sidroe ureuëng Lewi nyang
nan geuh Konanya, teubri tugaih jeuet keu-
mando, dan Simei adoe gobnyan jeuet
nyang bantu gobnyan. 13 Dimiyueb keu-
mando gobnyan na 10 droe teuk ureuëng
Lewi nyang laén nyang geubri tugaih, awak-
nyan na kheueh: Yehiel, Azazya, Nahat,
Asael, Yerimot, Yozabad, Eliel, Yismakh-
ya, Mahat, dan Benanya. Banmandum hai-
nyan geupeuteutab ateueh peutunyok Raja
Hizkia dan Teungku Imeum Agong Azarya.
14 Kore aneuëk Yimna, sidroe ureuëng Lewi
nyang jeuet keu ulée kawai nibak babah
Pintoe Geureubang Timu di Baét TUHAN,
keu gobnyan geuseurah tanggong jaweueb
mangat geuteurimong peue-peue nyang jibri
lé ureuëng laén keu jipeuseumah ubak
TUHAN, dan óh lheuehnyan laju geubagi-ba-
gi. 15 Di banda-banda nyang laén di teumpat
tinggai teungku-teungku imeum, Kore geu-
bantu teuma lé ureuëng-ureuëng Lewi
nyang laén, lamkawan nyang bantu nyan na
kheueh: Eden, Minyamin, Yesua, Semaya,
Amarya, dan Sekhanya. Bahan-bahan peu-
najoh nyan geupeu weuek sabe rata lamka-
wan sabe-sabe sukée Lewi bah kheueh nyan
nyang tuha meunan cit nyang muda meu-
nurot tugaih awaknyan. 16 Banmandum
ureuëng agam nyang meu-umu lhée ploh [o]
thon u ateueh, nyang meuteumé tugaih tieb-
tieb uroe di Baét TUHAN, meunan cit keu
awaknyan geubri jeumba jih maséng-ma-
séng meunurot tugaih dan meunurot reugu
gobnyan. 17 Bubena teungku imeum teu-
dafeutar meunurot kawöm gobnyan, dan
ureuëng Lewi nyang meu-umu 20 thon u
ateueh teudafeutar meunurot tugaih dan reu-
gu gobnyan. 18 Awaknyan banmandum teu-
dafeutar meusajan deungon aneuëk dan peu-
rumoh, dan anggota-anggota nyang laén
nyang na didalam rumoh tangga geuh, sabab
awaknyan teupeuwajéb keu meusiab seudia
tieb-tieb saát keu geulaksana tugaih-tugaih
droe geuh nyang khusos keu TUHAN.
19 Lamkawan teungku-teungku imeum
nyang na tinggai di banda-banda nyang ka
teupeuteuntée keu keuturonan Nabi Harun,
atawa di blang-blang nyang na di silingka
banda nyan, geutunyok laju peutugaih-peu-
tugaih mangat jiweuk-weuk bahan peunajoh
keu banmandum ureuëng agam lam keulu-
warga teungku imeum, dan keu tieb-tieb
ureuëng nyang teudafeutar didalam sukée
Lewi.

20 Lam bansaboh nanggroe Yehuda, Ra-
ja Hizkia geupeubuet buet nyang lumpah
ade, jujoe, dan geupeu harok até TUHAN
Allah gobnyan. 21 Gobnyan meuhase, sabab
peue mantong nyang geupeubuet keu Baét
TUHAN atawa mangat geutaát ubak banman-
dum huköm-huköm TUHAN, geupeujak ban-
mandum deungon sipeunoh até dan deu-
ngon cinta geuh ubak TUHAN Po teu Allah.

Ureuëng Asyur geuancam Yerusalem

(2Raj. 18:13-37, 19:14-19, 35-37; Yes. 36:1-22, 37:8-38)

32 Óh ka lheueh Raja Hizkia geupeu-
buet hai-hai nyang teusangkot keu-
seutiaan gobnyan ubak TUHAN, Sanherib
raja Asyur laju jiseurang Yehuda. Laju
jikeupong banda-banda nyang meukuta dan
jipeurintah laju pasokan geuh mangat teu-
reubot kuta nyan. 2 Watée geuteupeue lé
Raja Hizkia bahwa Raja Sanherib jikeuneuk
seureubu Yerusalem, 3-4 gobnyan meusajan
deungon peugawée geuh dan peurwira-
peurwira gobnyan geucok keuputosan keu
geutôb dumna teumpat ié diluwa banda deu-
ngon meukeusut mangat ureuëng-ureuëng
Asyur hana meuteumé ié meunyoe awak-
nyan ka sampoe rab Yerusalem. Ramé that-
that ureuëng nyang geukraih keu teujaktôb

[o] *lhée ploh:* Mungken that lagéenyan kheueh makna jih; meunurot naseukah Ibrani: lhée.

banmandum mata ié nyang ji-ile u luwa
banda. 5 Dan raja pih laju geukeukong peur-
tahanan banda deungon cara teureuhab bin-
téh timbok jih, geuyue peudong meunara-
meunara di ateueh nyan dan geuyue peugöt
pageue timbok nyang laén di luwa banda.
Seulaén nyan gobnyan geupeugöt teuma ku-
ta nyang geupeudong di ateueh tanoh nyang
teutamon di siblaih u timu bagian nyang ka
treb banda Yerusalem. Meunan cit geuyue
teuma peugöt nyang cukoble sinjata kapak
dan peurisai. 6 Gobnyan laju geuangkat ban-
mandum peurwira-peurwira keu jeuet keu
ulée banmandum ureuëng agam nyang na
didalam banda, dan geuyue awaknyan meu-
gumpôi dipadang dikeue babah pintoe geu-
reubang banda. Óh lheuehnyan geupeugah
laju ubak awaknyan, 7 "Tabah kheueh dan
yakén kheueh; bék kheueh neutakot ubak
raja Asyur atawa ubak pasokan geuh nyan.
Teunaga dipihak geutanyoe leubeh raya ni-
bak nyang na dipihak awaknyan. 8 Bak
awaknyan nyang na teunaga manusia, teuma
nibak geutanyoe na TUHAN Po teu Allah
nyang tulông geutanyoe didalam prang."
Ban geudeungoe kheun raja droe geuh nyan,
rakyat pih meutamah beurani.

9 Hana padubtreb teuma óh lheuehnyan
bak watée pasokan Sanherib ka trok u La-
khis, gobnyan laju geukirém utosan ubak
Raja Hizkia dan rakyat Yehuda di Yerusa-
lem keu jijak peusampoe peusan nyang la-
gée nyoe, 10 "Ulôn Sanherib, raja nibak
nanggroe Asyur, ulôn keuneuk teumanyong
peue sabab jih gata lumpah that beurani keu
teutab neutinggai di Yerusalem nyang teu-
ngoh teukeupong nyan. 11 Peu kheueh Hiz-
kia neupeugah bahwa TUHAN Allah gata-
nyan teuma geupeuleueh gata nibak keuku-
asaan kamoe? Bék neupeucaya, bahwa
TUHAN gata nyan geupeungeuet gata.
TUHAN gatanyan teuma geupeubiyeu gata
maté deuek lom ngon glaih hana geubri ié.
12 Gobnyan kheueh nyang peuhanco teum-
pat-teumpat iébadat dan miseubah-miseu-
bah keu TUHAN, laju geuyue ureuëng Yehu-
da dan Yerusalem meuiébadat dan teutot
dupa nibak saboh miseubah mantong. 13 Peu
kheueh gata han neuteupeue peue nyang ka
ulôn peubuet meunan cit nyang ka geupeu-
buet lé indatu ulôn teuhadab bansa-bansa
nyang laén? Gohlom na peureunah dewa-
dewa bansa nyang laén jipeulheueh bansa
jih nibak keukuasaan raja Asyur! 14 Soe
nibak awaknyan nyang ka na jipeubuet hai
nyang lagéenyan? Hana mungken dewa gata
bisa geupeuseulamat gata! 15 Bék neupeu-
biyeu raja gata nyan geupeungeuet dan geu-
peubodoh gata! Bék neupeucaya ubak geuh
nyan! Sabab hana peureunah dewa bansa
toih mantong sanggob jipeuleueh bansa jih
nibak keukuasaan raja Asyur. Meunan cit ka
pasti dewa gatanyan hana cit meuhase jipeu-
lheueh gata!"

16 Mantong le haba nyang laén nyang
geupeugah lé utosan raja Asyur nyan keu
geuhina TUHAN Po teu Allah dan Raja Hiz-
kia, hamba TUHAN nyan. 17 Meunan cit lé
raja Asyur geutuléh surat nyang asoe jih
geuteuntang TUHAN, Po teu Allah nyang
geuseumah lé ureuëng Israel. Lagéenyoe
asoe surat nyan, "Dewa-dewa sigala bansa



Pintoe geureubang saboh banda nyang meubintéh beuton (32:5)

laén hana hase jipeuleueh bansa jih nibak
keukuasaan ulôn, meunan cit deungon dewa
Hizkia nyan hana hase geupeulheueh bansa
geuh nyan nibak keukuasaan ulôn."
18 Utosan-utosan raja Asyur geupeugah
banmandum nyan dalam basa Ibrani keu
geupeutakot ngon geupeupatah seumangat
ureuëng-ureuëng Yerusalem nyang na di
ateueh bintéh timbok banda, mangat awak-
nyan hase jireubot banda nyan deungon
mudah. 19 Awaknyan geumeututoe keuhai
Allah nyang jiseumah di Yerusalem saban
cit lagée dewa-dewa nyang jiseumah lé ban-
sa laén, na kheueh patong-patong nyang
jipeugöt lé manusia.
20 Teuma geumeudoá kheueh Raja Hiz-
kia dan Nabi Yesaya aneuëk Amos. Awak-
nyan geumeuhôi geulakée tulông ubak Po
teu Allah. 21 Dan bak watéenyan cit teuma
TUHAN geukirém sidroe malaikat Geuh dan
lé malaikat nyan laju geupeumaté banman-
dum sipa-i ngon peurwira raja Asyur. Deu-
ngon lumpah that malée raja Asyur nyan
laju jiwoe u nanggroe jih. Bak siuroe watée
raja nyan teungoh na didalam rumoh dewa
geuh, teuka kheueh keunan na papadubdroe
nibak aneuëk gobnyan jijak poh maté raja
Asyur nyan deungon peudeueng.
22 Meunan kheueh cara jih TUHAN geu-
peulheueh Raja Hizkia dan peunduduek Ye-
rusalem nibak keukuasaan Sanherib raja
Asyur nyang beuhe nyan, dan nibak musoh-
musoh gobnyan nyang laén. TUHAN laju
geubri ubak gobnyan keu-udeban nyang
aman tanpa na soe peukaru nibak nanggroe-
nanggroe teutangga gobnyan.
23 Ramé that-that ureuëng jijak u Yeru-
salem keu jijakba peuseumahan keu TUHAN
dan keu Raja Hizkia, seuhingga seumeunjak
watéenyan raja nyan ka jihoreumat lé meu-
bagoe bansa.

Peunyakét Raja Hizkia dan keusombongan gobnyan

(2Raj. 20:1-3, 12-19; Yes. 38:1-3, 391-8)

24 Bak watéenyan Raja Hizkia ka srot
ubak sakét. Peunyakét nyang teuka ubak
gobnyan lumpah that parah seuhingga gob-
nyan karab meuninggai. Dan Raja pih geu-
meudoá, dan doá geuh nyan geudeungoe lé
TUHAN, dan TUHAN pih laju geupeutron
tanda ubak gobnyan bahwa raja nyan teuma
puléh. 25 Teuma sabab gobnyan sombong,
gobnyan hana geulakée teurimong gaséh
ubak TUHAN ateueh puléh gobnyan nyang
ka geubri lé TUHAN u ateueh geuh. Ulheueh
sabab nyan TUHAN geubeungéh that ubak
Yehuda dan Yerusalem. 26 Teuma bak akhé
jih Raja Hizkia dan ureuëng-ureuëng Yeru-
salem geupeumiyueb droe geuh ubak
TUHAN, teuma seumantong Raja Hizkia
mantong udeb huköman nyan hana geupeu-
rot u ateueh gobnyan.

Keukayaan dan keubeusaran Raja Hizkia

27 Raja Hizkia jeuet keu ureuëng nyang
lumpah kaya, dan jihoreumat lé ureuëng
ramé. Gobnyan laju geupeugöt kama-kama
keu geukeubah hareuta geuh, na kheueh:
méuh, pirak, batée-batée peumata, reumpah-
reumpah, peurisai dan barang-barang nyang
meuyuem nyang laén. 28 Meunan cit gob-
nyan na geupeugöt gupok-gupok keuteum-
pat keubah barang-barang hase bumoe gob-
nyan, na kheueh: gandom, anggô, dan
minyéuk zaiton; meunan cit weue-weue
leumô dan keu weue-weue domba nyang
cukoble. 29 Seulaén nibak nyan gobnyan
geupeudong teuma banda nyang cukoble.
Keukayaan nyang geubri lé Po teu Allah
ubak gobnyan na meulimpah ruwah. 30 Raja
Hizkia nyan kheueh nyang ampéuh mata ié
Gihon, dan geupeu ilé ié jihnyan meulalu
saluran nyang na dimiyueb tanoh u dalam
banda Yerusalem. Peue mantong nyang
geupeubuet lé Raja Hizkia meuhase ban-
mandum. 31 Dan bak watée utosan-utosan
nibak Babel teuka keu geujak tanyong ubak
gobnyan keuhai keupuléh gobnyan nyang
ajaéb nyan, TUHAN geupeubiyeu mantong
ubak Raja Hizkia keu geumeutindak keu-
droe, mangat hase geu ujo até gobnyan.

Peumeurintahan Raja Hizkia meu akhé

(2Raj. 20:20-21)

32 Kisah nyang laén keuhai Raja Hiz-
kia, dan keuhai cinta gobnyan ubak TUHAN
na teucetet didalam kitab *Wahyu nibak
Allah ubak Nabi Yesaya aneuëk Amos,* dan
didalam kitab *Seujarah Raja-raja Yehuda
dan Israel.* 33 Raja Hizkia meuninggai
donya, laju teupeukubu nibak lampôh jrat
raja-raja dibagian sineungoh. Banmandum
rakyat Yehuda dan Yerusalem geubri
peunghoreumatan nyang raya ubak gob-
nyan bak watée gobnyan meuninggai do-
nya. Manasye aneuëk agam gobnyan
teuangkat jeuet keuraja keugeunantoe gob-
nyan.

Manasye raja Yehuda
(2Raj. 21:1-9)

33 Manasye meu-umu 12 thon watée
gobnyan teubaiát jeuet keuraja di
Yehuda dan gobnyan geumat peurintah na
55 thon treb jih. 2 Gobnyan keubit that meu-
desya ubak TUHAN, sabab gobnyan geu-
seutôt keubiasaan buet nyang jeuhet nyang
jipeubuet lé bansa-bansa nyang ka geu use
lé TUHAN di nanggroe Kanaan bak watée
ureuëng Israel jitamong u dalam nanggroe
nyan. 3 Teumpat-teumpat seumah beurala
nyang ka geupeuhanco lé Raja Hizkia,
ureuëng syiek gobnyan, geupeudong keula-
i. Meunan cit gobnyan geupeudong miseu-
bah-miseubah keu teumpat iébadat ubak
Baal, dan gobnyan geupeugét teuma pa-
tong-patong Dewi Asyera, dan geuseumah
bintang-bintang. 4 TUHAN ka lheueh geu-
meufeureuman bahwa Yerusalem nyan na
kheueh teumpat meuiébadat ubak Gobnyan
siumu masa, teuma disinan bak Baét TUHAN
nyan, Manasye ka geupeudong miseubah-
miseubah keuteumpat seumah dewa-dewa.
5 Meunan cit nibak ban dua boh leuen Baét
TUHAN nyan laju geupeudong teuma miseu-
bah keu teumpat seumah ubak bintang-bin-
tang. 6 Aneuëk-aneuëk gobnyan geupeuseu-
mah sibagoe keureubeuen nyang teutot di
Pantôn Hinom. Meunan cit gobnyan geu-
peubuet praktek-praktek peu-ubat ureuëng
laén sibagoe dukun, sibagoe nujum, iéleumé
gaéb, dan geulakée peutunyok-peutunyok
ubak areuwah-areuwah. Gobnyan ka meu-
desya that ubak TUHAN lé sabab nyan
TUHAN lumpah that meureuka keu gobnyan.
7 Patong beurala na geukeubah di dalam
Baét TUHAN, padahai keuhai teumpat nyan
Po teu Allah ka lheueh geupeugah ubak
Nabi Daud dan Nabi Sulaiman aneuëk gob-
nyan, "Baét Ulôn nyang na di Yerusalem
nyoe, nyang ka Ulôn piléh nibak 12 wilayah
sukée Israel, na kheueh teumpat nyang ka
Ulôn peuteuntée sibagoe teumpat meuiéba-
dat ubak Ulôn keu siumu masa. 8 Meunyoe
umat Israel jitaát banmandum ubak peurin-
tah Ulôn dan jiseutôt ubak huköm-huköm
nyang ka geubri nibak Nabi Musa hamba
Ulôn nyan keu awaknyan, teuma Ulôn hana
Lôn peubiyeu awaknyan jiuse nibak nang-
groe nyang ka Ulôn bri keu indatu awak-
nyan." 9 Sabab buet nyang jipeubuet lé raja
Manasye nyang lagéenyan, sampoe rakyat
Yehuda ka jipeubuet desya-desya nyang
leubeh jeuhet nibak desya nyang jipeubuet
lé bansa-bansa nyang ka geu use lé Po teu
Allah di nanggroe Kanaan bak watée umat
TUHAN jitamong u dalam nanggroe nyan.

Manasye meutobat

10 TUHAN laju geuteugah Manasye dan
rakyat gobnyan, teuma awaknyan hana jitem
deungoe. 11 Sabab nyan TUHAN laju geupeu-
teuka bubena panglima sipa-i Asyur mangat
jijak prang nanggroe Yehuda. Raja Manasye
laju jidrob deungon seunawiét, laju jiranté
jaroe dan jiba laju u Babel. 12 Lam peunde-
ritaan geuh nyan laju geupeumiyueb droe
ubak TUHAN Allah gobnyan, dan geumeudoá
geulakée tulông ubak Allah. 13 Allah pih
geupeukabui doá Manasye dan laju geupeu-
woe gobnyan u Yerusalem keu geumat peu-
rintah lom teuma. Sabab ka teujadi nyang
lagée nyan bagoe Raja Manasye meutamah
yakén bahwa TUHAN na kheueh Po teu Allah.
14 Óh lheueh nyan Manasye laju geu-
peumanyang bintéh beuton bagian luwa
blaih utimu Banda Nabi Daud. Geupeuphon
nibak saboh teumpat di pantôn bak binéh
mata ié Gihon laju trok u utara sampoe
nibak babah Pintoe Geureubang Uengkot
dan bagian banda nyang nan jih Ofel. Dan
nibak tieb-tieb banda nyang meukuta di
Yehuda, disinan pih laju geupeuduek sidroe
panglima. 15 Gobnyan laju geupeuhanco pa-
tong-patong beurala dewa bansa laén meu-
nan cit deungon beurala-beurala nyang ka
jikeubah di Baét TUHAN. Gobnyan laju geu-
reuloih ngon geusungkét miseubah-miseu-
bah beurala nyang na di bukét Baét TUHAN,
dan diteumpat-teumpat nyang laén di Yeru-
salem. Banmandum atranyan laju geuba u
luwa banda dan laju geutiek. 16 Óh lheueh-
nyan geupeugét teuma miseubah teumpat
iébadat ubak TUHAN, laju geupeuseumah
disinan keureubeuen nyang teutot dan keu-
reubeuen syuko. Banmandum ureuëng Ye-
huda geukrah mangat jimeu iébadat ubak
TUHAN Allah Israel. 17 Teuma rakyat man-
tong cit jipeuseumah keureubeuen diteum-
pat-teumpat seumeumah nyang laén, teuma
peuseumahan nyan na kheueh keu TUHAN.

Akhé nibak keurajeuen Manasye
(2Raj. 21:17-18)

18 Kisah nyang laén keuhai Manasye,
dan keuhai doá gobnyan ubak Po teu

33:2: Yer. 15:4 **33:4:** 2Sam. 7:13 **33:7-8:** 1Raj. 9:3-5, 2Taw. 7:12-18

Allah, meunan cit deungon peusan-peusan
Po teu Allah nyang geupeusampoe ubak
gobnyan lé nabi-nabi ateueh nan TUHAN,
Allah Israel, banmandum nyan ka teucetet
didalam kitab *Seujarah Raja-raja Israel*.
19 Lam kitab *Seujarah Nabi-nabi* ka teu-
cetet cit teuma doá Raja Manasye dan
jaweueb Allah ateueh doá nyan, meunan
cit kisah keuhai desya-desya gobnyan si-
gohlom gobnyan meutobat, teumpat-teum-
pat seumah beurala dan patong-patong
Dewi Asyera nyang geupeugöt nyan, dan
beurala-beurala nyang geuseumah nyan.
20 Raja Manasye laju meuninggai donya
dan teukubu di lampôh jrat meuligoe.
Amon aneuëk agam gobnyan jeuet keuraja
keugeunantoe gobnyan.

Amon raja Yehuda

(2Raj. 21:19-26)

21 Amon meu-umu 22 thon bak watée
gobnyan teubaiát jeuet keuraja Yehuda,
dan gobnyan geumat peurintah di Yeru-
salem na dua thon treb jih. 22 Saban cit
lagée ureuëng syiek gobnyan dan gobnyan
pi ka geupeubuet desya ubak TUHAN.
Gobnyan geuseumah beurala-beurala
nyang geuseumah lé ureuëng syiek gob-
nyan dan geupeuseumah keureubeuen
ubak beurala-beurala nyan. 23 Teuma,
meulaén deungon yah gobnyan, Amon
hana geumeutobat lé ubak TUHAN; dan
gobnyan leubeh meutamah desya nibak
bapak geuh nyan.
24 Peugawée-peugawée Raja Amon ka
jimeukumplot keuneuk jilawan gobnyan
dan jipoh maté gobnyan di dalam meuligoe.
25 Teuma lé rakyat Yehuda laju jipoh maté
ureuëng nyang poh Raja Amon nyan, lheu-
ehnyan laju jibaiát Yosia aneuëk gobnyan
jeuet keuraja.

Yosia raja Yehuda

(2Raj. 22:1-2)

34 Yosia meu-umu 8 thon bak watée
gobnyan teubaiát jeuet keuraja
nanggroe Yehuda, dan gobnyan geumat
peurintah di Yerusalem na 31 thon treb jih.
2 Gobnyan geujak buet deungon bit-bit dan
meukeunong that nibak até TUHAN;
gobnyan geuseutôt teuladan Nabi Daud in-
datu gobnyan, dan geutaát ubak banman-
dum huköm Po teu Allah deungon sipeunoh
até.

Yosia geubeurantaih banmandum ureuëng nyang seumah beurala

3 Óh ka na 8 thon gobnyan jeuet keuraja,
bak umu geuh nyang lumpah that muda,
Yosia geupeuphon iébadat ubak Allah
nyang geuseumah lé Nabi Daud indatu gob-
nyan. Na 4 thon teuma óh lheuehnyan laju
geupeuphon peuhanco banmandum teumpat
seumah beurala, patong-patong Dewi
Asyera, dan beurala-beurala nyang laén.
4 Patong-patong dan beurala-beurala nyan
banmandum geupeuhanco meukeupeng-
keupeng lé aneuëk buah Raja Yosia dan laju
abée jih geuhambo u ateueh jrat ureuëng-
ureuëng nyang jipeuseumah keureubeuen
ubak beurala-beurala nyan. Miseubah-
miseubah Baal dan miseubah-miseubah du-
pa nyang na disinan laju geupeuhanco. 5 Óh
lheuehnyan lé Yosia laju geutot di ateueh
miseubah nyan tuleueng-tuleueng bubena
teungku imeum nyang yoh watée udeb gob-
nyan geupeutimang beurala-beurala nyan.
Deungon na lagéenyan gobnyan ka geupeu-
jeuet Yerusalem dan Yehuda ka gét lom
teumeu iébadat ubak TUHAN. 6 Hai nyang
lagéenyan geupeubuet cit teuma di banda-
banda dan didaerah-daerah nyang ka hanco
diwilayah Manasye, Efraim, dan Simeon,
sampoe u Naftali di utara. 7 Miseubah-
miseubah dan patong-patong Asyera nyang
na di seuluroih Keurajeuen Utara ka geureu-
loh lé Yosia, dan laju patong-patong nyan
dan banmandum dupa teumpat tot keumeu-
nyan geupeuhanco. Óh lheuehnyan geuwoe
kheueh laju Yosia u Yerusalem.

Kitab Huköm-huköm TUHAN meuteumé lom teuma

(2Raj. 22:3-20)

8 Bak thon nyang keu lapan blaih watée
peumeurintahan Raja Yosia, óh ka lheueh
nyan gobnyan geusampôh sampoe habéh
ureuëng-ureuëng seumah beurala di Baét
TUHAN dan bansaboh nanggroe, lé gobnyan
laju geukirém lhée droe ureuëng mangat
jijak reuhab Baét TUHAN Allah. Ban 3 droe
ureuëng nyan na kheueh Safan aneuëk Azal-
ya, Maaseya gubunur Yerusalem, dan Yoah
aneuëk Yoahas, sidroe peugawée manyang.
9 Ureuëng-ureuëng Lewi geujaga nibak ba-
bah Pintoe Baét TUHAN, laju geujok ubak
Teungku Imeum Agong Hilkia, péng nyang
ka lheueh geupeusapat. Péng nyan nibak

34:1: Yer. 3:6 **34:4:** 2Raj. 21:3, 2Taw. 33:3 **34:5:** 1Raj. 13:2

ureuëng Efraim dan Manasye, dan nibak
rakyat nyang laén di Keurajeuen Utara,
meunan cit na nyang nibak rakyat Yehuda,
Benyamin dan Yerusalem. 10 Péng nyan lé
Teungku Imeum Agong Hilkia geujok laju
ubak ureuëng nyang lhée droe nyang geubri
tugaih keu jikawai ureuëng nyang reuhab
Baét TUHAN. Lheuehnyan awaknyan laju
geubri péng nyan 11 ubak utoih kayée dan
tukang bangunan nyang harôh geubloe
batée dan kayée keungon teureuhab geu-
dong-geudong nyang ka teupeubiyeu rusak
lé raja-raja Yehuda. 12 Ureuëng-ureuëng
nyang keureuja nibak buet nyan bit-bit
ureuëng nyang paleng teupat lom jujoe.
Awaknyan jimando lé 4 droe ureuëng Lewi:
Yahat dan Obaja nibak kawöm Merari,
meunan cit deungon Zakharia dan Mesulam
nibak kawöm Kehat. Ureuëng-ureuëng Le-
wi, nyang carông geumeuén musik, 13 geu-
bri tugaih geukawai nyang angkot bahan-
bahan, jeuet keu ulée buruh nyang
meukeureuja nibak meubagoe macam buet,
teukeureuja administrasi, dan keu ureuëng
jaga babah pintoe.

14 Bak watée péng sumbangan nyan teu-
peuteubiet nibak teumpat teukeubah, lé Hil-
kia laju meuteumé kitab *Huköm TUHAN*,
nyan kheueh huköm-huköm nyang geubri lé
Allah ubak Nabi Musa. 15 Geupeugah kheu-
eh lé Hilkia ubak Safan lagéenyoe, "Ulôn
na meuteumé kitab Huköm TUHAN di Baét
TUHAN," laju kitab nyan geujok ubak Safan.
16 Lé Safan jiteurimong laju kitab nyan, óh
lheuehnyan jijak peugah laju ubak raja,
"Banmandum nyang Teungku Amphon yue
bak kamoe ka kamoe peubuet. 17 Kamoe ka
lheueh kamoe cok péng nyang teukeubah di
Baét TUHAN, dan kamoe jok keu bubena
ureuëng meubuet disinan dan mando-mando
jih." 18 Óh lheueh nyan geutamah lom,
"Hilkia na geubri kitab nyoe ubak ulôn."
Dan laju lé Safan jibeuet kitab nyan dikeue
raja.

19 Ban geudeungoe asoe kitabnyan, lé
raja laju geupriek-priek peukayan nyang na
bak tuboh geuh sabab seudeh. 20 Lé Raja
geubri peurintah nyang lagée nyoe ubak
Hilkia, Ahikam aneuëk Safan, Abdon [p]
aneuëk Mikha, Safan seukeutareh nanggroe,
dan Asaya ajudan raja, 21 "Tajak laju teu-
manyong ubak TUHAN keu ulôn dan keu
ureuëng-ureuëng nyang mantong na di Isra-
el dan Yehuda keuhai asoe kitab nyoe.
TUHAN beungéh that keu geutanyoe sabab
indatu geutanyoe hana geupeubuet peurin-
tah-peurintah nyang na teutuléh lam kitab
nyoe."

22 Dan geuják kheueh laju Hilkia, Ahi-
kam, Abdon, Safan dan Asaya geulakée
peutunyok ubak sidroe ureuëng inong nyang
nan jih Hulda. Ureuëng inong nyan na kheu-
eh sidroe nabi nyang tinggai di gampông-
gampông barô di Yerusalem. Lakoe gob-
nyan nan geuh Salum aneuëk Tikwa, cucoe
Harhas. [q] Gobnyan na kheueh nyang uroih
peukayan iébadat di Baét TUHAN. Óh ka
lheueh Hulda geudeungoe keuteurangan
awaknyan, 23 gobnyan geuyue awaknyan
mangat jigisa ubak raja dan geuyue peusam-
poe peusan nyang lagéenyoe, "TUHAN, Po
teu Allah nyang jiseumah lé ureuëng Israel
geupeugah lagéenyoe, 24 'Ulôn teuma Lôn
huköm Yerusalem dan banmandum peun-
duduek disinan deungon kutok-kutok nyang
na teutuléh didalam kitab nyan nyang jibaca
keu raja. 25 Awaknyan ka jitinggai Ulôn dan
jipeuseumah keureubeuen ubak ilah-ilah
nyang laén. Banmandum nyang ka jipeubuet
lé awaknyan jipeuteuka meureuka Ulôn.
Ulôn meureuka keu Yerusalem, dan beu-
ngéh Ulôn nyan hana hase jipeuseungab.
26 Teuma keuhai Raja Yosia keudroe, nyoe
kheueh peusan Ulôn, TUHAN Po teu Allah
Israel: Óh ka lheueh gata deungoe peue
nyang teutuléh didalam kitab nyan, 27 gata
meunyeusai dan tapeumiyueb droe dikeue
Ulôn. Ulôn Lôn ancam dan Ulôn huköm
Yerusalem dan peunduduek nyang na disi-
nan, teuma bakwatée gata tadeungoe an-
caman Ulôn nyan gata laju tamo dan tapriek
laju peukayan nyang na nibak tuboh gata
tanda gata lumpah that seudeh, Ulôn ka
Ulôn deungoe doá gata, 28 lé sabab nyan
huköman ateueh Yerusalem hana Ulôn
peurhot simantong gata udeb. Gata teuma
Ulôn peuidhin meuninggai deungon cara
damé.' "

Dan geuwoe kheueh utosan-utosan nyan
ubak raja dan geupeusampoe laju peusan
nyan.

Yosia geupeugét peujanjian keu geu taát ubak TUHAN

(2Raj. 23:1-20)

29 Raja Yosia geutawök laju banman-
dum peumimpén Yehuda dan Yerusalem,
30-31 laju geujak deungon awaknyan u Baét

[p] *Abdon:* Lam 2Raj. 22:12 gobnyan teupeugah Akhbor. [q] *Harhas:* Meunan kheueh nan jih lam 2Raj. 22:14.

TUHAN. Meusajan awaknyan na cit geu-
seutôt lé teungku imeum, ureuëng Lewi dan
banmandum rakyat, bah kheueh nyan nyang
gasien meunan cit nyang kaya. Dikeue
awaknyan banmandum, bak binéh pilar
nyang khusos keu raja,[r] raja laju geudong
dan geubaca laju deungon su nyang teuga
banmandum asoe kitab peujanjian nyang ka
meuteumé didalam Baét TUHAN. Óh lheueh
nyan lé raja laju geupeuna peujanjian deu-
ngon TUHAN mangat geutaát ubak gobnyan
dan teupeujak deungon sipeunoh até dan
sigeunab jiwa banmandum huköm-huköm
nyan, meunan cit geupeupeunoh banman-
dum syarat peujanjian TUHAN deungon
umat Gobnyan nyang na teutuléh didalam
kitab nyan. 32 Banmandum ureuëng Benya-
min dan banmandum ureuëng laén nyang na
di Yerusalem geuyue meujanji mangat geu-
taát ubak peuratoran nyan. Teuma ureuëng-
ureuëng Yerusalem pih hana geubantah dan
geutaát deungon sipeunoh até ubak peura-
toran-peuratoran nyang na teutuléh lam ki-
tab peujanjian nyan, na kheueh peujanjian
lamkawan awaknyan deungon Allah indatu
awaknyan. 33 Beurala-beurala nyang kuto
nyang luwat, nyang na meurumpok di teum-
pat-teumpat nyang jitamong u dalam wila-
yah ureuëng Israel, banmandum nyan
geupeuhanco lé Raja Yosia. Laju gobnyan
geupeuwajéb ubak rakyat geuh geuyue
meuiébadat ubak TUHAN, Allah indatu
awaknyan keudroe. Dan simantong Yosia
udeb, rakyat teutab seutia ubak TUHAN.

Yosia geupeuraya uroe raya Paskah

(2Raj. 23:21-23)

35 Óh lheuehnyan Yosia laju geupeu-
na uroe raya Paskah di Yerusalem
keu geuhoreumat ubak TUHAN. Bubiri keu
peurayaan nyan geusie nibak tanggai 14
buleuen sa. 2 Lé Yosia laju geubagi tugaih
di Baét TUHAN ubak teungku-teungku
imeum peue-peue nyang harôh geupeubuet,
dan gobnyan geumeuharab deungon peunoh
harapan mangat jeuet buet nyang ka teubeu-
ban ateueh teungku imeum nyan geukeureu-
ja deungon jroh. 3 Ureuëng-ureuëng Lewi
nyang ka teupeukhusos keu TUHAN, dan
nyang jeuet keu gurée-gurée Israel nyoe
teuma peurintah nibak Raja Yosia, "Takeu-
bah kheueh Peuto Peujanjian TUHAN nyang
suci nyan didalam Baét TUHAN nyang ka
lheueh geupeudong lé Nabi Sulaiman
aneuëk Nabi Daud. Hánjeuet le gatanyoe
tapinah-pinah atranyan. Tapeutimang kheu-
eh TUHAN Allah gata deungon umat Gob-
nyan bansa Israel. 4 Beusiab-siab kheueh di
Baét TUHAN meunurot reugu gata maséng-
maséng, nyang saban deungon peumbagian
tugaih nyang ka geupeuteutab u ateueh gata
lé Nabi Daud dan Nabi Sulaiman aneuëk
gobnyan. 5 Gata ato kheueh reugu-reugu ga-
ta nyan beulagée nyan bagoe sampoe sabena
nibak gata nyang hase teutulông tieb-tieb
keulompok ureuëng Israel di Baét TUHAN.
6 Gata harôh tasie bubiri keu peurayaan Pas-
kah. Lé sababnyan tapeusiab kheueh droe
gata keu taseumah TUHAN, dan tapeusiab cit
teuma keureubeuen-keureubeuen nyang
harôh teupeuseumah keu TUHAN, deungon
na nyang lagée nyan ureuëng-ureuëng Israel
nyang laén hase jipeubuet peue nyang ka
geupeurintah lé TUHAN meulalu Nabi
Musa."

7 Dan meunan cit ureuëng-ureuëng
nyang teuka nibak peurayaan Paskah nyan
hase jipeuseumah keureubeuen ubak
TUHAN, lé Raja Yosia laju geusumbang ni-
bak beulatang peulara gobnyan keudroe na
30.000 boh bubiri, aneuëk bubiri dan ka-
méng muda, dan 3.000 boh leumô agam.
8 Meunan cit deungon peugawée Raja Yo-
sia, di awaknyan pi jibri sumbangan ubak
teungku-teungku imeum, dan keu ureuëng
Lewi nibak banmandum rakyat. Peugawée-
peugawée nyang geuseurah tanggong
jaweueb keu Baét TUHAN, awaknyan na
kheueh Teungku Imeum Agong Hilkia, dan
Nabi Zakharia, na lom Yehiel, ban lhée droe
awaknyan geubri ubak teungku imeum na
2.600 boh aneuëk bubiri dan kaméng muda
teutamah teuma 300 boh leumô agam keu
teupeuseumah nibak peurayaan nyan. 9 Bu-
bena peumimpén ureuëng Lewi, na kheueh:
Konanya, Semaya dan Netaneel syedara
gobnyan, Hasabya, Yeiel, dan Yozabad, na
jibri ubak ureuëng Lewi 5.000 boh aneuëk
bubiri dan kaméng muda meunan cit na 500
boh leumô agam keu teupeuseumah lam
peurayaan nyan.

10 Óh ka lheueh banmandum nyan siab
keu peurayaan Paskah nyan, teungku-teung-
ku imeum dan reugu-reugu ureuëng Lewi
geucok laju teumpat di maséng-maséng
teumpat lagée nyang ka geupeurintah lé raja.

[r] *bak binéh ... keu raja:* Mungken that meunan kheueh makna jih; meunurot naseukah Ibrani: nibak teumpat raja.
35:4: 2Taw. 8:14

[11] Laju awaknyan geusie beulatang keu peu-
rayaan Paskah nyan; ureuëng Lewi nyang
puliek kulet dan teungku imeum nyang reu-
tek darah beulatang nyan u ateueh miseubah.
[12] Tieb-tieb keulompok keuluwarga nyang
na teuka keunan meuteumé teuma saboh ni-
bak beulatang-beulatang nyang teuma teu-
peuseumah sibagoe keureubeuen nyang teu-
tot. Deungon na lagéenyan awaknyan ka
hase jipeuseumah keureubeuen meunurot
peuratoran nyang na teutuléh lam kitab
Hukôm Nabi Musa. [13] Dan lé ureuëng-
ureuëng Lewi pi laju geupanggang sie keu-
reubeuen nyan di ateueh apui, nyang saban
deungon peuratoran, dan geureuboih keureu-
beuen-keureubeuen nyang khusos di dalam
kuali, kanôt dan beulangong, óh lheuehnyan
uengkot sie nyan bagaih-bagaih geujak bagi
keu ureuëng ramé. [14] Óh ka lheueh seuleusoe
nyan banmandum barô kheueh ureuëng-
ureuëng Lewi geupeusiab peunajoh keu
awaknyan keudroe dan keu teungku imeum
keuturonan Nabi Harun. Sabab, sampoe trok
án malam lé teungku imeum nyan hana geu-
piôh geupeuseumah laju beulatang-beula-
tang sibagoe keureubeuen nyang teutot, dan
geutot gapah nibak beulatang-beulatang
nyan. [15] Ureuëng-ureuëng ahli musik nibak
kawöm Asaf lam sukée Lewi teutab na di
teumpat tugaih geuh lagée nyang ka geupeu-
teuntée lé Nabi Daud keu awaknyan. Nyoe
kheueh nan-nan awaknyan: Asaf, Heman,
dan Yedutun, sidroe lamkawan nabi nyang
meubuet keu raja. Ureuëng-ureuëng nyang
kawai babah pintoe geureubang hana peu-
reulée jitinggai teumpat tugaih jihnyan, sa-
bab awaknyan hase geupeuraya Paskah di
teumpat tugaih maséng-maséng deungon ca-
ra geubantu lé ureuëng-ureuëng Lewi nyang
laén. [16] Bak uroenyan awaknyan geupeubuet
laju peue-peue nyang ka geupeurintah lé Ra-
ja Yosia keu peurayaan Paskah nyan, meu-
nan cit deungon peuseumahan-peuseumahan
nibak miseubah. [17] Na tujoh uroe treb jih
banmandum rakyat Israel nyan na trok keu-
nan jipeuraya Paskah dan Khanuri Ruti
Nyang Hana Meurago. [18] Paskah nyang la-
géenyan hántom na geupeuna le yoh watée
Nabi Samuel. Hana meusidroe pi nibak raja-
raja nyang sigohlom nyan kana geupeuna
Paskah lagée nyang ka lheueh geupeuna
[19] lam thon nyang keulapan blaih keumat
keurajeuen lé Yosia nyan, lé raja nyan keu-
droe meusajan deungon teungku-teungku
imeum, ureuëng Lewi, ureuëng Yehuda dan
ureuëng Israel, meunan cit deungon peundu-
duek Yerusalem.

Keuneuleuh nibak keurajeuen Yosia

(2Raj. 23:28-30)

[20] Óh geupeubuet lé Raja Yosia ban-
mandum buet nyan keu Baét TUHAN; Nekho
raja nibak nanggroe Meusé laju jipimpén
pasokan jih u mideuen prang di Karkemis tô
nibak binéh Krueng Efrat. Raja Yosia geu-
useuha geupeuteun awaknyan, [21] teuma Ne-
kho laju geukirém haba nyang lagée nyoe
ubak Raja Yosia, "Prang nyoe bukon teu-
sangkot u ateueh gata, hai raja Yehuda!
Ulôn teuka bukon keuneuk lôn jak lawan
gata, teuma keu lôn jak lawan musoh-musoh
ulôn, dan Allah ka geuyue nibak ulôn ma-
ngat lôn peubuet bubagaih. Allah na blaih
ulôn, lé sabab nyan bék kheueh tatam Gob-
nyan, teuma gata geupeuhanco lé Gob-
nyan." [22] Teuma Yosia geumeukreueh keu
geulawan awaknyan, dan hana geutem turot
peue nyang geupeugah lé Po teu Allah meu-
lalu Raja Nekho nyan. Yosia geumeunya-
mar dan laju geutamong u mideuen prang di
ateueh daratan miyueb Megido.

[23] Lam prang nyan Raja Yosia laju keu-
nong aneuk panah. Dan lé gobnyan laju
geupeurintah ubak namiet-namiet gobnyan
mangat jipeuteubiet gobnyan nibak prang
nyan sabab gobnyan ka luka nyang brat that.
[24] Awaknyan laju jibeuôt gobnyan nibak
lam geuritan prang geuh dan laju jipinah u
dalam geuritan nyang laén nyang na disinan,
óh lheuehnyan jiba laju u Yerusalem. Di
sideh gobnyan meuninggai dan laju teupeu-
kubu di lampôh jrat raja-raja. Banmandum
rakyat Yehuda dan Yerusalem meukabong
ateueh meuninggai gobnyan.

[25] Dan Nabi Yeremia laju geukarang
saboh ca-e nyang meuba-e keu Raja Yosia.
Sampoe nibak uroenyoe ca-e nyan teutab na
jipeuca-e di nanggroe Israel lé ureuëng meu-
ca-e, bah kheueh nyan ureuëng agam meu-
nan cit deungon ureuëng inong, nibak peu-
ingat meukabong keu Raja Yosia nyan.
Ca-e-ca-e nyan ka teupeutamong u dalam
kumpolan ca-e-ca-e meuba-e nyang seudeh
ngon meuratok nyang meuweuh-weuh.

[26] Kisah nyang laén keuhai Raja Yosia,
keuhai cinta gobnyan ubak TUHAN, dan keu-
hai taát gobnyan keu hukôm-hukôm TUHAN,
[27] paneuk haba, keuhai riwayat udeb gob-

35:13: Keu. 12:8-9 **35:15:** 1Taw. 25:1 **35:17:** Keu. 12:1-20

nyan phon awai sampoe akhé, atranyan ka
teucetet lam kitab *Seujarah Raja-raja Isra-
el dan Yehuda.*

Yoahas raja Yehuda
(2Raj. 23:30-35)

36 Rakyat Yehuda laju jipiléh ngon
baiát Yoahas jeuet keuraja di Yeru-
salem keugeunantoe Raja Yosia, ureuëng
syiek gobnyan. 2 Yoahas na umu 23 thon
watée gobnyan jeuet keuraja di Yehuda, dan
gobnyan geumat peurintah di Yerusalem 3
buleuen treb jih. 3-4 Nekho raja di nanggroe
Meusé nyan laju jidrob dan jiba Yoahas u
Meusé, dan óh lheuehnyan jiyue ubak Ye-
huda mangat jibayeue upeti nyang le jih
3.400 kilogram pirak dan 34 kilogram
méuh, óh lheueh nyan teubaiát teuma Elya-
kim syedara Yoahas jeuet keuraja, dan geu-
ubah nan Elyakim jeuet keu Yoyakim. Óh
lheuehnyan Yoahas laju jiba u nanggroe
Meusé.

Yoyakim raja Yehuda
(2Raj. 23:36–24:7)

5 Yoyakim na umu 25 thon bak watée
gobnyan teubaiát jeuet keuraja Yehuda,
dan gobnyan geumat peurintah di Yerusa-
lem na 11 thon treb jih. Gobnyan ka
meudesya ubak TUHAN Po teu Allah gob-
nyan. 6 Yoh watée Raja Nebukadnezar di
nanggroe Babel jireubot Yehuda, gobnyan
laju jidrob Yoyakim, dan jiba laju deungon
jaroe teubeuleunggu u nanggroe Babel.
7 Siladum barang-barang nyang meuyuem
nibak Baét TUHAN laju jirayueng lé Ne-
bukadnezar dan laju jikeubah lam meuli-
goe jih di Babel.
8 Kisah nyang laén keuhai Yoyakim,
meunan cit deungon buet-buet gobnyan
nyang jeuhet dan buet-buet nyang kuto that,
nyan ka teucetet lam kitab *Seujarah Raja-
raja Israel dan Yehuda.* Yoyakhin aneuëk
agam gobnyan teubaiát jeuet keuraja.

Yoyakhin raja Yehuda
(2Raj. 24:8-17)

9 Yoyakhin na umu 18 thon watée gob-
nyan teuangkat jeuet keuraja Yehuda, dan
gobnyan geumat peurintah di Yerusalem na
3 buleuen 10 uroe treb. Meunan cit gobnyan
le that desya nibak TUHAN. 10 Bak watée
meugantoe thon, Raja Nebukadnezar laju
jiba Yoyakhin u nanggroe Babel sibagoe
ureuëng nyang teuteun, dan barang-barang
nyang meuhái yuem jih nyang na didalam
Baét TUHAN banmandum jiba. Óh lheueh
nyan Nebukadnezar laju jibaiát Zedekia,
apha[s] nibak Yoyakhin jeuet keuraja ateueh
Yehuda dan Yerusalem.

Zedekia raja Yehuda
(2Raj. 24:18-20; Yer. 52:1-3a)

11 Zedekia na umu 21 thon watée gob-
nyan teubaiát jeuet keuraja Yehuda. Gob-
nyan geumat peurintah di Yerusalem na 11
thon treb jih. 12 Meunan cit gobnyan le that
desya ubak TUHAN Allah gobnyan. Gob-
nyan hana geutem peumiyueb droe ubak
TUHAN dan hana teuma geutem seutôt peue
nyang ka geupeugah lé Nabi Yeremia geu-
yue peusampoe peusan nibak TUHAN ubak
gobnyan.

Yerusalem jireubot
(2Raj. 25:1-21; Yer. 52:3b-11)

13 Raja Nebukadnezar ka jipaksa ubak
Zedekia keu geumeusumpah deumi Allah
bahwa gobnyan seutia ubak Nebukadnezar.
Teuma ó lheuehnyan Zedekia geubeurontak
ubak Nebukadnezar. Zedekia geumeukreu-
eh ulée ubak TUHAN, Allah Israel. Gobnyan
hana geutem tinggai desya-desya geuh dan
hana geutem woe ubak TUHAN. 14 Seulaén
nibak nyan, Baét TUHAN nyang ka geupeu-
khusos lé TUHAN keudroe, ka jipeukuto lé
peumimpén-peumimpén Yehuda, teungku-
teungku imeum, dan rakyat, sabab awak-
nyan jiseutôt meusajan ngon raja nyan geu-
seumah beurala ngon jiseutôt cara udeb
nyang peunoh deungon desya nibak bansa-
bansa nyang na nyan. 15 TUHAN, Allah in-
datu awaknyan, ka meu-ulang-ulang geuki-
rém utosan Gobnyan mangat geupeuingat
umat, sabab Gobnyan geuwéh ubak awak-
nyan dan keu Baét Gobnyan. 16 Teuma
awaknyan hán jitem deungoe dan jipeumeu-
én utosan-utosan Po teu Allah nyan, dan
geupeukém nabi-nabi nyang geu utoih lé
Gobnyan lom hana jipako ubak peue nyang
geupeugah. Akhé jih TUHAN hana saba le
dan meureuka Gobnyan ateueh awaknyan

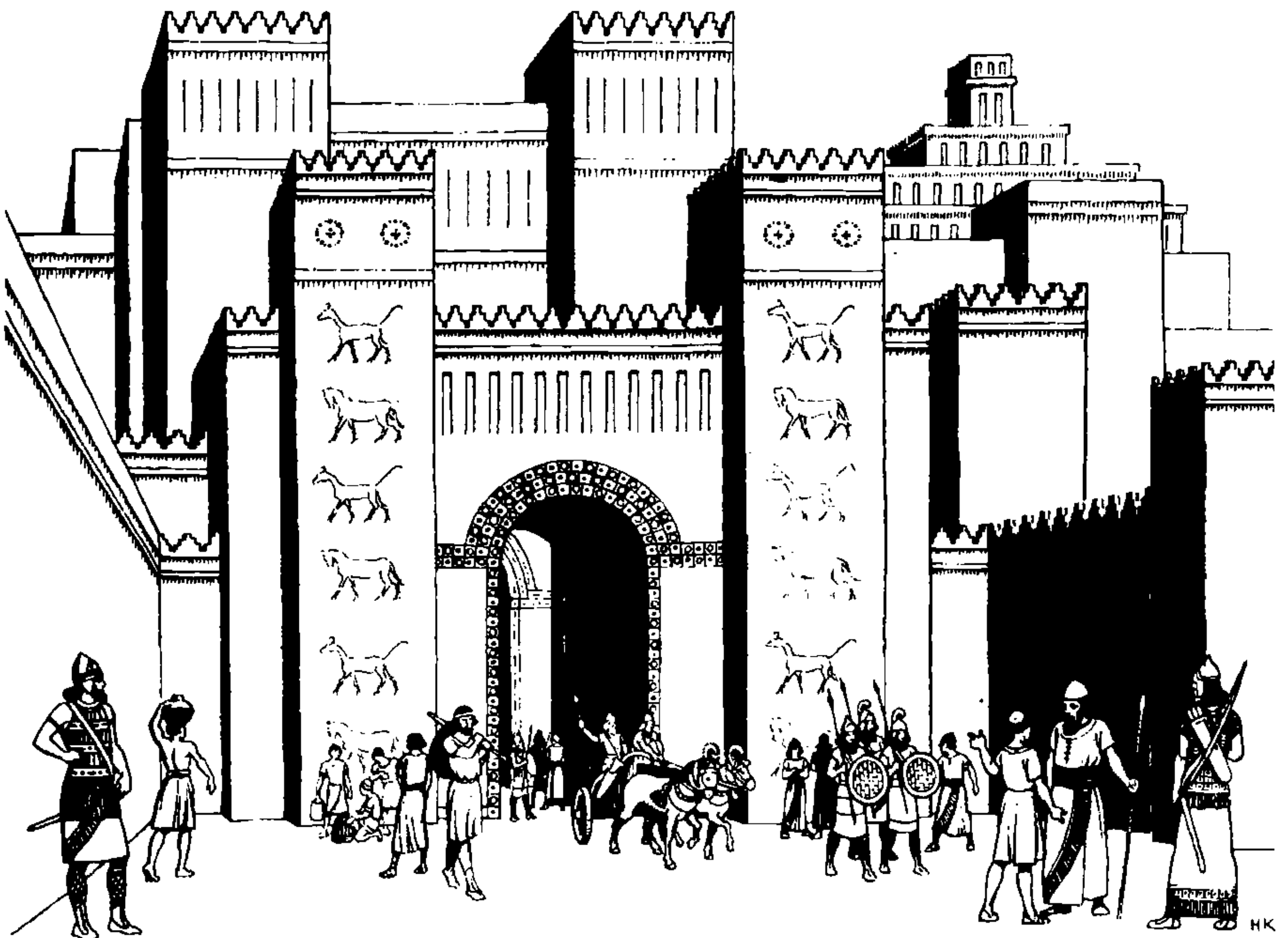
[s] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno (dan meunurot 2Raj. 24:17); *apha;* meunurot naseukah Ibrani: syedara.
36:4: Yer. 22:11-12 **36:5:** Yer. 22:18-19, 26:1-6, 35:1-19 **36:6:** Yer. 25:1-38, 36:1-32, 45:1-5, Dan. 1:1-2
36:10: Yer. 22:24-30, 24:1-10, 29:1-2, 37:1, Yeh. 17:12-13 **36:11:** Yer. 27:1-22, 28:1-17 **36:13:** Yeh. 17:15

ka lumpah that meuluab akhéjih hanale jalan
rét jiteubiet keu awaknyan mangat teuhinda
nibak hukôman.
17 TUHAN laju geupeugrak até raja nibak
nanggroe Babel mangat jiprang lé awak-
nyan. Rajanyan laju geupoh maté ureuëng
Yehuda nyang mantong muda-muda, jita-
mong cit keunan keu awaknyan nyang na
didalam Baét TUHAN. Gobnyan hana geusa-
yang bahpi dan ubak meusidroe ureuëng
pih, tuha atawa muda, agam atawa inong,
ureuëng sakét atawa seuhat. Awaknyan ban-
mandum geuseurah lé Po teu Allah ubak
raja Babel. 18 Peukakaih-peukakaih nyang
na di Baét TUHAN, dan barang-barang nyang
meuhái-meuhái yuem jih, meunan cit deu-
ngon hareuta beunda raja dan peugawée
gobnyan, banmandum nyan geureupah lé
raja Babel nyan dan laju jiba u nanggroe
Babel. 19 Gobnyan laju geureuloih sampoe
hanco bintéh beuton banda Yerusalem, dan
laju geutot banda nyan sampoe tutong, meu-
nan cit deungon Baét TUHAN dan banman-
dum meuligoe meusajan deungon barang-
barang nyang meuhái yuem nyang mantong
na didalam meuligoe nyan. 20 Rakyat nyang
hana keunong geudrob laju geuba u Babel.
Disinan gobnyan jeuet keu hamba gobnyan
dan keuturonan gobnyan sampoe ubak masa
keurajeuen Persia meukuasa. 21 Meunan
kheueh nyang teujadi peue nyang ka lheueh
geupeugah lé TUHAN ubak Nabi Yeremia
nyang bahwa nanggroe nyan teuma jeuet
keupadang nyang tho kreng 70 thon treb
sibagoe geunantoe thon-thon Sabat[t] nyang
hana geupako.

Kores geupeurintah ureuëng Yahudi mangat jiwoe

(Ezr. 1:1-4)

22 Bak thon nyang keuphon watée keu-
rajeuen Kores, raja Persia,[u] TUHAN laju
geulaksana peue nyang ka lheueh geupeu-
gah meulalu Nabi Yeremia. TUHAN laju geu
peugrak até Kores mangat jipeuteubiet sa-
boh peurintah nyang teubaca di bansaboh



Banda Babel – keunan kheueh ureuëng-ureuëng nyang teuhuköm jiböih (36:10)

[t] *thon-thon Sabat:* keuteutapan lam huköm-huköm Nabi Musa bahwa tieb-tieb thon nyang keutujoh, tanoh hana jeuet teupeubuet. (Kalon Im. 25.1-7). [u] *Kores, raja Persia:* Raja nyan jiduek Babel nibak thon 539 Sigohlom Maseuhi dan geupeuphon mat peurintah sibagoe raja Babel.

36:17: Yer. 21:1-10, 34:1-5 **36:19:** 1Raj. 9:8 **36:21:** Yer. 25:11, 29:10

keurajeuen nanggroe. Asoe surat nyan na kheueh lagéenyoe:

23 "Nyoe kheueh peurintah Kores, raja nanggroe Persia! TUHAN, Po teu Allah nyang Mahakuasa dan nyang mat kuasa didalam syeuruga ka geupeujeuet ulôn raja bansigom donya, dan geubri tugaih ubak ulôn mangat ulôn peudong rumoh keu Gobnyan di Yerusalem di daerah Yehuda. Sababnyan, gata banmandum nyang jeuet keu umat Allah harôh tariwang keudeuh! Seumoga TUHAN Po teu Allah gata geulindong gata."

36:23: Yes. 44:28

EZRA

PEU INTAT HABA

Kitab *Ezra* na kheueh sinambong nibak kitab *Tawarikh*, dan teugamba disinan keuadaan bansa Yahudi óh ka lheueh teuböih u Babel. Óh ka lheueh siladum nibak ureuëng-ureuëng nyang teuböih nyan jiwoe u Yerusalem, keuhai udeb dan iébadat bansa Yahudi nyan teupeupuléh teuma.

Peuristiwa-peuristiwa nyan teupeugah laju lam calitra nyang teupeugah lom nyoe:

1. Keulompok nyang phon nibak ureuëng-ureuëng nyang teuböih nibak Yahudi nyan nyang woe nibak Babel u Yerusalem, paih lagée peurintah Kores, raja Persia.
2. Baét TUHAN nyang na di Yerusalem teupeudong lom dan lheuehnyan laju geubaiát, meunan cit deungon iébadat teupeupuléh lom teuma.
3. Meuthon-thon teuma óh lheueh nyan kawöm Yahudi nyang laén jiwoe bacut-bacut u Yerusalem dimiyueb pimpénan Teungku Imeum Ezra, sidroe lamkawan nyang bit-bit malém that soai huköm Allah. Ezra geubantu geususon lom keuhai masa alah udeb rakyat lam hai agama dan sosial, mangat hase geulindong waresan rohani Israel.

Asoe jih

Teupeuwoe nyang phon nibak teumpat nyang teuböih 1:1–2:70
Baét TUHAN teupeudong lom dan teubaiát 3:1–6:22
Ezra geuwoe meusajan deungon ureuëng nyang teuböih nyang laén 7:1–10:44

Kores geubri idhin ubak ureuëng Yahudi mangat jeuet jiwoe lom u nanggroe droe

1 Nibak thon nyang keu phon lam keu-
rajeuen Kores, raja Persia[a] TUHAN laju
geupeubuet peue nyang ka lheueh geupeu-
gah ubak Nabi Yeremia. TUHAN geupeuma-
ngat até Kores mangat jitem peuteubit saboh
peurintah nyang jeuet teubaca di bansaboh
nanggroe. Asoe surat nyan na kheueh lagée
nyoe:
2 "Nyoe kheueh titah Kores, raja di
nanggroe Persia. TUHAN, Allah nyang mat
kuasa di syeuruga ka geupeujeuet ulôn raja
di bansaboh donya, dan ka geubri tugaih keu
ulôn mangat jeuet lôn peudong Baét iébadat
keu Gobnyan di Yerusalem di daerah Yehu-
da. 3 Seumoga TUHAN Po teu Allah geulin-
dong gata banmandum nyang ka jeuet keu
umat Gobnyan. Gata banmandum harôh ta-
woe u Yerusalem dan tapeudong lom Baét
TUHAN, Allah Israel, Allah nyang tinggai di
Yerusalem. 4 Meunyoe na sidroe lamkawan
umat Gobnyan di teumpat nyang teuböih
nyoe nyang peureulée bantuan mangat hase
geuwoe, dan kawöm silingka jih nyan harôh
teubri bantuan nyan. Awaknyan harôh geu-
bri keu ureuëng nyang woe nyan pirak dan
méuh, keubeukai nibak rot ueh raya, meu-
nan cit deungon beulatang nyang peudieng
barang, dan meunan cit deungon peuseu-
mahan-peuseumahan keu Baét TUHAN di
Yerusalem."
5 Óh lheuehnyan bubena ulée kawöm
nibak sukée Yehuda dan Benyamin, bubena
teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi,
dan somantong ureuëng nyang até jih ka
geupeugrak lé Po teu Allah, laju jimeukeu-
maih-keumaih keu jijakwoe u Yerusalem
dan jipeudong lom Baét TUHAN. 6 Banman-
dum kawöm lingka gobnyan meusajan-sa-
jan jibantu sira jijok peue mantong bantuan
nyang hase jibri, miseu jih lagée peukakaih-
peukakaih pirak dan méuh, beukai nibak rot
ueh, beulatang teumpat peudieng barang,
dan hareuta beunda nyang laén dan peuseu-
mahan-peuseumahan keu Baét TUHAN.
7 Raja Kores geupeuteubiet laju cambông-
cambông dan cawan-cawan nyang yohmasa

---

[a] *Kores, raja Persia,* jipeutaloe banda Babel nibak thon 539 Sigohlom Maseuhi dan geupeuphon mat peurintah sibagoe raja Babel.

1:1: Yer. 25:11, 29:10 **1:2:** Yes. 44:28

ilée teupeuguna dalam Baét TUHAN di Yerusalem. Barang-barang nyan ka jiangkot lé Raja Nebukadnezar dan jikeubah didalam kuil-kuil dewa gobnyan keudroe.
8 Kores geuseurah urosan beunda-beunda nyan ubak Mitredat, ulée peumbeundaharaan keurajeuen. Óh lheueh nyan Mitredat laju geupeugöt saboh dafeutar keuhai barang-barang nyan keu Sesbazar, gubunur Yehuda.
9-10 Nyoe kheueh dafeutar barang-barang nyan:

méuh keuteumpat upacara peuseumahan	30
Cambông-cambông pirak keuteumpat upacara peuseumahan	1.000
Cambông-cambông nyang laén	29
Cambông-cambông ubit nyang teupeugöt nibak méuh	30
Cambông-cambông ubit nyang teupeugöt nibak pirak	410
Peukakaih nyang laén	1.000

11 Banmandum nyan na jeumeulah jih 5.400 boh cambông méuh dan pirak teutamah teuma deungon barang-barang nyang laén. Banmandum nyan geuba lé Sesbazar bakwatée gobnyan dan ureuëng-ureuëng nyang teuböih laén geubeurangkat di Babel u Yerusalem.

Dafeutar ureuëng-ureuëng nyang woe nibak teumpat nyang teuböih

(Neh. 7:4-73)

2 Ramé that-that lamkawan ureuëng nyang teuböih jitinggai Babel dan jiwoe u Yerusalem dan Yehuda, maséng-maséng u banda jih keudroe. Awaknyan ka udeb nibak teumpat nyang teuböih di Babel yoh phon that awaknyan jiangkot keudeh lé Raja Nebukadnezar.
2 Peumimpén-peumimpén awaknyan na kheueh Zerubabel, Yesua, Nehemia, Seraya, Reelaya, Mordekhai, Bilsan, Mispar, Bigwai, Rehum dam Baana.

Nyoe kheueh dafeutar kawöm keuluwarga Israel, deungon jeumeulah ureuëng nibak tieb-tieb kawöm nyang ka jiwoe nibak teumpat nyang teuböih:

3-20 Kawöm keuluwarga Paros	–	2.172
Sefaca	–	372
Arah	–	775
Pahat-Moab (keuturonan Yesua dan Yoab)	–	2.812
Elam	–	1.254
Zatu	–	945
Zakai	–	760
Bani	–	642
Bebai	–	623
Azgad	–	1.222
Adonikam	–	666
Bigwai	–	2.056
Adin	–	454
Ater (teuhôi cit deungon nan Hizkia)	–	98
Bezai	–	323
Yora	–	112
Hasum	–	223
Gibar	–	95

21-35 Ureuëng-ureuëng nyang indatu jih tinggai di banda-banda nyang teupeugah lom nyoe na kheueh:

Banda Betlehem	–	123
Netofa	–	56
Anatot	–	128
Asmawet	–	42
Kiryat-Arim, Kefira dan Beerot	–	743
Rama dan Gaba	–	621
Mikhmas	–	122
Betel dan Ai	–	223
Nebo	–	52
Magbis	–	156
Elam nyang laén	–	1.254
Harim	–	320
Lod, Hadid dan Ono	–	725
Yerikho	–	345
Senaa	–	3.630

36-39 Nyoe kheueh teuma dafeutar waréh kawöm teungku-teungku imeum nyang jiwoe nibak teumpat nyang teuböih:

Yeyada (keuturonan Yesua)	–	973
Imer	–	1.052
Pasyhur	–	1.247
Harim	–	1.017

40-42 Kawöm keuluwarga Lewi nyang geuwo nibak teumpat nyang teuböih na kheueh lagéenyoe:

Yesua dan Kadmiel (keuturonan Hodawya)	–	74
Ureuëng nyang meuca-e di Baét TUHAN (keuturonan Asaf)	–	128
Ureuëng nyang jaga babah pintoe geureubang di Baét TUHAN (keuturonan Salum, Ater, Talmon, Akub, Hatita dan Sobai)	–	139

43-54 Nyoe kheueh dafeutar kawöm keuluwarga nyang meutugaih di Baét TUHAN nyang ka geuwoe nibak teumpat nyang teuböih:

Ziha, Hasufa, Tabaot,
Keros, Siaha, Padon,
Lebana, Hagaba, Akub,
Hagab, Samlai, Hanan,
Gidel, Gahar, Reaya,
Rezin, Nekoda, Gazam,
Uza, Paseah, Besai,
Asna, Meunim, Nefusim,
Bakbuk, Hakufa, Harhur,
Bazlut, Mehida, Harsa,
Barkos, Sisera, Temah,
Neziah dan Hatifa.

55-57 Kawöm keuluwarga deundayang Nabi Sulaiman nyang woe na kheueh lagéenyoe:

Sotai, Soferet, Peruda,
Yaala, Darkon, Gidel, Sefaca, Hatil,
Pokheret-Hazebaim dan Ami.

58 Kawöm keuluwarga nyang meutugaih di Baét TUHAN dan ureuëng deundayang Nabi Sulaiman nyang woe nibak teumpat nyang teuböih na jeumeulah jih 392 droe.

59-60 Ureuëng-ureuëng nyang beurangkat nibak banda-banda di Tel-Melah, Tel-Harsa, Kerub, Adan dan Imer na jeumeulah 652 droe. Awaknyan banmandum ka jitamong kawöm keuluwarga Delaya, Tobia dan Nekoda, teuma awaknyan hana hase jipeudeuh bukeuti bahwa droe jih nyan na kheueh keuturonan bansa Israel.

61-62 Meunan cit deungon na padub boh kawöm nibak keuluwarga teungku imeum nyan hana teuma hase jipeuleumah bukeuti atawa hana jiteumé catetan keuhai indatu droe awaknyan, na kheueh kawöm keuluwarga Habaya, Hakos, dan Barzilai. (Indatu kawöm Barzilai jimeukawen deungon sidroe ureuëng inong nibak kawöm Barzilai di Gilead, dan óh lheuehnyan di gobnyan jipeuguna laju nan tuwan jih.) Sabab awaknyan hana hase jipeuleumah bukeuti soe indatu jihnyan, lé sababnyan teuma awaknyan hana hase teuteurimong sibagoe teungku imeum. 63 Gubunur nyang meutugaih di daerah Yehuda geutam awaknyan mangat bék jipajoh peunajoh nyang teupeuseumah ubak Po teu Allah, sampoe beuna sidroe teungku imeum nyang hase geubri peutunyok deungon cara teungui Urim dam Tumim.[b]

64-67 Ureuëng-ureuëng nyang teuböih nyang ka jiwoe u nanggroe jih na jeumeulah 42.360 droe. Seulaén nibak nyan jeumeulah ureuëng peumbantu awaknyan na 7.337 droe dan ureuëng meuca-e na teuma 200 droe. Dan awaknyan na teuma jiba sajan beulatang-beulatang peulara awaknyan lagéenyoe:

Guda	–	736
Bagal	–	245
Unta	–	435
Keuleudée	–	6.720

68 Watée ureuëng-ureuëng nyang teuböih nyan ka trok u Baét TUHAN di Yerusalem, na meupadubdroe peumimpén kawöm jijok laju peuseumahan keu galak droe mangat jeuet teupeudong lom Baét TUHAN. 69 Awaknyan jijok sumbangan meunurot keumampuan jih maséng-maséng dan hase jih na kheueh 500 kilogram méuh, 2.800 kilogram pirak, dan 100 boh bajée jubah keu teungku-teungku imeum.

70 Bubena teungku imeum, ureuëng-ureuëng Lewi dan siladum nibak rakyat jitinggai teutab di Yerusalem dan di banda-banda nyang rab deungon nyan.[c]

Ureuëng-ureuëng nyang tugaih jih meuca-e, ureuëng nyang tugaih jih jijaga babah pintoe Baét TUHAN dan ureuëng nyang meubuet di Baét TUHAN dan ureuëng-ureuëng Israel nyang leubeh nibak awaknyan jitinggai teutab di banda-banda teumpat tinggai indatu awaknyan yohmasa ilée.

Iébadat teupeuphon lom

3 Bak buleuen nyang keutujoh, ureuëng-
ureuëng Israel ka tinggai teutab di ban-
da jihnyan maséng-maséng. Bak tanggai sa
buleuen nyan awaknyan jimeusapat di Ye-
rusalem, 2 laju lé Yesua bin Yozadak meu-
nan cit deungon rakan-rakan gobnyan bube-
na teungku imeum dan Zerubabel aneuëk
Sealtiel meunan cit deungon kawöm syeda-
ra gobnyan, jipeudong lom miseubah Po teu
Allah Israel. Deungon na lagéenyan awak-
nyan ka jeuet jitot keureubeuen lom di ateu-
eh miseubah nyan, nyang paih deungon
peutunyok-peutunyok nyang na teutuléh di-
dalam kitab Huköm Nabi Musa, hamba
Allah nyan. 3 Bahpi[d] awaknyan jitakot keu
peunduduek nyang na di nanggroe nyan,
teuma awaknyan teutab cit jipeudong
miseubah nyan di teumpat phon teupeu-

[b] *Urim dan Tumim:* Dua boh beunda nyang geungui lé nabi mangat keuteupeue keuheundak Po teu Allah; tanyoe hana tateupeue deungon paih that pakriban cara teungui atranyan. [c] Saboh teujeumahan awai: *Di Yerusalem ... nyan.* Lam Ibrani hana. [d] "Bahpi" atawa Lé sabab.

2:63: Teu. 27:21 **2:70:** 1Taw. 9:2, Neh. 11:3 **3:2:** Keu. 27:1 **3:3:** Teu. 28:1-8

dong. Dan deungon na nyang lagéenyan
awaknyan laju jipeuphon lom jipeuseumah
keureubeuen nyang teutot, bah kheueh nyan
óh watée beungoh meunan cit óh watée
seupôt uroe. 4 Meunan cit awaknyan jipeuna
Uroe Raya Jambo Ôn, nyang paih deungon
peuratoran nyang ka teupeuteutab keu nyan;
dan tieb-tieb uroe jipeuseumah keureubeuen
nyang ka teupeuteutab nibak uroenyan.
5 Seulaén nibaknyan awaknyan seucara teu-
ato jipeuseumah teuma keureubeuen nyang
teutot meunan cit deungon keureubeuen
Uroe Raya Buleuen Barô, dan keu banman-
dum uroe raya nyang laén nyang teupeuna
keu teuseumah TUHAN. Meunan cit awak-
nyan jipeuseumah teuma keureubeuen keu-
galak até ubak TUHAN. 6 Bahpi Baét TUHAN
gohlom teupeuphon peudong lom, teuma
nibak tanggai sa buleuen tujoh rakyat ka
jipeuphon tot keureubeuen keu TUHAN.

Baét TUHAN jipeuphon peudong lom

7 Rakyat laju jijok sumbangan péng gu-
na keu upah utoih kayée ngon utoih batée.
Meunan cit lé rakyat hana jituwoe jikirém
peunajoh deungon ié jieb, meunan cit deu-
ngon minyéuk zaiton u banda-banda Tirus
dan banda Sidon guna jih mangat teutuka
deungon kayée ceumara Libanon nyang na
di banda-banda nyan. Kayéenyan laju jiba u
Yafo meulalu laôt. Banmandum nyan geu-
peubuet lé rakyat deungon na idhin nibak
Kores, raja Persia. 8 Dan nibak buleuen
nyang keudua, nibak thon nyang keudua óh
ka lheueh ureuëng Israel jiwoe u Yerusalem,
jipeuphon kheueh lé awaknyan jipeudong
lom Baét TUHAN. Zerubabel, Yesua dan
rakan-rakan gobnyan nyang saboh bansa,
bubena teungku imeum, ureuëng Lewi,
paneuk haba, banmandum ureuëng nyan
beukaih nyang teuböih, banmandum meu-
keureuja. Ureuëng-ureuëng Lewi nyang
meu-umu 20 thon u ateueh geutunyok ma-
ngat jeuet keumando nibak seumeugöt Baét
TUHAN nyan. 9 Dan Yesua, ureuëng Lewi
nyan, meusajan deungon aneuëk-aneuëk
syedara gobnyan, dan meunan cit deungon
Kadmiel deungon aneuëk-aneuëk gobnyan
cit teuma (kawöm Hodawya)[e] meusajan-sa-
jan jikawai nibak teumpat teupeugöt Baét
TUHAN nyan. Awaknyan jibantu lé ureuëng
Lewi nibak kawöm Henadad.
10 Nibak watée ureuëng-ureuëng nyang
meubuet bangunan ka jipeuphon peudong
keunaleueng Baét TUHAN, lé teungku
imeum nyang meupeukayan jubah sira geu-
mat beureuguih nibak jaroe laju geucok
teumpat maséng-maséng. Meunan cit deu-
ngon ureuëng-ureuëng Lewi nibak kawöm
Asaf ka teudong disinan sira jimat nibak
jaroe gobnyan maséng-maséng saboh gong
ubit. Awaknyan laju geumeurateb sira jipuja
pujo ubak TUHAN sisuai deungon peura-
toran nyang ka geupeuteutab yoh mantong
udeb Nabi Daud. 11 Rakyat jimeuca-e ngon
nyanyoe puja dan pujo ubak TUHAN, sira
jiulang-ulang nibak baréh keuneulheuh,
meunoe kheueh su cae nyan,

"TUHAN nyan lumpah that jroh; dan
geunaséh Gobnyan keu Israel
keukai dan abadi."

Banmandum rakyat jiseumurak ngon geum-
bira sira jipujoe TUHAN, sabab keunaleueng
Baét TUHAN ka jipeuphon keubah teuma.
12 Le that-that lamkawan teungku-teungku
imeum, ureuëng-ureuëng Lewi, dan ulée-
ulée kawöm nyang ka tuha-tuha umu jih ka
lheueh jikalon Baét TUHAN yoh masa ilée.
Yoh watée jingieng teupeuduek keunaleu-
eng Baét TUHAN nyang na jinoe, laju jimo
ba-e ngon su nyang teuga. Teuma ureuëng-
ureuëng nyang laén nyang na teuka disinan
jiseumurak meuhubo sabab geumbira ma-
ngat that até, 13 sampoe hana hase le teubeu-
da ureuëng mo deungon ureuëng seumurak.
Su jih pih lumpah that meudeungkeng, sam-
poe teudeungoe jiôh nyang meutaga.

Baét TUHAN nyang teungoh teupeugét jipeukaru

4 Haba keuhai ureuëng-ureuëng nyang
ka jiwoe nibak teumpat teuböih nyang
teungoh jipeudong Baét TUHAN, Allah Isra-
el, laju teudeungoe lé musoh ureuëng Yehu-
da dan Benyamin. 2 Sababnyan awaknyan
laju jijak meurumpok deungon Zerubabel
dan bubena ulée-ulée kawöm, óh ka meu-
rumpok ngon awaknyan laju jiusui nyang
lagéenyoe, "Tapeu idhin kheueh ubak ka-
moe mangat kamoe pih hase kamoe jak
meusajan watée teupeudong Baét TUHAN
nyan, sabab dikamoe pih meubakti ubak
TUHAN Po teu Allah syedara, saban cit lagée
syedara banmandum. Kamoe sabe kamoe

---

[e] Mungken that (kalon 2:40) *Hodawya.* Ibrani: Yuda.

3:4: Teu. 29:12-38 **3:5:** Teu. 28:11–29:39 **3:10:** 1Taw. 25:1 **3:11:** 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Zab. 100:5, 106:1, 107:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11 **4:2:** 2Raj. 17:24-41

peuseumah keureubeuen keu gobnyan yoh
phon watée Esar-Hadon, raja Asyur nyang
ba kamoe keunoe."
3 Teuma Zerubabel, Yesua dan uléeulée kawöm nyan geujaweueb, "Kamoe hana peureulée gata bantu keu kamoe peudong Baét TUHAN, Allah kamoe. Bah kheueh kamoe peudong keudroe lagée nyang geupeurintah lé Kores, raja Persia, ubak kamoe."
4 Óh lheuehnyan peunduduek nyang ka treb tinggai di nanggroe nyan ka jipeuphon peuleumoh seumangat ureuëng Yahudi dan jipeutakot-takot awaknyan mangat jeuet Baét TUHAN nyang teungoh jipeugöt nyan bék
jeuet teupeugöt. 5 Awaknyan laju jisugok
peujabat-peujabat peumeurintah Persia mangat geuyue piôh jipeugöt Baét TUHAN nyan dan geupeubateue reuncana ureuëng Yahudi nyan. Hainyan laju meulanjut simantong keurajeuen bak jaroe Raja Kores sampoe ubak keurajeuen geumat lé Raja Darius.[f]

Peumbangunan banda Yerusalem geupeupiôh

6 Bak awaiphon peumeurintahan Raja Ahasweros, musoh-musoh peunduduek Yerusalem dan Yehuda laju geutuléh surat gugatan.
7 Meunan cit nibak zamén keurajeuen Artahsasta, kaisar Persia, keujadian nyan meu-ulang lom: Bislam, Mitredat, Tabeel dan rakan-rakan awaknyan jituléh surat ubak raja. Suratnyan jituléh dalam basa Aram,[g] dan harôh jiteujeumah bak watée geubaca.[h]
8-9 Meunan cit lé Artahsasta na teuma geuteurimong surat keuhai Yerusalem.

Suratnyan geukirém lé Gubunur Rehum dan Simsai seukeutareh propinsi dan jibantu lé rakan-rakan awaknyan, na kheueh lé hakém dan banmandum peujabat Persia nyang laén nyang asai jih nibak Erekh, Babel, dan
Susan di nanggroe Elam, 10 meunan cit lé
bansa-bansa laén nyang ka geuangkot lé Asnapar Nyang Agong dan jiyue tinggai teutab di banda Samaria dan di banda-banda nyang laén lam propinsi Efrat Barat.
11 Meunoe su surat nyan,

"Ukeue nyang mulia Raja Artahsasta, nibak kamoe bubena hamba Teungku Amphon nyang tinggai di Efrat Barat. Saleuem.
12 Bah kheueh Teungku Amphon neumaklum, bahwa ureuëng Yahudi nyang ka jitinggai di wilayah-wilayah nyang laén didalam Keurajeuen Teungku Amphon, jinoenyoe jitinggai teutab di Yerusalem dan teungoh jipeudong lom banda nyang jeuhet dan galak that jibeurontak. Awaknyan ka jipeuphon lom jipeudong bintéh-bintéh beuton dan hana treb le ka seuleusoe jipeugöt atra nyan.
13 Meunyoe banda nyan ka seuleusoe jipeudong lom dan bintéh-bintéh beuton nyan ka lheueh jipeudong, peunduduek nyang na tinggai disinan hana jitemle jibayeue cukée, dan deungon na nyang lagéenyan hase nibak cukée keu keurajeuen akhé jih meukureueng. 14 Kamoe ka
meu-utang budoe ubak Teungku Amphon dan hana ék kamoe ngieng meunyoe Teungku Amphon jipeurugoe, lé sababnyan, kamoe usui ubak Teungku Am-
phon, 15 mangat Teungku Amphon neuyue pareksa surat-surat peutinggai indatu Teungku Amphon. Nibak asoe surat tinggai nyan Teungku Amphon teuma neuteupeue bahwa banda Yerusalem keubit galak that jibeurontak dan yohphon ilée sabe jipeurugoe soemantong raja nyang mat peurintah ateueh propinsi nyan. Peunduduek disinan sabe payah that teupimpén. Nyang kheueh sabab jih banda
nyan ka geupeuhanco. 16 Nyang kheueh,
kamoe yakén that, meunyoe banda nyan jipeudong lom dan bintéh-bintéh beuton jipeudong teuma, Teungku Amphon hana meuhase le neukuasa propinsi Efrat Barat nyoe."
17 Raja laju geukirém jeunaweueb geuh lagéenyoe,

"Keu Gubunur Rehum dan Simsai seukeutareh propinsi, meunan cit deungon rakan-rakan awaknyan nyang na tinggai di Samaria dan di banda-banda nyang laén nyang na tinggai di propinsi Efrat Barat.[i] Saleuem.
18 Surat nyang ka lheueh gatanyoe kirém ka lheueh jiteujeumah dan jibaca
dikeue ulôn. 19 Dan ateueh peurintah

---

[f] *Raja Darius:* calitranyoe na lom lam ayat 24. Ayat 6-23 teugamba peuristiwa-peuristiwa nyang teujadi rab siabad óh lheueh nyan. [g] *Aram* nibak 4:8 trok 6:18 kitab nyoe hana meubasa Ibrani teuma na kheueh lam basa Aram.
[h] *"Surat ... geubaca"* atawa Surat nyan meubasa Aram dan jituléh ngon tulésan Aram. [i] *"Propinsi Efrat Barat" Di miyueb peumeurintahan Persia nanggroe Yuda na kheueh bagian nibak propinsi atra Persia disiblah u barat Krueng Efrat.*
4:6: Est. 1:1

ulôn ka ulôn yue seulidek, dan keubit na
bukeuti phon yoh jamén ilée Yerusalem
sabe jilawan kuasa raja-raja dan le lam-
kawan peunduduek jih na kheueh peum-
beurontak dan nyang kayém that ji peuna
karu. 20 Ka lheueh lé raja-raja nyang peu-
kasa geupeurintah ateueh propinsi Efrat
Barat dan bansabohnyan dan jipeuna cu-
kée ngon upeti. 21 Sabab nyan, tapeu-
treun kheueh peurintah mangat tayue piôh
buet nyang teungoh jikeureuja lé awak-
nyan, mangat banda nyan bék jipeudong
le sampoe ulôn peutron peurintah-peu-
rintah nyang laén. 22 Tapeubuet laju peu-
rintah nyang ka ulôn titah nyoe mangat
bék meutamah geuhon le beuban ulôn!"
23 Meunan lheueh geubaca dikeue Rehum,
Simsai dan rakan-rakan awaknyan surat nyang
teuka nibak raja Artahsasta nyan, jijak laju
awaknyan u Yerusalem dan jipaksa ureuëng
Yahudi mangat bék jipeudong lé banda nyan.

Baét TUHAN jipeuphon peudong lom

24 Keuhai teupeubuet Baét TUHAN ka
geupeupiôh dan hana jikeureuja sampoe ni-
bak thon nyang keudua keurajeuen Darius
raja Persia.

5 Nibak watéenyan na dua droe nabi,
maséng-maséng nan nabi nyan Nabi
Hagai dan Nabi Zakharia bin Ido, ban dua
nabi nyan ka geupeuphon peugah haba ateu-
eh nan Po teu Allah Israel ubak ureuëng
Yahudi nyang na tinggai di Yehuda dan
Yerusalem. 2 Ban geudeungoe peusan dua
droe nabi nyan Zerubabel bin Sealtiel dan
Yesua bin Yozadak bagaih-bagaih jijak peu-
dong lom Baét TUHAN di Yerusalem, geu-
bantu lé bandua droe nabi nyan.

3 Teuma Tatnai, gubunur propinsi Efrat-
Barat, meusajan deungon Syetar-Boznai
dan rakan-rakan awaknyan bagaih-bagaih
jijak u Yerusalem dan jitanyong ubak
ureuëng Yahudi, "Soe ureuëng nyang yue
gata sampoe gata peudong dan gata peu-
leungkab Rumoh Iébadat nyoe?" 4 Dan
awaknyan [j] jitanyong cit nan-nan ureuëng
nyang ka jitulông peugöt Baét TUHAN nyan.
5 Teuma Po teu Allah teutab geupeurati dan
geulindong peumimpén-peumimpén Yahu-
di nyan, deungon nyan lé peujabat-peujabat
Persia hana jipeukaru sigohlom awaknyan
jikirém surat ubak Darius dan geuteurimong
jeunaweueb jih. 6 Nyoe kheueh laporan
nyang awaknyan kirém ubak Raja.

7 "Ukeue nyang mulia Raja Darius.
Seumoga Teungku Amphon neumat
peurintah deungon seujahteura!

8 Kira jih Teungku Amphon neu-
maklum, bahwa kamoe ka kamoe jak u
propinsi Yehuda, disinan kamoe kalon
bahwa Baét TUHAN, Allah Nyang Raya,
teungoh jipeudong lom deungon batée-
batée nyang raya dan bintéh-bintéh beu-
ton nyang meulapeh deungon kayée. Bu-
et nyang jipeubuet bit-bit deungon that
teuliti dan hana halangan sapeue.

9 Óh lheuehnyan kamoe tanyong
ubak peumimpén bansa nyan, soe nyang
ka jok idhin ubak awaknyan keu jipeu-
dong lom Rumoh Iébadat nyan dan jipeu-
leungkab óh sampoereuna. 10 Meunan cit
kamoe tanyong teuma nan-nan awak-
nyan mangat hase kamoe britée ubak
Teungku Amphon soe mantong nyang
jeuet keu ulée nibak buet nyan.

11 Jijaweueb lé awaknyan, 'Kamoe
nyoe na kheueh hamba Po teu Allah
nyang mat kuasa ateueh álam seumeusta.
Kamoe teungoh kamoe peudong lom Ba-
ét TUHAN nyang teupeudong dan teupeu-
leungkab meuploh-ploh thon nyang ka
lheueh lé sidroe raja Israel nyang agong.
12 Teuma lé sabab indatu kamoe ka geu-
peumeureuka ubak Po teu Allah nyang
mat kuasa di syeuruga, nyang kheueh sa-
bab jih Gobnyan geuseurah awaknyan
ubak keukuasaan Neubukadnezar, raja
Babel nibak keuturonan Kasdim. Raja
nyan ka geupeuhanco Baét nyan dan laju
geuangkot bansa kamoe u Babel. 13 Óh
lheuehnyan Kores jeuet keuraja Babel
dan nibak thon nyang phon lam peumeu-
rintahan gobnyan, raja nyan laju geupeu-
treun peurintah mangat teupeudong lom
Baét TUHAN nyan. 14 Dan kon nyan man-
tong, banmandum peukakaih-peukakaih
méuh dan pirak nyang teupeuguna di da-
lam Baét TUHAN jijok pulang meunan cit
nyang geucok di Yerusalem lé Nebukad-
nezar laju geupeutamong u dalam kuil di
Babel. Peukakaih-peukakaih nyan geu-
bri lé Raja Kores keu ureuëng nyan nan
jih Sesbazar, nyang ka geuangkat jeuet
keugubunur Yehuda. 15 Raja geuyue

---

[j] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Awaknyan*. Aram: Kamoe.

4:24: Hag. 1:1, Za. 1:1 **5:1:** Hag. 1:1, Za. 1:1 **5:2:** Hag. 1:12, Za. 4:6-9 **5:12:** 2Raj. 25:8-12, 2Taw. 36:17-20, Yer. 52:12-15 **5:13:** Ezr. 1:2-11

ubak gobnyan mangat jicok peukakaih-
peukakaih nyan dan geuyue woe atra
nyan u Baét TUHAN di Yerusalem, dan
geuyue peudong lom Baét nyan. 16 Dan
teuka kheueh laju Sesbazar u Yerusalem,
laju geupeuduek sandi Baét TUHAN nyan.
Yoh phon watéenyan sampoe án jinoe
peumbangunan Baét TUHAN nyan teutab
hana jipiôh, teuma gohlom cit seuleusoe.'
17 Meunyoe Teungku Amphon neu-
bri idhin, kamoe usui mangat teuseulidek
didalam surat arsib keurajeuen di Babel.
Deungon na lagéenyan ka hase tateupeue
peu kheueh beutôi na peurintah Raja Ko-
res keu jipeudong lom Baét TUHAN di
Yerusalem nyoe. Óh lheuehnyan kamoe
lakée haba keuhai keuputosan Teungku
Amphon keu peukara nyan."

Peurintah Kores na meuteumé lam surat arsib

6 Óh lheuehnyan ateueh peurintah Raja
Darius, laju teupeuna seulidek didalam
surat arsib keurajeuen nyang na teukeubah di
Babel. 2 Teuma catetan keuhai nyan bukon
meuteumé di Babel, teuma di banda Ahmeta
di daerah Media. Catetan nyan teutuléh nibak
saboh geunulong surat nyang su jih lagéenyoe,
3 "Bak thon nyang keuphon nibak
peumeurintahan Raja Kores, gobnyan
geupeuteubiet peurintah mangat jeuet
Baét TUHAN di Yerusalem teupeudong
lom sibagoe teumpat ureuëng jiba peu-
seumahan dan teumpat tot keureubeuen.
Manyang Baét nyan 27 metée dan luwah
jih 27 metée cit. 4 Bintéh-bintéh jih harôh
teupeugot lagée nyang teupeugah nyoe:
di ateueh tieb-tieb lhée boh lapéh batée
harôh teupasang silapéh kayée. Biaya jih
jitanggong lé kaih keurajeuen. 5 Meunan
cit deungon peukakaih-peukakaih méuh
dan pirak nyang teupeuguna di Baét
TUHAN dan nyang teucok di Yerusalem
lé Raja Nebukadnezar dan geuangkot u
Babel, nyan harôh teupeuriwang ubak
teumpat jih lagée sot nyang ka."

Raja Darius geubri peurintah mangat jeuet peumbangunan Baét TUHAN nyan teupeugot laju

6 Óh lheuehnyan lé Raja Darius geuki-
rém laju haba nyang lagéenyoe,
"Ubak Tatnai, gubunur propinsi Ef-
rat Barat, dan Syetar-Boznai, meunan cit
keu bubena peujabat di Efrat Barat.
Bék gata peukaru ureuëng-ureuëng
Yahudi nyan, 7 dan bék teuma gatatam
awaknyan meunyoe jipeugot Rumoh Ié-
badat droe jih. Peubiyeu mantong gubu-
nur Yehuda dan peumimpén Yahudi
jipeudong lom Rumoh nyan. 8 Lheueh
nyan, ulôn peurintah ubak banmandum
syedara mangat neutulông awaknyan ni-
bak buet teupeudong lom bangunan nyan
deungon cara lagéenyoe: Banmandum
biaya bangunan harôh teucok nibak hase
cukée nanggroe nyang teukuteb nibak
rakyat di propinsi Efrat Barat dan gata
bayeue bubagaih keu ureuëng-ureuëng
nyan bék gata teun-teun. 9 Seulaén ni-
baknyan peue mantong nyang jipeureu-
lée meunurot nyang geupeugah lé teung-
ku imeum di Yerusalem, lagée miseujih
geulakée leumô agam nyang mantong
muda, bubiri agam dan aneuëk bubiri keu
keureubeuen teupeuseumah ubak Po teu
Allah nyang mat kuasa didalam syeuru-
ga, meunan cit deungon gandom, sira,
anggô dan minyéuk zaiton, nyan ban-
mandum harôh tabri keu awaknyan tieb-
tieb uroe dan hánjeuet gata peu ayéum-
ayéum. 10 Gata peubuet kheueh
banmandum nyan mangat awaknyan ha-
se jipeuseumah keureubeuen nyang teu-
peugalak até Allah nyang na didalam
syeuruga, dan mangat awaknyan jilakée
beureukat keu ulôn dan keu banmandum
aneuëk agam ulôn. 11 Ulôn peurintah
teuma somantong ureuëng nyang jilang-
geh ubak peurintah nyoe nibak rumoh
ureuëng nyan teulot saboh taméh, teu-
peucincu nibak ujong jih, dan laju teutob
ateueh tuboh ureuëng nyan sampoe ma-
té. Dan rumoh nyan harôh teuma teureu-
loih óh lheuehnyan teupeujeuet keu-
teumpat böih blôh. 12 Seumoga Allah
nyang ka geupiléh Yerusalem sibagoe
teumpat teuseumah Gobnyan, geupeubi-
nasa somantong raja atawa bansa nyang
jijeuet iengkeue ubak peurintah nyoe dan
jicuba jikeuneuk peuhanco Baét TUHAN
di Yerusalem nyan. Ulôn, Raja Darius,
ka ulôn peutron peurintah nyoe. Tapeu-
buet kheueh deungon sigét-gét jih."

Baét TUHAN teubaiát

13 Peue nyang ka geupeurintah lé Raja
Darius nyan geupeubuet laju deungon até-
até that lé Tatnai, gubunur Efrat Barat nyan,
meunan cit lé Syetar-Boznai dan rakan-ra-

kan gobnyan. 14 Geutulông teuma Nabi
Hagai dan Nabi Zakharia, lé dumna peu-
mimpén Yahudi laju geupeuseuleusoe geu-
peugot Baét TUHAN nyan. Awaknyan ba-
gaih-bagaih geupeugot Baét TUHAN nyan
paih lagée peurintah Allah Israel dan peurin-
tah Kores, Darius dan Artahsasta, raja-raja
Persia nyan. 15 Baét TUHAN nyan seuleusoe
nibak tanggai lhée buleuen Adar bak thon
nyang keunam keurajeuen Raja Darius.
16 Óh lheuehnyan, di ureuëng Israel deu-
ngon até nyang galak that-that, meunan cit
di teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Le-
wi dan banmandum ureuëng woe nyang ka
lheueh teuböih jijak reuseumi Baét TUHAN
nyan. 17 Bak watéenyan awaknyan jipeuseu-
mah ubak TUHAN na 100 boh leumô agam,
200 boh bubiri agam dan na 400 boh aneuëk
bubiri. Keu keureubeuen teupeu amphon
desya, teupeuseumah teuma 12 boh kaméng
agam, saboh sapo keu tieb-tieb sukée Israel.
18 Óh lheuehnyan keu teumeubuat lam Baét
TUHAN awaknyan laju jisuson kawöm-
kawöm teungku-teungku imeum meunan cit
deungon ureuëng-ureuëng Lewi meunurot
peuratoran nyang na teutuléh didalam kitab
Nabi Musa.

Peurayaan Paskah

19 Bak tanggai peuet blaih buleuen sa
thon nyang óh lheueh nyan, ureuëng-
ureuëng nyang ka jiwoe nibak teumpat
teuböih, laju jipeuna peurayaan Paskah.
20 Banmandum teungku imeum dan ureuëng
Lewi ka geupeuna upacara teupeugleh droe
sampoe ka teuanggab gleh. Óh lheuehnyan
di ureuëng-ureuëng Lewi laju geusie beula-
tang peulara keu keureubeuen Paskah keu
teungku imeum, keu gobnyan keudroe dan
banmandum ureuëng nyang beukaih
teuböih nyang laén nyan teuma. 21 Banman-
dum keureubeuen nyan jipajoh lé ureuëng
Israel nyang ka jiwoe nibak teumpat teuböih
dan peunduduek nanggroe nyan nyang ka
jitiek cara udeb nyang peunoh deungon de-
sya dan jiteuka keujijak meubakti ubak
TUHAN, Allah Israel. 22 Na tujoh uroe treb
jih awaknyan deungon geumbira jipeuna
Khanuri Ruti Nyang Hana Meurago. Awak-
nyan banmandum galak sabab TUHAN ka
geupeujeuet raja Asyur[k] meumurah até ubak
awaknyan, sampoe geutem tulông awak-
nyan teupeudong lom Baét TUHAN, Allah
Israel.

Ezra ka trok u Yerusalem

7 Meuthon-thon teuma óh lheueh nyan,
bak watée Artahsasta geumat peurintah
sibagoe raja Persia, na sidroe ureuëng agam
nyang nan geuh Ezra, gobnyan nibak keutu-
ronan Teungku Imeum Agong Nabi Harun.
Garéh keuturonan gobnyan phon di miyueb
u ateueh na kheueh lagéenyoe:
Ezra
Seraya
Azarya
Hilkia
2 Salum
Zadok
Ahitub
3 Amarya
Azarya
Merayot
4 Zerahya
Uzi
Buki
5 Abisua
Pinehas
Eleazar
Teungku Imeum Agong
Nabi Harun
6-7 Ezra na kheueh sidroe ureuëng nyang
malem dan gobnyan geuteupeue that keuhai
Huköm nyang geupeutron lé TUHAN Po teu
Allah Israel ubak Nabi Musa. Sabab Ezra
geubri beureukat lé TUHAN Allah gobnyan,
dan diraja pi hana geupeu kliet peue nyang
geulakée lé gobnyan geujok laju. Bak thon
nyang keutujoh geumat keurajeuen lé Raja
Artahsasta, geujak kheueh Ezra nibak Babel
u Yerusalem meusajan deungon saboh ka-
wan ureuëng Israel nyang meubagoe ragam
ureuëng jih, na teungku-teungku imeum,
ureuëng Lewi, ureuëng meuca-e meunan cit
deungon ureuëng nyang meutugaih nibak
babah pintoe geureubang Baét TUHAN, dan
ureuëng-ureuëng meukeureuja. 8-9 Awak-
nyan jitinggai Babel nibak tanggai sa buleu-
en sa dan deungon tulông Po teu Allah, trok
kheueh awaknyan u Yerusalem deungon
seulamat nibak tanggai sa buleuen limong.
10 Ezra ka geucurah sigala peuratian gob-
nyan ubak teuseulidek Huköm-huköm
TUHAN, seulaén keu geupeubuet keudroe,

[k] *raja Asyur:* mungken nyang teumeukeusut na kheueh raja Persia nyang nibak watéenyan jimat peurintah cit ateueh nanggroe Asyur.

6:14: Hag. 1:1, Za. 1:1 **6:19:** Keu. 12:1-20

geupeubeuet teuma huköm-huköm nyan
ubak bansa Israel.

Dokumen nyang geubri lé Raja Artahsasta ubak Ezra

11 Nyoe kheueh dokumen nyang geubri
lé Raja Artahsasta ubak Ezra, sidroe teung-
ku imeum nyang malem keuhai Huköm.
12 "Nibak Raja Artahsasta keu
Teungku Imeum Ezra, ureuëng nyang
malem nibak Huköm Allah nyang mat
kuasa di dalam syeuruga.[l]
13 Ulôn peurintah bahwa banman-
dum teungku imeum, ureuëng Lewi dan
ureuëng Israel nyang laén dipat mantong
didalam keurajeuen ulôn, nyang na meu-
heuet keuneuk jak u Yerusalem, ulôn bri
idhin jijak deungon Gata. 14 Sabab ulôn
dan ban tujoh droe peunaseuhat ulôn teu
utôh Gata u Yerusalem dan Yehuda ma-
ngat teujak seulidek keuadaan disinan
dan teungieng peu kheueh Huköm Allah
nyang ka teupeucaya keu Gata, bit-bit
tataát. 15 Ulôn dan peunaseuhat ulôn
keuneuk peuseumah méuh dan pirak
ubak Allah Israel, Allah nyang tinggai di
Yerusalem. Taba kheueh peuseumahan
kamoe nyan. 16 Meunan cit taba kheueh
teuma banmandum méuh dan pirak
nyang ka Gata peusapat bansaboh nang-
groe Babel dan peue mantong sum-
bangan bansa Israel meunan cit deungon
teungku-teungku imeum gobnyan keu
Baét TUHAN Allah awaknyan di Yerusa-
lem. 17 Gata peuguna kheueh péng nyan
deungon hemat mangat tateumé bloe
leumô agam, bubiri agam, aneuëk bubiri,
gandom dan anggô. Gata peuseumah
kheueh banmandum nyan di ateueh
miseubah Baét TUHAN di Yerusalem.
18 Pirak dan méuh nyang na mantong
leubeh jeuet Gata peuguna keu Gata keu-
droe dan rakan-rakan Gata, nyang sisuai
deungon keuheundak Po teu Allah Gata.
19 Gata jok kheueh ubak Allah di Yeru-
salem peue mantong peukakaih nyang
geubri keu Gata keuteu seumayang di
Baét Allah. 20 Dan peue mantong peu-
reulée nyang laén di Baét TUHAN, jeuet
Gata lakée nibak kaih keurajeuen.
21 Meunan cit keu banmandum
nyang mat kaih keurajeuen di propinsi
Efrat Barat, ulôn peurintah mangat jeuet
peue mantong nyang geulakée lé Teung-
ku Imeum Ezra, nyang that-that malem
keuhai Huköm Allah nyang meukuasa
lam syeuruga, gata jok laju ubak gob-
nyan beureujang-reujang, 22 dan sampoe
trok ubak jeumeulah sidubnyoe le: pirak
trok 3.400 kilogram, gandom 10.000 ki-
logram, ié anggô 2.000 arée, minyéuk
zaiton 2.000 arée, dan sira sidub nyang
teupeureulée. 23 Beu até-até dan ceureu-
mat kheueh peue-peue mantong nyang
geupeureulée lé Allah nyang mat kuasa
lam syeuruga keu Baét Gobnyan, mangat
jeuet Gobnyan hana geubeungéh keu
ulôn atawa ubak ureuëng-ureuëng nyang
mat peurintah óh lheueh ulôn. 24 Gata
hana jeuet tacok cukée nibak teungku-
teungku imeum, nibak ureuëng Lewi,
nibak ureuëng nyang meuca-e, nyang ja-
ga babah pintoe geureubang, nibak
ureuëng keureuja, atawa baksoe man-
tong nyang na hubongan jih deungon
Baét TUHAN.
25 Syedara ulôn Ezra, tapeuguna
kheueh hikeumat nyang ka geubri lé Po
teu Allah ubak Gata, dan Gata angkat
kheueh peumimpén-peumimpén dan ha-
kém-hakém mangat geupimpén banman-
dum ureuëng nyang na di propinsi Efrat
Barat nyang udeb meunurot Huköm
Allah Gata. Bah kheueh Gata peuruno
banmandum Huköm nyan keu banman-
dum ureuëng nyang gohlom jiteupeue.
26 Somantong ureuëng nyang hana jitaát
ubak Huköm-huköm Allah Gata, atawa
ubak huköm nanggroe, ureuëng nyan
harôh bubagaih teuhuköm maté, atawa
teuböih beujiôh, atawa teusita hareuta
beunda jih, atawa teupeutamong u dalam
glab."

Ezra geupujo Allah

27 Laju geupeugah lé Ezra, "Pujoe
kheueh TUHAN, Allah nyang geuseumah lé
indatu geutanyoe! Allah ka geupeugrak até
raja sampoe diraja nyan ka geubri peuratian
nyang cukob raya mangat teupeudong lom
Baét TUHAN di Yerusalem. 28 Deungon
tulông Allah ulôn jigalak lé raja, lé peu-
naseuhat-peunaseuhat dan lé peujabat-peu-
jabat nanggroe nyang meukuasa; TUHAN
Allah ulôn ka geupeubeudôh seumangat
ulôn, sampoe ulôn ka meuhase ulôn pakat
ulée kawöm Israel nyang cukob le keu ji-
temwoe u Yerusalem."

[l] Ayat-ayat 12-26 teutuléh lam basa Aram (kalon 4:7). Lam basa Aram na saboh tutoe haba nyang hana trang.

Ureuëng-ureuëng nyang teuböih nyang ka woe deungon Ezra

8 Nyoe kheueh dafeutar bubena ulée kawöm nyang ka teuböih u Babel dan jiwoe lom deungon ulôn, Ezra u Yerusalem nibak watée Artahsasta geumat peurintah sibagoe raja:

2-14 Gersom, nibak kawöm Pinehas
Daniel, nibak kawöm Itamar
Hatus bin Sekhanya, nibak kawöm Nabi Daud
Nabi Zakharia nibak kawöm Paros, meusajan deungon 150 droe ureuëng agam nibak kawöm gobnyan (na catetan keuhai silsilah awaknyan)
Elyoënai bin Zerahya, nibak kawöm Pahat-Moab, meusajan deungon 200 droe ureuëng agam
Sekhanya bin Yahaziel, nibak kawöm Zatu,[m] meusajan deungon 300 droe ureuëng agam
Ebed bin Yonatan, nibak kawöm Adin, meusajan deungon 50 droe ureuëng agam.
Yesaya bin Atalya, nibak kawöm Elam, meusajan deungon 70 droe ureuëng agam
Zebaja bin Mikhael, nibak kawöm Sefaca, meusajan deungon 80 droe ureuëng agam
Obaja bin Yehiel, nibak kawöm Yoab, meusajan deungon 218 droe ureuëng agam
Selomit bin Yosifya, nibak kawöm Bani,[n] meusajan deungon 160 droe ureuëng agam
Zakharia bin Bebai, nibak kawöm Bebai, meusajan deungon 28 droe ureuëng agam
Yohanan bin Hakatan, nibak kawöm Azgad, meusajan deungon 110 droe ureuëng agam
Elifelet, Yehiel dan Semaya, nibak kawöm Adonikam, meusajan deungon 60 droe ureuëng agam (awaknyoe teuka jih óh dudo teuma)
Utai dan Zabud, nibak kawöm Bigwai, meusajan deungon 70 droe ureuëng agam.

Ezra laju geupeusapat ureuëng-ureuëng Lewi mangat jeuet keu ureuëng peutimang TUHAN di Baét TUHAN

15 Banmandum kawöm nyan ulôn peu-
sapat nibak binéh krueng nyang ié jih ji-ile
u banda Ahawa, laju kamoe peudong khi-
mah disinan nyang treb jih lhée uroe. Óh ka
lheueh ulôn peureksa, teunyata na meupa-
dubdroe teungku imeum lamkawan awak-
nyan, teuma hana meusidroe pi nyang na
nibak sukée Lewi. 16 Laju ulôn hôi sikureu-
eng droe lamkawan peumimpén, awaknyan
na kheueh: Eliezer, Ariel, Semaya, Elnatan,
Yarib, Elnatan, Zakharia, Mesulam dan na
teuma dua droe gurée, na kheueh Yoyarib
dan Elnatan. 17 Óh lheueh nyan ulôn yuejak
awaknyan mangat jijak meurumpok deu-
ngon Ido, pang ulée masyarakat di Kasifya,
deungon jilakée mangat Ido dan rakan-ra-
kan jih ureuëng nyang meubuet di Baét
TUHAN, jikirém ubak kamoe ureuëng-
ureuëng nyang meubuet di Baét TUHAN.
18 Sabab murah até Po teu Allah, awaknyan
geukirém ubak kamoe Serebya, ureuëng Le-
wi nyang malem nibak kawöm Mahli. Meu-
sajan deungon gobnyan teuka cit teuma
aneuëk miet dan syedara-syedara gobnyan,
le jih na 18[o] droe. 19 Hasabya dan Yesaya
nibak kawöm Merari, deungon dua ploh
droe kawöm syedara gobnyan, geukirém cit
keukamoe. 20 Di sampeng nyan na teuma
220 droe ureuëng nyang meukeureuja di
Baét TUHAN nyang na teudafeutar nan-nan
awaknyan. Indatu awaknyan yohmasa ilée
ka geupeuteutab lé Nabi Daud dan bubena
ureuëng rayeuk lam keurajeuen nanggroe
keu jitulông ureuëng Lewi.

Ureuëng-ureuëng beukaih nyang teuböih jipuasa ngon meudoá

21 Dan nibak binéh Krueng Ahawa nyan
ulôn peusapat dan banmandum awaknyan
harôh jipuasa dan jipeumiyueb droe dikeue
Po teu Allah. Kamoe meudoá mangat Po teu
Allah geupimpén kamoe nibak rot ueh raya,
dan geulindong kamoe, aneuëk-aneuëk ka-
moe dan banmandum hareuta milék kamoe.
22 Ulôn seugan keuneuk lakée tantra meugu-
da ubak raja keu teulindong kamoe nibak
musoh bak rot ueh raya. Sabab ulôn ka
lheueh ulôn peugah ubak gobnyan, bahwa
Allah kamoe teuma geubri beureukat soe

[m] Saboh teujeumahan kuno: (kalon 2:8) *Zatu,* Ibrani hana nan nyan. [n] Saboh teujeumahan kuno (2:10) *Bani,* Ibrani hana nan nyan. [o] 18, atawa 17 droe.

mantong nyang meubakti ubak Gobnyan
dan geubanci meunan cit geuhuköm soe
mantong ureuëng nyang hana seutia ubak
Gobnyan. 23 Lé sababnyan kheueh kamoe
puasa sira meudoá ubak Allah dan kamoe
lakée peulindongan Gobnyan dan doá ka-
moe nyan pi geudeungoe.

Peuseumahan-peuseumahan keu Baét TUHAN

24 Lamkawan teungku-teungku imeum
nyang paleng meusyeuhu ka ulôn piléh 12
droe: Serebya, Hasabya dan na 10 droe teuk.
25 Óh lheuehnyan ulôn timang keu awak-
nyan pirak, méuh dan peukakaih-peukakaih
nyang ka lheueh geusumbang lé raja, lé
peunaseuhat meunan cit lé ureuëng-ureuëng
rayeuk dan lé banmandum ureuëng Israel,
mangat jeuet teupeuguna di dalam Baét
TUHAN. Banmandum nyan ka lheueh ulôn
jok ubak teungku-teungku imeum nyan.
26-27 Nyoe kheueh dafeutar sumbangan-
sumbangan nyan:

pirak	–	22 ton
100 boh peukakaih pirak	–	70 kilogram
méuh	–	3.400 kilogram
20 boh cambông méuh	–	8,4 kilogram
2 boh cambông peurunggu nyang paleng ceudah, nyang saban yuem jih deungon cambông méuh.		

28 Ulôn peugah ubak teungku-teungku
imeum nyan lagéenyoe, "Gatanyoe ka teu-
peukhusos keu TUHAN, Allah nyang geuseu-
mah lé indatu geutanyoe, meunan cit deu-
ngon banmandum peukakaih pirak dan
méuh nyang teusumbang ubak TUHAN nyan
pi na kheueh khusos keu TUHAN. 29 Gata
jaga kheueh beunda-beunda nyan beu jroh-
jroh sampoe gata trok u Baét TUHAN. Watée
gata ka trok keudeh, gata harôh tatimang
beunda-beunda nyan, dan gata jok laju ubak
pang ulée-pang ulée imeum dan peumim-
pén-peumimpén ureuëng Lewi, meunan cit
ubak peumimpén-peumimpén ureuëng Isra-
el nyang na di Yerusalem." 30 Óh lheueh
nyan lé teungku-teungku imeum dan
ureuëng-ureuëng Lewi nyan geuteurimong
pirak, méuh dan peukakaih-peukakaih nyan
keu teuba u Baét TUHAN di Yerusalem.

Trok u Yerusalem

31 Nibak tanggai 12 buleuen nyang phon
kamoe tinggai Krueng Ahawa dan kamoe
beurangkat u Yerusalem. Nibak rot ueh
nyan kamoe geulindong lé Po teu Allah
nibak seurangan dan jihampeueng lé musoh.
32 Óh watée ka sampoe u Yerusalem, kamoe
meureuhat na lhée uroe. 33 Óh lheuehnyan
nibak uroe nyang keu peuet barô kheueh
kamoe jak u Baét TUHAN, disinan laju ka-
moe timang pirak, méuh dan peukakaih-
peukakaih nyan. Óh lheueh nyan barô kheu-
eh kamoe jok ubak Teungku Imeum
Meremot bin Uria sira geusaksi lé Eleazar
bin Pinehas dan dua droe ureuëng Lewi, na
kheueh Yozabad bin Yesua dan Noaja bin
Binui. 34 Banmandum beunda nyan geu
itong dan geutimang, laju geucetet deungon
leungkab.

35 Bak uroenyan cit teuma banmandum
ureuëng nyang ka jiwoe nibak teumpat
teuböih nyan, jipeuseumah keureubeuen
nyang teutot ubak Allah Israel. Awaknyan
jipeuseumah 12 boh leumô agam keu ban-
mandum Israel, 96 boh bubiri agam dan 77
boh aneuëk bubiri; seulaén nibak nyan na
teuma 12 boh kaméng keu keureubeuen peu
amphon desya keu awaknyan keudroe. Ban-
mandum beulatang nyan geutot sibagoe
keureubeuen keu TUHAN. 36 Dan dokumen
nyang geubri lé raja keu awaknyan, geupeu-
sampoe laju ubak bubena gubunur dan peu-
jabat propinsi Efrat Barat. Dan peujabat-
peujabat nyan laju geubri bantuan ubak
rakyat mangat awaknyan teutab meuiébadat
di Baét TUHAN.

Ezra geudeungoe laporan keuhai ureuëng meukawen jampu lamkawan ureuëng Yahudi deungon nyang bukon ureuëng Yahudi

9 Óh ka seuleusoe banmandum nyan teu-
peubuet, na meupadubdroe ureuëng-
ureuëng patot nibak bansa Israel jijak meu-
hadab ubak ulôn. Awaknyan jipeugah
bahwa rakyat Israel, meunan cit deungon
teungku-teungku imeum, dan ureuëng-
ureuëng Lewi hana jipeuaséng droe nibak
bansa-bansa nyang na tinggai di bansilingka
nyan, awaknyan na kheueh bansa Amon,
Moab, Meusé, Kanaan, Het, Feris, Yebus
dan Amori. Dan di teungku imeum dan
ureuëng-ureuëng Lewi pi lagéenyan cit
jipeubuet. Awaknyan banmandum jipeubuet
buet-buet nyang hina nyang jipeubuet lé
bansa-bansa teukutok nyan. 2 Ureuëng agam
nibak bansa Yahudi jimeukawen deungon
ureuëng inong bansa laén, sampoe umat

nyang ka geupeukhusos milék TUHAN ka
hana aseuli le. Nyang paleng parah lom na
kheueh nyang awai that jipeuphon buet la-
géenyan na kheueh ureuëng-ureuëng patot
dan peujabat Israel. 3 Ban lôn deungoe hai
lagéenyan, ulôn keubit that banci dan seu-
deh sampoe ulôn priek-priek peukayan ulôn
dan ulôn lot ôk dan janggot ulôn, óh lheu-
ehnyan laju ulôn duek deungon até nyang
hanco. 4 Ulôn teutab lôn duek nyang lagée
nyan sampoe nibak gob jak peuseumah keu-
reubeuen bak watée seupôt uroe. Óh lheu-
ehnyan teuka kheueh ureuëng ramé jijak
dong di silingka ulôn. Awaknyan banman-
dum teumakot sabab teuingat ubak ancaman
Allah Israel ateueh desya ureuëng-ureuëng
nyang ka jiriwang nibak teumpat nyang
teuböih nyan.

5 Nibak watée keureubeuen seupôt uroe
ka jipeuphon peuseumah, barô kheueh ulôn
beudôh nibak teumpat ulôn meuseudeh
nyan, dan deungon peukayan nyang ka beu-
kaih-beukaih, laju ulôn sujut dan ulôn su-
nyung jaroe ubak TUHAN Allah ulôn. 6 Ulôn
kheun, "Ya, Allah ulôn, ulôn nyoe keubit
that malée ulôn beuôt ulée ulôn dikeue
Droeneueh. Desya kamoe ka meutumpok-
tumpok di ateueh ulée kamoe, ya TUHAN,
sampoe ka meusampôh u langét manyang.
7 Phon nibak zamén indatu kamoe sampoe
án jinoe, kamoe umat Droeneueh nyoe lum-
pah that raya desya ubak Droeneueh. Nyang
kheueh sabab jih dikamoe nyoe, bubena na
raja dan bubena teungku imeum kamoe ka
jipeutaloe lé raja-raja nanggroe aséng. Ka-
moe jipoh maté, jireupah dan jiangkot siba-
goe ureuëng nyang teuteun. Kamoe ka
jipeuhina hana reuda, lagée nyang ka teujadi
nibak uroenyoe. 8 Teuma bak saát nyoe, ya
TUHAN Allah kamoe, Droeneueh banman-
tong neupeumurah até keu kamoe. Droeneu-
eh ka neupeu beubaih na meupadubdroe
lamkawan kamoe nyang ka jipeujeut keu
namiet mangat hase kamoe udeb deungon
meurdehka dan seujahteura di teumpat
nyang khusos nyoe. TUHAN ka neubri keu
kamoe udeb nyang barô. 9 Nibak watée ka-
moe mantong jeuet keu namiet ureuëng la-
én, TUHAN pi hana neutinggai kamoe.
TUHAN ka neupeujeuet kamoe jigaséh ngon
jisayang lé raja-raja Persia dan jipeu idhin
udeb ngon jibri peudong lom Baét Droeneu-
eh nyang ka tinggai rungka-rungka nyan.
TUHAN ka neubri keu kamoe teumpat
meulindong disinoe, di Yehuda dan Yerusa-
lem.

10 Teuma bak saát nyoe, ya TUHAN,
Allah kamoe, óh ka lheueh teujadi banman-
dum nyan, peue nyang hase kamoe peugah?
Kamoe ka kamoe peubeuah tutoe haba
TUHAN lom teuma, 11 nyang ka TUHAN bri
keu kamoe meulalu nabi-nabi, hamba-hamba
TUHAN. Awaknyan jijak britée ubak kamoe
bahwa tanoh nyang keuneuk kamoe duek
nyan hana nyang gleh sabab banmandum
peunduduek jih phon nibak ujong sampoe
ubak ujong ka jipeubuet kuto lom ngon keuji.
12 Nabi-nabi nyang tam kamoe bék meuka-
wen meujampu deungon ureuëng nyan, ata-
wa kamoe bantu awaknyan sampoe udeb
seujahteura dan makmu. Meunyoe kamoe ta-
át, kamoe teuma jeuet keuteuga dan kamoe
pajoh hase tanoh nyan dan kamoe peutron
keu ahli waréh kamoe sampoe siumu masa.
13 Kamoe ka meudesya dan ka kamoe ieng-
keue ubak huköm Droeneueh, dan TUHAN ka
neuhuköm kamoe. Teuma kamoe teupeue,
ya TUHAN Allah kamoe, bahwa huköman
nyang TUHAN bri nyan hana brat nyang patot
kamoe teurimong, dan kamoe mantong
TUHAN peuseulamat. 14 Lé sababnyan, pane-
na mungken kamoe peubeuah peurintah-
peurintah Droeneueh dan kamoe meukawen
meujampu deungon ureuëng-ureuëng nyang
jeuhet nyan? Meunyoe hainyan mantong ka-
moe peubuet, ka pasti TUHAN meureuka
nyang lumpah brat u ateueh kamoe sampoe
TUHAN neupeuhanco kamoe jeuet keu abée
dan hana TUHAN bri udeb keu kamoe bahpi
meusidroe pi. 15 Ya TUHAN, Allah Israel,
Droeneueh lumpah that ade, bahpi lagée
nyan TUHAN teutab neubri keu kamoe udeb.
Kamoe meungaku ateueh salah kamoe ubak
Droeneueh; kamoe hana meuhak keu kamoe
meuhadab u hadhirat Droeneueh."

Reuncana keu teupeupiôh meukawen jampu

10 Teungoh Ezra geumeudoá sira geu-
mo dan geumeungaku desya dikeue
Baét TUHAN, le that-that ureuëng Israel jijak
keunan keujijak meusapat, bah kheueh nyan
ureuëng agam, meunan cit deungon ureuëng
inong dan aneuëk miet. Awaknyan jidong
meulingka sira jimo teuga-teuga. 2 Óh lheu-
ehnyan Sekhanya bin Yehiel nibak kawöm
Elam, jipeugah ubak Ezra, "Kamoe ka meu-
desya ubak TUHAN sabab ka kamoe meuka-

9:12: Keu. 34:11-16, Tel. 7:1-5

wen deungon bansa aséng. Bahpi lagée nyan
mantong na harapan keu ureuëng Israel. 3 Jak
kheueh geutanyoe ta meusumpah ubak Po
teu Allah, bahwa geutanyoe teuma ta use
banmandum ureuëng inong nyan meunan cit
deungon aneuëk-aneuëk jih nyan. Kamoe
teuma kamoe seutôt bandum naseuhat
droeneueh meunan cit naseuhat ureuëng laén
nyang jihoreumat peurintah Allah. Dan ka-
moe teuma kamoe horeumat ubak Huköm
Allah. 4 Droeneueh kheueh nyang wajéb
nyang cok tindakan, kamoe teuma kamoe
tulông droeneueh deungon sikeubit até. Neu-
tindak kheueh deungon teugaih sampoe seu-
leusoe."
5 Lé sababnyan geupeuphon kheueh lé
Ezra geucok tendakan. Gobnyan laju geu-
yue ubak teungku-teungku imeum ulée,
ureuëng-ureuëng Lewi dan ureuëng-
ureuëng Israel nyang laén mangat jimeu-
sumpah bahwa awaknyan bit-bit jipeubuet
usui nyang geupeusampoe lé Sekhanya
nyan. 6 Óh ka lheueh awaknyan jimeusum-
pah, dan geujak kheueh laju Ezra nibak
leuen Baét TUHAN dan geujak tamong u
dalam teumpat tinggai Yohanan bin Elyasib
meudom di[p] sinan. Gobnyan hana geutem
makheun meunan cit hana geujieb ié sabab
pikeran geuh suntok that watée geupike keu
pi-e ureuëng-ureuëng nyang teuböih nyan.
7 Óh lheuehnyan laju teutabu saboh mak-
lumat nyang teupeumaklum u bansaboh Ye-
rusalem dan Yehuda keu mandum ureuëng
nyang ka jiwoe nibak teumpat jih teuböih,
mangat jimeusapat di Yerusalem. 8 Barang
gasoe hana jiteuka lam teumpo lhée uroe,
keu ureuëng nyan teuma teucok banmandum
hareuta jih dan keu ureuëng nyan hanale teu-
anggab sibagoe anggota masyarakat. Maklu-
mat nyan jiteken lé peumimpén rakyat. 9 Óh
ka na lhée uroe, nibak tanggai dua ploh
buleuen sikureueng, banmandum ureuëng
agam nyang na tinggai di daerah Yehuda dan
Benyamin jijak u Yerusalem laju jimeusapat
dileuen Baét TUHAN. Bak watéenyan ujeuen
jitreun keubit that tajam. Banmandum
ureuëng nyan yo meukot-kot sabab sijuek
meunan cit sabab udara jih leupie that dan
sabab peunteng jih meusapat disinan.
10 Óh lheuehnyan Ezra laju geudong
dan geumeututoe ubak awaknyan. Gobnyan
geupeugah, "Gatanyoe banmandum ka
meudesya sabab lé gata ka leubeh meuta-
mah desya ureuëng Israel sabab ka tameu-
kawen deungon ureuëng inong bansa aséng.
11 Sabab nyan, tameungaku kheueh desya
gata ubak TUHAN, Allah nyang geuseumah
lé indatu geutanyoe, dan tapeubuet kheueh
laju peue nyang hase teupeugalak até gob-
nyan. Beujiôh kheueh gata nibak ureuëng
aséng nyang na tinggai di nanggroe geuta-
nyoe dan ta use kheueh banmandum
ureuëng binoe gata dan bansa aséng nyan."
12 Awaknyan banmandum meusigoe ji-
jaweueb deungon su nyang meutaga, "Ka-
moe teuma kamoe seutôt naseuhat droeneu-
eh." 13 Laju jipeugah lé awaknyan lom,
"Teuma nyang na teuka keuno ramé that dan
ujeuen pih jitôh lumpah teuga, kamoe hana
ék kamoe dong diluwa nyang lagéenyoe.
Dan nyoe bukon peukara nyang hase teupeu-
seuleusoe lam watée sa atawa dua uroe, sa-
bab jai that-that nibak kamoe nyang rhoh lam
desya nyoe. 14 Neupeu idhin kheueh keu
peumimpén kamoe mangat jeuet gobnyan
tinggai di Yerusalem dan geu uroih keuhai
nyan. Lé tieb-tieb ureuëng nyang na tinggai
di banda-banda kamoe, nyang na peurumoh
jih nibak bansa aséng, bah kheueh jijak paih
bak watée nyang ka teupeuteuntée, meusajan
deungon bubena peumimpén dan bubena ha-
kém banda awaknyan maséng-maséng. Deu-
ngon na lagée nyan Po teu Allah hana geu-
beungéh le keu geutanyoe sabab desya
nyan." 15 Hana meusidroe pi nyang na usui
keuhai geuhon reuncana nyan, seulaén Yo-
natan bin Asael dan Yahzeya bin Tikwa, ji-
sukong teuma lé dua droe ureuëng Lewi, na
kheueh Mesulam dan Sabetai.
16 Ureuëng-ureuëng nyang teuböih
nyang ka geuwoe nyan teutab geukeuneuk
peujak reuncana nyan, lé sabab nyan Teung-
ku Imeum Ezra geupiléh[q] laju na meupadub
droe lamkawan ulée-ulée kawöm, laju geu-
cetet nan-nan awaknyan. Bak tanggai sa
buleuen siploh awaknyan geupeuphon si-
dang keu geuseulidék peukara nyan. 17 Lam
teumpo lhée buleuen óh lheuehnyan barô
kheueh meuhase geupeuseuleusoe geuparek-
sa ateueh banmandum ureuëng agam nyang
ka meukawen deungon ureuëng inong bansa
aséng.

Ureuëng-ureuëng nyang peurumoh jih bansa aséng

18 Nyoe kheueh dafeutar nan-nan
ureuëng nyang meukawen deungon bansa
aséng:

[p] Saboh teujeumahan kuno: *meudom di;* Ibrani: jak u. [q] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *geupiléh.*

Teungku-teungku Imeum, teudafeutar deungon kawöm:

Kawöm Yesua deungon syedara-syedara gobnyan, aneuëk-aneuëk Yozadak: Maaseya, Eliezer, Yarib dan Gedalya.
19 Awaknyan meujanji jitaleuek peurumoh jihnyan, óh lheueh nyan laju jipeuseumah bubiri agam keu keureubeuen peuamphon desya awaknyan keudroe.

20 Kawöm Imer: Hanani dan Zebaja.

21 Kawöm Harim: Maaseya, Elia, Semaya, Yehiel dan Uzia.

22 Kawöm Pasyhur: Elyoënai, Maaseya, Ismail, Netaneel, Yozabad, dan Elasa.

23 *Ureuëng-ureuëng Lewi:*

Yozabad, Simei, Kelaya (teuhôi cit deungon nan Kelita), Petahya, Yuda dan Eliezer.

24 *Kawöm meuca-e:*

Elyasib

Ureuëng nyang jaga pintoe geureubang Baét TUHAN:

Salum, Telem dan Uri.

25 *Ureuëng-ureuëng Israel nyang laén:*

Kawöm Paros: Ramya, Yezia, Malkia, Miyamin, Eleazar, Malkia dan Benaya.

26 Kawöm Elam: Matanya, Nabi Zakharia, Yehiel, Abdi, Yeremot dan Elia.

27 Kawöm Zatu: Elyoënai, Elyasib, Matanya, Yeremot, Zabad dan Aziza.

28 Kawöm Bebai: Yohanan, Hananya, Zabai dan Atlai.

29 Kawöm Bani: Mesulam, Malukh, Adaya, Yasub, Seal dan Yeramot.

30 Kawöm Pahat-Moab: Adna, Kelal, Benaya, Maaseya, Matanya, Bezaleel, Binui dan Manasye.

31-32 Kawöm Harim: Eliezer, Yisia, Malkia, Semaya, Simeon, Benyamin, Malukh dan Semarya.

33 Kawöm Hasum: Matnai, Matata, Zabad, Elifelet, Yeremai, Manasye dan Simei.

34-37 Kawöm Bani: Maadai, Amram, Uel, Benaya, Bedeya, Keluhu, Wanya, Meremot, Elyasib, Matanya, Matnai, Yaasai.

38-42 Kawöm Binui: Simei, Selemya, Natan, Adaya, Makhnadbai, Sasai, Sarai, Azareel, Selemya, Semarya, Salum, Amarya dan Yusuf.

43 Kawöm Nebo: Yeiel, Matica, Zabad, Zebina, Yadai, Yoël dan Benaya.

44 Banmandum awaknyan ka jimeukawen ngon inong nibak bansa aséng. Lé sababnyan, peurumoh-peurumoh nyan jitaleuek dan laju jiuse meusajan deungon aneuëk-aneuëk awaknyan.

NEHEMIA

PEU INTAT HABA

Kitab *Nehemia* nyoe hase teubagi lam lhée boh bagi: (1) Teukisah keuhai teureuhab bintéh-bintéh beuton Yerusalem di miyueb pimpén Nehemia nyang teuangkat jeuet keu gubunur Yehuda lé raja nanggroe Persia. Dan Nehemia pi le that-that geupeubuet keuhai peurubahan-peurubahan nyang paleng peunteng lam bidang sosial dan agama. (2) Teubeuet Huköm Po teu Allah nyang geubaca lé Nabi Ezra deungon khidmat, dan meungaku meudesya lé umat Israel. (3) Keugiatan-keugiatan nyang laén nyang geupeubuet lé Nehemia sibagoe gubunur Yehuda.

Bagian nyang paleng get lam kitab nyoe na kheueh kisah nyang teutunyok pakriban Nehemia meugantueng ubak Po teu Allah mantong, dan kayém that-that geuhnyan meudoá ubak Gobnyan.

Asoe jih

Nehemia geuwo u Yerusalem 1:1–2:20
Bintéh-bintéh beuton Yerusalem geupeugét 3:1–7:73
Huköm TUHAN geubaca dan peujanjian deungon Allah geupeubarô 8:1–10:39
Buet-buet nyang laén nyang geupeubuet lé Nehemia 11:1–13:31

---

1 Nyoe kheueh laporan Nehemia bin Hakhalya keuhai buet-buet gobnyan.

Nehemia suntôk that até watée geupike keu Yerusalem

Bak buleuen Kislew nibak thon nyang
keu dua ploh geumat keurajeuen lé Raja
Artahsasta sibagoe raja nanggroe Persia,
ulôn, Nehemia, na di Susan, ma banda keu-
rajeuen nanggroe. 2 Bak watée nyan, syeda-
ra ulôn, nyang nan jih Hanani, jiteuka nibak
Yehuda deungon rakan jih na meupadub
droe. Laju ulôn peugah ubak awaknyan keu-
hai keuadaan di Yerusalem dan keuadaan
ureuëng-ureuëng Yahudi nyang ka jiwoe
nibak teumpat nyang teuböih di[a] Babel.
3 Laju jicalitra lé awaknyan bahwa ureuëng-
ureuëng nyang beukaih teuböih di Babel
nyang ka jiwoe u tanoh ié[b] jih nyan, jinoe
udeb lumpah that seungsara dan hana piôh
jihina lé bansa-bansa aséng nyang na ban
sikeulileng jih nyan. Lom teuma, bintéh-
bintéh beuton banda Yerusalem mantong
hanco meutabu beba hana meukri sakri dan
meunan cit deungon pintoe-pintoe geureu-
bang jih gohlom teureuhab yoh phon hanco
watée jitot ngon apui nibak masa ilée. 4 Ban
ulôn deungoe habanyan, di ulôn pih laju
teuduek ngon leumoh sira ulôn mo.

Meu uroe-uroe treb jih até ulôn seudeh.
Ulôn pi laju puasa sira ulôn meudoá ubak
Po teu Allah, 5 "Ya TUHAN, Allah nyang
mat kuasa didalam syeuruga. Droeneueh na
kheueh Allah nyang Raya dan kamoe meu-
hadab ubak Droeneueh deungon até nyang
lumpah teumakot. Droeneueh ya TUHAN
teutab seutia neumumat ubak janji Droeneu-
eh keu ureuëng nyang cinta ubak Droeneueh
dan jitaát ubak peurintah Droeneueh. 6 Neu-
ngieng kheueh ateueh ulôn ya TUHAN, dan
neudeungoe kheueh doá nyang teungoh
ulôn peu-ék u hadhirat Droeneueh uroe
ngon malam deumi keu umat Israel, hamba-
hamba Droeneueh nyan. Ulôn meungaku
bahwa kamoe nyoe, umat Israel ka meude-
sya; ulôn dan indatu ulôn pi ka geupeubuet
desya. 7 Kamoe ka doraka ubak Droeneueh
ya TUHAN dan ka kamoe iengkeue ubak
peue nyang ka TUHAN peurintah. Meunan
cit di kamoe hana kamoe turot ubak huköm-
huköm nyang ka TUHAN bri keu kamoe
meulalu Nabi Musa hamba Droeneueh
nyan. 8 Ya TUHAN, neuingat kheueh ubak
tutoe haba Droeneueh nyang ka TUHAN peu-

---

[a] *nyang ka jiwoe nibak teumpat nyang teuböih di,* atawa nyang hana teuböih u. [b] *nyang ka jiwoe u tanoh ié,* atawa nyang teutab tinggai di tanoh ié dan hana teuböih.
1:8: Im. 26:33

gah ubak Nabi Musa ateueh peurintah
Droeneueh, nyang bahwa meunyoe kamoe,
umat Israel, hana seutia ubak Droeneueh,
kamoe teuma TUHAN peu crebre lamkawan
bansa nyang laén. 9 Teuma meunyoe kamoe
woe lom ubak Droeneueh dan kamoe taát
ubak banmandum peurintah Droeneueh,
teuma kamoe nyang ka TUHAN peu crebre
nyan teuma TUHAN peusapat lom, bahpi
kamoe nyoe na nyang di ujong bumoe. Laju
lé TUHAN kamoe neupuwoe ubak teumpat
nyang ka TUHAN piléh keu teumpat iébadat
ubak Droeneueh.
10 TUHAN, kamoe nyoe na kheueh hamba-hamba Droeneueh, umat Droeneueh keudroe nyang ka TUHAN peuseulamat deungon
kuasa dan teunaga Droeneueh nyang paleng
hibat nyan. 11 Neudeungoe kheueh ya TUHAN
doá ulôn dan doá banmandum hamba
Droeneueh nyang laén, nyang jitem horeumat ubak Droeneueh. Neubri kheueh sunulông
Droeneueh mangat jeuet nibak uroenyoe
hamba Droeneueh nyoe meuhase meuteumé
kamoe cok até jeuet keu geugaséh lé raja."

Bak masanyan ulôn na kheueh nyang
uroih ié jieb raja.

Nehemia geujak u Yerusalem

2 Nibak siuroe, na peuet buleuen teuma
óh lheueh nyan, watéenyan buleuen
Nisan, yoh watée Raja Artahsasta teungoh
geumakheun, ulôn peuidang keugobnyan ié
anggô deungon iémuka lôn krot. Gohlom na
nyang ka-ka ulôn krot iémuka dikeue gobnyan lagée nibak uroe nyan. 2 Lé sabab nyan
gobnyan geutanyong lagéenyoe, "Pakon gata deuh jih seudeh that, padahai gata hana
sakét? Nyan pasti na sapeue-sapeue nyang
hana trok gata pike."

Ulôn teukeujot, 3 laju ulôn jaweueb,
"Udeb kheueh Teungku Amphon siumu
masa! Pakriban ulôn hana seudeh, meunyoe
banda teumpat jrat indatu ulôn ka tinggai
rungka, dan pintoe-pintoe geureubang jih pi
ka hanco jipajoh lé apui."

4 Geutanyong lé Raja, "Teuma peue
nyang gata meuheuet?"

Didalam até ulôn meudoá ubak Po teu
Allah nyang mat kuasa lam syeuruga, 5 laju
ulôn peugah ubak gobnyan, "Meunyoe
Teungku Amphon neutem dan neupeupeunoh peue nyang ulôn lakée, neuyuejak kheueh ulôn u tanoh Yehuda mangat ulôn jak
peudong dong banda teumpat teupeukubu
indatu ulôn."

6 Dan Raja nyang teungoh geuduek sira
geuapet lé Pereumaisuri Ratu, geupeutrok
laju peue nyang ulôn lakée. Gobnyan geutanyong padubna treb ulôn tinggai disideh dan
pajan ulôn gisa, teuma ulôn peugah laju
ubak gobnyan tanggai nyang ka ulôn peuteuntée.

7 Óh lheuehnyan ulôn lakée surat keu
teungku gubunur di propinsi Efrat Barat, [c]
mangat jeuet lé gobnyan geupeumudah keu
ulôn watée lôn jak u Yehuda. 8 Seulaén nibaknyan, na cit ulôn lakée surat keu Asaf,
mando uteuen keurajeuen nanggroe, mangat
lé gobnyan geupeuna kayée keuteupeugot
babah pintoe geureubang kuta nibak binéh
Baét TUHAN, dan keu bintéh beuton banda
meunan cit deungon keu rumoh teumpat
tinggai ulôn. Raja geukabui banmandum
peue nyang ulôn lakée nyan, banmandum
nyan na kheueh sabab Po teu Allah geutulông ulôn.

9 Meusigoe deungon napadub droe ulée
balang dan tantra meuguda, nyang ateueh
peurintah raja ji-iréng ulôn, dan ulôn beurangkat kheueh laju u Efrat Barat. Óh trok
keunan surat nibak raja nyan laju ulôn peusampoe ubak gubunur. 10 Teuma bak watée
Sanbalat, ureuëng Bet-Horon, dan Tobia,
sidroe lamkawan peujabat di Amon, geudeungoe bahwa ulôn teuka deumi keu bansa
Israel, awaknyan beungéh lumpahna.

11 Watée ka trok u Yerusalem, ulôn
meureuhat na lhée uroe. 12 Seulawetnyan
hana ulôn peugah bahpi mubaksoe mantong
bahwa Allah ka geubri ilham keu ulôn mangat teupeudong lom banda Yerusalem. Óh
malam singoh ulôn beudôh laju ulôn pakat
napadub droe rakan mangat teujak u luwa
banda. Seulaén keuleudée nyang ulôn giduek di ateueh rueng, hana kamoe ba beulatang nyang jeuet teu giduek nyang laén.
13 Uroe mantong malam, bak watée kamoe
tinggai banda rot Pintoe Geureubang Pantôn
di siblaih u barat. Kamoe jak laju u arah
seulatan, ubak babah Pintoe Geureubang
Blôh, rot Mata Ié Naga. Nibak rot ueh
teungoh kamoe jaknyan hana tuwoe ulôn
peureksa bintéh beuton banda dan ulôn ngieng teuma pintoe-pintoe geureubang nyang

[c] *Propinsi Efrat Barat:* Dimiyueb peumeurintah Persia nanggroe Israel na kheueh bagian nibak propinsi rayeuk atra Persia di blah u barat Krueng Efrat.

1:9: Tel. 30:1-5 **2:3**: 2Raj. 25:8-10, 2Taw. 36:19, Yer. 52:12-14

ka habéh jipajoh lé apui. 14 Óh lheueh nyan
di bagian timu banda kamoe tuju laju u blaih
utara, u babah Pintoe Geureubang lé Rhot
dan Kulam Raja. Teuma disinan hana rot jak
keuleudée nyang ulôn pasang nyan, sabab
lumpah that le rungka-rungka bangunan
nyang reuloih. 15 Nyang kheueh jeuet, ka-
moe tron laju u Pantôn Kidron dan kamoe
jak laju nibak malam nyan cit teuma, sira
ulôn peureksa bintéh beuton banda. Óh
lheueh nyan kamoe wet lom u banda rot
babah Pintoe Geureubang Pantôn.
16 Hana meusidroe pih nibak peumuka
rakyat nyan jiteupeue ho ulôn jak, dan peue
nyang teungoh ulôn reuncana. Sabab sam-
poe nibak uroe nyan gohlom ulôn peugah
sapeue ubak bansa droe ulôn, bah kheueh
nyan ubak teungku-teungku imeum meunan
cit ubak ureuëng-ureuëng patot, atawa ubak
peugawée, dan soe mantong nyang teuma
jitem meusajan keu teupeudong lom banda
Yerusalem. 17 Teuma óh dudoe ulôn peugah
ubak awaknyan, "Neungieng kheueh keua-
daan geutanyoe nyang seungsara nyoe! Ye-
rusalem ka tinggai rungka dan pintoe geu-
reubang jih ka tinggai beukaih jipajoh lé
apui. Jak kheueh geutanyoe tapeudong lom
beuton-beuton banda Yerusalem mangat
geutanyoe hana jihina le." 18 Laju ulôn ca-
litra ubak awaknyan pakriban Allah geu-
tulông ulôn dan peue nyang ka geupeugah
lé raja ubak ulôn.
Awaknyan jijaweueb, "Jak geutanyoe
tajak peuphon peudong!" Laju meusiab-si-
ab kheueh awaknyan jipeuphon keureuja.
19 Watée reuncana kamoe nyan ka jiteu-
peue lé Sanbalat, Tobia dan Gesyem, Sidroe
lamkawan ureuëng Arab, awaknyan laju
jipeukém sira jihina kamoe. Jipeugah lé
awaknyan, "Peue nyang keuneuk gata peu-
buet nyan? Peu kheueh gatanyoe keuneuk
beurontak ateueh po raja?"
20 Ulôn jaweueb lagée nyoe, "Allah
nyang mat kuasa lam syeuruga teuma geu-
peujeuet buet kamoe nyoe meuhase. Kamoe
nyoe na kheueh hamba-hamba Gobnyan dan
kamoe teuma kamoe peuphon peudong.
Teuma gatanyoe hana hak ateueh atra peue
mantong bahpi mubacut di Yerusalem. Dan
meunyoe na ureuëng nyang mariet keuhai
Yerusalem, nan gata hana teuma teu-teuôh-
teuôh."

Beuton Yerusalem teureuhab

3 Nyoe kheueh laporan keuhai pakriban
beuton banda Yerusalem nyan teureu-
hab.[d] Teungku Imeum Rayeuk Elyasib dan
rakan-rakan gobnyan geupeudong lom ba-
bah Pintoe Geureubang Bubiri, geupasang
ôn-ôn pintoe dan geupeukhusos laju keu
TUHAN. Awaknyan geupeugét dan geupeu-
khusos bintéh beuton sampoe trok ubak
Menara Sireutoih dan lom sampoe ubak
Meunara Hananeel.
2-16 Seulaén nibak teungku-teungku
imeum nyan, awaknyoe reuhab bintéh beu-
ton banda meunan cit deungon pintoe-pin-
toe geureubang dan meunara-meunara jih-
nyan lam urotan jih na kheueh lagéenyoe:

Ureuëng-ureuëng Yerikho,
Zakur bin Imri
Kawöm Senaa: Pintoe Geureubang
Uengkot deungon balok-balok jih,
ôn-ôn pintoe, bawôt-bawôt dan
palang-palang jih.
Meremot aneuëk Uria dan cucoe
Hakos.
Mesulam bin Berekhya dan cucoe
Mesezabeel.
Zadok bin Baana
Peunduduek banda Tekoa (bubena
peumuka banda nyan hana jitem
peubuet buet nyang gasa).
Yoyada bin Paseah dan Mesulam
bin Besoja: Pintoe Geureubang
Yesyana[e] deungon balok-balok,
ôn-ôn pintoe, bawôt-bawôt dan
palang-palang jih.
Melaca di Gibeon dan Yadon nibak
Meronot.
Ureuëng-ureuëng Gibeon dan
ureuëng-ureuëng Mizpa: bintéh
beuton sampoe ubak meuligoe
gubunur Efrat Barat.
Uziel, sidroe lamkawan ureuëng
nyang carông di pande méuh,
aneuëk Harhaya.
Hananya, sidroe lamkawan nyang
carông nibak jipeugot minyéuk
mangat bée; sampoe ubak bintéh
Beuton Luwah.
Refaya bin Hur, nyang mat
kuasa ateueh na saboh sagoe
Yerusalem.

---

[d] *beuton banda Yerusalem nyan teureuhab,* meunurot laporan dimiyueb nyoe jipeugét beuton nyan phon di teungoh-teungoh di blah utara dan laju jikeulileng banda seucara meulaén ngon rot jijak jeuem. Bansa that nibak teumpat-teumpat nyan hana teuturi le. [e] *Pintoe Geureubang Yesyana,* atawa Pintoe Geureubang awai.

Yedaya bin Harumaf: bintéh beuton
nyang tô deungon rumoh gobnyan
keudroe.
Hatus bin Hasabneya
Malkia bin Harim dan Hasub bin
Pahat-Moab: beuton nyang seulanjut
jih dan Meunara Apui.
Salum bin Halohes, nyang mat
kuasa ateueh siteungoh sagoe
Yerusalem, jibantu lé
aneuëk-aneuëk gobnyan nyang
inong.
Hanum dan peunduduek Zanoah:
Pintoe Geureubang Pantôn
meusigoe deungon ôn-ôn pintoe jih,
bawôt-bawôt dan palang-palang jih.
Meunan cit deungon bintéh beuton
nyang panyang jih na 440 metée
sampoe trok ubak Pintoe
Geureubang Blôh.
Malkia bin Rekhab, nyang mat
kuasa di sagoe atawa diestrek
Bet-Kerem:
Pintoe Geureubang Blôh deungon
ôn-ôn pintoe jih, bawôt-bawôt dan
palang-palang jih.
Salum bin Kolhoze, nyang mat
kuasa di sagoe atawa diestrek
Mizpa:
Pintoe Geureubang Mata Ié
deungon bubong, ôn-ôn pintoe,
bawôt-bawôt dan palang-palang jih.
Meunan cit deungon beuton Kulam
Selah nyang rab deungon keubon
meuligoe sampoe trok ubak
reunyeuen-reunyeuen nyang teutron
nibak Banda Nabi Daud.
Nehemia bin Azbuk, nyang mat
kuasa disagoe atawa diestrek
Bet-Zur: nibak bintéh beuton
sampoe ubak jrat keuluwarga Nabi
Daud, kulam nyang teukueh dan
tangsi.

Ureuëng-ureuëng Lewi nyang na rhoh nibak teupeugét bintéh beuton

17-21 Napadub boh bagian bintéh beuton nyang seulanjut jih jipeudong lé ureuëng-ureuëng Lewi nyang na teupeugah dalam urotan nyoe:

Rehum bin Bani
Hasabya, nyang mat kuasa ateueh
siteungoh nibak diestrek Kehila.
Bagian beuton keu diestrek gobnyan
keudroe.
Binui bin Henadad, nyang mat
kuasa ateueh siteungoh diestrek
Kehila.
Ezer bin Yesua, nyang mat kuasa
ateueh Mizpa: beuton nibak sagoe
jalan dikeue geudong sinjata.
Barukh bin Zabai: beuton nibak
sagoe jalan sampoe trok ubak
rumoh Teungku Imeum Rayeuk
Elyasib.
Meremot bin Uria dan cucoe Hakos:
bagian beuton nibak babah pintoe
rumoh Elyasib sampoe trok u ujong
rumoh nyan.

Teungku-teungku imeum nyang na rhoh bak teureuhab bintéh beuton

22-26 Napadub boh bagian bintéh beuton nyang teupeugah lom nyoe geupeugöt lé teungku-teungku imeum nyang na rhoh lam urotan nyoe:

Teungku-teungku imeum nyang na
tinggai hana padubna jiôh nibak
Yerusalem.
Benyamin dan Hasub: beuton nyang
na dikeue rumoh awaknyan.
Azarya bin Maaseya aneuëk
Ananya: beuton nyang na rab
rumoh gobnyan.
Binui bin Henadad: bintéh beuton
nibak rumoh Azariah sampoe ubak
sagoe beuton.
Palal bin Uzai: bintéh beuton nibak
sagoe beuton dan meunara meuligoe
bagian ateueh, rab binéh peulataran
rumoh rondo.
Pedaya bin Paros: bintéh beuton
sampoe trok dikeue Pintoe
Geureubang Ié disiblaih utimu dan
meunara teumpat jaga Baét TUHAN.
(Hana padubna jiôh nibak teumpat
nyan na daerah nyang nan jih Ofel,
teumpat tinggai ureuëng jakbuet di
Baét TUHAN.)

Ureuëng meukeureuja nyang laén

27-32 Na meupadub bagian bintéh beuton nyang seulanjut jih jipeugot lé ureuëng-ureuëng nyang teupeugah lam lumboi urot lagéenyoe:

Warga banda Tekoa: bintéh beuton
dikeue meunara teumpat jaga Baét
TUHAN sampoe ubak daerah Ofel.
Teungku-teungku imeum nyang na
tinggai bak binéh Pintoe

Geureubang Guda: bintéh beuton
nyang meuhadab keue deungon
rumoh maséng-maséng nibak
geureubang nyan sampoe u arah
utara.
Zadok bin Imer: bintéh beuton
nyang meuhadab keue deungon
rumoh gobnyan.
Semaya bin Sekhanya, nyang jaga
babah Pintoe Geureubang Timu:
bintéh beuton nyang meuhadab
keue deungon rumoh gobnyan.
Hanaya bin Selemya dan Hanun
aneuëk Zalaf nyang keunam.
Mesulam bin Berekhya: bintéh
beuton nyang meuhadab keue
deungon rumoh gobnyan.
Malkia, sidroe lamkawan pande
peuget méuh: bintéh beuton nyang
trok ubak asrama nyang
meukeureuja di Baét TUHAN dan
rumoh-rumoh ureuëng meukat
dikeue babah Pintoe Geureubang
Mifkad[f] dan sampoe ubak binéh
kama ateueh nibak sagoe siblaih u
timu laôt.
Bubena pande méuh dan ureuëng
meukat: bagian bintéh beuton nyang
keuneuleuh, phon nibak kama
ateueh nibak sagoe beuton sampoe
trok ubak Pintoe Geureubang Bubiri.

Nehemia geucok tendakan keu musoh-musoh ureuëng Yahudi

4 Watée jideungoe lé Sanbalat bahwa
kamoe ureuëng Yahudi teungoh kamoe
reuhab bintéh beuton banda, gobnyan beu-
ngéh lumpah na dan laju jipeuhina kamoe.
2 Dikeue rakan-rakan jihnyan dan sipa-i Sa-
maria, jipeugah lagéenyoe, "Peue nyang
hase jipeubuet lé ureuëng Yahudi paleh
nyan nyang hana hase jipeubuet sapeue?
Peu kheueh awaknyan jikeuneuk peudong
lom banda nyoe? Jipike lé jihnyan buet nyan
hase lam siuroe, teuma deungon jipeuseu-
mah keureubeuen? Peu kheueh deungon si-
namon blôh nyang ka hangöh nyan jeuet
jipeujeuet keubatée-batée beuton?"
3 Laju Tobia nyang na jidong nibak bi-
néh gobnyan jiseuôt teuma, "Kalon kheueh
bintéh beuton nyang awaknyan peudong!
Asée uteuen pih hase jipeureubah!"
4 Dan ulôn pi meudoá ubak Po teu
Allah, "Ya Allah Po, neudeungoe kheueh
pakriban kamoe nyoe jihina! Neubalaih
kheueh hinaan nyan u ateueh ulée awaknyan
keudroe. Bah kheueh peue mantong nyang
na hareuta milék awaknyan jireupah dan
awaknyan keudroe teuangkot sibagoe
ureuëng nyang teuteuen u nanggroe aséng.
5 Bék neupeu amphon buet awaknyan nyang
jeuhet dan bék teuma neutuwoe keu desya
awaknyan, sabab awaknyan ka jihina kamoe
nyang teungoh seumeugot nyoe."
6 Kamoe pih hana meupiôh laju kamoe
peugét bintéh beuton nyan, dan hana padub-
na treb teuma óh lheuehnyan banmandum
bintéh beuton nyan ka lheueh teupeugot sam-
poe na siteungoh manyang jih, sabab rakyat
jimeubuet deungon peunoh seumangat.
7 Bak watée Sanbalat, Tobia dan
ureuëng-ureuëng nibak Amon dan Asdod
meunan cit deungon ureuëng-ureuëng Arab
jideungoe bahwa awak nyang peugot bintéh
beuton Yerusalem nyan ka meutamah maju
dan meunan cit deungon ruhuéng-ruhuéng
nyang na nibak bintéh beuton nyan ka lheu-
eh teudoe, awaknyan pi jiteuka beungéh
hana teukira. 8 Awaknyan ka jimupakat keu-
neuk jijak prang banda Yerusalem deungon
tujuan mangat hase karu. 9 Lé sababnyan,
kamoe laju meudoá ubak Allah kamoe dan
teujaga banda nyan uroe ngon malam.
10 Teuma lé ureuëng Yehuda laju jimeu
ca-e deungon ca-e nyang putôh asa dan
lagée nyoe kheueh su ca-e nyan:

> "Teunaga geutanyoe habéh keu taba
> muatan,
> seudangkan blôh mantong that le
> meutamon.
> Hana hase rasa jih geutanyoe
> meubuet nyang lagéenyoe
> tapeudong beuton banda nyoe."

11 Teungoh watée nyang lagée nyan mu-
soh kamoe ka jireuncana keu jijak prang
kamoe deungon hana teusangka-sangka, la-
ju jipoh maté kamoe mangat buet nyang
teungoh kamoe peubuet tinggai teubeungka-
lée. 12 Teuma ureuëng Yahudi nyang na
tinggai tô ngon awaknyan, hana piôh jijak
bak kamoe jijak peugah reuncana musoh[g]
kamoe nyan. 13 Lé sabab nyan, di ulôn pih
laju ulôn bagi-bagi peudeueng, kapak dan
panah keu rakyat, dan laju ulôn peuduek
awaknyan meunurot kawöm jih nyan ma-
séng-maséng dilikot bintéh beuton, meunan
cit di teumpat-teumpat nyang gohlom seu-
leusoe teupeugot.

---

[f] *Mifkad,* atawa Teukrah atawa Teujaga. [g] Keumungkenan that makna jih: *reuncana musoh.*

14 Bak watée ulôn ngieng rakyat teuma-
kot that, laju ulôn peugah ubak awaknyan
dan ubak banmandum ureuëng patot-patot
ngon peumimpén-peumimpén, "Bék teuma-
kot keu musoh! Ingat kheueh ubak TUHAN
nyang teuga dan peukasa, dan meujuang
kheueh keu kawöm syedara gata, aneuëk
miet, ureuëng binoe dan rumoh gata!"
15 Musoh-musoh kamoe jideungoe bahwa
reuncana droe jih nyan ka kamoe teupeue.
Dan sada kheueh awaknyan bahwa Po teu
Allah ka geupeugagal reuncana awaknyan.
Óh lheuehnyan kamoe meugisa lom ubak
buet dan kamoe peugot sampoe seuleusoe
kamoe bintéh beuton nyan.

16 Teuma yoh phon uroenyan cit siteu-
ngoh nibak aneuëk buah ulôn nyang na
jimeubuet, seudangkan nyang siteungoh
teuk meujaga-jaga deungon peukayan bajée
prang deungon sinjata kapak, peurisai dan
panah. Bubena peumimpén rakyat teubri
dukongan nyang peunoh keu rakyat
17 nyang teungoh jipeugét bintéh beuton
nyan. Lé ureuëng nyang gulam bahan ba-
ngunan jimeubuet buet jih nyan deungon
jaroe siblaih, seudang jaroe siblaih teuk ji-
mat sinjata. 18 Utoih batée jimeubuet deu-
ngon peudeueng teusangkot nibak keuieng.
Nyang yueb beureuguih tanda bahya, hana
jiwéeh nibak binéh ulôn. 19 Dan ulôn peu-
gah laju ubak rakyat, ureuëng patot dan
ubak dumna peumimpén lagée nyoe, "Buet
geutanyoe nyoe ka luwah sampoe ka jiôh,
dan geutanyoe ka meutabu-tabu nibak bin-
téh beuton nyoe, sidroe ureuëng ka jiôh
deungon nyang laén. 20 Lé sababnyan, meu-
nyoe gata tadeungoe su beureuguih, gata
meusapat kheueh bubagaih di bansikeuli-
leng kamoe nyoe. Allah geutanyoe teuma
geumuprang keu geutanyoe." 21 Meunan
kheueh cara jih kamoe meubuet phon suboh
buta sampoe jiteubiet bintang dilangét
manyang. Siladum nibak rakyat jijak
peugot bintéh beuton, seudangkan nyang
laén jimeujaga-jaga deungon kapak nibak
jaroe.

22 Yoh phon watée nyan mandum peu-
tugaih deungon bubena peumbantu jihnyan,
ulôn yue mudom di Yerusalem. Deungon na
lagée nyan meunyoe uroe ka malam kamoe
ka hase kamoe jaga banda dan watée uroe
kamoe peugot beuton jih. 23 Ulôn keudroe,
meunan cit deungon rakan-rakan ulôn,
aneuëk buah dan peungawai-peungawai
ulôn sabe lam keuadaan meupeukayan keu-
reuja, bah kheueh nyan uroe meunan cit
malam. Kamoe hana piôh lam keuadaan
siab siaga, deungon sinjata nibak jaroe.[h]

Nehemia geutulông ureuëng gasien

5 Na padubna treb teuma óh lheueh nyan
le that ureuëng Yahudi, bah ureuëng
agam meunan cit ureuëng inong, awaknyan
ka jipeuphon apoh apah keuhai ureuëng-
ureuëng saboh bansa ngon jih. 2 Na nyang
peugah, "Aneuëk ulôn jai that, kamoe peu-
reulée that gandom mangat jeuet udeb."

3 Na lom nyang peugah, "Ulôn teupaksa
lôn peugala ladang, lampôh anggô dan ru-
moh kamoe keungon kamoe bloe gandom
mangat bék kamoe nyoe maté deuk."

4 Dan na lom nyang peugah, "Kamoe ka
kamoe meu-utang péng mangat jeuet kamoe
peulunaih cukée keu ladang dan lampôh
anggô kamoe nyang ka geupeuteuntée lé
raja. 5 Kamoenyoe kon kheueh ureuëng Ya-
hudi cit? Kon kheueh aneuëk kamoe saban
cit lagée aneuëk Yahudi nyang laén? Bahpi
meunan kamoe teupaksa kamoe peubiyeu
aneuëk-aneuëk kamoe jeuet keu namiet.
Dan na aneuëk dara kamoe nyang teupeu-
bloe jeuet keu namiet. Kamoe hana meuda-
ya sabab ladang dan lampôh anggô kamoe
ka kamoe peugala."

6 Watée lôn deungoe apoh apah awak-
nyan, ulôn beungéh lagoena 7 dan lôn cok
keuputosan mangat jeuet lôn cok tendakan.
Laju ulôn seugah bubena peumimpén rakyat
dan ureuëng patot-patot. Laju ulôn kheun,
"Gata nyoe ka tatindéeh syedara-syedara
gata keudroe!"

Óh lheuehnyan ulôn peuna rapat umum
mangat jeuet lôn peubuet keuhai nyan, 8 dan
ulôn peugah, "Deungon sihabéh teunaga
tanyoe katateuboih syedara geutanyoe
ureuëng Yahudi nyang teupaksa jipeubloe
droe jih ubak bansa aséng. Teuma jinoenyoe
gata tapaksa awaknyan mangat jipeubloe
droe jih keu gata, padahai gata pih ureuëng
Yahudi!" Bubena peumimpén nyan hana
geujaweueb meusikrak haba pih.

9 Lheueh nyan lôn peugah lom, "Buet
gata nyan hana gét! Nyang sibeuna jih
gata udeb deungon na rasa teumakot ubak
Po teu Allah. Deungon na lagée nyan
musoh geutanyoe nyang hana meutuhan

[h] Keumungkenan that makna jih: *sinjata nibak jaroe.*
5:7: Keu. 22:25, Im. 25:35-37, Tel. 23:19-20

nyan hana gata bri watée keu jihina tanyoe.
10 Ulôn keudroe, syedara-syedara lôn dan
rakan-rakan lôn ka jimeu-utang péng dan
gandom ubak rakyat. Kamoe hana kamoe
lakée atra nyan lom teuma. 11 Bah kheueh
gata pi gata sampôh bubena utang-utang[i]
rakyat nyang na nibak gata, bahnyan péng
meunan cit gandom, meunan cit anggô dan
minyéuk zaiton. Gata pulang kheueh laju
jinoenyoe cit teuma bahnyan ladang,
lampôh anggô, lampôh zaiton dan rumoh
awaknyan!"

12 Lé peumimpén nyan geujaweueb,
"Naseuhat nyan kamoe deungoe dan kamoe
seutôt. Kamoe pulang atra awaknyan banmandum dan hana kamoe lakée beujibayeue
lé awaknyan."

Lheueh nyan laju ulôn hôi teungkuteungku imeum dan lôn yue meusumpah
peumimpén-peumimpén nyan dikeue teungku-teungku imeum nyan, bahwa peue nyang
ka awaknyan peugah nyan, bit-bit beujipeubuet.
13 Lheuehnyan ulôn ploh ija seulempang[j] nyang na nibak keuieng lôn dan laju
ulôn pôt sira lôn peugah, "Meunoe kheueh
jeuet jih Po teu Allah geupôt keu tieb-tieb
ureuëng nyang hana jipeuteupat janji jih.
Ureuëng nyan teuma rhot meularat, rumoh
dan banmandum atra beunda jih teuma geucok lé Po teu Allah!"

Banmandum sidang nyang na nibak
meusapat nyan jijaweueb, "Amin!" lheueh
nyan laju jipujoe TUHAN. Dan deungon
nyan teuma dumna peumimpén nyan jipeutrok janji jih.

Nehemia murah that até

14 Ulôn ka jeuet keu gubunur Yehuda
12 thon treb jih, phon nibak thon nyang
keu dua ploh sampoe ubak thon lhée ploh
dua lam keurajeuen Raja Artahsasta. Sidubnyan treb ulôn dan syedara-syedara lôn
hántom na ulôn cok tunjangan ulôn sibagoe gubunur.
15 Gubunur-gubunur sigohlom ulôn, ka jeuet keu beuban nibak rakyat
sabab awaknyan jilakée 40 péng pirak
siuroe[k] keu peunajoh dan anggô. Dan
peugawée-peugawée awaknyan pih jiteugon rakyat. Teuma ulôn hana lôn peubuet
nyang lagéenyan bagoe sabab ulôn teumakot keu Po teu Allah.
16 Banmandum teunaga ulôn, lôn peusaho mandum keu teupeudong lom bintéh beuton dan ulôn hana
meuteumé tanoh meubacut pih sibagoe
hase reuôh lôn, bahpi mandum peumbantu
lôn meusajan-sajan jimeubuet nibak teupeudong beuton nyan.
17 Sireutoh limong
ploh droe Yahudi dan bubena ureuëng-ureuëng patot awaknyan lôn peujamé jimakheun malam nibak rumoh lôn, gohlom
teuitong jamé-jamé nibak bansa teutangga
kamoe.
18 Tieb-tieb uroe ulôn keubah ateueh biaya lôn keudroe saboh leumô, nam
boh bubiri nyang teumbon dan le that-that
manôk nyang hana teukira. Disampeng
nyan, tieb-tieb siploh uroe ulôn peuleungkab keuneubah ié anggô lôn. Bahpi ka
meunan ulôn hana lôn lakée tujangan
jabatan lôn sibagoe gubunur, sabab ulôn
kuteupeue beuban rakyat ka geuhon thatthat.

19 Ulôn meulakée ya Po teu Allah, ingat
kheueh banmandum nyang ka ulôn peubuet
keu bansa nyoe dan neubri kheueh beureukat keu ulôn nyoe.

Kumplotan keuneuk iénanya Nehemia

6 Sanbalat, Tobia, Gesyem dan musoh-musoh kamoe nyang laén jideungoe
bahwa kamoe karab seuleusoe kamoe peugét bintéh beuton, meunan seuleusoe banmandum ruhuéng-ruhuéng nyang na nibak
beuton nyan kamoe sumpai, bahpi watée
nyan kamoe gohlom seuleusoe kamoe pasang ôn-ôn pintoe nibak pintoe-pintoe geureubang banda.
2 Laju Sanbalat dan Gesyem
jikirém undangan keu ulôn mangat ulôn
teuka jakmeurumpok deungon gobnyan di
saboh gampông di Pantôn Ono. Teuma hainyan ulôn teupeue bahwa awaknyan jikeuneuk peuceulaka ulôn.
3 Lé sabab nyan laju
ulôn kirém jeunaweueb haba nyang lagéenyoe keu awaknyan, "Ulôn hana hase lôn
teuka sabab teungoh ulôn keureuja buet
nyang paleng peunteng. Buet ulôn nyan
teuma teulanta meunyoe ulôn jak meurumpok deungon gata."

4 Sampoe trok peuet goe awaknyan
jikirém surat undangan nyang saban keu
ulôn, dan tieb-tieb goe teuma ulôn kirém
jeunaweueb nyang saban keu awaknyan.

5 Watée nyang keulimong sidroe lamkawan aneuëk buah Sanbalat jijak dan jibri

[i] Saboh teujeumahan kuno: *utang-utang.* [j] Nibak jamén nyan peukayan hana meubaluem. Deungon nyan barang-barang ubit jiseuleb lam seulempang nyang jingui sibagoe taloe keuieng. Meunyoe ureuëng jikipah seuleumpang nyan makna jih dijih ka gadôh peue-peue nyang na. [k] Saboh teujeumahan kuno: *siuroe.*

laju surat teubuka[l] ubak ulôn 6 nyang asoe
jih na kheueh lagéenyoe:
"Gesyem ka jipeubeutôi bahwa na
haba meusáh-sáh lamkawan bansa-ban-
sa nyang na tô-tô bansikeulileng nyoe,
nyang jipeugah bahwa Gata dan ureuëng
Yahudi nyang laén ka jireuncana jikeu-
neuk beurontak, dan nyan kheueh sabab
jih Gata tapeugot lom bintéh beuton
nyan. Dan jipeugah lom lé jihnyan bah-
wa Gata keuneuk baiát droe jeuet keuraja
Yehuda, 7 dan ka tatunyok napadub droe
nabi keugeubaiát Gata jeuet keuraja di
Yerusalem. Haba meusáh-sáh nyan ka
pasti trok ubak raja. Sabab nyan, tateuka
kheueh mangat tajak meurôk pakat keu-
hai nyan."
8 Teuma ulôn laju lôn kirém haba dan
lôn jaweueb lagéenyoe, "Banmandum
nyang Gata peugah nyan na kheueh haba
sulet dan nariet nyan Gata atoe-atoe keu-
droe."
9 Awaknyan jicuba jipeutakot-takot ka-
moe mangat kamoe piôh meubuet nyang
teungoh kamoe peubuet nyan. Ulôn laju
meudoá, "Ya Allah, neupeu teuga kheueh
ulôn!"
10 Bak watée nyan cit teuma, di ulôn laju
ulônjak u rumoh Semaya bin Delaya dan
cucoe Mehetabeel, sabab gobnyan hana wa-
tée geujak ubak ulôn. Geupeugah lé gob-
nyan lagée nyoe, "Jak geutanyoe dua tajak
musöm u Baét TUHAN. Tagunci banman-
dum pintoe jih, sabab na ureuëng nyang
jikeuneuk poh maté gata. Mungken nibak
malam nyoe gata teuma jipoh maté."
11 Teuma ulôn jaweueb lagéenyoe,
"Ulôn nyoe kon ureuëng gusuen, dan bukon
ureuëng galak jipeuplueng droe peulom teu-
jak musöm. Sibagoe ureuëng biasa ulôn
hana jeuet ulôn tamong u dalam Baét
TUHAN, teuma ulôn hase maté. Hana jeuet,
ulôn hana lôntem!"
12 Óh ka lheueh ulôn timang-timang hai-
nyan, barô kheueh ulôn sada bahwa peue
nyang jipakat lé Semaya nyan kon teuka
nibak Po teu Allah, teuma teuka nibak Tobia
dan Sanbalat. Awaknyan bandua ka jisugok
Semaya mangat jijak peusampoe nubuat
nyan ubak ulôn. 13 Meukeusut awaknyan na
kheueh mangat ulôn takot dan ulôn seutôt
peue nyang jipeugah lé awaknyan sampoe
ulôn peubuet desya. Deungon lagée nyan
awaknyan ka meuteumé watée keu jipeu-
brok nan ulôn mangat ulôn jeuet keuboh
bibi rakyat ba.
14 Ulôn meudoá ubak Po teu Allah, "Ya
Allah Po, neuingat kheueh peue nyang ka
jipeubuet lé Tobia dan Sanbalat nyan. Neu
Huköm kheueh awaknyan! Meunan cit deu-
ngon nabiah nyang nan jih Noaja dan nabi-
nabi nyang laén nyang jikeuneuk peutakot-
takot ulôn."

Bintéh beuton seuleusoe teupeugét

15 Bintéh beuton nyang teupeuget nyan
jipajoh watée sampoe 52 uroe, dan seuleu-
soe bak tanggai dua ploh limong buleuen
Elul. 16 Yoh watée musoh-musoh kamoe
lamkawan bansa nyang na bak binéh kamoe
jideungoe hainyan, awaknyan jitakot gadôh
iémuka, sabab banmandum ureuëng jiteu-
peue bahwa buet nyang teupeuget nyan na
kheueh geutulông lé Po teu Allah.
17 Teungoh lagéenyan bubena peumim-
pén Yahudi mantong cit jipeugot surat su-
murat deungon Tobia. 18 Jai that-that
ureuëng Yahudi nyang meurakan deungon
Tobia, sabab jih nyan meulintée Sekhanya
bin Arah. Lom teuma Yohanan aneuëk To-
bia, jimeukawen deungon aneuëk inong Me-
sulam aneuëk Berekhya. 19 Bahpi Tobia ha-
na putôh-putôh jituléh surat ubak ulôn keu
jipeutakot-takot ulôn, teuma bubena peu-
mimpén Yahudi nyan jikheun-kheun dikeue
ulôn mandum nyang gét-gét keu Tobia
nyan. Teuma, banmandum nyang ulôn peu-
gah, jijak peutrok ubak Tobia.
7 Óh ka seuleusoe bintéh beuton nyan
teupeugot, laju ulôn yue mangat ôn-ôn
pintoe jih teupasang. Laju lé ureuëng-
ureuëng nyang jaga babah pintoe geureu-
bang, ureuëng meu ca-e dan ureuëng-
ureuëng Lewi ulôn yue teuma nibak tugaih
gobnyan maséng-maséng. 2 Nyang mat peu-
rintah ateueh banda Yerusalem ulôn seurah
ubak syedara ulôn Hanani dan ubak Hana-
nya, panglima kuta, sabab gobnyan leubeh
nibak ureuëng laén, jitakot ubak TUHAN dan
jeuet teupeucaya. 3 Ulôn kheun ubak awak-
nyan, "Pintoe geureubang Yerusalem barô
jeuet teupeuhah meunyoe uroe ka beungoh
dan harôh jeuet teutôb dan teupasang palang
jih meunyoe ureuëng nyang keumiet seuleu-
soe tugaih watée seupôt nyan. Seulaén nibak
nyan harôh teuma teutunyok ureuëng nyang

[l] *Surat teubuka:* Nibak watéenyan ureuëng jisaja kirém surat teuhah meunyoe jihnyan meuheut mangat asoe surat nyan jiteupeue lé rakyat ba.

keumiet nyang laén lamkawan peunduduek
Yerusalem, siladum mangat jitinggai nibak
rumoh jaga dan siladum teuk keu jikeulileng
lamkawan rumoh awaknyan."

Dafeutar nan-nan ureuëng nyang woe nibak teumpat nyang teuböih
(Ezr. 2:1-70)

4 Yerusalem na kheueh banda nyang lu-
wah teuma peunduduek jih cit bacut, dan
gohlom le rumoh nyang ka teupeugot. 5 Lé
sabab nyan Allah ka geubri ilham keu ulôn
mangat lôn gumpôi rakyat dan bubena
peumimpén meunan cit deungon peumuka-
peumuka jih, mangat ulôn hase lôn itong
awaknyan deungon dasai dafeutar silsilah
awaknyan. Nibak keuseumpatan nyan ka
ulôn teumé cetetan keuhai ureuëng nyang
phon-phon that jiwoe nibak teumpat nyang
teuböih. Lheueh nyan nyoe kheueh keuteu-
rangan nyang ulôn teumé nibak catetan nyan:
6 Le lumpah na lamkawan ureuëng-
ureuëng nyang teuböih jitinggai propinsi
Babel dan jiwoe u Yerusalem dan Yehuda,
maséng-maséng u banda jih keudroe. Awak-
nyan ka treb that udeb di teumpat nyang
teuböih, di Babel, yoh phon awaknyan geu-
angkot keudeh lé Raja Nebukadnezar.
7 Peumimpén-peumimpén awaknyan na
kheueh Zerubabel, Yesua, Nehemia, Azar-
ya, Raamya, Nahamani, Mordekhai, Bilsan,
Misperet, Bigwai, Nehum dan Baana.
8-25 Nyoe kheueh nan-nan dafeutar
kawöm keuluwarga Israel, deungon jeu-
meulah ureuëng nibak tieb-tieb kawöm
nyang jiwoe nibak teumpat nyang teuböih:

Paros	–	2.172
Sefaca	–	372
Arakh	–	652
Pahat-Moab (keuturonan Yesua dan Yoab)	–	2.818
Elam	–	1.254
Zatu	–	845
Zakai	–	760
Binui	–	648
Bebai	–	628
Azgad	–	2.322
Adonikam	–	667
Bigwai	–	2.067
Adin	–	655
Ater (na cit teuhôi Hizkia)	–	98
Hasum	–	328
Bezai	–	324
Harif	–	112
Gibeon	–	95

26-38 Ureuëng-ureuëng nyang indatu jih-
nyan tinggai di banda-banda nyang teupeu-
gah lom nyoe meunan cit awaknyan ka
jiwoe nibak teumpat nyang teuböih:

Banda Betlehem dan Netofa	–	188
Anatot	–	128
Bet-Azmawet	–	42
Kiryat-Yearim, Kefira dan Beerot	–	743
Rama dan Gaba	–	621
Mikhmas	–	122
Betel dan Ai	–	123
Nebo nyang laén	–	52
Elam nyang laén	–	1.254
Harim	–	320
Yerikho	–	345
Lod, Hadid dan Ono	–	721
Senaa	–	3.930

39-42 Nyoe kheueh dafeutar kawöm keu-
luwarga teungku-teungku imeum nyang
geuwoe nibak teumpat nyang teuböih:

Yedaya (keuturonan Yesua)	–	973
Imer	–	1.052
Pasyhur	–	1.247
Harim	–	1.017

43-45 Kawöm keuluwarga Lewi nyang
geuwoe nibak teumpat nyang teuböih na
kheueh:

Yesua dan Kadmiel (keuturonan Hodewa)	–	74
Nyang peumeuén musik di Baét TUHAN (Keuturonan Asaf)	–	148
Nyang jaga babah pintoe geureubang di Baét TUHAN (keuturonan Salum, Ater, Talmon, Akub, Hatita, dan Sobai)	–	138

46-56 Nyoe kheueh dafeutar kawöm
keuluwarga nyang jijak buet di Baét
TUHAN nyang jiwoe nibak teumpat nyang
teuböih:

Ziha, Hasufa, Tabaot,
Keros, Sia, Padon,
Lebana, Hagaba, Salmai,
Hanan, Gidel, Gahar,
Reaya, Rezin, Nekoda,
Gazam, Uza, Paseah,
Besai, Meunim, Nefusim,
Bakbuk, Hakufa, Harhur,
Bazlit, Mehida, Harsa,
Barkos, Sisera, Temah,
Neziah dan Hatifa.

57-59 Kawöm keuluwarga peulayan Nabi
Sulaiman nyang geuwoe nibak teumpat
nyang teuböih na kheueh:
Sotai, Soferet, Perida,
Yaala, Darkon, Gidel,
Sefaca, Hatil, Pokheret-Hazebaim,
Amon.
60 Jeumeulah banmandum keuturonan
nyang jijak buet di Baét TUHAN dan peula-
yan Nabi Sulaiman nyang jiwoe nibak teum-
pat nyang teuböih na kheueh 392 droe.
61-62 Lamkawan ureuëng-ureuëng nyang
beurangkat nibak banda-banda Tel-Melah,
Tel-Harsa, Kerub, Adon dan Imer, na 642
droe nyang jitamong cit keunan kawöm De-
laya, Tobia dan Nekoda; teuma awaknyan
hana hase jijok bukeuti bahwa awaknyan na
kheueh keuturonan Israel.
63-64 Meunan teuma lé teungku-teungku
imeum hana cit jiteumé catetan keuhai inda-
tu awaknyan. Kawöm-kawöm nyan na
kheueh Habaya, Hakos dan Barzilai. (Sidroe
lamkawan kawöm indatu nibak kawöm Bar-
zilai jimeukawen deungon inong keutu-
ronan kawöm Barzilai di Gilead dan óh
lheuehnyan gobnyan jingui nan keuluwarga
tuwan jihnyan.) Sabab awaknyan hana hase
jijok bukeuti soe indatu gobnyan, teuma
awaknyan hana jiteurimong sibagoe teung-
ku imeum. 65 Gubunur daerah Yehuda jitam
awaknyan bék jipajoh peunajoh nyang teu-
peuseumah keu Po teu Allah, sampoe na
sidroe teungku imeum nyang hase jibri
peutunyok deungon cara teungui Urim dan
Tumim.[m] 66-69 Ureuëng-ureuëng nyang teu-
böih nyang ka jiwoe u nanggroe gobnyan
banmandum jeumeulah jih na 42.360 droe.
Seulaén nibak nyan na cit peumbantu awak-
nyan deungon jeumeulah 7.337 droe dan
ureuëng meunyanyoe na teuma jeumeulah
jih 245 droe. Dan awaknyan na teuma jiba
sajan beulatang-beulatang peulara, di lam-
kawan jih:

Guda	–	736
Bagal	–	245
Unta	–	435
Keuleudée	–	6.720

70-72 Ramé that lamkawan rakyat nyang
jibri sumbangan keu biaya teureuhab Baét
TUHAN:
nibak Gubunur
– 8 Kilogram méuh,
50 boh cambông upacara,
530 boh bajée jubah keu
teungku imeum
nibak ulée kawöm
– 168 kilogram méuh,
1.250 kilogram pirak
nibak ureuëng-ureuëng laén:
– 168 kilogram méuh,
140 kilogram pirak,
67 boh bajée jubah keu
teungku imeum
73 Bubena teungku imeum, ureuëng-
ureuëng Lewi, dan ureuëng nyang jaga ba-
bah pintoe geureubang Baét TUHAN, ureuëng
meuca-e, le nibak rakyat biasa, ureuëng
nyang meubuet di Baét TUHAN, paneuk haba
banmandum rakyat Israel, katinggai teutab di
banda-banda dan gampông-gampông di Ye-
huda.

Ezra geupeubeuet Huköm keu rakyat

8 Bak buleuen nyang keutujoh ureuëng
Israel ka tinggai teutab di banda jih
maséng-maséng. Bak tanggai sa buleuen
nyan awaknyan banmandum meugumpôi di
Yerusalem, di leuen bagian keue Pintoe
Geureubang Ié. Awaknyan jilakée mangat
jeuet Kitab Huköm geujak cok lé Teungku
Imeum Ezra, sidroe ureuëng malem lam hai
Huköm nyang geubri lé TUHAN keu Israel
meulalu Nabi Musa. 2 Laju lé Ezra geuba
kitab nyan ukeue jeumaáh nyang kana disi-
nan, jeumaáh nyan na kheueh ureuëng
agam, ureuëng inong dan aneuëk miet
nyang katrok umu keuhase jipuphom. 3 Óh
lheueh nyan, phon beungoh sampoe trok án
cot uroe, Ezra geubeuet Huköm nyan keu
jeumaáh nyan, dan sidang jeumaáh pih ék
jideungoe deungon peunoh peuratian.
4 Ezra geudong di ateueh peudium ka-
yée nyang ka teuseudia keu acara nyan.
Nibak blaih uneuen gobnyan jidong
ureuëng-ureuëng nyang teupeugah nyoe:
Matica, Sema, Anaya, Uria, Hilkia dan Ma-
aseya; teuma nyang dong blaih wie gobnyan
na kheueh: Pedaya, Misael, Malkia, Hasum,
Hasbadana, Zakharia dan Mesulam.
5 Peudium teumpat geudong Ezra nyan
leubeh manyang nibak ureuëng-ureuëng
nyang na disinan, sampoe awaknyan ban-
mandum hase jingieng ateueh Ezra. Hana
treb óh ka lheueh geusalob kitab nyan lé

[m] *Urim dan Tumim:* Dua boh beunda nyang geungui lé imeum mangat geuteupeue keuheundak Po teu Allah. Cara ngui atranyan hana soe teupeue.
7:65: Keu. 28:30, Tel. 33:8 **7:73:** 1Taw. 9:2, Ibr. 11:3

Ezra, awaknyan banmandum jidong. 6 Laju
geupeugah lé Ezra, "Pujoe kheueh TUHAN,
Allah nyang rayeuk!"
Banmandum rakyat laju jibeuôt jaroe jih
manyang-manyang sira jijaweueb, "Amin,
amin!" Laju awaknyan sujut jiseumah Po
teu Allah.
7 Óh lheuehnyan di ureuëng ramé nyan
laju jibeudôh sira jidong di teumpat droe jih
maséng-maséng, dan lé siladum ureuëng
Lewi nyang na disinan laju jipeutrang ban-
mandum Huköm nyan ubak awaknyan.
Nan-nan ureuëng Lewi nyan na kheueh:
Yesua, Bani, Serebya, Yamin, Akub, Sabe-
tai, Hodia, Maaseya, Kelita, Azarya, Yoza-
bad, Hanan, dan Pelaya. 8 Awaknyan jiteu-
jeumah Huköm Allah[n] nyan nibak bagian
deumi bagian sira jipeutrang[o] sampoe rak-
yat hase jipuphom beuet nyan.
9 Watée jideungoe teubeuet Huköm, bu-
bena rakyat teuharu sira jimo. Dan gubunur
Nehemia dan Teungku Imeum Ezra nyang
malem that nibak Huköm nyan, meunan cit
deungon ureuëng-ureuëng Lewi nyang ka
jipeutrang keuhai Huköm nyan, jipeugah
laju ubak mandum rakyat lagéenyoe, "Uroe
nyoe na kheueh uroe nyang khusos keu
TUHAN, Allah gata, sababnyan bék kheueh
gata seudeh atawa tamo. 10 Jinoenyoe tajak
woe kheueh u rumoh gata maséng-maséng;
tamakheun dan tajieb kheueh ié deungon
mangat dan geumbira. Tajok kheueh sila-
dum nibak peunajoh dan anggô gatanyan
keu ureuëng nyang bit-bit peureulée. Uroe
nyoe na kheueh uroe nyang khusos keu
TUHAN, Allah geutanyoe, jadi, bék kheueh
gata peususah até. Geumbira nyang geujok
lé TUHAN keu gata nyan na kheueh mangat
teupeuteuga gata."
11 Meunan cit deungon ureuëng-
ureuëng Lewi carông that bak geucok até
rakyat sira jipeugah meu-ulang-ulang lagée
nyoe, "Bék ragoe até gata nibak uroe nyang
khusos nyoe." 12 Dan jiwoe kheueh ban-
mandum rakyat nyang na jijak keunan, óh
trok u rumoh laju jimakheun ngon jijieb ié
sira jibagi-bagi peunajoh keu ureuëng laén.
Awaknyan banmandum galak ngon seunang
até sabab ka jituóh puphom banmandum
tafeuse nyang ka lheueh jibeuet nyan.

Khanuri Jambo Ôn

13 Óh singoh beungoh meusapat kheueh
banmandum ulée-ulée kawöm, teungku-
teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi,
óh ka meusapat laju jijak ubak Ezra keuneuk
jak tanyong deungon purunoe keuhai
Huköm TUHAN. 14 Awaknyan na meuteumé
bahwa lam Huköm nyang ka geubri lé
TUHAN meulalu Nabi Musa, TUHAN geuyue
umat Israel mangat jiduek lam jambo-jambo
darurat sigohlom habéh Khanuri Jambo Ôn



Ezra geubeuet huköm ubak rakyatba (8:5-8)

[n] *Huköm Allah,* na teutuléh lam basa Ibrani, teuma di Babel, ureuëng-ureuëng Yahudi jipeuguna basa Aram sibagoe basa siuroe-uroe. Sabab nyan Huköm Po teu Allah nyan harôh teuteujeumah. [o] *Awaknyan jiteujeumah ... jipeutrang,* atawa Awaknyan jibeut Huköm Allah, laju ji teujeumah ngon jipeutrang.

8:14-15: Im. 23:33-36, 39:43, Tel. 16:13-15

nyan. 15 Lé sabab nyan, bansaboh Yerusa-
lem bah kheueh nyan di banda-banda meu-
nan cit di gampông-gampông, awaknyan
laju ji peumaklum peurintah nyoe,[p] "Tajak
kheueh laju u ateueh gunong tacok laju
cabeueng-cabeueng kayée bak sala, bak zai-
ton, bak minyéuk, palma dan bak kayée
nyang laén mangat teupeugot jambo nyang
sisuai deungon peuratoran nyang na teutu-
léh lam Kitab Hukôm."
16 Ban jideungoe peurintah nyang lagée
nyan di rakyat pih laju jijak teungoh u
ateueh gunong jijak koih bak kayée nyang
teupeugah nyan. Awaknyan banmandum
jipeudong jambo nyang bubong jih data di
ateueh rumoh jih, nibak leuen rumoh droe
jih, nibak leuen Baét TUHAN, nibak padang
nyang rab deungon Pintoe Geureubang Ié
dan nibak padang Pintoe Geureubang Ef-
raim. 17 Banmandum rakyat nyang ka jiwoe
nibak teumpat nyang teuböih nyan hana
nyang tinggai banmandum jipeudong jam-
bo-jambo darurat nyan dan jiduek disinan.
Nyang kheueh phon that jipeubuet yohphon
jamén Yosua bin Nun, dan banmandum
awaknyan galak ngon mubahgia. 18 Na tu-
joh uroe treb jih teupeuna khanuri nyan.
Tieb-tieb uroe bagian deumi bagian nyang
na teutuléh lam Kitab Hukôm Allah nyan
geupeubeuet lé Ezra. Bak uroe nyang keu-
lapan laju geutôb acara nyan, nyang paih
deungon peuratoran Hukôm.

Rakyat meungaku ubak desya geuh

9 1-2 Bak tanggai dua ploh peuet buleuen
nyan cit teuma, rakyat Israel laju meu-
gumpôi. Awaknyan laju geupuasa keu siba-
goe tanda ka meunyeusai ateueh desya-de-
sya nyang na nibak gobnyan. Awaknyan
geupeu aséng droe nibak banmandum
ureuëng aséng. Sibagoe tanda seudeh até,
awaknyan geungui ija karong dan di ateueh
ulée laju geutabu tanoh. Óh lheuehnyan
awaknyan geudong dan geumeungaku ban-
mandum desya nyang na nibak gobnyan dan
desya nék indatu awaknyan. 3 Na kira-kira
lhée jeuem, kitab Hukôm TUHAN, Allah
droe geuh nyan, geupeubeuet lé Ezra ubak
awaknyan, dan na lhée jeuem seulanjut jih
awaknyan geumeungaku ubak desya-desya
droe gobnyan maséng-maséng. Óh ka lheu-
ehnyan awaknyan laju geusujut geuseumah
TUHAN, Allah.
4 Disinan na peudium keu ureuëng Lewi
dan di ateueh peudium nyan geudong kheu-
eh Yesua, Bani, Kadmiel, Sebanya, Buni,
Serebya, Bani dan Kenani. Deungon su
nyang meuleungkeueng awaknyan laju geu-
meudoá ubak TUHAN, Allah awaknyan.
5 Iébadat bak uroenyoe geupeuphon lé
ureuëng-ureuëng Lewi nyang teupeugah
seulanjut jihnyoe: Yesua, Kadmiel, Bani,
Hasabneya, Serebya, Hodia, Sebanya dan
Petahya. Awaknyan geupeugah lagéenyoe,
"Neudong kheueh dan neupujoe
kheueh TUHAN Allah geutanyoe!
Pujoe kheueh Gobnyan siumu masa!
Teupujoe kheueh nan Gobnyan
nyang peunoh keumuliaan,
nan nyang meusyeuhu, leubeh
nibak sigala nyang teupujoe!"

Doá meungaku ubak desya

6 Óh lheuehnyan rakyat Israel laju geu-
meudoá lagée nyoe,
"Droeneueh kheueh TUHAN, ya
TUHAN, Droeneueh kheueh Nyang
Mahaesa;
Droeneueh nyang peujeuet
bintang dan banmandum angkasa
raya,
meunan cit deungon laôt dan bumoe
dan peue mantong asoe jih,
laju TUHAN bri udeb dan TUHAN
peulara.
Ubak Droeneueh peue mantong
nyang mat kuasa di ateueh langét
jiseumah sujut;
awaknyan jitundok ubak
Droeneueh sira meuteuôt.
7 Droeneueh kheueh TUHAN Allah,
nyang Mahaesa.
TUHAN piléh Nabi Ibrahim di
teungoh-teungoh bansa gobnyan.
Ur nyang na di Babel ka geutinggai,
kareuna Droeneueh keudroe
nyang pimpén gobnyan.
Laju TUHAN bri ubak gobnyan nan
nyang barô:
Nabi Ibrahim, nyan kheueh nan
gobnyan nyang TUHAN boh
seujak yohnyan.

[p] Keumungkenan that makna jih: *Lé sabab nyan ... peumaklum peurintah nyoe.* Ibrani: Dan meunan cit bahwa peurintah-peurintah óh lheuehnyoe harôh teupeumaklum.
9:7: Keuj. 11:31, 12:1, 17:5

8 TUHAN kalon gobnyan nyang seutia
ubak Droeneueh dan patuh.
Laju TUHAN meujanji ngon
gobnyan saboh janji nyang
teugoih.
Tanoh Kanaan, Het dan Amori,
tanoh Feris, Yebus dan Girgasi,
banmandum nyan keuneuk TUHAN
jok ubak gobnyan;
sibagoe teumpat tinggai
banmandum keuturonan gobnyan.
Óh lheuehnyan TUHAN peupeunoh,
janji Droeneueh nyan ubak gobnyan,
sabab Droeneueh ade dan seutia.

9 TUHAN ka neukalon indatu kamoe
nyang udeb meularat yoh masa dilée;
TUHAN ka neudeungoe indatu
kamoe geumo bah kheueh nyan
yoh di nanggroe Meusé meunan
di Laôt Teberau.
10 Teuhadab raja di nanggroe Meusé
ka TUHAN peubuet hai-hai nyang
luwa biasa,
meunan cit teuhadab peugawée
dan rakyat nanggroe nyan,
sabab TUHAN neuteupeue pakriban
umat Droeneueh jipeusakét.
Dan meusyeuhu kheueh nan
Droeneueh sampoe nibak uroe
nyoe.
11 Keu neupeugöt rét ueh keu umat
Droeneueh, laôt TUHAN plaih;
TUHAN peujeumeurang awaknyan
rét lam laôt nyang tan basah.
Ureuëng nyang let ka karam dalam
laôt nyang lhok,
lagée batée nyang karam lham
laôt nyang seuram.
12 Deungon saboh awan nyang
meugantueng TUHAN pimpén
awaknyan meunyoe watée uroe.
Dan meunyoe ka malam rét
awaknyan TUHAN peutrang
deungon taméh meu apui.
13 Nibak langét TUHAN peutron u
ateueh Gunong Sinai,
laju Droeneueh peugah haba
deungon umat Droeneueh
keudroe.
TUHAN bri huköm, atoran dan
peurintah
nyang ade, beuna dan
meufaidah.
14 Uroe Sabat nyang suci harôh
jipeuraya,
dan meulalu Nabi Musa huköm
TUHAN bri.

15 Bak watée awaknyan deuk dan
kureueng peunajoh,
ruti nibak langét TUHAN peutron.
Dan nibak batée nyang padeék,
teuga ngon kreueh
ié keu peupuleuh glaih TUHAN
peuteuka.
TUHAN yue awaknyan duek di
ateueh tanoh
nyang TUHAN peujanji ubak
awaknyan deungon sumpah.
16 Teuma indatu kamoe sombong ngon
manyang até;
peurintah-peurintah Droeneueh
hana geutaáti.
17 Awaknyan hana patuh, sigala nyang
jroh nyang TUHAN bri ka
geupeutuwo,
dan banmandum buet nyang ajaéb
nyang ka TUHAN peubuet ka
gadôh dalam ingatan.
Deungon até nyang sombong laju
geupiléh sidroe keutua,
keu geuba awaknyan u nanggroe
Meusé, mangat jeuet keunamiet
keula-i.
Teuma Droeneueh ya Allah nyang
teutab neupeumeuáh,
panyang saba, murah até dan
peunoh geunaséh.
Geunaséh TUHAN keubit luwabiasa;
TUHAN tan neutinggai awaknyan.
18 Awaknyan geupeugöt patong
beurala nyang saban ngon leumô,
laju awaknyan geupeugah, 'Nyoe
kheueh Allah gata,
nyang ka geuba gata nibak
nanggroe Meusé,
nibak peubudakan.'
Ya Allah, Droeneueh keudroe
nyang jipeuhina!
19 Teuma di guron nyan awaknyan
hana cit TUHAN tinggai;
kareuna Droeneueh nyang peunoh
gaséh sayang.

9:8: Keuj. 15:18-21 **9:9:** Keu. 3:7, 14:10-12 **9:10:** Keu. 7:8–12:32 **9:11:** Keu. 14:21-29, 15:4-5
9:12: Keu. 13:21-22 **9:13-14:** Keu. 19:18–23:33 **9:15:** Keu. 16:4-15, 17:1-7, Tel. 1:21 **9:16-17:** Teu. 14:1-4,
Tel. 1:26-33 **9:17:** Keu. 34:6, Teu. 14:18 **9:18:** Keu. 32:1-4 **9:19-21:** Tel. 8:2-4

Taméh awan dan apui hana TUHAN tarek keula-i,
peutunyok jalan awaknyan meunyoe uroe dan óh malam teuma.
20 Deungon kuasa Droeneueh nyang jroh TUHAN peurunoe awaknyan.
Awaknyan geumakheun manna dan ié meuneujieb nyang sicukob jih.
21 Na peuet ploh thon dalam padang beulantara,
teuma TUHAN teutab neupeuseb peue nyang jipeureulée.
Peukayan awaknyan hantom na rusak,
gaki awaknyan hana teuma sakét dan luka.
22 TUHAN bri ubak awaknyan keumeunangan nyang hibat
ateueh keurajeuen nyang le dan bansa nibak bataih tanoh awaknyan.
Hesybon nanggroe Raja Sihon, awaknyan kuasa;
Basan nanggroe Raja Og, awaknyan reupah teuma.
23 TUHAN peujeuet keuturonan awaknyan
lagée bintang nyang meutabu di langét ijo.
TUHAN bri keu awaknyan tanoh keu teumpat tinggai,
tanoh nyang ka TUHAN peujanji ubak indatu awaknyan.
24 Keuturonan awaknyan jipeusalah tanoh Kanaan;
peunduduek disinan Droeneueh peutaloe.
Umat Droeneueh neubri kuasa jimeutindak banalak droe
teuhadab bansa-bansa Kanaan ngon raja teuma.
25 Umat Droeneueh geureubot kuta-kuta peutahanan
tanoh nyang suboe ngon rumoh nyang peunoh keukayaan.
Mon-mon dan mata-mata ié awaknyan reubot,
lampôh anggô, bak zaiton dan boh-boh kayée nyang laén teuma.
Awaknyan teumbon kareuna geupajoh peue nyang galak.
Sigala nyang TUHAN bri nyang jroh-jroh awaknyan reusapi.

26 Teuma umat Droeneueh jibeurontak han jitaát ubak TUHAN,
jipeubeuah huköm dan peurintah Droeneueh,
jipoh maté nabi-nabi nyang bri naseuhat ubak awaknyan,
dan nyang yue awaknyan jigisa ubak Droeneueh, Allah awaknyan.
Ya TUHAN, tieb-tieb watée teuma Droeneueh jihina lé awaknyan,
27 teuma TUHAN seurah awaknyan ubak musoh droe
nyang lumpah that keujam jikuasa ngon jitindéeh.
Teuma dalam keususahan nyang cukob brat nyan,
awaknyan laju jimeuhôi ubak Droeneueh jilakée bantu.
Nibak dalam syeuruga TUHAN neudeungoe awaknyan;
deungon peunoh geunaséh TUHAN neubri jaweueb.
TUHAN kirém peumimpén dan pahlawan nyang peuleupah awaknyan nibak lawan.
28 Teuma bak watée nanggroe droe geuh ka aman lom,
awaknyan hana jitakot jipeubuet desya keula-i.
Teuma TUHAN bri teuma awaknyan ubak siteuru nyang tindéeh droe geuh deungon keujam.
Teuma, bakwatée awaknyan ka insaf dan peunoh peunyeusalan,
awaknyan jimeuhôi Droeneueh mangat neupeuseulamat.
Teuma nibak dalam syeuruga TUHAN neudeungoe, dan TUHAN tulông meu ulang-ulang,
sabab TUHAN neu weueh ubak awaknyan peunoh gaséh sayang.
29 TUHAN sapa awaknyan mangat ajaran Droeneueh jitem seutôt,
teuma awaknyan jitulak huköm Droeneueh deungon deungki até.
Padahai, meunyoe huköm Droeneueh jitem seutôt,
pasti teuma teujamin dalam udeb.

9:22: Teu. 21:21-35 **9:23:** Keuj. 15:5, 22:17, Yos. 3:14-17 **9:24:** Yos. 11:23 **9:25:** Tel. 6:10-11
9:26-28: Hak. 2:11-16 **9:29:** Im. 18:5

Awaknyan cukob kreueh ulée meunan
cit deungon até bak lagée baja,
hana jitem deungoe, dan hana
teuma jitem taát ubak peurintah
Droeneueh.
30 Habéh thon meugantoe thon
deungon saba TUHAN teutab neupeu
ingat ubak awaknyan;
meulalu nabi-nabi, Roh
Droeneueh neupeugah ubak
awaknyan.
Teuma umat Droeneueh nyan jitôb
geulinyueng,
laju TUHAN seurah awaknyan
ubak bansa-bansa di seugala
nanggroe.
31 Teuma kareuna geunaséh
Droeneueh nyang raya hana teukira,
awaknyan teutab hana TUHAN
tinggai atawa TUHAN peuhanco.
Meumang, Droeneueh kheueh
TUHAN Allah nyang hana sa dalam
álam nyoe;
raya geunaséh Droeneueh, peunoh
deungon seutia!
32 Ya Allah, Allah Po kamoe nyang
paleng raya!
Po teu Allah nyang akbar dan
dahsyat lagoena!
Deungon peunoh seutia TUHAN
mumat ubak banmandum janji;
janji TUHAN neupeupeunoh dan
TUHAN laksana.
Seumeunjak jamén raja Asyur
jitindéeh kamoe
sampoe nibak saát nyoe, lumpah
that le deurita nyang kamoe álami.
Dumna raja kamoe, teungku imeum,
nabi dan dumna ureuëng patot,
meunan cit deungon indatu dan
rakyat, ka habéh meudeurita
banmandum.
Bék neutuwoe ubak banmandum
deurita nyan!
Bék kheueh teuma TUHAN
peugadôh dalam ingatan
Droeneueh!
33 Tindakan TUHAN ade, dan TUHAN
hukôm kamoe nyang meudesya;
TUHAN teutab seutia bah pih
kamoe ka peunoh deungon cela.
34 Nék indatu kamoe, raja, teungku
imeum dan dumna ureuëng patot
atawa peumuka,
geulanggéuh ubak hukôm
Droeneueh dan geupeujayéh
teuma.
Peue mantong peurintah dan
larangan nyang ka TUHAN bri,
mubacut pih hana geupeuduli,
dan meubacut hana geutem
deungoe.
35 TUHAN bri dumna raja nyang mat
keurajeuen ateueh umat Droeneueh,
bak watée awaknyan tinggai di
ateueh tanoh nyang luwah dan
suboe nyang ka TUHAN bri.
Teuma, awaknyan teutab hana
geutem tinggai buet-buet nyang
jeuhet,
han geutem meungabdi ubak
Droeneueh meunan cit deungon
iébadat.
36 Teuma jinoenyoe, kamoe
banmandum ka jeuet keu namiet
nibak tanoh nyang ka TUHAN bri
sibagoe pusaka.
Tanoh nyoe suboe, ya TUHAN,
peunoh deungon hase bumoe,
nyang seuharôh jih kamoe
nikmati.
37 Banmandum hase nyang meuteumé
nibak tanoh nyoe
harôh teubri ubak raja-raja
nanggroe
Bubena ureuëng mat kuasa nyan
TUHAN angkat ateueh umat
Droeneueh,
sibagoe huköman desya kamoe
teuhadab Droeneueh.
Raja nyan jimat peurintah ban galak
droe
ateueh droe kamoe dan beulatang
peulara nyang na atra kamoe.
Sabab nyan kamoe jinoenyoe cukob
meudeurita ya TUHAN,
nyang peunoh deungon ázeub dan
deurita!"

Rakyat geuteken peujanjian

38 Deungon dasai sigala nyang ka teuja-
di nyan, kamoe rakyat Israel laju kamoe
buet peujanjian nyang kukoih dan teutuléh,
deungon teuboh cab dumna peumimpén ka-
moe, ureuëng-ureuëng Lewi, dan sidroe
imeum kamoe.

10 Ureuëng nyang phon that teken
nyan na kheueh Gubunur Nehemia

9:30: 2Raj. 17:13-18, 2Taw. 36:15-16 **9:32:** 2Raj. 15:19, 29, 17:3-6, Ezr. 4:2, 10

bin Hakhalya. Óh lheueh nyan geuseutôt lé Zedekia. Óh lheuehnyan ureuëng-ureuëng nyang teupeugah nyoe:

2-8 *Teungku-teungku imeum*
Seraya, Azarya, Yeremia,
Pasyhur, Amarya, Malkia,
Hatus, Sebanya, Malukh,
Harim, Meremot, Obaja,
Daniel, Gineton, Barukh,
Mesulam, Abia, Miyamin,
Maazya, Bilgal dan Semaya.

9-13 *Ureuëng-ureuëng Lewi*
Yesua aneuëk Azanya,
Binui keuturonan kawöm Henadad,
Kadmiel, Sebanya, Hodia,
Kelita, Pelaya, Hanan,
Mikha, Rehob, Hasabya,
Zakur, Serebya, Sebanya,
Hodia, Bani dan Beninu.

14-27 *Peumimpén-peumimpén bansa*
Paros, Pahat-Moab,
Elam, Zatu, Bani,
Buni, Azgad, Bebai,
Adonia, Bigwai, Adin,
Ater, Hizkia, Azur,
Hodia, Hasum, Bezai,
Harif, Anatot, Nebai,
Magpias, Mesulam, Hezir,
Mesezabeel, Zadok, Yadua,
Pelaca, Hanan, Anaya,
Hosea, Hananya, Hasub,
Halohes, Pilha, Sobek,
Rehum, Hasabna, Maaseya,
Ahia, Hanan, Anan,
Malukh, Harim dan Baana.

Piagam Peujanjian

28 Kamoe, rakyat Israel, banmandum
teungku imeum, ureuëng-ureuëng Lewi,
ureuëng nyang jaga babah pintoe geureu-
bang Baét TUHAN, ureuëng peumeuén mu-
sik dan ureuëng-ureuëng nyang meukeureu-
ja di Baét TUHAN, meunan cit deungon
peurumoh dan aneuëk-aneuëk kamoe nyang
kaseb rayeuk keu jimuphom dan banman-
dum ureuëng nyang taát ubak huköm Allah
dan ka jipeuaséng droe nibak bansa aséng
nyang na tinggai di nanggroe kamoe. 29 Ka-
moe banmandum kamoe peugabong droe
deungon bubena peumimpén kamoe dan ka-
moe meusumpah mangat hase udeb nyang
sisuai deungon huköm Po teu Allah nyang
ka geubri keukamoe deungon peurantaraan
Nabi Musa, hamba Gobnyan. Seumoga Po
teu Allah geukutok kamoe meunyoe kamoe
meuiengkeue ubak janji nyan.

Meunan cit kamoe meusumpah kamoe
peubuet banmandum peurintah, huköm dan
peuratoran TUHAN, Allah kamoe.

30 Dan kamoe meusumpah bahwa ka-
moe hana kamoe meukawen le deungon
bansa aséng nyang na tinggai di nanggroe
kamoe. 31 Meunyoe na bansa aséng nyang
jikeuneuk peubloe gandom atawa barang
peue mantong keu kamoe nibak uroe Sabat
atawa uroe suci nyang laén, atranyan hana
kamoe bloe.

Nibak tieb-tieb thon nyang keutujoh,
kamoe hana kamoe tron ublang dan meunan
cit hana teuma kamoe jak tunggée utang.

32 Tieb-tieb thon kamoe maséng-ma-
séng teutab kamoe seudeukah limong gram
pirak keu anggaran beulanja Baét TUHAN.
33 Meunan cit kamoe teutab kamoe peuna
peue-peue nyang peureulée keu iébadat di
Baét TUHAN, lagée; ruti peuseumah, peuseu-
mahan gandom tieb-tieb uroe, beulatang keu
keureubeuen nyang teutot tieb-tieb uroe,
peuseumahan suci nyang laén, keureubeu-
en-keureubeuen teupeu amphon desya Isra-
el, dan peue mantong nyang teupeureulée
keu Baét TUHAN.

34 Kamoe, banmandum rakyat, bubena
teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi,
kamoe tiek undi tieb-tieb thon keu teupeu-
teuntée kawöm nyang toh nyang harôh
jikeubah kayée apui keu teupeuseumahan
keureubeuen-keureubeuen keu TUHAN Allah
kamoe, nyang na meunurot peuratoran
Huköm.

35 Tieb-tieb thon teuma kamoe ba u Baét
TUHAN hase gandom nyang phon teupot dan
boh-boh kayée nyang phon-phon masak di
ateueh bak kayée kamoe.

36 Meunan cit teuma kamoe ba aneuëk
agam kamoe nyang tuha ubak teungku
imeum di Baét TUHAN mangat teujok ubak
Po teu Allah, nyang sisuai deungon peura-
toran Huköm. Meunan cit kamoe bri teuma
aneuëk leumô, aneuëk bubiri atawa aneuëk
kaméng kamoe nyang phon lahé. 37 Meunan
cit teuma kamoe ba ubak teungku imeum di
Baét TUHAN gandom kamoe nyang ka ka-
moe cawoe nyang phon that teupot di ateueh
bak jih tieb-tieb thon, meunan cit deungon
peuseumahan-peuseumahan nyang laén la-

10:30: Keu. 34:16. Tel. 7:3 **10:31:** Keu. 23:10-11, Im. 25:1-7. Tel. 15:1-2 **10:32:** Keu. 30:11-16
10:35: Keu. 23:19, 34:26, Tel. 26:2 **10:36:** Keu. 13:2 **10:37:** Teu. 18:21

gée ié anggô, minyéuk zaiton, dan peue
mantong boh-boh kayée.

Peuseumahan-peuseumahan nibak hase
blang kamoe teuma kamoe ba ubak ureuëng-
ureuëng Lewi nyang jak kuteb peuseu-
mahan-peuseumahan siper siploh di banda-
banda tani. 38 Teuma beuna sidroe lamkawan
teungku imeum keuturonan Nabi Harun
nyang jeuet keu rakan ureuëng Lewi nyan
meunyoe awaknyan meutugaih geujak kuteb
peuseumahan siper siploh nyan. Dan siper
siploh teuma nibak peuseumahan nyan harôh
jiba lé ureuëng Lewi keu kama-kama keu-
neubah nyang na di Baét TUHAN. 39 Rakyat
Israel dan ureuëng-ureuëng Lewi harôh
teuma jiba sumbangan teutab lagée gandom,
anggô, minyéuk zaiton ubak kama keu-
neubah di teumpat teukeubah alat-alat Baét
TUHAN. Disinan cit teuma teumpat tinggai
teungku imeum nyang teungoh meutugaih,
ureuëng nyang jaga Baét TUHAN dan
ureuëng meuca-e.

Kamoe hana lalée le kamoe rawat Baét
TUHAN kamoe.

Peunduduek Yerusalem

11 Bubena peumimpén awaknyan
tinggai teutab di Yerusalem dan
rakyat jirhom undi keujipiléh saboh keulu-
warga nibak tieb-tieb siploh boh keuluwar-
ga nyang harôh tinggai di banda suci Yeru-
salem. Nyang hana teupiléh jeuet tinggai di
banda-banda nyang laén. 2 Lamkawan
awaknyan na nyang rila tinggai teutab di
Yerusalem dan awaknyan jipujoe lé rakyat.
3 Di banda-banda laén, rakyat Israel, bubena
teungku imeum, ureuëng-ureuëng Lewi,
ureuëng nyang meukeureuja di Baét TUHAN,
dan keuturonan ureuëng nyang peutimang
Nabi Sulaiman awaknyan tinggai nibak ta-
noh-tanoh atra jih keudroe dan nibak banda-
banda gobnyan keudroe.
4-6 Na meupadub droe lamkawan sukée
Yehuda dan Benyamin tinggai di Yerusalem.
Nyoe kheueh dafeutar nan-nan awaknyan:
Anggota-anggota sukée Yehuda:

Ataya bin Uzia dan cucoe Nabi Zakha-
ria. Na padubdroe lamkawan indatu awak-
nyan na kheueh: Amarya, Sefaca dan Maha-
laleel, Peres, Yehuda. Jeumeulah awaknyan
na kheueh 468 droe nyang gagah peukasa.

Maaseya bin Barukh dan cucoe Kolho-
ze. Na padubdroe lamkawan indatu awak-
nyan na kheueh: Hazaya, Adaya, Yoyarib,
Nabi Zakharia, Syela, Yehuda.
7-8 *Anggota-anggota sukée Benyamin:*

Salu bin Mesulam dan cucoe Yoëd. Na
padubdroe lamkawan indatu awaknyan na
kheueh: Pedaya, Kolaya, Maaseya, Itiel dan
Yesaya.

Gabai dan Salai. Awaknyan na kheueh
kawöm syedara nyang rab[q] ngon Salu.

Banmandum nyan na jeumeulah jih 928
droe geupimpén lé 9 Yoël bin Zikhri dan
waki gobnyan, Yehuda bin Hasenua.
10-11 *Teungku-teungku imeum:*

Yedaya bin Yoyarib dan Yakhin.

Seraya bin Hilkia dan cucoe Mesulam.
Na padubdroe lamkawan indatu awaknyan
na kheueh: Zadok, Merayot, Ahitub nyang
jeuet keu Teungku Imeum Agong. 12 Ban-
mandum nyan na 822 droe teungku imeum
nyang meutugaih di Baét TUHAN.

Adaya bin Yeroham dan cucoe Pelalya.
Na padubdroe lamkawan indatu awaknyan
na kheueh: Amzi, Zakharia, Pasyhur dan
Malkia. 13 Ulée-ulée keuluwarga dalam
kawöm nyan na jeumeulah jih 242 droe.

Amasai bin Asareel dan cucoe Ahzai.
Indatu gobnyan na kheueh: Mesilemot dan
Imer. 14 Nibak kawöm nyoe na 128 droe
pahlawan nyang beuhe dan gagah peukasa.
Peumimpén awaknyan na kheueh Zabdiel,
bin Gedolim.[r]
15-18 *Ureuëng-ureuëng Lewi:*

Semaya bin Hasub dan cucoe Azrikam.
Indatu awaknyan na kheueh: Hasabya dan
Buni.

Sabetai dan Yozabad, ureuëng-ureuëng
Lewi peunteng nyang kawai buet-buet di
luwa Baét TUHAN.

Matanya bin Mikha dan cucoe Zabdi,
nibak keuturonan Asaf. Gobnyan na kheueh
peumimpén ureuëng meuca-e keu doá syu-
koe.

Bakbukya waki Matanya.

Abda bin Samua dan cucoe Galal, nibak
keuturonan Yedutun.

Banmandum nyan na jeumeulah 284
droe.
19 *Ureuëng nyang jaga babah pintoe geu-
reubang:*

---

[q] Saboh teujeumahan kuno: *kawöm syedara nyang rab,* Ibrani: óh ka lheueh gobnyan. [r] *bin Gedolim,* atawa anggota keuluarga meusyeuhu.

10:38: Teu. 18:26 **11:3-4:** Neh. 7:73

Akub, Talmon dan rakan-rakan awak-
nyan. Banmandum nyan na jeumeulah 172
droe.
20 Rakyat Israel, mandum teungku
imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi nyang
na mantong leubeh, tinggai teutab di
tanoh geuh nibak meubagoe banda di
Yehuda. 21 Ureuëng nyang meubuet di
Baét TUHAN tinggai teutab di bagian banda
Yerusalem nyang nan jih Ofel. Awaknyan
jimeubuet dimiyueb pimpénan Ziha dan
Gispa.
22 Nyang kawai ureuëng Lewi nyang
na tinggai di Yerusalem na kheueh Uzi
bin Bani dan cucoe Hasabya. Indatu gob-
nyan na kheueh Matanya dan Mikha. Gob-
nyan jitamong ubak kawöm Asaf, nyang
tugaih geuh bagian musik watée seumbah-
yang di Baét TUHAN. 23 Gileran tieb-tieb
kawöm keu teu uroih musik di Baét
TUHAN tieb-tieb uroe nyang ka teupeuteun-
tée meunurot peuratoran nyang geupeugot
lé raja.
24 Petahya bin Mesezabeel nibak
kawöm Zera dan sukée Yehuda, jeuet keu
waki bansa Israel nibak meuligoe raja
Persia.

Peunduduek banda-banda nyang laén

25-30 Le that-that rakyat nyang tinggai di
banda-banda nyang tô deungon blang gob-
nyan. Na meupadubdroe nibak sukée Yehu-
da tinggai di daerah lamkawan Bersyeba di
siblaih seulatan dan Pantôn Hinom di siblaih
utara. Awaknyan tinggai di banda-banda
nyang teupeugah nyoe meunan cit deungon
gampông-gampông nyang tô-tô bansikeuli-
leng nyan:

Kiryat-Arba, Dibon, Yekabzeel,
Yesua, Molada, Bet-Pelet,
Hazar-Sual, Bersyeba,
Ziklag, Mekhona,
En-Rimon, Zora, Yarmut,
Zanoah, Adulam, Azeka, Lakhis.

31 Na papadub droe nibak sukée Benya-
min tinggai di Geba, Mikhmas, Ai, Betel
dan gampông-gampông nyang na tô-tô disi-
nan, 32 di Anatot, Nob, Ananya, 33 Hazor,
Rama, Gitaim, 34 Hadid, Zeboim, Nebalat,
35 Lod, Ono dan di Pantôn Tukang-tukang.
36 Na meupadub boh kawan ureuëng Lewi
nyang yoh masa ilée tinggai di daerah Ye-
huda geuyue tinggai deungon ureuëng-
ureuëng Benyamin.

Dafeutar nan-nan teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi

12 Nyoe kheueh nan-nan teungku
imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi
nyang ka geuwoe nibak teumpat nyang
teuböih meusajan-sajan deungon Zerubabel
bin Sealtiel dan deungon Teungku Imeum
Agong Yesua:
2-7 *Teungku-teungku Imeum:*

Seraya, Yeremia, Ezra,
Amarya, Malukh, Hatus,
Sekhanya, Rehum, Meremot,
Ido, Ginetoi, Abia,
Miyamin, Maaja, Bilga,
Semaya, Yoyarib, Yedaya,
Salu, Amok, Hilkia, dan Yedaya.

Awaknyan na kheueh teungku-teungku
imeum ulée nibak jamén Yesua.
8 *Ureuëng-ureuëng Lewi:*

Peumimpén meuca-e syukoe:
Yesua, Binui, Kadmiel, Serebya,
Yehuda, dan Matanya.

9 Anggota paduan su nyang ba ca-e teu-
jaweueb: Bakbukya, Uni dan rakan-rakan
gobnyan saboh kawöm.

Keuturonan Teungku Imeum Agong Yesua

10 Nyoe kheueh garéh keuturonan
Teungku Imeum Agong Yesua: Yesua, Yo-
yakim, Elyasib, Yoyada, 11 Yonatan, Yadua.

Teungku-teungku imeum ulée

12-21 Nyoe kheueh dafeutar nyang jeuet
keu ulée teungku-teungku imeum deungon
kawöm gobnyan yoh watée Yoyakim meu-
tugaih jeuet keu Teungku Imeum Agong:

Teungku Imeum	*Kawöm*
Meraya	Seraya
Hananya	Yeremia
Mesulam	Ezra
Yohanan	Amarya
Yonatan	Melikhu
Yusuf	Sebanya
Adna	Harim
Helkai	Merayot
Zakharia	Ido
Mesulam	Gineton
Zikhri	Abia[s]
Minyamin	Piltai
Moaja	Samua
Bilga	Yonatan
Semaya	Matnai

[s] Lam naseukah Ibrani nan nyan hana.

Yoyarib	Uzi
Yedaya	Kalai
Salai	Heber
Amok	Hasabya
Hilkia	Netaneel
Yedaya	

Catetan keuhai keuluwarga-keuluwarga teungku imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi

22 Dafeutar keuhai ulée-ulée keuluwar-
ga ureuëng Lewi dan keuluwarga teungku
imeum ka lheueh teucetet watée jamén
Teungku Imeum Agong nyang teupeugah
nyoe: Elyasib, Yoyada, Yohanan dan Ya-
dua. Catetan nyan seuleusoe bak watée Da-
rius geumat peurintah sibagoe raja Persia.
23 Teuma keuhai ulée-ulée keuluwarga
kawöm Lewi teuma na teucetet sampoe wa-
tée jamén Yonatan cucoe Elyasib.

Peumbagian tugaih di Baét TUHAN

24 Di miyueb pimpénan Hasabya, Sereb-
ya, Yesua, Binui[t] dan Kadmiel, ureuëng-
ureuëng Lewi laju teubagi u dalam keulom-
pok-keulompok. Tieb-tieb watée na dua boh
keulompok nyang meutugaih teupujoe
TUHAN dan teubri syukoe ubak gobnyan
deungon cara meubalaih-balaih peugah,
nyan sisuai deungon peuratoran Nabi Raja
Daud, hamba Po teu Allah nyan.
25 Ureuëng nyang jaga babah pintoe
geureubang Baét TUHAN nyang geubri tu-
gaih keu jikeumiet kama-kama teumpat keu-
bah nyang tô ngon pintoe geureubang Baét
TUHAN na kheueh: Matanya, Bakbukya,
Obaja, Mesulam, Talmon dan Akub.
26 Awaknyan udeb nibak jamén Yoya-
kim bin Yesua dan cucoe Yozadak dan
nibak jamén Gubunur Nehemia dan Teung-
ku Imeum Ezra, ureuëng malem nibak
Hukôm nyan.

Nehemia geubaiát bintéh beuton banda

27 Nibak watée bintéh beuton banda Ye-
rusalem teureusmi, bubena ureuëng Lewi
teuhôi dipat mantong awaknyan tinggai,
mangat awaknyan meusajan-sajan geupeu-
meuriah deungon ca-e-ca-e nyanyoe haba
nyang syukoe, hana tinggai deungon alat
musik gambus ngon keucapi. 28 Dan meu-
gumpôi kheueh bubena ureuëng meuca-e
nibak keuluwarga ureuëng Lewi nyan, bah
kheueh nyan nyang na tinggai di daerah
banda Yerusalem, meunan cit nyang na
tinggai di banda-banda nyang na bak binéh
Netofa, 29 nibak Bet-Gilgal, Geba dan As-
mawet. 30 Banmandum teungku imeum dan
ureuëng-ureuëng Lewi nyan geupeubuet
upacara teupeugleh droe keudroe gobnyan
óh lheuehnyan barô kheueh keu rakyat
nyang le, keu pintoe-pintoe geureubang dan
bintéh beuton banda.
31 Ulôn peusila bubena peumimpén Ye-
huda geuék u ateueh bintéh beuton mangat
geuatoe dua boh keulompok nyang rayeuk
nyang meubareh jikeulileng banda sira meu-
ca-e deungon nyanyoe haba syukoe ubak Po
teu Allah.
Keulompok nyang phon jimeubareh di
ateueh beuton, jituju u blaih uneuen, ubak
Geureubang Blôh.[u] 32 Hosaya geujak dilikot
ureuëng nyang meuca-e, geuseutôt teuma lé
siladum peumimpén Yehuda. 33-35 Banman-
dum teungku imeum nyang teukheun lom
nyoe geujak teuma di likot awaknyan sira
geuyueb beureuguih: Azarya, Ezra, Mesu-
lam, Yehuda, Benyamin, Semaya dan Yere-
mia. Awaknyan geuseutôt teuma lé Zakha-
ria bin Yonatan dan cucoe Semaya. Na
padubdroe nibak indatu awaknyan na kheu-
eh: Matanya, Mikha, Zakur nibak kawöm
Asaf. 36 Di likot gobnyan geujak teuma ang-
gota nibak waréh kawöm geuh, kawöm
nyan na kheueh: Semaya, Azareel, Milalai,
Gilalai, Maai, Netaneel, Yehuda dan Hana-
ni. Awaknyan banmandum geuba alat-alat
musik, saban that lagée nyang geupeumeuén
lé Raja Nabi Daud, hamba Po teu Allah
nyan. Teungku Imeum Ezra, ureuëng nyang
lupah malem keuhai Hukôm Allah nyan
geujak nibak bagian ulée baresan nyan.
37 Óh ka trok nibak Pintoe Geureubang Ié
Rhot awaknyan laju jiwet dan geuteungoh
ubak reunyeuen Banda Nabi Daud, meulalu
meuligoe Nabi Daud, laju geugisa ubak bin-
téh beuton Pintoe Geureubang Ié di siblaih
u timu banda.
38 Keulompok ureuëng meuca-e nyang
saboh kawan teuk geumeubareh di ateueh
bintéh beuton jijak u blaih wie, dan ulôn
kuseutôt awaknyan meusajan-sajan deu-
ngon siladum nibak rakyat. Kamoe meuba-
reh meulalu meunara peutot apui sampoe

[t] Keumungkenan that makna jih *Binui* (kalon 10:9 dan 12:8) Ibrani: aneuëk ... [u] *Geureubang Blôh.* Bandua keulompok nyan phon siblah u barat daya beuton banda dan teujak laju u arah nyang meulawan sampoe awaknyan meurumpok dikeue Baét TUHAN disiblah u timu laôt banda.

ubak bintéh Beuton Luwah. 39 Dan kamoe
jak laju meulalu Pintoe Geureubang Efraim,
Pintoe Geureubang Awai, Pintoe Geureu-
bang Uengkot, Meunara Hananeel dan Meu-
nara Mea trok laju ubak Pintoe Geureubang
Bubiri. Baresan kamoe laju meupiôh nibak
babah Pintoe Geureubang Peunjagaan tô
binéh Baét TUHAN.

40 Dan trok kheueh bandua boh keulom-
pok ureuëng meuca-e nyan nibak binéh Baét
TUHAN.

Seulaén nibak bubena peumimpén
nyang na didalam keulompok ulôn, 41 na cit
geuseutôt lé teungku-teungku imeum nyang
yueb beureuguih. Awaknyan na kheueh:
Elyakim, Maaseya, Minyamin, Mikha,
Elyoënai, Zakharia dan Hananya; 42 dilikot
awaknyan jijak teuma Maaseya, Semaya,
Eleazar, Uzi, Yohanan, Malkia, Elam dan
Ezer. Ureuëng nyang meuca-e jimeu ca-e
dimiyueb pimpénan Yizrahya.

43 Bak uroenyan le that keureubeuen
nyang teupeuseumah ubak TUHAN. Rakyat
meusukaria sabab Allah ka geupeujeuet
awaknyan mubahgia. Meunan cit ureuëng
inong dan aneuëk manyak meusajan-sajan
meupeusta geumbira, dan su awaknyan
nyang teungoh meugeumbira nyan teudeu-
ngoe sampoe óh jiôh.

Sumbangan nyang teutab keu iébadat di Baét TUHAN

44 Nibak watée nyan na meupadub droe
ureuëng jibri tugaih keu jijak kawai kama
teumpat keuneubah beukai na kheueh sum-
bangan-sumbangan keu Baét TUHAN, jita-
mong cit keunan peuseumahan siper siploh
dan hase bumoe nyang phon teucok tieb-ti-
eb thon. Lé ureuëng-ureuëng nyang kawai
nyan wajéb geujak kuteb sumbangan nyan
nibak masyarakat di blang atawa ladang
awaknyan nyang na nibak binéh banda-ban-
da. Óh lheuehnyan sumbangan nyang ka
lheueh teukuteb nyan jijok laju ubak teung-
ku-teungku imeum dan ureuëng-ureuëng
Lewi, lagée kheun Hukôm nyang ka na
teutuléh. Di ureuëng-ureuëng Yehuda ji-
horeumat ubak teungku imeum dan
ureuëng-ureuëng Lewi nyan, 45 sabab awak-
nyan nyang peubuet banmandum upacara
peusuci dan upacara-upacara nyang laén
nyang ka geupeurintah lé Po teu Allah. Di
ureuëng-ureuëng nyang peumeuén alat mu-
sik dan di ureuëng nyang jaga babah pintoe
geureubang Baét TUHAN meunan cit hana
tuwoe laju jipeumeuén alat-alat nyan nyang
ka jeuet keu tugaih awaknyan, nyan pi sisuai
deungon peuratoran nyang ka geu atoe lé
Raja Nabi Daud dan Nabi Sulaiman, aneuëk
agam geuhnyan, 46 Yoh watée jamén Nabi
Daud dan ahli musik Asaf, bubena ureuëng
peunyanyoe ka jimeunyanyoe deungon la-
gu-lagu puja pujoe dan ca-e syukoe ubak Po
teu Allah. 47 Nibak jamén Zerubabel dan
meunan cit nibak jamén Nehemia, banman-
dum umat Israel jijok peuseumahan mangat
hase teupeuseb nyang peureulée keu tieb-ti-
eb uroe lé ureuëng meuca-e dan keu ureuëng
nyang jaga babah pintoe geureubang Baét
TUHAN. Rakyatpi jijok peuseumahan khusos
keu ureuëng-ureuëng Lewi dan di ureuëng
Lewi pi jibri teuma keu teungku imeum
jeumba gobnyan nyang ka teupeuteuntée.

Israel jipeumeungkléeh droe nibak ureuëng aséng

13 Nibak watée Hukôm Nabi Musa
nyan geubaca keu rakyat, meurum-
pok kheueh keuteurangan nyang lagéenyoe:
'Ureuëng Amon dan ureuëng Moab pakri-
ban mantong hana jeuet jimeujampu deu-
ngon umat Po teu Allah; 2 sabab yohwatée
umat Israel teungoh jijak jiteubiet lam nang-
groe Meusé, bandua boh bansa nyan hana
jitembri ié meunan cit deungon peunajoh
keu bansa Israel nyan. Teuma lé awaknyan
ka jisiwa Bileam mangat jikutôk bansa Isra-
el, teuma Po teu Allah geutanyoe ka geu-
ubah kutôk nyan jeuet keu beureukat.'
3 Watée jideungoe lé bansa Israel hai nyan,
awaknyan laju geupeungkléeh banmandum
bansa Israel nibak bansa nyan.

Buet-buet peubarô nyang geupeubuet lé Nehemia

4 Sigohlom nyan Teungku Imeum Elya-
sib, nyang geubri tugaih mangat geukawai
kama-kama teumpat beukai peunajoh nyang
na di Baét TUHAN, geumeurakan nyang krab
that-that deungon Tobia. 5 Elyasib geujok
keu Tobia saboh kama nyang raya nyang
sibeutôi jih teuseukeubah atranyan khusos
keu teumpat teukeubah gandom peuseuma-
han, keumeunyan, alat-alat nyang teungui di
Baét TUHAN, peuseumahan keu teungku-
teungku imeum, siper siploh gandom,
anggô, dan minyéuk zaiton, nyang teuma
geubagi keu ureuëng-ureuëng Lewi, keu

12:45: 1Taw. 25:1-8, 26:12 13:1-2: Tel. 23:3-5 13:2: Teu. 22:1-6

ureuëng nyang peumeuén musik dan keu
ureuëng nyang jaga babah pintoe geureu-
bang Baét TUHAN. 6 Watée hainyan teujadi,
ulôn hana di Yerusalem, sabab, nibak thon
nyang keu lhée ploh dua geumat keurajeuen
lé Raja Artahsasta, [v] raja nibak nanggroe
Babel, ulônjak u Babel keu lônjak meulapor
ubak raja. Barô kheueh napadub treb teuma
óh lheuehnyan geubri idhin keu ulôn 7 keu
lôn jakwoe u Yerusalem. Óh ka trok keunoe,
ulôn teukeujot that bahwa Elyasib ka geujok
keu Tobia saboh kama di Baét TUHAN.
8 Ulôn beungéh that-that dan banmandum
barang Tobia nyan ulôn tiek uluwa. 9 Óh
lheuehnyan laju ulôn yue mangat teupeuna
upacara teupeugleh nibak kama-kama nyan.
Óh lheuehnyan barô kheueh ulôn peuriwang
keunan banmandum barang-barang peuseu-
mahan gandom ngon keumeunyan meunan
cit deungon alat-alat Baét TUHAN.

10 Seulaén nibaknyan, meurumpok teu-
ma bahwa ureuëng nyang peumeuén alat
musik dan ureuëng-ureuëng Lewi ka geu-
tinggai Yerusalem dan geugisa u blang
atawa lampôh ladang gobnyan maséng-
maséng, sabab rakyat hana seb keubutuhan
jih. 11 Dan laju ulôn doet bubena ureuëng-
ureuëng patot sabab awaknyan ka geupeu-
biyeu Baét TUHAN teubeungkalée. Laju
ulôn hôi lom ureuëng-ureuëng Lewi dan
ureuëng nyang peumeuén musik nyan ma-
ngat jimeubuet lom teuma. 12 Óh lheueh-
nyan banmandum rakyat Israel ka jipeu-
phon lom jibri siper siploh nibak hase
gandom, anggô, dan minyéuk zaiton, ban-
mandum nyan teuba ubak kama-kama keu-
neubah beukai. 13 Laju ulôn bri tugaih keu
ureuëng-ureuëng nyang teupeugah nyoe
mangat jikawai beukai nyan: Teungku
Imeum Selemya, Zadok sidroe lamkawan
ureuëng nyang malem that nibak Hukôm
dan Pedaya ureuëng Lewi. Hanan bin
Zakur dan cucoe Matanya ulôn bri tugaih
keujitulông awaknyan. Ulôn kuteupeue
bahwa ureuëng-ureuëng nyan jeuet teupeu-
caya dan teuma jeuet jiuroih meunagi
bahan-bahan nyan keu rakan-rakan ngon
keureuja awaknyan deungon jujoe.

14 Ya Allah ulôn, neuingat kheueh ubak
banmandum nyang ka ulôn peubuet ateueh
Baét Droeneueh dan peulayan gobnyan.

15 Watée nyan ulôn kalon bahwa nibak
uroe Sabat na meupadubdroe ureuëng Ye-
huda teungoh jiplaih ié anggô. Na teuma
ureuëng laén teungoh jipeudieng anggô,
gandom, boh anggô, boh ara dan barang-ba-
rang laén di ateueh keuleudée jihnyan dan
laju jiba u Yerusalem. Awaknyan ulôn tam
bék jimeukat di Yerusalem. 16 Na meupa-
dub droe ureuëng nibak Tirus nyang na
tinggai di Yerusalem jiba uengkot dan meu-
bagoe barang keuteumeukat u Yerusalem
watée uroe Sabat, na kheueh keujipeubloe
keu ureuëng Yahudi. 17 Laju ulôn teugah
bubena peumimpén Yahuda sira ulôn peu-
gah, "Peu kheueh hana gata sada bahwa
gatanyoe ka tapeubuet buet nyang jeuhet
sabab ka tapeukutoe uroe Sabat? 18 Lé sabab
desya nyang lagée nyoe kheueh Allah ka
geuhukôm indatu geutanyoe dan geupeu-
hanco banda nyoe. Peu kheueh watéenyoe
gata keuneuk tamah meureuka Allah keu
Israel deungon cara gata peukutoe uroe Sa-
bat?"

19 Sabab nyan ulôn peurintah mangat
jeuet bak watée awai uroe Sabat, na kheueh
malam jeumaáh, pintoe-pintoe geureubang
banda laju teujaktôb meunyoe uroe ka
seupôt, [w] dan hana jeuet teubuka sigohlom
habéh uroe Sabat, bak uroe Satu malam.
Meunan cit di ulôn laju ulôn peuduek
aneuëk buah ulôn mangat jijaga pintoe geu-
reubang nyan mangat watée uroe Sabat hana
ureuëng nyang jiba barang nyang teumeukat
u dalam banda. 20 Teuma na mantong sidroe
dua ureuëng-ureuëng nyang meukat nyan
jimudom di luwa bintéh beuton watée uroe
jeumeuát malam. 21 Ulôn peugah ubak
awaknyan, "Peucuma gata preh sampoe
beungoh uroe disinan. Awas, meunyoe gata
peubuet hainyan sigoe teuk, ulôn teuma
lôncok tindakan nyang kreueh!" Yoh phon
watée nyan di ureuëng meukat nyan hana
jijakle meunyoe uroe Sabat. 22 Dan keu
ureuëng-ureuëng Lewi ulôn yue laju upaca-
ra teupeugleh droe dan geujaga pintoe-pin-
toe geureubang keu geukawai mangat dum-
na ureuëng jihoreumat bak uroe Sabat.

Ulôn meudoá, "Ya Allah, neuingat
kheueh keu ulôn sabab hainyan cit teuma,
dan neugaséh kheueh ulôn nyang sisuai deu-
ngon gaséh Droeneueh nyang raya."

---

[v] *Artahsasta:* Sibagoe raja Persia, Artahsasta na cit nan gala gobnyan "Raja Babel". [w] *seupôt:* Meunurot ureuëng Yahudi, uroe barô jiteuka óh ka lheueh mata uroe jilob.

13:10: Tel. 12:19 **13:12:** Mal. 3:10 **13:15:** Keu. 20:8-10, Tel. 5:12-14, Yer. 17:21-22 **13:23-25:** Keu. 34:11-16, Tel. 7:1-5

23 Nibak watéenyan na cit ulôn kalon le
lagoena ureuëng Yahudi ka jimeukawen
deungon bansa Asdod, Amon dan Moab.
24 Siladum nibak aneuëk-aneuëk awaknyan
hana muphom basa Yahudi, teuma basa
Asdod dan basa aséng nyang laén. 25 Laju
ulôn doet dan ulôn kutok awaknyan. Na
nyang ulôn poh dan ulôn tarek ôk jih. Óh
lheuehnyan ulôn yue awaknyan jimeusum-
pah deumi Allah bahwa awaknyan dan
aneuëk-aneuëk awaknyan hanale jimeuka-
wen meulawok. 26 Ulôn peugah, "Peu kheu-
eh kon desya nyoe cit teuma nyang ka
geupeubuet lé Nabi Sulaiman? Hana raja
laén di ateueh donya nyang leubeh raya
nibak gobnyan. Allah geusayang keugob-
nyan dan geubaiát gobnyan jeuet keuraja
ateueh banmandum bansa Israel. Bahpi la-
gée nyan gobnyan pi ka keunong bujuk lé
ureuëng-ureuëng inong bansa laén mangat
geupeubuet desya. 27 Keubit that jeuhet buet
gatanyan! Gata tajeuet that talawan Allah
deungon cara gata meukawen deungon
ureuëng inong nibak bansa aséng!"

28 Yoyada na kheueh aneuëk Teungku
Imeum Agong Elyasib, teuma sidroe nibak
aneuëk Yoyada jeuet keumeulintée Sanbalat
di banda Bet-Horon. Lé sabab nyan Yoyada
laju ulôn use di Yerusalem.
29 Lheuehnyan ulôn meudoá, "Ya Allah
ulôn, neuingat kheueh pakriban ureuëng-
ureuëng nyan jipeukutoe jabatan teungku
imeum dan janji Droeneueh deungon teung-
ku imeum dan ureuëng-ureuëng Lewi!"
30 Meunan kheueh cara jih ulôn peugleh
bansa Israel nibak banmandum nyang aséng.
Laju ulôn peuteutab peuratoran-peuratoran
keu teungku imeum dan ureuëng-ureuëng
Lewi, sampoe awaknyan maséng-maséng
ka na tugaih droe. 31 Meunan cit ulôn atoe
mangat jeuet nibak watée-watée nyang ka
teupeuteuntée, kayée apui keu ngon tot keu-
reubeuen nyang teupeuseumah hase teukeu-
bah dan rakyat pi hase jiba peuseumahan
hase bumoe nyang phon teupot.

Akhé jih ulôn meudoá, "Allah ulôn,
neuingat kheueh banmandum nyoe dan neu-
bri kheueh beureukat keu ulôn."

13:26: 2Sam. 12:24-25, 1Raj. 11:1-8 **13:28**: Neh. 4:1

ESTER

PEU INTAT HABA

Kitab *Ester* nyoe na kheueh meuasoe keuhai kisah-kisah nyang teujadi didalam meuligoe raja Persia, nyang lazem jih teupeuguna meunyoe musém sijuek teuka. Dalam kitab nyoe nyang mat peuran utama na kheueh Ester, sidroe ureuëng inong nibak kawöm Yahudi nyang patot teupeugah pahlawan. Sabab cinta gobnyan keu bansa droe geuh, dan deungon gagah beurani gobnyan ka geu halang reuncana musoh nyang keuneuk jipeubinasa ureuëng Yahudi. Kitab nyoe teupeutrang latar beulakang nibak peue makna nyang na didalam peurayaan Yahudi nyang teupeugah ngon nan Purim.

Asoe jih

Ester jeuet keu ratu 1:12–2:3
Haman jipeuna reuncana nyang jeuhet 3:1–5:14
Haman teuhuköm maté 6:1–7:10
Ureuëng Yahudi jipeutaloe musoh jih 8:1–10:3

Ratu Wasti geulawan peurintah Raja Ahasyweros

1 [1-2] Di Susan, ma banda Persia, Ahasy-
weros nyang mat peurintah sibagoe ra-
ja. Keurajeuen gobnyan na 127 boh propin-
si, phon nibak India sampoe u Sudan.
[3] Bak thon nyang keulhée geumat peu-
rintah lé raja nyan, Raja Ahasyweros geu-
peuna khanuri nyang keubiet rayeuk nyang
geu undang banmandum ureuëng-ureuëng
rayeuk peugawée gobnyan. Panglima Persia
dan Media jijak keunan, meunan cit deu-
ngon banmandum gubunur dan peujabat
manyang lam keurajeuen geuh nyan teuka
banmandum. [4] Na nam buleuen treb jih raja
geupamer keukayaan meuligoe gobnyan
dan keumeugahan meunan cit deungon keu-
agongan keurajeuen gobnyan.
[5] Óh lheueh nyan raja geupeuna lom
khanuri keu banmandum rakyat gobnyan
nyang na Susan, bah kheueh nyan nyang
kaya meunan cit deungon nyang gasien.
Khanuri nyan treb jih na sigoe aleuhat peu-
noh nyang geupeuna nibak meuligoe raja
nyan. [6] Nibak leuen meuligoe geupeungui
deungon ija gurden nyang teupeugét nibak
ija lineun wareuna ijo dan putéh, teuikat
deungon talo lineun nyang halôh dan teu-
sangkot nibak gleueng-gleueng pirak nyang
teupasang nibak taméh-taméh nyang meu-
balot ngon pualam. Di miyueb nyan geukeu-
bah teuma teumpeuen méuh dan teumpeuen
pirak di ateueh aleue nyang meulapéh deu-
ngon pualam putéh, hablur mirah, kulét mu-
tiara nyang meukilat dan batée pirus ijo.
[7] Lé raja geuseudia teuma anggô nyang
meulimpah ruwah nyang geuhidang dida-
lam piala méuh nyang meubagoe rupa.
[8] Ureuëng-ureuëng jamé nyang teuka keu-
nan hana geubataih geubri ié anggô dan
hana teuma geupaksa jijeueb ié anggô nyan.
Raja ka geubri peurintah ubak peulayan
meuligoe, mangat tieb-tieb jamé geupeuti-
mang meunurot nyang geukeuheundaki ma-
séng-maséng. [a]
[9] Meunan cit lé Wasti, peureumaisuri
raja, geupeuna teuma khanuri keu sabe-sabe
ureuëng inong didalam meuligoe.
[10] Bak uroe nyang keutujoh, raja sira
geujieb-jieb ié deungon galak dan mangat
that até. Lé sababnyan nyan gobnyan laju
geutawök tujoh droe peujabat khusos nyang
jeuet keupeulayan pribadi gobnyan; awak-
nyan na kheueh Mehuman, Bizta, Harbona,
Bigta, Abagta, Zetar dan Karkas. [11] Raja
geuyue ubak awaknyan mangat jiba Ratu
Wasti deungon mahkota keurajeuen di ateu-
eh ulée ukeue gobnyan. Ratu Wasti nyan
lumpah that lagak ceudah rupa, dan raja

---

[a] *Ureuëng-ureuëng ... maséng-maséng,* atawa Teuma hana nyang jipaksa jieb. Raja ka geupeurintah ubak deundayang-deundayang meuligoe mangat banmandum jamé ... maséng-maséng.
1:1: Ezr. 4:6

keuneuk geupamer peureumaisuri geuh
nyan ubak dumna jamé dan ubak banman-
dum ureuëng rayeuk keurajeuen gobnyan.
12 Teuma watée peulayan nyan jipeugah
hainyan ubak Ratu Wasti, ratu hana geutem-
jak, lé sababnyan raja beungéh lagoena.
13 Kajeuet keu lazem raja bahwa gob-
nyan keu geulakée peundapat bubena
ureuëng malem keuhai huköm dan adat.
Sababnyan laju geuhôi peunaseuhat gob-
nyan nyang leubeh jiteupeue peue nyang
harôh jipeubuet meunyoe ka teujadi nyang
lagéenyan. 14 Anggota peunaseuhat nyang
paleng kayém geutawök lé raja keu jimeu-
hadab na kheueh: Karsena, Setar, Admata,
Tarsis, Meres, Marsena dan Memukan.
Awaknyan na kheueh peujabat-peujabat
Persia dan Media nyang duek nibak keudu-
duekan nyang paleng manyang didalam
keurajeuen nanggroe. 15 Geupeugah lé raja
ubak ban tujoh droe awaknyan, "Ulôn ka
ulôn utôh peulayan-peulayan ulôn ubak Ra-
tu Wasti mangat jijak meuhadab ubak ulôn.
Teuma lé ureuëng binoe ulôn nyan hana
jitem. Meunurot huköm, peue tindakan
nyang harôh tacok ateueh ratu nyan?"
16 Dan jipeugah laju lé Memukan ubak
raja dan ubak ureuëng rayeuk nyang na
disinan, "Deungon na nyang lagéenyan, bu-
kon Teungku Amphon mantong nyang ka
geupeumalée lé Ratu Wasti, teuma banman-
dum peugawée Teungku Amphon, dan keu
tieb-tieb ureuëng agam nyang na didalam
keurajeuen nyoe! 17 Sabab peue nyang ka
geupeubuet lé ratu nyan teuma jiteupeue lé
banmandum ureuëng inong, dan awaknyan
jianggab remeh keu lakoe jih maséng-ma-
séng. Awaknyan teuma jipeugah bahwa
Teungku Amphon ka neupeurintah Ratu
Wasti keu geujak meuhadab, teuma lé ratu
hana geutem teuka. 18 Deungon nyan, meu-
nyoe na purumoh-purumoh ureuëng rayeuk
nyang na didalam keurajeuen Persia dan
Media geudeungoe hainyan, pasti awaknyan
bagaih-bagaih jijak peugah ubak lakoe geuh
maséng-maséng. Akibat jih na kheueh,
ureuëng binoe jilawan peue nyang geupeu-
rintah lé ureuëng lakoe dan ureuëng lakoe pi
teuma geubeungéh keu ureuëng binoe. 19 Lé
sabab nyan, kamoe meulakée mangat Teung-
ku Amphon neucok peunutôh bahwa Ratu
Wasti hana jeuet le geumeuhadab ubak
Teungku Amphon. Keuputosan nyan harôh
jeuet keu undang-undang keurajeuen nang-
groe Persia dan Media, deungon nyan hana
mungken le teutarek lom teuma. Óh lheueh-
nyan, neubri kheueh teumpat duek Ratu
wasti keu ureuëng inong nyang laén nyang
leubeh gét nibak gobnyan. 20 Meunyoe keu-
putosan Teungku Amphon nyan ka meugah
bansaboh nanggroe nyang luwah nyoe, ka
teuntée tieb-tieb ureuëng inong nyang ka
meulakoe jihoreumat keu teungku lakoe jih,
bah kheueh nyan ureuëng kaya meunan cit
deungon ureuëng gasien."
21 Usui nyang geupeusampoe lé Me-
mukan nyan geuanggok lé teungku raja
dan ureuëng-ureuëng rayeuk nanggroe,
dan lé raja laju geupeubuet keuputosan
nyan. 22 Gobnyan laju geukirém surat peu-
rintah ubak banmandum propinsi keurajeu-
en, lam basa dan tulésan nyang na di
dalam propinsi nyan maséng-maséng. Peu-
rintah nyan lagée nyoe su jih, bahwa [b]
didalam tieb-tieb rumoh tangga, teungku
lakoe kheueh nyang jeuet keu panghulée,
dan nyang cok keuputosan.

Ester jeuet keu ratu

2 Na padub watée teuma óh lheuehnyan,
bahpi raja ka hana beungéh le, gobnyan
teutab mantong geupike buet Ratu Wasti
dan tindakan nyang ka teucok ateueh jih-
nyan. 2 Sabab nyan peunaseuhat-peunaseu-
hat nyang paleng krab deungon raja laju
jijok usui nyang lagée nyoe, "Nyang sigét
jih tamita mantong aneuëk dara nyang lagak
keu peurumoh Teungku Amphon. 3 Bah
kheueh Teungku Amphon neu angkat peu-
gawée-peugawée nibak banmandum pro-
pinsi lam keurajeuen nyoe mangat teumita
aneuëk dara nyang lagak-lagak lom ceudah
rupa lheuehnyan jiba laju ubak meuligoe
inong di Susan nyoe. Hegai, peujabat khu-
sos nyang jeuet keu ulée rumoh tangga
meuligoe ureuëng inong, nyang uroih awak-
nyan dan gobnyan teuma nyang uroih
ureuëng inong nyan mangat jeuet ceudah
rupa. 4 Óh lheuehnyan, bah kheueh Teung-
ku Amphon neupiléh toh aneuëk dara nyang
lagak meunurot Teungku Amphon keu neu-
cok keu ureuëng binoe, dan neupeujeuet
jihnyan keugeunantoe Ratu Wasti."
Raja situju that-that naseuhat nyan dan
laju geupeubuet hai nyang lagée nyan.
5 Di banda Susan nyan na tinggai sidroe
ureuëng Yahudi nyang nan gobnyan Morde-
khai bin Yair. Gobnyan keuturonan Kis dan

[b] *Peurintah ... bahwa,* atawa mangat.

Simei nibak sukée Benyamin. 6 Mordekhai
ka teuteuen yoh watée banda Yerusalem
geupeutaloe lé Nebukadnezar, raja Babel.
Mordekhai teuböih u Babel meusigoe deu-
ngon Yoyakin, raja Yehuda, dan le lom
tawanan nyang laén. 7 Gobnyan na syedara
karông, sidroe aneuëk dara nyang paleng
ceudah rupa, deungon tuboh nyang meusi-
gak, nyang teuhôi nan Ester, nan Ibrani geuh
na kheueh Hadasa. Ureuëng syiek Ester ka
meuninggai donya dan gobnyan geucok keu
aneuëk angkat lé Mordekhai dan geupeulara
sibagoe aneuëk droe geuh.

8 Óh lheueh peurintah raja teupeumak-
lum ubak mandum rakyat nanggroe, jai that-
that aneuëk dara nyang meusapat di Susan
meunan cit deungon Ester na lamkawan
aneuëk-aneuëk dara nyan. Ester pih geuba
laju ubak meuligoe raja dan geupeucaya
ubak Hegai nyang jeuet keu ulée rumoh
tangga meuligoe ureuëng inong. 9 Hegai
hireuen that geungieng Ester dan gobnyan
pih galak lumpah na keu aneuëk dara nyan.
Deungon reujang that aneuëk dara nyan
geupeungui ngon meubagoe alat-alat peu-
ceudah rupa meunan cit deungon peunajoh
nyang khusos teuma. Ester geupinah laju
ubak bagian nyang paleng lagak didalam
meuligoe nyan dan na teuma tujoh droe
aneuëk dara nyang paleng carông ngon ma-
lem geubri tugaih mangat jijaga ngon ji
useuha aneuëk dara nyan.

10 Ateueh naseuhat Mordekhai, Ester
hana geubri tée bahwa gobnyan na kheueh
sidroe ureuëng Yahudi. 11 Tieb-tieb uroe
Mordekhai geujak-jak dikeue meuligoe
ureuëng inong nyan keu geujak tanyong
keuadaan Ester dan peue nyang teujadi ateu-
eh aneuëk nyan.

12 Meunurot peuratoran, banmandum
ureuëng inong teurawat keu teupeuceudah
rupa na sithon treb jih: nam buleuen deu-
ngon minyéuk nyang teujampu deungon
keumeunyan, dan nam buleuen nyang teuma
óh lheuehnyan deungon minyéuk mangat
bée nyang meubagoe rupa nyang ka teujam-
pu. Óh lheueh nyan, tieb-tieb aneuëk dara
meuteumé gileran jijak meuhadab ubak Raja
Ahasyweros. 13 Bak watée sidroe aneuëk
dara jijak meuhadab ubak raja, aneuëk dara
nyan jeuet jingui peue mantong peukayan
meunurot nyang jigalak. 14 Aneuëk dara
nyan laju teuba u meuligoe raja óh watée
uroe ka malam, dan óh singoh nyan teuba
teuma ubak meuligoe nyang laén, dan jiuro-
ih laju lé Saasgas, sidroe lamkawan peujabat
nyang khusos jiuroih gundek-gundek raja.
Aneuëk dara nyan hana le geumeuhadab ubak
raja, laén hai meunyoe raja na meuheuet keu
gobnyan deungon cara geuhôi nan gobnyan.

15 Teuma trok kheueh ubak gileran Ester
geujak meuhadab ubak raja. – Ester na kheu-
eh aneuëk Abihail dan syedara karông
Mordekhai nyang ka geuangkat Ester nyan
sibagoe aneuëk gobnyan keudroe; Ester
meumang jikagum lé soe mantong nyang
pandang gobnyan. Bak watée gobnyan geu-
jak meuhadab ubak raja, Ester jisok peuka-
yan sisuai deungon nyang ka geutunyok dan
naseuhat Hegai, nyang keu ulée meuligoe
inong nyan. 16 Meunan kheueh jeuet jih, bak
thon nyang keutujoh keurajeuen Ahasywe-
ros bak buleuen nyang keu siploh, nyan
kheueh buleuen Tebet, Ester jiba laju jak
meuhadab ubak Raja Ahasyweros di meuli-
goe raja. 17 Aneuëk dara nyan lumpah geu-
galak dan geuharok lé raja leubeh nibak
aneuëk-aneuëk dara nyang laén. Lé sabab
nyan gobnyan lumpah that harok dan geucin-
ta lé raja. Lé sababnyan teuma raja laju geu-
peuduek mahkota keurajeuen ateueh ulée
Ester dan geupeujeuet gobnyan ratu keugeu-
nantoe Ratu Wasti. 18 Óh lheuehnyan, raja
laju geupeuna khanuri nyang lumpah raya
sibagoe horeumat gobnyan keu Ester dan
geu-undang banmandum peugawée meunan
cit deungon ureuëng rayeuk gobnyan. Gob-
nyan laju geupeumaklum uroe pre[c] bansaboh
nanggroe dan geubagi-bagi laju hadiah
nyang meulimpah ruah.

Mordekhai jipeuseulamat nyawöng raja

19 Nibak watéenyan Mordekhai ka geu-
angkat lé raja jeuet keu peugawée nanggroe.
20 Ester gohlom cit geupeugah droe bahwa
geuhnyan na kheueh ureuëng Yahudi, sabab
Mordekhai geutam gobnyan. Ester teutab
geutaát ubak Mordekhai lagée geutaát yoh
gobnyan mantong ubit dan jipeulara lé
syedara karông gobnyan.

21 Nibak siuroe, watée Mordekhai teu-
ngoh meutugaih didalam meuligoe, na dua
droe peujabat khusos raja, nyang nan jih
Bigtan dan Teres, ka sipakat jikeuneuk poh
maté Raja Ahasyweros, sabab awaknyan
jibanci that-that keu raja nyan. 22 Reuncana

[c] *uroe pre,* atawa teupeukureueng cukée.
2:6: 2Raj. 24:10-16, 2Taw. 36:10

awaknyan bandua geuteupeue lé Mordekhai
dan gobnyan laju geujak peugah ubak Ester.
Hana geuböih watée, Ester laju geupeugah
ubak raja peue nyang ka geuteupeue lé
Mordekhai nyan. 23 Peukara nyan laju geu-
seulidék, dan nyata kheueh peue nyang geu-
peugah lé Mordekhai nyan beutôi. Bandua
awaknyan laju teuhuköm gantung. Sisuai
deungon peurintah raja, peuristiwa nyan na
teucetet didalam kitab keurajeuen nanggroe.

Haman jireuncana nyang jeuhet keuneuk peubinasa ureuëng Yahudi

3 Na padubna treb teuma óh lheuehnyan
Raja Ahasyweros geu baiát teuma Ha-
man jeuet keu peudana meuntroe. Haman na
kheueh aneuëk Hamedata nibak keuturonan
Agag.[d] 2 Raja geupeutron titah ubak man-
dum peugawée gobnyan mangat jihoreumat
ubak Haman deungon cara jisujut dikeue
gobnyan. Banmandum ureuëng taát ubak
peurintah raja nyan, keucuali Mordekhai.
3 Peugawée-peugawée nyang laén nyang na
didalam meuligoe jitanyong ubak Morde-
khai nyan pakon gobnyan geu iengkeue
titah raja, 4 dan tieb-tieb uroe awaknyan
jipaksa Mordekhai nyan mangat geuturot
peue nyang ka jeuet keu titah raja, teuma
Mordekhai teutab hanageutem deungoe.
Kheun Mordekhai ubak awaknyan, "Ulôn
nyoe ureuëng Yahudi; ulôn hana jeuet ulôn
sujut ubak manusia." Dan awaknyan pi laju
jipeutrok hainyan ubak Haman sabab awak-
nyan keuneuk jiteupeue tindakan peue
nyang harôh geucok keu Mordekhai. 5 Ha-
man beungéh lumpah na watée jiteupeue
Mordekhai hana jitem sujut ubak gobnyan.
6 Dan watée jiteupeue bahwa Mordekhai
nyan na kheueh sidroe ureuëng Yahudi, laju
jicok keuputosan keuneuk jihuköm Morde-
khai, dan kon Mordekhai mantong, teuma
keuneuk jipeubinasa banmandum ureuëng
Yahudi nyang na di dalam nanggroe Persia.
7 Nibak thon nyang keudua blaih jimat
keurajeuen lé Raja Ahasyweros, bak buleu-
en nyang keu sa, na kheueh buleuen Nisan,
Haman laju geuyue rhom undi nyang nan jih
"Purim" mangat geuteupeue uroe dan
buleuen peue nyang paih keu geulaksana
niet jih nyang jeuhet nyan. Teuma jicok
kheueh tanggai lhée blaih buleuen dua blaih,
nyan kheueh buleuen Adar.
8 Dan geupeugah kheueh laju lé Haman
ubak raja, "Teungku Amphon nyang ulôn
horeumat, na saboh bansa nyang ganje
nyang ka meutabu di tieb-tieb propinsi keu-
rajeuen nanggroe nyoe. Adat istiadat jih-
nyan meulaén that deungon bansa-bansa
nyang laén. Awaknyan hana jitem patuh
ubak huköm-huköm nyang na didalam keu-
rajeuen nyoe. Jadi, nyang sigetjih Teungku
Amphon bék neupeubiyeu ureuëng nyan
jipeubuet ban galak droe. 9 Meunyoe
Teungku Amphon hana meurasa brat, bah
kheueh Teungku Amphon peuteubiet surat
peurintah mangat tapeu habéh bansa nyan.
Dan meunyoe Teungku Amphon neutem
teurimong usui ulôn nyoe, ulôn pasti hase
ulôn peutamong 340.000 kilogram pirak u
dalam kaih Teungku Amphon."
10 Ban geudeungoe nyang lagéenyan,
raja laju geusuit nibak jaroe gobnyan eunci-
en nyang teungoh geungui guna keu geucab
surat-surat maklumat nyang jipeuteubiet lé
keurajeuen deungon reuseumi, dan atra
nyan geujok laju ubak Haman, musoh nyang
paleng rayeuk nibak bansa Yahudi. 11 Geu-
peugah lé raja ubak Haman, "Bansa nyan
dan meunan cit deungon péng jih ulôn jok
keu gata. Tapeubuet kheueh laju peue nyang
gata ngieng gét ateueh awaknyan."
12-13 Dan nibak tanggai lhée blaih
buleuen sa, Haman laju geuhôi seukeutareh
raja. Ubak awaknyan laju geuyue tuléh surat
nyang sisuai deungon peue nyang geupeu-
rintah, óh lheueh nyan surat nyan jiteujeu-
mah laju u dalam meubagoe basa dan jisalen
u dalam mandum tulésan nyang na jipeugu-
na lam keurajeuen nyan. Surat nyan teutuléh
ateueh nan Raja Ahasyweros dan teucab
deungon euncien gobnyan, laju surat nyan
geukirém deungon bagaih that ubak ban-
mandum nyang mat kuasa, gubunur dan
ureuëng-ureuëng rayeuk nyang na di tieb-
tieb propinsi. Asoe surat nyan na kheueh
peurintah raja bahwa bak tanggai lhée blaih
buleuen Adar, banmandum bansa Yahudi,
bah kheueh nyan nyang tuha meunan cit
nyang muda, bah kheueh nyan ureuëng
inong meunan cit deungon aneuëk manyak,
awaknyan harôh teupoh maté hana amphon,
dan hareuta beunda awaknyan teusita ban-
mandum. 14 Peurintah nyan harôh teu peu-
maklum di tieb-tieb propinsi mangat ban-
mandum ureuëng ka siab seudia nibak uroe
nyang ka teupeu teuntée nyan.
15 Lé ureuëng upah raja laju jijak deu-
ngon bagaih-bagaih jijak intat surat-surat

[d] *Agag:* Sidroe raja Amalek; bansa gobnyan na kheueh musoh treun meutreun nibak bansa Israel.

nyan ubak banmandum propinsi keurajeuen
nanggroe. Ateueh titah raja, peurintah nyan
teupeumaklum cit di Susan, ma banda Per-
sia. Óh lheuehnyan raja dan Haman laju
geuduek-duek sira geujieb ié anggô, teuma
banda Susan ka karu bansalam le sabab haba
nyan.

Mordekhai jilakée bantu ubak Ester

4 Watée geudeungoe lé Mordekhai peue
nyang ka teujadi, laju geupriek-priek
peukayan gobnyan óh lheuehnyan geusôk
laju ija umpang teupông sibagoe tanda seu-
deh. Geucok abée geutabu laju u ateueh ulée
gobnyan, óh lheuehnyan geujak rawon ban-
saboh banda sira geumo deungon su nyang
nyareng dan seudeh that. 2 Watée ka trok
dileuen meuligoe laju geupiôh, sabab
ureuëng nyang ngui peukayan ija umpang
teupông hana jeuet jitamong u dalam meu-
ligoe. 3 Meunan cit di tieb-tieb propinsi
nyang laén didalam keurajeuen nanggroe,
bubena ureuëng Yahudi ka jimo ba-e deu-
ngon até nyang that-that seudeh óh lheueh
jideungoe peurintah raja teupeumaklum
ubak rakyat nanggroe. Awaknyan jipuasa,
geumo dan apoh apah hana meuteuntée, dan
le that-that lamkawan awaknyan jingui ija
umpang teupông dan ji éh di ateueh abée.
4 Watée aneuëk-aneuëk dara deunda-
yang dan dumna peujabat nyang khusos
nyang peutimang Ratu Ester jilapor ubak
gobnyan peue nyang teungoh geupeubuet lé
Mordekhai, Ester seudeh lumpah na. Ratu
laju geukirém peukayan ubak Mordekhai
sibagoe geunantoe ija umpang teupông
nyang geungui nyan, teuma Mordekhai ha-
na geutem teurimong. 5 Óh lheuehnyan Es-
ter laju geuhôi Hatah, sidroe lamkawan peu-
jabat khusos nyang geubri tugaih lé raja
mangat jipeutimang Ratu Ester. Ubak Hatah
nyan geuyue jak seulidek ubak Mordekhai
peue sabab gobnyan geupeusaneut droe
nyang lagée nyan. 6 Dan geujak kheueh laju
Hatah ubak Mordekhai di padang banda
nibak babah pintoe geureubang meuligoe.
7 Mordekhai laju geucalitra ubak ureuëng
nyan peue nyang ka teujadi dan padub na le
péng pirak nyang ka jipeujanji lé Haman
keu jipeutamong u dalam kaih raja, óh ka
lheueh banmandum ureuëng Yahudi nyan
jipeubinasa. 8 Dan lé Mordekhai geubri teu-
ma ubak Hatah seunalen surat raja nyang ka
geupeuteubiet di Susan nyang meuasoe peu-
rintah keu teupeubinasa ureuëng Yahudi.
Mordekhai laju geuyue Hatah jijak peusam-
poe ubak Ester dan jipeutrang peukaranyan
ubak gobnyan, meunan cit keu jilakée ma-
ngat Ester geutem jak meuhadab ubak raja
keugeulakée gaséh sayang ubak bansa gob-
nyan. 9 Dan geujak kheueh Hatah ubak Ester
geupeusampoe peusan Mordekhai nyan
ubak gobnyan. 10 Teuma lé Ester geuyuejak
lom Hatah nyan ubak Mordekhai sira
geupeusan lagée nyoe, 11 "Soe mantong
ureuëng, bah kheueh nyan agam meunan cit
nyang inong, meunyoe hana geutawök lé
raja keujijak meuhadab gobnyan di leuen
meuligoe, ureuëng nyan bah teuhuköm ma-
té. Nyan na kheueh undang-undang keu-
rajeuen nyang hana jeuet teubantah bahsoe
mantong ureuëng jih phon nibak peujabat
sampoe ubak rakyat nyang na di propinsi-
propinsi, ka jiteupeue hainyan. Teuma na
saboh jalan keu teuhinda nibak undang-un-
dang nyan, jalan nyan na kheueh meunyoe
raja geu sunyung tungkat méuh gobnyan
ubak ureuëng nyan. Meunyoe nyan teujadi,
ureuëng nyan teuma seulamat. Teuma kana
sibuleuen nyoe ulôn hántom na geutawök lé
raja."
12 Dan lé Hatah pi laju geujak peusam-
poe haba Ester nyan ubak Mordekhai.
13 Dan lé Mordekhai laju geukirém haba
peuingat nyang lagée nyoe ubak Ester, "Bék
neusangka gata leubeh aman nibak ureuëng
Yahudi nyang laén, teuma sabab gata ting-
gai nibak meuligoe! 14 Ureuëng Yahudi pas-
ti meuteumé tulông deungon cara peue man-
tong sampoe awaknyan seulamat. Teuma
meunyoe gata teutab seungab mantong lam
hai nyang lumpah mubahya nyoe, gata keu-
droe maté dan keuluwarga gata habéh riwa-
yat jih. Pat tateupeue, mungken nyang teu-
jadi bak saát-saát nyang lagée nyoe kheueh
gata ka geupiléh jeuet keu ratu!"
15 Dan lé Ester laju geukirém haba nyoe
ubak Mordekhai, 16 "Gata peusapat kheueh
laju ureuëng Yahudi nyang na di Susan
mangat jimeudoá keu ulôn. Bék gata
makheun ngon tajieb ié treb jih lhée uroe
lhée malam. Ulôn keudroe meunan cit deu-
ngon aneuëk-aneuëk dara deundayang ulôn
teuma kamoe peubuet cit lagée nyan. Óh
lheuehnyan ulôn teuma lônjak meuhadab
ubak raja, bahpi nyan meulangga nibak un-
dang-undang nanggroe. Meunyoe lé sabab
nyan ulôn harôh maté, bah kheueh ulôn
maté!"

17 Dan óh lheuehnyan geujak kheueh
laju Mordekhai dan geupeubuet laju peue
nyang geupeugah lé Ester nyan.

Ester geu undang raja dan Haman nibak khanuri

5 Bak uroe nyang keulhée puasa gob-
nyan, Ester laju geungui peukayan ra-
tu, dan geujak laju uleuen meuligoe dan
geudong laju dikeue seuramoe. Dan raja
teungoh geuduek di ateueh tahta nyang
meuhadab ubak pintoe nyan. 2 Óh watée
geungieng ratu teungoh geudong diluwa,
gobnyan teuka inséueh didalam até laju geu-
sunyung tungkat méuh gobnyan ubak ratu.
Dan geulangkah laju ukeue Ratu Ester sira
geucukéh ujong tungkat méuh nyan. 3 Óh
lheuehnyan geutanyong lé raja ubak sang
ratu, "Peue na haba, hai Putroe ulôn? Peue
nyang gata lakée? Peugah kheueh laju! Bah-
pi nyang gata lakée siteungoh nibak keu-
rajeuen ulôn, atranyan ulôn jok keu gata."

4 Geujaweueb lé Ester, "Meunyoe teung-
ku Amphon neutem, bah kheueh nibak ma-
lam nyoe Teungku Amphon dan Haman
neujak ubak khanuri nyang ulôn peuna keu
Teungku Amphon."

5 Raja geuyue ubak Haman beureujang
jiteuka, mangat awaknyan meuteumé meu-
sajan-sajan geujak pajoh khanuri Ester. Dan
jijak kheueh awaknyan ubak teumpat kha-
nuri nyang teungoh geulaksana lé Ester
nyan. 6 Watée teungoh jieb ié anggô, raja
geutanyong ubak ratu, "Jinoenyoe neupeu-
gah kheueh laju peue nyang gata lakée. Peue
nyang gata meuheuet ulôn bri, bahpi siteu-
ngoh nibak keurajeuen ulôn nyoe!"

7 Geujaweueb lé Ester, 8 "Meunyoe
Teungku Amphon neujok peue nyang ulôn
lakée nyoe, bah kheueh Teungku Amphon
dan Haman neuteuka lom nibak khanuri
nyang teuma ulôn peuna nibak malam si-
ngoh, eunteuk nibak khanuri nyan ulôn peu-
gah peue nyang ulôn meuheuet nibak
Teungku Amphon."

Haman kana niet keuneuk peumaté Mordekhai

9 Haman jiwoe di rumoh Ratu Ester
nyang banseuleusoe geupajoh khanuri deu-
ngon até nyang galak lagoena. Teuma óh
trok nibak babah pintoe meuligoe leumah
geungieng Mordekhai nyang hana geu-
beudôh nibak teumpat duek geuh geubri
horeumat ubak gobnyan, lé sababnyan Ha-
man beungéh that-that watée jikalon nyan.
10 Teuma teutab jipeuteuen droe dan jiwoe
laju u rumoh. Óh ka trok gobnyan u rumoh
geuyue laju rakan-rakan gobnyan dan geu-
lakée Zeres, peurumoh gobnyan, mangat
jitem duek-duek deungon awaknyan. 11 Dan
nibak duek-duek nyan lé Haman laju jicok
keuseumpatan keu jipeusombong droe
dikeue awaknyan dan laju jipeuna beurakah
ngon haba nyang manyang dikeue awak-
nyan, bah kheueh nyan keuhai keukayaan
droe gobnyan, aneuëk-aneuëk agam jih
nyang le, meunan cit deungon keududuekan
peunteng nyang ka jiteurimong nibak raja,
deungon pangkat jihnyan nyang jiôh leubeh
manyang nibak peugawée-peugawée nyang
laén. 12 Jipeugah lom lagée nyoe, "Bahpi
Ratu Ester nyang geu undang nibak khanuri
gobnyan na kheueh ulôn dan raja keu kha-
nuri nyang geupeukhusos keu kamoe, dan
malam singoh kamoe geutawök lom.
13 Teuma banmandum nyan hana peureulée
keu ulôn, simantong deuh ulôn kalon Mor-
dekhai, ureuëng Yahudi nyan, jiduek di ba-
bah pintoe meuligoe."

14 Ban jideungoe nyan peurumoh dan
banmandum rakan-rakan gobnyan laju
jipeugah lagée nyoe, "Neuyue mantong
peugét taméh teumpat meugantung nyang
manyang jih dua ploh dua metée. Dan óh
singoh beungoh, bansuboh that-that neula-
kée kheueh idhin ubak raja mangat jeuet
tagantung Mordekhai nibak taméh nyan.
Deungon na lagée nyan droeneueh ka hase
neujak ubak teumpat khanuri nyan deungon
até nyang peunoh geumbira." Usui nyan
jroh lagoena meunurot pikeran Haman, sa-
bab nyan gobnyan laju geuyue ureuëng laén
jijak peugot taméh gantungan nyan.

Raja geuhoreumat ubak Mordekhai

6 Bak malam nyan cit teuma raja hana
hase geuéh, gobnyan apoh apah geuli-
sah hana meuteuntée. Lé sabab nyan geuyue
cok laju kitab catetan seujarah keurajeuen
dan kitab nyan geuyue beuet laju ubak
ureuëng laén. 2 Di dalam kitab nyang teu-
ngoh teubeuet nyan leumah laju saboh ca-
tetan nyang bahwa Mordekhai ka geulapor
keuhai useuha Bigtan dan Teres dua droe
peujabat nyang khusos geujaga kama raja,
keu jikeuneuk poh maté raja. 3 Laju geuta-
nyong lé raja ubak ureuëng nyang teungoh

6:2: Est. 2:21-22

beuet kitab nyan, "Horeumat atawa balaih
jasa peue nyang ka teujok ubak Mordekhai
nyan?"

Geujaweueb lé napadub droe deunda-
yang raja, "Meusapeue pih hana geuteuri-
mong lé Mordekhai, ya Teungku Amphon."

4 Laju geutanyong lom lé raja, "Soe
lamkawan peugawée ulôn nyang na didalam
meuligoe nibak watée nyoe?"

Keubeutulan Haman banmantong jita-
mong uleuen meuligoe; keuhai Haman jijak
keunan lé jihnyan keuneuk jaklakée ubak
raja mangat teugantung Mordekhai nibak
taméh nyang ka lheueh jiglong. 5 Laju ji-
jaweueb lé deundayang raja nyang na disi-
nan, "Haman na didalam meuligoe dan gob-
nyan leumah jih keuneuk meuhadab ubak
Teungku Amphon."

"Tayue tamong laju u dalam," kheun
raja.

6 Óh ka lheueh Haman jitamong u da-
lam, laju geupeugah lé raja ubak Haman,
"Na ureuëng nyang keuneuk ulôn bri
peunghoreumatan nyang paleng raya. Peu
kheueh nyang ulôn peubuet ateueh ureuëng
nyan?"

Geupike lé Haman, "Soe lom nyang
geubri peung horeumatan nyang paleng
rayeuk? Pasti nyan keu ulôn!"

7-8 Lé sabab nyan gobnyan geujaweueb,
"Nyang paleng gét keu ureuëng nyan teu-
peungui peukayan keubeusaran nyang la-
zem jih Teungku Amphon ngui. Óh lheueh
nyan guda Teungku Amphon teupeungui
teuma deungon lambang-lambang keurajeu-
en. [e] 9 Sidroe lamkawan ureuëng rayeuk
nanggroe nibak keuturonan ulée balang
harôh kheueh jijak peungui peukayan nyan
ubak ureuëng nyang keuneuk Teungku Am-
phon bri peunghoreumatan nyan, dan laju
jijakba keulileng nanggroe ureuëng nyan
sira jiduek di ateueh guda Teungku Amphon
rot padang banda. Ureuëng rayeuk nyan
teuma jijak dikeue sira jitawök ngon jipeu-
maklum ubak rakyat, 'Meunoe kheueh meu-
nyoe raja geubri peunghoreumatan keu
ureuëng nyang geuhoreumat lé gobnyan!' "

10 Dan geupeugah kheueh lé raja ubak
Haman, "Bagaih, tajakcok laju peukayan
dan guda nyan dan tajok kheueh laju ban-
mandum peunghoreumatan nyan ubak Mor-
dekhai, ureuëng Yahudi nyan. Tapeubuet
kheueh laju lagée nyang gata kheun bunoe,
hana jeuet tapeukureueng bahpi meusapeue
pi. Mordekhai nyan ka jeuet gata meurum-
pok jéhpat teungoh jiduek-duek di leuen
meuligoe."

11 Dan Haman pih laju jijakcok peuka-
yan dan guda óh lheuehnyan jijak peungui
laju ubak Mordekhai, óh ka lheueh Morde-
khai geuék u ateueh gudanyan, Haman laju
jiba meukeulileng rot padang banda, sira
jitawök-tawök ngon jipeumaklum ubak rak-
yat, "Ngieng kheueh, meunoe kheueh meu-
nyoe raja ka geubri peunghargaan keu
ureuëng nyang geuhoreumat lé gobnyan!"

12 Óh lheuehnyan Mordekhai laju geuri-
wang ubak babah pintoe geureubang meuli-
goe. Teuma Haman meudab-dab geujakwoe
laju, sabab gobnyan lumpah that malée. Ha-
man hana geutem ngieng ateueh ureuëng ra-
mé sabab malée nyan hana hase geusöm,
teuma gobnyan laju jisöm muka keu ureuëng
nyang kalon u ateueh jihnyan. 13 Ubak peu-
rumoh dan banmandum rakan-rakan Haman
laju jicalitra peue nyang ka jipeubuet nyan.
Óh lheuehnyan lé peurumoh gobnyan dan
rakan-rakan gobnyan nyang carông-carông
nyan geupeugah ubak Haman, "Droeneueh
ka jipeuphon taloe teunaga deungon Morde-
khai. Jihnyan ureuëng Yahudi dan droeneu-
eh hana hase talawan jihnyan. Jihnyan pasti
teuma jipeutaloe gata."

Haman teuhuköm maté

14 Teungoh awaknyan mantong meutu-
toe deungon Haman, dumna peujabat meu-
ligoe teuka deungon teugisa-gisa keuneuk
jak intat Haman ubak khanuri nyang geu-
peuna lé Ester.

7 Dan keu nyang keudua goe jih raja dan
Haman geumakheun dan geujieb ié
meusajan-sajan deungon Ester. 2 Sira geuji-
eb ié, raja geutanyong lom ubak Ester, "Hai,
Peureumaisuri ulôn, peue nyang gata lakée?
Gata peugah kheueh laju! Pasti ulônbri bah-
pi nyang gata lakée siteungoh nibak keu-
rajeuen ulôn."

3 Geujaweueb Ratu Ester, "Meunyoe
Teungku Amphon neutem, ulôn lakée ma-
ngat jeuet ulôn dan bansa ulôn hase udeb.
4 Sabab ulôn dan bansa ulôn ka jipeubloe
keuneuk jipeu maté. Seukira jih kamoe
jipeubloe keu jicok keunamiet, hainyan ulôn
iemdroe dan hana ulôn peukaru Teungku
Amphon. [f] Teuma jinoenyoe kamoe jikeu-

[e] *lambang keurajeuen:* Mungken sijeunéh mahkota. [f] Mungken that makna jih *dan hana ulôn peukaru Teungku Amphon.*

neuk peubinasa dan jipeu habéh trok bak
ukeue-ukeue jih!"
5 Dan geutanyong kheueh laju lé Raja
Ahasyweros ubak Ratu Ester, "Soe nyang
beuhe that jipeubuet lagée nyan? Dan dipat
ureuëng nyan?"
6 Geujaweueb lé Ester, "Haman nyang
paleng jeuhet nyoe kheueh musoh dan
nyang iénanya kamoe!"
Deungon teumakot nyang hana teukira
Haman laju jingieng u ateueh raja dan Ratu
Ester. 7 Raja beungéh lumpah na, laju geu-
beudôh geutinggai meuja dan laju geuteubi-
et uluwa, ubak leuen meuligoe. Haman
jiteupeue bahwa raja ka geucok keuputosan
keuneuk geuhuköm gobnyan, sabab nyan
gobnyan teutab tinggai deungon Ratu Ester
keu jilakée amphon mangat gobnyan hase
geupeuseulamat. 8 Deungon rasa putôh asa
Haman laju geupeureubah droe di ateueh
kurusi Ratu Ester mangat jilakée amphon,
teuma paih bak watéenyan cit teuma raja ka
geugisa nibak lam taman meuligoe. Ban geu
kalon Haman lagée nyan, laju geupeugah lé
Raja, "Peue? Mantong cit jihnyan jijeut
peukosa peureumaisuri ulôn, dikeue ulôn
dan didalam meuligoe ulôn keudroe?"
Dan haba nyan pih habéh geupeugah lé
raja, napadub droe peujabat pi jitamong
udalam dan laju jipeukulubong ulée Haman.
9 Dan jikheun laju lé Harbona, sidroe lam-
kawan peujabat nyan, "Teungku Amphon,
nibak binéh rumoh Haman na saboh taméh
gantungan nyang manyang jih dua ploh dua
metée. Atranyan ka lheueh jipeudong lé
Haman keuteumpat jigantung Mordekhai,
ureuëng nyang ka jipeuseulamat nyawöng
Teungku Amphon."
Dan geupeurintah laju lé raja, "Jak gan-
tung laju Haman nibak taméh nyan!"
10 Meunan kheueh riwayat Haman ha-
béh teugantung nibak taméh nyang jikeu-
neuk gantung Mordekhai. Dan óh lheueh-
nyan reuda kheueh mureuka raja.

Bansa Yahudi geupeurintah geuyue jaklawan musoh jihnyan

8 Bak uroenyan cit teuma Raja Ahasy-
weros geubri ubak Ratu Ester banman-
dum hareuta beunda Haman, musoh nyang
paleng raya nibak ureuëng Yahudi nyan.
Ester geujak peugah ubak raja bahwa Mor-
dekhai syedara karông jih, dan yoh watée
nyan Mordekhai geubri hak keu jijakmeuha-
dab ubak raja deungon hana teuhôi leubeh
ilée. 2 Raja laju geusuit incien gobnyan
nyang ban geucok lom nibak Haman geujok
laju atranyan ubak Mordekhai. Dan Ester
laju geuangkat teuma Mordekhai jeuet keu
ureuëng nyang mat kuasa ateueh hareuta
beunda Haman.
3 Óh ka lheueh nyan Ratu Ester geujak
meuhadab lom ubak Raja. Gobnyan laju
geusujut sira geumo dan geumeulakée ma-
ngat raja geupeubateue reuncana jeuhet
nyang ka jiatoe lé Haman ateueh ureuëng
Yahudi. 4 Raja laju geu sunyung tungkat
méuh gobnyan ubak Ratu Ester, laju geu-
beudôh Ester sira geupeugah, 5 "Meunyoe
Teungku Amphon neutembri ngon neuga-
séh keu ulôn, bah kheueh Teungku Amphon
neupeuteubiet surat peurintah mangat neu-
cabot lom surat-surat Haman nyang meu-
asoe peurintah geuyue peubinasa banman-
dum ureuëng Yahudi nyang na didalam
keurajeuen nanggroe nyoe. 6 Pakriban
mungken ulôn ngieng bansa dan kawöm
syedara ulôn habéh banmandum jipeuma-
té?"
7 Dan geupeugah laju lé Raja Ahasywe-
ros ubak Ratu Ester dan Mordekhai,
"Beutôi, ulôn ka lheueh ulôn gantung Ha-
man sabab jihnyan jikeuneuk peubinasa
ureuëng Yahudi, dan hareuta beunda jih ka
ulôn jok ubak Ester. 8 Teuma surat nyang ka
lheueh jituléh ateueh nan raja meunan cit
deungon cab raja, atranyan hana hase teuta-
rek lom teuma. Teuma, gatanyoe ulôn peu-
idhin tatuléh surat keuhai bansa Yahudi,
peue mantong nyang gata ngieng gét. Neu-
tuléh kheueh surat nyan ateueh nan ulôn
deungon gatacab deungon cab keurajeuen."
9 Bak uroenyan cit teuma, na kheueh
bak tanggai 23 buleuen lhée, buleuen Siwan,
Mordekhai laju jitawök banmandum seu-
keutareh raja dan jipeurintah ubak awak-
nyan mangat awaknyan jituléh surat keu
banmandum gubunur, banmandum bupati
dan banmandum ureuëng rayeuk nyang na
tinggai di 127 boh propinsi, phon di India
sampoe trok u Sudan. Surat-surat nyan teu-
tuléh dalam basa dan tulesan nyang didalam
propinsi nyan maséng-maséng. Meunan cit
gobnyan geukirém teuma surat nyan ubak
ureuëng Yahudi dalam basa dan tulésan
Yahudi. 10 Surat-surat nyan banmandum
geuteken lé Mordekhai ateueh nan Raja
Ahasyweros dan geucab deungon cab keu-
rajeuen nanggroe. Dan óh lheuehnyan lé
Mordekhai laju geuyue ubak upah-upah

keujijak peutrok banmandum surat nyan
banmandum propinsi sira jipasang guda
nyang bagaih plueng milék raja.
11 Surat nyan asoe jih na kheueh bahwa
raja ka geupeu idhin ubak ureuëng Yahudi
nyang na di tieb-tieb banda mangat meusa-
jan baho meubaho teubila droe. Meunyoe
awaknyan jiseurang lé bansa-bansa nyang
na didalam propinsi toih mantong, awak-
nyan jeuet meulawan jipoh maté ureuëng
nyang seurang droe jih meunan cit deungon
purumoh dan aneuëk-aneuëk jihnyan; dan
meunan cit awaknyan jeuet jisie musoh-mu-
soh jihnyan sampoe habéh banmandum dan
hareuta milék ureuëng nyan jeuet jireupah.
12 Peurintah nyan harôh teulaksana bansa-
boh nanggroe Persia bak uroe nyang ka
jipeuteutab lé Haman keu jipoh maté bubena
ureuëng-ureuëng Yahudi, bak tanggai lhée
blaih buleuen dua blaih, buleuen Adar.
13 Surat peurintah nyan harôh teupeuteubiet
sibagoe undang-undang dan teupeumaklum
ubak mandum ureuëng nyang na di tieb-tieb
propinsi mangat bansa Yahudi siab siaga
jilawan musoh jihnyan meunyoe uroe nyang
ka teupeuteuntée nyan ka trok. 14 Dan jijak
kheueh laju bubena ureuëng upah nyan deu-
ngon jipasang ateueh rueng guda raja. Meu-
nan cit di Susan ma banda nanggroe surat
peurintah nyan teubaca.
15 Óh lheuehnyan Mordekhai geutinggai
laju meuligoe sira geungui peukayan ulée-
balang nyang meuwareuna ijo dan putéh,
jubah ungu nyang teupeugét nibak ija lineun
nyang halôh dan mahkota méuh nyang lum-
pah lagak. Banda Susan jisumurak geumbira
sabab harok that. 16 Di ureuëng Yahudi ka
meurasa seunang ngon geumbira, bahgia
dan bangga. 17 Meunan cit ditieb-tieb banda
dan propinsi, dipat mantong surat peurintah
raja nyan teupeumaklum, ureuëng-ureuëng
Yahudi lumpah geumbira ngon harok that-
that sira jipeugot khanuri sibagoe ucapan
syukoe. Dan le that nibak peunduduek
nyang jeuet keuwareuga bansa Yahudi, sa-
bab awaknyan jitakot keu bansa nyan.

Ureuëng Yahudi jibeudôh jilawan musoh-musoh jih

9 Akhé jih trok kheueh ubak tanggai lhée
blaih buleuen Adar, nyan uroe nyang
ka teupeuteuntée keuteupeubuet peurintah
raja ateueh ureuëng-ureuëng Yahudi. Uroe
nyan ka jipreh-preh lé musoh-musoh bansa
Yahudi jikeuneuk kuasa ateueh bansa nyan.
Teuma teunyata ureuëng Yahudi kheueh
nyang peutaloe awaknyan. 2 Nibak tieb-tieb
banda, ureuëng-ureuëng Yahudi jimeusapat
dan geumeusaho keujilawan ureuëng nyang
kana niet hana gét ateueh awaknyan. Dan
deungon na peulawanan nibak ureuëng Ya-
hudi nyan, teuma bansa-bansa dipat man-
tong na tinggai ka teuka yoe ngon teumakot,
nyang hana daya keu ureuëng Yahudi nyan
sampoe hana meusidroe pih nyang jijeuet
jilawan ureuëng Yahudi nyan. 3 Malah, ban-
mandum ureuëng-ureuëng rayeuk nyang na
di tieb-tieb propinsi, dumna gubunur, bupati
dan peujabat nanggroe geusukong keu
ureuëng Yahudi nyang teungoh jibri peula-
wanan nyan sabab awaknyan banmandum
jitakot keu Mordekhai. 4 Bansaboh keu-
rajeuen nanggroe dirakyatba jiteupeue bah-
wa Mordekhai nyan lumpah that meupeu-
ngaroih di dalam meuligoe dan treb bak treb
seumakén meukuasa. 5 Meunan kheueh jeu-
et jih, bansa Yahudi ka hase jipeusaneut
peue mantong ateueh musoh jihnyan, musoh
jihnyan jiprang deungon peudeueng dan laju
jipoh maté.
6 Di Susan, ma nanggroe keurajeuen,
ureuëng Yahudi ka jipoh maté musoh jih na
500 droe. 7-10 Lamkawan nyan na siploh
droe aneuëk agam Haman aneuëk Hameda-
ta, musoh nyang paleng rayeuk nibak
ureuëng Yahudi. Awaknyan na kheueh: Par-
sandata, Dalfon, Aspata, Porata, Adalya,
Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai dan Wai-
zata. Teuma ureuëng Yahudi hana jireupah
hareuta awaknyan.
11 Bak uroenyan cit teuma na ureuëng
jijak meulapor ubak raja jipeugah keuhai
sijeumeulah ureuëng nyang ka maté keunong
poh di Susan. 12 Geupeugah lé Baginda ubak
Ratu Ester, "Di Susan mantong jai that
ureuëng Yahudi ka jipoh maté na 500 droe
musoh, jitamong cit lamkawannyan ban si-
ploh droe aneuëk-aneuëk Haman. Peue teu-
klom nyang na di propinsi-propinsi nyang
laén! Aleh peue nyang jipeubuet lé awak-
nyan disideh! Lé sababnyan, peue lom nyang
gata lakée nibak saát nyoe? Neupeugah laju,
nyang gata lakée nyan pasti gata teumé!"
13 Geujaweueb lé Ester lagée nyoe,
"Meunyoe Teungku Amphon neutem bri,
bah kheueh ureuëng-ureuëng Yahudi nyang
na tinggai teutab di Susan nyoe singoh beu-
ngoh neubri idhin lom jipeubuet lagée
nyang ka jipeubuet nibak uroe nyoe. Lom
teuma, manyét aneuëk-aneuëk Haman nyan

teugantung ateueh taméh-taméh gantung-
an." 14 Dan di raja pih laju geupeutreun
peurintah lagée nyang ka geulakée lé Ester;
surat peurintah keu banda Susan laju geu-
peuteubiet dan manyét-manyét aneuëk Ha-
man nyang siploh droe nyan laju jigantung.
15 Teuma, bak tanggai peuet blaih buleuen
Adar, ureuëng-ureuëng Yahudi nyang na di
Susan laju jimeusapat lom dan laju jipoh
maté na 300 droe teuk di banda Susan nyan.
Meunan cit goenyoe awaknyan hana cit
jireupah hareuta beunda musoh.
16 Meunan cit deungon ureuëng-ureuëng
Yahudi nyang na tinggai di propinsi-propinsi
nyang laén diawaknyan pi ka meusapat sira
jibila droe. Awak Yahudi nyan laju jipeuta-
loe musoh jihnyan dan na jipoh maté 75.000
droe nyang jibanci keu awaknyan. Meunan
cit awaknyan hana jireupah hareuta milék
ureuëng nyan. 17 Hainyan teujadi nibak tang-
gai lhée blaih buleuen Adar. Uroe nyang óh
lheuehnyan teuma, bak tanggai peuet blaih,
awaknyan hana jipoh maté meusidroe
ureuëng pi, teuma jipeuraya uroe nyan
deungon peunoh geumbira. 18 Teuma lé
ureuëng-ureuëng Yahudi nyang na tinggai di
banda Susan awaknyan jipeuraya uroe nyan
na kheueh nibak tanggai limong blaih siba-
goe uroe rayeuk, sabab awaknyan ka jipoh
maté musoh tanggai lhée blaih dan peuet
blaih, laju jipiôh bak tanggai limong blaih.
19 Nyan kheueh sabab jih ureuëng Yahudi
nyang na tinggai di banda-banda nyang ubit
jipeuingat tanggai peuet blaih buleuen Adar
sibagoe uroe raya nyang peunoh geumbira,
uroe jipeuna khanuri nyang lumpah geumbi-
ra sira saleng jibri hadiah nyang na hubongan
ngon peunajoh.

Peurayaan Purim

20 Óh lheueh nyan lé Mordekhai laju
geucetet banmandum keujadian nyan, dan
geukirém laju surat ubak dumna ureuëng
Yahudi nyang na tinggai bansaboh keu-
rajeuen Persia, bah kheueh nyang jiôh, meu-
nan cit nyang rab. 21 Asoe surat nyan na
kheueh peurintah mangat teupeuraya tang-
gai peuet blaih dan limong blaih buleuen
Adar tieb-tieb thon. 22 Sabab bak uroe-uroe
nyang lagée nyan kheueh awaknyan jipeu-
taloe bubena musoh-musohjih, deungon
nyan teuma keuhai peudeh ngon keupeudehan
nyang lumpah that phet nyang rab jirasa
meu-ubah jeuet keugeumbiraan dan keubah-
giaan. Lé sabab nyan, awaknyan harôh
jipeuraya uroe-uroe nyang lagée nyan kha-
nuri dan peujamé ureuëng laén meunan cit
saleng jibri peunajoh dan jijok seudeukah
keu ureuëng gasien. 23 Ureuëng Yahudi jita-
át banmandum peue nyang geupeurintah lé
Mordekhai nyan dan meunan kheueh sabe
sampoe peurayaan nyan ka jeuet keu adat
nyang jipeuingat tieb-tieb thon.

Keusimpulan jih

24 Haman aneuëk Hamedata, keutu-
ronan Agag, musoh nyang paleng rayeuk
nibak ureuëng Yahudi, ka lheueh jitiek undi
nyang teuboh deungon nan "Purim" guna
jih na kheueh keu teupeuteutab uroe nyang
jroh keu teupeuhabéh nyawöng ureuëng Ya-
hudi; jihnyan ka lheueh jireuncana keu jipeu
habéh bubena awaknyan. 25 Teuma Ester
laju geujak meuhadab ubak raja, dan raja
laju geubri peurintah nyang teutuléh nyang
akhé jih banmandum reuncana jeuhet nyang
ka jisuson lé Haman meubalaih u ateueh
gobnyan keudroe, sampoe jihnyan dan
aneuëk-aneuëk jihnyan teugantung nibak
taméh geunantung. 26 Sabab nyan kheueh
uroe-uroe raya nyan geuboh nan Purim.
Surat Mordekhai dan peue mantong nyang
ka ji álami lé ureuëng Yahudi, 27 meuakibat
jih awaknyan jipeugöt peuratoran keu awak-
nyan keudroe, keu keuturonan awaknyan
dan keu banmandum ureuëng nyang teuma
jeuet keuwareuga bansa Yahudi. Meunurot
peuratoran nyan awaknyan tieb-tieb thon
wajéb jipeuraya ban dua uroe nyang ka
geupeuteutab lé Mordekhai. 28 Meunan cit
geupeuteutab lom bahwa keu siumu masa
uroe-uroe Purim nyan harôh ji-ingat dan
jipeuraya lé tieb-tieb keuluwarga ureuëng
Yahudi nibak meubagoe angkatan di tieb-ti-
eb propinsi dan tieb-tieb banda.
29 Disampeng nibaknyan, meusigoe
deungon surat Mordekhai nyan; Ratu Ester
aneuëk Abihail geutuléh teuma surat nyang
keudua, nyang asoe jih teupeukong surat
Mordekhai keuhai Purim nyan. 30 Surat
nyan geukirém keu banmandum ureuëng
Yahudi, dan seunalen nibak surat-surat nyan
geukirém teuma ubak ban 127 boh propinsi
nyang na didalam keurajeuen Persia nyang
luwah nyan. Surat nyan geuiréng teuma
deungon doá mangat jeuet bansa Yahudi
sabe lam seujahtra dan mubahgia. 31 Meu-
nan cit dalam surat nyan na teuma teuyue

9:24: Est. 3:7

ubak ureuëng Yahudi mangat awaknyan dan
keuturonan awaknyan sabe jipeuingat uroe-
uroe Purim bak watée nyang teupat, lagée
awaknyan nyang ka jipeuna uroe puasa dan
uroe meukabong. Nyan kheueh asoe surat
Mordekhai dan Ratu Ester.
32 Peurintah Ra-
tu Ester nyang asoe jih keuhai peuratoran-
peuratoran Purim, nyan na teucetet didalam
kitab.

Raja Ahasyweros nyang meusyeuhu dan Mordekhai nyang meugah

10 Raja Ahasyweros laju geupeuna
keureuja paksa, bukon keu rakyat
nyang na tinggai di daerah-daerah nyang ni-
bak panté binéh laôt keurajeuen gobnyan
mantong, teuma keunong cit ubak daerah-da-
erah nyang na tinggai di gampông-gampông
ngon nyang na tinggai di tunong.
2 Banman-
dum buet-buet nyang rayeuk ngon hibat-hi-
bat, dan meunan cit kisah nyang leungkab
pakriban gobnyan geuangkat Mordekhai jeu-
et keupeujabat manyang lam keurajeuen
nanggroe, nyan na teucetet didalam kitab
seujarah raja-raja Persia dan Media.
3 Mor-
dekhai, ureuëng Yahudi nyan teutab geuduek
nibak jabatan nyang paleng manyang dimi-
yueb Raja Ahasyweros keudroe. Mordekhai
jihoreumat dan jigalak lé ureuëng-ureuëng
seubansa gobnyan. Gobnyan geumeujuang
keu keuseulamatan dan geuseujahteraan ban-
sa gobnyan dan banmandum keuturonan
awaknyan.

KITAB NABI AYUB

PEU INTAT HABA

Kitab *Nabi Ayub* nyoe na kheueh kisah keuhai sidroe ureuëng nyang jroh budoe, gobnyan geurasa musibah nyang lumpah brat; gobnyan gadôh banmandum aneuëk-aneuëk dan hareuta beunda geuh, dan keunong teuma peunyakét kulét nyang cukob parah ngon luwat that sabab mubée lagée bée bangké. Lam lhée boh rangkaian tutoe nariet nyang meusajak, nyang tuléh geulukéh haba geuh pakriban rakan-rakan Nabi Ayub, dan Nabi Ayub keudroe geuteurimong bala nyang teuka nyan. Hai nyang peunteng lam hai meututoe haba nyan na kheueh nyang geusinggong cara Po teu Allah geupeu saneut ateueh manusia. Bak bagian keuneulheueh, Allah keudroe geupeugah droe Geuh ubak Nabi Ayub.

Rakan-rakan Nabi Ayub geucalitra keuhai peunyakét nyang geudeurita lé Nabi Ayub nyan meunurot ajaran agama nyang meutradisi. Nibak sangka awaknyan, Allah sabe geubila ureuëng nyang jroh dan geuhuköm ureuëng nyang jeuhet. Jadi, deurita Nabi Ayub nyan jeuet teuboh makna bahwa gobnyan ka le that desya. Teuma lé Nabi Ayub keudroe peundapat nyang lagée nyan geunilai lumpah that deue; hana sipantaih jih gobnyan meuteumé huköman nyang keujam nyan, sabab gobnyan sidroe ureuëng nyang paleng gét dan jujoe. Gobnyan hana hasa geupuphom pakon Po teu Allah geupeubiyeu ureuëng nyang lagée gobnyan harôh geurasa deurita beuncana nyang lumpah le, dan deungon beurani gobnyan geulawan Po teu Allah. Nabi Ayub hana gadôh peucaya nibak Po teu Allah, teuma gobnyan bit-bit meuheuet that keuneuk peubeutôi lé Allah dan mangat meuteumé lom keuhoreumatan gobnyan sibagoe ureuëng nyang jroh.

Allah hana geujaweueb ateueh peue nyang ka geutanyong lé Nabi Ayub, teuma Allah geudeungoe keupeucayaan Nabi Ayub deungon cara geubri cuntoh-cuntoh keuhai kuasa dan hikeumat Gobnyan. Cuntoh-cuntoh nyan geulukéh deungon sanjak atawa puisi. Óh lheuehnyan deungon sigala keureundahan até, Nabi Ayub geuaku keubijaksanaan dan keu agongan Po teu Allah, dan gobnyan meunyeusai keu tutoe haba geuh nyang kreueh dan peunoh deungon beungéh.

Bagian nyang paleng akhé nibak kisah nyoe, nyang teutuléh deungon basa biasa, disinan na teutuléh pakriban Nabi Ayub nyan teupeuriwang ubak keuadaan gobnyan lagée awai, deungon keukayaan nyang jiôh leubeh le nibak keukayaan gobnyan sigohlom nyan. Allah geubeungéh keu rakan-rakan Nabi Ayub sabab awaknyan hana muphom makna deurita nyang geurasa lé Nabi Ayub nyan. Teuma Nabi Ayub kheueh nyang bit-bit sada bahwa Allah leubeh rayeuk nibak nyang ka teupeurunoe lam agama nyang tradisi nyan.

Asoe jih

Haba phon 1:1–2:13
Nabi Ayub dan rakan-rakan gobnyan 3:1–31:40
    a. Nabi Ayub apoh apah 3:1-26
    b. Peugah haba nyang keuphon 4:1–14:22
    c. Peugah haba nyang keudua 15:1–21:34
    d. Peugah haba nyang keulhée 22:1–27:23
    e. Teupujoe keu hikeumat 28:1-28
    f. Nariet Nabi Ayub nyang keuneulheuh 29:1–31:40
Wejangan Elihu 32:1–37:24
TUHAN geujaweueb Nabi Ayub 38:1–42:6
Peunutôb 42:7-17

Iblih jiujo Nabi Ayub

1 Na saboh teumpat nyang nan jih tanoh
Us,[a] disinan tinggai sidroe ureuëng
agam nyang nan gobnyan Nabi Ayub. Nabi
nyan hana geupiôh geuseumah Po teu Allah
dan seutia that gobnyan ubak TUHAN. Nabi
nyan sidroe ureuëng nyang gét budoe dan
hana geupeubuet buet nyang jeuhet bahpi
mubacut. 2 Nabi nyan na geumeu aneuëk
tujoh droe aneuëk agam dan lhée droe
aneuëk inong. 3 Seulaén nyan gobnyan na
teuma geupeulara namiet nyang cukob le, na
7.000 boh bubiri, 3.000 boh unta, 1.000 boh
leumô, dan 500 boh keuleudée. Paneuk ha-
ba, gobnyan na kheueh ureuëng nyang pa-
leng kaya lamkawan peunduduek nyang la-
én di daerah Timu nyan.
4 Ban tujoh droe aneuëk agam Nabi
Ayub nyan ka jeuet keulazem jipeuna kha-
nuri di rumoh gobnyan maséng-maséng seu-
cara meugantoe-gantoe. Bak khanuri nyan
ban lhée droe aneuëk inong Nabi Ayub geu
undang cit sajan, dan laju awaknyan geu-
makheun ngon geujieb ié meusigoe teuma.
5 Óh ka seuleusoe acara khanuri nyan, Nabi
Ayub sabe geubeudôh éh beungoh-beungoh
that dan geupeuseumah laju keureubeuen
keu tieb-tieb aneuëk gobnyan mangat awak-
nyan geupeu amphon lé TUHAN. Sabab Nabi
Ayub geupike lagée nyoe, jeuet mantong
aneuëk-aneuëk geuh nyan ka meudesya jihi-
na Allah ngon hana jisaja.
6 Bak siuroe geujak meuhadab kheueh
makhlok-makhlok syeuruga[b] ubak TUHAN,
lamkawan nyan na cit jiseutôt lé si Iblih, jén
tukang goda[c] nyan. 7 TUHAN meufeureu-
man ubak awaknyan, "Pane gata nyoe?"
Jijaweueb lé Iblih nyan, "Ulôn banmantong
teuka nibak meurawôh ban sikeulileng bu-
moe." 8 Dan geutanyong laju lé TUHAN
ubak si iblih nyan, "Peu kheueh gata na gata
ngieng hamba Ulôn Nabi Ayub? Nibak ban-
saboh bumoe nyoe hana ureuëng nyang pa-
leng seutia dan gét até seulaén Nabi Ayub
nyan. Gobnyan jiseumah Ulôn dan hana
mubacut pih na jipeubuet buet nyang jeu-
het."
9 Teuma Jén peurayu nyan jijaweueb,
"Ka teuntée Nabi Ayub nyan geuseumah
Droeneueh sabab gobnyan meuteumé laba.
10 Gobnyan, keuluwarga dan banmandum
keukayaan geuhnyan Droeneueh lindong.
Meunan cit deungon peue mantong nyang
geupeubuet TUHAN bri beureukat keu gob-
nyan, TUHAN bri beulatang peulara nyang
le, sampoe seb watée geupeureulée padub
mantong nyang teupeuguna lam nanggroe.
11 Teuma meunyoe banmandum keukaya-
an geuhnyan geucok lé TUHAN, ka pasti
Nabi Ayub nyan seucara langsong geuku-
tok Droeneueh!"
12 Dan feureuman TUHAN ubak Jén peu-
goda nyan, "Gét kheueh, meunyoe meunan,
tapeubuet laju peue mantong nyang gata
rasa patot ateueh hareuta Nabi Ayub nyan,
asai bék gata peusakét nibak tuboh gob-
nyan!" Óh lheueh geupeugah nyan Peugo-
danyan pih laju jiwéh dikeue TUHAN.

Banmandum aneuëk dan hareuta keukayaan Nabi Ayub geupeubinasa

13 Na padubna treb teuma óh lheueh-
nyan aneuëk-aneuëk Nabi Ayub teungoh
jipeuna khanuri di rumoh aduen gobnyan
nyang paleng tuha. 14-15 Dan deungon ha-
na teusangka-sangka na sidroe namiet sira
jiplueng u rumoh Nabi Ayub dan laju
jipeugah lagée nyoe, "Delat Teungku Am-
phon, ureuëng Syeba[d] ka teuka jijak prang
kamoe bak watée leumô-leumô kamoe
teungoh teumeu-ué didalam blang dan
keuleudée-keuleudée kamoe teungoh jimu-
rot naleueng nibak banéh nyan. Awaknyan
ka jireupah banmandum beulatang-beula-
tang nyan, dan jipoh maté mandum nami-
et-namiet Teungku Amphon nyang na disi-
nan. Teuma ulôn mantong nyang seulamat
sampoe hase ulôn jak meulapor ubak Teu-
ngku Amphon."
16 Bak watée ureuëng nyan teungoh
meututoe, teuka teuma namiet nyang keu-
dua ubak gobnyan sira jipeugah, "Banman-
dum bubiri Teungku Amphon dan bubena
ureuëng meurabe ka jitak lé geulanteue sam-
poe banmandum ka habéh maté. Teuma
ulôn keudroe kheueh nyang seulamat nyang
kheueh jeuet hase ulôn jak peugah ubak
Teungku Amphon."
17 Gohlom habéh gaba gobnyan, ka trok
teuma ureuëng nyang keu lhée jijak peusam-
poe haba nyang laén, "Na lhée boh pasokan

---

[a] *Us:* Saboh daerah nyang hana soe teupeue dipat teuduek jih. [b] *makhlok-makhlok syeuruga:* makhlok gaéb nyang peutimang Po teu Allah lam syeuruga. [c] *Tukang goda:* makhlok syeuruga nyang teuanggab sibagoe lawan manusia. [d] *ureuëng Syeba:* Sukée peugeumbara nyang buet jih galak meurampok nibak daerah Seulatan.

1:6: Keuj. 6:2 **1:9-11:** Why. 12:10

peurampok Kasdim[e] jijak reupah unta-unta
Teungku Amphon dan dumna namiet
Teungku Amphon ka habéh jipoh maté.
Teuma ulôn mantong kheueh nyang seula-
mat teuma hase ulôn jak peugah hainyoe
ubak Teungku Amphon."
18 Bak watée gobnyan mantong geupeu-
gah haba, teuka teuma ureuëng laén jijak
peusampoe haba nyang lagée nyoe,
"Aneuëk-aneuëk Teungku Amphon teungoh
geupeugöt khanuri di rumoh aneuëk teung-
ku nyang tuha. 19 Hana teusangka-sangka
teuka angén badée di arah padang pasi laju
jibapo rumoh aneuëk teungku nyan sampoe
reuloih teupeuro nibak tanoh dan banman-
dum aneuëk Teungku Amphon nyang na
didalam rumoh nyan habéh maté. Teuma
ulôn kheueh nyang seulamat nyang kheueh
jeuet ulôn jak peusampoe hainyoe ubak
Teungku Amphon."
20 Ban geudeungoe haba nyan banman-
dum awaknyan jidong Nabi Ayub sira geu-
priek-priek bajée gobnyan tanda meuduka
cita. Ôk nyang na di ateueh ulée gobnyan
laju geucuko, óh lheuehnyan laju geusujut
21 sira geupeugah, "Ulôn geupeulahé lé ma
teulon, hana ulôn ba sapeue, dan meunan cit
ulôn teuma maté hana sapeue nyang lôn
teumeba. TUHAN ka geubri ubak ulôn, dan
TUHAN teuma nyang cok lom hareuta geuh
nyan. Teupujoe kheueh nan Droeneueh ya
TUHAN!"
22 Lé sababnyan, bahpi Nabi Ayub ka
geualami banmandum musibah bala nyang
rhot ateueh gobnyan nyan, gobnyan teutab
hana geupeubuet desya dan gobnyan deu-
ngon saba teutab geuseumah Po teu Allah
ngon hana geupeusalah TUHAN bah muba-
cut pi.

Jén peugoda jijak cuba lom Nabi Ayub

2 Malaikat-malaikat di syeuruga geujak
meuhadab lom ubak TUHAN, dan Jén
peugoda nyan na cit meusajan malaikat
nyan. 2 Teuma TUHAN laju geutanyong ubak
awaknyan, "Pane gata nyoe?" Jén peugoda
nyan jijaweueb, "Ban lheueh ulôn jak meu-
rawôh keudeh keunoe ban sikeulileng bu-
moe nyoe."
3 Geutanyong lom lé TUHAN, "Peu
kheueh kalheueh gata ngieng hamba Ulôn
Nabi Ayub? Bansaboh bumoe nyoe hana
ureuëng nyang lagéenyan seutia dan jroh
até. Gobnyan jiseumah Ulôn dan mubacut pi
hántom na jipeubuet buet nyan jeuhet. Gob-
nyan mantong teutab seutia ubak Ulôn, bah-
pi gatanyoe ka tabujuk Ulôn mangat Ulôn
peuceulaka Nabi nyan deungon hana alasan
mubacut pi."
4 Teuma lé Jén peugoda nyan laju ji-
jaweueb, "Nyawöng dan keuseuhatan leu-
beh meuyuém nibak hareuta. Manusia rila
jikeureubeuen hareuta droe jih asai jihnyan
teutab mantong hase udeb. 5 Seukira jih
tuboh Nabi Ayub nyan TUHAN peutron peu-
nyakét, ka pasti nabi nyan seucara langsong
geukutok Droeneueh!"
6 Dan geupeugah kheueh lé TUHAN ubak
Jén peugoda nyan, "Gét kheueh, tapeubuet
kheueh laju ban meuheuet gata ateueh Nabi
Ayub nyan, asai bék gata poh maté."
7 Dan ban jideungoe haba TUHAN nyang
lagée nyan, Jén peugoda nyan laju jijak ubak
Nabi Ayub, óh trok ubak gobnyan laju
jipeutimoh cabok nyang cukob raya-raya
bansaboh badan Nabi Ayub nyan phon ni-
bak tapak gaki sampoe ubak ujong ulée
gobnyan. 8 Óh lheueh nyan Nabi Ayub geu-
jak duek laju ubak binéh sinamon blôh,
disinan laju geugaro-garo cabok geuh nyan
deungon sinuka kaca. 9 Geupeugah lé
peurumoh Nabi Ayub ubak gobnyan, "Ka
lagéenyoe bagoe keuadaan droeneueh ya
Ayub, panena mungken lom droeneueh seu-
tia ubak Po teu Allah? Jak laju, neukutok
TUHAN nyan, óh lheuehnyan maté kheueh
gata!"
10 Geujaweueb lé Nabi Ayub, "Gata
neupeugah haba lagée ureuëng hana akai!
Ék kheueh geutanyoe tateurimong nyang
jroh-jroh mantong nibak Po teu Allah, meu-
nyoe nyang hana gét tatulak?" Lé sabab-
nyan, bahpi Nabi Ayub meugantoe-gantoe
geurasa bala nyang keunong u ateueh geuh
nyan, gobnyan teutab saba ngon hana geu-
peuteubiet meusikrek haba pi nyang teu-
meureuka ubak Po teu Allah.

Rakan-rakan Nabi Ayub teuka ubak gobnyan

11 Bala nyang keunong ateueh Nabi
Ayub laju jideungoe lé lhée droe rakan
gobnyan, awaknyan na kheueh Elifas asai
nibak banda Téman, Bildad ureuëng Suah
dan Zofar ureuëng Naamah. Awaknyan ka
sipakat keuneuk jaksaweue sira jipeumangat
até gobnyan. 12 Teuma bak watée jingieng
lé awaknyan rot jiôh, awaknyan rab hana

[e] *Peurampok Kasdim:* Sukée peugeumbara nyang galak meurampok nibak daerah Utara.

jituri le keu Nabi Ayub nyan. Awaknyan
laju jimo ngon su nyang meuleungkeng sira
jipriek-priek peukayan jih ngon jisipeuk
abée ateueh ulée dan u ateueh manyang.
13 Tujoh uroe tujoh malam awaknyan jiduek
nibak tanoh bak binéh Nabi Ayub, hana
jimariet bahpi meusikrek haba pi, sabab
awaknyan ka deuh jikalon pakriban brat
bala nyang geudeurita lé Nabi Ayub nyan.

Aloh alah Nabi Ayub ubak Po teu Allah

3 Óh lheueh nyan Nabi Ayub geupeuphon peugah haba dan geukutok uroe gobnyan lahé, kheun gobnyan,

2-3 "Ya Allah, kutôk kheueh uroe ulôn lahé,
dan malam yoh phon ulôn geukandong lé ma!
4 Ya Allah, peujeuet kheueh uroe nyan seupôt;
sampôh kheueh nibak ingatan Droeneueh sampoe leunyab;
bék kheueh Droeneueh peubiyeu teuma
cahya meuble-ble nyang peupeungéh jihnyan.
5 Peujeuet kheueh uroe nyan itam ngon seupôt glab;
seupôt glab, sapu suram;
neutôb kheueh ngon awan dan mega,
peupayông kheueh nibak cahya surya.
6 Bah kheueh malam nyan teupeugadôh
nibak itongan thon dan buleuen;
bék le ji-ingat,
meunan cit bék teubileueng.
7 Bah kheueh malam nyan peunoh lé seupôt
hana geumbira, dan hana teuma meusra.
8 Hei gata dukun-dukun dan nyang keundali Lewiatan,[f]
peurhot kheueh uroe nyan deungon sumpah dan kutôk;
9 bék sampoe bintang keujora meuble-ble cahya,
bék peubiyeu cahya beungoh jiteubiet teuma!
Bah kheueh malam nyan sia-sia mantong teupreh
teuka jih uroe dan harapan nyang barô.
10 Teukutôk kheueh malam ceulaka
watée ulôn geupeulahé lé ma,
dan geupeubiyeu teutanggong seungsara.

11 Pakon ulôn hana maté lam pruet ma,
atawa nyawöng lôn teusuet watée ulôn lahé?
12 Pakon ulôn geuwa lé ma dan geupangkée teuma,
dan geupeumom nibak boh dada geuh?
13 Meunyoe watée nyan ulôn kuwoe ubak Po,
teuma ulôn éh dan meureuhat deungon teunang,
14 lagée raja-raja dan nyang mat kuasa yoh watée ilée,
nyang peudong lom meuligoe bak jamén purba.
15 Ulôn teu éh lagée aneuëk raja,



Nabi Ayub ngon rakan-rakan gobnyan (2:11-13)

[f] *Lewiatan:* Na nyang peutrang hijih lagée buya, atawa beulanatang gogasi laôt. Tukang-tukang sihe jianggab hase jiyue Lewiatan jipeuna geurana mâta uroe dan jipeukaru donya.

3:1-19: Yer. 20:14-18

nyang pasoe rumoh gobnyan
deungon pirak keuncana.
16 Pakon ulôn hana lahé tanna le
nyawöng
mangat teu éh ulôn meusineunya
dan teulena?
17 Disideh, lam kubu,
ureuëng jeuhet hana jipeubuet
jeuhet
dan buruh nyang ka habéh teunaga
hase jipeulheueh hék jih.
18 Meunan cit tawanan meurasa puih,
beubaih nibak jidhot-dhot lé
tukang jaga.
19 Disideh mandum ureuëng saban:
nyang meusyeuhu dan nyang
hana meugah.
Bubena namiet meurdehka teuma
óh dudoe.

20 Pakon manusia geupeubiyeu hana
putôh-putôh udeb seungsara?
Pakon trang geubri ubak nyang
seudeh?
21 Awaknyan leubeh galak kubu nibak
hareuta,
teupreh-preh mawöt, teuma teutab
hana teuka.
22 Keubahgiaan barô hase teurasa
watée awaknyan ka maté dan
teupeukubu.
23 Watée ukeue awaknyan
geupeukeuleubông lé Po teu Allah,
awaknyan geukeupông lé
gobnyan rot meubagoe arah.
24 Gantoe jih pajoh, teuma ulôn apoh
apah,
hana piôh-piôh ulôn apoh apah.
25 Banmandum nyang ulôn gundah
rhot ateueh lôn,
banmandum nyang ulôn takot,
jiheuntam ulôn.
26 Nibak ulôn hana nyang teuntram,
ulôn meudeurita hana
keuneulheueh."

MEUTUTOE NYANG PHON

4:1–14:22

Elifas

4 1-2 Dan meututoe kheueh Elifas, kheun
gobnyan:
"Nabi Ayub, peu kheueh gata tunu
meunyoe ulôn peugah haba?
Hana hase ulôn peuteun droe
leubeh treb.
3 Jai that ureuëng ka neubri
peungajaran,
dan awaknyan nyang leumoh ka
gata peuteuga.
4 Tutoe haba gata nyang teubri
seumangat,
teupeubeudôh ureuëng nyang
meugantoh, leumoh dan keuweuet.
5 Teuma jinoe gata keudroe nyang
keunong duka;
gata teukeujôt dan rhot ubak
putôh asa.
6 Bukon kheueh gata seutia ubak Po
teu Allah;
bukon kheueh udeb gata hana
meucupa?
Meunyoe meunan, ka patot kheueh
gata yakén dan hana putôh asa.
7 Pike kheueh, peu kheueh na
ureuëng nyang hana meusalah
keunong bala dan musibah?
8 Ulôn kuteupeue nibak peungamatan
bahwa ureuëng nyang meu-úe
nibak buet jeuhet
dan jitabu bijéh beuncana lagée
seunaman,
teuma jipot bala dan keusosahan!
9 Lagée angén badée, meunan kheueh
meureuka Allah
geupeubinasa awaknyan sampoe
punah!
10 Ureuëng jeuhet jitaúm dan
jeumeulang jeumeuloe,
lagée singa awaknyan
jeumeulueng.
Teuma Po teu Allah geusumpai
babah awaknyan
dan geuwiet gigoe awaknyan.
11 Awaknyan maté lagée singa deuk
sampoe aneuëk-aneuëk jih
meucrebre hana meuteuntée.

12 Ka lheueh na wahyu trok ubak ulôn,
lagée teusáh su jih halôh nibak
punyueng lôn.
13 Teunget ulôn teupeukaru dan
teugoe-goe lé sabab nyan,
lagée meuteumé lumpo nyang
brok óh malam buta.

3:21: Why. 9:6 4:13: Ayb. 33:15

14 Ulôn pih teukeujôt dan yo
meugeunta;
bansaboh tuboh lôn meuguncang,
yo lumpah na.
15 Angén dirui jipôt bak muka lôn,
dan jibeudôh kheueh bulée kudôk
lôn.
16 Saboh bayangan teudong cot dikeue
ulôn;
ulôn pandang, teuma jihnyan hana
lôn turi.
Laju ulôn deungoe su
teupeukaru sungue nyang seungab
suasana,
17 'Mungken kheueh manusia hana
meusalah
dikeue Allah?[g]
Mungken kheueh jihnyan hana
meucupa
dikeue Allah?[h]
18 Meunan cit hamba-hamba Allah lam
syeuruga,
hana hase jipeucaya lé Gobnyan.
Meunan cit nibak malaikat-malaikat
Gobnyan
jiteumé salah dan cupa.
19 Peue teuklom makhlok nibak tanoh
kliet
makhlok abée nyang hase jipiret
lagée ngengat!
20 Makhlok nyan udeb oh watée
beungoh,
laju maté teugageueng oh watée
seunja,
dan keu siumu masa jihnyan hana
teuingat le.
21 Dan gadôh kheueh mandum nyang
na nibak jih;
gobnyan pih maté hana jiteumé
akai budho.'

5 Meulakée kheueh hei Nabi Ayub, peu
kheueh na jeunaweueb?
Malaikat toh nyang gata lakée
tulông?
2 Teuma na kheueh ureuëng nyang
bangai mantong
nyang maté sabab lé sakét até.
3 Ka kheueh lôn kalon ureuëng bangai;
udeb jih deuh jih kong lumpah na.
Teuma ngon hana teusangka-sangka
ulôn kutôk teumpat tinggai jih.
4 Lé sababnyan aneuëk-aneuëk jih
hántom na meuteumé teumpat
meulindong;
hana nyang tem bila awaknyan
nibak kantô mahkamah.
5 Peue nyang jipot lé awaknyan di
ladang jih,
habéh jipajoh lé ureuëng nyang
deuk pruet jih.
Meunan cit gandom nyang na bak
teungoh tamah,[i]
habéh jipajoh lé ureuëng nyang
duek.
Atra milék dan keukayaan awaknyan
ka jeuet keumeuneuluem ureuëng
nyang grah keu hareuta.
6 Bukon nibak bumoe keujeuhetan
teuka;
bukon teuma nibak tanoh
keusosahan jiteubiet.
7 Bukon! Teuma nibak manusia
keudroe
nyang peuteuka bala ateueh droe
jih,
lagée meuk bungöng apui
nyang teuka nibak apui nyan
keudroe.[j]

8 Meunyoe ulôn lam keuadaan gata,
ubak Po teu Allah ulôn meulakée.
Ubak Gobnyan ulôn meungadu,
dan ulôn seurah peukara lôn.
9 Cebtaan-cebtaan Po teu Allah
luwabiasa;
hana hase tapeuphom lé tanyoe
keudroe.
Mujizat-mujizat nyang geupeuget
nyan,
hana teubileueng dan hana
habéh-habéh jih.
10 Gobnyan geupeutreun ujeuen ateueh
bumoe;
sampoe ladang ngon padang
habéh bulut teuseuram.
11 Gobnyan kheueh Po teu Allah
nyang peumanyang ureuëng miyueb,
dan nyang peubahgia ureuëng
nyang sosah
12-13 Geupeubateue reuncana ureuëng lisek,
geupeurasat dan geudrob teuma
ureuëng ceureudek,

[g] *hana meusalah dikeue Allah,* leubeh beuna nibak Po teu Allah. [h] *hana meucupa dikeue Allah,* atawa leubeh suci nibak Po teu Allah. [i] Rayeuk that keumungkenan muphom jih *Meunan ... tamah.* [j] *meuk ... keudroe;* atawa cicém jipo u langét.
5:13: 1Kor. 3:19

akhé jih banmandum useuha
awaknyan hana jeuet keubuet,
dan awaknyan keunong peunget
lé akai jih keudroe.
14 Óh watée uroe awaknyan jitimpok
lé seupôt,
meugeue-meugeue lagée óh watée
malam.
15 Teuma Po teu Allah geupeuseulamat;
ureuëng gasien[k] nibak maté,
ureuëng miyueb nibak keunong
tindéeh.
16 Jinoe na harapan teuma
nibak ureuëng nyang hana
sapeue na.
Dan ureuëng jeuhet seungab tan
jeuet jipeugah haba,
sabab Po teu Allah ka
geupeuseungab babah jih.

17 Untông kheueh gata meunyoe Po
teu Allah geuseugah gata!
Bék keucewa meunyoe Gobnyan
geupeukeunong bala ateueh gata.
18 Sabab Po teu Allah nyang peusakét
nyan,
Gobnyan teuma nyang peu-ubat.
Dan jaroe Gobnyan nyang geupoh,
dan nyang peu-ubat teuma.
19 Meunyoe bahya teuka jiancam gata,
sabe Gobnyan geupeuseulamat gata.
20 Meunyoe musém deuk teuka
jiancam gata,
gata hana maté lé sabab deuk.
Meunyoe prang teuka meunan hebat
jih,
gata aman nibak maté.
21 Gata geujaga nibak fiteunah dan
peusuna;
gata hadab musibah ngon hana
teumakot.
22 Meunyoe keujam ngon musém deuk
trok jiteuka,
gata teuma tabah dan teukém-kém
geumbira.
Gata hana meurasa teumakot dan
gundah,
watée gata hadab beulatang juah
dan ganas.
23 Ladang nyang gata meu-uéu hana
teuma meubatée;
beulatang juah hana teuma
jiteugom gata.
24 Gata teutab aman tinggai lam
khimah gata;
dan meunyoe gata pareksa
bubiri-bubiri gata,
banmandum seulamat hana
kureueng sapeue.
25 Aneuëk cucoe gata hana ék
teukira
awaknyan jai that lagée naleueng
lam padang.
26 Lagée gandom nyang ka masak,
teupot óh trok bak watée,
gata pih udeb seuhat sampoe óh
watée tuha.
27 Hei Nabi Ayub, banmandum nyan
ka kamoe pareksa.
Haba nyan beutôi lé sababnyan
teurimong kheueh mantong."

Nabi Ayub

6 1-2 Laju Nabi Ayub geujaweueb,
"Seukira jih duka nestapa lôn
teutimang geuhon jih,
3 pasti leubeh geuhon nibak anoe lam
laôt raya.
Lé sababnyan, bék hireuen meunyoe
tutoe haba lôn
kureueng até-até dan teugisa-gisa.
4 Panah nibak Nyang Mahakuasa
teupeubeusoét tuboh lôn;
racon jih jimeu éue bansaboh jiwa
raga lôn.
Keudahsyatan Po teu Allah keubiet
teumakot raya,
dan geuheuntam ulôn lagée
pasokan lawan.

5 Keuleudée teuma puih meunyoe
teujôk naleueng muda,
meunan cit leumô meunyoe
teujôk peunajoh mangat.
6 Teuma peunajoh tabeue, soe nyang
hawa?
Panena mungken putéh boh
manok na rasa jih?
7 Hana galak ulôn cukéeh atra nyan;
luwat[l] ulôn meunyoe lôn pajoh
nyan.

8 Pakon Po teu Allah beu ôe
geudeungoe doá ulôn?
Pakon hana geupakoe ubak
meulakée lôn?

[k] Keumungkenan that makna jih *gasien.* [l] Keumungkenan that makna jih *luwat.*
5:17: Ams. 3:11-12, Ibr. 12:5-6 **5:18:** Hos. 6:1

9 Kira jih Po teu Allah geutem peureumok tuboh lôn!
Kira jih Gobnyan geujak buet dan geupoh maté lôn!
10 Nibak ulôn hainyan sibagoe hiboran;
ulôn teuma meunari diteungoh deurita.
Banmandum peurintah Po teu Allah Nyang Mahakudus
ka ulôn taát dan lôn simak sabe.
11 Peue teunaga ulôn sampoe lôn mantong na?
Peue harapan mangat meuteumé udeb nyang leubeh treb?
12 Lagée teunaga batée kheueh tuboh ulôn nyoe?
Teupeuget nibak teumaga kheueh tuboh ulôn nyoe?
13 Habéh kheueh teunaga ulôn jak mita sinulông;
nibak ulôn ka hana le nyang tulông.

14 Nibak deurita[m] nyang lagée nyoe bagoe
ulôn meuharab sahabat seujati.
Aléh ulôn mantong teutab seutia
atawa ka ulôn meulaloe Nyang Mahakuasa.
15 Teuma gata, hai rakan-rakan lôn,
hana jeuet teupeucaya dan teupeubangga.
Gata lagée krueng nyang habéh ié jih,
watée ujeuen hántom jiteuka.
16 Gata lagée krueng nyang seungab dan kaku,
sabab ka teutôb ngon salju dan ié beuku.
17 Reujang that watée ka trok musém khueng
salju dan éeh nyan gadôh hana meubeukaih.
Dimiyueb ié krueng ka jeuet keu tho,
hanale meu ié dan tho kreng hana sapeue na.
18 Kafilah-kafilah sisat watée jijak mita ié;
awaknyan meuwot-wot dan maté lam padang pasi.
19 Kafilah nyang teuka nibak Syeba dan nibak Tema
jijak mita ié nyan dan meuharab that teuma.
20 Teuma harapan awaknyan sia-sia
nibak binéh krueng nyang ka hana ié.
21 Lagée[n] krueng, nyan kheueh gata, rakan lôn;
gata surot dan teumakot takalon deurita lôn.
22 Pakon? Peu kheueh ulôn lakée sapeue-sapeue nibak droeneueh?
Atawa lônyue gata jak sugok gob deumi keupeuntengan ulôn?
23 Peu kheueh ulôn lakée keuseulamatan
dan teuteubôih nibak musoh nyang hana gaséh sayang?

24 Lé sababnyan, peurunoe kheueh lôn, tunyok kheueh salah ulôn!
Ulôn teuma seungab dan lôn simak peue kheun droeneueh.
25 Tutoe haba nyang jujoe biet teupeusijuk até,
teuma tutoe haba droeneueh nyang soh, hana meumakna!
26 Banmandum tutoe haba lôn, droeneueh anggab angén mantong;
peucuma droeneueh jaweueb ulôn nyang ka putôh asa.
27 Meunan cit aneuëk yatem ngon meuntui droeneueh undi naseb jih,
rakan krab droeneueh, droeneueh curiga mangat jeuet keukaya.
28 Cuba, ngieng kheueh ulôn;
ék kheueh ulôn nyoe meusulet ubak droeneueh?
29 Bék meubuet hana ade, sada kheueh!
Bék teunak ulôn, ulôn biet hana meusalah.
30 Peu kheueh nibak neupike ulôn nyoe meusulet,
hana hase neupeubeda nyang get ngon nyang teucela?

7 Manusia nyan lagée teupaksa meujuang;
udeb jih brat lagée udeb sidroe ureuëng tung upah;
2 lagée namiet nyang rindu ubak teumpat meulindong;
lagée buruh nyang jipreh gaji.
3 Habéh buleuen meugantoe buleuen udeb lôn hana tujuan;
habéh malam meugantoe malam até ulôn peunoh keuseudehan.

[m] Keumungkenan that makna jih *deurita.* [n] Keumungkenan that *lagée,* Ibrani: sabab.

4 Watée ulôn jak éh, malam
meureuntang panyang;
ulôn meucen that ubak reuneue,
hana hase ulôn éh ngon teunang.
5 Tuboh ulôn peunoh ngon glang dan
krak darah;
kulét lôn luka dan jipeuteubiet danoh.
6 Udeb lôn nyang hana harapan nyan
jijak laju ubak keuneulheueh,
leubeh tajam nibak tumpeuen
jijak peurahô jih.

7 Ingat kheueh, ya Allah, udeb lôn na
kheueh nafáh nyang teuyueb;
bahgia lôn gadôh, hana tinggai
beukaih.
8 Jinoe Droeneueh neukalon ulôn –
teuma nyan hana treb.
Meunyoe teuma ulôn Droeneueh
mita, teuma ulôn ka hanale.
9-10 Lagée awan nyang reudôk dan laju
gadôh,
manusia pi maté, hana teuma
jiwoe le.
Banmandum ureuëng nyang ka
lheueh jituri gobnyan,
tuwoe ubak gobnyan dan hanale
jiingat gobnyan.
11 Lé sababnyan ulôn hana jeuet lôn
seungab droe!
Rasa peudeh dan phet ulôn hana
hase lôn peuseungab.
Ulôn harôh lôn peugah haba,
dan lôn peugah mandum asoe até
lôn.

12 Pakon ulôn nyoe teutab Droeneueh
kawai dan Droeneueh jaga?
Peu kheueh ulôn nyoe naga laôt[o]
nyang meubahya?
13 Ulôn ku éh dan lôn ujoe peulheueh
hek;
ulôn mita nyang phui keu até ulôn
nyang gundah gulana.
14 Teuma Droeneueh peutakot ulôn
deungon lumpo;
Droeneueh peuteuka lumpo brok
dan khayalan.
15 Lé sababnyan ulôn leubeh galak
jiceukiek laju maté
nibak udeb deungon tuboh nyang
peunoh deurita nyoe.
16 Ulôn hek dan bosan udeb; ulôn
meuheuet that keu maté!
Peubiyeu mantong ulôn sabab
udeb ulôn hana meuguna.

17 Pakon manusia meunan that
peunteng nibak Droeneueh?
Pakon buet-buet jih Droeneueh
kalon sabe?
18 Droeneueh seulidék jihnyan
tieb-tieb beungoh,
dan tieb-tieb watée jihnyan
Droeneueh ujoe.
19 Pajan kheueh Droeneueh neupaleng
nibak ulôn,
sampoe hase ulôn úet ié ludah
lôn?
20 Hei Tukang keumiet lôn, peu
kheueh rugoe Droeneueh sabab lé
desya lôn?
Pakon Droeneueh peuguna ulôn
sibagoe sinakat aneuk panah
Droeneueh?
Peue ka geuhon that ulôn nyoe
jeuet keu beuban Droeneueh?
21 Peu kheueh hana hase Droeneueh
neupeu amphon desya lôn?
Peu kheueh hana mungken
Droeneueh sampôh salah ulôn?
Hana treble ulôn ka teu éh dalam
jrat,
dan meunyoe Droeneueh mita
ulôn, ulôn hana meuteumé."

Bildad

8 1-2 Laju geupeugah lé Bildad,
"Padubna teuk treb jih gata peugah
meunan?
Tutoe haba gata lagée angén pôt
nyang meuhuéb-huéb.
3 Po teu Allah hántom na
geupeukeuwieng keuadelan;
hántom na nyang hana jadeh bak
geupeudong nyang beuna.
4 Mungken aneuëk-aneuëk gata
meudesya ubak Gobnyan,
teuma ka pantaih kheueh
awaknyan geuhuköm lé Gobnyan.
5 Teuma meunyoe ubak Gobnyan
gata meupayong,
neulakée beugaséh dan beugeupeu
amphon,

---

[o] *naga laôt:* Nyoe teutunyok ubak calitra-calitra kuno nyang teucalitra bahwa naga-naga laôt harôh teujaga mangat bék tuwoe seuhingga teupeusabab jeuet keurusak.
7:17: Zab. 8:5, 144:3

6 meunyoe até gata jujoe hana meucupa,
Po teu Allah teuma geutulông
gata deungon sigra;
dan sibagoe balasan,
rumoh tangga gata teuma
geupeupuléh lagée nyang ka-ka.
7 Keukayaan gata nyang gadôh nyan
hana meumakna
meunyoe teubandeng deungon
peue nyang gata teumé teuma.

8 Ureuëng áreh yoh jamén ilée bah
kheueh gata kalon,
dan gata éue peungalaman indatu
gata.
9 Udeb geutanyoe paneuk, tanyoe
hana tateupeue sapeue;
uroe-uroe geutanyoe lagée
bubayang mantong.
10 Deungoe kheueh tutoe haba ureuëng
áreh nyan leubeh ilée,
awaknyan geujôk peulajaran nyoe
ubak gata.

11 'Bak teumpat meu ié mantong hase
jitimoh geulagah;
ôn sikée teuma nà meuteumé
nibak tanoh bencah.
12 Meunyoe ié jih tho, geulagah nyan
udeb layée,
leubeh bagaih nibak naleueng
nyang laén.
Padahai mantong get dan gohlom
trok watée,
jihnyan teukoh dan teucok
syeufeuát jih.
13 Meunan kheueh ureuëng nyang
hana meutuhan.
Jihnyan tuwoe ubak Po teu Allah,
dan gadôh kheueh harapan.
14 Sikrek beuneueng nyang leumoh
nyan kheueh keu jipeubangga;
umpueng rambideuen jeuet
keupeucayaan jih.
15 Peu kheueh kong eumpueng nyan
meunyoe teucok keu teumpat
meusadeue?
Peu kheueh kong beuneueng nyan
meunyoe teucok keu ngon mumat?'

16 Lagée naleueng lakoe, seugar kheueh
ureuëng nyang hana meutuhan;
watée keunong cahya mata uroe,
jihnyan udeb suboe dan peunoh
keubon.
17 Ukeue jih jipalet[p] batée-batée bak
tanoh;
jiglông kong that, jihnyan hana
mudah guyah.
18 Teuma, cuba, lôt kheueh jinoe bak
naleueng lakoe nyan,
dan sang-sang hántom na
naleueng lakoe nyan disinan.
19 Biet, keuseunangan ureuëng jeuhet
teuma nyan mantong;
ureuëng laén teuka dan jigantoe
gobnyan.

20 Teuma Po teu Allah hántom na
geutinggai ureuëng nyang seutia,
dan hántom na teuma geutulông
ureuëng doraka.
21 Babah gata teuma geupeujeuet
teukém,
bibi gata meusurak-surak deungon
geumbira.
22 Nyang banci gata meurasa malée
dan meurasa droe miyueb,
dan rumoh ureuëng jeuhet teuma
geupeurusak sampoe hanco."

Nabi Ayub

9 1-2 Teuma Nabi Ayub geujaweueb,
"Beutôi, ulôn kuteupeue, tutoe haba
droeneueh nyan hana salah.
Teuma, panena mungken manusia
jimeupeukara ngon Allah dan ji
peutaloe teuma?
3 Nibak siribée boh teumanyong
nyang geutanyong lé Po teu Allah,
meusaboh pih hana hase
jijaweueb lé manusia.[q]
4 Po teu Allah nyan keubiet that áreh
dan meukuasa;
soe nyang hase meuteun jilawan
Gobnyan?
5 Po teu Allah geupinah gunong hana
jiteupeue lé manusia,
laju geupeudugom ngon balék lé
meureuka dan beungéh Gobnyan.
6 Po teu Allah geupeutreun geumpa
sampoe bumoe beuguncang,
dan taméh ngon tumpang donya
meuhayak keudeh keunoe.

---

[p] Keumungkenan that makna jih *jipalet,* Ibrani: keumalon. [q] *Nibak siribée ... manusia,* atawa Manusia hase jitanyong siribée teumanyong ubak Gobnyan; hana jitem jaweueb.
9:2: Ayb. 4:17

7 Po teu Allah jeuet geutam mata
uroe bék jiteubiet watée beungoh,
dan geutam bintang-bintang bék
jiteubiet óh watée malam.
8 Geuleueng angkasa hana jibantu lé gob;
geugiloe-giloe rhueng naga laôt.[r]
9 Geupasang bintang-bintang seulatan
di langet manyang,
meunan cit bintang Peurahô,
bintang Beulantik dan bintang
Kartika.
10 Hana hase tapeuphom banmandum
buet Gobnyan,
hana hase taitong padubna le
mujizat-mujizat Gobnyan.

11 Gobnyan geujak rot keu lôn, teuma
hana deuh lé ulôn;
Gobnyan geujak bak binéh ulôn,
teuma hana nyata nibak ulôn.
12 Meunyoe Gobnyan geureupah, soe
nyang jeuet tan Gobnyan?
Atawa jijeuet tanyong ubak
Gobnyan,
'Hei, peue tapeubuet nyan?'
13 Po teu Allah hana geuteun-teun
meunyoe beungéh dan seu uem até
Geuh;
bubena peumbantu Rahab[s] pih
taklok ubak Gobnyan.
14 Lé sababnyan, pakriban ulôn hase
lôn bantah Gobnyan?
Deungon tutoe haba peue ulôn
hase lôn jaweueb Gobnyan?
15 Bahpi ulôn hana meusalah, peue
daya lôn,
seulaén lôn lakée geunaséh ubak
Po teu Allah sibagoe hakém lôn?
16 Meunyoe Gobnyan geujaweueb
watée ulôn meuhôi,
ulôn ragu, peu kheueh Gobnyan
ka geudeungoe su ulôn?
17 Gobnyan geupeureumok ulôn lam
angén badée,
dan geutamah deurita ulôn hana
alasan.
18 Hana geupeubiyeu ulôn tarék nafáh
bahpi meusikeujab;
teuma geupeupeunoh ulôn
deungon nyang phet nyang paleng
hebat.
19 Peu kheueh harôh na teunaga ulôn
meusajan Gobnyan?
Teuma kalon, padubna hebat
teunaga Gobnyan!
Seukira jih ubak Gobnyan ulôn
sunyueng gugatan,
soe nyang jeuet teuhôi Gobnyan[t]
ubak kantô mahkamah?
20 Ulôn seutia hana lôn peubuet desya,
teuma babah ulôn jipeugah nyang
laén;
tieb-tieb tutoe haba nyang jipeuget
lé bibi lôn,
sang-sang jipeusalah droe lôn
keudroe.
21-22 Ulôn hana meusalah, teuma ulôn
hana lôn pakoe.
Ulôn ka bosan udeb. Nibak ulôn
hanale nyang peunteng;
nyang salah dan nyang beutôi,
saban mantong naseb jih:
Po teu Allah teuma geupeubinasa
bandua nyan.
23 Meunyoe ureuëng nyang hana
meusalah maté hana
teusangka-sangka,
Po teu Allah geukém mantong.
24 Bumoe geujok lé Po teu Allah ubak
ureuëng doraka,
dan hakém-hakém ka geupeujeuet
buta banmandum.
Po teu allah geupeubuet
banmandum nyoe,
meunyoe bukon Gobnyan soe lom?
25 Uroe-uroe lôn jijak deungon bagaih,
laju gadôh hana teurasa mangat.
26 Lagée peurahô teungoh plueng,
udeb ulôn jijak deungon sigra,
lagée cicém kleueng seumama
meunan kheueh tajam jih,
jisamba musoh jih.
27-28 Meunyoe ulôn keuneuk teuseungéh
dan teukém geumbira,
meunyoe ulôn cuba lôn peutuwoe
banmandum deurita,
teuma duka ulôn jiteuka lom,
jipeulet ulôn;
sabab ulôn teupeue, Po teu Allah
teutab geupeusalah ulôn.
29 Héuh, meunyoe lagée nyan, peue
that lôn pakoe?

---

[r] *geugiloe-giloe rhueng naga laôt:* Nyoe teutunyok ubak cahitra-calitra kuno nyang teugamba saboh naga laôt nyang jipoh maté dan jigiloe-giloe (kalon cit 26:13). [s] *Rahab:* Naga laôt nyang teupeulambang karu dan keujeuhetan. [t] Keumungkenan that makna jih: "teuhôi Gobnyan"; Ibrani: teuhôi ulôn.
9:9: Ayb. 38:31, Am. 5:8

30 Hana sabon nyang hase jipeugadôh desya lôn!
31 Po teu Allah geupeuseunom ulôn lam aden nyang kutoe,
sampoe peukayan ulôn pi jianggab ulôn nyang paleng luwat.
32 Seukira jih Allah nyan manusia, ulôn hase lôn jaweueb Gobnyan;
laju kamoe jak meuhadab ubak kantô mahkamah
keu kamoe jak peuseuleusoe mandum nyang jeuet keu dakwa.
33 Teuma nibak kamoe hana jaksa nyang hase peusidang kamoe bandua.
34 Seumoga Po teu Allah geupiôh geuhuköm ulôn
dan geupeujiôh dahsyat Gobnyan nibak ulôn.
35 Ulôn hana takôt ubak Gobnyan dan ulôn peugah haba jinoenyoe,
sabab ulôn kuturi até lôn keudroe.

10 Ulôn bosan dan luwat deungon udeb lôn,
nyang kheueh ulôn roe mandum keuhai phet jiwa lôn.
2 Ya Allah, bék kheueh ulôn Droeneueh peusalah;
neupeutrang kheueh, pakon ulôn Droeneueh lawan.
3 Peue laba jih meunyoe Droeneueh teutindéeh lagée nyoe,
dan neuböih hase buet Droeneueh keudroe?
Peue laba jih meunyoe Droeneueh neusukong peundapat
dan reuncana bubena ureuëng jeuhet?
4 Pandangan Droeneueh hana saban ngon pandangan manusia
5 dan umu Droeneueh hana saban paneuk ngon umu jih.
6 Meunyoe meunan, pakon Droeneueh soai banmandum desya lôn?
Pakon Droeneueh peucrok banmandum salah ulôn?
7 Nyang sikeubiet jih Droeneueh neuteupeue dan sada,
bahwa ulôn hana salah, teuma beutôi.
Droeneueh neuteupeue bahwa meusidroe pih hana hase jipeuseulamat ulôn nibak jaroe Droeneueh.
8 Ulôn nyoe teupeujeuet nibak jaroe Droeneueh,
masak jinoe[u] Droeneueh keuneuk peubinasa ulôn?
9 Ingat, nibak tanoh kliet[v] Droeneueh cebta ulôn!
Pakon kheueh Droeneueh peujeuet lom ulôn jeuet keu abée?
10 Droeneueh peumungken ayah lôn jeuet keu ulôn,
dan Droeneueh peurayeuk ulôn dalam pruet ma.
11 Tuboh ulôn Droeneueh peuget deungon rungka dan urat;
tuleueng ulôn Droeneueh boh asoe dan kulét sinutôb.
12 Droeneueh bri keu ulôn udeb;
Droeneueh gaséh ulôn,
nyawöng ulôn Droeneueh jaga deungon Droeneueh peulara.
13 Teuma jinoenyoe ulôn teupeue bahwa seulawet nyan,
seungab-seungab ka Droeneueh reuncana ulôn beuceulaka.
14 Droeneueh kawai ulôn pat tateupeue ulôn peubuet nyang salah
mangat hase Droeneueh tulak keu Droeneueh bri peuamphon desya.
15 Meunyoe ulôn kupeubuet desya,
teuma naseb ulôn keubiet meupaloe!
Teuma meunyoe buet ulôn hana meucupa,
teutab kheueh ulôn teuanggab lôn peubuet desya!
Hana ulôn jeuet lôn beuôt ulée,
sabab meurasa seudeh dan teuhina.[w]
16 Meunyoe ulôn meuhase, bahpi hana padub na,
Droeneueh let ulôn lagée singa.
Dan Droeneueh tunyok lom kuasa Droeneueh,
na kheueh keu Droeneueh peutakot ulôn.
17 Sabe Droeneueh jok saksi keu teulawan ulôn;
dan seumaken rayeuk kheueh meureuka Droeneueh ateueh ulôn.

[u] Padub-padubboh teujeumahan kuno: "masak jinoe". Ibrani: "meusajan-sajan". [v] Saboh teujeumahan kuno: "nibak tanoh kliet"; Ibrani: "lagée tanoh kliet". [w] Keumungkenan that makna jih *teuhina*, Ibrani: kalon kheueh keuhinaan lôn.

Droeneueh krah bubena
pasokan-pasokan barô
keu jijak seurang dan jijak prang
ulôn.

18 Pakon Droeneueh peubiyeu ulôn
nyoe lahé ateueh rhueng donya?
Leubeh get ulôn maté mantong
sigohlom jingieng lé manusia!
19 Teuma sang-sang ulôn hántom na
teupeulahé,
sabab phon lam pruet ma laju
teupeukubu.
20 Ah, hana treble ulôn teuma maté,
lé sababnyan bah kheueh tinggai
ulôn keudroe,
mangat meuteumé ulôn rasa,
watée ulôn nyang na mantong
bacut nyoe.
21 Hana treble ulôn jak dan hana
meugisa le,
ubak nanggroe nyang seupôt dan
teumakot raya,
22 nanggroe nyang seupôt, peunoh
bubayang dan karu hán
meuteuntée,
dipat peungeuh saban deungon
seupôt."

Zofar

11 1-2 Óh lheuehnyan Zofar jipeugah,
"Hana kheueh haba sulet nyan
teubri jeunaweueb?
Peu kheueh ureuëng nyang jai
that babah nyan teupeu beutôi?
3 Nabi Ayub, gata pike kamoe hana
hase kamoe jaweueb gata?
Gata pike kamoe seungab
mantong sabab lé gata hina?
4 Meunurot anggapan gata tutoe haba
gata nyan hana salah;
meunurot anggapan gata gleh
dikeue Po teu Allah.
5 Teuma, seumoga Po teu Allah
keudroe geupeugah haba!
6 Dan seumoga gata geubri tée lé
Gobnyan,
bahwa hikeumat nyan jai that
sagoe jih,
dan hana hase jipeuphom lé
manusia.
Dan sada kheueh gata bahwa
deurita gata hana padubna,
teubandeng ngon huköman nyang
gata teurimong.

7 Ék kheueh beutôi hakikat Allah
hase gata seunom?
Ék kheueh beutôi kuasa Gobnyan
hase gata peuphom?
8 Kuasa Gobnyan leubeh manyang
nibak angkasa;
hana hase gata leugôt atawa gata
kareue.
Kuasa Gobnyan leubeh lhok nibak
donya ureuëng maté,
hana hase gata muphom mubacut
pi.
9 Kuasa Po teu Allah leubeh luwah
nibak donya nyoe,
dan leubeh luwah nibak laôt
nyang raya.
10 Meunyoe Gobnyan geudrob dan
geuba gata ubak kantô mahkamah,
dan soe nyang jeuet jitam buet
Gobnyan?
11 Po teu Allah geuturi ubak ureuëng
nyang galak meusulet;
buet jeuhet awaknyan hana
leukang nibak mata Gobnyan.
12 Meunyoe nang keuleudée kleut
jipeulahé aneuëk keuleudée
seu iet,
barô kheueh ureuëng bangai jeuet
keu carông.

13 Nabi Ayub, peugleh kheueh até
gata, dan meunyeusai kheueh!
Meudoá kheueh ubak Po teu
Allah!
14 Peugleh kheueh desya nyang na bak
até gata
dan peujiôh kheueh buet jeuhet
nibak rumoh gata!
15 Teuma gata jeuet tahadab ubak udeb
deungon tabah dan hebat;
gata teuma teudong cot dan hana
peureulée tarasa apoh apah,
16 meunan cit deurita gata hanale gata
ingat;
lagée ié raya nyang ka surot, laju
jituwoe lé gob.
17 Udeb gata teuma jeuet keu leubeh
trang nibak watée uroe,
dan saát-saát seupôt lam udeb
gata lagée cahya mata uroe
beungoh.
18 Gata teuma teugoh dan peunoh
harapan;
Po teu Allah teuma geulindong
gata sampoe gata aman.

19 Gata hana teuma teumakot ubak musoh;
jai that ureuëng teuma jilakée tulông ubak gata.
20 Teuma ureuëng jeuhet jipandang ubak bingöng,
sabab nibak awaknyan hana nyang tulông.
Saboh-saboh jih harapan awaknyan
na kheueh mangat ajai beubagaih teuka."

Nabi Ayub

12 1-2 Nabi Ayub geujaweueb,
"Beutôi kamoe nyoe sibagoe waki umat manusia.
Meunyoe droeneueh maté, hikeumat pih maté cit teuma.
3 Ulôn pih manusia nyang meubudo basa;
banmandum nyang droeneueh peugah nyan ka kamoe muphom.
Lom teuma, soe nyang hana teupeue mandum nyan?
Lé sababnyan, bék droeneueh pike droeneueh leubeh nibak ulôn!
4 Ulôn jipeukém lé rakan ngon sahabat,
padahai ulôn nyoe beutôi dan hana meucupa.
Yoh watée ilée Po teu Allah geujaweueb doá lôn,
watée ulôn meuhôi lôn lakée tulông.
5 Droeneueh neuhina ureuëng ceulaka, seudangkan udeb neueh aman;
ureuëng nyang karab rhot droeneueh poh lom teuma.
6 Teuma udeb meurampok hana teuancam;
ureuëng nyang jijeuet lawan Po teu Allah, udeb aman.
Padahai dewa nyang jeuet keu teumpat meusadeue awaknyan,
na kheueh teunaga droe jih mantong.

7 Tanyong kheueh ubak cicém dan beulatang laén
teuma droeneueh jibri peungajaran lé jihnyan.
8 Lakée kheueh keuteurangan ubak makhlok bumoe dan di laôt,
teuma droeneueh tateurimong keuteurangan.
9 Soe nibak mandum nyan nyang hana sada,
bahwa nyang cebta awaknyan na kheueh Po teu Allah keudroe?
10 Gobnyan nyang atoe udeb mandum makhlok nyang na;
dan meukuasa ateueh tieb-tieb nyawöng manusia.
11 Lagée lidah lôn galak lôn rasa peunajoh nyang mangat,
meunan kheueh teuma geulinyueng ulôn galak lôn deungoe tutoe haba.

12-13 Meunurot haba, hikeumat na bak ureuëng nyang panyang umu geuh,
teuma hikeumat dan teunaga na nibak Po teu Allah mantong.
Teuma, peungeurtian nyang na nibak ureuëng nyang ka tuha that,
teuma peungeurtian dan wewenang na nibak Po teu Allah mantong!
14 Peue nyang geureuloh hana hasele teupeudong lom teuma
soe nyang ka teudrob hana hasele teupeuleuh teuma.
15 Soe nyang lhob ié, teuma tô kreng banmandum nyan;
gobnyan nyang peuleuh dan ji-ile, dan ié raya kheueh teuma nyang teuka!
16 Po teu Allah nyan teuga, tangkoh dan jaya!
Soe nyang sulet dan tukang peunget gob na dimiyueb keukuasaan Gobnyan.
17 Geutarek hikeumat ubak peunguasa peumeurintahan,
dan bubena peumimpén geupeujeuet bahan jipeukém lé gob.
18 Geuguleng raja dan geuteun awaknyan;
19 geuhina imeum-imeum dan ureuëng-ureuëng patôt.
20 Geutôb babah ureuëng faséh bak peugah haba,
geutarek hikeumat nibak ureuëng-ureuëng tuha.
21 Geupeumalée ureuëng-ureuëng patôt dan meugah;
geucok keudaulatan awaknyan nyang meukuasa.

22 Geupeutrang teumpat-teumpat
nyang suram;
geupeukeunong cahya ubak
bubayang-bubayang hitam seupôt.
23 Bansa-bansa geupeujeuet
meukeumang dan makmu,
laju geupeubinasa awaknyan
sampoe hanco.
24 Geupeujeuet bubena peumimpén
rhot keu bingöng,
akhéjih awaknyan jijak ho-ho
mantong hana teuntée tujuan.
25 Awaknyan meugeue-meugeue lam
seupôt glab,
dan teuhuyong-huyong lagée
ureuëng mabök bak jieb ié.

13 Banmandum nyan ka lheueh lôn
kalon dan lôn deungoe keudroe,
dan biet-biet ulôn peuphom.
2 Peue nyang droeneueh teupeue,
ulôn pih teupeue;
bék tapike ulôn taloe ngon gata.
3 Teuma ulôn keuneuk peugah haba
ngon Nyang Mahakuasa;
ulôn keuneuk bila peukara ulôn
dikeue Po teu Allah.
4 Sabab droeneueh tatôb-tôb bangai
droeneueh nyan deungon tipée
muslihat,
hana ubah lagée dukun-dukun
peuleusu.
5 Seukira jih droeneueh hana
tapeugah haba,
mungken gata teupeugah
bijaksana.
6 Lé sababnyan deungoe kheueh
bantah ulôn nyoe;
kalon kheueh peumbelaan ulôn.
7 Peu kheueh deumi Allah droeneueh
meusulet?
Peu kheueh jeuet droeneueh
meusulet keu keupeuntengan
Gobnyan?
8 Peu kheueh jeuet droeneueh dong
blah Po teu Allah,
dan gata bila Gobnyan sibagoe
peungacara?
9 Meunyoe Po teu Allah geupareksa
droeneueh, peu kheueh get hase jih?
Peu kheueh hase gata tipée
Gobnyan lagée droeneueh tipée
manusia?
10 Meunyoe droeneueh dong siblah,
bahpi deungon seungab-seungab,
gata teuma geuhuköm lé Po teu
Allah deungon keujam.
11 Peu kheueh keuagongan Po teu
Allah hana teukeujôt jiwa
droeneueh?
Peu kheueh deungon dahsyat
Geuhnyan hana yo até droeneueh?
12 Banmandum naseuhat droeneueh
lagée abée nyang hana meuguna;
peumbelaan droeneueh lagée
tanoh lumpôk nyang bagaih
beukah.
13 Lé sababnyan seungab kheueh, bah
kheueh ulôn peugah haba!
Ulôn hana lôn pakoe pakriban
mantong akibat jih!

14 Ulôn[x] ka siab lôn peusabông
nyawöng!
15 Ulôn neukad sabab ka putôh asa!
Meunyoe Po teu Allah keuneuk poh
maté lôn, ulôn meunyeurah mantong,
teuma teutab lôn bila pi-e ulôn
dikeue Gobnyan.
16 Mungken lé sabab beurani ulôn
nyan ulôn seulamat,
sabab ureuëng jeuhet hana jijeuet
meuhadab Po teu Allah!
17 Jinoenyoe deungoe kheueh
beuget-get tutoe haba lôn;
simak kheueh nyang ulôn
peutrang.
18 Peukara ka siab ulôn peutrok ubak
kantô peungadelan;
ulôn yakén, hana hase ulôn
jipeusalah!

19 TUHAN, meunyoe Droeneueh teuka
dan Neutudoh ulôn,
ulôn teuma seungab dan lôn preh
ajai lôn.
20 Teuma teurimong kheueh dua boh
nyang ulôn lakée nyoe,
mangat ulôn kujeuet meuhadab
Droeneueh lom:
21 piôh kheueh Neuseksa ulôn,
dan bék kheueh neupeutingkeh
ulôn deungon keudahsyatan
Droeneueh!

22 Mariet kheueh, teuma ulôn jaweueb.
Atawa, bah kheueh ulôn
meututoe, lheueh nyan bri kheueh
balasan jih!

[x] Saboh teujeumahan kuno: *Ulôn*. Ibrani: Pakon ulôn ...

23 Padub na salah dan desya nyang
ulôn peubuet?
Banmandum nyang ulôn langgeh
bah kheueh Droeneueh peugah!

24 Pakon Droeneueh peusie dan
Neupeujiôh droe nibak ulôn?
Peue sabab jih Droeneueh anggab
ulôn nyoe sibagoe musoh
Droeneueh?
25 Ulôn na kheueh ôn nyang lurôh lé
sabab angén teuka,
ék kheueh Neupeuyo ulôn!
Ulôn na kheueh jumpung nyang tho
dan layée,
panena jeuet Neupeulet-peulet
ulôn!

26 Droeneueh peuteuntée naseb nyang
phet keu ulôn;
Droeneueh balaih salah ulôn
watée ulôn mantong muda.
27 Gaki ulôn Droeneueh ikat ngon
ranté beuso;
banmandum grak grik ulôn
Droeneueh kawai.
Meunan cit tapak gaki lôn,
hana leukang nibak mata
Droeneueh.
28 Lé sababnyan ulôn jeuet keurapôh
lagée kayée nyang brôk;
lagée ija jipajoh lé keuraleub,
ulôn ka jeuet rapôh.

14 Yoh phon lahé manusia nyan leumoh hana meudaya;
udeb jih paneuk dan peunoh ngon
deurita.
2 Jihnyan meukeumang dan layée
lagée bungöng;
gadôh lagée bubayang; dan laju
gadôh hán teutuhoe.
3 Ya Allah, ék kheueh Droeneueh
neutem ngieng ulôn,
dan neupeuhadab ulôn ubak
peungadelan Droeneueh!
4 Peu kheueh meuteumé manusia
nyang meudesya
jipeuteuka hai nyang
sampoereuna?
5 Jeumeulah umu manusia ka
Droeneueh peuteuntée;
jeumeulah buleuen jih ka
Droeneueh peupasti.
Droeneueh peuteutab teuma
bataih-bataih udeb jih;
hana mungkeh jiliengkeue lé
jihnyan.
6 Peubiyeu mantong kheueh jihnyan
meureuhat, bék peukaru jihnyan;
mangat jihnyan hase jinekmat
udeb jih sampoe seuleusoe tugaih
jih.
7 Mantong na harapan keu bak kayée
nyang teuteubang;
bak kayée nyan meutarôk lom,
laju meucabeueng.
8 Bahpi lam tanoh ukeue jih jeuet
keuleupôk,
dan ukeue tunggai jih maté lé
sabab brôk,
9 teuma meunyoe keunong ié, jihnyan
timoh lom;
lagée seunaman muda, tarôk-tarôk
jih meutuneh lom.
10 Teuma meunyoe manusia maté,
habéh kheueh riwayat jih;
jihnyan meuninggai donya, laju
ho jijak?

11 Lagée ié meuasab didalam mon,
lagée ié krueng surot sampoe
habéh ié jih,
12 meunan cit teuma manusia nyang ka
meuninggai donya:
jihnyan hana hase jibeudôh lom
teuma.
Jihnyan hana jaga meunyoe langet
mantong na,
hántom na le jibeudôh nibak
teumpat éh jih.

13 Som kheueh lôn nibak donya
ureuëng maté;
lindong kheueh ulôn sampoe
Droeneueh hana beungéh le.
Teuma peuteuntée kheueh watée
keu teuingat droe ulôn.
14 Sabab, meunyoe manusia maté,
peu kheueh jihnyan hase udeb
lom teuma?
Uroe-uroe deumi uroe ulôn preh
sabe
sampoe watée phet lôn nyoe jijak
teuma.
15 Teuma Droeneueh Neutawök ulôn,
dan ulôn pih teuma lôn jaweueb;

13:27: Ayb. 33:11

Droeneueh teuma neusayang lom
ubak ulôn,
makhlok nyang Droeneueh cebta.
16 Laju Neukawai tieb-tieb langkah lôn,
teuma hanale Droeneueh kalon
desya lôn.
17 Desya ulôn teuma Droeneueh
peuamphon dan Droeneueh böih;
salah ulôn yoh watée ilée teuma
Droeneueh sampôh.

18 Teuma, gunong-gunong reuloh
teupeurô meutabu beba,
dan gunong batée nyang kong
teuma teugéesée nibak teumpat jih.
19 Batée-batée teuma jikreh habéh lé ié
nyang ile tajam;
tanoh teuma jipeuhanyot lé ujeuen
nyang teuga.
Meunan kheueh Droeneueh
peuhanco harapan manusia.
20 Droeneueh peutaloe jihnyan keu
siumu masa;
Droeneueh yue jihnyan beujijak
dan Droeneueh ubah ruman jih.
21 Aneuëk-aneuëk jihnyan jeuet keu
ureuëng mulia,
teuma gobnyan hana geuteupeue.
Dan meunyoe awaknyan ka jeuet
keu hina,
hana nyang peugah nyan ubak
geuhnyan.
22 Teuma linu-linu tuboh geuhnyan
nyang geurasa;
teuma seudeh até geuh nyang
geudeurita."

MEUTUTOE NYANG KEUDUA
15:1–21:34

Elifas

15 1-3 Teuma Elifas geujaweueb,
"Keubiet sulet that neuh Nabi
Ayub, haba gatanyan keubiet
hana meumakna!
Hana ureuëng bijaksana nyang
jaweueb lagée gata nyoe,
hana jihnyan jibila droe jih keudroe
deungon tutoe haba nyang hana
meumakna.
4 Seukira jih haba gata nyan
teuseutôt,
hana meusidroe pih teumakot
atawa meudoá ubak Po teu Allah
lom.
5 Tutoe haba gata jeuet keu bukeuti
bahwa gata meusalah,
teuma keujeuhetan gata nyan gata
tôb ngon meusilek lidah.
6 Hana peureulée gata lôn tudôh
atawa lôn peusalah,
sabab lé tutoe haba gata keudroe
gata jigadu.

7 Gata pike gata manusia nyang phon
teupeulahé?
Peu kheueh na teuka watée
gunong-gunong teucebta?
8 Peu kheueh gata deungoe Po
teu Allah geupeuget reuncana
Gobnyan?
Peu kheueh teuma gata nyang na
hikeumat manusia?
9 Peue-peue nyang gata teupeue,
kamoe pih kamoe teupeue;
peue-peue mantong nyang gata
muphom, nyata teuma nibak
kamoe.
10 Hikeumat nyoe kamoe teurimong
nibak ureuëng nyang ka putéh ôk;
awaknyan ka na sigohlom ayah
gata teupeulahé!

11 Pakon hiboran Po teu Allah hana
gata teurimong?
Kamoe meututoe deungon saba
dan leumoh leumbot ateueh nan
Gobnyan.
12 Teuma gata ka jiék peuneng, mata
gata hu meuble-ble;
13 gata beungéh ubak Po teu Allah
dan gata bantah Gobnyan.

14 Peu kheueh mungken manusia
sagai-sagai hana meusalah?
Peu kheueh jihnyan jeuet
teupeubeutôi dikeue Po teu Allah?
15 Meunan cit ubak malaikat pih Po
teu Allah hana peucaya;
awaknyan hana suci nibak
keumalon Gobnyan.
16 Meunyoe manusia nyang jeuhet dan
teunoda,
nyang jijieb jeuhet lagée jijieb ié
mantong.

15:14-16: Ayb. 25:4-6

17 Deungon Nabi Ayub, keu gata ulôn
peutrang sapeue-sapeue,
18 nyang jipeurunoe lé ureuëng
bijaksana ubak ulôn.
Ajaran nyang jiteurimong nibak
indatu jih,
dan jipeutrok deungon leungkab
ubak keuturonan geuh.
19 Watée nyan hana ureuëng jamé di
nanggroe awaknyan;
hana nyang peusisat awaknyan
nibak Po teu Allah.

20 Ureuëng jeuhet nyang jitindéeh
seusabe droe jih,
teutab meurasa gundah sipanyang
udeb jih.
21 Su-su nyang geureudam geureudum
keubiet teupeutuloe punyueng
awaknyan;
watée saát nyang aman
peurampok teuka jijak heuntam
awaknyan.
22 Hana harapan nibak awaknyan
jipeusie nibak seupôt,
sabab peudeueng ngon poh maté
awaknyan jipeulet bak tieb-tieb
keuseumpatan.
23 Cicém-cicém nasar jipreh-preh
watée awaknyan maté,
cicém-cicém keuneuk jipajoh
manyét awaknyan.
Lé sababnyan sada kheueh jihnyan
bahwa seupôt kheueh uroe ukeue
awaknyan.
24 Beuncana lagée raja nyang peukasa,
ka siab keuneuk jiteugom
awaknyan.

25 Meunan kheueh naseb ureuëng
nyang lawan Po teu Allah,
dan jijeuet lawan Nyang
Mahakuasa.
26-27 Deungon sombong jihnyan
jiseureubu dan jilawan Po teu
Allah;
laju jibeuôt peurisée jih, jihnyan
seumaloe jisurot.

28 Jihnyan tinggai di banda-banda
nyang ka hanco keng keueng,
nibak rumoh-rumoh nyang hana
ureuëng po jih.
Banda-banda nyan ka teupeuteuntée
keu teutab jeuet keu banda nyang
tinggai rungka-rungka.
29 Keukayaan ureuëng nyan teuma
gadôh hana meubeukaih;
hareuta beunda jih teuma habéh
gleh sapan sapa.
30 Jihnyan hana teuhinda nibak seupôt
nyang gulita;
apui laju jipeuhangoh tarôk-tarôk
jih.
Jihnyan teuma hanco
watée geuplôh ngon babah Po teu
Allah.
31 Meunyoe jihnyan peucaya ubak
nyang hana meuguna,
keunong peunget kheueh jihnyan;
dan imbalan nyang teuma
jiteurimong,
hana cit meuguna le.
32 Sigohlom trok watée jih, jihnyan
teuma maté,[y]
lagée cabeueng layée nyang hana
hase ijo le.
33 Jihnyan lagée bak anggô nyang
lurôh boh jih,
lagée bak zaiton nyang bungöng
jih leukang bak tangke.

34 Ureuëng nyang jeuhet hana
keuturonan;
dan habéh tutông kheueh rumoh
nyang jipeudong nibak hase péng
sugok.
35 Nyan kheueh awaknyan nyang
jireuncana buet jeuhet dan jipeubuet
teuma;
tipée muslihat sabe na teukandong
lam até jih."

Nabi Ayub

16 1-2 Teuma Nabi Ayub geujaweueb,
"Kayém that ulôn deungoe
peundapat lagéenyan;
peunghiboran droeneueh na
kheueh seksaan nibak lôn.
3 Pajan kheueh haba sulet nyan
droeneueh piôh?
Peue nyang jeuet keurangsangan
droeneueh nyang jeuet
teujaweueb?
4 Seukira jih droeneueh nyan ulôn,
dan ulôn droeneueh,
ulôn pih jeuet lôn peugah haba
saban lagée nyan.

[y] Padub-padubboh teujeumahan kuno *maté*, Ibrani: meuasoe.

Ulôn peujai gata deungon tutoe
haba;
ulée ulôn teuma lôn asek-asek.
5 Até gata teuma lôn peukong
deungon meubagoe anjuran;
tutoe haba ulôn teuma teubri
hiboran.

6 Meunyoe ulôn peugah haba, deurita
ulôn hana reuda;
meunyoe ulôn kuiem droe, peue
teuma guna jih?
7 Po teu Allah, teupeujeuet ulôn aloh
alah;
banmandum keuluwarga ulôn
habéh geupeubinasa.
8 Gobnyan geuteuntang dan geudrob
ulôn.
Jinoenyoe, pijuet ngon tho kheueh
tuboh ulôn,
dan keue ureuëng ramé, nyan
kheueh bukeuti jih
bahwa ulôn ka meudesya.
9 Deungon beungéh Po teu Allah
geupriek-priek tuboh lôn;
deungon biet-biet banci Gobnyan
geupandang ulôn.
10 Ureuëng-ureuëng jihina ulôn
deungon babah teuhah raya-raya;
ulôn jiparan dan mieng ulôn
jitampa.
11 Po teu Allah geujôk ulôn ubak
ureuëng doraka;
ulôn geupeurhot lam jaroe
ureuëng doraka.
12 Yoh awai ilée udeb lôn teuntram
dan bahgia,
teuma Po teu Allah geuseurang
ulôn deungon hana
teusangka-sangka.
Kudok ulôn geuteugom dan ulôn
geutiek;
geupeujeuet ulôn sasaran keu
teumpat latehan.
13 Deungon hana weueh Gobnyan
hana piôh geutimbak ulôn ngon
panah,
lé sababnyan, meuburée kheueh
asoe pruet ulôn.
14 Gobnyan geuseureubu lagée sidroe
peujuang,
dan geupeuluka ulôn
meu-ulang-ulang.
15 Ulôn sok ija kröng sibagoe tanda
seudeh,
dan lôn duek lam abée sabab ka
geupeutaloe.
16 Ruman lôn mirah sabab lôn mo;
peuleupuk mata lôn keumong dan
ijo.
17 Teuma ulôn hana lôn peubuet nyang
kreueh;
deungon nyan trang kheueh doá
lôn jujoe ubak TUHAN.

18 Hei bumoe, jeuhet ateueh ulôn bék
kheueh teusöm;
bék seungab geumeuciek ulôn
lakée keuadelan.
19 Ulôn kuteupeue bahwa Nyang Bila
ulôn na lam syeuruga;
Gobnyan geubri keusaksian
bahwa ulôn hana meudesya.
20 Ulôn jihina lé rakan-rakan lôn dan
jipeukém;
sira ulôn mo lôn meuhadab
ubak Po teu Allah lôn lakée
tulông.
21 Akh, kira jih Po teu Allah keudroe
geubila ulôn dikeue Gobnyan,
lagée sidroe ureuëng nyang rila
jibila sahabat jih.
22 Thon-thon nyang na tinggai hanale;
sikeujab treuk ulôn jak dan hana
lôn woe le.

17 Ajai lôn katoe that, nafáh lôn karab
putôh;
na kheueh jrat nyang tinggai
keulôn.
2 Ureuëng laén jipeujeuet ulôn nyoe
barang keu jipeukém;
ulôn kalon padubna awaknyan
jigeulawa ateueh ulôn haba
meupansi.
3 Ulôn nyoe jujoe, ya Allah. Peucaya
kheueh ubak ulôn!
Soe kheueh lom nyang jitem
peubeuna haba ulôn?
4 Droeneueh tôb até awaknyan
sampoe hana jeuet jimeuphom;
bék sampoe awaknyan jipeutaklok
ulôn jinoenyoe.
5 Meunurot peupatah, soe nyang gadu
rakan deumi keu laba,
aneuëk-aneuëk jih keudroe teuma
jiteurimong balaih.[z]

[z] *soe ... balaih;* atawa soe nyang peujamé rakan-rakan jih, aneuëk-aneuëk jih keudroe teuma deuk.
16:19: Ayb. 19:25

6 Jinoenyoe ulôn jipansi ngon
peupatah nyan;
awaknyan teuka keujijak ludah
muka ulôn.
7 Mata ulôn sapu sabab meudukacita;
bansaboh tuboh lôn pijuet
meurana.
8 Ureuëng nyang saleh teukeujôt dan
hireuen;
ureuëng nyang hana meusalah
jianggab ulôn hana meutuhan.
9 Ureuëng nyang jroh dan nyang hana
meusalah,
seumaken yakén cara udeb jih
meukeunong bak até Allah.
10 Teuma seukira jih gata mandum
teuka keunoe,
hana meusidroe ureuëng bijaksana
pih nyang gata teumé.

11 Uroe-uroe lôn ka jijak laju, dan
bateue kheueh mandum reuncana
lôn;
gadôh teuma mandum cita-cita
lam até lôn.
12 Teuma rakan-rakan lôn jipeugah,
'Malam nyan uroe dan trang
karab trok.'
Teuma ulôn kuteupeue lam até lôn,
bahwa teutab seupôt kheueh
keuadaan lôn.
13 Teuma donya mawöt kheueh nyang
ulôn harab,
disideh kheueh ulôn éh lam
seupôt.
14 Kubu ulôn lôn boh nan "Ayah lôn",
dan glang-glang nyang pajoh
tuboh lôn,
lôn boh nan, "Ma" dan "Syedara
lôn nyang inong".
15 Dipat kheueh harapan keu lôn;
soe nyang kalon na bahgia keu ulôn?
16 Meunyoe ulôn[a] kutreun lam donya
ureuëng maté,
ulôn ka hana harapanle."

Bildad

18 1-2 Teuma geujaweueb lé Bildad,
"Hei Nabi Ayub, pajan kheueh
gata habéh tapeugah haba?
Seungab kheueh, dan deungoe
kheueh jinoe kamoe keuneuk
peugah haba.
3 Pakon gata anggab kamoe bangai,
dan gata peusaban kamoe ngon
leumô?
4 Beungéh gata teupeusakét
droeneueh keudroe.
Peu kheueh harôh deumi
keupeuntengan gata nyan
bumoe gadôh peunduduek jih,
dan gunong-gunong teupinah
nibak teumpat jih?

5 Panyöt ureuëng jeuhet pasti
teupeulon;
apui jih hántom nale teupeuhu.
6 Trang lam khimah jihnyan ka jeuet
keu layoh;
panyöt ngon peutrang nyan
hanale hu meuble.
7 Langkah jihnyan nyang teugab jeuet
teuhuyong-huyong;
rancangan jihnyan keudroe
jeuet keu sabab jihnyan
meugantoh.
8 Jihnyan jijak lam taron, dan
meucuét kheueh gaki jih.
9 Tumet jih meucarueh ngon
jeunieb, lé sababnyan teudrob
kheueh jihnyan.
10 Bak tanoh, teusöm talo taron;
bak rot ueh, teuteuen jeunieb dan
pikat.

11 Ureuëng jjeuhet teupeukeujot
lé gli nyang teuka jeueb-jeueb
sagoe;
teumakot jiseutôt jih langkah
deumi langkah.
12 Yoh ilée jihnyan teuga, jinoe
jihnyan meurana;
bala beuncana na meusajan
jihnyan dipat mantong.
13 Kulét jih ka jipajoh lé peunyakét
nyang paleng parah;
jaroe ngon gaki jih kabrok
meunanoh.
14 Jihnyan teucok lam khimah jih, bak
jihnyan meurasa aman,
laju teubahue keu teuba ubak
maté.
15 Jinoe soe mantong jeuet tinggai lam
khimah jih,
dan disinan laju teusipreuk
beulerang,

---
[a] Saboh teujeumahan kuno: *ulôn.*
18:5-6: Ayb. 21:17

ngon peumaté peunyakét[b] jih.
16 Ukeue-ukeue jih tho kreng dan
krôt-krôt;
ranteng-ranteng jih tho dan
keunyuét.
17 Jihnyan hanale gob uturi bah
didalam meunan cit diluwa banda;
hana meusidroe pih nyang
mantong ingat nan jih.
18 Lam trang jihnyan teu-use lam
seupôt;
lam donya ureuëng udeb jihnyan
teukireuh teuma.
19 Aneuëk meunan cit keuturonan
nibak jihnyan hana;
di gampông leuen jih hana
meusidroe pih nyang tinggai.
20 Watée teudeungoe naseb jih,
peunduduek di barat teukeujôt that,
dan peunduduek di timu yo
meugám-gám sabab teumakot.
21 Meunan kheueh naseb ureuëng
doraka,
awaknyan nyang hana jipakoe Po
teu Allah."

Nabi Ayub

19 1-2 Teuma Nabi Ayub geujaweueb,
"Pakon ulôn hana putôh
neukheun sabe,
dan gata seksa deungon tutoe
haba?
3 Neu-ulang-ulang gata tahina ulôn,
dan gata iénaya ulôn deungon
hana rasa malée.
4 Meunyoe bit salah buet ulôn,
nyan hana rugoe gata.
5 Gata pike droe gata leubeh get
nibak ulôn;
sosah ulônnyoe gata anggab nyan
bukeuti ulôn salah.
6 Neuteupeue kheueh bahwa ulôn
nyoe teungoh geuseksa lé Po teu
Allah
dan geudrob lam jeunieb Gobnyan.
7 Ulôn meulawan-lawan sabab
keujam nyan,
teuma hana meusiroe pih nyang
kalon ulôn.
"Dipat keuadelan," su ulôn kuk,
teuma hana nyang deungoe ulôn.
8 Po teu Allah geutôb rot ulôn, ulôn
hana hase lôn jak,
jurông-jurông ulôn ka
geupeujeuet seupôt buta.
9 Gobnyan geureupah mandum atra
ulôn,
dan nan get ulôn ka geupeurusak
teuma.
10 Gobnyan geuheuntam ulôn rot
meubagoe jurosan,
lagée ureuëng jilôt ukeue nibak
seunaman,
laju geupeubiyeu layoh dan layée,
meunan kheueh geucok
banmandum harapan ulôn.
11 Meureuka Po teu Allah ateueh ulôn
hu meuhuéb-huéb;
ulôn geuanggab lagée musoh
Gobnyan.
12 Pasokan Gobnyan jiseureubu hana
hase teuampeueng;
rot ulôn jak geuhalang-halang,
dan khimah ulôn geukeupông.

13 Kawöm syedara lôn geupeujiôh
nibak ulôn;
ulôn jeuet keu ureuëng aséng
nibak mandum rakan lôn.
14 Kawöm dan rakan lôn mandum
jipeujiôh droe;
rakan-rakan lôn hana jiingat le
ubak ulôn.
15 Namiet ulôn nyang inong ka tuwoe,
soe ulôn nyoe, amphon jih;
jianggab ulôn nyoe sidroe
ureuëng nyang gohlom jituri.
16 Ulôn tawök namiet lôn, teuma
jihnyan hana jiseuôt,
bahpi ulôn rayu jih nyan
deungon su nyang leumoh
leumbot.
17 Peurumoh lôn luwat jicöm nafáh
nyan,
syedara kandông lôn hana geutem
peurab ubak lôn.
18 Ulôn jihina lé aneuëk miet bak rot
ueh raya;
meunyoe ulôn dong, ulôn
jipeukém.
19 Jingieng ulôn, rakan krab ulôn
meurasa yo;
ulôn jitinggai lé awaknyan nyang
ulôn gaséh.
20 Tuboh lôn tinggai kulét ngon balot
tuleueng;

[b] *beulerang, ngon peumaté peunyakét:* yoh jamén ilée tanoh beulerang nyan jipeuguna ngon peugleh rumoh-rumoh nyang ureuëng po rumoh nyan meuninggai donya.

rab mantong ulôn maté dan
nyawöng lôn meulayang.

21 Hei rakan-rakan lôn, neugaséh
kheueh keu lôn,
sabab jaroe Po teu Allah geupoh
ulôn.
22 Po teu Allah hana putôh geuteugon
ulôn; pakon gata taseutôt Gobnyan?
Peu kheueh gohlom puih gata
taseksa?

23 Ah, kirajih tutoe haba lôn teucetet,
deungon nyan sabe teuingat;
24 kirajih deungon beuso teupheut
ateueh batée,
mangat teutab meuteun siumu
masa.[c]
25 Ulôn kuteupeue bahwa lam
syeuruga na nyang bila lôn;
akhé jih Gobnyan teuka geujak
tulông lôn.
26 Bahpi kulét lôn luka-luka dan bicah,
teuma simantong ulôn na tuboh,[d]
teutab ulôn kalon Po teu Allah.
27 Deungon mata lôn keudroe
Gobnyan teuma lôn kalon,
nibak lôn keudroe Gobnyan jeuet
keu sahabat.

Até ulôn hanco sabab gata tapeugah,
28 'Pakriban cara jih tanyoe peudakwa
jihnyan?'
Gata neumita alasan keu gata mita
peukara.
29 Teuma, jinoe, takot kheueh ubak
peudeueng!
Sabab Po teu Allah meureuka dan
geuhuköm ureuëng meudesya;
lé sababnyan neuteupeue kheueh lé
gata, bahwa na Po teu Allah nyang
peusidang[e] manusia."

Zofar

20 1-2 Laju geujaweueb lé Zofar,
"Hei Nabi Ayub, ulôn meurasa
teusinggong tutoe gata nyan,
jinoe ulôn keuneuk jaweueb haba
gata nyan.
3 Tutoe haba gata nyan biet-biet
meuhina that,
teuma ulôn kuteupeue pakriban
teujaweueb nyan.

4 Peu kheueh hana gata teupeue
bahwa phon bak jamén purbakala,
yoh phon that manusia
geupeuduek ateueh rhueng
donya,
5 mangat até ureuëng jeuhet teuma
sikeujab mantong,
dan keuseunangan ureuëng doraka
siat mantong?
6 Bahpi keubeusaran jih trok u langet
ijo,
sampoe ulée jih meusampôh ngon
awan,
7 teuma jihnyan teutab gadôh siumu
masa,
gadôh lam donya deungon cara
nyang paleng hina.
Ureuëng-ureuëng nyang ka lheueh
meuturi ngon jihnyan,
teuma jitanyong, "Hoi, hojijak
ka?"
8 Jihnyan teuma gadôh lagée
bubayang lumpo,
gadôh lagée keumalon watée
malam teuka.
9 Jihnyan hana deuhle bak mata;
jihnyan hanale tinggai bak
teumpat jih.
10 Nyang yoh ilée jicue nibak ureuëng
nyang hana sapeue na
harôh jigantoe lé aneuëk-aneuëk
jih.
11 Bahpi jihnyan muda dan peukasa,
teuma hana treble jihnyan ka jeuet
keu abée hana meuguna.

12-13 Keubiet that maméh jeuhet nyang
na lam babah jih!
Rasa jih sayang that keu teu uét
deungon sigra;
sababnyan jikeubah mantong yueb
lidah jih,
mangat treb jirasa atra nyan.
14 Teuma peunajoh nyan meu-ubah
lam pruet,
jeuet keu racon nyang phet jiba
mawöt.
15 Atra jih cue nyang jiuét nyan,
teupaksa jiulée lom teuma;
Po teu Allah geupeuteubiet lom
lam pruet jih.
16 Ureuëng jeuhet teuma jijieb racon
nyang ba beuncana,

[c] *meuteun siumu masa,* atawa teucetet. [d] *simantong ulôn na tuboh,* atawa bahpi ulôn hana meutuboh.
[e] *Po teu Allah nyang peusidang,* atawa na peunghakéman.

jihnyan teuma maté lé atranyan
lagée jikab lé beulatang meubisa.
17 Hana jiteumé rasa minyéuk zaiton
nyang meunanle meulimpah,[f]
atawa susu ngon meulisan nyang
meulimpah ruah.
18 Banmandum laba jih harôh jijôk
pulang;
hase useuha jih hana teuma jirasa.
19 Sabab jihnyan jitindéeh dan hana
jikalon ban ureuëng nyang gasien;
dan jireupah rumoh-rumoh nyang
kon jipeudong.
20 Sabab waba jih hana meubataih le,
lé sababnyan jihnyan hana teuma
jeuet keu puih.
21 Meunyoe jihnyan jimakheun
banmandum jipeuhabéh,
lé sababnyan keumakmuran jih
hana teuma meuteun.
22 Watée ka trok bak punca makmu
lam udeb jih,
deurita dan malang teuka ateueh
droe jih.
23 Watée jihnyan gabuek jipasoe pruet
jih,
Po teu Allah keubiet teuka
meureuka dan laju geuhuköm
jihnyan.
24 Meunyoe jihnyan jiplueng jipeusie
nibak peudeueng baja,
jihnyan teuma teupeuluka ngon
panah teumaga.
25 Jihnyan keunong aneuk panah,
sampoe jihnyan luka;
ujong aneuk panah nyang
meukilat beusoét lam tuboh jih,
lé sababnyan teumakot laju teuka
bansaboh até jih.
26 Hanco kheueh bubena hareuta
nyang ka jikeubah;
jihnyan meusajan mandum
keuluwarga jih jipajoh lé apui
nyang hana jipeuhu lé manusia.
27 Langét laju jisengkab buet jih nyang
jeuhet;
bumoe jibeudôh jilawan jihnyan.
28 Banmandum atra keukayaan jih
habéh meuseunah,
sabab beungéh Po teu Allah
nyang hana teukira.

29 Nyan kheueh naseb ureuëng nyang
durjana,
naseb nyang ka geupeuteuntée lé
Po teu Allah keu jihnyan."

Nabi Ayub

21 1-2 Nabi Ayub geujaweueb,
"Deungoe kheueh peue nyang
keuneuk ulôn peugah;
teuma nyan nyang ulôn lakée
sibagoe peunghiboran.
3 Idhin kheueh ulôn keugantoe
peugah haba,
óh lheuehnyan jeuet lom
droeneueh neuhina!

4 Kon ngon manusia ulôn meudakwa,
lé sababnyan hana peue meunyoe
ulôn kureueng saba.
5 Pandang kheueh ulôn, deungon
nyan droeneueh teuma teuceungang,
droeneueh teuseupôk dan babah
droeneueh seungab.
6 Meunyoe lôn pike keuadaan ulôn
nyoe,
yo kheueh ulôn sabab lé teumakot
ngon gli.

7 Pakon ureuëng jeuhet geubri umu
jih panyang le Po teu Allah,
dan hareuta awaknyan hana putôh
meutamah-tamah?
8 Awaknyan udeb keubiet that treb
seuhingga jikalon aneuëk cucoe
awaknyan ka jeuet keu rayeuk.
9 Rumoh tangga awaknyan aman
seuntosa;
Po teu Allah hana geupeutreun
beuncana ateueh awaknyan.
10 Beulatang peulara awaknyan
meukeumang le,
dan hana aloh alah watée jimeu
aneuëk.
11 Aneuëk-aneuëk ureuëng jeuhet
jilumpat-lumpat deungon
geumbira,
lagée bubiri muda nyang
meusukaria.
12 Jiseutôt lé su rapa-i, suleng dan su
keucapi,
awaknyan jai that meunyanyoe
dan meulikak-likak.
13 Uroe-uroe jih jipeuhabéh lam
keubahgiaan,
dan awaknyan meuninggai
peunoh keudaméan.

[f] Keumungkenan that makna jih: *Hana ... meulimpah.*

14 Padahai awaknyan jipeugah ubak Po teu Allah,
"Peujiôh kheueh kanoe dan jak kheueh!
Kamoe hana meupakoe dan hana peureulée kamoe muphom
meukeusut dan keuheundak Droeneueh lam udeb kamoe."
15 Jipike lé awaknyan, "Teupeutimang Po teu Allah hana meuguna,
dan meudoá ubak Gobnyan hana guna jih.
16 Bukon lé sabab teunaga tanyoe mantong,
trok kheueh banmandum meukeusut dan tujuan tanyoe?"
Teuma nibak ulôn sagai-sagai han seutuju
deungon rot pikeran dan peundapat lagéenyan.

17 Peu kheueh ka lheueh panyöt ureuëng jeuhet teupeulon,
dan awaknyan keunong bala dan malang jiteuka?
Peu kheueh ka lheueh awaknyan geubeungéh lé Po teu Allah,
sampoe awaknyan geuhuköm teuma?
18 Peu kheueh ka lheueh awaknyan lagée jeumpung dan abée
nyang jiyueb lé angén badée dan angén jak?

19 Droeneueh neupeugah, "Aneuëk geuhuköm lé Allah sabab lé desya-desya ureuëng syiek jih."
Teuma ulôn kupeugah: Ureuëng meudesya nyan kheueh nyang harôh geuhuköm lé Po teu Allah,
mangat awaknyan sada bahwa sabab lé desya awaknyan,
teuma Po teu Allah geukirém huköman Geuh.
20 Bah kheueh ureuëng meudesya jitanggong desya jih keudroe,
bah kheueh jirasa meureuka Po teu Allah Nyang Mahamanyang.
21 Meunyoe manusia ka habéh watée jih udeb ateueh rhueng donya,
peu kheueh mantong jipakoe aléh keuluwarga jih bahgia?
22 Peu kheueh hase manusia jipeurunoe Po teu Allah,
seudang Po teu Allah keudroe nyang peuhakém makhlok lam syeuruga?

23-24 Na ureuëng nyang seuhat sipanyang udeb jih;
jihnyan meuninggai deungon rasa puih dan leuga.
Maté jih teunang deungon rasa bahgia,
seudangkan tuboh jih mantong peunoh teunaga.
25 Teuma na cit nyang maté peunoh ngon phet,
deungon hántomna jirasa pakriban nyan keubahgiaan.
26 Teuma lam jrat, awaknyan sabe-sabe teu-éh;
jiparan lé ulat ngon glang.

27 Beutôi ulôn kuteupeue peue nyang droeneueh pike
dan mandum buet jeuhet nyang droeneueh reuncana.
28 Droeneueh tanyong, "Dipat rumoh peunguasa
nyang jipeubuet keureuja doraka?"
29 Gohlom droeneueh tanyong bak ureuëng nyang kayém jijak-jak?
Peu kheueh hana droeneueh pateh haba nyang awaknyan peugah?
30 Kheun awaknyan, "Nibak uroe Po teu Allah geubri huköman,
bubena ureuëng jeuhet geupeuseulamat."
31 Hana nyang peumasa-alah pi-e jihnyan;
hana nyang balaih buet jih nyang jeuhet nyan.
32 Jihnyan teuba ubak jrat, dan teupeutamong lam kubu;
jrat jih teujaga dan teu-uruih get that.
33 Meuribée ureuëng ji-iréng manyét jihnyan ubak kubu;
deungon meulet-meulet tanoh pih teuseubée jihnyan.

34 Lé sababnyan, peunghiboran nyan soh hana meuguna dan
banmandum jaweueb droeneueh nyan sulet!"

MEUTUTOE NYANG KEULHÉE
22:1–27:23

Elifas

22 1-2 Laju geupeugah kheueh lé Elifas,
"Lamkawan umat manusia,
hana meusidroe pih meuguna nibak Po teu Allah.
Ureuëng nyang biet-biet meuakai budoe,
na kheueh meuguna keu droe jih keudroe.
3 Peu kheueh na guna jih nibak Po teu Allah,
meunyoe gata tapeubuet keuheundak Gobnyan?
Peu kheueh na laba keu Gobnyan,
meunyoe udeb gata sampoereuna?
4 Kon lé sabab teumakot gata ubak Po teu Allah,
gata jitudoh dan jianggab meusalah,
5 teuma lé sabab jai that-that desya gata,
dan keubiet jeuhet that buet ngon pi-e gata.
6 Meunyoe syedara gata hana hase jibayeue utang jih,
gata reupah mandum peukayan jih.
7 Ureuëng nyang hék hana gata bri ié jieb,
nyang deuk hana gata peutaba peunajoh.
8 Gata peuguna jabatan dan kuasa
keu gata seta banmandum tanoh jih.
9 Bukon mantong gata hana tatulông inong-inong balée,
teuma aneuëk yatem ngon meuntui pih gata tindéeh.
10 Lé sababnyan bansikeulileng gata,
jinoe peunoh ngon peurangkab,
dan deungon hana teusangka-sangka até gata peunoh ngon teumakot.
11 Uroe seumaken seupôt, hana hase gata keumalon;
gata jirôh lé ié raya nyang paleng tajam.
12 Bukon kheueh Po teu Allah geutinggai bak langét nyang paleng manyang,
dan geungieng u miyueb, ubak bintang-bintang nyang paleng manyang?
13 Teuma digata tatanyong, "Peue jiteupeue Gobnyan?
Gobnyan na dimeurandeh awan dan hana hase geupeusidang tanyoe."
14 Gata tapike bahwa pandangan Gobnyan teutôb ngon awan
dan bahwa teuma nibak bataih lamkawan langét ngon bumoe[g] Gobnyan geujak?
15 Peu kheueh gata teutab keuneuk jak rot ueh
nyang ka jipiléh lé ureuëng-ureuëng jeuhet?
16 Awaknyan teucok sigohlom trok watée jih maté,
dan jipeuhanyot lé ié raya nyang teuka.
17 Awaknyan kheueh nyang jijeuet tulak Po teu Allah Nyang Mahakuasa,
dan jipike Gobnyan hana hase geupeubuet sapeue ateueh awaknyan.
18 Padahai Po teu Allah nyang ka peujeuet awaknyan kaya!
Keubiet ulôn hana muphom pikeran ureuëng doraka!
19 Ureuëng nyang jroh, teukém-kém peunoh geumbira,
watée jikalon ureuëng jeuhet meuteumé huköman.
20 Banmandum atra ureuëng jeuhet ka hanco sapan sapa,
dan apui teuka laju jitot habéh nyang na tinggai teusisa.

21 Nyan, Nabi Ayub, meudamé kheueh ngon TUHAN,
mangat gata meuteumé keuteuntraman.
Meunyoe nyan gata peubuet,
pasti gata meuteumé laba.
22 Teurimong kheueh peue nyang geupeurunoe lé TUHAN ubak gata;

---

[g] *bataih lamkawan langét ngon bumoe:* Yoh watée ilée gaki langét jianggab sibagoe saboh beunda bulat nyang rayeuk nibak teumpat nyan bumoe ngon langét meurumpok, dan nibak teumpat nyan Po teu Allah geujak-jak geukeulileng keu geupeureksa bumoe.
22:2-3: Ayb. 35:6-8

keubah kheueh mandum nyan lam
até gata.
23 Woe kheueh ubak TUHAN deungon
miyueb até[h]
nyang jeuhet nyang na lam rumoh
gata bah kheueh gata sampôh.
24 Böih kheueh méuh gata nyang
paleng aseuli;
rhom kheueh lam tuwie krueng
nyang hana lé meu ié.
25 Bah kheueh Nyang Mahakuasa jeuet
keu méuh gata,
dan keu pirak gata nyang paleng
lumbôi sa.
26 Lé sababnyan gata jeuet peucaya
ubak Po teu Allah,
dan gata teupeue bahwa Gobnyan
punca bahgia gata.
27 Meunyoe gata meudoá, Gobnyan
teuma geujaweueb gata,
dan gata hase tapeuteupat
banmandum janji gata.
28 Useuha gata teuma sabe meuhase,
dan trang teuma meucahya lam
udeb gata.
29 Ureuëng nyang sombong[i]
geupeumiyueb lé TUHAN,
teuma nyang miyueb até teuma
geupeuseulamat.
30 Po teu Allah teuma geutulông gata
meunyoe gata hana meusalah,
dan meunyoe gata tapeubuet
keuheundak Gobnyan."

Nabi Ayub

23 1-2 Teuma Nabi Ayub geujaweueb,
"Ulôn jeumeulueng-jeumeulueng
ngon apoh apah ubak Po teu Allah;
hana hase ulôn peuteun apoh apah.
3 Ah, rupari ulôn teupeue teumpat
Gobnyan na,
mangat ulôn jeuet lôn jak dan
meurumpok ngon Gobnyan.
4 Dan ubak Gobnyan peukara lôn
nyoe ulôn peuhadab,
lam babah ulôn jiteubiet tutoe
haba tuéng bila droe.
5 Ulôn keuneuk lôn teupeue peue
nyang geupeugah,
dan pakriban Gobnyan
geujaweueb teuma.
6 Peu kheueh Gobnyan geupeudeuh
kuasa Gobnyan ateueh ulôn?
Hana! Gobnyan pasti geudeungoe
tutoe haba lôn.
7 Ulôn hana meusalah dan hase lôn
bila droe dikeue Gobnyan,
deungon nyan ulôn teuma
geupeugah beubaih[j] keu siumu
masa.

8-9 Ulôn mita Po teu Allah, di timu,
barat, seulatan dan utara.
teuma, dipat mantong Po teu
Allah hana;
dan ulôn hana hase meurumpok
ngon Gobnyan.
10 Teuma Gobnyan geuteupeue
banmandum rot ulôn
meunan cit tieb-tieb langkah lôn.
Meunyoe lagée méuh ulôn geu-ujoe,
jeuet keu bukeuti bahwa até ulôn
gleh.
11 Ulôn taát ubak Gobnyan deungon
seutia;
hántomna ulôn meusimpang nibak
rot nyang ka geupeuteuntée.
12 Peurintah-peurintah Po teu Allah
sabe ulôn taát,
meulakée Gobnyan ulôn turot dan
bukon keuheundak lôn keudroe.

13 Po teu Allah nyan hana meu-ubah;
hana nyang hase jilawan Gobnyan.
Gobnyan geupeubuet peue nyang
geumeuhéut.
14 Gobnyan teuma geupeujak reuncana
Gobnyan keu ulôn,
dan mantong jai that reuncana
Gobnyan nyang laén seulaén nyan.
15 Sabab teumakot ubak Gobnyan, yo
kheueh ulôn;
seumaken mandum nyan ulôn
pike,
seumaken teumakot kheueh ulôn.
16-17 Nyang Mahakuasa geupeuhanco
banmandum keubeuranian ulôn.
Ulôn teumakot lé sabab Po teu
Allah,
dan kon lé sabab seupôt buta,
bahpi seupôt nyan jikeuliléng ulôn,
dan jitôb rumon ulôn.

24 Pakon Po teu Allah hana geupeu-
teutab uroe peusidangan,
mangat ureuëng-ureuëng nyang turi
Gobnyan meuteumé keuadelan?

---

[h] Saboh teujeumahan kuno *miyueb até*, Ibrani: teupeumanyang. [i] Keumungkenan that makna jih *sombong*.
[j] *ulôn teuma geupeugah beubaih*, atawa, aman kheueh hak-hak lôn.

2 Na ureuëng nyang jigéesée tanda
bataih,
mangat tanoh jih meutamah
luwah.
Awaknyan jicue kawan bubiri,
dan jijak pasoe lam weue
awaknyan keudroe.
3 Keuleudée atra aneuëk yatem ngon
meuntui awaknyan baplueng;
leumô sidroe inong balée,
awaknyan cok sibagoe jaminan.
4 Awaknyan jipagab ureuëng gasien
mangat jiteumé jeumba,
lé sababnyan, teupaksa jijak
musöm kheueh ureuëng gasien
papa.

5 Nyang, ureuëng gasien nyan lagée
keuleudée kleut
nyang jimita eumpeun lam blang
meuduro;
teuma bak teumpat-teumpat nyan
mantong
nyang na peunajoh keu
aneuëk-aneuëk awaknyan.
6 Blang ureuëng laén[k] teupaksa
awaknyan peubuet;
boh anggô ureuëng jeuhet
teupaksa awaknyan peusapat.
7 Jihnyan hana ija seulimbot dan
peukayan
ngon peuseu-uem tuboh óh watée
malam.
8 Jihnyan basah lé ujeuen raya sideh
di gunong,
laju jipeurab bak gunong batée
keu jimeuteudoh.

9 Ureuëng jeuhet jicok keu namiet
aneuëk nyang hana ma ngon yah,
dan jicok aneuëk manyak
ureuëng gasien nyang meu-utang
bak jih.
10 Ureuëng gasien jijak ngon hana
sapeue na;
jihnyan deuek teungoh jipot boh
gandom lam blang.
11 Nibak zaiton jihnyan jipeugot
minyéuk, dan nibak boh anggô,
jipeugot ié jieb,
teuma jihnyan keudroe jiteuka
glaih lagée raya.
12 Di banda-banda teudeungoe su
ureuëng aloh alah nyang ka payah
that,
ureuëng-ureuëng luka jiteumawök
mangat jih teupeu-ubat,
teuma Po teu Allah hana
geudeungoe doá awaknyan;
Gobnyan hana geutem pakoe
awaknyan.

13 Na ureuëng nyang jitulak trang dan
jicok keu musoh,
awaknyan hana jituri dah hana
jiseutôt rot jih.
14 Óh watée seuboh tukang poh
maté gob jibeudôh nibak teumpat éh
jih,
laju jiteubiet jijak poh maté
ureuëng gasien papa,
dan watée uroe gohlom beungoh,
jihnyan meuluém-meuluém lagée
pancuri.
15 Ureuëng peubuet mukah jipreh-preh
teuka watée seunja;
laju jingui tutôb muka mangat
gob hana jituri jihnyan.
16 Pancuri jibongka rumoh óh watée
malam;
óh watée uroe jipeusie nibak
peungéueh dan jijak musöm.
17 Nibak jih, beungoh lumpah
teumakot,
teuma seupôt nyang hebat,
keubiet galak that até jih."

Zofar[l]

18 Laju geupeugah lé Zofar, "Ureuëng
jeuhet hanyôt lé ié beuna,
tanoh atra milék jih geukutok lé
Po teu Allah;
lampôh anggô jih jinoe ka seungue;
hanale nyang meubuet nibak
lampôh nyan.
19 Lagée salju teusampôh lé keunong
musém khueng dan mata uroe,
meunan kheueh ureuëng
meudesya jiúet lam donya
ureuëng maté.
20 Ma jih keudroe geutuwoe ubak jih,
dan glang-glang jijak seuba tuboh
jih nyan.
Nan jih ka hanale gob ingat;

[k] *Blang ureuëng laén:* Sabab keunong peungét, ureuëng gasien teupaksa jitinggai tanoh jih dan harôh jimeubuet keu ureuëng laén deungon upah nyang ubit. [l] *Zofar:* Nan Zofar hana teupeugah lam teks nyoe, teuma lazem jih lam bagian nyoe teuanggab sibagoe tutoe haba jih.

jihnyan teupeumeusunah lagée
bak kayée nyang reubah.
21 Banmandum nyan jeuet na sabab jih
nyan jitindéeh inong-inong balée,
dan buet jih keujam that ubak ma
nyang hana meu aneuëk.
22 Teuma Po teu Allah, ngon kuasa
Gobnyan, geuparôh ureuëng
peukasa.
Po teu Allah geubeudôh dan
geupoh, laju maté kheueh ureuëng
doraka.
23 Po teu Allah geubri jih udeb aman
seuntosa,
teuma teukawai jihnyan hana
piôh-piôh sabena.
24 Teuma sikeujab jihnyan udeb
bahgia,
teuma óh dudoe jijak keu siumu
masa.
Jihnyan layée lagée naleueng nyang
hana meuguna;
lagée aneuëk pade nyang teukoh
nibak bak jih.
25 Soe kheueh nyang hase jibantah
keunyataan nyan,
atawa jisanggah keubeunaran
nyang ulôn peugah?"

Bildad

25 1-2 Laju Bildad jijaweueb,
"Po teu Allah nyan keubiet
meukuasa;
banmandum ureuëng harôh yo
meukot-kot dikeue Gobnyan;
Gobnyan kheueh nyang peulara
keudaméan ngon keurajeuen
Gobnyan lam syeuruga.
3 Peu kheueh hase teuitong malaikat
nyang peutimang Gobnyan?
Peu kheueh na teumpat nyang
hana keunong ngon cahya
Gobnyan?
4 Peu kheueh mungken manusia suci
dikeue Po teu Allah?
Mungken kheueh jihnyan aseuli
nibak pandangan Gobnyan?
5 Nibak Po teu Allah, bahnyan
buleuen pih hana trang,
dan bintang geuanggab reudée.
6 Peue lom manusia, bah nyan glang,
seurangga!
Nibak mata Po teu Allah, jihnyan
keubiet hana meuhareuga."

Nabi Ayub

26 1-2 Teuma Nabi Ayub geupeugah,
"Keubiet carông that neubri
sinulông
ubak ulôn nyang leumoh dan lam
payah nyoe!
3 Keubiet diet that naseuhat dan
ajarannyan
nyang ka droeneueh bri ubak ulôn,
ureuëng nyang bangai!
4 Ubak soe kheueh haba droeneueh
nyan teutuju?
Soe nyang bri ilham droeneueh
keu neumeututoe meunan bagoe?"

Bildad[m]

5 Jaweueb Bildad, "Ureuëng-ureuëng
lam álam mawöt yo meugám-gám;
ié dan nyang na disinan yo cit
teuma.
6 Dikeue Po teu Allah, donya ureuëng
maté teubuka,
hana teutôb sampoe deuh
teukalon lé Gobnyan.
7 Po teu Allah geuleueng langét, di
ateueh laôt raya,
dan geugantung bumoe bak
ruweueng nyang hampa.
8 Geupasoe lam awan ngon ié nyang
meulimpah-limpah,
teuma awan nyan hana beukah
sabab lé geuhon ié nyan.
9 Geusöm ruman buleuen pernama
di meurandeh awan nyang ka
geuleueng nyan.
10 Geugamba gareh meulingka ateueh
muka laôt
keu teupeu aséng trang nibak
seupôt.
11 Meunyoe Gobnyan geudumpek
ngon su nyang meutaga,
taméh-taméh sinumpang langét yo
meugám-gám.
12 Laôt raya geupeutaklok[n] lé kuasa
Gobnyan
dan Rahab[o] pih jipeurunoe lé
carông Gobnyan.
13 Nafâh Gobnyan teusampôh langét
sampoe gleh lagoena;

---

[m] *Bildad:* Nan Bildad hana teupeugah lam teks nyoe, teuma lázem jih bagian nyoe teuanggab sibagoe tutoe haba.
[n] *Laôt raya geupeutaklok:* Nyoe teutunyok ubak calitra kuno nyang teugamba jimeulo laôt ngon Po teu Allah.
[o] *Rahab:* Kalon 9:13.

jaroe Gobnyan geupoh naga
nyang rab jiplueng.[p]
14 Teuma mandum nyan sibagoe tanda
kuasa Gobnyan;
teuma haba meusáh-sáh nyang
trok bak geulinyueng tanyoe
Padubna nit peungeurtian tanyoe
keuhai Po teu Allah dan hebat jih
kuasa Gobnyan!"

Nabi Ayub

27 1-2 Nabi Ayub geupeugah lom haba
geuh, kheun gobnyan,
"Deumi Allah nyang udeb,
nyang hana geubri keuadelan keu
ulôn,
3 ulôn meusumpah: Simantong Po teu
Allah geubri nafáh keu ulôn,
simantong nyawöng na lam tuboh
lôn,
4 bibi ulôn hana lôn peugah haba
nyang sulet,
lidah ulôn hana lôn peugah tipée
daya.
5 Lé sababnyan, hana lôntem peugah
bahwa droeneueh beutôi;
trok án maté pi teutab ulôn'
peuteun bahwa ulôn hana
meucupa.

6 Ulôn teutab lôn mumat ubak patuh
ulôn,
dan até nurani lôn pih teutab gleh
sabe.

7 Seumoga musoh ulôn geuhuköm
sibagoe nyang doraka,
dan lawan ulôn geuseupôt sibagoe
ureuëng doraka.
8 Peu kheueh na harapan keu ureuëng
dursila
bak watée Po teu Allah geutuntot
jiwa jih?
9 Peu kheueh Po teu Allah
geudeungoe su mo jih
watée keusosahan rhot ateueh jih?
10 Nyang sikeubiet jih jihnyan
jimeucen that ubak keuseunangan
nibak Po teu Allah,
dan meudoá ubak Gobnyan
deungon hana meurasa hek.
11 Gata teuma lôn peurunoe keuhai
padubna rayeuk jih kuasa Allah,
ulôn britée ubak droeneueh
keuhai reuncana Nyang
Mahakuasa.
12 Teuma, gata mandum ka droeneueh
ngieng keudroe.
Lé sababnyan, pakon droeneueh
bri naseuhat nyang hana
meumakna?"

Zofar[q]

13 Dan geupeugah kheueh lé Zofar,
"Meunoe kheueh cara jih Po teu
Allah Nyang Mahakuasa
geuhuköm ureuëng nyang zalem
dan doraka.
14 Meunyoe aneuëk jih le, awaknyan
teuma maté lam mideuen prang
dan aneuëk cucoe jih teuma udeb
sabe hana lam seb.
15 Syedara jih nyang mantong na, maté
keunong bala,
dan inong-inong balée awaknyan
hana jipeuba-e ngon mo nyang
gura.
16 Jeuet mantong pirak jih
meutamon-tamon
dan peukayan jih meususon-suson,
17 teuma pirak dan peukayan nyan
banmandum
teuma jeuet keu hak milék
ureuëng nyang jujoe até jih.
18 Rumoh ureuëng jeuhet leumpôk
lagée eumpueng rambideuen,[r]
rumoh sikeujab mantong lagée
jambô sidroe tukang jaga.
19 Jihnyan jipeureubah droe lagée
ureuëng kaya,
teuma hainyan hana hase jiulang[s]
teuma,
watée jihnyan jibeudôh nibak
teumpat éh jih,
ka gadôh dan sapan sapa kheueh
atra keukayaan jih.
20 Keudahsyatan rhot
lagée ié raya nyang teuka hana
teusangka-sangka.
Angén badée óh malam teuka
laju jiyueb dan jitarek jihnyan
mangat jijak.

---

[p] *Naga nyang rab jiplueng:* 9:8. [q] *Zofar:* Nan Zofar hana teupeugah lam teks nyoe, teuma lazem jih bagian nyoe teuanggab sibagoe tutoe haba gobnyan. [r] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *eumpueng rambideuen,* Ibrani: ngengat atawa eumpueng cicém. [s] *hana hase jiulang,* atawa keu nyang keuneuleuh. Ibrani: Awaknyan hana teupeusapat.

21 Angén timu jibeuôt jihnyan,
dan jisampôh jihnyan nibak
rumoh jih.
22 Jihnyan jipeuron ngon hana rasa
gaséh,
dan teupaksa jiplueng jijak mita
teumpat meulindong.
23 Reubah jih laju jisambot lé gob sira
jipéh-péh jaroe;
dipat mantong jihnyan meuteumé
peuhinaan."

Pujoe keu hikeumat[t]

28 Na teumpat tambang pirak nibak
teumpat nyan pirak jiteumé;
na teumpat méuh teupeugleh
sampoe aseuli.
2 Beuso teukueh nibak lam tanoh;
nibak batée teupeuliléeh teumaga.
3 Seupôt buta nyan meuhase jijak,
teumpat nyang paleng lhok
teuseulidék teuma.
Disinan, lam seupôt glab nyan,
ureuëng jijak mita meubagoe
jeuneh batée.
4 Jiôh nibak teumpat nyang hana
ureuëng duek,
nyang gohlom na jigilo dan jijak
rot nyan,
ureuëng jimeubuet sira
meugantung-gantung nibak taloe
lam guha teureuwongan nyang
seungue hana sapeue na.
5 Tanoh jipeuhase peunajoh keu
manusia,
teuma dimiyueb tanoh nyan cit
teuma,
banmandum geureuloh sira
geubalek-balek
sampoe asoe bumoe ka hana
meuteuntée.
6 Batée lam tanoh na meungandong
nilakandi,
dan abée jih jeuet keu méuh
aseuli.
7 Cicém kleung hana jituri rot jak
keudeh,
dan cicém nasar pih gohlom na
jipo di ateueh nyan.
8 Gohlom na singa atawa beulatang
laén
jijak rot seungue nyang teutuju
keudeh.
9 Ureuëng jikueh lam batée nyang
padubna pih kreueh jih,
jireuloh gunong trok ubak ukeue
jih.
10 Watée jihnyan jipeuget rot
peureulong lam gunong batée,
laju meuteumé peumata nyang
paleng meumutu.
11 Trok ubak asai mata ié jihnyan
jikueh,[u]
laju jiteumé peue nyang teusöm.
12 Teuma dipat kheueh hikeumat
nyang hase jimita?
Dipat kheueh tanyoe jeuet
tameurunoe mangat tanyoe
muphom?

13 Hikeumat hana nibak
teungoh-teungoh manusia;
hana nyang teupeuyuem jih nyang
sikeubiet jih.
14 Tuwie-tuwie laôt dan samudra
jipeugah
bahwa hikeumat hana bak jihnyan.
15 Hikeumat hana hase teutuka bahpi
deûngon méuh aseuli,
dan deungon pirak pih hana hase
teubloe.
16 Méuh dan peumata nyang paleng
meuyuém
hana hase jeuet keusaban yuem
jih.
17 Méuh atawa ceureumén hana hase
jeuet keubandengan jih,
hana hase teubayeue ngon pot
bungöng keuncana.
18 Hikeumat jiôh leubeh manyang
yuem jih
nibak merjan, kristal, atawa
mutiara.
19 Batée topas nyang aseuli atawa
méuh nyang aseuli,
kureueng nilai jih nibak akai budo.

20 Dipat kheueh uboejih
keubijaksanaan?
Dipat kheueh geutanyoe hase
tateumé peungeurtian?
21 Hana makhlok udeb nyang ka
lheueh jikalon atra nyan,
meunan cit cicém nyang po di
manyang hana jikalon nyan.

[t] *Pujoe keu hikeumat:* Teks Ibrani hana teutunyok soe nyang peugah haba lam pasai nyoe. [u] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *asai mata ié jihnyan jikueh;* Ibrani: ié krueng nyang meulimpah laju geuhampeh.

22 Mawöt dan binasa pih jipeugah,
awaknyan jideungoe haba nyang
hana meupat punca.

23 Teuma Po teu Allah nyang teupeue
dipat hikeumat nyan na,
teuma Gobnyan nyang teupeue
rot jak keunan,
24 sabab Gobnyan geukalon
ujong-ujong bumoe;
peue-peue mantong dimiyueb
langét Gobnyan peurati.
25 Watée ubak angén geujôk teunaga,
dan geupeuteutab bataih-bataih
laôt raya;
26 watée geupeuteuntée teumpat
ujeuen jitreun,
dan rot nyang jijak kilat ngon
gôgô;
27 bak watéenyan kheueh hikeumat
geukalon,
geu-ujoe nilai jih,
lheueh nyan barô kheueh geubri
reuseutu.

28 Po teu Allah meufeureuman ubak
manusia,
"Mangat meuteumé hikeumat, Po
teu Allah harôh gata horeumat.
Mangat meuteumé peungeurtian,
keujeuhetan harôh gata peujiôh."

Nariet Nabi Ayub nyang keuneulheueh keuhai peukara gobnyan

29 Nabi Ayub geupeugah keuhai droe
gobnyan, kheun gobnyan,
2 "Kira jih udeb lôn jeuet lom lagée
yoh awai ilée,
watée Po teu Allah geulindong
ulôn.
3 Ulôn sabe geubri sinulông,
geupeutrang watée lôn jak lam
seupôt.
4 Nyan kheueh uroe-uroe keujayaan
ulôn,
watée Po teu Allah mantong krab
ngon lôn dan peupayông rumoh
lôn.
5 Watée nyan Nyang Mahakuasa
mantong geudampeng ulôn,
dan aneuëk-aneuëk lôn na
bansilingka lôn.
6 Beulatang peulara lôn jai that
jipeuhase susu.
Jai that minyéuk jipeuhase lé
bak-bak zaiton,
bahpi teupula ateueh tanoh
meubatée.
7 Meunyoe ureuëng-ureuëng patot
lam banda geuduek meusajan,
dan ulôn duek laju lamkawan
awaknyan,
8 jisurot kheueh ureuëng-ureuëng muda,
bagaih that óh ka lheueh lôn
kalon awaknyan.
Meunan cit ureuëng-ureuëng tuha
geubeudôh ngon hikeumat;
keu geubri horeumat.
9 Meunan cit ureuëng-ureuëng rayeuk
geupiôh geupeugah haba,
10 dan ureuëng peunteng pi hana
geupeugah haba.

11 Soe mantong hireuen that meunyoe
jideungoe keuhai ulôn;
soe nyang kalon ulôn, jipujoe
keuhai jasa lôn.
12 Sabab, ulôn tulông ureuëng gasien
nyang lakée tulông;
ulôn tulông yatem ngon meuntui
nyang hana bantu.
13 Ulôn jipujoe lé ureuëng nyang
keubit that sosah,
ulôn tulông inong-inong balée
sampoe awaknyan aman.
14 Nyang ulôn peubuet nyan jujoe
hana meucupa;
ulôn peudong keuadelan dipat
mantong na.
15 Keu ureuëng buta, ulôn nyoe jeuet
keu mata jih
keu ureuëng lapée, ulôn na
kheueh gaki jih.
16 Keu ureuëng gasien, ulôn na kheueh
ayah jih;
keu ureuëng aséng, ulôn na
kheueh peumbela jih.
17 Teuma kuasa ureuëng keujam, ulôn
wiet sampoe patah,
dan keureubeuen awaknyan ulôn
peuseulamat.

18 Harapan ulôn na kheueh meuteumé
umu nyang panyang,
dan maté ngon teunang lam
rumoh lôn keudroe.
19 Ulôn lagée bak kayée nyang udeb
jih suboe dan timoh get,

28:28: Zab. 111:10, Ams. 1:7, 9:10

ukeue jih seb ié dan iémbon
jipeubasah cabeueng jih.
20 Ulôn sabe jipujoe lé mandum
ureuëng,
dan hántom na teunaga lôn
meukureueng.
21 Ureuëng-ureuëng mandum seungab,
meunyoe ulôn teungoh bri naseuhat;
banmandum nyang ulôn peugah
awaknyan deungoe ngon mangat.
22 Óh ka lheueh ulôn peugah haba,
hana le nyang peureulée teutamah;
tutoe haba lôn jitamong lagée ié
ujeuen.
23 Banmandum ureuëng jisambot tutoe
haba lôn deungon peunoh geumbira,
lagée peutani jisambot ujeuen
treun watée musém bungöng.
24 Ulôn teuseunyum ubak awaknyan
watée awaknyan putôh asa;
ié muka lôn nyang bahgia
teutamah seumangat awaknyan.
25 Ulôn kheueh nyang mat pimpénan,
dan nyang cok mandum
keuputôsan.
Ulôn pimpén awaknyan lagée raja
di teungoh pasokan jih,
dan ulôn peumangat até
awaknyan lam keuseudehan jih.

30 Teuma jinoe ulôn jihina lé ureuëng
nyang leubeh muda.
Yoh watée ilée ureuëng syiek
awaknyan ulôn ngieng hina
keu jirabe bubiri lôn meusajan asée
meurabe.
2 Nibak ulôn awaknyan hana
meuguna
sabab ka habéh teunaga.
3 Awaknyan duek dan meudeurita
lagoena,
sampoe jipajoh ukeue tho kreng
bak guron nyang seungue.
4 Awaknyan jilôt tamah meuduro lam
padang kasak kasek
laju jimakheun bah kheueh ôn
meunan cit ukeue jih.
5 Awaknyan jiuse deungon tengking
lagée ureuëng jiuse pancuri.
6 Awaknyan tinggai lam guha-guha;
ruhuéng-ruhuéng bak bintéh
gunong jeuet keu rumoh
awaknyan.
7 Lam uteun raya awaknyan
jiklik-klik lagée beulatang,
meukeulompok dimiyueb tamah
meuduro lam gle.
8 Awaknyan hana nan meunan cit
hana meuyuém,
ureuëng-ureuëng ka teuparôh lam
nanggroe jih.

9 Jinoe awaknyan teuka dan ulôn
jipeukém teuma;
nibak awaknyan, ulôn nyoe
lelucon nyang hana meuhareuga.
10 Ulôn jingieng lé awaknyan hina
ngon kutoe,
meunan cit muka lôn jiludah
teuma.
11 Lé sabab Po teu Allah geupeujeuet
ulôn leumoh hana meudaya,
awaknyan jipeupuih ban galak
droe beungéh jihnyan.
12 Kawan awaknyan jiheuntam ulôn
rot keue,
dan keuhai rhot ulôn ka
awaknyan reuncana.
13 Awaknyan jikoh rot ulôn keu
jipeutaloe ulôn;
hana meusidroe pih nyang halang[v]
watée awaknyan jiseureubu.
14 Lagée ié beuna awaknyan heuntam
beuton kuta lôn;
meusajan-sajan awaknyan teuka
jijak tindéeh tuboh lôn.
15 Nyang paleng dahsyat ka peunoh
bansaboh tuboh lôn;
lagée jiyueb lé angén, yuem droe
ulôn teupupoe teuma;
lagée awan teungoh jak, gadôh
kheueh keubahgiaan lôn.

16 Jinoenyoe rab maté ulôn;
hana nyang phui keu deurita ulôn.
17 Óh watée malam mandum tuleueng
lôn linu-linu;
rasa sakét nyang jitôb-tôb hana
jipiôh-piôh.
18 Po teu Allah geuteugom ulôn bak
takue bajée lôn
sampoe peukayan ulôn krôt-krôt
bak tuboh lôn.
19 U dalam leuhôb ulôn geuseumpom,
ulôn nyoe geupeujeuet lagée brôh
nyang hana meuguna!

20 Ulôn meudoá ubak Droeneueh ya
Allah, Droeneueh hana Neujaweueb;

[v] Keumungkenan that makna jih: *halang*, Ibrani: teutulông.

watée ulôn meudoá, Droeneueh
hana Neupakoe.
21 Droeneueh Neupeusaneut ulôn
deungon keujam,
Droeneueh tindéeh ulôn deungon
banmandum teunaga Droeneueh.
22 Droeneueh Neupeubiyeu angén
jipupo ulôn sampoe meulayang;
lam angén badée Droeneueh pôt
keudeh keunoe droe ulôn.
23 Ulôn kuteupeue, Droeneueh ba ulôn
ubak alam mawöt,
ubak teumpat mandum nyang
udeb teupeusapat keunan.
24 Keupeue Droeneueh seurang
ureuëng nyang keunong bala,
nyang hana hase jipeubuet sapeue
seulaén jilakée beuteuweuh.
25 Bukon kheueh ulôn kumoe
meusajan ngon ureuëng nyang sosah,
dan lôn gaséh ureuëng nyang
kureueng harta?
26 Ulôn meuharab bahgia dan trang,
teuma aloh alah dan seupôt buta
kheueh nyang teuka.
27 Ulôn teupriek-priek lé seudeh dan
weuh lumpah na;
uroe meugantoe uroe seumaken lé
nyang lôn deurita.
28 Lam seupôt, hana cahya, ulôn jak
keudeh keunoe;
ulôn dong dikeue rakyat ba, lôn
lakée tulông.
29 Su ulôn seudeh peunoh ngon weuh
lagée jimo asée srigala dan cicém
unta.
30 Kulét ka jeuet keu itam;
tuboh lôn tutông lé sabab
deumam.
31 Yoh watée ilée ulôn deungoe su
musik geumbira,
jinoe nyang na su ureuëng mo
ba-e deungon duka.

31 Deungon sumpah ulôn ka meujanji
aneuëk dara muda hana lôn kalon
deungon beurahi.

2 Peu kheueh nyang geupeubuet Po
teu Allah ateueh geutanyoe?
Pakriban kheueh geubalaih buet
manusia?
3 Bala dan malang pasti teuka
ubak ureuëng nyang peubuet jeuhet!
4 Po teu Allah teupeue banmandum
buet ulôn;
geukalon mandum
langkah-langkah lôn.

5 Ulôn meusumpah bahwa gohlom na
ulôn peubuet jeuhet;
meunan cit gohlom na ulôn
peunget gob.
6 Bah kheueh Po teu Allah geutimang
ulôn ateueh céng nyang sah,
deungon nyan Gobnyan
geuteupeue bahwa ulôn hana
meusalah.
7 Meunyoe seukira jih ulôn ka
meusimpang nibak rot nyang beutôi,
atawa até ulôn teutarek ubak hai
nyang kuto,
meunyoe jaroe lôn ka basah
deungon desya,
8 deungon nyan bah kheueh
ureuëng laén jipajoh peue nyang
ulôn tabu,
dan banmandum hase bumoe lôn
hanco.

9 Meunyoe seukira jih ulôn teutarek
ubak peurumoh teutangga lôn,
dan deungon musöm-musöm,
ulôn luem jihnyan rot likot
pintoe,
10 deungon nyan bah kheueh
peurumoh lôn jitaguen bu keu
ureuëng laén;
bah kheueh ateueh peuratah agam
laén jihnyan éh.
11 Meunyoe desya nyang jeuhet nyan
biet na lôn peubuet,
ulôn ka patot lôn teurimong
huköman.
12 Desya nyan jeuet keubinasa lagée
apui neuraka,
banmandum atra ulôn habéh
tutông mandum.

13 Watée namiet ulôn aloh alah sabab
hak jih ulôn peusalah,
ulôn deungoe jihnyan dan lôn
peusaneut jihnyan deungon até
jujoe.
14 Meunyoe hana, pakriban ulôn
meuhadab Po teu Allah?
Peue nyang ulôn jaweueb watée
Gobnyan teuka geujak peusidang
ulôn?
15 Bukon kheueh Po teu Allah nyang
cebta ulôn,

meunan cit nyang cebta
namiet-namiet lôn?

16 Gohlom na hana lôntem tulông
ureuëng nyang gasien meuseukien.
Atawa lôn peubiyeu inong-inong
balée udeb lam keuadaan putôh
asa.
17 Gohlom na ulôn peubiyeu aneuëk
yatem ngon meuntui udeb jih duek,
seudangkan ulôn keudroe seb lôn
pajoh.
18 Yoh ubit awaknyan lôn peulara;
siumu udeb lôn awaknyan[w] *ulôn
bimbeng.*

19 Meunyoe ulôn ngieng ureuëng
nyang udeb jih lam kureueng,
lumpah that gasien keu teubloe
peukayan.
20 Ulôn peuliembôt jihnyan mangat
seu-uem ngon ija wol nibak bubiri
lôn keudroe,
deungon lagéenyan jihnyan
jipujoe ulôn deungon sipeunoh até.

21 Meunyoe ulôn ka lheueh lôn
tindéeh yatem ngon meuntui,
sabab yakén teuma peukara lôn
meunang,
22 deungon nyan bah kheueh bandua
blaih jaroe lôn patah
sampoe jiminah nibak bahô ulôn.
23 Hana ulôn peubuet lagée nyan,
sabab huköman Po teu Allah
keubiet teumakot that até lôn.

24 Hántom na ulôn peubangga ngon
hareuta lôn,
25 atawa ulôn peubangga atra
keukayaan lôn.
26 Hántom na ulôn seumah mata uroe
nyang meunan trang
atawa buleuen nyang hu
beuble-ble ceudah.
27 Hántom na ulôn teugoda lé atra
nyan,
atawa ulôn keucob jaroe lôn keu
lôn horeumat jih.
28 Desya nyang lagéenyan bagoe patôt
meuteumé huköman maté,
sabab Po teu Allah Nyang
Mahakuasa ka jiiengkeue.

29 Gohlom na ulôn meumangat-mangat
até sabab musoh lôn meudeurita,
atawa meuduka cita sabab jihnyan
meuteumé ceulaka.
30 Ulôn hana meudoá keu beumaté
musoh lôn;
hántom na ulôn peubuet desya
nyang lagéenyan bagoe.
31 Ureuëng-ureuëng nyang meubuet
bak ulôn jiteupeue,
bahwa soe mantong ulôn peujamé
lam rumoh ulôn.
32 Rumoh lôn teuhah sabe keu ureuëng
teungoh jak;
hántom na ulôn peubiyeu
awaknyan jiéh ateueh rot uh.
33 Ureuëng laén jisöm-söm desya jih,
teuma ulôn hántom na lôn
peubuet lagéenyan bagoe.
34 Peue jikheun lé gob hana lôn takot,
dan jihina lé gob, hana lôn pakoe.
Hántom na ulôn tinggai dirumoh
dan seungab mantong,
sabab teumakot keu jihina.

35 Peu kheueh hana ureuëng nyang
jitem deungoe tutoe haba lôn?
Ulôn meusumpah bahwa peue
nyang lôn peugah beutôi mandum.
Kira jih Nyang Mahakuasa
geujaweueb mandum ulôn.

Meunyoe peue nyang jitudoh lé
musoh ateueh ulôn
teutuléh mandum deungon nyan
geukalon lé lôn,
36 teuma deungon bangga ulôn lat bak
bahô,
dan sibagoe mahkota ulôn keubah
ateueh ulée.
37 Teuma ulôn britée ubak Po teu
Allah banmandum nyang ulôn
peubuet;
teuma ulôn hadab Geuhnyan
deungon bangga dan ulée teudong
cot.

38 Meunyoe seukira jih tanoh nyang
ulôn meu-úe ka ulôn cue,
dan ulôn reupah nibak po jih
nyang seujati,
39 seukira jih hase jih habéh ulôn
pajoh,

[w] Keumungkenan that makna jih: *siumu udeb lôn ... awaknyan.*

dan peutani nyang pula nyan ulôn
peubiyeu duek,
40 bah kheueh kon jeulai atawa
gandom nyang timoh lam ladang,
teuma tamah meuduro dan
naleueng lakoe."

Seukian tutoe haba Nabi Ayub.

Tutoe haba Elihu

(32:1–37:24)

32 Sabab Nabi Ayub yakén that-that
ateueh keubeunaran droe gobnyan,
lé sababnyan, ban lhée droe sahabat geuh-
nyan hana geutem jaweueb le. 2 Teuma di-
sinan na sidroe ureuëng nyang nan geuh
Elihu bin Barakheel, sidroe keuturonan Bus
nibak kawöm Ram. Gobnyan hana hase
geupeuteun beungéh geuh, sabab Nabi
Ayub geupeubeutôi droe gobnyan keudroe
dan geupeusalah Po teu Allah. 3 Meunan cit
gobnyan beungéh ubak ban lhée droe saha-
bat Nabi Ayub sabab awaknyan hana hase
jibantah tutoe haba Nabi Ayub, bahpi awak-
nyan jipeusalah Nabi Ayub. 4 Elihu ureuëng
nyang paleng muda lamkawan awaknyan, lé
sababnyan gobnyan geupreh sampoe seu-
leusoe mandum awaknyan meupeugah ha-
ba. 5 Óh ka lheueh geukalon bahwa ban lhée
droe awaknyan hana hase geujaweueb, gob-
nyan jeuet keu beungéh, 6 dan laju geupeu-
gah lagée nyoe,

"Ulôn mantong muda,
seudangkan droeneueh ka tuha,
lé sababnyan ulôn teumakot dan ragu
ulôn peugah peundapat lôn.
7 Ulôn pike, droeneueh kheueh nyang
harôh peugah haba,
nyang leubeh tuha bah kheueh
geubagi hikeumat geuh.
8 Teuma nyang jôk hikeumat ubak
manusia,
na kheueh Roh Po teu Allah
Nyang Mahakuasa.
9 Ureuëng jeuet keubijaksana, kon lé
sabab umu jih ka tuha;
ureuëng muphom nyang beutôi,
kon lé sabab panyang umu jih.
10 Lé sababnyan, deungoe kheueh
ulôn;
idhin kheueh ulôn lôn peugah
peundapat lôn.

11 Deungon saba ulôn deungoe watée
droeneueh peugah haba,
dan ulôn preh watée droeneueh
neumita tutoe haba nyang
bijaksana.
12 Ulôn simak deungon biet-biet that;
ulôn deungoe droeneueh meuteumé
keugagalan.
Nyang salah nibak tutoe haba
Nabi Ayub hana hase droeneueh
jôk bukeuti.
13 Pakriban jeuet droeneueh peugah
bahwa hikeumat ka droeneueh
teumé?
Sabab droeneueh teupaksa
meunyeurah.
Nyang hase jaweueb Nabi Ayub
na kheueh Po teu Allah.
14 Ubak droeneueh kheueh Nabi Ayub
peugah haba, dan bukon ubak ulôn,
teuma ulôn hana lôn jaweueb
lagée droeneueh.

15 Nabi Ayub, awaknyan bingöng dan
hana hase geujaweueb;
hana nyang jeuet awaknyan
peugah.
16 Awaknyan jidong mantong, hana
hase jimeututoe le.
Peu kheueh harôh ulôn preh bahpi
awaknyan ka ji-iem droe?
17 Hana, jinoe teuma ulôn jaweueb;
peundapat ulôn, teuma ulôn
peusampoe.
18 Hana saba le ulôn preh,
hana hasele ulôn teun tutoe haba
lôn.
19 Meunyoe ulôn seungab mantong,
teuma beukah kheueh ulôn,
lagée baluem nyang peunoh ngon
ié anggô barô.
20 Ulôn harôh peugah haba, mangat
até lôn teunang;
ulôn harôh lôn peuhah babah lôn,
dan ulôn bri jeunaweueb.
21 Hana ulôn bila soe mantong nibak
meudakwa nyoe
dan hana meusidroe pih nyang
ulôn pujoe-pujoe.
22 Cara teubeuôt-beuôt pi, ulôn hana
lôn teupeue,
dan meunyoe ulôn kupeubuet
lagéenyan,
Po teu Allah deungon reujang
geuhuköm ulôn.

33 Jinoe, hei Nabi Ayub, deungoe
kheueh deungon jroh that

tutoe haba nyang keuneuk lôn
peusampoe nyoe.
2 Ulôn ka siab seudia
keuneuk meututoe lôn peugah
haba.
3 Deungon ikhlaih até ulôn peugah
haba;
nyang ulôn peugah na kheueh
nyang sibeuna jih.
4 Roh Po teu Allah ka geucebta ulôn
dan geubri udeb ubak ulôn.

5 Lé sababnyan, meunyoe hase,
jaweueb kheueh ulôn.
Peusiab kheueh nyang bila
keuteubila droe gata.
6 Nibak Po teu Allah, droeneueh dan
ulôn hana meubeda
nibak tanoh kliet tanyoe
geupeuget.
7 Lé sababnyan, bék droeneueh takot
ubak ulôn;
ulôn hana niet keuneuk peutaloe
droeneueh.

8 Nyang kheueh, óh ka lheueh lôn
deungoe peue nyang droeneueh
peugah,
dan ulôn muphom peue nyang
droeneueh meukeusut.
9 Droeneueh neupeugah, 'Ulôn
gleh, hana lôn peubuet nyang
geutam.
Ulôn hana meucupa dan hana lôn
peubuet nyang salah.
10 Teuma Po teu Allah geumita-mita
alasan geulawan ulôn,
dan geupeujeuet ulôn sibagoe
musoh Geuh.
11 Gobnyan geuboh ranté bak gaki lôn;
dan geukawai mandum grak grik
lôn.'

12 Hei Nabi Ayub, peundapat
droeneueh salah mandum!
Sabab Po teu Allah leubeh rayeuk
nibak manusia.
13 Pakon droeneueh tatudôh Allah
bahwa Gobnyan hana geupakoe
aloh alah manusia?
14 Po teu Allah geumeututoe deungon
meubagoe cara,
teuma hana meusidroe nyang tem
pakoe tutoe haba Gobnyan.

15 Di ureuëng éh meusinyeunya óh
watée malam,
lam lumpo dan deuh teukalon, Po
teu Allah geupeugah haba.
16 Po teu Allah geuyue awaknyan
beujideungoe;
geupeukeujôt awaknyan deungon
geuseugah sabe.
17 Meukeusut jih mangat awaknyan
jipiôh meudesya
dan jitinggai buet jih nyang
sombong.
18 Hana geupeubiyeu awaknyan rhot
ubak hanco;
geulindong awaknyan nibak maté.
19 Po teu Allah geuseugah ureuëng
deungon geupeutreun peunyakét
deungon nyan tuboh jih peunoh
rasa sakét.
20 Nyang sakét nyan ka gadôh nafeusu
pajoh bu,
peunajoh nyang paleng mangat pi
ka jeuet keu luwat.
21 Tuboh jih jeuet keu pijuet dan
meurana,
tuleueng-tuleueng jih deuh
banmandum.
22 Gobnyan karab jiwoe u álam baka
donya ureuëng maté karab that
ubak jihnyan.

23 Mungken sidroe lamkawan siribée
malaikat Allah
nyang peuingat manusia nibak
tugaih jih,
teuma teuka teujak tulông jihnyan.
24 Deungon meuwéuh-wéuh malaikat
nyan teuma geupeugah,
'Peuleuh kheueh jihnyan,
hana jeuet jihnyan jitreun lam donya
ureuëng maté.
Nyoe péng ngon teubôh, mangat
jihnyan beubaih lom teuma.'
25 Tuboh jih teuma jeuet keu teuga
dan peukasa
seugar lagée ureuëng muda.
26 Meunyoe jihnyan meudoá, Po teu
Allah teuma geugaséh jihnyan,
teuma jihnyan jipujoe Allah
deungon geumbira
dan Po teu Allah teuma
geupeupuléh keuadaan jihnyan.
27 Teuma, dikeue ureuëng ramé
jihnyan laju jipeugah,

33:11: Ayb. 13:27 **33:15:** Ayb. 4:13

'Nyang jeuhet ulôn anggab jroh,
rayeuk that kheueh desya lôn,
teuma Po teu Allah hana
geuhuköm ulôn.'
28 Po teu Allah geutam ulôn bék ulôn
jak lam donya ureuëng maté,
deungon nyan ulôn mantong udeb
sampoe án jinoe.

29 Deungon meuulang-ulang,
Po teu Allah ka geupeubuet
banmandum nyoe.
30 Mangat Gobnyan hase
geupeuseulamat manusia
dan geubri keubahgiaan lam udeb
jih.
31 Lé sababnyan deungoe kheueh hei
Nabi Ayub, pasang kheueh
geulinyueng
seungab kheueh, jinoe ulôn teuma
nyang peugah haba.
32 Teuma meunyoe na nyang keuneuk
droeneueh peugah, peugah kheueh
laju;
dan meunyoe droeneueh beutôi,
ulôn teuma rila lôn aku nyan.
33 Teuma meunyoe hana, seungab
kheueh dan deungoe kheueh ulôn,
ulôn keuneuk peurunoe hikeumat
ubak gata.

34
1-2 Bukon kheueh droeneueh carông
dan na ákai budo?
Deungoe kheueh banmandum
nyang ulôn peugah nyoe.
3 Ureuëng jiteupeue peunajoh mangat
meunyoe ka jirasa,
dan tutoe haba bijak meunyoe ka
jideungoe.
4 Soai nyoe harôh tapeureksa
laju tapeubicah meusajan teuma.
5 Kheun Nabi Ayub, 'Hana nyang
salah nibak ulôn,
teuma Po teu Allah hana geutem
bri peue nyang ade keu ulôn.
6 Ulôn geuanggab meusulet,
sabab ulôn peugah ulôn hana
meudesya.
Jinoe ulôn luka parah that,
bahpi ulôn hana meusalah.'

7 Peu kheueh ka lheueh takalon
ureuëng lagée Nabi Ayub nyoe?
Jihnyan jihina Po teu Allah
meuulang-ulang.
8 Jihnyan galak jimeurakan ngon
ureuëng-ureuëng doraka
meunan cit jimeungon deungon
ureuëng-ureuëng durjana.
9 Gobnyan jipeugah, bahwa sia-sia
mantong kheueh
meunyoe jihnyan jiuseuha
jipeubuet keuheundak Po teu
Allah.

10 Hei ureuëng-ureuëng bijaksana,
deungoe kheueh!
Ék kheueh mungken Po teu Allah
Nyang Mahakuasa geupeubuet
salah?
11 Gobnyan geuganja manusia nyang
sisuai deungon buet jih,
geupeusaneut jihnyan sisuai
deungon nyang jipeubuet.
12 Po teu Allah Nyang Mahakuasa
hana geupeubuet nyang jeuhet;
banmandum ureuëng geubri
keuadelan.
13 Nibak soe kheueh Po teu Allah
geuteurimong kuasa Geuh?
Soe kheueh nyang peucaya
bumoe nyoe ubak Gobnyan?
14 Miseujih Po teu Allah geutarek
nyawöng manusia,
dan geucok lom teuma nafáh
udeb jih,
15 deungon nyan maté makhlok
mandum nyang na nyawöng,
dan manusia jeuet keu abée lagée
seumula.

16 Nyan, meunyoe droeneueh áreh,
simak kheueh nyan,
pasang kheueh geulinyueng gata
dan deungoe kheueh.
17 Peu kheueh Po teu Allah nyang ade
dan peukasa nyan gata peusalah?
Peue nibak neupike lé droeneueh
Po teu Allah geubanci keuadelan?
18 Po teu Allah geuhuköm raja dan
nyang mat kuasa
meunyoe awaknyan jeuhet dan
doraka.
19 Gobnyan hana geudong blah
raja-raja,
laju leubeh geupeunteng ureuëng
kaya nibak si gasien meuseukien.
Sabab awaknyan banmandum na
kheueh cebtaan Gobnyan.

34:11: Zab. 62:13

20 Watée teungoh malam, awaknyan
hase maté deungon hana
teusangka-sangka.
Po teu Allah geuhuköm
peunguasa dan awaknyan pi
binasa;
deungon mudah geupoh maté
ureuëng peukasa.
21 Gobnyan geukawai udeb manusia,
geukalon mandum meubagoe
langkah Geuh.
22 Hana seupôt, pakriban mantong
kheueh peukat jih,
nyang hase teusöm manusia
meudesya.
23 Hana peureulée Po teu Allah
geupeuteuntée watée jih,[x]
manusia teuka keu geupeusidang
lé Gobnyan.
24 Deungon hana geuseulidék dan
geupeureksa
Gobnyan geupeucat nyang mat
kuasa dan geubaiát geunantoe jih.
25 Sabab, Gobnyan geuteupeue peue
nyang awaknyan peubuet;
teuma Gobnyan geugule dan
geupeuhanco awaknyan óh watée
malam.
26 Awaknyan geutampa sabab lé desya
awaknyan,
dikeue rakyat ba awaknyan
geuhuköm teuma.
27 Sabab, awaknyan hana jitaát ubak
keuheundak Gobnyan
dan hana jipakoe mandum
peurintah Gobnyan.
28 Lé sabab awaknyan jeuet ureuëng
gasien aloh alah
mo ba-e awaknyan geudeungoe lé
Po teu Allah.

29 Meunyoe Po teu Allah geucok
keuputôsan keu geuseungab
mantong,
hana meusidroe pih nyang jijeuet
kheun keu Gobnyan.
Meunyoe Gobnyan geusöm ruman
Geuh,
hana meusidroe pih meuhase
meurumpok ngon Gobnyan.
30 Teuma bansa-bansa hana meudaya
keu jiceugah teumindéeh jeuhet
nyan meukuasa.

31 Hei Nabi Ayub, peu kheueh desya
droeneueh ubak Po teu Allah ka
droeneueh angkée?
Peu kheueh ka droeneueh
meujanji bahwa droeneueh hana
meudesya le?
32 Peu kheueh ka droeneueh lakée
mangat geutunyok salah droeneueh?
Peu kheueh ka neumeusumpah
bahwa droeneueh neupiôh nibak
buet nyan?
33 Ék kheueh mungken Po teu Allah
geupeutrok peue nyang gata lakée,
óh ka lheueh buet Po teu Allah
hana droeneueh situju?
Jinoe, droeneueh nyang harôh cok
keuputôsan, kon ulôn.
Peugah kheueh peue peundapat
droeneueh!

34 Banmandum ureuëng áreh ka pasti
situju;
ureuëng bijaksana nyang
jideungoe ulôn teuma jipeugah
35 bahwa Nabi Ayub geumeututoe
hana geumeuphom,
dan bahwa nariet gobnyan hana
meungandong areuti.
36 Meunyoe tutoe haba Nabi Ayub
teutilek deungon get-get,
deuh kheueh teukalon bahwa
tutoe haba geuhnyan lagée
ureuëng jeuhet.
37 Salah geuhnyan teutamah lom
deungon saboh desya;
gobnyan beurontak ubak Po teu
Allah,
dan geuhina Gobnyan dikeue
geutanyoe.

35 1-2 Hei Nabi Ayub, droeneueh
keuliru meunyoe neupike
bahwa nibak mata Po teu Allah
droeneueh hana meusalah.
3 Droeneueh silab meunyoe
neutanyong,
peue peungaroh desya droeneueh
teuhadab Gobnyan;
dan peue laba jih nyang droeneueh
teurimong
meunyoe droeneueh hana
neupeubuet desya.
4 Ulôn kheueh nyang jaweueb
droeneueh

[x]Keumungkenan that makna jih *watée jih;* Ibrani: mantong.

meunan cit ubak rakan-rakan
droeneueh nyan.

5 Kalon kheueh u langét dan éue
kheueh
padubna manyang jih awan-awan.
6 Meunyoe droeneueh meudesya, Po
teu Allah hana teuma rugoe.
Meunyoe salah droeneueh le,
Gobnyan hana teuma
teupeungaroh.
7 Deungoe teupeubuet nyang get, Po
teu Allah hana droeneueh tulông.
Keubiet, Gobnyan hana peureulée
sapeue nibak droeneueh.
8 Teuma seusabe droeneueh nyang
jipeurugoe lé desya-desya
droeneueh.
Gobnyan cit teuma nyang
meu-untông lé jroh droeneueh
nyan.

9 Ureuëng-ureuëng nyang jitindéeh
teuma meurang-rang;
awaknyan jiklik jilakée tulông.
10 Teuma bukon ubak Po teu Allah,
nyang cebta jihnyan
nyang jôk harapan watée
awaknyan meuduka,
11 dan nyang jôk keu manusia ákai
budo
leubeh nibak cicém dan beulatang
laén di ateueh bumoe.
12 Ureuëng-ureuëng teutindéeh nyan
jitawök, teuma Po teu Allah
seungab mantong
sabab awaknyan jeuhet dan
peunoh ngon sombong.
13 Sia-sia kheueh awaknyan jiklik
habéh teunaga;
Nyang Mahakuasa hana geukalon
atawa geudeungoe awaknyan.

14 Hei Nabi Ayub, leubeh-leubeh lom
meunyoe droeneueh neupeugah
bahwa droeneueh hana neukalon
Gobnyan,
bahwa peukara droeneueh kana
dikeue Gobnyan
dan droeneueh neupreh-preh
Gobnyan!
15 Neupike Po teu Allah hana geubri
hukӧman
dan hana geukalon nyang
droeneueh langgeh.
16 Sia-sia mantong kheueh tutoe haba
droeneueh neupeugah laju;
nyata kheueh, droeneueh hana
neuteupeue peue nyang droeneueh
peugah.

36 1-2Deungoe kheueh sikeujab teuk
dan saba kheueh,
mantong na nyang keuneuk ulôn
peugah deumi Allah.
3 Peungeutahuan lôn luwah; ulôn
peuguna nyan
keu ulôn bri bukeuti bahwa ade
that nyang cebta ulôn.
4 Tutoe haba lôn hana nyang peuleusu;
ureuëng nyang biet-biet áreh na
dikeue droeneueh.

5 Po teu Allah nyan peukasa!
Peue-peue mantong geumeuphom.
Hana meusidroe pih nyang
geupandang hina.
6 Ureuëng nyang meudesya hana
geupeubiyeu udeb jih treb that,
Gobnyan geubri keuadelan keu
ureuëng nyang meudeurita.
7 Ureuëng nyang jujoe geupeurati
sabe,
geupeujeuet awaknyan meukuasa
lagée raja-raja,
deungon nyan awaknyan
jihoreumat siumu masa.
8 Teuma meunyoe ureuëng teuranté
ngon ranté beuso,
meudeurita lé sabab buet jih
keudroe,
9 teuma desya dan keuhai sombong
awaknyan
teuma geubuka lé Po teu Allah.
10 Geuyue awaknyan mangat
jideungoe peuingat Gobnyan
dan jitinggai buet nyang jeuhet
nyang jipeubuet lé awaknyan.
11 Meunyoe awaknyan jiturot peue
kheun Po teu Allah dan meubakti
ubak Gobnyan,
awaknyan udeb damé dan makmu
sampoe akhé hayat jih.
12 Teuma meunyoe awaknyan hana
jideungoe,
awaknyan teuma maté lam bangai
jih.

35:6-8: Ayb. 22:2-3

13 Ureuëng nyang hana meutuhan
nibak jih jikeubah beungéh;
bahle geuhuköm lé TUHAN, teutab
hana jitem lakée tulông.
14 Awaknyan maté lam keuadaan
payah lam umu mantong that muda,
sabab udeb jih peunoh ngon hina.
15 Po teu Allah geupeurunoe manusia
rot deurita,
Gobnyan geupeuguna rot nyang
sosah mangat jihnyan sada.

16 Po teu Allah ka geupeubeubaih
droeneueh nibak nyang sulet that,
deungon nyan droeneueh hase
tanekmat keudaméan,
dan meuja hidangan droeneueh
peunoh ngon peunajoh.
17 Teuma jinoe sisuai deungon buet
droeneueh nyang jeuhet,
droeneueh tateurimong huköman
jih.
18 Waspada kheueh, bék sampoe
droeneueh teutipée ngon péng sugok;
bék droeneueh jipeusisat lé sabab
keukayaan.
19 Sia-sia mantong droeneueh
meulakée beugeutem tulông,
peucuma mantong banmandum
teunaga dan upaya droeneueh.
20 Bék droeneueh hawa ubak malam
nyang seupôt,
saát jih bansa-bansa museunah
dan leunyab.
21 Waspada kheueh, bék meupaleng
ubak nyang doraka.
Deurita droeneueh teumeukeusut
mangat droeneueh tinggai nyang
jeuhet.
22 Ingat kheueh, Allah nyan keubiet
rayeuk that kuasa Gobnyan.
Peu kheueh na gurée nyang hebat
jih lagée Gobnyan?
23 Soe kheueh nyang hase jipeuteuntée
rot keu Gobnyan
atawa jijeuet tudôh Gobnyan
geupeubuet salah?
24 Sabe Gobnyan jipujoe sabab lé
karya Geuh,
dan droeneueh pih patot taseuôn
Gobnyan.
25 Banmandum ureuëng jikalon buet
Gobnyan;
teuma hana meusidroe pih
nyang biet-biet muphom
Gobnyan.[y]
26 Po teu Allah keubiet mulia, hana
hase tanyoe seunom keunan
atawa taitong jeumeulah thon jih.

27 Po teu Allah nyang tarék ié ateueh
bumoe jeuet keu awan
laju geuubah teuma jeuet keu ié
ujeuen.
28 Gobnyan geupeutron ujeuen rot
langét manyang;
laju geusibu ateueh umat manusia.
29 Hana meusidroe pih jimeuphom
grak awan-awan
dan su gogo di langét bak
teumpat Po teu Allah tinggai.
30 Gobnyan geupeutrang banmandum
langét deungon kilat,
teuma dasai laôt teutab seupôt
glab.
31 Nyan kheueh cara jih Gobnyan
geupeu udeb[z] bansa-bansa
dan geujôk peunajoh nyang jai
meulimpah.
32 Gobnyan geudrob kilat ngon jaroe
Gobnyan
dan geuyue kilat nyan jisama
hoho nyang geupeurintah.
33 Su gogo sibagoe tanda bahwa angén
badée reujang jiteuka,
beulatang peulara pi jiteupeue
bahwa angén badée reujang that
jiteuka.

37 Angén badée teupeujeuet até lôn yo
meugeunta dan jantông lôn
meugub-gub tajam.
2 Deungoe kheueh su Po teu Allah,
hei gata banmandum;
deungoe kheueh gôgô nyang
teubiet lam babah Gobnyan.
3 Bansaboh langét, geupeuleuh laju
kilat Gobnyan;
geukirém geulanteue trok ubak
ujông donya.
4 Óh lheueh nyan, teudeungoe su
Gobnyan meudrub-drub,
su meugah geulanteue dan gôgô;
dan nibak teungoh su nyang
meudumpek nyan,
geulanteue meukilat jisama
keudeh keunoe.

---

[y] *hana meusidroe pih ... muphom Gobnyan,* atawa tanyoe takalon rot jiôh mantong. [z] Keumungkenan that makna jih *geupeu udeb;* Ibrani: teupeusidang.

5 Sabab peurintah Po teu allah, laju
mujizat teujadi,
hai-hai nyang ajaéb nyang hana
hase tapeuphom lé tanyoe.
6 Salju rhot ateueh bumoe ateueh
peurintah Gobnyan;
ujeuen keuncang jitron ateueh yue
Gobnyan cit teuma.
7 Geupeupiôh buet manusia,
mangat awaknyan jiteupeue
bahwa Gobnyan teungoh keureuja.
8 Meunan cit beulatang kleut
jitamong lam ruhuéng dan guha,
dan jimusöm lam eumpueng jih.
9 Nibak seulatan jiteubiet angén badée
dan rot utara hawa leupie nyang
sijeuk lumpah na.
10 Nafáh Po teu Allah jeuet keu beuku
muka ié nyang luwah,
geu ubah jeuet keu éeh nyang
kreueh.
11 Awan dimanyang geupeupeunoh
ngon ié,
dan awan meucahya geupeutrang
ngon geulanteue.
12 Awan-awan jipo meulayang
bansigom donya,
ateueh peurintah Po teu Allah
awan-awan nyan meugrak hoho
mantong.
13 Po teu Allah geupeutron ujeuen
keungon peubasah tanoh,
atawa keu teuhuköm umat
manusia;
mungken teuma keu teupeuleumah
bak awaknyan,
padubna rayeuk geunaséh
Gobnyan nyang teutab keu siumu
masa.
14 Seungab kheueh sikeujab, hei Nabi
Ayub, dan deungoe kheueh;
kalon kheueh keuhai ajaéb-ajaéb
Po teu Allah.
15 Peu kheueh neuteupeue pakriban Po
teu Allah geubri aba-aba,
sampoe kilat meuble-ble rot lam
awan dan mega?
16 Peu kheueh neuteupeue pakriban
awan-awan nyan meulayang-layang
hase keuahlian Po teu Allah
nyang hana ngon peusa?
17 Hana, droeneueh nyang neuteupeue
keuhai aloh alah sabab lé seu-uem,
meunyoe bumoe jipôt lé angén
seulatan.
18 Peu kheueh hase gata lagée Po teu
Allah nyang geubeunteueng
cakrawala
dan geupeukreueh lagée beuso
tuangan atawa ceureumén?
19 Peurunoe kheueh kamoe peue
nyang harôh kamoe peugah ubak
Allah;
hana nyang hase kamoe peutrang,
pikeran kamoe hampa.
20 Hana lôntem lôn lakée meututoe
ngon Po teu Allah,
pat tateupeue bak Gobnyan na
alasan keu geupeujeuet ulôn
meubala.

21 Jinoe cahya langét keubiet that trang
sampoe seulala mata;
angén jipeugleh cuaca deungon
jiyueb nyan.
22 Cahya lagée méuh teuka di utara,
dan keumuliaan Po teu Allah
keubiet kagom até geutanyoe.
23 Keubiet rayeuk that kuasa Po teu
Allah geutanyoe;
hana hase tanyoe tapeurab bak
Gobnyan,
Gobnyan jujoe dan ade sabe;
hántom na Gobnyan geutindéeh
manusia.
24 Nyang kheueh sabab jih Gobnyan
patot teuhoreumat lé soe mantong,
dan ureuëng nyang meungaku
droe áreh, hana geupakoe lé
Gobnyan."

Jaweueb TUHAN ubak Nabi Ayub

38 Óh lheueh nyan rot lam angén ba-
dée TUHAN meututoe ubak Nabi
Ayub, lagée nyoe kheun Gobnyan:
2 "Soe gata nyan, sampoe gata jeuet
ragu ubak hikeumat Ulôn
deungon haba gata nyang bangai
dan soh nyan?
3 Jinoe, lawan kheueh Ulôn sibagoe
ureuëng agam,
dan jaweueb kheueh peue-peue
nyang Ulôn tanyong nyoe.
4 Peu kheueh gata ka lahé watée
bumoe Ulôn peujeuet?
Dan meunyoe gata biet-biet
lhok peungeutahuan gata peugah
laju!
5 Soe kheueh nyang peuteuntée luwah
donya nyoe?

Soe kheueh nyang ulue talo
sineupat ubak gobnyan?
Peu kheueh gata teupeue jaweueb
jih?
6 Pakriban kheueh taméh-taméh[a]
ngon tumpang bumoe teudong cot?
Soe nyang peuduek batée
peunjuru donya deungon kukôh,
7 bak watée bintang-bintang beungoh
meunyanyoe meusajan
dan makhlok-makhlok syeuruga[b]
meusurak-surak geumbira.
8 Soe kheueh nyang tôb babah pintoe
keu teuhampeueng laôt raya[c]
watée lam pruet bumoe jiteubiet
meubok-bok ié jih?
9 Ulôn kheueh nyang peupayông laôt
ngon awan
dan nyang bungkôh nyan
deungon seupôt buta.
10 Ulôn nyang peuteuntée bataih keue
laôt raya
dan deungon pintoe teupalang
Ulôn hampeueng nyan.
11 Kheun Ulôn ubak jihnyan, 'Nyoe
kheueh bataih jih, bék gata
liengkeue!
Disinoe kheueh umbak-umbak
gata nyang teuga harôh jipiôh.'
12 Hei Nabi Ayub, peu kheueh ka
lheueh gata bahpi meusigoe,
gata yuejak teungoh malam?
13 Peu kheueh na gata yue mata uroe
beungoh jimat bumoe
dan gata kipaih ureuëng jeuhet
nibak teumpat jih musöm?
14 Trang uroe teupeuleumah gunong
dan pantôn
lagée cab nibak tanoh kliet dan
lipat nibak saboh jubah.
15 Trang uroe lumpah that peungeuh
nibak ureuëng hana meutuhan,
dan teupeuteun awaknyan bék
jipeubuet nyang jeuhet lom.
16 Peu kheueh ka lheueh gata tron
ubak asai ié laôt, jiôh lam tuwie jih?
Peu kheueh ka lheueh gata jak-jak
bak aleue laôt raya?
17 Peu kheueh ka lheueh lé gob
jitunyok ubak gata pintoe
geureubang
dikeue álam mawöt nyang seupôt
buta?
18 Peu kheueh hase gata duga padubna
luwaih donya nyoe?
Jaweueb kheueh meunyoe gata
tateupeue.

19 Peu kheueh gata teupeue rot pat
teuka trang,
dan dipat nyang sibeuna jih punca
seupôt?
20 Peu kheueh hase gata peuteuntée
bataih seupôt ngon trang?
Atawa teuyue awaknyan jiwoe óh
ka lheueh jiteuka?
21 Teuntée gata hase, sabab gata ka
tuha,
dan watée donya teucebta, gata
kana!

22 Peu kheueh ka lheueh gata saweue
gudang-gudang Lôn
teumpat salju dan ujeuen batée,
23 nyang Ulôn keubah keu watée teuka
sosah,
keu watée muprang dan uroe-uroe
teungoh muprang?
24 Peu kheueh gata teupeue dipat
teumpat mata uroe tinggai?
Atawa rot pat asai angén timu na?

25 Soe kheueh nyang kueh luéng keu
teumpat ié ujeuen raya
dan nyang bri rot ueh keu gogo
dan kilat?
26 Soe kheueh nyang peutron ujeuen
lam padang beulantara,
dan u ateueh tanoh nyang hana
jikeumiet lé manusia?
27 Soe kheueh nyang sibu ngon ié
ateueh bumoe nyang tho kreng dan
meurana
sampoe naleueng meutuneh
mandum?
28 Peu kheueh ujeuen na ayah droe?
Soe ayah nibak titek-titek iémbon?
29 Peu kheueh ié éeh na ma jih?
Soe nyang peulahé iémbon beuku?
30 Soe nyang ubah ié jeuet keu batée,
dan nyang peujeuet ié laôt keu
kaku?
31 Peu kheueh hase ikat bintang
Kartika gata beureukah?
Atawa ranté bintang Belantik gata
peuglah?

---

[a] *taméh-taméh:* Kalon 9:6. [b] *makhlok-makhlok syeuruga:* Kalon 1:6. [c] *teuhampeueng laôt raya:* Kalon 26:12.
38:8-11: Yer. 5:22 **38:31:** Ayb. 9:9, Am. 5:8

32 Peu kheueh hase gata bimbeng
bintang-bintang tieb-tieb musém jih,
dan bintang Peurahô rayeuk ngon
ubit, gata peuteuntée rot jih?
33 Peu kheueh gata teupeue
huköm-huköm di cakrawala?
Dan peu kheueh hase gata teurab
nyan lam donya?

34 Peu kheueh hase gata klik sira gata
peurintah ubak awan,
dan gata yue awan nyan
jipeubulut gata ngon ié ujeuen?
35 Dan meunyoe gata yue
geulanteue-geulanteue seumama
keudeh keunoe,
peu kheueh jihnyan teuka ubak
gata sira jipeugah, "Ulôn,
Amphon!"?
36 Bak soe jiteupeue lé cicém ibis[d]
pajan Krueng Nil meugeunang?
Soe nyang britée manok agam
bahwa ujeuen teuma jiteuka?
37 Soe kheueh nyang seb áreh keu
ji-itong awan
dan jibalek sampoe jitron ujeuen,
38 ujeuen nyang peukreueh abée
sampoe jeuet meugeucai
dan tanoh jeuet meuleukek-leukek
teuma?
39 Peu kheueh hase gata peucrok
beulatang laén keu uempeun
singa-singa
dan teupeutroe pruet
aneuëk-aneuëk jih,
40 meunyoe awaknyan jimusöm lam
guha
atawa jibatom lam uempeueng jih?
41 Soe nyang tulông cicém gagak
nyang deuk
dan jijak keudeh keunoe jimita
peunajoh
soe kheueh teuma nyang tulông
meunyoe aneuëk-aneuëk jih
jirawôk Ulôn jilakée uempeuen.

39 Peu kheueh gata teupeue pajan
kaméng uteun jipeulahé lé ma jih?
Peu kheueh na gata kalon rusa
kleut jipeulahé aneuëk jih?
2 Peu kheueh gata teupeue padubna
treb jihnyan raya pruet?
Peu kheueh watée jitôh aneuëk
hase gata itong?
3 Peu kheueh gata teupeue pajan
beulatang nyan jipeukewieng tuboh
jih,
laju jipeulahé aneuëk-aneuëk jih?
4 Aneuëk-aneuëk jih meutamah
rayeuk dan teuga lam padang
beulantara;
awaknyan jijak dan hana jiwoe le
ubak nang-nang jih.

5 Soe nyang peuleuh keuleudée kluet
lam gle?
Soe nyang ploih taloe jih dan
nyang peubiyeu jijak hoho nyang
hawa?
6 Keu jihnyan Ulôn bri padang pasi
sibagoe rumoh
dan padang-padang sira keu
teumpat tinggai jih.
7 Jihnyan jipeujiôh banda-banda dan
teumpat-teumpat ramé,
hana nyang hase peuseuiet jih dan
nyang bri buet keu jih.
8 Padang naleueng di gunong teumpat
jih meurot,
jimita naleueng-naleueng ijo
nyang na disinan.
9 Peu kheueh leumô kleut jitem
meubuet keu gata?
Peu kheueh jitem meudom lam
weue gata?
10 Peu kheueh hase gata ikat jih dan
jimeu-ue di blang gata?
Peu kheueh hase gata yue jih
jimeucreuen lam blang gata?
11 Peu kheueh hase gata peubangga
teunaga jih nyang teuga,
dan gata jok ubak jihnyan buet
gata nyang brat?
12 Peu kheueh gata peucaya
jihnyan jipeusapat hase
keumeukoh gata,
dan gata ba atranyan ubak
teumpat peuneubahan gata?

13 Padubna bagaih jih jikipah sayeueb
cicém unta!
Teuma jipo cicém cangiriek hana
hase jilawan.
14 Cicém unta jitoh boh ateueh tanoh,
laju jitinggai;
dan anoe kheueh nyang teuma
karom boh jihnyan.

[d] *ibis:* Cicém di nanggroe Meusé kuno. Meunurot keupeucayaan kuno, cicém nyan hase jiramai watée Krueng Nil jiek ié beuna.

15 Jihnyan hana sada mungken
ureuëng laén jigilo jih
dan beulatang-beulatang kleut pih
jigilo jihnyan.
16 Jihnyan meusikeub sang-sang
aneuëk jih kon atra jih;
jihnyan hana jipakoe meunyoe
useuha jih sia-sia mantong.
17 Ulôn kheueh nyang jeuet jihnyan
bangai dan bebal,
hana Ulôn jok bak jih hikeumat
dan akai.
18 Teuma meunyoe jihnyan jipeuphon
plueng[e] *tajam,*
jihnyan hase jipeutaloe guda dan
nyang pasang.

19 Hei Nabi Ayub, gata kheueh nyang
jok teunaga ubak guda
dan surai nyang meulambe-lambe
bak kudok jih?
20 Peue gata nyang yue jih jilumpat
lagée daruet,
dan deungon nafáh jih
teupeutakot-takot gob?
21 Jihnyan jikrok tanoh nibak pantôn
deungon geumbira,
dan deungon peunoh seumangat
laju jingaza u mideuen prang raya.
22 Jihnyan hana muphom yo ngon
teumakot;
hana peudeueng nyang peujeuet
jih jisurot.
23 Peudeueng nyang jimat lé nyang
pasang,
laju jimeusu meugrieng-grieng
dan meuble-ble óh keunong
cahya.
24 Deungon seumangat nyang ju guda
nyan laju jiplueng;
meunyoe beureuguih ka jimeusu
hana ék le jipeuteun droe.
25 Guda nyan meu ou-ou watée
jideungoe su beureuguih teuyueb
rot jiôh teucom bak jih bhée
meuprang nyang meuhubo.
Jideungoe su dumpek dumna
peuwira
watée awaknyan geubri aba-aba.
26 Peu kheueh cicém kleung gata
peurunoe jipo
watée jihnyan jipo u seulatan
deungon sayeueb meukeumang?
27 Peu kheueh peurintah gata nyang
jiseutôt le cicém rajawali
sigohlom jihnyan jipeuget
uempueng jih bak gunong-gunong
manyang?
28 Bak punca gunong batée laju
jipeudong rumoh jih;
ujong batée-batée nyang cincu
jeuet keu kuta jih.
29 Rot disinan jihnyan laju jikawai u
bansigom arah
mata jih sesoe jiluem mangsa.
30 Dipat na nyang tiwaih, disinan
kheueh jihnyan,
dan darah mangsa jihnyan laju
jijieb lé aneuëk-aneuëk jih.

40 1-2 Hei Nabi Ayub, gata lawan Ulôn,
Po teu Allah Nyang Mahakuasa;
peu kheueh gatatem peutaloe droe
atawa peu kheueh gatatem
meubantah?"

Nabi Ayub

3-4 Teuma geujaweueb lé Nabi Ayub
ubak TUHAN, "Ulôn kumeututoe
lagée ureuëng bangai ya TUHAN.
Jeunaweueb peu kheueh nyang
jeuet ulôn peugah?
Hana sapeue na le nyang harôh
lôn peugah.
5 Keubiet ka jai that nyang ka lheueh
lôn peugah."

6 Laju rot lam angén badée TUHAN
meufeureuman lom ubak Nabi Ayub.

TUHAN

7 Laju TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Ayub,
"Hadab kheueh Ulôn sibagoe
ureuëng agam,
dan jaweueb kheueh banmandum
nyang Ulôn tanyong nyoe.
8 Peu kheueh keuneuk gata iengkeue
ubak keuadelan Lôn,
dan gata peubeutôi droe gata
deungon gata peusalah Ulôn?
9 Peu kheueh gata teuga lagée Ulôn?
Peu kheueh hase su gata
lagée su geulanteue saban ngon
su Lôn?
10 Hias kheueh droe gata deungon
keumeugahan dan keubeusaran.

---

[e] Keumungkenan that makna jih *plueng.*
39:30: Mat. 24:28, Luk. 17:37

ngui kheueh keuagongan dan
keujujoran.
11 Pandang kheueh awaknyan nyang
cungkak até jih;
peuju meudok-dok kheueh
beungéh gata dan peumiyueb
kheueh awaknyan.
12 Nyoe, pandang kheueh ureuëng
nyang sombong dan peutundok
kheueh jihnyan!
Peureumok kheueh ureuëng
jeuhet bak teumpat jih.
13 Kubu kheueh awaknyan
banmandum lam abée;
kurông kheueh awaknyan lam
donya ureuëng maté.
14 Deungon nyan gata teuma
Lôn pujoe
sabab gata meunang deungon
teunaga gata keudroe.

15 Ngieng kheueh Behemot,[f] si
beulatang gogasi;
saban lagée gata, jihnyan pi
cebtaan Ulôn.
Naleueng-naleueng ka jeuet keu
eumpeun jih,
saban lagée leumô biasa.
16 Teuma kalon kheueh beuget-get
teunaga lam tuboh jih
dan teunaga nyang na nibak
atot-atot jih.
17 Jipeudong ikue jih lagée bak aras,
atot-atot pha jih kong-kong dan
kreueh.
18 Tuleueng-tuleueng jih teuga lagée
teumaga,
gaki jih kong that saban lagée
bak-bak baja.

19 Lamkawan banmandum makhlok
Ulôn jihnyan kheueh nyang paleng
hebat;
teuma lé Nyang Cebta jihnyan
mantong nyang hase peutaklok!
20 Nibak bukét-bukét teumpat
beulatang kleut jimeu-euen-meuen
ngon geumbira,
timoh kheueh naleueng nyang
jeuet keu eumpeun jih.
21 Jihnyan ji-éh dimiyueb tamah
meuduro,
lamkawan naleueng geulagah lam
paya uyok jimusöm teuma.
22 Paya uyok meuduro jipeupayông
jihnyan deungon
bubayang-bubayang jih.
Bak gandarusa nyang timoh bak
binéh krueng habéh teutôb
jihnyan.
23 Jihnyan hana yo bahpi Krueng
Yordan tajam that ji ile,
jihnyan teutab teunang bahpi ié
jiheuntam muka jih.
24 Soe kheueh nyang jijeuet peubuta
mata jih,
laju jidrob jihnyan deungon
teuikat babah jih?

41 Peu kheueh hase gata droeb buya
Lewiatan,[g]
teuma ngon saboh kawe eungkot?
Peu kheueh hase lidah jih gata ikat
ngon taloe-taloe peuikat?
2 Peu kheueh gata sôk idông jih ngon
talo
atawa ceunawiét beuso ubak
reuheuéng jih?
3 Peu kheueh jihnyan jilakée ubak
gata mangat teupeubeubaih?
Atawa jimeurôk pakat ngon gata,
jilakée beutagaséh keujih?
4 Peu kheueh mungken jipeuget janji
situju ngon gata,
dan jimeujanji sabe jipeutimang
gata?
5 Peu kheueh mungken gata ikat
jihnyan lagée cicém peulara,
nyang teupeugalak namiet-namiet
inong?
6 Peu kheueh mungken jihnyan
teupeubloe lé neulayan-neulayan
dan jibagi-bagi lamkawan
ureuëng-ureuëng meukat?
7 Peu kheueh hase gata tôb kulét jih
ngon kapak nyang mata jih lhée
atawa gata geulawa jihnyan ngon
mata leumbeng sampoe beusôt
ulée jih?
8 Cukéeh kheueh jihnyan sigoe
mantong,
dan hanale gata ulang lagéenyan
lom;
meuheungko nyan hana gata
tuwoe siumu masa.

---

[f] *Behemot:* Na nyang meupeundapat Behemot nyan saban lagée guda Nil, peundapat laén jipeugah bahwa atranyan lagée makhlok ligeunde. [g] *Lewiatan:* Kalon 3:8.
41:1: Zab. 74:14, 104:26, Yes. 27:1

9 Soe-soe mantong ureuëng nyang jikalon Lewiatan,
ureuëng nyan jeuet keu leumoh dan laju rhot pansan.
10 Jihnyan juwah meunyoe teupeugoe nibak jih éh;
hana meusidroe pih nyang jiheuet dong dikeue jih.
11 Soe nyang hase geutam jihnyan deungon hana meuteumé bala?
Lam donya nyoe hana nyang hase jipeubuet hai nyan.

12 Jak kheueh gata deungoe Ulôn peugah keuhai anggota tuboh Lewiatan
keuhai teunaga jih dan hi jih nyang gagah.
13 Hana meusidroe pih nyang hase jipriek bajée jih bagian luwa
atawa jipeubeusôt bajée prang[h] nyang jingui nyan.
14 Soe hase jipeuhah babah jih nyang kong that,
meugigoe-gigoe nyang meunan gli dan teumakot that?
15 Lagée peurisée teususon, nyang kheueh rhueng jih[i]
meuleukek krab that, lagée batée kreueh jih.
16 Tindéeh meutindéeh, teuikat krab that,
lé sababnyan angén pi hana hase jitamong keunan ngon seungab-seungab.
17 Peurisée nyan meunan kong that meusangkot ngon nyang laén,
sampoe hana mungken teupeucrebre.

18 Watée Lewiatan nyan beureusen, meumeuk-meuk cahya jih;
mata jih meukilat-kilat lagée jiteubiet cahya mata uroe beungoh.
19 Lidah apui jiteubiet meuhambô-hambô lam babah jih;
meuk apui teupeupo-peupo keudeh keunoe.
20 Asab meukeubok jiteubiet lam idong jih,
lagée asab kayée apui jiteubiet dimiyueb beulangöng.
21 Nafáh jih jipeuteubiet lagée ngeue apui;
apui hu jiteubiet nibak babah jih.
22 Boh gôh jih meunan that teuga,
lé sabab nyan banmandum teumakot dikeue jih.
23 Hana teumpat nyang leumoh nibak kulét jih;
hana mungken beukah sabab kreueh jih lagée kreueh baja.
24 Até jih kong lagée batée, hana mungken bimbang
kong dan kreueh lagée batée meugileng.
25 Meunyoe jihnyan jibeudôh, ureuëng nyang paleng teuga[j] pih gadôh beurani;
jipeujeuet hana meudaya sabab lumpah teumakot.
26 Hana peudeueng nyang hase jipeuluka tuboh jih;
kapak, aneuk panah, atawa leumbeng hana hase jipeusakét jih.
27 Beuso jianggab halôh lagée naleueng
dan teumaga jianggab lumpok lagée kayée meukulat.
28 Hana aneuk panah nyang hase jiparoh jihnyan;
batée nyang teurhom ateueh jihnyan sang-sang lagée keunong jeumpung.
29 Gada jianggab siôn naleueng tho;
beulatang nyan jikem meunyoe na ureuëng jigeulawa jih ngon leumbeng.
30 Sisek nibak pruet jih lagée péng-péng kaca nyang tajam ujông jih.
Lagée alat peuneubah[k] watée jikurek leuhôb dan jiprah dua.
31 Laôt jicawoe-cawoe sampoe rab lagée ié ju;
lagée panci ngon taguen minyéuk nyang meukeuboh-keuboh.
32 Jihnyan jitinggai incik tapak gaki nyang meuble cahya,
laôt jeuet jiubah lagée keuboh putéh hi jih.
33 Di ateueh bumoe hana ngon peusa ngon jih;

[h] Saboh teujeumahan kuno: *bajée prang;* Ibrani: keukang. [i] Padub-adubboh teujeumahan kuno: *rhueng jih;* Ibrani: keubanggaan jih. [j] *ureuëng nyang paleng teuga*, atawa dewa-dewa. [k] *alat peuneubah:* Alatnyoe na beunda-beunda tajam nibak beuso atawa batée, nyang teupasang dimiyueb jih.
41:11: Rm. 11:35

makhlok nyang hana jituri
teumakot, nyang kheueh jih nyan!
34 Beulatang nyang paleng meusyeuhu
pih ji pandang hina;
lamkawan beulatang juah, jih
kheueh raja jih."

Nabi Ayub

42 1-2 Jaweueb Nabi Ayub ubak
TUHAN,
"Ulôn kuteupeue, ya TUHAN,
bahwa Droeneueh Mahakuasa;
Droeneueh hase neupeubuet peue
mantong.
3 Droeneueh neutanyong pakon ulôn
kujeuet ragu ubak hikeumat
Droeneueh
padahai ulôn keudroe hana lôn
teupeue sapeue.
Ulôn meututoe keuhai-hai nyang
hana ulôn muphom,
keuhai-hai nyang lumpah that
ajaéb nibak ulôn nyoe.
4 Droeneueh neuyue ulôn deungoe
watée Droeneueh peugah haba,
dan ulôn jaweueb meunyoe
Droeneueh teumanyong.
5 Yoh watée ilée, peungeutahuan ulôn
keuhai Droeneueh ulôn deungoe
nibak gob mantong,
teuma jinoenyoe ulôn turi
Droeneueh deungon meuhadab
keue.
6 Lé sababnyan ulôn malée lôn ingat
mandum tutoe haba lôn
dan deungon meunyeusai ulôn
duek lam abée."

Peunutôb

7 Óh ka lheueh geumeututoe ubak Nabi
Ayub, meufeureuman kheueh TUHAN ubak
Elifas, "Ulôn beungéh ubak gata dan ubak
bandua rakan gata, sabab gata hana tapeu-
gah nyang sibeutôi jih keuhai droe Ulôn.
Teuma namiet Lôn Nabi Ayub hana lagée
nyan. 8 Jinoe, cok kheueh laju tujoh boh
leumô agam dan tujoh boh bubiri agam, dan
jak kheueh ubak Nabi Ayub. Óh lheueh
nyan peuseumah kheueh laju nyan sibagoe
keureubeuen nyang teutot keudroe gata. Na-
bi Ayub teuma meudoá keu gata dan doá
jihnyan teuma Ulôn teurimong. Gata hana
Ulôn peumalée, bahpi gata patot tateuri-
mong huköman. Gata hana tapeugah nyang
sibeutôi jih keuhai droe Ulôn, seudangkan
Nabi Ayub jipeugah nyan."
9 Elifas, Bildad dan Zofar laju geupeu-
buet peue nyang geuyue lé TUHAN nyan, dan
TUHAN geuteurimong doá Nabi Ayub.
10 Óh lheueh nyan, óh ka lheueh Nabi
Ayub geumeudoá keu ban lhée droe rakan
gobnyan, TUHAN geupeujeuet Nabi Ayub
nyan kaya lom teuma dan geujôk keu gob-
nyan dua goe lipat nibak atra gobnyan yoh
awai ilée. 11 Banmandum aduen dan syedara
inong Nabi Ayub, meunan cit mandum ra-
kan gobnyan nyang awai, teuka jijak saweue
gobnyan dan laju jipeuna khanuri dirumoh
gobnyan, awaknyan jipeugah turot meuduka
cita ateueh mandum keusosahan nyang
geupeutron lé TUHAN u ateueh gobnyan, dan
jihibor gobnyan. Maséng-maséng lam-
kawan awaknyan laju jijôk sijeumeulah
péng dan sineuk euncien méuh ubak Nabi
Ayub.
12 Nabi Ayub geubri beureukat lé
TUHAN deungon leubeh meulimpah nibak
umu geuh nyang hana panyang le nyan,
nibak watée gobnyan gohlom keunong mu-
sibah. Nabi Ayub na 14.000 boh kaméng
ngon bubiri, 6.000 boh unta, 2.000 boh
leumô, dan 1.000 boh keuleudée. 13 Gob-
nyan na geumeu aneuëk tujoh droe aneuëk
agam dan lhée droe aneuëk inong.
14 Aneuëk inong nyang phon geuboh nan
Yemima, nyang keudua Kezia, dan nyang
tulot Kerenhapukh.[l] 15 Bansaboh nanggroe
nyan hana aneuëk dara nyang lagak lagée
ban lhée droe aneuëk dara Nabi Ayub nyan.
Awaknyan geujôk jeumba lam atra waresan
ureuëng syiek jih, sadub ngon atra waresan
syedara awaknyan nyang agam.
16 Óh ka lheueh nyan Nabi Ayub man-
tong udeb sireutoh peuet ploh thon treb jih,
sampoe gobnyan hase geukalon cucoe-cu-
coe geuh dan aneuëk-aneuëk awaknyan.
17 Lheuehnyan laju meuninggai kheueh Na-
bi Ayub nibak umu ka tuha that.

[l] Lam basa Ibrani nan aneuëk-aneuëk inong Nabi Ayub teubri keusan ceudah, bahnyan nibak su jih meunan cit nibak makna jih. Yemima makna jih "cicém mirah pati"; Kezia makna jih "Kasia", sijeunéh kayée maméh nyang jipeuguna keu peuharom bée. Kerenhapukh makna jih "kutak ubit keu teumpat alat-alat peucantek droe".
42:3: Ayb. 38:2 **42:4:** Ayb. 38:3 **42:10:** Ayb. 1:1-3

ZABUR

PEU INTAT HABA

Zabur na kheueh bagian nibak Alkitab sibagoe kitab meunyanyoe dan kitab doá. Kitab nyoe geukarang lé meubagoe pujangga lam watée nyang treb that-that. Nyanyoe-nyanyoe dan doá-doá nyoe jipeusapat lé ureuëng Israel dan jipeuguna watée awaknyan meuiébadat, dan akhé jih teupeutamong lam Alkitab.

Sanjak-sanjak keuagamaan nyoe meubagoe ragam: na nyanyoe puja ngon pujoe dan nyanyoe keu teuseumah Po teu Allah; na doá teulakée tulông; peulindongan dan keuseulamatan; doá teulakée amphon; lagu syukoe ateueh beureukat Po teu Allah, meulakée mangat musoh teuhuköm. Doá-doá nyoe na nyang sifeuet jih pribadi, na cit nyang sifeuet jih nasional. Na padub-padub boh lamkawan jih teupeugamba peurasaan sidroe-droe ureuëng nyang paleng lhok, seudangkan nyang laén doá keubutuhan dan peurasaan banmandum umat Po teu Allah.

Zabur-zabur geupeuguna lé Isa, jikuteb lé tukang-tukang tuléh Peujanjian Barô, dan ka jeuet keu kitab iébadat nyang paleng jihareuga lé Gereja-gereja Kristen yoh awaikon.

Asoe jih

Ban 150 Zabur teubagie lam limong boh keulompok atawa kitab, atra nyan na kheueh lagée nyoe:

Kitab Phon: Zabur 1–41
Kitab Keu dua: Zabur 42–72
Kitab Keu lhée: Zabur 73–89
Kitab Keu peuet: Zabur 90–106
Kitab Keu limong: Zabur 107–150

KITAB NYANG KEU PHON
ZABUR 1–41

Keubahgiaan nyang seujati

1 Mubahgia kheueh ureuëng
nyang hana jiseutôt naseuhat
ureuëng jeuhet,
hana jicuntoh ureuëng meudesya
dan hana jimeungon ngon
ureuëng nyang jihina Allah,
2 teuma nyang galak jipeubuet
peurintah TUHAN
dan jizike atranyan uroe ngon
malam.
3 Ureuëng nyang lagée nyan meuhase
peue mantong nyang jipeubuet;
ureuëng nyan lagée bak kayée
nyang timoh nibak binéh krueng
nyang jimuboh óh trok bak musém
dan hántom na layée bubena ôn
jih.
4 Tema, laén hai ngon ureuëng jeuhet:
ureuëng nyan lagée sikéum nyang
jipupot lé angén.
5 Ureuëng jeuhet geuhuköm lé Po teu
Allah, hakém jihnyan
dan geupeu aséng nibak umat
gobnyan.
6 Sabab ureuëng nyang taát sabe
geubimbéng dan geulindong lé
TUHAN,
teuma ureuëng nyang jeuhet jijak
ubak keubinasaan.

Raja nyang geupiléh lé Po teu Allah

2 Pakon bansa-bansa didonya nyoe
jipeubuet huru-hara
dan sukée-sukée bansa jireuncana
nyang hana meuguna?
2 Raja-raja donya beudôh sireuntak
dan dumna ureuëng mat kuasa
jimufakat
jilawan TUHAN dan raja piléhan
Gobnyan.

1:3: Yer. 17:8 **2:1-2:** Kis. 4:25-26

3 Peunguasa-peunguasa nyan jipeugah,
"Jak tajak peupatah keukuasaan awaknyan
dan ta reubot keumeurdehkaan geutanyoe!"

4 Nibak takhta TUHAN di syeuruga TUHAN geukém
dan geu hina reuncana awaknyan.
5 Laju awaknyan geudhot deungon that beungéh,
dan geupeukeujot teuma deungon meureuka Gobnyan.
6 Kheun Gobnyan, "Di Sion[a] bukét Ulôn nyang suci
ka Ulôn lantek raja nyang Ulôn piléh."

7 Kheun raja, "Ulôn keuneuk peumaklum
peue nyang ka geupeuteutab lé TUHAN.
Geupeugah lé Gobnyan ubak ulôn, 'Gata aneuëk agam Lôn,
nibak uroenyoe Ulôn jeuet keu Bapak gata.
8 Lakée kheueh, teuma banmandum bansa Ulôn bri keu gata,
dan bansaboh bumoe Ulôn peujeuet milék gata.
9 Awaknyan teuma gata wiet deungon tungkat beuso
dan gata peubeukah lagée beulangong tanoh.' "

10 Lé sababnyan gata ngieng kheueh hai raja-raja,
tapike kheueh nyan, hai peunguasa-peunguasa donya!
11 Meubakti kheueh ubak TUHAN deungon takeuwa,
12 sujut kheueh dikeue Gobnyan deungon yo[b] nyang hana teukira,
bék sampoe TUHAN jeuet keu beungéh
dan gata geupeubinasa lam sikreb mata,
sabab beungéh Gobnyan hu lagée apui deungon hana teusangka-sangka.
Mubahgia kheueh ureuëng nyang jimeulindong ubak TUHAN!

Doá beungoh

3 Zabur Nabi Daud, bak watée gobnyan geuplueng nibak Absalom, aneuëk gobnyan.

2 Ya TUHAN, keubit that le musoh ulôn,
lumpah that le nyang prang ulôn!
3 Le that ureuëng nyang peugah
bahwa Allah hana geutem tulông ulôn.

4 Teuma Droeneueh, ya TUHAN,
na kheueh peurisai nyang lindong ulôn.
Droeneueh bri keu lôn meunang,
dan Droeneueh peurayeuk até ulôn.
5 Ulôn meulakée ubak TUHAN;
nibak bukét Gobnyan nyang suci[c]
Gobnyan geujaweueb ulôn.

6 Ulôn teu-éh dan teungéut deungon teuntram,
dan lôn beudôh lom, sabab TUHAN geutumpang ulôn.
7 Ulôn hana teumakot ubak meuribée droe lawan
nyang jikeupong ulôn nibak meubagoe jurusan.

8 Neupeuseulamat kheueh ulôn, ya TUHAN Allah ulôn,
neuhuköm kheueh dan neupeulapée kheueh banmandum lawan ulôn.
9 Nibak Droeneueh teuka sinulông, ya TUHAN,
neutem kheueh bri beureukat u ateueh umat Droeneueh.

Doá malam

4 Keu teupimpén kor. Deungon alat meuén keucapi, Zabur Nabi Daud.

2 Ya Allah, Droeneueh kheueh nyang bila ulôn;
neujaweueb kheueh meunyoe ulôn meuhôi.

---

[a] *Sion:* Deungon haba "Sion" phon-phon that teumeukeusut deungon "Banda Nabi Daud", kuta ureuëng Yebus nyang jireubot lé tantra Nabi Daud. Oh lheuehnyan makna jih teupeuluwah jeuet keu "Baét Allah". [b] *Sujut kheueh ... yo:* Mungken that nyan kheueh makna jih. [c] *bukét nyang suci:* Kalon 2:6.
2:7: Kis. 13:33, Ibr. 1:5, 5:5 **2:9:** Why. 2:26-27, 12:5, 19:15 **3:1:** 2Sam. 15:13–17:22

Bak watée ulôn susah, Droeneueh neutulông ulôn;
jinoenyoe neugaséh kheueh ulôn dan deungoe kheueh doá ulôn.

3 Hai bubena manusia, padubna treb teuk
gata tahina Allah ulôn?
Trok án pajan gata tacinta nyang sia-sia
dan tatiyeub nyang hana beuna?

4 Beutateupeue kheueh, TUHAN ka geupiléh keudroe Gobnyan
sidroe ureuëng nyang geugaséh.
TUHAN geudeungoe
meunyoe ulôn meulakée ubak Gobnyan.

5 Yo meutôt-tôt sabab teumakot
dan bék kheueh meudesya le.
Gata pike-pike kheueh watée gata duek teumanung,
dan watée ta-éh ateueh teumpat éh gata.
6 Gata peuseumah kheueh keureubeuen nyang beutôi
dan tapeucaya kheueh ubak TUHAN.

7 Jai that-that ureuëng jiteumanyong,
"Soe kheueh nyang bri beureukat keu geutanyoe?"
Seumoga Droeneueh meukeunong nibak kamoe, ya TUHAN.
8 Droeneueh neupeujeuet até ulôn leubeh geumbira
nibak ureuëng nyang meulimpah hase meugo jih.
9 Dan ulôn pi teu-éh dan teungéut deungon teuntram,
sabab Droeneueh, ya TUHAN,
neupeujeuet udeb ulôn nyoe aman!

Doá teulakée meulindong

5 Keu teupimpén kor. Deungon alat peumeuén suleng. Zabur Nabi Daud.

2 Ya TUHAN, neudeungoe kheueh tutoe haba ulôn,
neupeurati kheueh apoh apah ulôn.
3 Neudeungoe kheueh meulakée ulôn dan tulông kheueh ulôn,
ya Raja ulôn dan Allah ulôn.

4 Sabab ubak Droeneueh kheueh ulôn meudoá, ya TUHAN,
neudeungoe meulakée ulôn watée beungoh uroe.
Ban beungoh ka ulôn ba peuseumahan ulôn[d]
dan ulôn preh TUHAN neujaweueb ulôn, ya TUHAN lôn.

5 Droeneueh kheueh ya Allah nyang hana galak ubak keujeuhetan;
ureuëng jeuhet hana jeuet jimeurumpok ngon Droeneueh.
6 Droeneueh hana galak neungieng ureuëng nyang cungkak,
Droeneueh banci keu ureuëng nyang peubuet jeuhet.
7 TUHAN peuhabéh dumna ureuëng nyang galak jipeugah haba nyang sulet,
ureuëng nyang seumeungeut dan ureuëng nyang buet jih tukang poh maté ureuëng laén TUHAN pandang miyueb.

8 Teuma sabab lé gaséh TUHAN nyang rayeuk,
ulôn hase lôn tamong u dalam Baét Droeneueh.
Ulôn sujut u arah Baét Droeneueh nyang suci,
dan ulôn seumah Droeneueh deungon khidmat.
9 Ya TUHAN, lumpah that le musoh ulôn!
Neubimbéng kheueh ulôn mangat jeuet lôn peubuet keuheundak Droeneueh,
dan neutunyok kheueh rot Droeneueh nyang harôh ulôn jak.

10 Sabab tutoe haba musoh ulôn hana jeuet teupeucaya;
lam até awaknyan ka peunoh deungon reuncana jeuhet.
Tutoe haba awaknyan maméh bantumpo lom lumpah maméh,
teuma lam baten awaknyan ka peunoh deungon nyang brôk.
11 Hukôm kheueh awaknyan, ya Allah,

[d] *peuseumahan ulôn* atawa: doá ulôn.
4:5: Ef. 4:26 **5:10:** Rm. 3:13

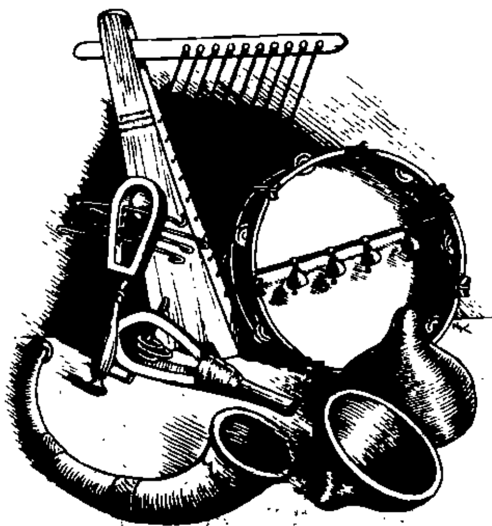
bah kheueh awaknyan binasa
sabab reuncana droejih keudroe.
Neu use kheueh awaknyan sabab
desya jih nyang ka lumpah le,
sabab awaknyan ka jibeurontak
ubak Droeneueh.

12 Seumoga banmandum ureuëng
nyang jimeulindong ubak
Droeneueh meugeumbira
dan meusuka ria siumu masa.
Neulindong kheueh ya TUHAN
ureuëng-ureuëng nyang jicinta
Droeneueh,
mangat awaknyan meusuka cita
sabab Droeneueh.
13 Sabab TUHAN neubri beureukat keu
ureuëng nyang seutia ubak
Droeneueh,
Droeneueh neulindong awaknyan
deungon gaséh Droeneueh.

Doá watée sosah

6 Keu peumimpén kor. Deungon meu-
neuén keucapi. Meunurot lagu nyang
keulapan. Zabur Nabi Daud.

2 TUHAN, bék kheueh neuheuntam
ulôn lam beungéh Droeneueh.
Bék neuhuköm ulôn lam apoh
apah Droeneueh.
3 Neugaséh kheueh ulôn ya TUHAN,
sabab ulôn ka habéh teunaga,
peukong kheueh ulôn sabab ulôn
apoh apah.
4 Até ulôn bingöng lumpah na;
trok án pajan Droeneueh tinggai
ulôn, ya TUHAN?



Alat-alat musik (5:12)

5 Neuriwang kheueh, TUHAN, dan
peutuwoe kheueh ulôn,
peuseulamat kheueh ulôn lé sabab
geunaséh Droeneueh.
6 Sabab lam mawöt Droeneueh hana
jiingat lé;
hana nyang pujoe Droeneueh lam
donya ureuëng maté.

7 Ulôn hék ngon leumoh sabab aloh
alah;
tieb-tieb malam ié mata lôn
ji-ile
sampoe basah teumpat éh lôn.
8 Mata ulôn rabon lé sabab seudeh,
dan suram lé sabab musoh-musoh
lôn.

9 Weéh kheueh, he ureuëng-ureuëng
jeuhet,
sabab TUHAN ka geudeungoe mo
ba-e lôn.
10 TUHAN geudeungoe meulakée ulôn
dan geuteurimong doá ulôn.
11 Mandum musoh teuma teukeujot
dan malée
dan laju jisurot ngon
teuseungéh-seungéh.

Doá teulakée keuadelan

7 Nabi Daud geumoe ba-e, nyang geu-
peunyanyoe keu TUHAN sabab lé Kus,
ureuëng Benyamin nyan.

2 Ya TUHAN Allah ulôn, ulôn
meulindong ubak Droeneueh;
neupeuseulamat dan
neupeulheueh kheueh ulôn
nibak banmandum ureuëng nyang
jitiyeub ulôn.
3 Bék neupeubiyeu awaknyan lagée
singa juah
jiteugom ngon jitarek ulôn
dan hana nyang tulông ulôn.

4-5 TUHAN, Allah ulôn, meunyoe na lôn
peubuet ilat,
lôn peubuet nyang jeuhet ateueh
rakan,
atawa lôn peurugoe lawan
deungon hana alasan,[e]
meunyoe na ulôn peubuet nyang
lagée nyan,

[e] *peurugoe lawan deungon hana alasan:* atawa: teugaséh keu ureuëng nyang jipeusaneut ulôn deungon hana ade.
6:2: Zab. 38:2 **6:9:** Mat. 7:23, Luk. 13:27

6 bah kheueh lôn jipeulet dan jidrob
lé musoh,
laju jipoh maté dan manyét ulôn
jitinggai teutiek meunan mantong
di ateueh tanoh.

7 Beudôh kheueh TUHAN teungoh
neubeungéh, ya TUHAN,
neulawan kheueh musoh ulôn
nyang teungoh jilab nyan.
Neubeudôh kheueh neujak tulông
ulôn,
sabab Droeneueh neulakée
keuadelan.
8 Neupeusapat kheueh bansa-bansa
nyang na sikeulileng Droeneueh,
dan meukuasa kheueh ateueh
awaknyan nibak takhta
Droeneueh di syeuruga.[f]
9 Droeneueh neuhakém umat manusia;
neubri kheueh keu ulôn
keuadelan, ya TUHAN,
sabab ulôn nyoe hana salah.
10 Neupeupiôh kheueh buet nyang
jeuhet nyang jipeubuet lé ureuëng
doraka
dan peuseulamat kheueh iman
ureuëng nyang jroh,
sabab Droeneueh Allah nyang ade,
nyang hase neuseunom u dalam
até dan pikeran manusia.

11 Nyang lindong ulôn na kheueh Allah
nyang peuseulamat ureuëng
nyang jujoe até.
12 Allah na kheueh hakém nyang
paleng ade,
nyang tieb-tieb saát geuhuköm
ureuëng jeuhet.
13-14 Meunyoe pi-e awaknyan hana
meu-ubah,
geuhnyan ka siab deungon sinjata
nyang hase jipeumaté.
Laju Gobnyan geuasah peudeuëng
dan geureuntang laju deungon busur,
laju geutimbak panah-panah
nyang meu apui.

15 Ngieng kheueh, ureuëng jeuhet
jireuncana keuneuk peubuet nyang
jeuhet;
jihnyan jiatoe reuncana nyang
jeuhet dan buet teumipée.

16 Ureuëng nyang kueh uruek keu
ureuëng laén,
teuma akhé jih ureuëng nyan
keudroe nyang rhot u dalam
uruek nyan.
17 Lé sababnyan, ureuëng nyan
geuhuköm deungon buet nyang
jeuhet nyang jipeubuet keudroe jih,
dan jiseksa lé buet jeuhet droe jih
keudroe.

18 Ulôn meusyukoe ubak TUHAN sabab
Gobnyan ade,
ulôn meuca-e ngon meunyanyoe
teupujo ubak TUHAN, Nyang
Mahamanyang.

Keuagongan Allah dan keuhai jujoe manusia

8 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu Gitit. Zabur Nabi Daud.

2 Ya TUHAN, Allah kamoe,
kuasa Droeneueh meusyeuhu
bansaboh bumoe!
Keuagongan Droeneueh trok u
langét
3 jipeuca-e lé aneuëk-aneuëk miet
dan aneuëk manyak.
Peumeurintahan Droeneueh
teugoh hana ék so nyang yok-yok
keu teupeuseungab musoh atawa
lawan.

4 Watée lôn pandang langét nyan
Droeneueh cebta,
buleuen ngon bintang nyang
Droeneueh pasang,
5 peu kheueh manusia nyan, sampoe
Droeneueh peuingat,
soe jihnyan, sampoe Droeneueh
peulara?

6 Teuma, TUHAN beuôt jihnyan rab
santeut deungon Allah,[g]
Droeneueh bri mahkota nibak
jihnyan peunoh deungon
keuagongan dan keuhoreumatan.

---

[f] *dan meukuasa kheueh ... syeuruga;* keumungkenan that nyan kheueh makna jih. Meunurot naseukah Ibrani: duek kheueh ateueh takhta Droeneueh nibak teumpat nyang manyang atawa: woe kheueh ubak teumpat nyang manyang.
[g] *Allah,* atawa: dewa-dewa atawa: malaikat.

7:10: Why. 2:23 **7:16:** Pkh. 10:8 **8:3:** Mat. 21:16 **8:5:** Ayb. 7:17-18, Zab. 144:3, Ibr. 2:6-8

7 Droeneueh bri kuasa nibak jih nyan
ateueh alam raya nyoe,
banmandum nyang Droeneueh
cebta neupeutundok keu jih nyan:
8 bubiri, leumô dan banmandum
beulatang peulara nyang teupeulara,
meunan cit deungon beulatang
kleuet nyang lheueh di padang
beulantara;
9 cicém-cicém dan uengkot-uengkot,
banmandum makhluk nyang na
udeb di dalam laôt.

10 Ya TUHAN, TUHAN kamoe,
keuagongan Droeneueh meugah
meusyeuhu bansaboh bumoe!

Doá syukoe kareuna keuadelan TUHAN

9 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu
Mut-Laben. Zabur Nabi Daud.

2 Deungon sipeunoh até ulôn keuneuk
peugah ucapan syukoe ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
dan ulôn peusampoe karya
Droeneueh nyang lumpah meugah
nyoe.
3 Ulôn keuneuk meuseunang-seunang
dan meusukaria kareuna Droeneueh,
dan teupujo nan Droeneueh,
TUHAN Nyang Mahamanyang.

4 Dikeue Droeneueh musoh ulôn laju
jiriwang dan jipeuplueng droe;
dan laju awaknyan reubah
meugantoh dan maté laju
diteumpat nyan.
5 Sabab Droeneueh neupeurintah
sibagoe hakém nyang ade;
TUHAN ka neubila peukara ulôn.

6 Droeneueh ka neuhuköm
bansa-bansa
dan neupeubinasa bubena ureuëng
jeuhet;
awaknyan laju teupeutuwoe keu
siumu masa.
7 Musoh kamoe ka habéh jipoh ngon
jipeubinasa,
banda-banda awaknyan TUHAN
peuhanco;
hanale ureuëng nyang ji ingat keu
banda nyan.

8 TUHAN geupeurintah keu siumu
masa;
Gobnyan geupeudong takhta
Geuh keu geuhakém donya.
9 Gobnyan geupeurintah ubak
bansa-bansa deungon peunoh
keuadelan,
dan geupeuhakém awaknyan
deungon cara jujoe.

10 TUHAN nyan teumpat meupayong
keu ureuëng nyang keunong tindéeh,
dan teumpat meulindong óh trok
watée keusosahan.
11 Ureuëng nyang jituri Droeneueh,
jimeuharab ubak Droeneueh,
ya TUHAN,
ureuëng nyang jiseumah
Droeneueh hana neupeubiyeu
meunan mantong.

12 Pujoe kheueh TUHAN nyang mat
peurintah di Sion!
Neucalitra kheueh buet-buet
Gobnyan ubak bansa-bansa!
13 Sabab Gobnyan geu ingat keu
ureuëng nyang meudeurita
dan hana geutuwo keuhai jiklik
awaknyan;
ureuëng nyang jipeubuet jeuhet laju
geuhuköm.

14 Ngieng kheueh, musoh
jipeuseungsara ulôn;
neugaséh kheueh ulôn, ya TUHAN,
neupeusie kheueh ulôn nibak
beuncana mawöt,
15 mangat ulôn kupujo Droeneueh
dikeue peunduduek Yerusalem.
Ulôn teuma meusurak geumbira
sabab Droeneueh neupeuseulamat
ulôn.

16 Bansa-bansa nyang hana jituri
Droeneueh
ureuëng nyan rhot u dalam uruek
nyang jikueh keudroe;
awaknyan meucarueh nibak taron
droejih keudroe.
17 TUHAN ka geupeugah droe Gobnyan
sabab keuputosan Gobnyan ade.
Ureuëng jeuhet sisat lé sabab buet
nyang jipeubuet keudroe.

8:7: 1Kor. 15:27, Ef. 1:22, Ibr. 2:8

18 Mawöt na kheueh keuneuleuh nibak
udeb ureuëng-ureuëng jeuhet,
bansa-bansa nyang hana jipakoe
ubak Po teu Allah.
19 Hana siumu masa ureuëng gasien
geupeutuwo;
kon teuma siumu masa ureuëng
seungsara hana harapan.

20 Beudôh kheueh, TUHAN,
neupeuhakém kheueh bansa-bansa,
bék neupeubiyeu manusia
jipeusombong droe jih keudroe.
21 Bah kheueh awaknyan jiteuka
teumakot, ya TUHAN,
dan jisadar bahwa droe jih nyan
na kheueh manusia.

Doá teulakée keuadelan

10 Pakon Droeneueh jiôh, ya TUHAN
dan neumusöm watée kamoe ka
teuseupét?
2 Deungon sombong ureuëng jeuhet
jitindéeh ureuëng gasien;
bah kheueh awaknyan meucarueh
lé taron jih keudroe.

3 Ureuëng jeuhet jipeugöt keuhai
keuheundak jih nyang jeuhet,
ureuëng seurakah jikutok dan
jitolak TUHAN.
4 Ureuëng meudesya hana jipakoe
ubak TUHAN,
kareuna sombong jih laju jipike
bahwa Allah nyan hana.

5 Ureuëng jeuhet meuhase peue-peue
mantong nyang jiuseuha;
jihnyan hana jituri ubak huköm
TUHAN
dan jipeureumeh banmandum
lawan-lawan jih.
6 Jipeugah lam até jih, "Ulôn hana
gagal,
dan tron meutron lagée ureuëng
nyang hana udeb lam jeuhet."
7 Jihnyan hana jipiôh jimeurapa,
jiancam dan jiteumipée,
tutoe haba jih peunoh deungon
banci dan keujahatan.

8-9 Jihnyan jimusöm di
gampông-gampông
jikeuneuk jakpoh ureuëng nyang
hana meusalah.
Lagée singa jihnyan jimeuluem
dilikot tamah
jiluem jimata-mata ureuëng nyang
hana meudaya.
Jipagab ureuëng gasien diteumpat
nyang seungue,
laju jiruengköm dan jibahue sira
jiba.

10 Laju jiteukui, ka siab keuneuk
jiruengköm;
laju jiseumpom ureuëng deungon
cara keukeurasan.
11 Jipike, "Po teu Allah ka tuwoe dan
hana geupakoe le;
keu seulanjut jih Gobnyan hana
geungieng ulôn!"

12 Beudôh kheueh, hai TUHAN,
neuhuköm kheueh ureuëng jeuhet!
Neu ingat kheueh ubak ureuëng
nyang teutindéeh!
13 Pakon ureuëng jeuhet hana jipiôh
jihina Allah
dan jipike bahwa Allah hana
teuma geuhuköm gobnyan?

14 Teuma Droeneueh nyata deuh
neukalon;
neungieng keuseungsaraan dan
keusosahan,
dan sabe lam keuadaan siab keu
neutulông.
Ureuëng nyang hana meudaya
jiseurah droe jih ubak Droeneueh,
Droeneueh sabe neutulông keu
ureuëng gasien.

15 Neu wiet bupatah kheueh
keukuasaan ureuëng jeuhet dan
doraka;
neuhuköm kheueh awaknyan
sabab buet nyang jipeubuet
sampoe jihnyan jeura.

16 TUHAN geumat peurintah siumu
masa;
bansa-bansa nyang hana jituri
ubak Gobnyan
teuma geusampôh di ateueh tanoh
Geuh.

10:7: Rm. 3:14

17 TUHAN, Droeneueh neudeungoe doá
ureuëng hina
dan neupeukong até ureuëng nyan.
18 Aneuëk yatem dan ureuëng nyang
teutindéeh Droeneueh bila peukara
jih,
mangat hana ureuëng nyang
jijeuet peutakot awaknyan.

TUHAN teumpat meulindong

11 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

Ulôn meulindong ubak TUHAN;
hana meuguna teupeugah keu
ulôn,
"Peuseulamat kheueh droe gata
lagée cicém nyang jipo
u gunong.[h]
2 Sabab ureuëng jeuhet jireuntang
busur
laju jipasoe aneuk panah jih
mangat jitimbak rot lam seupôt
ateueh ureuëng nyang jujoe.
3 Meunyoe tata teureuteb masyarakat
nyang hana teu atoe,
ureuëng nyang jroh-jroh pih hana
meudaya."

4 TUHAN na di Baét Gobnyan nyang
suci,
takhta Gobnyan na di dalam
syeuruga.
Gobnyan geungieng umat manusia
dan geuteupeue mandum peue
nyang jipeubuet lé awaknyan.
5 TUHAN geu ujoe ureuëng nyang gét
dan ureuëng jeuhet,
dan Gobnyan geubanci keu
ureuëng nyang galak keu buet
nyang jeuhet.

6 Ureuëng jeuhet geuhuköm deungon
mala peutaka,
deungon apui, beulerang dan
angén nyang hase jipeuhangôh
peue nyang na.
7 Sabab TUHAN nyan na kheueh jroh
dan ade,
Gobnyan geugaséh keu ureuëng
nyang jipeubuet nyang gét;
ureuëng jujoe teuma jikalon dan
jituri TUHAN.

Doá teulakée tulông

12 Keu teupimpén kor. Meunurot lagée nyang keu lapan. Zabur Nabi Daud.

2 Tulông kheueh kamoe, ya TUHAN,
sabab ka hanale ureuëng nyang
jroh,
ureuëng nyang seutia ubak
Droneueh ka leunyab.
3 Awaknyan banmandum saléng jeuet
keu ureuëng beuhak,
saléng jiteumipée deungon tutoe
haba nyang maméh.
4 Neupeupiôh kheueh tutoe haba
nyang meurayu nyan, ya TUHAN,
neudô kheueh babah
ureuëng-ureuëng nyang raya haba,
5 nyang jipeugah,
"Kamoe meukuasa deungon lidah
kamoe!
Peue mantong jeuet kamoe kheun,
dan hana soe ureuëng nyang bisa
jitham kamoe!"
6 Geupeugah lé TUHAN, "Ureuëng
gasien geutindéeh
dan ureuëng seungsara apoh
apah.
Maka bak saátnyoe cit teuma Ulôn
teuka
jakbri keuteuntraman nyang
awaknyan rindu."

7 Janji TUHAN nyan khong ngon
kukôn dan bisa teupeu tanggong
jaweueb,
lagée pirak nyang murni nyang
bisa teu ujoe didalam apui.

8-9 Ureuëng jeuhet na lheueh
meuwôt-wôt keudeuh keunoe han
meuho saho,
keujahatan jipujoe lé tieb-tieb
ureuëng.
Teutapi Droeneueh neulindong
kamoe, ya TUHAN,
neujaga kheueh kamoe nibak
ureuëng-ureuëng jeuhet nyan.

Doá ureuëng nyang keunong tindéeh

13 Keu teupimpém kor. Zabur Nabi Daud.

---

[h] Meunurot padub-padubboh teujeumahan *cicém nyang jipo u gunong;* meunurot naseukah Ibrani: plueng kheueh, hai cicém, u gunong-gunong!

2 Sampoe án pajan Droeneueh tuwoe
keu ulôn, ya TUHAN?
Dan sampoe án pajan teuma
Droneueh neusöm droe nibak
ulôn?
3 Sampoe án pajan ulôn ku tanggong
susah,
dan até jih peudeh sipanyang
uroe?
Sampoe án pajan teuma ulôn nyoe
jikuasa lé musoh?

4 Neungieng kheueh u ateueh ulôn,
ya TUHAN Allah ulôn,
neujaweueb kheueh doá ulôn.
Neupeupuléh kheueh teunaga ulôn,
dan bék kheueh neupeubiyeu ulôn
nyoe maté.
5 Bék kheueh neupeubiyeu musoh
ulôn jipeugah
bahwa awaknyan ka jipeutaloe
ulôn.
Bék neupeubiyeu awaknyan jisurak
ulôn.

6 Sabab ulôn nyang lôn peubangga na
kheueh geunaséh Droeneueh,
lé sabab nyan kheueh ulôn
meusukaria
sabab Droeneueh neupeuseulamat
ulôn.
Ulôn keuneuk meuca-e keu TUHAN,
sabab Gobnyan ka geupeubuet
nyang jroh keu ulôn!

Keujeuhetan manusia

(Zabur 53)

14 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

Ureuëng bangai jipeugah lam até,
"Allah nyan hana."
Buet awaknyan jeuhet dan keuji
hana buet jih nyang gét.

2 Lam syeuruga TUHAN geupandang
umat manusia
keu geumita ureuëng malém
nyang seumah Gobnyan.
3 Teuma banmandum ureuëng ka
meunyeuleweng dan beujat,
hana meusidroe pih nyang
jipeubuet nyang gét.

4 Feureuman TUHAN, "Peu kheueh
hana sada di ureuëng-ureuëng jeuhet
nyan?
Awaknyan udeb ngon cara
jireubot umat Ulôn
dan hántom na jimeudoá keu
Ulôn."

5 Ureuëng jeuhet teuma jiteuka yo
ngon teumakot lagée that,
sabab Allah geulindong ureuëng
nyang taát ubak Gobnyan.
6 Ureuëng jeuhet jikeuneuk tam keu
ureuëng gasien,
teuma TUHAN jeuet keu
peulindong awaknyan.

7 Seumoga di Sion
teuka keuseulamatan keu Israel!
Dan keuturonan Nabi Yakub
meusuka cita
meunyoe TUHAN ka geupeupuléh
keuadaan umat Gobnyan.

Ureuëng nyang meukeunong nibak TUHAN

15 Zabur Nabi Daud.

TUHAN, soe nyang jeuet piôh nibak
Khimah Droeneueh
dan tinggai nibak bukét
Droeneueh nyang suci.[i]

2 Ureuëng nyang udeb nyang hana
meucacat dan jipeubuet nyang
jroh-jroh,
dan deungon jujoe jipeugah
nyang beuna;
3 nyang hana jitem fiteunah sabe
keudroe-droe,
hana jipeubuet jeuhet keurakan
droe,
dan hana jipeubrôk-brôk waréh
lingka;
4 nyang jianggab hina ureuëng nyang
geutulak lé Po teu Allah,
teuma geuhoreumat ubak ureuëng
nyang taqwa;
nyang jipeuteupat janji, bahpi rugoe
5 dan jipeu utang péng deungon
hana meubungöng;
nyang han jitem teurimong péng
sogok

[i] *bukét nyang suci:* Kalon 2:6.
14:1-3: Rm. 3:10-12

keu teupeurugoe ureuëng nyang
hana salah.

Ureuëng nyang peubuet lagée nyan,
sabe udeb lam teuntram.

Doá peunoh peucaya

16

Zabur Nabi Daud.

Jaga kheueh ulôn, ya Allah,
sabab bak Droeneueh kheueh
ulôn meulindong.
2 Ulôn peugah, "Droeneueh kheueh
TUHAN ulôn, keubahgiaan ulôn,
hana nyang laén nyang leubeh
nibak Droeneueh!"

3 Ulôn horeumat ureuëng-ureuëng
suci di nanggroe nyoe;
nyang ulôn harôk na kheueh
tinggai meusajan awaknyan.

4 Bah kheueh ureuëng nyang
jiseumah dewa-dewa
meutamah-tamah seudeh jih.
Ulôn hana lôntem meukeureubeuen
keu dewa-dewa,
bahpi nan dewa nyan hana lôntem
kheun.

5 TUHAN, Droeneueh mantong nyang
atra ulôn;
Droeneueh neubri mandum nyang
ulôn lakée,
naseb ulôn na lam jaroe
Droeneueh.
6 Lumpah that indah meuneubri
Droeneueh keu ulôn,
sampoe até ulôn harôk lumpah na!

7 Ulôn pujoe TUHAN nyang bri
naseuhat keu ulôn;
óh watée malam pi até ulôn
jimeututoe ji peurunoe ulôn.
8 Ulôn sabe lam ingat ubak TUHAN;
Gobnyan na sabe disampeng ulôn,
lé sababnyan ulôn hana gundah.

9 Sababnyan, até ulôn harôk dan jiwa
lôn meusurak,
dan tuboh ulôn jimeureuhat
deungon teuntram.
10 Sabab Droeneueh hana neupeubiyeu
ulôn maté;
ureuëng nyang neugaséh hana
neupeubiyeu binasa.

11 Neutunyok keu ulôn rot nyang
teujak ubak udeb;
nibak Droeneueh ulôn meuteumé
keugeumbiraan nyang meulimpah
dan keubahgiaan keu siumu masa.

Doá ureuëng nyang hana meusalah

17

Doá Nabi Daud.

Deungoe kheueh ulôn meulakée
keuhai keuadelan,
neudeungoe kheueh doá ulôn
nyang tulöih ikhlas,
ya TUHAN.
2 Neu bila kheueh peukara ulôn
sabab Droeneueh neuteupeue
peue nyang beuna.

3 Meunyoe Droeneueh neu ujoe até
ulôn
dan neuteuka neujak seulidék
ulôn óh watée malam,
disinan Droeneueh meurumpok
bahwa ulôn na kheueh nyang jujoe
tulöih ikhlas;
haba ulôn sisuai deungon pikeran
ulôn.
4 Ulôn peubuet peue nyang
Droeneueh peurintah ubak ulôn
dan hana lôn jak rot kreueh nyang
rugoe hana meulaba.
5 Ulôn sabe udeb meunurot nyang
Droeneueh tunyok
dan hana meusimpang nibak
Droeneueh.

6 Ulôn meulakée ubak Droeneueh,
ya Allah,
sabab Droeneueh neujaweueb
ulôn;
ngieng kheueh ulôn
dan neudeungoe kheueh tutoe
haba ulôn.
7 Neutunyok kheueh geunaséh
Droeneueh nyang luwa biasa nyan
sabab Droeneueh peuseulamat
ureuëng nyang meulindong nibak
Droeneueh,
bak binéh Droeneueh awaknyan
aman nibak jiseurang lé musoh.

16:8-11: Kis. 2:25-28 **16:10:** Kis. 13:35

8 Neupeulara kheueh ulôn lagée
aneuk mata Droeneueh,
neusöm kheueh ulôn di miyueb
sayeub Droeneueh
9 nibak jiseurang lé ureuëng jeuhet.
Ulôn jikeupong lé musoh nyang
jikeuneuk peumaté ulôn.
10 Nibak awaknyan hana jituri peue
nyan gaséh sayang
dan meunyoe jipeugah haba
deungon sombong dan cungkak.
11 Awaknyan jimaju jilawan ulôn dan
jijak paran ulôn,
jimita keuseumpatan keuneuk
jiseumpom ulôn.
12 Awaknyan lagée singa bueh nyang
keuneuk ruengkôm mangsa jih,
lagée singa muda nyang jilinteung
nibak teumpat nyang teusöm.

13 Beudôh kheueh, ya TUHAN,
neulawan kheueh musoh ulôn dan
neupeutaloe kheueh awaknyan.
Neupeuseulamat kheueh ulôn
deungon peudeueng Droeneueh
nibak jiseurang lé ureuëng jeuhet.
14 Neupeubeubaih kheueh ulôn nibak
ureuëng
nyang leuha nyang buet
jitamon-tamon hareuta donya nyoe.
Neuhuköm kheueh awaknyan
deungon ázeub seungsara Droeneueh
nyang ka Droeneueh keubah keu
awaknyan.
Meunan cit aneuëk cucoe
awaknyan neuhuköm cit teuma.

15 Teuma ulôn-lôn pandang Droeneueh,
sabab ulôn hana salah.
Bak watée jaga nibak teungéut ulôn,
teuka Droeneueh teupeujeuet até
ulôn geumbira ria.

Ca-e keumeunangan Nabi Daud

(2Sam. 22:1-51)

18 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud, hamba TUHAN. Geupeuca-e ubak TUHAN watée Nabi Daud teupeuleuh nibak Saul dan nibak musoh-musoh gobnyan.

2 Ulôn cinta ubak Droneueh,
ya TUHAN,
Droeneueh kheueh teunaga ulôn.
3 TUHAN lagée kuta nyang kukoh
teumpat ulôn meulindong.
Allah ulôn lagée gunong batée
teumpat ulôn meupayong.
Lagée peurisai gobnyan geutôb ulôn,
dan geujaga ulôn mangat aman
hana gob peukaru pajan mantong.
4 Ulôn meulakée ubak TUHAN nyang
patot teupujoe,
Gobnyan geupeubeubaih ulôn
nibak mandum musoh ulôn.

5 Ulôn ka jikeulileng lé bahya mawöt
dan jipeunom lam ié raya
keubinasaan.
6 Ulôn jikeulileng lé bahya mawöt,
jeunieb mawöt kana dikeue
ulôn.
7 Lam keuadaan ulôn nyang apoh
apah ulôn meulakée ubak TUHAN,
ulôn meudumpék ngon su
meutaga ubak Allah lôn lakée
tulông.
Nibak Baét Geuh Gobnyan
geudeungoe su ulôn
dan geudeungoe peue nyang ulôn
lakée.

8 Laju bumoe meuguncang meusu
meu krab-krab,
gaki-gaki gunong pih
meuguncang ngon su nyang
meukrab-krab teuma
sabab Allah ka beungéh.
9 Jiteubiet asab lam ruhuéng idong
Gobnyan,
ngéue apui dan apui jiteubiet
teuma lam babah Gobnyan.
10 Langét geuplah, laju geutron
Gobnyan nibak teumpat nyan
deungon awan nyang seupôt
dimiyueb gaki Gobnyan.
11 Gobnyan geupoe di ateueh kerub;[j]
Gobnyan meulayang di ateueh
sayeub angén.
12 Gobnyan geupeusöm droe lam
seupôt that-that;
awan ngon reudôk nyang teubai
jijak keulileng Gobnyan.
13 Kilat dikeue Gobnyan,
jiteubiet kheueh awan, ujeuen éeh
dan apui.

[j] *kerub:* Golongan malaikat nyang teugamba sibagoe makhluk meusayeueb, dan teupeulambang nibak keukuasaan TUHAN meunan cit keuhai teuka Gobnyan.

14 Laju TUHAN lagée geulanteue di angkasa;
Nyang Mahamanyang geupeudeungoe su droe Gobnyan.[k]
15 Gobnyan laju geutimbak dumna aneuk-aneuk panah Geuh
dan geupeu crebre musoh;
geusama kilat meu ulang-ulang,
lé sabab nyan sampoe awaknyan jipeuplueng droe.
16 Tanoh lam laôt jibeudôh meubura dan gaki bumoe pih teubuka
watée TUHAN geudot musoh Gobnyan deungon meureuka.

17 Di ateueh TUHAN geu sunyueng jaroe Geuh;
laju geumat ulôn dan geutarek lam tuwie ié nyang lhok.
18 Gobnyan geupeuseulamat ulôn nibak musoh nyang peukasa
dan nibak ureuëng-ureuëng nyang jibanci ulôn,
sabab awaknyan lumpah that teuga nibak ulôn.
19 Awaknyan jiseurang ulôn watée ulôn jitimpa lé beuncana,
teuma TUHAN jeuet keu nyang tulông ulôn.
20 Gobnyan geupeubeubaih ulôn nibak bala bahya
dan geupeuseulamat ulôn sabab Gobnyan geugaséh keu ulôn.

21 TUHAN geubalaih buet ulôn nyang beutôi;
Gobnyan geubri beureukat keu ulôn sabab ulôn hana salah.
22 Ulôn taát ubak peurintah TUHAN
dan hana lôn paleng nibak Allah ulôn.
23 Banmandum huköm Gobnyan ulôn deungoe,
peurintah-peurintah Gobnyan hana ulôn peulaloe.
24 Gobnyan geuteupeue bahwa ulôn nyoe hana cacat ngon teucela
dan geupeujiôh droe nibak keusalahan.
25 Teuma TUHAN geubalaih buet ulôn nyang beuna
sabab Gobnyan geuteupeue ulôn nyoe hana meusalah.

26 TUHAN, Droeneueh seutia keu ureuëng nyang seutia
dan jroh keu ureuëng nyang jroh.
27 Keu ureuëng nyang suci Droeneueh peugah Droeneueh suci,
teuma ureuëng nyang jeuhet Droeneueh peujeuet keumusoh.
28 Ureuëng nyang miyueb até TUHAN peuseulamat,
teuma ureuëng nyang sombong ngon cungkak Droeneueh peutundok.

29 Droeneueh puhu panyôt ulôn;
TUHAN Allah ulôn nyang peu peungeuh ulôn nibak seupôt.
30 Droeneueh neupeuteuga ulôn mangat ulôn heuntam musoh;
deungon tulông Allah ulôn peuhanco peutahanan awaknyan.

31 Buet Po teu Allah sampoereuna
janji TUHAN jeuet teupeucaya.
Gobnyan lagée peurisai
keu mandum ureuëng nyang meulindong nibak Gobnyan.
32 Sabab TUHAN kheueh Po teu Allah;
Allah mantong nyang jeuet keu nyang bila geutanyoe.
33 Gobnyan kheueh Allah nyang ka geupeuteuga ulôn
dan nyang peusaneut rot ulôn aman.
34 Gobnyan nyang peuteuga gaki ulôn lagée gaki rusa,
dan nyang jaga keuseulamatan ulôn di ateueh gunong-gunong.
35 Gobnyan nyang latih ulôn pakriban cara muprang,
sampoe hase ulôn reuntang busur nyang paleng teuga.

36 TUHAN, Droeneueh kheueh nyang lindong dan peuseulamat ulôn,
dan nyang tumpang ulôn deungon kuasa Droeneueh;
ulôn hase meunang sabab tindakan Droeneueh.

---

[k] Meunurot saboh naseukah kuno *geupeudeungoe su droe Gobnyan.* Lam naseukah Ibrani na seunamah: ujeuen es dan ujeuen apui.
18:34: Hab. 3:19

37 Droeneueh jaga ulôn mangat ulôn
bék keunong teun,
dan ulôn hántom na reubah.
38 Laju ulôn tiyeub musoh lôn dan lôn
peutaloe awaknyan,
dan pantang lôn surot sampoe
awaknyan banmandum binasa.
39 Ulôn seumpom awaknyan sampoe
hana hasele jibeudôh,
awaknyan reubah hana meudaya
dimiyueb gaki ulôn.
40 Neubri ubak lôn teunaga mangat
hase lôn muprang,
dan beumeunang ateueh
musoh-musoh lôn.
41 Sampoe musoh lôn neuyue plueng
nibak ulôn;
dan soemantong ureuëng nyang
jibanci ubak ulôn TUHAN
neupeubinasa.
42 Awaknyan jikliek ngon jiteumawök,
teuma hana nyang hase tulông,
awaknyan jimeulakée ubak
TUHAN, teuma Gobnyan hana
geutem jaweueb.
43 Awaknyan ulôn peureumok lagée
abée nyang jipot lé angén,
dan ulôn sampôh lagée leuhôb
nibak binéh rot ueh raya.

44 Droeneueh neupeubeubaih ulôn
nibak kawöm nyang doraka,
dan neupeujeuet ulôn
keupeunguasa ateueh bansa-bansa;
bansa-bansa nyang hana lôn turi
jeuet namiet lôn.
45 Ureuëng-ureuëng aséng tundok
ubak ulôn
dan jitaát watée jideungoe peue
nyang lôn peurintah.
46 Beuhe awaknyan ka gadôh;
awaknyan yo dan jiteubiet lam
kuta jih.

47 TUHAN udeb! Teupujoe kheueh
nyang bila lôn!
Peu agong kheueh keubeusaran
Allah nyang peuseulamat lôn!
48 Gobnyan geubri keulôn meunang
ateueh musoh lôn;
bansa-bansa geupeutaklok dikeue
ulôn,
49 geupeuseulamat ulôn nibak
lawan-lawan lôn.
TUHAN, Neubri keu lôn meunang
ateueh musoh lôn,
Droeneueh lindong ulôn nibak
ureuëng-ureuëng nyang keujam.
50 Lé sababnyan ulôn peuagong
Droeneueh lamkawan bansa-bansa,
dan ulôn meunyanyoe lagu puja
ngon pujoe keu Droeneueh.

51 Po teu Allah geupeumeunang
nyang paleng rayeuk ateueh raja
Gobnyan,
Gobnyan teutab geugaséh keu
ureuëng nyang ka geupiléh,
na kheueh Nabi Daud deungon
keuturonan gobnyan keu siumu
masa.

Keuagongan TUHAN lamhai cebtaan dan lamhai hukôm Gobnyan

19 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi
Daud.

Keuagongan TUHAN lam cebtaan Gobnyan

2 Langét dimanyang jipeugah
keuagongan Allah,
dan cakrawala jijak peusampoe
karya Gobnyan.
3 Uroe nyang keu sa jijak peusampoe
ubak uroe nyang seulanjut jih;
malam nyang sa jijak peukisah
ubak malam nyang singoh nyan
teuma.
4 Hana nyang mariet atawa jimupoh
cakra,
hana su nyang na teudeungoe.
5 Teuma seruan Gobnyan
meuguncang bansaboh donya,
sampoe peusan nyan ubak
tieb-tieb ujong bumoe.
TUHAN geupeugöt rumoh di langét
keu sang surya,
6 bak watée beungoh sang surya
nyan jiteubiet
lagée teungku linto agam nyang
geuteubiet lam kama gobnyan,
lagée pahlawan nyang geumbira
geupeuphon jak geubot langkah
gobnyan.
7 Gobnyan geulisi langét phon nibak
ujong u ujong;
hana nyang hana keunong nibak
seu-uem gobnyan.

18:50: Rm. 15:9 **19:5:** Rm. 10:18

Hukôm TUHAN

8 Hukôm TUHAN nyan sampoereuna,
teupeuseugar jiwa.
Peurintah TUHAN jeuet teupeucaya,
teubri hikeumat keu ureuëng
nyang seudeurhana.
9 Peuratoran TUHAN nyan teupat,
keubit that teupeugalak até.
Peue nyang geupeuteutab lé TUHAN
nyan murni,
sampoe ureuëng laén hase
jipuphom.
10 Meubakti ubak TUHAN nyan gét,
hana piôh keu siumu masa.
Hukôm TUHAN nyan beutôi
dan ade banmandum.
11 Hukôm TUHAN leubeh meuyuém
nibak méuh murni,
dan leubeh maméh nibak
meulisan nyang aseuli.
12 Hamba Droeneueh geupeu ingat lé
banmandum nyan;
upah nyang paleng raya teupeuna
keu ureuëng nyang taát.

13 Hana nyang hase peusada keuhai
sisat jihnyan;
TUHAN, neupeubeubaih kheueh
ulôn nibak buet salah nyang
teusôm.
14 Neupeujiôh kheueh ulôn nibak
desya nyang teusaja,
bék neupeubiyeu ulôn jikuasa lé
awaknyan.
Teuma ulôn jeuet keu ureuëng hana
meucupa,
dan beubaih nibak peulanggaran
nyang brat.

15 Seumoga tutoe haba dan pikeran
ulôn meukeunong nibak Droeneueh,
ya TUHAN,
nyang lindong dan nyang teubôh
ulôn!

Doá teulakée beumeunang

20

Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

2 Seumoga TUHAN geujaweueb
droeneueh bak watée meukarat,
dan seumoga kuasa Allah Nabi
Yakub geulindong gata!
3 Seumoga Gobnyan geukirém
bantuan nibak Baét Gobnyan,
dan geujak tulông gata nibak
Bukét Sion.
4 Seumoga Gobnyan ingat keu
banmandum nyang gata peuseumah,
dan galak deungon banmandum
keureubeuen nyang gata tot.
5 Seumoga Gobnyan geubri peue
mantong nyang gata meuheuët,
dan geupeu jeuet banmandum
reuncana gata meuhase.
6 Dan kamoe meusurak geumbira
sabab gata meunang,
dan teuangkat bupanji keu
teupujoe Po teu Allah geutanyoe.
Seumoga TUHAN geupeukabui
banmandum nyang gata lakée.

7 Jinoenyoe barô kheueh ulôn teupeue
bahwa TUHAN geubri keumeunangan
ateueh raja nyang geupiléh.
TUHAN geujaweueb gobnyan di
syeuruga nyang suci;
lé kuasa TUHAN gobnyan
meuteumé meunang nyang paleng
raya.
8 Na ureuëng nyang jipeu deng-deng
geuritan prang jih,
dan na teuma nyang jipeu
deng-deng guda jih.
Teuma geutanyoe nyang tapeu
deng-deng ngon ta andalkan na
kheueh TUHAN, Allah geutanyoe.
9 Awaknyan teuma meugantoh dan
reubah,
teuma geutanyoe ta beudôh
teudong nyang kukoh.

10 Ya TUHAN, neubri kheueh
keumeunangan ateueh raja,
jaweueb kheueh kamoe[l] watée
kamoe meuhôi Droeneueh.

Pujoe kheueh ateueh keumeunangan

21

Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

2 Ya TUHAN, raja harok that sabab
Droeneueh ka neupeukong gobnyan;

[l] Meunurot padu padubboh naseukah kuno *jaweueb kheueh kamoe,* meunurot naseukah Ibrani: Gobnyan teuma geujaweueb.

gobnyan meusuka cita sabab
meunang nyang Droeneueh bri!
3 Droeneueh ka neupeupeunoh
keuheundak até gobnyan,
dan ka neubri peue nyang
geulakée lé gobnyan.

4 Droeneueh teuka ubak gobnyan
deungon beureukat nyang
meulimpah,
dan neupeungui mahkota méuh
ateueh ulée gobnyan.
5 Gobnyan geulakée udeb, laju neubri
keu gobnyan,
dan panyang umu keu siumu
masa.

6 Sabab sinulông Droeneueh gobnyan
ka jeuet keu ureuëng nyang lumpah
teuhoreumat,
neupeu jeuet gobnyan meusyeuhu
dan meugah that.
7 Neubri beureukat keu gobnyan lam
tieb-tieb watée;
keuhai teuka Droeneueh sampoe
jeuet gobnyan peunoh deungon
suka cita.

8 Raja geumeuharab ubak TUHAN
Nyang Mahamanyang,
gobnyan sabe lam aman sabab
gobnyan na kheueh geunaséh
TUHAN.
9 Gobnyan teuma geudrob
banmandum musoh geuh,
dan geuteun banmandum ureuëng
nyang banci Gobnyan.
10 Gobnyan teuka lagée apui nyang hu
meu ble-ble
keu teupeuhanco awaknyan.

Awaknyan teuma teupeuhanco lé
meureuka TUHAN,
dan lé apui hu nyang
teupeuhangoh peue nyang na.
11 Nibak keuturonan awaknyan hana
nyang tinggai bahpi meusaboh,
raja teuma geupeutaloe awaknyan
bube nyang na.

12 Meunyoe awaknyan jipeuget
reuncana jijak lawan raja,
tipée muslihat awaknyan hana
meuhase.

13 Gobnyan geutimbak aneuk panah
geuh,
sampoe awaknyan jigisa dan
jiplueng laju.

14 Kamoe pujoe Droeneueh ya TUHAN,
sabab rayeuk lumpah na kuasa
Droeneueh,
kamoe meuca-e ngon
meunyanyoe sira kamoe pujoe
keupeukasäan Droeneueh.

Doá óh watée gundah dan ca-e seumujo

22 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu:
Rusa óh watée beungoh. Zabur
Nabi Daud.

2 Allah ulôn, ya Allah lôn,
pakon Droeneueh neutinggai ulôn?
Ulôn meuhôi, teuma Droeneueh
teutab jiôh
dan hana neutulông ulôn.
3 Ya Allah ulôn, ulôn meuhôi óh
watée uroe,
teuma Droeneueh seungab
mantong.
Óh watée malam ulôn meudoá,
até ulôn teutab meutampo-tampo.
4 Teuma Droeneueh na kheueh Raja
Nyang Mahasuci,
nyang jipujoe-pujoe lé Israel.
5 Indatu kamoe meuharab that ubak
Droeneueh,
awaknyan meuharab, dan
Droeneueh neupeuseulamat
awaknyan.
6 Awaknyan jimeulakée ubak
Droeneueh dan peuseuliseh nibak
meubagoe bala;
awaknyan meuharab dan hana
neupeukeucewa.

7 Teuma ulôn nyoe na kheueh glang,
bukon manusia,
jiteuoh-teuoh ngon jihina lé
rakyatba.
8 Banmandum ureuëng nyang kalon
ulôn jihina lôn,
jipeuhirôt bibi dan jipeu asek
ulée.
9 Kheun awaknyan, "Bah kheueh
jihnyan jipeubangga TUHAN,
mangat TUHAN geupeuseulamat
jihnyan,

22:2: Mat. 27:46, Mrk. 15:34 **22:8:** Mat. 27:39, Mrk. 15:29, Luk. 23:35 **22:9:** Mat. 27:43

meunyoe TUHAN galak keu
jihnyan!"
10 Droeneueh kheueh nyang peuteubiet
ulôn lam pruet ma,
dan nyang peujeuet ulôn aman
lam pangkée po ma.
11 Yoh phon lahé u donya nyoe,
naséb ulôn na dalam jaroe
Droeneueh,
dan yoh mantong ulôn na lam
pruet ma, Droeneueh kheueh
Allah ulôn.
12 Bék kheueh jiôh, sabab bahya ka tô
that-that,
dan hana nyang tulông lôn.

13 Lagée kawan banteng, musoh jijak
udom ulôn,
lagée banteng klét di Basan
awaknyan jikeupong ulôn.
14 Awaknyan jipeukeue ulôn deungon
babah jih teuhah,
lagée singa nyang teumauém dan
jiteumeugöm.

15 Teunaga ulôn habéh lagée ié nyang
rho,
banmandum tuleueng ulôn
leukang nibak sandi jih,
até ulôn meuliléh saban lagée
lilen.
16 Rukuéng ulôn[m] tho kreng lagée
pempeng kaca,
lidah ulôn meuleukek nibak
langét-langét babah lôn.
TUHAN, neutinggai ulôn di ateueh
abée
lagée ureuëng nyang ka maté.

17 Ulôn jikeupong lé geurombolan
ureuëng jeuhet;
lagée kawan asée awaknyan
jiudom ulôn,
sira teutob[n] jaroe ngon gaki.
18 Banmandum tuleueng ulôn hase lôn
itong,
musoh jingieng ateueh ulôn
sibagoe tuntonan.
19 Awaknyan jibagi-bagi peukayan
ulôn,
dan ji rhom undi ateueh jubah lôn.

20 Teutapi Droeneueh, bék kheueh
jiôh, ya TUHAN,
neuteuka bubagah neutulông ulôn,
sabab Droeneueh kheueh teunaga
ulôn.
21 Neupeusie kheueh nyawöng ulôn
nibak mata peudeueng,
dan neupeuseulamat kheueh ulôn
nibak jiteugom lé asée.
22 Ulôn hana meudaya,[o] neupeulheueh
kheueh ulôn
nibak luengkée banteng dan nibak
babah singa.

23 Buet Droeneueh nyan ulôn calitra
ubak bubena syedara ulôn;
nibak rapat umat Droeneueh ulôn
puja-pujoe Droeneueh.
24 Pujoe kheueh Gobnyan, hai
ureuëng-ureuëng taqwa!
Peu agong kheueh Gobnyan, hai
banmandum keuturonan Nabi
Yakub!
Sujut kheueh ubak Gobnyan, hai
banmandum keuturonan Israel!
25 Sabab Gobnyan hana geupandang
hina keu ureuëng nyang teuseupet,
dan hana geuanggab remeh
keuseungsaraan jihnyan.
Gobnyan hana geupaleng nibak
ureuëng nyan,
teuma geudeungoe meunyoe
jilakée tulông ubak Gobnyan.

26 Di teungoh ureuëng ramé nyang
meusapat teutab ulôn pujoe
Droeneueh,
sabab banmandum nyang ka
Droeneueh peubuet.
Dikeue umat nyang taqwa
ulôn peuseumah keureubeuen
nyang ka ulôn peujanji.
27 Ureuëng gasien teuma jimakheun
sampoe troe;
ureuëng nyang teuka ubak TUHAN
teuma jipujoe Geuhnyan.
Seumoga gata seujahteura siumu masa!

28 Banmandum bansa teuma ji-ingat
ubak TUHAN dan teuma jiriwang
ubak Gobnyan,

---

[m] *rukuéng ulôn:* Keumungkenan that nyan kheueh makna jih. Meunurot naseukah Ibrani: Teunaga ulôn.
[n] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *teutob,* meunurot naseukah Ibrani: teupeurusak. [o] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *Ulôn hana meudaya,* meunurot naseukah Ibrani: Gata tajaweueb ulôn.
22:16: Yah. 19:28 **22:19:** Mat. 27:35, Mrk. 15:24, Luk. 23:34, Yah. 19:24 **22:23:** Ibr. 2:12

banmandum sukée bansa teuma
jisujut jiseumah Gobnyan.
29 Sabab TUHAN kheueh nyang mat
kuasa,
Gobnyan nyang mat peurintah
ateueh bansa-bansa.

30 Banmandum ureuëng rayeuk teuma
jisujut dikeue Gobnyan,[p]
dan banmandum manusia fana
teuma jisujut jiseumah Gobnyan.
31 Angkatan-angkatan nyang teuka
dudoe meubakti ubak TUHAN,
ureuëng nyan teuma jipeusampoe
tron-meutron.
32 Ubak bansa nyang lahé dudoe
teuma jipeusampoe
bahwa TUHAN ka geupeuseulamat
umat Gobnyan.

TUHAN nyang rabe ulôn

23 Zabur Nabi Daud.

TUHAN lagée sidroe ureuëng
meurabe keu ulôn,
ulôn hana kureueng meusapeue pi.
2 Gobnyan geupeu éh ulôn
di ateueh blang naleueng nyang
ijo.
Dan geubimbéng ulôn
ubak ié nyang teunang.
3 Geubri keulôn teunaga nyang barô,
dan geupapah ulôn ubak rot
nyang beuna,
nyang sisuai deungon janji
Gobnyan.
4 Bahpi ulôn rhot lam barieh nyang
seupôt,
teuma diulôn hana lôn takot
keubahya,
sabab Droeneueh nyang jeuet
keungon ulôn.
Droeneueh neulindong ulôn
lagée ureuëng meurabe jijaga
bubiri jih deungon tungkat dan
gada.

5 Droeneueh nyang keubah khanuri
keu ulôn
dikeue mata lawan ulôn.



Sidroe tukang meurabe teungoh jirabe saboh kawan bubiri (23:1)

[p] *jisujut dikeue Gobnyan:* Keumungkenan that nyan kheueh makna jih. Meunurot naseukah Ibrani: awaknyan ka jimakheun dan jisujut.
23:2: Why. 7:17

Droeneueh neusambot ulôn
lagée jamé nyang mulia.
Droeneueh nyang peuhidang keu ulôn
ié jieb nyang lazat meulimpah ruah.
6 Ulôn teupeue Droeneueh jroh keu ulôn,
dan sabe neugaséh keu ulôn.
Teuma ulôn jeuet tinggai di Baét Droeneueh,
simantong ulôn udeb.

Raja Mulia

24 Zabur Nabi Daud.

Atra TUHAN kheueh bumoe ngon asoe jih,
donya dan banmandum nyang tinggai di ateueh nyan.
2 Gobnyan nyang peuduek dasai jih di ateueh laôt,
dan nyang peudong di ateueh ié nyang lhók.

3 Soe kheueh nyang jeuet ék u ateueh Bukét TUHAN,[q]
dan tamong u dalam Baét Gobnyan?
4 Ureuëng nyang hana meucupa pikeran dan buet jih,
nyang hana jimeusumpah peuleusu dan hana jiseumah beurala.
5 Ureuëng nyan kheueh nyang teuma geubri beureukat dan geupeuseulamat lé TUHAN,
dan Allah keudroe nyang peugah hana meusalah.
6 Meunan kheueh ureuëng nyang teuka meuhadab Allah,
nyang teuka jijak seumah Allah Nabi Yakub.

7 Neubuka kheueh rayeuk-rayeuk geureubang tuha,
mangat geutamong Raja nyang mulia.
8 Soe kheueh Raja nyang mulia nyan?
Gobnyan kheueh TUHAN nyang peukasa;
TUHAN nyang peunoh kuasa,
nyang meujaya dimideuen prang ngaza.

9 Peuhah kheueh beurayeuk geureubang tuha,
mangat geutamong Raja nyang mulia.
10 Soe kheueh Raja nyang mulia nyan?
TUHAN Nyang Mahakuasa,
Gobnyan kheueh Raja nyang mulia!

Doá teulakée bimbéngan dan peulindongan

25 Zabur Nabi Daud.

Ubak Droeneueh, ya TUHAN, ulôn meulakée deungon doá,
2 ya Allah lôn, ulôn peucaya ubak Droeneueh!
Bék neupeubiyeu ulôn nyoe jipeumalée,
dan jisurak lé musoh-musoh lôn.
3 Ureuëng nyang meukhianat ubak Droeneueh teuma geupeumalée,
teuma nyang peucaya ubak Droeneueh hana teuma geupeukeucewa.

4 Neutunyok kheueh keuheundak Droeneueh keu ulôn, ya TUHAN,
neupeugah kheueh peue nyang harôh ulôn peubuet.
5 Neupeurunoe kheueh dan neubimbéng kheueh ulôn
mangat udeb lôn nyoe sisuai deungon keuheundak Droeneueh,
sabab Droeneueh kheueh Allah nyang peuseulamat ulôn,
nyang jeueb-jeueb watée ulôn meuharab ubak Droeneueh.

6 Ingat kheueh keubaiékan dan geunaséh Droeneueh, ya TUHAN,
nyang TUHAN tunyok yoh lôn watée awaiphon.
7 Neupeu amphon kheueh desya dan keusalahan masa muda lôn,
ingat kheueh ulôn nyang sisuai deungon gaséh dan keubaiékan Droeneueh.

[q] Bukét TUHAN: Kalon 2:6.
24:1: 1Kor. 10:26 **24:4:** Mat. 5:8

8 Sabab TUHAN na kheueh gét dan
ade,
Gobnyan geutunyok rot keu
ureuëng nyang sisat.
9 TUHAN geubimbéng ureuëng nyang
miyueb até,
dan geupeurunoe awaknyan
keuheundak Gobnyan.
10 Ureuëng nyang taát ubak peujanjian
dan huköm Gobnyan,
geupeutimang deungon gaséh dan
seutia.

11 TUHAN, neupeu amphon kheueh
ulôn nyang sisuai deungon janji
Droeneueh,
sabab raya that keusalahan
ulôn.
12 TUHAN geupeurunoe keu ureuëng
nyang taqwa
rot nyang harôh awaknyan jak.
13 Awaknyan teuma teutab udeb
makmu,
aneuëk cucoe awaknyan teuma
jiteurimong tanoh pusaka.
14 TUHAN na kheueh sahabat ureuëng
nyang taqwa
Gobnyan geupeugah meukeusut
Geuh keu awaknyan.

15 Mata ulôn teutab teuarah ubak
TUHAN,
sabab Gobnyan nyang
peuseulamat ulôn nibak mara
bahya.
16 Neupandang kheueh ulôn, dan
gaséh kheueh keu ulôn,
sabab Gobnyan geupeuseulamat
ulôn nibak bahya.
17 Keusosahan até ulôn seumaken
meutamah
neupeubeubaih kheueh ulôn nibak
teuseupet nyoe.
18 Neungieng kheueh seungsara dan
keusosahan lôn,
dan neupeu amphon kheueh
banmandum desya-desya ulôn.

19 Neungieng kheueh padubnale
musoh-musoh lôn;
awaknyan that-that jibanci keu
ulôn.
20 Neujaga dan neupeuseulamat
kheueh ulôn,
mangat ulôn hana meuteumé
malée.
Sabab ulôn meulindong ubak
Droeneueh.
21 Seumoga keubaiékan dan
keujujoran nyang kawai ulôn,
sabab ulôn meuharab ubak
Droeneueh.

22 Ya Allah, neupeubeubaih kheueh
umat Droeneueh nibak banmandum
keugundahan.

Doá ureuëng nyang hana meusalah

26 Zabur Nabi Daud.

Neubri kheueh keuadelan keu ulôn,
ya TUHAN,
sabab ulôn udeb deungon até
nyang jujoe.
Ulôn meuharab ubak TUHAN,
dan hana ragu meubacut pih.
2 Neuseulidek kheueh ulôn, ya TUHAN,
dan neu ujoe kheueh ulôn,
neupeureksa kheueh nyang lôn
meuheuet dan pikeran lôn.
3 Ulôn sabe ingat keu geunaséh
Droeneueh,
dan teutab seutia ubak
Droeneueh.[r]

4 Ulôn hana lôntem meusapat ngon
ureuëng tukang teumipée,
atawa lôn meungon deungon
ureuëng munafék.
5 Ulôn banci keu kawan ureuëng
nyang jipeubuet jeuhet,
kawöm nyang jeuhet ulôn peusie.

6 Ulôn rhah jaroe lôn tanda hana
meusalah,
dan ulônjak keulileng miseubah
Droeneueh, ya TUHAN,
7 sira lôn meuca-e ngon nyanyoe
syuko,
dan lôn peusampoe buet-buet
Droeneueh nyang lumpah kagom.

8 Ulôn cinta ubak Baét Droeneueh,
ya TUHAN,
teumpat Droeneueh tinggai
deungon peunoh keuagongan.
9 Bék neupoh ulôn meusajan ureuëng
nyang meudesya,

[r] *teutab seutia ubak Droeneueh,* atawa: keuseutiaan Droeneueh sabe teubimbéng ulôn.

atawa neutarek nyawöng lôn
meusigoe ngon ureuëng nyang
galak jiroe darah gob.
10 Awaknyan hana jipiôh jipeubuet
jeuhet,
dan sabe siab jiteurimong
sugok.

11 Teuma ulôn udeb deungon até
nyang jujoe,
neugaséh kheueh dan
neupeubeubaih kheueh ulôn.

12 Teuma aman kheueh ulôn nibak
mara bahya,
ulôn teuma lôn pujoe TUHAN
nibak teumpat umat Gobnyan
meusapat.

Doá seumujoe

27 Zabur Nabi Daud.

TUHAN na kheueh trang ulôn dan
keuseulamatan lôn,
hana nyang ulôn takot.
TUHAN na kheueh kuta teumpat lôn
meulindong,
ulôn hana yo meubacut pih.

2 Meunyoe lôn jiheuntam lé ureuëng
jeuhet nyang keuneuk peumaté lôn,
awaknyan kheueh nyang
meugantoh dan reubah.
3 Bahpi ulôn jikeupong lé pasokan
nyang raya,
teuma ulôn hana teumakot.
Bahpi beureutoh prang jilawan lôn,
ulôn teutab meuharab.[s]

4 Teuma sapeue nyang ulôn lakée
ubak TUHAN,
dan nyoe kheueh nyang ulôn
harab:
Tinggai teutab di Baét TUHAN
simantong ulôn udeb,
mangat lôn rasa pakriban gét
TUHAN keu ulôn
dan lôn lakée bimbéngan
Gobnyan.
5 TUHAN geulindong ulôn watée ulôn
ka meukarat;
Gobnyan geusöm ulôn didalam
Baét Geuh,
dan geu beuôt ulôn u ateueh
gunong batée.
6 Jinoenyoe ulôn ka meunang ateueh
musoh nyang na bansilingka lôn;
teuma deungon surak nyang
meuhubo ulôn peuseumah
keureubeuen syuko di Baét
Droeneueh;
ulôn keuneuk meuca-e dan lôn
pujoe TUHAN.

7 Ya TUHAN, deungoe kheueh
meunyoe ulôn meulakée ubak
Droeneueh,
neugaséh kheueh keu ulôn dan
neujaweueb kheueh lôn!
8 Droeneueh meufeureuman,[t] "Teuka
kheueh jak seumah ulôn."
Ulôn jaweueb, "Ulôn deungon
reujang lôn teuka, ya TUHAN;
9 bék kheueh neumusöm nibak
ulôn."

Bék kheueh neubeungéh dan
neutulak hamba Droeneueh,
sabab Droeneueh nyang ka
neutulông ulôn.
Bék kheueh neutiek atawa
neutinggai ulôn,
ya Allah, nyang peuseulamat ulôn.
10 Bahpi ayah ngon ma geutinggai
ulôn,
teuma Allah teutab neupeulara
ulôn.

11 Neutunyok kheueh bak ulôn
keuheundak Droeneueh, ya TUHAN,
neubimbéng kheueh ulôn bak
jalan nyang beuna,
sabab musoh ulôn le lumpah na.
12 Bék neujok ulôn ubak nafeusu
lawan ulôn,
nyang seurang ulôn deungon
duseuta dan jiancam teuma.

13 Ulôn yakén teuma lôn rasa
keubaiékan TUHAN
lam udeb lôn lam donya nyoe.
14 Meuharab kheueh ubak TUHAN,
peukong kheueh dan peuteutab
kheueh até droeneueh;
nyoe, meuharab kheueh ubak
TUHAN.

---

[s] *teutab meuharab,* atawa: hana patah seumangat. [t] *Droeneueh meufeureuman:* meunurot naseukah Ibrani: Ulôn meupeugah.

Doá teulakée tulông

28 Zabur Nabi Daud.
Ya TUHAN, ubak Droeneueh ulôn meulakée,
Droeneueh nyang bila ulôn,
deungoe kheueh ulôn meulakée.
Meunyoe Droeneueh neuiemdroe ateueh ulôn,
ulôn nyoe lagée ureuëng nyang tamong u dalam jrat.
2 Neudeungoe kheueh peue nyang ulôn lakée meunyoe ulôn ka lôn kliek lôn lakée tulông,
dan lôn beuôt jaroe lôn meuhadab u Baét Droeneueh nyang suci.
3 Bék neupeubinasa ulôn meusajan deungon ureuëng doraka,
meusajan ureuëng nyang jipeubuet jeuhet.
Meunyoe jipeugah haba awaknyan deungon ramah lom sopan,
teuma até awaknyan peunoh deungon nyang kuto dan nyang jeuhet.
4 Huköm kheueh awaknyan sabab buet droe jih nyang lagée nyan,
sabab buet nyang jeuhet nyang jipeubuet lé awaknyan.
Neuhuköm kheueh awaknyan nyang sisuai deungon buet nyang jipeubuet lé droe jih nyan;
bri kheueh awaknyan huköman nyang sisuai.
5 Awaknyan hana jipeureumen peue nyang geupeubuet lé TUHAN,
atawa peue nyang geupeubuet lé Gobnyan.
Teuma Gobnyan geuhuköm awaknyan,
dan geupeubinasa awaknyan keu siumu masa.

6 Teupujoe kheueh TUHAN,
sabab Gobnyan ka geudeungoe peue nyang ulôn lakée.
7 TUHAN peulindong dan nyang bila ulôn,
ulôn peucaya ubak Gobnyan.
Gobnyan geutulông dan nyang peu mangat até ulôn,
ulôn pujoe Gobnyan deungon ca-e dan nyanyoe syuko.
8 TUHAN geubri teunaga keu umat Gobnyan,
Gobnyan geubila dan geupeuseulamat raja nyang geupiléh lé Gobnyan keudroe.
9 Peuseulamat kheueh umat Droeneueh, ya TUHAN,
neubri beureukat kheueh keu ureuëng-ureuëng milék Droeneueh.
Beujeuet kheueh lagée sidroe ureuëng meurabe keu awaknyan,
dan neujaga kheueh awaknyan keu siumu masa.

Su TUHAN lam angén badée

29 Zabur Nabi Daud.
Pujoe kheueh TUHAN, hai makhluk-makhluk syeuruga,
pujoe kheueh keuagongan dan kuasa Gobnyan.
2 Pujoe kheueh nan TUHAN nyang mulia
neuseumah kheueh Gobnyan deungon teungui peukayan iébadat.[u]

3 Allah nyang agong meusu lagée geulanteue di ateueh laôt,
su Gobnyan meugeunta di ateueh laôt raya.
4 Su TUHAN teudeungoe,
peunoh kuasa dan keumeugahan.

5 Su TUHAN sampoe reubah bubena bak kayée,
dan patah bak kayée ceumara Libanon.
6 Gunong Libanon geupeujeuet sampoe meulumpat lagée aneuëk leumô,
dan Gunong Siryon jimeugluéng lagée aneuëk banteng.

7 Su TUHAN
sampoe jiteubiet kilat muble ji seumama.
8 Su TUHAN sampoe meuhayak padang pasie,

[u] *deungon teungui peukayan iébadat,* atawa: meunyoe Gobnyan geupeuleumah droe.
28:4: Why. 22:12 **29:1-2:** Zab. 96:7-9

dan TUHAN geuguncang padang
pasie Kades.
9 Su TUHAN sampoe meuyok-yok
bak-bak kayée beurangan,[v]
dan luröh bubena ôn-ôn kayée di
gle;
dan di Baét TUHAN umat Gobnyan
jimeuhôi,
"Pujoe kheueh TUHAN!"

10 TUHAN meukuasa ateueh ié raya,
Gobnyan meukuasa sibagoe Raja
keu siumu masa.
11 Seumoga TUHAN geubri teunaga
keu umat Gobnyan,
dan geupeujeuet awaknyan
seujahteura.

Doá syuko

30 Zabur Nabi Daud. Ca-e keu teureu-
seumi Baét Allah.

2 Ulôn pujoe Droeneueh, ya TUHAN,
sabab Droneueh ka
neupeuseulamat ulôn
dan hana neupeubiyeu musoh
ulôn jisurak lôn.
3 TUHAN Allah ulôn, ulôn meuhôi
Droeneueh lôn lakée tulông,
dan Droeneueh neupeupuléh
ulôn.
4 Droeneueh nyang peuseuliseh ulôn
nibak álam mawöt,
dan peu udeb ulôn nibak
lamkawan ureuëng-ureuëng maté.

5 Meuca-e kheueh lagu puja ngon
pujoe keu TUHAN,
hai umat Gobnyan nyang seutia,
dan meusyuko kheueh ubak
Nyang Mahasuci.
6 Sabab TUHAN geubeungéh na
kheueh sikeujab,
meunyoe nyang jroh-jroh sabe na
siumu masa.
Bak watée malam sabe ulôn mo,
teuma beungoh uroe ulôn
meugeumbira.

7 Watée meurasa aman ulôn peugah,
"Ulôn hana soe peutaloe!"
8 Sabab Droeneueh gét that até keu
ulôn, ya TUHAN,
Droeneueh peujeuet ulôn lagée
gunong nyang kukoh.
Teuma óh lheueh nyan Droeneueh
neumusöm nibak ulôn,
dan ulôn jiteuka teumakot.

9 Ubak Droeneueh, ya TUHAN, ulôn
meulakée,
ubak TUHAN ulôn meuharab,
10 "Keupeue guna jih nibak
Droeneueh meunyoe ulôn maté
dan jipeutron u dalam kubu?
Peu kheueh mungken ureuëng maté
jipujoe Droeneueh
dan jijak peusampoe keuhai seutia
Droeneueh?
11 Deungoe kheueh, ya TUHAN, dan
neugaséh kheueh keu ulôn.
TUHAN tulông kheueh ulôn!"

12 Mo ulôn nyang meuba-e ka
neu-ubah jeuet keu meunari nyang
geumbira,
neucok keuseudehan ulôn dan
neupeupeunoh lôn deungon suka
cita.
13 Dan ulôn hana kutem iem droe;
ulôn meuca-e lagu seumujoe keu
Droeneueh, ya TUHAN Allah lôn,
dan meusyuko ubak Droeneueh
keu siumu masa!

Meuharab ubak TUHAN

31 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi
Daud.

2 Ubak Droeneueh ulôn meulindong,
ya TUHAN,
bék neupeubiyeu ulôn nyoe
jipeukeucewa.
Peuseulamat kheueh ulôn deumi
keuadelan Droeneueh
3 deungoe kheueh ulôn dan
peubeubaih kheueh ulôn deungon
sigra.
Neupeujeuet kheueh keu ulôn lagée
gunong batée
teumpat ulôn meulindong,
lagée kuta nyang khong,
diteumpat nyan ulôn seulamat.

4 Nyoe, Droeneueh lagée gunong
batée

---

[v] *meuyok-yok bak-bak kayée beurangan:* keumungkenan that nyan makna jih. Meunurot naseukah Ibrani: teupeujeuet rusa meu aneuëk.

dan kuta nyang khong keu ulôn!
Neubimbéng kheueh ulôn
nyang sisuai deungon janji
Droeneueh.
5 Neupeulheueh kheueh ulôn nibak
taron nyang jipasang keu ulôn,
sabab Droeneueh kheueh teumpat
ulôn meulindong.
6 U dalam jaroe Droeneueh ulôn
seurah droe;
Droeneueh peubeubaih ulôn,
ya TUHAN, Allah nyang seutia.

7 Ureuëng nyang seumah beurala
Droeneueh banci;
teuma ulôn teutab peucaya ubak
TUHAN.
8 Ulôn geumbira dan meusukaria
sabab Droeneueh teutab neugaséh
keu ulôn.
Droeneueh neungieng deurita ulôn
dan neupakoe that keu apoh apah
lôn.
9 Droeneueh hana neupeubiyeu ulôn
jiteun lé musoh,
teuma neupeubiyeu ulôn, lôn jak
deungon beubaih.

10 Neugaséh kheueh ulôn, ya TUHAN,
sabab ulôn lam keusosahan;
mata ulôn peudeh sabab laloe lôn
mo,
jiwa raga lôn meurana.
11 Udeb lôn habéh lam peundeuritaan,
dan thon-thon lôn rasa lam apoh
apah.
Teunaga lôn meukureueng sabab
buet lôn nyang jeuhet,
dan tuleueng-tuleueng lôn sampoe
rapoh.

12 Ulôn habéh jipeukém lé
banmandum musoh lôn,
meunan cit lé dumna kawöm
silingka.
Banmandum rakan lôn teukeujot
watée jingieng keuadaan lôn,
dan awaknyan jiplueng meunyoe
meurumpok deungon lôn nibak
rot ueh raya.
13 Ulôn jipeutuwoe lagée jituwoe keu
ureuëng maté,
dan jipeujeuet lagée barang nyang
jitiek hana meuguna.

14 Dipat mantong na keusosahan;
ulôn deungoe jimeusáh-sáh lé
musoh lôn.
Awaknyan ka sipakat jilawan ulôn,
dan jipeugöt reuncana keu jijak
poh ulôn.

15 Teuma ulôn meuharab ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
sabab Droeneueh kheueh Allah
ulôn.
16 Droeneueh sabe neupeulara ulôn;
neupeuseulamat kheueh ulôn
nibak musoh-musoh lôn,
dan nibak ureuëng-ureuëng nyang
jilet-let lôn.
17 Seumoga Droeneueh jeuet nibak
hamba Neuh;
neupeuseulamat kheueh ulôn
sabab gaséh Droeneueh.
18 Bék neupeubiyeu ulôn meuteumé
malée, ya TUHAN,
sabab ulôn meulakée ubak
Droeneueh.
Bah kheueh ureuëng jeuhet
neupeumalée,
dan deungon seungab-seungab
jitron u dalam donya ureuëng
maté.
19 Neusumpai kheueh babah bubena
ureuëng nyang sulet
nyang deungon sombong
jipeuhina ureuëng jujoe.

20 Padubna le meulimpah-limpah
keubaiékan Droeneueh
nyang Droeneueh keubah keu
ureuëng taqwa!
Soe mantong ureuëng jingieng
keubaiékan nyang Droeneueh
peubuet,
keu ureuëng nyang meulindong
ubak Droeneueh.
21 Droeneueh söm awaknyan lam
lindongan Droeneueh
lé siasat ureuëng jeuhet;
neujaga awaknyan lam lindongan
Droeneueh
ateueh peue nyang jitudoh lé
lawan.

22 Teupujoe kheueh TUHAN!
Nyang lumpah that hebat
geunaséh Gobnyan keu ulôn,

31:6: Luk. 23:46

watée ulôn jikeupong dan
jiseurang.
23 Teungoh lôn bingong lôn sangka
TUHAN geuböih ulôn nibak
hadirat Gobnyan.
Teuma Gobnyan ka geudeungoe
peue nyang ulôn lakée
watée ulôn meulakée ubak Gobnyan.

24 Cinta kheueh TUHAN, hai
banmandum umat Gobnyan,
TUHAN geulindong ureuëng nyang
seutia.
Teuma ureuëng nyang cungkak
ngon sombong geuhuköm lé
Gobnyan
deungon ázeub nyang hana teukira.
25 Peuteuga dan peukong kheueh até
gata,
gata banmandum nyang meuharab
ubak TUHAN!

Peungakuan dan peuamphon

32 Zabur Nabi Daud. Ca-e peulajaran.

Mubahgia kheueh ureuëng
nyang desya jih geupeu amphon,
dan buet jih nyang salah
geupeumeuáh.
2 Mubahgia kheueh ureuëng
nyang buet jih jeuhet hana geu
itong lé TUHAN,
dan nyang hana galak teumipée.

3 Simantong ulôn hana lôn aku desya
lôn, ulôn meurana
sabab apoh apah tieb-tieb watée.
4 Uroe malam Droeneueh neuteugon
ulôn, ya TUHAN,
teunaga lôn habéh lagée meuadée
lam uroe kha.

5 Laju lôn aku desya ulôn ubak
Droeneueh,
keusalahan lôn hana nyang ulôn
söm.
Ulôn peuputôh ulôn aku hainyan
nibak Droeneueh,
dan Droeneueh neupeu amphon
banmandum desya ulôn.

6 Sababnyan tieb-tieb ureuëng nyang
salah nyang sigetjih bék
putôh-putôh jimeudoá
óh watée jihnyan jirasa ka
meukarat,
dan meunyoe teuka ié beuna laju
teuka keusosahan,
ureuëng nyan hana keunong ié
raya.
7 Droeneueh kheueh teumpat ulôn
musöm,
neupeubeubaih ulôn nibak apoh
apah.
Teuma lôn meusurak kareuna
geumbira,
sabab Droeneueh ka
neupeuseulamat ulôn.

8 TUHAN meufeureuman,
"Ulôn teuma Lôn tunyok rot
nyang harôh gata jak,
gata Lôn bimbeng dan Lôn bri
naseuhat.
9 Bék lagée guda nyang hana meuakai,
nyang harôh teukeundali deungon
keukang dan talo mangat jitem
jak."

10 Ureuëng meudesya
meutumpôk-tumpôk jitimpok
deungon seungsara;
teuma ureuëng nyang meuharab
ubak TUHAN
teutab geupeulindong lé geunaséh
Gobnyan.
11 Hai ureuëng-ureuëng saléeh,
meugeumbira kheueh dan meusuka
cita kheueh
sabab peue nyang ka geupeubuet
lé TUHAN.
Meusurak geumbira, hai
banmandum ureuëng nyang jujoe
até!

Lagu puja ngon pujoe

33 Hai ureuëng-ureuëng saléeh, meu-
surak geumbira kheueh
sabab peue nyang ka geupeubuet
lé TUHAN;
patot that lé ureuëng jujoe
jipujoe-pujoe.
2 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
deungon keucapi,
meuca-e kheueh keu Gobnyan
deungon ji-iréng lé irama musik.
3 Neu ca-e kheueh lagu nyang barô
keu TUHAN,

32:1-2: Rm. 4:7-8 32:5: 2Sam. 12:13

peumeu én kheueh keucapi
deungon beujroh-jroh dan
meusurak kheueh deungon
geumbira!

4 Banmandum peue nyang geukheun
lé TUHAN jeuet teupeucaya;
Gobnyan seutia ubak peue
mantong nyang geupeubuet.
5 Gobnyan geucinta ubak keujujoran
dan keuadelan;
bansaboh bumoe peunoh deungon
gaséh Gobnyan.

6 TUHAN geubri peurintah, teuma
langét pi teucebta;
mata uroe, buleuen dan bintang
geupeujeuet deungon sabda
Gobnyan.
7 Banmandum ié laôt geugumpôi bak
saboh teumpat,
samudra nyang raya laju geuteun
bak saboh beudongan.

8 Bah kheueh bansaboh bumoe jitakot
keu TUHAN
dan peunduduek donya
jihoreumat Gobnyan.
9 Sabab Gobnyan meusabda, laju
banmandum geupeujeuet;
Gobnyan geubri peurintah, teuma
banmandum nyan hase na.

10 TUHAN geupeu bateue peue nyang
jireuncana lé bansa-bansa,
niet awaknyan laju geusampôh
rata.
11 Teuma reuncana TUHAN teutab
meuteun,
reuncana Gobnyan teutab na
sipanyang jamén.
12 Mubahgia kheueh bansa nyang
jiaku TUHAN sibagoe Allah jih,
mubahgia kheueh umat nyang
geupiléh lé Gobnyan jeuet keuhak
milék Gobnyan!

13 Didalam syeuruga TUHAN geukalon
u miyueb,
dan Gobnyan geukalon
banmandum umat manusia.
14 Nibak takhta Gobnyan TUHAN
geupeurati banmandum makhluk
nyang tinggai di ateueh bumoe.

15 Gobnyan kheueh nyang peusaneut
até awaknyan,
dan geuteupeue peue mantong
nyang jipeubuet lé awaknyan.

16 Raja hana hase meunang deungon le
tantra,
sipa-i hana seulamat sabab le
teunaga jih.
17 Guda hana hase teucok
keubangga mangat jeuet
keumeunang,
teunaga jih nyang rayeuk hana
hase teupeuseulamat droe jih.

18 TUHAN geujaga ureuëng-ureuëng
nyang taqwa
nyang meuharabkan geunaséh
Gobnyan.
19 Gobnyan geupeuseulamat awaknyan
nibak mawöt,
dan geupeu udeb awaknyan bak
watée musém deuk.

20 Teuma geutanyoe meuharab ubak
TUHAN,
Gobnyan kheueh nyang tulông
dan nyang bila geutanyoe.
21 Geutanyoe meusukaria sabab
Gobnyan
dan peucaya ubak nan Gobnyan
nyang suci.

22 Seumoga kamoe teutab Droeneueh
gaséh, ya TUHAN,
sabab kamoe meuharab ubak
Droeneueh mantong.

Puja ngon pujoe ubak keubaiékan TUHAN

34 Zabur Nabi Daud, bak watée
gobnyan pura-pura hana waraih
pikeran dikeue Abimelekh, sampoe
gobnyan jiuse dan laju geujak.

2 Ulôn keuneuk meusyukoe ubak
TUHAN tieb-tieb watée,
dan hana piôh-piôh lôn pujoe
Gobnyan.
3 Ulôn keuneuk meubangga droe
sabab buet TUHAN;
seumoga ureuëng nyang
teutindéeh ngon teuseupet
jideungoe dan meugeumbira.

34:1: 1Sam. 21:13-15

4 Agong kheueh TUHAN meusajan
deungon ulôn,
jak meusajan-sajan ta peumulia
nan Gobnyan.

5 Ulôn meudoá ubak TUHAN, dan
Gobnyan geujaweueb,
dan geupeuleuh ulôn nibak
banmandum teumakot.
6 Ureuëng teuseupet ngon teutindéeh
meuharab ubak Gobnyan dan
meugeumbira,
awaknyan hana alasan keujeuet
keumalée.
7 Ureuëng manglang jimeuhôi dan
TUHAN geujaweueb,
geupeubeubaih awaknyan nibak
banmandum nyang teuseupet.
8 Malaikat TUHAN geukawai ureuëng
nyang taqwa,
dan geupeubeubaih awaknyan
nibak banmandum bahya.

9 Rasa kheueh keudroe pakriban get
jih TUHAN,
mubahgia kheueh ureuëng nyang
meulindong ubak Gobnyan.
10 Horeumat kheueh TUHAN, hai
kawöm umat Gobnyan,
sabab ureuëng taqwa hana
kureueng meusapeue pi.
11 Singa-singa pih deuk sabab
kureueng peunajoh;
teuma ureuëng nyang seumah
TUHAN hana kureueng sapeue pih.

12 Deungoe kheueh, hai
aneuëk-aneuëk banmandum,
ulôn peurunoe gata pakriban cara
teuhoreumat TUHAN.
13 Peu kheueh na meuheuët mangat
panyang umu
dan tanékmat nyang gét-gét?
14 Bék tapeuteubiet tutoe haba nyang
jeuhet,
dan bék tagalak keu tipée
muslihat.
15 Peujiôh kheueh nyang jeuhet, dan
peubuet kheueh nyang jroh,
useuha kheueh peudaméan
deungon habéh sineuga.

16 TUHAN teutab jingieng ateueh
ureuëng saléeh,
Gobnyan geudeungoe meunyoe
awaknyan jikliek jilakée
tulông.
17 Teuma ureuëng nyang jipeubuet
jeuhet geulawan lé Gobnyan,
meunyoe awaknyan maté, bagaih
that awaknyan geupeutuwoe.
18 Meunyoe ureuëng saléeh nyang
meuhôi, TUHAN geudeungoe,
dan geupeuseulamat awaknyan
nibak banmandum nyang salah.
19 TUHAN tô that ubak ureuëng nyang
peu-ubit até;
Gobnyan geupeuseulamat ureuëng
nyang ka patah seumangat.

20 Lé that peundeuritaan ureuëng
nyang jroh-jroh,
teuma TUHAN geupeubeubaih
awaknyan nibak banmandum
nyan.
21 Tuboh jih teutab geujaga lé TUHAN,
nibak tuleueng jihnyan hana
meusikrak pih nyang na
geupeupatah.

22 Ureuëng jeuhet teuma maté sabab
buet jih nyang jeuhet,
ureuëng nyang jibanci keu
ureuëng saléeh teuma geuhuköm.

23 TUHAN geupeuseulamat
hamba-hamba Gobnyan;
nyang meulindong nibak
Gobnyan hana teuma geuhuköm.

Doá teulakée tulông

35 Zabur Nabi Daud.

TUHAN, neulawan kheueh ureuëng
nyang lawan ulôn,
neuprang kheueh ureuëng nyang
jiprang ulôn.
2 Neucok kheueh utar-utar dan
peurisai Droeneueh,
dan neubeudôh kheueh jak tulông
ulôn.
3 Beuôt kheueh leumbeng dan kapak
Droeneueh
keu neulawan ureuëng nyang
tiyeub ulôn.
Neupeugah kheueh ubak ulôn
bahwa Droeneueh nyang
peuseulamat lôn.

34:9: 1Ptr. 2:3 **34:13-17:** 1Ptr. 3:10-12 **34:21:** Yah. 19:36

4 Bah kheueh ureuëng nyang keuneuk
poh maté lôn
neupeutaloe dan neupeumalée.
Bah kheueh ureuëng nyang
meusapat dan mupakat jijak lawan
lôn
surot kheueh lam keuadaan
bingong.
5 Bah kheueh awaknyan geupeulet lé
malaikat TUHAN,
lagée sikéum angén tampo.
6 Bah kheueh awaknyan jipeulet lé
malaikat TUHAN
nibak jalan nyang seupôt dan glue.

7 Teusia payah mantong awaknyan
jiteun taron keu ulôn,
atawa jikueh uruek keuneuk jijak
droeb ulôn.
8 Bah kheueh awaknyan keunong
binasa
deungon hana jisangka-sangka.
Bah kheueh awaknyan meucarueh
lam taron jih keudroe
laju reubah dan binasa.

9 Teuma ulôn meusurak-surak sabab
lé TUHAN,
até ulôn galak ngon geumbira
kareuna Gobnyan geupeuseulamat
ulôn.
10 Deungon sikeubit jih ulôn peugah,
"TUHAN, Droeneueh hana
bandeng deungon peue mantong
Droeneueh teupeu sa!
Droeneueh neupeu lheueh nyang
leumoh nibak nyang teuga,
nyang gasien dan seungsara nibak
keunong tindéeh."

11 Saksi-saksi nyang jeuhet jibeudôh
jijak lawan ulôn,
dan jitudoh ulôn lôn peubuet
hai-hai nyang hana lôn teupeue.
12 Jroh nibak ulôn awaknyan balaih
ngon nyang jeuhet;
ulôn ngob lam putôh asa.
13 Watée awaknyan deumam, ulôn
lumpah seudeh dan hana hase ulôn
makheun;
laju lôn meudoá sira lôn teukui
ulée,
14 lagée lôn meudoá keu sidroe syedara
atawa keu rakan lôn nyang paleng
krab.
Ulôn teukui ulôn mo keu awaknyan,
siulah-ulah ulôn meukabong keu
ma lôn keudroe.

15 Teuma bak watée ulôn sosah,
awaknyan galak,
dan meukawan-kawan jiparan
ulôn.
Awaknyan jijak lagée ureuëng
capiek
keu jihina lôn.
16 hana putôh-putôh awaknyan jihina
sidroe ureuëng lapée,
dan jingieng ateueh lôn deungon
pandangan banci.

17 Trok án pajan, ya TUHAN, trok án
pajan
Droeneueh teuma neukalon
mantong?
Neupeuseulamat kheueh ulôn nibak
jiseurang lé awaknyan,
neupeusie kheueh nyawöng ulôn
nibak singa-singa nyan.
18 Teuma ulôn meusyukoe ubak
Droeneueh diteungoh umat
Droeneueh,
dan lôn pujoe nan Droeneueh di
teumpat awaknyan meugumpôi.

19 Bék neupeubiyeu ulôn jipeumeu én
lé ureuëng nyang musoh ngon lôn
deungon hana sabab.
Bék neupeubiyeu ulôn jisurak
lé ureuëng nyang banci keu ulôn
deungon hana sabab.

20 Haba awaknyan hana ramah;
awaknyan jipeugot reuncana
keuneuk teumipée
ateueh ureuëng nyang udeb rukon
bahgia.
21 Awaknyan jikliek-kliek u ateueh
ulôn sira jipeugah
bahwa awaknyan ka lheueh
jikalon peue nyang ulôn peubuet.
22 Teuma Droeneueh, ya TUHAN, ka
lheueh neukalon;
bék kheueh neuiem droe,
ya TUHAN,
bék kheueh jiôh nibak ulôn.

35:19: Zab. 69:5, Yah. 15:25

23 Beudôh kheueh neubila peukara ulôn,
ya Allah ulôn dan TUHAN lôn,
tulông kheueh ulôn!
24 Neubila kheueh ulôn, sabab
Droeneueh ade, ya TUHAN Allah lôn,
bék neupeubiyeu musoh jisurak ulôn.
25 Bék neupeubiyeu awaknyan jimariet
lam até,
"Syuko, geutanyoe ka tapeu
habéh nyawöng jih.
Meukeusut até geutanyoe ka
geupeupeunoh!"

26 Bah kheueh ureuëng nyang harôk
jikalon seungsara lôn
jeuet keu bingong dan meuteumé
malée.
Bah kheueh ureuëng nyang
jipeusombong droe keulôn
geuhina dan geupeumalée.
27 Seumoga ureuëng nyang keuneuk
ngieng ateueh ulôn geupeubeuna
meusurak dan meugeumbira.
Seumoga awaknyan meu
ulang-ulang jipeugah,
"Keubit lumpah that agong
TUHAN!
Gobnyan meuharab beuseulamat
hamba Geuh!"

28 Dan ulôn teuma lôn jak peugah
keuadelan Droeneueh,
dan lôn pujoe Droeneueh
sipanyang uroe.

Keujeuhetan manusia dan keubaiékan Po teu Allah

36 Keu teupimpén kor. Nibak Nabi Daud, hamba TUHAN.

Keujeuhetan manusia

2 Desya jimariet lam reulong até
ureuëng jeuhet,
jihnyan meubacut pi hana jitakot
ubak Po teu Allah.
3 Jihnyan jianggab droe jih nyan
lumpah hebat,
sampoe hana jitée droe bahwa
droe jihnyan salah raya,
dan hana teubanci.
4 Tutoe haba jih jeuhet dan peunoh
tipée daya,
jihnyan hanale jipeubuet nyang
jroh-jroh dan bijaksana.
5 Sira ji-éh di ateueh teumpat éh pi
jipeugöt reuncana keuhai buet
nyang jeuhet nyang harôh jipeubuet;
peue mantong buet jih hana
nyang jroh,
nyang jeuhet hana jitulak.

Keubaiékan Po teu Allah

6 TUHAN, geunaséh Droeneueh
meulambong manyang sampoe u
langét,
dan keuseutiaan Droeneueh
sampoe trok bak awan.
7 Keubaiékan Droeneueh meujulang
manyang santeut éuet gunong,
dan keuadelan Droeneueh lhok
éuet tuwi laôt nyang raya;
manusia dan beulatang Droeneueh
peulara, ya TUHAN.

8 Hana ék teukira gaséh Droeneueh,
ya Allah Po
manusia jimusöm dimiyueb
sayeub Droeneueh.
9 Awaknyan puih deungon peunajoh
nyang na meulimpah di Baét
Droeneueh,
dan deungon ié jieb nibak krueng
Droeneueh sampoe puléh grah.
10 Droeneueh kheueh panghulée udeb
mandum makhluk,
lam trang Droeneueh kamoe
kalon trang.

11 Seumoga Droeneueh teutab
neugaséh keu ureuëng nyang jituri
Droeneueh,
dan neupeubuet nyang jroh ubak
ureuëng nyang jujoe até.
12 Bék neupeubiyeu ulôn jiseurang lé
ureuëng cungkak, ya TUHAN,
atawa jiuse lé ureuëng jeuhet.

13 Ngieng kheueh, ureuëng nyang
jipeubuet buet nyang jeuhet ka
reubah,
awaknyan reubah teugageueng
sampoe hana hasele jibeudôh.

Naseb ureuëng jeuhet dan ureuëng gét

37 Nibak Nabi Daud.

Bék kheueh apoh apah sabab
ureuëng jeuhet,

36:2: Rm. 3:18

bék kheueh teuma bingiek até keu
ureuëng nyang peubuet salah.
2 Sabab awaknyan lagée naleueng
nyang gadôh,
dan layée lagée seunaman nyang
ijo.

3 Peucaya kheueh ubak TUHAN, dan
peubuet kheueh nyang jroh,
tinggai kheueh di nanggroe nyan
dan meupi-e kheueh nyang seutia.
4 Mita kheueh keubahgiaan ubak
TUHAN,
Gobnyan geupeupuih até gata.

5 Peujok kheueh udeb gata ubak
TUHAN,
meuharab kheueh ubak Gobnyan,
Gobnyan pasti keutulông gata.
6 Gobnyan geupeugah keuseutiaan
gata lagée trang,
dan keujujoran gata lagée uroe
peungéuh.

7 Preh kheueh TUHAN deungon até
nyang teunang,
tapreh kheueh deungon saba
sampoe Gobnyan geucok
tendakan.
Bék geulisah sabab ureuëng laén
nyang meuhase lam udeb,
atawa nyang jipeubuet tipée
muslihat.

8 Bék bagaih beungéh dan seu-uem até,
nyang lagée nyan bagaih that
meuteumé bala.
9 Sabab ureuëng nyang jipeubuet
jeuhet geupeuhanco,
teuma ureuëng nyang meuharab
ubak TUHAN, nyan kheueh nyang
jeuet keuwaréh tanoh nyan.

10 Ureuëng jeuhet reujang gadôh,
meunyoe teumita, ureuëng nyan
ka hanale.
11 Ureuëng nyang miyueb até nyan
kheueh nyang jeuet keuwaréh tanoh
nyan,
dan jirasa udeb makmu nyang
meulimpah.

12 Ureuëng jeuhet jireuncana nyang
jeuhet ateueh ureuëng gét,
dan jingieng ateueh ureuëng nyan
deungon rasa banci.
13 Teuma lé TUHAN geupeukém
ureuëng jeuhet nyang lagée nyan,
sabab Gobnyan geuteupeue
bahwa ureuëng nyang lagée nyan
ajai jih ka tô that-that.

14 Ureuëng jeuhet jisuet peudeueng
lam sarông dan aneuk panah pi laju
jitimbak
keu jipoh maté ureuëng gasien
dan ureuëng seungsara,
keu teusie ureuëng nyang udeb jih
jroh.
15 Teuma ureuëng jeuhet nyan teutôb
deungon peudeueng jih keudroe,
dan aneuk panah awaknyan laju
geuwiet meukan.

16 Barang nyang na bacut atra ureuëng
nyang jroh
leubeh meuyuém nibak barang
atra ureuëng jeuhet nyang
meulimpah ruah.
17 Sabab kuasa ureuëng jeuhet teuma
geuwiet sampoe patah lé TUHAN,
teuma ureuëng nyang gét teutab
geulindong.

18 TUHAN geujaga udeb ureuëng saléeh,
atra pusaka awaknyan teutab keu
siumu masa.
19 Bak watée meukarat awaknyan hana
teuma meudeurita,
bak watée musém deuk awaknyan
geupeuseb deungon peunajoh.

20 Teuma, meunyoe ureuëng jeuhet
teutab geupeubinasa,
musoh TUHAN teuma gadôh lagée
bungöng nyang na timoh di dalam
blang,
awaknyan teuma gadôh lam asab.

21 Ureuëng jeuhet watée jingui atra
gob hana jipulang,
teuma ureuëng gét-gét jijok
deungon sigala mangat até.
22 Ureuëng nyang geubri beureukat lé
TUHAN teuma jeuet keuwaréh tanoh
nyan,
teuma ureuëng nyang geukutok lé
Gobnyan teuma geu use.

37:11: Mat. 5:5

23 TUHAN geubimbéng ureuëng nibak
rot nyang harôh geulalu,
Gobnyan geupeukong ureuëng
nyang udeb jih teutab
meukeunong bak até Gobnyan.
24 Meunyoe rhot, ureuëng nyan hana
that meubahya,
sabab TUHAN geumat jaroe
ureuëng nyan.

25 Watée ulôn muda sampoe ka tuha
lagée nyoe,
gohlom na ulôn kalon ureuëng
nyang jroh geutinggai lé TUHAN,
atawa aneuëk cucoe ureuëng
nyan jeuet keu ureuëng
geumadée.
26 Gobnyan sabe geubri pinjam dan
geujok mantong,
dan aneuëk-aneuëk gobnyan jeuet
keubeureukat keu geuhnyan.

27 Tinggai laju buet jeuhet, dan
peubuet laju buet nyang jroh,
dan keu siumu masa keuturonan
gata jeuet keu ureuëng nyang
tinggai teutab nibak tanoh nyan.
28 Sabab TUHAN geucinta ubak buet
nyang ade dan gét,
ureuëng nyang seutia ubak
Gobnyan hana geupeubiyeu
jihnyan teulanta.
Gobnyan geulindong ureuëng nyan
sampoe siumu masa,
dan keuturonan ureuëng jeuhet
teuma geupeuhanco.
29 Ureuëng saléeh jeuet keu waréh
nibak tanoh nyan,
dan tinggai teutab disinan keu
siumu masa.

30 Ureuëng gét meunyoe jipeugah haba
gét that bijaksana,
gobnyan sabe jujoe nibak tutoe
haba.
31 Huköm Po-teu Allah na teukeubah
lam até gobnyan,
gobnyan hana meusimpang nibak
huköm nyan.

32 Ureuëng jroh-jroh sabe jiluem lé
ureuëng jeuhet
nyang jimita keuseumpatan
mangat jipoh maté.

33 teuma TUHAN hana geupeubiyeu
ureuëng nyan rhot lam jaroe musoh,
atawa jihuköm watée jipeusidang.

34 Meuharab kheueh ubak TUHAN dan
taát kheueh ubak peurintah
Gobnyan,
teuma Gobnyan geuangkat gata
jeuet keu waréh nibak tanoh nyan;
gata teuma tangieng ureuëng jeuhet
geupeubinasa.

35 Ulôn ka lheueh lôn ngieng ureuëng
jeuhet nyang galak meusulet ngon
raya haba;
jihnyan lagée bak kayée nyang
luhu ngon ukeue nyang lhok.
36 Watée ulôn[w] jak, jihnyan ka hanale,
lôn mita jihnyan, teuma
hánmeuho saho dan hana
meurumpok.

37 Neungieng kheueh ateueh ureuëng
nyang jroh dan jujoe até;
ureuëng nyang galak keu damé,
nibak ureuëng nyan na masa
ukeue nyang jroh.
38 Teuma ureuëng nyang meudesya
geupeubinasa;
keuturonan awaknyan
geupeuhanco.

39 TUHAN geupeuseulamat ureuëng
saléeh,
dan geulindong awaknyan óh
watée teuseupet.
40 Gobnyan geutulông dan
geupeuseulamat awaknyan,
dan geupeusie awaknyan nibak
ureuëng-ureuëng jeuhet,
sabab awaknyan jimeulindong
ubak Gobnyan.

Doá óh watée susah

38 Zabur Nabi Daud watée geupeuseu-
mah keureubeuen peuingat.

2 TUHAN, bék kheueh neuhuköm ulôn
watée Droeneueh beungéh,
dan bék neuseksa ulôn watée
Droeneueh mureuka.
3 Aneuk panah Droeneueh nyang neu
timbak ateueh ulôn sampoe beusot
dan luka tuboh lôn,

[w] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *ulôn;* meunurot naseukah Ibrani: gobnyan.

dan jaroe Droeneueh keubit that
brat meuteugon bak tuboh ulôn.
4 Ulôn sakét brat sabab Droeneueh
beungéh;
hana nyang seuhat nibak tuboh
lôn sabab desya lôn.
5 Ulôn ngob lam ié raya keusalahan
lôn,
beuban desya lôn lumpah that
geuhon meuginton u ateueh ulôn.

6 Luka meucabok nyang na nibak
ulôn ka meunanoh dan meubée
khéub,
sabab ulôn ka lôn peubuet nyang
bangai.
7 Ulôn meuteukui dan meubungkok,
sipanyang uroe ulôn ruman lôn
krot dan seudeh.

8 Deumam ngon seu-uem lagée apui
keunong bak tuboh lôn,
hana nyang seuhat nibak tuboh
lôn.
9 Ulôn ka reumok hanco meukeupeng
dan teunaga lôn pi habéh,
ulôn apoh apah sabab até lôn
gundah.

10 TUHAN, Droeneueh neuteupeue peue
mantong nyang ulôn meuhéut,
apoh apah ulôn hana nyang
teusöm nibak Droeneueh.
11 Jantong lôn yo meugám-gám,
teunaga lôn gadôh,
dan mata ulôn ka jeuet keu rabon.

12 Kawöm dan rakan ulôn jiwéeh
sabab peunyakét nyang na nibak
ulôn,
meunan cit kawöm keurabat ulôn
jipeujiôh lôn.
13 Ureuëng nyang keuneuk poh maté
lôn ka jijak teun taron;
dan nyang keuneuk peuceulaka
lôn laju jiancam keuneuk poh
ulôn.

14 Teuma ulôn lagée ureuëng tulo
nyang hana teudeungoe sapeue,
dan lagée ureuëng kalu nyang
hana hase peugah haba.
15 Keubit, ulôn saban that lagée
ureuëng nyang hana hase
teudeungoe sapeue,
dan lé sababnyan hana ulôn
bantah sapeue.

16 Teuma ulôn meuharab ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
dan Droeneueh, TUHAN Allah lôn,
neujaweueb ulôn.
17 Bék neupeubiyeu musoh ulôn galak
jingieng ulôn nyang susah lagée
nyoe bagoe,
dan bék neupeubiyeu awaknyan
rayeuk haba meunyoe ulôn ka
guyah.
18 Ulôn rab reubah,
hana piôh ulôn sakét sabe.

19 Ulôn meungaku mandum desya lôn;
até ulôn gundah watée lôn pike
keusalah lôn.
20 Ureuëng-ureuëng nyang
jimeumusoh ngon ulôn ramé dan
teuga-teuga,
awaknyan jibanci that ubak cara
udeb lôn.
21 Ureuëng nyang jibalah buet nyang
jroh deungon nyang jeuhet
jimeumusoh ngon lôn
sabab ulôn lôn peubuet nyang
jroh.

22 Ya TUHAN, bék neutinggai ulôn,
bék neujiôh nibak ulôn, ya Allah
lôn.
23 Neuteuka kheueh bubagaih
neutulông ulôn,
ya TUHAN nyang peuseulamat ulôn.

Meungaku ureuëng nyang teungoh meudeurita

39 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud. Keu Yedutun.

2 Ulôn pike, "Ulôn lôntem jaga droe
mangat bék meudesya deungon
lidah lôn.
Ulôn hán lôntem peugah haba
simantong ureuëng jeuhet
mantong tô."
3 Ulôn seungab siribée basa,
sampoe teupeurugo droe lôn
keudroe.
Dan deurita nyang ulôn rasa teurasa
meutamah brat;
4 ulôn teuginton deungon gundah
nyang paleng hebat.

Maken lôn pike, até ulôn seumaken
susah;
dan akhé jih ulôn peugah kheueh
lagée nyoe,
5 "TUHAN, neupeugah kheueh, pajan
ajai ulôn nyoe
mangat jeuet lôn teupeue padub
na paneuk jih umu ulôn."

6 Padub na paneuk nyang ka teuntée
umu lôn!
Keu Droeneueh jangka udeb lôn
nyang hana meumakna.
Keubit, manusia nyoe lagée jiprôh
lé nafáh,
7 udeb jih meunan mantong lagée
bubayang.
Banmandum buet gabuek jihnyan
sia-sia hana meuguna;
jihnyan jitamon hareuta, teuma
hana jiteupeue soe nyang peuguna
atranyan.

8 Jinoenyoe, peue nyang harôh ulôn
preh, ya TUHAN?
Ubak Droeneueh kheueh peue
nyang ulôn harab.
9 Neupeulheueh kheueh ulôn nibak
banmandum desya-desya lôn,
bék neupeubiyeu ulôn jeuet
barang hinaan lé ureuëng
bangai.
10 Ulôn seungab lôn iemdroe babah
lôn gampet hana lôntem peugah
haba,
sabab Droeneueh kheueh nyang
heungko ulôn.
11 Neucok kheueh huköman
Droeneueh nibak ulôn nyoe,
sabab ulôn rab maté neuheuntam
lé Droeneueh.
12 Manusia sabab lé buet jih nyang
salah;
neuhuköm dan neuheuntam
lagée kamoe Droeneueh peuhanco
peue nyang meuyuém nibak jihnyan.
Keubit, manusia lagée jiprôh lé
nafáh mantong.

13 Deungoe kheueh doá ulôn,
ya TUHAN, neungieng kheueh
meulakée ulôn;
bék neuseungab mantong
meunyoe ulôn mo.
Lagée banmandum indatu
ulôn,
teuma sikeujab mantong ulôn
meunumpang ubak Droeneueh.
14 Bék neupeukaru ulôn, mangat
ulôn jeuet keumangat bahpi bacut
kong,
sigohlom ulônjak dan hana lôn
gisa le.

Doá syuko dan doá meulakée

40 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

Doá syuko

2 Deungon saba ulôn preh-preh
TUHAN tulông;
laju Gobnyan geupakoe ulôn dan
geudeungoe peue nyang ulôn
lakée.
3 Gobnyan geutarek ulôn nibak uruek
nyang paleng meubahya,
dan nibak luhôb paya.
Gobnyan geukeubah ulôn di ateueh
bukét batée,
deungon nyan langkah ulôn
mantab.
4 Gobnyan geupeuruno ulôn meuca-e
ngon lagu barô,
lagu seumujoe keu Allah
geutanyoe.
Jai that ureuëng nyang ngieng
Gobnyan dan laju jiteuka teumakot,
dan laju jipeucaya ubak TUHAN.

5 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
peucaya ubak TUHAN,
nyang hana jiseutôt jiseumah
dewa-dewa,
atawa jilakée tulông ubak ureuëng
nyang sombong.
6 TUHAN, padubna le cebtaan
Droeneueh keu kamoe,
ya TUHAN Allah ulôn, Droeneueh
hana sa ngon peue mantong
teupeu sa!
Jai lumpah na reuncana Droeneueh
nyang keubit takjob keu kamoe,
hana mungken teucalitra
banmandum nyan.

7 Peuseumahan dan keureubeuen
nyang teuhidang hana Droeneueh
galak,

40:7-9: Ibr. 10:5-7

meunan cit keureubeuen nyang
teutot dan keureubeuen
peusampôh desya nyan pih hana
Droeneueh tunggée.
Teuma Droeneueh ka neubri keu
ulôn geulinyueng
nyang hase ulôn deungoe su
Droeneueh.
8 Laju ulôn peugah, "Nyoe kheueh
ulôn,
didalam kitab meugulong na
teutuléh keu ulôn:

9 Ulôn harok ulôn peubuet
keuheundak Droeneueh, ya Allah,
huköm Droeneueh ulôn keubah
didalam até."

10 Lam rapat dipat mantong na
meugumpôi umat Droeneueh ulôn
peugah haba geumbira
bahwa Droeneueh ka
neupeuseulamat kamoe.
Deungon hana lôn piôh-piôh
hainyan ulôn peusampoe,
Droeneueh neuteupeue
banmandum nyan, ya TUHAN.
11 Haba keuhai seulamat nyan hana
ulôn keubah lam até,
nyang neutulông dan keuseutiaan
Droeneueh sabe ulôn peugah.
Didalam kawan umat Droeneueh
nyang meusapat hana ulôn iemdroe,
teuma ulôn peusampoe geunaséh
dan keuseutiaan Droeneueh.

12 TUHAN, bék kheueh neupiôh
neugaséh keu ulôn;
neulindong kheueh ulôn sabe
deungon gaséh dan seutia Droeneueh.

Doá meulakée

(Zab. 70:1-5)

13 Ulôn jikeupong lé malapeutaka
nyang le,
jeumeulah jih hana ék teuitong.
Ulôn jitiyeub lé desya-desya lôn
sampoe ulôn hana hase lôn
keumalon.
Jeumeulah jih leubeh le nibak ôk
nyang na di ateueh ulée lôn,
sabab nyan ulôn jeuet keu putôh
asa.
14 Ya TUHAN, neupeuseulamat kheueh
ulôn,
beubagaih kheueh ya TUHAN,
neujak tulông ulôn!
15 Bah kheueh ureuëng nyang keuneuk
peumaté ulôn
teupeu taloe dan jiplueng lagée
ureuëng bingong.
Bah kheueh ureuëng nyang jisurak
keuhai ulôn nyang malang
teupoh lom sampoe jisurot dan
teuhina.
16 Bah kheueh ureuëng nyang peukém
ulôn
teukeujot dan malée.

17 Seumoga banmandum ureuëng
nyang jiseumah Droeneueh
meusukacita dan meugeumbira,
dan banmandum yang jicinta ubak
seulamat nyang teuka nibak
Droeneueh
hana piôh jipeugah, "Keubit
agong that kheueh TUHAN!"

18 Ulôn nyoe gasien dan leumoh,
teuma TUHAN geupeurati ulôn.
Droeneueh kheueh nyang tulông
dan peuseulamat ulôn,
bék meulet, ya TUHAN lôn!

Doá teulakée bupuléh

41 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

2 Mubahgia kheueh ureuëng nyang na
jipakoe keu ureuëng nyang leumoh
hana meudaya;
TUHAN teuma geutulông ureuëng
nyan watée jih lam keuadaan
teuseupet.
3 TUHAN teuma geulindong dan
geupeulara ureuëng nyan,
Gobnyan geubri bahgia di ateueh
bumoe,
dan hana geuseurah ureuëng nyan
lam jaroe musoh jih.
4 TUHAN teuma geutulông ureuëng
nyan watée jihnyan sakét,
dan geupeupuléh lom ureuëng
nyang sakét nyan.

5 Kheun ulôn, "Ulôn ka meudesya
ubak Droeneueh, ya TUHAN,
neugaséh kheueh ulôn dan
neupeupuléh kheueh ulôn."

6 Musoh ulôn jipeugah nyang jeuhet keuhai ulôn,
meukeusut awaknyan mangat ulôn nyoe maté dan jituwo lé gob.
7 Ureuëng nyang jak saweue ulôn hana jujoe dan ikhlas até jih.
Awaknyan jijak peusapat haba brôk keuhai ulôn,
laju jijak peugah ho mantong ban siseun lingka.
8 Banmandum nyang jibanci keu lôn jimeusáh-sáh;
awaknyan jipeugah hai nyang paleng brôk keuhai ulôn.[x]
9 Kheun awaknyan, "peunyakét ureuëng nyan parah that,
jihnyan hana mungken jibeudôh le."
10 Meunan cit rakan nyang paleng krab nyang ulôn peucaya,
ureuëng nyang pajohbu meusajan ngon ulôn,
nyan pih ka jihina lôn.

11 neugaséh kheueh keulôn, ya TUHAN, neupeupuléh kheueh ulôn,
mangat ulôn hase lôn balaih buet nyang jeuhet nibak siteuru ulôn.
12 Meunyoe ulôn hana jipeutaloe lé musoh lôn,
barô kheueh lôn teupeue bahwa Droeneueh neubila ulôn.
13 Droeneueh neutulông ulôn sabab ulôn jujoe,
dan neupeujeuet ulôn udeb meusajan ngon Droeneueh keu siumu masa.

14 Pujoe kheueh TUHAN, Allah Israel!
Pujoe kheueh Gobnyan phon saát nyoe dan siumu masa!

Beujeuet kheueh lagée nyan, Amin!

KITAB KEU DUA:

ZABUR 42-72

Doá nibak tanoh teumpat teuböih

42 Keu teupimpén kor. Ca-e peulajaran kawöm Korah.

2 Lagée rusa jihawa keu ié krueng,
meunan kheueh jiwa lôn rindu ubak Droeneueh, ya Allah.

3 Ulôn rindu ubak Allah nyang udeb,
pajan ulôn jeuet lônjak meuiébadat di Baét Gobnyan?
4 Uroe malam lalée ulôn mo,
na kheueh ié mata peunajoh ulôn.
Sipanyang uroe musoh lôn jitanyong,
"Dipat Allah gata?"

5 Até ulôn peudeh meunyoe teuingat yohmasa ilée,
watée ulôn jak ubak Baét TUHAN meusajan ngon ureuëng nyang jipeuna peurayaan.
Ulôn lônjak dikeue arak-arakan deungon seumurak nyang meuhubo dan ca-e ngon lagu puja dan pujoe.
6 Pakon até ulôn seudeh ngon geulisah?
Ulôn meuharab ubak Po teu Allah.
Teuma ulôn meusyuko lom ubak Gobnyan,
ubak Allah lôn dan nyang peuseulamat ulôn.

7-8 Nibak tanoh teumpat teuböih nyoe até ulôn ka hanco ngon reumok,
sababnyan ulôn ingat ubak TUHAN.
Jiwa lôn hanyot u dalam arus keuseudehan,
ulôn ka jiba lé ié raya keukacauan;
lagée su umbak ié grob nibak Krueng Yordan
nibak Gunong Hermon dan Gunong Mizar.
9 Seumoga TUHAN geutunyok geunaséh Gobnyan
óh watée uroe,
mangat watée malam ulôn hase meuca-e,
dan meudoá ubak Allah mata ié udeb lôn.

10 Ulôn peugah ubak Allah, nyang bila ulôn,
"Pakon Droeneueh neutuwoe keu ulôn?
Pakon ulôn nyoe harôh meudeurita,

---

[x] *jipeugah hai nyang paleng brôk keuhai ulôn,* atawa: teupeuget reuncana-reuncana jeuhet keu jipeuceulaka ulôn.
41:10: Mat. 26:23, Mrk. 14:18, Luk. 22:21, Yah. 13:18 **41:14:** Zab. 106:48

sabab jiteugom lé musoh-musoh
lôn?"
11 Até lôn hanco meukeupeng-keupeng
sabab jipeuhina lé musoh.
Awaknyan hana piôh
jiteumanyong, "Dipat Allah
gata?"

12 Pakon até lôn seudeh dan geulisah?
Ulôn meuharab ubak Po teu Allah.
Teuma ulôn meusyuko lom ubak
Gobnyan,
ubak Allah lôn nyang ka
geupeuseulamat ulôn.

Doá nibak tanoh teumpat teuböih

(Sinambong Zab. 42)

43 Neubri kheueh keuadelan keu ulôn,
ya Allah,
neuprah kheueh hak ulôn ateueh
bansa nyang doraka.
Peubeubaih kheueh ulôn nibak
ureuëng jeuhet dan nyang
teumipée.
2 Droeneueh kheueh, Allah
peulindong ulôn;
pakon Droeneueh neutinggai ulôn?
Pakon ulôn harôh meudeurita
sabab jiteugom lé musoh-musoh
lôn?

3 Neupeugah kheueh keuseutiaan
Droeneueh
mangat teupeu peungeuh dan
teubimbéng ulôn,
mangat jeuet ulôn jakwoe u Sion,
bukét Droeneueh nyang suci[y]
dan u Baét teumpat tinggai
Droeneueh.
4 Teuma ulôn peukeue ubak miseubah
Allah,
meuhadab Allah pucak
keubahgiaan lôn.
Ulôn teuma meuca-e dan lôn
peumeuén keucapi,
keulôn pujoe Droeneueh, ya
Allah, Allah ulôn.

5 Pakon até ulôn seudeh dan geulisah?
Ulôn meuharab ubak Allah,
dan ulôn meusyukoe lom ubak
Gobnyan,
ubak Allah lôn dan nyang ka
peuseulamat ulôn.

[y] *bukét nyang suci:* Kalon 2:6.

Doá teulakée meulindong

44 Zabur kawöm Korah. Ca-e peula-
jaran. Keu teupimpén kor.

2 Ya Allah, kamoe ka lheueh kamoe
deungoe keudroe
kisah nyang geucalitra lé indatu
kamoe
keuhai karya nyang hebat nyang
Droeneueh peubuet
bak jamén ilée.
3 Droeneueh keudroe nyang use
bansa-bansa
mangat jeuet umat Droeneueh
tinggai teutab di nanggroe
awaknyan.
Bansa-bansa nyang laén Droeneueh
peuceulaka,
teuma umat Droeneueh
neupeubiyeu meukeumang meu
aneuëk cucoe.
4 Tanoh nyan kon jireubot lé
awaknyan deungon peudeueng;
dan bukon deungon teunaga
jih keudroe awaknyan
meunang,
teuma deungon kuasa dan cahya
teuka Droeneueh,
sabab Droeneueh neugaséh keu
umat Droeneueh.

5 Droeneueh kheueh Raja ulôn dan
Allah lôn,
nyang bri meunang keu umat
Droeneueh.
6 Deungon kuasa Droeneueh kamoe
peutaloe bubena musoh kamoe,
dan kamoe peutaklok
ureuëng-ureuëng nyang jiseurang
kamoe.
7 Sabab ulôn hana ulôn peuguna
aneuk panah lôn,
meunan cit ngon peudeueng hana
hase jipeuseulamat ulôn.
8 Teuma Droeneueh kheueh nyang ka
peuseulamat kamoe nibak mandum
musoh kamoe,
dan neupeutaloe mandum ureuëng
nyang jibanci kamoe.
9 Teuma kamoe sabe kamoe
peumeugah Droeneueh,
dan hana putôh-putôh kamoe
meusyuko ubak Droeneueh.

10 Teuma jinoenyoe Droeneueh ka neutinggai kamoe
dan neupeubiyeu kamoe jipeutaloe.
Droeneueh hanale neumaju lam baresan kamoe.
11 Neupeubiyeu kamoe meunan mantong kamoe peupluen droe nibak musoh kamoe,
dan awaknyan ban galak droe habéh jireupah hareuta kamoe.
12 Neupeubiyeu kamoe jisie lagée jisie kaméng,
dan neupeu crebre kamoe lamkawan bansa-bansa.
13 Neupeubloe umat Droeneueh deungon yuem nyang hana hareuga,
dan hana meuteumé laba bahpi sikada.

14 Neupeujeuet kamoe barang hinaan lé ureuëng lingka
kamoe jipeukém jipeuayang sira jihina.
15 Neupeujeuet kamoe barang jipansi lé bansa-bansa;
sira jiasek ulée awaknyan jihina kamoe.
16 Siuroe seupôt ulôn jirapa,
lôn tanggong malée dan peuteubai muka,
17 sabab lôn deungon jiejek sira jihina
nibak babah musoh nyang jitroh dam.

18 Banmandum nyan ka jipeurhot u ateueh kamoe
bahpi kamoe hana meutuwoe ubak Droeneueh
atawa kamoe khianat janji kamoe deungon Droeneueh.
19 Até kamoe hana kamoe iengkeue ubak Droeneueh;
dan peurintah Droeneueh hana teuma kamoe peujayéh.
20 Teuma trok até Droeneueh neutinggai kamoe didalam seupôt;
kamoe hana meudaya lamkawan beulatang juah.
21 Meunyoe seukirajih kamoe hanale kamoe seumah Po teu Allah,
teuma kamoe meudoá ubak ilah nyang laén,
22 nyang kamoe peubuet nyan pasti geuteupeue lé Po teu Allah,
sabab Gobnyan geuteupeue banmandum rahsia até kamoe.

23 Deumi Droeneueh kamoe hana putôh-putôh teuancam lé mawöt,
dan jipeusaneut kamoe lagée bubiri nyang teusie.

24 Beudôh kheueh, ya TUHAN! Pakon Droeneueh neuteungéut?
Beudôh kheueh! Bék neutulak kamoe lagéenyoe siumu masa.
25 Pakon Droeneueh neumusöm,
dan neutuwoe ubak seungsara dan keusosahan kamoe?

26 Kamoe reubah hanco meukeupeng di ateueh tanoh,
teuéh teunyue di dalam abée sabab kamoe taloe.
27 Beudôh kheueh dan neuteuka kheueh neutulông kamoe,
peuseulamat kheueh kamoe sabab gaséh Droeneueh.

Ca-e bak teumpat khanuri raja meukawen

45 Zabur kawöm Korah. Ca-e gaséh. Keu peumimpén kor. Meunurot paduan nada: Bungöng bakong.

2 Tutoe haba nyang maméh jiteubiet lam babah ulôn,
ulôn peuseumah ca-elôn keu raja.
Lagée gensée sidroe pujangga nyang malem,
lidah lôn kasiab ulôn meuca-e.

3 Droeneueh nyang paleng lagak lamkawan mandum manusia,
tutoe haba droeneueh peunoh deungon nyang jroh lom mubahgia,
sababnyan droeneueh geubri beureukat lé Po teu Allah
keu siumu masa.
4 Neulat peudeueng droeneueh nibak keuieng, hai raja peukasa,
droeneueh lumpah that agong dan seumarak!

44:23: Rm. 8:36

5 Maju kheueh deungon gagah
neutuju ubak keujayaan
jak peujuang keubeunaran dan
keuadelan nyang leumoh leumbot;
deungon teunaga nyang na nibak
gata reubot kheueh
keumeunangan nyang raya!
6 Panah gata nyang tajam sampoe
peureulong jantong até musoh gata,
bansa-bansa reubah meusumpom
dikeue gaki gata.

7 Allah geubri kuasa keu gata mangat
hase tamat peurintah,[z]
kuasa gata meuteun siumu masa;
deungon ade rakyat gata
tapeurintah.
8 Meunan cit gata tacinta ubak nyang
beuna nyang tabanci keu nyang
jeuhet;
sabab nyan, Allah, Allah gata ka
geupiléh gata,
dan geupeubahgia gata leubeh
nibak raja-raja nyang laén.
9 Peukayan gata meubée meuhalak
deungon bée mur, gaharu dan
ceundana;
ureuëng nyang meu-én musik
nyang na di meuligoe gadeng
peubuet até gata lumpah bahgia.



10 Lamkawan deundayang meuligoe
disinan
na putroe-putroe raja.
Blah uneuen takhta geudong
pereumaisuri
deungon piasan méuh murni.

11 Hai Putroe, deungoe kheueh ulôn
peugah nyoe,
tapeutuwoe kheueh ubak bansa
dan waréh kawöm gata.
12 Deungon lagak dan ceudah nyang
na nibak gatanyan até raja sampoe
teupikat,
gobnyan teungku gata, tundok
kheueh ubak geuhnyan.
13 Peunduduek Tirus jiba
peuseumahan keu gata;
ureuëng kaya jiuseuha jicok até
gata.

14 Putroe raja geutamong deungon
peunoh seumarak,
gawon nyang geungui meusulam
deungon méuh.
15 Deungon peukayan nyang
meubagoe wareuna gobnyan jijakba
meuhadab raja,
ji-iréng lé bubena aneuëk dara,
dan rakan-rakan jih,
meunan cit awaknyan keu raja.
16 Sira jiseumurak ngon subra dan
geumbira
bak watée teuintat dan peutamong
u dalam meuligoe raja!

17 Droeneueh; raja ulôn, teuma
meuteumé aneuëk agam nyang le
mangat jiduek nibak takhta indatu
gata.
Awaknyan teuma tapeujeuet keu
ureuëng nyang mat kuasa
ateueh bansigom bumoe.
18 Deungon ca-e nyoe ulôn
peumaklum gata tron meutron
dan bansa-bansa teuma jipujoe
gata siumu masa.

Allah geupeungon dan geutulông tanyoe

46

Zabur kawöm Korah. Keu peumimpén kor. Deungon ca-e Alamot.

---

[z] *Allah ... tamat peurintah,* atawa: Peumeurintahan Droeneueh, ya Allah.
45:7-8: Ibr. 1:8-9

2 Allah na kheueh nyang lindong dan teunaga geutanyoe;
Gobnyan sabe lam siab dan mampu geutulông pajan mantong geutanyoe meukarat.
3 Teuma geutanyoe hana teumakot, bahpi bumoe nyoe meuhayak,
dan gunong-gunong karam lam laôt raya;
4 bahpi laôt jipôt lé geulumbang raya,
dan bukét ngon gunong geuhayon keunong heungko gobnyan.

5 Na alue ié krueng ji-île nyang that galak banda Allah,
teumpat tinggai Allah Nyang Mahamanyang.
6 Allah tinggai teutab disinan, teuma bandanyan hana hanco;
gobnyan teuma geutulông watée beungoh uroe nyang ceudah.
7 Su Allah lagée geulanteue, dan bumoe teuma hanco meutabu;
bansa-bansa yo ngon teukeujot,
keurajeuen-keurajeuen nanggroe teuma reuloh.

8 TUHAN Nyang Mahakuasa na sajan geutanyoe,
Allah Nabi Yakub geulindong geutanyoe.

9 Jak keunoe, ngieng kheueh peue nyang teungoh geupeubuet lé TUHAN;
padubna hireuen meuneubuet Gobnyan di ateueh bumoe!
10 Gobnyan nyang peureuda prang bansigom donya,
gando dan leumbeng habéh geupeuhanco,
meunan cit mandum peurisai bulat ka habéh geutot.
11 Feureuman Gobnyan, "Peupiôh prang nyan;
beutateupeue kheueh, Ulôn nyoe Allah,
Ulônnyoe agong lamkawan bansa-bansa,
dan agong bansaboh bumoe."

12 TUHAN Nyang Mahakuasa na meusajan geutanyoe,
Allah Nabi Yakub nyang lindong geutanyoe.

Allah nyang mat kuasa Nyang Agong

47 Zabur kawöm Korah. Keu peumimpén kor.

2 Seumurak dan gata péeh paleuet kheueh deungon geumbira, hai banmandum bansa!
Pujoe kheueh Allah deungon seumurak nyang meuhubo!
3 Sabab TUHAN Nyang Mahamanyang na kheueh nyang paleng dahsyat,
Raja Agong nyang mat kuasa bansigom bumoe.
4 Gobnyan nyang jok keugeutanyoe ateueh bubena bansa,
dan nyang peujeuet geutanyoe hase takuasa ateueh mandum sukée-sukée bansa.
5 Gobnyan nyang piléh keugeutanyoe tanoh pusaka nyang tanyoe peureulée,
keubanggaan bansa nyang geusayang.

6 Allah ka geu-ék ateueh takhta Gobnyan,
teu-iréng ngon su seumurak nyang meuhubo lom su sangka kala.
7 Meuseulaweuet seumujoe kheueh keu Po teu Allah,
ca-e kheueh dan seulaweuet kheueh puja ngon pujoe keu raja geutanyoe!
8 Allah na kheueh Raja ateueh banmandum bumoe,
pujoe kheueh Gobnyan deungon ca-e seulaweuet nyang peunoh deungon seuni!

9 Allah geuduek di ateueh takhta Gobnyan nyang suci;
Gobnyan geupeurintah ateueh bansa-bansa.
10 Bubena peumimpén bansa habéh meusaho
sibagoe umat Po teu Allah nyang geupujoe lé Nabi Ibrahim.
Sabab Allah na kheueh Raja sigala raja,
Gobnyan lumpah that agong dan mulia.

Sion, Banda Po teu Allah

48 Zabur kawöm Korah.

2 Keubit that agong TUHAN dan
lumpah teupujoe
di Banda Allah geutanyoe,
di bukét nyang suci.[a]
3 Sion, Bukét Allah meujulang
peureumai
banda Raja Agong nyang lumpah
gurangsang bansaboh bumoe.
4 Allah tinggai didalam puri nyang
indah,
dan teunyata Gobnyan sidroe
kheueh peulindong gobnyan.
5 Ngieng kheueh, raja-raja
geumeusapat;
awaknyan teuka keuneuk jijak
seureubu.
6 Teuma, banteukalon bukétnyan,
awaknyan teuceungang ka tahé
manté;
awaknyan teukeujot dan laju
jiplueng deungon
teubingong-bingong.
7 Disinan awaknyan yo meutot-tot
teumakot dan sakét,
lagée ureuëng inong nyang
keuneuk peulahé aneuëk,
8 lagée kapai nyang hanco jipupo lé
angén badée raya.

9 Lagée nyang tanyoe deungoe, jinoe
ka deuh takalon,
di Banda TUHAN Nyang
Mahakuasa.
Banda nyan na kheueh Banda Allah
geutanyoe,
Gobnyan geubila bandanyan keu
siumu masa.

10 Di dalam Baét Droeneueh
kamoe manueng sira meurateb
keu gaséh Droeneueh, ya Allah.
11 Nan Droeneueh meusyeuhu dan
teupujoe bansaboh bumoe,
Droeneueh neumat peurintah
deungon ade.
12 Bah kheueh rakyat Sion dan
Yehuda jimeusurak sabab geumbira,
sabab Droeneueh neuhuköm
lawan awaknyan.
13 Keulileng kheueh Sion, wet-wet
kheueh nibak banda nyan,
dan neuitong kheueh padubna
meunara nyang na disinan.
14 Peurati kheueh nibak bintéh beuton
jih, dan peureksa kheueh kuta jih,
mangat gata hase tacalitra nibak
keuturonan gata:
15 "Gobnyan kheueh Allah, Allah
geutanyoe keu siumu masa,
Gobnyan teuma geupimpén
geutanyoe sampoe keukai abadi."

Hana guna teupeubangga ngon hareuta keukayaan

49 Zabur kawöm Korah. Keu peumimpén kor.

2 Deungoe kheueh, hai sigala bansa,
pasang kheueh geulinyueng hai
peunduduek donya,
3 bah kheueh nyan ureuëng
seudeurhana, meunan cit ngon
ureuëng nyang meugah raya,
bah kheueh nyan ureuëng gasien,
meunan cit keu ureuëng kaya.
4 Ulôn teuma lôn meututoe ngon haba
nyang bijaksana,
pikeran ulôn lhok lumpah na.
5 Ulôn teuma lôn simak pribasa,
dan lôn peutrang makna jih sira
lôn peumeuén keucapi.

6 Ulôn hana teumakot watée ulôn ka
jiseupet,
watée ulôn jikeupong lé musoh
nyang jeuhet.
7 Awaknyan bandum jimeubangga
ngon atra keukayaan,
dan jipeusombong droe ngon atra
jih nyang kaya.
8 Nyang sikeubiet jih hana
meusidroepi nyang hase
jipeuseulamat syedara jih,
atawa jibayeue yuem teutuboh
syedara jih nyan ubak Po teu
Allah.
9 Peue mantong nyang jibri
meuneujok jih nyan hana teuma séb;
keubit that meuhái yuem teutuboh
nyawöng syedara jih nyan,
10 mangat jihnyan teupeusie nibak maté
dan jeuet udeb siumu masa.

---

[a] *bukét nyang suci:* Kalon 2:6.
48:3: Mat. 5:35

11 Hana, jihnyan teuma jingieng keudroe
bahwa ureuëng bijaksana pih teuma binasa.
Ureuëng bangai mandum binasa,
dan jitinggai atra jih le keu ureuëng laén.
12 Awaknyan teuma jitinggai lam jrat siumu masa;
nyan kheueh teumpat tinggai awaknyan sampoe akhé masa,
bah kheueh yoh watée ilée jihnyan luwah that tanoh.
13 Manusia hana hase udeb sabe lam makmu;
saban lagée beulatang, ureuëng nyan teuma binasa.
14 Meunan kheueh naseb ureuëng nyang peubangga droe jih,
dan watée ukeue ureuëng nyang puih ngon tutoe haba.
15 Lagée bubiri, awaknyan ka teupeuteuntée keu maté;
mawöt teuma jeuet keu ureuëng nyang rabe awaknyan.
Ban seuboh buta awaknyan ka jipeutaloe lé ureuëng jujoe;
tuboh awaknyan nyang gagah ka jeuet keubrok lam donya ureuëng maté,
jiôh that nibak teumpat tinggai nyang mewáh.
16 Teuma Po teu Allah geupeu lheueh ulôn,
Gobnyan teuma geupeuleukang ulôn nibak keukuasaan mawöt.

17 Bék teumakot meunyoe na sidroe ureuëng ka jeuet keukaya,
dan hareuta jih meutamah le.
18 Sabab watée ureuëng nyan maté hana sapeue pih nyang jiba,
atra jih nyan hana jiba lam kubu meusajan droe.
19 Meunan cit meunyoe na sidroe ureuëng nyang meu untông lam udeb jih,
dan ji pujoe-pujoe sabab ureuëng nyan meuhase lam udeb nyoe,
20 ureuëng nyan pih jiseutôt indatu jih nyang ka awai di alam baka
ubak teumpat nyang seupôt glab siumu masa.

21 Manusia hana hase udeb sabe lam keuméwahan,
saban lagée beulatang, jihnyan pih teuma maté.

Iébadat nyang seujati

50 Zabur Asaf.

TUHAN, Allah Nyang Mahakuasa, meufeureuman;
Gobnyan geupeugah ubak bansigom bumoe
ditimu trok ubarat.
2 Phon di Sion, banda nyang paleng tari,
Allah teuka meucahya muble-ble.

3 Allah geutanyoe teuka dan hana geutinggai seungab,
awai teuka apui nibak Gobnyan nyang hu jimeuéue lagée jilieh-lieh,
dan jikeulileng lé angén badée nyang lumpah teuga.
4 Gobnyan geutawök laju langét ngon bumoe
mangat jipeusaksi lé awaknyan bahwa Gobnyan teungoh geupeuna sidang nibak teumpat teusidang umat Gobnyan.
5 Feureuman Gobnyan, "Gata peusapat laju banmandum umat Ulôn
nyang ka ji-ikat janji deungon Ulôn,
dan teupeukong janjinyan deungon keureubeuen nyang teusie."
6 Langét laju jipeugah bahwa Allah geupeusidang umat Gobnyan,
dan bahwa Gobnyan keudroe nyang jeuet keuhakém jih.

7 "Deungoe kheueh, hai umat Ulôn, Ulôn keuneuk peugah haba,
Israel, Ulôn keuneuk meusaksi keugata;
Ulôn nyoe Allah, Po teu Allah gata.
8 Bukon sabab lé keureubeuen gata Ulôn tudoh gata;
keureubeuen nyang gata teutot sabena dikeue Ulôn.
9 Ulôn hana peureulée leumô nyang na didalam weue gata,

49:18: Pkh. 5:15

atawa kaméng nyang na didalam
kawan beulatang peulara gata;
10 sabab banmandum beulatang nyang
na di dalam uteuen na kheueh atra
Ulôn,
dan beulatang peulara nyang na di
ateueh gunong meureubée le jih.
11 Banmandum cicém nyang na di
ateueh gunong nyan pih atra Ulôn,
dan banmandum makhluk nyang
na udeb didalam blang beulantara.

12 Meunyoe Ulôn deuk, hana
peureulée Ulôn peugah ubak gata,
sabab bumoe banmandum
asoe jihnyan na kheueh milék
Ulôn.
13 Ulôn hana Lôn makheun uengkot
sie leumô agam,
meunan cit hana teuma Ulôn jieb
darah kaméng agam.
14 Peuseumah kheueh keureubeuen
ucapan syuko keu Po teu Allah,[b]
tapeutrok kheueh janji gata ubak
Nyang Mahamanyang.
15 Meulakée kheueh ubak Ulôn bak
watée gata meukarat,
teuma Ulôn kupeuleuh gata,
dan gata teuma tapujoe Ulôn."

16 Teuma ubak ureuëng jeuhet TUHAN
geupeugah meunoe,
"Gata hana hak tapeugah keuhai
huköm Ulôn,
dan kheun-kheun keuhai
peujanjian Ulôn.
17 Sabab gata hana tatem teurimong
nyang Ulôn peugah,
dan tatulak peue mantong nyang
Ulôn peurintah.
18 Meunyoe deuh gata ngieng sidroe
ureuëng ceumucue, laju gata seutôt
deungon ureuëng nyan,
dan gata meurakan deungon
ureuëng-ureuëng nyang galak
jipeubuet zina.

19 Babah gata sabe tapeugah nyang
jeuhet-jeuhet,
dan sabe siab deungon tipée
muslihat gata.
20 Hana piôh gata fiteunah syedara
gata,
dan taupat ngon
tapeubrok-peubrok syedara
kandong gata.
21 Nyan kheueh nyang gata peubuet,
teuma Ulôn seungab mantong,
teuma gata pike Ulôn nyoe lagée
gata.
Dan bak saátnyoe Ulôn kurapa gata,
dan banmandum nyan Ulôn
peujeuet keunyata keugata.

22 Simak kheuehnyoe, hai gata nyang
tuwoe ubak Po teu Allah;
jaga kheueh bék sampoe Ulôn
peubinasa gata,
dan hana ureuëng nyang hase
jipeuseulamat gata.
23 Ureuëng nyang peuseumah syukoe
sibagoe keureubeuen,
ureuëng nyan kheueh nyang
jihoreumat Ulôn;
dan keu ureuëng nyan teupeusiab
rot ueh
keu ureuëng nyan Ulôn tunyok
keuhai seulamat nibak ulôn."

Doá teulakée amphon

51 Keu teupimpén kor. Zabur nyang
geutuléh lé Nabi Daud 2 watée
gobnyan ka lheueh geudot lé Nabi Natan
sabab geumeumukah deungon Batsyeba.

3 Neugaséh kheueh keu ulôn ya
Allah, sabab Droeneueh teutab
neugaséh,
neusampôh kheueh desya ulôn
sabab gaséh sayang Droeneueh
nyang raya.
4 Neu rhah kheueh peue mantong
buet ulôn nyang jeuhet;
neupeugleh kheueh ulôn nibak
banmandum desya-desya lôn.

5 Sabab ulôn meungaku ubak
buet-buet ulôn nyang salah,
desya lôn sabe lôn ingat.
6 Ubak Droeneueh, ubak Droeneueh
mantong ulôn meudesya,
dan ulôn peubuet peue nyang
Droeneueh anggab jeuhet.
Dan kapatot Droeneueh neuhuköm
ulôn,
ade that keuputosan Droeneueh.

---

[b] *Peuseumah kheueh ... Po teu Allah* atawa: Bri kheueh syukoe gata sibagoe peuseumahan ubak Po teu Allah.
51:2: 2Sam. 12:1-15 **51:6:** Rm. 3:4

7 Nyang sikeubit jih, ulôn nyoe jeuhet
yoh phon ulôn u na ateueh donya
nyoe,
dan na desya yoh phon na lam
pruet ma.

8 Droeneueh neulakée até nyang jujoe;
peupeunoh kheueh baten ulôn
deungon hikeumat Droeneueh.
9 Peugleh kheueh ulôn, teuma ulôn
jiteuka suci;
pumanö kheueh ulôn, teuma ulôn
leubeh putéh nibak gapeueh.
10 Bah kheueh ulôn deungoe haba
suka cita,
mangat até nyang ka Droeneueh
peurumok nyoe geumbira lom
teuma.
11 Paleng kheueh wajah Droeneueh
nibak desya ulôn,
dan neusampôh kheueh bubena
salah lôn.

12 Cebta kheueh até nyang gleh lom
murni keu ulôn, ya Allah,
neupeubarô kheueh até ulôn
deungon seumangat nyang tabah.
13 Bék kheueh ulôn nyoe neutiek
dikeue Droeneueh,
dan bék kheueh neucok roh
Droeneueh nyang suci nyang na
nibak ulôn nyoe.
14 Neupeujeuet kheueh ulôn nyoe
mangat geumbira lom sabab keuhai
seulamat nyang na nibak Droeneueh,
neubri kheueh keu ulôn até nyang
reula mangat lôn taát ubak
Droeneueh.
15 Dan ulôn teuma lôn peurunoe
peurintah Droeneueh ubak ureuëng
nyang meudesya,
mangat awaknyan jiwoe lom ubak
Droeneueh.

16 Peuseuliseh kheueh ulôn nibak
mawöt, ya Allah nyang peuseulamat
ulôn,[c]
dan deungon até nyang geumbira
teuma ulôn jak peugah ho-ho
mantong keuhai keuadelan
Droeneueh.
17 Ya TUHAN, neutulông kheueh ulôn
mangat jeuet lôn peugah haba,
dan ulôn teuma lôn pujo-pujo
Droeneueh.

18 Droeneueh hana neuharôk keu
keureubeuen nyang teusie;
meunyoe ulôn peuseumah
keureubeuen nyang teutot,
Droeneueh hana neugalak.
19 Keureubeuen keu Po teu Allah na
kheueh até nyang reumok reundam,
até nyang tundok dan meutobat
hana Droeneueh tulak.

20 Ya Allah, neutunyok kheueh
keubaiékan Droeneueh ubak Sion,
neupeudong kheueh lom
bintéh-bintéh beuton Yerusalem.
21 Teuma Droeneueh neutem
teurimong keureubeuen nyang layak,
keureubeuen nyang teutot dan
keureubeuen nyang mantong gét
leumô agam teuma
teukeureubeuen di ateueh meuja
miseubah Droeneueh.

Huköman keu ureuëng jeuhet

52 Keu teupimpén kor. Ca-e-ca-e
nyang geupeuruno lé Nabi Daud,
2 bak watée Doëg, ureuëng Edom, teuka
jijak peugah ubak Saul bahwa Nabi Daud ka
trok u rumoh Abimelekh.

3 Hai ureuëng teuga, pakon gata
tapeusombong ateueh keujeuhetan
gata
ateueh ureuëng nyang geugaséh lé
Po teu Allah?
4 Sipanyang uroe buet teumipée dan
tareuncana keuhai buet jeuhet;
lidah gata lagée sikin cuko nyang
tajam.
5 Gata leubeh tacinta keu nyang
jeuhet nibak nyang jroh,
dan leubeh galak tameusulet
nibak tapeugah haba nyang
beuna.
6 Deungon tutoe haba gata, gata
tapeungeut gob
dan tapeusakét até ureuëng laén!

7 Teuma ingat kheueh gata
geupeubinasa lé Po teu Allah keu
siumu masa;

---

[c] *peuseuliseh kheueh ... peuseulamat ulôn* atawa: Peubeubaih kheueh ulôn nibak desya teupoh maté.
52:2: 1Sam. 22:9-10

gata geudrob dan geubahua nibak
rumoh gata,
dan laju geupeumaté lam donya
ureuëng udeb.
8 Ban jingieng nyan, ureuëng saléeh
laju teuka teumakot,
dan laju jipeukém gata sira
jipeugah,
9 "Nyan kheueh ureuëng jih nyang
hán jitem meulindong ubak Po teu
Allah,
teuma jimeuharab keukayaan
nyang meulimpah
dan jimita keuamanan ubak
barang rampasan."
10 Teuma ulôn nyoe lagée bak zaiton
nyang ijo
didalam Baét Allah.
Ulôn peucaya bahwa Allah teutab
geugaséh
keu siumu masa.
11 Ulôn sabe keuneuk meusyuko ubak
Droeneueh
dikeue umat Droeneueh ulôn
peusampoe keubaiékan
Droeneueh.

Keujeuhetan manusia

(Zab. 14)

53 Keu teupimpén kor. Meunurot ca-e:
Mahalat. Ca-e-ca-e peungajaran
Nabi Daud.

2 Ureuëng bangai jikheun lam até jih.
"Allah nyan hana."
Buet awaknyan jeuhet dan kuto;
hana nyang jipeubuet nyang jroh.

3 Lam syeuruga TUHAN geupandang
umat manusia,
ureuëng jimita ureuëng carông
nyang seumah Gobnyan.
4 Teuma banmandum ureuëng ka
meunyeuleweng dan beujat
hana meusidroe pih nyang
jipeubuet nyang jroh.

5 Geupeugah lé TUHAN, "Peu kheueh
hana sadar ureuëng-ureuëng jeuhet
nyan?
Awaknyan udeb sira jireupah
umat ulôn,
dan hántom na jimeudoá ubak
ulôn."

6 Ureuëng jeuhet teumakot that-that,
padahai hana ureuëng nyang
peutakot jihnyan,
sabab Allah geupeuhambô tuleueng
ureuëng nyang keupong gata;
awaknyan ka geutulak lé Po teu
Allah,
teuma gata tapeutaloe awaknyan.

7 Nibak Bukét Sion teuka kheueh kira
jih
keuseulamatan keu Israel.
Dan keuturonan Nabi Yakub
meusukacita
meunyoe TUHAN geupeupuléh
keuadaan umat Gobnyan.

Doá teulakée peulindongan

54 Keu teupimpén kor. Deungon
iréngan keucapi. Ca-e peungajaran
Nabi Daud, 2 bak watée ureuëng Zifi teuka
jijak peugah ubak Saul, "Nabi Daud
geumusöm di teumpat kamoe."

3 Ya Allah, peuseulamat kheueh ulôn
sabab kuasa Droeneueh,
neubri kheueh keuadelan keu ulôn
sabab teunaga Droeneueh.
4 Deungoe kheueh nyang ulôn lakée,
ya Allah,
sudi kheueh neudeungoe tutoe
haba lôn.
5 Sabab ureuëng aséng jibeudôh jijak
prang ulôn,
ureuëng sombong jikeuneuk poh
maté lôn,
awaknyan hana jipakoe ubak Po teu
Allah.

6 Teuma Allah na kheueh nyang
tulông lôn;
TUHAN na kheueh nyang bila lôn.
7 Gobnyan geuhuköm musoh lôn
deungon keujeuhetan awaknyan
keudroe,
dan geupeubinasa awaknyan
sabab Gobnyan seutia bak ulôn.

8 Deungon rila até ulôn peuseumah
keureubeuen keu Droeneueh,
dan meusyukoe ubak Droeneueh
sabab Droeneueh gét, ya TUHAN.
9 Droneueh ka neupeulheueh ulôn
nibak mandum nyang susah,

53:2-4: Rm. 3:10-12 **53:2-7:** Zab. 14 **54:2:** 1Sam. 23:19, 26:1

dan lôn ngieng musoh lôn ka
teupeutaloe.

Doá teulakée peulindongan teuhadab musoh

55 Keu teupimpén kor. Deungon peumeuén keucapi. Ca-e peungajaran Nabi Daud.

2 Ya Allah, neudeungoe kheueh doá ulôn,
bék neupaleng nibak peue nyang ulôn lakée.
3 Neungieng kheueh ulôn dan neujaweueb kheueh ulôn,
ulôn hanco sabab keusosahan lôn.
4 Até ulôn susah hana meuteuntée sabab jiancam lé musoh
dan jitindéeh lé ureuëng jeuhet.
Sabab awaknyan nyang peususah udeb ulôn,
dan deungon jibeungéh jimeumusoh deungon ulôn.

5 Até ulôn lumpah geulisah;
mawöt nyang lumpah teumakot nyan jeuet keuhantu lam tuboh lôn.
6 Badan lôn peunoh deungon yo dan teumakot nyang hana reuda,
jiteugon teuma deungon peurasaan nyang gamang.
7 Ah, meunyoe bak lôn na sayeub lagée cicém mirah pati,
ulôn po jakmita teumpat nyang teunang.
8 Nyoe, ulôn teuma lôn po sampoe óh jiôh,
laju lôn tinggai diteungoh padang pasie.
9 Ulôn bagah-bagah lônjak mita teumpat meuceu
teuhadab angén badée ngon puteng beuliong.

10 Ya TUHAN, neupeubingong kheueh dumna musoh lôn,
neupeukirôh kheueh watée awaknyan jipeugah haba,
sabab dibanda ulôn ngieng gob meupake dan ureuëng meulo.
11 Uroe malam awaknyan jikeulileng,
jipeubuet nyang jeuhet dan jijak peukaru keudeh keunoe.
12 Dipat mantong na peunghancoran;
seumeungeut teumeugom hana hase teupeugra di jeueb-jeueb keudée.

13 Meunyoe musoh nyang teunak ulôn,
hainyan mantong ék ulôn teun.
Meunyoe lawan nyang hina ulôn,
mantong ék ulôn musöm nibak lawan nyan.
14 Teuma, na kheueh droeneueh, rakan ulôn, sahabat lôn,
rakan lôn nyang paleng krab nyang khianat lôn.
15 Yoh masa ilée tanyoe meurakan paleng that krab,
dan tajak iébadat meusajan-sajan u Baét TUHAN.
16 Bah kheueh musoh lôn maté meudab-dab
dan udeb-udeb jitron u lam donya ureuëng maté,
sabab keujeuhetan na di rumoh awaknyan,
lamkawan awaknyan.

17 Teuma ulôn meulakée ubak Po teu Allah,
TUHAN geupeuseulamat ulôn.
18 Uroe malam ulôn apoh apah dan ulôn mo,
dan Gobnyan geudeungoe su ulôn.
19 Gobnyan nyang peuseulamat ulôn nibak jiprang lé musoh,
nyang teuka meukawan-kawan jiparan ulôn.
20 Allah nyang mat peurintah nibak keukai
teuma geudeungoe ulôn dan geupeutaloe awaknyan.
Sabab awaknyan hana jitem tobat,
dan hana jitakot ubak Po teu Allah.

21 Beukaih rakan lôn jijak prang rakan-rakan awaknyan,
awaknyan ji iengkeue ubak janji jih.
22 Tutoe haba jih aloh meubujuk rayu,
teuma lam até jih na jikeubah banci.
Tutoe haba jih leumoh leumbot,
teuma lagée teutôb deungon peudeueng nyang tajam.

23 Jok kheueh khawate gatanyan ubak TUHAN,

dan Gobnyan geutulông gata;
sabab ureuëng jujoe hana
geupeubiyeu taloe.

24 Teuma Droeneueh, ya Allah,
neukurong awaknyan
u dalam uruek nyang paleng lhok.
Ureuëng seumeunget dan tukang ro
darah
ureuëng nyan hana trok siteungoh
pih nibak umu jihnyan.
Teuma ulôn peucaya ubak
Droeneueh.

Lam keuadaan susah meuharab kheueh ubak Po teu Allah

56 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu:
Mirah pati nyang seungab kalu, di
daerah nyang jiôh. Zabur Nabi Daud bak
watée ureuëng Filistin jidrob gobnyan di
Gat.

2 Neugaséh kheueh bak ulôn, ya
Allah, sabab ulôn nyoe ka jiprang,
hana putôh-putôh ulôn nyoe
jiteugom sabe lé musoh-musoh
lôn.
3 Sipanyang uroe nyoe jigilo-gilo
sabe lé lawan-lawan lôn;
jai that-that nyang meumusoh keu
ulôn,
ya Allah Nyang Mahamanyang.
4 Bak watée ulôn teumakot,
ulôn meuharab ubak Droeneueh.

5 Ulôn pujoe Allah sabab peue nyang
ka geupeujanji;
ulôn peucaya ubak Gobnyan,
teuma ulôn hana teumakot,
manusia hana meudaya keu ulôn.

6 Siuroe suntok musoh jipeukaru
peukara ulôn,
hana putôh-putôh jiuseuha
keuneuk peuceulaka ulôn.
7 Awaknyan meusapat diteumpat
nyang teusöm,
jikalon peue mantong nyang ulôn
peubuet,
dan jimita keuseumpatan keu
jipeumaté ulôn.
8 Peu kheueh na keuseulamatan keu
buet jeuhet awaknyan?
Neupeubinasa kheueh awaknyan
watée Droeneueh teungoh
beungéh, ya Allah!

9 Droeneueh neu itong uroe-uroe
peungeumbaraan lôn,
dan neuteupeue padubna
jeumeulah ié mata lôn;
peu kheueh nyan hana neu itong?
10 Bak uroe ulôn meulakée ubak
Droeneueh,
musoh teuma teupoh sampoe
jisurot,
sabab ulôn teupeue Allah
geudong blah ulôn.
11 Ulôn pujoe TUHAN Allah,
sabab peue nyang Gobnyan
peujanji.
12 Ulôn peucaya ubak Gobnyan, teuma
ulôn hana teumakot,
manusia hana meudaya teuhadab
ulôn.

13 Ulôn kupeutrok janji ubak
Droeneueh, ya Allah,
dan lôn peuseumah keureubeuen
syukoe ubak Droeneueh.
14 Sabab Droeneueh neupeuseuliseh
ulôn nibak mawöt,
neujaga ulôn jeuet bék reubah.
Nyang kheueh ulôn hase udeb lam
lindongan Allah,
dalam cahya nyang teupeutrang
keu banmandum nyang udeb.

Doá teulakée tulông

57 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu:
Bék peumuseunah. Zabur Nabi
Daud, bak watée gobnyan geuplueng u
dalam guha keu geupeusie nibak Saul.

2 Neugaséh kheueh keu ulôn, ya
Allah, neugaséh kheueh bak ulôn,
sabab bak Droeneueh kheueh
ulôn meulindong.
Dimiyueb sayeub Droeneueh ulôn
musöm,
sampoe angén badée nyang
teungoh jipot meubura jipiôh
reuda.

3 Ulôn meulakée ubak Allah Nyang
Mahamanyang,

56:1: 1Sam. 21:13-15 **57:1:** 1Sam. 22:1, 24:3

ubak Allah nyang meubuet keu
ulôn.
4 Nibak lam syeuruga Gobnyan
geujaweueb dan geupeuseulamat lôn;
Gobnyan geupeutaloe bubena
ureuëng nyang teugom lôn.
Allah geutunyok bahwa Gobnyan
seutia ubak ulôn,
dan hana geupiôh geugaséh keu
ulôn.

5 Ulôn jiparan ngon jikeupong lé
musoh,
awaknyan lagée singa bueh nyang
jiseuba manusia.
Gigo awaknyan lagée kapak dan
aneuk panah,
lidah awaknyan lagée peudeueng
nyang tajam.

6 Ya Allah, neutunyok kheueh keu
agongan Droeneueh di langét
manyang,
dan keumuliaan Droeneueh di
ateueh bumoe.

7 Musoh lôn ka jipasang taron keu
ulôn,
dan jipeupatah seumangat ulôn.
Awaknyan jikueh uruek bak rot ueh
lôn,
teuma awaknyan keudroe nyang
rhot lam uruek nyan.

8 Ulôn peucaya peunoh, ya Allah,
ulôn peucaya peunoh,
ulôn kutem meuca-e dan lôn
pujoe Droeneueh.
9 Hai beudôh kheueh, jiwa ulôn!
Hai beudôh kheueh rapa-i dan
keucapi!
Ulôn keuneuk peubeudôh fajar.
10 TUHAN, ulôn keuneuk meusyuko
ubak Droeneueh
lamkawan bansa-bansa
ulôn keuneuk meuca-e lagu
seumujoe keu Droeneueh
lamkawan umat manusia.
11 Sabab gaséh Droeneueh raya
sampoe u langét manyang,
dan gaséh seutia Droeneueh
sampoe ubak awan.
12 Ya Allah, neutunyok kheueh
keuagongan Droeneueh di langét,
dan keumuliaan Droeneueh di
ateueh bumoe.

Doá lakée tulông jeuet geubalaih keu ureuëng jeuhet

58 Keu teupimpén kor. Meunurot ca-e: Bék peumuseunah. Zabur Nabi Daud.

2 Hai bubena peunguasa,[d] peu
kheueh ade keuputosan gata nyan?
Peu kheueh gata jujoe bak watée
gata peuhakém manusia?
3 Hánjeuet, gata reuncana nyang
jeuhet,
dan tapeubuet keukeurasan di
nanggroe nyoe.

4 Ureuëng jeuhet ka sisat yoh
mantong lam pruet ma
awaknyan ka jiteumipée watée
jihnyan ka lahé.
5 Awaknyan meuracön lagée uleue
meubisa,
dan jisumpai punyueng jih lagée
uleue kobra nyang tulo
6 nyang hana teudeungoe su pawang
nyang carông,
atawa su ureuëng meurajah nyang
malem.

7 Ya Allah, neuwiet kheueh gigo-gigo
awaknyan,
neulot kheueh tarieng singa-singa
muda nyan, ya TUHAN.
8 Bah kheueh awaknyan gadôh lagée
ié paseung nyang teungoh jiék,
lagée aneuk panah nyang ka
tumpoi mata.
9 Bah kheueh awaknyan lagée sipot
nyang meuliléh meujantang jeuet
keu geuneuhéut,
lagée aneuëk manyak maté
sigohlom jingieng peungéuh.
10 Sigohlom teupeusadar, awaknyan ka
binasa,
lagée tamah meupaya nyang
mantong ijo dan gohlom raya
habéh jipupo lé angén, siulah-ulah
nyan na kheueh sinaman tho.

11 Jikalon ureuëng jeuhet teuhuköm,
ureuëng jujoe lumpah galak,
dan teu rhah gaki jih lam darah
nyang doraka.

[d] *peunguasa* atawa: dewa.

12 Ureuëng ramé jipeugah, "Biet
ureuëng nyang jroh meuteumé
pahala,
keubit, na Po teu Allah nyang
jeuet keuhakém di ateueh bumoe."

Doá teulakée peulindongan

59 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu:
Bék peumuseunah. Zabur Nabi
Daud, bak watée Saul geuyue ureuëng laén
jak kawai rumoh gobnyan sabab jikeuneuk
poh maté gobnyan.

2 Ya Allah ulôn, peuseulamat kheueh
ulôn nibak bandum musoh lôn,
neulindong kheueh ulôn nibak
ureuëng nyang keuneuk jak
seurang ulôn.
3 Neupeulheuh kheueh ulôn nibak
ureuëng nyang keuneuk peubuet
jeuhet,
neupeusie kheueh ulôn nibak
ureuëng-ureuëng nyang keuneuk
poh maté lôn.

4 Ngieng kheueh, awaknyan ka
jihampeueng keuneuk jipoh maté
lôn,
ureuëng-ureuëng keujam meusaho
keuneuk lawan lôn;
padahai kon sabab ulôn ka lôn
peubuet desya
atawa ulôn peubuet peulanggaran,
ya TUHAN.
5 Meunan cit kon teuma sabab salah
lôn,
awaknyan meudab-dab dan
meusiab-siab.

6 Beudôh kheueh, Allah Nyang
Mahamanyang, tulông kheueh ulôn.
Ya Allah Israel, neukalon
keudroe.
Beudôh kheueh dan neuhuköm
kheueh bansa-bansa,
bék neugaséh keu ureuëng jeuhet
nyang meukhianat.

7 Bak watée uroe ka sinja awaknyan
jiwo lom teuma,
meuôe-ôe lagée asée sira
jikeulileng banda.
8 Hana jipiôh awaknyan nariet
meupansi sira meuhina;
tutoe haba awaknyan tajam lagée
mata peudeueng,
jipike lé awaknyan hana nyang
deungoe peue nyang jipeugah
nyan.

9 Teuma Droeneueh neupeukém
awaknyan, ya TUHAN,
banmandum bansa nyan
Droeneueh peuhina.
10 Droeneueh kheueh teunaga ulôn,
ulôn meuharab that ubak Droeneueh,
Droeneueh teumpat ulôn
meungungsé, ya Allah.
11 Sabab keubaiékan Allah kheueh,
Gobnyan teuka ubak ulôn,
Gobnyan geupeubiyeu mantong
lôn kalon bubena musoh lôn
teupeutaloe.

12 Bék kheueh neupoh maté
awaknyan, ya TUHAN,
mangat bansa ulôn hana jituwoe.
Peu crebre kheueh dan neupeutaloe
kheueh awaknyan deungon kuasa
Droeneueh,
ya TUHAN peulindong ulôn.
13 Sabab awaknyan meudesya deungon
tutoe haba jih keudroe;
bah kheueh awaknyan meucarueh
deungon meubagoe
keusombongan jih,
sabab awaknyan galak that jiseurapa
dan meusulet ngon haba nyang hana
beuna.
14 Peubinasa kheueh awaknyan lam
beungéh Droeneueh, ya Allah,
peubinasa kheueh awaknyan
sampoe án habéh.
Dan tieb-tieb ureuëng jiteupeue
bahwa Allah geupeurintah Israel,
dan peumeurintah Gobnyan luwah
jimeu éue bansaboh bumoe.

15 Óh watée sinja awaknyan jigisa,
meuôe-ôe lagée su asée sira
jikeulileng banda.
16 Awaknyan jimeurawoh keudeh
keunoe sira jimita uempeuen,
dan laju jimeurawöng meunyoe
pruet jih hana troe.

17 Teuma di ulôn meuca-e keuhai
teunaga Droeneueh;

59:1: 1Sam. 19:11

tieb-tieb beungoh ulôn meuca-e
deungon su nyang nyareng
keuhai gaséh dan seutia
Droeneueh.
Sabab Droeneueh kheueh teumpat
ulôn peusiblah droe,
teumpat ulôn meulindong bak
watée susah.
18 Ya Allah, teunaga lôn, ulôn
meuca-e lagu puja ngon pujoe ubak
Droeneueh,
sabab Droeneueh kheueh teumpat
ulôn meulindong.
Ya Allah, geunaséh ulôn.

Doá teulakée tulông

60 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu:
Bungöng bakong keusaksian. Za-
bur peungajaran nibak Nabi Daud, 2 bak
watée gobnyan geujak prang ureuëng Aram-
Mesopotamia dan ureuëng Aram-Zoba, dan
bak watée Yoab geuwoe dan geupeutaloe
12.000 droe ureuëng Edom di Pantôn Asin.

3 Droeneueh neutulak kamoe, ya
Allah,
dan neupeubiyeu kamoe
jipeutaloe lé awaknyan.
Droeneueh beungéh keu kamoe;[e]
jinoenyoe neupeupuléh kheueh
kamoe.
4 Droeneueh neuguncang bumoe
sampoe crah;
neupeugét kheueh nyang ka
beukah-beukah, sabab bumoe
guyah.
5 Neupeubiyeu umat Droeneueh jirasa
deurita nyang keubit that brat;
kamoe mumang meuayon-ayon
lagée ureuëng mabök.
6 Neupeuingat ubak ureuëng nyang
taqwa,
jeuet awaknyan meusiliseh nibak
mara bahya.
7 Peuseulamat kheueh kamoe
deungon kuasa Droeneueh,
neujaweueb kheueh doá kamoe,
mangat ureuëng-ureuëng
nyang Droeneueh gaséh
teupeuseulamat.

8 Nibak teumpat tinggai Gobnyan
nyang suci Po teu Allah geupeugah,
"Ulôn keuneuk seumurak dan
Ulôn weuek-weuek tanoh Sikhem;
Pantôn Sukot Ulôn undi.
9 Gilead dan Manasye na kheueh atra
Ulôn,
Efraim tupi waja Lôn,
dan Yehuda tungkat keurajeuen Lôn.
10 Teuma Moab na kheueh teumpat
Ulôn rhah gaki,
Ulôn meusurak keumeunangan
ateueh Filistea.
Ubak Edom Ulôn rhom seulôb Lôn
sibagoe tanda bahwa jihnyan na
kheueh atra Ulôn."

11 Soe nyang ba ulôn u Edom?
Soe nyang peu taktéh ulôn u
banda nyang meukuta nyan?
12 Ya Allah, peu kheueh Droeneueh
hana neuseutôt meusajan kamoe?
Peu kheueh Droeneueh hana
neumaju meusajan tantra kamoe?
13 Tulông kheueh kamoe ateueh
musoh kamoe,
sabab bantuan manusia hana
meuguna.
14 Meusajan Allah, geutanyoe gagah
peukasa,
Gobnyan kheueh nyang peutaloe
bubena musoh geutanyoe.

Doá teulakée meulindong

61 Keu teupimpén kor. Deungon peu-
meuén keucapi. Nibak Nabi Daud.

2 Deungoe kheueh doá ulôn, ya Allah,
deungoe kheueh nyang ulôn lakée.
3 Jiôh nibak rumoh ulôn meulakée
ubak Droeneueh,
sabab ulôn putôh asa.

Droeneueh neu intat ulôn u teumpat
peuaséng nyang paleng aman,
teumpat nyang lumpah that
manyang nibak ulôn;
4 sabab Droeneueh kheueh teumpat
ulôn meulindong,
peutahanan nyang paleng kong
ateueh musoh lôn.

5 Bah kheueh ulôn siumu udeb lôn
meunumpang nibak Khimah
Droeneueh,

---

[e] *Droeneueh ... kamoe* atawa: Droeneueh beungéh ubak kamoe dan neupeulikot kamoe.
60:7-14: Zab. 108:7-14

mangat lôn aman dimiyueb
sayeub Droeneueh.
6 Sabab Droeneueh ka neudeungoe
janji ulôn, ya Allah,
dan neubri bak lôn milék pusaka
ureuëng nyang taqwa.

7 Seumoga raja panyang umu,
jeuet gobnyan hase udeb tron
meutron.
8 Seumoga gobnyan geumat peurintah
keu siumu masa
sibagoe raja nyang neupiléh,
ya Allah,
lindong kheueh geuhnyan
deungon gaséh dan seutia
Droeneueh.

9 Dan ulôn hana putôh lôn meuca-e
lagu puja dan pujoe keu Droeneueh,
sira lôn peutrok janji lôn nibak
uroe ubak uroe.

Peucaya ubak peulindongan Allah

62 Keu teupimpén kor. Meunurot: Yedutun. Zabur Nabi Daud.

2 Deungon teunang jiwa lôn preh Po
teu Allah,
nibak Gobnyan mantong nyang
na keuseulamatan lôn.
3 Dan Gobnyan nyang lindong dan
peuseulamat lôn,
Gobnyan nyang bila ulôn, sabab
nyan ulôn hana guyah.

4 Trok án pajan gata banmandum
taprang gob
nyang ka lagée bintéh singét
dan bintéh beuton nyang karab
reuloh?
5 Gata na niet keuneuk tapeureubah
gobnyan
nibak keududuekan gobnyan
nyang manyang.
Gata galak that tapeugah haba
beurakah;
deungon babah gata, gata bri
beureukat,
teuma lam até gata takutok.

6 Deungon teunang jiwa ulôn preh Po
teu Allah,
nibak Gobnyan mantong kheueh
ulôn na seulamat.
7 Dan Gobnyan nyang lindong dan
peuseulamat lôn;
Gobnyan nyang bila lôn, sabab
nyan ulôn hana guyah.
8 Gobnyan kheueh Allah nyang bri
keu ulôn seulamat dan
keuhoreumatan,
Gobnyan kheueh peulindong lôn
nyang bila lôn nyang teuga.

9 He bansa lôn, meuharab kheueh
ubak Allah tieb-tieb watée;
sintong kheueh asoe até gata ubak
Gobnyan,
sabab Gobnyan teumpat
geutanyoe meulindong.

10 Manusia nyoe na kheueh lagée
nafáh nyang teuprôh,
cut rayeuk saban mantong hana
meuhareuga.
Meunyoe teutimang, awaknyan
teunyata phui
leubeh phui nibak nafáh nyang
teubiet rot idong atawa babah.
11 Bék taharab bak hase atra gob
nyang teucok deungon cara
teupeutakot,
dan bék teuma tapeumeugah droe
deungon hase atra teureupah.
Bahkan meunyoe keukayaan gata
meutamah-tamah,
bék teuma até gata meuleukek
nibak hareutanyan.

12 Na padubgoe ulôn deungoe Po teu
Allah geupeugah haba
bahwa keukuasaan na kheueh
meuasai nibak Gobnyan,
13 dan bahwa Gobnyan teutab na
geunaséh.

Droeneueh, ya TUHAN, neubalaih
soemantong ureuëng
meunurot deungon buet nyang ka
jipeubuet.

Rindu ubak Po teu Allah

63 Zabur Nabi Daud, bak watée gobnyan mantong di padang pasi guron Yehuda.

62:13: Ayb. 34:11, Yer. 17:10, Mat. 16:27, Rm. 2:6, Why. 2:23 **63:1**: 1Sam. 23:14

2 Ya Allah, Droeneueh kheueh Allah lôn,
ulôn mita dan ulôn rindu that ubak Droeneueh.
Lagée tanoh nyang tho kreng nyang glah keuneuk jieb ié,
meunan kheueh ulôn nyang glah ubak Droeneueh.
3 Bah kheueh ulôn pandang Droeneueh rot Baét Droeneueh,
dan lôn ngieng teunaga ngon keuagongan Droeneueh.
4 Geunaséh Droeneueh leubeh meuyuém nibak udeb,
sababnyan kheueh ulôn pujoe Droeneueh.
5 Siumu udeb ulôn meusyukoe ubak Droeneueh;
ulôn beuôt jaroe ubak Droeneueh sira lôn meudoá.
6 Ulôn pujoe Droeneueh sira lôn seumurak ngon geumbira,
sabab Droeneueh neupeupueh jiwa ulôn saban rasa jih lagée lôn pajoh peunajoh nyang lazat.

7 Watée ulôn éh nibak teumpat éh;
ulôn ingat ubak Droeneueh,
si malam beungoh ulôn meu dhike ubak Droeneueh,
8 sabab Droeneueh ka neutulông ulôn;
dimiyueb sayeub Droeneueh ulôn meuca-e deungon geumbira.
9 Ulôn mat Droeneueh nyang lumpah that kong,
jaroe Droeneueh neutumpang ulôn.

10 Teuma ureuëng-ureuëng nyang keuneuk peumaté lôn
ureuëng nyan jitron u lam donya ureuëng maté.
11 Awaknyan maté dimideuen prang,
dan bangke jih jeuet keupeunajoh beulatang bueh.

12 Raja geumbira sabab peutulôngan lé Po teu Allah;
ureuëng nyang meubudok deumi Po teu Allah jimeusukaria,
teuma babah ureuëng meusulet geusumpai.

Doá teulakée meulindong

64 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

2 Ya Allah, neudeungoe kheueh doá ulôn bak watée ulôn jiteuka susah,
peuseulamat kheueh nyawöng lôn nibak musoh nyang keujam.
3 Lindong kheueh ulôn nibak kawan ureuëng nyang doraka,
dan nibak reuncana licek ureuëng-ureuëng jeuhet.
4 Awaknyan jipeujeuet lidah jih tajam lagée mata peudeueng,
dan jipeulheueh haba nyang keujam saban sa ngon aneuk panah.
5 Nibak teumpat jimusöm awaknyan laju jitabu calitra nyang hana beuna,
hana jitakot-takot laju jipiteunah ureuëng nyang hana meusalah.
6 Awaknyan jimumat kong that ubak niet nyang jeuhet,
dan jimeurok pakat keuneuk jipasang peurangkab;
jisangka lé awaknyan hana ureuëng nyang kalon.
7 Awaknyan jireuncana buet nyang jeuhet, dan jipeugah,
"Kamoe ka kamoe peugot reuncana nyang keubit ceureudek."
Até dan budho manusia keubit that lhok,
hana hase ureuëng seunom lam até nyan.

8 Teuma Allah geutimbak aneuk panah Gobnyan ateueh awaknyan,
dan bak saát nyan cit awaknyan keunong dan luka.
9 Awaknyan binasa sabab tutoe jih keudroe;
soemantong nyang kalon jihnyan meu asek ulée.
10 Dan banmandum ureuëng jiteuka teumakot;
awaknyan laju jipike buet Po teu Allah
dan jijak peusampoe peue nyang ka jipeubuet.
11 Dan banmandum ureuëng jroh-jroh geumbira
sabab peue nyang geupeubuet lé TUHAN.
Awaknyan meulindong ubak Gobnyan;
banmandum ureuëng jujoe jipeumegah droe.

Puja dan syuko

65 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud. Lagu.

2 Patot kheueh kamoe pujoe
Droeneueh di Sion, ya Allah,
dan kamoe peupeunoh janji
kamoe ubak Droeneueh.
3 Sabab Droeneueh nyang peukabui
doá;
banmandum ureuëng jijak ubak
Droeneueh sabab ka meudesya.
4 Desya-desya lôn lumpah that
geuhon nibak ulôn,
teuma Droeneueh kheueh nyang
peu amphon.
5 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
Droeneueh piléh,
dan neutawök mangat jitinggai di
Baét Droeneueh.
Kamoe neupeupueh deungon peue
mantong nyang gét
di Baét Droeneueh, teumpat
tinggai Droeneueh nyang suci.

6 Droeneueh neujaweueb kamoe
deungon cara neubri bak kamoe
keumeunangan,
neupeubuet hai-hai nyang ajaéb
guna keu neupeuseulamat kamoe!
Droeneueh kheueh harapan
banmandum bansa
sampoe u laôt nyang jiôh.
7 Deungon teunaga Droeneueh
neupeujeuet gunong-gunong,
keu neutunyok kuasa Droeneueh
nyang peukasa.
8 Droeneueh peureuda laôt nyang
meubura-bura dan umbak
geulumbang nyang meualon-alon,
dan Droeneueh peuseungab
bansa-bansa nyang teungoh
karu.
9 Banmandum peunduduek bumoe
teumakot dan horeumat
óh jikalon buet-buet Droeneueh
nyang hebat.
Banmandum bumoe phon di timu
trok u barat meusurak geumbira
sabab Droeneueh nyang yue
meunan.

10 Tanoh nyan Droeneueh peulara dan
neu peutron ujeuen,
dan tanoh nyan neupeujeuet
gumbô ngon subô jeuet na hase
jih meulimpah ganda.
Meunan cit deungon bubena
krueng-krueng neupasoe deungon ié
nyang peunoh meuruwah,
dan neupeuna teuma gandom keu
peunajoh awaknyan,
nyoe, meunan kheueh cara jih
Droeneueh keubah atra keu
peunajoh awaknyan.
11 Meunan cit Droeneueh peujeuet
lueng-lueng ié nyang le
dan neusiram tanoh-tanoh nyang
meugicai-gicai sampoe án basah.
Tanohnyan Droeneueh nyang
peugumbô deungon ié ujeuen,
dan neujamin tarôk-tarôk jih
sampoe jitimoh subô.
12 Lé sabab jroh Droeneueh teuma,
tieb-tieb thon neupeuna musém
keumeukoh;
bak watée Droeneueh teuka,
watéenyan kana keulimpahan.
13 Di dalam padang pasie ka peunoh
deungon kaméng bubiri,
banmandum bukét meusuka ria.
14 Dalam blang-blang naleueng nyang
luwah ka peunoh meuasoe deungon
bubiri nyang teungoh jimeurot,
meunan cit deungon bubena
pantôn ka peunoh deungon
lampôh gandom.
Banmandum meusurak dan meuca-e
deungon peunoh geumbira.

Ca-e ngon nyanyoe pujoe ngon syukoe

66 Keu teupimpén kor. Saboh lagu.

Meusurak geumbira kheueh keu Po
teu Allah, hai bansaboh bumoe!
2 Meuca-e kheueh dan peu agong
kheueh nan Gobnyan,
peumulia kheueh Gobnyan
deungon lagu zike puja ngon
pujoe.
3 Tapeugah kheueh ubak Po teu Allah,
"Keubit lumpah that kagom buet
Droeneueh!
Musoh jitundok ubak Droeneueh
peunoh deungon teumakot,
sabab kuasa Droeneueh nyang
lumpah raya.
4 Bansaboh bumoe jisujut jiseumah
Droeneueh,

awaknyan jimeuca-e ngon
jimeunyanyoe jipujoe nan
Droeneueh."

5 Teuka kheueh dan ngieng kheueh
buet Allah,
keubit that hireuen karya-karya
Gobnyan di teungoh-teungoh
manusia!
6 Laôt hase geubah jeuet keu tanoh
tho,
indatu kamoe geujeumeurang laôt
nyan deungon tapak gaki.
Dan kamoe geumbira that sabab
buet Droeneueh nyan.
7 Gobnyan geumat peurintah deungon
peukasa
keu siumu masa.
Bansa-bansa geukawai,
mangat peumbeurontak hana hase
jipeusombong droe ateueh
Gobnyan.
8 Pujoe kheueh Allah kamoe, hai
bansa-bansa,
talakée kheueh pujoe gatanyan
ubak Gobnyan!
9 Gobnyan ka geujaga kamoe mangat
teutab udeb,
dan hana geupeubiyeu kamoe
nyoe reubah.

10 Ya Allah, Droeneueh ka neu ujoe
kamoe
lagée ureuëng jiseupoh pirak
didalam apui.
11 Neupeubiyeu kamoe reubah u dalam
jeunieb,
dan neupeudieng beuban nyang
lumpah geuhon.
12 Neupeubiyeu kamoe jigilo-gilo lé
musoh;
kamoe laju ngob lam ié raya dan
apui nyang hu meubara.
Teuma jinoenyoe kamoe ka lheueh
neuba
u teumpat nyang makmu.

13 Ulôn lônba keureubeuen nyang
teutot u Baét Droeneueh
dan lôn peuteupat janji lôn ubak
Droeneueh,
14 janji nyang ulôn peugah
bak watée ulôn dalam keusosahan.
15 Ulôn peuseumah ubak Droeneueh
keureubeuen nyang teutot nibak
beulatang nyang teupiléh,
kaméng bubiri dan leumô agam,
asab jipo manyang u langét.

16 Teuka kheueh dan deungoe kheueh,
hai ureuëng nyang taqwa,
ulôn peugah peue nyang ka
geupeubuet lé Allah keu ulôn.
17 Ulôn ka lôn meuhôi lôn lakée
tulông ubak Gobnyan;
jinoenyoe ulôn meuca-e lagu
pujoe keu Gobnyan.
18 Meunyoe ulôn galak lôn pike keu
buet nyang jeuhet,
pasti TUHAN hana geutem
deungoe peue nyang ulôn peugah.
19 Teuma Po teu Allah ka geudeungoe
ulôn,
Gobnyan that geupakoe peue
nyang ulôn lakée.
20 Ulôn pujoe Allah sabab Gobnyan
hana geutulak doá ulôn,
hana teuma geupiôh geusayang
keu ulôn.

Lagu syukoe

67 Keu teupimpén kor. Deungon
peumeuén keucapi. Zabur.

2 Seumoga Po teu Allah geugaséh
dan geubri beureukat keu geutanyoe,
seumoga Gobnyan geupandang
tanyoe deungon murah até.
3 Ya Allah, seumoga keuheundak
Droeneueh jituri lé gob bansaboh
bumoe,
dan keuseulamatan Droeneueh
jipeusampoe ubak banmandum
bansa.

4 Seumoga bansa-bansa jipujoe
Droeneueh, ya Allah Po,
seumoga banmandum bansa
meusyukoe ubak Droeneueh.

5 Seumoga banmandum bansa
meusurak geumbira,
dan jimeuca-e deungon peunoh
geumbira.
Sabab Droeneueh neumat peurintah
deungon ade

66:6: Keu. 14:21, Yos. 3:14-17 **66:13-14:** Pkh. 5:4

dan neubimbéng tieb-tieb bansa
nyang na di ateueh bumoe.

6 Seumoga bansa-bansa jipujoe
Droeneueh, ya Allah Po,
seumoga banmandum bansa
jimeusyukoe ubak Droeneueh.

7 Tanoh ka jibri hase,
Po teu Allah, Allah geutanyoe ka
geubri beureukat keu geutanyoe.
8 Po teu Allah ka geubri beureukat
keu geutanyoe;
seumoga Gobnyan jihoreumat
bansigom donya!

Ca-e keumeunangan

68 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

2 Allah geubeudôh geujak peu crebre
bubena musoh Gobnyan,
ureuëng nyang banci Gobnyan
laju jiplueng dikeue Gobnyan.
3 Allah geu use mangat awaknyan
jijak,
lagée asab nyang teuplôh laju
gadôh.
Lagée lilen nyang meuliléh lam apui,
meunan kheueh ureuëng jeuhet
teusampôh dikeue Po teu Allah.
4 Teuma ureuëng saléeh meusukacita
dan meugeumbira,
awaknyan jiseumurak geumbira
dikeue Po teu Allah.

5 Meuca-e kheueh keu Allah, dan
pujoe kheueh nan Gobnyan,
peusiab laju jalan raya keu
Gobnyan nyang geuduek lam
keundeuraan awan.
Nan Gobnyan TUHAN –
meuseunang-seunang kheueh
dikeue Gobnyan!

6 Po teu Allah nyang tinggai di Baét
Gobnyan nyang suci
na kheueh ureuëng syiek aneuëk
yatem dan nyang bila inong balée.
7 Meunan cit Allah geubri teumpat
tinggai keu ureuëng-ureuëng nyang
udeb jih seudeh;
Gobnyan geupeubeubaih ureuëng
nyang teuteuen lam peunjara
sampoe awaknyan bahgia.
Teuma keu ureuëng nyang jilawan
TUHAN
harôh jiduek nibak tanoh nyang
hana hase udeb sapeue.

8 Ya Allah, watée Droeneueh
neubimbéng umat Droeneueh
geujak geuliwat rot jalan nyang
tho kreng,
9 bumoe meuayon, ujeuen jitoh
dikeue Droeneueh,
sabab teuka Po teu Allah Sinai,[f]
Allah Israel.
10 Deungon meulimpah Droeneueh
peutron ujeuen,
dan neupeupuléh tanoh
Droeneueh nyang tho kreng.
11 Dan umat Droeneueh pih laju
tinggai teutab disinan;
lam keubaiékan Droeneueh,
ya Allah,
Droeneueh neupeulara ureuëng
gasien.

12 TUHAN geubri peurintah,
dan laju di ureuëng inong jijakba
haba:
13-14 "Raja-raja dan pasokan jihnyan ka
habéh jiplueng!"
Awaknyan jiplueng lagée cicém
mirah pati nyang jipo meutaga.
Di ureuëng inong dirumoh laju
geubagi-bagi,
pirak deungon méuh nyang ka
jitinggai.
Bahpi le that nyang hana jitamong
lam prang,
umat Po teu Allah ka meuteumé
meunang.
15 Watée Nyang Mahakuasa geunyerak
raja-raja disinan,
jitron kheueh salju di ateueh
Gunong Salmon.

16 Gunong Basan na kheueh gunong
nyang hebat,
gunong nyan pucak jih le that.
17 Pakon nibak pucak droeneueh
nyang le nyan

[f] *Allah Sinai:* Watée bansa Israel teungoh jijak phon di nanggroe Meusé u Kanaan, Po teu Allah geupeuleumah droe ubak awaknyan di Gunong Sinai. (Kalon Keu. 19:16-25).
68:9: Keu. 19:18

droeneueh neupandang deungon
ceumburu
ubak Bukét Sion[g] nyang ka
geupiléh lé Allah keu teumpat
tinggai Gobnyan?
TUHAN tinggai disinan keu siumu
masa.

18 Deungon geuritan nyang
teuga-teuga nyang le jih
meuploh-ploh ribée boh
Allah teuka di teungoh-teungoh
awaknyan nyang peunoh deungon
keuagongan.
19 TUHAN geuék u teumpat nyang
paleng manyang;
jai that tawanan nyang geuba sajan.
Gobnyan geuteurimong
peuseumahan lamkawan manusia
dan lamkawan kawöm nyang
beurontak pih;
mangat awaknyan tinggai
meusajan deungon TUHAN Allah.

20 Pujoe kheueh TUHAN, sabab
Gobnyan kheueh Allah nyang
peuseulamat geutanyoe;
nibak uroe u uroe Gobnyan geu
seuôn beuban geutanyoe.
21 Allah geutanyoe na kheueh TUHAN
nyang peuseulamat geutanyoe,
Gobnyan nyang peubeubaih
geutanyoe nibak mawöt.

22 Allah pasti geupeureumok ulée
musoh Geuh,
dan ureuëng-ureuëng nyang hana
putôh udeb didalam desya.
23 Feureuman TUHAN, "Hai umat Lôn,
Ulônba musoh gata nibak Basan
Ulôn ba awaknyan lôm lam laôt
raya,
24 mangat gata tarhah gaki gata
deungon darah awaknyan,
dan asée-asée gata jijak lieh
sipueh-pueh jih."

25 Banmandum ureuëng jikalon pawai
keumeunangan Droeneueh, ya Allah,
Allah ulôn, Raja lôn, jiarak u
teumpat tinggai Gobnyan.
26 Dikeue that jijak ureuëng-ureuëng
meulagu,
dilikotnyan teuma jijak ureuëng
peumeuén keucapi;
diteungoh-teungoh jijak
aneuëk-aneuëk dara nyang peh
rapa-i;
meunoe kheueh ca-e dan lagu
awaknyan:
27 "Pujoe kheueh Allah lamkawan
himponan umat Gobnyan,
Pujoe kheueh TUHAN, hai
banmandum keuturonan Nabi
Yakub!"
28 Benyamin, sukée nyang paleng ubit,
jijak dikeue that,
óh lheuehnyan laju deuh
meurön-rön bubena peumuka
Yehuda
dilikot gobnyan deuh teuma
bubena peumuka Zebulon dan
Naftali.

29 Allah gata geutuntot teunaga gata;
ya Allah, neupeukong kheueh
peue nyang ka Droeneueh
peubuet keu kamoe.
30 Raja-raja jiba peuseumahan ubak
Droeneueh
di Baét Droeneueh di Yerusalem.
31 Neudumpék kheueh nanggroe
Meusé,
beulatang bueh nyan di teungoh
geulagah.
Neuteugah kheueh bansa-bansa,
kawan banteng nyan deungon
aneuëk-aneuëk jih,
nyang saléng jimeu bloh-bloh
mangat meuteumé pirak.
Allah geupeu crebre bansa-bansa
nyang galak keu prang.
32 Ureuëng-ureuëng rayeuk nanggroe
Meusé jiteuka jijak ba teumaga;
ureuëng Sudan meugageh-gageh
jiba bungöng jaroe ubak Po teu
Allah.

33 Meuca-e kheueh ubak Allah,
hai banmandum keurajeuen
nanggroe,
meuca-e kheueh nyanyian
puja-pujoe keu TUHAN,
34 keu Gobnyan nyang geulintéh
angkasa purbakala.
Deungoe! TUHAN meufeureuman,

---

[g] *Bukét Sion:* Kalon 2:6.
68:19: Ef. 4:8

su Gobnyan meugeunta deungon
dahsyat.
35 Aku kheueh kuasa Allah nyang
meudelat ateueh Israel,
kuasa Gobnyan trok u langét.
36 Keubit that takjob Allah geutanyoe
watée Gobnyan geuteubiet di
teumpat tinggai Geuh.
Allah Israel geubri kuasa dan
teunaga ubak umat Gobnyan.

Teupujoe kheueh Allah!

Doá watée meukarat

69 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu: Bungöng Bakong. Nibak Nabi Daud.

2 Peuseulamat kheueh ulôn, ya Allah,
sabab ié ka jiék trok bak takue
lôn.
3 Ulôn meusuruek lam paya nyang
lhok,
hana teumpat ulôn meugilo.
Ulôn ngob lam ié nyang lhok,
jipeuhanyöt lé geulumbang
paseueng nyang raya.
4 Ulôn meuhôi-meuhôi sampoe án hék
dan rukuéng ulôn sampoe tho
kreng.
Mata lôn peudeh lôn preh bantuan
Allah.

5 Ureuëng nyang banci ulôn hana
alasan,
leubeh le nibak ôk nyang na
ateueh ulée lôn.
Di ureuëng-ureuëng teuga keuneuk
peubinasa lôn;
awaknyan jiseurang ulôn deungon
fiteunah nyang keuji.
Bak ulôn jipaksa ulôn jokpulang
hareuta nyang kon hareuta lôn
reupah.
6 Ya Allah, Droeneueh neuteupeue
buet-buet ulôn nyang salah
desya ulôn hana nyang teusöm
nibak Droeneueh.
7 Bék neupeubiyeu ulôn teupeuteuka
malée ya Allah lôn
ateueh ureuëng-ureuëng nyang
meuharab ubak Droeneueh,
ya TUHAN, Allah Nyang
Mahakuasa.
Bék neupeubiyeu ulôn teupeuteuka
nista
ateueh ureuëng-ureuëng nyang
jiseumah Droeneueh,
ya Allah Israel!
8 Sabab lé Droeneueh kheueh ulôn
jipeujayéh ngon jihina,
dan sabab Droeneueh kheueh
ulôn jiseurapa.
9 Ulôn jeuet lagée ureuëng aséng
nibak kawöm syedara lôn,
lagée ureuëng luwa nibak cutda
adoe lôn.

10 Seumangat lôn hu meuháb-háb
sabab cinta lôn keu Baét Droeneueh,
hinaan dan seurapa ureuëng
nyang jihina Droeneueh ka
keunong ateueh ulôn.
11 Ulôn meuba-e ngon puasa,
teuma awaknyan jihina lôn.
12 Ulôn ngui ija krong sibagoe tanda
ulôn meuduka cita,
teuma awaknyan jipansi ulôn.
13 Ulôn jeuet keu boh bibi gob dipat
mantong na ureuëng meugumpôi
ngon meuhudom,
dan nyanyoe ureuëng-ureuëng
mabök na kheueh keuhai ulôn.

14 Teuma ulôn meudoá ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
ya Allah, neujaweueb kheueh
ulôn bak watée nyang get.
Tulông kheueh ulôn sabab geunaséh
Droeneueh nyang raya
dan sabab keuseutiaan Droeneueh.
15 Bék kheueh neupeubiyeu ulôn ngob
buhuek di dalam paya,
peuseulamat kheueh ulôn nibak
ureuëng-ureuëng nyang banci ulôn
dan nibak ié nyang lhok.
16 Bék neupeubiyeu ulôn jipeuhanyöt
lé geulumbang paseueng,
dan lam bak teungoh laôt atawa
jiseubée dalam uruek.

17 Jaweueb kheueh ulôn, ya TUHAN,
sabab Droeneueh get dan teutab
neugaséh keu ulôn.
Neutem kheueh meupaleng ubak
ulôn
sabab raya that geunaséh
Droeneueh ubak ulôn.

69:5: Zab. 35:19, Yah. 15:25 **69:10**: Yah. 2:17, Rm. 15:3

18 Bék kheueh neumusöm nibak
hamba Droeneueh nyoe,
sabab ulôn sosah, bubagaih
kheueh neutulông lôn.
19 Teuka kheueh neupeuseulamat ulôn,
neupeubeubaih kheueh ulôn nibak
banmandum musoh-musoh lôn.

20 Droeneueh neuteupeue pakriban
awaknyan jirapa ngon jihina ulôn
nyoe
Droeneueh neungieng
banmandum musoh ulôn.
21 Peunghinaan nyang jikheun lé
awaknyan jeuet keusabab ulôn jeuet
keu ureuëng patah até,
dan lé sabab nyan ulôn putôh asa.
Ulôn mita gaséh sayang, teuma
sia-sia,
ulôn mita peunghibur, nyan pi
hana lôn teumé.
22 Dan keu ulôn jijok tuba jeuet
teupajoh;
watée ulôn grah, keu ulôn jibri ié
cuka.
23 Bah kheueh peujamé awaknyan
jeuet keu bala,
dan jeuet keupeurangkab keu
jamé-jamé awaknyan.
24 Bah kheueh mata awaknyan jeuet
keubuta
dan ruéng likot awaknyan jeuet
keuleumoh.
25 Neurö kheueh beuhabéh beungéh
Droeneueh nyan ateueh awaknyan,
bah kheueh awaknyan keunong lé
meureuka Droeneueh nyang hu
meutaga.
26 Bah kheueh peukhimahan awaknyan
seungue ngon seungab,
dan khimah-khimah awaknyan
hana ureuëng nyang keumiet.
27 Sabab awaknyan ji iénanya ureuëng
nyang Droeneueh huköm,
dan jipeugah-peugah keu
ureuëng-ureuëng nyang
Droeneueh seksa.
28 Bah kheueh salah awaknyan
meutamah le;
bék neupeubeutôi awaknyan.
29 Bah kheueh nan awaknyan
teusampôh lam kitab ureuëng
udeb;
dan hana teucatet lam dafeutar
ureuëng jujoe.

30 Teuma ulôn teutindéeh dan sakét
that,
beuôt kheueh ulôn, ya Allah, dan
peuseulamat kheueh ulôn.

31 Dan ulôn kupujoe Allah deungon
lagu dan nyanyoe,
lôn peuagong Gobnyan deungon
zike dan syukoe.
32 Nyan leubeh geugalak lé TUHAN
nibak keureubeuen leumô,
keureubeuen leumô agam nyang
raya.
33 Ban jingieng nyang lagée nyan,
ureuëng nyang teutindéeh lumpah
geumbira,
ureuëng nyang seumah Allah
rayeuk that até.
34 Sabab TUHAN geudeungoe su
ureuëng gasien;
Gobnyan hana geupeubiyeu umat
Gobnyan nyang na didalam
peunjara.

35 Pujoe kheueh Allah, hai langét dan
bumoe,
laôt dan banmandum makhluk
nyang na didalam nyan.
36 Gobnyan geupeuseulamat Yerusalem
dan geupeudong lom banda-banda
Yehuda.
Umat TUHAN tinggai teutab disinan;
tanoh nyan jeuet keuhak milék
awaknyan.
37 Aneuëk cucoe awaknyan jeuet
keuwaréh;
ureuëng-ureuëng nyang cinta ubak
TUHAN nyang tinggai disinan.

Doá teulakée tulông

(Zab. 40:13-17)

70 Keu teupimpén kor. Nibak Nabi Daud, bak watée teupeuseumah keureubeuen peuingat.

2 Ya Allah, peuseulamat kheueh ulôn,
TUHAN, bubagaih kheueh neujak
tulông lôn!
3 Bah kheueh ureuëng nyang keuneuk
poh maté lôn nyan

69:22: Mat. 27:48, Mrk. 15:36, Luk. 23:26, Yah. 19:28-29 **69:23-24:** Rm. 11:9-10 **69:26:** Kis. 1:20
69:29: Keu. 32:32, Why. 3:5, 13:8, 17:8

neupeutaloe dan jiplueng sabab ka
bingong.
Bah kheueh ureuëng nyang jisurak
keuhai malang ulôn nyan
teupoh jisurot dan teuhina.
4 Bah kheueh ureuëng nyang
jipeukém ulôn nyan
jeuet keuteukeujot dan malée.

5 Seumoga banmandum ureuëng
nyang jiseumah Droeneueh
meusuka cita dan meugeumbira;
dan banmandum ureuëng nyang
jicinta keuseulamatan nibak
Droeneueh
hana putôh jipeugah, "Keubit
agong that TUHAN!"

6 Ulôn nyoe gasien dan leumoh;
teuka kheueh bubagaih, ya Allah.
Droeneueh kheueh nyang
peuseulamat dan nyang tulông lôn,
bék meulet, ya TUHAN.

Doá ureuëng nyang ka panyang umu

71 Bak Droeneueh ulôn meulindong,
ya TUHAN,
bék neupeubiyeu ya TUHAN, ulôn
nyoe jipeumalée.
2 Peulheueh kheueh ulôn, sabab
Droeneueh ade,
deungoe kheueh dan peuseulamat
kheueh ulôn.
3 Neupeujeuet kheueh keu ulôn lagée
gunong batée teumpat ulôn tinggai,
nyang mudah ulôn jak keunan
tieb-tieb watée.
Sabab Droeneueh ka neupeuputôh
keu neupeuseulamat ulôn,
Droeneueh kheueh teumpat ulôn
meulindong dan teumpat lôn
meuceue.

4 Ya Allah lôn, neupeuseuliseh
kheueh ulôn nibak mara bahya,
nibak kuasa ureuëng-ureuëng
jeuhet nyang lalem dan keujam.
5 Sabab Droeneueh kheueh harapan
ulôn, ya TUHAN,
TUHAN, ulôn peucaya ubak
Droeneueh yoh phon umu lôn
mantong muda.
6 Simantong lôn udeb ulôn meusadeu
ubak Droeneueh;
Droeneueh kheueh nyang lindong
ulôn[h] yoh phon ulôn geupeulahé
lé ma
lé sababnyan ulôn sabe lôn pujoe
Droeneueh.

7 Udeb ulôn jeuet keuteuladan keu
ureuëng le,
sabab Droeneueh kheueh
peulindong ulôn nyang paleng
teuga.
8 Ulôn sabe lôn pujoe Droeneueh,
sipanyang uroe ulôn jak peugah
keuagongan Droeneueh.
9 Bék kheueh neutiek ulôn watée ulôn
ka tuha lagée nyoe
bék teuma neutinggai ulôn
meunyoe teunaga ulôn ka habéh,
10 sabab musoh-musoh lôn jipeugah
sabe,
ureuëng-ureuëng yang
keuneukpoh maté lôn
jimeukumplot.
11 Kheun Awaknyan, "Jihnyan ka
geutinggai lé Po teu Allah;
jak tatiyeub dan tadrob jihnyan,
sabab hana soele nyang
peuseulamat jih nyan."

12 Bék kheueh Droeneueh jiôh nibak
ulôn, ya Allah,
Allah lôn, neutulông kheueh ulôn
deungon sigra.
13 Bah kheueh ureuëng nyang prang
ulôn
neupeumalée dan neusampôh
nibak muka bumoe.
Meunan cit bah kheueh ureuëng
nyang keuneuk peuceulaka ulôn
jiteuka bingong dan bansaboh
tuboh jih keunong hina.
14 Teuma ulôn sabe meuharab ubak
Droeneueh,
dan seumaken le lôn pujoe
Droeneueh.
15 Tieb uroe sabe ulôn calitra
buet-buet Droeneueh nyang ade,
dan keuseulamatan nibak
Droeneueh nyang hana teukira.
16 Ulôn pujoe buet-buet Droeneueh
nyang peukasa, ya TUHAN Allah,
ulôn peumeusyeuhu keuadelan
Droeneueh, keuadelan Droeneueh
mantong.

[h] *Droeneueh kheueh nyang lindong ulôn:* Keumungkenan that nyan makna jih.

17 Ya Allah, Droeneueh kheueh nyang peurunoe ulôn yoh phon ulôn nyoe mantong muda,
sampoe án jinoe ulôn kisah buet Droeneueh nyang takjob luwa biasa nyan.
18 Ya Allah, bék kheueh neutinggai ulôn,
sampoe ulôn tuha dan putéh ôk nibak ulée,
mangat hase ulôn peusampoe kuasa dan keupeukasaan Droeneueh nyang luwa biasa
ubak keuturonan kamoe nyang teuka.

19 Ya Allah, keuadelan Droeneueh manyang santeut éut langét;
rayeuk that kheueh buet-buet Droeneueh;
hana nyang hase jipeusabe droe jih saban lagée ngon Droeneueh?
20 Droeneueh neubri keu ulôn peundeuritaan nyang lumpah brat,
teuma Droeneueh neupeupuléh teunaga ulôn
dan neupeubeudôh ulôn dalam jrat.
21 Droeneueh neupeujeuet ulôn leubeh teuhoreumat,
dan neuhibô ulôn lom.

22 Ulôn keuneuk pujoe Droeneueh deungon rapa-i gambus,
sabab Droeneueh seutia, ya Allah.
Ulôn keuneuk meuca-e lagu seumujoe keu Droeneueh, ya Allah,
deungon alat meuneuén keucapi,
ya Allah suci Israel.
23 Ulôn seumurak deungon peunoh suka cita,
sira ulôn meuca-e lagu seumujoe keu Droeneueh.
Jiwa raga lôn jimeuca-e deungon geumbira,
sabab Droeneueh ka neupeuseulamat ulôn.
24 Siuroe suntok ulôn peusampoe keuadelan Droeneueh,
sabab ureuëng-ureuëng nyang keuneuk peuceulaka ateueh droe ulôn
awaknyan ka geupeutaloe lom geupeumalée.

Doá keu raja

72 Nibak Nabi Sulaiman.

Ya Allah, neupeurunoe kheueh hukôm Droeneueh ubak raja,
neubri kheueh keuadelan Droeneueh ubak aneuëk agam raja.
2 Seumoga gobnyan geupeuhakém umat Droeneueh meunurot hukôm,
dan geupeulaku ureuëng nyang teuseupet deungon ade.
3 Kira jih nanggroe kamoe makmu dan seujahteura,
dan na keuadelan keu banmandum bansa.
4 Seumoga raja geubila hak kawöm jeulata,
geutulông ureuëng gasien dan geupeuhabéh soe mantong nyang teugom awaknyan.
5 Seumoga gobnyan teutab meuteun tron meutron
simantong na mata uroe dan buleuen.

6 Seumoga gobnyan lagée ujeuen nyang jitron di teungoh padang,
dan lagée ujeuen teuga tron nyang ji-ile u dalam blang.
7 Seumoga keuadelan meukeumang keu siumu masa,
dan keumakmuran meulimpah simantong na buleuen.

8 Keurajeuen gobnyan meutamah luwah nibak laôt saboh u laôt nyang laén,
meulinteueng nibak timu sampoe u barat.
9 Peunduduek nyang na tinggai di padang pasi tundok ubak gobnyan
dan musoh jisujut dikeue gaki gobnyan.
10 Raja-raja Tarsis[i] dan pulo-pulo
teuma jiba peuseumahan keu gobnyan.
Raja-raja Arab dan Etiopia
meunan cit teuka jiba upeti.
11 Banmandum raja nyang laén sujut dikeue gobnyan,

[i] *Tarsis:* Jajahan ureuëng Funisia nyang na jih di Spanyol.
72:8: Za. 9:10

meubagoe bansa jeuet keu namiet
gobnyan.

12 Sabab gobnyan geupeuleupah
ureuëng nyang leumoh teutindéeh
hana meudaya,
dan ureuëng gasien nyang
jimeuhôi ngon meulakée ubak
gobnyan.
13 Gobnyan lumpah geugaséh keu
ureuëng gasien dan rakyat jeulata,
dan geupeuseulamat udeb ureuëng
nyang meularat.
14 Gobnyan geupeubeubaih awaknyan
nibak ureuëng nyang seupet dan
nyang peubuet gasa ateueh ureuëng
nyan,
sabab udeb awaknyan keubit
meuhareuga nibak gobnyan.

15 Udeb kheueh baginda raja!
Seumoga ubak gobnyan
geupeuseumah méuh nibak
nanggroe Arab.
Seumoga gobnyan meudoá tieb-tieb
watée
dan sabe geureustu doá geuh nyan.
16 Seumoga gandom meulimpah ruwah
bansaboh nanggroe
dan bukét ngon gunong gobnyan
peunoh deungon hase bumoe.
Seumoga tanoh gobnyan gumbô
lagée Gunong-gunong Libanon,
dan peunduduek banda gobnyan
meutamah-tamah lagée naleueng
nyang timoh lam padang.
17 Seumoga nan raja ji ingat sabe
siumu masa,
dan meusyeuhu meutamah-tamah
simantong na mata uroe.
Seumoga bansa-bansa nyang laén
jilakée beureukat lagée gobnyan,
dan banmandum ureuëng jipeugah
gobnyan mubahgia.

18 Teupujoe kheueh TUHAN, Allah
Israel!
Teuma Gobnyan nyang peubuet
hai-hai nyang meupeusona.
19 Teupujoe kheueh nan Gobnyan
nyang agong keu siumu masa;
seumoga bansaboh bumoe peunoh
deungon keumuliaan Gobnyan!
Jeuet kheueh lagée nyan, Amin!

20 Seukian kheueh doá-doá Nabi
Daud, bin Isai.

KITAB NYANG KEU LHÉE:
ZABUR 73-89

Keuadelan TUHAN

73 Zabur Asaf.

Keubit gét that Allah keu umat
Gobnyan,
bagi ureuëng nyang meu até
murni.
2 Teuma ulôn ka bimbang,
keupeucayaan lôn rab gadôh
meulayang,
3 sabab ulôn ceumburu keu ureuëng
cungkak,
watée ulôn ngieng untông nyang
jroh bak ureuëng jeuhet.

4 Sabab awaknyan hana keunong
peunyakét nyang meudeurita,
badan awaknyan teuga-teuga.
5 Bak awaknyan hana jitanggong rasa
susah,
hana teuma keunong malang
lagée ureuëng laén.
6 Nyang kheueh sabab nyan
awaknyan meusikeub sombong,
dan sabe jimeubuet deungon
keujam.
7 Nibak até awaknyan teupeupeunoh
keujeuhetan,[j]
awaknyan gabuek deungon
buet-buet nyang jireuncana
jeuhet.
8 Buet awaknyan jipeuhina gob sira
jiupat,
dan deungon sombong jiancam
keu ji tindéeh.
9 Awaknyan ji-iengkeue sira jiseurapa
Allah nyang na didalam syeuruga,
dan jimeusulet keu ureuëng nyang
na di ateueh bumoe,
10 sampoe le that umat Allah nyang
jimeupaleng ubak awaknyan,
dan jipeucaya ubak tutoe haba
awaknyan.[k]

[j] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno: *Nibak ... keujeuhetan.* [k] *sampoe ... awaknyan:* Keumungkenan that nyan makna jih.

11 Jipeugah lé awaknyan, "Allah hana geuteupeue,
Nyang Mahamanyang hana muphom sapeue."
12 Meunan kheueh keuadaan ureuëng jeuhet;
udeb jih teunang, dan hareuta jih meutamah-tamah.

13 Sia-sia mantong ulôn jaga até gleh;
hana meuguna ulôn peujiôh ngon desya.
14 Sabab siuroe suntok ulôn keunong lé malang;
tieb-tieb beungoh ulôn nyoe keunong seksa.
15 Meunyoe ulôn peugah meunan,
ulôn meukhianat bak angkatan aneuëk-aneuëk Droeneueh.
16 Teuma watée ulôn useuha mangat hase lôn puphom,
hainyan keubit that payah nibak ulôn.
17 Akhé jih ulôn tamong u dalam Baét Allah,
disinan kheueh barô lôn teupeue ngon muphom pakriban susah jih udeb ureuëng-ureuëng jeuhet nyan.

18 Droeneueh peuduek awaknyan ateueh rot nyang glue,
dan neupeubiyeu awaknyan reubah binasa.
19 Lam sikleb mata awaknyan ka hanco,
lumpah that ázeub keusosahan awaknyan.
20 Lagée lumpo nyang gadôh óh beungoh uroe;
bak watée Droeneueh beudôh, ya TUHAN, awaknyan pi gadôh.

21 Watée ulôn meurasa tunu
dan até ulôn lagée keunong tôb,
22 ulôn bangai dan hana meuphom,
ulôn lagée beulatang dikeue Droeneueh.
23 Teuma ulôn teutab rab deungon Droeneueh,
Droeneueh nyang mat jaroe uneuen lôn.
24 Neubimbéng ulôn deungon naseuhat,
dan neuteurimong ulôn deungon keuhoreumatan bak laén watée.
25 Peue nyang atra ulôn lam syeuruga seulaén Droeneueh?
Seulaén Droeneueh hana nyang ulôn harab di ateueh bumoe nyoe.
26 Bahpi jiwa raga lôn meutamah leumoh,
Droeneueh kheueh teunaga ulôn, ya Allah;
Droeneueh kheueh banmandum atra ulôn
keu siumu masa.

27 Ureuëng nyang jitinggai Droeneueh jihnyan teuma meupalo,
Droeneueh peubinasa ureuëng nyang hana seutia ubak Droeneueh.
28 Teuma nibak ulôn keubit that jroh jeueb-jeueb watée na bak bineh Allah,
TUHAN Allah ulôn peujeuet keu teumpat meulindong lôn,
mangat hase ulôn peusampoe banmandum buet-buet Gobnyan.

Doá keumeurdehkaan bansa

74

Ca-e peulajaran Asaf.

Ya Allah, siumu masa kheueh Droeneueh neutinggai kamoe?
Pakon Droeneueh hana piôh neubeungéh ubak umat Droeneueh keudroe?
2 Ingat kheueh umat Droeneueh nyang ka neupiléh phon yoh ilée,
bansa nyang Droeneueh peumeurdehka mangat jeuet keu milék Droeneueh.
Ingat kheueh keu Bukét Sion,
nyang ka Droeneueh peujeuet teumpat tinggai Droeneueh.
3 Neugiloe kheueh teumpat nyang ka meujeuet keu rungka-rungka,
banmandum nyang na di Baét Droeneueh ka habéh jipeuhanco lé musoh durjana.

4 Musoh-musoh Droeneueh jiklik-klik ngon jiseumurak di Baét Droeneueh,
dan jipeudong bupanji keumeunangan di Baét Droeneueh.
5 Awaknyan lagée ureuëng teubang kayée nyang teungoh ayon pato jih,
keu jijak koh bak-bak kayée nyang na didalam gle.

6 Banmandum kayée nyang meu uke
ka habéh jipeuhanco
nyang jiseukok deungon pato dan
palée.
7 Awaknyan jitot Baét Droeneueh
sampoe habéh jab dan rata ngon
tanoh;
dan jipeukuto teumpat Droeneueh
teuseumah.
8 Awaknyan jikeuneuk peutaklok
kamoe sampoe habéh,
dan jitot habéh teumpat iébadat
nyang na di nanggroe nyoe.

9 Nabi-nabi dan tanda-tanda nyang
ajaéb hana deuh le,
dan hana meusidroe pi jiteupeue
trok án pajan hainyoe sabe lagée
nyoe.
10 Trok án pajan, ya Allah, musoh
jihina Droeneueh?
Peu kheueh siumu masa
awaknyan jihina nan Droeneueh?
11 Pakon teuma Droeneueh hana
neutulông le kamoe?[1]
Pakon neupeulheueh jaroe nibak
kamoe?

12 Yoh awaiphon Droeneueh kheueh
raja lôn, ya Allah,
Droeneueh kheueh nyang
peuseulamat kamoe?
13 Deungon teunaga nyang dahsyat
laôt hase neuplah,
dan bubena ulée-ulée naga laôt pi
ka habéh neupeubeukah.
14 Meunan cit neupeureumok bubena
ulée Lewiatan
dan neupeujeuet jihnyan peunajoh
beulatang di padang pasi.
15 Droeneueh kheueh nyang
peuteubiet mata ié dan peu ile ié
krueng;
dan krueng nyang raya
Droeneueh nyang peutho.
16 Droeneueh kheueh nyang peujeuet
uroe ngon malam,
dan nyang peuteuntée teumpat
mata uroe dan buleuen.
17 Droeneueh kheueh nyang peuteutab
bataih-bataih bumoe,
nyang peujeuet musém khung dan
musém ujeuen.

18 Ingat kheueh pakriban musoh jihina
Droeneueh, ya TUHAN,
bansa nyang hana jituri
Droeneueh jihujat nan Droeneueh.
19 Bék neuseurah umat Droeneueh
nyang hana meudaya
ubak jaroe musoh nyang keujam.
Dan Bék kheueh keu siumu masa
neupeutuwoe naseb umat
Droeneueh nyang malang.
20 Ingat kheueh janji nyang ka
neupeuget deungon kamoe,
sabab ureuëng jipeubuet buet
keukeurasan
di tieb-tieb teumpat nyang seupôt
di nanggroe nyoe.
21 Bék neupeubiyeu ureuëng nyang
keunong teugom jipeumalée lé
awaknyan,
seumoga ureuëng nyang
seungsara dan gasien jipujoe
Droeneueh.

22 Beudôh kheueh ya Allah, neuplah
kheueh peukara Droeneueh!
Sabab siuroe suntok Droeneueh
jihina
lé ureuëng-ureuëng nyang hana
peucaya ubak Droeneueh.
23 Bék tuwoe ubak dumpék
musoh-musoh Droeneueh,
kiroh ngon karu lawan-lawan
Droeneueh nyang seumaken teuga!

Allah, hakém nyang paleng manyang

75 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu: Bék peumuseunah. Makmur Asaf. Lagu.

2 Kamoe seumah Droneueh, ya Allah,
kamoe meusyukoe ubak
Droeneueh dan kamoe peusampoe
karya Droeneueh nyang luwa
biasa nyoe.

3 Allah geupeugah, "Bak watée
nyang ka Ulôn peuteuntée,
Ulôn Lôn meuhakém deungon
seuade-ade jih.
4 Meunyoe bumoe meuguncang lagée
geumpa deungon banmandum
peunduduek nyang na di ateueh
bumoe nyan

[1] *Pakon ... kamoe* Keumungkenan that nyan makna jih.
74:13: Keu. 14:21 **74:14:** Ayb. 41:1, Zab. 104:26, Yes. 27:1

Ulôn kheueh nyang peukong
tEméh-taméh jih."
5 Keu ureuëng nyang raya haba, Ulôn
peugah,
jeuet bék le jipeugah nyang lagée
nyan.
6 Dan ubak ureuëng jeuhet,
mangat békle meusikeub cungkak.
Bék péh-péh dada peubangga droe
atawa peugah haba deungon
sombong nyang hana meuguna.

7 Sabab peunghakéman hana teuka di
timu atawa barat
meunan cit bukon teuma di utara
atawa seulatan.[m]
8 Teuma Po teu Allah keudroe
kheueh nyang jeuet keuhakém,
Gobnyan nyang peumiyueb nyang
sidroe dan Gobnyan teuma nyang
peumanyang nyang laén.
9 Beungéh TUHAN saban lagée piala
nibak jaroe gobnyan,
piala nyan meuasoe ié anggô
nyang kreueh.
Allah nyang tunggeng asoe jih,
banmandum ureuëng jeuhet nyang
na di ateueh bumoe harôh jijieb ié
nyan sampoe habéh.

10 Teuma ulôn teutab lôn peusampoe
Allah Nabi Yakub,
lôn meuca-e lagu puja ngon pujoe
keu Gobnyan.
11 Gobnyan nyang wiet sampoe patah
teunaga ureuëng jeuhet,
di ureuëng nyang jroh meutamah
teuga.

Allah peumeunang

76 Keu teupimpén kor. Deungon iréngan keucapi. Zabur Asaf. Lagu.

2 Po teu Allah meusyeuhu di Yehuda;
Nan Gobnyan meusyeuhu ngon
meugah di Israel.
3 Yerusalem na kheueh teumpat
tinggai Gobnyan;
Bukét Sion teumpat tinggai
Gobnyan.
4 Disinan Gobnyan geupeuhanco
banmandum alat prang,
banmandum panah meukilat,
peurisai dan peudeueng.
5 Keubit that agong Droeneueh, dan
ceumeurlang,
leubeh nibak gunong-gunong
purba kala.
6 Ureuëng-ureuëng nyang beuhe ngon
ceubeuh ka habéh geureupah;
awaknyan teuéh dan hana
jibeudôh le.
Sipa-i-sipa-i nyang gagah peukasa
ka gadôh teunaga jih.
7 Banmandum guda dan ureuëng
pasang ateueh guda nyan habéh rhot
dan maté,
deungon dumpék Droeneueh, ya
Allah Nabi Yakub!

8 Keubit luwa biasa Droeneueh!
Meunyoe Droeneueh beungéh,
soe nyang hase meuteun?
9 Di langét neupeugah keuputosan
Droeneueh;
bumoe teumakot dan seungab.
10 Watée Droneueh beudôh keuneuk
neuhakém
keu neupeuseulamat ureuëng
nyang meudeurita di ateueh
bumoe.

11 Ureuëng-ureuëng nyang paleng juah
ngon jeuhet pih jipujoe Droeneueh,
dan nyang mantong beungéh laju
jijak cok ija krong tanda
meukabong.

12 Peutrok kheueh janji gata ubak
TUHAN Allah gata,
bah kheueh banmandum bansa
nyang na tinggai rab
jiba peuseumahan keu Po teu
Allah nyang jitakot.
13 Gobnyan nyang peupatah
seumangat ureuëng mat kuasa;
bubena raja jiteuka yo keu
Gobnyan.

Peunghiboran bak watée susah

77 Keu teupimpén kor. Meunurot: Yedutun. Zabur Asaf.

2 Deungon su meuleungkeng ulôn
meuhôi ubak Po teu Allah;
deungon meuleungkeng ulôn
meulakée, dan Gobnyan
geudeungoe ulôn.

[m] *meunan ... seulatan:* Keumungkenan that nyan makna jih.

3 Watée ulôn meukarat ulôn meudoá
ubak TUHAN;
simalam suntok ulôn leueng
paleuet ngon meudoá hana reuda,
teuma até ulôn hánjitem teuhibo.
4 Meunyoe ulôn ingat Po teu Allah,
ulôn aloh alah,
meunyoe ulôn teumanung, até lôn
seumaken leusu.
5 TUHAN geupeujeuet ulôn hana hase
teungéut meunyoe ka malam,
ulôn geulisah sampoe hana hase
lôn peugah haba.
6 Ulôn pike uroe-uroe nyang ka
lheueh,
ulôn ingat-ingat dan lôn manueng
thon-thon nyang u likot.
7 Watée malam sabe lôn pike,
dan jitanyong lam até,
8 "Peu kheueh siumu masa TUHAN
geutulak
dan hana geutem deungoe le?
9 Peu kheueh Gobnyan ka geupiôh
geugaséh kamoe?
Dan peu kheueh Gobnyan hana
geutem le geupeupeunoh janji?
10 Peu kheueh ka tuwoe Allah keu
gaséh sayang?
Dan peu kheueh Gobnyan ka
beungéh sampoe ka hanale rasa
weueh?"
11 Laju ulôn peugah, "Nyoe kheueh
nyang jeuet keupeunyakét até ulôn,
bahwa Nyang Mahamanyang
hana meukuasa le." [n]

12 Ulôn keuneuk peuingat buet-buet
Droeneueh, ya TUHAN,
lôn ingat keuajaéban-keuajaéban
Droeneueh yoh masa ilée.
13 Ulôn keuneuk manueng peue
mantong nyang ka Droeneueh
peubuet,
dan ulôn pike karya-karya
Droeneueh nyang hebat.

14 Ya Allah, peue mantong buet
Droeneueh na kheueh suci,
soe kheueh nyang na rayeuk jih
saban ngon Allah kamoe?
15 Droeneueh kheueh nyang ka
neupeubuet banmandum buet nyang
ajaéb,
kuasa Droeneueh ka
neupeuleumah ubak bansa-bansa.
16 Deungon meubagoe teunaga
Droeneueh neupeubeubaih umat
Droeneueh,
keuturonan Nabi Yakub dan Nabi
Yusuf.

17 Meunyoe jingieng Droeneueh, ya
Allah, ié pi jiteuka yo,
meunan cit, deungon tuwie ié laôt
jiteuka yo nyang hana teukira.
18 Awan jipeutron ujeuen, geulanteue
ngon gogo hana reuda;
kilat muble-ble jiseumama keudeh
keunoe.
19 Geulanteue jimeusu ban salamle,
dan kilat muble-ble jiseumama,
bumoe meuguncang ngon meusu
meukrab-krab.
20 Droeneueh neujak rot lam umbak,
neujeumeurang laôt, teuma bakat
Droeneueh hana teutinggai.
21 Lagée ureuëng meurabe Droeneueh
tunton umat Droeneueh,
deungon peurantaraan Nabi Musa
dan Nabi Harun.

Allah dan umat Gobnyan

78

Lagu-lagu peulajaran Asaf.

Deungoe kheueh peue nyang ulôn
peubeuet, hai bansa lôn,
simak kheueh tutoe haba lôn.
2 Ulôn keuneuk peugah peupatah dan
misé umpama,
dan ulôn peusaheh hiém yoh
masa ilée,
3 hai-hai nyang kamoe deungoe dan
kamoe teurimong,
nyang jikisah lé indatu kamoe.
4 Kamoe hana kamoe söm sibagoe
rahsia keuhai nyan ubak
aneuëk-aneuëk kamoe;
kamoe keuneuk peugah hainyan
ubak angkatan óh lheueh kamoe
keuhai kuasa TUHAN dan
karya-karya Gobnyan nyang raya,
dan buet-buet Gobnyan nyang
ajaéb.

5 Ubak bansa Israel Gobnyan geubri
huköm Geuh,

---

[n] *Laju ... le:* Keumungkenan that nyan makna jih.
78:2: Mat. 13:35

dan ubak keuturonan Nabi Yakub
peurintah Gobnyan.
Gobnyan geuyue indatu geutanyoe
mangat geupeurunoe hainyan keu
aneuëk-aneuëk awaknyan,
6 mangat angkatan nyang lheueh nyan
jituri Gobnyan,
dan geupeusampoe teuma ubak
aneuëk-aneuëk awaknyan.
7 Deungon na lagée nyan awaknyan
pih
jitroh harapan ubak Allah,
dan hana jituwoe ubak buet
Gobnyan,
dan sabe lam taát ubak peurintah
Gobnyan,
8 mangat awaknyan hana lagée indatu
awaknyan,
nyang galak ubak beurontak dan
bak buet doraka;
angkatan nyang guyah iman jih,
dan hana seutia ubak Po teu Allah.

9 Sukée Efraim nyang meuseunjata
panah dan busur,
laju jiplueng bak watée teungoh
muprang.
10 Awaknyan jiliengkeue peujanjian
Allah ngon awaknyan,
dan hana jitem taát deungon
huköm Gobnyan.
11 Awaknyan tuwoe deungon
buet-buet Gobnyan,
dan hai-hai nyang ajaéb nyang
geupeuleumah ubak awaknyan.
12 Dikeue indatu awaknyan, Allah
geupeugôt buet ajaéb
di nanggroe Meusé, di ateueh
darat Zoan.
13 Gobnyan geuplah laôt, laju
geupeujeumeurang awaknyan;
ié laôt nyan geupeudong lagée ié
lam kulam.
14 Gobnyan geupeuintat awaknyan
deungon awan jeuet keupayong bak
watée uroe
dan deungon apui hu bak watée
malam.
15 Gobnyan geuprah gunong batée di
padang pasi,
dan geubri ié jieb bak awaknyan
nyang meulimpah ruwah.
16 Bukét batée geupeurintah beu
jiteubiet ié,
dan laju ié ji ile lagée ié krueng.
17 Teuma awaknyan sabe meudesya
ubak Allah,
di padang guron nyan awaknyan
beurontak ubak Nyang
Mahamanyang.

18 Awaknyan jisaja ji ujoe Allah,
deungon cara jilakée peunajoh
nyang jihawa.
19 Awaknyan jilawan Po teu Allah sira
jipeugah,
"Peu kheueh hase Allah geubri
keu geutanyoe peunajoh di
padang pasi?
20 Keubit beutôi Gobnyan geuseukok
gunong batée nyang kreueh,
sampoe jiteubiet ié lam batée
nyan deungon kancang that.
Teuma peu kheueh Gobnyan hase
geukeubah ruti keu awaknyan
dan geubri uengkot sie keu umat
Gobnyan?"

21 Ban geudeungoe nyang lagée nyan,
Allah beungéh lumpah na dan laju
geuseurang awaknyan deungon apui
hu;
beungéh Gobnyan ateueh
awaknyan meutamah-tamah,
22 sabab awaknyan hana jipeucaya
ubak Allah,
ubak kuasa Gobnyan nyang hase
geupeuseulamat awaknyan.
23 Bahpi meunan Gobnyan
geupeurintah ubak langét
jeuet jibuka bubena babah pintoe
langét nyan.
24 Laju Gobnyan geupeutron gandom
lam syeuruga,
manna[o] keu peunajoh awaknyan.
25 Gobnyan geubri keu awaknyan
peunajoh nyang meulimpah;
awaknyan jimakheun ruti malaikat.
26 Meunan cit Gobnyan geuyue pôt
angén timu;

---

[o] *manna:* Peunajoh ureuëng Israel watée awaknyan mantong lam meuneujak di padang pasi. Hi jih lagée aneuëk-aneuëk bijéh nyang halôh-halôh, wareuna jih putéh. Kalon Keu. 16:14-21 dan Teu. 11:7-9.
78:12: Keu. 7:8–12:32 **78:13:** Keu. 14:21-22 **78:14:** Keu. 13:21-22 **78:15-16:** Keu. 17:1-7, Teu. 20:2-13
78:18-31: Keu. 16:2-5, Teu. 11:4-23, 31-35 **78:24:** Yah. 6:31

meunan cit lé kuasa Gobnyan
angén seulatan pi laju jipôt.
27 Gobnyan geupeutron laju
cicém-cicém keu umat Geuh,
jeumeulah jih na lagée anou di
pasi nyang hana teukira.
28 Geupeurhot laju cicém-cicém nyan
nibak khimah-khimah
di seukeulileng teumpat
awaknyan tinggai.
29 Dan jimakheun kheueh laju
awaknyan sampoe án troe,
sabab Po teu Allah ka geubri peue
nyang jilakée lé awaknyan.
30 Teuma bahpi ka na nyang lagée
jilakée nyan, teuma nafeusu
awaknyan gohlom cit meurasa pueh;
jadi, teungoh awaknyan mantong
jimakheun,
31 Po teu Allah beungéh that-that dan
geulawan awaknyan;
laju geupoh maté bubena
ureuëng-ureuëng Israel nyang
mantong muda-muda dan
peukasa.

32 Bahpi meunan umat Gobnyan teutab
meudesya,
buet-buet nyang ajaéb nyang ka
geupeuleumah teutab hana jitem
peucaya.
33 Dan Allah laju geupeuhabéh udeb
awaknyan lagée nafáh,
thon-thon awaknyan jipeuhabéh
dalam keuadaan teumakot.
34 Pajan mantong Allah geupoh
maté napadub droe lamkawan
awaknyan,
nyang laén meunyeusai dan laju
jiwoe ubak Gobnyan.
35 Awaknyan laju ji ingat bahwa Allah
na kheueh nyang lindong gobnyan,
dan bahwa Nyang Mahamanyang
nyang peuseulamat awaknyan.
36 Teuma awaknyan jimeusulet bak
Gobnyan,
peue-peue mantong nyang
jipeugah lé awaknyan na kheueh
sulet bandum.
37 Awaknyan hana seutia ubak
Gobnyan
dan hana jimumat ubak peujanjian
Gobnyan.
38 Teuma Allah geugaséh dan geupeu
amphon umat Gobnyan,
dan hana geupeubinasa awaknyan.
Ka kayém that Gobnyan geupeuteun
beungéh Geuh,
dan hana geupeutrok mureuka
Gobnyan.
39 Gobnyan geuingat bahwa awaknyan
na kheueh makhluk nyang fana,
lagée angén lalu dan hana
jiriwang le.

40 Ka kayém that awaknyan
jibeurontak keu Gobnyan,
dan jipeusakét até Gobnyan watée
di padang pasi.
41 Meu ulang-ulang awaknyan jiujoe
Po teu Allah,
jipeususah Nyang Kudus, Allah
Israel.
42 Awaknyan hana ji ingat ubak
keukuasaan Gobnyan,
nibak uroe awaknyan
geupeubeubaih nibak musoh,
43 bak watée Gobnyan geupeugöt
buet-buet nyang ajaéb di nanggroe
Meusé,
dan mujizat-mujizat dipadang
Zoan.
44 Krueng-krueng awaknyan geu ubah
jeuet keudarah,
sampoe awaknyan hana hase
jijieb ié krueng nyan.
45 Gobnyan geuseksa awaknyan
deungon lalat nyang jai,
dan geupeubiyeu tanoh awaknyan
jipeumuseunah lé cangguek.
46 Gobnyan geupeutron ulat deungon
daruet,
nyang jipeuhabéh hase panen dan
hase ladang.
47 Gobnyan geupeurusak bak anggô
awaknyan deungon ujeuen batée,
dan bak-bak ara awaknyan
deungon iémbon beuku.
48 Gobnyan geupeubiyeu ujeuen es
rhot jitimpok ateueh beulatang
peulara awaknyan,
dan geulanteue[p] jisama bubena
beulatang peulara awaknyan.
49 Gobnyan geupeulheuh banmandum
beungéh Geuhnyan nyang hu
meuháb-háb

[p] *ujeuen es ... geulanteue* atawa: peunyakét nyang paleng parah atawa bala nyang jiba maté.
78:37: Kis. 8:21 **78:44**: Keu. 7:17-21 **78:45**: Keu. 8:1-6, 8:20-24 **78:46**: Keu. 10:12-15 **78:47-48**: Keu. 9:22-25

deungon cara geuyuejak saboh
pasokan malaikat mawöt
nyang peujeuet awaknyan putôh
asa.
50 Gobnyan hana geupeuteun beungéh
Geuh nyan atawa geuweueh inseh
ateueh udeb awaknyan,
teuma geupeubinasa udeb
awaknyan deungon peunyakét
sampar.
51 Gobnyan laju geupoh maté aneuëk
agam nyang tuha
lam tieb-tieb keuluwarga ureuëng
Meusé.

52 Gobnyan geupimpén umat Geuh
lagée kawan bubiri,
dan geupeutakteh awaknyan
meulalu padang pasi.
53 Dalam bimbéngan Gobnyan
awaknyan aman dan hana teumakot,
dan musoh awaknyan ka habéh
ngob lam laôt.
54 Laju umat Gobnyan geuba ubak
tanoh nyang suci,
ubak gunong-gunong nyang
geureubot keudroe.
55 Dikeue umat Gobnyan laju geu use
bubena peunduduek nyang na
disinan
laju geubagi-bagi nanggroe nyan
keu mandum sukée bansa Israel,
umat Gobnyan,
sampoe awaknyan hase jitinggai
nibak khimah-khimah musoh.

56 Teuma awaknyan beurontak dan
jiujoe Po teu Allah Nyang
Mahamanyang,
peurintah-peurintah Gobnyan
hana jitaát.
57 Awaknyan meukhianat lagée indatu
droe jih,
dan hana hase teupeucaya lagée
aneuk panah nyang keuwieng.
58 Awaknyan jilawan Allah deungon
teumpat seumah beurala,
dan jipeujeuet Gobnyan ceumeuru
deungon patong-patong awaknyan.
59 Ban geungieng nyan, Po teu Allah
lumpah beungéh,
dan geutulak awaknyan
meuntah-meuntah.
60 Gobnyan geutinggai khimah Geuh
di Silo,[q]
teumpat tinggai Gobnyan
lamkawan manusia.
61 Gobnyan geupeubiyeu Peuto
Peujanjian Geuh jiteun;
lambang keumuliaan Gobnyan
jireubot lé lawan.
62 Gobnyan beungéh ubak umat Geuh,
milék pusaka Gobnyan,
dan geupeubiyeu awaknyan jipoh
ngon jicang maté deungon
peudeueng.
63 Peumuda-peumuda awaknyan
jipajoh lé apui;
hana nyang tem meukawen
deungon aneuëk-aneuëk dara
awaknyan.
64 Teungku-teungku imeum awaknyan
jipoh maté deungon peudeueng,
inong-inong balée awaknyan hana
hase jimo ba-e.

65 Teuma TUHAN geubeudôh lagée
ureuëng ban beudôh éh,
lagée ureuëng teuga nyang ban
lheueh jieb ié anggô.
66 Gobnyan laju geuseupôt sampoe
jisurot bubena lawan Gobnyan,
dan geupeutaloe awaknyan keu
siumu masa.
67 Teuma Gobnyan geutulak
keuturonan Nabi Yusuf
dan hana geupiléh sukée Efraim.
68 Nyang geupiléh na kheueh sukée
Yehuda,
dan Bukét Sion nyang geucinta.
69 Gobnyan geupeudong Baét Geuh
lagée Baét Geuh nyang na di dalam
syeuruga,
dan lagée bumoe, khong ngon
kukoh keu siumu masa.

70 Gobnyan geupiléh Nabi Daud
hamba Geuh nyan,
dan geucok gobnyan nibak kawan
beulatang peulara,
71 nibak teumpat gobnyan peulara
nang bubiri,

---

[q] *Silo:* na kheueh pusat teuseumah Po teu Allah nibak ureuëng Israel sigohlom masa Nabi Daud.
78:51: Keu. 12:29 **78:52:** Keu. 13:17-22 **78:53:** Keu. 14:26-28 **78:54:** Keu. 15:17, Yos. 3:14-17
78:55: Yos. 11:16-23 **78:56:** Hak. 2:11-15 **78:60:** Yos. 18:1, Yer. 7:12-14, 26:6 **78:61:** 1Sam. 4:4-22
78:70-71: 1Sam. 16:11-12, 2Sam. 7:8, 1Taw. 17:7

keu geurabe Israel umat Gobnyan.
72 Nabi Daud geupeulara awaknyan
deungon jujoe dan ikhlas,
dan geubimbéng awaknyan
deungon áref dan bijak sana.

Doá teulakée peubeubaih bansa

79 Zabur Asaf.

Ya Allah, bansa nyang hana jituri
Droeneueh
ka jitinggai bak tanoh pusaka
Droeneueh.
Awaknyan ka jipeukuto Baét
Droeneueh,
Yerusalem ka jipeujeuet keu
rungka-rungka nyang reuloh.
2 Manyét namiet-namiet Droeneueh
ka jitinggai lé awaknyan
jeuet keupeunajoh cicém-cicém
nyang po di manyang.
Manyét-manyét geunaséh
Droeneueh jipeubiyeu mantong
disinan
jeuet keupeunajoh beulatang kleut.
3 Nibak mandum banda Yerusalem
darah awaknyan rô lagée ié ile;
hana ureuëng nyang jitem tanom
awaknyan u dalam jrat.
4 Kamoe jeuet keubahan hinaan lé
bansa-bansa silingka,
awaknyan jipeukém dan jicemoh
kamoe.

5 Ya TUHAN, peu kheueh siumu masa
Droeneueh beungéh keu kamoe,
dan ceumburu Droeneueh hu
seu-uem lagée apui raya?
6 Neupeurhot kheueh beungéh
Droeneueh nyan u ateueh
bansa-bansa
nyang hana jituri keu Droeneueh,
dan u ateueh keurajeuen-keurajeuen
nyang hana meubakti ubak
Droeneueh.
7 Sabab awaknyan ka jipeubinasa
umat Droeneueh,
dan jipeuhanco teumpat tinggai
awaknyan.

8 Bék neuhuköm kamoe sabab
desya nyang geupeubuet lé indatu
kamoe.
Neugaséh kheueh keu kamoe
jinoenyoe cit teuma, sabab kamoe
ka putôh asa.
9 Tulông kheueh kamoe ya Allah,
nyang peuseulamat kamoe,
neupeu amphon kheueh
desya-desya kamoe dan
neupeubeubaih kheueh kamoe
deumi keuhoreumatan Droeneueh
keudroe.
10 Bék neupeubiyeu bansa laén
jiteumanyong keuhai kamoe,
"Dipat Allah awaknyan?"
Bah kheueh kamoe ngieng
peumbalasan
ateueh bansa-bansa nyang jeuet
keu ureuëng poh hamba-hamba
Droeneueh.

11 Neudeungoe kheueh apoh apah
ureuëng nyang na didalam tahanan;
seumoga ureuëng-ureuëng nyang
teupeuteuntée keu maté
teupeubiyeu udeb sabab kuasa
Droeneueh.
12 Ya TUHAN, neubalaih kheueh
bansa-bansa nyan tujoh go lipat
sabab banmandum peuhinaan
awaknyan ateueh Droeneueh.

13 Teuma kamoe sibagoe umat
Droeneueh, bubiri nyang Droeneueh
rabe,
teuma meusyukoe ubak
Droeneueh siumu masa,
dan kamoe pujoe Droeneueh tron
meutron nibak keuturonan kamoe.

Doá mangat seulamat umat

80 keu teupimpén kor. Meunurot lagu: Bungöng Bakong. Zabur keusaksian Asaf.

2 Ya Geumbala nyang rabe Israel,
deungoe kheueh nyoe,
Droeneueh nyang pimpén
keuturonan Nabi Yusuf sibagoe
kawan.
Droeneueh nyang duek meutakhta
di ateueh kerub,[r]
teuka kheueh deungon geumilang
3 dikeue Efraim, Benyamin dan
Manasye.

---

[r] *kerub:* Kalon 18:10.
79:1: 2Raj. 25:8-10, 2Taw. 36:17-19, Yer. 52:12-14 **80:2:** Keu. 25:22

Tunyok kheueh keukuasaan
Droeneueh keu kamoe,
dan teuka kheueh neujak
peuseulamat kamoe.

4 Ya Allah, neupeupuléh kheueh
kamoe;
pandang kheueh kamoe deungon
até nyang murah,
mangat kamoe seulamat.

5 Ya TUHAN, Allah Nyang Mahakuasa,
Trok án pajan Droeneueh
neubeungéh kamoe,
bahpi umat Droeneueh meudesya?
6 Neubri keu kamoe mo nyang hana
reuda sibagoe peunajoh,
ié mata nyang rô meulimpah
sibagoe ié jieb kamoe.
7 Neupeubiyeu bansa-bansa teutangga
jimeudakwa keuhai tanoh kamoe
dan bubena musoh-musoh
kamoe ka habéh jikém sabab
galak.

8 Ya Allah Nyang Mahakuasa,
neupeupuléh kheueh kamoe;
neungieng kheueh kamoe
deungon murah até,
mangat kamoe seulamat.

9 Umat Droeneueh lagée bak anggô
nyang Droeneueh pinah di
nanggroe Meusé.
Bansa-bansa nyang laén Droeneueh
use,
laju neupula bak kayée nyan di
nanggroe awaknyan.
10 Droeneueh nyang keubah tanoh keu
awaknyan;
teuma jihnyan meu-ukeue lhok u
dalam bumoe
dan meulinteueng bansaboh
nanggroe.
11 Gobnyan nyang peupayong bubena
bukét-bukét,
dan deungon cabeueng-cabeueng
jih nyan hase teutôb bak kayée
aras nyang raya-raya.
12 Ranteng jih meunyue ngon
meujulue trok u Laôt Teungoh,
dan pucok-pucok jih trok ubak
Krueng Efrat.
13 Ya Allah, pakon neureuloh pageue
jih,
sampoe soe mantong ureuëng
nyang jijak disinan ka hase jipot
boh jih?
14 Bui uteuen jijak seuba sampoe rusak
dan beulatang nyang didalam
padang pih jijak pajoh atra nyan.

15 Ya Allah Nyang Mahakuasa,
neuteuka kheueh lom,
neungieng kheueh rot syeuruga
dan neukalon kheueh umat
Droeneueh.
16 Neupeuseulamat kheueh umat
nyang lagée bak anggô
nyang ka Droeneueh pula keudroe
dan tarok bak anggô nyang ka
Droeneueh peujeuet kukoh.

17 Musoh ka jiteubang dan laju jitot
ngon apui;
bah kheueh awaknyan
neupeubinasa lé beungéh
Droeneueh.
18 Neulindong kheueh ureuëng nyang
ka Droeneueh piléh,
aneuëk manusia nyang
neupeukong keu Droeneueh.
19 Teuma kamoe hanale kamoe paleng
nibak Droeneueh;
neujaga kheueh udeb kamoe,
teuma kamoe meupujoe
Droeneueh.

20 Ya TUHAN Allah Nyang
Mahakuasa, neupeupuléh kheueh
kamoe,
neupandang kheueh kamoe
deungon murah até,
mangat kamoe seulamat.

Ca-e watée peurayaan

81 Keu teupimpén kor. Meunurot lagu: Gitit. Nibak Asaf.

2 Meuca-e kheueh nyanyoe puja ngon
pujoe ubak Po teu Allah, teunaga
geutanyoe,
meusurak kheueh deungon
geumbira keu Allah Nabi Yakub.
3 Tapéh kheueh rapa-i, dan peuphon
kheueh musik,
peutek kheueh gambôh dan
keucapi deungon su meualon-alon.
4 Yeub kheueh beureuguih watée
uroe raya geutanyoe,

bak watée khanuri buleuen barô
dan buleuen peunoh.
5 Sabab hai nyang lagéenyan na
kheueh saboh lamkawan peuratoran
di Israel,
dan saboh nibak meubagoe
peurintah Allah Nabi Yakub.
6 Gobnyan geupeujeuet saboh
peuratoran keu bansa Israel,
bak watée gobnyan geumaju jak
lawan bansa Meusé.

Ulôn deungon basa nyang hana lôn
teupeue,
7 "Ulôn ka Lôn beuôt beuban di
ateueh ulée gata,
dan Lôn peulheuh raga seumeuôn
nyang na bak jaroe gata.
8 Lam aloh alah gata meulakée,
dan Ulôn peuseulamat gata.
Ulôn jaweueb gata nibak geulanteue
teumpat Ulôn musöm,
Ulôn ujoe gata nibak mata ié
Meriba.
9 Deungoe kheueh Ulôn peuingat
nyoe, hai umat Ulôn,
Israel, meunyoe gata tatem
deungoe Ulôn!
10 Bék na lamkawan gata jimeu ilah
ubak ilah nyang laén,
bék kheueh taseumah ubak ilah
aséng.
11 Ulôn kheueh TUHAN Allah gata,
nyang tunton gata peuteubiet lam
nanggroe Meusé.
Watée gata deuk Ulôn bri peunajoh.

12 Teuma umat Ulôn hana jitem
deungoe peue nyang Ulôn peugah,
Israel hana jitem taát ubak ulôn.
13 Sabab nyan Ulôn peubiyeu jihnyan
jeuet keu ureuëng kreueh ulée;
bah kheueh awaknyan jiseutôt
keuheundak jih keudroe.
14 Ah, meunyoe umat Ulôn jitem
deungoe peue nyang Ulôn peugah,
meunyoe awaknyan jitem taát
ubak Ulôn,
15 teuma Ulôn deungon sigra Lôn
peutaklok musoh awaknyan,
dan Ulôn peutaloe banmandum
lawan awaknyan.
16 Ureuëng nyang banci teuma Lôn
peutaklok,
awaknyan teuhuköm keu siumu
masa.
17 Teuma umat Ulôn kujok peunajoh
gandom nyang teupiléh,
dan Ulôn peutroe deungon
meulisan rimba."

Allah, Raja Agong

82 Zabur Asaf.

Po teu Allah geupimpén sidang ilahi
lam syeuruga,
lheueh nyan laju geujok
keuputosan:
2 "Bék le peusidang gob ngon cara
ilat,
dan bék dong blaih ureuëng
jeuhet.
3 Bila kheueh aneuëk yatem ngon
ureuëng hana meudaya,
jok kheueh keuadelan keu
ureuëng gasien dan seungsara.
4 Peubeubaih kheueh ureuëng nyang
leumoh dan hana meudaya,
peuhinda kheueh awaknyan nibak
jaroe ureuëng jeuhet.

5 Gata hana keunong sapeue, bangai
dan sisat,
lé sabab gata, tata tereuteb
masyarakat hana meuteuntée le.
6 Ulôn peugah bahwa gata ilahi
dan gata banmandum
aneuëk-aneuëk Allah Nyang
Mahamanyang.
7 Teuma gata teutab maté lagée
manusia,
lagée tieb-tieb ureuëng rayeuk,
gata pih teutab maté."

8 Teuka kheueh ya Po teu Allah,
peusidang kheueh donya,
sabab banmandum bansa na
kheueh atra Droeneueh.

Doá teulakée tulông jak lawan musoh

83 Zabur Asaf: saboh lagu.

2 Ya Allah, bék kheueh neuiem droe,
bék neupangkée jaroe dan
seungab mantong.
3 Kalon kheueh, musoh Droeneueh ka
jibeudôh,

81:4: Teu. 10:10 81:8: Keu. 17:7, Teu. 20:13 81:10: Keu. 20:2-3, Tel. 5:6-7 82:6: Yah. 10:34

ureuëng-ureuëng nyang
jibanci bak Droeneueh ka
beurontak.
4 Awaknyan ka jimupakat ngon
jipeuget reuncana nyang licek
keuneuk jilawan umat Droeneueh;
dan jimeurok pakat jijak lawan
ureuëng-ureuëng nyang
Droeneueh lindong.
5 Kheun awaknyan, "Jak geutanyoe
tajak peuhanco bansa Israel,
mangat nan awaknyan hana ji
ingat le."

6 Bansa-bansa ka meusaho saboh
pakat,
dan meusikutu jilawan Droeneueh:
7 bansa Edom dan Ismail;
ureuëng-ureuëng Moab dan
Hagar;
8 bansa Gebal, Amon dan Amalek,
bansa Filistea meunan cit
deungon peunduduek Tirus.
9 Meunan cit Asyur ka jimeugabong
deungon awaknyan,
jeuet keu gaki jaroe keuturonan
Lot.

10 Neupeusaneut kheueh awaknyan
lagée ureuëng Midian,
lagée Sisera dan Yabin di Krueng
Kisyon,
11 nyang ka jipeubinasa di Endor,
dan jeuet keu baja ateueh tanoh.
12 Neupeusaneut kheueh peumimpén
awaknyan lagée Oreb dan Zeeb,
peutundok kheueh peunguasa
awaknyan lagée Zebah dan
Salmuna,
13 sabab awaknyan ka jipeugah,
"Jak geutanyoe tajakduek bak tanoh
teumpat tinggai Allah."

14 Ya Allah, neusipeuek kheueh
awaknyan lagée abée meutabu ngon
meuhambô,
lagée jeumpung nyang jiyueb lé
angén.
15 Lagée apui hu nyang teungoh
tutông uteuen,
apui nyang hu habéh hangöh
gunong-gunong.
16 Neutiyeub kheueh awaknyan ngon
angén badée Droeneueh,
dan neupeukeujot kheueh
awaknyan deungon angén badée
Droeneueh.
17 Ya TUHAN, bah kheueh awaknyan
teuhina,
mangat awaknyan jiaku
keukuasaan Droeneueh.
18 Bah kheueh awaknyan siumu masa
sabe lam malée dan teumakot nyang
hana teukira,
dan bah kheueh awaknyan maté
lam keuhinaan.
19 Seumoga awaknyan jiteupeue
bahwa Droeneueh kheueh Nyang
Mahamanyang,
TUHAN, nyang mat kuasa ateueh
bansigom bumoe.

Rindu keu Baét Allah

84

Keu teupimpén kor. Meunurot lagu: Gitit. Zabur kawöm Korah.

2 Keubit that mangat teumpat tinggai
Droeneueh,
Ya Allah Nyang Mahakuasa!
3 Até ulôn lumpah that rindu ubak
Baét Droeneueh,
jiwa raga lôn meusurak geumbira
keu Allah nyang udeb.
4 Bahpih cicém tulô meuteumé rumoh
dan cicém geulayang saboh
uempueng,
teumpat cicém nyan jikeubah
aneuëk jih bak bineh miseubah
Droeneueh,
ya TUHAN Nyang Mahakuasa,
Raja lôn dan Allah lôn.
5 Keubit that bahgia ureuëng nyang
tinggai di Baét Droeneueh,
dan jimeuca-e nyanyoe pujo keu
Droeneueh tieb-tieb watée.

6 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
meuteumé teunaga nibak Droeneueh,
dan nyang na niet jijak ziarah u
Gunong Sion.
7 Teungoh awaknyan jijak rot Pantôn
Baka,
teumpatnyan awaknyan ubah
sampoe jeuet keu mata ié,
ujeuen nyang phon ié jih
meulimpah deungon beureukat.
8 Teunaga awaknyan seumaken
meutamah,

83:10: Hak. 4:6-22, 7:1-23 **83:12:** Hak. 7:25, 8:12

watée teungoh jijak u Sion,
ubak teumpat Allah banmandum
dewata jipeuleumah droe.

9 Deungoe kheueh doá ulôn, ya
TUHAN Allah Nyang Mahakuasa,
neudeungoe kheueh, ya Allah
Nabi Yakub.
10 Jok kheueh beureukat ubak raja
kamoe, ya Allah,
neulindong kheueh ureuëng
nyang ka Droeneueh piléh.

11 Leubeh get siuroe di Baét Droeneueh
nibak siribée uroe di teumpat
laén.
Ulôn kupiléh jeuet keu ureuëng jaga
babah pintoe di Baét Allah ulôn
nibak tinggai di rumoh ureuëng
jeuhet.
12 Sabab TUHAN Allah peulindong
geutanyoe dan raja nyang agong,
nyang geuanugeurah keu
geutanyoe geunaséh dan
keuhoreumatan.
Gobnyan hántom geutulak peue
mantong meunyoe nyang jroh
ateueh ureuëng nyang udeb jih
hana meunoda.
13 Ya TUHAN Nyang Mahakuasa,
mubahgia kheueh ureuëng nyang
peucaya ubak Droeneueh.

Doá mangat seujahteura bansa

85 Keu teupimpén kor. Zabur kawöm
Korah.

2 Droeneueh meukeunong ubak tanoh
Droeneueh, ya TUHAN,
keuadaan Israel ka neupeupuléh.
3 Droeneueh ka neupeu amphon
bubena desya umat Droeneueh;
neupeumeuáh banmandum
keusalahan jih.
4 Awaknyan hanale neubeungéh;
meureuka Droeneueh nyang luwa
biasa nyan neutarek lom teuma.

5 Peupuléh kheueh kamoe, ya Allah
nyang peuseulamat kamoe,
bék neuseksa le lam udeb kamoe.
6 Peu kheueh keu siumu masa
Droeneueh neubeungéh kamoe,
dan teutab neubeungéh tron
meutron?
7 Neupeu kong kheueh kamoe lom
jeuet kamoe umat Droeneueh
nyoe meugeumbira sabab lam
tulôngan Droeneueh.
8 Neutunyok kheueh bahwa
Droeneueh teutab neugaséh kamoe,
ya TUHAN,
neubri kheueh keu kamoe
keuseulamatan nibak Droeneueh.

9 Ulôn deungoe peue nyang
geupeugah lé TUHAN Allah;
Gobnyan ka geupeujanji
keuseulamatan keu tanyoe, umat
Gobnyan,
asai geutanyoe hana taulang bak
tapeubuet desya.
10 Keubit, Gobnyan siab seudia
geupeuseulamat ureuëng nyang
taqwa,
Allah nyang agong tinggai di
nanggroe geutanyoe.

11 Gaséh dan keuseutiaan meurumpok,
keuadelan dan damé saléng
meuwa-wa.
12 Keuseutiaan manusia jitimoh ateueh
bumoe,
dan keuadelan Allah teuka di
langét.
13 TUHAN geukaronya nyang jroh-jroh,
dan tanoh geutanyoe jiteubiet hase.
14 Keuadelan awai teuka nibak TUHAN,
dan jipeusiab jalan keu Gobnyan.

Doá teulakée tulông

86 Doá Nabi Daud.

Deungoe kheueh doá ulôn, ya
TUHAN, dan jaweueb kheueh ulôn,
sabab ulôn gasien dan leumoh.
2 Jaga kheueh udeb lôn, sabab
Droeneueh neugaséh ulôn,
neupeuseulamat kheueh hamba
Droeneueh nyang peucaya ubak
Droeneueh.

3 Droeneueh kheueh Allah lôn,
neugaséh kheueh ulôn, ya TUHAN,
sabab siuroe seupôt ulôn meudoá
bak Droeneueh.
4 TUHAN, neupeumangat kheueh até
hamba Droeneueh nyoe,
sabab ubak Droeneueh kheueh
ulôn sintong asoe até lôn.

5 Droeneueh jroh, ya TUHAN, dan
galak neupeu amphon ureuëng
nyang lakée amphon ubak
Droeneueh,
ureuëng nyang meudesya ubak
Droeneueh teutab neugaséh ngon
neusayang
deungon gaséh nyang meulimpah.

6 Deungoe kheueh doá ulôn, ya
TUHAN,
deungoe kheueh meulakée lôn
nyang ulôn lakée tulông.
7 Bak watée ulôn meukarat teutab lôn
meudoá ubak Droeneueh,
sabab Droeneueh neujaweueb
ulôn.

8 Ya TUHAN, hana TUHAN nyang laén
nyang sa deungon Droeneueh,
hana nyang hase jipeubuet lagée
Droeneueh peubuet.
9 Banmandum bansa nyang
Droeneueh peujeuet teuma teuka, ya
TUHAN,
keu jiseumah Droeneueh dan
jipujoe keuagongan Droeneueh.
10 Sabab Droeneueh peukasa dan
neupeubuet buet-buet nyang
ajaéb,
teuma Droeneueh kheueh Allah.

11 Peurunoe kheueh keuheundak
Droeneueh ubak ulôn, ya TUHAN,
mangat jeuet ulôn seutôt deungon
seutia;
neupeujeuet kheueh ulôn keu
ureuëng taqwa deungon sipeunoh
até.
12 Ulôn meusyukoe ubak Droeneueh
deungon seupeunoh até,
ya TUHAN, Allah ulôn;
ulôn keuneuk pujoe keubeusaran
Droeneueh
sampoe siumu masa.
13 Sabab Droeneueh teutab neugaséh
ubak ulôn deungon geunaséh nyang
raya;
Droeneueh ka neupeulheueh
nyawöng ulôn nibak maté.

14 Ya Allah, ureuëng sombong
jibeudôh jijak prang ulôn;
saboh kawan ureuëng keujam
keuneuk peumaté ulôn;
awaknyan hana jipakoe keu
Droeneueh.
15 Teuma Droeneueh, ya TUHAN,
Allah nyang peungaséh dan
peunyayang,
saba, peunoh geunaséh dan seutia.
16 Neungieng kheueh dan neugaséh
kheueh ulôn,
neupeuteuga kheueh dan
peuseulamat kheueh ulôn,
sabab lagée ma ulôn,
ulôn meubakti ubak Droeneueh.
17 Neubri kheueh ubak ulôn tanda jroh
Droeneueh, ya TUHAN,
mangat ureuëng nyang banci keu
ulôn neupeumalée,
meunyoe awaknyan ngieng
Droeneueh neutulông dan neuhibô
ulôn.

Pujoe keu Yerusalem

87 Zabur kawöm korah, saboh lagu.

TUHAN geupeudong banda Gobnyan
di ateueh bukét Gobnyan nyang
suci.[s]
2 Nibak banmandum banda Israel,
Yerusalem nyang paleng
geusayang.
3 Deungoe kheueh, hai banda Allah,
hai-hai nyang paleng takjob
nyang teupeugah keuhai gata:

4 "Meusé dan Babel Ulôn peutamong
lam dafeutar bansa-bansa nyang
taát ubak Ulôn.
Meunan cit Filistea, Tirus dan
Sudan jitamong lam kiraan
peunduduek Yerusalem."

5 Ubak Sion ureuëng laén jipeugah,
bahwa banmandum bansa
jitamong cit keunan warga jih,
dan bahwa Nyang Mahamanyang
geupeukong jihnyan.
6 TUHAN geupeutamong bansa-bansa
dalam dafeutar peunduduek
Yerusalem.
7 Awaknyan jilikak ngon jimeuca-e,
"Sion na kheueh teumpat asai
lôn!"

---

[s] *bukét nyang suci:* Kalon 2:6.
86:9: Why. 15:4

Doá teulakée tulông

88 Lagu. Zabur kawöm Korah. Keu teupimpén kor. Meunurot lagu: Mahalat Leanot. Ca-e peungajaran Heman, ureuëng Ezrahi.

2 Ya TUHAN, Allah nyang
peuseulamat ulôn,
óh watée uroe ulôn meulakée
ubak Droeneueh,
dan óh watée malam ulôn
meuhadab ubak Droeneueh.
3 Seumoga doá ulôn trok ubak
Droeneueh,
neudeungoe kheueh nyang ulôn
lakée nyoe.

4 Ulôn keunong lé apoh apah nyang
paleng le;
mawöt ka teupreh di babah
pintoe.
5 Ulôn lagée ureuëng nyang jipeutron
u babah pintoe jrat,
ureuëng nyang ka habéh teunaga.[t]
6 Ulôn jitinggai lamkawan ureuëng
maté,
lagée ureuëng keunong poh, teuéh
didalam jrat,
lagée ureuëng nyang ka neutuwoe
hana neuingat mubacut pi,
ureuëng nyang hana Droeneueh
tulông le.
7 Droeneueh neugeulawa ulôn u
dalam uruek nyang paleng lhok,
u dalam jrat nyang lhok dan
seupôt buta.
8 Beungéh Droeneueh nyan teuteugon
ulôn deungon geuhon that,
ulôn hanco teuginton deungon
meureuka Droeneueh.

9 Neupeujiôh rakan-rakan lôn nibak
ulôn,
dan neupeujeuet ulôn ureuëng
nyang luwat nibak awaknyan.
Ulôn meukuröng dan hana hase lôn
teubiet,
10 mata ulôn jeuet keureudok sabab
seungsara.
Tieb-tieb uroe ulôn meulakée ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
dan lôn meudoá deungon jaroe
teunyue ngon paleuet
meulinteueng.
11 Peu kheueh Droneueh neupeuget
keuajaéban keu ureuëng maté?
Peu kheueh awaknyan jibeudôh
dan jipujoe Droeneueh?
12 Peu kheueh geunaséh Droeneueh
nyan jipeugah cit lam jrat,
dan keuseutiaan Droeneueh di
teumpat keubinasaan?
13 Peu kheueh na nyang teupeue
keuajaéban Droeneueh didalam
seupôt,
atawa keujroh Droeneueh di
nanggroe teumpat ureuëng nyang
geupeutuwo?

14 Teuma ulôn lakée tulông
Droeneueh, ya TUHAN,
tieb-tieb beungoh ulôn lakée doá
ubak Droeneueh.
15 Ya TUHAN, pakon Droeneueh
neutulak ulôn?
Pakon neupaleng wajah
Droeneueh nibak ulôn?
16 Yoh ubit kon ulôn seungsara dan
sabe jiluem lé mawöt,
ulôn lumpah that payah[u] lôn
tanggong huköman Droeneueh.
17 Beungéh Droeneueh nyan nyang
luwa biasa teupeuhanco ulôn;
dan seurangan Droeneueh nyang
hebat teupeubinasa ulôn.
18 Siuroe seupôt beungéh Dreoneueh
nyan lagée ié raya nyang jikeulileng
di geuniréng ulôn,
jikeupong ulôn rot meubagoe arah.
19 Rakan-rakan lôn nyang paleng rab
nyan pih ka Droeneueh peujiôh
nibak ulôn,
tinggai seupôt buta nyang jeuet
keu rakan ulôn.

Lagu-lagu óh watée keunong bala

89 Ca-e peulajaran Etan, ureuëng Ezrahi.

Keuhai seutia TUHAN Nyang Mahakuasa

2 Gaséh sayang Droeneueh, ya
TUHAN, lôn keuneuk zike siumu
masa,

---

[t] *ureuëng nyang ka habéh teunaga* atawa: hana nyang tulông keu ulôn. [u] *payah:* Keumungkennan that nyan makna jih.
89:1: 1Raj. 4:31

keuseutiaan Droeneueh lôn
peusampoe tron meutron.
3 Sabab ulôn kuteupeue gaséh
Droeneueh nyan na kheueh keukai
abadi,
keuseutiaan Droeneueh kukoh
lagée langét.
4 Droeneueh ka neupeugah, "Ulôn ka
lheueh Lôn peugét janji
deungon ureuëng nyang Ulôn
piléh;
Ulôn ka lheueh Lôn meusumpah
yoh Nabi Daud, hamba Ulôn:
5 'Takhta gata Ulôn peuteuen keu
siumu masa,
tron meutron aneuëk cucoe gata
teuma jiduek disinan.' "

6 Sidang nyang na lam syeuruga
geupujoe buet-buet Droeneueh
nyang ajaéb,
dan geupeutrok keuseutiaan
Droeneueh, TUHAN.
7 Di langét hana nyang saban
deungon Droeneueh, ya TUHAN,
dan hana teuma makhluk lam
syeuruga nyang sa deungon
Droeneueh.
8 Droeneueh jihoreumat lé mandum
nyang suci,
dan that-that jitakot leubeh nibak
banmandum nyang na
disikeulileng Droeneueh.

9 TUHAN, Allah Nyang Mahakuasa,
soe kheueh nyang na lagée teuga
dan teunaga Droeneueh nyan?
Droeneueh seutia lam hai peue
mantong ya TUHAN.
10 Droeneueh nyang kuasa laôt nyang
meugeulora raya,
dan nyang peureuda umbak dan
geulora samudra.
11 Rahab,[v] naga laôt, Droeneueh
peureumôk dan Droeneueh poh
maté,
deungon jaroe nyang teuga
Droeneueh peutaloe bubena
musoh Droeneueh.
12 Langét dan bumoe na kheueh atra
Droeneueh,
donya dan peue mantong asoe jih
na kheueh cebtaan Droeneueh.
13 Droeneueh kheueh nyang peujeuet
utara dan seulatan,
Gunong Tabor dan Hermon
meusurak geumbira keu
Droeneueh.
14 Padubna raya kuasa Droeneueh, ya
TUHAN,
dan padub na hebat teunaga
Droeneueh!
15 Keuadelan dan huköm na kheueh
dasai keurajeuen Droeneueh,
gaséh dan keuseutiaan na kheueh
nyata lam peue mantong nyang
Droeneueh peubuet.

16 Mubahgia kheueh bansa nyang
meuiébadat deungon geumbira,
nyang udeb lam cahya teuka
Droeneueh, ya TUHAN.
17 Siuroe sabe awaknyan meusuka cita
dan teutab teuga,
lé sabab keubaiékan Droeneueh.
18 Droeneueh ka neubri keu kamoe
meunang nyang gilang geumilang,
sabab jroh Droeneueh kamoe
nyoe meunang.
19 Sabab nyang lindong kamoe na
kheueh ureuëng nyang Droeneueh
piléh, ya TUHAN;
raja kamoe na kheueh milék Allah
Kudus Israel.

Janji Allah ubak Nabi Daud

20 Yoh watée ilée lam saboh keumalon,
Droeneueh neupeugah ubak
hamba Droeneueh nyang seutia,
"Ulôn kalheueh Lôn tulông sidroe
pahlawan,
sidroe ureuëng nyang ka Ulôn
piléh nibak rakyat nyang ka Ulôn
beôt deureujat jih.
21 Ulôn ka lheueh meurumpok ngon
Nabi Daud, hamba Ulôn nyan,
dan Ulôn baiát jih nyan ngon
minyéuk upacara.
22 Teunaga Ulôn sabe teulindong jih,
kuasa Ulôn teupeuteuga jih.
23 Jihnyan hana hase jipeutaloe lé
musoh,
dan hana teuma jitindéeh lé
ureuëng jeuhet.
24 Banmandum musoh jih Ulôn
peubinasa,

[v] *Rahab:* Naga laôt nyang teucalitra lam dongeng, dan teupeulambang sibagoe karu-karu dan keujeuhetan.
89:5: 2Sam. 7:12-16, 1Taw. 17:11-14, Zab. 132:11, Kis. 2:30 **89:21:** 1Sam. 13:14, 16:12, Kis. 13:22

Ulôn poh maté soemantong nyang
banci keujih.
25 Ulôn teutab Ulôn gaséh keujih dan
teutab seutia keujihnyan,
dan Lôn peujeuet jihnyan
seumaken meukuasa.
26 Keurajeuen jih Ulôn peuluwah,
phon di Laôt Teungoh sampoe
ubak Krueng Efrat.
27 Jihnyan teuma jipeugah ubak Ulôn,
'Droeneueh kheueh Ureuëng syiek
ulôn,
Po teu Allah ulôn, peulindong dan
nyang peuseulamat ulôn.'
28 Ulôn teuma Lôn peujeuet jihnyan
putra Ulôn nyang tuha,
nyang paleng agong lamkawan
banmandum raja.
29 Jihnyan teutab Ulôn gaséh keukai
ngon abadi,
janji Ulôn deungon jihnyan teutab
kong.
30 Takhta jihnyan teutab Ulôn
peuteuen simantong langét na di
ateueh bumoe,
tron meutron aneuëk cucoe
jihnyan teutab jiduek disinan.

31 Teuma meunyoe keuturonan jih
nyang iengkeue huköm,
dan hana udeb meunurot
peurintah Ulôn,
32 meunyoe awaknyan hana jipakoe
peue nyang ka Ulôn peuteutab
dan jipeujayéh peuratoran
Ulôn,
33 awaknyan Ulôn huköm deungon
peunyeunuét sabab nyang ji
iengkeue nyan,
dan Ulôn peurhot deungon
beuncana sabab desya-desya
jihnyan.
34 Teuma keu Nabi Daud teutab ulôn
gaséh,
dan jihnyan hana ji iengkeue ubak
keuseutiaan Lôn.
35 Peujanjian Ulôn deungon jihnyan
hana Ulôn peubateue,
nibak janji Lôn hana meusaboh pi
nyang Ulôn tarek lom.

36 Teuma sigoe keu siumu masa Ulôn
meusumpah
deumi nan Ulôn nyang suci;
ulôn hana Lôn meusuket ubak
Nabi Daud.
37 Takhta jihnyan teutab meuteun
simantong mata uroe na di ateueh
langét,
tron meutron sampoe ubak aneuk
cucoe nyang duek dan nyang mat
keureujeuen.
38 Keurajeuen jihnyan teutab na lagée
buleuen,
saksi seutia di awan-awan."

Mo ba-e ateueh taloe raja

39 Teuma jinoenyoe Droeneueh
neubeungéh keu raja,
Droeneueh tiek dan neutulak
ureuëng nyang ka Droeneueh
piléh.
40 Neupeubateue peujanjian
Droeneueh deungon hamba
Droeneueh,
mahkota gobnyan ka neugeulawa
u dalam luhôb.
41 Droeneueh peuhanco dumna bintéh
beuton banda gobnyan,
kuta-kuta gobnyan neupeujeuet
keu puyeng-puyeng nyang
meutabu keudeh keunoe.
42 Somantong ureuëng nyang jijak
rotnyan laju jireupah hareuta milék
gobnyan,
gobnyan jeuet keu ureuëng
teuhina nibak kawöm silingka
gobnyan.
43 Droeneueh neupeumeunang
musoh-musoh gobnyan,
dan neupeujeuet banmandum
lawan gobnyan jimeusuka ria.
44 Meunan cit deungon sinjata
gobnyan neupeujeuet hana meuguna,
Droeneueh hana neutulông
gobnyan watée lam prang.
45 Neupeu akhé kuasa gobnyan nyang
seumarak,
dan takhta gobnyan neureupah
neutiek ateueh tanoh.
46 Droeneueh neupeupaneuk masa
muda gobnyan,
dan teutôb gobnyan deungon
malée nyang hana teukira.

Doá teulakée peubeubaih

47 Trok án pajan Droeneueh
neumusöm, ya TUHAN?

89:28: Why. 1:5

Trok án pajan beungéh
Droeneueh nyan hu meuháb-háb
lagée apui raya?
48 Neu ingat kheueh keu ulôn padubna
paneuk jih udeb nyoe,
neucebta manusia sibagoe
makhluk udeb nyang fana.
49 Soe kheueh nyang hase udeb sabe
dan hana maté?
Soe kheueh nyang hase teupeusie
nibak ázeub kubu?

50 Ya TUHAN, dipat kheueh tanda gaséh
Droeneueh nyan nyang seumula,
nyang ka Droeneueh peujanji
ubak Nabi Daud deumi
keuseutiaan Droeneueh?
51 Ingat kheueh ya TUHAN, pakriban
hamba Droeneueh nyoe jihina ngon
jiseurapa,
ulôn jai that-that lôn tanggong
hinaan nibak bansa-bansa.
52 Musoh-musoh Droeneueh jihina raja
nyang Droeneueh piléh, ya TUHAN,
jihina gobnyan homantong
gobnyan jak.

53 Pujoe kheueh TUHAN keu siumu
masa.
Beujeuet kheueh lagéenyan!
Amin!

KITAB NYANG KEU PEUET:
ZABUR 90—106

Allah, teumpat manusia meulindong

90 Doá Nabi Musa, hamba Po teu Allah.

Ya TUHAN, Droeneueh kheueh
teumpat kamoe meulindong
tron meutron.
2 Sigohlom gunong-gunong
Droeneueh cebta,
dan sigohlom bumoe ngon donya
nyoe Droeneueh peugöt,
Droeneueh kheueh Allah nyang
keukai,
nyang hana awai dan hana akhé.

3 Droeneueh kheueh nyang yue
manusia mangat geuriwang ubak sai
geuh,
jeuet keu abée lagée awai nyang
ka.
4 Nibak Droeneueh siribée thon nyan
lagée siuroe,
uroe baroe nyang ka liwat;
lagée saboh gileran jaga bak
watée malam.
5 Droeneueh peuhanyöt kamoe;
kamoe nyoe lagée meulumpo,
lagée naleueng nyang teungoh
timoh;
6 óh watée beungoh jihnyan timoh
dan meukeumang,
teuma laju layée óh watée seupôt
uroe.

7 Kamoe teukeujot deungon beungéh
Droeneueh nyan,
dan habéh binasa lé meureuka
Droeneueh.
8 Droeneueh keubah salah kamoe
dikeue Droeneueh,
desya kamoe nyang musöm ka
leumah lé Droeneueh.

9 Udeb kamoe paneuk sabab
Droneueh beungéh,
thon-thon kamoe meulalu lagée
nafáh nyang teupröh.
10 Masa udeb kamoe na kheueh tujoh
ploh thon,
dan meunyoe kamoe teuga, na
lapan ploh thon.
Teuma na kheueh apoh apah dan
deurita yang kamoe teumé;
óh ka lheueh udeb nyang paneuk,
kamoe pih leunyab.

11 Soe kheueh nyang hase jiteupeue
keuhai meureuka Droeneueh nyan
nyang meunan dahsyat,
atawa sadar that keu akibat
beungéh Droeneueh nyan?
12 Peusadar kheueh kamoe keuhai
paneuk jih dalam udeb nyoe
mangat kamoe jeuet keu ureuëng
nyang meubudo basa.

13 Ya TUHAN, sampoe án pajan
Droeneueh neubeungéh keu
kamoe?
Neugisa kheueh dan neugaséh
kheueh ubak hamba-hamba
Droeneueh nyoe.

90:4: 2Ptr. 3:8

14 Neupeulimpah kheueh geunaséh Droeneueh ateueh kamoe tieb-tieb beungoh, ya TUHAN,
jeuet kamoe geumbira dan sabe kamoe meuca-e ngon meulagu simantong kamoe udeb.
15 Neubri kheueh keu kamoe keubahgiaan nyang seuimbang deungon peundeuritaan
nyang kamoe tanggong nibak thon-thon nyang seungsara.
16 Neutunyok kheueh karya Droeneueh keu kamoe namiet-namiet Droeneueh,
dan kuasa Droeneueh nyang seumarak ubak keuturonan kamoe.
17 Ya TUHAN Allah kamoe, neubri kheueh beureukat keu kamoe,
jeuet peue mantong buet nyang kamoe peubuet meuhase.

Dalam lindongan Po teu Allah

91 Ureuëng nyang meulindong nibak Nyang Mahamanyang,
dan tinggai dalam naungan Nyang Mahakuasa,
2 jeuet jipeugah ubak TUHAN,
"Droeneueh kheueh nyang bila dan lindong ulôn,
Allah lôn, ubak Droeneueh kheueh ulôn peucaya."
3 Gobnyan geupeuleupah gata nibak bala nyang teusöm,
dan nibak peunyakét nyang jiba mawöt.
4 Gobnyan geupeupayong gata deungon sayeub Geuh,
sampoe gata aman dalam naungan Gobnyan;
keuseutiaan Gobnyan lagée peurisai nyang teulindong gata.
5 Gata hanapeu tatakot keuhai bahya bak watée malam,
atawa jiseurang ngon hana teusangka-sangka bak watée uroe;
6 meunan cit keuhai beuncana nyang teuka bak watée seupôt,
atawa keuhancoran nyang teuka watée teungoh uroe.

7 Bahpi na siribée droe nyang maté bak binéh gata,
dan siploh ribée droe blaih uneuen gata,
teuma gata keudroe hana cidra.
8 Meunyoe gata tapandang ban sikeulileng gata,
disinan deuh takalon ureuëng jeuhet keunong peumbalasan.

9 Sabab gata tapeujeuet TUHAN nyang bila gata,
Nyang Mahamanyang tapeujeuet nyang lindong gata.
10 Dan gata hana keunong beuncana,
rumoh gata hana jiteuka bala.
11 Po teu Allah geuyue jaga ubak malaikat Gobnyan keuhai gata,
geulindong gata homantong nyang gata jak.
12 Awaknyan geubeuôt gata ateueh pakeuet jaroe geuh,
jeuet gaki gata hana meugantoh deungon batée.
13 Gata taliengkeue uleue dan singa,
tagilo singa muda dan uleue meubisa.

14 Feureuman TUHAN, "Ureuëng nyang jicinta ubak Ulôn Lôn peuseulamat,
nyang jiaku Ulôn Lôn peulindong.
15 Meunyoe ureuëng nyang jimeulakée ubak Ulôn,
peue nyang jilakée nyan Ulôn bri.
Óh watée jihnyan meukarat ka meusak, Ulôn tulông jihnyan;
jihnyan Lôn sangga nibak bahya dan Ulôn bri keuhoreumatan.
16 Jihnyan Lôn peupueh deungon umu nyang panyang,
dan Ulôn peuseulamat."

Ca-e ngon nyanyoe seumujo

92 Ca-e ngon nyanyoe keu uroe Sabat.
2 Keubit jroh that teupeugah syuko ubak Droeneueh, ya TUHAN,
dan teupujoe Droeneueh, Allah Nyang Mahamanyang;
3 teujak peugah gaséh Droeneueh bak watée beungoh,
dan keuseutiaan Droeneueh bak watée malam,
4 sira teutarek gitar nyang siploh krek taloe,
teuiréng teuma deungon gambus dan keucapi.

91:11: Mat. 4:6, Luk. 4:10 **91:12:** Mat. 4:6, Luk. 4:11 **91:13:** Luk. 10:19

5 Sabab buet Droeneueh keubit galak
até ulôn,
ulôn meuca-e geumbira sabab
karya Droeneueh.
6 Padub na raya buet-buet Droeneueh,
ya TUHAN,
Padub na lhok pikeran-pikeran
Droeneueh!
7 Ureuëng bangai hana hase jipuphom,
dan ureuëng bingong hana hase
muphom.
8 Jeuet mantong ureuëng doraka
timoh lagée naleueng nyang
subô,
dan ureuëng jeuhet meutamah
kaya dan makmu;
teuma awaknyan teupeubinasa
banmandum hana nyang tinggai
bahpi meusidroe,
9 sabab Droeneueh, TUHAN,
meukuasa siumu masa.

10 Kamoe meuteupeue bahwa musoh
Droeneueh teupeuhabéh
banmandum, ya TUHAN,
banmandum ureuëng jeuhet
teupeu crebre.
11 Droeneueh nyang peujeuet
teunaga lôn lagée teunaga banteng
kleuet,
dan neubri beureukat ubak ulôn
deungon keubahgiaan.
12 Deuh ulôn ngieng musoh-musoh
ulôn nyang taloe,
ureuëng-ureuëng nyang ka
jibeudôh jilawan ulôn,
reuncana-reuncana jeuhet
awaknyan ka lheueh ulôn
deungoe.

13 Ureuëng jujoe meutarok lagée bak
kuruma,
dan jitimoh rampak lagée bak
ceumara di Libanon.
14 Awaknyan lagée bak kayée nyang
teupula di Baét TUHAN,
dan meukeumang di Baét Allah
geutanyoe,
15 bak kayée nyang mantong jimuboh
óh watée tuha,
teutab ijo dan seugar.
16 Nyan kheueh bukeuti jih bahwa
TUHAN ade;
Gobnyan nyang bila ulôn, hana
nyang curang nibak Gobnyan.

TUHAN, Raja nyang keukai

93 TUHAN na kheueh raja;
Gobnyan geungui peukayan
keuagongan dan teunaga.
Bumoe jidong nyang kong hana
hase guyang.
2 Takhta Droeneueh kukoh yoh
awai mula,
nibak nyang keukai, Droeneueh
na.

3 Dasai laôt raya jipeuteuga su jih, ya
TUHAN,
samudra jipeuteuga su umbak jih.
4 Teuma TUHAN nyang meukuasa di
dalam syeuruga,
leubeh hebat nibak geulora
samudra,
dan leubeh teuga nibak umbak
nyang meuguncang.

5 TUHAN, hukôm Droeneueh keukai
dan abadi,
Baét Droeneueh suci sipanyang
masa.

Allah nyang hakém banmandum manusia

94 Ya Allah, Droeneueh kheueh Allah
nyang hase tueng bila,
neutunyok kheueh balasan
Droeneueh, ya TUHAN.
2 Beudôh kheueh, ya Hakém
bansaboh bumoe,
neuhukôm kheueh ureuëng
cungkak nyang sisuai deungon
peue nyang ka jipeubuet.
3 Ya TUHAN, sampoe án pajan
ureuëng jeuhet jimeugeumbira?
Trok án pajan, ya TUHAN?
4 Awaknyan jipeugah haba nyang
gasa,
dan jipeusombong droe deungon
buet nyang jeuhet nyang
jikeureuja.

5 Awaknyan jiteugon umat
Droeneueh, ya TUHAN,
dan jipeureumok ureuëng-ureuëng
yang neupiléh.
6 Awaknyan jipoh maté inong balée
ngon aneuëk yatem ngon muntui
dan ureuëng aséng nyang na
tinggai di nanggroe nyoe.

7 Kheun awaknyan, "TUHAN hana geukalon,
Allah Nabi Yakub hana geungieng."

8 Hai bansa ulôn, bék kheueh gata bangai that,
meurunoe kheueh tangui akai gata!
9 Po teu Allah nyang peugöt geulinyueng,
peu kheueh Gobnyan hana geudeungoe?
Gobnyan nyang peugöt mata,
peu kheueh Gobnyan hana geukalon?
10 Gobnyan nyang peurunoe bubena bansa-bansa,
peu kheueh Gobnyan hana geuhuköm?
Gobnyan nyang peujeuet keugurée banmandum ureuëng,
peu kheueh hana iéleumé peungeutahuan?
11 TUHAN geuluek banmandum pikeran manusia,
Gobnyan geuteupeue banmandum sia-sia beulaka.

12 Mubahgia kheueh ureuëng nyang Droeneueh didek, ya TUHAN,
ureuëng nyang Droeneueh peurunoe banmandum huköm-huköm Droeneueh.
13 Droeneueh peuteunang jihnyan watée uroe-uroe jiteuka bala,
sampoe jikueh uruek keu jijak drob ureuëng-ureuëng jeuhet.
14 Sabab TUHAN hana geutinggai umat Gobnyan;
Gobnyan hana teupeubiyeu ban atra milék pusaka Gobnyan.
15 Dan huköm geupeudong lom dipeungadelan,
banmandum ureuëng jujoe jidukong.

16 Soe nyang bila ulôn ateueh ureuëng doraka?
Soe nyang nyang dong blaih ulôn keuteujak lawan ureuëng nyang peubuet jeuhet?
17 Meunyoe TUHAN hana geutulông ulôn,
ulôn minah ubak donya ureuëng maté.
18 Watée ulôn pike bahwa ulôn reubah,
geunaséh Droeneueh, TUHAN,
sampoe ulôn hase teudong kukoh.
19 Meunyoe até ulôn gundah ngon apoh apah,
Droeneueh nyang hibô dan peugeumbira.

20 Droeneueh hana meurakan ngon hakém-hakém nyang jeuhet,
nyang jirancang keujeuhetan meunurot huköm jih.
21 Awaknyan sipakat jijak lawan ureuëng jujoe,
dan jihuköm maté ureuëng nyang hana salah.
22 Teuma TUHAN na kheueh nyang bila lôn,
Allah ulôn nyang jeuet keupeulindong lôn.
23 Gobnyan geuhuköm ureuëng jeuhet nyang sisuai deungon buet nyang jeuhet nyan,
dan geupeuseungab awaknyan sabab desya jih.
TUHAN Po teu Allah geutanyoe geupeuseungab awaknyan.

Ca-e ngon nyanyoe pujo

95 Jak kheueh geutanyoe ta meuca-e ngon meunyanyoe keu TUHAN,
meusurak geumbira kheueh keu nyang peuseulamat geutanyoe!
2 Jak geutanyoe tameuhadab ubak Gobnyan deungon ca-e lagu syukoe,
meusurak geumbira keu Gobnyan deungon ca-e puja dan pujoe.
3 Sabab TUHAN na kheueh Allah nyang agong,
Raja peukasa nyang hase geuatasi banmandum dewa.
4 Gobnyan hase geukuasa bagian nyang paleng lhok nyang na didalam bumoe,
dan pucak-pucak gunong pi atra Gobnyan.
5 Gobnyan nyang kuasa laôt, sabab Gobnyan nyang peujeuet laôt nyan,
dan darat pi buet jaroe Gobnyan.

6 Jak geutanyoe ta sujut ta seumah Gobnyan,
ta meuteuôt dikeue TUHAN, nyang cebta geutanyoe.

94:11: 1Kor. 3:20

7 Sabab Gobnyan Allah geutanyoe,
geutanyoe umat nyang geupeulara,
lagée bubiri nyang geurabe.

Bak uroenyoe deungoe kheueh su Gobnyan:
8 "Bék kreueh ulée lagée indatu gata di Meriba,
lagée yoh masa awaknyan di Masa, nibak padang pasi.
9 Di teumpat nyan awaknyan ji ujoe Ulôn,
bahpi ka lheueh jingieng buet nyang Ulôn keureuja.
10 Peuet ploh thon treb jih Ulôn luwat keu awaknyan;
Kheun Ulôn: Keubit, bansa nyan hana seutia!
Awaknyan hana jipakoe peue-peue mantong nyang Ulôn peurintah.
11 Dan Ulôn meusumpah teungoh Ulôn beungéh,
awaknyan hana jiteumeu tamong u dalam nanggroe nyan
keu jiteumé meureuhat meusajan Ulôn."

Allah, Raja nyang agong

(1Taw. 16:23-33)

96 Meuca-e kheueh ngon lagu barô keu TUHAN!
Meuca-e kheueh keu TUHAN, hai banmandum bumoe!
2 Meuca-e kheueh keu TUHAN dan pujoe kheueh Gobnyan;
tieb-tieb uroe tajak peusampoe kheueh haba geumbira
bahwa Gobnyan ka geupeuseulamat geutanyoe.
3 Calitra kheueh keu agongan Gobnyan ubak bansa-bansa,
dan buet-buet Gobnyan nyang peukasa keu umat manusia.

4 Sabab rayeuk kheueh TUHAN, dan lumpah teupujoe Gobnyan,
harôh teutakot leubeh nibak meubagoe dewa.
5 Dewa-dewa bansa laén na kheueh patong beurala,
teuma TUHAN na kheueh nyang cebta angkasa raya.
6 Ateueh Gobnyan teutôb bandum deungon keuagongan dan keumuliaan,
Baét Gobnyan peunoh deungon kuasa dan keu indahan.

7 Pujoe kheueh TUHAN, hai umat manusia,
pujoe kheueh keuagongan dan teunaga Gobnyan!
8 Pujoe kheueh nan Gobnyan nyang mulia,
dan ba kheueh keureubeuen u dalam Baét Gobnyan.
9 Seumah kheueh TUHAN sira tangui peukayan iébadat![w]
Beuyo kheueh dikeue Gobnyan, hai bansaboh donya!

10 Tabri tée kheueh keu bansa-bansa,
"TUHAN nyan Raja! Bumoe kukoh hana hase gob gokgok;
Gobnyan peusidang bansa-bansa deungon ade."
11 Meugeumbira kheueh, hai langét deungon bumoe!
Meugeumuroh kheueh, hai laôt deungon banmandum asoe jih!
12 Meusuka cita kheueh, hai blang meunan cit banmandum sinaman!
Bak-bak kayée nyang na didalam uteun meusurak geumbira.
13 Sabab TUHAN geutron geujak peurintah di ateueh bumoe,
Gobnyan geupeusidang bansa-bansa deungon ade dan jujoe.

Allah, nyang mat kuasa nyang agong

97 TUHAN na kheueh Raja! Patot that bumoe meugeumbira,
dan bubena pulo meusuka cita.
2 Gobnyan jikeulileng lé awan dan seupôt luwa biasa;
keuadelan dan huköm na kheueh azas peumeurintah Gobnyan.
3 Apui hu jimeu éue dikeue Gobnyan,
habéh hangöh bubena musoh nyang na bansilingka Gobnyan.
4 Kilat Gobnyan trang bansaboh donya,

---

[w] *sira tangui peukayan iébadat* atawa: meunyoe Gobnyan geupeuleumah droe.

95:7-8: Ibr. 3:15, 4:7 **95:7-11:** Ibr. 3:7-11 **95:8-9:** Keu. 17:1-7, Teu. 20:2-13 **95:11:** Teu. 14:20-23, Tel. 1:34-36, 12:9-10, Ibr. 4:3, 5 **96:7-9:** Zab. 29:1-2

bumoe yoe meugám-gám óh
jikalon Gobnyan.
5 Meunan gunong-gunong meuliléh
lagée lilen nyang tijoh dikeue TUHAN,
dikeue TUHAN, nyang mat kuasa
bansaboh bumoe.
6 Langét jijak peugah keuhai
keuadelan,
dan bandum bansa jikalon
keuadelan Gobnyan.
7 Soemantong ureuëng nyang seumah
beurala geupeumalée,
nyang peubangga ubak
barang-barang nyang hana
meuguna;
banmandum dewa teuma jisujut[x]
dikeue TUHAN.
8 Peunduduek Sion dan banda-banda
nyang na di Yehuda galak lumpah
na
watée jideungoe keuputosan
TUHAN.
9 Sabab Droeneueh, ya TUHAN, nyang
mat kuasa bansaboh bumoe;
Droeneueh agong leubeh nibak
dewa toh mantong.

10 Hai gata nyang cinta ubak TUHAN,
banci kheueh keu nyang jeuhet!
Sabab TUHAN geulindong
banmandum umat Gobnyan,
Gobnyan nyang peubeubaih
ureuëng laén nibak kuasa ureuëng
nyang doraka.
11 Trang ka jiteubiet ubak ureuëng
nyang jujoe até,
dan suka cita ubak ureuëng nyang
jujoe.
12 Meugeumbira kheueh, hai
ureuëng-ureuëng nyang jujoe até
sabab peue nyang ka geupeubuet
lé TUHAN,
dan meusyukoe kheueh ubak Po
teu Allah nyang suci.

Po teu Allah nyang mat kuasa ateueh donya nyoe

98 Zabur.
Meuca-e kheueh ngon lagu barô keu
TUHAN,
sabab buet-buet Gobnyan nyang
keubit hireuen!
Deungon kuasa dan teunaga
Gobnyan keudroe
Gobnyan ka meunang.
2 TUHAN geupeumaklum keuhai
Gobnyan meunang;
Gobnyan geujak peugah
keuadelan ubak bansa-bansa.
3 Gobnyan geuingat geunaséh dan
keuseutiaan Geuh
ubak Israel, umat Gobnyan.
Banmandum bansa nyang na di
ateueh bumoe
ka deuh jikalon Allah geutanyoe
meunang.

4 Meusurak geumbira kheueh keu
TUHAN, hai bansaboh bumoe!
Pujoe kheueh TUHAN deungon
nyanyoe dan ca-e sira meusurak
geumbira.
5 Meuca-e kheueh lagu seumujoe keu
TUHAN,
sira peutek keucapi.
6 Yeub kheueh beureuguih ngon
sangka kala,
meusurak kheueh keu TUHAN,
Raja geutanyoe.

7 Meugeumuroh kheueh hai laôt
meunan cit deungon banmandum
asoe jih
bumoe dan banmandum nyang na
didalam nyan.
8 Bah kheueh krueng-krueng jipéh
paleuet,
dan bukét-bukét meusurak
geumbira dikeue TUHAN.
9 Sabab Gobnyan geuteuka keu
geujak peuhakém bumoe;
meunan cit bansa-bansa
geupeusidang deungon ade dan
beuna.

Allah, Raja Agong

99 TUHAN na kheueh Raja;
bansa-bansa nyang nyang
jideungoe nyan yo meutot-tot.
Gobnyan geuduek meutakhta di
ateueh kerub,[y]
bumoe meuguncang lagée
geumpa.
2 TUHAN meukuasa that-that
di Sion;

[x] *banmandum dewa teuma jisujut* atawa: sujut kheueh, he banmandum dewa! [y] *kerub:* Kalon 18:10.
99:1: Keu. 25:22

Gobnyan agong ék geupeutaloe
banmandum bansa.
3 Bah awaknyan jipujoe nan Gobnyan
nyang agong ngon mulia.
Kudus kheueh Gobnyan!

4 Keukuasaan keu Droeneueh, Raja
nyang cinta ubak huköm;
Droeneueh ka neupeudong
keubeunaran;
Droeneueh neupeujak huköm dan
keuadelan di Israel.
5 Peumanyang kheueh TUHAN Po teu
Allah geutanyoe,
sujut kheueh dikeue takhta Gobnyan.
Kudus kheueh Gobnyan!
6 Nabi Musa dan Nabi Harun
jitamong cit keunan sibagoe
teungku-teungku imeum,
Samuel salah sidroe nyang
meudoá keu Gobnyan.
Awaknyan jimeulakée ubak TUHAN,
dan Gobnyan laju geujaweueb.
7 Nibak taméh awan Gobnyan
geumeututoe ubak awaknyan,
awaknyan taát bak mandum
huköm dan peurintah Gobnyan.

8 Ya TUHAN Allah kamoe, Droeneueh
neujaweueb peue nyang jilakée lé
umat Droeneueh;
ubak awaknyan Droeneueh na
kheueh Allah nyang neutem peu
amphon desya,
bahpi awaknyan Droeneueh
huköm sabab buet nyang salah
nyang jipeubuet.
9 Peuteupat kheueh TUHAN Po teu
Allah geutanyoe,
dan seumah kheueh Gobnyan di
bukét Gobnyan nyang suci,[z]
sabab kudus kheueh TUHAN Allah
geutanyoe.

Lagu pujoe

100 Zabur keu keureubeuen syukoe.

Meusurak geumbira kheueh keu
TUHAN, hai bansaboh bumoe!
2 Meu iébadat kheueh ubak TUHAN
deungon até nyang peunoh
geumbira,
meuhadab kheueh ukeue Gobnyan
deungon ca-e dan lagu nyang
ceuria!

3 Ingat kheueh bahwa TUHAN nyan na
kheueh Allah.
Gobnyan nyang cebta geutanyoe
dan geutanyoe nyoe na kheueh
atra Gobnyan;
geutanyoe umat Gobnyan, bansa
nyang geupeulara.
4 Tamong kheueh rot pintoe
geureubang deungon ca-e lagu
syuko,
udalam peulataran Gobnyan
deungon ca-e lagu puja ngon
pujoe.
Meusyuko kheueh ubak Gobnyan
dan pujoe kheueh Gobnyan!

5 Sabab TUHAN jroh;
geunaséh Gobnyan keu siumu
masa,
dan keuseutiaan Gobnyan tron
meutron.

Janji sidroe raja

101 Zabur Nabi Daud.

Ulôn keuneuk meuca-e keuhai
keuseutiaan dan keuadelan,
keu Droeneueh, ya TUHAN, ca-e
puja dan pujoe lôn!
2 Ulôn keuneuk kalon cara udeb
nyang hana meucupa.
Pajan kheueh Droeneueh
neuteuka ubak ulôn?

Ulôn keuneuk udeb suci di rumah
ulôn,
3 keujeuhetan hana ulôn peubiyeu.
Ulôn banci nibak buet ureuëng
murtad,
dan hana lôntem meu urosan
deungon awaknyan.
4 Ulôn hán lôntem peubuet curang[a]
dan hán lôntem rhoh jampu bak
buet nyang jeuhet.[b]

5 Ureuëng nyang galak ba peusuna
deungon cara seungab-seungab
ureuëng nyan ulôn peubinasa.

---

[z] *bukét Gobnyan nyang suci:* Kalon 2:6. [a] *hán lôntem peubuet curang* atawa: peujiôh ureuëng nyang curang.
[b] hán lôntem rhoh jampu bak buet nyang jeuhet atawa: *meu-urosan ngon ureuëng jeuhet.*
99:7: Keu. 33:9 **100:5**: 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 106:1, 107:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11

Ureuëng nyang sombong dan
manyang até
ureuëng nyang lagée nyan hana
ulôn peubiyeu.
6 Ulôn galak ubak ureuëng nyang
seutia ubak Po teu Allah;
ureuëng nyang lagée nyan jeuet
jitinggai di baét ulôn.
Ureuëng nyang udeb lam keuadaan
gleh hana meucupa
ureuëng nyang lagéenyan jeuet
jipeutimang ulôn.

7 Ureuëng teumipée hana jeuet
jitinggai di baét ulôn;
ureuëng nyang galak sulet jihnyan
hana meuteun dikeue ulôn.
8 Phon nibak uroe ubak uroe ulôn
peuhanco
ureuëng-ureuëng jeuhet nyang na
di nanggroe nyoe.
Banmandum ureuëng nyang
jipeubuet buet nyang jeuhet
ureuëng nyan ulôn sampôh gleh
nibak Banda TUHAN.

Doá watée susah

102 Doá ureuëng seungsara nyang dalam keuadaan hék ngon leusu apoh apah ubak TUHAN.

2 Ya TUHAN, deungoe kheueh doá
ulôn,
bah kheueh meuhôi ulôn nyoe
trok ubak Droeneueh.
3 Bék neupaleng nibak ulôn
meunyoe ulôn jiteuka susah.
Neudeungoe kheueh meunyoe ka
ulôn meuhôi,
dan neujaweueb kheueh doá ulôn.

4 Udeb ulôn nyoe ya TUHAN,
deungon sikeujab gadôh lagée asab;
dan tuleueng-tuleueng ulôn
seu-uem tutông lagée apui.
5 Ulôn hék ngon leusu lagée naleueng
tho,
dan hana nafeusu keu lôn pajoh
bu.
6 Ulôn meurang-rang deungon su
nyang nyareng;
badan lôn pijuet ka tinggai kulét
ngon balot tuleueng.
7 Ulôn lagée cicém undan nyang na
dipadang pasi,
dan lagée kleung keutôk-tôk
nyang tinggai bak teumpat rungka
bangunan nyang seungue.
8 Ulôn hana hase lôn éh, ya TUHAN,
lagée cicém keuseupian di ateueh
bubông rumoh.
9 Siuroe seupôt musoh jihina ulôn;
nan ulôn jipeujeuet keu kutok lé
ureuëng nyang beungéh keu ulôn.

10 Abée nyang ulôn pajoh lagée lôn
makheun ruti,
ié nyang ulôn jieb meulawok
deungon ié mata,
11 sabab Droeneueh ka neubeuôt dan
neutiek ulôn
nibak beungéh Droeneueh nyang
luwa biasa.
12 Udeb ulôn jijak lagée bubayang óh
uroe seupôt;
dan ulôn jeuet keulayée lagée ôn
naleueng nyang keunong uroe.

13 Teuma Droeneueh, ya TUHAN, Raja
keu siumu masa,
teutab ji ingat tron meutron.
14 Droeneueh neubeudôh dan neugaséh
ubak Sion,
watée jih ka trok keu teubalaih
gaséh ubak jihnyan.
15 Sabab hamba-hamba Droeneueh
jisayang keu jihnyan,
bahpi jihnyan ka jeuet keubarang
rungka-rungka.
Awaknyan meurasa gaséh keu
jihnyan,
bahpi jihnyan ka jeuet keu abée.

16 Kuasa TUHAN teutab jitakot lé
bansa-bansa;



Cicém jampok (102:7)

dan keuagongan Gobnyan teutab
jigalak lé bubena raja-raja,
17 meunyoe TUHAN ka geupeudong
lom Sion,
dan geubeudôh dalam
keuagongan Gobnyan.
18 Gobnyan geudeungoe doá umat
Geuh nyang meularat,
dan hana geutulak peue nyang
jilakée lé awaknyan.

19 Tuléh kheueh banmandum peue
nyang geupeubuet lé TUHAN
keu angkatan nyang teuma teuka,
jeuet bansa nyang gohlom lahé
hase jipujoe Gobnyan.
20 TUHAN geupandang rot teumpat
Geuh nyang manyang,
rot lam syeuruga Gobnyan
geukalon u bumoe
21 mangat geudeungoe apoh apah
ureuëng lam peunjara
dan geupeubeubaih ureuëng
nyang teuhuköm maté.
22 Dan nan Gobnyan jipeugah di Sion,
dan Gobnyan jipujoe-pujoe di
Yerusalem,
23 watée bansa-bansa dan keurajeuen
nanggroe jimeuhimpon
keu meungabdi ubak TUHAN.

24 TUHAN geupeupatah teunaga ulôn
watée ulôn mantong muda,
dan geupeupaneuk umu ulôn.
25 Laju ulôn peugah, "Ya Allah, bék
kheueh neucok nyawöng ulôn
nibak siteungoh udeb ulôn."

TUHAN, Droeneueh udeb siumu
masa,
26 yoh masa ilée Droeneueh
neupeujeuet bumoe;
meunan cit deungon langét na
kheueh karya nyata Droeneueh.
27 Banmandum nyan teuma habéh,
teuma Droeneueh teutab na;
banmandum nyan jeuet keu
useueng lagée peukayan.
Droeneueh neutiek atranyan lagée
bajée tuha,
dan banmandum oh lheuehnyan
sapan sapa.
28 Teuma Droeneueh teutab saban,
udeb Droeneueh hana
keuneulheueh.
29 Aneuëk cucoe kamoe udeb deungon
teuntram,
dan sabe aman lam lindongan
Droeneueh.

Geunaséh Allah

103 Nibak Nabi Daud

Pujoe kheueh TUHAN, hai jiwa lôn,
bansaboh baten lôn, pujoe kheueh
nan Gobnyan nyang kudus.
2 Pujoe kheueh TUHAN, hai jiwa lôn,
bék tuwoe ubak bandum nyang
jroh nibak Gobnyan!
3 Gobnyan nyang peuamphon
banmandum desya gata,
nyang peupuléh banmandum
peunyakét gata,
4 Gobnyan nyang peubeubaih
nyawöng gata lam jrat,
nyang bri keu gata geunaséh
nyang meulimpah-limpah.
5 Gobnyan nyang peupueh udeb gata[c]
deungon banmandum nyang jroh,
sampoe gata awet muda lagée
cicém rajawali.
6 TUHAN nyang peujak huköm dan
keuadelan
keu mandum ureuëng nyang
keunong iénanya.
7 Gobnyan nyang peuna reuncana keu
Nabi Musa
dan buet-buet keu bansa Israel.
8 Sabab TUHAN na kheueh peungaséh
dan peunyayang,
Gobnyan panyang saba dan
geunaséh Gobnyan meulimpah.
9 Gobnyan hana geudot hana
putôh-putôh,
dab hana geubeungéh siumu masa.
10 Gobnyan hana geuhuköm geutanyoe
nyang sisuai deungon desya
geutanyoe,
atawa geubalaih geutanyoe nyang
sipadan deungon salah tanyoe.
11 Teuma simanyang langét di ateueh
bumoe,
bubenyan kheueh geunaséh
Gobnyan keu ureuëng nyang
taqwa.
12 Sijiôh timu nibak barat,

[c] *udeb gata:* Keumungkenan that nyan makna jih.
102:26-28: Ibr. 1:10-12 **103:8:** Yak. 5:11

sidubnyan kheueh geuböih dumna
desya-desya geutanyoe.
13 Lagée sidroe ayah nyang geugaséh
keu aneuëk-aneuëk gobnyan,
meunan kheueh TUHAN geugaséh
keu ureuëng nyang taqwa.
14 Sabab TUHAN geuteupeue
geutanyoe teupeugét nibak peue,
dan Gobnyan geuingat bahwa
geutanyoe na kheueh nibak abée.

15 Manusia udeb jih paneuk na miseu
naleueng;
jihnyan meukeumang lagée
bungöng nyang timoh di ladang;
16 meunyoe jiyueb lé angén, leunyab
kheueh sibungöng nyan,
dan teumpat jihpi hana teutuho le.
17 Teuma TUHAN teutab geugaséh
ubak ureuëng nyang taqwa,
keuhai jroh Gobnyan teutab hana
putôh tron meutron
18 keu ureuëng nyang jimumat ubak
janji Gobnyan,
dan deungon seutia jitem peubuet
peurintah Gobnyan.

19 TUHAN geumat peurintah di
syeuruga,
Gobnyan raja nyang mat
peurintah ateueh meubagoe
rupa.
20 Pujoe kheueh TUHAN, hai
malaikat-malaikat nyang peukasa,
nyang jideungoe jipeubuet
peurintah Gobnyan.
21 Pujoe kheueh TUHAN, hai
banmandum makhluk nyang na di
syeuruga,
banmandum hamba Gobnyan
nyang jipeubuet keuheundak
Gobnyan.
22 Pujoe kheueh TUHAN, hai
banmandum cebtaan
nibak mandum wilayah
keukuasaan Gobnyan.
Pujoe kheueh TUHAN; hai jiwa lôn!

Pujoe kheueh ubak peucebta

104 Pujoe kheueh TUHAN, hai jiwa
lôn!
Padubna agong Droeneueh, ya
TUHAN Allah ulôn!
Droeneueh nyang sôk peukayan
keumeugahan dan keumuliaan,
2 dan meuseulimbot cahya.
Droeneueh nyang leueng langét ban
lagée khimah,
3 dan neupeudong Baét Droeneueh
di ateueh ié langét.
Awan-awan neupeujeuet keu
geuritan Droeneueh,
Droeneueh neuduek ateueh
sayeub angén.
4 Angén neupeujeuet keu utosan
Droeneueh,
dan kilat jeuet keupeulayan
Droeneueh.

5 Deungon kong that bumoe nyoe
neupasang nibak tapak jih,
sampoe hana guyah siumu masa.
6 Droeneueh nyang peulimbot nyan
deungon laôt samudra nyang raya,
dan ié jih sampoe meugeunang
trok ubak pucak-pucak gunong.
7 Watée neudumpék, ié nyan laju ji
ile,
ji ile deungon tajam sabab su
Droeneueh nyang geumuroh.
8 Ié ji ile meulalu gunong-gunong
sampoe u pantôn,
u teumpat nyang Droeneueh
keubah keu ié nyan.
9 Droeneueh nyang peuteuntée
bataih-bataih nyang hánjeuet jilalu
lé ié nyan,
mangat ié nyan bék jigisa
meugeunang di ateueh bumoe.

10 Droeneueh teuma nyang peuhah
mata ié di pantôn-pantôn,
aneuk-aneuk krueng laju ji ile lam
luengkiek bukét-bukét,
11 keu hase jijieb ié mandum beulatang
nyang na di dalam blang,
dan peu puléh glah bubena
keuleudée didalam glé.
12 Bak binéh krueng nyan bubena
cicém jijak peugöt uempueng;
dan cicém-cicém nyan laju
jimeusu lamkawan ôn-ôn kayée
nyan.

13 Nibak langét neupeutron ujeuen di
ateueh gunong,

---

[d] *ié langét:* Teutunyok ubak ié ateueh kubah langét. Kalon Keuj. 1:6-7.
104:4: Ibr. 1:7

dan bumoe peunoh deungon hase
karya Droeneueh.
14 Droeneueh nyang peutimoh
naleueng keu peunajoh beulatang,
dan keu manusia meubagoe rupa
sinaman.
Dan awaknyan jeuet jiseumula,
15 dan teupeuhase ié anggô nyang
lazat rasa.
Meunan cit deungon minyéuk zaiton
nyang teupeujeuet muka jih meucahya,
dan peunajoh nyang hase teubri
nibak jih teunaga.
16 Bak-bak kayée TUHAN jitoh lé
ujeuen nyang meulimpah
bak kayée ceumara Libanon
nyang jipula keudroe.
17 Di ateueh kayée nyan jimeu
uempueng kheueh meubagoe cicém,
cicém ranggung jimeu uempueng
di ateueh pucok jih.
18 Gunong-gunong nyang manyang
jeuet keu teumpat tinggai kaméng
uteuen;
dan peulandok jimusöm di
miyueb batée kareueng.

19 Droeneueh nyang peujeuet buleuen
sibagoe tanda watée,
dan mata uroe jiteupeue pajan
saát jihnyan jilôb.
20 Meunyoe Droeneueh neupeutron
seupôt, maka uroe laju jeuet keu
malam,
dan banmandum beulatang uteuen
laju jijak meulata.
21 Singa-singa muda laju jitauém jijak
mita uempeuen,
jilakée peunajoh nyang geuseudia
lé Po teu Allah.
22 Meunyoe mata uroe ka jiteubiet,
beulatang-beulatang nyan laju
jimusöm
dan teu-éh nibak teumpat
gobnyan musöm.
23 Dan watée nyan kheueh jiteubiet
manusia jijak meukeureuja,
dan laju jimeubuet sampoe mata
uroe seunja.

24 Padub na le karya Droeneueh, ya
TUHAN,
banmandum neupeujeuet deungon
bijak sana;
bumoe nyoe peunoh deungon
cebtaan Droeneueh.
25 Kalon kheueh laôt nyang luwah
meureuntang,
deungon makhluk cut rayeuk hán
ék teukira.
26 Di sinan kapai-kapai jimeulayeu,
dan Lewiatan, naga laôt nyang
Droeneueh cebta jimeuén-meuén.

27 Awaknyan banmandum jimeuharab
bak Droeneueh,
mangat meuteumé peunajoh trok
watée.
28 Droeneueh nyang bri, dan
awaknyan nyang peusapat,
Droeneueh nyang keubah
banmandum nyan, dan awaknyan
nyang makheun sampoe án troe.
29 Meunyoe Droeneueh neupaleng,
awaknyan teumakot that-that;
meunyoe Droeneueh cok nafáh
awaknyan, awaknyan banmandum
binasa,
dan jiwoe lom jeuet keu abée
lagée asai mula.
30 Teuma meunyoe awaknyan
Droeneueh bri nafáh,[f]
awaknyan neupeujeuet;
Droeneueh neubri udeb barô keu
bumoe.

31 Seumoga keu agongan TUHAN
teutab siumu masa!
Dan seumoga Gobnyan geumbira
deungon peue nyang ka geucebta!
32 Gobnyan geupandang bumoe dan
dibumoe nyan laju jiteuka yo,
dan gunong-gunong laju geumat,
di gunong nyan pi jiteubiet asab.

33 Ulôn keuneuk meuca-e keu TUHAN
simantong nyawöng didalam badan,
dan meunyanyoe ngon meuca-e
keu TUHAN simantong ulôn
geubri udeb.
34 Seumoga nyanyoe lôn nyoe
meukeunong nibak até Gobnyan,
sabab Gobnyan kheueh até ulôn
nyoe hase geumbira.

---

[e] *dan Lewiatan ... jimeuéun-meuéun* atawa: dan Lewiatan na disinan, naga laôt nyang Droeneueh cebta keuteupeumangat droe Gata. [f] *Droeneueh bri nafáh* atawa: Droeneueh utus roh Droeneueh.
104:26: Ayb. 41:1, Zab. 74:14, Yes. 27:1

35 Bah kheueh ureuëng meudesya
gadôh di ateueh bumoe,
dan bah kheueh ureuëng jeuhet
habéh binasa.

Pujoe kheueh TUHAN, hai jiwa lôn!
Pujoe kheueh TUHAN!

Allah dan umat Gobnyan

(1Taw. 16:8-22)

105 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN,
jak peusampoe kheueh keubeu-
saran Gobnyan,
calitra kheueh buet Gobnyan ubak
bansa-bansa.
2 Meuca-e kheueh lagu pujoe keu
TUHAN,
jak peusampoe kheueh bandum
karya Gobnyan nyang luwa bisa
nyan.
3 Gobnyan kheueh TUHAN Nyang
Mahasuci;
meusuka cita kheueh sabab
geutanyoe atra Gobnyan,
banmandum nyang keuneuk
seumah bah kheueh meugeumbira.
4 Lakée kheueh teunaga ubak
Gobnyan,
dan seumah kheueh Gobnyan
mantong.
5-6 Hai keuturonan Nabi Ibrahim,
hamba Gobnyan,
dan keuturonan Nabi Yakub,
ureuëng nyang geupiléh,
ingat kheueh banmandum buet ajaéb
nyang ka geupeubuet,
dan bék neutuwoe ubak peue
nyang ka geupeuputôh lé
Gobnyan.

7 TUHAN na kheueh Allah geutanyoe,
keuputosan Gobnyan wajéb
teutaát bansaboh donya.
8 Gobnyan sabe geuingat ubak janji
nyang ka geupeugah,
janji Gobnyan teutab na keu
siumu masa.
9 Peujanjian nyan geupeugét deungon
Nabi Ibrahim,
dan óh lheuehnyan deungon Nabi
Ishaq;
10 laju geupeukong deungon Nabi
Yakub,
sampoe jeuet keujanji nyang
keukai keu umat Israel.
11 Kheun Gobnyan, "Tanoh Kanaan
Ulôn bri keu gata,
jeuet keuhak milék pusaka gata."
12 Yoh masa dilée umat Po teu Allah
udeb sibagoe ureuëng aséng disinan
dan jeumeulah awaknyan pih na
bacut.
13 Awaknyan meurawôh nibak saboh
bansa ubak bansa nyang laén,
dan geuminah nibak nanggroe
nyang saboh ubak nanggroe
nyang laén.
14 Teuma TUHAN hana geupeubiyeu
soemantong nyang teugom
awaknyan;
dan deumi awaknyan, raja-raja
nanggroe geupeuingat lé
Gobnyan,
15 "Bék cuba-cuba peukaru
ureuëng-ureuëng piléhan ulôn nyan,
dan bék peubuet nyang jeuhet
ateueh nabi-nabi ulôn!"

16 TUHAN geupeutron bala deungon
musém deuk di nanggroe nyan,
dan bubena peuseudiaan peunajoh
ka habéh geucok mandum.
17 Teuma Gobnyan geuyue sidroe
ureuëng beuawai jijak nibak
awaknyan,
Yusuf, nyang ka jipeubloe
sibagoe hamba sahaya.
18 Gaki ureuëng nyang ji ikat deungon
beuleunggu,
dan takue ureuëng nyan jililet
deungon ranté beuso.
19 Akhé jih teujadi kheueh peue nyang
ka lheueh geuramai,
jihnyan geupeubeutôi lé
feureuman TUHAN.
20 Dan raja nibak nanggroe Meusé,
nyang mat kuasa ateueh bansa-bansa,
geupeubeubaih ureuëng nyan lam
glab.
21 Keu gobnyan geubri tugaih yue
uruih meuligoe,
dan geubri kuasa ateueh
banmandum hareuta beunda
gobnyan;
22 meunan cit wewenang keu geu ato
dumna peugawée raja,

105:9: Keuj. 12:7, 17:8, 26:3 **105:10-11:** Keuj. 28:13 **105:14-15:** Keuj. 20:3-7 **105:16:** Keuj. 41:53-57
105:17: Keuj. 37:28, 45:5 **105:18-19:** Keuj. 39:20–40:23 **105:20:** Keuj. 41:14 **105:21:** Keuj. 41:39-41

dan geupimpén kawöm nyang
tuha-tuha.
23 Óh lheueh nibaknyan Nabi Yakub
laju geujak u nanggroe Meusé
dan geutinggai teutab disinan
sibagoe ureuëng aséng.
24 TUHAN laju geutamah umat
Gobnyan meutamah le,
sampoe awaknyan leubeh teuga
nibak lawan jih.
25 Gobnyan laju geu ubah até ureuëng
Meusé mangat awaknyan jibanci
keu umat TUHAN,
dan jipeusaneut hamba-hamba
Gobnyan deungon cara nyang
curang hana teukira.

26 Óh lheuehnyan laju geu peutron
Nabi Musa hamba Geuh
dan Nabi Harun ureuëng nyang
ka geupiléh.
27 Di Nanggroe Meusé awaknyan laju
geupeubuet buet-buet nyang ajaéb,
buet-buet nyang raya nibak
TUHAN,
28 dan awaknyan taát ubak peurintah
Gobnyan.
Óh lheueh nyan TUHAN
geupeujeuet laju nanggroe nyan
seupôt buta.
29 Krueng awaknyan ka geu ubah jeuet
keu darah,
sampoe banmandum uengkot
nyang na disinan ka habéh maté.
30 Cangguek-cangguek meuraja lela di
nanggroe awaknyan,
dan le that-that nyang jitamong u
dalam meuligoe raja.
31 Ateueh peurintah Allah jiteuka
teuma lalat,
dan jamok-jamok ka meurön-rön
bansaboh nanggroe.
32 Gobnyan laju geupeutron ujeuen es
keugeunantoe ujeuen ié,
dan geupeutron kilat sambong
meusambong nyang jiseumama
keudeuh keunoe.
33 Meunan cit Gobnyan laju
geupeureubah bubena bak anggô
deungon bak ara,
dan banmandum bak kayée
awaknyan habéh geupeureubah
teung bayeueng sapan sapa.
34 Ateueh peurintah Gobnyan, teuka
kheueh daruet,
jeumeulah daruet nyan lumpah
that jai hana teukira jeumeulah
jih.
35 Daruet nyan habéh jiseuba mandum
seunaman nyang na di ladang,
dan jipajoh habéh banmandum
hase bumoe.
36 Óh lheueh nyan Gobnyan laju jipoh
maté tieb-tieb aneuëk agam nyang
tuha
nyang na dalam keuluwarga
ureuëng Meusé.

37 Óh lheuehnyan bansa Israel laju geu
intat keudeh uluwa,
nyang jiba sajan awaknyan na
kheueh méuh deungon pirak;
banmandum awaknyan lam
keuadaan seuhat dan teuga-teuga.
38 Ureuëng Meusé ka jiteuka rasa
teumakot ngon yo hana ngon peusa,
awaknyan galak that watée
ureuëng Israel jijak jitinggai
nanggroe nyan.
39 Lé Allah laju geuleueng awan di
ateueh ulée umat Gobnyan sibagoe
payong,
dan apui hu sibagoe suwa óh
watée malam teuka.
40 Awaknyan jimeulakée, laju
Gobnyan geupeutron cicém puyoh,
keu awaknyan geubri ruti nyang
geupeutron lam syeuruga sampoe
án troe.
41 TUHAN geuplah laju gunong batée,
laju jiteubiet ié
nyang ji ile lagée aneuk krueng di
teungoh-teungoh padang pasi.
42 Sabab TUHAN geuingat that ubak
janji Gobnyan
keu Nabi Ibrahim, hamba
Geuhnyan.

43 Dan laju geu intat umat Gobnyan
deungon geumbira,

105:23: Keuj. 46:6, 47:11 **105:24-25:** Keu. 1:7-14 **105:26:** Keu. 3:1–4:17 **105:28:** Keu. 10:21-23 **105:29:** Keu. 7:17-21 **105:30:** Keu. 8:1-6 **105:31:** Keu. 8:16-17, 8:20-24 **105:32-33:** Keu. 9:22-25 **105:34-35:** Keu. 10:12-15 **105:36:** Keu. 12:29 **105:37-38:** Keu. 12:33-36 **105:39:** Keu. 13:21-22 **105:40:** Keu. 16:2-15 **105:41:** Keu. 17:1-7, Teu. 20:2-13

ureuëng-ureuëng nyang geupiléh
deungon seumurak ria.
44 Tanoh atra bansa-bansa laén laju
geubri keu awaknyan,
dan lampôh ngon ladang
awaknyan laju geujok keu umat
nyang ka geupeuleupah nyan,
45 deungon harapan jeuet umat Geuh
jitaát ubak huköm-huköm Gobnyan
dan jiseutôt peue nyang
geupeurintah lé Gobnyan.

Pujoe kheueh TUHAN!

Keubaiékan TUHAN keu umat Gobnyan

106 Pujoe kheueh TUHAN!
Meusyuko kheueh ubak TUHAN,
sabab Gobnyan jroh;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
2 Soe nyang hase jipeugah keuhai
keuhebatan TUHAN,
dan jipujoe nyang layak patot keu
Gobnyan?
3 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
taát ubak peurintah-peurintah
Gobnyan,
dan hántom na salah lam tindakan
Geuhnyan.

4 Ingat kheueh keu ulôn, ya TUHAN,
deumi keujroh Droeneueh nibak
umat Droeneueh keudroe,
dan neutulông kheueh ulôn
meunyoe Droeneueh
neupeuseulamat awaknyan.
5 Seumoga deuh ulôn ngieng
keumakmuran ureuëng-ureuëng
nyang neupiléh
dan meusuka cita meusajan umat
Droeneueh.
Seumoga ulôn meubangga dan
meugeumbira
meusajan ureuëng nyang ka jeuet
keuhak milék Droeneueh.

6 Kamoe ka meudesya lagée indatu
kamoe;
kamoe ka kamoe peubuet jeuhet
dan doraka ubak Droeneueh.
7 Watée mantong di nanggroe Meusé
indatu kamoe hana geumuphom;
karya Droeneueh nyang lumpah
hebat nyan hana geumeuphom.
Awaknyan ka tuwoe ubak geunaséh
Droeneueh nyang meulimpah
ruwah,
dan bak binéh Laôt Geulagah
awaknyan geumeubeurontak ubak
Nyang Mahamanyang.[g]
8 Teuma TUHAN teutab
geupeuseulamat awaknyan
deumi keu droe Geuh keudroe,
mangat keupeukasaan Gobnyan
jeuet keunyata.
9 Ateueh peurintah Gobnyan Laôt
Geulagah tho kreng,
laju Gobnyan geuba umat Geuh
jijak rot laôt nyang ka tho hana le
meu ié, lagée geujak didalam
padang pasi.
10 Deungon na lagée nyan awaknyan
ka geupeuseulamat nibak musoh
dan lawan,
dan geupeubeubaih awaknyan
nibak kuasa musoh.
11 Teuma ié laôt nyang raya nyan laju
meukab lom teuma, bubena
lawan-lawan awaknyan ka habéh
ngob lam laôt nyan;
hana meusidroe pih nibak
lawan-lawan awaknyan nyang na
tinggai.
12 Óh lheuehnyan barô kheueh umat
Gobnyan jipeucaya ubak janji nyang
ka geupeugah
laju jimeu zike sira meuca-e lagu
pujoe keu TUHAN.

13 Teuma óh lheuehnyan awaknyan
laju tuwoe ubak buet TUHAN,
jimeubuet lom ban galak droe
deungon hana jilakée naseuhat
ubak Gobnyan.
14 Di teungoh padang pasi awaknyan
jiteuka nafeusu,
laju jiujoe Po teu Allah.
15 Gobnyan laju geubri peue nyang
jilakée lé awaknyan,
teuma meunan cit geupeutron bala
peunyakét nyang jiseurang
awaknyan.

---

[g] *Mahamanyang:* Keumungkenan that nyan makna jih. Meunurot naseukah Ibrani: di Laôt.
105:44: Yos. 11:16-23 **106:1:** 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 107:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11
106:7: Keu. 14:10-12 **106:9-12:** Keu. 14:21-31 **106:12:** Keu. 15:1-21 **106:14-15:** Teu. 11:4-34

16 Di padang pasi nyan awaknyan laju
teuka iri até ubak Nabi Musa
meunan cit ubak Nabi Harun
hamba Gobnyan nyang suci.
17 Óh lheueh nyan bumoe pih laju
beukah dan laju teu uét Datan,
laju teutôb Abiram meusajan
ngon keuluwarga gobnyan habéh
mandum.
18 Óh lheuehnyan apui nyang raya laju
jitron jijak sama keulompok
awaknyan,
habéh tutông hangöh banmandum
nyang doraka ubak Gobnyan.

19 Di ateueh Gunong Sinai awaknyan
laju jipeugôt aneuëk bubiri nibak
méuh,
dan laju jiseumah patong tuangan
nyang jipeuget keudroe.
20 Awaknyan laju jituka Allah nyang
agong
deungon patong leumô nyang
jirot naleueng.
21 Awaknyan ka tuwoe ubak Allah
nyang ka peuseulamat droe jih
Allah nyang ka geupeubuet
hai-hai nyang raya di nanggroe
Meusé.
22 Keubit lumpah that dahsyat
buet-buet nyang ka geupeubuet di
nanggroe nyan,
dan luwa biasa tindakan Gobnyan
di Laôt Geulagah.
23 Dan Allah jiteuka niet keuneuk
geupeubinasa awaknyan,
teuma bagaih-bagaih geutam lé
Nabi Musa, ureuëng nyang ka
geupiléh lé Gobnyan.
Nabi Musa jeuet keu ureuëng nyang
dong teungoh keu awaknyan,
sampoe Allah nyang ka that
beungéh nyan hase reuda.

24 Óh lheuehnyan awaknyan laju
jitulak nanggroe nyang ceudah nyan,
sabab hana jipatéh ubak janji Po
teu Allah.
25 Awaknyan jimeudaleh dalam
khimah droe jih
dan hana jitem deungoe le su TUHAN.
26 Teuma deungon geumeusumpah
Gobnyan geumeujanji
geupeu habéh awaknyan di
padang pasi nyang raya.
27 Keuturonan awaknyan geuböih
lamkawan bansa-bansa
dan geupeu crebre di
nanggroe-nanggroe aséng.

28 Óh lheuehnyan di Peor awaknyan
jiseumah teuma Baal,
dan jipajoh keureubeuen nyang
jipeuseumah keu dewa-dewa.
29 Buet nyang lagée nyan sampoe
jiteuka beungéh TUHAN nyang luwa
biasa,
sampoe awaknyan habéh
jiseurang lé bala peunyakét nyang
hana teukira.
30 Teuma Pinehas laju geubeudôh
geujak huköm bubena nyang
meusalah,
deungon na nyang lagée nyan
jipiôh kheueh peunyakét nyang
lumpah meupalo nyan.
31 Buet jih nyang lagée nyan
geuanggab sibagoe jasa nyang raya
keu gobnyan,
dan ji ingat siumu masa.

32 Meunan cit nibak mon-mon Meriba
TUHAN geubeungéh keu awaknyan,
dan Nabi Musa keudroe lumpah
sosah sabab ulah buet awaknyan.
33 Sabab buet awaknyan até gobnyan
meutamah tunu,
sampoe gobnyan geumeututoe
deungon hana seumike.

34 Bansa-bansa nyang laén hana
geupeuhanco,
lagée nyang geupeurintah lé
TUHAN.
35 Awaknyan meujampu deungon
bansa-bansa nyan,
dan jiseutôt peue nyang jipeubuet
lé ureuëng nyang hana jituri
Allah.
36 Dan awaknyan laju jiseumah
beurala-beurala,
dan nyan kheueh jeuet keusabab
keuhancoran awaknyan.
37 Awaknyan jikeureubeuen
aneuëk-aneuëk droe jih
keu beurala-beurala Kanaan.

106:16-18: Teu. 16:1-35 **106:19-23:** Keu. 32:1-14 **106:24-26:** Teu. 14:1-35 **106:27:** Im. 26:33
106:28-31: Teu. 25:1-13 **106:32-33:** Teu. 20:2-13 **106:34-36:** Hak. 2:1-3, 3:5-6 **106:37:** 2Raj. 17:17

38 Meunan cit awaknyan jipeurô darah
ureuëng-ureuëng nyang meusalah,
darah aneuëk-aneuëk gobnyan
keudroe,
keu jikeureubeuen ubak beurala;
sampoe nanggroenyan ka
jipeurusak.
39 Sabab buet-buet awaknyan nyang
lagéenyan awaknyan ka jeuet keu
kuto,
dan hana seutia ubak Po teu Allah.

40 Dan beungéh TUHAN pi laju hu
lagée apui keu awaknyan,
Gobnyan ka glak deungon atra
Geuh keudroe.
41 Dan geujok kheueh awaknyan keu
bansa-bansa,
geupeubiyeu mantong awaknyan
jikuasa lé musoh.
42 Laju awaknyan jitindéeh lé
musoh-musoh jih keudroe,
dan jipeutaklok dimiyueb kuasa
awaknyan.
43 Meu ulang-ulang TUHAN
geupeubeubaih awaknyan,
teuma awaknyan teutab galak bak
buet beurontak,
sampoe awaknyan habéh binasa
nibak desya-desya jih keudroe.
44 Teuma TUHAN geudeungoe cit apoh
apah awaknyan,
dan Gobnyan teutab geukalon
sosah awaknyan.
45 Deumi awaknyan Gobnyan teuingat
keu janji nyang ka geupeugah
dan geugaséh keu awaknyan
sabab geunaséh Geuh nyang raya.
46 Gobnyan laju geupeujeuet
awaknyan beujigaséh
lé mandum ureuëng nyang jiteun
awaknyan.

47 Peuseulamat kheueh kamoe, ya
TUHAN kamoe,
neupeusapat kheueh kamoe
lamkawan bansa-bansa,
mangat kamoe jeuet meusyukoe
dan kamoe pujoe nan Droeneueh
nyang suci.

48 Pujoe kheueh TUHAN, Allah Israel,
phon saátnyoe dan siumu masa.
Bah kheueh banmandum ureuëng
jipeugah, "Amin!"

Pujoe kheueh TUHAN!

KITAB KEU LIMONG:
ZABUR 107—150

Pujoe kheueh ubak jroh TUHAN

107 "Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
sabab Gobnyan get,
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi."
2 Tapeugah kheueh nyan meu
ulang-ulang,
hai gata nyang ka geupeuseulamat
nibak keusosahan.
3 Gata ka geupeusapat di nanggroe
aséng,
di timu dan barat, utara dan
seulatan.[h]

4 Na nyang meurawôh di padang
beulantara,
dan hana jitupat rot u teumpat
tinggai di banda.
5 Awaknyan laju jiteuka deuk ngon
glaih
dan ka gadôh banmandum harapan.
6 Dalam keusosahan nyan awaknyan
jimeulakée ubak TUHAN,
dan TUHAN pi laju geupeubeubaih
awaknyan lam keuadaan meurana.
7 Gobnyan geubimbéng awaknyan rot
nyang teupat
ubak teumpat tinggai nyang na di
banda.
8 Ka pantaih kheueh awaknyan
meusyukoe ubak TUHAN sabab
geunaséh Gobnyan,
dan sabab karya-karya Gobnyan
nyang lumpah kagom keu
manusia.
9 Sabab Gobnyan geupeupuih glaih
ureuëng tho rukuéng,
dan geupeulimpah ureuëng nyang
deuk deungon peue mantong atra
nyang get.

10 Na nyang teukurong didalam seupôt,

---

[h] *seulatan:* keumungkenan that nyan makna jih. Meunurot naseukah Ibrani. Laôt Teungoh, makna jih "barat".
106:38: Teu. 35:33 **106:40-46:** Hak. 2:14-18 **106:47-48:** 1Taw. 16:35-36 **107:1:** 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 106:1, 118:1, 136:1, Yer. 33:11

ureuëng peunjara nyang
meudeurita dalam beuleunggu
beuso,
11 sabab awaknyan ka jibeurontak
ubak Po teu Allah
dan hana jipakoe peurintah Nyang
Mahamanyang.
12 Gobnyan geupeureumok até
awaknyan deungon cara jimeubuet
nyang brat;
awaknyan reubah dan hana nyang
tulông.
13 Lam keuadaan sosah awaknyan
jitawök ubak TUHAN,
dan Gobnyan geupeubeubaih
awaknyan nibak meukarat.
14 Gobnyan geuba awaknyan
geupeuteubit nibak lam seupôt,
dan geupeupatah beuleunggu
awaknyan.
15 Ka pantaih awaknyan jilakée syukoe
ubak TUHAN sabab gaséh Gobnyan,
sabab buet-buet Gobnyan keubit
that hireuen nibak manusia.
16 Sabab Gobnyan geupeureubah
bubena pintoe teumaga,
dan geupeureumok bubena palang
beuso.

17 Na nyang bangai dan meudeurita
sabab desya-desya awaknyan,
dan jiseksa sabab salah awaknyan
keudroe.
18 Awaknyan luwat ubak meubagoe
peunajoh,
ajai awaknyan ka tô that.
19 Lam keuadaan sosah awaknyan
jimeuhôi ubak TUHAN,
dan Gobnyan geupeubeubaih
awaknyan nibak teuseupet nyan.
20 Gobnyan geupeupuléh awaknyan
deungon peurintah Gobnyan,
dan geupeusie awaknyan nibak
uruek jrat.
21 Patot that awaknyan jilakée syukoe
ubak TUHAN sabab geunaséh Gobnyan,
sabab buet-buet Gobnyan nyang
jipeuteuka hireuen nibak manusia.
22 Bah kheueh awaknyan jilakée
syukoe deungon jiba peuseumahan,
dan jipeusampoe buet Gobnyan
deungon lagu-lagu geumbira.

23 Na lom nyang jiharöng laôt ngon
kapai,
keu jijak mita nafeukah lam laôt
nyang luwah.
24 Awaknyan jikalon buet-buet TUHAN,
karya nyang ajaéb lam laôt raya.
25 Ateueh peurintah Gobnyan teuka
kheueh angén badée
dan jipeuteuka
geulumbang-geulumbang raya.
26 Kapai-kapai teubeuôt sampoe
manyang,
laju jiseumpom ateu laôt raya.
Ureuëng-ureuëng ka gadôh beuhe
jihadab bahya nyang bubenyan
raya.
27 Awaknyan mumang dan
meuhapit-hapit
lagée ureuëng mabök nyang
gadôh akai.
28 Meunyoe teungoh susah awaknyan
jimeulakée ubak TUHAN,
dan Gobnyan laju geupeulheueh
awaknyan nibak keuseudehan.
29 Angén puteng beuliong nyang
teungoh jipot meunan hebat geuyue
seungab,
dan umbak ié laôt nyang raya pi
ka seungab ngon reuda.
30 Awaknyan galak that sabab angén
raya ka hana le;
dan geuba laju awaknyan ubak
peulabohan nyang geutuju.
31 Patot that awaknyan meusyukoe
ubak TUHAN sabab geunaséh
Gobnyan,
dan sabab buet-buet Gobnyan
nyang hireuen bak manusia.
32 Awaknyan laju jijak peugah keudeh
keunoe keuhai keu agongan TUHAN
lamkawan umat Gobnyan,
dan jipujoe Gobnyan lam majeulis
kawöm tuha.

33 Krueng-krueng nyang meu ié laju
geu ubah jeuet keu padang pasi
dan mata ié ka jeuet keutanoh
nyang tho.
34 Tanoh nyang subô ngon gumbô
geupeujeuet keu tanoh nyang
masen,
sabab buet nyang jeuhet nyang
jipeubuet lé ureuëng-ureuëng
nyang tinggai disinan.
35 Padang pasi nyang tho kreng laju
geu ubah jeuet keu kulam ié,
dan tanoh tho jiteubiet mata ié.

36 Ureuëng-ureuëng deuk laju
geupeuduek disinan;
dan awaknyan laju jipeudong
banda keu teumpat tinggai
awaknyan.
37 Blang ngon ladang awaknyan laju
geutabu bijéh dan meunan cit jipula
deungon bak anggô,
dan laju jipeusapat hase nyang
meulimpah ruwah.
38 TUHAN geujok keu awaknyan
aneuëk nyang le,
meunan cit deungon beulatang
peulara awaknyan pi
meukeumang biak lumpah bagaih
le.

39 Teuma awaknyan jipeutaloe dan
tinggai bacut
sabab seungsara dan keunong
iénanya nyang keujam.
40 TUHAN laju geupeuhina ngon cara
geupeumiyueb bubena ureuëng mat
kuasa awaknyan,
dan geuyue awaknyan
jimeurawoh dipadang luwah
nyang hana rot.
41 Teuma ureuëng gasien laju
geupeulheueh nibak keusosahan
awaknyan,
dan keuluwarga awaknyan
meutamah laju lagée bubiri.
42 Ureuëng jujoe jingieng nyan dan
galak that,
teuma ureuëng jeuhet laju geuyue
iemdroe hana jeuet jipeugah haba.

43 Seumoga ureuëng nyang bijaksana
jipike hainyan banmandum
dan jiaku bahwa TUHAN teutab
geugaséh.

Doá teulakée tulông nibak musoh
(Zab. 57:7-11, 60:5-12)

108 Ca-e. Zabur Nabi Daud.
2 Ulôn peucaya that, ya Allah,
ulôn keuneuk meuca-e dan lôn
pujoe Droeneueh.
Hai beudôh kheueh, jiwa ulôn!
3 Hai beudôh kheueh gambus dan
keucapi!
Ulôn keuneuk peuteubit fajar.
4 TUHAN, ulôn keuneuk peugah
syukoe ubak Droeneueh
lamkawan bansa-bansa.
Ulôn keuneuk meuca-e lagu pujoe
keu Droeneueh
lamkawan umat manusia.
5 Sabab gaséh Droeneueh rayeuk
sampoe trok u langét manyang
dan seutia Droeneueh sampoe
nibak awan di angkasa.
6 Ya Allah, neutunyok kheueh
keuagongan Droeneueh di langét,
dan keumuliaan Droeneueh
bansaboh bumoe.
7 Peuseulamat kheueh kamoe
deungon kuasa Droeneueh, dan
neujaweueb kheueh doá kamoe,
mangat ureuëng-ureuëng nyang
neugaséh hase seulamat.

8 Nibak teumpat tinggai Gobnyan
nyang suci[i] Po teu Allah geupeugah,
"Ulôn keuneuk seumurak dan
Ulôn bagi-bagi tanoh Sikhem,
Pantôn Sukot teuma Ulôn undi.
9 Gilead dan Manasye na kheueh atra
Ulôn,
Efraim tupi beuso Lôn,
dan Yehuda tungkat keurajeuen Lôn.
10 Teuma Moab na kheueh teumpat
Ulôn rhah gaki;
Ulôn meusurak keumeunangan
ateueh Filistea.
Keu Edom Ulôn geulawa seulob
Lôn,
sibagoe tanda bahwa jihnyan na
kheueh atra Ulôn."

11 Soe nyang ba ulôn u Edom?
Soe teuma nyang peutakteh ulôn
ubak banda nyang meukuta nyan?
12 Ya Allah, peu kheueh Droeneueh
hana neujak meusajan deungon
kamoe?
Dan peu kheueh Droeneueh hana
neumaju meusigoe deungon tantra
kamoe?
13 Neutulông kheueh kamoe ateueh
musoh,
sabab bantuan manusia hana
meuguna.
14 Meusapat deungon Allah, geutanyoe
gagah peukasa;

---

[i] *Nibak teumpat tinggai Gobnyan nyang suci* atawa: lam keusucian Gobnyan.
108:2-6: Zab. 57:8-12 **108:7-14:** Zab. 60:7-14

Gobnyan kheueh nyang peutaloe
musoh geutanyoe.

Doá dalam keusosahan

109 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

Ya Allah nyang ulôn pujoe sabe,
bék kheueh neuiem droe.
2 Sabab ulôn jiseurang lé ureuëng
jeuhet dan tukang teumipée
nyang jitabu haba-haba nyang
hana beuna keuhai ulôn.
3 Awaknyan jiseurang ulôn deungon
tutoe haba nyang peunoh deungon
banci,
dan jiseurang ulôn deungon hana
alasan.
4 Awaknyan jitudoh ulôn, bahpi di
ulôn lôn gaséh keu awaknyan,
dan ka lheueh ulôn meudoá keu
awaknyan.
5 Awaknyan jibalaih keubaiékan ulôn
deungon buet nyang jeuhet,
dan geunaséh ulôn deungon
banci.

6 Baiát kheueh sidroe ureuëng jeuhet
mangat jisidang jihnyan,
bah kheueh jihnyan jipeudakwa lé
lawan-lawan jih.
7 Bah kheueh jihnyan ji adili dan
jipeugah meusalah,
dan bah kheueh doá jihnyan
jianggab desya.
8 Bah kheueh udeb jih bagaih akhé,
dan jabatan jihnyan jicok lé
ureuëng laén.
9 Bah kheueh aneuëk-aneuëk jihnyan
jeuet keu aneuëk yatem,
dan perumoh jihnyan jeuet keu
inong balée.
10 Bah kheueh aneuëk-aneuëk jihnyan
jeuet keu aneuëk jak geumadée
keudeh keunoe,
dan jiuse[j] nibak inciek-inciek
rumoh jih nyang reuloh.
11 Bah kheueh banmandum atra jih
jisita lé ureuëng jak tunggée utang,
dan hase jeureh payah jihnyan
jireupah lé ureuëng laén.
12 Bék na ureuëng nyang get até
deungon jihnyan,
atawa jiweueh keu aneuëk-aneuëk
nyang na jitinggai.
13 Bah kheueh banmandum keuturonan
jihnyan habéh jipeubinasa,
dan nan jih jipeutuwoe lé ureuëng
teuka dudoe teuma.
14 Bah kheueh buet nyang jeuhet
nyang ka jipeuget lé indatu jihnyan
teutab geuingat lé TUHAN,
dan desya ma jihnyan hana
geutem sampôh.
15 Bah kheueh desya jihnyan teutab
geuingat lé TUHAN,
dan hana ureuëng nyang na ingat
keu jihnyan ateueh bumoe nyoe.

16 Sabab ureuëng nyan hántom na ji ingat
keu jitunyok gaséh sayang.
Jihnyan ji iénanya ureuëng gasien
dan seungsara,
dan jipoh ureuëng yang hana
meudaya.
17 Geuhnyan galak that jikutok;
bah kheueh jihnyan keudroe
nyang keunong kutok!
Jihnyan hana galak teubri beureukat,
bah kheueh hana beureukat keu
jih nyan!
18 Nibak jih meunyoe kutok nyan na
kheueh buet nyang ka lazem,
saban lagée ureuëng ngui
peukayan.
Bah kheueh kutok nyan meuliléh
lagée ié nyang rô nibak badan jih,
dan lagée minyéuk u dalam
tuleueng-tuleueng jihnyan.
19 Bah kheueh deungon kutok nyan
teupeukeulubong jihnyan lagée
peukayan,
dan sabe na meulilet bak gobnyan
lagée talo keuieng.

20 TUHAN, neupeurhot kheueh hukôm
nyan ateueh ureuëng nyang tudoh ulôn,
dan ateueh ureuëng nyang
jimariet jeuhet keuhai ulôn.
21 Teuma neutulông kheueh ulôn
nyang sisuai deungon janji
Droeneueh,
ya TUHAN Allah ulôn,
peuseulamat kheueh ulôn sabab
keubaiékan dan geunaséh
Droeneueh.

[j] Meunurot saboh teujeumahan kuno *jiuse;* meunurot naseukah Ibrani "meulakée-lakée".
109:8: Kis. 1:20

22 Sabab ulôn gasien lom seungsara,
dan até ulôn luka nyang cukob lhok.
23 Ulôn rab gadôh lagée bubayang óh watée seupôt,
dan ulôn jipôt lagée jipeucrok daruet dalam blang raya.
24 Teuôt ulôn yo meugok-gok sabab puasa,
dan badan ulôn pijuet ngon tho nyang na tinggai tuleueng ngon kulét.
25 Ureuëng nyang kalon jihina lôn
sira ji asek-asek ulée.

26 Tulông kheueh ulôn, ya TUHAN Allah lôn,
peuseulamat kheueh ulôn, nyang sisuai deungon geunaséh Droeneueh.
27 Teuma musoh lôn jiteupeue bahwa nyan na kheueh buet Droeneueh,
bahwa Droeneueh kheueh, TUHAN nyang peubuet nyan.
28 Bahpi awaknyan jikutok ulôn,
seumoga Droeneueh neubri beureukat keu ulôn.
Bahpi awaknyan jibeudôh, teuma awaknyan teutab meuteumé malée;
teuma seumoga ulôn, hamba Droeneueh, Droeneueh jok keugeumbiraan.
29 Bah kheueh ureuëng-ureuëng nyang tudoh ulôn peunoh ngon seulimbot keuhinaan,
dan rasa malée teutôb awaknyan lagée teutôb ngon bajée jubah.

30 Ulôn keuneuk pujoe TUHAN deungon su nyang nyareng,
ulôn peumeusyeuhu Gobnyan lamkawan umat manusia.
31 Sabab Gobnyan geubila dan geupeuseulamat ureuëng gasien
nibak awaknyan nyang peurhot hukôman maté u ateueh jihnyan.

TUHAN dan raja nyang geupiléh

110 Zabur Nabi Daud.

TUHAN meufeureuman ubak teungku ulôn,
"Taduek kheueh blaih uneuen Ulôn,
sampoe musoh-musoh gata Ulôn peutaklok keu gata."
2 Nibak Sion TUHAN geupeuluwah keurajeuen gata;
dan meukuasa kheueh ateueh musoh-musoh gata!
3 Bak watée uroe gata teuka deungon kuasa,
nibak bukét nyang suci,
rakyat gata jimaju deungon suka rela.
Lagée iémbon dibeungoh uroe,
di ureuëng-ureuëng muda jijak ubak gata.[k]

4 Deungon meusumpah TUHAN ka geumeujanji,
Gobnyan hana geutarek le,
"Droeneueh kheueh imeum keu siumu masa,
lagée Melkisedek."

5 TUHAN na disiblaih uneuen gata,
meunyoe Gobnyan ka teuka beungéh, bubena raja habéh geupeutaloe.
6 Gobnyan geuhuköm bansa-bansa,
sampoe manyét-manyét manusia meulampa-lampa.
Gobnyan geupeubinasa banmandum ureuëng nyang mat kuasa
bansaboh muka bumoe.
7 Raja geujieb ié lam krueng nyang na bak binéh jalan,
óh lheueh nyan geupeuteuga lom, gobnyan meunang.

Pujoe keu TUHAN

111 Pujoe kheueh TUHAN!

Deungon sipeunoh até ulôn meusyukoe ubak TUHAN
lamkawan umat Gobnyan nyang meuhimpon.
2 Keubit that ajaéb nubuatan-nubuatan TUHAN,
patot jiseulidek lé
ureuëng-ureuëng nyang galak ubak hainyan.
3 Buet TUHAN agong dan teupujoe,

[k] *ureuëng-ureuëng ... ubak gata:* Keumungkenan that nyan makna jih.
109:25: Mat. 27:39, Mrk. 15:29 **110:1:** Mat. 22:44, Mrk. 12:36, Luk. 20:42-43, Kis. 2:34-35, 1Kor. 15:25, Ef. 1:20-22, Kol. 3:1, Ibr. 1:13, 8:1, 10:12-13 **110:4:** Ibr. 5:6, 6:20, 7:17, 21

dan keuadelan Gobnyan keukai
dan abadi.

4 TUHAN nyan peungaséh dan
peunyayang,
Gobnyan geupeubuet buet-buet
nyang takjob dan kagom luwa
biasa,
mangat geutanyoe teutab ta ingat
ubak peue nyang ka geupeubuet
nyan.
5 Gobnyan geubri rezeki keu ureuëng
nyang taqwa,
dan sabe ji ingat ubak peujanjian
Gobnyan.
6 Gobnyan ka geutunyok kuasa Geuh
ubak umat Gobnyan,
deungon geubri keu awaknyan
tanoh pusaka bansa-bansa.

7 TUHAN ade dan seutia lam
banmandum tindakan Gobnyan,
peue mantong peurintah Gobnyan
jeuet teupeucaya.
8 Huköm Gobnyan meuteun siumu
masa,
geubri lam keubeunaran dan
keuadelan.
9 Gobnyan geupeubeubaih umat droe
Geuh,
dan geupeuna peujanjian keukai
deungon awaknyan.
Gobnyan kheueh TUHAN nyang suci
dan peukasa!
10 Soe mantong nyang keuneuk jeuet
keu ureuëng bijaksana ureuëng nyan
harôh jihoreumat TUHAN,[l]
Gobnyan geubri peungeurtian
keu banmandum ureuëng nyang
taát.
Teupujoe kheueh TUHAN siumu
masa!

Keubahgiaan ureuëng nyang jroh

112 Pujoe kheueh TUHAN!
Mubahgia kheueh ureuëng nyang
taqwa,
nyang galak ubak
peurintah-peurintah TUHAN.
2 Aneuëk-aneuëk jihnyan jeuet keu
ureuëng nyang mat kuasa di
nanggroe nyoe,
keuturonan ureuëng nyang gét
geubri beureukat.
3 Keuluwarga ureuëng nyan teuma
kaya dan makmu,
dan ureuëng nyan seujahteura
siumu masa.

4 Trang teutab meucahya didalam
seupôt keu ureuëng nyang jujoe,
dan keu ureuëng nyang ade,
peungaséh dan peunyayang.
5 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
murah até dan jitem peu utang keu
ureuëng laén
dan jujoe lam peue mantong
urosan.
6 Ureuëng nyang gét hana gagal;
jihnyan ji ingat lé gob siumu
masa.

7 Gobnyan hana teumakot meunyoe
na ureuëng laén jijak peusampoe
haba nyang brôk,
até ureuëng nyan teugoh dan
teutab sabab ji meuiman ubak
TUHAN.
8 Ureuëng nyan hana gundah atawa
teumakot,
sabab jihnyan yakén musoh
jihnyan geupeutaloe.
9 Ureuëng nyan jibagi ngon geu
weuek-weuek hareuta jih,
dan jibri seudeukah keu ureuëng
gasien;
jihnyan sabe jipeubuet nyang jroh,
sabab nyan jihnyan meukuasa dan
jihoreumat lé gob.
10 Ureuëng jeuhet nyang ngieng
ureuëng nyan jiteuka beungéh;
awaknyan jikab-kab gigo sabab
banci.
Dan awaknyan pi laju binasa;
harapan awaknyan gadôh keu
siumu masa.

Puja ngon pujoe ateueh keujroh TUHAN

113 Pujoe kheueh TUHAN!
Hai hamba-hamba TUHAN,
pujoe kheueh nan TUHAN!
2 Nan Gobnyan jipeumeusyeuhu,
bak saát nyoe dan siumu masa.
3 Phon di timu sampoe u barat

[l] *Soe mantong ... TUHAN* atawa: nyang paleng peunteng lam keubijaksanaan na kheueh teuhoreumat TUHAN.
111:10: Ayb. 28:28, Ams. 1:7, 9:10 **112:9**: 2Kor. 9:9

nan TUHAN harôh teupujoe.
4 TUHAN meukuasa ateueh beubagoe bansa,
keuagongan Gobnyan hase teukawai langét,

5 Soe nyang sa lagée TUHAN Allah geutanyoe?
Gobnyan meutakhta di teumpat nyang manyang.
6 Teuma Gobnyan geupeuteukui droe keu geupandang langét dan bumoe.
7 Ureuëng gasien geuangkat lam abée,
dan ureuëng meularat nibak lam abée.
8 Awaknyan geupeuduek sapat meusaho deungon peunguasa,
meusajan deungon bansawan nibak umat Gobnyan.
9 Gobnyan geubri aneuëk-aneuëk keu peurumoh nyang éue,
geupeujeuet jihnyan ma nyang mubahgia dan teuhoreumat di rumoh droe jih keudroe.

Pujoe kheueh TUHAN!

Lagu Paskah

114 Bak watée bansa Israel jiteubiet lam nanggroe Meusé,
watée keuturonan Nabi Yakub geutinggai nanggroe aséng,
2 TUHAN geupeujeuet Yehuda teumpat suci Gobnyan,
Israel geupeujeuet keuteumpat wilayah keukuasaan Gobnyan.

3 Laôt Geulagah ban jikalon Gobnyan laju jiplueng,
Krueng Yordan jipiôh ji ile.
4 Gunong-gunong meulumpat lagée kaméng,
dan bukét-bukét jigrob-grob lagée aneuëk bubiri.

5 Pakon hai laôt, sampoe gata plueng,
dan pakon teuma Krueng Yordan jipiôh ji ile?
6 Peue sabab jih gata lumpat-lumpat hai gunong-gunong,
dan gata grob-grob hai bukét-bukét?

7 Hai bumoe, beuyo kheueh gata dikeue TUHAN,
dikeue Allah Nabi Yakub,
8 nyang ubah batée kareueng jeuet keu kulam ié,
dan gunong batée jeuet keu mata ié.

Puja ngon pujoe keu Allah Nyang Mahakuasa

115 Bukon kamoe, ya TUHAN, bukon kamoe,
teuma Droeneueh mantong nyang harôh teupujoe,
sabab Droeneueh seutia dan teutab na gaséh sayang.

2 Pakon bansa-bansa harôh jipeugah,
"Dipat Allah awaknyan?"
3 Allah geutanyoe na di syeuruga,
Gobnyan geupeubuet peue nyang geugalak.
4 Beurala awaknyan teupeugét nibak méuh dan pirak,
nyang jipeugot deungon jaroe manusia.
5 Bak awaknyan na babah, teuma hana hase jimarit,
dan na mata, teuma hana hase jimeungieng.
6 Bak awaknyan na geulinyueng, teuma hana hase meudeungoe,
dan meunan cit na idong, teuma hana hase jimeucöm.
7 Bak awaknyan na jaroe, teuma hana hase meuraba,
dan na gaki, teuma hana hase jijak,
dan hana su nyang hase jiteubiet lam ruekueng jih.
8 Seumoga meunan kheueh naseb[m] ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet nyan,
dan banmandum ureuëng nyang peucaya ubak gobnyan.

9 Hai Israel, meuharab kheueh ubak TUHAN,
Gobnyan kheueh nyang tulông dan nyang lindong gata.

---
[m] *seumoga meunan kheueh naseb* atawa: Meunan kheueh naseb.
114:1: Keu. 12:21 **114:3:** Keu. 14:21 **114:3:** Yos. 3:16 **114:8:** Keu. 17:1-7, Teu. 20:1-13
115:4-8: Zab. 135:15-18, Why. 9:20

10 Hai teungku-teungku imeum,
meuharab kheueh ubak TUHAN,
Gobnyan kheueh nyang tulông
dan nyang lindong gata.
11 Hai banmandum ureuëng nyang
taqwa, meuharab kheueh ubak
TUHAN,
Gobnyan kheueh tulông dan
nyang lindong gata.

12 TUHAN geu ingat ubak geutanyoe
dan geubri beureukat ubak
geutanyoe,
Gobnyan geubri beureukat umat
Israel dan banmandum teungku
imeum keuturonan Nabi Harun.
13 Gobnyan geubri beureukat keu
ureuëng-ureuëng nyang taqwa,
bah kheueh nyan ubit meunan cit
nyang raya.

14 Seumoga TUHAN geubri anugeurah
aneuëk nyang le,
keu gata dan keuturonan gata.
15 Seumoga gata geubri beureukat lé
TUHAN,
nyang cebta langét dan bumoe!

16 Langét na kheueh atra TUHAN
mantong,
teuma bumoe geubri keu manusia.
17 TUHAN hana jipujoe lé ureuëng maté,
dan lé ureuëng nyang ka jitron u
teumpat nyang seungue.
18 Teuma geutanyoe nyang mantong
udeb meusyukoe kheueh ubak
Gobnyan,
phon saát nyoe sampoe siumu
masa.

Pujoe kheueh TUHAN!

Teupeusia nibak bahya mawöt

116 Ulôn ku cinta TUHAN, sabab
Gobnyan geudeungoe ulôn
dan geupakoe peue nyang ulôn
lakée.
2 Gobnyan geudeungoe ulôn,
pajan mantong ulôn meulakée
ubak Gobnyan.
3 Ulôn teuancam bahya mawöt;
mawöt nyang lumpah bahya nyan
jiseureugab ulôn,
sampoe ulôn that-that apoh apah
dan teumakot nyang hana teukira.
4 Dan ulôn laju meulakée ubak
TUHAN,
"Ya TUHAN, ulôn meulakée,
peuseulamat kheueh ulôn!"

5 TUHAN nyan peungaséh dan ade;
Po teu Allah geutanyoe peunoh
deungon gaséh sayang.
6 TUHAN geupeulara ureuëng-ureuëng
udeb seudeurhana;
watée ulôn hana meudaya
Gobnyan geupeuseulamat ulôn.
7 Ulôn peuteunang até lôn,
sabab TUHAN gét deungon ulôn.

8 TUHAN ka geupeusie ulôn nibak
maté;
geupeumangat até lôn dan hana
geupeubiyeu ulôn reubah.
9 Dan ulôn jeuet lôn rasa udeb dalam
donya nyoe,
dalam lindong TUHAN.
10 Ulôn teutab peucaya, bahpi ulôn
peugah,
"Ulôn lumpah that teuteugon
ngon meudeurita."
11 Dalam keuadaan bingong ulôn
peugah,
"Hana meusidroe pi nyang jeuet
teupeucaya."

12 Peue nyang ulôn jok ubak TUHAN
keu lôn balaih keujroh Gobnyan
ubak ulôn?
13 Ulôn lônba peuseumahan ié anggô
ubak TUHAN
sibagoe rasa syukoe ateueh
peutulôngan Gobnyan.
14 Ulôn lôn peupeunoh janji lôn ubak
Gobnyan
dikeue banmandum umat
Gobnyan.

15 TUHAN lumpah that geugaséh ngon
geusayang
keu maté sidroe-droe ureuëng
nyang geugaséh.
16 Ulôn nyoe hamba Droeneueh, ya
TUHAN,
saban lagée ma ulôn, dilôn pi
meubakti ubak Droeneueh

115:13: Why. 11:18, 19:5 116:10: 2Kor. 4:13

Droeneueh ka neupeulheueh ulôn
nibak lam glab.
17 Ulôn kuba keureubeuen syukoe
ukeue Droeneueh,
sira lôn ba doá ubak Droeneueh.
18 Ulôn kupeupeunoh janji ulôn ubak
TUHAN,
dikeue banmandum umat
Gobnyan
19 nyang na meuhimpon dikeue
seuramoe Baét TUHAN,
di teungoh banda Yerusalem.

Pujoe kheueh TUHAN!

Pujoe keu TUHAN

117 Pujoe kheueh ubak TUHAN, hai
banmandum bansa,
agong kheueh Gobnyan, hai
banmandum sukée bansa!
2 Sabab raya that geunaséh TUHAN
keu geutanyoe
dan seutia Gobnyan teutab siumu
masa.

Pujoe kheueh TUHAN!

Doá syukoe ateueh keumeunangan

118 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
sabab Gobnyan jroh,
Geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
2 Bah kheueh ureuëng Israel jipeugah,
"Geunaséh Gobnyan keukai
abadi."
3 Bah kheueh di teungku-teungku
imeum geupeugah,
"Geunaséh Gobnyan keukai
abadi."
4 Bah kheueh banmandum ureuëng
nyang taqwa geupeugah,
"Geunaséh Gobnyan keukai
abadi."

5 Dalam keuadaan meukarat ulôn
meulakée ubak TUHAN;
laju Gobnyan geujaweueb dan
geubalaih ulôn.
6 Ulôn hana yo sabab TUHAN na
meusajan ngon ulôn,
manusia hana meudaya dikeue
ulôn.
7 TUHAN na meusajan ulôn keu
geutulông lôn,
ulôn ku ngieng musoh ulôn nyang
geupeutaloe.
8 Leubeh gét meulindong ubak
TUHAN,
nibak teupeu bangga keu manusia.
9 Leubeh gét meulindong nibak
TUHAN,
nibak meuharab ubak bansawan.

10 Jai that musoh di keulileng ulôn;
deungon kuasa TUHAN, awaknyan
habéh mandum ulôn peutaloe.
11 Awaknyan jikeupong ulôn rot
jeueb-jeueb peunjuru;
deungon kuasa TUHAN, awaknyan
habéh ulôn peutaloe.
12 Lagée unou awaknyan jiparan
sikeulileng ulôn;
deungon kuasa TUHAN, awaknyan
habéh ulôn peutaloe.
Lam sikleb siklab awaknyan habéh
teupeulon
lagée apui hu nyang teungoh
teutot tamah meuduro.
13 Ulôn jiseurang luwa biasa dan
sampoe rab reubah,
teuma TUHAN na nyang tulông
ulôn.
14 TUHAN na kheueh teunaga ulôn dan
pujaan ulôn,
Gobnyan ka geupeuseulamat ulôn.

15 Deungoe kheueh surak
keumeunangan di teungoh
khimah-khimah umat Gobnyan,
"TUHAN ka geupeubuet buet
nyang peukasa!
16 Kuasa TUHAN geupeumeunang
geutanyoe!
TUHAN geupeubuet buet nyang
peukasa."

17 Ulôn hana maté, teuma ulôn teutab
udeb,
keu lôn jak peusampoe karya
TUHAN.
18 TUHAN ka geuseksa ulôn deungon
brat dan kreueh,
teuma Gobnyan hana geuseurah
ulôn ubak mawöt.

117:1: Rm. 15:11 **118:1:** 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 106:1, 107:1, 136:1, Yer. 33:11
118:6: Ibr. 13:6 **118:14:** Keu. 15:2, Yes. 12:2

19 Buka kheueh ulôn nyoe babah
pintoe geureubang Baét TUHAN,
jeuet hase lôn tamong dan lôn
peugah syukoe ubak Gobnyan.

20 Nyoe kheueh babah pintoe
geureubang TUHAN,
teuma ureuëng jujoe nyang jeuet
jak rot nyan.

21 Ulôn kupujoe Droeneueh, sabab
Droeneueh neukabui doá ulôn;
Droeneueh ka neubri keu ulôn
keumeunangan.

22 Batée nyang jitiek lé utoh-utoh
bangunan,
batée nyan ka jeuet keu batée
peunjuru.
23 Nyan kheueh buet TUHAN,
keubit kagom luwa biasa nibak
geutanyoe.
24 Nyoe kheueh uroe nyang
geupeuteuntée lé TUHAN;
jak geutanyoe ta peuraya deungon
geumbira.
25 Kamoe lakée, ya TUHAN,
peuseulamat kheueh kamoe,
ya TUHAN, neubri kheueh keu
kamoe keumeunangan!

26 Teubeureukati kheueh gobnyan
nyang teuka ateueh nan
TUHAN,
kamoe bri beureukat gata di Baét
TUHAN.
27 TUHAN na kheueh Allah,
Gobnyan peumurah até keu
geutanyoe.
Maju kheueh meurarak deungon
ranteueng nibak jaroe,
dan keulileng kheueh nibak
miseubah TUHAN.

28 Droeneueh Allah ulôn, ulôn
meusyukoe ubak Droeneueh,
Allah ulôn, ulôn keubit that
kagom ubak Droeneueh.

29 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
sabab Gobnyan gét,
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.

Huköm TUHAN

Keubahgiaan ureuëng-ureuëng nyang jitaát ubak huköm TUHAN

119 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
udeb jih hana meucupa
dan taát ubak huköm-huköm
TUHAN.
2 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
jiseutôt peurintah Gobnyan,
dan deungon sigeunab até ji
useuha jituri TUHAN.
3 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
udeb meunurot keuheundak TUHAN,
dan hana jipeubuet buet nyang
jeuhet.
4 Droeneueh neubri keu kamoe
huköm Droeneueh, ya TUHAN,
mangat kamoe peubuet deungon
seutia.
5 Seumoga ulôn deungon até nyang
tegoh
ulôn seutôt peuratoran-peuratoran
Droeneueh.
6 Meunyoe ulôn peurati banmandum
peurintah Droeneueh,
ulôn hana neupeumalée.
7 Meunyoe ulôn meurunoe
keuputosan Droeneueh nyang ade,
teuma ulôn lôn pujoe Droeneueh
deungon situloh até.
8 Ulôn lôntem taát ubak huköm
Droeneueh,
bék kheueh sagai-sagai neutinggai
ulôn.

Taát ubak huköm TUHAN

9 Ureuëng muda hase jipeuteun udeb
jih hana meucupa
meunyoe jihnyan udeb nyang
sisuai deungon peurintah
Droeneueh.
10 Deungon sipeunoh até ulôn meu
useuha lôn turi Droeneueh,
dan bék neupeubiyeu ulôn nyoe
meusimpang nibak peurintah
Droeneueh.
11 Ajaran Droeneueh ulôn keubah
didalam até,
mangat ulôn bék meudesya keu
Droeneueh.
12 Ulôn pujoe Droeneueh,
ya TUHAN,

118:22: Luk. 20:17, Kis. 4:11, 1Ptr. 2:7 **118:22-23**: Mat. 21:42, Mrk. 12:10-11 **118:25**: Mat. 21:9, Mrk. 11:9, Yah. 12:13 **118:26**: Mat. 21:9, 23:39, Mrk. 11:9, Luk. 13:35, 19:38, Yah. 12:13

neupeurunoe kheueh ulôn peue
nyang Droeneueh teutabkan.
13 Deungon su nyang nyareng ulôn
peumaklum
banmandum hukôm nyang
Droeneueh bri.
14 Ulôn geumbira lôn seutôt
banmandum peue nyang Droeneueh
peurintah,
saban lagée ulôn keubah
meubagoe rupa hareuta.
15 Ulôn kutem meurunoe banmandum
keuputosan Droeneueh,
dan ulôn simak banmandum peue
nyang Droeneueh tunyok.
16 Peue nyang ka Droeneueh peuteutab
jeuet até ulôn lumpah galak;
ajaran Droeneueh keubit hana
hase ulôn peutuwoe.

Keubahgiaan sabab hukôm TUHAN

17 Bah kheueh Droeneueh meumurah
até keu hamba Droeneueh nyoe,
mangat ulôn teutab udeb dan
jeuet keu ureuëng nyang taát ubak
ajaran Droeneueh.
18 Neupeubleut kheueh mata kamoe
jeuet hase kamoe keumalon
ajaran nyang lumpah hebat dalam
hukôm Droeneueh.
19 Dan keu sikeujab ulôn tinggai di
ateueh donya nyoe,
bék kheueh neusôm hukôm
Droeneueh nibak ulôn.
20 Até lôn sakét tanggong rindu, ya
TUHAN,
ulôn keuneuk teupeue hukôm
Droeneueh jeueb-jeueb watée.
21 Droeneueh nyang sapa ureuëng
nyang sombong,
dan nyang kutok ureuëng nyang
meusimpang nibak ajaran
Droeneueh.
22 Neupeulheueh kheueh ulôn nibak
peunghinaan dan seurapa awaknyan,
sabab ulôn kupeubuet peuratoran
Droeneueh.
23 Bahpi lé peunguasa ka
jimeukumplot jilawan ulôn,
hamba Droeneueh nyoe teutab
meurateb dan teutanung nyang ka
Droeneueh teutabkan.
24 Peuratoran-peuratoran Droeneueh
jeuet keu naseuhat ulôn
nyang lumpah mangat dan galak
até ulôn.

Hasrat keu teutaát ubak hukôm TUHAN

25 Ulôn ka teuéh didalam abée;
neupeupuléh kheueh udeb lôn
nyang sisuai deungon janji
Droeneueh.
26 Ulôn meungaku nibak buet ulôn,
sababnyan Droeneueh neujaweueb
ulôn;
neupeurunoe kheueh ulôn peue
nyang ka Droeneueh teutabkan.
27 Neutulông kheueh ulôn mangat
jeuet lôn puphom banmandum
hukôm-hukôm Droeneueh,
ajaran Droeneueh[n] nyang lumpah
kagom nyan teutab ulôn tanueng.
28 Jiwa ulôn ka hanco
meukeupeng-keupeng keunong
keusosahan,
neupeukong kheueh ulôn nyang
sisuai deungon janji Droeneueh.
29 Neupeujiôh kheueh ulôn nibak rot
nyang sisat, ya TUHAN lôn,
sabab keujroh Droeneueh,
neupeurunoe kheueh ulôn
deungon hukôm Droeneueh.
30 Ulôn kalheueh lôn piléh mangat
jeuet keu ureuëng taát,
peurintah Droeneueh sabe ulôn
ingat-ingat.
31 Ulôn ka lôn seutôt peue mantong
peuratoran-peuratoran Droeneueh,
ya TUHAN, bék neupeubiyeu ulôn
meuteumé malée.
32 Deungon sigala seunang até ulôn
lôn turot ubak peurintah Droeneueh,
sabab Droeneueh kheueh ulôn
nyoe meutamah meuphom.

Doá teulakée peungeurtian

33 TUHAN, neupeurunoe kheueh ulôn
peue makna
keuteutapan-keuteutapan Droeneueh,
mangat ulôn jeuet lôn seutôt
sampoe án akhé.
34 Neupeujeuet kheueh ulôn mangat
muphom ubak hukôm Droeneueh
jeuet lôn taát,
dan ulôn peubuet deungon
sipeunoh até.
35 Seumoga ulôn lôn mumat teugoh
ubak peurintah Droeneueh,

---
[n] *ajaran Droeneueh* atawa: buet-buet Droeneueh.

sabab nyan kheueh nyang ulôn
harok.
36 Neubri kheueh keu ulôn hasrat keu
lôn taát ubak peurintah Droeneueh,
leubeh nibak meuheuet beujeuet
keu ureuëng kaya.
37 Neujaga kheueh ulôn mangat bék
lôn tiyeub nyang hana meuguna,
neubri kheueh keu ulôn udeb
nyang sisuai deungon keuheundak
Droeneueh.
38 Neupeukong kheueh hamba
Droeneueh nyoe janji Droeneueh,
nyang Droeneueh bri keu
ureuëng nyang taát ubak
Droeneueh.
39 Neupeujiôh kheueh peunghinaan
nyang ulôn takot, ya TUHAN,
sabab keubit that gét banmandum
huköm Droeneueh.
40 Neubri kheueh keu ulôn udeb barô,
sabab Droeneueh ade,
ulôn meuheuet that ulôn taát ubak
keuputosan-keuputosan
Droeneueh.

Meuharab ubak huköm TUHAN

41 Ya TUHAN, neutunyok kheueh
padub na Droeneueh neugaséh keu
ulôn,
neupeuseulamat kheueh ulôn
nyang sisuai deungon janji
Droeneueh.
42 Dan ka hase ulôn jaweueb ureuëng
nyang hina ulôn,
sabab ulôn nyang ulôn peubangga
na kheueh tutoe haba Droeneueh.
43 Neutulông kheueh ulôn mangat hase
ulôn peugah nyang beuna,
sabab ulôn meuharab ubak
keuputosan Droeneueh.
44 Ulôn keuneuk mumat ubak huköm
Droeneueh,
keu siumu masa.
45 Teuma ulôn udeb deungon beubaih,
sabab lôn useuha lôn patuh ubak
tutoe Droeneueh.
46 Peuratoran Droeneueh ulôn
peusampoe ubak raja-raja,
deungon lagée nyan ulôn hana
meuteumé malée.
47 Keuseunangan ulôn na kheueh ulôn
peubuet peurintah Droeneueh,
sabab ulôn cinta ubak peuratoran
nyan.
48 Ulôn horeumat dan lôn cinta ubak
peurintah Droeneueh,
nyang ka Droeneueh teutabkan
teuma ulôn reunuengkan.

Peucaya ubak huköm TUHAN

49 Ingat kheueh janji Droeneueh ubak
hamba Droeneueh nyoe,
janji nyang neubri harapan keu
ulôn.
50 Nyoe kheueh nyang peulalo ulôn
lam peundeuritaan,
bahwa janji Droeneueh nyan
teuba ulôn ubak udeb.
51 Ureuëng sombong luwa biasa jihina
ulôn,
teuma ulôn teutab hana
meusimpang nibak huköm
Droeneueh.
52 Ulôn teuingat ubak huköm
Droeneueh yoh masa dilée,
dan teuhibo kheueh até ulôn, ya
TUHAN.
53 Ulôn beungéh that keu ureuëng
jeuhet,
sabab awaknyan jitinggai huköm
Droeneueh.
54 Simantong udeb lôn nyang paneuk
di ateueh bumoe,
nyang Droeneueh teutabkan ulôn
peujeuet keu ca-e ngon lagu-lagu
pujoe.
55 Óh watée malam ulôn ingat ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
huköm Droeneueh teutab ulôn
mat.
56 Ulôn meuteumé bahgia
sabab ulôn taát ubak
peurintah-peurintah Droeneueh.

Meubakti ubak huköm TUHAN

57 Droeneueh mantong nyang ulôn
harab, ya TUHAN lôn,
ulôn meujanji lôn peubuet ajaran
Droeneueh.
58 Deungon sigeunab até ulôn
meulakée gaséh sayang Droeneueh,
neugaséh kheueh lôn nyang sisuai
deungon janji Droeneueh.
59 Ulôn ka habéh pike keuhai pi-e lôn,
dan lôn meujanji lôn taát ubak
peuratoran Droeneueh.
60 Ulôn meudab-dab dan hana ulôn preh,
keu ulôn peujak peurintah
Droeneueh.

61 Ureuëng jeuhet jipasang taron keu ulôn,
teuma ulôn teutab hana lôn tuwoe ubak huköm Droeneueh.
62 Di teungoh malam ulôn beudôh di teumpat éh keu lôn jak pujoe Droeneueh,
sabab keuputosan-keuputosan Droeneueh nyang ade.
63 Ulôn meurakan deungon banmandum ureuëng nyang taqwa,
dan banmandum ureuëng nyang jipeubuet peurintah Droeneueh.
64 Bumoe peunoh deungon gaséh Droeneueh, ya TUHAN,
neupeurunoe kheueh ulôn keuhai nyang TUHAN peuteutabkan.

Yuem huköm TUHAN

65 Droeneueh ka neupeupeunoh janji Droeneueh, ya TUHAN,
dan neupeubuet nyang jroh keu hamba Droeneueh.
66 Neubri kheueh keu ulôn hikeumat dan iéleumé peungeutahuan,
sabab ulôn peucaya ubak peue mantong peurintah Droeneueh.
67 Sigohlom teuhuköm, ulôn meunyimpang,
jinoenyoe ulôn mumat ubak peurintah Droeneueh.
68 Sabab Droeneueh jroh dan neupeubuet nyang get,
neupeurunoe kheueh ulôn keuhai keuputosan-keuputosan Droeneueh.
69 Ureuëng sombong jipeusuna ulôn,
teuma ulôn deungon sipeunoh até lôn taát ubak keuputosan Droeneueh.
70 Ureuëng-ureuëng nyan hana jimuphom,
teuma nibak ulôn huköm Droeneueh na kheueh nyang peumangat até.
71 Bit get that Droeneueh neuhuköm ulôn,
jeuet ulôn turi ubak keuteutapan-keuteutapan Droeneueh.
72 Nibak ulôn huköm Droeneueh leubeh meuyuém
nibak banmandum méuh dan pirak nyang na di ateueh donya.

Keuadelan huköm TUHAN

73 Droeneueh kheueh nyang peujeuet dan nyang beuntuk ulôn,
neubri kheueh keu ulôn peungeurtian jeuet hase ulôn meurunoe peurintah-peurintah Droeneueh.
74 Ureuëng taqwa galak meunyoe jikalon ulôn,
sabab ulôn meuharab ubak janji Droeneueh.
75 Ulôn kuteupeue bahwa keuputosan Droeneueh na kheueh ade, ya TUHAN,
Droeneueh ka neuhuköm ulôn sabab keuseutiaan Droeneueh.
76 Seumoga geunaséh Droeneueh jeuet teuhibo ulôn, paih lagée janji Droeneueh ubak hamba Droeneueh.
77 Neugaséh kheueh ulôn, teuma ulôn teutab udeb,
sabab huköm Droeneueh teupeugalak até ulôn.
78 Bah kheueh ureuëng sombong meuteumé malée,
sabab ka jipeusuna ulôn,
teuma ulôn teutab lôn ba dalam teunung keuhai peurintah-peurintah Droeneueh.
79 Seumoga ureuëng taqwa geujak ubak ulôn,
banmandum nyang jituri keu peuratoran-peuratoran Droeneueh.
80 Seumoga até ulôn hana meusimpang nibak keuteutapan Droeneueh,
jeuet ulôn bék meuteumé malée.

Doá teulakée peumbeubaihan

81 Até ulôn lumpah that rindu ubak keuseulamatan nibak Droeneueh;
lé sababnyan ulôn meuharab ubak janji Droeneueh.
82 Mata ulôn peudeuh sabab teubleut sabe bak lôn preh-preh neupeupeunoh janji Droeneueh,
ulôn peugah, "Pajan kheueh Droeneueh neuhibô ulôn?"
83 Kulét ulôn ka krot-krot lagée uempang anggô nyang useung,
teuma keuteutapan Droeneueh teutab hana ulôn peutuwoe.
84 Sampoe án pajan hamba Droeneueh nyoe jimeusaba?

Pajan Droeneueh neuhuköm
ureuëng-ureuëng nyang jiteuyeub
ulôn?
85 Ureuëng nyang hana jitaát ubak
huköm Droeneueh,
ka jikueh uruek keuneuk jijeubak
ulôn.
86 Banmandum huköm Droeneueh
hase teupeutanggong jaweueb,
neutulông kheueh ulôn, sabab
ulôn jitiyeub hana alasan.
87 Awaknyan rab jiteumé jipoh ulôn,
teuma ulôn teutab hana lôn
peutuwoe ubak peurintah
Droeneueh.
88 Peuseulamat kheueh ulôn sabab
Droeneueh teutab neugaséh,
mangat ulôn hase lôn taát ubak
huköm Droeneueh.

Peucaya ubak huköm TUHAN

89 TUHAN, sabda Droeneueh teutab
kong siumu masa,
dan keukai ngon abadi di
syeuruga.
90 Keuseutiaan Droeneueh teutab
meuteun nibak zamén u zamén,
Droeneueh nyang peudong bumoe
sampoe teutab na.
91 Banmandum nyang na jinoe, na
kheueh sabab peurintah Droeneueh,
sabab awaknyan banmandum na
kheueh hamba-hamba Droeneueh.
92 Meunyoe huköm Droeneueh bukon
pangkai keugeumbiraan ulôn,
ka pasti ulôn ka maté lam
seungsara lôn.
93 Sipanyang masa ulôn hana lôn
kalon ban nibak peurintah
Droeneueh,
sabab deungon nyan Droeneueh
peu udeb ulôn.
94 Peuseulamat kheueh ulôn, sabab
ulôn nyoe na kheueh atra
Droeneueh,
ulôn ka meu useuha ulôn taát
ubak peurintah Droeneueh.
95 Ureuëng jeuhet ka jipreh-preh
jikeuneuk poh maté lôn,
teuma ulôn teutab lôntem kalon
ubak huköm Droeneueh.
96 Ka leumah lôn kalon bahwa nyang
sampoereuna pi teubataih,
teuma peurintah Droeneueh
kheueh nyang sampoereuna.

Cinta ubak huköm TUHAN

97 Padub na ulôn cinta ubak huköm
Droeneueh;
hainyan teutab ulôn pike ngon lôn
zike sipanyang uroe.
98 Ulôn sabe teuingat ubak peurintah
Droeneueh,
nyang teupeujeuet ulôn leubeh
bijaksana nibak musoh-musoh lôn.
99 Peungeurtian ulôn leubeh nibak
peungeurtian gurée-gurée lôn,
sabab ulôn teutab lôn reunueng
ngon lôn pike ubak
peurintah-peurintah Droeneueh.
100 Ulôn leubeh muphom nibak
ureuëng-ureuëng nyang ka syiek,
sabab ulôn teutab lôn mumat
ubak keuputosan-keuputosan
Droeneueh.
101 Ulôn peusie peue mantong buet
atawa pi-e nyang jeuhet,
mangat ulôn teutab taát ubak
ajaran Droeneueh.
102 Ulôn teutab hana lôn peujayéh
nibak huköm Droeneueh,
sabab Droeneueh kheueh nyang
peurunoe ulôn.
103 Keubit that maméh jih tutoe haba
Droeneueh,
rasa jih leubeh maméh nibak
meulisan.
104 Huköm-huköm Droeneueh teubri
ulôn ubak peungeurtian,
lé sababnyan ulôn teutab lôn
banci ubak buet-buet nyang
curang.

Huköm TUHAN *teubri trang*

105 Sabda Droeneueh na kheueh panyöt
tanglong keu tieb-tieb langkah lôn,
cahya nyang trang nibak jalan lôn.
106 Nyang ulôn peujanji deungon
sumpah lôn teupati,
keu lôn mumat nibak keuputosan
Droeneueh nyang ade.
107 Ulôn lumpah seungsara, ya TUHAN,
neujaga kheueh udeb lôn nyang
sisuai deungon janji Droeneueh.
108 Teurimong kheueh doá syukoe ulôn,
ya TUHAN,
dan neupeurunoe kheueh ulôn
deungon huköm-huköm
Droeneueh.
109 Ulôn sabe lôn peusabông nyawöng,

teuma ulôn[o] teutab hana lôn
tuwoe nibak huköm Droeneueh.
110 Ureuëng jeuhet jiteun taron keu ulôn,
teuma ulôn teutab hana meusimpang nibak keuputosan Droeneueh.
111 Peurintah Droeneueh na kheueh pusaka ulôn siumu masa,
sababnyan até ulôn teutab geumbira.
112 Ulôn meuheuet keu lôn taát nibak keuteutapan Droeneueh,
sampoe akhé hayat lôn.

Huköm TUHAN teubri rasa aman

113 Ulôn teutab lôn cinta nibak huköm-huköm Droeneueh,
ulôn banci ubak ureuëng nyang hana seutia deungon sipeunoh até ubak Droeneueh.
114 Droeneueh kheueh nyang bila dan peulindong lôn,
ulôn meuharab ubak janji Droeneueh,
115 Hai ureuëng jeuhet, beujiôh kheueh nibak ulôn!
Ulôn keuneuk taát ubak peurintah Po teu Allah.
116 Neupeukong kheueh ulôn nyang sisuai deungon janji Droeneueh mangat ulôn teutab udeb,
bék neupeubiyeu udeb ulôn keucewa lam harapan.
117 Tumpang kheueh ulôn mangat ulôn seulamat,
dan sabe ulôn peurati nibak peurintah Droeneueh.
118 Droeneueh neutulak ureuëng nyang meunyimpang nibak peue nyang ka Droeneueh teutabkan,
dan sia-sia mantong tipée muslihat awaknyan.
119 Banmandum ureuëng jeuhet neuanggab lagée blôh,
lé sababnyan ulôn cinta ubak peuratoran-peuratoran Droeneueh.
120 Ulôn yo that-that sabab teumakot ubak Droeneueh,
até ulôn yo ubak keuputosan Droeneueh.

Taát ubak huköm TUHAN

121 Ulôn ka lôn peubuet nyang ade dan beuna,
bék kheueh neuseurah ulôn ubak jaroe musoh.
122 Meujanji kheueh bahwa Droneueh teutab neutulông ulôn,
bék neupeubiyeu ulôn jiteugom lé ureuëng-ureuëng nyang angkoh dan sombong.
123 Mata ulôn peudeh bak ulôn preh bantuan Droeneueh nyang peuseulamat lôn,
ulôn preh peumbeubaihan nyang Droneueh peujanji.
124 Peusaneut kheueh ulôn nyang sisuai deungon gaséh Droeneueh,
dan neupeurunoe kheueh ulôn nibak keuteutapan Droeneueh.
125 Ulôn hamba Droeneueh, peujeuet kheueh ulôn mangat meuphom,
mangat ulôn leubeh muphom peurintah Droeneueh.
126 TUHAN, ka trok saát jih Droeneueh meutindak,
sabab le that ureuëng nyang jiliengkeue keuhai huköm Droeneueh.
127 Peurintah-peurintah Droeneueh ulôn cinta leubeh nibak méuh,
dan leubeh nibak méuh nyang murni.
128 Sabab nyan ulôn udeb sisuai deungon banmandum peutunyok Droeneueh;
buet nyang sirong teutab ulôn banci.

Hasrat keuteuseutôt huköm TUHAN

129 Banmandum peuratoran nyang Droeneueh peuna keubit lumpah that kagom,
dan banmandum peuratoran nyan ulôn taát sipeunoh até.
130 Meunyoe teupeutrang, ajaran Droeneueh teubri trang nyang luwa biasa,
dan teubri peungeurtian keu ureuëng seudeurhana.
131 Nafáh ulôn meuhák-meuhák,
sabab rindu ubak peurintah Droeneueh.
132 Neupaleng kheueh ubak ulôn dan neugaséh kheueh keu ulôn,
saban lagée neugaséh ubak ureuëng nyang cinta ubak Droeneueh.

---

[o] *Ulôn ... teuma ulôn* atawa: Ulôn sabe rila lôn peusabông nyawöng lôn, ulôn ...

133 Peuteugab kheueh langkah ulôn
nyang sisuai deungon janji
Droeneueh,
bék neupeubiyeu ulôn jikuasa lé
keujeuhetan.
134 Peubeubaih kheueh ulôn nibak
ureuëng-ureuëng nyang tindéeh ulôn,
mangat ulôn hase lôn taát ubak
peurintah Droeneueh.
135 Neubri kheueh beureukat ubak ulôn
deungon teuka Droeneueh,
dan neupeurunoe kheueh ulôn
keuhai keuputosan Droeneueh.
136 Ié mata ulôn ile lagée ié krueng,
sabab huköm Droeneueh hana
jitaáti.

Huköm TUHAN nyan ade

137 Droeneueh ade, ya TUHAN,
banmandum huköm Droeneueh
teupat.
138 Peurintah-peurintah nyang
Droeneueh bri,
ade dan jeuet teupeubangga.
139 Beungéh ulôn hu lagée apui lam
tuboh lôn
sabab musoh ulôn ka jituwoe
ubak ajaran Droeneueh.
140 Janji Droeneueh kong dan jeuet
teupeucaya,
ulôn lumpah cinta ubak janji nyan.
141 Ulôn nyoe ureuëng ubit dan hina
teuma,
teuma ajaran Droeneueh teutab
hana lôn kalon ban.
142 Keuadelan Droeneueh meuteun keu
siumu masa,
dan huköm Droeneueh sabe beuna.
143 Ulôn rhot bak meularat dan
keusosahan,
teuma keuputosan Droeneueh
keubit mangat that até lôn.
144 Peuratoran Droeneueh sabe ade;
neubri kheueh keu ulôn
peungeurtian mangat ulôn jeuet
udeb.

Doá teulakée peumbeubaih

145 Deungon sigeunab até ulôn
meulakée ubak Droeneueh;
neujaweueb kheueh ulôn, ya TUHAN,
ulôn keuneuk taát ubak peurintah
Droeneueh.
146 Ulôn meulakée ubak Droeneueh;
peuseulamat kheueh ulôn,
ulôn keuneuk mumat ubak
peuratoran Droeneueh.
147 Banseuboh buta ka ulôn beudôh dan
laju lôn lakée tulông;
ulôn meuharab ubak janji
Droeneueh.
148 Simalam beungoh ulôn meujaga,
keu lôn pike sira lôn tanung
ajaran Droeneueh.
149 Deungoe kheueh ulôn sabab
geunaséh Droeneueh, ya TUHAN,
neujaga kheueh udeb lôn sabab
keuadelan Droeneueh.
150 Ureuëng nyang tiyeub ulôn ka tô
that,
awaknyan deungon meukeusut
jeuhet dan hana jipakoe ubak
huköm Droeneueh.
151 Teuma Droeneueh tô, ya TUHAN,
peue mantong peurintah
Droeneueh na kheueh beuna.
152 Phon yoh ilée ka ulôn teupeue
keuhai ajaran-ajaran Droeneueh,
bahwa atranyan ka Droeneueh
peuteutab keu siumu masa.

Doá teulakée tulông

153 Neungieng kheueh peundeuritaan
ulôn dan neupeuseulamat kheueh
ulôn,
sabab ulôn hana lôn kalon ban
keuhai huköm Droeneueh.
154 Neubila kheueh peukara ulôn dan
neupeubeubaih kheueh ulôn;
peuseulamat kheueh ulôn nyang
sisuai deungon janji Droeneueh.
155 Ureuëng jeuhet hana teupeuseulamat,
sabab hana jitaát ubak
keuteutapan Droeneueh.
156 Keubit raya that gaséh sayang
Droeneueh, ya TUHAN,
peuseulamat kheueh ulôn nyang
sisuai deungon keuadelan
Droeneueh.
157 Jai that ureuëng jimeumusoh dan
jitiyeub ulôn, ya TUHAN,
teuma ulôn teutab hana lôn kalon
ban ubak peuratoran Droeneueh.
158 Ulôn banci ubak
peungkhianat-peungkhianat nyan,
sabab awaknyan hana jiseutôt
ubak ajaran Droeneueh.
159 Neukalon kheueh pakriban ulôn
cinta ubak peurintah Droeneueh,
ya TUHAN,

neupeuseulamat kheueh ulôn
sabab gaséh sayang Droeneueh.
160 Banmandum feureuman Droeneueh
na kheueh beutôi, ya TUHAN,
peue mantong huköm Droeneueh
nyang ade teutab keu siumu masa.

Meubakti ubak huköm TUHAN

161 Ureuëng-ureuëng nyang meukuasa
jipeu crok ulôn hana alasan,
teuma nyang ulôn takot na
kheueh ubak huköm Droeneueh.
162 Sabab janji Droeneueh ulôn teutab
dalam geumbira,
lagée sidroe-droe ureuëng nyang
meuteumé hareuta.
163 Banmandum nyang sulet ulôn banci,
teuma meunyoe huköm
Droeneueh teutab ulôn cinta.
164 Hana putôh-putôh lôn peugah
syukoe ubak Droeneueh, ya TUHAN,
sabab huköm Droeneueh nyang
ade dan beuna.
165 Ureuëng nyang jicinta ubak huköm
Droneueh, ureuëng nyan teutab
aman dan teuntram,
hana nyang hase linteung ureuëng
nyang cinta ubak huköm
Droeneueh nyan.
166 Ulôn kupreh keuseulamatan nibak
Droeneueh, ya TUHAN,
Peue mantong peurintah
Droeneueh teutab ulôn keureuja.
167 Ulôn teutab taát ubak peue mantong
peuratoran Droeneueh,
dan lôn cintanyan deungon
sigeunab até.
168 Ulôn teutab patuh ubak peurintah
dan nyang Droeneueh tunyok, ya
TUHAN,
sabab Droeneueh nyang kalon
peue mantong nyang ulôn
peubuet.

Doá teulakée tulông

169 Seumoga nyang ulôn lakée nyoe
sampoe ubak Droeneueh, ya TUHAN
lôn,
neubri kheueh ubak ulôn
peungeurtian, nyang sisuai
deungon keuheundak Droeneueh.
170 Bah kheueh peue nyang ulôn lakée
nyoe trok ubak Droeneueh,
peuseulamat kheueh ulôn nyang
sisuai deungon janji Droeneueh.
171 Ulôn keuneuk pujoe Droeneueh
mantong, ya TUHAN,
sabab Droeneueh nyang peurunoe
ulôn keuhai keuteutapan
Droeneueh.
172 Ulôn keuneuk meuca-e keuhai janji
Droeneueh, ya TUHAN,
sabab peue mantong nyang
Droeneueh peurintah na kheueh
ade.
173 Seumoga Droeneueh sabe rila
neutulông ulôn,
sabab ulôn ka lôn piléh teutab lôn
seutôt ubak peuratoran Droeneueh.
174 Até ulôn meuharabkan
keuseulamatan nibak Droeneueh,
ya TUHAN,
huköm Droeneueh keubit that
mangat até ulôn.
175 Bah kheueh ulôn udeb, mangat ulôn
hase lôn pujoe Droeneueh,
ya TUHAN lôn,
seumoga deungon
keuputosan-keuputosan Droeneueh
nyan hase teutulông ulôn.
176 Ulôn ka sisat lagée bubiri nyang
gadôh, ya TUHAN,
dan neuteuka kheueh, neumita
kheueh hamba Droeneueh nyoe,
sabab ulôn hana lôn kalon ban
peue mantong peurintah-peurintah
Droeneueh.

Doá teulakée tulông

120 Lagu ziarah.
Watée ulôn lam keusosahan ulôn
meulakée ubak TUHAN,
dan Gobnyan laju geujaweueb
ulôn.
2 Ya TUHAN, neupeuseulamat kheueh
ulôn,
nibak ureuëng sulet dan teumipée.

3 Hai ureuëng teumipée, peue nyang
geupeubuet lé Po teu Allah ateueh
gata?
Deungon peue Gobnyan
geuhuköm gata?
4 Deungon aneuk panah nyang tajam
atra sidroe ureuëng peujuang,
deungon ngeu apui nyang hu
meubura!
5 Cilaka kheueh ulôn sabab harôh
ulôn udeb meusajan gata;

hana beda jih lagée tinggai di
Mesekh,
atawa lamkawan ureuëng Kedar.[p]
6 Ka treb that ulôn tinggai
lamkawan ureuëng nyang hana
galak keudamé.

7 Meunyoe ulôn peugah haba keuhai
damé,
awaknyan jimeuheut keu muprang.

TUHAN nyang lindong geutanyoe

121 Lagu ziarah.

Ulôn pandang nibak gunong-gunong,
rot pane teuka nyang tulông keu
ulôn?
2 Nyang tulông ulôn teuka nibak
TUHAN
nyang peujeuet langét ngon
bumoe.

3 Gobnyan hana geupeubiyeu gata
reubah,
nyang lindong gata sabe geujaga.

4 Sikeubit jih, nyang lindong Israel
nyan
hántom na teungéut mata.
5 TUHAN geujaga gata,
Gobnyan sabe na dibinéh gata
geukeumiet gata.
6 Gata hana sakét sabab mata uroe óh
watée uroe peungeuh,
atawa sabab lé buleuen óh watée
malam.

7 TUHAN geulindong gata nibak mara
bahya,
Gobnyan geukeumiet gata mangat
udeb gata seulamat.
8 Gobnyan geulindong gata watée
gata teuka dan tajak,
phon saát nyoe dan siumu masa.

Pujoe keu Yerusalem

122 Lagu ziarah Nabi Daud.

Ulôn galak that watée na ureuëng
jijak peugah ubak ulôn,
"Jak geutanyoe tajak u Baét
TUHAN!"
2 Jinoenyoe kamoe katrok
bak babah pintoe geureubang
banda Yerusalem.

3 Yerusalem nyang teupeudong
sibagoe banda
teususon rapi dan ceudah.
4 Nibak banda nyoe kheueh
sukée-sukée bansa jiteuka,
sukée-sukée bansa piléhan TUHAN,
keu meusyukoe ubak Gobnyan
nyang sisuai deungon peurintah
Gobnyan.
5 Disinoe kheueh raja-raja keuturonan
Nabi Daud
geupeusidang rakyat gobnyan.

6 Meudoá kheueh keu keuseujahtraan
Yerusalem:
"Seumoga banmandum ureuëng
nyang cinta keu gata seujahteura.
7 Seumoga na damé didalam wilayah
gata,
dan teuntram didalam kuta-kuta
gata."
8 Deumi kawöm keurabat dan sahabat
ulôn
ulôn peugah, "Seumoga gata
seujahteura!"
9 Deumi Baét TUHAN, Po teu Allah
geutanyoe,
ulôn meudoá mangat gata
mubahgia.

Doá teulakée geunaséh TUHAN

123 Lagu ziarah.

Ulôn tangah ubak Droeneueh
ya TUHAN nyang mat peurintah
dalam syeuruga.
2 Lagée sidroe namiet jimeugantung
ubak amphon jih,
dan sidroe namiet ureuëng inong
ubak po cut jih,
meunan kheueh kamoe preh
Droeneueh, ya TUHAN Allah kamoe,
sampoe Droeneueh neugaséh keu
kamoe.

3 Neugaséh kheueh kamoe, ya
TUHAN, neugaséh kheueh keu
kamoe,
sabab kamoe ka lumpah that le
keunong hina.

[p] *Mesekh, ... Kedar:* Dua boh daerah nyang jiôh-jiôh. Peunduduek jih jianggab biadab.

4 Kaseb kamoe nyoe ji peuhina ngon
jipeujayéh lé ureuëng-ureuëng kaya,
dan ji cemoh lé ureuëng-ureuëng
sombong.

Allah nyang lindong umat Gobnyan

124 Lagu ziarah Nabi Daud.

Pakriban kheueh jeuet jih meunyoe
TUHAN hana geudong blaih
geutanyoe?
Hai Israel, neujaweueb kheueh
lagée nyoe:
2 "Meunyoe TUHAN hana geudong
blaih geutanyoe
bak watée geutanyoe jiprang lé
lawan,
3 dan geutanyoe ka jiuét udeb-udeb,
lé beungéh awaknyan nyang hana
teukira.
4 Dan geutanyoe ka jipeuhanyöt lé ié
raya,
dan teugeunang didalam ié;
5 dan geutanyoe ka habéh maté sabab
ngob
dalam geulumbang ié nyang raya
meuputa-puta."
6 Jak geutanyoe ta peugah syukoe
ubak TUHAN,
sabab Gobnyan hana geupeubiyeu
geutanyoe jipeuhabéh lé lawan.
7 Geutanyoe lagée cicém nyang
lheueh lam taron peumburu,
tarön nyan ka putôh, dan
geutanyoe pi lheueh!
8 Nyang tulông geutanyoe teuka jih
nibak TUHAN
nyang cebta langét ngon bumoe.

Aman dalam lindongan TUHAN

125 Lagu ziarah.

Ureuëng nyang peucaya ubak
TUHAN,
na kheueh lagée Bukét Sion
nyang kong dan kukoh hana hase
teuyok-yok,
dan meuteun siumu masa.
2 Lagée gunong-gunong nyang
jilindong Yerusalem,
meunan kheueh TUHAN
geulindong umat Gobnyan
phon saátnyoe sampoe siumu
masa.
3 Ureuëng jeuhet hana siumu masa
jimat kuasa
ditanoh pusaka ureuëng jujoe,
mangat ureuëng nyang jroh hana
jiseutôt jipeubuet jeuhet.
4 Ya TUHAN, neupeuget kheueh
nyang jroh keu ureuëng nyang jroh,
keu ureuëng nyang jujoe até.
5 Teuma ureuëng nyang jipeubuet
jeuhet
bah kheueh teutab geuhuköm lé
TUHAN meusajan ngon jeuhet jih.

Seumoga umat Droeneueh seujahteura!

Doá teulakée beubaih

126 Lagu ziarah.

Watée TUHAN geupeupuléh
keuadaan di Yerusalem,[q]
geutanyoe lagée ureuëng
meulumpo!
2 Geutanyoe hana putôh-putôh takém
sira meuca-e geumbira
sampoe di bansa-bansa nyang
laén jipeugah,
"TUHAN ka geupeubuet hai-hai
nyang lumpah hebat keu
awaknyan!"
3 Bit TUHAN ka geupeubuet hai-hai
nyang paleng hebat keu geutanyoe!
Sababnyan kheueh geutanyoe
meusuka cita ngon meugeumbira!

4 Ya TUHAN, neupeubeubaih kheueh
keuadaan kamoe,
lagée krueng nyang tho meu ié
lom óh watée ujeuen teuka.
5 Seumoga ureuëng teumabu sira jimo,
jimupot deungon surak geumbira.

6 Ureuëng jijak tabu bijéh lam blang
jih,
sira jimo meutreb-treb roe ié mata.
Bak watée jiwoe jimeuca-e deungon
nyanyoe geumbira
sira jipuwoe hase blang nyang jipot
teuma.

Teupujoe keujroh TUHAN

127 Lagu Nabi Sulaiman.

Meunyoe bukon TUHAN nyang
peudong rumoh,

---

[q] *geupeupuléh keuadaan di Yerusalem* atawa: teuba kamoe teupeuwoe u Yerusalem.

sia-sia kheueh utoh-utohnyan
nyang meukeureuja.
Meunan cit meunyoe bukon TUHAN
nyang lindong geutanyoe,
sia-sia kheueh mandum
peungawai jimeujaga.
2 Sia-sia mantong meubuet brat teujak
mita nafeukah,
beudôh éh banseuboh buta dan
watée jak éh ka malam jula;
sabab TUHAN geuseudia keu
ureuëng nyang geugaséh,
seudang awaknyan mantong jiéh.

3 Aneuëk-aneuëk manyak na kheueh
hareuta nyang geubri lé Po teu
Allah,
nyang sikeubit jih, awaknyan na
kheueh anugeurah Gobnyan.
4 Aneuëk-aneuëk agam nyang
meuteumé yoh mantong muda
saban lagée aneuk panah nyang
na nibak jaroe keusatria.
5 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
jikeubah peuseudiaan
panah-panah nyang lagée nyan!
Jihnyan hana teupeutaloe,
watée jihadab musoh di kantô
peungadelan.

Beureukat ateueh rumoh tangga

128 Lagu ziarah.
Mubahgia kheueh ureuëng nyang
taqwa
dan udeb meunurot peurintah Po
teu Allah.

2 Gata tamakheun nibak hase nyang
gata keureuja,
udeb makmu dan seujahteura.
3 Peurumoh gata lagée bak anggô
nyang subô
didalam rumoh gata.
Aneuëk-aneuëk gata lagée tarôk bak
zaiton
di seukeulileng meuja gata.
4 Meunan kheueh TUHAN geubri
beureukat keu ureuëng nyang taqwa.

5 Seumoga di Sion TUHAN geubri
beureukat u ateueh gata.
Seumoga gata takalon Yerusalem
nyang makmu
sipanyang udeb gata!
6 Seumoga gata panyang umu,
dan neukalon aneuëk cucoe
gata!

Seumoga umat Droeneueh
seujahteura!

Doá meulakée balaih keu lawan

129 Lagu ziarah.
Israel, neupeugah kheueh pakriban
gata ji iénanya lé musoh gata
phon yoh masa muda gata.

2 "Ulôn ji iénanya lé musoh yoh
phon muda lôn,
teuma awaknyan hana hase
jipeutaloe ulôn;
3 awaknyan jipeuluka nyang lumpah
lhok nibak rueng ulôn,
lagée ureuëng meu ué jipeuget
alue-alue nyang panyang didalam
blang.
4 Teuma TUHAN nyang ade
ka geubalaih ulôn nibak cok
keunamiet."

5 Bah kheueh soemantong ureuëng
nyang banci ubak Sion
geupeutaloe dan geuheuntam
sampoe jisurot.
6 Bah kheueh awaknyan lagée
naleueng di ateueh bubông
nyang bagaih that tho sigohlom
timoh;
7 hana ureuëng nyang jitem jak koh
naleueng nyan,
atawa ji ikat dalam beureukah.
8 Ureuëng nyang liwat disinan hana
jipeugah,
"Seumoga gata geubri beureukat
lé TUHAN,
kamoe peubeureukat gata dalam
nan TUHAN."

Doá watée susah

130 Lagu ziarah.
Rot lam ceurucông keusosahan
ulôn meulakée ubak Droeneueh,
ya TUHAN.
2 TUHAN, neudeungoe kheueh seruan
ulôn,
neupeurati kheueh nyang ulôn
lakée ubak Droeneueh.

3 Meunyoe Droeneueh hana neupiôh
teutab neu ingat desya kamoe,
ya TUHAN, soe kheueh nyang
hase meuteun?
4 Teuma Droeneueh neutem
peuamphon,
jeuet manusia jitem taqwa.

5 Di ulôn kupreh TUHAN tulông,
janji Gobnyan nyang ulôn
harabkan.
6 Ulôn rindu ubak TUHAN,
leubeh nibak sidroe ureuëng
meurondo nyang rindu ubak mata
uroe beungoh.

7 Meuharab kheueh ubak TUHAN, hai
umat Gobnyan,
sabab Gobnyan teutab geugaséh
ubak gata,
dan sabe lam siab geupeuseulamat
gata.
8 Gobnyan geupeubeubaih geutanyoe
nibak peue mantong keusalahan
geutanyoe.

Meunyeurah ubak TUHAN

131 Lagu ziarah Nabi Daud.

TUHAN, ulôn hana angkoh,
dan hana teuma sombong.
Ulôn hana lôn tiyeub hai-hai nyang
teulalu rayeuk
atawa nyang teulalu payah nibak
ulôn.
2 Nyang sikeubit jih, até ulôn teunang
dan teuntram;
lagée aneuëk manyak nyang ban
habéh jiphiék mom,
teungéut teunang dalam pangkée
ma jih,
lagée nyan kheueh teunang jih até
ulôn.
3 Meuharab kheueh ubak TUHAN, hai
umat Gobnyan,
phon saát nyoe dan siumu masa.

Pujoe Baét TUHAN

132 Lagu ziarah.

Ya TUHAN, neuingat kheueh ubak
Nabi Daud,
dan peue mantong nyang ka
geurasa deurita.
2 Bék tuwoe seumayang ubak
Droeneueh, ya TUHAN,
keu kaôy gobnyan ubak
Droeneueh Nyang Mahateuga,
Allah Nabi Yakub.
3-4 Kheun Gobnyan, "Ulôn hana lôn
meureuhat di rumoh ulôn
atawa lôn teungéut ateueh
teumpat éh ulôn,
5 sigohlom lôn peuna baét keu Po teu
Allah Nabi Yakub,
teumpat tinggai keu TUHAN
Nyang Mahateuga."

6 Di Betlehem na ta deungoe keuhai
Peuto Peujanjian,
óh lheuehnyan laju meurumpok
di padang Yaar.
7 Jak kheueh geutanyoe tajak u
teumpat tinggai TUHAN,
dan ta seumah Gobnyan dikeue
takhta Geuh.

8 Teuka kheueh dan tinggai kheueh
di Baét Droeneueh, ya TUHAN,
meusajan deungon Peuto
Peujanjian, lambang kuasa
Droeneueh.
9 Seumoga umat Droeneueh
meusurak geumbira,
dan banmandum teungku imeum
Droeneueh sabe udeb meunurot
nyang Droeneueh lakée.
10 Deumi Nabi Daud, hamba
Droeneueh,
bék kheueh neutulak raja nyang
Droeneueh piléh.
11 TUHAN ka geumeusumpah ubak
Nabi Daud;
Gobnyan hana geu iengkeue ubak
janji Gobnyan.
Feureuman Gobnyan, "Sidroe
lamkawan aneuëk gata Ulôn baiát
jeuet keuraja
mangat jimat peurintah geunantoe
gata.
12 Meunyoe aneuëk-aneuëk gata seutia
ubak peujanjian Ulôn,
dan jitaát ubak
peurintah-peurintah Ulôn,

130:8: Mat. 1:21, Tit. 2:14 **132:8-10:** 2Taw. 6:41-42 **132:11:** 2Sam. 7:12-16, 1Taw. 17:11-14, Zab. 89:3-4, Kis. 2:30

dan keu siumu masa keuturonan awaknyan
jigantoe gata sibagoe raja."

13 Sabab TUHAN ka geupiléh Sion;
Gobnyan geulakée nyan keu teumpat tinggai Gobnyan.
14 Geupeugah lé Gobnyan, "Disinoe kheueh teumpat tinggai Ulôn keu siumu masa,
Ulôn keuneuk mat peurintah nibak teumpat nyoe.
15 Peue mantong nyang jipeureulée Ulôn bri deungon meulimpah,
ureuëng-ureuëng jihnyan nyang gasien Ulôn bri makheun sampoe án troe.
16 Teungku-teungku imeum jih jipeuleumah keuseulamatan nibak ulôn;
umat jihnyan meuca-e dan meusurak geumbira.
17 Disinoe sidroe lam keuturonan Nabi Daud Lôn baiát jeuet keuraja;
peumeurintah jihnyan Ulôn peukong.
18 Keurajeuen jih sabe dalam seujahteura,
teuma banmandum musoh-musoh jihnyan meuteumé malée."

Gaséh meusyedara

133 Lagu ziarah Nabi Daud.

Keubit that gét dan galak jih,
meunyoe umat Po teu Allah udeb rukon!
2 Nyan na kheueh lagée minyéuk mangat bée nyang meuhái yuem
nyang teurô u ateueh ulée Nabi Harun,
laju jitron ubak takue bajée gobnyan.
3 Atawa lagée iémbon di Gunong Hermon,
nyang jitron u bukét-bukét Sion.
Disinan kheueh TUHAN geupeutron beureukat Gobnyan,
keu udeb siumu masa.

Teupakat keu teujak pujoe Allah

134 Lagu ziarah.

Jak geutanyoe, tapujoe TUHAN, hai banmandum hamba TUHAN,
banmandum nyang meubakti di Baét Gobnyan watée malam.
2 Beuôt jaroe gata u ateueh teumpat suci,
dan pujoe kheueh TUHAN!
3 Seumoga nibak Sion gata geubri beureukat
lé TUHAN, Allah nyang cebta langét dan bumoe!

Lagu pujoe

135 Pujoe kheueh TUHAN!

Pujoe kheueh nan TUHAN,
hai gata banmandum hamba Gobnyan
2 nyang meubakti di Baét TUHAN
di teumpat tinggai Allah geutanyoe.
3 Pujoe kheueh TUHAN, sabab Gobnyan gét,
dan pujoe kheueh nan Gobnyan,
sabab Gobnyan murah até.[r]
4 Gobnyan geupiléh Nabi Yakub keu droe Gobnyan,
dan umat Israel geupeujeuet keu hak milék Gobnyan.

5 Sabab ulôn teupeue bahwa TUHAN nyan na kheueh keubit that raya,
Gobnyan agong leubeh nibak dewa peue nyang na.
6 Gobnyan hase geupeubuet peue mantong nyang geugalak,
di langét dan di ateueh bumoe,
di laôt dan di samudra nyang lhok.
7 Nibak ujong bumoe Gobnyan geupeutron awan,
dan geupeujeuet laju kilat keu geupeutron ujeuen.
Óh lheuehnyan laju geupeurintah ubak angén
mangat jiteubiet nibak teumpat jih teugumpôi.

8 Di Nanggroe Meusé Gobnyan geupoh maté banmandum aneuëk nyang tuha
bah kheueh nyan aneuëk manusia meunan cit deungon aneuëk beulatang.
9 Disinan le that geupeubuet buet nyang ajaéb dan tanda

[r] *Gobnyan murah até* atawa: Gobnyan keubit teupeugalak that.
132:17: 1Raj. 11:36

keu geuhuköm raja meunan cit
banmandum peugawée raja.
10 Gobnyan geupeubinasa bansa nyang le,
dan geupoh maté raja-raja
peukasa:
11 Sihon raja Amori dan Og raja Basan,
dan banmandum raja di nanggroe
Kanaan.
12 Laju nanggroe awaknyan geujok
jeuet keuhak milék Israel, umat
Gobnyan.

13 Ya TUHAN, Droeneueh teutab jijak peugah,
dan nan Droeneueh ji ingat lé
banmandum keuturonan,
14 sabab Droeneueh neubri keuadelan
ubak umat Droeneueh,
dan neugaséh banmandum hamba
Droeneueh.
15 Beurala awaknyan teupeuget nibak
méuh dan pirak,
nyang jipeuget lé jaroe manusia.
16 Bak awaknyan na babah, teuma
babah jihnyan hana hase jipeugah
haba,
na mata, teuma matanyan hana
hase jikeumalon.
17 Bak awaknyan na ôn punyueng,
teuma geulinyueng jihnyan hana
hase meudeungoe,
dan nibak lam babah jihnyan hana
hase jiteubiet nafáh.
18 Seumoga meunan kheueh naseb
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet
nyan,
dan nyang peucaya ubak jihnyan.

19 Pujoe kheueh TUHAN, hai umat
Israel,
pujoe kheueh Gobnyan, hai
teungku-teungku imeum Allah!
20 Pujoe kheueh TUHAN, hai
ureuëng-ureuëng Lewi,
dan pujoe kheueh Gobnyan,
hai gata banmandum nyang
taqwa.
21 Pujoe kheueh TUHAN di Sion,
di Yerusalem teumpat tinggai
Gobnyan.

Pujoe kheueh TUHAN!

Nyanyian syukoe

136 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN,
sabab Gobnyan gét;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
2 Meusyukoe kheueh ubak Allah
Nyang Mahamanyang;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
3 Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
Nyang Maharayeuk;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.

4 Teuma Gobnyan nyang peugét
buet-buet nyang ajaéb nyang raya
luwa biasa;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
5 Deungon keubijaksanaan Gobnyan
geupeujeuet langét;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
6 Gobnyan nyang leueng bumoe di
ateueh ié;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
7 Gobnyan nyang peujeuet
beunda-beunda nyang peutrang
langét;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi;
8 mata uroe keu jikuasa uroe;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi;
9 geupeujeuet buleuen ngon bintang
keu jikuasa malam,
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.

10 Geupoh maté aneuëk-aneuëk tuha
bansa Meusé;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
11 Israel geupeuteubiet uluwa nibak
nanggroe Meusé;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.
12 deungon jaroe nyang teuga dan
peukasa;
geunaséh Gobnyan keukai dan
abadi.

135:15-18: Zab. 115:4-8, Why. 9:20 **136:1:** 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:5, 106:1, 107:1, 118:1, Yer. 33:11 **136:5-6:** Keuj. 1:1-2 **136:7-9:** Keuj. 1:16 **136:10:** Keu. 12:29 **136:11:** Keu. 12:51

13 Laôt Geulagah geuprah dua;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi;
14 Israel umat Gobnyan geuba u meurandeh laôt;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.
15 Teuma raja nanggroe Meusé dan sipa-i jih nyan habéh geupeukaram u dalam
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.

16 Geupimpén umat Gobnyan geujak rot padang pasi;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.
17 Geupeutaloe banmandum raja-raja nyang peukasa;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi;
18 geupoh maté banmandum raja-raja nyang meusyeuhu;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi;
19 Sihon, raja Amori;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi;
20 dan Og, raja Basan;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.
21 Nanggroe awaknyan laju geucok geubri laju ubak umat Gobnyan;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi;
22 jeuet keuhak milék Israel hamba Gobnyan;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.

23 Gobnyan hana geutuwoe ubak geutanyoe watée geutanyoe geupeutaloe;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.
24 Geupeubeubaih geutanyoe nibak jaroe musoh;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.
25 Tieb-tieb makhluk udeb geubri makheun;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.
26 Meusyukoe kheueh ubak Allah nyang mat kuasa ateueh langét;
geunaséh Gobnyan keukai dan abadi.

Meuba-e bak binéh krueng-krueng Babel

137 Nibak binéh-binéh krueng Babel kamoe duek-duek dan kamoe mo meuba-e watée teuingat keu Sion.
2 Nibak bak-bak kayée gandarusa di nanggroe nyan
kamoe gantung keucapi kamoe.
3 Ureuëng-ureuëng nyang teun kamoe
jiyue kamoe meuca-e keu awaknyan.
Dan ureuëng-ureuëng nyang teugom dan seupet kamoe
jiyue bak kamoe meuca-e lagu nyang geumbira,
"Meuca-e kheueh keu kamoe lagu-lagu nibak Sion!"

4 Mungken di nanggroe aséng
kamoe meuca-e keu TUHAN?
5 Bah kheueh ulôn hana hase le meuca-e
meunyoe ulôn tuwoe keu droeneueh, Yerusalem!
6 Bah kheueh ulôn hana hase le meuca-e
meunyoe ulôn tuwoe bak droeneueh
dan hana lôn peujeuet droeneueh keuharok ulôn!

7 Ya TUHAN, neuingat kheueh ubak peundeuritaan ureuëng Edom
watée Yerusalem teupeuhanco.
Awaknyan jipeugah, "Peuhanco laju,
peuhanco laju sampoe habéh rata!"

8 Hai Babel, gata teupeubinasa!
Mubahgia kheueh ureuëng nyang jibalaih keu gata
keujeuhetan nyang gata peubuet ateueh kamoe.
9 Mubahgia kheueh ureuëng nyang jicok aneuëk-aneuëk manyak gata
dan laju jitiek u bukét batée!

136:13-15: Keu. 14:21-29 **136:19:** Teu. 21:21-30 **136:20:** Teu. 21:31-35 **137:8:** Why. 18:6

Doá syukoe

138 Nibak Nabi Daud.
Ya TUHAN, ulôn keuneuk
meuteurimong gaséh ubak
Droeneueh,
deungon sipeunoh até lôn.
Dikeue banmandum dewata
ulôn meunyanyoe puja ngon
pujoe ubak Droeneueh.
2 Ulôn teukui ngon lôn peukeu
ubak Baét Droeneueh nyang
suci
sira lôn pujoe nan Droneueh,
sabab Droeneueh seutia dan sabe
neugaséh kamoe.
Droeneueh leubeh peunténg
ubak janji nyang ka Droneueh
peugét
nibak peundapat gob keuhai
Droeneueh.
3 Watée ulôn teumawök Droeneueh,
laju neujaweueb,
peukong kheueh até lôn mangat
lôn jeuet keu ureuëng nyang
beurani.
4 Banmandum raja nyang na ateueh
bumoe nyoe jipujoe Droeneueh, ya
TUHAN,
sabab awaknyan ka jideungoe
janji Droeneueh.
5 Awaknyan meunyanyoe keuhai buet
Droeneueh
dan keuhai keuagongan
Droeneueh nyang raya.
6 Droeneueh lumpah mulia,
ya TUHAN lôn,
teuma nyang hina teutab
Droeneueh peulara,
ureuëng sombong hana
hase jipeusöm droe nibak
Droeneueh.

7 Watée ulôn rhot bak apoh apah,
Droeneueh nyang peuteun udeb
ulôn.
Droeneueh nyang lawan musoh lôn
nyang teungoh beungéh
dan Droeneueh peuseulamat ulôn
ngon kuasa Droeneueh.
8 Droeneueh neupeupeunoh janji ubak
ulôn;
bék kheueh neupiôh neukalon
ateueh umat Droeneueh.

Allah Mahageuteupeu dan geupeulara peue-peue mantong

139 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

Ya TUHAN, Droeneueh neutuóh
keuadaan ulôn dan neuturi keu ulôn.
2 Droeneueh neuteupeue peue
mantong nyang ulôn peubuet;
rot jiôh Droeneueh ka neutuóh
pikeran ulôn.
3 Droeneueh deuh neungieng ulôn,
bah kheueh watée ulôn
meukeureuja meunan cit watée
ulôn meureuhat,
Droeneueh neuteupeue peue
mantong nyang ulôn peubuet.
4 Dan sigohlom ulôn peugah haba,
Droeneueh neuteupeue peue
nyang keuneuk ulôn peugah.
5 Droeneueh neukeulileng ulôn rot
meubagoe peunjuru,
dan Droeneueh lindong ulôn
deungon kuasa Droeneueh.
6 Lumpah that lhok nibak ulôn
iéleumé Droeneueh nyan,
hana hase jimat lé pikeran ulôn.

7 Hoe kheueh nyang hase ulôn jak
mangat hase teupeusi nibak kuasa
Droeneueh?
Dan hoe teuma hase ulôn
plueng mangat jiôh nibak
Droeneueh?
8 Meunyoe ulangét nyang ulôn ék,
Droeneueh pih ka na disinan,
meunyoe ulôn éh didalam mawöt,
disinan pih na Droeneueh.
9 Meunyoe ulôn po rot ufúk timu
atawa lôn tinggai seungab di
ujong barat nyang paleng jiôh,
10 disinan pih Droeneueh na neutulông
ulôn;
disinan cit teuma jaroe Droeneueh
neubimbéng ulôn.
11 Meunyoe ulôn lakée mangat seupôt
jitôb jikeuleubong ulôn,
dan trang nyang na di
seukeulileng ulôn jeuet keu
malam,
12 teuma nyang seupôt nyan hana
seupôt nibak Droeneueh;
malam nyan trang lagée uroe,
dan seupôt nyang lagée trang.

13 Droeneueh neucebta tieb-tieb bagian nibak tuboh ulôn,
dan neubantuek ulôn didalam pruet ma lôn.
14 Ulôn lôn pujoe Droeneueh sabab ulôn luwa biasa!
Peue mantong nyang Droeneueh peubuet keubit ajaéb dan meungagomkan,
ulôn biet-biet insaf.
15 Watée tuleueng-tuleueng ulôn teupeujeuet,
deungon teuato teukarang óh get dalam pluet ma ulôn,
seudangkan ulôn timoh disinan seucara rahsia,
ulôn hana teusöm nibak Droeneueh.
16 Droeneueh deuh neungieng ulôn watée lôn mantong na dalam pluet ma;
banmandum nyan ka teucatet didalam kitab Droeneueh;
uroe-uroe jihpi ka teupeuteuntée sigohlom sapeue pi teupeuphon.
17 Padub na sulet jih[s] pikeran Droeneueh nibak ulôn, ya Allah,
dan padub na le jeumeulah jih!
18 Meunyoe lôn itong, leubeh le nibak ano nyang na di panté;
meunyoe ulôn beudôh nibak teumpat éh, mantong na watée ulôn pike keu Droeneueh.

19 Bah kheueh ureuëng jeuhet Droeneueh peuhanco, ya Po teu Allah,
neupeujiôh kheueh ureuëng peurô darah nyan nibak ulôn!
20 Awaknyan jipeugah nyang jeuhet keuhai Droeneueh,
dan jimeusumpah peuleusu keuhai banda-banda Droeneueh.
21 Ya TUHAN, ulôn banci keu ureuëng nyang banci Droeneueh,
até ulôn tunu keu ureuëng nyang lawan Droeneueh!
22 Awaknyan lôn banci luwa biasa,
dan ulôn anggab sibagoe musoh nyang paleng raya.

23 Neuseulidek kheueh ulôn, ya Allah, neuseunom kheueh lam até lôn,
neu ujoe kheueh ulôn dan neuteupeue kheueh pikeran ulôn.
24 Neungieng kheueh aleh na nyang jeuhet nibak tuboh lôn,
dan neubimbéng kheueh ulôn bak jalan nyang keukai.[t]

Doá teulakée peulindongan

140 Keu teupimpén kor. Zabur Nabi Daud.

2 Neupeulheueh kheueh ulôn nibak ureuëng jeuhet, ya TUHAN,
neujaga kheueh ulôn nibak ureuëng nyang jipeubuet buet jeuhet ateueh ulôn.
3 Awaknyan ka jireuncana buet nyang jeuhet didalam até,
dan tieb-tieb uroe sabe jipeuna dakwa ngon dakwe.
4 Lidah awaknyan lagée lidah uleue nyang meubisa,
tutoe haba awaknyan lagée bisa uleue maté iku.

5 Ya TUHAN, neulindong kheueh ulôn nibak kuasa ureuëng jeuhet,
neujaga kheueh ulôn nibak ureuëng nyang jikeuneuk peubuet buet nyang jeuhet dan keuneuk jipeu rhot ulôn.
6 Ureuëng nyang cungkak deungon cara seungab-seungab ka jipasang taron jikeuneuk carueh ulôn,
dan jireuntang jareng keuneuk drob ulôn.
Ban sipanyang jalan awaknyan ka jiteun jeunieb
guna keuneuk jijeubak ulôn.

7 Ya TUHAN, ulôn peugah: Droeneueh kheueh Allah ulôn,
neudeungoe kheueh doá dan nyang ulôn lakée.
8 TUHAN, Allah ulôn, nyang peuseulamat ulôn nyang paleng teuga,
Droeneueh ka neulindong ulôn watée dimideuen prang.
9 Bék kheueh neupeukabui peue nyang jilakée lé ureuëng jeuhet, ya TUHAN,

[s] *padub na sulet jih* atawa: padubna meuhareuga. [t] *jalan nyang keukai* atawa: rot indatu lôn.
140:4: Rm. 3:13

dan bék kheueh neupeubiyeu
reuncana awaknyan meuhase.

10 Bék neupeubiyeu musoh ulôn hase
meunang;
bah kheueh tutoe haba nyang
jeuhet nyang awaknyan peugah
keunong ateueh awaknyan nyang
ba fiteunah u ateueh ulôn.
11 Bah kheueh awaknyan teugeulawa
deungon ngéue apui,
dan teugeulawa u dalam uruek
mawöt,
sampoe ka hana hase jiteubiet le.
12 Bah kheueh nyang jipeubuet
keukeurasan rhot lé mala peutaka,
dan bék kheueh neupeubiyeu
ureuëng ba fiteunah jeuhet keu
ureuëng tinggai di ateueh bumoe.

13 Ulôn lôn teupeue Droeneueh neubri
keuadelan ubak ureuëng nyang
teuteugon,
dan neubila peukara keu ureuëng
gasien.
14 Ureuëng nyang jujoe jipujoe
Droeneueh, ya TUHAN,
awaknyan tinggai teutab meusapat
deungon Droeneueh.

Doá óh watée malam

141 Zabur Nabi Daud.

Ulôn meulakée ubak Droeneueh, ya
TUHAN,
neutulông kheueh ulôn deungon
sigra!
Neudeungoe kheueh ulôn
meunyoe ka ulôn meulakée ubak
Droeneueh.
2 Neuteurimong kheueh doá ulôn
sibagoe peuseumahan dupa,
dan jaroe ulôn nyang
meureuntang sibagoe
keureubeuen malam.

3 Ya TUHAN, neujaga kheueh babah
ulôn
dan neuawasi kheueh bibi ulôn.
4 Neupeujiôh kheueh ulôn nibak niet
dalam até keu teupeubuet jeuhet,
Bék neupeubiyeu ulôn
meugabong deungon ureuëng
nyang doraka
dan meusajan-sajan pajoh bu
dalam khanuri awaknyan.

5 Meunyoe na sidroe ureuëng jroh
jisapa ulôn,
dan deungon jujoe ji heuntam
ulôn,
nyan na kheueh lagée minyéuk
nyang paleng gét nibak ulôn.
Seumoga hainyan hana ulôn tulak,
sabab hana lôn piôh ulôn meudoá
keu lôn lawan awaknyan.
6 Meunyoe nyang mat kuasa nibak
awaknyan
teugeulawa u dalam
reuleueng-reuleueng batée,
awaknyan jiaku bahwa tutoe haba
ulôn na kheueh beuna.
7 Tuleueng-tuleueng geutanyoe
geuhambo bak binéh jrat
lagée sineuk batée nyang
geupeuhanco ateueh tanoh.

8 Teuma ulôn teutab meuharab ubak
Droeneueh, ya TUHAN Allah ulôn,
bék neupeubiyeu ulôn nyoe maté,
sabab ulôn meulindong ubak
Droeneueh.
9 Lindong kheueh ulôn nibak taron
nyang ka meucarueh bak takue lôn,
dan nibak peurangkab
banmandum ureuëng jeuhet nyan.
10 Bah kheueh awaknyan reubah u
dalam taron jih keudroe,
dan seumoga ulôn teutab seulamat.

Doá teulakée tulông

142 Lagu peungajaran Nabi Daud, bak watée gobnyan didalam
guha.

2 Deungon su nyang nyareng ulôn
meuhôi ubak TUHAN;
deungon su nyang meulantak ulôn
meulakée bantuan Gobnyan.
3 Dikeue Gobnyan ulôn apoh apah;
ulôn peugah laju peue mantong
keusosahan lôn ubak Gobnyan.
4 Watée ulôn karab putôh asa,
Droeneueh ya TUHAN neuteupeue
peue nyang harôh ulôn peubuet.
Bak rot nyang harôh ulôn jak,
musoh deungon seungab-seungab
ka jiteun taron keu ulôn.

141:2: Why. 5:8 **142:1:** 1Sam. 22:1–24:3

5 Watée ulôn paleng u sampeng,
deuh lôn kalon hana bantuan keu ulôn.
Hana nyang lindong ulôn,
atawa nyang jitem pako ubak droe ulôn.

6 Ulôn meulakée ubak Droeneueh, ya TUHAN,
Droeneueh kheueh teumpat ulôn meulindong,
Droeneueh mantong nyang ulôn peureulée lam udeb nyoe.
7 Neudeungoe kheueh nyang ulôn lakée nyoe, ya TUHAN,
sabab ulôn lumpah that seungsara.
Neupeuseulamat kheueh ulôn nibak musoh-musoh lôn,
sabab awaknyan lumpah that teuga nibak ulôn.
8 Neupeulheueh kheueh ulôn lam glab,[u] ya TUHAN,
dan lamkawan umat Droeneueh meusapat
ulôn lôn pujoe nan Droeneueh,
sabab Droeneueh ka peubuet nyang jroh keu ulôn.

Doá teulakée tulông

143 Zabur Nabi Daud.
Ya TUHAN, neudeungoe kheueh doá ulôn,
neukalon kheueh nyang ulôn lakée.
Jaweueb kheueh ulôn deumi keuseutiaan Droeneueh,
neukabui kheueh doá ulôn deumi keuadelan Droeneueh.
2 Ulôn nyoe hamba Droeneueh, bék kheueh neupeusidang ulôn,
sabab hana ureuëng nyang hana meusalah ubak Droeneueh.

3 Musoh ulôn ka jipeulet dan jipeutaloe ulôn,
dan jipeutamong ulôn u dalam glab nyang seupôt buta;
sampoe ulôn nyoe ka jeuet lagée ureuëng nyang ka treb that maté.
4 Ulôn ka patah seumangat, ya TUHAN,
até ulôn ka bingong that.
5 Watée lôn ingat uroe-uroe nyang ka leupah;
watée lôn pike banmandum buet Droeneueh,
ulôn tanueng banmandum karya Droeneueh.
6 Ulôn meudoá ubak Droeneueh deungon jaroe nyang teuleueng meureuntang;
lagée tanoh nyang ka tho kreng,
jiwa ulôn rindu that ubak Droeneueh.

7 Neujaweueb kheueh ulôn deungon sigra, ya TUHAN,
sabab ulôn ka putôh asa.
Bék kheueh neumusöm nibak ulôn,
mangat ulôn hana lagée ureuëng laén nyang ka jitron u álam mawöt.
8 Tieb-tieb beungoh neupeu ingat kheueh ulôn keu geunaséh Droeneueh,
sabab ubak Droeneueh kheueh ulôn meuharab.
Neutunyok kheueh bak ulôn rot nyang ulôn jak,
sabab ubak Droeneueh kheueh ulôn meudoá.

9 Ulôn teuka keuneuk jak meulindong ubak Droeneueh,
ya TUHAN, neupeulheueh kheueh ulôn nibak musoh-musoh lôn.
10 Neupeurunoe kheueh ulôn jeuet lôn peubuet meulakée Droeneueh,
sabab Droeneueh kheueh Allah ulôn.
Droeneueh gét that até, ya TUHAN,
dan neubimbéng ulôn bak rot nyang rata.

11 Peuseulamat kheueh ulôn nyang sisuai deungon janji Droeneueh, ya TUHAN,
deumi keuget Droeneueh,
neupeulheueh kheueh ulôn nibak meularat.
12 Deumi geunaséh Droeneueh neupeuhanco kheueh banmandum musoh ulôn,
dan neupeubinasa kheueh banmandum nyang teugon ulôn,

---

[u] *glab* atawa keusosahan.
143:2: Rm. 3:20, Gal. 2:16

sabab ulôn nyoe na kheueh
hamba Droeneueh.

Raja meusyukoe ubak TUHAN ateueh meunang gobnyan

144 Nibak Nabi Daud.

Pujoe kheueh TUHAN peulindong
ulôn!
Gobnyan nyang latih ulôn di
mideuen prang,
dan nyang peurunoe ulôn di
mideuen prang.
2 Gobnyan kheueh nyang tulông dan
nyang bila ulôn,
nyang peuseulamat ulôn di
teumpat ulôn meupayong.
Gobnyan peulindong ulôn, dan
teumpat ulôn peuaséng droe,
bansa-bansa nyang laén
geupeutaklok ubak ulôn.

3 TUHAN, peu kheueh manusia,
sampoe Droeneueh kalon jihnyan?
Soe kheueh jihnyan sampoe
Droeneueh neupakoe jihnyan?
4 Manusia nyan lagée angén prôh,
dan lagée bubayang nyang liwat,
meunan kheueh udeb jih.

5 Ya TUHAN, neupeuhah kheueh
langét Droeneueh dan neutron
kheueh,
neucukéeh kheueh
gunong-gunong jeuet meuasab.
6 Neupeulheueh kheueh kilat
Droeneueh jeuet musoh habéh
crebre.
dan neutimbak kheueh aneuk
panah Droeneueh mangat
awaknyan yo meukot-kot.
7 Neu sunyueng kheueh jaroe
Droeneueh lam syeuruga,
dan neupeulheueh kheueh ulôn
nibak ié raya.
Neupeuseulamat kheueh ulôn nibak
kuasa ureuëng aséng
8 nyang harok bak haba sulet dan
galak bak meusulet,
dan ji meusumpah peuleusu.
9 Ulôn lôn meuca-e lagu nyang barô
keu Droeneueh, ya Allah,
dan lôn peutek keucapi sira
meuca-e.

144:3: Ayb. 7:17-18, Zab. 8:4

10 Droeneueh nyang bri meunang keu
raja-raja,
dan neupeubeubaih Nabi Daud
hamba Droeneueh.
11 Neupeusie kheueh ulôn nibak mata
peudeueng ureuëng zalem;
dan neupeuseulamat kheueh ulôn
nibak kuasa ureuëng aséng
nyang galak meusulet dan teumipée,
dan jimeusumpah peuleusu.

12 Seumoga aneuëk-aneuëk agam
geutanyoe yoh masa muda jih
lagée sinaman nyang teungoh
rayeuk.
Seumoga aneuëk-aneuëk inong
geutanyoe lagée taméh jeulita,
nyang teuhias di jeueb-jeueb
taméh meuligoe.
13 Seumoga gupok-gupok geutanyoe
peunoh meuasoe
deungon sigala bago hase bumoe.
Seumoga bubiri-bubiri nyang na di
padang geutanyoe
jitôh aneuëk meuploh-ploh ribée.
14 Seumoga leumô-leumô geutanyoe
meukeumang le
dan hana nyang gadôh atawa maté.
Seumoga hana teudeungoe le su
ureuëng kliek nyang pilu ngon
seungsara
nibak jalan-jalan banda geutanyoe.

15 Mubahgia kheueh bansa nyang
lagée nyan,
dan mubahgia kheueh umat nyang
Allah jih TUHAN!

Lagu seumujoe

145 Pujoe nibak Nabi Daud.

Ulôn keuneuk peu agong
Droeneueh, ya Allah lôn dan Raja
lôn,
dan lôn pujoe Droeneueh siumu
masa.
2 Tieb-tieb uroe ulôn keuneuk
meusyukoe ubak Droeneueh,
dan lôn peumulia Droeneueh
siumu masa.
3 Sabab TUHAN agong dan lumpah
teupujoe,
keubeusaran Droeneueh hana soe
ék seunom.

4 Tron meutron ureuëng laén teutab
jipujoe peue nyang Droeneueh
peubuet
dan jijak peusampoe keubeusaran
Droeneueh.
5 Awaknyan jijak peugah keuagongan
dan keumuliaan Droeneueh,
karya Droeneueh nyang luwa
biasa ulôn tanung.
6 Awaknyan jijak peusampoe
buet-buet Droeneueh nyang dahsyat,
keubeusaran Droeneueh ulôn
peumaklum.
7 Ureuëng laén jimeututoe keuhai
keuget Droeneueh
dan jimeuca-e keuhai Droeneueh
nyang ade.
8 TUHAN nyan peungaséh dan
peunyayang,
treb jiteuka beungéh dan sabe na
geunaséh.
9 Gobnyan murah até ubak soe
mantong,
dan geugaséh banmandum ubak
peue mantong nyang ka geucebta.

10 Banmandum nyang Droeneueh
cebta jipujoe Droeneueh, ya TUHAN,
banmandum umat Droeneueh
meusyukoe ubak Droeneueh.
11 Awaknyan jiagong keukuasaan
Droeneueh sibagoe Raja,
dan jicalitra kupeukasaan
Droeneueh,
12 mangat banmandum ureuëng
jiteupeue buet Droeneueh nyang
raya,
dan keurajeuen Droeneueh nyang
mulia dan seumarak.
13 Peumeurintahan Droeneueh teutab
siumu masa,
keukuasaan Droeneueh teutab
meuteun tron meutron.

TUHAN seutia ubak banmandum
janji Gobnyan,
Gobnyan peunoh geunaséh ubak
mandum nyang geupeugöt.
14 TUHAN geutulông ureuëng nyang
dalam keusosahan,
Gobnyan geupeudong ureuëng
nyang teutukui.

15 Banmandum makhluk udeb
jimeuharab ubak Droeneueh;
Droeneueh jok keu awaknyan
peunajoh óh trok bak watée.
16 Droeneueh nyang peupeunoh
banmandum peue nyang jipeureulée
lé awaknyan,
sampoe awaknyan hana kureueng
bahpi meusapeue pi.

17 TUHAN ade dalam peue mantong
nyang geupeubuet
dan peunoh gaséh dalam peue
mantong nyang geukeureuja.
18 Gobnyan tô that ubak ureuëng
nyang jimeuhôi Gobnyan,
dan jimeulakée ubak Gobnyan
deungon até nyang jujoe.
19 Gobnyan geupeu mangat até keu
ureuëng-ureuëng nyang taqwa;
Gobnyan geudeungoe awaknyan
meuhôi dan geupeuseulamat
awaknyan.
20 Gobnyan geulindong soemantong
ureuëng nyang cinta keu Gobnyan,
teuma ureuëng jeuhet banmandum
geupeubinasa.
21 Ulôn keuneuk pujoe TUHAN
sipanyang watée,
seumoga banmandum makhluk
Gobnyan jipujoe nan TUHAN
keu siumu masa.

Pujoe keu Allah nyang ba seulamat

146 Pujoe kheueh TUHAN!
Hai jiwa ulôn, pujoe kheueh
TUHAN!
2 Ulôn keuneuk pujoe TUHAN
simantong ulôn udeb
dan meuca-e keu Po teu Allah
simantong ulôn na.

3 Bék kheueh meuharab ubak
peunguasa,
ubak ureuëng nyang hana hase
jipeuseulamat manusia.
4 Meunyoe awaknyan maté,
awaknyan jigisa jeuet keutanoh;
bak uroenyan cit teuma peue
mantong reuncana awaknyan
habéh teusampôh sapan sapa.

5 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
jipeubangga TUHAN Allah jih
mantong,
dan na TUHAN Nabi Yakub nibak
droe jih sibagoe peunulông jihnyan.

6 Gobnyan nyang peujeuet langét dan bumoe,
laôt dan banmandum asoe jih;
Gobnyan teutab seutia siumu masa.
7 Gobnyan geubila hak ureuëng nyang keunong teugon,
dan geubri makheun keu ureuëng deuk.

TUHAN geupeulheueh bubena ureuëng lam rumoh glab,
8 dan geupeu jeuet ureuëng buta hase jikeumalon.
Gobnyan geupeudong ureuëng nyang reubah,
dan geugaséh keu ureuëng nyang jujoe.
9 Gobnyan geulindong ureuëng-ureuëng aséng;
Gobnyan geutulông inong balée dan aneuëk yatem ngon muntui,
teuma reuncana ureuëng jeuhet teutab geupeugagal.

10 TUHAN nyan na kheueh Raja keu siumu masa.
Hai Sion, Po teu Allah gata meukuasa siumu masa dan sigala abad.

Pujoe kheueh TUHAN!

Puja ngon pujoe keu Allah Nyang Mahakuasa

147 Pujoe kheueh TUHAN!
sabab jroh that teupujoe Gobnyan,
dan keubit galak keu teumeuca-e lagu seumujoe keu Gobnyan!
2 TUHAN geupeupuléh Yerusalem;
ureuëng-ureuëng nyang ka teuböih geupeuwoe lom teuma.
3 Gobnyan geupeupuléh ureuëng nyang ka patah até,
dan geubalot bubena luka-luka awaknyan.

4 Gobnyan nyang peuteuntée padubna jeumeulah bintang di langét ijo,
dan maséng-maséng bintang nyan Gobnyan boh nan.
5 Keubit raya dan hebat TUHAN geutanyoe,
keubijaksanaan Gobnyan hana teuhingga.
6 Gobnyan nyang peudong ureuëng nyang keunong teugon,
teuma ureuëng jeuhet Gobnyan nyang tiek ateueh tanoh.

7 Meuca-e kheueh deungon lagu puja ngon pujoe ubak TUHAN,
peumeuén kheueh keucapi keu Allah geutanyoe.
8 Gobnyan kheueh nyang lheueng awan di langét manyang;
Gobnyan nyang peutron ujeuen ateueh bumoe,
dan nyang peutimoh naleueng jitimoh di ateueh bukét.
9 Gobnyan nyang bri uempeuen keu beulatang,
dan keu aneuëk cicém gagak nyang meuciéb-ciéb jimeuhôi ma.

10 Keusukaan TUHAN bukon kheueh bak guda nyang teuga;
dan bukon cit teuma ubak peujuang nyang gagah beurani.
11 TUHAN harok ubak ureuëng nyang taqwa,
dan ubak ureuëng nyang teutab meuharab geunaséh ubak Gobnyan.

12 Pujoe kheueh TUHAN, hai Yerusalem!
Pujoe kheueh Allah gata, hai Sion!
13 Sabab Gobnyan nyang peukong pintoe-pintoe geureubang gata,
dan nyang bri beureukat keu peunduduek gata.
14 Gobnyan nyang jaga daerah gata jeuet teutab aman,
dan nyang peutroe gata deungon boh gandom nyang paleng gét.

15 Gobnyan nyang bri peurintah ubak bumoe,
dan haba Gobnyan bagaih that jipeubuet laju.
16 Gobnyan nyang peutron salju nyang putéh lagée gapeueh,
dan nyang peuhambo iémbon kreueh lagée abée.
17 Gobnyan nyang peutron ujeuen éeh lagée batée keurikée;

146:6: Kis. 4:24, 14:15

hana ureuëng nyang ék jiteun
nibak leupie ngon sijuek
nyan.
18 Dan ateueh peurintah Gobnyan éeh
nyan pi caye;
laju geuyueb angén, dan ié pih
laju ji ile.
19 Gobnyan nyang peusampoe peusan
Geuh ubak umat Gobnyan,
keuputosan dan huköm Gobnyan
keu umat nyang ka geupiléh.
20 Hai lagéenyan hana geupeubuet
ubak bansa-bansa laén,
awaknyan hana jituri ubak
huköm-huköm Gobnyan.

Pujoe kheueh TUHAN!

Langét dan bumoe, pujoe kheueh TUHAN!

148 Pujoe kheueh TUHAN!
Pujoe kheueh TUHAN, hai
banmandum asoe syeuruga!
Banmandum nyang tinggai di
teumpat nyang manyang, pujoe
kheueh Gobnyan!
2 Pujoe kheueh TUHAN hai
banmandum malaikat Gobnyan,
dan pujoe kheueh Gobnyan, hai
banmandum tantra syeuruga!

3 Pujoe kheueh TUHAN, hai mata uroe
ngon buleuen,
dan pujoe kheueh Gobnyan, hai
bintang-bintang nyang hu ble-ble
cahya!
4 Pujoe kheueh Gobnyan, hai langét
nyang paleng manyang,
dan pujoe kheueh Gobnyan, hai ié
nyang na di ateueh langét![v]

5 Bah kheueh awaknyan banmandum
jipujoe nan TUHAN,
sabab banmandum geupeujeuet
ateueh peurintah Gobnyan.
6 Gobnyan nyang peuteuntée teumpat
awaknyan maséng-maséng,
keuteutapan Gobnyan meulaku
keu siumu masa.[w]

7 Pujoe kheueh TUHAN, hai
banmandum asoe bumoe,
hai naga-naga laôt dan
banmandum samudra raya;
8 hai kilat dan ujeuen éeh, salju dan
awan,
angén kancang nyang jiturot
peurintah TUHAN!

9 Pujoe kheueh Gobnyan, hai
bukét-bukét dan gunong-gunong,
bak kayée nyang muboh
meubagoe rupa dan banmandum
gle;
10 banmandum beulatang peulara dan
beulatang kleut,
banmandum beulatang meulata
dan cicém-cicém!

11 Pujoe kheueh TUHAN, hai raja-raja
dan meubagoe bansa,
ureuëng bansawan dan
banmandum ureuëng mat
kuasa;
12 banmandum aneuëk muda ngon
aneuëk dara,
ureuëng tuha dan ureuëng muda.

13 Bah kheueh awaknyan banmandum
jipujoe nan TUHAN,
sabab nan Gobnyan leubeh agong
nibak banmandum nan;
keuagongan Gobnyan ék teuatasi
langét ngon bumoe.
14 Gobnyan ka geupeukong bansa
Geuh,
sampoe Gobnyan jipujoe-pujoe lé
umat Geuh,
Israel umat nyang paleng
geusayang.

Pujoe kheueh TUHAN!

Lagu seumujoe

149 Pujoe kheueh TUHAN!
Meuca-e kheueh lagu barô keu
TUHAN,
pujoe kheueh Gobnyan lamkawan
umat Geuh!
2 Meusuka cita kheueh hai Israel,
sabab Peucebta gata;
meugeumbira kheueh, hai
meududuek Sion sabab
Raja gata!

---

[v] *ié nyang na di ateueh langét:* Kalon Keuj. 1:6-7. [w] *Gobnyan ... siumu masa* atawa: Gobnyan ka geupeuteuntée teumpat awaknyan keu siumu masa, deungon peurintah nyang teutab teupeujak óh lheueh nyan teuma.

3 Pujoe kheueh nan Gobnyan
deungon meubagoe likak dan
tari,
dan pujoe kheueh Gobnyan
deungon keucapi dan rapa-i!

4 TUHAN geutung keu umat
Gobnyan;
Gobnyan geubri meunang keu
ureuëng nyang míyueb até.
5 Bah kheueh umat Allah meusuka ria
sabab keujayaan Gobnyan,
dan meuca-e geumbira simalam
suntok.
6 Bah kheueh awaknyan jipujoe Po
teu Allah deungon su nyang
meutaga,
sira jimat peudeueng nyang ka teu
asah
7 keu geubalaih bansa-bansa,
dan geuhuköm sukée-sukée bansa;
8 keu geubeuleunggu raja-raja,
dan geubôh ranté ubak bubena
peunguasa awaknyan;
9 keu teuhuköm bansa-bansa ateueh
peurintah Allah.
Nyan kheueh keumeunangan
umat nyang geugaséh.

Pujoe kheueh TUHAN!

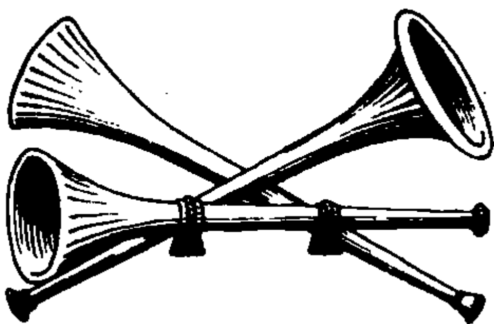
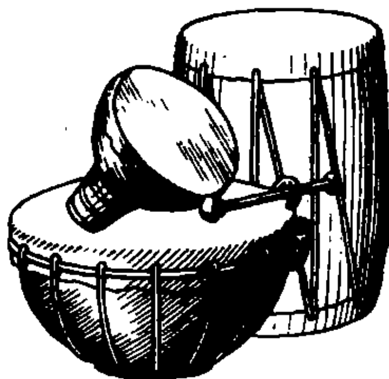
Pujoe kheueh TUHAN!

150 Pujoe kheueh TUHAN!

Pujoe kheueh Allah didalam Baét
Gobnyan!
Dan pujoe kheueh teunaga
Gobnyan di angkasa!
2 Pujoe kheueh Gobnyan sabab
buet-buet Gobnyan nyang peukasa.
Pujoe kheueh Gobnyan sabab
keuagongan Gobnyan nyang raya.

3 Pujoe kheueh Gobnyan deungon su
beureuguih,
pujoe kheueh Gobnyan deungon
gambus dan keucapi!
4 Pujoe kheueh Gobnyan deungon
rapa-i dan likak ngon tari,
dan pujoe kheueh Gobnyan
deungon keucapi dan suleng.
5 Pujoe kheueh Gobnyan deungon
ceracap nyang su meudeunteng,
dan pujoe kheueh Gobnyan
deungon su canang nyang
meudeuntang.
6 Bah kheueh banmandum makhluk
udeb jipujoe TUHAN.

Pujoe kheueh TUHAN!


Beureuguih, Rapa-i, Canang (150:3-5)

AMSAL

PEU INTAT HABA

Kitab *Amsal* na kheueh saboh kumpolan ajaran keuhai cara udeb nyang gét. Ajaran-ajaran nyan teupeugah u dalam bantuek peutuah, pribasa dan peupatah. Hai-hai nyang le lamkawan nyan meusangkot keuhai-hai nyang teuka lam udeb siuroe-uroe. Kitab nyoe teupeuphon deungon peuingat lagée nyoe, "Mangat meuteumé iéleumé peungeutahuan, ureuëng nyan harôh kheueh phon-phon that na rasa horeumat dan teumakot ubak TUHAN." Seulaén keuhai cara-cara udeb nyang jroh, kitab teupeurunoe ureuëng mangat jipeuguna pikeran nyang seuhat dan meusopan santon. Pribasa jih le that nyang teutunyok padub na lhôk jih peungeutahuan gurée-gurée Israel bak jamén dilée keuhai sikeub dan tindakan ureuëng-ureuëng bijaksana lam keuadaan-keuadaan kateuntée. Peutuah-peutuah nyan meusangkot ubak meubagoe bideueng, jitamong cit keunan hubongan dalam keuluwarga, urusan dagang, sopan santon dalam peugaulan, peureulée teukuasa droe. Seulaén nibaknyan, kitab nyoe le cit teupeugah keuhai sifeuet-sifeuet nyang jroh, lagée miseu jih: miyueb até, saba, jihareuga ureuëng gasien dan seutia ubak rakan.

Asoe jih

Hikeumat teuagongkan 1:1–9:18
Peutuah-peutuah Nabi Sulaiman 10:1–29:27
Tutoe-tutoe haba Agur 30:1-33
Tutoe-tutoe haba Lemuel 31:1-9
Pujoe keu peurumoh nyang meubudoe basa 31:10-31

Yuem peutuah-peutuah Nabi Sulaiman

1 Nyoe kheueh peutuah-peutuah nibak
Nabi Sulaiman, aneuëk Nabi Daud,
raja Israel.
2 Tujuan jih na kheueh keuteutulông
ureuëng mangat jiteupeue pakriban beujeuet
keu ureuëng bijaksana, dan teuteupeue tata
teureuteb udeb meunan cit hase teumeu-
phom ungkapan-ungkapan nyang teuseume
makna nyang lhôk. 3 Peutuah-peutuah nyoe
teupeurunoe pakriban ureuëng hase udeb
deungon bijaksana, jujoe, ade dan beuna.
4 Ureuëng nyang hana peungalaman geu-
peuruno trok ubak ureuëng nyan na pikeran
nyang tajam, dan ureuëng muda geupeuruno
mangat hase jeuet keu ureuëng carông dan
hase jiseumike seucara dewasa. 5 Deungon
na peutuah-peutuah nyoe di ureuëng bijak-
sana pi meutamah peungeutahuan gobnyan,
dan ureuëng nyang ka meupeundidekan teu-
ma meuteumé bimbéngan. 6 Deungon na
nyang lagée nyan awaknyan ka hase geu-
seunom makna nyang teusöm nyang na di-
dalam peutuah dan geumeuphom tutoe haba
ureuëng bijaksana dan masalah-masalah
nyang jitanyong lé awaknyan.

Naseuhat keu kawöm muda

7 Keu meuteumé iéleumé seujati, nyang
phon-phon that harôh na rasa horeumat dan
teumakot ubak TUHAN. Ureuëng bangai ha-
na jihareuga hikeumat dan hana teuma jitem
teupeuruno.
8 Simak kheueh peue nyang geupeugah
lé ayah dan ma gata ubak gata, aneuëk ulôn,
9 sabab peue-peue nyang geupeuruno lé
awaknyan keu gata jeuet keumeutamah pi-e
jroh gata lagée hiasan ulée dan taloe takue
keu teupeu lagak ruman gata.
10 Meunyoe ureuëng meudesya jibujuk
gata, aneuëk ulôn, bék kheueh gata turot bu-
juk awaknyan. 11 Meunyoe awaknyan jipeu-
gah, "Jak, geutanyoe tajak mita ureuëng
nyang paran gobnyan. Keu gura-gura, jak
geutanyoe taseurang ureuëng nyang hana
meusalah. 12 Jinoenyoe awaknyan udeb lam
keuadaan seunang dan seuhat, teuma singoh
awaknyan jeuet keu ureuëng lagée siteungoh
maté. 13 Tacok barang-barang awaknyan

1:1: 1Raj. 4:32 **1:7:** Ayb. 28:28, Zab. 111:10, Ams. 9:10

nyang meuyuem, mangat rumoh geutanyoe
peunoh meuasoe deungon hareuta nyang teu-
reupah. 14 Jak seutôt keunoe! Eunteuk hase
nyang tacue nyan ta weuk beu ade!"
15 Bék kheueh taseutôt deungon
ureuëng-ureuëng nyang na lagée nyan, hai
aneuëk ulôn! Tapeujiôh nibak ureuëng
nyan. 16 Awaknyan hana hase tinggai seu-
ngab sigohlom buet nyang jeuhet jikeureuja.
Awaknyan meuheut bubagaih-bagaih keu-
neuk poh maté. 17 Dicicém pih hana jita-
mong lam taron nyang teuteun meureuntang
dikeue mata jih, 18 teuma di ureuëng nyang
jeuhet nyan jiteun taron keu droe jih keu-
droe – taron nyang teuma teupeuceulaka
awaknyan. 19 Keubit that, ureuëng-ureuëng
nyang mita nafeukah deungon cara jeuhet
teuma jibayeue deungon nyawöng jih keu-
droe.

Su hikeumat

20 Deungoe kheueh! Hikeumat jimeuhôi
dijrot-jrot dan jikuk-kuk sira jikliek-kliek
didalam padang ngon blang! 21 Jimeuhôi
di babah-babah pintoe geureubang dan di
teumpat-teumpat nyang ramé:
22 "Hai ureuëng-ureuëng beubal! Trok
án pajan gata teutab lagée nyan? Pajan trok
watée jih gata tapiôh tapeubeuah peungeu-
tahuan dan tatulak peulajaran? 23 Deungoe
kheueh ulôn watée ulôn sapa gata, teuma
keu gata teuma ulôn peugah asoe até lôn dan
ulôn peurunoe peungeutahuan ulôn. 24 Gata
ka ulôn tawök, teuma gata tulak dan hana
tapako. 25 Banmandum naseuhat ulôn gata
peujayéh dan nyang ulôn teugah gata tulak.
26 Lé sabab nyan, meunyoe gata meuteumé
bala, ulôn teuma lôn peukém gata. Meunyoe
gata jiteuka teumakot, ulôn teuma lôn hina
gata. 27 Nyoe, ulôn teuma lôn hina gata
gundah dan meudeurita sabab kakeunong lé
beuncana nyang teuka lagée angén badée
raya. 28 Bak watéenyan gata tatawök ulôn,
teuma nyang gata hôi nyan hana ulôn seuôt.
Gata tamita ulôn homantong teuma nyang
gata mitanyan teutab hana meurumpok deu-
ngon ulôn. 29 Gata lagée ureuëng nyang
hántom meuteumé deungon iéleumé peu-
ngeutahuan, dan beu-o gata taát ubak
TUHAN. 30 Gata hántom tatem teurimong
bah meubacut pi naseuhat-naseuhat ulôn
atawa tasimak ubak nyang ulôn teugah.
31 Lé sabab nyan, gata teuma tarasa keudroe
akibat nibak buet-buet gata dan reuncana-
reuncana gata nyang brok. 32 Ureuëng
nyang hana peungalaman ureuëng nyan teu-
ma maté sabab jipeujayéh ulôn, dan ureuëng
bangai teuma hanco sabab hana jipako keu
ulôn. 33 Teuma ureuëng nyang jideungoe
ulôn jihnyan teupeulara. Ureuëng nyan udeb
deungon aman hana peureulée meurasa teu-
makot."

Faidah meunyoe na hikeumat

2 Teurimong kheueh ajaran-ajaran ulôn,
hai aneuëk ulôn, dan ingat kheueh sabe
naseuhat-naseuhat ulôn keu gata. 2 Gata si-
mak kheueh peue nyang bijak sana dan
useuha gata peuphom atra nyan. 3 Nyoe,
aneuëk ulôn, useuha kheueh mangat na pi-
keran nyang tajam dan talakée kheueh
peungeurtian. 4 Mita kheueh nyan lagée
ureuëng mita méuh, dan tiyeub kheueh nyan
lagée ureuëng tiyeub hareuta nyang na dida-
lam tanoh. 5 Deungon na lagée nyan gata
teuma tateupeue peue areuti jih teumakot
ubak TUHAN dan gata teuma meuteumé peu-
ngeutahuan keuhai Po teu Allah. 6 TUHAN
kheueh nyang bri hikeumat; nibak Gobnyan
kheueh manusia meuteumé peungeutahuan
dan peungeurtian. 7 Keu ureuëng nyang ju-
joe hana meucila, geubri peutulôngan dan
peulindongan. 8 TUHAN geujaga ureuëng-
ureuëng nyang peubuet ade, dan geulindong
ureuëng nyang cinta ubak Gobnyan.
9 Meunyoe gata taseutôt ulôn, gata
tateupeue peue nyang ade, jujoe dan jroh.
Gata tateupeue cit teuma pakriban cara jih
gata harôh udeb. 10 Gata teuma jeuet keu
ureuëng nyang bijaksana, dan peungeuta-
huan gata teuma teupeumangat até gata.
11 Peungeurtian dan ceureudek gata teuma
peulindong gata, 12 dan teutam gata mangat
bék seutôt cara udeb nyang hana gét, dan
teupeujiôh droe gata nibak ureuëng-ureuëng
babah jih kutoe ngon jeuhet. 13 Awaknyan
hana jitem seutôt cara udeb nyang gét;
awaknyan jicok rot nyang seupôt dan peu-
noh deungon desya. 14 Awaknyan teuma
meuteumé mangat nibak buet awaknyan
nyang jeuhet. 15 Awaknyan jeuhet dan cara
udeb awaknyan sirong.
16 Gata, aneuëk ulôn, teuma hase tatulak
bujukan awaknyan nyang jeuhet nyang ji-
useuha jipakat gata deungon tutoe haba
nyang maméh. 17 Inong nyan hana seutia
ubak lakoe jih dan ka jituwo janji droe jih
ubak Allah. 18 Meunyoe gata tajak u rumoh

1:20-21: Ams. 8:1-3

jihnyan saban cit gata teungoh tajak ubak
maté. Tajak keudeh saban cit deungon tajak
u teumpat ureuëng maté. 19 Ureuëng nyang
ka jijak ubak gobnyan hana nyang jijak ubak
rot keu-udeban. 20 Lé sababnyan, hai aneuëk
ulôn, taseutôt kheueh teuladan ureuëng
nyang jroh, dan udeb kheueh meunurot keu-
heundak Po teu Allah. 21 Sabab, ureuëng
nyang udeb meunurot keuheundak Po teu
Allah, nyan kheueh ureuëng jujoe até, awak-
nyan kheueh nyang tinggai di nanggroe
nyang ka geupeujanji lé TUHAN. 22 Teuma,
ureuëng jeuhet dan meudesya geu-geulawa
uluwa lé Po teu Allah nibak nanggroe nyan,
lagée naleueng nyang teulot nibak tanoh.

Naseuhat keu ureuëng muda

3 Bék kheueh tuwoe gata deungon peue
nyang ka ulôn peurunoe keu gata, hai
aneuëk ulôn. Ingat kheueh sabe ubak peu-
rintah ulôn, 2 mangat umu gata panyang dan
udeb gata pih seujahteura. 3 Bah kheueh
gata teutab peucaya dan seutia ubak Po teu
Allah meunan cit seusabe gata. Ingat kheueh
nyan dan takeubah kheueh lam até gata,
4 mangat gata geugalak dan geuhareuga lé
Po teu Allah dan manusia.
5 Peucaya kheueh ubak TUHAN deungon
sipeunoh até gata, dan bék kheueh gata
peubangga peungeurtian gata keudroe.
6 Ingat kheueh ubak TUHAN ateueh peue
mantong nyang gata peubuet, dan Gobnyan
teuma geutunyok keu gata keuhai udeb
nyang leubeh sampoereuna. 7 Bék kheueh
gata anggab droe gata leubeh carông nibak
nyang seubeuna jih; taát kheueh ubak
TUHAN dan peujiôh kheueh nyang jeuhet.
8 Buet gatanyan teuma jeuet keu ubat nibak
gata nyang teupeupuléh badan gata dan teu-
peuseugar baten gata. 9 Horeumat kheueh
TUHAN deungon jalan tapeuseumah keureu-
beuen nyang leubeh gét nibak peue mantong
hareuta gata dan hase tanoh gata, 10 teuma
gupok-gupok gata peunoh deungon gan-
dom, dan ié anggô gata teuma meulimpah-
limpah sampoe hana seb teumpat keu teu-
keubah ié anggô nyang le nyan.
11 Meunyoe TUHAN geuheuntam gata,
hai aneuëk ulôn, teurimong kheueh nyan
sibagoe peuingat keu gata, dan bék kheueh
até gata meuhôb deungon geupeubuet ateu-
eh gata nyang lagée nyan. 12 TUHAN geuseu-
nuét ureuëng nyang geucinta nyan, saban cit
lagée sidroe ayah geuseunuét aneuëk gob-
nyan nyang lumpah geugaséh. 13 Meu-
untông that ureuëng nyang jeuet bijaksana
dan meuteumé peungeurtian. 14 Untông jih
leubeh raya nibak peue nyang jiteumé nibak
pirak, dan leubeh meuyuem nibak méuh.
15 Hikeumat jih leubeh meuhareuga nibak
batée peumata; banmandum nyang gata la-
kée hana nyang hase jipeusaban deungon
nyan. 16 Hikeumat nyang teubri keu gata na
kheueh umu nyang panyang, kaya dan
horeumat. 17 Hikeumat udeb gata seunang
ngon mangat dan seujahteura. 18 Ureuëng
nyang jimumat kong that ubak hikeumat
teuma jirasa udeb nyang seujati dan bahgia.
19 Deungon hikeumat, TUHAN
geucebta bumoe;
deungon akai budo Gobnyan
geuleueng langét nibak teumpat
Gobnyan.
20 Deungon iéleumé peungeutahuan
Gobnyan laju geupeugöt
kulam-kulam mata ié di miyueb
tanoh beukah dan laju ji ile ié nyan
meunan cit deungon awan
dilangét jiro ié ujeuen u ateueh
bumoe.
21 Sabab nyan, tamumat kheueh ubak
hikeumat dan ubak peutimbangan nyang
paih, hai aneuëk ulôn! Bék sagai-sagai atra-
nyan tapeuleuh le, 22 teuma udeb gata teu-
peulara – indah dan mangat ngon seunang
hana teukira. 23 Gata teuma tajak deungon
aman, dan hana meugantoh. 24 Gata teuma
tajak éh deungon hana teurasa teumakot,
gata ta teungét meuseuneunya simalam beu-
ngoh hana nyang peukaru gata. 25 Hana peu-
reulée gata teumakot keuhai bala nyang
teuka deungon hana teusangka-sangka lagée
angén badée, nyang jilanda ateueh ureuëng-
ureuëng jeuhet. 26 TUHAN teuma geujaga
gata. Gobnyan hana geupeubiyeu gata meu-
suruek u dalam jeunieb.
27 Meunyoe gata na keumampuan keu
tapeubuet nyang jroh ateueh ureuëng nyang
peureulée ubak keubaiékan gata, bék kheu-
eh gata tulak keu gata peubuet hai nyang
jilakée nyan. 28 Bék kheueh tayue seusabe
gata jipreh sampoe óh singoh beungoh,
meunyoe bak saát nyoe gata hase tatulông
jihnyan. 29 Bék kheueh gata reuncana
sapeue-peue nyang hase teupeurugo seusabe
gata nyang tinggai rab deungon gata dan
jipeucaya ubak gata. 30 Bék meudakwa deu-
ngon hana sabab ngon sidroe-droe ureuëng

3:4: Luk. 2:52 3:7: Rm. 12:16 3:11: Ayb. 5:17 3:11-12: Ibr. 12:5-6 3:12: Why. 3:19

nyang ureuëng nyan hántom na jipeubuet
salah keu gata. 31 Bék kheueh picek até gata
keu ureuëng nyang jipeuguna keukeurasan,
dan bék taturot pi-e ureuëng nyan. 32 Sabab
TUHAN geubanci keu ureuëng nyang jipeu-
buet jeuhet, teuma Gobnyan krab deungon
ureuëng nyang teupat udeb jih. 33 TUHAN
geukutok ureuëng jeuhet, teuma geubri beu-
reukat keu rumoh ureuëng nyang taát ubak
Gobnyan. 34 TUHAN geubanci keu ureuëng
nyang manyang até, teuma geubri beureukat
keu ureuëng nyang miyueb até. 35 Ureuëng
bijaksana teuma meutamah harôm nan jih,
seudangkan ureuëng bangai seumaken teu-
cela.

Laba nyang jiteumé nibak hikeumat

4 Hai aneuëk-aneuëk ulôn, deungoe
kheue naseuhat ureuëng syiek gata!
Simak kheueh nyan, teuma gata jeuet keu
ureuëng áréh. 2 Nyang ulôn peurunoe keu
gata nyoe gét, sabab nyan bék kheueh gata
anggab phui ubak gobnyan. 3 Watée ulôn
mantong ubit, aneuëk tunggai ureuëng syiek
ulôn, 4 ulôn geupeuruno lé ureuëng syiek
lôn. Gobnyan geupeugah lagée nyoe, "Ingat
kheueh ubak naseuhat-naseuhat ulôn, bék
kheueh sagai-sagai gata tuwoe. Peujak
kheueh peue nyang ulôn bri peutunyok,
mangat udeb gata bahgia. 5 Beujeuet kheueh
keu ureuëng nyang bijaksana dan carông!
Ingat kheueh sabe ubak naseuhat-naseuhat
ulôn dan bék kheueh taböih jiôh-jiôh."
6 Hareuga kheueh hikeumat, teuma hikeu-
mat teulindong gata; cinta kheueh jihnyan
teuma jihnyan teutab geucinta gata mangat
teutab aman. 7 Hai nyang peunteng nyang
harôh gata peubuet phon-phon that na kheu-
eh ta useuha beujeuet keu ureuëng bijaksa-
na. Peue mantong nyang gata tiyeub, nyang
phon na kheueh gata useuha beumeuteumé
peungeurtian. 8 Seuôn kheueh hikeumat,
teuma gata jipeumulia lé Gobnyan. Wa
kheueh jihnyan, teuma jihnyan geupeuteuka
horeumat keu gata. 9 Gobnyan teuma geubri
keu gata keunarang bungöng nyang gét keu
jeuet mahkota gata.
10 Deungoe kheueh ulôn, hai aneuëk
ulôn! Simak kheueh beu jroh-jroh naseuhat
ulôn nyoe, teuma umu gata panyang.
11 Ulôn ka lôn peurunoe hikeumat keu gata
dan lôn tunyok cara udeb nyang beuna.
12 Meunyoe gata udeb nyang lagéenyan,
teuma gata hana teuhalang watée tajak, dan
hana meugantoh watée taplueng. 13 Ingat
kheueh sabe keu ajaran nyang ka tateuri-
mong nibak ulôn. Jaga kheueh nyan beugöt-
göt, sabab deungon ajaran nyan gata teuma
meuhase. 14 Bék taseutôt cara udeb ureuëng
jeuhet, dan bék teuma tacuntoh buet-buet
awaknyan. 15 Bék kheueh gata peupeunoh
peuratian gata keu awaknyan. Peujiôh kheu-
eh awaknyan dan tajak kheueh laju!
16 Ureuëng jeuhet hana hase jiéh sigohlom
jiteumé peubuet buet nyang brok. Dan
awaknyan hana teungét sigohlom jipeuceu-
laka ureuëng laén. 17 Keujeuhetan dan keu-
keujaman na kheueh lagée peunajoh dan ié
jieb nibak awaknyan.
18-19 Rot ureuëng jeuhet seupôt lagée
seupôt malam nyang gulita. Awaknyan
meugantoh dan reubah hana soe teupeue.
Seubalek jih, rot nyang geujak lé ureuëng
jroh na kheueh lagée jiteubiet mata uroe;
maken treb maken trang, akhé jih ka trang
peungéh meuble-ble.
20 Simak kheueh haba ulôn nyoe! Dan
deungoe kheueh naseuhat ulôn. 21 Bék
kheueh tatiek nyan, teuma takeubah kheueh
lam até gata. 22 Ureuëng nyang jipeuphom
nyan teuma udeb dan jeuet keu seuhat. 23 Ja-
ga kheueh até gata beugöt-göt, sabab até
gata nyan kheueh nyang peuteuntée rot udeb
gata. 24 Bék kheueh tacuba-cuba gata meu-
tutoe deungon nariet nyang sulet dan hana
beutôi. Peujiôh kheueh nariet beurakah
nyang sulet dan tutoe haba nyang meukeu-
sut jih gata peusisat ureuëng laén. 25 Bah
kheueh ruman gata meucahya sibagoe tanda
keujujoran até gata; hana peureulée gata
meulakon siulah-ulah na udeueng dilikot
batée. 26 Pike kheueh beugét-gét sigohlom
tapeubuet, teuma gata meuhase peue man-
tong nyang gata useuha. 27 Peujiôh kheueh
nyang jeuhet, dan udeb kheueh deungon
jujoe. Dan bék kheueh meusigopih meusim-
pang nibak rot nyang beuna.

Peuingat keu nyang peubuet zina

5 Aneuëk ulôn, deungoe kheueh ulôn!
Simak kheueh keubijaksaan ulôn dan
peungeurtian nyang ulôn peurunoe keu gata,
2 mangat gata tateupeue pakriban harôh taba
droe dan tameututoe lagée ureuëng nyang na
iéleumé. 3 Inong jeuhet,[a] babah jih maméh
lagée meulisan dan tutoe haba jih meumikat

---

[a] *Inong jeuhet* atawa: peurumoh ureuëng laén.

3:34: Yak. 4:6, 1Ptr. 5:5 **4:26:** Ibr. 12:13

até, 4 teuma meunyoe banmandum nyan ka
seuleusoe, nyang na tinggai na kheueh
nyang phet dan deurita. 5 Gata geuhila u
dalam donya ureuëng maté; rot nyang teujak
teupeukeu ubak mawöt. 6 Jihnyan hana teu-
tab nibak rot nyang teupeukeu ubak udeb;
deungon hana jiteupeue bahwa jihnyan ka
meusimpang nibak rot nyan.
7 Sabab nyan, hai aneuëk-aneuëk ulôn,
deungoe tutoe haba lôn dan bék kheueh gata
peubiyeu meunan mantong. 8 Peujiôh kheu-
eh ureuëng inong nyang lagée nyan! Dan
rumoh jih pih bék gata peuto. 9 Meunyoe
gata meungon ngon inong nyan, gata teuma
gadôh keuhoreumatan gata dan nyawöng
gata teuma teutarek bak watée gata mantong
muda lé ureuëng nyang hana rasa gaséh
sayang. 10 Hareuta keukayaan gata teuma
habéh jipajoh lé ureuëng laén, dan hase
jeuréh payah gata jeuet keu atra milék
ureuëng laén nyang hana gata turi. 11 Akhé
jih gata jiteuka tunu, meunyoe tuboh gata ka
habéh jipajoh lé peunyakét. 12 Laju gata
geupeugah, "Ah, keupeue lôn banci keu
naseuhat? Dan pakon ulôn hana lôntem ji
teugah? 13 Ulôn hana lôntem deungon
gurée-gurée lôn dan hana lôntem lôn
seutôt gobnyan. 14 Hana teusangka-sangka
ulôn nyoe ka[b] hana yuem dimata masyara-
kat."
15 Lé sababnyan, beuseutia dan tagaséh
kheueh keu peurumoh gata keudroe dan
tabri kheueh cinta keubino gata mantong.
16 Hana guna gata mita nekmat nibak
ureuëng nyang bukon peurumoh gata.
17 Nekmat nyan khusos keu gata dan peuru-
moh gata, kon deungon ureuëng laén. 18 Sa-
bab nyan, bahkheueh gata beumeubahgia
deungon peurumoh gata keudroe; mita
kheueh nekmat nibak aneuëk dara nyang ka
gata meugatib – 19 aneuëk dara nyang lagak
jeulita dan lincah lagée rusa. Bah kheueh
tuboh jih nyang lagak nyan sabe lam keua-
daan pungoe gila dan asmara jih sampoe
teumaböк-maböк gata. 20 Keupeue guna
meuheut keu inong laén, hai aneuëk ulôn?
Keupeue gata meumukah deungon inong
dajéue? 21 TUHAN deuh geukalon peue
mantong nyang jipeubuet lé manusia. Ho
mantong manusia nyan jijak TUHAN teutab
geukawai. 22 Desya ureuëng jeuhet lagée
jeunieb peurangkab nyang teucarueh
ureuëng nyan keudroe. 23 Jihnyan maté sa-
bab hana jiteurimong naseuhat. Sabab ba-
ngai nyan nyang ba jihnyan ubak hanco.

Naseuhat-naseuhat laén

6 Aneuëk ulôn, mungken gata na tameu-
janji ubak sidroe-droe ureuëng keugata
tanggong utang jih. 2 Dan jeuet mantong
gata ka meucarueh deungon tutoe haba gata
dan teupeurangkab deungon janji gata keu-
droe. 3 Meunyoe beutôi meunan, aneuëk
ulôn, gata kana lam keukuasaan ureuëng
nyan. Teuma nyoe kheueh cara jih mangat
gata hase tateubiet: bubagaih gatajak ubak
ureuëng nyan; lakée kheueh deungon peu-
noh harab mangat jihnyan jitem peuleueh
gata. 4 Bék kheueh tajak éh ilée, dan bék
tapiôh hék. 5 Peuleueh kheueh droe gata
nibak peurangkab nyan lagée cicém atawa
rusa jipeuleueh droe nibak ureuëng let.
6 Ureuëng beu-o harôh jikalon cara
udeb sidom dan jimeurunoe nibak sidom
nyan. 7 Sidom hana peumimpén, hana teu-
ma peunguasa dan nyang kawai, 8 teuma
teungoh mantong musém keumeukoh di
sidom-sidom nyan jipeusapat beukai keu
jikeubah watée teuka musém deuk. 9 Sam-
poe ánpajan sibeu-o nyan jitem éh? Dan
pajan kheueh jihnyan jitem beudôh?
10 Jihnyan jiduek mantong deungon jaroe
lam pangkée sira jipiôh, dan laju jipeugah,
"Ah, ulôn jak éh sikeujab, ulôn teungéut
that mata." 11 Teuma, watée jihnyan
teungoh teungéut nibak teumpat éh, jih-
nyan laju teuka lé bala kureueng atra dan
gasien nyang teuka lagée peurampok meu-
sinjata.
12 Ureuëng jeuhet dan ureuëng kureu-
eng aja jimeusulet dipat-pat mantong. 13 Jih-
nyan jimeuén mata dan jipeugöt isyarat keu
teumipée. 14 Pikeran jih nyang brok ka peu-
noh deungon reuncana jeuhet dan jipeuteu-
ka dakwa meudakwa dipat-pat mantong.
15 Banmandum nyan na kheueh rhot ubak
sabab keuceulakaan nyang rhot ateueh droe
jih keudroe deungon hana teusangka-
sangka, dan jihnyan hanco banmandum.
16-19 Na tujoh boh peukara nyang geu-
banci lé TUHAN dan hana jeuet geupeubiyeu
meunan mantong:

Sikeub nyang sombong,
babah nyang peugah haba sulet,
jaroe nyang jipoh maté ureuëng
nyang hana meusalah,

---

[b] *Hana ... ka* atawa: Ulôn rab.
6:10-11: Ams. 24:33-34

utak nyang jireuncana hai-hai nyang
jeuhet,
gaki nyang bagaih-bagaih jijak ubak
buet nyang jeuhet,
saksi nyang hana jipiôh-piôh
jimeusulet,
dan ureuëng-ureuëng nyang
jipeuteuka musoh lamkawan rakan
deungon rakan.

Peuingat keu peuzina

20 Aneuëk ulôn, tapeubuet kheueh laju
peue nyang geupeurintah lé ureuëng syiek
gata, dan bék tuwoe ubak peue nyang ka
geunaseuhat lé ma gata. 21 Ingat kheueh
sabe ubak tutoe haba gobnyan dan takeubah
kheueh nyan lam até. 22 Ajaran-ajaran gob-
nyan teubimbéng gata nibak rot ueh raya,
nyang jaga gata óh watée malam, dan nyang
bri peutunyok nibak gata óh watée gata
tabeudôh. 23 Peutunyok-peutunyok nyang
teuka nibak ureuëng syiek gata na kheueh
lagée panyöt tanglong nyang hu trang meu-
cahya; geuteugah gata na kheueh teutunyok
keu gata pakriban cara udeb nyang jroh.
24 Deungon na nyang lagéenyan gata ka
geupeujiôh nibak ureuëng-ureuëng inong
jeuhet, dan nibak jirayu nyang meubisa keu
peurumoh ureuëng laén. 25 Bék kheueh gata
teugoda lé ceudah dan lagak ureuëng nyan,
dan bék kheueh teupikat deungon mata
awaknyan nyang peurayu. 26 Inong jeuhet si
tukang mukah hase teusiwa deungon bu
saboh pireng, teuma meunyoe meumukah
deungon peurumoh gob harôh teubayeue
deungon nyawöng.[c]

27 Peu kheueh na ureuëng nyang hase
jiwa apui deungon hana tutong bajée jih?
28 Dan peu kheueh na ureuëng nyang hase
jigilo ngéue apui deungon hana tutong gaki
jih? 29 Banmandum nyan saban bahya
jih lagée meumukah deungon peurumoh
ureuëng laén. Soemantong nyang peubuet
nyan hana teupeusie nibak huköman.
30 Meunyoe ureuëng jijak cua peunajoh,
bahpi sabab deuk, ureuëng nyan teuma teu-
hina. 31 Dan meunyoe ureuëng nyan keu-
nong drob ureuëng nyan harôh jibayeue lom
tujoh goe lipat; deungon nyan ureuëng nyan
harôh gadôh banmandum hareuta milék jih
keudroe. 32 Teuma pakriban kheueh deu-
ngon ureuëng agam nyang meuzina?
Ureuëng nyan ka jireuloh droe jihnyan
keudroe! Bangai that-that ureuëng nyan!
33 Ureuëng nyan teuma teuseuksa dan jihi-
na. Nan jihnyan teuma ka kutoe sampoe
siumu masa. 34 Sabab, deungon na nyang
jipeubuet lagée nyan lakoe ureuëng inong
nyan ka jeuet keu ureuëng ceumuru, sampoe
beungéh silakoe nyan meutamah-tamah ju.
Dan meunyoe jihnyan jibalaih dam, nibak
ureuëng nyan ka hana le rasa gaséh sayang.
35 Ureuëng nyan hana hase teubujuk deu-
ngon péng; hadiah nyang le sidub toh man-
tong hana hase teupeureuda beungéh
ureuëng nyan.

7 Ingat kheueh tutoe haba ulôn, hai
aneuëk ulôn, dan bék tuwoe ubak peue
nyang ka ulôn peugah bak gata. 2 Seutôt
kheueh ubak naseuhat-naseuhat ulôn ma-
ngat gata udeb bahgia. Dan taseutôt kheueh
ajaran ulôn beujroh-jroh lagée gata jaga
aneuk mata keudroe. 3 Ingat kheueh ubak
ajaran-ajaran nyang ka ulôn peurunoe nyan,
dan takeubah kheueh lam até sanubari gata.
4 Anggab kheueh hikeumat sibagoe syedara
gata dan peungeutahuan sibagoe sahabat
gata nyang paleng rab nibak gata. 5 Deu-
ngon hikeumat teuma teupeujiôh gata nibak
ureuëng inong jeuhet, nibak ureuëng inong
nyang meurayu deungon tutoe haba nyang
maméh.

Inong jeuhet

6 Bak siuroe ulôn kalon rot tingkab ru-
moh lôn. 7 Deuh laju ulôn ngieng ramé that
aneuëk muda nyang mantong ijo-ijo; teuma
khusos jih ulôn ngieng sidroe nyang bangai
lamkawan awaknyan. 8-9 Óh seupôt uroe
watée jih karab malam, aneuëk muda nyan
lôn ngieng jijak-jak tô deungon tikongan
nibak rot nyang teujak ubak rumoh sidroe
ureuëng inong. 10-12 Ureuëng inong nyan na
kheueh sidroe inong nyang hana ék jiduek
di rumoh. Siat-at inong nyan ka deuh bak
binéh rot, óh lheuehnyan ka leumah teuma
nibak binéh padang, atawa jidong sira jipreh
nibak simpang rot. Peurangoe jih beurani
that dan hana jiteupeue malée. Óh lheueh-
nyan ulôn kalon inong nyan jiteubiet deu-
ngon peukayan inong lunte, laju jipeurab
ubak aneuëk muda nyang bangai nyan deu-
ngon reuncana nyang lisyek. 13 Inong nyan
laju jiwa aneuëk mudanyan sira jicöm. Deu-
ngon hana malée laju jipeugah, 14 "Uroe-
nyoe ulôn harôh lôn bayeue kaôy lôn, dan

---

[c] *Inong jeuhet ... nyawöng* atawa: nyang jimita lé inong jeuhet na kheueh saboh pingan bu, teuma nyang jipeulet lé inong nyang ka na lakoe na kheueh nyawöng nyang paleng meuyuem.

keu nyan ulôn ka lheueh lôn peuseumah
keureubeuen. 15 Nyang kheueh sabab jih
ulôn teubiet keulôn mita gata, mangat gata
tamakheun di rumoh lôn. Jinoenyoe ka meu-
rumpok ulôn deungon gata! 16 Teumpat éh
ulôn ka lôn peungui deungon ija sipre nyang
meubagoe wareuna nibak nanggroe Meusé,
17 dan ka ulôn boh minyéuk mangat bée
mur, ceundana dan kayée maméh. 18 Jinoe,
jak geutanyoe ta meucumbu dan ta nekmat
asmara geutanyoe simalam suntok. 19 Lakoe
ulôn hana di rumoh, gobnyan teungoh geu-
jak u teumpat nyang jiôh. 20 Meusajan gob-
nyan péng le that geuba, dan hana geuwoe
lam dua aleuhad nyoe." 21 Meunan kheueh
cara jih inong jeuhet nyan jirayu peumuda
nyan deungon meubagoe rayuan nyang lum-
pah meumikat sampoe teugoda kheueh
aneuëk muda nyan. 22 Hana panyang pike
laju jiseutôt inong jeuhet nyan lagée leumô
jihue bak teumpat sie dan lagée ureuëng
huköman nyang teungoh jiba mangat jiteu-
rimong hukôm nyang teukeubah keu
ureuëng bangai; 23 sikeujab teuk aneuëk pa-
nah teuma teupeubeusôt lam até jih. Lagée
cicém jipo jijak ubak taron, meunan kheueh
peumuda nyan hana jisada bahwa nyawöng
jih teungoh teuancam.

24 Lé sababnyan, hai aneuëk-aneuëk
lôn, deungoe kheueh ulôn. Dan simak kheu-
eh kheueh naseuhat-naseuhat ulôn. 25 Bék
tapeubiyeu inong nyang lagéenyan jipikat
até gata; dan bék tajak tamita jihnyan, 26 sa-
bab jihnyan ka jipeuhanco udeb ureuëng
agam nyang le. Hana teu itong le jih nyang
ka binasa sabab lé inong nyan. 27 Meunyoe
teujak u rumoh inong nyan saban cit teucok
rot nyang panék ubak maté.

Lakée hikeumat

8 Deungoe, keubijaksanaan jimeuhôi-
meuhôi,
hikeumat teubeuôt su.
2 Geudong dibukét-bukét bak binéh
jalan,
dan nibak simpang-simpang rot
raya.
3 Dipintoe geureubang, bak rot
tamong u dalam banda,
disinan kheueh teudeungoe su
gobnyan.
4 "Hai, umat manusia, keu gata
deungoe lôn peugah;
tieb-tieb insan nyang na di ateueh
bumoe, simak kheueh nyang ulôn
tawök nyoe!
5 Gata nyang gohlom na peungalaman,
meurunoe kheueh mangat na
pikeran nyang tajam;
dan gata nyang beubal, meurunoe
kheueh mangat insaf.
6 Simak kheueh tutoe ulôn nyoe,
sabab banmandum teupat dan
mutu jih gét.
7 Nyang ulôn peugah, beutôi
banmandum,
sabab ulôn banci keu haba
sulet.[d]
8 Tutoe haba ulôn jujoe banmandum,
hana saboh pih nyang na
meupalet atawa salah.
9 Keu ureuëng malém, haba ulôn
nyoe beutôi,
nibak ureuëng nyang áreh, haba
ulôn nyan teupat.
10 Peuyuem kheueh naseuhat ulôn
leubeh nibak pirak nyang aseuli,
dan leubeh peu-peunteng kheueh
peungeutahuan leubeh nibak
méuh aseuli.

11 Ulôn kheueh hikeumat, leubeh
meuyuem nibak beulian;
hana hase teubandeng deungon
peue mantong nyang gata lakée.
12 Ulôn kheueh hikeumat; nibak ulôn
na peungeurtian,
keubijaksanaan dan
peungeutahuan.
13 teuhoreumat TUHAN nyang makna
jih teubanci keu nyang jeuhet;
dan ulôn hana galak
keusombongan dan keu angkohan.
Ulôn banci ubak tingkah laku nyang
jeuhet
dan tutoe haba tipée muslihat.
14 Ulôn kheueh nyang bri ilham.
Dan ulôn cit teuma nyang wujud
hainyan.
Ulôn ceureudek dan teuga teuma.
15 Raja-raja ulôn tulông mangat
geupeujak buet peumeurintah,
nyang mat kuasa ulôn tulông
jipeudong keuadelan.
16 Sabab jasa ulôn, bubena ureuëng
rayeuk dan bubena bansawan

[d] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *sulet;* meunurot naseukah Ibrani: jeuhet.
8:1-3: Ams. 1:20-21

jimat peurintah dan jipeubuet keuadelan.
17 Ulôn lôn gaséh keu awaknyan nyang galak keu ulôn;
nyang mita ulôn teuma meurumpok ngon lôn.
18 Nibak ulôn na teukeubah keukayaan meunan cit keuhoreumatan dan keumakmuran.[e]
19 Nyang gata teumé nibak ulôn leubeh nibak méuh aseuli;
dan leubeh meuyuem nibak pirak nyang aseuli.
20 Ulôn kuseutôt rot keuadelan,
ulôn bôt langkah bak jalan keujujoran.
21 Ureuëng nyang jigaséh keu ulôn, ulôn peujeuet keu ureuëng kaya;
dan ulôn peupeunoh rumoh jihnyan deungon hareuta beunda.

22 Ulôn geucebta lé TUHAN sibagoe nyang keu phon,
ulôn kheueh hase karya Gobnyan nyang paleng phon yoh masa ilée.
23 Ulôn geupeugét yoh phon that jeuet jamén,
yoh awaiphon, sigohlom bumoe geucebta.
24 Ulôn lahé sigohlom teucebta samudera raya,
sigohlom na asai mata ié.
25 Ulôn lahé sigohlom gunong-gunong geupeudong lé Gobnyan,
dan sigohlom bukét-bukét geupeudong lagée nyang kana,
26 sigohlom TUHAN geucebta bumoe dan padang-padang nyang kana,
dan sigohlom geucebta sigumpai tanoh nyang paleng phon.
27 Ulôn kalon keudroe watée langét geuleueng di manyang,
dan cakrawala geureuntang di ateueh laôt raya,
28 yoh watée TUHAN geukeubah di angkasa,
dan geupeuhah asai-asai samudera,
29 yoh watée Gobnyan geupeurintah ubak ié laôt
mangat bék jilewat ubak bataih-bataih nyang kana.
Disinan pih na ulôn teuka
yoh watée lapek bumoe geukeubah sinan.
30 Ulôn na di sampéng Gobnyan sibagoe aneuëk nyang paleng geusayang lé Gobnyan,
tieb-tieb uroe ulôn kheueh keubahgiaan Gobnyan;
sabe ulôn meuén-meuén dikeue Gobnyan.
31 Ulôn meuseunang-seunang di ateueh bumoe Gobnyan,
dan meurasa bahgia lamkawan manusia.

32 Lé sababnyan, deungoe kheueh ulôn, hai ureuëng muda!
Taturot kheueh peutunyok ulôn, teuma gata bahgia.
33 Teurimong kheueh peutuwah dan jeuet kheueh keu ureuëng bijaksana,
bék kheueh gata anggab phui hainyan.
34 Mubahgia kheueh ureuëng nyang jideungoe ulôn
nyang tieb-tieb uroe jiduek sira jipreh di babah pintoe rumoh ulôn,
dan meujaga-jaga nibak pintoe geureubang teumpat tinggai lôn.
35 Soe nyang meuteumé ulôn, ureuëng nyan jiteumé udeb,
keu ureuëng nyan TUHAN geugalak.
36 Soe nyang hana meuteumé deungon ulôn, ureuëng nyan ka jipeurugoe droe jih keudroe;
ureuëng nyang jibanci keu ulôn, ureuëng nyan jicinta keu mawöt."

Hikeumat dan bangai

9 Hikeumat ka teupeudong rumoh, dan
teupeudong ban tujoh boh taméh jih.
2 Gobnyan ka geusie beulatang peulara keu
khanuri, geu ulah ié anggô dan jiseudia
hidangan. 3 Peulayan-peulayan nyang inong
jiyuejak mangat tamawök-mawök nibak
teumpat nyang manyang di banda, 4 "Soe-
soe ureuëng nyang hana peungalaman, cuba
jak keunoe!" Keu ureuëng nyang hana meu-
akai budoe, hikeumat jipeugah, 5 "Jak keu-
noe tamakheun peunajoh ulôn dan ié anggô
nyang ka ulôn useuha. 6 Tinggai laju nyang
bangai, mangat gata udeb bahgia. Ta seutôt
kheueh jalan ureuëng áreh."

[e] *keumakmuran* atawa: ganjaran nyang patot.
8:22: Why. 3:14

7 Meunyoe ureuëng nyang hana jitem
teupeurunoe tatunyok laju salah jih, gob-
nyan teuma geupeukém gata. Meunyoe
ureuëng jeuhet gata beungéh, jihnyan jiteu-
nak gata. 8 Bék gata rapa ureuëng nyang
hana jitem teupeurunoe, jihnyan jibanci keu
gata. Teuma meunyoe ureuëng bijaksana
gata tunyok buet jih nyang salah, ureuëng
nyan teuma jihareuga gata. 9 Meunyoe
ureuëng bijaksana gata jok naseuhat,
ureuëng nyan jeuet keu ureuëng nyang leu-
beh bijaksana. Dan meunyoe ureuëng nyang
taát ubak Allah gata peurunoe, iéleumé peu-
ngeutahuan ureuëng nyan teuma meutamah.
10 Mangat jeuet keu ureuëng bijaksana,
nyang phon-phon that ureuëng nyan harôh
na rasa horeumat dan teumakot ubak
TUHAN. Meunyoe gata taturi Nyang Maha-
suci, gata teuma meuteumé peungeurtian.
11 Hikeumat teubri keu gata umu nyang pa-
nyang. 12 Meunyoe hikeumat kana nibak
gata, gata keudroe nyang meu untông. Teu-
ma meunyoe hikeumat gata tulak, gata keu-
droe teuma nyang rugoe. 13 Ureuëng bangai
na kheueh lagée inong teuga that meurapa
nyang hana peungalaman dan hana jiteu-
peue malée. 14 Teumpat jih na kheueh di
babah pintoe rumoh jih atawa dibabah pin-
toe geureubang banda. 15 Nibak teumpat
nyan laju jitawök ubak ureuëng-ureuëng
nyang na liwat. Ureuëng nyang jujoe até
jibujuk teuma, 16 "Jak keunoe tapiôh, hai
gata banmandum nyang gohlom na peunga-
laman!" Dan keu ureuëng nyang meuakai
budho gobnyan jipeugah, 17 "Jai that nyang
teucua rasa jih maméh that, dan makheun
sira teumusöm-musöm leubeh mangat
lom." 18 Awaknyan nyang jeuet keu eum-
peun jihnyan hana jiteupeue bahwa ureuëng
nyang saweue jihnyan ka meuteumé ajaijih
diteumpat nyan; dan awak nyang ka jita-
mong u dalam rumoh jihnyan, jinoenyoe
kana didalam donya ureuëng maté.

Peutuah-peutuah Nabi Sulaiman

10 Nyoe kheueh peutuah-peutuah
Nabi Sulaiman:

Aneuëk nyang bijaksana na kheueh
keubanggaan ureuëng tuha;
aneuëk nyang bangai jipeususah
até ma jih.
2 Keukayaan nyang jiteumé deungon
cara jeuhet hana meuteumé laba;
teuma seubalek jih, keujujoran
nyang ba ureuëng nyan ubak
keuseulamatan.
3 TUHAN hana geupeubiyeu ureuëng
jroh-jroh deuk;
teuma Gobnyan
geupeuteun-peuteun ureuëng
jeuhet
mangat jeuet di ureuëng jeuhet
nyan hana jiteumé nyang
jimeuheut.
4 Ureuëng beu-oe teuma rhot ubak
gasien;
ureuëng jumot teuma meuteumé
kaya.
5 Ureuëng bijaksana jipeusapat hase
panen trok bak musém,
teuma ureuëng nyang keureuja jih
ji-éh mantong watée musém
keumeukoh nyan teuka, teuma
jiteuka malée keudroe jih keudroe.
6 Ureuëng nyang jroh teuma
meuteumé beureukat.
Buet nyang keujam na teusöm
dilikot tutoe haba ureuëng jeuhet.
7 Keunangan keu ureuëng nyang jroh
meuteumé beureukat,
teuma di ureuëng jeuhet bagaih
that teupeutuwoe.
8 Ureuëng nyang carông, galak
geuteurimong naseuhat;
ureuëng nyang mariet jih bangai
teuma rhot bak sisat.
9 Ureuëng nyang jujoe udeb jih aman;
ureuëng nyang galak peungéut
gob rhot jih keunong tipée.
10 Soe nyang söm keubeunaran,
ureuëng nyan jiteuka keusosahan;
soe nyang galak réekéeh deungon
troh-trang, ureuëng nyan kaji
useuha keuseujahteuraan.[f]
11 Tutoe haba ureuëng nyang gét
teupeujeuet udeb bahgia,
teuma dilikot tutoe haba ureuëng
jeuhet na teusöm até nyang
brok.
12 Deungke ngon banci asai teuka
dakwa meudakwi;
cinta dan gaséh sayang teupeu
amphon mandum keusalahan.
13 Ureuëng nyang pikeran jih tajam
jimeututoe deungon haba nyang
bijaksana;

[f] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *soe nyang ... keuseujahteuraan;* naseukah Ibrani teu-ulang lom disinoe ayat 8b.
9:10: Ayb. 28:28, Zab. 111:10, Ams. 1:7 **10:12:** Yak. 5:20, 1Ptr. 4:8

teuma ureuëng nyang bangai
peureulée teupeu jra.
14 Ureuëng nyang bijaksana
geuhimpon iéleumé peungeutahuan;
teuma meunyoe ureuëng bangai
jipeugah haba, jihnyan jikawé
keuceulakaan.
15 Atra keukayaan teupeulindong si
ureuëng kaya,
dan udeb meularat teupeuhanco si
ureuëng gasien.
16 Meunyoe teupeubuet nyang jroh,
upah jih na kheueh udeb bahgia;
meunyoe teupeubuet desya, akibat
jih leubeh le lom desya.
17 Soe nyang jipakoe keu nyang
teuseugah ureuëng nyan udeb
seujahteura,
soe nyang hántem jimeungaku
buet nyang salah ureuëng nyan
kana lam bahya.
18 Ureuëng nyang jisöm banci lam
droe jih, ureuëng nyan na kheueh
teumipée.
Dan ureuëng nyang jitabu
fiteunah na kheueh bangai.
19 Seumaken le teupeugah haba,
seumaken le keumungkenan jih
meudesya;
ureuëng nyang hase jikeundali
lidah jih na kheueh ureuëng
bijaksana.
20 Tutoe haba ureuëng nyang jroh
lagée pirak aseuli;
boh pikeran ureuëng jeuhet hana
meuyuem meubacut pi.
21 Tutoe haba ureuëng nyang jroh,
jeuet keu beureukat keu ureuëng
ramé;
teuma bangai ureuëng nyang
bangai saban kajipoh droe jih
keudroe.
22 Sabab beureukat TUHAN mantong
kheueh manusia hase kaya;
keureuja nyang brat hana hase
teutamah hareuta.
23 Ureuëng bangai galak that jipeubuet
salah;
teuma ureuëng bijaksana galak
geumita hikeumat.
24 Ureuëng jujoe bagaih that
meuteumé peue nyang
jikeuheundak;
ureuëng jeuhet meuteumé peue
nyang paleng jitakot.
25 Meunyoe angén badée teuka,
teusampôh kheueh ureuëng
jeuhet;
teuma ureuëng jujoe teutab
teugoh siumu masa.
26 Bék meuyue bak ureuëng beu-oe,
jihnyan jipeutunu ureuëng nyang
yue,
lagée cuka jipeu seungke gigo
atawa asab jipeu peudeh mata.
27 Horeumat kheueh TUHAN, teuma
gata udeb nyang treb;
ureuëng jeuhet maté sigohlom
watée jih teuka.
28 Harapan ureuëng nyang jroh mangat
jihnyan udeb bahgia;
harapan ureuëng jeuhet shoh hana
sapeuena.
29 TUHAN geulindong ureuëng jujoe,
teuma geujok bala keu ureuëng
nyang peubuet jeuhet.
30 Ureuëng nyang jujoe udeb aman
seujahteura;
ureuëng jeuhet hana tinggai nibak
tanoh pusaka.
31 Ureuëng jujoe jipeugah haba
deungon tutoe nyang bijaksana;
ureuëng jeuhet geucöb babah jih.
32 Tutoe haba ureuëng jujoe keubit
leupie that até;
dan tutoe haba ureuëng jeuhet
sabe lam sakét até.

11 TUHAN geubanci keu ureuëng
nyang jipeuguna céng nyang
curang
teuma Gobnyan galak keu
ureuëng peuguna céng nyang pas
lom teupat.
2 Ureuëng nyang sombong teuma
geuhina;
dan ureuëng nyang miyueb até
teuma bijaksana.
3 Ureuëng nyang jroh jitunton lé
keujujoran jih;
ureuëng galak meusulet teuma
geupeuhanco deungon sulet
jihnyan.
4 Meunyoe teuhadap ubak mawöt,
hareuta beunda hanale meumakna;
dan udeb gata teuma seulamat
meunyoe gata jujoe até;
5 Rot udeb ureuëng jroh jipeuratā lé
keujujoran,
teuma ureuëng jeuhet jiba droe jih
ubak keuhancoran.

6 Ureuëng jujoe seulamat sabab até
jihnyan teupat;
dan ureuëng nyang hana jeuet
teupeucaya, meusuruek lé waba
jih keudroe.
7 Meunyoe ureuëng jeuhet nyang
meuninggai donya, harapan ureuëng
nyan pih maté;
meuharab ubak teunaga droe
keudroe hana meumakna.
8 Ureuëng saleh teupeusie nibak
susah;
dan ureuëng jeuhet meuteumé
susah nyang hana teukira.
9 Tutoe haba ureuëng jeuhet keubit
binasa;
dan hikeumat ureuëng nyang jroh
hase teupeu seulamat.
10 Banda jeuet keuramé meunyoe
ureuëng jujoe meuteumé reuzeki;
dan rakyat meusurak geumbira
meunyoe ureuëng jeuhet nyang
maté.
11 Reuseutu nibak ureuëng jujoe
teupeuceudah banda;
dan tutoe haba ureuëng jeuhet
teupeureuloh teuma.
12 Teuhina ureuëng laén na kheueh
buet nyang paleng bangai;
ureuëng nyang na akai budho,
hana jipeugah haba sapeue.
13 Ureuëng nyang ba haba angén
ureuëng nyan hana hase jisöm
rahsia,
teuma ureuëng nyang jeuet
teupeucaya ureuëng nyan hase
jisöm rahsia peukara.
14 Bansa hanco meunyoe hana
peumimpén nyang pimpén;
seumaken le peunaseuhat,
seumaken teujamin
keuseulamatan.
15 Meujanji teubayeue utang ureuëng
laén nyan tanda jih teupeu teuka
bala;
leubeh gét hana teulibat lam hai
nyan mangat jeuet aman.
16 Ureuëng inong nyang jroh budho
meuteumé keuhormatan;
ureuëng keujam jipeusapat
keukayaan.
17 Ureuëng nyang gét até keubit
meu-untông droe keudroe jih;
teuma ureuëng keujam keubit that
rugoe keudroe jih nyan.
18 Untông ureuëng jeuhet na kheueh
untông nyang seumu;
dan untông ureuëng nyang
jipeubuet nyang jroh na kheueh
untông nyang seujati.
19 Soe nyang taát jipeubuet nyang gét,
ureuëng nyan teuma udeb bahgia;
soe nyang jimeukreueh
keujipeubuet nyang jeuhet
ureuëng nyan teungoh jijak ubak
mawöt.
20 TUHAN geubanci that keu ureuëng
nyang até jih jeuhet,
teuma jigaséh that keu ureuëng
nyang udeb hana meucupa.
21 Ureuëng jeuhet pasti meuteumé
huköman;
dan ureuëng nyang jroh teuma
seulamat.
22 Lagak sidroe ureuëng inong nyang
hana meubudoe
saban lagée euncien méuh
jipeusok bak idong bui.
23 Keuheundak ureuëng nyang jroh
sabe meuhase nyang jroh,
teuma nyang hase jiharab lé
ureuëng jeuhet na kheueh
beungéh.
24 Na ureuëng nyang galak that jijok
seudeukah, teuma ureuëng nyan
meutamah kaya,
teuma na ureuëng nyang galak
meuhemat, jihnyan meutamah
gasien ngon papa.
25 Ureuëng nyang le jitem jok
meutamah keulimpahan,
dan ureuëng nyang galak jitulông
teuma jitulông cit teuma.
26 Soe mantong ureuëng nyang
jitamon barang ureuëng nyan teuma
jikutok lé ureuëng laén,
teuma ureuëng nyang jipeubloe
jihnyan teupujoe.
27 Soe nyang rajin jipeubuet nyang
jroh, ureuëng nyan teuma jigalak lé
ureuëng ramé;
dan soe ureuëng nyang galak
jimita buet jeuhet, keu ureuëng
nyan jipeurhot lé sosah.
28 Soe nyang meubangga deungon
hareuta ureuëng nyan luroh lagée ôn
kayée tuha;
dan ureuëng nyang saleh
meukeumang lagée tarôk kayée
muda.

29 Ureuëng nyang jipeususah rumoh
tangga jih, nibak ureuëng nyan
teuma gadôh peue-peue nyang na.
Ureuëng bangai teuma
jipeutimang ureuëng bijaksana.
30 Ureuëng nyang saleh teuma
teujamin lam udeb jih;
dan ureuëng nyang bijaksana
meutamah-tamah nyang seutôt
jihnyan.
31 Meunyoe lam donya nyoe ureuëng
nyang jroh pih meuteumé balasan,
ka pasti ureuëng jeuhet dan
meudesya meuteumé huköman.

12 Ureuëng nyang cinta keu iéleumé
peungeutahuan ureuëngnyan galak
meunyoe teuseugah;
teuma ureuëng nyang hana galak
teuseugah na kheueh ureuëng
bangai.
2 Ureuëng nyang jroh geugalak lé
TUHAN,
teuma ureuëng nyang peuna
nyang jeuhet jiteurimong
huköman.
3 Hana meusidroe ureuëng pih nyang
hase jaya deungon buet jeuhet;
teuma ureuëng jujoe teutab teuga,
hana hase meuguncang.
4 Ureuëng binoe nyang jroh na
kheueh keubanggaan dan
keubahgiaan lakoe jih,
teuma peurumoh nyang
jipeumalée lakoe na kheueh
peunyakét tuleueng nyang jikurek
trok lam sum-sum.
5 Ureuëng jujoe nyang jipike na
kheueh hai-hai nyang gét;
seudangkan ureuëng jeuhet
jireuncana tipée daya.
6 Tutoe haba ureuëng jeuhet
meumatékan;
meunyoe tutoe haba ureuëng jujoe
teuba ubak seulamat.
7 Ureuëng jeuhet reubah dan binasa
deungon hana beukaih;
teuma ureuëng nyang jroh teutab
teuga tron meutron.
8 Ureuëng jipujoe sisuai deungon
keubijaksanaan jihnyan;
dan ureuëng nyang teuhina sisuai
teuma deungon bangai jih.
9 Leubeh gét jeuet keu rakyat ubit
asai na buet,
nibak meulagak lagée ureuëng
rayeuk padahai kureueng peunajoh.
10 Ureuëng nyang jroh jihiro
keubeulatang peulara jih;
teuma di ureuëng jeuhet jiseksa.
11 Ureuëng meutani nyang jimeubuet
brat bak jihnyan le that peunajoh,
teuma ureuëng peuhabéh watée
droe nibak hai-hai nyang hana
meuguna na kheueh ureuëng
bangai.
12 Ureuëng jeuhet meuheut meuteumé
keulaba nibak ureuëng doraka;
di ureuëng gét-gét lagée bak
kayée nyang hana putôh jimubôh.
13 Ureuëng jeuhet meucarueh ngon
tutoe haba nyang brok nyang ka
jipeugah;
di ureuëng nyang gét meuseuliseh
nibak keupayahan.
14 Tieb-tieb ureuëng meuteumé
keunaleueng nyang sisuai deungon
tutoe haba dan buet jihnyan;
maséng-maséng teubri upah
nyang sisuai deungon peue nyang
jipeubuet.
15 Ureuëng bangai meurasa droe jih
hántom na salah,
teuma ureuëng bijaksana jitem
deungoe naseuhat.
16 Meunyoe ureuëng bangai
teusinggong, nibak watée nyan cit
teuma jipeugah até jih sakét that;
teuma ureuëng bijaksana hana
jipako meunyoe jirapa.
17 Deungon teupeugah nyang beuna,
ureuëng jipeudong keuadelan;
deungon meusulet, ureuëng
jipeuna keuhana adelan.
18 Mariet nyang hana meuteuntée hase
teupeuluka até lagée teusôk
deungon peudeueng;
dan tutoe haba nyang bijaksana
lagée ubat nyang bagaih puléh
watéenyan cit teuma.
19 Sulet teuma deuh lam sikleb mata,
teuma tutoe haba nyang beutôi
teutab na siumu masa.
20 Ureuëng nyang jireuncana buet
nyang jeuhet galak keu nyang hana
ade;
ureuëng nyang jiuseuha bak buet
nyang jroh teuma meuteumé
bahgia.

11:31: 1Ptr. 4:18

21 Ureuëng nyang jroh hana teuma
keunong musibah;
dan di ureuëng jeuhet sabe lam
keuadaan sosah.
22 TUHAN geubanci keu ureuëng nyang
galak meusulet;
teuma Gobnyan galak keu
ureuëng nyang jujoe.
23 Ureuëng bijaksana hana
geupeuleumah droe iéleumé
peungeutahuan jih;
teuma di ureuëng bangai
jipeugah-peugah haijih nyang
bangai nyan.
24 Sabab keureuja brat hana jitem
meunyeurah sampoe ureuëng nyan
hase jimat kuasa;
meunyoe beu-o teupaksa ureuëng
nyan jeuet keuhamba.
25 Rasa khawate teupeutah seumangat,
teuma tutoe haba nyang ramah
nyan kheueh nyang peurayeuk até.
26 Ureuëng nyang jroh leubeh
meu-untông nibak teutangga jihnyan;
ureuëng jeuhet sisat sabab buet
nyang jeuhet nyang jikeureuja.
27 Meunyoe beu-o-beu-o hana hase
peue nyang teucita-cita lam até;
deungon meukeureuja brat
ureuëng nyan jiteumé
keukayaan.
28 Ureuëng nyang jiseutôt bak jalan
nyang beuna teuma udeb bahgia;
dan ureuëng nyang jiseutôt nibak
jalan nyang jeuhet jipeukeu ubak
mawöt.

13 Aneuëk nyang áreh jisimak
meunyoe ureuëng syiek jih teungoh
bri peutuah;
teuma di ureuëng sombong
hánjitem teurimong nyang
meunyoe teutam.
2 Tutoe haba ureuëng nyang jroh
jipeuteuka laba;
teuma ureuëng nyang hana jujoe
galak ubak buet nyang keujam.
3 Ureuëng nyang até-até nibak
tutoe haba meuteumé aman lam
udeb jih;
teuma ureuëng nyang jipeugah
haba ban galak droe teuma rhot
ubak malang.
4 Ureuëng beu-oe le that nyang
jilakée teuma hana meusapeue pih
nyang na jiteumé;
teuma ureuëng nyang keureuja
brat teutab jiteumé peue-peue
nyang geukeuheundaki.
5 Ureuëng nyang jujoe jibanci that
keu haba sulet;
tingkah laku ureuëng jeuhet
keubit malée dan cilaka.
6 Keujujoran teulindong keu ureuëng
nyang udeb geuh teupat;
jeuhet jipeuhanco ureuëng nyang
meudesya.
7 Na ureuëng nyang meulagak kaya,
padahai hana meuhareuta;
na ureuëng nyang meulagak
gasien, padahai kaya that.
8 Ureuëng kaya harôh jipeuteubiet
péng mangat udeb jih aman;
teuma ureuëng gasien beubaih
nibak ancaman.
9 Ureuëng nyang malém lagée cahya
nyang hu trang;
teuma di ureuëng jeuhet lagée
panyöt lon hana meucahya.
10 Ureuëng nyang angkoh ñyang
jipeuhase na kheueh dakwa-dakwi;
ureuëng nyang bijaksana geutem
teurimong ajaran.
11 Keukayaan nyang jiteumé deungon
mudah bagaih meukureueng;
teuma hareuta nyang jipeusapat
bacut deumi bacut bagaih
meutamah le.
12 Meunyoe harapan hana
teupeupeunoh, baten hase meurana;
meunyoe nyang teukeuheundak
teukabui, até keubit bahgia.
13 Ureuëng nyang anggab enteng
ajaran TUHAN, jipeuceulaka droe jih
keudroe;
teuma ureuëng nyang taát ubak
huköm Po teu Allah teuma
meuteumé upah.
14 Ajaran ureuëng bijaksana lagée
mata keubahgiaan;
meunyoe jiteuka ancaman, ajaran
nyan nyang peuseulamat.
15 Ureuëng meubudoe basa teuma
teusanjong;
teuma ureuëng nyang hana
jeuet teupeucaya meuteumé udeb
susah.
16 Ureuëng nyang bijaksana seumike
ilée sigohlom jipeubuet;
ureuëng bangai jipeugah-peugah
keuhai jih nyang bangai.

17 Ureuëng nyang teuyuejak nyang
hana até-até jipeuteuka bala;
teuma utosan nyang hase
teupeucaya teujamin jihnyan
meuhase.
18 Ureuëng nyang hánjitem teudidek
jihnyan jeuet keu ureuëng gasien
dan hina;
teuma ureuëng nyang jideungoe
naseuhat jihoreumat lé gob.
19 Alangkah gét jih meuteumé peue
nyang jikeuheundak!
Ureuëng bangai hánjitem
meupaleng nibak buet jeuhet.
20 Ureuëng nyang meungon ngon
ureuëng bijaksana, teuma jeuet keu
ureuëng bijaksana;
teuma ureuëng nyang jimeurakan
deungon ureuëng bangai, teuma
meuteumé bala.
21 Ureuëng meudesya sabe
jitiyeub-tiyeub lé nyang malang
teuma ureuëng nyang gét sabe
meuteumé keubahgiaan.
22 Ureuëng nyang gét jipeuwaréh
keukayaan keu aneuëk cucoe jih;
teuma keukayaan ureuëng nyang
meudesya teukeubah keu ureuëng
nyang jujoe udeb jih.
23 Tanoh nyang shoh jeuet meuhase
peunajoh nyang le keu ureuëng
gasien;
teuma lé sabab hana ade jeuet
keusabab tanoh nyan hana
teupeubuet le.
24 Hana teutem poh aneuëk, saban cit
hana teugaséh keu aneuëk nyan;
meunyoe cinta, harôh tajeuet
tapoh aneuëk nyan.
25 Ureuëng nyang gét sabe lam
keuadaan seb,
teuma ureuëng jeuhet sabe lam
keuadaan kureueng.

14 Rumoh tangga jipeudong lé keubi-
jaksanaan ureuëng inong,
teuma jipeureuloh lé keubangai
jih nyan keudroe.
2 Ureuëng nyang jujoe teumakot keu
TUHAN Allah;
dan ureuëng nyang udeb jih hana
jujoe jihina Gobnyan.
3 Sabab sombong jih, di ureuëng
bangai galak that jjipeurayeuk droe;
dan ureuëng bijaksana teuma
geulindong deungon tutoe haba
geuh keudroe.
4 Meunyoe hana leumô, hase diblang
hana sapeuena;
deungon teunaga leumô, hase di
blang nyang teukoh teuma
meulimpah.
5 Saksi nyang jujoe sabe jipeugah
haba nyang beuna;
dan saksi nyang hana hase
teupeucaya pajan mantong
jipeugah haba duseuta.
6 Ureuëng sombong hana jeuet keu
ureuëng bijaksana,
teuma ureuëng carông jimeurunoe
deungon mudah.
7 Bék kheueh meurakan deungon
ureuëng bangai;
hana nyang hase jipeurunoe keu
gata.
8 Ureuëng bijaksana geuteupeue
pakriban harôh meutindak,
dan ureuëng bangai keunong
peungéut sabab bangai jih
keudroe.
9 Ureuëng bangai hana jipako peu
kheueh desya jih geupeu amphon
atawa hana;
dan ureuëng nyang jroh meuheut
that beu geupeu amphon desya
gobnyan.
10 Sakét ngon seunang teukeubah
didalam kalbu;
ureuëng laén hana jiteumé rasa
meusajan teuma.
11 Rumoh ureuëng nyang jroh teutab
kong dan kukoih;
dan rumoh ureuëng jeuhet teuma
reuloh.
12 Na rot ueh nyang deuh jih teupat,
teuma akhé jih rot nyan teujak
ubak mawöt.
13 Lam kém-kém mungken na teumo;
dan geumbira hase keuneulheuh
deungon keuseudehan.
14 Ureuëng jeuhet teuma jipôt
keudroe boh nibak hase jeuhet jih
nyan,
dan ureuëng nyang jroh jipôt
teuma boh nyang jroh nyan.
15 Ureuëng bangai jipeucaya ubak
tieb-tieb tutoe haba gob,

14:12: Ams. 16:25

dan ureuëng nyang jroh ngon
bijaksana jimeubuet deungon
até-até.
16 Ureuëng meubudoe basa sabe lam
waspada dan geupeujiôh nibak buet
nyang jeuhet,
teuma di ureuëng bangai bagaih
that ji-ék pitam, laju jirasa droe
jih aman.
17 Ureuëng nyang galak keu beungéh
jimeubuet bangai;
dan ureuëng nyang bijaksana
jimeusikeub saba.
18 Ureuëng nyang hana peungalaman
teuma jeuet keu ureuëng bangai;
dan ureuëng bijaksana teuma
meutamah iéleumé peungeutahuan.
19 Ureuëng jeuhet jitundok ubak
ureuëng nyang teupat até,
keu jilakée mangat jihnyan
geutem gaséh.
20 Ureuëng gasien hana jigalak bahpi
lé rakan-rakan jih keudroe;
teuma meunyoe ureuëng kaya
ramé that-that sahabat gobnyan.
21 Soemantong ureuëng nyang jihina
ureuëng laén, nyan ka jipeubuet
desya;
dan soe nyang jroh até ubak
ureuëng gasien, teuma mubahgia.
22 Soe nyang peugöt nyang jroh,
teuma teupeucaya dan meuteumé
horeumat;
dan soe nyang reuncana buet
nyang jeuhet ureuëng nyan kana
di jalan nyang sisat.
23 Nibak tieb-tieb useuha na laba;
deungon tutoe haba nyang hana
meuasoe sampoe ureuëng laén
rhot bak gasien.
24 Ureuëng bijaksana jipujoe sabab
keubijaksanaan gobnyan;
dan ureuëng bangai meusyeuhu
teuma sabab bangai jih nyan.
25 Meunyoe na sidroe saksi jipeugah
nyang beuna, ureuëng nyan ka
geupeuseulamat nyawöng;
meunyoe gobnyan geumeusulet,
gobnyan ka meukhianat ubak
seusabe keudroe-droe.
26 Ureuëng nyang taqwa ubak
TUHAN ureuëng nyan jiteuka
teuntram,
dan keuluwarga gobnyan teuma
na peulindongan.
27 Taqwa ubak TUHAN na kheueh
panghulée keubahgiaan;
dan rot keu teupeusie nibak
maté.
28 Meusyeuhu raja na nibak jeumeulah
rakyat gobnyan;
meunyoe hana rakyat, po raja
hana hase geumeukuasa.
29 Ureuëng bijaksana hana bagaih
beungéh;
dan ureuëng bangai hana hase
jipeuteun droe.
30 Até nyang mangat tuboh pih seuhat;
até nyang kuéuh lagée peunyakét
nyang jiba maté.
31 Soe nyang peubuet nyang jroh keu
ureuëng gasien, ureuëng nyan ka
jihoreumat ubak Po teu Allah;
dan soe nyang teugom ureuëng
leumoh, saban cit ureuëng nyan
ka jihina peuncebta gobnyan.
32 Ureuëng jeuhet binasa sabab buet
jih nyang jeuhet,
dan ureuëng jroh teulindong
sabab keuhai jujoe jihnyan.
33 Hikeumat sabe na nibak ureuëng
nyang meubudoe;
teuma teutindéeh nibak pikeran
ureuëng bangai.
34 Keuadelan dan keubaiékan teubeuôt
martabat bansa,
teuma deungon desya sampoe
bansa nyan jeuet keuhina.
35 Raja galak keu peugawée nyang
carông;
teuma gobnyan hana geubeungéh
keu peugawée nyang hana hase
jipeujak tugaih.

15 Deungon teujaweueb nyang ramah,
beungéh nyang kana nyan hase
reuda;
meunyoe teujaweueb nyang
peudeh teupeubeudôh beungéh
nyang hana teukira.
2 Tutoe haba ureuëng bijak trok bak
peungeutahuan meunarek até;
teuma tutoe haba ureuëng bangai
asoe jih na kheueh keubodohan.
3 TUHAN geungieng banmandum
nyang teujadi di jeueb-jeueb
teumpat;
Gobnyan geupeurati banmandum
nyang gét dan nyang jeuhet.
4 Tutoe haba nyang jroh meutamah
seumangat,

dan tutoe haba nyang peudeh
teupeuleumoh hasrat.
5 Ureuëng bangai jipeujayéh naseuhat
ureuëng syiek droe jih,
dan di ureuëng bijak geudeungoe
meunyoe teuseugah.
6 Di rumoh ureuëng nyang jroh na
hareuta nyang le;
dan keukayaan ureuëng jeuhet
leunyab deungon beuncana.
7 Tutoe haba ureuëng bijaksana
peunoh deungon iéleumé
peungeutahuan,
teuma pikeran ureuëng bangai
hana nyang lagéenyan.
8 TUHAN geuteurimong doá ureuëng
jroh,
teuma Gobnyan geubanci ubak
keureubeuen ureuëng jeuhet.
9 TUHAN geubanci ubak cara udeb
ureuëng doraka,
teuma Gobnyan geugaséh keu
ureuëng nyang jiuseuha jipeubuet
keuheundak Gobnyan.
10 Ureuëng nyang jipeubuet nyang
jeuhet teuma geuseksa;
dan ureuëng nyang hana jitem
teuteugah teuma maté.
11 TUHAN geuteupeue donya ureuëng
maté dan seulok beulok jih;
panena mungken pikeran manusia
jisöm nibak Gobnyan?
12 Ureuëng nyang galak jihina gob
ureuëng nyan hana galak teu
teugah;
jihnyan beu-oe jilakée naseuhat
ubak ureuëng bijaksana.
13 Meunyoe até sabe geumbira muka
ureuëng nyan meucahya;
teuma meunyoe até nyang seudeh
seumangat hase patah.
14 Ureuëng bijaksana geujak mita
iéleumé peungeutahuan;
teuma ureuëng bangai laloe
deungon keubodohan.
15 Ureuëng muram harôh jimeujuang
lam udeb jih,
teuma ureuëng nyang riang sabe
dalam bahgia.
16 Leubeh gét bacut hareuta geutakot
ubak TUHAN,
nibak hareuta nyang le teuma
sabe lam keuadaan gundah.
17 Leubeh gét pajoh gulée teuma
meusigoe deungon cinta gaséh,
nibak teupajoh uengkot sie nyang
mangat teuma meusajan deungon
rasa banci.
18 Ureuëng nyang bagaih beungéh
nibak ureuëng nyan bagaih that
jipeudong dakwa,
teuma ureuëng nyang saba nibak
ureuëng nyan jiba damé.
19 Ureuëng beu-oe sabe lam keuadaan
susah;
teuma di ureuëng jujoe hana
geurasa sulet.
20 Aneuëk nyang bijaksana, keubit that
galak até ureuëng syiek jih;
teuma aneuëk nyang bangai hana
jihareuga keu ma jih.
21 Bangai na kheueh keuseunangan
keu ureuëng beubal,
di ureuëng bijaksana udeb geuh
teupat.
22 Reuncana hase gagai, meunyoe
hana teupike-pike;
dan reuncana meuhase, meunyoe
le ureuëng bri naseuhat.
23 Tutoe haba nyang teupeugah paih
bak watée jih,
teupeuteuka suka cita.
24 Ureuëng nyang bijaksana geuseutôt
rot nyang meusineungoh nyang
teujak ubak udeb;
kon rot nyang meutreun nyang
teutuju ubak maté.
25 TUHAN geureuloh rumoh ureuëng
nyang manyang até,
teuma tanoh atra sidroe inong
balée teutab geulindong.
26 TUHAN geubanci that ubak reuncana
nyang jeuhet;
teuma tutoe haba nyang jroh
keubit galak that até Gobnyan.
27 Soe nyang mita laba nyang hana
haleue,
ureuëng nyan ka jipeuhanco
keuluwarga jih keudroe.
Dan nyang banci ubak péng
sugok, ureuëng nyan teuma udeb
bahgia.
28 Ureuëng nyang jroh jipike ilée
meunyoe jimeututoe;
dan di ureuëng jeuhet jipeugah
haba hai-hai nyang kutoe.
29 TUHAN geudeungoe meunyoe
ureuëng jroh nyang meudoá,
teuma Gobnyan hana geupako
keu ureuëng doraka.

30 Ruman nyang geumbira keubit
teupeu mangat até,
dan haba nyang jroh keubit
teupeu seugar jiwa.
31 Ureuëng nyang jipako ubak
teuseugah ureuëng
nyan na kheueh jitamong ubak
ureuëng nyang bijaksana.
32 Ureuëng nyang hana jitem deungoe
naseuhat, ureuëng nyang lagéenyan
hana jihareuga keu droe jih keudroe;
dan ureuëng nyang jitem
teurimong meunyoe teuseugah,
ureuëng nyan jeuet keu ureuëng
nyang meubudoe basa.
33 Teumakot ubak TUHAN na kheueh
dasai peundidekan nyang jroh;
dan keuhormatan awai nibak
keumiyueb até.

16 Manusia jeuet jipeugöt reuncana,
teuma Po teu Allah nyang bri
keuputosan.
2 Tieb-tieb buet ureuëng nyan
mungken gét nibak pandangan jih
keudroe,
teuma TUHAN kheueh nyang nilai
meukeusut até ureuëng nyan.
3 Peucaya kheueh ubak TUHAN
banmandum reuncana gata,
teuma gata meuhase peue
mantong nyang gata reuncana.
4 Peue mantong nyang geupeugöt lé
TUHAN na tujuan jih;
dan tujuan nibak ureuëng jeuhet
na kheueh keubinasaan.
5 Banmandum ureuëng sombong
geubanci lé TUHAN;
Gobnyan hana geupeubiyeu
awaknyan teuhinda nibak
huköman.
6 Ureuëng nyang seutia ubak Po teu
Allah ureuëng nyan meuteumé
peungamphonan;
dan ureuëng nyang taqwa teuma
teuhinda nibak bandum nyang
jeuhet.
7 Meunyoe gata hase tapeugalak até
TUHAN,
musoh-musoh gata teuma
geupeujeuet keurakan gata.
8 Leubeh gét meuhase bacut deungon
cara jujoe,
nibak meupéng le deungon cara
hana ade.
9 Manusia hase jipeugét reuncana,
teuma nyang peuteuntée jalan
udeb ureuëng nyan na kheueh Po
teu Allah.
10 Raja geuteurimong kuasa nibak Po
teu Allah,
lé nyan, gobnyan hana salah
tieb-tieb keuputosan gobnyan.
11 TUHAN geumeuharab manusia nyan
jujoe meunyoe jimeuniaga,
meunan cit lam hai ukoran dan
timbangan.
12 Nibak ureuëng mat kuasa, meubuet
jeuhet na kheueh saboh hai nyang
paleng kutoe,
sabab peurintah gobnyan teuga
ngon kong kareuna ade.
13 Keuteurangan nyang beutôi keubit
that galak nibak peunguasa,
dan gobnyan geugaséh keu
ureuëng nyang jipeubuet jujoe.
14 Meunyoe raja ka beungéh na
kheueh lagée saboh haba keuhai
huköman maté;
teuma di ureuëng nyang bijaksana
jiuseuha jipeureuda.
15 Keuhai jroh até raja na kheueh
geupeuteuka udeb seujahteura,
lagée awan jipeutron ujeuen
meunyoe musém uroe.
16 Meuteumé hikeumat leubeh gét
nibak meuteumé méuh;
meuteumé iéleumé
peungeutahuan leubeh meuyuem
nibak meuteumé pirak.
17 Ureuëng jroh-jroh jipeujiôh droe
nibak ureuëng jeuhet;
dan ureuëng nyang jipakoe cari
udeb jih, jilindong droe jih
keudroe.
18 Ureuëng sombong meuakibat ubak
keuhancoran;
dan keuangkohan meuakibat ubak
reuloh.
19 Leubeh gét miyueb até dan hana
meuhareuta,
nibak teuseutôt deungon ureuëng
sombong dan teunekmat hareuta
nyang jireupah lé awaknyan.
20 Peurati kheueh peue nyang
teupeurunoe keu gata, teuma gata
meuteumé nyang paleng jroh.
Peucaya kheueh ubak TUHAN,
teuma gata bahgia.
21 Ureuëng bijaksana teuturi nibak
pikeran jih nyang tajam;

cara jih peugah haba nyang
meunarek, dan tutoe haba jih
nyang keubit meunarek até.
22 Keubijaksanaan na kheueh pangkai
keubahgiaan udeb ureuëng
meubudoe;
dan ureuëng bangai jiseksa lé
bangai jihnyan keudroe.
23 Pikeran ureuëng meubudoe tutoe
haba jih bijaksana,
dan nyang peurunoe seumaken
teupeuyakén teuma.
24 Nariet nyang ramah lagée meulisan;
maméh nyúm jih dan
teupeuseuhat badan jih.
25 Na rot ueh nyang leumah jih sulu,
teuma akhé jih rot ueh nyan
teujak ubak mawöt.
26 Meuheut keuneuk seumajoh
teudorong ureuëng jimeu useuha;
sabab pruet droe jih, gobnyan
teupaksa meukeureuja.
27 Ureuëng jeuhet ji useuha keu
jipeuceulaka seusabe keudroe-droe;
tutoe haba jih jeuhet lagée ngéue
apui nyang hu meutaga.
28 Ureuëng nyang curang jipeuteuka
dakwa-dakwi;
tukang peusuna hase jipeucre
sahabat nyang krab.
29 Ureuëng keujam jipeungét bubena
rakan-rakan jih,
dan jiba awaknyan u dalam bahya.
30 Até-até kheueh keu ureuëng nyang
jiseunyum dan jimeuén mata,
ureuëng nyan teungoh jireuncana
buet nyang jeuhet didalam até jih.
31 Ureuëng nyang jujoe geu anugeurah
umu nyang panyang;
ôk putéh gobnyan lagée mahkota
nyang geumilang cahya.
32 Hana bagaih beungéh leubeh jroh
nibak na kuasa;
teukuasa droe leubeh jroh nibak
teukuasa bansa.
33 Mangat jiteupeue naseb, manusia
jitiek undi,
teuma nyang peuteuntée jaweueb
jih na kheueh TUHAN keudroe.

17 Leubeh gét saboh suéb bu teuma na
keuteuntraman,
nibak peunajoh nyang
mangat-mangat teuma meudakwa
hana reuda.
2 Namiet nyang carông teuma
meukuasa ateueh aneuëk nyang
jipeugöt malée;
dan jiteurimong waresan saban
deungon syedara-syedara aneuëk
nyan.
3 Méuh dan pirak teu-ujoe deungon
apui,
teuma até manusia geu-ujoe lé
TUHAN.
4 Ureuëng jeuhet jiseutôt saran nyang
jipeugah lé ureuëng jeuhet,
dan ureuëng meusulet galak that
jideungoe haba feusuna.
5 Soe nyang hina ureuëng gasien
ngon papa, saban cit jihnyan ka
jihina Po teu Allah nyang cebta
jihnyan.
Soe nyang geumbira ateueh
ureuëng nyan keunong bala,
ureuëng nyan pasti meuteumé
huköman.
6 Keubanggaan ureuëng nyang ka
tuha na kheueh aneuëk cucoe
gobnyan;
keubanggaan aneuëk miet na
kheueh ureuëng syiek jih.
7 Ureuëng teuhoreumat hana patot
jipeugah haba sulet;
dan ureuëng bangai hana pantaih
jipeugah haba nyang meuhareuga.
8 Na nyang sangka deungon péng
sugok hase jipeubuet buet nyang
ajaéb;
deungon péng sugok peue
mantong hase teulaksana.
9 Meunyoe na meuheut jigalak lé
gob,
peumeuáh kheueh salah nyang
jipeubuet lé gob.
teupeubeudôh-beudôh keusalahan
nyan teupeuputôh meusahabat.
10 Sigoe keunong teugah leubeh
meumakna keu ureuëng nyang
meubudoe
nibak sireutoih goe keunong
seunuét keu ureuëng bangai.
11 Ureuëng jeuhet sabe jipeuna buet
nyang jeuhet,
teuma mawöt nyang teuka ateueh
jihnyan sibagoe utosan nyang
keujam.
12 Leubeh gét meurumpok deungon
nang cagée nyang gadôh aneuëk jih,

16:25: Ams. 14:12

nibak meurumpok ngon ureuëng
bangai nyang gabuek sabe
deungon bangai jih nyan.
13 Soe nyang balaih nyang gét
deungon nyang jeuhet,
nyang jeuhet pih hana hase
teupeuteubiet nibak rumoh
gobnyan.
14 Teupeu phon meudakwa na kheueh
lagée ureuëng peuhah babah ié;
sabab nyan surôt kheueh
sigohlom meudakwa nyan
teupeuphon.
15 TUHAN geubanci keu ureuëng nyang
peubeutôi ureuëng doraka,
dan nyang peusalah ureuëng
nyang hana meusalah.
16 Sia-sia mantong ureuëng bangai
jipeuhabéh péng jak mita hikeumat,
sabab jihnyan hana pikeran nyang
seuhat.
17 Sidroe sahabat sabe seutia keu rakan,
teuma sidroe syedara meusajan
jitanggong keusosahan.
18 Ureuëng nyang meujanji beujeuet
jihnyan keu ureuëng nyang
tanggong utang rakan jih
na kheueh ureuëng nyang bangai.
19 Ureuëng nyang galak keudesya,
ureuëng nyan galak jimeudakwa.
Ureuëng nyang raya babah bak
peugah haba,
na kheueh jimita keuhancoran.
20 Sidroe ureuëng teumipée hana
mubahgia,
dan ureuëng deungon lidah
meucabeueng meuteumé bala.
21 Meunyoe meuteumé aneuëk
nyang bangai nyan na kheueh
keuseudehan;
dan jeuet keu ureuëng syiek
nyang bangai hana teubri
keugeumbiraan.
22 Até nyang geumbira na kheueh
mangat seuhat tuboh;
teuma até nyang sabe meurana na
kheueh keu teupeu patah
seumangat.
23 Sidroe hakém nyang jeuhet,
jiteurimong sugok seucara rahsia
dan nibak hakém nyang lagée
nyan hana jipeujak keuadelan.
24 Tujuan ureuëng nyang na
peungeurtian na kheueh keu
meuteumé hikeumat,
teuma tujuan ureuëng bangai hana
meuteuntée.
25 Aneuëk nyang bangai jipeususah
ureuëng syiek jih,
dan jipeuseudeh até ma jih.
26 Hana patot teupeurhot deunda
keu ureuëng nyang hana meusalah;
dan hana teuma patot teutindéeh keu
ureuëng nyang jroh budo.
27 Ureuëng nyang tajam pikeran jih,
hana le jipeugah haba.
Ureuëng nyang bijaksana sabe
lam teunang.
28 Sidroe ureuëng bangai pih jipike
carông dan bijaksana
meunyoe jihnyan jipeuseungab
droe sira jitôb babah hana jitem
peugah haba.

18 Ureuëng nyang ji peuaséng droe
nibak ureuëng laén ureuëng nyan
nyang jipike na kheueh keudroe jih
mantong;
asai na meuteumé peundapat
ureuëng laén teutab jibantah.
2 Ureuëng bangai hana galak teubri
peungeurtian;
nyang jimeuheut na kheueh
jipeugah asoe até jih mantong.
3 Desya dan hina jijak meu jandreng;
meunyoe ka keunong ceula, ka
pasti keunong hina.
4 Haba gob jeuet keu sumber
keubijaksanaan,
lhôk lagée samudera raya, leupie
lagée ié nyang ile.
5 Hana gét teudong blaih ureuëng
doraka
dan teutindéeh ureuëng nyang
hana salah.
6 Meunyoe ureuëng bangai jipeugah
haba,
jihnyan jipeuphon gara-gara
mangat meudakwa dan jilakée
seunuét.
7 Tutoe haba ureuëng bangai
jipeuhanco droe jih keudroe;
jicarueh droe deungon haba jih.
8 Feusuna mangat rasa jih;
lé ureuëng laén galak jiuét.
9 Ureuëng nyang lalée nibak tugaih
jih
saban brok jih deungon ureuëng
nyang galak peurusak.
10 TUHAN nyan lagée meunara nyang
kukoih;

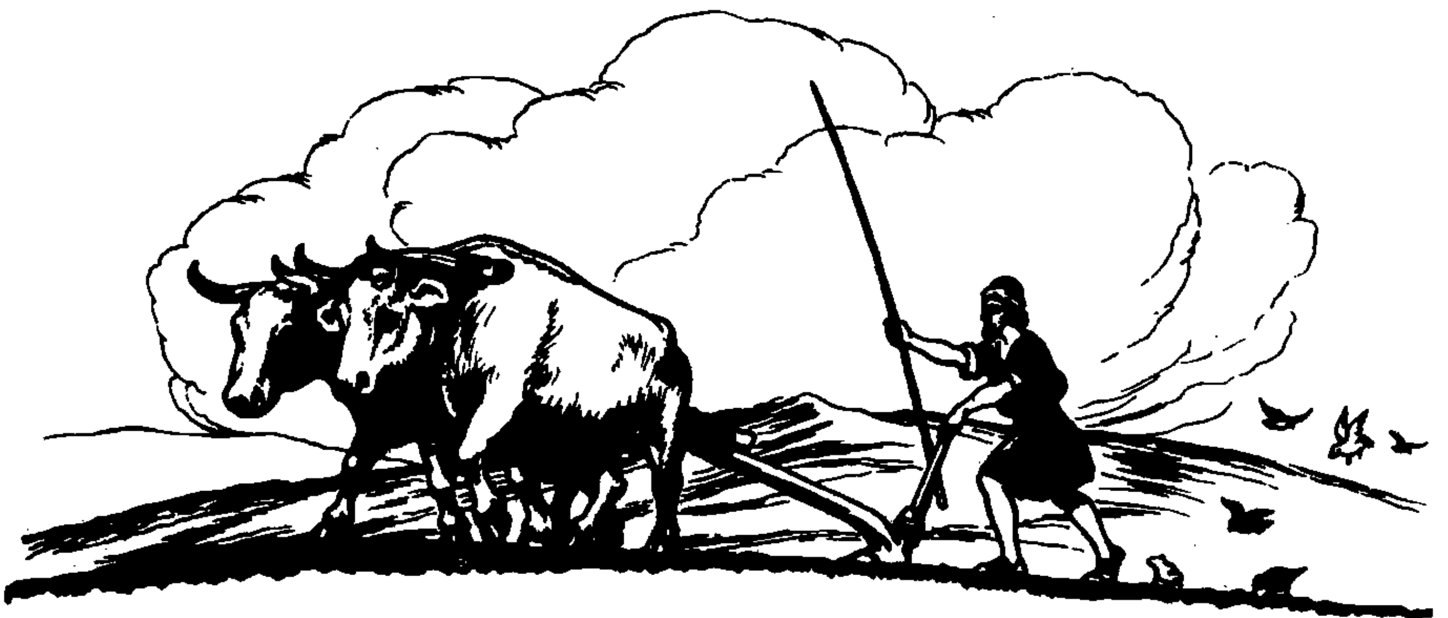
keunan kheueh ureuëng jujoe jijak
dan meuteumé teumpat nyang
aman.
11 Teuma lé ureuëng kaya jisangka
hareuta jih kheueh nyang hase
peuseulamat droe jih
lagée bintéh beuton nyang
manyang dan kukoih jikeulileng
banda.
12 Ureuëng nyang sombong teuma
reubah,
dan ureuëng nyang miyueb até
teuma jihoreumati.
13 Teujaweueb sigohlom teudeungoe
na kheueh nyang bangai dan
teucila.
14 Lé meulakée keu-udeb, manusia
hase jitanggong peundeuritaan;
gadôh keuheundak nyan, gadôh
teuma peue mantong harapan.
15 Ureuëng meubudoe sabe graih keu
iéleumé peungeutahuan;
dan ureuëng bijaksana sabe
meuharab ubak ajaran.
16 Hadiah teubuka jalan
dan teu intat ureuëng ubak
ureuëng-ureuëng rayeuk.
17 Nyang mariet phon that nibak
sidang peungadelan sabe deuh jih
beutôi,
teuma peue nyang jipeugah nyan
teu-ujoe meunyoe ka trok lawan.
18 Deungon undian, meudakwa nyan
hase teupiôh,
dan meumusoh deungon
peunguasa pih hase teupeureuda.
19 Syedara nyang ka teupeusakét até
jih leubeh payah teupeutoe
nibak banda nyang kukoih;
meudakwa lagée palang
geureubang banda nyang meukuta.
20 Keu tutoe haba nyang ka jipeugah
na akibat nyang harôh jirasa.
21 Lidah na kuasa keu jipeuseulamat
udeb atawa teupeurusak nyan;
ureuëng laén harôh jitanggong
akibat nyang ka jipeugah nyan.
22 Ureuëng nyang ka jimeukawen,
nibak jihnyan na untông;
peurumoh na kheueh karonya
TUHAN.
23 Ureuëng gasien jimeulakée deungon
sopan;
di ureuëng kaya geujaweueb
deungon su nyang meudhot.
24 Na sahabat nyang hana seutia,
dan na teuma nyang leubeh rab
nibak syedara.

19 Leubeh gét ureuëng gasien nyang
teupat udeb jih,
nibak ureuëng bangai nyang galak
jimeusulet.
2 Bahpi jeumôt that, meunyoe hana
iéleumé peungeutahuan nyang lagée
nyan hana meuguna;
ureuëng nyang buet jih
meudab-dab jai that jipeubuet
salah.
3 Manusia jipeurugoe droe jih
keudroe lé sabab bangai jihnyan,
óh lheuehnyan jipeusalah TUHAN
ateueh hai nyan.
4 Ureuëng kaya, rakan jihnyan sabe
meutamah;
teuma di ureuëng gasien sabe
jitinggai lé rakan droejih.
5 Ureuëng nyang meusulet di kantô
peungadelan,
hana teuma tinggai lé huköman.
6 Tieb-tieb ureuëng jiuseuha jicok até
ureuëng peunteng;
dan banmandum ureuëng jitem
meurakan ngon ureuëng
dermawan.
7 Ureuëng gasien jipeujayéh lé
syedara jih,
peuteuk lom lé rakan jihnyan.
Pakriban mantong jihnyan jiuseuha,
jihnyan hana hase jipakat
awaknyan.
8 Soe nyang tiyeub iéleumé
peungeutahuan, ureuëng nyan tanda
jigaséh keudroe jihnyan;
dan soe mantong nyang ji-ingat
ubak peue nyang ka jimeurunoe,
ureuëng nyan teuma mubahgia.
9 Ureuëng nyang meusulet di kantô
peungadelan
pasti teuma geuhuköm dan
geupeubinasa.
10 Hana patot sidroe ureuëng bangai
udeb jih meuwáh,
dan hana teuma patot sidroe
namiet jijok peurintah keu
peunguasa.
11 Ureuëng bijaksana hase jipeuteun
meunyoe jihnyan beungéh.
Ureuëngnyan teupujoe sabab hana
jipakoe gob laén nyang salah
ateueh jihnyan.

12 Meunyoe raja beungéh lagée su
singa teuma-uëm;
dan meunyoe raja gét lagée ié
mbon nyang basah nibak
meubagoe rupa sinaman.
13 Aneuëk nyang bangai jipeuhanco
ureuëng syiek jih.
Peurumoh nyang galak
meukröb-kröb lagée ié
meutreb-treb nyang hana
putôh-putôh.
14 Rumoh dan hareuta hase meuteumé
nibak ureuëng syiek,
teuma peurumoh nyang bijaksana
na kheueh karonya nibak
TUHAN.
15 Meuayéum-ayéum teupeujeuet
ureuëng jiteungét meusineunya,
dan akhé jih ureuëng beu-oe nyan
ka jiteuka deuk.
16 Ureuëng nyang taát ubak peurintah
Allah teuma seulamat,
dan ureuëng nyang hana jihareuga
keu peurintah nyan teuma maté.
17 Ureuëng nyang tulông ureuëng
gasien saban lagée ureuëng bri
pinjaman ubak TUHAN;
singoh TUHAN geubalaih teuma.
18 Peuteureuteb laju aneuëk gata
simantong na harapan;
meunyoe hana, saban cit gata
meuharab ubak keuhancoran.
19 Bah kheueh ureuëng nyang bagaih
beungéh
jirasa keudroe akibat jih.
Meunyoe gata tatulông jihnyan,
gata teuma tatamah beungéh
gobnyan.
20 Meunyoe gata galak meurunoe dan
tadeungoe naseuhat,
singoh gata jeuet keu ureuëng
nyang meuhikeumat.
21 Manusia le that reuncana,
teuma keuputosan TUHAN kheueh
nyang teulaksana.
22 Sifeuet nyang teuharab nibak
sidroe-droe ureuëng na kheueh
keuseutiaan.
Leubeh gét jeuet keu ureuëng
gasien nibak jeuet keu ureuëng
sulet.
23 Horeumat kheueh TUHAN, udeb gata
teuma mubahgia;
gata teuma puih dan beubaih
nibak bala.
24 Na ureuëng nyang beu-oe nyang
bit-bit beu-oe;
jisuleueng peunajoh lam babah jih
mantong hánjitem.
25 Meunyoe ureuëng sombong
teuhuköm,
ureuëng nyang hana peungalaman
jeuet keu peulajaran.
Meunyoe ureuëng meubudoe teu
seugah gobnyan teuma meutamah
bijaksana.
26 Aneuëk nyang ji iénanya dan ji use
ureuëng syiek jih,
na kheueh aneuëk nyang that-that
jipeumalée dan aneuëk doraka.
27 Aneuëk ulôn, meunyoe gata hana
tatem meurunoe le,
gata teuma tuwoe deungon peue
nyang ka gata meurunoe.
28 Ureuëng nyang jitem bri keusaksian
nyang peuleusu, saban cit jihnyan
ka jipeubeuáh huköm;
peuceulaka ureuëng laén,
mangat rasajih nibak ureuëng
jeuhet.
29 Ureuëng bangai nyang manyang até
pasti teupoh.

20 Sabab lé ié kreueh sampoe jeuet
ureuëng laén kureueng aja dan karu
deungon kirôh.
Bangai that ureuëng nyang jieb ié
nyan sampoe mabök.
2 Meunyoe raja jiteuka murka lagée
su singa teuma-uëm;
nyang peubeudôh beungéh
gobnyan saban cit jipeuceulaka
droejih keudroe.
3 Teuma ureuëng bangai kheueh
nyang galak jimeudakwa;
sikeueb nyang teupujoe na
kheueh jipeujiôh nibak meudakwa.
4 Ureuëng meutani nyang beu-oe
hana jijak buet u blang óh trok bak
watée;
akhé jih óh ka trok musém
keumeukoh jihnyan hana hase
meusapeue pih.
5 Asoe até ureuëng ibarat iémon
nyang lhôk;
teuma hase jiseub lé ureuëng
nyang na peungeurtian.
6 Jai that ureuëng nyang meungaku
droe jih na kheueh rakan,
teuma nyang beutôi-beutôi seutia
payah that meuteumé.

7 Aneuëk-aneuëk manyak
meu-untông that meunyoe na
ureuëng syiek
nyang jroh dan udeb nyang teupat.
8 Meunyoe raja geuduek nibak
keurusi peungadelan,
gobnyan hase geukalon
banmandum nyang jeuhet.
9 Peuna ureuëng nyang hase jipeugah,
"Até ulôn gleh, ulôn ka beubaih
nibak desya?"
10 Timbangan dan ukoran nyang curang
atranyan hana geuharôk lé TUHAN.
11 Nibak buet aneuëk hase tateupeue
peu kheueh pi-e jihnyan gét atawa
teupat.
12 Geulinyueng mangat teudeungoe
dan mata mangat keumalon,
banduanyan TUHAN kheueh nyang
cebta.
13 Ureuëng nyang teuga that éh rhot
jih ubak gasien.
Dan ureuëng nyang bit-bit
jijakbuet nibak ureuëng nyan jai
that peunajoh.
14 Ureuëng mublo sabe apoh-apah
keuhai meuhái yuem.
Teuma óh ka lheueh jibloe,
gobnyan bangga ateueh yuem
nyang jiteumé.
15 Tutoe haba nyang meungandong
iéleumé peungeutahuan,
leubeh meuyuem nibak méuh dan
beulian.
16 Soe nyang jitem tanggong utang
ureuëng laén,
hana salah teucok atra ureuëng
nyan sibagoe jaminan janji
ureuëng nyan.
17 Hareuta hase teupeungét gob,
phon-phon that lazat rasa jih,
teuma óh lheuehnyan barô kheueh
teurasa lagée rasa batée keurikée.
18 Reuncana meuhase deungon na
peutimbangan;
lé sababnyan, bék kheueh
meujuang deungon hana reuncana
nyang masak.
19 Ureuëng nyang galak jiupat ureuëng
laén, ureuëng nyan hana hase jisöm
rahsia;
dan bék kheueh tameungon
deungon ureuëng nyang le that
jipeugah haba.
20 Ureuëng nyang seurapa ngon
jikutok ureuëng syiek jih, udeb
ureuëng nyan teuma leunyab
saban lagée panyöt nyang
lon nibak malam nyang seupôt
buta.
21 Atra nyang phon-phon mudah
jiteumé dan bagaih,
akhé jih teunyata kon beureukat.
22 Bék kheueh tabalaih keujeuhetan
deungon keujeuhetan;
peucaya kheueh ubak TUHAN,
Gobnyan kheueh nyang tulông
gata.
23 Neuraca dan batée na kheueh céng
nyang curang
hai nyang lagéenyan hana
geugalak lé TUHAN.



Meubuet di blang deungon langai (20:4)

24 TUHAN ka geupeuteuntée rot udeb
manusia di ateueh donya nyoe;
nyang kheueh sabab jih manusia
hana hase jimuphom rot udeb jih
keudroe.
25 Pike kheueh beujroh-jroh sigohlom
teubri keureubeuen ubak TUHAN.
Jeuet mantong gata meunyeusai
óh uroe dudoe.
26 Raja nyang bijaksana geuteupeue
soe ureuëng nyang jeuhet;
gobnyan teuma geuhuköm
awaknyan hana geubri amphon.
27 Até nurani manusia na kheueh trang
nibak TUHAN,
nyang teusentée bansaboh baten
manusia.
28 Meunyoe raja geupeurintah deungon
gaséh, jujoe, dan ade,
deungon nyan rajanyan teutab
meukuasa.
29 Ureuëng muda teukagum sabab
teunaga jihnyan,
dan ureuëng tuha teuhoreumat
sabab ôk gobnyan nyang ka putéh.
30 Na kalajih peungalaman nyang
pheut teusampôh keujeuhetan,
dan teupeugleh até manusia.

21 Saban lagée TUHAN geu atoe ié
krueng mangat ile meunurot galak
Gobnyan,
meunan cit cara jih Gobnyan
geubimbéng pikeran raja.
2 Tieb-tieb buet gob gét meunurot
pandangan jih keudroe,
teuma TUHAN kheueh nyang nilai
meukeusut até jihnyan.
3 Buet-buet nyang ade dan beuna
leubeh galak nibak TUHAN
nibak peue mantong keureubeuen
peuseumahan.
4 Ureuëng jeuhet nyan meudesya,
sabab jikuasa lé keuangkohan dan
keusombongan.
5 Reuncana ureuëng bit-bit teuba
ubak keulimpahan;
meutindak deungon
teugeusa-geusa meuakibat
kureueng.
6 Kaya nyang jiteumé deungon cara
hana jujoe
atranyan bagaih gadôh dan bagaih
teuba ureuëng nyan u dalam jrat.
7 Ureuëng jeuhet hana jitem seutôt
nibak huköm;
jihnyan teuseuksa lé keujam jih
keudroe.
8 Ureuëng meusalah, meuwet-wet
jalan jih;
dan ureuëng nyang gét sabe jujoe
lam udeb jih.
9 Tinggai bak sagoe pageue leubeh
mangat
nibak tinggai meusapat deungon
peurumoh nyang galak meudakwa.
10 Ureuëng jeuhet sabe jimeuheuet
keuneuk peubuet nyang jeuhet;
ateueh somantong ureuëng nyan
hana rasa gaséh sayang.
11 Huköm keu ureuëng ceumeubie
jeuet keupeulajaran keu ureuëng
nyang hana peungalaman.
Meunyoe ureuëng meubudoe basa
teuseugah, jihnyan teuma
meutamah bijaksana.
12 Allah Nyang Maha ade geuteupeue
peue nyang teungoh teujadi lam
rumoh ureuëng doraka.
Gobnyan teuma jipeurhot
awaknyan sampoe awaknyan
binasa.
13 Soe nyang hana jitem deungoe
apoh-apah ureuëng nyang kureueng
hana sapeuena
ureuëng lagéenyan hana
geungieng meunyoe jihnyan
teuma jilakée tulông.
14 Keu teupeuiem beungéh dan
geungeun,
bri kheueh hadiah seucara
seungab-seungab.
15 Meunyoe keuadelan teupeujak,
teuma ureuëng nyang gét meurasa
seunang,
dan ureuëng jeuhet meurasa
teuancam.
16 Ureuëng nyang hana jitem seutôt
cara udeb ureuëng meubudoe,
ureuëng nyang lagéenyan pasti
trok ubak donya ureuëng maté.
17 Ureuëng nyang galak keu
meuseunang-seunang teuma teutab
lam keuadaan kureueng;
dan ureuëng nyang galak keu
meupoya-poya hana jitem kaya.
18 Meunyoe masyarakat geuhuköm lé
TUHAN,
nyan kon ureuëng jroh, teuma
ureuëng jeuhet nyang meuteumé
sosah.

19 Leubeh gét tinggai dipadang beulantara,
nibak tinggai deungon peurumoh nyang galak meukröb-kröb dan beungéh-beungéh.
20 Ureuëng nyang bijaksana teutab udeb lam makmu dan kaya;
teuma ureuëng nyang bangai jipeuboros hareuta jih.
21 Soe nyang meu-useuha mangat keuadelan dan cinta gaséh teulaksana,
teuma meuteumé keuseujahteuraan, keuhoreumatan dan umu nyang panyang.
22 Ureuëng nyang ceureudek hase jireupah banda nyang jijaga lé tantra nyang peukasa;
awaknyan laju jireuloh kuta-kuta nyang ji peubangga.
23 Mangat teupeusie nibak nyang sosah,
bah kheueh beu até-até meunyoe meututoe.
24 Ureuëng sombong dan manyang até galak keubuet meu-upat dan kureueng aja.
25 Ureuëng beu-oe nyang hánjitem jakbuet;
ka jipoh droe jih deungon keuheundak droe jih.
26 Siuroe seupôt nyang na jipike keuhai peue nyang jilakée.
Sikeubit jih, ureuëng nyang teupat udeb jih
hase jibri deungon keulimpahan.
27 TUHAN hana galak deungon peuseumahan ureuëng doraka,
leubeh-leubeh meunyoe jipeuseumah nyan deungon meukeusut nyang teucela.
28 Keusaksian ureuëng sulet hana teupeucaya;
teuma tutoe haba ureuëng nyang jiteupeue meubagoe hai peukara, teuma teuteurimong.
29 Ureuëng jujoe yakén keudroe gobnyan;
ureuëng jeuhet meumuka teubai.
30 Hana nyang carông, ceureudek atawa keubijaksanaan
nyang hase meuteun dikeue TUHAN.
31 Bahpih muprang jipeuleungkab deungon guda prang,
nyang peuteuntée meunang, na kheueh TUHAN.

22 Nan nyang jroh leubeh meuyuem nibak hareuta nyang le;
jigaséh lé gob leubeh gét meunyoe jijok méuh ngon pirak.
2 Ureuëng kaya dan ureuëng gasien bak awaknyan na saboh hai nyang saban:
TUHAN kheueh nyang cebta awaknyan bube nyang na.
3 Ureuëng bijaksana jipeusie meunyoe na jingieng bahya;
di ureuëng bangai jijak laju akhé jih keunong bahya.
4 Ureuëng nyang taqwa ubak TUHAN dan jipeumiyueb droe,
ureuëng nyan meuteumé bahgia, makmu dan jihoreumat lé gob.
5 Jeunieb ngon taron na meuteumé bak rot ueh ureuëng nyang jeuhet;
peujiôh kheueh mandum nyan meunyoe gata keuneuk seulamat.
6 Peurunoe kheueh ubak sidroe aneuëk cara udeb nyang patot keu aneuëk nyan,
dan sampoe án tuha aneuëk nyan teuma udeb lagée nyang ka teupeurunoe nyan.
7 Ureuëng gasien jikuasa lé ureuëng kaya;
ureuëng meu-utang jikuasa lé ureuëng nyang peu-utang.
8 Ureuëng nyang tabu buet nyang jeuhet jipöt beuncana;
akhé jih kuasa jih keu jimeutindak ban galak droe teuma gadôh hán mupat rimba.
9 Ureuëng nyang jroh até geubri beureukat lé TUHAN,
sabab jihnyan jipeuweuek reuzeki ngon ureuëng nyang papa.
10 Use kheueh ureuëng nyang galak meuhina,
dan piôh kheueh meudakwa dakwi,
meunan cit mupake dan bék na le ngon hina meuhina.
11 Ureuëng nyang galak bak buet nyang jujoe ngon nyang maméh tutoe haba,
ureuëng nyang lagée nyan teuma jeuet keu rakan raja.
12 Deungon teupeugah sulet ureuëng nyang jeuhet,

TUHAN geujaga iéleumé nyang
beutôi teutab teupeulara.
13 Ureuëng beu-oe galak jiduek
dirumoh;
ureuëng nyang lagée nyan
jipeugah, "Na singa diluwa,
ulôn meuhase jiteugöm bak rot
ueh raya."
14 Jirayu lé inong lunte nyan na
kheueh taron;
ureuëng nyang ka geubri
meureuka lé TUHAN meusuruek u
dalam nyan.
15 Ka sipatöt jih aneuëk-aneuëk
manyak jipeubuet hai-hai nyang
bangai,
teuma ngon awe jeuet teusunuet
aneuëk nyan mangat pi-e jih
meu-ubah.
16 Soe nyang keuneuk jeuet keukaya
ngon cara teuteugon ureuëng
gasien
dan jibri hadiah ubak ureuëng
kaya
bak akhé masa jihnyan teuma
meukarat.

Lhée ploh boh haba meutuah ureuëng nyang áréh

17 Deungoe nyoe, ulôn teuma lôn peuru-
noe keugata haba meutuah ureuëng áréh!
Simak kheueh nyang lôn peurunoe nyoe.
18 Mangat gata udeb meunyoe peue nyang
ulôn peurunoe nyoe gata keubah lam até.
Sabab deungon lagée nyan gata ka siab
pajan mantong atra nyan gata peuguna.
19 Ulôn peurunoe gata bak saát nyoe sabab
ulôn meuharab gata peuseumah keupeuca-
yaan gata nyan ubak TUHAN. 20 Lhée ploh
boh haba meutuah ka ulôn tuléh keu
gata – haba-haba meutuah nyang teukan-
dong iéleumé peungeutahuan dan naseuhat
nyang jroh; 21 dan nyang teuma peurunoe
keu gata peue nyang beutôi-beutôi beuna.
Teuma-teuma, meunyoe gata jitanyong, jeu-
et gata jaweueb nyang paih.

–1–

22 Bék kheueh gata peurugoe ureuëng
gasien, sabab jih nyan leumoh hana meuda-
ya; dan bak kantô peungadelan bék kheueh
gata peukosa hak ureuëng nyang hana meu-
daya. 23 Sabab, TUHAN teuma geubila peu-
kara ureuëng nyan dan geutarek nyawöng
ureuëng nyang teugon awaknyan.

–2–

24 Bék kheueh meurakan ngon ureuëng
nyang bagaih jiék darah dan bagaih beu-
ngéh. 25 Singoh gata teuma gata peubuet
lagée jipeubuet nyan, dan hana hase lé gata
peugadôh buet nyang ka lazem nyan.

–3–

26 Bék kheueh meujanji keu gata angkée
utang ureuëng laén. 27 Singoh meunyoe gata
hana hase gata bayeue utang nyan, teumpat
éh gata pih jicok teuma.

–4–

28 Bék sagai-sagai gata pinah bataih ta-
noh nyang ka geupatok lé indatu gata yoh
masa dilée.

–5–

29 Peu kheueh ka lheueh gata kalon
ureuëng nyang carông jipeubuet buet jih?
Ureuëng nyan teuma jibri buet bak meuligoe
raja-raja, bukon bak rumoh ureuëng biasa.

–6–

23 Meunyoe gata taduek tamakheun
deungon ureuëng rayeuk, ta ingat
kheueh soe geuhnyan.[g] 2 Meunyoe gata na
nafeusu makheun nyang raya, tapeuteun
kheueh hasrat gatanyan. 3 Bék leuha keuhai
peunajoh nyang mangat nyang jihidang lé
awaknyan, barang kali jihnyan keuneuk jeu-
bak gata.

–7–

4 Bék tauseuha meususah payah ta-
tiyeub kaya. Peubateu kheueh niet gatanyan.
5 Sabab, dalam sikeujab mantong hareuta
gata hase leunyab, siulah-ulah jihnyan meu-
sayeub dan jipo u manyang lagée cicém
rajawali.

–8–

6 Bék tamakheun meusajan deungon
ureuëng kliet. Bék teuma meuharab ubak
peunajoh nyang lazat. 7 Sabab, jihnyan geu-
peugah, "Jak tamakheun; silakan neutamah
lom," padahai meukeusut jih bukon lagée-
nyan. Jihnyan meubabah mameh, teuma até
gobnyan laén. 8 Eunteuk peue nyang ka gata
uét dan ulée lom, dan banmandum tutoe

[g] *ingat kheueh soe geuhnyan* atawa: ngieng kheueh beuget-get peue nyang na dikeue gata.

haba gata nyang mańiéh keu gobnyan hana
meuguna.

–9–

9 Bék tabri naseuhat keu ureuëng ba-
ngai; jihnyan hana jihareuga naseuhat gata.

–10–

10 Bék sagai-sagai tapinah bataih tanoh
waresan atawa tacok tanoh aneuëk yatém
piatu. 11 Sabab, TUHAN na kheueh peum-
bila nyang paleng teuga dan Gobnyan
kheueh nyang bila awaknyan geulawan
gata.

–11–

12 Peurati kheueh ajaran gurée gata dan
meurunoe kheueh beule-le.

–12–

13 Bék seugan-seugan gata didek
aneuëk-aneuëk gata. Meunyoe gata seunuét
aneuëk gatanyan deungon awe, aneuëk nyan
hana maté, 14 Teuma jihnyan teutab seula-
mat.

–13–

15 Aneuëk ulôn, ulôn galak lumpah na
meunyoe gata bijaksana. 16 Ulôn bangga
meunyoe meurumpok ngon gata deungon
mariet ngon tutoe haba nyang teupat.

–14–

17 Bék kheueh iri até ubak ureuëng meu-
desya. Taát kheueh sabe ubak Po teu Allah
18 mangat masa ukeue gata teujamin, dan
harapan gata hana gadôh.

–15–

19 Deungoe kheueh, aneuëk ulôn! Beu-
jeuet kheueh keu ureuëng bijaksana. Simak
kheueh beu bit-bit cara udeb gata. 20 Bék
kheueh ta meurakan deungon ureuëng
mabök atawa ureuëng leuha, 21 sabab awak-
nyan teuma jeuet keu ureuëng gasien. Meu-
nyoe gata lale ta-éh mantong, teuma hana
treble gata tangui peukayan nyang ka meu-
jurée teupriék-priék beukah jih.

–16–

22 Taát kheueh ubak ureuëng syiek gata;
sabab, meunyoe hana gobnyan gata pih hana
di ateueh donya nyoe. Meunyoe ma gata ka
tuha, peuleumah kheueh bahwa gata tasa-
yang keu gobnyan.

23 Ajaran nyang beutôi, hikeumat, di-
dekan dan peungeurtian – banmandum nyan
patot teubloe, teuma lumpah that meuhái
keu teupulo.
24 Sidroe ureuëng syiek bahgia that
meunyoe na aneuëk gobnyan meubudoe ba-
sa nyang gét; dan gobnyan teuma bangga
meunyoe aneuëk gobnyan bijaksana.
25 Seumoga bapak ngon ma gata bang-
ga keu gata; dan seumoga bahgia kheu-
eh ureuëng inong nyang ka geupeulahé
gata.

–17–

26 Simak kheueh beu gét-gét dan cun-
toh kheueh ubak cara udeb lôn nyoe, hai
aneuëk ulôn! 27 Inong jeuhet nyang meu-
luntée na kheueh peurangkab nyang mu-
bahya. 28 Awaknyan jihadang lagée meu-
reupah dan jipeujeuet le that-that ureuëng
agam beujipeubuet zina.

–18–

29-30 Peu kheueh tateupeue peue nyang
teujadi keu ureuëng nyang jieb ié anggô
nyang le that, dan kayém ji-jihák ié kreueh?
Ureuëng nyan seungsara dan meudeurita.
Ureuëng nyan sabe meudakwa dan apoh-
apah. Mata jih mirah dan badan jih luka-lu-
ka, padahai banmandum nyan hase jipeusie.
31 Bék kheueh tapeubiyeu ié anggô jigoda
gata, bahpih warna jih meunarek dan leu-
mah jih meucahya didalam glah dan ji ile
deungon nekmat jitamong u dalam rukueng.
32 Óh singoh beungoh gata ka lagée jicatuék
lé uleue meubisa. 33 Mata gata meukunang-
kunang, pikeran gata hana meuteuntée dan
babah gata hana piôh tameututoe nyang
hana meupat uram ujong jih. 34 Gata meura-
sa lagée di ateueh ujong tiang kapai di
teungoh laôt; ulée gata mumang dan gata
meuhapit-hapit keudeh keunoe. 35 Laju gata
teuma tapeugah, "Rupa jih ulôn nyoe ka
jipoh dan jitampa lé gob, teuma hana hase
lôn ingat peue nyang ka teujadi. Aduh, mata
ulôn teungét that-that! Ulôn peureulée lôn
jieb ié lom teuma!"

–19–

24 Bék kheueh iri até keu ureuëng jeu-
het, dan bék teuma na niet tameura-
kan deungon awaknyan. 2 Nyang jipike lé
awaknyan na kheueh nyang keujam-keujam
dan jimeuteuôh peue nyang sifeuet jih ceu-
laka.

–20–

3 Rumoh tangga teubina deungon hikeu-
mat dan peungeurtian. 4 Dan meunyoe kana
peungeutahuan, teuma kama-kama nyan
teupasoe deungon leungkab ngon barang-
barang nyang indah.

–21–

5 Ureuëng bijaksana leubeh meuwibawa
nibak ureuëng teuga; dan iéleumé peungeu-
tahuan leubeh peunteng nibak teunaga. 6 Sa-
bab sigohlom teujak muprang harôh na
reuncana nyang matang leubeh ilée, dan
seumaken le naseuhat, seumaken raya keu-
mungkenan keu meunang.

–22–

7 Ureuëng bangai hana hase jiseulami
lam hikeumat, ureuëng nyan hana hase geu-
peugah sapeue meunyoe ureuëng teungoh
jipeugah hai-hai nyang peunteng.

–23–

8 Ureuëng nyang sabe jireuncana buet
nyang jeuhet, ureuëng nyan teupeunan
tukang peuna karu. 9 Tieb-tieb siasat
ureuëng nyang bangai na kheueh desya.
Ureuëng nyang sabe buet jih jiupat
ureuëng laén, ureuëng nyan hana jigalak
lé gob.

–24–

10 Meunyoe gata putôh asa lam keuada-
an gawat, teuma gata na kheueh ureuëng
nyang leumoh.

–25–

11 Bék ragu-ragu tapeuleueh ureuëng
nyang ka jipeu rhot huköman maté; dan
peuseulamat kheueh ureuëng nyang teungoh
jigireng ubak taméh gantungan. 12 Jeuet
mantong gata peugah, "Nyan bukon urusan
lôn." Teuma Allah nyang kawai gata. Gob-
nyan geuteupeue dan geu adili pikeran gata.
Gobnyan geubalaih manusia meunurot buet
ureuëng nyan.

–26–

13 Aneuëk ulôn, tajiéb kheueh madu,
sabab nyan gét. Lagée meulisan nibak uem-
pueng uno, maméh keu teuphiék, 14 meunan
cit deungon hikeumat gét that keu jiwa gata.
Meunyoe gata bijaksana, gét that masa
ukeue gata.

–27–

15 Bék lagée ureuëng jeuhet nyang ka
sipakat jijak reupah rumoh ureuëng jujoe
dan jireubot rumoh gobnyan. 16 Sabab, bah-
pi ureuëng jujoe rhot sampoe napadubgoe,
sabe gobnyan geubeudôh lom. Teuma seu-
balek jih, ureuëng jeuhet teuma hanco meu-
tabu lé malapeutaka.

–28–

17 Bék galak até gata meunyoe musoh
gata meuteumé ceulaka, dan bék geumbira
meunyoe jihnyan reubah. 18 Sabab, pasti
TUHAN geungieng buet gatanyan dan geuni-
lai lé Gobnyan jeuhet, laju hanale geu-
huköm musoh gatanyan.

–29–

19 Bék geungéuen atawa iri até keu
ureuëng jeuhet. 20 Ureuëng jeuhet hana ma-
sa ukeue dan hana teuma harapan.

–30–

21 Aneuëk ulôn, takot kheueh ubak
TUHAN, dan horeumat kheueh ubak raja.
Dan bék seutôt-seutôt deungon ureuëng
nyang nyang lawan geuhnyan. 22 Ureuëng
nyang lagéenyan hanco lam sikreb mata,
sabab beuncana nyang geupeutron lé Allah
atawa raja bukon kheueh hai nyang ubit.

Napadub boh teuk peutuah

23 Ureuëng áréh na geupeugah lagée
nyoe:
Hakém hana jeuet brat siblaih. 24 Meu-
nyoe ureuëng salah geupeugah hana salah,
teuma hakém nyang lagéenyan jikutok dan
geuseurapa lé ureuëng ramé. 25 Teuma ha-
kém nyang geuhuköm ureuëng salah teuma
mubahgia dan jihoreumat lé gob.
26 Jaweueb nyang paih na kheueh tanda
meusahabat seujati.
27 Bék kheueh tapeudong rumoh tangga
sigohlom gata peusiab lampôh atawa ladang
gata dan na mata hareukat gata.
28 Bék kheueh tatem jeuet keusaksi keu
ureuëng laén meunyoe hana alasan nyang
patot; meunan cit bék kheueh tameusulet
keuhai gobnyan. 29 Bék kheueh tapeugah,
"Ulôn teuma lôn balaih keu gobnyan peue
nyang ka jipeubuet ateueh ulôn!"
30 Kalheueh ulôn jak rot lampôh anggô
dan ladang ureuëng bangai. 31 Nyang na
deuh lôn ngieng disinan na kheueh seuna-

man nyang meuduro dan naleueng lakoe.
Pageue beuton jihpi ka teupeuroe sabab
reuloh. 32 Óh ka lheueh ulôn ngieng dan
ulôn tanueng hainyan, laju lôn teumé peula-
jaran lagéenyoe: 33 Deungon teugantuek
dan lôn éh sikeujab, deungon lônduek meu-
pangké jaroe dan lôn meureuhat sikeujab
mantong, 34 kureueng dan gasien teuka
jiseurang lagée peurampok nyang na seun-
jata.

Napadub boh peutuah nyang laén nibak Nabi Sulaiman

25 Seulanjut jih nyoe na meupadubboh
peutuah nyang laén nibak Nabi Su-
laiman nyang geusalen lé peugawée-peuga-
wée di meuligoe Hizkia, raja Yehuda.

2 Allah teupeu agong sabab peue
nyang geurahsia lé Gobnyan;
dan raja teuhoreumat sabab peue
nyang hase geupeutrang lé
gobnyan.
3 Lagée laôt nyang lhôk dan langét
nyang manyang,
meunan kheueh pikeran raja
nyang hana hase taluek.
4 Peugréh kheueh leubeh ilée pirak
nibak sanga jih,
barô kheueh nyang indah jeuet
teubantuek lé jaroe seuniman.
5 Kiréueh kheueh keudeh
peunaseuhat-peunaseuhat jeuhat lam
meuligoe,
barô kheueh peumeurintah kukoih
lé keuadelan.
6 Meunyoe meuhadab raja bah
kheueh gata peumiyueb até,
bék meulagak lagée ureuëng
nyang meukeududukan manyang.
7 Leubeh gét teuyue ék u teumpat
nyang leubeh teuhoreumat
nibak teuyuejok teumpat gata keu
ureuëng nyang leubeh
meupangkat.
8 Bék kheueh teugisa-gisa taba
peukara u kantô peungadelan;
sabab, meunyoe óh dudoe gata
teubukeuti na salah
peuelom nyang hase gata peubuet?
9 Meunyoe salah faham ngon rakan
gata, peuseuleusoe kheueh deungon
ureuëng nyan mantong,
teuma rahsia ureuëng laén bék
kheueh gata buka.
10 Sabab, eunteuk gata jicab sibagoe
ureuëng cubrée babah
dan nan gata kutoe siumu masa.
11 Peundapat nyang jipeugah deungon
teupat sampoe nibak watée jih
lagée boh kayée méuh lam pingan
pirak.
12 Sapa ureuëng áréh keu ureuëng
nyang jitem deungoe,
lagée euncien méuh atawa piasan
keuncana.
13 Utosan nyang seutia, teupeujeuet
nyang utoh jihnyan galak até,
saban lagée iéleupie nibak
ureuëng mupot padé diblang.
14 Janji-janji nyang hana sampoe,
saban lagée awan dan angén
nyang hana jipeutron ujeuen.
15 Keusabaran meusajan deungon tutoe
haba nyang ramah
jeuet teupeuyakén ureuëng nyang
mat kuasa,
dan teupeuhanco banmandum
peulawanan.
16 Bék tapajoh meulisan sampoe jai
that;
singoh gata jeuet keumuak.
17 Bék kheueh kayém-kayém that tajak
u rumoh jiran teutangga gata,
treb bak treb jihnyan bosan laju
jibanci keu gata.
18 Teumudoh deungon peuleusu hase
teupeumaté,
lagée peudeueng, palée atawa
panah nyang tajam.
19 Peucaya keu peukhianat bak masa
keusosahan
saban that lagée meumomoh
deungon gigo nyang guyah
atawa teumeujak deungon gaki
nyang lapée.
20 Meuca-e keu ureuëng nyang
teungoh seudeh
lagée teupeulon dalam cuaca
nyang sijuek ngon leupie
lagée teuroe ié cuka nibak luka
jih.
21 Meunyoe musoh gata deuk, tabri
kheueh bak jihnyan peunajoh;
dan meunyoe jihnyan glah tho
ngon rukueng, tabri kheueh bak
jihnyan ié jieb.
22 Deungon na lagéenyan ka
tapeujeuet musoh gatanyan malée

24:33-34: Ams. 6:10-11 **25:6-7:** Luk. 14:8-10 **25:21-22:** Rm. 12:20

dan TUHAN teuma geubri
beureukat keu gata.
23 Angén nyang jipot nibak utara pasti
jipeutron ujeuen;
meunan cit deungon haba
keuhaba pasti jipeuteuka beungéh.
24 Tinggai bak sagoe pageue leubeh
mangat
nibak tinggai saboh rumoh
deungon peurumoh nyang galak
jipeudong dakwa.
25 Teuteurimong haba nyang jroh
nibak nanggroe nyang jiôh
saban lagée teujieb iéleupie óh
watée dahaga.
26 Ureuëng nyang gét nyang jipeutaloe
droe nibak ureuëng doraka
saban that lagée mata ié ceukoe
atawa mon nyang kutoe.
27 Hana gét teujieb meulisan lumpah
that le,
meunan cit hana gét peugah[h]
haba nyang le deungon seumeujo.
28 Ureuëng nyang hana hase jikuasa
droe jih
saban that lagée banda nyang ka
reuloh kuta jih.

26 Lagée ujeuen watée musém khu-
eng, dan salju di musém uroe,
meunan cit teuma pujian keu
ureuëng bangai nyang hana
pantaih.
2 Lagée cicém po dan
meulayang-layang di udara,
meunan cit deungon kutokan hana
hase keunong ateueh ureuëng
nyang hana meusalah.
3 Keuleudée harôh teupeungui
keukang, dan guda harôh teuseunuët,
meunan cit deungon ureuëng
bangai harôh teupoh.
4 Ureuëng nyang jaweueb peue nyang
jitanyong lé ureuëng bangai,
saban cit bangai jih deungon
ureuëng nyang teumanyong nyan.
5 Teumanyong nyang bangai harôh
teujaweueb deungon nyang bangai
teuma,
mangat ureuëng teumanyong nyan
sadar bahwa jihnyan hana carông
lagée nyang jisangka nyan.
6 Teuyue bak ureuëng bangai
keuteukirém beurita,
saban cit lagée teuwiet gaki droe
dan teumita ceulaka.
7 Lagée ureuëng lapée jipeuguna gaki
gobnyan,
meunan kheueh ureuëng bangai
nyang peugah peutuah.
8 Teupujoe ureuëng nyang hana
iéleumé peungeutahuan,
saban cit lagée teuikat batée
nyang kong that nibak jepretan.
9 Lagée ureuëng mabök jicungké
duroe lam jaroe jih,
meunan kheueh ureuëng bangai
nyang jipeugah peutuah.
10 Soe nyang jok buet keu ureuëng
bangai atawa soemantong ureuëng
jihnyan jipeurugoe ureuëng
ramé.
11 Lagée asée jigisa ubak muntah jih,
meunan kheueh ureuëng bangai
nyang geu-ulang keu bangai nyan.
12 Ureuëng nyang bangai sigoe
mantong leubeh gét
nibak ureuëng nyang jianggab
droe jihnyan carông.
13 Ureuëng beu-oe galak that tinggai
di rumoh;
jihnyan geupeugah, "Na singa
diluwa, ulôn hase jiruengköm
nibak rot raya."
14 Lagée ôn pintoe meuputa nibak
ensée jih,
meunan kheueh ureuëng beu-oe
jipeubalek-balek droe jih di
ateueh teumpat éh.
15 Na ureuëng nyang beu-oe hana
tanggong-tanggong;
teupeusueb peunajoh lam
babah droe jih mantong hana
jitem.
16 Ureuëng beu-oe jianggab droe
jihnyan leubeh meuhikeumat
nibak tujoh droe ureuëng nyang
jijok jeunaweueb nyang paih.
17 Ureuëng nyang peujampu droe bak
ureuëng meudakwa nyang kon
urosan jihnyan
saban that lagée ureuëng nyang
drob asée pungoe nibak punyueng
jih.
18-19 Ureuëng nyang teumipée, laju
jipeugah, "Ulôn meu ayang
mantong deungon gata,"

[h] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *peugah;* meunurot naseukah Ibrani: teumita.
26:11: 2Ptr. 2:22

saban that lagée ureuëng pungoe
nyang jimeuén deungon sinjata
meubahya.
20 Meunyoe kayée ka habéh, apui pih
lon;
meunan cit meunyoe ureuëng
panyang babah ka hanale,
meudakwa pih ka seuleusoe.
21 Lagée adang dan kayée sampoe
apui teutab hu;
meunan kheueh ureuëng nyang
galak meudakwa seutôt suasana.
22 Feusuna nyan mangat that rasa
jih;
dan gob galak ji-uët atranyan.
23 Lagée beulangong tanoh nyang
teuseupoh deungon pirak,
meunan kheueh ureuëng nyang
maméh bak babah, teuma até jih
jeuhet.
24 Ureuëng banci maméh that tutoe
haba jih
teuma até jih peunoh deungon
tipée daya.
25 Bahpi jihnyan ramah, bék kheueh
bagaih tapeucaya;
sabab rasa banci ka jikuasa nibak
até jih.
26 Bahpih jihnyan jisöm banci jihnyan,
banmandum ureuëng teuma
jingieng buet jih nyang jeuhet
nyan.
27 Soe nyang kueh uruek keu ureuëng
laén,
ureuëng nyang kueh nyan teuma
meusuruek u dalam uruek nyan.
Soe nyang gule batée mangat
batéenyan jitimpok ateueh ureuëng
laén,
ureuëng nyan teuma jitimpok
keudroe lé batée nyan.
28 Teupeungeut ureuëng laén saban cit
deungon teubanci.
Babah nyang maméh teupeuteuka
bala.

27 Bék raya haba keuhai uroe singoh,
sabab gata hana tateupeue peue
nyang teuma teujadi sikeujab
teub.
2 Bék tapujoe droe gata keudroe;
bah kheueh ureuëng laén nyang
peubuet hai lagéenyan.
3 Batée dan anoe nyan mantong
phui,
meunyoe teubandeng deungon
sakét até nyang jipeuteuka lé
ureuëng bangai.
4 Beungéh nyan keujam dan
teupeuhanco peue nyang na,
teuma meunyoe meuhadab ngon
tukang ceumburu soe nyang ék
teuen?
5 Leubeh gét teuseugah nyang
trang-trang
nibak gaséh nyang hana
teupeugah.
6 Rakan jiseumeupoh deungon cinta,
teuma musoh jipangkée deungon
bisa.
7 Meunyoe pruet troe, meulisan pih
jitulak;
teuma meunyoe deuk, nyang phet
pih teurasa mangat.
8 Ureuëng nyang jitinggai rumoh
droejih nyan,
lagée cicém nyang jitinggai
uempueng jih.
9 Lagée minyéuk mangat bée dan
bée-bée nyang harôm jipeumangat
até,
meunan kheueh teuma keuhai gét
rakan jipeumangat jiwa.
10 Bék tuwoe ubak rakan gata atawa
ubak rakan ureuëng syiek gata.
Teungoh gata meularat bék
kheueh talakée tulông ubak
syedara gata;
waréh lingka nyang tô leubeh
meuguna
nibak syedara gata nyang jiôh.
11 Hai aneuëk ulôn bah kheueh gata
bijaksana,
mangat jeuet ulôn seunang dan
hase teujaweueb meunyoe jirapa.
12 Ureuëng bijaksana geupeusie
meunyoe ka geukalon bahya;
di ureuëng bangai jijak laju bahpi
jitimpa lé bala.
13 Soe nyang tem tanggong utang
ureuëng laén,
patot teucok hareuta milék
ureuëng nyan sibagoe barang
jaminan.
14 Soe mantong meunyoe mantong
seuboh jibeuot saleuem ubak rakan
jihnyan deungon su nyang teuga,
hai nyang lagéenyan teuanggab
jiucab laknat.

27:1: Yak. 4:13-16

15 Peurumoh nyang galak meudakwa
lagée su ujeuen nyang jitron
siuroe suntok.
16 Hana mungken jihnyan teuyue
seungab,
lagée angén hana hase teupeuteun
dan minyéuk hana hase
teureugam.
17 Lagée toh baja teuasah baja,
meunan cit teuma manusia
jimeurunoe ubak seusabe droe
jih.
18 Soe nyang peulara bak kayée, teuma
jipajoh boh jih.
Deundayang teuma jihareuga
meunyoe jipeumanja teungku
droe jih.
19 Lagée ié nyang jipoh cahya ateueh
ruman gata,
meunan kheueh até gata nyang
jitunyok soe droe gata.
20 Lam donya ureuëng maté, sabe na
teumpat;
meunan kheueh nafeusu manusia
hana bataih.
21 Méuh dan pirak teu ujoe lam
tungkée apui;
dan ureuëng jituri nibak sikeueb
jih keupujoe-pujoe.
22 Bahpi ureuëng bangai jipoh galak
droe,
nyang bangai jihnyan teutab hana
teuma gadôh.

23 Peulara kheueh beulatang peulara ga-
ta beujroh-jroh, 24 sabab keukayaan hana
teuma keukai, bahkan kuasa keu teupeurin-
tah pih hana teutab siumu masa. 25 Naleueng
di blang dan di gunong teukoh dan teu-
gumpôi keu beulatang peulara gata, teuma
óh lheuehnyan ka jitimoh naleueng nyang
barô. 26 Nibak bulée-bulée bubiri gata, gata
hase meuteumé peukayan, dan nibak péng
yuem kaméng-kaméng gata nyang ka teu-
peubloe gata hase tabloe tanoh nyang barô.
27 Nibak kaméng-kaméng gata nyang laén
gata hase meuteumé susu keu droe gata dan
keuluwarga gata meunan cit keu peulayan-
peulayan gata.

28 Ureuëng jeuhet jiplueng hana
ureuëng nyang tiyeub jihnyan,
teuma ureuëng jujoe beuhe lagée
singa.
2 Meunyoe bansa meudesya,
peunguasa meugantoe-gantoe;
meunyoe peumimpén bijaksana,
bansa teuma meuteun dan teutab
jaya.
3 Peunguasa nyang jitindéeh ureuëng
gasien,
lagée ujeuen teuga nyang
hana pirang dan jipeurusak hase
panen.
4 Soe nyang peumeuén huköm, jidong
blaih ureuëng jeuhet;
dan soe nyang taát ubak huköm
jilawan ureuëng jeuhet.
5 Keuadelan hana jipaham lé ureuëng
doraka,
teuma ureuëng nyang seumah
TUHAN muphom that-that keuhai
nyan.
6 Leubeh gét ureuëng gasien nyang
jujoe até
nibak ureuëng kaya nyang jeuhet
até.
7 Peumuda nyang taát ubak huköm na
kheueh ureuëng nyang bijaksana.
Teuma ureuëng nyang meurakan
deungon ureuëng royal
jipeumalée ureuëng syiek jih.
8 Soe nyang jeuet keukaya sabab
jicok riba dan jikuet laba nyang si
le-le jih,
keukayaan jihnyan teuma rhot
ubak ureuëng nyang na gaséh
sayang keu ureuëng gasien.
9 Meunyoe gata hana taát ubak
huköm Allah,
Po teu Allah pih meurasa muák
keu doá-doá gata.
10 Soe nyang bujuk ureuëng jujoe
mangat jipeubuet jeuhet,
ureuëng nyan keudroe ka rhot u
dalam peurangkab.
Ureuëng nyang gleh ngon murni até
jih
teuma geubri beureukat sampoe
bahgia.
11 Ureuëng kaya sabe meurasa droe
gobnyan bijaksana,
teuma ureuëng gasien nyang na
budoebasa jiteupeue soe nyang
sibeuna jih gobnyan.
12 Meunyoe ureuëng nyang jroh nyang
mat kuasa, banmandum ureuëng
laén galak raya,
teuma meunyoe ureuëng jeuhet
nyang mat peurintah dumna
rakyat jijak musöm.

13 Soe nyang peusöm desya ureuëng
nyan hana meu-untông.
Dan soe nyang jiangkée droe dan
jitinggai desya nyan, ureuëng
nyan geugaséh lé TUHAN.
14 Horeumat kheueh TUHAN pajan
mantong, teuma gata meuteumé
bahgia.
Meunyoe gata talawan Gobnyan,
gata meuteumé cilaka.
15 Ureuëng jeuhet nyang mat kuasa
ateueh ureuëng nyang pa-pa,
lagée singa nyang jitauém ateueh
cagée nyang meunyeurang.
16 Peunguasa nyang jitindéeh ureuëng
laén, nyang lagée nyan hana akai
nyang seuhat;
peunguasa nyang geubanci ubak
buet nyang jeuhet teuma geumat
peurintah meuthon-thon.
17 Sidroe ureuëng tukang poh maté
ureuëng laén meurasa droe jipeulet
sabe sampoe ureuëng nyan maté;
hana meusidroe pih nyang hase
jipeuteun jihnyan.
18 Ureuëng nyang udeb gleh hana
meucupa, teuma seulamat.
Dan ureuëng nyang
keuwieng-keuwot udeb jih, teuma
reubah.
19 Peutani nyang meubuet brat nibak
ureuëng laén seb peunajoh;
dan ureuëng nyang jiböih-böih
watée jihnyan meukureueng.
20 Ureuëng nyang jujoe geubri
beureukat lé TUHAN,
teuma ureuëng nyang meuheut
beubagaih kaya hana teupeusie
nibak huköman.
21 Hana gét teupeubeuda-beuda manusia;
teuma na cit hakém nyang geutem
peubuet jeuhet
teuma mangat meuteumé péng
sikada.
22 Ureuëng nyang leuha meuheut that
beubagaih kaya;
dan ureuëng nyan hana sada
bahwa gasien nyang brat bagaih
jiteuka ateueh ureuëng nyan.
23 Ureuëng nyang jitem ureuëng laén
akhé jih leubeh meuyuém nibak
ureuëng jok pujoe.
24 Soe nyang ceumeucue atra ureuëng
syiek jihnyan dan geupeugah nyan
hana meudesya,
ureuëng nyan saban deungon
pancuri-pancuri nyang laén.
25 Soe nyang peupeunteng droe
keudroe nibak ureuëng nyan
jipeuteuka dakwa-dakwi;
dan gata leubeh meu untông
meunyoe gata peucaya ubak TUHAN.
26 Soe nyang peubeuna peundapat jih
keudroe, nibak ureuëng nyan hana
meuakai nyang seuhat.
Dan soe nyang jiseutôt ajaran
ureuëng nyang bijaksana teuma
seulamat.
27 Soe nyang jitem bri keu ureuëng
gasien jinoe jihnyan hana
meukureueng,
dan soe nyang tôb mata ateueh
ureuëng gasien, jihnyan keunong
kutokan.
28 Meunyoe ureuëng jeuhet jimat
kausa,
rakyat jijak musöm;
teuma meunyoe ureuëng jeuhet
binasa,
ureuëng nyang ade teuma
jipimpén deungon leuluasa.

29

Soe nyang teutab meubangkang
meunyoe teubri naseuhat,
saboh saát jihnyan hanco hana
hase teupeugét le.
2 Meunyoe ureuëng ade nyang mat
peurintah, rakyat geumbira.
Teuma meunyoe ureuëng jeuhet
nyang mat kuasa, rakyat
meudeurita.
3 Soe nyang galak ubak hikeumat,
keubit galak that até ayah jih.
Dan soe nyang meungon deungon
inong jeuhet ka jimeupoya
deungon péng jih.
4 Meunyoe peunguasa geupakoe ubak
keuadelan, nanggroe gobnyan teuma
kukoih.
Teuma meunyoe jihnyan nyang
peunteng keu péng mantong,
teuma nanggroe gobnyan hase
reuloh.
5 Soe nyang jisanjong sabe
keudroe-droe jih,
jipasang taron keudroe jih
keudroe.
6 Ureuëng jeuhet ka meucuét deungon
desya jih,
ureuëng jujoe meurasa mangat
dan bahgia.

7 Ureuëng nyang jroh jiteupeue hak
ureuëng nyang leumoh,
teuma ureuëng jeuhet hana
jipeuphom keuhai nyan.
8 Ureuëng nyang galak meu upat hase
jipeuhanco banda,
teuma ureuëng bijaksana
jipeuteuntram suasana.
9 Meunyoe ureuëng bijaksana dan
ureuëng bangai jimeupeukara,
ureuëng bangai nyan jilab
beungéh dan jikém sampoe
jipeuteuka karu nyang hana
meuteuntée.
10 Ureuëng nyang jujoe até jibanci lé
ureuëng nyang graih keu darah,
teuma jilindong lé ureuëng nyang
jroh.
11 Ureuëng bangai meunyoe beungéh
trang-trang hana jilob-lob,
teuma ureuëng bijaksana raya that
saba dan geupeuteun beungéh
gobnyan.
12 Meunyoe peunguasa geudeungoe
keu haba sulet,
peugawée gobnyan teuma jeuet
keu ureuëng jeuhet banmandum.
13 Sidroe ureuëng gasien dan ureuëng
nyang tindéeh ureuëng gasien nyan
na keusamaan;
keu bandua awaknyan TUHAN
geubri mata keu jikeumalon cahya
udeb.
14 Meunyoe raja geubila hak ureuëng
leumoh,
meuthon-thon rajanyan hase
geumat peurintah.
15 Deungon teudidek dan teutegah
manusia nyan hase jeuet keu
bijaksana.
Aneuëk nyang sabe teupeupumoh
peue nyang jilakée teuma
jipeumalée ma jih.
16 Meunyoe ureuëng jeuhet nyang
mat kuasa, peulanggaran
meuningkat.
Teuma ureuëng jujoe jiteumé
kalon keuhancoran ureuëng jeuhet.
17 Didek kheueh aneuëk gata,
teuma gobnyan geubri
keuteuntraman keu gata,
dan jeuet keuhiboran keu gata.
18 Bansa nyang hana meuteumé
bimbéngan nibak TUHAN
jeuet keubansa nyang peunoh
deungon karu.
Mubahgia kheueh manusia
nyang taát ubak hukôm TUHAN.
19 Sidroe namiet hana hase
teupeurunoe deungon tutoe kata.
Jihnyan muphom, teuma hana
jisimak.
20 Leubeh le harapan nibak ureuëng
bangai,
nibak ureuëng nyang jipeugah
haba hana jipike-pike.
21 Namiet nyang teupeumanja
yohphon muda,
akhé jih jeuet keu ureuëng kreueh
ulée.[i]
22 Ureuëng nyang bagaih beungéh
teupeusabab manusia jai that
nyang meudakwa dan meudesya.
23 Ureuëng sombong teuma
geupeumiyueb;
dan ureuëng nyang miyueb até
teuma geupujoe.
24 Ureuëng nyang meukeureuja sajan
deungon pancuri,
saban cit geubanci ubak droe
keudroe.
Meunyoe jihnyan troh-trang di
kantô peungadelan,
jihnyan geupeurhot hukôman.
Teuma ureuëng nyan seungab
mantong,
ureuëng keunong kutokan Allah.
25 Teumakot ubak peundapat ureuëng
laén, akibat jih na kheueh
keusosahan.
Peucaya ubak TUHAN, teuma gata
aman.
26 Jai that ureuëng nyang jimita muka
ubak peunguasa,
teuma nyang bri keuadelan, na
kheueh TUHAN mantong.
27 Ureuëng nyang gét hana galak keu
ureuëng jeuhet;
dan di ureuëng jeuhet jibanci keu
ureuëng gét.

Tutoe-tutoe haba Agur

30 Nyoe kheueh tutoe-tutoe haba
nyang geupeugah lé Agur bin Yake
nibak Masa:
"Ulôn hék that, ya Allah,
ulôn hék that!
Habéh kheueh teunaga ulôn!

[i] *akhé jih ... ulée* atawa: akhé jih teuma teucok banmandum nyang na nibak gata.

2 Ulôn nyoe bangai lagée beulatang;
hana peungeurtian.
3 Hántom na ulôn meurunoe hikeumat,
dan meubacut pih hana lôn
teupeue keuhai Allah.
4 Manusia toh kheueh nyang ka
lheueh geu-ék tron u syeuruga?
Peu kheueh ka lheueh jireugam
angén lam peleuet jaroe jihnyan,
dan jibungkoih ié lam bajée jihnyan,
atawa jipeuteutab bataih-bataih
donya?
Soe kheueh jihnyan, soe teuma
aneuëk jihnyan?
Pasti Droeneueh neuteupeue!
5 Allah geupeutrok ban janji Gobnyan.
Dan Gobnyan lagée peurisai keu banman-
dum nyang teuka meulindong ubak Gob-
nyan. 6 Meunyoe gata tatamah peue nyang
geupeugah, Gobnyan teuma geuteugah gata
dan keujok bukeuti bahwa gata sulet."

Napadub boh teuk peutuah nyang laén

7 "Ya Allah, ulôn lakée sigohlom ulôn
maté, neubri kheueh keu ulôn dua hai nyoe.
8 Bék sampoe ulôn peugah haba nyang jeu-
het dan duseuta, dan bék neupeubiyeu ulôn
gasien atawa kaya. Neubri kheueh keu ulôn
teuma peue nyang ulôn peureulée. 9 Sabab,
meunyoe ulôn ka kaya, mungken ulôn teu-
ma lôn peugah bahwa ulôn hana peureulée
keu Droeneueh. Dan meunyoe ulôn gasien,
mungken ulôn ceumeucue sampoe nan
Droeneueh nyang mulia hase teupeukuto."
10 Bék peusuna sidroe namiet keu
teungku jih,
teuma gata jipeusumpah dan
jianggab gata salah.
11 Na ureuëng nyang ji peusumpah
ureuëng syiek jih
dan hana jihareuga keu ma jih.
12 Na ureuëng nyang jianggab droe jih
suci
padahai jih nyan kutoe lumpah na.
13 Na ureuëng meurasa droe jih jroh
lumpah na—
dan hana tanggong gét jih!
14 Na ureuëng jimita hareukat seucara
keujam;
deungon muka nyang meuhôb
dan jipaksa ureuëng gasien ngon
ureuëng leumoh mangat jibri
hareuta jihnyan keu awaknyan.

15 Lintah darat na dua droe aneuëk;
ban dua jih jiboh nan "Keu ulôn!"
Na peuet hai nyang hántom na puih:
16 Donya ureuëng maté,
ureuëng inong nyang hántom
peulahé aneuëk,
tanoh nyang tho kréng nyang
hawa keu ié ujeuen,
dan apui nyang jimeulieh sira
jimeuéue keudeh keunoe.
17 Ureuëng nyang ceubéb ayah droe jih
dan ma jih nyang ka tuha,[j] ureuëng nyang
lagée nyan patot that teugeulawa uluwa ma-
ngat matajih jicatuék lé cicém gagak dan
manyét jih jipajoh lé cicém rajawali.
18 Na peuet hai nyang paleng payah ni-
bak ulôn keumeuhase teupeuphom:
19 cicém rajawali nyang jipo di
manyang,
uleue nyang jimeuéue di ateueh
batée kareung,
kapai nyang meulayeue di teungoh
laôt,
dan sijudo aneuëk muda ngon
aneuëk dara nyang teungoh
meucinta.
20 Nyoe kheueh siasat sidroe ureuëng
inong nyang hana seutia keu lakoe jih: Óh
ka lheueh jimeumukah, jimakheun dan laju
jilab babah jihnyan, óh lheuehnyan jipeu-
gah, "Ulôn hana lôn peubuet sapeue!"
21 Na peuet hai nyang payah teuteuri-
mong bansigom donya:
22 Sidroe namiet nyang jeuet keuraja,
sidroe ureuëng bangai nyang
meuteumé peue mantong nyang
jilakée,
23 sidroe ureuëng inong nyang
meuteumé meukawen padahai inong
nyan hana jigalak lé ureuëng laén,
sidroe namiet ureuëng inong nyang
meuhase jireubot keududuekan
pocut jih.
24 Di ateueh bumoenyoe na peuet ma-
cam beulatang ubit teuma carông that-that,
na kheueh:
25 Sidom, beulatang nyang hana
teuga, teuma jiteupeu keubah
peunajoh jih óh watée musém
khueng teuka.
26 Peulandok, beulatang nyang
leumoh, teuma jiteupeu peugét
uempueng di ateueh bukét batée.

[j] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *ma jih nyang ka tuha;* meunurot naseukah Ibrani: hana jitem deungoe haba ma jih nyan.

27 Daruet, beulatang nyang hana
meuraja, teuma jiteupeu doeng
meubaréh meuato banja.
28 Cicak, beulatang nyang hase
teudrob deungon jaroe, teuma
beulatang nyan na meuteumé di
meuligoe raja.
29 Na teuma peuet hai nyang lumpah
meukeunong meunyoe teungieng cara jih-
jak, na kheueh:
30 Singa, beulatang nyang paleng
teuga lamkawan banmandum
beulatang dan hana yo ubak peue
mantong;
31 kaméng agam, manok agam nyang
watée jijak ulée teudong,
dan jeuet keuraja dikeue rakyat
jih.
32 Meunyoe lé sabab bangai gata deu-
ngon sombong gata reuncana buet-buet
nyang jeuhet, awaih! 33 Sabab, meunyoe ga-
ta tawot ié susu, nyang gata peuhase na
kheueh meunteuga. Meunyoe gata taseukok
idong ureuëng laén, laju jiteubiet darah.
Meunyoe gata tapeuteuka beungéh, gata ji-
tamong lam meudakwa.

Naseuhat keu raja

31 Nyoe kheueh tutoe haba nyang
geupeugah lé ibunda Lemuel, raja
Masa keu aneuëk gobnyan,
2 "Aneuëk ulôn, boh até ma, nyang ulôn
peulahé sibagoe jeunaweueb ateueh doá lôn.
Peu kheueh nyang jeuet ulôn peubuet keu
gata? 3 Bék kheueh teuböih-böih teuga gata
atawa peuhambo teunaga gata keu ureuëng
inong. Ka le that raja nyang hanco sabab
ureuëng inong. 4 Ingat kheueh, Lemuel!
Jijieb ié anggô dan tagie ubak minuman
kreueh, hana pantaih hai nyang lagéenyan
keu ureuëng mat kuasa. 5 Sabab, meunyoe
raja geujieb ié kreueh, gobnyan tuwoe ubak
huköm dan hana geupakoe keu ureuëng
leumoh. 6 Ié kreueh nyan na kheueh
keu ureuëng nyang meurana dan nyang seu-
deh até. 7 Awaknyan jijieb keu jipeutuwoe
ubak gasien dan keusosahan droe keudroe
jih.
8 Bila kheueh awaknyan nyang hana ha-
se jibila droe jih keudroe. Dan lindong
kheueh banmandum hak ureuëng nyang ha-
na meudaya. 9 Meujuang kheueh keu awak-
nyan, dan beujeuet kheueh keu hakém
nyang ade. Lindong kheueh hak ureuëng
gasien dan ureuëng nyang teutindéeh."

Peurumoh nyang carông

10 Peurumoh nyang carông payah
meuteumé;
gobnyan leubeh meuyuem nibak
intan beulian.
11 Ureuëng lakoe hana kureueng
sapeue,
sabab jipeuduek keupeucayaan
keu ureuëng binoe.
12 Inong nyan hántom jipeubuet jeuhet
keu teungku lakoe;
sipanyang umu jihnyan
geupeubuet nyang jroh keu
teungku lakoe.
13 Geuhnyan jumot that geupeusapat
rami dan bulée bubiri
dan laloe meubuet bak teumpat
teunun.
14 Di jiôh jihnyan jiba peunajoh,
lagée nyang ka jipeubuet lé
kapai-kapai niaga.
15 Ban seuboh buta jihnyan ka
jibeudôh jijak taguen bu keu
keuluwarga jih,
dan laju jibagi-bagi tugaih nibak
peulayan-peulayan jihnyan.
16 Jihnyan jijak mita tanoh saboh
keubeueng umong dan laju jibloe;
dan jipula laju saboh lampôh
anggô nibak wase jihnyan.
17 Jihnyan jipeusiab droe jih
keujimeubuet si habéh teunaga.
18 Jihnyan jiteupeue bahwa peue
mantong nyang jipeubuet nyan
meulaba that;
jihnyan jimeubuet trok teungoh
malam.
19 Beuneung teubalot
dan ija jicôb laju.
20 Jihnyan hana kriét keu ureuëng
nyang hana seb;
dan gobnyan gét até keu ureuëng
nyang peureulée teutulông.
21 Geuhnyan hana khawate meunyoe
jiteuka meusém sijuek,
sabab bajée seu-uem ka
geukeubah keu keuluwarga
gobnyan.
22 Geuhnyan keudroe nyang peugét
tika peureumadani;
peukayan gobnyan nibak ija
lineun ungu nyang meuwah.
23 Lakoe jihnyan na kheueh ureuëng
meuceuhu –

sidroe lamkawan ureuëng nyang
jeuet keu peumimpén banda.
24 Jihnyan jipeugét peukayan dan taloe keuieng
laju jijak peubloe ubak ureuëng
meukat.
25 Jihnyan meuwibawa dan jihoreumat
lé gob;
dan hana khawate keuhai uroe
singoh.
26 Meunyoe jipeugah haba leumoh
leumbot;
tutoe haba jihnyan bijaksana.
27 Jihnyan sabe rajin meubuet
dan geupakoe urosan rumoh
tangga droe.
28 Jihnyan jihareuga lé banmandum
aneuëk droe,
dan geupujoe lé lakoe droe.
29 "Jai that ureuëng inong nyang
jroh," geupeugah lé teungku lakoe
jih,
"teuma droeneueh kheueh nyang
paleng jroh nibak awaknyan
banmandum."
30 Ruman nyang maméh hana hase
teupeucaya, dan ruman ceudah
teuma gadôh;
teuma ureuëng inong nyang taát
ubak TUHAN patot that meuteumé
pujoe.
31 Balaih kheueh peue mantong nyang
jroh;
jihnyan inong nyang
patot teuhoreumat dipat
mantong na!

PEUNGKHOTBAH

PEU INTAT HABA

Kitab *Peungkhotbah* nyoe na kheueh meuasoe pikeran nibak 'Sang Seumike'. Gobnyan geutanueng sampoe án lhok that padub na paneuk jih udeb manusia nyoe, nyang peunoh peuteuntangan, keuhana adelan dan hai-hai nyang sulet teumeuphom. Teuma geusimpul kheueh bahwa "Udeb nyan na kheueh sia-sia". Gobnyan hana hase geupeuphom tindakan Po teu Allah bak geupeunteuntée naseb manusia. Teuma bahpih lagéenyan, geubri naseuhat ubak manusia mangat geumeukeureuja leubeh jeumot, dan keu sile-le mungken seutreb mungken geunékmati beureukat-beureukat Allah.

Keubanyakan nibak boh pikeran sang seumike nyan meunada sumbang, bahkan putôh asa. Teuma keunyataan bahwa kitab nyoe jitamong u dalam Alkitab, disinan teutunyok bahwa iman nyang dasai jih Alkitab cukob luwah keu teupeutimang meunan cit keuragu-raguan dan keuputôh asaan nyang lagéenyan. Jai that ureuëng nyang ka geubaca kitab nyoe meurasa teuhibor, sabab awaknyan geukalon siulah-ulah sifeuet-sifeuet gobnyan ka teudong didalam kitab Peungkhotbah nyoe. Dan awaknyan pih sadar bahwa Alkitab nyang teuloh peumikeran-peumikeran nyang sumbang nyan, meunan cit teubri harapan keuhai Po teu Allah, harapan nyang teubri keuudeb nyang sibeuna jih.

---

1 Tutoe haba nyang na dalam kitab nyoe
asai jih nibak ureuëng seumike, aneuëk
agam Nabi Daud, nyang geugantoe Nabi
Daud jeuet keu raja di Yerusalem.
2 Si seumike geupeugah: Banmandum
nyan sia-sia dan hana meuguna! Udeb nyan
peucuma, banmandum nyan hana areuti.
3 Siumu udeb geutanyoe ta meukeureuja, ta
prah reuôh. Teuma, toh hase jih nyang bisa
ta peubangga? 4 Keuturonan nyang sa teuka
dan keuturonan nyang laén leunyab, teuma
donya nyoe teutab saban mantong. 5 Mata
uroe mantong jiteubiet dan mantong cit ji
lhôb. Deungon hék nyang leumoh jigisa u
teumpat jih seumula, laju óh singoh nyan
jiteubiet keula-i. 6 Angén jipot u seulatan,
laju jiyueb u utara; angén nyan meuputa-pu-
ta, laju jigisa teuma. 7 Banmandum ié kru-
eng ji ile u laôt, teuma laôt han cit jitem
peunoh. Ié laôt nyan jigisa u pucok krueng,
laju jitron keula-i u kuawala. 8 Peue-peue
mantong ka habéh bosan dan bosan nyan
hana sanggob teupeugah le. Mata geutanyoe
hana troe-troe bak ta pandang; dan geuli-
nyueng geutanyoe hana puih-puih bak
jideungoe. 9 Peue nyang ka lheueh teujadi,
teuma teujadi keula-i. Peue nyang ka lheueh
teupeubuet, teuma jipeubuet keula-i. Hana
na sisuatu nyang barô di ateueh donya nyoe.
10 Na ureuëng nyang geupeugah, "Kalon
kheueh atranyoe barô!" Nyang sibeuna jih
atranyan kana sigohlom geutanyoe lahé.
11 Ureuëng hana ji ingat keujadian masa
nyang dilée. Meunan cit deungon keujadian
masa jinoe dan singoh, hana teuma ji ingat
lé ureuëng masa nyang teuma teuka.

Peungalaman Si Seumike

12 Ulôn, Si Seumike, lôn mat peurintah
di Yerusalem sibagoe raja ateueh Israel.
13 Ulôn meuteukat keu lôn seulidek dan lôn
meurunoe deungon bijaksana peue mantong
nyang teujadi di ateueh donya nyoe.
Naseb nyang geukeubah lé Po teu Allah
keu geutanyoe keubiet peudeh lumpah na.
14 Ulôn kheueh nyang kalon peue mantong
buet manusia di ateueh donya nyoe. Peuca-
ya kheueh, banmandum nyan sia-sia, lagée
useuha teutiyeub angén. 15 Nyang keuwieng
hana hase teupeuteupat, dan nyang hana hán
jeuet teu itong.
16 Ulôn pike, "Ulôn nyoe ka jeuet keu
ureuëng peunteng dan áreh, jiôh leubeh áreh
nibak banmandum ureuëng nyang mat peu-
rintah di Yerusalem sigohlom na ulôn. Ulôn
leuthat lôn gumpôi peungeutahuan dan
iéleumé." 17 Teuma ulôn ka meuteukat keu
lôn teupeue beuda jih lamkawan peungeuta-
huan dan keubodohan, lamkawan keubijak-
sanaan dan nyang bangai. Teuma teunyata

1:16: 1Raj. 4:29-31

ulôn nyoe lagée lôn tiyeub angén. 18 Sabab,
seumaken le hikeumat geutanyoe, seumaken
le teuma nyang tanyoe gundah. Seumaken
le iéleumé peungeutahuan geutanyoe, seu-
maken le teuma nyang tanyoe susah.

2 Ulôn ka lôn peuputôh keu lôn peuma-
ngat droe mantong mangat lôn teupeue
peue keubahgiaan nyan. Teuma mandum
nyan pih sia-sia. 2 Ulôn meutamah sadar
bahwa kém nyan na kheueh keubodohan
dan keuseunangan hana meuguna. 3 Jido-
rong lé keuheundak ulôn keu jeuet keu-
carông, ulôn ka neukat lôn meuseunang-
seunang sira lôn jieb ié anggô dan meupesta
pora. Ulôn sangka nyan kheueh cara nyang
paleng gét keu manusia keu jinékmat udeb
gobnyan nyang paneuk di ateueh bumoe
nyoe. 4-5 Buet-buet nyang raya ka lheueh
ulôn peubuet. Ulôn peudong rumoh-rumoh
keu ulôn. Ulôn peugét taman-taman
lampôh-lampôh nyang ulôn pula deungon
bak anggô dan sigala macam bak kayée
nyang jeuet pajohboh. 6 Ulôn kueh kulam-
kulam keu lôn peuile ié u dalam taman dan
lampôh-lampôh nyan. 7 Nibak ulôn lethat
lôn peulara namiet bah kheueh nyan ulôn
bloe meunan cit nyang peulahé di rumoh
ulôn. Beulatang peulara ulôn jiôh leubeh le
nibak beulatang soemantong nyang ka lheu-
eh tinggai di Yerusalem. 8 Ulôn gumpôi
banmandum méuh dan pirak hase seumeu-
mah nibak raja-raja di nanggroe-nanggroe
nyang ulôn jajah. Ureuëng meuca-e agam
dan inong sunggoh that galak até ulôn deu-
ngon ca-e-ca-e nyang awaknyan ba. Meu-
nan cit ulôn peulara inong-inong seulir si-
dub toh mantong nyang ulôn keuheundaki.

9 Sunggoh, ulôn leubeh rayeuk nibak
soemantong nyang ka lheueh jitinggai di
Yerusalem, dan hikeumat ulôn pih teutab
unggul. 10 Peue mantong nyang ulôn meu-
héut, ulôn peupueh. Hántomna ulôn teun-
droe ulôn keu lôn nékmat keuseunangan peue
mantong. Ulôn bangga ateueh sigala hase
jeureh payah ulôn, dan nyan kheueh upah
ulôn. 11 Teuma óh lheuehnyan ulôn seulidek
peue mantong buet ulôn, dan banmandum
jeureh payah ulôn keu lôn peuseuleusoe
karya-karya lôn nyan, teuma sadar kheueh
ulôn bahwa banmandum nyan hana
meumakna sama seukali. Useuha lôn nyan
sia-sia lagée teutiyeub angén mantong.
12 Pakriban kheueh mantong sidroe raja
teuma bisa jipeubuet peue nyang ka geupeu-
buet lé raja-raja nyang ka awai nibak gob-
nyan.

Laju di ulôn pih lôn peuphon pike: Peue
areuti jih jeuet keu áreh atawa bangai atawa
bodoh? 13 Meumang, ulôn teupeue,

"Hikeumat leubeh gét nibak
keubodohan,
lagée trang pih leubeh gét nibak
seupôt buta.
14 Ureuëng áreh bisa geukalon arah
nyang geutuju;
ureuëng bodoh lagée geujak
meuraba-raba."

Teuma ulôn teupeue cit bahwa naseb nyang
sirupa teuma jitimpa bak awaknyan bube
nyang na. 15 Teuma ulôn pike, 'Naseb
nyang jitimpa nibak ureuëng bodoh teuma
lôn teurimong cit teuma. Jadi, keupeue guna
jih sigala hikeumat ulôn?' Laju ulôn peu-
putôh bahwa hikeumatnyan meumang hana
meuguna meubacut pih. 16 Ureuëng nyang
bodoh teuma bagaih that jupeutuwoe, teuma
ureuëng nyang na hikeumat pih hana teuma
ji ingat-ingat. Treb bak treb geutanyoe ban-
mandum teuma gadôh nibak ingatan. Geu-
tanyoe mandum harôh maté, bah kheueh
nyan ureuëng nyang áreh meunan cit deu-
ngon ureuëng bangai. 17 Sababnyan udeb-
nyoe hana areuti le nibak ulôn, laén pi han.
Banmandum nyan sia-sia; ulôn ka lôn tiyeub
angén mantong.

18 Banmandum hase nyang ulon peubu-
et dan nyang ulôn teumé hana meuguna
nibak ulôn, sabab atranyan harôh ulôn ting-
gai keu ureuëng nyang ulôn gantoe. 19 Dan
panena ta teupeue peu kheueh jihnyan áreh
atawa bodoh? Teuma pakriban kheueh man-
tong jihnyan harôh jeuet keuwaréh ateueh
hareuta ulôn nyan nyang ka ulôn teumé
simantong ulôn udeb di ateueh donya nyoe
beureukat jeureh payah dan hikeumat ulôn.
Jadi, nyan pih sia-sia hana meuguna. 20 Ji-
noenyoe ulôn meunyeusai ka ulôn meukeu-
reuja deungon brat. 21 Sabab manusia meu-
keureuja brat deungon geungui sigala
hikeumat, peungeutahuan dan keuahlian
gobnyan keu meuteumé sisuatu. Teuma bak
akhé jih gobnyan harôh geutinggai meunan
mantong sigala hase jeureh payah gobnyan
ubak ureuëng nyang meubacut pih hana
jiteubit reuôh keu hareutanyan. Jadi, nyan
pih sia-sia, lom teuma sunggoh hana ade!
22 Siumu udeb manusia meukeureuja brat
dan meususah payah; laju pat hase jeureh

2:4-8: 1Raj. 10:23-27, 2Taw. 9:22-27 **2:7:** 1Raj. 4:23 **2:8:** 1Raj. 10:10, 14:22 **2:9:** 1Taw. 29:25

payah gobnyan nyang bisa geupeubangga?
23 Peue mantong nyang geupeubuet seu-
mantong gobnyan udeb, jiba deurita dan
sakét até nibak droe gobnyan. Bak watée
malam pih até gobnyan meutampo-tampo.
Jadi, banmandum nyan sia-sia hana meu-
guna.
24 Hana nyang leubeh gét nibak manusia
seulaén geumakheun, jieb ié dan geunékmat
peuhase nyang ka geupeubuet nyan. Ulôn
sadar bahwa nyan pih atra nyang geubri lé
Po teu Allah. 25 Soe kheueh nyang bisa
geumakheun dan meuseunang-seunang ha-
na Po teu Allah? 26 Po teu Allah geubri
hikeumat, peungeutahuan dan keubahgiaan
ubak ureuëng nyang jipeuseunang até gob-
nyan. Teuma ureuëng meudesya geuyue
peubuet jak mita hareukat dan jitamon hase
jih keu jijôk ubak ureuëng nyang peugalak
até Allah. Jadi, banmandum nyan sia-sia
lagée ureuëng jitiyeub angén.

Sigala sisuatu na watée jih

3 Peue mantong nyang na di ateueh do-
nya nyoe
ka geupeuteuntée lé Po teu Allah.
2 Po teu Allah nyang peuteuntée keu
peulahé dan Gobnyan teuma nyang
peuteuntée keu peumaté,
watée keu seumula dan watée keu
teubot,
3 watée keu poh maté dan watée keu
peupuléh,
watée keu teurombak dan watée
keu teupeudong.
4 Allah teuma nyang peuteuntée keu
mo meuba-e dan watée keu
teukém-kém,
watée keu meuratok dan watée
keu meulikak,
5 watée nyang jeuet meuagam dan
watée nyang han jeuet keu
meuagam,
watée keu meupaluek dan watée
keu peuteun droe.
6 Po teu Allah teuma nyang
peuteuntée watée keu meuteumé
dan watée keu geumadôh,
watée keu teumabong dan watée
keu peuhabéh,
7 watée keu teupriék dan watée keu
teucöb,
watée keu peuseungab droe dan
watée keu peugah haba.
8 Allah cit teuma nyang peuteuntée
watée keu geunaséh dan watée keu
teubanci,
watée keu jakmuprang dan watée
keu meudamé.
9 Peu kheueh hase sigala jeureh payah geu-
tanyoe? 10 Ulôn lôn teupeue bahwa Allah
geubri beuban nyang paleng brat ubak geu-
tanyoe. 11 Gobnyan nyang peuteuntée watée
nyang paleng teupat nibak peue mantong.
Gobnyan geubri ubak geutanyoe hasrat ma-
ngat ta teupeue uroe ukeue, teuma geuta-
nyoe hana sanggob ta peuphom buet-buet
Po teu Allah nibak awai trok óh akhé.
12 Ulôn lônteupeue bahwa nibak geutanyoe
hana nyang leubeh gét nibak meugeumbira
dan ta rasa nékmat udeb seupanyang umu
geutanyoe. 13 Nyang sigöt jih geutanyoe
nyang ta makheun dan nyang tajieb na kheu-
eh nibak hase nyang ta useuha nibak hase
reuoh geutanyoe keudroe. Nyan kheueh
meuneubri Po teu Allah. 14 Ulôn lônteupeue
bahwa banmandum meuneubuet Allah teu-
ma teutab na siumu masa. Manusia hana
bisa jitamah atawa jipeukureueng bah meu-
bacutpih. Dan Po teu Allah geupeubuet
nyang lagéenyan mangat geutanyoe ta takot
ubak Gobnyan. 15 Nyang jinoe nyang ka
teujadi, kalheueh teujadi yoh awai dilée.
Nyang teuma na, ka treb that na. Po teu
Allah geupeuteuntée mangat nyang ka teu-
jadi, teujadi kheueh.

Donya nyang hana ade

16 Na lom nyang ulôn ngieng di ateueh
donya nyoe: nyang toh seuharôh jih na
keuadelan dan keuba'iekan, disinan na keu-
jeuhetan. 17 Ulôn pike, Po teu Allah teuma
geupeusidang ureuëng nyang jipeubuet
nyang jroh meunan cit deungon nyang jeu-
het, sabab tieb-tieb hai dan tieb-tieb tin-
dakan teuma teujadi nibak watée nyang ka
geupeuteuntée lé Po teu Allah. 18 Keusim-
pulan ulôn na kheueh: Po teu Allah geu ujoe
geutanyoe keu geutunyok bahwa naseb geu-
tanyoe hana meubeuda deungon naseb beu-
latang. 19 Pakriban kheueh mantong, naseb
manusia dan beulatang na kheueh saban.
Nyang saboh teuma maté, meunan cit deu-
ngon nyang laén. Bandua nyan na kheueh
sabe-sabe makhluk Gobnyan. Jadi, manusia
hana leubeh meu untông nibak padoe beula-
tang, sabab keu banduanyan udebnyan na
kheueh sia-sia. 20 Awaknyan jijak saho tuju-

2:23: Ayb. 5:7, 14:1 **2:24:** Pkh. 3:13, 5:18, 9:7, Yes. 56:12, Luk. 12:19, 1Kor. 15:32 **2:26:** Ayb. 32:8, Ams. 2:6

an nibak teumpat nyang saban. Awaknyan
meuasai nibak abée teuma jiwoe ubak abée.
21 Geutanyoe han tateupeue, peu kheueh
areuwah manusia jiék u ateueh atawa areu-
wah beulatang jitron u dalam tanoh. 22 Sa-
babnyan ulôn sadar bahwa hana nyang leubeh
gét nibak manusia nibak padoe geupeuguna
hase keureuja gobnyan. Seulaén nibaknyan
hana nyang bisa geupeubuet. Hana mung-
ken gobnyan geuteupeue peue nyang teuma
teujadi óh ka lheueh gobnyan maté.

4 Óh lheuehnyan ulôn ngieng keula-i si-
gala nyang hana ade di ateueh donya
nyoe. Ureuëng-ureuëng nyang keunong tin-
déeh jimo meuba-e dan hana ureuëng laén
nyang jitem tulông ureuëng nyan. Hana
meusidroe pih nyang jitem tulông, sabab
ureuëng nyang tindéeh nyan na kuasa nyang
paleng raya. 2 Ulôn iri lôn ngieng ureuëng
nyang ka treb meuninggai donya kareuna
awaknyan leubeh mubahgia nibak ureuëng
nyang mantong udeb. 3 Teuma nyang leu-
beh mubahgia lom na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang gohlom lahé, sabab awak-
nyan gohlom jikalon keujeuhetan nyang
jipeubuet lé manusia di ateueh donya nyoe.
4 Meunan cit ulôn teupeue bahwa manu-
sia geujakbuet nyang cukob brat, teuma
kareuna iri até watée geungieng atra kawöm
silingka. Banmandum nyan sia-sia mantong
lagée useuha teutiyeub angén. 5 Ureuëng
bodoh nyang jiduek jipangkée tuboh dan
jipeubiyeu droe jih maté kareuna deuk.
6 Mungken nyan beutôi, teuma leubeh gét
bacut hareuta deungon keuteunangan até
nibak padoe keureuja brat deungon dua ja-
roe dan teutiyeub angén.
7 Mantong na nyang sia-sia dalam udeb
nyoe. 8 Na ureuëng nyang udeb sidroe
khong hana meu aneuëk, meunan cit hana
syedara. Bahpih meunan, ureuëng nyang
meukeureuja brat han geupiôh-piôh dan até
gobnyan hantom na puah deungon hareuta
nyang kana. Keu soe kheueh ureuëng nyan
meukeureuja trok bulut deungon reuoh dan
geutulak peue mantong keuseunangan?
Nyang lagéenyan pih sia-sia, dan saboh cara
udeb nyang seungsara.
9 Meunyoe dua droe leubeh meu untông
nibak sidroe. Meunyoe awaknyan geujak
meubuet, hase jih leubeh gét. 10 Meunyoe
nyang sidroe reubah nyang laén hase geu-
tulông. teuma meunyoe nyang sidroe reu-
bah, padahai gobnyan sidroe, cilaka kheueh
gobnyan, kareuna hana ureuëng nyang
tulông gobnyan. 11 Bak malam nyang sijuek
ngon leupie, meunyoe na dua droe geuéh
leubeh meu untông meunyoe saleng geu-
peurapat badan mangat sabe na meuteumé
seu uem, teuma pakriban ureuëng hase seu
uem meunyoe gobnyan sidroe mantong?
12 Meunyoe dua droe ureuëng geujak meu-
sajan hase geutangkeh seurangan musoh,
teuma meunyoe sidroe khong geujak mudah
jipeutaloe lé lawan. Lhée krek talo nyang
teuputa jeuet keusaboh, payah that bak teu-
peuputôh.
13-14 Ureuëng gasien hase jeuet keuraja,
dan sidroe ureuëng nyang teuteun hase geu-
minah geuduek bak takhta. Teuma meunyoe
umu ka tuha that raja nyan teulalu bangai
keu geuteurimong naseuhat, teuma naseb
gobnyan leubeh brok nibak naseb peumuda
nyang gasien teuma carông. 15 Meunyoe lôn
pike keuhai ureuëng banmandum di ateueh
donya nyoe, teuma sadar kheueh ulôn bah-
wa lamkawan awaknyan pasti na sidroe
aneuëk muda nyang teuma jeuet keugeunan-
toe raja. 16 Rakyat nyang geupimpén bisa
mantong han ék teuitong ramé jih, teuma óh
ka lheueh gobnyan geujak, hana ureuëng
nyang lakée teurimong gaséh ji ingat jasa
gobnyan. Meumang, banmandum nyan sia-
sia lagée teutiyeub angén.

Bék bagaih that neupeugöt janji

17 Beu até-até kheueh meunyoe neujak
u Baét TUHAN. Leubeh gét neujak keunan
keu meurunoe nibak padoe neujak peuseu-
mah keureubeuen, lagée nyang geupeubuet
lé ureuëng-ureuëng nyang bodoh. Awak-
nyan hana bisa jipeubeda nyang toh nyang
beuna dan nyang toh nyang salah.

5 Neupike kheueh sigohlom gata peugah
haba, dan bék teulalu bagaih neumeu-
janji ubak Po teu Allah. Gobnyan na di
dalam syeuruga dan gata na di ateueh bu-
moe, jadi, meuhemat kheueh deungon tutoe
haba gata. 2 Seumaken tunu hanmeuóh piker-
an, seumaken raya keumungkenan meuteu-
mé lumpo nyang brok. Maken leu neupeu-
gah haba, seumaken le neupeuteubiet tutoe
haba nyang bodoh. 3 Jadi, meunyoe gata
neumeujanji ubak Po teu Allah, neupeuteu-
pat kheueh janji droeneueh nyan beurijang-
rijang. Gobnyan hana galak ubak ureuëng
nyang meulaku bangai. Sababnyan, peuteu-
pat kheueh janji gata. 4 Leubeh gét bék

5:4: Zab. 66:13-14

neupeugöt janji nibak padoe neumeujanji
teuma hana neupeuteupat janji droeneueh
nyan. [5] Bék kheueh kareuna tutoe haba gata,
meusabab jih gata srot u dalam desya, seu-
hingga gata teupaksa neupeugah ubak teungku
imeum nyang geupeutimang TUHAN, bahwa
gata silab neupeugah janji. Keu peue neu-
peujeuet Po teu Allah beungéh ubak gata
seuhingga geupeuhanco banmandum peue-
peue nyang ka gata peubuet? [6] Lagée toh leu
that lumpo nyan hana areuti, meunan kheu-
eh teuma leuthat tutoe haba nyang hana
meuguna. Teuma teumakot kheueh ubak
TUHAN.

Udeb nyan sia-sia

[7] Bék neuhireuen meunyoe neungieng
peunguasa geutindéeh ureuëng gasien, geu-
reupah hak ureuëng nyan dan hana geubri
ubak awaknyan keuadelan. Tieb-tieb peuga-
wée geulindong lé atasan gobnyan dan ban-
dua nyan geulindong lé peujabat nyang leu-
beh manyang pangkat gobnyan.

[8] Bahkan udeb rajapih meugantung ni-
bak hase panen.

[9] Ureuëng nyang teu péng-péng, hantom
na seb péng geuhnyan; ureuëng nyang pu-
ngo nibak hareuta, hantom na puih deungon
laba. Banmandum sia-sia mantong. [10] Ma-
ken le hareuta sidroe-droe ureuëng maken le
teuma ureuëng nyang harôh geubri
makheun. Hana untông jih nibak peumilék
nyan keukayaan nyan, gobnyan nyang geu-
teupeue na kheueh bahwa gobnyan ureuëng
kaya. [11] Sidroe-droe ureuëng nyang tueng
upah bisa mantong hantom na seb peunajoh,
teuma si than-than jih ureuëng nyan bisa
geuéh deungon sineunya. Seubalék jih,
sidroe ureuëng kaya nyan hareuta gobnyan
meulimpah ruwah, seuhingga ureuëng nyan
hana geuéh kareuna até geuh susah.

[12] Ulôn kalon di ateueh donya nyoe na
sisuatu nyang cukob seudeh: Sidroe ureuëng
geutamon hareuta keu masa watée jiteuka
musém deuk. [13] Teuma hareuta gobnyan
gadôh kareuna na sisuatu keumalangan, seu-
hingga hana nyang bisa geubri sibagoe
hareuta waresan ubak aneuëk-aneuëk gob-
nyan. [14] Geutanyoe watée lahé dalam pruet
ma teulon bulat hana meuleukek meusikrek
beunéueng pih nibak tuboh; meunan cit óh
watée ta tinggai donya nyang fana nyoe,
hana taba sapeue pih nibak sigala hareuta
nyang ka hék tanyoe useuha. [15] Nyan sung-
goh that seudeh! Tanyoe tajak lagée watée
geutanyoe jinoe tateuka. Han tateupeue hék
geutanyoe bak ta tiyeub angén, dan peue
hasejih? [16] Sipanyang udeb, tanyoe meu-
geu-meugeu didalam seupôt, tanyoe meusu-
sah payah, gundah, tunu dan sakét até.

[17] Teuma barô kheueh lôn muphom
bahwa nyang paleng gét na kheueh
makheun, jieb ié dan ta nékmati hase useuha
geutanyoe seumantong tanyoe udeb nyang
paneuk nyoe nyang ka geubri lé Po teu
Allah ubak geutanyoe; nyan kheueh naseb
geutanyoe. [18] Meunyoe sidroe-droe ureuëng
geuteurimong keukayaan dan hareuta beun-
da nibak Po teu Allah, dan ureuëng nyan
geubri idhin geunékmati keukayaan geuh-
nyan, harôh kheueh gobnyan meurasa meu-
syuko dan geunékmati sigala hase useuha
gobnyan. Nyan na kheueh atra nyang geubri
cit lé Po teu Allah. [19] Po teu Allah geupeu-
peunoh até ureuëng nyan deungon peunoh
keugeumbiraan, teuma gobnyan hana gundah
geupike ubak udeb nyang paneuk nyoe.

[6] Ulôn kalon lom nyang hana ade nyang
cukob parah di ateueh donya nyoe.
[2] Na kala jih Po teu Allah geubri keukayaan,
keuhoreumatan dan hareuta beunda ubak
sidroe-droe ureuëng, seuhingga hana le
nyang geulakée. Teuma Po teu Allah hana
geubri ureuëng nyan geunékmati banman-
dum keukayaan geuh nyan. Seubalék jih,
ureuëng nyang hana geuturi teuma geunék-
mati keukayaan nyan. Jadi, banmandum
nyan sia-sia dan cukob seudeh. [3] Bahpih
sidroe ureuëng na geumeu aneuëk sampoe
sireutôh droe dan udeb gobnyan treb umu
gobnyan pih sampoe ka tuha lagoena, teuma
meunyoe gobnyan hana meurasa bahgia dan
hana teuma geuteumé teukubu dalam jrat
nyang pantaih, teuma meunurot peundapat
ulôn, aneuëk manyak nyang ban lahé laju
maté leubeh gét naseb jih nibak ureuëng
tuha nyan. [4] Sabab, nibak aneuëk manyak
nyan hana masaalah peu kheueh jihnyan
teupeulahé atawa hana; jihnyan jijak u da-
lam seupôt, dan laju bagaih that jituwoe lé
gob. [5] Hantom na jikalon cahya mata uroe,
dan jihnyan gohlom cit muphom peue areuti
jih udeb nyoe, seuhingga jihnyan bisa teuéh
deungon teuntram. [6] Dan nyan leubeh gét
nibak ureuëng nyang udeb dua reutôh thon,
teuma hantom na geurasa bahgia. Bukon
kheueh bandua awaknyan geujak u teumpat
nyang sirupa?

5:15: Ayb. 1:21, Zab. 49:18, 1Tim. 6:7

7 Manusia geumeubuet na kheueh keu
makheun, teuma gobnyan hantom na meu-
rasa puih. 8 Jadi, peu kheueh untông
ureuëng árif meunyoe teubandeng deungon
ureuëng bodoh? Dan peue teuma guna jih
meunyoe ureuëng gasien meupie nyang gét
di teungoh-teungoh masyarakat? 9 Banman-
dum nyan sia-sia lagée ureuëng jitiyeub
angén. Leubeh gét geutanyoe puih deungon
peue nyang na nibak geutanyoe nibak padoe
ta meuharab ubak nyang leubeh le.

10 Peue mantong nyang na, atranyan ka
na phon yoh masa dilée. Geutanyoe tateu-
peue bahwa manusia hana bisa geubantah
ureuëng nyang leubeh teuga nibak jihnyan.
11 Seumaken treb gobnyan geubantah, seu-
maken hana areuti tutoe haba gobnyan, dan
gobnyan hana meuteumé laba sapeue pih.
12 Pakriban manusia bisa geuteupeue peue
nyang paleng gét nibak gobnyan didalam
udeb gobnyan nyang paneuk dan hana meu-
guna, dan nyang liwat lagée bubayang?
Pakriban sidroe ureuëng bisa geumeuphom
peue nyang teuma teujadi di ateueh donya
nyoe óh ka lheueh gobnyan meuninggai
donya?

Pikeran keuhai udeb

7 Nan nyang meubhée harom leubeh
gét nibak minyéuk nyang yuem
jih meuhái;
dan uroe keumatéan leubeh gét
nibak padoe uroe teupeulahé.
2 Leubeh gét teujak u rumoh duka
nibak padoe teujak u rumoh
khanuri.
Sabab deungon na nyang lagée nyan
sabe teuingat
bahwa manusia nyoe sabe ji luem
lé mawöt.
3 Seudeh leubeh gét nibak padoe
teukém-kém.
Bah kheueh iérupa krot, asai até
teutab leuga.
4 Ureuëng bodoh hana geupiôh
geutiyeub keuseunangan;
dan ureuëng áreh sabe geupike
ubak maté.
5 Leubeh gét geuseugah lé ureuëng
nyang meubudo,
nibak padoe jipujoe lé ureuëng
nyang payah muphom.
6 Kém ureuëng bodoh hana areuti,
lagée su duro jipajoh lé apui.

7 Meunyoe ureuëng áreh jiteumipée;
bangai that buet geuh nyang
lagéenyan;
meunyoe ureuëng nyang
geuteurimong péng suleueng,
rusak kheueh watak ureuëng
nyan.
8 Leubeh gét akhé saboh peukara
nibak padoe awai nibak nyan;
leubeh gét meusaba nibak padoe
teulalu bangga.
9 Bék bagaih that jiék pitam;
ureuëng bodoh mantong nyang na
troh dam.
10 Bék na nyang teumanyong, 'Pakon
yoh jamén dilée leubeh gét nibak padoe
jamén jinoe?' Teuma ureuëng bangai nyang
teumanyong nyang lagée nyan.
11 Ureuëng udeb seuharôh jih meu-
hikeumat; nilai hikeumat saban deungon
hareuta waresan; 12 saban teuma deungon
péng nyang geubri ureuëng nyang meurasa
aman. Peue lom deungon peungeutahuan
keuhai hikeumat! Soe nyang atra nyan teu-
ma seulamat.
13 Ngieng kheueh meuneubuet Po teu
Allah. Sabab soe kheueh nyang sanggob
peuteupat peue nyang ka geupeukiwieng lé
Po teu Allah? 14 Jadi, geumbira ria kheueh
meunyoe gata teungoh meu untông. Teuma
meunyoe gata jitimpa lé bala, bék kheueh
neutuwoe bahwa Allah kheueh nyang bri
bandua nyan. Geutanyoe han tateupeue peue
nyang teujadi seulanjut jih. 15 Udeb ulôn
nyoe hana meuguna, teuma seudubtreb ulôn
nyan ulôn ngieng nyang seulanjut jih nyoe:
Na kala jih ureuëng nyang jroh meuteumé
bala, bahpih ureuëng nyan saleh. Na kala jih
ureuëng jeuhet panyang umu geuh, bahpih
ureuëng nyan hana teudoh udeb lam desya.
16 Bék kheueh teulalu gét dan bék kheueh
teuma teulalu bijaksana. Peue guna jih teu-
poh droe? 17 Bék cit teuma lumpah that
jeuhet dan bék teuma teulalu bangai. Keu-
peue maté sigohlom watée? 18 Neupeujiôh
kheueh nibak bandua nyan. Meunyoe geu-
tanyoe teumakot ubak Po teu Allah, pasti
geutanyoe meuhase deungon jroh.
19 Hikeumat geupeujeuet peumilék jih
meutamah peukasa
nibak padoe siploh droe
peunguasa di saboh banda.
20 Di ateueh bumoe nyoe hana
ureuëng nyang sampoereuna;

7:1: Ams. 22:1 **7:9:** Yak. 1:19

hana nyang sabe geupeubuet
nyang jroh dan hantom na
meudesya.
21 Bék kheueh galak that neudeungoe
nariet-nariet ureuëng laén nyang
hana mupat ulée uboe jih,
panena tateupeue gata teungoh
jiseurapa lé sidroe peulayan.
22 Gata keudroe pih gata sadari
bahwa ureuëng laén pih ka lheueh
gata seurapa.
23 Banmandum nyan ulôn ujoe ngon
hikeumat lôn.
Teuma seumaken lôn mita
hikeumat nyan, seumaken jiôh
nibak ulôn.
24 Soe nyang bisa meuteumé mita
areuti nibak udeb nyoe?
Teulalu lhok keu bisa
jimeungeurti!
25 Teuma ulôn sunggoh meuruno dan
lôn mita peungeutahuan,
mangat meuteumé hikeumat dan
jaweueb nyang paih ateueh peue
mantong nyang geutanyong.
Ulôn kucuba bisa muphom bahwa
desya nyan na kheueh keubodohan,
dan keujeuhetan na kheueh
keuneukatan.
26 Ulôn ka meuteumé bahwa ureuëng
inong leubeh phet nibak mawöt. Cinta
ureuëng inong bak lagée jeu dan jeunieb
nyang ka siab keuneuk drob mansa jih.
Lam pangkée jih lagée taron nyang meu-
carueh khong that. Ureuëng nyang geu-
peubuet keuheundak Po teu Allah teuhinda
nibak taron nyan, teuma ureuëng meude-
sya pasti teuma geutawan. 27 Kalon, geu-
peugah lé Sang seumike: Banmandum
nyan ulôn teumé, watée langkah deumi
langkah lôn jakmita jaweueban. 28 Man-
tong cit ulôn mita jeunaweueb nyang laén,
teuma nyang ulôn mitanyan hana meuteu-
mé. Lamkawan siribée droe, na meurum-
pok sidroe ureuëng agam nyang ulôn
horeumat. Teuma lamkawan awaknyan ha-
na ureuëng inong nyang bisa lôn hareuga.
29 Nyoe mantong kheueh nyang ulôn teu-
mé: Po teu Allah geupeujeuet geutanyoe
seudeurhana dan biasa. Teuma geutanyoe
keudroe nyang peujeuet droe keudroe geu-
tanyoe jeuet keurumit dan payah lom meu-
carueh-carueh ngon meucawo-cawo.

8 Alangkah mangat jih ureuëng
bijaksana.
Gobnyan geutuóh jaweueb ateueh
peukara peue mantong.
Deungon hikeumat gobnyan
teuseunyum ngon geumbira,
seuhingga iémuka gobnyan
leumah bahgia.

Taát kheueh ubak raja

2 Patuh kheueh meunyoe raja geubri
peurintah,
dan bék neupeugét janji nyang
teugeusa-geusa ubak Po teu Allah.
3 Raja bisa mantong geumeutindak
seukeuheundak gobnyan,
meunyoe gobnyan hana geugalak,
leubeh gét peujiôh laju nibak
gobnyan.
4 Raja meutindak deungon wibawa;
hana nyang beurani jibantah
gobnyan!
5 Ureuëng nyang taát ubak gobnyan,
teuma aman dan seuntosa;
ureuëng áreh geuteupeue pajan
pakriban dan dipat teutaát ubak
raja.
6 Keu sigala sisuatu na watée dan
cara jih keudroe,
teuma bacut sagai nyang tanyoe
meungeurti!
7 Hana meusidroe manusia pih
jiteupeue peue naseb gobnyan
nyang teungoh teupreh-preh,
dan hana nyang bisa geupeugah
peue nyang teuma teujadi.
8 Hana meusidroe nyang hase
geupeuteun dan geupeupreh bahpih
sikeujab meunyoe maté nyang ka
trok watée.
Nyan na kheueh peujuangan
nyang hanjeuet geupeusie,
hanjeuet gobnyan teuhinda nibak
atranyan,
bahpih deungon tipée dan daya
upaya.

Ureuëng nyang beuna dan jeuhet

9 Banmandum nyoe ulôn kalon watée
ulôn peurati banmandum keujadian di ateu-
eh donya nyoe. Na kala jih manusia geungui
kuasa droe gobnyan keu geupeuceulaka sa-
be keudroe-droe. 10 Ka lheueh ulôn kalon
ureuëng jeuhet maté laju jiseubée dalam
tanoh. Teuma watée ureuëng laén ka geu-
woe nibak teumpat ureuëng jeuhet nyan
teutanom, awaknyan laju jipujoe ureuëng

nyan nibak teumpat ureuëng nyan geupeubuet buet nyang jeuhet. Jadi, nyang lagéenyan pih sia-sia.

11 Pakon mudah that manusia
geupeubuet buet nyang jeuhet?
Kareuna huköman kon watée
nyan laju geubri nibak ureuëng
nyan.

12 Bahpih meureutôh-reutôh buet
nyang jeuhet nyang ka geupeubuet
lé manusia meudesya,
ureuëng nyan teutab udeb dan
panyang umu jih.
Teuma, soenyang taát ubak Po teu
Allah,
pasti udeb ureuëng nyan mudah
sigala.

13 Seubalék jih, ureuëng jeuhet le that
meuteumé keusuletan.
Udeb ureuëng nyan bagaih that
jijak lagée bubayang.
Ureuëng nyan teuma maté bak umu
nyang muda
kareuna jihnyan hana taát ubak
Tuhan droe.

14 Teuma banmandumnyan haba sulet
hanjeuet peucaya.
Ngieng kheueh peue nyang ka
teujadi di ateueh donya;
Na ureuëng malém nyang
geuhuköm lagée geuhuköm ureuëng
doraka,
na ureuëng jeuhet nyang
geupeulaku lagée ureuëng
saleh.
Jadi, nyan pih sia-sia hana meuguna.

15 Keusimpulan ulôn na kheueh
manusia harôh meugeumbira.
Kareuna dalam udeb gobnyan di
ateueh donya nyoe
hana keuseunangan nyang laén
nibak gobnyan,
seulaén makheun, jieb ié dan
meusuka ria.
Nyan mantong nyang jeuet geurasa
di teungoh-teungoh ié reuôh
gobnyan,
seumantong udeb nyang
geubri lé Po teu Allah ubak
Gobnyan.

16 Watée ulôn meu useuha mangat meu-
teumé hikeumat, dan ulôn peurati peue man-
tong nyang na teujadi di ateueh donya nyoe,
teuma jiteuka kheueh keusadaran ulôn bah-
wa bahpih geutanyoe meususah payah uroe
malam hana tapiôh, 17 geutanyoe hanmam-
pu ta peuphom keuheundak Po teu Allah.
Pakriban mantong ta useuha, hana mungken
atranyan hase ta peuphom. Ureuëng áreh
geuteupeue bahwa gobnyan geuteupeue,
nyang sibeuna jih gobnyan hana geuteu-
peue.

9 Banmandum nyan ulôn pike deungon
sunggoh-sunggoh. Allah geuatoe udeb
ureuëng nyang jroh dan bijaksana, meunan
meunyoe ureuëng nyan geubanci dan geu-
cinta. Hana ureuëng laén nyang geuteupeue
peue nyang teuma teujadi óh uroe laén.
2 Meumang, naseb ureuëng nyang saban ji-
timpa teuma ubak ureuëng laén: Ureuëng
jujoe meunan cit deungon beujat, ureuëng
göt meunan cit deungon ureuëng jeuhet,
ureuëng nyang gleh meunan cit deungon
ureuëng nyang kutoe, ureuëng nyang geu-
peuseumah keureubeuen meunan cit deu-
ngon nyang hana. Ureuëng nyang göt hana
leubeh mujur nibak ureuëng nyang meude-
sya, ureuëng nyang meubodok saban man-
tong deungon ureuëng nyang hangeutem
meubudok. 3 Jadi, naseb nyang lagéenyan
jitimpa ubak awaknyan banmandum. Dan
nyan saboh hai nyang cukob seudeh lagée
toh nyang ka teujadi peue mantong di ateueh
donya. Seumantong udeb até manusia nyan
peunoh deungon keujeuhetan, dan pikeran
gobnyan pih peunoh deungon keubodohan.
Dan hana teusangka-sangka ureuëngnyan
pih laju maté.

4 Teuma seumantong hayat jikandong
badan,
seulamanyan teuma mantong na
harapan.
Bukon kheueh asée nyang udeb
leubeh bahgia
nibak singa nyang than
meunyawöng?

5 Seuhana-hana jih, ureuëng udeb
geuteupeue bahwa ajai ka
teupreh-preh gobnyan,
seudangkan ureuëng maté than
geuteupeue sapeue.
Nibak ureuëng nyan hana uengkoh
atawa imbalan nyang laén,
dan nan ureuëng nyan ka teupeu
tuwoe.

6 Rasa cinta, banci atawa nafeusu,
banmandum nyan maté meusigoe
ngon gobnyan.
Ureuëng nyan hana geucokle bagian
peue mantong nyang na

ateueh peue mantong nyang na
keujadian di ateueh donya.
7 Jak, pajoh laju dan meugeumbira
kheueh,
neujieb kheueh laju ié anggô gata
deungon suka cita.
Nibak Allah hana geubeungéh,
malah geugalak teuma.
8 Bah kheueh iémuka gata meucahya
dan geumbira.
9 Rasa kheueh udebnyoe deungon
peurumoh nyang gata gaséh
seumantong gata udeb deungon
sia-sia,
nyang geubri lé Po teu Allah ubak
gata di ateueh donya.
Neunékmat kheueh tieb-tieb uroe
bahpih hana meuguna.
Sabab upah jeureh payah
gata nyang kheueh atranyan
mantong.
10 Neupeubuet kheueh peue mantong
tugaih gata deungon habéh
seuneuga.
Sabab euntrek hanale pikeran atawa
keureuja.
Hana iéleumé atawa hikeumat
dalam donya ureuëng maté.
Dan keudeh kheueh gata teuma
neujak.
11 Di dalam donya nyoe na lom nyang
ulôn kalon:
meutunang plueng hana sabe-sabe
jimeunang lé ureuëng nyang
bagaih plueng,
meunan cit dimideuen prang hana
sabe-sabe meunang nibak ureuëng
nyang teuga.
ureuëng bijaksana hana sabe-sabe
meuteumé mata hareukat.
Dan ureuëng carông hana
sabe-sabe meuteumé keukayaan.
Meunan cit di ureuëng ahli hana
sabe-sabe jeuet keu ureuëng
meusyeuhu.
Sabab soemantong jeuet mantong
jitimpa lé naseb nyang sial.
12 Manusia hana geuteupeue pajan
masa jih sampoe.
Lagée cicém nyang keunong taron
dan uengkot nyang keunong lam
jeu,
meunan kheueh manusia jitimpa
lé bala
nibak saát nyang hana teuduga.

Pikeran keuhai Hikeumat dan Keubodohan

13 Seulanjut jihnyoe na saboh cuntoh
nyang teupat pakriban ureuëng geuhareuga
nibak hikeumat: 14 Na saboh banda ubit
nyang peunduduek disinan hana padubna.
Nibak siuroe na sidroe raja raya geujak
heuntam banda nyan. Banda nyan laju geu-
keupong dan ka siab-siab keuneuk geudo-
brak bintéh kutanyan. 15 Di dalam banda-
nyan na tinggai sidroe ureuëng gasien nyang
cukob bijaksana. Ureuëng gasien nyang bi-
jaksananyan meuhase geupeuseulamat ban-
da nyan. Teuma kareuna gobnyan gasien,
jasa gobnyan laju jipeutuwoe dan hana meu-
sidroe pih nyang na teuingat ubak gobnyan.
16 Jadi, beutôi kheueh peundapat ulôn bah-
wa hikeumat leubeh nibak teunaga. Bahpih
meunan, hikeumat ureuëng gasien hana geu-
pakö. Tutoe haba ureuëngnyan hana nyang
geutem peurati.
17 Leubeh gét teudeungoe tutoe haba
nyang teunang nibak sidroe ureuëng
nyang meuiéleumé
nibak padoe dumpék sidroe
ureuëng nyang mat kuasa di
teungoh-teungoh kawan ureuëng
bangai.
18 Hikeumat leubeh meuguna nibak
sinjata,
teuma nila saboh titek habéh
rusak susu saboh beulangong.

10 Lé sabab bangke lalat hase
jipeukhiéng saboh kaca
minyéuk mangat bée,
lé sabab bacut nyang mangai hase
teupeugadôh hikeumat nyang
manyang.
2 Ka sipatot jih meunyoe ureuëng
áreh geupeubuet nyang jroh,
dan ureuëng bangai jipeubuet
nyang jeuhet.
3 Nyang bangai deuh teukalon nibak
mandum grak grik jih.
Dan ubak mandum ureuëng
jipeuleumah keuhai bangai
jihnyan.
4 Meunyoe gata geubeungéh lé nyang
mat kuasa,
bék kheueh gata lakée piôh keu
gata meubuet.
Bahpi salah gata nyan rayeuk,
gata geupeumeuáh meunyoe
teunang dan saba.

5 Na keujeuhetan laén nyang ulôn
kalon lam donya,
na kheueh buet meunyeleweng lé
nyang mat kuasa.
6 Ureuëng bangai geubri jabatan
nyang mulia,
teuma di ureuëng meusyeuhu
hana meuteumé sapeue.
7 Ka lheueh lôn kalon namiet-namiet
jipasang guda
di ureuëng bansawan geujak ngon
gaki lagée namiet teuma.
8 Soe nyang kueh uruek, ureuëng
nyan rhot lam uruek nyan;
soe nyang tulak beuton teuma
jikab lé uleue meubisa.
9 Soe nyang meubuet bak tambang
batée, teuma meuantôk dan luka.
Soe nyang plah kayée, rayeuk
keumungken meuteumé cidra.
10 Meunyoe parang gata tumpôi dan
hana gata asah,
gata harôh meukeureuja deungon
leubeh meususah payah.
Peuguna kheueh akai seuhat gata,
dan peuget kheueh reuncana
leubeh ilée.
11 Meunyoe jikab lé uleue sigohlom
teupeuseuiét ngon doá-doá,
deungon nyan pawang uleue
hanale meumakna.
12 Tutoe haba ureuëng bijaksana
teupeujeuet jihnyan jihoreumat lé
gob,
teuma ureuëng bangai binasa lé
sabab tutoe haba jihnyan keudroe.
13 Gobnyan jipeuphon ngon haba sulet
mantong,
óh keuneulheueh nibak nyan tutoe
haba jih lagée ureuëng pungoe.
14 Beutôi, ureuëng bangai teuga that
jipeugah haba.
Uroe dudoe teusöm keu
geutanyoe mandum.
Hana nyang hase jiramai
keujadian óh ka lheueh tanyoe
hanale.
15 Teuma ureuëng bangai nyang hana
jituho rot woe u rumoh jih,
jihnyan jimeubuet brat that hana
jipiôh-piôh teuma.
16 Ceulaka kheueh nanggroe nyang
raja jih muda balia,
dan ureuëng-ureuëng rayeuk
nanggroe simalam beungoh
meupesta pora.
17 Mubahgia kheueh nanggroe nyang
raja jih meuwibawa,
nyang ureuëng rayeuk nanggroe
nyan jimakheun óh trok bak
watée,
hana galak mabök-mabök dan
carông geujaga droe.
18 Bubông rumoh teuma tireh
meunyoe hana teupeudab,
dan keuneulheueh jih rumoh nyan
lumpôk lé sabab teuh beu-o.
19 Pesta teupeujeuet gob jikém-kém,
dan lé sabab anggô teupeujeuet gob
riang geumbira.
Teuma peureulée na péng keu
teubayeue atra nyan.
20 Bék kheueh ta upat raja, bah pi lam
até.
Bék teuma ta upat ureuëng kaya,
bahpi lam bilek teumpat éh droe.
Mungken na saboh cicém jideungoe
peue nyang gata kheun nyan,
laju jijak peutrok ubak nyang gata
upat nyan.

Tindakan ureuëng nyang bijaksana

11 Pula kheueh péng gata nibak useu-
ha di luwa nanggroe.
Pasti gata meuteumé untông óh
singoh dudoe.
2 Pula kheueh modal gata nibak
meubagoe bidang niaga;
mita kheueh useuha beucukob le.
Sabab manusia peureulée waspada,
sigohlom musibah teuka
meunimpa.
3 Ho mantong keu jih bak kayée nyan
reubah,
bak kayée nyang ka reubah nyan
teutab teuéh nibak teumpatnyan.
Meunyoe awan ka meusapat ié
sampoe ka brat,
teuma ujeuen pih jitoh u bumoe
deungon teuga jih.
4 Soe nyang preh sampoe angén dan
cuaca peungéuh sampoereuna,
hana teuma geupula dan hana
geupot hase jih disinan.
5 Po teu Allah nyang peugöt peue
mantong nyang na,

10:8: Zab. 7:16, Ams. 26:27

dan manusia hana geutuóh
peuphom tindakan Gobnyan;
meunan cit ureuëngnyan hana
geutuóh peuphom keuhai udeb
nyang barô
didalam pruet ma.
6 Sipreuék kheueh bijéh gata bak
watée beungoh
dan bék kheueh neupiôh óh
malam uroe.
Sabab geutanyoe than ta teupeue
sineupreuék nyang toh bijéh nyang
timoh jroh.
Barang kali bandua bohnyan
jitimoh deungon sampoereuna.
7 Cahya mata uroe teupeujeuet gob
sampoe bahgia;
alangkah galakjih meunyoe
meuteumé teunékmati.
8 Heundak kheueh gata meusyuko
meunyoe gata meutamah umu.
Teuma neuingat, bahpih gata treb
neu udeb di ateueh bumoe nyoe,
masa gata dialam mawöt leubeh
treb lom teuma.
Jadi, peue nyang keuneuk harab lom
teuma?
Banmandumnyan peucuma dan
sia-sia.

Naseuhat keu ureuëng muda

9 Rasa dan nékmat kheueh masa
muda gata, hai ureuëng muda!
Meugeumbira kheueh seulagi gata
mantong remaja.
Peupeunoh kheueh peue mantong
hasrat jiwa gata,
dan neupeujak kheueh peue
mantong nyang na teuniet lam até
gata.
Teuma neuingat, Po teu Allah
nyang na didalam syeuruga,
nyan kheueh nyang peusidang
peue mantong nyang gata peubuet
yoh masa gata mantong didalam
donya.
10 Neu use kheueh khawate dan
nyang susah nyang na didalam até
gata,
sabab masa muda gata bagaih that
meulalu.

12 Ingat kheueh ubak peuncebta gata
seumantong gata muda,
sigohlom sampoe ubak thon-thon
nyang peunoh seungsara.
Bak masanyan gata teuma
neupeugah,
"Udeb ulôn hana bahgia."
2 Meunyoe ka trok ubak saátnyan
mata gata hana le trang,
seuhingga maté kheueh sinar
surya,
buleuen ngon bintang.
Awan nyang reudök ka jiba ujeuen,
teutab na deungon gata sibagoe
ancaman.
3 Jaroe gata yo meukot-kot dan hana
le teubri peulindongan.
Gaki gata nyang teugab teuma
guyah han na teunaga.
Gigoe gata hana le leungkab sabab
ka teuloh sampoe than jeuet le
neumomoh peunajoh.
Mata gata kabur sampoe ka suram
meunyoe neukeumalon.
4 Su nyang riôh ngon ramé nibak
jalan raya teudeungoe bak
geulinyueng gata lamkawan na
deungon tan.
Su musik ngon su kilang rab-rab
hana teudeungoe.
Gata hana jeuet neuéh sineunya.
Deungon su kicoan cicém
pih gata teujaga nibak
teumpat éh.
5 Gata teumakot neuteungoh nibak
teumpat nyang manyang
dan harôh neujak bacut-bacut.
Ôk nyang na di ateueh ulée gata ka
putéh dan gaki gata nyang na gata
hua watée neubot langkah.
Teuma gadôh kheueh peue
mantong hajat dan keuinginan.
Geutanyoe tajak u teumpat tinggai
geutanyoe nyang paleng akhé,
ureuëng ramé meuseudeh dan
geumeuratok ngon geumo ba-e
sipanyang jalan raya.
6 Ranté pirak teuma putôh
meukhan-khan;
panyöt méuh srot laju beukah;
talo tima putôh dan rusak;
guci ié hanco meutabu beba.
7 Tuboh geutanyoe teuma geuwoe
keula-i,
jeuet keu abée di ateueh bumoe.
Nafáh keu udeban geutanyoe teuma
jiwo ubak Po teu Allah.
Gobnyan kheueh nyang bri
sibagoe anugrah.

8 Kheun ulôn, meumang banmandum nyan sia-sia,
bannmandum nyan peucuma, hana areuti bahpih sikada.

Keusimpulan

9 Sang seumike nyan áreh dan bijaksana.
Sabab nyan kheueh geupeurunoe ubak umat peue mantong iéleumé gobnyan.
Jai nyang geumeurunoe laju gobnyan geu ujoe keubeunaran iéleumé nyan.
10 Gobnyan geu useuha beumeuteumé tutoe haba nyang teuhibur,
dan tutoe haba nyang geutuléh nyan na kheueh jujoe.
11 Tutoe haba ureuëng áreh nyan na kheueh lagée tungkat tajam sidroe ureuëng meurabe,
tungkat nyang geungui keu geulindong dumna bubiri gobnyan.
Kumpolan amsal dan naseuhat,
lagée labang nyang meukeumat óh kong.
Banmandum nyan na kheueh atra nyang geubri lé Po teu Allah teuma,
nyang rabe geutanyoe nyang than na dua.
12 Aneuëk ulôn, keuhai saboh hai gata harôh waspada.
Teumuléh kitab hantom na akhé, dan meunyoe lumpah that le meuruno jipeuhék jiwa ngon raga geutanyoe.
13 Óh ka lheueh banmandum nyan ulôn peutimang,
nyoe kheueh keusimpulan nyang na ulôn teumé.
Teumakot kheueh ubak Po teu Allah dan taát kheueh ubak peue nyang geupeurintah,
sabab keu nyan kheueh manusia nyoe geucebta lé Gobnyan.
14 Po teu Allah teuma geupeusidang peue mantong nyang geutanyoe peubuet;
bah kheueh nyan nyang jroh meunan cit deungon nyang brok, bahkan nyang teusöm pih teuma.

SEULAWEUT AGONG

PEU INTAT HABA

Seulaweut Agong nyoe na kheueh kumpolan ca-e-ca-e cinta. Bagian nyang le na kheueh ca-e ceumae seucara seuôt seumeuôt lamkawan sidroe ureuëng agam deungon sidroe ureuëng inong. Dalam papadubboh teujeumahan kitab nyoe geupeunan *Ca-e Nabi Sulaiman,* kareuna nibak ayat nyang phon teupeugah sinan Nabi Sulaiman sibagoe ureuëng nyang cebta.

Ca-e-ca-e nyoe lé ureuëng Yahudi kayém geuboh makna deungon hubongan Allah deungon umat Gobnyan, dan lé ureuëng Kristen geuboh makna hubongan Almaseh Kristus deungon Geureja.

Asoe jih

Ca-e nyang keuphon 1:1–2:7
Ca-e nyang keudua 2:8–3:5
Ca-e nyang keu lhée 3:6–5:1
Ca-e nyang keu peuet 5:2–6:3
Ca-e nyang keulimong 6:4–8:4
Ca-e nyang keunam 8:5-14

---

1 Seulaweut Agong nyang geucebta lé Nabi Sulaiman.

Ca-e nyang keuphon

Inong

2 Neucöm kheueh ulôn deungon bibi gata;
cinta droeneueh leubeh nékmat nibak anggô!
3 Droeneueh haröm meubhée meuhalak,
nan droeneueh lagée minyéuk mangat bhée nyang ro meuruwah;
sabab nyan kheueh dumna aneuëk dara jigalak ubak droeneueh!

4 Beurijang kheueh geutanyoe, ya raja ulôn,
neuba kheueh ulôn udalam kama droeneueh.
Kareuna droeneueh kamoe banmandum meusukaria,
dan kamoe pujoe cinta droeneueh leubeh nibak anggô;
pantaih kheueh dumna aneuëk dara jicinta ubak droeneueh!
5 Bah kheueh itam, teuma ulôn nyoe ceudah, hai putroe-putroe Yerusalem;
itam lagée khimah-khimah Kedar,
teuma lagak ngon ceudah lagée tirée-tirée nyang na di meuligoe Nabi Sulaiman!
6 Bék neukalon nibak kulet ulôn nyang itam,
sabab ulôn tutong deungon cahya mata uroe.
Aduen-aduen ulôn geubeungéh nibak ulôn,
dan geuyue ulôn jak meubuet nibak lampôh anggô;
ulôn ka hana le watée keu lôn useuha droe keudroe ulôn.
7 Neupeugah kheueh, hai geunaséh ulôn,
dipat droeneueh neurabe dumna domba-domba gata,
dipat neupeuéh jihnyan óh watée uroe ka seupôt?
Masakan ulôn lagée ureuëng peungeumbara
lamkawan kawan bubiri atawa domba rakan-rakan gata?

Agam

8 Ék kheueh gata hana neutupat teumpat tinggai jih,
hai inong ceudah lamkawan ureuëng inong nyang laén?

1:1: 1Raj. 4:32

Neuseutôt laju bakat bubiri domba,
dan neurabe kheueh dumna
kaméng-kaméng gata
nyang tô deungon khimah ureuëng
meurabe.
9 Geunaséh ulôn, gata lagée guda
inong
nyang jitarék geuritan raja
nanggroe Meusé.
10 Mieng gata lagak deungon piasan
nyang teupeungui,
takue gata indah watée
teupeungui talo takue peumata.
11 Kamoe peugöt piasan méuh keu gata,
deungon manek-manek pirak
disök disinan.

Inong

12 Teungoh raja lôn mantong nibak
teumpat éh,
haröm bhée nyang mangat lazat
lagoena.
13 Geunaséh ulôn na lagée mur mangat
bhée jih,
watée geupeureubah droe ateueh
dada lôn.
14 Geunaséh ulôn siumpama sibak-bak
bungöng gaca
di lampôh-lampôh anggô En-Gedi.

Agam

15 Gata gagah ngon jeulita, hai
geunaséh ulôn nyang maméh,
luwa biasa gata ceudah nibak
mata lôn!
Mata gata lagée cicém mirah pati.

Inong

16 Droeneueh gagah, sayang,
sunggoh that gagah droeneueh
nibak mata lôn!
Teu éh-éh geutanyoe ateueh
naleueng nyang ijo.
17 Bak kayée aras jeuet keutaméh
rumoh geutanyoe,
dan bak kayée ceumara jeuet keu
langét-langét jih.

2 Ulôn nyoe na kheueh bungöng mawar
nibak Saron,
bungöng bakong di
leumbah-leumbah.

Agam

2 Lagée bungöng bakong nyang na di
teungoh tamah meuduro,
meunan kheueh umpama
geunaséh ulôn nyang na di
teungoh putroe-putroe.

Inong

3 Lagée bak apel nyang na di teungoh
bak-bak kayée di gle,
meunan kheueh geunaséh ulôn
nyang na di teungoh-teungoh
ureuëng agam.
Ulôn galak lôn meuceu dimiyueb
nyan,
dan bôh-bôh jihnyan sunggoh
maméh that rasa.
4 Dimiyuebnyan ulôn jak u ruweueng
pesta,
pandangan gobnyan ubak lôn
peunoh deungon rasa cinta.
5 Neupeuteuga kheueh ulôn deungon
meulisan bôh anggô,
dan peuseugar kheueh ulôn
deungon bôh apel,
sabab ulôn sakét asmara.
6 Jaroe wie gobnyan geupeusadeu
nibak ulée lôn,
dan jaroe uneuen gobnyan geuwa
nibak lôn.
7 Meujanji kheueh, hai putroe-putroe
Yerusalem,
deumi rusa-rusa nyang na di
padang beulantara,
bahwa gata hana tapeukaru cinta,
sampoe jihnyan teupeupuih teuma.

Ca-e nyang keudua

Inong

8-9 Deungoe! Geunaséh ulôn teuka!
Jihnyan lagée aneuëk rusa.
Jigrob-grob di gunong-gunong,
jilumpat-lumpat di bukét-bukét.
Kalon, disiblah bintéh jihnyan
jidong,
deungon mata jih seso jimita;
jimeuluem nibak kisi-kisi
peuradeun.
10 Deungoe, geunaséh ulôn geupeugah
haba ubak ulôn.

Agam

Teuka kheueh hai maméh ulôn, jak
kheueh keunoe hai jeulita lôn!
11 Kalon, musém leupie ngon sijuek ka
meulalu,
dan musém ujeuen pih ka hanale.

12 Dilampôh sigala bungöng pih ka
keumang;
musém keumeukoh pih ka teuka;
su leuek kutru ka teudeungoe bak
tanoh geutanyoe.
13 Bak ara ka jipeuphon meubôh,
dan bak anggô pih ka
meubungöng deungon bhée nyang
meuhubo.
Teuka kheueh maméh ulôn, jak
kheueh keunoe jeulita lôn.
14 Hai cicém mirah pati lôn nyang na
di luengkiek-luengkiek batée,
nibak teumpat musöm di
barieh-barieh batée nyang
meucula,
bah kheueh ulôn ngieng rupa gata,
dan lôn deungoe su gata,
sabab rupa gata ceudah, su gata
nyang meureudu.
15 Jak drob kheueh rubah-rubah nyan,
rubah-rubah ubit nyang jipeurusak
lampôh anggô,
sabab lampôh anggô kamoe
teungoh meukeumang.

Inong

16 Geunaséh ulôn atra ulôn, dan ulôn
na kheueh atra gobnyan,
gobnyan nyang rabe dumna bubiri
dan domba-domba geuh keudroe
di teungoh-teungoh bungöng
bakong
17 sampoe dipöt angén beungoh
nyang peugadôh seupôt bak watée
malam.
Neugisa kheueh geunaséh ulôn,
lagée rusa,
lagée aneuëk rusa nyang na di
peugunongan Beter.

3 Malam-malam lam peuratah teumpat
éh lôn,
dalam lumpo ulôn mita geunaséh
lôn;
ulôn mita gobnyan, teuma sia-sia.
2 Ulôn keuneuk beudôh dan jak
wét-wét lam banda,
ulôn tamong bak mandum jalan
dan jurong-jurong jih.
Ulôn keuneuk jakmita jantong até
lôn;
ulôn mita gobnyan, teuma sia-sia.
3 Ulôn meurumpok deungon ureuëng
nyang teungoh meurondo dalam
banda, laju lôn tanyoeng,
"Peu kheueh na neungieng
jantong até lôn?"
4 Ban mantong ulôn tinggai
awaknyan,
meurumpok ngon jantong até lôn.
Laju ulôn mat gobnyan, dan han lôn
peuleueh le
sampoe lôn ba gobnyan u rumoh
ma lôn,
u bilek ureuëng nyang peulahé
ulôn.

5 Meujanji kheueh, hai putroe-putroe
Yerusalem,
deumi rusa-rusa nyang na didalam
padang,
bahwa gata hana teuma neupeukaru
cinta,
sampoe gobnyan geupeupuih
teuma.

Ca-e nyang keu lhée

Inong

6 Peu kheueh nyan nyang teuka nibak
padang pasi,
lagée asab nyang meugumpai?
Mangat bhée jih lagée bhée mur dan
keumeunyan,
dan beudak-beudak mangat bhée
nibak ureuëng meukat.
7 Ngieng, nyan tandu Nabi Sulaiman,
jikeulileng lé namploh droe
ureuëng nyang teuga-teuga lom
peukasa,
ureuëng-ureuëng peukasa nibak
Israel,
8 nyang ka meupeungalaman di
mideuen prang.
Awaknyan banmandum na geuba
peudeueng nyang meugantung nibak
keuieng
siab geuhadab jiseurang légob bak
watée malam.
9 Nabi Sulaiman geupeugöt keu droe
gobnyan saboh tandu,
nibak kayée nyang paleng
meumutu.
10 Taméh jih teupeugöt nibak pirak,
teumpat meusadeu jih teupeugöt
teuma nibak méuh.
Teumpat duek gobnyan warna jih
ungu,
teucöb sulam deungon galak até
lé putroe-putroe Yerusalem.

11 Teubiet kheueh, hai putroe-putroe
Sion,
jak ngieng kheueh Raja Nabi
Sulaiman
deungon mahkota nyang
geupeungui lé ma droe gobnyan,
bak uroe gobnyan meukawen,
nibak uroe gobnyan meusukaria.

Agam

4 Gata ceudah jeulita, maméh ulôn,
sunggoh that, gata ceudah jeulita.
Mata gata nyang leumah di balék
jilbab lagée mata cicém mirah pati;
ôk lagée di ateueh ulée lagée kawan
kaméng
nyang teungoh tron nibak
bukét-bukét Gilead.
2 Gigo gata putéh lagée kawan bubiri
nyang ban teucuko dan
teupeumanö;
meupasang-pasang lagée
aneuëk-aneuëk bubiri meukeumbeu,
musaboh pih hana nyang gadôh.
3 Bibi gata lagée sikrek talo pita
mirah,
dan lumpah rancak babah gata.
Mieng gata lagée bôh geulima
nyang teuprah,
teusöm gét that di balék jilbab
gata.
4 Takue gata lagée meunara Nabi
Daud,
nyang teupeugöt keu teumpat
simpan sinjata.
Talo takue gata saban that lagée
siribée peurisai,
gada para pahlawan banmandum
nyang na.
5 Bôh mom gata lagée dua bôh
aneuëk rusa,
aneuëk keumbeu rusa nyang
teungoh rot naleueng
lamkawan bungöng-bungöng
bakong.
6 Meuhéut that ulôn keuneuk jak
ubak gunong mur,
nibak bukét keumeunyan,
sampoe jiyueb angén seuboh,
nyang jipeusampôh seupôt watée
malam.
7 Gata ceudah lumpah na, maméh ulôn,
hana nyang teucila nibak gata.
8 Jak geutanyoe tatron nibak Libanon,
dara barô lôn,
jak geutanyoe tatron nibak
Libanon.
Tron kheueh nibak pucak Amana,
nibak pucak Senir dan Hermon,
teumpat tinggai rimueng tutul dan
singa.
9 Gata neutawan até ulôn, adek lôn
sayang, dara barô bang,
gata neutawan até lôn deungon
keunalon mata gata,
deungon peumata indah nyang na
bak talo takue gata.
10 Padubna nékmat cinta gata, wahai
adek lôn, dara barô bang,
jiôh leubeh nékmat nibak ié
anggô.
Minyéuk gata meubhée meuhayak,
leubeh mangat bhée nibak
meubagoe rupa reumpah-reumpah
nyang na.
11 Maméh that tutoe haba gata, dara
barô lôn,
lagée maméh meulisan murni dan
susu.
Peukayan gata meubhée harôm
lagée Gunong Libanon.

12 Geunaséh ulôn na kheueh lampôh
nyang meupageu timbok,
lampôh meutimbok, dan mata ié
gunci.
13 Disinan na jitimoh bak-bak kayée
geulima,
deungon bôh-bôh jih nyang
paleng leuzat.
Bungöng gaca dan bungöng
narwastu,

14 narwastu, kunyét, kayée maméh
dan teubée,
deungon meubagoe rupa bak
keumeunyan.
Mur dan gaharu,
deungon meubagoe rupa reumpah
nyang ka teupiléh.
15 Mata ié nyang nibak lampôh lôn
jipeuhayon ié nyang udeb
nyang ji ile nibak Libanon!

Inong

16 Beudôh kheueh, hai angén utara,
bapot kheueh, hai angén seulatan!
Neupot kheueh nibak lampôh lôn,
mangat bhée jih nyang mangat
nyan jipo meuhayak.

Seumoga geunaséh ulôn geujak u
lampôh gobnyan,
dan geupajoh bôh-bôh kayée
nyang leuzat.

Agam

5 Ulôn kujak u lampôh lôn, adoe teusa-
yang, dara barô lôn,
ulôn gumpôi mur dan
reumpah-reumpah lôn;
ulôn makheun uempueng unö dan
meulisan lôn,
ulôn jieb susu dan ié anggô lôn.

Ureuëng-ureuëng inong

Makheun dan jieb kheueh ié, hai
rakan-rakan lôn,
neujieb kheueh sampoe án maböк
asmara.

Ca-e nyang keu peuet

Inong

2 Ulôn teungéut, teuma até ulôn
teutab meujaga.
Deungoe kheueh geunaséh ulôn
jikeutok pintoe.

Agam

Peuhah kheueh pintoe, adoe ulôn
boh até aduen,
mirah pati lôn, pujaan até lôn;
ulée lôn basah kareuna keunong
iémbon,
dan ôk lôn ka peunoh deungon
titek-titek iémbon malam.

Inong

3 Bajée ulôn ka lheueh ulôn sut;
peu kheueh bajée nyan lôn sök lom?
Gaki ulôn ka lheueh ulôn rhah,
peu kheueh lôn peukuto lom?

4 Meugám-gám yo até lôn
kareuna geunaséh ulôn
geureugam sinumpang pintoe.
5 Teuma teubeudôh kheueh ulôn
keuneuk peuhah pintoe keu
geunaséh lôn.
Mur ka tijoh nibak jaroe dan
ruweueng-ruweueng jaroe lôn,
sampoe ánbasah teumpat mumat
bak gunci pintoe.
6 Ulôn peuhah pintoe keu geunaséh
lôn,
teuma gobnyan ka geugisa dan
geujak keulai.
Ulôn lumpah that meucen ubak su
gobnyan;
lôn mita gobnyan, teuma sia-sia.
Ulôn hôi nan gobnyan,
teuma gobnyan teutab hana
geuseuôt.

7 Ulôn jiteumé lé ureuëng nyang
teungoh meurondo dalam banda;
laju ulôn jipôh lé awaknyan
sampoe ulôn luka,
ija seulendang lôn jicok lé
awaknyan deungon paksa.
8 Meujanji kheueh, hai putroe-putroe
Yerusalem,
meunyoe gata meurumpok
deungon geunaséh ulôn,
neupeugah kheueh ubak gobnyan,
bahwa ulôn keunong peunyakét
cinta.

Ureuëng-ureuëng inong

9 Peu kheueh geunaséh gata
meuleubeh nibak
geunaséh-geunaséh nyang laén,
hai dara maméh nyang paleng
jeulita?
Peu kheueh geunaséh gata
meuleubeh nibak
geunaséh-geunaséh nyang laén,
seuhingga droeneueh neuyue
nibak kamoe meujanji?

Inong

10 Geunaséh ulôn gagah dan tampan,
leubeh lagak nibak ureuëng nyang
siploh ribée droe.
11 Ulée gobnyan lagée méuh, méuh
nyang aseuli,
ôk nibak ulée gobnyan patah
manyang dan itam, saban lagée
itam cicém gagak.
12 Mata gobnyan lagée mata mirah pati
nibak mata ié,
cicém mirah pati nyang manou
deungon ié susu, teuduek dibinéh
kulam.
13 Mieng gobnyan lagée lampôh
reumpah nyang paleng mangat
bhée,
bibi gobnyan lagée bungöng
bakong nyang ro meutrab-trab
mur aseuli.

14 Jaroe gobnyan gagah, meu euncien
méuh deungon peumata,
tuboh gobnyan lagée batée
gadeng nyang meutatah batée
nilam.
15 Gaki gobnyan lagée taméh-taméh
marmer nyang putéh,
deungon sandi méuh nyang murni.
Potrom badan gobnyan lagak lagée
gunong geumunong nyang na di
Libanon,
dan anggon jih sa lagée bak kayée
aras.
16 Lumpah that maméh tutoe haba
gobnyan,
peue mantong nyang na nibak
gobnyan sangat meunarek.
Meunan kheueh geunaséh dan
sahabat ulôn,
hai putroe-putroe Yerusalem!

Ureuëng-ureuëng inong

6 Ho geunaséh até gata jijak, hei dara-dara jroh rupa?
Ho geunaséh até gata jijak,
mangat kamoe meusajan-sajan jak
mita teuma?

Inong

2 Geunaséh ulôn ka geujak u lampôh
gobnyan,
nibak lampôh reumpah-reumpah
keu geujak rabe domba-domba u
lampôh,
dan geupot bungöng-bungöng
bakong.
3 Ulôn milék geunaséh lôn, dan
gobnyan na kheueh milék ulôn,
gobnyan geurabe domba-domba
di teungoh-teungoh bungöng
bakong.

Ca-e nyang keulimong

Agam

4 Gata lagak, hai maméh ulôn,
lagée lagak banda Yerusalem,
dan lagée ceudah banda Tirzah.
Gata sunggoh teupeusona,
lagée kawöm sipa-i deungon
bupanji nyang na geuba sureuta.
5 Paleng kheueh wajah gata nibak
ulôn,
sabab pandangan gata nyan
sunggoh bingong nibak ulôn.
Ôk di ateueh ulée gata lagée saboh
kawan kaméng
nyang teungoh tron nibak
bukét-bukét Gilead.
6 Gigo gata putéh bak lagée kawan
domba
nyang ban teucuko dan
teupeumanö;
meujudo-judo lagée aneuëk-aneuëk
domba keumbeu,
meusaboh pih hana nyang
gadôh.
7 Bibi gata lagée bôh geulima teuprah
dua,
nyang teusöm di balék jilbab gata.
8 Bahpih na namploh droe
peureumaisuri,
dan lapan ploh droe gundek,
dan aneuëk-aneuëk dara nyang
ramé lumpah na,
9 teuma saboh mantong mirah pati
lôn, idaman lôn,
aneuëk tunggai nyang paleng
geusayang lé ma.
Aneuëk-aneuëk dara geukalôn dan
geupujo gobnyan,
dan dumna peureumaisuri dan
gundek kagum ubak gobnyan.

10 Soe kheueh geuhnyan nyang teuka
lagée mata uroe beungoh nyang
mantong meureukah,
gagah lagée buleuen peunoh,
ceurah lagée sang surya?
Geuhnyan sunggoh meupeusona,
lagée kawan sipa-i deungon
bupanji nyang geuba sireuta.
11 Ulôn kujak u lampôh keunari,
lôn jak ngieng bungöng-bungöng
keumang nyang na di miyueb
leumbah;
aléh bak anggô ka jimeupucok,
dan bak geulima ka meubungöng.
12 Ulôn lumpah that rindu nibak cinta
gata,
saban lagée lôn rindu keuneuk ék
nibak geuritan prang
meusajan deungon para
bansawan.

Ureuëng-ureuëng inong

13 Meunari ngon meulikak kheueh,
hai aneuëk dara Sulam,
meuputa-puta kheueh, mangat
kamoe kagum nibak gata.

Inong

Keupeue gata keuneuk pandang nibak ulôn,
seudangkan ulôn na lôn meulikak
di teungoh baresan ureuëng meunonton?

Agam

7 O aneuëk dara nyang anggon,
maméh lumpah na gaki gata
watée neujak deungon seulobnyan.
Likok pha gata lagée saboh piasan,
meuneuget sidroe seuniman.
2 Pusar gata lagée cawan nyang bulat
nyang hantom na kureueng
meubacutpih anggô meujampu.
Pruet gata lagée aneuk gandom nyang meutamon,
jikeulileng lé bungöng-bungöng bakong.
3 Boh mom gata lagée dua boh aneuëk rusa,
rusa nyang meukeumbeu dua.
4 Takue gata lagée meunara gadeng.
Mata gata lagée kulam-kulam nyang na di Hesybon,
tô nibak babah pintoe geureubang Batrabim.
Boh idong gata lagée meunara di Gunong Libanon,
nyang meuhadab ubak banda Damsyik.
5 Ulée gata lagée bukét Karmel;
ôk gata nyang teukeupang dua lagée leumbayong,
cukob teupeusona sampoe ubak sidroe raja.

6 Sunggoh gagah jeulita, gata,
nyang teucinta lamkawan nyang jiharök.
7 Tuboh gata anggon lagée bak keuruma,
boh mom gata na kheueh gugusan nibak bohjihnyan.
8 Meuhéut that ulôn keuneuk éuk nibak kayée keurumanyan,
dan laju meuteumé dumna boh-boh jih.
Kira jih boh mom gata lagée gugusan boh anggô,
nafáh gata mangat lagée bhée boh apel,
9 babah gata maméh lagée maméh ié anggô!

Inong

Bah kheueh anggô nyan ji ile ubak geunaséh lôn,
deungon hana putôh-putôh jih;
dan teupeubeudôh cinta asmara,
meunan nibak ureuëng-ureuëng nyang teungoh éh.
10 Ulôn milék geunaséh ulôn,
gobnyan meuharab ulôn.
11 Jak geutanyoe tajak u padang, hai geunaséh lôn,
dan ta meudöm diladang
di teungoh-teungoh bak bungöng gaca.
12 Jak geutanyoe ban beungoh tajak u lampôh,
dan ta kalon peu kheueh bak anggô ka meupucôk,
dan bungöng jih ka keumang;
peu kheueh bak geulima ka meubungöng.
Disinan teuma lôn bri cinta ulôn ubak droeneueh.
13 Bak arak mangat bhée lagée bhée jih,
nibak binéh pintoe geutanyoe na meubagoe boh nyang leuzat-leuzat,
nyang ka treb teupot dan nyang barô;
atranyan banmandum ulôn keubah keu gata, geunaséh ulôn.

8 Ah, seukira jih gata syedara kandong lôn,
nyang peureunah neumom nibak ma ulôn,
pasti droeneueh ulôn cöm meunyoe meurumpok nibak jalan raya,
hana ureuëng nyang hina ulôn.
2 Droeneueh teuma lônba u rumoh ma ulôn,
mangat droeneueh jeuet neupeuruno ulôn.
Droeneueh teuma ulôn bri neujieb ié anggô mangat bhée,
dan ié bôh geulima.

3 Jaroe wie droeneueh neutumpang ulôn,
dan jaroe uneuen gata neupaluek ulôn.

4 Meujanji kheueh, hai putroe-putroe Yerusalem,
bahwa gata hana neupeukaru cinta,
sampoe jihnyan teupeupueh teuma.

Ca-e nyang keunam

Ureuëng-ureuëng inong

5 Soe kheueh nyan nyang teuka nibak padang pasi,
jimeusadeu nibak geunaséh jih?

Inong

Lôn peugo gata di miyueb bak apel,
teumpat gata teukandong dan teupeulahé.
6 Peujeuet kheueh ulôn keu bôh até gata,
dan bék neupaluek ureuëng laén seulaén ulôn;
kareuna cintanyan saban ngon teunaga mawöt,
dan nafeusu meukuasa lagée keumatéan.
Hu jih lagée apui hu
nyang hu meuhüb-hüb luwa biasa.
7 Ié nyang le hana hase jipeulon cinta,
dan ié raya hana hase jipeuhanyöt atranyan teuma.
Meunyoe sidroe-droe ureuëng geubri banmandum hareuta gobnyan
keu geubloe cinta,
pasti peunghinaan nyang geuteumé teuma.

Syedara-syedara agam ureuëng inong

8 Bak kamoe na sidroe adoe nyang inong
nyang mantong ubit bôh mom nibak dada jih.
Peue nyang harôh kamoe peubuet keu adoenyan
meunyoe na ureuëng teuka geujak seulangke adoe kamoe nyan?
9 Seu andai jihnyan na kheueh saboh beuton timbok,
teuma kamoe peudong saboh meunara pirak di ateueh nyan.
Seu andai jihnyan saboh gapura,
teuma kamoe böh palang deungon kayée ceumara.

Inong

10 Ulôn nyoe na kheueh saboh bintéh timbok,
dan bôh mom bak dada ulôn nyang jeuet keumeunara.
Geunaséh ulôn geuteupeue bahwa nibak gobnyan kheueh
ulôn mubahgia.

Agam

11 Nabi Sulaiman na lampôh anggô di Baal-Hamon;
lampôh geuhnyan geuseurah ubak ureuëng nyang jaga.
Maséng-maséng awaknyan geubayeue deungon siribée péng keu hasenyan,
12 dan meuteumé dua reutôh keu jeureh payah gobnyan.
Bah kheueh péng nyan keu gata, Nabi Sulaiman,
dan keu ureuëng nyang jaga nibak lampôh gata.
Teuma lampôh anggô lôn, na kheueh atralôn keudroe,
na dikeue ulôn.

13 Hai, ureuëng keumiet lampôh,
rakan-rakan jikeuneuk deungoe su gata;
peudeungoe kheueh nyan ubak ulôn!

Inong

14 Geunaséh ulôn, neuteuka kheueh lagée rusa,
lagée aneuëk rusa di peugunongan Beter.

KITAB NABI YESAYA

PEU INTAT HABA

Kitab nyoe teupeunan meunurot nan sidroe nabi rayeuk nyang udeb di Yerusalem bak bagian nyang keudua abad nyang keulapan sigohlom thon Masehi. Banmandum nyan jeuet teubagi dalam lhée boh bagian:

1. Pasai 1-39 meuasai nibak jamén bak watée Yehuda, keurajeuen seulatan, jiancam lé Asyur, nanggroe teutangga nyang paleng teuga. Yesaya geusadar bahwa nyang sikeubit jih nyang jeuet keuancaman ukeue Yehuda bukon kheueh teunaga Asyur, teuma desya bansa Yehuda nyan keudroe, sabab bansa nyan hana taát dan kureueng peucaya ubak Po teu Allah. Bah kheueh nyan deungon tutoe haba, meunan cit deungon buet, Nabi Yesaya geudorong rakyat meunan cit deungon dumna peumimpén awaknyan mangat udeb meunurot keuheundak Po teu Allah dan geupeubuet ade. Gobnyan geupeuingat bahwa umat Po teu Allah teuma ceulaka dan meubala meunyoe hana jitem geudeungoe TUHAN. Meunan cit Nabi Yesaya geuramai keuhai peudaméan donya dan keuhai teuka sidroe keuturonan Nabi Daud nyang teuma jeuet keuraja nyang teuharab-harabkan.

2. Pasai 40-55 meuasai nibak masa teujakböih ureuëng-ureuëng Yehuda di Babel. Awaknyan lam keuadaan hanco hana harapan. Nabi Yesaya laju geupeugah bahwa hana treb le Po teu Allah geupeubeubaih umat Gobnyan dan geupuwoe awaknyan u Yerusalem, keu teupeuphon saboh udeb barô. Tema nyang paleng peunteng lam bagian nyoe na kheueh bahwa Po teu Allah nyan TUHAN nyang geukuasa seujarah, dan bahwa Gobnyan geureuncana keu geu utoh umat Gobnyan ubak banmandum bansa nyang teuma geubri beureukat meulalu Israel. Ayat-ayat keuhai "Hamba TUHAN" na kheueh sapeue-sapeue bagian nyang paleng meugah nibak Peujanjian Awai.

3. Pasai 56-66 seubagian nyang le teutuju keu bansa nyang geugisa u Yerusalem. Awaknyan peureulée teupeuyakén lom bahwa Po teu Allah teuma geupeupeunoh janji-janji Gobnyan keu bansa nyan. Peurati nyang khusos geubri ubak cara udeb nyang beutôi dan keuadelan; meunan cit keu cara teupeuraya uroe Sabat, peuseumah keureubeuen dan doá. Ayat-ayat nyang peunteng na kheueh 61:1-2 nyang geupeuguna lé Isa keu geupeusampoe panggilan Gobnyan bak watée Gobnyan geupeuphon tugah Geuhnyan di ateueh donya.

Asoe jih

Peuingat dan janji 1:1–12:6
Hukôman keu bansa-bansa 13:1–23:18
Peungadelan Allah teuhadab donya 24:1–27:13
Peuingat leubeh lanjut dan janji 28:1–35:10
Raja Hizkia nibak Yehuda dan ureuëng-ureuëng Asyur 36:1–39:8
Peusan peunoh janji dan harapan 40:1–55:13
Peuingat dan janji 56:1–66:24

---

1 Kitab nyoe meuasoe peusan-peusan keuhai Yehuda dan Yerusalem nyang geupeugah lé Po teu Allah ubak Nabi Yesaya, aneuëk Amos, bak watée Uzia, Yotam, Ahas dan Hizkia geumat peurintah di Yehuda.

1:1: 2Raj. 15:1-7, 15:32-38, 16:1-20, 18:1-20:21, 2Taw. 26:1-23, 27:1-9, 28:1-27, 29:1-32:33

Po teu Allah geusapa umat Gobnyan

[2] Deungoe kheueh hai langét, peurati
kheueh hai bumoe! TUHAN meufeureuman,
"Aneuëk-aneuëk nyang ka Ulôn peulara
jibeurontak teuhadab Ulôn. [3] Leumô jituri
nibak ureuëng po jih, keuleudée jituri ubak
teumpat peunajoh nyang ka geuseudia keu-
jih lé amphon droe jih. Teuma umat Ulôn
Israel hana jituri; awaknyan hana jimu-
phom."
[4] Cilaka kheueh gata bansa nyang meu-
desya, ureuëng-ureuëng nyang beujat dan
jeuhet! Gata ka meusireuk lé desya-desya
gata. Gata ka tatulak TUHAN dan tapeulikot
Po teu Allah Nyang Mahasuci nyang harôh
gata seumah. [5] Pakon gata hana tapiôh bak
neumeutuleh lageh? Peu kheueh gatatem
teuhuköm leubeh brat lom? Ulée gata ka
peunoh deungon cabok-cabok, até dan pi-
keran gata sakét. [6] Phon bak ulée sampoe
trok ubak tapak gaki hana nyang seuhat
nibak tuboh gata. Gata ka peunoh deungon
keumong-keumong, luhok nyang meujeu-
en-jeuen dan cabok-cabok nyang luka. Lu-
ka-luka gatanyan gohlom teupeugléh atawa
teubalot, meunan cit hana teuma teupeu ubat
deungon minyéuk.
[7] Nanggroe gata ka teupeubinasa;
banda-banda nyang na di nanggroe gata
ka habéh tutông kareuna teutot. Dikeue
mata gata ureuëng aséng jicok tanoh gata
dan jipeuhanco peue-peue nyang na.
[8] Yerusalem mantong nyang tinggai, teu-
ma seubagoe banda nyang ka teukeubok
dan hana meudaya, lagée jambo di
lampôh anggô atawa gubuk di lampôh
timon. [9] Seuandai jih TUHAN Nyang Ma-
hakuasa hana geupeukeunong meupadub
droe nibak geutanyoe, geutanyoe ban-
mandum ka habéh binasa, lagée Sodom
dan Gomora.
[10] Yerusalem bubena peumimpén dan
bansa gata ka jeuet lagée ureuëng Sodom
dan Gomora. Deungoe kheueh peue nyang
geufeureuman lé TUHAN ubak gata; peurati
kheueh peue nyang geupeuruno lé Po teu
Allah geutanyoe. [11] TUHAN meufeureu-
man, "Neusangka Ulôn nyoe galak that
ubak banmandum keureubeuen nyang hana
putôh-putôh tapeuseumah keu Ulôn? Ulôn
bosan deungon bubiri-bubiri keureubeuen
teutot gata dan gapah aneuëk leumô gata.
Darah leumô agam, bubiri dan kaméng
hana Lôn galak. [12] Soe nyang yue gata
taba banmandum peuseumahan nyan bak
watée gata tateuka meuiébadat ubak Ulôn?
Soe teuma nyang yue gata meuwot-wot di
Baét Suci Lôn? [13-14] Peucuma mantong
taba peuseumahan gata nyan. Ulôn muak
deungon bhée jih. Ulôn banci dan hán ék
Lônteun Lôn kalon gata peuna uroe raya
Buleuen Barô, uroe-uroe Sabat dan uroe-
uroe raya meunan cit nibak rapat-rapat
keuagamaan. Banmandum nyan gata noda
deungon desya-desya gata dan ka jeuet
keubeuban nibak Ulôn; Ulôn ka hék that
Ulôn tanggong nyan.
[15] Meunyoe gata tabeuôt jaroe gata keu
gata meudoá, doá gata nyan hana Lôntem
deungoe, sabab deungon jaroe gatanyan ga-
ta ka le that tapoh maté gob. [16] Tajak rhah
kheueh droe gata nyan sampoe gleh. Tapeu-
piôh banmandum buet nyang jeuhet nyang
gata peubuet nyan. Dan békle tapeubuet
jeuhet, [17] meurunoe kheueh tapeubuet
nyang jroh. Peudong kheueh keuadelan dan
peugleh kheueh peunindasan; tabri kheueh
ubak aneuëk yatém ngon meuntui hak droe
jih dan tabila kheueh peukara inong balée."
[18] TUHAN meufeureuman, "Jak tapeu-
béeréeh peukara nyoe. Bahpi gata mirah
leumbayong sabab desya-desya gata, gata
teuma Ulôn rhah putéh gleh lagée gapeueh.[a]
Bahpi desya-desya gata le dan brat, gata
teuma Lôn peu amphon deungon peunoh.
[19] Meunyoe gata tatem taát ubak Ulôn, gata
teuma tarasa banmandum nyang jroh-jroh
nyang na jipeuhase lé nanggroe gata. [20] Teu-
ma meunyoe gata talawan Ulôn, gata maté
dimideuen prang. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

Banda doraka

[21] Banda nyang yoh masa ilée seutia,
bak saát nyoe ka lagée inong jeuhet! Ilée
banmandum peunduduek jih ade dan jujoe,
teuma bak saát nyoe ka jiduek lé tukang-tu-
kang peumaté gob. [22] Yerusalem, masa ilée
gata lagée pirak, teuma bak saát nyoe ka
hana meuyuem le. Masa ilée gata lagée
anggô nyang lazat, teuma saát nyoe na kheu-
eh ié nyang le. [23] Bubena peumimpén gata
peubeurontak dan gaki jaroe pancuri; awak-

---

[a] *gata ... gapeueh,* atawa: gata sangka Ulôn ku rhah gata sampoe gleh lagée gapeuih?
1:9: Keuj. 19:24, Rm. 9:29 **1:11-14:** Am. 5:21-22

nyan galak jiteurimong hadiah dan péng
sogok. Awaknyan hanajitem bila yatém
ngon meuntui di kantô peungadelan; hánji-
tem deungoe inong-inong balée nyang jak
meungadu.
24 Sabab nyan TUHAN Nyang Mahakua-
sa, Po teu Allah Israel meufeureuman: "Hai,
musoh-musoh Lôn, Ulôn teuma Lôn balah
dam ubak gata, sampoe hana tapeususah le
Ulôn. 25 Ulôn cok tindakan ateueh gata.
Lagée ureuëng nyang asah logam, gata Ulôn
asah; peue mantong nyang kuto teuma Ulôn
tiek nyang na meuleukek nibak gata. 26 Keu
gata Ulôn joklom hakém-hakém dan peu-
naseuhat lagée yoh masa ilée. Dan Yeru-
salem geuboh nan banda nyang ade dan
seutia."
27 TUHAN ade, dan Gobnyan geupeuseu-
lamat Yerusalem dan ureuëng-ureuëng
nyang meunyeusai. 28 Teuma ureuëng-
ureuëng nyang meudesya nyang jibeurontak
teuhadab Gobnyan geupeubinasa, dan ban-
mandum nyang tinggai Gobnyan geupeu-
museunah.
29 Awaknyan meuteumé malée sabab
jiseumah bak-bak kayée dan jipeukhusos
lampôh-lampôh keu dewa-dewa.[b] 30 Awak-
nyan teuma jeuet lagée bak kayée raya
nyang layée ôn, dan lagée lampôh nyang
hana ile ié. 31 Lagée jeurami tutông nyang
keunong meuek bungöng apui, meunan cit
deungon ureuëng-ureuëng meukuasa teuma
geupeubinasa lé buet-buet jeuhet awaknyan
keudroe, dan hana nyang hase jipeupiôh
keuhancoran nyan.

Damé siumu masa

(Mi. 4:1-3)

2 Nyoe kheueh peusan Po teu Allah keu-
hai Yehuda dan Yerusalem nyang geu-
teurimong lé Nabi Yesaya bin Amos:

2 Bak uroe-uroe nyang teuma
teuka
bukét teumpat Baét TUHAN
manyang meulambong
dan teudong cot
di ateueh gunong-gunong dan
bukét-bukét.
Banmandum bansa meuron-ron jijak
keunan,
3 awaknyan banmandum
jipeugah,
"Jak geutanyoe taék u Bukét
TUHAN,[c]
u baét Allah Israel.
Gobnyan teuma geupeurunoe keu
geutanyoe peue nyang harôh
geutanyoe peubuet.
Geutanyoe ta seutôt jalan
Gobnyan,
sabab ajaran TUHAN teuka nibak
Yerusalem,
Gobnyan geumeututoe nibak
Sion."
4 Gobnyan geupeuhakém lamkawan
bansa-bansa,
dan geupeuputôh peukara
lamkawan sukée-sukée bansa.
Peudeueng geujak ba ubak
teumpeuen geu-ubah jeuet keu
langai,
dan kapak geupeujeuet keu sikin
meugunteng.
Bansa-bansa hana le saleng jipeu
phon seurang,
dan hana teuma meusiab-siab
keuneuk jak muprang.
5 Hai, keuturonan Nabi Yakub,
jak geutanyoe tajak didalam trang
TUHAN!

Ureuëng cungkak geupeubinasa

6 Ya Allah, Droeneueh ka neutinggai
umat Droeneueh, keuturonan Nabi Yakub!
Sabab dipat mantong di nanggroe nyoe
ureuëng laén jingui iéleumé gaéb nyang
meuasai di timu dan di Filistin.[d] Bubena
ureuëng-ureuëng ka jicuntoh adat istiadat
ureuëng aséng. 7 Nanggroe jihnyan peunoh
deungon pirak dan méuh, dan hareuta
beunda gobnyan hana teukira. Guda gob-
nyan lumpah that jai, dan geuritan gob-
nyan hana teu itong jeumeulah jih. 8 Jeu-
eb-jeueb sago na patong beurala, dan
awaknyan jiseumah patong-patong nyang
jipeugét keudroe.
9 Soe mantong ureuëng teuma geuhina
dan geupeumiyueb yuem droe ureuëng
nyan. Bék neupeu amphon awaknyan, ya
TUHAN!

---

[b] *lampôh-lampôh keu dewa-dewa:* lampôh nyang teupeukhusos keu dewa-dewa peusubô mangat jeuet jipeuhase panen nyang le. [c] *Bukét TUHAN:* Bukét Sion, na kheueh bukét meukuta keu teulindong Yerusalem. Lam puisi dan kitab nabi-nabi "Bukét TUHAN" na kheueh nan laén keu banda Yerusalem atawa peunduduek jih nyang geubri beureukat atawa geukutôk lé TUHAN. [d] Keumungkenan that makna jih *dipat mantong ... Filistin.*
2:4: Yl. 3:10, Mi. 4:3

10 Awaknyan teuma jitamong u dalam
guha-guha di bukét kareueng, atawa jikueh
uruek didalam tanoh mangat teuhinda nibak meureuka TUHAN dan nibak kuasa
Gobnyan nyang mulia. 11 Ureuëng sombong geupeuhina dan ureuëng angkoh
geupeutundok. Teuma TUHAN keudroe
nyang geupeu agong. 12 Nibak uroenyan
TUHAN Nyang Mahakuasa teuma geupeuhina banmandum ureuëng nyang peumanyang droe dan geuhuköm ureuëng nyang
sombong meunan cit deungon nyang angkuh. 13 Bak-bak kayée ceumara nyang manyang di Libanon dan banmandum bak
kayée raya di Basan geupeubinasa. 14 Gunong-gunong dan bukét-bukét nyang
meusyeuhu geupeurata ngon tanoh.
15 Meunara-meunara nyang manyang dan
bintéh-bintéh beuton kuta geureuloh rata.
16 Kapai-kapai nyang paleng raya dan paleng lagak geupeukaram. 17 Ureuëng sombong teuma geupeuhina, dan ureuëng angkoh geupeutundok teuma. Teuma TUHAN
sidroe nyang teupeu mulia. 18 Beuralabeurala teuma gadôh sapan sapa.

19-21 Bak watée TUHAN geubeudôh dan geuyok-yok bumoe, ureuëng ramé teuma jitamong u dalam guha-guha di bukét-bukét kareueng atawa jijak kueh uruek di dalam tanoh mangat teuhinda nibak meureuka TUHAN dan nibak kuasa Gobnyan nyang mulia. Meunyoe uroe nyan ka trok jiteuka, beurala-beurala pirak dan méuh nyang awaknyan peugöt dan seumah nyan laju jitinggai meunan mantong keu tikoih dan cicém simantong.

22 Nyang kheueh, bék kheueh meuharab ubak manusia nyang fana, sabab jihnyan hana hareuga.

4 TUHAN teuma geu angkat aneuëk-aneuëk
muda jeuet keu peumimpén rakyat, dan
awaknyan jimat peurintah ban galak droe.
5 Ureuëng-ureuëng sabe keudroe-droe saleng jitindéeh. Ureuëng muda jianggab remeh ubak ureuëng tuha, dan aneuëk miet ji
anggab remeh ubak ureuëng rayeuk.

6 Bak masanyan di ureuëng teuma jitunyok sidroe nibak kawöm syedara jih dan jipeugah ubak ureuëng nyan, "Cuma gata nyang na peukayan nyang pantaih; sabab nyan jeuet kheueh keu peumimpén kamoe bak jamén nyang peunoh keususahan nyoe."

7 Teuma gobnyan teuma jijaweueb, "Ulôn kon tabib! Meunan cit nibak ulôn hana peunajoh dan peukayan. Bék neuyue ulôn jeuet keu peumimpén bansa!"

8 Beutôi, Yerusalem ka rhot! Yehuda ka
reuloh! Sabab banmandum tutoe haba dan
buet awaknyan jilawan TUHAN dan jilawan
keukuasaan Gobnyan. 9 Sikeueb awaknyan
nyang sombong deuh teukalon keujeuhetan droe jih. Trang-trang awaknyan meudesya lagée Sodom yoh masa ilée. Cilaka kheueh awaknyan! Awaknyan jipeuteuka cilaka ateueh droe jih keudroe.

10 TUHAN meufeureuman, "Tajak peusampoe kheueh ubak ureuëng nyang taát ubak Ulôn bahwa awaknyan bahgia dan seulamat. Awaknyan jiteumé rasa hase jeureh payah droe jih keudroe. 11 Teuma cilaka
kheueh ureuëng jeuhet! Ateueh awaknyan teuma geupeusaneut lagée awaknyan ka jipeulaku ateueh ureuëng laén.

12 Umat Ulôn teuma jitindéeh lé tukang pajoh riba dan ji prah lé lintah darat.

Umat Ulôn jipeusisat lé peumimpén-peumimpén droe jih sampoe hana jiteupeue le rot nyang harôh awaknyan jak."

Karu ngon subra di Yerusalem

3 Sikeubit jih, TUHAN Nyang Mahakuasa geucok di Yerusalem dan Yehuda
peue mantong peuseudiaan peunajoh dan
ié meuneujieb. Meunan cit banmandum
ureuëng nyang awaknyan peubangga:
2 dumna pahlawan dan peureute tantra, hakém, nabi, tukang ngieng kutika dan tukang bri naseuhat, 3 peuwira, ureuëng patot-patot dan ahli peutimang nanggroe, tukang sihe dan tukang ngieng kutika.

TUHAN geupeu hakém umat Gobnyan

13 TUHAN ka siab keu geugugat dan
adili umat Gobnyan.[e] 14 TUHAN meutindak
sibagoe hakém ateueh peumimpén umat Gobnyan. Nyoe kheueh tudôhan TUHAN keu awaknyan: "Gata nyoe kheueh nyang reupah hase lampôh-lampôh anggô; rumoh gata ka peunoh deungon barang nyang gata reupah nibak ureuëng-ureuëng gasien.
15 Pakon gata tindéeh umat Ulôn dan talakée deungon paksa hareuta ureuëng

[e] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *umat Gobnyan:* meunurot naseukah Ibrani: bansa-bansa.

2:10: Why. 6:15, 2Tes. 1:9

gasien? Ulôn TUHAN Nyang Mahama-
nyang dan Mahakuasa ka Ulôn peugah
haba."

Peuingat keu ureuëng-ureuëng inong Yerusalem

16 TUHAN meufeureuman, "Sombong
that inong-inong Yerusalem! Awaknyan
geunit, galak meuén mata dan watée jijak
deungon angkoh. Langkah jih jipeugöt-
peugöt, dan meuklieng-klieng su gleueng-
gleueng gaki jih. 17 Teuma Ulôn huköm
awaknyan; ulée awaknyan Lôn peupeunoh
deungon kude dan harôh teucuko."
18 Teuma teuka watée jih TUHAN geu-
cok nibak inong-inong Yerusalem peue
mantong piasan nyang awaknyan peubang-
ga: ikat ulée, gleueng gaki, dan talo takue,
19 gleueng jaroe, jilbab, 20 tudong ulée,
jimat-jimat nyang na bak jaroe dan bak
keuieng, 21 euncien dan keurabu idong,
22 peukayan khanuri nyang lagak-lagak,
gaon mantel, dompet, 23 bajée lipéh, peu-
kayan lineun, ikat tajue dan keurudong
panyang.
24 Jinoenyoe awaknyan jingui wangi
wangian, eunteuk awaknyan meubhée khé-
ueb ngon khiéng. Talo keuieng awaknyan
nyang halôh teuma teugantoe deungon talo
tambang nyang gasa. Ulée awaknyan nyang
meuôk gagah teuma teucuko habéh. Peuka-
yan awaknyan nyang gagah-gagah teuma
teugantoe deungon nyang brök dan tuha-tu-
ha. Jinoenyoe awaknyan lagak ngon ceudah;
eunteuk hi awaknyan ka brök sabab ka
teuboh cab.
25 Ureuëng agam, meunan cit nyang
beuhe ngon teuga-teuga, teuma maté di-
mideuen prang. 26 Di babah-babah pintoe
geureubang banda ureuëng ramé teuma
meukabong sira meuratok ngon jimo ba-e,
dan banda nyan keudroe jeuet lagée ureuëng
inong nyang ka teupeulon nyang teuduek
nibak tanoh.

4 Bak watée nyan na tujoh droe ureuëng
inong teuma jimat sidroe ureuëng
agam sira jipeugah, "Neupeu idhin kheueh
keukamoe meungaku bahwa droeneueh
nyoe sibagoe lakoe kamoe, mangat kamoe
hana meutanggong ayeb ngon malée
kareuna hana kamoe meukawen. Peunajoh
dan peukayan jeuet kamoe tanggong keu-
droe."

Yerusalem teuma geupeupuléh

2 Teuma trok watée jih TUHAN geupeu-
jeuet tieb-tieb seunaman dan bak kayée jiti-
moh sampoe rayeuk dan indah di nanggroe
nyoe. Nibak uroenyan ureuëng Israel nyang
seulamat meurasa geumbira dan bangga
sabab le hase panen jihnyan. 3 Tieb-tieb
ureuëng nyang na teutinggai di Yerusalem,
ureuëng-ureuëng nyang geupiléh lé Po teu
Allah keu teupeuseulamat, ureuëng nyan
teuma teupeugah suci. 4 Deungon kuasa
Gobnyan, TUHAN geupeusidang dan geu-
peumurni umat Gobnyan. Gobnyan geu-
peugléh Yerusalem nibak darah ureuëng-
ureuëng nyang teupoh di banda nyan.
5 Laju di ateueh Bukét Sion dan banman-
dum ureuëng nyang meusapat disinan
TUHAN laju geupeujeuet awan yoh watée
uroe, meunan cit deungon asab dan hu
trang óh watée malam. Po teu Allah keu-
droe deungon kuasa Gobnyan teuma geu-
peupayong bansaboh banda nyan. 6 Gob-
nyan teuma geupeupayong nibak mata
uroe criet óh watée uroe, dan geupeujeuet
nyan teumpat meuceu watée ujeuen raya
dan angén badée.

Ca-e-ca-e keuhai rakan ulôn dan lampôh anggô jih

5 Deungoe kheueh ca-e ulôn nyoe
keuhai lampôh anggô rakan
ulôn.
Sahabat ulôn na lampôh anggô
nibak sineuron bukét nyang
subo.
2 Gobnyan keudroe nyang cangkoi
tanoh jih
dan nyang böh mandum
batée-batée.
Laju geupula anggô piléhan
geupeudong teuma meunara
ronda.
Geukueh laju saboh uruek
teumpat prah ié anggô gobnyan,
laju gobnyan geupreh boh anggô
nyan masak,
teuma hase jih boh anggô nyang
masam.
3 Teuma jinoenyoe rakan Ulôn nyan
geupeugah,
"Gata banmandum, peududuek
Yerusalem dan Yehuda,

4:5: Keu. 13:21, 24:16 5:1-2: Mat. 21:33; Mrk. 12:1; Luk. 20:9

peusidang kheueh lampôh anggô
Lôn ngon Ulôn.
4 Peue lom nyang harôh Ulôn peubuet
teuma gohlom Ulôn peubuet keu lampôh anggô Lôn nyan?
Pakon boh masam nyang ji muboh,
dan bukon boh nyang gét lagée nyang Ulôn harabkan?
5 Meunoe Lôn peubuet ateueh lampôh anggô Lôn nyan:
Pageue nyang na sikeulileng lampôh nyan Ulôn lot,
bintéh beuton nyang peupayong nyan Ulôn reuloh,
laju Ulôn peubiyeu beulatang bueh jijak peuhanco
dan jigilo-gilo.
6 Ulôn teuma Lôn peubiyeu jitimoh bak kayée kleut.
Bak anggô nyang na disinan hana Ulôn gunteng,
dan hana teuma Ulôn böh naleueng.
Dan Ulôn kalon banmantong jiseubée lé seumak meuduro dan naleueng,
meunan cit awan-awan Ulôn
tam jipeutron ujeuen u ateueh nyan."
7 Sabab lampôh anggô TUHAN Nyang Mahakuasa
na kheueh umat Israel,
dan ureuëng-ureuëng Yehuda
na kheueh bak anggô nyang geupula.
Nibak awaknyan Gobnyan geumeuharab keuadelan,
teuma nyang na na kheueh keulaleman.
Gobnyan meuharab awaknyan jipeudong keubeunaran,
teuma nyang na na kheueh jikliek jilakée keuadelan.

Keujeuhetan nyang jipeubuet lé manusia

8 Cilaka kheueh gata nyang bloe rumoh-
rumoh dan nyang seurobot ladang-ladang
keu tatamoh atra milék gata! Hana treb le
habéh kheueh teumpat keu ureuëng laén dan
gata kheueh nyang na tinggai di nanggroe
nyan. 9 Ulôn deungoe TUHAN Nyang



Cabeueng bak anggô nyang meuboh (5:1)

Mahakuasa meusumpah, "Rumoh-rumoh
nyang raya dan lagak-lagak nyoe banman-
dum Lôn peusöh nibak nyang keumiet ru-
moh nyan. 10 Hase bumoe gata Lôn peuga-
gal, lampôh anggô nyang luwah na siploh
heta teuma jipeuhase siploh arée ié anggô.
Sireutoh arée bijéh teuma jipeuhase siploh
arée gandom."
11 Cilaka kheueh gata! Phon beungoh
sampoe án malam buet gata hana tapiôh
tajieb ié kreueh dan sampoe maböк-maböк
hana meuteuntée. 12 Nibak khanuri-khanu-
ri nyang gata peuna na teudeungoe su
keucapi, su gambus, rapa-i dan su suleng
dan minuman anggô. Teuma gata hana
tapakoe ubak karya TUHAN dan peue
nyang geupeubuet lé Gobnyan. 13 Sabab
nyan umat Ulôn nyang hana jiteupeue
sapeue teuma teupeuron jijak lagée tawan-
an. Bubena peumimpén dan rakyat teuma
maté sabab deuk dan grah. 14 Guha mawöt
ka teuhah luwah-luwah keuneuk jiuét
ureuëng-ureuëng meugah di Yerusalem
meusajan deungon rakyat nyang ramé-ra-
mé geupeuna khanuri.
15 Soe mantong ureuëng nyan geubri
malée, dan nyang sombong geupeuhina.
16 Teuma TUHAN Nyang Mahakuasa geutu-
nyok keubeusaran Gobnyan deungon cara
geupeubuet peue nyang beuna. Gobnyan
teuma geupeuleumah keusucian Geuhnyan
deungon cara geupeusidang bansa Gob-
nyan. 17 Nibak banda nyang ka reuloh
aneuëk-aneuëk kaméng dan domba jimeurot

deungon naleueng sibagoe peunajoh jih
nyang hana putôh.[f]
18 Cilaka kheueh gata nyang meudesya
hana putôh-putôh! 19 Kheun gata, "Bah
kheueh TUHAN Allah kudus Israel bagaih
meutindak! Bah kheueh Gobnyan geulaksa-
na reuncana Geuhnyan, mangat geutanyoe
deuh takalon dan ta teupeue."
20 Cilaka kheueh gata nyang taputa ba-
lek nyang jroh dan nyang jeuhet, nyang
seupôt dan nyang trang, nyang phet dan
nyang maméh!
21 Cilaka kheueh nyang neuanggab droe
bijaksana dan carông!
22 Cilaka kheueh gata nyang hebat
jieb ié anggô! Gata ceubeueh dan hebat
meunyoe harôh neujampu ié kreueh!
23 Teuma mangat meuteumé péng sugok,
gata tapeubeubaih ureuëng meusalah,
dan gatatam ureuëng nyang hana meu-
salah mangat meuteumé keuadelan.
24 Gata ka tulak ajaran TUHAN Nyang
Mahakuasa, dan tahina peumeurintah Po
teu Allah kudus Israel. Sabab nyan,
lagée jumpueng dan naleueng tho nyang
habéh tutông jipajoh lé apui, meunan cit
deungon ukeu-ukeu gata habéh brök,
bungöng-bungöng gata habéh tho dan
habéh jitampo lé angén. 25 TUHAN beu-
ngéh keu bansa Gobnyan. Gobnyan ka
siab keuneuk geuhuköm awaknyan. Gu-
nong-gunong teuma meuguncang; ma-
nyét-manyét meutabu beba lagée bröh
nibak rot raya. Teuma TUHAN mantong
geubeungéh dan teutab geuhuköm.
26 TUHAN geuhôi bansa nyang jiôh[g] dan
awaknyan teuma teuka deungon bagaih!
27 Awaknyan sabe siab jak lam prang dan
hana jiteupeue keu hék. Awaknyan hántom
na ji-éh atawa teungéut mata. 28 Aneuk pa-
nah gobnyan tajam dan busur gobnyan ka
siab keu geutimbak. Gukée guda gobnyan
kreueh lagée kreueh batée meu apui, dan
ruda geuritan gobnyan meuputa lagée angén
badée puteng beuliong. 29 Bubena peureute
tantra gobnyan jitaúm lagée su singa nyang
banmantong si ruengköm mangsa, laju
jipeuplueng, dan hana soe nyang hase jipeu-
leuh nyan.
30 Bak uroe nyan bansaboh nanggroe
Israel teudeungoe su dumpék meuhadu
ngaza di mideuen prang lagée su deru di
laôt raya.
Ngieng kheueh, bansaboh nanggroe
nyan seupôt dan peunoh keuseusakan.
Trang ka jeuet keu seupôt buta.

Po teu Allah geutawök Yesaya keu jeuet keu nabi

6 Bak thon Raja Uzia meuninggai do-
nya, ulôn deuh lôn ngieng TUHAN.
Gobnyan geuduek di ateueh takhta Geuh
nyang manyang dan mulia. Jubah Gob-
nyan teutôb banmandum Baét TUHAN.
2 Ban sikeulileng Gobnyan na teudong
makhluk-makhluk nyang hu lagée apui,
maséng-maséng na nam boh sayeub. Dua
böh sayeub teutôb nibak muka, dan dua
teutôb teuma nibak badan jih, dan dua boh
sayeub teuk geupeuguna keungon po.
3 Awaknyan jiteumawök sabe keudroe-
droe:

"Kudus, kudus, kudus.
Kudus kheueh TUHAN Nyang
Mahakuasa.
Bumoe peunoh keuhaderan
Gobnyan nyang mulia."

4 Deungon su awaknyan nyang meu-
geunta sampoe sandi Baét TUHAN meusu
meu kruk-kruk, dan Baét TUHAN nyan keu-
droe ka peunoh deungon asab.
5 Laju ulôn peugah, "Mupalo, hana ha-
rapan keu ulôn, sabab babah ulôn ka kuto
ngon desya, dan ulôn tinggai di lamkawan
bansa nyang lagée nyan cit teuma. Bahpi
meunan, deungon mata ulée lôn keudroe
ulôn ka lôn ngieng Raja, TUHAN Nyang
Mahakuasa!"
6 Óh lheuehnyan saboh lamkawan
makhluk nyan laju jipo ubak ulôn sira jiba
ngéue apui nyang geucok deungon sineu-
pet nibak miseubah. 7 Laju geupeutupéh
bibi ulôn deungon ngéue apui nyan sira
geupeugah, "Ngéue apui nyoe ka tupéeh
nibak bibi gata. Jinoenyoe salah gata ka
geusampôh dan desya ka geupeu amphon
lé TUHAN."
8 Óh lheueh nyan laju lôn deungoe su
TUHAN nyang geupeugah, "Soe nyang Ulôn
utus? Soe nyang jeuet keu ureuëng ba haba
geutanyoe?"

---

[f] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih. [g] Keumungkenan that makna jih *bansa nyang jiôh;* naseukah Ibrani: bansa-bansa nyang jiôh.

6:1: 2Raj. 15:7, 2Taw. 26:23 **6:3:** Why. 4:8 **6:4:** Why. 15:8

Laju ulôn jaweueb, "Nyoe kheueh ulôn.
Utus kheueh ulôn!"
9 Laju Gobnyan geuyue ubak ulôn
beulôn jakba peusan nyoe ubak umat: "Gata
teuma sabe tadeungoe, teuma hana mu-
phom. Gata sabe tasimak, teuma hana tateu-
peue peue nyang teuma teujadi." 10 Laju
geupeugah kheueh lé Gobnyan ubak ulôn,
"Peutumpôi kheueh pikeran ureuëng-
ureuëng nyan, peutulo laju geulinyueng
awaknyan dan peubuta laju mata jih nyan,
mangat awaknyan bék deuh jikeumalon dan
bék teuma jeuet jimeudeungoe atawa jimu-
phom, laju gisa ubak ulôn dan puléh teuma
lagée ban nyang ka."
11 Laju ulôn tanyong, "Padub na treb
keuadaan nyoe teuma teujadi, TUHAN?"
Jaweueb Gobnyan, "Sampoe banda-
banda jeuet keu rungka deungon hana
ureuëng keumiet, rumoh-rumoh hana jidu-
ek le, dan tanoh tinggai jeuet keukosong
dan maté, 12 peunduduek banda-banda
nyan teuma Ulôn use u teumpat nyang jiôh,
sampoe banmandum tanoh nyan ka jeuet
keuseungue. 13 Anmeunyoe na mantong
sidroe nyang tinggai lamkawan siploh droe
di nanggroe nyan, ureuëng nyan pih teu-
peubinasa. Teuma lagée bak beuringén
meunyoe teuteubang mantong na tinggai
peureudée jih, meunan cit teuma mantong
na tinggai sidroe-dua nibak bansa nyan
nyang jeuet keu peumulaan umat nyang
suci."

Saboh peusan keu Raja Ahas

7 Raja Ahas na kheueh aneuëk agam Yo-
tam dan cucoe Uzia. Bak watée gob-
nyan geumat peurintah ateueh Yehuda, beu-
reutoh kheueh prang. Rezin raja Siria, dan
Pekah aneuëk agam Remalya raja Israel, teu-
ka geujak seurang Yerusalem. Teuma awak-
nyan hana hase geureubot banda nyan.
2 Watée raja Yehuda geudeungoe bahwa
pasokan Siria ka jitamong u dalam wilayah
Israel sibagoe sikutu, gobnyan dan bansa
geuh lumpah teumakot, sampoe awaknyan
yo bansalam le lagée bak kayée jipupöt lé
angén.
3 TUHAN meufeureuman ubak Nabi
Yesaya, "Gata ba kheueh laju aneuëk gata
Syear Yasyub[h] dan tajak kheueh laju
meurumpok deungon Raja Ahas. Gata
teuma meurumpok deungon gobnyan ni-
bak ujong aneuëk lhueng kulam di bagian
ateueh, di teumpat ureuëng peugét binatu
meukeureuja. 4 Tapeugah laju ubak raja
bahwa gobnyan harôh siab siaga dan sabe
dalam teunang. Gobnyan bék teumakot
atawa bingong. Keuhai beungéh Raja
Pekah dan Raja Rezin deungon tantra
gobnyan ureuëng-ureuëng Siria hana leu-
beh meubahya nibak dua bôh puntong
tungô apui nyang meuasab. 5 Siria ka
jimeukumplot deungon Israel dan raja jih
nyan. 6 Awaknyan jikeuneuk jak prang
Yehuda dan jipeutakot-takot peunduduek
disinan mangat jidong ubak gobnyan, laju
geuangkat aneuëk agam Tabel jeuet keu-
raja.
7 Teuma Ulôn, TUHAN, nyang peugah
bahwa hainyan hana teuma teujadi, 8 sabab
Siria nyan hana leubeh teuga nibak Dam-
syik ma banda jih, dan Damsyik hana
leubeh teuga nibak Raja Rezin. Seudang-
kan dalam watée nam ploh limong thon,
Israel teuma beukah meukeupeng sampoe
hana ék meuteun sibagoe bansa. 9 Israel
hana leubeh teuga nibak Samaria, ma
banda jih, dan Samaria hana leubeh teuga
nibak Raja Pekah.
Meunyoe gata hana bit-bit peucaya ubak
ulôn, pasti gata hana hase tameuteun."

Tanda Imanuel

10 TUHAN geupeusampoe lom peusan
nyang laén ubak Ahas: 11 "Lakée kheueh
mangat TUHAN Allah gata geubri saboh tan-
da keu gata, aléh nibak donya ureuëng maté
nyang na di miyueb atawa nibak langét
nyang na di ateueh."
12 Ahas geujaweueb, "Ulôn hana kutem
lôn lakée tanda. Ulôn hana kutem lôn ujo
TUHAN."
13 Laju geupeugah lé Nabi Yesaya,
"Meunyoe meunan, deungoe kheueh nyoe
hai keuturonan Nabi Raja Daud! Peu kheu-
eh hana seb ta ujoe saba manusia, sampoe
gata ta ujoe saba Po teu Allah ulôn nyan?
14 Jinoenyoe, TUHAN keudroe teuma geubri
tanda keu gata: Sidroe aneuëk dara[i] nyang

[h] *Syear Yasyub:* nan nyoe lam basa Ibrani makna jih: Padub-padub droe teuma jiwoe. [i] Kheun Ibrani nyang teuteujeumah disinoe deungon "dara" na kheueh inong muda nyang ka seb umu keujimeukawen, dan hana makna khusos "peurawan". Teupeuguna haba "peurawan" lam Mat. 1:23 teutunyok ubak teujeumahan Peujanjian Awai u dalam basa Yunani nyang teupeugét leubeh kureueng 500 thon óh ka lheueh Yesaya.

6:9-10: Mat. 13:14-15, Mrk. 4:12, Luk. 8:10, Yah. 12:40, Kis. 28:26-27 **7:1:** 2Raj. 16:5, 2Taw. 28:5-6 **7:14:** Mat. 1:23

mume teuma jipeulahé sidroe aneuëk agam
nyang geuboh nan Imanuel.[j] 15 Bak watée
gobnyan ka seb rayeuk ka hase geucok
keuputosan keudroe, nanggroe nyan teuma
makmu.[k] 16 Sabab sigohlom saát nyan sam-
poe, bandua boh nanggroe nyang geumat
peurintah lé raja-raja nyang gata takot nyan
teuma jitinggai dan söh.
17 TUHAN teuma geupeuteuka raja
Asyur, laju gata dan bandum keuluwarga
gata meunan cit deungon rakyat gata teuma
geurasa uroe-uroe nyang peunoh deungon
susah leubeh dahsyat deungon peue nyang
ka lheueh gata rasa phon yoh beukah keu-
rajeuen Israel dan Yehuda.
18-19 Bak masanyan TUHAN geutawök
ureuëng Meusé dan ureuëng Asyur, laju
bandua boh bansa nyan teuka lagée lalat
dan uno nyang meukeureumon nibak
leumbah-leumbah nyang lhok dan lu-
engkiek-luengkiek batée kareueng. Awak-
nyan teuma jitôb banmandum tamah
meuduro dan tieb-tieb teumpat nyang meu-
naleueng.
20 TUHAN geusiwa raja Asyur keu geu-
peubuet ateueh Israel lagée tukang mupo
nyang jimupo habéh banmandum naleueng
dan bulée nyang na nibak badan.
21 Bak masa nyan, meunyoe na sidroe
ureuëng jipeulara saboh leumô muda dan
dua boh kaméng mantong, 22 ié mom
nyang jipeuhase lé beulatang peulara nyan
leubeh nibak séb keu ureuëng-ureuëng
nyang na mantong teusisa di nanggroe
nyan. Keubit, awaknyan teuma jijieb ié
susu dan madu.
23 Bak watée nyan, lampôh-lampôh
anggô nyang maséng-maséng teupula siri-
bée bak anggô dan nyang meuyuem siribée
péng pirak, jitimoh lé tamah meuduro.
24 Ureuëng nyang jak keunan harôh jiba
busur dan panah, sabab bansaboh nanggroe
nyan ka peunoh deungon tamah meuduro.
25 Dan daerah gunong-gunong nyang ka-
nyoe jiuseuha dan jipula seunaman, nyan pi
ka peunoh deungon tamah meuduro, sam-
poe soe mantong hana jijeuet jak u gunong
nyan. Tanoh nyan teuma meuguna teumpat
jimeurot leumô dan bubiri."

Aneuëk Nabi Yesaya sibagoe tanda keu bansa nyan

8 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Tacok kheueh laju saboh batée tuléh
nyang raya, tuléh laju deungon hurof-hurof
nyang jeulaih:[l] 'Meureupah nyang Tang-
kaih, Peurampokan nyang Bagaih'."[m]
2 Tawök kheueh sibagoe saksi dua droe
nyang jeuet teupeucaya, awaknyan na kheu-
eh Teungku Imeum Uria dan Zakharia,
aneuëk Yeberekhya."
3 Na padub watée óh lheueh nyan peu-
rumoh lôn mume. Bak watée aneuëk kamoe
lahé, TUHAN geupeugah ubak ulôn, "Taboh
laju nan aneuëk nyan, 'Peureupah nyang
Tangkaih, Peurampokan nyang Bagaih.'
4 Sabab, sigohlom aneuëk nyan seb rayeuk
keu jipeugah 'Bapak' dan 'Ma', banman-
dum keukayaan Damsyik dan banmandum
barang reupasan Samaria teuma ji angkot
ubak raja Asyur."

Raja Asyur teuka

5 TUHAN meufeureuman lom ubak ulôn,
6 kheun Gobnyan, "Bansa nyoe jitulak ié
nyang lintong nibak aneuk Krueng Syiloah,"[n]
dan galak[o] deungon Raja Rezin dan Raja
Pekah. 7 Sabab nyan Ulôn, TUHAN, teuma
Lôn peuteuka raja Asyur dan banmandum
tantra gobnyan keu jijak prang Yehuda.
Awaknyan teuma maju lagée Krueng Efrat
nyang meuluab-luab dan habéh jipeuban-
jie banmandum tabéng-tabéng jih nyan.
8 Awaknyan jilanda Yehuda lagée ié raya
nyang ngöb trok ét takue dan jipeungöb
peue-peue nyang na."
Po teu Allah na meusajan ngon geuta-
nyoe![p] Sayeub Gobnyan nyang meureutang
geupeupayong nanggroe geutanyoe.
9 Meuhimpon kheueh deungon yo, hai
banmandum bansa! Deungoe kheueh hai
ujong-ujong bumoe! Meusiab-siab kheueh
mangat tajak muprang, teuma deungon até
nyang yo! Nyoe, meusiab-siab kheueh, teu-
ma deungon rasa nyang yo! 10 Peugöt kheu-
eh reuncana, teuma banmandum hana meu-
hase. Cok kheueh keuputosan, teuma hana

[j] *Imanuel:* Nan nyoe lam basa Ibrani makna jih "Allah meusajan geutanyoe". [k] *makmu:* Meunurot naseukah Ibrani: Gobnyan geujieb ié susu dan meulisan. Peunajohnyan teuhubong deungon awai seujarah Israel.
[l] *jeulaih* atawa rayeuk atawa nyang hase jibaca lé soe mantong. [m] *Meureupah nyang Tangkaih, Peurampokan nyang Bagaih:* Lam basa Ibrahi Maher-Syalai dan Hasy-Bas. [n] *aneuk Krueng Syiloah:* Aneuk krueng nyang ji-ile nibak saboh mata ié rayeuk di blah timu Yerusalem. [o] *galak:* Padub-padubboh teujeumahan laén: tabeue até atawa: teumakot atawa: yo meutôt-tôt. [p] *Po teu Allah ... geutanyoe,* atawa: sayeueb-sayeueb Gobnyan geupeukeumang ateueh banmandum nanggroe. Seumoga Allah na meusajan geutanyoe.

meuguna, sabab Po teu Allah na meusajan
deungon kamoe.

TUHAN geubri peuingat ubak Nabi Yesaya

11 Ulôn geukuasa lé TUHAN dan geubri
peuingat mangat bék ulôn seutôt jalan
nyang jilalu lé bansa nyan. Kheun Gob-
nyan, 12 "Bék neu anggab kumplotan peue
nyang ji anggab lé awaknyan kumplotan,
dan bék teumakot ubak hai-hai nyang
teuma jitakot lé awaknyan. 13 Ingat kheueh
bahwa Ulôn TUHAN Nyang Mahakuasa na
kheueh suci. Teuma keu Ulôn kheueh
nyang harôh gata takot. 14 Lé sabab Ulôn
nyoe keubit that suci, ulôn jeuet keu batée
nyang meugantoh nibak rakyat Yehuda
dan Israel, dan nyang jeuet keupeurangkab
peunduduek Yerusalem. 15 Jai lumpah na
ureuëng nyang reubah meugantoh dan teu-
keunong luka. Awaknyan meusireuk u
dalam peurangkab."

Hana jeuet lakée peutunyok ubak tabib

16 Gata nyoe, murit-murit ulôn harôh
teukeubah dan tapeulara peusan-peusan
nyang ka geubri lé Po teu Allah ubak ulôn.
17 TUHAN ka geusöm droe nibak keu-
turonan Nabi Yakub, umat Gobnyan, teu-
ma ulôn peucaya dan meuharab ubak Gob-
nyan.
18 Nyoe kheueh ulôn dan aneuëk-
aneuëk nyang geubri lé TUHAN ubak ulôn.
TUHAN Nyang Mahakuasa nyang mat peu-
rintah di Bukét Sion, geu kirém kamoe jeuet
keutanda keu umat Israel.
19 Teuma ureuëng-ureuëng laén geu-
yue lakée nibak gata peutunyok keu tabib
nyang meusáh-sáh ngon babah jih nyang
meumet-met. Ureuëng-ureuëng nyan teu-
ma jipeugah, "Bukon kheueh geutanyoe
patot talakée peutunyok ubak areuwah-
areuwah deumi keupeuntengan ureuëng
udeb?"
20 Jaweueb kheueh lagée nyoe, "Deu-
ngoe kheueh ajaran TUHAN! Ureuëng nyang
hana meututoe deungon ajaran nyan, nibak
ureuëng nyan hana teukeubah harapan." [q]

Masa nyang peunoh deungon keuseusakan

21 Ureuëng-ureuëng nyang malang dan
deuk teuma meuwot-wot di nanggroe nyan.
Sabab jih nyan deuk, awaknyan beungéh-
beungéh sampoe jiseurapa raja dan Po teu
Allah droe jih. Ho mantong awaknyan
jipandang, u ateueh, 22 atawa u miyueb,
awaknyan hana leumah sapeue keucuali
keuseusakan dan seupôt buta dan keusu-
raman nyang luwa biasa. Awaknyan teuma
jiböih ubak teumpat seupôt nyan.
23 Teuma kon siumu masa nanggroe ga-
ta jirasa keuseusakan.

Raja nyang teuma teuka

Daerah nyang jirasa lé sukée-sukée Ze-
bulon dan Naftali ka lheueh geuanggab mi-
yueb lé TUHAN. Teuma keu masa nyang
teuma ukeue, Gobnyan geubri horeumat
nibak banmandum wilayah phon di Laôt
Teungoh u timu trok u meurandeh Krueng
Yordan, dan trok u Galilea nyang jiduek lé
ureuëng aséng.

9 Bansa nyang udeb lam seupôt
jikalon cahya nyang trang.
Nyang tinggai lam bubayang maté
jipeupungéh lé cahya trang.
2 TUHAN, neujok keu awaknyan
sukacita nyang rayeuk, [r]
Droeneueh peujeuet awaknyan
jikém ngon seumurak nyang
meuhubo.
Awaknyan galak that até sabab
Droeneueh jroh,
lagée ureuëng nyang meusukaria
watée jipeusapat hase panen,
atawa jibagi-bagi hase teucue.
3 Droeneueh ka tacok beuban jih
nyang geuhon
dan kayée geunulam bak bahô
gobnyan.
Droeneueh ka neupeutaloe bansa
nyang jeuhet nyan
nyang tindéeh umat droeneueh.
Saban lagée jamén nyang
kalheueh
watée Droeneueh peutaloe tantra
Midian.

---

[q] Lam naseukah Ibrani ayatnyoe hana trang makna jih. [r] Keumungkenan that makna jih *Neujok keu awaknyan sukacita nyang rayeuk.* Meunurot naseukah Ibrani: Droeneueh neupeujeuet bansa nyan meutamah le.
8:12-13: 1Ptr. 3:14-15 **8:14-15**: 1Ptr. 2:8 **8:17**: Ibr. 2:13 **8:18**: Ibr. 2:13 **9:1**: Mat. 4:15 **9:2**: Mat. 4:16, Luk. 1:79

4 Sipatu tantra nyang su jih
grab grub
dan bajée jih nyang meulabo
ngon darah,
teuma habéh jipajoh lé apui.
5 Sidroe aneuëk ka lahé
keugeutanyoe;
keugeutanyoe ka geujok sidroe
aneuëk agam.
Gobnyan teuma jeuet
keupeumimpén geutanyoe.
Gobnyan teuboh nan:
"Peunaseuhat Bijaksana",[s]
"Allah Peukasa",
"Bapak Keukai", "Raja Damé".
6 Gobnyan geumat peurintah
sibagoe raja keuturonan
Nabi Daud,
keurajeuen gobnyan rayeuk
lumpah na.
Nanggroe gobnyan sabe damé
seujahteura;
peumeurintah gobnyan dasai jih
nibak huköm dan keuadelan jinoe
sampoe siumu masa. TUHAN
Nyang Mahakuasa pasti
geulaksana.

TUHAN teuma geuhuköm Israel

7 TUHAN ka geupeurhot huköman ateu-
eh Israel. 8 Banmandum bansa Israel dan
peunduduek Samaria teuma jiteupeue bah-
wa TUHAN kheueh nyang peubuet banman-
dum nyan. Jinoenyoe awaknyan sombong
dan manyang até. Kheun awaknyan,
9 "Geudong-geudong nyang teupeuget ni-
bak batée bata ka reuloh, teuma kamoe
keuneuk peugét geudong-geudong barô
nyang teupeuget nibak batée. Bak-bak ara
ka teukoih, teuma kamoe gantoe ngon
kayée ceumara Libanon nyang paleng
gét."
10 TUHAN ka geupeugrak musoh awak-
nyan [t] keu jilawan awaknyan. 11 Bansa
Siria siblaih u timu dan bansa Filistin di
barat jireubot Israel. Teuma TUHAN man-
tong beungéh dan teutab geuhuköm.
12 Bansa Israel gohlom cit meunyeusai
bahpih ka geuhuköm lé TUHAN Nyang
Mahakuasa; awaknyan gohlom cit meuto-
bat ubak Gobnyan. 13 Lé sababnyan lam
siuroe mantong TUHAN geuhuköm bubena
peumimpén Israel dan rakyat jih. Gobnyan
geuköih dan geuböih ulée ngon ikue jih.
14 Ulée jih na kheueh ureuëng patot-patot
dan ureuëng nyang teuhoreumat, ikue jih
na kheueh nabi-nabi nyang geupeurunoe
gob deungon ajaran nyang sisat. 15 Bubena
peumimpén rakyat nyan ka jipeusisat dan
jipeucawoe rakyat. 16 Bansa nyan ka
murtad dan beujat that dan mandum tutoe
haba awaknyan jeuhet. Lé sababnyan lam-
kawan peumuda hana nyang geutuwoe lé
TUHAN. Gobnyan hana geugaséh keu
inong balée dan yatém ngon meuntui.
Teuma TUHAN mantong beungéh dan teu-
tab geuhuköm.
17 Jeuhet bansa nyan tutông lagée apui
dan jihangöh bubena tamah nyang meu-
duro. Hu jih lagée gle uteun nyang tutông
nyang meuhúb-húb dan meukeubok asab.
18 TUHAN Nyang Mahakuasa beungéh that-
that, dan huköman gobnyan lagée apui
nyang hu meuháb-háb dan bana nyan na
kheueh kayée jih nyang geutot sampoe
habéh. Hana meusidroe pih nyang jigaséh
syedara jih. 19 Bansaboh nanggroe nyan
manusia krôt ié muka dan jipajoh peue-
peue mantong nyang jeuet jipajoh, teuma
teutab hana meurasa troe. Dan jipajoh
rakan-rakan jih keudroe! 20 Ureuëng Ma-
nasye dan ureuëng Efraim saleng jimu-
prang, dan laju meusajan-sajan jilawan
Yehuda. Teuma TUHAN mantong beungéh
dan teutab geuhuköm.

10 Ceulaka kheueh gata nyang tapeu-
gét huköm-huköm nyang hana ade
keu tatindéeh bansa Ulôn. 2 Deungon cara
nyang lagée nyan gata ka tateun ureuëng
gasien mangat meuteumé hak dan keua-
delan, dan tareupah milék inong balée dan
aneuëk yatém ngon meuntui. 3 Peue nyang
gata peubuet bak uroe Po teu Allah geu-
huköm gata? Peue daya gata bak uroe
Gobnyan geupeuteuka beuncana nibak
nanggroe nyang jiôh? Bak soe gata talakée
tulông? Dipat gata söm keukayaan gata
nyan? 4 Naseb gata teuma jipoh maté lam
prang atawa ji iréng sibagoe tawanan. Teu-
ma TUHAN mantong beungéh dan teutab
geuhuköm.

[s] *Bijaksana* atawa: meugah that. [t] Keumungkenan that makna jih *musoh awaknyan;* meunurot naseukah Ibrani: musoh-musoh Rezin.
9:7: Luk. 1:32-33

Raja Asyur jeuet keu alat TUHAN

5 TUHAN meufeureuman, "Ceulaka
kheueh Asyur! Asyur Ulôn peuguna siba-
goe peunyunuét dan puntong kayée siba-
goe alat ngon poh keu ureuëng-ureuëng
nyang keunong nibak beungéh Lôn. 6 Ulôn
kirém Asyur keujiseurang bansa Ulôn
nyang murtad dan nyang jipeujeuet Ulôn
nyoe beungéh. Ulôn kukirém Asyur keu-
jijak reubot dan jiceumeucue dan jigilo-
gilo bansa Ulôn lagée abée di ateueh
jalan."
7 Teuma raja Asyur ka na reuncana
geuh keudroe. Gobnyan ka teukat keuneuk
geupeuguna cara kreueh dan teupeubinasa
bansa nyang le. 8 Jih nyan jipeusombong
droe, sira jipeugah lagée nyoe, "Pang-pang
ulôn banmandum raja-raja! 9 Ulôn reupah
banda-banda Kalno dan Karkemis, Hamat
dan Arpad. Meunan cit ulôn reupah ban-
da-banda Samaria dan Damsyik. 10 Ulôn
peutaloe banmandum banda-banda nyang
jiseumah beurala nyang leubeh meukuasa
nibak nyang na di Yerusalem dan Samaria.
11 Samaria dan bubena beurala nyang na
disinan ka ulôn peubinasa. Nyang saban
lagée nyan ulôn peubuet di Yerusalem
deungon banmandum beurala nyang jiseu-
mah disinan."
12 Teuma TUHAN meufeureuman, "Meu-
nyoe nyang keuneuk Ulôn peubuet di Bukét
Sion dan di Yerusalem nyan ka seuleusoe,
Ulôn huköm raja Asyur sabab keusom-
bongan dan keuangkuhan jih nyan."
13 Raja leupah haba, jipeugah lagée
nyoe, "Banmandum nyan ulôn peubuet
deungon kuasa lôn keudroe. Ulôn bijaksa-
na dan carông. Ulôn sampôh bataih-bataih
lamkawan bansa-bansa, dan ulôn reupah
peuseudiaan awaknyan. Lagée banteng
ulôn bloh-bloh ngon lôn gilo-gilo ureuëng-
ureuëng nyang mat peurintah. 14 Bansa-
bansa nyang na di ateueh donya lagée
uempueng cicém; deungon mudah hareuta
awaknyan ulôn cok, lagée ureuëng jikuet
boh cicém nyang tinggai didalam uempu-
eng. Hana sayeub nyang meukeupak-keu-
pak, hana nyang peuhah babah jih atawa
meuciéb-ciéb."
15 Teuma TUHAN meufeureuman, "Peu
kheueh jeuet kapak jipeubangga droe keu
ureuëng nyang peuguna nyan? Peu kheueh
gogajo leubeh peunteng nibak ureuëng
nyang peuguna atra nyan? Bukon kayée pun-
tong nyang beuôt ureuëng, teuma ureuëng
kheueh nyang beuôt puntong kayée."
16 Sabab ureuëng Asyur ka jipeusom-
bong droe, TUHAN Nyang Mahakuasa teuma
geupeuteuka bala peunyakét keu geuhu-
köm peuwira-peuwira nyang gagah-gagah.
Awaknyan keunong deumam nyang lumpah
seu-uem lagée apui nyang tutông hana ji-
piôh-piôh. 17 Po teu Allah Nyang Mahasuci,
Cahya Israel, jeuet lagée apui hu nyang lam
siuroe habéh teutot peue-peue nyang na,
meunan cit seumak-seumak meuduro. 18 Gle
ijo nyang raya dan ladang-ladang nyang su-
bo di nanggroe Asyur teupeubinasa bube
nyang na, lagée ureuëng sakét nyang meura-
na sampoe maté. 19 Bak-bak kayée tinggai
bacut teuk, lé sababnyan di aneuëk miet pih
ka hase ji itong bak kayée nyang tinggai
nyan.

Cit bacut ureuëng nyang geupeuseulamat

20 Watée jih teuma trok bansa Israel
hana le jigantung naseb droe ubak bansa
peunguasa nyang rab jipeubinasa awak-
nyan, teuma ubak TUHAN, Allah kudus Isra-
el. 21 Nyang mantong na tinggai cit bacut
sagai nibak bansa Israel nyan teuma jimeu-
tobat ubak Allah nyang peukasa. 22 Bahpi
ureuëng Israel jinoenyoe sadub le jih deu-
ngon ano di binéh pasi, teuma napadub droe
mantong nyang na jigisa. Huköman TUHAN
ka tô that-that, dan meumang pantaih dan
ade bansa nyan teupeubinasa. 23 Nyoe, ban-
saboh nanggroe teuma geupeuhanco lé
TUHAN Nyang Mahakuasa; nyan kheueh
keuputosan TUHAN, nyang hana jeuet teu
ubah le.

TUHAN geuhuköm Asyur

24 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman ubak umat Gobnyan di Sion, "Bék
teumakot ubak ureuëng Asyur, bahpi
awaknyan jitindéeh dan ji éulanya gata
lagée nyang jipeubuet lé ureuëng Meusé
yoh masa ilée. 25 Lam watée nyang paneuk
keuhai beungéh Ulôn ubak gata teupiôh,
laju awaknyan Ulôn peubinasa. 26 Ulôn
TUHAN Nyang Mahakuasa, Lôn seunuét
awaknyan deungon peunyunuét, lagée Lôn

10:5-34: Yes. 14:24-27, Nah. 1:1–3:19, Zef. 2:13-15 **10:22-23:** Rm. 9:27

seunuét ureuëng Midian di gunong batée
Oreb. Asyur Lôn huköm, saban lagée Ulôn
huköm Meusé. 27 Bak watée nyan Ulôn
kupeubeubaih gata nibak jitindéeh lé
ureuëng Asyur, dan awaknyan hana meu-
kuasa ateueh gata.

Musoh jiseurang

28 Sipa-i Asyur ka jireubot banda Ayat.[v]
Awaknyan ka jiliwati Migron! Peubeukalan
awaknyan jitinggai di Mikhmas! 29 Awak-
nyan ka leupah jijeumeurang dan jimeudom
di Geba! Peunduduek banda Rama yo that-
that, dan peunduduek Gibea, banda Raja
Saul, ka jipeuplueng droe. 30 Meudumpék
kheueh, hai peunduduek Galim! Deungoe
kheueh peunduduek Laisya! Jaweueb kheu-
eh, peunduduek Anatot! 31 Peunduduek
Madmena dan Gebim habéh jiplueng jijak
meungungsi. 32 Uroenyoe musoh na di
banda Nob, dan disinan awaknyan jireugam
boh sininju u arah Bukét Sion, u banda
Yerusalem.

33 TUHAN Nyang Mahakuasa geupeu-
hanco awaknyan lagée cabeueng kayée
nyang teuköh nibak bakjih. Nyang paleng
meugah dan nyang paleng manyang lam-
kawan nyan geukoh dan teupeureubah.
34 TUHAN geupeureubah awaknyan lagée
bak kayée di teungoh gle nyang teu-
teubang deungon pato. Bahpi awaknyan
teuga lagée bak kayée nyang paleng hebat
di Libanon, awaknyan reubah cit sapan
sapa!

Keurajeuen Damé

11 Keuturonan Raja Nabi Daud lagée
bak kayée nyang ka teu teubang.
Teuma siladum nibak utom jih jitimoh tarok
nyang barô, meunan cit teuma deungon keu-
turonan Nabi Daud teuka sidroe raja.

2 Kuasa TUHAN geubimbéng gobnyan,
geupeujeuet gobnyan meubudho
dan bijaksana,
áref bak geucok keuputosan dan
geulaksana;
geuteupeue ubak keuheundak Po
teu Allah dan taqwa ubak
Gobnyan.
3 Keusukaan gobnyan na kheueh taát
ubak TUHAN.
Gobnyan hana geupeusidang gob
lagée teungieng sikeujab
atawa dasai nibak nariet gob
peusampoe.
4 Ureuëng gasien geupeuhakém
deungon ade,
ureuëng nyang hana meudaya
geubila deungon jujoe;
ureuëng meusalah geuhuköm
meunurot peurintah Gobnyan,
ureuëng jeuhet geusampôh habéh.
5 Gobnyan meutindak deungon ade
dan seutia
nibak peue mantong.

6 Srigala teuma tinggai meusajan
deungon bubiri,
rimueng tutul jiéh meusajan bak
binéh kaméng.
Aneuëk leumô jimeurot[w] naleueng
meusajan deungon aneuëk singa,
dan aneuëk miet nyang jeuet keu
tukang rabe awaknyan.
7 Leumô jimeurot naleueng deungon
cagée,
aneuëk-aneuëk jih bandua jiéh
meusapat meusaho teuma.
Singa jimakheun jumpueng saban
lagée leumô.
8 Bahkan sidroe aneuëk manyak hana
teuma jikab
meunyoe jimeuén tô bak binéh
uleue meubisa.
9 Di Sion, Bukét Suci Po teu Allah,
hana nyang jeuhet atawa nyang
peurusak.
Nanggroe peunoh deungon
iéleumé peungetahuan keuhai
Po teu Allah,
lagée ié nyang peunoh bansaboh
laôt.

Bansa nyang geupeuaséng jiwoe lom teuma

10 Watée jih trok sidroe raja nibak
keuturonan Nabi Daud jeuet keupusat peu-
ratian bansa-bansa. Awaknyan teuka ubak
gobnyan, dan teumpat tinggai gobnyan

[u] Lam naseukah Ibrani mantong na seunamah lhée boh tutoe haba nyang hana trang makna jih. [v] *Ayat:* Bandanyoe dan banda-banda laén nyang teupeugah lam ayat 28-32 teuduek rab ngon Yerusalem, bansipanyang rot nyang teuma jijak lé ureuëng seureubu nyang jijeumeurang rot utara. [w] Meunurot padub-padubboh naseukah kuno: *leumô jimeurot;* meunurot naseukah Ibrani: beulatang peulara nyang teumbon-teumbon.

11:1: Why. 5:5, 22:16 **11:4:** 2Tes. 2:8 **11:5:** Ef. 6:14 **11:6-9:** Yes. 65:25 **11:9:** Hab. 2:14 **11:10:** Rm. 15:12

jipujo-pujo. [11] Bak uroe nyan TUHAN si-
goeteuk geupeuguna kuasa Gobnyan dan
geupuwoe lom umat nyang na mantong
teusisa di Asyur dan nanggroe Meusé, di
nanggroe-nanggroe Patros, Sudan dan
Elam, di Babel, Hamat dan pulo-pulo
nyang jiôh. [12] TUHAN geupeuék saboh bu-
panji keu bansa-bansa. Nyan kheueh tanda
jih Gobnyan geupeusapat bansa Israel dan
Yehuda nyang meutabu bansaboh peunju-
ru bumoe dan geuba awaknyan puwoe lom
teuma. [13] Keurajeuen Israel hana le picek
até keu Yehuda, dan Yehuda hana teuma
jimeumusoh deungon Israel. [14] Awaknyan
meusajan-sajan teuma jijak seurang
ureuëng Filistin di barat dan geureupah
banmandum bansa-bansa di timu. Awak-
nyan teuma jipeutaklok bansa Edom dan
Moab, dan bansa Amon teuma tundok
ubak awaknyan. [15] TUHAN teuma geupeu-
tho Lhok Suez. Gobnyan geupeuteuka
angén su-eum sampoe Krueng Efrat jeuet
keu tujoh boh bak ié nyang deue, dan soe
mantong ureuëng hase jijeumeurang deu-
ngon seulob bak gaki. [16] Keu umat nyang
na mantong tinggai teusisa teuma na rot
ueh raya keurot teubiet nibak Asyur, lagée
yoh masa Israel jiteubiet lam nanggroe
Meusé.

Ca-e-ca-e syuko

12 Teuma teuka saát jih gata meuca-e:
"TUHAN, ulôn meusyuko ubak
Droeneueh,
kareuna Droeneueh neuhibur ulôn.
Yoh masa ilée Droeneueh
neubeungéh keu ulôn,
teuma jinoe ka reuda beungéh
Droeneueh.
[2] Keubit, Po teu Allah nyan
geupeuseulamat ulôn,
ulôn peucaya ubak Gobnyan.
Ulôn hana teumakot,
sabab Gobnyan nyang peuteuga
ulôn.
Nyang peuseulamat ulôn na kheueh
Po teu Allah,
keu Gobnyan ulôn meuca-e.
[3] Lagée ié leupie nyang
teupeugeumbira ureuëng nyang
teungoh glah,
meunan kheueh gata meusuka
ria,
sabab geupeuseulamat lé Po teu
Allah."

[4] Teuma teuka watée jih gata
tapeugah,
"Meusyuko kheueh ubak TUHAN,
dan seumah kheueh Gobnyan.
Neubritée kheueh keu bansa-bansa
keuagongan dan peue mantong
buet Geuhnyan.
[5] Meuca-e kheueh keu TUHAN,
sabab Gobnyan nyang ka
geupeubuet buet ajaéb nyang
lumpah le.
Bah kheueh bansaboh donya
jideungoe keuhai buet Gobnyan.
[6] Meusurak geumbira kheueh hai
peunduduek Sion,
meuca-e kheueh deungon
geumbira.
Allah kudus Israel keubit mulia,
Gobnyan na di teungoh-teungoh
gata."

Allah teuma geuhuköm Babel

13 Nyoe kheueh feureuman Allah,
nyang geuteurimong lé Yesaya bin
Amos keuhai Babel:
[2] Peuék kheueh bupanji prang di ateu-
eh cot bukét nyang ueh! Tawök kheueh
ubak mandum tantra, dan apit laju jaroe
gata u ateueh mangat awaknyan jiseureubu
pintoe-pintoe geureubang nyang angkuh
nyan. [3] TUHAN ka geutawök bubena peu-
juang nyang geupiléh. Awaknyan peukasa,
peucaya droe dan jeuet teupeubangga.
TUHAN geubri tugaih ubak awaknyan keu
geuhuköm ureuëng nyang keunong nibak
beungéh Gobnyan.
[4] Deungoe kheueh su nyang riôh ngon
karu nibak gunong-gunong, lagée su
ureuëng meugumpôi nyang ramé that. Deu-
ngoe kheueh karu keurajeuen-keurajeuen
dan bansa-bansa nyang teungoh meu-
gumpôi. TUHAN Nyang Mahakuasa geujak
peureksa pasokan prang. [5] Awaknyan teuka
nibak nanggroe-nanggroe jiôh nibak ujong
u ujong bumoe. Lam beungéh Geuhnyan
TUHAN geungui awaknyan keu jipeubinasa
bansiluroh bumoe.
[6] Meuba-e kheueh, sabab uroe TUHAN
ka tô lumpah na, nyan kheueh uroe keu-
binasaan nyang geupeuteuka lé TUHAN

11:15: Why. 16:12 **12:2:** Keu. 15:2, Zab. 118:14 **13:1–14:23:** Yes. 47:1-15, Yer. 50:1–51:64

Nyang Mahakuasa. 7 Tieb-tieb ureuëng
meurasa lapée jaroe dan gadôh keubeura-
nian jih. 8 Awaknyan banmandum jiteuka
lé rasa teumakot nyang hebat, dan meu-
leungiék sabab rasa sakét lagée ureuëng
inong teungoh toh aneuëk. Awaknyan sa-
leng meumandang sabe keudroe-droe deu-
ngon rasa teumakot, ruman awaknyan
mirah sabab malée. 9 Uroe TUHAN teuma
teuka, dan nibak uroe nyan TUHAN geu-
peupueh rasa beungéh Gobnyan dan
meureuka Gobnyan nyang cukob hebat.
Bumoe jeuet keu padang nyang ueh,
dan tieb-tieb ureuëng meudesya binasa.
10 Tieb-tieb bintang dan gugusan bintang
teuma jipiôh meucahya; mata uroe seupôt
watée jiteubiet, dan buleuen hana meucah-
ya le.
11 TUHAN meufeureuman, "Ulôn ku-
huköm donya sabab keujeuhetan jih nyan,
dan ureuëng-ureuëng jeuhet sabab desya-
desya jihnyan. Tieb-tieb ureuëng sombong
Lôn peuhina, ureuëng angkoh dan keujam
Lôn huköm. 12 Ureuëng nyang geupeuseu-
lamat na bacut that, awaknyan leubeh jareu-
eng nibak méuh murni. 13 Ulôn peujeuet
langét yo meugám-gám dan bumoe geugok-
gok nibak teumpat jih watée uroe Ulôn,
TUHAN Nyang Mahakuasa, Lôn tunyok keu-
beungéh Ulôn.
14 Ureuëng aséng nyang na tinggai di
Babel meucrebre jiplueng u nanggroe jih
maséng-maséng. Awaknyan lagée rusa
plueng nyang jitiyeub lé peumburu, atawa
lagée kawan bubiri nyang hana ureuëng
rabe. 15 Soe mantong nyang keunong drob
teutôb sampoe maté. 16 Awaknyan teuma
jikalon aneuëk-aneuëk manyak droe jih
dan teupeureumok, rumoh-rumoh awak-
nyan jireupah dan peurumoh-peurumoh
awaknyan jipeukosa."
17 TUHAN meufeureuman, "Ulôn teu-
ma Lôn krah bansa Madai [x] keu jijak
seurang Babel. Awaknyan hana hase ji
sugok deungon pirak dan méuh. 18 Deu-
ngon busur dan panah jih awaknyan jipoh
maté dumna ureuëng-ureuëng muda.
Awaknyan hana jigaséh keu aneuëk ma-
nyak dan hana jiwéueh keu aneuëk droe.
19 Nibak banmandum keurajeuen nang-
groe, Babel nyan nyang paleng lagak dan
jeuet keubanggaan peunduduek disinan.
Teuma Ulôn, TUHAN, Lôn peuhanco atra-
nyan, lagée nyang ka Ulôn peubuet ateueh
Sodom dan Gomora. 20 Hana meusidroe
pih nyang na tinggai disinan. Hana
ureuëng Arab peugeumbara nyang jipa-
sang khimah di teumpat nyan, dan hana
teuma ureuëng meurabe nyang jiba ka-
méng ngon bubiri jih mangat jimeurot
disinan. 21 Teumpat nyan jitinggai lé beu-
latang-beulatang kleut. Cicém hantu jipeu-
got uempueng nibak rumoh-rumoh awak-
nyan, dan cicém unta tinggai disinan.
Kaméng-kaméng uteuen teuma jimeulikak-
likak di teungoh-teungoh bangunan nyang
reuloh. 22 Su jimeudroh asée uteuen ngon
su srigala meugeunta nibak puri-puri dan
meuligoe-meuligoe Babel. Watée keuhan-
coran jih karab sampoe dan watée jih hana
teutunda le."

Woe nibak teumpat nyang teuböih

14 TUHAN teuma geugaséh keu Israel
umat Gobnyan, dan geupiléh
awaknyan lom jeuet keu milék Gobnyan.
Gobnyan teuma geupeuduek lom awak-
nyan di nanggroe-nanggroe droe jih.
Ureuëng aséng teuma teuka laju jijak
meugabong deungon awaknyan. 2 Jai that
bansa jitulông bansa Israel mangat jiwoe
lom u nanggroe nyang ka geubri lé TUHAN
keu awaknyan, dan disinan teuma bansa-
bansa nyan jipeuhamba droe ubak bansa
Israel. Israel teuma jiteun ureuëng-
ureuëng nyang ka lheueh jiteuen awak-
nyan yoh masa ilée dan jipeurintah ateueh
ureuëng-ureuëng nyang ka lheueh jipeu-
rintah geuh nyan.

Raja Babel di donya ureuëng maté

3 TUHAN teuma geupeubeubaih bansa
Israel nibak sakét dan deurita, dan nibak
buet nyang brat nyang jipaksa ateueh awak-
nyan. 4 Meunyoe TUHAN geupeubuet nyang
lagée nyan, awaknyan jipeuhina raja Babel
lagée nyoe,
"Raja nyang keujam ka rhot! Jih nyan
hana hase le jiteugom gob. 5 TUHAN ka
geupeu habéh masa peumeurintahan raja-
raja nyang jeuhet 6 nyang deungon beungéh

---

[x] *bansa Madai:* peunduduek daerah timu laôt Babel, nyang jeuet keubagian nibak keurajeuen Persia.
13:6: Yl. 1:15 **13:10:** Yeh. 32:7, Mat. 24:29, Mrk. 13:24-25, Luk. 21:25, Why. 6:12-13, 8:12 **13:19:** Keuj. 19:24
13:21: Yes. 34:14, Zef. 2:14, Why. 18:2

jiteugom bansa-bansa dan hana putôh-putôh
ji iélanya awaknyan. 7 Akhé jih bansaboh
donya aman dan teuntram, dan tieb-tieb
ureuëng geumeuca-e geumbira. 8 Bak aron
dan bak ceumara Libanon meugeumbira sa-
bab raja nyang keujam nyan rhot, dan óh ka
lheueh jihnyan jijak, hana le nyang yue
teubang awaknyan!
9 Donya ureuëng maté meuron-ron jijak
sambot raja Babel nyan. Dan jaga kheueh
areuwah-areuwah ureuëng nyang yoh watée
ilée jimat kuasa di ateueh bumoe, dan areu-
wah bubena raja geubeudôh nibak takhta
awaknyan. 10 Awaknyan banmandum ji-
meuhôi ubak ureuëng nyan, 'Hei! Jinoenyoe
gata ka lagée kamoe, leumoh dan hana meu-
daya! 11 Yoh masa ilée gata jihoreumat la-
gée musik keucapi, teuma jinoenyoe ka na
di teumpat seungue lam donya ureuëng ma-
té. Ulat-ulat jeuet keu peuratah gata dan
glang-glang jeuet keu seulimbot gata.'
12 Hei raja Babel, yoh masa ilée gata
bintang beungoh nyang ceumeurlang, teu-
ma jinoenyoe ka rhot nibak langét! Yoh
masa ilée gata peutaloe bubena bansa,
teuma bak saát nyoe ka geurhom lam
tanoh. 13 Gata tapeusak droe ta-ék u langét
dan takeubah takhta gata di ateueh bintang
nyang paleng manyang! Gata pike gata
hase taduek sibagoe raja di ateueh gunong
siblaih utara, di teumpat dewa-dewa meu-
sapat. 14 Gata tapeugah, bahwa gata ta-ék
ateueh nyang paleng manyang di dalam
awan dan jeuet lagée Nyang Mahama-
nyang. 15 Padahai gata taseumpom u dalam
nyang paleng lhok nibak donya ureuëng
maté.
16 Awaknyan na disinan teuma jingi-
eng dan jipandang gata. Awaknyan jita-
nyong, 'Peue beutôi nyoe ureuëng jih
nyang peuyok-yok bumoe dan jipeuyo
mandum keurajeuen? 17 Peu kheueh jih-
nyan nyang peuhanco bubena banda-banda
dan nyang ubah donya jeuet keu padang
pasi? Gobnyan nyoe kheueh nyang hántom
jipeuleuh tawanan atawa jipeubiyeu awak-
nyan jiwoe?'
18 Banmandum beukaih raja-raja jita-
nom lam jrat deungon seumarak di teumpat
makam jihnyan maséng-maséng, 19 teuma
gata hana meukubu; manyét gata geutiek
lagée tarök nyang jitulak, jiseubée deungon
manyét-manyét peujuang nyang maté di
mideuen prang, dan jigeulawa meusahoe
ngon awaknyan u dalam guha batée, lagée
bangke nyang teugilo-gilo. 20 Gata ka tapeu-
binasa nanggroe gata dan tapôh maté bansa
gata keudroe. Lé sababnyan gata hana teu-
kubu lagée raja-raja nyang laén. Hana meu-
sidroe pih lam keuluwarga gata nyang hase
jipeuseulamat. 21 Pôh mupôh maté sigra
jipeuphon! Aneuëk-aneuëk agam gata teu-
ma maté sabab desya indatu awaknyan. Ha-
na meusidroe pih lamkawan awaknyan ji-
mat peurintah di ateueh bumoe atawa
jipeugöt banda-banda."

Po teu Allah geupeuhanco Babel

22 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Ulôn teuma Lôn seurang Babel
dan Lôn peuhanco banmandum. Hana
meusidroe pih nyang Lôn peuseulamat,
bahkan aneuëk-aneuëk manyak pih hana
Lôn peu udeb. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba. 23 Babel Ulôn peujeuet keu
paya uyok teumpat tinggai meubagoe ci-
cém hantu. Babel Ulôn sampôh sampoe
gleh. Ulôn, TUHAN Nyang Mahakuasa, ka
Lôn peugah haba."

Po teu Allah nyang peubinasa Asyur

24 TUHAN Nyang Mahakuasa meusum-
pah: "Nyang ka Ulôn reuncana nyan pasti
teulaksana. 25 Ureuëng Asyur di Israel
nanggroe Ulôn, teuma Ulôn peubinasa, dan
nyang na nibak gunong-gunong Lôn teuma
Lôn gilo-gilo. Ulôn peubeubaih bansa Ulôn
nibak jitindéeh dan beuban nyang jipaksa
ateueh awaknyan lé ureuëng Asyur. 26 Nyoe
kheueh reuncana Ulôn keu donya; jaroe
Ulôn meureuntang keu Lôn huköm bansa-
bansa." 27 TUHAN Nyang Mahakuasa ka
geupeuputôh mangat jipeubuet lagée nyan.
Gobnyan geureuntang jaroe Geuh keu geu-
huköm, dan hana meusidroe pih hana nyang
hase jipeuteun Gobnyan.

Po teu Allah teuma geupeubinasa ureuëng Filistin

28 Nyoe kheueh peusan nyang geu-
umum nibak thon Raja Ahas meuninggai
donya.

14:12: Why. 8:10, 9:1 **14:13-15:** Mat. 11:23, Luk. 10:15 **14:24-27:** Yes. 10:5-34, Nah. 1:1–3:19, Zef. 2:13-15
14:28: 2Raj. 16:20, 2Taw. 28:27

29 Hei bansa Filistin, kayée puntong
nyang teupeuguna keu teuseukok gata ka
patah. Teuma bék kheueh gata geumbira,
sabab meunyoe saboh uleue nyang maté,
uleue nyang leubeh jeuhet lom teuka keu-
geunantoe, dan boh uleue watée ceh lahé
aneuëk naga meusayeub. 30 Gata keunong
musém deuk nyang parah that, dan banman-
dum ureuëng nyang mantong tinggai
geupôh maté. Dan teuma, ureuëng nyang
paleng gasien lamkawan umat TUHAN meu-
teumé peunajoh, dan ureuëng-ureuëng
nyang hana meudaya udeb deungon aman
seuntosa.

31 Meuba-e kheueh, dan meudumpék
kheueh talakée tulông, hai banda-banda Fi-
listin! Bah kheueh gata banmandum yo sa-
bab teumakot! Awan abée meukeubok di
utara sibagoe tanda musoh teuma teuka;
hana nyang gasuen lamkawan awaknyan.

32 Peue jaweueb jih nyang tanyoe peu-
sampoe ubak utosan-utosan nyang teuka ni-
bak bansa Filistin? Geutanyoe teuma ta peu-
gah ubak awaknyan bahwa TUHAN ka
geupeudong Sion, dan umat Gobnyan nyang
meudeurita teuma meuteumé peulindongan
disinan.

Po teu Allah teum ageupeuhanco Moab

15 Nyoe kheueh peusan TUHAN keuhai
Moab.
Banda Ar dan Kir geupeuhanco dalam
watée simalam, dan nanggroe Moab jeuet
keu langang. 2 Peunduduek Dibon [y] jiteu-
ngoh gunong jijakmo di teumpat seumeu-
mah dewa-dewa. Peunduduek Moab deu-
ngon rasa seudeh geupeuba-e banda Nebo
dan Medeba. Awaknyan jicuko ôk dan jang-
got sibagoe tanda meuduka. 3 Ureuëng-
ureuëng nibak jalan jingui ija krong tanda
meukabong; ureuëng meuba-e ngon jimo di
tanoh lapang dan di ateueh bubông rumoh. [z]
4 Ureuëng Hesybon dan Eleale jimo meu
ong-ong, dan su awaknyan teudeungoe sam-
poe u Yahas. Dan bubena sipa-i yo meu-
gám-gám; awaknyan ka gadôh ceubeueh.
5 Ulôn sayang that keu Moab! Peundu-
duek disinan jimeungungsi u banda Zoar
dan u Eglat-Selisia. Na nyang teungoh jalan
u Luhit sira jimo; na nyang plueng u Hora-
naim sira jikliek-kliek sabab kakeunong ba-
la. 6 Ié Krueng Nimrim dan naleueng nyang
timoh bak binéh nyan ka tho kreng,
hana le sinaman timoh nyang ijo. 7 Ureuëng-
ureuëng jijeumeurang aneuk krueng Haara-
bim dan jiuseuha jipeuseulamat peue man-
tong hareuta beunda jih nyang na. 8 Dipat
mantong nibak bataih Moab teudeungoe su
ureuëng kliek ngon teumawök. Moba-e
nyan teudeungoe di Eglaim dan Beer-Elim.
9 Di Dibon ié krueng ka jeuet keumirah
sabab meulawok deungon darah. Dan Po teu
Allah teuma geupeuteuka lom hai-hai nyang
leubeh dahsyat ateueh ureuëng-ureuëng
nyang na disinan. Algojo tukang kôh takue
nyang jikirém teuma jipoh maté ban-
mandum ureuëng Moab nyang mantong
udeb.

Moab hana meudaya

16 Di banda Sela di padang pasi, bansa
Moab jikirém aneuëk bubiri siba-
goe hadiah keu peunguasa di Yerusalem.
2 Ureuëng-ureuëng Moab jipreh bakbi-
néh Krueng Arnon sira jijak-jak hana meu-
teuntée sabab bingong lagée cicém-cicém
nyang teu paroh lam uempueng. 3 Awak-
nyan jipeugah ubak bansa Yehuda, "Tapeu-
gah kheueh laju peue nyang harôh kamoe
peubuet. Tapeujeuet kheueh keu kamoe
teumpat meuceu nyang teudoh watée teuka
mata uroe nibak uroe kha, dan bah kheueh
kamoe tinggai dimiyueb naungan gata. Ka-
moe nyoe peungungsi; tasöm kheueh kamoe
dan bék kheueh neukhianat kamoe. 4 Idhin
kheueh keukamoe mangat kamoe meunum-
pang di nanggroe gata. Neulindong kheueh
kamoe ateueh ureuëng-ureuëng nyang keu-
neuk peubinasa kamoe."
(Peunindasan dan peumbinasaan teuma
na akhé, dan ureuëng-ureuëng nyang peu-
hanco dan nyang teugöm nanggroe Israel
teuma leunyab. 5 Óh lheuehnyan sidroe
lamkawan keuturonan Nabi Daud teuma
jeuet keu raja, dan gobnyan geupeurintah
bansa geuh nyan deungon gaséh dan seu-
tia. Gobnyan geupeudong keuadelan dan
bagaih meutindak keu geupeubuet nyang
beutôi.)

[y] Keumungkenan that makna jih *peunduduek Dibon;* meunurot naseukah Ibrani: peunduduk dan Dibon. [z] *bubông rumoh:* meukeusut jih *sotoh rumoh;* na kheueh bubông rumoh nyang data nibak beuton atawa batée lagée rumoh-rumoh di tanoh Arab.

14:29-31: Yer. 47:1-7, Yeh. 25:15-17, Yl. 3:4-8, Am. 1:6-8, Zef. 2:4-7, Za. 9:5-7 **15:1–16:14:** Yes. 25:10-12, Yer. 48:1-47, Yeh. 25:8-11, Am. 2:1-3, Zef. 2:8-11

[6] Bansa Yehuda jipeugah, "Kamoe ka
kamoe deungoe keuhai keusombongan ban-
sa Moab. Kamoe meuteupeue bahwa awak-
nyan angkoh dan cungkak. Haba awaknyan
na kheueh haba beurakah nyang hana meu-
makna."
[7] Sabab nyan bah kheueh bansa Moab
saleng meuba-e. Bah kheueh awaknyan ji-
mo meunyoe teuingat peunajoh mangat
nyang kayém awaknyan makheun di banda
Kir-Hareset. Bah kheueh awaknyan putôh
asa dan apoh apah.
[8] Ladang-ladang nyang tho di Hesybon
dan lampôh-lampôh anggô Sibma ka geu-
peubinasa, lampôh-lampôh nyang lazem jih
jipeuhase anggô nyang paleng gét keu
nyang mat kuasa bansa dan teupeujeuet
awaknyan mabök. Yoh ilée lampôh-lampôh
anggô nyan luwah sampoe u banda Yaezer;
dan u timu sampoe u padang pasi, dan
disiblaih u barat trok u meurandeh Laôt
Maté. [9] Jinoenyoe ulôn peuba-e keubak
anggô Sibma lagée ulôn peuba-e Yaezer.
Ulôn peutijoh ié mata keu Hesybon dan
Eleale, sabab hase bumoe jih ranab jipeuha-
béh lé musoh. [10] Hana meusidroe pih nyang
geumbira nibak ladang-ladang nyang subo
nyan. Hana nyang meudumpék seumurak
atawa nyang meuca-e di lampôh anggô.
Hana nyang prah ié anggô keu jipeugöt ié
anggô. Ulôn ka lôn peupiôh surak geumbira
awaknyan.[a] [11] Até ulôn teukliek dan hanco
meukeupeng-keupeng watée ulôn ngieng
keuadaan Moab dan Kir-Heres. [12] Ureuëng
Moab meususah payah jijak teungoh u ateu-
eh bukét keureubeuen nibak teumpat iéba-
dat awaknyan keuji meudoá, teuma meu-
sapeue hana meuhase.
[13] Nyan kheueh peusan yoh masa ilée
geubri lé TUHAN ubak Moab. [14] Dan jinoe-
nyoe TUHAN meufeureuman: "Paih lhée
thon teuk, peue mantong keukayaan nyang
jipeubangga lé Moab teuma leunyab. Rak-
yat jih nyang le nyan tinggai bacut dan
leumoh hana meudaya."

Po teu Allah teuma geuhuköm Siria dan Israel

17 TUHAN meufeureuman, "Damsyik
hana le lagée banda, teuma na kheu-
eh rungka-rungka nyang meutumpok-tum-
pok. [2] Banda-banda di Siria jitinggai keu
siumu masa[b] dan jeuet keu teumpat kawan
beulatang peulara; hana meusidroe pih
nyang jiteujeuet paröh. [3] Israel gadôh teum-
pat meulindong dan Damsyik gadôh keu-
meurdehkaan jih. Ureuëng Siria nyang na
mantong tinggai sidroe sapat udeb lam keu-
hinaan saban that lagée ureuëng Israel.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahakuasa, ka Lôn
peugah haba."
[4] TUHAN meufeureuman lom, "Teuma
trok watée jih keujayaan Israel habéh, dan
keumakmuran jih leunyab. [5] Israel jeuet la-
gée ladang di Refaim nyang ka habéh teupot
boh gandom jih, dan teuma nyang na tinggai
cit bacut. [6] Lagée bak zaiton nyang ka habéh
teupot boh jih, dan nyang na tinggai napa-
dub boh sagai nibak ujong deuen, meunan
cit di Israel bacut sagai ureuëng nyang na
seulamat. Ulôn, TUHAN, Allah Israel, ka Lôn
peugah haba."
[7] Nibak uroenyan ureuëng ramé jiulang
lom jak lakée tulông ubak Peuncebta jih-
nyan, Po teu Allah kudus Israel. [8] Awak-
nyan hana meuharab le ubak hase buet jaroe
jih keudroe, na kheueh miseubah-miseubah
teumpat tot keumeunyan, dan patong-
patong Dewi Asyera.
[9] Nibak uroenyan, banda-banda Israel
nyang kong peutahanan jih jeuet keu rungka
nyang seungue ngon seungab, saban that
lagée banda-banda nyang jitinggai lé
ureuëng Hewi dan Amori[c] bak watée awak-
nyan jiplueng nibak ureuëng Israel.
[10] Israel, gata ka tatuwoe ubak Po teu
Allah nyang peuseulamat dan peulindong
gata lagée gunong batée nyang kukoh.
Seubalek jih, gata ka tapula lampôh-
lampôh keu dewa-dewa.[d] [11] Teuma bahpi
sinaman nyan laju jitimoh tarok dan meu-
bungöng bak uroe gata pula nyan, teuma
teutab hana meuhase sapeue. Nyang na na
kheueh keususahan dan rasa sakét nyang
hana jitem gadôh.

Nanggroe-nanggroe musoh teuma geupeutaloe

[12] Bansa-bansa nyang teuga teungoh
kiröh; su jih meugrum-grum lagée su umbak

[a] Meunurot naseukah Ibrani: *Ulôn ka lôn peupiôh surak geumbira awaknyan.* Meunurot saboh teujeumahan kuno: surak geumbira awaknyan ka jipiôh. [b] Meunurot saboh teujeumahan kuno *banda-banda ... siumu masa;* meunurot naseukah Ibrani: Banda-banda Aroër ka jitinggai. [c] Meunurot teujeumahan kuno *ureuëng Hewi dan Amori;* meunurot naskah Ibrani: tanoh meu-uteuen dan daerah meubukét. [d] *lampôh-lampôh keu dewa-dewa:* Kalon 1:29.
17:1-3: Yer. 49:23-27, Am. 1:3-5, Za. 9:1

ié laôt nyang meutaga-taga. 13 Awaknyan
maju lagée ié raya nyang tajam that. Teuma
Po teu Allah geu ancam awaknyan, laju
awaknyan jipeuplueng droe sampoe án jiôh.
Awaknyan geupeucrok lagée sikéum jiyueb
lé angén di lereng bukét, atawa lagée abée
jiyueb lé angén badée. 14 Watée uroe ka
meugleb laju teuka ubak awaknyan teuma-
kot nyang paleng hebat, teuma óh karab trok
watée beungoh awaknyan ka gadôh. Nyan
kheueh naseb tieb-tieb ureuëng nyang reu-
pah geutanyoe.

Po teu Allah teuma geuhuköm Sudan

18 Nibak saboh nanggroe di meuran-
deh krueng Sudan na teudeungoe su
sidom mirah nyang meu ié-ié. 2 Nibak nang-
groe nyan teuka kheueh duta-duta jijak meu-
layeue u dalam Krueng Nil deungon peura-
ho-peuraho sikée. Hei, utosan-utosan nyang
áref, tajak woe kheueh bubagaih u nanggroe
gata nyang na bansipanyang krueng-krueng
nyan. Taba kheueh saboh peusan keu bansa
gata nyang teuga ngon peukasa, ureuëng-
ureuëng gata nyang panyang-panyang dan
meukulet halôh dan jitakot lé gob bansaboh
donya.

3 Hei, gata banmandum nyang tinggai di
ateueh bumoe! Ngieng kheueh meunyoe
bupanji-bupanji ka teupeu-ék di pucak gu-
nong-gunong! Deungoe kheueh meunyoe
beureuguih ka teupeumeusu! 4 TUHAN meu-
feureuman ubak ulôn, "Di teumpat tinggai
Ulôn nyang na di ateueh, Ulôn kukalon u
miyueb deungon teunang dan ceurah, lagée
teunang iémbon nyang hi lagée malam
nyang seu-uem dan musém mupot, dan la-
gée peungéuh mata uroe óh watée uroe.
5 Sigohlom musém kayée jimuboh, watée
bungöng jih ka lurôh dan boh anggô gohlom
masak di ateueh bak, Sudan jipeuhanco lé
musoh, mudah jih lagée sikin nyang teureu-
lek ranteng-ranteng ateueh bak anggô. 6 Ma-
nyét-manyét tantra jih jitinggai mantong di-
sinan dan jeuet keu peunajoh cicém-cicém
watée musém khueng, dan beulatang juwah
watée musém leupie."

7 Teuma trok saát jih bubena peuseuma-
han teupeusampoe ubak TUHAN Nyang Ma-
hakuasa nibak nanggroe nyan nyang na ban-
sipanyang krueng-krueng ile nyan, nibak
bansa jih nyang teuga ngon peukasa, nibak
ureuëng-ureuëng jihnyan nyang panyang-
panyang dan meukulet halôh dan jitakot lé
gob bansaboh donya. Awaknyan teuma
teuka u Bukét Sion, ubak teumpat TUHAN
Nyang Mahakuasa teuseumah.

Po teu Allah teuma geuhuköm Meusé

19 Nyoe kheueh peusan keuhai nang-
groe Meusé. TUHAN geujak u Meu-
sé deungon keundeuraan awan nyang ba-
gaih. Dumna beurala-beurala di nanggroe
Meusé nyan ka habéh yo dikeue Gobnyan
dan di ureuëng-ureuëng Meusé pih ka cut
até. 2 TUHAN meufeureuman, "Ulôn kupeu-
beudôh prang syedara di nanggroe Meusé:
syedara jilawan syedara, teutangga lawan
teutangga, banda lawan banda dan keurajeu-
en lawan keurajeuen. 3 Ulôn kupeubateue
peue mantong nyang jireuncana lé Meusé
dan Lôn peupatah seumangat awaknyan.
Awaknyan jilakée tulông ubak beurala-beu-
rala, jilakée naseuhat dan peutunyok ubak
tabib-tabib dan ubak roh-roh. 4 Nanggroe
Meusé nyan Ulôn jok lam jaroe sidroe raja
nyang zalem nyang peurintah awaknyan
deungon keujam. Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hakuasa, ka Lôn peugah haba."

5 Ié Krueng Nil jisurot dan treb bak treb
laju tho. 6 Lhueng-lhueng meubée khiéng
watée ié jih seumaken habéh. Geulagah dan
naleueng jeuet keu layée. 7 Banmandum
seunaman nyang na di seutôt binéh Krueng
Nil teuma jeuet keu tho dan habéh jipeupo
lé angén. 8 Dumna neulayan nyang lazemjih
jikeumawe ngon jimeujeue disinan apoh
apah sira jimeuratok ngon jimo ba-e sabab
kawe dan jeue awaknyan hana meuguna le.
Bubena ureuëng ban teumpeuen putôh asa;
9-10 awaknyan dan kuli nyang tung upah
meuseudeh até dan patah meuseumangat.

11 Bit-bit bangai that banmandum peu-
mimpén-peumimpén banda Zoan! Ureuëng
Meusé paleng bijaksana bak jijok naseuhat
nyang bangai! Jijeuet that lé awaknyan
jipeugah ubak raja bahwa droe jihnyan
keuturonan ureuëng-ureuëng malem dan
keuturonan raja-raja bak jamén purbakala!
12 Wahai, raja Meusé, dipat kheueh
peunaseuhat-peunaseuhat teungku amphon
nyang carông-carông nyan? Mungken
awaknyan jiteupeue peue nyang geureunca-
na lé TUHAN Nyang Mahakuasa keu nang-

18:1-7: Zef. 2:12 **19:1-25:** Yer. 46:2-26, Yeh. 29:1–32:32

groe Meusé. [13] Bubena peumimpén Zoan
dan Memfis na kheueh ureuëng-ureuëng ba-
ngai. Awaknyan kon meupimpén, teuma
jipeusisat bansa droe jih keudroe. [14] TUHAN
kheueh nyang peujeuet awaknyan mangat
jitembri naseuhat nyang bingong nyan. Aki-
bat jih, nanggroe Meusé salah hánkeunong,
dan meuapit-apit lagée ureuëng mabök
nyang meusireuk dan reubah ateueh muntah
droe jih keudroe. [15] Di nanggroe Meusé
hana le ureuëng nyang mantong meudaya,
bah kheueh nyan nyang mat kuasa meunan
cit deungon rakyat biasa, bah kheueh nyan
ureuëng peunteng meunan cit ureuëng
awam.

Nanggroe Meusé teuma jiseumah TUHAN

[16] Teuma teuka watéejih bansa Meusé
nyan lagée ureuëng inong nyang gusuen dan
teumakot. Awaknyan yo meugám-gám
meunyoe jikalon TUHAN Nyang Mahakuasa
geureuntak jaroe Gobnyan keu geuhuköm
awaknyan. [17] Tanoh Yehuda ka jeuet keu-
geumpa nibak ureuëng Meusé pajan man-
tong watée awaknyan teupeuingat ubak keu-
putosan TUHAN Nyang Mahakuasa keuhai
awaknyan keudroe.
[18] Bak watée nyan basa Ibrani jipeuguna
di limong boh banda di nanggroe Meusé.
Ureuëng-ureuëng disinan jibeuôt sumpah
deumi nan TUHAN Nyang Mahakuasa. Sa-
boh lamkawan banda nyan geuboh nan
"Banda Mata uroe".
[19] Bak watée nyan di pusat nanggroe
Meusé na saboh miseubah keu TUHAN,
dan nibak bataih nyan na teuma saboh
taméh batée nyang teupeukhusos keu
TUHAN. [20] Miseubah dan taméh nyan na
kheueh sibagoe lambang keuhai teuka
TUHAN Nyang Mahakuasa di nanggroe
Meusé. Meunyoe bansa nyan jiteugom
ngon jitindéeh, dan awaknyan jimeuhôi
jilakée tulông ubak TUHAN, Gobnyan geu-
kirém sidroe-droe ureuëng keu teupeuseu-
lamat awaknyan. [21] TUHAN geupeugah
droe ubak bansa Meusé, dan awaknyan
teuma jituri dan jiseumah Gobnyan, sira
jiba keureubeuen ngon peuseumahan ubak
Gobnyan. Awaknyan jimeujanji ubak Gob-
nyan deungon meusumpah dan jipeubuet
teuma. [22] TUHAN geuheuntam bansa Meu-
sé, teuma óh lheuehnyan geupeupuléh teu-
ma. Awaknyan jiwoe ubak TUHAN, dan
Gobnyan geudeungoe doá awaknyan dan
geupeupuléh teuma.
[23] Bak watée nyan na rot raya bataih
nanggroe Meusé deungon Asyur. Peundu-
duek nibak bandua boh nanggroe nyan
jiwoe lom rot ueh nyan dan awaknyan
meuiébadat meusajan-sajan teuma. [24] Bak
watée nyan Israel saban keududukan jih-
nyan deungon Meusé dan Asyur, dan ban
lhée boh bansa nyan jeuet keubeureukat
keu bansaboh donya. [25] TUHAN Nyang
Mahakuasa teuma geubri beureukat keu
awaknyan deungon feureuman, "Ulôn bri
beureukat keu gata, hai Meusé umat Ulôn,
Asyur cebtaan Ulôn, dan Israel umat
nyang Ulôn piléh."

Nabi nyang meulon sibagoe tanda

20 Ateueh peurintah Sargon, raja
Asyur, panglima sipa-i Asyur laju
jijak prang Asdod, saboh banda atra ureuëng
Filistin. [2] Lhée thon sigohlom nyan, TUHAN
geuyue Yesaya bin Amos geuyue ploih si-
patu dan ija krong nyang teungoh jingui.
Gobnyan geuturot peue nyang teuyue nyan
dan gobnyan geujak deungon teulon dan
hana sok seulob. [3] Watée banda Asdod
jikeupong, TUHAN meufeureuman, "Hamba
Ulôn Yesaya ka lhée thon teulon dan hana
meuseulob. Nyoe kheueh tanda peue nyang
teujadi deungon nanggroe Meusé dan Su-
dan. [4] Raja Asyur teuma geuteun ureuëng-
ureuëng nyang na nibak bandua boh nang-
groe nyan dan awaknyan jigiréng deungon
teulon. Tuha ngon muda, bandum jijak hana
meubajée dan lapek gaki deungon pung-
gong awaknyan deuh teulon, sibagoe peuhi-
naan keu nanggroe Meusé. [5] Ureuëng-
ureuëng nyang peubangga Sudan dan
meunan cit jimeubangga deungon Meusé
ureuëng nyan meuteumé keucewa dan ha-
rapan jih hanco. [6] Bak watée nyan, ureuëng-
ureuëng nyang na tinggai di sipanyang pan-
te jipeugah, 'Ngieng kheueh peue nyang
teungoh teujadi ateueh bansa nyang teungoh
gata peubangga keu jilindong geutanyoe ni-
bak raja Asyur. Panena mungken geutanyoe
seulamat?' "

Keumalon keuhai keuhancoran Babel

21 Nyoe kheueh peusan keuhai Babel:
Lagée su angén badée nyang meu-

sié-sié jipupöt di padang pasi, meunan
kheueh watée teuka beuncana di nanggroe
nyang dahsyat. 2 Ulôn meuteumé keumalon
keuhai keujadian-keujadian nyang lumpah
teumakot; keuhai peukhianatan dan peum-
binasaan.
Maju kheueh, hei sipa-i Elam, sureubu
kheueh! Hei sipa-i Madai, keupông
kheueh! Po teu Allah geupeuseuleusoe
bandum peundeuritaan nyang jipeusabab
lé Babel.
3 Deungon na keumalon nyan sampoe
jeuet ulôn bingong ka hana deuh lôn meu-
ngieng atawa teudeungoe sapeue. Ulôn teu-
makot that dan sakét lumpah na, lagée si-
droe ureuëng inong nyang teungoh meulahé
aneuëk. 4 Até ulôn geulisah ngon apoh apah;
deungon rasa hayut sampoe ulôn yo meu-
gám-gám. Malam nyang ulôn meucén teu-
ma teuba ubak teumakot.
5 Meunan cit ulôn kalon khanuri peuja-
mé nyang ka jipeusiab; teumpat duek keu-
mandum undangan pih ka teukeubah.
Awaknyan laju jimakheun deungon jijieb ié.
Hana teusangka-sangka teudeungoe peurin-
tah: "Hei bubena peuwira! Peusiab laju peu-
risée gata!"
6 Laju TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, "Tajak peuduek laju sidroe ureuëng
jaga dan tayue jihnyan meulapor peue nyang
ka jikalon. 7 Meunyoe jihnyan na jikalon
pasokan meuguda teuka meudua-dua, paso-
kan nyang duek ateueh keuleudée dan unta,
nyan harôh tangieng beugét-gét."
8 Óh lheuehnyan ureuëng jaga nyan[e]
jitawök, "Teungku, ulôn ka lôn meujaga
tieb-tieb uroe, uroe ngon malam."
9 Kalon, jehpat, nyan kheueh awaknyan!
Pasokan meuguda nyang teuka meudua-
dua. Óh lheueh nyan di ureuëng jaga nyan
laju jipeugah, "Babel ka rhot! Patong-pa-
tong nyang jipuja lé awaknyan ka habéh
hanco meutabu beba ateueh tanoh."
10 Bansa ulôn Israel! Gata ka jigilo-gilo
dan jibloh-bloh lagée aneuk-aneuk gandom.
Jinoenyoe ulôn peusampoe ubak gata haba
jroh nyang ulôn deungoe nibak TUHAN
Nyang Mahakuasa, Allah Israel.

Ramaian keuhai Edom

11 Nyoe kheueh peusan keuhai Edom.
Na ureuëng teumawök ubak ulôn di
Edom, "Hei, ureuëng meujaga, peu kheueh
mantong treb malam nyoe? Padub jeuem
teuk sigohlom beungoh?"
12 Jaweueb ulôn, "Beungoh jiteuka, teu-
ma meunan cit deungon malam. Meunyoe
keuneuk teumanyong, teuka kheueh tata-
nyong lom."

Ramaian keuhai Arab

13 Nyoe kheueh peusan keuhai Arab:
Hei, ureuëng Dedan, kafilah-kafilah
gata jipeudong khimah lam tamah meupa-
ya tanoh Arab. 14 Hei peunduduek tanoh
Tema, tabri kheueh ié jieb keu ureuëng-
ureuëng nyang graih nyang jijak ubak gata,
dan tabri kheueh peunajoh keu ureuëng
meungungsi. 15 Sabab awaknyan ka jipeu-
plueng droe nibak mata peudeueng nyang
ka teusut lam sarong, nibak busur nyang
ka teulentur, dan nibak prang nyang teu-
ngoh meuhubô.
16 Laju TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, "Paih sithon teuk keujayaan sukée-
sukée Kedar teuma habéh. 17 Ureuëng-
ureuëng Kedar nyang mat aneuk panah na
kheueh ureuëng nyang paleng peukasa.
Teuma cibacut sagai nibak awaknyan nyang
na seulamat. Ulôn, TUHAN Allah Israel ka
Lôn peugah haba."

Ramaian keuhai Yerusalem

22 Nyoe kheueh peusan keuhai Pantôn
Keumalon:
Hei, peunduduek Yerusalem, pakon ga-
ta banmandum ta-ék u ateueh bubông ru-
moh? [f] 2 Hana patot banmandum banda
meupesta dan meusurak geumbira.
Sabab peujuang-peujuang gata nyang
maté lam prang nyoe kon maté sabab jimu-
prang. 3 Bandum panglima gata jipeuplueng
droe dan jiteun sigohlom awaknyan hase
jitimbak aneuk panah. Meunan cit bandum
ureuëng gata nyang beuhe dan tungang
meuteumé cit jiteun bahpi ka jiplueng jiôh.
4 Bék tapako keu ulôn; bah kheueh ulôn
nyang peuba-e ureuëng-ureuëng nibak ban-
sa lôn nyang ka maté. Bék cuba-cuba tapeu-
iem ngon tapeumangat até lôn. 5 Beutôi,
TUHAN Nyang Mahamanyang dan Mahakù-

[e] Meunurot saboh teujeumahan kuno *ureuëng jaga nyan;* meunurot naseukah Ibrani: singa. [f] *bubông rumoh:* Kalon 15:3.
21:9: Why. 14:8, 18:2

asa ka geupeuteutab uroe nyoe sibagoe uroe
karu, teukeujot dan huru hara di Pantôn
Keumalon. Bintéh-bintéh beuton banda ka
habéh jipeuhanco. Dumpék su ureuëng la-
kée tulông meudeungong di ateueh-ateueh
bukét.
6 Ureuëng Siria jiteuka deungon guda
dan geuritan prang, ureuëng Elam meusin-
jata busur dan aneuk panah, seudangkan
ureuëng Kir jipeusiab laju peurisée jihnyan.
7 Pantôn-pantôn nyang gumbô dan subo di
Yehuda ka peunoh deungon geuritan prang.
Pasokan meuguda ka siab di pintoe-pintoe
geureubang Yerusalem. 8 Mandum peutaha-
nan Yehuda reuloh.

Bak masanyan, gata tapeureksa alat-lat
prang di gudang sinjata. 9-10 Gata le that
tateumé ngieng reutak-reutak di timbok
banda Yerusalem nyang peureulée teu-
peugöt. Gata tapeureksa mandum rumoh-
rumoh nyang na di Yerusalem, tareulöh
napadub boh lamkawan nyan dan tacok
batée jihnyan keu tapeugöt keu bintéh-bin-
téh beuton banda. Keu gata peusapat ié,
11 gata laju tapeugot kulam lam banda dan
tatampong ié nibak kulam awai. Teuma
gata hana tapeurati Po teu Allah nyang ka
treb that geureuncana banmandum nyan,
dan nyang teupeusabab nyan teujadi.
12 Bak watée nyan TUHAN Nyang Maha-
manyang dan Mahakuasa geuyue ubak gata
tamo ngon tameuba-e, tacuko ôk ateueh ulée
dan gata sok ija krông. 13 Teuma sikeubit
jih, gata meuseunang-seunang dan meupes-
ta. Gata neusie leumô dan bubiri, gata
makheun uengkot sie dan tajieb ié anggô
sira gata tawök, "Jak geutanyoe ta makheun
dan ta jieb ié, sabab singoh geutanyoe ka
maté!"
14 TUHAN Nyang Mahamanyang dan
Mahakuasa geupeugah droe ubak ulôn sira
geukheun, "Keubit, keujeuhetan awaknyan
hana teuma Ulôn peuamphon sampoe awak-
nyan maté. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."

Peuingat keu Sebna

15 TUHAN Nyang Mahamanyang dan
Mahakuasa geuyue ubak ulôn mangat lôn
jak meurumpok ngon Sebna, nyang jeuet
keu ulée rumoh tangga meuligoe, mangat
lôn peugah ubak gobnyan peusan TUHAN
nyoe, 16 "Gata pike gatanyoe soe? Peue
hak gata sampoe gata jakpheuet keudroe
jrat gata di bukét batée? 17-18 Awaih, Ulôn
kutiek gata sampoe jiôh. Gata Lôn teugöm
dan Lôn gulong-gulong laju. Lôn guleng
lagée boh ban u nanggroe nyang raya.
Disideh gata maté bak binéh geuritan-geu-
ritan keubanggaan gata. Gata ka tapeukuto
nan keuluwarga teungku amphon gata.
19 Sabab nyan gata Lôn peucat nibak ja-
batan gata dan Lôn peutron pangkat gata
nyang manyang.
20 Bak watée nyan Ulôn tawök hamba
Ulôn Elyakim bin Hilkia. 21 Peukayan
meupangkat dan talo keuieng gata Lôn
peungui keu gobnyan. Peue mantong keu-
kuasaan gata teuma ulôn jok ubak gob-
nyan. Gobnyan jeuet keu bapak keu
peunduduek Yerusalem dan Yehuda.
22 Gobnyan meukuasa peunoh dimiyueb
raja keuturonan Nabi Daud. Gobnyan geu-
mat gunci keurajeuen. Meunyoe gobnyan
nyang peuhah, hana ureuëng nyang hase
jitôb, dan meunyoe gobnyan nyang tôb,
hana teuma ureuëng nyang hase jipeuhah.
23 Gobnyan Ulôn bri keududuekan nyang
kong lagée pasak nyang meukeumat kong
that nibak bintéh beuton. Mandum keulu-
warga gobnyan jihoreumat sabab lé gob-
nyan.
24 Teuma kawöm keurabat dan tang-
gongan jih nyan jeuet keubeuban bagi
gobnyan. Syedara jihnyan jipeusadeue
droe ubak gobnyan, lagée kanot dan beu-
langong meugantung-gantung nibak pasak.
25 Meunyoe nyan teujadi, laju pasak nyang
teuglong deungon kong that teuma lheueh
dan rhot. Dan nyan kheueh keuneulheuh
kawöm keuluwarga dan mandum ureuëng
nyang jipeusadeue droe ubak gobnyan.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Ramaian keuhai Tirus dan Sidon

23 Nyoe kheueh peusan keuhai Tirus.
Hai neulayan-neulayan Tarsis
nyang harong laôt raya, meuba-e kheueh!
Watée meulayeue woe di Siprus, ubak gata
teubri tée bahwa banda Tirus ka hanco.
Peulabohan dan rumoh-rumoh gata ka jeuet
keu rungka-rungka.
2-3 Aloh alah kheueh, hai peunduduek
nyang tinggai di seutôt binéh pasi, saudaga-

22:13: 1Kor. 15:32 22:22: Why. 3:7 23:1-8: Yeh. 26:1–28:19, Yl. 3:4-8, Am. 1:9-10, Za. 9:1-4, Mat. 11:21-22, Luk. 10:13-14

saudaga Sidon! Sabab lazem jih gata neuki-
rém ureuëng u meurandeh laôt keu jak bloe
peubloe gandom Meusé dan keu teujak
meukat deungon meubagoe bansa.
4 Hei banda Sion, keuhoreumat gata ka
gadôh! Laôt raya nyang lhok hana jiaku gata
le, jipeugah, "Ulôn hántom lom lôn meu
aneuëk, hántom lom lôn peurayeuk aneuëk
agam atawa aneuëk inong."
5 Dan ureuëng nanggroe Meusé pih teu-
keujot dan geumpa meunyoe jideungoe bah-
wa Tirus ka teupeubinasa.
6 Moba-e kheueh, dan meungungsi
kheueh u Tarsis, hai peunduduek binéh
pasi! 7 Kalon kheueh banda gata Tirus
nyang ka na phon yoh ilée. Nyoe kheueh
banda nyang lazem jih meuseunang-seu-
nang? Nyoe kheueh banda nyang lazem
jih geukirém ureuëng u meurandeh laôt
keujijak meuranto disinan? 8 Bukon kheu-
eh saudaga-saudaga jih kawöm bansawan
nyang paleng jihoreumat di ateueh bumoe?
Soe nyang cok peunutôh keu teupeurhot
Tirus, banda nyang paleng meukuasa
nyoe? 9 TUHAN Nyang Mahakuasa, Gob-
nyan kheueh nyang cok keuputosan nyan.
Gobnyan nyang peuputôh mangat geupeu-
habéh keusombongan peunduduek geuh
ateueh peue mantong hase nyang ka awak-
nyan teumé, dan teupeumiyueb ureuëng-
ureuëng nyang teuhoreumat di ateueh bu-
moe.
10 Tajak meubuet laju u ladang gata, hai
peunduduek Tarsis, sabab bengkée kapai ka
hana le. [g] 11 TUHAN ka geuleueng jaroe
Gobnyan di ateueh laôt dan geuguleng bu-
bena keurajeuen nanggroe. Gobnyan nyang
bri peurintah mangat jeuet kuta-kuta Funisia
teupeumuseunah banmandum. 12 Feureu-
man TUHAN, "Hei banda Sidon! Gata hana
meuseunang-seunang le. Peunduduek gata
teutegon ngon teutindéeh. Bahpi awaknyan
meungungsi u Siprus, awaknyan teutab hana
aman."
(13 Bukon bansa Asyur, na kheueh ban-
sa Babel nyang peubiyeu banda Tirus ji-
kuasa lé beulatang buih. Awaknyan kheueh
teuma nyang peudong meunara-meunara
teukeupong, nyang peureulöh kuta-kuta jih
dan jipeujeuet banda nyan meurungka-
rungka.) [h]
14 Meuba-e kheueh, hai peulaôt-peu-
laôt! Banda nyang gata peubangga ka habéh
hanco.
15 Teuma teuka watée jih Tirus jipeutu-
wo nyang treb jih tujoh ploh thon, sadub
deungon umu sidroe raja. Meunyoe ka liwat
watée nyan, Tirus teuma jeuet lagée inong
jeuhet lagée lam ca-e nyoe:
16 Jakcok kheueh keucapi, keulileng
kheueh banda,
hai inong jeuhet malang nyang
teupeutuwo!
Peutek kheueh keucapi, meuca-e
kheueh lom,
mangat gata ji ingat lom teuma.
17 Óh ka habéh watée nyang tujoh ploh
thon nyan, TUHAN teuma geupeu ingat
ubak Tirus dan geupeu mungken jihnyan
jipeubuet buet nyang ka awai ilée. Gob-
nyan meuniaga deungon mandum keu-
rajeuen di ateueh muka bumoe. 18 Laba
dan upah nyang jiteurimong hana jikeu-
bah, teuma jipeuseumah ubak TUHAN.
Ureuëng-ureuëng nyang seumah TUHAN
jipeuguna péng nyan keu jibloe bahan
peunajoh nyang jipeureulée.

TUHAN geuhuköm bumoe

24 TUHAN geupeubinasa bumoe, sam-
poe bumoe nyan ka jeuet keu tan-
dus dan seungue. Gobnyan geubalek muka
bumoe nyan dan peunduduek disinan geu-
peu crebre. 2 Banmandum ureuëng teuma
jirasa naseb nyang saban: teungku-teungku
imeum dan rakyat, namiet nyang teubloe
dan amphon-amphon, nyang meubloe dan
nyang peubloe, nyang pinjam dan nyang jôk
pinjam, nyang kaya dan nyang gasien. 3 Bu-
moe teung bayeung dan geupeuhanco.
TUHAN ka meufeureuman, dan hainyan pasti
teujadi.
4 Bumoe nyoe jeuet keu to dan layée,
bansaboh donya meurana. Meunan cit la-
ngét dan bumoe pih meurana meusajan
teuma. 5 Bumoe ka jeuet keu kuto sabab
peunduduek disinan ka habéh ji iengkeue
ubak mandum peurintah Allah, ji ubah
peue-peue nyang ka geupeuteutab dan ji
iengkeue ubak janji nyang ka geupeugét
deungon awaknyan keu siumu masa. 6 Sa-
bab nyan kheueh TUHAN ka geukutok
bumoe dan geuhuköm peunduduek disinan
sabab buet jih keudroe. Awaknyan geutot
sampoe hangöh dan bacut sagai nyang na
seulamat. 7 Bak anggô udeb meurana dan
ié anggô payah that meuteumé. Ureuëng

[g] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih. [h] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih.

nyang yoh masa ilée galak até bak saát
nyoe ka seudeh. 8 Su peutek keucapi nyang
riang hana teudeungoe le, su péh rapa-i
nyang geumbira pih ka hana le. Dan su
ureuëng nyang subra meusukaria nyan pi
ka seungab. 9 Hana le ureuëng jieb anggô
sira meuca-e, dan hana le nyang peuturot
lazat deungon ié kreueh. 10 Bansaboh ban-
da ka karu; mandum pintoe rumoh teu-
gunci sabab nyang duek dirumoh nyan
teumakot raya. 11 Ureuëng-ureuëng ramé
ka jimeu kuk-kuk bak rot ueh raya sabab
ié anggô ka hana le. Hana le keugeumbi-
raan di nanggroe nyan keu siumu masa.
12 Banda ka hanco meukeupeng-keupeng,
dan pintoe-pintoe geureubang pih ka teung
bayeung hana le meuguna. 13 Nyan kheueh
nyang teujadi bansaboh bumoe di tieb-tieb
bansa. Saban haijih lagée musém pot boh
kayée, watée boh zaiton teupot sampoe
habéh dan boh anggô nyang keu neulheuh
teupot di ateueh bak.
14 Ureuëng-ureuëng nyang seulamat
meuca-e geumbira. Ureuëng di barat jipeu-
sampoe keuhai keu agongan TUHAN 15 dan
ureuëng di timu jipujoe Gobnyan. Peundu-
duek di binéh pasi jipeu agong TUHAN, Po
teu Allah Israel. 16 Phon ujong bumoe teu-
deungoe su ca-e seumeujo keu Israel, bansa
nyang taát.

Teuma ceulaka kheueh ulôn! Ulôn meurana! Peungkhianat teutab mantong jikhianat, dan awaknyan seumaken meu-
kianat. 17 Deungoe kheueh, hai banman-
dum peunduduek bumoe! Keugeumparan,
peurangkab dan taron jipreh-preh gata.
18 Ureuëng nyang jipeuplueng droe nibak
keugeumparan rhot lam peurangkab, dan
ureuëng nyang hana keunong lam peurang-
kab teuma keunong taron. Ujeuen raya
jitöh di langét, dan bumoe pih meuhayak.
19 Bumoe crah, reumok dan guyah. 20 Ban
bumoe meuapit-apit lagée ureuëng mabök,
dan meuhayak lagée jambo lam angén
badée raya. Bumoe teupeuro sabab desya
nyang brat. Jih nyan hanco dan hana
meubeudôh le.
21 Bak watée nyan TUHAN geuhuköm
ureuëng nyang mat kuasa angkasa raya dan
raja-raja di ateueh bumoe. 22 Awaknyan ji-
gumpôi meusajan-sajan lagée tahanan di
dalam uruek, dan geurhom u dalam glab
sampoe watée teuhuköm. 23 Buleuen jeuet
keuseupôt dan mata uroe pih hana le meu-
cahya, sabab TUHAN Nyang Mahakuasa
geumat peurintah sibagoe raja. Gobnyan
geumat peurintah di Yerusalem, di ateueh
Bukét Sion, dan geutunyok keu angongan
Gobnyan ubak banmandum peupimpén
umat Gobnyan.

Ca-e-ca-e seumujoe

25 TUHAN, Droeneueh kheueh Allah
ulôn,
lôn peuagong Droeneueh dan lôn
pujoe nan Droeneueh.
Sabab karya-karya Droeneueh
keubit that takjub;
Droeneueh nyang reuncana phon
yoh ilée,
dan neupeubuet deungon
seutia.

2 Banda nyan ka neupeuhanco;
banda meukuta nyan ka jeuet keu
rungka-rungka.
Meuligoe nyang jipeudong lé
ureuëng aséng ka habéh hanco,
dan hana jipeudong le keu siumu
masa.
3 Droeneueh jipujoe lé bansa-bansa
nyang teuga,
dan jitakot di banda-banda
bansa-bansa nyang keujam.
4 Sabab Droeneueh jeuet
keuteumpat meu-ungsé keu
ureuëng nyang leumoh,
teumpat nyang aman nibak
ureuëng gasien watée
meukarat.
Droeneueh kheueh peulindong
nibak angén badée,
teumpat meupayong lé uroe criet
nyang meutala.

Sabab ureuëng keujam jiseurang
lagée angén puteng beuliong watée
ujeuen[i] teuka,
5 lagée angén seu-uem bak tanoh
nyang tho kreng.
Teuma Droeneueh neupeujeuet
musoh kamoe hana jeuet jipeuhah
babah,
neupeupiôh su ureuëng-ureuëng
keujam nyang meudumpék,

[i] Keumungkenan that makna jih *angén puteng beuliong watée ujeuen;* meunurot naseukah Ibrani: angén badée jiheuntam beuton.

lagée meupayông bak awan
nyang teupeugadôh tutông uroe
tarek.

Po teu Allah geupeusiab peujamuan khanuri

6 Di Bukét Sion, TUHAN Nyang Ma-
hakuasa geupeusiab peujamuan keu ban-
mandum bansa di ateueh donya. Gobnyan
geuhidang peunajoh nyang paleng lazat
dan ié anggô nyang teupiléh. 7 Di ateueh
bukét nyan, Gobnyan teusalôb awan keu-
seudehan nyang teupeukeulubong bubena
bansa. 8 TUHAN Nyang Mahakuasa geu-
peubinasa mawöt keu siumu masa! Gob-
nyan geusampôh ié mata di tieb-tieb muka,
dan geupeujiôh keuhinaan nyang jitang-
gong lé umat Gobnyan bansaboh bumoe.
TUHAN ka geumeufeureuman, dan hainyan
pasti teujadi.

9 Bak watée nyan ureuëng laén
jipeugah,
"Sikeubit jih, Gobnyan kheueh
Po teu Allah geutanyoe;
Gobnyan kheueh nyang ta
preh-preh,
mangat geutanyoe
geupeuseulamat.
Beutôi that, nyoe kheueh
TUHAN;
Gobnyan kheueh nyang ta
preh-preh.
Jinoenyoe tanyoe seumurak
meuhubô,
sabab Gobnyan ka
geupeuseulamat geutanyoe."

Po teu Allah teuma hukôm Moab

10 TUHAN geulindong Bukét Sion, teu-
ma Moab geu gilo-gilo lagée jumpueng
lam teumpat bröh. 11 Peunduduek disinan
jisunyueng jaroe Lagée ureuëng keuneuk
meulangue. Teuma TUHAN geupeuhina keu
angkohan awaknyan sampoe awaknyan ha-
na meudaya. 12 Kuta-kuta Moab meunan
cit deungon beuton-beuton jih nyang
manyang-manyang geureulöh dan laju
geutiek u ateueh tanoh sampoe hanco
meuabée.

Po teu Allah geupeumeunang keu umat Gobnyan

26 Bak uroenyan ureuëng laén jimeu-
ca-e deungon ca-e nyoe di tanoh
Yehuda:
"Alangkah kong jih banda
geutanyoe;
Po teu Allah keudroe nyang
peudong beuton jih,
disinoe geutanyoe seulamat.
2 Peuhah kheueh laju bubena babah
pintoe geureubang,
mangat jitamong bansa nyang
seutia,
bansa nyang jitem peubuet
keuheundak Allah jih.

3 TUHAN, Droeneueh nyang bri damé
dan seujahteura
keu ureuëng nyang kong até,
sabab ureuëng nyan peucaya ubak
Droeneueh.
4 Peucaya kheueh ubak TUHAN
mantong,
sabab TUHAN Allah sabe
geulindong geutanyoe.

5 TUHAN geuhina ureuëng nyang
cungkak;
Gobnyan nyang peuhanco banda
awaknyan nyang meukuta,
dan geupeurata deungon
tanoh.
6 Ureuëng-ureuëng gasien dan
ureuëng seungsara teuma jigilo-gilo
ureuëng nyan."

7 Ureuëng jujoe jijak ateueh jalan
nyang teupat,
sabab Droeneueh, TUHAN,
geurinteh jalan keu jihnyan.
8 Kamoe seutôt keuputosan
Droeneueh, ya TUHAN,
dan kamoe meupreh-preh
Droeneueh;
Droeneueh kheueh nyang kamoe
pujoe dan teumpat kamoe
peulaboh até kamoe nyang rindu.
9 Jiwa ulôn teutab rindu ubak
Droeneueh meunyoe malam ka
teuka,

25:8: 1Kor. 15:54 **25:8:** Why. 7:17, 21:4 **25:10-12:** Yes. 15:1–16:14, Yer. 48:1-47, Yeh. 25:8-11, Am. 2:1-3, Zef. 2:8-11

até ulôn meuharab Droeneueh óh
watée beungoh.
Meunyoe Droeneueh neupeu hakém
bumoe nyoe bak saboh saát,
peunduduek donya teuma
jiteupeue peue nyang beuna.
10 Bahpi ureuëng jeuhet jipeusaneut
deungon jroh that,
jihnyan teutab hana jimeurunoe
peue nyang beuna.
Di nanggroe huköm pih jihnyan
jipeubuet jeuhet,
dan hana jitem angkée kuasa TUHAN.
11 TUHAN, Droeneueh ka siab
neuhuköm musoh Droeneueh,
teuma awaknyan hana jiteupeue.
Bah kheueh awaknyan malée
teusipu-sipu
jingieng geunaséh Droeneueh keu
umat Droeneueh.
Bah kheueh awaknyan habéh hana
tinggai meusidroe
lé huköman nyang Droeneueh
keubah keu awaknyan.

12 TUHAN, Droeneueh nyang peugot
kamoe seujahteura;
peue mantong nyang kamoe
peubuet,
Droeneueh kheueh nyang peubuet
nyan keu kamoe.[j]
13 Kamoe ka lheueh jikuasa lé
amphon-amphon nyang laén,
teuma teutab Droeneueh kheueh
nyang kamoe aku,
ya TUHAN, Allah kamoe!
14 Awaknyan ka meuninggai dan hana
udeb le,
areuwah jih hana jibeudôh le.
Sabab awaknyan ka habéh
neupeubinasa
dan neusampôh nibak ingatan.
15 Droeneueh ka neulipat ganda
kamoe nyoe, umat Droeneueh, ya
TUHAN,
dan neupeuluwah wilayah kamoe,
lé nyan kheueh Droeneueh teupeu
agong.

16 Droeneueh ka neuhuköm
kamoe;
watée meuseupet kamoe
meupaleng ubak Droeneueh,
dan meudoá ubak Droeneueh, ya
TUHAN.[k]
17 Lagée ureuëng inong keuneuk
peulahé aneuëk
áh éuh teubot-bot ngon
teuleuntek-leuntek bak
geupeuteun sakét,
meunan kheueh kamoe nyoe,
dikeue Droeneueh, ya TUHAN.
18 Kamoe raya pruet dan teubot-bot
sabab sakét,
teuma sapeue hana kamoe peulahé;
hana kamoe bri keuseulamatan keu
donya,
dan hana teuma teutamah
peunduduek jih.[l]

19 Umat Droeneueh nyang maté teuma
udeb lom,
manyét-manyét awaknyan teuma
jibeudôh lom.
Ureuëng nyang ka teukubu lam tanoh
jibeudôh sira jiseumurak ngon
meuhubo.
Lagée iémbon nyang peuseugar
bumoe,
Droeneueh neupeu udeb umat
Droeneueh nyang ka treb maté.

TUHAN nyang peusidang dan nyang peupuléh

20 Tamong kheueh u dalam rumoh gata,
hai bansa ulôn, dan gata tôb kheueh pintoe
gata. Neumusöm kheueh meu sikeujab sam-
poe meureuka TUHAN ka reuda. 21 TUHAN
teuma geutron nibak teumpat Gobnyan
meutahta di dalam syeuruga keu geuhuköm
peunduduek bumoe kareuna desya awak-
nyan keudroe. Poh gobnyan maté nyang
awaknyan peubuet deungon musöm-musöm
teuma geupeuleumah. Tanoh hana le geu-
seubée ubak ureuëng-ureuëng nyang maté
keunong poh.

27 Bak masa nyan TUHAN geupeuguna
peudeueng Gobnyan nyang khong
dan tajam keu geuhuköm Lewiatan,[m] uleue
nyang meuglong-glong dan meupalet-palet
nyan, dan keu teupoh maté naga laôt.

[j] *peue mantong ... kamoe* atawa: droeneueh neupeusaneut kamoe meunurot buet kamoe. [k] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih. [l] Keumungkenan that makna jih *hana ... peunduduek jih.* [m] *Lewiatan:* Beulatang nyang paleng teumakot nyang na jicalitra lam dongeng-dongeng dan teupeulambang bansa-bansa nyang tindéeh Israel.

26:11: Ibr. 10:27 **27:1**: Ayb. 41:1, Zab. 74:14, 104:26

2 Bak watée nyan TUHAN teuma
meufeureuman,
"Meuca-e kheueh keuhai lampôh
anggô Lôn nyang ceudah.
3 Ulôn, TUHAN, nyang jaga nyan;
tieb-tieb watée Ulôn jak siram,
uroe malam Ulôn jaga,
mangat bék na ureuëng
peukaru.

4 Ulôn hana meurasa beungéh le.
Seukira jih na naleueng atawa
tamah nyang meuduro,
Ulôn teuma basmi,
dan Lôn tot sampoe habéh bube
nyang na.
5 Teuma meunyoe musoh-musoh
umat Lôn jimita peulindongan nibak
Ulôn,
bah kheueh awaknyan meudamé
deungon Ulôn,
bit, meudamé kheueh deungon
Ulôn."

6 Nibak watée nyang teuma teuka,
bansa Israel teuma jeuet lagée bak
kayée nyang meu ukeue dan
meukeumang,
dan peunoh di ateueh muka
bumoe deungon boh-boh nyang
na nibak jih nyan.

TUHAN geuhuköm bansa Gobnyan

7 TUHAN geuhuköm umat Gobnyan ha-
na saban brat jih lagée Gobnyan geuhuköm
bansa-bansa nyang jimeumusoh awaknyan.
Gobnyan hana geupoh maté umat Geuh
lagée Gobnyan geupoh maté musoh Geuh.
8 TUHAN geuhuköm umat Gobnyan deu-
ngon cara geuböih awaknyan u nanggroe
laén. Gobnyan geu use awaknyan deungon
angén jeuhet nyang teuka di timu.[n] 9 Teu-
ma desya-desya bansa Israel nyan barô
kheueh hase geusampôh meunyoe miseu-
bah dewa-dewa geugileng sampoe halôh
lagée teugileng gapu. Bubena dupa dan
lambang dewi Asyera geupeuhanco sam-
poe rata.
10 Banda nyang meukuta nyan ka jeuet
keu seungue dan jitinggai lagée blang
beulantara nyang kosong. Kawan beula-
tang peulara jimeurot naleueng nyang na
disinan sira jipiôh dan bubena ôn-ôn nibak
deun-deun kayée. 11 Meunyoe ranteng-
ranteng jih singoh ka tho kreng dan patah,
laju jijak bubena ureuëng inong jicok
ranteng kayée nyan jeuet keu kayée
apui.
Bansa nyan hana muphom sapeue, Po
teu Allah geucebta nyan hana teuma geuga-
séh awaknyan.

TUHAN geupeupuléh bansa Gobnyan

12 Bak watée nyan TUHAN laju geupeu-
sapat bansa Gobnyan phon sidroe ubak
sidroe di Krueng Efrat sampoe trok u bataih
nanggroe Meusé. Gobnyan geupeu aséng
awaknyan lagée ureuëng nyang ji peuaséng
aneuk gandom lam sikéum jih.
13 Watée nyan geuyueb beureuguih ra-
ya keu teutawök mandum ureuëng Israel
nyang geuböih di Asyur dan di Meusé.
Awaknyan jiteuka u Yerusalem keujijak
seumah TUHAN nibak bukét Gobnyan
nyang suci.[o]

Peu ingat ubak keurajeuen utara

28 Ceulaka kheueh banda nyang ka
jeuet keubanggaan bubena ureuëng
mabök Israel! Keu indahan jih ka jeuet keu
layée lagée keunarang bungöng nyang na
lagée ateueh ulée awaknyan. Cilaka kheueh
banda nyang teudong cot óh manyang bak
teungoh pantôn nyang subo, keubanggaan
ureuëng-ureuëng nyang mabök siteungoh
maté. 2 TUHAN geu kirém sidroe ureuëng
nyang teuga dan peukasa. Teuka lagée
angén badée meusajan deungon ujeuen es,
lagée ujeuen raya dan ié raya nyang jipeu-
hanyot peue-peue nyang na. Deungon that
beungéh Gobnyan geusumpom awaknyan
ateueh tanoh. 3 Keubanggaan peumimpén-
peumimpén nyang mabök nyan teuma geu-
gilo-gilo. 4 Banda awaknyan nyang meugah
ngon meusyeuhu nyang ka phon layée nyan
teuma leunyab. Naseb jih lagée naseb boh
ara nyang masak sigohlom trok bak musém;
meunan jikalon, laju jipot dan jipajoh.
5 TUHAN Nyang Mahakuasa geupeu-
jeuet keunarang bungöng nyang ceudah
keu umat Gobnyan nyang na mantong
tinggai sidroe-droe teuk. 6 TUHAN geubri
rasa seudeh keu mandum hakém, dan

[n] Lam naseukah Ibrani ayatnyoe hana trang makna jih. [o] *bukét Gobnyan nyang suci:* Kalon 2:3.

keubeuranian keu ureuëng-ureuëng nyang
meutugaih jijaga banda nibak jiprang lé
musoh.

Yesaya dan bubena nabi Yehuda nyang mabök

7 Meunan cit bubena nabi-nabi dan
teungku-teungku imeum ka habéh mabök
sabab lumpah that le jijieb ié anggô dan ié
arak. Awaknyan watée jijak badan jih ka
meu ayon-ayon dan gaki jih meugantoh-
gantoh sabab pikeran awaknyan ka hana
meuteuntée. Nabi-nabi ka hana le hase geu-
keumalon peue nyang geubri hai-hai nyang
jeuet geungieng lé Po teu Allah ateueh
awaknyan. Meunan cit di teungku-teungku
imeum ka hana le hase geupeuputôh peuka-
ra-peukara nyang jipeuhadab ubak awak-
nyan. 8 Ateueh meuja awaknyan ka peunoh
deungon muntah, sa ka hana le teumpat
nyang gleh.
9 Awaknyan meupeukeran ubak ulôn,
laju jipeugah, "Geupike gobnyan soe nyang
geupeuruno? Soe teuma nyang peureulée
nyang peutrang hai nyan? Geupike lé gob-
nyan geutanyoe nyoe aneuëk manyak nyang
barô teusapih? 10 Ci neupike ék kheueh
beutôi Gobnyan geupeurunoe geutanyoe si-
ra geu peuija hurof deumi hurof, haba deumi
haba, kalimat deumi kalimat."
11 Meunyoe gata hana tatem deungoe
ulôn, TUHAN teuma geukirém ureuëng
aséng mangat jijak peurunoe gata keuhai
logat ganje dan basa aséng. 12 TUHAN
geupeutaba teumpat peuniyôh keu gata
banmandum, teuma gata hántatem deungoe
Gobnyan. 13 Lé sababnyan kheueh TUHAN
geupeurunoe gata hurof deumi hurof, haba
deumi haba dan kalimat deumi kalimat.
Dan watée gatajak gata reubah meulin-
teung sampoe luhok, teucarueh dan keu-
nong teun.

Batée keunaleueng keu Sion

14 Deungoe kheueh peue nyang geufeu-
reuman lé TUHAN, hai ureuëng-ureuëng
peuhina nyang mat peurintah rakyat di Ye-
rusalem! 15 Gata tapeugah bahwa gata ka
lheueh tapeugét peujanjian deungon mawöt
dan tapeugét peusitujuan deungon donya
ureuëng maté. Gata ka meurasa pasti bahwa
beuncana nyang teuka nyan hana keunong
ateueh gata, sabab gata tapeuguna tipée
muslihat mangat teulindong droe keudroe
gata. 16 Lé sabab nyan, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang laju geumeu feureuman lagée
nyoe, "Ulôn teuma kupeuduek dasai nyang
khong dan kukôh di Sion; sineuk batée
keunaleueng nyang meuyuem deungon tu-
lesan: 'Soe nyang peucaya teuguh, hana
jimeunyeurah taloe.' 17 Keuadelan Ulôn
peujeuet talo peu-uko, dan keujujoran Ulôn
peujeuet keu talo sineupat."
Ujeuen batée jisampôh gleh banman-
dum sulet nyang gata peubangga. Ié raya
jipeuhanyot teumpat musöm gata. 18 Peu-
janjian gata deungon mawöt dan peuseu-
tujuan gata deungon donya ureuëng maté
nyan geupeubateue, dan meunyoe beun-
cana nyan teuka, gata hanco teugilo-gilo.
19 Gata jiteuka malang hana piôh-piôh
nyang harôh tatanggong tieb-tieb uroe,
beungoh, uroe dan malam. Gata yo ngon
teumakot meunyoe gata muphom peusan
Po teu Allah. 20 Gata lagée ureuëng
nyang keuneuk teungéut ateueh peuratah
nyang kureueng panyang keu teumpat
peunyue droe. Dan ija seulimbot gata
pih kureueng luwah keu keusilimbot
gata.
21 TUHAN geubeudôh lagée Gunong Pe-
razim. Gobnyan meujuang lagée di Pantôn
Gibeon mangat peubuet meukeusut Gob-
nyan, meukeusut nyang ganje nibak manu-
sia! Gobnyan geulaksana buet Gobnyan
nyang luwabiasa.
22 Ulôn ka lheueh lôn deungoe keupu-
tosan Po teu Allah Nyang Mahamanyang
dan Mahakuasa keu peuhanco bansaboh
nanggroe. Bék tapeujayeh tutoe haba peui-
ngat nyang ulôn peusampoe nyoe. Eunteuk
jeuet keu leubeh sulet nibak gata keutapeu-
sie droe!

Keubijaksanaan Po teu Allah

23 Deungoe kheueh tutoe haba lôn,
simak kheueh peue nyang ulôn peusan.
24 Sidroe ureuëng tani hana sabe-sabe
jimeu ué, ceumangkôi dan jimeumpoe ta-
noh droe jih mangat jipula. 25 Meunyoe
tanoh jihnyan ka siab, ureuëngnyan laju
jitabu bijéh, miséue jih jintan itam dan

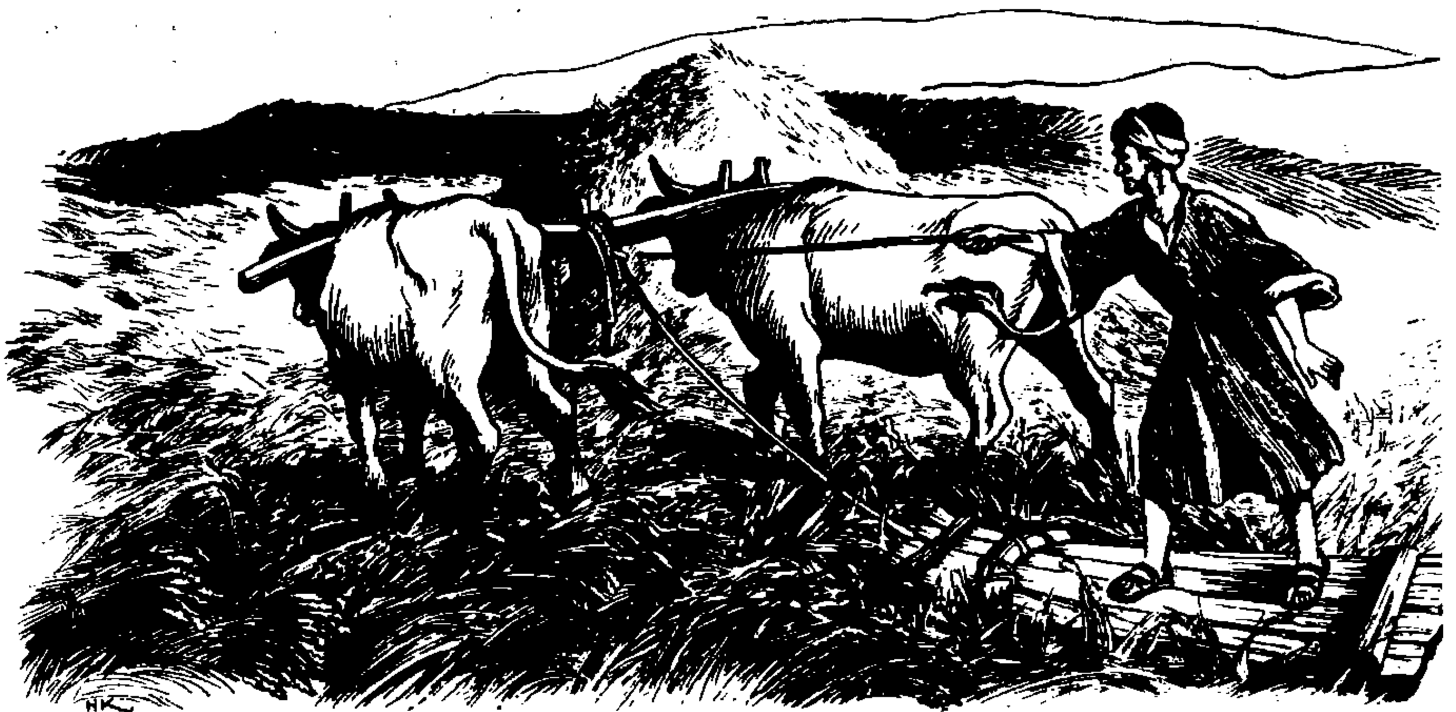
28:11-12: 1Kor. 14:21 **28:16:** Zab. 118:22-23, Rm. 9:33, 10:11, 1Ptr. 2:6 **28:21:** 2Sam. 5:20, 1Taw. 14:11
28:21: Yos. 10:10-12

jintan putéh. Gobnyan jipula dua macam
gandom meubareh meuatoe, dan nibak
binéh nyan seunaman laén. [p] 26 Ureuëng
nyan jiteupeue cara teupeubuet atranyan,
sabab ka geupeurunoe lé Po teu Allah jih.
27 Ureuëng nyan hana jingui eretan ceu-
meulo keu teulô jintan itam dan ruda
geurubak keu teuguleng jintan putéh. Keu
nyan jipeuguna reunong nyang ámpong.
28 Watée teulô boh gandom, boh gandom
nyang teulô nyan hana kayém that jiseupôt
sampoe án hanco. Bukon lagée nyan!
Ureuëng nyan jiteupeue cara ceumeulo
nyang paih deungon cara jipeu ék geuru-
bak u ateueh nyan deungon hana jipeu-
hanco aneuk-aneuk gandom nyan. 29 Keu-
bijaksanaan nyan teuka jih nibak TUHAN
Nyang Mahakuasa. Bandum reuncana
TUHAN bijaksana dan sabe meuhase.

Naséb Yerusalem

29 Ceulaka kheueh banda Yerusalem
nyang jipeunan miseubah Allah!
Ceulaka kheueh banda teumpat Nabi Da-
ud peudong khimah! Bah kheueh thon-
thon gantoe meugantoe deungon peuraya-
an-peurayaan. 2 Teuma Po teu Allah
geupeuteuka beuncana ateueh banda nyan,
sampoe ureuëng ramé meurang-rang dan
apoh-apah. Bansaboh banda ka lagée miseu-
bah nyang bulut meulabo deungon darah.
3 Po teu Allah geuseurang banda nyan dan
geukeupong rot meubagoe peunjuru. 4 Ye-
rusalem ka lagée banda hantu nyang ji-
useuha keu jipeudeungoe su gobnyan rot
lam tanoh, su nyang reudok teuka lam
abée.

5 Teuma banda ureuëng aséng nyang
keujam gadôh lagée abée atawa lagée
sikéum nyang jipöt lé angén. Deungon
sikreb-sikreb dan hana teusangka-sang-
ka. 6 TUHAN Nyang Mahakuasa geupeu-
beubaih banda nyan deungon angén ba-
dée dan geumpa bumoe nyang lumpah
dahsyat. Gobnyan geupeutron angén pu-
teng beuliong dan apui hu meuháb-háb
sira jimeulieh keudeh keunoe. 7 Laju
banmandum pasokan aséng nyang seurang
banda Yerusalem, teuma banda miseubah
Po teu Allah nyan, banmandum nyang
keupong dan nyang heuntam banda nyan,
teuma gadôh lagée lumpo watée malam.
8 Bansa-bansa nyang meusapat keuneuk
jiseurang Yerusalem lagée ureuëng deuk
nyang meulumpo teungoh jimakheun, laju



Alat ceumeuloe di Palestina (28:28)

[p] Lam naseukah Ibrani na teutamah saboh tutoe haba nyang hana trang makna jih.

jibeudôh deungon pruet söh, atawa lagée
ureuëng nyang lumpah that glah nyang
meulumpo teungoh jijieb ié, laju jibeudôh
deungon rukueng jih nyang tho.

Naseuhat-naseuhat nabi hana jipakoe

9 Hana putôh teuhireuen-hireuen dan
jipet mata lagée ureuëng buta! Jeuet kheu-
eh gobnyan keu ureuëng mabök, teuma
bukon lé sabab jijieb ié anggô. Jijak laju
ngon badan meu apit-apit, teuma bukon lé
sabab jijieb ié arak. 10 TUHAN geupeujeuet
gata teungéut mata dan gata-éh deungon
sineunya. Gobnyan nyang tôb mata bubena
nabi dan geupeupayong mata ureuëng
nyang keumalon. 11 Makna tieb-tieb nyang
teukalon teusöm keu gata, lagée kitab
nyang teuséegée. Meunyoe kitab nyan teu-
ba ubak sidroe-droe ureuëng nyang jeuet
geubeuet mangat gobnyan geubeuet keu
gata, gobnyan teuma jipeugah bahwa
geuhnyan hana carông, sabab kitab nyan
ka teuséegée. 12 Meunyoe jiba ubak
ureuëng nyang buta hurof, ureuëng nyan
teuma jijaweueb bahwa jihnyan hana jeuet
meubaca.
13 TUHAN meufeureuman, "Ureuëng-
ureuëng nyan jiseumah Ulôn deungon
tutoe haba, teuma até awaknyan jiôh
nibak Ulôn. Agama awaknyan teuma
peuratoran manusia nyang jiapai man-
tong. 14 Lé sababnyan awaknyan Ulôn
peukeujot deungon Lôn heuntam meu-
ulang-ulang. Ureuëng nyang bijaksana
teuma jeuet keubangai, dan banmandum
iéleumé nyang na nibak awaknyan hana
meuguna."

Harapan keu watée ukeue

15 Ceulaka kheueh ureuëng nyang ji-
useuha jipeusöm-söm reuncana jih nyan
ubak TUHAN! Awaknyan jimeubuet deu-
ngon seungab-seungab, dan jipeugah hana
meusidroe na kalon atawa nyang teupeu
peue nyang awaknyan peubuet. 16 Peue
mantong jiputa balek lé awaknyan. Toh
kheueh nyang leubeh peunteng, tukang beu-
langong atawa tanoh kliet? Peu kheueh
mungken nyang teupeugét jipeugah keu
nyang peugét jihnyan, "Bukon droeneueh
nyang peugét ulôn"? Atawa peu kheueh
carông jipeugah lé beunda nyan ubak jih-
nyan, "Gata hana jeuet sapeue"?
17 Na peupatah nyang su jih lagée nyoe,
"Hana treb le gle ka jeuet keu tanoh teumpat
meulampôh, dan tanoh lampôh nyan jigisa
lom jeuet keu tanoh gle."
18 Bak watée nyan di ureuëng tulo hase
jideungoe tutoe haba nibak saboh kitab
nyang teubaca, dan ureuëng buta nyang yoh
awaikon bunoe ka udeb di dalam seupôt
teuma hase jikeumalon. 19 Ureuëng-ureuëng
gasien dan hina geurasi lom keubahgiaan
nyang ka geubri lé Po teu Allah kudus
Israel. 20 Nyan kheueh keuneulheuh
ureuëng-ureuëng nyang tindéeh ureuëng la-
én dan jihina Po teu Allah. Po teu Allah
teuma geupeubinasa mandum ureuëng meu-
desya, 21 ureuëng nyang galak buet fiteunah,
ureuëng nyang tam mangat ureuëng jeuhet
bék teuhuköm, dan ureuëng nyang peutabu
haba-haba sulet mangat ureuëng jujoe bék
meuteumé keuadelan.
22 Sabab nyan, TUHAN, Po teu Allah
Israel nyang peubeubaih Nabi Ibrahim,
jinoe geupeugah, "Bansa Ulôn, gata hana
jihina le dan wajah gata hana pucat le
sabab malée. 23 Sabab watée gata ngieng
aneuëk-aneuëk gata nyang Ulôn bri keu
gata, teuma gata meungaku bahwa Ulôn
kheueh Po teu Allah nyang kudus Israel.
Gata tahoreumat Ulôn dan tatakot keu
Ulôn. 24 Ureuëng bangai jimeurunoe mu-
phom dan ureuëng nyang sabe tunu teuma
galak teupeurunoe."

Peujanjian nyang hana meuguna deungon nanggroe Meusé

30 TUHAN meufeureuman, "Ceulaka
kheueh bubena peumimpén Yehu-
da, sabab awaknyan jibeurontak keu Ulôn.
Awaknyan jiseutôt reuncana nyang kon
teuka nibak Ulôn. Awaknyan jiteken peu-
janjian nyang hana sisuai deungon keu-
heundak Ulôn. Dan meutumpok-tumpok
kheueh desya awaknyan. 2 Awaknyan ji-
jak u nanggroe Meusé deungon hana jila-
kée keuputosan Lôn. Awaknyan meulin-
dong di nanggroe Meusé dan meuharab
geutulông lé raja Meusé. 3 Teuma raja
nyan jibri keucewa keu awaknyan, dan
peulindongan nyang jiharab di Meusé
nyan gagal. 4 Bahpi utosan-utosan Yehu-
da ka trok u banda-banda Zoan dan Hanes

29:10: Rm. 11:8 29:13: Mat. 15:8-9, Mrk. 7:6-7 29:14: 1Kor. 1:19 29:16: Yes. 45:9, Rm. 9:20

di nanggroe Meusé, 5 mandum ureuëng
teuma jiteuka malée sabab ka jimeuharab
ubak bansa nyang hana meuguna nibak
awaknyan. Nyang awaknyan teumé bukon
kheueh laba atawa sinulông, teuma na
kheueh peunghinaan."

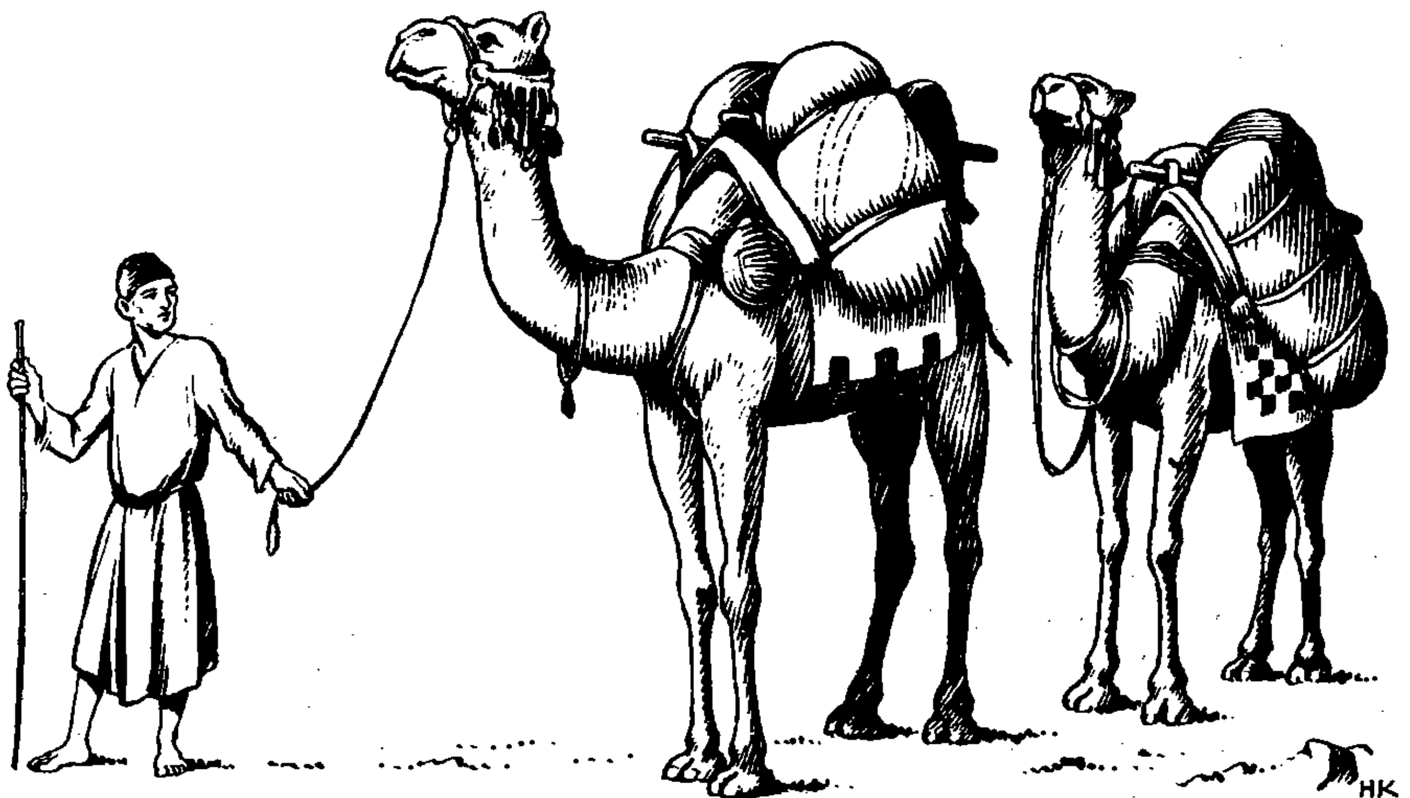
6 Meunoe kheueh feureuman TUHAN
keuhai beulatang-beulatang nyang na ting-
gai nibak tanoh seulatan, "Bubena utosan
jipeudieng u ateueh keuleudée dan unta
awaknyan deungon hadiah-hadiah, laju jijak
rot daerah nyang peunoh deungon mara
bahya nyang jikeumiet lé singa, uleue meu-
bisa dan naga meusayeub. Hadiah-hadiah
nyan awaknyan peuseumah ubak saboh ban-
sa nyang toh bansa nyan hana ék jitulông
awaknyan. 7 Bantuan nanggroe Meusé peu-
cuma mantong. Sabab nyan nanggroe Meu-
sé nyan Ulôn gala nan, 'Naga nyang hana
meubahya'."

Bansa nyang hana taát

8 Po teu Allah geupeurintah ubak ulôn
mangat ulôn cetet buet-buet nyang jeuhet
nyang jipeubuet lé umat Gobnyan lam
saboh kitab sibagoe peuingat keu siumu
masa. 9 Sabab, awaknyan bansa nyang pa-
leng galak beurontak ubak Po teu Allah,
galak meusulet dan hana jitem deungoe
ajaran TUHAN. 10 Awaknyan jipeugah ubak
dumna nabi, "Neutôb babah droeneueh!
Bék neupeugah ubak kamoe peue nyang
beuna, teuma nyang jeuet neupeugah ubak
kamoe na kheueh peue nyang kamoe tem
deungoe. Bah kheueh kamoe teutab udeb
lam meukhayal. 11 Jak wéh kheueh laju,
dan neucok kheueh rot laén. Bék neu-
peukaru kamoe deungon Allah kudus Is-
rael."

12 Sababnyan Po teu Allah kudus Israel
laju geumeufeureuman lagée nyoe, "Gata
tatulak haba Ulôn dan tapeubangga deungon
buet teumindéeh dan teumipée. 13 Sabab
nyan gata meusalah. Gata lagée bintéh beu-
ton nyang manyang nyang ka reutak phon
di ateueh sampoe u miyueb; deungon hana
neusangka-sangka gata teuma teupuroe.
14 Gata reumok lagée beulangong tanoh
nyang hanco meukeupeng-keupeng, sampoe
lamkawan pempeng-pempeng nyan ka hana
jeuet le keu ngon cok ngéue apui lam si-
nungkée atawa keu teutimok ié lam kulah."

15 TUHAN Nyang Mahamanyang, Po teu
Allah kudus Israel, meufeureuman keu umat
Gobnyan lagée nyoe, "Tobat kheueh dan
teutab kheueh lam keuadaan teunang, teuma
gata Lôn peuseulamat. Peucaya kheueh



Unta nyang teupeudieng deungon meubagoe hadiah (30:6)

ubak Ulôn deungon até nyang teuntram,
teuma gata Lôn bri teunaga." Teuma gata
teutab hana tatem! 16 Malah gata tapeugét
reuncana mangat tapeuplueng droe nibak
musoh deungon keundeuraan guda nyang
bagaih plueng. Gét that! Keubit gata singoh
harôh taplueng! Gata pike guda gatanyan ka
bagaih that jiplueng, padahai ureuëng-
ureuëng tiyeub gata jiôh leubeh bagaih ji-
plueng. 17 Siribée droe teuma jiplueng watée
jikalon ancaman sidroe kong musoh, dan
ancaman na limong droe gata banmandum
ka habéh taplueng. Lam pasokan gata nyang
na tinggai saboh taméh bandera di ateueh
pucak bukét. 18 Bahpih lagée nyan, TUHAN
geupreh-preh watéejih keu geutunyok gaséh
sayang Gobnyan keu gata. Gobnyan siab
seudia keu geugaséh gata. Sabab TUHAN na
kheueh Po teu Allah nyang peubuet peue
nyang paih. Mubahgia kheueh ureuëng
nyang meuharab ubak Gobnyan.

Po teu Allah geubri beureukat keu umat Gobnyan

19 Hai gata nyang tinggai di Yerusa-
lem, gata hana tamo sabe. TUHAN na gaséh
sayang, dan deungon bagaih geujaweueb
gata meunyoe gata lakée tulông ubak Gob-
nyan. 20 TUHAN geubri keu gata masa
teu-ujoe nyang lumpah brat keugeupeuru-
noe gata. Teuma jinoenyoe Gobnyan keu-
droe nyang dampeng gata sampoe gata
tarasa keuhaderan Gobnyan. 21 Meunyoe
gata meusimpang nibak rot, dilikot gata
teuma teudeungoe su nyang jipeugah,
"Nyoe kheueh jalan gobnyan; seutôt kheu-
eh jalan nyoe." 22 Patong-patong beurala
gata nyang meulapéh deungon pirak dan
méuh teuma gata tiek lagée tatiek kotoran,
sira tapeugah, "Wéuh keudeh bék tô binéh
ulôn!" 23 Meunyoe gata tasipreuk bijéh,
TUHAN teuma geupeutron ujeuen mangat
bijéh nyan timoh dan jipeuhase panen
nyang meulimpah. Dan keu beulatang peu-
lara gata teuma geupeuna blang naleueng
nyang luwah that. 24 Leumô agam dan
keuleudée nyang meu-ué blang gata teuma
jipajoh peunajoh beulatang nyang paleng
jroh nyang teupeuna seucara khusos.
25 Bak uroe kuta-kuta musoh gata nyan
teukeupong dan ureuëng-ureuëng awak-
nyan teupoh maté, tieb-tieb gunong dan
bukét teuma ji ile ié nyang jiteubiet lam
gunong dan bukét nyan lagée aneuëk-
aneuëk krueng. 26 Buleuen meucahya peu-
ngéh lagée mata uroe, dan mata uroe jeuet
tujoh goe leubeh peungéh nibak buleuen
nyan, lagée peungéh tujoh uroe teupeusa-
pat jeuet keu siuroe. Bandum nyan jeuet
jih bak uroe TUHAN geubalot dan geupeu
ubat luka-luka umat Gobnyan nyang ka
geupeu jra.

Po teu Allah geuhuköm Asyur

27 Keukuasaan dan keuagongan TUHAN
leumah jih rot jiôh. Apui dan sab nyan tanda
jih Gobnyan ka meureuka. Gobnyan geu-
peugah haba deungon awaknyan, dan tutoe
haba Gobnyan seu-uem ngon tutông lagée
apui hu. 28 Geukirém angén leubeh awai
nibak Gobnyan lagée ié raya ngöb éuet
takue nyang jipeuhanyot peue-peue nyang
na. Gobnyan geupeubinasa bansa-bansa,
dan geupeugagal reuncana-reuncana awak-
nyan nyang jeuhet.
29 Teuma gata, hai umat Po teu Allah,
meugeumbira dan meuca-e lagée watée ma-
lam peurayaan agama. Gata teuma meuduka
cita lagée iréng-iréngan suleng nyang jituju
ubak Baét TUHAN, nyang bila Israel.
30 TUHAN geupeudeungoe su Gobnyan
nyang agong, dan tieb-tieb ureuëng teuma
jirasa kuasa Gobnyan nyang luwabiasa.
Meunyoe Gobnyan beungéh jiteuka apui
nyang jipeuhangöh peue-peue nyang na,
ujeuen raya, ujeuen batée dan angén badée.
31 Ureuëng Asyur teukeujot ngon yo meu-
gám-gám watée jideungoe su TUHAN dan
jirasa huköman Gobnyan keubit brat that.
32 Teungoh awaknyan jirasa sakét badan
sabab jisunuet ban galak droe, umat
TUHAN meuseunang-seunang sira jideu-
ngoe su musik geundrang dan keucapi.
Allah keudroe teuma geumuprang geula-
wan Asyur. 33 Phon yoh awaikon ka geu-
seudia apui teumpat tot raja Asyur. Teum-
pat nyang lhok dan luwah, asoe jih na
kheueh kayée apui nyang meutamon-ta-
mon. TUHAN teuma geupeukab apui nyan
deungon cara geuyueb nafáh Gobnyan
lagée krueng-krueng belerang.

Po teu Allah geulindong Yerusalem

31 Ceulaka kheueh ureuëng nyang jak
u nanggroe Meusé keu jilakée
tulông! Awaknyan nyang jipeubangga na
kheueh angkatan tantra Meusé deungon pa-

sokan meuguda dan guda jihnyan nyang
teuga-teuga dan geuritan jih pih le that.
Teuma awaknyan hana peucaya ubak
TUHAN, Po teu Allah kudus Israel dan hana
jilakée tulông ubak Gobnyan. 2 TUHAN bi-
jaksana dan geuteupeue peue geupeubuet.
Laju lé Gobnyan geupeutron beuncana dan
geulaksana ancaman Gobnyan keu geu-
hukôm ureuëng jeuhet dan ureuëng nyang
tulông awaknyan. 3 Ureuëng Meusé na
kheueh manusia, bukön Po teu Allah. Guda
awaknyan makhluk biasa, hana meusifeuet
ilahi. Meunyoe TUHAN nyang meutindak,
bansa nyang tulông nyan meugantoh dan
bansa nyang jitulông teuma reubah. Dan
bandua bansa nyan teuma binasa.

4 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Lagée singa meungöm-ngöm keu jipeu-
teun mangsa jih dan hana hase jipeutakot
deungon su meudumpék lé kawanan
ureuëng meurabe nyang jikrah jak lawan
jihnyan, meunan cit teuma Lôn muprang
Ulôn peuteun Bukét Sion. 5 Lagée saboh
cicém nyang meukeupak-keupak sayeub
jih di dalam uempueng keu jilindong man-
dum aneuëk-aneuëk jih, meunan cit Ulôn,
TUHAN Nyang Mahakuasa Lôn lindong,
Lôn bila dan Lôn peuseulamat Yerusa-
lem."

6 TUHAN meufeureuman lom, "Hai
bansa Israel, gata ka talawan Ulôn dan ka
meudesya ubak Ulôn. Teuma jinoenyoe,
tagisa kheueh laju ubak Ulôn! 7 Teuma
trok watée jih gata böih banmandum pa-
tong-patong beurala nyang teupeugét ni-
bak pirak dan méuh nyang gata peugét
keudroe deungon peunoh desya. 8 Asyur
teupeubinasa bak watée prang teuka, teu-
ma kon deungon teunaga manusia.
Ureuëng Asyur jiplueng nibak mideuen
prang, dan aneuëk-aneuëk muda awaknyan
jipeujeuet keunamiet. 9 Raja awaknyan
geuplueng sabab teumakot, dan bubena
peuwira teukeujot raya, sampoe awaknyan
jitinggai bupanji-bupanji prang." TUHAN
ka geupeugah haba, TUHAN nyang teuseu-
mah dan teuhoreumat deungon keureubeu-
en nyang teutot di Yerusalem.

Raja nyang ade

32 Kalon kheueh, teuma trok watée jih
sidroe raja geumat peurintah deu-
ngon ade dan peumimpén bansa jipeujak
keuadelan. 2 Awaknyan maséng-maséng la-
gée teumpat meupayong nibak angén dan
badée. Awaknyan lagée ié krueng nyang ji
ile di teungoh-teungoh padang pasi, lagée
payong batée nyang raya di teungoh padang
nyang geursang. 3 Ureuëng nyang hase
jimeungieng hana jipet mata, dan nyang
hase meudeungoe teuma geusimak.
4 Ureuëng nyang yoh masa ilée teuburu
nafeusu teuma meutindak deungon saba dan
peunoh meungeureuti. Ureuëng nyang wa-
tée jimeututoe gagab teuma glaih nariet jih
watée jipeugah haba. 5 Ureuëng bangai hana
le teuanggab horeumat, dan ureuëng teumi-
pée hana teupeugah jujoe. 6 Ureuëng bangai
jipeugah haba nyang bangai dan jipeuna
reuncana nyang jeuhet. Peue mantong
nyang jipeubuet atawa geupeugah na kheu-
eh meuhina keu Po teu Allah. Hántom na
jibri makheun keu ureuëng deuk atawa jibri
ié keu ureuëng glah. 7 Dan sidroe ureuëng
teumipée nyang jipike buet-buet nyang jeu-
het. Pakriban cara jimita akai keu ji-iélanya
ateueh ureuëng gasien deungon tutoe haba
nyang sulet dan jitam awaknyan keu jicok
hak jih keudroe. 8 Teuma ureuëng nyang
jroh ákai budoe jih nyang jireuncana na
kheueh hai-hai nyang jroh dan jimeubuet
nyang jroh teuma.

Peungadelan dan peupuléh

9 Deungoe kheueh, hai ureuëng-
ureuëng inong nyang udeb gata mangat,
beubaih nibak hai-hai nyang susah! 10 Ji-
noenyoe gata jeuet meurasa aman, teuma
kira-kira sithon teuk gata putôh asa, sabab
hase panen boh anggô gagal, dan meunan
cit deungon hase bumoe nyang laén hana
sapeue na. 11 Trok bak saát nyoe gata
mangat udeb, beubaih nibak meubagoe
nyang susah. Teuma bak watée nyoe, teuka
kheueh yo sabab teumakot! Suet kheueh
laju peukayan gata dan ikat laju ija krong
nibak keuieng gata. 12 Peuba-e kheueh
ladang-ladang gata nyang gumbô ngon
subo dan lampôh-lampôh anggô gata
nyang jimuboh le, 13 sabab tanoh bansa
ulôn jitimoh lé tamah meupaya dan tamah
meuduro. Nyoe, peumo ba-e kheueh ru-
moh-rumoh gata teumpat gob meuseu-
nang-seunang ngon peulalée até dan banda
nyang peunoh deungon ureuëng ramé!
14 Meunan cit meuligoe teuma jitinggai ma
banda nyang ramé ka jeuet keuseungue
ngon seungab. Bukét dan meunara-meu-

nara teumpat ureuëng meujaga ka teupeu-
rata deungon tanoh keu siumu masa. Keu-
leudée-keuleudée nyang kleut meunan cit
deungon bubiri-bubiri beubaih jijak keu-
deh keunoe dan jimeurot naleueng nyang
na jitimoh disinan.
15 Teuma sigoe teuk Po teu Allah teuka
deungon kuasa Gobnyan. Dan padang pa-
sie jeuet keu ladang-ladang nyang subo,
dan ladang-ladang jeuet lagée uteuen.
16 Bansaboh nanggroe na keujujoran dan
keuadelan. 17 Tieb-tieb ureuëng jipeubuet
peue nyang beuna, sampoe na keuseujah-
teuraan dan keuteuntraman siumu masa.
18 Umat Po teu Allah beubaih nibak keu-
susahan udeb di teumpat nyang aman dan
teuntram. 19-20 Lumpah that bahgia gata
banmandum sabab na ié nyang seb keu
seunaman gata, dan beulatang peulara gata
jeuet jimeurot dipat mantong deungon
aman. Teuma musoh gata jeuet lagée uteu-
en nyang jisiram lé ujeuen batée dan banda
awakuyan teupeuhanco.

Doá teulakée tulông

33 Ceulaka kheueh musoh-musoh geu-
tanyoe! Awaknyan meurampok bah-
pi hana keunong reupah, dan meukhianat
bahpi hana soe khianat, awaknyan keudroe
jeuet keu ureuëng keunong rampak dan peu-
khianatan.
2 Ya TUHAN, geugaséh kheueh keu ka-
moe. Droeneueh kheueh harapan kamoe.
Neulindong kheueh kamoe tieb-tieb uroe
dan peuseulamat kheueh kamoe watée ka-
moe lam keuadaan meukarat. 3 Meunyoe
Droeneueh neubeudôh dan neupeudeungoe
su Droeneueh nyang meugrum-grum, ban-
sa-bansa teuma jiplueng teung bateyeung
meucrebre hana meuho saho. 4 Lagée daruet
nyang po meukawan jiseureubu dan jireu-
pah hareuta awaknyan.
5 TUHAN lumpah that jujoe; Gobnyan
geukuasa peue-peue nyang na. Gobnyan
geupeudong hukôm dan keuadelan di Yeru-
salem 6 dan geubri aman ubak umat Gob-
nyan. Hareuta nyang peuseulamat awak-
nyan na kheueh keubijaksanaan dan iéleumé
dan horeumat ubak TUHAN.
7 Ureuëng-ureuëng nyang beuhe ngon
tungang jikliek-kliek geulakée tulông; bube-
na utosan nyang jiuseuha keuneuk peudamé
laju jimo deungon wéueh até. 8 Rot-rot ueh
raya lumpah meubahya sampoe ka habéh
seungue; hana ureuëng nyang na jijak nibak
rot-rot nyan. Janji nyang ka teupeugöt ji
iengkeue dan mupakat nyang situju jitulak
teuma. Hana le nyang na jipakoe. 9 Nang-
groe jitinggai ka seungue seungab. Gle-gle
Libanon ka layée, dan Pantôn Saron nyang
gumbô ngon subo ka jeuet keupadang pasi.
Di Basan dan di Gunong Karmel ôn-ôn
kayée ka habéh luroh.

TUHAN geupeuingat ubak musoh-musoh Gobnyan

10 TUHAN meufeureuman ubak bansa
nyan, "Jinoenyoe Ulôn beudôh dan Lôn
peubuet mangat Lôn tunyok keukuasaan
Lôn. 11 Reuncana gata sia-sia, dan peue
mantong nyang gata peubuet hana meugu-
na. Beungéh gatanyan lagée apui nyang
tatot droe gata keudroe. 12 Gata lagée batée
kareueng nyang teutot keu teupeujeuet keu
gapu; dan lagée tamah meuduro nyang
teuköh dan teutot u lam apui. 13 Bah
kheueh banmandum ureuëng nyang tô
meunan cit nyang jiôh jideungoe keuhai
buet Ulôn dan jiaku keuhai keukuasaan
Lôn."
14 Ureuëng-ureuëng meudesya di Sion
jiteuka yo sabab teumakot. Kheun awak-
nyan, "Keuputosan Po teu Allah lagée
apui nyang hu meuhuéb-huéb siumu masa.
Peu kheueh mungken na nyang ék peuteun
droe lam apui nyang jipeuhangöh peue-
peue nyang na nyan?" 15 Gata ék tapeu-
teun droe meunyoe gata meututoe dan
tapeubuet nyang beuna. Bék tamita laba
deungon cara tapaksa talakée atra ureuëng
gasien, bék tateurimong péng sugok. Bék
taseutôt deungon ureuëng nyang na lam
até jih jikeuneuk jakpoh maté ureuëng laén
atawa buet-buet nyang jeuhet nyang laén.
16 Dan gata teuma teulindong dan aman,
siulah-ulah gata kana lam kuta nyang
teuga. Peunajoh dan ié jieb kana teukeubah
keu gata.

Masa ukeue nyang leubeh makmu

17 Teuma teuka watée jih gata takalon
sidroe raja nyang mat peurintah deungon
seumarak ateueh nanggroe nyang meulien-
teung u meubagoe arah. 18 Teumakot gata
bube nyang ka lheueh keu ureuëng nyang
kuteb cukée, nyang jeuhet dan mando

ureuëng aséng nyang ka tinggai keunangan
mantong. 19 Gata hana le tangieng ureuëng
aséng nyang biadab nyang meututoe u da-
lam basa nyang hana gata teupeue. 20 Ngi-
eng kheueh bansa Sion, teumpat geutanyoe
ta peuraya khanuri-khanuri agama. Ngieng
kheueh Yerusalem! Keubit aman that banda
nyan keu teumpat tinggai, lagée khimah
nyang hántom teupinah, patok jih nyang
hántom teubot dan taloe jih hántom na
putôh. 21 TUHAN teuma geupeukalon keu-
agongan Gobnyan keu geutanyoe. Geuta-
nyoe udeb nibak binéh krueng nyang leubeh
luwah, nyang hana hase jimeulayeue lé ka-
pai musoh.[q] 22-23 Peue mantong nyang na
peuleungkapan nyang na nibak kapai awak-
nyan hana meuguna; layeue-layeue jihnyan
hana hase teupeukeumang! Banmandum
keukayaan pasokan musoh tanyoe reupah,
dan jeumeulah jih lumpah that le, sampoe
ureuëng laén pih meuteumé jeumba. TUHAN
keudroe nyang jeuet keuraja geutanyoe;
Gobnyan teuma geumat peurintah, geupeu-
dong huköm dan geupeuseulamat geutanyoe
nibak musoh. 24 Hana meusidroe pih di
nanggroe geutanyoe apoh apah lé sabab
sakét, dan banmandum desya geupeu
amphon.

Po teu Allah teuma geuhuköm musoh-musoh Gobnyan

34 Jak kheueh meusapat, hai bansa-
bansa, dan deungoe kheueh. Bah
kheueh bansaboh bumoe dan mandum
nyang udeb teuka dan jideungoe. 2 TUHAN
beungéh ubak mandum bansa dan banman-
dum pasokan awaknyan. Gobnyan geu-
huköm dan geupeubinasa awaknyan. 3 Ma-
nyét-manyét awaknyan nyang meutabu
beuba hana ji kubu, teuma jipeubiyeu man-
tong disinan sampoe án brok dan mubée
khiéng. Gunong-gunong mirah sabab keu-
nong darah awaknyan. 4 Mata uroe, buleuen
dan bintang-bintang teuma hanco. Langét
geugulong lagée geugulong keureutah. Bin-
tang-bintang rhot u bumoe lagée ôn kayée
nyang lurôh di cong bak.
5 TUHAN ka geupeusiab peudeueng
Gobnyan lam syeuruga, dan jinoenyoe
peudeueng nyan keunong teuma ateueh
bansa Edom nyang ka geupeurhot
huköman dan geupeubinasa. 6 Peudeueng
TUHAN meulabo deungon darah dan habéh
peusiliek deungon gapah awaknyan, saban
lagée darah dan gapah beulatang keureu-
beuen. Sabab TUHAN geupeuna keureubeu-
en di Bozra, dan geupeuna seumeusie
seucara rayeuk-rayeuk di tanoh Edom.
7 Manusia-manusia teuma maté lagée
leumô kleut dan leumô muda. Nanggroe
awaknyan mirah keunong darah dan meu-
labo deungon gapah. 8 Nyan kheueh saát
jih TUHAN geubila Sion dan geubalaih
musoh-musoh Gobnyan.
9 Krueng-krueng Edom meu-ubah jeuet
keu ter, dan tanoh disinan jeuet keu beu-
lerang. Akhé jih bansaboh nanggroe ka hu
lagée ter. 10 Uroe malam hu nyan hana
lon, dan asab meukeupong nyang jiteubiet
disinan siumu masa. Tanoh nyan teuma
jitinggai mantong meunan deungon söh
dan tho kreng sampoe tron meutron, dan
hana meusidroe manusia pih nyang jak
nibak tanoh nyan. 11 Cicém undan dan
landak tinggai disinan, meunan cit deu-
ngon cicém hantu tok dan cicém gagak
tinggai disinan. TUHAN geupeujeuet tanoh
nyan hana meuteuntée dan söh lagée yoh
gohlom geucebta. 12 Hana raja nyang peu-
rintah nanggroe nyan, dan mandum peu-
mimpén ka sapan sapa.[r] 13 Puri-puri dan
banda-banda nyang meukuta jitimoh lé
tamah meuduro naleueng nyang panyang,
dan jikeumiet lé asée uteuen dan cicém
unta. 14 Beulatang juah meuwot-wot ban
galak droe di dalam nyan; hantu-hantu
jimeusu seôt seumeuôt, dan hantu malam[s]
jimita teumpat keu jipiôh. 15 Di teumpat
nyan uleue meubisa jimeu uempueng, jitöh
boh, laju jikaröm dan jipeulara bubena
aneuëk-aneuëk jih nyang ka ceh. Meunan
cit deungon cicém ujeuen jipeugöt uem-
pueng jih disinan deungon judoe jih ma-
séng-maséng.
16 Mita kheueh dan beuet kheueh lam
Kitab TUHAN: Hana meusidroe pih nibak
banmandum makhluk nyan gadôh atawa
meucre deungon judo jih. Sabab meunan
kheueh peurintah TUHAN, dan Gobnyan
keudroe nyang peusapat awaknyan.
17 TUHAN kheueh nyang weuek nanggroe

[q] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih. [r] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe teupeuphon saboh tutoe haba nyang hana trang makna jih. [s] *Hantu malam:* Hantu inong; meunurot keupeucayaan ureuëng jamén dilée, hantunyan tinggai bak teumpat-teumpat nyang suci.

34:4: Mat. 24:29, Mrk. 13:25, Luk. 21:26, Why. 6:13-14 **34:5-17**: Yes. 63:1-6, Yer. 49:7-22, Yeh. 25:12-14, 35:1-15, Am. 1:11-12, Ob. 1:14, Mal. 1:2-5 **34:10**: Why. 14:11, 19:3

nyan lamkawan awaknyan dan maséng-maséng jiteurimong jeumba jih. Awaknyan tinggai disinan keu siumu masa, dan tanoh nyan jeuet keuhak milék awaknyan tron meutron.

Jalan teujak ubak seulamat

35 Padang pasi dan tanoh tho teuma meugeumbira,
bungöng-bungöng teuma
keumang dipadang beulantara.
2 Padang pasi meukeumang deungon bagaih that,
dan meudeundang deungon ca-e ria.
Keugagahan jih lagée gunong Libanon,
seri jih lagée Pantôn Karmel dan Saron.
Dan tieb-tieb ureuëng jikalon kuasa TUHAN,
dan keuagongan Allah geutanyoe.
3 Peuteuga kheueh jaroe nyang leumoh,
peukong kheueh teuôt nyang guyah.
4 Peugah kheueh ubak nyang cut até,
"Peukhong kheueh até gata, bék teumakot,
Po teu Allah gata teuka geuhuköm musoh,
Gobnyan teuka geujak peuseulamat gata."

5 Watée nyan ureuëng buta teuma jeuet jikeumalon,
dan ureuëng tulo hase jimeudeungoe.
6 Ureuëng lapée jeuet jigrob-grob lagée rusa,
ureuëng kalu meusurak geumbira.
Sabab mata ié jiteubiet meubok-bok di padang pasi,
krueng ji ile dipadang gle raya.
7 Pasi nyang seu-uem jeuet keu kulam,
tanoh nyang tho kreng jeuet keu teumpat mata ié.
Teumpat nyang yoh awaiphon ji keumiet lé asée uteuen,
teuma jitimoh lé geulagah dan bak sikée.

8 Di sideh na rot ueh raya,
"Rot teujak ubak keuseulamatan" nan jih.
Ureuëng meudesya hana jijak rot nyan,
ureuëng bangai hana jipeuseusat keu ureuëng nyang jak rot nyan.[r]

9 Nibak teumpatnyan hana singa,
atawa beulatang juah nyang laén.
Ureuëng ramé nyang geupeuseulamat lé TUHAN
teuma jijak disinan.
10 Ureuëng ramé nyang ka geupeuleuh lé TUHAN teuma jijakwoe;
awaknyan jitamong u dalam banda Yerusalem sira meusurak geumbira,
ruman awaknyan meucahya sabab galak that ngon harôk nyang abadi.
Awaknyan meugeumbira dan meusuka ria;
seudeh dan apoh apah habéh ka hana le.

Ureuëng-ureuëng Asyur ji ancam Yerusalem

(2Raj. 18:13-27; 2Taw. 32:1-19)

36 Nibak thon nyang keu peuet blaih
watée geumat peurintah lé Hizkia
raja Yehuda, banda-banda Yehuda nyang
meukuta laju jiprang dan jipeutaloe lé San-
herib, raja Asyur. 2 Óh lheuehnyan gobnyan
geu kirém peuwira manyang di Lakhis u
Yerusalem deungon tantra nyang raya keu
jituntut mangat Raja Hizkia geutaklok.
Awaknyan laju trok ubak banda nyan dan
geucok teumpat nibak ladang nyang geuboh
nan Ladang Peunatu, rab bak binéh lhueng
nyang ié jih ji ile nibak kulam bagian ateu-
eh. 3 Óh lheueh nyan teuma jiteuka laju lhée
droe peugawée Raja Hizkia jijak meurum-
pok deungon peuwira Asyur nyan. Ban lhée
droe peugawée nyan na kheueh Elyakim bin
Hilkia ulée rumoh tangga meuligoe, Sebna
seukeutaréh nanggroe, dan Yoah bin Asaf,
seukeutaréh meuligoe. 4 Peuwira Asyur
geupeugah ubak awaknyan, "Gata peusam-

[r] Keumungkenan that makna jih *ureuëng bangai ... rot nyan.*
35:3: Ibr. 12:12 **35:5-6:** Mat. 11:5, Luk. 7:22

poe laju ubak Raja Hizkia haba raja Asyur
nyoe, 'Pakon gata meurasa droe gata teuga?
5 Gata pike deungon tutoe haba mantong
meuhase teugantoe siasat dan teunaga tan-
tra? Soe kheueh ureuëng nyang gata harab
sampoe gata hana teumakot talawan Asyur?
6 Gata keubit meuharab that beuji bantu lé
Meusé, teuma nyan saban deungon tacok
bak naleueng lakoe sibagoe tungkat; – teu-
ma tungkat nyan patah dan jaroe gata teutôb.
Meunan kheueh raja nanggroe Meusé keu
banmandum ureuëng nyang meuharab ubak
jihnyan.' "
7 Lheuehnyan geupeugah lom lé peu-
wira Asyur nyan, "Atawa barang kali gata
tapeugah bahwa gata meuharab ubak
TUHAN Allah gata? Bak watée Hizkia
geupeurintah ureuëng Yehuda dan Yeru-
salem ji-iébadat dikeue miseubah di Ye-
rusalem, bukon kheueh nyang jipeuhanco
nyan miseubah dan teumpat-teumpat teu-
seumah TUHAN keudroe? 8 Jinoenyoe ulôn
ateueh nan raja Asyur lôn tem meutaroh
bahwa meunyoe gata geubri dua ribée boh
guda, ka pasti nibak gata hana ureuëng
nyang sidubnyan le keu jigiduek ateueh
guda nyang dua ribée boh nyan. 9 Keu
teulawan peuwira Asyur nyang paleng cut
pih gata bukon kheueh lawan jih. Teuma
gata teutab cit tameuharab ubak bansa
Meusé mangat jikirém geuritan prang dan
pasokan meuguda! 10 Gata pike kamoe
jakprang dan kamoe peutaloe nanggroe
gata meunyoe hana geutulông lé TUHAN?
TUHAN keudroe kheueh nyang yue ubak
kamoe mangat teuprang dan teupeuhanco
banmandum nyan."
11 Laju geupeugah lé Elyakim, Sebna
dan Yoah keu peuwira Asyur nyan, "Hai
teungku, neumeututoe mantong lam basa
Aram deungon kamoe, kamoe muphom.
Bék neungui basa Ibrani, eunteuk jiteupeue
lé rakyat di ateueh beuton banda nyan."
12 Geuseuôt lé peuwira Asyur nyan,
"Peu kheueh keu gata dan raja mantong
ulôn nyoe geukirém lé raja Asyur mangat
teupeusampoe banmandum nyoe? Ulôn ku-
mariet cit ubak rakyat nyang duek di ateueh
bintéh beuton nyoe, nyang meusigoe deu-
ngon gata teuma jipajoh ék jih keudroe dan
ji-jieb iék jih keudroe."
13 Óh lheueh nyan peuwira manyang
nyan jidong laju jimeututoe lam basa Ibrani
ngon su nyang meutaga, "Deungoe nyoe
peue nyang geupeugah lé raja Asyur,
14 'Bék gata tem jipeungét lé Raja Hizkia!
Jihnyan hana hase jipeuseulamat gata!
15 Bék gata deungoe peue-peue mantong
nyang jirayu mangat jimeuharab ubak
TUHAN. Bék gata pike TUHAN geupeuseula-
mat gata atawa gata tam sidadu Asyur jireu-
pah banda gata. 16 Bék gata deungoe Hizkia
nyan! Ulôn, raja Asyur lôn lakée ubak gata
mandum mangat gata tundok. Meunyoe gata
ka tatundok, gata jeuet tapajoh boh anggô
nyang na lam lampôh gata keudroe, dan gata
pajoh boh ara nyang na lam bak gata keu-
droe, meunan cit gata jieb ié nyang na lam
mon gata keudroe, 17 sampoe trok ubak wa-
tée gata ulôn pinah bak saboh nanggroe
nyang saban ngon nanggroe gata keudroe.
Nibak teumpat nyan na lampôh anggô
nyang jipeuhase anggô keu gata, dan ladang
gandom nyang jipeuhase teupông keu peu-
najoh gata. 18 Bék gata deungoe Hizkia!
Jihnyan jipeungét gata deungon jipeugah
TUHAN geupeuseulamat gata. Peu kheueh ka
lheueh dewa bansa laén nyang peuseulamat
nanggroe jih nibak keukuasaan lôn? 19 Dipat
kheueh dewa-dewa nanggroe Hamat dan
Arpad? Dipat kheueh dewa-dewa Sefar-
waim? 20 Peu kheueh na nyang teuka jipeu-
seulamat Samaria? Dewa toh nyang ka
lheueh jipeulheueh nanggroe jih nibak keu-
kuasaan lôn? Panena hase TUHAN geupeu-
seulamat Yerusalem!' "
21 Peue nyang jideungoe nyan peundu-
duek Yerusalem hana nyang jaweueb, sa-
bab Raja Hizkia ka geupeurintah mangat
awaknyan seungab mantong. 22 Teuma El-
yakim, Sebna dan Yoah laju geupriek
peukayan awaknyan tanda seudeh, óh
lheueh nyan geujak peugah laju ubak raja
peue nyang ka jipeugah lé peuwira Asyur
nyan.

Raja geulakée naseuhat ubak Nabi Yesaya

(2Raj. 19:1-7)

37 Watée Raja Hizkia geudeungoe la-
poran nibak ban lhée droe awak-
nyan, gobnyan laju geupriek peukayan geuh
dan geungui laju ija krông tanda seudeh,
lheueh nyan laju geujak u Baét TUHAN.
2 Lheueh nyan gobnyan geukirém Elyakim
ulée meuligoe, Sebna seukeutaréh neugahra
dan teungku-teungku imeum nyang na
pangkat mangat geujak meurumpok ngon

36:6: Yeh. 29:6, 7

Nabi Yesaya, bin Amos. Awaknyan pih
jingui ija krông. 3 Nyoe kheueh peusan Hiz-
kia nyang awaknyan peusampoe ubak Nabi
Yesaya, "Uroenyoe uroe dukacita; tanyoe
jihuköm dan jihina. Tanyoe lagée inong
nyang keuneuk peulahé aneuëk, teuma ka
habéh teunaga. 4 Raja Asyur ka jikirém peu-
wira manyang jih keujijak hina Po teu Allah
nyang udeb. Pat tateupeue TUHAN Po teu
Allah ka geuteupeue nyang jihina nyan dan
keuneuk geuhuköm awaknyan nyang hina
Geuhnyan! Lé sababnyan meudoá kheueh
ubak Po teu Allah keu ureuëng-ureuëng
geutanyoe nyang mantong udeb."
5 Óh ka lheueh jiteurimong peusan ni-
bak Raja Hizkia nyan, 6 Yesaya laju geuyue
ubak ureuëng nyang geukirém lé Hizkia
nyan mangat jipeusampoe jaweueb nyan,
"TUHAN meufeureuman, teungku po bék
teumakot peue nyang jipeugah lé namiet-
namiet Asyur nyan bahwa TUHAN hana hase
geupeulheuh geutanyoe. 7 TUHAN keuneuk
geupeujeuet raja Asyur mangat jikalon sa-
boh haba angén sampoe jihnyan jiwoe u
nanggroe jih keudroe, dan jihnyan disideh
jipoh maté."

Ureuëng Asyur jijok ancaman nyang laén

(2Raj. 19:8-19)

8 Peuwira manyang Asyur nyan meuteu-
mé haba bahwa raja jih ka jitinggai Lakhis
dan teungoh jimuprang jilawan Libna, hana
padubna jiôh nibak teumpat nyan. Dan jijak
kheueh keudeh keu jijak meurumpok ngon
raja jih nyan. 9 Raja Asyur ka jiteurimong
haba bahwa pasokan Meusé dimiyueb pim-
pénan Tirhaka nibak Sudan teungoh jijak
keu jijak prang awaknyan. Lé sababnyan
raja Asyur laju jikirém surat ubak Hizkia,
10 raja Yehuda. Lagéenyoe asoe surat nyan,
"Bék keunong peunget ubak janji Allah
nyang gata peubangga nyan bahwa gata
hana rhot lam jaroe lôn. 11 Gata ka tadeu-
ngoe bahwa tieb-tieb nanggroe nyang ji-
prang lé raja Asyur habéh jipeuhanco ban-
mandum. Bék gata sangka gata hase
teupeulheueh droe. 12 Watée indatu lôn geu-
peuhanco banda Gozan, Haran dan Rezef,
dan geupoh maté bubena ureuëng-ureuëng
Eden nyang na tinggai di Telasar, hana
meusaboh pih nibak dewa-dewa awaknyan
nyang hase jipeuseulamat awaknyan. 13 Di-
pat kheueh raja-raja banda Hamat, Arpad,
Sefarwaim, Hena dan Iwa?"
14 Hizkia geuteurimong suratnyan ni-
bak ureuëng-ureuëng utosan dan geubaca
teuma. Lheuehnyan gobnyan geujak u Baét
TUHAN dan geuleueng laju surat nyan
dikeue TUHAN, 15 laju geumeudoá, kheun
jihnyan, 16 "TUHAN Nyang Mahakuasa,
Allah Israel, nyang na geuduek di ateueh
kerub,[u] Droeneueh kheueh sidroe sagai
Po teu Allah nyang meukuasa ateueh ban-
mandum keurajeuen nyang na ateueh bu-
moe nyoe. Droeneueh kheueh nyang cebta
langét ngon bumoe. 17 TUHAN, neungieng
kheueh kira jih peue nyang teungoh teujadi
ateueh kamoe. Deungoe kheueh banman-
dum nyang jihina lé Sanherib keu
Droeneueh, Allah nyang udeb. 18 Kamoe
banmandum teupeue, TUHAN, bahwa raja-
raja Asyur le that jipeubina bansa-bansa
dan jipeuhanco nanggroe awaknyan.
19 Meunan cit dewa-dewa awaknyan jitot
dan jipeuhanco, sabab dewa-dewanyan
meubacut pih hana meukuasa. Jihnyan na
kheueh patong nyang teupeuget nibak ka-
yée dan batée nyang jipeuget lé manusia.
20 Nyoe, TUHAN Allah kamoe, peulheuh
kheueh kamoe nibak ureuëng-ureuëng
Asyur nyan, mangat lé mandum bansa
ateueh rhueng donya nyoe jiteupeue bahwa
Droeneueh kheueh sagai-sagai TUHAN."

Peusan Yesaya ubak raja

(2Raj. 19:20-37)

21 Lheueh nyan Yesaya geukirém peu-
san ubak Raja Hizkia bahwa nyan na kheueh
sibagoe geujaweueb ateueh doá raja,
22 TUHAN meufeureuman, "Banda Yerusa-
lem jipeukém dan jihina gata, Sanherib!
23 Peu kheueh gata teupeue soe nyang gata
teunak-teunak dan gata hina nyan? Ulôn, Po
teu Allah Israel, Allah nyang suci. 24 Gata
takirém utosan sira tapeugah haba nyang
sulet bahwa deungon le geuritan prang gata,
gata ka tapeutaklok gunong-gunong ma-
nyang di Libanon. Gata tapeusombong droe
bahwa gata ka tateubang bak-bak kayée
ceumara jihnyan nyang paleng manyang
dan paleng ceudah, dan gata bloh-bloh lam

---

[u] *kerub:* Golongan malaikat nyang teugamba sibagoe makhluk meusayeueb, lambang keuagongan Po teu Allah dan keuhai teuka Gobnyan.

37:16: Keu. 25:22

uteuen-uteuen nyang paleng jai. 25 Meunan
cit gata peubangga droe bahwa gata kueh
mon dan gata jieb ié nyang na di nanggroe-
nanggroe aséng, dan bubena tantra gata jigi-
lo-gilo ié Krueng Nil sampoe tho.
26 Peu kheueh gohlom na gata deungoe
bahwa banmandum nyan ka lheueh Lôn
reuncana yoh awaikon ilée? Dan jinoenyoe
Ulôn peubuet hainyan. Ulôn kheueh nyang
jok keugata kuasa mangat hase gata peutak-
lhok banda-banda meukuta mangat jeuet
keu rungka-rungka. 27 Ureuëng-ureuëng
nyang tinggai disinan hana meudaya; awak-
nyan teukeujot dan teumakot that. Awak-
nyan lagée naleueng lam padang atawa
naleueng nyang timoh ateueh bubông ru-
moh, nyang tho meunyoe jiyueb lé angén
timu nyang seu-eum.
28 Teuma Ulôn kuteupeue banmandum
keuhai droe gata. Ulôn kuteupeue peue
nyang gata peubuet dan ho nyang gata jak.
Ulôn kuteupeue bahwa beungéh that-that
keu Ulôn, 29 dan Ulôn ka Lôn deungoe
keuhai beungéh dan sombong gata nyan.
Jinoe Ulôn pasang cinawiét nibak idong
gata dan keukang bak babah gata, mangat
gata Ulôn tarek dan Lôn puwoe rot jalan
nyang gata jak dan gata teuka."
30 Meunan cit Yesaya geukirém peusan
nyang lagéenyoe bagoe ubak Hizkia, "Nyoe
kheueh nyang teuma jeuet keu tanda nibak
gata. Thon nyoe dan thon ukeue gob jipajoh
gandom nyang timoh keudroe. Teuma óh
lheuehnyan awaknyan hase jipula gandom
dan anggô dan jirasa hase jih. 31 Ureuëng
Yehuda nyang mantong udeb jihnyan mak-
mu lagée seunaman nyang lhok that ukeue
jih dan jipeuhase boh. 32 Di Yerusalem dan
di ateueh Gunong Sion teuma na ureuëng-
ureuëng nyang seulamat, sabab TUHAN
nyang Mahakuasa ka geupeuteuntée bahwa
hainyan teuma teujadi.
33 Nyoe kheueh feureuman TUHAN keu-
hai raja Asyur; 'Jihnyan hana jiteumé ta-
mong lam banda Yerusalem atawa jitimbak
aneuk panah lam banda nyan. Tantra-tantra
nyang peurisée hana nyang jipeurab ubak
banda nyan, dan bansikeulileng hana teuma
jipeuget ateung-ateung teumpat teukeu-
pong. 34 Raja Asyur teuma jiwoe rot euh
watée jiteuka, deungon hana jitamong lam
banda nyan. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba. 35 Banda Yerusalem teuma Lôn bila
dan Ulôn lindong deumi keuhoreumatan
Lôn keudroe dan deumi janji Ulôn deungon
hamba Lôn Nabi Daud.' "
36 Malam nyan cit teuma malaikat
TUHAN teuka ubak khimah-khimah ureuëng
Asyur dan laju geupoh maté na 185.000
droe tantra. Óh singoh nyan banbungoh
that-that manyét-manyét awaknyan ka meu-
tabu beba. 37 Lé sababnyan jisurot kheueh
Sanherib, raja Asyur, dan jiwoe u Niniwe.
38 Nibak siuroe, watée jihnyan teungoh ié-
badat lam kuil Dewa Nisrokh, jihnyan laju
jipoh maté ngon peudeueng lé Adramelekh
dan Sarezer, aneuëk-aneuëk jih nyang
agam. Lheueh nyan awaknyan jiplueng u
Ararat. Lé sababnyan Esarhadon, aneuëk
agam jihnyan nyang laén, jeuet keuraja keu-
geunantoe jihnyan.

Raja Hizkia rhot bak sakét dan teupeupuléh

(2Raj. 20:1-11; 2Taw. 32:24-26)

38 Watée nyan Hizkia teungoh keu-
nong deumam laju rhot bak sakét
dan rab meuninggai donya. Nabi Yesaya bin
Amos, geujak meurumpok ngon gobnyan
sira geupeugah, "TUHAN meufeureuman
Teungku Amphon geuyue peubéeréeh ban-
mandum urosan, sabab Teungku Amphon
hana harapan puléh. Hana treb le Teungku
Amphon meuninggai donya."
2 Hizkia laju geupaleng ubak bintéh
beuton, laju geumeudoá, 3 "TUHAN, ingat
kheueh bahwa ulôn nyoe ka lôn meungabdi
ubak Droeneueh deungon seutia dan até
nyang jujoe. Ulôn sabe lôn useuha lôn
seutôt keuheundak Droeneueh." Laju Hiz-
kia geumo meuweueh-weueh.
4 Óh ka leupah Yesaya geujak, TUHAN
geuyue gobnyan 5 mangat geugisa ubak
Hizkia dan peugah laju peusan nyoe, "Ulôn,
TUHAN, Po teu Allah nyang jiseumah lé
Nabi Daud indatu gata. Ka Ulôn deungoe
doá gata dan ka Lôn ngieng ié mata gata.
Ulôn keuneuk tamah umu gata limong blaih
thon teuk. 6 Gata dan banda Yerusalem Ulôn
peuleuh nibak raja Asyur. Banda nyoe teu-
tab Ulôn lindong."[v]
21 Lé Yesaya laju geuyue ubak gob ma-
ngat jiramah boh ara laju geuyue siliek ubak
cumuet Hizkia mangat puléh. 22 Raja Hizkia
geutanyong, "Peu kheueh tanda jih bahwa
TUHAN geupeupuléh ulôn dan bahwa ulôn
jeuet lôn jak u Baét TUHAN lom?"

[v] Ayat 21 dan 22 teukeubah disinoe, lamkawan ayat 6 dan 7.

7 Geujaweueb lé Yesaya, "Nyoe kheueh
tanda nyang geubri lé TUHAN ubak Teungku
Amphon nyang bahwa Gobnyan geupeuteu-
pat janji Geuh. 8 Nibak sinunyök jaröm jeu-
em mata uroe meuneugét Raja Ahas, TUHAN
geupeugöt bubayang jih nyan teusuröt si-
ploh boh gareh." Dan jisurot kheueh buba-
yang nyan siploh boh gareh.
9 Óh lheueh Hizkia puléh, laju gobnyan
geutuléh ca-e pujian nyang lagée nyoe:

10 "Ulôn peugah, bansiteungoh umu
ulôn harôh lôn jak,
jak peuhabéh udeb lôn nyang
mantong tinggai ubak donya
ureuëng maté.
11 Ulôn peugah, ulôn hana le lôn
ngieng TUHAN di ateueh bumoe,
atawa lôn kalon manusia ateueh
donya nyoe.
12 Nyawöng lôn putôh, dan trok
kheueh ajai ulôn,
lagée khimah ureuëng meurabe
nyang teureuloh;
lagée ija nyang teuköh nibak alat
teutenun;
lôn pike Po teu Allah
geupeuhabéh masa udeb lôn.[w]
13 Simalam beungoh ulôn kliek-kliek
sabab sakét,
lagée jih tuleueng ulôn nyoe
jipeureumok lé saboh singa;
lôn pike Po teu Allah
geupeuhabéh masa udeb lôn.[x]
14 Su ulôn seumaken paro dan leumoh,
lagée cicém leuek ulôn nyoe apoh
apah.
Mata ulôn hék sabab hana lôn piôh
lôn tangah u langét,
TUHAN, neupeulheueh kheueh
ulôn nibak keususahan nyoe.
15 Peue nyang jeuet ulôn peugah?
Nyoe na kheueh buet TUHAN;
ulôn hana jeuet lôn éh sabab lôn
seudeh.

16 Ya TUHAN, neubri kheueh keu-ulôn
udeb
deungon haba dan buet Droeneueh,
bah kheueh lôn nyoe udeb keu
Droeneueh mantong.[y]
17 Peudeh ulôn nyoe beumeu ubah
jeuet keu teuntraman,
Droeneueh peuseulamat[z] ulôn
nibak bahya;
desya-desya ulôn ka Droeneueh
peu amphon bube nyang na.
18 Di álam mawöt hana nyang pujoe
Droeneueh,
ureuëng maté hana meuteumé
jiharab keuseutiaan Droeneueh.
19 Teuma ureuëng udeb nyang pujoe
Droeneueh,
lagée nyang ulôn peubuet nibak
uroe nyoe.
Ureuëng syiek-syiek geucalitra ubak
aneuëk geuh
padub na seutia jih Droeneueh, ya
TUHAN.
20 TUHAN, Droeneueh ka neupeupuléh
ulôn,
teuma kamoe meuca-e kamoe
pujoe Baét Droeneueh
deungon cara kamoe peutek
keucapi,
sipanyang udeb kamoe."[a]

Bubena utosan nibak Babel
(2Raj. 20:12-19)

39 Kira-kira bak watée nyan, raja ni-
bak nanggroe Babel, nyang nan
geuh Merodakh Baladan bin Baladan, jideu-
ngoe bahwa Raja Hizkia ban puléh sakét.
Teuma lé gobnyan laju geuyuejak ureuëng
droe geuh ubak Raja Hizkia keu jipeusam-
poe surat dan hadiah keu Raja Hizkia nyan.
2 Hizkia geusambôt utosan nyan deungon
seunang até dan geutunyok laju ubak awak-
nyan peue-peue nyang na hareuta keukaya-
an gobnyan, na kheueh méuh dan pirak,
reumpah-reumpah dan minyéuk mangat
bée, dan banmandum peuleungkapan tantra
gobnyan. Hana meusapeue pi di dalam meu-
ligoe dan bansaboh keurajeuen gobnyan
nyang hana geupeuleumah ubak awaknyan.
3 Óh lheuehnyan Nabi Yesaya laju geumeu-
hadab ubak Raja Hizkia dan geutanyong,
"Pané teuka awaknyan banmandum? Dan
peue jipeugah lé awaknyan?"
Geujaweueb lé Hizkia, "Awaknyan teu-
ka nibak Babel, nanggroe nyang paleng
jiôh."
4 "Peue nyang jikalon lé awaknyan dida-
lam meuligoe?" geutanyong lé Yesaya lom.

---
[w] Keumungkenan that makna jih *lôn pike ... udeb lôn.* [x] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih. [y] Lam naseukah Ibrani ayat 15 dan 16 hana trang makna jih. [z] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *peuseulamat:* meunurot naseukah Ibrani *teugaséh.* [a] Ayat 21 dan 22 teukeubah óh lheueh nyan ayat 6.

"Peue-peue nyang na," geujaweueb lé
Hizkia. "Hana barang nyang na didalam
beundahara meuligoe nyang hana ulôn peu-
leumah ubak awaknyan."
5 Laju geupeugah lé Yesaya ubak raja,
"TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureuman,
6 'Teuma trok saát jih banmandum keukaya-
an nyang na dalam meuligoe droeneueh, dan
nyang ka geugumpôi lé indatu droeneueh
trok nibak uroe nyoe, jiangkot u Babel.
Hana nyang tinggai. 7 Nibak aneuëk cucoe
droeneueh na nyang jicok dan jipeujeuet keu
peugawée didalam meuligoe keu jipeuti-
mang raja Babel.' "
8 Geujaweueb lé Raja Hizkia, "Jroh
that peusan TUHAN nyang droeneueh peu-
sampoe ubak ulôn." Gobnyan geujaweueb
lagée nyan sabab geupike: "Asai keurajeu-
en ulôn aman dan damé simantong ulôn
udeb."

Tutoe harapan

40 Meunoe kheueh feureuman Allah,
"Hibur kheueh, hibur kheueh
bansa Ulôn!
2 Teunang kheueh até hai ureuëng
Yerusalem,
tapeugah kheueh laju bahwa masa
jipeujeuet keu namiet manusia ka
trok bak akhé.
Keusalahan awaknyan ka Ulôn peu
amphon,[b]
banmandum desya awaknyan ka
Ulôn huköm sampoe dua goe
lipat."
3 Na su nyang jimeuhôi,
"Peusiab kheueh rot di padang pasi
keu TUHAN.
Peuteupat kheueh jalan raya di
padang beulantara
keu Po teu Allah geutanyoe!
4 Tieb-tieb pantôn harôh kheueh
teutôb,
gunong dan bukét teupeusabe rata.
Tanoh meubukét jeuet keurata,
dan nyang meuwet-wet teupeu
licen.
5 Dan keuagongan TUHAN teuma
teupeugah;
banmandum umat manusia jikalon.
Keubit, TUHAN keudroe ka
geumeujanji!"

6 Na su nyang teupeugah, "Jak
peugah kheueh!"
Laju ulôn tanyong, "Peue nyang
harôh ulôn peugah?"
"Tapeugah kheueh bahwa manusia
nyan lagée naleueng,
lagée bungöng nyang cit siat
sagai keu indahan jih.
7 Naleueng ka jeuet keu tho dan
bungöng pih ka jeuet keu mala,
meunyoe TUHAN geupeuyueb
angén nyang seu eum.
Keubit, bansa nyan lagée
naleueng.
8 Neuleueng ka jeuet keu tho dan
bungöng ka jeuet keu mala,
teuma sabda Po teu Allah
geutanyoe keukai siumu
masa."

9 Jak ék kheueh u ateueh gunong
nyang paleng manyang,
dan peusampoe kheueh haba
nyang gét ubak Yerusalem!
Meudumpék kheueh deungon su
nyang nyareng,
dan peusampoe kheueh haba gét
ubak Sion![c]
Peugah kheueh ubak banda-banda
Yehuda
bahwa Po teu Allah awaknyan
teuma teuka!

10 Ngieng, TUHAN Allah teuka
deungon kuasa
keu meutindak deungon
peukasa.
Ji-iréng lé ureuëng-ureuëng
nyang ka geupeubeubaih lé
Gobnyan.[d]
11 Lagée ureuëng meurabe nyang
peulara kawan beulatang Geuh;
Gobnyan keudroe nyang peusapat
awaknyan.
Aneuëk-aneuëk bubiri geutiengkue
teuma,

---

[b] *Keusalahan ... Ulôn peu amphon* atawa: Awaknyan ka jiteubôh buet awaknyan nyang salah. [c] *Ék kheueh ... Sion* atawa: Yerusalem, ék kheueh u ateueh gunong nyang manyang dan peumaklum kheueh haba gét! Sion, meusurak kheueh ngon su meuleungkeng, dan peumaklum kheueb haba gét! [d] *ureuëng-ureuëng nyang ka geupeubeubaih lé Gobnyan* atawa: upah jeureh payah Gobnyan, atawa hase nyang geuteurimong lé Gobnyan.

39:7: Dan. 1:1-7, 2Raj. 24:10-16, 2Taw. 36:10 **40:3:** Mat. 3:3, Mrk. 1:3, Yah. 1:23 **40:10:** Yes. 62:11, Why. 22:12 **40:3-5:** Luk. 3:4-6 **40:11:** Yeh. 34:15, Yah. 10:11 **40:6-8:** Yak. 1:10-11, 1Ptr. 1:24-25

deungon leumoh leumbot
Gobnyan geu peutatéeh
nang-nang beulatang Geuh.

Po teu Allah Israel hana tandengan

12 Soe nyang ék ukoe laôt raya
deungon sineupa jaroe jih,
dan nyang ukoe angkasa deungon
jeungkai jih?
Soe nyang sukat tanoh bumoe
deungon sunukat
atawa nyang timang gunong dan
bukét deungon ceng?
13 Soe nyang pimpén TUHAN,
atawa nyang peurunoe Gobnyan
sibagoe peunaseuhat?
14 Ubak soe TUHAN geuteumanyong
mangat meuteumé peungeutahuan
dan peungeurtian?
Soe nyang bri peutunyok ubak
Gobnyan
keu meutindak deungon teupat?

15 Meunyoe bak TUHAN, bansa-bansa
nyoe na kheueh lagée si titiek ié
didalam tima,
lagée sianeuk abée nibak neuraca;
pulo-pulo saban phui jih deungon
abée nyang ubit.
16 Banmandum beulatang nyang na
didalam uteuen Libanon hana séb
mangat teupeu jeuet keu
keureubeuen nyang teutot;
bak-bak jih citbacut that
keu teupeu jeuet keu kayée
apui.
17 Banmandum bansa hana meumakna
nibak Gobnyan,
sang-sang hana atra nyan dikeue
Gobnyan.

18 Lé sababnyan deungon soe gata
takeuneuk peusaban Po teu Allah?
Soe nyang ta-anggab saban
deungon Gobnyan?
19 Gobnyan bukon lagée patong nyang
jipeugöt lé manusia,
patong nyang meulapeh
deungon méuh dan meulapek
pirak.[e]
20 Ureuëng nyang hana ék jibloe méuh
atawa pirak,[f]
laju geupiléh kayée nyang hana
mudah rusak.
Gobnyan geumita utoh nyang ahli
mangat jipeugöt patong nyang
hana bagaih goyang.
21 Ék kheueh gata hana tateupeue dan
hana tadeungoe,
dan hana teubri tée ubak gata yoh
awaikon ilée?
Ék kheueh gata hana tapeuphom
phon yoh awai
pakriban awai jih jeuet donya?
22 Nyang cebta nyan na geuduek
meutahta di ateueh bumoe nyang
bulat,
peunduduek jih leumah ubit that
lagée daruet.
Gobnyan geuleueng langét lagée
geuleueng ija,
dan geupasang nyan lagée
ureuëng peudong khimah keu
teumpat tinggai.
23 Gobnyan geupeujeuet ureuëng mat
kuasa hana meudaya,
dan ureuëng-ureuëng rayeuk ka
gadôh keukuasaan jih.
24 Awaknyan lagée seunaman muda
nyang ban jipeuphon timoh nibak
ukeue jih.
Meunyoe TUHAN geupeuteuka
angén,
awaknyan habéh tho dan jipupo
lagée jumpueng.
25 Soe nyang gata anggab saban
deungon Po teu Allah Nyang
Mahakudus?
Deungon soe gata keuneuk
peusaban Gobnyan?
26 Pandang kheueh u langét, dan
peurati kheueh!
Soe nyang cebta bintang-bintang
nyan?
Gobnyan nyang atoe awaknyan
lagée pasokan,
Gobnyan geuteupeue padubna
jeumeulah awaknyan banmandum,
dan geutawök maséng-maséng
deungon nan geuh nyan.
Hana meusaboh pi nyang gadôh,
sabab raya that kuasa TUHAN!

[e] Keumungkenan that makna jih: *meulapeh ... pirak.* [f] Keumungkenan that makna jih *hana ... pirak;* lam naseukah Ibrani hana trang.
40:13: Rm. 11:34, 1Kor. 2:16 **40:18-19:** Kis. 17:29

27 Lé sababnyan, hai Israel, pakon gata
apoh apah,
sang-sang TUHAN Po teu Allah
gata hana geuteupeue gata lam
susah?
Sang-sang Gobnyan hana geupakoe
ubak naseb gata,
dan hana geungieng peue hak
gata?
28 Ék kheueh mungken gata hana
tateupeue dan hana tadeungoe?
TUHAN kheueh Po teu Allah
nyang keukai,
nyang cebta bansaboh bumoe.
Gobnyan hántom na geurasa hék
atawa leumoh;
pikeran Gobnyan hana ék soe uko.
29 Gobnyan nyang peuteuga ureuëng
nyang hék,
geubri seumangat keu ureuëng
nyang hana meudaya.
30 Ureuëng-ureuëng muda ka jeuet keu
hék dan leusu
aneuëk-aneuëk remaja reubah
meugantoh.
31 Teuma ureuëng nyang meuharab
ubak TUHAN mantong,
ureuëng nyan teuma meuteumé
teunaga barô.
Awaknyan lagée cicém siwah
nyang jipo manyang deungon
teunaga sayeub jih.
Awaknyan jiplueng dan hana
meunyuem hék,
awaknyan jijak dan hana jeuet
keu leusu.

Po teu Allah geupeuyakén Israel

41 Feureuman Allah, "Seungab kheueh dan deungoe kheueh Ulôn,
hai peunduduek
nanggroe-nanggroe nyang
jiôh.
Meusiab-siab kheueh mangat teuka
ubak kantô peungadelan,
maju kheueh dan sunyueng
kheueh peukara gata.
Jak geutanyoe ta meusidang
meusajan,
keu teupeuputôh soe nyang beuna
dan soe teuma nyang salah.

2 Soe kheueh nyang peugrak
peunguasa di timu,[g]
dan nyang bri bak jihnyan
meunang hana putôh-putôh?
Soe nyang peujeuet gobnyan
geupeutaloe bubena bansa,
dan geupeutaklok bubena raja keu
gobnyan?
Deungon peudeueng gobnyan
sampoe awaknyan meutabu lagée
abée,
deungon panah gobnyan
awaknyan ka habéh meuhambô
lagée jeumpueng jiyueb lé angén.
3 Gobnyan laju geutiyeub dan maju
hana nyang lienteung;
langkah gobnyan bagaih, watée
geujak lagée rab-rab hana
keunong bumoe.
4 Soe kheueh nyang peubuet
banmandum nyan?
Soe kheueh nyang peuteuntée
jalan jih seujarah?
Ulôn, TUHAN, Ulôn kheueh nyang
phon that,
dan teutab na sampoe án uroe
pagée.
5 Peunduduek nanggroe-nanggroe
nyang jiôh deuh geukalon
peue nyang ka Ulôn peubuet.
Awaknyan teukeujot dan yo
meugám-gám ngon teumakot,
laju meusapat meusajan dan
jiteuka.
6 Banmandum ureuëng jiteumanyong
sabe keudroe-droe,
dan saleng teupeukong até.
7 Tukang kayée jipeukong até si
tukang méuh,
ureuëng nyang peulipeh logam
deungon palée
jipujoe ureuëng nyang
teungoh meunempa di ateueh
landasan.
Geupeugah, 'Gét lagoena buet jaroe
gata';
laju geupeukong deungon labang
mangat bék guyang.

8 Teuma gata, Israel, hamba Ulôn,
umat nyang Ulôn piléh,
gata keuturonan Ibrahim, sahabat
Ulôn.

---
[g] *peunguasa di timu:* Kores, raja Persia, kalon 45:1.
41:8: 2Taw. 20:7, Yak. 2:23

9 Gata ka Ulôn cok nibak
ujong-ujong bumoe,
Ulôn tawök nibak
teumpat-teumpat nyang jiôh.
Kheun Ulôn, 'Gata kheueh, hamba
Ulôn;
Ulôn hana Lôn tulak nyang Ulôn
piléh.'
10 Bék teumakot, sabab Ulôn na
meusajan gata,
bék gundah, sabab Ulôn na
kheueh Po teu Allah gata.
Gata Ulôn peukong dan Ulôn tulông,
Ulôn peutakteh deungon jaroe
Ulôn nyang jaya.
11 Ngieng kheueh, banmandum
ureuëng nyang beungéh ubak gata,
teuma teupeutaloe dan
teuseungéh-seungéh.
Ureuëng-ureuëng nyang lawan gata,
teuma binasa dan habéh
teusampôh.
12 Gata tamita ureuëng-ureuëng nyang
teuntang droeneueh,
teuma awaknyan hana
meurumpok ngon droeneueh.
Ureuëng-ureuëng nyang muprang
deungon gata
jinoenyoe ka binasa dan ka habéh
gadôh han meuho saho.
13 Sabab Ulôn, TUHAN, Allah
gata, nyang mat jaroe uneuen
gata;
Ulôn peugah, 'Bék takot, Ulôn
teuma Lôn tulông gata.' "
14 Feureuman TUHAN, "Bék takot,
Israel,
bahpih gata ubit dan leumoh.
Ulôn kheueh TUHAN nyang tulông
gata,
Nyang Mahakudus, Po teu Allah
Israel na kheueh nyang
peuseulamat gata.
15 Ngieng kheueh, gata Ulôn peujeuet
lagée papeuen peungirek,
nyang barô, tajam dan meugigo
dua banja.
Gata tangirek gunong-gunong dan
tapeuhanco;
bukét-bukét gata peujeuet lagée
sikéum.
16 Gata teuma tatampo awaknyan,
laju awaknyan jipupo lé
angén dan geureutök lé angén
badée.
Gata teuma meugeumbira kareuna
Ulôn, TUHAN,
dan meubangga kareuna Ulôn,
Allah Israel.

17 Meunyoe bansa Ulôn nyang malang
nyan jijak mita ié,
dan takue awaknyan tho sabab
glaih,
teuma Ulôn, TUHAN, Lôn jaweueb
doá awaknyan;
Po teu Allah Israel hana
geutinggai umat Gobnyan.
18 Ulôn peujeuet krueng-krueng nyang
ié jih jeuet ji ile bak bukét-bukét
nyang ueh;
mata ié jiteubiet di ateueh darat.
Padang pasi Lôn peujeuet keu mon
nyang meu ié;
mata ié jiteubiet nibak tanoh
nyang tho kreng.
19 Padang pasi Lôn pula ngon bak
ceumara,
bak zaiton, bak murad[h] dan bak
akasia.
Padang beulantara Lôn peujeuet keu
uteuen,
uteuen eru, beurangan dan uteuen
ceumara.
20 Dan mandum ureuëng jikalon dan
jiteupeue
bahwa Ulôn, TUHAN, nyang
peubuet mandum nyan.
Awaknyan teuma jisimak dan
muphom,
Po teu Allah kudus Israel nyang
peujeuet nyan sampoe teujadi."

TUHAN geulawan mandum dewa

21 TUHAN, raja Israel, geupeugah ubak
dewa-dewa,
"Jak gadu laju peukara gata, dan
peugah laju alasan-alasan jih!
22 Teuka kheueh, dan ramai kheueh
peue nyang teuma teujadi,
mangat singoh kamoe teupeue
peue akhé jih.

[h] *bak murad:* bak mangat bée, manyang jih kira-kira sa siteungoh metée, bungöng jih putéh atawa mirah boh jambée.

Tapeugah kheueh
keujadian-keujadian yoh masa ilée,
tapeutrang laju makna jih mangat
kamoe simak.
23 Tapeugah kheueh peue nyang teuma
teujadi,
mangat kamoe teupeue bahwa
gata beutôi ilahi.
Peubuet kheueh laju nyang
meuguna atawa nyang rugo,
mangat kamoe tahe mante watée
teungieng nyan.
24 Nyang sikeubit jih, gata dan
buet-buet gata nyan hana,
dan ureuëng-ureuëng nyang pujoe
gata luwat lumpah na.

25 Ulôn ka Lôn grak sidroe ureuëng di
timu:
Ulôn tawök jihnyan mangat jijak
prang rot utara.
Bubena nyang mat kuasa
geugilo-gilo lagée geubloh lam
leuhôb,
lagée ureuëng peugét beulangong
tanoh jibloh-bloh lam tanoh kliet.
26 Soe lamkawan gata nyang ka
tapeubuet lagée nyan
sampoe kamoe jeuet kamoe
peubeuna?
Teuma lamkawan gata hana nyang
tabri tée,
hana ureuëng nyang na deungoe
gata tapeugah haba.
27 Ulôn, TUHAN, nyang paleng awai
Ulôn peugah ubak Sion;
Ulôn nyang kirém ureuëng ba
haba gét u Yerusalem.
28 Watée Lôn mita lamkawan dewa-dewa,
hana meusidroe pih nyang hase
jibri peutunyok,
dan hana nyang jeuet jijaweueb.
29 Beutôi, dewa-dewa nyan hana
meuguna,
awaknyan na kheueh patong
tuangan nyang hana meudaya,
dan hana hase jipeubuet sapeue."

Hamba TUHAN

42 Feureuman TUHAN, "Nyoe kheueh
hamba Ulôn nyang Ulôn tulông
ureuëng nyang Ulôn piléh nyang
peugalak até Ulôn.
Ulôn ka Lôn bri kuasa ubak jihnyan,
mangat jiba keuadelan ubak
meubagoe bansa.
2 Jihnyan hana jikliek atawa jidumpék
deungon su nyang meudeungkeng,
su jihnyan hana teudeungoe nibak
rot ueh raya.
3 Trieng nyang ka leunuet hana
jigeuwiet,
panyöt nyang hu meukléb-kléb
hana teuma jipeulon.
Deungon seutia jihnyan jipeugah
nyang beuna,
4 deungon hana bimbang atawa
putôh asa,
sampoe keuadelan jipeudong di
ateueh bumoe.
Nanggroe-nanggroe nyang jiôh
jirindu keu ajaran jihnyan."

5 TUHAN Po teu Allah geucebta dan
geuleueng langét;
Gobnyan nyang peugöt bumoe
deungon banmandum asoe nyang
na didalam nyan.
Gobnyan nyang bri keu manusia
nafáh dan nyawöng mangat manusia
nyan jeuet jiudeb.
Dan Gobnyan geupeusan haba
nyoe ubak hamba Geuh,
6 "Ulôn, TUHAN, nyang hôi dan
nyang bri tugaih keu gata
mangat gata peujak keuadelan.
Gata Ulôn bimbeng dan Lôn
peulara
mangat jeuet keu peujanjian
deungon umat manusia,
dan trang keu banmandum bansa.
7 Mangat teupeubleuet mata ureuëng
buta,
dan peubeubaih manusia nibak
glab nyang seupôt.
8 Ulôn kheueh TUHAN, dan nyan
kheueh nan Ulôn;
keu agungan Ulôn hana Lôn bri
ubak barang gasoe ureuëng;
dan meusyeuhu Ulôn hana teuma
Ulôn bri keu patong.
9 Jinoenyoe nyang Ulôn ramai ka
jeuet keu nyataan;

42:1: Mat. 3:17, 17:5, Mrk. 1:11, Luk. 3:22, 9:35 **42:1-4:** Mat. 12:18-21 **42:5:** Kis. 17:24-25
42:6: Yes. 49:6, Luk. 2:32, Kis. 13:47, 26:23

Ulôn keuneuk Lôn bri tée hai-hai
nyang barô;
sigohlom nyan teujadi, ka Ulôn
peugah ubak gata."

Lagu seumujoe

10 Meuca-e kheueh lagu nyan barô keu
TUHAN,
pujoe kheueh Gobnyan, hai
banmandum bumoe!
Meugeumuroh kheueh, hei laôt[i]
dan banmandum asoe jih,
meunan cit nanggroe nyang jiôh
dan banmandum asoe jih nyang
na disinan.
11 Bah kheueh padang pasi dan
banda-banda jipujoe TUHAN,
bah kheueh peunduduek Kedar
jipujoe Gobnyan!
Bah kheueh peunduduek banda
meusurak meuhubô,
dan jimeuhôi-meuhôi di pucak
gunong!
12 Bah kheueh awaknyan jipeuagong
TUHAN,
dan jipeumeusyeuhu Gobnyan
di nanggroe-nanggroe nyang jiôh.
13 TUHAN geumaju ngaza lagée sidroe
pahlawan,
lagée sidroe tantra peunoh
seumangat meunyoe jimuprang.
Gobnyan nyang beuôt dumpék
dalam prang,
dan geupeuleumah keu-unggolan
Gobnyan ubak lawan.

Po teu Allah meujanji keu geutulông umat Gobnyan

14 Po teu Allah meufeureuman, "Ka
treb that Ulôn iem droe;
Ulôn seungab dan Ulôn teundroe.
Bak saát nyoe ka trok watée jih keu
Lôn meubuet,
Ulôn keuneuk kliek lagée inong
nyang keuneuk peulahé aneuëk.
15 Gunong dan bukét Lôn peujeuet ueh
dan tandus,
banmandum seunaman Lôn
peulayée.
Pantôn-pantôn krueng Lôn ubah
jeuet keu padang pasi,[j]
banmandum danau Lôn peuto
kreng.

16 Bansa Ulôn nyang buta Lôn bimbeng
meulalu rot nyang hana awaknyan
teupeue;
awaknyan teuma Lôn tunton
bak jalan-jalan nyang hana
awaknyan turi.
Seupôt buta Lôn peujeuet trang keu
awaknyan,
dan jalan nyang keuwieng keuwot
Lôn peurata.
Nyan kheueh nyang Lôn peubuet
keu awaknyan,
dan nyan pasti Lôn laksana.
17 Ureuëng nyang peucaya keu patong
beurala
dan jiaku nyan sibagoe ilah
awaknyan,
nyan teuma teuhina dan
teupeumalée."

Israel hana jitem teupeuruno

18 TUHAN meufeureuman, "Deungoe
kheueh, he ureuëng-ureuëng klo!
Ngieng kheueh, he
ureuëng-ureuëng buta!
19 Soe kheueh nyang leubeh buta
nibak Israel namiet Ulôn?
Soe kheueh nyang leubeh klo
nibak utosan Lôn?
20 Israel, le nyang gata ngieng, teuma
hana gata pako,
geulinyueng gata teubuka, teuma
hana gata deungoe."

21 TUHAN geutem peuseulamat nyan;
Gobnyan geutem mangat huköm
Geuh jihoreumat dan jipeu agong.
22 Teuma bansa nyan ka habéh
jireupah;
awaknyan jiteun di dalam-dalam
kama di miyueb tanoh,
dan jibeukab lam glab.
Awaknyan jeuet keu ureuëng nyang
keunong reupah,
dan hana nyang teuka jijak tulông.

23 Soe lamkawan gata nyang tatem
deungoe hai nyoe,
dan tasimak keu silanjut jih?

---

[i] *hei laôt:* meunurot naseukah Ibrani: gata nyang meulayeue lam laôt. [j] Keumungkenan that makna jih *padang pasi:* meunurot naseukah Ibrani: daerah panté.

24 Soe kheueh nyang jok Israel mangat jireupah?
Bukon kheueh TUHAN keudroe?
Ubak Gobnyan kheueh tanyoe meudesya,
geutanyoe hana udeb meunurot peurintah Gobnyan
dan hana ta turot peue nyang geupeurunoe.
25 Dan Gobnyan geupeujeuet geutanyoe meureuka nyang lumpah hebat,
dan meudeurita sabab muprang nyang luwabiasa.
Beungéh Gobnyan sampoe seu-uem di Israel lagée apui,
teuma geutanyoe hana tasadar,
dan hana meurunoe nibak nyang geutanyoe rasa.

Po teu Allah geumeujanji keu geupeubeubaih umat Gobnyan

43 Israel, meunoe kheueh feureuman TUHAN,
"Ulôn kheueh nyang peujeuet dan nyang peugét gata,
bék teumakot, gata pasti Lôn peuseulamat!
Ulôn ka Lôn hôi gata deungon nan gata,
gata na kheueh milék Ulôn.
2 Meunyoe gata neujeumeurang ié,
Ulôn teuma na meusajan gata,
gata hana teuma karam dipat mantong gata meuteumé susah.
Meunyoe meulalu apui, gata hana teuma angöh,
cubaan-cubaan nyang brat hana teuma ceulaka gata.
3 Sabab Ulôn kheueh TUHAN, Po teu Allah gata,
Allah kudus Israel, Nyang Peuseulamat gata.
Meusé Ulôn bri sibagoe seuneuboh gata,
Sudan dan Syeba sibagoe geunantoe gata.
4 Gata na meuyuem bak mata Lôn,
Ulôn hareuga dan Lôn gaséh ubak gata;
teuma Ulôn bri manusia sibagoe geunantoe gata,
bansa-bansa sibagoe geunantoe nyawöng gata.
5 Bék teumakot,
sabab Ulôn Lôn lindong gata.

Phon di barat dan nibak timu
Ulôn yue aneuëk cucoe gata jimeugumpôi.
6 Ulôn peurintah ubak utara dan seulatan,
mangat awaknyan bubagaih jipeu lheueh laju.
Bah aneuëk-aneuëk gata nyang agam jiwoe nibak jiôh,
dan aneuëk-aneuëk gata nyang inong jiwoe nibak tieb-tieb ujong bumoe.
7 Sabab awaknyan banmandum ka teuhôi ateueh nan Ulôn,
awaknyan Ulôn cebta keu ji peuagong Ulôn."

Israel sibagoe saksi TUHAN

8 Po teu Allah meufeureuman, "Yue kheueh peuleumah droe ukeue
bansa Ulôn nyang buta, bahpi na meumata;
nyang klo, bahpi na ôn punyueng.
9 Yue kheueh banmandum bansa jimeugumpôi
dan banmandum sukée jimeuhimpon.
Soe kheueh lamkawan dewa-dewa awaknyan
ka jibri tée peue nyang teujadi nibak saát nyoe?
Soe teuma lamkawan nyan hase geuramai masa ukeue?
Bah kheueh saksi-saksi awaknyan jijak ukeue,
dan jibri bukeuti bahwa awaknyan beuna,
mangat mandum jideungoe awaknyan geupeugah haba,
bahwa meumang lagée nyan!

10 He umat Ulôn, gata kheueh saksi-saksi Ulôn,
gata Ulôn piléh jeuet keu hamba-hamba Lôn,
mangat neuturi Ulôn dan peucaya ubak Ulôn,
dan neupeu phom bahwa Ulôn kheueh Po teu Allah.
Ulôn Po teu Allah Nyang Mahaesa,

hana nyang laén sigohlom dan óh
ka lheueh Ulôn.
11 Ulôn keudroe TUHAN,
seulaén nibak Lôn hana nyang
peuseulamat gata.
12 Ulôn ka lheueh Lôn peugah ubak
gata,
Ulôn kheueh nyang peuseulamat
gata,
dan bukon ilah aséng nyang na di
teungoh-teungoh gata;
gata nyang jeuet keu saksi-saksi
Lôn.
Dan Ulôn, Ulôn nyoe Po teu Allah,
13 keu siumu masa Ulôn nyoe teutab
Po teu Allah.
Hana nyang hase geupeuleueh droe
nibak kuasa Ulôn,
atawa jihalangai reuncana
Ulôn."

Jipeubeubaih nibak Babel

14 TUHAN peuseulamat gata, Nyang
Kudus Israel geupeugah,
"Deumi gata, Ulôn kirém sipa-i u
Babel,
dan Ulôn dobrak palang-palang
pintoe peunjara;
surak meuhubo di ureuëng
Kasdim ulôn ubah jeuet jimo
bae.
15 Ulôn kheueh TUHAN, Po teu Allah
gata nyang kudus,
Raja gata, nyang cebta gata, he
Israel!"

16 TUHAN ka geupeugöt saboh jalan
meulalu laôt,
meulalu ié nyang meubok-bok
meubura.
17 Gobnyan nyang yue peuwira dan
sipa-i-sipa-i gobnyan u mideuen
prang,
dan awaknyan maju deungon
geuritan meuguda.
Teuma awaknyan reubah, han hase
geubeudôh le,
awaknyan matée lagée dah panyöt
nyang lon.

18 TUHAN meufeureuman, "Hana guna
neuingat masa nyang ka lheueh,
peucuma neukeunang nyang
ka-ka lewat.
19 Ngieng kheueh, Ulôn peubuet
sisuatu nyang barô;
jinoenyoe ka teupeuphon, peu
kheueh han neukalon?
Ulôn teuma Lôn peugét jalan
dipadang pasi,
dan krueng-krueng dalam gle
beulantara.
20 Beulatang kleut teuma ji peuagong
Ulôn;
dan asée srigala dan cicém unta
jipujoe Ulôn
sabab Ulôn nyang peu ile ié di
padang pasi,
dan krueng-krueng di padang
beulantara
keu Lôn bri ié jieb ubak umat
nyang ka Lôn piléh.
21 Awaknyan kheueh bansa nyang
Ulôn beutuek keu droe Lôn
keudroe,
mangat jeuet geujak peusampoe
puja ngon pujo keu Ulôn."

Desya Israel

22 TUHAN meufeureuman,
"Teuma gata Israel, hana
neuseumah Ulôn,
dan hana le meubakti ubak Ulôn.
23 Gata hana le neuba domba sibagoe
keureubeuen nyang teutot,
hana neuhoreumat Ulôn deungon
peuseumahan gata.
Padahai Ulôn hana Lôn peubeuban
gata deungon keureubeuen,
atawa Lôn peususah gata deungon
Lôn tuntut keumeunyan.
24 Gata han neubloe dupa mangat bhée
keu Ulôn,
hana neupeupueh Ulôn deungon
gapah keureubeuen nyang
gata sie.
Seubalek jih gata neupeubeuban
Ulôn deungon desya-desya nyang
gata peubuet,
dan neupeususah Ulôn
deungon buet-buet gata nyang
salah.
25 Teuma ulôn Allah nyang sampôh
desya gata,
Ulôn peu amphon gata kareuna
meunan kheueh sifeuet Ulôn;
Ulôn hana Lôn ingat-ingat ubak
desya gata.

26 Ingat kheueh ubak Ulôn, jak
geutanyoe tajak ubak kantô
peungadelan,
peugah laju peukara gata mangat
jeuet deuh bahwa gata na kheueh
beuna.
27 Indatu gata nyang phon-phon that[k]
ka meudesya,
dumna peumimpén ka
meubeurontak teuhadab Ulôn,
28 imeum-imeum gata ka jipeukuto[l]
Rumoh Ulôn.
Teuma Israel Ulôn seurah keu
jipeuhina,
keuturonan Nabi Yakub Ulôn
peubiyeu jipeubinasa."

TUHAN, Allah Nyang Mahaesa

44 TUHAN meufeureuman, "Deungoe
kheueh, he Nabi Yakub hamba
Ulôn,
he Israel, umat nyang Ulôn piléh!
2 Ulôn kheueh TUHAN nyang peujeuet
gata,
nyang peujeuet gata phon lam
rahim ma,
dan nyang tulông gata.
Bék teumakot, gata kheueh hamba
Ulôn,
umat nyang Ulôn piléh lom nyang
Ulôn gaséh.
3 Sabab Ulôn teuma Lôn peu tijöh ié
bak tanoh nyang tho,
dan nyang peu ile ié
krueng-krueng bak tanoh nyang
geursang.
Ulôn kubri kuasa keu keuturonan
gata,
dan nyang bri beureukat keu
aneuëk ĉucoe gata.
4 Awaknyan teuma udeb subo lagée
naleueng nibak binéh ié,
lagée bak gandarusa nyang timoh
nibak binéh krueng.

5 Sidroe deumi sidroe teuma
meungaku droe jih sibagoe milék
Ulôn,
dan teuka meugabong deungon
keuturonan Nabi Yakub.
Maséng-maséng jituléh bak paleuet
jaroe jih: Milék TUHAN,
dan jipeugah droe jihnyan
anggota umat Allah."

6 Nyoe kheueh feureuman TUHAN
Nyang Mahakuasa,
Raja dan peulindong Israel,
"Ulôn Po teu Allah Nyang Mahaesa,
nyang awai dan nyang akhé.
7 Soe kheueh nyang na lagée Lôn?
Yue kheueh jih nyan jimeungaku!
Bah kheueh jihnyan jibri tée dan
jibri bukeuti ubak Ulôn!
Soe nyang ka ramai masa ukeue
phon awai sampoe akhé jamén?[m]
8 Bansa Ulôn, bék teumakot atawa
teukeujot;
kon kheueh phon yoh ilée sampoe
án jinoe
Ulôn ka lheueh Lôn ramai peue
nyang teuma teujadi?
Gata nyoe kheueh saksi-saksi Lôn.
Peulindong nyang laén hana
dan hana Lôn turi."

Teuseumah patong na kheueh buet nyang hina

9 Ureuëng-ureuëng nyang peugot pa-
tong beurala nyan hana meuguna, dan
dewa-dewa nyang awaknyan pujoe nyan
hana meufaedah. Ureuëng-ureuëng nyang
seumah patong nyan buta dan hana jiteu-
peue sapeue, sabab nyan awaknyan meu-
teumé malée. 10 Sia-sia kheueh teupeugét
patong tuangan dan jiseumah nyan sibagoe
dewa! 11 Beutôi, banmandum ureuëng
nyang seumah patong teuma meuteumé
malée. Ureuëng nyang peugét patong nyan
manusia biasa. Yue kheueh awaknyan teu-
ka meusajan-sajan; pasti awaknyan teuma-
kot dan malée.
12 Teumpeuen beuso laju jicok sikrek
logam dan jipeugot laju atra nyan didalam
apui dan jiseukok deungon palée. Buet nyan
jipeubuet deungon habéh teunaga nyang na
nibak ureuëng nyan. Teungoh geumeubuet,
gobnyan jiteuka deuk, glaih, dan hék.
13 Tukang kayée jiukoe kayée. Tukang
nyan jigamba pola deungon gapu, jiuke

---

[k] *Indatu gata nyang phon-phon that:* nyang teumeukeusut lam hainyoe mungken Nabi Yakub atawa Nabi Ibrahim atawa mungken cit Nabi Adam. [l] Meunurot saboh naseukah kuno *imeum-imeum gata ka jipeukuto;* meunurot naseukah Ibrani: ulôn peukuto imeum-imeum. [m] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih.
44:6: Yes. 48:12, Why. 1:17, 2:8, 22:13

nyan deungon alat-alat dan jipeujeuet nyan
keu patong manusia nyang gagah, laju atra-
nyan jikeubah didalam rumoh. 14 Barang
kali kayée nyang jipeuguna nyan asai jih
nibak bak ceumara, bak aron atawa bak
kayée sala nyang jiteubang lam uteuen.
Mungken cit jihnyan jipula bak salam laju
jipreh ujeuen jitöh sampoe bak salam timoh.
15-17 Siladum nibak kayée nyan ji peujeuet
keu kayée apui keu alat meu adeueng meu-
nan cit teumpat tot ruti dan teu panggang
uengkot sie, dan puih kheueh até jihnyan.
Ureuëng nyan meu adeueng dan jipeugah,
"Bit mangat that dan seu-uem! Bit galak
that deungon apui nyoe!" Leubeh kayée
nyan jipeuguna keu teupeugét patong. Laju
jiteukui jiseumah nyan dan meudoá,
"Droeneueh kheueh ilah ulôn, peuseulamat
kheueh ulôn!"

18 Bit bangai that ureuëng-ureuëng
nyang lagée nyan! Awaknyan ka jipet mata
dan até awaknyan sampoe hana muphom
sapeue. 19 Utöh patong nyan hana sampoe
jipike, "Kayée nyan siladum ulôn tot, dan
adang jih ulôn ngui keu lôn tot ruti dan lôn
panggang uengkot sie keupeunajoh lôn. La-
ju kayée nyang leubeh nyan ulôn peugét
patong. Jadi jinoenyoe ulôn seumah sikrak
kayée!"

20 Buet nyang lagée nyan saban cit
deungon jipajoh abée. Ureuëng nyan ka
jipeusisat lé pikeran jih nyang bangai,
sampoe jihnyan ka han hase le teutulông.
Jihnyan hana hase jiaku bahwa patong
nyang mantong na nibak jaroe jih nyan na
kheueh alat teumipée nyang hana meugu-
na.

TUHAN, Peucebta dan Peuseulamat

21 TUHAN meufeureuman,
"Ingat kheueh banmandum nyoe, he Israel,
sabab gata kheueh hamba Ulôn.
Ulôn nyang peujeuet gata, dan gata hamba Ulôn,
Israel, Ulôn hana tuwoe keugata!
22 Salah gata nyan Ulôn use lagée awan,
desya gata Ulôn sampôh lagée sagôb.
Woe kheueh ubak Ulôn,
sabab Ulôn ka Lôn peubeubaih gata!"
23 Meusurak kheueh ngon geumbira, he langét,
meusurak geumbira kheueh,
he bagian nyang na dalam bumoe!
Meusurak kheueh deungon geumbira, he gunong-gunong!
meunan cit deungon uteuen dan
tieb-tieb bak kayée nyang na lam nyan!
Sabab TUHAN ka geutunyok keuagongan Gobnyan
deungon cara geuteuboih Israel umat Gobnyan.
24 Meunoe kheueh feureuman TUHAN
nyang peuseulamat gata
nyang peujeuet gata yohphon lam rahim ma,
"Ulôn kheueh TUHAN nyang peujeuet peue-peue nyang na,
nyang sidroe mantong Lôn leueng langét,
dan hana nyang tulông Lôn peujeuet bumoe.
25 Ulôn kheueh nyang peubateue
peue-peue nyang ji ramai lé tukang ramai,
dan nyang peubeuáh bubena
tukang-tukang tanueng.
Tutoe haba ureuëng carông Ulôn sangga,
keubijaksanaan awaknyan
Ulôn peujeuet keubuet nyang bangai.
26 Ulôn kheueh nyang peukong tutoe haba hamba Ulôn,
dan nyang peubuet reuncana
nyang jipeugah lé utosan Lôn,
Ulôn peugah bahwa Yerusalem teukeumiet lom,
dan banda-banda Yehuda Lôn peudong lom;
rungka-rungka jih teupeupuléh teuma.
27 Ulôn kheueh nyang peugah ubak tuwie ié laôt: Surot kheueh!
Ulôn keuneuk peutö banmandum krueng gata.
28 Ulôn kheueh nyang peugah ubak Kores,
'Gata kheueh nyang peurintah keu Ulôn,
dan peubuet peue mantong nyang Ulôn meuhéut.

44:25: 1Kor. 1:20 44:28: 2Taw. 36:23, Ezr. 1:2

Peurintah kheueh mangat
Yerusalem geupeudong lom,
dan Baét TUHAN geupeuduek
keunaleueng jih.' "

TUHAN geu baiát Kores

45 TUHAN ka geupiléh Kores jeuet keu
raja;
gobnyan geutunyok mangat hase
jipeutaloe bansa-bansa
dan keujiwiet keukuasaan
raja-raja.
TUHAN geupeuhah pintoe-pintoe
geureubang keu gobnyan,
hana meusaboh pih nyang tinggai
teutôb.
Ubak gobnyan TUHAN
meufeureuman,
2 "Ulôn kupeusiab rot keu gata;
gunong dan bukét Lôn peurata,
pintoe-pintoe teumaga Ulôn
peuhanco,
dan palang-palang beuso Ulôn
wiet.
3 Dan keu gata Ulôn bri
hareuta keukayaan nyang mantong
teusöm,
mangat gata tateupeue bahwa
Ulôn kheueh, TUHAN, Allah Israel,
nyang ka tawök gata deungon nan
gata.
4 Gata Ulôn tawök dan Ulôn boh nan
gala,
bahpi gata hana taturi Ulôn.
Lôn bri tugaih keugata tatulông
bansa Israel hamba Ulôn,
sabab awaknyan bansa nyang
Ulôn piléh.
5 Ulôn kheueh TUHAN, hana nyang
laén,
Ulôn nyoe Po teu Allah Nyang
Mahaesa.
Keu gata ka Lôn bri sinjata,
bahpi gata hana taturi Ulôn.
6 Banmandum nyang Ulôn peubuet
nyan
mangat phon di timu sampoe u
barat
mandum ureuëng jiteupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN,
hana ilah nyang laén seu laén
Ulôn.
7 Ulôn kheueh nyang peujeuet trang
dan seupôt,
Ulôn nyang peuteuka beureukat
dan bala.
Ulôn kheueh TUHAN nyang
peubuet banmandum nyan.
8 Di ateueh langét Ulôn peutron
nyang meunang lagée ujeuen,
bumoe jipeuhah droe keu
jiteurimong ié ujeuen nyan,
laju jipeutimoh keuseulamatan
dan keubeubaihan;
dan Ulôn TUHAN nyang peujeuet
nyan sampoe teujadi."

TUHAN nyang kuasa alam seumeusta dan nyang atoe seujarah

9 Ceulaka kheueh ureuëng nyang
jimeubantah deungon peucebta
jihnyan;
jihnyan lagée beulangong nyang
lawan ureuëng nyang peugöt
jihnyan.
Peu kheueh tanoh kliet nyan
jitanyong ubak ureuëng nyang
peugét beulangong nyan,
"Peue nyang teungoh neupeubuet
nyan?"
Peu kheueh beulangong nyan apoh
apah
bahwa nyang peugét jihnyan hana
jeuet sapeue?
10 Ceulaka kheueh ureuëng nyang
jipeugah ubak ureuëng syiek jih,
"Pakon ulôn nyoe geupeulahé
lagée nyoe bagoe?"
11 TUHAN, Po teu Allah Kudus Israel
meufeureuman,
"Tanyong kheueh ubak Ulôn
keuhai masa ukeue gata.
Teuma bék tatanyong keuhai
aneuëk-aneuëk Ulôn,
atawa tayue ubak Ulôn teupeugét
sapeue-sapeue.
12 Ulôn kheueh TUHAN nyang peujeuet
bumoe,
dan nyang cebta manusia mangat
jiduek di ateueh bumoe nyan.
Deungon kuasa Ulôn laju Lôn
leueng langét,
dan Lôn peurintah bak mata
uroe,
bak buleuen dan bak mandum
bintang-bintang.

45:9: Yes. 29:16, Rm. 9:20

13 Ulôn kheueh nyang peugrak Kores
mangat jipeubuet meukeusut Ulôn
dan jipeudong keuadelan.
Ulôn kupeurata banmandum jalan
nyang jijak.
Gobnyan geupeudong lom banda
Ulôn Yerusalem
dan geupeuleueh umat Ulôn
nyang teutawan,
hana teusuab dab hana teuma
teubayeue."
TUHAN Nyang Mahakuasa ka
geupeugah haba.

14 TUHAN meufeureuman ubak
Israel,
"Gatacok kheueh keudroe hase
seunaman tanoh Meusé dan laba
nibak nanggroe Sudan.
Ureuëng-ureuëng Syeba nyang
beuhe ngon gagah jeuet keu
hakmilék gata;
awaknyan jijak dilikot gata
deungon jaroe teubeuleunggu.
Awaknyan jisujut dan meungaku;
'Po teu Allah beutôi-beutôi na
lamkawan gata;
hana ilah laén seulaén Gobnyan!
15 Po teu Allah nyang peuseulamat
Israel
na kheueh Allah nyang geusöm
droe.
16 Banmandum ureuëng nyang
jipeugét patong beurala;
teuma geupeumalée dan geuhina.
17 Teuma Israel geupeuseulamat lé
TUHAN;
keuseulamatan awaknyan teutab
meuteun.
Gata hana geupeumalée dan jihina
sampoe siumu masa.' "
18 TUHAN kheueh nyang cebta langét,
Gobnyan kheueh Po teu Allah!
Gobnyan kheueh nyang peujeuet
dan nyang bentuek bumoe,
nyang peujeuet bumoe nyan
khong ngon kukoih dan teutab
teudong.
Gobnyan hana geupeujeuet teumpat
nyang seungue seunyab,
teuma teumpat keuteumpat
tinggai.
Gobnyan kheueh nyang peugah
haba,
"Ulôn kheueh TUHAN, dan hana
TUHAN nyang laén seulaén Ulôn.
19 Ulôn hana Lôn peugah haba
deungon seungab-seungab,
atawa seucara rahsia.
Ulôn hana Lôn yue umat Ulôn
Israel
jijak mita Ulôn deungon peucuma.
Ulôn, TUHAN, Lôn peugah haba
nyang beuna,
dan nyang bri tée peue-peue
nyang beutôi."

TUHAN Nyang Mahakuasa dan dewa-dewa Babel

20 TUHAN meufeureuman,
"Meugumpôi kheueh dan teuka
kheueh meusajan-sajan,
gata banmandum nyang hana
keunong lamkawan bansa-bansa!
Bangai that ureuëng nyang
jiseuôn-seuôn patong kayée,
dan meudoá ubak dewa-dewa
nyang hana hase jipeuseulamat
jihnyan.
21 Ba laju peukara gata, peugah laju
bukeuti-bukeuti jih,
dan, bah kheueh awaknyan
jimeupakat meusajan-sajan.
Soe kheueh nyang peugah hai nyan
dan nyang bri tée phon yoh masa
ilée?
Peu kheueh kon Ulôn, TUHAN?
Hana ilah nyang laén, seulaén
Ulôn.
Ulôn kheueh Po teu Allah nyang
ade nyang bri seulamat,
hana nyang laén seulaén Ulôn!

22 He, banmandum ureuëng nyang
tinggai di ateueh bumoe,
meupaleng kheueh ubak Ulôn
mangat gata Lôn peuseulamat,
sabab Ulôn nyoe Po teu Allah,
hana nyang laén!
23 Ulôn ka Lôn meujanji, dan janji
Ulôn nyan hana bateue;
deumi Ulôn keudroe Ulôn
meusumpah:
Tieb-tieb ureuëng nyang jimeuteuôt
dikeue Ulôn,
dan lam basa jih nyan keudroe
meujanji seutia ubak Ulôn.

45:23: Rm. 14:11, Flp. 2:10-11

24 Ureuëng ramé teuma jipeugah,
'Keuadelan dan teunaga na nibak TUHAN!'
Banmandum ureuëng banci keu Ulôn
ureuëng nyan jijak ubak Ulôn dan laju meuteumé malée.
25 Teuma keuturonan Nabi Yakub teupeuseulamat,
dan awaknyan jipujoe Ulôn, TUHAN.

46 Nyoe akhé riwayat dewa-dewa Babel;
yoh watée ilée patong Bel dan Nebo jiseumah,
teuma bak saát nyoe ka jiseumah di ateueh beulatang,
jeuet keu beuban keu beulatang nyang hék.
2 Patong-patong nyan hana hase jitulông nyang seuôn droe jih,
awaknyan keudroe teuangkot sibagoe ureuëng keunong teuen.
Nyan kheueh akhé riwayat awaknyan.
3 Deungoe kheueh Ulôn, he keuturonan Nabi Yakub,
gata banmandum nyang na teutinggai nibak umat Lôn.
Ulôn ka Lôn peulara gata
yoh phon gata lahé u donya.
4 Ulôn nyoe teutab Po teu Allah gata sampoe án tuha gata;
dan teutab Lôn jaga gata sampoe gata putéh ôk nibak ulée.
Ulôn nyang peujeuet gata dan teutab Lôn jaga gata,
Ulôn kutulông dan Lôn peuseulamat gata.

5 Deungon soe gata keuneuk peusaban Ulôn?
Peu kheueh na nyang jeuet teupeusaban deungon Lôn?
6 Ureuëng jipeuhah dompet dan laju jiruwah méuh,
dan jitimang pirak jihnyan deungon ceng.
Gobnyan jijok upah keu tukang méuh mangat jitem peugét patong beurala,
laju jiseumah patong nyang jipeugét keudroe.
7 Patong nyan laju jilabang dan jikeubah bak teumpat jih,
ureuëng nyan jidong disinan dan hana jeuet jiminah.
Meunyoe ureuëng meudoá ubak jihnyan, lé jihnyan hana jijaweueb,
dan hana jipeuseulamat jihnyan nibak keususahan.
8 Ingat kheueh dan peutimang kheueh,
he ureuëng-ureuëng doraka!
9 Ingat kheueh keujadian-keujadian yoh masa ilée;
meungaku kheueh bahwa Ulôn nyoe Po teu Allah, dan hana nyang laén,
Ulôn Allah, dan hana nyang na lagée Ulôn.
10 Phon yoh awai Ulôn peugah hai-hai nyang dudoe,
phon yoh ilée ka Ulôn ramai peue-peue nyang teujadi.
Kheun Ulôn: Keuputosan Ulôn teuma teulaksana,
keuheundak Ulôn pasti Ulôn peubuet!
11 Ulôn tawök laju sidroe peunguasa di timu[n]
laju jiteuka lagée saboh cicém juwah
keujijak peubuet keuputosan Ulôn.
Peue nyang Ulôn peugah pasti Ulôn peubuet,
peue nyang Ulôn reuncana pasti Ulôn keureuja.
12 Deungoe kheueh Ulôn, he ureuëng-ureuëng cungkak,
gata nyang sangka bahwa meunang nyan mantong jiôh.
13 Ulôn kupeuto uroe peubeubaihan,
keuseulamatan nyang Ulôn jok hana teutunda le.
Ulôn teuma Lôn peuseulamat Yerusalem
dan Ulôn bri horeumat keu Israel."

Babel jiba lam sidang

47 TUHAN meufeureuman,
"Hei Babel, tron kheueh nibak keurajeuen gata,

[n] *peunguasa di timu:* Kalon 41:2.
47:1-15: Yes. 13:1–14:23, Yer. 50:1–51:64

dan gata duek kheueh ateueh
abée.
Muso ngon maméh lagée yoh ilée
ka hana le nibak gata.
2 Gileng kheueh teupông deungon
batée;
peuhah kheueh tôb ulée gata,
salob kheueh ija rok sampoe
leumah beuteh gata,
dan jeumeurang kheueh bubena
krueng.[o]
3 Ureuëng laén jingieng gata nyang
teulon,
jihina ngon jipeumalée.
Ulôn kubalaih dam ateueh
gata,
dan hana meusidroe pi nyang na
Lôn tinggai."
4 Po teu Allah nyang suci
bansa Israel geupeubeubaih
geutanyoe,
nan Gobnyan TUHAN Nyang
Mahakuasa.

5 TUHAN meufeureuman ubak
Babel,
" Seungab kheueh, dan tamong
kheueh laju lam seupôt buta.
Gata hana le teupeugah 'Ratu
keurajeuen-keurajeuen.'
6 Yoh masa ilée Ulôn beungéh ubak
umat Lôn,
awaknyan hana le Lôn anggab
atra milék Ulôn.
Laju awaknyan Ulôn seurah ubak
gata,
dan gata pi hana tagaséh keu
awaknyan,
sampoe nyang ka tuha-tuha gata
teugon deungon keujam hán peue
takira.
7 Gata tapike jeuet keu ratu siumu
masa,
dan hana gata insaf atawa gata
pike peukeuneu lheueh nyang
teujadi.
8 Sabab nyan deungoe kheueh
Ulôn,
hei gata nyang galak tatiyeub
keuseunangan!
Gata pike udeb gata aman,
dan hana nyang lagée gata.
Gata pike gata hana jeuet keu inong
balée,
dan keuturonan gata hana
binasa.
9 Teuma sikeujab mantong, lam
siuroe,
mandua hai nyan sigoe guih
teujadi.
Bah kheueh tapeuguna sihe ngon
nurajah mubisa,
lakoe gata ngon aneuëk gata
teutab teucok cit teuma.

10 Gata tapike aman bak buet nyang
jeuhet gata,
gata pike buet nyang jeuhet gata
hana geungieng nyata.
Gata ka jipeusisat lé keubijaksanaan
dan iéleumé peungetahuan gata,
gata pike hana nyang lagée
gata.
11 Teuma gata keunong bala,
iéleumé sihe gata hana kuasa
jipeusie droe.
Ubak gata jiteuka lé bala ngon haro
hara,
dan hana hase gata sangga.
Binasa nyan teuka ngon ban sikreb
mata,
dan hana gata sangka sigohlom
nyan teuka.
12 Gata pike mantong bak nurajah dan
iéleumé sihe gata,
nyang peususah gata yoh masa
ubit sampoe ka rayeuk gata.
Pat tateupeue nyan meuguna nibak
gata,
keu teupeutakot banmandum
musoh gata.
13 Gata payah that sabab jai lumpah na
nariet peuingat.
Gata yue laju bubena tukang
meuramai nyan teuka jijak
peuseulamat gata;
awaknyan nyang ka lheueh
jiseulidek jeueb-jeueb sagoe
langét,
dan jimurunoe keuhai
bintang-bintang,
dan ubak tieb-tieb buleuen barô
jiramaikan peue[p] nyang ka jeuet
keu naséb gata.

---

[o] *jeumeurang kheueh bubena krueng:* mungken nyoe teutunyok ubak nyang teuböih.
[p] Meunurot padub padubboh teujeumahan kuno *peue:* meunurot naseukah Ibrani: nibak peue.
47:8-9: Why. 18:7-8

14 Kalon, awaknyan lagée jumpueng
nyang teungoh jipajoh lé apui;
hana hase jipeuseulamat droe jih
keudroe!
Apui hu nyan lumpah that seu-uem
nibak awaknyan,
kon apui seu-uem teumpat
meuadeueng.
15 Nyan kheueh guna jih bandum
tukang ramai nibak gata
nyang peususah gata phon yoh
masa ubit gata;
maséng-maséng awaknyan jijak
jitinggai gata;
hana nyang teuka jijak tulông
gata."

Po teu Allah meukuasa ubak masa ukeue

48 Deungoe kheueh nyoe, he keuturonan Nabi Yakub,
keuturonan Yehuda nyang teungui
nan Israel,
gata peugah gata meungaku Po teu
Allah Israel,
dan tameusumpah ateueh nan
TUHAN.
Teuma peue nyang gata peugah
nyan hana nyang jujoe.
2 Bahpi meunan, gata taaku deungon
bangga
bahwa gata peunduduek banda
nyang suci;
dan bahwa gata meusadeue ubak
Allah Israel
nyang teupeugah TUHAN Nyang
Mahakuasa.
3 TUHAN meufeureuman, "Deungoe
kheueh, he Israel!
Peue nyang ka teujadi yoh masa
ilée, hai nyan ka treb that Ulôn
bri tée;
peue nyang Ulôn peugah, bagaih
that Lôn peubuet
dan Ulôn peujeuet bak
keunyataan.
4 Ulôn ku teupeue bahwa gata kreueh
that até,
kreueh ulée dan meu-ulée batée.
5 Dan yoh ilée ka lheueh Ulôn ramai;
sigohlom teujadi, ka lheueh Ulôn
bri tée,
mangat gata bék tapeugah,
bahwa nyan na kheueh buet-buet
nyang jipeubuet lé patong beurala
gata.
6 Banmandum nubuat Ulôn nyang
gata deungoe ka teujadi;
gata harôh taaku bahwa buet Ulôn
nyan beuna.
Bak saát nyoe Ulôn bri tée hai-hai
nyang barô,
rahsia-rahsia nyang gohlom gata
teupeue.
7 Barô jinoenyoe Ulôn peugah, dan
bukon yoh masa ilée;
gohlom na peureunah
gata deungoe keuhai nyang
nyan,
mangat gata hana jeuet tapeugah,
bahwa gata tateupeue banmandum
nyan.
8 Ulôn ku teupeue bahwa gata hana
jeuet teupeucaya,
yoh phon masa ilée gata ka
meusyeuhu sibagoe ureuëng
doraka.
Sabab nyan kheueh hana gata
teupeue,
hana meusikrak haba pih
nyang na trok ubak punyueng
gata.

9 Ulôn kupeuteun-peuteun ubak
beungéh Lôn
mangat nan Ulôn
jipeumeusyeuhu.
Ulôn peuteun nyan keudroe gata,
mangat gata hana jipeubinasa.
10 Ulôn kupujoe gata lam apui
peundeuritaan,
lagée pirak nyang teutot murni
lam sinungkée apui.
11 Nyan Ulôn peubuet deumi
keudroe-droe Lôn,
sabab Ulôn hana Lôn peubiyeu
nan Ulôn jipeukuto;
keumuliaan Ulôn hana Lôn bagi
deungon soemantong."

Kores, peumimpén nyang geupiléh lé TUHAN

12 TUHAN meufeureuman, "Deungoe
kheueh he Israel, umat nyang Ulôn
tawök,

48:12: Yes. 44:6, Why. 1:17, 22:13

Ulôn nyoe teutab Po teu Allah
gata.
Ulôn kheueh nyang awai phon,
dan Ulôn teuma nyang paleng
akhé.
13 Jaroe Ulôn nyang peuduek phon
dasai bumoe
dan nyang lheueng dumna
cakrawala.
Meunyoe Ulôn tawök nan jihnyan,
awaknyan bagaih that jiteuka.

14 Meugumpôi kheueh gata
banmandum dan deungoe kheueh
nyoe!
Lamkawan dewa-dewa hana
nyang ramai
bahwa ureuëng nyang Ulôn piléh
jigeuseurang Babel;
jihnyan jipeubuet peue nyang Ulôn
lakée.
15 Ulôn kheueh nyang peugah dan
nyang tawök jihnyan,
nyang bimbeng jihnyan, sampoe
jih nyan meuhase.

16 Peurab kheueh beutoe bak Ulôn dan
deungoe kheueh nyoe,
phon yoh ilée Ulôn peugah haba
troh trang;
dan tutoe haba Lôn sabe Ulôn
peujeuet bak keunyataan."

Reuncana TUHAN keu umat Gobnyan

Jinoenyoe TUHAN Po teu Allah geu
kirém ulôn
dan geubri bak ulôn kuasa
keudroe.
17 Kheun Allah kudus Israel,
Peuseulamat gata,
"Ulôn kheueh TUHAN Po teu
Allah gata,
nyang peurunoe gata peue nyang
meuguna keudroe gata,
dan nyang bimbeng gata nibak
jalan nyang harôh gata jak.
18 Seukira jih gata tapeurati bubena
peurintah-peurintah Ulôn,
dan keuseujahteuraan gata lagée
krueng nyang hántom tho,
dan keumujuran gata nyan lagée
umbak di laôt
nyang hántom jipiôh.
19 Keuturonan gata le jih lagée ano
dipante;
Ulôn kujamin awaknyan hana
jipeubinasa."

20 Jak kheueh dan taplueng kheueh di
Babel,
jak peumaklum kheueh haba nyoe
hoho mantong.
Peusampoe kheueh deungon
seumurak nyang geumbira;
"TUHAN ka geupeuseulamat
Israel, hamba Gobnyan!
21 Watée Gobnyan geubimbéng
awaknyan meulalu padang nyang
tho kreng,
awaknyan hana teurasa grah.
TUHAN geuprah gunong batée dan
dalam batée nyan laju jiteubiet ié,
nibak batée nyan Gobnyan
geupeu ile laju ié keu awaknyan.

22 Hana keuseulamatan keu ureuëng
jeuhet,"
meunan kheueh geupeugah lé
TUHAN.

Israel, na kheueh trang keu bansa-bansa

49 Deungoe kheueh ulôn, he nang-
groe-nanggroe nyang jiôh
tasimak kheueh tutoe haba lôn
nyoe.
TUHAN geuhôi ulôn sigohlom ulôn
geupeulahé lé ma,
Gobnyan ka geupiléh ulôn
yoh ulôn mantong lam pruet
ma.
2 Gobnyan geupeujeuet tutoe haba lôn
tajam lagée mata peudeueng,
deungon jaroe Gobnyan keudroe[q]
geulindong ulôn.
Gobnyan nyang peujeuet ulôn lagée
aneuk panah nyang teuasah,
dan geukeubah didalam sarông
mangat jeuet teupeuguna.
3 Feureuman Gobnyan ubak ulôn,
"Gata kheueh hamba Ulôn;

[q] *deungon jaroe Gobnyan keudroe* atawa: Gobnyan geusöm ulôn lam jaroe Gobnyan.
48:20: Why. 18:4 **48:22:** Yes. 57:21 **49:1:** Yer. 1:5 **49:2:** Ibr. 4:12, Why. 1:16

Ulôn teuma jipeumulia sabab lé
gata."
4 Teuma di ulôn ku peugah, "Hék
ngon payah ulôn peucuma mantong;
lôn peuhabéh teunaga ulôn
deungon sia-sia!"
Teuma dilôn yakén TUHAN teutab
geubila hak ulôn,
Po teu Allah geubalaih keulôn
meunurot nyang ulôn peubuet.

5 Sigohlom lahé, ulôn ka geutawök lé
TUHAN jeuet keuhamba Gobnyan,
mangat teupeusapat banmandum
umat Israel,
mangat awaknyan jiwoe ubak
Gobnyan.
TUHAN geupeujeuet ulôn
teuhoreumat,
Po teu Allah na kheueh teunaga
ulôn.

6 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Tugaih nyang leubeh raya ka
teupreh gata, he hamba Lôn;
gata kon mantong tapulang
keuturonan Nabi Yakub nyang
mantong na tinggai sidroe-dua,
dan nyang peupuléh keubeusaran
sukée-sukée Israel,
teuma Ulôn peujeuet trang keu
bansa-bansa,
mangat jeuet bansaboh donya
teupeuseulamat."
7 Po teu Allah Nyang Mahakudus
nyang peuseulamat Israel geupeugah
ubak ureuëng nyang lumpah
teuhina,
dan nyang jibanci lé bansa-bansa
dan nyang jeuet keunamiet lé
nyang mat kuasa,
"Raja-raja teuma jikalon buet-buet
ulôn;
awaknyan jibeudôh jihoreumat
ulôn.
Meunan cit lé bubena peunguasa
teuma jikalon,
laju jisujut sira jiseumah."
Nyan teujadi sabab TUHAN ka
geupiléh hamba Gobnyan;
Po teu Allah kudus Israel seutia
that ubak peue nyang ka
geupeujanji.

Yerusalem geupeudong lom teuma

8 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan,
"Watée Ulôn meukeuheundak, Ulôn
jaweueb;
bak uroe Ulôn peuseulamat, Ulôn
ku tulông gata.
Gata Ulôn lindong dan Ulôn jaga,
dan Ulôn peujeuet peujanjian keu
bansa-bansa.
Ulôn puléh nanggroe nyang
seungue seungab
jeuet keutanoh pusaka keu
teumpat tinggai.
9 Ureuëng nyang jipeunjara Ulôn yue
teubiet;
nyang na lam seupôt Ulôn ba u
teumpat trang.
Bahpi dibukét nyang lapeueng
awaknyan hana kureueng
sapeue,
bansipanyang rot na teukeubah
peunajoh.
10 Awaknyan hana grah atawa
deuk,
dan hana teuma keunong mata
uroe criet dipadang pasi.
Sabab Ulôn, nyang sayang keu
awaknyan, teuma bimbeng
awaknyan
dan nyang ba awaknyan ubak asai
mata ié.
11 Ulôn nyang peugöt rot ueh meulalu
gunong-gunong,
banmandum rot ueh raya teuma
Lôn peusabe rata.
12 Nibak teumpat nyang jiôh umat
Ulôn ka habéh jiteuka,
di utara, barat dan Sinim[r] di
seulatan."

13 Meuca-e kheueh he langét di
manyang, meusurak kheueh he
bumoe di miyueb,
he banmandum gunong, meusurak
kheueh geumbira!
Sabab TUHAN geuteuka geujak
hibur umat Gobnyan,
Gobnyan geugaséh ubak
umat Geuh nyang keunong
iénanya.

---

[r] *Sinim:* Saboh banda di nanggroe Meusé Seulatan. Saboh kawan nyang le ureuëng Yahudi tinggai disinan.
49:6: Yes. 42:6, Luk. 2:32, Kis. 13:47, 26:23 **49:8:** 2Kor. 6:2 **49:10:** Why. 7:16-17

14 Teuma peunduduek Yerusalem
jipeugah,
"TUHAN ka geutinggai geutanyoe,
TUHAN geutanyoe ka geutuwoe
keu geutanyoe."
15 TUHAN geujaweueb sira geupeugah,
"Peu kheueh mungken sidroe ma
jituwoe keu aneuëk jih,
dan hana jigaséh keu aneuëk droe
jihnyan?
Bahpi aneuëk nyan jituwoe keu ma
jih,
Ulôn teuma Lôn tuwoe keu gata!
16 Yerusalem, Ulôn sabe lam ingat
ubak gata;
nan gata Lôn uke lam paleuet
jaroe Lôn.
17 Ureuëng-ureuëng nyang peudong
gata deungon reujang jiteuka,
dan nyang ka jipeuhanco gata
deungon bagaih jiwéh laju.
18 Ngieng kheueh dan pandang kheueh
ban sikeulileng gata,
rakyat gata ka meugumpôi dan
jijak ubak gata.
Deumi Ulôn, Allah nyang udeb,
Ulôn peugah,
sunggoh, gata bangga deungon
peunduduek gata,
lagée dara barô inong nyang
bangga deungon piasan nyang
meuleukek nibak tuboh.

19 Nanggroe gata nyang tho kreng lom
ngon seungue seungab,
bak saátnyoe ka jeuet keusampiek
nibak ureuëng-ureuëng nyang
keuneuk tinggai disinan.
Dan ureuëng-ureuëng nyang
keuneuk peubinasa gata,
ka jijak jiôh nibak gata.
20 Aneuëk-aneuëk nyang lahé di
nanggroe aséng
teuma jipeugah ubak gata,
'Nanggroe nyoe lumpah that
sampiek nibak ulôn,
neubri kheueh teumpat mangat
jeuet lôn tinggai disinoe.'
21 Dan gata teuma tapeugah lam até,
'Soe kheueh nyang peulahé
aneuëk-aneuëk nyan keu ulôn?
Bukon kheueh ulôn ka gadôh
aneuëk-aneuëk lôn,
dan hana hase le jipeulahé
aneuëk?
Ulôn ka jiböih dan ka jikireueh
dan laju jitinggai sidroe kong.
Jadi rot pane aneuëk-aneuëk nyan,
dan soe nyang peurayeuk
awaknyan?' "
22 TUHAN Nyang Mahamanyang
geupeugah ubak umat Gobnyan,
"Ulôn kubri tanda keu bansa-bansa
dan awaknyan jipulang
aneuëk-aneuëk gata;
aneuëk-aneuëk gata nyang agam
jitingkue,
dan aneuëk-aneuëk gata nyang
inong jigulam ateueh bahô.
23 Raja-raja jeuet lagée bapak nibak
gata,
dan ratu-ratu sibagoe ma.
Awaknyan jisujut jihoreumat gata
dan jipeumiyueb droe dikeue gata.
Dan gata tateupeue bahwa Ulôn
nyoe na kheueh TUHAN;
ureuëng nyang meuharab ubak
Ulôn hana Lôn peukeucewa."

24 Gata tatanyong,
"Peu kheueh mungken jarahan
jireupah bak jaroe pahlawan,
atawa tawanan jireupah lam
reugam ureuëng keujam?"

25 TUHAN geujaweueb, "Nyan kheueh
nyang teuma teujadi.
Tawanan bubena pahlawan
jireupah lom.
Jarahan ureuëng keujam
teureupah lom.
Sabab Ulôn keudroe nyang lawan
musoh gata;
Ulôn kupeuseulamat aneuëk-aneuëk
gata.
26 Ulôn kupeujeuet musoh gata mabök
darah,
sampoe awaknyan jimupoh sabe
keudroe-droe.
Dan banmandum umat manusia
jiteupeue,
bahwa Ulôn, TUHAN, Peuseulamat
gata;
Nyang Mahateuga, Po teu
Allah Nabi Yakub, nyang teuboh
gata."

50 TUHAN meufeureuman ubak bani
Israel,
"He umat Ulôn, gata pike ulôn ku
use gata

lagée sidroe ureuëng lako jiuse
peurumoh jih?
Meunyoe meunan, dipat surat
taleuek jih?
Gata pike Ulôn nyoe kupeubloe
gata,
lagée sidroe ayah jipeubloe
aneuëk jih ubak ureuëng nyang
tunggée utang?
Kon! Gata jiteun dan jitiek,
sabab desya dan buet nyang
jeuhet gata keudroe!

2 Pakon nibak umat Lôn hana
meusidroe pih nyang na jijaweueb,
watée Ulôn teuka Lôn jakhôi
awaknyan?
Peu kheueh awaknyan seungab
mantong sabab jisangka
Ulôn hana hase Lôn peulheueh
dan Lôn peuseulamat awaknyan?
Nyang sikeubit jih, ateueh
peurintah Lôn laôt nyan hase tho
kreng,
krueng-krueng Ulôn peujeuet
keupadang pasi,
dan bubena uengkot habéh maté
dan mubée banga.
3 Langét Lôn peujeuet itam seupôt
ngon glab,
teuma Ulôn tôb lagée ija
kabông."

Keutaátan hamba TUHAN

4 TUHAN Nyang Mahamanyang
geupeeurunoe ulôn peugah haba,
mangat tutoe ulôn jeuet
teupeukhong ureuëng nyang
laéueh.
Tieb-tieb beungoh Gobnyan
geupeubeudôh hasrat ulôn
mangat lôn deungoe ajaran
Gobnyan keu ulôn.
5 TUHAN geubri keu ulôn
peungeurtian;
ulôn hana beurontak atawa
meupaleng nibak Gobnyan.
6 Ulôn jok rueng lôn keu ureuëng
nyang seunuét ulôn;
dan mieng ulôn keu ureuëng
nyang bot janggot lôn.
Ulôn hana lôn peupaleng
muka
watée ulôn jihina dan jiludah
teuma.
7 Sabab TUHAN Po teu Allah
geutulông ulôn,
sabab nyan ulôn hana geubri
malée.
Ulôn peukhong até lôn mangat
tabah;
ulôn teupeue ulôn hana
geupeumalée.
8 Sabab Po teu Allah rab,
Gobnyan nyang peugah bahwa
ulôn hana meusalah.
Soe nyang keuneuk meubantah
deungon lôn?
Jak geutanyoe ta teubiet
meusajan-sajan.
Soe nyang keuneuk lawan
ulôn?
Yue kheueh ureuëng nyan
jipeurab ubak ulôn.
9 Keubit, TUHAN Nyang
Mahamanyang geubila lôn,
soe ureuëng nyang jijeuet peugah
ulôn nyoe meusalah?
Banmandum nyang tudoh ulôn nyan
teuma leunyab
lagée ija brok nyang jipajoh lé
keuraleub.

10 He gata nyang horeumat TUHAN,
dan nyang deungoe tutoe haba
hamba Gobnyan,
rot ueh nyang gata jak mungken
seupôt,
dan hana cahya nyang jipeutrang
keu gata;
teuma peucaya kheueh ubak
TUHAN;
meusadeue kheueh ubak Allah
gata.
11 He gata nyang keuneuk peuceulaka
ureuëng laén,
gata teuma geupeuceulaka lé
reuncana gata keudroe.
TUHAN kheueh nyang peubuet nyan
sampoe teujadi;
gata geuseksa nyang paleng
hebat.

Tutoe haba nyang mangat keu Yerusalem

51 TUHAN meufeureuman,
"Deungoe kheueh Ulôn,

50:6: Mat. 26:67, Mrk. 14:65 **50:8-9:** Rm. 8:33-34

hei gata nyang keuneuk teupeuseulamat
dan gata jak ubak Ulôn jak lakée tulông.
Ingat kheueh gunong batée bak teumpat gata teupeuet,
dan bak ruhuéng batée di teumpat gata teukueh.
2 Ingat kheueh ubak indatu gata Nabi Ibrahim dan Sara nyang peulahé gata;
watée Ulôn hôi Nabi Ibrahim, jihnyan hana meu-aneuëk;
laju Lôn bri beureukat dan Lôn keuturonan nyang le ubak jihnyan.
3 Hei Yerusalem, Ulôn teuma kujôk hiburan keu gata,
dan mandum nyang tinggai nibak rungka-rungka gata.
Padang-padang gata nyang tho kreng Lôn peujeuet keu lampôh bungöng,
saban lagée Eden keubon Ulôn nyang subo.
Bak teumpat nyan ureuëng meusurak meuhubo ngon meusukaria
dan meunyanyoe syuko ngon su nyang meutaga.

4 Simak kheueh su Ulôn nyoe hei bansa Ulôn,
deungoe kheueh tutoe haba Lôn hei umat Lôn.
Ulôn jok peungajaran Lôn keu bansa-bansa,
huköm-huköm Lôn jeuet keutrang lam udeb awaknyan.
5 Seulamat nyang Ulôn bri ka rab that-that;
watée meunang Ulôn karab teuka.
Ulôn keudroe Lôn peurintah bansa-bansa.
Nanggroe-nanggroe nyang jiôh teuma jipreh-preh Ulôn
sira jiharab buet Ulôn nyang luwabiasa.
6 Tangah kheueh u langét dan ngieng kheueh u bumoe;
langét teuma gadôh lagée asab
dan bumoe teuma useueng lagée bajée tuha,
mandum peunduduek jih maté
lagée jamôk nyang hán meuguna.
Teuma seulamat nyang Ulôn bri teutab siumu masa,
dan keuhai meunang Ulôn hana keuneulheuh.

7 Deungoe kheueh Ulôn, hei bansa Lôn,
gata tateupeue peue nyang beuna;
ajaran Lôn teukeubah lam até gata.
Bék teumakot meunyoe gata jihina lé manusia,
bék yo meunyoe gata jiseurapa lé awaknyan.
8 Awaknyan teuma binasa dan habéh,
lagée peukayan jipajoh lé keuraleub
dan ija bulée bubiri meunan cit keuraleub seuba.
Teuma keuseulamatan nyang Ulôn bri teutab na siumu masa,
keuhai Ulôn meunang teutab na tron meutron sipanyang masa."

Bansa Israel jilakée tulông ubak TUHAN

9 Neujak kheueh keunoe ya TUHAN, neutulông kamoe,
peuseulamat kheueh kamoe ngon kuasa Droeneueh.
Beudôh kheueh lagée yoh masa ilée
watée Droeneueh neupeuhanco Rahab[s]
dan neutôb naga laôt sampoe maté.
10 Droeneueh kheueh nyang peutho laôt,
ié laôt barollah nyang lhok lumpah na.
Droeneueh nyang peugét rot lam ié laôt nyan,
mangat ureuëng-ureuëng Droeneueh peuseulamat jeuet jijeumeurang.
11 Teuma, ureuëng-ureuëng nyang geupeubeubaih lé TUHAN jiwoe
awaknyan jitamong u Yerusalem
deungon surak meubura
ruman awaknyan meucahya sabab galak ngon geumbira.

---

[s] *Rahab:* Beulatang teumakot that nyang teukisah lam dongeng-dongeng dan teupeulambang ubak karu dan nyang jeuhet; kadang-kadang teupeuguna keuteulambang ubak nanggroe Meusé.

Awaknyan jiseumurak galak meuhubo,
seudeh ngon apoh apah habéh teusampôh.

12 TUHAN meufeureuman,
"Ulôn kheueh nyang bri hiburan ubak gata.
Pakon gata takot keu manusia nyang fana,
ubak manusia nyang jitiek lagée naleueng?
13 Ék kheueh tuwoe gata keu TUHAN nyang cebta gata
nyang leueng langét dan nyang peuduek keunaleueng bumoe?
Pakon siuroe seupôt gata yo
keu ureuëng beungéh tukang teumeugom
nyang ka siab-siab jipeuhabéh gata?
Nyang sikeubit jih meungamok awaknyan
hana lut ateueh gata
14 Bubena ureuëng nyang teuteun reujang teupeu lheueh;
awaknyan hana kureueng peunajoh,
dan hana teuma maté jipeutamong lam jrat.
15 Sabab Ulôn kheueh TUHAN Po teu Allah gata,
nyang peuteuka geulumbang raya lam laôt sampoe umbak jih meutaga-taga.
Nyang Mahakuasa na kheueh nan Ulôn.
16 Ulôn kheueh nyang leueng[r] langét
dan nyang peuduek keunaleueng bumoe.
Ulôn peugah ubak Sion: Gata kheueh umat Ulôn;
Ulôn nyang bri peungajaran Lôn ubak gata
dan Lôn lindong gata ngon kuasa Lôn."

Deurita Yerusalem keuneulheuh

17 Beudôh kheueh hei Yerusalem, beudôh kheueh!
Huköman nyang geupeu rhot lé TUHAN ateueh gata
sabab beungéh Gobnyan keu gata, teuma nyan ka gata peujak sampoe seuleusoe.
18 Nibak peunduduek gata hana nyang bimbeng gata,
nibak nyang tinggai gata hana nyang tunton gata.

19 Ateueh gata rhot dua boh beuncana;
akibat prang nanggroe gata hanco binasa
dan rakyat gata maté sabab lé deuk.
Hana nyang gaséh atawa nyang bri hiburan.
20 Bak tieb-tieb ujong rot
ureuëng-ureuëng gata reubah ka habéh teunaga
lagée rusa nyang keunong taron.
Ateueh awaknyan rhot beungéh TUHAN,
dan keunong dhot bak Allah gata.

21 Deungoe kheueh hei ureuëng-ureuëng nyang teuteugon,
nyang meuputa-puta lagée ureuëng mabök!
22 Meunoe kheueh feureuman TUHAN,
TUHAN Allah gata nyang bila gata,
"Ázeb seungsara Ulôn bri teungoh teuka beungéh Lôn,
teuma Lôn cok lom nibak gata.
Beungéh Ulôn teuma seungab,
dan gata hana peureulée gata tanggong seungsara.
23 Ázeb seungsara nyan Ulôn bri keu ureuëng nyang iénanya gata,
nyang ka lheueh jiyue éh gata ateueh tanoh,
dan jigilo-gilo gata,
siulah-ulah gata rot raya gobnyan jak."

[r] Meunurot teujeumahan kuno *leueng;* meunurot naseukah Ibrani: teupula.
51:17: Why. 14:10. 16:19

Po teu Allah teuma geupeubeubaih Yerusalem

52 Beudôh kheueh, he Yerusalem,
Beudôh kheueh!
Peukhong kheueh até gata! Dan
tasök kheueh laju peukayan
keubeusaran gata!
He Yerusalem, banda nyang suci,
ureuëng kuto hana jitamong
le rot babah pintoe geureubang
gata.
2 Beudôh kheueh nibak lam abée, he
Yerusalem,
geureutok kheueh abée nyang na
meuleukek nibak gata.
Peulheueh kheueh ranté nyang na
teuikat bak takue gata,
hé peunduduek Sion nyang
keunong teun!

3 TUHAN meufeureuman ubak umat Gob-
nyan, "Gata jipeubloe deungon cuma-cu-
ma, trok bak saát gatapi geupeuleueh deu-
ngon cuma-cuma. 4 Yoh masa ilée gata
tajak u nanggroe Meusé dan tinggai disi-
nan sibagoe ureuëng aséng. Óh lheueh-
nyan Asyur laju ji prah gata hana alasan.
5 Jinoenyoe peue urosan Ulôn disinoe?
Ureuëng Babel jiteun gata meunan man-
tong. Awaknyan nyang tindéeh gata deu-
ngon sombong dan hana putôh-putôh jihi-
na Ulôn. 6 Sabab nyan gata teuma ta aku
keudroe bahwa Ulôn nyoe na kheueh Po
teu Allah, dan bak watée nyan gata tateu-
peue bahwa Ulôn kheueh nyang peugah
haba ubak gata."

7 Keubit galak that óh lôn ngieng ka
teuka utosan;
awaknyan jijak jilintaih
gunong-gunong
sira jiba haba gét, haba
seujahteura,
bri tée keuseulamatan keu Sion;
kheun gobnyan, "Allah gata na
kheueh Raja!"
8 Deungoe dumpék geumbira
peungawai banda,
awaknyan seumurak meuhubo
meusabe rata!
Sabab deungon mata ulée keudroe
awaknyan geukalon
TUHAN geuriwang u Sion.
9 Meusurak meuhubô kheueh, he
rungka-rungka Yerusalem,
sabab TUHAN geuhibur umat
Gobnyan
dan geupeubeubaih Yerusalem.
10 TUHAN geupeuleumah keukuasaan
Gobnyan
dikeue meubagoe bansa.
Dan bansaboh bumoe teuma jikalon
keudroe
keuseulamatan nibak Po teu Allah
geutanyoe.
11 Jak wéeh laju keudeh! Tinggai
kheueh disinan banda Babel,
he gata nyang taba peukakaih
Baét Allah!
Bék kheueh tacukéh barang nyang
kuto;[u]
tapeugleh kheueh droe gata
sigohlom tajak.
12 Gata hana teugisa-gisa watée tabôt
langkah,
dan hana lagée ureuëng nyang
jipeuplueng droe.
Sabab TUHAN teuma geubimbéng
gata;
Po teu Allah Israel
geubimbéng gata nibak sigala
peunjuru.

Hamba nyang meudeurita

13 TUHAN meufeureuman,
"Sikeubit jih, hamba Ulôn teuma
meuhase;
jihnyan jisanjong dan
teupeumanyang.[v]
14 Yoh watée ilée jai that ureuëng
teukeujot óh watée jingieng
jihnyan,
ruman jihnyan jipeurusak
sampoe hana deuh le lagée hi
manusia.
15 Teuma bak watéenyoe le that bansa
nyang teuhireuen-hireuen,
dan bubena raja-raja nanggroe
ka kalu lidah sabab ka
tahe.
Awaknyan jikalon dan jimuphom,
nyang sigohlom nyan hana
awaknyan teupeue."

---

[u] *barang nyang kuto:* Barang nyang jianggab hana gleh meunurot peuratoran agama. [v] *jisanjong dan teupeumanyang* atawa: gobnyan teuma jisanjong dan jipeumanyang lom.
52:1: Why. 21:2, 27 **52:5:** Rm. 2:24 **52:7:** Nah. 1:15, Rm. 10:15, Ef. 6:15 **52:11:** 2Kor. 6:17 **52:15:** Rm. 15:21

53 Bansa nyan jijaweueb,
"Soe patéh ubak peue nyang ka kamoe deungoe?
Ubak soe nyang ka geupeugah kuasa TUHAN?
2 TUHAN meuharab hamba Gobnyan nyan lagée tarôk kayée
nyang timoh bak tanoh nyang tho kreng.
Hana nyang lagak nibak jih nyan óh ta eu rupa;
dan hana nyang teutarek até keutameuheuet atranyan.
3 Tanyoe tahina dan tapeujiôh gobnyan,
ureuëng nyang kaseb seungsara dan kajra jitanggong deurita nyang phet.
Hana meusidroe pih nyang jitem kalon gobnyan,
dan geutanyoe keudroe pih hana tatem pakoe ubak gobnyan.
4 Nyang sibeuna jih peunyakét geutanyoe kheueh nyang geutanggong lé gobnyan,
seungsara geutanyoe kheueh nyang geudeurita,
padahai geutanyoe ta sangka peundeuritaan gobnyan kheueh huköman Po teu Allah keu geuhnyan.
5 Teuma geuhnyan geupeuluka sabab desya-desya geutanyoe,
geupeujra sabab buet jeuhet geutanyoe,
Gobnyan teuhuköm mangat geutanyoe teupeuseulamat
sabab lé darah Gobnyan geutanyoe geupeupuléh.
6 Geutanyoe banmandum ka sisat lagée bubiri nyang sisat,
maséng-maséng teumita rot geuh keudroe.
TUHAN ka geupeurhot ateueh jihnyan buet jeuhet geutanyoe banmandum.
7 Gobnyan teuseksa deungon keujam,
teuma geutanggong nyan deungon saba.
Babah Gobnyan hana geupeugah sapeue
lagée aneuëk bubiri nyang teuba ubak teumpat si
atawa lagée nang bubiri nyang teungoh teucuko bulée.
8 Gobnyan jiteun dan jiba u kantô peungadelan,
laju ji iréng dan jihuköm maté.
Hana ureuëng nyang tem pako keu naseb geuhnyan;
gobnyan maté sabab desya bansa geutanyoe.
9 Gobnyan jikubu meusajan deungon ureuëng jeuhet;
jrat gobnyan di teungoh-teungoh ureuëng kaya,
bahpi gobnyan hántom na geupeubuet buet nyang jeuhet,
dan hántom na geuteumipée."

10 TUHAN meuhéut bahwa gobnyan harôh meudeurita,
dan geupeujok droe sibagoe keureubeuen peuamphon desya.
Lé sababnyan gobnyan panyang umu dan geuteumé ngieng keuturonan geuh
meulalu gobnyan keuheundak TUHAN teulaksana.
11 Lé sababnyan TUHAN meufeureuman,
"Óh ka seuleusoe meudeurita seungsara,
jihnyan teuma mubahgia dan pueh.
Hamba Ulôn nyan, nyang jipeumangat that até Ulôn,
ka jitanggong huköman nyang lumpah that le;
deumi jihnyan Ulôn kupeuamphon awaknyan.
12 Deungon rila jihnyan jiseurah udeb jih
dan jitamong bak itongan ureuëng jeuhet.
Jihnyan jiseuôn desya ureuëng ramé
dan jimeudoá mangat awaknyan teupeuamphon.[w]
Dan Ulôn bri keujihnyan ureuëng ramé sibagoe hadiah,
dan jihnyan meuteumé jeumba meusajan deungon ureuëng-ureuëng nyang beuna."

---

[w] *dan jimeudoá mangat awaknyan teupeuamphon* atawa: teutanggong huköman awaknyan.
53:1: Rm. 10:16, Yah. 12:38 **53:4:** Mat. 8:17 **53:5:** 1Ptr. 2:24 **53:6:** 1Ptr. 2:25 **53:7:** Why. 5:6
53:7-8: Kis. 8:32-33 **53:9:** 1Ptr. 2:22 **53:12:** Mrk. 15:28, Luk. 22:37

Geunaséh Allah keu Israel

54 Yerusalem, yoh watée ilée gata lagée inong malée,
nyang hana hase teupeulahé aneuëk.
Teuma bak saát nyoe meusurak kheueh,
dan meuca-e kheueh deungon geumbira!
Sabab aneuëk-aneuëk gata jai lumpah na,
leubeh le nibak aneuëk ureuëng inong nyang hántom jitinggai lé lakoe.
2 Peuluwah kheueh laju khimah-khimah teumpat tinggai gata;
tasambat kheueh laju bubena talo teumalo dan peukong kheueh laju bubena bajo!
3 Gata teuma meutamah luwah wie ngon uneuen,
peunduduek gata teuma jitinggai nibak tanoh bansa-bansa
dan jiduek laju bak banda-banda nyang bak watéenyoe ka tinggai seungue.
4 Bék teumakot, gata hana teupeu malée;
hana teuma teuhina dan teuseungéh-seungéh.
Gata teuma tatuwoe ubak hana seutia gata yoh watée muda;
hana teuingat le ubak keuseupian gata sibagoe ureuëng balée.
5 Nyang cebta gata lagée teungku lakoe nibak gata,
Po teu Allah kudus Israel na kheueh nyang bri seulamat keu gata.
TUHAN Nyang Mahakuasa, nyan kheueh nan Gobnyan,
Gobnyan Po teu Allah nyang mat kuasa bansaboh donya.
6 Israel, gata lagée sidroe peurumoh muda
nyang seudeh sabab jitinggai lé teungku lakoe.
Teuma Po teu Allah keutawök gata lom
dan geupeugah,
7 "Teuma sikeujab mantong Ulôn tinggai gata;
deungon peunoh gaséh sayang gata Ulôn cok lom teuma.
8 Sikeujab sagai Ulôn meupaleng nibak gata
sabab beungéh Ulôn nyan hana ngon peusa.
Teuma deungon geunaséh nyang abadi Ulôn gaséh keu gata."
Meunan kheueh geupeugah lé Po teu Allah Peuseulamat gata.
9 "Lagée masa Nabi Nuh Ulôn meujanji
bahwa ié raya hana le meuganong di ateueh bumoe,
meunan cit bak saát nyoe Ulôn meujanji
bahwa Ulôn hana beungéh atawa Lôn ancam gata lom.
10 Bahpi gunong-gunong dan bubena bukét meuguncang,
Ulôn hana Lôn piôh Lôn gaséh gata.
Peujanjian damé Lôn teutab Ulôn mat sabe,"
kheun TUHAN nyang geugaséh gata.

Yerusalem nyang barô

11 TUHAN meufeureuman,
"He Yerusalem banda nyang malang,
gata hana meudaya dan hana nyang hibur.
Dasai-dasai gata teumalon keubah lom,
deungon batée-batée nyang meuhareuga.
12 Kuta-kuta Lôn peudong deungon bintéh deulima,
babah-babah pintoe geureubang deungon batée peumata,
beuton-beuton gata nibak ratna mutu manikam.

13 Bandum peunduduek gata jeuet keu murit Lôn,
dan awaknyan teuma makmu seujahteura.
14 Gata teupeudong ateueh dasai keuadelan,

54:1: Gal. 4:27 **54:9:** Keuj. 9:8-17 **54:11-12:** Why. 21:18-21 **54:13:** Yah. 6:45

teupeujiôh nibak meubagoe nyang
teumakot dan peunindasan.
15 Meunyoe gata jiseureubu, kon
kheueh Ulôn nyang yue,
dan soe mantong nyang seurang
gata jihnyan rhot.

16 Ulôn kheueh nyang cebta utôh beuso
nyang kipah apui teumpeuen
seunjata.
Ulôn kheueh nyang peujeuet tantra
nyang ngui sinjata nyan keu
teupeumaté gob.
17 Teuma tieb-tieb seunjata nyang teu
teumpeuen keujilawan gata,
atranyan hana meuhase.
Dan tieb-tieb tudohan nibak kantô
peungadelan
teuma gata bukeuti bahwa nyan
na kheueh salah.
Ulôn jok hadiah nyan kheueh
meunang
keu hamba-hamba Lôn,"
meunan kheueh feureuman
TUHAN.

TUHAN geupeutaba gaséh sayang

55 TUHAN meufeureuman,
"Jak kheueh keunoe gata
bandum nyang glaih ngon tho
rukueng,
tajieb kheueh, ié ka teukeubah.
Teuka kheueh gata nyang hana
meupéng,
teurimong kheueh gandom nyang
hana peubayeue, dan pajoh
kheueh!
Meunan cit ngon ié anggô dan ié
susu ka teukeubah,
teurimong kheueh deungon
cuma-cuma.
2 Keupeue tabloe peue-peue mantong
nyang hana puih,
dan tajak buet keu peue nyang
hana hase jipeutroe?
Seutôt kheueh peurintah Ulôn,
teuma gata tamakheun nyang jroh,
dan tarasa kheueh hidangan
nyang lazat.
3 Deungoe kheueh, he bansa Lôn,
tajak kheueh ubak Ulôn,
gata teuma Lôn bri udeb
seujati.
Deumi geunaséh dan seutia nyang
Ulôn jok keu Nabi Daud,
Ulôn kuikat janji nyang keukai
deungon gata.
4 Sikeubit jih, jihnyan Ulôn peujeuet
keu peumimpén dan panglima,
saksi nibak kuasa Lôn keu
bansa-bansa.
5 Gata teuma ta tawök bansa-bansa
aséng,
dan awaknyan jijak laju ubak gata,
deumi Ulôn, TUHAN Po teu Allah
gata, Allah kudus Israel, sabab
Ulôn ka Lôn peu agong gata."

6 Tawoe kheueh ubak TUHAN
simantong na meuteumé;
tahôi kheueh Gobnyan simantong
Gobnyan rab.
7 Bah kheueh ureuëng jeuhet
jipeujroh nibak udeb jih,
dan jiubah jalan pikeran nyang
na,
bah kheueh jihwoe ubak TUHAN,
mangat meuteumé gaséh sayang
Gobnyan.
Bah kheueh jihnyan jipaleng ubak
geutanyoe,
sabab TUHAN geupeuamphon
deungon sigala murah até.
8 TUHAN meufeureuman, "Pikeran
Lôn kon pikeran gata,
dan rot Ulôn kon rot gata.
9 Sidubna manyang langét di ateueh
bumoe,
éuet nyan kheueh manyang jih
pikeran Ulôn ateueh pikeran
gata,
dan rot ulôn di ateueh rot gata.
10 Lagée ujeuen jitron di langét,
dan hana jigisa, teuma habéh
basah bumoe,
tanoh gumbô dan seunaman pih
timoh,
jibri hase keu teutabu dan
teupajoh,
11 meunan cit deungon tutoe haba
nyang Ulôn peugah
hana jiriwang ubak Ulôn deungon
sia-sia,
teuma meuhase teupeubuet peue
nyang Ulôn lakée,
dan meuteumé peue mantong
nyang Ulôn lakée.

55:1: Why. 21:6, 22:17 55:3: Kis. 13:34 55:10: 2Kor. 9:10

12 Gata tatinggai Babel deungon sukacita,
dan ji intat uluwa deungon seulamat.
Gunong dan bukét meugeumbira dan meusurak ria,
bak-bak kayée nyang na di blang jipok-pok jaroe.
13 Bak kayée ceumara jeuet keugantoe tamah meuduro,
dan seunaman bungöng jeuet geunantoe tamah meupaya.
Banmandum nyan na mangat Ulôn jipeumeusyeuhu;
sibagoe tanda abadi nyang hana gadôh."

Mandum bansa jitamong lam itongan umat Po teu Allah

56 TUHAN meufeureuman ubak umat Gobnyan,
"Peubuet kheueh peue nyang ade
dan nyang paih deungon huköm Lôn.
Sabab hana treb le Ulôn teuka Lôn jak peuseulamat gata
dan keuadelan Lôn kupeudeh teuma.
2 Ulôn jok beureukat keu ureuëng nyang peupeunoh keu uroe Sabat
dan hana jipeukutoe uroe Sabat nyan.
Ureuëng nyang hana peubuet buet nyang jeuhet
ureuëng nyan Ulôn peusaneut deungon jroh that."

3 Ureuëng aséng nyang meusapat deungon umat TUHAN
hana jeuet jipeugah,
"TUHAN hana geu idhin ulôn
kuseumah Gobnyan meusajan deungon umat Geuh."
Ureuëng nyang teugasi hana jeuet jiseumike
"Ulôn hana hase jeuet keu wareuga umat TUHAN,
sabab ulôn hana hase lôn peutron keuturonan."
4 TUHAN meufeureuman ubak awaknyan,
"Meunyoe gata tapatéh keu uroe Sabat,
dan meunyoe gata seutia ubak peujanjian Lôn
dan tapeubuet peue nyang galak até Ulôn,
5 teuma nan gata teuingat lam Baét Lôn
dan lamkawan bansa Ulôn.
Nyang lagée nyan leubeh gét nibak na aneuëk-aneuëk miet
inong dan agam.
Keu gata Ulôn bri nan nyang abadi
nyang hana jituwoe lé gob."
6 TUHAN meufeureuman ubak ureuëng-ureuëng aséng
nyang ka jitamong lam itongan umat TUHAN,
nyang jicinta TUHAN dan meubakti ubak Gobnyan,
nyang jihoreumat keu uroe Sabat
dan seutia ubak peujanjian Gobnyan,
7 "Gata Lôn ba u Sion, nibak bukét Lôn nyang suci,[x]
dan Ulôn bri keugeumbiraan di rumoh iébadat Lôn.
Keureubeuen-keureubeuen nyang gata peuseumah di miseubah Lôn teuma Lôn teurimong.
Baét Lôn teuma jipeugah rumoh doá keumeubagoe bansa."
8 Meunoe kheueh feureuman TUHAN Nyang Mahamanyang
nyang intat Israel jiwoe nibak teumpat nyang teuböih,
"Ulôn kuba ureuëng-ureuëng nyang laén
keujimeusapat deungon awaknyan nyang ka meusaho."

Bandum peumimpén Israel geuhuköm

9 TUHAN geuyue ubak bansa-bansa
jiteuka lagée beulatang buah keujijak
teugöm umat Gobnyan. 10 Feureuman
TUHAN, "Peumimpén-peumimpén bansa
Lôn na kheueh ureuëng-ureuëng buta!
Awaknyan hana jiteupeue sapeue. Awak-

[x] *bukét Lôn nyang suci:* Kalon 2:3.
56:7: Mat. 21:13, Mrk. 11:17, Luk. 19:46

nyan lagée asée kalu nyang hana jeuet
jimeudroh, teuma jiéh mantong dan meu-
lumpo. Mangat that-that awaknyan jiéh!
11 Awaknyan lagée asée leuha nyang hana
troe-troe. Peumimpén-peumimpén nyan
hántom na muphom. Maséng-maséng jipeu-
buet ban galak droe dan jimita laba jih
keudroe. 12 Ureuëng-ureuëng mabök nyan
jipeugah, 'Jak geutanyoe ta jieb anggô dan
tajieb sipuih-puih até! Singoh leubeh gét
nibak uroe nyoe!' "

Nyang seumah beurala keunong kutôk

57 1-2 Ureuëng nyang gét dan nyang
saleh meuninggai donya, hana
nyang muphom atawa jitem kalon jih nyan.
Óh ka maté, ureuëng nyan geupeujiôh nibak
bala dan jimeureuhat deungon damé.
3 Teuma gata, he kawöm nyang meu-
desya, teuka kheueh mangat teuadili! Gata
hana leubeh get nibak tukang sihe, ureuëng
nyang galak nibak buet mukah dan lunte!
4 Soe kheueh nyang gata peukém? Soe
kheueh teuma nyang gata hina? Kon kheu-
eh gatanyan keuturonan ureuëng sulet dan
peumbeurontak? 5 Gata taseumah dewa-
dewa keusubôran deungon tapeubiyeu
droe keudroe gata anyöt lam nafeusu di
miyueb bak-bak kayée keuramat gata. Gata
takubu aneuëk-aneuëk gata nibak pantôn
krueng, lam luengkiek-luengkiek batée.
6 Lé sababnyan ka pantaih gata peusapat
batée-batée nyang licen nibak teumpat
nyan. Nyan kheueh jeumba gata! Ubak
batée-batée nyan teuma gata leng ié anggô
dan tapeuseumah gandom. Gata pike Ulôn
nyoe galak keubanmandum nyan? 7 Gata
tajak u pucak-pucak gunong keutajak peu-
seumah keureubeuen dan tapeupuih nafeu-
su beureuhi gata. 8 Gata keubah patong-
patong gata nyang dajeue bak babah-babah
pintoe rumoh gata. Gata ka tatinggai Ulôn.
Gata ka tasuet peukayan gata dan laju
ta-ék ubak teumpat éh nyang luwah deu-
ngon geunaséh gata nyang gata jok upah
mangat jitem éh deungon gata, laju gata
peupuih nafeusu gata. 9 Gata tabôh mi-
nyéuk dan bée-bée haröm nyang meuha-
lak, laju tajak seumah dewa Molokh. Gata
kirém utosan u nanggroe-nanggroe nyang
paleng jiôh, trok ubak donya ureuëng
maté. 10 Hana tapike keu hék dan putôh
asa gata hana tapiôh tajak mita dewa-dewa.
Gata pike awaknyan hase jijok seumangat
barô, sampoe gata hántom leumoh.
11 TUHAN meufeureuman, "Soe kheueh
dewa-dewa nyan nyang jipeujeuet gata
teumakot, sampoe gata meusulet dan hana
taingat keu Ulôn? Peu kheueh gata hana
taseumah le Ulôn kareuna Ulôn ka treb
that Lôn iem droe? 12 Teuma Ulôn bri tée
ubak gata; keusalehan gata nyan na kheueh
peuleusu, dan banmandum buet gatanyan
hana meuguna keu droe gata. 13 Meunyoe
gata takliek ngon teumawök, bah kheueh
patong-patong nyan nyang peuseulamat
gata! Awaknyan teuma gadôh jipupo lé
angén dan leunyab deungon saboh nafáh
nyang teuprôh! Teuma ureuëng nyang
meulindong nibak Ulôn teuma jeuet keu-
waréh nanggroe nyan dan jiseumah Ulôn
di Baét Lôn."

Po teu Allah geumeujanji geutulông dan geupeuseulamat umat Gobnyan

14 Po teu Allah meufeureuman,
"Peugét kheueh dan peusiab kheueh
rot keu umat Lôn,
kireueh kheueh keudeh peue-peue
nyang na rintangan."
15 Sabab meunoe kheueh feureuman
Allah Nyang Mahamanyang dan
kudus,
nyang meukuasa keusiumu masa,
"Ulôn tinggai di teumpat nyang
manyang dan suci,
teuma meunan cit lamkawan
ureuëng-ureuëng nyang miyueb
até
dan nyang meunyeusai ubak
desya-desya jihnyan,
keu teupeupuléh seumangat dan
harapan awaknyan.
16 Kon keusiumu masa Lôn peusalah
umat Ulôn;
dan hana sabe-sabe Ulôn beungéh,
mangat awaknyan bék patah
seumangat,
padahai Ulôn kheueh nyang peu
udeb awaknyan.[y]
17 Desya serakah awaknyan nyang
peujeuet Ulôn nyoe beungéh,

[y] *Hana ... awaknyan,* atawa: Ulôn kheueh nyang peu-udeb umat Lôn, dan hana siumu masa Ulôn peusalah atawa Lôn beungéh keu awaknyan.

sababnyan awaknyan Lôn huköm
dan ulôn tinggai.
Teuma awaknyan kreueh that
ulée
dan teutab jipiléh rot jih
keudroe.
18 Ulôn ka lheueh Lôn ngieng pi-e
awaknyan,
teuma awaknyan teutab Lôn
peupuléh cit teuma.
Ulôn Lôn bimbeng dan Lôn tulông
awaknyan
dan peumangat até ureuëng nyang
meuduka.
19 Ulôn Lôn bri keuteuntraman keu
banmandum ureuëng,
bah kheueh nyang tho meunan cit
nyang jiôh-jiôh.
Ulôn kupeupuléh umat Lôn.
20 Teuma ureuëng jeuhet na kheueh
lagée laôt
nyang meugeulumbang hántom na
reuda.
Ié laôt nyang ile nyan laju
jipeuron brôh dan leuhôb.
21 Hántom na teuntram nibak ureuëng
meudesya,"
feureuman TUHAN.

Puasa nyang seujati

58 TUHAN meufeureuman, "Neu-
dumpék kheueh seuhabéh teuna-
ga! Jakbri tée kheueh ubak umat Lôn
desya-desya awaknyan. 2 Awaknyan ji-
seumah Ulôn tieb-tieb uroe, dan meuhéut
jikeuneuk teupeue keuheundak Ulôn, siu-
lah-ulah awaknyan ka jipeubuet buet
nyang gét, dan seutia ubak huköm Lôn.
Awaknyan jipeugah bahwa awaknyan ga-
lak jiseumah Ulôn dan jimeuharab ubak
huköm Lôn nyang ade."
3 Bansa nyan jitanyong, "Keupeue guna
jipuasa meunyoe TUHAN hana geukalon?
Keupeue guna geutanyoe ta peumiyueb droe
meunyoe Gobnyan hana geungieng keu
geutanyoe?"
TUHAN meufeureuman, "Sikeubit jih,
teungoh gata tapuasa, gata tamita laba keu-
droe dan tapeuras ureuëng-ureuëng nyang
gata upah. 4 Teungoh puasa, gata meupake
dan tameulo dan meutindak deungon
keukeurasan. Tapike deungon cara lagée
gata puasanyan sampoe teugrak até Lôn
mangat Lôn deungoe doá-doá gata? 5 Meu-
nyoe gata puasa, gata seksa droe gata keu-
droe; gata peutukui ulée gata lagée ôn naleu-
eng. Gata lheueng ija krong dan tasipreuk
abée, dan ta-éh di ateueh nyan. Peu kheueh
nyan nyang gata peugah puasa? Tapike
Ulôn galak deungon buet gata nyang lagée
nyan?
6 Nyoe kheueh puasa nyang Ulôn lakée:
Gata peulheueh kheueh laju beuleunggu
peunindasan dan beuban keuadelan, dan
tapeubeubaih kheueh ureuëng-ureuëng
nyang teutindéeh. 7 Gata weuek kheueh
meunajoh gata deungon ureuëng-ureuëng
nyang teungoh deuk, teurimong kheueh
ureuëng-ureuëng geulandangan di rumoh
gata. Tajok kheueh peukayan ubak ureuëng
teulon, dan bék tatulak syedara gata nyang
peureulée teutulông.
8 Dan trang meucahya keugata lagée
mata uroe beungoh, dan luka-luka gata teu-
ma bagaih puléh. Ulôn na meusajan gata keu
Lôn peuseulamat gata. Deungon na Ulôn
teuka gata teulindong nibak rot toh mantong
teuka bahya. 9 Watée tameudoá, Ulôn teuma
Lôn kabui doá nyang gata lakée nyan. Meu-
nyoe gata tameuhôi Ulôn, Ulôn teuma Lôn
jaweueb.
Békle tatindéeh sabe keudroe-droe gata,
piôh kheueh buet meumusoh dan meufeu-
teunah. 10 Tajok kheueh makheun keu
ureuëng-ureuëng nyang deuk dan tatulông
kheueh ureuëng-ureuëng nyang teutindéeh.
Meunyoe gata tapeubuet nyang lagée nyan,
dan seupôt glab nyang na ban sikeulileng
gata jeuet keu peungéuh lagée uroe. 11 Ulôn
sabe Lôn bimbeng gata dan Lôn peutroe
gata bak tanoh nyang tho kreng; Ulôn teutab
Lôn peulara gata mangat teutab seuhat dan
teuga. Gata teuma jeuet lagée seunaman
nyang seb ié jih, lagée mata ié nyang hán-
tom na tho-tho. 12 Banda nyang ka treb that
reuloh nyang ka tinggai ruengka-ruengka
teuma gata peudong lom di ateueh tapak
nyang awai, gata teubôh nan 'Bansa nyang
peudong lom bintéh-bintéh meubeuton dan
tapeusaneut rumoh-rumoh nyang ka han-
co.' "

Pahala keu ureuëng-ureuëng nyang horeumat keu uroe Sabat

13 TUHAN meufeureuman, "Horeumat
kheueh keu uroe Sabat sibagoe ureuëng

57:19: Ef. 2:17 **57:21:** Yes. 48:22 **58:7:** Mat. 25:34

TUHAN. Bék tapakoe ubak keupeuntengan
droe gata keudroe watée uroenyan. Peura-
ya kheueh uroe nyan sibagoe uroe nyang
bahgia; horeumat kheueh uroe TUHAN deu-
ngon cara hana tajak keudeh keunoe; dan
meunan cit bék sagai tajak buet atawa
meututoe haba nyang hana meuguna.
14 Dan gata geumbira sabab meungabdi
ubak Ulôn. Ulôn teuma Lôn peujeuet gata
teuhoreumat bansaboh donya. Gata teuma
udeb seunang deungon tanoh pusaka nibak
Nabi Yakub, indatu gata. Ulôn, TUHAN ka
Lôn peugah haba."

Nabi geukutok desya-desya bansa nyan

59 Bék tapike TUHAN leumoh that keu
geupeuseulamat gata, atawa kroe
that hana geudeungoe meulakée gata. 2 Sa-
bab buet gata nyang jeuhet nyan kheueh lé
Gobnyan hana geudeungoe watée gata meu-
doá ubak Gobnyan. Desya-desya gata kheu-
eh nyang peujiôh gata nibak Po teu Allah.
3 Gata salah sabab meusulet dan tapeubuet
jeuhet, dan tapeubuet keukeurasan dan ta-
poh ureuëng sampoe maté.

4 Gata tagadu peukara hana alasan dan
tameuhakém deungon hana ade. Gata meu-
sulet dan tapeuandal nyang sia-sia; gata
tapeugét reuncana keu tapeuceulaka ureuëng
laén dan tapeubuet buet nyang jeuhet.
5-6 Reuncana-reuncana gata nyang jeuhet
teuba mawöt lagée boh uleue meubisa. Meu-
nyoe boh uleue nyan teupeubeukah, jiteubiet
kheueh uleue lam boh nyan. Reuncana nyan
meubacut pih hana meuguna nibak gata, la-
gée peukayan nyang teuteunun lam uempu-
eng laba-laba! 7 Gata hana piôh-piôh tareun-
cana nyang jeuhet, dan meuhéut deungon
bagaih teulaksana. Hana ragu-ragu laju gata
poh maté ureuëng-ureuëng nyang hana meu-
salah. Ho mantong nyang gata jak, gata ka
tatinggai nyang reuloh-reuloh dan keubina-
saan. 8 Gata hana tauseuha udeb nyang ru-
kon, dan bandum buet gata hana nyang
ade. Rot gata meupalet-palet, dan ureuëng
nyang seutôt rot gata nyan hana mubahgia.

Bansa nyan jiaku desya droe jih keudroe

9 Bansa nyan jipeugah ubak Po teu
Allah,
"Jinoenyoe ka kamoe teupeue
pakon Droeneueh hana
neupeuseulamat kamoe
nibak ureuëng-ureuëng nyang
tindéeh kamoe.
Kamoe mupreh-preh
peungéuh,
teuma nyang na seupôt tulo.
10 Kamoe meuraba-raba lagée ureuëng
buta;
cot uroe timang kamoe
meugantoh lagée teungoh
malam;
lamkawan ureuëng udeb kamoe
lagée ureuëng maté.
11 Kamoe teumakot that dan seudeh
hana teukira;
kamoe jak mita keuadelan; teuma
teutab hana;
kamoe meuharabkan
keuseulamatan, teuma teutab
sia-sia.

12 Lumpah that le keujeuhetan kamoe
ubak Droeneueh;
desya-desya kamoe teupeusalah
kamoe.
Kamoe bit-bit that kamoe
sadar keujeuhetan nyang kamoe
peubuet,
dan kamoe teupeue desya-desya
kamoe.
13 Kamoe kamungkie dan beurontak
ubak TUHAN,
dan hana kamoetem seutôt Po teu
Allah kamoe.
Kamoe ka kamoe tindéeh
ureuëng laén dan ka
meunyeuleweng;
pikeran kamoe sisat, dan tutoe
haba kamoe sulet.
14 Hukôm nyang ade ka
teukireueh,
dan keuadelan ka teupeujiôh.
Keujujoran ka jipeubeuáh lamkawan
ramé,
dan keutulosan ka jitiek bak
binéh.
15 Hana le ureuëng nyang jujoe,
dan soe nyang peujiôh bak buet
nyang jeuhet,
jihnyan keudroe ka jeuet
keu keureubeuen
keujeuhetan."

59:7-8: Rm. 3:15-17

TUHAN ka meusiab-siab geujak peuseulamat umat Gobnyan

TUHAN ka geukalon, dan Gobnyan
hana galak ubak keuadelan nyang ka hana
le. 16 Gobnyan hireuen bahwa hana nyang
teuka dan hana teuma nyang bila. Dan
Gobnyan laju geupeuguna kuasa Geuh
keudroe keu geupeuseulamat dan geubri
keu awaknyan keumeunangan. 17 Gobnyan
geupeuguna keuadelan dan keuseulamatan
sibagoe bajée beuso dan tupi waja. Gob-
nyan kana teukat keu geupeupuléh keu-
adaan dan geubalaih keuhana adelan.
18 Gobnyan geubalaih musoh-musoh Geuh
nyang sisuai deungon buet awaknyan keu-
droe. Meunan cit bansa-bansa nyang na di
pulo-pulo nyang jiôh hana geutinggai ni-
bak keunong hukôm Gobnyan. 19 Kuasa
dan keuagongan Gobnyan teuma jitakot lé
soemantong ureuëng phon ditimu meunan
cit di barat. Gobnyan teuma teuka lagée
ié krueng nyang tajam ji ile nyang jipeu-
teuka lé angén badée raya.
20 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan, "Ulôn teuma teuka u Yerusalem
Ulôn jak peuseulamat gata bandum nyang
meutobat nibak desya-desya gata. 21 Ulôn
peugét peujanjian deungon gata: Gata
Ulôn bri kuasa Lôn dan ajaran Ulôn keu
siumu masa. Peurunoe kheueh ubak
aneuëk-aneuëk gata mangat awaknyan pih
jeuet jipeurunoe tron meutron phon saát
nyoe trok siumu masa."

Yerusalem teuma jaya

60 Beudôh kheueh dan beujeuet kheu-
eh keu trang, he Yerusalem,
sabab trang keuseulamatan gata
ka teuka;
Allah geupeu peungeuh gata
deungon keumuliaan
Gobnyan.
2 Bumoe habéh teutôb deungon
seupôt,
bansa-bansa pi ka habéh keunong
seupôt buta;
teuma trang TUHAN geudong ateueh
gata,
cahya keuteuka Gobnyan ka jeuet
keunyata di ateueh gata.
3 Bansa-bansa nyang laén laju jijak
meuron-ron ubak trang gata,
raja-raja teutarek lé cahya nyang
teubiet keu gata.
4 Ngieng kheueh peue nyang ka
teujadi ban seukeulileng gata;
rakyat meuhimpon keujijakwoe
ubak gata.
Aneuëk-aneuëk gata nyang agam
teuka di jiôh,
aneuëk-aneuëk gata nyang inong
teutiengkue.
5 Ban tangieng nyan gata hireuen dan
ruman gata meucahya;
gata teuharu dan rayeuk that
até.
Hareuta bansa-bansa laju jiba ubak
gata,
keukayaan di meurandeh laôt
teuka meulimpah ubak gata.

6 Nanggroe gata habéh jihudôm lé
unta nyan le,
awaknyan teuka di Midian dan
Efa.
Di Syeba le jiba lé ureuëng méuh
ngon keumeunyan,
sira jipujoe buet TUHAN.
7 Kaméng bubiri Kedar jiba keu gata
bubiri agam nibak Nebayot
kateukeubah keu iébadat gata.
Keureubeuen nyan keubit that galak
até TUHAN
Gobnyan jipeuramé Baét
Gobnyan nyang peunoh
keuagongan.

8 Peu kheueh nyan nyang meulayang
lagée awan
lagée cicém mirah pati nyang
teungoh po jiwoe bak cintra?
9 Nyan kheueh kapai-kapai nyang
teuka meusaôh
meuasoe umat Po teu Allah
teupeuwoe di nanggroe jiôh.
Pirak dan méuh na jiba sajan
keu teupujoe TUHAN Allah gata;
keu Po teu Allah Israel Nyang
Mahasuci,
nyang peujeuet umat Gobnyan
teuhoreumati.

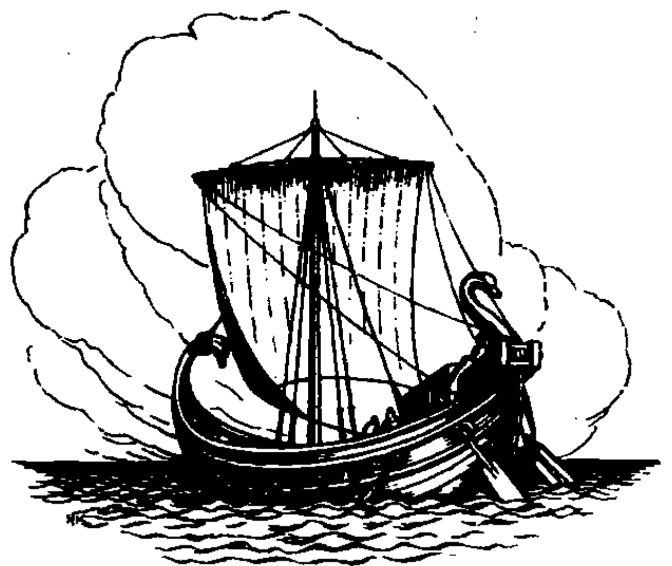
10 TUHAN meufeureuman ubak
Yerusalem,
"Ureuëng aséng jipeudong lom
bintéh beuton gata,

59:16: Yes. 63:5 **59:17:** Ef. 6:14, 6:17, 1Tes. 5:8 **59:20:** Rm. 11:26

dan bubena raja jipeutimang gata.
Yoh masa ilée Ulôn huköm gata
bak watée Ulôn teungoh teuka
beungéh,
teuma watée nyoe Ulôn ka teuka
gaséh sayang.
11 Uroe malam babah pintoe
geureubang gata teutab teuhah,
mangat hareuta keukayaan
bansa-bansa laén jijak intat ubak
gata,
meunan cit deungon raja-raja
awaknyan sibagoe tawanan.
12 Bansa dan keurajeuen nanggroe
nyang hanajitem tundok ubak
gata,
bansa dan keurajeuen
nanggroe nyan binasa dan gadôh
sapan sapa.

13 Keubanggaan uteuen Libanon
jiangkot ubak gata
kayée bak beurangan, bak
ceumara dan bak aron
keuteupeudong Baét Lôn meutamah
seumarak,
dan teupeulagak teumpat
meugiloe Lôn.
14 Aneuëk-aneuëk miet nyang tindéeh
gata jijak sujut,
nyang ka lheueh jihina gata
jitundok,
gata teuboh nan 'Banda TUHAN',
'Sion, Banda Allah Kudus
Israel'.

15 Gata hana jitinggai dan jibanci,
dan hana jipeubiyeu seungue
ngon seungab.
Gata Ulôn peujeuet keubanggaan
nyang abadi,
teumpat meugeumbira siumu
masa.
16 Gata jipeulara lé bansa-bansa dan lé
raja-raja,
lagée sidroe ma geupeulara
aneuëk gobnyan.
Dan barô kheueh gata teupeue
bahwa Ulôn nyoe na kheueh
TUHAN, Peuseulamat gata,
dan bahwa Po teu Allah Israel
nyang teuga nyang peuleueh
gata.
17 Ulôn ba méuh sibagoe geunantoe
peurunggu,
dan pirak sibagoe geunantoe
beuso.
Ulôn jok peurunggu sibagoe
geunantoe kayée,
dan beuso sibagoe geunantoe
batée.
Nanggroe gata Lôn peujeuet aman
dan teuntram,
dan jipeurintah deungon
cara ade.
18 Hana le haba keuhai keukeurasan di
nanggroe gata,
keuhai nyang hanco dan nyang
reuloh di wilayah gata.
Lagée bintéh beuton nyang kukôh
Ulôn lindong gata,
dan gata tapujoe Ulôn sibagoe
nyang peuseulamat gata.
19 Gata hana peureulée jipeutrang lé
mata uroe óh watée uroe,
dan hana peureulée jipeutrang lé
buleuen óh watée malam.
Sabab Ulôn TUHAN nyang peu
peungeuh abadi keu gata,
Ulôn peutrang gata deungon
keuagongan Lôn.
20 Keu gata na mata uroe nyang
hántom ji lôb,


Kapai (60:9)

60:11: Why. 21:25-26 **60:14:** Why. 3:9 **60:19:** Why. 21:23, 22:5

dan buleuen nyang hántom
ubit.
Sabab Ulôn TUHAN nyang peutrang
gata siumu masa
masa meuseudeh gata teuma
habéh.
21 Peunduduek gata jijak buet deungon
beutôi,
awaknyan meuteumé nanggroe
keu siumu masa.
Awaknyan lagée kayée teugasi
nyang Lôn pula keudroe,
keu Ulôn jiteupeue keuagongan
Lôn.
22 Meunan cit lé keuluwarga nyang
ubit ngon hina
teuma jeuet keu bansa nyang raya
dan teuga.
Ulôn TUHAN bagaih meutindak,
bak saát nyang teupat."

Haba mangat keuhai peubeubaih

61 Kuasa TUHAN Nyang Mahama-
nyang na nibak ulôn;
Gobnyan nyang piléh dan nyang
kirém ulôn
keu lôn jakba haba gét ubak
ureuëng gasien
dan peupuléh ureuëng nyang ka
hanco até;
keu lôn jakpeugah ubak ureuëng
nyang teuteuen
bahwa awaknyan deungon sigra
teupeubeubaih,
dan ubak ureuëng-ureuëng nyang na
lam glab
bahwa awaknyan laju
teupeulheueh.
2 Gobnyan geuyue bak ulôn mangat
lôn jak peusampoe haba
bahwa ka trok watéejih TUHAN
geupeuseulamat;
keu geuhibur banmandum nyang
meuduka cita,
dan teubalah bandum
musoh-musoh awaknyan;
3 keu teubri keugeumbiraan dan suka
cita
keu ureuëng nyang teungoh
seudeh dan keunong musibah;
keuteu ubah seudeh awaknyan jeuet
keu ca-e puja ngon pujoe.
Awaknyan teuma jeuet lagée bak
kayée
nyang geupula lé TUHAN keudroe.
Awaknyan jipeubuet nyang jroh
dan nyang beuna,
dan TUHAN jipeuagong teuma.
4 Awaknyan jipeudong
banda-banda nyang ka treb that
reuloh
dan jipeudong teumpat-teumpat
nyang ka treb that seungue.
5 He, bansa lôn, ureuëng aséng teuma
jipeutimang gata;
awaknyan jirabe beulatang nyang
gata peulara
dan jijak buet nibak blang ngon
lampôh anggô gata.
6 Gata jibôh nan hamba Po teu Allah
dan jibôh nan imeum TUHAN
geutanyoe.
Gata tarasa keukayaan bansa-bansa
laén
dan gata bangga sabab hareuta
awaknyan.
7 Sabab gata ka meuteumé malée dua
goe lipat,
meunan cit ngon noda dan
hinaan ka jeuet keu bagian lam
udeb gata,
dan gata meuteumé hareuta waresan
dua goe lipat di nanggroe gata
dan meuteumé suka cita nyang
abadi.

8 TUHAN meufeureuman, "Ulôn cinta
that ubak keuadelan
dan Lôn banci that ubak buet
nyang jeuhet ngon
peunindasan.
Ulôn kujok upah gata deungon
seutia,
dan teuikat janji nyang abadi
deungon gata.
9 Keuturonan gata meusyeuhu
bansigom donya,
jituri lé meubagoe bansa.
Dan banmandum ureuëng jingieng
nyan jiangkée teuma,
bahwa bansa nyoe Ulôn bri
beureukat."

10 Jaweueb Yerusalem, "Ulôn galak
that até sabab TUHAN,

61:1: Mat. 11:5, Luk. 7:22 **61:1-2:** Luk. 4:18-19 **61:2:** Mat. 5:4 **61:10:** Why. 21:2

até lôn meusukacita sabab Po teu Allah.
Lagée teungku linto agam dan dara barô inong
nyang jingui piasan meubagoe rupa,
meunan kheueh TUHAN geupeungui keu ulôn
bajée seulamat dan meunang.
11 Lagée bijéh nyang ka teusipreuk,
teuma timoh jeuet keusinaman,
meunan kheueh TUHAN Po teu Allah geupeutimoh seulamat
dan banmandum bansa jipujoe Gobnyan."

62 Deumi Yerusalem ulôn kupeugah haba,
meunan cit deumi Sion ulôn hana lôn iemdroe,
sampoe jihnyan geupeuseulamat
dan meunang meucahya lagée suwa óh malam teuka.
2 He Yerusalem, bansa-bansa jingieng gata meunang,
raja-raja geukalon keubeusaran gata.
Gata geubôh nan deungon nan nyang barô,
TUHAN keudroe nyang bôh nan gata nyan.
3 Gata jeuet lagée mahkota nyang gagah bak jaroe TUHAN,
mahkota keurajeuen bak jaroe Allah gata.
4 Nan gata kon le 'Nyang jitinggai',
nanggroe gata kon le 'Nyang keuseupian'.
Gata teupeugah, 'Nyang Geusayang lé Po teu Allah',
dan nanggroe gata geuboh nan,
'Nyang ka Meugatib',
sabab TUHAN galak that keu gata,
Gobnyan lagée teungku lakoe keu nanggroe gata.
5 Lagée sidroe aneuëk muda nyang meukawen ngon sidroe aneuëk dara,
meunan kheueh Peuncebta gata meukawen deungon gata.[z]
Lagée sidroe teungku linto galak that até óh geukalon peurumoh droe,
meunan kheueh Po teu Allah teuma geugalak keu gata.

6 Bak bintéh beuton Yerusalem ulôn keubah ureuëng tantra nyang jaga;
uroe ngon malam awaknyan hana jeuet tinggai seungab,
teuma harôh ji-ingat ubak Po teu Allah
ubak janji nyang ka geupeubuet lé Gobnyan.
7 Awaknyan hana jeuet jipeubiyeu jihnyan seungab mantong
sigohlom Gobnyan geupeudong lom Yerusalem,
dan geupeujeuet nyan meusyeuhu bansaboh bumoe.
8 TUHAN ka geumeujanji ngon geumeusumpah
dan teuma geupeubuet deungon kuasa Gobnyan;
"Ulôn hana Lônjôk le gandom gata keu musoh
ureuëng aséng hana le jijieb ié anggô
nyang ka gata useuha deungon susah payah.
9 Teuma gata nyang ka gata peusapat hase panen,
teuma tamakheun hase nyan sira tapujoe TUHAN;
dan gata tapot boh anggô,
tajieb ié jihnyan nibak seuramo Baét Ulôn."

10 He peunduduek Yerusalem,
teubiet kheueh rot pintoe geureubang,
peusiab laju rot ueh keu ureuëng-ureuëng nyang woe.
Neupeugöt laju rot ueh raya,
takireueh laju bubena batée,
tapeudong laju bupanji-bupanji keu bansa-bansa.
11 TUHAN geubri peusan nyang lagée nyoe
ubak banmandum peunjuru bumoe,
"Tapeugah laju ubak peunduduek Sion,
'Ngieng, TUHAN nyang bri seulamat ka trok geuteuka!

[z] *Peuncebta gata meukawen deungon gata* atawa: peunduduek gata teuma teucok hak milék gata.
62:11: Yes. 40:10, Why. 22:12

Gobnyan ji iréng lé
ureuëng-ureuëng nyang
ka geupeubeubaih lé
Gobnyan.' "[a]
12 Awaknyan teuma geuboh nan:
'Umat suci'; 'Umat Nyang
geupeuseulamat lé TUHAN'.
Yerusalem teuma geupeugah
'Banda nyang geurayu lé TUHAN',
'Banda nyang hanale geutinggai
lé TUHAN'.

TUHAN meunang ateueh bansa-bansa

Tukang jaga

63 "Soe kheueh geuhnyan nyang teuka nibak Bozra di Edom?
bajée gobnyan mirah, peukayan
gobnyan seumarak;
watée geujak[b] gagah ngon peukasa."

TUHAN

"Ulôn kheueh TUHAN nyang hase
Lôn peuseulamat
dan teuka deungon haba
keumeunangan."

Tukang jaga

2 "Pakon peukayan droeneueh mirah
that lagée nyan,
lagée bajée ureuëng prah ié boh
anggô?"

TUHAN

3 "Sidroe Lôn mantong kutamong u
teumpat teu prah ié anggô
lamkawan umat Lôn hana nyang
tulông Lôn.
Bansa-bansa Lôn gilo-gilo watée
Ulôn teungoh teuka beungéh,
lagée Lôn gilo-gilo ateueh boh
anggô.
Darah awaknyan meusipreuk
sampoe bulut keunong bajée
Lôn,
dan meulabo bansaboh peukayan
Lôn.
4 Ulôn ka lheueh Lôn reuncana uroe
peue awaknyan Lôn balaih,
dan watée Lôn peubeubaih umat
Lôn.
5 Ulôn jakmita, teuma hana nyang
tulông,
Ulôn hireuen pakon hana nyang
tulông.
Laju teunaga Lôn keudroe nyang
tulông Ulôn,
deungon beungéh Lôn nyan
nyang tulông Lôn.
6 Nibak beungéh Ulôn nyang
meutaga nyan,
laju Lôn gilo-gilo bubena
bansa-bansa;
Lôn peubinasa bubena
awaknyan,
dan darah awaknyan Ulôn rô
meujeue-jeue ateueh tanoh."

Po teu Allah jroh keu Israel

7 Ulôn keuneuk jak peugah geunaséh
TUHAN
dan lôn pujoe Gobnyan sabab
nyang geupeubuet.
Deungon meulimpah gaséh
Gobnyan geubri beureukat keu
umat,
sabab Gobnyan na gaséh sayang
dan geunaséh Gobnyan hana
keuneulheueh.

8 TUHAN meufeureuman,
"Keubit, awaknyan na kheueh
umat Lôn,
aneuëk-aneuëk miet nyang hana
keucewa."
Teuma Geuhnyan jeuet keu nyang
Peuseulamat awaknyan,
9 Geuhnyan keudroe keunong
keususahan awaknyan.[c]
TUHAN hana geukirém utosan atawa
duta;
Gobnyan keudroe kheueh nyang
peubeubaih awaknyan
sabab geunaséh dan balaih gaséh
Gobnyan.
Gobnyan sabe geupeulara awaknyan
phon yoh ilée.
10 Teuma awaknyan beurontak

---

[a] *ureuëng-ureuëng nyang ka geupeubeubaih lé Gobnyan:* Kalon 40:10. [b] Meunurot padub padubboh teujeumahan kuno, *geujak;* meunurot naseukah Ibrani: teutukui. [c] *Geuhnyan keudroe ... awaknyan;* atawa: nibak banmandum apoh apah awaknyan.

63:1-6: Yes. 34:5-17, Yer. 49:7-22, Yeh. 25:12-14, 35:1-15, Am. 1:11-12, Ob. 1-14, Mal. 1:2-5
63:3: Why. 14:20, 19:13, 19:15 **63:5:** Yes. 59:16

keubit that peudeh até
TUHAN.
Dan Gobnyan laju geubalek jeuet
keu musoh awaknyan
Gobnyan keudroe nyang jak lam
prang geulawan awaknyan.
11 Dan awaknyan[d] teuingat ubak
jamén ilée,
jamén Nabi Musa, hamba
TUHAN.
Awaknyan jitanyong, "Dipat
kheueh TUHAN
nyang ka geupeujak bubena
peumimpén umat Gobnyan rot
laôt?
Dipat kheueh TUHAN
Nyang ka geubri kuasa Gobnyan
keu awaknyan?
12 Dipat kheueh TUHAN nyang
geudampeng Nabi Musa
deungon jaroe Gobnyan nyang
teuga dan peukasa,
nyang geuprah ié dikeue
awaknyan
mangat nan Geuhnyan meusyeuhu
siumu masa?
13 Dipat kheueh TUHAN nyang ka
geupeujak awaknyan
geuba rot lam laôt nyang lhok?
Lagée guda rot padang pasi,
awaknyan hántom meugantoh."
14 TUHAN geuba awaknyan bak
teumpat seumiyôh,
lagée beulatang peulara nyang
ji-iréng jijak peumeurot ubak
naleueng diblang.
Meunan kheueh cara jih Gobnyan
geubimbéng umat Gobnyan,
mangat nan Gobnyan
jipeumulia.

Doá teulakée balaih gaséh dan lakée tulông

15 Ya TUHAN, neungieng kheueh rot
lam syeuruga,
nibak teumpat tinggai Droeneueh
nyang suci dan mulia.
Dipat kheueh gaséh dan peukasa
Droeneueh?
Dipat kheueh keurahiman dan
gaséh sayang Droeneueh?
Bék kheueh neupeuteun nyan
nibak kamoe.
16 Kon kheueh Droeneueh Bapak
kamoe?
Nabi Ibrahim dan Nabi Yakub
hana geuturi kamoe.
Teuma Droeneueh, ya TUHAN, na
kheueh Bapak kamoe,
Peuseulamat kamoe phon yoh
watée ilée.
17 Ya TUHAN, pakon neupeubiyeu
kamoe nyoe sisat?
Pakon Droeneueh neupeukreueh
até kamoe
sampoe kamoe hana teumakot ubak
Droeneueh?
Neugisa kheueh deumi
hamba-hamba Droeneueh,
deumi umat Droeneueh, milék
pusaka Droeneueh.

18 Pakon neupeubiyeu musoh
jigilo-gilo lam Baét Droeneueh,
dan ureuëng laén jijak
peukuto bukét Droeneueh nyang
suci?[e]
19 Droeneueh neupeubuet ateueh
kamoe,
siulah-ulah Droeneueh hántom na
meukuasa ateueh kamoe;
dan siulah-ulah kamoe nyoe
hántom na jeuet keu umat
Droeneueh.
64 Teukuwak kheueh langét dan neu-
tron kheueh laju, ya TUHAN,
neupeujeuet kheueh bubena
gunong-gunong meuhayak
ngon meuguncang dikeue
Droeneueh,
2 lagée apui hu bak kayée
sampoe ié ateueh sinungkée pih
hase ju.
Neupeuleumah kheueh kuasa
Droeneueh ubak musoh-musoh
Droen,
sampoe bubena bansa yo
meugám-gám dikeue Droeneueh.
3 Ka lheueh neupeubuet buet-buet
nyang luwa biasa,
nyang hana kamoe sangka-sangka.
Droeneueh neutron, dikeue
Droeneueh

[d] Keumungkenan that makna jih, *awaknyan;* meunurot naseukah Ibrani: gobnyan. [e] Lam naseukah Ibrani ayat nyoe hana trang makna jih.
63:12: Keu. 14:21

bube na gunong ka meuguncang.
4 Hántom na lom nyang deungoe,
dan gohlom na nyang kalon
bahwa seulaén Droeneueh, na ilah
nyang meutindak,
nibak ureuëng nyang meuhak
ubak jihnyan.
5 Droeneueh nyang sambot ureuëng
nyang jujoe
dan nyang udeb meunurot
keuheundak Droeneueh.
Droeneueh beungéh keukamoe,
teuma kamoe teutab meudesya
beutôi yoh phon ilée kamoe
meusalah.[f]
6 Kamoe banmandum na kheueh
ureuëng nyang ka kuto,
meunan cit buet kamoe
nyang jroh pih ka ceumar ngon
kuto.
Kamoe gadôh sabab buet kamoe
nyang jeuhet
lagée ôn nyang layée jipupôt lé
angén.
7 Hana nyang meudoá keu kamoe,
atawa nyang lakée tulông ubak
Droeneueh,
sabab Droeneueh neusöm ruman
Droeneueh nibak kamoe,
dan neupeubiyeu[g] kamoe
jipeubinasa lé desya-desya
kamoe.

8 Teuma Droeneueh, ya TUHAN, na
kheueh Bapa kamoe,
kamoe nyoe tanoh kliet, dan
Droeneueh nyang peugét
kamoe;
kamoe banmandum na kheueh
peuneugét jaroe Droeneueh.
9 Lé sababnyan bék kheueh kamoe
nyoe neubeungéh that, ya TUHAN,
bék le neuingat-ingat keudesya
kamoe;
ngieng kheueh, kamoe nyoe umat
Droeneueh.
10 Banda-banda Droeneueh nyang suci
ka lagée padang pasi,
Yerusalem ka jeuet lagée padang
pasi nyang seungue.
11 Baét Po teu Allah nyang suci dan
agong
teumpat indatu kamoe
geupujoe-pujoe Droeneueh,
nyan pih ka habéh tutông
deungon apui;
bandum teumpat nyang kamoe
galak
ka habéh reuloh jeuet keu
rungka-rungka.
12 Droeneueh deuh neungieng
banmandum nyan,
ya TUHAN,
pakon kheueh Droeneueh
neuseungab mantong?
Peu kheueh Droeneueh neupeubiyeu
kamoe
meudeurita nyang leubeh
peudeh?

Huköman Po teu Allah keu ureuëng nyang beurontak

65 TUHAN meufeureuman, "Ulôn siab
Lôn jaweueb umat Lôn, teuma
awaknyan hana meudoá ubak Ulôn. Ulôn ka
siab meunyoe awaknyan jijak meurumpok
deungon Ulôn, teuma awaknyan hana jitem
jak mita Ulôn. Bansa nyan hana jitem tawök
Lôn, bahpi Ulôn ka siab Lôn jaweueb: Nyoe
kheueh Ulôn! 2 Ulôn sabe lam siab Lôn
sambot umat Ulôn, teuma awaknyan galak
that bak buet nyang beurontak. Bansa nyan
jipeubuet buet nyang jeuhet dan jiseutôt
reuncana jih keudroe. 3 Awaknyan hana
putôh-putôh jipeuteuka beungéh Ulôn sabab
jipeuseumah keureubeuen bak lampôh-
lampôh keu dewa-dewa[h] dan jitot keumeu-
nyan nibak miseubah-miseubah jihnyan.
4 Óh watée malam awaknyan jijak ubak
guha-guha dan bak kubu-kubu ureuëng
maté keujijak lakée naseuhat ubak areuwah-
areuwah. Awaknyan jipajoh sie bui dan ji-
jieb kuwah uengkot sie nyang hareuem.
5 Awaknyan jipeugah, 'Jak kheueh beujiôh
keudeh, bék tupéeh ngon kamoe, sabab
kamoe nyoe suci dan teumeungkréeh ni-
bak gata!' Ulôn hana ék Lôn teun óh Lôn
ngieng pi-e awaknyan! Beungéh Ulôn
nyoe keu awaknyan lagée apui nyang ha-
na jitem lon.
6 Huköman keu awaknyan ka teutuléh
dikeue Ulôn. Keubit, Ulôn hana Lôn kalon
ban. Ulôn kubalaih buet nyang jeuhet

[f] Keumungkenan that makna jih, *Droeneueh beungéh ... meusalah.* [g] Meunurot teujeumahan kuno *neupeubiyeu* atawa: teuseupeujok; meunurot naseukah Ibrani: meulawok. [h] *lampôh-lampôh keu dewa-dewa:* Kalon 1:29.
64:4: 1Kor. 2:9 **65:1:** Rm. 10:20 **65:2:** Rm. 10:21

awaknyan 7 sabab desya awaknyan dan
desya indatu awaknyan. Awaknyan jihina
Ulôn deungon cara jitot keumeunyan keu
dewa-dewa di teumpat seumujoe di ateueh
bukét. Ulôn kubalaih awaknyan nyang
sisuai deungon buet awaknyan yoh watée
ilée."
8 TUHAN meufeureuman, "Boh anggô
nyang mantong na ié jih hana teutiek,
teuma teupeujeut keu ié anggô. Meunan
cit deungon bansa Lôn hana Lôn peubinasa
banmandum, sabab lamkawan awaknyan
mantong na meungabdi keu Ulôn. 9 Na
siladum ureuëng Israel nibak sukée Yehu-
da Lôn bri beureukat, dan keuturonan
awaknyan meuteumé tanoh gunong Ulôn.
Ureuëng-ureuëng nyang ka Lôn piléh
nyang meungabdi ubak Ulôn nyan kheueh
nyang tinggai disinan. 10 Umat Lôn jiseu-
mah Ulôn; bubiri dan leumô awaknyan
jirot naleueng di tanoh data Saron dan di
Pantôn Akhor.
11 Teuma bukon meunan naseb
ureuëng-ureuëng nyang jitinggai Ulôn,
nyang hana jipako ubak Sion, bukét Lôn
nyang suci,[i] nyang peuseumah sajian ubak
Gad dan Meni, dewa-dewa keubeurun-
tongan dan naseb. 12 Gata bandum maté
sibagoe keureubeuen keukeurasan. Sabab,
watée Ulôn hôi, gata hana tajaweueb, dan
watée Ulôn marit, gata hana tadeungoe. Ga-
ta leubeh talawan Ulôn dan tameubuet keu-
buet nyang jeuhet. 13 Nyang sikeubit jih,
ureuëng nyang seumah Ulôn jimakheun,
teuma di gata deuk hana tateumé pajoh
sapeue. Awaknyan ji-jieb ié, teuma di gata
grah tho rukueng. Awaknyan meugeumbira,
teuma di gata meuteumé malée. 14 Nyang
sikeubit jih, awaknyan seumurak geumbira,
di gata tamo deungon peudeh. 15 Ureuëng-
ureuëng nyang Ulôn piléh jicok nan gata
sibagoe teukutôk: "Seumoga TUHAN Nyang
Mahamanyang geupoh maté gata lagée
awaknyan!" Teuma ureuëng nyang taát
ubak Ulôn teuma Ulôn bri nan nyang barô.
16 Soe mantong ureuëng nyang na di nang-
groe nyan nyang jilakée beureukat, teuma
jilakée beureukat nibak Po teu Allah nyang
seutia. Soe mantong ureuëng nyang keu-
neuk meubudok, jimeubudok deumi nan Po
teu Allah nyang seutia. Sabab peundeuritaan
nyang watée ilée ka gadôh dan ka jipeutu-
woe."

Cebtaan barô

17 TUHAN meufeureuman,
"Ulôn kupeugét langét nyang barô
dan bumoe nyang barô.
Keujadian-keujadian nyang ka
lheueh teujadi yoh masa ilée
teupeutuwoe
dan hana teuingat le.
18 Meugeumbira kheueh dan
meusukaria kheueh keu siumu
masa
sabab peue nyang Ulôn cebta.
Ulôn cebta Yerusalem nyang
barô nyang peunoh
keugeumbiraan,
dan peunduduek disinan meusuka
ria.
19 Ulôn keudroe meugeumbira sabab
Yerusalem,
dan gurangsang sabab ureuëng
disinan.
Nibak banda nyan ka hana le
ureuëng mo ba-e,
dan hana ureuëng teumawök
jilakée tulông.
20 Aneuëk-aneuëk manyak hana nyang
maté yoh watée ubit,
dan ureuëng tuha trok ubak umu
nyang leubeh syiek.
Ureuëng nyang meu umu trok
sireutoh thon teuanggab muda,
dan nyang maté sigohlom trok
dub umunyan teuanggab nyan na
kheueh huköman Lôn.
21-22 Ureuëng teuma jipeudong rumoh
dan jiduek keudroe lam rumoh
nyan;
di ureuëng laén hana jiduek di
rumoh nyan.
Awaknyan jipula bak anggô lam
lampôh
dan jirasa keudroe ié anggô jih
nyan; di ureuëng laén hana ji-jieb
ié anggô nyan.
Umat Ulôn panyang umu lagée bak
kayée,
dan jirasa keudroe hase reuôh
jihnyan.
23 Bandum nyang awaknyan peubuet
teuma na hase,
dan aneuëk-aneuëk awaknyan
hana maté meudab-dab.

---

[i] *bukét Lôn nyang suci:* Kalon 2:3.
65:10: Yos. 7:24-26 **65:17:** Yes. 66:22, 2Ptr. 3:13, Why. 21:1 **65:19:** Why. 21:4

Awaknyan dan keuturonan
awaknyan
Lôn bri beureukat keu siumu
masa.
24 Sigohlom awaknyan jilakée, ka
Ulôn jaweueb;
sigohlom lheueh awaknyan
meudoá,
doá awaknyan ka Ulôn peukabui.
25 Asée srigala dan aneuëk bubiri
meusajan-sajan jimeurot naleueng;
singa jipajoh jeumpueng saban
lagée leumô,
dan uleue ka hana meubahya le.
Bansaboh bukét Lôn nyang suci,
hana le nyang rugoe atawa
jipeubuet jeuhet."

TUHAN geupeuhakém bubena bansa-bansa

66 TUHAN meufeureuman,
"Langét na kheueh takhta
Lôn,
dan bumoe teumpat Lôn meugilo.
Dan rumoh nyang lagée peu kheueh
nyang keuneuk gata peudong keu
Ulôn,
dan teumpat peu kheueh nyang
keuneuk gata peujeuet keu
teumpat tinggai Lôn?
2 Alam raya nyoe na kheueh buet
jaroe Lôn,
dan banmandum nyan
teupeujeuet.
Teuma nyang Ulôn galak na kheueh
ubak ureuëng nyang miyueb até,
nyang meunyeusai keumandum
desya-desya jih,
nyang teumakot dan taát ubak
Ulôn.

3 Teuma bansanyan jipeubuet ban
galak droe jih;
awaknyan galak meu iébadat
meunurot cara nyang luwat hana
teukira.
Nibak awaknyan hana beuda jih;
teukeureubeuen leumô agam dan
teukeureubeuen manusia,
teukeureubeuen aneuëk bubiri dan
teuwiet takue asée;
teupeu seumah gandom dan
teukeureubeuen darah bui,
teutot keumeunyan dan
teuseumah patông.
4 Sababnyan Ulôn pih Lôn peubuet
ban galak droe
dan Lôn peurhot ateueh awaknyan
beuncana-beuncana nyang
awaknyan takot.
Sabab bak watée Ulôn tawök,
hana nyang seuôt;
watée Ulôn peugah haba,
hana nyang deungoe.
Awaknyan leubeh galak jilawan
Ulôn
dan jipeubuet nyang jeuhet."

5 Deungoe kheueh peue nyang
geufeureuman lé TUHAN,
he gata nyang takot dan taát ubak
Gobnyan,
"Sabab gata seutia ubak Ulôn,
na lamkawan bansa gata nyang
jibanci keu gata,
dan hana jitem meurakan deungon
gata.
Awaknyan jihina ngon jipeuwayang
gata sira jipeugah,
'Bah kheueh TUHAN geutunyok
keu agongan Gobnyan,
mangat jeuet kamoe ngieng gata
geumbira.'
Teuma awaknyan keudroe kheueh
nyang meuteumé malée.
6 Deungoe! Na su karu ngon subra di
dalam banda;
na su nibak Baét Lôn;
nyan kheueh su Ulôn nyang
teungoh Lôn balaih musoh!

7 Banda suci Lôn lagée sidroe ma
nyang jipeulahé aneuëk
sigohlom teuleunteuk teubot
sabab sakét;
nyang jipeulahé aneuëk agam
sigohlom jirasa sakét meu
aneuëk.
8 Soe nyang ka na deungoe hai nyang
lagée nyan?
Dan soe nyang ka lheueh kalon
keujadian nyang lagée nyan?
Teuma bansa Israel ka lahé
bak watée Sion ka teurasa sakét
meu aneuëk.
9 Bék tasangka Ulôn ba umat Lôn
sampoe bak saát keulahéran

65:25: Yes. 11:6-9 **66:1:** Mat. 5:34-35, 23:22 **66:1-2a:** Kis. 7:49-50 **66:7:** Why. 12:5

dan hana teupeubiyeu awaknyan
teupeu lahé."
Meunan kheueh geupeugah lé TUHAN.
10 Meusuka cita kheueh meusajan
Yerusalem,
he banmandum ureuëng nyang
cinta jihnyan.
Gata nyang meuduka sabab
gobnyan,
jinoenyoe ka jeuet meugeumbira
ria.
11 Gata teuma tarasa keumakmuran
jihnyan,
lagée sidroe aneuëk manyak jijieb
mom nibak ma jih.

12 Sabab TUHAN meufeureuman,
"Gata Ulôn bri keuseujahteuraan
lagée ié krueng nyang teungoh
ile;
keukayaan bansa-bansa laén teuma
jiba ubak gata
lagée ié krueng nyang teungoh
boh bah.
Gata lagée aneuëk manyak nyang
teungoh geupeumom dan
geutiengkue lé ma jih,
dan geugusuek-gusuek lam
pangkée gobnyan.
13 Ulôn kuhibur gata di Yerusalem,
lagée sidroe ma geu hibur aneuëk
gobnyan.
14 Watée tangieng nyan, gata
meugeumbira,
dan meutamah seuhat ngon
teuga lagée naleueng nyang mantong
muda.
Dan hamba-hamba Lôn jirasa
keukuasaan Lôn
dan musoh-musoh Lôn jirasa
ubak beungéh Lôn."

15 Keubit, TUHAN teuka meusigoe
ngon apui;
Gobnyan nyang supée keudroe
geuritan Geuhnyan tajam jiplueng
lagée angén badée,
keu geupeusak beungéh
Geuhnyan,
dan geudumpék deungon su
nyang meutaga.
16 Sabab bandum ureuëng nyang
meuteumé salah
teuma geuhuköm deungon apui
dan peudeueng,
dan jai that-that nyang geuhuköm
maté.

17 TUHAN meufeureuman, "Soe man-
tong ureuëng nyang jijak peugleh droe óh
lheueh nyan jijak meukawan-kawan u
lampôh-lampôh keu dewa-dewa[j] dan jimeu
iébadat keu dewa-dewa nyan, ureuëng
nyan leunyab meusajan deungon ureuëng
nyang pajoh sie bui dan tikoih dan peu-
najoh nyang laén nyang kuto ngon luwat
lumpah na. 18 Ulôn kuteupeue[k] pikeran
dan buet-buet awaknyan. Ulôn teuka[l] keu
Lôn jak peusapat bubena ureuëng nibak
meubagoe bansa. Bak watée awaknyan
meugumôi, awaknyan jikalon kuasa Lôn.
19 Ulôn teuma Lôn keubah saboh tanda
lamkawan awaknyan.
Teuma citbacut sagai nibak awaknyan
nyang Ulôn peuseulamat. Awaknyan Lôn
kirém ubak bansa-bansa di nanggroe-nang-
groe jiôh nyang gohlom na jideungoe keu-
hai Ulôn atawa jikalon keuagongan dan
kuasa Lôn: u Tarsis, Libia[m] dan Lidia
deungon ureuëng-ureuëng nyang ka carông
dan lisek that bak jitimbak aneuk panah, u
Tubal dan Yunani. Awaknyan jidakwahkan
keubeusaran Lôn di teungoh bansa-bansa
nyan. 20 Nibak nanggroe-nanggroe nyan
awaknyan teuma jiba lom syedara-syedara
gata seubansa sibagoe hadiah keu Ulôn.
Awaknyan jiba bandum ureuëng nyan ubak
bukét Lôn nyang suci[n] di Yerusalem deu-
ngon keundeuraan guda, keuleudée dan un-
ta, dan deungon geuritan meunan cit geuru-
bak peudati, lagée nyang ka lazem jipeubuet
lé ureuëng Israel jiba u Baét TUHAN peuseu-
mahan gandom lam wadah nyang gleh.
21 Siladum lamkawan awaknyan Ulôn peujeu-
et keu teungku imeum dan ureuëng Lewi.
22 Lagée langét barô dan bumoe barô
teuma meuteun sabab kuasa Lôn,
meunan cit deungon keuturonan
gata dan nan gata
teutab tinggai.
23 Tieb-tieb Buleuen Barô dan
tieb-tieb uroe Sabat

[j] *lampôh-lampôh keu dewa-dewa:* Kalon 1:29. [k] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno *Ulôn kuteupeue,* meunurot naseukah Ibrani: Ulôn. [l] Meunurot padub padubboh teujeumahan kuno, *Ulôn teuka;* meunurot naseukah Ibrani: Gobnyan teuka. [m] Meunurot saboh teujeumahan kuno *Libia;* meunurot naseukah Ibrani: Pul. [n] *bukét Lôn nyang suci:* Kalon 2:3.
66:22: Yes. 65:17, 2Ptr. 3:13, Why. 21:1

bansaboh umat manusia teuma
teuka
keu jiseumah Ulôn di
Yerusalem.
24 Watée beurangkat, awaknyan
jikalon
manyét ureuëng-ureuëng nyang
ka beurontak keu Ulôn.
Ulat nyang pajoh bangke awaknyan
hana maté-maté,
dan apui nyang tot awaknyan
hana teuma lon-lon;
saboh pandangan nyang
lum teumakot ngon yo
keu banmandum
manusia."

66:24: Mrk. 9:48

NABI YEREMIA

PEU INTAT HABA

Nabi Yeremia udeb nibak bagian akhé abad keu tujoh dan bagian nyang keu phon abad keu nam Sigohlom Masehi. Treb lumpah na Yeremia geumeubuet sibagoe nabi, dan seudub nyan treb teuma gobnyan sabe geupeuingat umat Po teu Allah keuhai beuncana nyang teuma teuka ateueh awaknyan sabab awaknyan meudesya dan jiseumah beurala. Buet nyan jeuet keunyata bak masa Nabi Yeremia mantong udeb: Nebukadnezar raja Babel geureubot dan geupeuhanco Yerusalem meunan cit deungon Baét TUHAN nyang na disinan; raja Yehuda meusajan deungon rakyat gobnyan laju jiba u Babel. Meunan cit Nabi Yeremia geuramai bahwa ureuëng-ureuëng nyan teuma jigisa nibak teumpat nyang teuböih dan keuadaan bansa Israel puléh lagée sot nyang ka.

Kitab Yeremia jeuet teubagi lam meupadubboh bagian lagée nyang teupeugah dimiyueb nyoe:

(1) Peusan nibak TUHAN keu bansa Yehuda dan ureuëng-ureuëng mat kuasa disinan bak masa peumeurintahan Yosia, Yoyakim, Yoyakhin, dan Zedekia.

(2) Catetan-catetan nyang na lam kitab Barukh seukeutaréh Nabi Yeremia, jitamong cit keunan meubagoe nubuatan dan peuristiwa peunteng lam udeb Nabi Yeremia.

(3) Peusan nibak TUHAN keuhai meubagoe bansa aséng.

(4) Catetan peuleungkab keuhai kisah rhot jih Yerusalem dan teuböih u Babel.

Nabi Yeremia na kheueh sidroe ureuëng nyang ruman geuh halôh. Gobnyan lumpah geusayang keubansa geuh keudroe, dan meubacut pih hana galak geupeurhot huköman ateueh bansa geuh keudroe. Lam napadubboh bagian nibak asoe kitab geuhnyan gobnyan meututoe deungon peunoh peurasaan keuhai peundeuritaan gobnyan sabab gobnyan geutawök lé Po teu Allah mangat jeuet keu nabi. Haba TUHAN na kheueh lagée apui lam até gobnyan; geutem hán geutem gobnyan harôh geupeusampoe ubak bansa droe geuh.

Nyang paleng lagak lam kitab nyoe na kheueh tutoe haba TUHAN nyang teutunyok ubak saboh masa nyang teuma teuka. Bak masanyan teuma na saboh ikatan janji nyang barô deungon Po teu Allah. Umat TUHAN jitaát ubak janji nyan deungon hana gurée nyang peuingat awaknyan. Sabab janji nyan na teutuléh lam até awaknyan (31:31-34).

Asoe jih

Nabi Yeremia geumeuhoi 1:1-19
Nubuat-nubuat seumantong peumeurintahan Yosia, Yoyakim, Yoyakhin, dan Zedekia 2:1–25:38
Keujadian-keujadian lam udeb Nabi Yeremia 26:1–45:5
Nubuat-nubuat ateueh bansa-bansa 46:1–51:64
Yerusalem rhot 52:1-34

---

1 Kitab nyoe meuasoe tutoe haba Nabi
Yeremia bin Hilkia, gobnyan na kheueh sidroe lamkawan teungku imeum di banda Anatot di wilayah Benyamin. 2 TUHAN
meufeureuman ubak Nabi Yeremia bak thon nyang keu lhée blaih geumat keurajeuen lé Yosia bin Amon raja di nanggroe Yehuda.
3 Óh ka lheueh nyan TUHAN geupeugah lom
ubak gobnyan meu ulang-ulang, phon bak jamen peumeurintahan Yoyakim bin Yosia sampoe ubak thon nyang keu siblaih keurajeuen Zedekia bin Yosia. Bak buleuen nyang keulimong nibak thon nyan cit teuma peunduduek Yerusalem jiangkot ubak teumpat nyang teuböih.

Panggelan ubak Nabi Yeremia

4 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
5 "Sigohlom Lôn cebta gata lam pluet ma gata, dan sigohlom gata lahé u ateueh rhu-

1:2: 2Raj. 22:3–23:27, 2Taw. 34:8–35:19 **1:3:** 2Raj. 23:36–24:7, 2Taw. 36:5-8, 2Raj. 24:18–25:21, 2Taw. 36:11-21

eng donya nyoe, Ulôn ka Lôn piléh dan Lôn
baiát gata mangat jeuet keu nabi keu bansa-
bansa."
6 Laju lôn jaweueb, "Ya TUHAN Nyang
Mahamanyang, ulôn hana carông lôn peu-
gah haba sabab ulôn nyoe mantong muda
that."
7 Teuma TUHAN geujaweueb, "Bék
tapeugah gata mantong muda that. Meunyoe
Ulôn nyang kirém gata ubak soe mantong,
gata harôh tajak, dan banmandum nyang
Ulôn yue gata peugah, nyan harôh gata
peusampoe ubak awaknyan. 8 Bék teumakot
keu awaknyan, sabab Ulôn na meusajan
gata keu Lôn jak lindong gata. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba!"
9 Óh lheueh nyan TUHAN laju geusunyu-
eng jaroe Gobnyan, dan geumat laju babah
ulôn sira geupeugah, "Deungoe kheueh dan
jak peusampoe kheueh tutoe haba nyang
Ulôn peugah nyoe. 10 Uroe nyoe Ulôn bri
ubak gata kuasa ateueh bansa-bansa dan
keurajeuen-keurajeuen nanggroe – kuasa
keu gata peureubah dan peuhanco, keu tagu-
leng dan tapeubinasa, keu tapeudong dan
tapula."

Dua nyang teungieng

11 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, "Peue nyang gata ngieng, he Yere-
mia?"
Laju lôn jaweueb, "Cabeueng bak ka-
yée badam, TUHAN."
12 "Beutôi that," geupeugah lé TUHAN,
"Ulôn jaga [a] mangat banmandum nyang
Ulôn peugah jeuet keunyataan."
13 Laju TUHAN geutanyong lom ubak
ulôn, "Peue lom nyang gata ngieng?"
Laju lôn jaweueb, "Di siblaih utara na
lôn kalon beulangöng dan asoe jih nyang na
lam nyan teungoh ju meubura dan rab reu-
bah u arah keunoe."
14 TUHAN meufeureuman, "Di utara ma-
lapeutaka teuma teuka dan banmandum
asoe nanggroe nyoe habéh keunong. 15 Ulôn
teuma Lôn yue banmandum bansa nyang na
di siblaih utara jiteuka keujijak kuasa Yeru-
salem. Bintéh-bintéh beuton nyang na ban-
siseun lingka banda nyoe meunan cit deu-
ngon pintoe-pintoe geureubang jih dan
banmandum banda nyang na di Yehuda
teuma awaknyan reupah. 16 Ulôn kuhuköm
umat Lôn, sabab awaknyan ka meudesya
dan jipeulikot Lôn. Awaknyan ka jipeuseu-
mah keureubeuen ubak ilah-ilah nyang laén,
dan jipeugét patong-patong beurala keu
jiseumah. 17 Meusiab-siab kheueh, Yere-
mia! Tajak kheueh dan peusampoe kheueh
ubak awaknyan, banmandum nyang ka
Ulôn peurintah ubak gata. Bék takot keu
awaknyan, mangat gata bék Ulôn peujeuet
leubeh teumakot lom meunyoe meuhadab
keue deungon awaknyan. 18-19 Deungoe
kheueh! Gata teuma jilawan lé peunduduek
nanggroe nyoe, na kheueh lé raja-raja Yehu-
da, peujabat peumeurintah, teungku-teung-
ku imeum, dan rakyat. Teuma nibak uroe
nyoe Ulôn bri keu gata teunaga mangat
talawan awaknyan. Gata teuma jeuet lagée
banda nyang meukuta nyang kukôh, lagée
taméh beuso dan beuton teumaga. Awak-
nyan hana meuhase jipeutaloe gata, sabab
Lôn na meusajan gata dan Lôn lindong gata.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Gaséh TUHAN ubak Israel

2 1-2 TUHAN geuyue peumaklum haba
nyoe ubak banmandum ureuëng nyang
na di Yerusalem,
"Hei, Israel, teutab Lôn ingat
pakriban gata seutia
yoh gata mantong muda;
padub na rayeuk cinta gata
watée geutanyoe meubuleuen
madu.
U padang pasi Lôn jak gata seutôt
meulalu daerah nyang hana
teupula sapeue.
3 Israel, gata atra Ulôn keudroe,
boh até Lôn nyang Ulôn gaséh.
Ulôn peutron bala nyang raya
u ateueh mandum ureuëng nyang
peusabab gata meupaloe
seungsara,
ulôn TUHAN, ka Lôn peugah
haba."

Desya indatu bansa Israel

4 Deungoe nyoe feureuman TUHAN, hei
gata keuturonan Nabi Yakub, sukée-sukée
Israel! 5 TUHAN Meufeureuman,
"Peue nyang ka jipeubuet lé sidroe
lamkawan indatu gata ateueh Ulôn,
sampoe jih nyan jikianat Lôn?
Awaknyan jitiyeub beurala nyang
hana meuhareuga
dan akhé jih awaknyan keudroe
nyang ka jeuet keuhina.

[a] *jaga:* Tutoenyoe lam basa Ibrani su jih lagée "badam".

6 Ulôn hana jipakoe;
Ulôn, nyang ka Lôn tunton gata
bak rot ueh raya,
dan nyang ba awaknyan jiteubiet
nibak nanggroe Meusé
rot padang pasi,
daerah tandus nyang lumpah le
keuwieng keuwot jih,
meunan cit tho dan mubahya –
padang nyang hana ureuëng duek
dan hana teuma ureuëng jak!
7 U nanggroe subô Ulôn intat
awaknyan
mangat jirasa peue-peue mantong
nyang gét nibak teumpat nyan.
Teuma bak teumpat nyan tanoh
Ulôn ka awaknyan peukuto
dan atra Ulôn awaknyan peujeuet
sapeue-sapeue nyang lumpah kuto.
8 Lé imeum-imeum hana nyang
teumanyong
dipat Ulôn TUHAN jihnyan.
Ureuëng nyang mat huköm pih hana
jituri soe Ulôn nyoe,
nyang mat kuasa beurontak
ateueh Ulôn.
Ateueh nan Baal nabi-nabi jipeugah
haba,
dan jiseumah beurala nyang hana
meuguna."

Tudohan TUHAN ateueh umat Gobnyan

9 TUHAN meufeureuman,
"Jinoenyoe umat Ulôn Lôn ba lam
peukara lom,
dan keuturonan jih Ulôn
peusidang.
10 Jak kheueh laju sipanyang panté
Siprus siblaih ubarat,
kirém kheueh ureuëng laén u timu
nibak nanggroe Kedar,
peureksa kheueh disinan deungon
teuliti,
peu kheueh ka lheueh taujadi hai
nyang saban?
11 Gohlom na teujadi saboh bansa
jituka ilah jih
bah kheueh nyan bukon Allah
nyang sibeuna.
Teuma, umat Ulôn ka jituka Lôn,
keubanggaan awaknyan
deungon sapeue-sapeue nyang
hana hase jipeugét sapeue.
12 Lé sabab nyan, hei langét,
meuguncang kheueh!
Tahe mante dan beuyo kheueh!
13 Umat Ulôn ka jipeubuet dua macam
desya;
awaknyan ka jipeulikot Ulôn,
nyang bri mata ié, teunaga udeb
manusia;
awaknyan jipeugét keu droejih
kulam beusöt nyang hán hase
jipeuteun ié jih."

Akibat Israel nyang hana seutia

14 "Israel kon namiet,
bukon teuma keuturonan namiet
nyang teubloe.
Teuma pakon jihnyan ka jeuet
keu mangsa lawan jih?
15 Musoh jih jitaúm ateueh jih lagée su
singa,
tanoh jih teupeujeuet keu tandus
dan papa,
banda-banda jih habéh hangöh jiliet
lé apui,
teupeubiyeu teulanta hana
ureuëng duek.
16 Hei Israel, ôk bak ulée gata
teugunténg
lé ureuëng Memfis dan ureuëng
Tahpanhes.
17 Buet gata keudroe nyang jeuet
keusabab
mandum nyang teujadi nibak droe
gata,
sabab bak watée gata Ulôn tunton
bak rot ueh raya,
gata peulikot Ulôn TUHAN Po teu
Allah gata.
18 Peue laba jih gata jak u Meusé?
Keuneuk jak jieb ié Krueng
Nil?
Peue laba jih gata jak u Asyur?
Keuneuk jak jieb ié Krueng
Efrat?
19 Buet jeuhet gata keudroe nyang
huköm droe gata,
gata teuseksa sabab tatulak Ulôn,
Po teu Allah gata.
Jinoenyoe rasa keudroe padubna
phet dan peudeh
meunyoe Ulôn gata peulikot dan
hana gata horeumat,
Ulôn, TUHAN Allah gata ka Lôn
peugah haba;
Ulôn TUHAN Po teu Allah
Nyang Mahamanyang dan
Mahakuasa."

Israel hana jitem seumah TUHAN

20 TUHAN meufeureuman,
"Ka treb that gata hana
tameungabdi ubak Ulôn;
hana gata taát atawa taseumah
Ulôn.
Di ateueh tieb-tieb bukét nyang
manyang meulambong,
dan dimiyueb tieb-tieb bak kayée
nyang luhu ôn
gata seumah dewa-dewa
keusuboran.
21 Gata Lôn pula lagée bak anggô
nyang Ulôn piléh nibak bijéh
nyang get.
Teuma jinoenyoe gata meu-ubah,
ka jeuet keuseunaman kleut dan
hana meuguna.
22 Bahpi gata manoe
deungon gata bôh sabon
nyang le,
nyang noda-noda salah gata
nyan mantong deuh Ulôn kalon.
23 Gata jeuet tapeugah bahwa gata
hana kuto,
dan tapeugah lom bahwa Baal
hántom na gata seumah!
Ngieng kheueh pi-e gata di pantôn,
ingat buet jeuhet gata dan aku
kheueh nyan!
Gata lagée unta inong nyang
teungoh teuka gurangsang.
jiplueng keudeh keunoe hana
teukeundali,
24 laju jitamong lam padang pasi
nyang sungue.
Jihnyan hana hase teupeuteun
meunyoe teungoh teuka
gurangsang.
Nyang meuheuet keujih nyan hana
teumita-mita,
sabab nibak musém meuagam
jihnyan sabe jipeujok droe.
25 Israel, bek kheueh gata plueng
tatiyeub-tiyeub dewa,
dan bék kheueh gata plueng
tatawök awaknyan,
eunteuk gaki gata cidra dan rukueng
gata tho sabab teuka glaih.
'Hana, ulôn hana mungken lôn
gisa,' kheun gata,
'sabab ulôn cinta ubak
dewa-dewa, dan lôn tem seutôt
awaknyan.' "

Israel patot teuhuköm

26 TUHAN meufeureuman, "Lagée pan-
curi meurasa malée meunyoe keunong drob,
meunan kheueh gata mandum teurasa ma-
lée, he ureuëng Israel, raja-raja dan peuja-
bat-peujabat gata, imeum dan nabi-nabi ga-
ta! 27 Gata teuma jipeumalée, sabab ngon
sikrak kayée gata tawök bapak dan ngon
sineuk batée gata tawök ma. Gata kon tajak
ubak Ulôn, teuma gata tinggai Ulôn. Teuma
meunyoe ka teuka sosah, Ulôn kheueh
nyang gata tawök mangat Lôn jak peuseula-
mat gata.
28 Dipat kheueh beurala-beurala nyang
gata peugét nyan? Meunyoe gata meuteumé
sosah, yue kheueh bak jihnyan mangat
jipeuseulamat gata, meunyoe jihnyan hase!
Hei Yehuda, dewa-dewa gata le jih sidub
banda-banda gata! 29 Peu kheueh hana gata
galak keuhai Ulôn sampoe gata talawan
Ulôn? 30 Sia-sia mantong gata Lôn huköm,
sabab gata hana tatem teurimong teuseugah.
Lagée singa nyang teungoh beungéh, meu-
nan kheueh gata tapoh maté bubena nabi-na-
bi gata. 31 Hei umat Israel, deungoe kheueh
tutoe haba Lôn nyoe. Peu kheueh ka lheueh
Lôn nyoe lagée padang pasi keu gata atawa
lagée tanoh nyang seupôt glab hana deuh
sapeue? Teuma pakon gata peugah gata
keuneuk beubaih, dan hana tatem le gisa bak
Ulôn? 32 Peu kheueh na aneuëk dara nyang
tuwoe ubak piasan jih, atawa dara barô
inong nyang tuwoe keubajée peunganten
jih? Teuma gata katreb that tatuwoe keu
Ulôn – yoh watée nyang hana teuitong treb
jih. 33 Gata keubit that carông ta ato siasat
keu gata peukeunong até geunaséh-geuna-
séh até gata. Inong jeuhet nyang paleng
jeuhet pih mantong hase jimeurunoe bak
gata! 34 Peukayan gata teunoda lé darah
ureuëng gasien dan ureuëng nyang hana
meusalah, kon lé darah pancuri nyang keu-
nong drob.
Bahpi meunan, 35 gata tapeugah bahwa
gata hana salah, bahwa Ulôn hana beungéh
le ubak gata. Teuma, Ulôn TUHAN, Lôn
huköm gata sabab gata tapeugah bahwa gata
hana salah. 36 Bagaih that gatajak ubak de-
wa-dewa bansa laén keugata lakée tulông!
Gata pasti keucewa lé nanggroe Meusé,
saban lagée gata keucewa ubak Asyur.
37 Gata tatinggai nanggroe Meusé sabab
keucewa dan malée. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
tulak awaknyan nyang gata peubangga; gata

hana meuteumé laba sapeue nibak awak-
nyan."

Israel hana seutia

3 TUHAN meufeureuman, "Meunyoe si-
droe ureuëng inong nyang ka meulako
jitaleuk lé teungku lakoe jih, laju ureuëng
inong nyan geumeukawen deungon ureuëng
agam laén, deungon nyan beukaih lakoe
inong nyan hana jeuet le jicok ureuëng
inong nyan keu peurumoh jih, sabab hai-
nyan jeuet keurusak nibak nanggroe nyoe.
Gata he Israel, ka le that geunaséh até gata,
ék kheueh jeuet bak saát nyoe gata keuneuk
riwang ubak Ulôn! 2 Cuba tangah u ateueh,
u pucak-pucak bukét! Bak teumpat toh
kheueh disinan nyang gohlom gata gilo ta-
jak meumukah? Lagée ureuëng Arab di pa-
dang pasi, meunan kheueh gata taduek bak
binéh jalan tapreh-preh ureuëng nyang jitem
jakmeuén cinta. Gata ka tapeukuto nanggroe
nyoe deungon buet meumukah dan buet
gata nyang jeuhet nyang laén. 3 Nyang
kheueh sabab jih ié ujeuen hana jitron di
langét, meunan cit ujeuen bak musém seumi
hanajitem teuka. Gata saban that deungon
simeumukah, dan hana meumalée meubacut
pih.
4 Bak watée gata aloh-alah nyan gata
peugah ubak Ulôn bahwa Ulôn ureuëng
syiek gata, bahwa Ulôn sayang keugata yoh
gata mantong ubit. 5 Meunan cit gata peugah
bahwa Ulôn hana mungken Lôn beungéh
keugata hana putôh-putôh. Nyan kheueh
nyang gata peugah, he Israel, teuma gata
teutab gata peubuet cit buet-buet nyang jeu-
het nyang hase gata peubuet."

Israel dan Yehuda harôh meutobat

6 Bak masa keurajeuen Raja Yosia,
TUHAN meufeureuman lagée nyoe ubak
ulôn, "Peu kheueh ka lheueh gata ngieng
peue nyang jipeubuet lé Israel, inong nyang
hana seutia nyan? Jihnyan ka jitinggai Ulôn
dan jimeuagam ngon jimeumukah di ateueh
tieb-tieb bukét nyang manyang dan dimi-
yueb tieb-tieb bak kayée nyang rampak.
7-8 Ulôn pike óh lheueh jihnyan jipeubuet
banmandum nyan, jihnyan jigisa ubak Ulôn.
Teuma jihnyan hana jigisa, teuma jijak meu-
mukah. Nyang kheueh sabab jih Ulôn taleu-
ek dan Lôn use jihnyan.
Yehuda, syedara Israel, nyang hana seu-
tia nyan, jikalon banmandum nyan, teuma
jihnyan teutab hana teumakot. Dan jihnyan
meusajan-sajan keunan jeuet keu lunte,
9 dan meubacut pih hana meurasa malée.
Jihnyan meumukah sabab nyang jiseumah
batée dan bak kayée, sampoe nanggroe nyoe
jeuet keu kuto. 10 Óh ka lheueh jipeubuet
banmandum nyan, Yehuda nyang hana seu-
tia nyan jiriwang ubak Ulôn teuma deungon
pura-pura, sabab até jihnyan hana jujoe,
Ulôn, Po teu Allah, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."
11 Óh lheueh nyan TUHAN geubri tée
ubak ulôn bahwa bahpi Israel ka jipeulikot
Gobnyan, teuma Israel teunyata leubeh gét
nibak Yehuda nyang hana seutia nyan.
12 TUHAN geuyue ubak ulôn keulôn peusam-
poe hainyoe ubak Israel, "He Israel nyang
hana seutia, tawoe kheueh ubak Ulôn! Ulôn
peunoh deungon gaséh sayang dan hana
siumu masa Ulôn beungéh gata. 13 Meunga-
ku mantong bahwa gata ka meusalah dan
beurontak teuhadab TUHAN, Allah gata.
Meungaku kheueh mantong bahwa di miyu-
eb tieb-tieb bak kayée nyang luhu gata ka
tapeusampoe cinta gata ubak ilah-ilah bansa
laén, dan hana ta-taát ubak peue-peue nyang
Ulôn peurintah. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peu-
gah haba."
14 TUHAN meufeureuman, "He umat
nyang hana seutia, tawoe kheueh ubak
Ulôn! Gata na kheueh milék Ulôn. Ulôn ku
cok gata, sidroe nibak tieb-tieb banda, dua
droe nibak tieb-tieb kawöm, dan Lôn puwoe
gata keudeuh u Bukét Sion. 15 Ulôn kujok
ubak gata peumimpén-peumimpén nyang
taát ubak Ulôn. Awaknyan jipimpén gata
deungon peunoh bijaksana dan peunoh peu-
ngeurtian. 16 Dan meunyoe gata ka meuta-
mah le di nanggroe nyoe, ureuëng laén hana
jipeugah-peugah le keuhai Peuto Peujanjian
Lôn. Awaknyan hana teuma jipike atawa ji
ingat le, dan awaknyan hana jipeureulée le
keu Peuto Peujanjian nyan atawa jipeugét
nyang laén sibagoe geunantoe. 17 Bak watée
nyan banda Yerusalem jiboh nan, 'Takhta
TUHAN', dan meubagoe bansa teuma meu-
sapat di banda nyan keu jiseumah Ulôn.
Awaknyan hana jiseutôt le peue nyang
jikheun lé até droe jih nyang jeuhet nyan.
18 Israel meugabong deungon Yehuda, dan
meusajan-sajan teuka di nanggroe nyang
teuböih di siblaih utara. Awaknyan teuma
jiwoe u nanggroe nyang ka Ulôn bri sibagoe
tanoh pusaka keu indatu gata."

3:6: 2Raj. 22:1–23:30, 2Taw. 34:1–35:27

Umat Po teu Allah meumukah

19 TUHAN meufeureuman, "Israel, Ulôn
meuhéut keuneuk teurimong gata sibagoe
aneuëk Lôn, dan Lôn bri ubak gata nang-
groe nyang that-that mangat, nanggroe
nyang paleng jroh bansigom donya. Ulôn
meuhéut gata hôi Ulôn nyoe bapak, dan
hana taplueng nibak Ulôn. 20 Teuma lagée
peurumoh nyang hana seutia, gata pih hana
seutia ubak Ulôn. Ulôn, TUHAN ka Lôn
peugah haba."
21 Di ateueh pucak-pucak gunong na
teudeungoe su nyang subra; nyan na kheueh
su umat Israel nyang teungoh mo dan jimeu-
lakée, sabab awaknyan ka meudesya, dan
tuwoe ubak TUHAN Po teu Allah jih keu-
droe. 22 He gata banmandum nyang ka tu-
woe ubak TUHAN, tawoe kheueh! Gobnyan
teuma geupeupuléh gata, dan geupeujeuet
gata seutia.
Gata tapeugah, "Nyoe, jinoenyoe ka-
moe keuneuk jak ubak TUHAN, sabab Gob-
nyan na kheueh Po teu Allah kamoe. 23 Sia-
sia mantong kamoe meusajan-sajan kamoe
jak seumah beurala di ateueh pucak-pucak
gunong nyang lambong! Peutulôngan keu
Israel teuka nibak TUHAN Allah kamoe.
24 Teuseumah ubak Baal, beurala nyang
keubit that malée nyan sampoe kamoe
kajeuet geumadôh nibak aneuëk-aneuëk ka-
moe, meunan cit deungon beulatang peulara
kamoe lagée leumô dan bubiri kamoe, na
kheueh peue-peue mantong nyang ka geu-
useuha lé indatu kamoe yohphon jamén ilée.
25 Dan, bah kheueh kamoe nyang tanggong
malée keuhai atranyoe, dan bah kheueh ka-
moe jeuet keu ureuëng hina. Sabab, kamoe
dan indatu kamoe ka meudesya ubak TUHAN
Po teu Allah kamoe, dan hántom na taát
ubak peue nyang ka geupeurintah lé Gob-
nyan."

Geutawök mangat meutobat

4 TUHAN meufeureuman, "Umat Israel,
meunyoe gata keuneuk tagisa, tawoe
kheueh ubak Ulôn. Taböih kheueh leubeh
ilée beurala-beurala nyang Ulôn banci nyan,
dan seutia kheueh ubak Ulôn. 2 Meunyoe
gata meusumpah deumi nan Ulôn dan gata
udeb jujoe ade dan beuna, dan bandum
bansa jilakée ubak Ulôn mangat ubak awak-
nyan pih Ulôn bri beureukat, dan awaknyan
teuma jipujo Ulôn."

3 TUHAN meufeureuman ubak peundu-
duek Yehuda dan Yerusalem, "Tapeubuet
kheueh laju tanoh gata nyang gohlom teu-
peubuet; bék kheueh tatabu bijéh bak teum-
pat seunaman nyang timoh meuduro. 4 Ta-
mat kheueh janji gata deungon Ulôn, TUHAN
gata, dan peu khusos kheueh droe gata nyan
keu Ulôn, he peududuek Yehuda dan Yeru-
salem. Meunyoe hana, beungéh Ulôn meu-
tamah-tamah dan tutong lagée apui nyang
hana hase teupeulon lé soe mantong. Ban-
mandum nyan keunong u ateueh gata sabab
buet-buet gata nyang jeuhet."

Yehuda teuancam jiseureubu lé gob

5 Yueb kheueh beureuguih bansaboh
nanggroe!
Teumawök kheueh deungon su
nyang glah dan nyareng.
Gatayue kheueh peunduduek
Yehuda dan Yerusalem
jiplueng ubak banda-banda nyang
meukuta.
6 Tunyok kheueh rot u Sion, bukét
TUHAN,
bubagaih kheueh meungungse,
bék seungab mantong.
TUHAN teungoh geupeutron mala
peutaka
dan keuhancoran nyang raya
teuka di utara.
7 Lagée singa jiteubiet nibak teumpat
jimusöm
meunan kheueh teuma ka jijak
bandum nyang peupunah
bansa-bansa
nyang teuka keuneuk jak poh
habéh bubena Yehuda.
Banda-banda Yehuda teuma jeuet
keu rungka-rungka
saboh teumpat nyang hana
jikeumiet lé manusia.
8 Sabab nyan, tamo dan meuba-e
kheueh,
tasôk kheueh ija krong tanda
meuduka.
Sabab beungéh TUHAN nyang
seu-uem lagée apui hu
gohlom cit surot di Yehuda.
9 TUHAN meufeureuman, "Nibak uroe-
nyan raja-raja dan peujabat-peujabat rhot
seumangat; teungku-teungku imeum yo
meugram-gram dan nabi-nabi teukeujot
lumpah na."

4:3: Hos. 10:12

10 Laju ulôn peugah, "TUHAN Nyang
Mahamanyang, Droeneueh ka neutipée
ureuëng Yehuda dan peunduduek Yerusa-
lem! Droeneueh neupeugah bahwa na damé,
padahai bak saátnyoe nyawöng kamoe teu-
ancam ngon peudeueng."
11 Saat jih teuma trok ureuëng Yehuda
dan peunduduek Yerusalem meuteumé haba
bahwa angén seu-uem nyang teuka rot pa-
dang pasi teungoh jipot ubak awaknyan.
Angén nyan bukon angén biasa nyang jipu-
po sikhém, 12 teuma na kheueh angén badée
nyang teuka ateueh peurintah TUHAN keu-
droe keu teupeu rhot huköman u ateueh
umat Gobnyan.

Yehuda jikeupong lé musoh

13 Kalon musoh teuka lagée awan. Geu-
ritan-geuritan prang lagée angén badée, gu-
da-guda jih nyan leubeh bagah nibak cicém
rajawali. Wah, tanyoe ceulaka! Tanyoe bi-
nasa!
14 Yerusalem, taböih kheueh nyang jeu-
het nyang na nibak até gata mangat gata
geupeuseulamat. Trok án pajan pikeran-pi-
keran nyang jeuhet nyan keuneuk gata keu-
bah lam até gata?
15 Di banda Dan, dan di gunong-gunong
Efraim ka teuka utosan-utosan nyang jiba
haba brok. 16 Awaknyan jipeuingat bansa-
bansa dan jibri tée ubak peunduduek Yeru-
salem bahwa musoh [b] teungoh teuka di
nanggroe nyang jiôh. Awaknyan jidumpék
deungon prang teuhadab banda-banda Ye-
huda 17 dan jikeupong Yerusalem lagée
ureuëng keumiet ladang. Banmandum nyan
teujadi sabab bansa Yehuda ka beurontak
ubak TUHAN. TUHAN ka geupeugah haba.
18 Yehuda, gata keudroe kheueh nyang
peuteuka beuncana nyan u ateueh droe gata.
Cara udeb gata dan buet-buet gata nyang
peusabab banmandum peundeuritaan nyan
teutôb-tôb até gata.

Yeremia seudeh that bak geupike umat Po teu Allah

19 Padub na até lôn seungsara,
han ék le lôn teuen meudeurita.
Ulôn hana hase lôn peuteunang droe
jantong lôn meudok-dok lam
dada,
sabab lôn deungoe beureuguih
jimeusu
dan dumpék prang su meutaga.
20 Beuncana teuka hana putôh-putôh
sampoe hanco bansigom nanggroe.
Hana teusangka-sangka khimah lôn
jipeurusak,
ija-ija jih habéh jipriek-priek.
21 Sampoe án pajan harôh lôn kalon
ureuëng jimuprang udeb maté?
Sampoe án pajan harôh lôn deungoe
su beureuguih meutaga-taga?
22 TUHAN meufeureuman, "Bangai
lumpah na umat Ulôn nyan,
awaknyan hana jituri Ulôn.
Awaknyan lagée aneuëk-aneuëk
manyak nyang beubal hana meuguna
hana jipeuphom meubacut teuma;
malem nibak buet jeuhet,
gagal bak buet nyang jroh."

Teukalon keuhai teuka jih beuncana

23 U arah bumoe mata lôn pandang,
leumah jih söh dan geursang,
u arah langét lôn tangah,
wahai, hana nyang meucahya.
24 Lôn kalon gunong dan bukét-bukét
nyang lambong
meuguncang-guncang hebat
lumpah na.
25 Lôn kalon, hana manusia,
cicém pih ka jipo banmandum.
26 Tanoh nyang subô ka jeuet keu
guron nyang tho,
banda-banda hanco ka jeuet keu
rungka-rungka,
sabab TUHAN beungéh raya
ubak umat Gobnyan.
(27 TUHAN geupeugah bahwa bansigom
donya jeuet keu padang pasi, teuma Gob-
nyan hana geupeuhanco banmandum nyan.)
28 Bumoe wéueh até,
langét seupôt buta.
TUHAN ka geupeugah haba
dan hana geu ubah reuncana
Gobnyan.
Gobnyan ka geucok keuputosan
dan hana geusurot bahpi
silangkah.
29 Teudeungoe su riôh ngon subra
pasokan meuguda dan pasokan
peumanah,
dan soe mantong ureuëng laju
jiplueng deungon nafáh
meuseungak-seungak.
U dalam gle awaknyan jipeulueng
droe,

[b] *musoh* atawa: ureuëng pagab.

dan bukét-bukét batée laju jilisi.
Banmandum banda ka jeuet keuseungue,
hana ureuëng nyang jitem tinggai bak teumpat nyan le.
30 He Yerusalem, gata ka jitinggai dan hana hase tapeubuet sapeue!
Keupeue guna jih gata ngui bajée mirah
dan tahias droe ngon méuh dan pirak,
dan ta uke mata deungon cilak?
Hana guna gata peulagak droe,
sabab mandum geunaséh gata ka hana jitueng le keu gata,
malah awaknyan jimeuheuet keuneuk bôt nyawöng gata.
31 Na lôn deungoe su ureuëng apoh apah nyang lumpah wéueh
lagée su inong nyang keuneuk peulahé aneuëk;
lagée inong muda nyang jipeulahé aneuëk phon,
meunan kheueh su jimoe Yerusalem nyang meusak nafáh.
Jaroe jihnyan meugawang-gawang dan jihnyan apoh-apah,
"Ceulaka kheueh ulôn – ulôn keuneuk jipoh maté lé musoh!"

Desya Yerusalem

5 He peunduduek Yerusalem, taja-jak
kheueh nibak jalan-jalan nyang na di
banda gata! Mita kheueh dipat mantong, dan
ngieng kheueh ngon mata ulée gata keudroe.
Peureksa kheueh nibak padang-padang ban-
da peu kheueh na meusidroe ureuëng nyang
jujoe nyang jiuseuha seutia ubak Po teu
Allah. Meunyoe na, TUHAN geupeu amphon
keu Yerusalem. 2 Gata tapeugah bahwa gata
taseumah TUHAN, padahai gata hana meuni-
et nyang lagée nyan. 3 Nyang sikeubit jih
nyang geulakée lé TUHAN na kheueh keu-
seutiaan. TUHAN geuseunuet gata, teuma
gata hana tapako. Gobnyan geupeureumok
gata, teuma gata hana tatem geupeuruno.
Gata kreueh that ulée, dan hana tatem meu-
tobat ubak desya-desya gata. 4 Ulôn kupike,
"Ah, awaknyan na kheueh rakyat jeulata
nyang hana jiteupeue sapeue. Awaknyan
meutindak bangai, sabab hana jiteupeue
peue nyang geulakée dan nyang geutuntot lé
TUHAN Po teu Allah nibak awaknyan. 5 Bah
kheueh ulôn jak ubak ureuëng-ureuëng
rayeuk, dan lôn meututoe deungon awak-
nyan. Pasti awaknyan jiteupeue peue nyang
geulakée dan geu tuntot lé TUHAN Allah
nibak awaknyan." Teuma, awaknyan ban-
mandum hana cit jitem geupeurintah lé
TUHAN; awaknyan hán jitem taát ubak Gob-
nyan. 6 Nyang kheueh sabab jih awaknyan
jikeuneuk poh maté lé singa-singa nyang na
di dalam uteun, jipriek-priek lé srigala
nyang na di padang pasi. Rimueng tutul
meuwot-wot keudeh keunoe jijak mita uem-
peun rab binéh-binéh banda awaknyan, dan
soe mantong ureuëng nyang jiteubiet laju
jiteugöm. Banmandum nyan teujadi sabab
awaknyan ka le that meudesya, dan hana
teukira le jipeulikot Po teu Allah.
7 TUHAN meufeureuman, "Keupeue
Ulôn harôh Lôn peuamphon banmandum
desya-desya umat Lôn? Awaknyan ka ji-
tinggai Ulôn dan jiseumah nyang kon Po teu
Allah. Ulôn nyang bri peunajoh ubak awak-
nyan sampoe awaknyan troe, teuma awak-
nyan teutab jipeubuet jinah, dan kayém that
jijak saweue rumoh-rumoh inong lunte.
8 Awaknyan lagée guda agam nyang teum-
bon dan teuga nafeusu beureuhi jih; ma-
séng-maséng jimeuheuet ubak peurumoh ra-
kan jih. 9 Peu kheueh hana pantaih Ulôn
hukôm bansa nyang lagée nyan dan Lôn
balaih peue nyang ka jipeubuet lé awak-
nyan? 10 Ulôn Lôn kirém musoh keu jijak
cacah lampôh anggô awaknyan, teuma kon
keuteupeu habéh. Ulôn ku yue musoh-mu-
soh nyan keujigunteng carang-carang anggô
awaknyan, sabab carang-carang nyan kon
atra Lôn. 11 Umat Israel dan Yehuda bit-bit
that ka jikhianat Ulôn. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

TUHAN geutulak Israel

12 Umat TUHAN jipeugah nyang hana
beutôi keuhai TUHAN. Awaknyan jipeugah,
"Ah, Gobnyan hana geupeubuet sapeue
ateueh geutanyoe. Geutanyoe hana keunong
bala dan hana teuma ta rasa prang meunan
cit hana tarasa deuk. 13 Anggab kheueh nabi-
nabi nyan angén jak, sabab peusan TUHAN
hana bak awaknyan." 14 Laju TUHAN Nyang
Mahakuasa meufeureuman ubak ulôn, "He
Yeremia, sabab awaknyan ka jipeugah haba
nyang lagée nyan, awaknyan keunong bala
nyang meunurot awaknyan hana teujadi.
Ulôn kupeujeuet tutoe haba Lôn lagée apui
hu lam babah gata. Bansa nyoe jeuet lagée
kayée nyang teutot, dan apui nyan jitot
awaknyan sampoe habéh."

15 He bansa Israel, TUHAN teungoh geu-
peuteuka saboh bansa di nanggroe nyang
jiôh keujijak prang gata. Bansa nyan ka na
yoh awai ilée, basa jih hana gata teupeue.
Awaknyan teuga lumpah na, 16 dan
ureuëng-ureuëng timbak aneuk panah awak-
nyan gagah dan beuhe; awaknyan jipoh ma-
té ureuëng laén hana gaséh sayang.
17 Awaknyan jipeuhabéh bubena hase tanoh
dan peunajoh gata dan aneuëk-aneuëk gata
jipoh maté. Beulatang peulara lagée leumô
ngon bubiri gata jisie lé awaknyan, meunan
cit deungon lampôh-lampôh anggô dan bak
ara jikôh jipeuranab sampoe habéh. Banda-
banda nyang meukuta nyang gata peubang-
ga jipeuhanco sapan sapa.

18 TUHAN meufeureuman, "Bahpi lagée
nyan, bak watéenyan umat Ulôn hana Lôn
peubinasa. 19 Teuma meunyoe awaknyan ji-
tanyong pakon Ulôn peubuet banmandum
nyan ateueh awaknyan, tapeugah kheueh he
Yeremia, bahwa lagée tôh awaknyan jiting-
gai Ulôn di nanggroe awaknyan keudroe
keujijak meungabdi ubak dewa-dewa bansa
laén, meunan cit awaknyan jeuet keu namiet
ureuëng-ureuëng aséng di nanggroe laén."

Po teu Allah geupeuingat umat Gobnyan

20 TUHAN geuyue bak ulôn mangat lôn
peutrok haba nyoe ubak keuturonan Nabi
Yakub nyang tinggai di Yehuda, 21 "Deu-
ngoe kheueh nyoe, he gata ureuëng bodoh
dan bangai! Nibak gata na mata teuma hana
tameungieng, na geulinyueng teuma hana
tadeungoe! 22 Ulôn kheueh TUHAN; pakon
gata hana teumakot keu Ulôn? Nyang sikeu-
bitjih gata yo keu Ulôn! Ulôn kheueh nyang
peujeuet panté sampoe jeuet keubataih laôt
nyang hana hase jilewat keu siumu masa.
Laôt jeuet meugeulora dan geulumbang jeu-
et meungamuk, teuma hana jeuet jiliwat bak
bataih nyang ka Lôn peuteuntée nyan.
23 Teuma gata teutab kreueh ulée dan teutab
talawan Lôn; gata ka meunyeuleweng dan
tatinggai Ulôn. 24 Hántom na taingat keu
tahoreumat Ulôn, padahai Ulôn kheueh
nyang kirém ujeuen, bah kheueh bak awai
meunan cit bak akhé musém ujeuen. Dan
Ulôn cit nyang bri keugata musém keumeu-
koh óh trok bak thon. 25 Teuma desya-desya
gata nyan kheueh nyang peuhalang banman-
dum nyang gét nyan sampoe hana tateumé
rasa.

26 He umat Lôn, lamkawan gata na
ureuëng-ureuëng nyang jeuhet. Lagée
ureuëng nyang jipreh taron teungoh teupa-
sang keu teujak drob cicém, meunan kheueh
awaknyan jipasang taron keu jijak drob ma-
nusia. 27 Lagée ureuëng jak jeue cicém sam-
poe cicém nyang jiteumé nyan laju jipasoe
lam cintra, meunan kheueh teuma awaknyan
jipasoe lam rumoh jih peunoh deungon ba-
rang-barang hase teumipée. Meunan kheueh
awaknyan jeuet keu ureuëng meukuasa dan
kaya-kaya, 28 lom teumbon ngon makmu.
Keujeuhetan awaknyan ka hana le bataih.
Awaknyan hana le jimeubuet ade ubak peu-
kara aneuëk-aneuëk yatém ngon meuntui,
dan hana jibila hak ureuëng-ureuëng nyang
keunong tindéeh.

29 Teuma, Ulôn, TUHAN, Lôn huköm
awaknyan deungon buet jih banmandum
nyan; Ulôn kubalaih peue-peue nyang ka
jipeubuet lé bansa nyoe. 30 Sapeue-sapeue
nyang luwabiasa dan teumakot that-that
meunan cit gli that teujadi di nanggroe nyoe:
31 nabi-nabi geuseumeungeut, sulet, teung-
ku-teungku imeum jipeutimang umat meu-
nurot keuheundak droe jih keudroe dan gata
umat Ulôn galak ubak hai nyang lagée nyan.
Teuma peue nyang gata peubuet meunyoe
trok bak uroe akhé?"

Yerusalem jikeupong lé musoh

6 Tajak kheueh meungungse, he
ureuëng-ureuëng Benyamin! Tinggai
laju Yerusalem! Tayueb beureuguih di Te-
koa, dan gata peuhu apui sibagoe tanda
isyarat di Bet-Kerem! Beuncana dan peuta-
ka nyang paleng raya teuka nibak utara.
2 Banda Sion gagah lumpah na, teuma
TUHAN teutab geupeuhanco banda nyang
ceudah nyan; 3 ureuëng-ureuëng matkuasa
meukhimah disinan deungon sipa-i jih. Ban
silingka banda awaknyan pasang khimah-
khimah, maséng-maséng nibak teumpat
nyang jigalak. 4 Awaknyan jipeugah, "Jak
geutanyoe, meusiab kheueh tajak prang Ye-
rusalem! Jak geutanyoe tajak seureubu teu-
ngoh mantong uroe nyoe!" Teuma awak-
nyan jipeugah, "Wah, ka teulat! Uroe ka
jipeuphon seupôt, bubayang ka deuh pa-
nyang-panyang. 5 Bah kheueh geutanyoe
prang bak watée malam, dan ta peuhanco
bubena kuta-kuta banda nyan."

6 TUHAN Nyang Mahakuasa ka geupeu-
rintah ubak peunguasa-peunguasa nyan ma-

5:21: Yes. 6:9-10, Yeh. 12:2, Mrk. 8:18 5:22: Ayb. 38:8-11

ngat jijak koh bak-bak kayée dan jipeudong
laju bukét-bukét peutahanan mangat jikeu-
pong Yerusalem. TUHAN meufeureuman,
"Banda nyoe Lôn huköm sabab lam banda
nyan ka le that jipeubuet peunindasan. [7] La-
gée mata ié teutab jipeuteubiet ié nyang
jeureunéh, meunan kheueh banda nyan teu-
tab jipeuhase keujeuhetan. Teuma haba keu-
hai keukeurasan dan peurampokan mantong
nyang na Ulôn deungoe di banda nyan;
luka-luka ngon peunyakét Lôn kalon dipat
mantong. [8] He peunduduek Yerusalem, bah
kheueh banmandum nyang phet-phet nyan
jeuet keupeuingat nibak gata! Bék sampoe
Ulôn tinggai gata dan Lôn peujeuet banda
gata nyan lagée padang pasi nyang hana
jikeumiet lé gob."

Umat Israel galak that bak buet beurontak

[9] TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureu-
man ubak ulôn, "Israel teucukoe sampoe
habéh lagée bak anggô nyang ka habéh
teupot boh jih. Lé sababnyan, teungoh man-
tong na watée, peuseulamat kheueh nyang
mantong na tinggai."
[10] Ulôn jaweueb, "TUHAN, ubak soe
nyang harôh lôn peugah haba, dan soe
nyang harôh ulôn peuingat? Awaknyan
kreueh that ulée dan hánjitem pakoe peue
nyang ulôn peugah. Awaknyan jipeukém
dan jibanci ubak peusan Droeneueh nyang
ulôn peusampoe keu awaknyan. [11] Keuhai
beungéh Droeneueh keu awaknyan meunan
cit lam até lôn ju lagée ngéue apui, TUHAN!
Payah that keu teupeuteun nyan."
Laju TUHAN meufeureuman, "Taba
kheueh laju meuhôb gata nyan ubak aneuëk
miet nyang na jimeu-éun bak rot-rot euh dan
u ateueh awak-awak muda nyang teungoh
meugumpôi-gumpôi, agam dan inong teuma
teudrob, dan ureuëng nyang syiek pih hana
teutinggai. [12] Rumoh awaknyan teujok keu
ureuëng laén, meunan cit deungon ladang-
ladang dan peurumoh-peurumoh awaknyan.
Peunduduek nanggroe nyoe Lôn huköm!
[13] Awaknyan banmandum, cut rayeuk jimita
laba deungon cara nyang hana jujoe. Meu-
nan cit nabi dan teungku imeum pi jipeungét
gob. [14] Luhok ngon luka-luka umat Ulôn
jianggab lé awaknyan luka ubit nyang hana
meubahya. 'Ah, hana peue-peue nyan,'
kheun awaknyan, 'banmandum gét dan
aman.' Padahai meubacut pih hana. [15] Seu-
harôh jih awaknyan malée sabab ka jipeubu-
et banmandum nyang hina nyan. Teuma
awaknyan teubai muka dan hana jiteupeue
keu malée. Kareuna nyan awaknyan rhot
lagée ureuëng laén; habéh kheueh riwayat
awaknyan meunyoe Lôn huköm jihnyan.
Ulôn TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Israel jitulak pimpénan TUHAN

[16] TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan, "Gatadong kheueh nibak sim-
pang-simpang rot, dan ngieng kheueh beu-
jroh-jroh! Gata tanyong kheueh rot-rot
nyang awai phon, dan nyang toh nyang
paleng jroh lamkawan nyan. Taseutôt kheu-
eh jalan nyan, mangat gata udeb teunang."
Teuma awaknyan jipeugah, "Hana ka-
moe tem, kamoe hana peureulée kamoe
seutôt rot ueh nyan!" [17] Laju TUHAN meu
ulang-ulang geubaiát ureuëng-ureuëng ja-
ga keuteupeu ingat ubak awaknyan beu-
jideungoe su isyarat nyang teuyueb deu-
ngon beureuguih. Teuma umat jipeugah,
"Kamoe hana watée keu kamoe deungoe
nyan."
[18] Sabab nyan TUHAN meufeureuman,
"Deungoe nyoe, he bansa-bansa! Gata
harôh tateupeue peue nyang teuma teujadi
ateueh umat Lôn. [19] Ngieng kheueh, he bu-
moe! Umat Lôn hán jitem deungoe ajaran
Ulôn dan hana taát ubak Ulôn. Sibagoe
akibat nibak peue nyang ka jirancang lé
awaknyan Ulôn peutron mala peutaka u
ateueh awaknyan. [20] Keupeue guna jih keu-
meunyan nyang jiba lé awaknyan keu Ulôn
nibak Syeba, atawa reumpah-reumpah di
nanggroe nyang jiôh? Hana Lôn galak
kuteurimong peuseumahan awaknyan. Dan
hana galak Ulôn ubak peuseumahan keureu-
beuen-keureubeuen nyang teutot nibak
awaknyan. [21] Ulôn teuma Lôn peusabab
mandum awaknyan meugantoh dan reubah.
Ayah dan aneuëk, rakan dan teutangga ban-
mandum binasa."

Jiseureubu rot utara

[22] TUHAN meufeureuman, "Saboh bansa
nyang teuga teungoh jijak rot nanggroe
nyang jiôh di utara. Awaknyan teuka keu
jijak muprang. [23] Sinjata awaknyan panah
ngon kapak; awaknyan keujam dan hán ji-
turi amphon. Lagée su laôt nyang meugeu-
lora meunan kheueh su tapak-tapak guda
awaknyan nyang teungoh jipeuplueng deu-

6:12-15: Yer. 8:10-12 **6:14:** Yeh. 13:10 **6:16:** Mat. 11:29

ngon kancang jitiyeub keujijak peuhanco
Yerusalem."
24 Ban jideungoe haba nyan, peundudu-
ek Yerusalem laju hana meudaya. Awak-
nyan jiceukam lé peurasaan teumakot hana
teukira, dan meudeurita lagée ureuëng inong
nyang keuneuk peulahé aneuëk. 25 Awak-
nyan hana jijeuet tron u jalan atawa jijak u
blang, sabab dipat mantong na musoh nyang
meusinjata jiteumimbak ban galak droe.
26 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan, "Tangui laju ija krong óh lheueh-
nyan balek-balek laju lam abée. Meukabông
kheueh dan meuba-e kheueh deungon peu-
deh lagée ureuëng nyang teungoh jipeumo
aneuëk tunggai jih nyang maté, sabab
ureuëng nyang peubinasa gata teuma jiseu-
rang gata meudab-dab."
27 Laju TUHAN geupeugah ubak Yere-
mia, "Ujoe kheueh umat Ulôn, lagée gata
ujoe logam. Seulidek kheueh tabaiát awak-
nyan! 28 Awaknyan banmandum beurontak
nyang kreueh-kreueh ulée, lagée kreueh
peurunggu dan beuso. Awaknyan meupeu-
rangoe brok dan jijak ho-ho mantong nyang
jitabu na kheueh haba feusuna nyang jipeu-
brok-brok ureuëng laén. 29 Beuso nyang
teutot ka seu-uem that, teuma mék-mék lo-
gam hán cit jitem meulileh dan gadôh. Peu-
cuma mantong umat Ulôn hana putôh-putôh
teu ujoe keu teupeumurni, sabab ureuëng-
ureuëng jihnyan nyang jeuhet hana ji use.
30 Awaknyan teuboh nan pirak nyang
teuböih, sabab Ulôn,TUHAN, ka Lôn böih
awaknyan."

Yeremia khotbah di Baét TUHAN

7 1-3 TUHAN geuyue jak ulôn u Baét
Gobnyan dan geuyuedong bak babah
pintoe geureubang nyang jijak lé ureuëng
Yehuda nyang teuka jijak seumayang. Gob-
nyan geuyue bak ulôn mangat lôn peumak-
lum peusan Gobnyan lagéenyoe keu awak-
nyan, "Ubah kheueh laju pi-e ngon cara
udeb gata, dan Ulôn, TUHAN, Nyang Maha-
kuasa, Allah Israel Lôn idhin gata teutab
tinggai disinoe. 4 Bék peucaya ubak ureuëng
teumipée nyang jipeugah, 'Geutanyoe
aman, sabab nyoe Baét TUHAN. Keubit nyoe
Baét TUHAN!'
5 Ubah kheueh cara udeb gata dan pi-e
gata. Peubuet kheueh nyang ade sidroe ngon
nyang laén. 6 Bék le gata tindéeh ureuëng
aséng, aneuëk yatém ngon meuntui dan
inong-inong balée. Bék poh maté ureuëng
hana meusalah di nanggroe nyoe. Bék seu-
mah ilah-ilah laén, sabab hainyan teupeubi-
nasa gata. 7 Meunyoe gata ta-ubah cara udeb
gata dan pi-e gata dan tapiôh hana le tapeu-
buet banmandum nyan, Ulôn ku idhin gata
teutab tinggai di nanggroe nyoe nyang ka
Ulôn bri sibagoe tanoh pusaka ubak indatu
gata.
8 Teuma, nyang sikeubitjih, sia-sia man-
tong gata peucaya ubak tutoe haba nyang
sulet. 9 Gata taceumeucue, tapoh maté gob,
meumukah, jeuet keusaksi nyang sulet, peu-
seumah keureubeuen keu Baal, dan gata
seumah dewa-dewa nyang hana gata turi.
10 Óh lheueh banmandum nyan gata peubu-
et, gata tajak meuhadab Ulôn di sinoe, di
Baét Ulôn keudroe, dan tapeugah, 'Kamoe
aman!' Óh lheueh nyan gata peubuet lom
buet gata nyang jeuhet nyan. 11 Peu kheueh
gata anggab Baét Ulôn nyoe uempueng peu-
rampok? Banmandum buet gata ka Ulôn
kalon. 12 Tajak laju u Silo,[c] banda nyang
ilée Ulôn piléh jeuet keu teumpat iébadat
ubak Ulôn. Ngieng kheueh peue nyang ka
Ulôn peujeuet keu teumpat nyan sabab de-
sya umat Ulôn Israel. 13 Bahpi ka meu
ulang-ulang Lôn peugah haba ubak gata,
gata teutab cit hán tatem deungoe. Gata
tapeubuet banmandum desya nyan, dan ha-
na taseuôt meunyoe Ulôn hôi. 14 Nyang
kheueh, Baét Ulôn nyang gata peubangga
nyan, dan teumpat nyang Ulôn bri keu inda-
tu gata dan ubak gata nyoe teuma Ulôn
peujeuet lagée Silo yoh masa ilée. 15 Gata
Lôn use dikeue Ulôn lagée nyang ka lheueh
Lôn use kawöm syedara gata, umat Israel."

Umat nyang kreueh ulée

16 TUHAN meufeureuman, "He Yere-
mia, bék kheueh neumeudoá keu ureuëng-
ureuëng nyoe. Bék neulakée tulông atawa
neumeudoá keu awaknyan; bék neupaksa
Ulôn, sabab Ulôn hán kutem deungoe nyang
teulakée nyan. 17 Gata ka neungieng keu-
droe peue nyang awaknyan peubuet di ban-
da-banda Yehuda dan rot-rot di Yerusalem!
18 Aneuëk-aneuëk manyak jipeusapat kayée
apui, di ureuëng agam jipeuhu apui, dan di
ureuëng inong jilawok teupông keu teupeu-

[c] *Silo:* **Banda teumpat Peuto Peujanjian TUHAN teukeubah watée jamén Eli. (Kalon 1Sam. 1:3). Banda nyan jipeuhanco lé ureuëng Filistin.**
7:11: Mat. 21:13, Mrk. 11:17, Luk. 19:46 **7:12-14:** Yos. 18:1, Zab. 78:60, Yer. 26:6 **7:18:** Yer. 44:17-19

gét juadah keu dewi nyang awaknyan boh
nan Ratu Syeuruga. Dan keu teupeusakét até
Ulôn awaknyan jipeuseumah cit ié anggô
keu ilah-ilah nyang laén. 19 Teuma nyang
sikeubitjih, kon Ulôn nyang awaknyan peu-
sakét, teuma droe jih keudroe sampoe awak-
nyan malée. 20 Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang, Lôn peuteuka meureuka Ulôn
nyang luwabiasa u ateueh rumoh iébadat
nyoe, ateueh manusia dan beulatang, meu-
nan cit ateueh bak-bak kayée dan hase bu-
moe. Beungéh Ulôn meutamah-tamah ju
lagée apui nyang hán hase teupeulon."
21 TUHAN meufeureuman, "He umat
Lôn, gata tateupeue bahwa keureubeuen
nyang gata tot di ateueh miseubah harôh
teutot sampoe habéh, dan keureubeuen
nyang laén jeuet gata pajoh. Teuma Ulôn,
TUHAN meufeureuman, hanapeue, jeuet ta-
pajoh banmandum nyan! 22 Bak watée Ulôn
ba indatu gata Lôn peuteubiet nibak nang-
groe Meusé, Ulôn hana Lôn bri keu awak-
nyan peuratoran keuhai keureubeuen nyang
teutot atawa keureubeuen-keureubeuen
nyang laén. 23 Teuma Ulôn peurintah ubak
awaknyan mangat awaknyan jitaát ubak
Ulôn mangat Ulôn beujeuet keu Po teu
Allah awaknyan, dan awaknyan jeuet keu
umat Lôn. Ulôn yue bak awaknyan mangat
udeb meunurot nyang Ulôn peurintah ma-
ngat awaknyan mubahgia. 24 Teuma awak-
nyan hánjitem deungoe dan hánjitem simak
hainyan. Awaknyan nyang jiseutôt peue
nyang jikheun lé até jih keudroe nyang
kreueh dan jeuhet nyan. Awaknyan kon
meutamah jroh teuma meutamah jeuhet leu-
beh nibak nyang ka. 25 Yoh phon indatu gata
jiteubiet lam nanggroe Meusé sampoe nibak
uroenyoe Ulôn sabe Lôn kirém hamba-ham-
ba Lôn, nabi-nabi, keu gata. 26 Teuma hana
nyang jitem deungoe atawa nyang tem si-
mak. Gata meutamah kreueh ulée dan jeuhet
leubeh nibak indatu gata."
27 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man lom, "Lé sababnyan, he Yeremia, bah-
pi gata bri tée banmandum nyan ubak umat
Lôn, awaknyan hana jipako tutoe haba gata.
Bahpi gata tawök awaknyan, awaknyan teu-
tab hán jitem seuôt. 28 Lé sababnyan, peu-
gah kheueh ubak awaknyan bahwa awak-
nyan na kheueh saboh bansa nyang hánjitem
taát ubak Ulôn, TUHAN, Po teu Allah awak-
nyan. Awaknyan hánjitem meuruno ubak
huköman nyang ka jirasa keudroe. Keuseu-
tiaan ubak Ulôn ka habéh, dan hana teupeu-
gah le."

Buet nyang jeuhet di Pantôn Hinom

29 TUHAN meufeureuman,
"Wahe peunduduek Yerusalem,
meukabông kheueh!
Koh kheueh ôk gata dan tiek
kheueh keudeh!
Meuca-e kheueh deungon ca-e
meuba-e
diateuh gle-gle gunong-gunong,
sabab Ulôn, TUHAN, teungoh
mureuka
dan ka Lôn tulak gata
banmandum nyan.
30 Ureuëng Yehuda ka jipeubuet buet
nyang jeuhet. Beurala-beurala awaknyan
nyang that Lôn banci ka jikeubah lam Baét
Lôn, sampoe Baét Ulôn nyan ka jeuet keu-
kuto. 31 Saboh miseubah nyang nan jih To-
fet ka awaknyan peudong di Pantôn Hinom
keu jipeuseumah aneuëk-aneuëk awaknyan
sibagoe keureubeuen nyang teutot. Padahai
Ulôn hántom Lôn yue ubak awaknyan ma-
ngat jipeubuet hai nyang lagée nyan, hán-
tom na hai nyang lagéenyan teupike lam até
Lôn. 32 Sababnyan, trok saát jih teumpat
nyan hana le teuboh nan Tofet atawa Pantôn
Hinom, teuma Pantôn Teumpat Seumeusie.
Tanoh nyan teuma jeuet keu lampôh jrat
sabab hana teumpat nyang laén. 33 Manyét-
manyét awaknyan jeuet keupeunajoh cicém
atawa beulatang buih nyang laén, hana
ureuëng nyang jijeuet seugah. 34 Nanggroe
nyoe jeuet keu padang tandus. Su keugeum-
biraan dan su ureuëng meukeureuja meuka-
wen Lôn peupiôh di banda-banda Yehuda
atawa di jalan-jalan Yerusalem.

8 Bak masanyan tuleueng-tuleueng raja
dan peujabat-peujabat peumeurintahan
di Yehuda, meunan cit deungon tuleueng-
tuleueng teungku-teungku imeum, nabi dan
peunduduek Yerusalem nyang laén teupeu-
teubiet lam jrat awaknyan, 2 kon keu teupeu-
sapat atawa teuseubée lom, teuma teupeu-
biyeu mantong teutiek-tiek ateueh tanoh
sibagoe blôh nyang hana hareuga. Tuleu-
eng-tuleueng awaknyan meutabu dan meu-
siseue dikeue mata uroe, buleuen dan bin-
tang nyang awaknyan peudewa, awaknyan
cinta, peutimang, seumah dan lakée peutu-
nyok. 3 Dan ureuëng-ureuëng nyang man-
tong udeb nibak bansa nyang jeuhet nyoe

7:31: Im. 18:21, 2Raj. 23:10, Yer. 32:35 **7:34**: Yer. 16:9, 25:10, Why. 18:23

nyang ka Ulôn peucre bre ho-ho mantong
leubeh galak maté nibak udeb. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahakuasa, ka Lôn peugah haba."

Desya dan huköman

4 TUHAN meufeureuman ubak ulôn geu-
yue peusampoe nyang lagée nyoe keu umat
Gobnyan, "Meunyoe na ureuëng reubah,
teuntée ureuëng nyan jibeudôh lom, dan
meunyoe na ureuëng nyang sisat nibak rot
ueh raya, teuntée ureuëng nyan jiwoe lom.
5 Teuma pakon gata, hai umat Lôn, hana
putôh-putôh meunyeuleweng dan tatinggai
Ulôn? Gata tamumat khong that nibak beu-
rala gata, dan hán tatem woe ubak Ulôn!
6 Ulôn ka Lôn deungoe gét-gét, teuma gata
hana tamariet lagée nyang sibeuna jih. Hana
meusidroe pih nibak gata teulah bak buet jih
nyang jeuhet. Hana nyang peugah, 'Peue sa-
lah ulôn?' Gata banmandum taseutôt rot droe
gata keudroe lagée guda nyang teungoh maju
dalam mideuen prang. 7 Cicém cang iriek pih
jiteupeue watée jih keujiwoe; teukukur, ci-
cém ujeuen dan cicém pala pih jiteupeue pa-
jan masa jih jijak jiminah teumpat. Teuma
gata, nyang umat Lôn, hana taturi huköm-
huköm nyang Ulôn bri ubak gata. 8 Beuhe
that gata peugah bahwa gata bijaksana, dan
tateupeue huköm-huköm Lôn! Cuba gata ka-
lon pakriban huköm-huköm Lôn nyan jiubah
lé ureuëng-ureuëng nyang malem agama
nyang curang! 9 Ureuëng nyang malem-ma-
lem nyang na di lamkawan gata teuma teu-
peumalée. Awaknyan gadôh akai dan teujeu-
bak. Awaknyan hánjitem teurimong peue
nyang Ulôn naseuhat; jinoenyoe, keubijaksa-
naan peu kheueh nyang mantong na nibak
awaknyan? 10 Sababnyan Ulôn kubri lampôh
awaknyan keu toke tanoh nyang laén, dan
peurumoh awaknyan keu ureuëng laén.
Awaknyan banmandum, cut rayeuk, jimita
laba deungon jalan nyang hana jujoe. Meu-
nan cit nabi dan teungku imeum pih jipeu-
ngét gob. 11 Luka-luka nibak umat Lôn ji-
anggab lé awaknyan luka-luka bacut sagai.
'Ah, hana peue-peue nyan,' jipeugah lé
awaknyan, 'banmandum gét-gét dan aman.'
Padahai meubacut pih kon lagée nyan.
12 Meunurot Lôn, sikeubit jih gata malée sa-
bab tapeubuet bandum nyang hina nyan!
Teuma gata teubai muka dan hana tateupeue
keu malée. Sababnyan gata rhot lagée
ureuëng nyang ka rhot; habéh kheueh riwa-
yat gata meunyoe Ulôn huköm gata.

8:10-12: Yer. 6:12-15 **8:11:** Yeh. 13:10

13 Meuharab that Ulôn keuneuk peusa-
pat umat Lôn lagée ureuëng jipeusapat hase
tanoh jihnyan. Teuma, umat Lôn lagée bak
anggô dan bak ara nyang hana muboh, dan
ôn-ôn jih pih habéh layée. Nyang kheueh
sabab jih lôn bri keu ureuëng aséng teuka
dan jikuasa nanggroe awaknyan. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."
14 "Pakon geutanyoe hana tapeugot
sapeue?" jipeugah lé umat Po teu Allah. "Jak
geutanyoe meusajan-sajan tajak meungung-
se ubak banda-banda nyang na kuta, mangat
tanyoe maté disinan. TUHAN Po teu Allah
geutanyoe ka geupeuputôh bahwa geuta-
nyoe harôh binasa. Gobnyan ka geubri keu
geutanyoe racön jeuet tajieb sabab geuta-
nyoe meudesya ubak Gobnyan. 15 Sia-sia
mantong geutanyoe taharab damé dan masa
teupeupuléh, sabab nyang na, na kheueh
keukerasan. 16 Musoh ka trok u banda Dan;
su geunta guda awaknyan ka teudeungoe,
dan bansaboh nanggroe ka teumakot. Mu-
soh teuka keu jijak peuhanco banmandum
nanggroe geutanyoe, meunan cit deungon
banda geutanyoe dan banmandum peundu-
duek geutanyoe."
17 "Ngieng kheueh!" kheum TUHAN.
"Jinoenyoe Ulôn kirém uleue-uleue lam-
kawan gata mangat jijak kab gata, uleue
meubisa nyang hana hase deungon teura-
jah."

Yeremia seudeh watée geupike keubansa geuh

18 Até ulôn lagée teu ireh-ireh dan
lumpah that seudeh,
nestapa lôn hana teu-ubat.
19 Deungoe kheueh, bansaboh
nanggroe ka meudeungong
geumeuciek bansa lôn nyang
teumanyong,
"Peu kheueh hana le TUHAN di
Sion?
Dipat kheueh raja geuhnyan
jinoe?"
Geujaweueb lé TUHAN, raja
awaknyan,
"Pakon gata sujut ubak
dewa-dewa
nyang meubacut pih hana
meuguna?
Pakon gata peusakét até Ulôn
deungon cara taseumah
beurala-beurala?"

20 Umat Israel jimeuhôi,
"Musém keumeukoh dan musém jidong khueng
jinoenyoe ka hana le,
teuma geutanyoe gohlom cit seulamat."

21 Até lôn reumok sabab bansa lôn brat that sakét;
ulôn meukabông dan apoh apah.
22 Peu kheueh geurangan jih nyang jeuet keusabab
sampoe bansa lôn jinoenyoe gohlom cit puléh?
Peu kheueh bansaboh Gilead,[d]
hana dokto atawa ubat?

9 Keubit gét that meunyoe lam ulée lôn peunoh deungon ié lagée lam mon,
dan mata lôn lagée mata ié nyang hana putôh-putôh ji teubiet ié!
Teuma ulôn hase lôn mo ba-e uroe ngon malam,
lôn peuba-e ureuëng-ureuëng nyang saboh bansa deungon lôn nyang ka jipoh lé lawan.
2 Meunyoe di padang pasi hase lôn teumé
teumpat meudom keu ureuëng nyang teungoh jijak jiôh!
Teuma ulôn kutinggai bansa lôn, dan lôn jak keudeh
mangat jiôh nibak awaknyan.
Awaknyan ka jikhianat banmandum nyan,
saboh kawan ureuëng nyang hana seutia,
3 dan sabe lam siab keuji meusulet.
Bansaboh nanggroe, nyang beuna hana meukuasa,
teuma nyang hana jujoe nyan nyang meuraja lela.

TUHAN ulôn geupeugah,
"Umat Ulôn jipeubuet buet nyang jeuhet hana piôh-piôh,
awaknyan hana jiaku Ulôn sibagoe Allah awaknyan."

4 Keu rakan, soe mantong ureuëng harôh waspada
dan syedara droepi hana jeuet teupeucaya.
Sabab, lagée Nabi Yakub meunan kheueh deungon awaknyan,
maséng-maséng jipeungét syedara jih.
Soe mantong ureuëng jijak ho nyang galak
keujijakba fiteunah dan haba dusta.
5-6 Banmandum saléng teumipée,
hana nyang jujoe bak peugah haba.
Babah awaknyan ka lazem jipeugah nyang sulet,
awaknyan hana hase jitinggai desya nyang ka na.
Keukeujaman deumi keukeujaman,
teumipée deumi teumipée
hana putôh-putôh jipeubuet lé awaknyan,
awaknyan meubacut pih hana jiteurimong TUHAN.

7 Sabab nyan TUHAN Nyang Mahakuasa geupeugah,
"Lagée beuso, umat Ulôn Lôn ujoe
mangat awaknyan jeuet keumurni.
Peue lom nyang jeuet Ulôn peubuet
keu umat Lôn nyang ka jipeubuet buet nyang jeuhet?
8 Tutoe haba awaknyan lumpah that meubahya,
hase jipeumaté lagée aneuk panah nyang meubisa.
Tutoe-tutoe haba awaknyan sulet mandum.
Nariet awaknyan maméh ngon meunarek,
teuma nyang sikeubit jih awaknyan jipasang taloe taron.
9 Ék kheueh nyoe ateueh bansa nyang lagée nyoe
hana Lôn peurhot huköman nyang paih?
Ulôn balaih buet-buet awaknyan;
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba!"

10 Ulôn, Yeremia lôn peugah, "Ulôn keuneuk mo meuba-e dan meukabông
sabab blang naleueng di guron dan di gunong-gunong
nyang ka tho kreng.

[d] *Gilead:* Saboh daerah, blah u timu Krueng Yordan, nyang paleng meugah lé sabab taman-taman jih nyang jai that khasiat jih sibagoe ubat.

dan hana jijak lé gob.
Su beulatang peulara hana
teudeungoe le,
cicém-cicém dan
beulatang-beulatang nyang laén
pih ka habéh jiplueng sapan sapa."

11 TUHAN ulôn geupeugah,
"Yerusalem Lôn peujeuet keu
rungka-rungka
teumpat jimusöm asée uteuen.
Banda-banda Yehuda jeuet
keuseungue,
teumpat nyang hana le ureuëng
tinggai."

12 Laju ulôn tanyong, "TUHAN, pakon
nanggroe nyoe neupeubiyeu tho kreng lagée
padang pasi sampoe hana ureuëng nyang na
jak rot nyan? Peu kheueh na nyang leubeh
carông keu jimuphom banmandum nyoe?
Ubak soe kheueh nyang jeuet ulôn bri peun-
jeulasan mangat jihnyan hase jipeusampoe
ubak ureuëng laén?"
13 Geujaweueb lé TUHAN, "Nyan teuja-
di sabab umat Lôn hana le jipakoe keu
ajaran-ajaran nyang ka Ulôn bri ubak jih-
nyan. Awaknyan hana taát ubak Ulôn, dan
han jitem turot ubak peue nyang Ulôn peu-
rintah. 14 Awaknyan kreueh that ulée dan
jiseumah beurala-beurala Baal lagée nyang
ka jipeurunoe lé indatu awaknyan. 15 Sabab
nyan, deungoe kheueh peue nyang Ulôn,
TUHAN Nyang Mahakuasa, Allah Israel,
Lôn peubuet: keu umat Lôn Lôn bri seuna-
man nyang lumpah phet watée jipajoh dan
racön mangat jijieb. 16 Awaknyan Lôn tabu
lamkawan bansa-bansa nyang laén nyang
hana jituri lé awaknyan meunan cit lé indatu
awaknyan. Hana putôh-putôh Ulôn kirém
keu awaknyan sipa-i-sipa-i nyang jijak
prang awaknyan dan Ulôn peubinasa awak-
nyan sampoe án habéh."

Peunduduek Yerusalem jitawök jilakée tulông

17 TUHAN Nyang Mahakuasa
meufeureuman ubak umat Gobnyan,
"Tangieng kheueh peue nyang
teungoh teujadi di nanggroe nyoe,
dan beubagaih kheueh tajak
tawök ureuëng meuba-e.
Tayue kheueh awaknyan beujijak
keunoe
dan tayue meuca-e laju lagu
meudukacita."

18 Ureuëng Yehuda jipeugah,
"Neuyue laju awaknyan beubagaih
jimeuca-e,
lagu meukabông keu geutanyoe
banmandum,
mangat ié mata geutanyoe
meuleng-leng
ro nibak bibi."
19 Di Sion na teudeungoe su ureuëng
mo ba-e,
"Geutanyoe binasa dan lumpah
brat jipeumalée.
Nanggroe geutanyoe deungon brat
até tanyoe tinggai disinoe,
dan rumoh-rumoh geutanyoe
habéh hanco pangpo hánmeuho
saho."

20 Ulôn peugah, "Deungoe kheueh
tutoe haba TUHAN,
he ureuëng inong banmandum!
Keu aneuëk-aneuëk dara gata
tapeuruno laju ca-e mo ba-e,
keu rakan-rakan gata ca-e dukacita.
21 Mawöt ka jitamong rot peuradeuen,
ka jitamong lam meuligoe;
laju jiteugöm aneuëk-aneuëk miet
nyang na bak rot
dan ureuëng-ureuëng muda nyang
na lam blang raya.
22 Manyét-manyét ka reubah
meulampa di jeueb-jeueb sagoe
lagée broh-broh nyang meutabu
di ateueh tanoh;
lagée gandom nyang ka teukôh laju
jitinggai hana jihiro
dan hana le jipeusapat lom teuma.
Nyan kheueh Peusan TUHAN
nyang harôh ulôn peusampoe."

23 TUHAN meufeureuman,
"Ureuëng áref hana jeuet bangga
sabab keubijaksanaan jihnyan,
ureuëng teuga sabab teunaga
jihnyan,
dan ureuëng kaya sabab hareuta
jihnyan.
24 Soe nyang keuneuk meubangga
keuhai sapeue-peue,
harôh kheueh jimeubangga bahwa
jih jituri dan jimuphom Ulôn;

9:24: 1Kor. 1:31, 2Kor. 10:17

bahwa jihnyan jiteupeue Ulôn na
gaséh keu siumu masa,
dan Ulôn peudong huköm dan
keuadelan di ateueh rhueng donya.
Banmandum nyan keubit that galak
até Ulôn.
Ulôn, TUHAN, nyang peugah
hainyan."

25-26 TUHAN meufeureuman, "Teuma
trok watéejih Ulôn huköm ureuëng nang-
groe Meusé, Yehuda, Edom, Amon, Moab,
dan peunduduek padang pasi nyang jigun-
teng paneuk ôk gobnyan.[e] Awaknyan ban-
mandum teupeukatan saban lagée ureuëng
Israel, teuma bah kheueh awaknyan meunan
cit deungon bansa Israel jipeusaneut saban
cit lagée ureuëng-ureuëng nyang hana meu-
katan, sabab awaknyan hana jitaát ubak peu-
janjian nyang teupeulambang nibak meuka-
tan nyan."

Seumah beurala

10 He umat Israel, deungoe kheueh
peusan TUHAN ubak gata. 2 Gob-
nyan meufeureuman, "Bék taseutôt keubia-
saan bansa-bansa laén, dan bék yo gata
watée takalon tanda-tanda nyang na di la-
ngét nyang lumpah jitakot lé bansa-bansa
nyan. 3 Adat istiadat bansa-bansa nyan meu-
bacut pi hana meuguna. Awaknyan jijak
teubang bak-bak kayée di uteun, dan laju
jiyue peubuet ubak utôh kayée deungon alat
beujeuet keupatong beurala. 4 Óh lheueh-
nyan patong beurala nyan laju jipeungui
deungon méuh dan pirak, laju jipeukong
deungon labang mangat bék reubah. 5 Pa-
tong-patong beurala nyan na kheueh lagée
patong-patong ureuëng pura-pura nyang na
di lampôh-lampôh timon. Awaknyan hana
jeuet jipeugah haba, dan hana hase jibot
langkah, dan harôh teubeuôt. Bék teumakot
keu awaknyan, sabab awaknyan hana hase
jipeubuet jeuhet ateueh gata; meunan cit
deungon jipeubuet nyang jroh nyan pi hana
hase."

Iébadat ubak TUHAN

6 TUHAN Nyang mulia,
Droeneueh hana ngon peusa,
teutab agong dan peunoh kuasa.
7 Soe mantong nyang hanjitem taqwa
ubak Droeneueh, raja sigala
bansa?
Keubit, Droeneueh patot that
teuhoreumat.
Nibak bandum nyang carông
lamkawan bansa-bansa
nibak bandum raja-raja awaknyan,
hana meusidroe pih nyang jeuet
teupeusaban
deungon Droeneueh, ya TUHAN.
8 Awaknyan banmandum bangai
sabab dewa awaknyan na kheueh
kayée nyang hana meuguna,
dan hana jeuet jipeuruno nyang
meumanfaát.
9 Jihnyan teulapeh deungon méuh dan
pirak
nyang teuba di Tarsis dan banda
Ufas,
banmandum buet jaroe bubena
seuniman dan pande méuh.
Peukayan awaknyan nibak ija ungu
tuha dan ungu muda,
nyang jipeubuet lé ureuëng ahli
teumpeun deungon seusama.
10 Teuma, Droeneueh, ya TUHAN, Po
teu Allah nyang beutôi,
Allah nyang bri udeb, raja keukai.
Meunyoe Droeneueh beungéh,
bumoe nyoe meuhayon,
dan meunyoe Droeneueh teuka
geungeuen dumna bansa hán ék
jiteun.

(11 Gata he umat, harôh tabri tée ubak
awaknyan bahwa dewa-dewa nyang hana
jicebta langét dan bumoe nyan geupeubi-
nasa. Awaknyan leunyab nibak muka bu-
moe.)

Ca-e pujoe ubak Po teu Allah

12 TUHAN geucebta bumoe deungon
kuasa Gobnyan,
geupeugét donya deungon
hikeumat,
dan geuleueng langét deungon
ákai budoe Geuh.
13 Teuma deungon geubri peurintah,
meudeungong kheueh ié di
cakrawala.[f]
Nibak meubagoe ujong bumoe
geupeuteuka awan,

---

[e] *jigunteng paneuk ôk gobnyan:* peunduduek padang pasi lazem jih jikoh sampoe paneuk ôk jih keu jihoreumat ubak awaknyan; saboh keubiasaan nyang hana jeuet jiseutôt lé ureuëng Israel. [f] *ié di cakrawala:* Kalon Keuj. 1:6-8.
10:7: Why. 15:4

dan geupeujeuet kilat meuble cahya didalam ujeuen,
dan geukirém angén bak teumpat teukeubah.
14 Ban geukalon banmandum nyan,
teuka kheueh sadar manusia,
bahwa jihnyan bangai dan hana peungeurtian.
Bubena pande méuh lumpah that malée,
sabab patong beurala nyang jipeugét nyan peuleusu dan hana teuma meunyawöng.
15 Beurala-beurala nyan hana meuguna,
patot that teu peukém dan jihina.
Óh ka trok bak watée jih
awaknyan teuma binasa.
16 Po teu Allah Nabi Yakub hana lagée beurala-beurala nyan;
Gobnyan nyang cebta peue-peue nyang na.
Nan Gobnyan na kheueh TUHAN Nyang Mahakuasa;
Gobnyan ka geupiléh Israel jeuet keu umat Gobnyan.

Teumakot ngon yo teuka di dalam nanggroe

17 He Peunduduek Yerusalem, gata
jikeupong! Sabab nyan, meukeumah kheueh
laju! 18 Goenyoe TUHAN geu-geulawa ban-
mandum bansa Yehuda u teumpat nyang
teuböih; gata banmandum geupeuhanco sa-
pan sapa. Nyan kheueh peusan TUHAN.
19 Peunduduek Yerusalem laju jiteumawök,
"Kamoe ka habéh luka ngon luhok hana
jitem puléh. Yoh watée ilée kamoe pike
bahwa deurita nyoe ék kamoe tanggong,
rupari hana. 20 Khimah kamoe habéh rusak,
dan talo-talo jih ka habéh putôh banman-
dum. Hana le nyang hase jipeudong khimah
dan jipasang ija-ija jih, sabab aneuëk-
aneuëk miet ka habéh jijak."
21 Laju lôn jaweueb, "Bangai that
peumimpén-peumimpén geutanyoe nyan.
Awaknyan hana jilakée peutunyok ubak
TUHAN, nyan kheueh sabab jih awaknyan ha-
na meuhase, dan geutanyoe ka meutabu keu-
deh keunoe. 22 Deungoe kheueh! Na lôn deu-
ngoe haba bahwa na saboh bansa di utara
jipeuteuka keususahan ubak geutanyoe. Buet
sipa-i jih sampoe bubena banda-banda di Ye-
huda ka habéh seungue dan hana le ureuëng
duek nibak banda-banda nyan. Bubena asée-
asée uteun ka habéh jimusöm disinan."

23 TUHAN, lôn kuteupeue hana
meusidroe pih nyang meukuasa
jipeuteuntée nasib jih atawa
jikeundali jalan udeb jih.
24 Neuseunuet kheueh kamoe, ya TUHAN,
teuma bék deungon peunyeunuet
nyang sakét hana teukira.
Dan bék teuma neuhuköm kamoe
meunyoe Droeneueh teungoh lam beungéh,
sabab, meunyoe lagée nyan, ka
pasti kamoe nyoe binasa
banmandum.
25 Neuba kheueh meuhôb Droeneueh
u ateueh bansa-bansa nyang hana
jiaku Droeneueh
dan nyang hánjitem meubakti
ubak Droeneueh.
Sabab awaknyan ka jipeubinasa
bubena umat Droeneueh
dan jipeuhanco nanggroe
kamoe.

Yeremia dan janji TUHAN

11 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "Gata simak kheueh syarat-syarat
peujanjian nyang Ulôn peugét deungon
umat Lôn. Neubri tée kheueh ubak ureuëng
Yehuda dan peunduduek Yerusalem 3 bah-
wa Ulôn, TUHAN Po teu Allah Israel, Lôn
kutok soe mantong ureuëng nyang hana
jitem taát ubak syarat-syarat peujanjian Lôn
nyan. 4 Janji nyan ka Ulôn peuna deungon
indatu awaknyan bak watée awaknyan Ulôn
ba peuteubiet di nanggroe Meusé, nanggroe
nyang lagée nuraka nibak awaknyan. Ulôn
yue awaknyan mangat taát ubak Ulôn dan
jipeubuet peue mantong nyang ka Ulôn peu-
rintah. Jinoenyoe ka cit Ulôn peugah ubak
ureuëng Yehuda dan ubak peunduduek Ye-
rusalem bahwa meunyoe awaknyan taát
ubak Ulôn, awaknyan jeuet keu umat Lôn
dan Ulôn jeuet keu Allah awaknyan. 5 Meu-
nyoe awaknyan jipeubuet banmandum
nyan, Ulôn Lôn peuteupat janji Lôn ubak
indatu awaknyan bahwa nanggroe nyang
subô dan makmu, nyang bak saát nyoe
awaknyan duek nyan, Ulôn jok keu awak-
nyan."
Ulôn jaweueb, "Gét, TUHAN."
6 Laju TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, "Tajak kheueh u banda-banda nyang
na di Yehuda, dan ubak rot-rot nyang na di
Yerusalem. Peutrok kheueh peusan Lôn

nyoe ubak ureuëng-ureuëng nyang na disi-
nan. Tayue bak awaknyan jipeurati dan jita-
át ubak syarat-syarat peujanjian Lôn. [7] Bak
watée Ulôn kuba indatu awaknyan peuteu-
biet lam nanggroe Meusé, deungon teugaih
Ulôn peuingat ubak awaknyan mangat jitaát
ubak Ulôn. Sampoe nibak uroenyoe pih
Ulôn teutab Lôn peuingat umat Lôn keuhai
nyang nyan, [8] dan ulôn yue awaknyan jitaát
ubak peujanjian Lôn nyan, teuma awaknyan
teutab hánjitem deungoe dan hán jitem taát.
Dan awaknyan teutab kreueh ulée dan jeu-
het lagée uroe jeh. Sabab nyan peue man-
tong huköman nyang na teutuléh lam peu-
janjian nyan ka Ulôn peu rhot u ateueh
awaknyan."
[9] Oh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man lom ubak ulôn, "Ureuëng Yehuda dan
peunduduek Yerusalem ka jimupakat keu
jilawan Ulôn. [10] Awaknyan ka jipeubuet de-
sya nyang ka jipeubuet lé indatu awaknyan
nyang hana jitem taát ubak Ulôn, awaknyan
jiseumah ilah-ilah nyang laén dan hán jitem
turot peue nyang Ulôn peurintah. Bah kheu-
eh nyan Israel meunan cit deungon Yehuda
ka ji iengkeue ubak peujanjian nyang ka
Lôn peugét deungon indatu awaknyan. [11] Lé
sababnyan, Ulôn, TUHAN, Ulôn peuingat
bahwa Lôn peutron beuncana u ateueh
awaknyan dan awaknyan hana hase jipeu-
siblah droe. Meunyoe awaknyan jiteu-
mawök jilakée tulông ubak Ulôn, hainyan
hana Lôn deungoe. [12] Laju lé ureuëng Ye-
huda dan peunduduek Yerusalem jijak lakée
tulông ubak ilah-ilah nyang laén nyang
awaknyan pujoe deungon cara jipeuseumah
keureubeuen. Ilah-ilah nyan hana cit hase
jipeuseulamat awaknyan bak watée beunca-
na nyan teuka. [13] Ilah-ilah ureuëng Yehuda
ramé that, le jih na sidub banda-banda awak-
nyan keudroe. Peunduduek Yerusalem
jipeudong miseubah-miseubah jai jih na si-
dub le rot-rot nyang na di Yerusalem keu
jipeuseumah keureubeuen ubak Dewa Baal.
[14] Sababnyan, Yeremia, bék kheueh tameu-
doá keu awaknyan dan neulakée tulông
ubak Ulôn keu awaknyan! Meunyoe awak-
nyan lam keuadaan susah dan jilakée tulông
ubak Ulôn, Ulôn teutab hana Lôn tem deu-
ngon awaknyan."
[15] TUHAN meufeureuman, "Umat Ulôn
nyang Ulôn gaséh ka jipeubuet hai-hai
nyang jeuhet. Awaknyan hana meuhak na di
Baét Ulôn. Awaknyan jisangka bahwa deu-
ngon na jipeugét janji-janji, dan deungon
jipeuseumah beulatang, awaknyan hase
jipeuteun malapeutaka. Peu kheueh deu-
ngon lagée nyan awaknyan hase seunang?
[16] Ka lheueh Lôn boh nan awaknyan bak
zaiton nyang rampak, jai that jimuboh deu-
ngon boh nyang jroh-jroh. Teuma, bak saát
nyoe, deungon geumuroh nyang hebat teu-
ma Ulôn tot bube na ôn jih dan Ulôn wiet
banmandum ranteng jih.
[17] Ulôn kheueh nyang peudong Israel
dan Yehuda, Ulôn, TUHAN Nyang Mahaku-
asa. Teuma, jinoenyoe ka Ulôn reuncana
keu Lôn peuteuka beunca u ateueh awak-
nyan. Sabab awaknyan keudroe kheueh
nyang jeuet keusabab banmandum nyan,
sabab awaknyan ka geupeubuet nyang jeu-
het, na kheueh deungon cara jipeuseumah
keureubeuen keu Baal sampoe Ulôn beu-
ngéh."

Saboh komplot ureuëng keuneuk jijakpoh maté Yeremia

[18] TUHAN geubri tée ubak Ulôn keuhai
reuncana jeuhet musoh-musoh Lôn ateueh
Ulôn. [19] Ulôn lagée bubiri nyang hana curi-
ga jiba ubak teumpat jisie takue. Ulôn hana
Lôn teupeue bahwa Ulôn kheueh nyang
jeuet keusasaran reuncana jeuhet awaknyan.
Awaknyan jipeugah, "Jak takoh bak kayée
nyoe simantong bak kayée nyan jitem mu-
boh; ta teubang beuhabéh mangat nan jih
jituwoe lé gob."
[20] Laju lôn meudoá, "Ya TUHAN Nyang
Mahakuasa, Droeneueh kheueh hakém
nyang ade; Droeneueh kheueh nyang ujoe
pikeran dan até ureuëng. Hai ulôn nyoe lôn
seurah ubak Droeneueh. Seumoga ulôn
meuteumé lôn kalon Droeneueh balaih bu-
et-buet awaknyan."
[21] Ureuëng-ureuëng nyang na di banda
Anatot [g] meuharab that mangat ulôn maté.
Awaknyan jipeugah, "Meunyoe gata hana
cit tapiôh tapeugah sabe peusan-peusan
TUHAN ubak kamoe, gata kamoe poh maté."
[22] Sababnyan, TUHAN Nyang Mahakuasa
geupeugah, "Ulôn Lôn huköm awaknyan!
Ureuëng-ureuëng muda awaknyan maté di-
mideuen prang, aneuëk-aneuëk awaknyan
maté sabab deuk. [23] Ulôn ka Lôn peuteuntée
watée jih keu Lôn peuteuka bala u ateueh
ureuëng-ureuëng Anatot, dan meunyoe wa-
tée huköman awaknyan ka teuka, hana meu-
sidroe pih nyang tinggai."

[g] *Anatot:* Kalon 1:1.

Yeremia tunu ubak TUHAN

12 "Meunyoe ulôn ba peukara lôn
ukeue Droeneueh, ya TUHAN, teun-
tée kheueh teubukeuti bahwa Droeneueh
kheueh nyang beutôi. Teuma ulôn meuheuet
cit lôn keuneuk tanyong ubak Droeneueh
keuhai keuadelan: Pakon ureuëng jeuhet
makmu? Pakon ureuëng nyang hana jujoe
nyang meuhase? 2 Droeneueh pula awak-
nyan lagée seunaman, laju awaknyan meu
ukeue, timoh, dan jimuboh. Awaknyan sabe
jimariet nyang jroh-jroh keuhai Droeneueh,
teuma lam até, awaknyan nyang seubeuna
jih hana jipako ubak Droeneueh. 3 Teuma
Droeneueh, ya TUHAN, neuturi ulôn.
Droeneueh neukalon peue nyang ulôn peu-
buet, dan Droeneueh neuteupeue pakriban
peurasaan até lôn keu Droeneueh. Neuhila
kheueh ureuëng-ureuëng jeuhet nyan ma-
ngat jiteubiet uluwa, neuba kheueh awak-
nyan lagée bubiri ubak teumpat sie. Jaga
kheueh awaknyan sampoe trok bak watée
awaknyan teusie. 4 Na padub treb teuk nang-
groe nyoe tho kreng, dan naleueng jih layée
nibak tieb-tieb ladang? Cicém dan beulatang
nyang laén habéh maté sabab keujeuhetan
bansa kamoe. Awaknyan jipeugah, bahwa
ulôn hana lôn kalon nasib awaknyan." [h]
5 TUHAN meufeureuman, "Yeremia,
meunyoe gata jeuet keu hék neumeulet-let
ngon manusia, panena mungken gata meu-
let-let deungon guda? Meunyoe bak tanoh
nyang aman gata teumakot, peu kheueh
nyang gata peubuet meunyoe gata ka na di
padang meupaya di binéh Yordan? 6 Gata ka
jikianat bahkan lé kawöm syedara gata keu-
droe; awaknyan meusajan-sajan jiseurang
gata. Bék kheueh tapatéh ubak awaknyan,
bahpi tutoe haba awaknyan maméh."

TUHAN seudeh sabab umat Gobnyan

7 TUHAN meufeureuman, "Teumpat
tinggai Lôn hana le Lôn hiro pako, nanggroe
nyang ka jeuet keu hak milék Lôn ka Ulôn
tinggai, dan umat Lôn nyang Ulôn gaséh ka
Ulôn seurah ubak musoh-musoh jih. 8 Umat
nyang ka Lôn pileh jilawan Ulôn; lagée
singa nyang na lam gle meunan kheueh
awaknyan jiteuma-uem ateueh Ulôn. Nyang
kheueh sabab jih Ulôn banci keu awaknyan.
9 Awaknyan lagée cicém nyang jipeucrok lé
kleung di jeueb-jeueb sagoe. Tawök kheueh
bubena beulatang uteun mangat meusajan
jijak peu habéh awaknyan. 10 Le that peu-
nguasa aséng nyang ka jipeurusak lampôh
anggô Lôn dan jigilo-gilo ladang-ladang
Lôn. Nanggroe Ulôn nyang lagak ka jiubah
jeuet keu padang pasi nyang seungue. 11 Bit,
óh ulôn ngieng awaknyan jipeujeuet nang-
groe Ulôn teumpat nyang seungue nyang
lumpah seudeh. Banmandum ka teulanta,
hana ureuëng nyang jitem pakoe. 12 Di si-
blaih padang pasi di gunong-gunong,
ureuëng laén jijak keu meureupah. Ulôn laju
Lôn peuteuka prang keu teupeurusak bansi-
gom nanggroe sampoe hana meusidroe pih
nyang hase udeb lam damé. 13 Umat Ulôn
jitabu gandom, teuma nyang jipot na kheueh
duro. Awaknyan meusussah payah teuma
useuha jihnyan sia-sia. Ulôn lumpah that
beungéh sampoe hase panen awaknyan ga-
gal."

Janji TUHAN ubak nanggroe-nanggroe teutangga Israel

14 TUHAN meufeureuman, "Nyoe kheu-
eh peusan Ulôn keuhai nanggroe-nanggroe
teutangga Israel nyang ka jipeurusak nang-
groe nyang ka Ulôn bri keu umat Lôn Israel.
Lagée seunaman nyang ji bôt bak tanoh,
meunan kheueh ureuëng jeuhet nyan Lôn
peuteubiet lam nanggroe awaknyan keu-
droe, dan Yehuda Lôn peulheuh lam reugam
awaknyan. 15 Teuma óh ka lheueh awak-
nyan teupeuteubiet, Ulôn Lôn sayang lom
keu awaknyan; tieb-tieb bansa Lôn ba lom
u nanggroe jih keudroe. 16 Meunyoe awak-
nyan deungon sipeunoh até jitem teurimong
agama umat Ulôn dan jitem meusumpah
deungon jipeugah, 'Deumi TUHAN nyang
udeb,' – lagée yoh ilée awaknyan jipeuru-
noe umat Ulôn jimeusumpah deumi Baal –
teuma awaknyan pih jitamong cit lam umat
Ulôn dan jeuet keu makmu. 17 Teuma bansa
nyang hánjitem turot peue nyang Ulôn peu-
gah, bansa nyan Lôn lôt lagée seunaman dan
Lôn peuhanco sapan sapa. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba."

Ija krong paneuk nibak lineun

13 TUHAN meufeureuman ubak ulôn
geuyue jak bloe ija krong paneuk
nibak lineun dan geuyuengui ija nyan ubak
ulôn, teuma ija nyan hana jeuet ulôn ceulob
lam ié. 2 Dan laju ulôn jak bloe ija lineun
paneuk nyan, óh lheueh nyan laju lôn ngui.
3 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureuman

[h] *ulôn ... awaknyan:* Meunurot saboh teujeumahan kuno: TUHAN hana geukalon buet awaknyan.

lom ubak ulôn lagée nyoe, 4 "Tajak kheueh
laju ubak Krueng Efrat, dan tasöm laju ija
krong paneuk nyan lam luengkiek batée."
5 Dan lagée nyang ka geupeurintah lé
TUHAN nyan laju ulôn jak peubuet hainyan
deungon ulôn söm ija krong paneuk nyan
nibak Krueng Efrat.
6 Napadub treb teuma óh lheuehnyan
TUHAN geuyue lom ubak ulôn mangat lôn-
jak lom ubak Krueng Efrat keu lôn jakcok
ija krong paneuk nyan. 7 Dan laju lôn jak
keunan dan lôn peuteubiet laju ija krong
paneuk nyang ka ulôn söm nyan. Dan teu-
nyata ija nyan ka lumpok, dan meubacutpi
hana jeuet ngui le.
8 Laju TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, kheun Gobnyan, 9 "Meunan kheueh
cara jih Ulôn peubuet ateueh ureuëng Yehu-
da dan peududuek Yerusalem. Ulôn kupeu-
hanco sombong ngon angkôh awaknyan
nyang ka lewat bataih nyan. 10 Bansa nyang
jeuhet nyoe lumpah that kreueh ulée dan
hánjitem taát ubak Ulôn. Awaknyan jimeu-
iébadat dan meubakti ubak ilah-ilah nyang
laén. Nyang kheueh sabab jih awaknyan
jeuet lagée ija krong paneuk nyang hana
meuguna nyan. 11 Lagée ija krong paneuk
nyang teu ikat khong that nibak keuieng
ureuëng nyang ngui, meunan kheueh Ulôn
meuharab beujeuet ureuëng Israel dan Ye-
huda teu ikat krab that nibak Ulôn. Deungon
lagéenyan awaknyan jeuet keu umat Lôn
nyang teupeujeuet nan Ulôn teupujoe dan
jihoreumat. Teuma, awaknyan hánjitem
seutôt Ulôn."

Guci teumpat anggô

12 TUHAN Po teu Allah meufeureuman
ubak ulôn, "Yeremia, neupeusampoe laju
peusan Ulôn ubak ureuëng Israel bahwa
tieb-tieb guci teumpat anggô harôh jipasoe
peunoh deungon ié anggô. Awaknyan ji-
jaweueb, 'Ék kheueh hana kamoe teupeue
bahwa tieb-tieb guci harôh peunoh teupaso
ngon ié anggô?' 13 Dan tapeugah kheueh
ubak awaknyan bahwa ureuëng-ureuëng di
nanggroe nyoe, raja-raja keuturonan Nabi
Daud, dumna imeum, nabi, dan banmandum
peunduduek Yerusalem Lôn pasoe peunoh
deungon anggô sampoe mabök. 14 Laju
awaknyan Lôn antok sidroe ngon nyang
laén. Tuha ngon muda Lôn peubuet bandum
lagée nyan hana Lôn bri amphon. Awak-
nyan Lôn peubinasa hana Lôn wéueh. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah hana."

Yeremia geupeu ingat keuhai keu angkôhan

15 He umat Israel, TUHAN ka
geupeugah haba!
Bék sombong, deungoe peue
nyang geupeugah!
16 TUHAN Po teu Allah gata harôh gata
peu agong
sigohlom Gobnyan geupeuteuka
seupôt,
dan gaki gata meugantoh nibak
gunong-gunong,
sigohlom trang nyang gata
harab
geuubah nyan jeuet keu seupôt.
17 Meunyoe gata beu oe tadeungoe
nyan,
ulôn kumo deungon
seungab-seungab.
Deungon rasa seudeh ngon pilu
lôn peuba-e keu angkôhan gata.
Ié mata lôn roe meulangue
sabab umat TUHAN jiangkot
sibagoe ureuëng nyang teuteun.

18 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Yue laju raja dan peureumaisuri jitron ni-
bak takhta jih, sabab mahkota gobnyan
nyang tari ka rhot nibak ulée.
19 Banda-banda Yehuda di bagian
seulatan teungoh jikeupong, dan
hana ureuëng nyang hase ji
heuntam keupongan nyan.
Banmandum ureuëng Yehuda ka
geuangkot u teumpat nyang
teuböih."
20 TUHAN meufeureuman ubak peundu-
duek Yerusalem, "Ngieng kheueh nyoe!
Musoh-musoh gata teungoh jijak nibak uta-
ra! Dipat kheueh ureuëng nyang harôh gata
lindong dan nyang that-that gata peubangga
nyan. 21 Peue nyang gata peugah meunyoe
ureuëng-ureuëng nyang gata peubuet ateueh
jih sibagoe ureuëng tawanan gata jipeutaloe
dan jikuasa ateueh gata? Pasti gata meurasa
sakét lagée ureuëng inong nyang teungoh
peulahé aneuëk. 22 Mungken gata teuma-
nyong lam até pakon banmandum nyan rhot
u ateueh gata, pakon peukayan gata jipriek-
priek dan gata jipeukosa. Tateupeue kheueh
bahwa nyan teujadi sabab desya gata ka
lumpah that raya. 23 Peu kheueh hase
ureuëng itam teu ubah hi kulet jih jeuet keu
ureuëng putéh, atawa rimueng teupeugadôh

kureng jih? Teuntée hana! Meunan kheueh
deungon gata nyang ka lazem tapeubuet
jeuhet hana mungken tapeubuet nyang jroh.
24 Ulôn kupeucrebre gata lagée sikeum
nyang jiyueb lé angén di padang pasi.
25 Nyan kheueh naseb gata nyang ka Ulôn
peuteuntée sabab gata ka tatuwoe keu Ulôn,
dan ka tapeucaya ubak ilah-ilah nyang peu-
leusu. 26 Ulôn keudroe kupriék peukayan
nyang na nibak gata mangat gata teulon
ngon malée. 27 Ulôn ka Lôn ngieng gata
tapeubuet hai-hai nyang Lôn banci. Ulôn ka
Lôn ngieng gata tatiyeub ilah-ilah nyang
laén di bukét dan di ladang, lagée sidroe
ureuëng agam nyang pungoe ubak peuru-
moh ureuëng laén dan lagée guda agam
meunafsu keu guda inong. Peunduduek Ye-
rusalem, ceulaka kheueh gata! Pajan gata
beubaih nibak banmandum keujeuhetan?"

Musém khueng nyang hebat

14 TUHAN meufeureuman ubak ulôn keuhai musém khueng nyang lumpah brat,

2 "Yehuda meuseudeh até
banda-banda jihnyan karab maté.
Ureuëng-ureuëng jihnyan habéh
teuéh ateueh tanoh dan apoh apah.
Yerusalem jikliek-kliek jilakée
bantu.
3 Bubena peulayan di ureuëng kaya
jiyue jak mita ié pat-pat
nyang na;
ubak mon jijak laju awaknyan
teuma bubena ié ka habéh tho
hana sapat na.
Dan sôh kheueh ié lam calueng
nyang awaknyan puwoe lom
teuma.
Deungon bimbang dan putôh asa
awaknyan malée dan jitôb muka.
4 Ujeuen hana jitron dan tanoh ka tho
ngon crah-crah;
bubena na ureuëng tani ka jitôb
muka sabab jihnyan lumpah that
keucewa.
5 Neleueng ka hana le,
sabab nyan nang rusa ka jiwéeh.
Aneuëk nyang ban jipeulahé
jitinggai disinan
nibak padang beulantara.
6 Bak pucak gunong keuleudée kleut
ka teudong teupana,
mata jih layoh sabab naleueng
hana sapat na;
beulatang nyan meuhák-meuhák
lagée asée srigala.
7 Umat Ulôn jiteumawök, 'TUHAN,
bahpi desya kamoe jitudôh kamoe
teuma neutulông kheueh kamoe
lagée janji Droeneueh.
Droeneueh ka kamoe tinggai meu
ulang-ulang;
bit-bit, kamoe meudesya that
ubak Droeneueh.
8 Droeneueh sidroe harapan Israel
hana le nyang laén,
nyang peuseulamat kamoe nibak
bala.
Teuma pakon Droeneueh lagée
ureuëng jamé di nanggroe kamoe,
lagée sidroe musafe nyang piôh
simalam laju jijak lom teuma?
9 Pakon Droeneueh lagée ureuëng
bingong;
lagée pahlawan nyang hana hase
teutulông?
Teuma, pasti Droeneueh na
diteungoh kamoe, ya TUHAN!
Kamoe nyoe umat Droeneueh,
bék kheueh kamoe nyoe
Droeneueh tinggai!' "

10 Keuhai bansa nyan TUHAN meufeu-
reuman, "Ulôn hana harok ubak ureuëng-
ureuëng nyan nyang galak that jipeuplueng
droe nibak Ulôn, dan hánjitem jikuasa droe.
Ulôn hana tuwoe ubak buet nyang salah
nyang awaknyan peubuet, Ulôn kuhuköm
awaknyan sabab desya nyang jipeubuet."
11 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Bék talakée Ulôn mangat Lôn tulông
awaknyan. 12 Bahpi awaknyan jipuasa,
Ulôn teutab hana Lôn tem peue nyang jila-
kée tulông lé awaknyan; dan bahpi awak-
nyan jipeuseumah ubak Ulôn keureubeuen
nyang teutot dan keureubeuen gandom,
Ulôn teutab hana galak deungon awaknyan.
Seubalek jih, Ulôn kupeuhabéh awaknyan
deungon prang, deuk, dan bala peunyakét."
13 Laju ulôn peugah, "Ya TUHAN Nyang
Mahamanyang, Droeneueh neuteupeue na-
bi-nabi ka geupeugah ubak rakyat bahwa
hana prang atawa musém deuk, sabab
Droeneueh ka neumeujanji bahwa di nang-
groe nyoe sabe lam keuadaan damé."
14 Teuma TUHAN geujaweueb, "Nabi-
nabi nyan ka jiba haba sulet ateueh nan
Ulôn; Ulôn hana Lôn yue awaknyan, dan
hana teuma Ulôn bri peurintah atawa Lôn

peugah haba ubak awaknyan. Nyang deuh-
deuh nyang ka lheueh awaknyan kalon
nyang ji calitra lé awaknyan atranyan bukon
bak Ulôn; awaknyan jiramai hai-hai nyang
hana meuguna dan haba nyan jikarang lé
awaknyan keudroe. 15 Awaknyan jipeugah
ateueh nan Ulôn bahwa nanggroe nyoe hana
le prang atawa musém deuk, padahai Ulôn
hana Lôn yue awaknyan mangat jipeugah
lagée nyan. Ulôn, TUHAN, Lôn peugah ubak
gata, Yeremia, peue nyang Ulôn peubuet
ateueh nabi-nabi nyang hana Ulôn kirém
nyan. Ulôn kupeumaté awaknyan deungon
prang dan musém deuk nyang luwa biasa.
16 Ureuëng-ureuëng nyang ka jiteurimong
ramaian-ramaian awaknyan, ureuëng nyan
pi Ulôn poh maté deungon cara nyang sa-
ban. Manyét awaknyan jigeulawa ateueh
rot-rot raya di Yerusalem dan hana ureuëng
nyang kubu awaknyan. Meunan kheueh na-
seb awaknyan dan aneuëk bino awaknyan.
Teuma Lôn peujeuet awaknyan jirasa akibat
buet nyang jeuhet nyang awaknyan peubuet
keudroe."

17 TUHAN geuyue bak ulôn mangat lôn
bri tée ubak umat Gobnyan keuhai
seudeh lôn. Ulôn harôh lôn peugah
lagée nyoe,
"Bah kheueh ulôn mo ba-e hana
piôh-piôh,
uroe ngon malam ié mata ile hana
reuda.
Sabab bansa Lôn luka parah
dan lumpah meudeurita.
18 Meunyoe Ulôn jak u padang,
leumah Lôn kalon manyét-manyét
teutiek-tiek akibat prang.
Lam banda Ulôn kalon deurita,
manusia-manusia karab maté
akibat deuk nyang hana peunajoh.
Nabi dan teungku imeum jipeubuet
keuwajéban
hana muphom peue nyang
awaknyan peubuet." [i]

Umat Israel jilakée gaséh sayang TUHAN

19 TUHAN, Peu kheueh ka lheueh
Yehuda neutulak hana nyang tinggai
dan peunduduek Sion Droeneueh
banci?
Pakon kreueh that-that neuseupôt
kamoe
sampoe kamoe hana puléh le?
Sia-sia mantong kamoe mita damé,
hana meuguna kamoe meuharab
bupuléh badan,
sabab nyang na na kheueh
keukerasan.
20 TUHAN, ubak Droeneueh mantong
kamoe ka meudesya.
Kamoe meungaku desya kamoe
keudroe
dan desya indatu kamoe.
21 Ingat kheueh ubak janji Droeneueh,
bék kheueh kamoe neupeuhina;
janji Droeneueh deungon kamoe
bék kheueh neupeubateue.
Yerusalem teumpat takhta
Droeneueh nyang mulia,
bék kheueh Droeneueh hina.
22 Dewa-dewa bansa-bansa
hana hase jipeutron ujeuen u
ateueh bumoe.
Meunan cit deungon langét hana
meuhase
jipeutron ujeuen ngon kuasa jih
keudroe.
Droeneueh mantong kheueh harapan
kamoe, ya TUHAN.
Droeneueh nyang peubuet
banmandum nyan sampoe
teujadi.

Huköman u ateueh ureuëng Yehuda

15 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Ulôn hana Lôn gaséh keu bansa
nyoe, bahpi Nabi Musa dan Samuel jidong
disinoe keu jilakée gaséh sayang Lôn keu
awaknyan. Yue wéeh keudeh bansa nyoe,
Ulôn hánkutem Lôn kalon awaknyan!
2 Meunyoe awaknyan jitanyong ubak
gata ho awaknyan harôh jijak, jaweueb
kheueh lagée nyoe,
'TUHAN meufeureuman,
nyang geupeuteuntée keumaté
sabab sakét
bah kheueh ureuëng nyan maté
sabab sakét.
Nyang ka geupeuteuntée mangat
maté di mideuen prang
bah kheueh ureuëng nyan maté di
mideuen prang nyan.
nyang ka teupeuteuntée maté sabab
deuk
bah kheueh ureuëng nyan maté
sabab deuk!

---

[i] *Nabi ... peubuet* atawa: Nabi dan imeum geuba sajan ubak saboh nanggroe nyang aséng nibak awaknyan.
15:1: Keu. 32:11-14, Teu. 14:13-19, 1Sam. 7:5-9 **15:2:** Why. 13:10

Nyang ka geupeuteuntée ureuëng
nyan harôh teudrob,
bah kheueh ureuëng nyang teu
angkot sibagoe ureuëng teuteun!'
3 Ulôn, TUHAN, ka Lôn peuteuntée bah-
wa peuet boh huköman nyang lumpah teu-
makot rhot ateueh awaknyan: awaknyan
maté dimideuen prang, manyét awaknyan
jihua lé asée, jipajoh lé cicém, dan jipeuha-
béh lé beulatang juah. 4 Ulôn kupeujeuet
banmandum bansa di ateueh donya teuma-
kot ngon yo watée jingieng awaknyan. Ban-
mandum nyan Ulôn peubuet sabab buet
Manasye bin Hizkia di Yerusalem watée
jeuet keuraja Yehuda."
5 TUHAN meufeureuman,
"He peunduduek Yerusalem, soe
nyang gaséh keu gata?
Soe kheueh nyang jitem
meuseudeh deungon gata?
Soe kheueh nyang jitem piôh
jiteumanyong keuadaan gata?
6 Gata ka tatulak dan tatinggai Ulôn,
sabab nyan Ulôn beuôt jaroe Lôn
keu Lôn peuhanco gata,
sabab Ulôn ka hék that Ulôn
peuteuen mangat Ulôn bék
beungéh.[j]
7 Bak tieb-tieb banda di nanggroe
nyoe
gata Ulôn böih lagée jeumpueng.
Bahpi gata na kheueh umat Lôn
teuma Ulôn teutab Lôn peubinasa
gata dan aneuëk-aneuëk gata
sabab gata hana tatem ubah cara
udeb gata.
8 Nanggroe gata peunoh jikeumiet lé
inong balée,
leubeh le nibak anoe di panté.
Manusia-manusia Lôn poh maté yoh
jih mantong muda
sampoe ma awaknyan udeb
meudeurita.
Óh watée uroe Ulôn peuteuka
ateueh awaknyan sidroe ureuëng
nyang ba beuncana sampoe
binasa
sampoe awaknyan teumakot ngon
apoh apah.
9 Sidroe ma nyang gadôh tujoh droe
aneuëk agam
sampoe pansan ngon meusak
nafáh.
Uroe-uroe udeb gobnyan ka
meutamah seupôt,
gobnyan meurasa jihina dan
jipeumalée.
Musoh-musoh gata Ulôn yue jijak
peumaté
nyang na mantong udeb
lamkawan gata.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Yeremia tunu that até ubak TUHAN

10 Sial that ulôn nyoe! Keupeue guna jih
ma ulôn geupeulahé lôn? Ngon soe mantong
ureuëng nyang na di nanggroe nyoe ulôn
harôh meudakwa dan meutuléh lagéh. Bahpi
ulôn hántom lôn ngui atra gob atawa lôn
peungui atra lôn ubak gob, teuma ulôn teu-
tab jikutok lé bandum ureuëng. 11 TUHAN,
meunyoe ulôn keubit hana lôn peubuet tu-
gaih ulôn deungon beutôi, dan hana lôn bila
musoh-musoh lôn dikeue Droeneueh bak
watée awaknyan meuteumé beuncana dan
susah, bah kheueh kutokan awaknyan
beutôi-beutôi teujadi. (12 Hana meusidroe
ureuëng pi hase jiwiet beuso, leubeh lom
beuso di utara nyang ka teuseupôh deungon
teumaga.)
13 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Ulôn kukirém musoh mangat jijak kuet
keukayaan dan hareuta umat Lôn sibagoe
huköman ateueh desya-desya nyang ka
jipeubuet lé awaknyan bansaboh nanggroe.
14 Di nanggroe aséng nyang hana awaknyan
turi, Ulôn Lôn peujeuet awaknyan namiet
musoh-musoh awaknyan, sabab beungéh
Ulôn ka ju ngon hu lagée apui nyang meu-
háb-háb hánjitem lon."
15 Laju ulôn peugah, "TUHAN, Droeneu-
eh neuteupeue. Ingat kheueh dan neutulông
kheueh ulôn. Balaih kheueh awaknyan
nyang jitiyeub dan jitindéeh ulôn. Bék kheu-
eh saba that keu awaknyan sampoe awak-
nyan singoh meuteumé jipoh maté lôn. Ingat
kheueh, sabab Droeneueh kheueh ulôn nyoe
jihina. 16 Droeneueh neupeugah haba ubak
ulôn, dan ulôn deungoe peue-peue mantong
nyang Droeneueh peugah. Ulôn milék
Droeneueh, ya TUHAN Po teu Allah Nyang
Mahakuasa, sababnyan bandum tutoe haba
Droeneueh cukob mangat dan bahgia até
ulôn. 17 Ulôn hana rhoh lamkawan ureuëng-
ureuëng nyang meuseunang-seunang sira
meuwayang hana meuteuntée. Sabab lôn

[j] *gata, sabab ... beungéh* atawa: Ulôn ka tunu na rasa weuéh keu gata.
15:4: 2Raj. 21:1-16, 2Taw. 33:1-9

taát ubak Droeneueh, teuma ulôn jak peu
aséng droe deungon peurasaan nyang beu-
ngéh. 18 Pakon ulôn hana piôh meudeurita?
Pakon cabôk ulôn meutamah parah hana
jitem puléh-puléh? Peu kheueh na meukeu-
sut nibak Droeneueh neupeukeucewa ulôn
lagée ié krueng nyang tho watée musém
khueng?"

19 TUHAN geujaweueb, "Meunyoe gata
tagisa, Ulôn teurimong gata. Gata jeuet keu
hamba Lôn lom. Meunyoe gata tapeusam-
poe hai-hai meuguna dan kon haba beura-
kah, teuma gata jeuet keu nabi Ulôn lom.
Ureuëng-ureuëng laén jijak lom ubak gata,
dan hana peureulée gata nyang jak ubak
awaknyan. 20 Gata Lôn peujeuet kuta peu-
runggu keu awaknyan. Awaknyan jiprang
gata, teuma hana hase gata jipeutaloe. Ulôn
teutab na meusajan gata keu Lôn lindong
dan Lôn peuseulamat gata. 21 Ulôn teuma
Lôn peubeubaih gata nibak keukuasaan
ureuëng-ureuëng jeuhet nyang keujam.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Keuheundak TUHAN keu Yeremia

16 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, geupeugah, 2 "Bék meuka-
wen dan tameu aneuëk di teumpat nyoe.
3 Teuma Ulôn peugah ubak gata peue nyang
teujadi deungon aneuëk-aneuëk nyang lahé
di sinoe dan deungon ureuëng syiek jih.
4 Awaknyan maté keunong peunyakét
nyang jiba mawöt, dan awaknyan maté di
mideuen prang atawa maté lé sabab deuk.
Hana meusidroe ureuëng pi nyang jipeuba-e
atawa nyang tem peukubu awaknyan lam
jrat. Manyét awaknyan meutabu lagée pu-
puk tanoh, dan jipajoh lé cicém meunan cit
lé beulatang juah.

5 Bék kheueh tajak u rumoh ureuëng
nyang teungoh meuduka, Yeremia. Bék
meukabông keusoe mantong. Ulôn hana
Lôn bri beureukat le keu umat Ulôn deu-
ngon keuseujahteuraan, dan meunan cit ha-
na teuma Lôn tunyok rasa wéueh ngon
sayang ubak awaknyan. 6 Ureuëng kaya dan
ureuëng gasien di nanggroe nyoe maté hana
ureuëng nyang jak kubu awaknyan. Hana
meusidroe ureuëng pih nyang jitem seksa
droe atawa jicukô ôk jih sibagoe tanda meu-
kabông keu awaknyan. 7 Meunan cit hana
ureuëng nyang jitem bri khanuri keu teupeu-
mangat até ureuëng nyang teungoh meu-
kabông nyan. Hana ureuëng nyang jitem
meuduka cita meunan cit deungon ureuëng
nyang maté ayah ngon ma jihnyan.

8 Bék tatamong lam rumoh ureuëng
nyang teungoh khanuri. Bék makheun ata-
wa tajieb ié ngon ureuëng nyan. 9 Deungoe
kheueh peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang
Mahakuasa, Allah Israel, keuneuk peugah
ubak gata. Su nyang geumbira dan suka cita
dan meuriah jih bak khanuri ureuëng meu-
kawen Lôn peupiôh deungon sigra. Hai
nyan jikalon lé ureuëng-ureuëng nyang
udeb bak jamén gata nyoe.

10 Meunyoe gata tapeutrok banmandum
nyoe ubak awaknyan, mungken awaknyan
jitanyong keupeue Ulôn keuneuk huköm
awaknyan deungon huköman nyang kreueh.
Awaknyan jitanyong peue keusalahan dan
desya awaknyan ateueh Lôn, TUHAN Po teu
Allah awaknyan. 11 Tapeugah laju ubak
awaknyan bahwa Ulôn meufeureuman lagée
nyoe, 'Indatu gata ka jitinggai Ulôn keujijak
seumah dan meu iébadat ubak ilah-ilah
nyang laén. Awaknyan jipeubeuáh Ulôn dan
hana jitem taát ubak peue-peue nyang ka
Lôn boh peuratoran. 12 Teuma gata tapeubu-
et nyang leubeh jeuhet nibak nyang ka. Gata
kreueh ulée dan nyang taseutôt kheun gata
keudroe nyang jeuhet nyan. Gata hana tatem
taát ubak Ulôn. 13 Sabab nyan, gata Lôn use
nibak nanggroe nyoe dan Ulôn böih bak
saboh nanggroe nyang lumpah that aséng
nibak gata dan nibak indatu gata. Disinan
gata meu iébadat uroe malam ubak ilah-ilah
laén, dan Ulôn hana Lôn wéueh meubacut
pih keu gata.' "

Umat TUHAN jigisa nibak teumpat nyang teuböih

14 TUHAN meufeureuman, "Teuma teu-
ka watée jih manusia hana le jimeubudôk
deumi nan Ulôn, Po teu Allah nyang udeb,
nyang ba umat Israel jiteubiet lam nanggroe
Meusé, 15 teuma deumi Ulôn, Po teu Allah
nyang udeb, nyang ka Lôn ba umat Israel
Lôn peuteubiet lam saboh nanggroe di utara
dan nibak banmandum nanggroe nyang laén
di teumpat awaknyan ka lheueh Ulôn peu-
crebre. Awaknyan Lôn puwoe lom ubak
tanoh ié jih keudroe, nanggroe nyang ka
Ulôn bri keu indatu awaknyan."

Keuhai huköm nyang geubri

16 TUHAN meufeureuman, "Ulôn keu-
neuk tawök neulayan nyang ramé mangat

16:9: Yer. 7:34, 25:10, Why. 18:23

jijak drob bubena ureuëng nyoe. Óh lheueh
nyan Lôn tawök ureuëng teumiyeub nyang
le mangat jipeucrok awaknyan nyang na di
tieb-tieb gunong dan bukét, dan di guha-gu-
ha bukét batée. 17 Ulôn kalon banmandum
nyang awaknyan peubuet. Hana nyang
teusöm nibak Ulôn; meunan cit desya-desya
awaknyan ka lheueh Ulôn kalon. 18 Desya
dan keujeuhetan awaknyan Lôn balaih deu-
ngon huköman dua goe lipat, sabab awak-
nyan ka jipeukuto nanggroe Ulôn deungon
beurala nyang le. Beurala-beurala nyan hana
meunyawöng saban cit lagée manyét."

Yeremia geupeugah keupeucayaan gobnyan ubak TUHAN

19 TUHAN, Droeneueh kheueh nyang lin-
dong ulôn dan nyang bri teunaga keu ulôn;
Droeneueh nyang tulông ulôn watée ulôn
lam susah. Bansa-bansa di meubagoe ujong
bumoe jijak ubak Droeneueh sira jipeugah,
"Nibak indatu kamoe na ilah peuleusu
nyang meubacut pih hana meuguna. 20 Peu
kheueh hase manusia jipeugot ilah jih keu-
droe? Teuntée hana! Nyang jipeugot nyan
pasti bukon Po teu Allah."
21 "Sabab nyan," kheun TUHAN, "goe
nyoe Ulôn ku peujeuet bansa-bansa mangat
jirasa keukuasaan dan teunaga Ulôn mangat
jeuet keu siumu masa awaknyan jiteupeue
bahwa Ulôn kheueh TUHAN."

Desya dan huköman ateueh Yehuda

17 TUHAN meufeureuman, "He bansa
Yehuda, desya gata ka teu uke bak
até gata dan bak bandum sagoe-sagoe



Meu-uke deungon gensee beusoe (17:1)

miseubah gata deungon beuso meumata
pensée nibak intan. 2 Ureuëng-ureuëng gata
jimeu iébadat ubak miseubah-miseubah
nyang taméh-taméh beurala nyang ka teu-
peudong keu Dewi Asyera di tieb-tieb bak
kayée nyang leuhu, di pucak-pucak bukét,
3 dan di gunong-gunong nyang na di luwa
banda. Sabab banmandum teumpat seumah
beurala nyang ka gata peudong bansaboh
nanggroe dan sabab banmandum desya
nyang ka gata peubuet, dan Ulôn Lôn peu-
jeuet musoh-musoh gata jiangkot banman-
dum hareuta dan keukayaan gata. 4 Gata
teupaksa tajok tanoh nyang ka Ulôn bri keu
gata, dan Ulôn kupeujeuet gata tameungabdi
ubak musoh gata bak nanggroe nyang ban-
mandum aséng nibak gata. Peue nyang Ulôn
peubuet banmandum nyan sabab beungéh
Ulôn hán ék Lôn teun le lagée apui nyang
hu be raya dan hana hase teupeulon le."

Meubagoe ajaran

5 TUHAN meufeureuman,
"Meunyoe ureuëng jitinggai Ulôn,
TUHAN jihnyan,
dan jimeuharab ubak manusia
dan jimeusadeue ubak teunaga
manusia nyan,
teuma Ulôn kuhuköm ureuëng
nyan.
6 Ureuëng nyan lagée seunaman
nyang timoh lam padang,
bak tanoh nyang tho, seungue
seungab dan meusira teuma,
hántom na jirasa gét.

7 Teuma ureuëng nyang meuharab
ubak Ulôn,
ureuëng nyan Lôn bri beureukat
hana reuda.
8 Ureuëng nyan lagée bak kayée
nyang timoh binéh krueng nyang ié
krueng nyan sabe ji ile;
ukeue bak kayée nyan jimeu éue
trok lam ié.
Hana jitakot musém keunong
khueng,
ôn-ôn kayée nyan sabe ijo.
Bahpi nanggroe habéh tho sabab
musém khueng, bak kayée nyan
hana yo
sabab kayée nyan hántom putôh
bak jimuboh.

17:8: Zab. 1:3

9 Até manusia hana nyang hase gob duga,
paleng licek nibak peue nyang na
dan lumpah that parah deungon peunyakét.
10 Ulôn, TUHAN, nyang seulidek até,
baten manusia Ulôn nyang ujoe.
Tieb-tieb ureuëng Lôn balaih sisuai
deungon pi-e nyang ji peubuet,
dan Lôn peusaneut sisuai
deungon buet nyang jikeureuja."

11 Lagée cicém nyang keumaröm
teuma nyang jikaröm nyan kon boh droe jih,
meunan kheueh ureuëng nyang
hana jujoe meuteumé hareuta.
Bak umu nyang salah layeue
ureuëng nyan teuma gadôh
banmandum hareuta.
Nibak akhé udeb ureuëng nyan teubukeuti
bahwa ureuëng nyan ureuëng
nyang paleng bangai hana meu areuti.

12 Baét TUHAN geutanyoe lagée takhta nyang mulia,
di gunong nyang manyang seujak
seumula.

13 TUHAN, Droeneueh kheueh harapan
Israel, umat Droeneueh;
bandum nyang tinggai Droeneueh
teuma jeuet keu malée.
Awaknyan teuma teusampôh di ateueh bumoe
dan jijak ubak donya ureuëng
nyang maté.
Sabab, Droeneueh mata ié udeb
ka jitinggai lé awaknyan, ya
TUHAN.

Yeremia geulakée tulông ubak TUHAN

14 TUHAN, peupuléh kheueh ulôn, teuma
ulôn jeuet keu seuhat. Peuseulamat kheueh
ulôn, teuma ulôn seulamat. Droeneueh
kheueh mantong nyang ulôn peumulia!
15 Ureuëng jipeugah ubak ulôn, "Dipat ban-
mandum ancaman TUHAN nyan? Bah kheu-
eh jinoe geulaksana!" 16 Teuma, ya TUHAN,
hántom na ulôn peukarat ubak Droeneueh
mangat Droeneueh neupeuteuka ceulaka
ateueh awaknyan. Meunan cit deungon ulôn
hana teuma lôn meuharab mangat awaknyan
jiteuka beuncana. Droeneueh neuteupeue
nyan, TUHAN. Droeneueh neuteupeue
peue nyang ulôn pengah. 17 Bék kheueh
Droeneueh jeuet keu sapeue-peue nyang
teupeutakot até ulôn. Droeneueh teumpat
lôn meungungse pajan mantong ulôn meu-
teumé bala. 18 Seumoga nyang peucrok dan
nyang teugom ulôn, Droeneueh peumalée
dan Droeneueh peupeunoh deungon teuma-
kot. Teuma bék kheueh lagée nyan neupeu-
buet u ateueh ulôn, ya TUHAN. Peuteuka
kheueh balanyan u ateueh awaknyan sam-
poe awaknyan hanco binasa.

Uroe Sabat harôh teuhoreumat

19 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Yeremia, tajak kheueh laju ubak babah
Pintoe Geureubang Rakyat nyang jijak lé
raja-raja Yehuda meunyoe awaknyan jiteu-
biet tamong lam banda. Meunan cit tajak
kheueh laju ubak babah pintoe geureubang
nyang laén nyang na di Yerusalem.
20 Tapeusampoe kheueh peusan Ulôn ubak
raja-raja dan ubak banmandum ureuëng Ye-
huda meunan cit ubak banmandum peundu-
duek Yerusalem nyang na jijak rot babah-
babah pintoe nyan. 21 Tapeugah kheueh laju
lagée nyoe: 'Meunyoe gata hana tatem maté,
bék kheueh ta-angkot barang bak uroe Sa-
bat, atawa tapeutamong rot pintoe-pintoe
geureubang Yerusalem. 22 Bék tameubuet
atawa taba barang peue mantong nyang na
lam rumoh gata nibak uroe Sabat. Peukhu-
sos kheueh uroe nyan keu Ulôn lagée nyang
ka Ulôn peurintah ubak indatu gata. 23 Teu-
ma indatu gata hánjitem deungoe atawa hán-
jitem pakoe peue nyang Ulôn peugah.
Awaknyan kreueh ulée hán jitem taát atawa
teuseugah.
24 Taát kheueh ubak bandum peurintah
Lôn. Bék taba barang peue mantong rot
babah pintoe geureubang banda nyoe nibak
uroe Sabat. Teupeukhusos kheueh, uroe Sa-
bat keu Ulôn, dan bék kheueh tapeubuet
peue mantong nibak uroe nyan. 25 Meunyoe
gata bit-bit tapeujak peue mantong nyang
Ulôn peurintah nyan, teuma raja-raja dan
peujabat-peujabat nyang mat peurintah la-
gée Nabi Daud jitamong ubak babah pintoe
geureubang banda Yerusalem. Awaknyan
meusajan deungon ureuëng Yehuda dan
meunduduek Yerusalem, teuma jipasang
ateueh geuritan guda, sampoe banda Yeru-

17:10: Zab. 62:13, Why. 2:23 **17:21:** Neh. 13:15-22 **17:22:** Keu. 20:8-10, Tel. 5:12-14

salem jeuet keuramé nyang luwabiasa.
26 Ureuëng-ureuëng laén teuma teuka di
meubagoe banda Yehuda, dan di gampông-
gampông nyang na nibak binéh-binéh banda
Yerusalem; awaknyan teuka di wilayah Be-
nyamin, di daerah gaki bukét, dan daerah
gunong-gunong, dan di Yehuda bagian seu-
latan. Awaknyan jiba u Baét Lôn beulatang-
beulatang keureubeuen, bah kheueh nyang
teutot meunan cit nyang hana, meunan cit
deungon peuseumahan gandom dan keu-
meunyan dan peuseumahan syukoe. 27 Ban-
mandum nyan teujadi meunyoe gata taát
ubak Ulôn dan tapeu khusos uroe Sabat keu
Ulôn. Bék gataba barang peue mantong rot
babah pintoe geureubang Yerusalem nibak
uroe nyan. Meunyoe gata taiengkeue ubak
peue-peue nyang ka Ulôn peurintah nyan,
pintoe-pintoe geureubang Yerusalem meu-
nan cit deungon meuligoe-meuligoe jihnyan
teuma Ulôn tot sampoe habéh dan apui nyan
hana meuhase teupeu maté.' "

Yeremia di rumoh tukang beulangöng

18 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "Tajak kheueh laju u rumoh tu-
kang beulangöng; disinan Lôn peusampoe
peusan Lôn ubak gata." 3 Dan laju ulôn jak
u rumoh tukang beulangöng nyan dan lôn
ngieng tukang nyan teungoh geumeubuet
ngon alat peugét beulangöng. 4 Meunyoe
beulangöng nyang teungoh geupeuget nyan
kureueng sampoereuna, laju jipeugét lom
jeuet keu beulangöng nyang laén nyang
sisuai deungon nyang jimeuheuet.



5 Lé TUHAN geuyue ubak ulôn mangat
lôn jak peugah ubak umat Israel, 6 "He umat
Lôn, hana mungken Ulôn hana hase Lôn
peubuet ateueh gata lagée tukang beu-
langöng nyan jipeubuet ngon tanoh kliet?
Lagée tanoh kliet nyang na lam jaroe tukang
beulangöng, meunan kheueh teuma gata lam
jaroe Lôn. 7 Meunyoe bak saboh watée Ulôn
peuputôh keu Lôn tarek, Lôn reulôh dan
Lôn peuhanco saboh bansa atawa keurajeu-
en, 8 laju bansa nyan meutobat ubak desya
jih, teuma Ulôn peubateue niet Ulôn nyan.
9 Teuma, meunyoe Ulôn ka Lôn peuputôh
keu Lôn peudong atawa Lôn peukong saboh
bansa atawa keurajeuen, 10 teuma óh dudoe
bansa nyan hana taát ubak Ulôn laju geu-
peubuet nyang jeuhet, teuma niet Ulôn nyan
Lôn peubateue."
11 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Jinoenyoe, tapeugah kheueh ubak
ureuëng-ureuëng Yehuda dan peunduduek
Yerusalem bahwa Ulôn teungoh Lôn peugot
reuncana keu Lôn lawan awaknyan, dan
Lôn peusiab huköman keu awaknyan. Ta-
yue kheueh ubak awaknyan mangat jipiôh
cara udeb awaknyan nyang meudesya dan
jipeugot pi-e dan buet jihnyan. 12 Teuma
awaknyan jijaweueb, 'Keupeue guna jih?
Kamoe teutab kamoe seutôt keuheundak
kamoe keudroe! Kamoe maséng-maséng
teutab kamoe peubuet peue nyang jikheun lé
até kamoe nyang jeuhet!' "

Umat Israel jitinggai TUHAN

13 TUHAN meufeureuman, "Tanyong
kheueh ubak tieb-tieb bansa peu kheueh ka
lheueh na hai nyang lagée nyoe. Umat Israel
ka jipeubuet sapeue-sapeue nyang lumpah
meubahya!
14 Hántom na gadôh salju nibak gunong
Libanon. Hántom na ié leupie nyang ile di
gunong nyang jeuet keu tho. 15 Teuma umat
Lôn ka jituwo Ulôn, dan jitot keumeunyan
keu beurala. Awaknyan meugantoh bak ja-
lan yoh watée ilée nyang harôh awaknyan
jak, laju meusimpang bak rot nyang gohlom
rata. 16 Nanggroe nyoe ka jipeujeuet lé
awaknyan teumpat nyang cukob gli, dan
siumu masa jeuet keubahan ceuloóh gob.
Banmandum ureuëng nyang jak rot nyan
jiasek ulée sabab meurasa gli. 17 Lagée abée
nibak iémbon angén timu, meunan kheueh
umat Lôn kusipreuk dikeue musoh. Meu-
nyoe bala ka trok jiteuka, Ulôn kupeulikot
awaknyan dan hana Lôn tulông awaknyan!"

Na komplot jijak lawan Yeremia

18 Na ureuëng jipeugah, "Jak geutanyoe
ta meukomplot tajak lawan Yeremia. Kon
jih mantong nyang jeuet jipeugah haba keu
Po teu Allah. Sabe na teungku imeum nyang
hase geubri peulajaran, na ureuëng bijaksa-
na nyang hase geubri naseuhat; dan na nabi
nyang hase geupeusampoe ubak geutanyoe
peusan-peusan Po teu Allah. Jak tagadu
jihnyan ubak kantô peungadelan dan hana ta
deungoe tutoe haba jihnyan."
19 Dan laju lôn meudoá, "TUHAN, deu-
ngoe kheueh doá ulôn; neungieng kheueh
peue nyang jipeugah lé musoh keuhai ulôn!
20 Peu kheueh patot buet nyang jroh jibalaih
ngon buet nyang jeuhet? Teuma awaknyan
ka jikueh uruek mangat Ulôn rhot lam uruek
nyan. Ingat kheueh bahwa Ulôn ka lôn
bila awaknyan dikeue Droeneueh, jeuet
Droeneueh bék neubeungéh keu awaknyan.
21 Teuma bak saát nyoe, TUHAN, bah kheueh
aneuëk-aneuëk awaknyan maté sabab deuk
atawa maté di mideuen prang. Bah kheueh
ureuëng-ureuëng inong awaknyan jeuet keu
inong balée sabab teungku lakoe jih ka
gadôh meunan cit deungon aneuëk nyang ka
hana le; bah kheueh kawöm agam maté
sabab jiteuka bala peunyakét dan ureuëng
muda maté di mideuen prang. 22 Neuyue
kheueh peurampok teuka deungon hana ji-
sangka-sangka u rumoh awaknyan, sampoe
awaknyan jikliek deungon teumakot. Awak-
nyan ka jikueh uruek mangat ulôn rhot lam
uruek nyan, dan awaknyan ka jipasang taron
keuneuk jidrob ulôn. 23 Teuma Droeneueh,
TUHAN, neuteupeue banmandum nyang
awaknyan reuncana keuneuk jipeuhabéh
nyawöng ulôn. Sabab nyan, bék neupeu
amphon awaknyan; bék neusampôh keusa-
lahan awaknyan. Seupôt kheueh awaknyan
sampoe reubah. Meutindak kheueh keu
awaknyan watée Droeneueh beungéh."

Kendi nyang beukah

19 TUHAN geuyue ubak ulôn mangat
lôn jak bloe kendi, dan teupakat
meupadub droe peumimpén bansa dan meu-
padub droe teungku-teungku imeum nyang
ka tuha-tuha, 2 mangat jijak meusajan-sajan
deungon awaknyan u Pantôn Hinom rot ba-
bah Pintoe Geureubang Beling. Disinan
harôh lôn peumaklum peue nyang ka geu-
peusan ubak ulôn. 3 Ulôn harôh ku peugah
lagée nyoe, "He Raja-raja Yehuda dan peun-
duduek Yerusalem! Deungoe kheueh nyoe,
peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Mahakua-
sa, Allah Israel, keuneuk peugah ubak gata.
Ulôn keuneuk peuteuka bala nyang raya u
ateueh teumpat nyoe sampoe ureuëng nyang
deungoe nyan mandum teukeujot. 4 Hai nyan
Ulôn peubuet sabab bansa nyan ka jitinggai
Ulôn. Awaknyan ka jipeukuto teumpat nyoe
deungon cara jipeuseumah keureubeuen keu
dewa-dewa nyang aséng nibak awaknyan,
nibak indatu awaknyan dan nibak raja-raja
Yehuda. Meunan cit awaknyan ka jipaso teum-
pat nyoe deungon darah ureuëng-ureuëng
nyang hana meusalah. 5 Awaknyan jipeu-
dong miseubah keu Baal keu jipeuseumah
aneuëk-aneuëk awaknyan sibagoe keureu-
beuen nyang teutot, padahai Ulôn hántom na
Lôn yue bak awaknyan nyang lagée nyan,
teuma hántom na hai lagée nyan nyang na
teupike lam pikeran Lôn. 6 Sabab nyan, teuka
watée jih teumpat nyoe hana le teupeunan
Tofet atawa Pantôn Hinom, teuma na kheueh
Pantôn Ceumeucang. 7 Di teumpat nyoe
Ulôn kupeubateue banmandum reuncana
ureuëng Yehuda dan peunduduek Yerusa-
lem. Awaknyan Lôn peubiyeu jipeutaloe lé
musoh-musoh awaknyan dan jipoh maté di
mideuen prang. Manyét awaknyan Lôn peu-
biyeu jipajoh lé cicém dan beulatang juah.
8 Ulôn kupeuteuka mala peutaka nyang luwa
biasa u ateueh banda nyoe sampoe soe man-
tong ureuëng nyang liwat disinan teukeujot
dan gli. 9 Musoh jikeupong banda nyoe, dan
ji useuha jipoh maté peunduduek nyang na
disinan. Watée jikeupong nyan bit hebat that,
sampoe ureuëng-ureuëng nyang na lam ban-
da nyoe saléng jipajoh rakan-rakan jih, dan
na nyang pajoh aneuëk-aneuëk awaknyan
keudroe."
10 Óh lheueh nyan TUHAN geuyue bak
ulôn jeuet lôn peubeukah kendi nyan dikeue
ureuëng-ureuëng nyang seutôt ulôn. 11 Ulôn
harôh lôn peugah ubak awaknyan bahwa
TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureuman
lagée nyoe, "Bansa dan banda nyoe Lôn
peuhanco lagée kendi nyang beukah nyan
sampoe hana jeuet le teupeuguna. Awak-
nyan jikubu manyét-manyét droe jih di To-
fet, sabab ka hana le teumpat teukubu ma-
nyét-manyét nyan. 12 Banda nyoe deungon
peunduduek jihnyan Lôn peujeuet lagée To-
fet. 13 Banmandum rumoh di Yerusalem dan
banmandum raja-raja Yehuda jeuet keu kuto

19:2: 2Raj. 23:10, Yer. 7:30-32, 32:34-35 19:5: Im. 18:21

lagée Tofet; sabab ateueh bubông rumoh-rumoh [k] nyan manusia ka jitot keumeunyan keu dewa-dewa di langét, dan jipeuseumah anggô keu dewa-dewa nyang laén."

14 Laju ulôn tinggai Tofet, teumpat ulôn geuyue peusampoe peusan TUHAN. Laju ulôn jak ubak seuramoe Baét TUHAN dan lôn dong disinan, laju ulôn peugah bak bandum ureuëng, 15 bahwa TUHAN Nyang Mahakuasa, Allah Israel, meufeureuman lagée nyoe, "Sabab gata kreueh ulée dan hántatem deungoe sapeue, teuma Ulôn kupeuteuka u ateueh banda nyoe dan u ateueh banmandum gampông nyang nibak binéh-binéh nyoe banmandum reuncana nyang ka Ulôn reuncana."

Yeremia meudakwa deungon Teungku Imeum Pasyhur

20 Teungku Imeum Pasyhur bin Imer na kheueh mando nyang kawai Baét TUHAN. Watée jideungoe ulôn peumaklum banmandum nyan, 2 laju jipeurintah mangat lôn nyoe jiseupôt ngon jipasông bak babah Pintoe Geureubang Benyamin, geureubang blaih ateueh di Baét TUHAN. 3 Óh beungoh singoh watée Pasyhur jipeulheueh ulôn lam pasông, laju lôn peugah ubak gobnyan, "Nan nyang geubri lé TUHAN keu gata kon Pasyhur, teuma 'Timbak gob jeub-jeub sagoe'. 4 TUHAN keudroe geupeugah, 'Gata Lôn peujeuet tukang teumimbak keu gata keudroe dan keu rakan-rakan gata. Gata tangieng awaknyan jipoh maté lé musoh-musoh awaknyan. Banmandum ureuëng Yehuda Lôn peubiyeu jikuasa lé raja Babel; siladum nibak awaknyan jiba u Babel sibagoe ureuëng teutawan, nyang leubeh nibaknyan jipoh maté. 5 Meunan cit musoh awaknyan Lôn peubiyeu jibloh dan jiangkot u Babel bandum keukayaan banda nyoe, meunan cit banmandum hareuta milék jih, dan barang-barang pusaka raja-raja Yehuda. 6 Dan gata, Pasyhur, meusajan deungon bandum keuluwarga gata teudrob dan teuangkot u Babel. Disideh gata maté dan jikubu; meunan cit deungon banmandum rakan gata nyang ka jideungoe haba-haba gata nyang sulet.' "

Yeremia tunu ubak TUHAN

7 TUHAN, Droeneueh neubujuk ulôn
dan ulôn ka keunong bujuk.
Droeneueh leubeh teuga nibak ulôn
dan ka neupeutundok ulôn.
Ulôn jipeuhina lé tieb-tieb ureuëng,
jipeuhina phon beungoh trok seupôt.

8 Tieb-tieb ulôn peugah haba,
harôh lôn tawök seuhabéh teunaga,
"Keukeujaman! Beuncana!"
TUHAN, ulôn jihina tieb-tieb watée,
sabab lôn peusampoe peusan Droeneueh.
9 Teuma meunyoe jikheun lé até lôn,
"Bah kheueh TUHAN nyan ulôn peutuwoe,
hán kutem le lôn peugah haba ateueh nan Gobnyan,"
dan peusan Droeneueh lagée apui nyang hu meuháb-háb lam até sanubari.
Ka lôn cuba peuteun,
teuma teunyata hana kuasa nibak ulôn.
10 Teudeungoe su ureuëng meusáh-sáh jeub-jeub sagoe,
"Teumakot meuraja lela!
Jak talapor jihnyan ubak nyang meukuasa!"
Meunan cit banmandum rakan krab ulôn
ka jipreh-preh ulôn rhot.
Jipeugah lé awaknyan, "Kadang deungon bujukan,
jihnyan hase tapeutaloe,
mangat jeuet hase
ta balaih dam keu jihnyan."
11 Teuma, Droeneueh, ya TUHAN, neudong blah ulôn;
Droeneueh lumpah teuga lom lumpah that kha.
Awaknyan nyang tiyeub dan nyang tindéeh ulôn
reubah dan hana meudaya.
Awaknyan meuteumé malée siumu masa,
dan bateue kheueh bandum reuncana awaknyan.
Keuhai hina awaknyan
teu ingat sabe.
12 Teuma, ya TUHAN, Nyang Mahakuasa,
deungon ade neu ujoe manusia;
Droeneueh neuteupeue até dan pikeran awaknyan.

[k] *ateueh bubông rumoh-rumoh:* Bubông rumoh-rumoh di Palestina hijih data mantong.

Sabab nyan neupeu idhin kheueh
bak ulôn
lôn ngieng Droeneueh neubalah
buet nyang jeuhet nibak musoh
sabab ubak Droeneueh lôn seurah
peukara ulôn.
13 Meuca-e kheueh ubak TUHAN dan
pujoe kheueh Gobnyan,
sabab Gobnyan nyang peulheueh
ureuëng nyang teuteugon nibak
kuasa ureuëng doraka.

14 Teukutôk kheueh uroe ulôn lahé!
Bah kheueh keunong hina saát
ulôn geupeulahé lé ma.
15 Meunan cit beuteukutôk kheueh
ureuëng nyang ba beurita
sampoe jeuet ureuëng syiek lôn
lumpah geumbira,
watée teubri tée ubak gobnyan,
"Droeneueh meuteumé sidroe
aneuëk agam!"
16 Bah kheueh ureuëng nyang ba
haba nyan saban lagéebanda-banda
nyang geupeuhanco lé TUHAN
deungon hana geuweueh.
Bah kheueh jideungoe su kliek
nyang sakét bak watée beungoh,
dan dumpék su muprang watée
cot uroe.
17 Sabab gobnyan hana geupoh maté
lôn
watée ulôn mantong lam
pruet ma,
mangat ulôn teutab geukandong lé
ma
dan lam rahim gobnyan jeuet
keulôn sibagoe kuburan.
18 Pakon ulôn harôh lahé lam donya
nyoe?
Peu kheueh keu deurita dan
meususah payah?
Dan mangat udeb lôn jijak laju
teutab lam malée?

Yerusalem taloe ka teuramai

21 Zedekia raja di nanggroe Yehuda
geukirém ubak ulôn Teungku
Imeum Pasyhur bin Malkia, dan Teungku
Imeum Zefanya bin Maaseya. Gobnyan
geuyue ubak awaknyan mangat jipeutrok
ubak ulôn nyang geulakée nyoe, 2 "Neula-
kée kheueh peutunyok ubak TUHAN keu
geutanyoe, sabab Nebukadnezar raja Babel
deungon pasokan jihnyan teungoh geukeu-
pong banda nyoe. Mungken TUHAN geupeu-
na keu ajaéban keu geutanyoe, dan geupak-
sa Nebukadnezar jitarék surot pasokan jih."
3 Laju TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, dan ulôn laju lôn yue ubak ureuëng-
ureuëng nyang jikirém nyan 4 mangat jijak
peugah ubak Zedekia bahwa TUHAN, Po teu
Allah Israel, geupeugah lagée nyoe, "Zede-
kia, Ulôn ku peutaloe pasokan gata nyang
teungoh meu heungko jilawan raja Babel
dan pasokan jihnyan. Sinjata-sinjata tantra
gata Lôn tumpok di teungoh-teungoh banda.
5 Ulôn keudroe nyang jak prang gata deu-
ngon habéh teunaga dan deungon beungéh
nyang hana amphon. 6 Peunduduek banda
nyoe Lôn poh maté; bah kheueh nyan ma-
nusia meunan cit deungon beulatang teuma
maté sabab bala peunyakét nyang luwabia-
sa. 7 Gata dan banmandum peugawée gata
dan ureuëng-ureuëng nyang teuhinda di
mideuen prang, deuek dan wabah peunya-
két, banmandum Lôn peubiyeu jidrob lé
Raja Nebukadnezar dan lé musoh-musoh
nyang keuneuk drob gata. Nebukadnezar
jipeu maté gata banmandum deungon hana
amphon dan hana gaséh sayang. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."
8 Laju TUHAN geuyue ubak ulôn mangat
lôn peugah lagée nyoe ubak umat Gobnyan,
"Deungoe kheueh nyoe! Ulôn, TUHAN, Lôn
yue piléh bak gata saboh piléhan: rot nyang
teujak ubak udeb, atawa rot nyang teujak
ubak maté. 9 Tieb-tieb ureuëng nyang na
tinggai lam banda ureuëng nyan teuma maté
lé sabab prang, deuek atawa sabab wabah
peunyakét. Teuma awaknyan nyang jiteubi-
et keujijak seurah droe ubak ureuëng Babel
nyang teungoh jiprang banda nyoe, teuhinda
dan hana teupoh maté. 10 Ulôn ka Lôn peu-
putôh keuteupeuhanco banda nyoe, dan ha-
na Lôn wéueh. Banda nyoe teuseurah ubak
raja Babel; raja nyan nyang tot banda nyoe
sampoe habéh hana tinggai meusapeue pih.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Huköman ateueh keuluwarga raja Yehuda

11-12 TUHAN meufeureuman ubak ulôn
geuyue peusampoe peusan nyoe ubak keu-
luwarga raja Yehuda, keuturonan Nabi Da-
ud: "Deungoe kheueh peue nyang Ulôn,
TUHAN, peugah. Gata useuha kheueh ma-
ngat keuadelan beuna tapeujak tieb-tieb

20:14-18: Ayb. 3:1-19 **21:2:** 2Raj. 25:1-11, 2Taw. 36:17-21

uroe. Tapeulheueh kheueh ureuëng nyang
jipraih ngon jitindéeh nibak keukuasaan
ureuëng nyang praih ngon nyang tindéeh
nyan. Meunyoe hana, buet nyang jeuhet
nyang gata peubuet nyan meutamah beu-
ngéh lé Ulôn lagée apui hu nyang hana hase
teupeulon."
13 Óh lheueh nyan TUHAN geupeugah
ubak Yerusalem, "He Yerusalem! Teuduek
gata leubeh manyang nibak pantôn-pantôn
nyang na ban sikeulileng gata. Gata lagée
bukét batée nyang meucula bak padang
nyang rata, teuma Ulôn kulawan gata. Gata
neupeugah bahwa hana meusidroe nyang
hase jijak prang gata atawa nyang heuntam
kuta-kuta gata, 14 teuma Ulôn Lôn huköm
gata sabab buet gata. Meuligoe gata Ulôn
tot, dan peue-peue mantong nyang na nibak
binéh nyan tutong hana nyang tinggai. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Naseuhat Yeremia keu keuluwarga raja Yehuda

22 1-2 TUHAN geuyuejak ulôn ubak
meuligoe raja Yehuda, keuturonan
Nabi Daud, mangat lôn jak peutrok feureu-
man TUHAN keu raja, dan ubak banmandum
peugawée raja nyan, meunan cit banman-
dum peunduduek Yerusalem. Nyoe kheueh
haba TUHAN keu awaknyan, 3 "Tapeubuet
kheueh nyang ade dan jujoe. Tapeu lheueh
kheueh ureuëng nyang jipraih ngon jitin-
déeh nibak keukuasaan ureuëng nyang praih
ngon nyang tindéeh nyan. Bék tapeubuet
nyang jeuhet ateueh ureuëng aséng, aneuëk
yatém ngon meuntui, atawa inong balée.
Bék kheueh tapoh maté ureuëng nyang hana
meusalah nibak teumpat nyoe. 4 Meunyoe
gata bit-bit tapeujak banmandum peue-peue
nyang Ulôn peurintah nyan, teuma raja-raja
nyang mat peurintah lagée Nabi Daud geu-
tamong bak pintoe-pintoe geureubang meu-
ligoe nyoe. Awaknyan meusajan deungon
bubena peugawée dan rakyat jiduek ateueh
geuritan dan ateueh guda. 5 Teuma meunyoe
gata hana tataát ubak peue-peue nyang Ulôn
peurintah, Ulôn meusumpah bahwa meuli-
goe nyoe jeuet keu rungka. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba.
6 Nibak Ulôn meuligoe raja Yehuda la-
gak that, saban lagak jih lagée tanoh Gilead
dan gunong-gunong Libanon; teuma teum-
pat nyan Lôn peujeuet lagée padang pasi
nyang hana jiduek lé manusia. 7 Teuma Lôn
kirém ureuëng laén jijak peuhanco banman-
dum nyan. Awaknyan teuma jiba patoe, dan
jireuloh banmandum taméh-taméh jih nyang
lagak nyang teupeugot nibak bak kayée ceu-
mara Libanon. Laju atra nyan lé awaknyan
jirhom lam apui.
8 Óh lheueh nyan jai that ureuëng aséng
jijak rot nyan dan geuteumanyong sabe keu-
droe-droe jih pakon, Ulôn, TUHAN, ka meu-
cok tendakan lagée nyan ateueh banda
nyang lagak nyan. 9 Lé ureuëng laén ban-
dum jijaweueb bahwa banmandum nyan
teujadi sabab gata ka taiengkeue peujanjian
gata deungon Ulôn, Po teu Allah gata, dan
ka taseumah dan meu iébadat ubak ilah-ilah
nyang laén."

Tutoe haba Yeremia keuhai Yoahas

10 He ureuëng Yehuda, bék meuduka
sabab Raja Yosia nyang maté.
Tapeuba-e kheueh keu Yoahas
aneuëk jihnyan nyang agam
sabab jihnyan ka jiba jiôh dan
hana jipeuwoe le.
Tanoh tumpah darah jihnyan hana
jikalon le.
11 Keuhai Yoahas, bin Yosia nyan,
nyang jeuet keu raja Yehuda keugeunantoe
ureuëng syiek jih, TUHAN meufeureuman
lagée nyoe, "Jihnyan ka jijak disinoe, dan
hana geugisa le. 12 Jihnyan meuninggai di
teumpat nyang teuböih, dan hana jingieng le
nanggroe nyoe."

Tutoe Yeremia keuhai Yoyakim

13 Ceulaka kheueh nyang jipeudong ru-
moh jihnyan deungon hana keuadelan, dan
jipeuluwah rumoh nyan deungon hana ju-
joe. Ceulaka kheueh jihnyan nyang jiyue
gob mubuet hana jijok upah. 14 Ceulaka cit
teuma ureuëng nyang peugah, "Teuma lôn
peudong meuligoe nyang raya deungon bi-
lek-bilek nyang luwah di tingkat ateueh,"
laju bak meuligoe nyan jipeugot peuradeuen
deungon bingkée nibak kayée ceumara Li-
banon, dan jicet mirah teuma. 15-16 Deungoe
kheueh he Raja Yoyakim! Meunyoe gata
tapeudong meuligoe ngon kayée ceumara
Libanon nyang paleng gét, peu kheueh nyan
sibagoe bukeuti bahwa gata raja nyang leu-
beh gét nibak raja-raja laén? Cuba ingat
ubak ureuëng syiek gata: Gobnyan geurasa
udeb nyang bahgia dan meuhase lam peue
mantong useuha jih, sabab jihnyan sabe

22:5: Mat. 23:28, Luk. 13:35 **22:11:** 2Raj. 23:31-34, 2Taw. 36:1-4

teupat dan jujoe dan jipeusidang peukara
nyang gasien deungon ade. Lagée nyan
kheueh seuharôh jih buet ureuëng nyang
jituri ubak TUHAN. 17 Teuma gata, Yoya-
kim, laén. Gata nyang tamita keu untôngan
pribadi. Gata tapoh maté ureuëng nyang
hana meusalah, dan tatindéeh rakyat gata
deungon keujam.
18 Sabab nyan keuhai Yoyakim raja Ye-
huda, bin Yosia, TUHAN meufeureuman la-
gée nyoe, "Maté jihnyan hana jipeumo ba-e;
hana nyang peugah, 'Aduh, rakan lôn,
aduh.' Hana nyang meuduka atawa jitawök,
'Wéueh that teungku amphon!' 19 Yoyakim
jihue dan jigeulawa u luwa pintoe geureu-
bang Yerusalem, lagée nyang jipeubuet lé
ureuëng laén keu bangke keuleudée."

Haba teuntang nasib Yerusalem

20 TUHAN meufeureuman, "He peundu-
duek Yerusalem, tajak kheueh laju u Liba-
non dan u Basan, dan meudumpék kheueh
disinan. Gata tawök kheueh bak gunong-gu-
nong Moab, sabab banmandum sikutu gata
ka teupeutaloe. 21 Ulôn ka Lôn peugah haba
ubak gata watée keuadaan gata gét, teuma
gata hana tatem deungoe. Keubit meunan
kheueh peurangoe ngon pi-e gata phon yoh
ilée sampoe án jinoe; hántom na tatem taát
ubak Ulôn. 22 Lé sabab nyan, bubena peu-
mimpén gata gadôh lagée abée jiyueb lé
angén. Sikutu-sikutu gata teuba lagée ta-
wanan, dan banda gata jipeuhina ngon
jipeumalée sabab buet gata nyang jeuhet.
23 Gata tinggai deungon aman sabab jikeuli-
leng lé taméh-taméh bak kayée ceumara
Libanon, teuma singoh, meunyoe gata rhot
bak sakét, gata meudeurita lagée ureuëng
inong peulahé aneuëk."

Huköman TUHAN u ateueh Yoyakhin

24 TUHAN meufeureuman ubak Raja Yo-
yakhin, bin Yoyakim raja Yehuda, "Deumi
Ulôn, Allah nyang udeb, Ulôn peuteugaih
bahpi gata nibak Ulôn lagée euncien meu-
patri nibak jaroe uneuen Lôn, teuma gata
Lôn cabot 25 dan Ulôn jôk ubak ureuëng-
ureuëng nyang gata takot dan nyang keu-
neuk poh maté gata. Gata Lôn jôk ubak
Nebukadnezar raja Babel, meusajan deu-
ngon aneuëk buah gobnyan. 26 Gata dan ma
gata Lôn use dan Ulôn böih u nanggroe
nyang kon tanoh ié gata, dan disinan gata
maté. 27 Gata keubit that tarindu ubak nang-
groe nyoe, teuma gata hana tagisa."
28 Ulôn Yeremia lôn peugah, "Peu
kheueh Raja Yoyakhin ka jeuet lagée beu-
langöng beukah nyang teuböih dan hana
jigalak le? Nyang kheueh sabab jih jihnyan
dan aneuëk-aneuëk jihnyan geu use dan
geuböih u nanggroe nyang aséng nibak
awaknyan?"
29 Wahe nanggroe lôn, deungoe kheueh
peue nyang geupeugah lé TUHAN, 30 "Ureuëng
nyang ka geupeuteuntée gadôh aneuëk-
aneuëk jihnyan dan sabe gagal lam udeb jih.
Nibak keuturonan jihnyan hana nyang meu-
hase jimat peurintah di Yehuda sibagoe raja
keuturonan Nabi Daud. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba."

Harapan masa ukeue

23 1-2 TUHAN Po teu Allah Israel meu-
feureuman, "Ceulaka kheueh gata
he dumna peumimpén nyang peu binasa dan
nyang peu crebre umat Ulôn! Gata sikeubit
jih tapeulara umat Ulôn, teuma hainyan ha-
na gata peubuet; gata peubiyeu awaknyan
meutabu dan jipeuplueng droe. Jinoenyoe
Ulôn kuhuköm gata sabab buet gata nyang
jeuhet. 3 Teuma umat Ulôn nyang na man-
tong tinggai sidroe sapat Lôn peusapat nibak
nanggroe-nanggroe teumpat awaknyan Lôn
böih. Awaknyan Lôn puwoe lom u tanoh ié
droe jih dan keuturonan awaknyan meuta-
mah le. 4 Ulôn kuangkat peumimpén nyang
peulara awaknyan. umat Lôn hana teuma
teumakot le atawa yo; hana meusidroe pih
nibak awaknyan gadôh. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba."
5 TUHAN meufeureuman, "Teuma teuka
watée jih, Ulôn Lôn baiát sidroe raja nyang
ade nibak keuturonan Nabi Daud. Raja nyan
jimat peurintah deungon bijaksana, dan
jipeubuet peue-peue nyang ade dan beuna
bansaboh nanggroe. 6 Meunyoe jihnyan
jipeurintah, ureuëng Yehuda seulamat, dan
ureuëng Israel udeb deungon aman. Raja
nyan jihôi 'TUHAN nyang peuseulamat geu-
tanyoe.'
7 Teuma trok watée jih, manusia hana le
jimeusumpah deumi Ulôn, Allah nyang
udeb, nyang ba umat Israel jiteubiet lam
nanggroe Meusé, 8 teuma deumi Ulôn, Po
teu Allah nyang udeb, nyang ka Lôn ba
umat Israel jiteubiet lam saboh nanggroe di
utara, dan nibak bandum nanggroe laén di-

22:18: 2Raj. 23:36–24:6, 2Taw. 36:5-7 22:24: 2Raj. 24:8-15, 2Taw. 36:9-10 23:5-6: Yer. 33:14-16

pat awaknyan ka Ulôn peu crebre.
Awaknyan teuma tinggai di tanoh ié jih
keudroe."

Peusan Yeremia keuhai nabi-nabi

9 Nyoe kheueh peusan ulôn keuhai nabi-
nabi: Até lôn hanco dan ulôn yo. TUHAN dan
tutoe Gobnyan nyang suci teupeujeuet ulôn
nyoe lagée ureuëng mabök nyang keubit
that le lôn jieb ié anggô. 10 Nanggroe tanyoe
peunoh deungon ureuëng-ureuëng nyang
hana seutia ubak TUHAN. Awaknyan udeb
lam keuadaan jeuhet dan jipeusalah guna
keukuasaan nyang na nibak awaknyan. Sa-
bab kutokan TUHAN, naleueng di blang ka
habéh tho dan bansaboh nanggroe meuduka
cita.
11 TUHAN meufeureuman, "Nabi dan
teungku imeum hana jitem taát ubak Ulôn,
meunan cit di Baét Lôn ka meurumpok dan
Lôn ngieng keudroe awaknyan jipeubuet
jeuhet. 12 Sabab nyan, rot awaknyan glue
dan seupôt, sampoe meugantoh dan reubah.
Ulôn kupeuteuka ceulaka u ateueh awak-
nyan, meunyoe ka trok watée jih Lôn
huköm awaknyan. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba. 13 Desya nabi-nabi Samaria ka
lheueh Ulôn ngieng. Awaknyan jipeugah
haba ateueh nan Baal, dan jipeuseusat Israel,
umat Ulôn.
14 Teuma di Yerusalem Ulôn kalon na-
bi-nabi jipeubuet buet nyang leubeh jeuhet
nibak nyang ka. Awaknyan meusulet dan
meumukah, dan jisukong ureuëng nyang
jipeubuet jeuhet, dan hana meusidroe pi
jitem meutobat. Nibak Ulôn awaknyan ban-
mandum jeuhet saban lagée peunduduek
Sodom dan Gomora."
15 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Teuma Ulôn bri ubak nabi-nabi di
Yerusalem nyan seunaman nyang phet keu-
jipajoh dan ié tuba keuji jieb, sabab buet
awaknyan ka teupeusabab ureuëng-ureuëng
laén bansaboh nanggroe hana jihoreumat
keu Ulôn." 16 Keu peunduduek Yerusalem,
TUHAN Nyang Mahakuasa geupeugah,
"Bék tadeungoe peue-peue nyang jipeugah
lé nabi-nabi nyang sabe geubri harapan
nyang hampa. Awaknyan jipeusampoe kha-
yalan jih keudroe dan bukon peue nyang
Ulôn peusan. 17 Ubak dumna manusia
nyang hánjitem deungoe tutoe haba Lôn,
awaknyan sabe jipeugah, 'Gata seulamat.'
Dan ubak tieb-tieb manusia nyang kreueh
ulée, ureuëng nyan jipeugah, 'Gata hana
meuteumé ceulaka.' "
18 Jinoe ulôn peugah, "Hana meusidroe
pih nibak nabi-nabi nyan jiteupeue peue
nyang na lam pikeran TUHAN. Hana nibak
awaknyan nyang ka lheueh jideungoe dan
jimuphom reuncana-reuncana Gobnyan;
meunan cit hana nyang simak atawa nyang
tem deungoe tutoe haba Gobnyan. 19 Meu-
nyoe TUHAN geubeungéh lagée angén badée
nyang meungamuk kancang habéh teu-
sampôh bubena nyang na ureuëng-ureuëng
nyang jeuhet. 20 Beungéh Gobnyan hana
reuda sigohlom banmandum nyang geu-
reuncana teulaksana. Óh singoh dudoe umat
TUHAN geumuphom hainyan deungon
nyata."
21 TUHAN meufeureuman, "Bit that na-
bi-nabi nyan, padahai awaknyan hana Ulôn
yue. Ateueh nan Ulôn awaknyan jipeutrok
haba, padahai hana peusan nyang Ulôn bri
keu awaknyan. 22 Meunyoe awaknyan jiteu-
peue peue nyang na lam pikeran Lôn, teun-
tée kheueh awaknyan ka jipeutrok ubak
umat Lôn peue mantong nyang ka Ulôn
peugah. Teuma umat Ulôn meutobat nibak
desya-desya dan pi-e jih nyang jeuhet.
23 Ulôn Po teu Allah nyang na dipat
mantong, kon bak saboh teumpat mantong.
24 Hana meusidroe pih nyang hase jipeusöm
droe nibak pandangan Lôn, sabab Ulôn na
dipat mantong: bah kheueh dalam syeuruga
meunan cit di ateueh bumoe. 25 Banman-
dum nyang jipeugah lé nabi-nabi nyan ka
Ulôn teupeue. Ateueh nan Ulôn awaknyan
meusulet bahwa peusan Ulôn ka geuteuri-
mong meulalu lumpo. 26 Trok án pajan na-
bi-nabi nyan keuneuk jipeuseusat umat
Ulôn deungon haba nyang jikarang keu-
droe? 27 Awaknyan pike deungon lumpo-
lumpo nyang jipeugah nyan, umat Ulôn
hase tuwo ubak Ulôn lagée indatu awaknyan
jituwoe bak Ulôn dan jiseumah Baal. 28 Na-
bi nyang meulumpoe seuharôh jih jipeugah,
'Nyoe na kheueh lumpo.' Teuma Nabi
nyang meuteumé peusan nibak Ulôn harôh
jipeusampoe peusan nyan deungon sibeuna.
Gandom hana jeuet teupeusabe deungon
jeumpueng. 29 Tutoe Lôn lagée apui, dan
lagée palée nyang hase teupeuhanco batée!
30 Ulôn kulawan banmandum nabi nyang ka
jipeutrok peusan nibak seusabe rakan jih,
laju jijak peugah bahwa nyan peusan Ulôn.
31 Meunan cit Ulôn lawan nabi-nabi nyang

23:14: Keuj. 18:20, Yeh. 16:49

jipeutrok tutoe jihnyan keudroe, laju jipeu-
gah bahwa nyan teuka nibak Ulôn. 32 Ulôn,
TUHAN, Lôn lawan nabi-nabi nyan nyang
peutrok lumpo-lumpo jihnyan nyang peu-
noh deungon haba sulet. Awaknyan jipeu-
seusat umat Ulôn deungon tutoe haba nyang
beurakah. Ulôn hana Lôn yue ubak nabi-na-
bi nyan. Awaknyan meubacut hana meugu-
na keu umat Lôn. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

Beuban nibak TUHAN

33 TUHAN meufeureuman, "Yeremia,
meunyoe sidroe nibak umat Lôn, atawa
sidroe nabi atawa teungku imeum jiteuma-
nyong bak gata, 'Peue peusan TUHAN?'
Gata harôh tajaweueb, 'Gata na kheueh beu-
ban[l] TUHAN; sabab nyan gata harôh teu-
böih.' 34 Meunyoe sidroe lamkawan umat
Lôn atawa nabi atawa teungku imeum man-
tong jipeugah hai 'beuban TUHAN', dan jih-
nyan dan keuluwarga jihnyan Lôn huköm.
35 Sikeubit jih, soemantong ureuëng nyang
keubiet jiteumanyong ubak rakan jihnyan
dan ubak keuluwarga jihnyan, 'Peu kheueh
jaweueb TUHAN?' Atawa 'Peue nyang geu-
peugah lé TUHAN?' 36 Awaknyan hana jeuet
le jipeugah 'beuban TUHAN'. Meunyoe
mantong na nyang peugah istilah nyan,
Ulôn ku peujeuet peusan Ulôn bit-bit beu-
ban ateueh jihnyan. Ureuëng nyang peugah
'beuban TUHAN' ureuëng nyan na kheueh ka
jiputa balek tutoe haba Lôn, Po teu Allah
awaknyan, Allah nyang udeb, TUHAN
Nyang Mahakuasa. 37 Awaknyan teuma ha-
banyan jeuet jipeugah ubak nabi-nabi, 'Peu
kheueh jaweueb TUHAN keu gata? Peu
kheueh nyang geupeugah lé TUHAN?'
38 Meunyoe na nyang hana taát ubak peurin-
tah Lôn, dan mantong geungui istilah 'beu-
ban TUHAN', 39 Ulôn kucok[m] awaknyan,
laju Lôn geulawa jiôh-jiôh, bah kheueh
awaknyan meunan cit banda nyang nyang
ka Ulôn jok keu awaknyan dan indatu awak-
nyan. 40 Ulôn kupeujeuet awaknyan malée
dan hina siumu masa dan naseb awaknyan
hana jituwoe lé gob."

Dua raga boh ara

24 Saboh watée óh ka lheueh Yoya-
khin bin Yoyakim raja Yehuda
meusajan deungon peujabat peumeurintah
Yehuda, dumna ureuëng tukang seumeuget
dan banmandum ureuëng nyang malem ni-
bak buet jiba lé Nebukadnezar raja Babel,
dan jicok sibagoe tawanan di Yerusalem u
Babel, TUHAN geujok saboh keumalon ubak
ulôn. Ulôn kalon na dua boh raga nyang
meuasoe deungon boh ara teupeuduek
dikeue Baét TUHAN. 2 Raga nyang phon
meuasoe boh ara nyang gét-gét, lagée boh
ara hase nyang phon, seudangkan raga
nyang keu dua meu asoe boh ara nyang
brok-brok, sampoe hana jeuet teupajoh.
3 Laju TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Yeremia, peue nyang gata kalon?"
Laju lôn jaweueb, "Boh ara, TUHAN.
Nyang gét-gét lumpah gét, dan nyang brok-
brok lumpah brok sampoe hana jeuet teupa-
joh."
4 Dan TUHAN meufeureuman lom,
5 "Ureuëng nyang ka Lôn peubiyeu jiba u
Babel nyan Lôn anggab lagée boh ara nyang
gét-gét nyoe; sabab nyan, Ulôn, TUHAN, Po
teu Allah Israel, Lôn peusaneut awaknyan
deungon gét. 6 Ulôn kujaga awaknyan dan
Lôn peuwoe lom awaknyan u nanggroe
nyoe. Ulôn kupeudong, kon Lôn peureuloh
awaknyan; Ulôn kupula, kon Lôn cabot
awaknyan. 7 Ulôn kubri ubak awaknyan
hasrat mangat jipeuphom bahwa Ulôn kheu-
eh TUHAN. Dan awaknyan jeuet keu umat
Lôn, dan Ulôn jeuet keu Allah awaknyan,
sabab awaknyan jigisa ubak Ulôn deungon
sipeunoh até.
8 Teuma Zedekia raja Yehuda, meunan
cit deungon bubena peujabat nyang rab deu-
ngon jihnyan, dan ureuëng Yerusalem



Cabeueng bak ara (24:2)

---

[l] *beuban:* Lam basa Ibrani kheun "beuban" saban deungon kheun "peusan". [m] *kucok:* Lam basa Ibrani, tutoe keureuja "kucok" na ukeue tutoe haba nyang saban deungon tutoe "peusan" dan "beuban".
24:1: 2Raj. 24:12-16, 2Taw. 36:10

nyang na mantong tinggai sidroe-droe sapat
nyang mantong tinggai di nanggroe nyoe
dan nyang ka jiminah u nanggroe Meusé,
awaknyan banmandum lon peujeuet lagée
boh ara nyang brok-brok nyoe, nyang hana
jeuet teupajoh. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peu-
gah haba. 9 Ulôn kupeuceulaka awaknyan
lagéenyan bagoe sampoe banmandum bansa
nyang na bansigom donya nyoe jeuet teu-
makot. Dipat mantong awaknyan Ulôn tabu,
awaknyan ji hina, jipeujeuet keu bahan
jipeukém lé gob dan jiceuleuóh. Nan awak-
nyan jingui sibagoe kutokan. 10 Ulôn kupeu-
teuka prang u ateueh awaknyan, deuk, dan
bala peunyakét sampoe awaknyan banman-
dum maté dan hana nyang tinggai di nang-
groe nyoe nyang ka Ulôn jok keu awaknyan
dan indatu awaknyan."

Musoh nibak utara

25 Bak thon nyang keu peuet óh ka
lheueh Yoyakim bin Yosia jeuet
keu raja Yehuda, ulôn meuteumé peusan
nibak TUHAN keuhai banmandum bansa Ye-
huda. Bak watée nyan thon nyang keu phon
óh ka lheueh Nebukadnezar jeuet keu raja
Babel. 2 Ulôn peugah ubak banmandum
bansa Yehuda dan peunduduek Yerusalem,
3 "Treb jih na dua ploh lhée thon, phon thon
nyang keu lhée blaih peumeurintahan Yosia
bin Amon ateueh Yehuda, trok ubak uroe
nyoe TUHAN ka geupeugah haba ubak ulôn
dan hántom na ulôn peulalée ubak gata peue
nyang ka geupeugah. Teuma lé gata teutab
hana tapako. 4 Meunan cit lé TUHAN hana
putôh-putôh geukirém ubak gata nabi-nabi
nyang hamba-hamba Gobnyan, teuma gata
teutab hana tatem deungoe dan tapako
awaknyan. 5 Awaknyan geuyue ubak gata
mangat gata tinggai cara udeb gata nyang
jeuhet, dan buet-buet gata nyang meudesya,
mangat gata teutab jeuet tatinggai di nang-
groe nyoe nyang ka geubri lé TUHAN ubak
gata dan ubak indatu gata seubagoe hak
milék pusaka. 6 Nabi-nabi nyan jitam gata
taseumah atawa tameu iébadat ubak ilah-
ilah nyang laén. Awaknyan jitam gata taseu-
mah beurala-beurala nyang gata peugét keu-
droe, sabab nyang gata peubuet lagée nyan
TUHAN keubit that meureuka. Meunyoe gata
taturot peue nyang ka geupeurintah lé
TUHAN nyan, Gobnyan hana geuhuköm ga-
ta. 7 Teuma TUHAN keudroe geupeugah bah-
wa gata hana tatem deungoe Gobnyan. Teu-
ma seubalek jih gata tapeutamah beungéh
TUHAN sabab beurala-beurala gata nyan.
Gata keudroe kheueh nyang peuteuka
huköman Gobnyan u ateueh droe gata keu-
droe.
8 Sabab gata hana tatem deungoe tutoe
haba Gobnyan, teuma TUHAN Nyang Maha-
kuasa geupeugah, 9 'Ulôn kutawök banman-
dum bansa nyang na di utara, meunan cit
deungon hamba Lôn, Nebukadnezar raja di
nanggroe Babel. Awaknyan Ulôn kraih keu-
jijak muprang deungon Yehuda dan peun-
duduek jihnyan dan banmandum bansa
nyang na tinggai rab-rab disinan. Bansa
Yehuda meusajan deungon bansa-bansa teu-
tangga jihnyan Lôn peubinasa dan Lôn peu-
hanco keu siumu masa. Ureuëng-ureuëng
nyang ngieng hainyan teukeujot dan meura-
sa gli. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba.
10 Su-su awaknyan nyang teukém-kém ria
ngon riôh dan ramé-ramé di rumoh ureuëng
khanuri Lôn peupiôh. Awaknyan hana mi-
nyéuk keu jitot panyöt, dan gandom awak-
nyan teuma habéh. 11 Bansaboh nanggroe
nyoe Lôn peubiyeu hanco dan seungue.
Bansa-bansa nyang na bansikeulileng nyan
jimeungabdi ubak raja Babel tujoh ploh thon
treb jih. 12 Óh lheueh nyan Ulôn kuhuköm
bansa Babel dan raja jihnyan sabab desya
nyang jipeubuet lé awaknyan. Nanggroe Ba-
bel Lôn reulôh dan Lôn peubiyeu hanco
siumu masa. 13 Babel Lôn huköm deungon
banmandum beuncana nyang ka Ulôn reun-
cana keu bansa-bansa nyang ka Ulôn bri tée
meulalu Yeremia – na kheueh banmandum
reuncana nyang teucetet lam kitab nyoe.
14 Buet-buet ureuëng Babel Lôn balaih;
awaknyan jipeubudak lé raja-raja nyang ra-
ya dan lé bansa-bansa nyang laén.' "

Huköman Po teu Allah ateueh bansa-bansa

15 TUHAN, Po teu Allah Israel, meufeu-
reuman ubak ulôn, "Tacok kheueh saboh
glah anggô nyoe nyang ka lheueh Lôn paso
ngon anggô beungéh Lôn. Taba kheueh laju
ubak meubagoe bansa ho-ho mantong gata
Ulôn kirém, dan tayue ubak awaknyan ma-
ngat jijieb ié anggô nyoe. 16 Meunyoe awak-
nyan ka jijieb ié anggô nyan, awaknyan laju
mumang meuayon-ayon dan gadôh akai wa-
tée prang Ulôn peuteuka ubak awaknyan."

25:1: 2Raj. 24:1, 2Taw. 36:5-7, Dan. 1:1-2 **25:10:** Yer. 7:34, 16:9; Why. 18:22-23 **25:11:** 2Taw. 36:21, Yer. 29:10, Dan. 9:2

17 Dan laju lôn teurimong glah anggô
nyan nibak jaroe TUHAN, dan laju ulôn jak
ubak meubagoe bansa bak teumpat TUHAN
ka geu kirém ulôn, laju ulôn peujeuet awak-
nyan jijieb ié anggô nyan. 18 Yerusalem
dan banmandum banda nyang na di Yehuda,
meusajan raja-raja dan peujabat-peujabat di-
sinan, bandum ulôn bri ié anggô nyan jijieb,
sampoe awaknyan ka jeuet lagée padang
nyang tandus dan lumpah meubahya. Sam-
poe nibak uroe nyoe nan awaknyan teungui
sibagoe nan teukutok.
19-26 Nyoe kheueh dafeutar nan-nan
ureuëng laén nyang harôh jijieb nibak glah
anggô TUHAN nyan:

raja Meusé deungon bandum
peugawée dan peujabat-peujabat
gobnyan;
banmandum ureuëng Meusé dan
ureuëng aséng nyang na di
nanggroe Meusé;
bandum raja di nanggroe Us;
banmandum raja banda-banda
Filistin di Askelon, Gaza, Ekron;
banmandum ureuëng nyang
mantong udeb di Asdod;
bandum ureuëng Edom, Moab, dan
Amon;
banmandum raja di Tirus dan Sidon;
banmandum raja nyang na tinggai
bak binéh Laôt Teungoh;
banda-banda Dedan, Tema,
dan Bus;
banmandum ureuëng nyang
jigunteng paneuk ôk gobnyan;
banmandum raja Arab;
banmandum raja sukée-sukée
meujampu nyang na tinggai di
padang pasi;
banmandum raja di Zimri, Elam,
dan Madai;
banmandum raja di utara, jiôh dan
tho, sidroe deumi sidroe.

Banmandum bansa nyang na bansigom
donya harôh jijieb ié anggô nyan. Dan
ureuëng nyang keuneulheueh nyang jieb ié
anggô nyan na kheueh raja Babel.
27 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, "Tapeugah kheueh ubak bandum
awaknyan, bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hakuasa, Allah Israel, nyang yue awaknyan
jijieb ié nyan sampoe mabök dan muntah-
muntah. Ulôn peujeuet awaknyan reubah
dan hana jeuet jibeudôh le sabab muprang
nyang Ulôn peuteuka ateueh awaknyan.
28 Dan meunyoe awaknyan hánjitem teuri-
mong glah nyan nibak jaroe gata keu jijieb
ié anggô nyan, tapeugah kheueh laju bahwa
TUHAN Nyang Mahakuasa nyang peurintah
hai lagée nyan. 29 Ulôn kupeuphon peuhan-
co nyan bak banda Lôn keudroe. Bék sam-
poe awaknyan jisangka bahwa awaknyan
hana teuhuköm. Awaknyan pasti teuhuköm
sabab Ulôn Lôn peuteuka prang ateueh
meubagoe bansa bansigom bumoe nyoe.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahakuasa ka Lôn
peugah haba.
30 Banmandum nyang Ulôn peugah
ubak gata, he Yeremia, harôh kheueh gata
peusampoe. Tapeugah kheueh ubak awak-
nyan,

'Su TUHAN meudeungong lam
syeuruga;
nibak teumpat tinggai nyang suci
Gobnyan geumeusu meu
grum-grum geulawan umat
Gobnyan.
Banmandum peunduduek bumoe
teudeungoe su Gobnyan
geumeudumpék
lagée su ureuëng keureuja bak
teumpat prah ié anggô.
31 Trok bak ujong bumoe su Gobnyan
meudeungong;
TUHAN geupeugét peukara keu
bansa-bansa.
Banmandum ureuëng jiba bak sidang
dan nyang jeuhet geuhuköm
maté.' "

32 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman,

"Di ujong trok bak ujong bumoe
teudeungoe su angén badée nyang
nyang meugrum-grum;
beuncana rhot ateueh bansa-bansa
sidroe deumi sidroe."

33 Bak uroe nyan manyét-manyét nyang
ka geupoh lé TUHAN habéh meugageueng
ngon meusipreuk bansigom bumoe. Awak-
nyan hana nyang peumo ba-e, hana teuma
ureuëng nyang jitem jakcok keu jijak kubu
lam jrat, teuma jipeubiyeu mantong nibak
tanoh lagée sinamon bröh.
34 Ho gata banmandum peumimpén, ho
gata dumna nyang rabe umat! Gata mo ba-e
kheueh beuhabéh seuneuga! Meubalek-ba-
lek kheueh lam abée, sabab ka trok watée jih
gata teupoh maté, dan nyang hánkeunong
geupeu crebre. Gata lagée beujana nyang

meuhái yuem nyang rhot dan beukah. [n]
35 Gata pasti hana lheueh. 36-37 Gata apoh
apah dan tamo ba-e deungon peudeh sabab
TUHAN dalam keuadaan beungéh Gobnyan
nyang luwa biasa sampoe habéh binasa ban-
mandum bansa gata dan geupeuhanco nang-
groe gata nyang aman nyan. 38 Lagée singa
nyang jiteubiet lam uruek, meunan kheueh
TUHAN geuteubiet geujak huköm umat.
Keukeujaman prang dan meureuka TUHAN
ka teu ubah nanggroe nyoe jeuet keu padang
pasi.

Yeremia jigadu bak kantô peungadelan

26 Watéenyan cit teuma óh ka lheueh
Yoyakim bin Yosia jeuet keu raja
Yehuda, 2 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Gata dong laju bak seuramoe Baét Ulôn
dan mariet kheueh ngon peunduduek Yehu-
da nyang teuka jijak meuiébadat keunan.
Tapeusampoe kheueh ubak awaknyan ban-
mandum nyang Ulôn peurintah ubak gata
mangat teujok keu awaknyan. Bék peu-
kureueng bahpi meubacut pi. 3 Mungkin
bansa nyan jitem deungoe, laju jipiôh jipeu-
buet jeuhet, sampoe ulôn peubateue niet
Ulôn keuneuk peuhanco awaknyan nyang
saban ngon buet awaknyan nyang jeuhet."
4 TUHAN meufeureuman ubak ulôn geu-
yue peusampoe haba nyang lagée nyoe ubak
awaknyan, "Ulôn, TUHAN, ka Lôn peurintah
mangat gata taát ubak Ulôn dan tapeujak
banmandum huköm-huköm nyang ka Ulôn
bri keu gata. 5 Gata harôh tawoe tajak deu-
ngoe peue nyang ka geupeugah lé hamba-
hamba Lôn, bubena nabi hana putôh-putôh
Ulôn kirém ubak gata. Teuma gata teutab
hana tatem deungoe peue nyang geupeugah
lé nabi-nabi nyan. 6 Meunyoe gata teutab
meubantah, rumoh iébadat nyoe Lôn peu-
jeuet lagée Silo, [o] seuhingga bubena bansa
ateueh rueng donya jipeuguna nan Yerusa-
lem nyoe sibagoe kutokan."
7 Banmandum nyang ulôn peugah di
Baét TUHAN nyan jideungoe lé banmandum
teungku imeum, bubena nabi dan rakyat.
8 Watée nyan cit óh ka lheueh lôn peusam-
poe banmandum peusan TUHAN lagée nyang
ka geupeurintah ubak ulôn nyan, awaknyan
laju jidrob ulôn sira ji kliek-kliek "Gata
harôh maté! 9 Beuhe that gata peugah ateueh
nan TUHAN bahwa Baét Gobnyan nyoe jeuet
lagée Silo, dan bahwa banda nyoe geupeu-
hanco dan jeuet keu teumpat nyang hana
ureuëng duek le." Laju ulôn jihudöm lé
ureuëng ramé.
10 Watée peujabat-peujabat peumeurin-
tah Yehuda jideungoe peue nyang ka teuja-
di, awaknyan bagaih-bagaih jiteubiet nibak
meuligoe raja dan jijak u Baét TUHAN, dan
jiduek bak babah Pintoe Geureubang Barô.
11 Bubena teungku-teungku imeum dan na-
bi-nabi geupeugah ubak rakyat, "Ureuëng
nyoe patot that teuhuköm maté sabab gob-
nyan ka geupeuteubiet haba nyang jilawan
banda geutanyoe nyoe. Gata keudroe ka
tadeungoe."
12 Laju ulôn peugah lagée nyoe,
"TUHAN kheueh nyang yue ubak ulôn ma-
ngat lôn peusampoe peusan keuhai Baét
TUHAN dan banda nyoe lagée nyang gata
deungoe. 13 Sabab nyan ubah kheueh cara
udeb gata dan buet-buet gata; taát kheueh
ubak TUHAN Po teu Allah gata, mangat
Gobnyan geupeubateue niet Gobnyan keu
geupeuceulaka gata. 14 Keuhai droe ulôn, bit
na lam kuasa gata keu tapeubuet peue man-
tong meunurot nyang gata galak. 15 Teuma
ingat, meunyoe gata tapoh maté lôn, gata
dan peunduduek banda nyoe tatanggong bu-
et nyang salah ateueh tapeu maté ureuëng
nyang hana meusalah. Sabab, TUHAN kheu-
eh nyang yue ulôn keulôn jakba peuingat
keu gata."
16 Dan bubena peujabat peumeurintah
jipeugah ubak teungku-teungku imeum dan
nabi-nabi nyan, "Ureuëng nyoe jimeututoe
ateueh nan TUHAN Po teu Allah geutanyoe;
hana patot ureuëng nyoe tahuköm maté."
17 Óh ka lheueh nyan na meupadub droe
lamkawan peumimpén bansa jimaju ukeue
sira jipeugah ubak ureuëng-ureuëng nyang
na meusapat disinan, 18 "Watée Hizkia jeuet
keu raja Yehuda, Nabi Mikha nibak More-
syet geupeutrok ubak rakyat haba nyoe ni-
bak TUHAN Nyang Mahakuasa,

'Sion teumeu-ué lagée teumeu-ué
blang,
Yerusalem jeuet lagée sinamon
bangke rumoh nyang reuloh,
dan bukét Baét TUHAN jeuet lagée
uteun.'

19 Teuma Raja Hizkia dan ureuëng Yehuda
hana geupoh maté Mikha. Hizkia geutakot

---

[n] *Gata ... beukah:* Meunurot saboh teujeumahan kuno: Gata teuma reubah lagée bubiri agam nyang ka teupiléh keu teusie. [o] *Silo:* Kalon 7:12-15.

26:1: 2Raj. 23:36–24:6, 2Taw. 36:5-7 **26:6:** Yos. 18:1, Zab. 78:60, Yer. 7:12-14 **26:18:** Mi. 3:12

ubak TUHAN dan geulakée geugaséh lé Gob-
nyan. Dan TUHAN geutarek lom peue nyang
ka geupeugah keu geupeuceulaka awak-
nyan. Dan bak saát nyoe, rab geutanyoe
tapeuteuka ceulaka ateueh droe geutanyoe
keudroe."

20 Na cit ureuëng laén jimeututoe jipeu-
ceulaka banda dan bansa nyoe ateueh nan
TUHAN, lagée nyang ulôn peubuet. Ureuëng
nyan nan jih Uria bin Semaya asai di Kir-
yat-Yearim. 21 Bak watée Raja Yoyakim
meusajan deungon peuwira-peuwira gob-
nyan dan banmandum peujabat peumeurin-
tah jideungoe peue nyang jipeugah lé Uria
nyan, raja meu-useuha keuneuk poh maté
gobnyan. Teuma Uria jideungoe haba nyan
laju teuka teumakot dan jiplueng u nanggroe
Meusé. 22 Teuma Raja Yoyakim jiyue ubak
Elnatan bin Akhbor meusajan deungon na-
padub droe ureuëng laén u nanggroe Meusé
dan jiyue cok Uria. 23 Laju Uria nyan jiba
lom ubak Raja Yoyakim. Óh lheueh nyan
raja geuyue poh maté jihnyan, dan manyét
nyan geuyue böih bak lampôh jrat umum.

24 Teuma bak saát nyoe beureukat geu-
tulông lé Ahikam bin Safan, ulôn, Yeremia
hana jiseurah ubak rakyat keu jipoh maté.

Yeremia geungui gandar

27 Hana treb óh lheueh Zedekia[p] bin
Yosia jeuet keu raja Yehuda,
TUHAN geuyue ubak ulôn 2 mangat lôn peu-
got talo-talo nibak kulet dan krah takue
nibak kayée, dan teupasang laju atranyan
bak takue lôn. 3 Meunan cit Gobnyan geu-
yue ubak ulôn jak peusampoe peusan Gob-
nyan ubak raja Edom, Moab, Amon, Tirus
dan Sidon, deungon peurantara utosan-
utosan awaknyan nyang ka teuka u Yerusa-
lem keu teujak saweue Raja Zedekia. 4 Ulôn
harôh lôn bri tée ubak awaknyan bahwa
TUHAN Nyang Mahakuasa, Po teu Allah
Israel, meufeureuman, 5 "Deungon kuasa
Lôn nyang raya dan deungon teunaga Lôn
Ulôn ka Lôn cebta bumoe dan manusia
meunan cit deungon banmandum beulatang,
dan Ulôn jeuet Ulôn jok ubak soe mantong
nyang Ulôn galak. 6 Ulôn kheueh nyang jok
banmandum bansa nyoe lam keukuasaan
hamba Lôn, Nebukadnezar, raja Babel. Dan
beulatang pih ka Lôn jok ubak jihnyan ma-
ngat jeuet jikuasa. 7 Banmandum bansa
jimeungabdi ubak jihnyan, ubak aneuëk
agam jih, dan ubak cucoe jih sampoe ubak
saát jih nanggroe jihnyan rhot. Bak masa-
nyan bansa Babel meungabdi ubak bansa-
bansa nyang teuga dan raja-raja rayeuk.

8 Bansa atawa keurajeuen nyang hánji-
tem taklok ubak Nebukadnezar Lôn huköm
deungon prang, deuk, dan bala peunyakét,
sampoe akhé jih bansa nyan taklok ubak
gobnyan. 9 Bék kheueh tadeungoe nabi-nabi
atawa somantong nyang hana gata taklok
ubak raja Babel, bahpi awaknyan meungaku
ka jiteurimong peutunyok lam lumpo, roh-
roh halôh, atawa deungon jingui teunaga
gaéb. 10 Awaknyan jipeungéut gata sampoe
gata kajiba trok án jiôh nibak nanggroe gata.
Ulôn ku use gata nibak nanggroe gata dan
gata binasa. 11 Teuma bansa nyang jitem
taklok dan jitem meungabdi ubak raja Babel
Lôn peubiyeu tinggai di tanoh ié jih keu-
droe, dan jiseumuga keudroe disinan, Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."

12 Ubak Zedekia raja Yehuda, ulôn, Ye-
remia, ulôn peugah hai nyang saban. Ulôn
peugah, "Meunyeurah kheueh ubak raja Ba-
bel. Taát kheueh ubak raja nyan dan ubak
bansa nyan, mangat Teungku raja seulamat.
13 TUHAN ka meufeureuman bahwa bansa
nyang hana taklok ubak raja Babel maté di
mideuen prang, keunong deuk, atawa
bala peunyakét. Pakon Teungku raja dan
rakyat neutem maté seucara lagée nyan?
14 Bék neudeungoe nabi-nabi nyang geutam
Teungku raja taklok ubak raja Babel,
sabab awaknyan jipeungéut Teungku raja.
15 Awaknyan jipeugah bahwa jimeututoe
nyan na kheueh ateueh nan TUHAN, teuma
nyang bit awaknyan jimeusulet. TUHAN
keudroe geupeugah bahwa Gobnyan hana
geukirém awaknyan. Sabab nyan Gobnyan
geupeu crebre dan geupeubinasa Teungku
raja meusigoe ngon nabi-nabi nyang meusu-
let bak Teungku raja."

16 Óh lheueh nyan ulôn bri tée ubak
teungku-teungku imeum dan ubak banman-
dum rakyat bahwa TUHAN meufeureuman
lagée nyoe, "Bék tadeungoe nabi-nabi
nyang jipeugah hana treb le barang-barang
nyang na di Baét Ulôn jiba lom nibak di
Babel. Awaknyan sulet. 17 Bék tadeungoe
peue nyang jikheun lé awaknyan! Meunyeu-
rah kheueh ubak raja Babel, mangat gata
seulamat. Keupeue banda nyoe jipeuhanco?
18 Meunyoe awaknyan keubit beutôi nabi,

[p] *Zedekia:* Meunurot naseukah Ibrani "Yoyakim".
27:1: 2Raj. 24:18-20, 2Taw. 36:11-13

dan ka jiteurimong peusan nibak Ulôn, pasti
awaknyan jinoe jilakée bak Lôn, TUHAN
Nyang Mahakuasa, mangat barang-barang
nyang mantong na di Baét Lôn dan bak
meuligoe raja di Yerusalem hana teu angkot
u Babel. 19-22 Sabab Ulôn, TUHAN Nyang
Mahakuasa, Po teu Allah Israel, ka Lôn
peuputôh bahwa banmandum atra nyan teu
angkot u Babel, dan teutab tinggai disinan
sampoe án Ulôn kalon lom teuma. Bak
watée nyan barô kheueh Ulôn ba lom u
teumpat nyoe. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."

Barang-barang nyang mantong na di
Baét TUHAN nyan na kheueh: taméh-taméh,
beujana peurunggu, geuritan-geuritan, dan
napadub macam barang nyang laén atra
Baét TUHAN. Barang-barang nyan hana rhoh
teuba u Babel, bak watée Yoyakhin bin
Yoyakim raja Yehuda meunan cit deungon
ureuëng patot-patot masyarakat Yehuda dan
Yerusalem teuba u Babel lé Raja Nebukad-
nezar.

Yeremia dan Nabi Hananya

28 Thon nyan cit teuma[q] bak buleuen
limong thon nyang keu peuet geu-
mat keurajeuen lé Raja Zedekia, Hananya
bin Azur, sidroe nabi di banda Gibeon,
geumarit ngon ulôn bak Baét TUHAN.
Dikeue teungku-teungku imeum dan ban-
mandum rakyat gobnyan geupeugah ubak
ulôn 2 bahwa TUHAN Nyang Mahakuasa, Po
teu Allah Israel, geupeugah lagée nyoe,
"Keukuatan raja Babel ka Lôn peupatah.
3 Dalam watée dua thon nyoe Ulôn kupeu-
riwang barang-barang nibak Baét Lôn,
nyang ka ji angkot u Babel lé Raja Nebu-
kadnezar. 4 Meunan cit Ulôn ba lom Yoya-
khin bin Yoyakim raja Yehuda, meusajan
deungon banmandum rakyat Yehuda nyang
ka jiba u Babel. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

5 Dan dikeue banmandum teungku-
teungku imeum dan banmandum rakyat
nyang jidong dikeue Baét TUHAN nyan, laju
lôn peugah ubak Hananya, 6 "Gét that! Mu-
dah-mudahan mantong ramaian gata nyan
jeuet keunyataan, dan TUHAN beutôi-beutôi
geuba lom di Babel barang-barang Baét
TUHAN meusajan deungon banmandum
ureuëng nyang ka teubôih disideh. 7 Teuma
gata, Hananya, dan gata bandum, he rakyat,
deungoe kheueh nyoe: 8 Nabi-nabi sigoh-
lom masa geutanyoe ka geuamai bahwa
muprang, mala peutaka, dan bala peunyakét
keunong ateueh bansa-bansa dan keurajeuen
nanggroe nyang teuga-teuga. 9 Teuma nabi
nyang geuamai keuadaan damé, teuma jeuet
teu aku sibagoe nabi nyang beutôi-beutôi
geu kirém lé TUHAN, meunyoe ramaian-ra-
maian gobnyan jeuet keunyataan."

10 Lé Hananya laju geureubot gandoe
nyang meugantung bak takue lôn dan laju
geuwiet gandoe nyan. 11 Dikeue banman-
dum rakyat nyang teuka keunan bak watée
nyan gobnyan geupeugah, "TUHAN meufeu-
reuman bahwa meunoe kheueh cara Gob-
nyan geuwiet gandoe nyang jipasang lé Raja
Nebukadnezar nibak takue jeueb-jeueb ban-
sa; TUHAN teuma geupeubuet nyan lam wa-
tée dua thon nyoe." Óh lheueh nyan, ulôn
pih lôn jak.

12 Hana padub treb teuma óh lheueh
keujadian nyan, TUHAN geuyue bak ulôn
13 jak ubak Hananya jeuet lôn peugah lagée
nyoe, "TUHAN geupeugah bahwa gata jeuet
mantong tawiet gandoe kayée, teuma Gob-
nyan geugantoe deungon gandoe beuso.
14 TUHAN Nyang Mahakuasa, Allah Israel,
meufeureuman bahwa Gobnyan geupeungui
gandoe beuso nibak takue banmandum ban-
sa-bansa nyoe, dan awaknyan meungabdi
ubak Nebukadnezar, raja Babel. TUHAN
meufeureuman cit bahwa beulatang juah pi
jiseurah ubak keukuasaan Nebukadnezar."

15 Banmandum nyan ulôn peutrok ubak
Hananya, laju lôn peugah lom, "Deungoe
kheueh nyoe, he Hananya! TUHAN hana geu
kirém gata; gata ka tapeujeuet bansa nyoe
jipeucaya ubak tutoe haba nyang dusta.
16 Sabab nyan kheueh TUHAN geupeugah
bahwa gata geusampôh di ateueh bumoe.
Thon nyoe cit teuma gata maté, sabab gata
ka tayue bansa nyoe jilawan TUHAN."

17 Dan bak thon nyoe cit teuma nibak
buleuen nyang keu tujoh, Hananya meu-
ninggai donya.

Surat Yeremia keu ureuëng Yahudi di Babel

29 Ulôn tuléh surat keu teungku-teung-
ku imeum, nabi-nabi, peumim-
pén-peumimpén bansa nyang mantong

[q] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *Thon nyan cit teuma;* meunurot naseukah Ibrani: Thon nyan cit teuma nibak awaiphon peumeurintahan.

28:1: 2Raj. 24:18-20, 2Taw. 36:11-13 **29:1-2**: 2Raj. 24:12-16, 2Taw. 36:10

udeb, dan keu banmandum ureuëng laén
nyang jiangkot di Yerusalem u Babel lé
Nebukadnezar. 2 Surat nyan ulôn tuléh óh
ka lheueh Raja Yoyakhin, ma gobnyan, peu-
gawée-peugawée meuligoe, peujabat-peuja-
bat peumeurintahan Yehuda dan Yerusa-
lem, dumna peungrajin, dan bandum
ureuëng carông nibak buet ji angkot ubak
teumpat nyang teuböih. 3 Ulôn titeb surat
nyoe ubak Elasa bin Safan, dan Gemarya
bin Hilkia nyang geukirém lé Zedekia raja
Yehuda ubak Nebukadnezar raja Babel.
Asoe surat nyan su jih lagée nyoe,

4 "Meunoe kheueh feureuman
TUHAN Nyang Mahakuasa, Po teu Allah
Israel keu banmandum ureuëng nyang ka
geuböih nibak Yerusalem u Babel:
5 'Teutab kheueh tinggai disinan. Peu-
dong kheueh laju rumoh-rumoh gata. Pu-
ga kheueh lampôh dan pajoh kheueh ha-
se jih. 6 Meukawen kheueh mangat gata
meuteumé aneuëk, dan bah kheueh teu-
ma aneuëk-aneuëk gata jimeukawen ma-
ngat awaknyan pih meuteumé aneuëk.
Jeumeulah gata harôh meutamah le dan
hana jeuet kureueng. 7 Meubuet kheueh
keuseujahteuraan banda-banda teumpat
gata Ulôn böih. Meudoá kheueh ubak
Ulôn keu keupeuntengan banda-banda
nyan, sabab meunyoe banda-banda nyan
makmu, gata pih makmu cit. 8 Ulôn,
TUHAN, Nyang Mahakuasa, Allah Israel,
Lôn peuingat gata mangat bék sampoe
jipeungéut lé nabi-nabi nyang na tinggai
lamkawan gata atawa lé soemantong
nyang jipeugah bahwa awaknyan carông
jiramai soai masa ukeue. Bék tapeureu-
meun ubak peue-peue nyang awaknyan
meulumpo. 9 Awaknyan jingui nan Ulôn
keu jicalitra keugata keu hai-hai nyang
hana beutôi. Ulôn hana Lôn yue awak-
nyan. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah ha-
ba.'

10 TUHAN meufeureuman, 'Pajan
watée jih ka geunab masa tujoh ploh thon
keu Babel, Ulôn kukalon gata lom teu-
ma, dan Lôn peuteupat janji Lôn keu Lôn
puwoe gata nibak teumpat nyoe. 11 Bu-
kon kheueh Ulôn nyang leubeh teupeue
reuncana-reuncana Ulôn keu gata?
Reuncana-reuncana nyan kon Lôn peu-
ceulaka gata, teuma keuseujahteuraan
gata dan keu Lôn bri ubak gata masa
ukeue nyang peunoh harapan. 12 Teuma
gata talakée tulông ubak Ulôn. Gata teu-
ka tajak meudoá ubak Ulôn, dan Ulôn
kujaweueb doá gata. 13 Gata mita Ulôn
dan meurumpok deungon Lôn, sabab ga-
ta mita deungon sipeunoh até. 14 Beutôi,
gata meurumpok deungon Lôn. Gata
Lôn peusapat lamkawan tieb-tieb bansa
dan nibak tieb-tieb nanggroe teumpat ga-
ta jipeu crebre dan jiböih. Gata Lôn ba
lom u nanggroe asai gata nyoe dan Lôn
peupuléh keuadaan gata. Ulôn, TUHAN,
ka Lôn peugah haba.'

15 Meunurot gata, TUHAN ka geubri
keugata nabi-nabi di Babel. 16 Deungoe
kheueh peue nyang geufeureuman lé
TUHAN keuhai raja nyang mat peurintah
nibak saát nyoe, na kheueh raja keutu-
ronan Nabi Daud, dan keuhai peundu-
duekan banda nyoe, na kheueh waréh
kawöm gata nyang hana teuba nibak teum-
pat böih meusajan ngon gata. 17 TUHAN
Nyang Mahakuasa meufeureuman,
'Ulôn ku peuteuka prang, musém deuk,
dan bala peunyakét u ateueh awaknyan.
Awaknyan Lôn peusaneut lagée boh-boh
ara nyang ka that brok sampoe hana jeuet
le teupajoh. 18 Awaknyan Lôn peucrok
sabe deungon muprang, musém deuk
dan bala peunyakét sampoe banmandum
bansa bansigom donya meurasa gli wa-
tée jikalon keuadaan awaknyan. Dipat
mantong awaknyan Ulôn peucrebre,
ureuëng laén meurasa gli dan teumakot
óh watée jikalon peue nyang ka teujadi
ateueh awaknyan. Awaknyan jihina, dan
nan awaknyan sabe jingui sibagoe nan
nyang geukutok lé TUHAN. 19 Banman-
dum nyan teujadi ateueh awaknyan, sa-
bab awaknyan hana jiseutôt peusan Ulôn
nyang hana putôh-putôh Ulôn peusam-
poe ubak awaknyan meulalu nabi-nabi
hamba Ulôn. Awaknyan han jitem peu-
reumeuen ubak peusan Ulôn nyan.
20 Dan gata banmandum nyang ka Ulôn
böih u Babel, deungoe kheueh peue
nyang Ulôn, TUHAN, peugah.'

21 TUHAN Nyang Mahakuasa, Po teu
Allah Israel, ka geumeututoe keuhai
Ahab bin Kolaya, dan keuhai Zedekia
bin Maaseya nyang ka jipeuguna nan
TUHAN keu jipeusampoe ubak gata hai-
hai nyang hana beutôi. TUHAN geupeu-
gah bahwa Gobnyan teuma geuseurah
awaknyan ubak keukuasaan Nebukadne-

29:10: 2Taw. 36:21, Yer. 25:11, Dan. 9:2 **29:13:** Tel. 4:29

zar raja Babel, nyang poh maté awak-
nyan dikeue mata gata. 22 Dan meunyoe
ureuëng-ureuëng nyang ka geu angkot
nibak Yerusalem u Babel keuneuk jiku-
tok sidroe-droe ureuëng, awaknyan
jipeugah, 'Seumoga TUHAN geupeu jeuet
gata lagée Zedekia dan Ahab, nyang ka
jitot udeb-udeb lé raja Babel.' 23 Meunan
kheueh naseb awaknyan sabab ka jipeu-
buet desya-desya raya di Israel: awak-
nyan ji meumukah, dan jingui nan
TUHAN keuhai-hai nyang hana beutôi.
Nyan meulawan deungon keuheundak
TUHAN. Gobnyan geuteupeue peue
nyang awaknyan peubuet, dan gobnyan
keudroe jeuet keusaksi geulawan awak-
nyan.[r] TUHAN ka geupeugah haba."

Surat Semaya

24-25 TUHAN Nyang Mahakuasa, Po teu
Allah Israel geubri peusan ubak ulôn keu
Semaya ureuëng Nehelam, sabab Semaya
ka jikirém surat ateueh nan jih keudroe ubak
banmandum peunduduek Yerusalem, ubak
Teungku Imeum Zefanya bin Maaseya, dan
banmandum teungku imeum nyang laén.
Dalam surat nyan Semaya geutuléh lagée
nyoe keu Zefanya:

26 "TUHAN ka geu baiát gata jeuet
keu teungku imeum geunantoe Yoyada,
dan jinoenyoe gata peujabat manyang di
Baét TUHAN. Tugaih gata na kheueh ma-
ngat gata peurintah tieb-tieb ureuëng pu-
ngoe, nyang meungaku droe jih nyan
nabi, ranté laju ngon ranté beuso nibak
takue jih. 27 Teuma pakon gata hana
meutindak ateueh Yeremia ureuëng
Anatot nyan nyang ka jipeujeuet droe
lagée nabi teuhadab bansa geutanyoe?
28 Ureuëng nyang lagée nyan babah jih
harôh teugunci, sabab jihnyan jipeugah
ubak ureuëng-ureuëng geutanyoe nyang
na di Babel bahwa awaknyan mantong
treb tinggai disideh. Dan sabab nyan,
kheun gobnyan, awaknyan harôh jipeu-
dong rumoh dan jipuga blang dan jipajoh
hase jih."

29 Surat nyan geubaca lé Teungku
Imeum Zefanya keu ulôn. 30 Sabab nyan
kheueh TUHAN geuyue ubak ulôn 31 lôn
kirém haba keuhai Semaya keu bandum
ureuëng Israel nyang ka teuböih di Babel.
Nyoe su haba nyan, "Semaya ka jimariet
deungon gata siulah-ulah jihnyan nabi; pa-
dahai, Ulôn, TUHAN, hana Ulôn yue jih
nyan. Sabab jih nyan ka jipeujeuet gata
tapeucaya keu haba nyang sulet, 32 dan sa-
bab jihnyan ka jiyue gata talawan Ulôn,
teuma Ulôn kuhuköm jih nyan dan keutu-
ronan jih. Hana meusidroe pi lamkawan
awaknyan teutinggai di teungoh-teungoh
kamoe keu jingieng hai-hai nyang jroh
nyang Ulôn peubuet keu banmandum umat
Ulôn. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Janji TUHAN keu umat Gobnyan

30 1-2 TUHAN, Po teu Allah Israel
meufeureuman ubak ulôn, "Tatuléh
kheueh dalam saboh kitab banmandum
nyang ka Ulôn peugah ubak gata. 3 Sabab
teuka watée jih Ulôn peupuléh keuadaan
umat Ulôn Israel dan Yehuda. Ulôn kuba
lom awaknyan u nanggroe nyang ka Ulôn
jok keu indatu awaknyan. Nanggroe nyan
awaknyan jicok lom. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

4 TUHAN meufeureuman keu umat Israel
dan Yehuda,

5 "Ulôn ka Lôn deungoe
geumeuciek ureuëng nyang yo
meugum-gum
geumeuciek ureuëng nyang teumakot
nyang hana nibak jihnyan
keudaméan.
6 Ci kheueh tapike dan taseulidek!
Peu kheueh mungken ureuëng
agam jipeulahé aneuëk?
Meunyoe meunan, pakon na Lôn
ngieng
soe mantong ureuëng agam
ruman jihnyan masam ngon pucat
dan jipicet pruet jihnyan deungon
jaroe
lagée ureuëng inong keuneuk
peulahé aneuëk?
7 Uroe nyang luwa biasa ka trok
jiteuka,
uroe nyang hana bandeng jih.
Nibak umat Lôn, nyan kheueh uroe
nyang paleng gundah;
teuma awaknyan Lôn
peuseulamat."

8 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureu-
man lom ubak umat Gobnyan, "Meunyoe
ka trok nibak uroe nyan, gandoe nyang
teupeungui bak kudok gata Ulôn wiet, dan
beuleunggu gata Lôn ploih. Gata hana jeuet

[r] *peubuet, dan gobnyan ... awaknyan* atawa: peubuet laju; gobnyan geukalon awaknyan geupeubuet hai nyan.

le keu namiet ureuëng aséng. 9 Gata meung-
abdi ubak Ulôn, TUHAN Po teu Allah gata,
dan ubak sidroe keuturonan Nabi Daud
nyang Lôn angkat sibagoe raja.
10 Umat Ulôn Israel, bék kheueh
teumakot!
Hamba Ulôn Nabi Yakub, bék
kheueh yo!
Gata dan keuturonan gata Lôn
peuseulamat
di nanggroe jiôh, di teumpat gata
keunong teun.
Gata teuma tawoe
dan tinggai di nanggroe gata
deungon aman.
Gata udeb deungon teuntram;
hana nyang peureulée gata takot.
11 Ulôn teuka dan gata Lôn
peuseulamat.
Bansa-bansa, teumpat gata Ulôn
peucrebre
bandum nyan Lôn peubinasa,
teuma gata hana Lôn peubuet
lagée nyan.
Bit gata hana tuwoe keu huköman
teuma huköman nyang Lôn peu
rhot ateueh gata na kheueh ade
dan sisuai deungon nyang
teupeuteuntée.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."
12 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan:
"Peunyakét gata lumpah that parah,
luka gata nyan hana ubat jih.
13 Hana meusidroe pih nyang jitem
peupuléh peunyakét gata,
hana ubat keu cumuet-cumuet
gata,
hana harapan gata jeuet keupuléh.
14 Bandum geunaséh gata ka tuwoe
ubak gata;
awaknyan hana jitem le pike
keuhai droe gata.
Lagée musoh ka jiseurang
dan jihuköm gata deungon keujam,
sabab desya gata nyang ka le
dan raya that salah gata.
15 Bék kheueh le apoh apah keuhai
luka-luka gata,
sabab nibak gata hana le harapan
jeuet keu puléh.
Gata Ulôn huköm nyang lagée nyan
sabab desya gata nyang ka
lumpah le
dan salah gata nyang lumpah raya.
16 Teuma jinoe banmandum nyang uét
gata teumajiuét,
dan bandum musoh gata teuma
jiangkot u teumpat nyang teuböih.
Ulôn nyang tindéeh keu ureuëng
nyang tindéeh gata,
Ulôn kureubot bak ureuëng nyang
reupah gata.
17 Bahpi musoh gata jipeugah, 'Sion
ka jiböih,
dan hana nyang tem kalon,'
teuma gata Lôn peujeuet seuhat lom,
dan luka-luka gata Lôn peu ubat
teuma."

18 TUHAN meufeureuman lom:
"Gata, umat Lôn teuma Lôn gaséh
dan Lôn peupuléh keuadaan gata
di tanoh ié gata keudroe.
Yerusalem teupeudong keulai,
dan meuligoe disinan teureuhab
lom teuma.
19 Peunduduek disinan jipujo Ulôn
deungon meuca-e,
dan seumurak meuhubo deungon
geumbira.
Ulôn peujeuet awaknyan jihoreumat
lé ureuëng laén dan hana jihina,
dan jeumeulah awaknyan
meutamah le.
20 Bansa gata Lôn peujeuet jaya lagée
yoh masa dilée,
dan jidong lom sibagoe umat Lôn.
Banmandum nyang teugom
awaknyan Lôn huköm habéh.
21-22 Raja nyang peurintah gata
asai gobnyan nibak bansa gata.
Deungon beubaih jihnyan jipeurab
bak Ulôn
meunyoe jih nyan Lôn tawök
meuhadab bak Ulôn.
Sabab soe kheueh nyang jijeuet
meuhadab Ulôn
ateueh keuheundak jih keudroe?
Gata teuma jeuet keu umat Lôn
dan Ulôn jeuet keu Allah gata.
Ulôn, TUHAN, nyang peugah nyan."

23-24 Beungéh TUHAN lagée angén ba-
dée, lagée angén puteung beuliyong nyang
tajam meutaga sampoe habéh jisampôh bu-
bena ureuëng jeuhet, dan hana reuda sigoh-
lom banmandum reuncana Gobnyan teulak-

30:10-11: Yer. 46:27-28

sana. Óh uroe dudoe umat Gobnyan barô sadar keuhai nyan.

Israel jiwoe u nanggroe droe

31 TUHAN meufeureuman, "Teuma trok watée jih Ulôn jeuet keu Allah banmandum sukée Israel, dan awaknyan jeu-
et keu umat Lôn. 2 Dipadang pasi Ulôn peu-
leumah gaséh sayang Lôn ubak awaknyan nyang ka teuhinda nibak mawöt. Watée umat Israel jimita keuteunangan, 3 phon rot jiôh ka
Lôn peuleumah droe ubak awaknyan.

He umat Israel, yoh dilée sabe Lôn peuleumah gaséh sayang Lôn bak gata, dan óh lheuehnyan teuma teutab Lôn tunyok gaséh sayang Lôn keu gata. 4 Bansa gata
Lôn peujaya lagée yoh masa ilée. Sigoe teuk gata tacok rapa-i, dan meunari ngon meuli-
kak deungon geumbira. 5 Gata tapuga
lampôh anggô di gunong-gunong Samaria, dan ureuëng nyang pula jipot hase. 6 Keubit,
trok watée jih bubena peungawai banda jitamawök di gunong-gunong Efraim, 'Jak geutanyoe ta ék u Sion, ubak TUHAN Allah geutanyoe.' "

7 TUHAN meufeureuman,
"Meuca-e kheueh nyang geumbira keu Israel, he umat Lôn –
bansa nyang phon nibak meubagoe bansa.
Meuca-e kheueh kidung pujian, dan jak peugah kheueh:
'TUHAN ka geupeuseulamat nyang mantong tinggai umat Gobnyan.'
8 Di utara Ulôn ba awaknyan lom;
Lôn peusapat awaknyan nyang na bansigom bumoe.
Ureuëng buta dan ureuëng lapée jijak deungon awaknyan,
meunan cit deungon ureuëng inong nyang ban lheueh peulahé aneuëk dan inong nyang ka brat mume.
Awaknyan banmandum jiteuka lom lam jeumeulah nyang le u nanggroe nyoe.
9 Awaknyan jijak sira ié mata jirô nyang hana putôh-putôh,
Ulôn hibor dan Lôn bimbeng awaknyan.
Ulôn ba awaknyan meulalu rot nyang le ié ile,
rot nyang rata mangat awaknyan hana meugantoh.
Bak ureuëng Israel, Ulôn nyoe lagée ureuëng syiek jih;
Efraim na kheueh aneuëk agam Lôn nyang tuha."
10 TUHAN meufeureuman,
"Deungoe kheueh he bansa-bansa!
Peutrok kheueh peusan Ulôn nyoe u meurandeh laôt:
Umat Ulôn nyang ka Lôn peucrebre
Lôn peusapat dan Lôn peulara lagée ureuëng meurabe bubiri nyang sabe jijaga.
11 Umat Israel ka Lôn peuseulamat,
dan Lôn peubeubaih nibak bansa nyang kha.
12 U Bukét Sion awaknyan jiteuka deungon ié muka nyang meucahya,
sira meuca-e riang geumbira
sabab bandum nyang Ulôn bri keu awaknyan,
na kheueh gandom, minyéuk, anggô, leumô dan bubiri.
Awaknyan lagée keubon nyang seb meu ié,
dan hana nyang kureueng bah meusikada.
13 Bak watée nyan aneuëk-aneuëk dara jimanari ngon meulikak
deungon até galak lumpah na.
Ureuëng tuha ngon ureuëng muda sabe-sabe lam bahgia,
sabab Ulôn kuhibur awaknyan.
Duka awaknyan Lôn ubah jeuet keu galak,
seudeh awaknyan Lôn ubah jeuet keu bahgia.
14 Bubena teungku imeum Lôn peupuih deungon peunajoh nyang meulimpah;
dan peue mantong nyang jipeureulée lé umat Lôn Ulôn bri.
Ulôn, TUHAN, nyang peugah haba."

Gaséh sayang TUHAN ubak Israel

15 TUHAN meufeureuman,
"Di Rama na teudeungoe su ureuëng mo ba-e,
dan apoh apah nyang meujampu peudeh ngon pilu.
Rahel jipeuba-e aneuëk-aneuëk gobnyan,

31:15: Keuj. 35:16-19, Mat. 2:18

lé geuhnyan hana geutem
teupeuiém sabab awaknyan ka
hana le.
16 Neuiem laju nibak tamo dan
sampôh laju ié mata gata!
Hana sia-sia jeureh payah gata
keu aneuëk-aneuëk gata.
Keu gata na ganjaran,
aneuëk-aneuëk gata jiwoe di
nanggroe lawan.
17 Na harapan keu gata keu masa
ukeue;
aneuëk-aneuëk gata jiwoe u
gampông droe.

18 Ulôn deungoe umat Israel
jimeututoe peunoh keuseudehan,
'Ya TUHAN, kamoe nyoe lagée
beulatang nyang gohlom teupeuseu
iet
teuma neulateh kamoe mangat taát,
dan jinoenyoe kamoe ka siab keu
kamoe woe ubak Droeneueh.
Jadi, neuba kheueh kamoe lom teuma,
ya TUHAN, Po teu Allah kamoe.
19 Droeneueh ka kamoe peulikot,
teuma buet kamoe nyan ka
meunyeusai nibak kamoe.
Óh ka lheueh Droeneueh neuhuköm
kamoe,
ulée kamoe meuteukui sabab
lumpah that seudeh.
Kamoe malée dan ka jeuet keuhina
sabab ka meudesya yoh mantong
muda.'

20 Israel, gata aneuëk nyang Ulôn
sayang that,
aneuëk teucinta, boh até Lôn.
Pajan mantong gata Lôn ancam
sabe Lôn ingat ubak gata deungon
rindu.
Gata Lôn peusaneut
deungon peunoh gaséh sayang.
21 Tatanda kheueh rot-rot ueh raya,
taglong kheueh pancang-pancang
atawa rambu-rambu
tamita kheueh rot ueh nyang ka
gata jak yoh masa dilée.
He Israel, tawoe kheueh!
Woe kheueh ubak banda-banda
gata nyang phon.
22 Trok án pajan gata harôh
ragu-ragu,
he bansa nyang hana seutia ubak
Ulôn?
Ulôn ka Lôn cebta sapeue-peue
nyang barô di ateueh donya,
sapeue lamkawan nyang ganje —
lagée ganje ureuëng inong nyang
jilindong agam."

Keumakmuran umat Po teu Allah di masa ukeue

23 TUHAN Nyang Mahakuasa Allah Isra-
el meufeureuman, "Meunyoe umat Lôn ka
Lôn peujaya lagée yoh masa dilée, teuma di
nanggroe Yehuda dan di gampông-gampông
teudeungoe bak Lôn ureuëng jipeugah,
'Seumoga TUHAN geubri beureukat
keu bukét suci[s] di Yerusalem
teumpat tinggai nyang khusos keu
Gobnyan.'
24 Ureuëng tinggai di Yehuda dan di
gampông-gampông jihnyan. Disinan na
ureuëng meutani ngon ureuëng peulara
leumô dan bubiri. 25 Ureuëng nyang hék
Lôn peupuléh, dan nyang leumoh sabab ka
deuk Lôn peutro. 26 Bak masanyan ureuëng-
ureuëng nyan jipeugah, 'Óh ka lheueh lôn
éh teungét deungon mangat that, tuboh lôn
meurasa leuga.'
27 Ulôn, TUHAN, Lôn peugah trok masa
jih nanggroe Israel dan Yehuda Ulôn peu-
peunoh ngon manusia dan beulatang. 28 La-
gée yoh masa ilée Ulôn ka Lôn jaga awak-
nyan mangat óh lheueh nyan Ulôn tarek
lom, Lôn reuloh dan Lôn peuhanco awak-
nyan, meunan cit Ulôn jaga awaknyan ma-
ngat Ulôn peukong dan Lôn peubeudôh
awaknyan lom teuma. 29 Bak watée nyan
ureuëng hana jipeugah le,
'Ureuëng tuha jipajoh boh kayée
nyang masam,
gigo aneuëk geuhnyan nyang
teurasa seungke,'
30 teuma soe nyang pajoh boh kayée masam,
ureuëng nyan keudroe kheueh nyang seung-
ke gigo. Tieb-tieb manusia maté kareuna
desya jih keudroe."
31 TUHAN meufeureuman, "Teuma teu-
ka watée jih Ulôn peugot janji nyang barô
ngon umat Israel dan Yehuda. 32 Teuma
janji nyan kon lagée janji nyang Ulôn peu-

---

[s] *bukét suci:* Bukét Sion na kheueh saboh bukét di Yerusalem atranyan na kheueh siladum nibak Baét TUHAN dan meuligoe.

31:29: Yeh. 18:2 **31:31:** Mat. 26:28, Mrk. 14:24, Luk. 22:20, 1Kor. 11:25, 2Kor. 3:6 **31:31-34:** Ibr. 8:8-12

got ngon indatu awaknyan watée awaknyan
Ulôn tunton jiteubiet di nanggroe Meusé.
Bahpi Ulôn nyoe lagée sidroe ureuëng lakoe
nibak awaknyan, teuma awaknyan ji ieng-
keue janji Ulôn ngon awaknyan. 33 Nyoe
kheueh peujanjian barô nyang ulôn peugot
ngon umat Israel: Huköm-huköm Lôn
kukeubah didalam baten awaknyan, dan
Ulôn tuléh bak até awaknyan. Ulôn jeuet
keu Po teu Allah awaknyan, dan awaknyan
jeuet keu umat Lôn. 34 Hana peureulée meu-
sidroe pih nibak awaknyan jipeuruno sabe
keudroe-droe mangat jituri keu TUHAN. Sa-
bab awaknyan banmandum, cut rayeuk, ji-
turi Ulôn. Nyang salah-salah bak awaknyan
ateueh Ulôn Lôn peutuwoe, desya-desya
awaknyan Lôn peuamphon. Ulôn, TUHAN,
ka Lôn peugah haba."

35 Mata uroe geupeujeuet lé TUHAN
keuteupeu peungéuh uroe;
buleuen dan bintang-bintang
keuteupeu peungéuh malam.
Laôt geugawoe sampoe jibeudôh
gulumbang,
TUHAN Nyang Mahakuasa, nyan
kheueh nan Gobnyan.
36 TUHAN meujanji, "Simantong
huköm alam gohlom meu-ubah
Israel teutab na sibagoe bansa.
37 Seukira jih saboh saát langét hase
teu ukoe,
dan bak até bumoe hase
teutilek,
bak watée nyan kheueh Israel Lôn
tulak
sabab bandum buet awaknyan
nyang jeuhet.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."

38 TUHAN meufeureuman, "Teuma trok
masa jih bansaboh Yerusalem teupeudong
lom sibagoe banda Lôn, di Meunara Hana-
neel trok bak babah Pintoe Geureubang Sa-
goe. 39 Phon disinan gareh bataih jih teutuju
u Bukét Gareb, laju teuwet bak Guha.
40 Bansigom pantôn nyan, nyang teupeugu-
na keu jrat dan teumpat tiek blôh, dan ban-
mandum ladang bak binéh Krueng Kidron
sampoe trok bak babah Pintoe Geureubang
Guda u arah timu, teupeukhusos keu Ulôn.
Banda Yerusalem hana geureuloh le atawa
geupeuhanco."

31:33: Ibr. 10:16 **31:34:** Ibr. 10:17 **32:1:** 2Raj. 25:1-7

Yeremia geubloe tanoh

32 Bak thon nyang keu siploh keu-
rajeuen Zedekia raja Yehuda, na
kheueh thon nyang keulapan blaih keurajeu-
en Nebukadnezar raja Babel, TUHAN meu-
feureuman ubak ulôn. 2 Bak watéenyan tan-
tra raja Babel teungoh jiprang Yerusalem.
Ulôn jiteun bak seuramoe meuligoe raja 3 lé
Raja Zedekia sabab jitudôh ka lôn peumak-
lum bahwa TUHAN meufeureuman lagée-
nyoe, "Raja Babel Lôn peubiyeu jipeutak-
lhok dan jiduek lam banda nyoe, 4 dan Raja
Zedekia hana teuhinda. Gobnyan jijok ubak
raja Babel, dan meuhadab raja nyan jimeu-
tutoe keudroe ngon gobnyan. 5 Óh lheueh-
nyan Zedekia teuma jiba u Babel dan tinggai
disinan sampoe trok watée Lôn huköm jih-
nyan. Bahpi jihnyan jiprang ureuëng Babel,
jihnyan teutab hana hase. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba."
6 TUHAN meufeureuman ubak lôn 7 bah-
wa Hanameel, aneuëk agam apa lôn Salum,
jiteuka keu jilakée mangat lôn tem bloe
tanoh jih di Anatot lam wilayah Benyamin.
Sabab, ulôn kheueh syedara jih nyang rab
nyang hak bloe tanoh nyan. 8 Dan paih lagée
nyang ka geupeugah lé TUHAN, teuka kheu-
eh Hanameel bak ulôn bak seuramoe meuli-
goe, dan jilakée mangat lôn tem bloe tanoh
jih. Lé sabab nyan ulôn yakén that bahwa
TUHAN bit-bit ka meututoe ubak ulôn.
9-10 Lé sababnyan ulôn bloe tanoh nyan bak
Hanameel deungon yuem tujoh blaih péng
pirak. Ulôn hôi bubena saksi dan dikeue
awaknyan laju lôn teken surat bloe tanoh
nyan, laju ulôn tempée segée dan lôn timang
péng jih. 11 Lheueh nyan ulôn cok surat bloe
tanoh nyan nyang ka teuboh segée dan meu-
asoe ngon syarat-syarat meunan cit deungon
keuteuntuan-keuteuntuan nyang laén. Dan
lôn cot teuma seunalen surat nyang hana
meusegée, 12 dan bandua surat nyan laju
ulôn jok ubak Barukh bin Neria cucoe Mah-
seya. Ulôn jok atranyan dikeue Hanameel
dan saksi-saksi nyang ka jiteken surat-surat
nyan, dan dikeue ureuëng-ureuëng nyang
teungoh duek nibak seuramoe nyan.
13 Dikeue awaknyan banmandum ulôn peu-
gah ubak Barukh, 14 "TUHAN Nyang Maha-
kuasa, Po teu Allah Israel, geupeurintah
mangat gata cok bandua surat nyoe, bah
nyang aseuli meunan cit nyang seunalen jih,
dan teupeutamong lam saboh beulangöng

teumbikar mangat treb jiteun. [15] TUHAN
Nyang Mahakuasa, Po teu Allah Israel, geu-
peubah bahwa rumoh, tanoh, dan lampôh
anggô teuma jibloe peubloe lom lam nang-
groe nyoe."

Doá Yeremia

[16] Óh ka lheueh surat-surat bloe peubloe
nyan ulôn jok ubak Barukh, laju lôn meudoá,
[17] "TUHAN Nyang Mahamanyang, Droeneu-
eh kheueh nyang cebta langét ngon bumoe
deungon kuasa dan keumampuan Droeneueh
nyang rayeuk. Hana meusapeue pi nyang pa-
yah nibak Droeneueh. [18] Droeneueh neutu-
nyok gaséh abadi ubak meuribée-ribée
ureuëng, teuma Droeneueh pih neuhuköm
ureuëng laén sabab desya ureuëng syiek jih.
Droeneueh Allah nyang agong dan peukasa;
nan Droeneueh TUHAN Nyang Mahakuasa.
[19] Reuncana-reuncana Droeneueh hebat that,
dan buet-buet Droeneueh ajaéb; Droeneueh
neukalon banmandum nyang jipeubuet lé
manusia, dan neubalaih awaknyan nyang si-
padan deungon buet awaknyan. [20] Yoh wa-
tée ilée Droeneueh peubuet buet-buet nyang
ajaéb dan luwabiasa di nanggroe Meusé, dan
trok án jinoe mantong teutab neupeubuet,
bah lamkawan ureuëng Israel meunan cit
lamkawan ureuëng bansa laén. Lé sabab
nyan jinoe Droeneueh meugah dipat man-
tong. [21] Deungon kuasa dan teunaga
Droeneueh nyang rayeuk Droeneueh neuba
umat Israel jiteubit lam nanggroe Meusé.
Droeneueh neupeubuet buet-buet ajaéb dan
mujizat-mujizat nyang luwabiasa dan keuja-
dian-keujadian nyang teupeuyo musoh.
[22] Nanggroe nyang jroh dan subô Droeneueh
jok keu awaknyan lagée nyang ka Droeneu-
eh peujanji ubak indatu awaknyan. [23] Teuma
watée awaknyan teuka u nanggroe nyoe keu-
neuk jireubot atranyan, awaknyan hana taát
ubak peue-peue nyang Droeneueh peurintah,
dan hana udeb meunurot peue-peue nyang ka
Droeneueh peurunoe. Banmandum nyang
Droeneueh peurintah ubak awaknyan hana
meusapeue pih nyang jipeubuet lé awak-
nyan. Lé sababnyan Droeneueh peutreun
banmandum bencana nyoe ateueh awak-
nyan.
[24] Ureuëng-ureuëng Babel ka jipeu-
dong beuton-beuton kuta ban sikeulileng
banda keuneuk jireubot banda nyan, dan
jinoenyoe awaknyan laju jiprang. Mu-
prang, deuk, dan bala peunyakét nyang
jeuet keusabab banda nyoe rhot lam jaroe
awaknyan. Droeneueh neukalon bahwa
banmandum nyang neupeugah nyan ka
jeuet keunyata. [25] Bahpi meunan, ya
TUHAN Nyang Mahamanyang, Droeneueh
kheueh nyang yue ulôn mangat lôn bloe
tanoh nyoe dikeue saksi-saksi, bah pi
sikeujab teuk banda teuma jireubot lé
bansa Babel."
[26] Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man ubak ulôn, [27] "Ulôn kheueh TUHAN,
Allah banmandum ureuëng. Hana nyang
payah nibak Ulôn. [28] Banda nyoe Lôn
peubiyeu jikuasa lé Nebukadnezar raja
Babel meusajan ngon pasokan jih. Awak-
nyan teuma jireubot banda nyoe, [29] dan
jitot sampoe habéh meusajan deungon ru-
moh-rumoh nyang ka jipeuteuka beungéh
Ulôn, sabab di ateueh bubông-bubông ru-
moh nyan awaknyan jitot keumeunyan keu
Baal dan jileng ié anggô keujipeuseumah
ubak dewa-dewa. [30] Yoh awai that phon
seujarah awaknyan, ureuëng Israel dan
ureuëng Yehuda ka jipeujeuet Ulôn sam-
poe hana galak. Awaknyan ka jipeuteuka
beungéh Ulôn deungon buet-buet awak-
nyan nyang jeuhet. [31] Yoh phon banda
nyoe jipeupeudong, peunduduek banda
nyoe ka jipeujeuet Ulôn beungéh that-that,
Ulôn ka Lôn cok keuputosan keu Lôn
peubinasa awaknyan, [32] sabab mandum
buet nyang jeuhet nyang jipeubuet lé
ureuëng Yehuda dan Yerusalem meusajan
deungon raja-raja, peujabat peumeurintah,
teungku-teungku imeum dan nabi-nabi
awaknyan. [33] Awaknyan ka jitinggai Ulôn
bahpi Ulôn ka Lôn sabe Lôn peurunoe
awaknyan, awaknyan teutab hana jitem
deungoe dan hana insaf. [34] Dan nyang
jipeudong keu teumpat iébadat ubak Ulôn
nyan pih ka jipeukuto lé awaknyan dan
jikeubah beurala-beurala nyang luwat that
lé awaknyan di teumpat nyan. [35] Awak-
nyan jipeudong miseubah-miseubah keu
dewa Baal di Pantôn Hinom, dan jipeu-
seumah aneuëk awaknyan keu dewa Mo-
lokh. Padahai, Ulôn hántom lom yue bak
awaknyan mangat jipeubuet lagée nyan
bagoe, dan hana teuka lam pikeran Lôn
bahwa awaknyan jipeubuet hai nyang kuto
lagéenyan teuma dan jeuet keusabab
ureuëng Yehuda meudesya."

32:28: 2Raj. 25:1-11, 2Taw. 36:17-21 **32:34**: 2Raj. 23:10, Yer. 7:30-31, 19:1-6
32:35: 2Raj. 23:10, Yer. 7:31, Im. 18:21

Janji nyang teubri harapan

36 TUHAN, Po teu Allah Israel meufeu-
reuman ubak lôn, "Yeremia, bansa Israel
jipeugah bahwa muprang, deuk dan wabah
peunyakét teupeusabab banda nyoe rhot lam
jaroe raja Babel. Jinoenyoe, deungoe kheu-
eh peue nyang Ulôn peugah. 37 Ulôn teuma
Lôn peusapat bansa nyoe nibak mandum
nanggroe teumpat awaknyan Ulôn peucre-
bre sabab beungéh Ulôn dan geungeuen
Ulôn keu awaknyan. Awaknyan teuma Ulôn
ba lom u teumpat nyoe dan Lôn peumung-
ken tinggai disinoe deungon aman.
38 Awaknyan jeuet keu umat Lôn, dan Ulôn
jeuet keu Allah awaknyan. 39 Ulôn kujok
keu awaknyan saboh tujuan udeb: na kheu-
eh, jihoreumat Ulôn siumu masa; hainyan
teuba nyang jroh keu awaknyan mandum,
dan keu keuturonan awaknyan. 40 Ulôn
kupeugot janji nyang keukai ngon awak-
nyan. Ulôn hana Lôn piôh Lôn peubuet
nyang jroh keu awaknyan. Ulôn kupeujeuet
awaknyan takot dan jihoreumat Ulôn deu-
ngon sipeunoh até mangat awaknyan hana
jipeujiôh Ulôn. 41 Ulôn galak Lôn peubuet
nyang jroh ke awaknyan, dan Lôn peujeuet
awaknyan tinggai teutab di nanggroe nyoe
keu siumu masa.
42 Lagée toh Ulôn ka Lôn peutreun bala
ateueh bansa nyoe, meunan kheueh teuma
Ulôn jok banmandum nyang jroh lagée
nyang ka Lôn peujanji keu awaknyan.
43 Ureuëng jipeugah bahwa nanggroe nyoe
ka jeuet keu padang pasi nyang hana jiting-
gai lé manusia dan beulatang, dan nanggroe
nyoe ka rhot lam jaroe bansa Babel. Teuma
Ulôn peugah saboh watée ladang-ladang
jibloe peubloe lom lam nanggroe nyoe;
44 surat bloe peubloe teuma jiteken, jisegée,
dan jipeuget lé saksi-saksi. Nyan teuma teu-
jadi lam wilayah Benyamin, lam gampông-
gampông lam wilayah Yerusalem, lam ban-
da-banda Yehuda, lam banda-banda di daerah
gunong-gunong, di daerah gaki gunong-gu-
nong, dan di Yehuda seulatan. Bansanyoe
Lôn peupuléh keuadaan jih di nanggroe
nyoe. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Janji laén nyang teubri harapan

33 Watée ulôn mantong keunong teun
nibak seuramoe, ulôn meuteumé
peusan nibak TUHAN 2 nyang peujeuet bu-
moe dan nyang peugét dan nyang keubah
bak teumpat jih. Gobnyan geupeugah,
3 "Meulakée kheueh ubak Ulôn, teuma
Ulôn Lôn seuôt; Lôn bri tée ubak gata
hai-hai nyang ceudah dan nyang kagum
nyang gohlom gata teupeue. 4 Meuligoe raja
Yehuda dan rumoh-rumoh di banda Yerusa-
lem ka jireuloh keu jipeukong kuta dan ji
prang lé musoh. Teuma, Ulôn, TUHAN, Al-
lah Israel, Lôn peugah bahwa, 5 hana guna
teulawan ureuëng Babel, deungon teupeu-
buet nyan banda nyoe ka peunoh deungon
bangke ureuëng-ureuëng nyang Lôn poh
maté watée Lôn beungéh dan geungeuen
Ulôn ubak awaknyan. Ulôn hana meuhéut le
Lôn kalon banda nyoe, sabab ureuëng-
ureuëng banda nyoe ka jipeubuet buet
nyang jeuhet. 6 Teuma saboh saát singoh
Ulôn Lôn peupuléh keuadaan banda nyoe
dan peunduduek banda nyoe keudroe;
awaknyan teuga lom teuma. Ulôn kubri
ubak awaknyan keuseujahteuraan dan keua-
manan nyang meulimpah. 7 Yehuda dan Is-
rael Lôn peujaya lagée yoh masa dilée dan
awaknyan teudong lom lagée umat Lôn.
8 Ulôn Lôn peugleh awaknyan nibak sigala
desya nyang jipeubuet lé awaknyan ateueh
Ulôn; desya-desya dan doraka awaknyan
Lôn peuamphon. 9 Yerusalem jeuet keu
geumbiraan dan keubanggaan Ulôn. Sigala
bansa bansigom donya teumakot dan yo lom
teuma jihoreumat Ulôn, meunyoe geudeu-
ngoe peue-peue mantong nyang jroh nyang
ka Lôn peubuet ateueh peunduduek Yerusa-
lem, dan keuhai keumakmuran nyang ka
Ulôn bri keu peunduduek banda nyan."
10 TUHAN meufeureuman, "Manusia
jipeugah bahwa teumpat nyoe lagée padang
pasi, hana ureuëng atawa beulatang nyang
na tinggai disinan. Peue nyang jikheun lé
awaknyan meumang beutôi, sabab banda-
banda di Yehuda dan rot-rot di Yerusalem
ka söh banmandum; hana manusia atawa
beulatang nyang na tinggai disinan. 11 Teu-
ma di teumpat-teumpat nyan teudeungoe
lom su keugeumbiraan, su ureuëng kém
jeub-jeub sagoe dan su ureuëng ramé bak
teumpat khanuri meukawen. Teuma teudeu-
ngoe lom su ureuëng meuca-e lé ureuëng-
ureuëng nyang jiba keureubeuen syukoe u
rumoh Lôn. Awaknyan jipeugah,

'Meusyukoe kheueh ubak TUHAN
Nyang Mahakuasa,
sabab Gobnyan jroh dan geunaséh
Gobnyan keukai dan abadi.'

33:11: 1Taw. 16:34, 2Taw. 5:13, 7:3, Ezr. 3:11, Zab. 100:4-5, 106:1, 107:1, 118:1, 136:1

Nanggroe nyoe Lôn peumakmu lom lagée
nyang ka-ka. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."
12 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Nanggroe dan banda-banda nyang
lagée padang pasi nyoe hana jikeumiet lé
manusia dan beulatang. Bahpi lagée nyan,
óh singoh dudoe na lom padang-padang
naleueng teumpat ureuëng meurabe bubiri.
13 Di banda-banda di daerah gunong-gu-
nong, bak gaki-gaki gunong, daerah Yehuda
seulatan, dan di wilayah Benyamin meunan
cit di gampông-gampông nyang na bak-bak
binéh Yerusalem, dan di gampông-
gampông Yehuda, lé ureuëng-ureuëng meu-
rabe nyan ji itong bubiri-bubiri jihnyan.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."
14 TUHAN meufeureuman, "Teuma trok
saát jih Ulôn peuteupat janji nyang ka Lôn
peugot ngon Israel dan Yehuda. 15 Bak wa-
tée nyan na sidroe ureuëng nyang ade nibak
keuturonan Nabi Daud Lôn piléh jeuet keu
raja. Raja nyan jipeubuet peue nyang ade
dan beutôi bansaboh nanggroe. 16 Ureuëng
Yehuda dan peunduduek Yerusalem teupeu-
seulamat dan udeb aman. Banda Yerusalem
teuboh nan, 'TUHAN Peuseulamat geuta-
nyoe'. 17 Ulôn, TUHAN, meujanji sabe na
sidroe lamkawan keuturonan Nabi Daud
nyang jeuet keu raja Israel; 18 sabe na teung-
ku-teungku imeum nibak keuturonan sukée
Lewi nyang jipeutimang Ulôn dan jipeuseu-
mah keureubeuen beulatang, gandom dan
keureubeuen nyang teutot."
19-20 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Ulôn ka Lôn ikat janji deungon uroe dan
malam, mangat uroe ngon malam sabe
teuka bak watée jih; peujanjian nyan hana
binasa meunyoe hana teupeuna. 21 Meunan
cit Ulôn ka Lôn ikat janji ngon hamba
Ulôn Nabi Daud, bahwa nibak keuturonan
geuhnyan sabe na sidroe lamkawan nyang
jeuet keu raja; dan Ulôn ka cit Lôn ikat
peujanjian ngon teungku-teungku imeum
keuturonan Lewi bahwa awaknyan sabe
jipeutimang Ulôn. Janji-janji nyang ka
teupeuna nyan hana jeuet teusampôh.
22 Ulôn Lôn tamah keuturonan hamba
Ulôn Nabi Daud dan teungku-teungku
imeum sukée Lewi, sampoe jeumeulah
awaknyan ka sadub le lagée anoe bak
binéh pasi dan sadub ngon bintang di
langét nyan hana hase teu itong."
23 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
24 "Peu kheueh ka takalon peue nyang
jipeugah lé gob keuhai Israel dan Yehuda?
Awaknyan jipeugah bahwa Ulôn ka Lôn
böih bandua boh bansa nyan. Nyang kheueh
sabab jih awaknyan jikalon hina ateueh
umat Lôn, dan hana le jianggab awaknyan
sibagoe saboh bansa. 25 Teuma lagée Ulôn
nyoe, TUHAN, ka geupeugot saboh peungi-
kat deungon uroe dan malam, dan geupeu-
got hukôm nyang atoe langét dan bumoe.
26 Meunan cit Ulôn teutab Lôn mat bak janji
Lôn ngon keuturonan Nabi Yakub dan ngon
hamba Ulôn Nabi Daud. Sidroe lamkawan
keuturonan Nabi Daud Lôn piléh keu jimat
peurintah ateueh keuturonan Nabi Ibrahim,
Nabi Ishaq, dan Nabi Yakub. Ulôn balaih
gaséh ngon umat Lôn, dan Lôn peujeuet
awaknyan makmu lom teuma."

Peusan keu Zedekia

34 Watée Nebukadnezar raja Babel
deungon angkatan prang geuh
nyang jipeukong lé pasokan-pasokan nibak
meubagoe bansa dan nanggroe nyang taklok
ubak gobnyan teuka geujak seurang Yerusa-
lem dan banda-banda nyang na nibak binéh
nyan, TUHAN geupeugah ubak ulôn. 2 Gob-
nyan geuyue mangat lôn jak ubak Zedekia
raja Yehuda, dan lôn peugah lagée nyoe,
"Ulôn, TUHAN, Po teu Allah Israel, Lôn
seurah banda nyoe ubak raja Babel dan raja
Babel nyan jitot banda nyoe. 3 Gata hana
teupeusie, dan jidrob jiseurah ubak raja
nyan. Gata meurumpok dan tamariet keu-
droe deungon gobnyan, laju gata tajak u
Babel. 4 Teuma deungoe tutoe haba Lôn
nyoe keuhai gata, Zedekia! Gata hana maté
lam prang, 5 teuma maté deungon teuntram.
Dan lagée nyang ka jipeubuet lé rakyat jitot
keumeunyan watée jipeutron lam jrat indatu
gata nyang mat peurintah sigohlom gata,
meunan cit teuma rakyat jitot keumeunyan
keu gata. Awaknyan meukabông dan jipeu-
gah, 'Aduh! Raja kamoe ka hana le!' Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."
6 Dan haba TUHAN nyan ulôn peusam-
poe ubak Raja Zedekia di Yerusalem, 7 wa-
tée raja Babel teungoh geuprang banda
nyoe. Awaknyan jiprang cit banda Lakhis
dan Aseka, dua boh banda nyang meupageu
ngon kuta nyang mantong meuteun di Ye-
huda,

33:14-16: Yer. 23:5-6 **33:17:** 2Sam. 7:12-16, 1Raj. 2:4, 1Taw. 17:11-14 **33:18:** Teu. 3:5-10 **34:1:** 2Raj. 25:1-11, 2Taw. 36:17-21

Tendakan nyang jeuhet keu namiet-namiet

8 Raja Zedekia dan peunduduek Yerusa-
lem jipeuna peujanjian keu jipeubeubaih
9 namiet-namiet Ibrani awaknyan, bah kheu-
eh nyan nyang agam meunan cit nyang
inong mangat hana jeuet meusidroe pi nibak
bansa Israel nyang peunamiet ureuëng seu-
bansa jihnyan. 10 Banmandum rakyat dan
bandum peujabat peumeurintah nyang ka
jipeugot janji keuteupeu beubaih namiet-na-
miet awaknyan dan hana teuma jipeujeuet
keu namiet le, beutôi-beutôi geupeulheueh
namiet-namiet awaknyan. 11 Teuma óh du-
doe awaknyan ka meu-ubah pikeran, laju
jicok lom namiet-namiet nyan, dan jipaksa
jeuet keu namiet lom.
12-13 Dan TUHAN, Po teu Allah Israel,
meufeureuman bak ulôn kupeugah lagée
nyoe, "Bak watée Lôn ba indatu gata Lôn
peuteubiet nibak nanggroe Meusé dan Lôn
peubeubaih awaknyan nibak peubudakan,
Ulôn ka Lôn peugot peujanjian deungon
awaknyan. 14 Ulôn peugah bahwa banman-
dum namiet Ibrani nyang ka jipeutimang
nam thon treb jih, harôh teupeumeurdehka
bak akhé thon nyang keutujoh. Teuma inda-
tu gata hángeutem kalon atawa geudeungoe
peue nyang Ulôn peugah nyan.
15 Napadub uroe nyang ka lheueh gata
ta ubah pi-e gata dan tapeubuet nyang meu-
keunong bak até Lôn. Gata banmandum
situju keu tapeubeubaih namiet-namiet seu-
bansa gata, dan tapeugot peujanjian deu-
ngon Ulôn didalam Baét Lôn. 16-19 Peuja-
bat-peujabat peumeurintahan Yehuda dan
Yerusalem meusajan deungon bubena peu-
gawée meuligoe, teungku-teungku imeum
dan banmandum nyang kawai tanoh gata ka
jipeusah peujanjian nyan deungon jisie
leumô, jikôh jeuet keu dua boh bagi, dan
laju jijak di teungoh-teungoh bagian dua
boh bagi nyan. Teuma óh lheueh nyan gata
meu ubah pikeran dan tahina Ulôn. Namiet-
namiet nyang ka lheueh gata peubeubaih
nyang sisuai deungon keuheundak awak-
nyan, gata cok lom dan gata paksa mangat
jeuet keu namiet lagée nyang ka-ka. Sabab
nyan, Ulôn, TUHAN, Lôn peugah bahwa gata
ka taiengkeue peurintah Ulôn, dan hana
tataát syarat-syarat nyang ka lheueh teupeu-
got, sabab gata hana tapeu beubaih seusa-
moe gata bansa Israel. Nah jinoenyoe bah
kheueh Ulôn bri keubeubaihan keu gata:
keubeubaihan keu maté di mideuen prang
atawa lé bala peunyakét atawa lé keunong
deuk. Ulôn Lôn peujeuet gata lagée gata
tapeusaneut ateueh leumô nyang gata sie
nyan. Ulôn Lôn peujeuet meubagoe bansa
ateueh rueng donya jeuet keuteumakot dan
gli peue nyang ka Ulôn peubuet u ateueh
gata. 20 Ulôn Lôn seurah gata ubak musoh
nyang keuneuk poh maté gata. Manyét gata
jipajoh lé cicém dan beulatang juah. 21 Ze-
dekia raja Yehuda dan bandum peujabat
peumeurintah Lôn seurah ubak ureuëng-
ureuëng nyang keuneuk poh maté awak-
nyan. Ulôn Lôn seurah awaknyan ubak si-
pa-i Babel, nyang jinoenyoe ka jitinggai
gata. 22 Ulôn Lôn bri aba-aba mangat awak-
nyan jigisa u banda nyoe, laju jiseurang,
jireupah, dan jitot banda nyan. Banda-banda
Yehuda Lôn peujeuet lagée padang pasi
nyang hana jikeumiet lé manusia. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Yeremia dan kawöm Rekhab

35 Bak watée Yoyakim bin Yosia jeuet
keu raja Yehuda, TUHAN meufeu-
reuman ubak ulôn, 2 "Tajak peugah haba
kheueh ngon kawöm Rekhab. Taba kheueh
awaknyan bak saboh bilek di Baét Lôn, dan
tabri kheueh ié anggô keu awaknyan."
3 Dan dilôn pih laju lôn jak tawök bandum
kawöm Rekhab, awaknyan na kheueh Yaa-
zanya (aneuëk sidroe ureuëng nyang nan
Yeremia bin Habazinya) meusajan bandum
syedara jihnyan dan aneuëk-aneuëk jihnyan
nyang agam. 4 Ulôn laju lôn ba awaknyan u
Baét TUHAN u dalam bilek murit-murit Nabi
Hanan bin Yigdalya. Bilek nyan teupeuduek
di ateueh ruweueng Teungku Imeum Maa-
seya bin Salum, rab bak binéh bilek peuja-
bat-peujabat nyang laén. Maaseya na kheu-
eh peugawée manyang nyang tugaih
gobnyan geukawai pintoe-pintoe Baét
TUHAN. 5 Óh lheueh nyan laju ulôn keubah
dikeue ureuëng-ureuëng Rekhab nyan piala-
piala nyang peunoh meuasoe ngon ié anggô,
dan glah-glah ié. Laju ulôn peugah ubak
awaknyan, "Silakan neujieb."
6 Teuma awaknyan jijaweueb, "Kamoe
hana kamoe jieb anggô. Indatu kamoe Yo-
nadab bin Rekhab geutam kamoe dan keu-
turonan kamoe bék teujieb ié anggô. Nyang
teutam nyan teutab na siumu masa. 7 Kamoe
hana jeuet kamoe meulampôh, dan meunan

34:14: Keu. 21:2, Tel. 15:12 35:1: 2Raj. 23:36–24:6, 2Taw. 36:5-7

cit hana jeuet kamoe puga atawa kamoe
milék lampôh anggô. Siumu udeb, kamoe
hana teuma jeuet kamoe peudong rumoh.
Kamoe harôh tinggai didalam khimah, ma-
ngat jeuet kamoe tinggai teutab bak tanoh
nyoe sibagoe ureuëng aséng. 8 Bandum
nyang geupeurintah lé Yonadab ubak ka-
moe ka kamoe taát. Siumu udeb, kamoe,
aneuëk dan peurumoh kamoe hana jeuet
kamoe jieb ié anggô. 9-10 Kamoe hana ka-
moe peudong rumoh keu teumpat tinggai
kamoe, teuma kamoe tinggai lam rumoh
khimah. Meunan cit nibak kamoe hana
lampôh anggô, ladang atawa bijéh gandom
keu teupula. Paneuk jih, banmandum nyang
geupeurintah lé indatu kamoe Yonadab
nyan, kamoe taát sipeunoh até. 11 Teuma
watée Raja Nebukadnezar geujak prang
nanggroe nyoe, kamoe cok keuputosan ka-
moe plueng nibak sipa-i Babel dan sipa-i
Siria, dan kamoe meungungse u Yerusalem.
Nyang kheueh sabab jih bak saát nyoe ka-
moe tinggai disinoe."
12-13 Laju TUHAN, Nyang Mahakuasa,
Po teu Allah Israel, geuyuejak ulôn ubak
ureuëng Yehuda dan Yerusalem, dan geu-
yue peusampoe peusan TUHAN nyoe ubak
awaknyan, "Ulôn, TUHAN, Lôn teuma-
nyong pakon gata hana tatem deungoe Ulôn,
dan hana neutem turot peue-peue nyang
Ulôn peurintah ubak gata. 14 Yonadab geu-
larang keuturonan gobnyan jijieb ié anggô,
dan awaknyan taát ubak peue nyang teutam
nyan. Sampoe án uroenyoe hana meusidroe
pih nibak awaknyan nyang na jijieb ié
anggô. Teuma Ulôn hana putôh-putôh Lôn
mariet deungon gata, dan gata teutab hánta-
tem deungoe. 15 Hana putôh-putôh Ulôn ki-
rém keu gata hamba Ulôn nabi-nabi, dan
awaknyan ka geunaseuhat gata jeuet tapiôh
tapeugot peurangoe gata dan tapiôh tapeu-
buet jeuhet. Awaknyan geupeuingat gata
mangat bék taseumah ilah-ilah nyang laén
dan hana meungabdi ubak awaknyan, ma-
ngat gata sabe jeuet tatinggai di nanggroe
nyoe nyang ka Ulôn jok ubak gata dan ubak
indatu gata. Teuma gata hán tatem peureu-
meuen dan hán tatem deungoe. 16 Keutu-
ronan Yonadab taát ubak peue-peue nyang
geupeurintah lé indatu gobnyan, teuma gata
hán tatem taát ubak Ulôn. 17 Sabab nyan,
Ulôn, TUHAN, Nyang Mahakuasa, Po teu
Allah Israel, Lôn peuteuka u ateueh ga-
ta – ureuëng Yehuda dan Yerusalem – meu-
bagoe beuncana nyang ka Lôn peuteuntée
keu gata, lagée nyang ka Ulôn peugah.
Hainyan Ulôn peubuet sabab gata hana ta-
tem deungoe peue nyang Ulôn peugah meu-
nyoe Ulôn mariet deungon gata, dan gata
hana tatem jaweueb watée Ulôn hôi gata."
18 Laju ulôn peugah ubak ureuëng-
ureuëng kawöm Rekhab bahwa TUHAN
Nyang Mahakuasa, Po teu Allah Israel,
meufeureuman lagée nyoe, "Gata ka taát
ubak indatu gata Yonadab; bandum peurin-
tah gobnyan ka gata turot dan gata peubuet.
19 Sabab nyan, Ulôn, TUHAN, Nyang Maha-
kuasa, Po teu Allah Israel, meujanji bahwa
nibak keuturonan Yonadab bin Rekhab sabe
na ureuëng agam nyang peutimang Ulôn."

Barukh geubeuet kitab meugulong di Baét TUHAN

36 Bak thon nyang keupeuet óh ka
lheueh Yoyakim bin Yosia jeuet
keuraja Yehuda, TUHAN meufeureuman
ubak ulôn, 2 "Tacok kheueh laju saboh kitab
meugulong,[t] dan tuléh kheueh disinan ban-
dum nyang ka Ulôn peugah ubak gata keu-
hai Israel dan Yehuda, dan keuhai sigala
bansa. Tuléh kheueh banmandum peue-
peue nyang Ulôn peugah yoh phon that
Ulôn meututoe ubak gata bak masa keu-
rajeuen Raja Yosia sampoe nibak uroe nyoe.
3 Mungken ureuëng Yehuda jipiôh jipeubu-
et jeuhet meunyoe awaknyan jideungoe
meubagoe bala nyang Lôn peu rhot ateueh
awaknyan. Teuma Ulôn Lôn peu amphon
desya dan buet jeuhet awaknyan."
4 Sabab nyan ulôn hôi Barukh bin Neria
dan lôn calitra ubak gobnyan peue-peue
nyang ka geufeureuman lé TUHAN ubak
ulôn. Dan Barukh laju geutuléh banmandum
lam kitab meugulong nyan. 5 Óh lheueh
nyan laju lôn bri peurintah lagée nyoe ubak
gobnyan, "Bak ulôn hana geubri tamong le
lam Baét TUHAN. 6 Sabab nyan, meunyoe ka
trok uroe jih manusia jipuasa, gata harôh
tajak keudeh, dan tabaca laju ngon su nyang
teuga bandum nyang ka ulôn calitra ubak
gata, mangat awaknyan jideungoe banman-
dum peue-peue nyang ka geupeugah lé
TUHAN ubak ulôn. Tapeubuet kheueh laju
nyan bak teumpat nyang cocok dan meuteu-
mé jideungoe lé ureuëng nyang na di Baét
TUHAN, jitamong cit keunan ureuëng Yehu-

[t] *kitab meugulong:* Kalon kamuih.
36:1: 2Raj. 24:1, 2Taw. 36:5-7, Dan. 1:1-2

da nyang teuka nibak banda-banda awak-
nyan keudroe. 7 Mungken sabab nyan awak-
nyan jimeudoá ubak TUHAN, dan meutobat
nibak banmandum desya awaknyan nyang
jeuhet. TUHAN beungéh lumpah na ubak
awaknyan dan geuancam awaknyan." 8 Dan
Barukh laju geubaca banmandum tutoe haba
TUHAN di Baét TUHAN, lagée nyang ka lôn
bri tugaih ubak gobnyan.
9 Bak buleuen sikureueng bak thon keu-
limong geumat keurajeuen lé Yoyakim raja
Yehuda, rakyat jipuasa[u] mangat meuteumé
gaséh sayang nibak TUHAN. Peunduduek
Yerusalem dan ureuëng-ureuëng nyang teu-
ka di banda-banda di Yehuda, bandum jipu-
asa. 10 Laju lé Barukh geubeuet laju peue
nyang teutuléh lam kitab meugulong peue-
peue mantong nyang ka ulôn peugah, dan
banmandum manusia jideungoe. Beuet nyan
jibeuet dalam Baét TUHAN bak kantô Ge-
marya, bin Safan seukeutaréh neugahra.
Kantô nyan teuduek jih bak peulataran
siblah u ateueh, tho ngon rot teutamong bak
babah Pintoe Geureubang Barô di Baét
TUHAN.

Kitab meugulong jibaca laju dikeue bandum peujabat peumeurintah

11 Mikhaya bin Gemarya dan cucoe Sa-
fan jideungoe Barukh geubeuet tutoe
TUHAN nibak kitab meugulong nyan. 12 Laju
gobnyan jijak ubak meuligoe, u kantô seu-
keutaréh nanggroe. Disinan bandum peuja-
bat teungoh geupeuna rapat. Delaya bin
Semaya, Elnatan bin Akhbor, Gemarya bin
Safan, Zedekia bin Hananya, Elisama sidroe
seukeutaréh, dan peujabat-peujabat nyang
laén na disinan. 13 Mikhaya geubri tée ubak
awaknyan, banmandum nyang geubaca lé
Barukh di Baét TUHAN. 14 Laju lé bandum
peujabat nyan jikirém Yehudi (Yehudi nyan
na kheueh aneuëk Netanya, cucoe Selemya,
dan buyut Kusyi) ubak Barukh deungon
peurintah mangat jijak sira jiba ubak awak-
nyan kitab meugulong nyang ka geubeuet
nyan. Dan Barukh laju geuba kitab nyan.
15 "Silakan taduek," kheun awaknyan,
"tabeuet kheueh laju kitab meugulong nyan
dikeue kamoe." Dan Barukh pi laju jibeuet.
16 Óh ka seuleusoe gobnyan geubaca kitab
meugulong nyan, awaknyan saléng meungi-
eng-ngieng sabe keudroe-droe deungon
peurasaan nyang gundah dan laju awaknyan
jipeugah ubak Barukh, "Kamoe harôh ka-
moe lapor hainyoe ubak raja." 17 Óh lheueh
nyan awaknyan jitanyong, "Ci tapeugah
ubak kamoe pakriban cara droeneueh tuléh
banmandum nyoe. Peu kheueh Yeremia
nyang calitra ubak gata?"
18 "Beutôi, tieb-tieb haba nyang na teu-
tuléh disinoe ka geubaca lé Yeremia ubak
ulôn, dan laju lôn tuléh deungon daweut bak
kitab meugulong nyoe," jaweueb Barukh.
19 "Gata dan Yeremia harôh tasöm. Bék
sampoe na ureuëng teupeu teumpat musöm
gata nyan," kheun awaknyan.

Raja geutot kitab meugulong nyan

20 Lé dumna peujabat nyan jikeubah ki-
tab meugulong nyan lam bilek Elisama,
seukeutaréh nyan, óh lheuehnyan laju jijak
meuhadab ubak raja dan geulapor laju ban-
mandum nyang ka geudeungoe nyan. 21 Lé
raja geuyue ubak Yehudi mangat geucok
kitab meugulong nyan. Óh ka lheueh geu-
cok bak bilek Elisama, Yehudi laju geubaca
dikeue raja dan ubak bandum peujabat
nyang na bansikeulileng raja nyan. 22 Bak
watée nyan buleuen sikureueng, dan raja
teungoh geuduek sira meu adeueng bak bi-
néh apui di meuligoe musém sijuek gob-
nyan. 23 Meunan Yehuda seuleusoe jibeuet
lhée atawa peuet boh bareh, raja laju geukoh
bagian nyan deungon sikin ubit dan laju
jitiek u dalam apui. Meunan kheueh jipeu-
buet hana piôh sampoe habéh kitab meugu-
long nyan jipajoh lé apui.
24-25 Bahpi Elnatan, Delaya, dan Ge-
marya geulakée ngon meuharab that mangat
raja bék geutot kitab meugulong nyan, teu-
ma raja nyan teutab hán geutem meulakée
awaknyan. Bah kheueh raja meunan cit peu-
jabat nyang ka jideungoe asoe kitab nyan
hana teumakot atawa na rasa meunyeusai.
26 Raja meunan cit geupeurintah aneuëk
agam gobnyan, nyang meunan Yerahmeel,
meusajan deungon Seraya bin Azriel dan
Selemya bin Abdeel, mangat jidrob ulôn
dan Barukh seukeutaréh lôn. Teuma TUHAN
geusöm kamoe.
27 Óh ka lheueh geutot lé raja Yoyakim
kitab meugulong nyang ulôn calitra ubak
Barukh nyan, laju TUHAN geuyue bak ulôn
28 mangat lôn jakcok kitab meugulong
nyang laén, dan teutuléh bandum lagée
nyang ka teutuléh lam kitab meugulong
nyang phon. 29 TUHAN geuyue bak ulôn jak
peugah lagée nyoe ubak raja, "Gata ka tatot

[u] *rakyat jipuasa* atawa: rakyat jiyue puasa.

kitab meugulong nyan, dan gata tatanyong
ubak Yeremia pakon gobnyan geutuléh
bahwa raja Babel teuka dan geupeuhanco
nanggroe nyoe dan geupoh maté bandum
peunduduek disinan meusigoe ngon beula-
tang-beulatang nyang na di nanggroe nyan.
30 Sabab nyan, Ulôn, TUHAN, Lôn peugah
ubak gata, he Raja Yoyakim, bahwa hana
meusidroe pih nibak keuturonan gata jimat
keurajeuen sibagoe raja keuturonan Nabi
Daud. Manyét gata jirhom uluwa, jipoh lé
kha bak watée uroe, dan iémbon leupie óh
watée malam. 31 Gata, keuturonan gata, dan
bubena peujabat gata Lôn huköm sabab
desya-desya nyang gata peubuet. Ulôn teu-
ma Lôn peuteuka u ateueh gata bandum bala
nyang ka Lôn ancam ubak gata, sabab bah
kheueh gata meunan cit deungon peundudu-
ek Yerusalem dan Yehuda hana jihiroe bak
ancaman-ancaman nyang Ulôn peugah."
32 Teuma laju ulôn cok geunulong kitab
nyang barô, dan ulôn jok ubak Barukh seu-
keutaréh lôn. Laju lé jihnyan jituléh ban-
mandum nyang ka lôn calitra ubak jihnyan,
na kheueh asoe geunulong kitab nyang phon
teutamah deungon napadubboh peusan
nyang laén nyang na hubongan deungon
nyan.

Nyang geulakée lé Zedekia ubak Yeremia

37 Bak watée Nebukadnezar raja Ba-
bel geupeucat Yoyakhin aneuëk
Yoyakim, lé geuhnyan laju jibaiát Zedekia
bin Yosia jeuet keu raja Yehuda. 2 Teuma
bah kheueh Zedekia meunan cit deungon
peujabat banmandum dan rakyat jih hana
jiturot peurintah TUHAN nyang geubri meu-
lalu ulôn.
3 Raja Zedekia geuyue jak Yukhal bin
Selemya, dan Teungku Imeum Zefanya bin
Maaseya mangat jilakée mangat lôntem
meudoá ubak TUHAN Po teu Allah keu keu-
peuntengan bansa. 4 Bak watée nyan ulôn
gohlom jipeutamong u dalam glab dan man-
tong beubaih lôn meugrak lamkawan rakyat.
5 Sipa-i Babel teungoh geukeupong Yerusa-
lem, teuma watée awaknyan jideungoe bah-
wa sipa-i Meusé ka jibeudôh di nanggroe
Meusé keuneuk jijak muprang, awaknyan
laju jisurot.
6 TUHAN, Po teu Allah Israel geuyue
ubak ulôn 7 mangat lôn peugah lagée nyoe
ubak utosan Raja Zedekia: "Tapeugah
kheueh laju ubak Zedekia, 'Sipa-i Meusé
nyang teungoh jijak keunoe keuneuk tulông
gata, teuma jigisa, dan jiwoe. 8 Laju lé
ureuëng Babel jiriwang dan jiprang banda
nyoe, dan banda nyoe jipeutaloe dan laju
jitot sampoe habéh. 9 Ulôn, TUHAN, Lôn
peuingat gata, mangat bék tapeungéut droe
gata sira tapike bahwa ureuëng Babel ka
jijak hana jigisa le. Sabab awaknyan pasti
geugisa. 10 Seukira jih gata tapeutaloe ban-
mandum sipa-i Babel dan nyang tinggai na
kheueh sipa-i nyang luka-luka parah dida-
lam khimah-khimah awaknyan, teuma
awaknyan jibeudôh dan jitot sampoe habéh
banda nyoe.' "

Yeremia jidrob dan jipaso lam glab

11 Sipa-i Babel jisurot di Yerusalem sa-
bab sipa-i Meusé ka meugrak jituju u banda
nyan. 12 Dan ulôn laju lôn tinggai Yerusa-
lem dan lônjak u wilayah Benyamin keu lôn
teurimong jeumba waresan lôn nibak tanoh
milék keuluwarga. 13 Teuma watée ulôn ka
trok bak babah Pintoe Geureubang Benya-
min, keumandan sipa-i nyang meutugaih
disinan jiteun ulôn dan jipeugah, "Gata keu-
neuk plueng blah ureuëng Babel!" (Peuwira
nyan nan jih Yeria; jihnyan aneuëk Selemya
dan cucoe Hananya.)
14 Laju lôn jaweueb, "Nyan hana
beutôi! Ulôn hana niet lôn plueng ubak
musoh." Teuma Yeria hana jitem deungoe.
Ulôn laju jidrob dan jiba ulôn jak meuhadab
ubak peujabat peumeurintah. 15 Awaknyan
beungéh that keu ulôn, dan jipeurintah ulôn
nyoe jiseunuet dan jikuröng di rumoh Yona-
tan, seukeutaréh neugahra. Rumoh nyan ka
jipeujeuet keu peunjara. 16 Ulôn jipeuta-
mong lam saboh kulam dimiyueb tanoh, dan
treb that jiteun disinan.
17 Óh lheueh nyan lé Raja Zedekia geu-
yue sidroe ureuëng mangat jiba ulôn meu-
hadab ubak gobnyan di meuligoe. Disinan
seucara rahsia gobnyan geuteumanyong
ubak ulôn peu kheueh na peusan nibak
TUHAN.
"Na," jaweueb ulôn. Laju lôn tamah
lom, "Teungku Raja teuma jiseurah ubak
raja Babel." 18 Óh ka lheueh nyan ulôn
teumanyong lagée nyoe, "Peue buet ulôn
nyang jeuhet ateueh Teungku Amphon ata-
wa ateueh peujabat Teungku Amphon meu-
nan cit ateueh rakyat Teungku Amphon,
sampoe Teungku Amphon neupeutamong

37:1: 2Raj. 24:17, 2Taw. 36:10

ulôn u dalam glab? 19 Dipat bandum nabi
Teungku Amphon nyan nyang jipeugah
bahwa raja Babel hana jiprang Teungku
Amphon dan nanggroe nyoe? 20 Jinoe,
Teungku Amphon nyang mulia, neutem
kheueh nyang ulôn lakée nyoe. Bék kheueh
neukirém lom ulôn dalam glab di rumoh
Yonatan nyan, eunteuk ulôn maté disinan."
21 Dan lé Raja Zedekia geupeurintah
mangat ulôn jipeutamong lam glab nibak
seuramoe meuligoe. Dan ulôn tinggai disi-
nan, dan tieb-tieb uroe jijok ruti nibak teum-
pat ruti teuböih sampoe peuseudiaan ruti
nibak banda nyan habéh banmandum.

Yeremia lam mon nyang tho

38 1-3 TUHAN meufeureuman bak ulôn
jak peusampoe peusan nyoe ubak
rakyat, "Banda nyoe ulôn jok keu sipa-i
Babel, dan awaknyan jipeutaloe. Barang si-
gasoe nyang tinggai didalam banda ureuëng
nyan maté di mideuen prang, atawa rhot bak
deuk dan wabah peunyakét. Teuma barang
sigasoe jiteubiet dan geuseurah droe ubak
ureuëng Babel, ureuëng nyan hana teupoh
maté dan nyawöng ureuëng nyan seula-
mat." Sefaca bin Matan, Gedalya bin Pasy-
hur, Yukhal bin Selemya, dan Pasyhur bin
Malkia jideungoe banmandum nyang ulôn
peugah nyan.
4 Dan jijak kheueh bubena peujabat
nyan ubak raja dan jipeugah, "Ureuëng
nyoe harôh teuhuköm maté. Sabab, deungon
geupeugah lagée nyan jihnyan ka jipeuleu-
moh seumangat sidadu dan ureuëng laén
nyang mantong tinggai di banda nyoe.
Ureuëng nyan hana jitulông rakyat, teuma
jipeuceulaka awaknyan."
5 Geujaweueb lé Raja Zedekia, "Get!
Tapeubuet kheueh ateueh gobnyan nyang
sisuai deungon keuheundak gata, ulôn hana
hase lôn tam gata." 6 Ban jideungoe haba
nyan lé awaknyan laju jicok ulôn dan geu-
peutron deungon taloe u dalam mon tho atra
Malkia aneuëk agam raja, mon nyan teudu-
ek jih bak binéh seuramoe meuligoe. Mon
nyan hana meuié, nyang na leuhob, dan ulôn
tamong dalam leuhob nyan.
7 Bak watée nyan na sidroe ureuëng
Sudan jimeukeureuja bak meuligoe raja.
Nan ureuëng nyan Ebed-Melekh. Ureuëng
nyan jideungoe bahwa ulôn ka jipeutamong
lam mon nyan. Bak watée raja teungoh
geupimpén rapat bak babah Pintoe Geureu-
bang Benyamin, 8 Ebed-Melekh jijak ubak
raja dan laju geupeugah lagée nyoe, 9 "Am-
phon Deulat Teungku Po, nyang jipeubuet
lé awaknyan hana get. Awaknyan ka jipeu-
tamong Nabi Yeremia u dalam mon; gob-
nyan pasti maté sabab deuk dalam mon
nyan, sabab peunajoh ka habéh lam banda
nyoe." 10 Laju lé raja geupeurintah ubak
Ebed-Melekh, "Taba kheueh lhée [v] droe
ureuëng dan tapeuteubiet laju Nabi Yeremia
dalam mon nyan sigohlom gobnyan maté."
11 Dan jijak kheueh Ebed-Melekh deungon
ban lhée ureuëng nyan bak gudang meuli-
goe, dan jicok laju ija-ija tuha disinan, laju
ija-ija nyan jipeutron deungon taloe ubak
ulôn didalam mon. 12 Ebed-Melekh jiyue
peutamong ija-ija nyan lam gitiek lôn siba-
goe ganja, mangat taloe nyan hana sakét
watée keunong lôn. Dan di ulôn laju lôn
seutôt peue-peue nyang ka jipeurintah lé
Ebed-Melekh. 13 Dan awaknyan laju jitarék
ulôn u ateueh, jipeuteubiet lam mon nyan.
Óh ka lheueh nyan ulôn laju jiteuen nibak
seuramoe meuligoe raja nyan.

Zedekia geulakée naseuhat ubak Yeremia

14 Bak watée nyang laén, Raja Zedekia
geuyue ureuëng jeuet jiba ulôn meuhadab
gobnyan di babah pintoe geureubang nyang
keu lhée nibak Baét TUHAN. Gobnyan geu-
peugah ubak ulôn, "Ulôn keuneuk teuma-
nyong bak gata, dan gata harôh tajaweueb
troh trang. Bék tasöm-söm."
15 Laju lôn jaweueb, "Meunyoe ulôn
peugah nyang beutôi, pasti Teungku Am-
phon neupeurhot huköman maté ateueh
ulôn; dan meunyoe ulôn bri naseuhat,
Teungku Amphon hánneutem deungoe
naseuhat nyan."
16 Raja Zedekia deungon seungab-seu-
ngab geumeujanji ubak ulôn, kheun gob-
nyan, "Deumi Allah nyang udeb, Po teu
Allah nyang bri udeb ubak geutanyoe, ulôn
meusumpah bahwa ulôn hana lôn peumaté
gata atawa lôn jok gata ubak ureuëng-
ureuëng nyang keuneuk poh maté gata."
17 Laju ulôn peugah ubak Zedekia bah-
wa TUHAN Nyang Mahakuasa, Allah nyang
jiseumah lé ureuëng Israel, meufeureuman
lagée nyoe, "Meunyoe gata taseurah droe
ubak peujabat-peujabat raja Babel, gata ha-
na jipoh maté, dan banda nyoe pih hana jitot,
gata dan keuluwarga gata teuma seulamat.

[v] *lhée:* Meunurot naseukah Ibrani: lhée ploh.

18 Teuma meunyoe gata hana tatem taklok,
banda nyoe rhot lam jaroe ureuëng Babel.
Awaknyan jitot banda nyoe sampoe habéh,
dan gata hana jituwoe."
19 Geujaweueb lé Raja, "Ulôn takot keu
ureuëng-ureuëng bansa geutanyoe nyang ka
jiplueng blah ureuëng Babel. Pat tateupeue
ulôn jiseurah ubak awaknyan dan jiseksa."
20 "Nyan hana teujadi," jaweueb ulôn,
"Teungku Amphon hana jiseurah ubak
awaknyan. Ulôn meulakée deungon meuha-
rab that mangat Teungku Amphon neuturot
peue nyang geupeugah lé TUHAN; eunteuk
banmandum béeréeh, dan Teungku Am-
phon hana jipoh maté. 21 Teuma meunyoe
Teungku Amphon hán neutem seurah droe,
TUHAN ka geupeuleumah ubak ulôn peue
nyang teujadi. 22 Dalam keumalon ulôn
nyan deuh ulôn ngieng banmandum ureuëng
inong nyang mantong na lam meuligoe Ye-
huda jigireng uluwa ubak peujabat-peujabat
raja Babel. Sira jijak, awaknyan geupeugah,

'Raja ka jipeudaya,
lé rakan-rakan rab jihnyan,
dan jikuasa lé awaknyan.
Jinoe, óh ka lheueh gaki gobnyan
meusuruek dalam leuhob,
awaknyan bandum jisurot.' "

23 Ulôn peugah lom, "Bandum aneuëk
peurumoh Teungku Amphon jiba uluwa
ubak ureuëng Babel. Teungku Amphon
keudroe pih hana teupeusie nibak awak-
nyan. Teungku Amphon jidrob lé raja Ba-
bel, dan banda nyoe jitot sampoe habéh."
24 Laju geupeugah lé Zedekia, "Bék
neupeugah bak soe mantong keuhai geuta-
nyoe meututoe nyoe, mangat nyawöng gata
hana teuancam. 25 Meunyoe lé peujabat-
peujabat jideungoe bahwa ulôn ka lôn peu-
gah haba deungon gata, awaknyan jiteuka
dan jitanyong ubak gata keuhai nariet geu-
tanyoe. Awaknyan meujanji hana jipeu maté
gata, meunyoe gata calitra banmandum
ubak awaknyan. 26 Tapeugah mantong bah-
wa gata tabujuk ulôn mangat ulôn hana lôn
kirém le gata u dalam glab dan maté disi-
nan."
27 Hana treb óh lheueh nyan bandum
peujabat jiteuka dan jitanyong ubak ulôn.
Ulôn peugah ubak awaknyan pakriban
nyang ka geupeugah lé raja ubak ulôn. Deu-
ngon lagée nyan awaknyan hana jeuet jipeu-
buet sapeue ateueh ulôn sabab hana meusi-
droe pih nyang teupeue peue nyang ka ulôn
mariet deungon raja. 28 Ulôn teutab geuteun
bak seuramoe meuligoe sampoe trok bak
uroe Yerusalem jireupah lé musoh.

Yerusalem jireubot lé musoh

(2Raj. 25:1-7; Yer. 52:3b-11)

39 Bak buleuen nyang keu siploh thon
keu sikureueng geumat keurajeuen
lé Zedekia di Yehuda, Nebukadnezar raja
Babel deungon banmandum angkatan prang
jih jiteuka dan jijak prang Yerusalem. 2 Bak
tanggai sikureueng buleuen peuet thon
nyang keu siblaih geumat keurajeuen lé
Raja Zedekia, bintéh beuton banda gobnyan
jiheuntam ngon jidobrak lé musoh, 3 dan
Yerusalem jireubot.[w] Dan banmandum peu-
jabat-peujabat raja Babel jiteuka dan jijak
duek bak babah Pintoe Geureubang Teu-
ngoh. Lamkawan awaknyan na sidroe
ureuëng nyang nan jih Nergal Sarezer, Sam-
gar Nebo, Sarsekim ulée rumoh tangga
meuligoe, Nergal Sarezer Rabmag dan peu-
wira-peuwira laén.[x]
4 Bak watée Raja Zedekia dan bandum
tantra gobnyan geukalon bandum nyang
teungoh teujadi nyan, awaknyan meu useu-
ha jipeuplueng droe rot Pantôn Yordan ma-
lam nyan cit teuma. Awaknyan geucok rot
taman meuligoe, laju geuteubiet meulalu
pintoe geureubang nyang peuhubông ban-
dua boh beuton di teumpat nyan. 5 Teuma
sipa-i Babel laju jipeucrok awaknyan dan
jidrob laju Zedekia bak darat Yerikho. Óh
lheueh nyan gobnyan laju jiba meuhadab
Raja Nebukadnezar di banda Ribla di daerah
Hamat, nibak teumpatnyan kheueh jihnyan
jipeurhot huköman maté. 6 Dan dibanda
nyan cit teuma aneuëk-aneuëk gobnyan ji-
poh maté dikeue mata gobnyan, dan ban-
dum peujabat peumeurintah Yehuda pih ji-
poh maté. 7 Óh lheueh nyan Zedekia laju
jicungké mata geuh, dan laju jicarueh jaroe
geuh dan laju jiba u Babel. 8 Dan lé
ureuëng-ureuëng Babel nyang laén laju jitot
meuligoe raja dan rumoh-rumoh rakyat, dan
jireuloh bubena beuton Yerusalem. 9 Akhé
jih rakyat nyang mantong na tinggai di
banda, meusajan ngon ureuëng-ureuëng
nyang plueng u pihak Babel, laju jiangkot u
Babel lé Nebuzaradan, keumandan pasokan

[w] *Yerusalem jireubot:* Tutoe haba nyoe jipinah nibak akhé pasai 38. [x] Nan-nan dan jabatan-jabatan lam ayat nyoe hana trang.
38:28: Yeh. 33:21

Babel. 10 Siladum nibak rakyat nyang pa-
leng gasien hana sapeue na, laju jitinggai di
Yehuda dan jijok lampôh anggô dan ladang.

Yeremia jipeubeubaih

11 Raja Nebukadnezar ka jiyue bak Ne-
buzaradan, keumandan pasokan gobnyan,
jipeuteubiet peurintah nyang su jih lagée
nyoe: 12 "Tajak mita laju dipat Yeremia,
dan tajaga kheueh gobnyan beu jroh-jroh.
Bék tapeubuet sapeue ateueh gobnyan; dan
tapeubuet kheueh peue nyang geulakée."
13 Dan lé Nebuzaradan meusajan deungon
dua droe peuwira manyang gobnyan, Nebu-
syazban dan Nergal-Sarezer dan banman-
dum peuwira Babel nyang laén, 14 laju jijak
cok ulôn nibak seuramoe meuligoe. Laju
ulôn jijok ubak Gedalya bin Ahikam dan
cucoe Safan, nyang intat ulôn woe deungon
seulamat. Dan tinggai kheueh ulôn di teu-
ngoh-teungoh rakyat.

Janji ubak Ebed-Melekh

15 Watée ulôn mantong dalam glab ni-
bak seuramoe meuligoe, TUHAN geuyue
ubak ulôn 16 jak peugah ubak Ebed-Melekh
ureuëng Sudan nyan bahwa TUHAN Nyang
Mahakuasa, Po teu Allah Israel, geupeugah
lagée nyoe, "Lagée nyang ka Ulôn peugah
yoh masa dilée, Ulôn Lôn peuteuka ateueh
banda nyoe beuncana, dan kon keumakmur-
an. Gata takalon hainyan teujadi. 17 Teuma,
Ulôn, TUHAN, Lôn lindong gata. Gata hana
jiseurah ubak ureuëng-ureuëng nyang gata
takot. 18 Gata hana jipoh maté, sabab Ulôn
Lôn peuseulamat gata. Nyawöng gata seula-
mat sabab gata tameusadeue ubak Ulôn.
Ulôn, TUHAN, nyang peugah haba."

Yeremia tinggai deungon Gedalya

40 TUHAN meufeureuman ubak ulôn óh
ka lheueh Nebuzaradan, keumeun-
dan pasokan nyan, jipeubeubaih ulôn di Ra-
ma. Ulôn ka jiba keudeuh lam keuadaan ja-
roe teugari meusajan deungon bandum
ureuëng laén nibak Yerusalem dan Yehuda
nyang teungoh jiangkot sibagoe tawanan u
Babel.

2 Keumeundan nyan jitawök ulôn keu-
droe dan jipeugah, "TUHAN Allah gata ka
geuancam keuneuk geupeuhanco nanggroe
nyoe. 3 Jinoenyoe hainyan ka geulaksana,
sabab nyan bansa gata ka meudesya dan
hana taát ubak Gobnyan. 4 Jinoenyoe ulôn
peulheueh gari nyoe nibak jaroe gata dan
ulôn peubeubaih gata. Meunyoe gata tatem,
gata jeuet taseutôt u Babel, dan ulôn lôn
peulara gata. Teuma meunyoe gata hana
tatem, hana peue-peue. Bansaboh nanggroe
gata beubaih tajak ho mantong nyang gata
galak."

5 Sigohlom jijak, Nebuzaradan jipeugah
lagée nyoe, "Meunyoe tatem, gata jeuet
tagisa ubak Gedalya bin Ahikam dan cucoe
Safan, nyang ka jiangkat lé raja Babel jeuet
keu gubunur di banda-banda Yehuda. Gata
jeuet tinggai deungon gobnyan di teungoh-
teungoh rakyat, atawa tajak ho-ho mantong
nyang galak até gata." Laju gobnyan geubri
beukai peunajoh dan hadiah ubak ulôn, dan
laju jipeulheueh ulôn. 6 Ulôn jak laju ubak
Gedalya di Mizpa, dan tinggai deungon
gobnyan lamkawan rakyat nyang jitinggai
di nanggroe Yehuda.

Gedalya, gubunur Yehuda

(2Raj. 25:22-24)

7 Raja Babel ka geuangkat Gedalya
jeuet keu gubunur di Yehuda keu geumat
peurintah ateueh bandum ureuëng nyang
mantong tinggai di Yehuda, na kheueh
ureuëng-ureuëng paleng gasien. Siladum ni-
bak peuwira dan sidadu Yehuda nyang hana
meunyeurah ubak Babel, jideungoe keuhai
teuangkat Gedalya nyan. 8 Dan Ismael bin
Netanya, Yohanan bin Kareah, Seraya bin
Tanhumet, dan aneuëk-aneuëk Efai nibak
Netofa, dan Yezanya nibak Maakha jijak
deungon ureuëng-ureuëng awaknyan ubak
Gedalya di Mizpa. 9 Gedalya geupeugah
ubak awaknyan, "Gata hana peureulée takot
keu meunyeurah ubak ureuëng Babel. Ting-
gai kheueh mantong di nanggroe geutanyoe
nyoe, dan jeuet kheueh keunamiet raja Ba-
bel. Ulôn tanggong gata nyoe seulamat.
10 Tinggai kheueh bak banda-banda nyang
gata harok, dan hana salah tapeusapat dan
takeubah anggô, boh-boh kayée meunan cit
ngon minyéuk zaiton. Ulôn keudroe tinggai
di Mizpa dan jeuet keuwaki rakyat meunyoe
ureuëng-ureuëng Babel jijak keunoe."
11 Seulanjut jih bandum ureuëng Israel
nyang tinggai di Moab, Amon, Edom, dan
nanggroe-nanggroe laén, jideungoe bahwa
raja Babel ka geubri idhin siladum ureuëng
Israel tinggai di Yehuda, dan bahwa gob-
nyan ka geuangkat Gedalya jeuet keu gubu-
nur. 12 Sabab nyan awaknyan jitinggai laju

40:7-9: 2Raj. 25:22-24

teumpat-teumpat dipat awaknyan ka jipeu
crebre, laju jigisa u Yehuda. Awaknyan
geujak ubak Gedalya di Mizpa, dan ji-
gumpôi anggô nyang cukob le meunan cit
deungon meubagoe rupa boh kayée.

Gedalya jipoh maté

(2Raj. 25:25-26)

13 Óh lheueh nyan, Yohanan dan ban-
dum peuwira nyang hana meunyeurah ubak
musoh, jijak ubak Gedalya di Mizpa 14 dan
jipeugah, "Peu kheueh tateupeue bahwa Ba-
alis raja Amon ka jiyue bak Ismael keuneuk
jijak poh gata?" Teuma Gedalya hana geu-
pateh keu haba nyan. 15 Dan deungon seu-
ngab-seungab jipeugah kheueh lé Yohanan
ubak Gedalya, "Bah kheueh ulôn jakpoh
maté Ismael; hana meusidroe pih nyang
teupeue soe ureuëng poh Ismael nyan. Pa-
kon gobnyan teupeubiyeu jijakpoh gata?
Nyang lagée nyan rhot bak akibat bandum
ureuëng Yehuda nyang ka meugumpôi di-
sinoe deungon gata, meucrebre lom, dan
hainyan teupeuhanco banmandum rakyat
nyang mantong na tinggai di Yehuda."
16 Teuma geujaweueb lé Gedalya,
"Bék! Nyang gata peugah keuhai Ismael
nyan hana beutôi!"

41 Bak buleuen tujoh thon nyan Ismael
bin Netanya dan cucoe Elisama ji-
jak meusajan ngon siploh droe ureuëng
nyang laén u Mizpa keuneuk meurumpok
ngon Gedalya. (Ismael na kheueh sidroe
ureuëng keuturonan raja, dan sidroe lamka-
wan peuwira manyang keurajeuen nang-
groe.) Dan awaknyan banmandum ji-
makheun meusajan, 2 Ismael dan ban siploh
droe rakan jihnyan laju jisuet peudeueng
lam sarong dan laju jicang Gedalya sampoe
maté, gubunur nyang geuangkat lé ureuëng
Babel. 3 Meunan cit lé Ismael jipoh maté
bandum ureuëng Yehuda nyang na meusa-
jan ngon Gedalya di Mizpa, dan banman-
dum tantra Babel nyang keubeutulan na
disinan.
4 Uroe seulanjut jih, sigohlom Gedalya
nyang ka teupoh maté jiteupeue lé gob,
5 teuka kheueh lapan ploh droe ureuëng di
Sikhem, Silo, dan Samaria. Awaknyan ka
jicukô janggot, jipriek peukayan, dan geu-
cureh-cureh badan jih keudroe. Awaknyan
jiba gandom dan keumeunyan keuneuk
jipeuseumah di Baét TUHAN. 6 Dan jiteubiet
kheueh Ismael di Mizpa dan jijak meurum-
pok laju deungon awaknyan, sira jimoe, laju
jipeugah, "Jak geutanyoe tajak ngieng Ge-
dalya." 7-8 Sigra óh ka lheueh awaknyan
trok di teungoh-teungoh banda, Ismael dan
rakan-rakan gobnyan ka jipeuphon poh
awaknyan. Teuma siploh droe lamkawan
awaknyan jipeugah ubak Ismael, "Bék ta-
poh maté kamoe! Bak kamoe mantong na
dua macam gandom, meunan cit deungon
minyéuk zaiton, dan meunisan. Banman-
dum kamoe söm di luwa banda." Sabab
nyan kheueh Ismael hana jipoh awaknyan,
teuma nyang laén teutab jipoh maté dan
manyét-manyét awaknyan jitiek lam mon.
9 Mon nyan na kheueh mon nyang raya
nyang geukueh lé Raja Asa bak watée gob-
nyan jiprang lé Baesa raja Israel.
10 Óh lheueh nyan Ismael laju jidrob
banmandum putroe raja nyang mantong
tinggai di Mizpa nyang ka jiseurah lé Nebu-
zaradan ubak peungawas Gedalya. Ismael
jiteun awaknyan dan laju jijak ngon awak-
nyan u jurusan wilayah Amon.
11 Yohanan bin Kareah dan bandum
peuwira nyang na meusajan ngon awaknyan
jideungoe keuhai keujeuhetan Ismael.
12 Dan awaknyan meusajan ngon aneuëk
buah awaknyan jitiyeub laju gobnyan, dan
meurumpok ngon jihnyan bak binéh kulam
raya Gibeon. 13 Ban jingieng Yohanan meu-
sajan ngon peuwira-peuwira nyan teungoh
teuka, bubena ureuëng nyang jiteun lé Isma-
el galak that até, 14 laju geugisa dan geuplu-
eng lamkawan Yohanan. 15 Teuma Ismael
dan lapan droe aneuëk buah jihnyan jiteumé
peulheueh droe, dan laju jiplueng u nang-
groe Amon.
16 Óh lheueh nyan Yohanan dan peuwi-
ra-peuwira gobnyan geugumpôi laju bubena
sidadu, ureuëng inong, aneuëk-aneuëk ma-
nyak, dan bandum peugawée meuligoe
nyang jiteun lé Ismael óh ka lheueh jipoh
maté Gedalya. 17-18 Awaknyan bandum teu-
makot keu ureuëng Babel, sabab Ismael ka
jipoh maté Gedalya nyang geuangkat lé raja
Babel jeuet keu gubunur di nanggroe nyan.
Jadi, awaknyan jipeuplueng droe u nanggroe
Meusé. Bak teungoh rot ueh, awaknyan laju
jipiôh di Kimham karab ngon Betlehem.

Rakyat jilakée ubak Yeremia jeuet geumeudoá keu awaknyan

42 Óh lheueh nyan, bandum ureuëng,
ubit dan rayeuk, meusajan ngon

41:1-3: 2Raj. 25:25

peuwira-peuwira, jitamong cit keunan Yo-
hanan bin Kareah dan Azarya bin Hosaya
jijak 2 ubak ulôn dan jipeugah, "Pak, lagée
nyang Bapak ngieng keudroe, kamoe nyoe
dilée le, teuma saát nyoe tinggai bacut teuk.
Kamoe meuharab mangat Bapak neutem
meudoá keu kamoe ubak TUHAN Allah
nyang Bapak seumah. Meudoá kheueh keu-
kamoe nyang mantong tinggai sidroe dua
nyoe, 3 mangat TUHAN Po teu Allah geutu-
nyok ubak kamoe ho nyang harôh kamoe
jak dan peue nyang harôh kamoe peubuet."
4 Laju ulôn jaweueb, "Get kheueh, meu-
nyoe meunan. Ulôn teurimong peue nyang
gata lakée nyan. Ulôn meudoá ubak TUHAN
Po teu Allah geutanyoe, dan peue mantong
nyang Gobnyan jaweueb, teuma lôn peugah
ubak gata; sapeue pih hana lôn söm keu
gata."
5-6 Awaknyan geupeugah ubak ulôn,
"Kamoe lakée Bapak neumeudoá ubak
TUHAN Allah tanyoe, sabab kamoe ka ka-
moetem taát ubak gobnyan; mangat keuada-
an kamoe jeuet keu get. Jadi, get atawa brok
peusan TUHAN nyan, kamoe teutab kamoe
seutôt. Bah kheueh TUHAN jeuet keusaksi
nyang jujoe dan seutia teuhadab kamoe,
meunyoe kamoe hana kamoe turot banman-
dum peurintah nyang TUHAN bri ubak ka-
moe meulalu Bapak."

Jeunaweueb TUHAN keu doá Yeremia

7 Na siploh uroe teuma óh lheueh nyan
TUHAN meufeureuman ubak ulôn. 8 Dan laju
ulôn hôi Yohanan meunan cit deungon peu-
wira-peuwira gobnyan dan bandum ureuëng
laén nyang teuka meusajan deungon gob-
nyan. 9 Ulôn peugah ubak awaknyan, "Gata
tayue ulôn mangat lôn peusampoe nyang
gata lakée ubak TUHAN, Allah Israel. Nyoe,
TUHAN ka geupeugah, 10 'Meunyoe tatem
teutab tinggai di nanggroe nyoe, Ulôn Lôn
angkat gata, bukon Ulôn peu rhot; Ulôn Lôn
peudong gata, kon Ulôn reuloh. Ulôn seu-
deh that-that sabab ka Lôn peuteuka beun-
cana ateueh gata. 11 Bék le tatakot bak raja
Babel nyan. Ulôn na di teungoh-teungoh
gata keu Lôn tulông dan Lôn peulheueh gata
nibak keukuasaan jih nyan. 12 Sabab na ga-
séh sayang bak gata, Ulôn Lôn peujeuet raja
Babel jigaséh keu gata dan jibri idhin keu
gata mangat jeuet gata woe. Ulôn, TUHAN,
ka Lôn peugah haba.' "
13-15 Teuma gata nyang mantong tinggai
di Yehuda bék kheueh meubangkang keu
TUHAN Allah gata dan bék tapeugah, "Ka-
moe hana kamoe tem tinggai di nanggroe
nyoe. Kamoe keuneuk jak u nanggroe Meu-
sé dan kamoe tinggai disinan. Di nanggroe
Meusé nyan kamoe hana le kamoe rasa
prang, hana le kamoe deungoe su beureugu-
ih nyang teuhôi kamoe keuteujak ngaza, dan
hana teuma kamoe deurita keunong deuk."
Meunyoe gata tameukreueh até keu tajak u
nanggroe Meusé dan tatinggai disinan, nyoe
kheueh peusan TUHAN Nyang Mahakuasa,
Allah Israel, keu gata: 16 "Muprang dan
deuk nyang gata takot nyan teuma jitiyeub
gata sampoe u nanggroe Meusé, dan gata
maté di nanggroe nyan. 17 Bandum ureuëng
nyang jimeukreueh keujijak u nanggroe
Meusé dan tinggai disinan ureuëng nyan
maté di mideuen prang, atawa maté sabab
keunong deuk dan keunong bala peunyakét.
Hana meusidroe pi nyang teupeusie nibak
beuncana nyang Ulôn peuteuka ateueh
awaknyan; banmandum maté.
18 Lagée Ulôn, TUHAN, Po teu Allah
Israel Lôn peuteuka beungéh dan geungeu-
en Ulôn u ateueh peunduduek Yerusalem,
meunan cit teuma Lôn peuteuka geungeuen
Ulôn ateueh gata nyang tajak u Meusé.
Ureuëng laén gli jikalon gata; gata jihina,
dan nan gata jipeuguna sibagoe kutokan.
Gata hana takalon tanoh ié gata nyoe masa
nyang teuma teuka."
19 Laju ulôn peugah lom, "TUHAN ka
geupeurintah mangat gata nyang na man-
tong tinggai sidroe sapat di Yehuda hana
gata jak u nanggroe Meusé. Sabab nyan
ulôn peuingat ubak gata saát nyoe 20 bahwa
gata ka tapeubuet keusalahan nyang paleng
raya. Gata lakée mangat ulôn meudoá ubak
TUHAN Po teu Allah geutanyoe keu gata,
dan gata meujanji mangat gata peubuet ban-
dum nyang geupeugah lé TUHAN. 21 Jinoe-
nyoe ulôn ka lôn peusampoe peusan TUHAN
Allah geutanyoe ubak gata, teuma gata hana
tatem seutôt peusan nyan. 22 Sabab nyan,
ingat kheueh: di nanggroe nyang meuhéut
gata keuneuk jak dan tinggai teutab disinan,
gata maté dimideuen prang, atawa sabab
keunong deuk atawa bala peunyakét."

Yeremia jiba u Meusé

43 Feureuman TUHAN, Allah Israel,
nyang harôh ulôn peusampoe ubak
rakyat ka ulôn peutrok banmandum. 2 Lé
Azarya bin Hosaya dan Yohanan bin Karé-
ah dan bandum ureuëng laén nyang som-

bong nyan jipeugah ubak ulôn, "Gata sulet.
TUHAN Allah kamoe hana geuyue bak gata
keu gata tam kamoe mangat bék kamoe jak
dan tinggai teutab di nanggroe Meusé. 3 Ba-
rukh bin Neria nyan kheueh nyang yue gata
mangat ta lawan kamoe, mangat ureuëng
Babel jikuasa kamoe dan jiteumé piôh ka-
moe u Babel." 4 Bah Yohanan meunan cit
deungon bandum peuwira dan rakyat hana
jitem turot peurintah TUHAN keu tinggai di
Yehuda. 5 Yohanan dan bandum peuwira
nyan geuba u Meusé soe mantong ureuëng
nyang mantong na tinggai di Yehuda, dan
meunan cit bandum ureuëng nyang ka geu-
woe nibak nanggroe laén teumpat awaknyan
meusipreuk. 6 Agam, inong, aneuëk-aneuëk
manyak, dan putroe-putroe raja nyang geu-
seurah lé Nebuzaradan ubak peungawasan
Gedalya, jitamong ulôn dan Barukh, ban-
dum geuba u Meusé. 7 Awaknyan jilawan
peurintah TUHAN, dan jijak u nanggroe
Meusé sampoe jiôh trok u banda Tahpanhes.
8 Disinan TUHAN geupeugah ubak ulôn,
9 "Tacok kheueh batée-batée dan seubée
kheueh lam tanoh dikeue pintoe tamong u
geudong peumeurintah banda nyan. Useuha
kheueh mangat ureuëng-ureuëng Yehuda ji-
kalon peue nyang gata peubuet nyan. 10 Laju
tapeugah ubak awaknyan bahwa Ulôn,
TUHAN Nyang Mahakuasa, Allah Israel,
Lôn peuteuka hamba Ulôn Nebukadnezar
raja Babel, u teumpat nyan. Dan di ateueh
batée-batée nyang gata seubée lam tanoh
nyan, jihnyan jipeupeudong takhta jih dan
jipeudong khimah keurajeuen jihnyan.
11 Nebukadnezar teuma teuka dan jipeutaloe
Meusé. Dan ureuëng-ureuëng nyang ka teu-
peuteuntée keu maté sabab bala peunyakét,
ureuëng nyan maté sabab peunyakét. Awak-
nyan nyang ka geupeuteuntée teuangkot si-
bagoe ureuëng keunong teun, teuangkot si-
bagoe ureuëng keunong teun, nyang ka
teupeuteuntée keu maté dimideuen prang,
maté di mideuen prang. 12 Ulôn[y] Lôn peuhu
apui di kuil-kuil dewa-dewa Meusé, dan raja
Babel geutot banmandum patong beurala
nyang na bak kuil-kuil nyan atawa jiangkot
u nanggroe gobnyan. Lagée sidroe ureuëng
meurabe nyang jipeugleh bajée gobnyan ni-
bak gutée, meunan kheueh raja Babel geu-
sampôh habéh nanggroe Meusé laju geujak
lom deungon hana ureuëng nyang jijeuet
peukaru. 13 Tugu-tugu beurala nyang na di
Heliopolis[z] di nanggroe Meusé, teuma geu-
peuhanco, dan kuil-kuil dewa-dewa Meusé
geutot habéh jeuet keu abée."

Peusan TUHAN keu ureuëng Israel di nanggroe Meusé

44 TUHAN meufeureuman ubak ulôn
keubandum ureuëng Israel nyang
tinggai di Meusé, nyang na di banda Mig-
dol, Tahpanhes, Memfis, dan di daerah seu-
latan. 2 Nyoe kheueh feureuman TUHAN
Nyang Mahakuasa, Po teu Allah Israel, keu
awaknyan, "Gata keudroe ka gata kalon
beuncana nyang Ulôn peu rhot ateueh Yeru-
salem dan banmandum banda laén di Yehu-
da. Sampoe saát nyoe pih banda-banda nyan
mantong dalam keuadaan hanco dan hana
ureuëng tinggai. 3 Hai nyan teujadi sabab
ureuëng disinan meudesya, sampoe jipeu-
teuka beungéh Ulôn. Awaknyan jipeuseu-
mah keureubeuen dan meubakti ubak dewa-
dewa nyang gohlom jiseumah lé awaknyan
keudroe, lé gata dan indatu gata. 4 Ulôn hana
putôh-putôh Lôn kirém ubak gata hamba-
hamba Ulôn nabi-nabi, nyang peusampoe
ubak gata mangat bék jipeubuet buet nyang
Ulôn banci. 5 Teuma gata hana tatem deu-
ngoe dan hana tatem simak. Gata hana tatem
piôh tapeubuet nyang jeuhet, deungon cara
gata peuseumah keureubeuen ubak dewa-
dewa. 6 Nyang kheueh sabab jih Ulôn peu-
tron beungéh dan meureuka Ulôn ateueh
banda-banda di Yehuda dan rot-rot raya di
Yerusalem. Banmandum Ulôn tot sampoe
ka jeuet keu rungka-rungka dan tandus la-
gée nyang ka takalon bak saát nyoe.
7 Dan jinoe, Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
kuasa, Po teu Allah Israel, Lôn tanyong
pakon gata peubuet hai nyang teupeu teuka
bala nyang raya ateueh gata. Peu kheueh
gata keuneuk peubinasa banmandum
ureuëng – agam, ureuëng inong, aneuëk
miet dan aneuëk manyak – sampoe hana
meusidroe pih nibak bansa gata nyang ting-
gai? 8 Keupeue gata peubuet hai-hai nyang
teupeu teuka beungéh Ulôn? Gata tateuka
dan tatinggai di nanggroe Meusé, nanggroe
nyang aséng nibak gata, laju gata seumah
beurala dan tapeuseumah keureubeuen keu
dewa-dewa nanggroe nyan! Peu kheueh ga-
ta takeuneuk peuhanco droe gata keudroe

---

[y] Meunurot padub-padubboh teujeumahan kuno: *Ulôn;* meunurot naseukah Ibrani: Gobnyan.
[z] *Heliopolis:* Meunurot naseukah Ibrani "Betsyemes", teuma kon Betsyemes nyang na di Palestina.
43:5-7: 2Raj. 25:26

mangat gata jihina lé sigala bansa di ateueh
donya nyang nan gata jipeuguna sibagoe
kutokan? 9 Peu kheueh gata ka tuwoe ubak
sigala keujeuhetan nyang jipeubuet di tanoh
Yehuda dan nibak rot-rot raya di banda
Yerusalem lé indatu gata, lé raja-raja Yehuda
dan peurumoh-peurumoh awaknyan,
meunan cit gata dan peurumoh gata? 10 Teuma
trok bak uroe nyoe gata hana tapeumiyueb
droe. Gata hana tahoreumat Ulôn dan
hana udeb meunurot huköm nyang Ulôn bri
ubak gata dan ubak indatu gata.

11 Sabab nyan, Ulôn, TUHAN Nyang
Mahakuasa, Allah Israel, Lôn lawan gata
dan Lôn peuhanco bansaboh Yehuda.
12 Dan meunyoe na nibak ureuëng Yehuda
nyang mantong na tinggai sidroe sapat
nyang na meuhéut keuneuk jak cit u nanggroe
Meusé keuji tinggai disinan, awaknyan
binasa banmandum. Awaknyan bandum, cut
rayeuk, maté di Meusé dimideuen prang
atawa sabab keunong deuk. Ureuëng laén
meurasa gli watée jikalon awaknyan dan
jihina awaknyan. Nan awaknyan jipeuguna
sibagoe kutokan. 13 Lagée Ulôn huköm Yerusalem,
meunan cit teuma Lôn huköm
awaknyan nyang tinggai di nanggroe Meusé.
Awaknyan maté dimideuen prang, sabab
keunong deuk atawa keunong bala peunyakét.
14 Di ureuëng Yehuda nyang na mantong
tinggai sidroe sapat, nyang ka jijak u
nanggroe Meusé keu tinggai teutab disinan,
hana meusidroe pi tinggai atawa udeb. Hana
meusidroe pih lamkawan awaknyan jiwoe u
Yehuda, bahpi hainyan jiharab that. Bit,
hana nyang woe teukeucuali napadub droe
ureuëng peungungsi."

15 Laju jijak kheueh ureuëng ramé
nyang jai that ubak ulôn, awaknyan na
kheueh bandum ureuëng agam nyang ka
jiteupeue bahwa ureuëng binoe gobnyan
jipeuseumah keureubeuen keu dewa-dewa,
dan bandum ureuëng inong nyang teungoh
jidong disinan, jitamong cit keunan ureuëng
Israel nyang tinggai di Patros, blaih seulatan
Meusé. Awaknyan jipeugah ubak ulôn,
16 "Kamoe hán kamoe tem deungoe peuepeue
nyang droeneueh peugah ubak kamoe
ateueh nan TUHAN. 17 Mandum nyang ka
kamoe meujanji, kamoe peubuet cit teuma.
Kamoe teutab kamoe peuseumah keureubeuen
ubak Ratu Syeuruga, dan teurô ié
anggô sibagoe peuseumahan keu geuhnyan
lagée nyang teupeubuet di banda-banda Yehuda
dan di rot-rot raya di Yerusalem lé
indatu kamoe, lé raja-raja dan peujabat-peujabat
peumeurintah kamoe dan kamoe keudroe.
Bak watée nyan nibak kamoe na peunajoh
nyang seb, kamoe makmu, dan hana
kureueng meusapeue pi. 18 Teuma watée
kamoe piôh kamoe peuseumah keureubeuen
ubak Ratu Syeuruga, dan hana le kamoe rô
ié anggô sibagoe peuseumahan keu gobnyan,
nibak kamoe ka kureueng meubagoe
jeunéh; ureuëng-ureuëng kamoe maté di
mideuen prang atawa keunong deuk."

19 Óh lheueh nyan lé ureuëng-ureuëng
inong nyan jipeugah, "Bak lakoe kamoe ka
jeuet kamoe peugot ruti nyang hijih lagée
Ratu Syeuruga dan kamoe tot keureubeuen
meunan cit kamoe peuseumah ié anggô keu
dewa kamoe nyan."

20 Keu bandum ureuëng agam dan
ureuëng inong nyang jijaweueb lagée nyan,
ulôn peugah meunoe, 21 "Peu kheueh gata
sangka TUHAN hana geuteupeue atawa ka
geutuwoe keu keureubeuen-keureubeuen
nyang jipeuseumah di banda-banda Yehuda
dan nibak rot-rot raya di Yerusalem lé indatu
gata, lé raja-raja dan peujabat-peujabat
gata, meunan cit lé rakyat nanggroe nyoe
dan lé gata keudroe? 22-23 TUHAN hán ék
geuteuen le geukalon gata tapeuseumah
keureubeuen-keureubeuen ubak ilah-ilah
nyang laén. Buet gata nyan jeuhet dan hina.
Gata ka meudesya ubak TUHAN dan hana
taát ubak peue-peue nyang Gobnyan peurintah.
Sabab nyan saát nyoe cit teuma nanggroe
gata ka hanco sampoe ka hana jeuet
teupeuguna le, dan nan jihnyan jipeuguna
sibagoe kutokan. Ureuëng nyang kalon
nyan meurasa gli."

24-25 Laju ulôn bri tée ubak bandum
ureuëng nyan, nyang phon that ubak
ureuëng inong nyang na disinan, bahwa
TUHAN Nyang Mahakuasa geupeugah lagée
nyoe keu ureuëng-ureuëng Yehuda nyang
duek di nanggroe Meusé, "Gata dan peurumoh-peurumoh
gata ka jimeusumpah keu
Ratu Syeuruga bahwa gata tatot keureubeuen
dan tapeuseumah ié anggô keujih nyan.
Janji gata nyan ka gata peutrok. Jadi, gét
kheueh! Tapeubuet kheueh laju peue nyang
gata peujanji nyan! 26 Teuma bak saát nyoe
deungoe kheueh peue nyang Ulôn peugah
ubak gata, he ureuëng Israel di nanggroe
Meusé; Ulôn, TUHAN, meusumpah deumi
nan Ulôn nyang agong bahwa gata hana Lôn
bri idhin tapeuguna nan Ulôn keu gata ikat
sapeue-peue janji. Gata hana jeuet tapeugah,

'Ulôn meusumpah deumi Po teu Allah
nyang udeb!' 27 Ulôn meu useuha mangat
gata keunong bala dan hana bahgia, sampoe
gata maté banmandum, bah kheueh di-
mideuen prang meunan cit lé sabab keunong
bala peunyakét. 28 Teuma napadub droe sa-
gai nyang seulamat dan jiwoe u Yehuda
nibak Meusé. Dan bandum ureuëng Yehuda
nyang na di Meusé jikalon peu kheueh buet
awaknyan atawa haba Ulôn nyang jeuet
keunyataan. 29 Ulôn Lôn peutron bala ateu-
eh gata nibak teumpat nyoe keu Lôn bukeuti
keugata bahwa huköm nyang Ulôn reuncana
keu gata, beutôi-beutôi teujadi. 30 Hofra raja
nanggroe Meusé Lôn seurah ubak musoh-
musoh nyang keuneuk peumaté jihnyan, sa-
ban lagée Ulôn seurah Zedekia raja Yehuda
ubak Nebukadnezar raja Babel, musoh jih-
nyan nyang keuneuk peumaté jihnyan."

Janji Po teu Allah keu Barukh

45 Bak thon nyang keupeuet geumat
keurajeuen lé Yoyakim bin Yosia
ateueh Yehuda, Barukh jituléh peue nyang
ulôn calitra ubak jihnyan. Laju ulôn peu-
sampoe ubak jih 2 haba TUHAN, Allah Israel.
TUHAN meufeureuman, "Barukh, 3 gata tu-
nu até lagée nyoe, 'Ah, sial that ulôn nyoe!
Sosah gata jai that-that, dan TUHAN geuta-
mah lom deungon peundeuritaan. Ulôn ka
hék apoh apah, hana keuteunangan meuba-
cut pih!'
4 He Barukh! Ulôn, TUHAN, teungoh
geureuloh nyang ka geupeuget, dan teungoh
Lôn bôt nyang ka Lôn pula. Bansigom donya
Ulôn peubuet lagée nyan. 5 Pakon gata tateu-
peu istimewa? Bék meunan, Barukh! Ban-
mandum umat manusia Lôn huköm deungon
bala, teuma keuhai gata, sihana-hana jih gata
seulamat. Homantong gatajak, gata teutab
udeb. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah haba."

Nanggroe Meusé taloe di Karkemis

46 TUHAN Meufeureuman ubak ulôn
keuhai bansa-bansa, 2 teupuphon
deungon Meusé. Gobnyan geubri tée ubak
ulôn keuhai sipa-i Nekho raja Meusé, nyang
jipeutaloe di Karkemis bak binéh Krueng
Efrat lé Nebukadnezar raja Babel bak thon
nyang keupeuet keurajeuen Yoyakim, raja
Yehuda. Nyoe kheueh nyang geupeugah lé
TUHAN keuhai nyan, 3-4 "Peuwira-peuwira
Meusé laju jidumpék siaga ubak pasokan
jih, 'Asah laju kapak! Sök laju bajée beuso
dan kupiah baja! Peusiab laju peurisai dan
tatamong laju lam baresan! Gata, pasokan
meuguda, peungui laju peulana! Pasang laju
ateueh rhueng guda gata, dan jak laju maju
ngaza u mideuen prang!'
5 Teuma, Ulôn, TUHAN, Lôn kalon
awaknyan jisurot ngon teumakot. Sipa-i-si-
pa-i awaknyan habéh teupeutaloe, dan laju
jiplueng sira ngon teumakot hana jingieng
meubacut pih ulikot. 6 Nyang lisek hana
hase jipeuplueng droe, dan nyang peukasa
hana tinggai nibak musoh. Awaknyan meu
antok dan reubah di utara, dan bak binéh
Krueng Efrat nyan keudroe. 7-8 Soe kheueh
ureuëng nyan nyang ji ék lagée Krueng Nil,
lagée krueng nyang ji ék ié beuna sampoe
bak binéh? Nyan kheueh nanggroe Meusé.
Jipeugah lé gobnyan, 'Ulôn lôn beudôh dan
Lôn kuasa bumoe. Ulôn peubinasa banda-
banda meunan cit ngon peunduduek disi-
nan. 9 Kah plueng kheueh, he guda! Meu-
grak kheueh, he geuritan! Maju kheueh, he
pahlawan nyang ba peurisai di Sudan dan
Libia. Meunan cit deungon gata, he nyang
akhli-akhli timbak aneuk panah nibak nang-
groe Lidia.' "
10 Teuma, ulôn, Yeremia lôn peugah,
nyoe kheueh uroe TUHAN Allah Nyang Ma-
hamanyang dan Mahakuasa; bak uroe nyan
gobnyan geutueng bila ateueh banmandum
musoh-musoh Gobnyan. Peudeueng Gob-
nyan geucang awaknyan sampoe óh troe, dan
geujieb darah awaknyan sampoe án puih. Ni-
bak uroenyoe TUHAN Nyang Mahakuasa,
geusie keureubeuen-keureubeuen Gobnyan
di utara, nibak binéh Krueng Efrat nyan.
11 He peunduduek Meusé, tajak kheueh u Gi-
lead [a] keu tajak mita ubat! Teuma, bahpi
lagée nyan hana ubat nyang hase jipeupuléh
gata. 12 Keuadaan gata nyang lumpah malée
nyan ka jiteupeue lé bansa-bansa. Su dum-
pék gata teudeungoe bansigom donya. Sida-
du nyang sidroe meugantoh bak sidadu
nyang laén; akhé jih bandum awaknyan reu-
bah meujo-jo di ateueh bumoe.

Teuka Nebukadnezar

13 Watée Nebukadnezar raja Babel geu-
jak prang nanggroe Meusé, TUHAN meufeu-
reuman ubak ulôn, kheun Gobnyan, 14 "He

---

[a] *Gilead:* Kalon 8:22.

44:30: 2Raj. 25:1-7 **45:1:** 2Raj. 24:1, 2Taw. 36:5-7, Dan. 1:1-2 **46:2-26:** Yes. 19:1-25, Yeh. 29:1–32:32
46:13: Yer. 43:10-13

Yeremia, peumaklum kheueh laju haba
nyoe lom di banda-banda nanggroe Meusé,
na kheueh di Memfis, Migdol dan Tahpan-
hes, 'Meusiab kheueh keu teupeuteun droe
sabab banmandum hareuta gata geupeu ha-
béh lam prang raya! 15 Pakon Apis, dewa
gata nyang teuga nyan ka jipeu plueng droe?
Sabab TUHAN ka geupeutaloe awaknyan!'
16 Jai that sipa-i gata meugantoh dan reubah.
Awaknyan jimariet sabe keudroe-droe, 'Jak
geutanyoe tawoe ubak bansa droe mangat
geutanyoe teuhinda nibak peudeueng mu-
soh.'
17 Tagala nan barô keu raja Meusé: 'Si
tukang peuriôh nyang jipeuliwat keuseum-
patan.' 18 Ulôn Allah Nyang udeb, Ulôn
raja, TUHAN Nyang Mahakuasa. Lagée Gu-
nong Tabor nyang leubeh manyang lamka-
wan gunong-gunong nyang laén, dan Gu-
nong Karmel nyang meucugok ateueh ié
laôt, lagée nyan kheueh teunaga gobnyan
nyang teuka geujak prang gata. 19 Meusiab-
siab kheueh, he peunduduek Meusé, keu
geuteun dan geuba! Memfis jeuet keu rung-
ka-rungka – teumpat nyang seungue sabab
hana ureuëng duek. 20 Nanggroe Meusé la-
gée aneuëk leumô nyang teumbon, teuma
jipeukaru lé lalat raya di utara. 21 Meunan
cit sipa-i-sipa-i nyang jisiwa hana meudaya
lagée aneuëk leumô nyang teumbon that.
Awaknyan hana hase meuteun. Bandum ji-
gisa dan jiplueng jeuet seulamat. Uroe
huköman keu awaknyan ka trok teuka; ka
watée jih awaknyan keunong bala. 22 Sipa-i
Meusé laju jiplueng peusiblah droe deungon
babah meuhah-meuhah lagée su uleue, sa-
bab sipa-i musoh ka meutamah tho. Awak-
nyan jiheuntam sipa-i Meusé deungon pato
lagée ureuëng keuneuk teubang kayée
23 dan teucah uteun nyang seumak nyang
hana hase teutamong rot nyan. Sipa-i musoh
hán ék teuitong jai jih, leubeh le nibak
daruet. Ulôn, TUHAN, Lôn peugah. 24 Peun-
duduek Meusé jipeumalée, sabab jipeutaloe
lé bansa siblah utara. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."
25 TUHAN Nyang Mahakuasa, Po teu Al-
lah Israel, meufeureuman, "Ulôn Lôn
huköm Amon, dewa nibak Tebe, meusigoe
deungon banmandum Meusé deungon de-
wa-dewa dan raja-raja jih nyan. Raja Meusé
dan bandum ureuëng nyang jipeumeugah
ateueh gobnyan 26 Lôn seurah ubak Nebu-
kadnezar raja Babel deungon sipa-i jihnyan
nyang keuneuk poh maté jihnyan. Teuma óh
lheueh nyan, Meusé na ureuëng duek lagée
ban nyang ka. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."

TUHAN geupeuseulamat umat Gobnyan

27 "Umat Israel, bék kheueh teumakot!
Hamba Lôn, Nabi Yakub, bék kheueh yo!
Gata dan keuturonan gata Lôn peuseulamat
di nanggroe jiôh, di teumpat gata jiteun.
Gata teuma tawoe
dan tinggai di nanggroe gata deungon aman.
Gata udeb deungon teuntram;
hana nyang peureulée gata takot.
28 Lé sababnyan, bék kheueh teumakot, he umat Lôn,
Ulôn teuka Lôn jak peuseulamat gata.
Bansa-bansa, teumpat gata Ulôn peu crebre,
bandum Lôn peubinasa,
teuma gata hana Lôn peubuet nyang lagée nyan.
Beutôi gata hana teupeusie nibak huköman
teuma huköman Ulôn ateueh gata
na kheueh ade nyang paih lagée reuncana.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Peusan TUHAN keuhai nanggroe Filistin

47 Sigohlom raja Meusé jiseurang Ga-
za, TUHAN meufeureuman ubak
ulôn keuhai nanggroe Filistin. 2 TUHAN geu-
peugah, "Kalon kheueh, ié ji ile di utara dan
meulimpah lagée ié krueng nyang teungoh
raya jilanda nanggroe meunan cit ngon asoe
jih, banda-banda meusigoe ngon peunduduu-
ek jih. Ureuëng jikliek jilakée tulông dan
bandum rakyat jimo ba-e. 3 Awaknyan
jideungoe su deurab langkah guda, su geu-
ritan jak nyang krak kruk, dan keureutak
keureutok su ruda jih. Ureuëng tuha jeuet
keuleumoh dan hana le jipike keu aneuëk
droe. 4 Ka trok watée jih bansa Filistin teu-
peubinasa bandum, sampoe Sirus dan Sidon
hana meuteumé le bantuan. Ulôn, TUHAN,
Lôn peubinasa bandum ureuëng Filistin
nyang mantong tinggai nibak Kreta.
5 Ureuëng Gaza rhot ubak seudeh nyang

46:27-28: Yer. 30:10-11 **47:1-7:** Yes. 14:29-31, Yeh. 25:15-17, Yl. 3:4-8, Am. 1:6-8, Zef. 2:4-7, Za. 9:5-7

rayeuk; peunduduek Askelon seungab meu-
bisu. Sampoe án pajan ureuëng Filistin
nyang mantong tinggai hana putôh meudu-
ka? 6 Gata tadumpék, 'Sampoe án pajan gata
meunyeurang, he peudeueng TUHAN? Ta-
mong kheueh lom lam sarong gata dan
tinggai kheueh disinan deungon teunang!'
7 Teuma peu kheueh jih nyan meuteumé
teunang, meunyoe Ulôn ka Lôn peurintah
jih nyan keujijak prang Askelon dan peun-
duduek binéh panté?"

Keuhai nanggroe Moab

48 Nyoe kheueh feureuman TUHAN
Nyang Mahakuasa, Po teu Allah
Israel keuhai Moab, "Ceulaka kheueh peun-
duduek Nebo, banda jih ka reuloh! Kirya-
taim ka jireubot, dan kuta jih nyang khong
ka jipeuhanco, lé sababnyan peunduduek
inan ka jeuet keu malée; 2 leunyab kheueh
keubanggaan Moab. Musoh ka jireubot
Hesybon dan disinan awaknyan ka jireunca-
na keuneuk jipeuleunyab banmandum bansa
Moab. Su-su nyang riyoh di banda Madmen
teupeupiôh, sabab banda nyan keuneuk ji-
prang lé sipa-i. 3 Deungoe kheueh! Peundu-
duek Horonaim jimeudumpék, 'Keubinasa-
an! Keuhancoran!'
4 Moab ka museunah! Su jikliek aneuëk-
aneuëk manyak awaknyan teudeungoe sam-
poe u Zoar. 5 Deungoe kheueh su ureuëng
mo nibak jalan teu ék u Luhit, dan su
ureuëng meuba-e nibak jalan teutron u Ho-
ronaim. 6 Kheun awaknyan, 'Bagaih! Peu-
seulamat laju nyawöng gata! Plueng laju
lagée keuleudée kleut di padang pasi!'
7 Moab! Gata peusombong droe deu-
ngon keu tangkasan dan keukayaan gata.
Teuma jinoenyoe gata keudroe jipeutaloe.
Kamos, dewa gata, meusigoe ngon teung-
ku imeum dan bubena peujabat ji angkot
u teumpat nyang teuböih. 8 Banmandum
banda hanco, hana meusaboh pi nyang na
tinggai. Pantôn dan tanoh data nyang mi-
yueb banmandum museunah. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba. 9 Peudong
kheueh batée nisan keu Moab, sabab hana
treb le nanggroe nyan geupeuhanco sapan
sapa. Banda-banda nyang na disinan reu-
loh dan hana meusidroe pi nyang na
tinggai disinan."
10 Teukutok kheueh ureuëng nyang ha-
na jipeubuet tugaih nyang geuyue lé TUHAN
deungon biet-biet. Teukutok kheueh nyang
hana jisuet peudeueng jijak cang musoh
sampoe maté.

Banda-banda Moab geupeuhanco

11 TUHAN meufeureuman, "Phon yoh
ilée Moab udeb jih aman. Hántom lom jih-
nyan teuba u teumpat nyang teuböih. Jih-
nyan lagée ié anggô nyang teupeubiyeu jidu
dan hántom teuleng lam teumpat anggô
nyang laén. Anggô jihnyan mantong mangat
bée dan mangat.
12 Teuma, trok watée jih Ulôn yue ma-
ngat Moab teu leng lagée ié anggô, dan
teumpat-teumpat ié anggô nyan teupeusöh
dan teupeu beukah. 13 Moab teuma keucewa
ubak Kamos, dewa awaknyan, saban lagée
ureuëng Israel keucewa ubak Betel nyang
awaknyan peubangga nyan. 14 Pakriban
ureuëng agam Moab jijeuet peugah, 'Kamoe
pahlawan, tantra peukasa nyang ka lheueh
teu-ujo lam mideuen prang?' 15 Moab dan
banda-banda gobnyan ka teupeuhanco, dan
awak-awak muda awaknyan nyang jroh-
jroh ka jipoh maté. Ulôn ka Lôn peugah
haba. Ulôn raja, TUHAN Nyang Mahakuasa.
16 Mala peutaka keu Moab ka trok bak ba-
bah pintoe, hana treb le gobnyan hanco.
17 He gata nanggroe-nanggroe teutang-
ga Moab nyang tateupeue keuhai meusyeu-
hu gobnyan, meukabông kheueh keu
gobnyan! Tapeugah laju, 'Moab hana le
meukuasa, keubeusaran dan teunaga gob-
nyan ka leunyab!' 18 He peunduduek Dibon,
tatron kheueh nibak teupat gata nyang teu-
horeumat; taduek kheueh bak tanoh dan
ateueh abée. Sabab nyang peurusak Moab
nanggroe gata ka trok jiteuka, dan geupeu-
hanco banmandum kuta gata. 19 Gata nyang
tinggai di Aroër, dong kheueh bak binéh rot
dan kalon kheueh! Tanyong kheueh ubak
awaknyan nyang jipeu plueng droe, dan
kalheueh, 'Peu kheueh nyang ka teujadi?'
20 Awaknyan jijaweueb, 'Moab ka rhot dan
ka jeuet keuhina, kareuna nyan peumo ba-e
kheueh geuhnyan. Peumaklum laju ban si-
panyang Krueng Arnon bahwa Moab ka
hanco.' "

21 "Hukôman ka geupeu rhot u ateueh
banda-banda di daerah dataran manyang:
ateueh Holon, Yahas, Mefaat, 22 Dibon,
Nebo, Bet-Diblataim, 23 Kiryataim, Bet-
Gamul, Bet-Meon, 24 Keriot dan Bozra.
Bandum banda Moab, jiôh dan rab, ka

48:1-47: Yes. 15:1–16:14, 25:10-12, Yeh. 25:8-11, Am. 2:1-3, Zef. 2:8-11

geuhuköm. 25 Teunaga Moab ka geuwiet,
dan keukuasaan jihnyan ka geupeuhanco.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Moab jihina

26 TUHAN meufeureuman, "Jakpeu-
mabök kheueh Moab nyan, sabab jihnyan
jipeusombong droe keu Ulôn. Jihnyan meu-
guleng-guleng dalam muntah jih, dan jipeu-
kém lé ureuëng ramé. 27 Bukon kheueh yoh
masa ilée Israel ka jipeukém lé si Moab dan
jipeugah keudeh keunoe siulah-ulah awak-
nyan ka teudrob basah meusigoe ngon pan-
curi-pancuri?
28 Gata peunduduek Moab, tatinggai
kheueh laju banda-banda gata dan tajak du-
ek kheueh bak bukét-bukét batée lagée ci-
cém mirah pati jipeugot uempueng bak bi-
néh-binéh reuleueng. 29 Gata sombong that!
Ulôn Lôn deungoe padub na sombong, ma-
nyang até, cungkak, dan leuha that gata!
30 Ulôn, TUHAN, Lôn teupeue keu angkohan
gata. Tutoe gata kosong beulaka, dan buet
gata hana areuti. 31 Sabab nyan Ulôn Lôn
mo ngon su meutaga keu gata banmandum
dan keu ureuëng-ureuëng nyang na di Kir-
Heres, ma banda gata. 32 Ulôn leubeh Ulôn
peumo bak peunduduek Sibma nibak peun-
duduek Yaezer. Banda Sibma lagée seuna-
man anggô nyang pucôk-pucôk jih jimeu
éue sampoe u meurandeh Laôt Maté seujiôh
Yaezer. Teuma bak saát nyoe boh-boh mu-
sém khueng dan boh anggô jih ka geupeu-
musnah bube nyang na. 33 Su seumurak
nyang meuhubo sabab geumbira ka hana le
teudeungoe di nanggroe Moab nyang subô.
Ulôn peujeuet ié anggô jipiôh ji ile di teum-
pat ureuëng prah anggô; hana le ureuëng
nyang peugot anggô dan meusurak geumbi-
ra.
34 Ureuëng di Hesybon dan Eleale jimo
meu ué-ué sampoe su mo jihnyan teudeu-
ngoe trok u Yahas, dan teudeungoe cit teu-
ma lé ureuëng-ureuëng di Zoar trok bak
Horonaim dan Eglat-Selisia. Awaknyan ji-
mo sabab ié bak aneuk Krueng Nimrim pi
ka habéh tho. 35 Ulôn Lôn peujeuet ureuëng
Moab jipiôh ji tot keureubeuen nibak teum-
pat-teumpat awaknyan seumeumah dan Lôn
peupiôh awaknyan jipeuseumah keureubeu-
en ubak dewa-dewa awaknyan. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba.
36 Bandum keukayaan Kir-Heres dan
bansaboh Moab ka leunyab. Ulôn seudeh
that watée Lôn kalon keuadaan awaknyan;
Ulôn lagée ureuëng yueb suleng deungon
lagu nyang duka. 37 Awaknyan banmandum
ka jicukô ôk bak ulée meunan cit deungon
janggot jicukô teuma, jisie jaroe, dan jingui
ija krong tanda seudeh. 38 Di ateueh ban-
mandum pagu rumoh dan tanoh lapang
nyang na teudeungoe su ureuëng mo ba-e.
Sabab Moab ka Ulôn peubeukah lagée guci
nyang hana teupeuguna le. 39 Moab ka teu-
peuhanco meukeupeng-keupeng! Padubna
malée jih Moab! Jihnyan jimo sabab ka
teupeuhina dan ka jeuet keu peuneukém lé
bansa-bansa laén nyang na bansiseunlingka
jih. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah haba."

Han le rot teubiet keu Moab

40 TUHAN meufeureuman, "Lagée ci-
cém kleung seumama sayeub meukeumang,
lagée nyan kheueh na saboh bansa teuka
jijak sama Moab. 41 Banda-banda dan kuta
jihnyan jireupah dan sipa-i jih jiteuka teu-
makot lagée ureuëng inong keuneuk peula-
hé aneuëk. 42 Moab hanco dan hana le lagée
hi saboh bansa, sabab awaknyan jipeusom-
bong droe ateueh Ulôn. 43 Awaknyan jipeu-
hadab keu deungon teror, uruek dan taron.
44 Ureuëng nyang peuplueng droe nibak
keunong timbak rhot u dalam uruek, dan
nyang teubiet lam uruek nyan keunong drob
lam taron. Bandum nyan teujadi bak saát
nyang ka Ulôn peuteuntée keu teupeuhanco
Moab. 45 Kawöm peungungsi nyang hana
meudaya jijak mita peulindongan u Hesy-
bon, teuma banda nyan teungoh tutong dan
meuligoe Raja Sihon pih teungoh jilahiéb lé
apui. Apui ka habéh jipajoh nibak bataih dan
gunong-gunong Moab, nanggroe ureuëng-
ureuëng nyang galak bak muprang. 46 Ceu-
laka kheueh Moab! Peunduduek jihnyan
nyang jiseumah Dewa Kamos ka jipeubina-
sa, dan aneuëk-aneuëk awaknyan jiangkot
sibagoe tawanan. 47 Teuma óh dudoe Ulôn
kupeupuléh keuadaan nanggroe Moab.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba!"
Nyan kheueh nyang geupeubuet lé
TUHAN ateueh Moab.

Huköman ateueh Amon

49 Nyoe kheueh feureuman TUHAN
keuhai Amon, "Pakon tanoh sukée
Gad jireupah jiduek lé ureuëng-ureuëng
nyang seumah Dewa Milkom? Peu kheueh
ka hana le ureuëng Israel nyang bila daerah

49:1-6: Yeh. 21:28-32, 25:1-7, Am. 1:13-15, Zef. 2:8-11

nyan? 2 Teuma teuka saát jih Ulôn peujeuet
peunduduek Raba, ma banda nanggroe
Amon nyan, jideungoe su-su dumpék lam
mideuen prang. Banda nyan jeuet keu rung-
ka-rungka dan gampông-gampông nyang na
bak-bak binéh nyan tutong sampoe habéh.
Dan lé Israel laju jicok tanoh gobnyan
nyang ka jireupah yoh masa dilée lé awak-
nyan. 3 Hei ureuëng Hesybon, gata mo
kheueh sabab banda Ai ka habéh hanco! Hei
ureuëng-ureuëng inong banda Raba, moba-e
kheueh! Gata ngui kheueh ija krong sibagoe
tanda gata seudeh. Gata plueng kheueh keu-
deh keunoe lagée ureuëng nyang ka peunoh
deungon bingong. Milkom dewa gata nyan
teuangkot ubak teumpat nyang teuböih
meusigoe ngon imeum-imeum dan peujabat
peumeurintah jih nyan! 4 Hei gata nyang
hana seutia! Pakon gata peubangga droe
deungon leumbah-leumbah gata nyang
subô? Peue sabab jih gata peubangga ngon
hareuta keukayaan gata? Pakriban mungken
gata peugah bahwa hana meusidroe pi
nyang jijeuet jak prang gata? 5 Ateueh gata
Lôn peutron nyang keujam-keujam nyang
teuka tieb-tieb sagoe, gata taplueng, ma-
séng-maséng gata useuha peuseulamat droe
keudroe, dan hana le nyang peusapat gata.
6 Teuma óh watée laén, keuadaan Amon
Lôn peupuléh teuma. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

Huköman ateueh Edom

7 Nyoe kheueh nyang geufeureuman lé
TUHAN Nyang Mahakuasa keuhai Edom,
"Peu kheueh ureuëng Edom nyan hana jeuet
jiseumike nyang bijaksana? Peu kheueh
ureuëng-ureuëng nyang bri naseuhat awak-
nyan hana jibri le naseuhat ubak awaknyan?
Peu kheueh ka hana habéh teusampôh ban-
mandum keubijaksanaan awaknyan! 8 Hei
peunduduek Dedan, gisa dan plueng kheueh
laju! Jak musöm laju. Ulôn Lôn peuhanco
keuturonan Esau, sabab ka trok bak watée
awaknyan Ulôn huköm. 9 Meunyoe ureuëng
jijak pot boh anggô, sabe na nyang jitinggai,
dan meunyoe ureuëng ceumucue jiteuka bak
watée malam, jihnyan jicok peue nyang
jigalak. 10 Teuma, Ulôn[b] Lôn sampôh gleh
banmandum nyang na nibak keuturonan
Esau dan Ulôn peugah rahsia teumpat awak-
nyan musöm; Awaknyan ka hana jeuet le
jipusöm droe. Ureuëng Edom meusajan
ngon mandum syedara dan waréh lingka jih,
banmandum nyan ka teupeubinasa, hana
meusidroe pi nyang na tinggai.
11 Hei Edom! tinggai kheueh mandum
aneuëk yatém gata ubak Ulôn, Ulôn kupeu-
lara awaknyan. Bah kheueh mandum inong
balée gata jipeucaya keu Ulôn.
12 Ureuëng nyang sibeuna jih hana patot
teuhuköm pih, nyan pih keunong huköm,
deungon na lagée nyan peu kheueh hana
patot gata teuhuköm? Pasti gata teuhuköm!
13 Ulôn meusumpah deumi nan Ulôn keu-
droe bahwa banda Bozra jeuet keuteumpat
nyang lumpah teumakot dan hana le
ureuëng duek dan jitinggai lé gob. Teumpat
nyan jipeukém lé gob laju jiboh nan teumpat
nyan deungon nan jih sibagoe nan teukutôk.
Banmandum gampông nyang na sikeulileng
nyan jeuet keu rungka-rungka siumu masa.
Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah haba."
14 Ulôn, Yeremia lôn peugah, "Hei
Edom, ulôn ka lôn teurimong saboh haba
nibak TUHAN. Gobnyan ka geukirém utosan
ubak bansa-bansa keu geuyue ubak awak-
nyan mangat jipeusapat sidadu jeuet siab-si-
ab keuneuk jak prang gata. 15 TUHAN geu-
peujeuet gata leumoh dan hina lé gob.
16 Gata keunong peungéut lé sombong gata.
Hana nyang teumakot keu gata lagée nyang
gata sangka. Gata tinggai lam luengkiek-lu-
engkiek batée, jiôh bak pucak gunong. Teu-
ma bah kheueh nyan gata peugét rumoh bak
pucak nyang paleng manyang, saban ma-
nyang lagée eumpueng cicém siwah. TUHAN
geupeutron gata nibak teumpat nyan.
TUHAN kheueh nyang peugah banmandum
nyan."
17 TUHAN meufeureuman, "Bala peuta-
ka nyang rhot ateueh Edom luwa biasa
teumakot jih sampoe soe mantong ureuëng
nyang jak rot nyan teukeujot dan teumakot.
18 Lagée Sodom dan Gomora geupeumus-
nah meusajan ngon gampông-gampông
nyang na sikeulileng nyan, meunan cit deu-
ngon Edom. Hana meusidroe manusia pih
nyang na tinggai disinan. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba. 19 Lagée singa jiteubiet
lam gle raya bak binéh Krueng Yordan dan
jijak laju ubak padang naleueng teumpat
bubiri teungoh meurot, meunan kheueh
Ulôn teuka dan Lôn peujeuet ureuëng Edom
jiplueng nibak nanggroe awaknyan keudroe
ngon hana teusangka-sangka. Laju di Ulôn

[b] *sabe na ... Teuma, Ulôn* atawa: hana ... gobnyan geucok mandum. 10. Meunan cit teuma Ulôn.
49:7-22: Yes. 34:5-17, 63:1-6, Yeh. 25:12-14, 35:1-15, Am. 1:11-12, Ob. 1-14, Mal. 1:2-5 **49:18:** Keuj. 19:24-25

Lôn piléh sidroe peumimpén keu jimat keu-
rajeuen ateueh bansa nyan. Soe kheueh
nyang jeuet teupeusaban ngon Ulôn? soe
kheueh nyang jijeuet mupeukara ngon
Ulôn? Peu kheueh na peumimpén nyang
hase jilawan Ulôn? 20 Sabab nyan, deungoe
kheueh peue nyang ka Ulôn reuncana teuha-
dab ureuëng Edom, dan peue nyang keu-
neuk Ulôn peubuet teuhadab peunduduek
banda Téman. Aneuëk-aneuëk awaknyan pi
jitarék jiba, dan banmandum ureuëng teuka
teumakot. 21 Meunyoe Edom ka rhot, teu-
deungoe su kiroh nyang lumpah gli dan
teumakot sampoe bansigom donya teurasa
meuguncang; su-su ureuëng klik ngon
ureuëng teumawök nibak peunduduek
nyang na disinan teudeungoe sampoe u Laôt
Gelagah. 22 Lagée cicém siwah nyang jiseu-
mama ngon sayeub jih nyang keumang
meukeupak-keupak, meunan kheueh musoh
teuka dan laju jisama Bozra. Bak uroe nyan
sidadu Edom teuka teumakot lagée ureuëng
inong keuneuk peulahé aneuëk."

Hukôman ateueh Damsyik

23 Nyoe kheueh feureuman TUHAN keu-
hai Damsyik, "Peunduduek banda Hamat
dan Arpad khawate ngon apoh apah sabab
jideungoe haba brok nyan. Até awaknyan
susah that meutampo-tampo lagée gulum-
bang di laôt raya. 24 Peunduduek Damsyik
ka jeuet keuleumoh, dan laju jiplueng sabab
teumakot. Awaknyan lumpah sakét dan
meudeurita lagée ureuëng inong keuneuk
peulahé aneuëk. 25 Banda nyang meusyeuhu
dan sabe lam geumbira nyan saát nyoe ka
jeuet keuseungue hana ureuëng duek. 26 Bak
uroe nyan bubena peumuda awaknyan teu-
ma maté bak rot-rot ueh raya lam banda
awaknyan, dan banmandum sidadu awak-
nyan jipeuhanco. 27 Beuton-beuton Dam-
syik Ulôn tot, dan meuligoe-meuligoe Raja
Benhadad Ulôn sampôh. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahakuasa, ka Lôn peugah haba."

Hukôman ateueh sukée Kedar dan banda Hazor

28 Nyoe kheueh feureuman TUHAN keu-
hai sukée Kedar dan daerah-daerah keukua-
saan Hazor, nyang ka jireubot lé Raja Nebu-
kadnezar raja nanggroe Babel, "Hei
Nebukadnezar, jak prang laju sukée Kedar
dan gata peubinasa mandum ureuëng-
ureuëng nyang na siblaih utimu! 29 Gata
reupah mandum beulatang peulara awak-
nyan lagée bubiri, unta dan khimah-khimah
awaknyan deungon bandum asoe jih nyang
na lam khimah nyan, dan dumpék kheueh
ateueh awaknyan, 'Yo jiteuka ateueh gata di
jeub-jeub sagoe!'
30 Hei gata ureuëng Hazor! Ulôn,
TUHAN, meufeureuman: Bubagaih kheueh
tajak peu aséng droe, dan gata musöm.
Nebukadnezar raja Babel ka jireuncana keu-
neuk jijak prang gata. Raja nyan jipeugah,
31 'Jak maju! Jak tajak prang ureuëng-
ureuëng nyang meurasa aman dan teuntram
nyan. Banda awaknyan hana teulindong sa-
bab hana pintoe geureubang dan hana teuma
meupalang.' "
32 TUHAN meufeureuman ubak Nebu-
kadnezar, "Reupah laju mandum unta dan
banmandum beulatang peulara awaknyan!
Ureuëng-ureuëng nyang ôk jigunteng pa-
neuk nyan Lôn peutabu beba saboh saho.
Ulôn teuma Lôn peutron bala peutaka ateu-
eh awaknyan nibak jeueb-jeueb sagoe.
33 Hazor teulanta siumu masa dan jeuet keu-
teumpat simusöm asée uteun. Hana meu-
sidroepi nyang na tinggai bak teumpat nyan.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Hukôman ateueh Elam

34 Hana treb óh ka lheueh Zedekia jeuet
keu raja di nanggroe Yehuda, TUHAN Nyang
Mahakuasa meufeureuman ubak ulôn keu-
hai nanggroe Elam. 35 TUHAN meufeureu-
man, "Ulôn Lôn peumaté banmandum
ureuëng-ureuëng nyang carông timbak
aneuk panah nyang peujeuet Elam teuga
lumpah na. 36 Ulôn Lôn yueb angén ubak
Elam nibak tieb-tieb jurusan, dan Ulôn peu-
tabu beba peunduduek jih nyan ho-ho man-
tong sampoe hana meusaboh nanggroe pih
nyang hana jiteuka lé ureuëng-ureuëng
meungungse di nanggroe Elam nyan.
37 Ulôn Lôn peujeuet ureuëng Elam jitakot
ubak musoh nyang keuneuk poh maté awak-
nyan. Ulôn that-that beungéh ubak awak-
nyan dan Lôn peuhanco awaknyan. Teuma
Lôn kirém sidadu nyang peutaloe awaknyan
dan awaknyan sampoe habéh hana tinggai.
38 Raja-raja dan peujabat-peujabat awak-
nyan Lôn peuhanco sapan sapa, dan bak
nanggroe awaknyan Lôn peudong takhta
Lôn. 39 Teuma óh dudoe, keuadaan Elam
Lôn peupuléh teuma. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

49:23-27: Yes. 17:1-3, Am. 1:3-5, Za. 9:1

Babel rhot

50 Nyoe kheueh peusan TUHAN ubak
ulôn keuhai banda Babel dan peun-
duduek disinan, 2 "Pasang kheueh tanda dan
peumaklum kheueh ubak bansa-bansa bah-
wa Babel ka rhot! Bék tasöm-söm hai nyan!
Merodakh dewa awaknyan ka teupeuhanco,
dan patong-patong nyang cabul ka beukah
meusipreuk hán meuho saho, meunan cit
deungon beurala-beurala awaknyan lumpah
teuhina.
3 Na saboh bansa di utara teuka jijak
prang Babel dan geupeu got nanggroe nyan
jeuet keupadang pasi. Manusia dan beula-
tang jiplueng, dan hana le nyang jitem ting-
gai di teumpat nyan."

Israel jiwoe

4 TUHAN meufeureuman, "Bak watée
nyan ureuëng Israel dan Yehuda teuka meu-
sajan-sajan sira jimo, jimita Ulôn, Allah
awaknyan. 5 Awaknyan jitanyong rot jak u
Sion, dan jijak kheueh laju u jurusan nyan.
Awaknyan jipeugot peujanjian nyang abadi
deungon Ulôn, dan teutab jimumat nibak
janji nyan.
6 Umat Ulôn ibarat bubiri nyang ka
jipeusisat lé ureuëng-ureuëng nyang rabe
bubiri nyan di gunong-gunong. Awaknyan
jimeurawoh di gunong nyang saboh ubak
gunong nyang laén dan hana jituho le dipat
rumoh jih keudroe. 7 Awaknyan jiprang dan
jiseksa lé bandum nyang meurumpok deu-
ngon awaknyan. Musoh-musoh umat Lôn
jipeugah, 'Peue nyang tanyoe peubuet, hana
salah, sabab ureuëng-ureuëng nyan ka meu-
desya ubak TUHAN. Indatu awaknyan peu-
caya ubak TUHAN, Jadi nyang seuharôh jih
awaknyan pih teutab seutia ubak Gobnyan.'
8 He umat Israel, taplueng kheueh ni-
bak Babel! Gata kheueh phon-phon that
harôh tajak, mangat nyang laén jeuet
jiseutôt di likot. 9 Ulôn Lôn krah seujeu-
meulah bansa nyang teuga-teuga di utara
mangat awaknyan jiprang Babel. Awak-
nyan teuma jiatoe baresan keu jimeu-
heungko jilawan Babel dan jipeutaloe
awaknyan. Awaknyan na kheueh peuma-
nah-peumanah ahli nyang panah awaknyan
hántom na meusie. 10 Babel jireupah, dan
di ureuëng reubot nyan jicok peue-peue
nyang na ban galak até. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba."

Babel rhot

11 TUHAN meufeureuman, "He ureuëng
Babel, gata tareupah umat Ulôn. Gata ta-
glob-glob geumbira lagée guda nyang meu-
ringkik, dan lagée leumô nyang teungoh
rhot naleueng. 12 Teuma gata jeuet keu ban-
sa nyang paleng hana meumakna di lamka-
wan bansa-bansa. Banda gata keudroe
nyang raya nyan jihina dan jipeumalée.
Nanggroe gata jeuet keu padang guron
nyang tho kreng. 13 Sabab Ulôn beungéh,
Babel jeuet keu puyeng-puyeng dan hana
ureuëng nyang tinggai disinan. Bandum
nyang jak rot nyan teukeujot dan gli.
14 He gata ureuëng-ureuëng peumanah!
Atoe kheueh laju baresan gata mangat
takeupong dan taprang Babel. Timbak kheu-
eh bandum aneuk panah gata u arah Babel,
sabab jihnyan ka meudesya ubak Ulôn.
15 Seumurak kheueh ngon dumpék prang
ban sikeulileng banda nyan! Jinoenyoe Ba-
bel ka meunyeurah. Bintéh-bintéh beuton
banda nyan ka teudobrak dan teureuloh.
Ulôn teungoh Lôn tueng balaih ateueh Ba-
bel. Sabab nyan peusaneut kheueh awak-
nyan lagée jipeubuet ateueh ureuëng-
ureuëng laén. 16 Bék tapeubiyeu ureuëng
jiseumula atawa jimupot di nanggroe nyan.
Banmandum ureuëng aséng nyang na ting-
gai di nanggroe nyan jiwoe u nanggroe jih,
sabab awaknyan teumakot ubak tantra
nyang jijak prang."

Israel jiwoe

17 TUHAN meufeureuman, "Ureuëng Is-
rael lagée kawan bubiri nyang jitiyeub dan
jipeu crebre lé singa. Phon-phon that jiseu-
rang lé raja Asyur, laju lé Nebukadnezar raja
Babel nyang jikreh trok bak tuleueng-tuleu-
eng jih. 18 Sabab nyan, Ulôn, TUHAN Nyang
Mahakuasa, Po teu Allah Israel, Lôn hukôm
Raja Nebukadnezar dan nanggroe jihnyan
saban lagée Lôn hukôm raja Asyur. 19 Ulôn
Lôn peuriwang ureuëng Israel u nanggroe
awaknyan keudroe. Awaknyan teuma jipa-
joh nibak hase tanoh Gunong Karmel dan
daerah Basan. Awaknyan teupeutro nibak
hase tanoh di daerah Efraim dan Gilead.
20 Bak masanyan Israel dan Yehuda gleh
nibak meubagoe desya, sabab Ulôn Lôn
peuamphon ureuëng-ureuëng nyang ka Lôn
peuseulamat. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah
haba."

50:1–51:64: Yes. 13:1–14:23, 47:1-5 **50:8:** Why. 18:4

Huköman ateueh Babel

21 TUHAN meufeureuman ubak saboh
bansa di utara,[c] "Prang kheueh laju peun-
duduek Merataim dan Pekod. Peumaté dan
peubinasa laju awaknyan. Peubuet kheueh
laju peurintah Ulôn. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."
22 Su ureuëng muprang get that subra
lam nanggroe, dan teujadi kheueh keuhan-
coran nyang paleng raya. 23 Bansigom do-
nya jipéh ngon palée lé Babel sampoe han-
co, teuma bak saát nyoe palée nyan keudroe
ka patah dua! Banmandum bansa teukeujot
peue nyang ka jideungoe keuhai nanggroe
nyan.
24 TUHAN meufeureuman, "He Babel,
gata talawan Ulôn, sabab nyan gata meuca-
ruéh lam taron nyang Ulôn teun keu gata,
teuma gata hana tateupeue keuhai nyan.
25 Gudang sinjata Lôn ka lheueh Lôn peu-
hah, dan deungon beungéh laju Lôn peuteu-
biet bubena sinjata nyang na didalam nyan,
sabab Ulôn TUHAN Nyang Mahamanyang
dan Mahakuasa harôh Lôn peubuet tugaih di
Babel. 26 Prang kheueh Babel rot jeueb-jeu-
eb arah, dan dobrak kheueh bubena gudang-
gudang gandom awaknyan! Tamon kheueh
barang-barang teureupah nyan lagée gata
tamon gandom! Dan museunah kheueh laju
nanggroe nyan! Bék na nyang tinggai!
27 Poh kheueh banmandum sipa-i awak-
nyan! Peumaté kheueh awaknyan! Ceulaka
kheueh bansa Babel! Ka trok watée jih
awaknyan teuhuköm!"
(28 Ureuëng nyang plueng u Yerusalem
di Babel laju geucalitra pakriban TUHAN Po
teu Allah geutanyoe geubalaih buet ureuëng
Babel ateueh Baét TUHAN.)
29 TUHAN meufeureuman, "Tayue
kheueh bak ureuëng mat aneuk panah jak
jeuet jijak prang Babel. Krah kheueh laju
tieb-tieb ureuëng nyang carông meuma-
nah. Keupong kheueh banda nyan dan bék
tapeubiyeu meusidroe pih jipeulheueh
droe. Balah kheueh bandum nyang jipeu-
buet dan peusaneut kheueh ateueh jih nyan
nyang sisuai deungon buet jih, sabab jih-
nyan ka meutindak kureueng aja keu Ulôn,
Nyang Mahasuci, Po teu Allah Israel.
30 Bak uroenyan peumuda-peumuda awak-
nyan maté meugageueng bak rot-rot ueh
lam banda droe jih, dan bandum sipa-i
awaknyan teupeuhanco. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba.
31 He Babel, gata keubit that manyang
até! Sabab nyan Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang, Po teu Allah Nyang Mahakuasa,
Lôn lawan gata. Ka watée jih gata Ulôn
huköm. 32 Bansa gata nyang manyang até
nyan meugantoh dan reubah. Hana meusi-
droe pi nyang tulông gata keu tabeudôh.
Banda-banda gata Ulôn tot, dan peue-peue
mantong nyang na di sikeulileng nyan Lôn
peuranab."
33 TUHAN Nyang Mahakuasa geupeu-
gah, "Israel dan ureuëng Yehuda teuteugon.
Bandum nyang teuen awaknyan jijaga rapat
that dan hán jitem peulheueh. 34 Teuma
Ulôn nyang peuseulamat awaknyan teuga,
nan Ulôn TUHAN Nyang Mahakuasa. Ulôn
keudroe kheueh nyang peujuang peukara
awaknyan dan nyang ba damé u ateueh
bumoe. Teuma ateueh ureuëng Babel Lôn
peuteuka harôk hara dan teumakot nyang
lumpah raya."
35 TUHAN meufeureuman, "Binasa
kheueh Babel meusajan ngon rakyat dan
peujabat peumeurintah meunan cit deungon
kawöm ceureudek carông awaknyan! 36 Bi-
nasa kheueh Nabi-nabi Babel! Awaknyan
meusulet dan bangai. Binasa kheueh sipa-i
Babel nyang peurkasa! Padubna teumakot
jih awaknyan! 37 Hanco kheueh guda dan
geuritan prang awaknyan! Binasa kheueh
sidadu-sidadu nyang jisiwa! Padubna leu-
moh jih awaknyan! Museunah kheueh keu-
kayaan Babel! Jak geue laju bube na hareuta
beunda awaknyan! 38 Peutho kheueh ban-
mandum krueng dan blang awaknyan! Sa-
bab Babel peunoh deungon beurala-beurala
nyang lumpah teumakot, nyang peujeuet
mandum nyang pujoe nyan sampoe pungoe.
39 Sabab nyan Babel jeuet keu teumpat
jén-jén dan areuwah-areuwah jeuhet[d] meu-
nan cit deungon cicém-cicém unta. Keu
siumu masa hana le ureuëng nyang jitem
tinggai disinan. 40 Lagée nyang ka Ulôn
peuhanco Sodom dan Gomora meunan cit
deungon gampông-gampông nyang na si
keulileng nyan, meunan cit teuma Ulôn peu-
hanco Babel. Hana meusidroe pih na nyang
tinggai disinan. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peu-
gah haba."

---

[c] *bansa di utara:* Kalon 50:3. [d] *jén-jén dan areuwah-areuwah jeuhet* atawa: beulatang-beulatang uteuen dan asée srigala.

50:29: Why. 18:6 **50:39:** Why. 18:2 **50:40:** Keuj. 19:24-25

41 Saboh bansa nyang teuga teungoh
meugrak keunoe di nanggroe jiôh di utara.
Awaknyan jijak meusajan deungon raja
nyang ramé keu jijak muprang.

42 Awaknyan meusinjata panah dan kapak;
awaknyan keujam hana rasa gaséh sayang.
Lagée su ié laôt meu grum-grum umbak
meunan kheueh su langkah guda
awaknyan nyang teungoh
meugrak maju jijak prang Babel.

43 Ban jideungoe haba nyan,
raja Bebel laju hana meudaya.
Jihnyan laju jiteugon lé peurasaan teumakot,
dan meudeurita lagée ureuëng
inong nyang keuneuk peulahé
aneuëk.

44 Lagée singa teuka lam tamah raya
nibak binéh Krueng Yordan dan jijak laju
ubak padang teumpat bubiri teungoh rot
naleueng, meunan kheueh Ulôn, TUHAN,
teuka Lôn peujeuet ureuëng Babel jiplueng
nibak banda awaknyan deungon hana teu-
sangka-sangka. Laju Ulôn piléh sidroe
ureuëng peumimpén nyang mat kuasa ateu-
eh bansa nyan.

Soe kheueh nyang jeuet teupeusa deu-
ngon Ulôn? Soe kheueh nyang jijeuet peu-
got peukara deungon Ulôn? Peu kheueh na
peumimpén nyang hase jilawan Ulôn?
45 Sabab nyan, deungoe kheueh laju peue
nyang ka Ulôn reuncana ateueh banda Ba-
bel, dan peue nyang keuneuk Ulôn peubuet
keu peunduduek disinan. Aneuëk-aneuëk
awaknyan pih jihila jiyue wéeh, dan ban-
dum ureuëng teumakot luwa biasa. 46 Meu-
nyoe Babel ka rhot, teudeungoe su nyang
kiroh luwa biasa sampoe bansigom donya
meuguncang; su-su ureuëng kliek nibak
peunduduek disinan jideungoe lé bansa-
bansa laén."

Huköman laén ateueh Babel

51 TUHAN meufeureuman, "Ulôn ku-
kirém angén peureuloh[e] nyang jipôt
u arah Babel dan u arah peunduduek jih-
nyan. 2 Teuma Lôn kirém ureuëng-ureuëng
aséng nyang peuhanco Babel lagée angén
jipupôt kulet gandom. Bak uroe malapeuta-
ka nyan awaknyan jiprang nanggroe nyan
rot meubagoe arah dan laju jisampôh sam-
poe gleh. 3 Bék kheueh tabri keuseumpatan
ubak sipa-i jitimbak aneuk panah jihnyan
atawa jipeubangga bak peukayan prang
nyang geungui nyan. Aneuëk-aneuëk muda
awaknyan bék teupeubiyeu udeb. Peuhanco
bandum bubena sipa-i jihnyan! 4 Awaknyan
luka parah dan maté teutiek-tiek bak rot-rot
ueh raya lam banda awaknyan keudroe.
5 Ulôn, TUHAN, Po teu Allah Nyang Maha-
kuasa, Allah Kudus Israel, hana Lôn tinggai
Israel dan Yehuda, bahpi awaknyan ka meu-
desya ubak Ulôn. 6 Peuseulamat kheueh
droe gata! Taplueng kheueh laju nibak Ba-
bel, bék sampoe gata röh teupeu maté lé
sabab desya awaknyan! Sabab nyoe kheueh
saát jih Ulôn balaih keujeuhetan Babel, dan
Lôn huköm jihnyan nyang sisuai deungon
buet nyang jipeubuet. 7 Babel yoh masa
bunoe lagée glah méuh nyang Ulôn mat dan
nyang peujeuet bansigom donya mabök.
Bansa-bansa jijieb ié anggô lam glah nyan,
sampoe awaknyan ka jeuet keupungoe.
8 Teuma ngon hana teusangka-sangka Babel
ka rhot dan beukah. Peumo ba-e kheueh jih
nyan, dan mita kheueh ubat keu luhok-luhok
jih nyan! Mungken jih nyan jitem puléh.
9 Ureuëng aséng nyang na tinggai disinan
jimariet sabe keudroe-droe, 'Tanyoe ka ta
useuha ta tulông Babel, teuma teulat! Leu-
beh get ta tinggai nanggroe nyoe dan tawoe
u nanggroe geutanyoe maséng-maséng.
TUHAN ka geuhuköm Babel deungon kreueh
that, dan geupeuhanco sapan sapa.' "

10 Umat TUHAN geupeugah, "TUHAN ka
geutunyok bahwa geutanyoe na kheueh blah
nyang beuna. Jak kheueh tajak u Yerusalem
dan ta calitra disideh peue nyang ka geupeu-
buet lé TUHAN Po teu Allah geutanyoe."

11 TUHAN ka geuhasut raja-raja Media,
sabab Gobnyan keuneuk peuhanco Babel.
Nyan kheueh cara jih Gobnyan keuneuk
geubalaih ureuëng-ureuëng nyang keuneuk
reulôh rumoh Gobnyan.

Lé peuwira-peuwira pasokan ngaza geu-
bri peurintah, "Asah laju aneuk panah! Dan
peusiab laju peurisai! 12 Bri kheueh tanda
keuteuprang bintéh-bintéh beuton Babel.
Peukong kheueh peunjagaan. Keubah laju
peungawai. Peusiab laju peunyeurgapan."

TUHAN ka geupeubuet peue nyang geu-
reuncana keu ureuëng Babel. 13 Nanggroe

[e] *angén peureuloh* atawa: seumangat peuhanco.

51:7: Why. 17:2-4, 18:3 **51:9:** Why. 18:5 **51:13:** Why. 17:1

nyan kaya lumpah na dan jai that krueng
disinan, teuma masa udeb jih ka habéh; akhé
udeb jih ka trok bak masa. 14 TUHAN Nyang
Mahakuasa geumeusumpah deumi droe
Gobnyan keudroe bahwa Gobnyan geuki-
rém ureuëng sadub le jih deungon daruet
keu teuprang Babel, dan awaknyan jiseumu-
rak deungon surak keumeunangan.

Lagu puja ngon pujoe ubak Po teu Allah

15 TUHAN geucebta bumoe deungon
kuasa Gobnyan,
geupeugét donya deungon
hikeumat Gobnyan,
dan geubinteueng langét deungon
akai budho Gobnyan.
16 Dan deungon geubri peurintah,
dan ji ile kheueh ié nibak
cakrawala.[f]
Di ujông-ujông bumoe
geupeuteuka awan,
dan geupeuteubiet kilat meuble-ble
cahya nibak lam ujeuen,
dan geukirém angén di teumpat
teukeubah.
17 Ban jingieng nyang lagée nyan
teuka kheueh sadar manusia,
bahwa jihnyan ureuëng bangai
nyang hana peungeurtian.
Bube na ureuëng teumpeun méuh
ka gadôh muka,
sabab patong beurala nyang
jipeugot nyan peuleusu dan hana
meunyawöng.
18 Beurala-beurala nyan hana
meuyuem,
patôt ji ejek dan jihina teuma.
Meunyoe ka trok watée jih,
awaknyan binasa.
19 Allah Nabi Yakub hana lagée
beurala-beurala nyan;
Gobnyan nyang cebta peue-peue
nyang na.
Nan Gobnyan na kheueh TUHAN
Nyang Mahakuasa;
Gobnyan ka geupiléh Israel jeuet
keu umat Geuh.

Babel lagée palée

20 TUHAN meufeureuman, "Babel, gata
lagée palée, sinjata Ulôn keu teujak lam
prang. Gata Ulôn peuguna keu teuheuntam
bansa-bansa dan keurajeuen-keurajeuen
nanggroe. 21 Gata Lôn peuguna keu peuhan-
co guda dan nyang pasang guda nyan, meu-
nan cit deungon geuritan dan nyang jeuet
keu supe geuritan nyan, 22 Gata Lôn peugu-
na keu tapeumaté ureuëng agam dan
ureuëng inong, meunan cit nyang tuha dan
nyang muda, aneuëk dara dan aneuëk muda.
23 Gata Lôn peuguna keu tapoh maté
ureuëng meurabe dan beulatang nyang jira-
be nyan, peutani dan leumô ngon meu ué
tanoh jih nyan, peunguasa dan peuwira-peu-
wira manyang."

Huköman ateueh Babel

24 TUHAN meufeureuman, "Tangieng
kheueh keudroe pakriban jinoenyoe Ulôn
balaih ubak Babel dan peunduduek jihnyan
bandum keujeuhetan nyang awaknyan peu-
buet ateueh Yerusalem.
25 He Babel, gata lagée gunong nyang
teupeuhanco bansigom donya. Teuma Ulôn,
TUHAN, Lôn lawan gata. Gata Lôn tarek dan
Lôn guleng dan Lôn peubiyeu tutong jeuet
keu abée. 26 Hana meu sineuk batée pi nibak
rungka-rungka reuloh gata nyan nyang teu-
peuguna keujeuet teupeudong lom teuma.
Gata jeuet lagée padang pasi keu siumu
masa. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."
27 "He raja di utara![g] Tabri kheueh tanda
keu teujak prang! Tayueb laju beureuguih
mangat bubena bansa jideungoe! Krah laju
bubena bansa mangat jijak prang Babel! Ta-
yue kheueh keurajeuen Ararat, Mini dan As-
kenas jijak prang. Baiát kheueh sidroe pang-
lima keu jipimpén sureubu nyan. Krah
kheueh laju guda nyang sadub le jih deungon
kawan daruet. 28 Peusiab laju bubena bansa
mangat jimaju u mideuen prang jak lawan
Babel. Tawök laju raja-raja Media meusajan
deungon peunguasa-peunguasa dan peumu-
ka-peumuka awaknyan meunan cit deungon
tantra nibak bandum nanggroe nyang awak-
nyan kuasa. 29 Bumoe meuyok-yok dan
meuguncang sabab Ulôn teungoh Lôn reun-
cana keuneuk peujeuet Babel keu padang
nyang tandus nyang hana jikeumiet lé manu-
sia. 30 Sipa-i Babel ka jipiôh bak jimuprang
dan tinggai bak kuta-kuta. Awaknyan ka
gadôh beuhe jiteuka gusuen nyang hana
meudaya. Bubena babah pintoe geureubang
banda ka jipeujo, dan bubena rumoh ka ha-
béh jitot. 31 Bubena utosan laju jiplueng meu

[f] *ié nibak cakrawala:* Kalon Keuj. 1:6-8. [g] *di utara:* Kalon 50:3.

ikôt-ikôt keu geujak peugah ubak raja Babel
bahwa banda gobnyan ka jiprang rot jeueb-
jeueb arah. [32] Teumpat jeumeurang ka jiduek
lé musoh, dan kuta-kuta peutahanan ka ha-
béh jitot. Sipa-i Babel ka habéh bingong.
[33] Hana treb le awaknyan ka teupeutaloe dan
ji gilo-gilo lé musoh lagée ji brôh-brôh ateu-
eh gandom bak teumpat ceumeulo. Ulôn,
TUHAN, Nyang Mahakuasa, Po teu Allah Is-
rael, ka Lôn peugah haba."

[34] Yerusalem jipeuhanco dan jipajoh ha-
béh lé raja Babel; gobnyan jipeusöh banda
nyan lagée jipeusöh kaca hana meuasoe.
Lagée saboh beulatang raksasa, jihnyan jiu-
ét Yerusalem dan jipasoe lam pruet jih deu-
ngon peue mantong nyang jroh nibak banda
nyan, laju séueh jih jiböih jiôh.

[35] He peunduduek Sion, peugah kheueh
laju, "Seumoga Babel keunong keukeu-
jaman lagée nyang ka jipeubuet ateueh geu-
tanyoe!" Peunduduek Yerusalem, peugah
kheueh laju, "Seumoga Babel jitimpa lé
peundeuritaan lagée nyang ka keunong
ateueh geutanyoe!"

TUHAN geutulông Israel

[36] Sabab nyan TUHAN geupeugah ubak
peunduduek Yerusalem, "Ulôn kupeujuang
peukara gata dan Lôn balaih buet-buet
nyang ka jipeubuet lé musoh gata ateueh
gata. Bubena mata-mata ié dan krueng-kru-
eng di Babel Lôn peutô. [37] Nanggroe nyan
jeuet keuteumpat sinamon rungka, teumpat
jimusöm asée uteuen. Manusia meurasa gli
watée ji kalon hai nyang lagée nyan, dan
hana meusidroe pi nyang jitem tinggai nibak
nanggroe nyan. [38] Ureuëng Babel jiteuma
uem lagée su singa, dan jikeumaröm lagée
aneuëk singa. [39] Nafeusu makheun awak-
nyan meutamah teuga, Ulôn ku peusiab peu-
najoh keu awaknyan, dan Lôn peujeuet
awaknyan mabök dan mumang sampoe teu-
éh hana jibeudôh-beudôh le. [40] Awaknyan
Ulôn ba keu teusie lagée aneuëk bubiri,
kaméng dan bubiri agam. Ulôn, TUHAN, ka
Lôn peugah haba."

Nasib Babel

[41] TUHAN meufeureuman, "Babel nyang
jipujoe bansigom donya ka teureubot dan ka
jiduek! Keubiet that gli nanggroe nyan ni-
bak bansa-bansa laén. [42] Ié laôt meulimbak
ji-ék u Babel; geulumbang raya meu deu-
ngöng-deungöng jiheuntam nanggroe nyan.
[43] Banda-banda nyang na di nanggroe nyan
ka jeuet keu teumpat nyang leumpah gli
ngon teumakot, lagée padang pasi nyang tho
kreng han na sapeue. Hana ureuëng nyang
jitem tinggai atawa jijak rot nyan. [44] Bel,
dewa nanggroe Babel, Lôn huköm. Teuma
Lôn peujeuet jihnyan jijok pulang peue
nyang ka jicok. Bubena bansa hana jiseu-
mah le ubak jih nyan.

Bintéh-bintéh beuton Babel ka habéh
reuloh. [45] Sabab nyan plueng kheueh di si-
nan, he umat Israel! Peuseulamat kheueh
droe gata nibak beungéh Ulôn nyang teu-
ngoh ju. [46] Bék kheueh teumakot atawa
gundah sabab nariet meusáh-sáh nyang gata
deungoe. Tieb-tieb thon meutabu nariet
nyang meubagoe rupa – haba keuhai keu-
keujaman di dalam nanggroe dan keuhai
raja-raja nyang jimuprang sidroe deungon
nyang laén.

[47] Peucaya kheueh, saát jih teuma teuka
dan Lôn huköm beurala-beurala Babel. Ban-
saboh nanggroe nyan jihina, dan bandum
peunduduek disinan teupoh maté. [48] Peue-
peue mantong nyang na di langét dan di bu-
moe jiseumurak geumbira meunyoe Babel
rhot lam jaroe bansa di utara nyang teuka keu
jijak peuhanco jih nyan. [49] Lumpah that jai
ureuëng bansigom donya ka maté teupoh sa-
bab Babel, teuma jinoenyoe Babel rhot deu-
mi ureuëng Israel nyang maté teupoh. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Peusan TUHAN keu ureuëng Israel di Babel

[50] TUHAN meufeureuman ubak ureuëng
Israel di Babel, "Gata ka teuhinda nibak
keunong poh maté! Lé sababnyan, tajak
kheueh jinoenyoe! Bék tapreh le! Bahpi gata
jiôh nibak rumoh, ingat kheueh ubak Ulôn,
TUHAN gata, dan keu Yerusalem. [51] Gata
geupeugah, 'Kamoe jihina dan jipeumalée;
kamoe ka gadôh muka sabab ureuëng-
ureuëng aséng ka jiduek di tieb-tieb ruweu-
eng suci dalam Baét TUHAN.' [52] Nyoe, si-
mak kheueh peue-peue nyang Ulôn peugah
nyoe. Teuma teuka saát jih Ulôn huköm
beurala-beurala Babel. Bansaboh nanggroe
nyan teudeungoe su ureuëng meuáh meuéuh
sabab luhok ngon luka nyang lumpah parah.
[53] Bahpi Babel hase ji ék u langét dan jipeu-
got kuta nyang hantrok teujak, Ulôn teutab
Lôn kirém ureuëng jijak peurusak atranyan.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

51:48: Why. 18:20 **51:49:** Why. 18:24

Sinambat haba teupeuhanco Babel

54 TUHAN meufeureuman, "Deungoe
kheueh! Di Babel manusia jigeumeuciek
dan jimoe seudeh sabab keuhancoran nyang
teujadi di nanggroe nyan. 55 Ulôn teungoh
Lôn peuhanco Babel dan Lôn peupiôh su-su
nyang subra di teumpat ureuëng ramé awak-
nyan. Musoh teuka lagée geulumbang
nyang meu ué-ué, dan sipa-i awaknyan laju
jiseureubu deungon dumpék prang nyang
meutaga. 56 Awaknyan teuka keu jijak reu-
loh Babel, jidrob bubena sipa-i dan jiwiet
laju sinjata sipa-i nyang teudrob nyan. Ulôn
kheueh TUHAN nyang huköm keujeuhetan,
dan Babel Lôn balaih nyang sisuai deungon
buet jih. 57 Ulôn kupeumabök bubena peu-
jabat peumeurintah Babel – bubena ureuëng
patôt-patôt, peumimpén dan sipa-i. Awak-
nyan hana jibeudôh-beudôh le, teuéh siumu
masa. Ulôn ka Lôn peugah haba, Ulôn kheu-
eh raja, Ulôn TUHAN Nyang Mahakuasa.
58 Bintéh beuton Babel nyang kukôh-kukôh
Lôn peuhanco sampoe ka jeuet rata deungon
tanoh. Pintoe geureubang jihnyan nyang
manyang-manyang Lôn tot habéh. Sia-sia
mantong jeureh payah bansa-bansa, sabab
bandum hase nyang jiuseuha habéh tutong
jipajoh lé apui. Ulôn, TUHAN, Nyang Maha-
kuasa, ka Lôn peugah haba."

Peusan Yeremia geupeusampoe u Babel

59 Peungawai pribadi Raja Zedekia na
kheueh Seraya bin Neria cucoe Mahseya.
Bak thon nyang keupeuet geumat keurajeu-
en lé Zedekia raja Yehuda, Seraya geuseutôt
Zedekia u Babel. Teuma laju ulôn bri keu
gobnyan saboh tugaih. 60 Bandum bala
nyang rhot ateueh Babel dan hai-hai nyang
laén nyang meukeunaan deungon nanggroe
nyan ka ulôn tuléh dalam saboh kitab meu-
gulong. 61 Laju ulôn peugah ubak Seraya,
"Óh ka lheueh gata trok u Babel, tauseuha
kheueh mangat bandum nyang na teutuléh
dalam kitab nyoe hase tabeuet keu ureuëng-
ureuëng nyang na disinan. 62 Óh lheueh
nyan meudoá kheueh lagée nyoe, 'TUHAN,
Droeneueh ka neupeugah bahwa banda
nyoe neupeuhanco sampoe habéh bah kheu-
eh nyan manusia meunan cit deungon beu-
latang ranab sapan sapa, dan teumpat nyoe
jeuet keu padang pasi siumu masa.' 63 Óh ka
lheueh gata beuet asoe kitab nyoe ubak
ureuëng-ureuëng nyan, taikat kheueh laju
batée nibak kitab nyoe, dan geulawa kheueh
laju u teungoh-teungoh Krueng Efrat, 64 sira
tapeugah, 'Meunoe kheueh teuma teujadi
deungon Babel. Nanggroe nyoe karam dan
hana meuampông le sabab bala nyang geu-
peu rhot lé TUHAN ateueh nanggroe nyan.' "
tutoe haba Yeremia nyan sampoe óh nyoe.

Yerusalem rhot

(2Raj. 24:18–25:7)

52 Zedekia na umu dua ploh sa thon
watée gobnyan jeuet keu raja Yehu-
da. Gobnyan geumat peurintah di Yerusalem
siblaih thon treb jih. Ma gobnyan nan geuh
Hamutal binti Yeremia asai banda Libna.
2 Saban cit lagée Raja Yoyakim, Raja Zede-
kia meudesya cit ubak TUHAN. 3 TUHAN beu-
ngéh that ubak peunduduek Yerusalem dan
ureuëng Yehuda sampoe geu-use bandum
awaknyan dan hana geulindong le awaknyan.

Zedekia beurontak keu Nebukadnezar,
raja Babel, 4 Lé sabab nyan Nebukadnezar
deungon banmandum angkatan prang jih ji-
jak prang Yerusalem bak tanggai siploh
buleuen siploh bak thon nyang keusikureu-
eng keurajeuen Zedekia. Awaknyan jipeu-
dong kuta di luwa banda, jipeudong beuton
teumpat keupong musoh 5 dan laju geukeu-
pong banda nyan sampoe trok bak thon
nyang keusiblaih keurajeuen Zedekia. 6 Bak
tanggai sikureueng buleuen peuet bak thon
nyan cit teuma, watée musém deuk ka meu-
nan hebat sampoe rakyat hana le peunajoh
bah meupacut pi, 7 beuton banda laju jiheun-
tam lé musoh. Malam nyan, bahpi ureuëng
Babel teungoh jikeupong banda nyan, ban-
dum tantra Yehuda ka habéh jiplueng jituju
ubak Pantôn Yordan. Awaknyan jicok rot
taman meuligoe, laju jiteubiet rot pintoe geu-
reubang nyang meusambong deungon ban-
dua beuton nyang na di teumpat nyan. 8 Teu-
ma tantra Babel laju jicrok Raja Zedekia, dan
jiteumé droe gobnyan nibak darat Yerikho.
Bandum aneuëk buah gobnyan laju jiplueng
jitinggai gobnyan. 9 Óh lheueh nyan Raja Ze-
dekia laju jiba ubak Raja Nebukadnezar di
banda Ribla di daerah Hamat, dan laju jipeu-
rhot hukôman maté. 10 Meunan cit nibak
banda nyan teuma aneuëk-aneuëk gobnyan
jipoh maté dikeue mata gobnyan, dan ban-
dum peujabat peumeurintah Yehuda pih ji-
poh maté. 11 Óh lheueh nyan Zedekia laju
jicungke mata jih, laju jibeuleunggu dan jiba
u Babel. Disideh gobnyan jipeutamong u da-

51:63-64: Why. 18:21 **52:4:** Yeh. 24:2 **52:7:** Yeh. 33:21 **52:11:** Yeh. 12:13

lam glab, dan hántom na geuteubiet disinan sampoe gobnyan meuninggai donya.

Baét TUHAN jipeuhanco

(2Raj. 25:8-17)

12 Bak tanggai siploh buleuen limong thon nyang keu sikureueng blaih keurajeuen Raja Nebukadnezar raja Babel, teuka kheueh u Yerusalem sidroe ureuëng nyang nan geuh Nebuzaradan. Ureuëng nyan na kheueh peunaseuhat dan peungawai pribadi Nebukadnezar. 13 Nebuzaradan laju jitot Baét TUHAN, meuligoe raja, dan bandum rumoh ureuëng-ureuëng meusyeuhu di Yerusalem. 14 Dan banmandum aneuëk buah jihnyan jijak reuloh bubena beuton-beuton banda nyan. 15 Óh lheueh nyan rakyat nyang mantong na tinggai di banda nyan, na kheueh ureuëng peukeurja akhli nyang mantong na sidroe-droe teuk, ureuëng-ureuëng gasien, dan ureuëng-ureuëng nyang ka jiplueng u blah Babel, bandum nyan ji angkot u Babel lé Nebuzaradan. 16 Teuma siladum rakyat nyang paleng gasien nyang hana sapeue na, jitinggai di Yehuda, dan jiyue meubuet lampôh anggô dan nibak ladang-ladang.

17 Taméh-taméh peurunggu dan geuritan-geuritan di Baét TUHAN meunan cit deungon beujana peurunggu laju jipeubeukah lé ureuëng Babel, dan bandum peurunggu nyan jiangkot u nanggroe droe jih. 18 Meunan cit awaknyan jiangkot barang-barang nyoe: sudok-sudok, teumpat-teumpat abée miseubah, peukakaih-peukakaih panyöt, cambông-cambông teumpat teun darah beulatang nyang teusie keu keureubeuen, cambông-cambông teumpat tot keumeunyan, dan bandum barang peurunggu nyang laén nyang teupeuguna keu upacara iébadat. 19 Barang-barang méuh dan pirak, meunan cit deungon cambông-cambông ubit dan teumpat ngéue apui, cambông-cambông teumpat darah beulatang nyang teusie keu keureubeuen, teumpat abée, gaki panyöt, cambông-cambông keu teumpat keumeunyan, dan cambông-cambông teumpat leng ié anggô keu peuseumahan, bandum nyan jicok lé Nebuzaradan keudroe. 20 Barang-barang peurunggu nyang jipeugot lé Raja Nabi Sulaiman keu Baét TUHAN, na kheueh bandua boh taméh, geuritan-geuritan, beujana dan bandua blaih boh leumô nyang meutumpang bak beujana nyan, bandum nyan brat-brat that, sampoe hana teutimang le. 21-22 Bandua boh taméh peurunggu nyan saban: maséng-maséng manyang jih 8 metée, lingka jih 5,3 metée, dan bak teungoh jihnyan kosong. Teubai peurunggu nyan na 75 milimetée. Di ateueh tieb-tieb taméh nyan na ulée taméh nyang manyang jih 2,2 metée. Ban sikeulileng ulée-ulée taméh nyan na piasan boh geulima nyang teumanyum, bandum nyan teupeugot nibak peurunggu. 23 Boh geulima bak meunanyum di tieb-tieb ulée nyan na sireutoh boh, teuma nyang deuh di miyeub na kheueh sikureueng ploh nam boh.

Ureuëng Yehuda teu angkot u Babel

(2Raj. 25:18-21, 27-30)

24 Seulaén nibak nyan, Nebuzaradan jidrob teuma Teungku Imeum Agong Seraya, Zefanya, wakie gobnyan, lhée droe nyang jaga babah pintoe Baét TUHAN, 25 ban tujoh droe nyang bri naseuhat pribadi raja nyang mantong na dalam banda, panglima, wakie panglima nyang atoe administrasi sipa-i, dan nam ploh droe ureuëng rayeuk nyang laén. 26 Banmandum ureuëng nyan jiba ubak Raja Nebukadnezar di banda Ribla, 27 di wilayah Hamat. Di teumpat nyan awaknyan jiseksa dan laju jipoh maté.

Meunan kheueh ureuëng-ureuëng Yehuda jiangkot nibak nanggroe awaknyan dan jiba u teumpat nyang teuböih; 28-30 banmandum nyan na 4.600 droe. Nebukadnezar jiangkot awaknyan lam ronde-ronde lagée teupeugah nyoe: 3.023 droe bak thon nyang keutujoh keurajeuen gobnyan, 832 droe di Yerusalem bak thon nyang keu lapan blaih keurajeuen gobnyan, dan 745 droe ji angkot lé Nebuzaradan bak thon nyang keudua ploh lhée jimat keurajeuen lé Nebukadnezar.

31 Bak tanggai dua ploh limong buleuen dua blaih bak thon nyang keu lhée ploh tujoh óh ka lheueh Yoyakhin teuangkot u teumpat nyang teuböih, Ewil-Merodakh jeuet keu raja Babel. Bak thon nyan cit teuma gobnyan jipeuleumah gaséh sayang jih ubak Yoyakhin, dan jipeulheueh gobnyan lam glab, 32 meunan cit jipeusaneut gobnyan deungon gét-gét. Yoyakhin jibri keududukan nyang leubeh manyang nibak raja-raja nyang laén nyang rhoh cit teuböih u Babel. 33-34 Gobnyan jibri idhin jigantoe peukayan nyang teusok lam glab deungon peukayan biasa dan keu siumu masa gobnyan jeuet geu makheun lam meuligoe, dan tieb-tieb uroe jijok péng keu keupeuntengan udeb gobnyan.

52:13: 1Raj. 9:8 52:17-23: 1Raj. 7:15-47

PEUMO BA-E

PEU INTAT HABA

Kitab *Peumo Ba-e* nyoe na limong boh ca-e nyang teupeuratôh keuhai rhot Yerusalem ubak jaroe sipa-i Babel bak thon 586 Sigohlom Maseuhi, dan keuhancoran dan masa teuböih óh ka lheueh nyan.

Bahpi kitab nyoe rab banmandum meuasoe nyang seudeh, teuma didalam nyan na cit deuh teukalon sagoe-sagoe keupeucayaan ubak Po teu Allah dan harapan bak masa nyang teuka ukeue nyang leubeh gét nibak ban nyang ka. Ca-e-ca-e nyang jipeuguna lé ureuëng Yahudi nibak iébadat awaknyan bak uroe-uroe nyang khusos keu teupuasa dan meukabong. Uroe-uroe khusos nyang lagée nyan sabe geupeuna tieb-tieb thon keu teuingat mala peutaka nyang rhot ateueh bansa nyan bak thon 586 Sigohlom Maseuhi.

Asoe jih

Peundeuritaan Yerusalem 1:1-22
Huköman keu Yerusalem 2:1-22
Huköman dan harapan 3:1-66
Yerusalem reuloh 4:1-22
Doá teulakée beugeugaséh 5:1-22

Yerusalem meudeurita

1 Padub na seungue Yerusalem nibak saát nyoe,
banda nyang dilée ramé lumpah na.
Yohmasa dilée jitée meugah keu meubagoe bansa,
bak saát nyoe ka jeuet lagée inong balée.
Yoh masa dilée banda nyang paleng teupujoe,
jinoe ka teupeujeuet lagée namiet nyang hana meuguna.

2 Simalam suntok jimo ngon seudeh,
ié mata jih rho meuleng-leng tijoh nibak mieng.
Hana meusidroe pi nibak geunaséh jih
nyang jitem peulalo.
Gobnyan jikhianat lé rakan-rakan jih
nyang ka teubalék jeuet keu lawan.

3 Peunduduek Yehuda jitinggai nanggroe jih,
sabab jipeunamiet dan lumpah seungsara.
Jinoe awaknyan tinggai lamkawan bansa-bansa
hana meuteumpat nyang na teubri damé seujahteura.
Musoh jikeupong awaknyan
bak watée awaknyan meudeurita.

4 Bak uroe raya
hana meusidroe pih nyang na teuka u Baét Allah.
Dara-dara nyang meuca-e disinan ka meudeurita,
dan Teungku-teungku Imeum ka apoh apah.
Hana leumah ureuëng nibak babah-babah pintoe geureubang,
banda di Sion ka peunoh deungon keuseudehan.

5 Musoh-musoh gobnyan ka meujaya
sabab ka hase jikuasa gobnyan.
TUHAN nyang peujeuet awaknyan meudeurita,
sabab lumpah that le desya gobnyan.
Peunduduek jihnyan ka habéh teuteun,
dan teuangkot ubak teumpat nyang teuböih.

6 Keujayaan banda Yerusalem
na kheueh kisah masa nyang ka
treb.
Bubena peumimpén disinan ka jeuet
keuleumoh lagée rusa nyang ka
deuk that.
Awaknyan hana meudaya watée
jitiyeub lé musoh.

7 Óh ka lheueh reuloh dan seungsara,
Yerusalem teuingat masa nyang
ka treb, watée mantong le hareuta;
pakriban peunduduek rhot bak jaroe
musoh,
dan hana meusidroe pih nyang
teuka jijak tulông.
Lawan-lawan gobnyan jikém-kém
mantong óh jikalon awaknyan ka
reuloh.

8 Yerusalem ka jipeukuto droe jih
keudroe
deungon cara jipeubuet desya
nyang le dan kutoe.
Bandum nyang ilée jihoreumat
gobnyan,
jinoe jihina sabab teukalon
jihnyan ka teulon.
Gobnyan apoh apah,
sabab ka gadôh ié muka.

9 Keuhai kutoe jihnyan deuh
peungeuh teukalon
teuma jihnyan hana jipakoe peue
nyang teujadi ateueh droe jih
keudroe.
Keubit that hebat keuhancoran
gobnyan,
teuma hana meusidroe pih nyang
jitem peumangat até gobnyan.
Dan gobnyan geulakée gaséh
sayang nibak TUHAN,
sabab musoh-musoh gobnyan ka
habéh meunang.

10 Bandum hareuta beunda gobnyan ka
habéh jireupah lé dumna musoh.
Gobnyan deungon seudeh
geukalon awaknyan jitamong lam
Baét Po teu Allah,
buet nyang that geutam lé TUHAN
keu ureuëng-ureuëng nyang
bukon umat Gobnyan.

11 Deungon meususah payah
peunduduek gobnyan jimita
hareukat;
barang nyang meuhái-meuhái yuem
nibak awaknyan jituka deungon ruti,
mangat awaknyan teutab udeb
dan bék maté.
Yerusalem jimeuhôi, "Ya TUHAN,
neungieng kheueh ulôn,
neukalon kheueh sigala
peundeuritaan lôn."

Yerusalem apoh apah

12 "He ureuëng-ureuëng nyang
teungoh jak bak rot ueh raya, kalon
kheueh dan ngieng kheueh![a]
Peu kheueh na seksa nyang raya
jih ube nyang lôn deurita bak saát
nyoe,
seksa nyang ka geupeurhot lé
TUHAN u ateueh ulôn,
sabab beungéh Gobnyan nyang
paleng raya nyan?

13 Di ateueh langét geupeutron apui
nyang lumpah seu uém dan sampoe
tutông lam baten lôn.
Geupasang taron dikeue ulôn
nyang jeuet keusabab ulôn reubah.
Laju geupeubiyeu lôn disinan sidroe
khong
sampoe meudeurita siuroe suntok.

14 Geucok bandum desya ulôn, laju
geuikat ka jeuet keusaboh,
dan geugantung ubak takue lôn,
dan geuhôn atranyan ka leumoh
ulôn.
TUHAN geujok ulôn ubak musoh;
ulôn hana meudaya lôn lawan
awaknyan.

15 TUHAN geuanggab hina bandum
pahlawan lôn nyang beuhe ngon
gagah.
Geukrah banmandum sipa-i
mangat bandum ureuëng muda
lôn habéh binasa.
Gobnyan geugilo-gilo bansa lôn
sampoe hanco,
lagée ureuëng nyang teungoh
prah ié boh angggô.

---

[a] *He ... ngieng kheueh!* atawa: Hei ureuëng-ureuëng nyang teungoh jak bak rot ueh, peu kheueh hana gata pakoe?

16 Nyang kheueh sabab jih ié mata
ulôn rô meutreb-treb,
hana ureuëng nyang bri
seumangat dan peumangat até.
Bansa ulôn ka habéh gadôh
peue-peue nyang na,
sabab musoh leubeh meukuasa.

17 Ulôn beuôt jaroe lôn lakée tulông,
teuma hana ureuëng nyang jitem
peumangat até.
Rot jeueb-jeueb sagoe TUHAN,
geukirém musoh;
awaknyan teuka jijak prang ulôn.
Ulôn jipeusaban lagée brôh nyang
hana meuguna,
barang nyang paleng luwat di
teungoh-teungoh awaknyan.
18 Teuma TUHAN kheueh nyang paleng
beutôi,
sabab peurintah Gobnyan ka ulôn
iengkeue.
Deungoe kheueh ulôn he
bansa-bansa,
kalon kheueh ulôn lam deurita.
Bubena ureuëng muda dan aneuëk
dara nanggroe lôn ka habéh jiteun,
dan laju jiangkot ubak teumpat
nyang teuböih.

19 Ulôn tawök bandum rakan-rakan
nyang krab deungon ulôn
teuma awaknyan jikhianat lôn.
Bubena Teungku Imeum dan
peumimpén bansa
banmandum ka habéh maté bak
rot-rot ueh banda.
Bak watée jimita peunajoh keu
jipeuteun nyawöng.

20 O, TUHAN! Neungieng kheueh ulôn,
até ulôn gundah ngon karu,
hanco sabab doraka ulôn yoh
masa ilée.
Bak rot-rot ueh raya na ureuëng
jipoh maté,
dalam rumoh na nyang maté.
21 O, TUHAN! Neudeungoe kheueh
apoh apah lôn,
hana ureuëng nyang jitem
peumangat até lôn.
Musoh-musoh ulôn galak ngon
geumbira,
sabab Droeneueh nyang peujeuet
ulôn ceulaka.
Neupeuteuka kheueh uroe nyang
Droeneueh peujanji nyan;
neupeujeuet kheueh awaknyan
meudeurita saban lagée ulôn.

22 Neungieng kheueh bandum buet
jeuhet awaknyan,
dan neupeusaneut kheueh ateueh
awaknyan lagée Droeneueh
peusaneut ateueh ulôn,
sabab bandum desya nyang ulôn
peubuet ateueh Droeneueh.
Ulôn áh éuh meurang-rang lam
deurita,
até ulôn seudeh dan meurana."

TUHAN geuhuköm Yerusalem

2 TUHAN geucok tendakan lam beungéh
Gobnyan,
Sion habéh geutôb deungon
seupôt.
Keuagongan Israel nyang manyang
trok u langét,
ka geugeulawa u ateueh bumoe.
Bak saát TUHAN meureuka,
baét Gobnyan di Sion pih hana
geupakoe.

2 Tieb-tieb blang naleueng nyang na
di nanggroe Yehuda,
bandum geupeuhanco hana rasa
wéueh.
Lam beungéh Gobnyan laju
geupeusak sampoe reuloh
kuta-kuta nyang teulindong
nanggroe nyan.
Keurajeuen nyan meusajan deungon
peumimpén ji
geupeu rhot laju sampoe ka jeuet
keuhina.

3 Lam beungéh Gobnyan nyang hu
lagée apui nyan,
teunaga Israel geupeupatah.
Watée geutanyoe jiseurang lé
lawan,
Gobnyan hán geutem tulông.
Lagée apui nyang hu meubura
habéh jipeuranab peue-peue nyang
na,
meunan kheueh TUHAN beungéh
keu bandum geutanyoe.

4 Lagée musoh, Gobnyan
geulinteueng beude Geuh

dan geupeukeu aneuk panah
Gobnyan ateueh geutanyoe.
Bandum ureuëng nyang jipeu galak
até geutanyoe,
habéh geupeumaté lé Gobnyan.
Gobnyan geupeu hambo beungéh
Geuh lagée apui hu
u dalam banda Yerusalem nyoe.

5 TUHAN ka jeuet lagée musoh;
Gobnyan geuseunuét Israel
sampoe reuloh.
Gobnyan geupeuhanco bubena kuta
meunan cit deungon meuligoe,
dan geupeujai seudeh ngon inseuh
keu Yehuda.

6 Gobnyan geupeuhanco rumoh Geuh
keudroe
teumpat umat Geuh meusapat jak
seumah Gobnyan.
Gobnyan nyang peujeuet manusia
tuwoe
bak uroe Sabat dan uroe-uroe
raya.
Sabab TUHAN lumpah that beungéh,
Teungku Imeum dan raja ka
geutulak teuma.

7 TUHAN geutulak miseubah Gobnyan
nyang paleng suci,
dan geutinggai Baét Gobnyan
keudroe;
geupeubiyeu musoh jipeureuloh
bubena bintéh beuton gobnyan.
Bak teumpat geutanyoe ilée
meuiébadat dan peugot khanuri,
musoh seumurak sabab ka
meujaya.
8 TUHAN ka geucok peunutôh
bahwa bintéh-bintéh beuton Sion
harôh teureuloh.
Bintéh-bintéh beuton nyan ka
geusipat,
mangat banmandum hase
teupeuhanco.
Bintéh-bintéh beuton dan
meunara-meunara,
bak saát nyoe ka jeuet keu rungka
banmandum.

9 Pintoe-pintoe geureubang ka
meuseubée ngon tanoh,
bandum palang-palang pintoe
nyan ka habéh patah;
raja dan peujabat peumeurintah
bandum na di teumpat nyang
teuböih.
Huköm TUHAN ka hana jipeurunoe
le;
dan nabi hana le geuteurimong
wahyu nibak TUHAN.

10 Bubena tuha-tuha peut nyang na
didalam banda ka seungab keudroe
sira geuduek didalam tanoh;
awaknyan geutabu abée di ateueh
ulée,
dan geungui ija kröng tanda
meuduka.
Meunan cit di aneuëk-aneuëk dara
jitukui ulée trok bak tanoh.

11 Mata ulôn keumong sabab ulôn mo
nyang hana piôh,
jiwa lôn meurana hán ék teukira.
Até lôn hanco óh lôn ngieng
keuhancoran bansa;
lôn ngieng aneuëk miet dan
aneuëk manyak habéh pansan bak
rot-rot banda.

12 Deungon leumoh dan hék awaknyan
jimo sira jilakée peunajoh dan ié
jieb nibak ma jih.
Lagée ureuëng nyang luka,
awaknyan reubah meusumpom
bak rot-rot ueh raya
laju meuninggai lam pangkée ma
teucinta.

13 O, Yerusalem, banda Sion nyang
teucinta,
rungka-rungka reuloh gata na be
laôt raya.
Peu kheueh nyang jeuet ulôn peugah
keu ulôn bri peulalo até?
Sabab, hántom na nyang meudeurita
nyang sa lagée gata.
Keubit that hana nyang hase
peupuléh keuadaan gata.

14 Nyang geupeusampoe lé nabi-nabi
keu gata,
na kheueh seumeungéut dan sulet
nyang hana teukira.
Awaknyan hántom jipeugah keuhai
desya gata,
lé sabab nyan gata hántom
meutobat.

Sikeubit jih nyang jipeusampoe lé awaknyan ubak gata
haba-haba nyang sulet nyang peumangat até.

15 Bandum ureuëng nyang jijak rot nyan jipeubeub gata,
sabab gata ka hanco bube nyang na.
Awaknyan jiasek-asek ulée sira jipeugah,
"Nyan kheueh banda nyang paleng tari, banda keubanggaan donya?"

16 Bandum musoh gata jipandang bak muka gata deungon rasa banci,
awaknyan jipeukém gata deungon deungon kém nyang meuhina.
Awaknyan jipeugah, "Banda nyan ka kamoe peuhanco!
Akhé jih trok cit saát jih nyang ka kamoe preh-preh!"

17 TUHAN ka geupeubuet ancaman Gobnyan
nyang yoh masa ilée ka geureuncana dan geupeuingat ubak geutanyoe.
Geutanyoe geupeuhanco ngon hana rasa inseuh,
dan keu musoh geubri keumeunangan.
Gobnyan geupeujeuet awaknyan galak that
watée jingieng geutanyoe ka rhot.

18 He bintéh-bintéh beuton Yerusalem,
teumawök kheueh ubak TUHAN!
Rô kheueh ié mata lagée ié krueng nyang ile uroe ngon malam
bék kheueh taiém-iém nibak tamo, sampoe badan gata jiteuka hék!

19 Beudôh kheueh meulang-ulang simalam suntok
keu takliek tarô asoe até gata ubak TUHAN.
Lakée kheueh mangat Gobnyan na rasa gaséh sayang
keu aneuëk-aneuëk gata nyang teungoh deuk
dan pansan bak tieb-tieb rot ueh nyang meukilok.

20 TUHAN, neungieng kheueh dan neupeurati kheueh ubak awaknyan nyang Droeneueh seksa nyan!
Peu kheueh na nyang ka neupeulaku nyang lagée nyan?
Ma jipajoh aneuëk droe jih nyang paleng jisayang,
teungku imeum dan nabi ka jipoh lam Baét Droeneueh nyang suci.

21 Tuha muda ka habéh maté teugageueng ateueh rot raya,
aneuëk muda ngon aneuëk dara ka habéh maté bak ujong peudeueng.
Bak uroe Droeneueh beungéh nyan,
laju neuköh takue awaknyan hana meurasa inseuh.

22 Droeneueh neu undang musoh-musoh nyang kamoe takot
keu jipeugot khanuri nyang paleng keujam ban silingka kamoe.
Awaknyan jipoh mandum nyang kamoe peulara dan nyang kamoe gaséh.
Nibak uroe Droeneueh beungéh,
hana meusidroe pih nyang hase jipeuplueng droe.

Huköman, meutobat, dan harapan

3 Ulôn kheueh ureuëng nyang ka lôn rasa udeb seungsara,
sabab teuginton ngon beungéh Po teu Allah.
2 Maken jiôh ulôn teuhila
u dalam seupôt nyang hana deuh sapeue.
3 Ulôn geupoh meuleuböb-leuböb hana geupiôh,
hana rasa gaséh bansipanyang uroe.
4 Gobnyan geupeujeuet tuboh lôn ka habéh luka luhok-luhok,
dan tuleueng-tuleueng ulôn ka habéh patah.
5 Gobnyan geupeupeunoh ulôn deungon duka dan deurita.
6 Ulôn geupaksa tinggai dalam seupôt lagée ureuëng nyang maté bak jamén ilée.
7 Deungon beuleunggu nyang kong laju geu ikat ulôn,
sampoe ka hana le rot lôn teubiet.

8 Laju ulôn kliek lôn lakée tulông,
teuma Po teu Allah hán geutem deungoe.
9 Gobnyan laju geulinteueng rot ulôn jak
deungon beuton-beuton batée.

10 Lagée cagée meuluem Gobnyan geupreh lôn,
lagée singa Gobnyan geulinteueng ulôn.
11 Geutiyeub ulôn sampoe meusimpang bak binéh jalan,
laju ulôn geuteugöm ngon geupriek-priek geutinggai sinan.
12 Lom geureuntang busur Gobnyan,
dan geupeujeuet ulôn teumpat timbak aneuk panah Gobnyan.

13 Aneuk panah Gobnyan ka beusöt nibak tuboh lôn
sampoe trok teutôb nibak jantong lôn.
14 Si uroe seupôt ulôn jipeukém lé bandum ureuëng,
dan geupeujeuet keubahan gob pansi haba.
15 Teuma nyang phet nyang geubri keu ulôn
keu peunajoh dan nyang ulôn jieb.

16 Muka ulôn geupreu-preu ubak tanoh,
dan gigo ulôn geu antôk ubak batée sampoe patah.
17 Ka treb that hántom lôn rasa udeb seujahteura;
katuwoe ulôn pakriban udeb bahgia.
18 Nibak ulôn ka hana le meusyeuhu,
Gadôh kheueh harapan ulôn ubak TUHAN.

19 Ulôn pike keuhai meurawöh dan keuhai nyang malang
lagée lôn jieb ié tuba nyang lumpah that phet.
20 Hana putôh-putôh hai nyan ulôn pike,
sampoe baten ulôn ka teuteugön hana meuguna.
21 Bahpi meunan harapan ulôn jibeudôh lom,
watée lôn ingat hai nyoe:
22 Geunaséh TUHAN keukai abadi,
rakhmat Gobnyan hántom na habéh,
23 sabe barô tieb-tieb beungoh
keubit that TUHAN seutia lagoena!
24 TUHAN na kheueh hareuta ulôn hana nyang laén.
Sabab nyan kheueh, ulôn meuharab ubak Gobnyan.

Harapan nibak Israel

25 TUHAN gét that keu ureuëng nyang meuharab ubak Gobnyan,
dan ubak ureuëng nyang mita Gobnyan.
26 Lé sababnyan, bah kheueh tanyoe preh deungon teunang
sampoe TUHAN trok geujak bri peutulôngan;
27 bah kheueh tanyoe meurunoe jeuet keutabah
bak watée geutanyoe mantong muda.

28 Watée TUHAN geubri peundeuritaan,



Sidroe ureuëng agam teungoh jipeumo ba-e (3:2)

bah kheueh geutanyoe taduek
keudroe deungon seungab.
29 Bah kheueh geutanyoe ta
peumiyueb droe dan meunyeurah,
sabab mungken harapan mantong
na.
30 Bahpi jitampa dan jirapa,
bah kheueh banmandum nyan
tanyoe teurimong.
31 Sabab, TUHAN hana geutulak
geutanyoe siumu masa.
32 Óh ka lheueh Gobnyan geubri
peundeuritaan,
nibak gobnyan pih na gaséh
sayang,
sabab Gobnyan teutab geugaséh keu
geutanyoe
deungon geunaséh nyang hana
bataih.
33 Gobnyan hana deungon rila até
geupeubiyeu geutanyoe
meudeurita dan seudeh.

34 Meunyoe jiwa geutanyoe teuteugon
didalam glab,
35 Meunyoe geutanyoe gadôh hak
nyang geubri lé TUHAN,
36 sabab keuadelan geuputa balék,
pasti kheueh TUHAN geuteupeue
dan geupeurati.
37 Meunyoe TUHAN hana geugalak keu
sapeue-sapeue,
pasti manusia hana hase jipeugét
sapeue keu nyan.
38 Gét dan brok teutab jipeujak
na kheueh ateueh peurintah TUHAN.
39 Pakon manusia harôh apoh apah
meunyoe jihnyan teuhuköm sabab
desya-desya jih keudroe?[b]

40-41 Bah kheueh geutanyoe tatilek udeb
geutanyoe,
dan tawoe bak TUHAN Allah di
dalam syeuruga.
Jak kheueh geutanyoe ta peuhah até
dan meudoá,
42 "Kamoe meudesya dan beurontak
ubak Droeneueh, ya TUHAN,
dan Droeneueh hán neubri
keuamphonan.

43 Kamoe Droeneueh peulet
Droeneueh poh maté,
gaséh sayang ka teusöm lam
beungéh Droeneueh.
44 Meureuka Droeneueh lagée awan
nyang teubai that
sampoe hana hase jilhob lé
doá-doá kamoe.
45 Kamoe ka neupeujeuet lagée brôh
nyang hana meuguna
nibak mata bansigom donya.

46 Kamoe jihina lé bandum musoh dan
jipeukém-peukém kamoe;
47 Kamoe ka keunong lé keuceulakaan
dan keuhancoran,
dan udeb lam bahya dan teumakot
nyang hán teukira.

48 Ié mata lôn ji ile lagée ié krueng
sabab bansa ulôn ka habéh hanco.
49 Ulôn teuma lôn mo hana piôh-piôh,
50 sampoe Droeneueh, ya TUHAN di
syeuruga, neungieng kamoe.
51 Até ulôn ka jeuet keuseudeh
kamoe ngieng naséb ureuëng
inong di banda kamoe.

52 Lagée cicém, ulôn jitiyeub lé musoh
nyang hana keudaléeh neubanci
ulôn.
53 U dalam mon nyang tô kreng,
awaknyan jitiek ulôn udeb-udeb
laju jiseubée ulôn ngon aneuk
batée.
54 Ié ji-ék sampoe trok bak ulée lôn,
dan ulôn pike, – 'Habéh kheueh
riwayat lôn!'

55 Ya TUHAN, ulôn meulakée ubak
Droeneueh,
nibak tuwie mon nyang lhok nyan.
56-57 Ulôn meuharab nyang that-that bék
kheueh neusumpai geulinyueng
Droeneueh
keu nyang ulôn lakée mangat
Droeneueh neutulông ulôn.
Dan doá ulôn Droeneueh deungoe,
dan Droeneueh teuka neujak peutoe;
Droeneueh neupeugah, 'Bék yo.'

58 Droeneueh teuka neupeujuang
peukara ulôn, ya TUHAN,
nyawöng ulôn ka Droeneueh
peuseulamat.

[b] *Pakon ... desya-desya jih keudroe?* atawa meunyoe ureuëng mantong udeb pakon jihnyan harôh apoh apah meunyoe jihnyan teuhuköm lé sabab desya-desya jih?

59-60 Droeneueh neungieng buet nyang
jeuhet nyang jipeubuet ateueh ulôn,
reuncana jeuhet musoh nyang
banci ulôn.
Sabab nyan, ya TUHAN, neubila
kheueh peukara ulôn.

61 Droeneueh, TUHAN, neudeungoe
ulôn jihina;
Droeneueh neuteupeue bandum
reuncana awaknyan.
62 Awaknyan jipeubiyeu ulôn siuroe
seupôt.
keu jipeuceulaka ulôn, awaknyan
jipeugét reuncana nyang kutoe.
63 Phon beungoh trok án malam,
ulôn jipeujeuet keubarang nyang
jipeukém.

64 Huköm kheueh awaknyan, nyang
sisuai deungon buet jih, ya TUHAN.
65 Kutok kheueh awaknyan, dan
neupeubiyeu kheueh awaknyan
tinggai dalam keuadaan putôh asa.
66 Peulét kheueh dan peubinasa
kheueh awaknyan banmandum
sampoe awaknyan teusampôh
habéh lam donya."

Peundeuritaan Yerusalem óh ka lheueh rhot

4 Méuh nyang hu muble-ble ka jeuet keu
mala
batée-batée Baét Allah ka
meutabu bak rot ueh raya.

2 Yoh masa ilée peumuda remaja
banda Sion lagée méuh nyang
meuhái yuem,
teuma bak saát nyoe ka jipeujeuet
lagée beujana tanoh nyang hana
hareuga.

3 Seudangkan, nang srigala jipeumom
aneuëk-aneuëk jih
teuma umat ulôn keujam that
lagée cicém unta nyang lheueh di
padang.
4 Aneuëk-aneuëk manyak nyang hana
teubri mom, sampoe maté sabab ka
glaih.
Aneuëk-aneuëk manyak jilakée
makheun, teuma hana ureuëng
nyang jitem bri.
5 Awaknyan nyang ka lazém
jimakheun peunajoh nyang
mangat-mangat,
dan udeb lam keumeuwahán,
jinoe jimeuéue jijakmita peunajoh
dalam sinamon blôh,
dan maté deuk teugageueng bak
rot-rot ueh raya.

6 Umat ulôn ka geuhuköm
leubeh brat nibak peunduduek
Sodom
nyang lam sikréb mata
hanco lé jaroe Po teu Allah
deungon hana tindakan manusia.
7 Yoh masa ilée bubena peumimpén
kamoe na kheueh gleh-gleh
lagée gapeueh nyang putéh
beureuseh.
Awaknyan teugab dan teuga,
seugar bugar dan seuhat-seuhat.

8 Teuma bak saát nyoe muka
awaknyan leubeh itam nibak
jeulaga[c]
habéh teugageueng bak rot ueh
raya hana meusidroe manusia pih
nyang na jituri.
Kulét awaknyan ka habéh krot
nibak tuleueng-tuleueng,
lagée kayée nyang tô kreng hana
meuguna.

9 Awaknyan seungsara dan maté
bacut-bacut,
sabab mubacut pih ka hana le
peunajoh nyang teukeubah;
nyang maté dimideuen prang,
leubeh meu-untông nibak nyang
maté sabab keunong deuk.

10 Keubit that yo teumakot ngon gli
beuncana nyan
nyang rhot ateueh umat lôn
sampoe ma-ma nyang até geuh
leumoh
geureuboh aneuëk droe geuh
keudroe mangat na meuasoe
pruet.

---

[c] *jeulaga:* Kalon kamuih.
4:6: Keuj. 19:24 **4:10:** Tel. 28:57, Yeh. 5:10

11 TUHAN geupeuteuka beungéh Gobnyan
dan geutot banda Sion sampoe rata deungon tanoh.

12 Di lamkawan raja-raja dan peunduduek donya
hana meusidroe pih nyang peucaya
bahwa pintoe-pintoe geureubang Yerusalem
hase jitamong lé musoh dumna.

13 Teuma bandum nyan ka teujadi,
sabab desya bubena teungku imeum dan nabi-nabi.
Awaknyan ka jisintong darah,
nibak ureuëng nyang hana meusalah.

14 Lagée ureuëng buta nyang meuwot-wot bak rot ueh raya
meunan kheueh
peumimpén-peumimpén banda Yerusalem.
Peukayan awaknyan kutoe keunong darah
sampoe hana meusidroe pih
nyang tem jakmat awaknyan.

15 Ureuëng laén jipeugah, "Wéueh nibak teumpat nyoe!
Gata najih, bék tamat kamoe!"
Dan jijak kheueh awaknyan dan jimeurawoh bak saboh bansa bak bansa nyang laén,
teuma hán jibri tinggai teutab lé soe mantong.
16 TUHAN hana le geupakoe umat Geuh keudroe;
Gobnyan keudroe nyang peucrebre awaknyan
dan geupeujeuet teungku-teungku imeum hana le jihareuga;
dumna peumimpén hana le nyang gaséh.

17 Mata kamoe ka kamoe pandang,
kamoe preh bantuan nyang hántom na teuka.
Nyang kamoe harab peutulôngan saboh bansa,
nyang seubeuna jih hana jeuet geubri sapeue.

18 Kamoe hana hase kamoe teubiet ubak rot raya,
sabab sabe ji luem lé lawan.
Seuneuleuh udeb kamoe karab sileumpah,
sabab uroe-uroe udeb kamoe ka geunab.

19 Ureuëng-ureuëng nyang peucrok kamoe bagaih lumpah na
jiôh leubeh bagaih nibak cicém siwah po.
Awaknyan jitiyeub kamoe di gunong,
dan jilinteueng kamoe di padang pasi.
20 Awaknyan jidrob raja nyang geupiléh lé TUHAN,
ureuëng nyang kamoe peubangga
sibagoe nyang geubri udeb,
dan nyang peupayong teuhadab lawan.

21 Hé bansa Edom dan Us, takém laju,
meugeumbira kheueh, teungoh mantong jeuet tapeugeumbira!
Bala teuma teuka cit ateueh gata
dan sabab ka mabök gata peulon droe keudroe gata.

22 Sion ka jipeubuet huköman ateueh jih nyan
ateueh desya-desya nyang ka jipeubuet;
jinoe kamoe hana geupeubiyeu lé TUHAN
dan hana geuba le ubak teumpat nyang teuböih.
Teuma gata, he Edom, geuhukôm lé TUHAN.
Desya-desya gata teusalob bubena nyang na.

Doá teulakée beugeugaséh

5 Ingat kheueh, ya TUHAN, peue nyang teujadi di ateueh kamoe,
Neungieng kheueh kamoe nyang hina.

2 Hareuta waresan kamoe rhot lam jaroe ureuëng laén,
rumoh-rumoh kamoe ka jiduek lé ureuëng aséng.

3 Ureuëng syiek kamoe ka jipoh lé musoh;

saátnyoe ma kamoe ka jeuet keu
inong balée, dan kamoe ka jeuet
keu aneuëk piatu nyang hana le du.

4 Ié jieb dan kayée apui
harôh kamoe bloe.

5 Lagée beulatang, kamoe jipaksa
keureuja brat,
kamoe hék, hana jibri watée keu
meureuhat.

6 Kamoe jak geumadée u nanggroe
Meusé,
kamoe lakée peunajoh di Asyur.

7 Indatu kamoe ka meudesya,
jinoe awaknyan ka hana le;
teuma kamoe harôh meudeurita,
sabab desya-desya awaknyan.

8 Kamoe jipeurintah lé
ureuëng-ureuëng nyang hana leubeh
nibak namiet;
hana nyang meukuasa jipeulheuh
kamoe nibak awaknyan.

9 Di luwa banda, ureuëng peumaté
gob meuwot-wot ban saboh nyan;
nyawöng kamoe teuancam watée
kamoe teubiet jak mita peunajoh.
10 Kamoe meudeurita sabab ka deuk,
seuhingga kulét kamoe seu uém
lagée ngeue apui.

11 Ureuëng-ureuëng inong nyang na di
Sion ka jipeukosa,
aneuëk-aneuëk dara jinoda di
gampông-gampông Yehuda.

12 Peumimpén-peumimpén kamoe
jidrob dan jigantung,
ureuëng-ureuëng tuha kamoe ka
hana le jisanjong.

13 Ureuëng-ureuëng muda kamoe
jipaksa jakmeubuet bak teumpat
geumileng,
aneuëk-aneuëk agam kamoe
teuginton deungon geunulam
kayée sampoe pansan.

14 Ureuëng tuha-tuha hana le
meugumpôi bak babah pintoe
geureubang banda,
su musik hana le teudeungoe
lamkawan ureuëng muda.

15 Kamoe ka gadôh keubahgiaan;
tari ngon likak ka meu ubah jeuet
meukabong nyang duka.

16 Keubanggaan kamoe ka hana le,
kamoe ceulaka sabab ka
meudesya.

17-18 Gunong Sion ka seungue dan ka
jitinggai le gob;
disinan asée uteuen meuraja
lela.
Sabab nyan até kamoe reumok dan
hanco,
laju kamoe mo ba-e sampoe mata
keumalon kamoe ka jeuet keu
sapu.

19 Teuma Droeneueh, ya TUHAN,
teutab meukuasa,
Droeneueh nyang mat peurintah
siumu masa.

20 Ék kheueh patot neutinggai kamoe
treb that-that?
Peu kheueh mungken neutuwoe
bak kamoe siumu masa?

21 Ya TUHAN, neuba kheueh kamoe
meugisa ubak Droeneueh;
kamoe meungwoe ubak
Droeneueh!
Neupeupuléh kheueh keuadaan
kamoe lagée awaiphon.
22 Atawa ka neuböih kamoe hán
neupeuduli le?
Hana meubataih beungéh
Droeneueh keu kamoe?

YEHEZKIEL

PEU INTAT HABA

Nabi Yehezkiel tinggai di teumpat teuböih di Babel, bah kheueh nyan sigohlom, meunan cit óh ka lheueh rhot Yerusalem bak thon nyang keu 586 Sigohlom thon Maseuhi. Peusan gobnyan geutuju ubak ureuëng-ureuëng nyang teuböih di Babel dan awaknyan nyang tinggai di Yerusalem. Kitab *Yehezkiel* teubagi dalam peuet boh bagian nyang paleng peunteng lamkawan nyan na kheueh:

(1) Peuingat ubak umat Israel bahwa Po teu Allah geuhuköm awaknyan dan bahwa Yerusalem rhot dan hanco.
(2) Peusan nibak TUHAN bahwa Gobnyan geuhuköm bansa-bansa nyang tindéeh dan nyang peusisat umat Gobnyan.
(3) Peuhiboran keu Israel óh ka lheueh rhot Yerusalem, dan janji keuhai masa ukeue nyang leubeh trang.
(4) Gamba Yehezkiel keuhai Baét TUHAN dan bansa nyang geupeubarô.

Yehezkiel na kheueh sidroe ureuëng nyang paleng khong iman gobnyan dan paleng hebat daya khayal gobnyan. Bagian nyang paleng le nibak peusan gobnyan na kheueh meuteumé nibak nyang deuh-deuh geukalon, dan geupeugah deungon buet nyang hi lambang nyang nyata keu bansa Israel. Yehezkiel geuteugon that ubak peureulée that teupeubarô até dan jiwa, meunan cit tanggong jaweueb tieb-tieb ureuëng ateueh desya-desya jihnyan keudroe. Meunan cit gobnyan geupeugah harapan geuh teupeubarô udeb keu bansa Israel. Sibagoe Teungku Imeum meunan cit sibagoe sidroe nabi, Yehezkiel geubri peuratian khusos keu Baét TUHAN dan peunteng jih udeb meunurot keuheundak TUHAN.

Asoe jih

Yehezkiel geutawök jeuet keu nabi 1:1–3:27
Peusan-peusan keuhai huköman keu Yerusalem 4:1–24:27
Huköman Po teu Allah ateueh bansa-bansa 25:1–32:32
Janji Po teu Allah keu umat Gobnyan 33:1–37:28
Peusan keuhai huköman keu Gog 38:1–39:29
Deuh teungieng keuhai Baét TUHAN dan tanoh Israel óh singoh dudoe 40:1–48:35

YEHEZKIEL MEUTEUMÉ KEUMALON NYANG KEU PHON KEUHAI PO TEU ALLAH

1:1–7:27

Takhta Po teu Allah

1 [1-3] Bak tanggai nyang keu limong
buleuen nyang keu peuet bak thon
nyang keu lhée ploh, [a] bak thon nyang
keulimong seumeunjak Raja Yoyakhin jiba
u teumpat nyang teuböih, ulôn, Teungku
Imeum Yehezkiel bin Busi, na nibak binéh
Krueng Kebar di Babel meusajan deungon
ureuëng-ureuëng nyang teuböih nibak
ureuëng Yahudi laén. Hana teusangka-sang-
ka langét teuhah dan ulôn meuteumé lôn
kalon keuhai Po teu Allah. Ulôn deungoe
TUHAN meufeureuman ubak ulôn dan laju
lôn rasa teuga that kuasa Gobnyan.
4 Ulôn tangah laju ulangét dan deuh ulôn
kalon angén badée teungoh jipot nibak utara.
Geulanteue jiseumama keudeuh keunoe ni-
bak sinamon awan nyang paleng raya, dan
langét nyang na nibak banéh nyan peungéuh
meucahya. Dalam kilat nyang meuble-ble
nyan leumah sapeue-sapeue nyang meukilat
lagée peurunggu. 5 Di teungoh-teungoh awan

---

[a] *thon nyang keu lhée ploh:* Hana jeulaih thon peue nyang jimeukeusut.
1:1: Why. 19:11 **1:2:** 2Raj. 24:10-16, 2Taw. 36:9-10 **1:5:** Why. 4:6

nyan, deuh lôn kalon peuet boh kerub,[b] na
kheueh makhluk udeb nyang rab saban ngon
manusia, 6 teuma maséng-maséng na peuet
boh rupa dan dua boh pasang sayeueb. 7 Gaki
jih teupat dan meukilat lagée peurunggu
nyang teucane. Jaroe gaki jih meugukée la-
gée gukée banteng. 8 Seulaén peuet boh rupa
dan dua pasang sayeueb nyan, awaknyan na
teuma jaroe manusia dimiyueb tieb-tieb
sayeueb. 9 Sijudoe sayeueb nibak tieb-tieb
makhluk nyan meukeumang dan phon di
ujong trok bak ujong sayeueb nyan tupéh
teuma deungon sayeueb makhluk nyang la-
én, sampoe ban peuet boh makhluk nyan ka
teubina sagoe peuet. Meunyoe meugrak, ma-
séng-maséng makhluk nyan meugrak teupat
ukeue sira jibalek tuboh jih.

10 Tieb-tieb makhluk nyan rupa jih meu-
laén-laén; nyang rupa jih lagée ureuëng na
dikeue, rupa nyang lagée singa na blaih si
uneuen, rupa lagée banteng blaih wie, dan
waja raja wali siblaih u likot. 11 Sipasang
sayeueb nibak tieb-tieb makhluk nyan teu-
peukeumang u ateueh sampoe tupéh ujong
tieb-tieb sayeueb makhluk nyang laén
nyang na di siblaih nyan, dan sipasang
sayeueb [c] teuk teulipat teutôb tuboh jih.
12 Maséng-maséng makhluk nyan meuha-
dab ubak peuet boh jurosan sigoe guih,
sampoe awaknyan jeuet jijak homantong
nyang jigalak deungon tuboh hana teuputa.

13 Bak teungoh[d] makhluknyan na
sapeue-sapeue nyang leumah jih lagée
ngeue apui atawa suwa apui nyang hu meu-
grak-grak hana piôh. Apuinyan meu kléb-
kléb dan jiteubiet meuek jeuet keu kilat
geulanteue. 14 Makhluk-makhluk nyan keu-
droe meugrak-grak keudeh keunoe nyang
bagaih jih lagée kilat.

15 Teungoh lôn kalon bandum nyan,
ulôn ngieng teuma na peuet boh ruda di
ateueh tanoh, saboh ruda nibak sampéng
tieb-tieb makhluk nyan.[e] 16 Ban peuet boh
ruda nyan saban dan meukilat lagée batée
peumata, dan maséng-maséng na saboh teuk
ruda nyang laén nyang meulinteung di teu-
ngoh-teungoh nyan. 17 Deungon lagée nyan
ruda-ruda nyan hase jituju bak peuet boh
arah. 18 Keulileng-keulileng ruda nyan peu-
noh deungon mata.[f] 19-21 Makhluk-makh-
luk nyan jijak homantong nyang jihawa, dan
ruda-ruda nyan sabe jiseutôt, sabab jikuasa
lé makhluk-makhluk nyan. Pajan mantong
makhluk-makhluk nyan meugrak jiék u
ateueh atawa jipiôh, ruda-ruda nyan sabe
jiseutôt meusajan awaknyan.

22 Di ateueh tieb-tieb ulée makhluk nyan
na teuma meubinteung sapeue-sapeue lagée
kubah nyang teupeugét nibak kristal nyang
hu meucahya. 23 Di miyueb kubah nyan
tieb-tieb makhluknyan jireuntang teuma si-
pasang sayeueb jih u arah makhluk nyang
na siblaih jih nyan, seudangkan sayeueb jih
nyang sipasang teutôb tuboh jih. 24 Meu-
nyoe makhluk nyan jipo, teudeungoe bak
ulôn su sayeueb jih nyang meukeupak-keu-
pak; su jih lagée su ié rhot, lagée su deurab
langkah pasokan sipa-i nyang raya, lagée su
Po teu Allah Nyang Mahakuasa. Meunyoe
makhluknyan jipiôh bak jipo, laju jilipat
sayeueb jih, 25 teuma di ateueh kubah nyang
di ateueh ulée awaknyan, mantong teudeu-
ngoe su makhluk nyan.

26 Di ateueh kubah nyan na sapeue-
sapeue nyang saban lagée takhta nibak batée
nilam, dan di ateueh nyan na jiduek sapeue-
peue nyang leumah jih lagée manusia.
27 Bagian ateueh nyan leumah jih meucahya
lagée peurunggu di teungoh-teungoh apui
hu. Bagian miyueb jih meucahya trang mu-
ble-ble, 28 dan meuwareuna warni lagée
peulangi. Nyan kheueh trang meucahya
nyang teutunyok ubak keuhaderan TUHAN.

Allah geutawök Yehezkiel mangat jeuet keu nabi

2 Ban lôn kalon nyang lagée nyan, ulôn
laju reubah meudugöm ateueh tanoh.
Laju lôn deungoe su nyang geupeugah, "He
manusia fana, beudôh kheueh. Ulôn keu-
neuk peugah haba deungon gata." 2 Watée
su nyan ulôn deungoe, jitamong kheueh Roh
Po teu Allah badan lôn, dan geupeudong
ulôn. Óh lheueh nyan lôn deungoe lom su
nyan geupeugah, 3 "He manusia fana, gata
Lôn kirém ubak ureuëng-ureuëng Israel
nyang beurontak jilawan Ulôn. Awaknyan
beurontak lagée indatu awaknyan keudroe.

[b] *kerub,* na kheueh geulongan malaikat nyang teugamba sibagoe makhlok meusayeueb, lambang nibak keuagongan Po teu Allah dan keuhai teuka Gobnyan. [c] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Sipasang sayeueb.* Ibrani: Ruman awaknyan, sayeueb awaknyan. [d] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Bak teungoh.* Ibrani: Dan peue nyang rab saban. [e] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Makhluk nyan.* Ibrani: Ruman awaknyan. [f] Ibrani ayat 18 hana jeulaih.

1:10: Yeh. 10:14, Why. 4:7 **1:13:** Why. 4:5 **1:15-21:** Yeh. 10:9-13 **1:18:** Why. 4:8
1:22: Why. 4:6 **1:24:** Why. 1:4-15, 19:6 **1:26:** Yeh. 10:1, Why. 4:2-3 **1:27:** Yeh. 8:2

4 Awaknyan kreueh ulée dan hana jihoreu-
mat Ulôn. Gata Ulôn kirém ubak awaknyan
mangat tapeusampoe keu awaknyan peue-
peue nyang Ulôn, TUHAN Allah Nyang Ma-
hamanyang peugah keu awaknyan, 5 peue
jitem deungoe lé awaknyan atawa hana;
nyang peunteng, awaknyan harôh jiteupeue
bahwa na nabi lamkawan awaknyan.
6 Teuma gata, he manusia fana, bék ta-
takot keu peumbeurontak nyan, atawa ubak
peue mantong nyang jipeugah lé awaknyan.
Awaknyan jilawan dan jihina gata, siulah-
ulah gata udeb lamkawan kala meubisa.
Bahpi meunan, bék teumakot. 7 Peutrok
kheueh bandum peusan Ulôn nyoe ubak
awaknyan, boh jitem deungoe lé awaknyan
atawa hana. Ingat kheueh bahwa awaknyan
na kheueh peumbeurontak-peumbeurontak.
8 He manusia fana, deungoe kheueh
peue nyang Ulôn peugah ubak gata. Bék
kheueh taseutôt peumbeurontak nyan. Peu-
hah kheueh babah gata dan pajoh kheueh
peue nyang Ulôn bri ubak gata." 9 Óh lheu-
eh nyan ulôn kalon jaroe nyang teusunyu-
eng ubak ulôn. Dalam jaroe nyan na kitab
meugulong, 10 nyang teutuléh nibak bandua
binéh jih. Laju geupeuhah geunulong nyan
dan disinan teutuléh ratapan, apoh apah dan
rintihan.

3 Allah meufeureuman, "He manusia fa-
na, pajoh kheueh kitab meugulong
nyoe, óh lheueh nyan jak kheueh dan mariet
kheueh ubak ureuëng-ureuëng Israel."
2 Laju ulôn peuhah babah lôn dan Po teu
Allah laju geusuleueng kitab meugulong
nyan lam babah lôn mangat lôn pajoh.
3 Kheun Gobnyan, "He manusia fana, pajoh
kheueh! Pasoe kheueh pruet gata ngon kitab
meugulong nyoe." Dan kitab nyan pi laju
lôn pajoh rasa jih maméh lagée meulisan.
4 Po teu Allah meufeureuman lom, "He
manusia fana, tajak kheueh laju ubak
ureuëng-ureuëng Israel dan peusampoe
kheueh peue mantong peusan Ulôn keu
awaknyan. 5-6 Keu awaknyan kheueh gata
Lôn kirém, dan bukon keu bansa nyang basa
jih sulet, aséng dan hana muphom. Meunyoe
kheueh gata Ulôn kirém ubak bansa nyang
lagée nyan, awaknyan jideungoe tutoe haba
gata. 7 Teuma bansa Israel hana jitem deu-
ngoe gata, bahpi Ulôn keudroe pih hana
jipako. Awaknyan bandum kreueh-kreueh
ulée dan galak bak meulawan. 8 Jinoenyoe
gata Lôn peujeuet kreueh ulée dan gigéh
lagée awaknyan cit teuma. 9 Gata Ulôn peu-
jeuet kukôh lagée batée kareueng dan kreu-
eh lagée intan. Bék kheueh tatakot ubak
peumbeurontak nyan."
10 Lheuehnyan Po teu Allah geupeugah,
"He manusia fana, ngieng kheueh beu gét-
gét dan ingat kheueh peue nyang Ulôn peu-
gah nyoe ubak gata. 11 Tajak kheueh ubak
bansa gata nyang na tinggai di teumpat
nyang teuböih nyan, dan peusampoe kheueh
peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang peugah ubak awaknyan, peu kheueh
jitem deungoe lé awaknyan atawa hana."
12 Laju Roh Allah geubeuôt ulôn dan
dilikot ulôn teudeungoe su geumuroh nyang
jipeugah, "Pujoe kheueh keumuliaan TUHAN
di syeuruga!" 13 Lôn deungoe su sayeueb
makhluk nyan saléng meuantok, dan su
meukrab-krab ruda-ruda nyan nyang nya-
reng lagée su geumpa bumoe. 14 Keukuasa-
an TUHAN nyang peujeuet ulôn lumpah that
hebat, dan bak watée ulôn geubeuôt lé Roh
Gobnyan, até ulôn meurasa phet dan seu
uem. 15 Dan trok kheueh ulôn ubak teumpat
tinggai ureuëng nyang teuböih di Tel Abib
nibak binéh Krueng Kebar. Na tujoh uroe
treb jih ulôn tinggai disinan; ulôn teumanu-
eng-manueng lé bandum nyang banman-
tong lôn deungoe dan lôn kalon nyan.

TUHAN geutunyok Yehezkiel jeuet keu ureuëng nyang kawai Israel

(Yeh. 33:1-9)

16 Óh ka lheueh tujoh uroe, TUHAN geu-
peugah ubak ulôn, 17 "He manusia fana,
gata Ulôn angkat jeuet keu ureuëng kawai
bansa Israel. Tapeusampoe kheueh ubak
awaknyan haba peuingat nyang Ulôn bri
nyoe. 18 Meunyoe Ulôn peugah bahwa si-
droe peunjahat maté, teuma gata hana tapeu-
ingat bak awaknyan mangat awaknyan jiu-
bah pi-e jih sampoe jihnyan seulamat, teuma
jihnyan maté mantong lagée ureuëng nyang
meudesya, dan tanggong jaweueb ateueh
maté jih nyan jitunggée nibak gata. 19 Meu-
nyoe gata tapeuingat ureuëng jeuhet nyan
dan ureuëng nyan hán jitem piôh jipeubuet
jeuhet, jihnyan maté lagée ureuëng meude-
sya, teuma gata keudroe seulamat.
20 Meunyoe sidroe ureuëng nyang jroh
jipeuphon peubuet desya, dan jihnyan Ulôn
peuhadab deungon bahya, teuma jihnyan
maté meunyoe gata hana tapeuingat jihnyan.
Jihnyan maté sabab desya-desya jihnyan

2:9-10: Why. 5:1 **3:1-3:** Why. 10:9-10

keudroe, dan buet-buet jih nyang jroh nyang ka jipeubuet hana Ulôn ingat. Teuma tanggong jaweueb ateueh maté ureuëng nyan Lôn tunggée nibak gata. 21 Meunyoe ureuëng nyang jroh nyan gata peuingat mangat bék jipeubuet desya, dan jihnyan jiturot naseuhat gata, teuma jihnyan hana Lôn huköm dan gata seulamat."

Yehezkiel jeuet keu ureuëng kalu

22 Ulôn rasa teuga that TUHAN teuka dan ulôn deungoe Gobnyan geupeugah ubak ulôn, "Beudôh kheueh dan jak kheueh laju u pantôn. Disinan Ulôn keuneuk peugah haba deungon gata."

23 Dan ulôn jak kheueh u pantôn, dan disinan deuh lôn kalon cahya meukilat tanda teuka TUHAN lagée nyang ka lheueh lôn kalon bak binéh Krueng Kebar. Laju ulôn reubah teudugöm di ateueh tanoh, 24 teuma Roh Po teu Allah geutamong dan geupeudong ulôn.TUHAN meufeureuman ubak ulôn, "Tawoe kheueh dan takurong droe gata didalam rumoh. 25 He manusia fana, gata ji-ikat ngon talo sampoe hana hase tateubiet dan hana jeuet meurumpok deungon gob. 26 Ulôn Lôn peujeuet lidah gata kalu sampoe gata hana hase tapeuingat bansa peumbeurontak nyoe. 27 Teuma, meunyoe Lôn meututoe deungon gata lom dan Lôn peuwirang mangat gata hase meutoe lom, gata harôh tapeusampoe peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang peugah ubak awaknyan. Siladum nibak awaknyan jideungoe, teuma siladum teuk hana, sabab awaknyan keubit bansa nyang beurontak."

Yehezkiel geupeulakon jikeupong Yerusalem

4 Po teu Allah meufeureuman, "He manusia fana, tacok kheueh laju sineuk batée bata, keubah laju dikeue gata dan gareh laju ateueh batée nyan gamba banda Yerusalem. 2 Laju tagamba cara teukeupong banda nyan, deungon paret-paret, sinamon-sinamon tanoh, khimah-khimah dan alat-alat ngon pok bansikeulileng beuton nyan. 3 Tacok kheueh panci beuso dan anggab kheueh nyan sibagoe bintéh beuso; keubah kheueh panci nyan lamkawan gata dan banda Yerusalem. Óh lheueh nyan meuhadab kheueh ubak banda nyan siulah-ulah gata kheueh nyang keupong banda nyan. Nyan jeuet keulambang keu bansa Israel.

4-5 Óh lheueh nyan ta-éh kheueh meugeunireueng blaih siwie, dan Ulôn[g] kupeurhot salah bansa Israel nyan ateueh gata. Na 390 uroe gata teuéh lagée nyan dan meudeurita seungsara sabab salah awaknyan. Siuroe gata teuéh lagée nyan teupeulambang sithon huköman bansa Israel. 6 Óh lheueh nyan, taéh kheueh meugeunireueng blaih uneuen dan tarasa kheueh huköman ateueh buet salah Yehuda peuet ploh uroe treb jih, si uroe teupeulambang sithon huköman awaknyan.

7 Pandang kheueh teukeupong Yerusalem. Geupai kheueh boh sineunju gata ateueh banda nyan dan peusampoe kheueh peusan Ulôn keuhai huköman ateueh awaknyan. 8 Gata Lôn ikat sampoe hana hase tabalek tuboh gata nibak wie u uneuen atawa seubalek jih sampoe teukeupong banda nyan seuleusoe.

9 Jinoenyoe, tacok kheueh gandom, jeulai, kacang mirah, kacang polong, sekoi dan gandom halôh. Jampu kheueh banmandum nyan dan peugét kheueh ruti. Nyan kheueh peunajoh gata nyang treb jih 390 uroe gata gata teuéh sihéuet u blaih wie nyan. 10 Ruti nyan harôh gata weuek beuade sampoe tieb-tieb uroe gata makheun 230 gram. Leubeh nibaknyan hana jeuet. 11 Meunan cit deungon ié jieb gata teubataih, nyang jeuet dua cangkie siuroe. 12 Tapeuhu kheueh apui deungon ék manusia keu kayée jih. Panggang kheueh ruti gata ateueh apui nyan dan tapajoh kheueh ruti nyan dikeue ureuëng ramé."

13 TUHAN meufeureuman, "Meunan kheueh cara jih ureuëng Israel singoh jipajoh peunajoh nyang geutam[h] lé huköm Nabi Musa, bak watée awaknyan Ulôn böih u nanggroe-nanggroe aséng."

14 Teuma ulôn jaweueb, "Ya amphon, TUHAN Nyang Mahamanyang! Phon yoh ubit sampoe saát nyoe hántom lom lôn peukutoe droe deungon peunajoh bangke beulatang atawa séueh nyang jipajoh lé beulatang buih. Hántom lôn pajoh peunajoh nyang teuanggab hareuem."

15 Dan Po teu Allah meufeureuman, "Gét kheueh, sibagoe geunantoe ék manusia, gata jeuet tapajoh ék leumô keu ngon tot ruti gata."

---

[g] Rayeuk that keumungkenan makna jih: *Ulôn.* Ibrani: gata. [h] *peunajoh nyang geutam:* Huköm Nabi Musa teutam ureuëng bék jipajoh peunajoh nyang ka teupeuteuntée nyang teupeugah hareuem. Kalon Im. 11.

16 Óh lheueh nyan Gobnyan meufeureu-
man lom, "He manusia fana, Ulôn kupeu-
hanco gudang teumpat keubah peunajoh di
Yerusalem. Deungon gundah dan khawate
manusia jibataih peunajoh nyang awaknyan
pajoh dan ié nyang awaknyan jieb. 17 Awak-
nyan putôh asa sabab ka habéh peunajoh
dan ié jieb, akhé jih awaknyan maté sabab
desya-desya jih keudroe."

Yehezkiel geucukô ôk gobnyan

5 TUHAN meufeureuman, "He manusia
fana, tacok kheueh peudeueng nyang
tajam dan cukô kheueh beuhabéh janggot
dan ôk gata ngon peudeueng nyan. Óh lheu-
eh nyan jak timang kheueh ôk nyan nibak
ceng dan taweuek kheueh mangat jeuet lhée
boh bagi. 2 Siper lhée harôh gata tot di
teungoh-teungoh banda nyan óh lheueh
nyan akhéjih banda nyan gata keupong.
Siper lhée teuk harôh gata tak ngon peudeu-
eng gata sirang takeulileng banda nyan. Dan
siper lhée nyang keuneulheueh harôh gata
sipreuk u ateueh, laju Ulôn kutiyeub ngon
peudeueng Lôn. 3 Tatinggai bacut ôk nyan
dan tabungkôh lam ija lipat jubah gata. 4 Óh
lheueh nyan tacok bacut nibak ôk nyan,
tageulawa laju u dalam apui dan tapeubiyeu
mantong ôk nyan hangöh. Nibak teumpat
nyan apui jimeuéue bansaboh bansa Israel."
5 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Kalon, nyoe kheueh Yerusalem.
Banda nyoe Ulôn keubah bak pusat donya,
deungon nanggroe-nanggroe laén ban
sikeulileng nyan. 6 Teuma Yerusalem ka
jitulak peurintah Ulôn dan teunyata leubeh
jeuhet nibak bansa-bansa laén, dan leubeh
hana taát nibak nanggroe-nanggroe nyang
na di sikeulileng nyan. Yerusalem ka ji
iengkeue peue-peue nyang Lôn peurintah
dan hánjitem taát ubak huköm-huköm
Lôn."
7 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "He Yerusalem, deungoe kheueh
nyoe! Gata hana tataát peue-peue nyang
Ulôn peurintah meunan cit ubak huköm-
huköm Lôn; gata leubeh meubantah nibak
bansa-bansa nyang laén nyang na di seukeu-
lileng gata, dan ka gata seutôt adat istiadat
bansa-bansa nyan. 8 Teuma Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang, bak saát nyoe Ulôn
peugah bahwa Ulôn na kheueh musoh gata.
Gata Lôn huköm dikeue bansa-bansa laén.
9 Sabab bandum buet gata Lôn banci, peun-
duduek gata Lôn huköm nyang leubeh brat
nyang gohlom na Lôn peubuet dan hana Lôn
peubuet le. 10 Ureuëng syiek teuma jipajoh
aneuëk jih keudroe dan si aneuëk jipajoh
ureuëng syiek jihnyan. Meunan kheueh
awaknyan Ulôn huköm, dan nyang mantong
udeb Lôn peucrebre ubak meubagoe ju-
rosan.
11 Ulôn na kheueh Allah nyang udeb,
TUHAN Nyang Mahamanyang, dan nyoe
kheueh tutoe haba Lôn: Sabab gata ka
tapeukutoe Baét Ulôn deungon sigala buet
gata nyang jeuhet dan luwat nyan, Ulôn Lôn
peuhanco gata hana amphon. 12 Siper lhée
nibak peunduduek gata maté keunong bala
peunyakét dan beuncana musém deuk
nyang meulanda banda. Siper lhée teuk teu-
heuntam deungon peudeueng di luwa ban-
da, dan siper lhée teuk Lôn sipreuk u jeueb-
jeueb sagoe dan Lôn tiyeub-tiyeub deungon
peudeueng.
13 Gata tarasa pakriban hebat jih beu-
ngéh dan silab Ulôn sampoe Ulôn puih. Óh
lheueh bandum nyan teujadi, gata yakén
bahwa Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba
ubak gata sabab Ulôn meureuka ateueh gata
nyang hana seutia. 14 Gata jeuet keu rungka-
rungka nyang hana meuguna dan bansa-
bansa nyang na bansikeulileng gata ji hina
gata; tieb-tieb ureuëng nyang jijak rot nyan
jipeujiôh droe nibak gata.
15 Meunyoe Ulôn beungéh dan geu-
ngeuen keu gata dan Lôn huköm gata, ban-
dum bansa nyang na di seukeulileng gata
jirasa gli. Awaknyan jihina gata dan luwat
óh jingieng gata. 16 Ulôn Lôn peuranab bu-
bena peunajoh keuneubah nyang gata keu-
bah dan Lôn peubiyeu peunduduek gata
keunong deuk. Awaknyan jirasa pakriban
sakét jih meunyoe deuk, lagée aneuk panah
tajam nyang peureulong beusôt dan jipeubi-
nasa gata. 17 Seulaén beuncana deuk nyan
Lôn peutron teuma bala peunyakét, keukeu-
jaman dan prang keu jipeumaté peunduduek
gata, dan beulatang-beulatang juah mangat
jipeumaté aneuëk-aneuëk awaknyan. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."

TUHAN geukutôk nyang seumah beurala

6 1-2 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, pandang kheueh
gunong-gunong Israel, dan peusampoe
kheueh peusan Ulôn keuhai huköman keu
awaknyan. 3 Yue kheueh bak awaknyan

5:10: Peb. 4:10 **5:17:** Why. 6:8

beujideungoe dan jisimak peue nyang Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang peugah ubak
gunong-gunong nyan, meunan cit ubak bu-
két-bukét, barieh-barieh dan pantôn-pantôn.
Beutôi, Ulôn kirém peudeueng keu Lôn
peuhanco teumpat-teumpat seumah beurala.
4 Miseubah-miseubah awaknyan teureuloh
dan dupa-dupa awaknyan teupeubeukah.
Bandum ureuëng nyang na disinan teupeu-
maté dikeue beurala jihnyan. 5 Ulôn kupeu-
jeuet manyét-manyét ureuëng Israel meuta-
bu beba; dan tuleueng-tuleueng awaknyan
Lôn peuhambô dikeue miseubah nyan.
6 Bandum banda Israel teupeuhanco, ban-
dum miseubah dan beurala awaknyan hanco
meutabu beba, dupa-dupa awaknyan meuta-
bu teueng bayeueng hán meuho saho dan
peue-peue mantong nyang awaknyan peugét
gadôh. 7 Dipat mantong na ureuëng nyang
teupoh maté, dan awaknyan nyang mantong
udeb jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
8 Teuma bacut sagai lamkawan awak-
nyan nyang Lôn peuseuleuseh nibak mawöt
dan awaknyan Lôn peusiseu sidroe saho
lamkawan bansa-bansa; 9 disideh awaknyan
udeb di teumpat nyang teuböih. Laju awak-
nyan teuingat ubak Ulôn dan muphom bah-
wa Ulôn ku huköm meunan cit Lôn hina
awaknyan[i] sabab até awaknyan hana seutia
ubak Ulôn. Awaknyan ka jitinggai Ulôn dan
jipiléh beurala sibagoe geunantoe Ulôn. La-
ju awaknyan luwat deungon droe jih keu-
droe sabab bandum keujeuhetan dan keu-
keujian nyang ka awaknyan peubuet. 10 Dan
awaknyan jiteupeue bahwa Ulôn kheueh
TUHAN dan bahwa bandum peuingat nyang
Ulôn bri bukon ancaman-ancaman beula-
ka."
11 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Beuseudeh kheueh! Meuba-e
kheueh! Tamo kheueh beu meuwéueh-wéu-
eh sabab bandum keujeuhetan dan keukeu-
jian nyang ka jipeubuet lé bansa Israel.
Awaknyan maté lé sabab prang, deuk dan
bala peunyakét. 12 Awaknyan bandum jirasa
beungéh nyang raya that nibak Ulôn.
Ureuëng-ureuëng nyang jiôh di teumpat
nyang teuböih rhot keusakét dan laju maté;
nyang tô maté dimideuen prang, dan nyang
tinggai maté sabab lé deuk. 13 Manyét-ma-
nyét awaknyan meutabu beuba lamkawan
beurala nyang na bansikeulileng miseubah,
teugagèueng di tieb-tieb bukét nyang ma-
nyang, dan nibak pucak tieb-tieb gunong, di
miyueb tieb-tieb bak kayée nyang rampak
dan bak kayée nyang raya; éuet haba, dipat
mantong awaknyan jitot keureubeuen keu
beurala awaknyan. Dan somantong ureuëng
jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
14 Nyoe, Ulôn Lôn beuôt jaroe Ulôn dan
Lôn peuhanco nanggroe awaknyan, sampoe
ka jeuet keusungue nyang hana ureuëng,
phon di Guron Seulatan trok ubak banda
Ribla di utara. Nibak teumpat-teumpat jidu-
ek lé ureuëng Israel, hana meusaboh pih
nyang geupeuseulamat. Dan jiteupeue kheu-
eh bandum ureuëng bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."

Keuhai hanco Israel ka tô that

7 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang, keuneuk peugah ha-
ba nyoe keu tanoh Israel: Nyoe kheueh
keuneulheuh riwayat keu nanggroe nyoe!"
3 TUHAN meufeureuman, "He Israel, ji-
noenyoe ka trok watée gata habéh umu.
Gata tarasa meureuka Ulôn. Gata Ulôn adili
sipadan ngon buet gata nyang kutoe. 4 Ulôn
hana Lôn gaséh atawa Lôn bri amphon keu
gata. Ulôn kuhuköm gata sipadan deungon
bandum buet nyang keuji nyang ka gata
peubuet. Dan tateupeue kheueh lé gata bah-
wa Ulôn kheueh TUHAN."
5 Nyoe kheueh nyang geupeugah lé
TUHAN Nyang Mahamanyang ubak bansa
Israel, "Bala deumi bala jiteuka ateueh gata.
6 Jinoenyoe bandum ka keuneulheuh. Nyoe
kheueh keuneulheuh gata. Hana harapan le
nibak gata. 7 Bandum ka page keu gata, he
bansa nyang tinggai nibak tanoh nyoe. Jinoe
hana le khanuri-khanuri bak miseubah-
miseubah di gunong-gunong, nyang na na
kheueh karu sabe nyang hana reuda.[j]
8 Hana treb le gata tarasa meureuka
Ulôn nyang paleng teumakot. Gata Ulôn
adili sipadan ngon buet nyang gata peubuet.
Teuma Lôn balaih ateueh gata mandum buet
nyang kuto. 9 Ulôn hana Lôn gaséh atawa
Lôn bri amphon ubak gata. Ulôn kuhuköm
gata sipadan deungon buet nyang kuto
nyang ka gata peubuet. Dan barô kheueh
gata teupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN
dan Ulôn kheueh nyang huköm gata."
10 Uroe kiamat keu bansa Israel ka trok
jiteuka. Keujeuhetan meuraja lela. Keusom-

[i] Padub-padubboh teujeumahan kuno: "hina awaknyan"; Ibrani: "Ulôn meurasa teuhina". [j] Keumungkenan that makna jih *khanuri-khanuri ... reuda.*

bongan ka trok bak puncak jih. 11 Keukeu-
jaman meuakibat jih leubeh le keujeuhetan.
Bandum keukayaan, keuagongan dan keuja-
yaan awaknyan habéh hana meubeukaih.
12 Watée jih reujang teuka, uroe jih ka
tô lumpah na! Ureuëng nyang bloe dan
ureuëng peubloe hana meuteumé laba le,
sabab huköman Po teu Allah rhot ateueh
bandum manusia. 13 Hana ureuëng meukat
nyang bagaih meurumpok lom peue nyang
ka jipeubloe, sabab meureuka Po teu Allah
rhot ateueh soemantong. Ureuëng nyang
jeuhet hana seulamat. 14 Beureuguih jimeu-
su dan bandum ureuëng ka siab-siab. Teuma
hana meusidroe pih nyang na jak u mideuen
prang, sabab meureuka Po teu Allah rhot
ateueh bandum manusia.

Huköman sabab desya-desya Israel

15 Bak rot-rot ueh raya lam banda na
muprang, di rumoh-rumoh na bala peunya-
két dan musém deuk. Soemantong nyang na
di luwa banda maté di mideuen prang, dan
nyang tinggai lam banda keunong peunya-
két dan deuk. 16 Siladum teupeusie nibak
mawöt dan jipeuplueng droe u gunong-gu-
nong. Disinan awaknyan jeuet lagée cicém
leuek nyang teuparôh di pantôn-pantôn;
bandum meurang-rang sabab desya-desya
awaknyan keudroe.[k] 17 Somantong ureuëng
leumoh jaroe dan guyah teuôt. 18 Awaknyan
jingui ija krông dan bansaboh tuboh jih yo
meugám-gám. Ulée awaknyan teucukoe ôk
dan awaknyan teupeumalée. 19 Méuh dan
pirak awaknyan böih bak rot raya lagée
geutiek bröh, sabab bak uroe TUHAN teuka
beungéh nyang luwa biasa nyan, méuh dan
pirak nyan hana hase jipeuseulamat awak-
nyan, teuma ka jijeurumus awaknyan u da-
lam desya. Awaknyan hana hase jipeuguna
nyan keu jipeupuih nafeusu atawa keu jipeu-
troe pruet awaknyan keudroe. 20 Yoh masa
ilée awaknyan bangga deungon peumata
nyang ceudah, teuma sabab awaknyan
jipeuguna keu jipeugét beurala-beurala
nyang lumpah luwatnyan, laju TUHAN geu-
peujeuet hareuta awaknyan keu sapeue-
sapeue nyang lumah teumakot ngon gli.
21 TUHAN meufeureuman ubak bansa Is-
rael, "Ulôn Lôn peubiyeu ureuëng-ureuëng
aséng jijak reupah hareuta gata. Ureuëng-
ureuëng jeuhet jireubot atra gata dan jipeu-
kuto gata. 22 Ulôn hana Lôn tulông meu-
nyoe Baét Ulôn jipeurusak dan jipeukuto lé
peurampok-peurampok.
23 Bansaboh nanggroe ka jeuet keukaru
ka-ák ka-ôk;[l] dipat mantong na ureuëng
teupoh maté dan keukeujaman. 24 Bansa-
bansa nyang paleng juah Lôn peuteuka keu
jijak duek bak rumoh-rumoh gata. Ureuëng-
ureuëng nyang gata anggab hebat nyang
paleng peukasa yo watée bansa-bansa nyan
Ulôn peubiyeu jipeuhanco teumpat-teumpat
iébadat gata. 25 Awaknyan keunong lé keu-
seudehan dan putôh asa, laju jimita keuda-
méan, teuma hana jiteumé. 26 Mala peutaka
dan haba brok hana putôh-putôh teuka u
ateueh awaknyan. Gata meudoá mangat bu-
bena Nabi geutem ngieng kutika, teuma
awaknyan hana hase. Meunan cit bubena
teungku imeum hana kuasa peue nyang
harôh geupeurunoe keu umat, dan dumna
peumimpén ka habéh naseuhat. 27 Raja
meuba-e, putra mahkota putôh asa dan rak-
yat yo sabab teumakot. Ulôn Lôn huköm
gata nyang sisuai deungon peue nyang ka
gata peubuet dan Lôn peusidang gata lagée
gata nyang ka tapeusidang ureuëng laén.
Dan barô kheueh gata teupeue bahwa Ulôn
nyoe na kheueh TUHAN."

YEHEZKIEL MEUTEUM'E GEUKALON NYANG KEUDUA KEUHAI PO TEU ALLAH

8:1–10:22

Ureuëng seumah beurala di Yerusalem

8 Bak tanggai limong buleuen nam bak
thon nyang keunam kamoe jiböih
u teumpat laén, peumimpén-peumimpén
ureuëng nyang teuböih Yehuda nyan jijak u
rumoh lôn dan jiduek-duek meusajan ngon
ulôn. Ngon hana teusangka-sangka keukua-
saan TUHAN Nyang Mahamanyang ka geu-
kuasa bansaboh badan lôn. 2 Laju ulôn ta-
ngah dan deuh laju ulôn ngieng na nyang
saban lagée manusia. Phon bak keuieng jih
sampoe u miyueb deuh jih lagée apui, dan
nibak keuieng u ateueh deuh jih lagée meu-
kiwieng-kiwieng lagée peurunggu nyang
teuasah. 3 Gobnyan laju geu sunyueng
sapeue-peue nyang saban lagée jaroe, laju
jihila ôk ulôn. Óh lheueh nyan lam deuh lôn
kalon nyan, ulôn laju jibeuôt manyang-ma-
nyang u ateueh manyang lé Roh Allah dan

[k] Ibrani: Hana jeulaih. [l] Saboh teujeumahan kuno: *bansaboh ... ka-ôk;* Ibrani hana jeulaih.
8:2: Yeh. 1:27

laju jiba u Baét TUHAN di Yerusalem, bak
babah pintoe tamong seuramoe dalam
nyang na di siblaih utara. Nibak teumpat
nyan na meuteumé patong beurala nyang
jipeuteuka meureuka Po teu Allah.
4 Dan leumah laju ulôn ngieng trang
bandrang nyang muble-ble cahya sibagoe
tanda TUHAN Allah Israel ka geuteuka, sa-
ban lagée nyang ulôn ngieng watée ulôn na
bak binéh Krueng Kebar. 5 Po teu Allah
meufeureuman ubak ulôn, "Hei manusia
fana, pandang kheueh u arah utara." Ulôn
seutôt, blaih miseubah bak binéh rot ta-
mong, deuh laju ulôn kalon beurala nyang
teupeusabab Po teu Allah beungéh lagoe na.
6 Allah meufeureuman ubak ulôn, "Hei
manusia fana, gata ngieng kheueh peue
nyang teungoh teujadi? Gata ngieng kheueh
laju pakriban buet-buet nyang luwat nyang
ka jipeubuet lé ureuëng Israel, nyang peu-
jiôh Ulôn nibak Baét Lôn! Jak keunoe, Ulôn
tunyok ubak gata hai-hai nyang leubeh kuto
lom."
7 Óh lheueh nyan laju geuba ulôn ubak
babah pintoe tamong leuen bagian keue dan
laju geupeuleumah saboh ruhuéng bak beu-
ton nyan. 8 Kheun Gobnyan, "Hei manusia
fana, peurayeuk kheueh ruhuéng nyoe." Óh
ka lheueh ulôn peubuet, laju deuh lôn ngi-
éng saboh pintoe. 9 Kheun Gobnyan ubak
ulôn, "Tamong kheueh dan kalon kheueh
buet-buet nyang kutoe dan luwat lumpah na
nyang jipeubuet lé awaknyan bak teumpat
nyan." 10 Ulôn pih lôn tamong dan laju lôn
ngiéng. Bintéh-bintéh kama nyan peunoh
teu uke ngon mubagoe rupa ukeran uleue
dan beulatang-beulatang hareuem [m] nyang
laén, meunan cit mubagoe ukeran beurala
nyang jipujoe lé ureuëng-ureuëng Israel.
11 Na tujoh ploh droe peumimpén bansa
Israel nyang na disinan, jitamong cit keunan
Yaazanya bin Safan. Maséng-maséng awak-
nyan jimat saboh dupa keumeunyan nyang
meuasab. 12 Allah meufeureuman ubak
ulôn, "Hei manusia fana, gata kalon peue
nyang jipeubuet lé peumimpén-peumimpén
Israel deungon cara seungab-seungab?
Awaknyan jimeu iébadat lam kama nyang
peunoh beurala deungon alasan bahwa Ulôn
ka Lôn tinggai nanggroe nyoe dan hana Lôn
kalon peue nyang jipeubuet nyan."
13 Laju TUHAN geutanyong ubak ulôn,
"Gata takalon buet nyang jipeubuet lé
awaknyan leubeh luwat nibak nyang ka."
14 Teuma laju geuba ulôn ubak babah pintoe
geureubang Baét TUHAN dan geupeuleumah
laju ubak ulôn ureuëng-ureuëng inong
nyang teungoh jipeumo ba-e Dewa Tamus [n]
nyang ka maté.
15 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Hei manusia fana, peu kheueh na gata
ngieng hai nyan? Mantong jai that-that hai-
hai nyang luwat lumpah na." 16 Laju geuba
ulôn ubak seuramoe Baét TUHAN. Bak binéh
pintoe rot tamong lam ruweueng suci, lam-
kawan miseubah dan jurong, na dua ploh
limong droe. Awaknyan jipeulikot ruweu-
eng suci, dan laju jisujut u arah timu jiseu-
mah mata uroe teubiet.
17 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Hei manusia fana, peu kheueh gata ngi-
eng nyan? Ureuëng-ureuëng Yehuda nyoe
hana puih meunyoe jipeubuet hai-hai
nyang luwat nyan dan jipeubuet lom hai-
hai nyang hana meuprikeumanusiaan ban-
saboh nanggroe. Awaknyan pih hana yo
sapeue jipeubuet hai nyang lagée nyan bak
teumpat nyoe, lam rumoh Ulôn nyang
jipeujeuet Ulôn meutamah beungéh ubak
jihnyan. Ngieng kheueh pakriban awak-
nyan jihina Ulôn ngon cara nyang paleng
jeuhet! [o] 18 Awaknyan jiteumeurasa pakri-
ban sakét keunong meureuka Ulôn nyang
brat! Ulôn hana kupeumeuáh dan Lôn
peu amphon awaknyan. Bahpi awaknyan
jimeudoá ngon cara jidumpék dan su
nyang kreueh dan teuga ubak Ulôn, teuma
di Ulôn teutab hana Lôn deungoe doa
awaknyan!"

Yerusalem geuhuköm

9 Óh lheueh nyan ulôn deungoe teuma
Po teu Allah geumeuhôi, "Tajak kheu-
eh keunoe he ureuëng-ureuëng nyang peu-
jak huköman Lôn ateueh banda nyoe. Taba
kheueh sinjata-sinjata gata." 2 Deungon
meusigoe that teuka keunan nam droe
ureuëng rot luwa geureubang Utara Baét
TUHAN, maséng-maséng awaknyan jiba sin-
jata. Meusajan ngon awaknyan na ureuëng
nyang jisôk peukayan ija lineun bak jaroe
jih na jiba sajan alat teumuléh. Awaknyan

---

[m] *beulatang-beulatang hareuem:* Huköm Nabi Musa geutam ureuëng bék jipajoh beulatang-beulatang nyang ka teupeuteuntée nyang teuanggab hareuem. [n] *Tamus:* Dewa nyang jianggab maté watée musém sinimoh-sinimoh maté, dan udeb lom watée seunaman timoh bak musém seumi. [o] *nyang paleng jeuhet:* na kheueh cara teuseumah beurala deungon jicom cabeueng.

8:4: Yeh. 1:28

jitamong dan jidong bak binéh miseubah
peurunggu.
3 Laju cahya muble-ble nyang meutanda
keuhaderan Allah Israel, jiteubiet cahya lam
kerub-kerub,[p] laju jiminah nibak teumpat jih
nyang phon ubak babah pintoe tamong Baét
TUHAN. Dan TUHAN laju geutawök ureuëng
nyang meupeukayan ija lineun nyan sira
geupeugah, 4 "Tajak laju ubak jeueb-jeueb
sagoe banda dan taboh kheueh tanda nibak
keuneng soe mantong ureuëng nyang meu-
rasa seudeh dan susah sabab bandum buet
nyang lumpah luwat nyang jipeubuet nibak
banda nyan."
5 Ulôn deungoe Po teu Allah meufeu-
reuman ubak ureuëng-ureuëng nyang laén,
"Seutôt kheueh gobnyan ho-ho nyang geu-
jak bansaboh sagoe banda dan peumaté
kheueh bubena ureuëng ngon hana amphon.
6 Peumaté kheueh bandum ureuëng agam
dan ureuëng inong, tuha dan muda, ureuëng
tuha dan aneuëk manyak. Teuma bék tacu-
kéeh meusidroe pih nyang na tanda bak
keuneng. Phon disinoe, nibak Baét Ulôn
nyoe." Dan awaknyan laju jipeuphon tugaih
jih keudroe deungon cara jipoh maté ban-
dum peumimpén Israel nyang teungoh ji-
dong di Baét TUHAN.
7 Po teu Allah geupeugah ubak awak-
nyan, "Peukuto kheueh Baét Ulôn nyoe!
Peupeunoh kheueh bandum leuen Baét nyan
deungon manyét-manyét manusia. Peuphon
kheueh laju!" Dan awaknyan laju jijak poh
maté ureuëng-ureuëng nyang na didalam
banda.[q]
8 Watée teupoh maté ureuëng-ureuëng
lam banda nyan teungoh teujadi, ulôn na
disinan sidroe mantong. Laju lôn sujut dan
lôn meulakée, "Ya TUHAN Nyang Mahama-
nyang, beungéh that Droeneueh keu Yeru-
salem sampoe neupoh maté bandum
ureuëng nyang mantong na di Israel nyoe?"
9 Geujaweueb lé Po teu Allah,
"Ureuëng-ureuëng Israel dan Yehuda ka
jipeubuet desya nyang keubit rayeuk.
Awaknyan ka jipeumaté manusia jeueb-jeu-
eb sagoe, dan Yerusalem jipeukutoe deu-
ngon keujeuhetan. Awaknyan jipeugah bah-
wa Ulôn, TUHAN, ka Lôn tinggai nanggroe
nyoe sampoe hana hase teukalon buet-buet
nyang jipeubuet. 10 Ulôn hana Lôn gaséh
awaknyan. Teuma Lôn peubuet ateueh
awaknyan peue-peue nyang ka jipeubuet
ateueh ureuëng laén."
11 Óh lheueh nyan ureuëng nyang meu-
peukayan lineun nyan geugisa geujak meu-
lapor ubak TUHAN, kheun gobnyan, "Ban-
dum peurintah TUHAN ka teukeureuja."

TUHAN geutinggai Baét Gobnyan

10 Laju ulôn kalon ubak kubah nyang
na di ateueh ulée kerub-kerub[r]
nyan, dan lôn ngieng sapeue-peue nyang
lagée takhta batée nilam. 2 Óh lheueh nyan
Po teu Allah geupeugah ubak ureuëng
nyang sôk peukayan lineun nyan, "Lhob
kheueh laju lam ruweueng ruda-ruda nyang
na di miyueb kerub-kerub nyan, dan cok
laju saboh reugam ngeue apui. Dan sipreuk
kheueh ngeue apui nyan u ateueh banda."
Gobnyan jiturot, dan di ulôn ku ngieng
hainyan. 3 Watée ureuëng nyan jitamong,
kerub-kerub nyan teungoh jidong di siblaih
seulatan Baét TUHAN. Na sigumpai awan ka
peunoh lam seuramoe dalam dan bansaboh
Baét TUHAN. 4 Cahya nyang muble-ble siba-
goe tanda TUHAN ka teuka keunan leumah
jiteubiet dalam kerub-kerub nyan dan laju
jiminah ubak babah pintoe tamong lam Baét
TUHAN, sampoe seuramoe nyan ka peungé-
uh ngon trang bandrang nyang meucahya.
5 Su sayeueb kerub-kerub nyan watée jikeu-
pak teudeungoe ubak seuramoe luwa, lagée
su Po teu Allah Nyang Mahakuasa.
6 Óh ka lheueh TUHAN geuyue bak
ureuëng nyang sok peukayan lineun nyan
saboh reugam ngeue apui lam ruweueng
ruda dimiyueb kerub-kerub nyan, ureuëng
nyan tamong dan jidong digeunireng saboh
lamkawan ruda-ruda nyan. 7 Dan laju saboh
lamkawan kerub nyan jipeutamong jaroe jih
u dalam apui nyang na lamkawan awak-
nyan, dan jicok laju napadub krék ngeue
apui nyan, dan ngeue apui nyang ka jicok
nyan jijok laju ubak ureuëng nyang sok
peukayan lineun nyan. Ureuëng nyan laju
jiteurimong óh lheueh nyan jibeudôh di si-
nan laju jijak. 8 Deuh ulôn kalon bahwa
dimiyueb sayeueb tieb-tieb kerub nyan na
sapeue-peue nyang hi jih saban ngon jaroe
manusia.
9-10 Meunan cit deuh ulôn kalon bahwa
tieb-tieb kerub nyan maséng-maséng na sa-
boh ruda disampéng. Ban peuet boh ruda

---

[p] *kerub:* Kalon 1:5. [q] *Peuphon kheueh laju!" Dan ... banda* atawa: Meubuet kheueh! Jak, peuphon kheueh teupoh maté ureuëng-ureuëng nyang na lam banda. [r] *kerub:* Kalon 1:5.

9:4: Why. 7:3, 9:4, 14:1 **10:1:** Yeh. 1:26, Why. 4:2 **10:2:** Why. 8:5 **10:9-13:** Yeh. 1:15-21

nyan saban, dan hu muble-ble lagée peuma-
ta indah. Maséng-maséng na saboh teuk
ruda laén nyang meulienteueng di teungoh-
teungoh nyan. 11 Deungon lagée nyan ke-
rub-kerub nyan jeuet jijak bak peuet juros-
an. Awaknyan jeuet jijak homantong nyang
awaknyan galak, deungon hana jiputa tuboh
jih nyan. 12 Bansaboh tuboh awaknyan, rhu-
eng jihnyan, jaroe jih, sayeueb jih dan ruda-
ruda pih peunoh deungoe mata. 13 Ulôn deu-
ngon bahwa ruda-ruda nyan teuboh nan,
"puteueng beuliong".

14 Tieb-tieb kerub nyan hi jih meula-
én-laén. Hi nyang phon na kheueh lagée
banteng, nyang keudua hi manusia, nyang
keu lhée hi singa, dan nyang keu peuet hi
cicém siwah. 15-17 Kerub-kerub nyan kheu-
eh nyang ulôn ngieng ilée nibak binéh
Krueng Kebar. Pajan mantong keurub-ke-
rub nyan jimeugrab atawa jipeukeumang
sayeueb jihnyan, ji-ék u manyang atawa
jipo maju atawa jipiôh, ruda-ruda nyan
sabe jiseutôt, sabab jikuasa lé kerub-kerub
nyan.

18 Laju lé cahya muble-ble nyang tanda
jih keuteuka TUHAN jitinggai laju babah
pintoe tamong u Baét TUHAN dan jiminah u
ateueh keurub-kerub nyan. 19 Ulôn ngieng
kerub-kerub nyan jipeukeumang sayeueb jih
laju jipo jitinggai tanoh, dan ruda-ruda jih-
nyan pih jijak sajan. Laju awaknyan jipiôh
bak binéh pintoe geureubang Baét TUHAN
nyang na di siblaih u timu, seudangkan
cahya muble-ble teutab na ateueh awak-
nyan. 20 Ulôn laju teuingat bahwa nyan
kheueh keurub-kerub nyang yoh masa dilée
ulôn kalon na dimiyueb Po teu Allah Israel,
bak binéh Krueng Kebar.

21 Kerub-kerub nyan maséng-maséng na
peuet macam hi, dua pasang sayeueb, dan
meunan cit sapeue-peue lagée jaroe manusia
dimiyueb sayeueb-sayeueb jihnyan. 22 Ru-
man [s] awaknyan saban cit lagée nyang ka
ulôn ngieng nibak binéh Krueng Kebar.
Maséng-maséng jijak teupat ukeue.

Yerusalem geuhuköm

11 Laju ulôn geubeuôt lé Roh Po teu
Allah dan geuba laju ubak babah
pintoe geureubang siblaih Timu Baét
TUHAN. Disinan na ulôn kalon 25 droe,
lamkawan awaknyan na meuteumé peu-
mimpén bansa, ureuëng nyan na kheueh
Yaazanya bin Azur dan Pelaca bin Benaya.
2 Po teu Allah meufeureuman ubak
ulôn, "He manusia fana, nyoe kheueh
ureuëng-ureuëng nyang jireuncana keuneuk
peubuet nyang jeuhet di banda nyoe dan
jijok naseuhat nyang sisat hana ngon peusa.
3-4 Lé sabab nyan tapeusampoe kheueh peu-
san Ulôn keuhai huköman keu awaknyan,
he manusia fana. Sabab awaknyan jipeugah,
'Hana treb le rumoh-rumoh nyoe ta peu-
dong lom. [t] Banda nyoe na kheueh beu-
langöng dan geutanyoe bandum na kheueh
uengkot sie didalam beulangöng nyan. Geu-
tanyoe aman nibak apui hu nyang meuháb-
háb sabab jilindong lé beulangöng nyoe.' "

5 Óh lheuehnyan Roh TUHAN ka peunoh
lam ulôn, dan ulôn geuyue lé TUHAN mangat
lôn peugah ubak umat Israel, "He bansa
Israel, Ulôn kuteupeue peue nyang gata peu-
gah dan nyang gata reuncana. 6 Keubiet that
le manusia nyang ka gata peumaté, sampoe
rot-rot didalam banda ka peunoh ngon ma-
nyét manusia.

7 Sabab nyan, Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang, Lôn peugah ubak gata: Beutôi,
banda nyoe na kheueh beulangöng, teuma
uengkot sie nyang na didalam nyan bukon
kheueh gata, teuma manyét ureuëng-
ureuëng nyang ka teupoh maté! Teuma di
gata Lôn use neuteubiet nibak banda nyoe!
8 Peu kheueh gata teumakot keu peudeueng?
Teuma Lôn kirém ureuëng nyang ba peu-
deueng keujijak prang gata. 9 Gata Lôn ba
dan Lôn peuteubiet lam banda dan Lôn
seurah ubak ureuëng aséng. Ulôn ka Lôn
peurhot huköman maté ateueh gata. 10 Gata
maté dimideuen di nanggroe gata keudroe,
teuma neuteupeue kheueh lé gata bahwa
Ulôn kheueh TUHAN. 11 Lé sababnyan, gata
hana aman lam banda nyoe, hana lagée
uengkot sie lam beulangöng. Ulôn Lôn peu-
crok dan Lôn huköm gata dipat mantong
gata na lam nanggroe Israel. 12 Dan barô
kheueh gata teupeue bahwa Ulôn kheueh
TUHAN dan gata Ulôn huköm sabab ka gata
iengkeue bak peuratoran-peuratoran Lôn
dan hana gata pakoe peurintah-peurintah
Lôn deungon cara gata seutôt huköm bansa-
bansa nyang na di seukeulileng gata."

13 Teungoh lôn peugah haba nyan, hana
teusangka-sangka Pelaca reubah laju maté.

---

[s] Keumungkenan that makna jih: *Ruman;* Ibrani: ruman dan awaknyan. [t] *Hana treb ... lom;* atawa: Geutanyoe hana tapeudong rumoh-rumoh keu sikeujab.

10:12: Why. 4:8 **10:14:** Yeh. 1:10, Why. 4:7

Dan ulôn pih laju lôn sujut dan meulakée,
"Óh, TUHAN Nyang Mahamanyang! Peu
kheueh banmandum nyang na tinggai sidroe
sapat ureuëng Israel nyoe keuneuk neupeu-
maté?"

Janji Allah keu ureuëng nyang teuböih

14 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, 15 "He manusia fana, gata dan rakan-
rakan gata nyang na di teumpat nyang
teuböih teungoh jeuet keuboh nariet lé
peunduduek Yerusalem. Kheun awaknyan,
'Ureuëng-ureuëng nyang teuböih nyan lum-
pah that jiôh nibak Yerusalem keujijak iéba-
dat ubak TUHAN. Tanoh Israel ka geubri lé
TUHAN keu geutanyoe.'
16 Sabab nyan, peusampoe kheueh peu-
san Ulôn nyoe ubak rakan-rakan gata nyang
na di teumpat nyang teuböih, bahwa Ulôn
kheueh nyang ba awaknyan di jiôh lamka-
wan bansa-bansa nyang Lôn peusipreuk
awaknyan di nanggroe-nanggroe nyan. Teu-
ma teungoh awaknyan mantong na disinan,
Ulôn kupeungon awaknyan.
17 Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang,
Ulôn peugah bahwa Ulôn Lôn gumpôi
awaknyan nibak nanggroe-nanggroe di
teumpat awaknyan teusipreuk, laju Lôn jok
pulang tanoh Israel ubak awaknyan. 18 Meu-
nyoe awaknyan jiwoe, awaknyan geuböih
bandum beurala nyang kuto dan nyang lu-
wat that nyang awaknyan teumé. 19 Awak-
nyan Lôn bri até nyang barô dan budho basa
nyang barô teuma. Até awaknyan nyang
kreueh lagée batée Ulôn cok dan Lôn gantoe
ngon até nyang taát ubak ulôn. 20 Dan awak-
nyan taát ubak peuratoran-peuratoran Lôn
dan seutia jiseutôt bandum peurintah Ulôn.
Awaknyan jeuet keu umat Lôn dan Ulôn
jeuet keu Allah awaknyan. 21 Teuma
ureuëng-ureuëng nyang galak jiseumah beu-
rala nyang kuto dan nyang luwat that nyan,
Lôn huköm sabab pi-e awaknyan nyang
jeuhet nyan." Meunan kheueh feureuman
TUHAN Nyang Mahamanyang.

Allah geutinggai Yerusalem

22 Kerub-kerub nyan ka jipeuphon po
meunan cit deungon ruda-ruda nyan jiseutôt
sajan. Cahya muble-ble nyang keutanda teu-
ka Allah Israel na di ateueh awaknyan.
23 Óh lheueh nyan cahya nyang muble-ble
nyan laju jitinggai Yerusalem dan jiminah
ubak gunong siblaih utimu banda nyan.
24 Lam keumalon nyan, Roh Po teu Allah
geubeuôt ulôn dan geupeuriwang ulôn ubak
ureuëng-ureuëng nyang teuböih di Babel.
Óh lheueh nyan gadôh kheueh nyang teuka-
lon nyan. 25 Laju ulôn calitra ubak ureuëng-
ureuëng nyang teuböih peue-peue mantong
nyang ka geupeuleumah lé TUHAN ubak
ulôn.

Nabi Yehezkiel sibagoe peungungse

12 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, kheun Gobnyan, 2 "He manu-
sia fana, gata tinggai lamkawan kawöm
peumbeurontak. Bak awaknyan na mata,
teuma hana jimeungieng; na geulinyuéng,
teuma hana jeuet meudeungoe, sabab awak-
nyan galak bak buet beurontak.
3-6 Sabab nyan, he manusia fana, teu-
ngoh uroe mantong peungéuh, peukemah
laju barang-barang gata dan peutamong laju
dalam bingkih ija lagée lazém nyang ka
jipeubuet lé ureuëng nyang teuböih. Sigoh-
lom malam teuka, tinggai kheueh laju ru-
moh gata trang-trang lagée ureuëng nyang
teuba u teumpat nyang teuböih. Peuruhuéng
kheueh laju bintéh rumoh gata deungon
jikalon lé kawöm peumbeurontak nyan, dan
taba laju bingkih barang gatanyan tapeuta-
mong rot ruhuéng nyang ka gata peubeusôt
bak bintéh rumoh gata dan peuteubiet laju.
Gulam kheueh bingkih nyan ateueh bahoe
gata. Beurangkat kheueh lam seupôt buta;
tatôb kheueh mata gata sampoe gata hana
deuh rot nyang teungoh tajak nyan. Bah
kheueh silurôh bansa Israel jikalon bandum
peue nyang gata peubuet nyan, mangat jeuet
keupeu ingat nibak awaknyan, barang kali
awaknyan insaf bahwa droe awaknyan keu-
droe na kheueh peumbeurontak."
7 Laju ulôn peubuet peurintah TUHAN
ubak ulôn. Bak uroe nyan cit teuma, watée
mantong uroe, laju lôn peukeumah barang-
barang lôn dalam saboh bingkih ija, lagée
nyang ka lazém geupeubuet lé ureuëng meu-
ngungse. Watée uroe ka jipeuphon malam,
laju lôn peugét ruhuéng ngon jaroe lôn bak
bintéh rumoh lôn keudroe, óh lheuehnyan
laju lôn teubiet lam rumoh nyan. Deungon
jingieng lé bandum ureuëng nyang na disi-
nan, bingkih ija nyan lôn gulam bak bahô
lôn, óh lheueh nyan laju ulôn jak.
8 Óh singoh beungoh TUHAN meufeu-
reuman ubak ulôn, meunoe geupeugah,
9 "He manusia fana, bansa Israel, bansa

11:19-20: Yeh. 36:26-28 **11:22-23:** Yeh. 43:2-5 **12:2:** Yes. 6:9-10, Yer. 5:21, Mrk. 8:18

peumbeurontak nyan ka jitanyong ubak gata
peue nyang teungoh gata peubuet. 10 Sabab
nyan peusampoe kheueh ubak awaknyan
peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang peugah ubak awaknyan. Peusan Lôn
nyan teutuju ubak raja nyang na di Yerusa-
lem, dan mandum peunduduek banda nyan.
11 Peutrang kheueh bahwa peue nyang gata
peubuet nyan na kheueh lambang peue
nyang teujadi ateueh awaknyan, na kheueh:
awaknyan jeuet keu ureuëng nyang teuböih
dan ureuëng teutawan. 12 Lam seupôt buta-
nyan raja awaknyan jigulam bingkih ija jih
di ateueh bahô jih dan laju jijak. Ureuëng-
ureuëng nyang laén jipeugét ruhuéng nibak
bintéh mangat awaknyan hase jiteubiet.
Gobnyan jitob mata jih mangat nék leumah
rot nyang teungoh jijak nyan. 13 Teuma
Ulôn kutiek jeue mangat awaknyan hase
ulôn drob. Laju awaknyan Ulôn ba u banda
Babel, dan disinan awaknyan maté hana
jiteumé kalon banda nyan. 14 Bandum
nyang na tinggai lam meuligoe jitamong cit
keunan bandum peunaseuhat dan peunga-
wai pribadi raja nyan Ulôn peucrebre u
jeueb-jeueb jurosan. Awaknyan Lôn tiyeub
dan Ulôn poh maté.
15 Watée awaknyan Ulôn peucrebre
lamkawan bansa laén di nanggroe-nanggroe
aséng, awaknyan jiteupeue bahwa Ulôn
kheueh TUHAN. 16 Na bacut nibak awaknyan
Lôn peuseulamat nibak mideuen prang, ni-
bak keunong deuk, dan nibak bala peunya-
két, mangat lamkawan bansa-bansa aséng
nyan awaknyan sadar bahwa awaknyan ka
jipeubuet nibak buet nyang paleng kuto.
Dan awaknyan jimeungaku bahwa Ulôn
kheueh TUHAN."

Nabi nyang yo meugám-gám

17-18 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, beuyo kheueh gata bak
watée gata pajoh bu, dan beumeutot-tot
kheueh sabab gata teumakot bak watée gata
tajieb ié. 19 Peusampoe kheueh ubak man-
dum bansa, peue nyang Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang peugah ubak peundu-
duek Yerusalem nyang mantong tinggai di-
tanoh awaknyan. Awaknyan yo watée jipa-
joh bu dan yo meukot-kot watée jijieb ié.
Tanoh awaknyan jeuet keu tandus, sabab
bandum ureuëng nyang na tinggai disinan
hana putôh-putôh geuiengkeue huköm.
20 Banda-banda nyang jinoenyoe peunoh
deungon peunduduek teupeuhanco dan la-
dang-ladang jeuet keu guron. Dan jiteupeue
kheueh lé awaknyan bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."

Pribasa nyang jigalak dan peusan nyang hana jigalak

21-22 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, pakon ureuëng Israel
galak jipeugah-peugah pribasa nyoe: 'Masa
meugantoe, teuma nubuat-nubuat hana án-
tom teujadi'? 23 Nah, peutrok kheueh ubak
awaknyan bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang, Ulôn jaweueb lagée nyoe: Pri-
basa nyan Lôn peugadôh, sampoe hana le
jipeugah-peugah di Israel. Sibagoe geunan-
toe peugah laju ubak awaknyan lagée nyoe,
'Masa jih ka trok, dan tieb-tieb nubuat teu-
ma teujadi.'
24 Di Israel hana na le keumalon dan
ramaian peuleusu, 25 Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang Lôn mariet bak bansa Israel,
dan bandum nyang Ulôn peugah pasti teuja-
di, hana teupeue eunteuk singoh le. Deu-
ngoe kheueh hé kawöm peumbeurontak!
Watée masa udeb gata Lôn peubuet bandum
nyang Ulôn peurintah ubak gata. Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn peu-
gah haba."
26 Feureuman TUHAN ubak ulôn, 27 "He
manusia fana, ureuëng-ureuëng Israel jipeu-
gah bahwa keumalon dan nubuat gata barô
kheueh jeuet jiôh bak uroe nyang teuma
teuka. 28 Sabab nyan, peugah kheueh ubak
awaknyan, bahwa Ulôn,TUHAN Nyang Ma-
hamanyang, Lôn peugah: Bandum nyang
Ulôn peugah pasti jadéh na, hana teupeu
eunteuk singoh le. Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang ka Lôn peugah haba!"

Nubuat keuhai nabi-nabi peuleusu

13 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, tateunak kheu-
eh nabi-nabi Israel nyang jipeugah ramai
keunarang jih keudroe. Yue kheueh awak-
nyan mangat jideungoe peue nyang Ulôn
peugah."
3 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Ceulaka kheueh nabi-nabi nyang
bangai nyan! Ilham jihnyan meuteumé ni-
bak khayalan jih keudroe dan keumalon
jihnyan peuleusu mandum. 4 He Israel, na-
bi-nabi gata nyan hana meuguna, saban cit
lagée asée-asée srigala nyang udeb di teu-

12:13: 2Raj. 25:7, Yer. 52:11

ngoh-teungoh rungka banda. 5 Awaknyan
hana jikeumiet teumpat-teumpat bintéh beu-
ton nyang reuloh, dan meunan cit hana
jipeugét bintéh-bintéh beuton nyang reuloh
nyan. Jadi, Israel hana hase teupeuteun meu-
nyoe beureutoh prang bak uroe Ulôn,
TUHAN teuka geujak bri huköman. 6 Nyang
jikalon-kalon lé awaknyan na kheueh peu-
leusu dan ramaian-ramaian awaknyan sulet.
Awakuyan meungaku jiba peusan nibak
Ulôn, padahai Ulôn hántom na Lôn utos
awaknyan. Pakriban mungken awaknyan ji-
harab bak ramaian jih nyang teuma teujadi?
7-8 Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang Lôn
peugah ubak awaknyan, 'Keumalon-keuma-
lon nyan peuleusu dan ramaian-ramaian
nyan sulet mandum. Gata tapeugah bahwa
bandum nyan na kheueh peusan Ulôn, pada-
hai Ulôn hántom na Lôn peugah haba ubak
gata! Sabab nyan Ulôn jeuet keu lawan gata.
9 Ulôn Lôn huköm gata, he nabi-nabi nyang
peugah ramaian sulet dan nyang meukhayal
keumalon-keumalon nyang hana beutôi!
Gata hana jeuet le tabri keuputosan bak
sidang-sidang umat Ulôn. Nan-nan gata teu-
ceue nibak dafeutar marga Israel, dan gata
hana teutuwoe le u tanoh ié gata. Teuma
barô kheueh tateupeue bahwa Ulôn kheueh
TUHAN Nyang Mahamanyang.
10 He Nabi-nabi peuleusu! Gata ka
tapeusisat umat Ulôn deungon tapeugah
bahwa banmandum aman dan béeréeh. Pa-
dahai mubacut pih hana! Umat Ulôn ka
jipeudong timbok-timbok batée bata nyang
guruek watée jipasang, óh lheuehnyan gata
teuka tajak heuntam. 11 He nabi-nabi peu-
leusu! Beuton gata reuloh. Ulôn Lôn peu-
tron ujeuen keuncang. Bintéh beuton nyan
jiheuntam lé angén badée dan jitingkeh lé
ujeuen es 12 sampoe reuloh, dan somantong
ureuëng jitanyong keupeue guna jih bintéh
beuton nyan teucet ngon gapu.' "
13 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Watée beungéh Lôn nyan,
Ulôn Lôn peutron angén badée, ujeuen keun-
cang dan ujeuen éh keu teupeuhanco bintéh
beuton nyan. 14 Ulôn ka naniét keuneuk
peureuloh bintéh beuton nyang gata cét
ngon gapu nyan, Lôn peuteung bayeueng
sampoe nyang tinggai keunaleueng man-
tong. Bintéh beutonnyan jitimpok dan jipeu-
maté gata banmandum. Dan barô kheueh
gata teupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
15 Bintéh beutonnyan dan nyang ka ta-
gapu nyan tarasa hebat jih beungéh Ulôn.
Óh lheuehnyan Lôn peugah ubak gata bah-
wa bintéh beuton nyan gadôh leunyab, sa-
ban lagée gata boh gapu, 16 nabi-nabi peu-
leusu! Gata taramai bahwa Yerusalem aman
dan béeréeh, padahai mubacut pi hana!"
Meunan kheueh feureuman TUHAN Nyang
Mahamanyang.

Nubuat keu nabiah peuleusu

17 TUHAN meufeureuman, "Jinoenyoe,
he manusia fana, tangieng kheueh ureuëng-
ureuëng nyang meulagak lagée nabiah lam-
kawan bansa gata. Teunak kheueh awak-
nyan, 18 dan peusampoe kheueh peue nyang
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang peugah
ubak awaknyan:
'Ceulaka kheueh gata! Gata peugét keu
bandum ureuëng gleueng meujimat dan
tudông-tudông sakeuti mangat ureuëng
nyang ngui atranyan meuteumé hase jikuasa
udeb ureuëng laén. Gata keuneuk meukuasa
ateueh udeb maté umat Ulôn, dan kuasa
nyan gata ngui deumi keupeuntengan gata
keudroe. 19 Gata ka gata hina Ulôn dikeue
umat Lôn keudroe deungon harapan mangat
meuteumé napadub ôn jeulai dan padub boh
ruti. Ureuëng-ureuëng nyang hana meusa-
lah, gata poh maté seudangkan ureuëng
nyang seuharôh jih maté gata peubiyeu
udeb. Laju gata peungéut umat Ulôn dan
awaknyan peucaya ubak gata.' "
20 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman ubak ureuëng-ureuëng inong
nyang meulagak lagée nabiah nyan, "Ulôn
banci bak gleueng-gleueng jimat nyang gata
ngui keu gata kuasa ateueh udeb maté umat
Ulôn. Gleueng-gleueng nyan Lôn seuntak
bak jaroe gata, dan ureuëng-ureuëng nyang
gata kuasa Lôn peubeubaih. [a] 21 Tudông-
tudông sakeuti gata Ulôn priek, dan umat
Ulôn Lôn peujiôh nibak peungaroh jeuhet
gata siumu masa. Dan barô kheueh gata
teupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
22 Ureuëng-ureuëng nyang jroh nyang
hana jitem gata peubuet sapeue ateueh jih,
gata peujeuet cut até deungon sulet gata
nyan. Ureuëng-ureuëng jeuhet gata peujeuet
raya até mangat teutab meudesya dan hana
teupeu udeb phon saát nyoe. 23 Jinoenyoe ka
kheueh habéh keumalon-keumalon peuleu-
su dan ramaian-ramaian buhak. Ulôn peu-

[a] Nibak ayat 20 (basa Ibrani) saboh tutoe haba nyang hana jeulaih makna jih, teuka dua goe.
13:10: Yer. 6:14, 8:11

seulamat umat Lôn nibak peungaroh jeuhet
gata. Dan barô kheueh gata teupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN."

Po teu Allah geuhuköm bubena ureuëng seumah beurala

14 Na meupadub droe nibak peumim-
pén bansa Israel jijak meuhadab
ubak ulôn keu jiteumanyong keuheundak
TUHAN. 2 Dan meufeureuman TUHAN ubak
ulôn, 3 "He manusia fana, ureuëng-ureuëng
nyoe ka jipeucaya droe ubak beurala-beura-
la sampoe awaknyan ka rhot u dalam desya.
Ék kheueh Ulôn jitanyong lé awaknyan?
4 Sabab nyan, tapeugah kheueh ubak
awaknyan bahwa Ulôn,TUHAN Nyang Ma-
hamanyang Lôn peusan lagée nyoe, 'Tieb-
tieb ureuëng Israel nyang ka jipeucaya droe
ubak beurala dan geupeubiyeu droe jihnyan
rhot u dalam desya, óh lheueh nyan laju
geujak lakée naseuhat ubak sidroe nabi,
hainyan Lôn jaweueb keudroe deungon jeu-
naweub nyang patot keu beurala-beurala jih
nyang le nyan! 5 Bandum beurala nyan ka
jipeujiôh umat Ulôn nibak Ulôn, teuma mu-
dah-mudahan deungon na Lôn jaweueb
nyang lagée nyan umat Lôn jiwoe ubak
Ulôn.'
6 Neupeugah cit teuma ubak ureuëng
Israel, bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang Lôn peugah ubak awaknyan,
'Meutobat kheueh nibak banmandum desya
gata, dan tatinggai kheueh beurala-beurala
gata nyang luwat that nyan.'
7 Tieb-tieb ureuëng Israel atawa
ureuëng aséng nyang na tinggai lamkawan
bansa Israel, nyang jipeujiôh Ulôn dan
jipeucaya droe jih ubak beurala, laju jilakée
naseuhat ubak sidroe nabi, nyan Lôn jaweu-
eb keudroe. 8 Ulôn kulawan jihnyan dan
Lôn peujeuet jihnyan sibagoe cuntoh keu
nyang laén. Ulôn Lôn peuaséng jihnyan
nibak umat Lôn, dan barô kheueh jiteupeue
lé umat Lôn bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
9 Meunyoe sidroe nabi ka jipeungéut
sampoe jijaweueb nyang salah, Ulôn kheueh
nyang peungéut gobnyan. Ulôn, TUHAN Al-
lah Nyang Mahamanyang Lôn peuaséng jih-
nyan nibak ureuëng-ureuëng Israel. 10 Bah
kheueh nabi nyan meunan cit deungon
awaknyan nyang lakée naseuhat jihnyan,
meuteumé huköman nyang saban. 11 Ban-
dum nyan Ulôn peubuet mangat ureuëng
Israel bék le jipeujiôh Ulôn dan bék teuma
jipeukutoe droe deungon desya. Deungon
lagée nyan awaknyan jeuet keu umat Lôn,
dan Ulôn jeuet keu Allah awaknyan." Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn peu-
gah haba.

Nabi Nuh, Nabi Danel dan Nabi Ayub

12 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, 13 meunyoe saboh nang-
groe meudesya dan hana seutia ubak Ulôn,
Ulôn kuhuköm nanggroe nyan. Ulôn peu-
hanco keuneubah peunajoh awaknyan, Lôn
peutron bala dan musém deuk meunan cit
Ulôn peumaté bubena manusia dan beula-
tang. 14 Bahpi Nabi Nuh, Nabi Danel[v] dan
Nabi Ayub na tinggai di teumpat nyan, dan
keugét awaknyan ban lhée nyang hase jipeu-
seulamat na kheueh nyawöng jih keudroe.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba.
15 Jeuet mantong Ulôn peuteuka beula-
tang-beulatang juah keu jiteugöm peundu-
duek nanggroe nyan, sampoe daerah nyan
ka jeuet keu teumpat nyang paleng meubah-
ya dan hana meusidroe manusia pih nyang
ji jeuet jak keunan. 16 Bahpi Nabi Nuh, Nabi
Danel, dan Nabi Ayub tinggai disinan, dan
deumi Ulôn, Allah nyang udeb, TUHAN
Nyang Mahamanyang, awaknyan hana
meuhase jipeuseulamat soe mantong, bahpi
aneuëk awaknyan keudroe pih hana meuha-
se jipeuseulamat. Teuma awaknyan keudroe
mantong nyang seulamat, dan nanggroe
nyan jeuet keu padang pasi.
17 Jeuet mantong Lôn peutron prang u
nanggroe nyan, dan Lôn kirém sinjata-sinja-
ta nyang ampuh keu teupeubinasa bah kheu-
eh nyan manusia meunan cit beulatang.
18 Dan bahpi ban lhée droe awaknyan ting-
gai disinan, teuma deumi Ulôn, Allah nyang
udeb, TUHAN Nyang Mahamanyang, awak-
nyan hana meuhase jipeuseulamat soe man-
tong, meunan cit aneuëk awaknyan keudroe
pih hana. Teuma awaknyan keudroe man-
tong kheueh nyang seulamat.
19 Jeuet mantong Ulôn peutron bala peu-
nyakét u nanggroe nyan, dan Lôn peuju
beungéh Ulôn keu jihnyan sampoe manusia
meunan cit beulatang teuma binasa. 20 Dan
bahpi Nabi Nuh, Nabi Danel dan Nabi Ayub
tinggai disinan, teuma deumi Ulôn, Allah
nyang udeb, TUHAN Nyang Mahamanyang,

[v] *Danel:* Keumungkenan that na kheueh sidroe pahlawan lam keususastraan Kanaan kuno. Gobnyan meusyeuhu sabab geuh saleh that. Danel kon pahlawan lam Kitab Daniel.

awaknyan hana hase jipeuseulamat soe
mantong, bahpi aneuëk awaknyan keudroe.
Teuma awaknyan keudroe mantong nyang
seulamat sabab keugét awaknyan."
21 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ulôn Lôn peu rhot ban peuet
boh huköman Lôn ateueh Yerusalem keu
teupeuranab bah kheueh nyan manusia meu-
nan cit deungon beulatang. Huköman nyan
na kheueh: prang, bala deuk, beulatang buih
dan wabah peunyakét. 22 Meunyoe na nyang
hase jipeulheueh droe dan hase jipeuseula-
mat aneuëk-aneuëk jih keudroe, tangieng
kheueh awaknyan meunyoe awaknyan jijak
ubak gata. Kalon kheueh pakriban jeuhet jih
awaknyan, dan gata sadar dan paih that peue
nyang ka Lôn peubuet keu Lôn hukôm
Yerusalem. 23 Dan gatapih muphom bahwa
bandum nyang Ulôn peubuet nyan na
alasan. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

Miseu umpama keuhai bak kayée anggô

15 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, peue keuleu-
behan kayée anggô ngon kayée laén dalam
gle? Peu kheueh keuleubehan bak anggô
nibak bak kayée dalam gle? 3 Peu kheueh
jeuet kayée nyan teupeuguna keu teupeugét
sapeue-sapeue beunda? Peu kheueh jeuet
teupeugét ceunawiét keuteumpat gantung
peukakaih? 4 Hana meuguna seulaén keuka-
yée apui. Dan meunyoe bandua ujong jih
habéh tutong, dan bagian teungoh jih pih
jeuet keu arang, peu kheueh mantong meu-
guna? 5 Hana le! Dan sigohlom teutot, ka
hana jeuet ngui le. Peue lom óh ka lheueh
tutong dan jipeuhangöh lé apui!"
6 Sabab nyan TUHAN Nyang Mahama-
nyang geupeugah, "Lagée bak kayée anggô
nyang teucok dalam gle laju teutot, meunan
cit teuma Lôn peusaneut ateueh peunduduek
Yerusalem! 7 Ulôn Lôn hukôm awaknyan.
Bahpi awaknyan ka teupeusie nibak apui,
teuma apui cit teuma nyang tot awaknyan.
Dan barô kheueh gata teupeue bahwa Ulôn
kheueh TUHAN. 8 Awaknyan hana seutia
ubak Ulôn, sabab nyan, tanoh nyan Lôn
peujeuet keu padang pasi. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang ka geupeugah haba."

Yerusalem nyang hana seutia

16 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, 2 "He manusia fana, tunyok
kheueh bak Yerusalem buet-buet nyang ku-
to nyang ka jipeubuet." 3 TUHAN Nyang
Mahamanyang geuyue ubak ulôn mangat
lôn jak peusampoe peusan nyoe ubak Yeru-
salem, "He Yerusalem, gata lahé bak tanoh
Kanaan. Ureuëng syiek gata nyang agam
ureuëng Amori dan ma gata ureuëng Het.[w]
4 Bak watée gata lahé hana ureuëng nyang
koh talo pusat gata, atawa nyang pumanö
gata, atawa teuboreh gata ngon sira,[x] atawa
nyang peulimbot gata deungon ija. 5 Hana
meusidroe pi nyang na gaséh keu gata sam-
poe jitem peubuet hai-hai nyang lagée nyan
keu gata. Watée gata lahé, hana nyang wéu-
eh keu gata, dan gata jitiek di lam ladang.
6 Óh lheuehnyan Lôn jak rot nyan dan
leumah laju Lôn kalon gata meulawan-la-
wan lam darah gata nyang roe meujeu-jeu,
teuma Ulôn hana Lôn peubiyeu gata maté.
7-9 Ulôn cok ié laju Ulôn rhah darah nyang
meulabo bak tuboh gata. Lôn geusok kulét
gata ngon minyéuk zaiton. Lôn peurayeuk
gata lagée sinaman nyang subô. Gata bagaih
that raya, seuhat dan manyang seumampai,
dan jeuet keusidroe inong muda.[y] Boh mom
gata ka jipeuphon buntok dan ôk gata pa-
nyang, teuma gata teulon hana sapeue na.
Watée Lôn jak rot nyan lom, deuh Lôn
kalon bahwa ka trok watée gata keu meucin-
ta. Ulôn leueng bajée jubah Lôn bak tuboh
gata nyang teulon, dan Lôn meujanji cinta
Ulôn ubak gata. Nyoe, Lôn ikat janji meu-
kawen deungon gata, dan gata jeuet keumi-
lék Ulôn. Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba.
10 Óh lheuehnyan Ulôn peusampoe
ubak gata ija gaon nyang meukasab, sipatu
nibak kulét nyang paleng halôh, ikat ulée
nibak ija lineun dan jubah sutra. 11 Ulôn
peungui gata deungon peumata, talo takue
dan gleueng-gleueng nyang tari. 12 Ulôn jôk
keugata euncien meu idong, keurabu dan
mahkota nyang gagah. 13 Meunan kheueh
gata teupeungui méuh dan pirak; peukayan
gata teupeugét nibak ija lineun dan sutra
meukasab. Gata jeuet neupajoh ruti dan teu-
rigu nyang gét, deungon meulisan dan mi-

[w] *Ureuëng Amori dan Het:* Ureuëng Israel jianggab bansa-bansa nyoe sibagoe bansa nyang jeuhet dan galak jiseumah beurala. [x] *teuboreh gata ngon sira:* Meunurot adat ureuëng Palestina, aneuëk nyang ban lahé jiborehi ngon ié meujampu minyéuk dan sira lé ma bidan, lheueh nyan laju jibadueng na tujoh uroe. Basa Ibrani mantong teutamah tutoe haba nyang hana trang makna jih. [y] Keumungkenan that makna jih: *inong muda.*

14:21: Why. 6:8

nyéuk zaiton. Ceudah ngon gagah gatanyan
hana ngon peusa dan gata jeuet keu ratu.
14 Sigala bansa jipujoe keu lagak gata nyang
rupawan, dan Ulôn kheueh nyang ka peu-
jeuet gata gagah hana ngon peusa. Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn peu-
gah haba.
15 Teuma gata salah peuguna keu ceude-
han gata dan nan gata nyang meusyeuhu.
Gata éh ngon agam toh mantong nyang na
jijak.[z] 16 Siladum nibak peukayan gata
tapeuguna keu teuhias teumpat seumah beu-
rala gata. Gata jeuet keu inong jeuhet dan
tabri tuboh gata keu tieb-tieb ureuëng
agam. [a] 17 Nibak piasan méuh dan pirak
nyang Ulôn bri ubak gata, atranyan gata
peugét patong-patong ureuëng agam, laju
gata peubuet meumukah deungon patong
nyan. 18 Gata peungui ubak patong-patong
nyan peukayan meukasab nyang ka Ulôn bri
ubak gata. Gata peuseumah ubak awaknyan
minyéuk zaiton dan dupa nyang ka gata
teurimong nibak Ulôn. 19 Ulôn bri keu gata
peunajoh nibak teupông teurigu nyang pa-
leng gét, madu dan minyéuk zaiton nyang
paleng aseuli. Teuma bandum nyan gata
peuseumah ubak beurala-beurala nyan keu
gata peugalak até awaknyan. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah haba.
20 Óh lheueh nyan gata peuseumah
aneuëk-aneuëk geutanyoe, agam dan inong,
jeuet keu keureubeuen keu beurala-beurala
nyan. Peu kheueh gohlom seb bahwa gata
hana seutia ubak Ulôn? 21 Peu kheueh harôh
tacok aneuëk-aneuëk Ulôn dan gata keureu-
beuen awaknyan keu beurala nyan? 22 Lam
udeb gata nyang lumpah kuto sibagoe inong
jeuhet nyan, mubacutpi hana gata ingat ma-
sa yoh ubit gata, watée teulon dan meuga-
wang-gawang lam darah gata nyang meuba-
yak nyan."

Udeb Yerusalem sibagoe inong lunte

23 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ceulaka kheueh gata! Lumpah
ceulaka! Gata ka tapeubuet bandum keujeu-
hetan nyan. 24 Lom teuma, diteungoh-teu-
ngoh banda dan nibak tieb-tieb binéh rot
raya gata peudong teumpat-teumpat seumah
beurala dan meulunte. 25 Gata ka tapeuku-
toe keulagak gata. Tuboh gata tapeutaba
ubak soe mantong ureuëng agam nyang na
teuka, dan hana piôh-piôh tapeubuet mukah.
26 Nanggroe Meusé, teutangga gata nyang
raya nafeusu jihnyan, ka gata peungon bak
teumpat éh. Gata tasaja meulunte mangat
Ulôn bagaih beungéh.
27 Jinoenyoe Ulôn cok tendakan keu
Lôn hukôm gata dan Ulôn cok beureukat
nyang ka Ulôn bri keu gata. Lôn jok gata
ubak ureuëng-ureuëng Filistin nyang banci
keu gata dan nyang bosan jikalon pi-e gata
nyang kuto nyan.
28 Teuma nibak gata gohlom cit meurasa
puih; sabab nyan kheueh gata tiyeub-tiyeub
ureuëng Asyur. Gata jeuet keu mukah awak-
nyan, teuma hántom cit puih nibak awak-
nyan. 29 Óh lheuehnyan laju gata jeuet keu
mukah ureuëng Babel, bansa meukat nyan.
Teuma awaknyan pi hana hase jipeupuih
gata."
30 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Bandum nyan ka gata peubuet
lagée inong lunte nyang hana meumalée. [b]
31 Bak teungoh-teungoh banda dan di tieb-
tieb rot raya gata peudong teumpat-teumpat
seumah beurala dan teumpat meulunte. Teu-
ma gata kon kheueh lagée lunte biasa nyang
jimita péng. 32 Gata lagée sidroe peurumoh
nyang jikhianat lakoe droe jih dan jipeubuet
jeuhet ngon agam laén. 33 Sidroe inong lunte
sabe meuteumé meunayeue, teuma seubalek
jih gata kheueh nyang bri hadiah keu geuna-
séh-geunaséh gata, dan gata rayu awaknyan
deungon péng mangat awaknyan jitem teu-
ka dipat mantong keu jijak éh deungon gata.
34 Gata inong lunte nyang laén nibak inong-
inong nyang laén. Hana nyang paksa gata
jeuet keu lunte. Gata hana teubayeue. Bit,
gata laén nibak nyang laén."

Huköman Po teu Allah keu Yerusalem

35-36 He Yerusalem, inong lunte, deu-
ngoe kheueh peue nyang geufeureuman lé
TUHAN Nyang Mahamanyang, "Gata ka ta-
suet bajée gata, dan sibagoe lunte gata jok
droe gata ubak geunaséh-geunaséh dan beu-
rala-beurala gata nyang lumpah luwat nyan.
Aneuëk-aneuëk gata tapoh maté dan gata
keureubeuen keu beurala-beurala nyan.
37 Sabab nyan, bandum mantan geunaséh
gata Lôn peusapat, bah kheueh nyang gata
galak meunan cit nyang gata banci. Awak-
nyan jidong jihudöm gata bansieseun lingka

[z] Basa Ibrani na dua boh tutoe basa sinamah nyang hana trang makna jih. [a] Basa Ibrani na peuet boh tutoe haba nyang hana trang makna jih. [b] Ayat keu 30 basa Ibrani teupeuphon ngon lhée boh tutoe haba nyang hana trang makna jih.

dan jisuet banmandum peukayan gata, sam-
poe awaknyan hase jingieng tuboh gata
nyang ka teulon nyan. 38 Gata Lôn huköm
sabab meumukah dan peumaté gobnyan
nyang ka peubuet nyan. Nibak beungéh dan
meureuka Ulôn nyan, gata Lôn huköm maté.
39 Gata Ulôn jok ubak geunaséh-geunaséh
gata keudroe, dan awaknyan jireuloh ban-
dum teumpat gata meumukah dan seumah
beurala. Banmandum peukayan dan piasan
gata awaknyan reupah, sampoe gata ka teu-
lon lheueh.

40 Awaknyan jiyue geulawa gata bak
ureuëng ramé ngon aneuk batée, dan jicang-
cang tuboh gata deungon peudeueng.
41 Awaknyan jitot bubena rumoh gata dan
jiyue bak ureuëng inong jak peusaksi gata
teuhuköm. Meunan kheueh cara jih Lôn
peupiôh gata meumukah. Gata hana jibagi-
bagi le hadiah keu geunaséh-geunaséh gata.
42 Barô kheueh óh lheueh bandum nyan
teujadi beungéh Ulôn reuda, dan Ulôn jeuet
teunang lom. Ulôn hana beungéh le atawa
ceumuru.

43 Ulôn ku huköm gata sabab gata hana
taingat pakriban Lôn useuha gata bak watée
gata mantong muda. Gata tapeu jeuet Ulôn
beungéh deungon bandum pi-e gata nyang
jeuhet nyan. Pakon bandum pi-e gata nyang
kuto ngon luwat nyan mantong gata tamah
lom ngon buet meumukah? Ulôn TUHAN
Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah ha-
ba."

Lagée ma jih, meunan cit aneuëk inong jih

44 TUHAN meufeureuman, "He Yerusa-
lem, di ureuëng ramé jipeukeunong pribasa
nyoe keu gata, 'Lagée ma jih, meunan cit
ngon aneuëk inong jih.' 45 Beutôi, gata na
kheueh aneuëk inong ma gata. Geuhnyan
banci keu lakoe jih dan keu aneuëk jih
keudroe. Gata saban that lagée syedara-sye-
dara gata nyang inong nyang banci keu
lakoe dan aneuëk-aneuëk jihnyan. Gata dan
syedara gata, dan banda-banda nyang na ban
seukeulileng gata ma jih ureuëng Het dan
ayah ureuëng Amori.[c]
46 Cutda gata na kheueh Samaria di uta-
ra deungon bandum gampông. Dan adoe
gata na kheueh Sodom di seulatan deungon
banmandum gampông nyang disinan. 47 Peu
kheueh ka puih gata deungon cara taseutôt
langkah awaknyan dan taturot buet awak-
nyan nyang kuto nyan? Gohlom! Hana treb
le gata leubeh jeuhet lom nibak awaknyan.

48 Deumi Ulôn, Po teu Allah nyang
udeb, kheun TUHAN Nyang Mahamanyang,
syedara gata Sodom deungon gampông-
gampông na disinan gohlom na lom jipeu-
buet jeuhet lagée gata peubuet nyan ngon
gampông-gampông gata. 49 Sodom dan
gampông-gampông disinan sombong sabab
makmu ngon peunajoh nyang le teukeubah
lom teuma meuteumé udeb ngon teunang
dan damé. Teuma awaknyan hana jitem
ngieng ureuëng gasien ngon ureuëng papa.
50 Awaknyan sombong dan kreueh ulée, dan
jipeubuet hai-hai nyang Ulôn banci, sabab
nyan awaknyan Ulôn peuhanco lagée nyang
ka lheueh gata kalon keudroe.

51-52 Bit Samaria jeuhet, teuma desya jih
hana siparoe nibak desya-desya gata. Pi-e
gata jiôh leubeh jeuhet. Syedara-syedara ga-
ta nyang inong siulah-ulah hana meusalah
meunyoe teubandeng deungon gata. Gata
harôh teurasa malée dan hina!"

Sodom dan Samaria teupeudong lom

53 TUHAN meufeureuman ubak Yerusa-
lem, "Sodom dan Samaria meunan cit deu-
ngon gampông-gampông awaknyan Lôn
peumakmu lom. Óh ka lheuehnyan, barô
kheueh gata Lôn peumakmu lom teuma.
54 Deungon lagée nyan gata malée ubak
droe gata keudroe, dan keuhinaan gata teu-
tunyok ubak bubena syedara gata padubna
gét naseb awaknyan. 55 Awaknyan dan
gampông-gampông jeuet keumakmu lom,
meunan cit deungon gata dan gampông-
gampông gata. 56 Kon kheueh gata ka lheu-
eh tapeukém Sodom watée gata mantong
sombong dan buet jeuhet gata nyan gohlom
leumah? 57 Bak saát nyoe gata saban cit
lagée Sodom; gata ka jeuet keubahan jipeu-
kém lé ureuëng Edom, ureuëng Filistin dan
wareh lingka gata nyang laén nyang banci
keu gata. 58 Gata harôh meudeurita sibagoe
akibat buet gata nyang kuto dan luwat nyan.
Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah haba."

Peujanjian nyang teutab keu siumu masa

59 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Gata Lôn peujeuet nyang sipa-
dan deungon buet gata, sabab gata ka ta
iengkeue bak sumpah gata dan taliuengkeu
peujanjian Ulôn deungon gata. 60 Teuma

[c] *Het ... Amori:* Kalon 16:3.

Ulôn Lôn ikat peujanjian nyang ka Ulôn
peugôt deungon gata bak watée gata man-
tong muda dan Lôn peugét peujanjian deu-
ngon gata nyan na kheueh keu siumu masa.
61 Gata teuingat keu buet-buet gata dan
meurasa malée watée mandum syedara-sye-
dara gata Ulôn peuriwang ubak gata. Awak-
nyan Lôn peujeuet lagée aneuëk-aneuëk ga-
ta, bahpi hainyan hana roh bak peujanjian
Ulôn deungon gata. 62 Ulôn Lôn peugét
peujanjian nyang barô deungon gata. Teuma
barô kheueh tateupeue lé gata bahwa Ulôn
kheueh TUHAN. 63 Ulôn Lôn peumeuáh ban-
mandum salah gata, teuma gata hana tuwoe
dan gata meurasa malée keu tapeugah peue
mantong. Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba."

Miseu keuhai bak anggô dan cicém-cicém rajawali

17 TUHAN Meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, calitra laju
ubak ureuëng-ureuëng Israel miseu umpa-
ma-miseu umpama nyoe, 3 nyang Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang keuneuk peu-
sampoe ubak awaknyan: Na kheueh saboh
cicém rajawali nyang paleng raya nyang
meubulée lagak dan meusayeueb luwah dan
Lôn teuga. Cicém nyan jipo u gunong Liba-
non, laju jiwiét sibak pucok ceumara, 4 laju
atranyan jipeupo sira jiba jikeubah laju bak
banda dagang nyang ramé. 5 Óh lheuehnyan
laju jicok sibak seunaman nyang mantong
muda nibak tanoh Israel, dan laju jipula bak
tanoh ladang nyang subô, nyang hántom
kureueng ié.[d] 6 Seunaman nyan jeuet keu
bak anggô nyang jitimoh miyueb teuma
jimeuéue luwah. Cabeueng-cabeueng jih
jipeukeu ubak cicém rajawali nyan, dan
ukeu-ukeu jih meusinom khong that dalam
tanoh. Bak anggô nyan rampak lumpah na.
7 Teungoh watée nyan na teuma saboh
teuk cicém rajawali raksasa nyang laén;
sayeueb jih luwah dan bulée jih teubai. Laju
diba anggô nyan jipeukeu ukeu-ukeu dan
cabeueng-cabeueng jih ubak cicém rajawali
nyan deungon harapan mangat cicém raja-
wali nyan jitem jok keu jihnyan leubeh le
lom ié nibak nyang ka na lam ladang nyan.[e]
8 Padahai bak anggô nyan ka teupula bak
tanoh nyang subô deungon ié nyang meu-
limpah, sampoe bak anggô nyan jiteubiet ôn
nyang rampak, jimuboh nyang le, dan jeuet
keu bak anggô nyang gét.
9 Dan, Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang, lôn teumanyong: Peu kheueh hase
bak anggô nyan udeb dan meukeumang?
Peu kheueh hán jilot lé cicém rajawali
nyang phon habéh deungon ukeu-ukeu jih,
jiluroh boh jih, jiwiet deuen-deuen jih dan
jipeubiyeu jihnyan layée? Hana peureulée
teunaga atawa bansa nyang le nyang peuka-
sa keu teulot bak kayée nyan sampoe habéh
ngon ukeu-ukeu jih. 10 Beutôi jih nyan ka
teupula kong that, teuma peu kheueh jih
nyan meuhase jitimoh sabe dan meukeu-
mang? Peu kheueh jihnyan hana layée meu-
nyoe jiyueb lé angén timu? Peu kheueh
jihnyan hana tô diteumpat jihnyan teupu-
la?"

Makna nibak miseu umpama nyan

11 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
12 "Tanyong kheueh laju ubak ureuëng-
ureuëng beurontak nyan, peu kheueh awak-
nyan jipeuphom makna miseu umpama
nyan. Jak peutrok laju ubak awaknyan bah-
wa raja Babel ka jiteuka u Yerusalem, dan
jiangkot raja Yehuda meunan cit deungon
ureuëng-ureuëng rayeuk banda nyan u Ba-
bel. 13 Laju gobnyan jipiléh sidroe lamka-
wan keuluwarga raja Yehuda nyan, jipeugét
peujanjian deungon jih nyan, dan jiyue jih-
nyan meusumpah seutia ubak gobnyan. Raja
Babel nyan jisandra ureuëng-ureuëng peun-
teng, 14 mangat keurajeuen Yehuda nyan
hana jibeudôh le, dan keu teujamin bahwa
peujanjian nyan beutôi-beutôi teupeuna.
15 Teuma lé raja Yehuda jibeurontak sira
jikirém utosan u nanggroe Meusé mangat
meuteumé guda dan tantra nyang le. Peu
kheueh jihnyan meuhase? Peu kheueh jih-
nyan teupeubiyeu seulamat? Hana mungken
jihnyan ji-iengkeue ubak peujanjian meu-
nyoe hana teupeukeunong huköman![f]
16 Deumi Ulôn, Po teu Allah nyang
udeb, TUHAN Nyang Mahamanyang, raja
Yehuda maté di Babel, sabab jihnyan ka ji
iengkeue bak sumpah jih keudroe dan ji-
iengkeue peujanjian jihnyan deungon raja
Babel nyang ka jipeuduek jihnyan u ateueh
takhta. 17 Dan bala tantra Meusé nyang he-

[d] Basa Ibrani na tutoe haba sinamah nyang hana trang makna jih. [e] *Laju bak kayée ... lam ladang nyan* atawa: Laju bak anggô nyan jitulak ladang teumpat jih timoh nyan, dan jipeukeue ukeu-ukeu meunan cit cabeueng-cabeueng jih ubak cicém rajawali nyang barô nyan deungon harapan mangat cicém nyan jijok ié keujih nyan.

17:12-15: 2Raj. 24:15-20, 2Taw. 36:10-13

bat nyan, hana hase jitulông jihnyan nibak
jiseureubu ureuëng-ureuëng Babel nyang
jipeugét sinamon-sinamon tanoh dan jikueh
got-got keu geupeumaté ureuëng nyang le.
18 Sabab jihnyan ka jilingkeue sumpah dan
peujanjian jih nyan, dan jihnyan hana hase
jipeuplueng droe.
19 Deumi Ulôn, Allah nyang udeb,
TUHAN Nyang Mahamanyang, raja Yehuda
Lôn huköm sabab ka jilingkeue peujanjian
jihnyan deungon raja Babel, padahai jihnyan
ka jimeusumpah ateueh nan Ulôn keu
jipeupeunoh janji. 20 Ulôn Lôn tiek jeue
mangat Lôn drob jihnyan. Jihnyan Ulôn ba
u Babel dan Lôn huköm disinan, sabab
jihnyan hana seutia ubak Ulôn. 21 Sipa-i
jihnyan nyang paleng gét maté dimideuen
prang, dan nyang meuhase jipeuplueng droe
Ulôn peu crebre u jeueb-jeueb ujong. Dan
barô kheueh jiteupeue lé umat Lôn bahwa
Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah haba."

Po teu Allah geupeujanji peungharapan

22 Nyoe kheueh feureuman TUHAN
Nyang Mahamanyang,
"Nibak bak ceumara nyang
manyang, Ulôn pot pucok jih
laju Ulôn wiét sikrak cabeueng jih
nyang muda;
Lôn pula cabeueng nyan bak
gunong manyang meusampôh awan.
23 Bak gunong nyang paleng
manyang di Israel, cabeueng
kayée nyan Ulôn pateng.
Disinan kayée nyan meutarök, dan
óh lheueh nyan jimuboh teuma,
laju jeuet keubak ceumara nyang
meusyeuhu meugah.
Meubagoe jeuneh cicém jimeu
eumpueng didalam nyan
dan jimeuceu dimiyueb lindongan
nyan.
24 Bandum bak kayée lam nanggroe
muphom
bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
Kayée nyang manyang Ulôn koh;
kayée nyang miyueb Ulôn
peujeueet jitimoh manyang.
Kayée nyang luhu Lôn peutho
kreng;
dan bak kayée nyang tho Ulôn
peutimoh tarôk dan meukeumang.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba, bandum
tutoe haba Lôn teuma teulaksana."

18 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "Pakon pribasa nyoe sabe jipeugah-peugah di nanggroe Israel?
'Ureuëng tuha jipajoh boh anggô
nyang masam rasa jih,
teuma aneuëk-aneuëk manyak
kheueh nyang singke gigo.'
3 Deumi Ulôn, Allah nyang udeb,
TUHAN Nyang Mahamanyang, pribasanyan
hana teupeugah di nanggroe Israel.
4 Nyawöng tieb-tieb ureuëng na kheueh atra
Ulôn, bah kheueh nyan nyawöng ureuëng
tuha meunan cit nyawöng aneuëk jihnyan.
Ureuëng nyang meudesya, jihnyan kheueh
nyang maté.
5 Miseu jih na ureuëng nyang gét, ade
dan jujoe. 6 Ureuëng nyan hana jiseumah
beurala ureuëng Israel atawa geupajoh keureubeuen
nyang teupeuseumah ubak teumpat
seumuja dewa-dewa. Gobnyan hántom
jirayu peurumoh ureuëng laén atawa geuéh
sajan ngon ureuëng inong nyang teungoh
meuhé. 7 Jihnyan hántom jiteumipée atawa
meureupah atra ureuëng laén. Barang-barang
jaminan ureuëng nyang meu utang keu
gobnyan sabe jijok pulang óh ka trok bak
watée. Ureuëng nyang deuk jibri peunajoh
dan ureuëng nyang hana meubajée, jijok
peukayan. 8 Gobnyan hántom na jipeu utang
ureuëng laén deungon cara geucok bungöng.
Gobnyan hánjitem peubuet buet
nyang jeuhet dan bak tieb-tieb na meudakwa
jihnyan jibri keuputosan nyang jujoe.
9 Ureuëng jipatuh peue nyang Ulôn peurintah
dan jitaát banmandum ubak hukömhuköm
Lôn. Ureuëng nyang lagéenyan
kheueh nyang jujoe dan teutab udeb. Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang ka geupeugah
haba.
10 Teuma miseu jih ureuëng nyan na
aneuëk jih nyang tukang meurampok, peumaté
gob, dan jipeubuet[f] buet nyang jeuhet
nyang laén 11 nyang hántom jipeubuet lé
ayah jihnyan simantong ayah geuh nyan
udeb lam donya. Jihnyan jipajoh keureubeuen
peuseumahan di teumpat-teumpat teupujoe
dewa-dewa. Gobnyan jigoda dan geumeumukah
ngon peurumoh ureuëng laén.
12 Gobnyan galak jipeungét ureuëng gasien,
meurampok, dan jisita barang jaminan
ureuëng nyang meu utang ubak jihnyan.

[f] Keumungkenan that makna jih: *nyang ... jipeubuet.*
18:2: Yer. 31:29 **18:9:** Im. 18:5

Jihnyan jijak bak kuil-kuil ureuëng nyang
hana jituri keu TUHAN dan jiseumah beurala
nyang kutoe luwabiasa. 13 Ureuëng nyan
jijok keu ureuëng nyang meu utang bak
jihnyan deungon meubungöng. Peu kheueh
ureuëng nyang lagée nyan udeb? Hana!
Ureuëng ka jipeubuet bandum buet-buet
nyang lumpah kuto nyan, dan jihnyan teuma
maté! Maté ureuëng nyan na kheueh akibat
buet-buet nyang jipeubuet lé ureuëng nyan
keudroe.

14 Miseu jih lom ureuëng nyang peubuet
buet nyang jeuhet nyan na jimeu aneuëk,
dan aneuëk nyan jikalon bandum buet
nyang jipeubuet lé ureuëng syiek jih, teuma
aneuëk nyan hana jiseutôt lagée nyang
jipeubuet lé ureuëng syiek jih nyan.
15 Aneuëk nyan hana jitem seumah beurala
ureuëng Israel, atawa jipajoh keureubeuen
peuseumahan di teumpat seumujoe dewa-
dewa. Jihnyan hántom na jirayu peurumoh
ureuëng laén, 16 atawa jiteugon dan jireupah
soe mantong. Barang jaminan ureuëng
nyang meu utang bak jihnyan sabe jijok
pulang lagée sot teuma. Ureuëng nyang
deuk jijok peunajoh dan ureuëng nyang ha-
na peukayan jibri bajée. 17 Jihnyan hántom
na jipeubuet jeuhet [g] dan jipeu utang
ureuëng laén deungon meubungöng. Jih-
nyan taát ubak huköm-huköm Lôn dan pa-
tuh ubak peurintah Ulôn. Aneuëk nyan hana
maté ngon sabab desya-desya ayah jihnyan.
Teuma teutab udeb. 18 Seubalek jih, ureuëng
syiek jihnyan nyang galak keu buet teumi-
pée, meurampok [h] dan jipeubuet buet nyang
jeuhet nyang laén, teuma maté ngon sabab
desya-desya jih nyan keudroe.

19 Teuma na ureuëng nyang teuma-
nyong pakon aneuëk nyan hana meusajan
jitanggong akibat desya-desya ayah jihnyan.
Jaweueb jih na kheueh lagée nyoe, sabab
aneuëk nyan gét dan jujoe. Jihnyan taát ubak
huköm-huköm Lôn dan jipeubuet bandum
nyan deungon seutia, dan jihnyan teutab
udeb. 20 Ureuëng nyang jipeubuet desya,
ureuëng nyan kheueh nyang maté. Aneuëk
hana harôh jitanggong akibat desya nyang
jipeubuet lé ureuëng syiek jih; seubalek jih,
ayah pi hana harôh jitanggong akibat nibak
desya-desya nyang jipeubuet lé aneuëk jih-
nyan. Ureuëng nyang jroh meuteumé ganja-
ran nyang jroh sabab buet jihnyan nyang
jroh. Dan ureuëng nyang jeuhet meudeurita
akibat nibak buet jih nyang jeuhet nyan.

21 Meunyoe sidroe ureuëng jeuhet hana
le jipeubuet desya, dan ka jipeuphon taát
ubak huköm-huköm Lôn, dan jipeubuet bu-
et-buet nyang gét dan beutôi, ureuëng nyan
hana maté. 22 Bandum desya ureuëng nyan
Lôn peuamphon; ureuëng nyan udeb, sabab
jipeubuet nyang beutôi. 23 Peu kheueh tapi-
ke Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ga-
lak meunyoe ureuëng nyang jeuhet maté?
Meubacut pih hana! Ulôn meuharab mangat
ureuëng nyan jitinggai bandum desya-desya
jihnyan mangat jihnyan teutab udeb.

24 Teuma meunyoe sidroe ureuëng
nyang jroh hana jipeubuet le buet nyang
jroh, teuma ka jipeuphon peubuet buet
nyang jeuhet dan banmandum buet nyang
luwat hán ék teukira, nyang lazém jih jipeu-
buet lé ureuëng jeuhet, peu kheueh jih teutab
udeb? Hana! Nibak buet-buet jih nyang gét
nyan, hana meusapeue pih teu ingat lom.
Gobnyan maté sabab buet jih nyang meude-
sya dan hana seutia ubak Ulôn.

25 Mungken na nyang peugah lagée
nyoe, 'Buet TUHAN nyan keuliru.' Deungoe
kheueh, he ureuëng Israel! Peu kheueh keu-
liru tindakan Ulôn? Gata kheueh nyang keu-
liru. 26 Meunyoe ureuëng nyang jroh hana
jipeubuet le nyang gét, teuma ka jipeuphon
peubuet nyang jeuhet, gobnyan maté, sabab
buet nyang jeuhet nyang ka jipeubuet lé
gobnyan. 27 Teuma meunyoe ureuëng
nyang jeuhet hana le jipeubuet desya teuma
ka jipeuphon peubuet nyang beutôi dan
gét, jaweueb jih na kheueh seulamat.
28 Ureuëngnyan ka sadar bandum salah jih-
nyan laju jipiôh jipeubuet desya. Deungon
lagée nyan jihnyan hana maté, teuma teutab
udeb. 29 Dan gata, he ureuëng Israel, gata
peugah bahwa tendakan TUHAN nyan keuli-
ru. Peu kheueh keuliru tendakan Ulôn, he
Israel? Hana! Gata kheueh nyang keuliru!"

30 TUHAN Nyang Mahamanyang, meu-
feureuman, "He ureuëng-ureuëng Israel,
Ulôn kupeusidang somantong ureuëng
nyang paih deungon buet jih. Meutobat
kheueh nibak desya-desya gata. Bék tapeu-
biyeu desya gata jipeuhanco droe gata keu-
droe. 31 Piôh laju bandum buet nyang jeuhet
nyang gata peubuet dan bah kheueh até dan
pikeran gata jeuet keu barô. Pakon gata

---

[g] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *jipeubuet jeuhet* (kalon cit teuma ayat 8); Ibrani: nibak ureuëng gasien.
[h] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *meurampok.*
18:20: Tel. 24:16

harôh maté? 32 Ulôn hana galak meunyoe
sidroe ureuëng maté. Tinggai kheueh bandum desya-desya gata jeuet gata teutab udeb. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah haba."

Ca-e meuratok

19 Po teu Allah geuyue bak ulôn lôn peuca-e ratok nyoe keu dua droe pangeran Israel:

2 Ma gata lagée singa inong
nyang hayeue dan luwa biasa.
Gobnyan nyang peurayeuk
aneuëk-aneuëk jih keudroe
lamkawan singa-singa nyang peukasa.
3 Saboh lamkawan aneuëk jihnyan
laju jipeurunoe
pakriban cara jih teumita mangsa.
Dan jeuet kheueh jihnyan keu singa raya
nyang teugöm dan nyang pajoh manusia.
4 Bansa-bansa nyang deungoe keuhai
jih nyan
laju meugumpôi keu jijak drob
singa raya nyan.
Singa nyan laju jijeubak lam uruek
óh lheuehnyan jidrob,
laju jihue u nanggroe Meusé
deungon ceunawiét.
5 Sia-sia mantong nang singa nyan
jipreh-preh aneuëk;
laju jiteupeue dan gadôh kheueh
harapan keu aneuëk teucinta.
Dan aneuëk jihnyan nyang laén
jilateh lom
jeuet keu singa nyang buih dan peukasa.
6 Aneuëk singa nyan ka jeuet keu rayeuk
dan jimeurakan ngon singa-singa nyang laén.
Laju jimeurunoe jimita mangsa,
dan jeuet keu singa nyang
makheun manusia.
7 Kuta-kuta laju jiheuntam,[i]
banda-banda jipeuhanco.
Bandum peunduduek nanggroe yo
meugám-gám
jideungoe tauém singa nyan
sampoe meugeunta.
8 Teuma bansa-bansa nyang lam
wilayah keulileng nyan
jiseureugab jihnyan rot meubagoe
jurosan.
Jicok ngon jeue laju jitiek keuneuk
drob singa buih nyan,
dan singa nyan pih meucarueh
lam peurangkab awaknyan.
9 Laju jipeutamong lam uempueng
singa,
jiba laju u nanggroe Babel
meuhadab raja.
Singa nyan jijaga kong that mangat
tauém jih bék teudeungoe le
di ateueh bukét-bukét Israel
nyang manyang.

10 Ma gata lagée bak anggô nyang
ceudah
nyang timoh di lampôh bak binéh
aneuk krueng.
Bak anggô nyan ka jeuet keu
rampak dan jimuboh
sabab ié disinan na meulimpah ruwah.[j]
11 Cabeueng jih kong, hana mudah
teuwiet
gagah meunyoe teucok keu
tungkat keurajeuen.
Pucak jih manyang meulambong
rab sampoe u dalam awan.
Jihnyan jihoreumat lé bandum
ureuëng
sabab timoh jih manyang dan ôn
jih rampak.
12 Teuma kayée nyan jibot lé
jaroe-jaroe nyang beungéh,
óh lheuehnyan jiseumpom ateueh
tanoh.
Watée jipot Angén Timu, sampoe
habéh tho boh jih nyang gét.
Cabeueng jih patah, ka jeuet keu
tho laju teutot.
13 Jinoenyoe jihnyan teupula di padang
pasie,
bak tanoh nyang tho lom hana
meu ié.
14 Bak anggô nyan laju jilieh lé apui
hu nyang teungoh jimeu éue;
cabeueng dan boh jih habéh
tutong.
Cabeueng jih jinoe hana
teunaga;

[i] Saboh teujeumahan kuno teudobrak *jiheuntam kuta.* [j] Basa Ibrani na tutoe haba sinamah nyang hana trang makna jih.

hana mungken teupeu jeuet keu
tungkat keurajeuen.
Nyan kheueh ratok nyang meu ulang-ulang
nyang jipeu ca-e lé umat.

Keuheundak Allah dan keujeuhetan manusia

20 Bak tanggai siploh buleuen limong,
bak thon nyang keutujoh masa ka-
moe teupeu aséng di teumpat nyang teuböih,
na papa dub droe peumimpén Israel jijak
meurumpok ubak ulôn keu jilakée peutu-
nyok TUHAN. Óh ka lheueh awaknyan jidu-
ek dikeue ulôn, 2 ulôn deungoe TUHAN meu-
feureuman ubak ulôn, 3 "He manusia fana,
tapeugah kheueh ubak peumimpén-peu-
mimpén nyan dan tapeugah laju bahwa
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang geu-
peugah lagée nyoe, 'Tajeuet that gata lakée
peutunyok ubak Ulôn! Deumi Ulôn, Allah
nyang udeb, Ulôn hana kutem gata lakée
peutunyok lé gata! Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang ka Lôn peugah haba.' "
4 "He manusia fana, peu kheueh ka siab
gata peusidang awaknyan? Dan, peubuet
laju! Peu ingat kheueh bak awaknyan peue-
peue mantong keukeujian nyang ka jipeubu-
et lé indatu awaknyan. 5 Peusampoe kheueh
peue nyang Ulôn peugah nyoe. Ulôn ka Lôn
piléh Israel dan Lôn baiát sumpah keu
awaknyan. Di nanggroe Meusé, Ulôn peu-
gah droe ubak awaknyan sira Lôn kheun,
'Ulôn kheueh TUHAN Allah gata.' 6 Bak
watée nyan Ulôn meusumpah Lôn ba awak-
nyan u luwa nanggroe nyang Ulôn piléh keu
awaknyan. Nanggroe nyan kaya dan subô,
tanoh nyang paleng gét bansigom donya.
7 Ulôn yue awaknyan mangat jitiek ban-
mandum patong-patong nyang lumpah lu-
wat nyang awaknyan galak nyan, dan Ulôn
tam awaknyan bék jijak peukuto droe deu-
ngon jiseumah beurala-beurala di Meusé,
sabab Ulôn kheueh TUHAN Po teu Allah
awaknyan. 8 Teuma awaknyan jilawan Ulôn
dan hana jitem deungoe Ulôn. Awaknyan
hana jitem böih patong-patong beurala
nyang kutoe ngon luwat nyan dan meunan
cit hana jitem piôh jiseumah beurala-beurala
Meusé nyan. Bak watée awaknyan mantong
disideh, Ulôn ka siab keuneuk peusampoe
beungéh Ulôn keu awaknyan. 9 Teuma Ulôn
hana Lôn peubuet, mangat nan Ulôn hana
jihina lé bansa-bansa di teumpat awaknyan
tinggai. Sabab dikeue bansa-bansa nyan, ka
lheueh Ulôn peumaklum bahwa bansa Israel
Lôn peuteubiet lam nanggroe Meusé.
10 Laju Ulôn ba awaknyan peuteubiet
nibak nanggroe Meusé teujak u padang pasi.
11 Disinan Ulôn jok keu awaknyan peurin-
tah-peurintah Ulôn dan Lôn peuruno bak
awaknyan huköm-huköm Lôn nyang harôh
awaknyan peubuet, sabab ureuëng nyang
taát ubak huköm nyan teutab udeb. 12 Ulôn
yue bak awaknyan mangat jihoreumat uroe
Sabat sibagoe tanda peujanjian Ulôn ngon
awaknyan, keuteupeu ingat bak awaknyan
bahwa Ulôn kheueh TUHAN, ka Lôn peu
khusos awaknyan keu Ulôn. 13 Teuma di
padang pasi nyan cit teuma awaknyan jila-
wan Ulôn. Awaknyan ji iengkeue peue-peue
nyang Ulôn peurintah, dan jitulak huköm-
huköm nyang Ulôn bri nyang teujamin bah-
wa ureuëng nyang taát ubak huköm-huköm
nyan teutab udeb. Awaknyan ka jipeukutoe
that uroe Sabat. Sabab nyan, di padang pasi
nyan Ulôn ka siab keuneuk Lôn peusampoe
beungéh Ulôn nyang hana teukira brat jih
keu awaknyan dan Lôn peuranab awaknyan
banmandum. 14 Teuma bandum nyan hana
Lôn peubuet deumi keuhoreumatan nan
Ulôn, mangat nan Ulôn hana jihina lé ban-
sa-bansa nyang ka jikalon Lôn peuteubiet
bansa Israel di nanggroe Meusé. 15 Di pa-
dang pasi nyan cit Ulôn ancam bahwa bansa
Israel hana Ulôn peutamong ubak tanoh
nyang ka teukeubah keu awaknyan, tanoh
nyang kaya dan subô dan nyang paleng gét
bansigom donya. 16 Ancaman nyan Ulôn
peugah sabab awaknyan jianggab remeh
peu-peu nyang Ulôn peurintah, ji iengkeue
huköm-huköm Lôn dan jipeukutoe uroe Sa-
bat. Awaknyan leubeh galak jiseumah beu-
rala-beurala jih keudroe.
17 Teuma óh lheueh nyan Ulôn wéueh
keu awaknyan, sampoe awaknyan hana ja-
deh Ulôn poh di padang pasi nyan. 18 Sikeu-
bit jih ureuëng-ureuëng muda nyang na lam-
kawan awaknyan Ulôn naseuhat lagée nyoe,
'Bék kheueh taseutôt peue-peue mantong
peuratoran nyang jipeugét lé indatu gata.
Bék taseutôt keubiasaan awaknyan dan bék
teuma tapeukutoe droe gata keudroe deu-
ngon cara taseumah beurala-beurala awak-
nyan. 19 Ulôn kheueh TUHAN, Allah gata,
taát kheueh ubak huköm-huköm dan peurin-
tah Ulôn. 20 Horeumat kheueh keu uroe Sa-
bat mangat jeuet keutanda peujanjian Ulôn
deungon gata, mangat jeuet keu peuingat

20:5-6: Keu. 6:2-8 **20:11, 13:** Im. 18:5 **20:12:** Keu. 31:13-17 **20:15:** Teu. 14:26-35

ubak gata bahwa Ulôn kheueh TUHAN Allah
gata.'
21 Teuma angkatan muda nyan pih jipeu
kreueh jungka keu Ulôn. Awaknyan ji ieng-
keue keu huköm-huköm Lôn dan jianggab
kon bandum peue-peue nyang ka Ulôn peu-
rintah keu jih nyan, Ulôn nyang jamin bah-
wa ureuëng nyang taát ubak huköm Lôn
teutab udeb. Awaknyan jipeukutoe uroe Sa-
bat. Sabab nyan kheueh Ulôn ka siab keu-
neuk peusak höéb ngon beungéh nyang ha-
na ngon peusa keu awaknyan nyang na di
padang pasi nyan dan Lôn poh maté awak-
nyan banmandum. 22 Teuma bandum nyan
hana Lôn peubuet mangat nan Ulôn bék
jihina lé bansa-bansa nyang ka jikalon Lôn
peuteubiet bansa Israel lam nanggroe Meu-
sé. 23 Dipadang pasi nyan cit teuma Ulôn
meusumpah bahwa Ulôn Lôn peucrebre
awaknyan bansigom donya, 24 sabab awak-
nyan ka jianggab hana peurintah-peurintah
Ulôn, jilingkeue huköm-huköm Lôn, jipeu-
kutoe uroe Sabat, dan teutab jiseumah de-
wa-dewa nyang jipujoe lé indatu awaknyan
keudroe.
25 Óh lheueh nyan Ulôn jok ubak awak-
nyan huköm-huköm nyang hana gét dan
peurintah-peurintah nyang hana hase teubri
udeb. 26 Ulôn peubiyeu awaknyan jipeuku-
toe droe deungon keureubeuen-keureubeu-
en nyang jipeubuet keudroe, dan aneuëk-
aneuëk agam jih keudroe nyang tuha pi
awaknyan keureubeuen. Deungon cara nyan
Ulôn huköm awaknyan mangat awaknyan
jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
27 Meunan kheueh, hé manusia fana,
peutrok laju keu ureuëng Israel, peue nyang
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang peugah
ubak awaknyan: Nyoe cuntoh nyang laén
nyang teutunyok pakriban indatu gata jihina
Ulôn dan hana seutia ubak Ulôn. 28 Ulôn ba
awaknyan bak tanoh nyang ka Lôn meujanji
ubak awaknyan. Watée awaknyan jikalon
bukét-bukét nyang manyang dan bak-bak
kayée nyang rampak, awaknyan jipeuseu-
mah keureubeuen bak teumpat nyan. Awak-
nyan jipeujeuet Ulôn beungéh sabab keu-
reubeuen-keureubeuen nyang teutot dan
peuseumahan anggô awaknyan. 29 Ulôn
peugah ubak awaknyan, 'Teumpat-teumpat
manyang peue nyang gata saweue nyan?'
Dan phon uroenyan teumpat nyan geuboh
nan 'Teumpat-teumpat manyang'.[k]
30 Dan peusampoe kheueh ubak ureuëng
Israel peue nyang Ulôn,TUHAN Po teu Allah
Nyang Mahamanyang peugah ubak awak-
nyan. 'Pakon gata peubuet desya-desya
lagée nyang ka jipeubuet lé indatu gata?
Lagée awaknyan, gata taseutôt cit beurala-
beurala nyang kutoe ngon luwat nyan.
31 Dan sampoe án uroenyoe pih gata peuku-
toe droe gata deungon cara gata ba peuseu-
mahan dan tatot aneuëk-aneuëk gata
keudroe sibagoe keureubeuen keu beurala-
beurala. Dan mantong cit tajeuet lakée peu-
tunyok nibak Ulôn? Deumi Ulôn, Po teu
Allah nyang udeb, TUHAN Nyang Mahama-
nyang, gata hana Lôn idhin talakée peutu-
nyok ubak Ulôn. 32 Gata keuneuk peusaban
ngon bansa-bansa laén dan peunduduek
nanggroe nyang jiseumah bak-bak kayée
dan batée. Teuma keuheundak gata nyan
hana meuhase.' "

Po teu Allah geuhuköm dan geubri amphon

33-34 "Deumi Ulôn, Allah nyang udeb,
TUHAN Nyang Mahamanyang, gata Ulôn
peuingat bahwa deungon beungéh Ulôn
nyan, gata Lôn peurintah deungon kreueh
dan teugaih sampoe gata rasa keudroe kuasa
Ulôn. Gata Lôn peusapat dan Lôn ba lom u
jeueb-jeueb nanggroe di teumpat gata nyang
ka Ulôn peucrebre. 35 Laju gata Ulôn ba
ubak 'Guron Bansa-bansa'.[l] Disinan gata
Ulôn peusidang meuhadab muka, 36 lagée
nyan nyang ka Ulôn peubuet teuhadab inda-
tu gata di Guron Sinai. Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang ka Lôn peugah haba.
37 Gata Lôn peusaneut deungon gasa
dan kreueh mangat gata taát ubak peujanjian
Ulôn. 38 Bubena ureuëng beurontak dan
ureuëng jeuhet Lôn peuaséng di teungoh-
teungoh gata. Awaknyan Ulôn ba nibak
nanggroe-nanggroe nyang jinoenyoe na
awaknyan tinggai dan hana Lôn idhin jigisa
u tanoh Israel. Teuma barô kheueh gata
teupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN."
39 TUHAN Nyang Mahamanyang geu-
peugah, "He ureuëng-ureuëng Israel, jinoe-
nyoe teuseurah ubak gata. Bék tapiôh tapeu-
buet desya deungon beurala-beurala gata!

---

[k] *Teumpat-teumpat manyang:* Teumpat seumuja beurala nyang lazem jih jipeudong ateueh bukét. Ureuëng Ibrani jitam mangat bék jijak ubak teumpat-teumpat nyan. [l] *Guron Bansa-bansa:* nyang teumeukeusut kon kheueh teumpat-teumpat nyang ka teuntée, teuma na sibagoe lambang nibak keukuasaan Po teu ALLAH ateueh Israel.
20:23: Im. 26:33

Teuma ingat kheueh bahwa óh ka lheueh
nyan gata harôh tataát Ulôn dan hana le
tapeukutoe nan Ulôn nyang suci deungon
taba peuseumahan ubak beurala-beurala gata
nyan. 40 Sabab di tanoh Israel, bak pucak
gunong Ulôn nyang suci, [m] gata bandum,
bansa Israel taseumah Ulôn. Disinan Ulôn
teuma galak keu gata dan Lôn tem teurimong
keureubeuen-keureubeuen nyang gata peu-
seumah, peue-peue nyang gata peuseumah
nyang paleng gét dan meuneubri-meuneubri
gata nyang paleng khusos. 41 Óh ka lheueh
gata Ulôn peuteubiet nibak nanggroe-nang-
groe teumpat gata teupeu crebre, Ulôn Lôn
peusapat gata dan Lôn teurimong bandum
keureubeuen gata nyang teutot. Dan barô
kheueh jiteupeue lé bandum bansa bahwa
Ulôn kheueh Po teu Allah Nyang Mahaku-
dus. 42 Meunyoe gata ka Ulôn peuwoe lom u
tanoh Israel, tanoh nyang Ulôn peujanji keu
indatu gata, barô kheueh gata teupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN. 43 Disinan gata teu-
ingat bandum buet-buet nyang lumpah luwat
dan kutoe nyang ka jipeukutoe droe gata
keudroe. Dan gata bosan taingat bandum bu-
et nyang jeuhet nyan. 44 Meunyoe gata ka
Lôn peusaneut nyang lagée nyan deumi keu-
horeumatan nan Ulôn, dan bukon sipadan
deungon pi-e gata nyang brok meunan cit
pi-e gata nyang jeuhet, tateupeue kheueh lé
gata ureuëng Israel bahwa Ulôn kheueh
TUHAN. Ulôn TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

Apui disiblaih seulatan

45 TUHAN meufeureuman ubak ulôn, la-
gée nyoe, 46 "He manusia fana, takalon
kheueh u siblaih seulatan. Teugaih kheueh
tanoh seulatan dan beungéh kheueh bak
uteuen-uteuen disinan. 47 Tayue kheueh bak
uteuen nyang disinan peue nyang Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang peugah keu
awaknyan, 'Deungoe kheueh! Ulôn Lôn
peuhu apui nyang jipeututong bandum bak
kayée nyang na nibak gata, bah kheueh nyan
kayée tho meunan cit deungon kayée udeb.
Apui nyang hu meuhuéb-huébnyan hana
hase teupeulon. Apui nyan jimeu éue nibak
seulatan u utara, dan bandum manusia jirasa
keu seu uém apui nyan. 48 Awaknyan sadar
bahwa Ulôn, TUHAN ka Lôn peuhu apui
nyan, dan hana meusidroe pi nyang hase
peulon apui nyan.' "

49 Teuma ulôn Yehezkiel ulôn peugah
hainyan hana lôn harök dan lôn peugah,
"TUHAN Nyang Mahamanyang, bék tayue
ulôn peugah hainyan! Bandum ureuëng ka
apoh apah sabab ulôn galak lôn peugah haba
deungon miseu umpama sampoe payah teu-
puphom."

Peudeueng TUHAN

21 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
kheun Gobnyan, 2 "He manusia fa-
na, kutôk kheueh Yerusalem. Kutôk kheueh
teumpat-teumpat iébadat nyang na disinan.
Peuingat kheueh tanoh Israel, 3 bahwa Ulôn,
TUHAN, Lôn peugah lagée nyoe, 'Ulôn nyoe
musoh gata. Ulôn Lôn suet peudeueng lam
saröng dan Lôn cang bumaté gata bube
nyang na, bah kheueh nyan nyang jeuhet
meunan cit nyang jroh. 4 Deungon peudeu-
eng Lôn kulawan bandum ureuëng di utara
sampoe seulatan. 5 Dan bandum ureuëng
jiteupeue bahwa Ulôn, TUHAN, Lôn suet
peudeueng Lôn dan hana Lôn pasoe lam
saröng le.'

6 He manusia fana, Meu óe-óe kheueh
dan apoh apah kheueh dikeue ureuëng Isra-
el, siuiah-ulah gata patah até dan putôh asa.
7 Meunyoe awaknyan jitanyong pakon gata
áh éuh, peugah kheueh laju bahwa gata
seudeh sabab haba nyang teuma teuka. Deu-
ngon na haba nyan teuka yo lam até awak-
nyan, jaroe awaknyan leumoh, dan teuöt
awaknyan yo meugám-gám, awaknyan pa-
tah seumangat. Keubit that watée jih ka
teuka, dan bandum nyan teujadi. Ulôn
TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn peu-
gah haba."

8 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
9 "He manusia fana, meuramai kheueh! Jak
bri tée kheueh ubak dumna ureuëng bahwa
Ulôn, TUHAN, Lôn peugah lagée nyoe,
'Na sikrak peudeueng,
peudeueng nyang teugeusok dan
teuasah.
10 Peudeueng nyan teuasah mangat
jeuet teupeumaté peue nyang na,
teu uet óh gleh mangat meukilat.
Nibak umat Lôn hana le
keugeumbiraan
sabab bandum peu ingatan dan
huköman awaknyan anggab hana. [n]
11 Peudeueng nyan teuasah mangat
siab óh watée teupeuguna

[m] *gunong Ulôn nyang suci:* Gunong Sion, bukét nyang na di Yerusalem, teumpat Baét TUHAN dan meuligoe raja teupeudong. [n] Rayeuk that keumungkenan makna jih: *Nibak ... hana.*

laju jijok bak sidroe-sidroe
ureuëng tukang seumeusie.
12 He manusia fana, meuratok kheueh
dan tameuhôi kheueh!
Sabab peudeueng nyan ka siab
jilawan umat Lôn.
Bandum peumimpén Israel
meusajan silurôh bansa
jitob lé peudeueng nyan sampoe
binasa.
Teuma tapéh kheueh dada gata
ngon até nyang gulana,
13 sabab Ulôn teungoh Lôn ujoe umat
Lôn,
meunyoe awaknyan hán jitem
ubah peurangoe,
bandum nyan teujadi ateueh
awaknyan.' [o]

14 Nyan, he manusia fana, meuramai
kheueh. Péh kheueh paleuet jaroe gata, siba-
goe tanda keu peudeueng nyan keu teupeu-
phon seumeusie. Peudeueng nyan lumpah
teumakot.[p] 15 Peudeueng nyan ka jipeujeuet
bansa Ulôn gadôh ceubeueh jih dan reubah
meugantoh. Di Ulôn ancam banda awak-
nyan ngon peudeueng[q] nyan nyang meuble-
ble lagée kilat, dan nyang ka siab keu peu-
maté. 16 He peudeueng nyang tajam,
ceumeucang kheueh u uneuen dan ublah
wie, dan ho homantong nyang gata galak.[r]
17 Ulôn Lôn péh cit paleuet jaroe, laju beu-
ngéh Ulôn seungab. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."

Peudeueng raja Babel

18 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
kheun Gobnyan, 19-20 "He manusia fana,
gamba kheueh dua boh rot nyang jeuet jijak
lé raja Babel nyang teungoh jiba peudeueng
gobnyan. Bandua boh rot nyan harôh meu-
uboe nibak nanggroe nyang saban; rot
nyang saboh teutuju u Raba, banda Amon;
nyang saboh teuk u Yerusalem, banda meu
kuta di Yehuda. Peugöt kheueh papeuen
peutunyok rot dipat rot nyan ka jipeuphon
meucabeueng.[s] 21 Raja Babel laju geudong
bak papeuen peutunyok rot ueh nyan. Ma-
ngat jiteupeue rot nyang toh nyang harôh
jijak, laju lé raja Babel nyan jilakée peutu-
nyok bak beurala-beurala jihnyan, jigun-
cang panah dan jipeureksa até beulatang[t]
nyang ban lheueh jikeureubeuen. 22 Teunya-
ta panah nyang teucok bak jaroe jihnyan
teutunyok arah u Yerusalem! Nyan tanda jih
raja harôh jiprang banda Yerusalem, jidum-
pék prang meuhubo dan jiyue sipa-i jihnyan
mangat jisuson alat-alat peundobrak, geu-
yue pasang bak pintoe-pintoe geureubang
Yerusalem, geuyue tamon tanoh jeuet keu
kuta teukeupong dan geuyue khueh lhueng-
lhueng. 23 Peunduduek Yerusalem hana
jipeucaya bahwa awaknyan keunong seu-
rang, sabab awaknyan ka jipeugét janji deu-
ngon Babel. Teuma ramaian nyoe teupeu
ingat ubak awaknyan bahwa awaknyan teu-
drob ngon sabab desya-desya awaknyan
keudroe. 24 Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang Lôn peugah ubak awaknyan, 'Desya-
desya gata ka teuteupeue dan bandum ureuëng
jiteupeue bahwa gata meusalah. Keujeuhetan
gata nyan leumah bak tieb-tieb buet gata.
Jinoenyoe ka trok watée jih gata teuhuköm
dan gata Lôn seurah ubak musoh gata.'

25 Dan ubak raja Israel Ulôn peugah,
'He raja nyang jeuhet dan doraka! Watée
keu teuhuköm gata nyang keuneulheueh ka
tô that. 26 Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba. Peuhah kheueh
mahkota gata dan peulheueh kheueh seureu-
ban gata. Jinoenyoe, keuadaan ka meu ubah.
Beuôt kheueh keududuekan ureuëng gasien
dan bri kheueh bak awaknyan kuasa! Peu-
tron kheueh dumna peunguasa nibak marta-
bat jih! 27 Banda nyoe Lôn peuhanco sapan
sapa, sampoe dipat mantong na rungka-
rungka. Teuma hainyan barô kheueh teujadi
meunyoe ureuëng nyang Ulôn piléh keu
teuhuköm banda nyoe ka teuka. Keu
ureuëng nyan Ulôn jok banda nyoe.' "

Peudeueng dan ureuëng Amon

28 "He manusia fana, meuramai kheueh!
Jak peugah kheueh ubak ureuëng Amon
nyang ka jihina Israel, bahwa Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang Lôn peugah, 'Sipu-
cok peudeueng ka siab keu teumeucang;
peudeueng nyan ka teuasah meuble-ble la-

[o] Ayat 13 lam basa Ibrani hana trang. [p] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *lumpah teumakot.* [q] Rayeuk that keumungkenan makna jih: *ancam ... peudeueng.* [r] Ayat 16 lam basa Ibrani hana trang. [s] *Peugöt kheueh ... meucabeueng.* Ibrani hana trang. [t] *jiguncang panah dan jipeureksa até beulatang:* Meunyoe harôh teucok keuputosan, ureuëng jamén ilée kadang-kadang jikocok sulie teumpat keubah beude panah jih lheueh nyan deungon hana jikalon jicok laju saboh lamkawan beude panah nyan. Cara laén na kheueh deungon jingieng tanda-tanda nyang na nibak até beulatang keureubeuen.

21:28-32: Yer. 49:1-6, Yeh. 25:1-7, Am. 1:3-15, Zef. 2:8-11

gée kilat, mangat jeuet siab keu teupeumaté.
29 Nyang deuh gata ngieng nyan na kheueh
peuleusu, dan ramaian nyang gata peugah
nyan na kheueh buhak dan sulet. Gata jeuhet
dan doraka, dan saát keu teuhuköm gata
nyang keuneulheueh ka tô that. Peudeueng
nyan jikoh takue gata.
30 He ureuëng Amon, peutamong kheu-
eh peudeueng gata nyan dalam saröng! Gata
Lôn peusidang di teumpat gata teucebta dan
teupeulahé. 31 Ulôn Lôn peulheueh u ateueh
gata beungéh Ulôn nyang hana ngon peusa.
Dan gata Ulôn jok ubak ureuëng-ureuëng
keujam nyang ka teulateh keu jipeubinasa.
32 Gata habéh tutong jipajoh lé apui. Darah
gata rô di nanggroe gata keudroe, dan hana
meusidroe pih nyang na mantong teuingat keu
gata. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah haba.' "

Keujeuhetan Yerusalem

22 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
kheun Gobnyan, 2 "He manusia fa-
na, peu kheueh ka siab gata tapeusidang
banda nyang peunoh deungon ureuëng peu-
maté jihnyan. Tunyok kheueh ubak jihnyan
bandum buet jihnyan nyang kutoe dan luwat
nyan."
3-4 TUHAN Nyang Mahamanyang geu-
yue bak ulôn jak peusampoe nyang lagée
nyoe ubak Yerusalem, "Gata meusalah sa-
bab ka ta poh maté jai that nibak peunduduk
ek gata keudroe, dan ka teupeukutoe droe
gata deungon cara teuseumah beurala-beu-
rala nyang gata peugét keudroe, sabab nyan
kheueh watée teuhakém gata ka tô that dan
riwayat gata sigra meu akhé. Gata Ulôn
peubiyeu jeuet keu bahan hinaan dan jipeu-
kém lé bansa-bansa dan bandum nanggroe.
5 Gata jipeukém-peukém dan jihina lé nang-
groe-nanggroe nyang jiôh dan tô sabab gata
hana piôh-piôh taiengkeue ubak huköm dan
peuratoran. 6 Banmandum peumimpén Isra-
el nyang jipeubangga na kheueh teunaga jih
keudroe dan jipeubuet seumeupoh maté
teuhadab ureuëng laén. 7 Hana meusidroe
pih nibak peunduduek gata geuhoreumat
ureuëng syiek jih. Gata tatipée ureuëng
aséng dan tacok laba nibak keususahan
inong balée dan aneuëk yatim ngon muntui.
8 Teumpat-teumpat iébadat keu Ulôn gata
peukutoe dan uroe Sabat hana gata pakoe.
9 Lamkawan peunduduek gata na ureuëng-
ureuëng ba peusuna nyang galak that bak
buet peusuna keu ureuëng laén mangat
ureuëng nyang keunong peusuna nyan teu-
huköm maté. Na teuma nyang pajoh uëng-
kot sie nyang ka teukeureubeuen keu beura-
la. Na lom nyang galak jipeubuet mukah.
10 Na nyang jigoda dan jimeumukah ngon
ma uei jih, na cit ngon ureuëng inong nyang
teungoh teuka hé, 11 peurumoh ureuëng laén
atawa ngon meulintée jih atawa adoe jih-
nyan nyang laén ma. 12 Na teuma nyang
jeuet keu ureuëng peumaté gob cara teu-
bayeue, lintah darat dan nyang pajoh
ureuëng-ureuëng seubansa jih keudroe.
Awaknyan banmandum ka jituwoe keu
Ulôn. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba.
13 Teuma bak saát nyoe Ulôn Lôn heun-
tam bube na peurampok dan tukang peu-
maté gob. 14 Peu kheueh mantong tajeuet
atawa mantong teuga gata keu tabeuôt jaroe
gata óh ka lheueh seuleusoe Lôn huköm
gata? Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba dan Ulôn Lôn peubuet
peue nyang ka Ulôn peugah. 15 Ulôn Lôn
peucrebre peunduduek gata u jeueb-jeueb
nanggroe dan bansa, dan Ulôn Lôn peupiôh
buet gata nyang jeuhet nyan. 16 Gata jihina
lé bansa-bansa laén, dan barô kheueh gata
teupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN."

Apui nyang peusuci

17 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
18 "He manusia fana, ureuëng-ureuëng Isra-
el nyan hana meuguna nibak Ulôn. Awak-
nyan ibarat bröh logam nyang meujampu,
lagée teumaga, timah, beuso dan timah itam
nyang na leubeh óh ka lheueh pirak teupeu
gleh didalam apui. 19-20 Dan bak watée
nyoe, Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang,
Ulôn peugah ubak awaknyan bahwa awak-
nyan saban lagée logam nyang hana meugu-
na nyan. Lagée toh rabok pirak, peurunggu,
beuso, timah itam dan timah putéh teupeu-
tamong lam sinungkée apui keu teupeu gleh,
meunan cit teuma awaknyan Lôn peusapat
dan Ulôn ba u Yerusalem. Beungéh Ulôn
nyang luwa biasa nyan Lôn peuhanco awak-
nyan lagée apui jipeuhanco rabok-rabok lo-
gam. 21 Nyoe, Ulôn Lôn peusapat awaknyan
di Yerusalem, Lôn peuhu apui beungéh
Ulôn dimiyueb awaknyan, sampoe awak-
nyan hanco meudeudak. 22 Lagée pirak
nyang teupeuhanco lam sinungkée apui,

22:7: Keu. 20:12, 22:21-22, Tel. 5:16, 24:17 **22:8**: Im. 19:30, 26:2 **22:10-11**: Im. 18:7-20 **22:12**: Keu. 22:25, 23:8, Im. 25:36-37, Tel. 16:19, 23:19

meunan kheueh awaknyan teupeuhanco di
Yerusalem. Dan barô kheueh jiteupeue lé
awaknyan bahwa Ulôn, TUHAN, ka Lôn peu-
lheueh beungéh Ulôn ateueh awaknyan."

Desya bubena peumimpén Israel

23 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, kheun Gobnyan, 24 "He manusia fana,
jak peugah ubak ureuëng Israel bahwa tanoh
droe jih nyan kutoe, dan sababnyan Ulôn
beungéh dan Lôn huköm. 25 Bubena peu-
mimpén [u] awaknyan lagée singa nyang
teuma uém óh ka lheueh jiteugöm mangsa.
Awaknyan tukang peumaté rakyat, jireupah
bandum hareuta dan keukayaan nyang jiteu-
mé sabab nyan le lumpah na ureuëng inong
nyang jeuet keu balée. 26 Bandum teungku
imeum Israel jilingkeue ubak huköm-
huköm Lôn dan jipeukutoe bandum beunda
nyang teupeu khusos keu Ulôn. Awaknyan
hana jibeda nyang toh nyang haleue dan
nyang toh teuma nyang hareuem. Meunan
cit awaknyan hana jipeurunoe rakyat ma-
ngat jipeubeda nyang toh nyang gleh dan
nyang toh teuma nyang kutoe meunurot
peuratoran agama. Awaknyan hana jipeu-
reumeun keu uroe Sabat. Deungon lagée
nyan Ulôn ka jihina lé bansa Israel. 27 Peu-
jabat-peujabat peumeurintah awaknyan la-
gée srigala nyang jipriek priek mangsa jih.
Awaknyan jipeumaté manusia simata-sima-
ta jimita untông. 28 Bandum nabi jisöm-söm
bubena desya-desya nyan; awaknyan lagée
ureuëng cét bintéh beuton nyang kuto. Keu-
malon-keumalon awaknyan peuleusu, meu-
nan cit deungon ramaian-ramaian awaknyan
hana beutôi. Awaknyan meungaku bahwa
peusan nyang awaknyan peusampoe na
kheueh meuasai nibak TUHAN Nyang Maha-
manyang, padahai Ulôn meubacut pih
hana Lôn peugah haba bak awaknyan.
29 Ureuëng-ureuëng kaya jitipée gob meu-
rampok. Awaknyan jipeubuet ateueh
ureuëng gasien ban galak droe dan jicok
laba bak ureuëng aséng. 30 Lamkawan
ureuëng Israel nyan, Ulôn mita ureuëng
nyang carông jipeudong bintéh beuton, ata-
wa jidong bak teumpat-teumpat nyang bin-
téh beuton jih reuloh keu teupeuteun nang-
groe nyan meunyoe Ulôn keuneuk
peuhanco lam ju meudok-dok beungéh
Ulôn; teuma hana meusidroe pih nyang
meurumpok ngon Lôn. 31 Sabab nyan bak
saátnyoe Ulôn peulheueh beungéh Ulôn
nyan ateueh awaknyan, dan lagée apui Ulôn
peubinasa awaknyan ngon bandum buet
awaknyan. Ulôn TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba."

Dua droe adoe aduen nyang peubuet desya

23 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
kheun Gobnyan, 2 "He manusia fa-
na, na dua droe ureuëng inong, adoe aduen.
3 Yoh masa muda, awaknyan tinggai di
nanggroe Meusé. Di nanggroe Meusé nyan
awaknyan bandua ka gadôh peurawan, laju
awaknyan jeuet keu inong lunte. 4 Nyang
tuha nan jih Ohola; jihnyan teupeulambang
keu Samaria. Adoe jih teuhôi nan Oholiba;
jihnyan teupeulambang keu banda Yerusa-
lem. Ulôn meukawen ngon awaknyan laju
meuteumé aneuëk bak bandua inong nyan.
5 Bahpi Ohola ka jeuet keu peurumoh Lôn,
jihnyan teutab meulunte, dan that-that gu-
rangsang jipeutimang geunaséh-geunaséh
jih di Asyur. 6 Awaknyan na kheueh tantra
nyang sok peukayan seuragam mirah ungu,
ureuëng bansawan dan peujabat-peujabat
manyang; bandum nyan na kheueh peuwira-
peuwira pasokan meuguda nyang ruman jih
gagah-gagah. 7 Deungon ureuëng-ureuëng
rayeuk nyan kheueh Ohola meumukah.
Lom teuma that-that gurangsang beureuhi
inong nyan, jipeukutoe teuma droe jih deu-
ngon jiseumah beurala-beurala nyang jiseu-
mah lé awaknyan. 8 Inong nyan teutab hana
jipiôh jipeubuet jeuhet lagée nyang ka jipeu-
buet di nanggroe Meusé, diteumpat inong
nyan gadôh peurawan jih. Yoh masa ubit
jih, inong nyan ka jipeuéh dan jipeusaneut
lagée inong meumukah. 9 Sabab nyan kheu-
eh Ulôn jok jihnyan ubak geunaséh-geuna-
séh jih, ureuëng-ureuëng Asyur nyang lum-
pah jirindu nyan.
10 Jihnyan jipeulon lé awaknyan deu-
ngon gasa, laju jipoh maté ngon peudeueng,
dan aneuëk-aneuëk inong nyan jireupah.
Dipat mantong naseb inong nyan jeuet keu
boh bibie kawöm hawa.
11 Oholiba, adoe inong nyan jikalon
keujadian nyan, teuma jihnyan leubeh meu-
nafeusu jipeubuet mukah nyan nibak Ohola.
12 Meunan cit di Oholiba gét that jimeuha-
rab ubak ureuëng-ureuëng Asyur nyan, na
kheueh peumuda-peumuda gagah nibak pa-

[u] Saboh teujeumahan kuno: *Bubena peumimpén.* Ibrani: Saboh kawöm nabi-nabi.
22:26: Im. 10:10

sokan meuguda, ureuëng bansawan dan
peujabat manyang, dan sipa-i nyang sok
seuragam mirah ungu nyan. 13 Ulôn ngieng
keudroe bahwa Oholiba paleng jeuhet, saban
lagée poda jih.
14-15 Maken treb Oholiba seumaken
beujat. Jihnyan lumpah teutarek ubak gamba-gamba
nyang meu uke nibak bintéh,
dan nyang teuwareuna deungon cét lagée
darah mirah. Gamba-gambanyan teupeulambang
peuwira-peuwira Babel deungon
talo keuieng nyang ceudah dan seureuban
nyang meujuntée. 16 Watée Oholiba jikalon
gamba-gamba nyan, laju teuka beureuhi
dan gurangsang jihnyan luwabiasa dan
jihnyan laju jikirém undangan ubak peuwira-peuwira
nyan di Babel. 17 Dan teuka
kheueh awaknyan dan jiéh ngon inong
nyan. Awaknyan jinoda inong nyan luwabiasa
sampoe inong nyan teuka luwat keu
awaknyan. 18 Óh lheueh nyan deungon
trang-trang inong nyan jimeujinah dan
jimeumukah sira jipeukalon droe dikeue
ureuëng ramé. Ulôn luwat that Lôn kalon
inong nyan, saban cit lagée Ulôn luwat
keu poda jih. 19 Maken treb maken kayém
jipeubuet mukah, hana beuda jih yoh jihnyan
jimeumukah yoh inong nyan mantong
di nanggroe Meusé. 20 Inong nyan
lumpah beureuhi keu ureuëng agam nyang
ju nafeusu gurangsang jih, dan nyang
geujolak nafeusu beureuhi jih sabe rayeuk
lagée nafeusu guda agam. (21 He Oholiba,
gata keuneuk ulang lom buet jeuhet nyan
nyang gata peubuet yoh gata mantong
muda, watée ureuëng Meusé meucumbu
rayu deungon gata.)"

Allah geuhakém Oholiba

22 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeureuman,
"He Oholiba, gata ka bosan
deungon geunaséh-geunaséh gata, teuma
Ulôn Lôn peusuna awaknyan jeuet awaknyan
beungéh keu gata dan jikeupong gata.
23 Ulôn kugumpôi dan Ulôn ba bandum
geunaséh gata nyang na di Babel, Pekod,
Soa, Koa, Asyur, meunan cit deungon
ureuëng-ureuëng Kaldea. Ulôn ba keu gata
peumuda-peumuda gagah nyang meupangkat
manyang, bansawan, peujabat peunteng
dan peuwira-peuwira pasokan meuguda.
24 Awaknyan jijakprang gata rot utara [v]
deungon tantra nyang raya, deungon geuritan-geuritan
prang dan geuritan nyang ba
beukai. Deungon teulindong ngon peurisai
dan tupi-tupi waja, awaknyan jikeupong gata.
Teuma Lôn peubiyeu awaknyan jihuköm
gata meunurot huköm-huköm nyang na bak
awaknyan keudroe. 25 Sabab Ulôn beungéh
keu gata, Lôn peubiyeu awaknyan jipeubuet
ateueh gata deungon keujam. Idong dan ôn
punyueng gata awaknyan koh dan aneuëk-aneuëk
gata jicok dan jitot udeb-udeb.
26 Gata jipeulon dan piasan-piasan gata
jireupah. 27 Meunan kheueh Ulôn kupeupiôh
nafeusu beureuhi gata dan bandum
buet mukah nyang ka gata peubuet yoh phon
gata mantong di nanggroe Meusé. Gata hana
meuharab le ubak beurala toh mantong atawa
teuingat ubak Meusé."
28 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeureuman,
"Ulôn Lôn seurah gata ubak
ureuëng-ureuëng nyang paleng gata luwat
dan nyang gata banci. 29 Sabab awaknyan
banci keu gata, bandum hase jeureh payah
gata jireupah lé awaknyan. Gata jitinggai
teulon bulat hana meuija meusiurat beuneueng
lagée inong lunte nyang jitonton lé
ureuëng ramé. Nafeusu beureuhi dan buet
cabui gata nyan kheueh 30 nyang peuteuka
hase nyang brok nyoe keu gata. Gata jeuet
keulunte keu bansa-bansa, dan tapeukutoe
droe gata deungon beurala-beurala awaknyan.
31 Gata taseutôt pi-e poda gata, lé sabab
nyan gata Ulôn huköm deungon
huköman nyang saban."

32 TUHAN Nyang Mahamanyang
meufeureuman,
"Asoe cangkie poda gata harôh gata
jieb.
Cangkie nyan raya dan lhok.
Asoe cangkie nyan peunoh meu
asoe ejekan dan hinaan,
nyang harôh gata tanggong nibak
tieb-tieb ureuëng.
33-34 Cangkie poda gata Samaria,
asoe jih teumakot dan hanco
nyang hana teukira.
Óh ka lheueh gata jieb bandum asoe
jih
gata mabök dan meudeurita.
Dan deungon péng-péng cangkie
nyang beukah meurabok nyan
gata tapriek-priek dada gata.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba."
35 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeureuman,
"Sabab gata ka tuwoe bak Ulôn

[v] Saboh teujeumahan kuno: *utara*.

dan tapeulikot Ulôn, gata meudeurita akibat
nafeusu beureuhi gata dan lunte gata."

Huköman Po teu Allah ateueh dua adoe aduen

36 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, peu kheueh ka siab teu-
peuhuköm Ohola dan Oholiba? Sapa kheu-
eh awaknyan keuhai keujeuhetan nyang ka
awaknyan peubuet. 37 Awaknyan ka jipeu-
buet meumukah dan jipeumaté gob; awak-
nyan ka jimeumukah ngon beurala-beurala
dan jipoh maté aneuëk-aneuëk Ulôn nyang
awaknyan peulahé. Aneuëk-aneuëk nyan ka
awaknyan peuseumah ubak beurala-beurala
awaknyan. 38 Dan bukon nyan mantong.
Awaknyan ka teuma jipeukutoe Baét Ulôn
dan uroe Sabat nyang ka Lôn peuteutab
nyan. 39 Bak uroe awaknyan jipeumaté
aneuëk-aneuëk Ulôn dan jipeuseumah keu
beurala-beurala, bandua droe aduen adoe
nyan geuteuka u Baét Lôn dan laju jipeuku-
toe Baét Ulôn nyan!
40 Dan awaknyan jikirém undangan keu
ureuëng-ureuëng agam di nanggroe nyang
jiôh, dan ureuëng nyang teu undang nyan
laju jiteuka. Keu teusambot jamé nyang teu
undang nyan, bandua adoe aduen nyan laju
jimanoe, jiboh cilak mata sira jingui piasan-
piasan. 41 Laju awaknyan jiduek ateueh
teumpat duek nyang ceudah. Dikeue jihnyan
na saboh meuja hidangan nyang peunoh deu-
ngon meubagoe rupa peunajoh, hana keu-
tinggalan dupa dan minyéuk zaiton nyang ka
Ulôn jok keu awaknyan. 42 Di luwa teudeu-
ngoe su ureuëng ramé nyang lumpah subra
teungoh jipeupueh até ban galak droe.
Ureuëng-ureuëng nyan ka ji undang jeuet
jiteuka nibak padang pasi. Awaknyan
jipeusök gleueng bak jaroe ureuëng inong
adoe aduen nyan, dan jipeuseuôn mahkota-
mahkota nyang lagak ateueh ulée awaknyan.
43 Laju Lôn pike, 'Peu kheueh mantong jitem
awaknyan geumeuén cinta ngon inong jeuhet
nyang ka layée sabab buet meumukah
nyan?' [w] 44 Ngon cara meugantoe-gantoe
awaknyan jijak ubak Ohola dan Oholiba,
bandua inong lunte nyang ka beujat nyan.
45 Teuma, ureuëng-ureuëng saléh geupeu
huköm ureuëng inong adoe aduen nyan ateu-
eh dasai buet meumukah dan seumupoh ma-
té, sabab awaknyan biet-biet meusalah."
46 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Jak tawök kheueh laju saboh
kawan ureuëng mangat jijak reupah dan
jiseksa bandua ureuëng inong lunte nyan.
47 Bah kheueh awaknyan jigeulawa ngon
batée dan jicang deungon peudeueng. Bah
kheueh aneuëk-aneuëk awaknyan jitak-tak
dan rumoh-rumoh awaknyan jitot. 48 Bansa-
boh nanggroe Lôn peuhanco bandum buet-
buet nyang jeuhet lagée nyan. Tendakan
Ulôn nyan jeuet keu peuingat keu bandum
ureuëng inong mangat bék jipeubuet jeuhet
lagée dua droe inong adoe aduen nyan.
49 He Ohola dan Oholiba, ulôn kuhuköm
gata sabab gata meumukah dan taseumah
beurala. Dan barô kheueh gata teupeue bah-
wa Ulôn kheueh TUHAN Nyang Mahama-
nyang."

Beulangöng nyang meugeuratan

24 Bak tanggai siploh, buleuen siploh,
bak thon nyang keu sikureueng lam
masa kamoe geuböih u teumpat aséng,
TUHAN meufeureuman ubak ulôn, 2 "He
manusia fana, cetet kheueh tanggai uroe
nyoe, sabab uroenyoe raja Babel geupeu-
phon keupong Yerusalem. 3 Ulôn, TUHAN,
na saboh miseu keu tapeusampoe ubak umat
Lôn nyang galak beurontak:

Leng laju ié u dalam ayan
peuduek laju ateueh apui.
4 Peutamong laju eungkot sie lam
ayan nyan
sie nyang paleng gét mutu jih;
asoe bahô dan asoe pa
meunan cit ngon
tuleueng-tuleueng nyang le
sumsum jih.
5 Peuguna kheueh uengkot sie bubiri
nyang teumbon dan muda
tamah kheueh peuseudiaan kayée[x]
apui.
Bah kheueh ju dan meubok-bok ié
jih
reuboh kheueh uengkot sie nyan
meunan cit ngon
tuleueng-tuleueng jih."

6 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Ceulaka kheueh banda nyang
peunoh deungon ureuëng poh peumaté ma-
nusia! Bandanyan lagée beulangöng meu-
geuratan nyang hántom na teu uet. Uengkot

[w] Ayat-ayat 42-43 lam basa Ibrani hana trang. [x] Rayeuk that keumungkenan makna jih: *kayée;* Ibrani: tuleueng-tuleueng.
24:2: 2Raj. 25:1, Yer. 52:4

sie nyang ka na lam nyan teupeuteubiet
sikrak-krak, sampoe hana meusikrak pi
nyang na tinggai. 7 Di banda nyan teujadi
ureuëng poh gob sampoe maté, teuma darah
ureuëng nyang keunong poh nyan hana rô
ateueh bumoe, teuma ateueh batée kreueh,
sampoe hana hase teuseubée. 8 Darah nyan
Ulôn peubiyeu disinan sampoe leumah teu-
kalon dan teutueng bila."

9 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Ceulaka kheueh banda nyang
peunoh ngon tukang peumaté manusia
nyan! Ulôn keudroe nyang atoe kayée ma-
ngat Lôn tot. 10 Tamah kheueh kayée jih!
Kipah kheueh apui jih! Rebôh kheueh asoe
jih! Jak tiek kheueh kuah jih.[y] Tot kheueh
tuleueng-tuleueng jih! 11 Jinoenyoe keubah
kheueh kanöt peurunggu nyang soh nyan
ateueh apui dan bah kheueh disinan sampoe
tutong dan hu mirah meubara. Óh lheueh
geuratan jih tutong, beulangöng nyan gleh
lom meunurot peuratoran agama. 12 Teuma
hana bandum geuratan jih habéh jipajoh lé
apui.[z]

13 He Yerusalem, buet-buet gata nyang
jeuhet dan beujat nyan ka tapeukutoe badan
gata keudroe. Ulôn ka Lôn ujoe Lôn peu-
gleh gata, teuma hana meuguna, sabab gata
teutab kutoe. Gata hana gleh le sampoe Ulôn
peulheuh beungéh Ulôn u ateueh gata.
14 Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka
Lôn peugah haba. Ka trok saát jih nibak
Ulôn keu meutindak. Ulôn hana Lôn tuwoe
keu desya gata dan hana teuma Lôn peu
amphon dan Lôn gaséh gata. Gata Lôn
huköm nyang sisuai deungon buet gata.
Ulôn,TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba."

Keuhai meuninggai peurumoh nabi

15-16 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, deungon meudadak
Ulôn cok ureuëng nyang paleng gata cinta.
Teuma digata hana jeuet tameuratok tamo
ba-e, atawa tapeubiyeu ié mata gata meu-
leng-leng. 17 Bék sampe mo gata nyang
meusök-meusök nyan teudeungoe uluwa.
Bék kheueh watée tajak hana tatôb ulée,
atawa hana meulapek gaki, sibagoe ureuëng
nyang meukabong, bék teuma gata tôb
muka gata, dan bék tapajoh ruti meuka-
bong."

18 Ban seuboh that Ulôn mariet ngon
bansa nyan dan watée malam peurumoh
Ulôn meuninggai donya. Óh singoh beu-
ngoh laju Ulôn peubuet peue nyang ka geu-
peurintah ubak Ulôn. 19 Rakyat jiteuma-
nyong, "Pakon Bapak peubuet lagée nyoe?
Peue guna jih keu kamoe?"

20 Laju ulôn peugah ubak awaknyan,
"TUHAN geuyue bak ulôn 21 geuyue jak
peugah peusan nyoe ubak gata: Gata tapeu-
bangga teunaga Baét TUHAN. Gata galak
tapandang dan tasaweue sabe, teuma TUHAN
geupeukutoe rumoh Gobnyan. Dan anggo-
ta-anggota keuluwarga gata nyang mantong
muda, nyang na tinggai di Yerusalem, teu-
ma jipoh maté dimideuen prang. 22 Laju
gata tapeubuet lagée nyang lôn peubuet bak
saát nyoe. Gata hana tatôb muka gata atawa
tapajoh ruti meukabong. 23 Gata hana tajak
ngon hana teutôb ulée atawa meulapek gaki,
hana meuratok atawa tamo ba-e. Gata seu-
maken meurana sabab desya-desya gata;
gata apoh apah keudroe keu ureuëng laén.
24 Dan ulôn, Yehezkiel jeuet keucuntoh ni-
bak gata; gata teuma tapeubuet lagée nyang
ulôn peubuet bak saát nyoe. TUHAN geupeu-
gah bahwa meunyoe hainyoe teujadi, gata
tateupeue bahwa Gobnyan kheueh TUHAN
Nyang Mahamanyang."

25 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Nyan, he manusia fana, Ulôn cok nibak
awaknyan Baét Ulôn nyang kong nyan,
nyang ka jeuet keubanggaan dan keuseu-
nangan awaknyan, dan nyang awaknyan
pandang dan jisaweue ngon galak até. Laju
Lôn cok cit teuma aneuëk-aneuëk awak-
nyan. 26 Bak uroe Ulôn peubuet hai nyang
lagée nyan, sidroe nyang hase teupeusie
nibak keubinasaan nyan teuma teuka, dan
geupeusampoe haba nyan ubak gata. 27 Bak
uroenyan cit teuma gata jeuet tapeugah haba
lom dan hana kalu le. Laju gata tamariet
deungon ureuëng nyan. Meunan kheueh ga-
ta jeuet keutanda keu awaknyan; dan barô
kheueh jiteupeue lé awaknyan bahwa Ulôn
kheueh TUHAN."

Ramaian keuhai huköman keu Amon

25 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, kutok kheueh
nanggroe Amon. 3 Yue kheueh bak bansa
nyan peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Ma-

[y] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Jak tiek kheueh kuah jih.* [z] Lam Basa Ibrani ayat 12 teupeuphon deungon dua boh tutoe haba nyang hana trang makna jih.
25:1-7: Yer. 49:1-6, Yeh. 21:28-32, Am. 1:13-15, Zef. 2:8-11

hamanyang peugah ubak awaknyan, 'Gata
galak takalon Baét Ulôn jipeukutoe dan
tanoh Israel jipeurusak dan bansa Yahudi
jiböih u teumpat aséng. 4 Lé sabab nyan gata
Lôn peubiyeu jipeutaloe lé sukée-sukée
bansa nibak guron timu. Awaknyan jipeu-
dong khimah-khimah di nanggroe gata laju
teutab tinggai disinan. Awaknyan jipajoh
boh-boh kayée dan jijieb ié susu beulatang
peulara gata. 5 Banda Raba Lôn ubah jeuet
keu teumpat rabe unta, dan bansaboh nang-
groe Amon Lôn peujeuet keu teumpat rabe
bubiri. Dan barô kheueh gata teupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN.' "
6 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Gata tapéh peleut jaroe sira meu-
likak ria. Gata anggab phui tanoh Israel. 7 Lé
sabab nyan gata Lôn peujok ubak bansa-
bansa nyang le nyang rampok dan reupah
bandum atra milék gata. Gata Lôn peubina-
sa lagée nyan bagoe, sampoe hana le jeuet
keu saboh bansa dan hana teuma na nang-
groe keudroe. Dan neuteupeue kheueh lé
gata bahwa Ulôn kheueh TUHAN."

Ramai keuhai huköman keu Moab

8 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Moab [a] jipeugah bahwa Yehuda
nyan saban cit lagée bansa-bansa laén. 9 Lé
sabab nyan banda-banda nyang jipeuteun
bataih nanggroe Moab Lôn peubiyeu ji-
prang lé musoh meunan cit deungon banda-
banda nyang paleng ceudah, banda-banda
nyan na kheueh: Bet-Yesimot, Baal-Meon
dan Kiryataim. 10 Ulôn kupeubiyeu sukée-
sukée bansa di guron Timu jipeutaloe Moab
meusajan ngon nanggroe Amon, sampoe
Moab [b] ka hana le jeuet keu saboh bansa.
11 Ulôn kuhuköm Moab, dan barô kheueh
jiteupeue lé awaknyan bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."

Ramai keuhai huköman keu Edom

12 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Bansa Edom ka jipeubuet sa-
lah nyang paleng raya sabab ka jipeubuet
keujam ateueh bansa Yehuda, sabab jibalah
dam. 13 Sababnyan Ulôn peumaklum bahwa
Ulôn kuhuköm Edom dan Lôn peumaté
tieb-tieb manusia dan bubena beulatang
nyang na disinan. Bansaboh nanggroe nyan,
phon di banda Téman sampoe trok u banda
Dedan, Ulôn peujeuet seungue seungab;
rakyat nyang na disinan maté dimideuen
prang. 14 Bansa Ulôn Israel Ulôn peuguna
keu teubalah dam ateueh Edom, dan Edom
teupeusaneut deungon dahsyat nyang sipa-
dan ngon beungéh Ulôn. Edom jiteupeue
pakriban rasa jih jeuet keusasaran beungéh
Ulôn. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

Ramai keuhai huköman keu Filistin

15 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ureuëng-ureuëng Filistin ka
jibalaih dam deungon keujam ateueh musoh
treun meutreun awaknyan dan jipeubinasa
awaknyan deungon peunoh banci. 16 Sabab-
nyan Ulôn peumaklum Lôn prang ureuëng-
ureuëng Filistin dan Lôn peuranab awak-
nyan. Tieb-tieb ureuëng nyang na mantong
tinggai di sitot binéh panté Filistin Lôn poh
maté. 17 Ulôn kuhuköm awaknyan deungon
brat dan Lôn peulheuh dam Lôn sampoe
puih. Meunyoe awaknyan jirasa beungéh
Ulôn, jiteupeue kheueh lé awaknyan bahwa
Ulôn kheueh TUHAN."

Ramai keuhai huköman keu Tirus

26 Bak tanggai sa buleuen teuteuntée [c]
bak thon keu siblaih masa kamoe
teuböih, TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
kheun Gobnyan, 2 "He manusia fana, peun-
duduek Tirus ka meusurak-surak sira jipeu-
gah, 'Yerusalem ka hanco! Meugah banda
nyan lamhai meuniaga ka hana le! Banda
nyan ka hana jeuet le keusiteru tanyoe!' "
3 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Ulôn nyoe musoh gata, he Tirus!
Ulôn Lôn ba bansa nyang le mangat jijak
prang gata, dan awaknyan teuka lagée um-
bak ié di laôt. 4 Awaknyan jipeuhanco bin-
téh-bintéh beuton gata dan jipeureubah bu-
bena meunara gata. Bandum tanoh nyang na
disinan Lôn sampôh akhéji nyang tinggai na
kheueh sianeuk batée tho di teungoh laôt.
5 Bubena neulayan jiadée jeue ateueh batée
nyan. Ulôn TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba. Tirus teuma jeuet keu
uempeun lé bansa-bansa nyang le. 6 Awak-

---

[a] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Moab*. Ibrani: Moab dan Seir. [b] Rayeuk that keumungkenan makna jih *Moab*. Ibrani: Amon. [c] *buleuen teuteuntée:* Lam naseukah Ibrani nan buleuen hana jipeugah.

25:8-11: Yes. 15:1–16:14, 25:10-12, Yer. 48:1-47, Am. 2:1-3, Zef. 2:8-11 **25:12-14**: Yes. 34:5-17, 63:1-6, Yer. 49:7-22, Yeh. 35:1-15, Am. 1:11-12, Ob. 1-14, Mal. 1:2-5 **25:15-17**: Yes. 14:29-31, Yer. 47:1-7, Yl. 3:4-8, Am. 1:6-8, Zef. 2:4-7, Za. 9:5-7 **26:1–28:19**: Yes. 23:1-18, Yl. 3:4-8, Am. 1:9-10, Za. 9:1-4, Mat. 11:21-22, Luk. 10:13-14

nyan jireupah dan jipoh maté bube nyang na
peunduduek di banda-banda ateueh tanoh
darat Tirus. Dan barô kheueh jiteupeue lé
peunduduek Tirus bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."
7 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Ulôn kuba Raja Nebukadnezar di
nanggroe Babel mangat jijak prang gata, he
Tirus. Raja nyang paleng teuga nyan teuka
rot utara deungon tantra nyang raya, deu-
ngon guda nyang le dan geuritan-geuritan
prang meunan cit pasokan meuguda. 8 Bu-
bena peunduduek di sigala banda nyang na
ateueh tanoh darat teupoh maté watée mu-
prang nyan. Musoh jikueh lueng-lueng teum-
pat meuteun, jiseubée bubena beuton meu-
gunong-gunong dan jisuôn peurisai-peurisai
raya nyang jipeuguna lé awaknyan keu jila-
wan gata. 9 Awaknyan jitulak bintéh-bintéh
timbok gata deungon alat tulak dan jipeu-
hanco bubena meunara gata deungon bak-
bak beuso. 10 Guda-guda awaknyan jai that-
that, sampoe óh jibot langkah jipeupo abée
habéh teutôb ateueh-ateueh gata. Su meu-
grum-grum pasokan meuguda nyang jitarek
geuritan jiba bahan beukai dan geuritan
prang meugeunta bak bintéh-bintéh beuton
gata watée awaknyan jiliwat rot babah-ba-
bah pintoe geureubang nyang jitamong lam
banda nyang ka jeuet keu rungka-rungka
nyan. 11 Pasokan meuguda nyan jiseureubu
di jalan-jalan gata dan jipeumaté peundudu-
ek gata deungon peudeueng awaknyan keu-
droe. Tugu-tugu gata nyang meugah dan
kong nyan jireuloh. 12 Musoh-musoh gata
nyan jireupah bandum keukayaan dan ba-
rang meukat gata. Awaknyan jipeuhanco
beuton-beuton gata dan jireuloh banman-
dum rumoh-rumoh gata nyang meuwáh. Óh
lheueh jireuloh awaknyan jicok batée-batée
jih, papeuen-papeuen dan tanoh jih, laju
jigeulawa lam laôt. 13 Ulôn kupeuseungab
bandum ca-e-ca-e gata dan musik keucapi
gata. 14 Nyang na Ulôn tinggai na kheueh si
aneuk batée nyang tandus, teumpat ureuëng
neulayan jiadée jeue-jeue jih. Banda nyan
hana teupeudong le. Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang ka Lôn peugah haba."
15 TUHAN Nyang Mahamanyang geu-
peugah ubak banda Tirus, "Peunduduek da-
erah panté yo ngon teumakot watée jideu-
ngoe su gata kliek nyang ka taloe dan su
peudeh ngon sakét ureuëng-ureuëng nyang
teungoh jicang dan jikoh takue. 16 Teukalon
naseb gata nyan, raja-raja nyang na bak
binéh laôt jibeudôh ateueh takhta, sira jisuet
bajée keurajeuen dan bajée awaknyan nyang
meukasab, laju jiduek ngon badan yo nibak
tanoh. Awaknyan lumpah teumakot meuba-
cutpih hana teunang. 17 Óh lheuehnyan
awaknyan jibaca ca-e peutron lam jrat la-
géenyoe keu gata:

Ka kheueh habéh hanco banda
nyang teupujoe!
Bandum kapai nyang na disinan
habéh teusampôh[d] lam laôt raya.
Peunduduek disinan nyang
awaiphon meukuasa lam laôt
habéh teumakot dumna ureuëng
panté.
18 Jinoe, bak uroe gata jipeutaloe,
bubena peunduduek pulo habéh
yo meugeunta.
Teukeujot kheueh awaknyan
banmandum
watée jingieng gata hanco nyang
hana teukira."

19 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ulôn peujeuet gata seungue
ngon seungab lagée banda nyang hana peun-
duduek. Ulôn kupeulam gata ngon ié nibak
tuwie laôt raya. 20 Laju gata Lôn kirém lam
donya ureuëng maté mangat meusaho ngon
ureuëng-ureuëng jamén ilée. Lôn peubiyeu
gata tinggai teutab lam donya ureuëng maté
nyan, di teungoh rungka-rungka abadi, meu-
sapat-sapat ngon ureuëng maté. Dan tanoh
gata hana le ureuëng duek, dan gata hana
teukira lamkawan[e] ureuëng udeb. 21 Gata
Lôn peujeuet cuntoh nyang lumpah gli dan
teumakot, dan nyan kheueh keuneulheuh ri-
wayat gata. Ureuëng ramé jimita gata, teuma
gata hana meurumpok. Ulôn TUHAN Nyang
Mahamanyang ka Lôn peugah haba."

Ca-e-ca-e teukubu lam jrat keu Tirus

27 1-3 TUHAN Nyang Mahamanyang
meufeureuman ubak ulôn, "He ma-
nusia fana, meuca-e kheueh lagée peutron
lam jrat nyoe keu Tirus, banda bak binéh
nyang meuniaga ngon bandum peunduduek
binéh panté:

He Tirus, deungon sombong gata
peugah,

[d] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *teusampôh;* Ibrani: jipeuseungab. [e] Saboh teujeumahan kuno: *teukira lamkawan.*

26:13: Why. 18:22 **26:16-18:** Why. 18:9-10 **26:21:** Why. 18:21

'Gagah ulôn peusampoereuna!'
4 Nibak gata laôt raya tapeuniet rumoh.
Gata tapeudong lagée kapai nyang ceudah.
5 Bintéh gata kayée aras Gunong Hermon
taméh layeue gata kayée ceumara di Libanon.
6 Keu keunayôh gata teupeugét
nibak kayée raya di Basan.
Geuladak gata teupeugét nibak kayée ceumara,
nibak pulo-pulo Siprus asai jih,
piasan jihnyan takhta gadeng nyang meuhái hareuga.
7 Layeue dan tanda teuturi gata nibak lineun Meusé?
deungon meubagoe kasab teusulam.
Keubit halôh that keubahan-bahan khimah gata,
ija asai nanggroe Siprus nyang meuwareuna ungu.
8 Keunayôh gata nibak Sidon dan Arwad.
Aneuëk buah gata keudroe
ureuëng-ureuëng peulaôt carông.
9 Utöih-utöih kayée nyang peugét kapai gata
na kheueh ureuëng-ureuëng peungrajin asai Gebal.
Nibak tieb-tieb nanggroe kapai-kapai jiteuka
keuneuk jipeuna hubongan niaga.
10 Sipa-i sipa-i asai nanggroe Persia, Li-
dia dan Libia jitamong tentra gata. Awak-
nyan jigantung peurisai dan tupi waja bak
timbok-timbok banda gata. Awaknyan ka
jitulông jipeutaloe musoh-musoh dan jipeu-
tamah meusyeuhu gata. 11 Sipa-i sipa-i asai
Arwad jijaga bak beuton-beuton gata; meu-
nara-meunara jikawai lé ureuëng-ureuëng
asai Gamad. Peurisai awaknyan meugan-
tung meureuti bak bintéh-bintéh beuton ga-
ta. Awaknyan kheueh nyang peuleungkab
keu gagah gata.
12 Gata tapeubloe barang-barang niaga
gata nyang meulimpah-limpah nyan u nang-
groe Spanyol, sibagoe meunayeue jih gata
teurimong pirak, beuso, timah putéh dan
timah itam. 13 Gata meuniaga di Yunani, di
Tubal, dan di Mesekh, dan sibagoe meu-
nayeue jih gata teurimong bak awaknyan
namiet-namiet dan barang-barang nibak
peurunggu. 14 Gata tatuka barang-barang
gata ngon guda geuritan, guda pasang dan
bagal nibak Bet-Togarma. 15 Meunan cit
peunduduek Rodus[f] na cit meuniaga deu-
ngon gata dan peunduduek daerah bинéh
pasi jibloe cit barang niaga gata deungon
gadeng dan kayée itam. 16 Bubena ureuëng
meukat asai Siria jibloe barang-barang meu-
neukat gata dan hase-hase gata nyang jai
meulimpah nyan. Awaknyan jibayeue ngon
peumata nibak batée zamrud, ija mirah
ungu, ija meusulam, ija lineun halôh, peu-
mata nyang teupeuget nibak batée koral dan
batée mirah deulima. 17 Yehuda dan Israel
jituka barang niaga gata deungon gandom,
meulisan, minyéuk zaiton dan reumpah-reum-
pah.[g] 18-19 Peunduduek Damsyik jibloe ba-
rang niaga gata dan hase-hase gata dan
jibayeue ngon anggô asai Helbon, bulée
bubiri asai Sahar, beuso tempa dan reum-
pah-reumpah.[h] 20 Peunduduek Dedan ji-
bayeue barang-barang gata deungon ija-ija
peulana 21 Ureuëng Arab dan peunguasa
tanoh Kedar jibloe barang-barang gata ngon
aneuëk bubiri, bubiri agam dan kaméng.
22 Keu teubloe barang-barang gata bubena
ureuëng meuniaga asai Syeba dan Raema
jiba peumata-peumata, méuh dan reumpah-
reumpah nyang paleng gét. 23 Banda-banda
Haran, Kane, Eden, saudaga-saudaga asai
Syeba, banda-banda Asyur dan Kilmad,
bandum nyan meuniaga deungon gata.
24 Awaknyan jipeubloe keu gata peukayan
meuwáh, ija mirah ungu, ija meukasab, peu-
reumadani-peureumadani nyang meubagoe
curak, dan talo teumalo nyang kong-kong.
25 Barang niaga gata nyan teu angkot deu-
ngon kapai-kapai raya nyang meulayeue
meuiréng-iréng.
Gata lagée kapai nyang geuhon teupeudieng barang,
kapai nyang meulayeue lam laôt raya.
26 Ureuëng meudayong jiba gata u teungoh laôt.
Gata jiheuntam angén timu nyang teuka deungon keujam.
27 Peue-peue mantong barang niaga gata nyang gata peudieng lam kapai nyan,

[f] Saboh teujeumahan kuno: *Rodus;* Ibrani: Dedan. [g] Basa Ibrani jih na dua boh sinamah tutoe haba nyang hana trang makna jih. [h] Basa Ibrani na lhée boh sinamah tutoe haba nyang hana trang makna jih.
27:25-36: Why. 18:11-19

bandum peulaôt dan aneuëk buah
gata,
bandum tukang kayée dan saudaga
gata,
bandum sipa-i nyang na lam
kapai nyan,
bandum awaknyan gadôh dan lam
bak watée gata lam.
28 Peulaôt-peulaôt jikliek-kliek sira
teumawök sabab teumakot
su geumeuciek awaknyan
meudeungöng sampoe teudeungoe
u panté-panté bak binéh pasie.
29 Jinoe kapainyan ka jitinggai,
bandum peulaôt gata jiteungoh u
panté.
30 Awaknyan jipeuba-e naseb gata,
apoh apah, áh éuh jimeuratok
deungon pilu.
Awaknyan jisipreuk abée ateueh
ulée
dan jibalek-balek lam abée tanda
meuduka.
31 Deumi gata awaknyan rila jicukô ôk
bak ulée,
jingui ija kröng peunoh duka cita.
Awaknyan jimo seudeh ngon
jimeuratok
dan jipeuba-e naseb gata.
32 Laju awaknyan jimeuca-e
saboh lagu teupeukubu lam jrat,
'He Tirus, soe kheueh imbang
gata?
Tirus, di laôt jinoe gata ka kalu.
33 Watée laôt raya gata arông
deungon barang peunoh meuasoe,
gata peupeunoh nyang jipeureulée lé
bansa-bansa;
raja-raja pih gata peukaya.
34 Jinoe gata ka lam,
hanco lam tuwie laôt lhok.
Bandum aneuëk buah gata dan
barang-barang
gadôh meusajan gata lam laôt
raya.'
35 Bandum ureuëng nyang na tinggai
bak binéh panté yo ngon teumakot watée
jiingat keu naseb gata. Meunan cit raja-raja
awaknyan teumakot raya; teumakot ngon gli
deuh teukalon bak muka awaknyan. 36 Gata
ka gadôh seungab sapan sapa. Bubena
ureuëng meuniaga bansigom donya ka jeuet
keu yo sabab teumakot jirasa naseb nyang
lagée nyan teuma."

Raja Tirus geuhuköm

28 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, jak peusampoe
kheueh ubak raja Tirus, peue nyang Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang peugah ubak
gobnyan, 'Deungon sombong gata anggab
droe gata dewa nyang meutahta di teungoh-
teungoh laôt. Jeuet mantong gata meulagak
lagée dewa, teuma ingat kheueh, gata na
kheueh manusia biasa. 3 Tapike gata leubeh
carông nibak Danel,[i] sampoe hana rahsia
nyang teusöm nibak gata. 4 Gata peuguna
hikeumat dan peungeurtian gata keu gata
peusapat hareuta, méuh dan pirak. 5 Keubit
beutôi, gata carông tameuniaga dan saát-
nyoe ka kaya ijo, dan deungon kaya gata-
nyan sampoe gata ka jeuet keu ureuëng
sombong!' "
6-7 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman ubak Tirus, "He Tirus, sabab
gata ta anggab droe saban lagée Po teu
Allah, Ulôn kukirém tantra aséng nyang
lumpah keujam jijak prang gata. Awaknyan
jipeuhanco bandum keumeugahan nyang ka
gata teumé beureukat hikeumat dan peung-
eurtian gata. 8 Gata jipeumaté dan jikubu
lam laôt. 9 Deungon nyan, meunyoe trok
saát jih, peu kheueh mantong gata peugah
bahwa gata Po teu Allah? Dikeue ureuëng-
ureuëng tukang peumaté gata, deuh kheueh
disinan bahwa gata na kheueh manusia bia-
sa. 10 Gata maté lagée ureuëng hina sabab
jipoh maté lé ureuëng aséng nyang hana
jituri keu Po teu Allah. Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang ka Lôn peugah haba."

Raja Tirus rhot

11 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, kheun Gobnyan, 12 "He manusia fana,
peuba-e dan meuratok kheueh keu raja Ti-
rus. Peusampoe kheueh peue nyang Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang peugah keu
jihnyan, 'Gata ka lheueh jeuet keu lambang
keusampoereuna; yoh dilée gata keubit bi-
jaksana dan gagah! 13 Teumpat tinggai gata
di Eden, taman Po teu Allah. Peukayan gata
teupeungui ngon meubagoe rupa peumata:
batée deulima dan intan, topas, batée pirus,
batée yakut, ratna, ceumpaka, batée nilam,
zamrud dan batée alkali mirah. Meunan cit
deungon piasan méuh gata le. Bandum atra
nyan teupeugét keu gata[j] bak uroe gata
teucebta. 14 Malaikat nyang keujam dan teu-

---

[i] *Danel:* Kalon 14:4. [j] Rayeuk keumungkenan makna jih: *teupeugét keu gata.*

makot Lôn peuduek disinan keu jikeumiet
gata.[k] Gata tinggai di ateueh gunong Lôn
nyang suci dan tajak-jak di teungoh-teungoh
batée peumata nyang muble-ble cahya.
15 Peurangoe gata sampoereuna yohphon
gata teucebta sampoe gata tapeuphon peu-
buet jeuhet. 16 Gata laloe ngon bloe peubloe,
dan nyan kheueh nyang ba gata ubak buet
nyang jeuhet dan desya. Teuma Ulôn use
gata di gunong Lôn nyang suci, dan malai-
kat nyang keumiet gata jiparôh gata nibak
teungoh-teungoh peumata nyang muble-ble
cahya nyan. 17 Ruman gata nyang ceudah
teupeujeuet gata sombong dan meusyeuhu
gata nyang meugah nyan meuakibat jih gata
bangai. Sababnyan gata Ulôn seumpom bak
tanoh dan Lôn peujeuet keupeu ingat keu
raja-raja nyang laén.' "
18 TUHAN meufeureuman, "He Tirus,
gata ka tapeukutoe teumpat-teumpat iébadat
gata sabab buet-buet nyang salah dan ilat
nyang gata peubuet watée blo publo. Sabab-
nyan kheueh Ulôn tot gata sampoe habéh
rata ngon tanoh. Bandum ureuëng nyang
ngieng ateueh gata nyang jikalon na kheueh
abée. 19 Gata ka gadôh tandeuh le siumu
masa. Bandum bansa nyang ka jituri gata ka
jeuet keu yo sabab teumakot keujirasa
nyang lagée nyan."

Nubuat keuhai huköman keu Sidon

20 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
21 "He manusia fana, takutok kheueh ban-
da Sidon. 22 Jak peusampoe kheueh ubak
peunduduek disinan bahwa Ulôn TUHAN
Nyang Mahamanyang Lôn peugah ubak
awaknyan, 'Ulôn nyoe musoh gata, he
Sidon. Ureuëng ramé jipujoe ulôn sabab
buet Ulôn keu gata. Bak watée Lôn huköm
peunduduek gata, awaknyan jiteupeue bah-
wa Ulôn kheueh TUHAN nyang suci.
23 Ulôn kupeuteuka bala peunyakét, dan
Lôn peubiyeu darah ji ile bak rot-rot gata.
Gata jiprang lé musoh rot jeueb-jeueb
sagoe, dan peunduduek gata teupoh maté.
Dan barô kheueh gata teupeue bahwa Ulôn
kheueh TUHAN.' "

Israel geubri beureukat

24 TUHAN meufeureuman, "Nanggroe-
nanggroe nyang ka lheueh jihina Israel, ha-
na le jeuet keu duro lam asou nyang peusu-
sah Israel. Awaknyan sadar bahwa Ulôn
kheueh TUHAN Nyang Mahamanyang."
25 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ulôn ku peusapat ureuëng-
ureuëng Israel di nanggroe nyang jiôh di
teumpat awaknyan ka Lôn peu crebre, dan
bandum bansa jiteupeue bahwa Ulôn nyoe
suci. Bansa Israel teuma jiduek lom bak
tanoh awaknyan keudroe, tanoh nyang ka
Ulôn jok bak hamba Lôn Nabi Yakub.
26 Awaknyan udeb deungon aman disinan
dan jipeudong rumoh-rumoh meunan cit
jipeugét lampôh anggô. Ulôn ku huköm
bandum kawöm silingka awaknyan nyang
ka jihina awaknyan, deungon nyan Israel ka
jeuet keu aman. Dan barô kheueh jiteupeue
lé awaknyan bahwa Ulôn kheueh TUHAN
Allah awaknyan."

Huköman keu nanggroe Meusé

29 Bak tanggai dua blaih buleuen si-
ploh, bak thon nyang keusiploh ka-
moe teuböih, TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, 2 "Hei manusia fana, gata dhot kheueh
bansa Meusé nyan. Gata peugah kheueh
ubak jihnyan bahwa nanggroe nyan dan
rakyat jih teuma teuhuköm."
3 TUHAN Nyang Mahamanyang geuyue
ubak ulôn keu lônjak peusampoe peusan
nyoe ubak raja nanggroe Meusé, "Ulôn
nyoe musoh gata, hei buya gogasi nyang
teu-éh bak teungoh krueng. Haba gata beu-
rakah gata peugah bahwa Krueng Nil na
kheueh atra gata dan gata kheueh nyang
peugét nyan.[l] 4 Ulôn kugantung ceunawiét
bak geuheueng gata dan Lôn peuleukék
eungkot-eungkot nibak sisek gata. Teuma
gata laju Ulôn tarék nibak Krueng Nil nyan
deungon mandum eungkot nyang meuleu-
kék bak sisek gata nyan. 5 Óh lheueh nyan
gata dan mandum eungkot gata nyan laju
Lôn geulawa u padang pasi. Tuboh gata
meuseumpom bak tanoh dan teugageueng
disinan. Hana meusidroepi nyang jitem peu-
kubu gata. Tuboh gata Ulôn jok keu cicém-
cicém dan beulatang-beulatang nyang laén
jeuet jipajoh. 6 Teuma barô kheueh jiteu-
peue lé banmandum rakyat Meusé bahwa
Ulôn kheueh TUHAN."
TUHAN meufeureuman, "Hei bansa
Meusé! Ureuëng Israel meuharab that-that
beugata tulông, teuma nyang deuh gata na

[k] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Malaikat ... gata.* Ibrani: gata tapeugét keu droe gata.

[l] Padubboh teujeumahan kuno: *gata nyang peugét nyan;*

28:20-26: Yl. 3:4-8, Za. 9:1-2, Mat. 11:21-22, Luk. 10:13-14 **29:1–32:32:** Yes. 19:1-25, Yer. 46:2-26 **29:6:** Yes. 36:6

kheueh lagée tungkat nyang leumoh hana
meudaya. 7 Watée awaknyan jimeusadeue
ubak gata, gata patah dan gata culok gitiék
awaknyan, laju rhung awaknyan meukilah.[m]
8 Lé sabab nyan, TUHAN Nyang Mahama-
nyang, geupeugah ubak gata, bahwa Ulôn
Lôn kirém tantra keu jijak prang gata deu-
ngon peudeueng, dan jipoh maté peundu-
duek meunan cit beulatang nyang gata peu-
lara. 9 Nanggroe Meusé jeuet keutanoh
nyang sungue hana meu ureuëng. Teuma
beutateupeue kheueh bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."
TUHAN meufeureuman, "Hei raja Nang-
groe Meusé! Sabab gata peugah bahwa Kru-
eng Nil nyan na kheueh atra gata lom teuma
gata kheueh nyang khueh krueng nyan,
10 teuma Ulôn ka jeuet keu musoh gata, dan
musoh Krueng Nil gata. Bansaboh nanggroe
Meusé Lôn peujeuet keutanoh nyang su-
ngue phon nibak banda Migdol di utara
sampoe u banda Aswan siblaih seulatan,
sampoe trok u bataih Sudan. 11 Hana manu-
sia atawa beulatang nyang na jak keunan.
Peuet ploh thon treb jih hana ureuëng nyang
tinggai disinan. 12 Ulôn kupeujeuet nang-
groe Meusé nyang sungue that-that meu-
nyoe tabandeng ngon nanggroe-nanggroe
laén nyang sungue, nanggroe Meusé kheueh
nyang paleng sungue. Peuet ploh thon treb
jih banda-banda nyang na lam nanggroe
Meusé jeuet keu banda-banda nyang sungue
nyang tinggai na kheueh rungka-rungka dan
jiôh leubeh parah nibak rungka-rungka ban-
da pat mantong. Bansa nanggroe Meusé Lôn
peujeuet keu peungungse nyang minah ni-
bak nanggroe jih. Awaknyan meutabu jeub-
jeub nanggroe dan tinggai lamkawan bansa
laén."
13 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Hei bansa Meusé, óh ka habéh
peuet ploh thon nyan, gata Ulôn ba lom u
nanggroe bak teumpat gata nyang ka lheueh
meutabu. 14 Gata Lôn peupuléh dan Lôn yue
tinggai di nanggroe Meusé blah seulatan,
tanoh asai gata. Disinan gata tapeudong
keurajeuen nyang leumoh, 15 keurajeuen
nyang paleng leumoh bansigom donya.
Ulôn Lôn peujeuet gata leupah leumoh sam-
poe gata hana jeuet gata peurintah bansa-
bansa nyang laén atawa gata peusombong
droe keu awaknyan. 16 Israel hana jilakée
tulông le ubak gata. Naseb gata hei bansa
Meusé teuma teuingat bansa Israel padubna
silab jih jipeubangga bansa Meusé nyan,
lagée nyang ka lheueh jipeubuet. Teuma
jiteupeue kheueh lé Israel bahwa Ulôn kheu-
eh TUHAN Nyang Mahamanyang."

Raja Nebukadnezar jipeutaloe Meusé

17 Bak tanggai sa buleuen sa bak thon
nyang keu dua ploh tujoh masa kamoe
teuböih, TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
18 "Hei manusia fana, Raja Nebukadnezar
di nanggroe Babel jijak prang Tirus. Jihnyan
jipeurintah ubak mandum tantra jih mangat
jiseuôn beuban nyang geuhon nyan, sampoe
ulée awaknyan ka jeuet keu lapeueng dan
bahô awaknyan ka teupuliek, teuma bah
kheueh raja meunan cit tantra jihnyan hana
meuteumé wasé sapeue nibak nanggroe
nyan. 19 Sabab nyan, Ulôn TUHAN Nyang
Mahamanyang Ulôn peugah: Tanoh nang-
groe Meusé Ulôn jok keu Raja Nebukadne-
zar. Jihnyan jireupah peue-peue nyang na di
sinan dan laju jiba banmandum keukayaan
nanggroe Meusé nyan sibagoe upah keu
sidadu jihnyan. 20 Tanoh nanggroe Meusé
Ulôn bri keujih nyan sibagoe tanda jasa,
sabab tantra jih ka jimeubuet keu Ulôn.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba.
21 Pakriban hai nyan teujadi, Ulôn
kupeujeuet bansa Israel keu bansa nyang
teuga, dan jeuet keumungken gata, Yehez-
kiel, gata peugah haba deungon beubaih
sampoe soe mantong ureuëng jeuet
jideungoe gata. Teuma barô kheueh jiteu-
peue lé awaknyan bahwa Ulôn kheueh
TUHAN."

TUHAN teuma geuhuköm nanggroe Meusé

30 TUHAN meufeureuman lom, kheun
Gobnyan, 2-3 "He manusia fana,
meuramai kheueh dan peugah kheueh ubak
bansa Meusé peue nyang Ulôn TUHAN
Nyang Mahamanyang peugah ubak awak-
nyan. Meulakée kheueh dan meuratok kheu-
eh lagée nyoe:

Adoh hai ma! Uroe TUHAN ka tô
that!
Gobnyan sigra geucok tendakan.
Uroenyan seupôt dan meuawan,
uroe bansa-bansa jiteurimong
huköman.
4 Bala nyang raya rhot ateueh
nanggroe Sudan.

[m] Padubboh teujeumahan kuno: *rhung awaknyan meukilah,* Ibrani: teupeujeuet rhung awaknyan cot.

Di nanggroe Meusé na prang raya.
Manyét-manyét reubah
meugageueng;
bansaboh nanggroe geureupah
dan geupeujeuet keu
rungka-rungka.
5 Lam prang nyan na cit nyang maté
bubena sipa-i teusiwa di Sudan, Lidia, Libia,
Arab, Kub dan na bansa Ulôn keudroe."
6 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Nibak Migdol di utara sampoe u
Aswan di seulatan, bandum meurakan ngon
nanggroe Meusé teuma maté di mideuen
prang. Dan sipa-i Meusé nyang sombong
nyan hanco hán meuho saho. Ulôn TUHAN
Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah haba.
7 Nanggroe nyan jeuet keu nanggroe seu-
ngue, seungue nibak nanggroe seungue
nyang laén, dan banda-banda di nanggroe
teuma jeuet keu rungka-rungka. 8 Meunyoe
Ulôn ka Lôn tot nanggroe Meusé dan Lôn
poh maté bandum rakan jihnyan, barô kheu-
eh jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
9 Meunyoe uroe nyan ka trok, dan nang-
groe Meusé ka habéh hanco, Ulôn kukirém
utosan-utosan deungon bubena kapai keu
teupeukeujot ureuëng Sudan nyang hana
curiga nyan, teuma awaknyan teumakot.
Beutôi, uroe nyan teuma teuka!"
10 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ulôn Lôn peuguna Raja Nebu-
kadnezar di nanggroe Babel jeuet jipeu-
hanco banmandum keukayaan nanggroe
Meusé. 11 Nebukadnezar meusajan ngon si-
pa-i jihnyan nyang hana rasa gaséh sayang
jiteuka dan jipeuhanco bandum tanoh nyan.
Awaknyan jiprang nanggroe Meusé deu-
ngon peudeueng, dan manyét-manyét meu-
teung bayeueng bansaboh nanggroe nyan.
12 Ulôn kukirém Krueng Nil dan Lôn jok
bandum nanggroe Meusé ubak ureuëng-
ureuëng jeuhet. Keu ureuëng aséng teuma
Ulôn yue peuhanco bandum nanggroe nyan.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."
13 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ulôn ku peuhanco bandum
beurala dan dewa-dewa nyang na di Mem-
fis. Hana le raja di nanggroe Meusé. Ban-
mandum peunduduek disinan Lôn peujeuet
keu teumakot. 14 Bansaboh nanggroe Meusé
blaih seulatan seungue seungab dan banda
Soan di utara Ulôn tot. Tebe ma banda nyan
Lôn huköm, 15 dan keukayaan disinan Lôn
peuranab. Ulôn ku peuleueh beungéh Ulôn
keu Pelusium, banda nyang jeuet keu kuta
Meusé, 16 dan banda nyan meudeurita that.
Beutôi, Ulôn Lôn tot nanggroe Meusé. Bin-
téh-bintéh beuton banda Tebe reuloh dan
banda nyan jipeuron lé ié raya.[n] 17 Ureuëng-
ureuëng muda nibak banda Heliopolis dan
banda Bubastis maté dimideuen prang, dan
ureuëng-ureuëng inong teuma teudrob.
18 Bak watée ulôn peu habéh keudaulatan
Meusé dan Ulôn cok kuasa jihnyan nyang
that jipeubangga nyan, Tahpanhes peunoh
deungon seupôt dan ureuëng-ureuëng inong
nyang na disinan teudrob. 19 Meunan kheu-
eh Ulôn huköm nanggroe Meusé, dan barô
kheueh jiteupeue lé awaknyan bahwa Ulôn
kheueh TUHAN."

Keudaulatan Meusé habéh

20 Bak tanggai tujoh buleuen sa bak thon
nyang keu siblaih masa kamoe teuböih,
TUHAN meufeureuman ubak ulôn, 21 "He
manusia fana, Ulôn ka Ulôn wiét jaroe raja
Meusé, dan hana ureuëng nyang balot jaroe
raja nyan atawa nyang urot jaroe nyan jeuet
bagaih puléh dan teuga lom mangat hase
jimat peudeueng lagée nyang ka ka. 22 Ulôn
TUHAN Nyang Mahamanyang Lôn peugah:
Ulôn nyoe musoh raja Meusé, dan bandua
blah jaroe jihnyan Ulôn wiét, bah kheueh
nyang mantong teuga meunan cit nyang ka
lheueh patah. Dan peudeueng nyan rhot
nibak jaroe jihnyan. 23 Ulôn kupeu crebre
ureuëng Meusé bansigom donya. 24 Laju
Lôn peuteuga jaroe raja Babel, dan Lôn
peureugam peudeueng Lôn lam jaroe raja
nyan. Teuma jaroe raja Meusé Ulôn wiét
sampoe rajanyan meurang-rang dan maté
dikeue raja Babel, musoh jihnyan. 25 Beutôi,
raja Meusé kupeuleumoh, dan raja Babel
Lôn peuteuga. Meunyoe peudeueng Lôn ka
Ulôn bri keu jihnyan, dan laju jiayon peu-
deueng nyan u nanggroe Meusé, awaknyan
teuma jiteupeue bahwa Ulôn kheueh
TUHAN. 26 Ulôn kupeusiseue ureuëng-
ureuëng Meusé bansigom donya. Dan barô
kheueh jiteupeue lé awaknyan bahwa Ulôn
kheueh TUHAN."

Meusé teupeulambang lagée ceumara Libanon

31 Bak tanggai sa buleuen lhée thon
nyang keu siblaih watée kamoe
teuböih, TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, tapeusampoe kheueh

[n] Saboh teujeumahan kuno: *jipeuron lé ié raya.*

peusan: Ulôn nyoe ubak raja Meusé dan bandum bansa jihnyan:
Keubit that hebat keubeusaran gata!
Hana nyang hase jibandeng
deungon gata!
3 Gata lagée bak ceumara Libanon nyang gagah
peunoh cabeueng nyang rampak dan ceudah.
Bak jih tupat dan sulu
pucok jih meusampôh awan.
4 Ceumara nyan timoh sabab ié jih séb.
Krueng nyang na dimiyueb tanoh jibri peunajoh,
jiseuram bandum ukeu jih,
dan sampoe basah bak-bak kayée laén.
5 Sabab ié hántom na kureueng,
timoh jih subô, cabeueng jih raya dan panyang.
Nibak bandumnyan na bak kayée didalam uteuen,
kayée nyan kheueh nyang paleng lambong meusampôh awan.
6 Meubagoe cicém jimeu eumpung bak ranteng cabeueng.
Beulatang kleut jimeu aneuëk dimiyueb kayée ceumaranyan.
Bandum bansa meugah di ateueh donya
jiduek jimeureului diyueb kayée nyan.
7 Kayée ceudah keu teupandang;
bak jih sulu cabeueng jih panyang.
Ukeue jih meuseubée jiôh lam bumoe
sampoe trok bak mata ié lam tanoh.
8 Bak bak kayée ceumara nyang na di Eden, nyan na kheueh taman Po teu Allah
hana jeuet teupeusaban deungon geuhnyan.
Hana bak ceumara nyang hase teupeusaban,
hana bak kayée nyang lagée nyan panyang cabeueng jih.
Beutôi that, di taman Po teu Allah
hana bak kayée nyang saban lagée nyan.
9 Ulôn kheueh nyang peujeuet kayée nyan ceudah rupawan
deungon cabeueng-cabeueng jih
nyang panyang rampak meusigak.
Bandum bak kayée di taman Po teu Allah
meurasa ceumuru keu kayée nyan.

10 Sababnyan, Ulôn TUHAN Nyang Mahamanyang, Ulôn peugah ubak gata peue nyang teuma teujadi ateueh bak kayée nyang pucok jih sampoe meusampôh awan nyan. Sabab seumaken lambong, seumaken sombong teuma jih nyan.
11 Dan Ulôn tulak jihnyan dan Ulôn jok bak peunguasa aséng, nyang peujra jihnyan sisuai deungon keujeuhetan nyang jipeubuet.
12 Sipa-i aséng nyang keujam dan hana amphon nyan jikoh dan jipeubiyeu disinan. Ranteng jih nyang ka patah rhot meutabu ateueh bandum gunong dan pantôn di nanggroe nyan. Bandum bansa nyang na tinggai dimiyueb nyan jijak jitinggai jihnyan.
13 Cicém-cicém teuka dan laju jidong ateueh bak kayée nyang ka reubah nyan, dan bubena beulatang kleut laju jibloh-bloh ateueh deun kayée nyan.
14 Bandum nyan teujadi mangat phon saát nyoe, hana le bak kayée nyang timoh manyang lagée nyan; hana le pucok kayée nyang meusampôh awan bahpi meuteumé ié nyang meulimpah ruwah. Bandum harôh maté lagée manusia fana, dan meusapat ngon ureuëng-ureuëng nyang ka jitron lam donya ureuëng maté."
15 Meunoe kheueh feureuman TUHAN Nyang Mahamanyang, "Meunyoe bak kayée nyan ka jitron lam donya ureuëng maté, Ulôn yue ubak ié nyang na dimiyueb tanoh mangat meuganong sibagoe tanda meukabong. Ulôn kupeuteun ié krueng nyang tajam ji ile dan Ulôn doe aneuk-aneuk krueng. Lé sabab bak kayée nyan ka maté, Ulôn kupeutron seupôt glab ateueh gunong-gunong Libanon dan Lôn peulayée bandum bak kayée lam gle.
16 Watée bak kayée nyan Lôn peutron lam donya ureuëng maté, su rhot bak kayée nyan teukeujot bubena bansa-bansa. Bandum bak kayée nyan di Eden dan bak-bak kayée nyang teupiléh di Libanon nyang meuteumé ié meulimpah ruwah, dan nyang ka jitron u bumoe nyang paleng miyueb galak lumpah na deungon reubah ka bak kayée nyan.
17 Awaknyan ji-iréng lam donya ureuëng maté dan meusapat ngon awaknyan nyang ka rhot leubeh ilée. Dan banmandum nyang ka jiduek dimiyueb bak

31:8: Keuj. 2:9

kayée nyan yoh masa ilée geupeusiseu lam-
kawan bansa-bansa.[o]
18 Bak kayée nyan teupeulambang keu
raja nanggroe Meusé dan bansa gobnyan.
Hana bak kayée di Eden nyang meunan
manyang dan mulia. Teuma bak saát nyoe
lagée bak-bak kayée di Eden nyan cit teuma,
bak kayée nyan teuma jitron lam donya
ureuëng maté dan meusapat ngon awaknyan
nyang hana jituri keu Po teu Allah dan
deungon awaknyan nyang maté di mideuen
prang. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

Raja Meusé geupeulambang deungon buya

32 Bak tanggai sa buleuen dua blaih
bak thon nyang keudua blaih masa
kamoe teuböih, TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, 2 "He manusia fana, tabri kheueh peu-
ingat nyang paleng kreueh keu raja nang-
groe Meusé. Tapeusampoe kheueh peusan
Lôn nyoe ubak jihnyan, 'Gata meulagak
lagée singa muda lamkawan bansa-bansa,
teuma nyang sibeuna jih gata bacut saho
lagée buya nyang meulangue didalam ié.
Gaki gata teupeuceuko dan teupeukutoe bu-
bena krueng. 3 Bak watée bansa-bansa meu-
sapat, Lôn drob gata deungon jeue Ulôn,
dan Lôn peubiyeu bansa-bansa nyan jihila
gata ateueh darat. 4 Gata Lôn seumpom
ateueh tanoh meunan cit bandum cicém dan
beulatang peulara gata Ulôn yue jijak pajoh
gata. 5 Laju gunong-gunong dan pantôn-
pantôn Lôn peupeunoh ngon bangke gata
nyang ka brôk nyan. 6 Darah gata Lôn peurõ
sampoe habéh basah gunong-gunong dan
habéh peunoh bubena krueng. 7 Bak watée
gata Lôn peubinasa, langét Lôn peukulu-
bòng dan bintang-bintang Lôn peumala.
Mata uroe Ulôn söm dilikot awan dan
buleuen hana meucahya.
8 Beutôi, bandum peungéuh nyang na di
langét Lôn peulon, dan bumoe Lôn peujeuet
keu seupôt buta. Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang ka Lôn peugah haba.
9 Bak watée Ulôn peusampoe haba keu-
hai keuhancoran gata bak nanggroe-nang-
groe nyang gohlom gata turi, jai that bansa
laén meukarat lagoena. 10 Beutôi, Ulôn ku
hapiet peudeueng Ulôn dan Lôn peutaloe
gata. Raja-raja laén dan bansa-bansa laén
jikalon tindakan Ulôn nyan ateueh gata. Bak
watée nyan awaknyan yo ngon teumakot
dan yo meugám-gám sabab jitakot maté.' "
11 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman ubak raja Meusé, "Peudeueng
raja Babel jihapiet ateueh gata. 12 Sipa-i
sipa-i nibak bansa-bansa nyang keujam
Ulôn yue suet peudeueng awaknyan dan
jiheuntam bandum rakyat gata. Rakyat gata
dan bandum peue-peue mantong nyang gata
peubangga hanco meukeupeng-keupeng.
13 Beulatang peulara gata Lôn reupang ngon
peudeueng bak binéh krueng teumpat jih
jieb ié. Bah kheueh nyan beulatang meunan
cit manusia hana jipeuceukoe le ié krueng
nyan. 14 Dan bubena krueng nyang na di
nanggroe gata Lôn peujeureunéh dan Lôn
peu ile ié jih deungon teunang. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah haba.
15 Meunyoe nanggroe Meusé ka Lôn peu-
jeuet keu saboh padang pasi nyang seungue,
dan Ulôn peubinasa bandum nyang na ting-
gai disinan, awaknyan jiteupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN. 16 Peuingat nyang
kreuehnyoe jeuet keu ca-e meukabong.
Kawöm inong nibak bansa-bansa laén meu-
ca-e sibagoe tanda meukabong keu nang-
groe Meusé dan banmandum rakyat jihnyan.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba."

Donya ureuëng maté

17 Tanggai dua blaih buleuen keu sa[p]
bak thon nyang keu dua blaih masa kamoe
teuböih, TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, 18 "He manusia fana, meukabong
kheueh keu rakyat Meusé. Kirém kheueh
awaknyan lam donya ureuëng maté meusa-
jan-sajan ngon nanggroe nyang teuga nyang
laén. 19 Tapeugah kheueh ubak awaknyan,
'Tapike lé gata gata nyang paleng ceudah?
Gata teuma tatron lam donya ureuëng maté,
dan jipeu-éh lamkawan ureuëng nyang hana
jituri keu Po teu Allah.'
20 Bansa Meusé maté meusajan ngon
ureuëng nyang maté dimideuen prang. Sa-
boh peudeueng ka siab keu teucang maté
awaknyan banmandum. 21 Pahlawan-pahla-
wan nyang gagah beurani dan ureuëng-
ureuëng nyang muprang blah bansa Meusé
jisambot deungon seunang até ateueh jiteu-
ka ureuëng Meusé u dalam donya ureuëng

---

[o] Rayeuk that keumungkenan makna jih: *Dan banmandum ... bansa-bansa.* [p] Saboh teujeumahan kuno: *buleuen keu sa.* Lam basa Ibrani hana.

32:7: Yes. 13:10, Mat. 24:29, Mrk. 13:24-25, Luk. 21:25, Why. 6:12-13, 8:12

maté. Awaknyan jiseumurak lagée nyoe,
'Ureuëng-ureuëng nyang hana jituri keu Po
teu Allah nyan ka maté di mideuen prang.
Jinoenyoe awaknyan jijak keunoe keu jijak
éh disinoe!'

22-23 Asyur ji-éh disideh, jikeulileng lé
jrat-jrat sipa-i jihnyan. Awaknyan bandum
ka maté dimideuen prang. Jrat awaknyan na
dibagian nyang paleng lhok lam donya
ureuëng maté. Yoh watée mantong udeb,
awaknyan jiteupeuteuka teumakot ateueh
rhueng donya.

24-25 Elam na disideh deungon jrat sipa-i
jih na bansikeulileng jih. Hana teupeusunat,
awaknyan bandum maté dimideuen prang,
laju jitron lam donya ureuëng maté dan
harôh jitanggong malée meusajan ngon
ureuëng-ureuëng nyang ka awai maté nibak
muprang nyan.

26 Mesekh dan Tuban na disinan, jikeu-
lileng lé jrat-jrat sipa-i jihnyan. Hana teu-
peusunat, awaknyan bandum maté dimideu-
en prang. Yoh watée mantong udeb,
awaknyan jipeuteuka teumakot di ateueh
donya. 27 Awaknyan hana meuteumé teu-
peukubu seucara horeumat lagée pahlawan
bak jamén dilée [q] nyang jitron lam donya
ureuëng maté deungon sinjata leungkab.
Pahlawan-pahlawan nyan teupeukubu
deungon peudeueng dimiyueb ulée dan peu-
risai [r] di ateueh dada. Watée jihnyan man-
tong udeb, pahlawan-pahlawan nyan keubit
that peukasa sampoe habéh teumakot ban-
mandum ureuëng.

28 Meunan kheueh ureuëng Meusé teu-
peukubu dan teupeu éh lamkawan ureuëng
nyang hana jituri bak Po teu Allah dan maté
dimideuen prang.

29 Edom na disideh deungon bandum
raja dan peunguasa. Yoh masa dilée awak-
nyan na tantra-tantra nyang teuga, teuma
bak saát nyoe awaknyan teu-éh lam donya
ureuëng maté meusajan ngon ureuëng maté
nyang laén nyang hana jituri bak Po teu
Allah.

30 Bandum pangeran nyang na di utara
na disinan, meunan cit teuma ngon ureuëng-
ureuëng Sidon. Yohmasa dilée keukuasaan
awaknyan lumpah jitakot lé gob, teuma bak
saát nyoe awaknyan ka teupeumalée hana
teupeusunat watée jitron lam donya ureuëng
maté meusajan-sajan ngon ureuëng nyang
maté dimideuen prang. Disinan awaknyan
teu éh dan jitanggong ayeb meusajan-sajan
ngon ureuëng nyang tron lam donya
ureuëng maté.

31 Meunyoe raja Meusé dan sipa-i jih-
nyan ka trok lam donya ureuëng maté dan
jikalon bandum ureuëng nyang ka maté di
mideuen prang nyan, awaknyan meurasa
teuhibô. Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba.

32 Ulôn kheueh nyang jeuet keusabab
raja Meusé teupeuteuka teumakot keu
ureuëng-ureuëng nyang udeb, teuma lamka-
wan sipa-i jihnyan maté dan teupeuéh meu-
sajan-sajan ngon ureuëng nyang hana jituri
keu Po teu Allah dan maté dimideuen
prang. UlônTUHAN Po teu Allah Nyang Ma-
hamanyang ka Lôn peugah haba."

Po teu Allah geu angkat Yehezkiel sibagoe tukang jaga

(Yeh. 3:16-21)

33 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, kheun Gobnyan, 2 "He manu-
sia fana, tapeugah kheueh ubak bansa gata
bahwa meunyoe Ulôn ka Lôn peuteuka
prang ateueh saboh nanggroe, nyoe kheueh
nyang teuma teujadi: Peunduduek nanggroe
nyan geupiléh lamkawan awaknyan keudroe
sidroe ureuëng jaga. 3 Meunyoe ureuëng ja-
ga nyan jikalon na musoh teuka, lé jihnyan
laju jipeumusu tanda bahya jeuet bandum
ureuëng meujaga-jaga. 4-5 Barang sigasoe
na jideungoe su tanda bahya nyan teuma
hana jipakoe, dan musoh teuka laju jipoh
maté ureuëng nyan, dan jihnyan laju maté,
nyan sabab salah jih keudroe. Meunyoe
ureuëng nyan jipakoe bak su bahya nyan,
pasti ureuëng nyan seulamat. 6 Teuma meu-
nyoe ureuëng jaga nyan na jikalon musoh ka
jiteuka teuma hana jipeumusu tanda bahya,
laju lé musoh jipoh maté ureuëng-ureuëng
nyang meudesya nyan, tanggong jaweueb
ateueh maté awaknyan Lôn tuntot bak
ureuëng nyan.

7 He manusia fana, gata Lôn baiát jeuet
keu ureuëng kawai bansa Israel. Tajak peu-
sampoe kheueh ubak awaknyan haba peu-
ingat nyoe: 8 Meunyoe Ulôn peugah bahwa
sidroe ureuëng jeuhet maté, teuma gata hana
tapeuingat ureuëng nyan jeuet jihnyan ji-
ubah pi-e jih sampoe jihnyan seulamat, dan
jihnyan maté mantong lagée ureuëng meu-
desya. Teuma tanggong jaweueb ateueh ma-

[q] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *bak jamén dilée.* [r] Rayeuk that keumungkenan makna jih *peurisai;* Ibrani: hana keuadelan.

té jihnyan Lôn tunggée bak gata. 9 Meunyoe
gata tapeuingat ureuëng jeuhet nyan dan
jihnyan hana jitem piôh jipeubuet jeuhet,
ureuëng nyan maté sibagoe ureuëng meude-
sya, teuma gata keudroe seulamat."

Tanggong jaweueb keudroe-droe

10 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"He manusia fana, ta ulang kheueh ubak
ureuëng Israel haba awaknyan nyoe, 'Ka-
moe meurana sabab teupeubeuban deungon
desya dan keujeuhetan kamoe. Pakriban ka-
moe meuteumé udeb?' 11 Peugah kheueh
ubak awaknyan bahwa deumi Ulôn, Po teu
Allah nyang udeb, TUHAN Nyang Mahama-
nyang, Ulôn hana galak meunyoe ureuëng
jeuhet maté; seubalek jih Ulôn harök jiting-
gai desya-desya jih mangat jihnyan teutab
udeb. He bansa Israel, tapiôh kheueh tapeu-
buet jeuhet! Pakon gata keuneuk maté?
12 Nah, he manusia fana, tapeugah kheu-
eh ubak ureuëng Israel bahwa meunyoe
ureuëng nyang jroh-jroh jipeubuet desya,
dan buet jih nyang gét nyang ka jipeubuet
yoh masa ilée hana hase geutulông jihnyan.
Meunyoe ureuëng jeuhet jipiôh jipeubuet
desya, ureuëng nyan hana teuhuköm, dan
meunyoe ureuëng nyang jroh jipeubuet de-
sya, ureuëng nyan hana teupeuseulamat.
13 Jeuet mantong Ulôn ka Lôn meujanji keu
Lôn peuseulamat ureuëng-ureuëng nyang
jroh, teuma meunyoe ureuëng nyan ka
jipeuphon jipeubuet desya dan meuharab
bahwa jihnyan teupeuseulamat sabab buet
jih nyang gét yoh masa dilée nyan, ureuëng
nyan keuliru. Ulôn hana Lôn ingat le buet
nyang gét nyang ka jipeubuet nyan dan
jihnyan maté sabab desya-desya jih keu-
droe. 14-15 Jeuet mantong Ulôn ka Lôn peu-
ingat ureuëng-ureuëng jeuhet bahwa jih-
nyan maté. Teuma meunyoe jihnyan jipiôh
jipeubuet desya dan jipeuphon peubuet peue
nyang jroh dan beuna, miseu jih ureuëng
nyan jijok pulang barang nyang jipeugadée
lé gob, atawa barang nyang ka jicue dan
jitaát ubak huköm-huköm nyang teuba jih-
nyan ubak udeb, dan jihnyan hana maté.
16 Ulôn hana Lôn ingat le desya-desya
nyang ka jipeubuet, dan jihnyan udeb sabab
jipeubuet peue nyang beuna dan gét.
17 Teuma bansa nyan jipeugah bahwa
tindakan Ulônnyan hana ade. 18 Sigoe teuk
Ulôn peugah bahwa meunyoe ureuëng
nyang gét ka jipeuphon jipeubuet nyang
jeuhet, ureuëng nyan maté sabab buet jih-
nyan. 19 Meunyoe ureuëng nyang jeuhet ji-
piôh jipeubuet desya, dan ka jipeuphon peu-
buet peue nyang gét dan beuna, ureuëng
nyan udeb ngon buet jihnyan. 20 Bahpi lagée
nyan bansa Israel jipeugah cit bahwa tin-
dakan Ulôn nyan hana ade. Bit, Ulôn Lôn
peusidang awaknyan maséng-maséng meu-
nurot buet nyang ka jipeubuet nyan."

Haba keuhai Yerusalem rhot

21 Bak tanggai limong buleuen siploh,
bak thon nyang keudua blaih masa kamoe
teuböih, sidroe ureuëng nyang hase lheueh
di Yerusalem teuka dan jijak peugah ubak
ulôn bahwa banda nyan ka rhot. 22 Bak
malam sigohlom awaknyan teuka, ulôn
ka lôn rasa kuasa TUHAN. Jadi watée
ureuëng nyan jijak ubak ulôn, ulôn ka
jeuet lôn peugah haba dan babah lôn hana
le kalu.

Desya-desya bansa nyan

23 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
24 "He manusia fana, ureuëng-ureuëng
nyang tinggai nibak rungka-rungka banda
nyang reuloh di tanoh Israel nyan jipeugah,
'Nabi Ibrahim meuteumé bandum tanoh
nyoe, padahai gobnyan cit sidroe. Geuta-
nyoe nyoe jai that jeumeulah jih, jadi tanoh
nyoe jeuet keu atra geutanyoe.' "
25 Sabab nyan TUHAN Nyang Mahama-
nyang geuyue ubak ulôn jak peusampoe
peusan nyoe ubak awaknyan, "Gata tapajoh
uengkot sie nyang na mantong meudarah;
gata taseumah beurala dan tapeubuet buet
peu maté gob. Ceubeueh that gata peugah
tanoh nyoe atra milék gata. 26 Gata meu-
bangga ngon peudeueng gata. Tindakan gata
kuto lumpah na. Gata banmandum tapeubu-
et buet meumukah. Peu kheueh mantong cit
gata aku bahwa tanoh nyoe atra milék gata?
27 Deumi Ulôn, Po teu Allah nyang
udeb, TUHAN Nyang Mahamanyang,
ureuëng-ureuëng nyang tinggai di rungka-
rungka banda nyan maté keunong poh.
Awaknyan tinggai di padang-padang luwah
dan jipajoh lé beulatang buih. Awaknyan
jimusöm bak gunong-gunong dan guha-gu-
ha awaknyan maté sabab keunong bala peu-
nyakét. 28 Nanggroe nyan Lôn peujeuet pa-
dang pasi nyang sungue, dan keukuasaan
nyang awaknyan peubangga nyan habéh.
Gunong-gunong nyang na di Israel jeuet

33:21: 2Raj. 25:3-10, Yer. 39:2-8, 52:4-14

keusungue seunyab sampoe hana meu-
sidroepi nyang na ureuëng jijeuet jak rot
nyan. 29 Bak watée Ulôn kuhuköm bansa-
bansa nyan sabab desya-desya awaknyan
dan Lôn peujeuet nanggroe nyan sungue
seunyab, barô kheueh jiteupeue lé awak-
nyan bahwa Ulôn kheueh TUHAN."

Akibat peue nyang ka geu amanah lé nabi

30 TUHAN meufeureuman, "Hei manusia
fana, gata ka jeuet keu boh nariet ureuëng
nyang saboh bansa ngon gata watée awak-
nyan meurumpok bak beuton-beuton banda
atawa bak binéh-binéh babah pintoe rumoh.
Awaknyan jipeugah sabe keudroe-droe,
'Jak tadeungoe peue nyang geupeugah lé
TUHAN nibak uroe nyoe.' 31 Awaknyan jijak
meurôn-rôn dan sibagoe umat Lôn awak-
nyan jiduek jideungoe tutoe haba gata, teu-
ma peue nyang gata peurintah nyan hana
awaknyan peubuet. Bak bibi awaknyan
jipeugah tutoe haba cinta teuma lam até
awaknyan nyang jipike keuhai laba. 32 Gata
jianggab sidroe ureuëng meunyanyi ca-e-
ca-e cinta nyang meusu meu-alon dan
carông gata peumeu én keucapi. Beutôi
awaknyan jideungoe tutoe haba gata teuma
hana jipeubuet lagée kheun gata. 33 Ban-
mandum nyang gata peugah nyan teujadi,
dan meunyoe watée nyan ka teuka, awak-
nyan jiteupeue bahwa ka lheueh na sidroe
nabi lamkawan awaknyan."

Tukang-tukang meurabe Israel

34 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, tadhot kheueh
raja-raja Israel, dan tapeusampoe kheueh
peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang peugah ubak awaknyan, 'Ceulaka
kheueh gata, he tukang-tukang meurabe Is-
rael. Gata nyang tapike keupeuntengan droe
keudroe gata, bukon keupeuntengan bubiri-
bubiri gata. 3 Ié mom jih gata jieb, bulée-bu-
lée jih gata cok keupeukayan, dan bubiri-bu-
biri nyang paleng teumbon gata sie dan gata
pajoh. Gata hántom gata urôh bubiri-bubiri
gata. 4 Bubiri-bubiri nyang leumoh hana ga-
ta peulara, nyang sakét hana gata peu ubat,
nyang luka hana gata balot, nyang sisat dan
gadôh hana gata mita dan gata puwoe lom.
Teuma bandum bubiri gata nyan gata peu-
saneut deungon keujam. 5 Sabab hana tu-
kang meurabe, bubiri-bubiri nyan ka meu-
crebre dan jeuet keupeunajoh beulatang buih.
6 Dan bubiri-bubiri Lôn jeuet jimeurawoh di
bukét-bukét nyang lambong dan digunong-
gunong. Awaknyan meutabu bansigom mu-
ka bumoe, hana meusidroepi nyang tem
kalon atawa jijak mita bubiri nyan.
7 Nyan, tukang-tukang meurabe, deu-
ngoe kheueh peue nyang Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang peugah ubak gata:
8 Deumi Ulôn, Po teu Allah nyang udeb,
tangieng kheueh! Bubiri-bubiri Ulôn ka
jiteugöm dan jipajoh lé beulatang buih, sa-



Rumoh-rumoh dan beuton banda (33:30)

34:5: Teu. 27:17, 1Raj. 22:17, 2Taw. 18:16, Mat. 9:36, Mrk. 6:34

bab hana nyang tem rabe bubiri-bubiri nyan.
Gata tukang-tukang meurabe Lôn nyang ha-
na gata pakoe bubiri-bubiri Ulôn nyan.
Nyang gata pike na kheueh droe gata keu-
droe mantong, kon keu keupeuntengan bubi-
ri-bubiri gata. 9 Dan, deungoe kheueh nyoe,
hé tukang-tukang meurabe, 10 Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang Lôn peugah ubak ga-
ta, bahwa Ulôn nyoe musoh gata. Bubiri-bu-
biri Ulôn nyan Ulôn cok lom nibak gata dan
hana le Lôn peucaya keu gata; gata hana le
Lôn bri idhin nyang tapike keu keupeun-
tengan gata keudroe. Bubiri-bubiri Ulôn ku-
lakée peuseulamat ubak gata sampoe bubiri
nyan hana le jeuet keu peunajoh gata.' "

Si meurabe nyang jroh

11 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Ulôn keudroe nyang jak mita
bubiri Ulôn dan Lôn nyang peulara bubiri-
bubiri nyan, 12 lagée sidroe tukang meurabe
jimita dan jipeusapat bubiri jihnyan nyang
ka meucrebre laju jipeulara bubiri-bubiri
nyan. Awaknyan Lôn puwoe nibak jeub-
jeub sagoe teumpat awaknyan meutabu bak
uroe nyang seupôt dan sial nyan. 13 Awak-
nyan Lôn peuteubiet nibak jeub-jeub bansa
dan nanggroe-nanggroe aséng, laju Lôn
peusapat dan Lôn puwoe u nanggroe jih
keudroe. Awaknyan Lôn rabe di gunong-
gunong dan di pantôn-pantôn Israel dan Lôn
paroih awak u padang naleueng nyang ma-
ngat. 14 Keubit, Ulôn Lôn bri padang naleu-
eng nyang subô di gunong-gunong dan di
pantôn-pantôn tanoh Israel. Disinan jihnyan
meureuhat dan jimeurot naleueng deungon
puih até dan aman. 15 Ulôn keudroe jeuet
keu tukang meurabe bubiri-bubiri Lôn dan
Lôn keubah teumpat meureuhat keu jih-
nyan; Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba.
16 Nyang gadôh Lôn mita, nyang sisat
Lôn puwoe, nyang luka Lôn balot, nyang
sakét Lôn peu ubat; teuma nyang teumbon
dan teuga Lôn peubinasa, sabab Ulôn tu-
kang meurabe nyang Lôn peubuet peue
nyang gét.
17 Deungoe kheueh, he bubiri-bubiri
Lôn! Ulôn TUHAN Nyang Mahamanyang
Lôn peugah ubak gata bahwa Ulôn Lôn
peusidang gata maséng-maséng dan Lôn
peungkréeh nyang gét nibak nyang jeuhet,
bubiri-bubiri nibak kaméng-kaméng. 18 Lam-
kawan gata na nyang hana puih deungon
tapeu habéh naleueng-naleueng nyang pa-
leng gét, teuma tagilo-gilo naleueng nyang
hana jirot! Jijieb ié nyang jeureunéh dan
jipeucikoe ié nyang hana jijieb! 19 Bubiri-
bubiri Ulôn nyang laén harôh jimeurot
naleueng nyang ka jigilo-gilo dan ji jieb ié
nyang ka jipeuciko.
20 Sabab nyan, Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang Ulôn peugah ubak gata, he
bubiri-bubiri nyang teumbon, bahwa Ulôn
teuka jeuet keu hakém keu bubiri nyang
teuga dan bubiri nyang leumoh. 21 Gata
tapeusak droe dan tapok-pok bubiri nyang
sakét sampoe bubirinyan teuparôh lam ka-
wan. 22 Teuma Ulôn keudroe Lôn peuseula-
mat bubiri-bubiri Lôn, mangat jihnyan hana
le jipeusaneut ateueh bubiri nyan deungon
keujam. Ulôn teuma Lôn peusidang bubiri-
bubiri Lôn saboh deumi saboh dan Lôn
peuaséng bubiri nyan nibak nyang gét deu-
ngon nyang jeuhet. 23 Ulôn ku baiát sidroe
raja nyang saban lagée hamba Ulôn Nabi
Daud, mangat jeuet keu tukang rabe awak-
nyan sidroe mantong, dan gobnyan jipeulara
awaknyan. 24 Ulôn, TUHAN, jeuet keu Po teu
Allah awaknyan, dan raja nyang lagée ham-
ba Ulôn Nabi Daud nyan jeuet keu peungu-
asa awaknyan. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah
haba. 25 Ulôn kupeugét peujanjian deungon
awaknyan, nyang jamin keuamanan awak-
nyan. Ulôn ku use bandum beulatang buih
nyang na bansaboh nanggroe, sampoe bubi-
ri-bubiri Ulôn jeuet jitinggai deungon aman
di padang-padang dan jiéh di dalam gle.
26 Ulôn Lôn bri beureukat ubak awak-
nyan dan Lôn bri idhin ubak awaknyan
tinggai bak-bak binéh bukét Lôn nyang su-
ci.[s] Ubak awaknyan Ulôn peutron ujeuen
meunyoe awaknyan peureulée keu ujeuen.
27 Bak-bak kayée jimuboh, ladang-ladang
jipeuteubiet wasé, dan bandum ureuëng
tinggai deungon aman bak tanoh jih keud-
roe. Meunyoe ranté nyang ikat umat Lôn ka
Lôn peuputôh dan awaknyan ka Lôn peu-
beubaih nibak ureuëng-ureuëng nyang peu-
namiet awaknyan, dan jiteupeue kheueh lé
awaknyan bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
28 Awaknyan hana le jireupah lé bansa-ban-
sa nyang hana jituri Ulôn, atawa jiteugöm lé
beulatang buih. Awaknyan udeb deungon
seujahteura, dan hana meusidroe ureuëng
nyang peujeuet awaknyan teumakot lom.

[s] *bukét Lôn nyang suci:* Kalon 20:40.
34:23: Why. 7:17 **34:24:** Yeh. 37:24

29 Ulôn kupeusubô mandum ladang awak-
nyan sampoe ka hana le musém keunong
deuk di nanggroe nyan. Awaknyan hana
jihinale lé bansa-bansa laén. 30 Dan barô
kheueh jiteupeue lé bandum ureuëng bahwa
Israel nyan na kheueh umat Ulôn dan Ulôn
nyang lindong awaknyan. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah haba.
31 Beutôi that, gata kheueh kawan bubiri
Lôn nyang Ulôn bri makheun. Gata na
kheueh umat Ulôn, dan Ulôn kheueh Po teu
Allah gata. Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba."

Huköman Po teu Allah ateueh Edom

35 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, kutok kheueh
nanggroe Edom. 3-4 Jak peusampoe kheueh
ubak peunduduek disinan peue nyang Ulôn
TUHAN Nyang Mahamanyang peugah ubak
awaknyan,
'Ulôn nyoe musoh gata, he peunduduek
gunong-gunong Edom! Tanoh gata Lôn
peujeuet seungue seungab hana ureuëng
keumiet, dan banda-banda gata jeuet keu
rungka-rungka. Dan tateupeue kheueh lé
gata bahwa Ulôn kheueh TUHAN. 5 Yoh di-
lée kon gata meumusoh ngon Israel dan
tapeubiyeu awaknyan jicang-cang yoh wa-
tée awaknyan keunong lé beuncana sibagoe
huköman keuneulheuh ateueh desya awak-
nyan. 6 Lé sabab nyan, deumi Ulôn, Allah
nyang udeb, TUHAN Nyang Mahamanyang,
mawöt na kheueh naseb gata, dan gata hana
hase lheueh nibak nyan. Gata ka meusalah
sabab [f] ka tapeubuet dan tapoh maté gob,
dan teupoh maté nyan pih jitiyeub gata.
7 Banda-banda nyang na di gunong-gunong
Edom teuma Lôn peuseungue dan soe man-
tong ureuëng nyang jak di banda nyan Ulôn
poh maté. 8 Gunong-gunong Ulôn peupeu-
noh ngon manyét-manyét gata, bukét dan
pantôn Lôn peupeunoh ngon bangke
ureuëng maté dimideuen prang. 9 Nanggroe
gata Lôn peujeuet keupadang beulantara si-
umu masa, dan banda-banda hana jikeumiet
lé manusia. Dan tateupeue kheueh lé gata
bahwa Ulôn kheueh TUHAN.
10 Gata tapeugah Yehuda dan Israel deu-
ngon tanoh jihnyan maséng-maséng na
kheueh atra gata, dan bahwa gata tacok
keuhak milék atranyan bahpi Ulôn, TUHAN,
na kheueh Po teu Allah awaknyan. 11 Sabab-
nyan, deumi Ulôn, Po teu Allah nyang udeb,
TUHAN Nyang Mahamanyang, Ulôn kuba-
laih dam ateueh gata, sabab gata beungéh,
bingiék dan banci keu umat Lôn. Awaknyan
jiteupeue bahwa gata Lôn huköm ngon sa-
bab buet gata ateueh awaknyan. 12 Dan
tateupeue kheueh lé gata bahwa Ulôn,
TUHAN, ka Lôn deungoe peunghinaan gata
watée gata peugah: Gunong-gunong Israel
ka jeuet keuseungue seungab dan jijok jeuet
keu uempeun geutanyoe. 13 He bansa Edom,
rata raya babah dan tameututoe deungon
sombong keu Ulôn. Ulôn ka Lôn deungoe
banmandum nyan.
14 Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
Lôn peugah: Bansaboh donya galak watée
bansaboh nanggroe gata Ulôn peujeuet keu-
padang nyang seungue seungab, 15 saban
lagée gata galak watée takalon Israel milék
Ulôn, jeuet keu seungue seungab. Gunong-
gunong Seir, dan bansaboh tanoh Edom
seungue seungab. Dan bandum ureuëng
jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN.' "

Beureukat Allah keu Israel

36 TUHAN meufeureuman, "He manu-
sia fana, tajak mariet kheueh ubak
gunong-gunong Israel dan tayue awaknyan
beujideungoe amanat TUHAN Nyang Maha-
manyang, 2-6 'Watée bansa-bansa nyang na
seukeulileng nyan jijak prang dan jireubot
gata, awaknyan ka jihina bansaboh Israel.
Deungon galak that awaknyan jipeugah
bahwa saátnyoe bukét-bukét purbakala nyan
ka jeuet keumilék awaknyan. Sabab nyan,
he gunong-gunong dan bukét-bukét, aneuk-
aneuk krueng dan pantôn-pantôn, he banda-
banda nyang ka jeuet keu rungka dan nyang
ka jitinggai lé ureuëng po jih lom jireupah
dan jihina lé bansa-bansa nyang na seukeu-
lileng awaknyan, deungoe kheueh peue
nyang geupeugah lé TUHAN Nyang Maha-
manyang ubak gata: Deungon ju dan seu
uem watée beungéh Ulôn laju Ulôn dhot dan
Ulôn seugah bansa-bansa seukeulileng gata
khusos jih bansa Edom, sabab awaknyan
deungon galak dan meusikeub meuhina, ka
jireubot tanoh Ulôn dan jireupah bandum
blang-blang naleueng Lôn. Jinoenyoe Ulôn
beungéh dan Lôn heuntam ban galak droe
sabab bansa-bansa nyan ka lumpah that
meuhina dan jipeujayeh gata. 7 Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang Lôn meu-

[f] Saboh teujeumahan kuno *meusalah sabab.* Ibrani: teubanci.
35:1-15: Yes. 34:5-17, 63:1-6, Yer. 49:7-22, Yeh. 25:12-14, Am. 1:11-12, Ob. 1-14, Mal. 1:2-5

sumpah bahwa bansa-bansa nyang di seu-
keulileng gata nyan keunong hina teuma.
8 Teuma keu gata Ulôn peugah he gunong-
gunong Israel, bak-bak kayée meutarök dan
jimuboh keu umat Lôn Israel nyang katô
that watée jiwoe. 9 Ulôn kudong blah gata
he Israel, dan Ulôn Lôn bri keupastian bah-
wa tanoh gata jicatok lom dan jitabu bijéh.
10 Ulôn Lôn tamah jeumeulah umat Lôn
Israel. Awaknyan tinggai di banda-banda
dan jipeudong lo banmandum rungka jih
nyang ka reuloh. 11 Peunduduek dan beula-
tang peulara gata Lôn tamah, sampoe ka
meutamah le, leubeh jai nibak yoh awai, dan
awaknyan meu aneuëk cucoe nyang le.
Awaknyan udeb disinan lagée yoh awai dan
Ulôn peujeuet keumakmu, lagée gohlom na
gata rasa. Dan jiteupeue kheueh lé awak-
nyan bahwa Ulôn kheueh TUHAN. 12 Umat
Ulôn Israel, Lôn puwoe mangat jiduek bak
nanggroe jih lom. Tanoh nyan jeuet keu hak
milék awaknyan keudroe dan sabe na teubri
hase sampoe aneuëk-aneuëk awaknyan ka
hana maté sabab keunong deuk.

13 Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
Lôn peugah: Keubit beutôi tanoh nyoe teu-
boh nan gala tukang pajoh manusia dan
tukang reupah aneuëk-aneuëk miet – bansa
nyang tinggai bak tanoh nyan. 14 Teuma
phon saát nyoe tanoh nyoe hana le jipajoh
manusia atawa teureupah aneuëk-aneuëk
awaknyan. Ulôn TUHAN Nyang Mahama-
nyang ka Lôn peugah haba. 15 Hana peureu-
lée lé tanoh nyoe jideungoe jihina lé bansa-
bansa atawa jitanggong hinaan gob. Tanoh
nyoe hana teupeumaté le ureuëng nyang
tinggai disinan. Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang kalon peugah haba.' "

Israel teupeubarô

16 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
17 "He manusia fana, bak watée ureuëng-
ureuëng Israel tinggai di nanggroe jihnyan
keudroe, awaknyan ka jipeukutoe deungon
buet jih keudroe dan pi-e awaknyan. Buet
awaknyan nyang lagée nyan ka Ulôn anggab
hareuem, lagée ureuëng inong nyang teu-
ngoh teuka he. [u] 18 Beungéh Ulôn nyang
lumpah jai keu awaknyan sabab awaknyan
ka jipoh maté manusia nyang le that-that bak
tanoh nyan dan jipeukutoe teuma deungon
beurala-beurala jih keudroe. 19 Awaknyan
Ulôn huköm nyang sisuai deungon cara udeb
dan pi-e awaknyan keudroe, laju awaknyan
Ulôn peucrebre u nanggroe-nanggroe aséng.
20 Ho mantong awaknyan jijak, sabe jipeu-
kutoe nan Ulôn nyang suci. Sabab lé ureuëng
ramé jipeugah lagée nyoe, 'Bansa nyoe na
kheueh umat Po teu Allah, teuma awaknyan
harôh jitinggai tanoh nyang geubri lé Po teu
Allah keu awaknyan.' 21 Ulôn inseueh that
sabab nan Ulôn nyang suci ka jipeukutoe lé
ureuëng-ureuëng Israel ho-ho mantong
nyang awaknyan jak.

22 Lé sabab nyan, jak peusampoe kheu-
eh peue nyang Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang peugah ubak bansa Israel, 'Peue
nyang Lôn peubuet teuma na kheueh kon
ngon sabab gata, he ureuëng-ureuëng Israel,
teuma lé sabab nan Ulôn nyang suci, nyang
ka gata peukutoe ho-ho mantong gata jak.
23 Ulôn Lôn tunyok keusucian nan Ulôn
nyang rayeuk nyan, nan nyang ka lheueh
gata peukutoe lamkawan bansa, dan jiteu-
peue kheueh lé awaknyan bahwa Ulôn
kheueh TUHAN. Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang ka Lôn peugah haba. Ulôn Lôn
peuguna gata jeuet tapeuleumah ubak ban-
sa-bansa bahwa Ulôn nyoe suci, TUHAN
Nyang Mahasuci. 24 Nibak tieb-tieb bansa
dan nanggroe, gata Lôn peusapat dan Ulôn
puwoe ubak tanoh gata keudroe. 25 Óh ka
lheuehnyan gata Ulôn reuték deungon ié
jeureunéh, mangat gata gleh nibak bandum
beurala gata dan nibak peue-peue mantong
nyang ka jipeuayeub nan gata. 26 Teuma
ubak gata Ulôn bri até nyang barô dan
pikeran nyang barô. Até gata nyang kreueh
lagée batée nyan Lôn gantoe ngon até nyang
taát. 27 Roh Ulôn Lôn peutreun lam até gata
dan gata Lôn jaga mangat gata udeb meunu-
rot huköm-huköm Lôn dan tataát peue-peue
nyang Ulôn peurintah. 28 Dan gata tatinggai
bak tanoh nyang ka Ulôn bri keu indatu
gata. Gata teuma jeuet keu umat Lôn dan
Ulôn pih jeuet keu Allah gata. 29 Gata Lôn
peuleupah nibak peue-peue mantong nan
gata nyang ka meucupa. Ulôn Lôn bri peu-
rintah ubak gandom mangat timoh deungon
subô sampoe gata hanale keunong deuk.
30 Ulôn Lôn tamah bubena bak kayée gata
mangat udeb subô dan meunan cit hase
blang gata Lôn tamah meulipat ganda, sam-
poe gata hanale keunong deuk nyang teu-
peubrok nan gata bak mata bansa-bansa.
31 Gata teuingat keu pi-e gata nyang jeuhet

---

[u] *hareuem ... he:* Nyoe dasai jih nibak huköm Nabi Musa, keuhai gleh seucara agama.
36:26-28: Yeh. 11:19-20

dan buet gata nyang hana pantaih nyan, laju
gata bosan keudroe gata keudroe sabab
desya-desya dan keukeujian gata nyan.
32 Ingat kheueh he Israel, bahwa bandum
nyan Ulôn peubuet kon sabab gata. Gata
harôh meurasa malée dan hina sabab pi-e
gata. Ulôn TUHAN Nyang Mahamanyang ka
Lôn peugah haba.' "
33 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Óh ka lheueh gata Ulôn peu-
gleh bandum desya gata, gata Lôn peuidhin
tinggai di banda-banda gata lom, dan tapeu-
dong lom rungka-rungka nyang ka hanco
nyan. 34 Yoh masa ilée ureuëng-ureuëng
nyang jak rot ladang-ladang gatanyan jika-
lon padubna tandus jih tanoh nyan, teuma
Ulôn Lôn peujamin mangat tapeubuet lom
tanoh nyang tho nyan. 35 Dan bandum
ureuëng jeuet keuhireuen, sabab tanoh
nyang yoh awai tandus nyan jinoe ka jeuet
keu Taman Eden, dan banda-banda nyang
yoh awai seungue, hanco dan ka jeuet keu
rungka-rungka, bak saátnyoe ka jeuet keu
banda-banda nyang paleng khong kuta peu-
tahanan jih dan peundudúek pi meutamah
le. 36 Dan bansa-bansa silingka nyang man-
tong na disinan, jiteupeue bahwa Ulôn,
TUHAN ka geupeudong lom banda-banda
nyang ka hanco, dan teupeubuet keulai
blang-blang nyang ka jeuet tandus. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba dan pasti atra-
nyan Ulôn keureuja."
37 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "He bansa Israel, ubak gata ka
Ulôn bri idhin lom talakée tulông ubak
Ulôn; Ulôn kutamah jeumeulah gata lagée
kawan bubiri. 38 Banda-banda nyang bak
saátnyoe ka hanco, saboh saát peunoh
ureuëng duek disinan saban lagée Yerusa-
lem watée uroe-uroe raya yoh masa ilée,
peunoh deungon bubiri-bubiri nyang jipeu-
seumah. Dan tateupeue kheueh lé gata bah-
wa Ulôn kheueh TUHAN."

Pantôn tuleueng-tuleueng tho

37 Ulôn lumpah teurasa kuasa TUHAN,
dan roh Gobnyan nyang ba ulôn
geupeutron u pantôn nyang peunoh deu-
ngon tuleueng-tuleueng. 2 Ulôn geutunton lé
TUHAN meuwet-wet bak pantôn nyan, dan
ulôn kalon bahwa bansaboh pantôn nyan
meusiseu bubena tuleueng nyang lumpah le
dan ka tho-tho. 3 TUHAN geutanyong ubak
ulôn, "He manusia fana, peu kheueh mung-
ken tuleueng-tuleueng nyoe udeb lom?"
Ulôn jaweueb, "TUHAN Nyang Maha-
manyang, teuma Droeneueh kheueh nyang
teupeue."
4 Laju TUHAN geuyue ubak ulôn jak
peusampoe peusan Gobnyan ubak tuleueng-
tuleueng nyang ka tho nyan, 5 " Ulôn TUHAN
Nyang Mahamanyang Ulôn yueb nafáh lam
tuboh gata mangat gata udeb lom. 6 Ulôn
peuduek urat dan asoe ubak gata dan Lôn
balot gata deungon kulét. Gata Ulôn bri
nafáh mangat udeb. Dan tateupeue kheueh
lé gata bahwa Ulôn kheueh TUHAN."
7 Laju ulôn Yehezkiel ulôn mariet ubak
tuleueng-tuleueng nyan sisuai ngon peurin-
tah TUHAN. Dan teungoh ulôn peugah haba,
laju teudeungoe su meukrub-krub, sabab
tuleueng-tuleueng nyan ka jipeuphon meu-
sambat tuleueng nyang saboh deungon
nyang laén. 8 Teungoh ulôn kalon hai nyang
teungoh teujadi nyan, tuleueng-tuleueng
nyan ka jipeuphon meu urat dan meuasoe
meunan cit deungon kulét ka meuleukék
teuma tuboh nyan gohlom na meunafáh.
9 Po teu Allah meufeureuman ubak
ulôn, "He manusia fana, mariet kheueh
ubak angén.[v] Tapeugah kheueh bahwa
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang Lôn
peurintah ubak angén nyan mangat teuka rot
meubagoe arah, jeuet jiprôh nafáh ubak tu-
boh-tuboh nyang maté nyan sampoe tuboh-
tuboh nyang teu-éh nyan udeb lom teuma."
10 Dan ulôn meututoe sisuai deungon
peurintah TUHAN dan angén pih laju teuka
rot meubagoe arah dan laju teuyueb nafáh u
dalam tuboh-tuboh nyan dan tuboh nyang
ka teuyueb nafáh nyan laju udeb óh lheueh-
nyan laju jidong. Jeumeulah awaknyan lum-
pah that jai, séb keu teubina saboh pasokan
tantra nyang raya.
11 Po teu Allah meufeureuman ubak
ulôn, "He manusia fana, tuleueng-tuleueng
nyoe teupeulambang ubak bansa Israel.
Awaknyan apoh apah bahwa awaknyan tho
kreng hana harapan dan uroe ukeue. 12 Sa-
bab nyan meuramai kheueh ubak umat Ulôn
Israel nyan bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang Lôn peuhah pintoe jrat awak-
nyan. Ulôn Lôn peuteubiet awaknyan disi-
nan dan Lôn peuwoe awaknyan u tanoh
Israel. 13 Óh ka lheueh Lôn peubuet ban-
mandum nyan, umat ulôn jiteupeue bahwa

---

[v] *angén, atawa roh:* Tutoe habanyan lam basa Ibrani jeuet meumakna: angén atawa roh atawa nafáh.
37:10: Why. 11:11

Ulôn kheueh TUHAN. 14 Ulôn Lôn yueb na-
fáh lam tuboh awaknyan keu teupeu udeb
awaknyan, laju awaknyan Lôn bri idhin
jitinggai di nanggroe jih keudroe. Dan jiteu-
peue kheueh lé awaknyan bahwa Ulôn
kheueh TUHAN. Ulôn TUHAN ka Lôn peugah
haba dan pasti Lôn peubuet nyang Ulôn
peugah nyan."

Yehuda dan Israel jeuet keusaboh keurajeuen lom

15 TUHAN meufeureuman lom ubak
ulôn, 16 "He manusia fana, tacok kheueh
laju saboh tungkat dan tatuléh kheueh laju
haba nyang lagée nyoe nibak tungkat nyan,
'Keurajeuen Yehuda'. Dan tacok kheueh
teuma saboh tungkat nyang laén, dan tatuléh
kheueh di ateueh jih: 'Keurajeuen Israel'.
17 Óh lheuehnyan tamat kheueh bandua boh
tungkat nyan sampoe ujong bandua tungkat
nyan meusaho jeuet keusaboh tungkat.
18 Meunyoe bansa gata jitanyong makna jih,
19 tapeugah kheueh ubak awaknyan bahwa
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang Lôn
cok tungkat nyang teupeulambang Israel
dan Lôn peusaho ngon tungkat nyang teu-
peulambang Yehuda. Bandua boh tungkat
Lôn peusaho sampoe meusaboh dan Ulôn
reugam lam jaroe Lôn.
20 Tamat kheueh bandua boh tungkat
nyan dan tapeuleumah kheueh ubak bansa
nyan. 21 Laju tapeugah kheueh ubak awak-
nyan bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Mahama-
nyang Lôn cok banmandum bansa Ulôn
nibak nanggroe-nanggroe ho mantong
awaknyan nyang ka jijak. Awaknyan Lôn
peusapat dan Ulôn puwoe lom u nanggroe
awaknyan keudroe. 22 Awaknyan Lôn peu-
jeuet keusaboh bansa di tanoh nyan, di gu-
nong-gunong Israel. Awaknyan jipeurintah
lé sidroe raja, dan hana teubagi le jeuet dua
bansa atawa dua keurajeuen. 23 Awaknyan
hana le jipeukutoe droe deungon jipeubuet
desya dan jiseumah ubak beurala-beurala
nyang luwat dan najih nyan. Ulôn kupeu-
beubaih awaknyan nibak bandum buet
nyang meunyeuleweng nyang meusabab
awaknyan jikhianat Ulôn. Ulôn Lôn peusuci
awaknyan; awaknyan jeuet keu umat Lôn,
dan Ulôn jeuet keu Allah awaknyan.
24-25 Awaknyan teupeusaboh dimiyueb si-
droe raja lagée Raja Nabi Daud nyang mat
peurintah siumu masa. Deungon seutia
awaknyan jitaát ubak hukôm-hukôm Lôn.
Dan keu siumu masa awaknyan meunan cit
deungon keuturonan awaknyan jitinggai ni-
bak tanoh nyan, tanoh nyang Ulôn bri keu
Nabi Yakub dan jiduek lé indatu awaknyan.
26 Ulôn Lôn peugét saboh peujanjian deu-
ngon awaknyan nyang teujamin keuamanan
awaknyan sampoe keukai dan abadi. Ulôn
Lôn bri beureukat dan Lôn tamah jeumeulah
awaknyan. Bak tanoh awaknyan Lôn peu-
dong Rumoh Ulôn nyang teutab disinan
siumu masa. 27 Ulôn tinggai meusajan
awaknyan, dan Ulôn teuma jeuet keu Po teu
Allah awaknyan dan awaknyan jeuet keu
umat Lôn. 28 Meunyoe Rumoh Ulôn ka na
lamkawan awaknyan siumu masa, barô
kheueh jiteupeue lé bansa-bansa nyang laén
bahwa Ulôn kheueh TUHAN, ka Lôn piléh
Israel jeuet keu umat Lôn keudroe."

Gog sibagoe alat peuhuköm nibak TUHAN

38 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
2 "He manusia fana, takutok kheu-
eh Gog raja agong di nanggroe Mesekh dan
Tubal di tanoh Magog. 3 Tapeugah kheueh
ubak jihnyan bahwa Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang, na kheueh musoh jih. 4 Ulôn
kupeuwet jihnyan, Lôn pasang ceunawiét
nibak geuhéum jih, dan Lôn peuteubiet jih-
nyan bandum deungon pasokan nyang meu-
peukayan seuragam nyan. Tieb-tieb sidadu
jiba peurisai dan peudeueng. 5 Raja ji-iréng
lé sipa-i-sipa-i asai Persia, Sudan dan Libia,
maséng-maséng jiba peudeueng dan tupi
waja. 6 Bandum peujuang nibak nanggroe-
nanggroe Gomer dan Bet-Togarma di utara,
jimaju meusajan ngon jihnyan, dan le bansa
nyang laén jiseutôt sajan. 7 Tayue kheueh
bak jihnyan mangat meusiab-siab dan
tapeurintah kheueh ubak banmandum tantra
nyang meugabong ngon jihnyan jeuet siab-
siab jipreh peurintah nibak gobnyan. 8 Kira-
kira padubthon teuk jihnyan Lôn peurintah
mangat jijakprang saboh nanggroe deungon
peunduduek nyang ka meusapat jiwoe nibak
bansa-bansa nyang le dan nyang óh lheueh
nyan tinggai seungab di nanggroe nyang
aman. Gog jiduek bak gunong-gunong Isra-
el nyang ka treb that seungue dan nyang ka
jeuet keu rungka-rungka, teuma nyang saát-
nyoe jiduek lé rakyat nyang udeb deungon
damé. 9 Jihnyan dan sipa-i jihnyan meunan
cit deungon sipa-i nyang le nyang jeuet
ji-iréng jihnyan teuka jijak prang lagée

37:24: Yeh. 34:24 37:27: 2Kor. 6:16, Why. 21:3 38:2: Why. 20:8

angén badée dan teutôb banmandum nang-
groe lagée awan."
10 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman ubak Gog, "Bak saátnyan gata
tapeugét reuncana nyang jeuhet. 11 Gata
tapeuputôh keu taseureubu nanggroe nyang
hana meukuta nyan, nyang toh peunduduek
jih udeb deungon aman dan teuntram di
banda-banda nyang hana meukuta dan hana
alat-alat peutahanan. 12 Gata tarampok dan
tareupah hareuta peunduduek di banda-ban-
da nyang yoh dilée ka tinggai rungka-rung-
ka. Peunduduek disinan nyang teugumpôi
nibak meubagoe bansa, bak saátnyoe ka le
hareuta dan beulatang peulara dan awak-
nyan tinggai bak pusat donya. 13 Peunduduk-
ek Syeba dan Dedan meunan cit deungon
ureuëng meukat nyang na di banda-banda
nanggroe Spanyol jitanyong ubak gata la-
géenyoe, 'Peu kheueh gata takrah tantra
teuma keu tareupah dan tarampok méuh,
pirak, beulatang peulara, dan hareuta beun-
da, dan gata angkot banmandum nyan?' "
14 Sababnyan TUHAN Nyang Mahama-
nyang geukirém ulôn keu lôn jak peusam-
poe ubak Gog haba nyoe, "Justru bak saát
umat Ulôn Israel udeb deungon aman dan
teuntram, gata teuka tajak prang. 15 Gata
tajak[w] nibak teumpat gata tinggai, jiôh di
utara, ji iréng lé pasokan tantra nyang raya
dan hebat, bandum nibak pasokan meuguda
dan meubagoe macam bansa. 16 Laju gata
prang umat Ulôn Israel lagée angén badée
jiheuntam bumoe. Meunyoe watée jih ka
sampoe, gata Lôn kirém keu gata duek bak
tanoh Lôn. Deungon lagéenyan Lôn meula-
lu gata, he Gog, bansa-bansa jiteupeue soe
Ulôn nyoe, na kheueh Po teu Allah nyang
suci. 17 Kon kheueh keuhai gata Ulôn yoh
dilée Lôn peugah haba meulalu hamba-
hamba Lôn nabi Israel? Awaknyan ka jira-
mai bahwa bak masa nyang teuma teuka
Ulôn kuyue sidroe ureuëng keu jiseurang
Israel. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

Huköman Po teu Allah ateueh Gog

18 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Teuma hana treb óh lheueh
Gog jiseurang Israel, Ulôn jilab beungéh.
19 Dan deungon beungéh that Ulôn peu-
teubiet ancaman, bahwa nibak uroenyan
na geumpa bumoe nyang keubit hebat di
nanggroe Israel. 20 Bandum uengkot dan
cicém, bandum beulatang rayeuk dan ubit,
dan bandum ureuëng di ateueh bumoe yo
meugám-gám keu Ulôn. Gunong-gunong
reuloh, barieh-barieh gunong teupurö dan
bandum bintéh beuton hanco. 21 Laju Gog
Lôn peukeujot deungon sigala macam beun-
cana.[x] Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba. Aneuëk buah jihnyan
saléng meuhéuntam deungon peudeueng.
22 Jihnyan Lôn huköm deungon bala peu-
nyakét dan darah saléng jipeuroe. Ujeuen
raya dan ujeuen és, apui dan beulerang
Lôn sintong ateueh jihnyan dan sipa-i
jihnyan dan ateueh bansa nyang laén
nyang ka meusaho deungon jihnyan.
23 Deungon na lagée nyan Lôn tunyok
ubak sigala bansa bahwa Ulôn nyoe agong
dan suci. Dan jiteupeue kheueh lé awak-
nyan bahwa Ulôn kheueh TUHAN."

Gog taloe

39 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "He manusia fana, ta-
ancam kheueh Gog, raja agong di nanggroe
Mesekh dan nanggroe Tubal, dan tapeugah
ubak jihnyan bahwa Ulôn nyoe na kheueh
musoh jih. 2 Ulôn Lôn peuwet jihnyan, dan
Lôn ba jihnyan Lôn peuteubiet nibak daerah
jiôh di utara, u gunong-gunong Israel. 3 Di-
sinan Lôn seukok busur jihnyan sampoe
lheueh nibak jaroe wie jih, dan Ulôn peu-
lheueh aneuk-aneuk panah jihnyan nibak
jaroe uneuen jihnyan. 4 Di ateueh gunong-gu-
nong nyang na di Israel, Gog meusajan ngon
bandum sidadu jihnyan dan sikutu jihnyan
maté, dan manyét-manyét awaknyan Ulôn
bri ubak bubena cicém dan meulatang buih
jeuet jipajoh. 5 Sipa-i-sipa-i nyan reubah
dan maté teugageueng di ladang-ladang.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba. 6 Ulôn Lôn peuteuka apui
sampoe habéh tutong di tanoh Magog di
binéh-binéh panté, di teumpat peunduduek
jihnyan udeb deungon aman. Dan jiteupeue
kheueh lé awaknyan bandum bahwa Ulôn
kheueh TUHAN. 7 Teuma lamkawan ureuëng
Israel, Lôn peumaklum nan Ulôn nyang
suci, dan nan Ulôn nyan hana lé jipeukutoe.
Dan jiteupeue kheueh lé bansa-bansa bahwa
Ulôn kheueh TUHAN, Po teu Allah suci di
Israel."
8 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Uroe nyang Ulôn peugah nyan
teuma teuka. 9 Peunduduek banda-banda di

[w] Saboh teujeumahan kuno: *tajak*. Ibrani: teupeue. [x] Saboh teujeumahan kuno: *Lôn peukeujot ... beuncana.*

Israel jiteubiet meurön-rön keu jijak peusa-
pat bandum sinjata nyang ka jitinggai, atra
nyan na kheueh, peurisai dan peudeueng,
panah dan aneuk panah teutamah lom ngon
tungkat seumeupoh. Bandum awaknyan
peujeuet keu kayée apui, dan nyan seb keu
tujoh thon. 10 Jadi, awaknyan hana peureu-
lée jipeusapat kayée apui di ladang atawa
jiteubang kayée lam gle, sabab sinjata-sinja-
ta nyang jitinggai nyan lumpah that jai teu-
cok keukayée apui. Awaknyan jirampok dan
jireupah atra ureuëng-ureuëng nyang ka
lheueh meurampok dan jireupah atra awak-
nyan. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

Gog teupasoe lam jrat

11 TUHAN meufeureuman, "Meunyoe
bandumnyoe ka teujadi, Ulôn Lôn jok ubak
Gog tanoh keu lampôh jrat di Israel, di
Pantôn rot jeumeurang nyang teumpat jih
siblaih utimu rot Laôt Maté. Disinan kheueh
Gog ngon bandum sipa-i jihnyan teukubu,
dan pantôn nyan teupeunan, 'Pantôn Pa-
sokan Gog'.[y] 12 Tujoh buleuen treb jih
ureuëng-ureuëng Israel mehmoh jipasoe
lam jrat manyét-manyét nyan mangat tanoh
bék kutoe le. 13 Bandum peunduduek nang-
groe jimeuseuraya jitanom lam jrat manyét-
manyét nyan; dan keunyan awaknyan jiteu-
rimong tanda peunghargaan bak uroe
keumeunangan Ulôn. Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang ka Lôn peugah haba. 14 Óh
lheueh tujoh buleuen nyan ka habéh, napa-
dubdroe ureuëng jibri tugaih keujijak rawöh
bansaboh nanggroe nyan jijak mita manyét-
manyét[z] nyang na mantong teutinggai teu-
gageueng bak tanoh, dan meunyoe na, laju
jipasoe lam jrat manyét nyan jeuet nanggroe
nyan gleh nibak nyang kutoe. 15 Watée jimi-
ta manyét-manyét nyan, tieb-tieb na jiteumé
tuleueng manusia, awaknyan jijok tanoh bak
binéh nyan, mangat lé tukang-tukang kubu
manyét jikalon nyan dan jipeukubu tuleueng
nyan di Pantôn Pasokan Gog. 16 Deungon
caranyan, tanoh nyan ka teupeugleh nibak
nyang kutoe. (Óh uroe dudoe, nibak pantôn
nyan teuma na banda nyang nan jih saban
deungon Pasokan Gog.)"
17 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman ubak ulôn, "He manusia fana,
tatawök kheueh bandum cicém dan beula-
tang nyang laén, jeuet jiteuka rot patman-
tong jeuet jijak pajoh keureubeuen nyang
Ulôn keubah keu awaknyan. Ulôn teuma
Lôn peuna khanuri nyang paleng rayeuk bak
gunong-gunong Israel, disinan awaknyan
meuteumé jipajoh uengkot sie dan ji-jieb
darah. 18 Awaknyan meuteumé jipajoh ma-
nyét-manyét pahlawan, dan ji-jieb darah
nyang mat-mat kuasa ateueh rhueng donya.
Bubena pahlawan dan nyang mat kuasa
nyan teupoh maté lagée teupoh maté ka-
méng-kaméng agam atawa aneuëk-aneuëk
kaméng, atawa banteng-banteng teumbon.
19 Óh ka lheueh Lôn peumaté ureuëng-
ureuëng nyan lagée keureubeuen, cicém-ci-
cém dan beulatang-beulatang nyang laén
jijak pajoh bandum gapah nyan sampoe án
troe meugeureu ôb, dan ji-jieb darah sampoe
mabök. 20 Nibak meuja Lôn awaknyan jeuet
jipeutroe pruet deungon banmandum guda
dan nyang duek ateueh gudanyan dan deu-
ngon bandum peujuang. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang ka Lôn peugah ha-
ba."

Israel teupeupuléh

21 TUHAN meufeureuman, "Ulôn Lôn
ngieng keumuliaan Lôn keu bansa-bansa.
Awaknyan bandum jikalon pakriban Ulôn
peuguna keukuasaan Lôn keu Lôn peubuet
keuputosan-keuputosan nyang ade. 22 Phon
saátnyan ureuëng Israel jiteupeue bahwa
Ulôn kheueh TUHAN Allah awaknyan.
23 Dan bandum bansa insaf bahwa ureuëng
Israel teukirém u teumpat nyang teuböih
sabab desya awaknyan ateueh Ulôn. Awak-
nyan ka Ulôn tinggai dan Lôn peubiyeu
meunan mantong jipeutaloe lé musoh dan
jipeumaté dimideuen prang. 24 Ulôn peubu-
et ateueh awaknyan nyang lagée nyan na
kheueh sisuai deungon buet nyang kutoe
dan nyang jeuhet nyang ka jipeubuet lé
awaknyan, dan laju Ulôn tinggai awak-
nyan."
25 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Teuma bak saátnyoe Ulôn Lôn
gaséh umat Israel keuturonan Nabi Yakub,
dan Lôn peujeuet awaknyan makmu lom.
Deungon lagéenyan teutab Lôn jaga mangat
nan Ulôn teutab jihoreumat. 26 Meunyoe
awaknyan tinggai lom deungon teunang di
nanggroe jih keudroe, dan hana meusidroe

[y] Lam naseukah Ibrani na teutamah peuet boh tutoe basa nyang hana trang makna jih. [z] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *manyét-manyét.* Ibrani: bubena musafe.

39:17-20: Why. 19:17-18

pih nyang peutakot awaknyan, teuma awak-
nyan tuwoe pakriban awaknyan ka jipeuma-
lée ngon sabab ka jikhianat Ulôn. 27 Ulôn
Lôn peuwoe lom awaknyan nibak nang-
groe-nanggroe musoh awaknyan keudroe,
dan keusucian Lôn leumah ubak bandum
bansa ngon sabab buet Ulôn nyan. 28 Dan
jiteupeue kheueh lé umat Lôn bahwa Ulôn
kheueh TUHAN Po teu Allah awaknyan. Sa-
bab Ulôn kheueh nyang ka kirém awaknyan
u teumpat nyang teuböih, teuma Ulôn nyang
ka puwoe awaknyan ubak nanggroe awak-
nyan keudroe, dan hana Lôn tinggai meu-
sidroepih awaknyan disinan. 29 Ulôn Lôn
sintong roh Ulôn ateueh bansa Israel, dan
hana Lôn tinggai awaknyan lagée nyang
ka-ka. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang
ka Lôn peugah haba."

TEUKALON KEUHAI BAÉT TUHAN BAK MASA NYANG TEUMA TEUKA

(40:1–48:35)

Yehezkiel geuba u Yerusalem

40 Watéenyan tanggai siploh buleuen
sa, bak thon nyang keu dua ploh
limong masa kamoe teuböih, peuet blaih
thon óh ka lheueh Yerusalem teupeutaloe,
laju ulôn rasa kuasa TUHAN, dan laju ulôn
geuba. 2 Bak saboh keumalon, Po teu Allah
geuba ulôn ubak tanoh Israel dan geupeudu-
ek ulôn bak gunong nyang manyang.
Dikeue ulôn leumah lôn kalon saboh keu-
lompok bangunan nyang rab saban ngon
saboh banda. 3 Ulôn geuba keunan dan deuh
ulôn ngieng sidroe ureuëng agam nyang
meucahya lagée peurunggu geudong bak
binéh pintoe geureubang. Bak jaroe gob-
nyan geumat talo sineupat nibak lineun
meunan cit ngon kayée sineupat.
4 Ureuëng agam nyan geupeugah ubak
ulôn, "He manusia fana, deungoe kheueh
beugét-gét dan simak kheueh peue-peue
mantong nyang ulôn peuleumah ubak gata,
sabab keunyan kheueh gata teuba keunoe.
Tapeugah kheueh ubak bansa Israel ban-
dum nyang teuma gata kalon."

Geureubang timu

5 Laju ulôn kalon Baét TUHAN nyang
jikeulileng lé bintéh beuton. Ureuëng agam
nyan geupeuphon uko beuton nyan ngon
kayée seunupat nyang panyang jih na lhée
metée. Teunyata teuma bahwa bintéh beu-
ton nyan manyang jih lhée metée dan teubai
jih pih lhée metée. 6 Óh lheuehnyan gob-
nyan geujak ubak babah pintoe geureubang
nyang meuhadab utimu, gobnyan laju geuék
ateueh reunyeun dan óh ka trok u ateueh,
laju geu uko ambang pintoe nyan, luwah jih
lhée metée. 7-10 Dilikot geureubang nyan na
saboh jurong dan bak maséng-maséng binéh
jih na meuteumé lhée boh kama jaga. Ban-
dum kama saban rayeuk jih; bantuek jih
peuet boh sagoe, dan panyang tieb-tieb bi-
néh jih na lhée metée. Bintéh-bintéh beuton
bataih tieb-tieb kama saban teubai jih, na
kheueh dua siteungoh metée. Jurong nyan
panyang jih na lhée metée teuk dan teutuju
bak ruweueng raya meuhadab u Baét
TUHAN. Di ureuëng agam nyan laju geu
sipat ruweueng raya nyan dan teunyata lu-
wah jih na peuet metée; teuduek jih bak
ujong babah pintoe geureubang, siblaih uda-
lam, na kheueh nyang paleng rab ngon Baét
TUHAN. Beuton-beuton nyang meuhadab
ubak bagian BaétTUHAN, teubai jih na
simetée.
11 Óh lheuehnyan di ureuëng agam
nyan laju geu sipat luwah bagian jurong
di babah pintoe geureubang; na nam siteu-
ngoh metée, dan meunan cit luwah babah
pintoe geureubang nyan na limong metée.
12 Dikeue kama-kama jaga nyang ukoran
jih lhée kali lhée metée nyan, na beuton
miyueb nyang manyang jih siteungoh me-
tée, dan teubai jih na teuma siteungoh
metée. 13 Laju lé ureuëng agam nyan geu
sipat teuma jiôh nibak beuton likot saboh
kama jaga sampoe trok bak beuton likot
kama jaga di meurandeh, na kheueh 12,5
metée. 14 Meunan cit lé ureuëng agam
nyan geu sipat ruweueng raya nyan: pa-
nyang jih siploh metée. Pintoe ruweueng
nyan teutuju ubak seuramoe Baét TUHAN.[a]
15 Jiôh jih nibak pintoe geureubang blah
luwa trok ubak beuton ruweueng rayeuk
nyang meuhadab ubak u Baét TUHAN na
kheueh 25 metée. 16 Bak beuton likot dan
bintéh bataih kama-kama nyan na peu-
radeun-peuradeun ubit. Beuton bagian da-
lam nyang meuhadab ubak jurong, teucu-
lek ngon meubagoe rupa ukeran bak
palem.

---
[a] Lam naseukah Ibrani ayat 14 hana trang.

40:2: Why. 21:10 **40:3:** Why. 11:1, 21:15 **40:5–42:20:** 1Raj. 6:1-38, 2Taw. 3:1-9

Peulataran luwa Baét TUHAN

17 Óh lheuehnyan lé ureuëng agam nyan
geuba ulôn meulalu babah pintoe geureu-
bang ubak peulataran Baét TUHAN. Bak
binéh beuton luwa ban seukeulileng Baét
TUHAN nyan teupeugét 30 boh kama.
Dikeue kama-kama nyan na aleue batée
18 nyang teukeulileng bandum peulataran
nyan. Peulataran luwa leubeh miyueb nibak
peulataran dalam.
19 Disinan na babah pintoe geureubang
nyang laén nyang teumpat jih leubeh ma-
nyang dan nyang teutuju ubak peulataran
dalam. Ureuëng agam nyan geusipat jiôh
lamkawan bandua pintoe geureubang nyan:
50 metée.[b]

Babah pintoe geureubang utara

20 Óh lheueh nyan di ureuëng agam
nyan geusipat teuma babah pintoe geureu-
bang siblaih utara nyang teutuju ubak seura-
moe dalam. 21 Di babah pintoe geureubang
nyan, ban lhée boh kama jaga bak maséng-
maséng binéh jurong nyan, bintéh-bintéh
beuton bataih nyan meunan cit deungon
ruweueng raya nyan, bandum nyan saban
ukoran jih deungon nyang na di siblaih
utimu. Bandum jurong geureubang nyan
panyang jih 25 metée dan luwah jih 12,5
metée. 22 Meunan cit deungon ruweueng
raya, peuradeun-peuradeun nyan, dan
ukeran-ukeran bak palem jih saban deungon
nyang na disiblaih utimu. Tujoh beuk
aneuëk reunyeun nyang teutuju ubak babah
pintoe geureubang nyan, dan bak ujong
nyan na ruweueng raya nyang meuhadab
ubak seuramoe luwa Baét TUHAN. 23 Meu-
hadab keue deungon babah pintoe geureu-
bang utara, na ruweueng laén nyang teutuju
ubak peulataran dalam, saban lagée nyang
na di siblaih geureubang timu. Ureuëng
agam nyan geusipat jiôh lamkawan bandua
geureubang nyan: 50 metée.

Babah pintoe geureubang seulatan

24 Laju óh lheuehnyan, ureuëng agam
nyan geuba ulôn ubak babah pintoe seulatan
dan laju geu uko. Teunyata pintoe geureu-
bang nyan saban deungon geureubang-geu-
reubang nyang laén. 25 Peuradeun-peu-
radeun nyang na disinan saban deungon
nyang na bak babah babah pintoe geureu-
bang nyang laén. Panyang jurong geureu-
bang nyan 25 metée, dan luwah jih 12,5
metée. 26 Tujoh neuk reunyeun nyang teutu-
ju ubak geureubang nyan dan ruweueng
rayeuk jih pih na nibak ujong, meuhadab
ubak peulataran Baét TUHAN. Beuton-beu-
ton nyang na bagian dalam nyang meuhadab
ubak jurong, teuhias deungon ukeran-
ukeran bak palem. 27 Disinan na cit pintoe
geureubang nyang teutuju ubak peulataran
dalam. Ureuëng agam nyan geusipat jiôh
lamkawan bandua boh geureubang nyan na:
50 metée.

Pintoe geureubang seulatan nyang teutuju ubak peulataran dalam

28 Lheueh nyan, ureuëng agam nyan
geuba ulôn meulalu babah pintoe geureu-
bang seulatan laju teutamong ubak peula-
taran dalam. Gobnyan laju geusipat geureu-
bang seulatan nyan, dan ukoran jih saban
deungon ukoran-ukoran pintoe geureubang
di luwa. 29-30 Kama-kama jaga gobnyan,
ruweueng rayeuk geuhnyan, dan beuton-
beuton nyang na didalam nyan saban rayeuk
jih deungon nyang na nibak babah-babah
pintoe geureubang nyang laén. Kama-kama
bak babah pintoe geureubang nyoe pih na
meupeuradeun-peuradeun. Jurong geureu-
bang nyan panyang jih 25 metée dan luwah
jih 12,5 metée. 31 Teuma ruweueng rayeuk
jih meuhadab ubak peulataran luwa. Beuton-
beuton bagian dalam nyang meuhadab ubak
jurong, meunan cit na teu uke deungon uker-
an-ukeran bak palem. Lapan neuk reunyeun
nyan teutuju ubak pintoe geureubang nyan.

Babah pintoe geureubang timu nyang teutuju ubak peulataran dalam

32 Óh ka lheueh nyan ureuëng agam
nyan geuba ulôn meulalu babah pintoe geu-
reubang timu laju teutamong ubak leuen
bagian dalam. Ureuëng agam nyan laju geu-
sipat geureubang nyan deungon sineupat
nyang saban deungon ukoran-ukoran babah
pintoe geureubang nyang laén. 33 Kama-ka-
ma jaga, bintéh-bintéh beuton nyang na di-
sinan dan ruweueng rayeuk ukoran jih lagée
nyang na bak babah-babah pintoe geureu-
bang nyang laén. Nibak kama-kama nyan
dan bak ruweueng rayeuk nyan na peu-
radeun-peuradeun. Panyang jurong geureu-
bang nyan na 25 metée dan luwah jih 12,5
metée. 34 Ruweueng rayeuknyan meuhadab
ubak peulataran luwa. Beuton-beuton bagi-

---

[b] Lam basa Ibrani na meutamah dua boh tutoe basa nyang hana trang makna jih.

an dalam nyang meuhadab ubak jurong, teu
uke deungon ukeran-ukeran bak palem. La-
pan neuk reunyeun teutuju ubak pintoe geu-
reubang nyan.

Babah pintoe geureubang utara nyang teutuju ubak peulataran dalam

35 Akhé jih ureuëng agam nyan geuba
ulôn ubak geureubang utara. Gobnyan laju
geusipat babah pintoe geureubang nyan dan
ukeran jih saban deungon babah-babah pin-
toe geureubang nyang laén. 36 Meunan cit
deungon kama-kama jaga jih, bintéh-bintéh
beuton dalam dan ruweueng rayeuk jih sa-
ban deungon nyang na nibak babah-babah
pintoe geureubang nyang laén. Nibak kama-
kama jih dan nibak ruweueng-ruweueng
rayeuk jih na peuradeun-peuradeun. Pa-
nyang jurong geureubang nyan na 25 metée
dan luwah jih 12,5 metée. 37 Meunan cit
deungon ruweueng keue [c] jih meuhadab
ubak peulataran luwa. Beuton-beuton bagi-
an dalam nyang meuhadab ubak jurong, teu
uke deungon ukeran-ukeran bak kayée pa-
lem. Na lapan neuk reunyeun nyang teutuju
ubak babah pintoe geureubang nyan.

Geudong-geudong nyang na bak binéh geureubang utara

38 Di peulataran luwa na saboh kama
seunamah nibak geureubang dalam siblaih
utara. Nibak kama seunamah nyan na saboh
pintoe rot jak ubak ruweueng rayeuk. Disi-
nan kheueh teumpat rhah beulatang-beula-
tang keu keureubeuen nyang teutot. 39 Di
ruweueng raya nyan, na peuet boh meuja,
dua boh di tieb-tieb binéh jih. Di ateueh
meujanyan kheueh teumpat sie beulatang
keu keureubeuen nyang teutot atawa keu-
reubeuen peuamphon desya atawa lom keu-
reubeuen gantoe rugoe. 40 Diluwa ruweueng
rayeuk nyan na lom peuet boh meuja, dua
boh di tieb-tieb binéh geureubang utara
nyan. 41 Jadi, bandum nyan na lapan boh
meuja teumpat sie keureubeuen: peuet boh
didalam, dan peuet teuk diluwa peulataran.
42 Ban peuet boh meuja nibak kama seuna-
mah nyang teupeuguna keu teupeusiab keu-
reubeuen nyang teutot teupeut nibak batée.
Meujanyan manyang jih siteungoh metée,
seudangkan bagian ateueh jih meusagoe
peuet, panyang dan luwah jih maséng-ma-
séng na lhée seuper peuet metée. Di ateueh
meuja nyan teukeubah peukakaih keu sie
beulatang keureubeuen. 43 Teuma nibak
meuja-meujanyan na meubinéh nyang lu-
wah jih 75 milimetée. Bandum uengkot sie
nyang teuma teukeureubeuen teukeubah
ateueh meuja-meuja nyan.
44 Óh lheuehnyan lé ureuëng agam nyan
laju geuba ulôn ubak peulataran dalam. Di-
sinan na dua boh bangsal, nyang saboh bak
sampéng geureubang utara dan meuhadab u
seulatan, seudangkan nyang saboh teuk di-
sampéng babah pintoe geureubang seulatan [d]
dan meuhadab u utara. 45 Ureuëng agam
nyan geupeugah ubak ulôn bahwa bangsal
nyang meuhadab u seulatan nyan teukeubah
keu teungku-teungku imeum nyang meutu-
gaih di Baét TUHAN, 46 seudangkan bangsal
nyang meuhadab u utara teukeubah keu
teungku imeum nyang meutugaih nibak
mezbah. Bandum teungku imeum nyan
harôh nibak keuturonan Zadok. Sabab nibak
sukée Lewi nyang na nibak keuturonan Za-
dok nyang jeuet meuhadab TUHAN keu teu-
layani Gobnyan dalam iébadat.

Lheuen bagian dalam dan Baét TUHAN

47 Ureuëng agam nyan laju geusipat ba-
gian peulataran dalam. Bentuek jih meusa-
goe peuet: panyang dan luwah maséng-ma-
séng na 50 metée. Baét TUHAN nyan na di
siblaih ubarat, dan dikeue nyan na saboh
mezbah. 48-49 Óh lheueh nyan lé ureuëng
agam nyan geuba ulôn u ruweueng keu Baét
TUHAN deungon teuék papadub neuk reu-
nyeun. Gobnyan laju geusipat ruweueng ta-
mong; luwah jih na tujoh kali dua siteungoh
metée, deungon bintéh-bintéh bandua binéh
nyan teubai sa siteungoh metée. [e] Di wie
uneuen jih na pilar. Ruweueng keue nyan
keudroe panyang jih na siploh metée dan
luwah jih na nam metée.

41 Ureuëng agam nyan laju geuba ulôn
bak kama teungoh, nyang teuboh
nan Teumpat Nyang Suci. Gobnyan laju
geusipat jurong nyang teutuju keunan: pa-
nyang jih na lhée metée, [f] 2 dan luwah jih
limong metée. Bintéh bandua binéh jih teu-
bai jih na dua siteungoh metée. Óh lheueh-
nyan laju geu sipat Teumpat Nyang Suci

---

[c] Padub-padubboh naseukah kuno: *ruweueng keue.* Ibrani: bintéh beuton siu-dalam. [d] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Disinan ... pintoe geureubang seulatan.* [e] Saboh teujeumahan kuno: *teubai sa siteungoh metée.* Ibrani: hana tutoe haba nyang lagée nyan. [f] *Panyang jih na lhée metée:* Basa Ibrani na dua boh tutoe haba sinamah nyang hana trang makna jih.

nyan: panyang jih na 20 metée dan luwah
jih 10 metée.
3 Óh lheuehnyan ureuëng agam laju geu-
tamong lam kama dalam. Gobnyan laju geu-
sipat jurong nyang teutuju keunan: panyang
jih na simetée, luwah jih lhée metée, dan
bintéh bandua boh binéh jih teubai jih lhée
siteungoh metée.[g] 4 Laju gobnyan keusipat
teuma kama nyan: bantuek jih timang peuet
sagoe, panyang dan luwah jih maséng-ma-
séng siploh metée. Óh lheueh nyan ureuëng
agam nyan geupeugah ubak ulôn, "Nyoe
kheueh Teumpat Nyang Mahasuci."

Kama-kama nyang teupeudong bak bintéh beuton Baét TUHAN

5 Óh ka lheuehnyan di ureuëng agam
nyan laju geusipat beuton dalam Baét
TUHAN: teubai jih lhée metée. Bak bintéh
beuton silingka Baét TUHAN nyan na kama-
kama nyang luwah jih maséng-maséng dua
metée. 6 Kama-kama nyan meutingkat lhée
dan bak tieb-tieb tingkat na 30 boh kama.
Bintéh timbok luwa di tieb-tieb tingkat leu-
beh lipeh nibak beuton nyang na di tingkat
dimiyueb, seuhingga kama-kama nyan jeuet
teususon deungon hana teupeuruhuéng bin-
téh beuton Baét TUHAN nyan. 7 Rot luwa,
bintéh beuton Baét TUHAN nyan deuh jih
saban teubai jih nibak miyueb sampe trok u
ateueh. Bak bintéh timbok luwa nibak Baét
TUHAN, disiblaih uluwa kama-kama nyan,
na dua boh reunyeun nyang raya, deungon
nyan jeuet teu ék phon tingkat sa trok ubak
tingkat dua dan lhée. 8-11 Bintéh luwa nibak
kama-kama nyan teubai jih na dua siteungoh
metée. Bangunan nyan na pintoe nyang teu-
tuju ubak kama-kama siblaih utara Baét
TUHAN, dan pintoe laén nyang teutuju ubak
kama-kama siblaih seulatan. Ban sikeuli-
leng Baét TUHAN na seuramoe nyang luwah
jih dua siteungoh metée; teuduek jih lhée
metée ateueh tanoh, dan teupeugét saban
manyang jih deungon pondasi kama-kama
nibak beuton Baét TUHAN. Lamkawan seu-
ramoe dan geudong-geudong nyang geu-
peuguna lé teungku-teungku imeum, na
manjue nyang luwah jih siploh metée, di wie
uneuen Baét TUHAN.

Bangunan siblaih ubarat

12 Dimeurandeh peulataran siblaih uba-
rat, na bangunan rayeuk nyang panyang jih
45 metée dan luwah jih 35 metée, dan teubai
bintéh-bintéh jih dua siteungoh metée.

Ukoran leungkab nibak Baét TUHAN

13 Ureuëng agam nyang geusipat pa-
nyang jih Baét TUHAN: 50 metée. Rot siblah
ulikot Baét TUHAN sampoe trok ubak beuton
likot bangunan rayeuk disiblaih ubarat nyan
jiôh jih na cit 50 metée. 14 Bagian keue
nibak Baét TUHAN nyang meuhadab utimu
deungon peulataran di wie ngon uneuen jih,
luwah jih na cit 50 metée. 15 Ureuëng agam
nyan keusipat cit bangunan nyang rayeuk
nyang meuhadab peulataran siblaih ubarat:
luwah jih 50 metée, meunan cit deungon
bintéh-bintéh wie ngon uneuen jih.

Bagian-bagian nibak Baét TUHAN

Ruweueng-ruweueng di Baét TUHAN,
ruweueng bagian keue, Teumpat Nyang Su-
ci, dan Teumpat Nyang Mahasuci, 16 teuhias
deungon bingkée kayée, phon aleue sampoe
ubak peuradeun-peuradeun jih. Peuradeun-
peuradeun nyan jeuet teutôb deungon tirée.
17 Bandum bintéh bagian dalam teuhias deu-
ngon meubagoe rupa ukeran 18 bak palem
dan kerub, sibak bak palem lamkawan tieb-
tieb dua kerub. Kerubnyan na teuma dua boh
rupa, 19 saboh rupa manusia nyang meuha-
dab ubak bak palem siblaih si uwie, dan rupa
singa nyang meuhadab ubak bak palem sib-
laih si uneuen. Mubagoe rupa ukeran nyan
na meuteumé nibak Baét TUHAN, 20 phon ni-
bak aleue sampoe ubak bagian ateueh pintoe.
21 Taméh-taméh pintoe nibak Teumpat Nyang
Suci bantuek jih peuet sagoe timang.

Miseubah nyang teupeugét nibak kayée

Dikeue Teumpat Nyang Mahasuci na
sisuatu nyang leumah jih lagée mezbah
nyang teupeugét nibak kayée. 22 Manyang
jih sa siteungoh metée dan luwah jih sime-
tée. Sudut-sudut jih, lapék jih[h] dan bintéh
jih teupeugét nibak kayée. Ureuëng agam
nyan geupeugah ubak ulôn, "Nyoe kheueh
meuja nyang na dikeue keuhaderan TUHAN."

Pintoe-pintoe

23 Bak ujong jurong nyang teutuju u
Teumpat Nyang Suci na saboh pintoe, meu-
nan cit bak ujong jurong nyang teutuju ubak
Teumpat Nyang Mahasuci. 24 Pintoe-pintoe
nyan na dua ôn pintoe nyang teuhah bak

[g] Saboh teujeumahan kuno: *dan bintéh bandua boh binéh jih teubai jih lhée siteungoh metée*. Ibrani: dan teubai jih lhée siteungoh metée. [h] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *lapék jih*, Ibrani: panyang jih.

teungoh. 25 Pintoe-pintoe di Teumpat Nyang Suci teuhias deungon ukeran-ukeran bak palem dan kerub-kerub, lagée bak bintéh-bintéh jih. Bak muka ruweueng keue na kheueh siblaih siuluwa, na tirée nyang teupeugét nibak kayée. 26 Bak bandua binéh bintéh sampéng nyan na peuradeun-peuradeun, dan bintéh jih teuhias deungon ukeran bak palem.[i]

Dua boh bangunan bak binéh Baét TUHAN

42 Óh lheuehnyan ureuëng agam nyan laju geuba ulôn ubak peulataran luwa dan geutunton ulôn ubak bangunan nyang laén di siblaih utara Baét TUHAN, hana jiôh nibak bangunan rayeuk di siblaih barat Baét TUHAN nyan. 2 Bangunan nyan panyang jih limong ploh metée, dan luwah jih dua ploh limong metée. 3 Saboh sagoe nibak bangunan nyan meuhadab ubak seuramoe nyang luwah jih siploh metée nyan, seudangkan sagoe nyang laén meuhadab ubak aleue batée bak peulataran luwa. Bangunan nyan meutingkat lhée; tieb-tieb tingkat meujulue leubeh udalam nibak tingkat miyueb jih. 4 Dikeue kama-kama nyan, disiblaih udalam na jurong nyang luwah jih limong metée dan panyang jih limong ploh metée.[j] Pintoe-pintoe jih meuhadab u utara. 5 Kama-kama bak tingkat ateueh leubeh sampiek nibak kama-kama nyang na di miyueb, sabab jurong-jurong nyang na dikeue kama-kama di ateueh nyan leubeh luwah nibak nyang na dimiyueb jih. 6 Kama-kama nyan meutingkat lhée teuma hana jitumpang lé taméh-taméh lagée bak geudong-geudong di teungoh leuen. 7-8 Siteungoh nibak tingkat miyueb, panyang jih dua ploh limong metée na kheueh beuton mantong, seudangkan nibak bagian nyang laén, meunan cit panyang jih na dua ploh limong metée, teupeugét kama-kama. Bak tingkat nyang paleng ateueh na kama-kama ban sipanyang geudong nyan. 9-10 Di miyueb kama-kama nibak ujong timu bangunan nyoe, dan nibak uram beuton, na saboh pintoe nyang teutuju ubak peulataran luwa.

Nibak binéh seulatan[k] rot Baét TUHAN, na bangunan nyang saban, teuduek jih hana jiôh nibak bangunan siblaih ubarat. 11 Dikeue kama-kama nyan na saboh jurong nyang saban lagée jurong siblaih utara. Ukoran jih saban, mode jih pih saban, dan pintoe-pintoe jih pih saban. 12 Dimiyueb kama-kama siblaih seulatan, nibak ujong timu bak uram beuton, na cit saboh pintoe.

13 Ureuëng agam nyan geupeugah ubak ulôn, "Bandua bangunan nyan suci. Disinan, teungku-teungku imeum nyang jeuet meuhadab ubak keuhaderan TUHAN, teupajoh keureubeuen-keureubeuen nyang paleng suci. Meunan cit disinan awaknyan harôh geukeubah keureubeuen-keureubeuen nyang paleng suci, atra nyan na kheueh: keureubeuen gandom dan keureubeuen peuamphon desya atawa keureubeuen gantoe rugoe. 14 Meunyoe teungku-teungku imeum nyan ka seuleusoe meutugaih bak Baét TUHAN, dan geu keuneuk jak ubak peulataran luwa, peukayan khusos nyang awaknyan ngui watée geupeubuet iébadat harôh awaknyan tinggai nibak kama-kama nyan. Awaknyan harôh geungui peukayan laén, óh ka lheuehnyan barô kheueh awaknyan jeuet geujak ubak teumpat rakyat meugumpôi."

Ukoran keulileng Baét TUHAN

15 Óh ka seuleusoe geu uko lé ureuëng agam nyan bangunan Baét TUHAN bagian si udalam, gobnyan laju geupeuteubiet uluwa ulôn rot geureubang timu, laju geusipat bagian keulileng Baét TUHAN. 16 Deungon tungkat sineupat jih gobnyan laju geusipat binéh siblaih utimu: 250 metée. 17-19 Óh lheuehnyan gobnyan laju geusipat binéh siblaih utara, binéh siblaih seulatan, dan binéh siblaih ubarat; tieb-tieb binéh panyang jih saban, na kheueh 250 metée. 20 Deungon nyan, daerah Baét TUHAN teuduek jih ateueh saboh keubeueng tanoh peuet sagoe tamang, deungon ukoran 250 nibak tieb-tieb binéh. Bideueng tanoh nyan jikeulileng lé saboh bintéh beuton keu teupeung kréeh daerah nyang khusos keu TUHAN nibak daerah nyang keu umum.

TUHAN geuwoe u Baét Gobnyan

43 Óh lheuehnyan lé ureuëng agam nyan geuba ulôn ubak pintoe geureubang nyang meuhadab utimu, 2 dan disinan kheueh ulôn kalon teuka rot arah timu cahya muble-ble sibagoe tanda keuhaderan

---

[i] Ibrani na lhée boh tutoe haba sinamah nyang hana trang makna jih. [j] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *panyang jih na limong ploh metée,* Ibrani: saboh jurong ukoran jih limong ploh seunti metée. [k] Saboh teujeumahan kuno: *seulatan,* Ibrani: timu.

43:2: Yeh. 10:3-4, 18:19, 11:22-23, Why. 1:15

Po teu Allah Israel. Su Po teu Allah teudeungoe lagée su ié laôt raya nyang meutaga, dan bumoe hu meuble-ble sabab cahya keuhaderan Allah. 3 Nyang deuh teungieng nyan saban lagée nyang ka lheueh ulôn kalon bak watée Po teu Allah teuka keu geujak peuhanco Yerusalem, dan lagée nyang ka lheueh lôn kalon nibak Krueng Kebar. Laju ulôn peureubah droe dan ulôn sujut. 4 Cahya muble-ble nyan meugrak-grak meulalu geureubang timu dan laju jitamong udalam Baét TUHAN.

5 Roh TUHAN geuangkat ulôn dan geuba ulôn ubak peulataran dalam; disinan ulôn kalon Baét TUHAN ka habéh peunoh jigöm lé cahya keuhaderan TUHAN. 6 Watée ureuëng agam nyan mantong geudong bak binéh ulôn, laju lôn deungoe TUHAN meufeureuman ubak ulôn, 7 "He manusia fana, nyoe kheueh takhta Ulôn. Disinoe kheueh Ulôn tinggai di teungoh-teungoh umat Israel dan Lôn mat peurintah ateueh awaknyan siumu masa. Bah kheueh awaknyan, meunan cit deungon raja-raja awaknyan, hana le jipeukutoe nan Ulôn nyang suci deungon jiseumah beurala atawa deungon cara teupeukubu manyét [l] raja-raja awaknyan di teumpat nyoe. 8 Yoh masa ilée raja-raja awaknyan jipeugét ambang-ambang pintoe meuligoe awaknyan disampéng ambang-ambang dan taméh-taméh pintoe Baét Ulôn, sampoe teuma na saboh bintéh mantong lamkawan nyan. Awaknyan ka jipeukutoe nan Ulôn nyang suci deungon buet nyang jipeubuet lé awaknyan nyang kutoe dan luwat nyan. Sababnyan kheueh awaknyan Ulôn peubinasa lam beungéh ulôn nyang hana teukira. 9 Teuma phon saátnyoe awaknyan harôh jipiôh jiseumah beurala dan jipinah manyét-manyét [m] raja jihnyan. Óh ka lheuehnyan, Ulôn teuma tinggai lamkawan awaknyan keu siumu masa."

10 Laju TUHAN meufeureuman lom, "He manusia fana, tajak peugah kheueh ubak umat Lôn Israel keuhai Baét Ulôn nyoe, dan yue kheueh ubak awaknyan mangat jiseulidek rancangan jihnyoe. Tapeujeuet kheueh awaknyan beu malée sabab banmandum desya nyang jipeubuet. 11 Dan óh ka lheueh awaknyan malée sabab buet-buet nyang ka jipeubuet nyan, tapeutrang kheueh rancangan Baét Lôn nyoe ubak awaknyan: phon nibak mode jih, pintoe-pintoe tamong dan pintoe teubiet jih, susonan bangunan jih, bandum peuratoran dan huköm-huköm jih. Tuléh kheueh bandum nyan keu awaknyan mangat awaknyan jeuet jikalon dan jipeurati dan hase jiatoe bandum nyan, dan jitaát bandum peuratoran nyan. 12 Nyoe kheueh sifeuet khas nibak Baét TUHAN: Bandum daerah nyang na di seukeulileng bak pucak gunong na kheueh suci that."

Mezbah

13 Nyoe kheueh ukoran mezbah meunurot ukoran nyang teupeuguna keu teu uko Baét TUHAN. Bansikeulileng mezbah na saboh paret nyang lhok jih siteungoh metée dan luwah jih pih na siteungoh metée, deungon bibie bak binéh luwa jih na manyang siper peuet metée. 14 Nibak paret sampoe ubak rot miseubah nyang paleng miyueb, manyang jih simetée. Bagian teungoh na manyang dua metée, dan siteungoh metée leubeh sampiek nibak keulileng gaki miseubah. Bagian keu lhée, na kheueh pucak miseubah, meunan cit siteungoh metée leubeh sampiek nibak keulileng bagian teungoh nyan. 15 Bagian keu lhée nyoe na kheueh teumpat tot keukeureubeuen; manyang jih dua metée. Nibak banpeuet boh sudut jih na bagian nyang meujulue lagée lungkée. 16 Pucak miseubah nyan hiji peuet sagoe timang; tieb-tieb binéh ukoran jih nam metée. 17 Bagian teungoh jih meusagoe peuet, tieb-tieb binéh ukoran jih tujoh metée, deungon saboh binéh bak binéh luwa nyang manyang jih siper peuet metée. (Luwah paret jih siteungoh metée.) Bak binéh siblaih utimu na reunyeun nyang teutuju u pucak mezbah.

Teubaiát miseubah

18 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeureuman ubak ulôn, "He manusia fana, deungoe kheueh peue nyang Ulôn peugah ubak gata. Meunyoe miseubah nyan ka lheueh teupeudong, gata harôh tabaiát deungon cara tatot keureubeuen di ateuehnyan dan tasipreuk darah keureubeuen u ateueh miseubah nyan. 19 Teungku Imeum keuturonan Zadok nibak sukée Lewi mantong nyang jeuet jak ubak hadirat Lôn keu jijak

[l] *deungon cara teupeukubu manyét* atawa: teupeudong tugu-tugu keu ... [m] *jipinah manyét-manyét* atawa: teupinah tugu-tugu.

43:13-17: Keu. 27:1-2, 2Taw. 4:1 **43:18-27**: Keu. 29:35-37

peubuet iébadat. Ulôn, TUHAN Nyang Ma-
hamanyang nyang peurintah hainyan. Ta-
jok kheueh ubak awaknyan saboh leumô
agam nyang mantong muda sibagoe keu-
reubeuen teusampôh desya. 20 Tacok kheu-
eh bacut darah jih dan tasiliék kheueh laju
ubak lungkée-lungkée bak ban peuet boh
sagoe pucak miseubah nyan, meunan cit
ubak sagoe-sagoe bagian teungoh jih meu-
nan cit ban seukeulileng binéh miseubah
nyan. Deungon caranyan kheueh gata peu-
suci miseubahnyan dan gata peukhusos
atranyan keu Ulôn. 21 Óh lheuehnyan, ta-
cok kheueh laju leumô agam keu teu-
sampôh desya nyan, dan tatot kheueh bak
teumpat nyang ka teupeuteuntée, na kheu-
eh diluwa lingkongan suci Baét TUHAN.
22 Óh singoh nyan gata harôh takeureu-
beuen saboh kaméng agam nyang hana
meucacat keu keureubeuen peu amphon
desya. Neupeugleh kheueh miseubah nyan
deungon darah kaméng nyan, saban lagée
nyang gata peusaneut ngon leumô agam
nyang muda nyan. 23 Meunyoe ka seuleu-
soe hai nyan gata peubuet, tacok kheueh
saboh leumô agam muda dan saboh ka-
méng agam muda, bandua boh beulatang
nyang hana cacat cupa; 24 óh lheuehnyan
taba kheueh laju ubak Ulôn. Lé teungku-
teungku imeum harôh kheueh geusipréuk
sira ateueh beulatang nyan bandua dan
tatot atranyan mangat jeuet keu keureu-
beuen keu Ulôn. 25 Tieb-tieb uroe nyang
treb jih tujoh uroe, gata harôh neukeureu-
beuen saboh kaméng, leumô agam muda,
dan kaméng agam keu keureubeuen peu
amphon desya. Beulatang-beulatang nyan
hana jeuet cacat bahpi meubacut. 26 Tujoh
uroe treb jih lé teungku-teungku imeum
harôh jipeuna upacara peuntahbisan mez-
bahnyan dan jipeusiab nyan keu jeuet
teupeuguna. 27 Óh ka seuleusoe tujoh uroe
nyan habéh, lé teungku-teungku imeum
harôh geupeuphon peuseumah ateueh
miseubah nyan keureubeuen nyang teutot
dan keureubeuen peudamé keu umat. Dan
Ulôn galak deungon gata banmandum.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka
Lôn peugah haba."

Teupeuguna babah pintoe geureubang timu

44 Óh lheuehnyan lé ureuëng agam
nyan geuhue lom ulôn ubak pintoe
geureubang luwa di siblaih utimu ling-
kongan Baét TUHAN. Pintoe geureubang
nyan teutôb, 2 TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, "Pintoe geureubang nyoe harôh teutab
teutôb dan hana jeuet teupeuhah. Hana meu-
sidroepi nyang jeuet tamong keunan, sabab
Ulôn, TUHAN Po teu Allah Israel, ka Lôn
tamong u Baét Lôn meulalu babah pintoe
geureubang nyoe. Jadi babah pintoe geureu-
bang nyoe harôh teutab teutôb. 3 Teuma lé
peunguasa nyang mat peurintah nanggroe
jeuet jijak ubak teumpat nyan keu jipajoh
peunajoh suci dikeue Ulôn. Gobnyan harôh
jitamong rot ruweueng rayeuk dan jigisa rot
nyan cit lom."

Idhin keu teutamong lam Baét TUHAN

4 Óh lheuehnyan lé ureuëng agam nyan
geuba ulôn ubak pintoe geureubang utara
nyang meuhadab ngon Baét TUHAN. Ulôn
peurati, dan ulôn kalon Baét TUHAN nyan
ka peunoh deungon cahya muble-ble siba-
goe tanda TUHAN teuka. Laju ulôn peu-
reubah droe dan lôn sujut, 5 dan TUHAN
meufeureuman ubak ulôn, "He manusia
fana, tangieng kheueh beugét-gét peue
nyang gata kalon dan peue nyang gata
deungoe. Ulôn kupeugah ubak gata ban-
mandum peuratoran dan hukôm keuhai
Baét Ulôn nyoe. Tacetet kheueh beugét-gét
soe-soe nyang teubri idhin jitamong lam
Baét Ulôn nyoe dan soe-soe teuma nyang
hana teubri tamong.
6 Tapeugah kheueh ubak umat Israel
nyang galak bak buet beurontak nyan bahwa
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang, hán
Lôn peubiyeu le awaknyan jipeubuet kutoe.
7 Awaknyan ka jipeukutoe Baét Ulôn, sabab
teungoh darah dan gapah keureubeuen
jipeuseumah ubak Ulôn, awaknyan jipeu
idhin jitamong udalam ureuëng-ureuëng
aséng nyang hana meusunat, dan nyang
hana taát ubak Ulôn. Deungon buet-buet
awaknyan nyang kutoe dan luwat nyan,
awaknyan ka ji-iengkeue peujanjian Ulôn
deungon awaknyan. 8 Bukon jih awaknyan
keudroe nyang peubuet upacara-upacara su-
ci lam Baét Lôn, teuma ureuëng-ureuëng
aséng nyang awaknyan bri tugaih keu jipeu-
buet bandum nyan.
9 Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang,
Ulôn peumaklum bahwa ureuëng aséng
nyang hana meusunat dan ureuëng nyang
hana taát ubak Ulôn, ureuëng nyang lagée
nyan hana jeuet jitamong lam Baét Lôn.

Hainyan keunong cit teuma ubak ureuëng
aséng nyang tinggai teutab lamkawan bansa
Israel."

Ureuëng-ureuëng Lewi teupeuteubiet nibak jabatan teungku imeum

10 TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Ulôn kuhuköm bubena ureuëng Lewi
nyang meusajan-sajan ngon ureuëng-
ureuëng Israel nyang laén, ka jitinggai
Ulôn dan jiseumah beurala. 11 Di dalam
Baét Lôn, awaknyan teuma jeuet jipeuti-
mang Ulôn sabagoe peugawée dan nyang
jaga pintoe geureubang. Awaknyan jeuet
jisie bubena beulatang keu keureubeuen
nyang teutot dan keureubeuen peuseu-
mahan, dan awaknyan wajéb jilayani umat.
12 Teuma sabab awaknyan ka jipeubuet
upacara seumah beurala keu bansa Israel,
dan deungon caranyan ka jihila bansa nyan
udalam desya, dan, Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang, meusumpah bahwa awak-
nyan harôh teuhuköm. 13 Awaknyan hana
jeuet le jipeutimang Ulôn sibagoe teungku
imeum atawa jicukéeh peue-peue nyang
suci nibak Ulôn, atawa jitamong ubak
teumpat Nyang Mahasuci. Nyan kheueh
huköman ateueh buet-buet nyang kutoe
nyang ka awaknyan peubuet. 14 Jinoe
awaknyan Ulôn bri tugaih keu jipeubuet
buet-buet nyang geuhon dan gasa nyang
peureulée jipeubuet di Baét Ulôn."

Teungku-teungku imeum

15 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Bak watée bansa Israel jiting-
gai Ulôn, teungku-teungku imeum Lewi
nibak keuturonan Zadok teutab seutia jipeu-
timang Ulôn di Baét Ulôn. Sababnyan
awaknyan kheueh nyang jinoe harôh jipeu-
timang Ulôn dan jimeuhadab ukeue Ulôn
keu jipeuseumah gapah dan darah nibak
keureubeuen nyang na. 16 Teuma awaknyan
mantong nyang jeuet tamong u Baét Lôn,
jipeutimang Ulôn di miseubah Lôn, dan
jipimpén seumayang di Baét Ulôn. 17 Bak
watée awaknyan jitamong bak pintoe geu-
reubang teutuju ubak peulataran dalam,
awaknyan harôh jisôk peukayan lineun. Ha-
na jeuet awaknyan ngui peukayan nyang
teupeugét nibak ija wol meunyoe teungoh
meutugaih bak peulataran dalam, atawa di-
dalam Baét Ulôn. 18 Mangat hana seu uém
dan meureuôh, awaknyan harôh jisök peu-
kayan ija lineun ngon bék jingui talo keui-
eng, dan ikat ulée lineun. 19 Meunyoe
awaknyan jijak ubak leuen bagian luwa,
diteumpat umat teungoh meugumpôi, teung-
ku-teungku imeum nyan harôh jisuet peuka-
yan dinaih droe jih didalam kama-kama suci
Baét Ulôn, laju jisôk peukayan laén, mangat
peukayan khusos nyan hana teupeuceulaka
umat.[n]

20 Di teungku-teungku imeum hana jeu-
et jicukoe habéh ôk nibak ulée jihnyan,
atawa jipeubiyeu ôk jihnyan panyang. Ôk
nyan harôh teukoh paneuk meunurot atoran
nyang ka teupeuteutab. 21 Awaknyan hana
jeuet ji-jieb ié anggô meunyoe keuneuk ta-
mong u peulataran dalam.

22 Di teungku-teungku imeum jeuet
jimeukawen ngon aneuëk-aneuëk dara Isra-
el nyang mantong peurawan atawa beukaih
inong balée nibak teungku imeum. Awak-
nyan hana jeuet jimeukawen ngon inong
nyang jitaleuek lé lakoe.

23 Lé teungku-teungku imeum harôh
jipeurunoe ubak umat Lôn mangat jeuet
jipeubeda nyang toh nyang khusos keu Ulôn
dan nyang toh nyang hana jeuet, nyang toh
nyang gleh meunurot agama dan nyang toh
teuma nyang kutoe. 24 Meunyoe teuka meu-
laén waham lam hai huköm, awaknyan
harôh peuseuleusoe sisuai deungon huköm-
huköm Lôn. Awaknyan harôh jipeuna
khanuri-khanuri keu agama, meunurot ator-
an-atoran dan huköm-huköm Lôn, dan ji-
horeumat uroe Sabat sibagoe uroe nyang
khusos keu Ulôn.

25 Sidroe teungku imeum hana jeuet
jipeukutoe droe ngon cara jimat manyét,
teukeucuali manyét ureuëng syiek jihnyan,
aneuëk jihnyan, syedara jihnyan nyang
agam atawa syedara jihnyan nyang inong
nyang gohlom meukawen. 26 Óh ka lheueh
jihnyan gleh lom, jihnyan harôh jipreh tujoh
uroe teuk, 27 laju jijak ubak peulataran bagi-
an dalam Baét ulôn, dan jipeuseumah keu-
reubeuen keu jipeugleh droe jihnyan mangat
jihnyan jeuet meutugaih lom di Baét Lôn.
Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn
peugah haba.

---

[n] *teupeuceulaka umat:* Meunurot keupeucayaan yoh watée ilée, ureuëng-ureuëng biasa teuma meuteumé bala meunyoe jicukeh sapeue-sapeue nyang ka teupeukhusos keu TUHAN.

44:17-18: Keu. 28:39-43, Im. 16:4 **44:19:** Im. 16:23 **44:20:** Im. 21:5 **44:21:** Im. 10:9 **44:22:** Im. 21:7, 13-14 **44:23:** Im. 10:10 **44:25:** Im. 21:1-4

28 Lé teungku-teungku imeum jiteuri-
mong jabatan imeum nyan sibagoe bagian
nibak awaknyan nibak peue nyang ka Ulôn
bri ubak Israel salen meusalen. Awaknyan
hana jeuet jicok keumilék peue-peue man-
tong nyang na di Israel: Ulôn kheueh
hareuta awaknyan. 29 Awaknyan harôh
udeb nibak peuseumahan gandom, keureu-
beuen teusampôh desya, dan keureubeuen
geunantoe rugoe; dan peue-peue mantong
nyang ka jipeukhusos keu Ulôn, atranyan
harôh teubri keu awaknyan. 30 Ubak teung-
ku-teungku imeum harôh teubri bagian
nyang paleng gét nibak peue-peue man-
tong hase panen nyang phon-phon that
teucok, dan nibak peue mantong nyang
teupeuseumah ubak Ulôn. Pajan mantong
bansa Israel jipeugét ruti, teuma ruti nyang
phon that na kheueh keu teungku-teungku
imeum. Dan Ulôn Lôn bri beureukat keu
rumoh-rumoh bansa Israel. 31 Cicém dan
beulatang-beulatang nyang laén nyang ma-
té keudroe, atawa nyang jiteugöm lé beu-
latang buih, atranyan hana jipajoh lé
teungku-teungku imeum."

Bagian-bagian nanggroe nyang teupeukhusos keu TUHAN

45 Sigohlom tanoh nyan teuwéuek-
wéuek jeuet keutanoh pusaka keu
tieb-tieb sukée, harôh teuwéuek saboh bulu-
eng keu TUHAN. Tanoh nyan panyang jih
harôh 12,5 kilometée, dan luwah jih 10
kilometée.[o] Bansaboh daerahnyan teupeu-
maklum suci. 2 Keu Baét TUHAN teupeuna
nibak tanoh nyan siladum nyang meusagoe
peuet, ukoran jih 250 metée tieb-tieb binéh
jih, dan jikeulileng lé padang nyang luwah
jih 25 metée dan disinan kheueh harôh teu-
peudong Baét TUHAN. 3 Siladum nibak ta-
noh nyan, nyang panyang jih 12,5 kilo me-
tée, dan luwah jih 5 kilometée harôh
teukeubah keu teupeudong Baét TUHAN, na
kheueh daerah nyang paleng suci. 4 Tanoh
nyan suci, dan teukeubah keu teungku-
teungku imeum nyang meutugaih jipeuna
seumayang di Baét TUHAN. Siladum nibak
tanohnyan jeuet keu teumpat rumoh awak-
nyan, dan siladum teuk keu Baét TUHAN.
5 Siteungoh teuk nibak tanoh nyan 12,5 ki-
lometée kali 5 kilometée harôh teukeubah
keu ureuëng-ureuëng Lewi nyang geumeu-
buet di Baét TUHAN. Diteumpat nyan teu-
peudong banda-banda dan awaknyan jeuet
tinggai[p] disinan.
6 Disampéng tanoh nyang suci nyan,
harôh teupeung kréeh saboh keubeueng ta-
noh nyang panyang jih dua blaih siteungoh
kilo metée dan luwah jih dua siteungoh
kilometée, keu saboh banda nyang jeuet
tinggai disinan soemantong nibak bansa
Israel.

Tanoh keu peunguasa nyang mat peurintah

7 Keu ureuëng peunguasa nyang mat
peurintah harôh cit teukeubah tanoh. Tanoh
nyan meureuntang nibak bataih barat daerah
nyang teupeukhusos keu TUHAN nyan, sam-
poe ubak Laôt Teungoh, dan nibak bataih
timu nyang teupeukhusos nyan, sampoe
ubak bataih timu nanggroe nyan. Jadi pa-
nyang jih saban deungon panyang saboh
bulueng tanoh nyang teubri ubak sukée-su-
kée Israel. 8 Tanoh nyan jeuet keumilék
peunguasa nyang mat peurintah bak tanoh
Israel, mangat hana jitindéeh le ateueh umat
Lôn, teuma teubri daerah nyang leubeh nyan
jeuet keuhak milék sukée-sukée Israel.

Keuwajéban-keuwajéban peunguasa nyang mat peurintah

9 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Ka seb kheueh nyan desya-desya
gata, he peunguasa Israel! Tapeupiôh kheu-
eh buet gata nyang ban galak droe tatindéeh
rakyat nyan. Tapeubuet kheueh peue nyang
beuna dan ade. Bék sagai-sagai use umat
Ulôn nibak tanoh awaknyan. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang nyang peurintah
nyan ubak gata.
10 Peuguna kheueh céung dan sinukat
nyang beuna:
11 Saboh efa keu teusukat bahan nyang
tho harôh saban asoe jih deungon saboh bat
keu teusukat bahan caye. Patok harôh kheu-
eh saboh homer. Deungon nyan, sinukat-si-
nukat nyan harôh lagée nyoe:
1 homer = 10 efa = 10 bat.[q]
12 Boh céng gata harôh lagée nyoe:
1 syikal = 20 gera[r]
1 mina = 60 syikal

---

[o] Saboh teujeumahan kuno: *siploh kilometée;* Ibrani: limong kilometée. [p] Saboh teujeumahan kuno: *banda-banda ... tinggai;* Ibrani: 20 boh kama. [q] *1 homer:* na kheueh saboh ukoran keu bahan tho atawa bahan caye, leubeh kureueng 17,5 arée. 1 efa: 1 bat, leubeh kureueng 17,5 arée. [r] *1 syikal:* na kheueh saboh ceng nyang teupeuguna watée zamen Yehezkiel, leubeh kureueng 11,4 gram.

44:28: Teu. 18:20 **44:29-30:** Teu. 18:8-19 **44:31:** Im. 22:8 **45:10:** Im. 19:36

13-15 Nyoe kheueh dasai ukoran keu teu-
peuteutab peuseumahan-peuseumahan:
gandom:
1/60 bagian nibak hase panen gata
jawawut:
1/60 bagian nibak hase panen gata
minyéuk zaiton:
1/100 bagian nibak hase bak-bak
kayée.
(Sukat kheueh meunurot bat: 10 bat =
1 homer = 1 kor)
bubiri:
saboh bubiri nibak tieb-tieb 200 boh.
Gata harôh tapeuseumah keureubeuen
gandom, keureubeuen nyang teutot, dan
keureubeuen peudaméan, mangat desya-de-
sya gata teupeu amphon. Ulôn, TUHAN
Nyang Mahamanyang nyang bri peurintah
keu nyan.
16 Bandum peunduduek nanggroe nyan
harôh jiba [s] peuseumahan-peuseumahan
nyan ubak peunguasa nyang mat peurintah
di Israel. 17 Jihnyan kheueh nyang wajéb
bloe beulatang peulara keu keureubeuen
nyang teutot dan bahan-bahan keu keureu-
beuen gandom dan keureubeuen anggô keu
banmandum bansa Israel bak uroe-uroe ra-
ya, Peurayaan Buleuen Barô, uroe-uroe Sa-
bat dan uroe-uroe raya laén. Jihnyan harôh
jipeuduek keureubeuen peu amphon desya,
keureubeuen gandom, keureubeuen nyang
teutot, dan keureubeuen peudaméan keu
teulakée amphon keu bansa Israel."

Uroe-uroe raya

(Kel. 12:1-20; Im. 23:33-43)

18 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman ubak umat Gobnyan, "Bak tang-
gai sa buleuen sa, gata harôh tapeugleh Baét
Ulôn deungon cara tapeuseumah saboh
leumô agam muda nyang hana cacat. 19 Teung-
ku imeum harôh jicok darah nibak keureu-
beuen peu amphon desya nyan, laju ji-
sampôh ubak taméh-taméh pintoe Baét
Ulôn, meunan cit ubak ban peuet sagoe
miseubah, dan ubak taméh-taméh pintoe
geureubang nyang teutuju ubak peulataran
dalam. 20 Tapeubuet kheueh lagée nyan bak
tanggai tujoh buleuen nyan, keu tieb-tieb
ureuëng nyang ka meudesya deungon hana
jisaja atawa ngon sabab hana jiteupeue.
Deungon cara lagée nyan gata tajaga keusu-
cian Baét Ulôn.
21 Bak tanggai peuet blaih buleuen sa,
gata harôh tapeuna Khanuri Paskah. Tujoh
uroe treb jih bandum ureuëng harôh jipa-
joh ruti nyang hana meuragoe. 22 Bak uroe
nyang keuphon, peunguasa nyang mat
peurintah harôh jipeuseumah saboh leumô
agam keu keureubeuen peu amphon desya
keudroe jihnyan dan keu banmandum rak-
yat. 23 Teungoh peurayaan nyang treb jih
tujoh uroe nyan, tieb-tieb uroe jihnyan
harôh jipeuseumah ubak TUHAN tujoh boh
leumô agam dan tujoh boh bubiri agam
nyang hana meucacat, laju teutot atranyan
bulat-bulat. Tieb-tieb uroe jihnyan harôh
teuma jipeuseumah saboh kaméng agam
keu keureubeuen peu amphon desya.
24 Seulaén nyan, harôh teuma jipeuseumah
gandom 17,5 arée keu tieb-tieb leumô
agam meunan cit lhée arée minyéuk zaiton
keu tieb-tieb bubiri agam.
25 Bak Khanuri Jambo Ôn, nyang teu-
peuphon tanggai limong blaih buleuen tu-
joh, tieb-tieb uroe nyang treb jih tujoh uroe
peunguasa harôh jipeuseumah keureubeu-
en-keureubeuen nyang saban, na kheueh
keureubeuen peuamphon desya, keureubeu-
en nyang teutot, dan keureubeuen gandom
ngon minyéuk zaiton."

Peunguasa dan peuratoran-peuratoran peurayaan

46 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Pintoe geureubang ti-
mu nyang teutuju ubak peulataran dalam
harôh teutab teutôb nyang treb jih nam uroe
keureuja. Pintoe geureubang nyan barô
kheueh jeuet teupeuhah bak uroe Sabat dan
Peurayaan Buleuen Barô. 2 Bak uroe-uroe
nyan peunguasa harôh geutamong meulalu
peulataran luwa dan meulalu ruweueng raya
laju geudong bak binéh taméh geureubang,
dan di teungku-teungku imeum geupeuseu-
mah keureubeuen nyang teutot dan keureu-
beuen peudamé nibak peunguasa. Bak ba-
bah pintoe geureubang nyan gobnyan harôh
geusujut dan geuseumah TUHAN, óh lheueh-
nyan laju geujak. Óh lheueh nibaknyan sam-
poe án malam, geureubang nyan hana jeuet
teutôb. 3 Dikeue geureubang nyan cit teuma,
banmandum rakyat harôh jisujut jiseumah
TUHAN tieb-tieb uroe Sabat dan Peurayaan
Buleuen Barô.

[s] rayeuk that keumungkenan makna jih: *harôh jiba.*
45:21: Keu. 12:1-20, Teu. 28:16-25 **45:25:** Im. 23:33-36, Teu. 29:12-38

4 Bak uroe Sabat peunguasa harôh
geupeuseumah ubak TUHAN keureubeuen
nyang teutot nyang maséng-maséng na
kheueh: nam boh aneuëk bubiri dan saboh
bubiri agam, banmandum nyang hana cacat.
5 Meusigoe ngon bubiri agam nyan harôh
teupeuseumah teuma keureubeuen gandom
nyang le jih 17,5 arée, dan meusajan deu-
ngon tieb-tieb aneuëk bubiri, harôh teupeu-
seumah keureubeuen gandom nyang le jih
lagée nyang teulakée. Tieb-tieb keureubeu-
en gandom harôh meusigoe deungon lhée
arée minyéuk zaiton.

6 Bak Peurayaan Buleuen Barô bahan
nyan harôh kheueh saboh leumô agam, nam
boh aneuëk bubiri, dan saboh bubiri agam,
banmandum nyan nyang hana meucupa
bahpi meubacut. 7 Meusigoe deungon tieb-
tieb leumô agam dan kaméng agam, jihnyan
harôh jipeuseumah gandom nyan le jih 17,5
arée, dan meusigoe deungon tieb-tieb
aneuëk bubiri, padub mantong meunurot
nyang geulakée. Tieb-tieb keureubeuen
gandom meusigoe deungon peuseumahan
lhée arée minyéuk zaiton.

8 Meunyoe peunguasa keuneuk iébadat
di Baét Ulôn, jihnyan harôh jitamong
meulalu ruweueng raya, dan watée jiwoe
meulalu rot nyan cit lom. 9 Sikeubit jih,
meunyoe bak uroe-uroe rayeuk rakyat
jiteuka jijak meuiébadat ubak TUHAN, teu-
ma awaknyan nyang jitamong meulalu
pintoe geureubang utara, watée jiwoe
harôh meulalu pintoe geureubang seulatan
óh ka lheueh awaknyan seuleusoe meu-
iébadat. Dan awaknyan nyang tamong
meulalu pintoe geureubang seulatan, watée
jiwoe harôh meulalu babah pintoe geureu-
bang utara. Ubak bandum ureuëng nyan
teutam hanjeuet jijak rot watée jitamong;
awaknyan harôh jiwoe meulalu babah pin-
toe geureubang nyang na di meurandeh.
10 Peunguasa harôh jitamong u Baét
TUHAN meusigoe-sigoe deungon rakyat
dan jiwoepi harôh meusigoe teuma.

11 Bak uroe-uroe khanuri dan peuraya-
an, meusigoe deungon leumô agam dan bu-
biri agam harôh teuma teupeuseumah gan-
dom nyang le jih 17,5 arée, dan meusigoe
deungon tieb-tieb aneuëk bubiri, padub
mantong meunurot nyang jikeuheundaki lé
ureuëng nyang meuiébadat. Tieb-tieb keu-
reubeuen gandom harôh meusigoe deungon
lhée arée minyéuk zaiton.

12 Meunyoe peunguasa keuneuk jibri
peuseumahan keugalak até ubak TUHAN,
bah kheuehnyan keureubeuen nyang teutot
meunan cit deungon keureubeuen peuda-
mé, babah pintoe geureubang timu nyang
teutuju ubak leuen dalam harôh teupeuhah
keu gobnyan. Ureuëng nyan harôh jipeu-
seumah keureubeuen nyan deungon cara
nyang saban lagée nyang jipeubuet bak
uroe Sabat, teuma meunan jihnyan ka
jiwoe, babah pintoe geureubang nyan
harôh teutôb lom."

Peuseumahan ţieb-tieb uroe

13 TUHAN meufeureuman, "Tieb-tieb
uroe watée beungoh, saboh aneuëk bubiri
nyang meu umu sithon dan nyang hana
meucacat meubacutpi harôh teupeuseumah
keu keureubeuen nyang teutot ubak TUHAN.
14 Seulaén nibaknyan, tieb-tieb beungoh
harôh teupeuseumah teuma dua kilogram
gandom dan si arée minyéuk zaiton mangat
teulawok deungon gandom nyan. Nyan
kheueh keureubeuen gandom nyang tieb-ti-
eb uroe harôh teupeuseumah ubak TUHAN;
atoran nyan teutab teupeubuet keu siumu
masa. 15 Tieb-tieb beungoh, harôh teupeu-
seumah sabe ubak TUHAN; saboh aneuëk
bubiri, keureubeuen gandom dan minyéuk
zaiton."

Tanoh atra raja

16 TUHAN Nyang Mahamanyang geu-
peurintah, kheun Gobnyan, "Meunyoe peu-
nguasa nyang mat peurintah jibri siladum
nibak tanoh pusaka nyan ubak sidroe
lamkawan aneuëk jihnyan nyang agam, ta-
noh nyan ka jeuet keuhak milék aneuëk
agam jihnyan dan ka jeuet keuhareuta keulu-
warga. 17 Teuma meunyoe peunguasa nyan
jibri siladum nibak tanoh jihnyan keu sidroe
lamkawan namiet jihnyan, tanoh nyan jeuet
lom hak milék peunguasa nyan nibak Thon
Teujok Pulang.[t] Tanohnyan na kheueh atra
milék jihnyan dan teuma jihnyan ngon
aneuëk-aneuëk agam jih mantong nyang jeu-
et kuasa ateueh tanoh nyan keu siumu masa.
18 Peunguasa nyan hana jeuet jicok mubacut

[t] *Thon Teujôk Pulang:* Tieb-tieb 50 thon sigoe banmandum ureuëng Israel harôh jijôk keubeubaihan ubak ureuëng-ureuëng nyang saboh bansa ngon jih nyang jeuet keu namiet lé sabab utang. Awaknyan harôh cit jijôk pulang ubak ureuëng po phon that tanoh pusaka nyang jipeubloe lé sabab utang.

46:17: Im. 25:10

pih nibak hareuta pusaka rakyat jih. Teuma
tanoh jihnyan keudroe nyang jeuet jijok ubak
aneuëk-aneuëk agam jihnyan sampoe hana
meusidroe pih nibak umat Ulôn hase jipeu
crebre nibak hak milék jihnyan."

Dapu-dapu di Baét TUHAN

19 Óh lheuehnyan lé ureuëng agam nyan
laju geuba ulôn meulalu babah pintoe di
sampéng pintoe geureubang, ubak kama-ka-
ma suci nyang meuhadab u utara. Kama-ka-
ma nyan teukeubah keu teungku-teungku
imeum. Ureuëng agam nyan geutunyok
ubak ruweueng bak ujong siblaih ubarat,
20 dan geupeugah, "Nibak teumpat nyoe lé
bandum teungku imeum harôh jireubôh
keureubeuen peusampôh desya dan keureu-
beuen gantoe rugoe dan jitot keureubeuen
gandom, mangat na bahpi bacut nibak keu-
reubeuen-keureubeuen nyang suci nyan ha-
na teuba ubak peulataran luwa sampoe aki-
bat jih teupeuceulaka rakyat." [u]
21-22 Óh lheueh nyan ulôn geuba teuma
ubak peulataran luwa dan geupeuleumah
ubak ulôn bahwa nibak ban peuet boh
sagoe jih, maséng-maséng na peulataran
nyang leubeh ubit, panyang jih 20 metée
dan luwah jih 15 metée. 23 Tieb-tieb leuen
nyan jikeulileng lé beuton batée, dan nibak
beuton nyan na sinungkée-sinungkée.
24 Kheun ureuëng agam nyan ubak ulôn,
"Nyoe kheueh dapu-dapu teumpat peula-
yan-peulayan Baét TUHAN jireubôh keu-
reubeuen-keureubeuen nyang jipeuseumah
lé rakyat."

Mata ié di Baét TUHAN

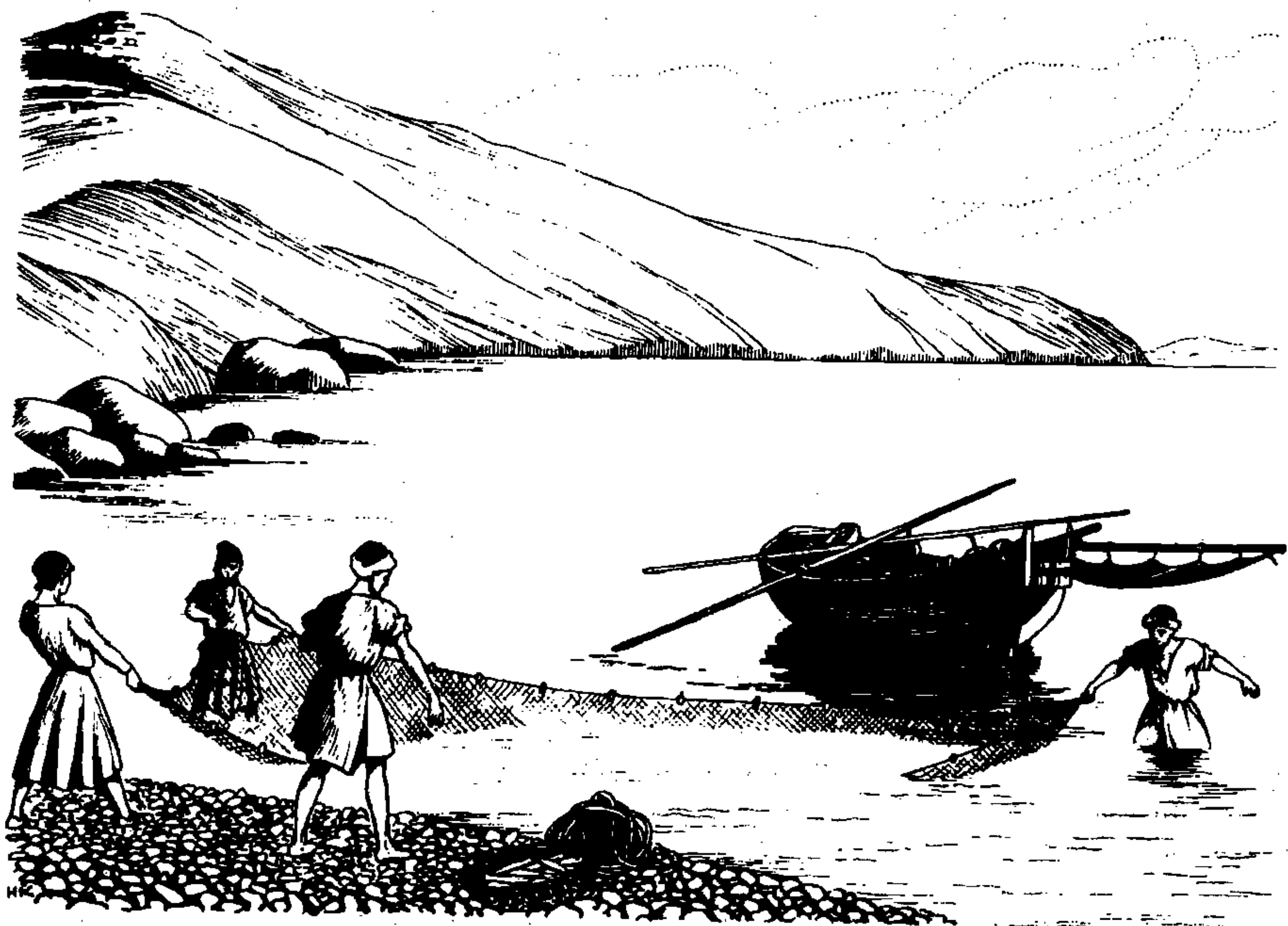
47 Ureuëng agam nyan geuba lom
ulôn ubak babah pintoe tamong u
Baét TUHAN. Leumah lôn kalon ié teungoh
ji ile rot miyueb pintoe nyan u arah timu,
lagée Baét TUHAN pih meuhadab u timu. Ié
nyan ji ile rot miyueb ambang pintoe Baét
TUHAN bagian seulatan meulalu sisi seula-
tan nibak mezbah. 2 Óh lheueh nyan lé
ureuëng agam nyang geupeuteubiet ulôn
meulalu babah pintoe geureubang utara dan
geutunton ulôn ubak geureubang timu. Kru-
eng ubit nyan ji ile nibak sisi seulatan geu-
reubang nyan. 3 Teungoh teusipat ngon
tungkat seuneupat gobnyan, ureuëng agam
nyan geuba laju ulôn seutôt talo krueng
nyan arah utimu nyang jiôh jih na 500
metée, laju geuyue ulôn mangat lôn jeumeu-
rang. Nibak teumpatnyan ié cit éuet mata
gatôk. 4 Óh lheuehnyan gobnyan geusipat
500 metée teuk, dan di teumpat nyan ié jih
na éuet teuôt. Gobnyan geusipat 500 metée
teuk, dan ié jih na éuet keuieng. 5 Geusipat
lom sigoe teuk nyang jiôh jih 500 metée,
dan disinan ié jih lumpah that lhok keu
teubloh teujak ngon tapak. Meunyoe
ureuëng keuneuk jeumeurang harôh kheueh
jimeulangue. 6 Laju geupeugah lé ureuëng
nyan ubak ulôn, "He manusia fana, takalon
kheueh nyoe beujroh-jroh."
Óh lheuehnyan gobnyan geuba lom
ulôn teujak seutôt talo krueng, 7 dan ulôn
kalon bahwa bak bandua binéh krueng
nyan jai that jitimoh bak kayée. 8 Ureuëng
nyan geupeugah ubak ulôn, "Krueng nyoe
ji ile utimu meulalu nanggroe nyoe dan
meulalu Pantôn Krueng Yordan teutuju u
Laôt Maté. Meunyoe ié jih trok u dalam
Laôt Maté, ié laôt nyang masen nyan
geugantoe ngon ié tabeue. 9 Ho mantong
ié krueng nyan ji ile, disinan cit teuma na
meuteumé meubagoe macam uengkot dan
beulatang laén. Ié Laôt Maté geupeujeuet
jeuet keu ié tabeue, dan homantong ié
nyan ji ile, disinan na udeb. 10 Nibak
mata-mata ié di En-Gedi sampoe trok ubak
mata-mata ié di En-Eglaim, tieb-tieb ba-
gian binéh jih ramé that deungon ureuëng-
ureuëng neulayan nyang geu ade jeue
gobnyan nibak teumpat nyan. Beubagoe
macam uengkot na didalam ié nyan, lagée
nyan na lam Laôt Teungoh. 11 Teuma ié
nyang na lam-lam rawa dan paya-paya
bansipanyang panté nyan hana jeuet keu-
tabeue, teuma teutab jeuet keu sumber sira.
12 Ban sipanyang krueng nyan timoh meu-
bagoe macam bak kayée muboh. Ôn kayée
nyan hántom na layée, dan boh-boh kayée
nyan hántom na habéh. Bak bak kayée
nyan jimuboh boh kayée nyang barô tieb-
tieb buleuen, sabab ié nyang ile disinan
na kheueh ié nibak Baét TUHAN. Boh-boh
kayée nyan jeuet keupeunajoh dan ôn-ôn
kayée nyan meuguna jeuet keu ubat."

Bataih-bataih tanoh

13 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Nyoe kheueh bataih-bataih
tanoh nyang teubagi-bagi ubak bandua
blaih sukée Israel. Sukée Yusuf jiteuri-

[u] *teupeuceulaka rakyat:* Kalon 44:19.
47:1: Za. 14:8, Yah. 7:38, Why. 22:1 **47:12:** Why. 22:2

mong dua bagian.[v] 14 Ulôn ka Lôn meu-
sumpah bahwa tanoh nyan Ulôn bri ubak
indatu gata. Sabab nyan, tacok kheueh
tanoh nyan dan neubagi kheueh deungon
ade lamkawan gata.
15 Bataih rot utara teupeuphon di Laôt
Teungoh teutuju utimu sampoe u banda
Hetlon, u arah Hamat, laju u banda Zedad,
16 u Berota dan Sibraim (banda-banda nyan
teuduek jih lamkawan banda Damsyik dan
banda Hamat), óh lheuehnyan u banda Ha-
zar-Enan, dibataih banda Hauran. 17 Jadi,
bataih siblaih utara teupeuphon rot Laôt
Teungoh sampoe utimu, u banda Hazar-
Enan; dan daerah Damsyik dan Hamat na di
siblaih utara bataih nyan.
18 Bataih siblaih utimu teutuju u seula-
tan, nibak saboh teumpat lamkawan Dam-
syik dan daerah Hauran. Jadi, Krueng Yor-
dan na kheueh bataih lamkawan tanoh Israel
di siblaih ubarat dan Gilead siblaih utimu,
sampoe trok u Tamar[w] *di Panté Laôt Maté.*
19 Bataih disiblaih seulatan teutuju
ubarat daya, nibak Tamar ubak mata ié
Kades-Meriba, laju ubarat laôt sipanyang
bataih nanggroe Meusé sampoe u Laôt
Teungoh.
20 Bataih siblaih ubarat teupeuget lé Laôt
Teungoh, laju teutuju u utara ubak saboh
teumpat di siblaih ubarat rot tamong u Ha-
mat.
21 Taweuek kheueh tanoh nyan seusa-
be gata, meunurot sukée-sukée Israel;
22 dan tanoh nyan na kheueh atra gata
keu siumu masa. Ureuëng-ureuëng aséng
nyang tinggai teutab lamkawan gata, dan
na aneuëk-aneuëk nyang lahé disinan,
harôh meuteumé cit bulueng nibak atra-
nyan. Awaknyan harôh teuanggab sibagoe
warga nyang peunoh nibak bansa Israel,
dan awaknyan harôh turot teu undi mangat
jeuet meuteumé tanoh watée teupeuna
peumbagian di lamkawan sukée-sukée Is-
rael. 23 Tieb-tieb peunduduek aséng harôh
teubri tanoh meusajan ngon sukée Israel
dipat mantong awaknyan tinggai. Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang ka Lôn peu-
gah haba."



Neulayan-neulayan bak binéh panté (47:10)

[v] *dua bagian:* Sukée Manasye dan Efraim, aneuëk-aneuëk Nabi Yusuf, maséng-maséng teujôk saboh bagi.
[w] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Tamar.*

Teubagi-bagi tanoh lamkawan sukée-sukée Israel

48 1-7 Bataih tanoh siblaih utara meu-
buju utimu, phon di Laôt Teungoh
u arah banda Hetlon, rot tamong u Hamat,
banda Hazar-Enan, sampoe ubak bataih
lamkawan banda Damsyik dan banda Ha-
mat. Sukée-sukée seulanjut jihnyoe maséng-
maséng harôh meuteumé saboh jeumba ni-
bak tanoh nyang luwah bak bataih timu
teutuju ubarat sampoe u Laôt Teungoh, da-
lam urotan jih na kheueh lagée nyoe phon di
barat trok u seulatan:

Dan
Asyer
Naftali
Manasye
Efraim
Ruben
Yehuda

Daerah nyang khusos bak pusat nanggroe nyan

8 Bagian seulanjut jih nibak tanoh nyan
harôh teupeung kréeh keu teupeuguna khu-
sos. Panyang jih harôh 12,5 kilometée
nibak bataih utara sampoe u seulatan.
Bataih-bataih timu dan barat harôh saban
panyang jih deungon jeumba-jeumba
nyang geubri ubak sukée-sukée Israel.
Baét TUHAN teupeudong nibak bagian
nyan.
9 Siladum nibak daerah nyan teupeukhu-
sos keu TUHAN, na kheueh saboh keubeueng
tanoh di bagian pusat, panyang jih 12,5 kilo-
metée dan luwah jih 10 kilometée.[x] 10 Bak
bagian teungoh tanoh nyan teupeudong Baét
TUHAN. Keu teungku-teungku imeum harôh
meuteumé bagian nibak daerah nyang suci
nyan. Jeumba awaknyan na kheueh 12,5 ki-
lometée phon nibak binéh timu sampoe u
bagian barat, dan limong kilometée nibak bi-
néh utara u seulatan. 11 Daerah nyang khusos
nyan teuma jeuet keu hakmilék teungku-teung-
ku imeum keuturonan Zadok. Awaknyan ka
jipeutimang TUHAN deungon seutia dan bu-
kon lagée ureuëng Lewi nyang saboh sukée
deungon awaknyan, nyang sajan jipeubuet
desya deungon ureuëng-ureuëng Israel
nyang laén. 12 Sabab nyan ubak keuturonan
Zadok harôh teubri tanoh khusos disampéng
tanoh nyang teubri ubak ureuëng Lewi. Dan
tanoh khusos nyan keubit that suci. 13 Tanoh
ureuëng-ureuëng Lewi nyan panyang jih
12,5 kilometée rot timu ubarat, dan luwah jih
5 kilometée rot utara u seulatan dan teuduek
jih sare meuatoe deungon tanoh teungku-
teungku imeum. 14 Sijingkai pih nibak tanoh
nyan hana jeuet awaknyan peubloe atawa
awaknyan tuka; bagian nyang paleng jroh
nibak tanoh Israel hana jeuet teupinah lam
jaroe ureuëng laén, sabab tanoh nyan ka teu-
peukhusos keu TUHAN dan jeuet keuhak mi-
lék jihnyan.
15 Di siblaih seulatan tanoh khusos
nyan, mantong na tinggai nyang panyang jih
12,5 kilometée, dan luwah jih dua siteungoh
kilometée. Bagian nyan hana suci dan jeuet
geupeuguna lé rakyat keu teumpat tinggai
dan keu blang naleueng, dibagian teungoh
jih harôh teupeudong saboh banda. 16 Banda
nyan harôh meubantuek peuet sagoe timang,
tieb-tieb binéh jih harôh na ukoran dua siper
peuet kilometée. 17 Bansikeulileng banda
nyan harôh na tanoh luwah nyang luwah jih
125 metée. 18 Di siblaih utimu dan barat
banda nyan na tanoh luwah nyang luwah jih
maséng-maséng limong kali dua siteungoh
kilometée. Bandua boh teumpat tanoh lu-
wah nyan harôh teupeuguna keu teumpat
meutani lé peunduduek banda. 19 Ureuëng-
ureuëng di bandua sukée Israel nyang ting-
gai nibak bandua banda nyan jeuet jimubuet
nibak tanohnyan.
20 Lé sabab nyan, bansaboh daerah
nyan, meunan cit deungon tanoh nyang khu-
sos dan tanoh keu banda, bantuek jih peuet
sagoe timang deungon ukoran 12,5 kilome-
tée tieb-tieb saboh sagoe. 21-22 Tanoh disi-
blaih ubarat dan siblaih utimu di daerah
khusos nyang teukeubah keu Baét TUHAN,
lé teungku-teungku imeum, ureuëng Lewi
dan banda nyan keudroe, na kheueh keu
peunguasa nyang mat peurintah. Di siblaih
utimu tanoh nyan luwah jih meubataih sam-
poe utimu, dan siblaih ubarat sampoe u Laôt
Teungoh, dan teuduek jih lamkawan tanoh
Yehuda ngon tanoh Benyamin.

Tanoh keu sukée nyang laén

23-27 Tanoh nyang na disiblaih seulatan
nibak daerah nyang khusos nyan, na kheueh
keu sukée-sukée nyang laén. Luwah tanoh
nyan phon nibak bataih timu u arah barat
trok laju u Laôt Teungoh, dan teubagi meu-
nurot susonan nyoe di utara sampoe u seu-
latan na kheueh:

[x] Keumungkenan that makna jih: *10 kilometée* (Kalon 45:1). Ibrani: 5 kilometée.

Benyamin
Simeon
Isakhar
Zebulon
Gad

28 Di siblaih seulatan tanoh Gad na meuteumé peubatasan nyang phon di barat daya Tamar liwat mata ié Kades-Meriba, laju u arah barat laôt sibuju peubatasan nanggroe Meusé sampoe u Laôt Teungoh.

29 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeureuman, "Meunan kheueh tanoh nyan harôh teuwéuek-wéuek keu sukée-sukée Israel."

Pintoe-pintoe geureubang Yerusalem

30-34 Babah pintoe tamong u banda Yerusalem banmandum na dua blaih boh. Ban peuet boh bintéh beuton jih maséng-maséng na ukoran dua siper peuet kilometée, dan na lhéë boh pintoe geureubang. Tieb-tieb saboh pintoe geureubang teuboh nan meunurot nan sidroe lamkawan sukée bansa Israel. Babah-babah pintoe geureubang nyang na siblaih utara geuboh nan Ruben, Yehuda dan Lewi; babah-babah pintoe geureubang nibak bintéh beuton siblaih utimu geuboh nan Yusuf, Benyamin, dan Dan; nyang na nibak beuton seulatan geuboh nan Simeon, Isakhar dan Zebulon; seudangkan nyang na disiblaih ubarat geuboh nan Gad, Asyer, dan Naftali.
35 Bandum bintéh beuton nyan panyang jih sikureueng kilometée. Dan phon saátnyoe geuboh nan banda nyan lé ureuëng: "TUHAN NA DISINAN!"

48:30-34: Why. 21:12-13

KITAB NABI DANIEL

PEU INTAT HABA

Kitab *Daniel* teutuléh yoh watée bansa Yahudi meudeurita that sabab ji iénanya dan jitindéeh lé sidroe raja aséng. Ureuëng teumuléh nyan jipeurayeuk até bansa jih deungon meubagoe calitra dan laporan keuhai nyang deuh-deuh teukalon. Gobnyan geujok keu awaknyan harapan bahwa Po teu Allah geupeu rhot sipeunjajah dan geupeupuléh keurajeuen keu umat Po teu Allah.

Lam kitab nyoe meuasoe dua boh bagian nyang paleng peunteng: 1. Kisah keuhai Nabi Daniel dan napadub droe rakan gobnyan nyang saban-saban ureuëng teuböih; awaknyan jipeutaloe bubena musoh-musoh ngon sabab awaknyan jipeucaya dan taát ubak Po teu Allah. Kisah-kisah nyan na bak masa geumat keurajeuen Babel dan Persia. 2. Siladum nyang teukalon dan nyang geungieng lé Nabi Daniel. Dalam rupa peulambang, nyang teukalon nyan sibagoe gambaran meukeumang dan rhot jih meubagoe nanggroe meuturot-turot phon deungon nanggroe Babel. Seulaén nibaknyan, teuramai cit teuma rhot sipeunjajah nyang hana jituri bak Po teu Allah nyan, dan meunang keu umat Po teu Allah.

Asoe jih

Nabi Daniel dan rakan-rakan gobnyan 1:1–6:28
Keumalon-keumalon nyang geungieng lé Nabi Daniel 7:1–11:45
a. Peuet boh beulatang 7:1-28
b. Bubiri agam dam kaméng agam 8:1–9:27
Jamén akhé 12:1-13

RIWAYAT DANIEL DAN RAKAN-RAKAN GOBNYAN
1:1–6:28

Peumuda-peumuda Yahudi di meuligoe Nebukadnezar

1 Lhée thon óh ka lheueh Raja Yoyakim geumat peurintah ateueh Yehuda, Nebukadnezar raja nanggroe Babel, laju jiseureubu ateueh banda Yerusalem dan jikeupong banda nyan.
2 TUHAN geubri idhin ubak jih jeuet jipeutaloe Raja Yoyakim dan jireupah siladum nibak barang-barang nyang meuhareuga di Baét TUHAN. Ureuëng-ureuëng nyang teuteuen, laju jiba ubak kuil dewa jihnyan di Babel, dan barang-barang meuhareuga nyang jireupah nyan, laju jikeubah didalam gudang-gudang kuil nyan.
3 Óh lheuehnyan lé raja laju geubri peurintah ubak Aspenas, ulée rumoh tangga meuligoe, keu teupiléh lamkawan ureuëng-ureuëng Israel nyang teuteuen kira-kira napadub droe peumuda keuturonan raja atawa nyang meudarah bansawan.
4 Awaknyan harôh kheueh peumuda-peumuda nyang hana meucacat bahpi meubacut. Awaknyan harôh nyang ceudah, meupeundidekan manyang, carông dan iéleumé peungeutahuan gobnyan luwah dan pantaih jimeutugaih lam meuligoe. Aspenas harôh jipeurunoe keu awaknyan meubaca dan teumuléh lam basa Babel.
5 Lé Raja geupeuteuntée cit teuma bahwa peunajoh dan ié jieb keu awaknyan harôh saban deungon nyang jipeuguna lé keuluwarga raja. Óh ka lheueh geulateh nyang treb jih na lhée thon, awaknyan harôh jimeuhadab ubak raja mangat geuteurimong tugaih lam meuligoe.
6 Lamkawan peumuda-peumuda nyan na cit disinan Daniel, Hananya, Misael dan Azarya, banmandum nyan nibak sukée Yehuda.
7 Lé ulée rumoh tangga meuligoe laju jigantoe nan-nan awaknyan lagée nyoe: Beltsazar, Sadrakh, Mesakh dan Abednego.
8-9 Deungon tulông Allah, Daniel lumpah jigaséh lé Aspenas. Daniel kana teukat hana geupeukutoe droe gobnyan deungon peunajoh dan ié anggô nyang na lam

1:1: 2Raj. 24:1, 2Taw. 36:5-7 **1:2-4:** 2Raj. 20:17-18, 24:10-16, 2Taw. 36:10, Yes. 39:7-8

meuligoe raja, sabab nyan gobnyan geula-
kée ubak Aspenas mangat jeuet geumita
peunajoh nyang laén. 10 Sabab jitakot ubak
raja, jipeugah lé Aspenas lagée nyoe, "Raja
keudroe ka geupeuteutab peunajoh dan ié
jieb gata, jadi meunyoe meunurot peundapat
jihnyan gata leumah jih kureueng seuhat
nibak peumuda-peumuda nyang laén, pasti
ulôn geupoh maté."
11 Óh lheuehnyan Daniel laju geumeu-
pakat hainyan deungon peungawai nyang
geujok tugaih lé Aspenas keu jipeutimang
Daniel dan ban lhée droe rakan jihnyan.
Jipeugah lé Daniel, 12 "Neu ujoe kheueh
kamoe paleng kureueng siploh uroe; neubri
kheueh ubak kamoe gulée-gulée dan ié keu
peunajoh dan nyang kamoe jieb. 13 Óh ka
lheueh siploh uroe, neubandeng kheueh ru-
man kamoe deungon ruman-ruman peumu-
da nyang jipajoh peunajoh nyang geujok lé
raja, dan óh lheuehnyan neucok kheueh laju
peunutoh meunurot nyang droeneueh tilek."
14 Peungawai nyan situju dan laju ji-ujoe
awaknyan nyang treb jih siploh uroe. 15 Óh
ka watée nyang siploh uroe nyan habéh,
awaknyan deuh jih leubeh seuhat dan teuga
nibak bandum peumuda nyang ka meuteu-
mé peunajoh nibak meuja raja. 16 Phon saát
nyan lé peungawai nyan hana le jihidang
peunajoh dan ié jieb nyang geubri lé raja,
teuma ka séb deungon gulée-gulée dan ié
mantong.
17 Po teu Allah geujok ubak ban peuet
droe peumuda nyan hikeumat keuahlian lam
hai keususasteraan dan iéleumé. Seulaén
nibaknyan ubak Daniel geubri teuma keu
ahlian mangat jeuet geupeutrang keuhai
keumalon dan makna lumpo.
18 Bak akhé thon nyang keulhée nyang
ka geupeuteuntée lé raja nyan, Aspenas laju
geuba bandum peumudanyan keu jijak meu-
hadab ubak Raja Nebukadnezar. 19 Óh ka
lheueh geuseu eue ubak awaknyan bandum,
lé raja laju geuteumé nibak Daniel, Hana-
nya, Misael dan Azarya leubeh nibak nyang
laén lam hai peue mantong. Dan geupeu-
phon kheueh lé awaknyan meutugaih dalam
meuligoe raja. 20 Pajan mantong raja geu-
peugah keuhai masaalah nyang peureulée
teupeutrang dan peutimbangan, laju deuh
geukalon bahwa naseuhat dan peundapat
ban peuet droe peumuda nyan siploh goe
leubeh gét nibak naseuhat dan peundapat
bandum peuramai dan ahli meurajah nyang
na lam keurajeuen gobnyan.
21 Daniel teutab meutugaih lam meuli-
goe sampoe Raja Koresy nibak Persia jipeu-
taklok Babel.

Nebukadnezar meulumpo

2 Bak simalam, dua thon óh ka lheueh
Raja Nebukadnezar geumat peurintah,
gobnyan meulumpo. Lumpo geuhnyan keu-
bit jipeususah that até geuh, sampoe gobnyan
hana hase le geuéh. 2 Lé sabab nyan laju
geutawök ureuëng peuramai, ahli meurajah,
tabib dan ureuëng-ureuëng nyang na iéleu-
mé, mangat jiboh makna lumpo geuhnyan
nyan. 3 Watée awaknyan jidong dikeue
gobnyan, raja laju geupeugah, "Ulôn meu-
lumpo, dan até lôn susah that sabab meuhéu-
et that beulôn teupeue makna lumpo nyan!"
4 Awaknyan laju jijaweueb lam basa
Aram, "Udeb kheueh Teungku Amphon
siumu masa! Neupeugah kheueh lumpo
nyan ubak kamoe, mangat jeuet kamoe peu-
trang makna lumpo nyan." [a]
5 Geujaweueb lé Raja, "Ulôn ka lheueh
ulôn cok keuputosan nyang lagée nyoe: Ga-
ta harôh tapeugah lumpo nyan ubak ulôn,
meunan cit deungon makna jih. Meunyoe
gata hana hase, gata teukoh-koh dan rumoh
gata teureuloh. 6 Teuma meunyoe gata hase,
ubak gata ulôn bri hadiah nyang ceudah-
ceudah dan peunghoreumatan nyang raya.
Nah, tapeugah kheueh laju lumpo ulôn nyan
deungon makna jih!"
7 Jijaweueb lom lé awaknyan, "Teung-
ku peugah dilée lumpo nyan ubak kamoe,
óh lheuehnyan barô kheueh kamoe peutrang
makna jih."
8 Ban geudeungoe nyang lagée nyan ra-
ja laju geujaweueb, "Paih that lagée nyang
ulôn duga. Gata nyang na neu ulue-ulue
watée mantong, sabab gata tateupeue bahwa
9 ulôn na meukeusut keuneuk lôn huköm
gata banmandum deungon cara nyang saban
meunyoe gata hana hase tapeutrang makna
lumpo nyan ubak ulôn. Gata ka tameupakat
mangat ulôn nyoe hana piôh-piôh gata peu-
ngéuet dan tapeumeuén ulôn deungon ha-
rapan bahwa ulôn ku ubah peue-peue nyang
ka lôn peuputôh. Nah, tapeugah kheueh laju
makna lumpo nyan, teuma ulôn kuteupeue
bahwa gatapih hase tapeutrang makna
lumpo nyan."

[a] Phon nibak ayat nyoe trok ubak keuneulheueh pasai 7 basa nyang jipeuguna na kheueh basa Aram, kon basa Ibrani.

10 Banmandum ahli nujum nyan jijaweu-
eb, "Bansigom donya nyoe hana nyang teu-
peue peue nyang Teungku Amphon lakée.
Dan hántom na sidroe raja, padubna rayeuk
dan mulia raja nyan, geulakée hai nyang la-
gée nyan ubak sidroe peuramai, nyang ahli
meurajah, dan ureuëng-ureuëng meuiéleumé
bak meuligoe gobnyan. 11 Teungku Amphon
neulakée sapeue-sapeue nyang paleng pa-
yah. Hana meusidroe pi nyang hase jipeu-
peunoh teukeucuali lé dewa-dewa, teuma
awaknyan hana tinggai lamkawan manusia."
12 Ban geudeungoe lagée nyan raja beu-
ngéh lumpah na dan laju geupeutron titah
mangat teupoh maté bubena ureuëng-
ureuëng carông nyang na di Babel. 13 Laju
peurintah nyan geupeumaklum, dan
banmandum ureuëng nyang malem dan
nyang carông, hana tuwoe cit keu Nabi
Daniel dan rakan-rakan gobnyan jikeuneuk
poh maté.

Po teu Allah geutunyok lumpo nyan dan makna jih ubak Daniel

14 Dan Daniel laju geujak meurumpok
ubak Ariokh, peumimpén peungawai raja,
nyang ka siab jilaksana huköman maté
nyan. Deungon até-até that 15 Daniel laju
geutanyong ubak ureuëng nyan, pakon raja
ka geupeuteubiet peurintah nyang kreueh
luwa biasa nyan. Ariokh laju jipeugah ubak
Daniel peue nyang ka teujadi.
16 Deungon pantaih Daniel laju geujak
meuhadab ubak raja dan geulakée beugeubri
watée mangat jeuet geupeutrang makna
lumpo nyan. 17 Nyang geulakée lé Daniel
nyan geubri lé raja, laju Daniel geuwoe u
rumoh dan geupeugah laju hainyan ubak
Hananya, Misael dan Azarya. 18 Geuyue la-
ju ubak awaknyan mangat geumeudoá ubak
Po teu Allah di syeuruga jeuet Po teu Allah
beuna gaséh sayang ubak awaknyan dan
geutem peuleumah makna lumpo nyan.
Deungon lagée nyan awaknyan hana teu-
hüköm maté meusajan ngon ureuëng-
ureuëng patot nyang laén. 19 Malamnyan cit
teuma Po teu Allah geupeuleumah makna
lumpo nyan ubak Daniel nibak saboh keu-
malon. Dan Daniel laju geupujoe Po teu
Allah di syeuruga, 20 kheun gobnyan,

"Allah nyan bijaksana dan peukasa,
teupujo kheueh Gobnyan siumu
masa!
21 Gobnyan kheueh nyang peuteutab
musém dan masa,
dan nyang peu rhot ngon nyang
angkat peunguasa.
Gobnyan kheueh nyang bri
keubijaksanaan,
dan nyang anugeurah
peungeurtian.
22 Gobnyan kheueh nyang peugah
rahsia nyang paleng lhok
dan Gobnyan geuteupeue peue
mantong nyang teujadi didalam
seupôt.
Gobnyan peunoh ngon cahya trang.
23 Ya Allah, nyang geupujoe lé indatu
lôn, Droeneueh lôn pujoe dan lôn
peumulia.
Sabab neubri ubak ulôn hikeumat
dan teunaga.
Peue nyang kamoe lakée ka
Droeneueh peupeunoh.
Dan jeunaweueb ubak raja ka
Droeneueh tunyok."

Lumpo nyan geupeugah dan geupeutrang lé Daniel

24 Óh lheuehnyan Daniel laju geujak
ubak Ariokh nyang ka geubri tugaih keu
jipoh maté bandum ureuëng-ureuëng patot
nyang na di Babel. Geupeugah lé Daniel
ubak Ariokh nyan, "Bék tapeumaté bandum
ureuëng-ureuëng patot nyan. Taba kheueh
ulôn jak meuhadab ubak raja, sabab ulôn
keuneuk jak peugah ubak Po raja makna
lumpo nyan."
25 Deungon pantaih that Ariokh laju jiba
Daniel meuhadab ukeue Raja Nebukadnezar
sira jipeugah, "Ulôn ka meuteumé lam-
kawan ureuëng-ureuëng Yahudi nyang
teuböih sidroe ureuëng nyang hase geuteu-
peue makna lumpo Teungku Amphon."
26 Dan geupeugah kheueh lé raja ubak
Daniel nyang geuhôi cit deungon nan
Beltsazar, "Peu kheueh hase tapeutrang
lumpo ulôn dan maknajih?"
27 Geujaweueb lé Daniel, "Hana
ureuëng meuiéleumé, ahli meurajah, ahli
meuramai dan ahli keu soai bintang-bintang
nyang hase jipeugah hainyan ubak Teungku
Amphon. 28 Teuma di syeuruga na Po teu
Allah nyang peugah banmandum rahsia, dan
Gobnyan ka geubri tée ubak Teungku
Amphon peue nyang teujadi óh uroe dudóe.
Bak saát nyoe, neupeu idhin kheueh ubak
ulôn jeuet lôn peutrang makna lumpo dan
nyang deuh lôn kalon nyang Teungku
Amphon teurimong watée neuéh nyan.

29 Watée Teungku Amphon teungoh
neuéh, Teungku Amphon meulumpo keuhai
jamén nyang teuma teuka. Allah nyang
singkab bandum rahsia geupeuleumah ubak
Teungku Amphon peue nyang teujadi.
30 Rahsia nyoe ka geupeugah ubak ulôn
bukon ulôn nyoe leubeh carông nibak soe-
mantong, teuma mangat Teungku Amphon
jeuet neuteupeue makna lumpo Teungku
Amphon dan neumuphom teuma keuhai
asoe até Teungku Amphon keudroe.

31 Nyoe kheueh keumalon nyang
Teungku Amphon ngieng: Dikeue Teungku
Amphon na saboh patong! Patong nyan
lumpah raya, dan meukilat-kilat teuma ru-
man jih lumpah that teumakot. 32 Ulée jih
teupeugét nibak méuh aseuli, dada dan jaroe
jih nibak pirak, keuieng dan boh punggong
jih nibak teumaga, 33 pha jih nibak beuso
dan gaki jih siladum nibak beuso dan sila-
dum teuk nibak tanoh kliet. 34 Watée Teung-
ku Amphon teungoh neupandang ateueh
nyan, na sianeuk batée raya leukang bak
binéh reuleung, batée nyan leukang hana
soe nyang cukéh, dan batée nyan rhot laju
jitimpok ateueh gaki patong nyan nyang
teupeugét nibak beuso dan tanoh kliet nyan,
sampoe reumok. 35 Bak watée nyan cit teu-
ma bandum patong nyan reuloh dan jeuet
keusinamon beuso, tanoh kliet, teumaga,
pirak, dan méuh nyang hanco meurabok
lagée abée bak teumpat teupéh aneuk
gandom watée musém uroe kha. Seunamon
nyan habéh jipupoe jipot lé angén, sampoe
hana tinggai beukaih mubacutpi. Teuma ba-
tée nyang peureubah patong nyan ka rayeuk
na bube gunong sampoe ka peunoh bansi-
gom bumoe.

36 Nyan kheueh lumpo Teungku
Amphon, dan bak saátnyoe lôn peutrang
teuma makna jih. 37 Nyang Mulia Teungku
Amphon na kheueh raja sigala raja; Teung-
ku Amphon kheueh nyang paleng meukua-
sa. Po teu Allah di syeuruga ka geubri ubak
Teungku Amphon keurajeuen nyoe, keuku-
asaan, teunaga dan keuagongan. 38 Teungku
Amphon geupeujeuet keupeunguasa ateueh
bagian donya nyang na peunduduek dan
ateueh meubagoe cicém dan beulatang
nyang laén. Teungku Amphon keudroe na
kheueh ulée méuh nibak patong nyan.
39 Teuma óh ka lheueh keurajeuen Teungku
Amphon trok bak akhé masa, teuma teuka
keurajeuen laén nyang hana saban rayeuk
jih lagée keurajeuen Teungku Amphon. Óh
lheuehnyan teuka kheueh keurajeuen nyang
keu lhée nyang teulambang ubak bagian
nibak teumaga keu patong nyan, nyang ku-
asa bansigom donya. 40 Seulanjut jih teuma
teuka keurajeuen nyang keu peuet, nyang
teuga jih lagée teunaga beuso. Dan lagée
beuso nyang teupeureumok dan teupeu-
hanco peue-peue nyang na, meunan kheueh
teuma keurajeuen nyang keu peuet nyoe
teupeureumok dan teupeuhanco keurajeuen-
keurajeuen nyang laén. 41 Gaki dan jaroe-ja-
roe patong nyang teupeugot siladum nibak
tanoh kliet dan siladum teuk nibak beuso
nyan, nyan na kheueh sibagoe peutunyok
bahwa bak saboh saát teuma keurajeuen
nyan teuma teubagi-bagi. Keurajeuen nyan
na cit teunaga jih sabab tanoh kliet nyan na
meujampu deungon beuso. 42 Jaroe-jaroe
gaki nyang siladum teupeugot nibak beuso
dan siladum nibak tanoh kliet nyan makna
jih bahwa na bagian keurajeuen nyang teuga
dan na cit nyang leumoh. 43 Beuso meu-
jampu ngon tanoh kliet nyan, nyan makna
jih bahwa keurajeuen nyan jiuseuha jipeu-
kong droe deungon cara jipeuna meukawen
meujampu, teuma useuha nyang lagée nyan
sia-sia, lagée beuso nyang hana hase meusi-
nyawông deungon tanoh kliet. 44 Bak masa
peurintah raja-raja nyan, Po teu Allah nyang
na di syeuruga geupeudong saboh keurajeu-
en nyang meuteun siumu masa dan nyang
hana hase jipeutaloe lé bansa toh mantong.
Keurajeuen nyan geupeuhanco sampoe
meurabok bubena keurajeuen nyang laén.
45 Bukon kheueh ka neukalon lé Teungku
Amphon bahwa deungon hana jimat lé ma-
nusia pih, si aneuk batée lheueh nibak reu-
leung laju rhot dan keunong dan reumok
ateueh patong nibak beuso, teumaga, tanoh
kliet, pirak dan méuh nyan? Po teu Allah
nyang akbar geupeugah ubak Teungku
Amphon peue nyang singoh teujadi. Lumpo
nyan jeuet teupeucaya dan peue-peue nyang
ka lôn peutrang nyoe na kheueh teupat."

Daniel geuteurimong imbalan nibak raja

46 Laju geusujut kheueh Raja Nebu-
kadnezar dikeue Daniel dan geubri peu-
rintah mangat Daniel jihoreumat dan ubak
gobnyan teupeuseumah keureubeuen nyang
teutot dan peuseumahan-peuseumahan
nyang laén. 47 Geupeugah lé Raja, "Beutôi,
Daniel, Allah gata paleng rayeuk lamkawan
Allah nyang laén. Gobnyan na kheueh

nyang mat kuasa ateueh banmandum raja,
dan nyang peutrang bubena rahsia. Ulôn
kuteupeue hainyan sabab gata ka hase
tapeutrang makna lumpo ulôn nyoe." 48 Óh
lheuehnyan Daniel geubri keududuekan
nyang manyang, geuanugeurah hadiah
nyang jai dan nyang ceudah ngon lagak-la-
gak, dan laju geuangkat jeuet keugubunur
Babel, dan geupeujeuet teuma keupeu-
mimpén nyang manyang ateueh bandum
peunaseuhat meuligoe. 49 Teuma ateueh
geulakée lé Nabi Daniel, raja laju geuseurah
peumeurintahan propinsi Babel nyan ubak
Sadrakh, Mesakh dan Abednego, seu-
dangkan Daniel keudroe tinggai lam meuli-
goe raja.

Nebukadnezar geupeutron peurintah mangat rakyat gobnyan jiseumah patong méuh

3 Bak saboh watée Raja Nebukadnezar
geupeugöt saboh patong méuh nyang
manyang jih na 27 metée dan luwah jih
rabna 3 metée. Patong nyan laju geupeu-
dong nibak tanoh pantôn Dura di propinsi
Babel. 2 Óh lheuehnyan lé raja laju geu-
tawök banmandum raja wilayah, bubena gu-
bunur, bubena bupati, peunaseuhat neu-
gahra, beundahara, hakém, nyang malem
huköm, dan bandum ulée daerah keu jiteuka
nibak upacara teureuseumi patong nyang ka
geupeudong nyan. 3 Óh ka habéh bandum
awaknyan jiteuka dan ka jidong dikeue pa-
tong nyan, 4 lé ajudan raja jipeuphon meu-
lakée deungon su nyang meuleungkeng,
"He bandum syedara nibak meubagoe
bansa, sukée bansa dan basa! Deungoe
kheueh peurintah raja nyoe: 5 Meunyoe beu-
reuguih ka jimeusu, laju jiseutôt lé suleng,
keucapi, reubab, gambus, serdam, dan alat-
alat musik nyang laén, syedara-syedara
banmandum harôh neusujut neuseumah pa-
tong méuh nyang ka geupeudong lé Raja
Nebukadnezar. 6 Soe mantong nyang hana
taát ubak peurintah nyoe, ureuëng nyan
langsong teurhom lam apui nyang hu meu-
bura-bura." 7 Teuma teudeungoe alat-alat
musiknyan teupeumusu, bubena ureuëng
nibak meubagoe bansa, sukée bansa dan
basa, laju jisujut dan jiseumah patong méuh
nyan.

Ban lhée droe rakan Daniel keunong tudoh geu iengkeue bak peurintah raja

8 Na padub droe ureuëng Babel jipeugu-
na keuseumpatan nyan keuneuk jipeuceula-
ka ureuëng Yahudi. 9 Awaknyan jipeugah
ubak Raja Nebukadnezar, "Udeb kheueh
Teungku Amphon siumu masa! 10 Teungku
Amphon keudroe ka neupeutron peurintah
bahwa hana treb óh lheueh alat-alat musik
teupeumusu, bandum ureuëng harôh sujut
dan jiseumah ubak patong méuh nyan,
11 dan barang sigasoe nyang hana patuh
ubak peurintah nyan ureuëng nyan teurhom
lam sinamon apui nyang teungoh hu meu-
bura-bura. 12 Teuma na padubdroe ureuëng
Yahudi nyang ka Teungku Amphon yuemat
peurintah propinsi Babel jianggab hana
ubak peurintah Teungku Amphon nyan.
Awaknyan na kheueh Sadrakh, Mesakh dan
Abednego. Ureuëng-ureuëng nyan hana ji-
tem puja ilah-ilah Teungku Amphon dan
hana teumé jitem seumah ubak patong-
patong nyang Teungku Amphon peudong."
13 Ban geudeungoe haba nyan raja beu-
ngéh lumpah na, laju geupeutron peurintah
mangat ban lhée droe ureuëng nyan meuha-
dab gobnyan. 14 Raja geutanyong ubak
awaknyan, "He Sadrakh, Mesakh dan
Abednego! Peu kheueh beutôi gata hana
tatem seumah ilah-ilah ulôn dan hana teuma
tatem sujut ubak patong-patong méuh nyang
ka ulôn peudong nyan? 15 Deungoe kheueh,
bak saátnyoe peu kheueh gata ka tatem sujut
dan taseumah ubak patong nyan watée mu-
sik teungoh jimeusu? Meunyoe gata hana
tatem, gata langsong teurhom lam seuna-
mon apui nyang teungoh hu meubura. Dan
dewa nyang toh kheueh nyang hase peuseu-
lamat gata nibak kuasa lôn?"
16 Sadrakh, Mesakh dan Abednego geu-
jaweueb, "Teungku Amphon nyang mulia,
kamoe hana kamoe cuba bila droe. 17 Meu-
nyoe Allah nyang kamoe seumah hase geu-
peuseulamat kamoe lam apui nyang teungoh
hu meubura-bura nyan dan nibak kuasa
Teungku Amphon, hainyan pasti geupeubuet
lé Gobnyan. [b] 18 Teuma meunyoe hainyan
hana geupeubuet, bah kheueh Teungku Am-
phon maklum bahwa kamoe hana kamoe pu-
joe dewa Teungku Amphon dan hana teuma

[b] *Meunyoe Allah ... geupeubuet lé Gobnyan,* atawa: Meunyoe beutôi bahwa tanyoe tatulak hana tatem seumah ilah-ilah Amphon atawa hana tatem sujut ubak patông méuh nyang Amphon peugét, Po teu Allah nyang kamoe seumah hase geupeuseulamat kamoe nibak sinungkée apui nyang hu meuhúb-húb nyan dan nibak kuasa Teungku Amphon – dan Gobnyan pasti geupeubuet nyan.

kamoe seumah patong méuh nyang ka
Teungku Amphon peudong nyan."

Sadrakh, Mesakh, dan Abednego teuhuköm maté

19 Dan teuka kheueh beungéh nyang ha-
na ngon peusa nibak Raja Nebukadnezar ubak Sadrakh, Mesakh, dan Abednego, sampoe ruman gobnyan ka jeuet keuseudong. Gobnyan laju geupeutron peurintah mangat seunamon apui teupeuhu tujoh goe
leubeh seuéum nibak nyang ka-ka. 20 Laju
lé gobnyan geuyue ubak na padub droe ureuëng nyang teuga-teuga lamkawan sipa-i gobnyan keu teuikat Sadrakh, Mesakh dan Abednego, dan laju geurhom awaknyan u dalam seunamon apui nyang teungoh hu
meubura-bura nyan. 21 Dan watée nyan cit
teuma ban lhée droe ureuëng nyan teuikat krab lam keuadaan meupeukayan leungkab, na kheueh deungon bajée keumeja, jubah, tupi dan peukayan nyang laén, laju jirhom lam apui nyang teungoh hu meubura-bura
nyan. 22 Sabab peurintah raja nyan lumpah
that kreueh, dan seunamon apui hu nyan ka teupeuseuéum luwa biasa dan deungon hu apui nyan ka habéh maté ureuëng-ureuëng nyang beuôt Sadrakh, Mesakh dan Abedne-
go bak binéh seunamon apui. 23 Meunan
kheueh, ban lhée droe ureuëng nyang teuikat nyan rhot udalam apui nyang teungoh hu meutaga nyan.

24 Ban geukalon nyang lagée nyan Raja
Nebukadnezar lumpah teukeujot. Gobnyan laju geubeudôh bagaih-bagaih dan geutawök laju ubak peugawée-peugawée gobnyan, "Bunoe ban lhée droe awaknyan ka geutanyoe beureukah ngon talo dan teugeulawa awaknyan lam apui teungoh hu nyan?"

Awaknyan jijaweueb, "Beutôi, Teungku Amphon."

25 Geuseuôt lé raja, "Teuma pakon leu-
mah ulôn kalon na peuet droe ureuëng teungoh geujak-jak dalam apui hu nyan? Awaknyan hana teuikat dan meubacutpi hana keunong sapeue. Dan nyang keu peuet nyan ruman geuh lagée dewa."

Ban lhée droe ureuëng nyan geupeubeubaih dan geupeu ék pangkat

26 Laju lé Nebukadnezar geupeurab
ubak pintoe seunamon apui nyan dan geupeugah, "Sadrakh, Mesakh dan Abednego, namiet-namiet Po teu Allah Nyang Mahamanyang! Neuteubiet kheueh lam seunamon apui nyan!" Dan geuteubiet kheueh
laju awaknyan. 27 Bandum waki raja,
bandum gubunur, bupati, dan peugawéepeugawée nyang laén laju jikeulileng ban lhée droe awaknyan dan deuh jikalon bahwa awaknyan meubacut pi hana jilieh lé apui. Ôk awaknyan hana angöh, dan peukayan awaknyan hana tutong, dan bée asabpih hana nibak awaknyan.

28 Laju geupeugah kheueh lé raja, "Pu-
joe kheueh Po teu Allah nyang jiseumah lé Sadrakh, Mesakh dan Abednego. Gobnyan ka geu utus malaikat Geuh keu geupeuseulamat ban lhée droe namiet Gobnyan nyang peucaya ubak Gobnyan. Awaknyan ka ji iengkeue ubak peurintah ulôn dan leubeh galak maté nibak jitem seumah atawa jipujoe ubak dewa-dewa toh mantong keucuali Po teu Allah awaknyan keudroe.

29 Sabab nyan ulôn peurintah soe
mantong ureuëng nibak bansa, sukée bansa atawa basa toh mantong, nyang jipeuhina Po teu Allah nyang jiseumah lé Sadrakh, Mesakh dan Abednego, ureuëng nyan teukohkoh dan rumoh-rumoh ureuëng nyan teureuloh dan teupeujeuet keusinamon rungka. Sabab, hana dewa nyang hase jipeubuet lagée nyang ka geupeubuet lé Po teu Allah nyan."

30 Óh ka lheueh nyan lé raja laju geupeu
ék pangkat Sadrakh, Mesakh dan Abednego, sampoe awaknyan ka jeuet keupeujabatpeujabat manyang di propinsi Babel.

Nebukadnezar meulumpo nyang keu dua goe jih

4 Nyoe kheueh peungumuman Raja Nebukadnezar nyang geukirém ubak ureuëng-ureuëng nibak meubagoe bansa, sukée bansa dan basa bansigom donya:

"Saleuem seujahteura! 2 Ulôn keuneuk
calitra keuhai keuajaéban dan mukjizat nyang ka geupeubuet lé Po teu Allah Nyang Mahamanyang ubak ulôn.

3 Keubit that rayeuk mukjizat nyang
ka geupeubuet!
Keubit that hebat buet ajaéb
nyang ka geupeuna!
Allah teuma jeuet keu raja siumu
masa.
Gobnyan meukuasa sipanyang
masa."

4 Ulôn tinggai deungon seujahteura da-
lam meuligoe lôn dan udeb deungon meu-

wáh. 5 Teuma nibak simalam ulôn teungoh
teungéuet, ulôn meulumpo dan leumah ulôn
kalon nyang gundah that até ulôn. 6 Laju
ulôn tawök bubena ureuëng-ureuëng carông
nyang na di Babel mangat jipeutrang ubak
ulôn makna lumpo nyan. 7 Teuma watée
bandum peuramai, ahli meurajah, ureuëng-
ureuëng meuiéleumé dan ureuëng-ureuëng
malem bagian bintang teuka dan ulôn peu-
gah lumpo ulôn nyan ubak awaknyan, hana
meusidroe pih nibak awaknyan nyang hase
jipeutrang makna lumpo ulôn nyan. 8 Akhé
jih teuka kheueh Daniel nyang geuhôi cit
Beltsazar lagée nan dewa lôn. Daniel ka
peunoh deungon roh dewa-dewa [c] nyang
suci. Laju ulôn calitra lumpo ulôn nyan ubak
gobnyan, kheun ulôn, 9 "He, Beltsazar, peu-
mimpén ureuëng-ureuëng meuiéleumé, ulôn
kuteupeue bahwa gata ka teupeupeunoh
deungon roh dewa-dewa [d] nyang suci,
sampoe hana rahsia nyang teusöm nibak
gata. Deungoe kheueh lumpo ulôn nyoe, [e]
dan neupeutrang kheueh makna jih.
10 Bak watée ulôn teungoh lôn éh, leu-
mah ulôn kalon sibak bak kayée nyang
timoh di teungoh-teungoh bumoe. 11 Bak
kayée nyan manyang lumpah na; bak jih
raya dan kong. Pucok jih meusampôh la-
ngét, sampoe leumah jikalon lé bandum
ureuëng di ateueh bumoe. 12 Ôn-ôn kayée
nyan jroh dan boh jih jai lumpah na, séb keu
jipajoh lé manusia bansigom donya. Beula-
tang-beulatang kleut teuéh-éh dimiyueb ka-
yée nyan dan cicém-cicém jimeu eumpung
nibak cabeueng jih. Dan bandum makhluk
udeb jeuet jipajoh boh kayée nyan.
13 Watée ulôn teungoh lôn tanueng ubak
nyang leumah teukalon nyan, deuh ulôn
kalon malaikat TUHAN teungoh geutron lam
syeuruga; gobnyan leumah siaga dan
waspada. 14 Deungon su nyang nyareng
gobnyan geupeugah, 'Teubang kheueh laju
bak kayée nyan dan takoh-koh kheueh
cabeueng-cabeueng jih, peuluröh kheueh
bubena ôn kayée nyan dan tahambo kheueh
bubena boh jih. Use kheueh bubena beula-
tang nyang teuéh-éh dimiyueb kayée nyan
dan cicém-cicém nyang meu eumpung ateu-
eh cabeueng jih. 15 Teuma bah kheueh utöm
jih tinggai didalam tanoh. Ikat kheueh ngon
ranté beuso dan teumaga dan tinggai kheueh
laju di padang naleueng. Bah kheueh jih
jipumanö lé iémbon, dan udeb meusajan
ngon beulatang-beulatang dan sinimoh-sini-
moh. 16 Bah kheueh ákai manusia jih meu
ubah jeuet keu ákai beulatang treb jih na
tujoh thon. 17 Nyan kheueh keuputosan ka-
moe malaikat-malaikat nyang waspada dan
siaga. Meukeusut kamoe na kheueh mangat
ureuëng-ureuëng dipat mantong jiaku,
bahwa Po teu Allah Nyang Mahamanyang
meukuasa ateueh keurajeuen manusia dan
keurajeuen nyan geubri keu soe mantong
nyang geupiléh, bahpi keu ureuëng nyang
hana meuguna meubacut pi!'
18 He Beltsazar, nyan kheueh lumpo
ulôn. Jinoenyoe neupeugah kheueh makna
jih ubak ulôn. Hana meusidroepi nibak
ureuëng patot-patot nyang na di keurajeuen
ulôn hase jipeugah nyan ubak ulôn, teuma
meunyoe droeneueh hase, sabab droeneueh
ka peunoh deungon roh dewa-dewa [f] nyang
suci."

Daniel geupeutrang makna lumpo nyan

19 Ban geudeungoe nyang lagée nyan,
Daniel nyang geuhôi cit deungon nan
Beltsazar, teukeujot dan teuceungang na pa-
dub saát. Dan ulôn, Raja Nebukadnezar
teupeugah ubak gobnyan, "Beltsazar, bék
kheueh gata gundah sabab teuka lumpo dan
makna jih nyan."
Geujaweueb lé Beltsazar, "Teungku
Amphon, alangkah gét jih meunyoe keujadi-
an-keujadian nyang geuramai lé lumpo nyan
rhot ateueh musoh-musoh Teungku Amphon
dan bukon Teungku Amphon. 20 Bak kayée
nyang Teungku Amphon kalon nyan pa-
nyang lumpah na, dan pucok jih meusampôh
awan, dan leumah jikalon lé bandum manu-
sia di ateueh bumoe. 21 Ôn-ôn jih gét-gét dan
boh jih jai lumpah na sampoe bandum ma-
nusia nyang tinggai di ateueh donya meuteu-
mé jipajoh. Beulatang-beulatang kleut jeuet
jimeupayong dimiyueb kayée nyan, dan ci-
cém-cicém jeuet jimeu uempung di ateueh
cabeueng jih. 22 Ya, Teungku Amphon,
Droeneueh kheueh bak kayée nyang ma-
nyang dan khong nyan. Keubeusaran Teung-
ku Amphon meutamah sampoe trok ulangét
dan keukuasaan Teungku Amphon meulu-
wah sampoe trok u ujong bumoe. 23 Lé
Teungku Amphon leumah cit neukalon
sidroe malaikat geutron nibak syeuruga sira
geupeugah, 'Neukoh kheueh bak kayée nyoe

---

[c] *dewa-dewa* atawa: Po teu Allah. [d] *dewa-dewa* atawa: Po teu Allah. [e] Keumungkenan that makna jih: *Deungoe kheueh lumpo ulôn nyoe.* Basa Aram: Nyang teukalon nibak lumpo lôn. [f] *dewa-dewa* atawa: Po teu Allah.

dan neuböih kheueh keudeh, teuma utöm jih
bah kheueh neupeubiyeu mantong tinggai di-
dalam tanoh. Ikat kheueh deungon ranté beu-
so dan teumaga dan tinggai kheueh laju bak
padang naleueng. Bah kheueh jihnyan basah
keunong iémbon dan udeb meusajan-sajan
deungon beulatang-beulatang nyang treb jih
na tujoh thon.'
24 Teungku Amphon, nyoe kheueh
makna nyang deuh neukalon nyan, dan nyoe
kheueh nyang ka geupeuputôh lé Po teu
Allah TUHAN Nyang Mahamanyang keuhai
Teungku Amphon keudroe. 25 Teungku
Amphon teuma jiuse nibak masyarakat
nyang nan jih manusia dan udeb lamkawan
beulatang nyang na di padang. Na tujoh thon
treb jih Teungku Amphon neupajoh naleu-
eng lagée leumô dan neuéh dalam blang ra-
ya, sampoe Teungku Amphon habéh basah
deungon iémbon. Óh lheueh nyan Teungku
Amphon neuaku bahwa Po teu Allah Nyang
Mahamanyang meukuasa ateueh keurajeuen
manusia, dan keurajeuen nyan geubri ubak
soemantong nyang geupiléh. 26 Bubena ma-
laikat geupeurintah mangat utöm bak kayée
nyan teupeubiyeu mantong tinggai lam ta-
noh. Nyan tanda jih bahwa Teungku
Amphon neumat kuasa lom óh ka lheueh
Teungku Amphon neuaku bahwa Po teu
Allah geukuasa bansigom donya. 27 Sabab
nyan get kheueh Teungku Amphon neu-
seutôt naseuhat ulôn. Bék kheueh Teungku
Amphon meudesya le, teuma neupeubuet
kheueh peue nyang gét dan ade, dan neuga-
séh kheueh keu ureuëng gasien.[g] Deungon
lagée nyan Teungku Amphon teutab
bahgia."
28 Bandum nyan teujadi ateueh droe
ulôn, Raja Nebukadnezar. 29 Dua blaih
buleuen teuma óh lheueh nyan, bak watée
ulôn teungoh lôn jak-jak lam taman bak
tingkat ateueh lam meuligoe ulôn di Babel,
30 ulôn peugah, "Kalon kheueh, keubit that
gagah banda Babel! Ulôn kheueh nyang
peugot banda nyan sampoe jeuet keu ma
banda neugahra sibagoe bukeuti keukuasaan
dan teunaga ulôn, keuagongan dan keubeu-
saran ulôn!"
31 Ulôn gohlom lheueh lôn meututoe
watée ulôn deungon su di langét, "Raja
Nebukadnezar, deungoe kheueh nyoe! Keu-
kuasaan gata sibagoe raja ka geucok lam
jaroe gata. 32 Gata teu use lamkawan manu-
sia, dan udeb deungon beulatang-beulatang
nyang na dipadang. Tujoh thon treb jih gata
tarot naleueng keupeunajoh gata saban that
lagée leumô. Óh ka lheueh nyan gata ta-aku
bahwa Po teu Allah Nyang Mahamanyang
meukuasa ateueh keurajeuen manusia dan
keurajeuen nyan geubri ubak soe mantong
nyang geupiléh."
33 Bak saát nyan cit teuma, tutoe haba
nyan jeuet keunyataan. Ulôn, Nebukadnezar
teu use lamkawan manusia dan teurot naleu-
eng lagée leumô. Tuboh ulôn habéh basah
ngon iémbon, ôk bak ulée ka jeuet keupa-
nyang lagée bulée kleung, dan gukée ulôn
ka panyang lagée gukée cicém.

Nebukadnezar geupujoe Po teu Allah

34 Watée nyang tujoh thon nyan ka ha-
béh, laju ulôn tangah ulangét, dan teuka
kheueh laju keusadaran ulôn. Dan laju ulôn
pujoe Po teu Allah Nyang Mahamanyang.
Ulôn sanjong dan lôn peumulia Gobnyan
nyang udeb keukai nyan.

"Allah teuma jeuet keu raja siumu
masa.
Gobnyan meukuasa sipanyang
masa.
35 Bansa-bansa nyang na ateueh
rhueng donya hana meumakna.
Po teu Allah nyang kuasa
malaikat di syeuruga dan
peunduduek bumoe.
Hana meusidroe pi nyang ék
jilawan keuheundak Gobnyan,
hana ureuëng nyang jijeuet
teumanyong peue nyang
geupeubuet."

36 Watée keusadaran ulôn ka jiwoe lom
ubak ulôn, dan keubeusaran, keuagongan
dan meusyeuhu nyang meugah keurajeuen
ulôn geupeugisa ubak ulôn. Ulôn jisambot
lé peuwira ulôn, dan lé bandum ureuëng
rayeuk ulôn, dan ulôn geupuwoe ubak
keurajeuen ulôn, dan keuagongan ulôn
jeuet jih leubeh raya nibak nyang ka
lheueh na dilée.
37 Dan nibak saátnyoe ulôn, Nebu-
kadnezar lôn pujoe, ulôn peumanyang dan
lôn peumulia Raja Syeuruga. Peue mantong
nyang geupeubuet na kheueh beuna dan ade,
dan Gobnyan hase geupeumiyueb ureuëng
nyang sombong.

---

[g] *Bék kheueh ... gasien* atawa: teubôh kheueh desya-desya Amphon deungon neupeubuet peue nyang jroh deungon neugaséh keu ureuëng gasien.

Raja Belsyazar bin Nebukadnezar jipeuna khanuri

5 Bak siuroe Raja Belsyazar geu undang
na siribée droe ureuëng rayeuk keu
geujak bak khanuri gobnyan nyang meu-
wáh, dan jieb-jieb ié anggô. 2 Teungoh
awaknyan jijieb ié anggô nyan, Belsyazar
laju geupeurintah geuyue cok cambông-
cambông méuh dan pirak, nyang ka geu-
reubot lé Nebukadnezar, ureuëng syiek
gobnyan, di dalam Baét TUHAN di Yerusa-
lem. Meukeusut Raja Belsyazar nyan na
kheueh mangat bubena ureuëng rayeuk,
peurumoh-peurumoh jih, gundek-gundek
jih dan gobnyan keudroe, jijieb ié ngon
cambông-cambông nyan. 3 Deungon bagaih
that bandum cambông-cambông nyan teuba
ubak gobnyan, laju awaknyan banmandum
jijieb ié anggô lam cambông-cambông nyan.
4 Sira jieb-jieb ié anggô nyan awaknyan
hana putôh-putôh jipujoe-pujoe dewa nyang
teupeuget nibak méuh, pirak, teumaga, ka-
yée dan batée.
5 Ngon hana teusangka-sangka leumah
laju jaroe manusia nyang teungoh teumuléh
sapeue-peue bak bintéh meuligoe nibak
teumpat nyang paleng trang keunong cahya
panyöt, deungon nyan lé raja deuh geukalon
deungon nyata. 6 Gobnyan jeuet keuteu-
makot muka geuh pucat hana meudarah
sampoe teuôt gobnyan yo meuguncang.
7 Deungon su nyang meudumpék laju geu-
lakée ubak ahli nujum, ahli meurajah dan
ahli bagian bintang laju geutawök dan geu-
peusapat. Watée awaknyan ka trok, laju
geupeugah lé raja, "Barang sigasoe nyang
hase baca tulésan nyan dan jipeugah makna
jih ubak ulôn, keu ureuëng nyan ulôn bri
peukayan keurajeuen jubah ungu dan talo
takue méuh sibagoe peunghoreumatan. Seu-
laén nibaknyan keu ureuëng nyan lôn
angkat jeuet keupeunguasa nyang keu lhée
dalam keurajeuen ulôn." 8 Bubena ureuëng
nyang patôt-patôt laju jiseuk ukeue, teuma
hana meusidroe pih lamkawan awaknyan
nyang hase jibaca tulésan nyan atawa jipeu-
gah makna jih ubak raja. 9 Raja Belsyazar
meutamah-tamah gundah dan muka geuh
pucat lom; meunan cit bubena ureuëng
rayeuk gobnyan ka jeuet keubingong.
10 Teudeungoe su raja geudumpék dan
su ureuëng-ureuëng rayeuk gobnyan, ma
nibak raja laju geutamong udalam ruweueng
khanuri. Gobnyan laju geupeugah, "Udeb
kheueh Teungku Amphon siumu masa!
Teunang kheueh até Amphon dan bék kheu-
eh pucat le. 11 Sabab lam keurajeuen
Teungku Amphon na sidroe ureuëng agam
nyang ka peunoh deungon roh dewa-dewa[h]
nyang suci. Bak masa keurajeuen nanggroe
geumat lé ureuëng syiek Teungku Amphon,
ureuëng nyan teubukeuti nibak ureuëng
nyan na keuahlian, peungeurtian dan hikeu-
mat, nyang saban deungon hikeumat dewa-
dewa. Ureuëng syiek Teungku Amphon
Raja Nebukadnezar ka geuangkat ureuëng
nyan jeuet keupeumimpén bubena ahli ta-
nueng, ahli meurajah, ureuëng-ureuëng
meuiéleumé dan ahli iéleumé bintang.
12 Ureuëng nyan luwa biasa carông dan bi-
jaksana lom teuma malem bak geutapeuse
makna lumpo, geupeutrang rahsia dan
geuboh makna hai-hai nyang sulet. Nan
ureuëng nyan Daniel, teuma lé raja geuboh
nan Beltsazar. Jak tawök kheueh ureuëng
nyan. Gobnyan geupeugah ubak Amphon
peu makna jih tulésan nyan."

Daniel geupeutrang makna tulésan nyan

13 Deungon bagaih that Daniel laju geu-
ba jak meuhadab ubak raja. Laju lé raja
geuteumanyong ubak gobnyan, "Peu kheu-
eh gata Daniel, ureuëng Yahudi nyang
teuböih, nyang ka geuangkot lé ayah lôn
nibak tanoh Yehuda? 14 Ulôn deungoe gata
peunoh deungon roh dewa-dewa nyang su-
ci, dan bahwa nibak gata na keuahlian, peu-
ngeurtian, dan hikeumat nyang luwa biasa.
15 Bubena ureuëng patot-patot dan ahli-ahli
meurajah ka jicuba baca tulésan nyoe dan
jipeugah makna jih ubak ulôn. Teuma
awaknyan hana hase. 16 Ban mantong ulôn
deungoe bahwa gata jeuet tapeutrang
bandum rahsia tapeuglah soai-soai nyang
payah. Meunyoe gata hase tabaca tulésan
nyoe dan tapeugah makna jih ubak ulôn, keu
gata ulôn jok peukayan keurajeuen jubah
ungu dan talo takue méuh sibagoe peung-
horeumatan. Seulaén nibak nyan gata lôn
angkat jeuet keupeunguasa nyang keu lhée
dalam keurajeuen ulôn." 17 Geujaweueb lé
Daniel, "Teungku Amphon hana peureulée
neubri bandum hadiah nyan keu ulôn, neu-
jok mantong keu ureuëng laén. Ulôn kubeu-
et tulésan keu Teungku Amphon dan ulôn
peugah teuma makna jih.

[h] *dewa-dewa* atawa: Po teu Allah.

18 Po teu Allah Nyang Mahamanyang
geupeujeuet ureuëng syiek Teungku Am-
phon Raja Nebukadnezar, jeuet keu raja
agong dan geubri ubak gobnyan keubeusaran
meusyeuhu nyang hana teukira. 19 Gobnyan
rayeuk lumpah na, sampoe bubena ureuëng
nibak meubagoe bansa, sukée bansa, dan ba-
sa, yo ngon teumakot keu gobnyan. Meu-
nyoe gobnyan keuneuk peumaté gob, laju
geupoh maté ureuëng nyan. Meunyoe
gobnyan keuneuk geupeuseulamat sidroe-
droe ureuëng, laju geupeuseulamat ureuëng
nyan. Gobnyan nyang peumanyang atawa
nyang peumiyueb soe mantong nyang geu-
galak. 20 Teuma watée gobnyan ka jeuet keu
ureuëng sombong, kreueh ulée dan keujam,
gobnyan laju geutunggeng nibak keukuasaan
geuh akhéjih gobnyan ka gadôh keuagongan.
21 Gobnyan geu use lam masyarakat manusia
dan akai gobnyan ka jeuet lagée akai beula-
tang. Gobnyan udeb deungon keuleudée di
dalam gle, geurot naleueng lagée leumô dan
geuéh lam padang halalah sampoe habéh ba-
sah keunong iémbon. Akhé jih gobnyan geu-
aku bahwa Po teu Allah Nyang Mahama-
nyang meukuasa ateueh keurajeuen manusia
dan keurajeuen nyan geubri ubak soe
mantong nyang geupiléh.

22 Teuma aneuëk agam gobnyan, nyan
kheueh Teungku Amphon keudroe, hana
neutem peumiyueb droe, bahpi Teungku
Amphon hai nyan neuteupeue bandum.
23 Teungku Amphon neupeumanyang droe
ubak TUHAN di syeuruga dan neujeuet neu-
yue peutamong cambông-cambông nyang ka
teureupah di Baét TUHAN. Laju lé Teungku
Amphon ngon ureuëng rayeuk-rayeuk
Teungku Amphon, dumna peurumoh dan
gundek-gundek Teungku Amphon neujieb ié
anggô lam cambông-cambông nyan. Teung-
ku Amphon neupujoe-pujoe dewa-dewa
nyang teupeugét nibak méuh, pirak, teuma-
ga, beuso, kayée dan batée, dewa-dewa
nyang hana leumah jimeungieng meunan cit
deungon meudeungoe atawa hana muphom
meusapeue. Teungku Amphon hana neu-
horeumat ubak Po teu Allah nyang peu-
teuntée udeb atawa maté Teungku Amphon
dan nyang peuteutab rot udeb Teungku
Amphon. 24 Nyang kheueh sabab jih Po teu
Allah geukirém jaroe nyan mangat teutuléh
peusan Gobnyan.

25 Nyoe kheueh tulésan nyan, 'Teu-
itong, teuitong, teutimang, teubagi.' 26 Dan
nyoe kheueh makna jih: Teuitong, masa
peumeurintahan Teungku Amphon ka geu-
itong lé Po teu Allah dan geupeu akhé;
27 teutimang, Teungku Amphon ka geuti-
mang dan hana puih até; 28 teubagi; Keu-
rajeuen Teungku Amphon geupeuweuek
dua keu ureuëng Media dan Persia." [i]

29 Deungon bagaih that Belsyazar geu-
peurintah ubak peugawée-peugawée gob-
nyan mangat jipeungui ubak Daniel jubah
ungu dan jipeungui nibak takue Daniel deu-
ngon ranté méuh. Laju gobnyan geubaiát
Daniel jeuet keupeunguasa nyang keu lhée
dalam keurajeuen gobnyan. 30 Bak malam
nyan cit teuma Belsyazar raja Babel nyan
teupoh maté.

Daniel jipeutamong lam guha singa

6 Óh ka lheueh Belsyazar teupoh maté,
Darius ureuëng Media geureubot
takhta keurajeuen, bak watée nyan gobnyan
meu umu nam ploh dua thon. 2 Darius geu-
bagi keurajeuen gobnyan jeuet jih sireutoih
dua ploh boh propinsi nyang maséng-ma-
séng jipeurintah lé sidroe gubunur. 3 Daniel
dan dua droe ureuëng nyang laén geubaiát
jeuet keu ureuëng nyang kawai bubena gu-
bunur nyan mangat raja bék jipeurugoe.
4 Dan bak saát nyan cit leumah nyata bahwa
buet Daniel leubeh gét nibak buet-buet
nyang jipeubuet lé bandum gubunur dan
peungawas-peungawas nyang laén. Sabab
nyan, raja kana niet keuneuk geubaiát
gobnyan jeuet keu peunguasa bansiluroh
keurajeuen nanggroe. 5 Teuma lé gubunur-
gubunur nyan jimita laju nyang salah-salah
Daniel nibak tugaih peumeurintahan, teuma
nyang jimita lé awaknyan hana meuhase,
sabab Daniel seutia dan jujoe dan hana
geupeubuet nyang laloe atawa buet nyang
salah peue mantong. 6 Laju awaknyan jipeu-
gah, "Geutanyoe hase tateumé buet nyang
salah nyang geupeubuet lé Daniel lam hai
nyang na hubongan ngon agama gobnyan."

7 Óh lheuehnyan jijak kheueh awaknyan
meuhadab ubak raja seucara seureuntak sira
jipeugah, "Ya Teungku Amphon Raja Da-
rius, udeb kheueh Teungku Amphon siumu
masa! 8 Kamoe banmandum nyang kamoe
atoe bandum keurajeuen Droeneueh, bah
kheueh bandum peungawas, bandum gubu-
nur, waki gubunur dan peujabat-peujabat
nyang laén, ka meupakat keu teu usui ma-
ngat Teungku Amphon neupeuteubiet surat

[i] *Persia:* Lam basa Aram tutoe "Persia" su jih lagée tutoe haba "teubagi".

peurintah nyang harôh jitaát deungon bit-
bit. Nyang gét jih Teungku Amphon neu-
peurintah nyang treb jih lhée ploh uroe hana
meusidroe pih nyang jeuet jijak peusampoe
peumohonan ubak sidroe lamkawan dewa
atawa manusia, seulaén ubak Teungku
Amphon keudroe. Barang sigasoe nyang
iengkeue ubak peurintah nyan ureuëng nyan
teurhom udalam guha singa. 9 Kamoe meu-
lakée deungon meuharab that mangat
Teungku Amphon neuteken surat peurintah
nyan mangat jeuet keu undang-undang Me-
dia dan Persia nyang hana jeuet teutarek le."
10 Dan lé Raja Darius laju geuteken surat
peurintah nyan. 11 Watée Daniel geudeu-
ngoe keuhai nyan, geuwoe laju gobnyan u
rumoh geuh keudroe. Kama gobnyan nyang
na ditingkat ateueh na peuradeun-peuradeun
nyang meuhadab u Yerusalem. Dan lagée
nyang ka-ka, gobnyan meudoá ubak Allah
dan geupujoe Gobnyan lhée goe siuroe deu-
ngon cara geumeuteuôt dikeue peuradeun-
peuradeun nyang teuhah nyan.
12 Bak watée musoh-musoh Daniel ji-
ngieng Daniel teungoh meudoá ubak Allah
gobnyan, 13 jijak kheueh bandum awaknyan
meuhadab ubak raja laju jigadu Daniel
nyang teungoh seumayang nyan. Awaknyan
jipeugah, "Kon kheueh Teungku Amphon
ka neuteken surat peurintah nyang teutam
bandum ureuëng nyang treb jih lhée ploh
uroe nyoe teupeusampoe peumohonan ubak
sapeue-sapeue dewa atawa manusia seulaén
ubak Teungku Amphon mantong? Dan lom
teuma, barang sigasoe nyang iengkeue ubak
peurintah nyan teurhom lam guha singa?"
Geujaweueb lé Raja, "Beutôi, dan peu-
rintah nyan ka jeuet keu undang-undang di
Media dan Persia nyang hana jeuet teutarek
le."
14 Laju geupeugah lé awaknyan ubak
raja, "Daniel, na sidroe ureuëng teuböih
nibak Yehuda, hana jipakoe Teungku
Amphon dan jianggab hana peue nyang ka
Teungku Amphon peurintah. Gobnyan
meudoá lhée goe tieb-tieb uroe."
15 Ban geudeungoe haba nyan raja laju
seudeh dan khawate, sampoe gobnyan geu-
mita ákai mangat Daniel seulamat. Sampoe
trok án seupôt uroe raja mantong geuseu-
mike. 16 Óh lheuehnyan ureuëng-ureuëng
nyan jiriwang lom ubak raja dan jipeugah,
"Teungku Amphon, bah kheueh Teungku
Amphon neuingat meunurot undang-
undang Media dan Persia, peurintah nyang
ka geupeuteubiet lé raja hana jeuet teu ubah-
ubah."
17 Dan akhé jih raja geupeurintah laju
teujak drob Daniel dan teurhom laju u dalam
guha singa. Geupeugah lé raja ubak Daniel,
"Seumoga Po teu Allah gata nyang seutia
gata seumah nyan geu tulông gata." 18 Óh
ka lheuehnyan sianeuk batée raya laju jipeu-
duek bak babah pintoe guha nyan, dan raja
laju geucab batée nyan deungon cab keu-
rajeuen dan cab ureuëng rayeuk-rayeuk,
sampoe hana meusidroe pih nyang jeuet
peulheueh Daniel nibak singa-singa nyan.
19 Óh lheuehnyan geuwoe kheueh laju raja
ubak meuligoe. Gobnyan hana geutem
makheun atawa teupeumangat até. Dan si-
malam beungoh gobnyan hana jeuet geuéh.
20 Óh watée ka suboh geubeudôh kheu-
eh laju raja dan geujak laju ubak guha singa,
21 óh ka trok gobnyan ubak guha nyan,
geuteumawök kheueh laju deungon su
nyang gundah, "He Daniel hamba Po teu
Allah nyang udeb! Peu kheueh Allah gata
nyang gata seumah deungon seutia nyan ka
hase geupeuseulamat gata nibak singa-singa
nyan?"
22 Dan teudeungoe kheueh laju su Dani-
el nyang geujaweueb lagée nyoe, "Udeb
kheueh Teungku Amphon siumu masa!
23 Allah ulôn ka geukirém malaikat keu geu-
jak tôb babah-babah singa nyang na dalam
guha nyan sampoe bandum singa nyan hana
jipakoe ulôn. Allah ka geupeuseulamat ulôn
sabab Gobnyan geuteupeue bahwa ulôn ha-
na lôn peubuet salah keu Gobnyan dan keu
Teungku Amphon."
24 Hana bayang galak até raja dan
gobnyan laju geupeurintah mangat Daniel
teupeuteubiet lam guha nyan. Óh ka lheueh
peurintah nyan teulaksana, teunyata bahwa
hana meubacut pih tuboh Daniel teuluka,
sabab gobnyan peucaya ubak Po teu Allah.
25 Óh lheueh nyan raja geupeutron peurintah
mangat ureuëng nyang ka jigadu Daniel
sampoe Daniel teupasoe lam guha singa
teudrob. Laju awaknyan meusajan deungon
aneuëk peurumoh jih geugeulawa lam guha
singa nyan, gohlom trok awaknyan bak ba-
bah pintoe guha nyan, singa-singa nyan laju
jiteugöm awaknyan dan jimomoh ngon
jipeuhanco bandum tuleueng-tuleueng
awaknyan.
26 Óh lheuehnyan Raja Darius laju geu-
kirém surat ubak ureuëng-ureuëng nibak
meubagoe bansa, sukée bansa dan basa di

bansigom donya, "Saleuem seujahteura!
27 Ulôn peurintah ubak bandum ureuëng
nyang na dalam keurajeuen ulôn mangat
teumakot dan horeumat ubak Po teu Allah
nyang geuseumah lé Daniel!

Gobnyan na kheueh raja nyang
udeb siumu masa,
sampoe akhé jamén Gobnyan
geumat peurintah.
Keurajeuen Gobnyan hana mungken
binasa.
Keukuasaan Gobnyan hana pajan
habéh.
28 Gobnyan nyang peuseulamat dan
nyang peubeubaih,
nyang peubuet mukjizat dan buet
nyang ajaéb
di langét meunan cit ateueh bumoe.
Daniel ka teupeuseulamat,
nibak jiteugöm lé singa-singa."

29 Meunan kheueh Daniel teutab na
keududuekan nyang manyang simantong
peumeurintah Darius dan peumeurintahan
Koresy, ureuëng Persia nyan.

DANIEL GEUCALITRA NYANG DEUH-DEUH GEUKALON

7:1–12:13

Keumalon Daniel keuhai ban peuet boh beulatang

7 1-2 Bak simalam, bak thon nyang phon
Belsyazar jeuet keu raja di Babel, ulôn,
Daniel meulumpo dan meuteumé keumalon.
Lumpo nyan ulôn cetet dan laporan keuhai
nyang deuh ulôn kalon nyan na kheueh
lagée nyoe:

Angén badée jipôt rot meubagoe arah
dan deungon na angén tajam nyan meuaki-
bat jih na angén badée lam laôt raya. 3 Óh
lheueh nyan na peuet boh beulatang raksasa
jiteuka rot lam ié, nyang saboh meubeda
deungon nyang laén. 4 Meulatang nyang
phon ruman jih lagée singa, teuma na meu-
sayeub cicém garuda. Watée ulôn pandang
ateueh beulatang nyan, hana teusangka-
sangka sayeub jih teulot dan leukang; beu-
latang nyan teubeuôt nibak tanoh dan teu-
dong ateueh dua blaih gaki lagée manusia,
laju geubri akai manusia.
5 Beulatang nyang keudua ruman jih la-
gée cagée. Beulatang nyan jidong deungon
gaki likot, dan bak babah lam ruweueng
gigo jih na jiba lhée krak tuleueng rusôk.
Ulôn deungoe su nyang jipeugah ubak beu-
latang nyan, "Jak, pajoh kheueh laju
uengkot sie sidub toh nyang gata galak!"
6 Teungoh ulôn ngieng dan ulôn peurati
atranyan, teuka kheueh beulatang nyang la-
én. Ruman jih lagée rimueng tutul, teuma
dilikot jih na peuet boh sayeub cicém, dan
beulatang nyan na ulée jih peuet boh. Beu-
latang nyan leumah jih meuwibawa.
7 Watée teungoh lôn pandang beulatang
nyan, teuka teuma beulatang nyang keu peu-
et. Beulatang nyan lumpah teuga dan
dahsyat dan lumpah teumakot. Deungon gi-
goe jih nyang raya dan kreueh lagée beuso,
beulatang nyan hase jipeureumok dan jipa-
joh bubena mangsa jih, laju jigilo-gilo
nyang mantong tinggai. Meubeda deungon
beulatang-beulatang nyang sigohlom jih,
jihnyan meulungkée siploh. 8 Teungoh lôn
peurati nibak lungkée-lungkée nyan, deu-
ngon hana teusangka-sangka saboh lungkée
teuk jitimoh di teungoh-teungoh lungkée
nyan. Lungkée nyan ubit, teuma hase jipeu-
sak dan ék teubot ban lhée boh lungkée-
lungkée nyang ka awai timoh nyan.
Lungkée ubit nyan na meumata lagée mata
manusia dan na meubabah nyang jimeututoe
ngon haba nyang sombong.

Teukalon keuhai Gobnyan nyang udeb keukai

9 Teungoh ulôn kalon hana piôh-piôh,
na padub boh takhta teungoh teukeubah.
Dan lé Gobnyan nyang udeb keukai laju
jiduek ateueh saboh nibak takhta-takhta
nyan. Peukayan Gobnyan dan ôk Gobnyan
putéh gleh lagée gapeueh. Takhta Gobnyan
deungon ruda nyan hu meuble-ble lagée
apui hu, 10 dan apui laju jimeu éue nibak
takhta nyan. Meuribée-ribée ureuëng jijak
peutimang Gobnyan, dan meujuta ureuëng
ka teudong dikeue Gobnyan. Óh lheu-
ehnyan geupeuphon kheueh sidang peunga-
delan, dan kitab-kitab pih laju geupeuhah.
11 Watée ulôn teungoh lôn kalon atra
nyan, teutab mantong ulôn deungoe lungkée
ubit nyan jipeugah haba deungon sombong
jih. Óh lheuehnyan beulatang nyang keu
peuet nyan jipoh maté, dan bangke jih jigeu-
lawa udalam apui sampoe habéh tutong.
12 Beulatang-beulatang nyang laén ka geu-

7:3: Why. 13:1, 17:8 **7:4-6:** Why. 13:2 **7:7:** Why. 12:3, 13:1 **7:8:** Why. 13:5-6 **7:9:** Why. 1:14, 20:4
7:10: Why. 5:11, 20:12

tarek keukuasaan jih, teuma awaknyan geu-
bri udeb sampoe ubak watée nyang ka geu-
peu teuntée.
13 Nibak keumalon ulôn malam nyan,
ulôn kalon sapeue-sapeue nyang saban la-
gėe manusia. Gobnyan geuteuka deungon
jikeulileng lė awan laju jijak ubak Gobnyan
nyang udeb keukai dan jipeuturi keu
jihnyan. 14 Gobnyan geubri keuhoreumatan
dan keukuasaan sibagoe raja, sampoe
ureuëng-ureuëng nibak meubagoe bansa,
sukée bansa dan basa meungabdi ubak
Gobnyan. Keukuasaan Gobnyan meuteun
siumu masa, peumeurintahan Gobnyan hana
teuguleng.

Nyang geukalon-kalon nyan geupeutrang

15 Nyang deuh-deuh nyang ulôn kalon
nyan atė ulôn meutamah bingöng dan geu-
lisah.[j] 16 Laju ulôn peurab ubak sidroe
ureuëng nyang na teungoh jidong disinan
dan ulôn lakée keuteurangan keuhai
banmandum nyan. Dan digobnyan geupeu-
gah bube nyang na. 17 Geupeugah lė
gobnyan lagée nyoe, "Ban peuet boh beula-
tang raksasa nyan na kheueh meumakna
peuet boh keurajeuen nyang teuka u ateueh
bumoe. 18 Teuma umat Po teu Allah Nyang
Mahamanyang geuteurimong hak keu geu-
peurintah dan peumeurintahan Gobnyan
keukai siumu masa."
19 Öh lheuehnyan ulôn keuneuk teupeue
makna beulatang nyang keu peuet nyan,
nyang meulaėn deungon nyang laėn; nyang
lumpah teumakot dan nyang peuhanco
nyang priek mangsa jih deungon gukée teu-
maga dan gigo beuso jih, dan jigilo-gilo
sėuh-sėuh nyang leubeh jipajoh. 20 Ulôn
keuneuk lôn teupeue cit keuhai ban siploh
boh lungkée nibak ulée jih dan keuhai
lungkée ubit nyang teuka dudoe laju jitarek
sampoe teubôt lhée boh lungkée nyang
phon-phon nyan. Lungkée ubit nyan na ma-
ta dan babah nyang meututoe deungon
sombong jih. Lungkée ubit nyan leubeh
teumakot nibak lungkée-lungkée nyan laėn.
21 Watée ulôn teungoh lôn ngieng atra-
nyan, lungkée nyan laju jimuprang jilawan
umat Po teu Allah dan jipeutaloe awaknyan.
22 Öh lheueh nyan Gobnyan nyang udeb
keukai nyan teuka laju geubri keuputosan
dan geupeubeuna[k] umat Po teu Allah Nyang
Mahamanyang. Watée jih ka trok awaknyan
jiteurimong kuasa keu jimat peurintah.
23 Nyoe kheueh keuteurangan nyang
ulôn teumė, "Beulatang nyang keu peuet
nyan na kheueh keurajeuen nyang keu peuet
nyang teuma teudong di ateueh bumoe dan
meulaėn deungon keurajeuen-keurajeuen
nyang laėn. Keurajeuen nyan jipeuhanco
dan jiuėt banmandum bumoe dan jigilo-gilo
sėuh-sėuh nyang tinggai. 24 Ban siploh boh
lungkée nyan na kheueh siploh droe raja
nyang mat peurintah keurajeuen nyan. Öh
lheueh nyan na sidroe raja nyang laėn teuma
teuka; gobnyan meulaėn that deungon raja-
raja nyang phon-phon that, dan gobnyan
geupeutalo lhée droe raja. 25 Gobnyan
jimeututoe jilawan Allah Nyang Mahama-
nyang dan jiteugöm umat Allah. Jihnyan
jiuseuha dan jiubah hukôm-hukôm dan
khanuri-khanuri agama umat Allah, dan
awaknyan jimeukuasa nyang treb jih na lhée
thon siteungoh. 26 Dan peungadelan syeuru-
ga laju geumeusidang dan geutarek keukua-
saan gobnyan dan geupeuhanco gobnyan
sampoe habėh sapan sapa. 27 Kuasa dan
keubeusaran meubagoe keurajeuen nyang
na di ateueh bumoe geubri ubak umat Po
teu Allah Nyang Mahamanyang. Kuasa
awaknyan keu teupeurintah hana keuneu-
lheueh dan bandum peunguasa nyang na di
ateueh bumoe meungabdi awaknyan deu-
ngon taát."
28 Öhnoe kheueh laporan nyoe. Ulôn
lumpah geulisah sampoe muka lôn pucat,
teuma hainyan hana meusidroe pih ulôn bri
tée keuhai banmandum nyan.

Daniel deuh geukalon keuhai bubiri agam dan kamėng agam

8 Bak thon nyang keu lhée geumat
peurintah lė Raja Belsyazar, ulôn meu-
teumė keumalon nyang keudua.[l] 2 Lam
keumalon nyan leumah ulôn kalon droe
keudroe ulôn na di propinsi Elam, di Susan,
ma banda Persia. Ulôn kudong bak binėh
Krueng Ulai, 3 dan bak binėh krueng nyan
leumah ulôn ngieng saboh bubiri agam
nyang na dua boh lungkée panyang, nyang
saboh leubeh panyang dan leubeh barô ni-

[j] Basa Aram na dua boh seunamah tutoe haba nyang hana trang. [k] *geubri keuputosan dan geupeubeuna* atawa: teubri hak keu teuhakėm ubak. [l] Phon nibak ayat nyoe trok ubak akhė basa nyang teupeuguna na kheueh basa Ibrani (kalon 2:4).

7:13: Mat. 24:30, 26:64, Mrk. 13:26, 14:62, Luk. 21:27, Why. 1:7, 13, 14:14 **7:14:** Why. 11:15 **7:18:** Why. 22:5
7:21: Why. 13:7 **7:22:** Why. 20:4 **7:24:** Why. 17:12 **7:25:** Why. 12:14, 13:5-6 **7:27:** Why. 20:4, 22:5

bak nyang laén. 4 Ulôn ngieng bubiri agam
nyan jimupok u arah barat, utara dan seula-
tan. Hana meusaboh beulatang pih nyang
meuteun jihadab jihnyan atawa teupeusie
nibak kuasa jihnyan. Jihnyan jimeubuet ban
galak droe dan ka jeuet keu sombong.
5 Teungoh ulôn pandang atra nyan, leu-
mah ulôn ngieng saboh kaméng agam teu-
ngoh jiplueng-plueng siblaih ubarat di ateu-
eh bumoe. Kaméng nyan jiplueng luwa
biasa tajam jih sampoe gaki jih hana keu-
nong ateueh bumoe. Nibak bandua neuk
mata jih na saboh lungkée nyang meunyo-
lok. 6 Kaméng agam nyan laju jipeutô ubak
bubiri agam nyang deuh lôn kalon bak binéh
krueng nyan, laju jipeucrok ubak jih nyan
deungon buih that. 7 Ulôn kalon kaméng
agam nyan jiheuntam bubiri agam deungon
beungéh dan ceubeueh nyang luwa biasa,
sampoe bubiri agam nyang keunong pok
nyan patah bandua boh lungkée jih. Bubiri
agam nyan hana meudaya keu jilawan. Bu-
biri nyan teutiek bak tanoh dan laju jigilo-
gilo, dan hana meusidroe ureuëng pih nyang
tem peugla.
8 Kaméng agam nyan meutamah rayeuk.
Teuma bak watée jihnyan ka trok ubak
pucak keukuasaan jih, patah kheueh lungkée
jih nyang raya nyan, dan laju nibak teumpat
nyan timoh peuet boh lungkée nyang meu-
nyolok, maséng-maséng jitunyok ubak arah
nyang meubeda. 9 Nibak saboh lamkawan
lungkée nyan jitimoh teuma saboh lungkée
ubit, nyang meutamah rayeuk dan keukua-
saan jih meutamah luwah u arah seulatan, u
arah timu dan ubak tanoh nyang ceudah.
10 Lungkée nyan meutamah rayeuk sampoe
ka seb teuga keu jiheuntam tantra syeuruga
na kheueh bintang-bintang, dan na meupa-
dub boh lamkawan nyan ji geulawa ubak
tanoh dan jigilo-gilo. 11 Dan jihnyan jilawan
panglima tantra syeuruga, hana jipeubuet le
keureubeuen peuseumahan tieb-tieb uroe
nyang teupeuseumah ubak panglima nyan,
dan jireuloh rumoh iébadat keu jihnyan.
12 Dan ureuëng-ureuëng disinan ka jipeu-
phon meudesya dan hana le jipeuseumah
keureubeuen-keureubeuen nyang teupeuwa-
jéb nyan. [m] Dan iébadat nyang beutôi ka
jitiek bak tanoh. Lungkée nyan meuhase
peue-peue mantong nyang jipeubuet.
13 Óh lheueh nyan ulôn deungoe su ma-
laikat geupeugah ubak nyang laén, "Sampoe
padub treb kheueh nyang teukalon nyang
leumah nyan na sabe? Sampoe án pajan de-
sya rayeuk nyan teugantoe keureubeuen
uroe-uroe? Sampoe án pajan tantra syeuruga
dan rumoh iébadat nyan jigilo-gilo?"
14 Ulôn deungoe malaikat nyang sidroe
teuk geujaweueb, "Trok 1.150 uroe trek.
Sidubnyan treb keureubeuen seupôt dan
keureubeuen beungoh hana jipeuseumah.
Óh ka lheuehnyan barô kheueh rumoh iéba-
dat teupeupuléh lom."

Malaikat Jibrail geupeutrang makna keumalon nyan

15 Bak watée ulôn teungoh lôn useuha
keu lôn peuphom makna nyang teukalon
nyan, hana teusangka-sangka ka teudong
dikeue ulôn nyang saban that lagée manusia.
16 Teudeungoe su nyang teumawök meu-
randeh Krueng Ulai, kheun su nyang teu-
deungoe nyan, "He Jibrail, neupeutrang
kheueh laju ubak gobnyan peue nyang ka
deuh jikalon." 17 Laju lé Jibrail nyang geu-
dong dikeue ulôn geupeurab laju ubak ulôn.
Ulôn lumpah teumakot sampoe ulôn rhot
dan reubah.
Geupeugah lé Jibrail ubak ulôn, "He
manusia fana, gata harôh tateupeue bahwa
nyang ka deuh neukalon nyan na kheueh
sibagoe tanda akhé jamén." 18 Teungoh
gobnyan geupeugah haba, ulôn laju reubah
dan pansan. Teuma gobnyan laju geumat
ulôn dan geutulông peudong lom. Laju
gobnyan geupeugah, 19 "Ulôn kubritée bak
gata peue nyang teuma teujadi akibat Po teu
Allah beungéh. Sabab nyang deuh gata ka-
lon nyan sibagoe tanda akhé jamén.
20 Bubiri agam nyang gata kalon nyan,
nyang na meulungkée dua boh, sibagoe
lambang keurajeuen Media dan Persia.
21 Kaméng agam nyan sibagoe lambang
keurajeuen Yunani, dan lungkée nyang
meusudok nibak bandua mata jih nyan
nyang kheueh raja awaknyan nyang keu-
phon. 22 Ban peuet boh lungkée nyang ti-
moh óh ka lheueh lungkée nyang phon nyan
patah, nyan sibagoe tanda bahwa keurajeuen
Yunani teubagi-bagi jeuet peuet boh keu-
rajeuen, teuma meusaboh keurajeuen pih
hana nyang teuga lagée keurajeuen nyang
phon.
23 Watée karab meu akhé nibak keu-
rajeuen-keurajeuen nyan, meunyoe keujeu-

[m] *Dan ... nyan:* Ibrani hana trang.
8:10: Why. 12:4 **8:16:** Luk. 1:19, 26

hetan karab trok bak pucak jih, teuma teuka
sidroe raja nyang paleng kreueh ulée, dan
carông teumipée. 24 Raja teuma jeuet keu
ureuëng nyang paleng teuga, teuma kon lé
sabab teunaga jih keudroe. Raja nyan jipeu-
teuka keubinasaan nyang teumakot that dan
peue mantong nyang jipeubuet sabe meuha-
se. Raja jipeubinasa ureuëng-ureuëng peu-
kasa dan umat Po teu Allah. 25 Sabab raja
nyan licek, tieb-tieb geuteumipée sabe meu-
hase. Raja nyan jipeusombong droe, dan
hana teupeuingat leubeh ilée gobnyan geu-
peubinasa ureuëng ramé. Dan jihnyan jijeu-
et lawan Raja Nyang Maharayeuk. Teuma
gobnyan teupeuhanco deungon hana teuna-
ga manusia. 26 Nyang deuh teukalon keuhai
keureubeuen seupôt ngon beungoh nyang ka
teupeutrang ubak droeneueh nyan, beutôi-
beutôi teuma teujadi. Teuma bandum nyan
teujadi bakmasa ukeue nyang mantong jiôh;
lé sababnyan bék tacalitra ubak soe
mantong."

27 Óh lheuehnyan ulôn meurasa leumoh
laju rhot bak sakét napadub uroe treb jih. Óh
lheueh nyan laju lôn beudôh dan lôn peubu-
et tugaih-tugaih ulôn keu raja. Teuma ulôn
geulisah óh ulôn pike ubak nyang deuh-
deuh ulôn kalon nyan dan hana hase ulôn
peuphom.

Daniel meudoá keu bansa gobnyan

9 1-2 Nibak thon nyang keuphon geumat
peurintah lé Darius ureuëng Media, bin
Ahasyweros ateueh keurajeuen Babel, ulôn
Daniel, ulôn beuet-beuet kitab-kitab agama,
ulôn seumike ngon ulôn tanueng bahwa
meunurot nyang geu kheun lé TUHAN ubak
Nabi Yeremia, banda Yerusalem teutab reu-
loih nyang treb jih tujoh ploh thon. 3 Laju
ulôn meudoá deungon bit-bit ubak TUHAN
Po teu Allah, dan ulôn lakée gaséh sayang
Gobnyan. Ulôn puasa dan ulôn ngui ija
kröng sira ulôn duek ateueh abée.
4 Banmandum desya bansa lôn ulôn meu-
ngaku dikeue Po teu Allah.

Kheun ulôn, "TUHAN Allah, Droeneueh
lumpah that rayeuk, dan kamoe horeumat
ubak Droeneueh. Droeneueh sabe neupeu-
teupat ubak janji Droeneueh dan neutunyok
gaséh Droeneueh nyang abadi keu
awaknyan nyang gaséh keu Droeneueh dan
jipeubuet peue nyang Droeneueh peurintah.

5 Kamoe ka meudesya, ya Allah, kamoe
ka kamoe peubuet nyang jeuhet, dan kamoe
peubuet buet nyang salah. Kamoe kamoe
beurontak dan kamoe iengkeue ubak
peurintah Droeneueh dan kamoe ka
meusimpang nibak peuratoran-peuratoran
Droeneueh. 6 Kamoe hana kamoe deungoe
nyang geupeugah lé nabi-nabi, hamba-
hamba Droeneueh nyan, nyang ka geumeu-
tutoe ateueh nan Droeneueh ubak raja-raja
kamoe. 7 Ya TUHAN, tindakan Droeneueh
sabe teupat dan ade, teuma kamoe sabe
kamoe peuteuka malée ateueh droe kamoe,
na kheueh kamoe nyang bandum tinggai di
Yudea dan di Yerusalem dan bandum
ureuëng nyang saboh bansa deungon kamoe
nyang ka Droeneueh peusiseu u nanggroe-
nanggroe nyang jiôh dan nyang rab sabab
awaknyan hana seutia ubak Droeneueh.
8 Raja-raja kamoe, bubena peumimpén ka-
moe dan indatu kamoe ka jipeubuet hai-hai
nyang lumpah that malée dan ka meudesya
ubak Droeneueh, ya TUHAN. 9 Droeneueh
peunoh amphonan dan gaséh sayang, bahpi
kamoe ka kamoe lawan Droeneueh. 10 Ka-
moe hana teudeungoe su Droeneueh, ya
TUHAN Po teu Allah kamoe, watée neuyue
ubak kamoe udeb meunurot huköm-huköm
nyang ka neubri ubak kamoe meulalu nabi-
nabi, hamba-hamba Droeneueh nyan.
11 Bansaboh Israel ka ji-iengkeue ubak
huköm-huköm Droeneueh dan hana jitem
deungoe su Droeneueh. Kamoe meudesya
ubak Droeneueh, dan lé sabab nyan
Droeneueh peurhot ateueh kamoe kutokan
nyang teutuléh lam Kitab Nabi Musa,
hamba Droeneueh. 12 Droeneueh meutindak
teupat that lagée nyang ka Droeneueh peu-
janji ubak kamoe dan ubak peunguasa ka-
moe. Yerusalem ka Droeneueh huköm leu-
beh kreueh nibak banda toh mantong nyang
na ateueh donya nyoe. 13 Peue mantong
mala peutaka nyang ka teutuléh lam huköm
Nabi Musa ka neupeurhot ateueh kamoe.
Teuma bahpi meunan, ya TUHAN Po teu
Allah kamoe, kamoe mantong cit kamoe
tulak keu teupeugalak até Droeneueh.
Kamoe teutab hana kamoetem tinggai
desya-desya kamoe dan hana teuma kamoe-
tem peurati ubak bandum ajaran-ajaran
Droeneueh. 14 Droeneueh, ya TUHAN Allah
kamoe, ka neuhuköm kamoe deungon bala
nyang ka Droeneueh peusiab keu kamoe;
tindakan Droeneueh sabe teupat dan ade,
teuma kamoe hana kamoe deungoe su
Droeneueh.

9:2: Yer. 25:11, 29:10

15 Ya, TUHAN Po teu Allah kamoe,
Droeneueh ka neutunyok kuasa droeneueh
deungon cara neuba umat Droeneueh neu-
peuteubiet nibak nanggroe Meusé, dan kua-
sa Droeneueh nyan mantong teutab teuingat.
Kamoe ka meudesya dan kamoe peubuet
buet nyang salah. 16 Droeneueh ka neubila
kamoe bak jamén ilée, sabab nyan kheueh
bék kheueh neubeungéh le keu Yerusalem,
banda Droeneueh keudroe, bukét Droeneu-
eh nyang suci.[n] Lé sabab desya kamoe dan
keujeuhetan indatu kamoe, teuma bandum
ureuëng nyang na di silingka kamoe jikalon
miyueb ateueh Yerusalem dan ateueh umat
Droeneueh. 17 Ya Allah kamoe, deungoe
kheueh doá dan nyang kamoe lakée. Peupu-
léh kheueh baét Droeneueh nyang ka jipeu-
hanco nyan, neupeugét kheueh mangat
banmandum ureuëng jiteupeue bahwa
Droeneueh kheueh Allah. 18 Deungoe kheu-
eh kamoe, ya Allah, pandang kheueh kamoe
dan neungieng kheueh peundeuritaan ka-
moe meunan cit deungon banda nyang rusak
nyang jikheun deungon nan Droeneueh. Ka-
moe meudoá ubak Droeneueh bukon meu-
sabab jasa-jasa kamoe, teuma na kheueh
Droeneueh nyang peunoh gaséh sayang.
19 TUHAN, deungoe kheueh kamoe, peu-
amphon kheueh kamoe, peurati kheueh ka-
moe dan meutindak kheueh bubagaih! Bék
kheueh treb-treb, mangat bandum ureuëng
jiteupeue bahwa Droeneueh kheueh Allah.
Sabab Yerusalem dan umat Droeneueh na
kheueh milék Droeneueh nyang aula."

Jibrail geupeutrang keuhai ramai nyan

20 Ulôn hana putôh meudoá dan lôn
meungaku ubak desya lôn dan desya bansa
lôn Israel, dan lôn lakée ubak TUHAN Allah
lôn keu teupeupuléh rumoh Gobnyan nyang
suci. 21 Teungoh ulôn meudoá, Jibrail nyang
ka ulôn ngieng dalam keumalon ulôn nyang
masa ilée nyan, geupo ubak ulôn. Watée
keujadian nyan ureuëng laén teungoh jipeu-
seumah keureubeuen seupôt. 22 Laju lé Ji-
brail geupeugah lagée nyoe, "He Daniel,
ulôn keuneuk tulông gata keu lôn peutrang
makna ramaian nyan. 23 Watée gata tapeu-
phon meudoá ubak Po teu Allah, Gobnyan
geubri jaweueb. Ulôn teuka lônjak peu-
sampoe sabab Gobnyan geugaséh keu gata.
Nah, deungoe kheueh beugét-gét watée ulôn
peutrang makna nyang teukalon nyan.
24 Tujoh goe tujoh ploh thon na kheueh
masa nyang geupeuteutab lé Po teu Allah
keu teupeubeubaih bansa gata dan banda
gata nyang suci nyan nibak desya dan
keujeuhetan. Banmandum desya geupeu
amphon dan keuadelan nyang keukai geu-
peudong, dan nyang teukalon dan ramaian
nyan jeuet keunyataan, dan Baét TUHAN[o]
nyang suci nyan teubakti lom ubak TUHAN.
25 Cetet kheueh dan peuphom kheueh nyoe:
Tujoh goe tujoh thon teuma jijak, phon saát
geupeuteubiet peurintah keu teupeudong
lom Yerusalem, sampoe teuka sidroe peu-
mimpén nyang geutunyok lé Po teu Allah.
Nyang treb jih tujoh goe nam ploh dua thon
rot-rot dan kuta-kuta Yerusalem teuma teu-
peugöt lom, teuma masa nyan peunoh keu-
sosahan. 26 Bak akhé masanyan peumimpén
piléhan Allah nyan teupoh maté, padahai
jihnyan hana meusalah.[p] Dan teuka kheueh
tantra sidroe raja nyang teuga, laju geupeu-
hanco banda Yerusalem meunan cit ngon
Baét TUHAN. Akhé jamén nyan teuka lagée
ié raya nyang jiba prang dan keuhancoran,
lagée nyang ka geupeuteutab lé Po teu
Allah. 27 Raja nyan geupeugét peujanjian
nyang kong deungon ureuëng ramé nyang
treb jih na tujoh thon. Watée diteungoh-teu-
ngoh masanyan, gobnyan geupeupiôh soe-
soe nyang peuna keureubeuen dan peuseu-
mahan. Oh lheuehnyan sapeue-peue nyang
lumpah teumakot dan gli that nyang teupeu-
gah Keujeuhetan nyang peuhanco[q] teuma
teukeubah di Baét TUHAN dan teutab na
disinan sampoe gobnyan nyang keubah di-
sinan jitingkeh lé keubinasaan nyang ka
geupeuteutab lé Po teu Allah keu gobnyan."

Nyang geukalon lé Daniel di Krueng Tigris

10 Bak thon nyang keu lhée geumat
peurintah lé Koresy ateueh nang-
groe Persia, na saboh peusan geupeugah
ubak Daniel alias Beltsazar. Peusan nyan
beutôi, teuma lumpah payah keu teu-
peuphom.[r] Watée teu useuha keu teupeu
phom Daniel geuteurimong keuteurangan

[n] *bukét Droeneueh nyang suci:* Gunong Sion. [o] *Baét TUHAN* atawa: miseubah. [p] Saboh teujeumahan kuno: *hana meusalah.* [q] *Sapeue-sapeue nyang lumpah teumakot dan gli that nyang teupeugah Keujeuhetan nyang peuhanco:* Patong nyang jipeudong lam Baét TUHAN di Yerusalem lé peunguasa-peunguasa aséng. [r] *teuma lumpah payah keu teupeuphom* atawa: na kheueh keuhai prang rayeuk.

9:21: Luk. 1:19, 26 **9:27:** Dan. 11:31, 12:11, Mat. 24:15, Mrk. 13:14

keuhai makna peusan nyan lam saboh keu-
malon.
2 Bak watée nyan ulôn teungoh meutapa
lhée seun aleuhat peunoh. 3 Teungoh watée
nyang lagée nyan hana ulôn pajoh peunajoh
nyang mangat atawa pi eungkot sie; hana
ulôn jieb anggô, meunan cit hana ulôn
seugöt ôk.
4 Bak tanggai dua ploh peuet buleuen
nyang keuphon nibak thon nyan, ulôn teu-
ngoh ulôn dong bak binéh Krueng Tigris
nyang raya nyan. 5 Ulôn tangah u langét,
laju leumah ulôn kalon sidroe ureuëng
nyang geungui peukayan nibak ija lineun
dan talo keuieng nibak méuh murni. 6 Tu-
boh ureuëng nyan meucahya muble-ble la-
gée peumata, ruman gobnyan trang lagée
cahya kilat, dan mata gobnyan hu muble-ble
lagée apui hu. Jaroe dan gaki gobnyan meu-
kilat lagée teumaga nyang teugeusok, dan su
gobnyan teudeungoe lagée su ureuëng su-
bra.
7 Teuma ulôn keudroe nyang na ngieng
nyang teukalon nyan. Ureuëng-ureuëng
nyang na jak meusajan ngon ulôn hana
jingieng, teuma awaknyan teumakot laju
jiplueng sira jimusöm. 8 Nyang na tinggai
disinan teuma ulôn sidroe, sira ulôn peurati
nyang teukalon deungon teukeujot nyan.
Ulôn ka hana meudaya le dan ruman ulôn
laju pucat. 9 Watée ulôn deungoe su
gobnyan, laju ulôn reubah dan pansan
sampoe teudugöm ateueh tanoh. 10 Óh lheu-
ehnyan na jaroe nyang mat ulôn dan laju
ulôn beudôh sira meutumpang nibak jaroe
dan teuôt ulôn.
11 Malaikat nyan geupeugah ubak ulôn,
"Daniel, gata geugaséh lé Po teu Allah.
Beudôh kheueh neudong dan neudeungoe
kheueh tutoe haba lôn nyoe beugét-gét.
Ulôn nyoe ka geuyue jak ubak gata." Watée
geupeugah hainyan ubak ulôn, laju ulôn
dong sira teuôt lôn yo meugám gám.
12 Laju geupeugah lé Malaikat nyan
ubak ulôn, "Daniel, bék kheueh teumakot.
Allah ka deungoe doá gata yoh uroe phon
gata cok keuputosan keu tapeumiyueb droe
gata mangat bijaksana. Ulôn ka teuka siba-
goe jak jaweueb doá gata. 13 Malaikat peu-
lindong keurajeuen Persia geulawan ulôn
nyang treb jih dua ploh sa uroe. Laju Malai-
kat Mikail, sidroe lamkawan peumimpén-
peumimpén malaikat, teuka geujak tulông
ulôn. Ulôn tinggai gobnyan disideh, di
Persia. 14 Ulôn teuka keu lôn peujeuet gata
bumuphom peue nyang singoh teujadi ateu-
eh bansa gata. Nyang deuh teukalon nyoe
keuhai uroe ukeue."
15 Watée gobnyan geupeugah hai nyan,
ulôn tukui dan hana jeuet lôn peugah haba.
16 Óh lheuehnyan malaikat nyang saban
deungon manusia nyan geusunyueng jaroe
gobnyan laju geucukéeh nibak bibie ulôn.
Ulôn peugah ubak gobnyan, "Teungku,
nyang deuh ulôn kalon nyoe keubit lumpah
teumakot sampoe ulôn hana meudaya meu-
bacut pih. 17 Ulôn lagée sidroe namiet nyang
teudong dikeue Amphon jih. Panena
mungken ulôn peugah haba ubak Teungku
Amphon? Teunaga ulôn ka hana le dan
nafáh ulôn ka meusak."
18 Dan sigoe teuk gobnyan geucukéeh
ulôn, dan laju teurasa teunaga ulôn meuta-
mah. 19 Gobnyan geupeugah, "Allah geuga-
séh keu gata, sabab nyan bék kheueh
gundah dan teumakot, jak keunoe, beuteuga
kheueh!"
Teungoh geupeugah hai nyang lagée
nyan, ulôn teurasa leubeh teuga lom dan lôn
peugah, "Neumariet laju, Amphon, Am-
phon ka neutamah teunaga ulôn."
20-21 Laju gobnyan geujaweueb, "Peu
kheueh tateupeue pakon ulôn jak ubak gata?
Meukeusut jih na kheueh lôn keuneuk peu-
gah ubak gata peue nyang teutuléh didalam
Kitab Keubeunaran. Jinoenyoe ulôn harôh
lôn gisa jak lawan malaikat peulindong[s] di
Persia. Óh lheuehnyan malaikat peulindong
Yunani teuma teuka. Hana nyang tulông
ulôn seulaén Mikail, malaikat peulindong
Israel, nanggroe gata.

11 Gobnyan kheueh nyang[t] bri tugaih
keu geutulông dan geubila ulôn bak
thon nyang keuphon geumat peurintah lé
Darius ureuëng Media nyan. 2 Dan peue
nyang ulôn peugah ubak gata na kheueh
beuna."

Keurajeuen Meusé dan Keurajeuen Siria

Malaikat nyan geupeugah, "Lhée droe
raja teuk nyang peurintah Persia, jiseutôt lé

[s] Keumungkenan that makna jih: *malaikat peulindong.* Ibrani malaikat peulindong. Dan ulôn, nibak thon nyang keu phon peumeurintahan Darius ureuëng Media nyan. [t] Saboh teujeumahan kuno: *Gobnyan kheueh nyang.* Ibrani: Ulôn nyang.

10:5-6: Why. 1:13-15, 2:18, 19:12 **10:13, 21:** Why. 12:7

raja nyang keupeuet nyang leubeh kaya ni-
bak nyang laén. Bak pucak keukuasaan dan
keukayaan jihnyan, jihnyan teuma meuadu
teunaga deungon keurajeuen Yunani.
3 Óh lheuehnyan teuka sidroe raja nyang
peukasa. Gobnyan jimat peurintah keurajeu-
en nyang lumpah raya dan jipeubuet ban
galak droe. 4 Teuma nibak pucak keujayaan
jihnyan, keurajeuen jihnyan beukah dan teu-
bagi-bagi jeuet keudua bagian. Raja-raja
nyang kon keuturonan gobnyan jimat peu-
rintah sibagoe geunantoe, dan awaknyan
hana saban teuga lagée jihnyan.
5 Raja nanggroe seulatan jeuet keuteuga.
Teuma sidroe lamkawan panglima-pangli-
ma awaknyan leubeh teuga nibak raja nyan,
dan jihnyan jimat peurintah keurajeuen
nyang leubeh raya. 6 Na padub thon óh
lheueh nyan raja nanggroe seulatan jipeuna
pakat mangat jeuet keureuja sama deungon
raja di nanggroe utara dan jipeukawen
putroe jihnyan deungon raja utara nyan.
Teuma keureuja sama nyan hana treb meu-
teun, dan putroe nyan jipoh maté, meunan
cit deungon lakoe dan aneuëk gobnyan[u] dan
namiet-namiet gobnyan nyang ka geu intat
gobnyan. 7 Hana treb teuma óh lheueh nyan,
ureuëng nyang saboh keuluwarga deungon
putroe nyan jeuet keuraja. Gobnyan jiprang
raja nanggroe utara, jiseureubu kuta raja
nyan dan jipeutaloe. 8 Bak watée jihnyan
jigisa u nanggroe Meusé, na jiba sajan pa-
tong dewa musoh jihnyan dan peukakaih
méuh dan pirak nyang ka jipeuseumah keu
dewa nyan. Na padub thon treb jih jihnyan
hana jiprang raja nanggroe utara. 9 Óh lheu-
ehnyan raja nanggroe utara jiseureubu raja
nanggroe seulatan, teuma raja hase ji-
hampeung sampoe jisurot dan jiwoe u
nanggroe jih keudroe.
10 Laju aneuëk-aneuëk agam raja
nanggroe utara meusiab-siab keuneuk ji-
muprang dan jilateh pasokan tantra nyang
raya. Sidroe lamkawan awaknyan jimaju
jiseureubu lagée ié raya. Nibak seureubu
nyang keudua nyan laju jiheuntam kuta mu-
soh. 11 Dan beungéh kheueh raja nanggroe
seulatan, dan gobnyan maju u mideuen
prang geulawan raja nanggroe utara.
Jihnyan meuhase jipeutaloe pasokan tantra
nyang leubeh raya nyang jikrah lé raja
nanggroe utara. 12 Óh lheuehnyan jihnyan
bangga sabab meunang di mideuen prang
nyan dan lom teuma sabab ka jai that jipoh
maté musoh, teuma jihnyan hana meukuasa
sabe.
13 Keu nyang keu dua goe jih raja
nanggroe utara geupeuna lom pasokan
nyang raya, leubeh raya nibak pasokan
nyang phon. Meunyoe watée jih ka teuka,
jihnyan meugrak maju deungon pasokan
nyang raya dan peuleungkapan nyang
lumpah le. 14 Dan jai that ureuëng nyang
beurontak ateueh nanggroe seulatan. Dan na
meupadub droe nyang keujam nibak bansa
gata, Daniel, beurontak teuma sabab
awaknyan ka jingieng sapeue-peue nyang
deuh teukalon. 15 Óh lheuehnyan raja
nanggroe utara jikeupong saboh banda
nyang meupageu ngon kuta dan laju meu-
teumé jireubot. Tantra nanggroe seulatan
hana hase jipeuteun droe, dan pasokan-pa-
sokan nyang piléhan jihnyan pih hana le
jilawan. 16 Raja nanggroe utara nyan jipeu-
buet ban galak droe deungon hana meuteu-
mé peulawan meubacut pi. Jihnyan pi jiteu-
mé duek bak tanoh nyang ceudah dan
jikuasa tanoh nyan banmandum nyang na.
17 Óh lheuehnyan raja nanggroe utara
jipeusiab banmandum tantra keu jijak prang
nanggroe seulatan. Dan deungon meukeusut
keuneuk kuasa bandum keurajeuen musoh
jihnyan, geuhnyan jipeuna peusitujuan deu-
ngon rajanyan dan jipeukawen aneuëk inong
jih[v] deungon raja nanggroe Meusé nyan;
teuma reuncana jihnyan nyan hana meuhase.
18 Óh ka lheueh nyan jihnyan jijak prang
bansa-bansa nyang na bak binéh laôt, dan jai
that nyang jipeutaloe. Teuma na sidroe peu-
mimpén nanggroe aséng jiseutob buet meu-
hina nyang jipeubuet nyan, dan teuma jiba-
laih peuhinaan nyan keu gobnyan.[w] 19 Raja
nanggroe utara nyan jigisa ubak kuta-kuta jih
keudroe, teuma raja nyan teupeutaloe dan
hana le haba keuhai jihnyan.
20 Raja nyan jigantoe lé sidroe raja
nyang laén nyang jiyue peugawée jihnyan
nyang keujam keu jiyue kuteb cukée deu-
ngon paksa mangat jeuet teutamah keukaya-
an keurajeuen jih. Lam watée nyang paneuk
raja nyan teupoh maté, bukon seucara trang-
trang dan bukon teuma dimideuen prang."

Raja nanggroe utara nyang jeuhet

21 Malaikat nyan geupeugah lom, "Raja
nyang seulanjut jih nyang mat peurintah di

---

[u] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *aneuëk gobnyan.* Ibrani: ayah jih. [v] *aneuëk inong jih* atawa: sidroe aneuëk dara. [w] Keumungkenan that makna jih: *jibalaih ... keu gobnyan.*

nanggroe utara na kheueh sidroe ureuëng
nyang hina nyang hana hak jeuet keuraja.
Teuma raja nyan teuka deungon hana teu-
sangka-sangka dan jireubot keududuekan
raja ngon tipée daya. 22 Bandum tantra
nyang lawan jihnyan, bah kheueh nyan
Teungku Imeum Agong keudroe, habéh ji-
sampôh dan ranab bube nyang na. 23 Raja
jikhianat keu janji-janji jih nyang ban sagai
jimeujanji deungon bansa-bansa laén. Dan
raja nyan seumaken teuga, bahpi raja nyan
jimat peurintah ateueh nanggroe nyang ubit.
24 Deungon licek raja nyan jiseureubu dae-
rah-daerah nyang gumbô dan subô tanoh jih,
bak watée jidueb nibak tanoh nyang jireu-
pah nyan meurasa aman disinan. Jihnyan
laju jipeubuet peue nyang gohlom jipeubuet
lé indatu jih keudroe. Laju jibagi-bagi keu
bandum ureuëng-ureuëng nyang dukông jih
peue-peue mantong barang nyang jireupah
dan keukayaan nyang jiteumé di mideuen
prang. Jihnyan jipeugét siasat keu jiprang
teumpat-teumpat nyang meukuta, teuma
watée jih karab that keuneuk habéh.

25 Óh lheueh nyan deungon beuhe laju ji-
bina tantra nyang raya keu jijak prang raja-
raja di nanggroe seulatan nyang ka geusiab-
siab teuma keuneuk jilawan jihnyan deungon
tantra nyang teuga dan raya lumpah na. Teu-
ma raja nanggroe seulatan hana hase jipeu-
teun droe sabab jihnyan jikhianat. 26 Peu-
naseuhat-peunaseuhat jihnyan nyang paleng
rab deungon jihnyan teuma teupeurhot
jihnyan. Jai that-that tantra jihnyan nyang
jipoh maté, dan tantra jihnyan teuma ji-
sampôh gleh. 27 Óh lheuehnyan bandua droe
raja nyan jiduek nibak saboh meuja dan ji-
makheun meusajan, teuma awaknyan na
meukeusut jeuhet, dan awaknyan saléng
meusulet. Teuma reucana awaknyan gagal
sabab masa jih gohlom teuka. 28 Óh lheu-
ehnyan raja nanggroe utara jiwoe u nanggroe
jih deungon meubagoe jeunéh barang nyang
jireupah di mideuen prang. Jihnyan ka bulat
até keu jipeuhanco agama nyang jipaluek lé
umat Po teu Allah. Jihnyan meubuet ban ga-
lak droe óh ka puih até jih barô kheueh jiwoe
u nanggroe jih keudroe.

29 Na padub treb teuma óh lheueh nyan
jihnyan jijak prang nanggroe seulatan lom,
teuma akibat jih laén nibak kali nyang phon.
30 Sabab ureuëng-ureuëng Roma deungon
kapai-kapai prang gobnyan teuka nibak
Siprus dan jijak prang jihnyan, sampoe
jihnyan ka teuka teumakot.

Laju lé jihnyan jiwoe deungon beungéh
lagoena dan ji useuha keu jipeuhanco agama
umat Allah. Jihnyan jiseutôt naseuhat
awaknyan nyang ka murtad nibak agama
nyan. 31 Laju raja nyan jikirém pasokan-
pasokan nyang jipeukuto Baét TUHAN.
Awaknyan jisampôh keureubeuen uroe-
uroe dan geupeudong sapeue-peue nyang
keubit teumakot nyang teupeugah Keujeu-
hetan nyang jipeuhanco.[x] 32 Dan deungon
tipée daya raja nyan jibujuk ureuëng-
ureuëng nyang jitinggai agama droe jih,
mangat jitem tulông jihnyan. Teuma
ureuëng-ureuëng taát ubak Po teu Allah
jijeuet lawan raja nyan. 33 Ureuëng-ureuëng
bijaksana nyang pimpén rakyat jipeujeuet
rakyatba mangat muphom. Teuma keu na
padub watée treb jih, na padub droe lamka-
wan awaknyan maté keunong poh jisabab lé
prang atawa sabab tutong ngon apui, dan
napadub droe teuk jireupah dan jiteuen.
34 Dan watée seumeupoh maté nyan teu-
ngoh teujadi, umat Allah meuteumé bacut
bantuan, teuma jai that ureuëng meugabong
deungon awaknyan na kheueh keu keupeun-
tengan awaknyan keudroe. 35 Siladum nibak
peumimpén nyang bijaksana nyan teupoh
maté, teuma nyan na kheueh ujian keu umat
sampoe awaknyan jeuet keu ureuëng murni.
Hainyan trok hana putôh-putôh sampoe
akhé jamén, na kheueh jamén nyang ka
geupeuteutab lé Po teu Allah.

36 Raja nanggroe utara jipeubuet ban
galak até jih. Deungon sombong raja nyan
jipeugah bahwa jihnyan leubeh rayeuk ni-
bak dewa toh mantong, dan leubeh rayeuk
nibak Allah Nyang Mahamanyang. Raja
nyan hase jipeugah meunan sampoe meu-
reuka Po teu Allah habéh. Sabab peue nyang
ka geupeuteutab lé Po teu Allah harôh teu-
peubuet leubeh dilée. 37 Raja nyan hana
jipakoe ubak dewa toh mantong nyang
jiseumah lé indatu awaknyan, meunan cit
ateueh dewa nyang jiseumah lé ureuëng
inong. Raja nyan hana jipeureumeun ubak
dewa-dewa nyan sabab jianggab droe
jihnyan leubeh rayeuk nibak awaknyan.
38 Sikeubitji, raja nyan jihoreumat ubak de-
wa nyang gohlom sagai jiseumah lé indatu
jihnyan, nyan kheueh dewa peulindong ku-
ta-kuta. Raja nyan jipeuseumah méuh, pi-

[x] *Sapeue-sapeue nyang keubit teumakot nyang teupeugah keujeuhetan nyang jipeuhanco:* kalon 9:27.
11:31: Dan. 9:27, 12:11, Mat. 24:15, Mrk. 13:14 **11:36:** 2Tes. 2:3-4, Why. 13:5-6

rak, peumata dan peuseumahan-peuseu-
mahan meuwáh nyang laén keu dewa nyang
gohlom sagai jiseumah lé indatu jihnyan.
39 Raja nyan jipiléh ureuëng-ureuëng nyang
seumah dewa aséng, keu jijak prang kuta-
kuta nyang teuga. Soemantong nyang peu-
caya ubak dewa nyan jibri keuhoreumatan
nyang raya dan keududuekan nyang ma-
nyang meusajan ngon tanoh sibagoe upah.
40 Meunyoe akhé keukuasaan raja
nanggroe utara karab sampoe, raja nanggroe
seulatan jiprang jihnyan. Laju lé raja
nanggroe utara jibalaih prang nyan deungon
hebat that. Raja nyan jikrah geuritan prang
nyang lumpah jai, guda dan kapai prang.
Jihnyan jiseureubu lagée ié raya, jai that
nanggroe nyang jiteumé reupah laju jiduek.
41 Meunan cit tanoh nyang ceudah hana
tinggai nyan pih geuseureubu, dan meu-
ploh-ploh ribée manusia jipoh maté. Teuma
keurajeuen-keurajeuen Edom, Moab dan
bagian nyang paleng peunteng nibak
nanggroe Amon seulamat. 42 Bak watée
jihnyan jiduek ubak keurajeuen-keurajeuen
nyan, keurajeuen Meusé pih hana tuwoe.
43 Jihnyan jireupah hareuta di nanggroe
Meusé miseu jih méuh dan pirak meunan cit
deungon hareuta laén nyang paleng meuyu-
em. Raja nyan jitulông lé ureuëng Libia dan
Sudan. 44 Laju teuka haba di timu dan utara
nyang lumpah teukeujot raja nyan, sampoe
raja nyan jimuprang leubeh gura dan hana
teukira manusia nyang jipoh maté. 45 Dan
raja nyan jipeudong khimah keurajeuen
jihnyan di lamkawan laôt dan gunong
teumpat Baét TUHAN. Teuma óh lheueh
nyan raja nyan maté dan hana meusidroe pih
nyang tulông gobnyan."

Akhé jamén

12 Malaikat nyang geungui peukayan
lineun nyan geupeugah lom, "Bak
saát nyan teuka malaikat rayeuk nyan nan
geuh Mikail peulindong bansa gata. Óh
lheueh nyan na masa nyang sulet nyang
hana bandeng yoh phon that na bansa-bansa.
Teuma bandum ureuëng nibak bansa gata
nyang nan jihnyan teutuléh lam Kitab Allah,
geupeuseulamat. 2 Jai that lamkawan
awaknyan nyang ka maté udeb lom; siladum
jirasa udeb nyang keukai, dan siladum teuk
jirasa keuhinaan dan keubinasaan nyang
keukai teuma. 3 Dumna peumimpén nyang
bijaksana meucahya lagée cahya langét.
Dan awaknyan nyang ka geupeurunoe
ureuëng ramé peue nyang gét dan nyang
ade, meucahya lagée bintang di langét keu
siumu masa."
4 Laju geupeugah lom lé malaikat ubak
ulôn, "Daniel, tatôb kheueh kitab nyan phon
saát nyoe, dan tacab kheueh ngon segée
mangat teutab teutôb sampoe akhé jamén.
Ramé ureuëng jicuba seulidek peue nyang
teungoh teujadi. Teuma useuha nyan sia-sia
mantong."
5 Óh lheuehnyan ulôn ngieng dua droe
ureuëng agam. Nyang sidroe jidong bak
binéh krueng rot blaih nyoe, dan nyang laén
bak binéh rot blaih jéh. 6 Nyang sidroe jita-
nyong ubak ureuëng dong nyang leubeh rab
deungon pucok krueng, "Pajan kheueh keu-
jadian-keujadian nyang ajaéb nyoe meu-
akhé?"
7 Ureuëng nyang laén nyan laju jibeuôt
bandua blaih jaroe gobnyan ulangét. Ulôn
deungoe ureuëng nyan jimeudok deumi Po
teu Allah nyang keukai dan jipeugah, "Keu-
jadian-keujadian nyan teuka nyang treb jih
na lhée siteungoh thon. Óh ka lheueh keuja-
dian ji iénanya ateueh umat Allah nyang
keuneulheueh, teuma tamat kheueh teuma
keujadian-keujadian nyang ajaéb nyan."
8 Bandum nyang geupeugah nyan beutôi
na lôn deungoe, teuma ulôn hana lôn peu-
phom. Laju ulôn teumanyong, "Amphon,
pakriban bandum nyoe keuneulheueh?"
9 Gobnyan geujaweueb, "Tajak kheueh
jinoe, he Daniel, sabab tutoe haba nyoe harôh
teusöm dan teurahsia trok bak akhé jamén.
10 Ramé ureuëng ji ujoe dan jipeu gleh.
Awaknyan nyang jeuhet hana jimuphom dan
teutab jipeubuet jeuhet; teuma awaknyan
nyang bijaksana nyang muphom.
11 Nibak masa keureubeuen uroe-uroe
nyan teupeupiôh dan sapeue-peue nyang
lumpah gli ngon teumakot nyang jipeugah
Keujeuhetan nyang jipeuhanco nyan teu-
peudong, jipajoh watée 1.290 uroe.[y] 12 Mu-
bahgia kheueh awaknyan nyang tinggai
sampoe bak uroe nyang keu 1.335.
13 Gata Daniel, seutia kheueh sampoe
bak akhé. Gata meuninggai, teuma tabeudôh
keu tateurimong upah gata bak akhé ja-
mén."

[y] Kalon 9:27.

12:1: Mat. 24:21, Mrk. 13:19, Why. 7:14, 12:7 **12:2:** Yes. 26:19, Mat. 25:46, Yah. 5:29 **12:4:** Why. 22:10
12:7: Why. 10:5, 12:14 **12:10:** Why. 22:11 **12:11:** Dan. 9:27, 11:31, Mat. 24:15, Mrk. 13:14

HOSEA

PEU INTAT HABA

Hosea na kheueh nabi nyang teuka óh ka lheueh Nabi Amos. Gobnyan geupeusampoe peusan TUHAN ubak ureuëng-ureuëng di Israel, keurajeuen utara, bak masa nyang sulet sigohlom keurajeuen nyan rhot bak thon 721 sigohlom thon Maseuhi. Gobnyan lumpah gundah óh geupike keuadaan ureuëng Israel, sabab jih lé sabab awaknyan jiseumah beurala-beurala dan hana taát ubak TUHAN. Deungon troh trang Hosea geugamba keuhana seutiaan awaknyan deungon keunyataan dalam rumoh tangga awaknyan keudroe nyang hanco ngon sabab peurumoh awaknyan hana seutia. Lagée Gomer, peurumoh jihnyan, hana seutia ubak jihnyan meunan cit teuma deungon umat Po teu Allah hana seutia ubak TUHAN jih. Ngon buet jih nyang lagée nyan, Israel geuhuköm. Bahpi lagée nyan, geunaséh TUHAN keu umat Gobnyan hana gadôh. Gobnyan geuteurimong awaknyan lom dan geupeugét lom hubongan awaknyan deungon Gobnyan. Cinta TUHAN nyan geupeugah dalam tutoe haba nyang ceudah nyang lagée nyoe, "He Israel! hana mungken gata Ulôn peubiyeu atawa Ulôn tinggai! ... Hana trok até Lôn kupeubuet nyang lagée nyan, sabab cinta Ulôn teuhadab gata lumpah raya!" (11:8).

Asoe jih

Meukawen Hosea dan keuadaan keuluwarga 1:1–3:5
Tudohan-tudohan TUHAN ateueh Israel 4:1–13:16
Peusan peutobatan dan janji 14:1-9

---

1 Nyoe kheueh peusan nyang geubri lé
TUHAN ubak Hosea bin Beeri bak masa
keurajeuen Yehuda meuturot-turot geupeu-
rintah lé Raja Uzia, Yotam, Ahas, dan
Hizkia, dan keurajeuen Israel geupeurintah
lé Yerobeam bin Yoas.

Peurumoh dan aneuëk-aneuëk Hosea

2 Watée TUHAN phon-phon geumeufeu-
reuman ubak bansa Israel deungon peur-
antaraan ulôn, TUHAN geupeugah, "Hosea,
tameukawen kheueh deungon sidroe
ureuëng nyang galak bak buet meumukah,
dan aneuëk-aneuëk gata jeuet cit lagée jih
nyan. Umat Ulôn saban lagée peurumoh
gata nyan; awaknyan hana seutia ubak Ulôn,
dan jitinggai Ulôn."
3 Dan laju ulôn meukawen deungon
sidroe inong nyang nan jih Gomer bin
Diblaim. Óh lheueh nyan lahé kheueh
aneuëk kamoe nyang phon, sidroe aneuëk
agam. 4 TUHAN meufeureuman ubak Ulôn,
"Taboh nan aneuëk gata nyan Yizreel sabab
hana treb le ulôn kuhuköm raja Israel sabab
Yehu indatu jihnyan ka jipoh maté ureuëng
laén, di Yizreel[a] Ulôn ku peutamat peumeu-
rintahan keuturonan Yehu. [b] 5 Bak masa
nyan di Pantôn Yizreel Ulôn kupeuhanco
teunaga tantra Israel."
6 Óh lheuehnyan peurumoh lôn nyan
jipeulahé aneuëk kamoe nyang keudua,
aneuëk nyang lahé nyan na kheueh inong.
TUHAN meufeureuman ubak ulôn, "He Ho-
sea, taboh nan aneuëk gata nyan 'Nyang
Hana Geugaséh', sabab Ulôn hana le Lôn
gaséh ubak bansa Israel, dan meubacutpi
hana Lôn peuamphon awaknyan. 7 Teuma
bansa Yehuda Lôn gaséh. Ulôn, TUHAN, Po
teu Allah awaknyan, Lôn peuseulamat
awaknyan, teuma bukon deungon muprang,
meunan cit bukon deungon peudeueng ata-
wa aneuk panah atawa guda meusajan ngon
nyang giduek ateueh guda nyan."
8 Óh ka lheueh aneuëk kamoe nyang
keudua nyan teupeucre jimom, peurumoh
ulôn nyan laju raya pluet lom dan jipeulahé

---

[a] *Yizreel:* Nibak bandanyan Yehu geupoh maté raja Israel dan banmandum keuluwarga raja nyan. Lheueh nyan Yehu jeuet keu raja phon nibak dinasti nyang barô (kalon 2Raj. 9–10). Lam basa Ibrani Yizreel makna jih: Po teu Allah geutabu. Deungon nyan tutoe haba nyan teutunyok ubak meukeumang dan makmu. [b] *peumeurintahan keuturonan Yehu:* atawa Keurajeuen Israel.

1:1: 2Raj. 14:23-29, 15:1-7, 15:32-38, 16:1-20, 18:1–20:21, 2Taw. 26:1-23, 27:1-8, 28:1-27, 29:1–32:33
1:4: 2Raj. 10:11

aneuëk agam. 9 TUHAN meufeureuman ubak
ulôn, "Taboh nan aneuëk gata nyan, 'Bukon
Umat Lôn', sabab ureuëng Israel bukon umat
Lôn, dan Ulôn bukon Allah awaknyan."

Keuadaan Israel teuma geupeupuléh lom

10 Bansa Israel le jih lagée anoe lam laôt,
sampoe hana sanggob teusukat atawa teu
itong. Jinoenyoe Allah geupeugah ubak
awaknyan, "Gata bukon umat Ulôn," teuma
trok saát jih Gobnyan geupeugah ubak
awaknyan, "Ulôn kheueh Allah nyang udeb
dan gata na kheueh aneuëk-aneuëk Ulôn!"
11 Bansa Yehuda dan bansa Israel geupeusa-
boh lom. Awaknyan jiangkat sidroe peu-
mimpén, dan awaknyan meukeumang dan
makmu lom di nanggroe awaknyan keu-
droe. Keubit, uroe Yizreel [c] jeuet keu uroe
nyang raya!

2 Sabab nyan meuhôi kheueh seusabe
gata deungon nan "Umat Allah" dan
"Geunaséh TUHAN."

Gomer nyang hana seutia sibagoe lambang Israel

2 TUHAN meufeureuman, "He aneuëk-
aneuëk Ulôn, ma gata bukon peurumoh Lôn
le, dan Ulôn bukon lakoe gobnyan. Sabab
nyan, jak peukara kheueh jihnyan mangat
jihnyan bék le jipeubuet mukah dan bék le
jimeujeuhet. 3 Meunyoe jihnyan teutab
jimeulunté, Ulôn kusuet peukayan jih ma-
ngat jihnyan teulon lagée watée jihnyan lahé
lam pluet ma. Teuma Lôn peujeuet jihnyan
lagée tanoh nyang tho kreng, dan jihnyan
maté sabab grah ngon tho rukueng. 4 Gata-
nyoe, aneuëk-aneuëk jihnyan, hana Lôn ga-
séh; gatanyoe lahé nibak inong jeuhet. 5 Ma
gata inong jeuhet nyang hana meumalée.
Jihnyan jipeugah, 'Ulôn teuma lôn jak ubak
geunaséh-geunaséh lôn nyang bri keu ulôn
peunajoh dan ié meuneujieb, wol dan ija
lineun, minyéuk zaiton dan ié anggô.'
6 Sabab nyan, Ulôn Lôn kuröng jihnyan
deungon tamah meuduro, dan Ulôn tôb rot
jijak ngon pageue beuton. 7 Jihnyan teuma
jitiyeub geunaséh-geunaséh jih, teuma hana
trok ubak awaknyan. Jihnyan jimita
awaknyan, teuma hana meurumpok deu-
ngon awaknyan. Sababnyan laju jipeugah,
'Ulôn ku woe ubak lakoe lôn nyang phon;
ilée keuadaan ulôn leubeh gét nibak saát
nyoe.'
8 Ma gata hántom na jiaku bahwa Ulôn
kheueh nyang bri gandom, anggô, minyéuk
zaiton, dan bandum méuh pirak nyang geu-
ngui keu jiseumah Baal nyan. 9 Sabab nyan,
bak musém keumeukoh Ulôn tarek bandum
nyang ka Ulôn bri, nyan kheueh gandom
dan anggô, meunan cit deungon wol dan ija
lineun nyang Ulôn bri keu peukayan jih.
10 Teuma Lôn peulon jihnyan dikeue
banmandum geunaséh jih. Hana meusidroe
pih nibak awaknyan nyang hase jipeulheuh
jihnyan nibak keukuasaan Lôn. 11 Bandum
khanuri nyang jipeuna lé jihnyan Lôn peu-
piôh, bah kheueh nyan khanuri sithon sigoe
meunan cit khanuri sibuleuen sigoe dan
uroe-uroe Sabat; Paneuk haba, bandum peu-
rayaan keuagamaan jihnyan. 12 Ulôn Lôn
peuhanco bubena bak anggô dan bak-bak
ara nyang meunurot jihnyan na kheueh upah
peulayanan jihnyan ubak geunaséh jih. Teu-
ma Lôn ubah lampôh-lampôh anggô dan
lampôh-lampôh ara jihnyan jeuet keu uteu-
en; beulatang-beulatang buih jipeurusak.
13 Ulôn Lôn huköm jihnyan sabab uroe-uroe
nyang geupeuguna keu jitot keumeunyan
keu Baal, dan jimeusolek deungon piasan
jih keu jitiyeub geunaséh-geunaséh jihnyan,
laju jituwoe ubak Ulôn hana jiingat meuba-
cut pih. Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah ha-
ba."

TUHAN geugaséh keu umat Gobnyan

14 TUHAN meufeureuman, "Sabab nibak
uroenyan Ulônba jihnyan u padang pasi;
disideh jihnyan Lôn bujuk deungon tutoe
haba cinta. 15 Lampôh-lampôh anggô
jihnyan Lôn pulang ubak jihnyan, dan
Pantôn Keususahan Lôn peujeuet keu pintoe
peungharapan. Di teumpat nyan jihnyan ji-
sambot Ulôn lagée yoh jihnyan mantong
muda, watée jihnyan ban jiteubiet nibak
nanggroe Meusé. 16 Laju jihnyan jipeugah
Ulôn lakoe droe, dan bukon le Baal [d] jih.
17 Ulôn hana Lôn idhin le keujih jipeugah-
peugah nan Baal, sampoe lé ureuëng ramé
teuma jituwoe ubak nan nyan.
18 Bak watée nyan Ulôn kupeuna peu-
janjian deungon meubagoe jeunéh beula-

---

[c] *Yizreel:* Lam basa Ibrani Yizreel makna jih: Po teu Allah geutabu. Jadi, tutoe nyan teutunyok ubak meukeumang dan makmu. [d] *Baal:* Nyoe nan dewa Kanaan nyang makna jih "Tuhan"; makna laén nibak tutoe haba nyoe na kheueh "lakoe".

1:10: Rm. 9:26 **2:15:** Yos. 7:24-26

tang jeuet lé beulatang-beulatang nyan bék le jipeukaru umat Ulôn. Ulôn kupeupiôh bubena prang dan Ulôn kireueh bube na alat-alat prang di nanggroe umat Ulôn nyan, dan Lôn peujeuet awaknyan udeb deungon aman dan teuntram.

19 He Israel, gata Lôn peujeuet keu peurumoh Lôn,
peurumoh nyang sah keu siumu masa.
Gata Lôn gaséh dan Lôn cinta sabe;
Ulôn kupeubuet jujoe dan seutia.
20 Lagée nyang ka Ulôn peujanji, gata Lôn meukawen,
gata ta aku Ulôn sibagoe TUHAN gata keudroe.
21-22 Bak watée nyan, meunyoe umat Ulôn Israel [e] jimeu doá,
doá nyan Lôn deungoe.
Di ateueh langét Lôn peutron ujeuen
sampoe bumoe jipeuhase gandom, anggô dan minyéuk zaiton.
23 Teuma Lôn peujeuet umat Ulôn udeb seujahteura
dan tinggai teutab di nanggroe jih keudroe.
Keu awaknyan nyang teuboh nan, 'Nyang Hana Teugaséh'
teuma Lôn tunyok bahwa awaknyan Ulôn gaséh,
dan keu awaknyan nyang teuboh nan 'Bukon Umat Ulôn'
teuma Ulôn peugah 'Gata Umat Ulôn'.
Awaknyan teuma jijaweueb lagée nyoe,
'Droeneueh kheueh Allah kamoe.' "

Hosea dan peurumoh gobnyan nyang hana seutia

3 TUHAN meufeureuman ubak ulôn, "Tajak kheueh lom dan tameucinta kheueh ngon sidroe ureuëng inong nyang galak jipeubuet mukah. Cinta kheueh inong nyan lagée Ulôn kucinta ureuëng Israel bahpi awaknyan jitinggai Ulôn dan jiseumah ilah-ilah laén dan galak jipeuseumah kue kismis keu beurala." [f]
2 Dan ulôn bayeue limong blaih péng pirak dan 150 kilo gram gandom [g] beu meuteumé ureuëng inong nyan. 3 Ulôn peugah ubak jih bahwa jihnyan harôh jipreh ulôn keu watée nyang treb. Seudub nyan treb watée jih ureuëng nyan hana jeuet jipeubuet mukah atawa jijak meulunte, dan ulôn pih hana lôn peurab ubak jihnyan.
4 Meunan kheueh hai jihnyan deungon bansa Israel; treb that jihnyan harôh udeb hana meuraja atawa peumimpén, hana keureubeuen atawa tugu-tugu keuramat, hana beurala atawa jimat-jimat nyang jipeugah rahsia masa ukeue. 5 Teuma teuka masa jih
bansa Israel jiwoe ubak TUHAN Allah jih keudroe, dan ubak raja jih keudroe nibak keuturonan Nabi Daud. Laju awaknyan teumakot dan horeumat ubak TUHAN, dan jiteurimong beureukat-beureukat nyang geubri.

TUHAN geutudoh Israel

4 TUHAN na peukara deungon peunduduek nanggroe nyoe. He Israel, tadeungoe peue nyang geupeugah lé Gobnyan, "Di nanggroe nyoe hana keuseutiaan atawa gaséh sayang, dan peunduduek nanggroe nyoe hana jiaku Ulôn sibagoe Allah.
2 Awaknyan meusumpah teuma hana jipeubuet lagée nyang jimeusumpah nyan; [h] awaknyan meusulet, tukang poh maté gob, ceumucue, dan tukang meumukah. Keujeuhetan meutamah-tamah, dan jipoh maté gob sabena hántom reuda. 3 Sabab nyan nanggroe nyoe jeuet keu nanggroe nyang tho, dan peue-peue mantong nyang udeb disinan maté. Meubagoe jeunéh beulatang nyang na di manyang, darat, dan laôt binasa."

TUHAN geutudoh teungku-teungku imeum

4 TUHAN meufeureuman, "He teungkuteungku imeum, bék kheueh na nyang peusalah atawa beungéh keu umat Lôn, sabab gata kheueh nyang Ulôn peusalah! 5 Uroe
malam gata peubuet buet nyang salah, meunan cit teuma deungon dumna nabi. Sabab nyan Ulôn Lôn peubinasa Israel, ma gata.
6 Gata, he teungku-teungku imeum, hana tapakoe keu Ulôn, dan umat Lôn pih hana

---

[e] *Israel:* Lam teks Ibrani, Israel lam ayat nyoe teupeugah Yizreel (kalon 1:4, 11). [f] *jipeuseumah kue kismis keu beurala:* Boh anggô nyang ka teupeutho teupeuguna keungon peuseumah keureubeuen ubak dewa keusuboran nyang meunurot keupeucayaan hase teupeu le hase panen ureuëng-ureuëng nyang seumah nyan. [g] *gandom:* nyang teumeukeusut disinoe na kheueh jeunéh gandom nyang leubeh miyueb kwalitaih jih. [h] *meusumpah ... nyan* atawa: teukutok ureuëng deungon jipeuguna nan TUHAN.
2:23: Rm. 9:25, 1Ptr. 2:10

jipakoe keu Ulôn sampoe awaknyan ceulaka. Gata tatulak ajaran-ajaran Ulôn. Lé sababnyan, Ulôn pih Lôn tulak gata, dan aneuëk-aneuëk gata hana Ulôn angkée sibagoe teungku-teungku imeum Lôn.

7 Seumaken gata meutamah le, seuma-
ken meutamah meudesya gata ubak Ulôn,
he teungku-teungku imeum! Sabab nyan
keuadaan gata Lôn ubah; gata hana jihoreu-
mat lé gob, teuma jihina. 8 Gata ka jeuet
keukaya sabab desya-desya umat Ulôn, sa-
bab nyan kheueh gata meuharab mangat
awaknyan teutab meudesya sabe. 9 Dan gata
meudeurita saban lagée rakyat! Ulôn Lôn
huköm gata nyang sisuai deungon buet gata.
10 Gata tapajoh nibak keureubeuen-keureu-
beuen nyang jipeuseumah, teuma gata teu-
tab deuk. Gata taseumah dewa-dewa keusu-
boran, teuma peunduduek gata teutab hana
meutamah, sabab gata ka tatinggai Ulôn keu
taseumah ilah-ilah nyang laén."

TUHAN geuhuköm nyang seumah beurala

11 TUHAN meufeureuman, "He umat
Lôn, bah kheueh anggô nyang treb meunan
cit anggô nyang barô ka teupeugadôh keu-
mampuan gata keu gata seumike seucara
seuhat. 12 Gata lakée naseuhat ubak sikrak
kayée! Sikrak tungkat jipeugah ubak gata
peue nyang gata keuneuk teupeue! Gata
lagée sidroe binoe nyang jeuet keu lunte;
gata tatinggai Ulôn dan tapeujok droe ubak
ilah-ilah laén. 13 Bak teumpat-teumpat seu-
mah beurala di pucak-pucak bukét dan gu-
nong, gata tapeuseumah keureubeuen, dan
tatot keumeunyan dimiyueb bak-bak kayée
raya nyang rampak disideh sabab teumpat
nyan reului.

Teuma peu kheueh akibat jih? Aneuëk-
aneuëk dara gata ka jeuet keu inong lunte
dan meulintée-meulintée gata nyang inong
ka jimeumukah! 14 Teuma Ulôn hana Lôn
huköm buet awaknyan, sabab gata keudroe
pi tajak ubak inong-inong lunte nyang
meubuet di kuil-kuil,[i] dan meusajan
deungon awaknyan gata tapeuseumah keu-
reubeuen keu dewa, keubit beutôi that
ungkapan nyoe: 'Bansa nyang hana
peungeurtian keuhai Allah bansa nyan
reulôh.'

15 He gata ureuëng Israel, gata hana
seutia ubak Ulôn! Teuma, Ulôn harab Ye-
huda hana jipeubuet buet nyang salah nyang
sa! Bék meuiébadat di Gilgal atawa di
Betel.[j] Bék tameusumpah disinan deumi
nan TUHAN nyang udeb. 16 Gata, he ureuëng
Israel, lumpah that kreueh ulée! Pakriban
Ulôn hase Lôn rabe gata lagée bubiri di
blang naleueng?"

17 Umat Israel ka teugoda deungon
beurala. Sabab nyan tapeubiyeu kheueh
awaknyan. 18 Óh ka lheueh mabök sabab ka
le that ji-jieb ié anggô, awaknyan meulunte
ban galak droe. Awaknyan leubeh galak
teuhina nibak teuhoreumat. 19 Sabab nyan
awaknyan gadôh lagée angén ploih.
Awaknyan meuteumé malée sabab keureu-
beuen-keureubeuen nyang awaknyan peu-
seumah keu dewa-dewa.

5 TUHAN meufeureuman, "Deungoe
kheueh, he bandum teungku imeum!
Simak kheueh, he ureuëng Israel! Deungoe
kheueh, he ureuëng-ureuëng keuturonan ra-
ja! Huköman ka teupeurhot u ateueh gata.
Sabab, nyang sibeuna jih gata tameuhakém
deungon ade, teuma ka teubalek gata jeuet
lagée peurangkab di Mizpa, lagée taron di
Gunong Tabor, 2 dan lagée uruek nyang
lhok di Sitim. Sabab nyan Ulôn ku huköm
gata banmandum! 3 Ulôn Lôn teupeue peue-
peue mantong keuhai gata, he Israel! Hana
mungken gata söm sapeue-peue nibak Ulôn.
Gata taseumah beurala dan hanale seutia
ubak Ulôn. Sabab nyan, ureuëng-ureuëng
gata hana patot le jiseumah Ulôn."

Peuingat keuhai seumah beurala

4 Keujeuhetan nyang jipeubuet lé
ureuëng-ureuëng Israel meuakibat jih
awaknyan hana hase jiwoe ubak Allah jih
keudroe. Awaknyan ka jiteugöm lé jiseu-
mah ubak beurala, sampoe awaknyan ka
hanale jipakoe ubak TUHAN. 5 Keusom-
bongan bansa Israel leumah deungon nyata,
dan jeuet keubukeuti keusalahan awaknyan.
Sabab desya awaknyan meuakibat jih
awaknyan meuantok dan reubah, dan bansa
Yehuda meusajan rhot deungon awaknyan.
6 Awaknyan jijak mita TUHAN deungon jiba
bubiri dan leumô keu keureubeuen, teuma
bandum nyan hana meuguna. Sabab TUHAN

[i] *Inong lunte ... di kuil-kuil:* inong-inong nyoe jimeubuet bak kuil-kuil ureuëng Kanaan, nibak teumpat dewa keusuboran jiseumah. Meunurot keupeucayaan awaknyan, ladang-ladang dan beulatang peulara awaknyan teuma jibri hase nyang le meunyoe awaknyan jimeuagam ngon inong-inong lunte nyan. [j] *Betel:* Lam basa Ibrani, nan nyoe makna jih "Baét TUHAN". Lam teks Ibrani, ayat nyoe teupeuguna nan "Bet-Awen". keuteutunyok ubak Betel.

ka geutinggai awaknyan, dan awaknyan
hana hase meurumpok ngon Gobnyan.
7 Awaknyan hana seutia ubak TUHAN;
aneuëk-aneuëk awaknyan bukon aneuëk-
aneuëk Gobnyan. Sabab nyan, hana treb le
awaknyan teupeubinasa meusajan deungon
ladang-ladang jih keudroe.

Prang Yehuda lawan Israel

8 Yueb kheueh beureuguih di Gibea!
Tapeumeusu tanda teutawök jak muprang di
Rama! Peumaklum tanda dumpék prang di
Betel! [k] Jak, he ureuëng Benyamin, maju
kheueh u mideuen prang! 9 Israel binasa,
sabab ka trok uroe jih keu teuhuköm
awaknyan. Deungoe kheueh, he rakyat Isra-
el, hainyan pasti teujadi.
10 TUHAN meufeureuman, "Ulôn beu-
ngéh sabab peumimpén-peumimpén Yehu-
da ka jihéuntam Israel dan jireubot tanoh
awaknyan. Sabab nyan Ulôn Lôn peurhot
huköman u ateueh awaknyan lagée ié raya.
11 Israel jiteugon; awaknyan ka gadôh hak
ateueh tanoh droe, sabab gobnyan jimeu-
kreueh jilakée tulông ubak nyang sibeuna
jih hana hase jitulông awaknyan. 12 Nyan
kheueh jeuet Ulôn keuneuk peuhanco bansa
Israel, dan Lôn peubinasa ureuëng Yehuda.
13 Bansa Israel dan bansa Yehuda jisa-
dar ubak keuadaan gobnyan nyang brok,
teuma Israel laju jijak u Asyur keu jilakée
tulông ubak raja agong. Teuma rajanyan
hana hase jitulông atawa jipeugét keuadaan
awaknyan. 14 Lagée singa buih meu-
rungköm, meunan kheueh Ulôn Lôn seu-
rang ureuëng Israel dan Yehuda. Ulôn keu-
droe nyang leumeueh dan priek-priek
awaknyan, óh lheuehnyan laju Ulôn tinggai
disinan. Meunyoe Ulôn nyang bahue
awaknyan mangat jijak, hana meusidroe
nyang hase peulheueh awaknyan.
15 Umat Ulôn Lôn tinggai sampoe
awaknyan kaseb meudeurita sabab desya-
desya jih keudroe, laju jijak mita Ulôn.
Mungken lam peundeuritaan jihnyan,
awaknyan ji-useuha jak meurumpok ngon
Ulôn."

Ureuëng Israel hana bit-bit meutobat

6 Ureuëng-ureuëng Israel jipeugah, "Jak
geutanyoe tawoe ubak TUHAN. Gob-
nyan kheueh nyang peusakét geutanyoe,
teuma Gobnyan cit nyang peupuléh,
Gobnyan nyang peuluka, teuma Gobnyan
cit nyang balot luka-luka geutanyoe. 2 Lam
dua atawa lhée uroe nyoe Gobnyan geupeu-
puléh tanyoe, dan geutanyoe udeb didalam
lindongan Gobnyan. 3 Sabab nyan jak kheu-
eh geutanyoe ta useuha beubeutôi-beutôi
taturi ubak TUHAN. Gobnyan pasti teuka
ubak geutanyoe lagée teuka mata uroe beu-
ngoh, dan lagée ujeuen tron nyang basah
bumoe bak akhé musém ujeuen."
4 Teuma TUHAN meufeureuman, "He
Israel dan Yehuda! Peue nyang harôh Lôn
peugét keu gata? Cinta gata ubak Ulôn
bagaih gadôh lagée sagob atawa iémbon di
beungoh uroe. 5 Nyang kheueh sabab jih
Ulôn kirém nabi-nabi Lôn keu jipeusampoe
ubak gata peue nyang ka Ulôn peuputôh
bahwa gata harôh teuhuköm dan teupeubi-
nasa. Nyang Ulôn lakée ubak gata nyata dan
trang; 6 Ulôn leubeh galak gata taturi Ulôn
dan sabe tagaséh keu Ulôn, nibak gata tatot
dan tapeuseumah keureubeuen ubak Ulôn.
7 Teuma lagée di Adam, [l] gata tai-
engkeue janji gata ubak Ulôn. 8 Gilead na
kheueh banda nyang peunoh deungon peu-
jahat dan tukang poh maté. 9 Teungku-
teungku imeum di banda nyan lagée
saboh kawan peurampok nyang jilinteueng
ureuëng nyang jak. Nibak jalan nyang teu-
tuju u teumpat suci di Sikhem pi jilinteueng
dan jipoh gob sampoe maté! Bandum buet
nyang jeuhet nyan awaknyan peubuet deu-
ngon jisaja. 10 Di Israel na Ulôn ngieng
sapeue-peue nyang lumpah teumakot; umat
Ulôn jipeukutoe droe jihnyan deungon
jiseumah beurala.
11 Keuhai gata, he ureuëng Yehuda,
Ulôn ka Lôn peuteutab watée jih keu Lôn
huköm gata sabab buet nyang gata peubuet."
7 TUHAN meufeureuman, "Tieb-tieb na
niet keuneuk Lôn peupuléh umat Ulôn
Israel dan Lôn peugét beujroh keuadaan
awaknyan. Teuma nyang Ulôn ngieng na
kheueh keujeuhetan-keujeuhetan dan desya-
desya awaknyan. Awaknyan saléng teumi-
pée, awaknyan jitamong lam rumoh gob
jijak ceumucue, dan awaknyan meurampok
bak rot-rot ueh raya. 2 Hana teupike meuba-
cut pih lam pikeran awaknyan bahwa Ulôn
Lôn ingat bandum buet nyang jeuhet nyan.
Teuma desya-desya awaknyan ka peunoh
dalam tuboh awaknyan deungon nyata deuh
Ulôn kalon."

---

[k] *Betel:* kalon 4:15. [l] *Teuma lagée di Adam* atawa: Teuma di Adam.
6:6: Mat. 9:13, 12:7

Komplotan meuligoe

3 TUHAN meufeureuman, "Deungon ti-
pée daya dan buet-buet nyang jeuhet rakyat
ji useuha jipeugalak até raja dan peujabat-
peujabat peumeurintah. 4 Awaknyan ban-
dum peukhianat dan ureuëng nyang hana
seutia. Banci awaknyan lagée apui lam si-
nungkée nyang hana jiproh lé ureuëng peu-
gét ruti sigohlom teupông ruti nyang jilawok
nyan siab keu teutot. 5 Bak uroe khanuri
raja, awaknyan jipeujeuet raja dan peujabat-
peujabat gobnyan ji-jieb ié anggô sampoe
mabök dan jipeubuet hai-hai nyang bangai.
Akhé jih raja meuseunang-seunang deungon
bandum ureuëng peukhianat nyan. 6 Lagée
apui lam sinungkée meunan kheueh niet
jeuhet dan beungéh awaknyan lagée ngeue
apui nyang hu simalam suntok, dan óh beu-
ngoh uroe hu apui nyan ka jeuet keu apui hu
nyang keubit mubahya.
7 Watée nafeusu beungéh nyan, awak-
nyan laju jipeumaté peumimpén-peumim-
pén droe jih. Bandum raja awaknyan ka
jipoh maté meuturot-turot. Teuma bahpi la-
gée nyan keuadaan ka lumpah that brok, dan
meusidroepi hana meudoá ubak Ulôn keu
jilakée tulông."

Israel dan bansa-bansa

8 TUHAN meufeureuman, "Bansa Israel
meusikutu ngon bansa-bansa nyang na di
sikeulileng jihnyan, deungon nyan awak-
nyan ka jeuet lagée ruti nyang masak
siblaih. 9 Awaknyan hana sadar bahwa deu-
ngon meusikutu deungon bansa-bansa nyan
kheueh, jiteuka gadôh teunaga awaknyan.
Akhé jih riwayat awaknyan ka rab that,
teuma awaknyan teutab hana jiteupeue.
10 Keuangkohan ureuëng Israel leumah deu-
ngon nyata dan jeuet keubukeuti keusalahan
bahwa awaknyan meusalah. Bahpi bandum
nyan ka teujadi, awaknyan hana cit jimita
Ulôn atawa jiwoe ubak Lôn, TUHAN Allah
awaknyan. 11 Israel keudeh keunoe lagée
cicém mirah pati nyang bangai. Phon-phon
ureuëng-ureuëng jih jilakée tulông ubak
Meusé, óh lheueh nyan awaknyan jiplueng
ubak Asyur! 12 Teuma tieb-tieb watée
awaknyan jijak, Ulôn kuteun jareng dan Lôn
drob awaknyan lagée sidroe ureuëng jidrob
cicém. Ulôn Lôn huköm awaknyan sabab
buet-buet nyang jeuhet nyang awaknyan
peubuet ka Lôn teupeue.
13 Cilaka awaknyan, sabab awaknyan ka
jitinggai Ulôn. Awaknyan hanco sabab ka
jilawan Ulôn. Ulôn na niet keuneuk peuseu-
lamat awaknyan, teuma iébadat awaknyan
ubak Ulôn pura-pura nyang hana meuguna.
14 Awaknyan hana bit-bit meudoá ubak
Ulôn. Meunyoe awaknyan meudoá, awak-
nyan jiseumpom droe ateueh teumpat éh,
dan geumeuba-e lagée nyang jipeubuet lé
ureuëng-ureuëng nyang hana peucaya ubak
Ulôn. Meunyoe awaknyan jimeudoá keu
jilakée gandom dan anggô, awaknyan jipeu-
luka droe lagée nyang jipeubuet lé ureuëng-
ureuëng nyang seumah dewa. Awaknyan
bit-bit that jilawan Ulôn! 15 Bahpi Ulôn
nyang peurayeuk dan nyang peuteuga
awaknyan, teuma awaknyan meukomplot
jilawan Ulôn. 16 Awaknyan teutab hana ji-
piôh jiseutôt dewa-dewa nyang meubacutpi
hana meukuasa. Awaknyan hana hase teu-
andal lagée aneuëk panah nyang kendur.
Peumimpén-peumimpén awaknyan jipeu-
gah haba deungon sombong, sabab nyan
awaknyan maté diujong peudeueng, dan
jipeukém lé ureuëng-ureuëng Meusé."

TUHAN geuhuköm Israel sabab awaknyan jiseumah beurala

8 TUHAN meufeureuman, "Peumeusu la-
ju tanda bahya! Musoh jijak prang
nanggroe Ulôn lagée kleueng jiseumama!
Umat Ulôn ka iengkeue peujanjian Lôn deu-
ngon awaknyan, dan jilawan ajaran-ajaran
nyang Lôn peurunoe. 2 Bahpi awaknyan
jipeugah Ulôn nyoe Allah awaknyan, dan
jipeugah bahwa awaknyan na kheueh umat
Lôn nyang jituri keu Ulôn, 3 teuma
awaknyan hana jitem teurimong peue nyang
gét. Lé sabab nyan awaknyan jipeucrok lé
musoh-musoh jih keudroe.
4 Umat Ulôn jipiléh raja hana jitanyong
ubak Ulôn leubeh dilée. Awaknyan jibaiát
peumimpén hana jilakée situju Ulôn leubeh
dilée. Awaknyan jicök méuh dan pirak atra
jih keudroe laju jipeugét patong beurala
nyang meuakibat jih keuhancoran nibak
awaknyan keudroe. 5 Ulôn banci keu leumô
méuh nyang jiseumah lé peunduduek Sama-
ria. Ulôn beungéh lumpah na keu awak-
nyan. Sampoe ánpajan awaknyan jipeuku-
toe droe keudroe deungon jiseumah
beurala? 6 Leumô méuh nyang jiseumah di
Samaria nyan na kheueh peuneugét pande-
pande méuh Israel! Nyan bukon Allah, dan
harôh teupeuhanco! 7 Umat Ulôn jitabu

angén teuma jihnyan harôh jipot badée!
Ladang gandom awaknyan hán jitem ku-
néng, teuma hana teupeuhase teupông keu
peunajoh. Teuma meunyoe ladang nyan ji-
tem cit kunéng, teuma gandom jihnyan
jipeuhabéh lé bansa-bansa laén. 8 Lagée
beulangöng nyang beukah, meunan kheueh
Israel hana le meuguna, dan ka jeuet keu
bansa nyang biasa lagée bansa-bansa laén.
9 Lagée keuleudée kleuet nyang meulawan,
meunan kheueh ureuëng-ureuëng Israel
jiseutôt kheun até jih keudroe. Awaknyan
jilakée bantu ubak Asyur, dan jibloe syedara
ubak bansa-bansa laén. 10 Teuma lagée nyan
Ulôn Lôn peusapat dan Lôn huköm
awaknyan.[m] Hana treb le awaknyan apoh
apah sabab sakét hanapat peugah, meunyoe
awaknyan jitindéeh lé raja Asyur.

11 Maken jai miseubah nyang jipeudong
lé ureuëng Israel keu teusampôh desya, ma-
ken le teuma teumpat keu jipeubuet desya.
12 Ulôn teumuléh peulajaran lumpah le keu
awaknyan, teuma bandum nyan awaknyan
tulak sabab jianggab hana sangkot paot deu-
ngon awaknyan. 13 Awaknyan galak jipeu-
seumah keureubeuen keu Ulôn, dan jipajoh
sie keureubeuen nyan, teuma di Ulôn,
TUHAN, hana galak deungon keureubeuen-
keureubeuen nyan. Saátnyoe Lôn peuingat
desya awaknyan dan Lôn huköm awaknyan
ngon sabab desya-desya nyan; Ulôn Lôn
kirém lom awaknyan u nanggroe Meusé!

14 Ureuëng Israel jipeudong meuligoe-
meuligoe, teuma awaknyan tuwoe ubak
peuncebta jih keudroe. Ureuëng Yehuda
jipeule banda-banda meukuta, teuma Ulôn
Lôn peutron apui mangat teutot habéh bube-
na meuligoe dan banda-banda awaknyan."

Huköman keu Israel teupeumaklum

9 He bansa Israel, bék kheueh tapeuraya
le uroe-uroe raya gata lagée bansa-
bansa laén. Gata ka tatinggai Allah gata dan
hana seutia ubak Gobnyan. Di tieb-tieb
teumpat ceumeuloe aneuk gandom,[n] gata
tapeubloe droe sibagoe inong lunte ubak
Dewa Baal, dan galak tateurimong gandom
nyang gata anggab sibagoe upah dewa nyan
keu gata! 2 Teuma hana treb le gata kureu-
eng gandom dan minyéuk zaiton, dan anggô
pi teuma habéh. 3 Gata, he bansa Israel, hana
teutab tinggai bak tanoh nyang geubri lé
TUHAN keu gata. Gata harôh tagisa u
nanggroe Meusé, dan harôh tapajoh peuna-
joh hareuem[o] di Asyur. 4 Di nanggroe-
nanggroe nyan gata hana meuteumé tapeu-
seumah anggô dan keureubeuen beulatang
keuteupeu galak até TUHAN. Tieb-tieb
ureuëng nyang pajoh peunajoh gata jeuet
keukutoe, lagée peunajoh nyang teupajoh
watée upacara teupeutron bak jrat ureuëng
maté. Peunajoh nyan meuguna keu teupeu-
troe pruet gata; meubacutpi hana nyang teu-
ba u Baét TUHAN keu teupeuseumah disi-
nan. 5 Bak uroe-uroe raya agama keu
teuhoreumat TUHAN, gata hana hase tapeu-
buet sapeue keu teupeuraya uroe nyan.
6 Meunyoe bala ka teuka, dan gata teuba u
nanggroe laén, teuma nyang na tinggai di
teungoh gata jigumpôi lé ureuëng-ureuëng
Meusé keu jipoh maté dan jikubu di
Memfis! Naleueng dan duroe jitimoh ma-
ngat jeuet teutôb teumpat-teumpat eunciek
rumoh gata dan barang-barang pirak gata
nyang meuhareuga.

7 Ka trok watée jih keu teuhuköm, watée
keu jiteurimong balasan ateueh bandum
nyang ka jipeubuet. Israel teuma jirasa hai
nyan!

Gata tapeugah, "Nabi nyang jikuasa lé
roh nyoe na kheueh nabi bangai! Pungoe
gobnyan!" Gata tapeugah lagée nyan sabab
gata banci lumpah na ubak ulôn dan desya
gata lumpah raya. 8 Po teu Allah geukirém
ulôn sibagoe nabi keu teupeuingat gata umat
Gobnyan, teuma ho-ho nyang ulôn jak, gata
tauseuha keuneuk carueh ulôn lagée cicém.
Bak nanggroe atra Po teu Allah keudroe,
kamoe bubena nabi jicok keumusoh lé
rakyat ba. 9 Lumpah that jeuhet meuneubuet
gata lagée nyang ka lheueh jipeubuet lé gob
di Gibea.[p] Po teu Allah geupeuingat keusa-
lahan gata, dan geuhuköm gata sabab desya
gata.

Desya Israel dan akibat jih

10 TUHAN meufeureuman, "Watée Ulôn
phon-phon that meurumpok ngon Israel, até

[m] *huköm awaknyan* atawa: awaknyan hana le jibaiát raja atawa peujabat-peujabat awaknyan keudroe.
[n] *Di tieb-tieb teumpat ceumeuloe aneuk gandom:* teumpat-teumpat nyoe jipeuguna cit sibagoe teumpat iébadat.
[o] *peunajoh hareuem:* Lam kitab-kitab huköm Nabi Musa, ureuëng geutam hana jeuet jipajoh sapeue-sapeue peunajoh nyang teuanggab hareuem lé agama (Kalon Im. 11). [p] *Gibea:* Nibak banda nyoe na ureuëng-ureuëng Israel nibak sukée Beunyamin nyang jipeukosa sidroe selir ureuëng Lewi; lé sababnyan jipeuteuka prang syedara nyang rab habéh mandum sukée Benyamin (Kalon Hak. 19:21).

9:7: Luk. 21:22 **9:9:** Hak. 19:1-30 **9:10:** Teu. 25:1-5

Ulôn lumpah harök lagée ureuëng meuteu-
mé boh anggô dipadang pasi. Watée Ulôn
phon-phon Ulôn ngieng indatu gata, Ulôn
galak lagée ureuëng meuteumé hase phon
that nibak boh ara. Teuma, watée awaknyan
jijak ubak Gunong Peor, awaknyan jipeu-
phon seumah Baal, sampoe awaknyan ka
jeuet keukutoe lagée dewa nyang awaknyan
cinta nyan. 11 Keumeugahan Israel jipupo
gadôh lagée cicém; hana nyang raya pruet,
dan hana aneuëk-aneuëk manyak nyang
jipeulahé. 12 Teuma bahpi na aneuëk-
aneuëk manyak nyang jipeulahé dan jipeu-
rayeuk, awaknyan Ulôn cok; hana meu-
sidroepi nyang Lôn peubiyeu udeb. Cilaka
kheueh gata, he bansa Israel, meunyoe Ulôn
ka Lôn tinggai gata!"
13 TUHAN, deuh ulôn ngieng aneuëk-
aneuëk manyak awaknyan jitiyeub-tiyeub
dan jipoh maté. 14 Peu kheueh nyang harôh
ulôn lakée ubak gata keu ureuëng-ureuëng
nyan? Tapeujeuet kheueh ureuëng-ureuëng
inong awaknyan keu inong balui! Tapeujeu-
et kheueh awaknyan bubék jeuet jipeumom
aneuëk manyak jih keudroe!

TUHAN geuhuköm Israel

15 TUHAN meufeureuman, "Bandum
keujeuhetan awaknyan phon di Gilgal. Disi-
nan kheueh phon that Ulôn banci keu
awaknyan. Sabab buet awaknyan nyang
jeuhet, Ulôn Lôn use awaknyan nibak
nanggroe Lôn nyoe. Ulôn hana Lôn gaséh le
keu awaknyan; bandum peumimpén
awaknyan ka jilawan Ulôn. 16 Ureuëng Isra-
el Lôn huköm. Awaknyan jeuet lagée seu-
naman nyang hana muboh, dan nyang
ukeue-ukeue jih ka habéh tho. Awaknyan
hana meu aneuëk; teuma bahpi awaknyan na
aneuëk, Ulôn poh maté aneuëk-aneuëk
nyang jipeulahé lé awaknyan."

Nabi meututoe keuhai Israel

17 Po teu Allah nyang lôn peutimang
nyan teuma geutulak umat Gobnyan, sabab
awaknyan hana jitem deungoe Gobnyan.
Awaknyan jijak meurawoh lamkawan
bansa-bansa.

10 Israel lagée bak anggô nyang jimu-
boh le. Seumaken meutamah keu-
kayaan jih, seumaken le teuma miseubah
nyang jipeudong. Seumaken makmu, seu-
maken gét teuma jipeugot tugu-tugu beurala
nyang jiseumah. 2 Ureuëng-ureuëng nyang
até jih brok, bak saátnyoe harôh jitanggong
akibat desya nyang ka jipeuna. Po teu Allah
geupeuhanco miseubah awaknyan, dan geu-
reuloh bandum tugu-tugu beurala awak-
nyan.
3 Hana treb le awaknyan jipeugah,
"Geutanyoe hana raja sabab geutanyoe hana
tatakot ubak TUHAN. Keupeue guna jih
sidroe raja keu geutanyoe?" 4 Awaknyan
raya haba dan jipeugét janji peuleusu lom
ji-ikat janji nyang hana meuguna. Huköm
jiputa balek deungon nyan keuhana adelan
meuraja lela lagée jitimoh seunaman meura-
con bak ladang nyang na teucatok.
5 Peunduduek banda Samaria teumakot;
awaknyan dan teungku-teungku imeum
nyang jilayani leumô méuh di Betel[q] nyan
seudeh dan jimo ba-e sabab banmandum
keumeugahan beurala awaknyan ka habéh
hanco. 6 Beurala nyan teuangkot u Asyur
sibagoe hadiah ubak raja agong. Israel
jiseutôt reuncana nyang teupeujeuet
awaknyan meuteumé malée dan teuhina.
7 Samaria hanco dan raja jih jiba lagée
sikrak kayée nyang jipeuhanyöt lé ié. 8 Ku-
il-kuil dibukét Betel[r] teumpat ureuëng Israel
jiseumah beurala, geupeuhanco. Duro dan
naleueng timoh bak miseubah awaknyan.
Laju awaknyan jidumpék ubak gunong-gu-
nong, "Tatôb kheueh kamoe!" dan ubak
bukét-bukét, "Timpok kheueh ateueh ka-
moe!"

Israel geupeurhot huköman

9 TUHAN meufeureuman, "Seumeunjak
keujadian di Gibea,[s] ureuëng Israel gohlom
cit jipiôh jipeubuet desya jilawan Ulôn. Sa-
bab nyan di Gibea awaknyan Lôn peurhot cit
deungon prang. 10 Ulôn Lôn prang ureuëng-
ureuëng nyang meudesya nyan, dan Lôn
huköm awaknyan. Bansa-bansa laén meusi-
kutu jilawan awaknyan, dan awaknyan geu-
huköm sabab desya awaknyan nyang le
nyan.
11 Yoh masa ilée Israel lagée leumô mu-
da nyang teulatih deungon gét, dan nyang
galak jiloe boh gandom. Ulôn hana peureu-
lée Lôn pasang gandar nibak bahoe jih
nyang gagah nyan. Teuma bak saát nyoe
Ulôn ka Lôn peuputôh keu Lôn paksa
awaknyan jikeureuja brat. Yehuda Ulôn yue
meu ué, dan Israel Ulôn yue meugarée.

[q] *Betel,* atawa Awen: Kalon 4:15. [r] *Betel,* atawa Awen: Kalon 4:15. [s] *Gibea:* Kalon 9:9.
10:8: Luk. 23:30, Why. 6:16 **10:9:** Hak. 19:1-30

[12] Ulôn peugah, 'He Israel! Jak puga kheueh
ladang barô keu droe gata, tabu kheueh
bijéh keuadelan, dan tapot kheueh beureukat
nyang jipeuhase lé keusunggohan cinta gata
ubak Ulôn. Sabab, ka watée jih gata mita
Ulôn, TUHAN gata. Ulôn teuka dan Lôn
peutron beureukat ubak gata lagée ié ujeu-
en.' [13] Teuma di gata tapeubuet nyang seu-
balek jih; nyang gata useuha na kheueh
keujeuhetan, dan tapot nyang hana ade. Gata
ka tapajoh boh-boh nyang jipeuhase lé sulet
gata."

TUHAN meufeureuman lom, "He bansa
Israel, sabab gata tapeubangga ubak geuri-
tan-geuritan prang nyang na nibak gata dan
sidadu-sidadu gata nyang le, [14] dan rakyat
gata rhot lé muprang, dan bandum kuta gata
geupeuhanco. Keuadaan jih teujadi lagée
bak uroe Raja Salman geupeubinasa banda
Bet-Arbel dimideuen prang, dan geugileng
bubena ma dan aneuëk-aneuëk jihnyan.
[15] Nyan kheueh nyang teujadi nibak gata, he
peunduduek Betel, sabab gata ka tapeubuet
keujeuhetan nyang raya. Bak watée mata
uroe beungoh teungoh jiteubiet, watée nyan
cit óh muprang ka teupeuphon, raja gata
maté."

TUHAN geugaséh keu umat Gobnyan nyang doraka

11 TUHAN meufeureuman,
"Ulôn kusayang Israel yoh jih
mantong ubit,
Lôn tawök aneuëk Ulôn nyan jeut
jiteubiet lam nanggroe Meusé.
[2] Teuma seumaken Lôn hôi aneuëk
Ulôn nyan
seumaken jipeujiôh Lôn.
Jihnyan jiba keureubeuen dan jitot
keumeunyan
keu Baal dan dewa-dewa nyang
laén.
[3] Padahai Ulôn kheueh nyang
peurunoe Israel beujeuet jijak,
dan nyang wa jihnyan deungon
gaséh sayang.
Ulôn kheueh nyang rawat
jihnyan
teuma jihnyan hana jitem aku.
[4] Deungon sigala gaséh sayang Lôn,
Ulôn peurab jihnyan ubak Ulôn.
Banmandum peundeuritaan jihnyan
Ulôn peuphui,
dan deungon murah até Ulôn bri
makheun.[t]

[5] Ureuëng-ureuëng Israel nyan hana ji-
tem woe ubak Ulôn, sabab nyan awaknyan
harôh jigisa u nanggroe Meusé, dan bansa
Asyur nyang peurintah ateueh jihnyan.
[6] Muprang nyang gunjak teuka sampoe u
dalam banda-banda awaknyan, babah-babah
pintoe geureubang jipeurusak, dan umat
Ulôn jipeubinasa. Hai nyan teujadi sabab
awaknyan ka jiseutôt kheun até jih keudroe,
[7] dan jimeukreueh jikeuneuk tinggai Ulôn.
Teuma awaknyan keunong teugöm, teuma
hana nyang peubeubaih awaknyan bahpi
awaknyan jikliek jilakée tulông."

[8] TUHAN meufeureuman, "He Israel, ha-
na mungken gata Lôn peubiyeu atawa Ulôn
tinggai. Peu kheueh mungken gata Ulôn
peuhabéh lagée Adma? Atawa Ulôn peu-
saneut lagée Zeboim?[u]

Hana trok até Lôn peubuet nyang lagée
nyan, sabab cinta Ulôn lumpah that raya keu
gata! [9] Gata hana Lôn huköm watée Ulôn
teungoh beungéh; gata hana Lôn peuhanco
le. Sabab Ulôn Allah, kon manusia. Ulôn,
Nyang Kudus, na meusajan gata, dan hana
Ulôn beungéh le keu gata."

[10] TUHAN meufeureuman, "Umat Ulôn
jiseutôt Ulôn meunyoe Ulôn teumauém la-
gée su singa sampoe habéh yo musoh
awaknyan. Umat Ulôn bagaih-bagaih teuka
nibak siblaih ubarat keu jiseumah Ulôn.
[11] Nibak nanggroe Meusé awaknyan bagaih
that teuka lagée cicém po, dan di Asyur
lagée kawan mirah pati. Laju awaknyan
Ulôn ba lom u rumoh jih keudroe. Ulôn,
TUHAN, nyang peugah haba."

Israel dan Yehuda geupeu rhot huköman

12 TUHAN meufeureuman, "Bansa Israel
jikeulileng Ulôn deungon meusulet
dan tipée daya; bansa Yehuda teutab jilawan
Ulôn, Allah Nyang Kudus dan seutia.
[2] Peue mantong nyang jipeubuet lé
ureuëng Israel phon beungoh trok án malam
hana meuguna dan sifeuet jih jipeuhanco
lagée angén timu. Keucurangan dan keu-

---

[t] *Banmandum ... makheun* atawa: lagée aneuëk nyang mantong manyak, jihnyan Lôn beuot dan Ulôn cöm; Ulôn meubongkok ubak jih mangat lôn suleung jihnyan. [u] *Adma dan Zeboim:* banda-banda nyoe teuhubong deungon Sodom dan Gomora. Kalon Keuj. 14:2 dan 14:8.

10:12: Yer. 4:3 **11:1:** Keu. 4:22, Mat. 2:15 **11:8**: Tel. 29:23

keujaman meutamah-tamah lamkawan
awaknyan. Awaknyan jipeugét janji deu-
ngon Asyur dan jiba minyéuk u nanggroe
Meusé sibagoe tanda meusahabat."
3 TUHAN na peukara ngon bansa Yehu-
da; Gobnyan cit nyang huköm Israel sabab
peurangoe awaknyan keudroe. Gobnyan
geubalaih buet awaknyan. 4 Phon mantong
lam pruet ma, Nabi Yakub indatu awaknyan
ka jiseurobot Esau syedara jih nyang meu-
keumbeue; dan óh ka rayeuk, Nabi Yakub
meukulo-kulo ngon Po teu Allah. 5 Gob-
nyan meukulo meugasui deungon sidroe
malaikat, dan gobnyan meunang. Laju gob-
nyan geumo dan geulakée beureukat. Óh
lheuehnyan di Betel, Po teu Allah geujak
ubak Nabi Yakub indatu geutanyoe nyan,
dan geumariet deungon gobnyan. 6 Po teu
Allah nyan na kheueh TUHAN Nyang Maha-
kuasa. Nan Gobnyan na kheueh TUHAN.
Deungon nan nyan kheueh Gobnyan lakée
ureuëng iébadat ubak Gobnyan. 7 Sabab
nyan, he gata keuturonan Nabi Yakub, peu-
caya kheueh ubak Allah gata dan tawoe
kheueh ubak Gobnyan. Udeb kheueh deu-
ngon peunoh gaséh dan keujujoran, dan
tapreh kheueh deungon saba sampoe Allah
gata meutindak.

Keuputosan lheueh nyan lom keuhai huköman ateueh Israel

8 TUHAN meufeureuman ubak bansa
Israel, "Gata ilat lagée ureuëng Kanaan;
ureuëng-ureuëng meukat dan gata galak
tapeungét langganan teuh keudroe deungon
timbangan nyang hana beuna. 9 'Geutanyoe
bak saátnyoe ka kaya,' kheun awaknyan.
'Geutanyoe meulaba! Hana meusidroe pih
jeuet jitudoh bahwa keukayaan nyang ta
gumpôi nyoe seucara hana jujoe.'
10 Teuma Ulôn, TUHAN Allah gata,
nyang ba gata teupeuteubiet lam nanggroe
Meusé, Lôn peujeuet gata tinggai lom bak
khimah-khimah lagée yoh masa ilée watée
Ulôn jak meurumpok deungon gata di pa-
dang-padang pasi.
11 Ulôn ka Lôn peugah haba ubak nabi-
nabi, dan Ulôn bri keumalon nyang le keu
awaknyan. Meulalu awaknyan ka Ulôn bri
reuncana-reuncana Ulôn keu gata, umat
Ulôn, 12 bahpi lagée nyan mantong na cit
nyang seumah beurala di Gilead, dan jipeu-
seumah leumô ateueh miseubah di Gilgal.
Teuma awaknyan nyang seumah beurala
nyan maté, dan miseubah-miseubah di
Gilgal nyan jeuet keuseunamon batée di
ladang-ladang."
13 Nabi Yakub indatu geutanyoe geu-
plueng u Mesopotamia, dan jeuet meuteumé
geumeukawen disinan, laju gobnyan geu-
peuhamba droe ubak ureuëng di nanggroe
nyan dan sira geurabe bubiri-bubiri awak-
nyan.
14 Laju TUHAN geukirém sidroe nabi
mangat jiba ureuëng Israel jeuet jiteubiet
nibak jiboh keunamiet di nanggroe Meusé,
dan geukawai awaknyan. 15 Ureuëng nyan
ka jipeujeuet TUHAN beungéh raya; awak-
nyan patot teuhuköm sabab buet awaknyan
nyang jeuhet nyan. TUHAN teuma geu-
huköm awaknyan lé sabab awaknyan
ureuëng laén pih ka jihina Gobnyan.

Keuputosan akhé keuhai huköman ateueh Israel

13 Yoh masa ilée sukée Efraim teu-
horeumat sampoe meunyoe na peu-
rintah nibak sukée nyan, sukée-sukée laén
nyang na di Israel teumakot that. Teuma
sukée Efraim raya that desya lé sabab jiseu-
mah dewa Baal, sabab nyan awaknyan teu-
ma teusampôh. 2 Sampoe án saátnyoe
ureuëng-ureuëng nyan na di Efraim nyan
hana putôh jipeubuet desya; awaknyan
jipeugét patong-patong pirak keu teuseumah
– patong nyang jireuncana lé akai manusia
dan ji uke lé jaroe manusia. Awaknyan
jipeugah, "Peuseumah laju keureubeuen
ubak patong-patong nyoe!" Bit gura that,
manusia jicöm patong aneuëk leumô! 3 Lé
sabab nyan ureuëng-ureuëng nyan teu-
sampôh lagée sagob atawa iémbon di beu-
ngoh uroe. Awaknyan lagée abée jumpung
nyang jiyueb lé angén di teumpat teloe
aneuk gandom, dan lagée asab nyang teubiet
nibak sulie.
4 TUHAN meufeureuman, "Ulôn kheueh
TUHAN Allah gata, nyang ba gata peuteubiet
nibak nanggroe Meusé. Gata hana le Allah
teuh nyang laén seulaén Ulôn. Ulôn kheueh
sidroe kong nyang hase peuseulamat gata.
5 Bak tanoh nyang tho di padang pasi, Ulôn
kheueh nyang jaga gata. 6 Teuma óh ka
lheueh gata kana di nanggroe nyang jroh,
dan gata troe dan puih até, gata ka jeuet keu
ureuëng angkôh dan ka tuwoe ubak Ulôn.

12:3: Keuj. 25:26 **12:3-4:** Keuj. 32:24-26 **12:4:** Keuj. 28:10-22 **12:9:** Im. 23:42-43 **12:12:** Keuj. 29:1-20
12:13: Keu. 12:50-51 **13:5-6:** Tel. 8:11-17

7 Lé sabab nyan Ulôn ku rungköm gata
lagée singa teumeugöm. Lagée rimueng tu-
tul Ulôn kulinteueng gata bak rot ueh raya.
8 Ulôn Lôn seurang gata lagée cagée nyang
ka gadôh aneuëk. Ulôn Lôn priek-priek ga-
ta. Lagée singa Ulôn Lôn teugöm gata bak
teumpat gata, dan lagée beulatang kleut
Ulôn Lôn priek-priek gata.
9 Ulôn kupeuhanco gata, he bansa Isra-
el! Dan soe kheueh nyang hase tulông gata?
10 Gata talakée raja dan peumimpén, teuma
dipat kheueh awaknyan bandum jinoenyoe?
Peu kheueh hase awaknyan jipeuseulamat
rakyat gata? 11 Deungon beungéh Ulôn jok
raja keu gata, dan deungon geungéuen Ulôn
tarek awaknyan lom teuma."
12 TUHAN meufeureuman, "Desya dan
keusalahan Israel ka teucetet, dan catetan
nyan ka Lôn keubah. 13 Israel na watée keu
udeb, teuma awaknyan bangai lumpah na
sampoe hana jicok keuseumpatan nyan.
Jihnyan lagée aneuëk manyak nyang sikeu-
jab teuk lahé teuma hánjitem teubiet lam
pluet ma. 14 Bansa nyoe hana Lôn peuseula-
mat nibak kuasa donya ureuëng maté. He
maté, sipreuk kheueh laju bala gata! Tapeu-
buet kheueh buet gata nyang hanco dan
meubahya nyan! Ulôn hanale jimat gaséh
keu bansa nyoe. 15 Bahpi Israel makmu la-
gée naleueng nyang subô, teuma Ulôn kuki-
rém angén timu nyang seu uem di padang
pasi. Angén nyan jipeutho bandum mata ié
dan mon-mon meumata, sampoe teusampôh
kheueh bandum nyang meuhareuga.

14 Samaria harôh teuhuköm sabab
jibeurontak jilawan Ulôn. Rakyat
jihnyan maté dimideuen prang; aneuëk-
aneuëk manyak awaknyan teugileng, dan
ureuëng-ureuëng inong nyang mume teu-
plah pruet jih."

Hosea geulakée mangat Israel meutobat

2 Tawoe kheueh ubak TUHAN Allah ga-
ta, he bansa Israel! Lé sabab desya gata ka
meusabab gata meugantoh dan reubah. 3 Ta-
woe kheueh ubak TUHAN dan tapeusampoe
kheueh doá nyoe sibagoe peuseumahan gata
keu Gobnyan, "TUHAN, peuamphon bubena
desya kamoe, dan teurimong kheueh doá
kamoe nyoe, dan kamoe teuma kamoe pujoe
Droeneueh lagée nyang ka kamoe meujanji.
4 Asyur hana hase jipeuseulamat kamoe,
dan guda prang hana sanggob jitulông ka-
moe. Kamoe hana kamoe peugah le ubak
patong-patong nyang kamoe peugét keu-
droe bahwa patong nyan Allah kamoe. Ya
TUHAN, Droeneueh neugaséh ubak ureuëng-
ureuëng nyang hana ubak soe nyang jeuet
awaknyan meubangga."

TUHAN geujanji udeb barô keu Israel

5 TUHAN meufeureuman,
"Umat Ulôn nyang
meunyeuleweng, Ulôn cok lom
dan Ulôn gaséh sipeunoh até;
awaknyan hana Ulôn beungéh le.
6 Ubak ureuëng Israel Ulôn lagée ujeuen
nyang peubasah tanoh nyang ka
tho kreng.
Awaknyan teuma meukeumang
lagée bungöng keupula
dan lagée bak ceumara nyang
lhok ukeue.
7 Awaknyan udeb dan meutamah
lagée seunaman nyang meutarok
dumpat nyang na,
lagée bak zaiton nyang ceudah rupa
mangat bée lagée bak ceumara!
8 Awaknyan jiwoe ubak Ulôn
dan tinggai lam lindongan Lôn.
Deungon bagaih awaknyan
meutamah makmu,
lagée gandom nyang timoh bak
ladang nyang subô
dan lagée bak anggô.
Lagée ié anggô Libanon nan
awaknyan meutamah meusyeuhu.
9 Ureuëng Israel geuböih bubena
patong beurala jih keudroe;
awaknyan Ulôn peulara dan Ulôn
kabui banmandum doá.
Lagée bak kayée nyang sabe
jimeuôn rampak,
Ulôn Lôn peupayong awaknyan.
Ulôn kheueh punca banmandum
beureukat awaknyan.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Keuneulheueh

10 Seumoga bandum ureuëng nyang
bijaksana jipeuphom peue-peue mantong
nyang teutuléh lam nyoe, dan jisimak
beujroh-jroh. Peutunyok-peutunyok nibak
TUHAN na kheueh beuna, dan ureuëng
nyang saleh udeb meunurot peutunyok
nyan. Teuma ureuëng meudesya jipeujayéh
mantong peue-peue nyang na teutuléh nyan
sampoe awaknyan meugantoh dan reubah.

13:10: 1Sam. 8:5-6 **13:11:** 1Sam. 10:17-24, 15:26 **13:14:** 1Kor. 15:55

YOËL

PEU INTAT HABA

Keuhai Nabi Yoël na bacut that keuteurangan nyang meugumpôi, sampoe hana jeulaih bak thon keupadub gobnyan udeb. Teuma deuh jih kitab nyoe teutuléh kira-kira nibak abad keulimong dan keu peuet sigohlom Maseuhi, bak masa keurajeuen Persia. Nabi Yoël geucalitra keuhai teuka kawan daruet nyang jipeurusak bubena sinaman dan musém khueng nyang paleng hebat di Palestina. Malapeutaka nyan geuboh makna lé Nabi Yoël sibagoe tanda teuka Uroe TUHAN, nyan kheueh saát TUHAN geuhuköm soemantong nyang lawan keuheundak Gobnyan. Nabi Yoël geupeusampoe peusan Allah ubak Israel mangat awaknyan meutobat, dan meunan cit janji Po teu Allah keu geubri beureukat ubak umat Gobnyan dan geupeupuléh keumakmuran Gobnyan. Saboh hai nyang paleng peunteung na kheueh janji bahwa Po teu Allah teuma geujok roh Gobnyan ubak tieb-tieb manusia, bah kheueh nyan ureuëng inong meunan cit deungon ureuëng agam, tuha meunan cit muda. (Yoël 2:28-32, Kisah Rasui-rasui 2:17-21).

Asoe jih

Beuncana daruet 1:1–2:17
Janji TUHAN keu geupeupuléh keumakmuran umat Gobnyan 2:18-27
Uroe TUHAN 2:28–3:21

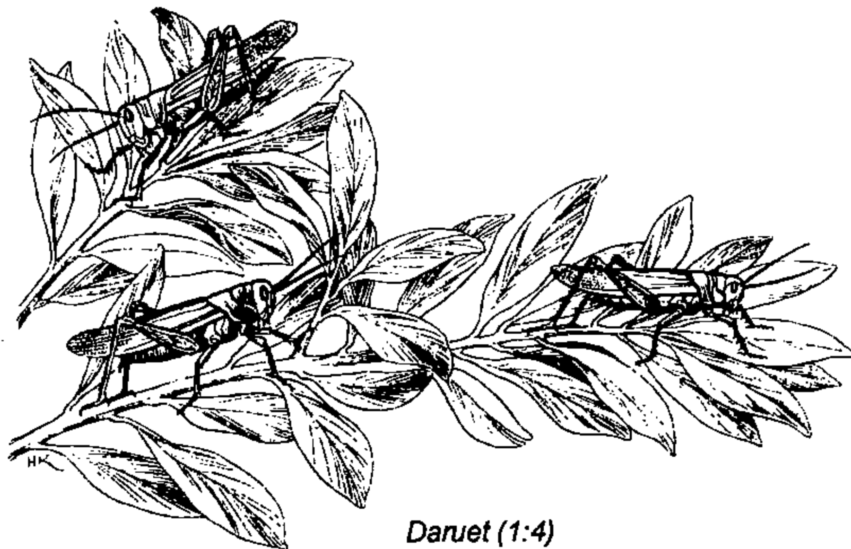
---

1 Nyoe kheueh peurintah TUHAN ubak Yoël, bin Petuel.

Umat Israel seudeh sabab bandum hase ladang jih ka habéh jiseuba lé daruet

2 Deungoe kheueh, he dumna tuha-tuha;
simak kheueh, bandum ureuëng di Yehuda.
Peu kheueh ka lheueh hainyoe teujadi bak jamén gata,
atawa bak jamén indatu gata?
3 Calitra kheueh hainyan ubak aneuëk-aneuëk gata;
mangat awaknyan jipeusampoe ubak aneuëk-aneuëk jihnyan calitra nyan.
Keuturonan óh lheueh nyan harôh jideungoe teuma,
dan jipeutrok ubak keuturonan seulanjut jih teuma.

4 Kawan daruet nyang hana teukira jeumeulah jih,
jidong bak bubena ladang dan laju jipajoh bubena asoe ladang nyan.
Peue nyang na jitinggai lé kawan daruet nyoe,



Daruet (1:4)

laju jipeuhabéh lé kawan daruet
nyang laén.
5 He bubena ureuëng mabök, beudôh
kheueh!
He bubena tukang jieb ié kreueh,
tamo kheueh!
Sabab anggô nyang barô
ka geureupah lam babah gata.
6 Pasokan daruet jijak seurang
nanggroe geutanyoe;
awaknyan teuga dan hana teukira
jai jih,
gigoe jih tajam lagée tarieng singa
inong.
7 Habéh jiheuntam bubena bak anggô
geutanyoe,
dan bak ara geutanyoe, nyang na
tinggai cit ubô mantong.
Bak-bak kayée nyan habéh jipuliek
kulét lé kawan daruet nyan,
sampoe deuen-deuen jih ka habéh
putéh.

8 Mo ba-e kheueh, he umat, lagée
aneuëk dara nyang seudeh
nyang jipeuba-e tunangan
geunaséh até teucinta.
9 Gandom dan anggô ka habéh gadôh
lam Baét TUHAN.
Dan meukabong kheueh bubena
teungku imeum,
nyang seutia geupeutimang
TUHAN.
10 Ladang-ladang ban saát nyoe ka
habéh hanco.
Tanoh meukabong;
sabab hanco kheueh bubena gandom,
tho kheueh bubena boh anggô,
dan habéh kheueh minyéuk zaiton.

11 He peutani, mo ba-e kheueh!
He ureuëng meubuet bak lampôh
anggô, tamo kheueh!
Sabab gandom, jeulai dan bandum
hase panen habéh ranab.
12 Bak-bak kayée muboh nyang na di
padang ka habéh tho:
bak anggô, apel, ara, keuruma dan
delima.
Dan rakyat pih hana le geumbira.
13 He bubena teungku imeum nyang
meubuet bak miseubah,
tangui kheueh ija kröng, dan mo
ba-e kheueh.
Tamong kheueh lam Baét TUHAN
jeuet takliek simalam beungoh,
sabab hana keureubeuen anggô
dan gandom nibak Allah gata.
14 Peurintah laju umat gata mangat
jipuasa,
peumaklum laju bahwa na rapat
raya!
Jak undang kheueh bubena
peumimpén dan nyang patot-patot
dan bandum peunduduek Yehuda,
mangat jijak u Baét Allah,
keu jijak teumawök jak lakée
tulông ubak Gobnyan.
15 Uroe TUHAN ka tô that, uroe nyang
lumpah teumakot dan gli;
saát Nyang Mahakuasa
geupeuteuka keuhancoran.

16 Peunajoh ka habéh binasa
nyang na dikeue mata geutanyoe
di Baét Allah geutanyoe
ka hanale surak geumbira.
17 Bijéh maté bak tanoh nyang tho.
Hana gandom keu teukeubah,
dan bubena gupôk ka habéh soh
dan habéh reuloh.
18 Beulatang peulara ka éh óh dan
apoh apah;
ka hana le blang naleueng
teumpat roet uempeuen.
Meunan cit ngon kawan bubiri
habéh meurana.
19 Ulôn lakée tulông ubak Droeneueh,
ya TUHAN
sabab bubena blang naleueng ka
habéh geursang
bubena bak kayée pih ka habéh tho
dan maté
siulah-ulah ka apui seuba.
20 Meunan cit deungon bubena
beulatang kleut nyang na uteun
jitawök Droeneueh jilakée tulông.
Awaknyan hana hase jipeupuih
rukueng,
sabab bubena krueng ka habéh
tho.

Peuingat keuhai uroe TUHAN nyang teuma teuka

2 Yueb kheueh beureuguih, peumusu
tanda bahya
bak bukét Sion nyang suci,
teumpat tinggai Po teu Allah.

1:6: Why. 9:8 1:15: Yes. 13:6

Beu yo kheueh, he peunduduek Yehuda!
Sabab Uroe TUHAN ka tô dan bagaih teuka.
2 Uroe nyan seupôt tulo,
peunoh ngon sagob nyang suram.
Sipa-i daruet ka habéh teuka
lagée awan nyang meulinteueng ateueh gunong-gunong.
Hai nyang lagée nyan gohlom na nyang ka-ka,
dan hana teu-ulang siumu masa.
3 Lagée apui hu meuhuéb-huéb habéh tutong peue-peue nyang na
awaknyan peuhanco bubena seunaman.
Sigohlom nyan, nanggroe nyang lagée Eden, taman TUHAN,
óh ka lheuehnyan, lagée padang pasi nyang tho kreng.
Hana meusapeue pih nyang na tinggai,
hana nyang tuwoe nibak jiseurang nyan.
4 Ruman awaknyan lagée guda;
óh watée jiplueng lagée guda dimideuen prang.
5 Awaknyan jiglob-glob bak pucak gunong-gunong,
su jih lagée su gram grum geuritan ngaza
dan lagée kráb kriéb apui hu nyang teungoh teutot merang.
Awaknyan meubareh lagée pasokan peukasa,
nyang siab maju u mideuen ngaza.
6 Watée awaknyan jiseureubu,
bandum ureuëng yo meugám-gám,
bandum ruman ka jeuet keupucat hana meucahya.
7 Lagée pahlawan, awaknyan jiseurang,
dan jiék bak beuton lagée peujuang.
Awaknyan meubareh lapang trok ukeue,
hana jiwet dan ji ubah ulée.
8 Awaknyan hana meusak-sak,
watée jijak bak rot jih keudroe.
Meusajan-sajan watée jipeu jo ngon jiheuntam peutahanan,
hana hase baresan awaknyan jipeupiôh.
9 Awaknyan jiseureubu u dalam banda,
dan jiplueng-plueng ateueh beuton jih.
Awaknyan jiék u rumoh-rumoh;
lagée ureuëng ceumucue,
awaknyan tamong rot tingkab.

10 Teungoh awaknyan jimaju, bumoe meugeumpa,
dan langét pih meugeunta.
Laju seupôt kheueh mata uroe dan buleuen,
dan cahya bintang-bintang ka gadôh teuma..
11 Su TUHAN lagée su geulanteue, geubri aba-aba,
ubak angkatan prang Gobnyan.
Padubna rayeuk jeumeulah angkatan prang geuh!
Padubna teuga tantra nyang peubuet peurintah Gobnyan!
Keubit luwa biasa dan hebat Uroe TUHAN!
Hana meusidroepi hase jipeuteuen droe.

Teumawök keu teu-ubah udeb

12 TUHAN meufeureuman, "Teuma bak saát nyoe,
tawoe kheueh ubak ulôn deungon sipeunoh até,
sira puasa, meuratok dan mo ba-e.
13 Priek kheueh até gata dan bék peukayan gata."
Meupaleng kheueh ubak TUHAN Po teu Allah gata.
Gobnyan panyang saba dan peunoh gaséh sayang
murah até dan peunoh rasa inseueh.
Galak geupeu amphon dan hana harôk ubak geupeujak huköman.
14 Mungken TUHAN Allah gata meu ubah pikeran,
dan geubri beureukat keu gata deungon peunoh keulimpahan.
Sampoe gata hase tapeuseumah
keureubeuen anggô dan gandom keu TUHAN Po teu Allah gata.
15 Tayueb kheueh beureuguih di Sion, gunong Po teu Allah,
peumaklum kheueh uroe puasa,
tapeuna kheueh rapat raya.

2:4-5: Why. 9:7-9 **2:10:** Why. 8:12 **2:11:** Why. 6:17

16 Tapeusapat kheueh bubena rakyat,
takrah kheueh laju bubena umat.
Tayue kheueh teuka ureuëng tuha-tuha,
aneuëk-aneuëk miet meunan cit ngon manyak.
Dan bahpi linto barô nyang ban meukawen harôh tayue jak ngon dara barô.
Tayue kheueh bak awaknyan mangat jitinggai kama-kama jihnyan.
17 Tayue kheueh ubak teungku-teungku imeum nyang peutimang TUHAN,
jimo nibak lamkawan miseubah dan seuramo keue,
sira jipeugah, "Tasayang kheueh keu umat Droeneueh, ya TUHAN;
bék tapeubiyeu atra Droeneueh jeuet keucupa,"
sampoe bansa-bansa laén jipansi dan jipeugah,
"Dipat Allah awaknyan?"

Allah geupeujeuet tanoh subô lom

18 Laju TUHAN geukalon tanoh Gobnyan, dan geugaséh umat Gobnyan.
19 Gobnyan geujaweueb awaknyan lagée nyoe,
"Bak saát nyoe keu gata banmandum Ulôn bri:
gandom, anggô dan minyéuk zaiton keu peunajoh,
mangat gata bandum teupeutroe.
Ulôn hana Lôn peubiyeu gata jihina atawa jipeukém lé bansa-bansa.
20 Pasokan daruet di utara Lôn use,
ladum Lôn paroih u padang pasi.
U Laôt Maté Ulôn peusak baresan keue jih,
lam Laôt Teungoh Lôn tulak baresan likot jih.
Bubena bangke awaknyan mubée khiéng.
Awaknyan Lôn peubinasa sabab ka jiseksa gata.

21 Bék teumakot, he ladang, peugalak kheueh até gata;
ingat hai nyang raya geupeubuet lé TUHAN keu gata!
22 He bubena beulatang, bék kheueh picék até.
Blang-blang naleueng bak saát nyoe ka jitimoh ijo.
Deungon jai that bak-bak kayée ka jimuboh,
boh-boh anggô dan boh ara meuseué ruwah.

23 He rakyat Sion, meugeumbira kheueh!
Meusuka ria dan meusurak kheueh!
Sabab sigala banmandum nyang get nibak TUHAN Allah gata.
Bak musém luroh geubri ujeuen nyang seb keu gata.[a]
Bak musém leupie ujeuen geupeutron,
meunan cit bak musém seumi lagée nyang ka-ka.
24 Dan gandom teupasoe lom lam teumpat teupeuphui;
ié anggô dan minyéuk zaiton meulimpah nibak teumpat peuneurah.
25 Ulôn Lôn gantoe bandum atra gata nyang rugoe
bak thon-thon watée kawan daruet jipajoh hase panen gata.
Sabab Ulôn kheueh nyang kirém pasokan daruet nyan keu gata.
26 Gata seb peunajoh dan meurasa trou.
TUHAN Po teu Allah gata tapeumulia,
sabab keu gata le geupeubuet keuajaéban.
Umat ulôn hana jeuet le keubahan ejekan!
27 Dan barô kheueh gata teupeue,
Israel, bahwa Ulôn na lamkawan gata,
dan bahwa Ulôn, TUHAN, na kheueh Allah gata.
Hana Allah nyang laén, seulaén Ulôn keudroe.
Umat Ulôn hana teupeumalée le!"

Uroe TUHAN

28 "Óh ka lheueh nyan singoh bandum ureuëng Lôn peulimpah deungon roh Ulôn.
Dan aneuëk gata bah kheueh nyang agam meunan cit deungon

---

[a] *Bak musém ... keu gata* atawa: Teujok keu gata ujeuen watée musém luroh ôn sabab Gobnyan ade.
2:28-32: Kis. 2:17-21

nyang inong jipeusampoe
peusan-peusan Ulôn;
ureuëng tuha-tuha nyang na
lamkawan gata jimeulumpo
nyang deuh teukalon teubri keu
peumuda dan aneuëk dara.
29 Bak watée nyan roh Ulôn Lôn bri
teuma
u ateueh peulayan-peulayan bah
kheueh nyang agam meunan cit
keu nyang inong."

30 Dilangét ngon bumoe Lôn peuna buet aja-
éb nyang le. Teuma na meutak ngon meu-
cang sampoe darah ro meujeue-jeue hana
teukira, apui hu dan asab nyang meukubok-
kubok. 31 Mata uroe jeuet keuseupôt dan
buleuen jeuet keumirah lagée darah. Bandum
nyan teujadi sigohlom uroe TUHAN teuka,
uroe nyang dahsyat dan lumpah teumakot!
32 Teuma barang sigasoe nyang meulakée
ubak peutulôngan TUHAN, ureuëng nyan
geubri seulamat. TUHAN meufeureuman, "Di
Yerusalem ureuëng-ureuëng nyang Ulôn
piléh seulamat."

Po teu Allah teuma geupeusidang bansa-bansa

3 TUHAN meufeureuman, "Bak watée
nyan Yerusalem dan Yehuda Lôn piléh
keuhai makmu jih. 2 Banmandum bansa Lôn
peusapat dan Ulôn ba u Pantôn Mahkamah.
Laju Ulôn peusidang awaknyan disinan
ateueh keujeuhetan nyang ka jipeubuet ateu-
eh umat Lôn sabab awaknyan ka jiweuek-
weuek tanoh Israel dan umat Lôn awaknyan
böih u jeueb-jeueb nanggroe. 3 Awaknyan
jitiek undi mangat jeuet jipeuteutab soe
nyang meuteumé ureuëng nyang teuteuen.
Awaknyan jipeubloe aneuëk dara dan peu-
muda keu jipeujeuet keunamiet nyang hana
meuguna. Dan péng nyan awaknyan peugu-
na keu inong lunte dan ji-jieb ié anggô.
4 Pakriban keuneuk gata peusaneut ateueh
Ulôn nyoe, he Tirus, Sidon dan bandum
wilayah Filistin? Peu kheueh gata keuneuk
balaih dam ateueh Ulôn? Nah, teurimong
kheueh balaih Ulôn nyang teuka lagée kilat.
5 Méuh dan pirak Ulôn ka gata reupah, dan
hareuta Ulôn nyang paleng meuyuem ka
gata angkot bak kuil gata. 6 Peunduduek
Yehuda dan Yerusalem gata ba jiôh nibak
nanggroe jih keudroe; óh lheuehnyan gata
peubloe bak bansa Yunani. 7 Jinoenyoe
Ulôn peuteubiet awaknyan nibak teumpat-
teumpat nyang ka gata peubloe, dan Ulôn
Lôn balaih keujeuhetan gata ateueh
awaknyan. 8 Aneuëk gata nyang agam dan
nyang inong Lôn peubloe ubak peunduduek
Yehuda, nyang kana jipeubloe lom ubak
Syeba, nanggroe nyang lumpah jiôh. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba.

9 Peumaklum kheueh maklumat nyoe
ubak bansa-bansa: Meusiab kheueh keu teu-
jak muprang dan pupok teunaga! Takrah
kheueh bubena ahli silek dan pahlawan; peu-
sapat laju bandum tantra, dan maju kheueh!
10 Mata langai gata jeuet keu peudeueng, dan
sikin gunteng gata jeuet keu alat teumeutôb.
Dan ureuëng leumoh harôh jipeugah, 'Ulôn
hase meujuang lagée tantra!' 11 Jak, tateuka
kheueh deungon bagaih, [b] he bansa-bansa
nibak meubagoe peunjuru! Meusapat kheueh
di pantôn nyan."

Ya, TUHAN, neuyue kheueh tantra
Droeneueh jak seurang awaknyan! 12 TUHAN
meufeureuman lom, "Bubena bansa harôh
meusiab-siab dan tajak u Pantôn Mahkamah.
Disinan Ulôn TUHAN Lôn peusidang bansa-
bansa teutangga umat Lôn. 13 Awaknyan
jeuhet that; tacah kheueh awaknyan lagée
gandom masak di blang. Gilo-gilo kheueh
awaknyan lagée boh anggô lam peuneurah
sampoe anggô nyan peunoh meulimpah
uluwa. 14 Meuribée-ribée droe ureuëng di
Pantôn Mahkamah. Sabab disinan Uroe
TUHAN reujang teuka. 15 Mata uroe dan
buleuen ka jeuet keuseupôt, dan bintang-
bintang ka hana le cahya."

Allah geubri beureukat ubak umat Gobnyan

16 TUHAN geuteumauém di Sion,
gunong Gobnyan;
nibak Yerusalem lagée su
geulanteue su Gobnyan.
Langét dan bumoe meuguncang lé
sabab Gobnyan.
Teuma TUHAN teutab geubila
dan geulindong Israel umat
Gobnyan.

[b] Keumungkenan that makna jih: *tateuka kheueh deungon bagaih.* Ibrani: Tulông kheueh.
2:31: Mat. 24:29, Mrk. 13:24-25, Luk.21:25, Why. 6:12-13 **2:32:** Rm. 10:13
3:4-8: Yes. 23:1-18. Yeh. 26:1–28:26, Am. 1:9-10, Za. 9:1-4. Mat. 11:21-22, Luk. 10:13-14 **3:4-8**: Yes. 14:29-31, Yer. 47:1-7. Yeh. 25:15-17, Am. 1:6-8, Zef. 2:4-7, Za. 9:5-7 **3:10:** Yes. 2:4. Mi. 4:3 **3:13:** Why. 14:14-16
3:13: Why. 14:19-20, 19:15 **3:16:** Am. 1:2

17 "He Israel, jinoe gata tateupeue,
bahwa Ulôn kheueh TUHAN Allah gata.
Ulôn tinggai di Sion, gunong Ulôn nyang suci.
Dan Yerusalem pih jeuet keu banda Ulôn nyang suci,
ureuëng aséng hana jitamong le.

18 Bak masanyan gunong-gunong ka peunoh ngon lampôh anggô.
Beulatang peulara jimeurot naleueng bak bukét-bukét nyang subô.
Krueng-krueng nyang na di Yehuda hántom habéh ié ji ile.
Na saboh krueng ji ile rot Baét TUHAN,
dan jipeubasah Pantôn Akasia deungon ié nyang nyaman.
19 Nanggroe Meusé jeuet keu gurön nyang tho kreng,
dan Edom jeuet keu padang tandus,
nyang hana jiduek lé manusia.
Sabab awaknyan ka jiseurang ureuëng Yehuda,
dan jipoh maté peunduduek nanggroe nyang hana meusalah.
20-21 Keu darah awaknyan teuma Lôn tueng bila,[c]
nyang peumaté awaknyan maté Ulôn cang.
Teuma Yehuda dan Yerusalem sabe na ureuëng duek,
dan bak gunong Sion teutab Ulôn duek."

[c] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Lôn tueng bila.* Ibrani: Ulôn peugah hana meusalah.

AMOS

PEU INTAT HABA

Amos na kheueh nabi nyang phon that lam Alkitab nyang peusan gobnyan teucetet seucara teupeurinci. Gobnyan asai di saboh banda di Yehuda, teuma gobnyan geukeutubah keu ureuëng-ureuëng Israel di keurajeuen utara kira-kira bak teungoh abad keulapan Sigohlom thon Maseuhi. Bak masanyan ramé ureuëng udeb lam makmu, iébadat jiböh lumboi sa, dan nanggroe Israel leumah jih lumpah aman. Teuma Amos geukalon bahwa nyang rasa keumakmuran nyan na kheueh ureuëng-ureuëng hartawan nyang peukaya droe deungon hase paksa gob dan jitindéeh ureuëng laén dan hana keuadelan keu ureuëng gasien. Manusia jimeuiébadat deungon até nyang hana jujoe, dan keuadaan aman nyang deuh rot luwa. Deungon beuhe dan peunoh seumangat, Amos geupeusampoe peusan bahwa Po teu Allah geuhuköm bansa Israel. Amos geulakée mangat keuadelan "ji ile lagée ié". Gobnyan geupeugah, "Mungken TUHAN geugaséh ureuëng-ureuëng nyang mantong tinggai nibak bansa Israel" (5:15).

Asoe jih

Huköman ateueh nanggroe-nanggroe teutangga Israel 1:1–2:5
Huköman ateueh Israel 2:6–6:14
Limong keumalon 7:1–9:15

---

1 Amos na kheueh sidroe ureuëng tukang rabe bubiri asai di banda Tekoa. Gobnyan jeuet keu nabi watée nanggroe Yehuda jipeurintah lé Raja Uzia, dan Israel jipeurintah lé Raja Yerobeam, bin Yoahas. Dua thon sigohlom teuka geumpa bumoe, Po teu Allah geupeugah ubak Amos hai-hai keu Israel.
2 Nyoe kheueh nyang geupeugah lé Amos,
"TUHAN geuta uém di Bukét Sion,
su Gobnyan meugeumpa
bansaboh Yerusalem.
Blang-blang naleueng ka tho kreng,
naleueng nyang na bak Gunong
Karmel ka tho jeuet teucok
keusuwa."

Huköman Po teu Allah ateueh nanggroe-nanggroe teutangga Israel

Siria

3 TUHAN meufeureuman, "Peunduduek Damsyik ka le that goe jipeubuet desya, ngon sababnyan Ulôn ka pasti Lôn huköm awaknyan. Awaknyan jipeusaneut ateueh ureuëng Gilead keubit that keujam,
4 sababnyan Ulôn kirém apui ubak meuligoe Raja Hazael, dan Ulôn tot habéh bubena kuta Raja Benhadad. 5 Bube na babah pintoe geureubang Damsyik Lôn peurusak, dan peunduduek Pantôn Awen Lôn sampôh gleh di teumpat tinggai awaknyan. Peunguasa Bet-Eden Lôn peutron nibak takhta, dan peunduduek Siria teutawan dan teuangkot u nanggroe Kir."

Filistin

6 TUHAN meufeureuman, "Peunduduek Gaza ka meu ulang-ulang jipeubuet desya, sababnyan Ulôn pasti Lôn huköm awaknyan. Awaknyan ka jirayueng saboh bansa banmandum, dan jipeubloe sibagoe namiet ubak Edom. 7 Lé sababnyan Ulôn kukirém apui ubak beuton-beuton Gaza, dan Ulôn tot habéh bubena kuta. 8 Peunduduek meunan cit deungon peunguasa banda Asdod dan Askelon Lôn kireuh. Banda Ekron Lôn huköm, dan bandum ureuëng Filistin nyang na tinggai Lôn peubinasa."

Tirus

9 TUHAN meufeureuman, "Peunduduek Tirus ka le that goe jipeubuet desya, sabab nyan Ulôn pasti Lôn huköm awaknyan.

1:1: 2Raj. 14:23-29, 15:1-7, 2Taw. 26:1-23 **1:2:** Yl. 3:16 **1:3-5:** Yes. 17:1-3, Yer. 49:23-27, Za. 9:1
1:6-8: Yes. 14:29-31, Yer. 47:1-7, Yeh. 25:15-17, Yl. 3:4-8, Zef. 2:4-7, Za. 9:5-7

Awaknyan ka jiangkot saboh bansa
banmandum ubak teumpat nyang teuböih,
dan jipeujaroe ubak Edom; awaknyan ka
ji-iengkeue peujanjian meurakan. 10 Lé sa-
babnyan Ulôn Lôn kirém apui ubak beuton-
beuton Tirus dan Ulôn tot habéh bandum
kuta awaknyan."

Edom

11 TUHAN meufeureuman, "Peunduduek
Edom ka le that goe geupeubuet desya, lé
sababnyan Ulôn pasti Lôn huköm awaknyan.
Deungon hana rasa gaséh sayang, awaknyan
ka jiprang ureuëng Israel, syedara-syedara
awaknyan. [a] Awaknyan laju beungéh, dan
teutab jitroh dam. 12 Lé sababnyan, Ulôn Lôn
kirém apui u banda Téman, dan Ulôn tot
habéh bubena kuta Bozra."

Amon

13 TUHAN meufeureuman, "Bansa Amon
ka le that goe jipeubuet desya, lé sababnyan
Ulôn pasti Lôn huköm awaknyan. Watée
jimuprang keu jipeuluwah wilayah jih,
awaknyan jiprah bubena pruet inong mume
di Gilead. 14 Sabab nyan, Ulôn Lôn kirém
apui ubak beuton-beuton banda Raba, dan
Ulôn tot habéh bubena kuta nyan. Bak watée
nyan teuma teudeungoe su kiroih ureuëng
muprang, dan muprang nyan meuhubô lagée
su angén badée. 15 Raja awaknyan dan peu-
jabat-peujabat peumeurintah awaknyan teu-
angkot u teumpat nyang teböih. Ulôn,
TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Moab

2 TUHAN meufeureuman, "Peunduduek
Moab ka le that goe jipeubuet desya,
sababnyan Ulôn pasti Lôn huköm
awaknyan. Awaknyan jihina Raja Edom
nyang ka maté nyan, deungon jikueh jrat
gobnyan dan jicok bubena tuleueng-tuleu-
eng gobnyan laju jitot sampoe jeuet keu
abée. 2 Sabab nyan, Ulôn Lôn kirém apui u
nanggroe Moab, dan Ulôn tot sampoe habéh
bubena kuta Keriot. Ureuëng Moab maté
lamkawan ureuëng muprang nyang teungoh
meugasui, watée beureuguih teungoh teuyu-
eb, dan dumpék prang teungoh subra. 3 Peu-
nguasa Moab dan bandum peujabat peu-
meurintah jihnyan Lôn poh maté."

Yehuda

4 TUHAN meufeureuman, "Ureuëng Ye-
huda ka le that goe jipeubuet desya, lé sabab
nyan Ulôn pasti Lôn huköm awaknyan.
Awaknyan ji-iengkeue ubak peue-peue
nyang ka Lôn peurintah dan hana jipakoe
peue-peue nyang ka Ulôn peurunoe.
Awaknyan ka jipeusisat lé ilah-ilah nyang
laén nyang jiseumah lé indatu awaknyan.
5 Lé sabab nyan, Ulôn Lôn kirém apui u
Yehuda dan Ulôn tot sampoe habéh bubena
kuta di Yerusalem."

Huköman Allah ateueh Israel

6 TUHAN meufeureuman, "Ureuëng Isra-
el ka le that goe jipeubuet desya, lé sabab
nyan Ulôn pasti Lôn huköm awaknyan.
Ureuëng jujoe nyang hana hase jipulang
nyang jimeu-utang bak awaknyan, ka
awaknyan peubloe jeuet keu namiet. Meunan
cit ngon buet awaknyan ateueh ureuëng ga-
sien nyang hana hase geubayeue utang
jihnyan, bahpi utang jihnyan na bacut sidub
yuem sipasang seulob gaki. 7 Awaknyan
jiteugöm ureuëng leumoh nyang hana meu-
daya, dan jikireuh ureuëng gasien. Ayah dan
aneuëk jimeumukah ngon inong nyang sa,
sampoe ka jipeukuto nan Ulôn nyang suci.
8 Tieb-tieb na teumpat iébadat, ureuëng-
ureuëng jiéh deungon bajée nyang awaknyan
cok sibagoe jaminan utang nibak ureuëng
gasien. Di Baét Allah awaknyan, awaknyan
jiéb ié anggô nyang awaknyan cok nibak
ureuëng nyang meu-utang bak awaknyan.
9 Bahpi lagée nyan, he umat Lôn, keu
gata kheueh Ulôn peubinasa ureuëng Amori
nyang manyang lagée bak arön dan kong
lagée bak sala. 10 Gata ka Ulôn peuteubiet
lam nanggroe Meusé, dan Ulôn ba sira Lôn
peutatéh rot padang pasi peuet ploh thon
treb jih. Tanoh ureuëng Amori ka Ulôn jok
keu gata jeuet keu nanggroe gata keudroe.
11 Ulôn ka Lôn piléh napadub droe lamka-
wan aneuëk gata mangat jeuet keu nabi, dan
napadub droe nibak ureuëng muda gata jeu-
et keu Nazir. [b] Peu kheueh nyan hana beutôi,

---

[a] *syedara-syedara awaknyan:* Ureuëng Israel na kheueh keuturonan Nabi Yakub, syedara krab Esau, indatu ureuëng Edom. [b] *Nazir:* Ureuëng Israel nyang meungabdi ubak Po teu Allah dan meukaôy hana jijieb ié anggô, atawa ié kreueh laén, hana jigunteng ôk jih dan hana jimat manyét (kalon Teu. 6:1-8).

1:9-10: Yes. 23:1-18, Yeh. 26:1–28:19, Yl. 3:4-8, Za. 9:1-4, Mat. 11:21-22, Luk. 10:13-14 **1:11-12:** Yes. 34:5-17, 63:1-6, Yer. 49:7-22, Yeh. 25:12-14, 35:1-15, Ob. 1-14, Mal. 1:2-5 **1:13-15:** Yer. 49:1-6, Yeh. 21:28-32, 25:1-7, Zef. 2:8-11 **2:1-3:** Yes. 15:1–16:14, 25:10-12, Yer. 48:1-47, Yeh. 25:8-11, Zef. 2:8-11 **2:9:** Tel. 3:8-11 **2:11:** Teu. 6:1-8

he ureuëng Israel? Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba.
12 Teuma gata jok keu ureuëng Nazir
ji-jieb ié anggô, lé sababnyan teupeujeuet
awaknyan ji-iengkeue ubak janji. Dan gata
tatam bak nabi-nabi tapeusampoe peusan
Ulôn. 13 Bak saátnyoe gata Ulôn teugöm
trok bak tanoh, sampoe gata meurang-rang
lagée geuritan nyang brat ngon aneuk
gandom. 14 Ureuëng nyang teuga plueng pih
hana lheueh; ureuëng teuga gadôh teunaga
jih, dan ureuëng peukasa hana hase jipeu-
seulamat droe jih keudroe. 15 Ureuëng
campen timbak aneuk panah hana meuteun,
ureuëng bagaih plueng hana hase jipeuplu-
eng droe, dan ureuëng pasang guda hana
tinggai. 16 Nibak uroenyan tantra nyang pa-
leng beuhe pih jitinggai sinjata jihnyan, laju
jiplueng. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah ha-
ba."

3 Deungoe kheueh feureuman TUHAN
nyoe, he bansa Israel nyang ka geupeu-
teubiet di nanggroe Meusé lé TUHAN!
TUHAN meufeureuman, 2 "Nibak banman-
dum bansa nyang na dalam donya nyoe,
bansa gata mantong nyang Ulôn turi dan
Ulôn peurati. Nyang kheueh sabab jih desya
gata raya, dan Ulôn pasti Lôn huköm gata."

Tugaih nabi

3 Peu kheueh mungken dua droe
ureuëng jijak meusaho hana mupakat leubeh
ilée?
4 Peu kheueh singa nyang na lam uteuen
jiteumauém, meunyoe singa nyan gohlom
meuteumé uempeuen?
Peu kheueh aneuëk singa jiteumauém
meunyoe jih gohlom jiteumé teugöm meu-
sapeue pi?
5 Peu kheueh cicém jitamong lam cintra,
meunyoe taron hana teuteuen?
Peu kheueh cintra teutôb meunyoe hana
nyang teudrob?
6 Peu kheueh manusia hana yo meunyoe
jideungoe su beureuguih prang?
Mungken kheueh saboh banda keunong
beuncana, meunyoe TUHAN hana geukeu-
heundak?
7 TUHAN Nyang Mahamanyang hántom
na geupeubuet sapeue-peue meunyoe hana
geupeugah reuncana Gobnyan ubak ban-
dum nabi, hamba-hamba Gobnyan.
8 Meunyoe singa ka jiteumauém, soe
kheueh ureuëng nyang hana teumakot?
Meunyoe TUHAN Allah ka geupeugah
haba, soe kheueh nyang jeuet geuiem droe
dan hana jipeumaklum peusan TUHAN
nyan?

Samaria reuloh

9 Peumaklum kheueh nyoe ubak
ureuëng-ureuëng nyang tinggai di meuligoe
Meusé dan Asdod, "Meusapat kheueh bak
gunong-gunong nyang na bansikeulileng
Samaria, dan tangieng kheueh harok hara
nyang raya dan ureuëng paksa gob nyang
jipeubuet disinan."
10 TUHAN meufeureuman, "Ureuëng-
ureuëng nyan jipasoe meuligoe-meuligoe
jih nyang jiteumé nibak buet paksa dan
keukeujaman. Lom teuma awaknyan meu-
bacutpi hana jiteupeue jipeubuet jujoe.
11 Deungon sabab nyan nanggroe awaknyan
jikeupông lé musoh, kuta awaknyan jipeu-
hanco dan meuligoe-meuligoe awaknyan
jireupah.
12 Lagée sidroe ureuëng meurabe nyang
jiteumé lom sipasang gaki dan saboh cue ôn
punyueng bubiri jih nyang ka jiteugöm lé
singa, meunan cit deungon peunduduek Sa-
maria na bacut sagai nyang na tinggai bak
saátnyoe mangat geuéh-éh ateueh kasô
nyang leumiek."
13 TUHAN Allah Nyang Mahakuasa
dan nyang Mahamanyang meufeureuman,
"Ngieng kheueh jinoe, dan peuingat kheueh
ubak keuturonan Nabi Yakub. 14 Bak uroe
Ulôn huköm ureuëng Israel sabab desya
jihnyan, Ulôn kupeuhanco bubena miseu-
bah-miseubah di Betel. Tieb-tieb miseubah
teupeupatah ujong-ujong jih sampoe rhot
bak tanoh. 15 Rumoh-rumoh keu musém si-
juek dan rumoh-rumoh meureuhat watée
musém khueng Lôn peuhanco. Rumoh-ru-
moh nyang teupeungui deungon gadeng
reubah; bandum rumoh nyang rayeuk
hanco.

4 Deungoe kheueh, he inong-inong Sa-
maria nyang meutamah teumbon lagée
leumô-leumô teumbon di Basan! Gata ta-
tindéeh ureuëng leumoh, gata teugöm
ureuëng gasien, dan tatuntut jeuet lakoe gata
sabe jipeuna ié kreueh keu gata! 2 Ulôn,
TUHAN Nyang Mahamanyang na kheueh
TUHAN nyang suci, dan Ulôn ka meujanji
bahwa singoh teuhila deungon ceunawiét;
gata bandum lagée eungkot bak mata kawe.

3:14: 2Raj. 23:15

3 Gata teuhila u arah Hermon[c] dan teurhom
uluwa, maséng-maséng rot lungkiek beuton
nyang rab. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah
haba."

Israel hana jitem deungoe

4 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "He umat Israel! Tajak kheueh laju
ubak teumpat iébadat di Betel, dan tapeubu-
et kheueh desya di teumpat nyan! Tajak
kheueh u Gilgal, dan tapeubuet kheueh de-
sya ban galak até gata! Silakan tapeuseumah
keureubeuen tieb-tieb beungoh, dan taba
siper siploh nibak mandum hase gata tieb-ti-
eb lhée uroe! 5 Jeuet mantong tapeuseumah
ruti sibagoe teurimong gaséh gata ubak
Ulôn, dan jeuet mantong ta peugah haba
nyang kon-kon bahwa gata ka taba sinamah
peuseumahan! Pasti nyan kheueh nyang ga-
lak gata peubuet!
6 Ulôn kheueh nyang peutron bala mu-
sém deuk u ateueh bandum banda gata,
teuma gata hana tawoe ubak Ulôn. 7 Ulôn
kupeuteun bék jitron ujeuen watée seuna-
man gata lumpah that peureulée keu ié. Ulôn
nyang peutron ujeuen ateueh banda nyang
saboh dan hana bak banda nyang laén.
Blang nyang saboh meuteumé ié ujeuen
töih, teuma blang nyang laén tho kreng.
8 Nibak napadub boh banda, peunduduek
disinan nyang ka leumoh sabab grah tho
ngon rukueng, jimita ié bak banda nyang
laén, teuma ié disinan hana seb. Bahpi lagée
nyan, gata hana cit tawoe ubak Ulôn.
9 Ulôn nyang peutron angén seu uém
dan nyang kirém peunyakét nyang peurusak
seunaman dan lampôh-lampôh anggô gata.
Bak-bak ara, dan bak-bak zaiton gata ka
habéh jiseuba lé daruet. Bahpi ka lagée nyan
gata hana cit tawoe ubak Ulôn.
10 Ulôn kirém bala peunyakét ubak gata
lagée nyang ka Lôn kirém di nanggroe Meu-
sé. Ureuëng-ureuëng muda gata Ulôn peu-
maté dimideuen prang, dan guda-guda gata
jireupah. Ulôn nyang pasoe khimah-khimah
gata deungon bangke-bangke nyang bée jih
khiéng lumpah na. Bahpi ka lagée nyan,
gata teutab hana tatem woe ubak Ulôn.
11 Siteungoh nibak gata Ulôn peubinasa
lagée nyang ka Lôn peubinasa Sodom dan
Gomora. Nyang mantong udeb lamkawan
gata na kheueh lagée kayée puntong nyang
teucok dalam apui. Bahpi lagée nyan, gata
hana cit tawoe ubak Ulôn. 12 Lé sabab nyan,
he umat Israel, Ulôn Lôn huköm gata. Dan
meusiab-siab kheueh tahadab huköman
nyang Lôn peurhot ateueh gata!"

13 Gunong dan angén, TUHAN kheueh
nyang cebta;
reuncana Gobnyan geupeugah
ubak manusia.
Gobnyan nyang peujeuet uroe ngon
malam;
di ateueh pucak-pucak gunong
bumoe Gobnyan geujak.
TUHAN Allah Nyang Mahakuasa,
nyan kheueh nan Gobnyan.

Teutawök mangat meutobat

5 Deungoe kheueh he umat Israel! Ulôn
keuneuk meuca-e keu gata saboh ca-e
duka:

2 Ka rhot Israel nyang mantong
peurawan,
jihnyan hana geubeudôh le!
Di ateueh tanoh jih keudroe jihnyan
teupeubiyeu,
hana nyang tulông jihnyan keu
jidong lom teuma.

3 TUHAN Nyang Mahamanyang meufeu-
reuman, "Na saboh banda di Israel laju
geukrah siribée droe tantra, teuma nyang na
woe lom cit sireutoh droe; banda nyang laén
jikrah teuma sireutoh droe, nyang na woe
lom cit siploh droe."
4 TUHAN meufeureuman ubak umat Isra-
el, "Tawoe kheueh ubak Ulôn, teuma gata
meuteumé udeb. 5 Bék tajak u Bersyeba dan
keu tajak seumayang. Bék tamita Ulôn di
Betel, sabab Betel hanco. Meunan cit bék
teuma tajak u Gilgal, sabab peunduduek banda
nyan teuangkot u teumpat nyang teuböih."
6 Tawoe kheueh ubak TUHAN, teuma
gata meuteumé udeb. Meunyoe gata hana
tagisa ubak Gobnyan, Gobnyan teuka lagée
apui jimeuéue dan geutot habéh ureuëng
Israel. Di Betel hana meusidroe pih nyang
hase jipeulon apui nyan. 7 Meupaloe kheueh
gata, gata nyang puta balek keuadelan dan
nyang peukosa hak ureuëng laén!

8 TUHAN Nyang peujeuet
bintang-bintang di langét –

[c] *Hermon:* Meunurot naseukah Ibrani: Harmon.
4:11: Keuj. 19:24 **5:8:** Ayb. 9:9, 38:31

bintang Belantik dan bintang
Kartika.
Gobnyan nyang ubah seupôt jeuet
keu peungéuh dan uroe jeuet keu
malam;
ié lam laôt geurô ateueh darat.
Nyang peubuet bandum nyan nan
Gobnyan na kheueh TUHAN.
9 Gobnyan nyang peubinasa ureuëng
mat kuasa meusajan ngon
peutahanan awaknyan.

10 Gata tabanci keu ureuëng nyang ade
nyang jilawan keu hana adelan dan keu
ureuëng nyang peugah haba beuna di kantô
mahkamah. 11 Gata tatindéeh ureuëng gasi-
en dan gandom gobnyan gata reupah. Ngon
sabab nyan gata hana tinggai didalam ru-
moh-rumoh gata nyang meuwáh, nyang ka
gata peudong nyan. Gata hana tajieb ié
anggô nibak lampôh anggô nyang gata pula.
12 Ulôn kuteupeue padub na rayeuk keujeu-
hetan gata dan padub na le desya gata. Gata
tatindéeh ureuëng nyang jroh; gata teuri-
mong sogok dan tapeubiyeu ureuëng gasien
dipeusaneut hana ade di kantô peungadelan.
13 Lé sabab buet gata nyan, teuma ureuëng-
ureuëng nyang bijaksana leubeh get seu-
ngab mantong bak masa nyang jeuhet lagée
nyan.
14 Useuha kheueh tapeubuet nyang jroh
dan bék tapeubuet jeuhet, jeuet gata udeb.
Dan TUHAN Allah Nyang Mahakuasa bit-bit
tinggai lamkawan gata lagée nyang gata
peugah. 15 Banci kheueh keu nyang jeuhet,
dan cinta kheueh ubak nyang gét, dan tapeu-
dong kheueh keuadelan. Mungken TUHAN
geugaséh keu ureuëng-ureuëng nyang na
tinggai nibak bansa Israel.
16 TUHAN Allah Nyang Mahakuasa
meufeureuman, "Nibak rot-rot banda,
ureuëng ramé jimo ba-e dan apoh apah
sabab seudeh. Dan bube na peutani jitawök
mangat jimo meusajan ureuëng-ureuëng
nyang jibayeue keu jipeuratok ureuëng ma-
té. 17 Nibak bansaboh lampôh anggô,
ureuëng ramé meuratok sabab Ulôn teuka
dan Lôn hukôm gata. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba."
18 Ceulaka that gata nyang meuharab
uroe TUHAN! Keupeue guna jih uroe nyan
nibak gata? Uroe nyan na kheueh uroe
nyang seupôt, kon uroe nyang peungéuh
keu gata. 19 Keuadaan jih lagée ureuëng
nyang peuplueng droe nibak babah singa,
teuma meurumpok deungon cagée. Atawa
lagée ureuëng nyang woe u rumoh dan
meutumpang ngon jaroe bak beuton, laju
jicatuek lé uleue! 20 Uroe TUHAN keubit
geupeuteuka seupôt, kon peungéuh – uroe
reudôk nyang keulabée.
21 TUHAN meufeureuman, "Ulôn banci
dan luwat Lôn kalon peurayaan-peurayaan
agama gata! 22 Meunyoe gata taba keureu-
beuen nyang teutot dan keureubeuen
gandom, Ulôn hana Lôn teurimong. Ulôn
hana Lôn teurimong beulatang-beulatang ga-
ta nyang teumbon-teumbon nyan nyang gata
peuseumah keu Ulôn sibagoe keureubeuen
peudamé. 23 Peupiôh laju ca-e-ca-e gata
nyang jipeukroe ôn punyueng nyan; Ulôn
hana Lôn tem teurimong peumeuéun keucapi
gata. 24 Leubeh gét, meu useuha kheueh ma-
ngat keuadelan ji ile lagée ié, dan keujujoran
lagée ié krueng nyang hántom tho.
25 He umat Israel, watée Ulôn tunton
gata rot padang pasi peuet ploh thon treb jih,
Ulôn hana Lôn lakée peuseumahan dan keu-
reubeuen nibak gata. 26 Teuma bak saát
nyoe gata taseumah Sakut nyang gata
anggab raja gata nyan, dan Kewan, bintang
nyang gata peudewa nyan. Lé sabab nyan
arca-arca nyang ka gata peugét nyan harôh
gata angkot keudroe. 27 Meunyoe Ulôn Lôn
böih gata bak saboh nanggroe nyang leubeh
jiôh nibak Damsyik. Ulôn, TUHAN Nyang
nan Allah Nyang Mahakuasa ka Lôn peugah
haba."

Israel hanco

6 Ceulaka kheueh gata nyang udeb meu-
wáh di Sion, dan gata nyang meurasa
aman di Samaria – gata he tokoh-tokoh
masyarakat bansa Israel nyang istimewa
nyoe, gata nyang lazem jih jikunjong lé
rakyat keu jilakée tulông! 2 Tajak kalon
kheueh di Kalne, dan tajak kheueh laju u
banda Hamat nyang raya nyan, óh lheu-
ehnyan u banda Gat di Filistin. Tapike lé
gata banda-banda nyan leubeh gét nibak
Yehuda dan Israel? Peu kheueh wilayah
awaknyan leubeh raya nibak wilayah gata?
3 Gata tameukreueh bahwa uroe kiamat
mantong jiôh, teuma buet-buet gata teuma
teupeubagaih jiteuka uroe nyang lumpah
keujam nyan.
4 Ceulaka kheueh gata nyang taéh ateu-
eh peuratah nyang meuwáh-meuwáh dan

5:21-22: Yes. 1:11-14 **5:25-27:** Kis. 7:42-43

takhanuri deungon sie leumô dan sie bubiri
nyang muda! 5 Gata galak tacebta lagu ata-
wa ca-e lagée nyang jipeubuet lé Nabi Daud,
dan gata tapeumeuén ca-e-ca-e nyan deu-
ngon keucapi. 6 Gata tajieb ié anggô lam
glah nyang peunoh meuasoe, dan gata
tapeuguna minyéuk mangat bée nyang pa-
leng gét, teuma gata hana meuseudeh até
ateueh keuhancoran Israel. 7 Lé sabab nyan
gata kheueh nyang phon-phon that teu-
angkot u teumpat nyang teuböih. Khanuri-
khanuri dan khanuri peujamé gata teuma
meu akhé.
8 Deungon teugaih TUHAN Allah Nyang
Mahakuasa dan Mahamanyang ka geupeu
ingat lagée nyoe, "Ulôn banci ubak keu
angkohan umat Israel; Ulôn hana galak deu-
ngon meuligoe-meuligoe awaknyan nyang
meuwáh. Ma banda awaknyan meusajan
deungon bandum nyang na didalam nyan
Lôn jok keu musoh."
9 Meunyoe mantong na siploh droe ji-
musöm didalam rumoh, awaknyan pih maté.
10 Sidroe anggota keuluwarga nyang meutu-
gaih ji uroih jipeutamong lam jrat, teuma
teuka dan jiba keuluwa manyét keurabat
jihnyan. Ureuëng nyan jitawök ubak
ureuëng nyang na di likot rumoh nyan, "Peu
kheueh mantong na nyang udeb seulaén
gata?"
Dan laju teudeungoe jijaweueb, "Ha-
na!"
Anggota keuluwarga nyang meutugaih
jipeukubu manyét nyan teuma jipeugah,
"Bék peugah haba le! Geutanyoe hana jeuet
ta kheun nan TUHAN."
11 Meunyoe TUHAN geubri peurintah,
rumoh-rumoh raya dan ubit geupeuhanco.
12 Peu kheueh hase guda jiplueng bak bukét
batée? Peu kheueh na ureuëng jimeu ué laôt
deungon leumô? Teuma gata ka taputa balek
keuadelan jeuet keuracön meubisa, dan
nyang beuna ka jeuet keusalah.
13 Gata raya haba tapeugah gata ka
tapeutaloe Lodebar. [d] Meunan cit gata peu-
gah, "Kamoe seb teuga keu kamoe reubot
Karnaim." [e]
14 TUHAN Po teu Allah Nyang Mahama-
nyang dan Mahakuasa keudroe geupeugah,
"Umat Israel, Ulôn Lôn kirém tantra nibak
saboh bansa aséng keu jijak prang nanggroe
gata. Awaknyan geuteugom gata rot u Ha-
mat di utara sampoe ubak Pantôn Araba di
seulatan."

DEUH TEUKALON KEUHAI HUKÖMAN NIBAK TUHAN

Daruet

7 Ulôn meuteumé saboh keumalon nibak
TUHAN Nyang Mahamanyang. Ulôn
kalon Gobnyan geucebta saboh kawan daru-
et nyang lumpah le bak watée ureuëng seu-
leusoe jikoh naleueng keu raja, dan naleu-
eng barô ka jitimoh lom. 2 Daruet-daruet
nyan rab habéh bandum jipajoh bubena seu-
naman nyang timoh nibak tanoh. Laju ulôn
peugah, "TUHAN Nyang Mahamanyang,
neupeu amphon kheueh umat Droeneueh!
Awaknyan lumpah that ubit dan leumoh,
pakriban mungken awaknyan jimeuteun?"
3 TUHAN laju geu ubah reuncana
Gobnyan dan geupeugah, "Nyang gata ka-
lon nyan hana teuma teujadi."

Apui

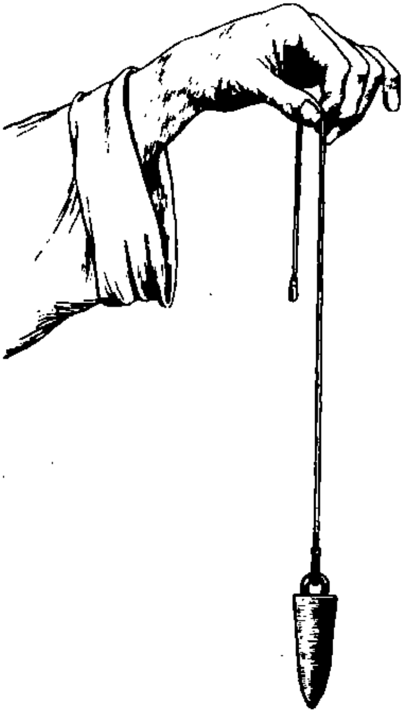
4 Ulôn meuteumé lom saboh keumalon
nibak TUHAN Nyang Mahamanyang. Deuh
ulôn kalon Gobnyan ka geumeusiab-siab
keu geuhuköm umat Gobnyan deungon
apui. Apui nyan habéh jilieh laôt raya dimi-
yueb bumoe[f] dan ka jipeuphon peuhangöh
ladang. 5 Laju ulôn peugah, "Ya TUHAN Po
teu Allah, neupeupiôh kheueh kira jih apui
hu nyan! Umat Droeneueh lumpah ubit dan
leumoh, pakriban mungken awaknyan
jimeuteun?"
6 Laju TUHAN geu ubah reuncana
Gobnyan lom dan geupeugah, "Nyang nyoe
pih hana teujadi."

Talo sineupat nyang teudong cot

7 Ulôn meuteumé lom saboh keumalon
laén nibak TUHAN. Ulôn ngieng Gobnyan
geudong bak binéh beuton nyang teupeu-
dong deungon teupeuguna talo sineupat teu-
dong cot. Bak jaroe Gobnyan geumat talo
sineupat nyan keu geukalon peu kheueh
beuton nyang teudong cot atawa hana.
8 Gobnyan geutanyong ubak ulôn, "Peue
nyang na gata kalon, Amos?"

---

[d] *Lodebar:* Nan nyoe su jih lagée tutoe Ibrani nyang makna jih "hana sapeue-sapeue". [e] *Karnaim:* Nan banda nyang ubit nyoe makna jih "lungkee", saboh lambang teunaga. [f] *laôt raya dimiyueb bumoe:* Ureuëng-ureuëng jamén ilée di Timu Teungoh geuanggab bahwa dimiyueb bumoe na laôt raya nyang jeuet keu pucôk nibak mandum krueng dan mata ié.



Talo sineupat teudong cot (7:7)

Laju lôn jaweueb, "Talo sineupat teu-
dong cot, ya TUHAN."
Laju TUHAN meufeureuman, "Ulôn
peuguna talo sineupat nyoe na kheueh keu
Lôn tunyok bahwa umat Ulôn lagée beuton
nyang hana sulu. Ulôn hana Lôn ubah
reuncana Ulôn, Ulôn pasti Lôn huköm
awaknyan. 9 Teumpat-teumpat nyang teu-
peuguna lé keuturonan Nabi Ishaq keu meu-
iébadat teupeuhanco. Teumpat-teumpat suci
ureuëng Israel teureuloh. Ulôn Lôn peura-
nab bubena keuturonan Raja Yerobeam."

Amos dan Amazia

10 Amazia, teungku imeum di Betel,
geukirém laporan nyang lagée nyoe ubak
Yerobeam raja Israel, "Amos teungoh meu-
gumpôi ngon rakyat geulawan Teungku
Amphon. Tutoe haba gobnyan nyang geu-
peusuna rakyat jeuet keusabab nanggroe
nyoe hanco. 11 Gobnyan geupeugah bahwa
teungku amphon maté di mideuen prang,
dan ureuëng Israel pasti teuangkot u teum-
pat nyang teuböih, jiôh nibak nanggroe jih
keudroe."
12 Dan Amazia laju geupeugah ubak
Amos, "He Nabi, neuwoe kheueh u Yehu-
da! Meukeutubah kheueh disideh. Bah
kheueh awaknyan nyang jok nafeukah keu
droeneueh! 13 Bék le neukeutubah di Betel.
Banda nyoe khusos keu raja, dan teumpat
iébadat nasional."
14 Geujaweueb lé Amos, "Ulôn kon na-
bi sabab jabatan. Nyang sibeuna jih ulôn
ureuëng peulara beulatang dan tukang pot
boh ara. 15 Teuma TUHAN geucok ulôn bak
teumpat lôn keureuja, dan geuyue bak ulôn
jak peusampoe peusan Gobnyan ubak
ureuëng Israel. 16 Teuma lé sabab nyan deu-
ngoe kheueh peue nyang geupeugah lé
TUHAN ubak gata. Sabab gata tatam ulôn
meukeutubah lôn keuhai bansa Israel.
17 TUHAN meufeureuman bahwa peurumoh
gata jeuet keu inong lunte bak rot-rot ueh
raya di dalam banda, dan aneuëk-aneuëk
gata geupoh maté di mideuen prang. Tanoh
gata teuweuek-weuek keu ureuëng laén, dan
gata keudroe maté bak nanggroe gob nyang
hana jituri TUHAN. Peunduduek Israel pasti
teuangkot u teumpat nyang teuböih, jiôh
nibak nanggroe jih keudroe."

Deuh teukalon keuhai raga boh kayée

8 Ulôn meuteumé lom saboh keumalon
nibak TUHAN Nyang Mahamanyang.
Leumah ulôn ngieng saboh raga nyang meu-
asoe meubagoe boh kayée nyang ka masak.
2 TUHAN geutanyong, "Peue nyang gata ka-
lon, Amos?"
Ulôn jaweueb, "Saboh raga nyang meu-
asoe meubagoe rupa boh kayée nyang ka
masak."
Geujaweueb lé TUHAN, "Watée jih ka
masak keu umat Israel. Ulôn hana teuma
Lôn ubah le reuncana Ulôn dan pasti Ulôn
huköm awaknyan. 3 Bak uroenyan ca-e
ngon nyanyi di meuligoe jeuet keu mo ba-e.
Jeueb-jeueb sagoe ka teugageueng manyét-
manyét nyang ka teuböih deungon seungab-
seungab."

Israel geuhuköm

4 Deungoe kheueh, he gata nyang
teugön ureuëng gasien di nanggroe nyoe
sampoe awaknyan binasa! 5 Gata tamariet
deungon droe keudroe gata, "Ah, treb that
mantong uroe-uroe peurayaan nyang teu-
ngoh na nyoe. Geutanyoe ka meuhét that
keuneuk tapeubloe lom gandom-gandom
nyang na nibak geutanyoe, teuma peurayaan
nyan hana pajan seuleusoe. Pajan kheueh
uroe Sabat habéh, mangat geutanyoe jeuet
tapeuphon meukat lom? Geutanyoe ka meu-
hét that keuneuk ceumatut, teumipée deu-
ngon sinukat, dan tapeubuet ilat ngon céng
timbangan. 6 Gandom nyang rusak hase
tapeubloe ngon yuem nyang meuhái. Geuta-
nyoe tamita ureuëng gasien nyang hana hase
jibayeue utang keu geutanyoe, bahpi utang
jihnyan cit dubyuem sipasang seulob, dan
tanyoe bloe ureuëng gasien nyan jeuet keu
namiet geutanyoe."

7 TUHAN, Allah bansa Israel, ka geu-
meusumpah, "Ulôn meubacutpi hana Lôn
tuwoe nibak buet awaknyan nyang jeuhet
nyan. 8 Bumoe meugeunta, dan bandum
ureuëng susah até. Bansaboh nanggroe
meuguncang dan meuhayak keudeh keunoe
lagée Krueng Nil. 9 Teuma teuka watée jih
Ulôn peujeuet mata uroe jilob teungoh cot
uroe dan bumoe jeuet keuseupôt bak watée
uroe. Ulôn, TUHAN Nyang Mahamanyang,
ka Lôn peugah haba. 10 Peurayaan-peuraya-
an gata Lôn peujeuet keu uroe meukabong,
dan ca-e ngon nyanyi gata jeuet keu mo
ba-e. Ulôn Lôn peujeuet gata tacukoe ôk
gata dan tangui ija krong tanda meuduka
cita. Gata jeuet lagée ayah ngon ma nyang
jipeumo ba-e sabab ka maté aneuëk jih
nyang tunggai. Uroenyan keuneulheuh deu-
ngon seudeh nyang hana teukira."
11 TUHAN Nyang Mahamanyang meu-
feureuman, "Teuma teuka watée jih Ulôn
peutron bala musém deuk di nanggroe nyoe.
Manusia deuk, teuma kon deuk sabab peu-
najoh. Manusia grah, teuma kon grah lé
sabab ié. Awaknyan deuk ngon grah lé
peusan Lôn. 12 Manusia meurawoh di utara
trok u seulatan dan di timu u barat mangat
jiteumé peusan Ulôn, teuma awaknyan
hana meurumpok. 13 Bak uroenyan Bahpi
aneuëk-aneuëk muda nyang seuhat-seuhat
pih pansan sabab grah. 14 Ureuëng-ureuëng
nyang meusumpah deumi beurala Samaria
deungon jipeugah, 'Deumi dewa bansa
Dan', atawa 'Deumi Dewa Bersyeba' – teu-
ma reubah dan hana jibeudôh-beudôh le."

Deuh teukalon keuhai huköman nibak TUHAN

9 Deuh ulôn ngieng TUHAN geudong bak
binéh miseubah. Lé Gobnyan geubri
peurintah lagée nyoe, "Taseukok kheueh
beu habéh teunaga ulée-ulée taméh di Baét
Ulôn mangat bansaboh seuramoe meu-
guncang. Peureubah laju taméh-taméh nyan
ateueh ulée manusia. Awaknyan nyang hana
maté Lôn poh di mideuen prang. Hana meu-
sidroe pi nyang hase jipeuplueng droe, hana
meusidroe pi nyang na tinggai. 2 Bahpi
awaknyan jisöm droe bak donya ureuëng
maté, Ulôn nyang hila awaknyan. Bahpi
awaknyan jirak u langét, Ulôn peutron
awaknyan di langét nyan. 3 Meunyoe
awaknyan jimusöm bak pucak Gunong
Karmel, Ulôn nyang mita dan nyang drob
awaknyan. Meunyoe awaknyan jimusöm
lam tuwie ié laôt, Ulôn nyang peurintah bak
naga laôt[g] mangat ji palet awaknyan. 4 Meu-
nyoe awaknyan jidrob lé musoh, Ulôn
nyang peurintah mangat awaknyan jipoh
maté. Ulôn meuteukat keu Lôn peubinasa
awaknyan, dan hana Lôn tulông awak-
nyan."

5 Bumoe meuhayak dan peunduduek
meuduka,
sabab geucukéh lé TUHAN Nyang
Mahamanyang dan Mahakuasa.
Lagée Krueng Nil paseueng ék dan
paseueng tron
meunan kheueh awaknyan ji-ék
dan laju rhot.
6 TUHAN geupeudong Baét Gobnyan
jiôh di angkasa,
di ateueh bumoe geupasang langét
sibagoe kubah,
dan ié lam laôt laju geu ruwah
ateueh darat,
nyang peubuet bandum nyan nan
Gobnyan na kheueh TUHAN!

7 TUHAN meufeureuman, "He umat
Israel, Ulôn kalon ureuëng Sudan saban
lagée Ulôn ngieng gata. Ulôn ka Lôn ba
ureuëng Filistin nibak Kreta dan ureuëng
Siria nibak Kir saban lagée Ulôn ba gata
nibak Meusé. 8 Ulôn, TUHAN Nyang Maha-
manyang, teungoh Lôn ngieng-ngieng keu-
rajeuen Israel nyang meudesya nyoe, dan
Lôn sampôh ateueh muka bumoe. Teuma
keuturonan Nabi Yakub hana bandum Ulôn
peubinasa. Ulôn, TUHAN ka Lôn peugah
haba.
9 Ulôn bri peurintah dan Lôn tampo
bansa Israel lagée ureuëng tampo gandom
dalam jiée. Keu teukireueh bandum nyang
hana meuguna lamkawan awaknyan, Ulôn
Lôn kocok awaknyan lamkawan bansa-
bansa. 10 Ureuëng-ureuëng meudesya lam-
kawan umat Ulôn jipeugah, 'Allah hana
geupeubiyeu tanyoe rhot lé bala.' Teuma,
nyang sibeuna jih awaknyan teupoh maté
dimideuen prang."

Israel geupeupuléh keuadaan awaknyan

11 TUHAN meufeureuman, "Teuma teu-
ka saát jih Ulôn Lôn peupuléh keurajeuen

[g] *naga laôt:* Ureuëng jamen ilée peucaya bahwa di laôt na naga atawa uleue raya. Uleue nyan, lagée beulatang-beulatang laén, geupeurintah lé Po teu Allah.

Nabi Daud. Saát nyoe keurajeuen nyang ka
jeuet lagée rumoh nyang reuloh. Teuma
bintéh-bintéh beuton jihnyan Lôn peugét
dan Lôn peudong lom sampoe jeuet lagée
nyang ka-ka.
12 Ureuëng Israel jikuasa
nanggroe Edom nyang mantong tinggai dan
bandum bansa yoh masa ilée atra Ulôn.
Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba dan hai
nyan Lôn laksana."

13 TUHAN meufeureuman, "Teuma teu-
ka watée jih gandom jitimoh bagaih that
sampoe musém keumeukoh hántom reuda.
Bak anggô timoh lumpah that jai sampoe
manusia hana putôh-putôh jipeugét ié
anggô. Ié anggô jililéeh di gunong-gunong
dan ji ile nibak bukét-bukét.
14 Ulôn Lôn
peujeuet umat Lôn Israel makmu lom teu-
ma. Awaknyan jipeudong lom banda-banda
jih keudroe nyang ka reuloh, laju awaknyan
tinggai disinan. Awaknyan jipula lampôh-
lampôh anggô, dan ji-jieb ié anggô nyan.
Awaknyan jimeulampôh sira jipula meuba-
goe seunaman, dan jipajoh hase lampôh
jihnyan.
15 Ulôn Lôn keubah umat Ulôn bak
nanggroe nyang ka Ulôn bri keu awaknyan.
Awaknyan hana teutarek le nibak teumpat
nyan. Ulôn, TUHAN Allah awaknyan ka Lôn
peugah haba."

9:11-12: Kis. 15:16-18

OBAJA

PEU INTAT HABA

Kitab nyang paneuk nyoe teutuléh aleh pajan óh ka lheueh banda Yerusalem rhot bak thon 586 Sigohlom thon Maseuhi. Bak watéenyan, Edom, musoh treun-meutreun bansa Yehuda galak that-that; awaknyan jirampok Yerusalem dan jitulông musoh. Nabi Obaja geuramai bahwa bansa Edom teuhuköm dan jipeutaklok lagée bansa-bansa nyang laén nyang meumusoh ngon Israel.

Asoe jih

Edom geuhuköm 1-14
Uroe TUHAN 15-21

TUHAN geuhuköm Edom

1 Nyoe kheueh ramaian Obaja; gobnyan geupeusampoe peusan TUHAN Nyang Mahamanyang keuhai bansa Edom:
TUHAN ka geukirém utosan Gobnyan ubak bansa-bansa, dan geutanyoe ka tadeungoe peusan nyang geuba lagée nyoe, "Meusiab kheueh keu tajak muprang! Jak kheueh tabeurangkat tajak prang Edom."
2 Dan ubak Edom TUHAN meufeureuman, "Gata Lôn peujeuet leumoh, sampoe jihina lé bandum bansa.
3 Gata keunong peungét lé até gata nyang sombong. Ma banda gata na kheueh gunong batée nyang kong; teumpat tinggai gata bak pucak gunong nyang manyang. Lé sabab nyan gata tapike, Soe nyang hase peurhot ulôn?
4 Bahpi rumoh gata tapeugét manyang lagée uempueng cicém rajawali, dan santeut manyang ngon bintang-bintang dilangét, gata pasti Lôn peurhot.
5 Pancuri atawa peurampok nyang teuka bak watée malam, teuma jicok nyang jigalak. Ureuëng nyang pot boh anggô di lampôh, sabe jipeuleubeh meupadub boh. Teuma gata geusampôh gleh lé musoh-musoh gata.
6 He keuturonan Esau, gata jigeuladah dan hareuta gata nyang teusöm pi jireupah.
7 Gata jitipée lé sikutu-sikutu gata, dan ji use nibak nanggroe gata. Gata jipeutaloe lé sahabat-sahabat gata, jijeubak lé ureuëng nyang makheun meusajan ngon gata. Awaknyan jitanyong-tanyong keuhai droe gata, 'Dipat jikeubah carông jih nyan?'
8 Bak uroe Ulôn huköm Edom, ureuëng-ureuëng awaknyan nyang bijaksana habéh Ulôn peubinasa. Dan bandum hikeumat awaknyan gadôh, hana meubeukaih.
9 Bubena peujuang di Téman teumakot, dan bandum sipa-i Edom maté."

Sabab-sabab Edom geuhuköm

10 "Gata ka tapeubuet keujam ateueh syedara-syedara gata[a] keuturonan Nabi Yakub. Sababnyan gata binasa, dan jikheun lé gob siumu masa.
11 Gata tadong bak teumpat nyang jiôh, bak uroe musoh geupeujo pintoe Yerusalem dan jipeutaloe banda nyan. Gata seungab mantong watée awaknyan jiangkot bandum keukayaan Yerusalem laju jiweuek-weuek sabe keudroe-droe. Gata saban jeuhet jih deungon musoh nyan.
12 Hana patot gata galak ateueh naseb malang ureuëng Yehuda dan meugeumbira bak uroe syedara gatanyan binasa. Hana pantaih gata raya haba watée awaknyan susah.
13 Hana patot gata tatamong lam banda umat Lôn, dan tasurak ureuëng-ureuëng nyang teungoh meudeurita, peulom tareupah hareuta beunda awaknyan bak uroe awaknyan keunong malang!
14 Hana patot gata tadong bak simpang rot, keu tahampeueng ureuëng-ureuëng nyang teungoh jipeuplueng droe nibak musoh, atawa jiseurah awaknyan ubak lawan bak uroe awaknyan keunong keususahan."

---

[a] *syedara-syedara gata:* Ureuëng-ureuëng Israel na kheueh keuturonan Nabi Yakub adoe Esau. Esau na kheueh indatu bansa Edom.

ay. 1-14: Yes. 34:5-17, 63:1-6, Yer. 49:7-22, Yeh. 25:12-14, 35:1-15, Am. 1:11-12, Mal. 1:2-5

Allah geupeusidang bansa-bansa

15 "Keubit, ka tô that uroe jih, Ulôn,
TUHAN, Lôn peusidang bansa-bansa. Peue
nyang jipeubuet Edom teuma teubalaih ateu-
eh jihnyan. Jihnyan jirasa peue nyang ka
jipeubuet. 16 Di ateueh gunong Lôn nyang
suci [b] umat Ulôn ka ji-jieb ié jieb nyang
teupeulambang ubak huköman. Teuma ié ji-
eb keu bansa-bansa di ateueh bumoe nyoe
leubeh phet nibak nyan. Huköman nyan hana
hase awaknyan peusie. Ié nyan harôh jijieb
lé awaknyan sampoe habéh, óh lheuehnyan
awaknyan leunyab hana beukaih."

Israel meunang

17 "Teuma bak Gunong Sion, na nyang
seulamat, dan gunong nyan jeuet keu teum-
pat nyang khusos keu Ulôn. Dan keuturonan
Nabi Yakub jiteumé lom tanoh pusaka
awaknyan. 18 Umat Ulôn Israel jeuet lagée
apui nyang jitot habéh keuturonan Esau,
lagée apui nyang jilahiéb habéh jeumpung
di blang. Hana meusidroe pi nibak keutu-
ronan Esau na tinggai. Ulôn, TUHAN, ka Lôn
peugah haba!

19 Ureuëng-ureuëng Yehuda seulatan
jireupah Edom. Ureuëng-ureuëng nibak gu-
nong-gunong siblaih u barat jipeutaloe wi-
layah Filistin. Sukée Benyamin jireupah Gi-
lead, dan Israel umat Ulôn jikuasa bandum
Efraim dan Samaria. 20 Ureuëng Israel Utara
jiwoe nibak teumpat nyang teuböih dan ji-
duek di Fenisia sampoe u Zarfat. Ureuëng-
ureuëng Yerusalem nyang teuböih di Sardis,
jiwoe dan jicok laju banda-banda di bagian
seulatan Yehuda. 21 Peunduduek Yerusalem
nyang jaya jiprang Edom dan geupeutaklok
banda nyan. Dan Ulôn TUHAN Lôn peu-
rintah sibagoe raja."

[b] *gunong Lôn nyang suci:* (Kalon kamuih).

NABI YUNUS

PEU INTAT HABA

Kitab nyoe meulaén deungon kitab-kitab nabi laén nyang na dalam Alkitab, sabab hana meuasoe peusan nibak nabi, teuma nyang teucalitra lam kitab nyoe na kheueh peungalaman Nabi Yunus, watée gobnyan geucuba geupeuhinda droe nibak peurintah Allah. Po teu Allah geuyue jak gobnyan u banda Niniwe, ma banda keurajeuen Asyur, musoh Israel. Teuma Nabi Yunus hana geutem jak u banda nyan keu geujak peusampoe peusan Po teu Allah, sabab gobnyan yakén bahwa meunyoe ureuëng Niniwe jipiôh jipeubuet desya, Allah hana geulaksana reuncana Gobnyan keu geupeuhanco banda nyan. Akhé jih, óh ka lheueh napadub goe keujadian nyang lumpah meukeusan, Nabi Yunus laju geutaát ubak peurintah TUHAN, teuma óh lheuehnyan gobnyan meunyeusai ngon tunu, sabab Niniwe hana jadeh geupeuhanco.

Kitab *Nabi Yunus* deuh teulukeh pakriban Allah meukuasa mutlak ateueh cebtaan Gobnyan. Teuma leubeh-leubeh lom, kitab nyoe deuh teugamba pakriban Allah Nyang Mahapeunyayang dan peu amphon, Allah nyang leubeh galak geupeu amphon dan peuseulamat saboh bansa nibak geuhuköm dan geupeuhanco, bahpi bansa nyan musoh umat Gobnyan keudroe.

Asoe jih

Nabi Yunus geutawök, teuma gobnyan hana taát 1:1-17
Nabi Yunus meunyeusai dan geupeuseulamat 2:1-10
Ancaman nyang geupeusampoe lé Nabi Yunus ubak Niniwe 3:1-10
Allah geupeu amphon ateueh Niniwe 4:1-11

Nabi Yunus hana taát ubak peurintah TUHAN

1 Bak siuroe, TUHAN geumariet ngon
Nabi Yunus, bin Amitai. 2 Feureuman
Gobnyan, "Tajak kheueh u Niniwe, banda
nyang raya nyan, keu teupeutakot banda
nyan, sabab Ulôn teupeue bahwa peundudu-
ek disinan jeuhet lumpah na." 3 Teuma Nabi
Yunus geujak u arah laén guna geupeujiôh
TUHAN. Gobnyan geujak u Yopa, dan keu-
beutulan na geungieng kapai keuneuk meu-
layeue u Spanyol. Óh ka lheueh geubayeue
ungkoih kapai, laju geujak meusajan aneuk
kapai nyan u Spanyol, mangat gobnyan jiôh
nibak TUHAN. 4-5 Nabi Yunus geutreun ubak
teumpat nyang paleng miyueb dan laju
geuéh disinan sampoe teungét hana geutée
droe.

Óh lheuehnyan TUHAN laju geupeuteu-
ka angén raya u ateueh laôt, laju jipôt angén
badée nyang lumpah teuga, dan angén raya
nyan laju jiheuntam kapai nyan sampoe
karab hanco. Bubena aneuk kapai lumpah
teumakot sira jiklik-klik jilakée tulông, ma-
séng-maséng ubak dewa jih keudroe. Keu
teupeukureueng bahya [a] jeuet bék ngob
kapai nyan, bubena asoe kapai [b] nyan laju
jitiek lam laôt.

6 Watée nahkoda kapai nyan jitron u
miyueb, laju jikalon Nabi Yunus mantong
teungéut disinan. Dan laju jipeugah, "Trok
até gata mantong teungéut kapai dalam keu-
adaan lagée nyoe! Beudôh! Meudóa kheueh
ubak dewa gata jeuet geutulông. Pane tateu-
peue gobnyan geugaséh ubak geutanyoe
sampoe geutanyoe hana binasa."

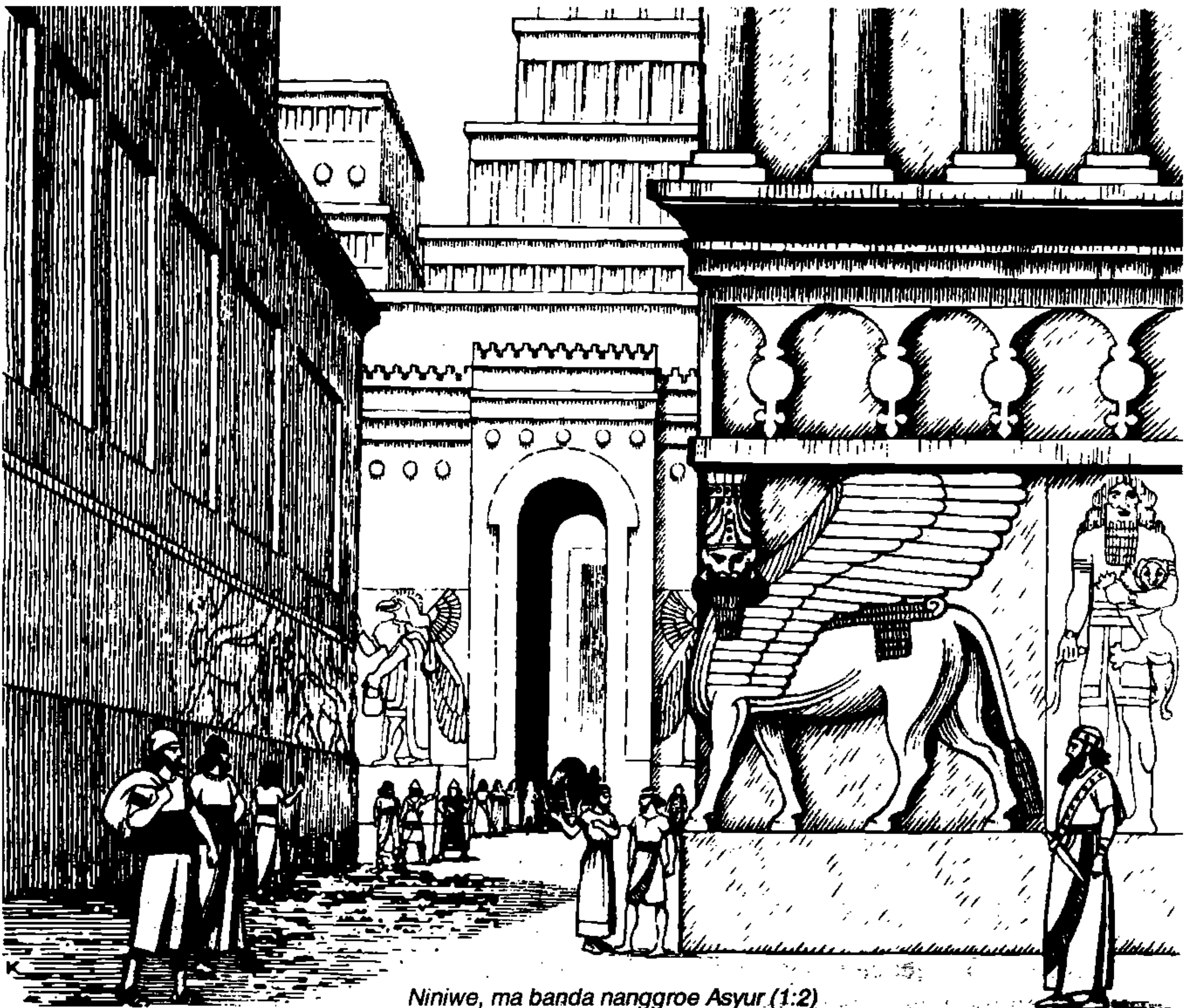
7 Óh ka lheueh Nabi Yunus dan nakhoda
nyan geuék u ateueh, lé keulasi kapai nyan
jimariet sabe keudroe-droe, "Jak, tatiek
undi mangat tateupeue soe nyang salah
sampoe geutanyoe keunong lé bala nyoe!"
Awaknyan laju jitiek undi, dan nyang keu-
nong na kheueh nan Nabi Yunus. 8 Laju
jipeugah lé awaknyan ubak Nabi Yunus,
"Peu kheueh beutôi sabab lé gata teujadi

---

[a] *teupeukureueng bahya* atawa: teupeukureueng geuhon kapai. [b] *asoe kapai* atawa: peuleungkapan.
1:1: 2Raj. 14:25

bala nyoe? Gata rot pane? Bansa peue? Dan
pakon gata na disinoe?"
9 Geujaweueb lé Nabi Yunus, "Ulôn
ureuëng Ibrani. Nyang lôn seumah TUHAN,
Allah syeuruga, nyang cebta laôt dan da-
rat." 10 Óh lheuehnyan laju geucalitra
pakriban gobnyan geupeuplueng droe ni-
bak TUHAN.

Ban jideungoe lagée nyan bubena keula-
si kapai meutamah teumakot, dan jipeugah
ubak Nabi Yunus nyan,[c] "Bitnyoe lancang
that buet gata nyan!" 11 Teungoh jipeugah
nyan angén badée maken meutamah raya,
laju lé keulasi kapai jitanyong lom ubak
gobnyan, "Peue nyang harôh kamoe peubuet
ateueh gata mangat angén badée nyoe ji-
piôh?"
12 Geujaweueb lé Nabi Yunus, "Neutiek
kheueh ulôn dalam laôt, pasti angén badée
nyoe jipiôh. Sabab bak saát nyoe ka ulôn
teupeue, bahwa sabab ulon kheueh angén
badée nyang luwa biasa nyoe jitimpa ateueh
droeneueh."
13 Teuma lé awak kapai nyan mantong
jiuseuha seuhabéh teunaga keu jidayong ka-
pai nyan ateueh darat. Teuma angén badée
teutab meutamah raya, seuhingga useuha
nyang ka geupeubuet lé awaknyan sia-sia
beulaka. 14 Sabab nyan awaknyan geumeu-
lakée ubak TUHAN, "Ya, TUHAN, kamoe
lakée, bék kheueh kamoe neupeubinasa
ngon sabab kamoe cok nyawöng ureuëng
nyang hana jipeubuet meusapeue pih nyang
salah ubak kamoe. Ya TUHAN, Droeneueh
ka neupeubuet peue nyang Droeneueh keu-
heundaki." 15 Laju awaknyan jirhom Nabi
Yunus u dalam laôt. Dan bak saát nyan cit
angén badée nyan jipiôh hana le meubura.
16 Bubena keulasi kapai nyan ka teuka teu-
makot nyang luwa biasa ubak TUHAN, dan
óh ka trok bak darat, awaknyan laju geupeu-
seumah keureubeuen ngon jimeujanji meu-
bagoe-bagoe rupa ubak TUHAN.
17 Dan bak watée nyan TUHAN laju geu-
kirém saboh eungkot yée nyang paleng raya
jeuet yée nyan jijak uét Nabi Yunus. Dan


Niniwe, ma banda nanggroe Asyur (1:2)

[c] *dan jipeugah ... nyan* atawa: dan teutanyong ubak gobnyan, "Pakon gata ka tapeulueng droe?"
1:17: Mat. 12:40

tinggai kheueh Nabi Yunus dalam pluet eungkot nyan lhée uroe lhée malam treb jih.

Doá Nabi Yunus

2 Lam pruet eungkot nyan, Nabi Yunus geumeudoá ubak TUHAN Allah gobnyan. Lagée nyoe doá gobnyan,

2 "Ya TUHAN,
lam keususahan lôn ulôn
meulakée ubak Droeneueh
dan Droeneueh neujaweueb ulôn.
Nibak lam donya ureuëng maté ulôn
lakée tulông ubak Droeneueh,
nyang ulôn lakée Droeneueh
deungoe dan Droeneueh peurati.
3 U teumpat nyang lhok ulôn
Droeneueh rhom,
sampoe trok lam tuwie laôt raya.
Disinan ié tajam jikeulileng lôn,
umbak dan geulumbang
jiseumpom ulôn.
4 Lam até lôn laju lôn peugah:
TUHAN ka geu use ulôn nyoe
dikeue Gobnyan.
Hana ulôn ngieng le
baét teumpat tinggai Gobnyan
nyang suci.
5 Ié laôt jiék trok bak bibi lôn,
samudra raya ka habéh ngob
bansaboh tuboh lôn,
ganggang laôt habéh jibalot
bansaboh ulée lôn.
6-7 Ulôn grob trok lam barieh gunong,
lam álam nyang pintoe
geureubang jih teugunci sampoe
akhé jamén.[d]
Nyawöng ulôn hék ngon leumoh
lam tuboh,
laju ulôn ingat dan lôn meulakée
ubak Droeneueh.
Dan trok kheueh doá ulôn ubak
Droeneueh,
udalam Baét Droeneueh nyang
suci.
Laju neupeuteungöh ulôn nibak lam
laôt,
ya TUHAN Allah ulôn!
8 Ureuëng seumah beurala nyang
sia-sia,
jitinggai Droeneueh dan hana le
seutia.
9 Teuma ulôn meuca-e lagu puja
ngon pujoe keu Droeneueh
dan ulôn peuseumah keureubeuen
keu Droeneueh.
Meubagoe janji lôn peubuet.
Droeneueh kheueh TUHAN nyang
peuseulamat."

10 Óh lheueh nyan, ateueh peurintah
TUHAN, lé uengkot yée raya nyan, laju jiulée
Nabi Yunus bak binéh panté.

Nabi Yunus taát ubak TUHAN

3 Keu nyang keu dua goe jih TUHAN
geumeututoe ubak Nabi Yunus. 2 Feu-
reuman Gobnyan, "Tajak kheueh u Niniwe,
banda raya nyan, dan tapeusampoe kheueh
ubak rakyat jihnyan, peusan nyang Ulôn bri
ubak gata." 3 Teuma Nabi Yunus laju taát
ubak TUHAN dan geujak laju u Niniwe,
saboh banda nyang raya lumpah na; sampoe
habéh watée lhée uroe keu teujak lam banda
nyan. 4 Nabi Yunus laju geutamong lam
banda nyan dan óh ka lheueh geujak siuroe
suntok, gobnyan laju geupeuphon keutubah,
kheun gobnyan, "Peuet ploh uroe teuk, Niniwe hanco!"

5 Peunduduek Niniwe peucaya ubak
peusan Allah nyan. Bandum rakyat ka jicok
keuputosan keu jipuasa, dan bandum
ureuëng, bah kheueh nyan nyang rayeuk
meunan cit deungon nyang ubit, jingui ija
kröng sibagoe tanda bahwa awaknyan ka
meunyeusai ubak banmandum desya nyang
ka jipeubuet.

6 Watée raja Niniwe jideungoe haba
nyan, deungon reujang that laju jitron nibak
takhta gobnyan. Laju geusuet bajée jubah
nyang teungoh geungui dan deungon
pantaih laju geutuka deungon ija kröng, dan
geuduek laju ateueh abée. 7 Dan gobnyan
laju geupeumaklum maklumat nyang lagée
nyoe, "Peurintah nyoe geupeuteubiet di Ni-
niwe ateueh keuputosan raja dan bandum
meuntroe: Bandum ureuëng, leumô, bubiri
dan bandum beulatang peulara nyang laén
geutam bék ji makheun dan jieb ié. 8 Manu-
sia dan beulatang harôh jingui ija kröng.
Sibagoe tanda meunyeusai, dan bandum
ureuëng harôh meudoá deungon bit-bit ubak
Po teu Allah. Awaknyan harôh jipeugét pi-e
jih nyang jeuhet dan buet-buet jih nyang
peunoh ngon desya. 9 Mungken Po teu
Allah geu ubah niet Gobnyan dan hana
beungéh le sampoe geutanyoe hana jadeh
binasa!"

[d] *lam álam ... jamén* atawa: nyang teumeukeusut deungon nyan na kheueh donya ureuéng maté.
3:4-5: Mat. 12:41, Luk. 11:32

10 Po teu Allah geukalon bandum buet
awaknyan; Gobnyan geukalon bahwa
awaknyan ka jitinggai bandum pi-e droe jih
nyang jeuhet. Dan Gobnyan laju geu ubah
keuputosan geuh, dan hana jadeh geu
huköm awaknyan.

Nabi Yunus Beungéh dan Allah geupeu amphon

4 Nabi Yunus meubacut pih hana galak
deungon hai nyan; bahkan gobnyan
jeuet keubeungéh. 2 Laju gobnyan meudoá,
"Ya TUHAN, kon ka lheueh lôn peugah
sigohlom ulôn beurangkat nibak rumoh lôn
yoh masa dilée, bahwa Droeneueh pasti
nepeugét lagée nyoe? Nyan kheueh sabab
jih ulôn langsong ulôn peuplueng droe u
Spanyol! Ulôn kuteupeue bahwa Droeneueh
Allah nyang peunyayang dan peugaséh, pa-
nyang saba, leumoh leumbot, dan sabe siab
keu neu ubah reuncana huköman. 3 Jinoe-
nyoe, ya TUHAN, bah kheueh ulôn maté
mantong, sabab leubeh gét ulôn maté nibak
padoe udeb."
4 Geujaweueb lé TUHAN, "Gata hana
alasan neubeungéh nyang lagée nyan."
5 Óh lheuehnyan Nabi Yunus laju geu-
jak u bagian timu banda, dan geuduek laju
disinan. Gobnyan geupeudong saboh jambo
dan laju geumeuceue lam jambo nyan, sira
geupreh peue nyang teuma teujadi di banda
Niniwe. 6 Teuma TUHAN Allah laju geupeu-
timoh sibak seunaman nyang jimeuéue seu-
hingga seunimoh nyan laju jipeupayong Na-
bi Yunus sampoe gobnyan harok that até.
Meumang, Nabi Yunus harok lumpah na
deungon seunaman nyan. 7 Teuma óh si-
ngoh nyan watée seuboh buta, Po teu Allah
laju geupeujeuet saboh glang dan glang
nyan laju jijak kab ukeu seunaman nyan,
sampoe seunaman nyan laju layée. 8 Óh
mata uroe ka jibleuet, Po teu Allah laju
geupeutron angén nyang lumpah seu úem
nyang teuka jih nibak arah timu. Nabi Yu-
nus rab pansan sabab jipoh lé uroe nyang
seu úem lagée nuraka nyan, siulah-ulah ulée
gobnyan lagée tutong keunong apui.
Gobnyan ka jeuet keu putôh asa dan meuha-
rab bubagaih maté. Kheun Nabi Yunus
nyan, "Leubeh gét ulôn maté mantong ni-
bak padoe udeb!"
9 Teuma Po teu Allah geupeugah ubak
gobnyan, "Gata hana patot seudeh lagée
nyan ngon sabab seunaman nyan!"
Jaweueb Nabi Yunus, "Pakon hana? Ka
patot ulôn beungéh sampoe án maté."
10 Laju geupeugah lé TUHAN ubak Nabi
Yunus, "Seunaman nyoe timoh simalam
mantong, dan óh singoh beungoh seunaman
nyan layée; gata meubacut pih hana neupula
dan neupeulara. Bahpih lagée nyan gata
meurasa seudeh sabab ka layée. 11 Hana
mungken Ulôn hana meurasa seudeh watée
Lôn pike ubak Niniwe, banda nyang raya
nyan. Sabab seulaén beulatang-beulatang
nyang hana teuitong nyan, disinan na cit
meuteumé leubeh nibak 120.000 droe
aneuëk miet nyang gohlom hase geupeu-
beda peue nyang jroh dan peue nyang jeu-
het."

4:2: Keu. 34:6 **4:3:** 1Raj. 19:4

MIKHA

PEU INTAT HABA

Nabi Mikha, gobnyan udeb meusigoe ngon Yesaya, asai gobnyan nibak saboh gampông di Yehuda, bak keurajeuen seulatan. Gobnyan lumpah yakén bahwa Yehuda geuhapi beuncana nasional lagée nyang ka geupeumaklum lé Amos keuhai keurajeuen utara. Mikha geupeugah bahwa Allah pasti geuhuköm bansa Yehuda sabab awaknyan keujam dan hana ade sabe keudroe-droe. Teuma lam keutubah Mikha na meuteumé tanda-tanda nyang leubeh jeulaih dan trang keuhai harapan keu masa ukeue.

Bagian-bagian nyang peureulée teupeurati dalam kitab nyoe na kheueh: gambaran keuhai damé bansigom donya dimiyueb pimpénan Po teu Allah (4:1-4); ramaian keuhai raja rayeuk nyang teuma teuka nibak keuturonan Nabi Daud dan nyang ba keudaméan ubak bansa Yehuda (5:2-4); dan dalam saboh ayat (6:8), ringkasan nibak banmandum nyang keuneuk geupeusampoe lé nabi-nabi Israel, na kheueh: "Nyang geutunggée lé TUHAN bak geutanyoe na kheueh mangat geutanyoe ta peubuet ade, sabe ta amai cinta gaséh, dan deungon até nyang miyueb udeb meusaho ngon Allah geutanyoe."

Asoe jih

Huköman ateueh Israel dan Yehuda 1:1–3:12
Geupeupuléh dan keudaméan 4:1–5:15
Peuingat dan harapan 6:1–7:20

---

1 Mikha asai geuh di banda ubit nyang nan jih Moresyet. Bak masa nanggroe Yehuda geupeurintah meuturot-turot lé Raja Yotam, Ahas dan Hizkia, Mikha geuteurimong peusan TUHAN keuhai Samaria dan Yerusalem.

Peumo ba-e keu Samaria dan Yerusalem

2 Deungoe kheueh he bansa-bansa!
Simak kheueh, he peunduduek bansaboh donya!
TUHAN Nyang Mahamanyang teuka sibagoe saksi geulawan gata bube nyang na!
Deungoe kheueh Gobnyan peugah haba
di Baét Gobnyan nyang suci di Syeuruga.
3 Gobnyan geutron nibak teumpat Geuh nyang suci
dan geujak-jak di ateueh pucak-pucak gunong di bumoe.
4 Gunong-gunong hanco dimiyueb tapak gaki Geuh
lagée lilen lam apui nyang teungoh hu;
tanoh nyan teupeurô jitamong lam barieh,
lagée ié di ateueh bukét ji ile u miyueb.

5 Bandum nyan teujadi sabab ureuëng
Israel meudesya dan beurontak ubak Allah.
Soe kheueh nyang jeuet keu sabab Israel
meudesya? Bukon kheueh Samaria ma
banda gobnyan keudroe? Soe kheueh nyang
peusabab Yehuda geuseumah beurala? Peu
kheueh bukon Yerusalem keudroe? 6 Nyang
kheueh sabab jih TUHAN meufeureuman,
"Ulôn Lôn peujeuet Samaria sinamon
rungka di padang, dan teumpat manusia pula
bak anggô. Rungka-rungka banda nyang reuloh
nyan Ulôn tiek lam barieh pantôn, dan
sandi-sandi rungka nyan Ulôn kueh teuma.
7 Patong-patong jihnyan nyang meyuém Lôn
peuhanco, dan tieb-tieb beunda nyang teujôk
ubak ureuëng-ureuëng inong nyang meutugaih
bak kuil Ulôn tot, dan bandum beurala
nyang na disinan Lôn peubinasa. Barang-barang
nyan na kheueh hase iébadat ubak dewa
keusuboran. Jinoe bandum nyan jiangkot lé
musoh-musoh keu peuseumahan syukoe
ubak dewa-dewa jihnyan."

1:1: 2Raj. 15:32-38, 16:1-20, 18:1-20:21, 2Taw. 27:1-7, 28:1-32:33

8 Sabab nyan kheueh, ulôn, si Mikha,
lumpah peudeuh até dan apoh apah. Ulôn lôn
jak hana ngon peukayan badan teulon dan hana
teuma meuseulob sibagoe tanda pakriban seu-
deh jih até ulôn nyoe. Ulôn meuranggong lagée
su asée uteuen dan meuông-ông lagée su cicém
unta. 9 Sabab luka-luka Samaria hana hase teu-
peu ubat, dan Yehuda keunong naseb nyang
saban. Peutaka ka trok u Yerusalem, pintoe
geureubang tanoh ié bansa ulôn.

Musoh karab trok u Yerusalem

10 Bék kheueh tapeugah ubak musoh-
musoh geutanyoe di Gat keuhai musibah
geutanyoe; bék teuma tapeubiyeu awaknyan
jikalon gata nyang teungoh mo. He peundu-
duek Bet-Le-Afra, [a] meugule-gule kheueh
lam abée sibagoe tanda putôh asa! 11 Gata
bandum peunduduek Safir, tajak kheueh la-
ju u teumpat nyang teuböih ngon hana ta-
ngui peukayan dan deungon peurasa malée!
Ureuëng-ureuëng Zaanan hana jijeuet teubi-
et nibak banda. Su kliek peunduduek Bet-
Haezel sibagoe tanda keu gata bahwa disi-
nan ka hana le peulindongan. 12 Peutaka
nyang teuka nibak TUHAN ka trok bak babah
pintoe geureubang Yerusalem! Lé sabab
nyan, hana mungken ureuëng Marot jimeu-
harab gata tulông. 13 Gata peunduduek La-
khis, tapasang kheueh guda bak geuritan
prang! Gata tacuntoh desya-desya nyang
jipeubuet di Israel sampoe lé sabab nyan
Yerusalem pih ka meudesya. 14 Jinoenyoe
he ureuëng Yehuda gata gadôh banda Mo-
resyet-Gat. Raja-raja Israel hana meuteumé
bantuan le nibak banda Akhzib.
15 He ureuëng Maresya, TUHAN geuseu-
rah gata ubak musoh nyang keuneuk peu-
tundok banda gata. Peumimpén-peumimpén
Israel nyang meukuasa jimusöm lam guha-
guha di Adulam. 16 He ureuëng Yehuda, ta-
koh kheueh ôk gata sibagoe tanda meuka-
bong keu aneuëk-aneuëk gata nyang gata
gaséh. Tacuko kheueh ôk bak ulée gata
sampoe nyang tinggai cit bruek ulée saban
lagée cicém nyang pajoh bangke, sabab
bandum aneuëk-aneuëk gata teuangkot u
teumpat nyang teuböih.

Naseb ureuëng-ureuëng nyang tindéeh ureuëng gasien

2 Ceulaka kheueh ureuëng-ureuëng nyang
reuncana bak buet nyang jeuhet teu-
ngoh jiéh-éh bak teumpat éh óh watée ma-
lam, laju jilaksana óh watée beungoh sabab
awaknyan na teunaga keu jipeubuet nyan.
2 Meunyoe awaknyan jikeuneuk beuna sa-
boh lampôh, laju jireupah atra gob. Meunyoe
awaknyan keuneuk na saboh rumoh, atra gob
geureupah mantong. Bah kheueh atra meu-
nan cit keuluwarga, hana nyang aman.
3 Sabab nyan TUHAN meufeureuman,
"Ulôn nyang reuncana bala ceulaka ateueh
gata, sampoe gata hana tinggai. Bak watée
nyang naas nyan gata hana carông le tajak-
jak deungon sombong. 4 Naseb gata jipeu-
guna lé gob sibagoe nariet teumimplak, dan
awaknyan jipeugöt ca-e meukabong nyang
lagée nyoe,

'TUHAN ka geucok lom nanggroe
kamoe nyoe
dan laju geujok ubak ureuëng
nyang teuen kamoe.
Kamoe ka hanco hana le
meuguna.' "

5 Lé sabab nyan, meunyoe ka trok watée
jih nanggroe nyan geujok lom ubak umat
TUHAN, hana meusidroe pih nibak gata
nyang teurimong bulueng gobnyan.
6 Ureuëng-ureuëng laén jikeutubah ubak
Ulôn, kheun gobnyan, "Bék takeutubah
ubak kamoe. Bék takeutubah keuhai
banmandum nyan. Kamoe hana meuteumé
malée. 7 Bék tapike umat Israel ka geukutok
lé TUHAN! TUHAN hana geupeubuet hai-hai
nyang lagée nyan. Gobnyan hántom na
gadôh saba. Bukon kheueh Gobnyan geu-
mariet deungon ramah ubak ureuëng-
ureuëng nyang jipeubuet nyang beuna?"
8 Geujaweueb lé TUHAN, "Gata kheueh
nyang prang umat Ulôn lagée musoh.
Ureuëng nyang gisa di mideuen prang deu-
ngon harapan meuteumé aman di rumoh jih
keudroe, padahai disinan gata preh keuneuk
gata reubot rumoh gobnyan. 9 Inong-inong
lamkawan umat Ulôn gata use di rumoh
nyang jicinta, dan gata reupah sabe beureu-
kat nyang Ulôn bri keu aneuëk-aneuëk
awaknyan. 10 Beudôh kheueh dan tajak laju
keudeh; disinoe ka hana aman le. Ngon
sabab lé desya-desya nyang rayeuk nyan ka
jeuet keusabab geupeutron bala nyang
lumpah gli u ateueh teumpat nyoe.
11 Gata meuharab ubak nabi nyang ga-
lak meusulet dan teumipée dan ji-amai

[a] *Bet-Le-Afra:* Nabi Mikha geumeututoe keuhai banda-banda nyang na bansikeulileng Yerusalem (ayat 10-14) nyang pasti teuma jiprang leubeh ilée sigohlom musoh jiprang Yerusalem.

bahwa nibak gata teuma na ié anggô dan ié
kreueh meulimpah ruwah."

Janji keuhai keuseulamatan

12 TUHAN meufeureuman, "He umat
Israel nyang na mantong teutinggai! Gata
pasti Lôn peusapat dan Ulôn peusaho lagée
bubiri nyang teungoh woe lam weue. Lagée
blang naleueng nyang peunoh deungon bu-
biri, meunan cit teuma nanggroe gata peu-
noh lom ngon ureuëng ramé.
13 Ulôn Lôn peuhah rot ueh dan Ulôn ba
gata nibak teumpat nyang teuböih. Gata
tadabrak babah-babah pintoe geureubang
dan tajak ho galak droe. Ulôn, TUHAN keu-
droe, na kheueh Raja gata. Dan Ulôn Lôn
pimpén gata mangat teupeuteubiet nibak
peunjara."

Mikha geulawan peumimpén-peumimpén Israel

3 Deungoe kheueh, he gata banmandum
peunguasa-peunguasa Israel! Sibeuna
jih gata tateupeue peue nyang ade, 2 teuma
gata tabanci ubak nyang jroh, dan galak
ubak nyang jeuhet. Bansa ulôn gata puliek
udeb-udeb, dan gata priek-priek asoe nyang
meuleukek nibak tuleueng-tulueueng awak-
nyan. 3 Gata pajoh bansa ulôn. Kulet jih gata
priek-priek dan tuleueng jih gata peuhanco.
Gata koh-koh awaknyan lagée gata koh
uengkot sie keu tapasoe lam beulangöng.
4 Teuma teuka watée jih gata takliek talakée
tulông ubak TUHAN, teuma hana geutem
jaweueb. Gobnyan hana geudeungoe peue-
peue nyang gata meudoá, sabab gata ka
tapeubuet hai nyang jeuhet.
5 Bansa ulôn geupeungéut lé nabi-nabi
nyang geuramai nyang get keu ureuëng
nyang tem bri péng, teuma geumeumusoh
ngon ureuëng nyang hán jitem bri péng. Keu
nabi-nabi nyang lagée nyan, TUHAN meu-
feureuman, 6 "He nabi, watée gata ka rab
habéh; mata uroe gata teungoh jilob. Gata
hana le tateumé kalon nyang deuh-deuh
teungieng nyang teupeugah ubak reuncana-
reuncana Ulôn. Gata hana neuteumé le
taramai peue-peue mantong." 7 Ureuëng-
ureuëng nyang ramai uroe ukeue meuteumé
malée sabab peue-peue nyang jiramai nyan
hana trok ban jilakée. Awaknyan bandum
meuteumé malée sabab Po teu Allah hana
geujaweueb awaknyan.
8 Teuma keuhai droe ulôn nyoe, TUHAN
ka geupasoe ulôn deungon roh Gobnyan dan
kuasa Gobnyan. Ubak ulôn geubri peung-
eurtian keuhai keuadelan, dan meunan cit
keubeuranian keu lôn peugah ubak ureuëng
Israel desya-desya nyang ka jipeubuet.
9 Deungoe kheueh tutoe haba lôn nyoe, he
gata peunguasa Israel nyang banci ubak
keuadelan dan nyang puta balek keubeu-
naran. 10 Gata tapeudong Yerusalem, banda
Po teu Allah, nyang meudasai ubak poh
meupoh maté dan keuhana adelan. 11 Peu-
nguasa-peunguasa banda geumat peurintah
mangat meuteumé péng teusulueng, imeum-
imeum geupeurunoe huköm TUHAN mangat
na gaji, dan nabi-nabi geulakée peutunyok
ubak Po teu Allah mangat meuteumé péng
– laju awaknyan banmandum geupike
TUHAN na blah awaknyan. Awaknyan jipeu-
gah, "TUHAN na lamkawan geutanyoe; geu-
tanyoe hana keunong bala bahya."
12 Sabab keujeuhetan gata nyan, Sion
jimeu ué lagée blang, Yerusalem jeuet keu-
sinamon rungka, dan Bukét Baét TUHAN
jeuet keu uteuen beulantara.

TUHAN geupeurintah donya deungon damé

(Yes. 2:2-4)

4 Bak uroe-uroe nyang teuka
bukét, teumpat Baét TUHAN,
teuma teudong cot dan manyang
meulambong
leubeh nibak gunong-gunong dan
bukét-bukét.
Meubagoe bansa meurön-rön jijak
keunan.
2 awaknyan bandum jipeugah,
"Jak geutanyoe ta ék u bukét
TUHAN[b]
ubak Baét Allah Israel!
Gobnyan geupeurunoe geutanyoe
peue nyang harôh tanyoe peubuet.
Geutanyoe ta seutôt rot Gobnyan
sabab ajaran TUHAN teuka nibak
Yerusalem;
di Sion Gobnyan geumariet ubak
umat Geuh."

3 TUHAN geupeuputôh peukara
lamkawan bansa-bansa,
lamkawan nanggroe-nanggroe
nyang teuga,

---

[b] *bukét TUHAN*: Bukét Sion (kalon kamuih).
3:12: Yer. 26:18 **4:3:** Yes. 2:4, Yl. 3:10

nyang jiôh meunan cit nyang rab.
Awaknyan geuba bak teumpeuen
peudeueng-peudeueng jih keudroe
mangat jeuet keu mata langai
dan kapak-kapak awaknyan
beujeuet keu sikin meugunteng.
Bansa-bansa ka hana le jeuet keu
bansa peunyeurang,
hana cit meusiab-siab keu jijak
muprang.

4 Tieb-tieb ureuëng udeb aman dan
seujahteura
di teungoh lampôh anggô dan
lampôh ara;
hana ureuëng nyang peutakot-takot
gobnyan,
nyan kheueh janji TUHAN Nyang
Mahakuasa.

5 Tieb-tieb bansa di ateueh bumoe
jiseumah dan taát ubak dewa jih
keudroe.
Teuma geutanyoe taát ubak TUHAN
Allah geutanyoe
dan taseumah Gobnyan siumu masa.

Israel jigisa nibak teumpat nyang teuböih

6 TUHAN meufeureuman, "Teuma teuka
watée jih Ulôn Lôn peusapat bubena ureuëng
nyang Ulôn huköm, awaknyan nyang meu-
deurita bak teumpat nyang teuböih. 7 Awak-
nyan ka lapée dan jiôh di gampông droe.
Teuma, nibak ureuëng-ureuëng nyang na
mantong teutinggai nyan Ulôn Lôn peuphon
saboh keuturonan nyang barô. Awaknyan
jeuet keubansa nyang rayeuk dan teuga.
Ulôn Lôn peurintah awaknyan di Bukét Sion
keu siumu masa."
8 Dan gata Yerusalem, teumpat Po teu
Allah geujaga umat Gobnyan lagée ureuëng
meurabe jijaga kawan bubiri jih, gata jeuet
lom sibagoe ma banda keurajeuen gata lagée
yoh awai phon. 9 Pakon gata tamo ba-e teu-
ga-teuga? Pakon gata meudeurita lagée
ureuëng inong nyang keuneuk peulahé
aneuëk? Peu kheueh sabab gata hana meura-
ja, dan peunaseuhat-peunaseuhat gata ka ha-
béh maté? 10 He peunduduek Yerusalem,
teubôt-bôt kheueh dan apoh apah kheueh la-
gée ureuëng inong keuneuk peulahé aneuëk!
Sabab, bak saát nyoe gata harôh tatinggai
banda dan gata tinggai di padang. Gata harôh
tajak u Babel, teuma disinan TUHAN geupeu-
lheueh gata nibak musoh-musoh gata. 11 Jai
lumpah na bansa ka meugumpôi keuneuk jak
seurang gata, he Yerusalem! Awaknyan
jipeugah, "Yerusalem harôh teupeuhanco!
Kamoe ngieng banda nyan ka jeuet keu
bangke!" 12 Teuma bansa-bansa nyan hana
jiteupeue peue nyang teungoh geureuncana
lé TUHAN. Awaknyan hana jisadar bahwa
awaknyan teungoh jipeusapat keu teuhuköm,
saban lagée gandom nyang teugumpôi keu
teujak lo.
13 TUHAN meufeureuman, "He peundu-
duek Yerusalem, tajak kheueh dan tagilo-gi-
lo kheueh bubena musoh-musoh gata! Ulôn
Lôn peujeuet gata leubeh teuga lagée leumô
nyang meulungkée beuso dan meugukée
teumaga. Gata tapeuhanco bansa nyang le,
dan keukayaan nyang awaknyan teumé ni-
bak hase teureupah teuma gata peuseumah
ubak Ulôn, TUHAN seumeusta álam."
14 He peunduduek Yerusalem, talakée
kheueh deungon meuharab that mangat
TUHAN geutulông gata! Geutanyoe teungoh
jikeupông! Musoh teungoh jiprang bubena
peumimpén Israel!

Po teu Allah geupeujanji sidroe peunguasa di Betlehem

5 TUHAN meufeureuman, "He Betlehem
Efrata, gata saboh banda nyang paleng
ubit di Yehuda! Teuma nibak gata Lôn
peubeudôh sidroe peunguasa keu Israel
nyang asai asui jih phon jamén dilée."
2 Dan, TUHAN geupeubiyeu umat Gob-
nyan jikuasa lé musoh-musoh awaknyan
keudroe sampoe ubak ureuëng inong nyang
ka geupeunteuntée mangat jeuet keusidroe
ma peunguasa nyang ka geupeulahé Gob-
nyan. Óh ka lheueh nyan ureuëng-ureuëng
nyang saboh bansa ngon gobnyan nyang
mantong na di teumpat nyang teuböih geu-
peusaho lom deungon bansa awaknyan.
3 Meunyoe peunguasa nyan ka teuka, Gob-
nyan jipeurintah umat Gobnyan deungon
teunaga dan keukuasaan nibak Po teu Allah
jih keudroe. Umat Geuh udeb deungon
aman, sabab bandum ureuëng bansigom do-
nya jiaku keubeusaran Gobnyan, 4-5 dan
Gobnyan geubri keudaméan.

Peubeubaih dan huköman

Meunyoe tantra Asyur jiseureubu nang-
groe geutanyoe dan jiheuntam peutahanan

4:4: Za. 3:10 5:2: Mat. 2:6, Yah. 7:42

geutanyoe, tanyoe ta krah bubena peu-
mimpén-peumimpén geutanyoe nyang pa-
leng khong keu geujak prang awaknyan.
Peümimpén-peumimpén geutanyoe nyan
geupeutaloe Asyur deungon teunaga sinjata,
dan geupeuseulamat geutanyoe nibak jaroe
awaknyan.
6 Ureuëng Israel nyang mantong tinggai
jeuet lagée iémbon nyang leupie nibak
TUHAN keu bansa-bansa, dan lagée ujeuen
tron ateueh seunaman. Awaknyan meu-
sadeue ubak Po teu Allah, dan bukon ubak
manusia. 7 Ureuëng Israel nyang mantong
tinggai lamkawan bansa-bansa teuma jeuet
lagée singa lamkawan beulatang-beulatang
uteuen atawa lamkawan bubiri di blang
naleueng. Singa nyan jitamong u lamkawan
bubiri sira jigilo-gilo dan jipriek-priek; hana
ureuëng nyang hase jipeulheueh bandum
bubiri nyan. 8 Israel jipeutaloe bubena mu-
soh dan bandum awaknyan jipeuhanco.
9 TUHAN meufeureuman, "Bak watée
nyan teupeuranab bandum guda gata, dan
teupeubinasa bandum geuritan prang gata.
10 Banda-banda nyang meukuta di nanggroe
gata Lôn peuhanco, dan bandum kuta gata
Lôn peudata ngon tanoh. 11 Jimat-jimat gata
Lôn peuranab dan bandum tukang ramai
gata Ulôn kireuh uluwa. 12 Ulôn Lôn peu-
hanco bubena patong gata meunan cit deu-
ngon tugu-tugu keuramat gata; gata hana le
taseumah beunda-beunda nyang jipeugot lé
jaroe gata keudroe. 13 Tugu-tugu Dewi
Asyera di nanggroe gata Ulôn peureubah,
dan banda-banda gata nyang meukuta Lôn
peuhanco. 14 Lam beungéh Ulôn nyang la-
gée ié ju nyan Ulôn Lôn balaih bandum
keujeuhetan bandum bansa nyang hana taát
ubak Ulôn."

Tudohan TUHAN keu Israel

6 Deungoe kheueh peue nyang geutudoh
lé TUHAN keu Israel. Beudôh kheueh,
ya TUHAN, dan neujok kheueh peungaduan
Droeneueh! Bah kheueh gunong dan bukét
jideungoe peue nyang keuneuk Droeneueh
peugah.
2 He gunong-gunong, he dasar bumoe,
deungoe kheueh peungaduan TUHAN! Gob-
nyan na peukara deungon Israel umat Gob-
nyan dan geutunton awaknyan.
3 TUHAN meufeureuman, "He umat
Ulôn, peue nyang ka Ulôn peubuet ateueh
gata? Lam hai peu kheueh Ulôn peususah
gata? Jaweueb kheueh Ulôn! 4 Gata ka Ulôn
ba Lôn peuteubiet nibak nanggroe Meusé,
dan Ulôn peubeubaih nibak jipeujeuet keu
namiet; Ulôn ka Lôn kirém Nabi Musa,
Nabi Harun, dan Maryam keu jipimpén ga-
ta. 5 Umat Ulôn, ingat kheueh peue nyang
jireuncana lé Balak raja Moab ateueh gata,
dan peue nyang jijaweueb lé Bileam bin
Beor keu jihnyan. Ingat kheueh peue nyang
teujadi watée teujak lamkawan peukhimah-
an deungon Sitim dan Gilgal. Meunyoe gata
neuingat keu bandum nyan, gata tateupeue
peue nyang ka Ulôn peubuet keu Lôn peu-
seulamat gata."

Peuseumahan nyang geutueng lé TUHAN

6 Peu kheueh nyang harôh tapeuseumah
ubak TUHAN, Po teu Allah nyang na di
syeuruga, meunyoe geutanyoe tajak meuié-
badat ubak Gobnyan? Peu kheueh harôh
taba leumô muda nyang paleng gét keu
tapeuseumah sibagoe keureubeuen nyang
teutot ubak Gobnyan? 7 Peu kheueh TUHAN
galak meunyoe geutanyoe taba meuribée-ri-
bée bubiri atawa minyéuk zaiton nyang
meulimpah? Dan peu kheueh harôh tapeu-
seumah ubak Gobnyan aneuëk geutanyoe
nyang tuha sibagoe sineuboh ateueh desya-
desya nyang geutanyoe peubuet? 8 Hana!
TUHAN ka geupeugah ubak geutanyoe peue
nyang paleng gét. Nyang geulakée ubak
geutanyoe na kheueh mangat geutanyoe
tapeubuet nyang ade, sabe geutanyoe amai
cinta dan gaséh sayang, dan deungon miyu-
eb até udeb meusaboh ngon Po teu Allah.
9 Lumpah bijaksana keu tatakot ubak
TUHAN. Gobnyan geutawök ubak peundu-
duek banda, "Deungoe kheueh, he gata
nyang meusapat di banda! 10 Di rumoh
ureuëng-ureuëng jeuhet na hareuta nyang
jiteumé deungon cara teumipée. Awaknyan
jipeuguna sinukat nyang peuleusu, buet
nyang paleng Ulôn banci. Ureuëng nyang
peubuet lagée nyan Lôn hukôm. 11 Hana
mungken Ulôn peuamphon ureuëng nyang
peuguna sinukat peuleusu? 12 Ureuëng-
ureuëng kaya nyang na di banda gata
jitindéeh ureuëng gasien, dan gata
banmandum ureuëng buhak. 13 Bak saát
nyoe Ulôn ka Lôn peuphon seukok dan Lôn
peuhanco gata sabab desya-desya gata.
14 Gata teuma tamakheun, teuma hana jitem
tro – teuma teutab deuk. Gata ta angkot
barang-barang, teuma hana hase tapeu

5:6: Keuj. 10:8-11 6:4: Keu. 12:50-51, 4:10-16, Keu. 15:20 6:5: Yos. 3:1–4:19, Teu. 22:2–24:25

aman. Peue mantong nyang gata peu aman
Lôn peuhanco dimideuen prang. 15 Gata ta-
tabu gandom, teuma hana tapot hase jih.
Gata tapeugöt minyéuk nibak boh zaiton,
teuma hana tateumé ngui minyéuk zaiton
nyan. Gata taprah ié boh anggô, teuma hana
tajieb. 16 Bandum nyan teujadi sabab gata
taseutôt buet-buet nyang jeuhet nibak Raja
Omri dan aneuëk jihnyan, nyan kheueh Raja
Ahab. Gata taseutôt cara-cara awaknyan.
Sabab nyan Ulôn Lôn hanco gata, dan gata
jipeubeb dan jihina lé sigala bansa."

Moral Israel nyang ka jitreun

7 Cilaka ulôn! Ulôn lagée ureuëng deuk
nyang lôn jak pot boh kayée óh hana le
musém jimuboh. Ka hana le jimuboh kayée
di ateueh bak. Boh anggô dan boh ara nyan
pih ka habéh jipot. 2 Ureuëng jujoe ka hana
le lam nanggroe, ureuëng nyang seutia ubak
Po teu Allah ka hana meurumpok le. Tieb-ti-
eb ureuëng jipreh keuseumpatan keu geupeu
maté ureuëng laén. Maséng-maséng jiteun
jeunieb keusabe keudroe-droe. 3 Bandum
ureuëng malem that bak buet jeuhet. Peuja-
bat dan hakém geulakée péng sogok, dan
ureuëng patot-patot geupaksa keuheundak
droe, meunan kheueh awaknyan ka sipakat
bulat bak buet nyang hina. 4 Nyang paleng
gét dan paleng jujoe lamkawan awaknyan pih
lagée tamah meuduroe nyang hana meuguna.

Ka watée jih Po teu Allah geuhuköm
umat Gobnyan lagée nyang ka geupeuingat
ubak awaknyan meulalu nabi-nabi. Bak sa-
átnyoe ka jipeubeudôh karu lamkawan
awaknyan keudroe. 5 Bék tapatéh ubak
kawöm lingka gata, dan bék teuma meu-
sadeue ubak rakan. Beu até-até kheueh ngon
tutoe haba gata bahpi nyang deungoe nyan
peurumoh gata keudroe. 6 Sabab, bak masa
nyang lagée nyoe anggota keuluwarga
saléng meumusoh: aneuëk agam jihina
ureuëng syiek jih keudroe, aneuëk inong ji-
lawan ma jih, dan meulintée nyang inong
jimeudakwa ngon tuwan jih keudroe.

7 Teuma geutanyoe meuharab ubak
TUHAN; deungon peunoh keuyakénan ta-
nyoe preh Po teu Allah geutanyoe. Gobnyan
geudeungoe doá geutanyoe dan geupeuseu-
lamat geutanyoe.

TUHAN geupeuseulamat geutanyoe

8 Hana alasan nibak musoh-musoh geu-
tanyoe keu meuseunang-seunang ateueh
keuhancoran geutanyoe. Sabab bahpi geuta-
nyoe rhot, geutanyoe tabeudôh lom teuma.
Bak saátnyoe geutanyoe na lam seupôt, teu-
ma TUHAN geupeutrang geutanyoe. 9 Geuta-
nyoe ka meudesya ubak TUHAN, sabab nyan
bak saát nyoe geutanyoe harôh tarasa beu-
ngéh Gobnyan. Teuma hana treb le Gobnyan
geubila geutanyoe dan geubri keuadelan
ubak geutanyoe. Gobnyan geuba geupeuteu-
biet geutanyoe ubak nyang peungéueh; geu-
tanyoe ta rasa keudroe bahwa Gobnyan geu-
peuseulamat geutanyoe. 10 Yoh masa ilée
musoh jihina geutanyoe sira jipeugah, "Di-
pat kheueh TUHAN, Allah gata nyan?" Teu-
ma bak saát nyoe awaknyan jikalon peue
nyang geupeubuet lé TUHAN keu geutanyoe,
dan awaknyan meuteumé malée. Geutanyoe
takalon musoh-musoh geutanyoe nyan geu-
peutaloe dan geubloh-bloh lagée leuhôb bak
rot ueh raya.

11 He Yerusalem! Ka trok watée jih gata
peudong lom bintéh-bintéh beuton banda ga-
ta. Bak uroe nyan wilayah gata teupeuluwah.
12 Ureuëng-ureuëng gata jigisa ubak gata di-
pat – di Asyur di siblaih utimu, di nanggroe
Meusé di siblaih seulatan, di daerah Krueng
Efrat, di meurandeh laôt dan nibak gunong-
gunong nyang jiôh. 13 Teuma bumoe jeuet
keu tho kreng sabab buet nyang jeuhet nyang
jipeubuet lé peunduduek bumoe nyan.

Doá teulakée gaséh sayang TUHAN keu Israel

14 Ya TUHAN, neurabe kheueh umat
Droeneueh, umat nyang Droeneueh piléh.
Awaknyan tinggai teu aséng di uteuen raya,
bak teungoh tanoh nyang subô gumbo. Bah
kheueh awaknyan meuteumé peunajoh bak
blang naleueng Basan dan Gilead lagée yoh
jamén dilée.

15 Neupeugöt kheueh buet nyang ajaéb
keu kamoe, ya TUHAN, lagée nyang ka
TUHAN peugöt yoh masa ilée bak watée
Droeneueh neupeuteubiet kamoe di nang-
groe Meusé. 16 Bansa-bansa jikalon hai nyan
dan meuteumé malée sabab jisada bandum
teunaga awaknyan hana areuti meubacut pi.
Awaknyan gadôh ákai sampoe hana jeuet ji-
mariet atawa jimeudeungoe. 17 Awaknyan
geumeu éue nibak tanoh lagée uleue. Deu-
ngon teumakot dan yo meugám-gám awak-
nyan jiteubiet lam kuta teumpat jimeuteun,
laju jijak ubak Droeneueh, ya TUHAN Po teu
Allah kamoe.

6:16: 1Raj. 16:23-28 6:16: 1Raj. 16:29-34, 21:25-26 7:6: Mat. 10:35-36, Luk. 12:53

18 Hana Allah nyang lagée Droeneueh,
ya TUHAN, nyang peuamphon desya umat
piléhan Droeneueh nyang mantong na
tinggai. Hana keu siumu masa Droeneueh
beungéh; sikeubit jih, Droeneueh galak neu-
bri cinta Droeneueh nyang hana meubataih
nyan. 19 Droeneueh neubalaih gaséh lom
ubak kamoe dan neu peuamphon kamoe.
Desya-desya kamoe Droeneueh gilo-gilo
dan Droeneueh geulawa lam laôt raya!
20 Ubak umat Droeneueh, keuturonan Nabi
Ibrahim dan Nabi Yakub, Droeneueh neutu-
nyok keuseutiaan Droeneueh dan cinta
Droeneueh nyang hana meubataih nyan la-
gée nyang Droeneueh peujanji ubak indatu
kamoe yoh masa ilée.

NAHUM

PEU INTAT HABA

Kitab *Nabi Nahum* teutuléh keu teupeuingat banda Niniwe rhot, ma banda bansa Asyur, musoh treun meutreun Israel. Peuristiwa nyan teujadi bak akhé abad keutujoh Sigohlom thon Maseuhi dan teuanggab sibagoe huköman Po teu Allah ateueh bansa nyang keujam dan angkuh nyan.

Asoe jih

Huköman ateueh Niniwe 1:1-15
Niniwe rhot 2:1–3:19

---

1 Nyoe kheueh peusan Po teu Allah keu-
hai Niniwe. Peusan nyan geupeudeuh
deungon keumalon nyang geubri ubak Na-
hum, sidroe nabi nyang meuasai nibak
Elkos.

TUHAN beungéh keu Niniwe

2 TUHAN Allah hana ngon peusa,
ureuëng nyang lawan Gobnyan
pasti meuteumé huköman.
Deungon meureuka Gobnyan nyang
hana teukira,
Gobnyan geubalaih dam keu
awaknyan.
3 Beutôi TUHAN, hana bagaih beungéh;
teuma Gobnyan lumpah that
meukuasa
dan barang sigasoe nyang peubuet
salah
hana geupeubeubaih nibak
huköman.

Dipat mantong TUHAN geujak,
disinan teuka angén badée;
bak teumpat gaki Gobnyan
geugilo, disinan abée jeuet
keu awan.
4 Gobnyan geuancam laôt dan
geupeutho hana meu ié,
bubena ié krueng ka habéh
geupeutho.
Gunong Karmel dan padang-padang
di Basan ka jeuet keu tô kreng
dan di libanon bubena bungöng
ka habéh layée.
5 Gunong-gunong ka habéh yo dikeue
Gobnyan;
dan bukét pih ka habéh caye bube
nyang na.
Meunyoe TUHAN teuka, bumoe
meuhayak,
donya dan bandum peunduduek
disinan ka habéh yo.
6 Soe nyang ék peuteuen meunyoe
TUHAN meureuka?
Hana nyang hase tuwoe
meunyoe Gobnyan nyang
meureuka?
Gobnyan nyang peusak hôb nyang
hu meubura
batée hanco dan jeuet keu abée
dikeue Gobnyan.

7 TUHAN nyan gét, Gobnyan
geulindong umat Geuh bak watée
susah,
Gobnyan geujaga ureuëng nyang
meulindong ubak Gobnyan.
8 Lagée ié raya teuka nyang jipeurön
peue nyang na,
geupeuhanco bandum
musoh-musoh Gobnyan.[a]
Awaknyan nyang jijeuet jilawan
Gobnyan
laju geuheuntam deungon mawöt
sampoe binasa.
9 Reuncana peue mantong nyang gata
peugét talawan TUHAN,
pasti meuteumé keugagalan.
Di Gobnyan hana geubalaih dam[b]

---

[a] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *musoh-musoh Gobnyan;* Ibrani: teumpat jih. [b] Padub-padubboh teujeuhaman kuno: *geubalaih dam;* Ibrani: beudôh.
1:1–3:19: Yes. 10:5-34, 14:24-27, Zef. 2:13-15

sampoe dua goe ubak
musoh-musoh Gobnyan.[c]
10 Gata geutot lagée jumpung nyang
tho kreng
lagée tamah meuduro nyang
meucaruéh hana meuteuntée.[d]

11 Nibak gata, he Niniwe, ka teuka
sidroe ureuëng nyang peunoh deungon
reuncana jeuhet. Ureuëng nyan jipeugét
reuncana keu jilawan TUHAN. 12 Dan feu-
reuman TUHAN ubak Israel, umat Gobnyan,
"Bahpi ureuëng-ureuëng Asyur nyan teuga
dan jai jeumeulah jih, teuma awaknyan teu-
peuhanco laju gadôh. He bansa Ulôn, Ulôn
ka Lôn peujeuet gata meudeurita, teuma
hainyan hana Lôn peubuet le. 13 Jinoenyoe
Lôn peu habéh keukuasaan Asyur ateueh
gata, dan Lôn peuputôh ranté nyang teuikat
bak gata."
14 Nyoe kheueh keuputosan TUHAN
keuhai bansa Asyur, "Awaknyan hana le
keuturonan keu geunantoe bansa. Patong-
patong beurala nyang na didalam kuil-kuil
dewa awaknyan, Lôn peuhanco. Lampôh
jrat keu bansa Asyur teungoh Lôn peusiab,
sabab awaknyan hana meuguna meunyoe
udeb!"
15 Kalon, sidroe utosan teungoh teuka
nyang jijak rot ateueh gunong-gunong, jiba
haba gét, haba keumeunangan. He bansa
Yehuda, peuraya kheueh uroe raya gata dan
tapeulheueh kheueh kaôi gata ubak Po teu
Allah. Nanggroe gata hana le jijajah lé
ureuëng jeuhet. Awaknyan ka geupeuhanco
bube nyang na.

Niniwe rhot

2 He Niniwe, deungoe kheueh nyoe!
Nyang keuneuk peurusak gata ka
trok jiteuka!
Jaga kheueh kuta-kuta peutahanan!
Jaga kheueh teuma bubena rot!
Meusiab kheueh keu tajak
muprang.
(2Keubit, TUHAN geupeupuléh keumeugahan
Israel, mangat jeuet lagée yoh ilée, sigohlom
jireubot lé musoh-musoh jihnyan.)
3 Peurisai musoh wareuna jih mirah,
dan seuragam awaknyan lagée
darah.
Musoh ka siab keuneuk
jirungköm.
Lagée apui, beuso geuritan
jihnyan meukilat.
Bandum guda[e] awaknyan
jilumpat-lumpat.

4 Bak rot ueh, bubena geuritan jijak
deungon beubaih.
Nibak padang, awaknyan
jimeulet-let.
Deuh jih lagée suwa nyang hu
meuble-ble,
jimeulet tajam lagée geulanteue.
5 Bubena peuwira jimeuhôi maju;
awaknyan meugantoh-gantoh
watée jiseureubu.[f]

Teugagéh-gagéh awaknyan jituju
bak beuton banda,
alat keu dobrak laju jipeudong
deungon sigra.
6 Babah pintoe ié banmandum krueng
ka habéh teuhah,
dan subra kheueh bansaboh
meuligoe!
7 Ratu ka hase jidrob,
deundayang jihnyan áh éuh dan
jimo ba-e,
awaknyan apoh apah lagée cicém
leuek,
dan jipeh-peh dada sabab
meuduka.
8 Rakyat Niniwe jiplueng meuhambo,
lagée ié jiteubiet bak seuneulob
nyang hanco.[g]
Na teudeungoe su meudumpék,
"Piôh, piôh!"
teuma hana nyang jitem woe lom.

9 Reupah kheueh bandum méuh dan
pirak awaknyan!
Hareuta nyang na bak banda nyoe
keubit meulimpah ruwah!

10 Niniwe ka hanco, seungue dan tho
kreng.
Até ka jeuet keutabeue sabab
teumakot.
Teuôt ka jeuet keuleumoh dan yo
meukot-kot.

[c] Saboh teujeumahan kuno: *musoh-musoh Gobnyan;* Ibrani: keuseungsaraan. [d] Lam naseukah Ibrani ayat 10 hana trang. [e] Keumungkenan that makna jih: *bandum guda;* Ibrani: bak kayée sanobar. [f] *Bubena peuwira ... jiseureubu;* naseukah Ibrani: hana trang. [g] Keumungkenan that makna jih: *Rakyat ... hanco.*
1:15: Yes. 52:7

Muka bandum ureuëng ka jeuet
keupucat dan masam.

11 Dipat kheueh banda nyan bak saát
nyoe?
Banda nyang lagée guha teumpat
singa meu uempueng?
Teumpat aneuëk-aneuëk singa
teubri makheun,
teumpat tujuan singa agam dan
singa inong,
teumpat nyang aman keu
aneuëk-aneuëk jih.
12 Yoh masa ilée disinan singa
jiteugöm mangsa jih,
dan jipriek-priek disinan keu
inong dan aneuëk-aneuëk jih.
Lam uempueng singa nyan ka
habéh peunoh
deungon uengkot-uengkot sie
hase jipeucrok lé singa nyan.

13 "Ulôn nyoe musoh gata," geupeugah
lé TUHAN Nyang Mahakuasa. "Geuritan-
geuritan gata Ulôn tot habéh. Sipa-i gata
maté dimideuen prang, dan Ulôn kucok
peue-peue mantong nyang ka gata cok bak
ureuëng laén. Peue-peue nyang jituntut lé
bandum utosan gata hana teudeungoe le."

3 Ceulaka kheueh banda nyoe nyang
peunoh deungon sulet dan seumeupoh
maté;
peunoh ngon barang rampasan
atawa barang jarahan.
2 Deungoe kheueh su peunyenuet dan
grak-gruk su ruda,
grak langkah guda plueng dan
geuritan meuguncang.
3 Pasokan meuguda jiseurang peunoh
seumangat,
peudeueng meuble-ble dan kapak
meukilat.
Ureuëng nyang maté manyét
meugule hán ék teukira,
manyét awaknyan meugageueng
dan meutamon sapan sapa,
watée jijak ureuëng meugantoh
meuhila.
4 Niniwe lunte nyan teungoh geubri
huköman.
Ceudah jihnyan gagah
lumpah na.
Jai that bansa nyang ka jisihe,
dan jibujuk[h] ngon rayuan.

5 TUHAN Nyang Mahakuasa
meufeureuman,
"He Niniwe, gata Lôn seksa!
Ija nyang meulekek nibak gata Ulôn
suet dikeue bansa nyang ramé,
deungon nyan ayéb gata jikalon lé
awaknyan.
6 Ulôn peujeuet gata lagée barang
nyang kutoe dan luwat,
dan Lôn geulawa gata deungon
kutoran;
Lôn peujeuet gata bahan
tontonan.
7 Nyang kalon gata jipeujiôh droe dan
jipeugah,
'Niniwe nyang na tinggai na
kheueh rungka-rungka beulaka!
Soe nyang seutôt meuseudeh
deungon jihnyan?
Hana ureuëng nyang jitem bri
hiboran keu jihnyan.' "

8 He Niniwe, hana mungken gata leu-
beh gét nibak Tebe, ma banda nanggroe
Meusé? Tebe nyan teuduek jih bak binéh
krueng nyang lindong jihnyan sibagoe
bintéh beuton. Nyoe, Krueng Nil nyan
kuta peutahanan jih. 9 Tebe jimat peurintah
ateueh Sudan dan Meusé, dan kuasa
jihnyan hana meubataih; Libia dan Put na
kheueh sahabat jih. 10 Bahpi lagée nyan,
peunduduek Tebe jiteun dan ji angkot u
teumpat nyang teuböih. Di tieb-tieb
simpang-simpang rot, aneuëk-aneuëk jih-
nyan jipoh sampoe maté. Bubena ureuëng
rayeuk awaknyan jibeuleunggu deungon
ranté dan jijok-jok keu ureuëng-ureuëng
nyang teun awaknyan.
11 He Niniwe, gata pih pansan sabab
mabök. Gata pih ta useuha jeuet teuhinda
nibak musoh-musoh gata. 12 Bandum kuta
gata jeuet lagée bak ara nyang peunoh deu-
ngon boh nyang masak. Meunyoe bak ara
nyan teuguncang, bubena boh jih rhot lam
babah ureuëng nyang keuneuk pajoh boh
ara nyan. 13 Tantra-tantra gata leumoh lagée
ureuëng inong dan nanggroe gata meubacut
pih hana meudaya jihadab musoh. Apui
jipeuhangöh bubena palang pintoe geureu-
bang gata. 14 Cröng kheueh ié keu takeubah
simantong gata jikeubok, dan tapeukong
kheueh kuta-kuta gata! Ta bloh-bloh kheueh
lam leuhob keu teupeugét batée bata, dan
peusiab kheueh acuwan-acuwan keu teuce-
tak batée bata nyan! 15 Peue mantong nyang

[h] *jibujuk* atawa: jipeujeuet keu namiet jih.

gata peubuet, sia-sia mantong, sabab gata
pasti habéh hangöh teutot atawa maté di-
mideuen prang. Gata teusampôh lagée hase
ladang jipajoh lé daruet.

Gata meutamah jai lagée kawan daruet!
16 Ureuëng-ureuëng meukat gata leubeh le
nibak bintang di langét! Teuma bak saát
nyoe awaknyan teusampôh hana meubeu-
kaih, lagée daruet nyang jikeupak sayeub
dan laju jipo sampoe gadôh. 17 Bubena
ureuëng rayeuk dan peujabat gata lagée ka-
wan daruet nyang meulindong ubak beuton-
beuton óh teuka sijuek. Teuma óh ka lheueh
mata uroe jiteubiet, jihnyan laju jipo dan
gadôh; hana meusidroe nyang teupeue ho
awaknyan jijak.

18 He raja nanggroe Asyur! Bubena gu-
bunur gata ka maté, dan bubena bupati gata
ka teuéh siumu masa. Rakyat gata ka meu
crebre digunong-gunong, dan hana meu-
sidroe pih nyang hase jiba awaknyan jipeu-
woe lom teuma. 19 Cidra gata hana hase
teupeu ubat, dan luka-luka gata hana hase
teupeupuléh. Bandum ureuëng nyang deu-
ngoe haba keuhai keuhancoran gata jipeh
paleuet sabab harok raya. Sabab bandum
ureuëng ka meudeurita sabab keujeuhetan
gata nyang hana keuneulheuh nyan.

HABAKUK

PEU INTAT HABA

Nabi *Habakuk* geupeusampoe peusan-peusan gobnyan karab akhé abad keu tujoh Sigohlôm thon Masehi, bak masa keukuasaan keurajeuen Babel. Gobnyan lumpah that weueh watée geukalon keukeurasan nyang jipeubuet lé bansa nyang keujam nyan, dan gobnyan laju geutanyong ubak TUHAN, "Pakriban Droeneueh hase neumeuteuen watée neungieng ureuëng-ureuëng jeuhet nyang keujam nyan? Bukon kheueh Droeneueh lumpah that suci keu neukalon keujeuhetan? Bukon kheueh Droeneueh meurasa luwat watée neukalon keuhana adelan? Jadi, pakon Droeneueh seungab mantong watée ureuëng nyang saleh jipeuhanco lé ureuëng doraka?" (1:13).

TUHAN geujaweueb bahwa Gobnyan meutindak bak watée nyang ka geupeuteuntée keudroe, dan watée nyan harôh teuingat bahwa "Ureuëng nyang jeuhet hana seulamat, teuma ureuëng nyang peubuet keuheundak Po teu Allah udeb sabab keuseutiaan jihnyan ubak Po teu Allah" (2:4).

Bagian nyang keuneulheuh nibak kitab nyoe meuasoe ramaian keuhai keuhancoran nibak awaknyan nyang hana taát ubak peurintah TUHAN. Dan didalam bagian nyang paleng keuneulheuh nyan geuseuleb ca-e dan pujoe keubeusaran Po teu Allah. Didalam pujian nyan teugamba cit teuma iman nyang kukôh nibak sang nabi.

Asoe jih

Meulakée Habakuk dan jaweueb-jaweueb nibak TUHAN 1:1–2:4
Kutokan ateueh ureuëng-ureuëng nyang hana taát ubak peurintah TUHAN 2:5-20
Doá Habakuk 3:1-19

---

1 Nyoe peusan nyang geupeusampoe lé
TUHAN ubak Nabi Habakuk.

Habakuk picék até keuhai keuhana adelan

2 Ya TUHAN, sampoe án pajan ulôn
harôh meulakée tulông? Pajan Droeneueh
neudeungoe dan neupeuseulamat kamoe ni-
bak jitindéeh lé gob? 3 Pakon Droeneueh
peubiyeu ulôn ngieng keujeuhetan nyang
meunan le? Trok até Droeneueh neukalon
peulanggaran nyang meunan jai? Dipat
mantong na keuhancoran dan keukeurasan,
dan ureuëng meulo dan peuseuliseh paham.
4 Hukôm jianggab hana dan keuadelan
hántom na jipeudong. Ureuëng jeuhet leu-
beh teuga ateueh ureuëng nyang jujoe, dan
keuadelan jiputa balek.

Geujaweueb lé TUHAN

5 Óh lheueh nyan TUHAN meufeureu-
man ubak umat Gobnyan, "Ngieng kheueh
bansa-bansa bansilingka gata, teuma gata
hireuen dan teuceungang. Sabab bak jamén
gata Ulôn Lôn peubuet peue-peue mantong,
nyang hana gata peucaya meunyoe teuma
teucalitra ubak gata. 6 Bansa Babel nyang
beuhe dan ganah nyan Lôn peujeuet keu
bansa nyang meukuasa. Awaknyan meuba-
reh keujiteubiet nibak nanggroe jihnyan dan
jijeulajah bansigom donya keu teupeutaklok
bansa-bansa laén. 7 Dipat mantong awak-
nyan jipeuteuka teumakot; deungon som-
bong awaknyan jitulak bandum hukôm teu-
keucuali nyang sisuai deungon keuheundak
awaknyan keudroe.
8 Guda awaknyan leubeh bagaih jiplu-
eng nibak rimueng tutul, dan leubeh ganah
nibak asée srigala nyang deuk. Pasokan
meuguda awaknyan jiteuka nibak nanggroe-
nanggroe nyang leubeh jiôh; awaknyan
jiteuka lagée kleung seumama.
9 Sipa-i awaknyan jiseureubu keu jipeu-
buet buet nyang keujam, bandum ureuëng
yo watée jikalon awaknyan jiteuka.[a] Tawan-
an awaknyan hana ék teukira jeumeulah jih.

---

[a] Keumungkenan that makna jih: *bandum ureuëng ... awaknyan jiteuka.*
1:5: Kis. 13:41 **1:6:** 2Raj. 24:2

10 Awaknyan jihina raja-raja dan jipeukém
bubena peugawée manyang. Jianggab hana
tieb-tieb kuta, dan jitamon tanoh laju geu-
reupah kuta nyan. 11 Dan lagée angén plu-
eng jibeurangkat kheueh ureuëng-ureuëng
nyang peudewa teunaga jih keudroe."

Habakuk apoh apah lom ubak TUHAN

12 TUHAN, yoh ilée Droeneueh na kheu-
eh Po teu Allah, Droeneueh Allah ulôn
nyang suci dan keukai.[b] TUHAN, Allah ulôn
dan peulindong ulôn, bansa Babel nyan
Droeneueh piléh dan Droeneueh peujeuet
peukasa ji jihuköm kamoe. 13 Teuma pakri-
ban Droeneueh ék neungieng ureuëng-
ureuëng jeuhet nyang keujam nyan? Kon
kheueh Droeneueh lumpah that suci keu
neupandang keujeuhetan? Bukon kheueh
Droeneueh meurasa luwat watée neukalon
keuhana adelan? Jadi, pakon Droeneueh
seungab mantong watée ureuëng saleh
jipeuhanco lé ureuëng doraka?
14 Pakon manusia Droeneueh anggab la-
gée uengkot lam laôt, dan lagée sidom mirah
nyang hana peumimpén? 15 Bansa Babel
jidrob ureuëng-ureuëng deungon kawe, siu-
lah-ulah awaknyan uengkot. Ureuëng-
ureuëng nyan jibahue u dalam jeue dan
bansa Babel mesukaria deungon hase
awaknyan. 16 Óh lheuehnyan jeue nyan
awaknyan seumah dan awaknyan bri peu-
seumahan keureubeuen, sabab, deungon
jeue nyan awaknyan ka meuteumé rezeki
nyang meulimpah ruwah dan ka jeuet keu
makmu.
17 Ék kheueh awaknyan hana piôh-piôh
jisuet peudeueng lam sarong dan geupeuma-
té bansa-bansa ngon hana amphon?

Geujaweueb lé TUHAN ubak Habakuk

2 Ulôn keuneuk ék ubak meunara teum-
pat jaga lôn, dan ulôn preh peue nyang
keuneuk geupeugah lé TUHAN ubak ulôn,
dan pakriban jaweueb Gobnyan ateueh keu-
luhan ulôn.
2 TUHAN geujaweueb ulôn lagée nyoe,
"Uke kheueh deungon nyata ateueh keu-
péng tanoh kliét, peue nyang Ulôn peugah
ubak gata, mangat jeuet teubaca deungon
mudah. 3 Cetet kheueh nyan, sabab bak saát
nyoe gohlom watée jih. Teuma watée jih
reujang teuka, dan peue nyang Ulôn ta-
nyong ubak gata pasti teujadi. Bahpi leumah
jih mantong treb, teuma tapreh mantong!
Saát nyan pasti teuka dan hana teupeupreh
le. 4 Dan ingat kheueh: ureuëng nyang jeu-
het hana seulamat,[c] teuma ureuëng nyang
peubuet keuheundak Po teu Allah udeb sa-
bab keuseutiaan jihnyan ubak Allah."

Kutokan keu ureuëng nyang jeuhet

5 Keukayaan[d] nyan sabe teupeungéut
jihnyan. Ureuëng nyang leuha nyan angkuh
dan geulisah. Lagée mawöt, mawöt nyan pih
hántom na puih; bansa deumi bansa laju
jireubot. 6 Teuma bandum nyang jipeu-
taklok nyan jipansi dan ji ejek-ejek jihnyan.
Awaknyan jipeugah, "Teukutok kheueh ga-
ta sabab tatamon barang nyang bukon atra
gata! Padub na treb teuk gata peukaya droe
deungon cara tapaksa ureuëng-ureuëng
nyang meu utang ubak gata keu teubayeue
utang awaknyan?"
7 Teuma deungon hana gata sadar, gata
nyang ka tapeutaklok ureuëng laén, jimeu
utang cit, teuma dan tapaksa mangat ji-
bayeue bungöng. Musoh-musoh gata teuka
sampoe gata teumakot luwa biasa.
Awaknyan jireupah hareuta gata! 8 Gata ka
tareupah atra bansa-bansa nyang jai, teuma
bansa-bansa nyang hana keunong gata reu-
pah jireupah gata, sabab seumeupoh maté
nyang ka gata peubuet, dan sabab keu-
keujaman ateueh nanggroe-nanggroe,
banda-banda dan peunduduek[e] nyang na
disinan.
9 Teukutok kheueh gata! Gata tapeuka-
ya keuluwarga gata deungon laba nyang
gata teumé seucara keujam, mangat rumoh
gata keudroe aman dan teupeusie nibak keu-
susahan dan beuncana. 10 Teuma reuncana
gata nyan meuteumé malée nibak keulu-
warga gata. Deungon tareupah bansa-bansa
nyang le, gata ka tapeurugoe droe gata keu-
droe. 11 Dan batée-batée nyang na bak beu-
ton jilakée jikutok gata, dan taméh-taméh
rumoh jiseumurak jipeumaklum meulakée
nyan.
12 Teukutok kheueh gata! Gata tapeu-
dong banda ateueh dasai keujeuhetan dan
tapeudong nyan deungon teupoh maté.
13 Bansa-bansa nyang gata peutaklok meu-
susah payah hana meuguna, dan peue-peue

[b] *keukai:* Lam teks Ibrani: kamoe hana teuma maté. [c] Keumungkenan that makna jih: hana seulamat.
[d] *Keukayaan* atawa: peukhianat. [e] *nanggroe ... peunduduek* atawa: peunduduek donya dan banda-banda jih.
2:3: Ibr. 10:37 **2:4:** Rm. 1:17, Gal. 3:11, Ibr. 10:38

nyang gata peudong habéh jiuét lé apui.
Bandum nyan na kheueh keuheundak
TUHAN Nyang Mahakuasa. 14 Teuma lagée
laôt nyang peunoh deungon ié, meunan cit
deungon bumoe peunoh deungon iéleumé
peungeutahuan keuhai TUHAN dan kuasa
Gobnyan.

15 Teukutok kheueh gata! Gata tahina
dan tapeumalée kawöm teutangga gata;
tapeusaneut ateueh awaknyan teuhoyong-
hoyong lagée ureuëng mabök. 16 Bak saát
nyoe ka kheueh trok watée jih gata teupeu-
malée, dan bukon keu teuhoreumat. Keu-
horeumatan gata meu ubah jeuet keulaknat.
TUHAN geupaksa gata tajieb ié nibak lam
cambông nyang meuasoe huköman keu ga-
ta. Gata tajieb dan meuhapit-hapit. 17 Gata
takoh bak-bak kayée di uteuen Libanon, dan
bak saát nyoe gata keudroe nyang teukoh.
Gata tapoh maté bubena beulatang
awaknyan, dan bak saát nyoe beulatang-
beulatang nyan nyang peutakot gata.
Bandum nyan teujadi sabab seumeupoh ma-
té dan keukeujaman nyang ka gata peubuet
ateueh bandum nanggroe, banda-banda dan
peunduduek-peunduduek jih.[f]

18-19 Teukutok kheueh gata! Gata tapeu-
gah ubak kayée sikrak, "Beudôh kheueh!"
atawa ubak sineuk batée rayeuk, "Beudôh
kheueh!" Peu kheueh hase saboh patong
jipeugah sapeue-peue ubak gata? Jeuet
mantong patong nyan meulapeh ngon méuh
dan pirak, teuma meunyoe nyawöng teutab
hana nibak patong nyan. Keupeue guna jih
patong beurala? Nyan na kheueh buet ma-
nusia beulaka. Dan nyang gata teumé nibak
patong nyan na kheueh dusta. Sia-sia kheu-
eh keupeucayaan ureuëng peugöt beurala
ubak buet jaroe droe jih, nyang hana jeuet
jipeugah haba nyan.

20 TUHAN na lam Baét Gobnyan nyang
suci; bah kheueh bandum ureuëng di muka
bumoe ji-iem droe dikeue Gobnyan.

Doá Habakuk

3 Nyoe kheueh doá Habaknk:[g]
2 Ya TUHAN, ulôn deungoe keuhai
buet-buet Droeneueh,
teuma rasa khitmat sampoe
peunoh lam até lôn.
Kira jih buet nyang rayeuk nyan
Droeneueh ulang lom
dan Droeneueh peuleumah bak
jamén kamoe nyoe.
Bah kheueh kamoe nyoe Droeneueh
gaséh
bahpi Droeneueh seu uem até.

3 Droeneueh Allah Nyang Mahasuci
teuka di Téman,[h]
Droeneueh teuka di
gunong-gunong Paran.
Langét peunoh ngon keuagongan
Droeneueh;
bumoe peunoh ngon puja dan
pujoe ubak Droeneueh.
4 Droeneueh teuka ngon cahya
muble-ble,
lam jaroe Droeneueh jiteubiet
cahya geumilang,
disinan kheueh neusöm kuasa
Droeneueh.
5 Neuyue peunyakét jijak dikeue
Droeneueh
dan mawöt jiseutôt dilikot
Droeneueh.
6 Meunyoe Droeneueh neupiôh,
bumoe meugeunta;
meunyoe Droeneueh
neupandang, bansa-bansa
teukeujot raya.
Gunong-gunong nyang abadi habéh
teuprah-prah;
bukét-bukét nyang keukai pih
jipeumiyueb droe,
bak bukét-bukét nyan kheueh
Droeneueh neujak yoh phon
jamén purba.

7 Ulôn ngieng rakyat Kusyan ka
teuka teumakot,
dan ureuëng Midian yo ngon
teuôt.
8 Ya TUHAN, sabab laôt kheueh
Droeneueh jiék darah?
Atawa sabab krueng-krueng
kheueh Droeneueh reujang
beungéh?
Neuék lam awan sibagoe guda dan
geuritan prang,
watée umat Droeneueh
neupeumeunang.
9 Aneuk beude Droeneueh ka
neukeubah,

---

[f] *nanggroe ... peunduduek jih:* Kalon 2:8. [g] Basa Ibrani na tutoe haha tambahan nyang hana trang makna jih.
[h] *Téman* saban deungon Edom.
2:14: Yes. 11:9

dan panah Droeneueh ka siab keu
neutimbak.[i]
Laju bumoe Droeneueh prah
sampoe jeuet na padub boh
krueng.
10 Teungieng ubak Droeneueh,
gunong-gunong meuguncang
nibak langét jitron ujeuen lagée
teuro.
Ié nyang na dimiyueb tanoh
meugrum-grum jimeusu,
geulumbang meugulong-gulong
dan meubura-bura.
11 Cahya aneuk-aneuk panah
Droeneueh jiplueng ngon bagaih,
kapak Droeneueh muble-ble
meukilat-kilat,
dan jipiôh kheueh mata uroe dan
buleuen di teumpat droe.
12 Deungon beungéh that Droeneueh
laju neurawoh bansaboh bumoe;
bansa-bansa neugilo-gilo deungon
seu uem até.
13 Droeneueh neulangkah maju keu
neupeubeubaih umat Droeneueh
dan keu neupeuseulamat raja
nyang Droeneueh piléh.
Neuheuntam sampoe reubah
peumimpén ureuëng durjana,
Droeneueh sampôh habéh bubena
murit jih[j] awaknyan.
14 Panah-panah Droeneueh teutimbak
sampoe beusot peumimpén pasokan
lawan
watée sipa-i awaknyan teuka
nyang teuga lagée angén badée,
mangat kamoe jipeu crebre.
Awaknyan jikém-kém deungon
galak
lagée ureuëng nyang deungon
seungab-seungab
jiteugom ureuëng nyang hana
sapeuena.[k]
15 Deungon guda Droeneueh
neubloh-bloh lam samudra raya
dan laôt yang putéh meukuboh
busa.

16 Ban teudeungoe nyan, até ulôn
meudok-dok
dan bibi ulôn yo meumet-met.
Ulôn ka jeuet keuleumoh hana
teunaga,
gaki ulôn meugantoh,[l] dipat
mantong ulôn jak.
Ulôn lôn preh deungon teunang
huköman Po teu Allah ateueh
ureuëng nyang seurang.

17 Bahpi bak ara hana jimeuboh
dan bak anggô hana anggô jih,
bahpi musém pot boh zaiton hana
meuhase
dan hase gandom di ladang
lumpah keucewa,
bahpi bubiri-bubiri maté banmandum
dan uempueng-uempueng
beulatang peulara hana meuasoe,
18 ulôn geumbira sabe,
sabab Droeneueh TUHAN Po teu
Allah nyang peuseulamat lôn.
19 Droeneueh neubri keu lôn teunaga
lagée gaki rusa, gaki ulôn
neupeuteuga.
Droeneueh neubimbéng ulôn jeuet
aman
watée ulôn jak bak
gunong-gunong.

---

[i] Keumungkenan that makna jih: *panah Droeneueh ka siab keu neutimbak.* [j] Keumungkenan that makna jih: *Droeneueh sampôh ... murit jih* [k] Lam naseukah Ibrani ayat 14 hana trang. [l] Keumungkenan that makna jih: *gaki ulôn meugantoh;* Ibrani: ulôn bingong, sabab.
3:19: 2Sam. 22:34, Zab. 18:33

ZEFANYA

PEU INTAT HABA

Zefanya na kheueh sidroe nabi nyang geupeusampoe peusan-peusan gobnyan nibak thon-thon nyang akhé di abad keu tujoh Sigohlom thon Masehi, kira-kira nibak dasawarsa sigohlom Raja Yosia geupeuna sampoereuna-sampoereuna lam bideung agama nibak thon 621 Sigohlom Masehi.

Pokok kitab nyoe saban asoe jih deungon pokok kitab-kitab nabi nyang laén, na kheueh: ancaman keuhai teuka uroe malapeutaka dan keuhancoran, sibagoe huköman ateueh peumujaan ubak dewa-dewa lé bansa Yehuda. Meunan cit bansa-bansa nyang laén teuma geuhuköm lé TUHAN. Teuma bahpi Yerusalem geupeuhanco, teuka watée jih banda nyan geupeudong lom dan jiduek lé ureuëng-ureuëng nyang jujoe dan taát ubak TUHAN.

Asoe jih

Uroe peunghakéman TUHAN 1:1–2:3
Kutokkan ateueh nanggroe-nanggroe teutangga Yehuda 2:4-15
Yerusalem geuhuköm dan geupeuseulamat 3:1-20

---

1 Zefanya na kheueh aneuëk Kusyi.
Urotan silsilah geuh rot miyueb u
ateueh na kheueh Kusyi, Gedalya, Amazia
dan Raja Hizkia. Nyoe kheueh feureuman
TUHAN ubak Zefanya bak watée Raja Yosia
bin Amon geumat peurintah ateueh Yehuda.

Uroe peunghakéman TUHAN

2 TUHAN meufeureuman, "Ulôn Lôn
peuranab peue-peue nyang na di ateueh bu-
moe: 3 bandum manusia dan beulatang,
meunan cit deungon cicém dan uengkot.
Ureuëng jeuhet Lôn peuhabéh. [a] Bandum
umat manusia Lôn peubinasa, hana meu-
sidroepi Lôn peubiyeu udeb. Ulôn, TUHAN,
ka Lôn peugah haba.
4 Ulôn Lôn huköm peunduduek Yerusa-
lem dan bansaboh Yehuda. Séuh-séuh
nyang seumah Baal Lôn peuranab nibak
teumpat-teumpat nyan. Imeum-imeum
nyang peutimang Baal jipeutuwoe hana ji
ingat le. 5 Ulôn Lôn sampôh gleh soe-soe
mantong nyang ék ateueh bubong keu jijak
seumah mata uroe, buleuen dan bintang-
bintang. Meunan cit Lôn peuranab teuma
awaknyan nyang seumah Ulôn dan meu-
sumpah seutia ubak Ulôn, teuma jimeu-
sumpah cit ateueh nan Dewa Milkom.
6 Ulôn Lôn peubinasa awaknyan nyang ha-
na jijak ubak Ulôn atawa jilakée bimbéngan
Ulôn dan nyang ka jitinggai Ulôn dan hana
jitem le jiseutôt Ulôn."
7 Uroe TUHAN ka rab that-that, bak uroe
nyan Po teu Allah meutindak; sabab nyan,
peuseungab droe kheueh dikeue Gobnyan.
TUHAN teungoh meusiab-siab keuneuk geu-
jak cang umat Gobnyan lagée keureubeuen
peuseumahan dan Gobnyan ka geu undang
bubena musoh-musoh Yehuda. 8 "Nibak
uroe teucang-cang nyan," feureuman
TUHAN, "Ulôn Lôn huköm bubena ureuëng
rayeuk, bubena aneuëk agam raja-raja, dan
bandum ureuëng nyang jiseutôt tata cara
ureuëng aséng. 9 Ulôn Lôn huköm bandum
ureuëng nyang meu iébadat lagée ureuëng
nyang hana jituri ubak Ulôn, dan nyang
ceumucue dan nyang peumaté gob keu teu-
peupeunoh rumoh majikan awaknyan [b] deu-
ngon atra rampasan."
10 "Nibak uroe nyan," meunan kheueh
feureuman TUHAN, "teudeungoe su ureuëng
mo bak pintoe Geureubang Uengkot. Su
ureuëng mo ba-e teudeungoe di gampông-
gampông barô, dan su reulôh ngon reule
nyang gram-grum teudeungoe di bukét-bu-
két. 11 Meuratok kheueh dan tamo kheueh
watée gata deungoe nyan, he peunduduek

---

[a] Keumungkenan that makna jih: *Lôn peuhabéh;* Ibrani: batée meugantoh. [b] *rumoh majikan awaknyan* atawa: kuil dewa awaknyan.

1:1: 2Raj. 22:1–23:30, 2Taw. 34:1–35:27

banda nyang na di bagian miyueb, sabab
bandum ureuëng meukat dan ureuëng-
ureuëng peu-utang péng ka maté keunong
poh!
12 Bak watée nyan Ulôn Lôn cok suwa,
dan Lôn peuteung bayeueng banda Yerusa-
lem. Teuma Lôn huköm peunduduek nyang
acuh mantong dan nyang puih deungon droe
jih keudroe, dan nyang jimike bahwa Ulôn,
TUHAN nyang hántom na meutindak meu-
noe meudeh. 13 Atra awaknyan teureupah
dan rumoh-rumoh awaknyan geupeuhanco.
Awaknyan jipeudong rumoh, teuma hana
jiduek bak rumoh nyan. Awaknyan ji-useu-
ha jibuka lampôh anggô teuma hana ji-jieb
ié anggô nyan."
14 Uroe peunghakéman TUHAN ka tô
that-that, nyoe, ka tô that, dan teuka deu-
ngon sigra. Uroe nyan peunoh deungon keu-
peudehan, sampoe sipa-i-sipa-i nyang pa-
leng hebat pih [c] jikliek-kliek sabab putôh
asa! 15 Uroe nyan uroe beungéh meubeu-
ngéh, keusuletan dan keususahan, uroe keu-
hancoran dan peuhancoran, uroe seupôt
glab dan keusuraman, uroe nyang paleng
seupôt dan meusagôb. 16 Siuroe suntok
nyang teudeungoe su beureuguih dan
dumpék muprang nibak peujuang-peujuang
nyang jiprang banda-banda meukuta dan
meunara-meunara manyang.
17 TUHAN meufeureuman, "Ulôn Lôn
peuteuka beuncana nyang le that ateueh
umat manusia, sampoe awaknyan meuraba-
raba lagée ureuëng buta. Awaknyan ka meu-
desya ubak Ulôn, dan bak saát nyoe darah
awaknyan teusintong lagée ié, dan manyét-
manyét awaknyan ka habéh brok di ateueh
tanoh."
18 Bak uroe nyang lumpah gli nyan
TUHAN geupeuleumah beungéh Gobnyan,
dan bandum méuh dan pirak awaknyan hana
hase jipeuseulamat awaknyan keudroe.
Bansaboh bumoe hanco meukeupeng-keu-
peng nyang jitot lé apui beungéh Gobnyan.
Deungon sikleb siklab laju geutarek peue-
peue nyang meunyawöng ateueh bumoe
nyoe.

Geumeuhôi mangat jitinggai desya

2 He bansa-bansa nyang hana meumalée,
sada kheueh 2 sigohlom gata layée dan
mala lagée bungöng![d] Insaf kheueh si-
gohlom trok uroe meureuka TUHAN, dan u
ateueh gata jitimpok lé murka TUHAN nyang
hu lagée apui nyan. 3 Tagisa kheueh ubak
TUHAN, he bandum ureuëng nyang miyueb
até di nanggroe nyoe, dan bandum ureuëng
nyang taát ubak peue-peue nyang geupeu-
rintah. Meutindak kheueh meunurot nyang
geutem lé TUHAN, dan peumiyueb kheueh
droe gata dikeue Gobnyan. Pat tateupeue
gata teupeusie nibak huköman bak uroe
TUHAN geupeuleumah beungéh Gobnyan.

Kutok ateueh bansa-bansa nyang na di bansikeulileng Israel

4 Di banda Gaza hana meusidroe pih
nyang geupeuseulamat. Askelon teuma seu-
ngue hana nyang keumiet. Peunduduek
Asdod geu use nibak saboh seurangan
nyang meudadak watée uroe peungéuh dan
peunduduek Ekron geuyue wéeh nibak
banda jih keudroe. 5 Teukutok kheueh gata,
he ureuëng Filistin, bansa nyang tinggai
bansipanyang pante. TUHAN ka geupeuteu-
tab huköman keu gata. Gobnyan geupeubi-
nasa gata, hana meusidroe pi nibak gata
nyang na tinggai. 6 Daerah gata nyang rab
ngon laôt jeuet keu blang naleueng; jambô-
jambô ureuëng meurabée dan geurupoh-
geurupoh bubiri jipeudong disinan. 7 Peun-
duduek Yehuda nyang meuhase jipeulheuh
droe, jiduek bak daerah gata nyan.
Awaknyan jirabée beulatang peulara nibak
tanoh nyan, dan óh watée malam awaknyan
jiéh di rumoh-rumoh ureuëng Askelon. Sa-
bab TUHAN, Po teu Allah awaknyan teuma
geulindong awaknyan lom dan geupeujeuet
awaknyan udeb makmu lagée nyang ka-ka.
8 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureu-
man, "Ka Ulôn deungoe bansa-bansa Moab
dan Amon jihina dan jipeubeb umat Ulôn.
Awaknyan jipoh cakra ngon raya haba teu-
ma jireupah tanoh umat Lôn. 9 Deumi Ulôn
nyang udeb, Allah bansa Israel, Ulôn Lôn
sampôh gleh Moab dan Amon lagée Sodom
dan Gomora. Nanggroe-nanggroe nyan peu-
noh deungon mon-mon sira dan rungka-
rungka abadi nyang jitimoh lé tamah meu-
paya. Umat Ulôn nyang teupeusie teuma
jireupah peunduduek awaknyan, dan jireu-
pah tanoh awaknyan."

[c] *Uroe ... hebat pih* atawa: Deungoe kheueh! Uroe nyang paleng peudeuh nyan teuma teuka, meunan cit tantra-tantra nyang paleng hebat pih teuma ... [d] Saboh teujeumahan kuno: *sigohlom gata layée dan mala lagée bungöng*.

2:4-7: Yes. 14:29-31, Yer. 47:1-7, Yeh. 25:15-17, Yl. 3:4-8, Am. 1:6-8, Za. 9:5-7 **2:8-11**: Yes. 15:1–16:14, 25:10-12, Yer. 48:1–49:1-6, Yeh. 21:28-32, 25:1-11, Am. 1:13-15 **2:9**: Keuj. 19:24

10 Meunan kheueh peunduduek Moab
dan Amon geuhuköm sabab awaknyan
sombong dan angkuh, dan meunan cit sabab
awaknyan ka jihina umat TUHAN Nyang
Mahakuasa. 11 TUHAN geupeujeuet awak-
nyan teumakot. Gobnyan geupeuhanco bu-
bena dewa-dewa nyang na di ateueh bumoe.
Laju banmandum bansa meuiébadat ubak
TUHAN, maséng-maséng di nanggroe gob-
nyan keudroe.
12 Meunan cit deungon peunduduek
Sudan geuhuköm maté lé TUHAN.
13 Sabab nyan TUHAN geupeuguna kua-
sa Gobnyan keu geupeuhanco Asyur. Banda
Niniwe teuma geupeujeuet seungue ngon
seungab dan gurön nyang tho kreng. 14 Di-
sinan kawan beulatang nyang meubagoe ru-
pa ji éh-éh dan meureuhat. Kleng-kleng
keutok-tok jipeugöt uempueng nibak teum-
pat nyan dan jiklik-klik ateueh peuradeuen.
Cicém ak-ak jimeukröb-kröb bak babah
pintoe. Kayée ceumara nyang na nibak ba-
ngunan-bangunan nibak banda nyan habéh
teusuet. 15 Nyan kheueh nyang teujadi nibak
banda nyang ria geumbira nyan dan nyang
anggab droe jihnyan aman dan teuntram.
Peunduduek disinan jipike bahwa banda
jihnyan nyang paleng rayeuk di dalam do-
nya. Keubit that seungue daerah nyan, hana
nyang keumiet seulaén beulatang-beulatang
uteuen nyang meu uempueng disinan! Soe
mantong ureuëng nyang jijak rot banda
nyan teukeujot dan teumakot raya.

Yerusalem geuhuköm dan geupeuseulamat

3 Teukutok kheueh Yerusalem, banda
beujat nyang galak beurontak ubak
TUHAN dan nyang teugöm peunduduek jih
keudroe! 2 Ceulaka kheueh banda nyang
hán jitem teurimong peuingat TUHAN, dan
hana teuma jitem deungoe peue-peue nyang
geuseugah, nyang hana jiseurah naseb jih
ubak TUHAN, dan hana jilakée tulông ubak
Gobnyan!
3 Ureuëng-ureuëng rayeuk banda nyan
lagée singa nyang teumauém. Hakém-ha-
kém awaknyan lagée asée srigala nyang
deuk; awaknyan keubit that leuha sampoe
meusikrek tuleueng pi hana jitinggai keusi-
ngoh beungoh. 4 Nabi-nabi awaknyan hana
rasa tanggong jaweueb dan hana jeuet teu-
peucaya; bubena teungku imeum jipeukuto
peue nyang teupeu khusos keu TUHAN dan
jiputa balek huköm-huköm Allah deumi keu
laba awaknyan keudroe. 5 Teuma TUHAN
mantong na di banda nyan; Gobnyan sabe
geupeubuet nyang beutôi dan hántom na
nyang salah. Tieb-tieb beungoh Gobnyan
pasti geubri keuadelan ubak umat Geuh.
Teuma, ureuëng nyang hana jituri ubak keu-
adelan di banda nyan teutab jipeubuet jeuhet
dan hana meumalée.
6 TUHAN meufeureuman, "Ulôn ka jai
that Lôn peuhabéh bansa-bansa; banda-
banda awaknyan Ulôn peuhanco, meunan
cit deungon beuton-beuton dan meunara-
meunara awaknyan Ulôn peujeuet keu
rungka-rungka. Banda-banda awaknyan
seungue hana nyang keumiet dan rot-rot
nyang na dalam banda nyan seungue. 7 Ulôn
pike, 'Jinoenyoe pasti umat Ulôn jihoreumat
Ulôn dan jipateh ubak peue-peue nyang
Ulôn peugah. Teuntée kheueh awaknyan
ji-ingat [e] ubak peulajaran nyang ka Ulôn
peuruno keu awaknyan.' Teuma nyang deuh
Lôn kalon, awaknyan jipeubuet jeuhet leu-
beh bak nyang ka.
8 Teuma awaih! Preh mantong uroe jih
Ulôn beudôh sibagoe nyang meungadu. Sa-
bab ka Lôn peuputôh keu Lôn peusapat
bansa-bansa dan keurajeuen-keurajeuen gu-
na keu Lôn peurhot meureuka Ulôn ateueh
awaknyan. Bansaboh bumoe habéh tutong
ngon apui beungéh Ulôn.
9 Teuma óh lheueh nyan Ulôn ubah até
bansa-bansa nyan, sampoe awaknyan
jimeudoá ubak Ulôn mantong, dan hana
ubak ilah-ilah nyang laén. Bansa-bansa
nyan mandum jitaát ubak Ulôn. 10 Meunan
cit nibak Sudan nyang jiôh, umat Ulôn
nyang meucrebre jijak dan jipeuseumah
keureubeuen keu Ulôn. 11 Bak watée nyan,
he umat Lôn, gata hana peureulée malée
sabab ka tabeurontak ubak Ulôn. Ulôn Lôn
use soe-soe mantong ureuëng nyang
sombong dan angkuh, dan gata hana ta
beurontak le ateueh Ulôn di bukét Ulôn
nyang suci.[f] 12 Disinan teuma Lôn peubiyeu
tinggai teutab saboh bansa nyang miyueb
até, nyang meuharab ubak Lôn tulông.
Awaknyan jeuet tinggai disinan. 13 Ureuëng
Israel nyang na mantong tinggai, hana
jipeubuet jeuhet le ateueh soe mantong;

[e] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *awaknyan ji-ingat;* Ibrani: awaknyan hana teupeuhanco. [f] *bukét Ulôn nyang suci:* Gunong Sion.

2:12: Yes. 18:1-7 **2:13-15:** Yes. 10:5-34, 14:24-27, Nah. 1:1–3:19 **3:13:** Why. 14:5

awaknyan hana meusulet le dan hana teuma jiteumipée. Awaknyan makmu dan seujahteura, dan hana meurasa teumakot keu soe mantong."

Ca-e suka cita

14 He Israel, meusurak kheueh dan
meuca-e!
He Yerusalem, meugeumbira
kheueh deungon sipeunoh até!
15 Sabab TUHAN ka geupiôh
geuhuköm gata;
Gobnyan ka geu use bandum
musoh gata.
Gata geulindong lé raja Israel,
TUHAN gata keudroe.
Bak saát nyoe gata hana
peureulée lé meurasa takot.
16 Teuma teuka watée
ureuëng-ureuëng jipeugah,
"He Yerusalem, bék kheueh
teumakot dan tabeue até.
17 Gata geulindong lé TUHAN Allah
gata nyang peukasa.
Gata meunang sabab kuasa
Gobnyan.
TUHAN geumbira dan meusuka cita
sabab gata,
dalam gaséh Gobnyan geubri
ubak gata udeb barô.
18 Sabab gata, gobnyan meucaé
geumbira
lagée ureuëng nyang teungoh
khanuri."
Kheun TUHAN,
"Malapeutaka nyang jiancam gata
ka Ulôn peugadôh.
keuhinaan gata ka Ulôn sampôh.[g]
19 Watée jih teuma teuka nyang
teugöm gata Lôn peuhanco,
dan ureuëng lapée Lôn peuseulamat;
bandum ureuëng nyang teuböih
Ulôn peuwoe lom teuma.
Keuhinaan awaknyan Ulôn ubah
jeuet keuhoreumatan;
dipat mantong, bahpi bansigöm
bumoe,
awaknyan jipeumulia dan jipujoe.
20 Watée jih teuma teuka,
peunduduek gata nyang meutabu
beba Lôn peuwoe lom.
Gata Ulôn peumeusyeuhu bansigöm
bumoe,
dan keumakmuran gata Lôn
peupuléh lom."
TUHAN ka geupeugah haba.

[g] Ayat 18 lam naseukah Ibrani hana trang.

HAGAI

PEU INTAT HABA

Kitab *Hagai* na kheueh kumpolan peusan-peusan Po teu Allah nyang geupeusampoe lé Nabi Hagai bak thon 520 Sigohlom thon Maseuhi. Bak watée nyan ureuëng Israel ka jiwoe lom nibak teumpat nyang teuböih di Babel. Teuma bahpi awaknyan ka tinggai na meupadub thon di Yerusalem, Baét TUHAN teutab mantong tinggai rungka-rungka. Nibak peusan-peusan nyan Po teu Allah geupaksa ubak bandum peumimpén bansa Israel mangat teupeudong lom Baét TUHAN. Po teu Allah nyang meujanji geubri makmu dan keuseujahteuraan ubak umat Israel nyang ka geupeubarô dan geupeusuci.

Asoe jih

Peurintah mangat teupeudong lom Baét TUHAN 1:1-15
Peusan-peusan nyang teubri peunghiboran dan peungharapan 2:1-23

Peurintah TUHAN keu teupeudong lom Baét TUHAN

1 Bak thon nyang keudua geumat keu-
rajeuen lé Raja Darius ateueh Persia,
bak tanggai sa buleuen nyang keu nam,
TUHAN meufeureuman deungon peurantara
Nabi Hagai. Peusan TUHAN nyan geutuju
ubak Zerubabel bin Sealtiel, gubunur Yehu-
da, dan ubak Imeum Agong Yosua bin
Yozadak.
2 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureu-
man ubak Hagai, "Bansa nyoe jipeugah
bahwa gohlom watée jih keu teupeudong
lom Baét Ulôn." 3 Óh lheuehnyan deungon
peurantaraan Nabi Hagai, TUHAN meufeu-
reuman ubak umat Gobnyan, 4 "He umat
Ulôn, peu kheueh ka watée jih nibak gata
keu tinggai dalam rumoh nyang kong dan
kukôh, seudangkan Baét Ulôn mantong
tinggai rungka-rungka? 5 Cuba, tangieng
kheueh keuadaan gata! 6 Gata ka tatabu bi-
jéh jai lumpah na, teuma sayang that, nyang
teupot cit bacut. Bak gata na peunajoh,
teuma hana seb keu teupeutroe pruet gata.
Bak gata na anggô, teuma hana seb keu
teupeupuih até gata. Bak gata na peukayan,
teuma hana seb keu teupeu seu-uem tuboh
gata. Dan upah nyang jiteurimong lé kawöm
buruh hana seb keu teusambong udeb
awaknyan. 7 Peu kheueh hana sada gata,
pakon hai nyan teujadi? 8 Jinoenyoe, taék
kheueh u bukét-bukét keu tajak cok kayée,
laju peudong kheueh rumoh Ulôn; teuma
Ulôn meurasa galak dan Ulôn jiseumah lom
deungon cara nyang beuna. Cuba, tangieng
kheueh keuadaan gata! 9 Gata neuharab hase
panen nyang meulimpah ruwah, teuma sa-
yang that nyang gata teumé cit bacut that;
laju hase panen gata nyan tapeuwoe, teuma
bandum nyan Ulôn ploih, sampoe habéh
jiba lé angén.[a] Pakon Ulôn peubuet nyan?
Jaweueb jih na kheueh: Sabab Baét Ulôn
mantong tinggai rungka-rungka, seudang di
gata bandum gigéeh that tapeudong rumoh
gata maséng-maséng. 10 Nyan kheueh sabab
jih ujeuen hana jitem tron sampoe hana
seunaman nyang jitem timoh. 11 Ulôn ka
Lôn peuteuka musém khueng ateueh tanoh
dan bukét-bukét, ateueh ladang-ladang
gandom dan lampôh-lampôh anggô meunan
cit ateueh lampôh-lampôh zaiton, dan ateu-
eh banmandum seunimoh nibak tanoh nyoe,
meunan cit ateueh manusia dan beulatang
dan peue-peue mantong nyang gata useu-
ha."

Umat Israel taát ubak peurintah TUHAN

12 Óh lheueh nyan Zerubabel dan Yosua
dan bandum umat Israel nyang ka geuwoe
lom nibak teumpat nyang teuböih[b] di Babel,
jitaát bandum peue-peue nyang geupeugah
lé Hagai, utosan TUHAN nyan. Awaknyan
jipeubuet peue nyang geupeurintah lé

---

[a] *Ulôn ploih ... ang'en* atawa: Lôn peujeuet brôk. [b] *nyang ka geuwoe lom nibak teumpat nyang teuböih* atawa: nyang hana teuba sajan bak teumpat nyang teuböih.
1:1: Ezr. 4:24–5:2, 6:14

TUHAN ubak awaknyan, sabab teumakot
ubak TUHAN.
13 Laju lé Hagai geupeusampoe ubak
rakyat peusan TUHAN bahwa TUHAN ka
geumeujanji teuma geulindong awaknyan.
14 Meunan kheueh TUHAN geugrak até
Gubunur Zerubabel, Teungku Imeum
Agong Yosua dan bandum ureuëng nyang
woe nibak teumpat nyang teuböih, mangat
awaknyan bandum jigisa jak peudong Baét
TUHAN Nyang Mahakuasa, Po teu Allah
awaknyan. 15 Awaknyan jipeuphon meubu-
et tanggai dua ploh peuet, buleuen nam
nibak thon nyang keudua masa keurajeuen
peumeurintah Raja Darius.

Baét TUHAN nyang meugah dan barô

2 Bak tanggai dua ploh sa, buleuen tujoh
bak thon nyang cit teuma, TUHAN meu-
feureuman lom meulalu Nabi Hagai.
2 TUHAN geuyue ubak Hagai mangat geu-
mariet ngon Gubunur Zerubabel, Teungku
Imeum Agong Yosua, meunan cit ubak
rakyat keu geupeusampoe peusan nyoe,
3 "Peu kheueh mantong lamkawan gata
nyang na taingat pakriban meugah jih Baét
Ulôn nyoe yoh masa ilée? Jinoenyoe pakri-
ban keuadaan jih. Meunurot peundapat ga-
ta? Bukon kheueh meubacut pih hana le
meuguna? 4 Bahpi meunan, bék kheueh
putôh asa, he gata bandum! Bék kheueh
tapiôh tapeubuet nyan, sabab Ulôn teutab
Lôn tulông gata. 5 Watée tateubiet lam
nanggroe Meusé, Ulôn ka Lôn meujanji
sabe Lôn lindong gata. Dan bak saát nyoe
pih Ulôn mantong Lôn lindong gata. Lé
sababnyan, bék yo gata.
6 Lam watée nyang tô Ulôn Lôn gok-
gok langét ngon bumoe, darat dan laôt.
7 Bandum bansa Lôn peutakot dan hareuta
beunda awaknyan jiba keunoe, sampoe Baét
Ulôn peunoh deungon hareuta keukayaan
awaknyan. 8 Bandum méuh dan pirak nyang
na lam donya nyoe na kheueh atra Ulôn.
9 Baét Ulôn nyang barô leubeh lagak nibak
Baét Ulôn nyang awai, dan disinoe Ulôn
Lôn bri damé dan keumakmuran keu bansa
Lôn." TUHAN Nyang Mahakuasa ka geu-
peugah haba.

Nabi Hagai geumeuduek ngon teungku-teungku imeum

10 Bak tanggai dua ploh peuet buleuen
sikureueng bak thon nyang keudua geumat
keurajeuen lé Raja Darius, TUHAN Nyang
Mahakuasa meufeureuman lom ubak Nabi
Hagai. 11 Kheun Gobnyan, "Lakée kheueh
keuputosan ubak teungku-teungku imeum
keuhai soai nyoe: 12 Meunyoe na ureuëng
nyang jicok saboh cue uengkot sie nibak
keureubeuen nyang jipeuseumah ubak
TUHAN, laju jipeuwoe sira jipasoe lam lipat
bajée jubah, dan óh lheueh nyan deungon
bajée jubah jih laju jicukéeh ruti atawa peue-
peue nyang na peunajoh nyang teupeuma-
sak, atawa anggô, atawa minyéuk zaiton,
atawa peunajoh peue mantong, peu kheueh
bandum nyan jeuet keusuci lom?"
Watée Hagai geuseuéue hai nyan, bube-
na teungku imeum geujaweueb, "Hana."
13 Óh lheueh nyan Hagai geutanyong
lom, "Meunyoe na ureuëng nyang jeuet
keukutoe sabab jicukéeh manyét, dan óh
lheueh nyan ureuëng nyan laju jicukéeh
ubak sapeue-sapeue peunajoh nyan, peu
kheueh peunajoh nyan ka jeuet keukutoe
teuma?"
Bandum teungku imeum geujaweueb,
"Nyoe, beutôi that!"
14 Óh lheueh nyan Hagai geupeugah
lom, "TUHAN meufeureuman bahwa peura-
toran nyan keunong cit ateueh umat Israel di
nanggroe nyoe dan ateueh peue-peue
mantong nyang awaknyan peuhase. Lé sa-
babnyan, peue nyang awaknyan peuseumah
ateueh miseubah nyoe na kheueh kutoe."

TUHAN geumeujanji beureukat Gobnyan

15 TUHAN meufeureuman, "Cuba, ngi-
eng kheueh peue nyang ka teujadi sigohlom
uroe nyoe, sigohlom Baét Ulôn nyoe teu-
peugöt! Pakriban kheueh keuadaan gata bak
watée nyan? 16 Gata ka lheueh takalon sina-
mon gandom dan tasangka meuteumé 200
kilogram gandom, teuma nyang na 100 ki-
logram mantong. Gata tajak keu tatimok
100 arée anggô dalam tong anggô, teuma
nyang na cit 40 arée. 17 Ulôn ka Lôn peu-
treun angén seu-uem dan ujeuen batée keu
teupeuhanco bubena seunaman gata, teuma
gata teutab hana tatem woe ubak Ulôn.
18 Nibak uroe nyoe, tanggai dua ploh peuet
buleuen sikureueng, sandi Baét Ulôn ka
seuleusoe teupeuduek! Ngieng kheueh peue
nyang teujadi phon saát nyoe. 19 Bahpi hana
le gandom nyang tinggai, dan bak anggô,
bak ara, bak deulima dan bak zaiton gohlom

2:3: Ezr. 3:12 **2:5:** Keu. 29:45-46 **2:6:** Ibr. 12:26 **2:13:** Teu. 19:11-22

jimuboh, teuma phon saát nyoe Ulôn Lôn
bri beureukat keu gata!"

Janji TUHAN keu Zerubabel

20 Bak uroe nyan cit teuma, na kheueh
tanggai dua ploh peuet buleuen sikureueng,
TUHAN geubri peusan nyang keudua ubak
Hagai, 21 mangat geupeutrok ubak Gubunur
Zerubabel. Feureuman TUHAN, "Hana treb le
langét dan bumoe Lôn gok-gok, 22 keurajeu-
en-keurajeuen nanggroe Ulôn peureubah dan
kuasa awaknyan Ulôn peuhanco. Geuritan-
geuritan prang meunan cit deungon ureuëng
nyang jeuet keu supe geuritan prang nyan
Lôn tunggeng sampoe meubalek-balek;
bandum guda teuma maté ureuëng-ureuëng
nyang pasang ateueh guda nyan saleng jipoh-
mupoh. 23 Bak uroe nyan, gata Zerubabel,
hamba Ulôn, Ulôn baiát mangat tamat peu-
rintah ateueh nan Ulôn. Sabab gata kheueh
nyang ka Ulôn piléh." TUHAN Nyang Maha-
kuasa ka geupeugah haba.

NABI ZAKHARIA

PEU INTAT HABA

Kitab *Nabi Zakharia* nyoe na dua bagian nyang meulaén: (1) Fasai 1-8 asoe jih ramaian-ramaian Nabi Zakharia nyang geupeugah lamkawan thon 520 dan 518 Sigohlom thon Maseuhi. Ramaian-ramaian nyan leubeh le geupeugah dalam hai nyang deuh-deuh teukalon, dan teupeugah-peugah keuhai teupeugét Yerusalem, teupeudong lom Baét TUHAN, dan teupeusuci umat Allah. Nabi Zakharia geuramai cit keuhai Raja nyang geupeujanji lé Po teu Allah keu umat Gobnyan. (2) Fasai 9-14 asoe jih kumpolan peusan-peusan nyang geupeugah bak masa nyang leubeh dudoe. Disinoe nyang geupeugah keuhai Juruseulamat nyang teuma teuka u dalam donya, dan sidang mahkamah nyang keuneulheueh.

Asoe jih

Peusan-peusan nyang asoe jih peuingat dan peungharapan 1:1–8:23
Peusidang keuhai nanggroe-nanggroe silingka Israel 9:1-8
Keumakmuran dan keuseujahteuraan bak masa nyang teuma teuka 9:9–14:21

TUHAN geutawök umat Geuh mangat jiwoe ubak Gobnyan

1 Bak buleuen keu lapan bak thon keu
dua geumat keurajeuen lé Raja Darius
ateueh Persia, TUHAN geupeusampoe peu-
san nyoe ubak ulôn, Nabi Zakharia bin
Berekhya dan cucoe Ido. 2 TUHAN geupeu-
rintah ulôn mangat lôn peugah lagée nyoe
ubak umat Gobnyan, "Bak jamén dilée
Ulôn, TUHAN Nyang Mahakuasa, lumpah
beungéh keu indatu gata. 3 Teuma saát nyoe
Ulôn peugah ubak gata: Tawoe kheueh ubak
Ulôn, dan Ulôn pi Lôn gisa ubak gata. 4 Bék
lagée indatu gata. Yoh masa ilée nabi geu-
peusampoe peusan Ulôn ubak awaknyan
jeuet awaknyan bék nale jipeubuet jeuhet
dan jipeubuet desya. Teuma awaknyan hana
jipeureumen dan hana jitem taát ubak Ulôn.
5 Dipat kheueh indatu gata dan nabi-nabi
nyan bak saát nyoe? Awaknyan ka hana le.
6 Meulalu nabi-nabi hamba-hamba Ulôn
nyan, Ulôn peusampoe peurintah-peurintah
dan peuingat-peuingat nibak Lôn keu indatu
gata. Teuma awaknyan teutab hana jipakoe
sampoe awaknyan harôh jitanggong akibat
jih. Laju awaknyan meunyeusai dan meung-
aku bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Mahakua-
sa, ka Lôn hukôm awaknyan nyang sisuai
deungon keusalahan awaknyan keudroe,
dan sisuai teuma deungon nyang ka Ulôn
peuteuntée."

1:1: Ezr. 4:24–5:1, 6:14 **1:8:** Why. 6:2, 4

Keumalon nabi keuhai napadub boh guda

7 Bak tanggai dua ploh peuet buleuen
Syebat, nyan kheueh buleuen siblaih, bak
thon nyang keudua masa keurajeuen Raja
Darius, TUHAN geupeusampoe peusan
Gobnyan ubak ulôn. Bak saboh keumalon
bak watée malam, 8 deuh ulôn kalon malai-
kat TUHAN geugiduek ateueh saboh guda
mirah. Gobnyan geupiôh bak saboh pantôn
di teungoh-teungoh bak kayée murad. Dili-
kot gobnyan na teuma teudong padubboh
guda nyang laén, na nyang mirah, nyang
mirah jambée dan nyang putéh. 9 Laju ulôn
tanyong ubak gobnyan, "Teungku Po, peu
kheueh makna jih banmandum nyoe?"
Gobnyan geujaweueb, "Teuma ulôn tu-
nyok makna jih ubak gata. 10 Awaknyan
geukirém lé TUHAN keu jipeureksa bumoe."
11 Bandum guda nyan jilapor ubak ma-
laikat, "Kamoe ka kamoe jeulajah bansaboh
muka bumoe, teunyata donya nyoe teunang
dan teuntram."
12 Laju malaikat nyan geupeugah,
"TUHAN Nyang Mahakuasa, tujoh ploh thon
treb jih Droeneueh teumeureuka ubak Yeru-
salem dan banda-banda nyang na di Yehu-
da. Trok án pajan Droeneueh teutab beu-
ngéh dan hana neupeu amphon awaknyan?"
13 TUHAN geujaweueb ubak malaikat
nyan deungon tutoe haba nyang teuhibô,

14 dan malaikat nyan geuyue bak ulôn keu
lôn peusampoe peue nyang ka geupeugah lé
TUHAN Nyang Mahakuasa, "Ulôn lumpah
Lôn gaséh dan lumpah prihatin keu banda
Yerusalem, banda Ulôn nyang suci. 15 Teu-
ma Ulôn lumpah beungéh keu bansa-bansa
nyang meurasa aman dan teuntram. Sabab
watée Ulôn Lôn peuteun beungéh Ulôn
nyan ateueh umat Lôn, bansa-bansa nyan
jitamah peundeuritaan ateueh umat Ulôn.
16 Bak saát nyoe Ulôn kugisa u Yerusalem
keu Lôn jak peu amphon banda nyan. Baét
Ulôn jipeudong lom dan banda Yerusalem
geupeupuléh lom teuma."
17 Malaikat nyan geuyue lom ubak ulôn
keu lôn peusampoe peusan nyoe lagée nyoe,
"TUHAN Nyang Mahakuasa meujanji bahwa
banda Gobnyan jeuet keumakmu lom dan
bahwa sigoe teuk Gobnyan geutulông Yeru-
salem dan geuaku sibagoe atra milék
Gobnyan keudroe."

Deuh teukalon keuhai lungkée-lungkée

18 Nibak keumalon nyang laén, deuh
ulôn kalon peuet boh lungkée leumô. 19 Laju
ulôn tanyong ubak malaikat nyang ka geu-
mariet ubak ulôn, "Peu kheueh makna jih
lungkée-lungkée nyan?"
Gobnyan geujaweueb, "Lungkée-lungkée
nyan na kheueh sibagoe lambang keurajeu-
en-keurajeuen nyang teuga nyang peucrebre
peunduduek Yehuda, Israel dan Yerusalem."
20 Laju TUHAN geupeuleumah ubak ulôn
peut droe utoh beuso nyang ba palée. 21 La-
ju lôn tanyong, "Peue meukeusut awaknyan
jiteuka keunoe?"
Laju geujaweueb, "Keuneuk teugok-
gok dan keu teuguleng bansa-bansa nyang
ka jipeuhanco meukeupeng-keupeng Yehu-
da dan jipeu crebre peunduduek jihnyan."

Deuh teukalon talo sinupat

2 Nibak keumalon nyang seulanjut jih
leumah ulôn ngieng sidroe ureuëng
agam bak jaroe jihnyan jimat talo sineupat.
2 "Ho keuneuk jak?" lôn tanyong.
"Keuneuk jak uko Yerusalem," jaweu-
eb jih, "Ulôn keuneuk teupeue padub na
panyang dan luwah banda nyan."
3 Óh lheueh nyan ulôn ngieng malaikat
nyang ka lheueh geu mariet deungon ulôn
nyan, geulangkah ukeue, dan sidroe
lamkawan malaikat nyang laén laju geu-
meurumpok ngon gobnyan. 4 Malaikat
nyang phon geupeugah ubak malaikat
nyang keudua, "Neujak kheueh bubagaih
ubak peumuda nyan, dan neukheun laju
bak jihnyan bahwa Yerusalem peunoh
ngon manusia dan beulatang peulara
sampoe hana mungken le teupeugét beuton
ban silingka nyan. 5 TUHAN ka geumeu-
janji bahwa Gobnyan keudroe nyang jeuet
keu bintéh beuton apui nyang jikeulileng
banda nyan keu teulindong Gobnyan
tinggai disinan lam bandum kuasa dan
keuagongan Gobnyan."

Ureuëng-ureuëng nyang teuböih teupeuwoe lom

6-7 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan, "Ulôn ka Lôn peucrebre gata u
meubagoe peunjuru. Teuma bak saát nyoe
he ureuëng-ureuëng nyang teuböih, taplu-
eng kheueh nibak Babel dan tawoe kheueh
u Yerusalem. 8 Soe mantong nyang prang
gata, saban cit ka jiprang boh até Lôn."
Teuma TUHAN Nyang Mahakuasa geu-
yue bak ulôn keu lôn peusampoe peusan
nyoe ubak bansa-bansa nyang ka jireubot
umat Gobnyan,[a] 9 "TUHAN keudroe geula-
wan gata! Dan gata jireupah lé beukaih
namiet-namiet gata keudroe.
Meunyoe hai nyan teujadi, gata tateu-
peue bahwa TUHAN Nyang Mahakuasa ka
geuyue bak ulôn."
10 TUHAN meufeureuman, "Meuca-e
kheueh deungon geumbira he peunduduek
Yerusalem! Ulôn tinggai lamkawan gata!"
11 Bak masanyan jai that-that bansa
jimeuhadab ubak TUHAN mangat jeuet keu
umat Gobnyan. Gobnyan tinggai lamkawan
gata, dan gata tateupeue bahwa TUHAN geu-
kirém ulôn ubak gata. 12 Sigoe teuk bahwa
Yehuda jeuet keu milék khusos TUHAN bak
tanoh Gobnyan nyang suci, dan Yerusalem
jeuet keu banda nyang paleng geusayang.
13 Tinggai kheueh gata banmandum dikeue
TUHAN! Sabab Gobnyan ka geubeurangkat
nibak teumpat Geuh tinggai di syeuruga.

Deuh teukalon keuhai Teungku Imeum Agong

3 Nibak keumalon nyang laén, TUHAN
geupeuleumah ubak ulôn Teungku
Imeum Agong Yosua teungoh geudong

[a] Naseukah Ibrani na dua boh tutoe haba sinamah nyang hana trang makna jih.
3:1: Ezr. 5:2, Why. 12:10

dikeue malaikat TUHAN. Di siblaih Yosua,
jidong kheueh Jén[b] nyang ka siab keuneuk
jitudoh gobnyan. 2 Malaikat TUHAN[c] geu-
peugah ubak Jén nyan, "Seumoga TUHAN
geuhuköm gata he Jén! Bah kheueh TUHAN
nyang geusayang keu Yerusalem geuhuköm
gata. Ureuëng nyoe lagée tungô kayée
nyang teutarek lam apui hu."
3 Yosua geudong disinan sira geungui
peukayan nyang lumpah kutoe. 4 Dan geu-
peugah kheueh lé malaikat nyan ubak peu-
bantu-peubantu gobnyan nyang na di syeu-
ruga, "Neutiek kheueh peukayan kutoe
nyang jingui lé ureuëng nyoe." Dan ubak
Yosua gobnyan geupeugah, "Desya gata ka
ulôn böih, keu gata lôn jôk peukayan nyang
barô."
5 Laju gobnyan geupeurintah ubak
peubantu-peubantu geuh keu geuyue peu-
ngui[d] seureuban nyang gleh bak ulée
Yosua. Awaknyan jiturot mantong dan óh
ka lheueh nyan awaknyan laju jipeungui
peukayan nyang barô nyan ubak gobnyan
deungon geukawai lé malaikat TUHAN.
6 Óh lheueh nyan malaikat nyan geu-
peusampoe haba TUHAN ubak Yosua,
7 "Meunyoe gata tapatuh ubak huköm-
huköm Ulôn dan tapeubuet tugaih-tugaih
nyang Ulôn bri keu gata, teuma keu seu-
lanjut jih gata jeuet keu peumimpén di
dalam Baét Lôn dan ta uroih peulataran
disinan. Ulôn Lôn deungoe doá-doá gata,
lagée Ulôn deungoe doá bandum malaikat
nyang na bak binéh Ulôn. 8 Deungoe kheu-
eh he Imeum Agong Yosua, meunan cit
gata teungku-teungku imeum nyang jeuet
keu rakan gobnyan, gata bandum na kheu-
eh lambang keu masa ukeue nyang gét.
Bak masanyan Ulôn Lôn kirém hamba
Ulôn nyang teuboh nan 'Sang Tunas'.
9 Ulôn peuduek bak binéh Yosua si aneuëk
batée nyang meusagoe tujoh nyang Lôn
uke deungon tulesan-tulesan. Dalam siuroe
mantong Ulôn böih desya nibak nanggroe
nyoe. 10 Meunyoe uroe nyan ka teuka,
tieb-tieb ureuëng jitawök kawöm silingka
gobnyan keu jiteuka dan jirasa damé dan
seuntosa di teungoh-teungoh lampôh-
lampôh anggô dan bak bak ara gata."

Deuh teukalon keuhai gaki panyöt

4 Malaikat nyang ka geuteuka ubak ulôn
nyan geujak lom laju geupeugoe ulôn
lagée geupeugoe ureuëng teungét, 2 "Peue
nyang gata kalon?" geutanyong lé gobnyan.
"Saboh gaki panyöt nyang teupeugét
nibak méuh," jaweueb ulôn. "Bak ujong
bagian ateueh na teumpat minyéuk, dan ban
sikeulileng nyan na teuma tujoh boh panyöt,
nyang maséng-maséng na tujoh boh teum-
pat dah. 3 Nibak blaih wie dan uneuen gaki
panyöt nyan na dua bak zaiton."
4 Óh lheueh nyan laju lôn tanyong ubak
malaikat nyan, "Peue nyang teupeulambang
lé beunda-beunda nyan, Teungku Po?"
5 "Peu kheueh hana gata teupeue?" geu-
tanyong lé gobnyan ubak ulôn.
"Hana Teungku Po," jaweueb ulôn.
10b Malaikat nyan geupeugah ubak ulôn,
"Ban tujoh boh panyöt nyan na kheueh
tujoh boh mata TUHAN nyang kawai
banmandum muka bumoe."[e]
11 Óh lheueh nyan ulôn tanyong lom
ubak gobnyan, "Peue teuma makna jih
bandua bak zaiton si blaih u wie dan uneuen
gaki panyöt nyan? 12 Peue teuma makna jih
bandua cabeueng zaiton bak sampeng
bandua boh pipa méuh nyang jeuet keu-
teumpat ji ile minyéuk zaiton nyan?"
13 Geuseuöt lé gobnyan ubak ulôn, "Peu
kheueh hana gata teupeue?"
"Hana, Teungku Amphon," jaweueb
ulôn.
14 Gobnyan pi geupeugah, "Nyan na
kheueh dua droe ureuëng nyang ka geupiléh
lé TUHAN Po teu álam seumeusta dan geu-
tunyok mangat teulayani Gobnyan."

Janji TUHAN ubak Zerubabel

6 Malaikat nyan geuyue ulôn jak peu-
sampoe ubak Zerubabel peusan TUHAN
nyoe, "Bukon deungon teunaga tantra dan
bukon teuma deungon teunaga gata keudroe
gata meuhase, teuma na kheueh deungon
Roh Ulôn. 7 Bahpi nyang meulinteueng na
bube gunong, nyan teukireuh dikeue gata.
Gata tapeudong lom Baét Ulôn, dan bak saát
gata tapeuduek batée nyang keuphon bak

---

[b] *Jén:* Makhlok adikodrati. Nan jih sibagoe tanda bahwa jihnyan teuanggah sibagoe musoh manusia. [c] Saboh teujeumahan kuno: *Malaikat TUHAN*; Ibrani: TUHAN. [d] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *Gobnyan pih geupeurintah ubak peubantu-peubantu geuh keu geuyue peungui;* Ibrani: Ulôn meututoe, "Yue kheueh awaknyan jipasang." [e] Ayat 10b trok ubak ayat 14 teupinah ubak halaman nyoe nibak keuneulheueh pasai mangat urotan peuristiwa lam calitranyoe jeuet keu nyata.

3:2: Yud. 9 **3:8:** Yer. 23:5, 33:15, Za. 6:12 **3:10:** Mi. 4:4 **4:3:** Why. 11:4
4:10: Why. 5:6 **4:11:** Why. 11:4 **4:6:** Ezr. 5:2

teumpat nyan, di ureuëng ramé jipeugah,
'Ah, lagak lagoena!' "
8 Laju teuka lom peusan nyang laén
nibak TUHAN. 9 Lagée nyoe geupeugah lé
Gobnyan, "Zerubabel ka jipeuduek sandi
Baét Ulôn, dan gobnyan geupeuseuleusoe
banmandum bangunan Baét nyan. Meu-
nyoe nyan teujadi, umat Ulôn jiteupeue
bahwa Ulôn kheueh nyang ka kirém gata
he Zakharia ubak awaknyan. 10a Na nyang
anggab remeh peuristiwa nyoe. Teuma
awaknyan jikalon Zerubabel jipeugét
peumbangunan Baét Ulôn, dan awaknyan
geumbira that."

Deuh teukalon keuhai keureutaih geunulong nyang jipo

5 Deuh ulôn kalon lom, dan goe nyoe
deuh ulôn ngieng saboh kitab meugu-
long nyang jipo di manyang. 2 Malaikat
nyan geutanyong peue nyang ulôn kalon.
Jaweueb ulôn, "Na saboh kitab meugulong
nyang jipo di manyang. Panyang jih si-
kureueng metée dan luwah jih na peuet
siteungoh metée."
3 Laju gobnyan geupeugah ubak ulôn,
"Lam kitab meugulong nyan na teutuléh
kutokan keu banmandum nanggroe nyoe.
Bak saboh halaman teutuléh tieb-tieb
pancuri teupeuteubiet lam nanggroe nyoe.
Dan bak halaman nyang laén teutuléh teuma
bahwa soe mantong ureuëng nyang meu-
sumpah peuleusu nyan pih teupeuteubiet.
4 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureuman
bahwa kutokan nyan rhot u ateueh rumoh
tieb-tieb pancuri dan rumoh tieb-tieb
ureuëng nyang meusumpah peuleusu. Ru-
moh-rumoh nyan teutab keunong kutokan
nyang na tinggai cit rungka-rungka."

Deuh teukalon keuhai ureuëng inong didalam raga

5 Malaikat nyan teuka lom dan geupeu-
gah, "Ngieng! Na lom nyang teuka!"
6 "Peue nyan?" ulôn tanyong.
Geujaweueb lé gobnyan, "Saboh raga.
Nyan kheueh lambang desya[f] keu ban-
mandum nanggroe nyoe."
7 Raga nyan na tutôb jih nyang teupeu-
gét nibak timah. Teungoh ulôn ngieng-ngi-
eng atra nyan, sinutôb nyan teubeuôt dan
teunyata didalam raga nyan na sidroe
ureuëng inong nyang teungoh jiduek.
8 Malaikat nyan geupeugah, "Ureuëng
inong nyoe sibagoe lambang keujeuhetan."
Laju geuteugon lom ureuëng inong nyan
udalam raga dan laju geutôb babah raga
nyan. 9 Ulôn ngieng teuma u ateueh dan
deuh teuma ulôn kalon dua droe ureuëng
inong teungoh jipo u ateueh ulôn. Bak
awaknyan na sayeueb nyang kukoh lagée
sayeueb cicém cang iriek. Raga bunoe
awaknyan cok dan laju jibapo.
10 Laju ulôn tanyong ubak malaikat
nyan, "Ho jiba lé cicém cang iriek raga
nyan?"
11 Geujaweueb lé gobnyan, "U Babel,
disinan awaknyan jipeudong kuil keu
jihnyan. Meunyoe kuil nyan ka seuleusoe,
keurajeuen nyan jipeuduek keu jiseumah."

Deuh teukalon peuet boh geuritan prang

6 Ulôn meuteumé lom keumalon nyang
laén. Goenyoe deuh ulôn ngieng peuet
boh geuritan prang jiteubiet nibak dua boh
gunong peurunggu. 2 Geuritan-geuritan
nyan jitarek lé guda nyang dua-dua boh
saboh geuritan, nyang phon that guda mirah,
nyang keudua guda itam, 3 nyang keu lhée
guda putéh dan nyang keu peuet guda meu-
balang. 4 Laju ulôn tanyong ubak malaikat-
malaikat nyan, "Teungku Amphon, peue
makna jih bandum geuritan prang nyoe?"
5 Gobnyan geujaweueb, "Awaknyan ji-
jak ubak peuet jurosan óh ka lheueh meuha-
dab TUHAN seumeusta álam. 6 Geuritan
prang nyang jitarek lé guda itam jijak u
Babel siblaih utara. Guda putéh jituju ubarat
dan guda balang u nanggroe seulatan."
7 Watée guda nyang meubalang nyan
jiteubiet, awaknyan leumah hana saba keu
jijak peureksa bumoe. Malaikat nyan geu-
peugah, "Tajak kheueh laju tapeureksa bu-
moe!" Laju jijak kheueh awaknyan. 8 Óh
lheueh nyan malaikat nyan geumeuhôi ulôn,
"Guda nyang jijak u Babel nyan ka teupeu-
reuda beungéh TUHAN."

Peurintah keu teupeumahkota Yosua

9 TUHAN geubri peusan nyoe ubak ulôn.
10 Kheun Gobnyan, "Cok kheueh laju peu-
seumahan nyang jipeuseumah lé Heldai,
Tobia dan Yedaya, na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang ban jiwoe nibak teumpat
nyang teuböih di Babel. Taba kheueh laju
beubagaih peuseumahan awaknyan u rumoh

[f] Padub-padubboh teujeumahan kuno: *desya;* Ibrani: mata.
6:2: Why. 6:4, 5 **6:3:** Why. 6:2 **6:5:** Why. 7:1

Yosia bin Zefanya. 11 Nibak méuh dan pirak
nyang jibri lé awaknyan, peugét kheueh
saboh mahkota dan keubah kheueh laju
ateueh ulée Teungku Imeum Agong Yosua
bin Yozadak. 12 Jak peutrok ubak awaknyan
bahwa Ulôn, TUHAN Nyang Mahakuasa
meufeureuman, 'Ureuëng nyang teupeugah
Sang Tunas, meuhase diteumpat jih tinggai
dan jihnyan jipeudong lom Baét TUHAN.
13 Jihnyan kheueh nyang teuma peudong
Baét Ulôn dan jiteurimong keuhoreumatan
lagée sidroe raja, dan jihnyan jimat peu-
rintah ateueh rakyat jih. Sidroe teungku
imeum jidampeng jihnyan dan awaknyan
meubuet meusajan deungon rukon.'
14 Mahkota nyan jikeubah di Baét Ulôn keu
teupeuingat Heldai, [g] Tobia, Yedaya, dan
Yosia. [h] 15 Ureuëng-ureuëng ramé teuka
nibak teumpat nyang jiôh dan jitulông peu-
dong lom Baét Ulôn. Meunyoe teupeudong
Baét Ulôn nyan ka seuleusoe, awaknyan
jiteupeue bahwa Ulôn kheueh TUHAN
Nyang Mahakuasa ka Ulôn kirém gata ubak
awaknyan. Bandum nyan teujadi meunyoe
awaknyan bit-bit jiseutôt ubak peue-peue
nyang Ulôn peurintah, TUHAN Po teu Allah
awaknyan keudroe."

TUHAN geuteunak keu ureuëng puasa nyang hana gleh

7 Bak tanggai peuet buleuen Kislew, na
kheueh buleuen sikureueng, bak thon
nyang keu peuet geumat keurajeuen lé Raja
Darius, TUHAN geupeusan lom ubak ulôn.
2 Peunduduek Betel ka jikirém Sarezer
dan Regem-Melekh meunan cit aneuk buah
awaknyan u Baét TUHAN Nyang Mahakuasa
keujijak lakée beureukat Gobnyan. 3 Dan
awaknyan jiyue cit tanyong ubak imeum-
imeum dan bubena nabi, lagée nyoe, "Peu
kheueh mantong peureulée kamoe peuba-e
ateueh keuhancoran Baét TUHAN deungon
puasa tieb-tieb buleuen keulimong lagée
nyang ka kamoe peubuet meuthon-thon treb
jih?"
4 Nyoe kheueh peusan TUHAN nyang
teuka ubak ulôn. 5 Feureuman Gobnyan,
"Tapeusampoe kheueh ubak bandum peun-
duduek nanggroe nyoe dan ubak teungku-
teungku imeum, bahwa puasa dan meuba-e
nyang awaknyan peubuet bak buleuen keu-
limong dan keutujoh nyang treb jih tujoh
ploh thon nyoe kon kheueh peunghoreu-
matan bak Ulôn. 6 Meunan cit watée awak-
nyan teungoh jimakheun dan jijieb ié,
awaknyan jijak peupueh até jih keudroe."
7 Nyan kheueh nyang geupeugah lé
TUHAN meulalu nabi-nabi bak jamén dilée
bak watée Yerusalem mantong geuduek dan
peunduduek disinan makmu. Bak watée
nyan ureuëng hana tinggai di gampông-
gampông dan bak-bak binéh banda mantong
teuma cit bagian seulatan dan bak gaki-gaki
bukét di siblaih ubarat.

Meulawan rhot bak akibat teuböih

8 TUHAN Nyang Mahakuasa geubri
peusan nyoe ubak ulôn, 9 "Meuthon-thon
nyang ka lheueh Ulôn bri peurintah lagée
nyoe ubak umat Lôn, 'Gata harôh tapeubuet
ade, beuna gaséh sayang dan jroh até ateueh
seusabe gata. 10 Bék kheueh tatindeh
ureuëng inong balée, aneuëk-aneuëk yatem
ngon muntui, ureuëng-ureuëng aséng nyang
na tinggai teutab di teungoh-teungoh gata,
atawa soe mantong nyang dalam keuadaan
susah. Dan bék teuma tareuncana nyang
jeuhet ateueh sabe keudroe-droe gata.'
11 Teuma umat Ulôn kreueh that ulée
mubacutpi hana jitem deungoe; awaknyan
jisumpai geulinyueng jih keudroe mangat
bék teudeungoe sapeue. 12 Awaknyan jipeu-
kreueh até jih keudroe sampoe kreueh lagée
batée. Ulôn beungéh that sabab hana jiturot
peue-peue nyang ka Lôn peurunoe ubak
awaknyan deungon peurantaraan nabi-nabi
nyang ka u likot. 13 Ulôn hana Lôn jaweueb
doá awaknyan, sabab awaknyan pih hana ji-
tem deungoe watée Ulôn peugah haba. 14 La-
gée angén badée, ka Ulôn sampôh awaknyan
sampoe awaknyan teupaksa tinggai di
nanggroe-nanggroe aséng. Tanoh nyang
gumbô dan subô nyan ka tinggai seungue
dan ka jeuet keu tanoh nyang tandus."

TUHAN geumeujanji geupeudong lom Yerusalem

8 TUHAN Nyang Mahakuasa geubri peu-
san nyoe ubak ulôn, 2 "Ulôn meuheut
that keuneuk Lôn tulông Yerusalem sabab
Ulôn lumpah Lôn gaséh keu peunduduek
disinan, dan sabab geunaséh Ulôn nyan, até
Lôn seueum keu musoh-musoh banda nyan.
3 Ulôn Lôn woe u Yerusalem, banda Ulôn
nyang suci nyan. Yerusalem jituri lé gob
sibagoe banda nyang seutia, dan Bukét

[g] Saboh teujeumahan kuno: *Heldai;* Ibrani: Helem. [h] Saboh teujeumahan kuno: *Yosia;* Ibrani: Hen.
6:12: Yer. 23:5, 33:15, Za. 3:8

TUHAN Nyang Mahakuasa[i] teuhôi nan Bu-
két Suci. 4 Lam padang banda Yerusalem,
jiduek-duek lom abusyiek-abusyiek dan
nék-nék inong nyang ka tuha that-that dan
watée jijak-jak teupaksa jimeutungkat.
5 Rot-rot nyang na lam banda peunoh lom
deungon aneuëk-aneuëk manyak nyang
teungoh ji meuén-meuén.
6 Hainyan mungken mustahe nibak
ureuëng-ureuëng nyang mantong udeb ni-
bak bansa nyoe, teuma hana mustahe nibak
Ulôn. 7 Ulôn Lôn peuseulamat bansa Ulôn
di nanggroe-nanggroe teumpat awaknyan ka
teuangkot, 8 dan Ulôn ba awaknyan lom di
timu dan barat, akhéji awaknyan tinggai lom
di Yerusalem. Awaknyan teuma jeuet keu
umat Ulôn dan Ulôn jeuet keu Allah
awaknyan. Ulôn Lôn peurintah awaknyan
deungon seutia dan ade."
9 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan, "Peukong kheueh até gata! Bak
saát nyoe tadeungoe tutoe haba nyang ka
lheueh geupeugah lé nabi-nabi bak watée
keunaleung teupeuduek, keu teupeudong
lom Baét Ulôn. 10 Sigohlom masanyan hana
nyang hase jisiwa teunaga manusia atawa
beulatang, dan hana nyang meurasa aman
nibak jipeukaru lé musoh. Ulôn ka Lôn pu-
pok sidroe lamkawan ureuëng deungon
nyang laén. 11 Teuma bak saátnyoe ureuëng-
ureuëng nyang mantong udeb nibak bansa
nyoe Lôn peusaneut meubeda deungon
nyang ilée. 12 Awaknyan jitabu bijéh deu-
ngon damé. Bak-bak anggô awaknyan jimu-
boh, tanoh awaknyan jipeuteubit hase, dan
ujeuen jitron deungon meulimpah ruwah.
Bandum beureukat nyan Ulôn bri keu
ureuëng-ureuëng nyang mantong udeb nibak
bansa nyoe. 13 He peunduduek Yehuda dan
Israel! Yoh masa dilée, meunyoe na ureuëng-
ureuëng aséng saléng jikutok, awaknyan
jipeugah, 'Seumoga bala nyang rhot ateueh
Yehuda dan Israel nyan pih rhot u ateueh
gata!' Teuma Ulôn Lôn peuseulamat gata,
dan bubena ureuëng-ureuëng aséng nyan
jipeugah sabe keudroe-droe, 'Seumoga beu-
reukat nyang geupeutron ateueh Yehuda dan
Israel, atrapi beujitron ateueh droe gata!' Sa-
babnyan peukong kheueh até gata dan bék
kheueh teumakot!"
14 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Watée indatu gata jipeujeuet Ulôn
sampoe beungéh, laju Ulôn cok peunutoih
bahwa awaknyan harôh Ulôn huköm deu-
ngon leubeh brat. Ulôn hana Lôn ubah peue
nyang ka Ulôn peuputôh nyan, dan teutab
Ulôn laksana. 15 Teuma bak saát nyoe Ulôn
keuneuk bri beureukat keu peunduduek Ye-
rusalem meunan cit keu peunduduek Yehu-
da. Lé sabab nyan, bék kheueh teumakot.
16 Nyoe kheueh peurintah-peurintah nyang
harôh gata peubuet: Meunyoe tameututoe,
peugah kheueh nyang beutôi ubak sabe keu-
droe-droe gata. Tabri kheueh keuputosan
nyang ade dan nyang teuba ubak damé.
17 Bék kheueh tareuncana nyang jeuhet
ubak sabe keudroe-droe gata. Bék kheueh
meusumpah peuleusu. Ulôn banci keu
nyang sulet dan keuhana adelan meunan cit
ubak buet poh mupoh."
18 TUHAN Nyang Mahakuasa geubri peu-
san nyoe ubak ulôn keu umat Gobnyan,
19 "Puasa nyang jipeubuet bak buleuen
nyang keu peuet, keu limong, keu tujoh, dan
keu siploh nyan jeuet keu peurayaan-peura-
yaan nyang peunoh kegeumbiraan dan keu-
seunangan keu peunduduek Yehuda. Cinta
kheueh ubak keubeunaran dan keudaméan!"
20 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Masa jih teuma teuka peunduduek
nyang na lam banda-banda[j] nyang laén jijak
u Yerusalem. 21 Peunduduek di banda
nyang saboh jipeugah ubak peunduduek
banda nyang laén, 'Jak geutanyoe tajak seu-
mah TUHAN Nyang Mahakuasa dan talakée
beureukat Gobnyan. Seutôt kheueh deungon
kamoe!' 22 Dan jai that-that bansa nyang
teuga-teuga dan kha-kha jiteuka u Yerusa-
lem keu jijak seumah Ulôn TUHAN Nyang
Mahakuasa dan jilakée beureukat Ulôn.
23 Bak uroe-uroe nyang lagée nyan na siploh
droe ureuëng aséng jijak ubak sidroe
ureuëng Yahudi dan jipeugah lagée nyoe,
'Kamoe meuheut that keuneuk na laba lagée
gata; sabab na kamoe deungoe bahwa Po teu
Allah geubri beureukat keu gata.' " TUHAN
Nyang Mahakuasa ka geupeugah haba.

Peunghakéman ateueh nanggroe-nanggroe nyang na bansikeulileng Israel

9 Nyoe kheueh peusan TUHAN. Gobnyan
ka geucok keuputosan keuneuk geu-
huköm nanggroe Hadrakh dan banda

[i] *Bukét TUHAN* Nyang Mahakuasa: Bukét Sion. [j] *banda-banda* atawa: banda-banda rayeuk.

8:16: Ef. 4:25 **9:1**: Yes. 17:1-3, Yer. 49:23-27, Am. 1:3-5 9:1-4: Yes. 23:1-18, Yeh. 26:1–28:26, Yl. 3:4-8, Am. 1:9-10, Mat. 11:21-22, Luk. 10:13-14

Damsyik. Bukon sukée-sukée Israel man-
tong, teuma ma kota Siria na kheueh atra
TUHAN. 2 Hamat nyang meubataih deungon
Hadrakh nyan pih atra Gobnyan, meunan cit
deungon banda-banda Tirus dan Sidon deu-
ngon banmandum keuahlian peunduduek
disinan. 3 Tirus ka jipeudong kuta-kuta keu
droe jih dan jitamon méuh keubit that jai
meunan cit ngon pirak nyang le jih hana
teukira sampoe ka lagée barang biasa nyang
meusipreuk bansaboh rot lagée anou dan
leuhob bak rot ueh raya. 4 Teuma lé TUHAN
geupeujeuet awaknyan gasien. Bandum
keukayaan nyang na dalam banda nyan geu-
tiek u dalam laôt dan banda nyan keudroe
habéh jipajoh lé apui.

5 Banda Askelon dan Gaza jingieng atra
nyan laju jiteuka teumakot. Meunan cit deu-
ngon Ekron jikalon keudroe dan ka gadôh
bandum nyang jiharab. Gaza gadôh raja jih,
dan Askelon jeuet keuseungue hana nyang
keumiet. 6 Asdod jiduek lé bansa-bansa
nyang meujampu lawok. TUHAN meufeu-
reuman, "Ureuëng Filistin nyang sombong
nyan Lôn peuranab. 7 Awaknyan hana jipa-
joh le uengkot sie nyang mantong meudarah
atawa peunajoh laén nyang teutam. Bandum
ureuëng nyang mantong na tinggai jeuet keu
umat Lôn dan jianggab sibagoe siladum
nibak sukée Yehuda. Ekron jeuet keu
anggota umat Ulôn, lagée ureuëng Yebus[k]
bak jamén ilée. 8 Ulôn kujaga tanoh Lôn
dan Ulôn linteueng bandum pasokan aséng
nyang keuneuk jak rot nyan. Ulôn hana Lôn
peu idhin le ubak ureuëng-ureuëng nyang
teugöm ureuëng laén jijak jajah umat Ulôn.
Sabab peundeuritaan awaknyan ka lheueh
Lôn kalon."

Raja nyang teuma teuka

9 He peunduduek Sion, meugeumbira
kheueh!
He peunduduek Yerusalem,
meusurak kheueh!
Ngieng kheueh! Raja gata teuka
ngon peunoh keumeunangan!
Gobnyan raja nyang ade nyang ba
seulamat.
Deungon até nyang miyueb
gobnyan geuteuka
geupasang keuleudée, saboh
keuleudée nyang muda.
10 TUHAN meufeureuman,
"Geuritan-geuritan prang di Efraim
Ulôn tiek,
bandum guda nyang na di
Yerusalem Lôn peuranab
dan bubena aneuk panah Lôn
peuhanco.
Raja gata jipeumaklum damé keu
bansa-bansa.
Nibak laôt nyang saboh u laôt
nyang laén gobnyan geumat kuasa,
phon di Krueng Efrat trok ubak
ujong donya."

Teupeupuléh keuadaan umat Po teu Allah

11 TUHAN meufeureuman ubak umat Gob-
nyan,
"Deumi janji nyang ka Lôn peuna
deungon gata,
meujanji nyang ka teupeusah
deungon darah keureubeuen
peuseumahan,
teuma Lôn peubeubaih rakyat gata
nyang meudeurita bak teumpat
nyang teuböih
lagée ureuëng nyang teukurong
dalam mon hana meuié.
12 Tawoe kheueh he ureuëng-ureuëng
nyang teuböih,
bak saát nyoe gata kana harapan.
Tawoe kheueh ubak teumpat gata
meureului,
Ulôn teutab Lôn bri beureukat
keu gata.
Deungoe kheueh: Dua goe lipat gata
Lôn bri beureukat
sabab banmandum deurita nyang
ka gata rasa.
13 Yehuda Lôn peuguna sibagoe panah
pahlawan,
dan Israel sibagoe aneuk panah
nyang siab keu teutimbak.
Peunduduek Sion Ulôn peuguna
sibagoe peudeueng;
deungon peudeueng nyan
ureuëng-ureuëng Yunani Lôn
heungko."

---

[k] *ureuëng Yebus:* na kheueh peunduduek aseuli Yerusalem. Awaknyan jeuet keu namiet Nabi Daud óh ka lheueh banda nyan geupeutaklok.

9:5-7: Yes. 14:29-31, Yer. 47:1-7, Yeh. 25:15-17, Yl. 3:4-8, Am. 1:6-8, Zef. 2:4-7 **9:9:** Mat. 21:5, Yah. 12:15
9:10: Zab. 72:8 **9:11:** Keu. 24:8

14 TUHAN geupeuleumah droe ubak umat Gobnyan,
lagée kilat bubena aneuk panah Gobnyan geutimbak laju.
TUHAN Nyang Mahamanyang geuyueb beureuguih tanda geujak prang
laju jijak maju lam angén badée di seulatan.
15 Umat Gobnyan pasti geubri peulindongan,
sampoe banmandum musoh hase awaknyan peutaloe.
Lagée su ureuëng kuk nyang mabök jijieb ié kreueh,
meunan dumpék awaknyan di mideuen prang.
Lagée darah keureubeuen nyang teurô u ateueh miseubah,
meunan kheueh darah musoh awaknyan ka habéh rô.
16 Meunyoe uroe nyan ka teuka,
TUHAN geupeuseulamat umat Gobnyan,
lagée ureuëng meurabe jijaga bubiri jih nibak bahya.
Awaknyan meucahya nibak tanoh TUHAN,
lagée peumata mahkota nyang hu muble-ble.
17 Keubit that jroh tanoh TUHAN singoh teuma,
keubit that ceudah dan jroh lumpah na!
Bak teumpat nyang anggô dan gandom jitimoh luhu,
teupeujeuet peumuda ngon dara meutamah teuga.

TUHAN meujanji geupeuseulamat umat Gobnyan

10 Meunyoe musém khueng teuka, la-
kée kheueh ujeuen ubak TUHAN.
Dan TUHAN geupeusapat awan nyang peu-
teuka reudok, dan geupeutron ujeuen raya
sampoe bubena ladang ka jibeudôh ijo dan
mangat badan keu bandum manusia. 2 Di
ureuëng-ureuëng laén jijak mita peutunyok
ubak beurala-beurala dan ubak tukang-tu-
kang ramai nasib gob, teuma jaweueb-
jaweueb nyang awaknyan teurimong na
kheueh haba sulet dan buet seumeunget
mandum. Na nyang peutrang keuhai lumpo,
teuma nyang jipeutrang lé awaknyan na
kheueh keuji peusisat gata, dan piasan
nyang geubri lé awaknyan hana meuguna.
Sabab nyan rakyat ka meucrebre lagée bu-
biri hana ureuëng rabe. Awaknyan meurana
sabab hana soe nyang pimpén.
3 TUHAN meufeureuman, "Ulôn beu-
ngéh lumpah ubak ureuëng mat kuasa nyang
pimpén ateueh umat Lôn, dan awaknyan
Lôn huköm. Teuma peunduduek Yehuda
na kheueh atra Ulôn, dan Ulôn, TUHAN
Nyang Mahakuasa Lôn peulara awaknyan.
Awaknyan Lôn peujeuet keuguda prang
nyang paleng peukasa keu Ulôn. 4 Lamka-
wan awaknyan Lôn piléh peunguasa, peu-
mimpén, dan panglima nyang peurintah
ateueh umat Lôn."[l] 5 Peunduduek Yehuda
meunang lagée peujuang-peujuang nyang
jigilo-gilo musoh lagée jibloh-bloh lam leu-
hob ateueh rot raya. Awaknyan meujuang
sabab Ulôn, TUHAN geutulông awaknyan,
dan pasokan musoh nyang giduek guda
geupeutaloe lé awaknyan banmandum.
6 "Peunduduek Yehuda Lôn peuteuga,
umat Israel Lôn peuseulamat.
Ulôn peuwoe awaknyan lom u nanggroe jih keudroe
sabab Ulôn sayang keu awaknyan.
Teuma Lôn peusaneut awaknyan
lagée bansa nyang hántom na Ulôn iengkeue.
Ulôn kheueh TUHAN Allah awaknyan,
bandum doá awaknyan Ulôn deungoe lom.
7 Umat Israel jeuet lagée pahlawan nyang teuga,
lagée ureuëng nyang jieb ié anggô, awaknyan geumbira.
Keuturonan awaknyan phon nibak jamén trok bak jamén
hana jituwoe keu peumeunang nyang Ulôn bri nyoe.
Awaknyan meusuka cita
sabab buet nyang Lôn peubuet keu awaknyan.

8 Umat Ulôn Lôn tawök dan Ulôn peusaho sampoe habéh meusapat.
Awaknyan Lôn peubeubaih dan Lôn peujeuet leubeh bak nyang ka.

---

[l] *Lamkawan ... umat Lôn* atawa: Banmandum tukang tindéeh gob, peunguasa, peumimpén, dan panglima – teuma meusajan-sajan jitinggai Yehuda.
10:2: Mat. 9:36, Mrk. 6:34

9 Bahpi Ulôn sipreuk awaknyan
lamkawan bansa-bansa,
awaknyan teutab ji-ingat keu
Ulôn nibak teumpat awaknyan
tinggai.
Awaknyan seulamat, meunan cit
deungon aneuëk-aneuëk jih
dan jiwoe meusigo-sigo u
nanggroe jihnyan keudroe.
10 Di Meusé dan Asyur, awaknyan
Ulôn peuwoe.
Bak nanggroe jih keudroe
awaknyan Ulôn keubah.
Meunan cit Ulôn ba awaknyan u
Gilead dan u Libanon,
dan ban sibuju nanggroe ka
peunoh deungon awaknyan.
11 Meunyoe awaknyan jijeumeurang
laôt nyang payah,
Ulôn, TUHAN nyang seupôt ateueh
ié nyang meugulong
meugulumbang;
teuma tuwie Krueng Nil nyan tho
hana meu ié bahpi meusitijoh.
Bansa Asyur nyang sombong
geupeuhina,
dan nanggroe Meusé nyang
peukasa ka gadôh keukuasaan.
12 Ulôn Lôn peukong umat Ulôn,
awaknyan taát dan meubakti ubak
Ulôn.

Ulôn, TUHAN, ka Lôn peugah haba."

Peunguasa nyang keujam rhot

11 He Libanon, tapeuhah kheueh bu-
bena pintoe gata,
mangat jeuet apui jitot bubena
bak aras gata![m]
2 He bak kayée daru, meuba-e kheueh,
sabab ka reubah bubena bak aron,
bak kayée nyang ceudah-ceudah
ka habéh reubah.
He bak-bak kayée raya nyang na di
Basan, tamo kheueh.
Sabab bubena uteun-uteun nyang
raya ka habéh teuteubang rata
ngon tanoh.
3 Deungoe kheueh mo ba-e nyang
mat kuasa
ka habéh teusampôh keujayaan
awaknyan!
Deungoe su teumauem singa-singa
nyang na lam gle;
sabab ka habéh rusak teumpat
tinggai awaknyan ban sipanyang
Krueng Yordan.

Bandua tukang meurabe

4 TUHAN Po teu Allah meufeureuman
ubak ulôn, "Neupeugot kheueh siulah-ulah
gata tukang meurabe[n] nyang rabe bubiri
nyang keuneuk teusie. 5 Lé ureuëng nyang
bloe jipoh maté bubena bubiri nyan deu-
ngon hana meuteumé huköman. Awaknyan
nyang peubloe sie bubiri nyan jipeugah,
'Teupujoe kheueh TUHAN! Jinoenyoe geu-
tanyoe meutamah kaya!' Tukang-tukang
meurabe nyan hana meurasa inséuh keu
bubiri-bubiri nyang jipeulara keudroe.
6 Ulôn hana le Lôn weueh keu soe
mantong di nanggroe nyoe. Ulôn keudroe
Lôn seurah bandum peunduduek nyoe ubak
bandum peunguasa. Awaknyan jipeuhanco
nanggroe nyoe, dan Ulôn hana Lôn reubot
keukuasaan awaknyan."
7 Ulôn, Nabi Zakharia, laju geubri upah
lé toke-toke bubiri keu lôn rabe bubiri-bubi-
ri nyang keuneuk teusie. Bak ulôn na dua
krek tungkat; nyang saboh ulôn boh nan
"Keumurahan" dan nyang saboh teuk lôn
boh nan "Ikatan". Óh lheueh nyan barô
kheueh lôn peuphon jaga dan lôn peulara
bubiri-bubiri nyan. 8 Ban lhée droe ureuëng
meurabe nyang banci keu ulôn nyan geuha-
béh saba ulôn. Awaknyan ulôn use lam
watée si buleuen. 9 Óh lheueh nyan laju lôn
peugah ubak bubiri nyang meukawan nyan,
"Ulôn hana kutem le lôn rabe gata. Nyang
keuneuk maté bah kheueh maté, dan nyang
keuneuk binasa bah kheueh binasa. Dan
nyang mantong tinggai bah kheueh saléng
tameukrok-krok sabe keudroe-droe gata
sampoe maté." 10 Laju tungkat nyang lôn
boh nan, "Kemurahan" nyan ulôn cok laju
ulôn wiet sibagoe tanda ka bateue peujanji-
an nyang ka geupeugot lé TUHAN deungon
bandum bansa. 11 Bak uroe nyan cit teuma
peujanjian nyan teupeubateue. Banmandum
toke-toke bubiri nyan jikawai ulôn,
awaknyan sada bahwa TUHAN teungoh geu-
meututoe meulalu peue-peue nyang ulôn
peubuet. 12-13 Laju ulôn peugah ubak
awaknyan, "Meunyoe Teungku-teungku si-

[m] *bak aras gata:* Bak-bak lam ayat nyoe teupeuguna sibagoe lambang bansa-bansa nyang teuga, atawa raja-raja awaknyan. [n] *tukang meurabe:* Teupeuguna disinoe sibagoe keulambang raja atawa peumimpén, dan bubiri teupeulambang sibagoe rakyat atawa murit-murit Gobnyan.

tuju, tabri kheueh upah keu ulôn; meunyoe
hana, hana peue." Laju lé awaknyan jijok
keu ulôn lhée ploh péng pirak sibagoe upah
lôn.
TUHAN meufeureuman ubak ulôn,
"Peutamong laju péng nyan dalam kaih
Baét Ulôn." [o] Dan laju ulôn peutamong ban
lhée ploh péng pirak nyan u dalam kaih Baét
TUHAN. Teuma dub nyan kheueh peung-
hargaan awaknyan keu ulôn! 14 Óh ka lheu-
eh nyan laju ulôn wiet tungkat ulôn nyang
keudua, tungkat nyang ulôn boh nan
"Ikatan", teuma bicah kheueh peusatuan
Yehuda ngon Israel.
15 Dan meufeureuman kheueh TUHAN
ubak ulôn, "Tapeubuet kheueh sigoe teuk
siulah-ulah gata tukang meurabe, teuma
goenyoe sibagoe tukang meurabe nyang ha-
na gét. 16 Sabab Ulôn Lôn bri tugaih sidroe
tukang meurabe keu jirabe kawan bubiri
Lôn, teuma jihnyan hana jipakoe keu bubiri
nyang gadôh; jihnyan hana jimita bubiri
nyang sisat, dan hana teuma jipeu-ubat bu-
biri nyang luka, meunan cit hana teuma jibri
makheun keu bubiri nyang mantong udeb.
Teuma jihnyan keudroe jipajoh sie bubiri
nyang paleng teumbon dan jilot gukée beu-
latang nyan. 17 Teukutok kheueh tukang
meurabe nyang hana meuguna nyan!
Jihnyan ka jitinggai kawan bubiri jih keu-
droe. Deungon prang teupeu habéh keukua-
saan jihnyan. Jaroe jihnyan jeuet keu leu-
moh dan mata blaih uneuen jihnyan jeuet
keubuta."

Yerusalem geupeuseulamat

12 Nyoe kheueh peusan TUHAN keuhai
Israel. TUHAN nyang leueng langét,
nyang cebta bumoe dan nyang bri udeb keu
manusia, feureuman TUHAN, 2 "Ulôn Lôn
peujeuet Yerusalem lagée piala nyang meu-
asoe ié anggô; nanggroe-nanggroe teu-
tangga jihnyan teuma jijeb ié anggô nyan
dan laju mumang meuhapit-hapit lagée
ureuëng mabök. Dan meunyoe Yerusalem
jikeupông, banda-banda di nanggroe Yehu-
da nyang na mantong tinggai, nyan pih
jikeupông. 3 Teuma meunyoe uroe nyan ka
teuka, Ulôn Lôn peujeuet Yerusalem lagée
batée nyang geuhon; bansa toh mantong
nyang jicuba-cuba jibeuôt batée nyan meu-
teumé bala. Bandum bansa di ateueh donya
meusaho jijak prang Yerusalem. 4 Bak uroe
nyan bandum guda Lôn peujeuet bingong
dan ureuëng-ureuëng nyang giduek ateueh
guda nyan Ulôn peupungoe, peunduduek
Yehuda Lôn kawai, teuma bandum guda
musoh Ulôn peubuta. 5 Laju lé keuluwarga-
keuluwarga Yehuda jimariet lam até,
'TUHAN Nyang Mahakuasa kheueh nyang
bri teunaga keu umat Gobnyan nyang
tinggai di Yerusalem.'
6 Bak uroe nyan bubena keuluwarga Ye-
huda Lôn peujeuet lagée apui lam sinamon
kayée atawa suwa nyang hu dimiyueb beu-
rekah-beurekah gandom; awaknyan jipeubi-
nasa bansa-bansa nyang na bansikeulileng
jih. Teuma peunduduek Yerusalem teutab
tinggai didalam banda deungon aman.
7 Ulôn, TUHAN, nyang phon-phon that
Lôn peumeunang keu sipa-i Yehuda, ma-
ngat keuhoreumatan nyang jiteurimong lé
keuturonan Nabi Daud dan peunduduek Ye-
rusalem hana leubeh nibak keuhoreumatan
nyang jiteurimong lé peunduduek Yehuda
nyang laén. 8 Bak uroe nyan Ulôn Lôn
lindong peunduduek Yerusalem; dan nyang
paleng leumoh pih lamkawan awaknyan
teuga lagée Nabi Daud. Awaknyan jibina lé
keuturonan Nabi Daud lagée lé malaikat
Lôn, dan lagée lé Ulôn keudroe. 9 Bak uroe
nyan Ulôn Lôn peubinasa tieb-tieb bansa
nyang jicuba-cuba jijak prang Yerusalem.
10 Óh lheueh nyan keuturonan Nabi Da-
ud dan peunduduek Yerusalem Ulôn jok até
nyang harok ubak jipeubuet gaséh sayang
dan galak jimeudoá. Awaknyan jipandang
jihnyan nyang ka jitôb dan jipeumo ba-e
lagée ureuëng peuba-e aneuëk tunggai jih
nyang ka maté. Awaknyan jimeuratok meu-
weueh-weueh, lagée ureuëng nyang ka
gadôh aneuëk tuha. 11 Bak uroenyan na
meuratok nyang paleng hebat di Yerusalem,
lagée jipeuratok Hadad-Rimon [p] di Pantôn
Megido. 12-14 Dan tieb-tieb keuluwarga
nyang na di nanggroe nyan jipeuratok ma-
séng-maséng keudroe; keuluwarga keutu-
ronan Nabi Daud, keuluwarga keuturonan
Natan, keuluwarga keuturonan Lewi, keulu-
warga keuturonan Simei, dan bandum
keuluwarga nyang laén. Tieb-tieb keulu-
warga jimo ba-e droe jih keudroe, di

[o] Padub-padubboh teujeumahan kuno: ***Peutamong laju péng nyan lam dalam kaih Baét Ulôn;*** Ibrani: Jok kheueh péng nyan ubak teumpeun logam. [p] *Hadad-Rimon:* Mungken nyoe nan keu Dewa Baal, dewa seunaman di Kanaan dan Siria. Meunyoe seunaman maté watée musém leupie, lé ureuëng-ureuëng nyang pujoe Baal nyan jianggab bahwa Baal pih maté dan laju jipeumo ba-e.

11:12: Mat. 26:15 **11:12-13:** Mat. 27:9-10 **12:10:** Yah. 19:37, Why. 1:7 **12:10-14:** Mat. 24:20, Why. 1:7

ureuëng-ureuëng agam nibak tieb keulu-
warga jimeuratok teuaséng nibak ureuëng
inong."

13 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Bak uroe nyan jiteubiet
saboh mata ié keu teupeusuci keuturonan
Nabi Daud dan peunduduek Yerusalem ni-
bak desya dan jiseumah beurala nyang ka
awaknyan peubuet. 2 Bak uroe nyan Lôn
sampôh bubena nan-nan beurala nibak ta-
noh nyoe, sampoe hana meusidroe pih
nyang na teu ingat. Bandum ureuëng nyang
jiaku droe jih nabi Lôn use meusajan ngon
awaknyan nyang na jitamong roh jeuhet.
3 Dan meunyoe mantong na ureuëng nyang
jipeugah bahwa jihnyan jipeusampoe peu-
san, ayah ngon ma jih keudroe jipeugah
ubak jihnyan bahwa jihnyan harôh teu-
hukôm maté, sabab nyang jipeugah nyan na
kheueh beurakah. Meunyoe ureuëng nyan
teutab aku droe teutab sibagoe nabi, jihnyan
jitob sampoe maté lé yah ngon ma jih keu-
droe.

4 Nibak uroe nyan, bubena nabi meurasa
malée keu meutindak sibagoe nabi. Awak-
nyan hana jingui peukayan nabi keu jimeu-
sulet dan jipeubangga nyang deuh-deuh ji-
kalon. 5 Sikeubit jih, awaknyan jipeugah,
'Ulôn bukon nabi. Ulôn sidroe peutani
nyang meubuet bak ladang siumu udeb.'
6 Dan meunyoe na ureuëng teumanyong
ubak gobnyan, 'Peue luka nyang na bak
dada gata nyan?', jihnyan jijaweueb, 'Ulôn
keunong luka nyoe di rumoh rakan lôn.' "

Peurintah keu teujak poh maté tukang meurabe nyang geu kirém lé Po teu Allah

7 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeureu-
man, "Beudôh kheueh, he peudeueng, dan
jak prang kheueh tukang meurabe[q] nyang
meukeureuja keu Ulôn! Peumaté kheueh
jihnyan, dan bubena bubiri meucrebre. Ulôn
teuma Lôn jakprang umat Ulôn, 8 dan
bansaboh nanggroe dua per lhée nibak peun-
duduek disinan maté. 9 Siper lhée nyang na
seulamat. Dan awaknyan Lôn peusuci lagée
pirak nyang jipeu gleh lé apui. Awaknyan
Lôn ujoe lagée ureuëng ji ujoe méuh. Laju
awaknyan meudoá ubak Ulôn, dan Ulôn
Lôn jaweueb awaknyan. Ulôn Lôn peugah
ubak awaknyan bahwa awaknyan na kheueh
umat Lôn, dan awaknyan pi meungaku
bahwa Ulôn kheueh TUHAN Allah awak-
nyan."

Yerusalem dan bansa-bansa

14 Uroe mahkamah TUHAN ka tô that.
Teuma Yerusalem jireupah, dan ha-
se rampokan nyan jibagi-bagi dikeue mata
gata. 2 TUHAN geupeusapat banmandum
bansa mangat jijak prang Yerusalem. Banda
nyan jireubot, bubena rumoh disinan jita-
mong lé pancuri, dan bubena ureuëng inong
lam rumoh nyan jipeukosa. Siladum nibak
peunduduek disinan jiangkot u teumpat
nyang teuböih, teuma nyang leubeh nibak
nyan teutab tinggai di teumpat nyan. 3 Laju
TUHAN geumaju dan geumuprang ngon
bansa-bansa nyan, lagée nyang ka geupeu-
buet bak jamén dilée. 4 Bak uroe nyan
Gobnyan geudong bak Bukét Zaiton, siblaih
u timu Yerusalem. Teuma Bukét Zaiton
teuprah lé pantôn nyang luwah, phon di
timu sampoe ubarat. Siladum nibak bukét
nyan jiseuk u utara, dan siladum teuk u
seulatan. 5 Gata taplueng meulalu pantôn
nyang teubagi bukét nyan dua bagian.[r] Gata
taplueng lagée indatu gata watée teuka
geumpa bumoe masa keurajeuen Uzia, raja
Yehuda. Laju teuka kheueh TUHAN Po teu
Allah lôn, geukawai lé bandum malaikat.

6 Meunyoe uroe nyan ka teuka, hana le
udara leupie atawa éeh.[s] 7 Nibak uroe nyan
ka hana le seupôt seupeut. Uroe trang, meu-
nan cit meunyoe watée malam. Teuma
TUHAN kheueh nyang teupeue pajan uroe
nyan teuka.

8 Nibak uroe nyan, ié sijuek ji-ile di
Yerusalem; siladum nibak ié nyan ji-ile u
Laôt Maté dan siladum teuk u Laôt Teu-
ngoh. Ié nyan ji-ile sipanyang thon, bah
kheueh watée musém ujeuen meunan cit
watée musém khueng. 9 Teuma TUHAN
geumat peurintah sibagoe raja ateueh
banmandum muka bumoe; soe mantong
ureuëng jiseumah Gobnyan sibagoe Po teu
Allah dan jituri Gobnyan deungon nan
nyang saban.

10 Bansaboh nanggroe phon di Geba di
utara sampoe u Rimon di seulatan, nyan jeuet
keudarat. Teuma Yerusalem manyang meu-
lambong, leubeh manyang nibak tanoh
sikeulileng nyan; banda nyan meutamah lu-

[q] *tukang meurabe:* Kalon 11:4. [r] Keumungkenan that makna jih: *Gata taplueng ... dua bagian.*
[s] Keumungkenan that makna jih: *udara leupie atawa éeh.*
13:7: Mat. 26:31, Mrk. 14:27 14:8: Yeh. 47:1, Yah. 7:38, Why. 22:1

wah phon di babah Pintoe Geureubang Be-
nyamin trok ubak Pintoe geureubang Sagoe,
nyan kheueh babah pintoe geureubang Phon
dan nibak Meunara Hananel sampoe trok
ubak teumpat teuprah ié anggô atra raja.
11 Ureuëng ramé tinggai deungon aman di
banda nyan, hana ancaman dan keubinasaan.

12 TUHAN geupeutron peunyakét nyang
lumpah parah ateueh bandum bansa nyang
ka jimuprang jilawan Yerusalem. Mata dan
lidah awaknyan, dan bansaboh tuboh
awaknyan brok seudangkan awaknyan
mantong udeb.

13 Bak uroe nyan TUHAN geupeujeuet
bansa-bansa nyan lumpah bingong dan teu-
makot sampoe soe mantong ureuëng jidrob
rakan jihnyan nyang na siblaih jih dan
jiprang gobnyan. 14 Ureuëng-ureuëng agam
di Yehuda jimuprang keu jibila Yerusalem.
Sibagoe hareuta rampasan awaknyan jicok
bandum hareuta bansa-bansa bansilingka
jihnyan, miseu jih méuh, pirak dan peuka-
yan nyang meutumpok-tumpok.

15 Saboh peunyakét taéuen nyang
lumpah parah keunong ateueh guda, bagal,
unta dan keuleudée, dan bandum beulatang
nyang na bak khimah musoh.

16 Óh lheuehnyan bandum ureuëng
nyang na mantong udeb lamkawan bansa-
bansa nyang prang Yerusalem, jijak ubak
banda nyan keu jijak seumah Raja, TUHAN
Nyang Mahakuasa, dan keu geupeuraya
Khanuri Jambo Ôn. 17 Meunyoe na bansa
nyang hana jitem jak u Yerusalem keu jiseu-
mah Raja, TUHAN Nyang Mahakuasa, teuma
di nanggroe ureuëng nyan hana jitron ujeu-
en. 18 Dan meunyoe ureuëng Meusé hana
jitem peuna Khanuri Jambo Ôn, teuma keu
awaknyan pi geupeutron peunyakét nyang
geupeuteuka lé TUHAN u ateueh tieb-tieb
bansa nyang hana jitem jak iébadat. 19 Nyan
kheueh hukôm nyang geupeutreun ateueh
Meusé dan ateueh bandum bansa nyang
hana jitem peuna Khanuri Jambo Ôn.

20 Bak uroe nyan bubena lonceng nyang
na meugantung sibagoe peukayan guda geu-
uke deungon tutoe haba nyang lagée nyoe,
"Geupeukhusos keu TUHAN". Panci-panci
nyang na bak Baét TUHAN jihareuga lagée
cambông-cambông peuseumahan dikeue
miseubah. 21 Bandum panci di Yerusalem
dan bansaboh Yehuda geupeu khusos keu
jeuet keu hak milék TUHAN Nyang Mahaku-
asa. Peunduduek nyang peuseumah keureu-
beuen jingui atranyan keu jireuboih sie peu-
seumahan. Meunyoe masa nyan ka teuka,
hana le ureuëng meukat bak Baét TUHAN
Nyang Mahakuasa.

14:16: Why. 23:39-43

MALEAKHI

PEU INTAT HABA

Kitab *Maleakhi* teutuléh bak abad nyang keulimong Sigohlom thon Maseuhi, óh ka lheueh Baét Allah di Yerusalem teupeudong lom. Kitab nyoe phon-phon that teumeukeusut keu teuyue ubak teungku-teungku imeum dan rakyat mangat jipeubarô keuseutiaan awaknyan ubak peujanjian deungon TUHAN.

Óh ka deuh deungon nyata bahwa na keumundoran lam udeb dan cara meuiébadat umat Po teu Allah. Teungku-teungku imeum dan rakyat jitipée TUHAN: Awaknyan hana jibri keu TUHAN peue nyang harôh awaknyan peuseumah ubak TUHAN dan hana sisuai deungon ajaran Gobnyan.

Teuma TUHAN teuka keu geupeusidang dan geupeusuci umat Gobnyan. Gobnyan geukirém utosan Geuh mangat teupeusiab rot ueh dan jijak peusampoe peujanjian TUHAN.

Asoe jih

Desya-desya Israel 1:1–2:16
Peungadelan TUHAN dan gaséh sayang Gobnyan 2:17–4:6

---

1 Nyoe kheueh peusan TUHAN ubak Maleakhi keu umat Israel.

Geunaséh TUHAN keu Israel

2 TUHAN meufeureuman ubak umat
Gobnyan, "Ulôn kugaséh keu gata." Teuma
awaknyan jijaweueb, "Pakriban TUHAN
neugaséh ubak kamoe?"
Geujaweueb lé TUHAN, "Bukon kheueh
Esau aduen Nabi Yakub? Teuma Yakub
Ulôn gaséh, 3 seudangkan Esau Ulôn banci.
Daerah nyang meubukét atra Esau ka Ulôn
peuhanco, dan tanoh disinan ka Ulôn jok
keu bubena beulatang juah nyang na di
padang pasi."
4 Seukiraji keuturonan Esau, ureuëngureuëng
Edom nyan jipeugah, "Banda-banda
kamoe ka geupeuhanco, teuma
kamoe peudong lom," dan TUHAN geujaweueb,
"Awaknyan jeuet mantong banda
nyan jipeudong keula-i, teuma atra nyan
teutab Ulôn peuhanco. Awaknyan teuma
teupeugah, 'Nanggroe doraka' dan 'Bansa
nyang keunong meureuka nibak TUHAN siumu
masa.' "
5 Bansa Israel jikalon keudroe, sira
jipeugah, "Keubiet that rayeuk TUHAN;
kuasa Gobnyan sampoe uluwa tanoh Israel!"

TUHAN keubiet that-that geudhot teungku-teungku imeum

6 TUHAN Nyang Mahakuasa geupeugah
ubak teungku-teungku imeum, "Sidroe
aneuëk jihoreumat keu ayah jih, dan sidroe
peulayan jibri horeumat keu amphon jih.
Ulôn nyoe Bapak gata; pakon gata hana
tahoreumat Ulôn? Ulôn nyoe amphon gata;
pakon gata hana teumakot keu Ulôn? Gata
tahina Ulôn, teuma gata tatanyong, 'Pakriban
cara jih kamoe hina Droeneueh?' 7 Deungon
cara takeureubeuen peunajoh nyang
hana pantaih takeureubeuen ateueh miseubah
Lôn. Laju gata tatanyong, 'Pakriban
cara jih kamoe anggab Droeneueh enteng?'
Deungon cara tapeukuto miseubah Ulôn.
8 Meunyoe gata tapeuseumah keu Ulôn beulatang
nyang buta, nyang sakét atawa lapée,
peu kheueh nyan bukon buet nyang salah?
Cuba tajok beulatang nyang lagée nyan keu
gubunur! Peu kheueh jihnyan galak dan
jipeusaneut gata deungon jroh?"
9 Jinoenyoe, he teungku-teungku imeum,
ci kheueh talakée ubak Po teu Allah mangat
Gobnyan geugaséh keu geutanyoe. Gobnyan
hana geujaweueb doá gata, dan nyan
salah gata keudroe. 10 TUHAN Nyang Mahakuasa
meufeureuman, "Leubeh gét pintoe

1:2-3: Rm. 9:13 **1:2-5:** Yes. 34:5-17, 63:1-6, Yer. 49:7-22, Yeh. 25:12-14, 35:1-15, Am. 1:11-12, Ob. 1-14
1:8: Tel. 15:21

Rumoh Ulôn teutôb, sabab sia-sia mantong
gata peuhu apui ateueh miseubah Ulôn.
Ulôn hana galak keu gata, dan hana Lôn
teurimong nyang gata peuseumah. 11 Ulôn
jihoreumat lé bansa-bansa bansigom donya.
Dipat mantong na teutot keumeunyan keu
jihoreumat nan Ulôn dan jipeuseumah keu-
reubeuen-keureubeuen nyang patot, sabab
bandum bansa jihoreumat Ulôn! 12 Teuma
gata tahina Ulôn ta anggab miseubah Ulôn
hana meuyuem, dan tapeuseumah disinan
peunajoh nyang gata tulak. 13 Kheun gata,
'Geutanyoe ka glak deungon bandum nyan',
dan gata ta anggab phui Ulôn. Gata taba
beulatang nyang gata cue, beulatang nyang
lapée atawa nyang sakét keu gata peuseu-
mah ubak Ulôn. Gata pike Lôn teurimong
nyang gata peuseumah nyan? 14 Teukutok
kheueh sipeunipée nyang peuseumah keu
Ulôn beulatang nyang hana meuguna, meu-
nyoe lamkawan beulatang peulara jihnyan
na beulatang nyang gét nyang ka jipeujanji
keu Ulôn! Sabab Ulôn kheueh Raja Agong,
dan jihoreumat lé bandum bansa."

2 TUHAN Nyang Mahakuasa geupeugah
ubak teungku-teungku imeum, "Nyoe
kheueh peurintah Ulôn keu gata: 2 Horeu-
mat kheueh Ulôn deungon buet gata. Meu-
nyoe gata hana tatem deungoe peue nyang
Ulôn peugah, gata Lôn kutok. Peue-peue
mantong nyang gata teurimong sibagoe re-
zeki meu-ubah jeuet keukutok. Nyang
sikeubiet jih, peue-peue mantong nyang gét
nyanpi ka Ulôn kutok, sabab gata hana
tapakoe nyang Ulôn peurintah. 3 Aneuëk-
aneuëk gata Lôn huköm, dan muka gata
Ulôn labo ngon ék beulatang nyang gata
keureubeuen, dan gata jibahue ubak sina-
mon ék. 4 Dan tateupeue kheueh lé gata
peurintah nyoe ka Ulôn bri, mangat peu-
janjian Ulôn deungon teungku-teungku
imeum, keuturonan Lewi, teutab na.

5 Dalam peujanjian nyan Ulôn meujanji
ubak awaknyan udeb nyang aman dan keu-
seujahtraan, dan awaknyan Ulôn yue ji-
horeumat Ulôn. Bak masanyan awaknyan
keubit jihoreumat Ulôn dan jitakot keu
Ulôn. 6 Awaknyan jipeurunoe nyang beuna,
dan bukon nyang salah. Awaknyan rab that
deungon Ulôn, dan deungon jujoe jiseutôt
peue nyang Ulôn lakée. Awaknyan jitulông
cit ureuëng ramé mangat bék jipeubuet le
buet nyang jeuhet. 7 Keubit ka wajéb bak
teungku-teungku imeum keu jipeurunoe
nyang beuna keuhai Ulôn, TUHAN Nyang
Mahamanyang. Keu awaknyan rakyat harôh
jitanyong peue nyang Ulôn lakée, sabab
awaknyan na kheueh utosan-utosan Ulôn.

8 Teuma nibak saát nyoe, gata teungku-
teungku imeum, ka meusimpang nibak jalan
nyang beuna. Peue-peue nyang gata peuru-
no di ureuëng ramé ka jai that nyang sisat
sabab ajaran nyang gata peurunoe nyan
bandum salah. Gata ka tapeurusak janji
nyang ka Lôn peugét deungon gata. 9 Dan
Ulôn pi Lôn peujeuet gata jihina lé umat
Israel sabab gata hana taát ubak meulakée
Ulôn, dan sabab gata tapeubeda-beda
ureuëng watée gata peurunoe umat Ulôn."

Rakyat hana seutia ubak
Po teu Allah

10 Bukon kheueh Bapak geutanyoe nyan
saban? Bukon kheueh geutanyoe geucebta
lé Po teu Allah nyang saban teuma? Meu-
nyoe lagée nyan, pakon geutanyoe saléng
meu-iengkeue ubak janji dan deungon lagée
nyan ka takhianat peujanjian nyang ka geu-
peugét lé Po teu Allah ngon indatu geuta-
nyoe? 11 Umat Yehuda ka ji-iengkeue
peujanjian Po teu Allah deungon awaknyan
dan jipeubuet hai-hai nyang keubit meupa-
loe di Yerusalem dan bansaboh nanggroe.
Awaknyan ka jipeukuto Baét TUHAN nyang
Gobnyan cinta dan jimeucinta ngon
ureuëng-ureuëng inong nyang seumah de-
wa-dewa bansa laén. 12 Seumoga ureuëng-
ureuëng nyang peubuet lagée nyan geu-
kireuh lé TUHAN nibak umat Israel.
Seumoga awaknyan hana le jiseutôt ngon
bansa geutanyoe watée tajak peuseumah
keureubeuen-keureubeuen ubak TUHAN
Nyang Mahakuasa.[a]

13 Dan nyoe buet gata nyang laén.
Miseubah TUHAN gata peubasah ngon ié
mata; gata tamo dan tameuba-e sabab
TUHAN hana geutem teurimong le keureu-
beuen nyang gata peuseumah. 14 Gata tata-
nyong pakon Gobnyan hana geutem teuri-
mong le keureubeuen gata nyan. Lé sabab
TUHAN geuteupeue gata hana seutia keu
inong nyang gata meukawen watée muda
gata. Ureuëng inong nyan rakan udeb gata,
teuma gata khianat peurumoh gata nyan,
bahpi dikeue Po teu Allah gata ka meujanji
mangat teutab seutia keu Gobnyan. 15 Bu-

[a] Meunurot saboh teujeumahan kuno: *Seumoga ... Mahakuasa.*
2:4: Teu. 3:11-13 **2:5:** Teu. 25:12

kon kheueh Allah Nyang Esa nyan ka geu-
peujeuet gata saboh tuboh dan saboh jiwa
ngon ureuëng inong?[b] Peu kheueh meukeu-
sut TUHAN ngon lagée nyan? Hana laén
mangat gata meuteumé aneuëk-aneuëk
nyang jeuet keu umat Po teu Allah nyang
seujati. Lé sababnyan, jaga kheueh droe
gata, bék sampoe na lamkawan gata nyang
hana seutia ubak peurumoh jih. 16 "Ulôn
banci keuhai meucre," feureuman TUHAN
Po teu Allah Israel. "Ulôn banci meunyoe
na sidroe lamkawan gata tapeubuet keujam
nyang lagéenyan keu peurumoh gata. Dan
jaga kheueh droe gata dan bék sagai-sagai
takhianat peurumoh gata."

Uroe peusidang ka tô that-that

17 Gata tapeujeuet Po teu Allah meude-
sya deungon mariet gata nyang lagée nyan.
Teuma gata tatanyong, "Pakriban kamoe
peubosan TUHAN?" Deungon teumariet,
"Bandum ureuëng nyang jipeubuet jeuhet
geuanggab gét lé TUHAN, dan Gobnyan geu-
sayang keu ureuëng nyan." Atawa deungon
cara tatanyong, "Dipat Po teu Allah nyang
teuanggab ade nyan?"

3 Geujaweueb lé TUHAN Nyang Maha-
kuasa, "Ulôn Lôn kirém utosan Ulôn
mangat jipeusiab jalan keu Ulôn. Dan deu-
ngon hana teusangka-sangka Ulôn, TUHAN
nyang gata mita, teuma teuka u Baét Ulôn.
Utosan Ulôn nyang gata rindukan nyan
jiteuka dan jipeumaklum peujanjian Ulôn."
2 Teuma soe nyang hase peuteuen bak
uroe TUHAN geuteuka dan geupeuleumah
droe Gobnyan? Sabab Gobnyan lagée apui
teupeugleh logam, dan lagée sabon tukang
dobi. 3 Gobnyan geuteuka keu geujak peusi-
dang, lagée ureuëng nyang peugleh dan
peumurni pirak. Lagée sidroe ureuëng tu-
kang logam nyang jipeugleh méuh dan pi-
rak, meunan kheueh utosan TUHAN geupeu-
gleh bandum teungku imeum mangat
awaknyan geupeuseumah keureubeuen-
keureubeuen deungon cara nyang geulakée
lé TUHAN. 4 Dan lagée jamén ilée, TUHAN
geunasu keu keureubeuen-keureubeuen
nyang teupeuseumah keu Gobnyan lé umat
Yehuda dan Yerusalem.
5 Feureuman TUHAN Nyang Mahakuasa,
"Ulôn teuka ubak gata keu Lôn jak peusi-
dang. Ulôn sigra jeuet keusaksi keu tukang-
tukang sihe, ureuëng-ureuëng nyang peubu-
et mukah, nyang jeuet keusaksi dusta, nyang
jipeubuet jeuhet watée jijok upah keu
ureuëng tung upah, nyang teugon inong-
inong balée, aneuëk yatém ngon meuntui,
dan ureuëng aséng, dan keu banmandum
nyang hana jihoreumat Ulôn."

Seudekah siper siploh

6 "Ulôn kheueh TUHAN, dan Ulôn hana
meu-ubah. Sabab nyan gata, keuturonan Na-
bi Yakub, hana teupeubinasa. 7 Lagée indatu
gata yoh masa ilée, gata bandum ka meu-
nyeuleweng nibak huköm-huköm Lôn dan
hana seutia tapeubuet bandum nyan.
Tagisa kheueh ubak Ulôn, teuma di
Ulôn Lôn gisa ubak gata. Teuma gata tata-
nyong, 'Peue nyang harôh kamoe peubuet
mangat kamoe woe ubak Droeneueh?' 8 Ji-
noenyoe Ulôn teumanyong ubak gata: Peu
kheueh manusia jeuet jitipée Allah? Teuntée
hana jeuet. Teuma gata teutab tatipée Ulôn.
Gata tatanyong, 'Pakriban?' Jaweueb Ulôn:
Lam hai teubayeue peuseumahan siper si-
ploh dan teubri seudekah. 9 Bandum bansa
jipeungéut Ulôn, teuma gata bandum keu-
nong kutok.
10 Taba kheueh siper siploh gata nyan
banmandum u Baét Ulôn mangat na peuna-
joh nyang meulimpah di teumpat nyan. Ujoe
kheueh Ulôn, teuma gata takalon bahwa
Ulôn peuhah pintoe-pintoe syeuruga dan
Lôn peulimpah gata deungon banmandum
nyang gét. 11 Ulôn hana Lôn peubiyeu peu-
nyakét jijak peurusak hase bumoe gata; bak-
bak anggô gata peunoh deungon boh. 12 Dan
gata jipeugah bahgia lé bandum bansa, sa-
bab nanggroe gata jeuet keuteumpat nyang
jroh keu teumpat tinggai."

Po teu Allah geupeujanji gaséh sayang

13 TUHAN meufeureuman, "Tutoe haba
gata nyan keubit that teuhina ateueh
Ulôn." "Teuma gata tatanyong, 'Peue
nyang kamoe peugah keuhai Droeneueh?'
14 Gata tapeugah, 'Sia-sia mantong meu-
bakti ubak Allah. Keupeue guna jih tapeu-
buet keuwajéban tanyoe keu TUHAN Nyang
Mahakuasa, atawa tatunyok ubak Gobnyan
bahwa geutanyoe ka meunyeusai buet geu-
tanyoe nyang salah? 15 Tangieng keudroe
bahwa ureuëng-ureuëng nyang sombong
teutab udeb jih bahgia. Ureuëng jeuhet bu-
kon mantong meutamah makmu, teuma

[b] *Bukon kheueh ... ureuëng inong:* keumungkenan that makna jih.
3:2: Yl. 2:11, Why. 6:17 **3:10:** Im. 27:30, Teu. 18:21-24, Tel. 12:6, 14:22-29, Neh. 13:12

meunyoe awaknyan jiujoe keubeusaran
Allah deungon jipeubuet jeuhet, dan
awaknyan teutab teupeusie.' "
16 Dan ureuëng-ureuëng nyang takot
ubak TUHAN laju jimariet sabe keudroe-
droe. TUHAN geudeungoe dan geusimak
peue nyang awaknyan peugah. Ureuëng-
ureuëng nyang horeumat ubak Gobnyan dan
teumakot keu Gobnyan, geutuléh nan
jihnyan lam saboh kitab catetan nyang na
dikeue Gobnyan.
17 TUHAN Nyang Mahakuasa meufeu-
reuman, "Awaknyan jeuet keu umat Lôn.
Bak uroe Lôn cok tindakan, awaknyan jeuet
atra milék keusayangan Lôn. Ulôn Lôn ga-
séh awaknyan, lagée sidroe ureuëng syiek
jigaséh keu aneuëk nyang meungabdi ubak
gobnyan. 18 Umat Ulôn jikalon lom naseb
ureuëng gét dan naseb ureuëng jeuhet,
lamkawan ureuëng nyang meubakti ubak
Ulôn dan nyang hana."

Uroe TUHAN teuma teuka

4 Feureuman TUHAN Nyang Mahakuasa,
"Teuma teuka uroe jih bandum
ureuëng jeuhet dan sombong teutot lagée
teutot jumpung. Bak uroe nyan awaknyan
geutot sampoe habéh, dan hana nyang
tinggai meusidroepi nibak awaknyan. 2 Teu-
ma keu gata nyang taát ubak Ulôn, kuasa
Ulôn nyang Lôn peuseulamat teubiet lagée
mata uroe, dan cahya jih nyan jeuet keu-ubat
peupuléh. Gata beubaih dan geumbira lagée
aneuëk leumô nyang ban teupeuteubiet lam
weue. 3 Bak uroe nyan Ulôn meutindak, dan
gata tapeutaloe bubena ureuëng jeuhet,
sampoe awaknyan lagée abée nyang gata
gilo-gilo.
4 Ingat kheueh ajaran-ajaran hamba
Ulôn Nabi Musa, ingat teuma huköm-
huköm dan peurintah-peurintah nyang Ulôn
bri ubak jihnyan di Gunong Sinai mangat
jitaát lé banmandum umat Israel.
5 Teuma sigohlom uroe nyang hibat dan
dahsyat nyang ka Lôn peuteuntée nyan teu-
ka, Lôn kirém keu gata Nabi Elia. 6 Jihnyan
geupeujeuet bubena bapak dan aneuëk-
aneuëk meusaboh pakat dan meusaboh até,
mangat bék ulôn teuka Lôn peubinasa
nanggroe gata."

4:5: Mat. 11:14, 17:10-13, Mrk. 9:11-13, Luk. 1:17, Yah. 1:21

HABA GÉT
NYANG GEUPEUSAMPOE LÉ
MATIUS

PEU INTAT HABA

Kitab *Matius* geupeusampoe ubak geutanyoe Haba Gét bahwa Isa na kheueh Raja Peuseulamat nyang geupeu janji lé Po teu Allah. Rot Isa nyan kheueh Po teu Allah geupeu peunoh peue nyang ka geumeujanji lam Peujanjian Awai ubak umat Gobnyan. Bahpih Isa lahé nibak keuluwarga ureuëng Yahudi dan udeb sibagoe ureuëng Yahudi, Haba Gét nyan bukon kheueh keu bansa Yahudi mantong teuma keu bansigom donya.

Kitab *Matius* nyoe teususon seucara teu-atoe; phon nibak lahé Isa, óh lheueh nyan keuhai pumanö dan godaan nyang geurasa keudroe, laju sampoe ubak karya Gobnyan di Galilea. Disinan Gobnyan geukhutubah, geupeurunoe dan geupeu puléh gob. Óh lheueh nyan kitab nyoe meuasoe teuma keuhai meuneujak Isa nibak Galilea u Yerusalem, dan peue nyang teujadi deungon Isa bak watée akhé aleuhat lam udeb Gobnyan ateueh rhueng donya nyoe dan sampoe ubak watée maté dan Geubeudôh teuma.

Sapeue-peue hai nyang geutitek brat lé Matius na kheueh bahwa Isa na kheueh Gurée rayeuk, dan geupurunoe bahwa Allah geumat peurintah sibagoe Raja. Isa na teuma wibawa keu geupeu trang keuhai makna Huköm Allah. Leubeh lé nibak ajaran-ajaran Isa nyan teukeulompok meunurot pokok-pokok jih. Na limong boh keulompok: (1) Khutubah di Bukét nyang meumakna sikeueb, keuwajéban, hak-hak, dan tujuan udeb bandum anggota umat Allah (Pasai 5-7); (2) peutunyok-peutunyok ubak ban dua blaih murit Isa keu jipeubuet tugaih (Pasai 10); (3) keuhai miseue-miseue lagée keuadaan watée Po teu Allah geumat peurintah sibagoe Raja (Pasai 13); (4) ajaran keuhai makna jeuet keu murit Isa (Pasai 18); dan (5) ajaran keuhai jamén dan keuhai teuka Aneuëk Manusia (Pasai 24-25).

Asoe jih

Dafeutar asai usui Isa Almaseh dan keuhai lahé Gobnyan 1:1–2:23
Meuneubuet Yahya Pumanö 3:1-12
Pumanö dan godaan ateueh Isa 3:13–4:11
Peulayanan Isa nibak teungoh-teungoh masyarakat Galilea 4:12–18:35
Nibak Galilea u Yerusalem 19:1–20:34
Akhé aleuhat di Yerusalem dan silingka nyan 21:1–27:66
Keuhai Isa geubeudôh dan geupeuleumah droe Gobnyan 28:1-20

Dafeutar indatu Isa Almaseh
(Luk. 3:23-38)

1 Nyoe dafeutar indatu Isa Almaseh, keuturonan Nabi Daud, keuturonan Nabi Ibrahim, nibak Nabi Ibrahim sampoe ubak Nabi Daud, nan-nan indatu Isa na kheueh lagée nyoe:

2-6a Nabi Ibrahim,
Nabi Ishaq,
Nabi Yakub,
Yehuda dan syedara-syedara gobnyan,
Peres dan Zerah (Mak awaknyan nan geuh Tamar),
Hezron,
Ram,
Aminadab,
Nahason,
Salmon,
Boas (Mak gobnyan nan geuh Rahab),
Obed, (Mak gobnyan nan geuh Rut),
Isai,
dan Raja Daud.

6b-11 Phon nibak Nabi Daud sampoe trok ubak masa bansa Israel teuböh u Babel teucetet nan-nan lagée nyoe:
Nabi Sulaiman (Mak gobnyan na kheueh beukaih peurumoh Uria),

1:11: 2Raj. 24:14-15, 2Taw. 36:10, Yer. 27:20

Rehabeam,
Abia,
Asa,
Yosafat,
Uzia,
Yotam,
Ahas,
Hizkia,
Manasye,
Amon,
Yosia,
Yekhonya dan syedara-syedara
gobnyan.

12-16 Nibak masa bansa Israel teuböh u Babel sampoe trok ubak lahé Isa teucetet nan-nan lagée nyoe:

Yekhonya,
Sealtiel,
Zerubabel,
Abihud,
Elyakim,
Azur,
Zadok,
Akhim,
Eliud,
Eliazar,
Matan,
Yakub,
Yusuf lakoe Mariam.

Dan nibak Mariam nyan kheueh lagée Isa nyang teuhôi Almaseh.

17 Jadi phon nibak Nabi Ibrahim sampoe ubak Nabi Daud, bandum nyan na peuet blaih geuneurasi. Nibak Nabi Daud trok ubak masa bansa Israel teuböh u Babel na teuma peuet blaih boh geuneurasi. Nibak masa bansa Israel teuböh u Babel trok ubak lahé Almaseh na teuma peuet blaih geuneurasi.

Isa Almaseh lahé
(Luk. 2:1-7)

18 Meunoe kheueh kisah keuhai Isa Almaseh lahé. Mak Gobnyan nan geuh Mariam, meutunangan deungon Yusuf. Teuma sigohlom awaknyan meugatib, teunyata Mariam ka mume. Yusuf hana geuteupeue bahwa Mariam mume deungon kuasa Roh Po teu Allah. 19 Yusuf, tunangan Mariam nyan, na kheueh sidroe ureuëng nyang udeb saleh dan sabe geutaát ubak huköm-huköm agama. Jadi, gobnyan geutem peuputôh tunangan nyang ka teuikat nyan, teuma ngon cara seungab-seungab, mangat Mariam hana meuteumé malée dikeue rakyat ba. 20 Teungoh Yusuf geupike-pike hai nyan, gobnyan meulumpo. Dalam lumpo geuhnyan, deuh geukalon sidroe malaikat Tuhan nyang geupeugah ubak gobnyan, "He Yusuf, keuturonan Nabi Daud, bék tatakot meukawen deungon Mariam; sabab aneuëk nyang na dalam rahim jihnyan nyan jeuet jih lé kuasa Roh Allah. 21 Mariam teuma jipeulahé sidroe aneuëk agam. Aneuëk nyan harôh gata boh nan Isa, sabab jihnyan teuma jipeuseulamat umat jih keudroe nibak sigala desya."

22 Bandum nyan teujadi lagée nyan mangat geunab peue nyang ka geupeugah lé Tuhan meulalu nabi Gobnyan, 23 "Sidroe aneuëk dara peurawan teuma mume dan jipeu lahé sidroe aneuëk agam. Aneuëk nyan teuma jiboh nan Imanuel." (Imanuel na kheueh basa Ibrani nyang makna jih. "Allah na meusajan geutanyoe".)

24 Óh lheueh nyan Yusuf jaga dan geubeudôh nibak teumpat éh, laju geupeubuet peue nyang ka geupeugah lé malaikat Tuhan ubak gobnyan. Gobnyan laju meukawen ngon Mariam. 25 Teuma sigohlom Mariam geupeulahé aneuëk geuh nyan, Yusuf hana meusituboh deungon Mariam. Dan óh ka lheueh aneuëk nyan lahé, lé Yusuf laju geuboh nan Isa.

Jamé-jamé nibak nanggroe Timu

2 Isa lahé di banda Betlehem lam nanggroe Yudea bak masa keurajeuen Raja Herodes. Bak masanyan na meupadub droe ureuëng nyang ahli iéleumé bintang nibak timu jijak u Yerusalem. 2 Awaknyan jiteumanyong bansaboh nyan, "Dipat kheueh aneuëk nyan, nyang ka lahé teuma jeuet keu raja ureuëng Yahudi? Deuh kamoe ngieng bintang Gobnyan jiteubiet nibak siblaih u timu, dan kamoe teuka keu kamoe jak seumah Gobnyan."

3 Watée Raja Herodes geudeungoe hai nyan, gobnyan teukeujot lumpah na, meunan cit banmandum ureuëng di Yerusalem. 4 Teuma lé raja nyan laju geuyue bandum ulée-ulée imeum dan gurée-gurée agama bansa Yahudi geujak meugumpôi. Laju raja nyan geutanyong ubak awaknyan, "Dipat kheueh teuma lahé Raja nyang ka geupeu janji lé Po teu Allah?"

5 Awaknyan geujaweueb, "Di Banda Betlehem lam nanggroe Yudea. Sabab meunoe kheueh nyang ka geutuléh lé sidroe nabi,

6 'Gata Betlehem, di nanggroe Yudea,

1:18: Luk. 1:27 1:21: Luk. 1:31 1:23: Yes. 7:14 1:25: Luk. 2:21 2:6: Mi. 5:1

gata meubacut pih bukon banda
nyang paleng ubit lam
banda-banda nyang meusyeuhu di
Yehuda.
Sabab nibak gata teuma lahé sidroe
peumimpén
nyang teuma pimpén umat Ulôn
Israel.' "
7 Óh ka lheueh meuteumé keuteurangan
nyang lagée nyan, Herodes laju geuhôi ahli-
ahli bintang nibak timu nyan seucara seu-
ngab-seungab. Laju gobnyan geutanyong bak
awaknyan pajan nyang paih jih bintang nyan
phon that leumah. 8 Óh ka lheueh nyan raja
nyan laju geuyue jak awaknyan u Betlehem
sira geupeuingat lagée nyoe, "Tajak kheueh,
dan tamita kheueh aneuëk nyan deungon teu-
liti. Dan meunyoe gata ka meurumpok ngon
aneuëk nyan, tapeugah kheueh ubak ulôn,
mangat ulôn pih kujak seumah Gobnyan."
9-10 Dan jijak kheueh awaknyan. Deuh
jingieng lom bintang nyang ka lheueh
awaknyan ngieng yoh masa dilée di siblaih u
timu. Keubiet galak that até awaknyan óh
watée jikalon bintang nyan! Bintang nyan
jijak laju dikeue awaknyan, dan laju jipiyôh
paih di ateueh aneuëk nyan. 11 Awaknyan
laju jitamong lam rumoh nyan deuh laju ji-
kalon aneuëk nyan deungon Mariam, ma
Gobnyan. Awaknyan laju sujut dan jiseumah
aneuëk nyan, dan laju jiploih bungkôh atra
meuneuba awaknyan, dan jipeuseumah laju
ubak aneuëk nyan méuh, keumeunyan, dan
mur.[a] 12 Po teu Allah laju geupeu ingat ubak
awaknyan didalam lumpo mangat bék jigisa
ubak Raja Herodes. Jadi awaknyan laju jigisa
rot laén.



Cabeueng bak keumeunyan (2:11)

Meungungse u nanggroe Meusé

13 Óh ka lheueh ahli-ahli bintang nyang
jigisa, malaikat Tuhan laju geupeuleumah
droe ubak Yusuf didalam lumpo. Malaikat
nyan geupeugah, "Raja Herodes na meukeu-
sut jijak mita dan keuneuk poh maté aneuëk
gata nyan. Sabab nyan beudôh kheueh, taba
kheueh aneuëk nyan deungon ma jih jak
meungungse u nanggroe Meusé. Tatinggai
kheueh disinan sampoe Ulôn meututoe lom
deungon gata."
14 Ban geudeungoe lagée nyan Yusuf la-
ju geubeudôh, dan bak malam nyan cit teuma
laju geuba aneuëk nyan dan ma Gobnyan
meungungse u Meusé. 15 Awaknyan tinggai
disideh sampoe Raja Herodes maté.
Meunan kheueh, teuma teujadi kheueh
peue nyang ka geupeugah lé Tuhan meulalu
nabi Gobnyan, lagée nyoe, "Ulôn tawök
Aneuëk Ulôn nibak Meusé."

Bubena aneuëk miet jipoh maté

16 Watée Raja Herodes jiteupeu bahwa
ahli-ahli bintang nibak timu nyan ka jitipée
jih, raja nyan keubiet beungéh that. Laju raja
nyan jipeutron titah mangat bubena aneuëk
miet nyang agam nyang meu-umu dua thon
u miyueb di Betlehem dan bansilingka nyan
beuteupoh maté. Nyan paih that lagée nyang
ka geupeugah lé ahli-ahli bintang keuhai wa-
tée jih bintang nyan leumah.
17 Nyan kheueh nyang teujadi lagée
nyang ka lheueh geupeugah lé Nabi Yere-
mia,
18 "Di Rama na teudeungoe su ureuëng
mo meuba-e,
aloh-alah dan mo meuheuék-heuék.
Rahel jipeuratoh aneuëk-aneuëk jih;
gobnyan hán geutem iem
sabab awaknyan ka hana lé."

Woe nibak nanggroe Meusé

19 Óh ka lheueh Herodes meuninggai do-
nya, watée Yusuf mantong di nanggroe Meu-
sé dan sidroe malaikat Tuhan geupeuleumah
droe lom ubak Yusuf lam lumpo. 20 Malaikat
nyan geupeugah, "Ureuëng-ureuëng nyang
keuneuk poh maté aneuëk nyan ka meu-
ninggai donya. Sabab nyan beudôh kheueh,
tacok laju aneuëk ngon ma jihnyan gata woe
laju u nanggroe Israel." 21 Teuma Yusuf pih

[a] *keumeunyan:* bahan dupa nyang meuhái yuem jih, teupeuget nibak sijeuneh bak kayée. *mur:* geutah nyang ka tho dan mangat bée nibak sijeuneh bak kayée. (Kalon kamuih).

2:15: Hos. 11:1 **2:18:** Yer. 31:15

laju geubeudôh, laju geuba lom aneuëk nyan
deungon Mariam gisa u Israel.
22 Teuma óh lheueh nyan na geudeungoe
na kheueh Arkelaus, aneuëk agam Herodes
ka jeuet keuraja geulanto ureuëng syiek jih
di nanggroe Yudea. Jadi, Yusuf teumakot
geujak keunan. Óh ka lheueh gobnyan meu-
teumé peutunyok Tuhan lom lam lumpo
gobnyan, laju geujak u daerah Galilea. 23 Di-
sinan gobnyan tinggai di banda nyang nan jih
Nazaret. Deungon lagée nyan teuma jeuet
kheueh peue nyang ka geupeugah lé nabi-na-
bi keuhai aneuëk nyan: "Gobnyan teuma
teupeugah Ureuëng Nazaret."

Khutubah Yahya Pumanö

(Mrk. 1:1-8; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

3 Bak watée nyan teuka kheueh Yahya
Pumanö di padang pasi Yudea dan laju
geupeuphon khutubah. 2 "Tobat kheueh ni-
bak desya-desya gata," kheun gobnyan, "Sa-
bab Po teu Allah hana treub lé geumat peu-
rintah sibagoe Raja!"
3 Yahya nyoe kheueh ureuëng jih nyang
geumeukeusut lé Nabi Yesaya lam tutoe ha-
ba gobnyan,

"Na ureuëng geumeuhôi-meuhôi lam
padang pasi,
Peusiab kheueh rot ueh keu Tuhan;
peusaré kheueh rot rayeuk keu
Gobnyan.' "

4 Yahya nyan geusök peukayan nyang
teupeugét nibak bulée unta. Taloe keuieng
gobnyan nibak kulét, dan peunajoh gobnyan
daruet dan meulisan uteuen. 5 Jai that
ureuëng nibak Yerusalem, nibak bansaboh
nanggroe Yudea dan nibak daerah-daerah
nyang na tinggai bansilingka Krueng Yordan
jijak ubak Yahya. 6 Awaknyan meungaku
banmandum desya-desya jih, dan Yahya
geupumanö awaknyan dalam Krueng
Yordan.
7 Ramé cit ureuëng Farisi dan Saduki jijak
ubak Yahya keu geutem pumanö. Teuma wa-
tée geungieng awaknyan jai that jiteuka, laju
geupeugah ubak awaknyan, "Gata ureuëng
jeuhet! Soe nyang peugah bahwa gata hase
teupeusie nibak huköman Po teu Allah nyang
teuma teuka? 8 Tunyok kheueh laju deungon
buet gata bahwa gata ka meutobat nibak
mandum desya-desya gata. 9 Bék tapike
bahwa gata hase leupah nibak huköman deu-
ngon tapeugah bahwa Nabi Ibrahim na kheu-
eh indatu gata. Ingat, nibak batée-batée nyoe
pih, Po teu Allah hase geupeujeuet keutu-
ronan keu Nabi Ibrahim! 10 Pato ka siab keu-
neuk koh bak kayée sampoe habéh ukeue-
ukeue jih. Tieb-tieb bak kayée nyang hana
jimuboh nyang gét teuma teukoh dan teutiek
u dalam apui. 11 Ulôn pumanö gata deungon
ié sibagoe tanda bahwa gata ka tatobat nibak
desya-desya gata; teuma Gobnyan nyang teu-
ma teuka óh ka lheueh ulôn, teuma geupu-
manö gata deungon Roh Allah dan apui.
Gobnyan leubeh rayeuk nibak ulôn. Keu lôn
ba sipatu Gobnyan mantong ulôn nyoe hana
meuguna. 12 Bak jaroe Gobnyan na jeu-ée
keu teutampo mandum gandom Geuh
sampoe gleh. Gandom Gobnyan teuma teuta-
mon didalam gupôk, teuma mandum seukeu-
em teuma teutot didalam apui nyang hana
hase teupeulon."

Isa teupumanö

(Mrk. 1:9-11; Luk. 3:21-22)

13 Bak watée nyan Isa geujak nibak Gali-
lea ubak Krueng Yordan. Nibak teumpat nyan
Gobnyan geujak meurumpok ngon Yahya
dan laju geulakée mangat Yahya geutem pu-
manö Gobnyan. 14 Teuma Yahya geucuba
tulak peue nyang geulakée lé Isa nyan. Yahya
geupeugah lagée nyoe, "Ulôn kheueh nyang
sipatot jih Bapak pumanö. Teuma bak saát
nyoe Bapak keudroe nyang teuka ubak ulôn."
15 Teuma lé Isa laju geujaweueb, "Peu-
biyeu mantong keu saát nyoe. Sabab deungon
na nyang lagée nyan bak saát nyoe geutanyoe
ka tapeubuet bandum nyang geukeuheundak
lé Po teu Allah." Laju Yahya geupumanö Isa.
16 Óh ka lheueh teupumanö, Isa laju geu-
teubiet lam Krueng nyan. Hana teusangka-
sangka langét teuhah dan Isa laju geukalon
Roh Allah geutron lagée cicém mirah pati u
ateueh Gobnyan. 17 Óh lheueh nyan teudeu-
ngoe su Allah nyang geupeugah, "Nyoe kheueh
Aneuëk Ulôn nyang Ulôn gaséh. Jihnyoe
keubiet lumpah that mangat até Lôn."

Isa ji ujoe

(Mrk. 1:12-13; Luk. 4:1-13)

4 Óh lheueh nyan Isa laju geuba lé Po teu
Allah u padang pasi mangat ji-ujoe lé
Iblih. 2 Peuet ploh uroe peuet ploh malam Isa
hana geumakheun. Óh lheueh nyan barô

2:23: Mrk. 1:24, Luk. 2:39, Yah. 1:45 **3:2:** Mat. 4:17, Mrk. 1:15 **3:3:** Yes. 40:3 **3:4:** 2Raj. 1:8 **3:7:** Mat. 12:34, 23:33 **3:9:** Yah. 8:33 **3:10:** Mat. 7:19 **3:17:** Keuj. 22:2, Zab. 2:7, Yes. 42:1, Mat. 12:18, 17:5, Mrk. 1:11, Luk. 9:35 **4:1:** Ibr. 2:18, 4:15

kheueh jiteuka deuk. 3 Laju teuka Iblih sira
jipeugah, "Gata kon Aneuëk Allah? Nah,
neuyue kheueh ubak batée-batée nyoe beu-
jeuet keu ruti."
4 Geujaweueb lé Isa, "Didalam Alkitab
na teutuléh: Manusia hana hase udeb deungon
ruti mantong, teuma nibak tieb-tieb feureu-
man nyang geupeugah lé Po teu Allah."
5 Óh lheueh nyan Iblih laju jiba Isa u
Yerusalem, banda suci nyan, dan jikeubah
Gobnyan u ateueh pucak Baét Tuhan. 6 Laju
Iblih jipeugah ubak Gobnyan, "Gata kon
Aneuëk Po teu Allah? Meunyoe meunan,
neugrob kheueh u miyueb; sabab didalam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe,

'Allah teuma geuyue
malaikat-malaikat Gobnyan
geulindong gata,
awaknyan teuma geusambot gata
deungon jaroe awaknyan,
mangat gaki gata hana tupéh ateueh
batée.' "

7 Geu jaweueb lé Isa, "Teuma lam Alki-
tab na cit teutuléh lagée nyoe, 'Bék gata ujoe
Tuhan Po teu Allah gata.' "
8 Óh lheueh nyan Iblih jiba Isa ubak pu-
cak gunong nyang paleng manyang dan jitu-
nyok ubak Gobnyan bandum keurajeuen do-
nya deungon sigala keukayaan nyang na
disinan. 9 Laju Iblih jipeugah ubak Isa,
"Bandum nyoe teuma ulôn jok keu Gata,
meunyoe Gata neutem sujut neuseumah
ulôn."
10 Geujaweueb lé Isa, "Kah jak keudeh,
he Iblih peunggoda! Dalam Alkitab na teutu-
léh: Seumah kheueh Tuhan, Allah gata, dan
layani kheueh Gobnyan mantong!"
11 Akhé jih Iblih nyan laju jitinggai Isa,
dan malaikat-malaikat pih teuka geujak la-
yani Gobnyan.

Isa geupeuphon mubuet di Galilea
(Mrk. 1:14-15; Luk. 4:14-15)

12 Watée geudeungoe Yahya pumanö ka
jipeutamong lam glab, Isa laju geupeu siblaih
droe u Galilea.
13 Gobnyan geutinggai Nazaret, laju
geuduek di Kapernaum bak binéh Danau
Galilea di daerah Zebulon dan Naftali.
14 Sabab Isa geupeubuet hai nyang lagée
nyan, teuma teujadi kheueh peue nyang ka
geupeugah lé Nabi Yesaya:
15 "Tanoh Zebulon dan tanoh Naftali,
bak rot jak u danau, meurandeh
Krueng Yordan,
Galilea kon tanoh ureuëng Yahudi!
16 Bansa nyang udeb didalam seupôt
ka jikalon trang nyang hu
muble-ble!
Keu nyang tinggai lam nanggroe
nyang seupôt mawöt
ka jiteubiet cahya trang!"
17 Phon saát nyan Isa laju geujak seumeu-
gah, "Meutobat kheueh nibak sigala desya-
desya gata, sabab Po teu Allah teuma bagaih
geuteuka geumat peurintah sibagoe Raja!"

Isa geutawök peuet droe neulayan
(Mrk. 1:16-20; Luk. 5:1-11)

18 Watée Isa teungoh geujak bak panté
Danau Galilea, deuh geukalon dua droe neu-
layan, awaknyan na kheueh Simon (Nyang
meunan Petrus) deungon adoe jihnyan,
Andreas. Awaknyan teungoh jidrob uengkot
bak danau nyan deungon jeue.
19 Isa laju geupeugah ubak awaknyan
bandua, "Jak keunoe, seutôt kheueh Ulôn.
Ulôn teuma Lôn peurunoe gata tajak jeue ma-
nusia." 20 Ban jideungoe haba nyan awak-
nyan bandua langsong jibeudôh jitinggai
jeue jihnyan disinan dan laju jiseutôt Isa.
21 Isa geujak laju, laju deuh teuma dua
droe ureuëng meusyedara nyang laén,
awaknyan na kheueh Yakobus dan Yahya,
aneuëk-aneuëk Zebedeus, awaknyan meusa-
jan-sajan deungon bapak jih keudroe teu-
ngoh cob jeue didalam peurahô. Dan Isa laju
geutawök awaknyan, 22 dan awaknyan laju
jitiek disinan peurahô dan ureuëng syiek
jihnyan, laju jijak ho nyang geujak Isa.

Isa geuseumeubeuet, meukhutubah, dan geupeu puléh ureuëng sakét
(Luk. 6:17-19)

23 Di Galilea, Isa geukeulileng bansaboh
nanggroe dan geuseumeubeuet di rumoh-ru-
moh iébadat. Gobnyan geupeusampoe Haba
Gét bahwa Po teu Allah teuma geumat peu-
rintah. Dan Gobnyan geupeu puléh teuma
ureuëng-ureuëng nyang sakét dan cacat.
24 Haba keuhai Isa nyan ka meugah bansaboh
nanggroe Siria, sampoe ramé that ureuëng
jijak bak Gobnyan. Awaknyan nyang teuka
ubak Gobnyan na teuma jiba ureuëng-
ureuëng nyang keunong meubagoe macam
peunyakét dan keusosahan. Ureuëng-ureuëng

4:4: Tel. 8:3 **4:6**: Zab. 91:11-12 **4:7**: Tel. 6:16 **4:10**: Tel. 6:13 **4:12**: Mat. 14:3, Mrk. 6:17, Luk. 3:19-20
4:13: Yah. 2:12 **4:15-16**: Yes. 9:1-2 **4:17**: Mat. 3:2 **4:23**: Mat. 9:35, Mrk. 1:39

nyang jitamong roh jeuhet, nyang sakét sawan, dan nyang lapée, bandum ureuëng nyan geupeu puléh lé Isa. 25 Jai lumpah na ureuëng nyang seutôt Isa bak watée nyan. Na nyang teuka nibak Galilea, na nyang nibak siploh boh banda, nibak Yerusalem, nibak Yudea, dan na teuma nyang nibak nanggroe meurandeh Yordan.

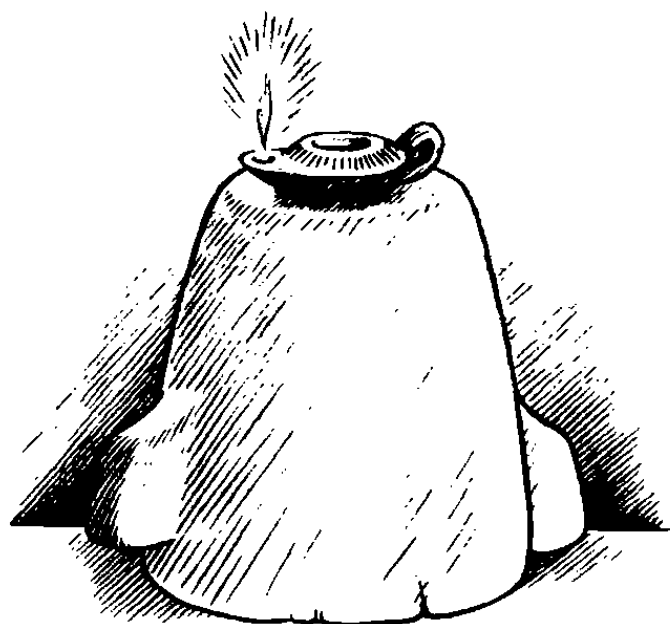
Khutubah di bukét

5 Watée Isa geukalon ureuëng ramé nyan, laju geuék u ateueh bukét. Oh ka lheueh geuduek, murit-murit Gobnyan laju jijak ubak Gobnyan. 2 Dan geupeuphon peurunoe awaknyan:

Keubahgiaan nyang seujati

(Luk. 6:20-23)

3 "Mubahgia kheueh ureuëng nyang meurasa hana meudaya dan meugantung ubak Tuhan mantong;
awaknyan kheueh nyang po keurajeuen syeuruga.
4 Mubahgia kheueh ureuëng nyang meuseudeh até;
Allah teuma geuhibur awaknyan!
5 Mubahgia kheueh ureuëng nyang miyueb até;
teuma Allah geupeuwaréh donya keu ureuëng nyan!
6 Mubahgia kheueh ureuëng nyang meucen jipeubuet keuheundak Allah;
Allah teuma geupeupuih até ureuëng nyan!
7 Mubahgia kheueh ureuëng nyang murah até;
Allah teuma murah até keu ureuëng nyan!
8 Mubahgia kheueh ureuëng nyang gleh até;
ureuëng lagée nyan na kheueh jituri Allah.
9 Mubahgia kheueh ureuëng nyang ba damé lamkawan manusia;
Allah teuma geu akui ureuëng nyan sibagoe aneuëk-aneuëk Gobnyan!
10 Mubahgia kheueh ureuëng nyang meudeurita keunong iénanya sabab jipeubuet keuheundak Po teu Allah;
ureuëng nyan kheueh nyang po keurajeuen syeuruga!



Panyöt dan guci yoh jamén ilée (5:15)

11 Mubahgia kheueh gata meunyoe jihina, ji-iénanya, dan jipiteunah meusabab lé Ulôn.
12 Nabi-nabi nyang udeb sigohlom gata pih ka ji-iénanya lagée nyan. Meusuka cita kheueh dan meugeumbira kheueh, sabab raya that upah nyang geubri lé Tuhan keu gata."

Sira dan trang

(Mrk. 9:50; Luk. 14:34-35)

13 "Gata na kheueh sira donya. Meunyoe sira ka jeuet keu tabeue, peu kheueh mungken teupeumasen lom? Hana meunguna lé, teuma jitiek dan jigiloe-giloe lé gob.
14 Gata na kheueh trang donya. Banda nyang teuduek di ateueh bukét hana mungken hase teusöm.
15 Hana ureuëng nyang peuhu panyöt, laju jigom panyöt nyan deungon guci. Ureuëng nyan teuma jikeubah panyöt nyan bak teumpat panyöt, mangat jeuet peungéh keu mandum ureuëng nyang na lam rumoh.
16 Meunan cit trang gata harôh meucahya dikeue ureuëng, mangat awaknyan jikalon buet-buet gata nyang gét, laju ji pujoe Bapak gata di syeuruga."

Peulajaran keu huköm agama Yahudi

17 "Bék kheueh ta anggab Ulôn nyoe Lôn teuka keuneuk jak sampôh huköm Nabi Musa dan peungajaran nabi-nabi. Ulôn teuka bukon keuneuk sampôh nyan, teuma keuneuk tunyok makna nyang sibeuna jih.
18 Ingat kheueh! Simantong bumoe dan langét mantong na, saboh hurof atawa titek nyang paleng ubit pih nyang na lam huköm nyan, hana teuma teusampôh, meunyoe mandum nyan gohlom teujadi![b]
19 Ngon sabab nyan, barang sigasoe

[b] *meunyoe mandum nyan gohlom teujadi:* Atawa sigohlom banmandum peungajaran huköm nyan teujadi.
5:4: Yes. 61:2 **5:5:** Zab. 37:11 **5:6:** Yes. 55:1-2 **5:8:** Zab. 24:3-4 **5:10:** 1Ptr. 3:14 **5:11:** 1Ptr. 4:14
5:12: 2Taw. 36:16, Kis. 7:52 **5:13:** Mrk. 9:50, Luk. 14:34-35 **5:14:** Yah. 8:12, 9:5 **5:15:** Mrk. 4:21, Luk. 8:16, 11:33
5:16: 1Ptr. 2:12 **5:18:** Luk. 16:17

nyang iengkeue saboh mantong nibak peu-
rintah-peurintah nyan, bahpih nyang paleng
ubit, dan jipeurunoe ureuëng laén mangat
jipeugét lagée nyan cit teuma, teuma jeuet
nyang paleng ubit lamkawan umat Allah.
Seubalek jih, barang sigasoe nyang jipeubuet
peurintah-peurintah nyan dan jipurunoe
ureuëng laén mangat jipeubuet lagée nyan cit
teuma, ureuëng nyan teuma jeuet keu rayeuk
di teungoh-teungoh umat Allah. 20 Jadi, ingat
kheueh: Gata hana mungken jeuet keu umat
Po teu Allah, meunyoe hana leubeh nibak
gurée-gurée agama dan ureuëng-ureuëng Fa-
risi lam hai tapeubuet keuheundak Po teu
Allah!"

Naseuhat keuhai beungéh

(Luk. 12:57-59)

21 "Meunyoe tateupeue bahwa indatu
geutanyoe na meuteumé ajaran nyang lagée
nyoe: Bék seumeupoh maté; barang sigasoe
seumupoh maté, ureuëng nyang lagée nyan
harôh teuadili. 22 Teuma jinoenyoe Ulôn
peugah ubak gata, barang sigasoe beungéh[c]
ubak ureuëng laén, teuma teuadili; dan ba-
rang sigasoe nyang seurapa ureuëng laén,
ureuëng nyan teuma teupeusidang dikeue
Mahkamah Agama. Dan barang sigasoe
nyang peugah ubak ureuëng laén, 'Bangai,'
ureuëng nyang kheun wajéb teutiek lam apui
nuraka. 23 Ngon sabab nyan, meunyoe sidroe
lamkawan gata teungoh jipeuseumah meu-
neubri jihnyan ubak Po teu Allah, dan laju
teu-ingat bahwa na ureuëng nyang sakét até
keu jihnyan, 24 bah kheueh teutinggai ilée
nyang jipeuseumah nyan dikeue miseubah,
laju jijak meudamé ngon ureuëng nyan. Óh
lheueh nyan, barô kheueh jeuet jigisa lom
teuma jijak peuseumah meuneubri jih nyan
ubak Allah.
25 Seukira jih na ureuëng nyang jijak ga-
du gata ubak gantoe mahkamah, meudamé
kheueh ngon ureuëng nyan singoh na watée
sigohlom trok ubak kantô mahkamah. Meu-
nyoe hán, ureuëng nyan teuma jijok gata
ubak hakém, nyang teuma seurah gata ubak
peulisi, dan lé peulisi laju jipeutamong gata
u dalam glab. 26 Dan ingat kheueh: Pasti gata
hana hase tateubiet lam glab nyan, sigohlom
mandum denda gata lunaih teubayeue."

Keuhai meumukah

27 "Gata tateupeue bahwa na ajaran la-
gée nyoe: Bék meumukah.
28 Teuma bak saát nyoe Ulôn peugah
ubak gata: Barang sigasoe watée jigieng
ureuëng inong deungon nafeusu gurangsang,
ureuëng nyan ka jimeumukah ngon inong
nyan lam até jih. 29 Meunyoe mata uneuen
gata jeuet keu sabab gata meudesya, cungke
kheueh dan gata böih kheueh mata nyan!
Leubeh gét gadôh saboh anggota tuboh gata
nibak bansaboh tuboh gata teutot lam apui
nuraka. 30 Meunyoe jaroe uneuen gata jeuet
keu sabab gata meudesya, taköh dan taböih
kheueh jaroe nyan! Leubeh gét gadôh jaroe
gata sibalih nibak bansaboh tuboh gata teutot
lam apui nuraka."

Keuhai taleuek

(Mat. 19:9; Mrk. 10:11-12; Luk. 16:18)

31 "Na cit peulajaran lagée nyoe: tieb-tieb
ureuëng nyang jitaleuek peurumoh jih, harôh
jijok surat taleuek ubak inong nyan. 32 Teuma
jinoenyoe Ulôn peugah ubak gata: barang
sigasoe nyang taleuek peurumoh jih padahai
peurumoh jih nyan hana jimeumukah ngon
agam laén, teupeusabab peurumoh jih nyan
ka meumukah, meunyoe peurumoh jih nyan
jimeukawen lom. Dan barang sigasoe nyang
meukawen ngon inong nyang ka teutaleuek
nyan, teuma nyan ka jimeumukah."

Keuhai sumpah

33 "Gata tateupeue bahwa nibak ajaran
indatu geutanyoe na meuteumé ajaran nyang
lagée nyoe: bék mungkie janji. Peue nyang
ka gata meujanji deungon sumpah dikeue Po
teu Allah, nyan harôh gata peubuet. 34 Teu-
ma jinoenyoe Ulôn peugah ubak gata: bék
sagai-sagai mubudok, bah kheueh deumi la-
ngét, sabab langét na kheueh takhta Po teu
Allah, 35 meunan cit deumi bumoe, sabab
bumoe na kheueh lapek gaki Gobnyan: ata-
wa deumi Yerusalem, sabab nyan kheueh
banda Raja rayeuk. 36 Meunan cit bék meu-
budok deumi ulée gata, sabab gata keudroe
hana hase tapeujeuet ôk gata buputéh atawa
itam, bahpih meusiôn mantong. 37 Peugah
mantong, 'Nyoe' atawa 'Hán' – leubeh nibak
nyan teuka jih nibak si Iblih."

---

[c] *barang sigasoe beungéh:* padub-padubboh naseukah kuno: barang sigasoe beungéh ngon hana meusabab.
5:21: Keu. 20:13, Tel. 5:17 **5:27:** Keu. 20:14, Tel. 5:18 **5:29:** Mat. 18:9, Mrk. 9:47 **5:30:** Mat. 18:8, Mrk. 9:43 **5:31:** Tel. 24:1-4, Mat. 19:7, Mrk. 10:4 **5:32:** Mat. 19:9, Mrk. 10:11-12, Luk. 16:18, 1Kor. 7:10-11 **5:33:** Im. 19:12, Teu. 30:2, Tel. 23:21 **5:34:** Yak. 5:12, Yes. 66:1, Mat. 23:22 **5:35:** Yes. 66:1, Zab. 48:3

Naseuhat keuhai teubalah
(Luk. 6:29-30)

38 "Gata tateupeue bahwa na cit peunga-
jaran nyang lagée nyoe: mata gantoe mata,
gigo gantoe gigo. 39 Teuma jinoe Ulôn peu-
gah ubak gata: bék gata balaih dam keu
ureuëng nyang jipeubuet jeuhet u ateueh gata.
Seubalek jih, meunyoe na ureuëng jitampa
mieng gata nyang blaih uneuen, bah kheueh
jitampa mieng blaih wie gata. 40 Dan meu-
nyoe na ureuëng jigadu gata ubak hakém sira
jilakée bajée gata, taujok kheueh laju ubak
ureuëng nyan meusigoe ngon bajée jubah ga-
ta. 41 Meunyoe na sidroe peunguasa jipaksa
bak gata jiyue gulam barang gob nyang jiôh
jih sikilo metée, tagulam kheueh beujiôh
sampoe trok dua kilo metée. 42 Meunyoe na
ureuëng jilakée sapeue-sapeue ubak gata.
Dan bék cit tatulak ureuëng nyang keuneuk
lakée ngui sapeue-sapeue nibak gata."

Teugaséh musoh
(Luk. 6:27-28, 32-36)

43 "Gata tateupeue bahwa na cit peunga-
jaran lagée nyoe: cinta kheueh keu rakan-ra-
kan gata dan banci kheueh keu musoh-musoh
gata. 44 Taeuma jinoenyoe Ulôn peugah ubak
gata: cinta kheueh musoh-musoh gata, dan
meudoá kheueh ureuëng-ureuëng nyang ié-
nanya gata, 45 mangat gata jeuet keu aneuëk-
aneuëk Bapak gata di syeuruga. Sabab Po teu
Allah geupeuteubiet mata uroe Gobnyan keu
ureuëng nyang jroh dan meunan cit keu
ureuëng nyang jeuhet. Gobnyan geupeutron
ujeuen keu ureuëng nyang peubuet surôh dan
keu nyang peubuet jeuhet. 46 Sabab meunyoe
gata tagaséh ubak ureuëng nyang gaséh gata
mantong, keupeue guna jih Po teu Allah
harôh geubalaih buet gata nyan? Bukon kheu-
eh ureuëng nyang kutéb cukée pih jipeubuet
lagée nyan? 47 Dan meunyoe gata tabeuôt
saleuem teuma keu rakan-rakan gata man-
tong, peu kheueh istimewa jih? Ureuëng-
ureuëng nyang hana jituri keu Allah pih jipeu-
buet lagée nyan! 48 Bapak gata di syeuruga
geugaséh ubak bandum ureuëng deungon
sampoereuna. Dan gata pih beutagaséh cit
lagée nyan."

Naseuhat keuhai seudeukah

6 "Ingat kheueh, bék tapeubuet keuwa-
jéban agama dikeue ureuëng ramé ma-
ngat jikalon lé gob. Meunyoe lagée nyan gata
peubuet, gata hana teuma geubri upah lé
Bapak gata di syeuruga.
2 Jadi, meunyoe gata tajok seudeukah keu
ureuëng gasien, bék kheueh tapeugah keu-
deh-keunoe hai nyan lagée nyang jipeubuet lé
ureuëng munafék. Awaknyan galak jipeubuet
lagée nyan lam rumoh iébadat dan bak rot ueh
raya, mangat jikalon dan jipujoe lé gob. Ingat
kheueh, awaknyan ka jiteurimong upah
jihnyan. 3 Teuma gatanyoe, meunyoe gata ta-
jok seudeukah, tabri kheueh nyan deungon
seungab-seungab, sampoe hana nyang teu-
peu. 4 Bah kheueh buet gata nyang mulia nyan
hana jiteupeu lé ureuëng laén, seulaén Bapak
gata nyang na lam syeuruga. Gobnyan geuka-
lon buet gata nyang teusöm nyan dan teuma
teubri upah ubak gata."

Naseuhat keuhai meudoá
(Luk. 11:2-4)

5 "Meunyoe gata nemeudoá, bék kheueh
lagée ureuëng nyang galak meupura-pura.
Awaknyan galak meudoá sira jidong nibak
rumoh iébadat bak simpang rot mangat jika-
lon lé gob. Ingat kheueh, nyan kheueh upah
nyang ka awaknyan teurimong.
6 Teuma meunyoe gata meudoá, tamong
kheueh lam bilék dan tatôb kheueh pintoe,
dan meudoá kheueh ubak Bapak gata nyang
hana leumah nyan. Teuma Bapak gata nyang
ngieng buet gata nyang teusöm teuma geubri
upah keu gata.
7 Meunyoe gata meudoá, bék kheueh
meutelée-telée lagée ureuëng nyang hana ji-
turi Tuhan. Awaknyan jipike peue nyang jila-
kée nyan geuteurimong lé Tuhan sabab doá
awaknyan nyang panyang nyan. 8 Bék lagée
awaknyan. Bapak gata ka geuteupeue peue
nyang gata peureulée, sigohlom gata lakée.
9 Jadi meunyoe meudoá-meudoá kheueh la-
gée nyoe,

Bapak kamoe nyang na dalam syeuruga:
Beuteupeu kudus kheueh nan
Droeneueh,
10 beuteuka kheueh keurajeuen
Droeneueh,
beujeuet kheueh keuheundak
Droeneueh, dibumoe lagée lam
syeuruga.
11 Beuneubri kheueh peunajoh kamoe
nibak uroenyoe nyang kamoe
peureulée.[d]

---

[d] *nyang kamoe peureulée:* atawa keu singoh; atawa keu tieb-tieb uroe.

5:38: Keu. 21:24, Im. 24:20, Tel. 19:21 5:43: Im. 19:18 5:48: Im. 19:2, Tel. 18:13 6:1: Mat. 23:5 6:5: Luk. 18:10-14

12 Beuneupeu amphon kheueh desya
kamoe lagée kamoe ka meu
peuamphon ureuëng nyang meudesya
ateueh kamoe.
13 Dan bék kheueh neuba kamoe lam
peucubaan,
teuma beuneu peulheueh kheueh
kamoe nibak si Jeuhet.
[Kareuna Droeneueh kheueh nyang
po keurajeuen, dan kuasa dan
keumuliaan sampoe siumu masa.
Amin.]
14 Meunyoe gata tapeuamphon ureuëng
nyang meusalah ubak gata, Bapak gata
nyang na lam syeuruga pih geupeu-amphon
keusalahan gata. 15 Teuma meunyoe gata ha-
na tapeuamphon keusalahan ureuëng laén,
Bapak gata nyang na lam syeuruga pih hana
geupeu-amphon keusalahan gata."

Naseuhat keuhai puasa

16 "Meunyoe gata tapuasa, bék kheueh
tapeuleumah ié muka masam lagée ureuëng
nyang galak meupura-pura. Awaknyan ji-
ubah ié muka jih nyan mangat ureuëng laén
jiteupeu bahwa jih nyan teungoh puasa. Ingat
kheueh, nyan kheueh upah nyang ka
awaknyan teurimong. 17 Teuma meunyoe
gata puasa, jak rhah kheueh muka gata dan
sugot kheueh ôk gata, 18 mangat hana nyang
teupeu bahwa gatanyoe teungoh puasa, keu-
cuali Bapak gata nyang hana leumah nyan
mantong nyang teupeu. Gobnyan deuh geu-
kalon buet gata nyang teusöm nyan dan teu-
ma geubri upah keu gata."

Atra lam syeuruga
(Luk. 12:33-34)

19 "Bék kheueh peusapat hareuta keu
droe gata keudroe lam donya nyoe, nibak
teumpat keuraleueb dan geuratan jipeurusak
atra gata nyan dan pancuri teuka jijak cue atra
gata. 20 Nyang sigét jih, peusapat kheueh
hareuta lam syeuruga, nibak teumpat keu-
raleueb dan geuratan hana hase jipeurusak,
dan pancuri hana jiteuka keuneuk jak cue.
21 Sabab, dipat na hareuta gata, disinan cit
teuma até gata!"

Peungéh keu tuboh
(Luk. 11:34-36)

22 "Mata na kheueh panyöt keu tuboh.
Meunyoe mata gata jeureunéh, bansaboh tu-
boh gata pih trang muble-ble. 23 Teuma meu-
nyoe mata gata rabon, ban saboh tuboh gata
glab gulita. Teuma meunyoe panyöt lam tu-
boh gata nyan seupôt, keubiet that seupôt jih
gulita nyan!"

Allah dan hareuta beunda
(Luk. 16:13, 12:22-31)

24 "Hana meusidroe manusia pih hase
jimeubuet meunyoe keu dua droe toke. Sabab
ureuëng nyang leubeh jigaséh ubak nyang
sidroe nibak nyang laén. Atawa ureuëng nyan
leubeh seutia ubak toke nyang sidroe nibak
toke nyang laén. Meunan cit deungon gata-
nyoe. Gata hana hase tameubuet keu Allah
dan keu atra beunda gata.
25 Sabab nyan ingat kheueh; bék kheueh
gundah keuhai udeb gata, na kheueh peue
nyang keuneuk gata pajoh dan gata jieb, ata-
wa peue nyang teuma gata ngui. Bukon kheu-
eh udeb nyoe leubeh nibak peunajoh, dan
tuboh leubeh nibak peukayan? 26 Ngieng
kheueh cicém po di manyang. Jihnyan hana
jipula sapeue, hana jimupot, dan hana teuma
jikeubah hase sinaman jihnyan lam gupôk keu
jipajoh. Bahpih lagée nyan Bapak gata di
syeuruga teutab geupeulara awaknyan! Bu-
kon kheueh gata jiôh leubeh meuyuem nibak
cicém? 27 Soe kheueh lamkawan gatanyoe
ngon até nyang gundah hase jipeupanyang
umu jih bahpih mubacut mantong?[e]
28 Pakon gata khawate keuhai peukayan
gata? Ngieng kheueh bungöng-bungöng ba-
kong nyang timoh lam padang. Bungöng-
bungöng nyan hana jimubuet dan hana teuma
jimeurajôt; 29 teuma Nabi Sulaiman nyang
leubeh kaya pih, hana jingui peukayan lagée
bungöng-bungöng nyan! 30 Naleueng lam pa-
dang uroe nyoe timoh dan singoh ka habéh
teutot. Teuma Po teu Allah geupeusaneut
naleueng nyan sampoe gagah bukon lé. Peu
kheueh gatanyoe! Teuma gata kureueng peu-
caya! 31 Bék khawate dan tapeugah, 'Peue
nyang teuma tanyoe pajoh,' atawa 'peue
nyang teuma geutanyoe ngui'? 32 Hai-hai
nyang lagée nyan sabe jitiyeub lé ureuëng-
ureuëng nyang hana jituri Allah. Padahai Ba-
pak gata nyang di syeuruga geuteupeue
bahwa gata peureulée bandum nyan. 33 Jadi,
useuha kheueh leubeh dilée mangat Po teu
Allah geupeurintah ateueh udeb gata dan peu-
buet kheueh keuheundak Gobnyan. Teuma
mandum nyang laén teuma geubri lé Allah

---

[e] *jipeupanyang umu jih bahpih mubacut mantong?:* atawa meutamah manyang bahpi bacut.
6:14-15: Mrk. 11:25-26 **6:19:** Yak. 5:2-3 **6:29:** 1Raj. 10:4-7, 2Taw. 9:3-6

ubak gata. 34 Ngon sabab nyan, bék kheueh
khawate keu uroe singoh. Sabab singoh na
lom khawate jih keudroe. Uroe nyoe ka seb
keusosahan jih, hana peu teutamah lé."

Keuhai teupeuhakém ureuëng laén
(Luk. 6:37, 41-42)

7 "Bék kheueh tapeusidang ureuëng laén,
mangat gata pih hana jisidang lé Po teu
Allah. 2 Sabab lagée toh gata peusidang
ureuëng laén, meunan teuma Po teu Allah
teuma geupeu sidang gata. Dan ukoran nyang
gata peuguna keu ureuëng laén, nyan pih
teuma geupeu guna lé Po teu Allah keu gata.
3 Pakon nyang deuh gata ngieng rabôk kayée
lam mata syedara gata, seudangkan balok lam
mata gata keudroe hana gata kalon? 4 Pakri-
ban gata jeuet tapeugah ubak syedara gata,
'Ba keunoe jeuet lôn cungke rabôk kayée
nyang ubit nyan lam mata gata,' seudangkan
lam mata gata keudroe na balok? 5 He muna-
fék! Peuteubiet kheueh leubeh dilée balok
nyang na lam mata gata keudroe, barô kheueh
jeuet gata ngieng deungon nyata, dan jeuet
gata peuteubiet rabôk kayée nyang na lam
mata syedara gata.
6 Bék tabri barang nyang suci ubak asée,
mangat asée nyan hana jigisa jiseurang gata.
Dan bék tabri mutiara ubak bui, mangat bui
nyan hana jigiloe-giloe mutiara nyan."

Lakée, mita, dan tok-tok
(Luk. 11:9-13)

7 "Lakée kheueh, gata teuma tateuri-
mong. Mita kheueh, teuma gata meuteumé.
Tok-tok kheueh, pintoe teuma jipeuhah keu
gata. 8 Sabab ureuëng nyang meulakée teu-
ma jiteurimong; ureuëng nyang mita teuma
meuteumé; dan ureuëng nyang tok-tok
pintoe, teuma teupeuhah. 9 Lamkawan gata
peu kheueh na sidroe ayah jibri batée keu
aneuëk gobnyan, meunyoe aneuëk nyan jila-
kée ruti? 10 Atawa geujok uleue, meunyoe
aneuëk nyan jilakée uengkot? 11 Bah pih gata
jeuhet, gata tateupeue cit meuneubri nyang
gét keu aneuëk-aneuëk gata. Peu kheueh lom
Bapak gata di syeuruga! Gobnyan leubeh
lom geubri nyang gét ubak ureuëng nyang
meulakée ubak Gobnyan.
12 Peusaneut kheueh ureuëng laén lagée
gata meuheuét jipeusaneut lé awaknyan.
Nyan kheueh inti huköm Nabi Musa dan
ajaran nabi-nabi."



Boh anggô (7:16)

Pintoe nyang sampiek
(Luk. 13:24)

13 "Tamong kheueh rot pintoe nyang
sampiek, sabab pintoe nyang teutuju dan rot
jak ubak nuraka rayeuk dan luwah, dan ramé
ureuëng nyang jak rot nyan. 14 Teuma sampi-
ek dan payah that meunyoe pintoe nyang
teuba ureuëng ubak jalan udeb. Dan na bacut
mantong ureuëng nyang meuteumé rot
nyang sampiek nyan."

Bak kayée dan boh jih
(Luk. 6:43-44)

15 "Até-até kheueh teuhadab nabi-nabi
peuleusu. Awaknyan jijak ubak gata jipeuru-
pa droe lagée bubiri, teuma awaknyan nyang
sibeuna jih na kheueh lagée asée srigala
nyang juah. 16 Gata teuma taturi awaknyan
nibak hase nyang jipeubuet. Tamah meuduro
hana teuma jipeuhase boh anggô, dan seu-
mak meuduro hana teuma jipeuhase boh ara.
17 Nibak bak kayée nyang subo teuma meu-
teumé boh kayée nyang gét, dan nibak bak
kayée nyang hana subo teuma jimuboh
nyang brok. 18 Bak kayée nyang subo hana
jipeuhase boh nyang brok, dan bak kayée
nyang hana subo hana teuma jipeuhase boh
nyang gét. 19 Tieb-tieb bak kayée nyang hana
jipeuhase boh nyang gét, laju teuköh dan
teutot lam apui. 20 Meunan cit deungon nabi-
nabi peuleusu. Gata teuma taturi awaknyan
nibak hase nyang jikeureuja."

7:2: Mrk. 4:24 **7:12:** Luk. 6:31 **7:19:** Mat. 3:10, Luk. 3:9 **7:20:** Mat. 12:33

Buet nyang peunteng, bukon haba
(Luk. 13:25-27)

21 "Bukon bandum ureuëng nyang ji-
tawök-tawök Ulôn, 'Tuhan, Tuhan,' teuma jeu-
et keu anggota umat Allah, teuma ureuëng-
ureuëng nyang jipeubuet keuheundak Bapak
Ulôn nyang di syeuruga. 22 Bak Uroe Kiamat
ramé ureuëng teuma jipeugah ubak Ulôn, 'Tu-
han, Tuhan, bukon kheueh deungon nan
Droeneueh, kamoe ka kamoe peusampoe peu-
san Po teu Allah? Dan bukon kheueh deungon
nan Tuhan teuma kamoe ka kamoe use roh-roh
jeuhet dan jai that kamoe peubuet buet-buet
nyang ajaéb?' 23 Teuma Ulôn jaweueb, 'Ulôn
hántom na meuturi ngon gata! Wéeh keudeh,
gata nyang peubuet keujeuhetan!' "

Peudong rumoh nyang carông dan peudong rumoh nyang bangai
(Luk. 6:47-49)

24 "Nah, ureuëng nyang deungoe tutoe
haba Lôn nyoe, dan jipeubuet lagée Lôn peu-
gah, saban lagée ureuëng carông geupeudong
rumoh di ateueh batée. 25 Óh watée jitron ujeu-
en, ié raya teuka, dan angén badée teuka ji-
heuntam rumoh nyan, rumoh nyan hana reubah
sabab rumoh nyan teupeudong di ateueh batée.
26 Dan ureuëng nyang deungoe tutoe ha-
ba Lôn nyoe, teuma hana jipako lagée Lôn
peugah, ureuëng nyan saban lagée ureuëng
bangai nyang jipeudong rumoh di ateueh
anoe. 27 Óh watée jitron ujeuen, dan ié raya
teuka meunan cit deungon angén badée raya
teuka jiheuntam rumoh nyan, rumoh nyan
reubah. Dan rusak nibak rumoh nyan hibat
lumpah na!"

Kuasa Isa

28 Akhé jih Isa seuleusoe geuseumeubeu-
et, dan ureuëng-ureuëng nyang na disinan
hireuen lumpah na watée jideungoe ajaran
Gobnyan. 29 Sabab Gobnyan seumeubeuet
deungon wibawa, hana lagée gurée-gurée
agama awaknyan.

Isa geupeu puléh ureuëng nyang keunong peunyakét kulét dan lumpah parah
(Mrk. 1:40-45; Luk. 5:12-16)

8 Isa geutron nibak bukét, dan ramé that
ureuëng nyang seutôt Gobnyan. 2 Bak
watée nyan teuka kheueh ubak Gobnyan
sidroe ureuëng nyang meupeunyakét kulét
nyang lumpah parah.[f] Ureuëng nyan laju
meuteuôt dikeue Isa, sira jipeugah, "Pak,
meunyoe Bapak neutem, Bapak hase neupeu-
puléh ulôn."
3 Isa laju geumat ureuëng nyan sira geu-
peugah, "Ulôn tem. Bupuléh kheueh!" Wa-
tée nyan cit teuma peunyakét ureuëng nyan
gadôh. 4 Laju Isa geupeugah ubak ureuëng
nyan, "Ingat kheueh! Bék tapeugah ubak soe
mantong. Teuma tajak kheueh ubak Teung-
ku Imeum, dan lakée ubak gobnyan keu
nyang pasti bahwa gata ka puléh. Óh ka
lheueh nyan peuseumah kheueh keureubeu-
en nyang ka geupeurintah lé Nabi Musa,
sibagoe bukeuti ubak ureuëng laén bahwa
gata beutôi ka puléh!"

Isa geupeu puléh sidroe peulayan peuwira Roma
(Luk. 7:1-10)

5 Watée Isa geutamong u Kapernaum, na
sidroe peuwira Roma jijak murumpok deu-
ngon Gobnyan, dan jilakée tulông ubak
Gobnyan. 6 "Bapak," kheun peuwira nyan,
"peulayan ulôn brat that sakét di rumoh.
Peulayan lôn nyan ka teuéh dan lapée bak
teumpat éh dan lumpah meudeurita."
7 Geupeugah lé Isa, "Ulôn teuma Lôn jak
peupuléh jihnyan."
8 "Bék Pak," Kheun peuwira nyan,
"Ulôn hana layak lôn teurimong Bapak di
rumoh ulôn. Bapak peurintah mantong. Eu-
enteuk peulayan lôn nyan ka puléh. 9 Sabab
ulôn pih harôh tundok ubak peurintah atasan.
Dan dimiyueb ulôn mantong cit sipa-i-sipa-i
nyang harôh tundok ubak peurintah ulôn.
Meunyoe ulôn yue sidroe sipa-i, "Jak laju!"
sipa-i nyan pih jijak. Ulôn peugah teuma ubak
nyang laén, 'Jak keunoe!' Teuma ureuëng
nyan pih jiteuka; dan meunyoe ulôn peurintah
namiet ulôn, 'Peugét kheueh nyoe!' Teuma di
namiet nyan pih laju jipeugét."
10 Watée Isa geudeungoe peue nyang
jipeugah lé peuwira nyan, Gobnyan kagum
lumpah na. Laju Gobnyan geupeugah ubak
ureuëng-ureuëng nyang seutôt droe Geuh,
"Hebat that ureuëng nyoe. Lamkawan
ureuëng Israel pih gohlom na Lôn teumé iman
nyang rayeuk lagée ureuëng nyoe! 11 Keubi-
et! Jai that ureuëng nyang teuka nibak timu

---

[f] *meupeunyakét kulét nyang lumpah parah:* Meunurot peuratoran agama Yahudi, peunyakét nyoe jeuet keu akibat nyang keunong peunyakét nyoe hana patot jiseumah Po teu Allah nibak teumpat iébadat. (Kalon kamuih).

7:23: Zab. 6:9 **7:28-29:** Mrk. 1:22, Luk. 4:32 **8:4:** Im. 14:1-32 **8:11:** Luk. 13:29

ngon barat keujijak meusukaria meusajan-sa-
jan Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq, Nabi Yakub di
dalam Donya Barô Allah.
12 Padahai ureuëng-ureuëng nyang seu-
harôh jih jeuet keu umat Po teu Allah teuma
teutiek u dalam seupôt di luwa. Disinan
awaknyan teuma jimoe ba-e dan meudeuri-
ta." 13 Laju Isa geupeugah ubak peuwira
nyan, "Woe kheueh, peue nyang gata peuca-
ya nyan teuma teujadi."
Dan bak saát nyan cit teuma peulayan
nyan puléh.

Isa geupeu puléh ureuëng ramé

(Mrk. 1:29-34; Luk. 4:38-41)

14 Isa laju geujak u rumoh Petrus. Disi-
nan geukalon mak tuwan si Petrus teungoh
sakét deumam bak teumpat éh. 15 Isa laju
geumat jaroe ureuëng nyan, dan deumam
ureuëng nyan pih gadôh. Óh lheueh nyan di
ureuëng nyan laju jibeudôh dan jilayani Isa.
16 Watée uroe karab seupôt, di ureuëng
laén laju jiba ubak Isa ureuëng-ureuëng
nyang ka jitamong roh jeuhet. Dan deungon
sikrék haba mantong, Isa laju geu-use roh-
roh jeuhet nyan geupeu puléh bandum
ureuëng nyang sakét. 17 Isa geupeubuet
bandum nyan, dan deungon nyan teuma teu-
jadi kheueh peue nyang ka geupeugah lé
Nabi Yesaya, "Gobnyan geutanggong peun-
deuritaan tanyoe dan geupeu puléh peunya-
két geutanyoe."

Ureuëng-ureuëng nyang jitem jeuet keu murit Isa

(Luk. 9:57-62)

18 Jai lagoena ureuëng di seukeulileng
Isa. Watée geukalon lé Isa awaknyan
bandum, Gobnyan laju geuyue ubak murit-
murit Geuh keuteujeumeurang danau. 19 La-
ju teuka ubak Gobnyan sidroe gurée agama
sira jipeugah, "Bapak Gurée, ulôn keuneuk
seutôt Bapak ho mantong neujak!"
20 Geujaweueb lé Isa, "Asée srigala na
uruek, dan cicém po na eumpung, teuma
Aneuëk Manusia hana meuteumpat éh."
21 Dan sidroe teuk murit Gobnyan nyang
laén jipeugah, "Bapak, neupeu-idhin kheueh
ubak Ulôn mangat lôn peutamong lam jrat
ureuëng syiek ulôn nyang ka meuninggai."
22 Geujaweueb lé Isa, "Seutôt mantong
ulôn, dan bah kheueh ureuëng maté jipeuku-
bu ureuëng maté jih keudroe."

Isa geupeupiôh angén badée

(Mrk. 4:35-41; Luk. 8:22-25)

23 Isa laju geu-ék ateueh peurahô meu-
nan cit deungon murit-murit Gobnyan sajan
seureuta. 24 Hana teusangka-sangka angén
badée teuka hibat lumpah na sampoe ié lam
danau meuguncang dan peurahô awaknyan
jipoh lé umbak meuhayak hana meuteuntée.
Watée angén badée nyan teuka Isa teungoh
geuéh. 25 Teuma murit-murit Gobnyan laju
jijak ubak Gobnyan sira jipugo jiyue beudôh.
"Bapak! He Bapak! Neutulông! Geutanyoe
ka cilaka!" kheun awaknyan.
26 "Pakon gata teumakot?" kheun Isa.
"Peu kheueh gata kureueng peucaya keu
Ulôn!" Óh lheueh nyan Isa laju geudong dan
geudhôt laju angén badée dan ié danau nyang
meu-umbak nyan. Dan watée nyan cit teuma
ié danau nyan ka jeuet keureda.
27 Murit-murit Isa hireuen. Awaknyan ji-
marit sabe keudroe-droe, "Ureuëng peu
kheueh Gobnyan nyoe, sampoe angén dan
umbak pih jiturot peurintah Gobnyan!"

Isa geupeu puléh dua droe ureuëng nyang ka jitamong roh jeuhet

(Mrk. 5:1-20; Luk. 8:26-39)

28 Isa ka trok u meurandeh danau di da-
erah Gadara. Nibak teumpat nyan na dua
droe ureuëng nyang ka jitamong roh jeuhet
jijak murumpok ngon Gobnyan. Ban dua
droe ureuëng nyang ka jitamong roh jeuhet
nyan ganah dan juwah lumpah na, sampoe
hana meusidroe pih nyang jijeuet jak rot
nyan. 29 Awaknyan laju jiteubiet nibak lam
guha-guha jirat sira jidumpék lagée nyoe
jipeugah, "He Aneuëk Allah, peue nyang
teuma neupeulaku ateueh kamoe? Peu kheu-
eh Droeneueh keuneuk seksa kamoe bahpih
watée jih gohlom trok?"
30 Hana jiôh nibak teumpat nyan, jai
that-that bui teungoh jimita uempeuen.
31 Roh-roh jeuhet nyan jilakée laju ubak Isa,
"Meunyoe Droeneueh neuyue ubak kamoe
mangat kamoe teubiet, yue kheueh laju ubak
kamoe mangat kamoe tamong lam tuboh
bui-bui nyan."
32 "Teubiet!" Geukheun lé Isa. Teuma
roh-roh jeuhet nyan laju jiteubiet nibak tuboh
bandua droe ureuëng nyan, dan laju jijak
tamong u dalam tuboh bui-bui nyang teu-
ngoh mita uempeuen nyan. Dan di bui-bui

8:12: Mat. 22:13, 25:30, Luk. 13:28 **8:17:** Yes. 53:4

nyan pih laju jiplueng dan jilumpat nibak
binéh reuleueng u dalam danau sampoe ha-
béh lham.
33 Di ureuëng-ureuëng nyang rabe bui
nyan laju jiplueng u dalam banda dan jipeu-
gah laju peue-peue nyang ban lheueh jikalon
nyan, meunan cit jipeugah peue nyang ka
teujadi ateueh dua droe ureuëng nyang ka
jitamong roh jeuhet nyan. 34 Teuma bandum
ureuëng nyang na lam banda nyan pih laju
jijak meurumpok ngon Isa. Watée awaknyan
jikalon Isa, awaknyan jilakée deungon
meuharab that mangat Isa geutinggai laju
teumpat nyan.

Isa geupeu puléh sidroe ureuëng lapée

(Mrk. 2:1-12; Luk. 17-26)

9 Isa laju geu-ék dalam peurahô, laju geu-
jeumeurang danau, geuwoe u gampông
leuen Gobnyan.[g] 2 Disinan lé ureuëng ramé
laju jiba ubak Gobnyan sidroe ureuëng lapée
nyang teu-éh dalam tika. Watée Isa geukalon
padub na rayeuk iman ureuëng ramé nyan,
Gobnyan laju geupeugah ubak ureuëng lapée
nyan, "Tabah kheueh, he aneuëk Ulôn! De-
sya-desya gata ka teupeu-amphon."
3 Na meupadub droe gurée agama nyang
na disinan jikheun lam até jih, "Ureuëng
nyoe jihina Allah!"
4 Isa geuteupeue pikeran awaknyan, jadi
Gobnyan geupeugah, "Pakon pikeran gata
lumpah that jeuhet? 5 Toh nyang leubeh mu-
dah: teupeugah, 'Desya gata ka teupeu-
amphon,' atawa teupeugah, 'Beudôh kheueh
dan jak kheueh laju'? 6 Teuma bak saát nyoe
Ulôn teuma Lôn bri bukeuti ubak gata bahwa
di ateueh bumoe nyoe Aneuëk Manusia meu-
kuasa keu teupeu-amphon desya." Laju Isa
geupeugah ubak ureuëng lapée nyan,
"Beudôh, cok tika gata dan woe kheueh laju
u rumoh gata!"
7 Ureuëng lapée nyan pih jibeudôh dan
laju jiwoe u rumoh jih keudroe. 8 Watée
ureuëng ramé jikalon hai nyang lagée nyan,
awaknyan lumpah teumakot dan laju jipujoe
Allah, sabab Po teu Allah ka geubri kuasa
nyang paleng rayeuk ubak manusia.

Isa geutawök Matius

(Mrk. 2:13-17; Luk. 5:27-32)

9 Óh lheueh nyan Isa geutinggai teumpat
nyan. Teungoh geujak, deuh geukalon sidroe
ureuëng tukang kutéb cukée, nan ureuëng
nyan Matius, teungoh geuduek bak kantô
cukée gobnyan. Isa geupeugah ubak ureuëng
nyan, "Jak keunoe, seutôt Ulôn!"
Teuma Matius laju geudong dan geu-
seutôt Isa.
10 Watée Isa teungoh geumakheun di ru-
moh Matius,[h] jai lumpah na teuka ubak
Gobnyan tukang kutéb cukée dan ureuëng-
ureuëng nyang jianggab hana gét lé masya-
rakat, awaknyan pih laju jimakheun meusa-
jan Isa dan murit-murit Gobnyan. 11 Na
ureuëng-ureuëng Farisi nyang jikalon hai
nyan. Dan awaknyan jiteumanyong ubak
murit-murit Isa, "Peue sabab jih gurée gata
geumakheun meusajan ureuëng-ureuëng tu-
kang kutéb cukée dan ureuëng-ureuëng hana
gét nyan?"
12 Isa geudeungoe peue nyang jitanyong
lé awaknyan dan laju geujaweueb, "Ureuëng
nyang seuhat hana peureulée dokto, nyang
peureulée keu dokto na kheueh keu ureuëng
sakét. 13 Tilek kheueh peue makna jih ayat
Alkitab nyoe: 'Nyang Ulôn keuheundaki ga-
séh sayang, dan bukon beulatang keureubeu-
en,' Sabab Ulôn teuka bukon Lôn tawök
ureuëng nyang jianggab droe jih ka gét, teu-
ma ureuëng nyang jianggab hina."

Soai-soai puasa

(Mrk. 2:18-22; Luk. 5:33-39)

14 Óh ka lheueh nyan murit-murit Nabi
Yahya pumanö geujak meurumpok deungon
Isa. Laju awaknyan geutanyong, "Pakon ka-
moe dan ureuëng-ureuëng Farisi puasa dan
murit Bapak hana?"
15 Geujaweueb lé Isa, "Pakriban meunu-
rot gata? Peu kheueh jeuet jamé-jamé bak
teumpat khanuri ureuëng meukawen meu-
seudeh até meunyoe teungku linto agam
mantong na meusajan awaknyan? Teuntée
hana! Teuma teuka watée jih teungku linto
agam nyan teucok nibak awaknyan. Watée
nyan barô kheueh awaknyan jipuasa.
16 Hana ureuëng nyang tampai bajée tuha
deungon ija barô. Sabab ija sinampai nyan
teuma keunyuet akhé jih bajée nyan teupriek
leubeh rayeuk lom. 17 Meunan cit hana
ureuëng nyang jiroe ié anggô barô dalam
baluem kulét nyang ka tuha. Sabab baluem
nyan teuma beukah dan rusak, dan ié anggô
lam baluem nyan laju ro uluwa. Anggô barô
haroh teuleng lam baluem nyang barô, ma-
ngat bandua nyan teutab gét."

[g] *gampông leuen Gobnyan:* Kapernaum (kalon 4:13.) [h] *di rumoh Matius:* atawa di rumoh gobnyan (na kheueh rumoh Isa).
9:10-11: Luk. 15:1-2 **9:13**: Mat. 12:7, Hos. 6:6

Aneuëk peumimpén rumoh iébadat Inong nyang jimat Isa

(Mrk. 5:21-43; Luk. 8:40-56)

18 Teungoh Isa geupeugah haba ubak
murit-murit Yahya Pumanö, teuka kheueh
ubak Gobnyan sidroe peumimpén rumoh ié-
badat. Ureuëng nyan jimeuteuôt dikeue Isa
sira ji peugah, "Aneuëk inong lôn banman-
tong meuninggai donya. Teuma, lôn harab
neutem kheueh jakmat aneuëk ulôn nyan
mangat jeuet udeb lom teuma."
19 Isa laju geubeudôh dan geujak laju
deungon murit-murit Gobnyan u rumoh
ureuëng nyan.
20-21 Bak teungoh rot ueh na teuma
sidroe inong nyang ka dua blaih thon treb jih
sakét peundarahan nyang na hubongan deu-
ngon hé jihnyan, jijak meurumpok laju ngon
Isa nibak likot. Ureuëng nyan geupike, "Asai
ta cukéh mantong bajée jubah Gobnyan, ulôn
teuma puléh." Óh lheueh jipike lagée nyan
laju jicukéh bajée jubah Isa.
22 Watée nyan cit teuma Isa geupaleng
dan geukalon inong nyan laju geupeugah
ubak gobnyan, "Tabah kheueh, aneuëk
Ulôn! Sabab gata tapeucaya keu Ulôn, gata
puléh!" Bak watée nyan cit teuma inong
nyan puléh.
23 Óh lheueh nyan Isa laju trok u rumoh
peumimpén iébadat nyan. Watée geukalon
peumeuén-peumeuén biula meukabông dan
jai that-that nyang riôh, 24 laju geupeugah
ubak awaknyan, "Teubiet kheueh gata
banmandum! Aneuëk nyoe hana maté, na
kheueh teungét."
Awaknyan bandum jipeukém Isa. 25 Óh
ka jiteubiet awaknyan bandum, Isa laju geu-
tamong lam bilék aneuëk nyan sira geumat
jaroe jih. Dan laju jibeudôh aneuëk inong
nyan. 26 Haba nyan sampoe ka meugah
bansaboh daerah nyan.

Isa geupeu puléh dua droe ureuëng buta mata

27 Isa laju geujak nibak teumpat nyan dan
na dua droe ureuëng buta jiseutôt Gobnyan
rot likot. Awaknyan jiteumawök, "He
Aneuëk Nabi Daud, neugaséh kheueh keu
kamoe!"
28 Watée Isa geutamong lam rumoh
nyan, bandua droe ureuëng buta nyan jijak
ubak Gobnyan. Isa laju geutanyong ubak
awaknyan, "Peu kheueh gatanyoe tapeucaya
bahwa Ulôn nyoe hase lôn peupuléh gata?"
"Peucaya, Pak!" jaweueb awaknyan.
29 Laju Isa geumat mata awaknyan sira
geupeugah, "Sabab gata peucaya, teuma
beujeuet kheueh peue nyang gata lakée."
30 Teuma awaknyan ka jeuet jimeungieng.
Isa geupeu-ingat ubak awaknyan deungon
kreueh, mangat bék jipeugah hai nyan ubak
soe mantong.
31 Teuma awaknyan laju jijak dan jipeu-
gah teuma keuhai Isa nyan u tieb-tieb daerah.

Isa geupeu puléh ureuëng kalu

32 Watée bandua droe awaknyan ka jijak,
na sidroe ureuëng kalu nyang ka jikuasa lé
roh jeuhet laju jiba ubak Isa. 33 Isa laju geu-
use roh jeuhet nyan dan bak watée nyan cit
ureuëng kalu nyan ka jeuet jipeugah haba.
Ureuëng ramé nyan hireuen dan jimarit sabe
keudroe-droe, "Gohlom na kamoe kalon
nyang lagée teujadi di Israel."
34 Teuma ureuëng-ureuëng Farisi jipeu-
gah, "Ubak roh-roh jeuhet kheueh nyang
brijihnyan meukuasa keu jiuse roh-roh jeu-
het nyan."

Isa sayang that watée geungieng ureuëng ramé

35 Meunan kheueh sabe Isa geukeulileng
nibak banda nyang saboh u banda nyang
laén, dan nibak gampông nyang saboh u
gampông nyang laén. Gobnyan geupeubeuet
ureuëng laén di rumoh-rumoh iébadat, dan
geupeusampoe Haba Gét keuhai pakriban Po
teu Allah geumat peurintah sibagoe Raja.
Gobnyan geupeu puléh ureuëng-ureuëng
nyang meudeurita meubagoe macam peu-
nyakét dan nyang cacat tuboh. 36 Watée Isa
geukalon ureuëng ramé nyan, Gobnyan weu-
eh that-that keu awaknyan, sabab awaknyan
ka bingong dan hana meudaya, lagée bubiri
hana tukang rabe. 37 Laju Isa geupeugah
ubak murit-murit Geuh, "Nyang teupot jai
that, teuma tukang pot nyang bacut. 38 Sabab
nyan lakée kheueh ubak ureuëng po lampôh
nyan mangat jikirém ureuëng pot hase
lampôh gobnyan."

Dua blaih droe rasui

(Mrk. 3:13-19; Luk. 6:12-16)

10 Bak siuroe Isa geuhôi ban dua blaih
droe murit Gobnyan keu geujak

9:34: Mat. 10:25, 12:24, Mrk. 3:22, Luk. 11:15 **9:35**: Mat. 4:23, Mrk. 1:39, Luk. 4:44 **9:36**: Teu. 27:17, 1Raj. 22:17, 2Taw. 18:16, Yeh. 34:5, Za. 10:2, Mrk. 6:34 **9:37-38**: Luk. 10:2

meusapat. Laju geubri ubak awaknyan kuasa
mangat jeuet geu-use roh-roh jeuhet meunan
cit jeuet geupeu puléh sigala macam peunya-
két dan meubagoe macam cacat tuboh. [2] Nan
bandua blaih droe rasui nyan na kheueh:
nyang keu phon, Simon (Nyang geuhôi ngon
nan Petrus) deungon syedara gobnyan
Andreas, laju Yakobus ngon syedara
gobnyan Yahya, awaknyan na kheueh
aneuëk-aneuëk Zebedeus. [3] Óh lheueh nyan
Pilipus dan Bartolomeus, deungon Tomas,
dan Matius, tukang kutéb cukée meunan cit
Yakobus aneuëk Alfeus, dan Tadeus; [4] dan
nyang paleng akhé Simon, si patriot dan Yu-
das Iskariot nyang meukhianat ubak Isa.

Tugaih rasui-rasui
(Mrk. 6:7-13; Luk. 9:1-6)

[5] Ban dua blaih droe rasui nyan laju geu-
utus lé Isa deungon geubri peutunyok-peutu-
nyok lagée nyoe, "Bék kheueh gata jak u
daerah nyang kon daerah ureuëng Yahudi.
Dan bék cit teuma u banda-banda ureuëng
Samaria. [6] Teuma tajak kheueh ubak
ureuëng-ureuëng Israel, khusos jih ubak
awaknyan nyang sisat. [7] Neupeugah kheueh
ubak awaknyan bahwa Po teu Allah deungon
sigra geumat peurintah sibagoe Raja. [8] Neu-
peupuléh kheueh ureuëng-ureuëng nyang sa-
két; peu-udeb kheueh ureuëng nyang ka ma-
té; peupuléh kheueh ureuëng nyang keunong
peunyakét kulét nyang cukob parah, dan neu-
use kheueh roh-roh jeuhet. Gata ka neuteuri-
mong bandum nyan deungon cuma-cuma.
Teuma, neubri kheueh atra nyan deungon
cuma-cuma. [9] Bék neuba péng méuh, péng
pirak atawa péng teumaga. [10] Meunan cit bék
teuma neuba baluem seudeukah, atawa dua
ôn peukayan keu beukai gata nibak teumpat
tugaih, atawa sipatu, atawa pih tungkat. Sa-
bab ureuëng nyang meukeureuja ka sipatot
jih teujamin peue-peue nyang jipeureulée.
[11] Meunyoe gata ka trok u banda atawa
gampông, neumita kheueh sidroe ureuëng
nyang geutem teurimong gata. Tinggai kheu-
eh ngon ureuëng nyan sampoe gata neujak
ho laén teuma. [12] Watée gata neutamong lam
rumoh, neupeugah kheueh lagée nyoe, "Seu-
moga Tuhan geubri beureukat ubak gata-
nyoe." [13] Meunyoe ureuëng-ureuëng lam ru-
moh nyan geuteurimong gata, bah kheueh
saleuem gata nyan teutab nibak awaknyan.
Teuma meunyoe awaknyan hana jiteuri-
mong gata, neutarek kheueh lom teuma
saleuem gata nyan. [14] Meunyoe na rumoh
atawa banda nyang hana jitem teurimong
gata atawa hana jitem deungoe gata, neu-
tinggai laju teumpat nyan dan geureutôk
kheueh abée nyang na bak tapak gaki gata.
[15] Ingat kheueh! Bak Uroe Kiamat, ureuëng
banda Sodom dan Gomora teuma leubeh
mudah geupeu-amphon lé Allah, nibak
ureuëng-ureuëng nyang na di banda nyan!"

Peunganianyaan nyang teuma teuka
(Mrk. 13:9-13; Luk. 21:12-17)

[16] "Peurati kheueh nyoe: Ulôn utus gata
lagée bubiri nyang sisat lamkawan asée sriga-
la nyang juwah. Gata harôh waspada lagée
uleue dan jujoe até lagée cicém mirah pati.
[17] Meujaga-jaga kheueh, sabab gatanyoe teu-
ma jidrob dan jiba ubak sidang-sidang
mahkamah. Gata teuma jiseksa di rumoh-ru-
moh iébadat. [18] Gata teuma jiba ukeue peu-
nguasa-peunguasa dan raja-raja sabab gata
taseutôt Ulôn. Dan nyan kheueh watée nibak
gata keu gata meusaksi keuhai ulôn ubak
awaknyan dan ubak ureuëng-ureuëng nyang
hana jituri Po teu Allah. [19] Teuma meunyoe
gata jiba keu jipeusidang di kantô peunga-
delan, bék khawate keuhai peue nyang keu-
neuk gata peugah, atawa pakriban gata harôh
tapeugah haba. Sabab peue nyang keuneuk
gata peugah nyan, teuma neubri tée ubak gata
óh trok bak watée jih. [20] Sabab nyang peugah
haba bak watée nyan kon kheueh gata, teuma
Roh Bapak nyang na dalam syeuruga, rot
gata.
[21] Teuma teuka bak saboh watée ureuëng
jeuet jijok syedara jih keudroe keu jipoh maté.
Dan nyan pih teuma teuka nibak ayah ngon
aneuëk gobnyan. Aneuëk-aneuëk miet teuma
jilawan ma ngon yah jih, dan jijok awaknyan
keu jipoh maté. [22] Gata teuma jibanci lé
bandum ureuëng sabab gata murit Ulôn. Teu-
ma ureuëng nyang meuteuen sampoe bak
akhé dudoe geupeu seulamat. [23] Meunyoe ga-
ta ji-iénanya bak saboh banda, beutaplueng
kheueh ubak banda nyang laén. Ulôn bri tée
ubak gata: Sigohlom gata seuleusoe tajak
bandum u banda-banda nyang na di Israel,
Aneuëk Manusia ka trok geuteuka.
[24] Murit hana leubeh rayeuk nibak gurée
jihnyan, dan peulayan hana leubeh rayeuk

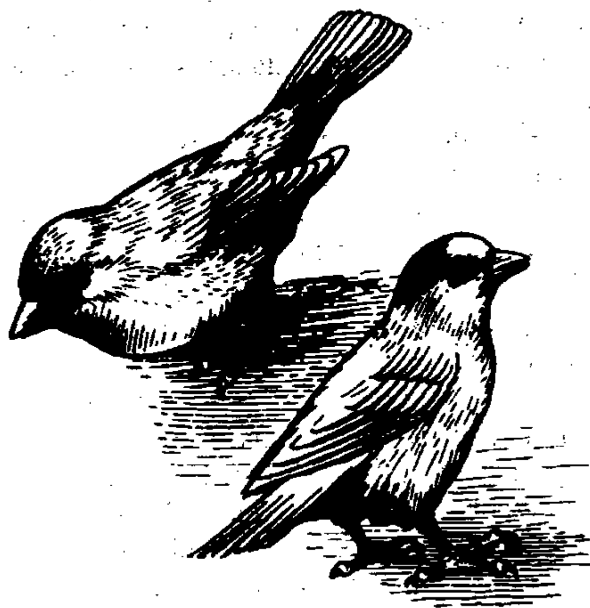
10:7-15: Luk. 10:4-12 **10:10:** 1Kor. 9:14, 1Tim. 5:18 **10:14:** Kis. 13:51 **10:15:** Mat. 11:24, Keuj. 19:24-28
10:16: Luk. 10:3 **10:17-20:** Mrk. 13:9-11, Luk. 12:11-12, 21:12-15 **10:21:** Mrk. 13:12, Luk. 21:16
10:22: Mat. 24:9, 13, Mrk. 13:13, Luk. 21:17 **10:24:** Luk. 6:40, Yah. 13:16, 15:20

nibak po jih. 25 Ka seb meunyoe sidroe murit
saban lagée gurée jihnyan, dan sidroe peula-
yan lagée po droe jih. Meunyoe ulée keulu-
warga ka geuboh nan Beelzebul, peuteuk
lom bansaboh asoe rumoh. Awaknyan teuma
teuboh nan nyang leubeh brok nibak nan
nyan!"

Teumakot kheueh ubak Allah

(Luk. 12:2-7)

26 "Bék kheueh teumakot keu manusia.
Hana nyang teusöm, nyang hana teuma leu-
mah, dan hana nyang teurahsia nyang hana
teuma teupeugah. 27 Peue nyang Ulôn peu-
gah ubak gata dalam seupôt harôh kheueh
gata peugah lom di dalam peungéh bak watée
uroe. Dan peue nyang teusháh bak punyueng
gata, jak peumaklum kheueh nyan ubak
rakyat ba! 28 Bék kheueh teumakot keu
awaknyan nyang jipoh tuboh, teuma hana
kuasa jipoh jiwa. Beuteumakot kheueh keu
Po teu Allah nyang meukuasa geupeubinasa
bah kheueh nyan tuboh meunan cit jiwa lam
apui nuraka. 29 Dua boh cicém tulôe meuteu-
mé teubloe deungon sineuk mata péng nyang
paleng ubit. Lagée nyan hana meusaboh pih
rhot bak tanoh meunyoe hana geukeuheun-
dak lé Bapak gata. 30 Padub na lé jeumeulah
ôk bak ulée gata pih ka geubileueng. 31 Sabab
nyan, bék kheueh teumakot! Gata leubeh
meuyuem nibak cicém-cicém tulô nyan!"



Cicém tulôe (10:29)

Jipeucaya Isa dikeue rakyat ba

(Luk. 12:8-9)

32 "Barang gasoe jipeucaya dikeue
rakyat ba bahwa gobnyan murit Ulôn, teuma
Ulôn pih Lôn akui ureuëng nyan dikeue Ba-
pak Ulôn di dalam syeuruga. 33 Teuma, ba-
rang gasoe nyang ji iengkeue Ulôn dikeue
rakyat ba bahwa jihnyan murit Ulôn, teuma
Ulôn pih Lôn iengkeue jih nyan dikeue Ba-
pak Ulôn di syeuruga."

Bukon damé, teuma lawan

(Luk. 12:51-53, 14:26-27)

34 "Bék kheueh neusangka bahwa Ulôn
ba damé ateueh donya nyoe. Ulôn hana Lôn
ba damé, teuma sitree. 35 Ulôn nyoe teuka
sampoe jeuet keusabab aneuëk agam jilawan
bapak jih, dan aneuëk inong jilawan mak jih,
meunan cit meulintée nyang inong jilawan
mak tuwan jih. 36 Nyoe, nyang teuma jeuet
keumusoh nyang paleng rayeuk na kheueh
anggota keuluwarga droe jih.

37 Ureuëng nyang jigaséh keu bapak jih
dan mak jihnyan leubeh nibak jigaséh keu
Lôn, ureuëng nyan hana patôt jeuet keu murit
Lôn. Meunan cit deungon ureuëng nyang
jigaséh keu aneuëk jih nyang agam atawa
aneuëk inong leubeh nibak jigaséh keu Lôn.
38 Dan ureuëng nyang hana jitem gulam sa-
leb gobnyan dan hana teuma jitem seutôt
Ulôn, ureuëng nyang lagée nyan hana patot
jeuet keu murit Lôn. 39 Ureuëng nyang ji-
peuteun udeb jih, ureuëng nyan teuma gadôh
udeb jihnyan, teuma ureuëng nyang gadôh
udeb jih sabab seutia keu Ulôn, ureuëng nyan
teuma meuteumé udeb."

Upah ateueh buet nyang gét

(Mrk. 9:41)

40 "Ureuëng nyang teurimong gata,
ureuëng nyan jiteurimong Ulôn. Dan
ureuëng nyang teurimong Ulôn, saban cit
geuteurimong ureuëng nyang utus Ulôn.
41 Ureuëng nyang teurimong Nabi sabab
gobnyan keubiet Nabi, ureuëng nyan teuma
geuteurimong upah sidroe Nabi. Dan soe
mantong nyang teurimong sidroe ureuëng
nyang gét sabab gobnyan gét, ureuëng nyan
teuma jiteurimong upah sidroe ureuëng gét.
42 Soe-soe nyang jitem jok ié jieb, bahpih ié
leupie keu sidroe nibak ureuëng-ureuëng

10:25: Mat. 9:34, 12:24, Mrk. 3:22, Luk. 11:15 **10:26:** Mrk. 4:22, Luk. 8:17 **10:33:** 2Tim. 2:12 **10:35-36:** Mi. 7:6
10:38: Mat. 16:24, Mrk. 8:34, Luk. 9:23 **10:39:** Mat. 16:25, Mrk. 8:35, Luk. 9:24, 17:33, Yah. 12:25
10:40: Mrk. 9:37, Luk. 9:48, 10:16, Yah. 13:20

nyang hina nyoe, sabab gobnyan murit Lôn,
peucaya kheueh gobnyan pasti meuteumé
upah!"

Utosan Nabi Yahya Pumanö
(Luk. 7:18-35)

11 Óh ka lheueh Isa geubri bandum
peutunyok-peutunyok ubak bandua
blaih droe murit Gobnyan, laju geujak dan
geutinggai teumpat nyan. Gobnyan geujak
seumeubeuet dan geupeusampoe peusan-
peusan nibak Po teu Allah bak banda-banda
nyang rab-rab disinan.
2 Nabi Yahya Pumanö nyang mantong
lam glab geudeungoe peue-peue nyang geu-
peubuet lé Almaseh. Laju lé gobnyan geuyue
ubak na padub droe murit geuh keujak meu-
rumpok ngon Isa keuneuk teumanyong,
3 "Peu kheueh Bapak nyang trok lagée nyang
ka geumeujanji lé Po teu Allah, atawa peu
kheueh harôh kamoe preh ureuëng laén?"
4 Geujaweueb lé Isa, "Neujak gisa kheu-
eh laju ubak Nabi Yahya Pumanö dan neu-
peugah laju peue-peue nyang gata deungoe
dan gata kalon: 5 Ureuëng buta deuh jimeu-
ngieng, ureuëng lapée ka jeuet jijak, dan
ureuëng meupeunyakét kulét nyang lumpah
parah[i] ka puléh; ureuëng tuloe ka deuh jideu-
ngoe, ureuëng maté udeb lom teuma, dan
Haba Gét nibak Po teu Allah geupeusampoe
keu ureuëng-ureuëng gasien. 6 Mubahgia
kheueh ureuëng nyang hán tulak Ulôn!"
7 Óh ka geujak bandum utosan Nabi
Yahya Pumanö nyan, Isa laju geupeu phon
peugah haba keuhai Nabi Yahya Pumanö,
kheun Gobnyan, "Gata nyoe tajak u padang
pasi peue nyang gata jak ngieng? Peu kheueh
siôn naleueng nyang jipoet lé angén? 8 Gata
tajak peue nyang gata jak ngieng? Peu kheu-
eh sidroe ureuëng nyang jisök peukayan tari?
Ureuëng-ureuëng nyang sök peukayan lagée
nyan teumpat jih bak meuligoe! 9 Teuma,
peubuet gata tajak u padang pasi? Peu kheu-
eh gata jak ngieng nabi? Beutôi, leubeh nibak
sidroe nabi. 10 Sabab Nabi Yahya nyan kheu-
eh nyang teupeugah lam ayat Alkitab nyoe,

> 'Nyoe kheueh utosan Ulôn, kheun Po
> teu Allah,
> Ulôn utus gobnyan leubeh dilée nibak
> Gata
> mangat gobnyan geupeuhah jalan keu
> Gata.'

11 Ingat kheueh! Ateueh rhueng donya
nyoe hana ureuëng laén nyang leubeh rayeuk
nibak Nabi Yahya Pumanö. Bah pih lagée
nyan, ureuëng nyang paleng ubit lamkawan
umat Po teu Allah ureuëng nyan leubeh
rayeuk nibak Nabi Yahya Pumanö. 12 Yoh
phon Nabi Yahya Pumanö geujak peu-
sampoe beurita gobnyan sampoe ubak watée
nyoe, umat Po teu Allah jilawan lé ureuëng-
ureuëng nyang meu-useuha keuneuk kuasa
ateueh gobnyan deungon cara paksa. 13 Akhé
jih sampoe trok Nabi Yahya Pumanö,
bandum huköm Nabi Musa dan ajaran nabi-
nabi na teupeugah keuhai-hai nyang harôh
teujadi. 14 Dan meunyoe gata neutem peuca-
ya, nabi Yahya nyan kheueh Ilyas, keuhai
gobnyan teuka ka lheueh teupeugah. 15 Meu-
nyoe na geulinyueng, deungoe kheueh!
16 Deungon peue Lôn peusaban ureuëng-
ureuëng bak jamén nyoe? Awaknyan lagée
aneuëk manyak nyang duek-duek bak keude.
Saboh kawan nyoe jihôi kawan nyang laén,
17 'Kamoe keuneuk peumeuén ca-e geumbi-
ra keu gata nyoe, teuma gata hana tatem
meunari! Kamoe meuca-e lagu meuba-e, dan
gata hana tatem mo!' 18 Nabi Yahya ka trok
– gobnyan geupuasa dan hana geujieb ié
anggô; dan di ureuëng ramé jipeugah,
'Gobnyan ka jitamong jén!' 19 Jinoenyoe
Aneuëk Manusia, ka teuka – Gobnyan geu
makheun dan geujieb ié; laju lé ureuëng ramé
geupeugah, 'Ngieng kheueh ureuëng nyan!
Leuba, peumabök, rakan ureuëng kutéb cu-
kée dan rakan ureuëng peubuet desya.' Bah
pih meunan, keubijaksanaan Po teu Allah
teubri bukeuti nibak hase-hase nyan."

Banda-banda nyang hana peucaya
(Luk. 10:13-15)

20 Dan Isa laju geupeu phon seurapa keu
banda-banda, di teumpat Gobnyan paleng jai
geupeugét buet nyang ajaéb. Sabab ureuëng-
ureuëng nyang na lam banda nyan hana jitem
meutobat nibak desya-desya nyang ka jipeu-
buet. 21 "Cilaka gata, Korazim! Dan cilaka
teuma gata, he Betsaida! Sangkira jih buet-
buet nyang ajaéb ka geupeubuet lamkawan
gata nyan pih ka teupeubuet di Tirus dan
Sidon, pasti ureuëng-ureuëng nyang na ni-
bak teumpat nyan ka treb that meutobat nibak
desya-desya jihnyan dan jingui peukayan
meuduka cita dan geuboh abée di ateueh

---

[i] *meupeunyakét kulét nyang lumpah parah:* Kalon 8:2.
11:5: Yes. 35:5-6, 61:1 **11:10:** Mal. 3:1 **11:12-13:** Luk. 16:16 **11:14:** Mal. 4:5, Mat. 17:10-13, Mrk. 9:11-13
11:21: Yes. 23:1-18, Yeh. 26:1–28:26, Yl. 3:4-8, Am. 1:9-10, Za. 9:2-4

ulée. 22 Ingat kheueh, bak Uroe Kiamat,
ureuëng-ureuëng Tirus dan Sidon teuma leu-
beh mudah geupeu-amphon lé Po teu Allah
nibak gata! 23 Teuma gata, hé banda Ka-
pernaum! Peu kheueh gata teupeumanyang
cit teuma sampoe trok u dalam syeuruga?
Hana! Teuma gata teuböh lam apui nuraka!
Sabab dak jeuet buet-buet nyang ajaéb nyan
ka lheueh teupeubuet di Sodom, Sodom nyan
mantong na sampoe bak watée nyoe!
24 Ingat, nibak Uroe Kiamat, ureuëng Sodom
leubeh mangat geupeu-amphon lé Po teu
Allah nibak gata!"

Tajak kheueh ubak Ulôn

(Luk. 10:21-22)

25 Bak watée nyan Isa meudoá, "Bapak,
nyang mat kuasa ateueh langét ngon bumoe!
Ulôn lakée teurimong gaséh ubak Droeneueh
sabab bandum nyan Droeneueh nyang rahsia
nibak ureuëng-ureuëng nyang carông dan
meu-iéleumé, teuma Droeneueh tunyok
ubak ureuëng-ureuëng nyang hana sikula.
26 Nyan kheueh nyang teuba keu galak até
Bapak."

27 Laju Isa geupeugah lom, "Ban-
mandum nyan pih ka geujok lé Bapak keu
Ulôn. Hana meusidroe pih nyang turi
Aneuëk, seulaén Bapak. Meunan cit hana
nyang turi Bapak seulaén Aneuëk, dan
ureuëng-ureuëng keu Aneuëk nyan geupeu-
turi Bapak.

28 Tajak kheueh ubak Ulôn he gata
bandum nyang reuôh reuah, dan nyang teu-
rasa beuban teuh brat; Ulôn teuma nyang
peupuih rukueng gata. 29 Seutôt kheueh
peue-peue nyang Ulôn peurintah dan meuru-
noe kheueh ubak Ulôn. Sabab Ulôn nyoe
leumoh leumbot dan miyueb até, teuma gata
meurasa mangat. 30 Sabab peue-peue nyang
Ulôn peurintah keubiet mangat lumpah na,
dan beuban nyang Ulôn keubah ateueh gata
nyan phui lumpah na."

Teumanyong keuhai uroe Sabat

(Mrk. 2:23-28; Luk. 6:1-5)

12 Bak siuroe, uroe Sabat, watée Isa
geujak rot lampôh gandom gob, mu-
rit-murit Gobnyan laju geupot boh gandom,
laju geupajoh boh gandom nyan sabab ka
deuk that. 2 Watée jingieng hai nyan lé
ureuëng-ureuëng Farisi, awaknyan laju
jipeugah ubak Isa, "Kalon kheueh! Murit-
murit Droeneueh ji-iengkeue huköm agama
geutanyoe deungon cara jipeubuet nyang
geutham bak uroe Sabat."

3 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh
gohlom na gata beuet peue nyang ka geupeu-
buet lé Nabi Daud watée gobnyan ngon mu-
rit-murit gobnyan deuek? 4 Gobnyan geuta-
mong lam Baét Allah; teuma laju geupajoh
ruti nyang ka teupeuseumah keu Po teu
Allah. Padahai meunurot huköm agama geu-
tanyoe, gobnyan meunan cit deungon murit-
murit gobnyan hana jeuet geupajoh ruti nyan
– nyang jeuet pajoh na kheueh imeum-
imeum mantong. 5 Atawa peu kheueh
gohlom na gata beuet didalam huköm Nabi
Musa bahwa tieb-tieb uroe Sabat imeum-
imeum nyang peubuet tugaih bak Baét Allah,
geu-iengkeue peuratoran uroe Sabat, teuma
hainyan hana geupeusalah? 6 Neusimak
kheueh peue nyang Ulôn peugah nyoe: disi-
noe na nyang leubeh rayeuk nibak Baét
Allah. 7 Lam Alkitab na meutuléh: Gaséh
sayang kheueh nyang Ulôn lakée, bukon
keureubeuen beulatang. Meunyoe seukira jih
gata beutôi-beutôi muphom peue nyang
Ulôn peugah nyan, pasti gata hana tapeusa-
lah ureuëng-ureuëng nyang hana meusalah.
8 Sabab Aneuëk Manusia meukuasa ateueh
uroe Sabat."

Ureuëng nyang jaroe jih lapée siblaih

(Mrk. 3:1-6; Luk. 6:6-11)

9 Isa teuma laju geutinggai teumpat nyan
teuma geujak u dalam saboh rumoh iébadat.
10 Nibak teumpat nyan na ureuëng nyang
jaroe jihnyan lapée siblaih. Na meupadub
droe nyang teungoh jimita salah nyang geu-
peubuet lé Isa, awaknyan laju jitanyong ubak
Isa, "Peu kheueh jeuet teupeupuléh ureuëng
bak uroe Sabat?"

11 Geujaweueb lé Isa, "Meunyoe sangki-
ra jih na sidroe lamkawan gata na tapeulara
saboh bubiri, dan bak uroe Sabat bubiri nyan
rhot lam mon nyang lumpah that lhok; peu
kheueh ureuëng po bubiri nyan hana jiuseuha
jipeuteungoh bubiri lam mon nyan? 12 Nyan,
manusia leubeh muyuem nibak bubiri! Teu-
ma, meunyoe meunan, jeuet teutulông gob
bak uroe Sabat." 13 Óh lheueh nyan Isa geu-
peugah ubak ureuëng nyang jaroe jih lapée
siblaih nyan, "Sunyueng kheueh keunoe ja-
roe gata."

11:23: Yes. 14:13-15, Keuj. 19:24-28 **11:24:** Mat. 10:15, Luk. 10:12 **11:27:** Yah. 3:35, 1:18, 10:15 **11:29:** Yer. 6:16
12:1: Tel. 23:25 **12:3-4:** 1Sam. 21:1-6 **12:4:** Im. 24:9 **12:5:** Teu. 28:9-10 **12:7:** Mat. 9:13, Hos. 6:6 **12:11:** Luk. 14:5

Ureuëng nyan laju jisunyueng jaroe
jihnyan, dan jaroe nyan laju puléh lagée jaroe
siblaih treuk. 14 Teuma lé ureuëng-ureuëng
Farisi laju jitinggai rumoh iébadat nyan, teu-
ma laju jijakmupakat keuneuk poh maté Isa.

Utosan nyang geupiléh lé Po teu Allah

15 Isa geuteupeue bahwa ureuëng-
ureuëng Farisi nyan na niet brok keu Gob-
nyan. Teuma, Gobnyan laju geujak nibak
teumpat nyan dan jai that ureuëng laén nyang
seutôt Gobnyan. Laju Gobnyan geupeu pu-
léh bandum ureuëng nyang sakét. 16 Teuma
Gobnyan geutham ureuëng-ureuëng nyang
geupeu puléh nyan bék jipeugah bak ureuëng
laén keuhai Gobnyan. 17 Deungon lagée
nyan jeuet teuk peue nyang ka geupeugah lé
Allah rot Nabi Yesaya,

18 "Nyoe kheueh utosan lôn nyang ulôn
piléh,
Ureuëng nyang Lôn gaséh dan biet
that galak até Lôn.
Roh Ulôn teuma Lôn bri keu
Gobnyan,
keuadelan Lôn teuma jipeusampoe
keu bansa-bansa.
19 Gobnyan hana geumeudakwa atawa
geu-geumeuciek,
atawa meupidato bak rot ueh raya.
20 Trieng nyang leunuet hana teuma
geuleugôt
panyöt nyang mala hana teuma
geupeulon.
Gobnyan teuma meujuang sampoe
keuadelan meuteumé;
21 banmandum bansa geupeutroh
harapan keu Gobnyan."

Isa atawa Beelzebul

(Mrk. 3:20-30; Luk. 11:14-23)

22 Óh lheueh nyan laju jiba ukeue Isa
sidroe ureuëng buta dan kalu sabab ka jiku-
asa lé roh jeuhet. Isa laju geupeu puléh
ureuëng nyan sampoe ka jeuet jipeugah haba
ngon jikeumalon. 23 Bandum ureuëng hireu-
en sira jipeugah, "Mungken nyoe kheueh
Gobnyan Aneuëk Nabi Daud nyang ka geu-
peu janji lé Po teu Allah nyan?"
24 Watée ureuëng-ureuëng Farisi jideu-
ngoe hai nyan, awaknyan jijaweueb,
"Ureuëng nyoe nyang jeuet geu-use roh jeu-
het, sabab Beelzebul, ulée roh-roh jeuhet, ka
geubri kuasa nyan keu Gobnyan."
25 Isa geuteupeue pikeran ureuëng Farisi
nyan. Teuma Gobnyan laju geupeugah ubak
awaknyan, "Meunyoe na saboh nanggroe ka
peucah beulah sampoe ka jeuet meukawöm-
kawöm nyang musoh meumusoh, nyan tanda
jih nanggroe nyan hana ék meuteuen. Teuma
saboh banda atawa keuluwarga nyang teuja-
di peucah beulah dan jeuet keumusoh saboh
deungon nyang laén teuma nyang lagée nyan
rhot keu ancoe. 26 Meunan cit teuma lam
keurajeuen Iblih; meunyoe na saboh kawan
teu-use kawan nyang laén, teuma keurajeuen
Iblih nyan ka teujadi peucah beulah dan laju
ancoe. 27 Gata tapeugah bahwa Ulôn use roh
jeuhet sabab kuasa Beelzebul. Meunyoe
meunan deungon kuasa soe kheueh murit-
murit gata jiuse roh jeuhet. Murit-murit gata
keudroe nyang jeuet keutanda bahwa gata-
nyoe salah! 28 Teuma Ulôn use roh jeuhet
deungon kuasa Roh Allah. Dan nyan na
kheueh sibagoe tanda bahwa Allah ka geu-
peu phon mat peurintah lamkawan geuta-
nyoe.
29 Pakriban ureuëng hase jitamong lam
rumoh ureuëng kha keu jijak reupah hareuta
ureuëng nyan, meunyoe ureuëng kha nyan
hana teu-ikat leubeh ilée? Óh lheueh nyan,
barô kheueh gobnyan hase jicok bandum atra
ureuëng nyan.
30 Ureuëng nyang hana jidong blaih Lôn
nyang sikeubiet jih ureuëng nyan ka jilawan
Ulôn. Dan ureuëng nyang hana jitem tulông
Ulôn nyang sikeubiet jih ka jipeureulôh
nyang Ulôn peubuet! 31 Ngon sabab nyan,
beutateupeu kheueh, meunyoe na ureuëng
jipeubuet desya ngon jimeututoe nariet
nyang hina,[j] ureuëng nyan jeuet teupeu
amphon! Teuma meunyoe ureuëng nyang
jihina Roh Po teu Allah, ureuëng nyan hana
jeuet teupeu amphon! 32 Meunyoe na
ureuëng jipeugah sipeue-peue nyang sifeuet
jih jilawan Aneuëk Manusia, ureuëng nyan
jeuet teupeue amphon, teuma meunyoe
ureuëng nyan jihina Roh Po teu Allah,
ureuëng nyang lagée nyan hana jeuet geupeu
amphon, bah kheueh nyan bak watée nyoe
meunan cit óh uroe akhirat!"

Bak kayée ngon bôh kayée

(Luk. 6:43-45)

33 "Mangat boh kayée nyan gét, bak jih
harôh subo ngon gét. Meunyoe bak jih hana
subo ngon gét, bôh jih pih hana gét. Subö jih

---

[j] *jimeututoe nariet nyang hina:* atawa jipeugah haba meuhina ubak Po teu Allah.

12:18-21: Yes. 42:1-4 **12:24:** Mat. 9:34, 10:25 **12:30:** Mrk. 9:40 **12:32:** Luk. 12:10 **12:33:** Mat. 7:20, Luk. 6:44

bak kayée nyan leumah teukalon nibak bôh
jih. 34 Gata ureuëng jeuhet, pakriban mung-
ken gata jeuet tapeugah hai-hai nyang gét
meunyoe gata jeuhet? Peue nyang jipeugah
lé babah nyan kheueh teuma nyang teusuréh
dalam até! 35 Ureuëng nyang gét geumeutu-
toe nyang jroh sabab ureuëng nyan peunoh
ngon nyang gét. Seubalek jih, ureuëng nyang
jeuhet jimeututoe hai-hai nyang jeuhet sabab
gobnyan peunoh ngon nyang jeuhet.
36 Teuma, ingat kheueh: bak Uroe Kia-
mat, tieb-tieb ureuëng harôh meutanggong
jaweueb ateueh tieb-tieb nariet nyang ka
jipeugah nyang hana meuguna. 37 Sabab tu-
toe gata keudroe kheueh nyang teungui keu
teupeuputôh peu kheueh gata meusalah ata-
wa beuna."

Ureuëng-ureuëng Farisi jilakée Isa mangat geupeugôt buet ajaéb

(Mrk. 8:11-12; Luk. 11:29-32)

38 Óh lheueh nyan na meupadub droe
gurée agama dan ureuëng-ureuëng Farisi
geupeugah, "Bapak gurée, kamoe keuneuk
kalon Droeneueh neupeuleumah buet nyang
ajaéb."
39 "Keubiet that jeuhet jih dan doraka jih
ureuëng-ureuëng bak jamén nyoe!" Geu-
jaweueb lé Isa, "Gata nyoe talakée mangat
Lôn peuleumah buet ajaéb? Keu gata hana
teubri bah pih meusaboh buet ajaéb, ma-
lengkan keuajaéban Nabi Yunus. 40 Nabi Yu-
nus tinggai lhée uroe lhée malam dalam pruet
uengkot raya. Meunan cit deungon Aneuëk
Manusia teuma tinggai lhée uroe lhée malam
dalam pruet bumoe. 41 Bak Uroe Kiamat,
peunduduek Niniwe teuma jibeudôh meusi-
goe ngon ureuëng-ureuëng jamén nyoe dan
jitudôh awaknyan. Sabab ureuëng-ureuëng
Niniwe nyan ka meutobat nibak desya-desya
jih nyan, watée Nabi Yunus geu-khutubah
ubak awaknyan. Teuma disinoe bak watée
nyoe na nyang leubeh rayeuk nibak Nabi
Yunus! 42 Bak Uroe Kiamat, ratu nibak
nanggroe Seulatan teuma geubeudôh meusi-
goe-sigoe ngon ureuëng-ureuëng jamén nyoe
dan geutudôh awaknyan. Sabab keu teudeu-
ngoe peurunoe Nabi Sulaiman nyan bijak,
ratu nyan kuasa geujak nibak nanggroe geuh
nyang jiôh that di ujong bumoe. Teuma disi-
noe bak watée nyoe na nyang leubeh rayeuk
nibak Nabi Sulaiman!"

Jiwoe roh jeuhet

(Luk. 11:24-26)

43 "Meunyoe roh jeuhet jitinggai sidroe-
droe ureuëng, roh nyan jikeulileng bak teum-
pat-teumpat nyang tho keu jimita teumpat
peuniyôh, teuma nyang jimita nyan hana
meuteumé. 44 Ngon sabab nyan laju jipeu-
gah, 'ulôn teuma lôn gisa u rumoh nyang ka
lôn tinggai.' Watée awaknyan ka trok keu-
deh, rumoh nyan ka shoh, gleh dan teu-atoe.
45 Laju jijak dan jiba tujoh droe roh nyang
laén nyang leubeh jeuhet nibak jih nyan. Óh
lheueh nyan awaknyan laju jitamong lam
tuboh ureuëng nyan, laju jitinggai lam badan
ureuëng nyan. Teuma akhé jih keuadaan
ureuëng nyan leubeh brok nibak bak nyang
ka-ka. Nyan kheueh teuma nyang jeuet deu-
ngon ureuëng-ureuëng jeuhet bak jamén
nyoe."

Mak ngon syedara-syedara Isa

(Mrk. 3:31-35; Luk. 8:19-21)

46 Teungoh Isa mantong geupeugah haba
deungon ureuëng ramé nyan, teuka teuk ubak
Gobnyan mak Geuh ngon syedara-syedara
Gobnyan. Awaknyan geudong diluwa sira
geu-useuha mangat hase geumariet deungon
Gobnyan. 47 Na kheueh sidroe lamkawan
ureuëng ramé nyan, nyang na nibak teumpat
nyan jipeugah ubak Isa, "Hai pak, mak neu-
eh ngon syedara droeneueh na di luwa.
Awaknyan keuneuk peugah haba deungon
Bapak."[k]
48 Laju geujaweueb lé Isa, "Soe kheueh
mak Ulôn? Soe kheueh teuma syedara-sye-
dara Lôn?" 49 Laju Gobnyan geutunyok
ubak murit-murit Geuh sira geupeugah lagée
nyoe, "Nyoe kheueh mak ngon syedara-sye-
dara Lôn. 50 Ureuëng nyang peubuet keu-
heundak Bapak Ulôn di syeuruga, nyan
kheueh syedara Ulôn nyang agam, syedara
inong, dan mak Ulôn."

Miseue sidroe ureuëng teumabu

(Mrk. 4:1-9; Luk. 8:4-8)

13 Bak uroe nyan cit teuma Isa geujak
nibak rumoh nyan dan laju geujak
bak binéh danau dan geuduek bak binéh da-
nau nyan. 2 Jai lagoena ureuëng nyang meu-
hudom ban silingka Isa, lé sabab nyan laju
geujak duek lam peurahô, teuma di ureuëng

---

[k] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana ayat 47.

12:34: Mat. 3:7, 23:33, 15:18, Luk. 3:7, 6:45 **12:38:** Mat. 16:1, Mrk. 8:11, Luk. 11:16 **12:39:** Mat. 16:4, Mrk. 8:12 **12:40:** Yun. 1:17 **12:41:** Yun. 3:5 **12:42:** 1Raj. 10:1-10, 2Taw. 9:1-12 **13:2:** Luk. 5:1-3



Boh gandom (13:4)

ramé nyan jidong meuriti bak binéh panté.
3 Teuma Isa laju geupeurunoe ureuëng ramé
nyan deungon miseue keuhai-hai nyang
lumpah lé.

"Sidroe ureuëng meutani jijak tabu bi-
jéh," meunan kheueh Isa geupeu phon meu-
calitra. 4 "Teungoh geutabu bijéh nyan, na
bijéh nyang rhot ateueh rot ueh. Laju jiteuka
cicém jijak catuek bijéh nyan sampoe habéh.
5 Na teuma nyang rhot bak teumpat nyang
meubatée-batée, nyang tanoh jih cit bacut.
Bijéh-bijéh nyan bagaih that jitimoh sabab
kureueng tanoh. 6 Teuma watée mata uroe ka
jipeuphon teungoh, bijéh-bijéh nyang banti-
moh nyan ka jipeuphon layée, óh lheueh nyan
tho dan maté sabab ukeue jih hana jitamong
sampoe óh lhok. 7 Na teuma bijéh nyang rhot
di teungoh-teungoh tamah meuduro. Tamah
meuduro nyan laju jitimoh sampoe habéh teu-
tob bubena bijéh-bijéh nyan akhé jih maté.
8 Teuma na cit bijéh nyang rhot bak tanoh
nyang luhu, jitimoh laju jimuboh; na nyang
sireutôh, na nyang nam ploh, dan na cit nyang
lhée ploh go ganda."

9 Óh ka lheueh geucalitra bandum
miseue nyan laju geupeugah lé Isa, "Meu-
nyoe gata na punyueng, deungoe kheueh!"

Pakon Isa geupeu guna miseue

(Mrk. 4:10-12; Luk. 8:9-10)

10 Óh lheueh nyan murit-murit Isa geu-
teuka dan geutanyong ubak Gobnyan, "Pa-
kon Bapak neuboh miseue meunyoe neu-
meututoe ngon ureuëng ramé nyan?"

11 Geujaweueb lé Isa, "Sabab gata ka
geubri anugeurah keu neuteupeue rahsia
pakriban Po teu Allah geumat peurintah, teu-
ma keu awaknyan hana. 12 Sabab ureuëng
nyang ka lheueh na, teuma geubri nyang
leubeh le lom, dan ureuëng nyan teuma leu-
beh hareuta. Teuma, ureuëng nyang hana
sapeue na, nyang bacut nyang na nibak
ureuëng nyan geucok lom teuma. 13 Nyang
kheueh sabab jih Ulôn peugah ngon miseue
meunyoe Ulôn peugah haba ngon ureuëng
ramé, sabab awaknyan jimeungieng, teuma
lagée ureuëng nyang hana deuh keumalon;
awaknyan jideungoe teuma lagée ureuëng
nyang hana deuh teudeungoe dan hana mu-
phom. 14 Deungon lagée nyan jeuet kheueh
peue nyang ka geupeugah lé Nabi Yesaya,

'Po teu Allah meufeureuman:
Awaknyan teuma sabe jideungoe
teuma hana muphom;
awaknyan sabe na jisimak teuma hana
jiteupeu peue-peue teuma nyang
teujadi.
15 Sabab pikeran ureuëng nyoe ka
tumpôi,
geulinyueng awaknyan ka tulo dan
mata awaknyan ka teupeupét.
Nyoe jeuet mangat mata awaknyan
bék jikeumalon,
geulinyueng awaknyan bék
teudeungoe sapeue,
pikeran awaknyan bék muphom dan
bék jigisa bak Ulôn,
laju Ulôn peupuléh awaknyan.' "

16 "Teuma keubiet meu-untông gatanyoe
bandum," geupeugah lé Isa bak murit-murit
Gobnyan, "sabab gata beutôi tameungieng
dan neumeudeungoe. 17 Ingat kheueh lé that
nabi dan ureuëng nyang taát ubak Po teu
Allah meuhéuet that keuneuk geukalon lagée
nyang gata ngieng bak watée nyoe, teuma hai
nyan hana awaknyan kalon. Awaknyan meu-
heuét that keuneuk jideungoe peue nyang gata
deungoe bak watée nyoe, teuma hai nyan
hana awaknyan deungoe."

Isa geupeu trang keu miseue ureuëng tabu bijéh

(Mrk. 4:13-20; Luk. 8:11-15)

18 "Deungoe peue makna miseue keuhai
ureuëng teumabu bijéh nyan. 19 Bijéh nyang
rhot ateueh rot lagée ureuëng nyang jideu-
ngoe haba pakriban Po teu Allah geumat peu-
rintah, teuma hana jimuphom. Si jeuhet nyan

13:12: Mat. 25:29, Mrk. 4:25, Luk. 8:18, 19:26 **13:14-15:** Yes. 6:9-10 **13:16-17:** Luk. 10:23-24



Tamah meuduro (13:22)

jiteuka laju jireupah peue-peue nyang teutabu
lam atė awaknyan. 20 Bijėh nyang rhot bak
teumpat nyang meubatėe-batėe, miseue
ureuëng nyang jideungoe haba nyan, dan ma-
tė nyan cit geuteurimong deungon galak atė.
21 Teuma haba nyan hana meu-ukeue lam atė
awaknyan, akhė jih hana treb meuteuen. Meu-
nan awaknyan meuteumė keusosahan atawa
keunong iėnanya sabab haba nyan, watėe
nyan cit teuma awaknyan murtat. 22 Bijėh
nyang rhot lam tamah meuduro miseue
ureuëng nyang geudeungoe haba nyan, teuma
khawate keuhai udeb jih dan nyang jipike
sabe keu udeb mangat dan meuwåh. Sabab
nyan haba nyang teuka nibak Po teu Allah
jiginton lam atė awaknyan akhė jih hana
mubôh. 23 Dan bijėh nyang rhot bak tanoh
nyang subo miseue ureuëng-ureuëng nyang
geudeungoe haba nyan dan geupeu phon laju.
Awaknyan jimuboh ôh lė, na nyang sireutôh,
na nyang nam ploh, dan na nyang lhėe ploh
goe lipat hase jih."

Miseue keu naleueng lakoe ngon gandom

24 Isa geucalitra lom sabôh miseue keu
ureuëng ramė nyan, kheun Gobnyan, "Meu-
nyoe Po teu Allah nyang mat peurintah, keu-
adaan jih na kheueh lagėe nyoe: Sidroe
ureuëng meugo geutabu bijėh nyang gėt ni-
bak blang gobnyan. 25 Bak simalam, watėe
bandum ureuëng teungoh mangat ji ėh, mu-
soh ureuëng meugo nyan teuka jijak sipreuk
bijėh naleueng lakoe lam teungoh-teungoh
bijėh gandom nyan, ôh lheueh nyan laju jijak.
26 Watėe sinaman nyan timoh dan mu-mu
sinaman nyan ka jiteubiet, teuma deuh kheu-
eh laju naleueng lakoe nyan. 27 Laju ureuëng-
ureuëng nyang jigaji lė peutani nyan jijak
ubak peutani nyan sira jipeugah, "Teungku,
hat lôn teupeu droeneueh neupula bijėh nyang
gėt dalam blang Teungku? Pakriban jeuet
hase jitimoh naleueng lakoe lam blang
amphon?' 28 Geujaweueb lė ureuëng meugo
nyan, 'Nyan buet nyang jipeuteuka lė musoh.'
Dan di ureuëng-ureuëng nyang tueng upah
ubak ureuëng meugo nyan geutanyong lom,
'Peu kheueh lė Teungku neuyue kamoe ma-
ngat kamoe jak lot bak naleueng lakoe nyan?'
29 'Hana peue,' geujaweueb lė gobnyan, 'Sa-
bab meunyoe naleueng lakoe nyan teulot,
eunteuk gandom nyan pih rhoh teutarek.
30 Bah kheueh naleueng lakoe nyan jitimoh wa-
tėe trok watėe musėm mupot. Eunteuk ulôn
peugah ubak ureuëng mupot nyan: Peusapat
dilėe bandum naleueng lakoe nyan, ikat, dan tot
laju. Ôh ka lheueh nyan peusapat teuma boh
gandom, dan keubah laju u dalam gupôk.' "

Miseue keuhai bijėh sisawi

(Mrk. 4:30-32; Luk. 13:18-19)

31 Isa geucalitra lom miseue-miseue keu
ureuëng ramė, kheun Gobnyan, "Meunyoe
Allah geumat peurintah, keuadaan jih na
kheueh lagėe miseue nyoe: sineuk aneuëk
sisawi[1] jicok lė sidroe ureuëng, laju jipula
lam ladang ureuëng nyan. 32 Aneuëk sisawi
na kheueh bijėh nyang paleng ubit. Teuma
meunyoe ka timoh, bak sisawi nyan jeuet keu
sinaman nyang paleng rayeuk lamkawan si-
naman nyang laėn, bak sisawi nyan jeuet keu
bak kayėe, mangat dum na cicėm-cicėm jijak
keunan jipeugöt uempueng bak cabeueng-
cabeueng kayėe nyan."

[1] *sisawi:* Sisawi nyang teumeukeusut disinoe na kheueh saboh jeuneh seunaman nyang hase timoh manyang jih trok lhėe metėe.

Miseue-miseue keuhai ragoe
(Luk. 13:20-21)

[33] Na miseue nyang laén nyang geuca-
litra lé Isa ubak ureuëng ramé, "Meunyoe Po
teu Allah ka geumat peurintah, keuadaan jih
na kheueh lagée ragoe nyang geucok lé
sidroe ureuëng inong, laju geucawoe deu-
ngon peuet ploh arée teupông teurigu mangat
meukeumang banmandum!"

Pakon Isa geupeu guna miseue-miseue
(Mrk. 4:33-34)

[34] Bandum nyang geupurunoe lé Isa bak
ureuëng ramé nyan deungon miseue-miseue.
[35] Deungon lagée nyan teuma jeuet kheueh
peue nyang ka geupeugah lé nabi,

'Ulôn peuguna miseue-miseue
meunyoe Lôn peugah haba deungon
awaknyan;
ulôn peugah hai-hai nyang teusöm
yoh phon that jeuet donya nyoe."

Isa geupeu trang miseue keuhai naleueng lakoe lamkawan bak gandom

[36] Óh lheueh nyan Isa laju geutinggai
ureuëng ramé nyan, dan geutamong laju lam
rumoh. Murit-murit Gobnyan geujak keunan
sira geupeugah, "Ci Bapak peutrang keu ka-
moe makna miseue bak naleueng lakoe
lamkawan bak gandom nyan."
[37] Geujaweueb lé Isa, "Ureuëng nyang
sipreuk bijéh nyang gét nyan na kheueh
Aneuëk Manusia. [38] Blang nyan na kheueh
donya nyoe. Bijéh nyang gét nyan na kheueh
ureuëng-ureuëng nyang ka jeuet keu umat Po
teu Allah. Naleueng lakoe nyan na kheueh
ureuëng nyang doeng blaih Iblih. [39] Musoh
nyang pula naleueng lakoe nyan na kheueh
Iblih. Musém mupot na kheueh Uroe Kiamat,
dan ureuëng nyang pot nyan na kheueh ma-
laikat-malaikat. [40] Lagée toh naleueng lakoe
teupeusapat dan teutot lam apui hu, meunan
cit teuma bak Uroe Kiamat singoh. [41] Aneuëk
Manusia teuma geuyue ubak malaikat-malai-
kat Gobnyan jeuet geupeusapat lamkawan
umat manusia bandum nyang jeuet keusabab
manusia jipeubuet desya, dan bandum
ureuëng laén nyang peubuet jeuhet. [42] Awak-
nyan bandum teuma teuböh lam sinungkée
meu-apui nyang hu meuhuéb-huéb; disinan
awaknyan teuma jimoe dan meudeurita.
[43] Dan ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet
keuheundak Po teu Allah ureuëng nyan meu-
cahya lagée mata uroe lam Donya Barô Allah,
Bapak awaknyan. Teuma, meunyoe na geuli-
nyueng, deungoe kheueh!"

Miseue keuhai hareuta nyang teukeubah

[44] "Meunyoe Po teu Allah geumat peu-
rintah, keuadaan jih lagée miseue umpama-
nyoe: Na atra nyang teuseubée lam tanoh laju
jiteumé lé sidroe-droe ureuëng, dan jipeuta-
mong lom lam tanoh. Oh lheueh nyan sabab
galak that até jih, ureuëngnyan jijak peubloe
banmandum atra milék jih, lheuehnyan laju
jigisa dan jibloe tanoh nyan."

Miseue umpama keuhai mutiara nyang ceudah

[45] "Meunyoe Po teu Allah geumat peu-
rintah, keuadaan jih na kheueh lagée miseue
umpamanyoe: Sidroe saudaga jimita mutia-
ra-mutiara nyang meuhái yum. [46] Watée
jihnyan jiteumé sineuk mutiara nyang
lumpah ceudah get jih, laju jijak jipeubloe
banmandum atra milék jih, lheuehnyan laju
jibloe mutiara nyang sineuk nyan."

Miseue umpama keuhai jeue

[47] "Meunyoe Po teu Allah geumat peu-
rintah, keuadaan jih geuboh miseue ubak jeue
nyang teutiek lam danau, lheueh nyan laju
meuteumé meubagoe-bagoe eungkot. [48] Oh
ka lheueh jeue nyan peunoh, jeue nyan laju
jitarek ateueh darat lé neulayan-neulayan.
Lheuehnyan awaknyan jiduek laju jipiléh
dan jipeumeungkréeh-meungkréeh eungkot-
eungkotnyan: Nyang get jikeubah lam guci
dan nyang hana get jiböih. [49] Meunan kheueh
haijih watée Uroe Dudoe, malaikat-malaikat
geujak piléh ureuëng-ureuëng jeuhet nibak
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet keuheun-
dak Po teu Allah. [50] Lheuehnyan ureuëng-
ureuëng jeuhetnyan geuböih lam sinungkée
apui. Inan kheueh awaknyan jimoe ba-e dan
meudeurita."

Barang barô dan barang ka treb

[51] "Peue ka muphom gata?" tanyong Isa,
"Muphom Pak!" jaweueb awaknyan.
[52] Teuma geupeugah lom lé Isa, "Nyan
kheueh sabab jih gurée agama nyang ka jeuet
keu anggota umat Po Teu Allah, na kheueh
lagée sidroe ureuëng po rumoh nyang jipeu-
teubiet nibak teumpat keuneubah hareuta

13:35: Zab. 78:2

jihnyan bandum barang-barang nyang barô
ngon nyang treb."

Isa hana jiteurimong di Nazaret

(Mrk. 6:1-6; Luk. 4:16-30)

53 Óh ka seuleusoe Isa geucalitra bandum
miseue nyan, laju geutinggai teumpat nyan,
54 dan geujakwoe teuma u gampông droe
Gobnyan. Óh bantrok u gampông Gobnyan
laju geujak seumeubeuet u rumoh iébadat,
dan ureuëng-ureuëng nyang deungoe Gob-
nyan nibak teumpat nyan, hireuen lumpah na.
Awaknyan jipeugah, "Dipat geuteumé lé
ureuëng nyoe hikeumat nyang lagée nyan?
Dan pane teuma Gobnyan meuteumé kuasa
keu geupeuna buet ajaéb? 55 Kon kheueh
ureuëng nyoe aneuëk tukang kayée? Dan kon
kheueh Mariam nyan mak Gobnyan; dan
syedara-syedara Gobnyan na kheueh Yako-
bus, Yusuf, Simon dan Yudas? 56 Dan kon
kheueh syedara-syedara Gobnyan nyang
inong tinggai disinoe? Dipat Gobnyan geu-
teumé banmandum nyan?" 57 Teuma awak-
nyan laju jitulak Isa. Laju Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Sidroe nabi jihoreumat dipat
mantong, seulaén di gampông geuh keudroe
dan di rumoh gobnyan keudroe." 58 Teuma
deungon sabab nyan Isa hana lé geupeugöt
buet nyang ajaéb sabab awak disinan hana
jipatéh.

Nabi Yahya Pumanö meuninggai

(Mrk. 6:14-29; Luk. 9:7-9)

14 Bak watée nyan Herodes, nyang mat
kuasa ateueh nanggroe Galilea, geu-
deungoe keuhai Isa. 2 Herodes geupeugah
ubak peujabat-peujabat gobnyan, "Pasti
nyoe Nabi Yahya Pumanö nyang ka udeb
lom! Nyan kheueh sabab jih bak Gobnyan na
kuasa keu geupeubuet nyang ajaéb."
3 Sabab sigohlom nyoe Herodes geuyue
drob Nabi Yahya Pumanö dan geuyue ikat
gobnyan sira geuyue peutamong lam glab.
Herodes geupeubuet lagée nyan sabab Hero-
dias, peurumoh syedara gobnyan keudroe,
nyang nan geuh Pilipus. 4 Sabab ka lheueh
geupeugah lagée nyoe lé Nabi Yahya ubak
Herodes, "Hana jeuet gata meukawen ngon
Herodias!" 5 Nyang sibeuna jih Herodes
keuneuk peumaté Nabi Yahya nyan, teuma
gobnyan teumakot ubak ureuëng ramé, sa-
bab awaknyan ji-anggab Nabi Yahya nyan
nabi.

6 Bak watée Herodes geupeuna khanuri
keu teupeu ingat uroe ulang thon gobnyan,
aneuëk inong Herodias jimeunari dikeue
ureuëng ramé. Deungon nari dan likak aneuëk
inong nyan, nyang biet-biet lumpah that galak
até Herodes keu nari nyang diet nyan, 7 akhé
jih Herodes geumeujanji ubak jihnyan deu-
ngon sumpah peue mantong nyang jilakée,
teuma geubri keu ureuëng nyan.
8 Sabab ka jipeusuna lé ma aneuëk nyan,
aneuëk dara nyan jipeugah, "Ulôn lakée ulée
Nabi Yahya Pumanö bak uroe nyoe cit teuma
nyang teuba ateueh talam!"
9 Ban geudeungoe haba nyan, Herodes
seudeh lumpah na. Teuma sabab gobnyan ka
geumeubudôk dikeue jamé teuka, laju geu-
peutron titah mangat jeuet peue nyang jilakée
lé aneuëk dara nyan teupeupeunoh. 10 Laju
geuyue ubak ureuëng geuh mangat jijak laju
u rumoh glab keu jijak khoh takue Nabi
Yahya. 11 Óh lheueh nyan ulée Nabi Yahya
nyang ka putôh nyan laju jikeubah lam talam
dan jipeutamong u dalam sira jijok ubak
aneuëk dara nyan. Dan di aneuëk dara nyan
laju jiba teuma atra nyan ubak ma jihnyan.
12 Óh lheueh nyan murit-murit Nabi Yahya
laju jijak cok manyét gobnyan dan jijak peu-
kubu lam jrat. Dan óh lheueh nyan laju
awaknyan jijak sira geupeugah ubak Isa.

Isa geubri makheun ureuëng ramé limong ribée droe

(Mrk. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

13 Watée geudeungoe hai nyan lé Isa, laju
geu-ék ateueh peurahô sidroe Geuh mantong
dan laju geutinggai teumpat nyan, lheueh nyan
geujak bak saboh teumpat nyang seungue. Teu-
ma watée jideungoe lé ureuëng ramé keuhai
nyan, awaknyan laju jitinggai banda-banda jih
keudroe dan jijak seutôt Isa rot darat. 14 Watée
Isa geutron nibak peurahô dan geukalon
ureuëng ramé nyan, laju jiteuka inseuh keu
awaknyan, dan geupeu puléh laju ureuëng
nyang sakét nyang na lamkawan nyan.
15 Watée uroe ka seupôt, murit-murit Isa
laju geupeugah ubak Gobnyan, "Uroe ka
seupôt dan teumpat nyoe teu-aséng that nibak
teumpat laén. Leubeh gét Bapak neuyue
bandum ureuëng nyoe mangat jeuet jijak, ma-
ngat hase jijak bloe peunajoh di gampông-
gampông."
16 "Hana peue, awaknyan bék jijak,"
geu kheun lé Isa, "Gata mantong nyang bri
peunajoh keu awaknyan."

13:57: Yah. 4:44 **14:3-4:** Luk. 3:19-20 **14:4:** Im. 18:16, 20:21

17 "Bak kamoe nyang na cit limong boh
ruti ngon dua boh eungkot!" geujaweueb lé
murit-murit Isa nyan.
18 "Taba laju atra nyan keunoe," geu-
peugah lé Isa. 19 Öh lheueh nyan lé Isa laju
geuyueduek ureuëng ramé nyan ateueh
naleuëng. Öh lheueh nyan geucok laju ruti
nyang limong boh dan eungkot nyang dua
boh nyan, öh lheueh nyan geutangáh u langét
sira geu peugah syukoe ubak Po teu Allah.
Öh lheueh nyan laju geuprah-prah ruti nyan
ngon jaroe Gobnyan dan laju geujok ubak
murit-murit Gobnyan mangat jeuet teubagi-
bagi ubak ureuëng ramé nyan. 20 Awaknyan
bandum jimakheun sampoe troe-troe. Öh
lheueh nyan lé murit-murit Isa laju geupeu-
sapat peunajoh nyang leubeh teumakheun
nyan; na dua blaih boh raga lé jih. 21 Nyang
makheun bak watée nyan kira-kira na limong
ribée droe, gohlom teu-itong ureuëng inong
dan aneuëk-aneuëk miet.

Isa geujak di ateueh ié

(Mrk. 6:45-52; Yah. 6:15-21)

22 Öh lheueh nyan Isa laju geuyue ubak
murit-murit Gobnyan mangat geu-ék ateueh
peurahô leubeh awai mangat jeuet geujak u
meurandeh danau, dan Gobnyan laju geuyue
woe ureuëng ramé nyan u rumoh droe ma-
séng-maséng. 23 Öh ka leupah ureuëng ramé
nyan jiwoe, Isa laju geu-ék ateueh bukét
sidroe Gobnyan keu geujak meudoa. Watée
ka malam, Isa teutab mantong disinan sidroe
Geuh. 24 Watée nyan peurahô nyang geu-ék
lé murit-murit Gobnyan ka jiôh that bak teu-
ngoh danau. Peurahô nyan meuguyang ga-
yeng jitampo lé umbak, sabab angén meula-
wan arah ngon peurahô. 25 Kira-kira poh lhée
ngon poh nam beungoh, Isa geujak meu-
rumpok ngon awaknyan sira geujak di ateueh
ié. 26 Watée murit-murit Gobnyan geukalon
Isa geujak di ateueh ié, awaknyan teukeujot
lumpah na, "Hantu!" geuklik awaknyan sa-
bab teumakot that.
27 Teuma Isa laju geujaweueb, "Teu-
nang kheueh! Nyoe Ulôn, Isa. Bék teuma-
kot!"
28 Laju geupeugah lé Petrus, "Meunyoe
Droeneueh beutôi Isa, neuyue kheueh bak
ulôn mangat lôn jak cit ateueh ié."
29 "Tajak kheueh keunoe," geujaweueb
Isa. Teuma Petrus laju geutron lam peurahô,
geujak di ateueh ié laju geutuju ubak Isa.
30 Teuma watée geungieng lé Petrus angén
nyang jipot rayeuk that ateueh danau nyan,
gobnyan teumakot lumpah na dan laju lham.
"Tuhan, tulông lôn!" sira geuklik Petrus
geulakée tulông.
31 Isa laju geusunyueng jaroe Gobnyan
dan laju geudrob Petrus nyan, dan Isa laju
geupeugah, "Petrus, Petrus, gata nyoe kureu-
eng iman. Pakon gata ragu-ragu keu Ulôn?"
32 Dan ban dua awaknyan laju geuteu-
ngoh ateueh peurahô, watée nyan cit teuma
angén ka reuda. 33 Teuma bandum murit-
murit Isa laju geusujut geuseumah Gobnyan.
Awaknyan geupeugah, "Keubiet, Tuhan na
kheueh Aneuëk Po teu Allah!"

Isa geupeu puléh ureuëng sakét di Genesaret

(Mrk. 6:53-56)

34 Watée awaknyan ka troh u meurandeh
danau, laju geuteungoh di Genesaret. 35 Dan
watée jikalon lé ureuëng-ureuëng nyang na
disinan bahwa nyang trok nyan na kheueh
Isa, awaknyan laju jijak pensampoe haba
nyan ubak bandum daerah nyang na di si-
lingka banda nyan. Dan bubena ureuëng sa-
két laju jiba ubak Isa. 36 Dan awaknyan jila-
kée bak Gobnyan jeuet geubri cukéh bajée
jubah Geuh, bah pih ujong jih mantong. Dan
bandum ureuëng nyang cukéh bajée jubah
nyan habéh puléh.

Adat istiadat indatu

(Mrk. 7:1-13)

15 Na saboh kawan ureuëng Farisi dan
na teuma meupadub droe gurée-gu-
rée agama teuka nibak Yerusalem geujak
ubak Isa. Awaknyan geutanyong ubak
Gobnyan, 2 "Pakon murit-murit Droeneueh
geu-iengkeue keu adat istiadat indatu geuta-
nyoe? Watée keuneuk makheun, awaknyan
hana geu rhah jaroe leubeh dilée lagée peur-
atoran nyang ka na!"
3 Geujaweueb lé Isa, "Dan gata nyoe
bandum pakon teutab ta-iengkeue peurintah
Allah, nyang peunteng nibak gata taseutôt
adat-istiadat indatu gata? 4 Sabab Po teu Allah
meufeureuman, 'Horeumat kheueh ubak
ayah ngon ma gata,' dan 'Barang gasoe nyang
teunak ayah ngon ma jih, ureuëng nyan harôh
teuhuköm maté.' 5 Teuma gata tapeurunoe
gob lagée nyoe: Meunyoe ureuëng jipeugah
keu ureuëng syiek, 'Peue nyang seuharôh jih
teunjok keu ayah ngon ma, atra nyan ka ulôn
peuseumah ubak Po teu Allah,' 6 teuma

15:4: Keu. 20:12, 21:17, Im. 20:9, Tel. 5:16

ureuëng nyang lagée nyan hana wajéb lé ji-
horeumat keu ureuëng syiek jih.[m] Teuma, lé
sabab adat istiadat indatu gata, gata ta-anggab
angén pôt peue-peue nyang geupeugah lé Po
teu Allah. 7 Gata ureuëng munafék! Paih that
peue nyang ka lheueh geupeugah lé Nabi
Yesaya keuhai gata,

8 'Meunoe kheueh feureuman Allah:
Ureuëng-ureuëng nyan teuma
jiseumah Ulôn ngon tutoe haba,
teuma até awaknyan jiôh
that nibak Ulôn.
9 Sia-sia mantong awaknyan
jiseumah Ulôn,
sabab peuratoran manusia
nyang awaknyan peurunoe
siulah-ulah nyan kheueh
peuratoran Ulôn.' "

Hai-hai nyang jeuet keukuto manusia
(Mrk. 7:14-23)

10 Óh lheueh nyan Isa laju geutawök bu-
bena na ureuëng dan geupeugah ubak
awaknyan, "Deungoe kheueh nyoe jeuet ga-
ta muphom! 11 Nyang jitamong lam babah
ureuëng, nyan hana jeuet keu najih; teuma
nyang teubiet lam babah ureuëng nyan,
nyang kheueh nyang teupeugah najih."
12 Laju murit-murit Isa geuteuka dan
geupeugah ubak Gobnyan, "Peu kheueh Ba-
pak teupeu bahwa ureuëng-ureuëng Farisi
nyan tupéh até jih watée jideungoe Bapak
peugah lagée nyan?"
13 Geujaweueb lé Isa, "Tieb-tieb peunu-
la nyang hana geupula lé Bapak Ulôn di
syeuruga teuma geutarek bak ubo jih. 14 Bék
neupakoe keu ureuëng-ureuëng Farisi nyan.
Awaknyan peumimpén-peumimpén buta;
dan meunyoe ureuëng buta jipimpén ureuëng
buta, ban dua awaknyan teuma reubah lam
paret."
15 Geupeugah lé Petrus, "Neutulông
peugah miseue nyan ubak kamoe, Pak!"
16 Geujaweueb lé Isa ubak awaknyan,
"Peu kheueh gata gohlom cit muphom?
17 Peu kheueh hana gata teupeu, bahwa
nyang jitamong lam babah laju jitron lam
pruet, dan óh lheueh nyan jiteubiet lom teu-
ma? 18 Teuma nyang teubiet lam babah,
meu-asai nibak até; dan nyan kheueh nyang
teupeujeuet manusia rhot bak najih. 19 Sabab
nibak lam até jiteuka pikeran-pikeran jeuhet,
nyang rhot keu musabab manusia jeuet keu
tukang seumupoh maté, meumukah, jipeu-
buet cabui, ceumeucue, jeuet keusaksi
duseuta dan tukang ba peusuna! 20 Hai-hai
nyang lagée nyan kheueh nyang rhot ureuëng
jeuet keu najih, dan kon lé sabab jipajoh bu
ngon jaroe nyang hana teu rhah."

Iman sidroe ureuëng inong Kanaan
(Mrk. 7:24-30)

21 Óh lheueh nyan Isa laju geutinggai
teumpat nyan dan geujak laju u daerah nyang
rab ngon banda Tirus dan Sidon. 22 Na sidroe
ureuëng inong Kanaan nibak daerah nyan,
jijak murumpok ngon Isa sira jitawök-tawök,
"Aneuëk Daud, neugaséh kheueh keu ulôn!
Aneuëk inong ulôn ka jitamong roh jeuhet.
Udeb jih parah lagoe na."
23 Isa mubacut pih hana geujaweueb keu
ureuëng inong nyan. Teuma lé murit-murit
Isa geujak ubak Gobnyan sira geulakée,
"Pak, neuyue wéeh keudeh ureuëng inong
nyan. Jih nyan kiroh mantong dilikot geuta-
nyoe!"
24 Geujaweueb lé Isa, "Ulôn geu-utus
keu bansa Israel, khusos jih keu awaknyan
nyang sisat."
25 Ureuëng inong nyan laju jipeurab dan
jisujut laju dikeue Isa sira jipeugah lagée
nyoe, "Neutulông kheueh ulôn, Teungku."
26 Geujaweueb lé Isa, "Hana gét teucok
peunajoh aneuëk manyak laju teutiek keu
asée."
27 "Beutôi, Teungku," jaweueb ureuëng
inong nyan, "Seudangkan asée pih jipajoh
séueh-séueh peunajoh nyang rhot nibak
meuja teungku po jih."
28 Laju Isa geupeugah bak ureuëng nyan,
"Mak, raya lumpah na iman droeneueh! Bah
kheueh jeuet peue nyang gata lakée!" Watée
nyan cit teuma aneuëk ureuëng inong nyan
puléh.

Isa geupeu puléh ureuëng ramé nyang sakét

29 Isa laju geutinggai teumpat nyan, dan
geujak laju seutôt rot panté Danau Galilea.
Óh lheueh nyan laju geuteungoh ubak saboh
bukét dan laju geuduek nibak teumpat nyan.
30 Jai lagoe na ureuëng nyang teuka ubak
Gobnyan sira jiba ureuëng nyang keunong
peunyakét capiek, nyang buta, nyang lapée,
nyang kalu, dan ramé lom ureuëng laén
nyang sakét. Awaknyan laju jikeubah

[m] *ureuëng syiek jih:* padub-padubboh naseukah kuno: ayah atawa ma jih.

15:8-9: Yes. 29:13 **15:14:** Luk. 6:39 **15:18:** Mat. 12:34

ureuëng-ureuëng nyang sakét nyan dikeue
Isa, dan lé Isa laju geupeu puléh bandum
ureuëng nyang sakét nyan. 31 Ureuëng ramé
nyang dong disinan hireuen lagoe na, watée
awaknyan jikalon ureuëng kalu ka jeuet
jipeugah haba, ureuëng capiek puléh,
ureuëng lapée ka jeuet jijak, dan di ureuëng
buta ka deuh jimeungieng. Teuma awaknyan
laju jipujoe-pujoe Allah bansa Israel.

Isa geubri makheun peuet ribée droe

(Mrk. 8:1-10)

32 Óh lheueh nyan Isa laju geutawök
bandum murit Gobnyan sira geupeugah,
"Ulôn weueh lumpah na keu ureuëng ramé
nyoe. Ka lhée uroe treb jih awaknyan meu-
sajan-sajan ngon Ulôn, dan bak watée nyoe
nibak awaknyan ka hana le peunajoh. Ulôn
hana Lôn bri awaknyan jiwoe deungon pruet
shoh, eunteuk awaknyan pansan bak rot ueh
raya."
33 Laju lé murit-murit Isa geutanyong
bak Gobnyan, "Dipat ta teumé peunajoh ni-
bak daerah nyang seungue lom aséng keu
ureuëng nyang dub nyoe ramé?"
34 "Na padub boh ruti nibak gata?" geu-
tanyong lé Isa bak awaknyan.
"Na tujoh boh," jaweueb awaknyan,
"dan eungkot ubit na teuma meupadub boh."
35 Teuma lé Isa laju geuyueduek ureuëng
ramé nyan di ateueh tanoh. 36 Laju Gobnyan
geucok ban tujoh boh ruti meunan cit ngon
eungkot nyan, óh lheueh nyan geu-ucab syu-
koe ubak Po teu Allah. Óh lheueh nyan
Gobnyan laju geupriek-priek ruti nyan meu-
nan cit deungon eungkot nyan ngon jaroe
Gobnyan, laju atra nyan geubri ubak murit-
murit Geuh. Dan lé murit-murit Gobnyan
laju geubagi-bagi atra nyan ubak ureuëng
ramé nyan. 37 Bandum awaknyan jimakheun
sampoe mandum troe. Óh lheueh nyan mu-
rit-murit Isa laju geupeusapat bandum peu-
najoh nyang leubeh awaknyan pajoh.
Bandum nyan na tujoh boh raga peunoh.
38 Jeumeulah ureuëng agam mantong nyang
makheun peunajoh nyan na peuet ribée droe,
gohlom teu-itong ureuëng inong ngon
aneuëk manyak.
39 Óh lheueh nyan Isa laju geuyue woe
bandum ureuëng ramé nyan. Gobnyan keu-
droe geu-ék lam saboh peurahô geujak laju u
daerah Magadan.

Ureuëng-ureuëng Farisi jilakée ubak Isa mangat geupeugét buet nyang ajaéb

(Mrk. 8:11-13; Luk. 12:54-56)

16 Na meupadub droe ureuëng Farisi
ngon ureuëng Saduki jijak ubak Isa
keuneuk jijeubak Gobnyan. Awaknyan jila-
kée mangat Isa geupeugét buet nyang ajaéb
sibagoe bukeuti bahwa Gobnyan beutôi teu-
ka nibak Po teu Allah. 2 Geujaweueb lé Isa,
("Meunyoe mata uroe teungoh jilhob, gata-
nyoe tapeugah, 'Cuaca gét that, sabab langét
mirah.' 3 Dan meunyoe beungoh uroe, gata-
nyoe tapeugah, 'Uroe nyoe teuma ujeuen,
sabab langét mirah dan reudok.' Nah, gata
hase taramai cuaca deungon cara takalon
keuadaan langét, padahai, tanda-tanda jamén
hana hase gata ramai!") 4 "Keubiet that
jeuhet dan that doraka ureuëng-ureuëng bak
jamén nyoe. Gata lakée ubak Ulôn mangat
Lôn peugét buet nyang ajaéb. Keu gata hana
teubri meusaboh keuajaéban pih keucuali
keuajaéban Nabi Yunus."
Óh lheueh geupeugah meunan Isa laju
geutinggai awaknyan, dan geujak laju ho
laén.

Ragoe ureuëng Farisi dan Saduki

(Mrk. 8:14-21)

5 Watée murit-murit Isa ka trok u meu-
randeh danau, barô kheueh geuteupeue lé
awaknyan bahwa awaknyan tuwoe geuba ru-
ti. 6 Isa geupeugah ubak awaknyan, "Até-até
kheueh ubak ragoe ureuëng Farisi dan Sadu-
ki."
7 Ban geudeungoe tutoe haba Isa nyan,
murit-murit Gobnyan laju geumariet sabe
keudroe-droe, "Gobnyan geupeugah lagée
nyan sabab geutanyoe hana taba ruti."
8 Isa geuteupeue peue nyang awaknyan
peugah nyan. Teuma Gobnyan laju geupeu-
gah, "Keupeue gata peumasa-alah keuhai
hana meuruti? Peu kheueh gata kureueng
meuiman! 9 Peu kheueh gata gohlom mu-
phom? Peu kheueh gata hana ta-ingat keu ruti
nyang limong boh Ulôn priek-priek keu
ureuëng nyang limong ribée droe? Padub
boh raga nyang mantong leubeh ruti nyan óh
watée gata peusapat? 10 Dan pakriban teuma
deungon ruti nyang tujoh boh keu ureuëng
nyang peuet ribée droe nyan? Padub boh raga
teuma peunajoh nyan nyang leubeh óh watée
gata peusapat? 11 Pakon gata hana tamu-

16:1: Mat. 12:38; Luk. 11:16 **16:4:** Mat. 12:39, Luk. 11:29 **16:6:** Luk. 12:1 **16:9:** Mat. 14:17-21
16:10: Mat. 15:34-38

phom bahwa Ulôn mariet ngon gata kon
kheueh keu ruti? Beu até-até kheueh keu
ragoe ureuëng Farisi dan Saduki!"
12 Akhé jih murit-murit Isa ka muphom
bahwa Isa geuyue awaknyan beu até-até bu-
kon keu ragoe nyang jipeuguna keu teu-
peugöt ruti, teuma keu bandum peungajaran
ureuëng-ureuëng Farisi dan Saduki.

Peungakuan Petrus keuhai Isa

(Mrk. 8:27-30; Luk. 9:18-21)

13 Isa geujak dan geupeutô laju ubak
banda Kaisarea Filipi. Disinan Gobnyan geu-
teumanyong bak murit-murit Gobnyan,
"Meunurot nyang jipeugah lé gob, Aneuëk
Manusia nyan soe?"
14 Geujaweueb lé murit-murit Geuh
nyan, "Na nyang peugah Nabi Yahya Pu-
manö. Na teuma nyang peugah Nabi Ilyas.
Nyang laén geupeugah Yeremia, atawa
sidroe lamkawan nabi-nabi."
15 "Teuma meunurot gata keudroe, Ulôn
nyoe soe?"
16 Geujaweueb lé Simon Petrus, "Bapak
na kheueh Raja Nyang ba Seulamat, Aneuëk
Allah Nyang Udeb."
17 "Meu-untông that-that gata, Simon,
aneuëk Yona!" Kheun Isa, "Sabab bukon
manusia nyang peugah nyan ubak Ulôn, teu-
ma Bapak Ulôn nyang na lam syeuruga.
18 Sabab nyan beu tateupeue kheueh, gata na
kheueh Petrus, batée nyang khong. Dan di
ateueh keunaleueng batée nyoe kheueh teu-
ma Lôn peudong geureja Lôn, nyang hana
hase jipeutaloe lé gob; bah pih lé mawöt!
19 Ulôn teuma Lôn bri keu gata gunci Donya
Barô Allah. Peue nyang gata tham di ateueh
bumoe nyoe, nyan pih teu tham lam syeuru-
ga. Dan peue nyang gata peubeutôi di ateueh
bumoe, nyan pih geupeubeutôi dalam syeu-
ruga."
20 Óh ka lheueh nyan Isa geupeu-ingat
ubak murit-murit Gobnyan mangat
awaknyan hana geupeugah bak soe mantong
bahwa Gobnyan kheueh Raja nyang ba Seu-
lamat.

Isa geumeututoe keuhai seungsara dan keuhai maté

(Mrk. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27)

21 Phon watée nyan, Isa geupeugah troh
trang ubak murit-murit Gobnyan, bahwa
Gobnyan harôh geujak u Yerusalem dan laju
meuteumé meubagoe-bagoe deurita nibak
peumimpén-peumimpén, peumimpén-peu-
mimpén Imeum dan gurée-gurée agama.
Gobnyan teuma jipoh maté, teuma bak uroe
nyang keu lhée Gobnyan teupeubeudôh lom
teuma.
22 Laju Petrus geutarek Isa bak binéh
Gobnyan sira geumariet, "Mudah-mudahan
Po teu Allah geupeujiôh hai nyan. Tuhan,
bék sampoe hainyan rhot ateueh Tuhan!"
23 Isa geupaleng dan laju geupeugah
ubak Petrus, "Neujak keudeh, he tukang
peudaya! Droeneueh neuhalang-halangi lôn.
Pikeran gata nyan pikeran manusia; bukon
pikeran Po teu Allah!"
24 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
murit-murit Gobnyan, "Ureuëng nyang keu-
neuk seutôt Ulôn, ureuëng nyan harôh jipeu-
tuwoe ubak keupeuntengan jih keudroe, ji-
tem gulam saleb Gobnyan, dan laju jiseutôt
Ulôn. 25 Sabab ureuëng nyang keuneuk peu-
teuen udeb jih, ureuëng nyan gadôh udeb.
Teuma ureuëng nyang jikeureubeuen udeb
jih deumi Ulôn, ureuëng nyan teuma meuteu-
mé udeb. 26 Peue untông jih nibak sidroe-
droe ureuëng, meunyoe bansigom donya
nyoe jeuet keuhak milék jih teuma gobnyan
ka gadôh udeb? Peu kheueh hase udeb nyan
teutuka ngon sapeue-sapeue?
27 Hana treb le Aneuëk Manusia meusa-
jan-sajan ngon malaikat-malaikat Gobnyan
teuma geuteuka deungon kuasa Bapak
Gobnyan. Bak watée nyan Gobnyan teuma
geubalaih keu ureuëng-ureuëng nyang
sapeue-sapeue deungon peue-peue nyang ka
jipeubuet. 28 Beuneuteupeu kheueh! Lamka-
wan gata nyan na disinoe nyang hana teuma
maté, sigohlom jikalon Aneuëk Manusia
geuteuka sibagoe Raja."

Isa jipeumulia

(Mrk. 9:2-13; Luk. 9:28-36)

17 Nam uroe teuma óh lheueh nyan Isa
laju geuba Petrus meunan cit Yako-
bus dan syedara gobnyan Yahya, geupeu-
aséng droe bak saboh gunong nyang ma-
nyang. 2 Dikeue awaknyan, Isa geupeu-ubah
droe: Rupa Gobnyan gleh ngon trang lagée
mata uroe dan peukayan Gobnyan putéh
muble-ble. 3 Óh lheueh nyan ban lhée droe
murit Geuh nyan leumah laju geukalon Nabi
Musa dan Ilyas teungoh geupeugah haba

16:14: Mat. 14:1-2, Mrk. 6:14-15, Luk. 9:7-8 **16:16:** Yah. 6:68-69 **16:19:** Mat. 18:18, Yah. 20:23 **16:24:** Mat. 10:38, Luk. 14:27 **16:25:** Mat. 10:39, Luk. 17:33, Yah. 12:25 **16:27:** Mat. 25:31, Zab. 62:13, Rm. 2:6 **17:1-5:** 2Ptr. 1:17-18

ngon Isa. 4 Laju Petrus geupeugah ubak Isa,
"Tuhan, mangat that tanyoe disinoe. Meu-
nyoe Tuhan neutem, ulôn teuma lôn peudong
lhée khimah bak teumpat nyoe: saboh keu
Tuhan, saboh keu Nabi Musa dan saboh
treuk keu Ilyas."
5 Teungoh Petrus mantong geupeugah
haba, awan nyang peungéh that na di langét
manyang laju jipeurab dan jipeupayong
awaknyan dan nibak lam awan nyan laju
teudeungoe su lagée nyoe, "Nyoe kheueh
Aneuëk Ulôn nyang Ulôn gaséh. Gobnyan
keubiet mangat that até Lôn. Deungoe kheu-
eh peue nyang Geupeugah!"
6 Watée murit-murit Isa geudeungoe su
nyan, awaknyan lumpah teumakot sampoe
reubah teugageueng bak tanoh. 7 Teuma Isa
laju geupeurab sira geumat awaknyan.
"Beudôh kheueh," kheun Gobnyan, "Bék
teumakot!" 8 Watée jingieng lé awaknyan,
hana deuh geukalon meusidroe pih, seulaén
Isa sidroe.
9 Watée awaknyan geutron nibak ateueh
gunong nyan, Isa laju geupeu-ingat awak-
nyan, "Bék tabri tée peue nyang ka gata kalon
bunoe ubak soe mantong, sigohlom Aneuëk
Manusia geupeubeudôh nibak maté."
10 Murit-murit Isa laju geutanyong ubak
Gobnyan, "Pakon gurée-gurée agama geu-
peugah bahwa Ilyas harôh teuka leubeh di-
lée?"
11 Geujaweueb lé Isa, "Beutôi Ilyas teu-
ka dan gobnyan geupeu béeréeh peue-peue
nyang gohlom béeréeh. 12 Teuma Ulôn peu-
gah ubak gata, Ilyas ka troh geuteuka, teuma
lé manusia hana jituri gobnyan; awaknyan
jipeusaneut gobnyan ban galak até droe. Dan
meunan cit awaknyan teuma jipeusaneut
ateueh Aneuëk Manusia."
13 Teuma lé bandum murit Gobnyan ka
muphom bahwa nyang geupeugah lé Isa
nyan keuhai Nabi Yahya Pumanö.

Isa geupeu puléh aneuëk miet nyang ka jitamong roh jeuhet

(Mrk. 9:14-29; Luk. 9:37-43a)

14 Watée Isa dan ban lhée droe murit
Gobnyan geugisa ubak ureuëng ramé nyan,
na sidroe ureuëng agam jipeurab ubak
Gobnyan, laju jisujut dikeue Isa, 15 sira
jipeugah, "Bapak, neugaséh kheueh keu
aneuëk lôn. Aneuëk ulôn nyan keunong peu-
nyakét sawan. Peunyakét sawan nyang keu-
nong ateueh jih nyan lumpah parah sampoe
watée jilab peunyakét nyan kayém that
jihnyan reubah lam apui meunan cit kayém
teuma reubah lam ié. 16 Ulôn ka lheueh lôn
ba aneuëk ulôn nyan ubak murit-murit Ba-
pak, teuma awaknyan hana hase geupeu pu-
léh aneuëk ulôn nyan."
17 Geujaweueb lé Isa, "Hebat that gata
nyoe! Gata biet that ureuëng nyang meunyeu-
leweng dan hana neupeucaya. Sampoe án
pajan Ulôn harôh tinggai ngon gata dan Ulôn
saba keu gata? Neuba laju aneuëk gata nyan
keunoe!" 18 Dan Isa laju geupeurintah bak
roh jeuhet nyang na lam tuboh aneuëk nyan
beu jiteubiet. Dan bak saát nyan cit teuma
aneuëk nyan ka puléh lagée bak nyang ka.
19 Óh lheueh nyan murit-murit Isa laju
geujak ubak Gobnyan sidroe-droe dan geu-
tanyong bak Gobnyan, "Pak, pakon kamoe
nyoe hana hase kamoe use roh jeuhet nyan?"
20 Geujaweueb lé Isa, "Sabab gata
kureueng iman. Ingat kheueh! Meunyoe gata
na iman bah pih bube bijéh sisawi, gata jeuet
tapeugah ubak gunong nyoe, 'He gunong,
minah kheueh keudeh!' Pasti gunong nyan
teuma jiminah. Hana mubacut pih nyang ha-
na hase gata peubuet! [21 Teuma roh jeuhet
nyang lagée nyoe, barô kheueh hase teu-use
deungon doá dan puasa.]"

Isa geumariet lom keuhai Gobnyan maté

(Mrk. 9:30-32; Luk. 9:43b-45)

22 Watée murit-murit Isa ka meusapat di
Galilea, Isa geupeugah bak awaknyan, "Ha-
na treb le, Aneuëk Manusia teuma jiseurah
ubak kuasa manusia. 23 Gobnyan jipoh maté,
teuma bak uroe nyang keu lhée Gobnyan
geupeubeudôh teuma."
Teuma bandum murit Gobnyan seudeh
ngon pilu.

Teubayeue cukée Baét Tuhan

24 Watée Isa dan murit-murit Gobnyan
trok u Kapernaum, ureuëng-ureuëng kutéb
cukée bak Baét Tuhan jijak ubak Petrus sira
jitanyong, "Peu kheueh Gurée gata nyan geu-
bayeue cukée keu Baét Tuhan atawa hana?"
25 Geujaweueb lé Petrus, "Bayeue!"
Watée Petrus geuwoe, Isa geumariet
ngon gobnyan teuleubeh ilée, "Simon, pakri-
ban peundapat gata? Soe nyang harôh
bayeue cukée atawa impak-impak keu raja-

17:5: Keuj. 22:2, Zab. 2:7, Yes. 42:1, Mat. 3:17, 12:18, Mrk. 1:11, Luk. 3:22, Tel. 18:15 **17:10:** Mal. 4:5
17:12: Mat. 11:14 **17:20:** Mat. 21:21, Mrk. 11:23, 1Kor. 13:2 **17:24:** Keu. 30:13, 38:26



Banda di bak binêh Danau Galilea (17:22)

raja lam donya nyoe? Rakyat atawa ureuëng aséng?"

26 "Ureuëng aséng," geujaweueb lé Petrus.

"Meunyoe meunan," kheun Isa, "rakyat hana peureulée jibayeue. 27 Teuma bék kheueh geutanyoe ta peutupéh peurasaan awaknyan. Jadi, neujak keumawe kheueh ubak danau. Neucok kheueh eungkot nyang phon that jikab bak kawe. Lam babah eungkot nyan gata teumé péng nyang seb keu tabayeue cukée geutanyoe dua. Neucok kheueh péng dan neubayeue kheueh ubak awaknyan cukée geutanyoe keu Baét Tuhan."

Soe nyang paleng rayeuk?

(Mrk. 9:33-37; Luk. 9:46-48)

18 Bak watée nyan murit-murit Isa geujak ubak Gobnyan sira geutanyong, "Soe nyang teu-anggab paleng rayeuk lamkawan umat Po teu Allah?"

2 Isa laju geutawök sidroe aneuëk mit, dan jidong laju aneuëk manyak nyan dikeue awaknyan. 3 Laju geupeugah lé Isa, "Peucaya kheueh! Meunyoe gata meu-ubah dan ka jeuet lagée aneuëk manyak, gata teuma jeuet keu anggota umat Po teu Allah. 4 Ureuëng nyang peumiyueb droe dan ka jeuet lagée aneuëk manyak nyoe, jihnyan kheueh nyang paleng rayeuk lamkawan umat Po teu Allah. 5 Dan ureuëng nyang teurimong aneuëk miet nyang lagée nyoe sabab lé Ulôn, nyan saban cit ka gata teurimong Ulôn."

Hai-hai nyang teupeusabab manusia jipeubuet desya

(Mrk. 9:42-48; Luk. 17:1-2)

6 "Soe nyang jeuet keu sabab sidroe lamkawan ureuëng-ureuëng nyang ubit nyoe hana meuiman lé bak Ulôn, leubeh gét meunyoe batée meugileng teu-ikat bak takue laju teupeunom lam laôt nyang lhok. 7 Biet that ceulaka donya nyoe sabab hai-hai nyang teupeusabab ureuëng jipeubuet desya. Beutôi hai-hai nyang lagée nyan sabe na, teuma ceulaka kheueh ureuëng nyang teupeusabab keunyan!

8 Meunyoe jaroe gata atawa gaki gata nyang jeuet keusabab gata tapeubuet desya, takoih kheueh dan taböh kheueh. Leubeh gét gata udeb deungon Po teu Allah hana meusiblah jaroe atawa meusiblah gaki, nibak gata geutiek u dalam apui nuraka deungon ban dua jaroe atawa gaki gata. 9 Dan meunyoe mata gata nyang teupeusabab gata tapeubuet desya, cungke kheueh dan taböh kheueh. Leubeh gét gata udeb deungon Po teu Allah ngon mata siblaih nibak teuböh lam apui nuraka deungon ban dua blaih mata."

18:1: Luk. 22:24 **18:3:** Mrk. 10:15, Luk. 18:17 **18:8:** Mat. 5:30 **18:9:** Mat. 5:29

Miseue keuhai bubiri nyang gadôh

(Luk. 15:3-7)

10 ”Awaih! Bék tahina sidroe-droe
ureuëng nyang ubit nyoe. Sabab ingat kheu-
eh, malaikat-malaikat awaknyan sabe na
dikeue Bapak Ulôn di syeuruga.
[11 Sabab Aneuëk Manusia teuka keu
geujak peuseulamat ureuëng nyang sisat!]
12 Pakriban kheun gata? Meunyoe na
sidroe ureuëng bak jih nyan na jipeulara si-
ploh boh bubiri, dan saboh nibak bubiri-bubi-
ri nyan gadôh, peu kheueh nyang jipeubuet lé
ureuëng nyan? Ka pasti ureuëng nyan ji-
tinggai bubiri nyang sikureueng ploh sikureu-
eng boh nyan di ateueh bukét dan gobnyan
jijak mita laju bubiri nyang gadôh nyan.
13 Dan meunyoe gobnyan ka meuteumé lom
teuma bubiri nyang gadôh nyan – peucaya
kheueh Lôn – gobnyan leubeh galak até jih
keu bubiri nyang gadôh nyan nibak bubiri
nyang na si kureueng ploh sikureueng boh
nyang hana gadôh. 14 Meunan cit deungon
Bapak gata[n] nyang na lam syeuruga hana
geutem sidroe lamkawan ureuëng-ureuëng
nyang ban meuiman ubak Ulôn nyoe sisat.”

Meunyoe syedara gata meudesya

15 ”Meunyoe syedara gata na meudesya
ateueh gata,[o] tajak kheueh ubak ureuëng
nyan dan tatunyok kheueh salah gobnyan.
Tapeubuet kheueh nyan deungon seungab-
seungab lé gata bandua. Meunyoe gobnyan
geuturot peue nyang gata peugah, teuma gata
ka hase tacok lom syedara gata nyan. 16 Teu-
ma meunyoe hán, taba kheueh sidroe atawa
dua treuk. Sabab lam Alkitab na teutuléh,
’Sikureueng-kureueng jih dua atawa lhée
droe saksi nyang teupeureulée keu jeuet teu-
peugah sidroe-droe ureuëng teutudoh nyan
meusalah.’
17 Meunyoe gobnyan hana jiteurimong
naseuhat ureuëng-ureuëng nyan, tapeugah
kheueh hai nyan ubak jeumaáh, anggab
kheueh gobnyan sibagoe ureuëng tukang ku-
téb cukée dan sidroe ureuëng nyang hana
jituri ubak Po teu Allah.”

Nyang teu-tham dan nyang jeuet

18 ”Beutateupeu kheueh: Peue nyang ga-
ta tham lam donya nyoe, nyan pih teu tham
dalam syeuruga.
19 Dan beutateupeu kheueh teuma: Meu-
nyoe lamkawan gata di donya nyoe na dua
droe ureuëng ka sipakat keuhai peue mantong
dan neudoá teuma, doá gata nyan teuma geu-
deungoe lé Bapak Ulôn lam syeuruga. 20 Sa-
bab, dipat mantong na dua atawa lhée droe
ureuëng meusapat kareuna Ulôn, Ulôn teutab
na di teungoh-teungoh awaknyan.”

Miseue keuhai namiet nyang hana jitem peu amphon gob

21 Óh lheueh nyan Petrus geujak ubak Isa
dan geupeugah, ”Tuhan, meunyoe syedara
ulôn meudesya ateueh ulôn, sampoe padub
goe ulôn peu-amphon ureuëng nyan? Peu
kheueh sampoe troh tujoh goe?”
22 Geujaweueb lé Isa, ”Hana, kon
sampoe tujoh goe, teuma tujoh ploh kali tu-
joh goe![p] 23 Sabab meunyoe Po teu Allah
nyang peurintah, keuadaan jih na kheueh
lagée miseue nyoe: Sidroe raja keuneuk peu-
seuleusoe bandum utang-utang namiet
gobnyan. 24 Watée gobnyan keuneuk geupeu
phon peureksa, jipeuhadab ubak gobnyan
sidroe namiet nyang meu-utang meujuta-ju-
ta, 25 dan hana hase jibayeue utang nyan.
Teuma, raja nyan geupeutron peurintah ma-
ngat namiet nyan geupeubloe dan bandum
hareuta milék gobnyan keu teubayeue utang
nyan. 26 Namiet nyan laju jisujut di keu raja
nyan, dan jilakée, ’Teungku amphon, neusa-
ba kheueh ilée. Ulôn teuma lôn peuglah
bandum utang-utang lôn.’ 27 Raja nyan
wéueh keu namiet nyan, sampoe bubena
utang namiet nyan bandum geusampôh.
28 Watée namiet nyan jiteubiet u luwa,
laju meurumpok ngon rakan jih, rakan jih
nyan sidroe namiet cit, nyang meu-utang ni-
bak gobnyan kira-kira na meupadub ribée.
Namiet nyan laju jidrob rakan jih nyan dan ji
ceukak bak takue, sira jipeugah, ’Bayeue laju
bandum utang gata!’ 29 Laju rakan gobnyan
nyan jisujut dikeue jih nyan sira jilakée, ’Neu-
saba kheueh ilée he rakan lôn, bandum nyan
teuma lôn bayeue!’ 30 Teuma namiet nyan
jitulak. Akhé jih gobnyan laju jipeutamong
rakan jih nyan u dalam glab sampoe ureuëng
nyan hase jibayeue utang gobnyan. 31 Watée
namiet-namiet nyang laén jingieng peue
nyang ka teujadi, awaknyan seudeh that dan
laju bri tée hai nyan ubak raja. 32 Teuma lé
raja laju geutawök namiet nyang jeuhet nyan

---

[n] *Bapak gata:* padub-padubboh naseukah kuno: Bapa lôn. [o] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: ateueh gata.
[p] Tujoh ploh kali tujoh goe: atawa tujoh ploh tujoh goe.
18:11: Luk. 19:10 **18:15:** Luk. 17:3 **18:16:** Tel. 19:15 **18:18:** Mat. 16:19, Yah. 20:23 **18:21-22:** Luk. 17:3-4

sira geupeugah, 'Hei, namiet nyang jeuhet!
Bubena utang gata ka ulôn sampôh sabab gata
talakée bak ulôn. 33 Pakon gata hana tagaséh
keu rakan gata lagée nyang ka ulôn peubuet
hai nyan u ateueh gata?' 34 Raja nyan beungéh
lumpah na. Namiet nyang jeuhet nyan laju
geusak lam glab sampoe namiet nyan ji-
bayeue bandum utang jihnyan nibak raja."
35 Isa geupeu habéh haba Gobnyan deu-
ngon geupeugah lagée nyoe, "Meunan cit
deungon Bapak Ulôn di syeuruga teuma geu-
peusaneut ateueh gata maséng-maséng,
meunyoe gata hana tapeu amphon rakan gata
deungon ikhlaih."

Ajaran Isa keuhai teutaleuek purumoh

(Mrk. 10:1-12)

19 Óh ka seuleusoe bandum nyan geu-
peugah lé Isa ubak awaknyan, laju
geutinggai Galilea dan geujak laju u daerah
Yudea di meurandeh Krueng Yordan. 2 Jai
that ureuëng nyang seutôt Gobnyan, dan laju
geupeu puléh awaknyan nibak teumpat nyan.
3 Teuma di ureuëng-ureuëng Farisi laju
geujak keunan keuneuk jijak jeubak Isa.
Awaknyan laju jitanyong, "Meunurot
hukôm agama geutanyoe, peu kheueh jeuet
ureuëng jitaleuek purumoh jih deungon
alasan peue mantong?"
4 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh goh-
lom gata beuet dalam Alkitab bahwa Peun-
cebta nyang peujeuet manusia, bak awaiphon
geupeujeuet agam dan inong? 5 Dan óh ka
lheueh nyan Gobnyan geupeugah, 'Nyan
kheueh sabab jih di ureuëng agam jitinggai
mak ngon yah laju jijak meusaho ngon peu-
rumoh jih, teuma bandua nyan ka jeuet keu-
saboh.' 6 Teuma awaknyan kon lé dua droe,
teuma sidroe. Nyan kheueh sabab jih peue
nyang ka geupeu saboh lé Po teu Allah hana
jeuet jipeu cre lé manusia."
7 Lé ureuëng Farisi geutanyong bak
Gobnyan, "Meunyoe meunan pakon Nabi
Musa geuyue jok surat taleuek ubak ureuëng
nyang taleuek purumoh jihnyan?"
8 Geujaweueb lé Isa, "Nabi Musa geupeu
idhin keu gata tataleuek purumoh gata sabab
gata payah that teupeurunoe. Teuma nyang
sibeuna jih kon lagée nyan yoh awai ilée.
9 Teuma, deungoe kheueh nyoe: Soe nyang
taleuek purumoh jihnyan – padahai inong
nyan hana jimeumukah – óh lheueh nyan
jimeukawen lom ngon inong laén, ureuëng
nyang lagée nyan ka jimeumukah."
10 Teuma murit-murit Isa geupeugah
ubak Gobnyan, "Meunyoe soai hubongan
lakoe binoe na kheueh lagée nyan, leubeh gét
bék meukawen."
11 Geujaweueb lé Isa, "Hana bandum
ureuëng jeuet jiteurimong tutoe haba nyan,
teuma ureuëng-ureuëng nyang ka geupeu-
teuntée lé Po teu Allah. 12 Sabab na ureuëng
nyang hana meuteumé meukawen, sabab
awaknyan keubiet ka lahé lagée nyan. Dan
na teuma nyang hana hase meukawen sabab
ateueh gobnyan jipeubuet lagée nyan lé
ureuëng laén. Dan na teuma nyang jipiléh
keudroe keu hana jitem meukawen, mangat
hase jilayani Po teu Allah. Ureuëng nyang
hase jiteurimong peungajaran nyoe, bah
kheueh jiteurimong."

Isa geubri beureukat keu aneuëk miet

(Mrk. 10:13-16; Luk. 18:15-17)

13 Na ureuëng nyang jiba aneuëk miet
ubak Isa mangat geutem peuduek jaroe
Gobnyan ateueh ulée awaknyan dan geumeu-
doá keu awaknyan. Teuma lé murit-murit Isa
laju geubeungéh ateueh awaknyan. 14 Teuma
Isa laju geupeugah bak murit-murit Gobnyan,
"Bah kheueh aneuëk miet nyan jijak bak
Ulôn! Bék neu tham awaknyan, sabab
ureuëng-ureuëng nyang lagée nyoe kheueh
nyang jeuet keu anggota umat Po teu Allah."
15 Dan Isa laju geukeubah jaroe Gobnyan
ateueh ulée aneuëk miet nyan dan geubri beu-
reukat keu awaknyan. Óh lheueh nyan
Gobnyan laju geujak nibak teumpat nyan.

Ureuëng muda nyang kaya

(Mrk. 10:17-31; Luk. 18:18-30)

16 Bak siuroe na sidroe ureuëng agam
jijak meuhadab ubak Isa, "Pak Gurée,"
kheun ureuëng nyan, "peubuet nyang gét
nyang harôh ulôn keureuja mangat jeuet ulôn
teurimong udeb seujati dan keukai?"
17 Geujaweueb lé Isa, "Pakon gata ta-
nyong bak Ulôn keuhai peue nyang gét?
Teuma na saboh nyang gét. Meunyoe gata
keuneuk udeb, gata harôh taát ubak peue-
peue nyang geupeurintah lé Po teu Allah."
18 "Peurintah nyang toh?" jitanyong lé
ureuëng nyan.
Geujaweueb lé Isa, "Bék poh maté gob,
bék meumukah, bék ceumeucue, bék jeuet

19:4: Keuj. 1:27, 5:2 **19:5:** Keuj. 2:24 **19:7:** Tel. 24:1-4, Mat. 5:31 **19:9:** Mat. 5:32, 1Kor. 7:10-11
19:18: Keu. 20:13-16, Tel. 5:17-20

keu saksi duseuta, 19 horeumat kheueh ubak
ayah ngon ma gata; dan gaséh kheueh seusabe
gata manusia lagée gata gaséh keu droe gata."
20 "Bandum peurintah nyan ka ulôn peu-
buet," jijaweueb lé ureuëng muda nyan.
"Peue lom nyang peureulée?"
21 Isa laju geupeugah ubak aneuëk muda
nyan, "Meunyoe gata keuneuk trok bak
sampoereuna, tajak peubloe kheueh bandum
hareuta milék gata. Tabri kheueh péng nyan
keu ureuëng gasien, dan gata teuma meuteu-
mé hareuta lam syeuruga. Óh lheueh nyan,
teuka kheueh jak seutôt Ulôn!"
22 Ban jideungoe haba nyang lagée nyan,
ureuëng muda nyan jijak laju deungon até
nyang gundah sabab gobnyan lumpah that jai
hareuta.
23 Teuma Isa geupeugah bak murit-murit
Gobnyan, "Ulôn peugah ubak gata, payah
that-that meunyoe ureuëng kaya jeuet keu
anggota umat Allah. 24 Dan nyoe lom nyang
keuneuk Ulôn peugah ubak gata; leubeh mu-
dah saboh unta jitamong lam ruhuéng jarôm,
nibak ureuëng kaya jitamong lam Donya
Barô Po teu Allah."
25 Watée murit-murit Gobnyan geudeu-
ngoe haba Isa nyan, awaknyan hireuen lum-
pah na. "Meunyoe meunan," kheun awak-
nyan, "soe nyang hase seulamat?"
26 Isa geungieng ateueh awaknyan laju
geupeugah, "Nibak manusia, hai nyan hana
jitamong lam akai! Teuma nibak Po teu
Allah, bandum mungken."
27 Laju geupeugah lé Petrus, "Ngieng
kheueh, kamoe ka kamoe tinggai peue-peue
nyang na deumi keu kamoe seutôt Bapak.
Dan peu teuma nyang kamoe teurimong?"
28 Geupeugah lé Isa ubak awaknyan,
"Peucaya kheueh: Lam Donya nyang Barô,
Aneuëk Manusia teuma taduek ateueh takhta
Gobnyan nyang mulia. Bak watée nyan gata
bandum murit-murit Ulôn teuma neuduek
ateueh dua blaih boh takhta dan gata peusi-
dang ban dua blaih boh sukée bansa Israel!
29 Dan tieb-tieb ureuëng nyang ka jitinggai
rumoh, atawa syedara agam meunan cit deu-
ngon nyang inong, atawa mak ngon yah,
atawa aneuëk miet, atawa lampôh meusabab
lé Ulôn, keu ureuëng nyan teuma jiteurimong
lom sireutôh go ganda. Dan gobnyan teuma
jiteurimong udeb seujati dan keukai. 30 Teu-
ma jai that ureuëng nyang bak saát nyoe jeuet
keu ureuëng awai teuma jeuet keu ureuëng
nyang akhé atawa nyang bak saátnyoe akhé
teuma jeuet keu nyang awai."

Teuboh keu miseue keu ureuëng-ureuëng nyang meukeureuja bak lampôh anggô

20 "Meunyoe Po teu Allah ka geumat
peurintah, keuadaan jih na kheueh
lagée miseue nyoe: Na sidroe ureuëng po
lampôh anggô ban beungoh that jiteubiet
nibak rumoh gobnyan jijak mita ureuëng
nyang tem meubuet bak lampôh anggô
gobnyan. 2 Óh ka situju ureuëng mubuet
nyan jibayeue upah saboh péng pirak siuroe,
gobnyan laju jiyue ubak awaknyan mangat
jikeureuja laju bak lampôh anggô gobnyan.
3 Poh sikureueng beungoh, ureuëng po
lampôh anggô nyan jijak lom, dan laju deuh
jikalon na meupadub droe teuk ureuëng
nyang teungoh meunganggur hana buet di
dalam banda. 4 Teuma jipeugah kheueh lé
gobnyan ubak awaknyan, 'Neujak buet
kheueh laju ubak lampôh lôn. Ulôn teuma
lôn bayeue upah gata deungon yuem nyang
sisuai.' 5 Awaknyan pih jijak. Poh dua blaih
watée cot uroe dan meunan cit poh lhée
seupôt, ureuëng po lampôhnyan jiteubiet lom
dan jijak peubuet hai nyang saban lagéenyan
cit teuma. 6 Dan kira-kira poh limong seupôt,
gobnyan jiteubiet lom dan mantong na jika-
lon ureuëng nyang meunganggur. Laju
gobnyan jitanyong ubak awaknyan, 'Peu-
buet gatanyoe neudong siuroe seupôt bak
teumpat nyoe deungon hana neupeubuet
sapeue?' 7 Awaknyan nyang na dong disinan
jijaweueb, 'Hana ureuëng nyang jitem bie
buet keu kamoe.' 'Meunyoe meunan,'
jikheun lé ureuëng po lampôh nyan, 'neujak
kheueh mubuet bak lampôh anggô lôn.'
8 Óh seupôt uroe, ureuëng po lampôh
nyan jipeugah ubak mando gobnyan, 'Teu-
ma jijak kheueh bandum ureuëng meukeu-
reuja nyan dan jibayeue kheueh upah awak-
nyan maséng-maséng, phon nibak ureuëng
nyang tamong akhé sampoe ubak nyang ta-
mong awai.'
9 Teuma teuka kheueh ureuëng-ureuëng
nyang mubuet phon poh limong seupôt.
Awaknyan maséng-maséng jiteurimong
upah saboh péng pirak. 10 Óh lheueh nyan
teuka teuma ureuëng-ureuëng nyang mubuet
phon beungoh uroe. Awaknyan jipike jiteu-
rimong leubeh jai nibak ureuëng nyang mu-

19:19: Keu. 20:12, Tel. 5:16, Im. 19:18 **19:28:** Mat. 25:31, Luk. 22:30 **19:30:** Mat. 20:16, Luk. 13:30
20:8: Im. 19:13, Tel. 24:15

buet seupôt, padahai gobnyan jiteurimong
saban cit ngon ureuëng mubuet seupôt saboh
péng pirak. 11 Watée jiteurimong péng nyan,
awaknyan jimeurapa keu ureuëng po
lampôh: 12 'Ureuëng-ureuëng nyang mubuet
dudoe nyan cit sijeuem jijak buet. Seu-
dangkan kamoe meukeureuja siuroe suntok
lam uroe kha, teuma lé Teungku neubayeue
awaknyan saban ngon keu kamoe!'
13 Ureuëng po lampôh anggô nyan geu-
jaweueb ubak sidroe lamkawan ureuëng
nyang teumanyong nyan, 'He rakan, ulôn
hana meusalah ateueh gata. Gata kon ka si-
tuju neuteurimong upah saboh péng pirak
keu gata mubuet siuroe peunoh? 14 Nyoe,
tacok kheueh upah gata dan neuweh kheueh
keudeh. Ulôn keubiet lôn keuneuk bri bak
ureuëng nyang tamong paleng akhé ngon
upah nyang saban deungon upah nyang ulôn
bri keu gata. 15 Peu kheueh ulôn hana jeuet
lôn peubuet ban galak droe ulôn deungon
atra lôn keudroe? Atawa gata bingiek, sabab
ulôn peumurah até?' "

16 Geupeugah lom lé Isa, "Meunan cit
deungon ureuëng-ureuëng nyang paleng
akhé teuma jeuet keu ureuëng phon, dan
ureuëng nyang phon teuma jeuet nyang pa-
leng akhé."

Isa geumeututoe nyang keu lhée goe keuhai maté Gobnyan

(Mrk. 10:32-34; Luk. 18:31-34)

17 Watée Isa geujak u Yerusalem, bak
teungoh rot ueh laju geutawök bandua blaih
droe murit Gobnyan jeuet meusapat meu
aséng keudroe. Isa laju geupeugah ubak
awaknyan, 18 "Deungoe kheueh nyoe! Geu-
tanyoe jinoe teungoh tajak u Yerusalem. Ni-
bak teumpat nyan Aneuëk Manusia jiseurah
ubak imeum-imeum ulée dan ubak gurée-gu-
rée agama. Laju Gobnyan jihuköm maté,
19 óh lheueh nyan Gobnyan jijok keu
ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi.
Awaknyan jihina-hina Gobnyan, jiseksa
Gobnyan, dan jisaleb Gobnyan. Teuma bak
uroe nyang keu lhée, Gobnyan geupeu-
beudôh lom teuma."

Meulakée mak Yakobus dan Yahya

(Mrk. 10:35-45)

20 Óh lheueh nyan purumoh Zebedeus
ngon aneuëk-aneuëk gobnyan geujak mu-
rumpok ngon Isa. Dikeue Isa gobnyan geu-
sujut laju geulakée sapeue-sapeue.
21 "Peue nyang mak peureulée?" geuta-
nyong lé Isa.

Geujaweueb lé mak nyan, "Ulôn meuha-
rab dak jeuet ban dua droe aneuëk ulôn nyoe
jiduek rot blaih uneuen dan blaih wie Bapak
watée Bapak ka jeuet keu Raja singoh."

22 "Gata nyoe hana tateupeue peue nyang
gata lakée," Geukheun lé Isa ubak awaknyan.
"Peu kheueh sanggob tajieb ié nibak piala
peundeuritaan nyang harôh Ulôn jieb?"

"Sanggob," jaweueb awaknyan.

23 Geupeugah lé Isa, "Keubiet, gatanyoe
teuma tajieb cit nibak piala Lôn. Teuma keu-
hai soe nyang duek di wie dan uneuen Lôn,
nyan bukon Ulôn nyang meuhak peuteuntée.
Teumpat nyan na kheueh keu ureuëng-
ureuëng nyang ka geupeuteuntée lé Bapak
Lôn."

24 Watée geudeungoe hai nyan lé ban
siploh droe murit Geuh nyang laén,
awaknyan laju geubeungéh keu bandua droe
meusyedara nyan. 25 Sabab nyan Isa geu-
tawök awaknyan bandum dan laju geupeu-
gah, "Gata tateupeue bahwa peumimpén-
peumimpén bansa nyang hana jituri ubak Po
teu Allah peumimpén nyang lagée nyan
teuma jiteugom ngon jitindéeh rakyat jih
keudroe. Dan ureuëng-ureuëng rayeuk
awaknyan jiteugon awaknyan. 26 Teuma ga-
ta nyoe hana jeuet lagée nyan. Sikeubiet jih,
ureuëng nyang keuneuk jeuet keu rayeuk lam
kawan gata, harôh jeuet keu peulayan gata.
27 Dan ureuëng nyang keuneuk jeuet keu
ureuëng nyang phon lamkawan gata, harôh
jeuet keu namiet gata. 28 Saban lagée Aneuëk
Manusia nyan cit teuma; Gobnyan teuka bu-
kon keu teulayani teuma keu geulayani, geu-
seurah nyawöng Gobnyan keu geupeubeu-
baih ureuëng ramé."

Isa geupeu puléh dua droe ureuëng buta

(Mrk. 10:46-52; Luk. 18:35-43)

29 Watée awaknyan geutinggai Yerikho,
jai lumpah na ureuëng nyang seutôt Isa. 30 Na
dua droe ureuëng buta teungoh jiduek-duek
bak binéh jalan. Watée jideungoe lé awak-
nyan bahwa Isa teungoh geujak rot nyan,
awaknyan laju jiteumawök ngon su nyang
teuga, "Aneuëk Nabi Daud, neugaséh kheueh
keu kamoe!"

31 Ureuëng ramé nyang na dong disinan
laju jibeungéh awaknyan sira jiyue seungab.
Teuma awaknyan jidumpék leubeh teuga ni-

20:16: Mat. 19:30, Mrk. 10:31, Luk. 13:30 **20:25-26:** Luk. 22:25-26 **20:26-27:** Mat. 23:11, Mrk. 9:35, Luk. 22:26

bak nyang ka, "Teungku, Aneuëk Nabi Daud, neugaséh kheueh keu kamoe!"
[32] Laju Isa geupiôh sira geuhôi awaknyan, "Peue nyang gata harab mangat Ulôn peubuet ateueh gata?" geutanyong lé Isa.
[33] Jijaweueb lé awaknyan, "Teungku, nyang kamoe lakée mangat kamoe beujeuet keumalon!"
[34] Isa weueh that keu awaknyan, laju geumat mata awaknyan. Watée nyan cit teuma awaknyan ka deuh jikeumalon. Laju awaknyan jiseutôt Isa.

Isa geutamong u Yerusalem deungon jaya

(Mrk. 11:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

21 Watée ka tô u Yerusalem, awaknyan laju trok u Betfage di Bukét Zaiton.
Nibak teumpat nyan Isa laju geuyue bak dua droe murit Gobnyan geuyuejak leubeh dilée.
[2] "Neujak kheueh laju u gampông nyang na dikeue nyan," peusan Isa bak awaknyan. "Nibak teumpat nyan eunteuk laju leumah gata kalon saboh keuleudée nyang mantong teu ikat meusapat ngon aneuëk jih. Neupeuleueh kheueh bandua boh keuleudée nyan dan neuba laju ubak Ulôn.
[3] Meunyoe na ureuëng nyang teumanyong sapeue-sapeue, neupeugah bak ureuëng nyang teumanyong nyan, 'Tuhan[q] nyang peureulée atra nyoe', teuma di ureuëng nyang teumanyong nyan laju seungab jipeubiyeu mantong keuleudée nyan teuba."
[4] Hai nyang lagée nyan mangat jeuet peue nyang ka lheueh geupeugah lé nabi,
[5] "Peugah kheueh ubak Sion,
Raja gata teungoh geujak ubak gata.
Gobnyan miyueb até dan teungoh
geupreh saboh keuleudée,
saboh aneuëk keuleudée nyang
mantong muda."
[6] Óh lheueh nyan bandua droe murit Geuh nyan laju geujak dan geupeubuet peue nyang ka geupeugah lé Isa nyan.
[7] Awaknyan jiba keuleudéenyan deungon aneuëk jih. Laju awaknyan jipeungui ateueh rhung keuleudée-keuleudéenyan deungon ija jubah awaknyan keudroe. Oh lheuehnyan Isa laju geu ék.
[8] Le that-that ureuëng disinan jileueng ija-ija jubah awaknyan di ateueh rot ueh, dan di ureuëng-ureuëng laén laju jikoh ranteng-ranteng kayée laju jitabu ateueh rot ueh.
[9] Ureuëng ramé nyang jak dikeue dan dilikot



Rot ubit nibak banda Yerusalem (21:10)

Isa jidumpék-dumpék, "Udeb Aneuëk Daud! Geubri beureukat kheueh Gobnyan nyang teuka ateueh nan Tuhan! Pujoe kheueh Allah nyang Mahamanyang!"
[10] Óh lheueh nyan, watée Isa geutamong u Yerusalem, bansaboh banda nyan teukeujot lumpah na. "Nyoe soe?" jitanyong lé ureuëng-ureuëng lam banda nyan.
[11] "Gobnyan Nabi Isa, nibak Nazaret di Galilea," geujaweueb lé ureuëng ramé nyang seutôt Isa.

Isa geutamong lam Baét Tuhan

(Mrk. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

[12] Óh lheueh nibak nyan Isa geutamong laju lam Baét Tuhan, dan geu-use banmandum ureuëng nyang na bloe peubloe disinan. Bubena meuja-meuja teumpat tuka péng habéh geupeu kengkeueng saboh sahoe, dan bangku-bangku ureuëng meukat cicém mirah pati nyan pih habéh geubalek sampoe teueng bayeueng.
[13] Óh lheueh nyan laju geupeugah bak ureuëng-ureuëng nyan, "Di dalam Alkitab na teutuléh bahwa Po teu Allah na geupeugah, 'Rumoh Ulôn teupeugah rumoh teumpat meudoá.' Teuma lé gata bandum ka gata peujeuet keu eumpung pancuri!"

---
[q] *Tuhan:* atawa Nyang po hak milék.
21:5: Za. 9:9 **21:9:** Zab. 118:26 **21:13:** Yes. 56:7, Yer. 7:11

14 Ureuëng-ureuëng buta ngon lapée jijak
laju ubak Isa nibak Baét Tuhan, dan Gobnyan
laju geupeu puléh awaknyan. 15 Teuma ulée-
ulée Imeum dan gurée-gurée agama beungéh
lumpahna watée geukalon buet-buet ajaéb
nyang geupeubuet lé Isa. Dan meunan cit
awaknyan beungéh that watée jikalon
aneuëk-aneuëk miet jiseumurak mubura ni-
bak Baét Tuhan, "Udeb Aneuëk Daud!"
16 Awaknyan jipeugah ubak Isa, "Peu
kheueh na deungoe peue nyang jipeugah lé
awaknyan?"

"Nyoe, na Lôn deungoe," geujaweueb lé
Isa. "Peu kheueh hántom gata beuet ayat
Alkitab nyang teutuléh nyoe: 'Aneuëk-
aneuëk miet ngon aneuëk-aneuëk manyak ka
Gata purunoe keu jipeugah puja ngon pujoe
nyang sampoereuna?' "
17 Óh lheueh nyan Isa laju geutinggai
awaknyan disinan, laju geuteubiet teuma ni-
bak banda nyan geujak laju u Betania dan
geudom di sinan.

Isa geukutôk bak ara

(Mrk. 11:12-14, 20-24)

18 Ban beungoh óh singoh teuma, watée
geujak geugisa u banda, Isa jiteuka deuek.
19 Gobnyan geukalon sibak bak ara nyang na
timoh bak binéh rot. Laju geupeurab bak binéh
bak ara nyan. Teuma bak ara nyan hana jimuboh
bah pih meusaboh nyang jai cit meuôn. Laju
geupeugah lé Isa keu bak ara nyan, "He bak ara,
siumu udeb gata hana muboh le!" Watée nyan
cit teuma bak ara nyan laju layée.
20 Watée murit-murit Isa geukalon peue
nyang ka teujadi nyan, awaknyan hireuen
lumpah na. "Pakriban bak ara nyan langsong
maté bak saát nyan cit teuma?" geutanyong
lé awaknyan.
21 "Nyang sikeubiet jih, geukheun lé Isa,
meunyoe gata meuiman dan hana ragu-ragu,
gata pih hase tapeubuet pakriban nyang ka
Ulôn peubuet keu bak ara nyoe. Dan kon nyan
mantong, teuma gata jeuet tapeugah ubak gu-
nong nyoe, 'teubeuôt kheueh dan teuböh
kheueh u dalam laôt': teuma hai nyan teujadi.
22 Peue mantong nyang gata lakée lam doá
gata, nyang gata lakée nyan teuma gata teuri-
mong, asai gata meuiman."

Teumanyong keuhai hak Isa

(Mrk. 11:27-33; Luk. 20:1-8)

23 Óh lheueh nyan Isa geugisa u Baét
Tuhan, laju geutamong dan geuseumeubeuet
disinan. Watée Gobnyan teungoh geuseu-
meubeuet, ulée-ulée imeum dan peu-
mimpén-peumimpén Yahudi jijak ubak
Gobnyan dan sira geutanyong, "Ateueh da-
sai peue bandum nyoe gata peubuet? Soe
nyang jok hak nyan ubak gata?"
24 Geujaweueb lé Isa, "Ulôn pi keuneuk
teumanyong ubak gata. Dan meunyoe gata
neujaweueb, di Ulôn pih teuma Lôn peugah
ubak gata deungon hak soe Ulôn peubuet
hai-hai nyoe. 25 Nabi Yahya geupumanö
ngon hak soe? Deungon hak Po teu Allah
atawa manusia?"

Laju lé Imeum-imeum ulée dan peu-
mimpén-peumimpén Yahudi geumeupakat
sabe keudroe-droe, "Meunyoe tanyoe peu-
gah, 'Deungon hak Allah', Gobnyan teuma
geupeugah, 'Meunyoe meunan pakon gata-
nyoe hana tapeucaya keu Gobnyan?' 26 Teu-
ma meunyoe tapeugah, 'Deungon hak manu-
sia', tanyoe ta takot keu rakyat ba, sabab
awaknyan bandum jianggab nabi Yahya nyan
sidroe nabi." 27 Teuma awaknyan jijaweueb,
"Kamoe hana meuteupeue."

Laju Isa geupeugah bak awaknyan,
"Meunyoe meunan Ulôn pih hana Lôn peu-
gah ubak gata deungon hak soe Ulôn peubuet
bandum nyoe."

Miseue keuhai dua droe aneuëk

28 "Jinoenyoe pakriban peundapat gata
keuhai nyoe?" geupeugah lom lé Isa. "Na
sidroe bapak nyang na dua droe aneuëk agam.
Ureuëng tuha nyan geujak ubak aneuëk
gobnyan nyang tuha dan geupeugah, 'Neuëk,
tajak kheueh keureuja bak lampôh anggô uroe
nyoe.' 29 'Ulôn hán kutem,' jaweueb aneuëk
nyan. Teuma óh dudoe aneuëk nyan meu-
ubah pikeran jih laju jijak mubuet u lampôh
anggô nyan. 30 Óh lheueh nyan ureuëng syiek
aneuëk nyan geujak teuma ubak aneuëk
gobnyan nyang keudua, dan geupeugah teuma
haba lagée nyang ka geupeugah bak aneuëk
geuh nyang awai. 'Jeuet, bapak,' jijaweueb lé
aneuëk gobnyan nyang keudua nyan. Teuma di
aneuëk nyan hana jijak. 31 Nyan, bandua
aneuëk geuh nyan, nyang toh kheueh nyang
seutôt kheun ureuëng syiek jih?"

"Nyang tuha," geujaweueb lé Imeum-
imeum ulée dan peumimpén-peumimpén
Yahudi nyan.

Teuma Isa geupeugah bak awaknyan,
"Peucaya kheueh: Tukang-tukang kutéb cu-
kée dan inong-inong jeuhet leubeh dilée jeuet

21:16: Zab. 8:3 **21:21:** Mat. 17:20, 1Kor. 13:2

keu anggota umat Po teu Allah nibak gata
nyoe.′ 32 Sabab Nabi Yahya Pumanö teuka,
dan geutunyok bak gata cara udeb nyang
geulakée lé Tuhan, teuma gata hana cit ta
patéh ubak ajaran gobnyan; teuma tukang-
tukang kutéb cukée dan inong-inong jeuhet
nyan peucaya keu gobnyan. Teuma bah pih
gata na takalon bandum nyan, gata teutab
hana tatem ubah bandum pikeran gata dan
hana tapeucaya ubak Tuhan."

Miseue keuhai ureuëng-ureuëng nyang meubuet di lampôh anggô

(Mrk. 12:1-12; Luk. 20:9-19)

33 "Deungoe kheueh miseue nyang saboh
trek nyoe," kheun Isa, "Na sidroe ureuëng po
tanoh jimeulampôh bak saboh sagoe tanoh
gobnyan deungon jipula bak anggô. Laju ji-
pageue ban silingka lampôh nyan, dan jikueh
teuma uruek keu teumpat prah ié anggô, óh
lheueh nyan jipeudong teuma meunara
teumpat meujaga. Óh lheueh nyan laju jipeu-
siwa lampôh anggô nyan ubak ureuëng nyang
keureuja bak lampôh gobnyan nyan, dan
gobnyan laju jijak u nanggroe laén. 34 Óh ka
trok bak watée musém pot boh anggô,
ureuëng po tanoh nyan laju jikirém namiet-
namiet gobnyan ubak ureuëng-ureuëng
nyang mubuet bak lampôh nyan keu jiteuri-
mong jeumba gobnyan. 35 Teuma lé ureuëng-
ureuëng nyang mubuet bak lampôh nyan laju
jidrob bandum namiet-namiet ureuëng po ta-
noh nyan: Nyang sidroe jipoh, nyang laén
jipoh maté, nyang laén lom jirhom ngon
aneuëk batée. 36 Ureuëng po tanoh nyan jiki-
rém teuma namiet-namiet nyang laén, leubeh
jai nibak nyang phon jikirém. Teuma awak-
nyan teutab jipoh lagée nyang ka-ka. 37 Akhé
jih ureuëng po tanoh nyan jikirém aneuëk jih
keudroe ubak ureuëng nyang mubuet di
lampôh anggô nyan. 'Pasti aneuëk ulôn ji-
horeumat.' 38 Teuma watée jikalon aneuëk
ureuëng po tanoh nyan ka teuka keunan lé
ureuëng-ureuëng nyang mubuet lam lampôh
nyan, awaknyan laju jimarit sabe keudroe-
droe, 'Nyan, nyoepat jih, ahli waréh gobnyan.
Jak tapoh maté aneuëk toke nyan, mangat
hareuta warésan tateumé keutanyoe!' 39 Teu-
ma aneuëk nyan laju jidrob, ji rhom uluwa,
dan laju jipeumaté."
40 Geutanyong lé Isa, "Nyan, meunyoe
ureuëng po lampôh anggô jiwoe, peue nyang
teuma jipeubuet ateueh ureuëng-ureuëng
nyang keureuja bak lampôh jih nyan?"
41 Geujaweueb lé awaknyan, "Pasti
ureuëng nyan geupoh maté banmandum
ureuëng jeuhet nyan, dan lampôh anggô nyan
laju geupeusiwa bak ureuëng laén nyang ji-
tem weuek hase tanoh nyan keu gobnyan óh
trok bak watée."
42 Teuma Isa geupeugah ubak awak-
nyan, "Peu kheueh gohlom na gata baca peue
nyang teutuléh lam Alkitab?

'Batée nyang hana jipeuguna lé
tukang peugét bangunan
batée nyan ka jeuet keu batée
nyang paleng lumboi sa.
Nyoe kheueh buet Tuhan;
keubiet lagak that!' "

43 "Teuma, ingat kheueh," kheun Isa,
"bandum hak sibagoe umat Po teu Allah
geutarek nibak gata dan geubri keu laén
bansa nyang jipeubuet peurintah-peurintah
Allah. [44 Ureuëng nyang rhot ateueh batée
nyan, hanco; dan ureuëng nyang jitimpok lé
batée nyan, teugileng jeuet keu abée.]"
45 Watée imeum-imeum ulée dan
ureuëng-ureuëng Farisi geudeungoe miseue-
miseue nyang geupeugah lé Isa nyan,
awaknyan geuteupeue bahwa Isa geumeutu-
toe keuhai awaknyan. 46 Teuma awaknyan
jiuseuha keuneuk jidrob Gobnyan. Teuma
awaknyan teumakot keu ureuëng ramé, sabab
ureuëng ramé nyan jianggab Isa sidroe nabi.

Miseue keuhai khanuri bak teumpat ureuëng meukawen

(Luk. 14:15-24)

22 Isa geu meu haba lom ngon ureuëng
ramé sira geuboh miseue lagée
nyoe, 2 kheun Gobnyan, "Meunyoe Po teu
Allah ka geumat peurintah, keuadaan jih na
kheueh lagée miseue nyoe: na sidroe raja
geupeuna khanuri keu geupeukawen aneuëk
gobnyan nyang agam. 3 Raja nyan geuyue

′Lam padub-padubboh naseukah kuno na versi lageenyoe:
28 "Jinoenyoe pakriban peundapat gata keuhai nyoe?" kheun Isa lom. "Na sidroe ayah nyang na dua droe aneuëk
agam, gobnyan geujak ubak aneuëk geuh nyang phon dan geupeugah, 'Nëk, gata jak kheueh meubuet bak lampôh
anggô uroe nyoe.' 29 Aneuëk nyan jijaweueb, Gét, Ayah! Teuma jihnyan hana jijak lagée nyang geuyue lé ayah jih
nyan. 30 Óh lheuehnyan ayah nyan geujak teuma ubak aneuëk geuh nyang keudua dan geupeugah hai nyang sahan,
aneuëk nyan jijaweueb, 'ôn hana kutem, teuma óh dudoe meu-ubah pikeran nyang geuyue lé ayah jihnyan laju jijiak cit
teuma. 31 Nibak bandua aneuëk nyan, nyang toh kheueh nyang jipeubuet meulakée ayah jih?"
"Nyang keudua," jaweueb imeum-imeum ulée dan peumimpén-peumimpén Yahudi nyan.

21:32: Luk. 3:12, 7:29-30 **21:33**: Yes. 5:1-2 **21:42**: Zab. 118:22-23

jak tueng ubak peulayan-peulayan gobnyan
ureuëng-ureuëng nyang teu-undang ubak
teumpat khanuri geuh nyan. Teuma di
ureuëng-ureuëng nyang teu-undang nyan ha-
na jitem jak bak teumpat ureuëng meukawen
nyan. 4 Óh lheueh nyan lé raja nyan geuyue
jak teuma peulayan gobnyan nyang laén.
Geupeugah ubak peulayan nyang geuyue jak
nyan: 'Neubri tée kheueh ubak undangan
nyan: Hidangan khanuri ka siab. Leumô-
leumô aneuëk-aneuëk leumô ulôn nyang pa-
leng gét ka lheueh ulôn sie. Bandum nyan ka
siab. Neujak kheueh laju u teumpat meuka-
wen!' 5 Teuma bandum jamé nyang teu-
undang nyan hana jipako. Awaknyan jijak
bak buet jih keudroe maséng-maséng –
nyang sidroe jijak u ladang jih, nyang laén
teuma ubak peurusahaan jih keudroe; 6 dan
nyang laén laju jidrob bubena peulayan-peu-
layan raja nyan, laju jiseupôt dan jipoh maté
awaknyan. 7 Watée raja geudeungoe peue
nyang ka teujadi nyan, gobnyan beungéh
that-that. Dan raja pih laju geukirém sipa-i
gobnyan keu jijak poh maté bandum
ureuëng-ureuëng tukang peumaté peulayan
geuh nyan, dan laju geutot banda awaknyan.
8 Óh lheueh nyan lé raja laju geutawök
bandum peulayan gobnyan, dan laju geupeu-
gah, 'Khanuri keu meukawen ka siab, teuma
bandum undangan hana nyang jeuet ngui.
9 Jinoenyoe tajak laju ubak rot ueh raya, dan
taundang laju ureuëng beuramé that jijak bak
teumpat meukawen nyoe.' 10 Teuma bubena
peulayan nyan pih laju jijak. Awaknyan laju
jijak bak rot ueh raya dan jipeusapat laju
bubena ureuëng nyang na meurumpok disi-
nan, bah kheueh nyang gét meunan cit ngon
nyang jeuhet. Deungon lagée nyan teumpat
khanuri nyan pih ka peunoh ban siseun
lingka ngon jamé nyang teuka.
11 Óh lheueh nibak nyan di raja nyan laju
geutamong keu geujak ngieng banmandum
jamé nyang ka trok keunan. Dan deuh laju
geukalon na sidroe ureuëng nibak teumpat
nyan nyang hana jingui peukayan khanuri.
12 Laju lé raja nyan geutanyong bak ureuëng
nyan, 'He rakan, pakriban cara jih sampoe
meuhase tatamong lam ruweueng nyoe sabab
gata hana tangui peukayan khanuri?' Di
ureuëng nyan hana hase jipeugah sapeue.
13 Laju lé raja nyan geupeugah ubak peula-
yan-peulayan gobnyan, 'Ikat laju gaki ngon
jaroe ureuëng nyoe, dan jak tiek laju ureuëng
nyoe u teumpat nyang seupôt buta. Nibak
teumpat nyan na teumpat mo meuba-e dan
deurita.' "
14 Laju lé Isa geupeu habéh calitra miseue
nyan lagée nyoe, "Jai that nyang teutawök,
teuma na bacut khong nyang teupiléh."

Soai teubayeue cukée

(Mrk. 12:13-17; Luk. 20:20-26)

15 Óh lheueh nyan lé ureuëng Farisi laju
jijak duek meurok pakat sabe keudroe-droe
nyang tujuan jih pakriban cara beuhase Isa
teujeubak ngon cara jiteumanyong meuba-
goe rupa. 16 Teuma awaknyan laju ji utus
murit-murit jih ubak Isa meusajan deungon
na padub droe anggota golongan Herodes.
Awaknyan jipeugah ubak Isa, "Pak Gurée,
kamoe meuteupeue Bapak jujoe. Bapak neu-
purunoe deungon troh trang keuhai meula-
kée Po teu Allah keu manusia, hana neupa-
koe peundapat soe mantong. Sabab Bapak
hana neungieng ureuëng. 17 Sabab nyan, ci
Bapak peugah bak kamoe: Meunurot peura-
toran agama tanyoe, peu kheueh jeuet teu-
bayeue cukée keu kaisar atawa hana?"
18 Isa geuteupeue meukeusut awaknyan
nyang jeuhet nyan, jadi laju geupeugah, "He,
ureuëng-ureuëng munafék! Pakon gata keu-
neuk ujoe Ulôn? 19 Ci gata tunyok bak Ulôn
mata péng nyang gata peuguna keu neu-
bayeue cukée!"
Laju awaknyan jijok bak Gobnyan saboh
keupeng péng pirak. 20 Isa geutanyong bak
awaknyan, "Gamba dan nan soe nyang na
lam péng nyoe?"
21 "Gamba Kaisar," jaweueb awaknyan.
Teuma Isa geupeugah ubak awaknyan,
"Meunyoe meunan, tabri kheueh ubak Kai-
sar peue nyang atra Kaisar, dan ubak Allah
peue nyang atra Allah."
22 Watée jideungoe lé awaknyan peue
nyang ka geupeugah lé Isa nyan, awaknyan
hireuen lumpahna. Teuma awaknyan laju ji-
jak jitinggai Isa.

Soai teubeudôh nibak maté

(Mrk. 12:18-27; Luk. 20:27-40)

23 Bak uroe nyan cit teuma, na meupadub
droe ureuëng Saduki jijak ubak Isa.
Awaknyan na kheueh golongan ureuëng
nyang meupeundapat bahwa ureuëng nyang
ka maté hana udeb lé. 24 "Bapak Gurée,"
kheun awaknyan, "Nabi Musa na geupuru-
noe lagée nyoe: Meunyoe sidroe ureuëng
agam meuninggai donya, dan ureuëng nyan

22:13: Mat. 8:12, 25:30, Luk. 13:28 **22:23:** Kis. 23:8 **22:24:** Tel. 25:5

hana meu-aneuëk, syedara gobnyan harôh
meukawen ngon ureuëng inong balée nyan
mangat jibri keuturonan keu ureuëng nyang
ka meuninggai nyan. 25 Ka lheueh na tujoh
droe ureuëng meusyedara tinggai di sinoe.
Nyang tuha meukawen óh lheueh nyan meu-
ninggai donya ngon hana geutinggai aneuëk.
Teuma balée ureuëng nyan geutinggai keu
syedara gobnyan. 26 Syedara gobnyan nyan
meuninggai teuma hana cit jitinggai aneuëk.
Hai nyang lagée nyan teujadi teuma ubak
syedara gobnyan nyang keu lhée dan sampoe
trok bak nyang keu tujoh. 27 Dan akhé jih
inong nyan keudroe meuninggai donya.
28 Nyan, bak watée ureuëng maté geupeu-
beudôh lom teuma, peurumoh soe kheueh
ureuëng inong nyan? Sabab ban tujoh droe
awaknyan ka jimeukawen ngon ureuëng
inong nyan."

29 Geujaweueb lé Isa, "Gata keuliru, sa-
bab gata hana muphom Alkitab, meunan cit
kuasa Po teu Allah. 30 Sabab meunyoe
ureuëng maté óh trok bak watée jibeudôh
lom teuma, awaknyan hana teuma jimeuka-
wen lé, teuma awaknyan teutab udeb lagée
malaikat lam syeuruga. 31 Peu kheueh
gohlom na gata baca peue nyang geupeugah
lé Po teu Allah keuhai ureuëng maté geupeu-
beudôh lom teuma? Allah meufeureuman,
32 'Ulôn kheueh Allah Nabi Ibrahim, Allah
Nabi Ishaq dan Allah Nabi Yakub.' Allah
nyan kon Allah ureuëng maté. Gobnyan na
kheueh Allah ureuëng udeb!"

33 Watée ureuëng ramé nyan jideungoe
peue nyang geupeugah lé Isa, awaknyan
hireuen lagoena keuhai nyang geupurunoe lé
Gobnyan.

Peurintah nyang keu phon

(Mrk. 12:28-34; Luk. 10:25-28)

34 Bak watée ureuëng-ureuëng Farisi
jideungoe bahwa Isa ka geupeujeuet
ureuëng-ureuëng Saduki hana jeuet jipeugah
haba lé, teuma awaknyan laju jimeurok pa-
kat. 35 Sidroe lamkawan awaknyan, na kheu-
eh sidroe gurée agama, ji-ujoe keuneuk jeu-
bak Isa ngon cara jiteumanyong. 36 "Bapak
Gurée," kheun gobnyan, "peurintah toh
kheueh nyang paleng awai didalam huköm
agama?"

37 Geujaweueb lé Isa, "Cinta kheueh Tu-
han Allah gata deungon sipeunoh até gata,
deungon sipeunoh jiwa gata, dan deungon
silurôh ákai gata. 38 Nyan peurintah nyang
paleng phon nyang paleng peunteng! 39 Peu-
rintah nyang keudua saban deungon peu-
rintah nyang phon nyan: Cinta kheueh seu-
sabe gata keudroe lagée gata tacinta keu droe
gata keudroe. 40 Bandum huköm agama
nyang ka geubri lé Nabi Musa dan ajaran
bandum nabi nyan dasai jih nibak bandua
huköm nyan."

Soai Raja Peuseulamat

(Mrk. 12:35-37; Luk. 20:41-44)

41 Teungoh ureuëng-ureuëng Farisi nyan
mantong meugumpôi disinan, Isa geuta-
nyong ubak awaknyan, 42 "Peue kheun gata
keuhai Raja Peuseulamat? Keuturonan soe
kheueh gobnyan?"

"Keuturonan Nabi Daud," jaweueb
awaknyan.

43 "Meunyoe meunan," geutanyong lom
lé Isa, "peue sabab Roh Allah geu ilham bak
Nabi Daud keu teupeugah Raja Peuseulamat
'Tuhan'? Sabab Nabi Daud geupeugah.
44 'Tuhan geupeugah ubak Tuhan lôn:
neuduek kheueh blaih uneuen Lôn,[s]
sampoe án Ulôn peujeuet
musoh-musoh Gata jitaklok ubak
Gata.'
45 Ngon nyan meunyoe Nabi Daud Raja
Peuseulamat nyan 'Tuhan', pakriban tapeu-
gah Gobnyan keuturonan Nabi Daud?"

46 Hana meusidroe pih nyang hase ji-
jaweueb peue nyang geutanyong lé Isa nyan.
Dan phon uroe nyan, hana lé nyang teuma-
nyong peue-peue mantong ubak Gobnyan.

Peu-ingat mangat beu-até-até keu gurée-gurée agama dan ureuëng-ureuëng Farisi

(Mrk. 12:38-39; Luk. 11:43, 46, 20:45-46)

23 Dan Isa teuma geupeugah ubak
ureuëng ramé dan ubak murit-murit
Gobnyan, 2 "Gurée-gurée agama dan
ureuëng-ureuëng Farisi na keukuasaan keu
geutafeuse huköm-huköm Nabi Musa.
3 Deungon sabab nyan gata seutôt dan gata
taát kheueh bandum nyang awaknyan peu-
rintah. Teuma bék tapeubuet peue nyang
awaknyan peubuet, sabab awaknyan hana
jipeubuet peue nyang awaknyan peurunoe.
4 Awaknyan jilakée hai-hai nyang hana jita-

---

[s] *neuduek kheueh ... uneuen Lôn:* Meunurot keubudayaan Yahudi, nyang teubri keuhoreumatan dan keukuasaan jiduek blah uneuen.

22:32: Keu. 3:6 **22:35-40:** Luk. 10:25-28 **22:37:** Tel. 6:5 **22:39:** Im. 19:18 **22:44:** Zab. 110:1

mong lé akai dan jipeuget peuratoran-peura-
toran nyang brat, teuma mubacut pih
awaknyan hana jitulông ureuëng nyang peu-
buet hai nyan. 5 Bandum nyang awaknyan
peubuet na kheueh jeuet jingieng lé manusia
mantong. Awaknyan jisaja jingui ija seuma-
yang nyang luwah-luwah dan jipeupanyang
rumbai-rumbai bajée jubah awaknyan![t]
6 Awaknyan galak keu teumpat nyang pa-
leng gét meunyoe jijak bak teumpat khanuri,
dan kurusi istimewa nibak rumoh-rumoh ié-
badat. 7 Awaknyan galak that meunyoe ji-
horeumat lé gob di pasai-pasai, dan teuhôi
deungon 'Bapak Gurée'. 8 Teuma gata nyoe
bandum bék kheueh tatem meunyoe jihôi
'Bapak Gurée', sabab Gurée gata cit sidroe
gata bandum meusyedara. 9 Dan bék gata hôi
dalam donya nyoe meusidroe pih deungon
teukheun 'Bapak', sabab Bapak gata cit
sidroe, nyan kheueh Bapak nyang na lam
syeuruga. 10 Dan bék teuma gata tatem meu-
nyoe jihôi 'Peumimpén', sabab peumimpén
gata cit sidroe, nyan kheueh Raja Peuseula-
mat nyang ka geupeu janji lé Po teu Allah.
11 Ureuëng nyang paleng rayeuk lamkawan
gata, bah kheueh beujeuet keu peulayan gata.
12 Ureuëng peu manyang droe jih ureuëng
nyan teuma geupeumiyueb lé Po, dan
ureuëng nyang peumiyueb droe jih teuma
geupeumanyang lé Po."

Isa geu beungéh keu sifeuet ureuëng nyang galak meu pura-pura

(Mrk. 12:40; Luk. 11:39-42, 44, 52, 20:47)

13 "Meupaloe kheueh gata he gurée-gu-
rée agama dan ureuëng-ureuëng Farisi! Gata
bandum na kheueh tukang meupura-pura.
Gata tapagab-pagab ureuëng laén keuneuk
jeuet keu umat Allah, dan ureuëng laén
nyang keuneuk jeuet keu umat Allah, gata
pagab.

[14 Meupaloe kheueh gata he gurée-gu-
rée agama dan ureuëng Farisi: Gata bandum
tukang meupura-pura. Gata tatipée inong-
inong balée dan gata reupah rumoh ureuëng
nyan keu gata tôb-tôb buet gata nyang jeuhet,
gata meudoá panyang-panyang. Nyan kheu-
eh sabab jih huköman nyang rhot ateueh gata
singoh lumpah brat!]

15 Mupaloe kheueh gata he gurée-gurée
agama dan ureuëng-ureuëng Farisi! Gata tu-
kang meupura-pura! Gata tajak jiôh-jiôh gata
jeumeurang laôt, gata jak bansaboh daratan
ngon tujuan keu gata peutamong sidroe
ureuëng lam agama gata. Dan óh ka lheueh
ureuëng nyan jitamong lam agama gata, gata
peujeuet ureuëng nyan keu calon ureuëng
jeuet jitamong lam apui nuraka nyang dua
goe leubeh jeuhet nibak gata keudroe!

16 Mupaloe kheueh gata he peumimpén-
peumimpén nyang buta! Gata purunoe keu
awaknyan lagée nyoe, 'Meunyoe ureuëng
jimeu sumpah deumi keu Baét Tuhan,
ureuëng nyan hana teu-ikat ubak sumpah jih
nyan; teuma meunyoe jimeusumpah deumi
méuh nyang na di Baét Tuhan, ureuëng nyan
teu-ikat nibak sumpah geuh nyan.' 17 Gata
ureuëng-ureuëng nyang bangai dan buta!
Toh nyang leubeh peunteng méuh jihnyan,
atawa Baét Tuhan nyang peujeuet méuh
nyan suci? 18 Gata meurunoe lom lagée nyoe,
'Meunyoe sidroe ureuëng jimeusumpah deu-
mi miseubah, ureuëng nyan hana teu-ikat lé
sumpah jihnyan; teuma meunyoe jihnyan
jimeusumpah deumi keureubeuen di ateueh
miseubah nyan, ureuëng nyan teu-ikat ngon
sumpah jih nyan.' 19 Keubiet buta jih gata
bandum! Toh nyang leubeh peunteng? Keu-
reubeuen jihnyan atawa miseubah nyang teu-
peujeuet keureubeuen nyan suci? 20 Sabab
nyan, meunyoe sidroe ureuëng meusumpah
deumi miseubah, nyan saban cit ureuëng
nyan jimeusumpah deumi miseubah, dan
deumi bandum nyang na di ateueh miseubah
nyan. 21 Dan meunyoe sidroe ureuëng jimeu-
sumpah deumi Baét Tuhan, nyan saban cit
gobnyan jimeubudôk deumi Baét Tuhan
nyan dan deumi Po teu Allah nyang tinggai
disinan. 22 Dan meunyoe sidroe ureuëng
jimeusumpah deumi syeuruga, nyan saban
cit jihnyan meusumpah deumi takhta Tuhan,
dan deumi Po teu Allah nyang geuduek ateu-
eh takhta nyan. 23 Mupaloe kheueh gata
bandum hé gurée-gurée agama dan ureuëng-
ureuëng Farisi! Gata bandum tukang meupu-
ra-pura. Reumpah-reumpah lagée seulaseh,
adas maméh dan jintan, gata bri siper siploh
ubak Tuhan. Padahai hai-hai nyang paleng
peunteng dalam huköm-huköm agama, lagée
miseue jih: keuadelan, gaséh sayang, dan
rasa seutia, nyan bandum hana gata pakoe.
Padahai nyan kheueh nyang seuharôh jih
gata peubuet, deungon hana tapeu-ayeuem
nyang laén-laén. 24 Gata peumimpén-peu-

[t] *rumbai-rumbai bajée jubah awaknyan:* rumbai-rumbai nyan teupeuguna sibagoe tanda taát ubak Po teu Allah (kalon Teu. 15:37-41).

23:5: Mat. 6:1, Tel. 6:8, Teu. 15:38 **23:11:** Mat. 20:26-27, Mrk. 9:35, 10:43-44, Luk. 22:26 **23:12:** Luk. 14:11, 18:14 **23:22:** Yes. 66:1, Mat. 5:34 **23:23:** Im. 27:30

mimpén nyang buta! Lalat nyang na dalam
ié jieb droe gata sareng, padahai unta nyang
rayeuk gata uét!
25 Meupaloe kheueh gata he gurée-gurée
agama dan ureuëng-ureuëng Farisi! Gata
bandum tukang meupura-pura! Mangkok-
mangkok dan pireng-pireng droe gata rhah
sampoe gleh-gleh blaih luwa jih mantong,
padahai siblaih u dalam kutoe lumpah na
deungon hai-hai nyang gata teumé deungon
cara paksa dan leuha. 26 He Farisi buta! Gata
rhah kheueh ilée mangat beutôi-beutôi gleh
siblaih u dalam bandum pireng dan mang-
kok-mangkok gata, mangat siblaih luwa jih
jeuet keu gleh teuma!
27 Meupaloe kheueh gata he gurée-gurée
agama dan ureuëng-ureuëng Farisi! Gata
bandum tukang meupura-pura! Gata lagée
jirat-jirat nyang teu cét putéh; diluwa leumah
lagak, teuma didalam nyan peunoh deungon
tuleueng dan bandum ka habéh brok. 28 Meu-
nan cit deungon gata. Nibak luwa leumah jih
gata gét deungon ureuëng lingka; teuma di-
dalam, gata peunoh deungon peuleusu dan
peulanggaran-peulanggaran."

Isa geufatwa keuhai hukôman ateueh gurée-gurée agama dan ureuëng-ureuëng Farisi

(Luk. 11:47-51)

29 "Meupaloe kheueh gata he gurée-gu-
rée agama dan ureuëng-ureuëng Farisi! Gata
bandum tukang meupura-pura! Gata
tapeugôt jrat-jrat nyang gét-gét keu nabi-na-
bi, dan gata peungui tugu-tugu peuingat ni-
bak ureuëng-ureuëng nyang udeb jihnyan
gét. 30 Dan gata nyoe tapeugah, 'Seukira jih
kamoe nyoe udeb bak jamén indatu kamoe
yoh masa ilée, kamoe hana teuma kamoe
seutôt ngon awaknyan kamoe jak peumaté
bubena nabi-nabi.' 31 Teuma gata aku keu-
droe bahwa gata nyoe kheueh keuturonan
ureuëng-ureuëng nyang poh maté nabi-nabi!
32 Meunyoe lagée nyan, tapeujak kheueh laju
dan peuseuleusoe kheueh desya-desya
nyang ka jipeuphon lé indatu gata nyan!
33 Gata jeuhet dan keuturonan ureuëng jeu-
het! Pakriban gata hase tapeuseulamat droe
nibak hukôman lam apui nuraka? 34 Deu-
ngoe kheueh beu gét-gét: Ulôn teuma Lôn
kirém ubak gata nabi-nabi, ureuëng-ureuëng
malem, dan gurée-gurée; siladum nibak
awaknyan teuma gata poh maté, dan siladum
teuk nyang laén gata saleb. Na nyang teuma
gata seksa didalam rumoh-rumoh iébadat,
dan gata tiyeub-tiyeub nibak banda nyang
saboh u banda nyang laén. 35 Sabab nyan,
gata teuma teuhukôm sabab seumeupoh ma-
té nyang ji peubuet ateueh ureuëng-ureuëng
nyang hana meusalah – phon nibak teupoh
maté Habel nyang hana meusalah, sampoe
trok ubak teupoh maté Nabi Zakharia aneuëk
Berekia, nyang gata poh maté lamkawan Ru-
moh Tuhan dan miseubah. 36 Peucaya kheu-
eh: bandum nyan teuma jitanggong lé
ureuëng-ureuëng bak jamén nyoe!"

Isa geuweueh keu Yerusalem

(Luk. 13:34-35)

37 "Yerusalem-Yerusalem! Nabi-nabi
gata peumaté. Utosan-utosan Allah gata
rhom ngon batée sampoe maté. Ka padubgoe
Ulôn keuneuk wa bandum peunduduek gata
lagée nang manök nyang ji uem bandum
aneuëk jih dimiyueb sayeueb jih, teuma gata
hana tatem! 38 Sabab nyan Po teu Allah hana
le meusajan gata. 39 Beutateupeu kheueh:
Phon watée nyoe gata hana teuma gata kalon
le Ulôn sampoe gata tapeugah, 'Beugeubri
kheueh beureukat ateueh Gobnyan nyang
teuka ateueh nan Tuhan.' "

Isa geumeututoe keuhai Baét Tuhan reuloh

(Mrk. 13:1-2; Luk. 21:5-6)

24 Watée Isa geutinggai Baét Tuhan,
murit-murit Gobnyan laju jijak ubak
Gobnyan dan geutunyok laju ubak bangunan
Baét Tuhan nyan. 2 Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Peu kheueh na gata kalon
bandum nyan? Tateupeue kheueh, hana meu
sianeuëk batée pih nibak bangunan-bangun-
an nyan teuma na tinggai teususon nibak
teumpat jih. Bandum nyan teuma teureu-
loh."

Harôk hara dan peung iénanyaan

(Mrk. 13:3-13; Luk. 21:7-19)

3 Óh lheueh nyan Isa geujak u Bukêt
Zaiton, dan teungoh geuduek-duek, murit-
murit Gobnyan jijak ubak Gobnyan keuneuk
jipeugah haba deungon Gobnyan seucara
pribadi. "Neupeugah laju ubak kamoe pajan
bandum nyan teujadi," jipeugah lé awak-
nyan ubak Gobnyan. "Peu kheueh tanda-
tanda jih nyang teutunyok keuhai Bapak teu-
ka dan tanda akhé jamén?"

23:27: Kis. 23:3

4 Geujaweueb lé Isa, "Waspada kheueh,
bék sampoe gata keunong peungeuet. 5 Sa-
bab ramé that ureuëng jiteuka deungon jipeu-
guna nan Ulôn dan jipeugah, 'Ulôn kheueh
Raja Peuseulamat!' Awaknyan ka jitipée
ureuëng ramé. 6 Gata teuma tadeungoe meu-
bagoe-bagoe su di mideuen prang dan haba
keuhai ureuëng muprang, teuma bék teuma-
kot. Sabab hai-hai nyang lagée nyan bit teu-
jadi, teuma deungon na lagée nyan bukon
kheueh sibagoe tanda ka watée jih uroe kia-
mat. 7 Bansa nyang saboh jimuprang jilawan
bansa nyang laén, dan nanggroe nyang saboh
teuma jijak prang nanggroe nyang laén. Di-
pat mantong jiteuka bala musém deuek dan
geumpa bumoe. 8 Bandum nyang teujadi
nyan na kheueh awai nibak phon teujadi,
lagée geurasa sakét lé sidroe ureuëng inong
nyang keuneuk peulahé aneuëk.
9 Óh lheueh nyan gata teuma teudrob dan
jiseurah keu jiseksa dan jipoh maté. Bansi-
gom donya teuma jibanci ubak gata sabab
gata murit Ulôn. 10 Bak watée nyan jai
lumpah na ureuëng nyang murtat, dan jikhi-
anat dan jibanci sidroe ubak nyang laén.
11 Ramé that-that nabi-nabi peuleusu teuma
jiteuka, dan jitipée ureuëng ngon rakyat ba.
12 Buet nyang jeuhet jimeu-éue bagaih
lumpah na sampoe di ureuëng ramé ka hana
le gaséh meugaséh. 13 Teuma ureuëng nyang
meuteuen sampoe bak akhé, ureuëng nyan
teuma geupeu seulamat. 14 Dan Haba Gét
keuhai pakriban Po teu Allah geumat peu-
rintah dan geupeusampoe bansigom donya,
mangat bandum ureuëng meuteumé jideu-
ngoe. Óh ka lheueh nyan barô kheueh kiamat
teuka."

Keujeuhetan nyang jipeuhanco

(Mrk. 13:14-23; Luk. 21:20-24)

15 "Gata teuma takalon 'Keujeuhetan
nyang jipeuhanco peue-peue nyang na', la-
gée nyang geupeugah lé Nabi Daniel, teu-
dong bak teumpat nyang suci. (Catetan keu
peumbaca: Simak kheueh peue makna jih!)
16 Bak watéenyan, ureuëng nyang na di Yu-
dea harôh jiplueng u gunong-gunong.
17 Ureuëng nyan na ateueh bubong rumoh
bék jitron keu jijak cok sapeue-sapeue lam
rumoh nyan. 18 Ureuëng nyang mantong lam
lampôh bék jiwoe u rumoh keu jijak cok
bajée jubah jihnyan. 19 Keubiet that phet dan
paleng teumakot nibak uroe-uroe nyan keu
ureuëng inong nyang teungoh mume, dan
kawöm mak nyang mantong geupeu mom
aneuëk manyak! 20 Meudoá kheueh mangat
gata bék sampoe taplueng watée musém
ujeuen atawa uroe Sabat! 21 Bak uroe-uroe
nyang paleng teumakot nyan teuma na keu-
sosahan nyang paleng hibat lagée nyang
gohlom na teujadi seumeunjak donya nyoe
na sampoe nibak watée nyoe, dan nyang
lagée nyan hana jiteuka lé. 22 Seungkira jih
Po teu Allah hana geupeu paneuk watée jih;
teuma hana meusidroe pih nyang na seula-
mat. Teuma sabab lé umat Gobnyan, Po teu
Allah geupeu paneuk watée nyan.
23 Bak watée nyan meunyoe na sidroe
ureuëng nyang jipeugah ubak gata, 'Ngieng,
Raja nyang ba seulamat nyan na disinoe!'
atawa, 'Gobnyan na disinan!' – bék kheueh
tapatéh bak ureuëng nyan. 24 Sabab teuma
jiteuka nyang jiaku droe jih nyang ba seula-
mat teuma nyan na kheueh peuleusu dan
nabi-nabi peuleusu. Awaknyan teuma jipeu-
buet buet-buet nyang luwa biasa hibat jih,
dan buet-buet nyang ajaéb keu jeuet jiteumi-
pée, meunyoe jeuet, umat Po teu Allah pih
jitipée cit. 25 Teuma, ingat kheueh! Ulôn ka
Lôn peugah ubak gata leubeh ilée sigohlom
hai nyan teujadi.
26 Meunyoe na ureuëng jipeugah ubak
gata, 'Ngieng, Gobnyan na di sideh dipadang
pasi!' – bék gata jak bak teumpat nyan. Ata-
wa meunyoe awaknyan jipeugah, 'Ngieng,
Gobnyan geumusöm lam bilék nyang na di-
sinoe!' – bék tapatéh. 27 Sabab Aneuëk Ma-
nusia teuka lagée kilat nyang muble nyang
teuka nibak timu, dan meucahya trok u barat.
28 Dipat na bangke, disinan na cicém
nyang pajoh bangke!"

Aneuëk Manusia teuka

(Mrk. 13:24-27; Luk. 21:25-28)

29 "Hana treb óh ka lheueh keusosahan
bak watée nyan, mata uroe laju jeuet keu
seupôt, dan buleuen hana le meucahya.
Bintang nyang meutabu di langét manyang
teuma rhot u bumoe, dan bubena nyang mat
kuasa di angkasa raya teuma keng keueng
hana meuteuntée. 30 Óh ka lheueh nyan tanda
Aneuëk Manusia teuma leumah di langét.
Bak watée nyan bandum bansa di ateueh
bumoe laju jimoe ba-e. Awaknyan laju jika-

24:9: Mat. 10:22 **24:13:** Mat. 10:22 **24:15:** Dan. 9:27, 11:31, 12:11 **24:17-18:** Luk. 17:31
24:21: Dan. 21:1, Why. 7:14 **24:26-27:** Luk. 17:23-24 **24:28:** Luk. 17:37 **24:29:** Yes. 13:10, 34:4, Yeh. 32:7, Yl. 2:10, 31, 3:15, Why. 6:12-13 **24:30:** Dan. 7:13, Za. 12:10-14, Why. 1:7

lôn Aneuëk Manusia teuka di ateueh awan
deungön kuasa dan keumuliaan nyang raya.
31 Beureuguih raya teuma teuyueb, dan
Aneuëk Manusia laju jiyue bubena malaikat
Gobnyan jeuet teupeusapat bandum umat
Gobnyan nibak ban peuet boh ujong bumoe,
nibak ujong langét nyang saboh sampoe
ubak ujong langét nyang laén."

Peulajaran nibak bak ara
(Mrk. 13:28-31; Luk. 21:29-33)

32 "Cok kheueh peulajaran nibak bak
ara. Meunyoe ranteng-ranteng jih ijo dan
leunuet, dan ka jipeuphon meutarôk, gata
tateupeue bahwa musém khueng ka tho
lumpah na. 33 Meunan cit hai jih meunyoe
gata kalon hai-hai nyan teujadi, gata tateu-
peue bahwa watéejih ka tô that.[u] 34 Tateu-
peue kheueh! Hai-hai nyan teuma teujadi
sigohlom ureuëng-ureuëng nyang udeb bak
watée nyoe maté banmandum. 35 Langét dan
bumoe teuma gadôh, teuma tutoe haba Lôn
teutab na siumu masa."

Hana teuma na nyang teupeu uroe dan jeuem jih
(Mrk. 13:32-37; Luk. 17:26-30, 34-36)

36 "Hana ureuëng nyang jiteupeu pajan
uroe dan jeuem jih, malaikat-malaikat nyang
na dalam syeuruga hana geuteupeue, Aneuëk
Po teu Allah pih hana,[v] nyang teupeue na
kheueh Bapak mantong. 37 Meunyoe
Aneuëk Manusia ka teuka singoh, keuadaan
jih lagée bak jamén Nabi Nuh yoh masa ilée.
38 Bak uroe-uroe sigohlom ié raya nyan teu-
ka, manusia-manusia lagée biasa jimakheun
ngon jijieb ié, dan meukawen. Meunan kheu-
eh nyang teujadi hana putôh-putôh sampoe
trok ubak uroe Nabi Nuh geutamong dalam
kapai. 39 Watée ié raya teuka sampoe habéh
jisampôh awaknyan banmandum, barô kheu-
eh awaknyan sadar peue nyang ka teujadi.
Meunan kheueh keuadaan jih singoh meu-
nyoe Aneuëk Manusia teuka. 40 Bak watée
nyan, na dua droe ureuëng teungoh meukeu-
reuja di ladang: Sidroe teuba, dan sidroe teuk
teuma tinggai. 41 Na dua droe ureuëng inong
teungoh jitob aneuëk gandom: Sidroe teuba,
dan sidroe treuk teuma teutinggai. 42 Sabab
nyan, waspada kheueh, sabab gata hana
tateupeue pajan Tuhan gata teuma geuteuka.
43 Ingat kheueh nyoe! Seukira jih ureuëng po
rumoh jiteupeu poh padub pancuri jitamong
lam rumoh jihnyan, ureuëng po rumoh nyan
hana jiéh, mangat pancuri hana jitamong lam
rumoh jihnyan. 44 Sabab nyan, gata harôh
meusiab-siab. Sabab Aneuëk Manusia teuka
bak watée nyang hana gata sangka-sangka."

Peulayan nyang seutia dan peulayan nyang hana seutia
(Luk. 12:41-48)

45 Geupeugah lom lé Isa, "Meunyoe
meunan, peulayan nyang toh kheueh nyang
seutia lom bijaksana? Jihnyan kheueh nyang
ji-angkat lé po droe jih mangat jeuet keu ulée
keu peulayan-peulayan nyang laén, mangat
jibri makheun ubak awaknyan óh trok bak
watée. 46 Keubiet bahgia jih peulayan nyan
watée po jihnyan jigisa, dan jingieng jih nyan
teungoh jipeubuet tugaih nyang ka teupeuca-
ya ubak jihnyan. 47 Peucaya kheueh, bahwa
nyan teupeucaya bandum atra gobnyan ubak
peulayan nyan. 48 Teuma meunyoe peulayan
nyan jeuhet, gobnyan teuma jikheun lam até
jih, 49 'Teungku po lôn mantong treb geugi-
sa,' laju lé jihnyan jipeuphon poh peulayan-
peulayan nyang laén, dan jimakheun ngon
ji-jieb ié ngon ureuëng-ureuëng mabök.
50 Óh lheueh nyan teungku po jihnyan laju
jiwoe bak uroe dan watée nyang hana ji-
sangka-sangka. 51 Teuma peulayan nyan laju
jiheuntam bit-bit that[w] lé po jihnyan, dan laju
geutiek u teumpat ureuëng-ureuëng muna-
fék. Awaknyan laju jiklik dan meudeurita
bak teumpat nyan."

Miseue keuhai siploh droe aneuëk dara

25 "Meunyoe ka teuka Aneuëk Manu-
sia sibagoe Tuhan, keuadaan jih na
kheueh lagée miseue nyoe: Na siploh droe
aneuëk dara jeuet keupeungiréng teungku
linto maséng-maséng awaknyan jicok saboh
panyöt, laju jijak sambot teungku linto nyang
agam.

2 Na limong droe lamkawan awaknyan
bangai that, dan nyang limong droe treuk na
kheueh bijaksana. 3 Ban limong droe aneuëk
dara nyang bangai nyan jiba panyöt, teuma
hana jiba minyéuk geunantoe. 4 Teuma ban
limong droe aneuëk dara nyang bijaksana
jiba panyöt meusajan ngon minyéuk geu-
nantoe. 5 Teungku linto agam nyan jiteuka ka

---

[u] *watéejih ka tô that:* atawa Gobnyan ka tô, karab trok. [v] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: Aneuëk Po teu Allah pih hana. [w] *jiheuntam bit-bit that:* atawa jiuse u luwa.

24:37: Keuj. 6:5-8 **24:39**: Keuj. 7:6-24 **24:43-44**: Luk. 12:39-40 **25:1**: Luk. 12:35



Panyöt dan teumpat minyéuk (25:4)

teulat, jadi aneuëk-aneuëk dara nyan ka teu-
ka teugantuek laju teungét.
6 Watée ka teungoh malam barô kheueh
teudeungoe su ureuëng meukuk sira jitawök,
'Teungku linto ka teuka! Jak ta sambot
gobnyan!' 7 Ban siploh droe aneuëk dara
nyan laju teujaga dan jibeudôh, dan laju jitot
maséng-maséng panyöt jihnyan. 8 Aneuëk-
aneuëk dara nyang bangai nyan laju jipeugah
ubak aneuëk dara nyang bijaksana, 'Neujok
kheueh keu kamoe mubacut khong minyéuk
gata, sabab panyöt kamoe karab lon.' 9 'Ha-
na jeuet!' jijaweueb lé aneuëk-aneuëk dara
nyang bijaksana nyan, 'sabab eunteuk
bandum geutanyoe hana seb minyéuk. Neu-
jak bloe laju u keudée.' 10 Teuma lé aneuëk-
aneuëk dara nyang bangai nyan laju jijak
bloe minyéuk u keudée. Teungoh awaknyan
jijak bloe minyéuk nyan, teuma teuka kheueh
teungku linto agam. Ban limong droe aneuëk
dara nyang ka siab nyan jitamong laju meu-
sajan ngon teungku linto lam teumpat khanu-
ri, dan óh lheueh nyan pintoe pih geutob!
11 Óh lheueh nyan aneuëk-aneuëk dara
nyang ban jiwoe jak bloe minyéuk nyan ka
trok jigisa sira jipeugah, 'Teungku-teungku,
neupeuhah laju pintoe mangat kamoe ta-
mong.' 12 Teuma teungku linto agam nyan
laju geujaweueb, 'Ulôn hana Lôn turi keu
gata!' "
13 Laju Isa geupeu habéh haba miseue
nyan lagée nyoe, "Ngon sabab nyan meuja-
ga-jaga kheueh, sabab gata hana neuteupeue
uroe dan jeuem jih."

Miseue keuhai lhée droe peulayan

(Luk. 19:11-27)

14 "Meunyoe Aneuëk Manusia ka teuka
sibagoe Tuhan keuadaan jih na kheueh lagée
miseue nyoe. Sidroe ureuëng agam keuneuk
jak u teumpat nyang jiôh. Gobnyan laju ji-
tawök bandum peulayan-peulayan jih, dan
hareuta gobnyan nyang na nyan laju jipeuca-
ya ubak awaknyan. 15 Keu tieb-tieb peulayan
nyan laju geubri meunurot keusanggopan
maséng-maséng. Keu nyang sidroe laju geu-
bri limong ribée péng méuh. Ubak nyang
laén geubri teuma dua ribée péng méuh. Dan
ubak nyang sidroe trek geubri teuma siribée
péng méuh. Óh lheueh nyan laju teungku
nyan geujak. 16 Peulayan nyang jiteurimong
limong ribée péng méuh nyan laju jijak meu-
niaga, dan nibak meuniaga jih nyan laju neu-
teumé laba limong ribée péng méuh. 17 Meu-
nan cit deungon peulayan nyang jiteurimong
dua ribée péng méuh nyan meuteumé laba
dua ribée teuma. 18 Teuma lé peulayan nyang
jiteurimong siribée péng méuh nyan laju jijak
khueh uruek lam tanoh, dan péng nyang jibri
lé toke jih nyan laju jisöm lam uruek nyan.
19 Treb that teuma óh lheueh nyan, toke
nibak peulayan-peulayan nyan jiwoe, dan
laju geupeu phon peuna hitongan deungon
awaknyan. 20 Peulayan nyang teurimong li-
mong ribée nyan jiteuka, dan jijok laju siploh
ribée. 'Teungku po,' kheun peulayan nyan,
'Teungku po neuseurah limong ribée péng
méuh ubak ulôn. Ngieng kheueh, ulôn meu-
teumé laba limong ribée teuk.' 21 'Jroh that,'
kheun toke nyan, 'gata na kheueh peulayan
nyang gét dan seutia. Sabab gata jeuet teu-
peucaya deungon nyang bacut, ulôn teuma
lôn peucaya nyang leubeh le ubak gata. Ta-
mong kheueh dan meuseunang-seunang
kheueh meusajan ngon ulôn!'
22 Óh lheueh nyan teuka teuma pelayan
nyang teurimong péng méuh dua ribée, laju
jipeugah, 'Teungku po, droeneueh ka neuseu-
rah dua ribée péng méuh ubak ulôn. Ngieng
kheueh nyoe, ulôn meuteumé laba dua ribée
treuk péng méuh.' 23 'Jroh that,' kheun toke



Mata péng méuh (25:15)

25:11-12: Luk. 13:25 **25:14-30:** Luk. 19:11-27

nyan, 'gata peulayan nyang gét dan seutia.
Sabab gata jeuet teupeucaya deungon nyang
bacut, ulôn teuma peucaya deungon nyang jai
keu gata. Tamong kheueh dan meuseunang-
seunang kheueh meusajan ngon ulôn!' 24 Óh
lheueh nyan teuka teuma peulayan nyang
jiteurimong siribée péng méuh sira jipeugah,
'Teungku po, ulôn teupeu droeneueh na
kheueh sidroe ureuëng nyang paleng kreueh
dan teugaih. Teungku po neupot boh nibak
sinaman nyang bukon po pula, dan neucok
hase bak teumpat nyang bukon teungku po
tabu bijéh. 25 Ulôn teumakot, sababnyan
kheueh ulôn jaksöm péng teungku po lam
tanoh. Nyoe kheueh péng teungku nyan.'
26 'Gata peulayan nyang jeuhet dan beu-o!'
geupeugah lé toke nyan. 'Bukon kheueh ka
gata teupeu bahwa ulôn kupot boh nibak seu-
naman nyang bukon lôn pula, dan lôn cok
hase bak teumpat nyang bukon ulôn tabu?
27 Meunyoe meunan, nyang sibeuna jih harôh
gata keubah péng ulôn nyan nibak bank, teu-
ma óh watée ulôn woe, ulôn teurimong lom
teuma péng lôn nyan deungon bungöng jih.
28 Kareuna nyan, cok kheueh péng nyan ni-
bak gobnyan, dan jok kheueh ubak ureuëng
nyang na siploh ribée péng méuh nyan. 29 Sa-
bab, nibak ureuëng nyang ka lheueh na, teuma
teubri leubeh le lom, dan leubeh jai nibak bak
nyang ka. Teuma ureuëng nyang hana sapeue
na, nyang bacut mantong na nibak jihnyan
teuma teucok lom teuma. 30 Dan peulayan
nyang hana sapeue jeuet nyan, tatiek kheueh
u dalam seupôt diluwa. Disinan jihnyan jimoe
dan meudeurita!' "

Peungadelan bak uroe kiamat

31 "Meunyoe Aneuëk Manusia ka teuka
sibagoe raja nyang geu-iréng lé malaikat
Gobnyan, Gobnyan geuduek ateueh takhta
Gobnyan nyang mulia. 32 Banmandum
bansa teuma geupeusapat dikeue Gobnyan.
Laju Gobnyan geupeu weuek awaknyan
sampoe jeuet keu dua boh keulompok lagée
ureuëng meurabe nyang jipeu aséng bubiri
nibak kaméng. 33 Ureuëng nyang peubuet
keuheundak Po teu Allah teuma geupeusapat
blaih uneuen Gobnyan, dan nyang laén blaih
si uwie Gobnyan. 34 Óh lheueh nyan raja
nyan laju geupeugah ubak ureuëng-ureuëng
nyang na blaih uneuen Gobnyan, 'Jak kheu-
eh keunoe gata bandum nyang geubri beu-
reukat lé Bapak Ulôn. Tamong kheueh dalam
Keurajeuen nyang ka teukeubah keu gata
yoh watée phon geupeujeuet donya nyoe.
35 Sabab óh watée Ulôn deuek, gata bri
makheun keu Ulôn, dan óh watée Ulôn glah,
gata bri ié. Ulôn sidroe ureuëng aséng, gata
teurimong Ulôn di rumoh gata. 36 Ulôn hana
peukayan, gata bri peukayan. Óh watée Ulôn
sakét, gata nyang peu-ubat Ulôn. Ulôn dalam
glab, gata nyang tulông Ulôn.'
37 Ban jideungoe meunan awaknyan
bandum laju jitanyong, 'Tuhan, pajan na ka-
moe kalon Tuhan deuek laju kamoe bri ubak
Tuhan peunajoh, atawa glah laju kamoe bri
ubak Tuhan ié? 38 Pajan kamoe ngieng Tu-
han sibagoe ureuëng aséng, laju kamoe
sambot Tuhan lam rumoh kamoe? Pajan Tu-
han hántom neungui peukayan, laju kamoe
bri ubak Tuhan peukayan? 39 Pajan na kamoe
kalon Tuhan sakét atawa jipasoe lam glab,
laju kamoe tulông Tuhan?' 40 Raja nyan teu-
ma geujaweueb, 'Beutateupeu kheueh: wa-
tée gata peubuet hai nyan, bahpih ubak salah
sidroe nibak syedara-syedara Lôn nyang pa-
leng hina, saban cit nyan gata peubuet ateueh
Ulôn!'
41 Óh lheueh nyan raja teuma geupeugah
ubak ureuëng-ureuëng nyang na blaih siwie
Gobnyan, 'Jak wéeh keudeh, he jahanam!
Jak blôh laju dalam apui nuraka nyang hán
lon-lon, nyang ka teukeubah keu iblih dan
malaikat-malaikat gobnyan! 42 Sabab óh wa-
tée Ulôn deuek, gata hanatabri keu Ulôn
peunajoh; óh watée Ulôn glah, hana gata bri
ié. 43 Ulôn sidroe ureuëng aséng, gata hana
tateurimong Ulôn lam rumoh gata. Ulôn ha-
na meupeukayan, gata hana bri peukayan keu
Ulôn. Ulôn sakét dan jipeutamong lam glab,
gata hana tapako Ulôn.' 44 Laju awaknyan
jipeugah ubak Gobnyan, 'Tuhan, pajan
kheueh na kamoe kalon Tuhan deuek, atawa
glah, atawa sibagoe ureuëng aséng, atawa
hana meupeukayan, atawa sakét, atawa
jipeutamong lam glab, dan kamoe hana ka-
moe tulông Tuhan?' 45 Raja nyan teuma geu-
jaweueb, 'Beutateupeu kheueh: bak watée
gata hana tatem tulông sidroe ureuëng nyang
paleng papa nyoe, saban cit gata hana tatem
tulông Ulôn.' 46 Teuma ureuëng-ureuëng
nyang lagée nyan teuma teuhuköm deungon
huköman nyang keukai abadi, seudangkan
ureuëng-ureuëng nyang peubuet keuheun-
dak Po teu Allah ureuëng nyan teuma geu-
teurimong udeb seujati dan keukai abadi."

25:29: Mat. 13:12, Mrk. 4:25, Luk. 8:18 25:30: Mat. 8:12, 22:13, Luk. 13:28 25:31: Mat. 16:27, 19:28
25:46: Dan. 12:2

Tipée muslihat keu Isa
(Mrk. 14:1-2; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53)

26 Watée Isa ka seuleusoe geupurunoe
bandum hai nyan, Gobnyan geupeu-
gah ubak murit-murit Geuh, 2 "Gata tateu-
peue dua uroe treuk na kheueh Uroe Raya
Paskah, dan Aneuëk Manusia teuma jiseurah
keu jisaleb!"
3 Bak watée peumimpén-peumimpén
teungku imeum dan peumimpén-peu-
mimpén Yahudi meugumpôi bak meuligoe
Teungku Imeum Agong Kayafas.
4 Awaknyan jimeurok pakat keuneuk drob
Isa seucara seungab-seungab, dan keuneuk
jipoh maté Gobnyan. 5 "Teuma," kheun
awaknyan, "Bék hainyan teupeubuet bak
watée peurayaan, sabab hai nyang lagée nyan
teuma jiteuka karu lamkawan rakyat."

Isa geuprée minyéuk mangat bée di Betania
(Mrk. 14:3-9; Yah. 12:1-8)

6 Watée Isa mantong na di Betania, di
rumoh Simon nyang yoh masa ilée keunong
peunyakét kulét nyang lumpah parah, 7 na
sidroe ureuëng inong jijak meuhadab ubak
Isa. Ureuëng inong nyan na jiba saboh kaca
pualam, meuasoe minyéuk mangat bée nyang
lumpah meuhái. Watée Isa teungoh geuduek
sira geumakheun, ureuëng inong nyan laju
geuprée minyéuk mangat bée nyan ateueh
ulée Isa. 8 Murit-murit Isa na jikalon hai nyan
laju jiteuka beungéh. "Keupeue guna jih
banmandum nyoe boros?" kheun awaknyan.
9 "Minyéuk mangat bée nyan hase teupeu-
bloe deungon yuem nyang lumpah meuhái,
dan péng hase nyan jeuet teujok bak ureuëng
gasien!"
10 Isa geuteupeue pikeran awaknyan, laju
geupeugah lé Gobnyan, "Keupeue gata peu-
susah ureuëng inong nyoe? Jih nyan jipeubuet
sapeue-sapeue nyang jroh dan teupujoe u
ateueh Ulôn. 11 Ureuëng gasien na sabe
lamkawan gata, teuma meunyoe Ulôn hana
sabe na meusajan gata. 12 Deungon na geuro
minyéuk mangat bée nyan u ateueh badan
Lôn, gobnyan ka geupeu siab Ulôn keu teu-
peutamong lam jrat. 13 Peucaya kheueh!
Bansigom donya nyoe, dipat mantong Haba
Gét nibak Allah teupeumaklum, peue-peue
nyang jipeubuet lé ureuëng inong nyoe teutab
teucalitra sibagoe keunangan keu gobnyan."

Yudas situju jikhianat Isa
(Mrk. 14:10-11; Luk. 22:3-6)

14 Dan sidroe lamkawan murit Isa nyang
nan jihnyan Yudas Iskariot, jijak meu-
rumpok ngon peumimpén-peumimpén
teungku imeum. 15 Gobnyan jikheun ubak
peumimpén-peumimpén teungku imeum
nyan, "Peu kheueh nyang gata bri keu ulôn
meunyoe ulôn jok Isa ubak gata?" Teuma
awaknyan laju ji-itong lhée ploh péng pirak,
laju jijok péng nyan ubak jihnyan. 16 Phon
bak saát nyan Yudas laju jimita watée nyang
paih keuneuk jikhianat Isa.

Isa geumakheun peunajoh Paskah meusajan murit-murit Gobnyan
(Mrk. 14:12-21; Luk. 22:7-14, 21-23; Yah. 13:21-30)

17 Bak uroe raya nyang keuphon watée
Peurayaan Ruti Hana Meuragoe, murit-murit
Isa jijak meurumpok ngon Gobnyan.
Awaknyan jipeugah, "Nibak teumpat toh
nyang Bapak galak mangat kamoe keubah
peunajoh Paskah keu Bapak?"
18 Geujaweueb lé Isa, "Neujak kheueh
ubak sidroe ureuëng di banda dan neupeugah
laju ubak gobnyan, 'Geupeugah lé Bapak
Gurée, ka sampoe watée jih keu Ulôn; Ulôn
keuneuk peuna uroe raya Paskah di rumoh
gata meusajan-sajan ngon bandum murit-
murit Lôn.' "
19 Murit-murit Isa laju geupeubuet peue
nyang geupeurintah lé Gobnyan ubak
awaknyan. Awaknyan laju jijak peusiab peu-
najoh Paskah nyan.
20 Óh watée malam ka teuka, Isa meunan
cit bandua blaih droe murit Gobnyan geudu-
ek sira geumakheun, 21 teungoh awaknyan
geumakheun, Isa geupeugah, "Deungoe
kheueh: na sidroe lamkawan gata nyoe teuma
jikhianat Ulôn."
22 Ban jideungoe hai nyan lé awaknyan,
murit-murit Isa seudeh lumpah na. Laju lé
awaknyan, sidroe-droe jiteumanyong ubak
Isa, "Teuntée bukon keu ulôn nyang Bapak
peugah nyan?"
23 Geujaweueb lé Isa, "Ureuëng nyang
ceulob ruti lam mangkok Ulôn meusigoe-si-
goe ngon Ulôn, ureuëng nyan kheueh nyang
khianat Ulôn. 24 Keubiet Aneuëk Manusia
teuma maté lagée nyang ka lheueh teutuléh
lam Alkitab. Teuma ceulaka kheueh ureuëng

26:2: Keu. 12:1-27 **26:7:** Luk. 7:37-38 **26:11:** Tel. 15:11 **26:15:** Za. 11:12 **26:23:** Zab. 41:10

nyang khianat Aneuëk Manusia! Leubeh gét
ureuëng nyan hana lahé ateueh rhueng donya
nyoe!"
25 Laju lé Yudas si peukhianat nyan geu-
peugah, "Teuntée kon keu ulôn nyang Bapak
Gurée peugah nyan?"
Geupeugah lé Isa, "Meunan kheueh gata
peugah!"

Peujamé Tuhan

(Mrk. 14:22-26; Luk. 22:14-20; 1Kor. 11:23-25)

26 Watée awaknyan teungoh geu-
makheun, Isa geucok ruti, laju geumeudoá.
Óh lheueh nyan Gobnyan geupriek-priek ruti
nyan ngon jaroe Gobnyan dan geujok laju
ubak murit-murit Gobnyan sira geupeugah,
"Cok, pajoh kheueh; nyoe kheueh tuboh
Ulôn."
27 Óh lheueh nyan Gobnyan laju geucok
saboh piala anggô, laju geumeudoá ubak Po
teu Allah. Óh lheueh nyan laju geujok piala
nyan ubak murit-murit Gobnyan, sira geu-
peugah, "Jieb kheueh, gata bandum. 28 Sa-
bab nyoe kheueh darah Ulôn nyang ka teu-
peusah janji Ulôn ngon Po teu Allah – darah
nyang teuroe keu ureuëng ramé keu teupeu
amphon bubena desya awaknyan. 29 Peucaya
kheueh: Ulôn hana teuma Lôn jieb lé ié
anggô nyoe sampoe trok ubak Ulôn teuma
Lôn jieb ié anggô nyang barô meusajan-sajan
deungon gata lam Donya Barô Bapak Ulôn."
30 Óh lheueh nyan awaknyan geumeula-
gu saboh lagu puja ngon pujoe. Dan óh ka
lheueh nyan awaknyan laju geujak u Bukét
Zaiton.

Nubuat bahwa Petrus teuma geu-iengkeue ubak Isa

(Mrk. 14:27-31; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38)

31 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
murit-murit Gobnyan, "Bak malam nyoe cit
teuma gata bandum taplueng tatinggai Ulôn;
sabab lam Alkitab na teutuléh; Allah meufeu-
reuman, 'Teuma Lôn peumaté tukang meura-
be nyan, dan kawan bubiri gobnyan Ulôn
peucrebre.' 32 Óh ka lheueh Ulôn geupeu-
beudôh lom teuma, Ulôn jak laju leubeh awai
nibak gata u Galilea."
33 Petrus geupeugah ubak Isa, "Bah
kheueh mandum nyang laén geutinggai Ba-
pak, teuma ulôn hán sagai-sagai lôn tinggai
Bapak!"
34 "Ingat," Kheun Isa ubak gobnyan,
"Malam nyoe cit teuma, sigohlom manök
jiku-uék, gata ka lhée goe ta-iengkeue keu
ulôn."
35 Geujaweueb lé Petrus, "Bah pih ulôn
nyoe harôh maté meusajan Bapak, ulôn hana
kupeugah bahwa ulôn hana lôn tinggai Ba-
pak!"
Dan mandum murit nyang laén lagée
nyan cit geupeugah.

Isa meudoá bak taman Getsemani

(Mrk. 14:32-42; Luk. 22:39-46)

36 Óh ka lheueh nyan Isa laju geujak ngon
murit-murit Geuh ubak saboh teumpat nyang
nan jih Getsemani, nibak teumpat nyan
Gobnyan geupeugah ubak awaknyan, "Tadu-
ek kheueh disinoe meusikeujab Ulôn keu-
neuk jak meudoá." 37 Dan Gobnyan laju geu-
pakat Petrus meunan cit bandua droe aneuëk
Zebedius meusajan Gobnyan. Gobnyan ka
jipeuphon jiteuka seudeh dan geulisah.
38 Gobnyan geupeugah ubak murit-murit
Geuh, "Até Ulôn seudeh lagoena, nyum-
nyum jih lagée keuneuk maté. Tinggai kheu-
eh gata disinoe, dan meusajan kheueh meuja-
ga-jaga deungon Ulôn."
39 Óh lheueh nyan Isa geujak leubeh jiôh
bacut treuk, laju Gobnyan teudugom bak ta-
noh sira geumeudoá. "Bapak," kheun Gob-
nyan, "Meunyoe jeuet, neupeujiôh kheueh
nibak Ulôn bandum bala nyang harôh Ulôn
rasa nyoe. Teuma bék kheueh teuseutôt keu-
heundak Ulôn, teuma meunurot keuheundak
Bapak nyang teujadi."
40 Óh ka lheueh nyan Isa laju geugisa
ubak ban lhée droe murit Gobnyan dan geu-
ngieng awaknyan ka habéh teu-éh. Gobnyan
laju geupeugah ubak Petrus, "Teuma cit
sijeuem sagai gata ban lhée droe ka hana ék
tameujaga deungon Ulôn? 41 Meujaga-jaga
kheueh, dan meudoá kheueh mangat ateueh
gata hana keunong bala. Keubiet roh gata
jitem keuneuk jipeubuet nyang jroh-jroh
teuma gata keudroe nyang hana hase, sabab
tabaiát manusia nyan leumoh."
42 Sigoe treuk Isa geujak meudoá, kheun
Gobnyan, "Bapak, meunyoe peundeuritaan
nyoe harôh Ulôn rasa, dan hana hase teupeu-
jiôh, bah kheueh keuheundak Bapak nyang
teujadi." 43 Óh ka lheueh geumeudoá nyan
Isa geuriwang lom teuma, dan geungieng
lom bandum murit-murit Gobnyan ka habéh
teungét, sabab mata awaknyan ka teungét
lumpah na.

26:28: Keu. 24:8, Yer. 31:31-34 **26:31:** Za. 13:7 **26:32:** Mat. 28:16

44 Keu nyang keu lhée Isa geutinggai
awaknyan dan kali nyang keu lhée teuma
geujak meudoá deungon tutoe haba doá
nyang geulakée saban lagée nyang ka geula-
kée dua goe nyang ka. 45 Óh ka lheueh nyan
Gobnyan geuriwang lom ubak murit-murit
Gobnyan dan laju geupeugah, "Peu kheueh
mantong gata éh dan peupuléh hék? Ngieng,
ka trok watée jih Aneuëk Manusia jijok ubak
kuasa ureuëng-ureuëng meudesya. 46 Beudôh
kheueh, jak geutanyoe tajak. Kalon Ureuëng
nyang khianat keu Ulôn ka trok jiteuka!"

Isa jidrob

(Mrk. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

47 Teungoh Isa mantong geupeugah haba,
Yudas sidroe lamkawan dua blaih droe murit
Gobnyan teuka. Meusajan-sajan deungon
Yudas nyan, jai cit ureuëng laén teuka sira jiba
peudeueng ngon puntông kayée. Awaknyan
jiyue lé peumimpén-peumimpén teungku
imeum dan peumimpén-peumimpén Yahudi.
48 Tukang khianat nyan ka jibri tée ubak
awaknyan tanda nyang lagée nyoe, "Toh
ureuëng nyang ulôn cöm eunteuk, nyan
kheueh jih. Drob laju ureuëng nyan!"
49 Meunan trok ubak teumpat nyan, Yu-
das langsong jijak ubak Isa dan jipeugah,
"Assalamuálaikum, Pak Gurée!" Laju Yu-
das nyan jicöm Isa.
50 Geujaweueb lé Isa, "Syedara, keupeue
gata jak keunoe?"[x] Óh lheueh nyan ureuëng
ramé nyan laju ji maju, dan laju jidrob Isa.
51 Sidroe murit Isa nyang na lamkawan nyan
laju geusuet peudeueng lam sarong geu-
heungko laju ateueh sidroe hamba imeum
agong sampoe ureuëng nyan putôh ôn geuli-
nyueng. 52 Isa geupeugah ubak murit Geuh
nyan, "Peutamong lom peudeueng gata lam
sarong, sabab bandum ureuëng nyang peugu-
na peudeueng jih ureuëng nyan teuma maté
jipajoh lé peudeueng. 53 Gata pike hana meu-
teumé Lôn lakée tulông ubak Bapak Ulôn,
dan Gobnyan teuma reujang geukirém leubeh
nibak dua blaih pasokan sidadu malaikat?
54 Teuma meunyoe meunan, panena mung-
ken lagée nyang ka teutuléh lam Alkitab keu-
biet harôh teujadi lagée nyang kana nyoe?"
55 Laju Isa geupeugah ubak ureuëng ra-
mé nyan, "Peu kheueh Lôn nyoe peunjahat,
sampoe gatanyoe tateuka sira taba peudeu-
eng dan kayée puntông keu tajak drob Ulôn?
Tieb-tieb uroe Ulôn seumeubeuet di Baét
Allah, dan gata hana tadrob Ulôn! 56 Teuma
beutôi ka seuharôh jih jeuet lagée nyan ma-
ngat teujadi peue nyang ka geutuléh lé nabi-
nabi dalam Alkitab."
Óh ka lheueh nyan, bandum murit-murit
Gobnyan jiplueng jitinggai Isa.

Isa dikeue Mahkamah Agama

(Mrk. 14:53-62; Luk. 22:54-55, 63-71; Yah. 18:13-14, 19-24)

57 Ureuëng-ureuëng nyang drob Isa laju
jiba Gobnyan u rumoh Teungku Imeum
Agong Kayafas. Nibak teumpat nyan bandum
gurée-gurée agama dan peumimpén-peu-
mimpén Yahudi ka meugumpôi. 58 Deungon
seungab-seungab Petrus geuseutôt Isa nibak
likot sampoe uleuen rumoh teungku imeum
agong. Laju Petrus geutamong bak leuen ru-
moh nyan, dan geuduek laju meusajan ngon
peungawai-peungawai nyang na disinan.
Gobnyan geukeuneuk teupeu pakriban akhé
jih nyan teujadi. 59 Peumimpén-peumimpén
Teungku Imeum dan banmandum Mahka-
mah Agama geu-useuha keu jimita saksi peu-
leusu mangat jeuet teupeu rhot hukôman maté
u ateueh Isa. 60 Teuma lé awaknyan hana jiteu-
mé meusaboh bukeuti pih, bah pih jai that nyang
maju sibagoe saksi duseuta. Akhé jih na dua
droe saksi nyang maju ukeue. 61 Awaknyan
jipeugah, "Ureuëng nyoe geupeugah, 'Ulôn
hase Lôn reuloh Baét Allah, dan lam lhée uroe
hase Lôn peudong lom teuma.' "
62 Óh lheueh nyan teungku imeum agong
laju geudong, dan geupeugah ubak Isa, "Peu
kheueh hana gata jaweueb peue nyang ji-
tudôh ateueh gata nyan?" 63 Teuma Isa seu-
ngab mantong. Sigoe teuk teungku imeum
agong geu-ulang peugah, "Deumi Allah
nyang udeb, neupeugah kheueh ubak kamoe
peu kheueh Droeneueh Raja nyang ba Seu-
lamat, Aneuëk Po teu Allah?"
64 Geujaweueb lé Isa, "Meunan kheueh
kheun gata. Teuma peucaya kheueh: phon
saát nyoe, gata teuma neungieng Aneuëk Ma-
nusia geuduek blaih uneuen[y] Allah Nyang
Mahakuasa, dan geuteuka di ateueh awan
dilangét!"
65 Teuma teungku imeum agong nyan la-
ju geupriek-priek peukayan bak tuboh
gobnyan,[z] dan geupeugah, "Ureuëng nyoe
jihujat Allah! Hana peureulée lé saksi. Gata

[x] *Syedara, keupeue gata jak keunoe?:* atawa peubuet kheueh beubagaih peue nyang keuneuk gata peubuet, syedara.
[y] *geuduek blaih uneuen:* Kalon 22:44. [z] *geupriek-priek peukayan bak tuboh gobnyan:* cara ureuëng Yahudi beungéh.
26:55: Luk. 19:47, 21:37 **26:61**: Yah. 2:19 **26:64:** Dan. 7:13 **26:65-66:** Im. 24:16

bandum ka tadeungoe keudroe tutoe haba
nyang geuhüjat Allah.
66 Jinoenyoe pakriban kheun gata?"
Jijaweueb lé awaknyan, "Ureuëng nyoe
meusalah, dan harôh maté."
67 Dan awaknyan laju jiludah muka Isa,
sira jiseupôt Gobnyan. Na cit nyang tampa
Gobnyan, 68 sira jipeugah, "Ci peugah dan
neubri tée ubak kamoe, he Raja Peuseula-
mat! Soe kheueh nyang tampa gata?"

Petrus geu-iengkeue keu Isa

(Mrk. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-18, 25-27)

69 Petrus teungoh geuduek diluwa, nibak
leuen. Na sidroe ureuëng inong peulayan
jitanyong, "Droeneueh nyoe kon sidroe
lamkawan murit Isa nibak Galilea nyan?"
70 Teuma Petrus geu-iengkeue dikeue
awaknyan mandum. "Ulôn hana lôn teupeu
peue nyang gata meukeusut," geujaweueb lé
Petrus 71 laju gobnyan geujak ubak pintoe
leuen. Na lom sidroe peulayan inong nyang
laén jingieng ateueh Petrus, dan jipeugah
ubak ureuëng-ureuëng nyang na disinan,
"Ureuëng nyoe bunoe na meusajan-sajan
deungon Isa nibak Nazaret nyan."
72 Dan Petrus ji-iengkeue lom, sira geu
meusumpah. "Keubiet that-that hana lôn turi
ngon ureuëng nyan!" kheun Petrus.
73 Hana treb teuma óh lheueh nyan,
ureuëng-ureuëng nyang dong disinan jijak
ubak Petrus, dan jipeugah, "Pasti gata nyoe
sidroe lamkawan awaknyan. Tanda nyan
deuh that nibak loghat tutoe haba gata."
74 Laju Petrus geumeusumpah cula caloe
sira geupeugah, "Hana ulôn turi keu ureuëng
nyan!"
Haba geuh nyan pih lheueh, manök pih
jiku-uék. 75 Dan Petrus laju teu-ingat keu
haba Isa nyang ka lheueh geupeugah ubak
gobnyan, "Sigohlom manök jiku-uék, gata
ka lhée goe ta-iengkeue keu Ulôn." Óh lheu-
eh nyan Petrus laju geuteubiet sira geumo
ngon até peudeh.

Isa jiba ubak Pilatus

(Mrk. 15:1; Luk. 23:1-2; Yah. 18:28-32)

27 Ban beungoh seuboh buta, ban-
mandum peumimpén Imeum dan
peumimpén Yahudi jimupakat dan jicok
keuputosan keuneuk jipoh maté Isa. 2 Jaroe
Isa laju jibeuleunggu lé awaknyan, dan jijak
jok laju ubak Pilatus, nyang jeuet keu gubu-
nur keurajeuen Roma.

Yudas maté

(Kis. 1:18-19)

3 Óh watée jiteupeu lé si Yudas bahwa
Isa ka jipeu rhot huköman maté, jihnyan
meunyeusai that. Lhée ploh péng pirak
nyang ka jiteurimong nyan laju jijok pulang
ubak peumimpén Imeum-imeum dan peu-
mimpén-peumimpén Yahudi. 4 Óh lheueh
nyan jipeugah laju lagée nyoe, "Ulôn that-
that ka meudesya ulôn khianat ureuëng
nyang hana meusalah, sampoe Gobnyan teu-
huköm maté!"
Jijaweueb lé awaknyan, "Beu gata teu-
peu, nyan kon urosan kamoe? Dan nyan na
kheueh urosan gata!"
5 Yudas laju jigeulawa péng nyan lam
Baét Tuhan, óh lheueh nyan jijak laju ji-
gantung droe.
6 Peumimpén Imeum-imeum laju jicok
péng nyan sira jipeugah lagée nyoe, "Péng
nyoe péng yuem darah. Meunurot huköm
agama, péng nyoe hán jeuet tapeutamong
lam teumpat peuseumahan nyang na lam Ba-
ét Tuhan." 7 Óh ka na haba sipakat, péng
nyan laju jibloe tanoh nyang jiboh nan Tanoh
Tukang Beulangöng. Tanoh nyan jipeuguna
keu jirat-jirat ureuëng aséng. 8 Nyang kheu-
eh sabab jih tanoh nyan sampoe án uroe nyoe
nan jih Tanoh Darah."
9 Deungon nyan, jeuet kheueh peue
nyang ka lheueh geupeugah lé Nabi Yere-
mia, "Awaknyan nyang jiteurimong lhée
ploh péng pirak, na kheueh yuem nyang ka
jisituju lé bansa Israel sibagoe yuem teu-
bayeue keu jih nyan. 10 Dan péng nyan
awaknyan peuguna keu jibloe tanoh tukang
beulangöng, lagée nyang ka geupeurintah lé
Tuhan ubak ulôn."

Pilatus jipeureksa peukara Isa

(Mrk. 15:2-5; Luk. 23:3-5; Yah. 18:33-38)

11 Watée Isa meuhadab ubak Pilatus,
gubunur nanggroe nyan, laju jitanyong lé
Pilatus, "Peu kheueh gata Raja ureuëng
Yahudi?"
"Meunan kheueh kheun gata," Jaweueb
Isa. 12 Teuma watée peumimpén Imeum-
imeum dan peumimpén-peumimpén Yahudi
jipeugah jai that-that tudohan keu Isa,
Gobnyan hana geujaweueb meusikrek haba
pih.

26:67: Yes. 50:6 **27:3-8:** Kis. 1:18-19 **27:9-10:** Za. 11:12-13

13 Sabab nyan Pilatus laju jipeugah ubak
Gobnyan, "Peu kheueh hana gata deungoe
banmandum nyang jitudôh lé awaknyan
ateueh gata nyan?"
14 Isa teutab hana geujaweueb meusikrek
haba pih sampoe gubunur nyan hireuen
lumpah na.

Isa jipeu rhot huköman maté

(Mrk. 15:6-15; Luk. 23:13-25; Yah. 18:33–19:16)

15 Tieb-tieb na Peurayaan Paskah, gubu-
nur lazem jih geupeu lheueh sidroe ureuëng
nyang keunong huköm meunurot nyang jipi-
léh lé ureuëng ramé. 16 Bak watée nyan na
sidroe ureuëng huköman nyang that meugah.
Nan ureuëng nyan Yesus Barabas. 17 Teuma,
watée ureuëng ramé nyan ka meusapat keu-
nan, Pilatus laju geutanyong ubak rakyat ba
nyan, "Soe kheueh meunurot gata nyang gata
tem ulôn peuleueh keu gata? Yesus Barabas
atawa Isa nyang teuhôi Almaseh?" 18 Pilatus
geupeugah meunan sabab gobnyan geuteu-
peue bahwa peunguasa-peunguasa Yahudi
jiseurah Isa ubak gobnyan sabab awaknyan
bingiek até.
19 Bak watée Pilatus teungoh geuduek-
duek ateueh balée peungadelan, peurumoh
gobnyan laju jikirém peusan nyang lagée
nyoe ubak gobnyan, "Bék kheueh droeneueh
neutem mat peukara ureuëng nyang hana
meusalah nyan, sabab lé kareuna Gobnyan,
ulôn na leumah lam lumpo nyang lumpah
teumakot." 20 Teuma lé peumimpén Imeum-
imeum dan banmandum peumimpén Yahudi
hana piôh-piôh jipeusuna rakyat mangat jila-
kée ubak Pilatus nyang jipeulheueh na kheueh
Yesus Barabas dan Isa teuhuköm maté.
21 Dan gubunur nyan geutanyong lom ubak
ureuëng ramé nyan, "Ban dua droe ureuëng
nyan, soe kheueh meunurot gata nyang jeuet
ulôn peu lheueh keu gata?"
"Yesus Barabas," jaweueb awaknyan.
22 "Meunyoe meunan, peue nyang harôh
ulôn peubuet ateueh Isa nyang teuhôi nan
Almaseh?" Geu tanyong lé Pilatus ubak
ureuëng ramé nyan.
"Saleb mantong Ureuëng nyan!" jaweu-
eb awaknyan banmandum.
23 "Ka jeuet, jinoe ulôn tanyong ubak
gata mandum, "Peue buet nyang jeuhet
nyang ka jipeubuet lé ureuëng nyoe?" ta-
nyong Pilatus bak ureuëng ramé nyan.
Laju awaknyan jimeusu leubeh teuga
lom, "Saleb laju Ureuëng nyan"
24 Akhé jih Pilatus sadar bahwa gobnyan
hana hase lé geupeubuet sapeue dan ureuëng
nyan mungken teuma jibeurontak ateueh
gobnyan. Óh lheueh nyan Pilatus laju geucok
ié, dan dikeue ureuëng ramé nyan laju geu
rhah jaroe geuh sira geupeugah, "Ulôn hana
meutanggong jaweueb ureuëng nyoe maté,
nyan tanggong jaweueb gata!"
25 Banmandum ureuëng ramé nyan ji-
jaweueb, "Nyoe, bah kheueh kamoe dan
aneuëk-aneuëk kamoe nyang tanggong
huköman ateueh maté Ureuëng nyan!"
26 Dan Pilatus pih laju geupeuleueh Ba-
rabas keu awaknyan, teuma geuyue laju bak
ureuëng laén mangat jiseunuét Isa; dan geu-
jok laju keu jisaleb.

Sidadu-sidadu jihina Isa

(Mrk. 15:16-20; Yah. 19:2-3)

27 Óh lheueh nyan lé sidadu-sidadu Pila-
tus laju jipeutamong Isa lam meuligoe gubu-
nur, dan mandum pasokan jidong bansi-
lingka Isa. 28 Awaknyan laju jisuet peukayan
nyang geungui lé Isa, laju jipeusok ubak
Gobnyan bajée jubah ungu. 29 Awaknyan la-
ju jipeugét saboh seureuban nibak ranteng-
ranteng nyang meuduro, seureuban nyan laju
jipeuseuôn ateueh ulée Isa, óh lheueh nyan
laju jikeubah sikrék tungkat bak jaroe uneu-
en Gobnyan, laju jimeuteuôt dikeue
Gobnyan sira jihina Gobnyan. "Amphon de-
lat po Raja Ureuëng Yahudi!" kheun
awaknyan. 30 Óh lheueh nyan lé awaknyan
laju jiludah ateueh Isa, dan jicok laju tungkat
nyan, ngon tungkat nyan laju jiseukok ateueh
ulée Isa. 31 Óh ka lheueh Isa jihina lagée
nyan, jubah ungu nyang na bak Isa laju jisuet
dan jipeusok lom teuma peukayan droe
Gobnyan. Óh lheueh nyan Isa laju jiba uluwa
keuneuk jijak saleb.

Isa jisaleb

(Mrk. 15:21-32; Luk. 23:26-43; Yah. 19:17-27)

32 Bak teungoh rot ueh awaknyan laju
meurumpok ngon sidroe ureuëng nibak Ki-
rine nan ureuëng nyan Simon. Awaknyan
jipaksa bak ureuëng nyan beujitem gulam
saleb Isa. 33 Óh lheueh nyan awaknyan troh
laju bak saboh teumpat nyang nan jih Golgo-
ta, nyang makna jih, "Teumpat Bruek Ulée",
34 Bak teumpat nyan lé awaknyan laju jipeu-

27:24: Tel. 21:6-9 ·**27:34:** Zab. 69:22

jieb ié anggô ubak Isa nyang meujampu ngon
pheuet. Teuma óh ka lheueh geuci rasa ié
anggô nyan lé Isa, laju geukeubah dan hana
geujieb le.
35 Óh lheueh nyan awaknyan laju jisaleb
Gobnyan, dan jibagi-bagi laju bajée Isa nyan
deungon cara ji undi. 36 Óh ka lheueh nyan
awaknyan laju jiduek jipreh Gobnyan disi-
nan. 37 Ateueh ulée Isa nyan laju jikeubah lé
awaknyan saboh tulésan nyang su jih keuhai
peue nyang jitudôh lé awaknyan ubak
Gobnyan sampoe Gobnyan keunong hukôm,
su tulésan nyan na kheueh lagée nyoe:
"Nyoe kheueh Isa, Raja Ureuëng Yahudi",
38 Meusigoe ngon Isa nyan awaknyan na teu-
ma jisaleb dua droe ureuëng jeuhet nyang
buet jih meurampok; sidroe blaih uneuen,
dan sidroe teuk blaih wie Gobnyan.
39 Ureuëng-ureuëng nyang na jijak rot
nyan jiasek-asek ulée,[a] sira jihina Isa.
40 Awaknyan jipeugah, "Gata nyang keu-
neuk reuloh Baét Allah, dan gata peudong
teuma lam teumpo lhée uroe! Meunyoe gata
Aneuëk Allah, tron kheueh laju nibak saleb
nyan, dan peuseulamat droe gata!"
41 Meunan cit deungon peumimpén
Imeum-imeum dan gurée-gurée agama lom
peumimpén-peumimpén Yahudi jihina Isa.
Awaknyan jipeugah lagée nyoe, 42 "Ureuëng
nyoe jipeuseulamat ureuëng laén, padahai
droe Geuh keudroe hana hase jipeuseulamat!
Meunyoe Gobnyan raja Israel, bah kheueh
bak saát nyoe Gobnyan jitron nibak saleb
nyan, barô kheueh kamoe peucaya ubak
Gobnyan. 43 Jikheun Gobnyan peucaya ubak
Allah, lom jipeugah Gobnyan Aneuëk Allah.
Nah, jak tangieng jinoe, peu kheueh Gobnyan
geupeu seulamat lé Allah saát nyoe."
44 Peurampok-peurampok nyang dua
droe nyan nyang teusaleb meusigoe ngon
Gobnyan pih jipeugah cit haba meuhina
nyang lagée nyan.

Isa wafeuet

(Mrk. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

45 Watée cot uroe timang, nyang treb jih
na lhée jeuem, bansaboh nanggroe nyan
seupôt tan deuh sapeue. 46 Poh lhée seupôt,
Isa geudumpék ngon su Geuh nyang teuga
dan meugeunta, "Eli-eli, lama sabakhtani?"
Nyang makna jih, "Ya Allah Lôn, ya Allah
Lôn, pakon Droeneueh neutinggai Ulôn?"
47 Na padub droe ureuëng nyang na di-
sinan jideungoe su Isa meudumpék nyan,
dan laju jipeugah sabe keudroe-droe jih,
"Ureuëng nyang jihôi Ilyas!". 48 Sidroe
lamkawan nyan bagaih-bagaih jijak cok
bungông kareueng, laju jipeunom lam ié
anggô masam. Óh lheueh nyan atranyan laju
jilat bak ujong reunong, jisunyueng laju bak
bibi Isa.
49 Teuma lé ureuëng-ureuëng nyang laén
jipeugah, "Preh ilée, jak tangieng peu kheu-
eh Ilyas teuka jijak peuseulamat Ureuëng
nyan!"
50 Óh lheueh nyan Isa geudumpék lom
ngon su nyang teuga, dan óh lheueh nyan
Gobnyan laju meuninggai donya.
51 Ija Gorden nyang na meugantung lam
Baét Tuhan teupriek jeuet keudua phon rot
ateueh sampoe trok u miyueb. Bumoe meu-
geunta dan gunong-gunong batée beukah.
52 Bubena jirat ka teuhah, dan jai lumpah na
umat Po teu Allah nyang ka meuninggai
geupeu udeb lom teuma. 53 Awaknyan
mandum jiteubiet nibak lam kubu-kubu óh
ka lheueh Isa geubeudôh nibak maté, dan
awaknyan laju jitamong u Yerusalem. Dan
disinan jai that-that ureuëng nyang ngieng
awaknyan.
54 Keumandan pasokan meusajan ngon
sidadu-sidadu nyang keumiet Isa habéh yo
ngon teumakot watée jikalon geumpa bu-
moe, dan mandum nyang ka teujadi nyan.
Awaknyan jipeugah, "Beutôi that, jihnyoe
Aneuëk Po teu Allah!"
55 Disinan ramé that cit ureuëng inong
nyang teungoh jingieng nibak jiôh.
Awaknyan kheueh nyang seutôt Isa keu jijak
tulông Gobnyan phon nibak Galilea.
56 Lamkawan ureuëng inong nyan na kheueh
Mariam Magdalena, Mariam mak Yakobus
dan Yusuf, dan mak aneuëk-aneuëk Ze-
bedeus.

Isa jipeukubu

(Mrk. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42)

57 Malam nyan teuka kheueh sidroe
ureuëng kaya nibak Arimatea, nan ureuëng
nyan Yusuf. Ureuëng nyan murit Isa cit.
58 Ureuëng nyan laju jijak ubak Pilatus, dan
jilakée manyét Isa nyan, dan Pilatus pih laju
jipeurintah mangat manyét Isa nyan jijok bak
gobnyan. 59 Teuma lé Yusuf laju geucok ma-

[a] *jiasek-asek ulée:* cara ureuëng Yahudi keujihina gob.

27:35: Zab. 22:19 **27:39**: Zab. 22:8, 109:25 **27:40**: Mat. 26:61, Yah. 2:19 **27:43**: Zab. 22:9 **27:46**: Zab. 22:2
27:48: Zab. 69:22 **27:51**: Keu. 26:31-33 **27:55-56**: Luk. 8:2-3

nyét Isa nyan, laju jibalot ngon ija kapan
nibak ija lineun barô. 60 Manyét Isa nyan
jikeubah laju lam kubu atra gobnyan keudroe
nyang jipeugét bak saboh gunong batée. Óh
ka lheueh nyan lé gobnyan laju geubalek
sineuk batée rayeuk sampoe teutob
banmandum babah pintoe kubu nyan, dan óh
lheueh nyan ureuëng nyan laju geuwoe.
61 Mariam Magdalena dan Mariam nyang
laén geuduek bak binéh nyan sira geupeu-
keue ubak kubu nyan.

Ureuëng-ureuëng nyang keumiet bak binéh kubu

62 Óh singoh beungoh nyan, bak uroe
Sabat, peumimpén Imeum-imeum dan
ureuëng-ureuëng Farisi jijak meusajan-sajan
meuhadab ubak Pilatus sira jipeugah lagée
nyoe, 63 "Amphon, kamoe mantong teuingat
watée ureuëng teumipée nyan mantong udeb,
jihnyan ka lheueh jipeugah, 'Óh ka lheueh
lhée uroe Ulôn teuma Lôn beudôh.' 64 Sabab
nyan, neuyue kheueh ubak ureuëng laén ma-
ngat jikeumiet kubu nyan beugét-gét sampoe
bak uroe nyang keu lhée, mangat murit-murit
jihnyan hana jiteumé cue manyét nyan laju
jipeugah ubak ureuëng ramé bahwa ureuëng
nyan ka jibeudôh nibak lam kubu. Dan teu-
mipée nyang dudoe nyoe leubeh brok nibak
nyang phon."
65 "Nibak gata na sidadu peungawai,"
kheun Pilatus ubak awaknyan, "Jak kheueh
jak keumiet kubu nyan bék reunggang-
reunggang."
66 Dan awaknyan pih laju jijak ubak ku-
bu Isa nyan, jiséegée laju batée raya nyang
teukeubah lam babah pintoe kubu nyan, ma-
ngat hana nyang peukaru kubu Isa nyan.

Isa geubeudôh

(Mrk. 16:1-10; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10)

28 Óh ka lheueh seuleusoe uroe Sabat,
bak uroe aleuhat watée jih mantong
beungoh lumpah na, Mariam Magdalena
ngon Mariam nyang laén geujak ngieng laju
ubak kubu Isa nyan. 2 Ngon hana jisangka-
sangka teuka geumpa bumoe nyang lumpah
teuga. Sidroe malaikat Tuhan geutron nibak
syeuruga laju geugule batée raya nyang
teutôb bak babah pintoe kubu nyan, óh lheu-
eh nyan laju geuduek ateueh batée nyan.
3 Muka malaikat nyan lagée kilat, dan peu-
kayan gobnyan putéh lagoena. 4 Sidadu
nyang keumiet kubu nyan lumpah teumakot
dan yo hana teukira, dan ka jeuet lagée
ureuëng maté.
5 Malaikat nyan geupeugah ubak
ureuëng-ureuëng inong nyang na disinan,
"Bék teumakot! Ulôn kuteupeu gata tamita
Isa nyang ka teusaleb nyan. 6 Gobnyan hana
disinoe. Gobnyan ka geubeudôh lagée nyang
ka lheueh geupeugah yoh masa ilée. Jak ta-
ngieng teumpat Gobnyan teuéh nyan. 7 Ji-
noe gata jak kheueh laju bagaih-bagaih, jak
peugah laju ubak mandum murit-murit
Gobnyan, 'Gobnyan ka geubeudôh, dan saát
nyoe Gobnyan geujak leubeh awai nibak ga-
ta u Galilea. Disideh gata teuma gata kalon
Gobnyan!' Ingat kheueh peue nyang ka lheu-
eh ulôn peugah ubak gata."
8 Bagaih that-that ureuëng-ureuëng
inong nyan geutinggai kubu Isa nyan. Deu-
ngon peurasaan teumakot meujampu galak,
awaknyan geuplueng-plueng keu geujak
peugah hai nyan ubak murit-murit Isa.
9 Hana jisangka-sangka Isa geujak meu-
rumpok ngon ureuëng inong nyan sira geu-
peugah lagée nyoe, "Assalam muálaikum!"
Laju awaknyan geupeurab ubak Gobnyan,
geuwa gaki Geuh dan geuseumah Gobnyan.
10 "Bék teumakot," kheun Isa ubak awak-
nyan, "Jak peugah laju ubak mandum syeda-
ra-syedara Lôn mangat awaknyan jijak u Ga-
lilea; disideh awaknyan teuma jikalon Ulôn."

Sidadu nyang kawai kuburan jijak meulapor

11 Teungoh ureuëng inong-inong nyan
jijak mita syedara-syedara Isa, na padub droe
sidadu nyang keumiet kubu nyan jijak woe u
banda, dan jipeugah laju ubak mandum peu-
mimpén Imeum-imeum banmandum nyang
ka teujadi. 12 Peumimpén Imeum-imeum
nyan laju jimeurok pakat ngon peumimpén-
peumimpén Yahudi, dan jijok laju péng
nyang lupah jai ubak sidadu nyang kawai
kubu nyan, 13 sira jipeugah meunoe, "Gata
harôh gata kheun bahwa murit-murit Isa
jiteuka óh malam uroe, dan laju jicue manyét
nyan watée gata teungoh teungét. 14 Dan
meunyoe gubunur geudeungoe hai nyan, ka-
moe nyang bujuk gobnyan mangat gata hana
halangan sapeue."
15 Teuma lé sidadu peungawai nyan laju
jicok péng nyan, dan jipeubuet laju lagée
nyang ka ji amanat ubak jihnyan. Ngon sabab

27:63: Mat. 16:21, 17:23, 20:19, Mrk. 8:31, 9:31, 10:33-34, Luk. 9:22, 18:31-33

nyan calitra nyan mantong meutabu di teu-
ngoh-teungoh ureuëng Yahudi sampoe án
uroe nyoe.

Isa geupeuleumah droe ubak mandum murit-murit Gobnyan

(Mrk. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Kis. 1:6-8)

16 Ban siblaih droe murit Isa nyan laju
geujak u bukét di Galilea lagée nyang ka
geupeurintah lé Isa ubak awaknyan. 17 Bak
watée awaknyan geukalon Isa na disinan,
awaknyan laju jisujut jiseumah Gobnyan.
Teuma na cit lamkawan awaknyan nyang
ragu-ragu. 18 Isa laju geupeurab bak awak-
nyan sira geupeugah, "Banmandum kuasa
nyang na di syeuruga dan di bumoe ka geu-
seurah ubak Ulôn. 19 Sabab nyan jak kheueh
ubak mandum bansa nyang na ateueh donya,
peujeuet kheueh awaknyan keumurit-murit
Ulôn. Pumanö kheueh awaknyan deungon
gata teuôh nan Bapak, Aneuëk, dan Roh
Allah. 20 Purunoe kheueh awaknyan jitaát
banmandum nyang ka Lôn peurintah ubak
gata. Dan ingat kheueh Ulôn teuma na sabe
meusajan gata sampoe akhé jamén."

28:16: Mat. 26:32, Mrk. 14:28 **28:19:** Kis. 1:8

HABA GÉT NYANG GEUPEUSAMPOE LÉ
MARKUS

PEU INTAT HABA

Kitab Haba Gét nyang geutuléh lé *Markus* geupeu phon deungon haba lagée nyoe: "Nyoe kheueh Haba Gét keuhai Isa, Aneuëk Allah". Lam Haba Gét nyan Isa geupeuleumah sidroe ureuëng nyang lumpah le meubuet dan meuwibawa. Wibawa Gobnyan deuh teungieng pakriban cara Gobnyan geuseumeubeuet, lam kuasa Gobnyan teuhadab roh-roh jeuhet, dan lam hai Gobnyan geupeu amphon desya. Isa geupeuleumah droe gobnyan lagée sidroe Aneuëk Manusia nyang geubri nyawöng gobnyan mangat manusia beubaih nibak mandum desya.

Calitra keuhai Isa lam kitab nyoe teupeugah seucara udeb dan troh trang. Buet-buet Gobnyan leubeh jai teupeugah nibak haba dan nyang geupeurunoe. Óh ka lheueh tutoe haba nyang paneuk keuhai Nabi Yahya Pumanö dan keuhai Isa teupumanö meunan cit cubaan-cubaan ateueh droe Gobnyan, kitab *Markus* nyoe langsong teucalitra buet-buet Isa, khusos jih keuhai buet-buet nyang geupeu puléh ureuëng-ureuëng sakét dan keuhai peue-peue nyang geupeurunoe. Pasai-pasai nyang akhé teucalitra keuhai peue-peue nyang teujadi bak aleuhat akhé watée udeb Tuhan Isa nyang paleng akhé lam donya nyoe, nyang lumboi sa keuhai Gobnyan teusaleb dan keuhai Gobnyan geubeudôh nibak maté.

Man dua bagian akhé nibak kitab *Markus*, nyang teupeutamong lam tanda kurong rayeuk, umum jih teuanggab bukon tulésan nyang tuléh kitab *Markus*, teuma na kheueh sidroe ureuëng nyang laén.

Asoe jih

Haba phon 1:1-13
Isa geuseumeubeuet lamkawan masyarakat di Galilea 1:14–9:50
Nibak Galilea u Yerusalem 10:1-52
Aleuhat akhé di Yerusalem dan keulileng nyan 11:1–15:47
Isa geubeudôh 16:1-8
Geupeuleumah droe dan teupeu ék Isa lam syeuruga 16:9-20

Khutubah Nabi Yahya Pumanö

(Mat. 3:1-12; Luk. 3:1-18; Yah. 1:19-28)

1 Nyoe kheueh Haba Gét keuhai Isa,
Aneuëk Allah.[a] 2 Haba Gét nyoe awai-
phon geutuléh lé Nabi Yesaya lagée nyoe,

" 'Nyoe kheueh utosan ulôn,' kheun
po teu Allah;
'Ulôn kirém jihnyan leubeh ilée
nibak Gata,
mangat jihnyan jipeuhah rot ueh
keu Gata.'
3 Na ureuëng nyang meuhôi-meuhôi
di padang pasi,
'Peusiab kheueh rot ueh keu Tuhan;
peusaré kheueh rot-rot nyan jeuet
mangat bak Geujak.' "

4 Lagée nyang teutuléh nyan, meunan
kheueh teuka Nabi Yahya lam padang pasi.
Gobnyan geupumanö manusia dan geupeu-
sampoe haba nyang teuka nibak Po teu
Allah.[b] "Gata harôh tobat nibak mandum
desya-desya gata dan harôh teupumanö, ma-
ngat Po teu Allah geupeu amphon gata,"
meunan kheueh geupeugah lé Nabi Yahya.
5 Mandum ureuëng nyang teuka nibak Yo-
dea dan banda di Yerusalem jijak ubak Nabi
Yahya dan jideungoe peue nyang geupeugah

---

[a] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana Aneuëk Allah. [b] *meunan kheueh ... haba nyang teuka nibak Po teu Allah,* padub-padubboh naseukah kuno: meunan kheueh Yahya Pumanö teuka di padang pasi geujak peusampoe feureuman nyang teuka nibak Po teu Allah.

1:2: Mal. 3:1 **1:3**: Yes. 40:3

lé Nabi Yahya nyan. Laju awaknyan jiaku
banmandum desya-desya jih, dan Nabi
Yahya laju geupumanö awaknyan lam Kru-
eng Yordan.
6 Nabi Yahya geungui peukayan nyang
teupeugét nibak bulée unta. Taloe keuieng
gobnyan teupeugét nibak kulét, peunajoh
gobnyan daruet ngon meulisan uteuen.
7 Gobnyan geupeusampoe haba nyang lagée
nyoe, "Singoh óh ka lheueh ulôn, teuma teuka
ureuëng nyang leubeh rayeuk nibak ulôn. Keu
lôn tukui lôn ploih taloe sipatu Gobnyan pih
hana jeuet lôn peubuet. 8 Ulôn pumanö gata
deungon ié, teuma Gobnyan geupumanö gata
ngon Roh Po teu Allah."

Nabi Yahya Pumanö Isa

(Mat. 3:13-17; Luk. 3:21-22)

9 Bak watée nyan Isa teuka nibak Nazaret
u Galilea, dan Nabi Yahya Pumanö watée
nyan na Gobnyan bak Krueng Yordan, lam
Krueng Yordan nyan kheueh Isa geupumanö
lé Nabi Yahya. 10 Meunan Isa geuteungoh
lam krueng nyan, deuh laju geungieng langét
teuhah dan Roh Allah geutron lagée cicém
mirah pati u ateueh Gobnyan. 11 Dan óh lheu-
eh nyan teudeungoe su Po teu Allah nyang
geupeugah lagée nyoe, "Gata kheueh
Aneuëk Ulôn nyang Ulôn gaséh. Gata nyang
peugalak that nibak até Lôn."

Isa ji-ujoe lé Iblih

(Mat. 4:1-11; Luk. 4:1-13)

12 Bagaih that óh lheueh nyan Roh Allah
laju geuba Isa u padang pasi. 13 Peuet ploh
uroe Gobnyan lam padang pasi nyan, ji-ujoe
lé Iblih. Meunan cit deungon beulatang kleut
na meusajan Gobnyan disinan, dan dumna
malaikat geupeutimang Gobnyan.

Isa geutawök peuet droe neulayan

(Mat. 4:12-22; Luk. 4:14-15, 5:1-11)

14 Óh ka lheueh Nabi Yahya Pumanö
jipeutamong lam glab, Isa laju geujak u Gali-
lea, dan geupeusampoe laju Haba Gét nyang
teuka nibak Allah disinan. 15 Kheun Gob-
nyan, "Watée jih ka troh, Allah sigra geumat
peurintah. Tobat kheueh nibak banmandum
desya-desya gata, dan peucaya kheueh ubak
Haba Gét nyang teuka nibak Po teu Allah!"
16 Watée Isa teungoh geujak bak panté
Danau Galilea, leumah laju geungieng dua
droe neulayan, neulayan nyan na kheueh
Simon dan adoe jih nyang nan Andreas.
Awaknyan teungoh jeue eungkot lam danau
nyan. 17 Isa geupeugah ubak awaknyan,
"Seutôt kheueh ulôn, ulôn teuma lôn puru-
noe gata pakriban cara jih teujeue manusia."
18 Hana jipike panyang bandua awaknyan
laju jiseutôt Isa dan jeue jihnyan hana jipako
jitinggai disinan.
19 Isa geujak laju, deuh teuma geungieng
dua droe teuk adoe aduen, nyang nan jih
sidroe Yakobus dan Yahya, awaknyan ban-
dua aneuëk Zebedeus. Watée Isa troh keunan,
geungieng awaknyan teungoh cob jeue lam
peurahô jih. 20 Isa langsong geutawök awak-
nyan. Bandua awaknyan laju jitron lam peu-
rahô sira jitinggai ureuëng syiek ngon
ureuëng-ureuëng laén nyang pajoh gaji bak
gobnyan. Dan awaknyan laju jiseutôt Isa.

Ureuëng nyang jitamong roh jeuhet

(Luk. 4:31-37)

21 Isa ngon murit-murit Gobnyan laju troh
u banda Kapernaum. Bak uroe Sabat seulanjut
jih, Isa geutamong lam saboh rumoh iébadat laju
geuseumeubeuet disinan. 22 Ureuëng-ureuëng
nyang deungoe Gobnyan hireuen watée
jideungoe cara Gobnyan seumeubeuet. Sa-
bab, Gobnyan geuseumeubeuet deungon
peunoh wibawa, hana lagée gurée-gurée aga-
ma nyang laén.
23 Bak watée nyan na sidroe ureuëng
nyang ka jitamong roh jeuhet laju jitamong
lam rumoh iébadat, óh troh keunan laju ji-
dumpék ngon su meutaga, 24 "Hei Isa
ureuëng Nazaret, peue keuneuk ta peubuet
ateueh kamoe nyoe? Droeneueh jak keunoe
keuneuk peubinasa kamoe? Ulôn kuteupeu
soe Droeneueh nyan: Droeneueh kheueh
utosan nyang suci nyang teuka nibak Po teu
Allah!"
25 "Seungab!" geudhôt lé Isa ubak roh jeu-
het nyan, "teubiet laju lam tuboh ureuëng!"
26 Teuma di roh jeuhet nyan laju jiyok-
yok tuboh ureuëng nyan sihabéh seuneuga, óh
lheueh nyan laju jiteubiet lam tuboh ureuëng
nyan sira jidumpék. 27 Banmandum ureuëng
nyang na disinan hireuen lumpah na, sampoe
awaknyan jimarit sabe keudroe-droe, "Hei,
peue bala nyoe? Saboh peungajaran nyang
barô! Deungon peunoh wibawa gobnyan hase
geupeurintah roh-roh jeuhet jiteubiet lam
ureuëng nyan, dan jihnyan taát ubak
Gobnyan!"

1:6: 2Raj. 1:8 **1:11:** Keuj. 22:2, Zab. 2:7, Yes. 42:1, Mat. 3:17, 12:18, Mrk. 9:7, Luk. 3:22 **1:15:** Mat. 3:2
1:22: Mat. 7:28-29

28 Teuma haba keuhai Isa bagaih that
meutabu bansaboh Galilea.

Isa geupeu puléh ureuëng ramé

(Mat. 8:14-17; Luk. 4:38-41)

29 Isa ngon murit-murit Gobnyan laju
geutinggai rumoh iébadat nyan dan geujak
laju u rumoh Simon dan Andreas. Yakobus
ngon Yahya geujak cit meusajan awaknyan.
30 Mak tuan Simon teungoh sakét deumam
bak teumpat éh. Watée Isa ngon murit-murit
Gobnyan geutamong lam rumoh nyan, ubak
Isa laju jibri tée hainyan. 31 Ban geudeungoe
nyan, Isa laju geujak ubak tuan Simon nyan,
laju geumat jaroe ureuëng nyan, laju geu-
tulông peubeudôh ureuëng nyan. Watée
nyan cit teuma ureuëng nyan ka puléh deu-
mam dan laju jitulông peutimang awaknyan.
32 Óh seupôt uroe, watée mata uroe ka
jilhob,[c] di ureuëng ramé laju jiba ubak Isa
mandum ureuëng sakét dan nyang jitamong
roh jeuhet. 33 Banmandum peunduduek
banda nyan ka meusapat dileuen rumoh
nyan. 34 Dan Isa laju geupeu ubat banman-
dum ureuëng nyang keunong meubagoe
rupa peunyakét, dan geu use bubena roh-roh
jeuhet. Gobnyan hana geubri idhin roh-roh
jeuhet nyan jipeugah haba, sabab jihnyan
jiteupeu soe Gobnyan.

Isa meukhutubah di Galilea

(Luk. 4:42-44)

35 Óh singoh beungoh, watée mantong
suboh that, Isa geubeudôh geutinggai laju
rumoh nyan. Gobnyan geujak u teumpat
nyang sungue diluwa banda, laju geumeudoá
bak teumpat nyang sungue nyan. 36 Teuma
lé Simon dan rakan-rakan gobnyan jijak mita
gobnyan. 37 Dan watée awaknyan ka meu-
rumpok ngon gobnyan, awaknyan jipeugah,
"Banmandum ureuëng teungoh jimita ba-
pak."
38 Teuma geujaweueb lé Isa, "Jak geuta-
nyoe tajak laju u banda-banda nyang na ban
sikeulileng. Ulôn harôh lôn khutubah bak
teumpat nyan, sabab nyan kheueh meukeu-
sut ulôn teuka keunoe."
39 Sabab nyan Isa geujak ho-ho mantong
bansaboh Galilea, dan geukhutubah bak ru-
moh-rumoh iébadat sira geu use bubena roh-
roh jeuhet.

Isa geupeu puléh ureuëng nyang keunong peunyakét kulét

(Mat. 8:1-4; Luk. 5:12-16)

40 Sidroe ureuëng meupeunyakét kulét
nyang ka lumpah that parah[d] jijak ubak Isa.
Sira jimeuteuôt ureuëng nyan jipeugah,
"Meunyoe Bapak neutém, Bapak jeuet Ba-
pak peupuléh ulôn."
41 Isa weueh[e] óh geungieng ureuëng
nyan. Jadi, Gobnyan laju geumat ureuëng
nyan sira geupeugah, "Ulôn tem, beupuléh
kheueh gata!" 42 Watée nyan cit teuma peu-
nyakét ureuëng nyan gadôh dan laju puléh.
43 Dan Isa laju geuyuejak ureuëng nyan sira
geupeu ingat lagée nyoe, 44 "Awaih, bék
peugah-peugah bak soe mantong, teuma gata
jak kheueh ubak imeum, dan gata lakée
gobnyan keu geupeubeutôi bahwa gata ka
puléh. Dan sibagoe gata ka puléh, gata sie
kheueh keureubeuen lagée nyang ka geupeu-
rintah lé Nabi Musa, sibagoe bukeuti bak
ureuëng laén bahwa gata beutôi-beutôi ka
puléh."
45 Teuma di ureuëng nyan jijak, hana
putôh-putôh jicalitra bak gob keujadian nyan
Isa hana hase geutamong lam banda seucara
trang-trang. Gobnyan teuma tinggai diluwa
banda bak teumpat-teumpat nyang sungue.
Teuma ureuëng laén hana putôh-putôh jijak
bak gobnyan nyang teuka nibak pané-pané.

Isa geupeu puléh sidroe ureuëng lapée

(Mat. 9:1-8; Luk. 5:17-26)

2 Na padub uroe teuma óh lheueh nyan Isa
geugisa u Kapernaum. Teuma meutabu
kheueh haba bahwa Gobnyan na di rumoh.
2 Ureuëng ramé jijak bak Gobnyan.
Awaknyan meusapat disinan Sampoe ka hana
le teumpat. Bak babah pintoe pih ka peunoh
meusak ngon ureuëng. Dan Isa pih laju geu-
peusampoe haba nibak Po teu Allah ubak
awaknyan. 3 Teungoh gobnyan geupeugah
haba, na peuet droe ureuëng jigulam sidroe
ureuëng lapée jiba ubak Isa. 4 Teuma sabab
ureuëng jai lumpah na, awaknyan hana hase
jipeurab ubak Gobnyan. Teuma, awaknyan
laju jireulôh bubong paih bak teumpat Isa
teungoh peugah haba. Óh lheueh nyan
awaknyan laju jipeutron ureuëng lapée nyan
meusigoe ngon tika éh jih. 5 Watée geungieng

[c] *mata uroe ka jilhob:* Deungon jilhob mata uroe, Uroe Sabat ka habéh, deungon nyan teuma ureuëng-ureuëng Yahudi ka jeuet jimeukeureuja lom teuma. [d] *meupeunyakét kulét nyang ka lumpah that parah:* Meunurot peuratoran agama Yahudi, lé sabab peunyakét nyoe jeuet keusabab nyang keunong peunyakét nyan hana patot jiseumah Po teu Allah nibak teumpat iébadat (kalon kamuih). [e] *weueh:* padub-padubboh naseukah kuno: beungéh.

1:39: Mat. 4:23, 9:35 **1:44**: Im. 14:1-32

lé Isa padub na rayeuk iman awaknyan,
Gobnyan laju geupeugah ubak ureuëng lapée
nyan, "Aneuëk ulôn, desya gata ka teupeu
amphon."
6 Na padub droe gurée-gurée agama
nyang teungoh duek disinan, ka jipeuphon
jiteumanyong lam até, 7 "Lumpah that ajam
babah ureuëng nyan jijeuet peugah lagée
nyan! Jihnyan ka jihina Po teu Allah. Soe
nyang jeuet peu amphon desya, meunyoe kon
Po teu Allah keudroe?"
8 Watée nyan cit teuma Isa geuteupeue
pikeran awaknyan. Laju Gobnyan geupeugah
lagée nyoe, "Pakon gata teumanyong meu-
nan lam até gata? 9 Toh nyang leubeh mudah
teupeugah, 'Desya gata ka teupeu amphon',
atawa teupeugah, 'Beudôh kheueh, gulong
kheueh tika gata dan jak kheueh'? 10 Teuma
jinoenyoe Ulôn bri bukeuti keu gata bahwa
ateueh bumoe nyoe Aneuëk Manusia na kua-
sa jipeu amphon desya." Dan laju Isa geupeu-
gah ubak ureuëng lapée nyan lagée nyoe,
11 "Beudôh kheueh, gulong tika gata dan
jakwoe kheueh!"
12 Ureuëng lapée nyan laju jibeudôh sira
jigulong tika jih jiteubiet laju dan mandum
ureuëng ramé jingieng ateueh ureuëng nyan.
Ureuëng-ureuëng laén teuhireuen-hireuen la-
ju jipujoe Po teu Allah. Kheun awaknyan,
"Gohlom na tangieng keujadian nyang lagée
nyoe!"

Isa geutawök Lewi

(Mat. 9:9-13; Luk. 5:27-32)

13 Isa geugisa lom u panté Danau Galilea.
Jai that ureuëng jijak ubak Gobnyan, dan
Gobnyan laju geupeubeuet awaknyan.
14 Teungoh Isa geujak nibak teumpat nyan,
gobnyan geukalon sidroe ureuëng tukang
kutéb cukée nyang nan jih Lewi, aneuëk
Alfeus, teungoh jiduek lam kantô cukée.
"Seutôt kheueh ulôn," Kheun Isa ubak
ureuëng nyan. Teuma ureuëng Lewi nyan
laju jidong dan jijak laju jiseutôt Isa.
15 Watée Isa teungoh geumakheun di ru-
moh Lewi,[f] teuka kheueh keunan ureuëng-
ureuëng tukang kutéb cukée nyang laén dan
ureuëng-ureuëng nyang jianggab hana gét lé
masyarakat jimakheun meusajan ngon Isa
dan murit-murit Gobnyan. Sabab ramé that
lamkawan awaknyan nyang seutôt Isa. 16 Na
padub droe gurée-gurée agama nibak go-
longan ureuëng Farisi geukalon Isa teungoh
makheun meusajan-sajan ngon ureuëng-
ureuëng kutéb cukée nyan dan ureuëng-
ureuëng nyang jianggab hana gét nyan.
Teuma lé awaknyan laju jitanyong ubak
murit-murit Isa, "Pakon gurée gata jipajoh bu
meusajan ngon ureuëng-ureuëng kutéb cukée
dan ureuëng-ureuëng nyang hana gét nyan?"
17 Isa teudeungoe peue nyang jitanyong
lé awaknyan, laju geujaweueb lagée nyoe,
"Ureuëng nyang seuhat hana peureulée
dokto; nyang peureulée dokto na kheueh
ureuëng sakét. Ulôn teuka bukon lôn tawök
ureuëng nyang jianggab droe jih gét, teuma
ureuëng nyang jianggab hina."

Soal puasa

(Mat. 9:14-17; Luk. 5:33-39)

18 Bak saboh watée murit-murit Nabi
Yahya Pumanö dan ureuëng-ureuëng Farisi
teungoh puasa. Dan na nyang jijak ubak Isa
sira jitanyong lagée nyoe, "Pakon murit Nabi
Yahya Pumanö dan murit ureuëng Farisi ji-
puasa, seudangkan murit Bapak hana?"
19 Geujaweueb lé Isa, "Bak teumpat kha-
nuri ureuëng meukawen, peu kheueh jamé-
jamé nyang troh nyan hana jimakheun? Meu-
nyoe linto agam mantong na meusajan ngon
awaknyan, teuntée awaknyan jimakheun.
20 Teuma trok teuka watée jih linto agam
nyan jicok nibak awaknyan. Bak watée nyan
barô kheueh awaknyan hana jimakheun.
21 Hana ureuëng nyang tampai bajée tuha
ngon ija barô. Sabab ija sinampai nyan teuma
kunyuét laju teupriek bajée nyan, deungon na
lagée nyan akibat jih beukah bajée teutampai
nyan leubeh raya. 22 Meunan cit hana
ureuëng nyang rô ié anggô barô lam baluem
kulét nyang ka tuha. Sabab ngon ié anggô
nyang barô nyan jeuet keusabab baluem
nyan beukah. Keuneulheueh jih bandua nyan
teuböh. Ié anggô nyang barô harôh teuroe
lam baluem nyang barô!"

Teumanyong keuhai uroe Sabat

(Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11)

23 Bak siuroe-uroe Sabat, watée Isa teu-
ngoh geujak rot lam lampôh gandom, murit-
murit Gobnyan laju jipot boh gandom nyan.
24 Di ureuëng Farisi laju jipeugah ubak Isa,
"Pakon murit-murit Droeneueh ji iengkeue
huköm agama geutanyoe, deungon cara
jipeubuet buet nyang teutam bak uroe
Sabat?"

---

[f] *di rumoh Lewi:* atawa di rumoh Gobnyan (na kheueh rumoh Isa).
2:23: Tel. 23:25

25-26 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh
gohlom na gata beuet peue nyang geupeubuet
lé Nabi Daud, watée Abyatar teungoh meutu-
gaih jeuet keu imeum agong. Watée Nabi
Daud dan ureuëng-ureuëng deuk, dan hana
peunajoh sapeue, gobnyan geutamong Jam
Baét Tuhan, laju geupajoh ruti nyang ka teu-
peuseumah keu Allah. Dan ruti nyan pih geu-
bri ubak ureuëng-ureuëng gobnyan. Padahai
meunurot agama geutanyoe, imeum-imeum
mantong nyang jeuet pajoh ruti nyan."
27 Geupeugah lom lé Isa, "Uroe Sabat
teupeugét keu manusia; bukon manusia keu
uroe Sabat. 28 Jadi, Aneuëk Manusia na ku-
asa, bah kheueh nyan ateueh uroe Sabat."

Ureuëng nyang jaroe jih lapée siblaih

(Mat. 12:9-14; Luk. 6:6-11)

3 Isa geugisa lom u rumoh iébadat. Disi-
nan na sidroe ureuëng nyang lapée jaroe
jih siblaih. 2 Disinan na ureuëng nyang teu-
ngoh jimita-mita keusalahan Isa, mangat na
rot jigadu peue-peue buet Gobnyan nyang
salah. Jadi awaknyan hana putôh-putôh jipeu-
rati Gobnyan peu kheueh Isa nyan geupeu
puléh ureuëng bak uroe Sabat. 3 Isa geupeu-
gah ubak ureuëng nyang jaroe jih lapée
siblaih nyan, "Dong keunoe, dikeue ulôn."
4 Óh lheueh nyan laju geutanyong ubak
ureuëng nyang na disinan, "Meunurot ajaran
agama, peue nyang jeuet tapeubuet bak uroe
Sabat? Peubuet nyang jroh atawa peubuet
nyang jeuhet? Peuseulamat manusia atawa
poh maté manusia?"
Awaknyan seungab mantong. 5 Deu-
ngon beungéh Isa laju geungieng ban sikeu-
lileng Geuh, teuma Gobnyan seudeh cit, sa-
bab awaknyan lumpah kréuh ulée. Laju
geupeugah ubak ureuëng nyan, "Sunyueng
keunoe jaroe gata." Ureuëng nyan laju jisu-
nyueng jaroe jih, dan saát nyan cit jaroe
ureuëng nyan puléh. 6 Teuma lé ureuëng-
ureuëng Farisi laju jitinggai rumoh iébadat
nyan, dan jijak mupakat laju ngon na padub
droe ureuëng-ureuëng raja Herodes, keu-
neuk jipeumaté Isa.

Ureuëng ramé bak binéh danau

7 Isa dan murit-murit gobnyan laju geusu-
rot ubak binéh Danau Galilea. Teuma jai
lumpah na ureuëng Galilea jiseutôt Isa, dan
ramé cit nyang teuka nibak Yudea, 8 nibak
Yerusalem, nibak daerah Idumea, dan nibak
daerah siblaih u timu Yordan, dan nibak keu-
lileng banda Tirus dan Sidon. Awaknyan
banmandum jijak ubak Isa, sabab awaknyan
jideungoe keuhai-hai nyang ka geupeubuet.
9 Ureuëng nyang teuka nyan ramé that-that,
sampoe Isa geuyue seudia peurahô ubak mu-
rit-murit Gobnyan, sabab pat tateupeue teuma
Gobnyan jisak-sak lé ureuëng ramé nyan.
10 Ramé that ureuëng sakét nyang geupeu
puléh, sampoe banmandum ureuëng sakét
meusak-sak jiuseuha jipeurab ubak Gobnyan
mangat meuteumé jimat Gobnyan. 11 Dan
ureuëng-ureuëng nyang ka jitamong roh jeu-
het, tieb-tieb jingieng ateueh Gobnyan, laju
jisujut dikeue Gobnyan sira jidumpék,
"Droeneueh kheueh Aneuëk Po teu Allah!"
12 Teuma lé Isa sagai-sagai hana geubri
peugah ubak roh-roh jeuhet nyan soe
Gobnyan.

Isa geupiléh dua blaih droe murit

(Mat. 10:1-4; Luk. 6:12-16)

13 Óh lheueh nyan Isa geu ék u ateueh
saboh bukét, laju geuhôi ureuëng-ureuëng
nyang geugalak. Ureuëng-ureuëng nyang
geutawök nyan laju jijak ubak Gobnyan,
14 ureuëng-ureuëng nyang ka jijak ubak
Gobnyan laju geupiléh dua blaih droe.
Kheun Gobnyan, "Ulôn piléh gatanyoe, ma-
ngat gata taseutôt ho-ho mantong nyang ulôn
jak, dan ulôn kirém gata keu gata jak peu-
sampoe Haba Gét nyoe nyang teuka nibak Po
teu Allah, 15 dan gata teuma meuteumé kuasa
keu gata use roh jeuhet."
16 Nyoe kheueh nan-nan ban dua blaih
droe nyan: Simon (nyang teuhôi Petrus), Ya-
kobus dan Yahya syedara gobnyan, 17 na
kheueh aneuëk-aneuëk Zebedeus (awaknyan
geuboh nan Boanerges makna jih, "aneuëk
geulanteue"), 18 Andreas, Filipus, Barto-
lomeus, Matius, Tomas, Yakobus bin
Alfeus, Tadeus, Simon si Patriot, 19 dan Yu-
das Iskariot nyang khianat Isa.

Isa dan Beelzebul

(Mat. 12:22-32; Luk. 11:14-23, 12:10)

20 Óh lheueh nyan Isa geuwoe u rumoh
Geuh. Teuma di ureuëng ramé teuka lom
meusapat, sampoe Isa dan mandum murit-
murit Gobnyan hana meuteumé geupajoh bu.
21 Ureuëng-ureuëng nyang na disinan jipeu-
gah, "Jih nyan kapungoe!" Dan watée keu-
luwarga Gobnyan geudeungoe hai nyan,
awaknyan laju jijak keuneuk cok Gobnyan.

2:25-26: 1Sam. 21:1-6 **2:26:** Im. 24:9 **3:9-10:** Mrk. 4:1, Luk. 5:1-3

22 Gurée-gurée agama nyang teuka nibak
Yerusalem jipeugah, " Ureuëng nyan ka jita-
mong Beelzebul! Pang ulée roh-roh jeuhet
nyan kheueh nyang bri kuasa ubak jihnyan
mangat jeuet jiuse roh jeuhet."
23 Teuma lé Isa laju geutawök ureuëng
ramé nyan, laju geucalitra ubak awaknyan na
padubboh miseue. "Panena mungken roh
jeuhet ji-use roh jeuhet," kheun Isa.
24 "Meunyoe lam saboh nanggroe teubagi
lam peureute-peureute nyang sabe jimeumu-
soh, nanggroe nyan hana hase meuteun.
25 Dan meunyoe lam saboh keuluwarga hana
haba sipakat dan anggota-anggota keulu-
warga nyan sabe lam karu hana sapeue
kheun, keuluwarga nyan teuma hanco.
26 Meunyoe lam keurajeuen Iblih sabe meu-
sugang dan meukoh-koh reupang, keurajeu-
en nyan hana treb meuteun dan teuma gadôh
hana meubeukaih.
27 Hana meusidroe pih nyang hase jita-
mong lam rumoh ureuëng nyang teuga dan
jireupah hareuta jih meunyoe hana ji-ikat
leubeh ilée ureuëng teuga nyan. Óh lheueh
nyan, barô kheueh hase jicok mandum atra
ureuëng nyan.
28 Beutateupeue kheueh! Meunyoe
ureuëng jipeubuet desya dan jipeugah haba
meuhina,[g] ureuëng nyang lagée nyan jeuet
teupeu amphon. 29 Teuma meunyoe jihnyan
jihina roh Allah, ureuëng nyan hana jeuet le
teupeu amphon! Sabab nyang jihina nyan na
kheueh desya nyang keukai." (30 Isa geupeu-
gah meunan sabab na ureuëng nyang peugah
Isa kajitamong roh jeuhet.)

Mak dan syedara-syedara Isa

(Mat. 12:46-50; Luk. 8:19-21)

31 Óh lheueh nyan Mak ngon syedara-
syedara Isa geujak ubak Gobnyan. Awak-
nyan geupreh diluwa geuyue bak sidroe
ureuëng jeuet jihôi Isa. 32 Watée nyan
ureuëng ramé nyang teungoh duek bansikeu-
lileng Isa. Awaknyan jipeugah ubak Gob-
nyan, "Pak, mak dan syedara-syedara bapak
na diluwa. Awaknyan geumita Bapak."
33 Geujaweueb lé Isa, "Soe mak Ulôn?
Soe kheueh syedara-syedara Lôn?" 34 Óh
lheueh nyan laju geungieng bak ureuëng-
ureuëng nyang duek bansikeulileng Gob-
nyan laju geupeugah, "Nyoe kheueh mak
dan syedara-syedara Lôn! 35 Ureuëng nyang
jipeubuet keuheundak Allah, nyan kheueh
syedara Lôn nyang agam, syedara Lôn nyang
inong, dan mak Ulôn."

Miseue jih sidroe ureuëng teumabu bijéh

(Mat. 13:1-9; Luk. 8:4-8)

4 Isa geuseumeubeuet lom di panté Danau
Galilea. Ramé lumpah na ureuëng nyang
hudom Gobnyan disinan. Sabab nyan
Gobnyan laju geujak duek lam peurahô nyang
na ateueh ié, dan ureuëng ramé nyan jidong
bak binéh danau. 2 Dan Isa laju geupeurunoe
meubagoe hai ubak awaknyan deungon geu-
peu guna miseue-miseue. Meunoe kheueh ca-
ra jih geupeurunoe awaknyan.
3 "Deungoe kheueh nyoe! Na sidroe
ureuëng meutani jitabu bijéh. 4 Watée
ureuëng nyang teungoh teumabu, na bijéh
nyang rhot bak rot ueh. Laju teuka cicém dan
bijéh nyan jicatuek sampoe habéh. 5 Na teu-
ma nyang rhot bak teumpat nyang meubatée-
batée tanoh jih cit bacut. Bijéh-bijéh nyan
laju timoh sabab kureueng tanoh, 6 teuma
watée mata uroe ka ji ék, tarôk-tarôk nyang
timoh nyan laju layée dan laju tho óh lheueh
nyan laju maté sabab ukeue jih hana lhok
jitamong. 7 Na teuma bijéh nyang rhot lam
tamah meuduro. Tamah meuduro nyan laju
timoh dan jiginton tarôk-tarôk nyan sampoe
hana meuhase jimuboh. 8 Teuma na cit bijéh
nyang rhot ateueh tanoh nyang subo. Bijéh
nyan timoh, laju rayeuk dan laju jimuboh, na
nyang lhée ploh, na nyang nam ploh, dan na
nyang sireutôh go lipat."
9 Óh ka lheueh geucalitra miseue-miseue
nyan, Isa geupeugah lom, " Meunyoe na geu-
linyueng, deungoe kheueh!"

Pakon Isa geupeu guna miseue-miseue

(Mat. 13:10-17; Luk. 8:9-10)

10 Watée Isa ka tinggai sidroe, ureuëng-
ureuëng nyang ka jideungoe peue-peue
nyang ka geupeubeuet, laju jijak ubak
Gobnyan meusajan-sajan ngon bandua blaih
droe murit-murit Gobnyan. Awaknyan laju
jilakée ubak Isa mangat geutém peugah
makna miseue-miseue nyan. 11 Teuma Isa
laju geupeugah ubak awaknyan, "Ubak gata
ka geubri anugeurah keu gata teupeu rahsia
pakriban Po teu Allah geumat peurintah.
Teuma ureuëng-ureuëng nyang geupeuru-
noe ngon miseue-miseue, 12 mangat

'Awaknyan sabe jipeurati teuma hana
jiteupeu peue nyang teujadi,

---

[g] *jipeugah haba meuhina:* atawa jimeututoe haba meuhina ubak Po teu Allah.

3:22: Mat. 9:34, 10:25 **3:29:** Luk. 12:10 **4:1:** Luk. 5:1-3 **4:12:** Yes. 6:9-10

awaknyan sabé jideungoe, teuma
hana muphom,
nyoe na mangat awaknyan bék
jingieng dan bék muphom
dan bék jijak ubak Po teu Allah
dan Po teu Allah geupeu amphon
awaknyan.' "

Isa geuboh makna keuhai tapeuse sidroe ureuëng teumabu bijéh

(Mat. 13:18-23; Luk. 8:11-15)

13 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
awaknyan lagée nyoe, "Meunyoe gatanyoe
hana tamuphom miseue, pakriban gata jeuet
gata peuphom miseue nyang laén? 14 Nyang
teumabu nyan na kheueh ureuëng nyang peu-
siab haba nibak Po teu Allah. 15 Bijéh nyang
rhot bak rot ùeh nyan na kheueh miseue
ureuëng nyang jideungoe haba keuhai pakri-
ban Allah geumat peurintah. Meunan jideu-
ngoe, Iblih teuka laju jicok peue nyang ka
teutabu lam até ureuëng nyan. 16 Bijéh nyang
rhot bak teumpat nyang meubatée-batée
miseue ureuëng nyang deungoe haba nyan,
dan laju jiteurimong ngon galak até. 17 Teu-
ma haba nyan hana meu-ukeue lam até
awaknyan, seuhingga hana treb meuteuen.
Meunan awaknyan meuteumé sosah atawa
ji-iénanya sabab haba nyan, laju awaknyan
murtat. 18 Bijéh nyang rhot lam tamah meu-
duro nyan miseue ureuëng nyang jideungoe
haba nyan, 19 teuma khawate keuhai udeb
awaknyan dan meuheuét keuneuk udeb me-
wáh. Nafeusu keu meubagoe rupa jitamong
lam até awaknyan. Sabab nyan haba nibak
Po teu Allah teuseupet lam até awaknyan,
sampoe hana jeuet keu boh. 20 Dan bijéh
nyang rhot bak tanoh nyang subo miseue jih
ureuëng nyang deungoe haba nyan dan laju
jiteurimong, awaknyan jimuboh jai that, na
nyang lhée ploh, na nyang nam ploh, dan na
nyang sireutôh goe lipat hase jih."

Panyöt nyang teutöb ngon guci

(Luk. 8:16-8)

21 Óh lheueh nyan Isa geupeugah lom,
"Peu kheueh na ureuëng nyang peuhu
panyöt laju jitôb ngon guci, atawa jikeubah
dimiyueb teumpat éh? Peu kheueh hana
jikeubah panyöt jihnyan bak gaki panyöt?
22 Hana nyang teusöm nyang hana deuh teu-
kalon; dan hana nyang teurahsia nyang hana
hase teubongkar. 23 Sabab nyan meunyoe na
punyueng, deungoe kheueh!"
24 Geupeugah lom lé Isa, "Ngieng kheu-
eh peue nyang gata deungoe nyoe! Sineupat
nyang gata peuguna keu ureuëng laén teuma
geupeu guna cit lé Allah keu gata dan leubeh
lé nibak nyan. 25 Sabab ureuëng nyang ka
lheueh na, teuma geubri leubeh nibak nyang
na; teuma keu ureuëng nyang hana, bacut
nyang mantong na bak ureuëng nyan geucok
lom teuma."

Miseue keuhai bijéh nyang timoh

26 Isa geusambong lom haba Gobnyan,
"Meunyoe Po teu Allah nyang mat peurintah
sibagoe raja, keuadaan jih jeuet teuboh
miseue lagée ureuëng nyang tabu bijéh bak
ladang jih keudroe. 27 Óh watée malam
ureuëng nyan ji-éh; óh beungoh uroe
jibeudôh. Dan teungoh lagée nyan bijéh-bi-
jéh nyang ka jitabu nyan laju udeb dan
rayeuk. Teuma pakriban jeuet jih bijéh-bijéh
nyan jitimoh dan rayeuk, ureuëng nyan hana
jiteupeu. 28 Tanoh nyan kheueh nyang deu-
ngon keudroe jih nyang peuteubiet hase:
phon-phon that tangke jih, óh lheueh nyan
aneuëk jih laju jeuet keuboh. 29 Dan meu-
nyoe gandom nyan ka masak, di ureuëng pih
ka jipeuphon koh ngon sadeueb sabab ka troh
watée jih keu teukoh."

Miseue keuhai bijéh sisawi

(Mat. 13:31-32, 34; Luk. 13:18-19)

30 "Meunyoe Allah nyang mat peu-
rintah, ngon peue tanyoe jeuet tacok bande-
ngan?" geutanyong lé Isa lom. "Cuntoh peu
kheueh nyang jeuet tapeuguna keu tapeu-
trang hainyan? 31 Meunyoe Allah nyang mat
peurintah, keuadaan jih na kheueh lagée
miseue nyoe: Sineuk bijéh sisawi[h] laju jicok
lé gob dan jipula laju bak tanoh. Bijéh sisawi
na kheueh bijéh nyang paleng ubit nyang na
lam donya. 32 Teuma meunyoe ka timoh,
bijéh nyan ka jeuet keu kayée nyang paleng
rayeuk di teungoh-teungoh kayée nyang la-
én. Cabeueng-cabeueng jih luhu-luhu
sampoe mubagoe cicém jijakdong keunan,
dan jipeugét eumpung dimiyueb cabeueng
nyang luhu nyan."
33 Meunan kheueh cara jih Isa geupeuru-
noe gob deungon cara geuboh miseue lagée
nyang ka geupeugah nyan, meunyoe awak-

---

[h] *sisawi:* Sisawi nyang teumeukeusut disinoe na kheueh sijeuneh seunaman nyang hase timoh trok lhée metée.
4:21: Mat. 5:15, Luk. 11:33 **4:22:** Mat. 10:26, Luk. 12:2 **4:24:** Mat. 7:2, Luk. 6:38 **4:25:** Mat. 13:12, 25:29, Luk. 19:26 **4:29:** Yl. 3:13

nyan jeuet jiwaham. 34 Isa sabe geupeu guna
miseue meunyoe Gobnyan geupeurunoe
awaknyan. Teuma meunyoe Gobnyan keu-
droe ngon murit-murit Gobnyan, geupeugah
banmandum ubak awaknyan.

Isa geupeupiôh angén badée
(Mat. 8:23-27; Luk. 8:22-25)

35 Watée seupôt nyan cit teuma, Isa geu-
peugah ubak murit-murit Geuh, "jak kheueh
tameulayeue u meurandeh danau."
36 Teuma Isa laju geu-ék ateueh peurahô,
dan murit-murit Gobnyan jitinggai ureuëng
ramé bak binéh danau, laju ji-ék ateueh peu-
rahô nyang geu-ék lé Isa. Peurahô-peurahô
laén na cit nibak teumpat nyan. Óh lheueh
nyan Isa dan murit-murit Gobnyan laju geu-
meulayeue. 37 Hana treb watée jih awaknyan
geumeulayeue, teuka kheueh angén badée
nyang lumpah teuga. Umbak raya laju jipoh
ateueh peurahô dan ié pih ka jitamong lam
peurahô nyan sampoe-sampoe peurahô nyan
rab peunoh ngon ié. 38 Bak si ulikot peurahô
nyan Isa teungoh geu-éh ulée Geuh geupeu-
sadeue ateueh bantai. Murit-murit Gobnyan
laju jipeugoe. Jipeugah lé awaknyan, "Ba-
pak Gurée, peu kheueh Bapak hana neupa-
koe, tanyoe lam bala?"
39 Isa geubeudôh, laju geudhôt angén
nyan, dan geupeugah teuma ubak danau,
"Iem, seungab kheueh!" Angén pih seu-
ngab, dan danau ka teunang lagée nyang ka.
40 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak mu-
rit-murit Geuhnyan, "Pakon gata teumakot?
Pakon gata hana tapeucaya ubak ulôn"?
41 Teuma awaknyan meutamah teuma-
kot laju jimarit sabe keudroe-droe, "Soe
kheueh nyang sibeuna jih ureuëng nyoe,
sampoe angén ngon umbak pih jitaát ubak
Gobnyan."

Isa geupeu puléh ureuëng nyang jitamong roh jeuhet
(Mat. 8:28-34; Luk. 8:36-39)

5 Óh lheueh nyan Isa dan murit-murit
Gobnyan laju troh u meurandeh Danau
Galilea, bak daerah Gerasa. 2 Meunan Isa geu-
tron lam peurahô, jijak laju ubak Gobnyan
sidroe ureuëng agam nyang banjiteubiet lam
guha-guha jirat ureuëng maté. 3 Ureuëng nyan
ka jikuasa lé roh jeuhet dan tinggai bak jirat-
jirat ureuëng maté. Ureuëng nyan ka hana
hase le teu ikat; bah kheueh ngon ikat jih nyan
ranté, hana cit meuguna. 4 Ka kayém that gaki
dan jaroe ureuëng nyan teubeuleunggu ngon
ranté, teuma bandum ranté-ranté nyan putôh
jireut, dan beuso nyang na bak gaki jih pih
hase jipeupatah. Ureuëng nyan teuga lumpah
na seuhingga hana meusidroepi nyang hase
jimat ureuëng nyan. 5 Uroe ngon malam
ureuëng nyan meuwot-wot dilampôh jirat dan
bak bukét-bukét, sira jiklik-klik dan ji krôk-
krôk tuboh jih ngon batée.
6 Watée jingieng rot jiôh Isa ka teuka,
ureuëng nyan jiplueng-plueng dan laju jisu-
jut dikeue Isa. 7 Ngon su nyang teuga sira
jidumpék ureuëng nyan jipeugah, "Isa.
Aneuëk Allah Nyang Mahamanyang! Peue
keuneuk Droeneueh peubuet ateueh ulôn
nyoe? Deumi Allah, ulôn lakée bék Droeneu-
eh seksa ulôn!" (8 Ureuëng nyan jipeugah
lagée nyan sabab Isa geupeugah ubak
ureuëng nyan, "Roh jeuhet, teubiet laju lam
tuboh ureuëng nyoe!")
9 Dan Isa laju geutanyong bak ureuëng
nyan, "Soe nan gata?"
Jaweueb ureuëng nyan, "Nan ulôn 'Le-
giun' – sabab kamoe nyoe ramé lagoena!"
10 Meu-ulang-ulang jilakée lé ureuëng nyan
mangat Isa bék geuyue teubiet roh-roh jeuhet
nyan nibak daerah nyan.
11 Bak binéh teumpat nyan jai lumpahna
bui-bui nyang teungoh jimita eumpeuen bak
barieh gunong. 12 Roh-roh jeuhet nyan jilakée
ubak Isa, "Neuyue kheueh ubak kamoe jeuet
kamoe tamong lam tuboh bui-bui nyan."
13 Dan Isa situju. Teuma mandum roh-roh
jeuhet nyan laju jiteubiet lam tuboh ureuëng
nyan dan jitamong laju lam tuboh bui-bui
nyang na disinan. Banmandum kawan bui
nyan laju jiplueng dan jigrob nibak binéh
reuleueng lam danau – lam banmandum,
mandum bui-bui nyan na kira-kira dua ribée
boh bui.
14 Ureuëng-ureuëng nyang rabe bui laju
jiplueng, laju jipeugah peue nyang ka jingieng
nyan lam banda-banda dan gampông-
gampông nyang na didaerah nyan. Dan di
ureuëng nyang ka jideungoe habanyan pih
laju jiteubiet jijak kalon peue nyang ka teuja-
di. 15 Awaknyan jijak ubak Isa, jingieng laju
ureuëng nyang yoh baroekan jitamong roh
jeuhet nyan, teungoh jiduek disinan. Ureuëng
nyan ka jisok peukayan, dan pikeran jih pih
ka sampoereuna. Teuma awaknyan mandum
ka jeuet teumakot. 16 Ureuëng-ureuëng nyang
ka jingieng keudroe peue nyang ka teujadi
ateueh ureuëng nyan dan bui-bui nyan jica-
litra peue nyang ka teujadi. 17 Dan peundudu-
ek nyang na didaerah nyan pih laju jilakée

ubak Isa mangat Gobnyan geutinggai laju
daerah nyan.
18 Watée Isa geu-ék ateueh peurahô,
ureuëng nyang bunoe jikuasa lé roh jeuhet
nyan jilakée ubak Isa, mangat jeuet jiseutôt.
19 Teuma lé Isa hana geubri, kheun
Gobnyan, "Jakwoe kheueh dan peugah laju
bak waréh kawöm gata peue nyang ka geu-
peubuet lé Tuhan keu gata dan padub na jroh
jih Gobnyan ateueh gata!"
20 Ureuëng nyan pih laju jijak, dan jica-
litra laju phon lam daerah Siploh boh Banda
peue nyang ka geupeubuet lé Isa ateueh
jihnyan. Banmandum ureuëng hireuen jideu-
ngoe nyan.

Aneuëk Yairus – Inong nyang mat jubah Isa

(Mat. 9:18-26; Luk. 8:40-56)

21 Isa geugisa lom u meurandeh danau.
Bak binéh danau nyan, ramé that ureuëng
jijak hudom bansilingka Gobnyan. 22 Jipeu-
rab kheueh ubak Gobnyan sidroe ureuëng
nyang nan jih Yairus. Ureuëng nyan na kheu-
eh sidroe ureuëng nyang jeuet keupimpénan
rumoh iébadat nyang na di banda nyan. Wa-
tée ureuëng nyan jingieng Isa, ureuëng nyan
laju jisujut dikeue Gobnyan, 23 laju jilakée
deungon meuharab that-that, "Pak, aneuëk
inong lôn brat that sakét. Ulôn meuharab
bapak neutem jakmat aneuëk ulôn nyan, ma-
ngat aneuëk nyan puléh dan bék maté!"
24 Teuma Isa laju geujak meusigoe ngon
Yairus nyan. Ramé that-that ureuëng nyang
seutôt Gobnyan dan jisak-sak jeueb-jeueb
sagoe.
25 Lamkawan nyan na teuma sidroe
ureuëng inong nyang ka dua blaih thon sakét
meudarah nyang na hubongan jih ngon darah
he. 26 Mandum atra keukayaan jih ka habéh
jipeuguna keu uengkoh meu-ubat bak dokto-
dokto, teuma bandum nyan hana nyang hase
jipeupuléh Gobnyan, nyang na peunyakét
ureuëng nyan meutamah brat. 27 Ureuëng
inong nyan ka le that jideungoe keuhai Isa.
Dan lamkawan ureuëng ramé nyan, ureuëng
nyan jipeurab laju ubak Isa nibak likot, 28 sa-
bab ureuëng nyan jipike lagée nyoe, "Asai
meuteumé lôn cukéh jubah Gobnyan, ulôn
teuma puléh!"
29 Laju jicukéh bajée jubah Isa, watée
nyan cit teuma peunyakét meudarah nyan
puléh. Ureuëng nyan laju jirasa bahwa
jihnyan ka puléh. 30 Bak watée nyan cit teu-
ma Isa teurasa bahwa na teunaga nyang teu-
biet nibak lam tuboh Gobnyan. Teuma laju
geungieng lamkawan ureuëng ramé nyan la-
ju geutanyong, "Soe nyang mat bajée jubah
Lôn?"
31 Murit-murit Gobnyan jipeugah, "Ci
Bapak ngieng keudroe pakriban jai jih manu-
sia meusak-sak. Dan Bapak mantong cit neu-
tanyong, soe nyang mat Bapak?"
32 Teuma Isa teutab geungieng bansikeu-
lileng Gobnyan keu geuteupeue soe nyang ka
mat bajée jubah Gobnyan. 33 Ureuëng inong
nyan nyang teupeu peue nyang ka teujadi
ateueh droe jihnyan, deungon yo dan teuma-
kot laju jisujut dikeue Isa dan jimeungaku
banmandum nyan. 34 Dan Isa laju geupeugah
ubak inong nyan, "Aneuëk Ulôn, sabab gata
peucaya keu Ulôn, gata puléh! Jak kheueh
laju deungon seulamat. Gata ka puléh
banmandum!"
35 Teungoh Isa mantong geupeugah ha-
ba, na padub droe peulayan teuka nibak ru-
moh Yairus sira jipeugah, "Aneuëk inong
amphon nyang sakét nyan ka meuninggai
donya," kheun awaknyan ubak Yairus. "Bék
le Amphon peuhék Bapak Gurée nyoe."
36 Hana jipakoe[i] peue nyang ka jipeugah
lé ureuëng nyan ubak Yairus Isa laju geupeu-
gah, "Bék yo, peucaya kheueh!" 37 Isa geu-
jak laju, hana geubri meusidroe ureuëng pih
nyang jeuet jijak ngon Gobnyan, seulaén
Petrus, Yakobus dan Yahya ngon syedara
jih. 38 Watée ka troh u rumoh Yairus, geuka-
lon lé Isa keuadaan rumoh nyan gét that
subra, dan geudeungoe su ureuëng mo ngon
ureuëng meuba-e ngon su nyang teuga-teu-
ga. 39 Isa laju geutamong dan geupeugah
ubak awaknyan, "Pakon jeuet karu that dan
pakon neumoe? Aneuëk nyan hana maté;
teuma jiteungét!"
40 Awaknyan jipeukém peue nyang geu-
peugah lé Isa nyan. Teuma laju geuyue lé
gobnyan mangat awaknyan banmandum
jiteubiet uluwa, dan laju geuba ma ngon ayah
aneuëk nyan meunan cit ban lhée droe murit
Gobnyan mangat jitamong lam kama aneuëk
nyan. 41 Isa geumat jaroe aneuëk nyan dan
laju geupeugah ubak aneuëk nyan, "Talita
kum," nyang makna jih, "Hei aneuëk inong,
ulôn peugah ubak gata: Beudôh kheueh!"
42 Aneuëk inong nyan laju jibeudôh, dan
laju jijak (umu jih ka dua blaih thon.)
Mandum ureuëng nyang kalon nyan lumpah
hireuen! 43 Teuma Isa geutam that-that ma-

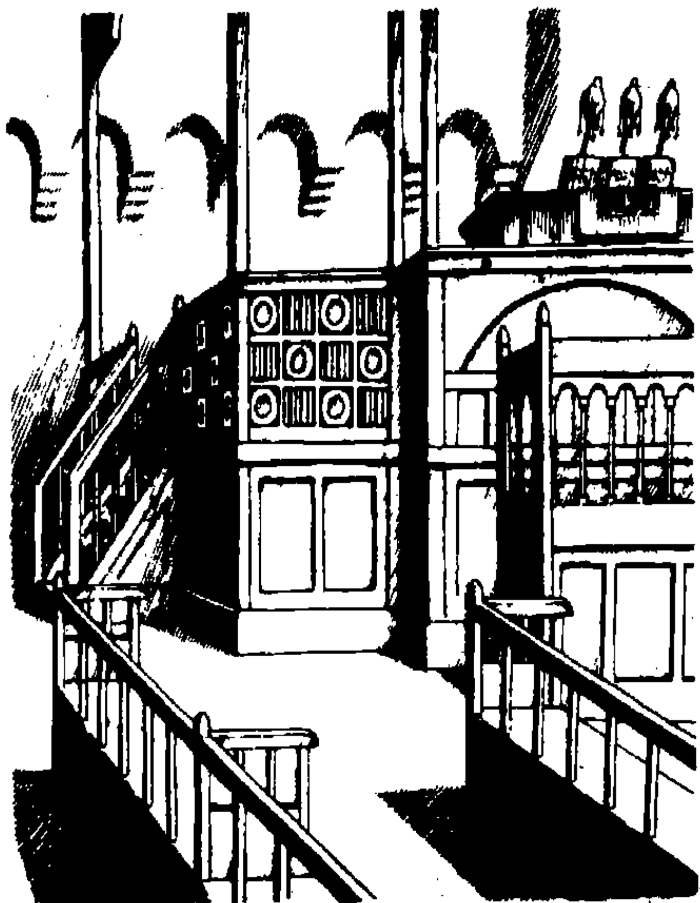
[i] *Hana jipakoe:* atawa jideungoe.

ngat hai nyan bék jipeugah sahoe. Óh lheueh
nyan laju geupeugah, "Bri kheueh makheun
keu aneuëk nyan."

Isa hanan jiteurimong di Nazaret

(Mat. 13:53-58; Luk. 4:16-30)

6 Geubeudôh disinan, Isa ngon murit-mu-
rit Geuh laju geuwoe u gampông droe.
2 Bak uroe Sabat gobnyan geupeu phon seu-
meubeuet lam rumoh iébadat. Ramé that
ureuëng disinan. Watée ureuëng-ureuëng
nyang na disinan jideungoe peue nyang geu-
peubeuet lé Isa nyan, awaknyan hireuen la-
goena. Awaknyan jipeugah, "Pat jiteumé
mandum nyoe lé ureuëng nyan? Hikeumat
peu kheueh nyang na bak ureuëng nyoe?
Pakriban cara jih ureuëng nyoe geupeuna buet
ajaéb? 3 Jihnyoe kon utôh kayée, aneuëk
Maryam, dan syedara lé Yakobus, Yoses,
Yudas dan Simon? Nyoe, syedara-syedara
Geuh nyang inong pih na tinggai disinoe."
Sabab nyan awaknyan hana jiteurimong
Gobnyan.
4 Laju Isa geupeugah ubak awaknyan,
"Sidroe Nabi jihoreumat dipat mantong,
keucuali di gampông droe jih, dan lamkawan
waréh kawöm jih dan keuluwarga jih."
5 Bak teumpat nyan Isa hana geuteumé
peubuet sapeue keuhai buet-buet nyang aja-
éb, nyang na geupeu puléh na padub droe
ureuëng sakét deungon cara geukeubah jaroe



Blaihu dalam rumoh iébadat (6:2)

Gobnyan ateueh awaknyan. 6 Gobnyan
hireuen awaknyan hana jipeucaya.

Isa geu utus dua blaih droe murit Geuh

(Mat. 10:5-15; Luk. 9:1-6)

Óh lheueh nyan Isa geujak laju u
gampông-gampông nyang na sikeulileng
nyan laju geuseumeubeuet. 7 Gobnyan laju
geutawök ban dua blaih droe murit Geuh,
laju geu utus awaknyan dua-dua droe dan
geubri kuasa ubak awaknyan keu jeuet geu-
use roh-roh jeuhet. 8 Laju geubri peutunyok
lagée nyoe ubak awaknyan, "Bék gata ba
sapeue watée gata jak nyan, seulaén tungkat.
Bék gata ba peunajoh atawa baluem seudeu-
kah, atawa péng. 9 Sôk kheueh sipatu, teuma
bék gata ba dua ôn bajée." 10 Geupeugah
lom, "Meunyoe gata tamong lam saboh ru-
moh, tinggai kheueh lam rumoh nyan
sampoe óh watée gata tinggai banda nyan.
11 Teuma meunyoe gata troh bak saboh
teumpat, dan ureuëng-ureuëng nyang na di-
sinan hana jitem teurimong dan jideungoe
gata, gata tinggai laju teumpat nyan. Dan
gata kipah kheueh abée nyang na bak gaki
gata sibagoe peu ingat keu awaknyan!"
12 Óh ka lheueh geu amanat lé Isa lagée
nyan, geujak kheueh laju ban dua blaih droe
murit Gobnyan nyan. Awaknyan geujak peu-
sampoe haba gét bahwa manusia harôh meu-
tobat nibak desya-desya. 13 Murit-murit Isa
nyan jai that geu-use roh-roh jeuhet, geusili-
ek minyéuk zaiton bak ureuëng sakét dan
geupeu puléh awaknyan.

Nabi Yahya Pumanö meuninggai

(Mat. 14:1-12; Luk. 9:7-9)

14 Haba-haba keuhai banmandum nyang
ka teujadi nyan troh cit ubak Raja Herodes,[j]
sabab nan Isa ka meusyeuhu ho-ho mantong.
Na ureuëng nyang peugah, "Nabi Yahya
Pumanö ka udeb lom teuma! Nyang kheueh
sabab jih Gobnyan na kuasa keu geupeubuet
bandum buet nyang ajaéb nyan."
15 Teuma ureuëng-ureuëng laén jipeu-
gah, "Geuh nyan Ilyas."
Na teuma nyang peugah, "Geuh nyan
Nabi, lagée sidroe lam kawan Nabi yoh ja-
mén ilée."
16 Watée Herodes jideungoe nyan, laju
jipeugah, "Pasti nyoe Nabi Yahya Pumanö
nyang ka lôn reupang takue jih yoh masa ilée.
Jinoenyoe jihnyan ka udeb lom!"

[j] *Raja Herodes:* Herodes Antipas, nyang mat kuasa di Galilea.

6:4: Yah. 4:44 **6:8-11:** Luk. 10:4-11 **6:11:** Kis. 13:51 **6:13:** Yak. 5:14 **6:14-15:** Mat. 16:14, Mrk. 8:28, Luk. 9:19

17 Sabab sigohlom nyan Herodes ka jiyue
ureuëng-ureuëng jih keuteujak drob Nabi
Yahya, dan jipeutamong gobnyan lam glab.
Herodes jipeubuet lagée nyan sabab soai He-
rodias, peurumoh syedara jih keudroe, na
kheueh Filipus. Sabab Herodes ka geumeuka-
wen ngon Herodias, 18 dan soai keuhai nyan
Nabi Yahya ka meu ulang-ulang geuteugah
Herodes lagée nyoe, "Hana jeuet gata meu-
kawen ngon purumoh syedara gata nyan!"
19 Nyang kheueh sabab jih Herodias ji-
dam that keu Nabi Yahya dan keuneuk jipoh
maté Nabi Yahya, teuma jihnyan hana hase
jipeubuet hai nyan, sabab jihnyan ji ampeu-
eng-ampeueng lé Herodes. 20 Sabab Herodes
ka geuyue bak ureuëng laén jeuet jijaga Nabi
Yahya nyan beujroh-jroh ideh lam glab, sa-
bab jihnyan teumakot keu Nabi Yahya.
Jihnyan jiteupeu Nabi Yahya sidroe ureuëng
gét nyang geu-utus lé Po teu Allah. Dan
beutôi, meunyoe Nabi Yahya geumeututoe,
Herodes galak cit jideungoe, bah pih jihnyan
aloh alah that watée jideungoe.
21 Akhé jih Herodias meuteumé keu-
seumpatan watée ulang thon Herodes. Bak
watéenyan Herodes jipeuna khanuri keu
banmandum peujabat manyang keurajeuen
nanggroe, peuwira-peuwira dan ureuëng-
ureuëng patot Galilea. 22 Nibak khanuri nyan
aneuëk dara Herodias[k] jimeunari, dan tari
aneuëk dara nyan keubiet mangat that até raja
Herodes meunan cit ngon jamé-jamé gob-
nyan. Dan Herodes laju jipeugah bak aneuëk
dara nyan, "Peue nyang kah galak, lakée
kheueh. Nyang gata lakéenyan teuma ulôn bri
keu gata!" 23 Dan Herodes pih laju jimeujanji
bak aneuëk dara nyan deungon jimeusumpah.
Kheun Herodes, "Peue-peue mantong nyang
gata lakée teutab ulôn bri, bah pih siteungoh
nibak keurajeuen ulôn nyang na nyoe!"
24 Teuma aneuëk daranyan laju jiteubiet
dan jitanyong bak ma jih, "Mak, peue nyang
harôh lôn lakée bak raja nyan?"
Jaweueb mak aneuëk dara nyan, "Lakée
laju ulée Nabi Yahya Pumanö."
25 Aneuëk dara nyan laju jigisa ubak He-
rodes dan jipeugah, "Ulôn lakée ulée Nabi
Yahya Pumanö neubri keu ulôn jinoenyoe cit
teuma nyang teuboh ateueh talam!"
26 Watée jideungoe peue nyang jilakée-
nyan lé aneuëk dara nyan Herodes seudeh
lumpah na. Teuma gobnyan hana hase jitulak
peue nyang jilakéenyan sabab raja nyan ka
jimeusumpah dikeue dum na jamé jih. 27 Deu-
ngon nyan lé raja nyan laju jipeurintah ubak
peungawai jih mangat jijakcok ulée Nabi
Yahya Pumanö. Deungon nyan, sipa-i nyan
laju jijak ubak peunjara, dan laju jireupang
takue Nabi Yahya. 28 Óh lheueh nyan lé sipa-i
nyan laju jiba ulée nyan lam talam dan laju
jijok ubak aneuëk dara nyan. Dan aneuëk
daranyan laju jijok teuma atra nyan ubak mak
jih. 29 Watée murit-murit Nabi Yahya jideu-
ngoe hai nyan, awaknyan laju jijak cok ma-
nyét Nabi Yahya, dan laju jipasoe lam kubu.

Isa geubri makheun limong ribée droe

(Mat. 14:13-21; Luk. 9:10-17; Yah. 6:1-14)

30 Rasui-rasui nyang geukirém lé Isa
nyan óh lheueh nyan ka geuwoe teuma, dan
laju meusapat ngon Isa. Awaknyan jilapor
bak Gobnyan banmandum nyang ka awak-
nyan peubuet dan awaknyan peurunoe. 31 Jai
lagoena ureuëng nyang teuka dan jijak, akhé
jih keugeu makheun mantong Isa ngon murit-
murit Gobnyan hana hase. Sabab nyan Isa
geupeugah ubak murit-murit Geuh, "Jak
kheueh geutanyoe bak teumpat nyang su-
ngue, nibak teumpat nyan tanyoe jeuet keu-
droe dan gata hase tameureuhat sikeujab."
32 Deungon na haba Isa nyan, awaknyan laju
geu-ék ateueh peurahô geujak ubak teumpat
nyang sungue.
33 Teuma jai that nyang kalon awaknyan
geutinggai teumpat nyan, dan jiteupeu soe
awaknyan. Teuma, nibak mandum banda nyang
na lam wilayah nyan, bubena ureuëng laju jijak
sira jiplueng rot ateueh darat mangat leubeh
awai trok awaknyan nibak Isa ngon murit-murit
Gobnyan. 34 Watée Isa geutreun ateueh peu-
rahô, laju deuh geukalon ureuëng ramé nyan.
Gobnyan weueh that-that watée geungieng,
lagée bubiri hana nyang rabe. Teuma Gob-
nyan pih ka geupeu phon peurunoe awaknyan
deungon mubagoe masa-alah. 35 Watée uroe
ka seupôt, murit-murit Isa geupeugah ubak
Gobnyan, "Karab malam dan teumpat nyoe
sungue that. 36 Leubeh gét bapak yue awaknyoe
mangat jijak, mangat awaknyan jeuet teuma
jijak bloe peunajoh nyang na nibak binéh-binéh
gampông nyang na silingka nyoe."
37 Teuma geujaweueb lé Isa, "Gata
mantong nyang bri mangat awaknyan jeuet
jimakheun"

---

[k] *aneuëk dara Herodias:* padub-padubboh naseukah kuno: aneuëk dara nyan (na kheueh aneuëk dara Herodes) nyang nan jih Herodias.

6:17-18: Luk. 3:19-20 **6:34:** Teu. 27:17, 1Raj. 22:17, 2Taw. 18:16, Yeh. 34:5, Za. 10:2, Mat. 9:36

"O ma, peu kheueh museuti kamoe jak
bloe keu ureuëng ramé nyoe ngon dua reutoh
péng pirak[l] keuteubri makheun mandum
awaknyoe?" meunan kheueh geukheun lé
murit-murit Isa nyan.
38 Teuma geutanyong lé Isa, "Padub boh
na ruti nibak gata? Cuba jak ngieng."
Oh leupah awaknyan jijak kalon,
awaknyan laju jikheun, "Ruti na limong boh
meunan cit eungkot na dua boh."
39 Oh lheueh nyan Isa laju geuyue duek
awaknyan banmandum ateueh naleueng
nyang ijo seucara meutumpôk-tumpôk.
40 Bubena awaknyan pih laju geuduek ngon
teuatoe, meutumpôk-tumpôk. Na nyang
sireutôh droe saboh tumpok, dan na cit nyang
limong ploh droe saboh tumpok. 41 Óh lheu-
ehnyan Isa laju geucok ruti nyang limong
boh nyan dan meunan cit eungkot nyang dua
boh, laju geutangáh u langét sira geulakée
teurimong gaséh ubak Allah. Óh lheueh
nyan, ruti nyang na nyan laju geupriek-priek
ngon jaroe Geuh keudroe laju geujok bak
murit-murit Geuh dan geuyue jok-jok ubak
mandum ureuëng nyang na disinan. Meunan
cit ngon eungkot dua boh nyan geujok-jok
keu awaknyan banmandum. 42 Awaknyan
banmandum jiteumé makheun sampoe án
troe-troe. 43 Óh lheueh nyan peunajoh nyang
na leubeh nyan laju geupeusapat lé murit-
murit Isa – banmandum nyan na dua blaih
boh raga peunoh. 44 Ureuëng agam nyang
pajoh ruti nyan na limong ribée droe.

Isa geujak ateueh ié

(Mat. 14:22-33; Yah. 6:15-21)

45 Óh lheueh nyan Isa laju geuyue jak
banmandum murit-murit Gobnyan leubeh
awai nibak gob nyan u Betsaida nyang na di
meurandeh danau, dan Gobnyan laju geuyue
bak ureuëng ramé nyan mangat jiwoe. 46 Óh
ka lheueh geuyue woe ureuëng ramé nyan, Isa
geujak laju ubak bukét keugeujak meudoá.
47 Watée malam ka teuka, peurahô murit-
murit Isa kana nibak teungoh danau, dan Isa
keudroe mantong na ateueh darat. 48 Gob-
nyan deuh geukalon padub na hek jih awak-
nyan jikayoh peurahô nyan u meurandeh sa-
bab angén teuga that jipot nyang teuka
meulawan arah. Sabab nyan, na kira-kira poh
lhée ngon poh nam beungoh, Isa laju geujak
ubak awaknyan sira geujak ateueh ié. Dan
gobnyan geujak laju siulah-ulah teuma teule-
wat awaknyan.[m] 49 Watée awaknyan jingieng
Isa geujak ateueh ié, awaknyan jipike Gob-
nyan antu, 50 deungon nyan awaknyan jiklik-
klik sabab teumakot that. Sabab banmandum
awaknyan na jingieng gobnyan dan awak-
nyan lumpah teukeujot.
Teuma Isa laju geupeugah bak awaknyan,
"Teunang mantong! Ulôn nyoe Isa, bék teu-
makot!" 51 Laju teuma Gobnyan geu-ék ateu-
eh peurahô awaknyan, óh lheueh nyan angén
pih reuda dan mandum murit-murit Isa hireu-
en lagoena. 52 Nyang ajaéb le sabab limong
boh ruti nyan gohlom cit muphom lé awak-
nyan, payah that nibak awaknyan keujituóh
muphom.

Isa geupeuléh ureuëng-ureuëng sakét di Genesaret

(Mat. 14:34-36)

53 Watée katrok u meurandeh danau,
awaknyan geurhom saôh di panté Genesaret.
54 Watée awaknyan geuteubiet lam peurahô,
ureuëng-ureuëng ramé jikalon bahwa nyang
teuka nyan na kheueh Isa. 55 Laju awaknyan
jiplueng-plueng keudeh keunoe bansaboh
wilayahnyan, dan laju jipeuphon ba ureuëng-
ureuëng sakét ateueh tika ubak Isa. Meunyoe
awaknyan jideungoe Isa na bak saboh
teumpat, awaknyan pih laju jiba ureuëng-
ureuëng sakétnyan keunan. 56 Dipat man-
tong Isa teuka – bahnyan di gampông, di
banda atawa di gampông – disinan pih
ureuëng-ureuëng ramé sabe jiteuka sira
jikeubah ureuëng-ureuëng sakét nyan lam
padang. Awaknyan laju jilakée deungon
meuharab that mangat awaknyan jitem cu-
kéh jubah Isa, bahpi ujong jih mantong.
Banmandum nyang cukéh nyan, puléh
mandum.

Adat istiadat indatu

(Mat. 15:1-9)

7 Na saboh keulompok ureuëng Farisi dan
na meupadub droe gurée agama nibak
Yerusalem, jijak ubak Isa. 2 Awaknyan jingi-
eng na meupadub droe murit Isa jipajoh bu
hana ji rhah jaroe sabab nyan na kheueh peur-
atoran agama.
3 Ureuëng-ureuëng Farisi, meunan cit
banmandum ureuëng Yahudi, seutia that
jiseutôt adat istiadat indatu jih. Awaknyan
hana jimakheun, sigohlom ji rhah jaroe meu-
nurot cara-cara nyang ka teupeuteuntée.

---

[l] *péng pirak:* Saboh keupeng péng pirak na kheueh upah siuroe-uroe keu sidroe ureuëng nyang meubuet biasa (kalon Mat. 20:2). [m] *teuma teulewat awaknyan:* atawa teuma meusaboh ngon awaknyan.

4 Peue mantong nyang jibloe dikeudée hana
jipajoh, sigohlom jirhah leubeh ilée.[n] Dan jai
that peuratoran nyang laén nibak indatu
awaknyan nyang ji amai biet-biet that; miseue
jih lagée teu rhah glah, cawan, dan peukakaih-
peukakaih teumaga.[o]
5 Sabab nyan kheueh ureuëng Farisi dan
gurée-gurée agama nyan jitanyong ubak Isa,
"Pakon murit-murit Droeneueh jipajoh bu
hana ji rhah jaroe? Peue sabab awaknyan hana
jiseutôt adat istiadat indatu geutanyoe?"
6 Geujaweueb lé Isa, "Gatanyoe mandum
ureuëng-ureuëng munafék! Beutôi that peue
nyang ka geupeugah lé Nabi Yesaya keuhai
gata,

'Meunoe kheueh feureuman Allah,
ureuëng nyan jiseumah ulôn ngon
tutoe haba,
meunyoe até awaknyan jiôh nibak
ulôn.
7 Hana guna awaknyan jiseumah ulôn,
sabab atoran manusia nyang
awaknyan peurunoe
siulah-ulah nyan atoran Lôn!'

8 Peue-peue nyang geupeurintah lé Allah
hana gata pakoe, dan atoran-atoran nyang
jipeugét lé manusia gata mat habéh teunaga."
9 Geupeugah lom lé Isa, "Gata carông
that gata tulak peurintah Allah mangat jeuet
gata peuteun ajaran gata keudroe. 10 Nabi
Musa ka geubri peurintah lagée nyoe, 'Horeu-
mat kheueh ubak ayah dan ma gata,' dan
'Barang sigasoe nyang teunak ayah ngon ma
jih, ureuëng nyan wajéb teuhuköm maté.'
11 Teuma gata tapeurunoe lagée nyoe: Meu-
nyoe na ureuëng jipeugah ubak ureuëng syiek
jih, 'Peue nyang museuti ulôn bri keu ayah
ngon ma lôn, ka ulôn bri ubak Po teu Allah,'
12 deungon lagée nyan gata ka tapeubeubaih
ureuëng jitulông ayah ngon ma jih. 13 Jadi
deungon ajaran droe gata keudroe nyang gata
bri ubak ureuëng-ureuëng, gata ka gata peu-
tan peue nyang geukheun lé Allah. Mantong
jai that hai nyang lagée nyoe nyang gata peu-
buet."

Hai nyang jeuet keukuto manusia

(Mat. 15:10-20)

14 Dan Isa geutawök lom ureuëng ramé
nyan sigoe teuk geupeugah laju ubak
awaknyan, "Deungoe kheueh mangat mu-
phom! 15 Hana sapeue pih nyang teuka nibak
luwa nyang jitamong lam ureuëng nyang
meuakibat ureuëng nyan ka jeuet keu kutoe.
Nyang sikeubiet jih, nyang jiteubiet nibak
sidroe-sidroe ureuëng, nyan kheueh nyang
teupeugah kutoe. [16 Jadi, meunyoe na pu-
nyueng, deungoe kheueh]"
17 Watée Isa geutinggai awaknyan dan
geutamong lam rumoh, murit-murit
Gobnyan laju jitanyong ubak gobnyan keu-
hai makna miseue-miseue nyan. 18 Laju Isa
geupeugah uak awaknyan, "Peu kheueh gata
gohlom cit muphom? Peu kheueh gata hana
hase gata peuphom bahwa nyang jitamong
lam sidroe-droe ureuëng hana hase teupeu-
jeuet ureuëng nyan kutoe? 19 Sabab nyang
jitamong nyan bukon rot até, teuma rot pruet,
dan óh lheueh nyan jiteubiet lom." Deungoe
tutoe haba lagée nyan Isa geupeugah bahwa
mandum peunajoh nyan haleue.
20 Óh lheueh nyan geupeugah lom lé Isa,
"Nyang jiteubiet nibak ureuëng, nyan kheueh
nyang peukuto jih nyan. 21 Sabab nibak di
dalam até, jiteuka pikeran-pikeran jeuhet
nyang jeuet keusabab manusia jipeubuet ca-
bui, ceumeucue, peu maté gob, 22 meumukah,
teumipée, ba haba fiteunah, meunan cit jipeu-
buet meubagoe rupa nyang jeuhet, tamak,
hana adab, bingiek até, sombong, dan payah
teupeurunoe. 23 Mandum nyang jeuhet nyan
teuka nibak dalam, dan nyan kheueh nyang
jeuet keusabab manusia jeuet keu kutoe."

Iman sidroe ureuëng inong

(Mat. 15:21-28)

24 Óh lheueh nyan Isa laju geutinggai
teumpat nyan, dan geujak laju u daerah rab
ngon banda Tirus. Laju geutamong lam sa-
boh rumoh dan hana geutem bahwa na
ureuëng ji teupeu gobnyan na didaerah nyan.
Teuma Gobnyan hana hase geupeusöm droe.
25 Na sidroe ma, nyang aneuëk inong
gobnyan ka jitamong roh jeuhet, jideungoe
keuhai Isa. Ureuëng nyan laju jijak ubak Isa
sira jisujut dikeue Gobnyan, 26 sira geumeu-
lakée mangat Isa geutem use roh jeuhet
nyang jitamong lam tuboh aneuëk gobnyan.
Inong nyan kon ureuëng Yahudi, lahé
ureuëng nyan di daerah Finesia di Siria. 27 Isa
geupeugah ubak ureuëng nyan, "Aneuëk-
aneuëk miet harôh teubri makheun leubeh
ilée. Hana gét teucok peunajoh bak aneuëk
miet teugeulawa keu asée."

---

[n] *Peue mantong nyang jibloe dikeudée ... sigohlom jirhah leubeh ilée:* atawa dan meunyoe teuwoe di pasai awaknyan pih hana jimakheun meunyoe hana leubeh ilée jipeugleh droe jih. [o] Lam padub-padubboh naseukah kuno na tutoe haba lagée nyoe: dan teumpat éh.

7:6-7: Yes. 29:13 **7:10:** Keu. 20:12, 21:17, Im. 20:9, Tel. 5:16

28 "Teungku," kheun inong nyan,
"asée-asée dimiyueb meuja pih jipajoh séu-
eh-séueh nyang jipajoh lé aneuëk manyak!"
29 Laju geupeugah lé Isa ubak inong
nyan, "Sabab peu nyang ka gata jaweueb
nyan, jakwoe kheueh; roh jeuhet ka jiteubiet
lam tuboh aneuëk gata!"
30 Ureuëng inong nyan laju jiwoe. Óh
troh u rumoh, deuh laju jikalon aneuëk jih
teu-éh ateueh teumpat éh, dan roh jeuhet
beutôi-beutôi ka jiteubiet lam tuboh aneuëk
jih.

Isa geupeu puléh sidroe ureuëng nyang kalu dan tulo punyueng

31 Óh lheueh nyan Isa geutinggai laju
daerah Tirus, dan geujak lom u Danau Gali-
lea meulalu Sidon. Geucok rot jak geuh lam
daerah Siploh boh Banda. 32 Bak teumpat
nyan lé ureuëng disinan laju jiba ubak
gobnyan sidroe ureuëng nyang kalu ngon
tulo. Awaknyan jilakée mangat Isa geukeu-
bah jaroe Geuh ateueh ureuëng nyang hán
jeuet marit dan tulo nyan. 33 Isa laju geuba
ureuëng nyan keudroe jióh nibak ureuëng
ramé, laju geukeubah jaroe Gobnyan lam
mandua geulinyueng ureuëng nyan. Óh lheu-
eh nyan Isa laju geumeuludah, laju geumat
lidah ureuëng nyan. 34 Óh lheueh nyan Isa
laju geutangáh u langét, laju geupeuleueh
nafáh teuga-teuga sira geupeugah bak
ureuëng nyan, "Efata," nyang makna jih,
"Teuhah kheueh!"
35 Punyueng ureuëng nyan laju teuhah
dan lidah jih ka leumoh lom teuma, di ureuëng
nyan pih ka jeuet jipeugah haba ngon lanca.
36 Óh lheueh nyan Isa geutam awaknyan hana
geubri peugah sahoe peue nyang ka teujadi
nyan. Teuma, seumaken geutam lé Isa, meu-
tamah-tamah hainyan jipeugah keudeh keu-
noe. 37 Dan mandum ureuëng nyang deungoe
nyan hireuen lumpah na. Awaknyan jipeu-
gah, "Banmandum jipeugét deungon jroh!
Nyang luwa biasa ureuëng tulo hase jideu-
ngoe dan ureuëng kalu jeuet jipeugah haba!"

Isa geubri makheun manusia na peuet ribée droe
(Mat. 15:32-39)

8 Hana padubna treb teuma óh lheueh
nyan, na lom saboh kawan ureuëng ramé
jijak meugumpôi. Sabab awaknyan hana jiba
peunajoh, Isa laju geutawök murit-murit
Geuh sira geupeugah, 2 "Ulôn wéueh that
watée Ulôn ngieng ateueh ureuëng ramé
nyoe. Ka lhée uroe treb jih awaknyan meusa-
jan ngon Ulôn, bak saát nyoe awaknyan hana
sapeue jipajoh sabab hana jiba. 3 Meunyoe
ulôn yue woe awaknyan ngon pruet söh hana
mungken, awaknyan teuma pansan bak teu-
ngoh rot. Peue lom na awaknyan nyang teuka
nibak jióh."
4 Geujaweueb lé murit-murit Isa, "Bak
teumpat nyang sungue lagée nyoe, pat kheu-
eh awaknyan jicok peunajoh nyang meuma-
da keu ureuëng nyang ramé jih lagée nyoe?"
5 "Padubboh na ruti bak gata?" tanyong
Isa.
"Tujoh boh," jaweueb awaknyan.
6 Isa laju geuyueduek ateueh tanoh
mandum ureuëng ramé nyan, laju geucok
bantujoh boh ruti nyan laju geu kheun teuri-
mong gaséh ubak Po teu Allah. Óh lheueh
nyan geurpriek-priek laju rutinyan ngon ja-
roe Gobnyan dan geujok laju ubak murit-mu-
rit Geuh keu jibagi-bagi ubak ureuëng ramé
nyan. Teuma mandum murit-murit Gobnyan
jipeubuet lagée nyang ka geupeurintah nyan.
7 Bak awaknyan na teuma padub boh eung-
kot nyang ubit-ubit. Isa geukheun teurimong
gaséh ubak Po teu Allah ateueh eungkot-
eungkot nyan, geujok ubak murit-murit
Geuh mangat jibagi-bagi keu ureuëng ramé
nyan. 8-9 Awaknyan jimakheun sampoe troe
banmandum – na kira-kira peuet ribée droe
nyang pajoh nyan. Óh lheueh nyan murit-
murit Isa laju geupeusapat mandum séueh-
séueh nyang leubeh jipajoh lé ureuëng ramé
nyan – na tujoh boh raga peunoh. Óh lheueh
nyan barô kheueh Isa geuyue woe ureuëng
ramé nyan u rumoh jih maséng-maséng,
10 seudangkan Gobnyan meusajan ngon mu-
rit-murit Geuh laju geu ék ateueh peurahô
geumeulayeue teuma u daerah Dalmanuta.

Ureuëng-ureuëng Farisi jilakée ubak Isa mangat geutem peuna buet nyang ajaéb
(Mat. 16:1-4)

11 Na padub droe ureuëng Farisi jijak
ubak Isa, dan laju jimeudebat ngon Gobnyan
nyang meukeusut jih jikeuneuk jeubak Isa.
Awaknyan jilakée mangat Isa beugeutem
peuleumah buet nyang ajaéb sibagoe tanda
bahwa gobnyan beutôi teuka nibak Po teu
Allah.
12 Isa meukeutuët até Geuh laju geu-
jaweueb, "Peue sabab ureuëng-ureuëng ja-

8:11: Mat. 12:38, Luk. 11:16 **8:12:** Mat. 12:39, Luk. 11:29

mén nyoe jilakée mangat lôn peuna buet
nyang ajaéb? Hana! Ulôn hana lôn bri tanda
nyang lagée nyan ubak awaknyan!"
13 Isa laju geutinggai awaknyan disinan
dan geujak ék ateueh peurahô; óh lheueh
nyan geujak laju u meurandeh danau nyan.

Ragoe ureuëng Farisi ngon Herodes

(Mat. 16:5-12)

14 Murit-murit Isa tuwoe jiba ruti nyang
séb. Nyang na bak awaknyan cit saboh ruti
lam peurahô. 15 "Até-até kheueh teuhadab
ragoe ureuëng Farisi dan ureuëng Herodes,"
kheun Isa ubak awaknyan.
16 Ban jideungoe nyan murit-murit Isa
laju jimarit sabe keudroe-droe keuhai nyang
ban geupeuingat lé Isa nyan. Awaknyan
jipeugah, "Gobnyan geupeugah lagée nyan,
sabab bak tanyoe hana ruti."
17 Isa geuteupeue peue nyang awaknyan
peumasa alah. Sabab nyan Gobnyan laju geu-
tanyong ubak awaknyan, "Keupeue gata peu-
masa alah keuhai hana ruti? Peu kheueh gata
tateupeue dan gohlom cit gata muphom? Peue
ka tumpôi that pikeran gata? 18 Bak gata na
mata – pakon hana gata keumalon? Bak gata
na geulinyueng – pakon hana gata deungoe?
Peu kheueh hana gata ingat 19 keuhai limong
boh ruti nyan ulôn priek-priek keu limong
ribée droe ureuëng? Padub boh raga leubeh
peunajoh nyang gata peusapat nyan?"
"Dua blaih boh raga," jaweueb awak-
nyan.
20 "Dan watée ulôn priek-priek tujoh
boh ruti keu peuet ribée droe ureuëng," geu-
tanyong lé Isa lom, "Padub boh raga nyang
leubeh jipajoh nyang na gata peusapat?"
"Tujoh boh raga," jaweueb awaknyan.
21 "Nyan, ka lagée nyan peu kheueh
gohlom cit muphom nibak gata?" kheun Isa
lom.

Isa geupeu puléh ureuëng buta di Betsaida

22 Awaknyan laju troh u Betsaida. Bak
teumpat nyan lé ureuëng disinan laju jiba
ubak Isa sidroe ureuëng buta, dan jilakée lé
awaknyan mangat Isa geutem mat ureuëng
buta nyan deungon harapan mata nyang buta
nyan puléh. 23 Lé Isa laju geumat bak jaroe
ureuëng nyan geubahue laju u luwa banda
nyan. Óh lheueh nyan lé Isa geucok ié babah
Geuh keudroe laju geulabô bak mata ureuëng
buta nyan, óh lheueh nyan laju geutanyong
bak ureuëng nyan, "Peu kheueh ka deuh gata
meungieng bak saát nyoe?"
24 Ureuëng nyan jikalon ukeue, laju
jipeugah, "Nyoe. Na deuh lôn ngieng
ureuëng jijak-jak; teuma deuh jih lagée bak
kayée."
25 Isa geupeuduek lom jaroe Gobnyan
bak mata ureuëng nyan. Goenyoe ureuëng
nyan jiuseuha jimeungieng sira jibleuet
siteuga-teuga jih. Mata ureuëng nyan laju
puléh, dan laju jingieng banmandum nyan
deungon jeulaih dan trang lumpah na.
26 Geupeugah laju lé Isa ubak ureuëng nyan,
"Jakwoe kheueh, dan bék gata gisa u banda
nyan."

Petrus jiaku keuhai Isa

(Mat. 16:13-20; Luk. 9:18-21)

27 Isa dan murit-murit gobnyan geujak
lam gampông-gampông nyan sikeulileng
Kaisarea Filipi. Bak teungoh rot ueh Isa geu-
tanyong ubak awaknyan, "Meunurot jipeu-
gah lé gob, soe kheueh Ulôn nyoe?"
28 Jijaweueb lé awaknyan, "Na nyang
peugah, Nabi Yahya Pumanö; na teuma
nyang peugah Ilyas, dan nyang laén lom
jipeugah: sidroe nibak nabi-nabi."
29 "Pakriban meunurot gata keudroe, soe
Ulôn nyoe?" tanyong Isa.
Geujaweueb lé Petrus, "Bapak na kheu-
eh Raja Nyang Peuseulamat!"
30 Isa geupeuingat bak awaknyan, ma-
ngat bék jipeugah sahoe soe droe Gobnyan
nyan.

Isa geumeututoe keuhai maté dan ázeb seungsara

(Mat. 16:21-28; Luk. 9:22-27)

31 Óh lheueh nyan, Isa geupeu phon peu-
runoe mandum murit-murit Geuh bahwa
Aneuëk Manusia museuti jiteurimong ázeb
deurita nyang jai, dan hana jiteurimong lé
peumimpén-peumimpén, Peumimpén
Imeum-imeum dan gurée-gurée agama.
Ureuëng nyan teuma jipoh maté, teuma bak
uroe nyang keu lhée Gobnyan teuma teupeu-
beudôh teuma. 32 Deuh that Isa geupeugah
hainyan ubak murit-murit Gobnyan. Ban
jideungoe lagée nyan Petrus laju jitarek Isa
bak binéh, dan jiseugah Gobnyan. 33 Teuma
Isa geupaleng dan geupeugah ubak murit-
murit Gobnyan, laju geuseugah Petrus,
"Wéeh keudeh, Peunggoda! Pikeran gata
nyan pikeran manusia; kon pikeran Allah!"

8:15: Luk. 12:1 **8:18:** Yer. 5:21, Yeh. 12:2, Mrk. 4:12 **8:28:** Mrk. 6:14-15, Luk. 9:7-8 **8:29:** Yah. 6:68-69

34 Óh lheueh nyan Isa geutawök ureuëng ramé nyang na disinan meusajan-sajan ngon murit-murit Gobnyan. Laju Gobnyan geupeugah ubak awaknyan, "Ureuëng nyang keuneuk seutôt Ulôn, ureuëng nyan harôh jipeutuwoe ubak keupeuntengan droe jih, óh lheueh nyan jigulam saleb gobnyan, dan laju jiseutôt Ulôn. 35 Sabab ureuëng nyang keuneuk peuteun udeb jih, ureuëng nyan teuma gadôh udeb. Teuma ureuëng nyang jikeureubeuen udeb jih keu Ulôn dan keu Haba Gét nibak Allah, teuma teupeuseulamat ureuëng nyan. 36 Peue laba jih nibak sidroe ureuëng, meunyoe bansaboh donya nyoe jeuet keumilék jih, teuma ureuëng nyan gadôh udeb jih? 37 Peu kheueh meuteumé udeb jih teutuka ngon sisuatu?

38 Meunyoe sidroe ureuëng malée jiangkée Ulôn dan meuneubeuet Ulôn bak jamén nyang jeuhet dan doraka nyoe, Aneuëk Manusia pih teuma malée geuangkée ureuëng nyan, bak watée Gobnyan teuka singoh ngon kuasa Bapak Gobnyan, ji-iréng lé malaikat-malaikat nyang suci."

9 "Beu gata teupeu kheueh!" kheun Isa. "Lamkawan gata nyoe na nyang hana teuma maté, sigohlom jingieng Allah geumat peurintah deungon kuasa!"

Isa jipeumulia

(Mat. 17:1-13; Luk. 9:28-36)

2 Nam uroe óh lheueh nyan Isa geuba Petrus ngon Yakobus dan syedara geuh Yahya, jak peu aséng droe bak saboh gunong nyang manyang. Dikeue mata awaknyan Isa meu-ubah rupa. 3 Peukayan gobnyan ka meu-ubah putéh muble-ble. Hana meusidroe tukang dobi nyang na lam donya nyoe nyang hase ji rhah lagée nyan putéh. 4 Óh lheueh nyan ban lhée droe murit Gobnyan jingieng Isa teungoh meututoe ngon Nabi Ilyas dan Nabi Musa. 5 Teuma Petrus laju geupeugah ubak Isa, "Pak Gurée, mangat that tanyoe bak teumpat nyoe. Bah kheueh kamoe peudong lhée boh khimah: saboh keu Bapak, saboh keu Nabi Musa, dan saboh teuk keu Nabi Ilyas." 6 Nyang sikeubiet jih Petrus hana jiteupeu peue nyang harôh jipeugah, sabab geuhnyan ngon mandua droe rakan geuh teumakot lumpah na.

7 Óh lheueh nyan awan pih jitron laju jipeupayong awaknyan dan nibak lam awan nyan teudeungoe su nyang jipeugah, "Nyoe kheueh Aneuëk lôn nyang ulôn gaséh. Deungoe kheueh peue nyang jipeugah!" 8 Bagaih that awaknyan ngieng bansikeulileng geuh, teuma hana le geukalon meusidroe pih nyang na disinan, nyang na Isa sidroe. 9 Watée awaknyan geutron nibak gunong nyan, Isa geupeu ingat ubak awaknyan, "Bék gata peugah bak soe mantong peu nyang ka lheueh gata ngieng bunoe sigohlom Aneuëk Manusia geupeubeudôh nibak maté."

10 Awaknyan taát peue nyang ka geupeusan lé Isa nyan, teuma sabe keudroe-droe awaknyan ka jipeuphon marit peue nyang geumeukeusut lé Isa deungon "udeb lom óh lheueh maté". 11 Teuma awaknyan laju jitanyong ubak Gobnyan, "Pakon gurée-gurée agama jipeugah bahwa Nabi Ilyas nyang leubeh ilée teuka?"

12 Geujaweueb lé Isa, "Beutôi Nabi Ilyas leubeh ilée teuka keu geupeu béeréeh peue nyang gohlom béeréeh. Teuma pakriban kheueh deungon Aneuëk Manusia? Peue sabab lam Alkitab na teutuléh Gobnyan le that geurasa deurita dan jihina lé manusia? 13 Teuma Ulôn peugah ubak gata: Nabi Ilyas ka teuka, dan lé manusia jipeuhina Gobnyan ban galak droe. Nyan paih that lagée nyan teutuléh lam Alkitab keuhai droe gobnyan."

Isa geupeu puléh aneuëk manyak nyang jitamong roh jeuhet

(Mat. 17:14-21; Luk. 9:37-43a)

14 Watée Isa meunan cit ban lhée droe murit Gobnyan ka meusaho lom ngon murit-murit Gobnyan nyang laén, geukalon ramé that ureuëng disinan. Na padubdroe gurée-gurée agama teungoh meudebat ngon murit-murit Isa nyang na disinan. 15 Meunan awaknyan jikalon Isa, awaknyan mandum teuceungang, dan laju jiplueng-plueng jijak sambot Gobnyan. 16 "Peue nyang gata meuseu-eue ngon gurée-gurée agama nyan?" geutanyong lé Isa bak murit-murit Geuh nyan.

17 Sidroe lamkawan ureuëng ramé nyan jijaweueb, "Bapak Gurée, ulôn na lôn ba aneuëk droe ulôn ubak Bapak. Aneuëk lôn nyoe ka kalu sabab ka jitamong roh jeuhet. 18 Meunyoe roh nyan jiseurang aneuëk nyan, tuboh jih jiseumpom-seumpom bak tanoh, babah jih mukuboh-kuboh, gigo jih meuthot-

8:34: Mat. 10:38, Luk. 14:27 **8:35:** Mat. 10:39, Luk. 17:33, Yah. 12:25 **9:2-7:** 2Ptr. 1:17-18
9:7: Mat. 3:17, Mrk. 1:11, Luk. 3:22 **9:11:** Mal. 4:5, Mat. 11:14

thot dan bansaboh tuboh jih teugang. Ulôn
lakée ubak murit-murit Bapak mangat geu-
tem use roh jeuhet nyan, teuma awaknyan
hana hase geupeubuet."
19 Geupeugah laju lé Isa ubak awaknyan,
"Luwa biasa gata nyoe! Gata biet-biet
ureuëng nyang hana peucaya. Sampoe án
pajan ulôn teutab meusajan gata dan lôn saba
teuhadab gata? Ba laju keunoe aneuëk
nyan!" 20 Awaknyan laju jiba aneuëk ma-
nyak nyan ubak Isa.
Meunan roh jeuhet nyan jingieng Isa,
laju geupeujeuet tuboh aneuëk nyan teubot-
bot dan teugang sampoe aneuëk nyan reubah
meugule-gule bak tanoh. Babah jih meuku-
boh. 21 Laju Isa geutanyong bak ayah aneuëk
nyan, "Ka padub na treb aneuëk nyoe lagée
nyoe?"
"Yoh ubit kon ka keunong lagée nyoe!"
jaweueb ayah aneuëk nyan. 22 "Ka kayém
that roh jeuhet nyan keuneuk jipoh maté
aneuëk nyan ngon cara jipeureubah droe lam
apui atawa lam ié. Teuma meunyoe Bapak
hase neutulông, beuneugaséh kheueh kamoe
ngon neutulông kamoe!"
23 "Peue gata peugah? meunyoe Bapak
hase?" jaweueb Isa. "Peue mantong hase,
asai ureuëng peucaya!"
24 Laju ayah aneuëk nyan jidumpék,
"Tuhan, ulôn peucaya, teuma iman lôn
kureueng. Tulông kheueh ulôn mangat ulôn
leubeh peucaya lom!"
25 Watée geungieng lé Isa ureuëng ramé
ka meuhudom, laju geupeurintah bak roh
jeuhet nyan sira geupeugah, "Hei Roh tulo
dan kalu, ulôn peurintah bak kah kahteubiet
lam tuboh aneuëk nyoe dan bék sagai-sagai
kah tamong lom lam tuboh aneuëk nyoe!"
26 Roh jeuhet nyan jiklik, dan tuboh
aneuëk nyan laju meulawan-lawan sira teu-
bot-bot, óh lheueh nyan laju jiteubiet lam
tuboh aneuëk nyan. Aneuëk nyan deuh lagée
manyét sampoe ureuëng nyang meuhudom
nyan jipeugah, "aneuëk nyan ka maté!"
27 Teuma Isa laju geutulông peubeudôh
aneuëk nyan, dan aneuëk nyan pih ka
jibeudôh.
28 Óh lheueh nyan Isa kana di rumoh,
murit-murit Gobnyan jijak laju ubak Gob-
nyan sira jipeugah, "Peue sabab kamoe hana
hase kamoe use roh jeuet nyan?"
29 Geujaweueb lé Isa, "Roh jeuhet nyang
lagée nyan hana hase teu-use ngon cara peue
mantong meunyoe kon ngon doá."

Isa geupeugah lom keuhai
Gobnyan maté
(Mat. 17:22-23; Luk. 9:43b-45)

30 Isa dan murit-murit Gobnyan laju geu-
tinggai teumpat nyan dan geujak laju rot
Galilea. Isa hana geutem teumpat Gobnyan
jiteupeu lé gob, 31 sabab Gobnyan teungoh
geupeubeuet murit-murit Geuh. "Aneuëk
Manusia teuma jijok ubak kuasa manusia,"
meunan geupeugah lé Isa, "dan Gobnyan
teuma jipoh maté, teuma bak uroe nyang keu
lhée Gobnyan teuma geubeudôh!"
32 Murit-murit Gobnyan hana jituóh mu-
phom peue nyang geupeugah lé Isa nyan,
teuma awaknyan jitakot teumanyong ubak
Gobnyan.

Soe nyang leubeh rayeuk?
(Mat. 18:1-5; Luk. 9:46-48)

33 Awaknyan laju troh u Kapernaum. Óh
ka troh u rumoh, Isa laju geutanyong ubak
murit-murit Geuh, "Peue gata tanyong bak
teungoh rot bunoe?"
34 Awaknyan hana jijaweueb, sabab bak
teungoh rot awaknyan jimeudakwa soe nyang
leubeh rayeuk. 35 Isa geuduek, dan laju geu-
tawök bandua blaih droe murit Geuh nyan.
Laju geupeugah bak awaknyan, "Ureuëng
nyang keuneuk jeuet keu ureuëng lumboi sa,
jihnyan bah beujeuet nyang paleng akhé dan
beujeuet keupeulayan banmandum manu-
sia." 36 Óh lheueh nyan Isa laju geucok sidroe
aneuëk manyak, laju geupeudong aneuëk
nyan dikeue awaknyan banmandum. Isa geu-
wa aneuëk nyan sira geupeugah ubak murit-
murit Gobnyan, 37 "Ureuëng nyang jiteuri-
mong sidroe aneuëk miet lagée nyoe sabab
Ulôn, saban cit ureuëng nyan ka jiteurimong
Ulôn, ureuëng nyan bukon mantong ka jiteu-
rimong Ulôn, teuma gobnyan nyang ka utus
Ulôn."

Soe nyang hana lawan tanyoe jihnyan
na blaih geutanyoe
(Luk. 9:49-50)

38 Laju Yahya geupeugah ubak Isa, "Pak
Gurée, kamoe kalon sidroe ureuëng jiuse jén
ateueh nan Bapak. Dan kamoe tam ureuëng
nyan sabab jihnyan bukon nibak geuta-
nyoe."
39 Geupeugah lé Isa, "Bék gata tam
jihnyan, sabab hana meusidroe pih jipeubuet
buet ajaéb ateueh nan Ulôn, jeuet troh trang

9:34: Luk. 22:24 **9:35:** Mat. 20:26-27, 23:11, Mrk. 10:43-44, Luk. 22:26 **9:37:** Mat. 10:40, Luk. 10:16, Yah. 13:20

jipeubrok-peubrok Ulôn. 40 Sabab ureuëng
nyang hana jilawan geutanyoe, saban cit
jihnyan na blaih geutanyoe. 41 Ingat kheueh!
Ureuëng nyang jibri ié jieb keu gata sabab
gata murit Raja Nyang Peuseulamat, ureuëng
nyan pasti jiteurimong upah jih."

Hai-hai nyang jeuet keusabab manusia jipeubuet desya

(Mat. 18:6-9; Luk. 17:1-2)

42 "Soe nyang jeuet keusab sidroe nibak
ureuëng-ureuëng nyang ubit nyoe hana jipeu-
caya le ubak ulôn, leubeh gét meunyoe batée
geumiléng teu-ikat bak takue jih, dan teuböh
lam laôt. 43 Meunyoe jaroe gata nyang jeuet
gata meudesya, khoh kheueh jaroe gata nyan!
Leubeh gét gata udeb ngon Po teu Allah deu-
ngon hana jaroe siblaih nibak gata deungon
dua blaih jaroe tamong lam nuraka, nuraka
nyan na kheueh apui nyang hu siumu masa.
[44 Disinan apui hana jitem lon dan ulat hana
jitem maté.] 45 Dan meunyoe gaki gata nyang
peujeuet gata meudesya, khoh kheueh gaki
nyan. Leubeh gét gata udeb ngon siblaih gaki
dikeue Allah, nibak gata udeb ngon gaki dua
blaih teuma jitiek lam nuraka. [46 Disinan
apui hana jitem lon dan ulat hana jitem maté.]
47 Meunyoe mata gata nyang jeuet keusabab
gata meudesya, cungke kheueh mata nyan!
Leubeh gét gata tamong lam Donya Barô
Allah deungon hana mata siblaih, nibak gata
udeb ngon dua blaih mata teuma teutiek lam
apui nuraka. 48 Disinan apui hana jitem lon
dan ulat hana jitem maté.

49 Tieb-tieb ureuëng teuma teupeu gleh
ngon apui, lagée keureubeuen nyang teupeu
gleh ngon sira.

50 Sira nyan gét, teuma meunyoe ka jeuet
keutabeue, peu kheueh mungken teupeu ma-
sen lom? Teuma, bah kheueh gata jeuet lagée
sira – udeb kheueh meusajan-sajan deungon
rukon."

Isa geupeurunoe keuhai ureuëng taleuek peurumoh

(Mat. 19:1-12; Luk. 16:18)

10 Óh lheueh nyan Isa geutinggai laju
teumpat nyan, geujak u daerah Yu-
dea dan daerah meurandeh Krueng Yordan.
Ureuëng ramé teuka lom ka meuhudom
bansikeulileng Isa. Lagée nyang ka-ka Isa
laju geupeubeuet awaknyan.

2 Na padub droe ureuëng Farisi jijak cit
keunan keu jikeuneuk jeubak Isa. Awaknyan
jitanyong, "Meunurot huköm agama geuta-
nyoe, peu kheueh jeuet ureuëng jitaleuek
peurumoh jih?"

3 Geujaweueb lé Isa, "Nabi Musa peue
na geubri peurintah ubak gata?"

4 "Nabi Musa geubri ureuëng jitaleuek
peurumoh jih asai jibri surat taleuek leubeh
ilée," jaweueb awaknyan.

5 "Nabi Musa geupeurintah lagée nyan
sabab gata payah that teupeurunoe," Kheun
Isa ubak awaknyan. 6 "Teuma bak awai-
phon, watée Allah geucebta manusia, Allah
geupeugah lagée nyoe, 'Allah geucebta
agam ngon inong. 7 Nyang kheueh sabab jih
ureuëng agam jitinggai ma ngon yah jih dan
laju udeb meusajan ngon peurumoh jih,[p]
teuma mandua nyan ka jeuet keusaboh, 8 teu-
ma, awaknyan kon le dua droe, ka jeuet keu
sidroe.' 9 Nyang kheueh sabab jih, peue
nyang ka geupeu saboh lé Po teu Allah, nyan
hana jeuet jipeucre lé manusia!"

10 Óh ka lheueh awaknyan geutamong
lam rumoh, murit-murit Gobnyan laju jita-
nyong ubak Isa keuhai nyang ban lheueh
geupeugah bunoe. 11 Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Soe mantong nyang taleuek
peurumoh jih laju jijak meukawen ngon
inong laén, ureuëng nyan ka jimeumukah
ngon peurumoh jih nyang phon.[q] 12 Meunan
cit inong nyang taleuek lakoe jih laju jijak
meukawen ngon agam nyang laén, jihnyan
pih ka jimeumukah."

Isa geubri beureukat ubak aneuëk manyak

(Mat. 19:13-15; Luk. 18:15-17)

13 Na ureuëng nyang ba aneuëk miet
ubak Isa mangat geutem jamah dan geubri
beureukat bak aneuëk nyan. Teuma lé murit-
murit Gobnyan jibeungéh keu ureuëng-
ureuëng nyang ba aneuëk miet nyan. 14 Óh
geungieng hai nyan, Isa beungéh dan laju
geupeugah ubak murit-murit Gobnyan,
"Peubiyeu mantong aneuëk-aneuëk miet
nyan jijak ubak Ulôn! Bék gata tam
awaknyan, sabab ureuëng-ureuëng nyang la-
gée nyoe kheueh keu anggota umat Allah.

[p] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: dan udeb meusajan ngon peurumoh jih. [q] *ngon peurumoh jih nyang phon:* atawa ngon ureuëng inong nyan.

9:40: Mat. 12:30, Luk. 11:23 **9:41:** Mat. 10:42 **9:43:** Mat. 5:30 **9:47:** Mat. 5:29 **9:48:** Yes. 66:24
9:50: Mat. 5:13, Luk. 14:34-35 **10:4:** Tel. 24:1-4, Mat. 5:31 **10:6:** Keuj. 1:27, 5:2 **10:7-8:** Keuj. 2:24
10:11-12: Mat. 5:32, 1Kor. 7:10-11

15 Ingat nyoe! Soe nyang hana meuhadab
ubak Po teu Allah lagée sidroe aneuëk miet,
ureuëng nyan hana teuma jeuet keu anggota
umat Allah." 16 Óh lheueh geupeugah lagée
nyan, Isa laju geuwa mandum aneuëk miet
nyan, óh lheueh nyan laju geupeuduek jaroe
Geuh ateueh awaknyan maséng-maséng dan
geubri beureukat awaknyan.

Ureuëng kaya

(Mat. 19:16-30; Luk. 18:18-30)

17 Watée Isa geujak lom, na sidroe
ureuëng jiplueng-plueng jijak meurumpok
ngon Isa. Ureuëng nyan laju jisujut dikeue
Isa sira jitanyong, "Gurée nyang jroh, peue
nyang harôh lôn peubuet mangat ulôn meu-
teumé udeb seujati dan keukai?"
18 "Pakon gata peugah Ulôn nyoe gét?"
geutanyong lé Isa. "Hana nyang gét, seulaén
Po teu Allah keudroe. 19 Gata katateupeu
peue-peue nyang geupeurintah lé Allah,
'Bék poh maté, bék meumukah, bék ceumeu-
cue, bék jeuet keusaksi sulet, bék teumipée,
horeumat kheueh keu yah ngon ma gata.' "
20 "Bapak Gurée," kheun ureuëng nyan
lom, "Mandum peurintah nyan ka lheueh lôn
peubuet yoh muda lôn sampoe án jinoe."
21 Isa geungieng ateueh ureuëng nyan
ngon gaséh sayang laju geupeugah, "Tinggai
saboh teuk nyang gata peureulée. Jak peu-
bloe laju mandum atra milék gata; gatabri
kheueh péng nyan keu ureuëng gasien, dan
teuma meuteumé hareuta lam syeuruga. Óh
ka lheueh nyan gata jak kheueh taseutôt
Ulôn." 22 Ban jideungoe Isa geupeugah haba
lagée nyan, ureuëng nyan seudeh lumpah na,
laju jitinggai teumpat nyan ngon até nyang
hana gundah sabab jihnyan kaya lagoena.
23 Isa laju geungieng ateueh mandum
murit Gobnyan sira geupeugah, "Payah that-
that ureuëng kaya jeuet keu anggota umat Po
teu Allah!"
24 Murit-murit Gobnyan hireuen watée
jideungoe peue nyang geupeugah lé Isa nyan.
Teuma geupeugah lom lé Isa, "Wahei
aneuëk-aneuëk Lôn, meumang beutôi
lumpah payah keu jeuet keu anggota umat
Allah! 25 Leubeh mudah saboh unta jitamong
lam ruhuéng jarôm nibak sidroe ureuëng ka-
ya jitamong lam Donya Barô Allah."
26 Tutoe haba Isa nyang geupeugah lagée
nyan teuhireuen-hireuen mandum murit-mu-
rit Gobnyan sampoe awaknyan jimarit sabe
keudroe-droe, "Meunyoe meunan, soe nyang
jeuet seulamat?"
27 Isa geungieng ateueh awaknyan dan
laju geujaweueb lagée nyoe, "Bak manusia
nyang lagée nyan mustahe, hana mustahe
bak Po teu Allah; mandum mungken meu-
nyoe bak Allah."
28 Laju jipeugah lé Petrus, "Neungieng
kheueh, kamoe ka habéh kamoe tinggai
peue-peue nyang na guna kamoe jak seutôt
Bapak."
29 Geupeugah lé Isa, "Peucaya kheueh:
ureuëng nyang ka jitinggai binoe jih, atawa
syedara jih nyang agam atawa nyang inong,
meunan cit ngon ma jih, atawa ayah jih,
atawa aneuëk-aneuëk jih, atawa blang ngon
lampôh jih sabab jiseutôt Ulôn atawa sabab
Haba Gét nibak Allah, 30 ureuëng nyan teu-
ma jiteurimong leubeh jai bak masa jinoe.
Jihnyan teuma meuteumé sireutôh goe leu-
beh le rumoh, syedara agam, syedara inong,
ma, aneuëk-aneuëk, blang ngon lampôh, –
dan meunan cit ngon seksa. Dan singoh bak
jamén nyang teuma teuka, ureuëng nyan teu-
ma jiteurimong udeb seujati dan keukai.
31 Teuma ramé ureuëng nyang bak saát nyoe
nyang phon teuma jeuet keu nyang dudoe
dan ramé nyang saát nyoe nyang akhé teuma
jeuet keu nyang phon."

Isa geumeututoe keu nyang keu lhée jih keuhai Gobnyan meuninggai

(Mat. 20:17-19; Luk. 18:31-34)

32 Isa ngon murit-murit Gobnyan teu-
ngoh geujak u Yerusalem, Isa geujak dikeue,
dan mandum murit Gobnyan habéh gundah.
Meunan cit ureuëng-ureuëng nyang seutôt
Gobnyan rot dilikot pih ka teumakot. Óh
lheueh nyan Isa geutawök lom murit-murit
Gobnyan keudroe mantong óh lheueh nyan
geupeugah lom bak awaknyan peu nyang teu-
ma teuka ateueh Gobnyan. 33 "Deungoe
kheueh," kheun Gobnyan, "Tanyoe jinoe-
nyoe teungoh tajak u Yerusalem. Nibak
teumpat Aneuëk Manusia teuma jijok ubak
peumimpén-peumimpén imeum dan ubak
gurée-gurée agama. Gobnyan teuma jihuköm
maté, óh lheueh nyan laju jijok ubak ureuëng-
ureuëng nyang kon Yahudi. 34 Awaknyan
teuma ji peukaru ngon jihina Gobnyan, jilu-
dah Gobnyan, jiseksa Gobnyan, dan jisaleb
Gobnyan. Teuma nibak uroe nyang keu lhée
Gobnyan teuma geubeudôh."

10:15: Mat. 18:3 **10:19:** Keu. 20:12-16, Tel. 5:16-20 **10:31:** Mat. 20:16, Luk. 13:30

Yakobus ngon Yahya jimeulakée

(Mat. 20:20-28)

35 Teuma Yakobus ngon Yahya, aneuëk-
aneuëk nibak Zebedeus, jijak ubak Isa, "Bapak
Gurée," kheun awaknyan, "Na saboh hai nyang
kamoe meuharab Bapak peubuet keu kamoe."
36 "Peue nyang gata lakée jeuet lôn peu-
get keu gata?" geutanyong lé Isa.
37 Jijaweueb lé awaknyan, "Kamoe keu-
neuk duek blaih uneun ngon blaih wie Bapak,
meunyoe Bapak neuduek meutakhta ngon
mulia."
38 "Gata hana tateupeue peue nyang gata
lakée," kheun Isa ubak awaknyan, "Peu kheueh
sanggob gata jieb nibak piala peundeuritaan
nyang teuma Ulôn jieb dan tatamong lam
mideuen deurita nyang teuma Ulôn tamong?"
39 "Sanggob," jaweueb awaknyan.
Teuma Isa geupeugah lom bak awak-
nyan, "Beutôi gata teuma tajieb nibak piala
deurita nyang teuma Ulôn jieb, dan tatamong
lam mideuen deurita nyang teuma Ulôn ta-
mong. 40 Teuma keuhai soe kheueh nyang
duek blaih uneun ngon blaih wie lôn, nyan
kon ulôn nyang hak peuteuntée. Po teu Allah
nyang peuteuntée soe-soe nyang duek nibak
teumpat nyan."
41 Watée geudeungoe lé ban siploh droe
murit Isa keuhai nyan, awaknyan laju beu-
ngéh ubak Yakobus meunan cit bak Yahya.
42 Teuma Isa laju geuhôi awaknyan banman-
dum, laju geupeugah, "Gata tateupeue bahwa
peumimpén-peumimpén bansa nyang hana
jituri Allah jitindéeh rakyat jih keudroe. Dan
lé ureuëng-ureuëng rayeuk jiteugon bansa jih
nyan. 43 Teuma gata hana jeuet lagéenyan!
Nyang sikeubiet jih, ureuëng nyang keuneuk
rayeuk lamkawan jih keudroe, ureuëng nyan
bah kheueh jeuet keupeulayan gata. 44 Dan
ureuëng-ureuëng nyang keuneuk jeuet keu
nyang lumboi sa lamkawan gata, ureuëng nyan
bah kheueh beujeuet keu namiet keu mandum
ureuëng. 45 Sabab, Aneuëk Manusia pih hana
teuka keuteulayani. Gobnyan teuka keu geujak
layani dan keugeujak jok nyawöng Gobnyan
mangat teupeubeubaih dum ureuëng ramé."

Isa geupeu puléh Bartemeus nyang buta mata

(Mat. 20:29-34; Luk. 18:35-43)

46 Awaknyan laju trok u Yerikho. Dan
watée Isa ngon murit-murit Gobnyan meu-
nan cit ngon ureuëng ramé geutinggai banda
nyan, na sidroe ureuëng buta nyang teungoh
jiduek bak binéh rot sira geumadée nan jih
Bartemeus. Aneuëk nibak Timeus. 47 Watée
ureuëng nyan jiteupeu bahwa nyang teungoh
jak nyan na kheueh Isa ureuëng Nazaret, laju
ureuëng nyang jikuk, "Isa, Aneuëk Daud!
Neugaséh kheueh keu lôn!"
48 Ureuëng buta nyan laju jibeungéh le
ureuëng ramé sira jiyue seungab. Teuma
ureuëng buta nyan leubeh teuga lom jikuk,
"Aneuëk Daud, neugaséh kheueh keu lôn!"
49 Teuma Isa geupiôh sira geupeugah,
"Hôi laju ureuëng nyan."
Teuma awaknyan jijak tawök ureuëng
buta nyan sira jikheun bak ureuëng nyan,
"Teunang kheueh! Gata geutawök lé Isa,
beudôh laju!"
50 Ureuëng buta nyan bagaih that jibeu-
dôh sira jirhom bajée jubah jih dan jijak laju
ubak Isa.
51 "Peue nyang gata lakée jeuet Lôn peu-
buet ateueh gata?" Geutanyong lé Isa bak
ureuëng nyan.
Ureuëng buta nyan jijaweueb, "Pak Gu-
rée, ulôn keuneuk keumalon."
52 "Jak kheueh," kheun Isa, "sabab gata
peucaya keu Ulôn, gata puléh."
Bak watéenyan cit teuma ureuëng nyan
hase jimeungieng, dan laju jiseutôt Isa jak.

Isa geutamong u Yerusalem deungon jaya

(Mat. 21:1-11; Luk. 19:28-40; Yah. 12:12-19)

11 Watée karab tô ngon Yerusalem,
awaknyan troh laju bak banda Betfa-
ge dan Betania, bak gaki Bukét Zaiton. Óh
troh keunan lé Isa laju geu-utus dua droe
murit Gobnyan. 2 "Jak kheueh laju u
gampông nyang na dikeue nyan," kheun Isa
ubak awaknyan. "Meunan gata troh u
gampông nyan, gata teuma tangieng na sa-
boh aneuëk keuleudée nyang teungoh teu
ikat, dan hántom na jigiduek lé gob. Gata
peuleueh laju keuleudée nyan dan gata ba
keunoe. 3 Dan meunyoe na ureuëng nyang
tanyong bak gata peusabab gata peuleueh
keuleudée nyan, gata peugah laju, 'Tuhan[r]
nyang peureulée, dan ureuëng nyan laju jijok
pulang.' "
4 Teuma geujak kheueh laju mandua
droe murit Isa nyan, laju geungieng na saboh
aneuëk keuleudée teungoh teu ikat bak

[r] *Tuhan:* atawa Nyang po hak milék.
10:38: Luk. 12:50 **10:42-43:** Luk. 22:25-26 **10:43-44:** Mat. 23:11, Mrk. 9:35, Luk. 22:26



Banda Betania (11:1)

pintoe rumoh bak binéh rot. Awaknyan laju
geupeuleueh keuleudée nyan. 5 Ureuëng
nyang dong disinan laju jitanyong ubak
awaknyan, "Hei, peue gata peubuet nyan?
Keupeue gata peuleueh aneuëk keuleudée
nyan?"
6 Awaknyan laju geujaweueb lagée
nyang ka geupeugah lé Isa ubak awaknyan.
Ban jideungoe haba nyan, awaknyan pih
jipeubiyeu mantong keuleudée nyan jiba lé
murit-murit Isa. 7 Watée ka troh ubak Isa,
ateueh rhung keuleudée nyan laju jilapek
ngon bajée jubah awaknyan, dan Isa laju
geu-ék ateueh keuleudée nyan. 8 Ramé that
ureuëng nyang jileueng bajée jubah jih ateu-
eh rot raya, na teuma nyang tabu ateueh rot
nyan ranteng-ranteng kayée nyang
awaknyan cok bak lampôh. 9 Ureuëng-
ureuëng nyang jak dikeue dan ureuëng-
ureuëng nyang seutôt gobnyan nibak likot,
mandum awaknyan jikuk-kuk, 10 "Pujoe
kheueh Allah! Geubri beureukat kheueh
Gobnyan nyang teuka ateueh nan Tuhan!
Udeb kheueh peumeurintah Gobnyan nyang
teuma teuka – peumeurintah Nabi Daud
indatu geutanyoe! Pujoe kheueh Allah
Nyang Mahamanyang!"
11 Akhé jih Isa troh u Yerusalem, laju
geutamong u Baét Tuhan. Disinan laju geu-
ngieng bansikeulileng. Teuma uroe karab
seupôt, geubeudôh sinan laju geujak u Beta-
nia meusajan-sajan ngon bandua blaih droe
murit Gobnyan.

Isa geukutôk bak ara

(Mat. 21:18-19)

12 Óh singoh nyan, watée awaknyan teu-
ngoh geujak geuteubiet nibak Betania, Isa ka
teurasa deuek. 13 Nibak jiôh leumah geukalon
sibak bak ara nyang ôn jih luhu lumpah na.
Laju geujak keunan sira geukalon peu kheueh
na boh kayée nyan. Teuma watée Gobnyan ka
troh keunan hana geuteumé sapeue, nyang na
cit ôn nyang luhu, sabab bak watée nyan
gohlom troh musém muboh boh ara. 14 Laju
geupeugah lé Isa keu bak ara nyan, "Phon saát
nyoe hana meusidroe manusia nyang teuma
jipajoh boh gata nyan, hei bak ara!"
Murit-murit Isa jideungoe peu nyang
geupeugah lé gobnyan.

Isa geutamong lam Baét Tuhan

(Mat. 21:12-17; Luk. 19:45-48; Yah. 2:13-22)

15 Óh lheueh nyan awaknyan laju troh u
Yerusalem, dan Isa geujak lom u Baét Tuhan.
Disinan Gobnyan laju geu-use banmandum
ureuëng bloe peubloe nyang meukat disinan.
Bubena na meuja teumpat ureuëng tuka péng

11:9: Zab. 118:26

habéh geutunggeng teungbayeueng, meunan
cit deungon bangku-bangku teumpat ureuëng
meukat cicém mirah pati. 16 Dan hana meu-
sidroe pih nyang geubri idhin ubak ureuëng
nyang ba peue mantong rot leuen Baét Tuhan.
17 Óh lheueh nyan Isa laju geupurunoe
ureuëng-ureuëng nyang na disinan. Gobnyan
geupeugah lagée nyoe, "Lam Alkitab na teu-
tuléh lagée nyoe: Feureuman Allah, 'Baét
Ulôn teuma teupeugah baét teumpat meudoá
keu banmandum bansa.' Teuma lé gata tapeu-
jeuet keuteumpat eumpung seumamon!"
18 Peumimpén imeum-imeum ngon gu-
rée-gurée agama jideungoe peu nyang geu-
peugah lé Isa nyan. Teuma awaknyan laju
jimita jalan pakriban cara mangat jeuet Isa
teupoh maté. Awaknyan jitakot keu
Gobnyan, sabab banmandum ureuëng hireu-
en jideungoe peue nyang geupeubeuet nyan.
19 Sampoe án rab malam, Isa dan murit-
murit Gobnyan laju geutinggai banda nyan.

Peulajaran nibak bak ara

(Mat. 21:20-22)

20 Beungoh that óh singoh nyan, watée
awaknyan geujak rot bak ara nyang ka geu-
seurapa lé Isa nyan, deuh laju geukalon bak
ara nyan ka maté troh bak ukeue-ukeue jih.
21 Dan Petrus laju teu ingat ubak peue nyang
teujadi barosa. Teuma Petrus jipeugah ubak
Isa, "Bapak Gurée, Bapak ngieng kheueh
nyan! Bak ara nyang Bapak rapa nyan ka
maté!"
22 Geujaweueb lé Isa, "Peucaya kheueh
ubak Po teu Allah. 23 Gata pih jeuet gata
peugah ubak gunong nyoe, 'Beuteubeuôt
kheueh kah hei gunong dan beuteu pupo
kheueh lam laôt raya!' Hei nyan teuma teujadi
keu gata; asai gata hana ragu-ragu, dan gata
peucaya bahwa nyang gata peugah nyan
beutôi-beutôi teujadi. 24 Sabab nyan ingat
kheueh nyoe: Meunyoe gata meudoá dan gata
lakée peue nyang keuneuk gata lakée, peuca-
ya kheueh bahwa Allah ka geubri keu gata
peue nyang gata lakée, teuma nyan gata tateu-
rimong. 25 Dan meunyoe gata meudoá, teuma
até gata hana mangat ubak sidroe-droe
ureuëng, gata peuamphon kheueh ureuëng
nyan ilée, mangat Bapak gata nyang na lam
syeuruga geupeu amphon mandum desya-de-
sya gata. [26 Meunyoe gata hana tapeu-
amphon ureuëng laén, Bapak gata nyang na
lam syeuruga pih hana geupeu amphon bube-
na desya-desya gata.]"

Teumanyong keuhai hak Isa

(Mat. 21:23-27; Luk. 20:1-8)

27 Awaknyan geugisa lom u Yerusalem.
Dan watée Isa geujak geukeulileng lam Baét
Tuhan, Peumimpén Imeum-imeum, gurée-
gurée agama, dan mandum peumimpén Ya-
hudi nyang laén laju jijak ubak Gobnyan.
28 Awaknyan jitanyong, "Peue dasai jih
droeneueh peubuet banmandum nyoe? Soe
nyang bri hak nyan keu Droeneueh?"
29 Geujaweueb lé Isa, "Ulôn keuneuk
teumanyong ubak gata. Jaweueb kheueh dan
Ulôn teuma Lôn peugah ubak gata deungon
haksoe Ulôn peubuet hainyoe. 30 Nabi
Yahya Pumanö ngon hak soe, ngon hak Po
teu Allah, atawa manusia?"
31 Dan di Peumimpén Imeum-imeum
meunan cit deungon banmandum peu-
mimpén Yahudi jimupakat sabe keudroe-
droe. Laju awaknyan peugah, "Meunyoe ta-
nyoe peugah, 'Deungon hak Po teu Allah,'
Gobnyan teuma geupeugah, 'Pakon hana ga-
ta peucaya ubak Nabi Yahya?' 32 Teuma pa-
yah cit meunyoe tapeugah, 'Deungon hak
manusia.' " Sabab awaknyan teumakot keu
ureuëng ramé, sabab banmandum ureuëng
ka jianggab Nabi Yahya nyan sidroe Nabi.
33 Laju jijaweueb lé awaknyan, "Hana ka-
moe teupeu."
Dan Isa laju geupeugah ubak awaknyan,
"Meunyoe meunan, ulôn pih hana lôn peu-
gah ubak gata deungon hak soe banmandum
nyoe ulôn peubuet."

Miseue keuhai ureuëng-ureuëng nyang meubuet bak lampôh anggô

(Mat. 21:33-46; Luk. 20:9-19)

12 Óh lheueh nyan Isa laju geupeu
phon peugah haba ngon peumimpén
imeum-imeum, gurée-gurée agama dan peu-
mimpén-peumimpén Yahudi nyan. Geupeu-
gah lé Gobnyan, "Na sidroe ureuëng nyang
jipula bak anggô lam lampôh jih, lampôh
nyan jipageue bansikeulileng. Óh lheueh
nyan laju jikueh uruek keuteumpat jiprah ié
anggô, jipeudong teuma saboh meunara keu-
teumpat ureuëng keumiet lampôh nyan. Óh
lheueh nyan lampôh anggô jihnyan jipeusi-
wa ubak na padub droe ureuëng nyang buet
jih jisiwa lampôh anggô óh lheueh nyan laju
geujak u nanggroe laén. 2 Óh trok bak watée
musém teupot boh anggô, ureuëng nyan laju
geukirém sidroe peulayan gobnyan ubak

11:17: Yes. 56:7, Yer. 7:11 **11:23:** Mat. 17:20, 1Kor. 13:2 **11:25-26:** Mat. 6:14-15 **12:1:** Yes. 5:1-2

ureuëng-ureuëng nyang siwa lampôh gob-
nyan, guna jih keu jiteurimong wase gob-
nyan. 3 Teuma lé ureuëng-ureuëng nyang si-
wa lampôh nyan laju jidrob peulayan nyan.
Óh lheueh nyan laju jipoh dan barô kheueh
jiyue woe ngon jaroe söh. 4 Dan ureuëng po
lampôh nyan geukirém lom peulayan
gobnyan nyang laén. Lé ureuëng-ureuëng
nyang siwa nyan laju jipoh bak ulée peulayan
nyan, óh lheueh nyan laju jiuse sira jiteunak
ngon jiseurapa. 5 Ureuëng po lampôh nyang
jikirém lom peulayan gobnyan nyang laén.
Peulayan nyan laju jipoh maté lé awaknyan.
Dan meunan kheueh sabe bubena peulayan
nyang geukirém lé ureuëng po lampôh nyan
jipoh lé ureuëng nyang siwa lampôh, na
nyang jipoh mantong, na nyang jipoh maté.
6 Soe kheueh nyang jeuet jikirém lom lé
ureuëng po lampôh nyan? Nyang na tinggai
sidroe teuk, na kheueh aneuëk gobnyan keu-
droe nyang paleng geugaséh. Dan akhé jih
aneuëk geuh nyan laju geukirém ubak
ureuëng-ureuëng nyang siwa tanoh nyan.
'Pasti aneuëk ulôn nyoe jihoreumat,' geupi-
ke lé ureuëng po lampôh nyan. 7 Teuma lé
ureuëng-ureuëng nyang siwa lampôh nyan
laju jimarit sabe keudroe-droe, 'Nyoe pat
ahli waréh jih. Jak tapoh maté jihnyan, ma-
ngat tanyoe meuteumé tacok hareuta warés-
an nyoe!' 8 Laju jidrob aneuëk ureuëng po
lampôh nyan, dan jipoh sampoe maté. Ma-
nyét aneuëk nyan laju jitiek uluwa lampôh."



Meunara jaga nibak lampôh anggô (12:1)

12:10-11: Zab. 118:22-23

9 Laju geutanyong lé Isa, "Peu kheueh
nyang harôh geupeubuet lé ureuëng po
lampôh nyan? Pasti gobnyan teuka dan geu-
poh maté bubena ureuëng nyang siwa
lampôh geuh nyan, dan óh lheueh nyan laju
geuseurah lampôh nyan ubak ureuëng siwa
nyang laén. 10 Gata teuntée ka lheueh gata
beuet ayat Alkitab nyang teutuléh lagée
nyoe,

'Batée nyang hana jipeuguna lé
utôh-utôh rumoh
ka jeuet keu batée nyang keuphon.
11 Nyoe kheueh buet Tuhan;
nyang paleng gagah!' "

12 Teuma tukoh-tukoh bansa Yahudi
nyang deungoe miseue, jiuseuha jidrob Isa,
sabab awaknyan jiteupeu miseue nyan na
kheueh rhot jih keu awaknyan. Teuma
awaknyan teumakot keu ureuëng ramé. Dan
awaknyan laju jijak jitinggai Isa disinan.

Soai teubayeue cukée

(Mat. 22:15-22; Luk. 20:20-26)

13 Na padub droe ureuëng Farisi dan na
padub droe anggota golongan Herodes jiyue
jak jeubak Isa deungon cara jiteumanyong.
14 Awaknyan jijak laju ubak Isa sira jipeugah
lagée nyoe, "Bapak Gurée, kamoe meuteu-
peue bahwa bapak na kheueh ureuëng jujoe
dan hana neupakoe peundapat soe mantong.
Bapak purunoe troh trang keuhai keuheun-
dak Allah ubak manusia, sabab Bapak hana
neungieng soe ureuëng nyan. Jinoe, ci kheu-
eh Bapak peugah ubak kamoe, 'Meunurot
peuratoran agama geutanyoe, peu kheueh
jeuet tabayeue cukée ubak Kaisar atawa ha-
na? Peu kheueh harôh tabayeue cukée nyan
atawa bék?' "

15 Isa geuteupeue bahwa awaknyan mu-
nafék. Laju geujaweueb, "Peue sabab jih
gata keuneuk jeubak ulôn? Cipeuleumah
ubak ulôn saboh keupeng péng pirak."

16 Teuma awaknyan laju jibri ubak Isa
saboh keupeng péng pirak. Laju geutanyong
lé Isa, "Gamba dan nan soe kheueh nyang na
lam péng nyoe?"

"Gamba dan nan Kaisar," jaweueb
awaknyan.

17 "Meunyoe meunan," kheun Isa, "jok
kheueh ubak Kaisar peue nyang atra Kaisar,
dan ubak Allah peue nyang atra Allah."
Awaknyan hireuen jideungoe gobnyan peu-
gah lagée nyan.

Soai beudôh nibak maté

(Mat. 22:23-33; Luk. 20:27-40)

18 Na padub droe golongan Saduki ji ubak
Isa (Awaknyan na kheueh golongan nyang
jianut peundapat bahwa ureuëng maté hana
udeb le.) 19 "Bapak Gurée," kheun awaknyan
ubak Isa, "Nabi Musa geutuléh hukôm nyang
lagée nyoe keu geutanyoe: 'Meunyoe sidroe
ureuëng agam maté dan hana meu aneuëk,
syedara ureuëng agam nyang maté nyan bah
geumeukawen ngon inong balée nyan siba-
goe gantoe tika mangat na keuturonan keu
ureuëng nyang ka maté nyan.' 20 Ka lheueh
na tujoh droe meusyedara, nyang tuha meu-
kawen laju maté hana meu aneuëk. 21 Óh
lheueh nyan nyang lomboi dua meukawen
teuma ngon inong balée adue jih nyan,
ureuëng nyan pih maté hana meu aneuëk. Hai
nyang lagée nyan keunong teuma ubak sye-
dara gobnyan nyang keu lhée, 22 dan seulanjut
jih sampoe ubak nyang keutujoh. Akhé jih
inong nyan keudroe nyang meuninggai do-
nya. 23 Óh uroe dudoe, watée ureuëng maté
geupeubeudôh lom teuma, peurumoh soe
kheueh ureuëng inong nyan? Sabab bantujoh
droe adoe aduen nyan ka jimeukawen ngon
inong nyan!"
24 Geujaweueb lé Isa, "Bangai that gata
nyoe. Sabab gata hana muphom peue nyang
teutuléh lam Alkitab meunan cit kuasa Po teu
Allah. 25 Sabab meunyoe ureuëng-ureuëng
nyang ka maté teupeubeudôh lom, awaknyan
hana meukawen le, awaknyan udeb lagée ma-
laikat nyang na lam syeuruga. 26 Dan keuhai
ureuëng maté teupeubeudôh lom, peu kheueh
gohlom na gata beuet lam kitab Nabi Musa
keuhai tamah beulukar nyang hu jiteubiet
apui nyan? Lam ayat-ayat nyan na teutuléh
bahwa Po teu Allah geupeugah ubak Nabi
Musa, 'Ulôn kheueh Allah Nabi Ibrahim,
Allah Nabi Ishaq dan Allah Nabi Yakub.'
27 Allah nyan bukon Allah ureuëng maté.
Gobnyan Allah ureuëng udeb. Gata nyoe
beutôi-beutôi ka sisat!"

Peurintah nyang phon

(Mat. 22:34-40; Luk. 10:25-28)

28 Teuka kheueh laju sidroe gurée agama
jijak deungoe Isa peugah haba ngon ureuëng-
ureuëng Saduki nyan. Gurée agama nyang
ahli kitab Taurat nyan jikalon Isa ka geu-
jaweueb peue-peue nyang jitanyong lé
ureuëng-ureuëng Saduki nyan deungon jroh
dan beuna. Teuma gurée agama nyan jita-
nyong ubak Isa, "Peurintah nyang toh kheueh
nyang paleng peunteng nibak banmandum
peurintah nyang na?"
29 Geujaweueb lé Isa, "Peurintah nyang
phon, na kheueh: 'Deungoe kheueh, hei bansa
Israel! Tuhan Po teu Allah geutanyoe, Tuhan
nyan Esa.[s] 30 Cinta kheueh ubak Tuhan Allah
gata deungon sipeunoh até, deungon sigeu-
nab jiwa gata, deungon banmandum akai gata
dan deungon banmandum teunaga gata.'
31 Peurintah nyang keudua: 'Cinta kheueh
seusamoe gata manusia, lagée gata cinta ubak
droe gata keudroe.' Hana le peurintah nyang
laén nyang leubeh peunteng nibak ban dua
peurintah nyan."
32 Dan gurée agama nyan laju jipeugah
ubak Isa, "Paih that lagée neupeugah nyan
Bapak Gurée! Keubiet beutôi peu nyang Ba-
pak peugah nyan: Tuhan Allah Nyang Esa,
dan hana le Allah nyang laén seulaén Allah
Nyang Esa nyan. 33 Dan manusia harôh ji-
cinta Allah deungon sipeunoh até, dan deu-
ngon banmandum ákai dan deungon ban-
mandum teunaga nyang na bak ureuëng nyan.
Dan ureuëng nyan pih harôh jicinta seusamoe
jih manusia lagée jicinta droe jih keudroe.
Nyan leubeh gét nibak jipeuseumah keureu-
beuen nyang teutot dan keureubeuen-keureu-
beuen nyang laén ubak Po teu Allah."
34 Isa geukalon bahwa gurée agamanyan
ka geujaweueb deungon jroh that. Dan Isa
geupeugah ubak awaknyan, "Gata karab jeu-
et keu anggota umat Po teu Allah."
Óh lheuehnyan hana meusidroe pih
nyang jijeuet teumanyong ubak Isa.

Keuhai Raja Peuseulamat

(Mat. 22:41-46; Luk. 20:41-44)

35 Watée teungoh geuseumeubeuet lam
Baét Allah, Isa geutanyong lagée nyoe,
"Pakriban cara jih jipeugah lé gurée-gurée
agama nyan bahwa Raja nyang ba Seulamat
nyan keuturonan Nabi Daud? 36 Padahai Na-
bi Daud keudroe – sabab geuilham lé Roh
Allah – geupeugah lagée nyoe,
'Tuhan meufeureuman ubak Tuhan lôn:
duek kheueh blaih uneuen Lôn[t]

---

[s] *Tuhan Po teu Allah geutanyoe, Tuhan nyan Esa:* atawa Tuhan na kheueh Po teu Allah geutanyoe, na kheueh Tuhan mantong. [t] *duek kheueh ... uneuen Lôn:* Meunurot keubudayaan Yahudi, nyang jibri keuhoreumatan dan keukuasaan jiduek blah uneuen.

12:18: Kis. 23:8 **12:19**: Tel. 25:5 **12:26**: Keu. 3:6 **12:28-34:** Luk. 10:25-28 **12:29-30:** Tel. 6:4-5
12:31: Im. 19:18 **12:32:** Tel. 4:35 **12:33:** Hos. 6:6 **12:36**: Zab. 110:1

sampoe Ulôn peujeuet banmandum
musoh-musoh Droeneueh
jitaklok ubak Droeneueh.'
37 Jadi, meunyoe Nabi Daud geupeugah Raja
nyang ba Seulamat nyan 'Tuhan' pakriban
mungken Gobnyan keuturonan Nabi Daud?"

Peu ingat mangat beu até-até teuhadab gurée-gurée agama

(Mat. 23:1-36; Luk. 20:45-47)

Ureuëng ramé nyang na lam Baét Allah
nyan galak that jideungoe Isa seumeubeuet.
38 Gobnyan laju geupeugah ubak awaknyan,
"Até-até kheueh teuhadab gurée-gurée aga-
ma. Awaknyan galak jijak-jak ngon bajée
jubah nyang panyang dan galak that jihoreu-
mat lé gob di dalam pasai-pasai dipat nyang
na ureuëng ramé. 39 Awaknyan galak that
bak teumpat-teumpat nyang teuhoreumat
watée jitamong lam rumoh iébadat meunan
cit meunyoe bak teumpat-teumpat khanuri.
40 Buet awaknyan jipeungét inong-inong ba-
lée dan meunan cit rumoh-rumoh inong ba-
lée nyan jicok keujih. Dan keu jitôb-tôb buet
jih nyang jeuhet nyan, watée jimeudoá pa-
nyang-panyang. Huköman keu awaknyan óh
uroe dudoe brat lumpah na!"

Peuseumahan sidroe inong balée

(Luk. 21:1-4)

41 Watée geuduek meuhadab keue ngon
tông teumpat peuseumahan lam Baét Allah,
Isa geupeurati ureuëng-ureuëng nyang peu-
seumah péng sibagoe peuseumahan jih lam
tông dikeue gobnyan nyan. Jai that ureuëng
kaya jipeutamong péng nyang jai lam tông
nyan; 42 Óh lheueh nyan na teuma sidroe
inong balée nyang gasien geujak cit keunan.
Laju geupeutamong dua neuk péng teumaga,
na kheueh péng glik nyang paleng ubit yuem
jih. 43 Teuma Isa laju geuhôi mandum murit-
murit Gobnyan sira geupeugah ubak
awaknyan, "Ngieng kheueh ubak inong ba-
lée nyang gasien nyan: Leubeh jai inong
balée nyang gasien nyan peutamong lam
tông peuseumahan nyan nibak nyang jipeu-
tamong lé ureuëng-ureuëng laén. 44 Sabab
awaknyan nyang jibri nyang leubeh nibak
hareuta jih. Teuma inong balée nyan bah
kheueh jih nyan ureuëng paleng gasien jibri
banmandum nyang na bak jihnyan – na kheu-
eh nyang paleng jipeureulée keu udeb jih."

Isa geupeugah keuhai Baét Tuhan reuloh

(Mat. 24:1-2; Luk. 21:5-6)

13 Watée Isa geutinggai Baét Allah,
sidroe lamkawan murit Geuh nyan
jipeugah ubak Isa, "Bapak Gurée, Ci neungi-
eng mandum bangunan-bangunan nyan,
neukalon kheueh batée-batée jih. Hana wa-
yang gagah jih!"
2 Geujaweueb lé Isa, "Gata takalon ba-
ngunan-bangunan nyang rayeuk nyan, bu-
kon? Hana meusineuk pih batée-batée nyan
nyang na tinggai teususon nibak bangunan-
bangunan nyan lagée sot nibak teumpat jih.
Banmandum nyan teuma teureuloh sampoe
án hanco."

Keusosahan dan ji iénanya

(Mat. 24:3-14; Luk. 21:7-19)

3 Óh lheueh nyan Isa laju geujak u Bukét
Zaiton, dan duek[u] bak teumpat nyang meu-
hadab keue ngon Baét Allah. Teuka laju
Petrus, Yakobus, Yahya dan Andreas jijak
ubak Gobnyan keu jikeuneuk marit ngon
Gobnyan seucara pribadi. 4 "Ci Bapak peu-
gah ubak kamoe," kheun awaknyan ubak
Isa, "pajan bandum nyan teuma teujadi? Dan
peu kheueh tanda-tanda jih nyang teutunyok
ubak nyan bahwa katroh watée jih?"
5 "Waspada kheueh," jaweueb Isa, "bék
sampoe gata keunong peungét. 6 Ramé that
nyang teuka jiba-ba nan Ulôn deungon jipeu-
gah lagée nyoe, 'Ulôn kheueh jihnyan!' óh
lheueh nyan jijak tipée ureuëng ramé. 7 Meu-
nyoe na gata deungoe su grám gruém dimideuen
prang dan haba-haba keuhai muprang, bék teu-
makot. Hai-hai nyang lagée nyan keubiet teuja-
di, teuma hainyan bukon sibagoe tanda bahwa
ka watée jih donya nyoe ka kiamat. 8 Bansa
nyang saboh teuma jimuprang jilawan bansa
nyang laén. Nanggroe nyang saboh teuma
jimuprang ngon nanggroe nyang laén. Dipat
mantong teuma na geumpa bumoe dan bala
deuek luwa biasa. Banmandum nyan na kheu-
eh awai nibak nyang teuma teujadi, saban
lagée sakét nyang jirasa lé ureuëng inong
nyang keuneuk peulahé aneuëk.
9 Gata harôh beu até-até, sabab gata
jidrob dan jibahue ubak kantô-kantô mahka-
mah agama. Gata jipoh lam rumoh-rumoh
iébadat. Gata teuma jiba jak meuhadab ubak
peunguasa-peunguasa dan raja-raja sabab

[u] *dan duek:* Nibak jamén nyan ureuëng Yahudi jiduek meunyoe keuneuk purunoe.
13:9-11: Mat. 10:17-20, Luk. 12:11-12

gata murit Ulôn. Dan watée nyan kheueh
watée jih nibak gata keu gata meusaksi keu-
hai Ulôn keu awaknyan. 10 Haba Gét nyang
teuka nibak Po teu Allah nyan bah teutabu
leubeh dilée ubak banmandum bansa. 11 Dan
meunyoe gata jidrob dan jiba ubak kantô
mahkamah agama, bék gundah keuhai peue
nyang teuma gata peugah. Meunyoe ka troh
watée jih keu gata peugah haba, peugah laju
peue nyang teupeugah ubak gata óh troh bak
watée jih. Sabab tutoe haba nyang gata peu-
gah nyan bukon haba gata keudroe, teuma
atra nyan teuka nibak Roh Allah. 12 Ureuëng
teuma jikhianat syedara jih keudroe keu ji-
poh maté. Nyan pih teuma teujadi lamkawan
ayah ngon aneuëk. Aneuëk miet teuma jila-
wan mak ngon yah jih, dan jiseurah
awaknyan keu jipoh maté. 13 Gata teuma ji-
banci lé mandum ureuëng sabab gata murit
Ulôn. Teuma ureuëng nyang meuteuen
sampoe án akhé, ureuëng nyan teuma teu-
peuseulamat."

Keujeuhetan nyang jiba ubak keuhancoran

(Mat. 24:15-28; Luk. 21:20-24)

14 "Gata takalon 'Keujeuhetan nyang
Jipeuhanco' jidong bak teumpat nyang hán
jeuet jidong le jih nyan. (Catetan keu peum-
baca: peurati kheueh peue makna jih!) Bak
masanyan ureuëng nyang na di Yudea bah
jiplueng u gunong-gunong. 15 Ureuëng
nyang na ateueh bubong rumoh bék jitron
dan jitamong lam rumoh jih keu jijakcok
sapeue-sapeue. 16 Ureuëng nyang mantong
na di lampôh bék jiwoe keu jijakcok bajée
jubah jih. 17 Lumpah yo ngon teumakot lu-
wabiasa bak ureuëng inong nyang teungoh
mume dan mak-mak nyang mantong geu-
peumom aneuëk manyak! 18 Meudoá kheueh
mangat hai-hai nyang lagée nyan bék
sampoe teujadi watée musém ujeuen. 19 Bak
uroe-uroe nyang lumpah teumakot ngon yo
nyan teuma keusosahan nyang gohlom na
teujadi, yoh phon Po teu Allah geupeujeuet
donya nyoe sampoe bak uroe, dan hana teu-
ma teujadi lé nyang lagée nyan bagoe.
20 Meunyoe Po teu Allah hana geupeu-
paneuk masa nyang lagée nyan, teuma hana
meusidroe pih nyang na seulamat. Lé sabab
umat Gobnyan, Allah geupeupaneuk masa
nyang lagée nyan.
21 Bak watée nyan meunyoe sidroe
ureuëng jipeugah ubak gata, 'Ngieng kheu-
eh, Raja Peuseulamat nyan na disinoe!' ata-
wa, 'Ngieng, Gobnyan na disinan!' – bék
kheueh gata patéh ubak ureuëng nyan. 22 Sa-
bab ureuëng-ureuëng peuseulamat peuleusu
dan nabi-nabi peuleusu teuma teuka.
Awaknyan jipeubuet buet-buet nyang luwa
biasa dan buet-buet nyang ajaéb keu jipeu-
ngét gob meunyoe na mungken, umat Po teu
Allah cit teuma. 23 Jadi, waspada kheueh!
Banmandum nyan ka ulôn peugah ubak gata
sigohlom hainyan teujadi."

Keuhai Aneuëk Manusia teuka

(Mat. 24:29-31; Luk. 21:25-28)

24 "Óh ka lheueh leuseusoe masa nyang
sosah nyan, mata uroe teuma jeuet keu-
seupôt, dan buleuen hana le meucahya.
25 Bintang-bintang di langét teuma rhot u
bumoe, dan bubena nyang mat kuasa di
angkasa raya teuma ka-ák ka-ok hana meu-
teuntée. 26 Bak masa nyan Aneuëk Manusia
teuma deuh teukalon teuka rot lam awan
deungon kuasa raya dan keuagongan
gobnyan. 27 Gobnyan teuma geukirém ma-
laikat-malaikat keu geupeusapat umat nyang
geupiléh nibak ban peuet boh sagoe ujong
bumoe, nibak ujong-ujong bumoe sampoe
troh ubak ujong-ujong langét."

Peulajaran nibak bak ara

(Mat. 24:32-35; Luk. 21:29-33)

28 "Cok kheueh peulajaran nibak bak
ara. Meunyoe ranteng-ranteng jih ijo dan
leumiek, dan ka jipeuphon meutarôk, gata
tateupeue bahwa musém khueng ka rab teu-
ka. 29 Meunan cit meunyoe gata ngieng hai-
hai nyan teujadi, gata tateupeue bahwa watée
jih ka rab that.[v] 30 Beutateupeue kheueh!
Banmandum peuristiwa nyoe teuma teujadi
sigohlom ureuëng-ureuëng nyang udeb bak
saát nyoe maté banmandum. 31 Langét ngon
bumoe hanco, teuma haba ulôn teutab na
siumu masa."

Hana meusidroe pih nyang jiteupeue uroe dan jeuem jih

(Mat. 24:36-44)

32 "Bah pih meunan, hana meusidroe pih
jiteupeu pajan uroe jih dan pajan teuma jeu-
em jih. Malaikat-malaikat nyang na lam

---

[v] *watée jih ka rab that:* atawa Gobnyan ka tô that, karab trok teuka.

13:13: Mat. 10:22 **13:14:** Dan. 9:27, 11:31, 12:11
13:15-16: Luk. 17:31 **13:19:** Dan. 12:1, Why. 7:14 **13:24:** Yes. 13:10, Yeh. 32:7, Yl. 2:10, 31, 3:15, Why. 6:12
13:25: Yes. 34:4, Yl. 2:10, Why. 6:13 **13:26:** Dan. 7:13, Why. 1:7 **13:32:** Mat. 24:36

syeuruga hana, dan Aneuëk pih hana, teuma
Bapak mantong nyang teupeue. 33 Ngon sa-
bab nyan, gata harôh meujaga-jaga dan
waspada, sabab gata hana tateupeue pajan
watée jih. 34 Keuadaan jih na kheueh lagée
sidroe ureuëng nyang tinggai rumoh jih dan
jijak laju u teumpat nyang jiôh. Rumoh jih
nyang jitinggai jiyue ubak namiet-namiet jih
mangat ji urôh dan jijaga, dan geubri tugaih
ubak awaknyan maséng-maséng. Ubak
ureuëng nyang jaga babah pintoe, jipeu ingat
mangat jijaga beugét-gét. 35 Sabab nyan, ga-
ta harôh meujaga-jaga, sabab gata hana
tateupeue pajan ureuëng po rumoh nyan ji-
woe – mungken watée uroe seupôt, mungken
watée teungoh malam, mungken bak watée
suboh, atawa mungken bak watée mata uroe
teubiet. 36 Meunyoe jihnyan teuka hana teu-
sangka-sangka, bék kheueh sampoe jikalon
gata teungoh teu éh dan teungét. 37 Peue
nyang ulôn peugah nyoe ubak gata, ulôn
peugah cit ubak mandum ureuëng laén: meu-
jaga-jaga kheueh!"

Tipée muslihat teuhadab Isa
(Mat. 26:1-5; Luk. 22:1-2; Yah. 11:45-53)

14 Dua uroe treuk Uroe raya Paskah
dan Peurayaan Ruti hana Meuragoe.
Peumimpén Imeum-imeum dan gurée-gurée
agama teungoh jimita jalan pakriban cara Isa
nyan beuteudrob deungon cara seungab-seu-
ngab, dan keu jikeuneuk poh maté Gobnyan.
2 "Teuma bék tapeubuet nyan watée peura-
yaan," kheun awaknyan, "sabab teuka karu
nyang luwa biasa."

Isa jiroe ngon minyéuk mangat bhée
(Mat. 26:6-13; Yah. 12:1-8)

3 Bak watée Isa kana di Betania, bak
rumoh Simon nyang yoh masa ilée ka keu-
nong peunyakét kulét nyang paleng parah, na
sidroe ureuëng inong jijak ubak Gobnyan.
Ureuëng inong nyan na jiba saboh kaca mi-
nyéuk mangat bée nyang jipasoe lam kaca
pualam nyang paleng meuhái yuem jih. Wa-
tée Isa teungoh geuduek sira geumakheun,
ureuëng inong nyan laju jipeubeukah kaca
nyan óh lheueh nyan jicok minyéuk nyan laju
jiro ateueh ulée Isa. 4 Na padub droe ureuëng
nyang na bak teumpat nyan jiteuka beungéh
jih laju jimarit sabe keudroe-droe, "Hana
manfaát minyéuk mangat bée nyan jiböih-
böih sia-sia? 5 Minyéuk nyan jeuet jipeubloe


Barang-barang pualam (14:3)

ngon yuem leubeh nibak lhée reutôh péng
pirak,[w] dan péng jih jeuet jibri keu ureuëng
gasien!" Ngon sabab nyan awaknyan beu-
ngéh keu ureuëng inong nyan.
6 Teuma geupeugah lé Isa, "Peubiyeu
mantong! Keupeue gatanyoe tapeusosah
jihnyan? Inong nyan ka jipeubuet buet nyang
jroh lom teupujoe keu Ulôn. 7 Ureuëng gasi-
en sabe na di teungoh-teungoh gata, tieb-tieb
watée meunyoe gata tem jeuet gata tulông
awaknyan. Teuma ulôn hana siumu masa na
meusajan ngon gata. 8 Ureuëng inong nyoe
ka jipeubuet peue nyang jeuet jipeubuet.
Jihnyoe ka jipeusiab keu ulôn ngon minyéuk
mangat bée sibagoe jipeutamong ulôn lam
jrat sigohlom troh bak watée. 9 Peucaya
kheueh! Ban sigom donya, dipat mantong
Haba Gét nibak Allah jipeusampoe, peue
nyang jipeubuet lé ureuëng inong nyoe teu-
ma jipeugah sibagoe keunangan keu inong
nyoe."

Yudas situju keu jikhianat Isa
(Mat. 26:14-16; Luk. 22:3-6)

10 Dan Yudas Iskariot, sidroe lamkawan
dua blaih droe murit Isa, jijak ubak Peu-
mimpén Imeum-imeum ngon tujuan keu ji-
khianat Isa. 11 Awaknyan galak that-that wa-
tée jideungoe haba nyan, dan awaknyan
jimeujanji teuma jibri péng ubak Yudas.
Phon watée nyan Yudas laju jimita keuseu-
mpatan keu jikhianat Isa.

Isa geupajoh peunajoh Paskah ngon murit-murit Gobnyan
(Mat. 26:17-25; Luk. 22:7-14, 21-23; Yah. 13:21-30)

12 Bak uroe keuphon watée Peurayaan
Ruti Hana Meuragoe – bak watée ureuëng
teungoh jisie bubiri Paskah – murit-murit Isa
jitanyong ubak Gobnyan, "Dipat nyang Ba-
pak galak mangat kamoe peuhidang peuna-
joh Paskah keu Bapak?"

---
[w] *péng pirak:* Kalon 6:37.
13:34: Luk. 12:36-38 **14:1:** Keu. 12:1-27 **14:3:** Luk. 7:37-38 **14:7:** Tel. 15:11

13 Isa laju geuyue dua droe ureuëng ni-
bak awaknyan, "Jak kheueh laju u banda,
disinan na sidroe ureuëng agam nyang teu-
ngoh jiba saboh tima meuasoe ié, ureuëng
nyan teuma meurumpok ngon gata. Seutôt
kheueh ureuëng nyan 14 u rumoh nyang jita-
mong dan peugah kheueh ubak ureuëng po
rumoh nyan, 'Bapak Gurée geutanyong, di-
pat teumpat Gobnyan dan murit-murit Geuh
keu teumpat geupajoh peunajoh Paskah.'
15 Ureuëng nyan teuma jitunyok ubak gata
saboh kama nyang paleng luwah dibagian
ateueh. Kama nyan ka teuatoe, leungkab
ngon mandum peurabot. Peusiab kheueh
mandum bak teumpat nyan keu geutanyoe."

16 Dan bandua droe murit Isa nyan pih
laju jijak u banda. Óh troh keunan laju meu-
rumpok banmandum paih that lagée nyang
ka geupeugah lé Isa. Dan awaknyan pih laju
geupeu siab peunajoh Paskah.

17 Watée ka malam, Isa teuka laju keunan
ngon bandua blaih droe murit Geuh. 18 Teu-
ngoh awaknyan geuduek sira geumakheun,
geupeugah lé Isa, "Deungoe ulôn peugah:
Sidroe ureuëng lamkawan gata nyoe, nyang
bak saát nyoe na jimakheun meusajan ngon
Ulôn jikhianat Ulôn."

19 Ban jideungoe nyan, mandum murit-
murit Isa seudeh lumpah na. Dan lé murit-
murit Isa nyan laju jitanyong sidroe-droe
ubak Gobnyan, "Teuntée bukon ulôn nyang
Bapak peugah nyan?"

20 Geujaweueb lé Isa, "Jihnyan na sinoe
lamkawan gata nyang dua blaih droe nyoe,
nyang pajoh bu saboh pingan ngon Ulôn.
21 Beutôi Aneuëk Manusia teuma maté lagée
nyang na teutuléh lam Alkitab. Teuma
lumpah that cilaka ureuëng nyang khianat
Aneuëk Manusia nyan! Leubeh gét keu
ureuëng nyan meunyoe jih hana lahé lam
donya nyoe!"

Peujamé Tuhan

(Mat. 26:26-30; Luk. 22:14-20; 1Kor. 11:23-25)

22 Watée awaknyan teungoh geu-
makheun, Isa laju geucok ruti dan peugah
doá syukoe ubak Po teu Allah. Óh lheueh
nyan laju geupriek-priek rutinyan ngon jaroe
Gobnyan, dan laju geubri ubak mandum mu-
rit-murit Gobnyan sira geupeugah, "Cok dan
pajoh kheueh, nyoe kheueh tuboh ulôn."

23 Óh lheueh nyan laju geucok saboh
ciriek nyang meuasoe ié anggô. Laju geu-
meudoá syukoe ubak Po teu Allah, dan ciriek
nyang meuasoe ié anggô nyan laju geujok
ubak murit-murit Geuh. Óh lheueh nyan
awaknyan mandum jijieb ié anggô nyan.
24 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Nyoe kheueh darah ulôn nyang
teupeusah janji Po teu Allah, darah nyang
teurö keu ureuëng ramé. 25 Peucaya kheueh:
Ulôn hana lôn jieb lé ié anggô nyoe, sampoe
bak watée jih ulôn jieb ié anggô nyang barô
meusajan ngon gata lam Donya Barô Bapak
Ulôn."

26 Óh lheueh nyan awaknyan laju meu-
nyanyoe saboh ca-e puja ngon pujoe. Dan Óh
lheueh nyan awaknyan laju geujak u Bukét
Zaiton.

Nubuat bahwa Petrus teuka ji iengkeue keu Isa

(Mat. 26:31-35; Luk. 22:31-34; Yah. 13:36-38)

27 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Gata banmandum teuma gata
plueng gata tinggai Ulôn. Sabab lam Alkitab
na teutuléh lagée nyoe, 'Po teu Allah teuma
geupoh maté tukang meurabe Gobnyan, dan
kawan bubiri Gobnyan teuma meucrebre sa-
boh sahoe.' 28 Teuma óh ka lheueh ulôn geu-
peubeudôh lom, teuma lôn jak leubeh awai
nibak gata u Galilea."

29 "Hán jeuet," jaweueb Petrus, "Bah
kheueh awaknyan banmandum jitinggai
Bapak, ulôn hana sagai-sagai lôn tinggai
Bapak."

30 "Ingat," geupeugah lé Isa, "bak ma-
lam nyoe cit teuma, sigohlom manök jiku-
uék dua goe, gata ka lhée goe gata iengkeue
keu ulôn."

31 Geujaweueb lé Petrus ngon su nyang
pasti, "Bah kheueh ulôn maté meusajan-sa-
jan ngon Bapak, sagai-sagai hana lôn peugah
bahwa ulôn hana lôn turi Bapak!"

Meunan cit ngon murit-murit nyang laén
lagée nyan cit jipeugah.

Isa meudoá lam taman Getsemani

(Mat. 26:36-46; Luk. 22:39-46)

32 Laju awaknyan troh bak saboh teum-
pat nyang nan jih taman Getsemani, dan Isa
laju geupeugah ubak murit-murit Gobnyan,
"Gata duek kheueh disinoe ulôn keuneuk jak
meudoá siat."

33 Dan Isa laju geupakat Petrus, Yako-
bus, dan Yahya jak meusajan ngon gobnyan.
Gobnyan ka jipeuphon teuka seudeh apoh
apah. 34 "Até Ulôn seudeh lumpah na,"

14:18: Zab. 41:10 **14:24:** Keu. 24:8, Yer. 31:31-34 **14:27:** Za. 13:7 **14:28:** Mat. 28:16

kheun Isa ubak awaknyan, "Rasa jih lagée
keuneuk maté Ulôn nyoe. Tinggai kheueh
disinoe dan meujaga-jaga kheueh!"
35 Isa geujak leubeh jiôh lom laju geudu-
gom bak tanoh sira geumeu doá. Lam doá
gobnyan geulakée meunyoe jeuet bék geura-
sa saát deurita nyan. 36 "Bapak, ôh Bapak,"
kheun Gobnyan, "Hana sapeuepih nyang
mustahe nibak Droeneueh Bapak. Neubot
kheueh deurita nyoe nibak Ulôn. Teuma bék
kheueh neuseutôt keuheundak Ulôn seulaén
keuheundak Droeneueh ôh Bapak."
37 Óh ka lheueh nyan Isa geugisa dan
geungieng murit-murit Gobnyan ka habéh
teuéh-éh dan teungét banmandum. Laju geu-
peugah ubak Petrus, "Simon, peu kheueh
gata teungét? Ban sijeuem, gata hana hase
meujaga-jaga?" 38 Dan Isa laju geupeugah
ubak awaknyan, "Meujaga-jaga kheueh, dan
meudoá kheueh mangat gata hana gata rasa
cubaan nyan. Keubiet beutôi roh gata jipeu-
buet buet nyang beuna, teuma gata hana hase
sabab tabiát manusia nyan leumoh."
39 Sigoe teuk Isa geujak meudoá ngon
tutoe haba doá Geuh nyan saban lagée nyang
ka lheueh bunoe. 40 Óh lheueh nyan laju
geugisa ubak murit-murit Geuh dan geuka-
lon awaknyan mantong teuéh ngon teungét,
sabab mata awaknyan teungét that-that. Teu-
ma awaknyan hana jiteupeu peue nyang
harôh jipeugah ubak Isa.
41 Watée Isa geuriwang ubak awaknyan
nyang keu lhée goe jih, laju geupeugah, "Peu
kheueh mantong gata éh dan meureuhat?
Kaseb nyan! Watée jih ka troh Aneuëk Ma-
nusia jiseurah lam jaroe ureuëng-ureuëng
meudesya. 42 Beudôh kheueh, jak geutanyoe
tajak. Ngieng! Ureuëng nyang khianat ulôn
ka troh jiteuka!"

Isa jidrob

(Mat. 26:47-56; Luk. 22:47-53; Yah. 18:3-12)

43 Teungoh Isa mantong geupeugah ha-
ba, teuka kheueh Yudas, sidroe lamkawan
dua blaih droe murit Geuh nyan. Meusajan-
sajan ngon jihnyan teuka cit teuma ureuëng
ramé nyang laén sira jiba peudeueng dan
banie kayée. Awaknyan jikirém lé peu-
mimpén imeum-imeum, gurée-gurée agama
dan peumimpén-peumimpén Yahudi. 44 Yu-
das nyang khianat nyan ka jibri tanda ubak
ureuëng nyang keuneuk drob gobnyan.
"Ureuëng nyang ulôn côm eunteuk," nyan
kheueh ureuëng jih, "drob Jihnyan dan ba
laju Jihnyan deungon teukawai nyang leubeh
rapat."
45 Watée Yudas ka troh keunan, jihnyan
laju jijak ubak Isa sira jipeugah, "Bapak
Gurée!" óh jikheun meunan laju jicôm Isa.
46 Dan di ureuëng-ureuëng nyang jak meu-
sajan ngon Yudas nyan laju jidrob Isa sira
jiranté jaroe Gobnyan. 47 Teuma sidroe
ureuëng nyang na lamkawan nyan laju jisut
peudeueng jih dan ngon peudeueng nyan laju
jihayôn ateueh namiet imeum agong sampoe
ôn punyueng ureuëng nyan putôh. 48 Dan Isa
laju geupeugah ubak awaknyan, "Peu kheueh
Ulôn nyoe ureuëng jeuhet, sampoe gata jak
keunoe sira gata ba peudeueng ngon banie
kayée keu gata drob Ulôn? 49 Tieb-tieb uroe
Ulôn na lôn seumeubeuet lam Baét Allah
dikeue gata keudroe, dan gata hana tadrob
ulôn. Teuma beutôi ka seuharôh jih lagée
nyan, mangat teujadi peue nyang ka teutuléh
lam Alkitab."
50 Banmandum murit Isa jiplueng ji-
tinggai Gobnyan keudroe disinan.
51 Na sidroe ureuëng muda, nyang jingui
siôn ija keungon tob tuboh jih, jiseutôt Isa
nibak likot. Ureuëng ramé keuneuk jidrob
ureuëng nyan, 52 teuma di ureuëng nyan laju
jisuet ija nyang na bak tuboh nyan, dan jiplu-
eng laju ngon badan teulon.

Isa jipeuhadab ukeue Mahkamah Agama

(Mat. 26:57-68; Luk. 22:54-55, 63-71; Yah. 18:13-14, 19-24)

53 Isa laju jiba u rumoh imeum agong.
Disinan banmandum peumimpén imeum,
peumimpén Yahudi dan gurée-gurée agama
ka meusapat. 54 Petrus jiseutôt Isa rot jiôh
sampoe jitamong ubak leuen rumoh imeum
agong. Nibak teumpat nyan laju jiduek jimeu
adeueng bak binéh apui meusajan-sajan ngon
sidadu-sidadu peungawai. 55 Peumimpén
Imeum-imeum dan banmandum Mahkamah
Agama jiuseuha jimita bukeuti-bukeuti keu-
hai buet nyang salah nyang ka geupeubuet lé
Isa mangat jeuet jipeu rhot hukôman maté
ateueh Gobnyan. Teuma nyang jimita lé
awaknyan hana jiteumé meusaboh bukeuti
pih. 56 Jai that-that saksi nyang jitawök ma-
ngat jeuet jibri keuteurangan peuleusu keuhai
Isa, teuma banmandum keusaksian awaknyan
meubeda sidroe ngon nyang laén.
57 Dan na padub droe saksi laju jidong
dan jipeugah keusaksian peuleusu keuhai

14:49: Luk. 19:47, 21:37

Isa, 58 "Na kamoe deungoe jipeugah lé
ureuëng nyoe lagée nyoe, 'Ulôn teuma lôn
reuloh Baét Allah nyang jipeugét lé manusia
nyoe, dan lhée uroe óh lheueh nyan, teuma
lôn peudong nyang laén nyang bukon jipeu-
gét lé manusia.' " 59 Teuma peue-peue
nyang jisaksi lé ureuëng nyan hana saban
keusaksian nyang sidroe ngon nyang laén.
60 Teuma imeum agong laju jidong
dikeue awaknyan dan laju jitanyong ubak
Isa, "Pakon hana gata jaweueb peue-peue
nyang jitudôh nyan keu Gata?"
61 Isa seungab mantong, hana geuseuôt
sapeue. Dan imeum agong nyan laju jita-
nyong sigoe teuk ubak Gobnyan, "Peu kheu-
eh gata Raja nyang ba Seulamat, Aneuëk Po
teu Allah Nyang Mahasuci?"
62 "Ulôn kheueh nyan," jaweueb Isa,
"dan gata banmandum teuma gata ngieng
Aneuëk Manusia geuduek blaih uneuen[x]
Allah Nyang Mahakuasa dan geuteuka lam
awan nibak langét!"
63 Ban jideungoe lagée nyan imeum
agong laju jipriek-priek peukayan gobnyan[y]
sira jipeugah, "Hana peureulée lé saksi!
64 Gata banmandum ka gata deungoe tutoe
haba jih nyang jihujat Po teu Allah. Jinoe-
nyoe peue keuputosan droeneueh?"
Awaknyan banmandum jicok keuputos-
an bahwa Isa nyan salah, dan patot teuhukôm
maté.
65 Dan laju lé na padub droe ureuëng
jiludah Isa, dan awaknyan laju jitôb mata
Gobnyan sira jipoh gobnyan, óh lheueh nyan
laju jipeugah, "Ci peugah, soe nyang poh
gata?" Dan ureuëng-ureuëng peungawai
nyan pih sajan cit jipoh Isa.

Petrus ji iengkeue keu Isa

(Mat. 26:69-75; Luk. 22:56-62; Yah. 18:15-18, 25-27)

66 Petrus mantong na dileuen rumoh
imeum agong nyan, na sidroe inong deunda-
yang imeum agong nyan jijak keunan. 67 Wa-
tée jingieng Petrus teungoh meu adeueng bak
binéh apui, laju jikalon gét-gét bak muka
Petrus dan laju jipeugah, "Gata nyoe kon
meusajan ngon Isa ureuëng Nazaret nyan?"
68 Petrus ji-iengkeue ngon jisanggah.
"Ulôn hana lôn teupeu dan hana muphom
peue nyang gata peugah nyan," kheun Petrus
ubak dendayang nyan. Jibeudôh sinan Petrus
jijak laju ubak babah pintoe geureubang ru-
moh imeum agong nyan. [Bak watée nyan,
manôk pih jiku-uék.]
69 Deundayang inong nyan jingieng lom
ubak Petrus, dan jipeugah teuma ubak
ureuëng-ureuëng nyang na disinan, "Ka
beutôi dan hana salah le, jihnyoe na kheueh
ureuëng awaknyan!" 70 Petrus teutab ji-
iengkeue dan jisanggah lom.
Hana treb teuma óh lheueh nyan,
ureuëng-ureuëng nyang na disinan jipeugah
lom ubak Petrus, "Hana jeuet gata iengkeue
lé ka beutôi gata na kheueh ureuëng
awaknyan, sabab gata nibak Galilea!"
71 Laju Petrus jimeusumpah-sumpah sira
jipeugah, "Ulôn hana lôn turi ureuëng nyang
Gata peugah nyan!"
72 Bak watée nyan manôk pih jiku-uék
nyang keu dua goe. Dan Petrus teuingat Isa
ka lheueh geupeugah ubak gobnyan, "Si-
gohlom manôk jiku-uék nyang keu dua goe,
gata ka lhée goe gata iengkeue keu Ulôn."
Teuma Petrus pih laju geumo musök-musök.

Isa dikeue Pilatus

(Mat. 27:1-2, 11-14; Luk. 23:1-5; Yah. 18:28-38)

15 Ban beungoh that, banmandum
Mahkamah Agama, meunan cit
Imeum-imeum ulée, peumimpén-peu-
mimpén Yahudi dan gurée-gurée agama ba-
gaih that jimeurok pakat. Awaknyan laju
jibeuleunggu Isa Almaseh, dan jiba laju ubak
Pilatus. 2 Pilatus laju jitanyong ubak Isa,
"Peu kheueh beutôi gata raja ureuëng Yahu-
di?"
"Meunan kheueh kheun gata," jaweueb
Isa.
3 Imeum-imeum ulée laju jipeugah ubak
Pilatus keuhai buet-buet nyang salah nyang
ka geupeubuet lé Isa. 4 Laju jitanyong lom lé
Pilatus ubak Isa, "Peu kheueh hana cit gata
jaweueb, ci gata peugah? Kalon kheueh, pa-
dub na jai jih tudohan nyang awaknyan tudoh
ateueh Gata!"
5 Teuma Isa sagai-sagai hana geutem
jaweueb le sampoe Pilatus hireuen lumpah na.

Isa jipeu rhot hukôman maté

(Mat. 27:15-26; Luk. 23:13-25; Yah. 18:39–19:16)

6 Tieb-tieb na Peurayaan Paskah, lazem
jih Pilatus jipeulheueh sidroe ureuëng hukôm-
an meunurot nyang jipileh lé rakyat. 7 Lam
peunjara, lamkawan ureuëng-ureuëng beu-

[x] *geuduek blaih uneuen:* Kalon 12:36. [y] *jipriek-priek peukayan gobnyan:* Cara ureuëng Yahudi beungéh.
14:58: Yah. 2:19 14:62: Dan. 7:13 14:64: Im. 24:16

rontak nyang jipoh maté ureuëng bak watée
na karu ka-ak ka-ok, na sidroe ureuëng nyang
nan jih Barabas. [8] Ureuëng ramé ka meusapat
nibak teumpat nyan dan jilakée laju ubak
Pilatus mangat jipeuleueh sidroe ureuëng
hukōman lagée nyang ka-ka. [9] Laju jitanyong
lé Pilatus ubak awaknyan, "Peu kheueh gata
tem, jeuet ulôn peuleueh keu gatanyoe raja
ureuëng Yahudi nyan keu gata?" [10] Sabab
Pilatus jiteupeu bahwa Imeum-imeum ulée
nyan jiseurah Isa ubak gobnyan sabab
Imeum-imeum nyan bingiek até.

[11] Teuma lé Imeum-imeum ulée laju ji-
piteunah ureuëng ramé mangat Pilatus jipeu-
leueh Barabas keu awaknyan. [12] Teuma
jipeugah lom lé Pilatus ubak ureuëng ramé
nyan, "Meunyoe meunan, peue nyang harôh
lôn peusaneut ateueh ureuëng nyang gata
peugah raja ureuëng Yahudi nyan?"

[13] Sira jikuk-kuk ureuëng ramé nyan
jipeugah, "Saleb laju ureuëng nyan!"

[14] "Teuma peue nyang ka jipeubuet
nyang salah lé Ureuëng nyoe?" jitanyong lé
Pilatus bak ureuëng ramé nyan.

Laju awaknyan jikuk-kuk nyang leubeh
teuga lom, "Saleb laju ureuëng nyan!"

[15] Pilatus keuneuk peumangat até
ureuëng ramé nyan, teuma laju jipeuleueh
Barabas keu awaknyan. Óh lheueh nyan ji-
yue laju bak ureuëng laén mangat jiseunuét
Isa, laju jijok keu jisaleb.



Sidadu Roma (15:16)

Sidadu-sidadu jihina Isa

(Mat. 27:27-31; Yah. 19:2-3)

[16] Isa laju jiba lé sidadu-sidadu ubak
kantô peungadelan nibak meuligoe gubunur.
Óh lheueh nyan banmandum pasokan jiyue
meugumpôi. [17] Óh lheueh nyan lé awak nyan
laju jipeungui bajée jubah ungu keu Isa, dan
jipeugét mahkota nibak ranteng-ranteng
nyang meuduro, óh lheueh nyan laju jipeu-
seuôn bak ulée Isa. [18] Óh ka lheueh nyan
awaknyan laju jibri saleuem ubak Gobnyan,
"Delat Po Raja ureuëng Yahudi!" [19] Ulée Isa
laju jiseukok ngon tungkat, óh lheueh nyan
laju jiludah Gobnyan dan jiseumah sujut
dikeue Gobnyan. [20] Óh ka lheueh jihina Isa
lagée nyan, bajée jubah ungu nyan laju jisuet
lé awaknyan dan jipeusok laju bajée
Gobnyan keudroe. Óh lheueh nyan laju jiba
Isa uluwa keu jijak saleb.

Isa jisaleb

(Mat. 27:32-44; Luk. 23:26-43; Yah. 19:17-27)

[21] Bak teungoh rot ueh awaknyan jipaksa
bak sidroe ureuëng jiyue gulam saleb Isa.
Ureuëng nyan ban teuka nibak gampông keu-
neuk jak u banda. (Nan ureuëng nyan Simon,
– asai jih di Kirene – ayah nibak Alexander
dan Rufus.) [22] Isa laju jiba ubak teumpat
nyang nan jih Golgota, makna jih, "Teumpat
bruek ulée". [23] Bak teumpat nyan awaknyan
jikeuneuk bri ubak Gobnyan ié anggô nyang
ka meujampu ngon mur, teuma Isa hana geu-
tem jieb ié anggô nyan. [24] Óh lheueh nyan
awaknyan laju jisaleb Isa, dan peukayan
Gobnyan laju jibagi-bagi ngon cara ji-undi
mangat teuteupeu jeumba maséng-maséng
awaknyan. [25] Watée ji saleb Isa nyan poh
sikureueng beungoh. [26] Bak pucak saleb nyan
jituléh ngon tulésan keuhai peu nyang jitudôh
keu Isa nyan, su jih na kheueh lagée nyoe:
"Raja Ureuëng Yahudi". [27] Meusigoe ngon
Isa na teuma awaknyan saleb dua droe
ureuëng peurampok; sidroe blaih uneuen dan
sidroe teuk blaih wie Gobnyan. [[28] Deungon
na lagée nyan ka jeuet kheueh lagée na teutuléh
lam Alkitab; na kheueh: "Gobnyan jianggab
saban lagée ureuëng-ureuëng jeuhet."]

[29] Ureuëng-ureuëng nyang na jijak rot
nyan jiasek-asek ulée[z] sira jihina Isa. Jipeu-
gah lé awaknyan lagée nyoe, "Hei, kah
nyang keuneuk reuloh Baét Allah dan

---

[z] *jiasek-asek ulée:* Cara ureuëng Yahudi jihina ureuëng laén.

15:21: Rm. 16:13 **15:24:** Zab. 22:19 **15:28:** Yes. 53:12 **15:29:** Zab. 22:8, 109:25, Mrk. 14:58; Yah. 2:19

kahpeudong teuma lam timpo lhée uroe.
30 Ci kah tron ateueh saleb nyan dan laju
kahjak peuseulamat droe!"
31 Meunan cit deungon imeum-imeum
ulée dan gurée-gurée agama jihina Isa.
Awaknyan jimarit sabe keudroe-droe,
"Jihnyan jipeuseulamat ureuëng laén, teuma
droe jih keudroe hana hase jipeuseulamat!
32 Meunyoe jihnyan raja Israel, Raja nyang
ba Seulamat, bah kheueh jihnyan jinoe jitron
nibak saleb nyan, mangat kamoe ngieng dan
kamoe patéh keu jihnyan!"
Ureuëng-ureuëng nyang saleb meusajan
ngon Isa nyan pih jihina Gobnyan.

Isa wafeuet

(Mat. 27:45-56; Luk. 23:44-49; Yah. 19:28-30)

33 Watée cot uroe timang, bansaboh
nanggroe nyan ka seupôt hán deuh sapeue.
34 Dan óh ka troh poh lhée seupôt, Isa geuklik
sira geudumpék ngon su nyang teuga, "Eloi,
Eloi, lama sabakhtani?" Nyang makna jih,
"Allah Po, Allah Po, pakon Droeneueh neu-
tinggai Lôn?"
35 Na padub droe ureuëng nyang na disi-
nan jideungoe su geuklik nyan, dan laju
jipeugah, "Deungoe kheueh nyan, Ureuëng
nyan teungoh jihôi Elia!" 36 Sidroe ureuëng
lam kawan awaknyan bagaih that jijak cok
bungöng kareueng, bungöng kareueng nyan
jipeunom laju lam ié anggô masam. Óh lheu-
eh nyan bungöng kareueng nyan laju jilat bak
ujong reunong, dan jisunyueng laju bak bibi
Isa, sira jipeugah lagée nyoe, "Preh ilée, bah
tangieng peu kheueh Elia teuka jijak peutron
Jihnyan bak kayée saleb nyan."
37 Óh lheueh nyan Isa geuklik lom, dan
Gobnyan pih meuninggai donya.
38 Ija tirée nyang na meugantung bak Baét
Allah teupriek dua phon di ateueh sampoe u
miyueb. 39 Panglima nyang na jidong dikeue
saleb nyan, deuh jikalon pakriban Isa meu-
ninggai.[a] Dan laju jipeugah lé panglima nyan
lagée nyoe, "Biet-biet that ureuëng nyoe na
kheueh Aneuëk Allah!"
40 Disinan na cit padub droe ureuëng inong
nyang na jikalon peue nyang ka teujadi. nyan
nibak jiôh. Lamkawan inong nyan na Salome,
Maryam Magdalena, dan Maryam mak Yako-
bus nyang muda dan Yoses. 41 Awaknyan
kheueh ureuëng-ureuëng nyang seutôt dan
nyang tulông Isa watée Gobnyan na di Gali-
lea. Dan jai that mantong ureuëng-ureuëng
inong nyang laén nyang na bak teumpat nyan
nyang ka teuka u Yerusalem meusajan-sajan
ngon Isa.

Isa jipeutamong lam jrat

(Mat. 27:57-61; Luk. 23:50-56; Yah. 19:38-42)

42-43 Uroe karab malam watée Yusuf ni-
bak Arimatea teuka. Ureuëng nyan anggota
Mahkamah Agama nyang jihoreumat le gob.
Dan Gobnyan pih teungoh geupreh-preh pa-
jan masa jih Po teu Allah geupeu phon mat
peurintah sibagoe Raja. Uroe nyan na kheueh
uroe peusiab-siab (na kheueh uroe sigohlom
uroe Sabat) Sabab nyan ngon hana teumakot
Yusuf laju geujak meuhadab ubak Pilatus
dan laju geulakée manyét Isa. 44 Pilatus
hireuen that watée jideungoe bahwa Isa ka
meuninggai donya. Jadi gobnyan laju geu-
yue ubak ureuëng laén mangat jijak hôi keu-
mandan pasokan dan jitanyong ubak ureuëng
nyan peu kheueh Isa ka treb meuninggai
donya. 45 Óh ka lheueh jideungoe peue
nyang ka jilapor lé keumandan pasokan
nyan, barô kheueh jibri lé Pilatus mangat
Yusuf geujakcok manyét Isa nyan. 46 Dan
Yusuf pih laju geubloe ija lineun nyang haloh
keu ija kapan dan óh ka lheueh geupeutron
manyét Isa, laju geubalot ngon ija nyan. Óh
lheueh nyan gobnyan laju geukeubah manyét
nyan lam saboh kubu nyang geupeugét lam
bukét batée. Óh lheueh nyan laju geugule
sineuk batée nyang rayeuk keu ngon tôb
babah pintoe kubu nyan. 47 Maryam Magda-
lena dan Maryam mak si Yoses geukalon pat
Isa jipeukubu.

Isa geubeudôh nibak lam kubu

(Mat. 28:1-8; Luk. 24:1-12; Yah. 20:1-10)

16 Watée uroe Sabat ka seuleusoe,
Maryam Magdalena, Maryam mak
Yakobus dan Salome geujak bloe meubagoe
jeunéh reumpah-reumpah keu geuboh mi-
nyéuk ateueh manyét Isa. 2 Ban seuboh buta
watée mata uroe ka jiteubiet, uroe nyang
keuphon aleuhat nyan, awaknyan laju jijak
ubak kubu Isa. 3-4 Bak teungoh rot ueh
awaknyan jimarit sabe keudroe-droe, "Soe
kheueh nyang tem tulông tanyoe mangat jeu-
et batée nyang teutôb pintoe kubu Isa nyan
hase teupeusée?" Sabab batée nyan rayeuk
lumpah na. Teuma watée awaknyan ka troh

[a] *meuninggai:* padub-padubboh naseukah kuno: jiklik dan meuninggai.
15:34: Zab. 22:2 **15:36:** Zab. 69:22. **15:38:** Keu. 26:31-33 **15:40-41:** Luk. 8:2-3

keunan laju jingieng batée nyan ka meugule.
[5] Dan awaknyan pih laju jitamong lam kubu
nyan. Lam kubu nyan, blaih uneuen, deuh
awaknyan kalon sidroe ureuëng muda nyang
geungui bajée jubah putéh teungoh geuduek
disinan, dan awaknyan teukeujot lumpah na.
[6] Ureuëng muda nyan geupeugah lagée
nyoe, "Bék teumakot! Ulôn lôn teupeu gata-
nyoe tajak mita Isa ureuëng Nazaret nyang ka
maté teusaleb nyan. Gobnyan hana disinoe.
Gobnyan ka geubeudôh! Ngieng kheueh,
nyoe teumpat awaknyan peuéh Gobnyan. [7] Ji-
noenyoe jak laju, dan peutroh kheueh haba
nyoe ubak murit-murit Gobnyan, meunan cit
ubak Petrus, peugah lagée nyoe, 'Gobnyan
geujak leubeh awai nibak gata u Galilea. Di-
sideh gata teuma gata ngieng gobnyan, lagée
nyang ka lheueh geupeugah ubak gata.' "
[8] Ban jideungoe habanyan awaknyan laju
jiteubiet lam kubu nyan dan laju jiplueng
sabab teukeujot dan teumakot. Awaknyan ha-
na jipeugah sahoe hai nyan sabab teumakot.

AKHÉ KEUNARANG MARKUS MEUNUROT NASEUKAH NYANG KUNO

Isa geupeuleumah droe ubak Maryam Magdalena

(Mat. 28:9-10; Yah. 20:11-18)

[[9] Óh ka lheueh Isa geubeudôh nibak
maté, ban beungoh uroe Aleuhat, phon-phon
that geupeuleumah droe geuh ubak Maryam
Magdalena. (Nibak Maryam nyan ka lheueh
geupeuteubiet lé Isa tujoh boh roh jeuhet.)
[10] Teuma Maryam Magdalena laju geujak
peugah hai nyan ubak murit-murit Isa, nyang
teungoh meukabông dan jimoe. [11] Teuma
watée awaknyan deungoe bahwa Isa ka udeb,
dan bahwa Maryam ka lheueh geukalon
Gobnyan awaknyan hana peucaya.

Isa geupeuleumah droe ubak dua droe murit Gobnyan

(Luk. 24:13-35)

[12] Óh lheueh nyan Isa laju geupeuleu-
mah droe ubak dua droe murit Gobnyan deu-
ngon cara nyang laén. Nyan teujadi watée
ban dua droe ureuëng nyan teungoh jijak bak
saboh gampông. [13] Teuma awaknyan laju
jigisa dan jijak peugah laju ubak rakan-rakan
geuh nyang laén. Teuma di rakan-rakan
nyang laén nyan teutab hana jipatéh.

Isa geupeuleumah droe ubak murit-murit Gobnyan

(Mat. 28:16-20; Luk. 24:36-49; Yah. 20:19-23; Kis. 1:6-8)

[14] Akhé jih, Isa geupeuleumah droe ubak
ban siblaih droe murit Gobnyan, bak watée
awaknyan teungoh jimakheun. Isa geusapa
awaknyan sabab awaknyan kureueng iman
lom kreueh that ulée sampoe hana jipatéh
ubak ureuëng-ureuëng nyang ka lheueh jika-
lon keudroe bahwa Isa udeb. [15] Dan laju Isa
geupeugah ubak awaknyan, "Gata jak kheu-
eh laju bansigom donya dan peusampoe
kheueh Haba Gét nibak Allah nyan keu
banmandum umat manusia. [16] Ureuëng
nyang hana peucaya teuma teuhuköm. Teu-
ma ureuëng nyang peucaya dan teupumanö,
ureuëng nyan teuma seulamat. [17] Sibagoe
bukeuti bahwa awaknyan jipeucaya, gata
teuma ta use bubena roh jeuhet ateueh nan
Ulôn; awaknyan jimeututoe lam basa-basa
nyang hana awaknyan teupeu. [18] Meunyoe
awaknyan jimat uleue atawa ji jieb ié tuba,
ateueh awaknyan hana keunong bala. Meu-
nyoe awaknyan jikeubah jaroe ateueh
ureuëng-ureuëng sakét, ureuëng nyang sakét
nyan teuma puléh."

Isa teubeuôt lam syeuruga

(Luk. 24:50-53; Kis. 1:9-11)

[19] Óh ka seuleusoe Isa geupeugah haba
ngon awaknyan, Gobnyan laju teubeuôt u
syeuruga. Disideh gobnyan geumat peu-
rintah meusajan ngon Po teu Allah. [20] Teuma
le murit-murit Gobnyan laju jijak peusampoe
haba seulamat nyang teuka nibak Po teu
Allah nyan ho-ho mantong. Dan Tuhan pih
geumubuet meusajan-sajan ngon awaknyan
dan geubri bukeuti keuhai buet-buet nyang
ajaéb bahwa peue-peue nyang awaknyan
peusampoe nyan na kheueh beutôi.]

AKHÉ NASEUKAH KUNO NYANG LAÉN[b]

[[9] Ureuëng-ureuëng inong nyan laju jijak
ubak Petrus dan rakan-rakan gobnyan, laju
jipeugah ngon singkat banmandum nyang ka
geupeugah ubak awaknyan lé ureuëng muda
nyan. [10] Óh ka lheueh nyan, Isa keudroe rot
murit-murit gobnyan geujak peusampoe phon
di timu sampoe u barat haba nyang suci dan
abadi keuhai keuseulamatan nyang keukai.]

---

[b] Lam padub-padubboh naseukah dan teujeumahan kuno na cit sinamah dua boh ayat nyoe.

16:7: Mat. 26:32, Mrk. 14:28 16:15: Kis. 1:8 16:19: Kis. 1:9-11

HABA GÉT
NYANG GEUPEUSAMPOE LÉ
LUKAS

PEU INTAT HABA

Kitab Haba Gét nyang geutuléh lé *Lukas* nyoe na kheueh teupeugah keuhai Isa sibagoe Raja Nyang peuseulamat nyang ka geupeujanji lé Po teu Allah keu bansa Israel dan keu banmandum umat manusia. Lam kitab geuhnyoe Lukas geutuléh bahwa Isa ka geubri tugaih lé Roh Tuhan keu geujak peusampoe Haba Gét nibak Po teu Allah ubak ureuëng gasien. Haba Gét nyoe peunoh deungon teupakoe mubagoe ureuëng deungon peue-peue mantong nyang jipeureulée. Dan leumah cit teukalon keuhai nada sukacita lam kitab *Lukas* nyoe, nyang phon that keuhai pasai-pasai nyang phon na kheueh Isa geuteuka, óh lheueh nyan bak bagian akhé jih keuhai Isa teupeu ék lam syeuruga. Kisah keuhai jitimoh dan meukeumang agama Kristen óh ka lheueh Isa geutamong lam Syeuruga na cit geucalitra lé nyang tuléh kitab nyoe nyang na meuteumé lam Kitab *Kisah Rasui-rasui.*

Bagian 2 dan 6 (kalon asoe kitab nyang na dimiyueb nyoe) asoe jih jai lumpah na unsur calitra nyang na meuteumé lam Kitab Haba Gét nyoe. Miseuejih keuhai calitra malaikat-malaikat meunyanyoe dan ureuëng-ureuëng meurabe jijaksaweue Isa watée Gobnyan lahé, Isa lam Baét Tuhan watée Gobnyan mantong aneuëk miet, dan meunan cit keuhai miseue ureuëng Samaria nyang jroh até dan Aneuëk nyang gadôh. Dan Kitab nyoe lumpah teuteugon keuhai meudoá, Roh Allah, peuranan ureuëng inong dalam hai geulayani Isa dan geupeu amphon desya lé Po teu Allah.

Asoe jih

Haba phon 1:1-4
Lahé dan masa ubit nibak Nabi Yahya Pumanö dan Isa 1:5–2:25
Peulayanan Nabi Yahya Pumanö 3:1-20
Isa teupeumanö dan cubaan nyang teuka ateueh droe Gobnyan 3:21–4:13
Isa geulayani ureuëng diteungoh-teungoh masyarakat Galilea 4:14–9:50
Nibak Galilea u Yerusalem 9:51–19:27
Aleuhat akhé di Yerusalem dan sikeulileng nyan 19:28–23:56
Isa geubeudôh nibak maté, keuhai Gobnyan jidrob dan Isa teubeuôt lam Syeuruga 24:1-53

Haba phon

1 Teofilus nyang jroh até, jai that-that
ureuëng ka jiuseuha jiteumuléh ngon
teuatoe keuhai peuristiwa-peuristiwa nyang
ka teujadi di teungoh-teungoh geutanyoe.
2 Awaknyan jiteumuléh sisuai ngon peue
nyang ka jicalitra ubak geutanyoe lé ureuëng-
ureuëng nyang geukalon keudroe peuristiwa-
peuristiwa nyan nibak awaiphon, dan óh lheu-
eh nyan jipeutabu haba nyan. 3 Óh ka lheueh
ulôn tilek ngon até-até that banmandum nyan
phon nibak awai, laju lôn cok keusimpulan
gét that-that meunyoe ulôn tuléh saboh lapor-
an nyang teuatoe keu Amphon. 4 Banman-
dum nyang ulôn peubuet nyan, mangat
droeneueh neuteupeue bahwa peue nyang ka
teupeurunoe ubak Amphon keubiet beutôi.

Keuhai lahé Nabi Yahya Pumanö jijak peugah

5 Watée Herodes jeuet keu raja di
nanggroe Yudea,[a] na sidroe imeum nyang nan
gobnyan Nabi Zakharia, gobnyan jitamong
lam golongan imeum-imeum Abia. Peuru-
moh gobnyan nan geuh Elizabet, nyan pih
keuturonan imeum. 6 Cara udeb dua lakoe bi-
noenyan galak that-that até Allah. Mandua
awaknyan geutaát that ubak peurintah dan hu-
kömTuhan deungon sipeunoh até. 7 Awaknyan

[a] *Yudea:* Istilah nyoe teutunyok ubak banmandum nanggroe Palestina.
1:5: 1Taw. 24:10

hana meu aneuëk sabab Elizabet peurumoh
gobnyan balui dan mandua awaknyan ka tu-
ha-tuha.
8 Bak siuroe, watée golongan Abia keu-
nong gileran, Nabi Zakharia laju geupeubuet
tugaih gobnyan sibagoe Imeum dikeue Po
teu Allah. 9 Deungon teu-undi, nyang ka ka-
yém geupeubuet lé imeum-imeum, Nabi Za-
kharia jitunyok keu geutamong lam Baét Tu-
han óh troh keunan laju geutot keumeunyan.
10 Teungoh upacara teutot keumeunyan nyan
geupeubuet, ureuëng ramé meudoá diluwa.
11 Bak watée nyan malaikat Tuhan geupeu-
leumah droe ubak Nabi Zakharia. Malaikat
nyan geudong blaih uneuen meuja teumpat
teutot keumeunyan. 12 Watée geungieng lé
Nabi Zakharia malaikat nyan, gobnyan jiteu-
ka bingong deungon teumakot. 13 Teuma lé
malaikat nyan laju geupeugah lagée nyoe,
"Bék teumakot, hei Zakharia! Allah ka geu-
deungoe doá gata. Peurumoh gata Elizabet
teuma jipeulahé sidroe aneuëk agam. Dan
harôh gata boh nan Yahya keu aneuëk nyan.
14 Gata teuma jeuet keu ureuëng nyang
lumpah galak deungon lahé aneuëk nyan dan
di ureuëng ramé teuma harok ngon meusu-
karia meunyoe aneuëk nyan ka lahé teuma!
15 Jihnyan teuma jeuet keu ureuëng rayeuk
meunurot pandangan Tuhan, dan jihnyan ha-
na jijieb ié anggô atawa ié kreueh. Ban lahé
jihnyan ka geukuasa lé Roh Allah. 16 Dan jai
lumpah na ureuëng Israel teuma geubimbéng
lom ubak Po teu Allah, Tuhan awaknyan.
17 Gobnyan teuma jeuet keu utosan Tuhan
nyang teuga dan meukuasa lagée Nabi Ilyas.
Gobnyan teuma geuba damé lagée ayah ngon
aneuëk gobnyan, dan ureuëng nyang hana
taát ubak pimpénan jih jiwoe lom teuma ubak
pikeran nyang beutôi. Deungon lagée nyan
jihnyan ka jikeubah saboh umat nyang ka
siab keu Tuhan."
18 "Pakriban ulôn teupeu bahwa hainyan
teuma teujadi?" geutanyong lé Nabi Zakha-
ria ubak malaikat nyan. "Ulôn ka tuha, meu-
nan cit ngon peurumoh lôn ka tuha."
19 Geujaweueb lé malaikat nyan lagée
nyoe, "Ulôn nyoe Jiebrail. Ulôn layani Po
teu Allah dan Gobnyan kheueh nyang yue
ulôn keu lôn jak peusampoe haba gét nyoe
ubak gata. 20 Peue nyang ulôn peugah nyoe,
teuma teujadi óh trok bak watée. Teuma sa-
bab gata hana tapatéh, gata singoh hana jeuet
gata peugah haba; gata teuma jeuet keu
ureuëng kalu sampoe ubak peue nyang ka
ulôn peugah teujadi."
21 Teungoh lam keuadaan lagée nyan, di
ureuëng ramé nyang ka teupreh-preh Nabi
Zakharia. Awaknyan hireuen pakon treb la-
goena gobnyan lam Baét Tuhan. 22 Dan bak
watée gobnyan ka geuteubiet uluwa,
gobnyan hana jeuet le geumariet ngon awak-
nyan. Dan gobnyan laju geubri isyarat ngon
jaroe geuh, dan gobnyan teutab kalu. Dan di
ureuëng ramé pih jiteupeue bahwa gobnyan
ka geungieng sapeue-sapeue nyang deuh teu-
kalon didalam Baét Tuhan.
23 Óh ka habéh masa tugaih gobnyan di
Baét Tuhan, Nabi Zakharia laju geuwoe u
rumoh droe. 24 Hana padubna treb teuma óh
lheueh nyan, Elizabet, peurumoh geuhnyan
pih laju mume, dan laju geukurong droe lam
rumoh nyang treb jih na limong buleuen.
25 Gobnyan laju geupeugah, "Akhé jih Tu-
han geutulông ulôn dan geusampôh ban-
mandum keuhinaan nyang na nibak ulôn."

Lahé Isa teupeusampoe

26 Watée Elizabet ka mume nam buleu-
en, Allah laju geuyue ubak malaikat Jiebrail
jeuet geujak u Nazaret, saboh banda di dae-
rah Galilea. 27 Malaikat Jiebrail nyan geu-
utus ubak sidroe aneuëk dara, nyang nan
geuh Maryam. Maryam nyan ka meutu-
nangan ngon sidroe ureuëng agam nyang nan
jih Yusuf, keuturonan Raja Nabi Daud.
28 Malaikat nyan laju geujak ubak Maryam
sira geupeugah lagée nyoe, "Assalamuálai-
kum, gata nyang geubri beureukat lé Tuhan
seucara istimewa! Tuhan na meusajan ngon
gata!"
29 Ban geudeungoe su malaikat nyan
Maryam teukeujot that, sampoe-sampoe laju
jiteumanyong lam até geuh peue meukeusut
saleuem nyan. 30 Teuma lé malaikat nyan
laju geupeugah ubak gobnyan, "Bék teuma-
kot, hei Maryam. Sabab gata meukeunong
bak até Allah. 31 Gata teuma mume dan gata
peulahé sidroe aneuëk, nyang museuti gata
boh nan Isa. 32 Gobnyan jeuet keu agong dan
teupeugah Aneuëk Allah Nyang Mahama-
nyang. Tuhan Allah nyang peujeuet gobnyan
raja lagée Raja Nabi Daud, indatu gobnyan.
33 Dan gobnyan geumat peurintah sibagoe
raja ateueh keuturonan Nabi Yakub siumu
masa. Keurajeuen gobnyan hana meu akhé."

1:15: Teu. 6:3 1:17: Mal. 4:5-6 1:19: Dan. 8:16, 9:21 1:27: Mat. 1:18 1:31: Mat. 1:21
1:32-33: 2Sam. 7:12, 13, 16, Yes. 9:7



Saboh mon di Nazaret (1:26)

34 "Teuma ulôn nyoe mantong peura-
wan," kheun Maryam ubak malaikat nyan,
"pakriban hainyan hase teujadi?"
35 Geujaweueb lé malaikat nyan, "Roh
Allah teuma teuka ubak gata, dan kuasa
Allah teuma peunoh jiseuleubong ateueh ga-
ta. Nyang kheueh sabab jih aneuëk nyang
teuma lahé nyan teupeugah Suci, Aneuëk
Allah. 36 Ingat: Elizabet, syedara gata nyan
ka mume nam buleuen, bah kheueh jihnyan
ka tuha dan jikheun lé gob bahwa jihnyan
balui. 37 Sabab nibak Po teu Allah hana
nyang mustahe."
38 Dan lė Maryam laju geupeugah,
"Ulôn nyoe hamba Tuhan; bah kheueh teu-
jadi ateueh ulôn lagée nyang droeneueh peu-
gah." Dan óh lheueh nyan malaikat nyan laju
geujak geutinggai Maryam disinan sidroe.

Maryam geujak saweue Elizabet

39 Reujang that óh lheueh nyan, Maryam
laju geujak ubak saboh banda nyang na di
Yudea bak daerah nyang meugunong-gu-
nong. 40 Gobnyan laju geujak u rumoh Nabi
Zakharia, dan watée geutamong laju geubri
saleuem ubak Elizabet. 41 Dan meunan geu-
deungoe lė Elizabet Maryam geubri saleuem,
aneuëk nyang na lam pluet Elizabet nyan
mumet-met. Teuma Elizabet laju jikuasa lė
Roh Allah, 42 óh lheuehnyan laju geu-
meuhôi, "Droeneueh kheueh nyang paleng
geubri beureukat lė Po nibak mandum
ureuëng inong nyang laén! Geubri beureukat
aneuëk nyang droeneueh peulahė nyan!
43 Soe ulôn nyoe sampoe-sampoe mak Tu-
han geujak ubak ulôn? 44 Meunan ulôn deu-
ngoe saleuem droeneueh, aneuëk nyang na
lam pluet ulôn mumet-met galak lumpah na.
45 Mubahgia kheueh droeneueh, sabab peu-
caya peue nyang geupeugah lé Tuhan ubak
droeneueh nyan teuma teujadi!"

Nariet syukoe Maryam

46 Geupeugah lé Maryam,
"Até ulôn lôn pujoe Tuhan,
47 dan jiwa ulôn meusukaria
sabab Allah nyang Peuseulamat
lôn.
48 Gobnyan geuingat ulôn, namiet
Gobnyan nyang hina!
Phon watée nyoe banmandum bansa
geupeugah ulôn mubahgia.
49 Kareuna Allah Nyang Mahakuasa
ka geupeubuet hai-hai nyang
rayeuk ateueh ulôn.
Sukacita nan jih.
50 Keuturonan deumi keuturonan
Tuhan geubri gaséh ngon sayang
keu ureuëng nyang teumakot ubak
Gobnyan.
51 Ngon jaroe Gobnyan nyang kuköh
dan teuga
gobnyan geupeucrebre ureuëng
sombong,
dan geupeucawa-cawe reuncana
awaknyan.

1:37: Keuj. 18:14 **1:46-55**: 1Sam. 2:1-10 **1:48**: 1Sam. 1:11

52 Raja-raja laju geupeutron nibak takhta
dan ureuëng hina geupumulia.
53 Ureuëng nyang deuk geupeutroe ngon
peue-peue mantong nyang jroh,
ureuëng kaya geu-use ngon jaroe
hampa.
54 Gobnyan geutulông Israel hamba
Gobnyan,
lagée janji nyang ka lheueh
geupeugét
ngon indatu geutanyoe.
55 Tuhan hana tuwoe ubak peue-peue
nyang ka geupeujanji,
gobnyan meumurah até ubak Nabi
Ibrahim
dan keuturonan Gobnyan sampoe
siumu masa."
56 Nibak keunira na lhée buleuen treb jih
Maryam tinggai ngon Elizabet, óh lheueh
nyan barô kheueh geuwoe u rumoh geuh
keudroe.

Nabi Yahya Pumanö lahé

57 Troh kheueh watée jih nibak Elizabet
keu geupeu lahé aneuëk. Gobnyan laju geu-
peu lahé sidroe aneuëk agam. 58 Waréh lingka
gobnyan dan waréh kawöm geuh laju jipeu-
gah padubna gét jih Tuhan keu Elizabet, dan
awaknyan pih meusajan-sajan ngon Elizabet
meugeumbira ngon harok até.
59 Watée aneuëk manyak nyan ka meu-
umu lapan uroe, awaknyan laju jiteuka keu-
neuk jak peusunat gobnyan. Awaknyan jikeu-
neuk boh nan aneuëk manyak nyan Zakharia
meunurot nan ayah aneuëk nyan, 60 teuma lé
ma aneuëk nyan laju geupeugah lagée nyoe,
"Hán jeuet! Aneuëk nyoe harôh teubôh nan
Yahya."
61 "Hana meusidroe pih nyang na lam
waréh kawöm geuh nyan nyang na nan lagée
nyan," kheun awaknyan ubak gobnyan.
62 Dan deungon isyarat, awaknyan laju jita-
nyong ubak Nabi Zakharia peue nan nyang
harôh teubôh keu aneuëk geuh nyan.
63 Nabi Zakharia laju geulakée saboh ba-
tée tuléh óh lheueh nyan laju geutuléh, "Nan
aneuëk nyoe Yahya." Awaknyan banman-
dum hireuen. 64 Bak watée nyan cit teuma
Nabi Zakharia ka jeuet geupeugah haba dan
laju geupujoe Po teu Allah. 65 Kawöm si-
lingka gobnyan banmandum teumakot, dan
haba nyan laju meuluwah troh bansaboh da-
erah gunong-gunong Yudea. 66 Banmandum
ureuëng deungoe hainyan jiteumanyong lam
até, "Keupeue kheueh jeuet jih aneuëk nyan
singoh?" Sabab Tuhan meusajan ngon
gobnyan.

Nabi Zakharia geupeusampoe haba nibak Tuhan

67 Nabi Zakharia, ayah aneuëk nyang
ban lahé nyan, laju jikuasa lé Roh Allah
sampoe gobnyan geujak peutroh peusan ni-
bak Tuhan. Laju geupeugah lagée nyoe,
68 "Jak geutanyoe tapujoe Tuhan,
Allah bansa Israel!
Gobnyan ka troh geuteuka geujak
tulông umat Geuh
dan geupeu beubaih awaknyan.
69 Gobnyan geubri keu geutanyoe nyang
bri seulamat nyang peukasa,
keuturonan Nabi Daud hamba
Gobnyan.
70 Yoh watée ilée rot Nabi-nabi nyang
geupiléh lé Gobnyan,
Tuhan ka geubri janji Geuh keudroe
71 keu teupeuseulamat geutanyoe nibak
musoh tanyoe
dan nibak kuasa ureuëng-ureuëng
nyang banci keu geutanyoe.
72 keu geupeudeuh murah até Gobnyan
ubak indatu tanyoe,
janji Gobnyan nyang suci nyan
geupeutrok teuma.
73-74 Gobnyan geumeubudôk ubak Nabi
Ibrahim bapak geutanyoe,
dan geumeujanji keu geupeu
seulamat tanyoe nibak musoh
geutanyoe,
mangat geutanyoe hana teumakot
tapeutimang Gobnyan
75 sabe peuhamba droe ubak Gobnyan
dan tapeumangat até Gobnyan
sipanyang udeb geutanyoe.
76 Gata, hei aneuëk ulôn, teuma
teupeugah Nabi
Allah Nyang Mahamanyang.
Gata geu-utus leubeh awai nibak
Tuhan
keu teurintéh rot ueh keu Gobnyan,
77 keu teupeusampoe ubak umat
Gobnyan
bahwa awaknyan teuma
teupeuseulamat bubena,
meunyoe Po teu Allah ka geupeu
amphon bubena desya awaknyan.
78 Tuhan geutanyoe murah that até lom
na gaséh sayang;

1:52: Ayb. 5:11, 12:19 1:55: Keuj. 17:7 1:59: Im. 12:3 1:76: Mal. 3:1

guna teupeuseulamat geutanyoe
Gobnyan tateuka.
Lagée mata uroe
jiteubiet óh watée beungoh,
79 meunan kheueh Gobnyan geubri trang
geuhnyan ubak mandum manusia
nyang udeb lam seupôt lom
teumakot raya.
Gobnyan geubimbéng geutanyoe
ubak rot ueh
nyang teutuju bak keudaméan."
80 Aneuëk Nabi Zakharia nyan treb bak
treb meutamah rayeuk dan meutamah teuga
roh Gobnyan. Gobnyan tinggai lam padang
pasi, sampoe watée jih Gobnyan geupeugah
soe droe geuh ubak bansa Israel.

Isa lahé

(Mat. 1:18-25)

2 Bak watée nyan Kaisar Agustus geupeu-
tron titah mangat banmandum wareuga
neugahra keurajeuen Roma teudafeutar droe
keu teuseunsus. 2 Seunsus nyang phon that
nyoe teupeuna watée Kirenius jeuet keu gu-
bunur nanggroe Siria. 3 Banmandum ureuëng
bak watée nyan jijak dafeutar droe nibak
banda jih maséng-maséng.
4 Yusuf pih laju geujak nibak Nazaret u
Galilea, u Betlehem di Yudea, teumpat lahé
Raja Nabi Daud; sabab Yusuf keuturonan
Nabi Daud. 5 Yusuf geudafeutar droe meusi-
goe ngon Maryam tunangan geuh nyan,
nyang teungoh mume. 6 Watée awaknyan ka
troh u Betlehem teuka kheueh watée jih ni-
bak Maryam keuneuk geupeu lahé aneuëk.
7 Laju geupeu lahé sidroe aneuëk agam,
aneuëk Gobnyan nyang tuha. Aneuëk nyan
laju geubalot ngon ija tumpée, dan geukeu-
bah laju lam palong nyang meuasoe jeurami;
sabab awaknyan hana meuteumé teumpat
mudom.

Ureuëng meurabe dan malaikat

8 Bak malam nyan na ureuëng-ureuëng
meurabe nyang teungoh jirabe beulatang jih
lam blang naleueng nyang na di daerah nyan.
9 Hana teusangka-sangka malaikat Tuhan la-
ju geupeuleumah droe ubak awaknyan, dan
cahya trang nyang teuka nibak Tuhan laju
teupanca ateueh awaknyan sampoe-sampoe
awaknyan ka peungéh ngon trang, dan awak-
nyan lumpah teumakot. 10 Teuma laju geu-
peugah lé malaikat nyan, "Bék teumakot!
Sabab ulôn nyoe lôn teuka keuneuk jakba
haba gét keu gata – haba nyang lumpah ma-
ngat até keu mandum manusia. 11 Uroenyoe,
di banda Nabi Daud ka lahé sidroe Raja
nyang peuseulamat gata na kheueh Almaseh,
Tuhan. 12 Nyoe kheueh tanda jih: Gata teuma
meurumpok ngon sidroe aneuëk manyak
nyang teubalot ngon ija tumpée, dan teuéh
lam saboh palong."
13 Ngon hana teusangka-sangka malai-
kat nyan meusajan ngon malaikat laén,
nyang geupujoe Allah. Awaknyan jipeugah,
14 "Teupujoe kheueh Allah di langét
nyang paleng manyang!
Dan di ateueh bumoe, seujahteura
kheueh manusia nyang peugalak
até Tuhan!"
15 Óh ka lheueh malaikat-malaikat geu-
tinggai awaknyan dan geuwoe lam syeuruga,
ureuëng-ureuëng meurabe nyan laju jimarit
sabe keudroe-droe, "Jak tajak u Betlehem
dan takalon peue nyang ka teujadi nyan.
Nyang ka geubri tée lé Tuhan keu geuta-
nyoe."
16 Awaknyan laju jijak, óh troh keunan
laju meurumpok ngon Maryam dan Yusuf,
meunan cit aneuëk manyak nyang teungoh
teu éh lam palong.
17 Watée jingieng lé ureuëng meurabe
nyan aneuëk manyak nyan, awaknyan laju
jicalitra peue nyang ka geupeugah lé malai-
kat keuhai aneuëk manyak nyan. 18 Dan
mandum ureuëng hireuen peue nyang ka
jipeugah lé ureuëng meurabe nyan. 19 Teuma
Maryam geukeubah banmandum nyan lam
até geuh dan geupike ngon teumanueng
banmandum nyang teujadi nyan.
20 Ureuëng-ureuëng meurabe nyan laju jigi-
sa u blang naleueng sira jipujoe dan jipeumu-
lia Po teu Allah, sabab banmandum nyang ka
lheueh awaknyan deungoe dan awaknyan
kalon, paih that lagée nyang geupeugah lé
malaikat.

Isa teuboh nan

21 Óh watée aneuëk manyak nyan ka
meu-umu lapan uroe, laju teupeusunat. Dan
awaknyan laju geuboh nan gobnyan Isa, nan
nyang geubri lé malaikat ubak gobnyan si-
gohlom gobnyan mume lam pruet ma geuh.

Isa teujok ubak Tuhan di Baét Tuhan

22 Troh kheueh watée jih Yusuf ngon
Maryam geupeuna adat peusuci meunurot
hukôm Nabi Musa. Dan awaknyan geuba

1:79: Yes. 9:2 2:21: Luk. 1:31, Im. 12:3 2:22-24: Im. 12:6-8

aneuëk manyak nyan u Yerusalem keu geu-
jak peujok ubak Tuhan. 23 Sabab na teutuléh
lam huköm Tuhan nyang su jih lagée nyoe,
"Tieb-tieb aneuëk agam nyang tuha, aneuëk
nyan harôh teujok ubak Tuhan." 24 Meunan
cit awaknyan kana meukeusut keuneuk geu-
peu seumah keureubeuen, na kheueh sipa-
sang cicém teukukur atawa dua boh cicém
mirah pati nyang mantong muda, lagée
nyang ka teupeuteuntée lam Huköm Tuhan.
25 Bak watée nyan di Yerusalem na
sidroe ureuëng nyang nan jih Simeon.
Jihnyan ureuëng gét, nyang teumakot keu Po
teu Allah dan teungoh jipreh-preh watée jih
Allah geupeuseulamat Israel. Roh Allah na
meusajan gobnyan, 26 dan Roh Allah ka
lheueh geubri tée ubak gobnyan bahwa
gobnyan hana maté sigohlom geukalon Raja
Peuseulamat nyang ka geupeu janji lé Tuhan.
27 Deungon geubimbéng lé Roh Allah, Sime-
on laju geutamong lam Baét Tuhan. Bak
watée nyan Yusuf dan Maryam laju geupeu-
tamong Isa nyang mantong ubit nyan keu
teupeubuet upacara lagée nyang ka jipeu-
rintah lé huköm agama. 28 Teuma lé Simeon
laju geucok aneuëk manyak nyan dan laju
geutiengkue, óh lheueh nyan laju geupujoe
Po teu Allah,

29 "Jinoenyoe, ya Tuhan, droeneueh ka
neupeutroh janji.
Bah kheueh namiet Droeneueh
nyoe meuninggai deungon aman.
30 Sabab ngon mata ulée lôn keudroe ka
lheueh ulôn kalon
Peuseulamat na kheueh nyang
teuka nibak Droeneueh.
31 Peuseulamat nyan ka Droeneueh
keubah keu banmandum bansa:
32 Lagée peungéh nyang trang nyang
teupeudeuh rot ueh keu bansa-bansa
laén,
keu teujak ubak Droeneueh;
na kheueh trang nyang teupeuteuka
keuhoreumatan
keu umat Droeneueh Israel."

33 Ayah ngon ma aneuëk nyan hireuen
that watée geudeungoe peue nyang jipeugah
lé Simeon keuhai aneuëk gobnyan. 34 Sime-
on laju geubri beureukat keu awaknyan sira
geupeugah ubak Maryam, ma aneuëk nyan,
"Aneuëk nyoe ka geupiléh lé Po teu Allah
keu geupeu hanco dan geupeu seulamat jai
that ureuëng Israel. Gobnyan jeuet keutanda
nibak Po teu Allah, nyang hana jitueng lé
ureuëng ramé, 35 dan deungon na lagée nyan
teubuka kheueh peue nyang na teukandong
lam até awaknyan. Seudeh ngon pilu teuma
jitôb-tôb lam até gata lagée mata peudeueng
nyang tajam."
36 Na teuma sidroe nabi inong nyang ka
tuha lumpah na. Nan nabi nyan Hana, binti
Fanuel, asai nibak sukée Asyer. Óh ka lheueh
tujoh thon geumeukawen, 37 Hana ka jeuet
keu inong balée sabab ka meucre ngon lakoe
geuh, jinoenyoe meu-umu lapan ploh peuet
thon.[b] Hántom na geutinggai Baét Tuhan.
Uroe ngon malam gobnyan meuiébadat keu
Po teu Allah nibak teumpat nyan ngon cara
geumeudoá dan puasa. 38 Paih bak watée
nyan gobnyan pih teuka, laju geupujoe Po teu
Allah dan geumeututoe keuhai aneuëk nyan
ubak banmandum ureuëng nyang ka teupreh-
preh watée Allah geupeu meurdehka Yeru-
salem.

Gisa u Nazaret

39 Óh ka lheueh geupeubuet banmandum
Huköm Tuhan lé Yusuf dan Maryam, awak-
nyan laju geuwoe u Nazaret di Galilea.
40 Aneuëk nyan meutamah rayeuk dan teuga.
Gobnyan lumpah bijaksana dan that-that
geugaséh lé Po teu Allah.

Isa di Baét Tuhan

41 Tieb-tieb thon ureuëng syiek Isa geujak
u Yerusalem keu geujak peuraya Uroe Raya
Paskah. 42 Dan watée Isa ka meu-umu dua
blaih thon, awaknyan geujak ubak teumpat
peurayaan nyan sisuai lagée nyang ka-ka.
43 Óh ka lheueh peurayaan nyan awaknyan
laju geuwoe, teuma Isa, Aneuëk geuhnyan,
mantong tinggai di Yerusalem, lé ayah ngon
ma Geuh hana geuteupeue. 44 Awaknyan
geupike Isa na rhoh lamkawan. Óh ka lheueh
geujak siuroe seupôt baroe kheueh geumita
Gobnyan lamkawan waréh kawöm atawa ra-
kan-rakan geuh nyang laén. 45 Teuma nyang
geumita nyan hana meuteumé, dan awaknyan
laju geugisa u Yerusalem keu geujak mita
Gobnyan. 46 Óh ka lheueh na lhée uroe geu-
mita-mita, laju meurumpok ngon Gobnyan
lam Baét Tuhan. Gobnyan teungoh geuduek
sira geudeungoe gurée-gurée agama seumeu-
beuet dan geumeuseu-eue jaweueb. 47 Ban-
mandum ureuëng nyang deungoe Gobnyan
teuhireuen-hireuen watée jideungoe peue-

[b] *jinoenyoe meu-umu lapan ploh peuet thon:* atawa gobnyan jeuet keu inong balée nyang treb jih lapan ploh peuet thon.
2:23: Keu. 13:2, 12 **2:32:** Yes. 42:6, 49:6, 52:10 **2:39:** Mat. 2:23 **2:41:** Keu. 12:1-27, Tel. 16:1-8

peue nyang geujaweueb carông lumpah na.
48 Ureuëng syiek Gobnyan pih lumpah hireu-
en watée geungieng Gobnyan. Mak Gobnyan
laju geupeugah ubak Gobnyan, "Neuëk, keu-
peue kah peubuet mandum nyoe ateueh ka-
moe? Ayah ngon ma gata ka hék that-that
kamoe jak mita Gata!"

49 Geujaweueb lé Isa, "Keupeue ayah
ngon ma neujak mita Ulôn? Peu kheueh ayah
ngon ma hana neuteupeue bahwa ulôn nyoe
na lam rumoh Bapak Ulôn?" 50 Teuma
awaknyan hana muphom peue nyang geu-
peugah lé Isa nyan.

51 Óh lheueh nyan Isa laju geuwoe meu-
sajan-sajan ngon gobnyan u Nazaret, dan taát
that ubak mandua ureuëng tuha geuh nyan.
Banmandum nyan geukeubah mantong lé ma
geuh lam até gobnyan. 52 Isa meutamah
rayeuk dan meutamah-tamah bijaksana, dan
lumpah geugaséh lé Po teu Allah dan jigalak
lé manusia.

Haba keuhai Nabi Yahya Pumanö

(Mat. 3:1-12; Mrk. 1:1-8; Yah. 1:19-28)

3 Bak thon nyang keulimong blaih masa
keurajeuen Kaisar Tiberius, pontius Pi-
latus jeuet keugubunur di Yudea, dan Hero-
des jimat peurintah di Galilea, Filipus, syeda-
ra Herodes jimat keurajeuen dibagian Iturea
dan Trakhonitis, seudangkan Lisanias jimat
keurajeuen di Abilene. 2 Nyang mat jabatan
jeuet keu Imeum-imeum agong na kheueh
Hanas dan Kayafas.[c] Bak thon nyan kheueh
Po teu Allah meufeureuman ubak Nabi
Yahya, aneuëk Nabi Zakharia di padang pasi.
3 Teuma di Nabi Yahya geujak laju ho-ho
mantong bansaboh daerah Krueng Yordan
dan geupeusampoe haba nibak Po teu Allah.
Nabi Yahya geupeugah lagée nyoe, "Meuto-
bat kheueh nibak banmandum desya-desya
gata, dan gata harôh teupumanö, mangat Po
teu Allah geupeu amphon gata." 4 Nyan paih
lagée nyang ka teutuléh lam kitab Nabi
Yesaya:

"Na ureuëng geumeuhôi-meuhôi lam
padang pasi,
'Peusiab kheueh rot ueh keu Tuhan,
peurata kheueh rot ueh keu
Gobnyan.
5 Tieb-tieb na pantôn taseubée laju,
tieb-tieb na gunong ngon bukét
teupeusaré rata.
Rot ueh nyang kiwieng kiwot
tapeuteupat laju,
rot ueh nyang lhok-lhok lumbo
peusaré laju.
6 Di ureuëng ramé bansigom donya
teuma jikalon
Allah geupeu seulamat manusia!' "
7 Jai that ureuëng jijak ubak Nabi Yahya
keu teupumanö. Nabi Yahya geupeugah
ubak awaknyan, "Gata ureuëng jeuhet! Soe
nyang peugah bahwa gata hana keunong
ngon huköman Allah nyang teuma teuka?
8 Tunyok kheueh ngon buet-buet gata bahwa
gata ka meutobat nibak banmandum desya-
desya gata! Bék gata peuphon peugah bahwa
Nabi Ibrahim na kheueh indatu gata. Ingat:
Nibak batée-batée nyoe pih Po teu Allah hase
geupeujeuet keuturonan keu Nabi Ibrahim!
9 Pato kasiab keu ngon teuteubang bak kayée
sampoe habéh ukeue-ukeue jih. Tieb-tieb
bak kayée nyang hana jimuboh nyang gét
teuma teuteubang dan teutiek lam apui."

10 "Jadi, peue nyang harôh kamoe peu-
buet?" jitanyong lé ureuëng nyan ubak Nabi
Yahya.

11 Geujaweueb lé Nabi Yahya, "Ureuëng
nyan na bak jih dua ôn bajée, bajée jihnyan
nyang siôn bah kheueh jijok keu ureuëng nyang
hana meubajée; dan ureuëng nyang na peuna-
joh, peunajoh nyan bah kheueh jibagi keu
ureuëng nyang hana."

12 Ureuëng nyang tugaih jih jikuteb cu-
kée jijak cit ubak Nabi Yahya keu teupu-
manö. Awaknyan jitanyong lagée nyoe,
"Bapak Gurée, peue nyang harôh kamoe
peubuet?" geujaweueb lé Nabi Yahya,
13 "Bék kheueh gata kutéb cukée leubeh ni-
bak nyang ka teupeuteutab."

14 Na cit sidadu nyang jitanyong lagée
nyoe, "Pakriban deungon kamoe? Peu kheu-
eh nyang harôh kamoe peubuet?"

Geujaweueb lé Nabi Yahya, "Bék gata
lakée ngon cara paksa ateueh soe mantong
dan bék gata reupah péng deungon gata tu-
doh nyang hana-hana. Beuséb kheueh ngon
gaji nyang hak gata!"

15 Bak watée nyan di ureuëng ramé ka-
jipeuphon teumanyong sabe keudroe-droe,
peu kheueh Nabi Yahya nyan Raja nyang ba
Seulamat nyang awaknyan preh-preh.
16 Nyang kheueh jeuet Nabi Yahya geupeu-
gah ubak awaknyan banmandum, "Ulôn pu-

---

[c] *Hanas dan Kayafas:* Hanas na kheueh yah tuan Kayafas nyang bahpi hanale jeuet keu Imeum Agong teuma teutab na peungaroh.

2:52: 1Sam. 2:26, Ams. 3:4 **3:4-6:** Yes. 40:3-5 **3:7:** Mat. 12:34, 23:33 **3:8:** Yah. 8:33 **3:9:** Mat. 7:19 **3:12:** Luk. 7:29

manö gata ngon ié, teuma singoh teuka
ureuëng nyang leubeh rayeuk nibak ulôn.
Keu ulôn piyôh taloe sipatu Gobnyan
mantong hana kuasa nibak ulôn. Gobnyan
teuma geupumanö gata ngon Roh Allah dan
apui. 17 Bak jaroe gobnyan na jeuée ngon
tampo banmandum gandom sampoe gleh.
Gandom nyan teuma geupeusapat lam
gupôk, teuma meunyoe sikheum mandum
geutot lam apui nyang hana lon-lon!"
18 Meunan kheueh Nabi Yahya geubri
naseuhat ubak awaknyan ngon mubagoe ca-
ra, bak watée gobnyan geupeusampoe Haba
Gét. 19 Teuma Herodes, nyang mat keurajeu-
en di Galilea, geuseugah lé Nabi Yahya keu-
hai jimeukawen ngon Herodias, peurumoh
syedara jih keudroe, dan meunan cit keuhai
buet-buet jih nyang jeuhet nyang laén nyang
ka jipeubuet. 20 Teuma Herodes bukon jipa-
téh peue nyang geutam lé Nabi Yahya nyan
seubalek jih jipeubuet buet-buet nyang jeu-
het nyan leubeh bak nyang ka dan Nabi
Yahya keudroe jipeutamong lam glab.

Isa teupeumanö
(Mat. 3:13-17; Mrk. 1:9-11)

21 Óh ka lheueh seuleusoe banmandum
awaknyan teupumanö, Isa teupumanö cit.
Dan bak watée gobnyan teungoh meudoá,
langét laju teuhah, 22 dan Roh Allah laju
geutron ateueh Gobnyan lagée cicém mirah
pati. Dan laju teudeungoe su Allah nyang
geupeugah lagée nyoe, "Gata kheueh
Aneuëk ulôn nyang ulôn gaséh. Gata lumpah
galak nibak até lôn."

Dafeutar indatu Isa
(Mat. 1:1-17)

23 Watée Isa geupeu phon meudakwah,
umu gobnyan na lhée ploh thon. Meunurot
kheun gob, gobnyan aneuëk Yusuf, bin Eli,
24 bin Matat, bin Lewi, bin Malkhi, bin Yanai,
bin Yusuf, 25 bin Matica, bin Amos, bin Na-
hum, bin Hesli, bin Nagai, 26 bin Maat, bin
Matica, bin Simei, bin Yosekh, bin Yoda,
27 bin Yohanan, bin Resa, bin Zerubabel, bin
Sealtiel, bin Neri, 28 bin Malkhi, bin Adi, bin
Kosam, bin Elmadam, bin Er, 29 bin Yesua,
bin Eliezer, bin Yorim, bin Matat, bin Lewi,
30 bin Simeon, bin Yehuda, bin Yusuf, bin
Yonam, bin Elyakim, 31 bin Melea, bin Mina,
bin Matata, bin Natan, bin Nabi Daud, 32 bin
Isai, bin Obed, bin Boas, bin Salmon, bin
Nahason, 33 bin Abinadab, bin Admin, bin
Arni, bin Hezron, bin Peres, bin Yehuda,
34 bin Nabi Yakub, bin Nabi Ishaq, bin Nabi
Ibrahim, bin Terah, bin Nahor, 35 bin Serug,
bin Rehu, bin Peleg, bin Eber, bin Salmon,
36 bin Kenan, bin Arpakhsad, bin Sem, bin
Nabi Noh, bin Lamekh, 37 bin Metusalah, bin
Henokh, bin Yared, bin Mahalaleel, bin Ke-
nan, 38 bin Enos, bin Set, bin Nabi Adam, bin
Allah.

Isa jiujoe lé Iblih
(Mat. 4:1-11; Mrk. 1:12-13)

4 Isa ka geukuasa lé Roh Allah watée
Gobnyan geutinggai Krueng Yordan.
Roh Allah nyang pimpén Gobnyan u padang
pasi. 2 Lam padang pasi nyan Isa jiujoe lé
Iblih peuet ploh uroe treb jih. Watée lam
keunong ujoe nyan, gobnyan hana geupajoh
sapeue. Dan akhé jih gobnyan teurasa deuk.
3 Jipeugah lé Iblih ubak Gobnyan, "Gata
Aneuëk Allah, kon?, Ci gatayue ubak batée
nyoe mangat jeuet keuruti."
4 Geujaweueb lé Isa, "Lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, 'Manusia hana hase
udeb ngon jipajoh ruti mantong.' "
5 Dan Iblih laju jiba Isa u teumpat nyang
paleng manyang, dan lam sikléb mata lé Iblih
laju jitunyok ubak Isa keurajeuen lam donya.
6 "Banmandum keukuasaan dan keukayaan
nyoe ulôn bri keu Droeneueh," kheun Iblih
ubak Isa, "Sabab banmandum ka geubri keu
ulôn dan ulôn jeuet mantong ulôn bri atra-
nyan ubak soe mantong nyang ulôn galak.
7 Banmandum nyan teuma jeuet keuhak mi-
lék Droeneueh, meunyoe Droeneueh sujut
neuseumah ulôn."
8 Geujaweueb lé Isa, "Lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, 'Seumah kheueh Tuhan
Allah gata dan bak gobnyan mantong gata
meungabdi.' "
9 Dan lé Iblih jiba teuma Isa u Yerusalem
óh troh keunan laju jipeuduek Isa nyan ateueh
tampöng Baét Tuhan sira jipeugah ubak
Gobnyan lagée nyoe, "Droeneueh kon
Aneuëk Allah? Ci Droeneueh grob uyueb
phon ateueh nyoe. 10 Sabab lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, 'Allah teuma geuyue
malaikat-malaikat Gobnyan mangat jikawai
droeneueh ngon cara gét-gét.' 11 Dan meunan
cit, 'Malaikat-malaikat teuma geusambot
droeneueh ngon jaroe gobnyan, mangat gaki
droeneueh hana keunong ateueh batée.' "

3:19-20: Mat. 14:3-4, Mrk. 6:17-18 **3:22:** Keuj. 22:2, Zab. 2:7, Yes. 42:1, Mat. 3:17, Mrk. 1:11, Luk. 9:35
4:4: Tel. 8:3 **4:8:** Tel. 6:13 **4:10:** Zab. 91:11 **4:11:** Zab. 91:12

12 Geujaweueb lé Isa, "Lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, 'Bék gata ujoe, Tuhan,
Allah gata.' "
13 Óh ka lheueh seuleusoe jiujoe Isa ngon
mubagoe cara lé Iblih nyan, laju jitinggai Isa
dan jipreh watée nyang jroh keu jicuba lom.

Isa geupeu phon mubuet di Galilea

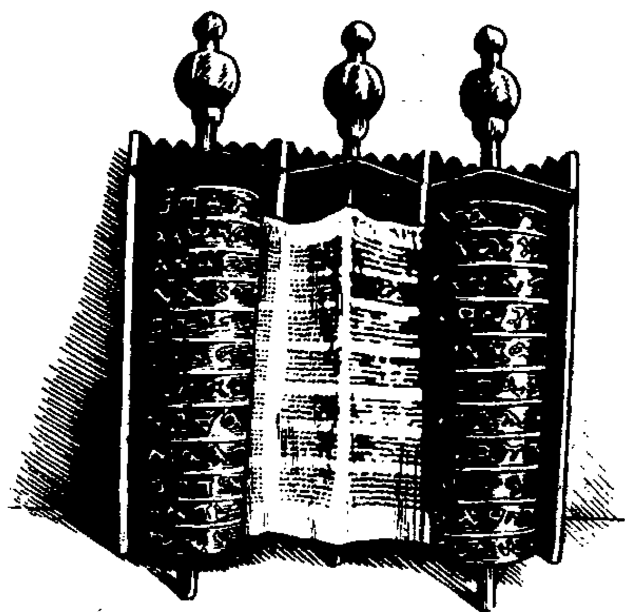
(Mat. 4:12-17; Mrk. 1:14-15)

14 Óh lheuehnyan Isa geugisa u Galilea;
dan Gobnyan laju geukuasa lé Roh Allah.
Haba keuhai droe Gobnyan ka meutabu
bansaboh daerah nyan. 15 Gobnyan geuseu-
meubeuet di rumoh-rumoh iébadat, dan
banmandum ureuëng jipujoe Gobnyan.

Isa hana jiteurimong di Nazaret

(Mat. 13:53-58; Mrk. 6:1-6)

16 Isa geujak teuma u Nazaret, bak teum-
pat Gobnyan rayeuk. Watée nyan uroe Sabat,
meunurot keubiasaan Gobnyan geujak u ru-
moh iébadat. Sira geudong laju geubeuet
Alkitab, 17 dan laju geubri kitab Yesaya. La-
ju geupeuhah gunulong kitab nyan, dan meu-
teumé laju ayat nyang su jih lagée nyoe,
18 "Roh Tuhan na bak Ulôn,
sabab Gobnyan ka geubaiát Ulôn
keu lôn jak peusampoe
Haba Gét keu ureuëng gasien.
Gobnyan ka geu-utus Ulôn mangat
lôn peumaklum
haba peubeubaih keu ureuëng
nyang na didalam glab
dan geuyue peupuléh ureuëng
nyang buta;



Geunulong kitab (4:17)

geuyue peubeubaih ureuëng nyang
teuseksa
19 dan geuyue peusampoe saát jih
Tuhan teuka geujak
peuseulamat umat Gobnyan."
20 Óh ka lheueh geubeuet kitab nyan, Isa
laju geugulong lom lagée sôt teuma, dan geu-
jok laju ubak peutugaih, dan óh lheuehnyan
laju geuduek.[d] Banmandum ureuëng nyang
na lam rumoh iébadat nyan jingieng ateueh
Gobnyan. 21 Dan Isa laju geupeu phon mariet
ngon awaknyan lagée nyoe, "Ayat-ayat Alki-
tab nyang ban lheueh ulôn beuet nyan nibak
uroenyoe ka teupeupeunoh saát gata deungoe
watée ulôn beuet bunoe."
22 Tutoe haba nyang geupeugah gét lum-
pah na, sampoe awaknyan teuhireuen-hireu-
en dan jipeubeuna peue nyang geupeugah
nyan. Awaknyan laju jipeugah, "Gobnyan
kon aneuëk Yusuf?"
23 Teuma Isa laju geupeugah ubak awak-
nyan, "Pasti gatanyoe peuguna pribasa nyoe
keu Ulôn, 'Dokto, peupuléh kheueh tuboh
droeneueh keudroe. Buet nyang ajaéb nyang
kamoe deungoe droeneueh peubuet di Ka-
pernaum, dan neupeubuet kheueh lagée nyan
di gampông Droeneueh keudroe.' " 24 "Ingat
kheueh, hana Nabi nyang jihoreumat di gam-
pông jih keudroe. 25 Dan gata deungoe kheueh
nyoe: bak jamén Nabi Ilyas, watée ujeuen hana
jitôh-tôh lhée siteungoh thon treb jih, ka teuka
musém deuk nyang paleng parah bansaboh
nanggroe. Bak watée nyan jai that-that inong-
inong balée di nanggroe Israel. 26 Bah pih meu-
nan, Po teu Allah hana geuyue ubak Nabi Ilyas
mangat geujak ubak sidroe lamkawan inong
balée nyan teuma nyang geuyue jak ubak sidroe
inong balée di Sarfat lam daerah Sidon. 27 Meu-
nan cit jamén Nabi Elisa jai lumpah na ureuëng
Israel nyang keunong peunyakét kulét nyang
lumpah parah, dan hana meusidroe pih lamka-
wan awaknyan nyang na geupeu puléh, seulaén
Naaman ureuëng Siria nyan."
28 Banmandum ureuëng nyang na lam ru-
moh iébadat nyan beungéh raya watée jideu-
ngoe hainyan. 29 Awaknyan laju jidong dan
jiuse laju Isa u luwa banda, jiba laju gobnyan
bak barieh gunong, nibak banda droejih, na
kheueh banda nyang jipeugét keudroe. Niet
awaknyan keuneuk jitulak Isa lam barieh
gunong nyan. 30 Teuma Isa laju geukuwak
kawan ureuëng ramé nyan dan geujak laju
ho laén.

---

[d] *laju geuduek:* bak jamén nyan ureuëng Yahudi jiduek meunyoe keuneuk seumeubeuet.

4:12: Tel. 6:16 **4:18-19:** Yes. 61:1-2 **4:24:** Yah. 4:44 **4:25:** 1Raj. 17:1 **4:26:** 1Raj. 17:8-16 **4:27:** 2Raj. 5:1-14

Ureuëng nyang jitamong roh jeuhet

(Mrk. 1:21-28)

31 Geubeudôh nibak teumpat nyan Isa
laju geujak u banda Kapernaum di Galilea.
Nibak banda nyan gobnyan laju geupeubeuet
ureuëng ramé watée uroe Sabat. 32 Awak-
nyan hireuen watée jikalon cara Gobnyan
seumeubeuet, sabab Gobnyan geupeugah
haba ngon peunoh wibawa. 33 Nibak teumpat
nyan, lam rumoh iébadat na sidroe ureuëng
nyang ka jikuasa lé roh jeuhet. Ureuëng nyan
jiklik-klik habéh sineuga, 34 "Hei Isa,
ureuëng Nazaret, peue keuneuk Droeneueh
peubuet ateueh kamoe nyoe? Peu kheueh
Droeneueh teuka keuneuk jak peubinasa ka-
moe? Ulôn kuteupeu soe Droeneueh nyan:
Droeneueh utosan nyang suci nyang teuka
nibak Po teu Allah!"
35 "Seungab!" kheun Isa sira geudhôt
ateueh roh jeuhet nyan. "Teubiet kheueh laju
lam tuboh ureuëng nyoe!" Laju lé roh jeuhet
nyan jiseumpom ureuëng nyan dikeue awak-
nyan mandum, óh lheueh nyan jiteubiet lam
tuboh ureuëng nyan ngon hana jipeusakét
mubacut pih.
36 Banmandum ureuëng nyang na nibak
teumpat nyan hireuen, laju jimarit sabe keu-
droe-droe, "Hana wayang tutoe haba
ureuëng nyoe. Deungon wibawa dan kuasa,
hase jipeurintah roh-roh jeuhet nyan jiteubiet
lam tuboh ureuëng nyoe, dan awaknyan pih
laju jiteubiet nibak teumpat nyan!" 37 Óh
lheuehnyan haba keuhai Isa laju meutabu
bansaboh wilayah nyan.

Isa geupeu puléh ureuëng ramé

(Mat. 8:14-17; Mrk. 1:29-34)

38 Isa laju geutinggai rumoh iébadat
nyan, dan geujak laju u rumoh Simon. Ma
tuwan Simon nyang inong bak watée nyan
teungon deumam, dan ureuëng-ureuëng
nyang na nibak teumpat nyan laju jijak peu-
gah hainyan ubak Isa. 39 Ban geudeungoe
haba nyan, Isa laju geujak ubak teumpat éh
mak tuwan Simon nyan, dan geu-use laju
deumam mak nyan. Dan deumam nyan pih
gadôh, óh banpuléh geuhnyan, lé mak tuwan
Simon laju geubeudôh geujak peutimang
awak nyang na lam rumoh nyan.
40 Watée mata uroe teungoh jilôb, ban-
mandum ureuëng laju jiba ubak Isa syedara-
syedara geuh nyang ka keunong mubagoe
rupa peunyakét. Isa laju geukeubah jaroe
gobnyan ateueh awaknyan maséng-maséng
dan di ureuëng sakét nyan pih puléh. 41 Roh-
roh jeuhet pih laju jiteubiet lam tuboh
ureuëng ramé, sira jiklik-klik, "Droeneueh
kheueh Aneuëk Allah!"
Dan Isa laju geudhôt awaknyan dan hana
geubri roh-roh jeuhet nyan jipeugah haba,
sabab awaknyan jiteupeu bahwa gobnyan
Raja Peuseulamat.

Isa meukhutubah lam rumoh-rumoh iébadat

(Mrk. 1:35-39)

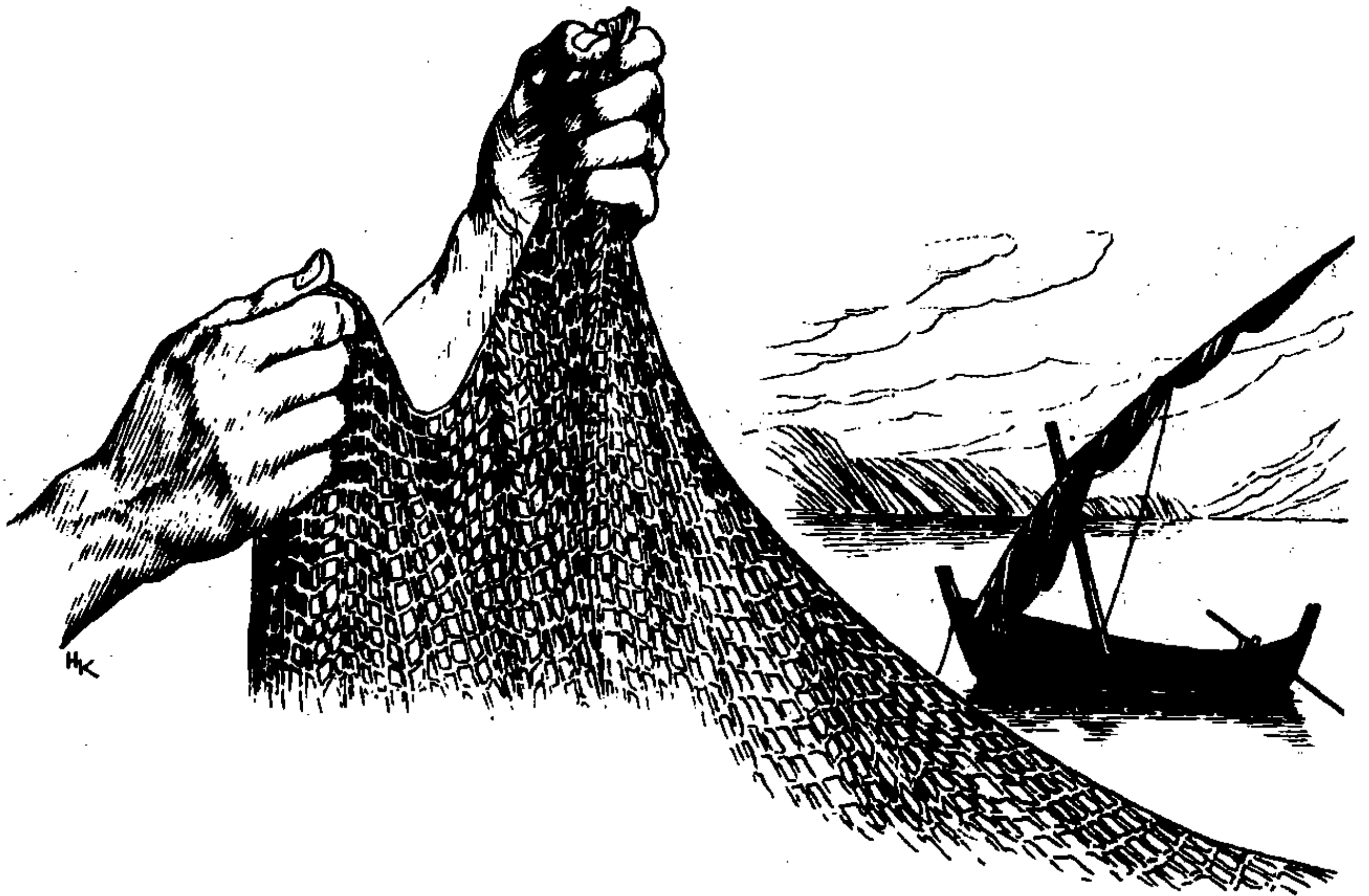
42 Watée mata uroe kajipeuphon teubiet
Isa laju geutinggai banda nyan dan geujak
laju ubak saboh teumpat nyang seungue. Di
ureuëng ramé kajipeuphon mita-mita
Gobnyan, dan watée awaknyan ka meu-
rumpok ngon gobnyan, awaknyan jiuseuha
mangat gobnyan bék geutinggai lé awak-
nyan. 43 Teuma Isa laju geupeugah lagée
nyoe, "Haba Gét keuhai pakriban Po teu
Allah geumat peurintah harôh ulôn jakpeu-
sampoe cit u banda-banda laén, sabab nyan
kheueh Allah geu-utus Ulôn lam donya
nyoe."
44 Sabab nyan Isa geumeukhutubah di-
dalam rumoh-rumoh iébadat nyang na
bansaboh nanggroe Yudea.

Isa geupiléh murit-murit Gobnyan nyang phon-phon that

(Mat. 4:18-22; Mrk. 1:16-20)

5 Bak saboh watée, Isa teungoh geudong-
dong bak panté Danau Genesaret. Jai
that-that ureuëng dan meusak-sak keu jijak
deungoe haba nibak Po teu Allah. 2 Isa geu-
kalon na dua boh peurahô bak binéh panté;
neulayan-neulayan nyang na lam peurahô
nyan ka jitron nibak lam peurahô dan laju jijak
rhah jeue-jeue ngon drob eungkot jih. 3 Isa
laju geu-ék u ateueh saboh peurahô atra Si-
mon, óh lheuehnyan laju geuyue ubak Simon
mangat peurahô jih nyang ka geuduek lé Isa
nyan jeuet jitulak beujiôh bacut nibak panté.
Isa laju geuduek lam peurahô dan laju geu-
peurunoe ureuëng ramé nyang na disinan.
4 Óh ka seuleusoe geupeurunoe rakyat ba
nyan, laju geupeugah ubak Simon, "Gata
kayôh kheueh peurahô gatanyoe u teumpat
nyang lhok, óh lheueh nyan tiek kheueh jeue
gata keu gata drob eungkot."
5 "Bapak Gurée," jaweueb Simon, "Si-
malam beungoh kamoe meukeureuja brat,

4:32: Mat. 7:28-29 **5:1-3:** Mat. 13:1-2, Mrk. 3:9-10, 4:1 **5:5:** Yah. 21:3



Jeue dan saboh peurahô neulayan (5:2)

hana kamoe teumé drob sapeue lam danau
nyoe! Teuma sabab Bapak nyang yue, bah
kheueh; Ulôn jak tiek jeue keula-i." 6 Óh ka
lheueh jipeubuet lé awaknyan pakriban
nyang ka geuyue lé Isa nyan, laju meuteumé
eungkot nyang lumpah jai lé awaknyan, sa-
bab brat lé eungkot nyan, jeue awaknyan
sampoe teupriek, 7 ngon sabab nyan awak-
nyan laju jilakée tulông bak rakan-rakan jih
nyang na bak peurahô laén. Rakan-rakan
jihnyan laju jiteuka keunan jijak tulông pasoe
lam peurahô nyang dua boh nyan akhé jih ka
peunoh ngon eungkot sampoe-sampoe
mandua boh peurahô, dan peurahô nyan pih
rab-rab lham. 8 Watée Simon jingieng hai-
nyan, laju jisujut dikeue Isa, sira jipeugah
lagée nyoe, "Tinggai kheueh ulôn, ya Tu-
han! Sabab ulônnyoe ureuëng meudesya!"
9 Simon dan banmandum ureuëng nyang
na meusajan ngon jih nibak teumpat nyan
hireuen that watée jingieng eungkot nyang
awaknyan drob jai lumpah na. 10 Meunan cit
deungon rakan-rakan Simon, Yakobus dan
Yahya aneuëk-aneuëk Zebedeus. Isa laju
geupeugah ubak Simon lagée nyoe, "Bék
teumakot! Phon saát nyoe gata teuma jeuet
keu ureuëng jeue manusia."
11 Simon dan rakan-rakan geuhnyan laju
jibahue peurahô jih ateueh panté, óh lheueh
nyan laju jitinggai banmandum nyang na
disinan, dan laju jijak seutôt Isa.

Isa geupeu puléh ureuëng nyang keunong peunyakét kulét nyang ka parah that

(Mat. 8:1-4; Mrk. 1:40-45)

12 Bak siuroe, Isa na lam saboh banda.
Disinan na sidroe ureuëng agam nyang bak
tuboh jih peunoh jitimoh peunyakét kulét
nyang paleng parah.[e] Watée ureuëng nyan
jikalon Isa, laju jisujut dikeue Gobnyan sira
jilakée, "Pak, meunyoe Bapak neutem, Ba-
pak jeuet neupeupuléh ulôn!"
13 Isa laju geuraba ureuëng nyan sira geu-
peugah lagée nyoe, "Ulôn tem, bupuléh
kheueh gata!" Dan watée nyan cit teuma peu-
nyakét ureuëng nyan gadôh. 14 Dan Isa laju
geutam ureuëng nyan mangat bék jipeugah
sahoe peue nyang ka geupeubuet ateueh droe
jih nyan, sira geukheun lagée nyoe, "Jak
kheueh ubak Imeum, dan gata lakée bak gob-
nyan keu geupeukeubiet bahwa gata kapu-
léh. Óh lheuehnyan gata jak laju peuseumah
keureubeuen lagée nyang ka geupeurintah lé
Nabi Musa, sibagoe bukeuti ubak ureuëng
ramé bahwa gata biet-biet ka puléh."
15 Haba keuhai Isa meugah laju hô-hô
mantong, dan jai that-that ureuëng jiteuka

[e] *peunyakét kulét nyang paleng parah:* Meunurot peuratoran agama Yahudi, lé sabab peunyakét nyoe teupeusabab nyang keunong peunyakét nyan hana jeuet jiseumah Po teu Allah nibak teumpat iébadat. (Kalon kamuih).
5:6: Yah. 21:6 **5:14:** Im. 14:1-32

keu jijak deungoe gobnyan meunan cit keu
jilakée mangat gobnyan geupeu puléh bube-
na peunyakét-peunyakét nyang na bak awak-
nyan. 16 Óh ka lheueh nyan Isa laju geujak
meudoá ubak teumpat nyang seungue.

Isa geupeu puléh ureuëng nyang ka keunong peunyakét lapée

(Mat. 9:1-8; Mrk. 2:1-12)

17 Bak siuroe watée Isa teungoh geuseu-
meubeuet, na padubdroe ureuëng Farisi dan
gurée-gurée agama teungoh jiduek-duek disi-
nan. Awaknyan teuka nibak Yerusalem, dan
nibak banda-banda nyang na Galilea dan Yu-
dea. Kuasa Tuhan na bak Isa keu geupeu
puléh ureuëng nyang sakét. 18 Bak watée
nyan na meupadub droe ureuëng jiteuka sira
jiba ureuëng lapée nyang ka teuéh ateueh tika
ubak gobnyan. Awaknyan ka jiuseuha ma-
ngat ureuëng sakét nyan jeuet jiba lam rumoh
mangat meuteumé jipeuduek dikeue Isa.
19 Sabab ureuëng jai lagoena nibak teumpat
nyan, sampoe ureuëng lapée nyan hana hase
jipeutamong lé awaknyan. Ngon sabab nyan
ureuëng lapée nyan laju jipeuék ateueh bu-
bong rumoh. Dan jibuka laju bubong genteng,
rot nyan laju jipeutron ureuëng sakét meusi-
goe ngon tika jih paih dikeue Isa lamkawan
ureuëng nyang jai nyan. 20 Watée geungieng
lé Isa padub na rayeuk iman ureuëng nyan,
laju geupeugah ubak ureuëng nyan, "Syeda-
ra, desya gata ka teupeu amphon."
21 Gurée-gurée agama dan ureuëng-
ureuëng Farisi nyang na disinan laju jimarit
sabe keudroe-droe, "Soe kheueh ureuëng
nyoe nyang keubiet that beuhe jibina Po teu
Allah? Soe nyang jeuet peu amphon desya,
meunyoe kon Allah keudroe?"
22 Isa geuteupeue peue nyang jitanyong
lé awaknyan. Jadi laju geupeugah, "Pakon
até gatanyoe jiteumanyong lagée nyan?
23 Toh nyang leubeh mudah, teupeugah,
'Desya gata ka teupeu amphon', atawa teu-
kheun 'Beudôh kheueh dan jak kheueh la-
ju!'? 24 Teuma saát nyoe ulôn jok bukeuti
ubak gata bahwa di ateueh bumoe nyoe
Aneuëk Manusia na kuasa jipeu amphon de-
sya." Dan laju Isa geupeugah ubak ureuëng
nyang lapée nyan lagée nyoe, "Beudôh
kheueh, dan gulong kheueh teumpat éh gata,
dan jakwoe kheueh laju!"
25 Ureuëng nyan pih laju jibeudôh dikeue
awaknyan banmandum, laju jigulong tika éh
jih, dan jiwoe laju sira jipujoe Po teu Allah.
26 Awaknyan banmandum hireuen
lumpah na sira jipujoe Allah. Dan deungoe
peurasaan teumakot, awaknyan jipeugah,
"Lumpah that ajaéb peue nyang ka takalon
nibak uroe nyoe!"

Isa geutawök Lewi

(Mat. 9:9-13; Mrk. 2:13-17)

27 Óh lheuehnyan Isa laju geuteubiet
deuh laju geukalon sidroe ureuëng buet jih
tukang kutéb cukée, nan ureuëng nyan Lewi,
bak watée nyan Lewi nyan teungoh jiduek
lam kantô jih. Geupeugah lé Isa ubak
ureuëng nyan, "Jak keunoe, seutôt Ulôn."
28 Ureuëng Lewi nyan jibeudôh laju jidong
dan jitinggai banmandum peue-peue nyang
na disinan jijak seutôt Isa.
29 Óh lheuehnyan Lewi laju jipeuna kha-
nuri di rumoh jih keu Isa. Ramé that tukang
kutéb cukée dan ureuëng-ureuëng nyang laén
jipajoh bu di rumoh Lewi nyan. 30 Na kira-ki-
ra padub droe ureuëng Farisi dan gurée-gurée
agama até jih hana galak watée jingieng hai
nyan, dan laju jipeugah ubak murit-murit Isa,
"Pakon gata banmandum taseumajoh meusa-
jan ngon tukang kutéb cukée dan ureuëng-
ureuëng hana jroh?"
31 Geujaweueb lé Isa, "Ureuëng nyang
sihat bak jih hana peureulée dokto; nyang
peureulée keu dokto na kheueh ureuëng sakét.
32 Ulôn teuka bukon ulôn tawök ureuëng-
ureuëng nyang jianggab droe jih jroh, teuma
ureuëng-ureuëng nyang meudesya mangat
awaknyan jitobat nibak desya-desya jih."

Keuhai puasa

(Mat. 9:14-17; Mrk. 2:18-22)

33 Ureuëng ramé jipeugah ubak Isa, "Mu-
rit Nabi Yahya dan murit ureuëng Farisi ka-
yém that awaknyan jipuasa ngon meudoá.
Pakon murit-murit Droeneueh jimakheun
ngon ji-jieb ié."
34 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh gata
jeuet gata yue mandum jamé jipuasa bak
teumpat khanuri ureuëng meukawen, siman-
tong linto agam mantong na ngon awaknyan?
Teuntée hana jeuet! 35 Teuma teuka watée jih
linto nyang agam jicok nibak awaknyan. Bak
watée nyan kheueh awaknyan jipuasa."
36 Dan Isa laju geucalitra ubak awaknyan
miseue-miseue lagée nyoe, "Hana ureuëng
nyang jitampai bajée brok ngon ija barô. Sa-
bab bajée brok nyan jipriek ija barô nyan.
Lom teuma ija sinampai nyang barô nyan

5:30: Luk. 15:1-2

hana paih ngon bajée brok nyan. 37 Meunan
cit hana ureuëng jiroe ié anggô lam baluem
kulét nyang ka tuha, sabab ié anggô nyang
barô nyan jeuet keusabab baluem kulét nyang
ka tuha nyan beukah. Dan ié anggô nyan roe,
dan baluem jih rusak. 38 Ié anggô nyang barô
harôh teuroe lam baluem nyang barô. 39 Meu-
nan cit hana ureuëng nyang jitem jieb ié anggô
barô óh ka lheueh jijieb ié anggô nyang tuha.
'Ié anggô tuha nyan leubeh mangat,' kheun
gobnyan."

Teumanyong keuhai uroe Sabat

(Mat. 12:1-8; Mrk. 2:23-28)

6 Bak siuroe, uroe Sabat, watée Isa geujak
rot ladang gandom, murit-murit
Gobnyan laju jipot boh gandom gob nyang na
lam ladang nyan. Boh gandom nyang ka lheu-
eh jipot nyan laju jigeusok-geusok ngon ja-
roe, óh lheuehnyan laju jipajoh. 2 Kira-kira na
padub droe ureuëng Farisi laju jipeugah, "Pa-
kon gatanyoe taliengkeu huköm-huköm aga-
ma deungon cara gata peubuet nyang teutam
hán jeuet tapeubuet bak uroe Sabat?"
3 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh
gohlom gata beuet keuhai nyang geupeubuet
lé Nabi Daud, watée gobnyan dan ureuëng-
ureuëng geuh deuk? 4 Gobnyan geutamong
lam Baét Tuhan laju geucok ruti nyang ka
teupeuseumah ubak Po teu Allah, óh lheu-
ehnyan ruti nyan laju geupajoh. Dan ruti nyan
pih geubri cit keu ureuëng-ureuëng geuh. Pa-
dahai meunurot huköm agama geutanyoe,
imeum-imeum mantong nyang jeuet pajoh
ruti nyan."
5 Óh lheueh nyan laju geupeugah lé Isa,
"Aneuëk Manusia na kuasa ateueh uroe Sa-
bat!"

Ureuëng nyang jaroe jih lapée siblaih

(Mat. 12:9-14; Mrk. 3:1-6)

6 Bak siuroe, uroe Sabat nyang laén, Isa
geujak seumeubeuet lam rumoh iébadat. Di-
sinan na ureuëng nyang jaroe jih lapée siblaih.
7 Kira-kira na padub droe gurée agama dan
ureuëng Farisi teungoh jimita-mita buet
nyang salah nyang geupeubuet lé Isa, mangat
awaknyan na alasan jigadu Gobnyan. Dan
awaknyan hana putôh-putôh jipeurati peu
kheueh Gobnyan na geupeu puléh ureuëng
sakét bak uroe Sabat. 8 Rupari Isa geuteupeue
peue nyang jipike lé awaknyan. Dan laju geu-
peugah ubak ureuëng nyang jaroe jih lapée
siblaih nyan, "Dong keunoe, ukeue Ulôn!"
Ureuëng nyan laju jibeudôh, dan laju jidong
disinan. 9 Óh lheueh nyan Isa geutanyong
ubak ureuëng-ureuëng nyang na disinan,
"Meunurot agama geutanyoe, peue nyang
jeuet tapeubuet bak uroe Sabat? Tapeubuet
nyang gét atawa tapeubuet nyang brok?
Tapeuseulamat gob atawa tapeuceulaka ma-
nusia?" 10 Isa laju geungieng bansikeulileng
dan keu awaknyan banmandum, dan laju geu-
peugah[f] ubak ureuëng nyan, "Sunyueng keu-
noe jaroe gata." Ureuëng nyan laju jisunyu-
eng jaroe jih dan jaroe ureuëng nyan pih laju
puléh.
11 Teuma banmandum gurée-gurée aga-
ma dan ureuëng-ureuëng Farisi nyan beungéh
lumpah na, dan laju jimeurok pakat keuhai
peue nyang harôh jipeusaneut ateueh Isa.

Isa geupiléh dua blaih droe rasui

(Mat. 10:1-4; Mrk. 3:13-19)

12 Bak watée nyan Isa laju geu-ék ateueh
saboh bukét keu geujak meudoá ubak Po teu
Allah simalam suntok. 13 Watée uroe ka peu-
ngéh, Gobnyan laju geuhôi murit-murit
Geuh. Dan laju geupiléh dua blaih droe lam-
kawan awaknyan. Laju geuboh nan mandua
blaih droe nyan rasui-rasui. Awaknyan na
kheueh: 14 Simon (Nyang teuhôi Petrus),
Andreas syedara Simon; Yakobus dan
Yahya, Pilipus dan Bartolomeus, 15 Matius
dan Tomas, Yakobus bin Alfeus, dan Simon
(Nyang teuhôi Patriot), 16 Yudas bin Yakobus
dan Yudas Iskariot nyang óh dudoe jeuet keu
ureuëng peukhianat.

Isa geuseumeubeuet dan geupeu puléh ureuëng

(Mat. 4:23-25)

17 Óh lheueh nyan Isa laju geutron di
ateueh bukét nyan meusigoe ngon rasui-rasui
geuhnyan, laju geupiôh dan geudong bak sa-
boh teumpat nyang data. Bak teumpat nyan
na cit murit-murit Gobnyan nyang laén nyang
ka jai that na teupreh-preh inan nyang teuka
aléh pané-pané mantong bansaboh Yudea,
Yerusalem, dan banda-banda nyang na di Ti-
rus dan Sidon bak binéh laôt. 18 Awaknyan
jijak keunan keu jijak deungoe Isa, dan keu
geupeu puléh nibak peunyakét-peunyakét
nyang na bak awaknyan. Meunan cit ureuëng
nyang ka jitamong roh jeuhet jijak cit keunan
lé Isa laju geupeu puléh. 19 Banmandum

---

[f] *geupeugah:* padub-padubboh naseukah kuno: jimeututoe deungon beungéh.
6:1: Tel. 23:25 **6:3-4:** 1Sam. 21:1-6 **6:4:** Im. 24:9

ureuëng jiuseuha jikeuneuk mat Isa, sabab na kuasa nyang teubiet lam tuboh Gobnyan nyang peupuléh awaknyan bànmandum.

Geumbira ngon seudeh
(Mat. 5:1-12)

20 Isa geungieng ateueh murit-murit Gobnyan dan laju geupeugah,
"Mubahgia kheueh gata hei
ureuëng-ureuëng gasien,
sabab gata na kheueh anggota umat
Allah!
21 Mubahgia kheueh gata nyang deuk
bak watée nyoe;
gata teuma teupeutroe!
Mubahgia kheueh gata nyang mo bak
watée nyoe;
gata teuma teukém!
22 Mubahgia kheueh gata meunyoe ji-
banci, jitulak, jihina dan jifiteunah ngon sa-
bab lé Aneuëk Manusia! 23 Nabi-nabi bak
jamén ilée pih ka jipeusaneut lagée nyan
bagoe. Meunyoe hainyan teuka ateueh gata
bah kheueh gata meugalak até dan meulikak
ngon rasa geumbira, sabab upah keu gata
rayeuk that ka geukeubah keu gata lam syeu-
ruga.
24 Teuma cilaka kheueh gata nyang kaya
bak watée nyoe;
sabab gata ka tarasa pakriban
nekmat!
25 Cilaka kheueh gata nyang troe bak
watée nyoe;
sabab gata teuma tarasa pakriban
deuk!
Cilaka kheueh gata nyang
teukém-kém bak watée nyoe;
sabab gata teuma tarasa seudéh até
dan gata mo meuá-á!
26 Cilaka kheueh gata, meunyoe
banmandum ureuëng jipujoe gata, sabab
meunan cit indatu awaknyan jipujoe nabi-na-
bi peuleusu yoh jamén ilée."

Gaséh keu musoh
(Mat. 5:38-48, 7:12a)

27 "Teuma keu gata nyang tadeungoe
Ulôn nibak watée nyoe, Ulôn bri peusan
nyang lagée nyoe: gaséh kheueh keu musoh
gata, dan gata peubuet kheueh nyang jroh
keu ureuëng nyang banci keu gata. 28 Bri
kheueh beureukat keu ureuëng nyang kutôk
gata, dan gata doá kheueh keu ureuëng nyang
jeuhet ateueh gata. 29 Meunyoe na ureuëng
jitampa mieng gata nyang siblaih, gata peu-
biyeu kheueh jitampa mieng gata nyang
siblaih teuk. Meunyoe bajée jubah gata jireu-
pah, gata bri kheueh teuma bajée gata.
30 Meunyoe ureuëng na jilakée sapeue-
sapeue ubak gata, gata bri kheueh nyang
jilakée nyan; dan meunyoe atra gata jireupah,
bék kheueh gata lakée lom teuma. 31 Gata
peubuet kheueh ateueh ureuëng laén lagée
nyang gata keuneuk jipeubuet lé ureuëng
laén ateueh gata.
32 Meunyoe gata tagaséh ureuëng-
ureuëng nyang gaséh keu gata mantong, peue
jasa gata? Ureuëng meudesya pih jiteupeu
peubuet gaséh ateueh ureuëng-ureuëng
nyang jigaséh ateueh droe jih! 33 Dan meu-
nyoe gata tapeubuet nyang jroh ateueh
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet jroh ateu-
eh gata mantong, peu jasa gata? Ureuëng
meudesya pih jiteupeu peubuet lagée nyan!
34 Meunan cit meunyoe gata tapeu-utang
péng ubak ureuëng-ureuëng nyang meunurot
gata péng gata nyang jimeu-utang nyan hase
jipulang lom teuma, peue jasa gata? Ureuëng
meudesya pih jiteupeu peu-utang péng keu
ureuëng meudesya, dan óh lheueh nyan laju
jilakée lom teuma! 35 Nyang sikeubiet jih
kon lagée nyan! Gata nyang paleng gét harôh
gata gaséh keu musoh gata dan gata peubuet
nyang jroh ateueh awaknyan. Gata harôh
gata bri jimeu-utang, dan bék gata harab
nyang jimeu-utang nyan gata teumé cok lom
teuma. Meunyoe meunan nyang gata peubu-
et, upah gata rayeuk that-that dan gata teuma
jeuet keu aneuëk-aneuëk Allah Nyang Ma-
hamanyang. Sabab Allah jroh that até ateueh
ureuëng nyang hana jiteupeu lakée teuri-
mong gaséh, meunan cit ateueh ureuëng jeu-
het. 36 Bah kheueh nibak gata na sabe gaséh
sayang lagée Bapak gata nyang na sabe gaséh
sayang!"

Peuhakém ureuëng laén
(Mat. 7:1-5)

37 "Bék jeuet keu hakém ureuëng laén,
mangat gata keudroe bék geupeu hakém lé
Po teu Allah. Bék teuma gata huköm ureuëng
laén, mangat gata keudroe hana geuhuköm lé
Po teu Allah. Gata peuamphon kheueh keu
ureuëng laén, mangat Po teu Allah geupeu
amphon gata. 38 Gata meuseudeukah kheueh
keu ureuëng laén, mangat Po teu Allah pih
geubri keu gata; gata teuma tateurimong
meuneubri gobnyan nyang meulimpah ru-

6:22: 1Ptr. 4:14 **6:23:** 2Taw. 36:16, Kis. 7:52 **6:31:** Mat. 7:12

wah nyang ka teusukat peunoh-peunoh keu
gata. Sabab sinukat nyang gata peuguna keu
ureuëng laén teuma geupeu guna lé Po teu
Allah keu gata."
39 Óh lheueh nyan Isa geucalitra teuma
ubak awaknyan miseue laén nyang lagée
nyoe, "Meunyoe ureuëng buta jibahue
ureuëng buta nyang laén, pasti mandua awak-
nyan teuma rhot lam paret. 40 Hana murit
nyang leubeh rayeuk nibak gurée jih. Teuma
murit nyang ka seuleusoe jimurunoe, teuma
jeuet keusaban lagée gurée jih.
41 Pakon nyang deuh gata ngieng rabôk
kayée nyang ubit lam mata syedara gata,
balok nyang rayeuk nyang na lam mata gata
hana gata pakoe? 42 Pakriban jeuet gata peu-
gah ubak syedara gata, 'Jak keunoe, syedara,
ulôn cuengke rabôk kayée nyang ubit nyan
lam mata gata,' seudangkan lam mata gata
keudroe na balok nyang hana gata kalon? Hei
ureuëng munafék! Cuengke kheueh ilée ba-
lok nyang na lam mata gata nyan. Barô kheu-
eh gata hase gata meungieng ngon mata
nyang trang dan hase gata cuengke rabôk
kayée nyang ubit lam mata syedara gata."

Bak kayée ngon boh kayée

(Mat. 7:16-20, 12:33-35)

43 "Bak kayée nyang subo hana jipeuhase
boh kayée nyang brok. Meunan cit deungon
bak kayée nyang hana subo hana jipeuhase
boh kayée nyang gét. 44 Tieb-tieb bak kayée
teuturi watée teukalon boh jih. Paya meuduro
hana jipeuhase boh ara, dan meunan cit tamah
meuduro hana teuma jipeuhase boh anggô.
45 Ureuëng nyang jroh jipeuteubiet hai-hai
nyang jroh sabab até jih peunoh meulimpah
ngon hai-hai nyang jroh. Ureuëng nyang jeu-
het jipeuteubiet hai-hai nyang jeuhet sabab até
jih peunoh meulimpah ngon hai-hai nyang
jeuhet teuma. Sabab peue nyang jipeugah lé
babah gata nyan kheueh nyang meulimpah
nyang na lam até gata."

Ureuëng peudong rumoh nyang carông dan ureuëng peudong rumoh nyang hana carông

(Mat. 7:24-27)

46 "Pakon gata hôi Ulôn, 'Tuhan, Tu-
han,' teuma hana gata peubuet peue nyang
Ulôn peugah ubak gata? 47 Ngon soe kheueh
jeuet tapeusaban ureuëng nyang jijak ubak
Ulôn, dan jideungoe peue nyang Ulôn peu-
gah, dan jipeubuet teuma? – Bah kheueh
Ulôn tunyok ubak gata – 48 Ureuëng nyan na
kheueh lagée ureuëng nyang watée jipeu-
dong rumoh jikhueh uruek sampoe lhok-
lhok, dan jipeugét laju keunaleueng rumoh
ateueh batée. Watée teuka ié raya atawa ié
krueng ji heuntam ateueh rumoh nyan, ru-
moh nyan hana hase jipeuanyöt lé ié nyan,
sabab ka teupeudong ateueh keunaleueng
nyang kông. 49 Teuma ureuëng nyang jideu-
ngoe peue nyang ulôn peugah hana jipeubuet
lagée ulôn kheun nyan, na kheueh lagée
ureuëng nyang jipeudong rumoh ateueh keu-
naleueng. Meunyoe ié raya teuka, rumoh
nyan bagaih that reuloh; ngon rusak nyang
brat lumpah na!"

Isa geupeu puléh sidroe namiet panglima Roma

(Mat. 8:5-13)

7 Óh ka seuleusoe geupeugah banman-
dum hai-hai nyan ubak ureuëng ramé,
Isa laju geujak u Kapernaum. 2 Nibak teumpat
nyan na sidroe panglima Roma nyang geu-
peulara sidroe namiet nyang lumpah geuga-
séh. Namiet nyan sakét brat dan rab-rab maté.
3 Watée jideungoe lé panglima nyan keuhai
Isa, jiyue laju ubak na padub droe peumimpén
Yahudi keu jijak meurumpok ngon Gobnyan
mangat Isa geutem jak peupuléh namiet jih
nyan. 4 Watée ka trok bak Isa, awaknyan laju
jilakée deungon meuharab that mangat Isa
geutem tulông panglima nyan, "Panglima
nyoe patot Bapak tulông," kheun awaknyan
ubak Isa, 5 "sabab geuhnyan lumpah geuga-
séh keu bansa tanyoe dan ka geupeudong
rumoh iébadat keu kamoe."
6 Ban geudeungoe haba nyan Isa laju geu-
jak meusajan-sajan ngon awaknyan. Watée
Isa karab trok u rumoh nyan, panglima nyan
laju jiyue bak rakan-rakan jihnyan mangat
jijak peugah, "Hana peureulée Bapak meuso-
sah payah neujak u rumoh lôn. Ulôn hana
patôt lôn teurimong Bapak di rumoh lôn.
7 Nyang kheueh sabab jih ulôn keudroe nyang
jak meuhadab ubak Bapak. Teuma neujok
mantong peurintah mangat peulayan ulôn
nyan puléh. 8 Sabab ulôn pih tundok ubak
peurintah atasan lôn dan dimiyueb ulôn
mantong na sidadu-sidadu nyang harôh
tundok ubak peurintah lôn. Meunyoe ulôn
yue sidroe sidadu, 'Jak keudeh!' laju jijak;
dan ulôn peugah ubak nyang laén, 'Jak keu-
noe!' jihnyan pih laju jijak meuhadab ulôn.
Dan meunyoe ulôn peurintah ubak namiet

6:39: Mat. 15:14 **6:40:** Mat. 10:24-25, Yah. 13:16, 15:20 **6:44:** Mat. 12:33 **6:45:** Mat. 12:34

lôn, 'Peugét nyoe!' nyang ulôn yue nyan laju
jipeugét."
9 Isa hireuen watée geudeungoe haba
panglima nyan. Laju geupaleng dan geupeu-
gah ubak ureuëng ramé nyang teungoh
jiseutôt gobnyan, "Hana wayang ureuëng
nyoe. Lamkawan ureuëng Israel keudroe pih
gohlom na ulôn teumé iman nyang rayeuk
lagée ureuëng nyoe!"
10 Watée ureuëng-ureuëng nyang jiyue
nyan jigisa u rumoh panglima nyan, namiet
nyan ka puléh.

Isa geupeu udeb lom teuma aneuëk sidroe inong balée nyang ka maté

11 Hana padubna treb teuma óh lheueh
nyan,[g] Isa laju geujak u banda Nain. Murit-
murit Gobnyan meunan cit deungon ureuëng-
ureuëng ramé jijak meurôn-rôn ngon Gob-
nyan. 12 Watée Isa ka trok ubak babah pintoe
geureubang banda, laju geukalon na ureuëng
ramé teungoh ji-intat manyét uluwa banda.
Nyang meuninggai nyan na kheueh sidroe
aneuëk agam, aneuëk tunggai sidroe inong ma-
lée. Ramé that peunduduek banda nyang jijak
meusajan ngon mak aneuëk nyang meuninggai
nyan. 13 Watée geungieng lé Isa ureuëng inong
nyan, Gobnyan weueh that ubak inong nyan dan
laju geupeugah, "Bék neumoe, hai ma!" 14 Óh
lheueh nyan Isa laju geupeurab ubak keu-
reunda manyét nyang teungoh jiseuôn nyan
dan laju geumat. Dan ureuëng-ureuëng nyang
seuôn keureunda nyan laju jipiôh. Geu-
peugah lé Isa, "Hei aneuëk muda, Ulôn peu-
rintah ubak gata, beudôh!" 15 Aneuëk muda
nyang ka maté nyan laju jibeudôh jiduek dan
jipeugah haba. Dan Isa laju geuseurah aneuëk
muda nyang ka udeb nyan ubak ma jih.
16 Banmandum ureuëng temakot dan laju
jipeuphon pujoe Po teu Allah. Awaknyan ji-
peugah, "Sidroe Nabi nyang rayeuk ka teuka
diteungoh-teungoh geutanyoe! Allah ka teu-
ka keu geujak peuseulamat umat Gobnyan!"
17 Haba keuhai Isa nyoe laju meutabu ban-
saboh Yudea dan didaerah sikeulileng nyan.

Utosan nibak Nabi Yahya Pumanö
(Mat. 11:2-9)

18 Murit-murit Nabi Yahya laju jijak
peugah peue-peue nyang ka jikalon nyan
ubak gobnyan. Dan Nabi Yahya laju geuhôi
dua droe murit geuh 19 laju geuyue bak
awaknyan mangat jijak meurumpok ngon
Tuhan Isa sira jitanyong lagée nyoe, "Peu
kheueh Bapak ureuëng nyang teuma teuka
sisuai ngon janji Po teu Allah, atawa harôh
kamoe preh ureuëng laén?"
20 Bandua droe murit Nabi Yahya nyan
laju jijak ubak Isa óh trok keunan laju jipeu-
gah, "Nabi Yahya Pumanö geuyue bak ka-
moe geuyue jak tanyong ubak Bapak peu
kheueh Droeneueh nyang teuma teuka sisuai
ngon janji Po teu Allah, atawa peu kheueh
harôh kamoe preh nyang laén?"
21 Watée nyan, Isa teungoh geupeu puléh
ureuëng ramé, dan geu-use roh-roh jeuhet
meunan cit geupeu bleuet ureuëng-ureuëng
buta sampoe hase jimeungieng. 22 Geujaweu-
eb lé Isa, "Jak gisa kheueh ubak Nabi Yahya
dan gata peugah kheueh peue-peue nyang ka
gata deungoe ngon gata kalon: ureuëng buta
hase jimeungieng, ureuëng lapée jeuet jijak,
ureuëng nyang keunong peunyakét kulét
nyang lumpah parah[h] ka puléh, ureuëng klo
punyueng hase jimeudeungoe, ureuëng maté
udeb keula-i, dan Haba Gét nyang teuka nibak
Po teu Allah geupeusampoe keu ureuëng-
ureuëng gasien. 23 Mubahgia kheueh ureuëng
nyang hana alasan jitulak ulôn."
24 Óh ka leupah jijak ureuëng-ureuëng
nyang geukirém lé Nabi Yahya nyan, Isa laju
geupeu phon peugah ubak ureuëng ramé keu-
hai Nabi Yahya nyan, kheueh gobnyan, "Ga-
tanyoe tajak u padang pasi peue nyang gata
jak kalon? Peu kheueh gata jak ngieng siôn
naleueng nyang jipot lé angén? 25 Gata jak
peue nyang gata kalon? Peu kheueh sidroe
ureuëng nyang jingui peukayan nyang gét?
Ureuëng-ureuëng nyang ngui peukayan lagée
nyan dan udeb meuwáh teumpat tinggai jih
bak meuligoe! 26 Teuma, gata teubiet peue
nyang gata kalon? Peu kheueh gata jak kalon
sidroe nabi? Beutôi that, dan leubeh nibak
sidroe nabi. 27 Sabab, Nabi Yahya nyan kheu-
eh nyang teutuléh lam ayat Alkitab nyoe,

'Nyoe kheueh utosan Ulôn,' kheun Po
teu Allah,
'Ulôn teuma lôn utus jihnyan
leubeh awai nibak Gata,
mangat jihnyan jibuka rot ueh keu
Gata!' "

28 "Ingat kheueh," kheun Isa lom, "lam
donya nyoe hana ureuëng nyang leubeh
rayeuk nibak Nabi Yahya Pumanö."

[g] *Hana padubna treb teuma óh lheueh nyan:* padub-padubboh naseukah kuno: Óh singoh beungoh nyan.
[h] *peunyakét kulét nyang lumpah parah:* Kalon 5:12.
7:22: Yes. 35:5-6, 61:1 **7:27:** Mal. 3:1

29 Banmandum – ureuëng meunan cit
deungon ureuëng-ureuëng tukang kutéb cu-
kée – jideungoe Isa geupeugah lagée nyan;
awaknyan kheueh ureuëng-ureuëng nyang ka
jitaät peue-peue nyang ka geulakée lé Allah
dan jitem teupumanö lé Nabi Yahya. 30 Teu-
ma di ureuëng-ureuëng Farisi dan gurée-gu-
rée agama hana jitem teurimong reuncana Po
teu Allah keu awaknyan keudroe. Awaknyan
hana jitem geupumanö lé Nabi Yahya.
31 Dan Isa geupeugah lom, "Deungon
peu kheueh harôh Ulôn peusa ureuëng-
ureuëng bak jamén nyoe? Lagée toh kheueh
awaknyan? 32 Awaknyan lagée aneuëk-
aneuëk miet nyang teungoh jiduek-duek bak
keudée; saboh kawan aneuëk miet nyan jikuk
bak kawan nyang laén lagée nyoe, 'Kamoe
meunyanyoe ca-e geumbira keu gata, teuma
gata hana tatem meunari! Kamoe meunya-
nyoe ca-e nyang seudeh, dan gata hana tatem
moba-e!' 33 Nabi Yahya Pumanö teuka – gob-
nyan geupuasa dan hana geujieb ié anggô –
dan gatanyoe ta peugah, 'Gobnyan ka jita-
mong jén!' 34 Aneuëk Manusia teuka – Gob-
nyan geumakheun dan geujieb ié – dan laju
gata peugah, 'Kalon ureuëng nyan! Leuha,
tukang mabök, jimeungon ngon ureuëng tu-
kang kutéb cukée dan ureuëng meudesya.'
35 Bah kheueh meunan, keubijaksanaan Allah
na bukeuti dan banmandum ureuëng jiteuri-
mong"

Isa di rumoh Simon

36 Na sidroe ureuëng Farisi, nan jih Si-
mon, ureuëng nyan ji-undang Isa mangat geu-
tem makheun dirumoh jih. 37 Di banda nyan
na teuma sidroe ureuëng inong nyang udeb jih
peunoh ngon desya. Watée jideungoe Isa teu-
ngoh geumakheun di rumoh ureuëng Farisi
nyan, laju jijak keunan sira jiba saboh kaca
pualam nyang meuasoe peunoh ngon mi-
nyéuk mangat bée. 38 Inong nyan laju jidong
dilikot Isa bak binéh gaki Gobnyan, sira jimoe
ié mata inong nyan tijoh meutreb-treb
sampoe-sampoe gaki Isa ka habéh basah. Óh
lheuehnyan gaki Isa nyang ka basah ngon ié
mata jihnyan laju jilab ngon ujong ôk óh
lheuehnyan laju jicöm sira jiroe ngon mi-
nyéuk mangat bhée. 39 Watée ureuëng Farisi
nyang undang Isa jingieng hai nyan, laju jikheun
lam até jih, "Seukira jih ureuëng nyoe Nabi,
teuntée gobnyan geuteupeue soe ureuëng inong
nyang mat Gobnyan, dan ureuëng inong nyan
udeb jih peunoh lam desya!"
40 Dan Isa laju geupeugah ubak Simon,
"Simon, na nyang keuneuk ulôn peugah
ubak gata."
"Nyoe pat lôn, Pak Gurée," jaweueb
Simon, "Neupeugah laju."
41 Geupeugah lé Isa, "Na dua droe ureuëng
jijak meu-utang ubak ureuëng nyang buet jih
peubungöng péng. Nyang sidroe jimeu-utang
limong reutôh péng pirak, dan nyang sidroe teuk
limong ploh péng pirak. 42 Mandua droe
ureuëng nyan hana hase jibayeue utang jih
nyan, ngon sabab nyan utang ureuëng nyan
jisampôh banmandum. Nyan, soe kheueh
mandua droe ureuëng nyan nyang leubeh ji-
gaséh ureuëng nyang peu-utang péng nyan?"
43 "Ulôn pike ureuëng nyang paleng jai
jisampôh utang jih!" jaweueb Simon.
"Peundapat gatanyan beutôi," jaweueb
Isa. 44 Dan Isa laju geukalon ubak ureuëng
nyan dan geupeugah ubak Simon, "Peu
kheueh ka gata ngieng ateueh ureuëng inong
nyoe? Ulôn teuka u rumoh gata, dan gata
hana takeubah ié ngon rhah gaki Ulôn; teuma
lé ureuëng inong nyan ka jirhah gaki Ulôn
ngon ié mata jih, dan jilab sampoe gleh ngon
ujong ôk jih. 45 Gata hana tasambot Ulôn
deungon tacöm, teuma lé inong nyoe hana
jipiôh jicöm gaki Lôn yoh phon Ulôn teuka
keunoe. 46 Gata hana ta rô minyéuk bak ulee
Lon, teuma ureuëng inongnyoe ka jirô mi-
nyéuk mangat bée bak gaki Lôn. 47 Keubiet:
gaséh gobnyan nyang rayeuk nyan ka jeuet
keutanda bahwa desya jih nyang jai ka teu-
peu amphon! Meunyoe ureuëng jipeu
amphon bacut, gobnyan pih teuma geugaséh
deungon bacut teuma."
48 Óh lheuehnyan Isa geupeugah ubak
ureuëng inong nyan, "Bubena desya gata ka
teupeu amphon."
49 Ureuëng-ureuëng laén nyang na jiduek
jimakheun meusajan ngon Isa laju jimarit sabe
keudroe-droe, "Soe ureuëng nyoe sampoe-
sampoe jipeugah jeuet jipeu amphon desya?"
50 Teuma Isa geupeugah ubak ureuëng
inong nyan, "Sabab gata tapeucaya ubak
Ulôn, gata ka teupeuseulamat. Jak kheueh
deungon damé!"

Ureuëng-ureuëng inong nyang tulông Isa

8 Hana treb óh lheueh nyan, Isa laju geu-
jak u banda-banda dan gampông-
gampông, keu geujak peusampoe Haba Gét

7:29-30: Mat. 21:32, Luk. 3:12 7:37-38: Mat. 26:7, Mrk. 14:3, Yah. 12:3

bahwa Allah ka geupeu phon mat peurintah sibagoe Raja. Dua blaih droe murit geuh na meusajan Gobnyan. 2 Meunan cit na meupadub droe ureuëng-ureuëng inong nyang ka geupeu puléh nibak jitamong roh jeuhet dan peunyakét. Awaknyan na kheueh Maryam nyang teuhôi Magdalena (na tujoh boh roh jeuhet nyang teupeuteubiet lam tuboh jih nyan); 3 meunan cit Yohana, peurumoh Khuza, peugawée lam meuligoe Herodes; Susana, dan jai that mantong inong nyang laén. Deungon biaya keudroe, awaknyan jitulông Isa dan murit-murit Gobnyan.

Miseue ureuëng tabu bijéh

(Mat. 13:1-9; Mrk. 4:1-9)

4 Ureuëng-ureuëng ramé hana putôh-putôh jijak ubak Isa nyang teuka nibak mubagoe banda. Dan watée ureuëng ka jai that meusapat, Isa laju geucalitra bak awaknyan miseue lagée nyoe, 5 "Sidroe ureuëng nyang buet jih meulampôh saboh watée jijak tabu bijéh. Bak watée ureuëng nyan teungoh teumabu, na bijéh nyang rhot ateueh rot. Siparo jigiloe lé gob dan nyang laén jipajoh lé cicém. 6 Na cit nyang rhot bak teumpat nyang mubatée-batée. Watée tarök-tarök jih ka jiteubiet lam bijéh seunaman nyan laju layée sabab tanoh tho. 7 Na teuma bijéh nyang rhot ateueh tanoh tamah meuduro. Tamah meuduro nyan jitimoh meusigoe ngon bijéh nyang teutabu nyan, laju jiginton sampoe maté. 8 Teuma na cit bijéh nyang rhot ateueh tanoh nyang brée, laju jitimoh dan jimuboh sampoe jipeuhase sireutôh goe ganda."



Tamah meuduro (8:14)

Óh ka lheueh geucalitra miseue nyan, Isa geupeugah, "Meunyoe na punyueng, gata deungoe kheueh!"

Pakon Isa geupeu guna haba miseue

(Mat. 13:10-17; Mrk. 4:10-12)

9 Murit-murit Isa laju jitanyong ubak Gobnyan peue makna miseue nyan. 10 Geujaweueb lé Isa, "Keu gata ka teubri anugeurah mangat gata teupeu pakriban Allah geumat peurintah sibagoe Raja. Teuma keu ureuëng laén teupeurunoe ngon miseue, mangat awaknyan jisimak, teuma hana jiteupeu peue nyang teujadi; dan awaknyan jideungoe, teuma hana muphom."

Isa geuboh makna keuhai ureuëng teumabu

(Mat. 13:18-23; Mrk. 4:13-20)

11 "Nyoe kheueh makna miseue nyan: Bijéh nyan na kheueh haba Po teu Allah. 12 Bijéh nyan rhot ateueh rot muphom jih manusia nyang jideungoe tutoe haba nyan. Teuma Iblih teuka laju jireupah haba Allah lam até awaknyan, mangat awaknyan bék jipeucaya dan bék meuteumé seulamat. 13 Bijéh nyang rhot bak teumpat nyang meubatée-batée na kheueh lagée ureuëng watée jideungoe haba nyan, laju jiteurimong ngon galak até. Teuma haba nyan hana meu-ukeue lam até awaknyan. Awaknyan jipeucaya siat mantong, dan watée teuka cubaan, awaknyan laju murtat. 14 Bijéh nyang rhot lam teungoh tamah meuduro na kheueh miseue ureuëng nyang jideungoe haba nyan, teuma khawate keuhai udeb nyoe, awaknyan keuneuk udeb nyang mangat dan meuwáh lam donya nyoe. Banmandum nyan ka jiteugon lam até awaknyan sampoe hana jipeuhase boh nyang masak. 15 Bijéh nyang rhot bak tanoh nyang brée ngon subo na kheueh miseue ureuëng nyang jideungoe haba nyan, laju jikeubah lam até nyang gét dan jujoe. Awaknyan jimeuteun sampoe jipeuhase boh."

Panyöt nyang teutôb ngon guci

(Mrk. 4:21-25)

16 "Hana ureuëng nyang jipeuhu panyöt óh lheueh nyan jitôb ngon guci, atawa jipeuduek panyöt nyan dimiyueb teumpat éh. Panyöt nyan teuma jikeubah bak gaki panyöt, mangat ureuëng nyang tamong deuh jikalon trang nyang deuh nibak panyöt nyan. 17 Hana nyang teusöm nyang hana deuh teu-

8:2-3: Mat. 27:55-56, Mrk. 15:40-41, Luk. 23:49 **8:10:** Yes. 6:9-10 **8:16:** Mat. 5:15, Luk. 11:33 **8:17:** Mat. 10:26, Luk. 12:2

kalon; dan nyang hana nyang teurahsia
nyang hana hase teubuka dan teuteupeue.
18 Sabab nyan ngieng kheueh beugét-gét
peue nyang teuma gata deungoe. Sabab di
ureuëng nyang ka na, keu jihnyan teuma
teubri leubeh jai lom; teuma keu ureuëng
nyang hana sapeue na, bacut nyang mantong
na bak jihnyan teucok teuma."

Mak ngon syedara-syedara Isa

(Mat. 12:46-50; Mrk. 3:31-35)

19 Mak ngon syedara-syedara Isa geujak
ubak Gobnyan, teuma awaknyan hana hase
trok ubak Gobnyan sabab ureuëng jai lumpah
na. 20 Teuma na sidroe ureuëng nyang jipeu-
gah ubak Isa, "Pak, Ma ngon syedara-syedara
Bapak na diluwa geupreh Bapak. Awaknyan
keuneuk meurumpok ngon Bapak."
21 Teuma Isa laju geupeugah ubak awak-
nyan, "Ureuëng nyang jideungoe peue kheun
Po teu Allah dan jipeubuet lagée nyang geu-
kheun lé Allah nyan, ureuëng nyan kheueh
mak ngon syedara-syedara Lôn."

Isa geupeupiôh angén badée

(Mat. 8:23-27; Mrk. 4:35-41)

22 Bak siuroe Isa ngon murit-murit
Gobnyan laju geu-ék ateueh peurahô layeue.
"Jak geutanyoe tajeumeurang u meurandeh
danau," kheun Isa ubak murit-murit Gob-
nyan. Dan awaknyan pih laju jikeumayôh
peurahô nyan u meurandeh danau. 23 Watée
awaknyan teungoh meulayeue, mata Isa ka
jiteuka teungét dan laju geu éh. Bék lalée
meuteuka teuk angén badée lam danau nyan,
peurahô awaknyan laju jipoh lé angén nyan
sampoe ka guyang gayeng ié-ié ka jitamong
lam peurahô, jipike lé awaknyan nyoe biet-bi-
et ka meubala. 24 Murit-murit Isa laju jijak
ubak Gobnyan sira jipeugo dan jikheun lagée
nyoe, "Bapak Gurée, Hei Bapak Gurée, geu-
tanyoe ka bala!"

Isa laju geubeudôh dan laju geudhôt
angén badée dan umbak nyang teungoh meu-
ngamôk nyan. Angén badée ngon umbak raya
nyan laju jipiôh dan ié danau pih laju teunang
lom teuma. 25 Dan óh lheueh nyan Isa laju
geupeugah ubak murit-murit Gobnyan, "Pa-
kon gatanyoe hana tapeucaya ubak Ulôn?"

Awaknyan meutamah hireuen dan teu-
makot that. Dan jimeusáh-sáh kheueh awak-
nyan sabe keudroe-droe, "Soe nyang sikeu-
bit jih ureuëng nyoe sampoe angén ngon
umbak jeuet geupeurintah dan jitaát teuma
ateueh peurintah geuh nyan!"

Isa geupeu puléh ureuëng nyang jitamong roh jeuhet

(Mat. 8:28-34; Mrk. 5:1-20)

26 Isa dan murit-murit Gobnyan laju geu-
meulayeue trok u daerah Gerasa[i] di meu-
randeh Danau Galilea. 27 Bak watée Isa geu-
tron u darat, ubak Gobnyan laju jiteuka lé
sidroe ureuëng agam nyang ka jitamong roh
jeuhet. Ureuëng nyan teuka jih nibak banda.
Ka treb that jihnyan hana jitem sok peukayan
dan hana jitem tinggai dirumoh. Nyang galak
jih tinggai na kheueh lam guha-guha nibak
teumpat jrat-jrat ureuëng maté. 28 Watée jika-
lon Isa, ureuëng nyan jidumpék dan laju jisu-
jut dikeue Gobnyan sira jipeugah lagée nyoe,
"Isa, Aneuëk Allah Nyang Mahamanyang!
Peue keuneuk Droeneueh peubuet ateueh
Ulôn nyoe? Ulôn lakée bék neuseksa ulôn!"
29 Ureuëng nyan jipeugah meunan sabab Isa
geupeurintah ubak roh jeuhet nyan mangat
jiteubiet lam tuboh ureuëng nyan. Ka kayém
that ureuëng nyan jikuasa lé roh jeuhet nyan
sampoe-sampoe gaki ngon jaroe jih ka teuikat
ngon rante dan jihnyan teukawai ngon bit that,
rante ngon ikat jihnyan teutab hase jireuet
sampoe putôh dan laju jiba lé roh jeuhet u
padang pasi.
30 Isa geutanyong ubak ureuëng nyan,
"Soe nan gata?"
"Nan ulôn 'Legiun'," jaweueb ureuëng
nyan – sabab jai that-that roh jeuhet nyang
laén nyang ka jitamong lam tuboh jih nyan.
31 Roh-roh jeuhet nyan jilakée deungon
meuharab that ubak Isa mangat bék geu-use
jihnyan lam Jurông Mawöt.[j]
32 Bak binéh teumpat nyan jai lumpah na
bui-bui nyang teungoh jimita eumpeuen bak
binéh barieh gunong. Roh-roh jeuhet nyan
jilakée deungon meuharab that ubak Isa ma-
ngat jeuet jitamong lam tuboh bui-bui nyang
teungoh mita eumpeuen nyan. Dan Isa situju.
33 Laju bubena roh-roh jeuhet nyan jiteubiet
lam tuboh ureuëng nyan dan jitamong laju
lam tuboh bui-bui nyang jai nyan. Dan bui-
bui nyan laju jiplueng dan jigrob lam barieh
gunong u dalam danau, dan laju lham lam
danau nyan.

---

[i] *Gerasa:* padub-padubboh naseukah kuno: Gadara (Kalon Mat. 8:28); na cit Gergesa. [j] *Jurông Mawöt:* Ureuëng laén jipike bak roh-roh jeuhet jipeutamong lam glab lam barieh nyang lhok lumpah na sampoe huköman awaknyan nyang keuneulheueh.

8:18: Mat. 25:29, Luk. 19:26

34 Di ureuëng-ureuëng nyang rabe bui
nyan laju jikalon peu nyang ka teujadi ateueh
bui-bui jihnyan. Dan awaknyan laju jiplueng
dan jijak peugah ubak ureuëng-ureuëng
nyang na di banda dan gampông-gampông
nyang na di silingka nyan. 35 Dan di ureuëng
ramé laju jiteubiet dan jingieng peue nyang
ka teujadi. Awaknyan jijak laju ubak Isa, dan
nibak teumpat nyan laju meurumpok ngon
ureuëng nyang ka jiteubiet roh-roh jeuhet
nyan teungoh jiduek bak binéh gaki Isa.
Ureuëng nyan ka jingui peukayan dan pi-
keran jih ka waraih. Awaknyan laju jiteuka
teumakot. 36 Ureuëng nyang kalon hainyan
laju jijak peugah ubak ureuëng laén pakriban
cara jih ureuëng nyan teupeupuléh. 37 Ban
jideungoe habanyan bak watée nyan cit teu-
ma banmandum peunduduek daerah Gerasa
jilakée ngon meuharab that mangat Isa geu-
jak laju dan geutinggai teumpat nyan, sabab
awaknyan biet-biet teumakot lumpah na.
Dan Isa laju geu-ék lam peurahô keuneuk
geujakwoe. 38 Ureuëng nyang ka hana jiku-
asa lé roh-roh jeuhet nyan jilakée ubak Isa
mangat jeuet jiseutôt ho-ho nyang Isa geujak.
Teuma Isa hana geubri dan geuyue
ureuëng nyan mangat jijak laju holaén, 39 sira
geupeugah lagée nyoe, "Jakwoe kheueh dan
peugah kheueh bak ureuëng laén peue-peue
nyang ka geupeubuet lé Allah ateueh gata."
Dan di ureuëng nyan pih laju jijak peugah
hainyan ubak tieb-tieb sagoe banda, peue
nyang ka geupeubuet lé Isa ateueh droe jih
nyan.

Aneuëk Yairus – inong nyang cukéh Isa

(Mat. 9:18-26; Mrk. 5:21-43)

40 Watée Isa ka geugisa u meurandeh
danau, Gobnyan laju jisambot ngon geumbi-
ra lé ureuëng ramé sabab awaknyan teungoh
jipreh-preh Gobnyan geuwoe. 41 Watée nyan
laju jiteuka sidroe ulée rumoh iébadat nyang
na disinan ubak Isa. Nan ureuëng nyan Yai-
rus. Ureuëng nyan laju jisujut dikeue Isa dan
jilakée deungon meuharab that mangat
Gobnyan geutem jak u rumoh jih, 42 sabab
aneuëk inong jih nyan kheueh sidroe kông
mantong meu-umu dua blaih thon lam keua-
daan sakét brat karab maté.
Teungoh Isa geujak u rumoh Yairus, di
ureuëng ramé meurôn-rôn jisak-sak Gob-
nyan nyang teuka nibak sigala arah. 43 Lam-
kawan ureuëng nyang meusak-sak nyan na
teuma sidroe ureuëng inong nyang ka treb
that rhot bak sakét jiteubiet darah hé hana
putôh-putôh ka dua blaih thon treb jih.
Gobnyan ka geupeu habéh mandum hak mi-
lék geuh keugeujak meu-ubat ubak dokto,[k]
teuma teutab hana nyang hase jipeu-ubat
inong nyan. 44 Ureuëng inong nyan laju
jipeurab ubak Isa rot likot, dan laju jicukéh
ujong bajée jubah Gobnyan. Watée nyan cit
teuma peunyakét meudarah nyang na bak
inong nyan puléh. 45 Isa geutanyong, "Soe
nyang cukéh Ulôn?"
Banmandum ureuëng nyang na disinan
jibantah. Dan laju jipeugah lé Petrus, "Pak,
ureuëng ramé lumpah na bansikeulileng Ba-
pak; awaknyan mandum jisak-sak Bapak!"
46 Teuma geupeugah lé Isa, "Hán, na
nyang cukéh Ulôn. Ulôn teupeu that nyan,
sabab na teunaga nyang jiteubiet lam tuboh
Lôn." 47 Ureuëng inong nyan jitée bahwa
buet jih ka geuteupeue lé Isa. Jadi inong nyan
laju jipeurab ubak Isa sira badan jih yo meu-
kot-kot laju jisujut dikeue Gobnyan. Teuma
lé inong nyan laju jipeugah dikeue ureuëng
ramé nyan, pakon jicukéh Isa, dan peunyakét
jih puléh bak watée nyan cit teuma. 48 Isa laju
geupeugah ubak inong nyan, "Aneuëk Ulôn,
sabab gata peucaya keu Ulôn, gata puléh. Jak
kheueh ngon seulamat."
49 Teungoh Isa mantong geupeugah ha-
ba, na sidroe namiet teuka nibak rumoh Yai-
rus. Namiet nyan jipeugah ubak Yairus,
"Aneuëk inong Amphon ka meuninggai do-
nya. Bék lé Amphon peusosah Bapak Gurée
nyoe geujak u rumoh Amphon."
50 Watée geudeungoe hainyan lé Isa, laju
geupeugah ubak Yairus, "Bék teumakot.
Peucaya mantong aneuëk gata puléh."
51 Óh ka troh u rumoh Yairus, Isa hana
geubri meusidroe ureuëng pih nyang jeuet
jitamong ngon Gobnyan seulaén Petrus,
Yahya, Yakobus dan ma ngon ayah aneuëk
nyan. 52 Banmandum ureuëng nyang na disi-
nan teungoh jipeumo ba-e sabab aneuëknyan
maté. Teuma lé Isa laju geupeugah, "Bék mo.
Aneuëk nyoe hana maté, jihnyoe teungét!"
53 Awaknyan jipeukém Isa, sabab awak-
nyan jiteupeu aneuëk inong nyan ka maté.
54 Óh lheueh nyan Isa geumat jaroe aneuëk
nyan sira geupeugah, "Neuëk, beudôh kheu-
eh!" 55 Nyawöng aneuëk nyan jiwoe lom
lam tuboh aneuëk nyan, dan watée nyan cit
teuma aneuëk inong nyan jibeudôh. Óh lheu-

[k] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: Gobnyan ka geupeu habéh mandum hak milék geuh keugeujak meu-ubat ubak dokto.

eh nyan Isa geuyue bri makheun aneuëk nyan
bak ureuëng nyang na nibak teumpat nyan.
56 Ureuëng syiek aneuëk nyan hireuen
lumpah na. Teuma Isa geutam awaknyan bék
jipeugah sahoe hai nyang ka teujadi nyan.

Isa geu-utus dua blaih droe murit Gobnyan

(Mat. 10:5-15; Mrk. 6:7-13)

9 Isa laju geuhôi bandua blaih droe murit
Gobnyan, laju geubri kuasa bak awak-
nyan keu jeuet jiuse roh jeuhet dan jipeupuléh
peunyakét. 2 Óh lheuehnyan geuyue bak
awaknyan jijak peupuléh ureuëng sakét dan
geuyue peusampoe haba pakriban Po teu
Allah geumat peurintah sibagoe Raja. 3 "Bék
gataba sapeue watée gata jak," kheun Isa
ubak awaknyan. "Bék gata ba tungkat, atawa
baluem teumpat seudeukah, atawa peunajoh,
atawa péng, atawa dua ôn peukayan. 4 Dipat
mantong gata jiteurimong, tinggai kheueh di-
sinan sampoe bak watée jih gata tinggai banda
nyan. 5 Dan bak teumpat gata hana jiteuri-
mong, watée gata tinggai banda nyan, seuteuk
kheueh abée nyang na bak tapak gaki gata,
sibagoe peuingat keu awaknyan."
6 Murit-murit Isa laju geujak u gampông-
gampông keu jijak peusampoe Haba Gét
nyan dan jipeupuléh ureuëng sakét di jeueb-
jeueb teumpat.

Herodes bingong

(Mat. 14:1-12; Mrk. 6:14-29)

7 Watée raja Herodes nyang mat keu-
rajeuen di Galilea, jideungoe peue-peue
mantong nyang teujadi nyan, jihnyan jiteuka
bingong. Sabab na nyang peugah Nabi
Yahya Pumanö ka udeb keula-i. 8 Na teuma
nyang peugah Nabi Ilyas ka teuka lom.
Ureuëng laén jipeugah sidroe nabi nibak na-
bi-nabi yoh jamén ilée ka udeb lom teuma.
9 Herodes jipeugah lagée nyoe, "Ka Ulôn
peurintah bak ureuëng laén mangat jijak kôh
takue Nabi Yahya Pumanö. Teuma di
ureuëng nyoe, soe nyang seubeuna jih? Jai
that-that nyang ka ulôn deungoe keuhai
jihnyoe." Dan Herodes jiuseuha beu meu-
teumé jingieng Isa.

Isa geubri makheun manusia limong ribée droe

(Mat. 14:13-21; Mrk. 6:30-44; Yah. 6:1-14)

10 Óh ka seuleusoe nibak tugaih rasui-ra-
sui Isa laju jigisa dan jicalitra banmandum
ubak gobnyan peue-peue nyang ka awak-
nyan peubuet. Isa laju geupakat awaknyan
meusajan-sajan ngon gobnyan jak peuaséng
droe u banda Betsaida. 11 Teuma watée jiteu-
peu lé ureuëng ramé keuhai nyan, awaknyan
laju jiseutôt Isa. Gobnyan geuteurimong
awaknyan, laju geumariet ngon awaknyan
keuhai pakriban meunyoe Allah ka geumat
peurintah sibagoe Raja. Dan meunan cit geu-
peu puléh ureuëng sakét nyang na lamkawan
awaknyan.
12 Watée mata uroe karab jilhob, mandua
blaih droe murit Isa laju jijak meuhadab ubak
Gobnyan sira jipeugah lagée nyoe, "Bapak,
teumpat nyoe seungue dan jiôh that nibak
ureuëng ramé. Leubeh gét neuyue jak
ureuëng ramé nyoe banmandum, mangat
jihnyan jeuet jijak mita peunajoh dan teum-
pat éh nyang na di gampông-gampông nyang
na nibak silingka nyoe."
13 Teuma geujaweueb lé Isa, "Gata
mantong nyang bri bak awaknyan mangat
jeuet jimakheun."
Jiseuôt lé murit-murit Isa nyan, "Bak
kamoe nyang na limong boh ruti dan dua boh
eungkot. Peu kheueh harôh kamoe jakbloe
peunajoh keu ureuëng ramé nyoe?" 14 (Na
kira-kira limong ribée droe ureuëng agam
nibak teumpat nyan)
Isa geupeugah ubak murit-murit Gob-
nyan, "Neuyue duek kheueh awaknyan
banmandum meutumpôk-tumpôk, kira-kira
limong ploh droe saboh tumpôk."
15 Murit-murit Isa laju jipeubuet peue-
peue nyang ka geuyue lé Isa ubak awaknyan.
16 Dan óh lheuehnyan lé Isa laju geucok ruti
nyang limong boh nyan meunan cit deungon
eungkot nyang na dua boh nyan, óh lheu-
ehnyan laju geutangáh u langét sira geulakée
teurimong gaséh ubak Po teu Allah. Óh lheu-
eh nyan ruti ngon eungkot nyan laju geupri-
ek-priek ngon jaroe gobnyan dan geujok laju
ubak murit-murit geuh keu jibagi-bagi keu
ureuëng ramé nyan. 17 Dan awaknyan ban-
mandum jiteumé makheun sampoe troe. Dan
murit-murit Isa laju geupeusapat séueh-séu-
eh nyang jipajoh lé ureuëng ramé nyan nyang
le jih na dua blaih boh raga.

Petrus jimeungaku keuhai Isa

(Mat. 16:13-19; Mrk. 8:27-29)

18 Bak saboh watée, Isa teungoh geumeu-
doá sidroe geuh mantong, murit-murit Gob-
nyan laju jijak ubak Gobnyan. Isa laju geuta-

9:3-5: Luk. 10:4-11 **9:5:** Kis. 13:51 **9:7-8:** Mat. 16:14, Mrk. 8:28, Luk. 9:19

nyong ubak awaknyan lagée nyoe, "Meunu-
rot lagée jipeugah lé gob, Ulôn nyoe soe?"
19 Awaknyan laju jijaweueb, "Na nyang
peugah Nabi Yahya Pumanö. Na teuma
nyang peugah gobnyan Nabi Ilyas, nyang
laén jipeugah teuma sidroe nabi yoh jamén
ilée nyang watéenyoe ka udeb keula-i."
20 "Dan meunurot gata keudroe pakri-
ban, Ulôn nyoe soe?" geutanyong lé Isa lom.
Jijaweueb lé Petrus lagée nyoe, "Bapak
na kheueh Raja Nyang ba Seulamat nyang ka
geupeu janji lé Po teu Allah."

Isa geumeututoe keuhai seungsara ngon keuhai maté

(Mat. 16:21-28; Mrk. 8:31-9:1)

21 Dan Isa laju geupeugah ubak murit-
murit Gobnyan, "Bék sagai-sagai gata peu-
gah hainyan ubak soe mantong." 22 Geupeu-
gah lom lé Isa, "Aneuëk Manusia keubiet jai
that harôh jiteurimong deurita dan jiteuntang
lé peumimpén-peumimpén ngon imeum-
imeum ulée, meunan cit lé gurée-gurée aga-
ma. Gobnyan teuma jipoh maté, teuma bak
uroe nyang keu lhée geubeudôh lom teuma."
23 Óh lheuehnyan Isa geupeugah teuma
ubak bandum ureuëng nyang na nibak teum-
pat nyan, "Ureuëng nyang jitem seutôt Ulôn,
harôh jipeutuwoe ubak keupeuntengan jih
keudroe, jitem gulam saleb gobnyan tieb-tieb
uroe, dan hana jipiôh jiseutôt Ulôn. 24 Sabab
ureuëng nyang keuneuk peuteun keuhai udeb
jih, ureuëng nyan teuma gadôh udeb. Nyang
keubiet jih, ureuëng nyang jikeureubeuen
udeb jih deumi keu Ulôn, ureuëng nyan teuma
seulamat. 25 Peue laba jih sidroe ureuëng
meunyoe bansigom donya nyoe jeuet keu
milék jih, teuma jihnyan jipeurusak ngon
jipeugadôh udeb jih? 26 Meunyoe ureuëng
malée jiangkée Ulôn dan peue-peue nyang
Ulôn peurunoe, meunan cit Aneuëk Manusia
teuma malée jiangkée ureuëng nyan bak wa-
tée geuhnyan teuka singoh ngon kuasa
Gobnyan, dan deungon kuasa Bapak dan ma-
laikat-malaikat nyang suci! 27 Beutateupeue
kheueh: na ureuëng lamkawan gata nyoe
nyang hana lom maté sigohlom jihnyan jika-
lon Po teu Allah geumat peurintah."

Isa jipeumulia

(Mat. 17:1-8; Mrk. 9:2-8)

28 Na kira-kira sigoe aleuhat óh ka lheu-
eh Isa geupurunoe hai-hai nyan, laju geuba
Petrus, Yahya dan Yakobus u ateueh puncak
saboh gunong guna jih keuneuk meudoá.
29 Teungoh Isa geumeudoá bak teumpat
nyan, ruman Gobnyan laju meu-ubah dan
peukayan Gobnyan ka jeuet keuputéh meu-
ble-ble cahya. 30-31 Ngon hana teusangka-
sangka, teuka kheueh keunan dua droe
ureuëng, Nabi Musa ngon Nabi Ilyas geujak
peuleumah droe deungon cahya nibak syeu-
ruga. Awaknyan geumeututoe ngon Isa keu-
hai Gobnyan maté nyang hana treb le teuma
geurasa di Yerusalem. 32 Bak watée nyan
Petrus dan rakan-rakan Gobnyan ka teungét,
dan deungon hana jisangka-sangka Gobnyan
teujaga laju jibeudôh, dan laju jigieng Isa
muble-ble cahya dan na dua droe ureuëng ka
teudong ngon Gobnyan. 33 Watée bandua
droe ureuëng nyan keuneuk tinggai Isa,
Petrus laju jipeugah ubak Gobnyan, "Bapak
Gurée, mangat that tanyoe bak teumpat nyoe.
Bah kheueh kamoe jak peudong lhée boh
khimah: saboh keu Bapak, saboh keu Nabi
Musa, dan saboh teuk keu Nabi Ilyas."
(Petrus jipeugah meunan deungon hana ji-
tuôh peuphom peu nyang ka jipeugah nyan.)
34 Teungoh Petrus mantong jipeugah ha-
ba, teuka kheueh saboh gunulong awan, di
awan nyan laju jipeupayong ateueh awak-
nyan, sampoe awaknyan teumakot that. 35 Óh
lheueh nyan nibak lam awan nyan teudeungoe
kheueh su nyang teupeugah lagée nyoe, "Nyoe
kheueh Aneuëk Ulôn nyang Ulôn piléh. Deu-
ngoe kheueh peue nyang jipeugah!"
36 Óh ka lheueh su nyan hana teudeungoe
le, laju jingieng lé awaknyan Isa sidroe kông
teudong nibak teumpat nyan. Murit-murit Isa
seungab mantong keuhai banmandum nyan,
dan hana jipeugah baksoe mantong keuhai
peue nyang ka lheueh jikalon.

Isa geupeu puléh aneuëk miet nyang ka jitamong roh jeuhet

(Mat. 17:14-18; Mrk. 9:14-27)

37 Óh singoh beungoh Isa ngon ban lhée
droe murit geuh nyan laju geutron nibak
gunong nyan, dan di ureuëng ramé laju jijak
ubak Gobnyan. 38 Na sidroe ureuëng agam
lamkawan ureuëng ramé nyan jiteumawök
ubak Isa, "Bapak Gurée, neutulông jak kalon
aneuëk ulôn – jih nyan kheueh sidroe kong
aneuëk ulôn, neutulông ulôn Bapak Gurée!
39 Meunyoe roh jeuhet jiteuka dan jitamong
lam tuboh jihnyan, badan jih laju teubot-bot

9:19: Mat. 14:1-2, Mrk. 6:14-15, Luk. 9:7-8 **9:20:** Yah. 6:68-69 **9:23:** Mat. 10:38, Luk. 14:27 **9:24:** Mat. 10:39, Luk. 17:33, Yah. 12:25 **9:28-35:** 2Ptr. 1:17-18 **9:35:** Yes. 42:1, Mat. 3:17, 12:18, Mrk. 1:11, Luk. 3:22

ngon teuleunteuk-leunteuk sira jiklik-klik
dan babah jih mukuboh-kuboh. Roh nyan
hana jipiôh jiseksa aneuëk nyan dan hana
jitem teubiet lam tuboh jihnyan! 40 Ka lheueh
ulôn lakée ubak murit-murit Bapak mangat
jitem peuteubiet roh jeuhet nyan lam tuboh
aneuëk ulôn, teuma awaknyan hana hase
jipeuteubiet."
41 Geujaweueb lé Isa, "Hana wayang gata
nyoe! Biet-biet gata nyoe ureuëng nyang
meunyeuleweng dan hana tapeucaya!
Sampoe án pajan harôh lôn tinggai meusajan
ngon gata dan ulôn saba ateueh gata? Ba laju
aneuëk nyan keunoe!"
42 Teungoh aneuëk nyan jijak ubak Isa,
roh jeuhet nyang na lam tuboh aneuëk nyan
laju jiseumpom aneuëk nyan sampoe-sampoe
badan aneuëk nyan teubot-bot ngon teuleun-
teuk-leunteuk. Teuma Isa laju geupeurintah
roh jeuhet nyan mangat jiteubiet dan bak wa-
tée nyan cit aneuëk nyan ka puléh. Dan
aneuëk nyan pih laju geujok lom ubak ayah
jih. 43 Banmandum ureuëng hireuen watée
jingieng kuasa Po teu Allah nyang rayeuk
nyan.

Isa geupeugah lom keuhai Gobnyan maté

(Mat. 17:22-23; Mrk. 9:30-32)

Watée ureuëng ramé mantong teuhireu-
en-hireuen jikalon peu nyang ka geupeubuet
nyan, Isa laju geupeugah ubak murit-murit
geuh, 44 "Simak kheueh beugét-gét dan bék
tuwoe peue nyang Ulôn peugah nyoe:
Aneuëk Manusia teuma jijok ubak kuasa ma-
nusia." 45 Teuma lé murit-murit Isa nyan
hana muphom peue nyang geupeugah lé
Gobnyan. Hainyan geusöm nibak awaknyan
mangat awaknyan hana muphom. Teuma
awaknyan teumakot jitanyong hai nyan ubak
Gobnyan.

Soe nyang paleng rayeuk?

(Mat. 18:1-5; Mrk. 9:33-37)

46 Murit-murit Isa keudroe ka jimeu-
dakwa sabe keudroe-droe keuhai soe nyang
paleng rayeuk lamkawan awaknyan. 47 Isa
geuteupeue peue nyang jipike lé awaknyan,
sabab nyan kheueh laju geucok sidroe aneuëk
ubit dan laju geupeudong aneuëk nyan bak
binéh Gobnyan. 48 Dan laju geupeugah ubak
murit-murit Gobnyan, "Ureuëng nyang jiteu-
rimong aneuëk nyoe ngon sabab lé Ulôn,
saban cit jihnyan ka jiteurimong ulôn. Dan
ureuëng nyang teurimong ulôn, saban cit ka
jiteurimong Gobnyan nyang utus Ulôn. Sa-
bab ureuëng nyang paleng ubit lamkawan
gata nyoe, nyan kheueh nyang paleng
rayeuk!"

Ureuëng nyang hana jilawan gata, ureuëng nyan jidong blaih gata

(Mrk. 9:38-40)

49 Yahya jipeugah, "Po, na kamoe ngi-
eng ureuëng laén ji use iblih ateueh nan Po,
kamoe tam ureuëng nyan, sabab jihnyan bu-
kon ureuëng geutanyoe."
50 "Bék gata tam jihnyan," kheun Isa
ubak Yahya dan murit-murit Gobnyan nyang
laén, "sabab ureuëng nyang hana jilawan ga-
ta, saban cit jihnyan jidong blaih gata."

Na saboh gampông di Samaria hana jitem teurimong Isa

51 Watée ka tô that saát jih Isa teubeuôt
lam syeuruga, laju geucok peunutôh keu geu-
jak u Yerusalem. 52 Dan geuyue laju ureuëng
laén leubeh awak nibak Gobnyan. Ureuëng-
ureuëng nyang geuyue nyan laju jijak, dan
jitamong laju lam saboh gampông nyang na
di Samaria keu jipeusiab sigala sisuatu guna
keu teusambot Isa. 53 Teuma di ureuëng-
ureuëng nyang na lam gampông nyan hana
jiteurimong Isa geujak keunan, sabab ka jeu-
laih that gobnyan teungoh geujak u Yerusa-
lem. 54 Dan watée murit-murit Isa, Yakobus
ngon Yahya jiteupeu keuhai nyan, laju jipeu-
gah lé awaknyan, "Tuhan, peu kheueh Tuhan
neutem, kamoe lakée apui mangat jitron nibak
langét keu teupeubinasa banmandum ureuëng
nyoe?"[l]
55 Isa laju geupaleng bak murit-murit
Geuh nyan sira geubeungéh bak awaknyan.[m]
56 Óh lheuehnyan awaknyan laju geujak u
gampông laén.

Ureuëng-ureuëng nyang jitem jeuet keu murit-murit Isa

(Mat. 8:19-22)

57 Teungoh geujak Isa ngon murit-murit
Gobnyan, na ureuëng jipeugah ubak
Gobnyan, "Bapak, ulôn kutem seutôt Bapak
ho mantong nyang Bapak jak!"

[l] Lam padub-padubboh naseukah kuno na tutoe haba lagée nyoe: lagée nyang geupeubuet lé Nabi Elia. [m] Lam padub-padubboh naseukah kuno na tutoe haba lagée nyoe: dan jipeugab, "Gata hana tateupeue Roh nyang toh nyang kuasa gata; sabab Aneuëk Manusia kon teuka keugeujak peubinasa nyawöng gob, teuma keugeujak peuseulamat."
9:46: Luk. 22:24 **9:48:** Mat. 10:40, Luk. 10:16, Yab. 13:20 **9:54:** 2Raj. 1:9-16

58 Geujaweueb lé Isa, " Asée srigala na uru-
ek, dan cicém na eumpung, meunyoe Aneuëk
Manusia hana teumpat éh." 59 Dan geupeugah
laju lé Isa ubak ureuëng laén, " Seutôt kheueh
Ulôn."

Teuma ureuëng nyan jipeugah, " Bapak,
neupeu idhin kheueh Ulôn woe leubeh ilée
Lôn jak kubu ayah Ulôn nyang ka maté."
60 Geujaweueb lé Isa, " Bah kheueh
ureuëng maté jipeukubu ureuëng maté keudroe.
Teuma digata, jak laju dan gata peusampoe
bahwa Allah ka geupeu phon mat peurintah."
61 Na teuma ureuëng laén jipeugah lagée
nyoe, " Bapak, ulôn kutem seutôt Bapak, teu-
ma neupeu idhin kheueh ulôn ilée keu lôn jak
peugah u rumoh."
62 Isa geupeugah ubak ureuëng nyan,
" Ureuëng nyang ka jipeuphon meu-uéue, laju
jingieng u likot, ureuëng nyang lagée nyan
hana patot jeuet keu umat Po teu Allah."

Isa geu-utus tujoh ploh droe murit

10 Óh lheuehnyan Tuhan geupiléh lom
tujoh ploh[n] droe murit geuh, laju
geu-utus awaknyan dua-dua droe u tieb-tieb
banda dan daerah-daerah nyang teuma geujak
keunan leubeh awai nibak Gobnyan. 2 " Hase
nyang teuma teupôt jai that," kheun gobnyan
ubak awaknyan, " teuma nyang mubuet keu
jipôt nyan cit bacut. Sabab nyan, lakée kheueh
ubak ureuëng po ladang mangat jihnyan jiki-
rém ureuëng mubuet keu jipôt hase seunaman
jih nyan. 3 Nyan, jak kheueh laju! Ulôn utus
gata lagée bubiri lam kawan asée srigala.
4 Bék gata ba baluem atawa uempang teumpat
pasoe hase seudeukah, atawa sipatu. Bék gata
piôh bak teungoh rot ueh keu gata bôt saleuem
ubak soe mantong. 5 Meunyoe gata tamong
lam saboh rumoh, gata bôt kheueh saleuem,
' Assalamuálaikum.' 6 Meunyoe lam rumoh
nyan na ureuëng nyang galak keu damé,
saleuem damé gata nyan teutab tinggai bak
ureuëng nyan; meunyoe hán, gata tarek kheu-
eh lom saleuem nyang ka gata bri nyan.
7 Tinggai kheueh lam saboh rumoh mantong.
Teurimong kheueh peue nyang jihidang lé
ureuëng po rumoh keu gata, sabab ureuëng
nyang mubuet nahak jiteurimong upah. Bék
minah-minah nibak saboh rumoh u rumoh
nyang laén. 8 Meunyoe gata tajak ubak saboh
banda dan lam banda nyan gata jiteurimong
ngon cara gét-gét, gata pajoh kheueh peue
nyang jihidang ukeue gata. 9 Gata peupuléh
kheueh ureuëng-ureuëng nyang sakét nyang
na lam banda nyan, dan gata peusampoe
kheueh ubak ureuëng-ureuëng nyang na disi-
nan, ' Allah deungon sigra teuma geupeu phon
mat peurintah sibagoe Raja di teungoh-teu-
ngoh gata.' 10 Teuma meunyoe gata tajak bak
saboh banda lam banda nyan gata hana jiteu-
rimong, gata teubiet kheueh bak rot ueh dan
gata peugah kheueh lagée nyoe, 11 ' Bah kheu-
eh abée banda gata nyang meuleukek bak gaki
kamoe, kamoe reuteuk sibagoe peuingat keu
gata. Dan beugata teupeu kheueh, karab that
watée jih Allah geupeu phon mat peurintah
sibagoe Raja di teungoh-teungoh gata!'
12 Ingat kheueh, bak uroe kiamat singoh,
ureuëng Sodom teuma leubeh mudah geupeu
amphon lé Po teu Allah nibak ureuëng nyang
na lam banda nyan!"

Banda-banda nyang hana peucaya

(Mat. 11:20-24)

13 " Cilaka kheueh gata, hei Korazim!
Dan Cilaka kheueh gata, hei Betsaida! Seuki-
ra jih buet-buet ajaéb nyang ka teupeubuet di
teungoh-teungoh gata ka teupeuleumah di
banda Tirus dan Sidon, ka pasti ureuëng-
ureuëng nyang na lam banda nyan ka treb that
jitobat nibak banmandum desya-desya awak-
nyan, lom jimugui peukayan meukabông sira
jiboh abée ateueh ulée jih keudroe. 14 Watée
uroe kiamat singoh, ureuëng-ureuëng nyang
na lam banda Tirus ngon Sidon teuma leubeh
mudah geupeu amphon lé Po teu Allah nibak
gata. 15 Dana gata, hei Kapernaum! Gata pike,
gata nyan teuma teupeumanyang sampoe u
lam syeuruga? Hana! Sikeubit jih gata nyan
teuma teurhom lam apui nuraka!"
16 Dan laju geupeugah lé Isa ubak murit-
murit Geuh, " Ureuëng nyang jideungoe ga-
ta, saban cit ka jideungoe Ulôn. Ureuëng
nyang tulak gata, saban cit ka jitulak Ulôn.
Dan ureuëng nyang tulak Ulôn, saban cit ka
jitulak Gobnyan nyang utus Ulôn."

Murit geuh nyang tujoh ploh droe jigisa

17 Ban tujoh ploh[o] droe murit Isa nyan
jigisa ngon até harôk dan ria lumpah na.

[n] *tujoh ploh:* padub-padubboh naseukah kuno: tujoh ploh dua. [o] *tujoh ploh:* padub-padubboh naseukah kuno: tujoh ploh dua (kalon ayat 1).

9:61: 1Raj. 19:20 **10:2:** Mat. 9:37-38 **10:3:** Mat. 10:16 **10:4-11:** Mat. 10:7-14, Mrk. 6:8-11, Luk. 9:3-5 **10:7:** 1Kor. 9:14, 1Tim. 5:18 **10:10-11:** Kis. 13:51 **10:12:** Keuj. 19:24-28, Mat. 10:15, 11:24 **10:13:** Yes. 23:1-18, Yeh. 26:1–28:26, Yl. 3:4-8, Am. 1:9-10, Za. 9:2-4 **10:15:** Yes. 14:13-15 **10:16:** Mat. 10:40, Mrk. 9:37, Luk. 9:48, Yah. 13:20



Kala (10:19)

"Tuhan," kheun awaknyan, "roh-roh jeuhet
pih jitaát ubak kamoe meunyoe kamoe peu-
rintah awaknyan ateueh nan Tuhan!"
18 Geujaweueb lé Isa, "Na Ulôn kalon
Iblih rhot ateueh langét lagée kilat. 19 Bu-
tateupeu kheueh! Ubak gata ka ulôn bri kuasa
mangat gata jeuet gata giloe uleue ngon kala
mubisa dan gata peupatah bubena teunaga
musoh, hana sapeue pih nyang hase jipeubala
ateueh gata. 20 Bah kheueh meunan bék that
meusukaria sabab roh-roh jeuhet jitaát ubak
gata. Leubeh gét gata meusukaria sabab nan
gata ka teucetet lam syeuruga."

Isa galak that até

(Mat. 11:25-27, 13:16-17)

21 Bak watée nyan cit teuma, Isa galak
that até sabab Gobnyan ka jikuasa lé Roh
Allah.[p] Geupeugah lé Isa, "Bapak, Tuhan
nyang mat kuasa ateueh langét ngon bumoe!
Ulôn meuteurimong gaséh ubak Droeneueh
sabab banmandum nyan Droeneueh rahsia
nibak ureuëng-ureuëng nyang carông dan
meu iéleumé; teuma Droeneueh tunyok ubak
ureuëng-ureuëng nyang hana sikula. Nyan
kheueh nyang peugalak até Bapak.
22 Peue-peue mantong ka geuseurah lé
Bapak ubak Ulôn. Hana meusidroe pih nyang
jituri keu Aneuëk, meunyoe kon Bapak keu-
droe. Hana nyang turi ubak Bapak meunyoe
kon Aneuëk; dan ureuëng-ureuëng ubak soe
Aneuëk nyan jitem peuturi Bapak."
23 Dan Isa laju geupaleng ubak murit-mu-
rit Geuh, dan óh lheueh nyan geupeugah ubak
awaknyan keudroe, "Meu-untông that gata
sabab ka gata kalon nyang gata ngieng nibak
saát nyoe. 24 Sabab ingat: Dumna Nabi dan
raja meuheuét that keuneuk jikalon lagée
nyang gata ngieng bak watée nyoe teuma
awaknyan teutab hana deuh jikalon. Awak-
nyan meuheuét that jikeuneuk deungoe nyang
gata deungoe bak watée nyoe, teuma awak-
nyan teutab hana jiteumé deungoe."

Miseue keuhai ureuëng Samaria nyang gét até

25 Óh lheuehnyan na sidroe gurée agama
teuka keu jikeuneuk jeubak Isa. Ureuëng
nyan jitanyong meunoe, "Bapak Gurée, peu
nyang harôh ulôn peubuet mangat ulôn jeuet
meuteumé udeb seujati dan keukai?"
26 Geujaweueb lé Isa, "Peue nyang na
teutuléh lam Alkitab? Pakriban peuhdapat
gata keuhai nyan?"
27 Jijaweueb lé ureuëng nyan, "'Cinta
kheueh ubak Tuhan Allah gata deungon até
nyang sunggoh-sunggoh, deungon sigeunab
jiwa gata, dan deungon banmandum ákai
budho gata,' dan 'Cinta kheueh seusabe gata
manusia lagée gata cinta ubak droe keudroe
gata.' "
28 "Peue nyang gata jaweueb nyan
beutôi," kheun Isa. "Peubuet kheueh lagée
nyan, teuma gata meuteumé udeb."
29 Teuma lé gurée agama nyan keuneuk
jipeubeutôi droe keudroe jih. Laju jitanyong,
"soe nyang teupeugah seusabe keudroe lôn
nyan?"
30 Geujaweueb lé Isa, "Na sidroe
ureuëng agam jitron rot Yerusalem jijak u
Yerikho. Bak teungoh rot ueh ureuëng nyan
laju jiseurang lé peurampok, peue-peue
nyang na jiba lé ureuëng nyan habéh jireu-
pah, kon nyan mantông ureuëng nyan pih
jipoh siteungoh maté, dan óh lheueh nyan
laju jitinggai ateueh rot ueh nyan lam keua-
daan ureuëng nyan luka-luka parah lumpah
na. 31 Hana teujalok lam até na sidroe imeum
pih geujak ateueh rot nyan. Watée geungieng
ureuëng nyang luka brat nyan, laju jipeusie
rot binéh laén, dan jijak laju. 32 Meunan cit
deungon sidroe ureuëng Lewi nyang jijak rot
nyan; watée jikalon ureuëng nyan, laju jipeu-
rab keu jitilek soe ureuëng nyang luka brat
nyan. Dan dijih pih laju jipeusie u meurandeh
jalan, dan jijak laju. 33 Teuma na sidroe
ureuëng Samaria nyang teungoh jijak bak rot
nyan. Watée jingieng ureuëng nyang teutiek
lam keuadaan luka brat nyan, laju jiteuka
weueh lam até jih. 34 Dan laju jipeurab bak
ureuëng nyan dan jipeugleh laju luka-luka
nyang na bak tuboh ureuëng nyan ngon ié
anggô dan jiboh ubat ngon minyéuk, óh lheu-
eh nyan luka-luka nyang bak tuboh ureuëng
nyan laju jibalot ngon ija. Óh lheuehnyan,

---

[p] *lé Roh Allah:* padub-padubboh naseukah kuno: lé Roh: na cit: lam Roh Gobnyan.
10:19: Zab. 91:13 **10:22:** Yah. 3:35, 10:15 **10:25-28:** Mat. 22:35-40, Mrk. 12:28-34 **10:27:** Im. 19:18, Tel. 6:5
10:28: Im. 18:5 **10:33-34:** 2Taw. 28:15

laju jipeuék ureuëng nyan ateueh keuleudée
jih keudroe, dan laju jiba ubak losmen nibak
teumpat nyan kheueh ureuëng nyang keu-
nong reupah nyan jipeu-ubat sira jirawat.
35 Óh singoh beungoh lé ureuëng Samaria
nyan laju jicok dua boh keupeng péng pirak
péng nyan laju jijok ubak ureuëng po losmen
nyan sira jipeugah, 'Neu-useuha kheueh
ureuëng nyoe sampoe puléh, dan meunyoe
na biaya-biaya nyang laén, ulôn bayeue teu-
ma watée ulôn gisa bak teumpat nyoe.' "
36 Óh lheueh nyan Isa geupeu putôh ca-
litra nyan deungon geutanyong lagée nyoe,
"Nibak ban lhée droe ureuëng nyan, nyang
toh kheueh, meunurot pikeran gata, nyang
jipeubuet sibagoe sabe keudroe-droe nibak
ureuëng nyang keunong reupah nyan?"
37 Gurée agama nyang teutanyong nyan
jijaweueb, "Ureuëng nyang ka jitulông
ureuëng nyang keunong rampok nyan."
"Nyan, gata jak kheueh, dan gata peubu-
et kheueh lagée nyang ka jipeubuet lé
ureuëng Samaria nyan!" kheun Isa.

Isa geujak u rumoh Marta dan Maryam

38 Óh lheueh nyan Isa ngon murit-murit
gobnyan geujak lom ho laén teuma, dan trok
laju bak saboh gampông. Lam gampông
nyan, na sidroe ureuëng inong nyang nan jih
Marta, ureuëng inong nyan jiundang Isa u
rumoh jih. 39 Marta na syedara jih nyang
inong nan jih Maryam. Maryam nyoe jiduek
rab ngon Tuhan Isa jideungoe peue-peue
nyang geupeurunoe lé Gobnyan. 40 Teuma si
Marta laloe bak dapu jipeusiab peue-peue
mantong nyang peureulée keu jipeujamé Isa.
Óh lheueh nyan laju jijak ubak Isa sira jipeu-
gah, "Tuhan, peu kheueh Tuhan hana neupa-
koe bak Maryam nyang jipeubiyeu mantong
ulôn meubuet keudroe? Neuyue kheueh jeuet
jitulông ulôn!"
41 "Marta, Marta!" jaweueb Tuhan. "Gata
khawate dan aloh alah gata pike jéh nyoe;
42 padahai nyang paleng peunteng na kheueh
saboh. Dan Maryam ka jipiléh nyang paleng
gét, nyang hana teuma teucok nibak jih nyan."

Isa geupeurunoe keuhai meudoá
(Mat. 6:9-13, 7:7-11)

11 Bak siuroe Isa geumeudoá bak sa-
boh teumpat. Óh ka lheueh meudoá,
sidroe lamkawan murit gobnyan jitanyong
lagée nyoe, "Tuhan, cineupeurunoe kamoe
meudoá lagée Nabi Yahya geupeurunoe mu-
rit-murit gobnyan meudoá."
2 Teuma Isa laju geupeugah ubak awak-
nyan, "Meunyoe gata meudoá, peugah kheu-
eh lagée nyoe,

'Bapak,
Droeneueh kheueh Allah Nyang
Esa.
Seumoga Droeneueh jiseumah
ngon jihoreumat.
3 Neubri kheueh keu kamoe tieb-tieb
uroe
peunajoh nyang kamoe peureulée.[q]
4 Neupeu amphon kheueh desya-desya
kamoe,
lagée kamoe meupeu amphon
ureuëng-ureuëng nyang na salah
nibak kamoe.
Dan bék kheueh neupeubiyeu kamoe
gadôh peucaya kamoe watée kamoe
keunong peudaya.' "

5 Isa geupeugah ubak murit-murit
Gobnyan, "Seukira jih na sidroe lamkawan
gata jijak u rumoh rakan jih bak watée teu-
ngoh malam, óh troh keunan laju jipeugah,
'Hei rakan mutuwah, peu-utang kheueh keu
ulôn lhée boh ruti, 6 sabab rakan ulôn nyang
teungoh jijak, ban sagai jipiôh nibak rumoh
dan bak ulôn hana lôn keubah peunajoh keu
jamé nyan!' 7 Meunyoe rakan nyang gata teu-
ka nyan jijaweueb lagée nyoe, nibak lam rumoh
jih, 'Bék gata peusosah ulôn! Pintoe ka ulôn
gunci dan ulôn ngon aneuëk peurumoh lôn ka
lôn éh. Ulôn hana hase lôn beudôh keu ulôn bri
peue nyang gata lakée.' "
8 "Dan pakriban?" kheun Isa óh lheueh
nyan teuma. "Ulôn peugah, nyoe! Bah kheu-
eh gatanyan na kheueh rakan jih, jihnyan
hana jitem beudôh dan jibri sapeue-sapeue
keu gata. Teuma sabab gata hana meurasa
malée teutab gata lakée bak jihnyan hana
piôh-piôh, ureuëng nyan pih laju jibeudôh
laju jibri keu gata peue nyang gata lakée
nyan. 9 Dan, Ulôn peugah ubak gata: Lakée
kheueh, keu gata teuma teubri; mita kheueh,
nyang gata mita teuma meuteumé; keutok
kheueh, teuma pintoe jibuka keu gata. 10 Sa-
bab ureuëng nyang meulakée teuma jiteuri-
mong; ureuëng nyang mita teuma jiteumé,
dan ureuëng nyang keutok, pintoe teuma ji-
buka. 11 Lamkawan gata nyoe peu kheueh na
ayah nyang jibri uleue keu aneuëk gata, meu-
nyoe aneuëk gata nyan jilakée eungkot?

[q] *peunajoh nyang kamoe peureulée:* atawa: peunajoh keu singoh.
10:38-39: Yah. 11:1

[12] Atawa gata bri kala itam, meunyoe nyang
jilakée boh manök? [13] Bah kheueh nyan gata
ureuëng jeuhet, gata teutab tabri nyang jroh
keu aneuëk-aneuëk gata. Peu kheueh lom
Bapak gata nyang na lam syeuruga!
Gobnyan teuma geubri Roh geuh keu
ureuëng nyang lakée ubak Gobnyan!"

Isa ngon Beelzebul

(Mat. 12:22-30; Mrk. 3:20-27)

[14] Bak siuroe Isa geu-use roh jeuhet
nyang jitamong lam tuboh sidroe ureuëng
kalu. Óh ka lheueh jiteubiet roh jeuhet nyan,
ureuëng nyan laju jeuet jipeugah haba. Di
ureuëng ramé teuhireuen-hireuen, [15] teuma
na cit nyang peugah lagée nyoe, "Jihnyan
hase jiuse roh jeuhet sabab na Beelzebul, ulée
kawan roh jeuhet nyan."
[16] Dan na teuma ureuëng-ureuëng nyang
keuneuk jeubak Isa, di awaknyan laju jilakée
ubak Gobnyan mangat geupeubuet buet-buet
nyang ajaéb sibagoe tanda bahwa gobnyan
biet-biet teuka nibak Po teu Allah. [17] Teuma
lé Isa geuteupeue peue meukeusut awak-
nyan. Dan laju geupeugah ubak awaknyan,
"Meunyoe na saboh nanggroe karu lam peu-
reute-peureute nyang saléng jimeumusoh,
nanggroe nyang lagée nyan hán hase meu-
teuen. Dan saboh keuluwarga nyang karu
dan meumusoh sidroe ngon nyang laén, keu-
luwarga nyan teuma hanco. [18] Meunan cit
teuma deungon keurajeuen Iblih; meunyoe
saboh kawan jimeulo ngon kawan nyang la-
én, keurajeuen nyan reuloh. Gatanyoe tapeu-
gah bahwa Ulôn use roh jeuhet sabab na
Beelzebul. [19] Meunyoe meunan, ngon kuasa
soe murit-murit gata jiuse roh-roh jeuhet
nyan? Murit-murit gata nyan kheueh sibagoe
bukeuti bahwa gatanyoe salah! [20] Teuma
meunyoe ulôn ku-use roh jeuhet ngon kuasa
Allah, nyan na kheueh sibagoe tanda bahwa
Allah ka geumat peurintah lamkawan gata.
[21] Meunyoe na sidroe ureuëng nyang
teuga beuhe ngon tungang, sinjata bak jaroe
jih leungkab na, jikeumiet rumoh jih keu-
droe, banmandum atra milék jih teuma seu-
lamat. [22] Teuma meunyoe ureuëng laén
nyang leubeh teuga jijak seurang ngon jilo
ureuëng nyan sampoe án taloe, teuma lé
ureuëng nyang leubeh teuganyan laju jireu-
pah mandum sinjata nyang jipeubangga lé
ureuëng po rumoh nyan, dan laju jibagi-bagi
banmandum barang-barang ureuëng nyan.
[23] Ureuëng nyang hana jidong blaih
Ulôn, ureuëng nyan ka jilawan Ulôn, dan
ureuëng nyang hana jitulông Ulôn, nyang
sikeubiet jih ureuëng nyan ka jipeurusak buet
Ulôn!"

Roh jeuhet jiriwang lom

(Mat. 12:43-45)

[24] "Meunyoe roh jeuhet ka jitinggai
sidroe-droe ureuëng, rohnyan laju jimeu-
rawôh bak teumpat-teumpat nyang tho keu
jimita teumpat peuniôh, teuma teumpat piôh
nyang jimita nyan hana meuteumé. Ngon
sabab nyan laju jipeugah, 'Ulôn teuma lôn
gisa u rumoh nyang ka ulôn tinggai!' [25] Wa-
tée roh jeuhet nyan ka trok keunan, laju jingi-
eng rumoh nyan ka gleh ngon teuatoe. [26] Dan
laju jijak sira jiba lom tujoh droe roh jeuhet
nyang leubeh jeuhet nibak jihnyan. Óh lheu-
ehnyan laju jitamong lam tuboh ureuëng
nyan dan laju jitinggai disinan. Dan akhé jih
keuadaan ureuëng nyan leubeh brok nibak
nyang ka-ka."

Keubahgiaan nyang seujati

[27] Óh ka lheueh geupeugah lagée nyan lé
Isa, na sidroe ureuëng inong lamkawan
ureuëng ramé nyan jipeugah ubak Isa, "Mu-
bahgia that inong nyang peulahé dan nyang
peumom Droeneueh!"
[28] Geujaweueb lé Isa, "Leubeh mu-
bahgia lom ureuëng nyang jideungoe feureu-
man Allah dan jipeubuet lagée kheun feureu-
man nyan!"

Ureuëng ramé jilakée ubak Isa mangat geutem peuna buet nyang ajaéb

(Mat. 12:38-42)

[29] Teungoh ureuëng ramé jihudom Isa
nyan, Gobnyan hana geupiôh bak geupeugah
haba, geupeugah lom lé gobnyan lagée nyoe,
"Lumpah that jeuhet manusia bak jamén
nyoe. Awaknyan jilakée buet nyang ajaéb
mangat jihnyan jeuet jipeucaya ubak Ulôn,
meusaboh buet ajaéb pih hana teuma teubri
keu awaknyan, seulaén keuajaéban Nabi Yu-
nus. [30] Lagée Nabi Yanus ka jeuet keuajaéb
keu ureuëng banda Niniwe, meunan cit deu-
ngon Aneuëk Manusia teuma jeuet saboh
keuajaéban keu ureuëng-ureuëng bak jamén
nyoe. [31] Watée uroe kiamat singoh, Ratu
nanggroe Seulatan teuma jibeudôh meusigoe
ngon ureuëng-ureuëng bak jamén nyoe, dan

11:15: Mat. 9:34, 10:25 **11:16:** Mat. 12:38, 16:1, Mrk. 8:11 **11:23:** Mrk. 9:40 **11:29:** Mat. 16:4, Mrk. 8:12
11:30: Yun. 3:4 **11:31:** 1Raj. 10:1-10, 2Taw. 9:1-12

jitudôh awaknyan. Sabab keujijak deungoe
peulajaran Nabi Sulaiman nyang bijak, Ratu
nyan ka jisaja jak nyang jiôh lumpah na phon
nibak ujong bumoe. Teuma disinoe bak wa-
tée nyoe na nyang leubeh rayeuk nibak Nabi
Sulaiman! 32 Watée uroe kiamat singoh,
peunduduek Niniwe teuma jibeudôh meu-
sajan-sajan ngon ureuëng jamén nyoe, dan
jitudôh awaknyan, sabab ureuëng Niniwe
nyan ka jimeutobat nibak desya-desya jih
watée Nabi Yunus geukhutubah keu awak-
nyan. Teuma disinoe bak watée nyoe na
nyang leubeh rayeuk nibak Nabi Yunus!"

Trang ngon seupôt
(Mat. 5:15, 6:22-23)

33 "Hana ureuëng nyang jitot panyöt laju
jisöm atawa jitôb ngon guci.[r] Ureuëng nyan
jikeubah panyöt nyan bak gaki panyöt, ma-
ngat ureuëng nyang tamong deuh jingieng
peungéh nyang trang. 34 Mata na kheueh
panyöt keu tuboh. Meunyoe mata gata jeu-
reunéh, bansaboh badan gata trang bandrang.
Teuma meunyoe mata gata sapu, bansaboh
tuboh gata ka jeuet keuseupôt tan deuh
sapeue. 35 Ngon sabab nyan, beugét-gét
kheueh, bék sampoe trang nyang ka na nibak
gata nyan jeuet keuseupôt. 36 Meunyoe
bansaboh tuboh gata ka jeuet keutrang, dan
hana meusapat pih na nyang seupôt, teuma
bansaboh tuboh gata nyan ka jeuet keutrang
bandrang lagée keunong cahya panyöt."

Isa geupeusalah ureuëng-ureuëng Farisi dan gurée-gurée agama
(Mat. 23:1-36; Mrk. 12:38-40)

37 Óh ka lheueh Isa geupeugah haba
nyang lagée nyan bagoe, na sidroe ureuëng
Farisi ji-undang Isa mangat geutem makheun
di rumoh jihnyan. Teuma Isa laju geujak u
rumoh ureuëng Farisi nyan keu geujak
makheun. 38 Ureuëng Farisi nyan hireuen that
jingieng Isa geumakheun hana geu rah jaroe
lagée nyang ka teuatoe lam peuratoran agama.
39 Sabab nyan Tuhan geupeugah ubak
ureuëng Farisi nyan, "Keubiet nyoe gata na
kheueh ureuëng-ureuëng Firisi nyang ka la-
zem tapeugleh cawan ngon pingan blah luwa
mantong, teuma lam tuboh gata keudroe peu-
noh ngon buet-buet nyang jeuhet. 40 Biet-biet
gatanyoe bangai that! Kon kheueh Allah
nyang peugét blah luwa nyan, ka teuma geu-
peugét blah dalam jih? 41 Nyang na lam ca-
wan dan pingan gatanyan, nyan kheueh nyang
harôh gata bri keu ureuëng-ureuëng gasien.
Deungon cara nyang lagée nyan, banmandum
nyan ka jeuet keu gleh keu gata.

42 Mupaloe kheueh gata, hei ureuëng-
ureuëng Farisi! Hase seunaman gata lagée
bak seulaseh, inggu dan mubagoe rupa reum-
pah nyang laén, gata bri siper siploh ubak
Allah, teuma keuadelan ngon geunaséh ubak
Po teu Allah hana gata pakoe. Padahai nyan
kheueh nyang harôh gata peubuet, deungon
hana gata peubiyeu keu nyang laén-laén.

43 Mupaloe kheueh gata, hei ureuëng-
ureuëng Farisi! Gata galak that bak teumpat-
teumpat nyang teuhoreumat meunyoe gata
tamong lam rumoh-rumoh iébadat, dan galak
jihoreumat lé gob meunyoe gata jak u keude-
keude. 44 Mupaloe kheueh gata, gata lagée
jrat nyang hana batée nisan, nyang jigiloe-gi-
loe lé gob sabab hana jiteupeue."

45 Sidroe lamkawan gurée agama nyan
jipeugah ubak Isa, "Bapak Gurée, deungon
tutoe Droeneueh nyang lagée nyan, saban cit
Bapak ka neuhina kamoe!"

46 Geujaweueb lé Isa, "Mupaloe kheueh
gata, hei gurée-gurée agama! Nyang gata
lakée hai-hai nyang sulet dan gata bri atoran-
atoran nyang brat-brat, teuma di gata muba-
cut pih hana gatatem tulông ureuëng nyang
peujak atoran nyang gata peugét nyan.
47 Mupaloe kheueh gata! Gata peugôt jirat
keu Nabi-nabi, nyang poh maté na kheueh
indatu gata keudroe. 48 Deungon lagée nyan,
gata keudroe ka gata peubeutôi peue-peue
nyang ka jipeubuet lé indatu gata; sabab keu-
biet beutôi awaknyan nyang poh ban-
mandum nabi-nabi nyan dan gata kheueh
nyang peugôt kuburan jih. 49 Nyang kheueh
sabab jih Keubijaksanaan Allah geupeugah
lagée nyoe, 'Ulôn teuma Lôn kirém keu
awaknyan Nabi-nabi dan utosan-utosan lôn;
siteungoh teuma jipoh maté dan siteungoh
teuk ji iénanya!' 50 Allah geupeubuet lagée
nyan mangat ureuëng-ureuëng bak jamén
nyoe geuhuköm sabab kajipoh maté ateueh
mandum Nabi yoh awaiphon donya nyoe
geucebta, 51 phon jipoh maté Habel sampoe
ubak jipoh maté Nabi Zakharia, nyan na jih
rab miseubah ngon Baét Tuhan. Peucaya
kheueh: Ureuëng-ureuëng jamén nyoe pasti
teuma teuhuköm sabab banmandum nyan.

---

[r] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: atawa jitôb ngon guci.

11:32: Yun. 3:5 **11:33:** Mat. 5:15, Mrk. 4:21; Luk. 8:16 **11:34-35:** Mat. 6:22-23 **11:42:** Im. 27:30
11:51: Keuj. 4:8, 2Taw. 24:20-21

52 Mupaloe kheueh gata, hei gurée-gurée
agama! Gunci ngon peuhah pintoe peungeu-
tahuan na teukeubah nibak gata, teuma diga-
ta keudroe hana gatatem tamong u dalam keu
gata mita peungeutahuan nyan. Nyang keu-
biet jih gata pagab-pagab ureuëng-ureuëng
nyang jiuseuha keuneuk jitamong u dalam
nyan!"
53 Watée Isa geutinggai teumpat nyan,
gurée-gurée agama dan ureuëng-ureuëng Fa-
risi laju jiseurapa Isa deungon beungéh raya.
Awaknyan ka jiujoe-ujoe kawe gobnyan ma-
ngat geutem peugah haba keuhai-hai nyang
laén teuma. 54 Dan watée jideungoe nyan
awaknyan jisimak gét-gét that guna jidrob
peue-peue mantong nyang salah geupeugah
haba.

Peuingat keu ureuëng-ureuëng nyang munafék

(Mat. 10:26-27)

12 Meuribée-ribée ureuëng meusak-
sak dan sampoe na nyang teugi-
dong-gidong gaki jih. Teungoh ureuëng ra-
mé nyan meuhudom nibak teumpat nyan, Isa
laju geupeugah ubak murit-murit geuh,
"Beuaté-até kheueh keu ragoe ureuëng Firi-
si, nyang Lôn meukeusut, keuhai munafék
awaknyan. 2 Hana nyang teusöm nyang hana
deuh teukalon, dan hana nyang teurahsia
nyang hana teupeugah. 3 Nyang gata peugah
watée malam, teuma teudeungoe óh watée
uroe; nyang gata sáh bak punyueng gob lam
kama nyang teutôb, teuma jipeumaklum jeu-
eb-jeueb sagoe."

Teumakot kheueh ubak Tuhan

(Mat. 10:28-31)

4 "Ingat kheueh, hei rakan-rakan Lôn!
Bék kheueh gata takot keu ureuëng nyang
hase jipoh maté tuboh teuma hana hase jipeu-
buet nyang leubeh nibak nyan. 5 Bah kheueh
Ulôn tunyok ubak gata soe nyang harôh gata
takot. Takot kheueh ubak Po teu Allah! Sa-
bab óh ka lheueh gobnyan teupoh maté,
Gobnyan teutab na kuasa keu geutiek lam
apui nuraka! Peucaya kheueh, Gobnyan
kheueh nyang harôh gata takot.
6 Limong boh cicém tulo jipeubloe ngon
yuem dua mata péng nyang paleng ubit. Bah
kheueh meunan hana meusaboh pih nyang
geutuwoe lé Po teu Allah. 7 Ôk nyang na
ateueh ulée gata pih ka geuitong banman-
dum, sabab nyan bék kheueh teumakot; gata
jiôh leubeh muyuem nibak cicém-cicém
nyan!"

Teuangkée Isa dikeue rakyat ba

(Mat. 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

8 "Ingat kheueh beu gét-gét nyang Ulôn
peugah nyoe: Ureuëng nyang jiangkée Ulôn
dikeue rakyat ba ureuëng nyan na kheueh
murit Ulôn, jihnyan pih teuma geuangkée lé
Aneuëk Manusia dikeue malaikat-malaikat
Allah. 9 Teuma ureuëng nyang bantah Ulôn
dikeue rakyatba bahwa jihnyan geubantah
murit Ulôn, jihnyan geubantah cit teuma lé
Aneuëk Manusia dikeue malaikat-malaikat
Allah.
10 Meunyoe na ureuëng jipeugah nyang
kon-kon dan jibantah keuhai Aneuëk Manu-
sia, ureuëng nyan mantong jeuet teupeu
amphon; teuma meunyoe jihnyan jihina Roh
Po teu Allah, ureuëng nyan hana jeuet teupeu
amphon.
11 Meunyoe gata jiba u rumoh-rumoh ié-
badat keu jijak ba lam sidang dikeue peu-
meurintah atawa nyang mat kuasa, bék kheu-
eh sosah até gata pakriban gata harôh tabila
droe atawa peue nyang harôh gata peugah.
12 Sabab peue nyang harôh gata peugahnyan
teuma geupurunoe lé Roh Allah ubak gata óh
trok bak watée."

Miseue keuhai ureuëng kaya nyang bangai

13 Na sidroe ureuëng lamkawan ureuëng
ramé nyan jipeugah ubak Isa, "Bapak Gurée,
cineuyue ubak syedara lôn mangat jibri keu
ulôn siparo nibak hareuta nyang geutinggai
lé ayah kamoe."
14 Geujaweueb lé Isa, "Syedara, soe kheueh
nyang ka peujeuet ulôn jeuet keuhakém atawa
nyang weuek atra warésan keu gata mandua?"
15 Óh lheuehnyan ubak banmandum ureuëng
nyang na disinan geupeugah lé Isa, "Até-até
kheueh dan beuwaih-waih kheueh, bék sampoe
gata jeuet keu ureuëng leuha. Sabab manusia
udeb hana meugantung bak atra keukayaan jih
mantong, bah kheueh nyan atra jih jai meuku-
yan-kuyan."
16 Dan Isa laju geupeugah saboh miseue
nyang laén lagée nyoe, "Na sidroe ureuëng
kaya. Ureuëng nyan na tanoh nyang jai that
jibri hase. 17 Ureuëng kaya nyan ka teupike
lam até jih, 'Ka hana le teumpat keu lôn

12:1: Mat. 16:6, Mrk. 8:15 **12:2:** Mrk. 4:22, Luk. 8:17 **12:10:** Mat. 12:32, Mrk. 3:29
12:11-12: Mat. 10:19-20, Mrk. 13:11, Luk. 21:14-15

keubah hase tanoh lôn. Peue akai ulôn jinoe-
nyoe?' 18 Óh lheuehnyan ureuëng kaya nyan
jipike lom jikheun ubak droe jih keudroe,
'Nyan, lôn na akai; gudang-gudang ulôn lôn
yue reuloh óh lheuehnyan ulôn yue peudong
nyang leubeh rayeuk. Disinan kheueh teuma
ulôn keubah banmandum gandom lôn meu-
nan cit deungon barang-barang ulôn nyang
laén. 19 Óh lheueh nyan teuma ulôn peugah
ubak droe lôn keudroe: Gata meu-untông!
Banmandum nyang gét ka na bak gata dan
hana teuma habéh meuthon-thon. Meureuhat
kheueh gata bak saát nyoe! Éh-éh pajoh kheu-
eh mantong dan peuguna kheueh nékmat
udeb gata!' 20 Teuma Po teu Allah geupeugah
ubak gobnyan, 'Hei ureuëng bangai! Malam
nyoe cit gata teuma maté, dan soe kheueh
nyang cok banmandum atra keukayaan nyang
ka gata peusapat keu droe gata nyan?'
21 Meunan kheueh jeuet jih deungon ti-
eb-tieb ureuëng nyang jiuseuha jeuet keu
ureuëng kaya keudroe jih keudroe, teuma
hana jiuseuha jeuet keu ureuëng kaya dikeue
Po teu Allah."

Peucaya kheueh ubak Allah

(Mat. 6:25-34)

22 Dan Isa laju geupeugah ubak murit-
murit Gobnyan, "Nyan kheueh sabab jih ulôn
peugah, 'Bék kheueh khawate keuhai udeb
gata, peue nyang teuma gata pajoh, dan peu-
teuma nyang teuma gata ngui.' 23 Udebnyoe
na kheueh leubeh nibak peunajoh, dan tuboh
leubeh nibak peukayan. 24 Gata ngieng kheu-
eh cicém po! Cicém nyan hana jipula, hana
teuma peue nyang jipot, dan meunan cit hana
jipeugét gupôk keuteumpat jikeubah peuna-
joh jih. Teuma, Po teu Allah teutab geupeula-
ra beulatang nyan! Teuma digata leubeh meu-
hareuga nibak cicém-cicém nyan! 25 Soe
kheueh nibak gatanyoe nyang sabab jih kha-
wate jeuet jipeupanyang umu jih bah pih ba-
cut?[s] 26 Meunyoe hai nyang ubit lagée nyan
ka hana hase gata peubuet, pakon gata kha-
wate keuhai-hai nyang laén? 27 Dan gata ngi-
eng kheueh pakriban bungöng-bungöng
bakông jitimoh; bungöng-bungöng bakông
nyan hana jimubuet, dan hana teuma jimeu-
rajôt. Nabi Raja Sulaiman nyang meunan
meugah ngon kaya hana peukayan gobnyan
nyang saban lagak jih lagée bungöng bakông
nyan! 28 Naleueng lam blang uroe nyoe timoh
singoh teutot. Teuma Po teu Allah teutab
geupeusaneut naleueng nyan mangat teutab
ceudah. Peuteuk lom gata! Teuma digata
kureueng peucaya! 29 Ngon sabab nyan, bék
kheueh khawate dan bingong keuhai peue
nyang gata pajoh ngon gata jieb. 30 Hai-hai
nyang lagée nyan jipeubuet ngon jitiyeub lé
ureuëng-ureuëng nyang hana jituri Po teu
Allah. Padahai Bapak gata geuteupeue bahwa
gata tapeureulée banmandum nyan. 31 Teuma
gata harôh ta useuha mangat Po teu Allah
geupeurintah lam udeb gata, deungon lagée
nyan nyang laén-laén teuma geubri lé Allah
keu gata."

Atra lam syeuruga

(Mat. 6:19-21)

32 "Gata nyang bacut jeumeulah jih, bék
kheueh teumakot! Sabab Bapak gata galak
geubri keu gata beureukat nibak Peumeu-
rintahan Gobnyan. 33 Peubloe kheueh atra
milék gata dan gata bri kheueh péng nyan keu
ureuëng gasien. Peugét kheueh keu droe gata
baluem nyang hana useueng-useueng, na
kheueh atra nyang teukeubah lam syeuruga.
Atranyan hana jitem gadôh sabab pancuri
hana jeuet jicok dan keuraleueb hana jeuet
jikab. 34 Sabab dipat na atra gata, nibak
teumpat nyan kheueh teuma na até gata!"

Peulayan nyang siab sabe

35 "Meujaga-jaga kheueh watée meuha-
dab ubak tieb-tieb hai. Gata harôh sabe lam
siab ngon peukayan bak tuboh meunan cit
deungon panyöt sabe lam keuadaan hu, 36 sa-
ban lagée peulayan-peulayan nyang ka siab
jipreh Po jih jiwoe nibak teumpat ureuëng
meukawen. Meunyoe Po jih nyan jiwoe dan
jikeutok pintoe, bagaih that awaknyan jibuka
pintoe. 37 Mubahgia that peulayan-peulayan
nyan watée jiwoe Po jih cit ka teupreh-preh.
Peucaya kheueh: Po nyan ka siab-siab dan
jiyueduek peulayan-peulayan jih nyan, óh
lheueh nyan laju jipeutimang awaknyan.
38 Lumpah mubahgia peulayan-peulayan
nyan watée jiwoe Po jih awaknyan mantong
lam keuadaan meujaga, bah pih Po jih nyan
jiwoe watée ka teungoh malam atawa liwat
nibak nyan! 39 Ingat kheueh nyoe! Meunyoe
ureuëng po rumoh nyan jiteupeu poh padub
pancuri nyan jitamong lam rumoh jih,
ureuëng nyan teutab jikeumiet pancuri nyan
bék jitamong lam rumoh jih. 40 Sabab nyan,
gata pih harôh beusiab-siab, sabab Aneuëk

---

[s] *jipeupanyang umu jih bah pih bacut:* atawa meutamah manyang bahpi bacut.

12:27: 1Raj. 10:4-7, 2Taw. 9:3-6 **12:35**: Mat. 25:1-13 **12:36**: Mrk. 13:34-36 **12:39-40**: Mat. 24:43-44

Manusia teuma teuka bak watée nyang gata
keudroe hana gata sangka-sangka."

Peulayan nyang seutia dan peulayan nyang hana seutia

(Mat. 24:45-51)

41 "Tuhan, peu kheueh peungajaran
nyan Tuhan tunyok keu kamoe keu
banmandum manusia?" jitanyong lé Petrus.
42 Geujaweueb lé Isa, "Soe peulayan
nyang seutia dan bijaksana sampoe jiangkat
lé po jih jeuet keumando ateueh peulayan-
peulayan nyang laén sampoe awaknyan jibri
makheun óh trok bak watée? 43 Biet-biet mu-
bahgia peulayan nyan watée Po jih jiwoe dan
jikalon peulayan nyan teungoh jipeubuet tu-
gaih droe jih! 44 Peucaya kheueh: Po jihnyan
teuma jipeucaya banmandum atra jih ubak
peulayan jih nyan. 45 Teuma meunyoe peula-
yan nyan jikheun lam até jih, 'Po ulôn
mantong treb geugisa,' dan laju jipoh
mandum peulayan nyang laén dan jimakheun
ngon jijieb ié sampoe án mabök, 46 teuma Po
jih laju jiwoe bak jeuem dan watée nyang
hana jisangka-sangka. Dan peulayan nyan la-
ju jipoh sikeubiet-keubiet jih[1] lé Po jihnyan
dan jipeujeuet lagée naseb ureuëng-ureuëng
nyang hana taát ubak Po teu Allah.
47 Peulayan nyang jiteupeu keuheundak
Po jih, teuma jihnyan hana meusiab-siab dan
hana jipeubuet lagée nyang jikeuheundak lé
Po jih, peulayan nyan teuma jiseunuét sikeu-
biet-keubiet jih. 48 Teuma peulayan nyang
hana jiteupeu keuheundak Po jih, óh lheueh
nyan jipeubuet buet-buet nyang salah
sampoe harôh teuseunuet, teuma teuseunuet
bacut mantong. Sabab ureuëng nyang ka
lheueh teubri nyang jai, nibak ureuëng nyan
teuma teulakée nyang leubeh jai lom. Dan
keu ureuëng nyang teupeucaya nyang jai,
nibak ureuëng nyan teuma teulakée nyang
leubeh jai lom."

Kon peudamé teuma teulawan

(Mat. 10:34-36)

49 "Ulôn teuka keu lôn ba apui sampoe
habéh tutong bansaboh bumoe nyoe. Paleng
gét meunyoe apui ka hu! 50 Mantong na bala
nyang paleng hebat nyang harôh Ulôn
tanggong. Dan até ulôn apoh apah that si-
gohlom hainyan teujadi. 51 Peu kheueh gata
pike ulôn teuka keu lôn ba damé ateueh rhung
donya? Hana, kon damé nyang ulôn ba, nyang
ulôn ba na kheueh peudeueng. 52 Phôn nibak
saát nyoe, saboh keuluwarga nyang na limong
droe teuma jimeudakwa sabe, lhée lawan dua.
53 Bapak jilawan aneuëk jih nyang agam dan
aneuëk jih nyang agam teuma jilawan bapak
jih. Ma jilawan aneuëk jih nyang inong dan
aneuëk jih nyang inong teuma jilawan ma jih.
Ma tuwan jilawan meulintée jih nyang inong
dan meulintée nyang inong teuma jilawan ma
tuwan."

Teuteupeue tanda jamén

(Mat. 16:2-3)

54 Dikeue ureuëng ramé nyang na nibak
teumpat nyan geumeututoe cit Isa, "Meu-
nyoe gata ngieng awan ji ék rot siblaih u
barat, bubagaih that gata peugah, 'Hana treb
le jitron ujeuen.' Dan biet-biet jitron ujeuen.
55 Meunyoe gata rasa angén teuka rot sibalih
seulatan, laju gata peugah, 'hana treb le jiteu-
ka seu-eum.' Dan biet-biet seu-eum teuka.
56 Gata ureuëng nyang galak bak buet pura-
pura! Gata hase gata ramai ikeulem deungon
gata ngieng keuadaan langét dan bumoe. Pa-
kon tanda-tanda jamén nyoe hana hase gata
ramai?"

Meudamé kheueh ngon musoh

(Mat. 5:25-26)

57 "Pakon hana gata peuputôh keudroe
peue nyang beutôi? 58 Meunyoe ureuëng ji-
jak gadu gata ubak kantô hakém, gata useuha
kheueh keu meuteumé gata peuseuleusoe
peukara nyan ngon ureuëng nyan sigohlom
troh u kantô hakém. Meunyoe hán, eunteuk
jihnyan jihila gata u keue hakém dan hakém
nyan teuma jijok gata ubak peulisi, dan peu-
lisi jipeutamong gata lam glab. 59 Peucaya
kheueh! Gata hana teuma tateubiet lam glab
sigohlom hukôm gata seuleusoe."

Meunyoe hana meutobat nibak desya, singoh teuma binasa

13 Bak watée nyan na padubdroe
ureuëng jicalitra ubak Isa keuhai
ureuëng-ureuëng Galilea nyang jipoh maté lé
Pilatus, watée awaknyan teungoh jipeuseu-
mah keureubeuen keu Po teu Allah. 2 Watée
geudeungoe calitranyan, laju geupeugah lé
Isa, "Sabab ureuëng-ureuëng Galilea nyan
jipoh maté lagée nyan bagoe, gata pike nyan
sibagoe bukeuti awaknyan leubeh meudesya
nibak mandum ureuëng Galilea nyang laén?

[1] *jipoh sikeubiet-keubiet jih:* atawa jiuse uluwa.

12:50: Mrk. 10:38 **12:53:** Mi. 7:6 **12:54-56:** Mat. 16:2-3 **12:57-59:** Mat. 5:25-26

3 Sagai-sagai kon lagée nyang gata pike nyan!
Teuma ingat kheueh: Meunyoe gata hana gata
tobat nibak desya-desya gata, banmandum
gata teuma maté saban lagée awaknyan.
4 Pakriban teuma ngon lapan blaih droe ureuëng
nyang maté di Siloam, watée meunara reubah
laju jitimpok ateueh awaknyan? Gata pike
awaknyan leubeh meudesya nibak mandum
ureuëng nyang na di Yerusalem? 5 Sagai-sagai
kon lagée nyang gata pike nyan! Sigoe teuk
Ulôn peugah ubak gata: Meunyoe gata tatobat
nibak mandum desya-desya gata, gata ban-
mandum teuma maté saban lagée awaknyan."

Miseue keuhai bak ara nyang hana jimuboh

6 Óh lheueh nyan Isa geucalitra teuma hai
lagée nyoe, "Na sidroe ureuëng lam lampôh
anggô jih na jitimoh bak ara. Bak siuroe jijak
kheueh ureuëng nyan keuneuk jimita boh ka-
yée nyan, óh trok keunan hana jiteumé boh
ara nyang jimeuheuét nyan. 7 Ban jingieng
bak kayée nyan hana muboh, laju jipeugah
ubak namiet nyang jaga lampôh anggô nyan,
'Kalon, ka lhée thon ulôn preh-preh jimuboh
bak ara nyang na lam lampôh nyoe, teutab
hana lôn teumé meusaboh boh ara. Gata kôh
mantong bak ara nyoe! Deungon na jih udeb
lam lampôh nyoe hana meuguna keu ulôn,
nyang na jipeu habéh zat tanoh mantong!'
8 Teuma jijaweueb lé namiet nyang meubuet
bak lampôh nyan, 'Bah kheueh jitimoh sithon
teuk, hei Po. Ulôn teuma lôn catôk tanoh
bansikeulileng dan ulôn boh baja nyang leu-
beh jai lom. 9 Pat tateupeue thon ukeue nyoe
jimuboh. Meunyoe hana cit jimuboh, jeuet Po
yue bak ulôn mangat ulôn teubang bak ara
nyang hana meuguna nyan.' "

Isa geupeu puléh sidroe ureuëng inong nyang tuha bungkôk watée uroe Sabat

10 Bak siuroe na kheueh uroe Sabat, Isa
teungoh geuseumeubeuet lam saboh rumoh
iébadat. 11 Bak teumpat nyan na sidroe
ureuëng inong nyang ka lapan blaih thon sa-
két, sabab na jitamong roh jeuhet lam tuboh
ureuëng nyan. Inong nyan bungkôk dan mu-
bacut pih hana jeuet jidong tupat. 12 Watée
hainyan geungieng lé Isa, laju geupeugah bak
inong bungkôk nyan, "Hei Ma, droeneueh ka
puléh nibak peunyakét nyang na lam tuboh
neueh!" 13 Dan Isa laju geupeuduek jaroe
Geuh ateueh ureuëng inong nyan, watée nyan
cit teuma ureuëng inong tuha bungkôk nyan
ka jeuet jidong tupat laju jipujoe Po teu Allah.
14 Ulée rumoh iébadat nyang na disinan
beungéh raya, sabab Isa geupeu puléh gob
bak ureuëng Sabat, sabab nyan laju jipeugah
ubak ureuëng-ureuëng nyang na disinan,
"Na nam uroe keu tamubuet; teuka kheueh
bak uroe-uroe mubuet nyan keu jeuet teupeu-
puléh nibak mubagoe peunyakét, bék bak
uroe Sabat lagée nyoe bagoe!"
15 Geujaweueb lé Isa, "Gata nyoe man-
dum ureuëng munafék! Bak uroe Sabat
banmandum ureuëng jipeuleueh leumô atawa
keuleudée jih lam weue dan laju jiba uluwa
keu jipeujieb ié keu beulatang nyan. 16 Nyan,
disinoe na sidroe ureuëng keuturonan Nabi
Ibrahim, nyang ka lapan blaih thon treb jih
inong nyoe ji-ikat lé Iblih. Peu kheueh inong
nyoe hana jeuet jipeuleueh droe bak uroe
Sabat?" 17 Peu nyang geujaweueb lé Isa nyan
lumpah that malée nibak lawan-lawan Gob-
nyan; teuma banmandum ureuëng laén nyang
na disinan galak that buet-buet ajaéb nyang
ka geupeubuet lé Isa

Miseue aneuëk sisawi

(Mat. 13:31-32; Mrk. 4:30-32)

18 Isa geuteumanyong bak awaknyan,
"Meunyoe Po teu Allah ka geumat peurintah,
pakriban kheueh keuadaan jih? Ngon peu
kheueh jeuet ulôn peubeda atra nyan? 19 Keu-
adaan jih lagée miseue nyoe. Si aneuëk bijéh
sisawi[u] jicok lé sidroe-droe ureuëng dan laju
jipula lam lampôh jih. Bijéh nyan timoh laju
jeuet keu bak kayée, dan cicém-cicém laju
jipeugét eumpung ateueh bak kayée nyan."

Miseue ragoe

(Mat. 13:33)

20 Sigoe teuk geutanyong lé Isa, "Meu-
nyoe Allah kageumat peurintah, ngon peu
kheueh jeuet lôn peusa keuadaan jih? 21 Keu-
adaan jih lagée ragoe nyang jicok lé sidroe
ureuëng inong laju jilawôk ngon peuet ploh
arée teupông, sampoe meukeumang ban-
mandum."

Babah pintoe nyang sampiek

(Mat. 7:13-14, 21:23)

22 Sira geujak u Yerusalem, Isa geujak
meulalu banda-banda dan gampông-gam-

---

[u] *sisawi:* Sisawi nyang teumeukeusut disinoe na kheueh sijeuneh seunaman nyang hase timoh manyang jih kira-kira lhée metée.

13:14: Keu. 20:9-10, Tel. 5:13-14

pông sira geuseumeubeuet bak teumpat-teum-
pat nyan. 23 Dan na ureuëng teumanyong
ubak Gobnyan, "Bapak, Peu kheueh cit bacut
sagai ureuëng nyang teupeuseulamat?"
24 Geujaweueb lé Isa, "Meu-useuha
kheueh gata tamong rot babah pintoe nyang
sampiek. Sabab, ingat! Jai that-that ureuëng
nyang ji useuha jikeuneuk tamong teuma
meuteumé. 25 Watée ureuëng po rumoh
jibeudôh dan jitôb pintoe, gata kateudong
diluwa dan laju gata keutok-keutok sira gata
peugah lagée nyoe, 'Po lôn, neupeuhah
kheueh pintoe keukamoe!' Ureuëng po ru-
moh nyan teuma jijaweueb, 'Ulôn hana lôn
teupeu rot pat gata teuka!' 26 Gata teuma
tajaweueb, 'Kamoe ka lheueh kamoe
makheun ngon kamoe jieb ié ngon Droeneu-
eh, dan Droeneueh pih ka lheueh neuseu-
meubeuet bak rot euh lam banda-banda ka-
moe!' 27 Teuma Po rumoh nyan jipeugah
lom, 'Ulôn hana lôn teupeu rot pat gata teuka.
Jak wéeh keudeh, gata nyang ka gata peubuet
buet nyang jeuhet!' 28 Watée gata ngieng
Nabi Ibrahim Nabi Ishaq dan Nabi Yakub
dan banmandum nabi meugalak ria lam Do-
nya Barô Allah, gata teuma tamo deungon
deurita sabab gata keudroe ka teu-use uluwa!
29 Bube na ureuëng ramé teuma teuka phon
nibak blaih timu sampoe nyang na nibak
blaih barat, phon nibak utara ngon seulatan,
dan teuma meugalak ria lam Donya Barô
Allah. 30 Nyang sikeubit jih, na ureuëng
nyang paleng akhé jeuet keu ureuëng nyang
phon, dan na ureuëng nyang phon nyang
teuma jeuet keu ureuëng nyang akhé."

Isa geuweueh keu Yerusalem

(Mat. 23:37-39)

31 Watée nyan cit teuma, na meupadub
droe ureuëng Farisi jijak meurumpok ngon
Isa sira jipeugah, "Droeneueh bék tinggai
disinoe! Jak laju uteumpat laén, sabab Hero-
des jikeuneuk poh maté droeneueh."
32 Geujaweueb lé Isa, "Gata jak peugah
laju ubak ureuëng nyang tan meuguna nyan,
'Uroe nyoe ngon singoh Ulôn use roh jeuhet
dan Lôn peupuléh ureuëng sakét, teuma bak
uroe nyang keu lhée, teuma Lôn peuseuleu-
soe banmandum buet Ulôn.' 33 Bah pih meu-
nan bak uroe nyoe singoh dan lusa teutab
Ulôn jak meuneujak Ulôn, sabab hana gét
meunyoe sidroe nabi jipoh maté diluwa Ye-
rusalem.

34 Yerusalem, Yerusalem! Nabi-nabi ga-
ta peumaté! Utosan-utosan Allah gata geula-
wa ngon batée sampoe maté! Ka padub goe
ulôn keuneuk wa peunduduek gata lagée
nang manök nyang jiuem banmandum
aneuëk jih dimiyueb sayeueb, teuma gata
hana tatem! 35 Sabab nyan Po teu Allah hana
geutem le meusajan gata. Butateupeue kheu-
eh, phon saát nyoe gata hana le gata ngieng
Ulôn, sampoe singoh gata peugah, 'Geubri
kheueh beureukat Gobnyan nyang teuka
ateueh nan Tuhan.' "

Isa geupeu puléh sidroe ureuëng sakét

14 Bak siuroe na kheueh uroe Sabat, Isa
geujak makheun u rumoh sidroe
ureuëng tokoh bansa Farisi. Nibak teumpat
nyan di ureuëng laén jingieng Isa ngon teuliti
that. 2 Dan jijak kheueh ubak Isa sidroe
ureuëng sakét busong gaki ngon jaroe jih ka
gumbong-gumbong. 3 Dan Isa laju geuta-
nyong ubak gurée-gurée agama dan ureuëng-
ureuëng Farisi nyang na nibak teumpat nyan,
"Meunurot huköm agama geutanyoe, peu
kheueh jeuet atawa hana tapeu-ubat ureuëng
sakét bak uroe Sabat?"
4 Gurée-gurée agama dan ureuëng-
ureuëng Farisi nyang na disinan seungab
mantong. Dan laju Isa geuhôi ureuëng nyan
dan laju geupeu puléh ureuëng sakét busong
nyan, óh lheueh nyan laju geuyue jak
ureuëng nyang ka puléh nyan. 5 Óh ka lheueh
nyan Isa laju geupeugah ubak ureuëng-
ureuëng nyang na inan, "Seukira jih sidroe
lamkawan gata nyoe na sidroe aneuëk atawa
saboh leumô nyang rhot lam mon bak uroe
Sabat, peu kheueh nyan hán jeuet tapeuteu-
ngoh uluwa aneuëk nyan atawa leumô nyan
bak uroe nyan cit teuma?"
6 Teuma ureuëng nyang na nibak teum-
pat nyan hana meusidroe pih nyang hase
jijaweueb peue nyang geutanyong lé Isa
nyan.

Miyueb até dan galak teubri keu ureuëng laén

7 Isa geukalon na jamé-jamé jipiléh-piléh
teumpat duek nyang paleng gét. Sabab nyan
gobnyan laju geubri peulajaran nyang lagée
nyoe ubak awaknyan banmandum. 8 "Meu-
nyoe gata na jitawök bak teumpat ureuëng
meukawen, bék kheueh gata duek bak kurusi
teuhoreumat. Pat tateupeue ureuëng laén

13:24: Mat. 7:13-14 **13:26-27:** Mat. 7:22-23 **13:27:** Zab. 6:9 **13:28:** Mat. 22:13, 25:30 **13:28-29:** Mat. 8:11-12 **13:30:** Mat. 19:30, 20:16, Mrk. 10:31 **13:35:** Zab. 118:26 **14:5:** Mat. 12:11 **14:8-10:** Ams. 25:6-7

nyang leubeh peunteng nibak gata pih na
jitawök, 9 sampoe ureuëng po rumoh nyang
ka jitawök gata bandua nyan teupaksa jijak
ubak gata sira jipeugah, 'Meuáh, teumpat
nyoe ka teukeubah keu jamé nyang bantrok
nyan.' Teuma deungon malée raya gata teu-
paksa gata duek bak teumpat nyang paleng
likot. 10 Sabab nyan kheueh, meunyoe gata
na jitawök, gata piléh kheueh teumpat nyang
paleng dilikot, mangat ureuëng po rumoh
teuma teuka dan jipeugah ubak gata, 'Rakan,
jak taduek bak teumpat nyang leubeh gét.'
Deungon lagée nyan gata kajihoreumat
dikeue jamé-jamé nyang laén. 11 Sabab tieb-
tieb ureuëng nyang jipeumanyang droe jih
teuma teupeumiyueb, sikeubiet jih ureuëng
nyang jipeumiyueb droe jih teuma teupeu-
manyang."

12 Dan laju geupeugah lé Isa ubak
ureuëng po rumoh, "Meunyoe gata tatawök
ureuëng laén keu jimakheun di rumoh gata
bah kheueh nyan makheun watée uroe meu-
nan cit makheun malam, bék kheueh gata
tawök rakan atawa syedara gata, atawa wa-
réh kawöm, atawa waréh lingka gata nyang
kaya. Sabab saboh watée ureuëng-ureuëng
nyan teuma jitawök gata, ngon lagée nyan
gata ka gata teurimong beunalaih ateueh
peue nyang ka gata peubuet. 13 Dan, meu-
nyoe gata tapeuna khanuri, gata tawök kheu-
eh ureuëng gasien, ureuëng cidra, ureuëng
lapée, dan ureuëng buta. 14 Gata teuma geu-
bri beureukat, sabab ureuëng-ureuëng nyan
hana teuma hase jibalaih ateueh keugét até
gata. Buet gata nyang gét nyan teuma geuba-
laih lé Po teu Allah bak watée ureuëng-
ureuëng nyang gét teuma teupeubeudôh ni-
bak maté."

Miseue khanuri nyang rayeuk
(Mat. 22:1-10)

15 Watée geupeugah lagée nyan lé Isa, na
sidroe lamkawan nyang na nibak teumpat
nyan habéh mandum jideungoe peue nyang
geupeugah nyan, ureuëng nyan laju jipeugah
lagée nyoe, "Untông lumpah na ureuëng
nyang teuma jimakheun meusajan ngon
Allah watée Gobnyan teuka sibagoe Raja!"

16 Teuma Isa laju geupeugah ubak
ureuëng nyan, "Bak saboh watée na ureuëng
nyang jipeuna khanuri nyang rayeuk dan ji-
tawök ureuëng jai lumpah na. 17 Watée
katroh watée jih khanuri teupeuphon,
ureuëng nyan laju jiyue namiet jih ubak
ureuëng nyang ka teutawök sira jipeugah
lagée nyoe, 'Neubot kheueh langkah u ru-
moh kamoe, banmandum ka lheueh kamoe
hidang!' 18 Teuma di ureuëng nyang teu-
tawök nyan banmandum, sidroe-droe jilakée
meuáh. Nyang phon that jipeugah bak namiet
nyan, 'Ulôn ban that-that ulôn bloe saboh
keubeueng tanoh, dan lumpah peureulée lôn
keuneuk jak pareksa tanoh nyan. Peumeuáh
kheueh keu ulôn.' 19 Nyang laén jipeugah
teuma, 'Ulôn ban that ulôn bloe limong boh
judo leumô, dan lôn keuneuk ujoe leumô-
leumô lôn nyan. Peumeuáh kheueh keu
ulôn!' 20 Nyang laén lom jipeugah teuma
lagée nyoe, 'ulôn ban that lheueh lôn meuka-
wen, ngon sabab nyan hana hase ulôn jak.'

21 Namiet nyan laju jiwoe dan jipeugah
laju hai nyan ubak Po jih, Po nyan beungéh
lumpah na, laju jipeugah ubak namiet jih,
'Bubagaih kheueh gata jak u banda nibak
rot-rot euh dan tatamong laju lam-lam jurông
lam banda nyan. Gata ba kheueh keunoe
ureuëng-ureuëng gasien, ureuëng cidra,
ureuëng lapée dan ureuëng buta.' 22 Óh lheu-
eh nyan lé namiet nyan laju jipeugah lagée
nyoe, 'Ya Po ulôn, banmandum peurintah Po
ka lheueh ulôn peubuet, teuma teumpat jih
mantong that jai.' 23 Dan ureuëng Po khanuri
nyan laju jipeugah lagée nyoe, 'Gata jak
kheueh u rot-rot ueh raya dan jurông-jurông
nyang na diluwa banda, dan gata paksa kheu-
eh mangat ureuëng-ureuëng nyan jitem teu-
ka, mangat rumoh ulôn peunoh. 24 Ingat
kheueh! Hana meusidroe pih nibak ban-
mandum jamé nyang ka teutawök nyan jiteu-
mé pajoh peunajoh nyang ka ulôn keubah
watée khanuri dirumoh ulôn nyan!' "

Sidroe murit nyang jikeureubeuen droe
(Mat. 10:37-38)

25 Jai that-that ureuëng jijak meusajan
ngon Isa, dan Isa geupaleng sira geupeugah
ubak awaknyan, 26 "Meunyoe ureuëng jijak
ubak Ulôn, teuma di ureuëng nyan leubeh
jigaséh keu ma jih, ayah jih, peurumoh jih,
aneuëk-aneuëk jih, syedara jih, dan droe jih
keudroe, ureuëng nyang lagée nyan hana
hase jeuet keu murit Ulôn. 27 Ureuëng nyang
hana jitem gulam saleb gobnyan dan jiseutôt
Ulôn, ureuëng nyang lagée nyan hana hase
jeuet keu murit Ulôn. 28 Meunyoe na sidroe
lamkawan gata jikeuneuk peudong saboh

14:11: Mat. 23:12, Luk. 18:14 **14:26:** Mat. 10:37 **14:27:** Mat. 10:38, 16:24, Mrk. 8:34, Luk. 9:23

meunara, teuntée jihnyan teuma jiduek ji-
itong leubeh ilée padub le habéh biaya meu-
nara nyan dan mangat jiteupeu peu kheueh
péng jih séb keu jipeuseuleusoe meunara
nyan atawa hana. 29 Sabab meunyoe teunya-
ta jihnyan hana hase jipeuseuleusoe meunara
nyan, padahai keunaleueng meunara nyan ka
jipeugôt, dan banmandum ureuëng nyang
jikalon meunara nyan teuma jipeukém.
30 Awaknyan teuma jipeugah lagée nyoe,
'Ngieng, ureuëng nyan jiseumeugôt, teuma
hana hase jipeuseuleusoe!' 31 Meunyoe na
sidroe raja bak jihnyan na siploh ribée droe
sipa-i keuneuk jimaju lam prang ngon raja
laén nyang na dua ploh ribée sipa-i, teuntée
raja nyan teuma jiduek jipeutimang leubeh
ilée peu kheueh jihnyan ka seb teuga keu
jilawan musoh jih, 32 Meunyoe jihnyan ji-
teupeu bahwa jihnyan gohlom séb teuga, ka-
teuntée simantong musoh jih mantong jiôh,
jihnyan teuma jikirém utosan jih keu jilakée
meudamé." 33 Keuneulheueh jih geupeugah
lé Isa lagée nyoe, "Meunan cit deungon gata.
Hana meusidroe pih nibak gata hase jeuet
keu murit Ulôn, meunyoe jihnyan hana
jikeureubeuen peue-peue nyang na."

Sira nyang tabeue

(Mat. 5:13; Mrk. 9:50)

34 "Sira nyan gét, teuma meunyoe sira
nyan ka jeuet keutabeue, peu kheueh mung-
ken teupeumasen lom teuma? 35 Siranyan
hana meuguna le, bah kheueh teupeuguna
keu lampôh meunan cit keu baja. Dan akhé
jih sira nyan teuböh mantong. Meunyoe gata
na punyueng, gata deungoe kheueh!"

Bubiri nyang gadôh

(Mat. 18:12-14)

15 Bak siuroe, jai that-that ureuëng
nyang buet jih tukang kutéb cukée
dan ureuëng-ureuëng nyang jianggab hana
gét lé masyarakat jijak deungoe Isa peugah
haba. 2 Ureuëng-ureuëng Farisi dan gurée-
gurée agama beungéh raya sira meuôk-ôk.
Awaknyan laju jikheun meunoe, "Héh,
ureuëng nyoe jiteurimong ureuëng hana gét
dan jimakheun meusajan awaknyan!"
3 Ngon sabab nyan Isa laju geupeugah ubak
awaknyan miseue lagée nyoe,
4 "Meunyoe na sidroe lamkawan gata
nyoe na jipeulara sireutôh boh bubiri, lamka-
wan bubiri nyang sireutôh nyan gadôh saboh
– peu kheueh nyang jipeubuet lé ureuëng po
bubiri nyan? Ka pasti ureuëng nyan jitinggai
bubiri nyang sikureueng ploh sikureueng
boh nyan lam blang naleueng, laju jijak mita
nyang gadôh nyan sampoe meuteumé. 5 Dan
meunyoe bubiri nyan ka jiteumé, até ureuëng
nyan galak lumpah na sampoe-sampoe bubi-
ri nyang ka jiteumé nyan laju jigulam bak
bahô jih, 6 laju jipeuwoe u rumoh. Óh lheu-
ehnyan laju jitawök rakan-rakan dan waréh
silingka jih sira jipeugah lagée nyoe, 'Jak
ngon lôn tameusukaria. Sabab bubiri ulôn
nyang gadôh ka lôn teumé lom teuma!'
7 Meunan kheueh lam syeuruga na keu-
geumbiraan nyang leubdh rayeuk ateueh
sidroe ureuëng nyang meudesya jitobat ni-
bak desya-desya jih nyan, nibak sikureueng
ploh sikureueng droe nyang ka jroh dan hana
peureulée jitobat le."



Bubiri nyang gadôh (15:4)

14:34-35: Mat. 5:13 **15:1-2:** Luk. 5:29-30

Péng nyang gadôh

8 "Atawa sidroe ureuëng inong bak jih na
siploh péng pirak, dan péng nyan gadôh saboh
– peu kheueh nyang teuma jipeubuet lé inong
nyan? Ureuëng dum laju jitot panyöt dan
jisampôh rumoh jih sira jimita dipat mantong
sampoe péng nyang gadôh nyan meuteumé
lom teuma. 9 Watée péng nyan ka meuteumé,
ureuëng inong nyang laju jitawök rakan-ra-
kan dan waréh lingka jih sira jipeugah, 'Ulôn
galak lumpah na péng lôn nyang gadôh ka
meuteumé lom teuma. Bôh jak geutanyoe
tameusukaria!' 10 Meunan cit deungon malai-
kat Allah galak geuh that-that meunyoe sidroe
ureuëng nyang jeuhet jimeutobat nibak de-
sya-desya jih. Peucaya kheueh!"

Aneuëk nyang gadôh

11 Geupeugah lom lé Isa, "Na sidroe
ayah nyang na dua droe aneuëk agam.
12 Aneuëk nyang tulot jipeugah bak ayah jih
lagée nyoe, 'Ayah, neubri kheueh keu ulôn
bak watée nyoe jeumba ulôn nibak hareuta
pusaka nyan.' Teuma lé ayah jihnyan laju
jijakweuek atra keukayaan jih nyan keu
mandua aneuëk jih. 13 Teuma bak siuroe
aneuëk nyang tulot nyan jipeubloe atra wa-
résan jih nyan laju jibungka u nanggroe
nyang jiôh. Nibak nanggroe gobnyan jimeu-
poya-poya ngon péng jihnyan. 14 Watée
péng jih ka habéh banmandum, teuka kheueh
lam nanggroe nyan musém deuk nyang parah
lumpah na, sampoe aneuëk nyan ka meukarat
lumpah na. 15 Dan laju jijak mubuet bak
sidroe ureuëng peunduduek nyang na disi-
nan, ureuëng teumpat jimubuet nyan laju
jiyue aneuëk nyan ublang jak rabe bui.
16 Aneuëk nyan deuk lagoena sampoe kana
niet lam até jih keuneuk jipasoe lam pruet
jihnyan ngon peunajoh bui nyan. Bah pih
jihnyan ka deuk that, hana meusidroe
ureuëng nyang jibri makheun keu jih nyan.
17 Akhé jih aneuëk nyan sada dan jikheun
lam até jih, 'Ureuëng-ureuëng nyang meubu-
et bak ayah lôn peunajoh jih meulimpah ru-
wah, dan ulôn disinoe karab maté ngon sabab
deuk! 18 Ulôn bah lôn jakwoe bak ayah lôn,
laju lôn peugah ubak gobnyan: Ayah, ulôn
ka meudesya ubak Allah meunan cit ubak
Ayah. 19 Hana patot le ulôn nyoe teupeugah
aneuëk Ayah. Anggab kheueh ulôn nyoe
ureuëng nyang mubuet nibak ayah.' 20 Óh
lheueh jikheun lam até jih lagée nyan laju
jiwoe ubak ayah jih.

Mantong jiôh nibak rumoh, aneuëk nyan
ka deuh jingieng lé ayah jih. Deungon até
nyang wéueh ngon meucén lumpah na ayah
jihnyan laju jipeulet bak aneuëk nyan, óh
bantrok keunan laju ji uem sira jicöm aneuëk
jih nyan. 21 'Ayah,' kheun aneuëk nyan,
'ulôn nyoe ka meudesya ubak Allah meunan
cit ubak Ayah. Hana patot le ulôn nyoe ayah
peugah aneuëk Ayah.' 22 Teuma lé ayah
jihnyan laju jitawök bubena namiet sira
jipeugah lagée nyoe, 'Bubagaih, kahjakcok
laju peukayan nyang paleng gét, dan kah
peungui laju bak aneuëk nyoe. Peusok kheu-
eh euncien bak jaroe jih, dan sipatu bak gaki
jih. 23 Óh lheueh nyan gatacok laju aneuëk
leumô nyang teumbon dan kahsie laju. Geu-
tanyoe tapajoh rayeuk ngon meusukaria.
24 Sabab aneuëk ulôn nyoe ka maté, jinoe-
nyoe ka udeb lom teuma; aneuëk nyoe ka
gadôh, jinoenyoe ka meuteumé lom teuma.'
Óh lheuehnyan ayah aneuëk nyan laju jipeu-
na khanuri nyang luwabiasa meuriah jih.

25 Watée nyan, aneuëk nyang tuha
mantong na di blang. Watéenyan jiwoe dan
karab trok bak binéh rumoh, laju jideungoe
su musik ngon su ureuëng meunari dan meu-
likak. 26 Lé aneuëk nyang tuha nyan laju jihôi
sidroe namiet dan laju jitanyong bak namiet
nyan, 'Peue na dirumoh subra lumpah na?'
27 Jijaweueb lé namiet nyan, 'Adoe Po kaji-
gisa! Dan ayah Droeneueh kageuyue sie sa-
boh leumô nyang teumbon, sabab gobnyan
kameurumpok lom ngon aneuëk geuh lam
keuadaan seulamat!'

28 Aneuëk nyang tuha nyan beungéh
lumpah na sampoe jihnyan hana jitem ta-
mong lam rumoh. Laju ayah jih jiteubiet sira
jirayu mangat aneuëk tuha jihnyan jitem ta-
mong. 29 Teuma aneuëk tuha nyan jipeugah,
'Meuthon-thon treb jih ulôn mubuet keu
Ayah. Hántom na ulôn bantah peu nyang
Ayah peurintah. Dan peue kheueh nyan
Ayah bri keu ulôn? Meusaboh kaméng pih
gohlom na Ayah bri keu ulôn mangat lôn
meuramien ngon rakan-rakan lôn! 30 Aneuëk
Ayah nyan ka jipeuhabéh atra Ayah meupo-
ya-poya ngon inong jeuhet, teuma meunan
jiwoe u rumoh nyoe, Ayah sie aneuëk leumô
nyang teumbon keu jih!' 31 'Hei aneuëk
Ayah,' jaweueb Ayah jih, 'gata sabe na meu-
sajan Ayah dirumoh nyoe. Banmandum
nyang ulôn po nyoe na kheueh atra gata cit.
32 Teuma tanyoe harôh takhanuri dan meu-
geumbira, sabab adoe gata nyan ka maté,
teuma bak saát nyoe ka udeb lom teuma;

jihnyan ka gadôh, teuma bak saát nyoe ka
meuteumé lom teuma.' "

Peugawée mat péng nyang lisék

16 Isa geupeugah ubak murit-murit
Geuh, "Na sidroe ureuëng kaya.
Ureuëng kaya nyan na jipeukeureuja sidroe
peugawée bagian mat péng nyang atoe atra
keukayaan jihnyan. Ureuëng kaya nyan na
gob lapor bak jih bahwa peugawée nyang
mat bagian péng ka jihambo-hambo péng jih.
2 Banjideungoe haba nyan laju jihôi peuga-
wée nyan dan jipeugah lagée nyoe, 'Peu-
beutôi nyang ulôn deungoe? Jinoenyoe gata
jok laju ubak ulôn laporan nyang leungkab
keuhai hase buet gata nyang gata urôh keu-
kayaan ulôn. Dan gata hana jeuet le keupeu-
gawée bagian mat péng ulôn.' 3 Dan lé peu-
gawée bagian mat péng nyan laju jipike, 'Peu
nyang harôh ulôn peulaku bak saátnyoe? Po
ulôn keuneuk geupeucat lôn. Jak ceumatôk,
ulôn hana teuga; jak geumadée, ulôn malée.
4 Jinoe na akai; meunyoe ulôn ka geupeucat,
ulôn harôh na rakan nyang ramé mangat jeuet
jiteurimong ulôn dirumoh awaknyan!'
5 Ngon nyan, lé peugawée bagian mat péng
nyan laju jitawök banmandum ureuëng
nyang ka lheueh jimeu-utang bak Po jih.
Ubak ureuëng nyang phon jipeugah lagée
nyoe, 'Padub na le utang gata bak Po ulôn?'
6 Jijaweueb lé ureuëng nyan, 'Sireutôh boh
guci minyéuk zaiton.' Laju jipeugah lé peu-
gawée nyan ubak ureuëng nyan, 'Nyoe surat
utang gata. Gata duek kheueh dan tuléh: li-
mong ploh.' 7 Óh lheueh nyan jipeugah teu-
ma bak ureuëng nyang keudua, 'Dan gata,
padubna utang gata?' Jijaweueb lé ureuëng
nyan, 'Siribée boh umpang gandom.' Peuga-
wée bagian mat péng nyan laju jipeugah bak
ureuëng nyan, 'Nyoe surat utang gata, tuléh:
lapan reutôh.'
8 Teuma lé toke nibak peugawée bagian
mat péng nyang hana jujoe nyan jipujoe peu-
gawée jih nyang lisék nyan; sabab ureuëng-
ureuëng lam donya nyoe leubeh lisék jiatoe
urosan droe jih nibak ureuëng-ureuëng
nyang udeb lam trang."
9 Óh lheuehnyan Isa geupeugah lom,
"Deungoe kheueh! Peuguna kheueh keuka-
yaan lam donya nyoe keu tamita rakan, watée
keukayaan donya nyoe ka hana meuguna le,
gata teuma jiteurimong bak teumpat tinggai
nyang keukai baka. 10 Ureuëng nyang jeuet
teupeucaya nibak hai-hai nyang ubit, jeuet cit
teupeucaya nibak buet-buet nyang rayeuk.
Teuma ureuëng nyang hana jeuet teupeucaya
nibak hai-hai nyang ubit, hana teuma jeuet
teupeucaya nibak buet-buet nyang rayeuk.
11 Dan, meunyoe keuhai keukayaan donya
nyoe gata ka hana jeuet teupeucaya, soe
nyang jitem peucaya gata keuhai keukayaan
rohani? 12 Dan meunyoe keuhai barang
nyang na bak ureuëng laén, gata kana bukeuti
hana jeuet teupeucaya, soe teuma nyang ji-
tem bi ubak gata peue nyang jeuet keuhai
milék gata?
13 Hana meusidroe pih hase jimubuet keu
dua droe toke; sabab jihnyan teuma leubeh
jigaséh ubak nyang sidroe nibak nyang laén,
atawa jihnyan leubeh seutia ubak toke nyang
sidroe nibak nyang laén. Meunan cit deu-
ngon gata. Gata hana hase tamubuet keu Po
teu Allah dan meunan cit keu hareuta beunda
gata."

Tutoe-tutoe haba Isa

(Mat. 11:12-13, 5:31-32; Mrk. 10:11-12)

14 Ureuëng-ureuëng Farisi jideungoe
banmandum peue-peue nyang geupeugah lé
Isa nyan. Dan awaknyan laju jipeukém
Gobnyan, sabab awaknyan galak keupeng.
15 Teuma Isa geupeugah ubak awaknyan,
"Gata kheueh ureuëng meunyoe dikeue
ureuëng laén deuh jih beutôi, teuma Po teu
Allah geuteupeue asoe até gata. Sabab peue
nyang jianggab manyang lé manusia, geu-
pandang miyueb lé Po teu Allah.
16 Huköm nyang geubri lé Nabi Musa
dan ajaran Nabi-nabi, teutab teupeuguna
sampoe watée teuka Nabi Yahya Pumanö.
Phon watée nyan Haba Gét keuhai pakriban
Po teu Allah geumat peurintah sibagoe Raja
teupeusampoe laju. Dan ureuëng jipaksa
droe beu jeuet keu anggota umat Po teu
Allah. 17 Dan leubeh mudah langét ngon bu-
moe hanco, nibak saboh hurof nyang na lam
Huköm Po teu Allah jeuet keubateue.
18 Soe nyang taleuek peurumoh jih laju
jimeukawen ngon inong laén, ureuëng nyan
ka jimeumukah, dan ureuëng nyang meuka-
wen ngon inong nyan nyang ka jitaleuek
nyan pih ka jimeumukah."

Ureuëng kaya ngon Lazarus

19 "Na sidroe ureuëng kaya. Peukayan
nyang jingui yuem jih meuhái-meuhái, dan
udeb jih sabe lam meuwáh tieb-tieb uroe.
20 Bak babah pintoe rumoh jih jipeuduek

16:13: Mat. 6:24 **16:16:** Mat. 11:12-13 **16:17:** Mat. 5:18 **16:18:** Mat. 5:32, 1Kor. 7:10-11

sidroe ureuëng gasien nan jih Lazarus.
Bansaboh tuboh ureuëng nyan peunoh jiti-
moh purée. 21 Meunyoe jimakheun na kheu-
eh séueh-séueh nyang rhot u miyueb meuja
makheun ureuëng kaya nyan. Dan asée pih
jijak lieh purée ureuëng nyan.
22 Ureuëng gasien nyan laju meuninggai
donya dan laju geuba lé malaikat ubak teum-
pat nyang paleng mulia bak binéh Nabi Ibra-
him lam syeuruga. Meunan cit ureuëng kaya
nyan meuninggai donya laju teupeukubu.
23 Lam donya ureuëng maté ureuëng kaya
nyan meudeurita lumpah na. Dan watée jita-
ngah u ateueh nibak teumpat jih nyan, deuh
laju jikalon Nabi Ibrahim bak teumpat nyang
jiôh dan Lazarus na bak binéh Nabi Ibrahim.
24 'Wahei Bapak ulôn Nabi Ibrahim!' kheun
ureuëng kaya nyan. 'Neugaséh kheueh keu
ulôn, neuyue kheueh bak Lazarus mangat
jitem ceulob jaroe jih lam ié óh lheuehnyan
jijak peucilét bak lidah lôn. Ulôn seungsara
that lam apui nuraka nyoe!'
25 Teuma Nabi Ibrahim laju geujaweueb
lagée nyoe, 'Ingat kheueh héi aneuëk ulôn:
siumu udeb gata katateumé banmandum
nyang gét-gét, seudangkan Lazarus jiteumé
nyang brok-brok. Jinoenyoe jihnyan mangat
disinoe, teuma digata seungsara. 26 Seulaén
nibak nyan, gata ngon kamoe kateupeugét
jurông nyang rayeuk, mangat ureuëng nyang
na disinoe hana jeuet jijak keunan dan
ureuëng nyang na disinan hana jeuet jijak
keunoe!' 27 'Meunyoe meunan, hei Bapak
meutuwah,' kheun ureuëng kaya nyan lom,
'Ulôn lakée ngon meuharab that mangat Ba-
pak yue Lazarus u rumoh ayah ulôn. 28 Lam
rumoh ayah lôn nyan na limong droe syedara
lôn. Neuyue kheueh bak Lazarus mangat
jipeuingat awaknyan, jeuet awaknyan pih
bék sampoe rhot bak teumpat seksaan lagée
nyoe bagoe.'
29 Geujaweueb lé Nabi Ibrahim, "Bak
awaknyan ka na kitab-kitab Nabi Musa dan
kitab-kitab nabi-nabi! Bah kheueh awaknyan
jipeubuet peue nyang ka teutuléh lam kitab
nyan!' 30 Teuma jijaweueb lé ureuëng kaya
nyan, 'Nyan hana séb, ya Bapak ulôn Nabi
Ibrahim. Teuma meunyoe na ureuëng maté
udeb lom teuma dan jijak ubak awaknyan,
awaknyan teuma jitobat nibak desya-desya
jih.' 31 Teuma geupeugah lé Nabi Ibrahim,
'Meunyoe awaknyan hana jipako peue
nyang ka geupeurintah lé Nabi Musa dan
kheun nabi-nabi, ka pasti awaknyan pih hana
jipeucaya, bah pih na ureuëng maté nyang
udeb lom teuma.' "

Hai-hai nyang teupeusabab manusia jipeubuet desya

(Mat. 18:6-7, 21-22; Mrk. 9:42)

17 Isa geupeugah ubak murit-murit
Gobnyan lagée nyoe, "Hai-hai
nyang jeuet keusabab manusia jipeubuet de-
sya teuntée teuma na. Teuma mupaloe kheu-
eh ureuëng nyang peusabab nyan! 2 Leubeh
gét meunyoe batée geumiléng teuikat bak
takue jih, óh lheuehnyan teupeunom lam laôt
raya nibak jih udeb jeuet keusabab sidroe
lamkawan ureuëng ubit nyoe jipeubuet de-
sya. 3 Kareuna nyan, até-até kheueh!
Meunyoe syedara gata meudesya, seu-
gah kheueh jihnyan. Meunyoe jih nyan meu-
nyeusai, peuamphon kheueh jih nyan.
4 Meunyoe jih meudesya nibak gata tujoh
goe siuroe dan tieb-tieb jijak ubak gata jipeu-
gah, 'Ulôn lakée meuáh,' peuamphon kheu-
eh jihnyan."

Keuhai iman

5 Rasui-rasui geupeugah ubak Isa, "Tu-
han, peukông kheueh iman kamoe." 6 Geu-
jaweueb lé Tuhan, "Meunyoe gata na iman
bah kheueh nyan bube bijéh sisawi, gata
jeuet gata peugah keubak kayée meureubo
nyoe, 'Beuteulot kheueh kah hei bakkayée
dan beuteupula kheueh lam laôt raya,' pasti
bak kayée meureubo nyoe jipatéh peurintah
gata."

Keuwajéban sidroe namiet

7 "Seukira jih sidroe lamkawan gata
nyoe na namiet gata jimeu-éue diblang dan
jirabe bubiri. Watée namiet nyan ka jiwoe,
peu kheueh jihnyan jipeugah ubak gata, 'Jak
bubagaih tapajoh bu?' 8 Teuntée hana!
Sikeubit jih Po nyan jipeugah ubak namiet
jih lagée nyoe, 'Keubah laju peunajoh ulôn.
Ngui kheueh peukayan nyang gleh dan kah
preh kheueh ulôn kujak pajoh bu ngon lôn
jieb ié; óh lheuehnyan barô kheueh jeuet gata
pajoh bu.' 9 Namiet nyan hana peureulée teu-
pujoe kareuna ka jiseutôt peue nyang jipeu-
gah lé Po jih, nyoe peukon? 10 Meunan cit
deungon gata. Meunyoe gata ka gata peubuet
banmandum nyang ka teupeurintah ubak ga-
ta, peugah kheueh laju, 'Kamoe na kheueh
namiet biasa; nyang kamoe peubuet na kheu-
eh keuwajéban kamoe.' "

17:1-2: Mat. 18:6-7, Mrk. 9:42 17:3: Mat. 18:15 17:4: Mat. 18:22

Isa geupeu puléh siploh droe ureuëng

11 Isa teungoh geujak u Yerusalem, rot
daerah nyang meuceue ngon Samaria dan
Galilea. 12 Watée geutamong lam saboh
gampông, laju jijak ubak gobnyan siploh
droe ureuëng nyang ka keunong peunyakét
kulét nyang lumpah parah.[v] Awaknyan ji-
dong rot jiôh 13 laju jitawök, "Isa, Po ulôn!
Neugaséh kheueh keukamoe!"
14 Watée geungieng lé Isa awaknyan, la-
ju geupeugah bak awaknyan, "Gata jak
kheueh ubak Imeum-imeum dan gata peu-
reksa laju peue peunyakét gata nyan."
Teungoh awaknyan geujak,[w] peunyakét
awaknyan laju puléh. 15 Watée jiteupeu lé
sidroe lamkawan awaknyan bahwa peunya-
két jih ka puléh, awaknyan laju jigisa sira
jisumurak jipujoe Po teu Allah. 16 Dan jijak
laju ukeue Isa jisujut sira jiseumah Gobnyan
dan jilakée teurimong gaséh bak Gobnyan.
Ureuëng nyan sidroe ureuëng Samaria. 17 Óh
lheueh nyan geupeugah lé Isa, "Kon na si-
ploh droe nyang ka teupeupuléh? Ho kajijak
nyang sikureuëng droe teuk? 18 Pakon jeuet
ureuëng aséng nyoe nyang jigisa jipeugah
teurimong gaséh ubak Allah?" 19 Laju geu-
peugah lé Isa bak ureuëng nyan, "Beudôh
dan gata jak kheueh laju. Kareuna gata peu-
caya keu Ulôn, gata puléh."

Watée Po teu Allah teuka keu geumat peurintah

(*Mat. 24:23-28, 37-41*)

20 Na padub droe ureuëng Farisi laju ji-
tanyong bak Isa pajan Po teu Allah geupeu
phon mat peurintah sibagoe Raja. Geujaweu-
eb lé Isa, "Peumeurintah Po teu Allah hana
geupeu phon ngon tanda-tanda nyang deuh
jingieng lé manusia, 21 sampoe manusia jeuet
jipeugah, 'Jakngieng nyoe, nyoe pat gob-
nyan!' atawa, 'Disideh gobnyan!' Sabab Po
teu Allah ka geupeu phon mat peurintah
diteungoh-teungoh gata."[x]
22 Óh lheueh nyan Isa laju geupeugah
ubak murit-murit Gobnyan lagée nyoe,
"Teuma teuka watée jih gata meuheuét keu-
neuk kalon siuroe nibak uroe-uroe Aneuëk
Manusia, teuma digata teutab hana hase gata
kalon. 23 Singoh ureuëng teuma jipeugah
ubak gata, 'Ngieng, disinan!' atawa, 'Ngi-
eng, disinoe!' Dan bék kheueh gata teubiet
jak mita peue nyang jipeugah nyan. 24 Lagée
kilat muble dilangét, dan peungéh meucahya
phon di ujong trok u ujong, meunan kheueh
singoh keuadaan Aneuëk Manusia bak uroe
jih gobnyan teuka. 25 Teuma phon-phon
gobnyan harôh geurasa deurita nyang
lumpah jai dan hana jiteurimong lé ureuëng-
ureuëng bak jamén nyoe. 26 Bak uroe
Aneuëk Manusia teupeugah singoh, keuada-
an jih lagée bak jamén Nabi Nuh yoh jamén
ilée. 27 Manusia jimakheun ngon jijieb ié,
jimeukawen; meunan kheueh sabe hana
putôh-putôh sampoe Nabi Nuh geutamong
lam kapai laju ié raya teuka dan habéh jipeu-
binasa banmandum ureuëng nyan. 28 Meu-
nan cit saban lagée jamén Nabi Lot. Manusia
jimakheun ngon jijieb ié, bloe peubloe,
jimeulampôh dan jipeugét rumoh. 29 Teuma
watée Nabi Lot geuteubiet nibak Sodom, bak
uroe nyan apui ngon tanoh beulerang jitreun
nibak langét dan habéh jipeubinasa awak-
nyan banmandum. 30 Meunan kheueh keua-
daan jih singoh watée Aneuëk Manusia geu-
peugah.
31 Bak uroe nyan ureuëng nyang mantong
na ateueh bubông rumoh jih bék kheueh
jitreun keu jijak cok barang-barang jih nyang
na lam rumoh. Meunan cit keu ureuëng nyang
mantong na di blang bék kheueh jiwoe u
rumoh. 32 Ingat kheueh peue nyang ka keu-
nong ateueh peurumoh Nabi Lot! 33 Ureuëng
nyang jiuseuha jipeuseulamat udeb jih, teuma
gadôh udeb. Teuma keu ureuëng nyang
gadôh udeb jih teuma teupeuseulamat udeb
jih. 34 Peucaya kheueh: Bak malam nyan, dua
droe ureuëng teungoh jiéh ateueh peuratah,
sidroe teuma geuba dan sidroe teuk geu-
tinggai disinan. 35 Dua droe inong teungoh
jigileng gandom, sidroe teuba geuba dan
sidroe teuk teuma geutinggai disinan. [36 Dua
droe ureuëng teungoh jimubuet diblang,
sidroe teuma geuba dan sidroe teuk teuma
geutinggai disinan.]"
37 Murit-murit Isa laju jitanyong ubak
Gobnyan, "Dipat nyang lagée nyan teuma
teujadi, Tuhan?"
Geujaweueb lé Isa, "Dipat na bangke,
nibak teumpat nyan na cicém nyang pajoh
bangke."

---

[v] *peunyakét kulét nyang lumpah parah:* kalon 5:12. [w] Isa meuheuét keuneuk peupuléh awaknyan, sababnyan kheueh Gobnyan geuyue awaknyan beujijak ubak imeum-imeum mangat geupareksa dan geupeugah puléh nibak peunyakét jihnyan. [x] *diteungoh-teungoh gata:* atawa lamkawan gata: atawa teuma teuka geupeuleumah droe lamkawan gata.

17:14: Im. 14:1-32 **17:26:** Keuj. 6:5-8 **17:27:** Keuj. 7:6-24 **17:28-29:** Keuj. 18:20–19:25 **17:31:** Mat. 24:17-18, Mrk. 13:15-16 **17:32:** Keuj. 19:26 **17:33:** Mat. 10:39, 16:25, Mrk. 8:35, Luk. 9:24, Yah. 12:25

Miseue inong balée ngon hakém

18 Óh lheueh nyan geucalitra saboh
umpama lé Isa guna keu geupeuru-
noe murit-murit geuh mangat awaknyan sabe
meudoá dan bék putôh asa. 2 Isa laju geupeu-
gah miseue nyan, "Lam saboh banda na
sidroe hakém nyang hana jitakot ubak Allah,
dan hana jipako keusoe mantong. 3 Lam
banda nyan na teuma sidroe inong balée
nyang sabe jimeuhadab ngon hakém nyan
jilakée mangat peukara jih jibila. 'Neutulông
kheueh ulôn lampeukara nyoe lôn hadab la-
wan ulôn.' Kheun inong nyan ubak hakém.
4 Napadub treb watée jih hakém nyan hana
jitem tulông inong balée nyan. Akhé jih ha-
kém nyan jipike, 'Bah pih ulôn nyoe hana lôn
takot keu Po teu Allah dan hana lôn pakoe
ubak soe mantong, 5 sabab inong balée nyoe
hana putôh-putôh jipeukaru ulôn, leubeh gét
peukara ureuëng nyoe ulôn bila. Meunyoe
hán, inong nyoe hana jipiôh-piôh jipeukaru
ulôn.' "
6 Dan laju geupeugah lé Tuhan lagée
nyoe, "Ngieng kheueh peu nyang jipeugah
lé hakém nyang hana ade nyan! 7 Nyan, peu
kheueh Po teu Allah hana geubila peukara
umat Geuh keudroe nyang jilakée ubak
Gobnyan uroe ngon malam? Peu kheueh
Gobnyan geu-ulue-ulue watée keu geu-
tulông awaknyan? 8 Peucaya kheueh: Gob-
nyan reujang that geubila peukara awak-
nyan! Teuma meunyoe Aneuëk Manusia ka
teuka, peu kheueh mantong na meuteumé
ureuëng meuiman ubak Gobnyan ateueh rhu-
eng bumoe nyoe?"

Miseue ureuëng Farisi ngon tukang kutéb cukée

9 Dan Isa geucalitra lom saboh miseue
keuhai manusia nyang jingieng miyueb ateu-
eh ureuëng laén, ureuëng nyan yakén bahwa
droe jih keudroe kheueh nyang paleng gét.
10 Geupeugah lé Isa, "Na dua droe ureuëng
jijak u Baét Tuhan keu jijak meudoá. Nyang
sidroe ureuëng Farisi, sidroe teuk nyang laén
buet jih tukang kutéb cukée. 11 Ureuëng Fa-
risi nyan jidong aséng keudroe sira jimeu-
doá,[y] 'Ya Allah, ulôn lakée teurimong gaséh
ubak Droeneueh, sabab ulôn hana lagée
ureuëng laén, nyang leuha, jeuhet, atawa tu-
kang peubuet meumukah. Ulôn syukoe that
sabab ulôn bukon lagée tukang kutéb cukée
nyan. 12 Ulôn puasa dua goe lam sigoe aleu-
hat, dan ulôn peuseumah ubak Droeneueh
siper siploh nibak banmandum hase nyang
ulôn teumé.' 13 Teuma di ureuëng tukang
kutéb cukée nyan jidong jiôh-jiôh dan hana
jijeuet jitangah u langét. Sira jiurôt dada laju
jipeugah, 'Ya Allah, neugaséh kheueh keu
ulôn, ureuëng meudesya nyoe!' "
14 "Peucaya kheueh," kheun Isa, "Wa-
tée jiwoe u rumoh, doá ureuëng kutéb cukée
nyan nyang geuteurimong lé Po teu Allah
dan bukon doá ureuëng Farisi nyan. Sabab
tieb-tieb ureuëng nyang jipeumanyang droe
jih teuma geupeumiyueb; dan tieb-tieb
ureuëng nyang peumiyueb droe jih teuma
geupeumanyang."

Isa geubri beureukat keu aneuëk miet

(Mat. 19:13-15; Mrk. 10:13-16)

15 Na ureuëng-ureuëng nyang jiba
aneuëk-aneuëk miet ubak Isa mangat geutem
mat dan geubri beureukat keu aneuëk miet
nyan. Watée hainyan jingieng lé murit-murit
Isa laju awaknyan jibeungéh bak ureuëng-
ureuëng nyan. 16 Teuma lé Isa laju geutawök
aneuëk nyan dan laju geupeugah ubak murit-
murit Geuh, "Bah kheueh aneuëk miet nyan
jijak bak ulôn! Bék gata tam awaknyan, sa-
bab ureuëng nyang lagée nyoe kheueh jeuet
keu anggota umat Allah. 17 Ingat kheueh!
Ureuëng nyang hana jimeuhadab ubak Allah
lagée sidroe aneuëk, ureuëng nyan hana teu-
ma jeuet keu anggota umat Po teu Allah."

Keuhai ureuëng kaya

(Mat. 19:16-30; Mrk. 10:17-31)

18 Sidroe peumimpén Yahudi jiteuma-
nyong bak Isa, "Bapak Gurée nyang gét, peu
nyang harôh ulôn peubuet mangat ulôn meu-
teumé udeb seujati dan keukai?"
19 "Pakon gata peugah Ulôn gét?" geu-
tanyong lé Isa bak ureuëng nyan. "Hana
nyang gét, seulaén Po teu Allah keudroe.
20 Gata ka tateupeue peue-peue nyang geu-
peurintah lé Po teu Allah: 'Bék meumukah,
bék seumeupoh maté, bék ceumeucue, bék
jeuet keusaksi duseuta, dan horeumat kheueh
keu ayah ngon ma gata.' "
21 "Banmandum peurintah nyan ka ulôn
peubuet phon muda ulôn kon," seuôt
ureuëng nyan.
22 Ban geudeungoe lagée nyan, laju geu-
peugah lé Isa, "Mantong na sapeue nyang

[y] *jidong aséng keudroe sira jimeudoá:* padub-padubboh naseukah kuno: geudong dan meudoá lam até.
18:14: Mat. 23:12, Luk. 14:11 **18:20:** Keu. 20:12-16, Tel. 5:16-20

harôh gata peubuet: Jak peubloe kheueh banmandum atra milék gata, gata bri kheueh péng keu ureuëng gasien, dan gata teuma meuteumé hareuta lam syeuruga. Óh lheueh nyan teuka kheueh keunoe taseutôt Ulôn." 23 Teuma watée jideungoe haba nyan, até jih peudeh lumpah na sabab jih kaya lagoena.

24 Isa geuteupeue ureuëng nyan seudéh that até, sabab nyan laju geupeugah, "Payah that-that meunyoe ureuëng kaya jeuet keu anggota umat Po teu Allah! 25 Leubeh mudah saboh unta jitamong lam ruhuéng jarôm, nibak ureuëng kaya jitamong lam Donya Barô Allah."

26 Ureuëng-ureuëng nyang jideungoe Isa geupeugah meunan laju jitanyong, "Meunyoe meunan, soe nyang hase seulamat?"

27 Geujaweueb lé Isa, "Nyang hana mungken bak manusia, mungken bak Allah!"

28 Dan Petrus laju jipeugah meunoe, "Ngieng kheueh! Kamoe ka kamoe tinggai aneuëk binoe kamoe jeuet kamoe jak seutôt Bapak."

29 "Peucaya kheueh!" kheun Isa. "Ureuëng nyang ka jitinggai rumoh jih, atawa peurumoh jih, atawa syedara jih, atawa ayah ngon ma jih atawa aneuëk-aneuëk jih kareuna jiseumah Po teu Allah, 30 ureuëng nyan teuma geubalaih meulipat ganda bak saát nyoe, dan óh uroe dudoe keu ureuëng keu teuma geubri udeb seujati dan keukai."

Isa geumeututoe nyang keu lhée goe keuhai Gobnyan maté

(Mat. 20:17-19; Mrk. 10:32-34)

31 Isa laju geupeusapat mandua blaih droe murit Geuh u teumpat nyang aséng, ubak awaknyan laju geupeugah lagée nyoe, "Deungoe nyoe! Tanyoe watée nyoe tajak u Yerusalem. Disinan, banmandum nyang ka geutuléh lé Nabi-nabi keuhai Aneuëk Manusia, teuma teujadi. 32 Gobnyan teuma jiseurah ubak ureuëng-ureuëng nyang bukon ureuëng Yahudi, nyang jihina, jiludah dan jipeumalée. 33 Awaknyan teuma jiseksa dan jipoh maté Gobnyan, teuma bak uroe nyang keu lhée, Gobnyan teuma geubeudôh."

34 Banmandum nyan mubacut pih hana muphom bak murit-murit Isa. Makna nibak tutoe haba nyan teusöm nibak awaknyan. Awaknyan hana jiteupeue keuhai peue nyang geupeugah lé Isa nyan.

Isa geupeu puléh sidroe ureuëng tukang geumadée nyang buta

(Mat. 20:29-34; Mrk. 10:46-52)

35 Watée Isa karab trok u Yerikho, na sidroe ureuëng buta sira jiduek jigeumadée bak binéh rot. 36 Watée jideungoe ureuëng ramé nyan teungoh jijak, laju jitanyong, "Peue nyan?"

37 "Isa ureuëng Nazaret nyan teungoh geujak," Seuôt awaknyan bak ureuëng buta nyan.

38 Ban jideungoe haba nyan, di ureuëng buta nyan pih laju jiteumawök sira jidumpék, "Isa, aneuëk Nabi Daud! Neugaséh kheueh keu ulôn!"

39 Ureuëng-ureuëng nyang teungoh jijak dikeue laju jibeungéh keu ureuëng buta nyan sira jiyue seungab. Ureuëng buta nyan hana jipatéh jikuk ngon jimeuhôi leubeh teuga nibak su yoh awai, "Hei Aneuëk Nabi Daud, neugaséh kheueh keu ulôn!"

40 Isa laju geupiôh dan geuyue bak gob mangat ureuëng butanyan jiba ubak Gobnyan. Watée gobnyan ka troh keunan, Isa laju geutanyong bak ureuëng nyan, 41 "Peue nyang gata lakée jeuet ulôn peubuet ateueh gata?"

"Hei Po," jaweueb ureuëng butanyan, "Ulôn lakée beudeuh ulôn keumalon."

42 Dan laju geupeugah lé Isa, "Meunyoe meunan, kalon kheueh! Kareuna gata peucaya ubak ulôn, gata puléh."

43 Watée nyan cit teuma ureuëng buta nyan ka jeuet jikeumalon, laju jiseutôt Isa sira jilakée teurimong gaséh bak Po teu Allah. Watée ureuëng ramé nyan jingieng hai nyan, awaknyan banmandum jipujoe Allah.

Isa ngon Zakheus

19 Watée Isa ka troh u Yerikho, hana geupiôh geujak laju lam banda nyan. 2 Lam banda nyan na jiduek sidroe ureuëng ulée kawan tukang kutéb cukée nyang kaya raya, nan ureuëng nyan Zakheus. 3 Ureuëng nyan meuheuét that keuneuk ngieng soe Isa nyan, teuma sabab ureuëng laén nyang na disinan jai lumpah ramé dan jih keudroe paneuk, sampoe hana hase jikalon Isa. 4 Ureuëng nyan hana putôh asa, jibeudôh inan laju jiplueng ukeue leubeh awai jih nibak ureuëng laén, dan laju jiék ateueh bak kayée, mangat jeuet jiteumé ngieng Isa nyang hana treb le trok keunan. 5 Watée Isa



Cabeueng bak zaiton (19:4)

ka trok bak binéh bak kayée nyan, Gobnyan
geungieng u ateueh dan óh lheuehnyan laju
geupeugah, "Hei Zakheus, treun laju buba-
gaih! Sabab ulôn keuneuk jak u rumoh gata
uroe nyoe."
6 Ban jideungoe haba nyan Zakheus reu-
jang that jitreun ngon até nyang galak that
laju jijak meurumpok ngon Isa. 7 Ban-
mandum ureuëng nyang na disinan dan jingi-
eng hai nyan até awaknyan tunu lumpah na.
Awaknyan jipeugah lagée nyoe, "Héueh!
Ureuëng nyoe jijak meujamé u rumoh
ureuëng hana gét!"
8 Óh lheuehnyan, lam rumoh jih nyan,
Zakheus jidông dan laju jipeugah ubak Isa,
"Tuhan, siteungoh atra ulôn nyang le nyoe
lôn seudeukah keu ureuëng gasien; dan soe
mantong nyang ka lheueh ulôn peungét, teu-
ma lôn bayeue lom keu ureuëng nyan peuet
goe ganda!"
9 Dan laju geupeugah lé Isa, "Bak uroe-
nyoe, gata dan banmandum keuluwarga gata
ka geupeu seulamat lé po teu Allah dan geu-
bri udeb nyang barô, sabab gata pih keutu-
ronan Nabi Ibrahim. 10 Aneuëk Manusia
teuka keu geujak mita dan geupeuseulamat
ureuëng nyang sisat."

Miseue péng méuh

(Mat. 25:14-30)

11 Isa geucalitra lom saboh miseue
dikeue ureuëng-ureuëng nyang mantong
jideungoe Gobnyan meupeugah haba. Sa-
bab, bakwatée nyan gobnyan karab ngon
Yerusalem, dan di ureuëng ramé jipike
bahwa Allah teuma laju geumat peurintah
sibagoe Raja lam donya nyoe. 12 Isa laju
geupeugah, "Na sidroe ureuëng bansawan
jijak u nanggroe jiôh meukeusut keu jijak
teurimong droe jih teubaiát jeuet keu raja, óh
lheueh nyan laju jiwoe. 13 Sigohlom jijak,
leubeh ilée jipeusapat siploh droe namiet jih,
ubak awaknyan laju jijok maséng-maséng
saboh keupeng péng méuh. 'Jak meukat
kheueh ngon péng nyoe sigohlom ulôn woe,'
kheun ureuëng bansawan nyan ubak namiet
jih. 14 Teuma peunduduek nanggroe nyan
hana galak keu gobnyan. Dan óh ka leupah
gobnyan geujak, awaknyan laju jikirém
utosan keu jipeugah, 'Kamoe hana kamoe-
tem ureuëng nyoe jeuet keuraja kamoe.'
15 Teuma bansawan nyan teutab teubaiát
jeuet keuraja, óh lheueh nyan laju jigisa u
nanggroe jih. Dan meunan trok u rumoh jih
laju jipeusapat bansiploh droe namiet jih
nyang ka jibri sikeupeng péng méuh bunoe
keuneuk jiteupeue padubna laba nyang jiteu-
mé lé awaknyan. 16 Namiet nyang phon
jimeuhadab dan laju jipeugah, 'Po lôn, saboh
keupeng péng méuh nyang Po bri bak ulôn
nyan ka ulôn peujeuet siploh.' 17 'Jroh that,'
kheun bansawan nyan, 'Gata peulayan
nyang gét! Sabab lam hai-hai nyang ubit gata
jeuet teupeucaya, ulôn angkat gata jeuet keu
ureuëng nyang mat kuasa ateueh siploh boh
banda.' 18 Peulayan nyang keudua jimeuha-
dab sira jipeugah lagée nyoe, 'Po lôn, sikeu-
peng péng méuh nyang Po bri bak ulôn, ka
ulôn peujeuet limong.' 19 Ubak peulayan
nyang raja nyan laju geupeugah, 'Gata jeuet
keu ureuëng nyang mat kuasa ateueh limong
boh banda.' 20 Peulayan nyang laén teuka
dan jipeugah teuma lagée nyoe, 'Po lôn, nyoe
péng Droeneueh; péng nyoe ulôn keubah lam
ija sinungkue. 21 Ulôn teumakot keu
Droeneueh, sabab Droeneueh ureuëng nyang
paleng kreueh. Droeneueh neucok peue
mantong nyang kon atra Droeneueh, dan
Droeneueh neucok wase nyang bukon
Droeneueh pula.' 22 Raja nyan laju jikheun
keue namiet jih nyan, 'Kah peulayan nyang
jeuhet! Pakriban lagée gata peugah nyan

19:10: Mat. 18:11 **19:11-27:** Mat. 25:14-30

ulôn teuma lôn hukôm gata. Gata tateupeue
ulôn ureuëng nyang paleng kreueh; ulôn cok
peue nyang bukon atra ulôn dan lôncok wase
bak teumpat nyang hana ulôn pula. 23 Meu-
nyoe meunan pakon hana kah jok péng nyan
bak ureuëng nyang peubungöng péng ma-
ngat watée lôn gisa péng nyan jeuet lôncok
lom teuma meusigoe ngon bungöng jih?'
24 Öh lheuehnyan raja nyan laju jipeugah
ubak ureuëng-ureuëng nyang teungoh jidong
disinan, 'Cok péng nyan bak jaroe jih dan bri
laju ubak peulayan nyang na siploh péng
méuh nyan.' 25 Teuma lé ureuëng-ureuëng
nyan jipeugah, 'Po lôn, jihnyan kana siploh.'
26 Jijaweueb lé Raja nyan, 'Ingat: Ureuëng
nyang kana, keu ureuëng nyan teuma teubri
leubeh jai lom. Teuma ureuëng nyang hana
sapeuena, peue nyang na nibak jih nyan teu-
cok lom teuma. 27 Dan jinoenyoe gata ba
kheueh musoh-musoh ulôn nyan, nyang ha-
na jitem ulôn jeuet keu raja jih. Peumaté
kheueh jihnyan banmandum dikeue ulôn!' "

Isa geutamong u Yerusalem deungon jaya

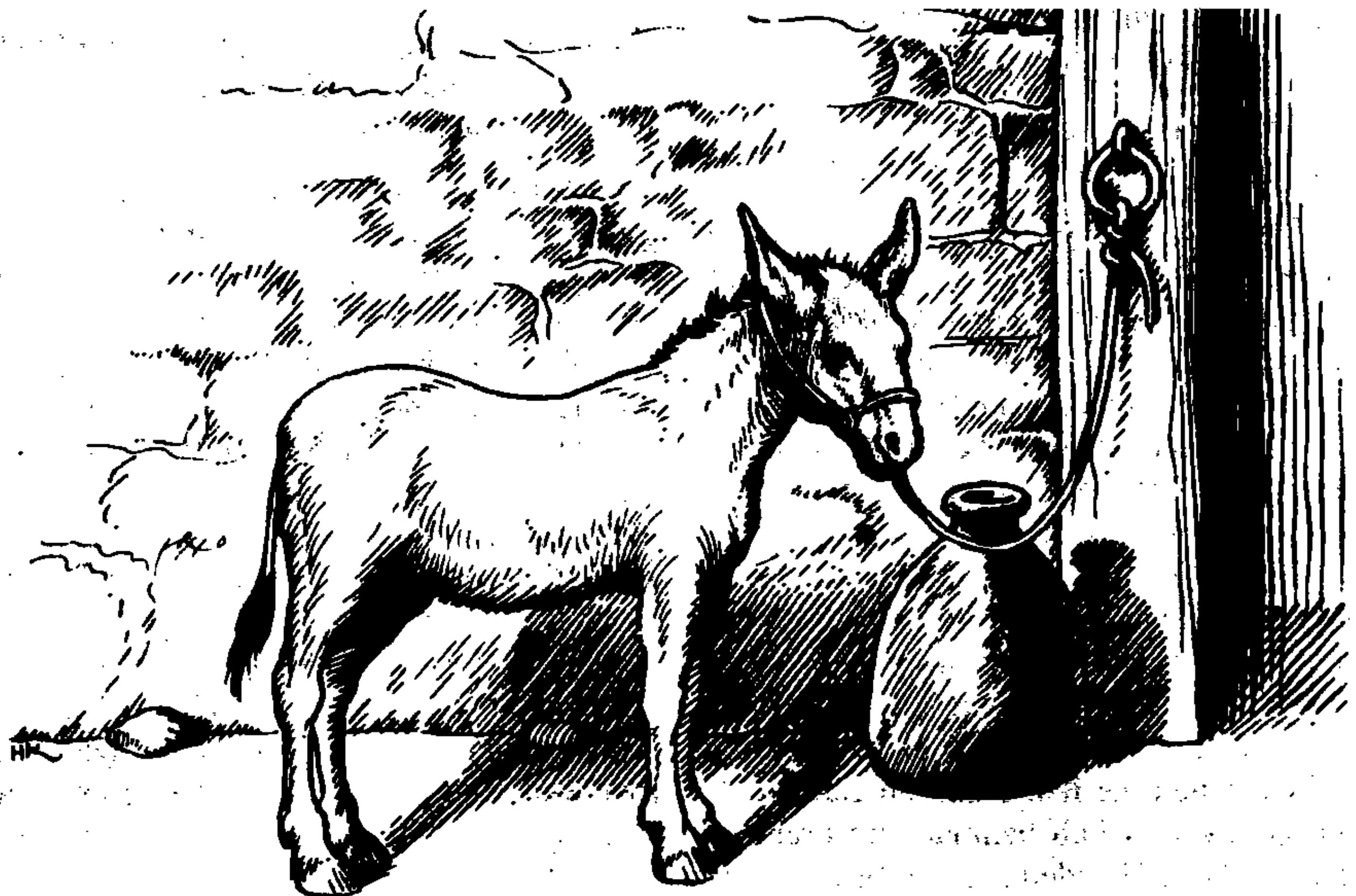
(Mat. 21:1-11; Mrk. 11:1-11; Yah. 12:12-19)

28 Öh ka lheueh geupeugah banmandum
nyan lé Isa gobnyan laju geujak dikeue awak-
nyan geutuju u Yerusalem. 29 Watée katrok
bakbinéh Betfage dan Betania di Bukét Zai-
ton, laju geuyue bak dua droe murit gobnyan
mangat jijak leubeh awai nibak gobnyan.
30 "Gata jak kheueh laju u gampông nyang
na dikeue nyan," kheun Isa ubak awaknyan,
"meunyoe gata ka tatamong keunan, inan
enteuk gata ngieng na saboh aneuëk keuleu-
dée teuikat. Keuleudée nyan hántom lom
jipasang lé gob ateueh rhueng jih. Gata peu-
leueh laju keuleudée nyan dan gata ba keu-
noe. 31 Meunyoe na ureuëng jitanyong ubak
gata, 'Keupeue gata peuleueh keuleudée
nyan?' Gata peugah laju, 'Tuhan[z] nyang
peureulée keuleudée nyoe.' "

32 Bandua droe murit Isa nyan laju jijak,
dan laju meurumpok banmandum lagée
nyang ka geupeugah lé Isa nyan. 33 Teungoh
awaknyan jiplôh talo aneuëk keuleudée
nyan, ureuëng po keuleudée nyan laju jipeu-
gah ubak awaknyan, "Keupeue gata peuleu-
eh aneuëk keuleudée nyan?"

34 Awaknyan laju jijaweueb, "Tuhan
nyang peureulée." 35 Dan aneuëk keuleudée
nyan laju jiba ubak Isa. Öh lheuehnyan
awaknyan laju jikeubah bajée jubah droejih
ateueh keuleudée nyan dan jitulông laju Isa
geuék ateueh keuleudée nyan. 36 Teungoh
gobnyan geujak sira geuduek ateueh rhueng
keuleudée nyan, di ureuëng ramé laju jileu-
eng bajée jubah jih ateueh rot ueh raya.

37 Watée Isa karab trok u Yerusalem, bak
rot ueh nyang teutreun u Bukét Zaiton,
banmandum murit-murit Gobnyan nyang ra-



Aneuëk keuleudée (19:30)

[z] *Tuhan*, atawa Nyang po hak milék.

19:26: Mat. 13:12, Mrk. 4:25, Luk. 8:18

mé nyan jimeuhôi-meuhôi sira jipujoe Po teu
Allah dan jilakée teurimong gaséh ubak
Gobnyan sabab banmandum nyang ajaéb
nyang ka awaknyan kalon. 38 Awaknyan
jimeuhôi-meuhôi, "Teubri kheueh beureu-
kat Raja nyang teuka ateueh nan Tuhan!
Seujahteura kheueh lam syeuruga, dan teu-
pujoe kheueh Po teu Allah!"

39 Na padubdroe ureuëng Farisi lamka-
wan ureuëng ramé nyan laju jipeugah ubak
Isa, "Bapak Gurée, neuyue kheueh murit-
murit Bapak jeuet jiseungab."

40 Geujaweueb lé Isa, "Peucaya kheueh!
Meunyoe awaknyan seungab, batée-batée
nyoe teuma jiklik."

Isa geupeumo ba-e Yerusalem

41 Watée Isa ka meutamah rab ngon Ye-
rusalem, dan geukalon banda nyan, Gobnyan
laju geumo. 42 Kheun Gobnyan, "Biet wéu-
eh that, biet-biet jroh, meunyoe uroenyoe
gata tateupeue peue nyang jeuet teuba ubak
buet damé! Teuma watéenyoe gata hana
deuh gata kalon. 43 Gata teuma tarasa saboh
masa, musoh gata jipeugét pageue keu
ampéh bansikeulileng gata; awaknyan teuma
jikeupông gata dan jipeusak gata u jeueb-jeu-
eb sagoe. 44 Awaknyan teuma jipeuhanco
gata meusigoe ngon peunduduek gata; dan
hana meusi aneuëk batée pih nyang na
tinggai meususon nibak teumpat jih, sabab
gata hana tapeurati watée saát jih Po teu
Allah teuka keu geujak peuseulamat gata!"

Isa geutamong lam Baét Tuhan

(Mat. 21:12-17; Mrk. 11:15-19; Yah. 2:13-22)

45 Isa laju geutamong lam Baét Tuhan
dan geu-use laju bubena ureuëng meukat lam
Baét Tuhan nyan. 46 "Lam Alkitab na teutu-
léh," kheun Gobnyan ubak awaknyan, "na
teutuléh lagée nyoe: Allah meufeureuman,
'Baét Ulôn teuma jeuet keu Baét teumpat
meudoá.' Teuma lé gata ka tapeujeuet keu
weue ureuëng seumamon!"

47 Tieb-tieb uroe Isa geuseumeubeuet
lam Baét Tuhan. Imeum-imeum ulée, dan
gurée-gurée agama, meunan cit ngon peu-
mimpén-peumimpén Yahudi kana niet keu-
neuk jipoh maté Gobnyan, 48 teuma lé awak-
nyan hana jiteumé ilah pakriban cara jipoh
maté gobnyan, sabab banmandum ureuëng
hana putôh-putôh jideungoe Gobnyan peu-
gah haba, dan meukeunong that ubak peue-
peue nyang Gobnyan peugah.

Teumanyong keuhai Isa

(Mat. 21:23-27; Mrk. 11:27-33)

20 Bak siuroe, Isa teungoh geuseumeu-
beuet dan geupeusampoe Haba Gét
nyang teuka nibak Po teu Allah ubak manu-
sia nyang na lam Baét Tuhan. Imeum-imeum
ulée, gurée-gurée agama, meusajan ngon
peumimpén-peumimpén Yahudi na cit jijak
keunan 2 dan laju jipeugah ubak Isa, "Ci
neupeugah ubak kamoe ateueh dasai peue
Droeneueh peubuet banmandum nyoe? Soe
nyang bri haknyan ubak Droeneueh?"

3 Geujaweueb lé Isa, "Ulôn keuneuk ta-
nyong leubeh ilée ubak gata. Ci gata peugah
ubak Ulôn, 4 Nabi Yahya geupumanö gob ngon
hak soe? Ngon hak Allah atawa manusia?"

5 Teuma laju awaknyan jimeurok pakat,
"Meunyoe tapeugah, 'Ngon hak Allah,'
gobnyan jeuet geupeugah, 'Meunyoe meu-
nan, pakon gatanyoe hana tapeucaya ubak
gobnyan?' 6 Teuma meunyoe tapeugah
'ngon hak manusia,' banmandum ureuëng
jigeulawa tanyoe ngon batée, sabab awak-
nyan jipeucaya bahwa Nabi Yahya na kheu-
eh sidroe Nabi." 7 Dan awaknyan laju ji-
jaweueb, "Hana kamoe teupeue."

8 Dan Isa laju geupeugah ubak awak-
nyan, "Meunyoe meunan Ulôn pih hana
Ulôn peugah keu gata ngon hak soe Ulôn
peubuet banmandum nyoe."

Miseue ureuëng-ureuëng nyang mubuet bak lampôh anggô

(Mat. 21:33-46; Mrk. 12:1-12)

9 Isa laju geucalitra ubak ureuëng nyan,
miseue laén lagéenyoe, "Na sidroe ureuëng
nyang jipula saboh keubeueng tanoh keu
lampôh anggô. Lampôh jih nyan laju jipeusi-
wa bak padub droe ureuëng nyang buet jih cit
tukang meulampôh, óh lheueh nyan di
ureuëng po lampôh nyan laju jijak bungka u
teumpat laén dan tinggai di nanggroe
gobnyan lam timpo nyang treb. 10 Óh katrok
watée boh anggô nyan teupot, di ureuëng po
lampôh anggô nyan laju jiyuejak peulayan jih
keu jijak lakée jeumba jih bak ureuëng nyang
siwa lampôh jih nyan. Teuma lé ureuëng siwa
lampôh nyan laju jipoh peulayan nyan dan
jiyuewoe ngon jaroe soh. 11 Dan lé ureuëng
po lampôh nyan jiyuejak teuma peulayan jih
nyang laén, saban cit lagée peulayan nyang
phon peulayan nyoe pih jipoh ngon jihina lé
ureuëng siwa lampôh anggô nyan, dan jiwoe

19:38: Zab. 118:26 **19:46:** Yes. 56:7, Yer. 7:11 **19:47:** Luk. 21:37 **20:9:** Yes. 5:1

ngon jaroe soh. 12 Óh lheueh nyan ureuëng po
lampôh nyan jiyuejak teuma peulayan jih
nyang keu lhée. Dan peulayan nyan pih laju
jipoh óh lheueh nyan jitiek uluwa pageue
lampôh nyan. 13 Akhé jih ureuëng po lampôh
nyan laju jipeugah, 'Peu nyang harôh lôn
peusaneut ateueh awaknyan? Bah lôn yuejak
aneuëk nyang paleng lôn gaséh. Pasti aneuëk
ulôn nyan jihoreumat lé awaknyan!' 14 Teu-
ma lé awak nyang siwa lampôh nyan meunan
jingieng aneuëk ureuëng po lampôh keudroe
nyang jak bak jih, awaknyan laju jimarit sabe
keudroe-droe, 'Nyoepat jih ahli waréh po
lampôh nyoe. Jak tapoh maté jihnyan, mangat
tanyoe jeuet tateumé atra warésan jihnyan.'
15 Teuma lé awaknyan laju jibahue aneuëk
ureuëng po lampôh nyan uluwa pageue dan
laju jipoh maté aneuëk nyan."

Dan laju geupeugah lé Isa, "Nyan, meu-
nyoe ureuëng po lampôh nyan jiwoe, peue
nyang harôh jipeubuet ateueh ureuëng-
ureuëng nyang siwa lampôh jihnyan? 16 Pasti
nyang po lampôh teuka dan jipoh maté
banmandum ureuëng nyang siwa lampôh jih
nyan, dan jijok lampôh anggô nyan ubak
ureuëng siwa nyang laén."

Banjideungoe haba nyan, jipeugah kheu-
eh lé ureuëng ramé nyan ubak Isa, "Hana
sagai-sagai!"

17 Isa geungieng ateueh awaknyan dan
laju geupeugah, "Meunyoe meunan, keu-
peuguna jih ayat Alkitab nyoe?

> 'Batée nyang hana jipeuguna lé utôh
> rumoh, batée nyan ka jeuet keu batée
> nyang phon.'

18 Soe mantong ureuëng nyang reubah ateueh
batée nyan jihnyan hanco; dan soemantong
nyang jitimpok lé batée nyan laju teugileng
jeuet keu abée."

Soai teubayeue cukée

(Mat. 22:15-22; Mrk. 12:13-17)

19 Gurée-gurée agama dan Imeum-
imeum ulée jiteupeue bahwa miseue-miseue
nyang geupeugah lé Isa nyan rhot ateueh jih.
Lé sabab nyan awaknyan kana niet keuneuk
drob gobnyan watée nyan cit, teuma awak-
nyan teumakot keu ureuëng ramé. 20 Dan
awaknyan laju jimita watée nyang paih.
Awaknyan laju jisugok ureuëng laén mangat
jitem meupeurangoe lagée ureuëng meupeu-
rangoe nyang ikhlaih, dan jiyue bak ureuëng
nyan mangat jijeubak ngon mubagoe seu-
meu-eue ngon teumanyong, mangat awak-
nyan na rot jiseurah gobnyan ubak wewe-
nang keukuasaan gubunur. 21 Teuma lé
ureuëng-ureuëng nyang ka keunong suléng
nyan laju jipeugah ubak Isa, "Bapak Gurée,
kamoe muteupeu bahwa mandum nyang Ba-
pak peubeuet keu kamoe nyan beutôi. Dan
kamoe pih kamoe teupeu bahwa Bapak neu-
peurunoe kamoe ngon cara trok trang keuhai
keuheundak Allah sabab Bapak hana neu-
peubeda manusia. 22 Ngon sabab nyan ci
Bapak peugah ubak kamoe, meunurot peura-
toran agama tanyoe, peu kheueh jeuet ta-
bayeue cukée ubak Kaisar atawa hana?"

23 Dan Isa geuteupeue akai awaknyan
nyang lisék nyan. Sabab nyan laju geupeu-
gah, 24 "Cipeuleumah ubak ulôn saboh keu-
peng péng pirak. Gamba dan nan soe kheueh
nyang na bak péng nyoe?"

"Gamba dan nan Kaisar!" jaweueb
awaknyan.

25 "Meunyoe meunan," kheun Isa ubak
awaknyan, "Jok kheueh keu Kaisar, peue
nyang atra Kaisar dan ubak Po teu Allah, peu
nyang atra Allah."

26 Dan nyata that dikeue ureuëng ramé
nyan pih awaknyan hana jiteumé buet Isa
nyang salah. Awaknyan seungab mantong
dan kagum ateueh peue-peue nyang ka geu-
jaweueb lé Isa nyan.

Keuhai teubeudôh nibak maté

(Mat. 22:23-33; Mrk. 12:18-27)

27 Na padubdroe nibak gulongan ureuëng
Saduki jijak meurumpok ngon Isa. (Awak-
nyan na kheueh peureute ureuëng nyang meu-
peundapat bahwa ureuëng nyang ka maté ha-
na udeb le.) Awaknyan jitanyong bak Isa,
28 "Bapak Gurée, Nabi Musa geutuléh hu-
köm lagée nyoe keu geutanyoe: Meunyoe
sidroe ureuëng agam maté dan ureuëng nyan
hana jitinggai aneuëk, syedara ureuëng nyan
harôh jimeukawen ngon inong balée nyan
mangat jeuet jibri keuturonan keu ureuëng
nyang ka maté nyan. 29 Ka kheueh na tujoh
droe ureuëng meusyedara adoe ngon aduen.
Nyang tuha jimeukawen, óh lheueh nyan ma-
té hana jitinggai aneuëk. 30 Óh lheueh nyan
nyang keudua meukawen ngon inong balée
nyan, dan ureuëng nyan pih maté hana ji-
tinggai aneuëk. 31 Hai nyang lagée nyan rhot
teuma ateueh syedara jih nyang keu lhée dan
sampoe ubak nyang keutujoh. 32 Dan akhé jih
ureuëng inong nyan pih meuninggai donya.
33 Óh uroe dudoe watée ureuëng maté teupeu-

20:17: Zab. 118:22 **20:27:** Kis. 23:8 **20:28:** Tel. 25:5

udeb lom teuma, peurumoh soe kheueh
ureuëng inong nyan? Sabab bantujoh droe
adoe aduen nyan ka jimeukawen ngon
ureuëng inong nyan."
34 Geujaweueb lé Isa, "Ureuëng udeb bak
saát nyoe jimeukawen, 35 teuma ureuëng-
ureuëng nyang patôt teupeubeudôh óh ka lheueh
maté, dan udeb bak jamén nyang teuma teuka,
awaknyan hana meukawen. 36 Keuadaan awak-
nyan lagée malaikat, dan hana jitem maté.
Awaknyan na kheueh aneuëk-aneuëk Allah,
sabab awaknyan ka teupeubeudôh keula-i nibak
maté. 37 Nabi Musa keudroe ka geupeugah
ngon trang that bahwa ureuëng maté teuma
geupeubeudôh lom teuma. Lam tulésan gob-
nyan keuhai tamah meuduro nyang hu nyan
gobnyan geupeugah bahwa Tuhan sibagoe
'Allah Nabi Ibrahim, Allah Nabi Ishaq dan
Allah Nabi Yakub'. 38 Nyan, deuh nyata,
bahwa Allah nyan bukon Allah ureuëng ma-
té! Allah ureuëng-ureuëng nyang mantong
udeb! Sabab, keu Allah kheueh banmandum
ureuëng udeb."
39 Na padubdroe gurée agama laju jipeu-
gah, "Nyang geujaweueb lé Bapak Gurée
nyan jroh lumpah na." 40 Sabab nyan awak-
nyan hana jijeuet teumanyong sapeue pih
ubak Isa.

Soai Raja nyang ba seulamat
(Mat. 22:41-46; Mrk. 12:35-37)

41 Isa geutanyong ubak awaknyan,
"Pakriban kheueh jeuet teupeugah bahwa
Raja nyang ba Seulamat nyan keuturonan
Nabi Daud? 42 Padahai Nabi Daud keudroe
ka geupeugah lam kitab Zabur,
'Tuhan meufeureuman ubak Tuhan
Lôn:
Duek kheueh blaih uneuen Lôn,[a]
43 sampoe Lôn peujeuet banmandum
musoh-musoh Gata
taklok ubak Gata.'
44 Teuma, meunyoe Nabi Daud geupeugah Ra-
ja nyang ba seulamat nyan 'Tuhan', pakriban
mungken Gobnyan keuturonan Nabi Daud?"

Peuingat mangat beu até-até keu gurée-gurée agama
(Mat. 23:1-36; Mrk. 12:38-40)

45 Teungoh ureuëng ramé nyang na disi-
nan jideungoe Isa geupeugah haba, gobnyan
laju geupeugah ubak murit-murit Geuh,
46 "Beu até-até kheueh keu gurée-gurée aga-
ma. Awaknyan galak jijak-jak ngon bajée
jubah nyang panyang, dan galak jihoreumat
lé gob lam pasai-pasai. Awaknyan galak keu
teumpat nyang teuhoreumat meunyoe jijak u
rumoh iébadat dan bak teumpat-teumpat
ureuëng khanuri. 47 Buet awaknyan teumipée
dan jipeungeuet inong-inong balée sira jireu-
pah rumoh inong balée nyan. Dan jeuet jisöm-
söm buet jih nyang jeuhet nyan, awaknyan
jimeudoá panyang-panyang! Huköman ateu-
eh awaknyan óh uroe dudoe brat lumpah na!"

Peuseumahan sidroe inong balée
(Mrk. 12:41-44)

21 Lam Baét Tuhan, Isa geukalon
ureuëng-ureuëng jipeutamong péng
lam baluem peuseumahan. 2 Na cit geukalon
sidroe inong balée nyang biet-biet gasien
ngon papa, jipeutamong dua boh keupeng
péng teumaga lam baluem nyan. 3 Laju geu-
kheun lé Isa, "Deungoe ulôn peugah: Inong
balée nyang gasien nyoe jipeutamong leubeh
jai nibak nyang laén. 4 Sabab awaknyan jibri
banmandum nyang leubeh nibak hareuta jih.
Teuma meunyoe inong balée nyoe, bah pih
gasien ngon papa, jibri banmandum nyang na
bak jihnyan nyang jipeureulée keu udeb jih
keudroe."

Isa geumeututoe keuhai Baét Tuhan reuloh
(Mat. 24:1-2; Mrk. 13:1-2)

5 Na ureuëng-ureuëng jimeututoe keuhai
padubna jroh jih Baét Tuhan nyang teuhias
ngon batée nyang gét-gét dan ngon barang-
barang nyang teupeuseumah keu Po teu
Allah. Dan Isa laju geupeugah ubak awak-
nyan, 6 "Singoh na watée jih, banmandum
nyang gata ngieng nyoe teuma teureuloh;
hana meusi aneuëk batée pih nyang na disi-
noe nyang tinggai bak teumpat jih!"

Keusosahan dan keunong iénanya
(Mat. 24:3-14; Mrk. 13:3-13)

7 Awaknyan jitanyong bak Isa, "Bapak
Gurée, pajan hainyan teuma teujadi? Dan
peu kheueh tanda-tanda jih bahwa katroh
saát jih hainyan ji teuka?"
8 Geupeugah lé Isa, "Até-até kheueh,
bék sampoe gata keunong tipée. Jai that ma-

[a] *duek kheueh ... uneuen Lôn:* Meunurot keubudayaan Yahudi, nyang teubri keuhoreumatan dan keukuasaan duek blaih uneuen.
20:37: Keu. 3:6 **20:42-43:** Zab. 110:1 **20:46:** Luk. 11:43

nusia jiteuka ngon cara jipeuguna nan Ulôn,
dan laju jipeugah lagée nyoe, 'Ulôn kheueh
jihnyan!' dan 'Katrok watée jih.' Dan peue
mantong nyang jipeugah lé awaknyan bék
kheueh gata peunyoe dan bék gata seutôt
awaknyan. 9 Meunan cit bék gata takot meu-
nyoe gata deungoe haba muprang dan
ureuëng beurontak. Banmandum nyan keu-
biet harôh teujadi leubeh ilée. Dan nyan bu-
kon tanda bahwa donya nyoe ka trok watée
keuneuk kiamat."

10 Dan óh lheueh nyan Isa laju geupeugah
lom tutoe haba Gobnyan, "Bansa nyang sa-
boh teuma jimuprang ngon bansa nyang laén
dan nanggroe nyang saboh teuma jijak prang
nanggroe nyang laén. 11 Dipatmantong na
teujadi geumpa bumoe nyang paleng hebat,
bala musém deuk dan bala peunyakét. Teuma
teuka hai-hai nyang paleng teumakot dan
meugrúm-grúm su meutaga ateueh langét.
12 Teuma sigohlom bandum nyan teujadi, ga-
ta teuma jidrob dan ji iénanya. Gata laju jiba
bak sidang lam rumoh-rumoh iébadat dan
jipeutamong lam glab. Meunan cit gata teuma
jibahue ukeue raja-raja dan ukeue ureuëng
nyang mat kuasa sabab gata taseutôt Ulôn.
13 Nyan kheueh watée jih nibak gata keu gata
peusampoe Haba Gét nibak Allah. 14 Dan cok
kheueh teukat nyang bulat bahwa gata hana
khawate keuhai peue nyang harôh gata peu-
gah keu teubila droe. 15 Ulôn keudroe teuma
ulôn bri ubak gata tutoe haba dan keubijaksa-
naan nyan, sampoe hana meusidroe pih nibak
musoh-musoh gata hase jilawan atawa ji-
sanggah peue nyang gata peugah. 16 Gata teu-
ma jikhianat lé ma ngon yah gata, lé syedara-
syedara gata, lé waréh kawöm gata dan lé
rakan-rakan gata. Siladum nibak gata laju
jipoh maté lé awaknyan. 17 Gata teuma ji-
banci lé mandum ureuëng sabab gata murit
Ulôn. 18 Bah pih meunan meusiôn ôk nyang
na bak ulée gata hana gadôh. 19 Meunyoe gata
meuteun dan saba, gata teuma seulamat."

Isa geumeututoe keuhai Yerusalem reuloh

(Mat. 24:15-21; Mrk. 13:14-19)

20 "Meunyoe gata takalon Yerusalem ka
jikeupông lé tantra, gata laju tateupeue bahwa
banda nyan hana treb le teuma hanco. 21 Bak
watée nyan ureuëng nyang na tinggai di Yu-
dea harôh jiplueng u gunong-gunong.
Ureuëng nyang na tinggai lam banda harôh
jitinggai banda nyan, dan ureuëng nyang na
diluwa banda bék jitamong lam banda. 22 Sa-
bab bak uroe-uroe nyang lagée nyan na kheu-
eh uroe 'Uroe-uroe teupeu rhot Huköman'.
Deungon na lagée nyan ka teujadi lagée peue
nyang ka teutuléh lam Alkitab. 23 Lumpah
that peudeh watée teuka uroe nyan keue
ureuëng inong nyang teungoh mume, dan
meunan cit mak nyang mantong jipeumom
sinyak! Nanggroe nyoe teuma jiteuka ázeb
nyang paleng parah, dan Tuhan laju geu-
huköm bansa nyoe. 24 Na nyang geuhuköm
ngon peudeueng, na cit nyang ba sibagoe
ureuëng keunong teuen u nanggroe-nanggroe
ureuëng laén; dan ureuëng-ureuëng nyang
hana jituri Allah teuma jigiloe-giloe Yerusa-
lem sampoe án habéh watée nyang ka geu-
peuteuntée lé Tuhan keu awaknyan."

Keuhai Aneuëk Manusia teuka

(Mat. 24:29-31; Mrk. 13:24-27)

25 "Eunteuk, bak mata uroe, buleuen dan
bintang-bintang teuma leumah tanda-tanda.
Ateueh bumoe, bansa-bansa teuka teumakot,
yo ngon bingong watée jiteuka geulanteue
ngon gulumbang laôt. 26 Manusia teuma teu-
ka teumakot siteungoh maté watée jihadab
peue nyang teuma teujadi bansigom donya
nyoe, sabab nyang mat kuasa ateueh angkasa
raya laju jiteuka karu ngon teueng bayeueng.
27 Bak watée nyan kheueh Aneuëk Manusia
teuma teuka lam awan ngon kuasa keumuli-
aan nyang rayeuk. 28 Meunyoe hai-hai nyan
ka jipeuphon teujadi, beudôh kheueh dan
beuôt kheueh ulée gata, sabab sikeujab teuk
gata teuma teupeuseulamat."

Peungajaran nibak bak ara

(Mat. 24:32-35; Mrk. 13:28-31)

29 Dan Isa laju geucalitra bak awaknyan
miseue nyang laén, "Ngieng kheueh ateueh
bak ara dan banmandum bak kayée nyang
laén. 30 Meunyoe pucok-pucok jih ka jipeu-
phon deuh teukalon, gata tateupeue bahwa
musém khueng karab teuka. 31 Meunan cit
meunyoe gata ngieng hai-hai nyan teujadi,
gata teuma tateupeue bahwa Po teu Allah
deungon reujang that geumat peurintah siba-
goe Raja.

32 Butateupeue kheueh, bahwa hai-hai
nyang lagée nyan teuma teujadi sigohlom
ureuëng-ureuëng nyang udeb bak watée
nyoe teuma maté banmandum. 33 Langét

21:14-15: Luk. 12:11-12 **21:22:** Hos. 9:7 **21:25:** Yes. 13:10, Yeh. 32:7, Yl. 2:31, Why. 6:12-13
21:27: Dan. 7:13, Why. 1:7

ngon bumoe teuma hanco, teuma haba nyang Ulôn peugah teutab na siumu masa."

Peureulée meujaga-jaga

34 "Jaga kheueh droe gata, bék laloe gata ngon gata teugok ié kreueh dan meupoya-poya hana meuteuntée, atawa laloe gata pike keuhai-hai udeb gata, sampoe gata hana siab watée uroe nyan teuka ngon hana teusangka-sangka. 35 Sabab Uroenyan teuma jiteuka lagée peurangkab keumandum ureuëng nyang na ateueh rhung bumoe nyoe. 36 Meujaga-jaga kheueh, dan meudoá kheueh sabe mangat gata hase gata hadab banmandum hai nyang teuma teujadi dan gata hase tajakmeuhadab ngon Aneuëk Manusia."

37 Isa geuseumeubeuet nibak Baét Tuhan watée uroe, dan óh watée malam Gobnyan laju geujak u Bukét Zaiton laju geutinggai nibak teumpat nyan. 38 Tieb-tieb beungoh banmandum ureuëng jijak ubak Baét Tuhan keu jijak deungoe Isa geuseumeubeuet.

Saboh peureute ureuëng keuneuk drob Isa

(Mat. 26:1-5; Mrk. 14:1-2; Yah. 11:45-53)

22 Peurayaan Ruti Hana Meuragoe nyang teupeunan Paskah that. 2 Imeum-imeum ulée ngon gurée-gurée agama teungoh jimita rot pakriban cara keu jikeuneuk poh maté Isa ngon cara seungab-seungab, sabab awaknyan jitakot keu ureuëng ramé.

Yudas situju keu teukhianat Isa

(Mat. 26:14-16; Mrk. 14:10-11)

3 Óh lheuehnyan Iblih jitamong lam Yudas nyang teuhôi Iskariot, Iskariot nyan na kheueh sidroe lamkawan murit Isa nyang dua blaih droe. 4 Sabab nyan Yudas laju jijak meurumpok dan jimeurokpakat ngon Imeum-imeum ulée dan ulée-ulée kawan nyang kawai Baét Tuhan keuhai pakriban cara jiteumé jok Isa ubak awaknyan. 5 Awaknyan galak that-that dan jimeujanji teuma jibri péng keu Yudas nyan. 6 Yudas pih ka situju dan laju jipeuphon mita rot pakriban cara mangat Isa jiteumé jok bak awaknyan, hana jiteupeu lé ureuëng laén.

Peusiab peunajoh Paskah

(Mat. 26:17-25; Mrk. 14:12-21; Yah. 13:21-30)

7 Dan trok kheueh watée jih teupeuna peurayaan Ruti Hana Meuragoe dan bubiri keu peunajoh Paskah laju teusie. 8 Teuma lé Isa laju geuyue ubak Petrus ngon Yahya, "Gata jak laju peusiab peunajoh Paskah keu geutanyoe."

9 "Dipat nyang Bapak meuheuét mangat atra nyan kamoe peusiab?" jitanyong lé awaknyan.

10 Geujaweueb lé Isa, "Bak watée gata tatamong lam banda, na sidroe ureuëng agam nyang teungoh jiba ié lam calueng laju meurumpok ngon gata. Dan gata seutôt laju ureuëng nyan u rumoh nyang jijak, 11 dan gata peugah laju ubak ureuëng po rumoh nyan: Gurée geupeugah, 'Dipat kheueh teumpat keu murit-murit Ulôn dan Ulôn makheun peunajoh Paskah?' 12 Ureuëng po rumoh nyan laju jitunyok ubak gata saboh ruweueng kama ateueh nyang luwah ngon raya, kama nyan ka teupeuleungkab ngon peurabot. Dan gata peusiab kheueh banmandum nyang ulôn peugah bak teumpat nyan."

13 Dan geujak kheueh laju Petrus ngon Yahya, dan laju meurumpok banmandum paih that lagée nyang geupeugah lé Isa. Awaknyan pih laju jipeusiab peunajoh Paskah nyan.

Peujamé Tuhan

(Mat. 26:26-30; Mrk. 14:22-26; 1Kor. 11:23-25)

14 Óh ka troh watée jih peunajoh Paskah nyan teumakheun, Isa geuduek ngon banmandum murit geuh bak teumpat peujamé. 15 Dan laju geupeugah ubak murit geuh, "Ulôn meuheuét that keuneuk makheun peunajoh Paskah nyoe meusigoe ngon gata sigohlom ulôn meudeurita! 16 Sabab, peucaya kheueh: Ulôn hana teuma lôn pajoh le nyang nyoe sampoe makna nibak peujamé suci nyoe teupeusampoe lam Donya Barô Allah."

17 Óh lheueh nyan Isa geubeuôt piala nyang meuasoe ié anggô nyan, laju geumeudoá syukoe ubak Po teu Allah, óh lheueh nyan geupeugah, "Cok kheueh nyoe, dan jok-jok kheueh keu awaknyan; 18 kareuna beutateupeue kheueh: phon bak saát nyoe hana teuma ulôn jieb le ié anggô nyoe sampoe trok Allah ka geumat kuasa deungon sipeunoh jih."

19 Óh lheueh nyan Isa laju geucok ruti. Dan óh ka lheueh geumeudoá syukoe ubak hadhirat Allah, laju geupriek-priek ruti nyan ngon jaroe Gobnyan dan geujok-jok laju ubak murit-murit Geuh sira geupeugah, "Nyoe kheueh tuboh Ulôn [Nyang teubie

---

21:37: Luk. 19:47 **22:1:** Keu. 12:1-27

keu gata. Peubuet kheueh lagée nyoe mangat
gata ingat Ulôn." 20 Meunan cit óh ka lheueh
makheun, laju geujok piala nyang meuasoe
ié anggô nyan ubak awaknyan sira geupeu-
gah, "Piala nyoe na kheueh janji Po teu Allah
nyang barô, nyang ka teupeusah ngon darah
ulôn – darah nyang teuroe keu gata."]

21 "Dan gata ngieng kheueh! Ureuëng
nyang khianat Ulôn na disinoe meusajan
ngon Ulôn! 22 Aneuëk Manusia keubiet teu-
ma maté lagée nyang ka geupeuteuntée lé Po
teu Allah; teuma cilaka kheueh ureuëng
nyang khianat Gobnyan!"

23 Dan awaknyan laju jiteumanyong sa-
be keudroe-droe, soe lamkawan awaknyan
nyang peubuet hainyan.

Meuseu-eue keuhai soe nyang paleng rayeuk

24 Lamkawan murit-murit Isa laju jimeu-
dakwa sabe keudroe-droe keuhai soe lamka-
wan awaknyan teuanggab nyang paleng
rayeuk. 25 Isa geupeugah ubak awaknyan,
"Raja-raja bansa nyang hana jituri ubak Po
teu Allah jiséksa rakyat jih, dan nyang mat-
mat kuasa jipeugah 'Nyang lindong Rakyat'.
26 Teuma gatanyoe hana jeuet lagée nyan.
Sikeubit jih, ureuëng nyang paleng rayeuk
lamkawan gata harôh beujeuet nyang paleng
ubit, dan peumimpén harôh beujeuet lagée
peulayan. 27 Soe kheueh nyang paleng
rayeuk: ureuëng duek makheun bak meuja,
atawa ureuëng nyang peutimang gobnyan?
Teuntée ureuëng nyang duek nyan. Teuma di
Ulôn na lamkawan gata sibagoe peulayan.

28 Lam peue-peue mantong Ulôn nyoe
sosah, gata sabe na meusajan ngon Ulôn.
29 Lagée Bapak ka geubri ubak Ulôn hak keu
Ulôn mat peurintah, meunan cit Ulôn teuma
Lôn bri hak nyan keu gata. 30 Deungon lagée
nyan gata jeuet meumangat-mangat ngon
Ulôn bak watée Ulôn jeuet keu Raja. Dan
gata teuma gata duek ateueh dua blaih boh
takhta keu gata peurintah ateueh dua blaih
boh sukée bansa Israel."

Ramaian bahwa Petrus teuma ji-iengkeue Isa

(Mat. 26:31-35; Mrk. 14:27-31; Yah. 13:36-38)

31 "Simon, Simon, deungoe kheueh
nyoe! Iblih ka teubri idhin keu jiujoe gata-
nyoe, lagée gandom teupeu aséng nibak ku-
lét sampoe nyang gét teupeu aséng nibak
nyang brok. 32 Teuma Ulôn ka Lôn meudoá
keu gata, hei Simon, mangat iman gata bék
cupa. Dan meunyoe gata katagisa ubak Ulôn,
gata harôh tapeukong bubena syedara-sye-
dara gata."

33 Jijaweueb lé Petrus, "Tuhan, ulôn ka-
siab lôn tamong lam glab meusajan-sajan
ngon Tuhan!"

34 "Peucaya kheueh hei Petrus," kheun
Isa, "sigohlom manök jiku-uék uroenyoe,
gata ka lhée goe gata iengkeue keu Ulôn."

Dompet, baluem atawa peudeueng

35 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Yoh watée dilée, watée Ulôn
kirém gata deungon hana Lôn bri idhin gata
ba dompet, baluem atawa sipatu, peu kheueh
gata na kureueng sapeue-sapeue?"

"Hana!" jaweueb awaknyan.

36 "Teuma jinoenyoe," kheun Isa, "Soe
nyang na dompet atawa baluem, atranyan
harôh jiba sajan; dan soe nyang hana meu-
peudeueng, harôh jipeubloe jubah jih keu
jibloe peudeueng. 37 Sabab, peucaya kheueh,
ayat Alkitab nyang na teutuléh lagée nyoe,
'Gobnyan jianggab lagée sidroe ureuëng jeu-
het,' harôh teujadi ateueh droe Ulôn. Sabab
peue nyang teutuléh lam Alkitab keuhai Ulôn
teungoh teujadi bak watée nyoe."

38 "Tuhan," kheun murit-murit Isa, "Ka-
lon kheueh, disinoe na dua boh peudeueng."

"Ka kheueh!"[b] jaweueb Isa.

Isa meudoá ateueh Bukét Zaiton

(Mat. 26:36-46; Mrk. 14:32-42)

39 Isa laju geutinggai banda dan geujak
teuma u Bukét Zaiton, dan murit-murit
Gobnyan pih na jijak sajan ngon Gobnyan.
40 Watée ka trok bak teumpat nyan, laju geu-
peugah ubak awaknyan, "Meudoá kheueh
mangat gata bék meudesya meunyoe gata
ji-ujoe."

41 Óh lheuehnyan Gobnyan laju geujak
leubeh jiôh bacut nibak awaknyan, na kira-
kira jiôh jih éuet batée teugeulawa, óh trok
keunan laju geumeuteuôt sira geumeudoá,
42 "Bapak," kheun Gobnyan, "Meunyoe
jeuet, neupeujiôh kheueh nibak Ulôn peun-
deuritaan nyang harôh Ulôn rasanyoe. Teu-
ma bék kheueh meunurot lakée Ulôn, teuma

[b] *Ka kheueh:* atawa Ka seb.

22:20: Yer. 31:31-34 **22:21:** Zab. 41:10 **22:24:** Mat. 18:1, Mrk. 9:34, Luk. 9:46 **22:25-26:** Mat. 20:25-27, Mrk. 10:42-44 **22:26:** Mat. 23:11, Mrk. 9:35 **22:27:** Yah. 13:12-15 **22:30:** Mat. 19:28 **22:35:** Mat. 10:9-10, Mrk. 6:8-9, Luk. 9:3, 10:4 **22:37:** Yes. 53:12

meunurot lakée Bapak mantong." [43 Sidroe
malaikat geujak ubak Gobnyan laju geupeu-
teuga Gobnyan. 44 Isa lumpah that meudeu-
rita baten geuh seuhingga Gobnyan seuma-
ken khusyuék geumeudoá. Reuôh gobnyan
lagée darah meutreb-treb roe bak tanoh.]
45 Óh ka lheueh seuleusoe geumeudoá,
Isa laju geugisa ubak murit-murit geuh. Laju
geungieng awaknyan banmandum ka habéh
teungét sabab lumpah that seudeh. 46 Laju
geupeugah ubak awaknyan, "Pakon gata
teungét? Beudôh kheueh dan meudoá kheu-
eh mangat gata hana keunong cubaan."

Isa jidrob

(Mat. 26:47-56; Mrk. 14:43-50; Yah. 18:3-11)

47 Teungoh Isa mantong geumeututoe
disinan, teuka kheueh ubak gobnyan saboh
kawan ureuëng. Awaknyan nyang teuka
nyan jipimpén lé Yudas, sidroe lamkawan
murit Isa. Óh lheuehnyan Yudas laju jijak
ubak Isa dan jicöm Gobnyan. 48 Teuma Isa
laju geupeugah ubak jihnyan, "Yudas, peu
kheueh ngon gata cöm nyan gata keuneuk
khianat ateueh Aneuëk Manusia?"
49 Watée murit-murit Isa nyang na disi-
nan jingieng peue nyang teujadi, awaknyan
jipeugah, "Tuhan, kamoe heuntam mantong
ngon peudeueng!" 50 Dan watée nyan cit
sidroe lamkawan murit Isa laju jisuet peu-
deueng ngon peudeueng nyan laju jiheuntam
ateueh sidroe hamba imeum agong sampoe
punyueng blaih uneuen ureuëng nyan putôh.
51 Dan Isa laju geupeugah, "Ka kheu-
eh!" Laju geumat punyueng ureuëng nyan
dan watéenyan pih ka puléh.
52 Óh lheueh nyan Isa laju geupeugah
ubak Imeum-imeum ulée Panglima-pangli-
ma nyang kawai Baét Tuhan, meunan cit
peumimpén-peumimpén Yahudi nyang teu-
ka keunan keu jijak drob Gobnyan, "Peu
kheueh Ulôn nyoe ureuëng jeuhet, sampoe
gata tateuka keunoe ngon peudeueng dan
kayée puntông keu gata jakdrob Ulôn? 53 Ti-
eb-tieb uroe Ulôn nyoe na meusajan gata lam
Baét Tuhan, hana gata drob Ulôn. Teuma
nyoe kheueh watée jih gata meutindak, watée
kuasa itam kajimat kuasa."

Petrus ji-iengkeue keu Isa

(Mat. 26:57-58, 69-75; Mrk. 14:53-54, 66-72;
Yah. 18:12-18, 25-27)

54 Awaknyan jidrob Isa dan jiba laju u
rumoh imeum agong. Petrus jiseutôt rot jiôh.
55 Bak teungoh-teungoh leuen rumoh nyan
apui puron ka awai jipeuhu dan Petrus laju
jijakduek bak binéh apui nyan ngon ureuëng-
ureuëng nyang teungoh meu adeueng disi-
nan. 56 Sidroe ureuëng inong peulayan nyang
na disinan laju jingieng Petrus teungoh meu
adeueng bak binéh apui puron nyan; óh lheu-
eh nyan laju jipeugah ubak Petrus, "Ureuëng
nyoe bunoe na ulôn ngieng meusajan-sajan
ngon Isa!"
57 Teuma Petrus ji-iengkeue sira jibantah
dan jipeugah lagée nyoe, "Ulôn sagai-sagai
hana lôn turi keu ureuëng nyan!"
58 Hana treb teuma óh lheueh nyan, na
teuma sidroe teuk ureuëng laén jikalon
Petrus dan laju jipeugah, "Hana salah le, gata
na kheueh sidroe lamkawan ureuëng nyan!"
Jijaweueb lé Petrus, "Bukon, kon ulôn!"
59 Na teuma sijeuem óh lheueh nyan, na
teuma sidroe teuk ureuëng laén ngon su
nyang teuga laju jipeugah, "Ka beutôi
ureuëng nyoe murit Isa, sabab jih nyoe pih
ureuëng Galilea!"
60 Jaweueb Petrus, "Peue nyang gata
meukeusut, ulôn hana lôn teupeu!"
Watée nyan cit teuma, teungoh Petrus
mantong jipeugah haba, manök laju jiku ué-
uk. 61 Isa pih laju geupaleng dan geungieng
ateueh Petrus. Dan Petrus laju teuingat Tu-
han nyang ka lheueh geupeugah ubak gob-
nyan, "Sigohlom manök jiku-uék uroe nyoe,
gata lhée goe gata iengkeue keu Ulôn."
62 Dan jiteubiet kheueh laju Petrus nibak
teumpat nyan sira jimoe musôk-musôk.

Isa jihina ngon jipoh

(Mat. 22:67-68; Mrk. 14:65)

63 Ureuëng-ureuëng nyang teungoh keu-
miet Isa nyang na disinan, laju jihina ngon
jipeumeuéun-meuéun dan jipoh Isa. 64 Mata
Gobnyan laju jitôb sira jitanyong ubak
Gobnyan, "Ci peugah soe nyang poh gata?"
65 Dan jai that tutoe haba nyang laén nyang
sifeuet jih meuhina nyang jituju ubak Isa.

Isa dikeue Mahkamah Agama

(Mat. 26:59-66; Mrk. 14:55-64; Yah. 18:19-24)

66 Óh watée beungoh, mandum peu-
mimpén Yahudi, mandum Imeum-imeum
ulée, mandum gurée-gurée agama ka meusa-
pat, dan Isa laju jiba ukeue Mahkamah Aga-
ma awaknyan. 67 "Peugah laju ubak ka-
moe," kheun awaknyan, "peue kheueh
Gatanyoe Raja nyang ba Seulamat?"

22:53: Luk. 19:47, 21:37

Geujaweueb lé Isa, "Bah kheueh nyan
Ulôn peugah ubak gata, teuma gata teutab
hana tapatéh. 68 Dan meunyoe ulôn teuma-
nyong ubak gata, gata teutab hana tatem
jaweueb. 69 Teuma phon saát nyoe, Aneuëk
Manusia teuma geuduek blaih uneuen[c] Allah
Nyang Mahakuasa."
70 Awaknyan banmandum jipeugah,
"Meunyoe meunan, Gatanyoe Aneuëk
Allah?"
Geujaweueb lé Isa, "Lagée nyan gata
kheun."
71 Dan awaknyan laju jipeugah, "Hana
peureulée lé saksi! Tanyoe ka tadeungoe ni-
bak babah jih keudroe!"

Isa dikeue Pilatus

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mrk. 15:1-5;
Yah. 18:28-38)

23 Banmandum ureuëng nyang na lam
teumpat sidang nyan jidong, dan Isa
laju jiba ukeue Pilatus. 2 Nibak teumpat nyan
awaknyan laju jipeuphon tudoh gobnyan.
Awaknyan jipeugah lagée nyoe, "Kamoe teu-
mé ureuëng nyoe teungoh jipeusisat rakyat.
Ureuëng nyoe jipeusuna rakyat mangat
rakyat bék jibayeue cukée ubak Kaisar, sabab
jipeugah jihnyan na kheueh, sidroe raja."
3 Dan Pilatus laju jitanyong ubak Isa,
"Peu kheueh beutôi gata raja ureuëng Ya-
hudi?"
Geujaweueb lé Isa, "Lagée nyan kheueh
kheun gata."
4 Dan laju jipeugah lé Pilatus ubak
Imeum-imeum ulée ngon ureuëng ramé
nyang na disinan, "Hana lôn teumé sapeue
pih peue nyang ka jipeubuet salah lé ureuëng
nyoe sampoe harôh ulôn hukôm."
5 Teuma awaknyan laju jipaksa, "Deu-
ngon meuneubeuet nyang jipeurunoe,
ureuëng nyoe ka jipeusuna ureuëng bansaboh
Yudea; phon-phon that di Galilea, dan watée
nyoe ka trok keunoe."

Isa dikeue Herodes

6 Watée jideungoe hai nyan lé Pilatus,
laju jitanyong, "Peue kheueh ureuëng nyoe
ureuëng Galilea?" 7 Óh ka lheueh teubri tée
bahwa Isa asai jih dimiyueb keukuasaan He-
rodes, Pilatus laju jikirém Isa ubak Herodes,
nyang yoh watée nyan na teuma di Yerusa-
lem. 8 Herodes galak lumpah na watée jingi-
eng Isa, sabab katreb that jideungoe keuhai
Gobnyan dan meuheuét that keuneuk jikalon
Gobnyan. Jihnyan that jimeuharab mangat
hase jikalon Isa geupeubuet buet nyang aja-
éb. 9 Sabab nyan kheueh Herodes jai that
jiteumanyong ubak Gobnyan, teuma Isa sa-
gai-sagai hana geutem jaweueb. 10 Imeum-
imeum ulée dan gurée-gurée agama pih na
meuhadab disinan dan jitudôh Isa deungon
teumudoh nyang brat-brat. 11 Herodes dan
sipa-i-sipa-i jih ji-ejek ngon jihina Isa, laju
jipeungui bak gobnyan peukayan keurajeu-
en, óh lheueh nyan jikirém keula-i Gobnyan
ubak Pilatus. 12 Bak uroenyan cit teuma He-
rodes ngon Pilatus, nyang yoh awai jimeu-
musoh óh lheueh nyan ka gét lom teuma.

Isa jipeurhot huköman maté

(Mat. 27:15-26; Mrk. 15:6-15;
Yah. 18:39–19:16)

13 Pipaltus laju jipeusapat bubena Imeum-
imeum ulée, bubena peumimpén, dan rakyat,
14 laju jipeugah ubak awaknyan, "Gatanyoe ka
taba ureuëng nyoe ubak ulôn dan gata peugah
jihnyoe ka jipeusisat rakyat ba. Jinoenyoe
dikeue gata ureuëng nyoe ka ulôn pareksa, teu-
ma hana ulôn teumé mubacut pih buet nyang
jeuhet nyang ka jipeubuet lé ureuëng nyoe.
15 Herodes pih meunan cit peundapat jih, sa-
bab jihnyan ka jikirém lom teuma Isa nyoe
ubak kamoe. Ureuëng nyoe hana jipeubuet
mubacut pih nyang patôt jihnyoe teuhuköm
maté. 16 Lé sabab nyan ulôn seunuét ureuëng
nyoe óh lheueh nyan ulôn peuleueh."
[17 Bak tieb-tieb teuka watée peurayaan
Paskah, Pilatus harôh jipeuleueh sidroe
ureuëng huköman keu rakyat.] 18 Banman-
dum ureuëng nyang na meugumpôi disinan
laju jikuk, "Poh maté ureuëng nyan! Peuleu-
eh laju Barabas keu kamoe!" (19 Barabas
jipeutamong lam glab sabab jih nyan ka-
jipeubuet salah ngon cara jipeubuet beu-
rontak nyang teujadi lam banda dan sabab
jipoh maté ureuëng laén.)
20 Pilatus jitem peuleueh Isa, sabab nyan
kheueh jipeugah sigoe teuk bak ureuëng ra-
mé nyan. 21 Teuma awaknyan laju jikuk,
"Saleb laju Jihnyan! Saleb laju Jihnyan!"
22 Dan keu nyang keu lhée goe jih Pilatus
jipeugah bak awaknyan, "Teuma peue salah
Gobnyan? Ulôn hana lôn teumé mubacut pih
peu buet nyang ka salah jipeubuet, dan nyang
patot Gobnyan nyoe harôh teuhuköm ngon
huköman maté! Ulôn teuma lôn seunuét
Gobnyan dan óh lheueh nyan laju ulôn peu-
leueh."

---
[c] *geuduek ... uneuen:* Kalon Luk. 20:42.

23 Teuma di ureuëng ramé nyan hana
putôh jikuk habéh sineuga mangat Isa beuteu-
saleb. Dan akhé jih su ureuëng nyang nyang
kuk nyan meuhase. 24 Dan Pilatus laju jipeu-
rhot huköman maté ateueh Isa sisuai ngon
nyang jilakée lé ureuëng ramé nyan, 25 dan
laju jipeuleueh ureuëng nyang awaknyan lakée,
na kheueh nyang jipeutamong lam glab sabab
ka jipeubuet buet nyang salah ngon cara jipeuna
beurontak dan jipoh maté ureuëng laén. Óh
lheueh nyan Isa laju jijok bak ureuëng ramé
nyan keu jipeubuet ban galak droe jih.

Isa jisaleb

(Mat. 27:32-44; Mrk. 15:21-32; Yah. 19:17-27)

26 Teuma Isa pih laju jiba lé awaknyan.
Bak teungoh rot ueh, awaknyan laju meu-
rumpok ngon Simon, nyang asai jih nibak
Kirene, nyang teungoh jitamong lam banda.
Awaknyan laju jidrob Simon nyan, laju ji-
paksa ureuëng nyan mangat jigulam kayée
saleb nyan dilikot Isa.
27 Jai that-that ureuëng nyang seutôt di-
likot Isa – lamkawan ureuëng nyan na cit
ureuëng inong. Ureuëng-ureuëng inong nyan
jipeumo sira jipeuba-e Isa. 28 Teuma Isa laju
geupaleng ubak awaknyan sira geupeugah,
"Hei ureuëng-ureuëng inong Yerusalem!
Bék kheueh gata peumoe Ulôn. Gata peumoe
kheueh droe gata keudroe dan aneuëk-
aneuëk gata. 29 Sabab teuma teuka watée jih
manusia jipeugah, 'Meu-untông that-that
ureuëng inong nyang hántom na mume,
hántom na jimeu aneuëk dan hántom na
jipeumom sinyak!' 30 Watée nyan kheueh
manusia teuma jipeugah ubak gunong-gu-
nong, 'Hei gunong, rhot kheueh ateueh ka-
moe!' Dan ubak bukét-bukét jipeugah, 'Hei
bukét-bukét, seubée kheueh kamoe!' 31 Sa-
bab meunyoe keu bak kayée nyang mantong
udeb, manusia jipeubuet lagée nyoe, peuteu-
ma nyang teuma jipeubuet lé awaknyan keu
bak kayée nyang ka maté!"
32 Na teuma dua droe ureuëng laén
– mandum duadroe nyan ureuëng jeuhet –
nyang jiba lé awaknyan keu teuhuköm maté
meusigoe ngon Isa. 33 Óh watée troh ubak
teumpat nyang jibohnan bukét "Bruek
ulée", awaknyan laju jisaleb Isa meusigoe
ngon mandua droe ureuëng jeuhet nyan
– sidroe blaih uneuen dan sidroe teuk blaih
wie Isa. 34 Isa laju geumeudoá, "Ya Bapak,
neupeuamphon kheueh awaknyan! Awak-
nyan hana jiteupeu peue nyang jipeubuet."
Peukayan Isa laju jibagi-bagi lamkawan
awaknyan ngon cara jiundi.[d] 35 Ureuëng ra-
mé jidong disinan sira meunonton, teungoh
peumimpén-peumimpén Yahudi jihina Isa
sira jipeugah, "Jihnyoe ka sipeuseulamat
ureuëng laén; cuba kheueh jinoe jipeuseula-
mat droe jih keudroe, meunyoe jihnyan
beutôi-beutôi Raja Nyang ba seulamat nyang
geupiléh lé Po teu Allah!"
36 Sidadu-sidadu nyang kawai Gobnyan
pih jihina Isa. Awaknyan jijak ubak Gobnyan
sira jiba ié anggô masam, 37 sira jijok ié
anggô nyan jipeugah lagée nyoe, "Meunyoe
gata biet-biet raja ureuëng Yahudi, cuba peu-
seulamat droe Gata!"
38 Nibak paleng ateueh kayée saleb Isa
nyan na teutuléh lagée nyoe: "Nyoe kheueh
Raja Ureuëng Yahudi."
39 Sidroe ureuëng jeuhet nyang teusaleb
meusajan ngon Isa nyan pih jihina Gobnyan.
Jipeugah lé ureuëng jeuhet nyang teugantu-
eng bak kayée saleb nyan, "Droeneueh kon
Raja nyang Peuseulamat umat manusia?
Ngon sabab nyan, cuba kheueh peuseulamat
droe Gata meusajan ngon kamoe!"
40 Teuma lé ureuëng jeuhet nyang sidroe
teuk laju jiseugah rakan Jihnyan sira jipeu-
gah lagée nyoe, "Peu kheueh gata hana teu-
makot ubak Po teu Allah? Gata saban lagée
Jihnyan teuhuköm maté. 41 Teuma huköman
geutanyoe manduanyoe keubiet ka paih ngon
buet nyang tapeubuet. Teuma di ureuëng
nyan mubacut pih hana salah!" 42 Óh lheueh
nyan laju jipeugah lé ureuëng nyan, "Isa,
ingat kheueh Ulôn watée droeneueh teuka
sibagoe Raja!"
43 "Peucaya kheueh," kheun Isa ubak
ureuëng nyan, "Uroenyoe gata na meusajan
ngon Ulôn lam syeuruga."

Isa wafeuet

(Mat. 27:45-56; Mrk. 15:33-41; Yah. 19:28-30)

44 Kira-kira poh dua blaih cot uroe ti-
mang, mata uroe hana meucahya, dan bansa-
boh nanggroe nyan ka habéh seupôt sampoe
poh lhée seupôt. 45 Ija Tutôb tingkab nyang
na meugantung lam Baét Tuhan beukah dua.
46 Dan óh lheueh nyan Isa laju geudumpék
ngon su nyang meutaga, "Bapak! Lam jaroe
Droeneueh Ulôn seurah droe Ulôn!" Óh ka

[d] Lam padub-padubboh naseukah hana ayat 34.

23:30: Hos. 10:8, Why. 6:16 **23:34** Zab. 22:19 **23:35**: Zab. 22:8 **23:36**: Zab. 69:22 **23:45**: Keu. 26:31-33
23:46: Zab. 31:6

lheueh geupeugah lagée nyan, Gobnyan pih
meuninggai donya.
47 Watée jingieng lé pang pasokan peue
nyang teujadi, laju jipujoe Allah, dan laju
jikheun, "Keubiet that, ureuëng nyoe hana
meusalah!"
48 Ureuëng ramé nyang na jijak keunan
keu jijak meunonton, na cit jingieng peue
nyang ka teujadi. Awaknyan banmandum ji-
woe ngon até teulah that. 49 Dan banmandum
rakan Isa, meunan cit deungon ureuëng-
ureuëng inong nyang seutôt gobnyan nibak
Galilea, jidong jiôh-jiôh dan jikalon banman-
dum peue nyang ka teujadi nyan.

Isa jipeutamong lam jrat

(Mat. 27:57-61; Mrk. 15:42-47; Yah. 19:38-42)

50-51 Na sidroe ureuëng nan jih Yusuf,
ureuëng nyan asai jih nibak banda Arimatea
nyang jitamong lam nanggroe Yudea.
Ureuëng nyoe sidroe ureuëng gét até dan
jihoreumat lé gob, dan ureuëng nyoe teungoh
jipreh-preh pajan Po teu Allah geupeu phon
peurintah sibagoe Raja. Bah pih ureuëng nyoe
anggota Mahkamah Agama, gobnyan hana
situju ngon keuputosan dan tindakan nyang
ka jicok lé mahkamah nyan. 52 Yusuf nyoe
jijak meuhadab laju ubak Pilatus mangat jeuet
manyét Isa jibri keu geuh. 53 Óh lheuehnyan
lé Yusuf nyan laju jipeutron manyét Isa nyang
mantong meugantung bak kayée saleb, dan
laju jibalot ngon ija lineun sibagoe ija kapan.
Óh lheuehnyan manyét Isa nyan laju jipeuta-
mong lam kubu nyang ka lheueh jipeugét lam
guha batée – kubu nyan hántom na lom teu-
peuguna. 54 Uroe nyan na kheueh uroe jeu-
meuát; dan uroe Sabat rab teupeuphon.
55 Ureuëng-ureuëng inong nyang jijak
meusigoe ngon Isa nibak Galilea jiseutôt laju
Yusuf dan jikalon pat kubu Isa nyan. Meunan
cit jingieng lé awaknyan pakriban manyét Isa
jikeubah lam kubu nyan. 56 Óh lheuehnyan
awaknyan laju jiwoe dan jipeusiab laju mu-
bagoe uréeh dan minyéuk mangat bée keu
jiboh minyéuk bak manyét Isa.
Bak uroe Sabat, awaknyan laju jipiôh
jimubuet sibagoe jitaát keu huköm agama.

Isa geubeudôh nibak lam kubu

(Mat. 28:1-10; Mrk. 16:1-8; Yah. 20:1-10)

24 Banseuboh that, uroe Aleuhat,
ureuëng-ureuëng inong nyan jijak
ubak teumpat Isa teukubu, sira jiba mubagoe
rupa uréeh dan minyéuk mangat bée nyang
ka awaknyan peuna. 2 Óh troh awaknyan bak
kubu Isa nyan, laju jingieng batée ngon tôb
babah kubu nyan ka meugule bak binéh.
3 Dan awaknyan laju jitamong lam kubu
nyan, teuma teutab hana jiteumé manyét Tu-
han Isa lam kubu nyan. 4 Teungoh awaknyan
jidong sira teumanueng dan bingong bak ji-
pike keuhai manyét nyan, hana jisangka-
sangka na dua droe ureuëng ngon peukayan
muble-ble cahya ka teudong bak binéh awak-
nyan. 5 Awaknyan teumakot lumpah na, laju
jisujut trok bak tanoh, dan awaknyan nyang
dua droe nyan laju jipeugah bak awaknyan,
"Pakon gatanyoe jak mita ureuëng udeb di
teungoh-teungoh ureuëng maté? 6 Gobnyan
hana disinoe, Gobnyan ka geubeudôh! Ingat
kheueh peue nyang ka lheueh geupeugah
ubak gata yoh Gobnyan mantong di Galilea,
7 bahwa Aneuëk Manusia harôh jiseurah
ubak ureuëng meudesya, laju jisaleb, dan bak
uroe nyang keu lhée teuma geubeudôh!' "
8 Dan teuingat kheueh lé ureuëng-
ureuëng inong nyan peu nyang ka lheueh
geupeugah lé Isa. 9 Óh ka geuwoe nibak kubu
nyan, awaknyan laju jicalitra peu nyang ka
lheueh jikalon ubak ban siblàih droe rasui dan
banmandum murit nyang laén. 10 Ureuëng-
ureuëng inong nyang jipeugah banmandum
nyan ubak murit-murit Isa, na kheueh:
Maryam Magdalena, Yohana dan Maryam
mak Yakobus, dan inong-inong nyang laén
nyang na meusajan awaknyan. 11 Teuma lé
rasui-rasui nyan jipike peue nyang ka jipeu-
gah lé ureuëng-ureuëng inong nyan na kheu-
eh haba buhak. Awaknyan hana jipatéh peue
nyang jipeugah lé ureuëng-ureuëng inong
nyan. 12 Teuma Petrus laju jibeudôh dan ji-
plueng laju ubak kubu teumpat Isa teukubu.
Sira jiteukui laju jijeungeuek lam guha nyan,
dan deuh laju jingieng nyang na disinan na
kheueh ija kapan. Petrus hireuen lumpah na,
dan laju jiwoe ngon mubagoe rupa jikheun
dan jiteumanyong lam até jih keuhai peue
nyang ka teujadi nyan.[e]

Bak teungoh rot ueh u Emaus

(Mrk. 16:12-13)

13 Bak uroe nyan cit teuma, na dua droe
murit Isa teungoh jijak bak saboh gampông
nyang nan gampông nyan Emaus, na kira-kira

---

[e] Lam padub-padubboh naseukah hana ayat 12.

23:49: Luk. 8:2-3 **23:56:** Keu. 20:10, Tel. 5:14 **24:6-7:** Mat. 16:21, 17:22-23, 20:18-19, Mrk. 8:31, 9:31, 10:33-34, Luk. 9:22, 18:31-33 **24:13-15:** Mrk. 16:12

siblaih kilo metée jiôh jih nibak Yerusalem.
[14] Sira jijak awaknyan meututoe keuhai banmandum peue-peue nyang ka teujadi nyan.
[15] Teungoh awaknyan jipeugah haba dan jituka pikeran, Isa keudroe teuka dan geujak meusajan ngon awaknyan.
[16] Awaknyan laju jingieng Isa, teuma na sapeue-sapeue nyang teujalok awaknyan hana jituri Gobnyan.
[17] Dan Isa laju geupeugah, "Peue nyang gata peugah bak teungoh rot ueh nyoe?"

Awaknyan laju jipiôh ngon ié muka nyang seudéh.
[18] Dan sidroe lamkawan awaknyan, nyang nan jih Kleopas, jitanyong bak Isa, "Mungken bapak sidroe ureuëng aséng di Yerusalem nyang hana bapak teupeue peue nyang ka teujadi disideh akhé-akhé nyoe?"

[19] "Peuristiwa peue?" geutanyong lé Isa. "Peuristiwa nyang teujadi ateueh Isa, ureuëng Nazaret nyan," jaweueb awaknyan. "Gobnyan Nabi. Tutoe haba dan buet-buet gobnyan meukuasa that – bah kheueh nyan bak mata Po teu Allah meunan cit bak mata rakyat ba.
[20] Imeum-imeum ulée dan peumimpén-peumimpén bansa geutanyoe jiseurah gobnyan keu teuhuköm maté, dan awaknyan laju jisaleb Gobnyan!
[21] Padahai kamoe meuharab that bahwa Gobnyan kheueh nyang teuma peubeubaih Israel! Dan uroenyoe uroe nyang keu lhée seujak hainyan teujadi.
[22] Lom teuma, na padubdroe ureuëng inong nibak kawöm kamoe ka jipeujeuet kamoenyoe teukeujot. Banseuboh that awaknyan ka jijak ubak kubu,
[23] teuma hana jiteumé manyét gobnyan lam kubu nyan. Laju awaknyan jigisa dan jipeugah bahwa awaknyan na jingieng malaikat, dan malaikat-malaikat nyan geupeugah bahwa Isa ka udeb.
[24] Na padubdroe lam kawöm kamoe laju jijak ubak kubu nyan dan laju jingieng bahwa peue nyang jipeugah lé ureuëng inong nyan bietbiet beutôi, teuma awaknyan hana jikalon Isa."

[25] Dan Isa laju geupeugah ubak awaknyan, "Gata biet-biet bangai! Meulet that keu gata patéh banmandum nyang ka lheueh geupeugah lé Nabi-nabi!
[26] Peue kheueh hana gata teupeue bahwa Raja nyang ba seulamat nyan harôh geurasa banmandum deurita nyan, óh lheueh nyan barô kheueh trok ubak keumuliaan?"
[27] Óh lheuehnyan Isa laju geupeu trang ubak awaknyan peue nyang ka teutuléh lam mandum Alkitab keuhai droe gobnyan, phon lam kitab-kitab Nabi Musa sampoe ubak kitab Nabi-nabi.

[28] Teungoh jipeugah haba lagée nyan awaknyan jijak laju karab trok u gampông nyang jituju. Isa geupeue jeuet droe siulahulah keuneuk jak laju,
[29] teuma awaknyan laju jipeuteun Gobnyan sira jipeugah. "Tinggai kheueh bak teumpat kamoe," kheun awaknyan ubak Gobnyan, "Jinoenyoe karab malam dan karab seupôt." Dan Isa laju geutamong keu geumudôm bak teumpat awaknyan.
[30] Teungoh geuduek geumakheun meusajan awaknyan, Isa laju geucok ruti, geupeugah doá syukoe ubak Po teu Allah, laju geuprah-prah ruti nyan ngon jaroe Gobnyan, laju geujok ruti nyan keu awaknyan.
[31] Óh lheueh nyan barô kheueh jitée lé awaknyan bahwa ureuëng nyang bunoekon geujak ngon awaknyan na kheueh Isa. Teuma Gobnyan gadôh nibak mata awaknyan.
[32] Jimarit awaknyan sabe keudroe-droe, "Bukon kheueh rasa até geutanyoe lagée meugeulumbang, watée Gobnyan geumariet ngon tanyoe bak teungoh rot, dan geupeu trang asoe Alkitab ubak geutanyoe?"

[33] Watée nyan cit teuma awaknyan jibeudôh dan jijak laju u Yerusalem. Disinan awaknyan laju meurumpok ngon bansiblaih droe murit Isa teungoh meugumpôi ngon ureuëng laén.
[34] Awaknyan jipeugah, "Bietbiet beutôi that Tuhan ka udeb lom teuma! Gobnyan ka geupeuleumah droe geuh ubak Simon!"

[35] Mandua droe murit Isa nyang ban teuka nyan laju jicalitra peungalaman awaknyan bak teungoh rot, dan pakriban awaknyan jituri Tuhan watée Gobnyan teungoh geuprahprah ruti.

Isa geupeuleumah droe geuh ubak murit-murit Gobnyan

(Mat. 28:16-20; Mrk. 16:14-18; Yah. 20:19-23; Kis. 1:6-8)

[36] Teungoh awaknyan mantong meucalitra haba nyan, hana jisangka-sangka Isa ka teudong di teungoh-teungoh awaknyan laju geupeugah, "Seujahteura kheueh gata!"[f]
[37] Awaknyan teukeujot dan teumakot lumpah na, kareuna jisangka jipike lé awaknyan nyang jingieng nyan na kheueh antu.
[38] Teuma Isa laju geupeugah, "Pakon gatanyoe teumakot? Pakon ragu-ragu lam até

[f] Lam padub-padubboh naseukah hana: laju geupeugah, "Seujahteura kheueh gata!"
24:33-35: Mrk. 16:13

gata? 39 Ngieng jaroe Ulôn dan ngieng teuma
gaki Ulôn. Beutateupeue kheueh, bahwa
nyoe Ulôn, Isa! Geue kheueh dan peurati
kheueh beugét-gét, sabab meunyoe antu ha-
na meunasoe atawa tuleueng, lagée nyang gata
ngieng bak Ulôn."
40 Isa geupeugah meunan sira geungieng
bak gaki dan jaroe awaknyan.[g] 41 Dan watée
awaknyan gohlom cit jipeucaya, sabab
lumpah that galak ngon hireuen, Isa laju geu-
tanyong ubak awaknyan, "Peu kheueh bak
gatanyoe disinoe na peunajoh?" 42 Dan
awaknyan laju jijok ubak Gobnyan sikrék
eungkot nyang ka lheueh teu cráh. 43 Isa
geucok eungkot nyan dan laju geupajoh
dikeue awaknyan.
44 Óh ka lheueh nyan laju geupeugah
ubak awaknyan, "Nyoe kheueh hai-hai
nyang ka lheueh Ulôn peugah ubak gata
yohmantong Ulôn na meusajan ngon gata;
bahwa tieb-tieb hai nyang teutuléh lam Ki-
tab-kitab Nabi Musa keuhai Ulôn, Nabi-nabi
dan lam kitab Zabur, nyan harôh teujadi."
45 Óh lheuehnyan Isa geubuka pikeran
awaknyan mangat hase jipeuphôm meukeu-
sut nyang teutuléh lam Kitab Suci. 46 Dan laju
geupeugah lé Gobnyan ubak awaknyan,
"Lam Kitab Suci na teutuléh bahwa Raja
nyang ba Seulamat nyan harôh meudeurita,
dan harôh geubeudôh keula-i nibak maté bak
uroe nyang keu lhée. 47 Dan meunan cit ateu-
eh nan Raja Peuseulamat nyan harôh teupeu-
sampoe ubak banmandum bansa bahwa ma-
nusia harôh jitobat, dan bahwa Po teu Allah
geupeu amphon desya. Dan haba nyan harôh
teupeusampoe phon nibak Yerusalem. 48 Ga-
ta kheueh saksi-saksi nibak banmandum
nyan. 49 Dan ulôn keudroe teuma lôn kirém
ubak gata peue nyang ka geupeu janji lé Allah
Bapak. Teuma gata harôh teutab gata preh
lam banda nyoe sampoe kuasa nyang teuka
nibak Po teu Allah ka peunoh ateueh gata."

Isa geupeu-ék lam syeuruga

(Mat. 16:19-20; Kis. 1:9-11)

50 Óh lheueh nyan Isa laju geuba awak-
nyan sampoe u Betania. Nibak teumpat nyan
Gobnyan laju geubeuôt jaroe geuh u ateueh,
dan laju geubri beureukat ubak awaknyan.
51 Teungoh Gobnyan geupeubuet lagée
nyan, Gobnyan laju teubeuôt lam syeuruga,
laju[h] meucre ngon awaknyan. 52 Awaknyan
laju jisujut jiseumah Gobnyan, óh lheu-
ehnyan jigisa u Yerusalem deungon até
nyang galak lumpah na, 53 dan hana putôh-
putôh geupujoe Allah lam Baét Tuhan.

[g] Lam padub-padubboh naseukah hana ayat 40. [h] Lam padub-padubboh naseukah hana: teubeuôt lam syeuruga, laju.
24:49: Kis. 1:4 **24:50-51:** Kis. 1:9-11

HABA GÉT
NYANG GEUPEUSAMPOE LÉ
NABI YAHYA

PEU INTAT HABA

Lam Haba Gét nyoe, Isa teupeugah sibagoe Sabda Po teu Allah nyang abadi nyang ka jeuet keu manusia dan jitinggai lamkawan geutanyoe. Lagée nyang teupeugah lam kitab nyoe, Haba Gét nyoe teutuléh ngon meukeusut mangat ureuëng nyang baca jeuet jimeuiman bahwa Isa Raja Peuseulamat nyang geupeu janjinyan na kheueh – Aneuëk Allah keudroe. Meunan cit ngon meuiman bak Gobnyan awaknyan meuteumé udeb (20:31).

Oh lheueh haba phon teupeugah bahwa Sabda Allah nyang abadi Nyan na kheueh Isa, bagian keu phon kitabnyoe teukisah mubagoe buet ajaéb nyang geupeubuet-buet le Gobnyan. Buet-buet ajaébnyan sibagoe tanda bahwa Isa na kheueh Raja Peuseulamat nyang geupeu janjinyan, Gobnyan Aneuëk Allah. Maséng-maséng kisah keuhai keuajaéban na meusajan ngon tutoe haba Tuhan Isa ngon ureuëng-ureuëng. Nibak tutoe haba Geuh nyan deuh teukalon peue nyang teupeugah lé buet-buet ajaéb nyan. Dan bagiannyoe na teupeugah bahwa na ureuëng nyang meuiman ubak Isa dan jeuet keu murit-murit Gobnyan. Pasai 13-17 na teucetet seucara panyang pakriban krab jih Isa ngon murit-murit Gobnyan bak malam watée gobnyan keuneuk jidrob, dan pakriban Gobnyan geupeu siab ngon geupeukong até awaknyan nibak malam nyan. Pasai-pasai keuneulheueh na teuma teupeugah pakriban Isa jidrob dan jipeusidang, pakriban Gobnyan jisaleb, maté dan geubeudôh teuma, dan pakriban Gobnyan geupeuleumah droe bak murit-murit Gobnyan óh ka lheueh Gobnyan udeb lom teuma.

Haba keuhai inong nyang teudrob basah teungoh jimeumukah (8:1-11), teupeutamong lam tanda kurong rayeuk sabab jai that naseukah dan teujeumahan-teujeumahan jamén ilée hana teutuléh calitra nyan, seudang nyang laén-laén na teutuléh dimubagoe teumpat.

Lam kitab nyoe Nabi Yahya nyang paleng geupeunteung na kheueh meuneubri, na kheueh udeb seujati dan keukai, nyang geubri lé Po teu Allah meulalu Almaseh. Meuneubrinyan ka teupeuphon phon lam donya, dan hase geuteumé lé ureuëng-ureuëng nyang teurimong Isa sibagoe jalan ubak Po teu Allah, sibagoe nyang peugah Allah, sibagoe nyang bri udeb. Ciri khas Nabi Yahya na kheueh kiasan-kiasan nyang geucok nibak hai-hai tieb-tieb uroe keu teutunyok keubeunaran-keubeunaran rohani, miseue jih: ié, ruti, trang, nyang meurabe dan bubiri jih, bak anggô dan boh jih.

Asoe jih

Haba phon 1:1-18
Nabi Yahya Pumanö dan ureuëng-ureuëng nyang phon-phon that jeuet keu murit Isa 1:19-51
Peulayanan Isa lamkawan masyarakat 2:1–12:50
Uroe-uroe akhé di Yerusalem dan dan bak binéh Yerusalem 13:1–19:42
Isa geubeudôh dan geupeuleumah droe Geuh 20:1-31
Peunutôb: geupeuleumah droe sigoe teuk di Galilea 21:1-25

Feureuman nyang bri udeb

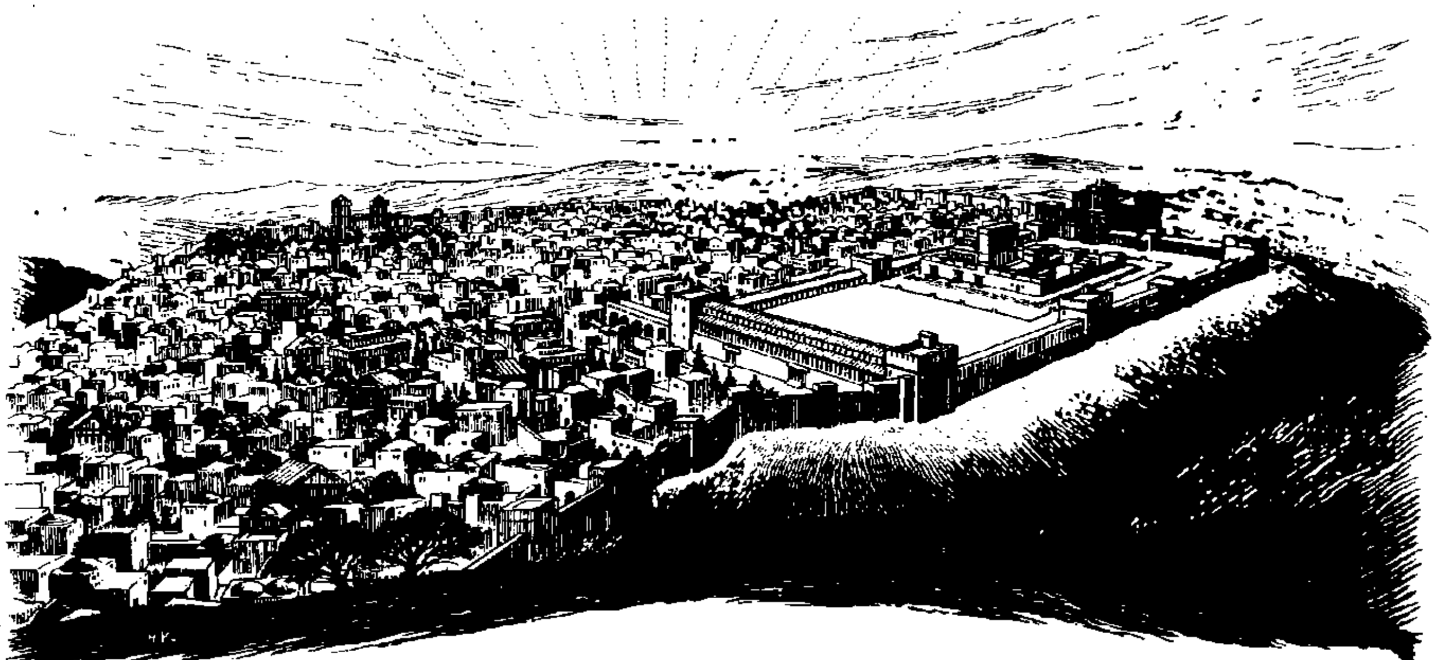
1 Nibak awaiphon, sigohlom donya teupeujeuet, Feureuman ka na.
Feureuman nyan na meusajan Po teu Allah
dan Feureuman nyan saban ngon Allah.
2 Yoh awai kon Geuhnyan na meusajan ngon Allah.
3 Banmandum geupeujeuet meulalu Gobnyan,
dan nibak banmandum nyang na,
hana meusapeue nyang geupeujeuet meunyoe hana meusajan Gobnyan.

4 Feureuman nyan pangkai udeb,[a] dan
udeb teubri trang keu manusia.
5 Trang nyan peungéh lam seupôt, dan
seupôt nyan hana hase jipeulon trang.
6 Teuka kheueh sidroe ureuëng nyang
geu-utus lé Allah,
Nabi Yahya nan geuh.
7 Gobnyan teuka sira geupeugah keuhai
trang nyan,
mangat banmandum ureuëng
jimeuiman.
8 Gobnyan keudroe bukon trang nyan,
gobnyan teuma geujak peugah keuhai
trang nyan.
9 Trang seujati nyang geupeupeungeuh
banmandum umat manusia,
teuka lam donya.
10 Feureuman na lam donya,
donya geupeujeuet meulalu Gobnyan,
teuma lé donya hana jituri keu
Gobnyan.
11 Gobnyan teuka ubak nanggroe Geuh
keudroe,
teuma lé bansa Gobnyan hana jitem
teurimong Geuh nyan.
12 Teuma na cit ureuëng nyang
teurimong Gobnyan,
dan jimeuiman bak Gobnyan;
awaknyan geubri hak jeuet keu
Aneuëk Allah,
13 nyang lahé bukon nibak manusia,
sabab udeb barô nyan nibak Po teu
Allah asai jih.
14 Feureuman ka jeuet keu manusia,
Gobnyan tinggai diteungoh-teungoh
geutanyoe,
dan tanyoe ka takalon keuagongan
Gobnyan.
Keuagongan nyan geuteurimong
sibagoe aneuëk tunggai Bapak.
Rot Gobnyan tanyoe takalon Allah
dan geunaséh Gobnyan ateueh
geutanyoe.
15 Yahya teuka sibagoe saksi Gobnyan,
gobnyan nyang peusampoe: "Nyoe
kheueh Gobnyan nyang ulôn peugah:
Gobnyan teuma teuka leubeh dudoe
nibak ulôn.
Teuma Gobnyan leubeh rayeuk
nibak ulôn,
sabab sigohlom ulôn na,
Gobnyan ka leubeh awai na."
16 Gobnyan peunoh ngan geunaséh;
hana putôh-putôh,
Gobnyan geubri beureukat ateueh
geutanyoe.
17 Hukôm Tuhan tateurimong rot
Nabi Musa.
Teuma geunaséh dan keuseutiaan
Allah
geupeugah rot Isa.
18 Hana nyang ka lheueh jikalon Allah,
seulaén aneuëk tunggai Bapak,
nyang saban ngon Bapak dan krab
lumpah na nibak Gobnyan.
Gobnyan kheueh nyang peugah
Bapak ubak geutanyoe.

Keusaksian Yahya

(Mat. 3:1-21; Mrk. 1:1-8; Luk. 3:1-18)

19 Lé peunguasa Yahudi di Yerusalem
laju jiyue bak Imeum-imeum dan ureuëng-



Banda Yerusalem (1:19)

[a] *Feureuman nyan pangkai udeb:* atawa peue-peue mantong nyang geucebta, meuteumé udeb nibak meusaboh ngon Feureuman.

1:6: Mat. 3:1, Mrk. 1:4, Luk. 3:1-2

ureuëng Lewi mangat jijak meurumpok ngon
Nabi Yahya dan jitanyong bak gobnyan,
"Droeneueh nyoe soe?"
20 Nabi Nabi Yahya nyan geukheun troh
trang bahwa, "Ulôn bukon Raja Peuseula-
mat."
21 "Meunyoe meunan, droeneueh nyoe
soe?" jitanyong lom lé awaknyan. "Peu
kheueh droeneueh Ilyas?"
"Bukon," jaweueb Nabi Yahya.
"Peu kheueh droeneueh Sang Nabi?"[b]
jitanyong lom lé awaknyan.
"Kon cit," seuôt Nabi Yahya.
22 "Meunyoe meunan, peugah kheueh
bak kamoe soe droeneueh nyoe," kheun
awaknyan, "mangat kamoe hase kamoe
jaweueb bak ureuëng-ureuëng nyang yue ka-
moe. Peue kheun droeneueh keuhai droe teuh
keudroe?"
23 Nabi Yahya geujaweueb, "Ulôn kheu-
eh jihnyan nyang ka lheueh geupeugah lé
Nabi Yesaya:

> 'Ureuëng nyang meuhôi-meuhôi lam
> padang pasi:
> Peurata kheueh jalan keu Tuhan.' "

24 Ureuëng-ureuëng nyang geu-utus lé
ureuëng Farisi[c] 25 laju jitanyong, "Meunyoe
droeneueh bukon Raja Peuseulamat, bukon
teuma Ilyas, meunan cit bukon sang Nabi,
keupeue gata pumanö gob?"
26 Geujaweueb lé Nabi Yahya, "Ulôn
pumanö ngon ié. Teuma lamkawan gata na
nyang hana gata turi. 27 Ureuëng nyan teuka
leubeh dudoe nibak ulôn, teuma keu lôn plo-
ih talo sipatu Gobnyan mantong hana hak
ulôn peubuet."
28 Banmandum nyan teujadi di Betania,
siblaih u timu Krueng Yordan bak teumpat
Nabi Yahya Pumanö.

Aneuëk Bubiri Allah

29 Óh singoh beungoh nyan, Yahya geuka-
lon Isa geujak bak gobnyan. Laju geupeugah lé
Nabi Yahya, "Ngieng, nyan kheueh Aneuëk
Bubiri Allah nyang sampôh desya donya.
30 Gobnyan kheueh nyang ulôn peugah teu-
ma teuka leubeh dudoe nibak ulôn, sabab,
sigohlom ulôn lahé Gobnyan ka na. 31 Si-
gohlom nyan, ulôn hana kuteupeue soe
ureuëng nyan. Padahai ulôn teuka lôn pumanö
ngon ié, mangat bansa Israel jituri Gobnyan."
32 Meunan cit lé Isa geumeusaksi lagée
nyoe, "Ulôn kalon Roh Allah geutreun lagée
cicém mirah pati laju tinggai ateueh Gob-
nyan. 33 Watée nyan gohlom lôn tusoe soe
Gobnyan. Teuma Allah nyang yue bak ulôn
mangat lôn pumanö ngon ié dan ka geupeu-
gah bak ulôn, 'Meunyoe gata takalon Roh
Allah geutreun, laju tinggai ateueh sidroe-
droe ureuëng, Gobnyan nyan kheueh nyang
teuma pumanö manusia ngon Roh Allah.'
34 Ulôn ka lheueh lôn kalon keudroe hai-
nyan," kheun Nabi Yahya, "dan ulôn meu-
saksi bahwa Gobnyan kheueh Aneuëk
Allah."

Murit-murit Isa nyang phon-phon

35 Óh singoh beungoh Nabi Yahya na
lom bak teumpat nyan ngon dua droe murit
gobnyan. 36 Watée jikalon Isa lewat disinan,
laju jipeugah, "Ngieng! Nyan kheueh
Aneuëk Bubiri Allah."
37 Bandua droe murit Nabi Yahya jideu-
ngoe peue nyang jipeugah nyan, dan laju
jijak seutôt Isa. 38 Isa geupaleng u likot, laju
geukalon awaknyan teungoh jiseutôt Gob-
nyan. Laju geutanyong, "Soe nyang gata
mita?"
Jaweueb awaknyan, "Rabi, dipat kheueh
Rabi tinggai?" (Haba 'Rabi' makna jih na
kheueh gurée.)
39 "Jak keunoe gata ngieng keudroe,"
kheun Isa. Awaknyan laju jijak ngon Gob-
nyan dan laju deuh jikalon pat Gobnyan
tinggai. Watée nyan poh peuet seupôt. Uroe-
nyan awaknyan tinggai ngon Gobnyan.
40 Sidroe lamkawan ureuëng dua droe
nyan nyang ka jideungoe peue nyang geu-
peugah lé Nabi Yahya dan óh lheueh nyan
jiseutôt Isa, na kheueh Andreas, syedara Si-
mon Petrus. 41 Bagaih that-that Andreas jijak
mita Simon, syedara jihnyan, dan laju jipeu-
gah bak jih nyan, "Kamoe ka lheueh mu-
rumpok ngon Mesias!" (Mesias saban ngon
Almaseh, nyang makna jih na kheueh: Raja
Peuseulamat.)[d] 42 Andreas laju ji intat Simon
ubak Isa.
Isa laju geupandang ateueh Simon, óh
lheuehnyan laju geupeugah, "Gata Simon,
aneuëk Yona, gata teuma teuhôi Kefas."
(Kefas saban ngon Petrus, nyang makna jih:
gunong batée.)

[b] *Sang Nabi:* Gobnyan nyang teuharab teuma teuka dan geupeumaklum keuhai teuka Raja Peuseulamat.
[c] *Ureuëng-ureuëng nyang geu-utus lé ureuëng Farisi:* atawa "awaknyan nyang ka jikirém nyan na kheueh ureuëng Farisi" atawa "awaknyan". [d] *(Mesias ... Peuseulamat):* Kalon kamuih dimiyueb tutoe haba Almaseh.

1:21: Tel. 18:15, 18, Mal. 4:5 **1:23:** Yes. 40:3

Isa geutawök Filipus dan Natanael

43 Óh singoh beungoh Isa geucok haba
sinutôh keu geujak u Galilea. Gobnyan laju
meurumpok ngon Filipus, dan geupeugah bak
ureuëng nyan, "Jak keunoe seutôt ulôn!"
44 Filipus asai jih nibak Betsaida, na kheueh
teumpat tinggai Andreas dan Petrus. 45 Fili-
pus meurumpok ngon Natanael laju jipeugah
bak ureuëng nyan, "Kamoe ka meurumpok
ngon ureuëng nyang geupeugah lé Nabi Musa
lam Kitab Hukôm Allah, dan nyang ka geu-
peusampoe lé Nabi-nabi. Gobnyan na kheueh
Isa nibak Nazaret, aneuëk Yusuf."
46 Teuma Natanael jijaweueb, "Peu
kheueh mungken sapeue-sapeue nyang gét
teuka jih nibak Nazaret?"
"Jak keunoe, ngieng keudroe," jaweueb
Filipus.
47 Isa geukalon Natanael teungoh teuka
laju geupeugah bak jihnyan, "Kalon, nyan
ureuëng Israel seujati, hana nyang peuleusu
nibak jihnyan."
48 "Pakriban Bapak jeuet neuturi ulôn?"
jitanyong lé Natanael bak Isa.
Geujaweueb lé Isa, "Sigohlom Filipus
jitawök gata, ulôn ka lheueh ulôn ngieng gata
na dimiyueb bak ara nyan."
49 "Bapak Gurée," kheun lé Natanael,
"Bapak na kheueh Aneuëk Allah! Bapak
kheueh Raja bansa Israel!"
50 Geupeugah lé Isa, "Gata tapatéh, sa-
bab ulôn peugah bahwa ulôn ka lheueh lôn
kalon gata na dimiyueb bak ara nyan? Hai-
hai nyang jiôh leubeh rayeuk nibak nyan
teuma gata kalon!" 51 Kheun Isa lom, "Keu-
biet, peucaya kheueh, gata teuma takalon
langét teubuka, dan malaikat-malaikat Allah
geuék treuen bak Aneuëk Manusia."

Khanuri meukawen di Kana

2 Dua uroe óh lheueh nyan na khanuri
meukawen di banda Kana Galilea, dan
mak Isa na disinan. 2 Isa ngon murit-murit
Gobnyan na cit jiundang nibak khanuri nyan.
3 Watée ié anggô ka habéh, mak Isa geupeu-
gah ubak aneuëk geuhnyan, "Awaknyan ka
habéh ié anggô."
4 Geujaweueb lé Isa, "Mak, bék neuyue
ulôn. Gohlom trok watée jih ulôn peugah soe
droe Ulôn nyoe."
5 Teuma mak Isa geupeugah ubak peula-
yan-peulayan nyang na inan, "Peubuet
mantong peue nyang jipeugah ubak gata."
6 Nibak teumpat nyan na nam boh guci
nyang ka teukeubah sibagoe teumpat seumeu
rhah meunurot adat Yahudi. Guci-gucinyan
maséng-maséng asoe jih kira-kira sireutoh
arée. 7 Isa laju geupeugah ubak peulayan-
peulayan nyan, "Pasoe kheueh laju mandum
guci nyan ngon ié," dan awaknyan laju jipa-
soe lagée nyang geupeurintah lé Isa nyan
sampoe peunoh. 8 Laju Isa geupeugah ubak
awaknyan, "Jinoenyoe cok laju bacut ié nyan
dan gata ba laju ubak peumimpén khanuri."
Awaknyan laju jiba ié nyan ubak peumimpén
khanuri, 9 lé peumimpén khanurinyan laju ji-
rasa bacut ié nyang ka meu-ubah jeuet keu ié
anggô. (Gobnyan hana geuteupeue pane teu-
ka jih ié anggô nyan, teuma peulayan-peula-
yan nyang leng ié nyan mantong nyang teu-
peu.) Teuma lé peumimpén khanurinyan laju
geupeurab ubak linto barô, 10 laju geupeugah
ubak teungku linto nyan, "Lazem jih ureuëng
geuhidang anggô nyang paleng gét leubeh
ilée, óh lheueh nyan barô kheueh ié anggô
biasa. Teuma digata takeubah ié anggô nyang
paleng gét sampoe bak saátnyoe!"
11 Nyan kheueh buet ajaéb nyang phon
that geupeuleumah lé Isa. Gobnyan geupeu-
buetnyan di Kana di Galilea. Deungon tanda
nyang lagéenyan gobnyan ka geutunyok
keuagongan Gobnyan. Teuma lé murit-murit
Gobnyan laju jimeuiman ubak Gobnyan.
12 Óh ka lheueh nyan Isa laju geujak u
Kapernaum meusajan ngon ma Gobnyan,
syedara-syedara Gobnyan dan murit-murit
Geuh. Awaknyan tinggai disinan na padub
uroe treb jih.

Isa geutamong lam Rumoh Iébadat

(Mat. 21:12-13; Mrk. 11:15-17; Luk. 19:45-46)

13 Watée Uroe Raya Paskah Yahudi ka
tô, Isa laju geujak u Yerusalem. 14 Di Rumoh
iébadat di Yerusalem nyan Gobnyan laju
meurumpok ngon ureuëng-ureuëng nyang
teungoh peubloe leumô, bubiri dan cicém
mirah pati; meunan cit ngon ureuëng-
ureuëng tuka péng teungoh duek bak teum-
pat nyan. 15 Isa laju geucok talo geupeugét
peunyuenuet ngon peunyuenuet nyan geu-
use mandum bubena beulatang nyan, bah
kheueh bubiri meunan cit ngon leumô, nibak
lam Rumoh iébadat. Meunan cit ngon meu-
ja-meuja ureuëng tuka péng habéh geubalek
sampoe péng-péng nyang na ateueh meuja
nyan habéh meusipreuk bansaboh nyan.
16 Óh lheuehnyan laju geupeugah bak

1:51: Keuj. 28:12 2:12: Mat. 4:13 2:13: Keu. 12:1-27

ureuëng nyang peubloe cicém mirah pati,
"Beuôt banmandum nyang na nibak teumpat
nyoe. Bék gata peujeuet Baét Bapak ulôn
keuteumpat meukat!" 17 Teuma lé murit-
murit Gobnyan laju teuingat keu ayat Alkitab
nyang na teutuléh lagée nyoe, "Cinta ulôn
keu Baét Droeneueh ya Allah, jipeututong
até ulôn."
18 Lé peunguasa Yahudi laju jilawan Isa,
jipeugah lé peunguasa nyan lagéenyoe, "Cu-
ba peugét buet nyang ajaéb paih lagée tanda
bak kamoe bahwa gata na hak tapeubuet
nyang lagée nyoe."
19 Geujaweueb lé Isa, "Baétnyoe, lam
lhée uroe Ulôn peudong lom teuma."
20 Laju jipeugah lé awaknyan, "Peuet
ploh nam thon watée jih keu teupeugot Baét
Iébadat nyoe. Dan gata keuneuk peudong
lom lam tempo lhée uroe?"
21 Teuma Baét Iébadat nyang geumeu-
keusut lé Isa na kheueh tuboh Gobnyan keu-
droe. 22 Teuma óh lheueh nyan, óh ka lheueh
Isa geupeubeudôh lamkawan ureuëng maté,
teuingat kheueh lé murit-murit Gobnyan
bahwa hainyan ka lheueh geupeugah. Teuma
jipatéh kheueh lé awaknyan ngon peue
nyang ka teutuléh lam Alkitab dan ubak peue
nyang ka geupeugah lé Isa.

Isa geuturi keu mandum ureuëng

23 Teungoh Isa mantong na di Yerusalem
bak watée Peurayaan Paskah, ramé that-that
ureuëng nyang meuiman ubak Gobnyan sa-
bab buet-buet ajaéb nyang ka geupeubuet lé
Gobnyan. 24 Teuma Isa keudroe hana geupa-
téh keu awaknyan, sabab gobnyan geuturi
keu mandum manusia. 25 Hana peureulée na
ureuëng jijak bri keuteurangan ubak Gob-
nyan keuhai soe mantong, sabab Gobnyan
keudroe geuteupeue peue nyang na lam até
manusia.

Isa ngon Nikodemus

3 Na sidroe tukoh agama lamkawan
ureuëng Farisi nyang nan geuh Nikode-
mus. 2 Bak simalam Nikodemus nyan geujak
bak Isa sira geupeugah lagéenyoe, "Bapak
Gurée, kamoe teupeu Droeneueh geu utus lé
Po teu Allah. Sabab hana meusidroe pih
nyang hase jipeubuet buet lagée nyang Bapak
peugét, meunyoe bukon Po teu Allah hana
meusajan gobnyan."
3 Geupeugah lé Isa, "Peucaya kheueh,
hana meusidroe pih nyang jeuet keu anggota
umat Allah, meunyoe jihnyan hana teupeu-
lahé lom teuma."[e]
4 "Panena mungken ureuëng rayeuk teu-
peulahé lom teuma," kheun Nikodemus bak
Isa, "Peu kheueh mungken ureuëng nyan
jitamong lom lam pruet ma jih óh lheueh
nyan teupeulahé lom?"
5 Geujaweueb lé Isa, "Keubiet beutôi ha-
ba ulôn nyoe: Meunyoe manusia hana teupeu-
lahé nibak ié dan nibak Roh Allah, ureuëng
nyan hana hase jeuet keu anggota umat Po teu
Allah. 6 Manusia seucara jasmani geupeu lahé
lé ureuëng tuha, teuma seucara rohani geupeu
lahé lé Roh Allah. 7 Bék hireuen meunyoe
ulôn peugah: Gata banmandum harôh teupeu-
lahé lom teuma.[f] 8 Angén jipot ho nyang
jigalak; geutanyoe tadeungoe su angén nyan,
teuma hana tateupeue rot pat jiteuka dan ho
jijak. Meunan cit teuma ngon ureuëng nyang
geupeu lahé lé Roh Allah."
9 "Pakriban hainyan hase teujadi?" geu-
tanyong lé Nikodemus.
10 Geujaweueb lé Isa, "Gata gurée di
Israel, ék kheueh hainyan hana gata teupeue?
11 Peucaya kheueh: Kamoe meututoenyoe
keuhai peue nyang kamoe teupeue, dan ka-
moe meusaksi keuhai peue nyang ka kamoe
kalon; teuma gatanyoe hana tatem teurimong
keusaksian kamoe. 12 Gata hana tapatéh
meunyoe ulôn calitra bak gata keuhai-hai
nyang na lam donya nyoe; pakriban gata hase
tapatéh, meunyoe ulôn peugah bak gata keu-
hai syeuruga? 13 Hana meusidroe pih nyang
ka lheueh jiék lam syeuruga, seulaén Gob-
nyan nyang ka geutron lam donya, Gobnyan
na kheueh Aneuëk Manusia.
14 Saban lagée Nabi Musa geupeuék
uleue teumaga ateueh sibak kayée lam padang
pasi, meunan cit deungon Aneuëk Manusia
harôh teupeuék teuma, 15 mangat banman-
dum ureuëng nyang meuiman keu Gobnyan
meuteumé udeb seujati dan keukai."
16 Sabab Po teu Allah lumpah that geu-
gaséh keu manusia lam donya nyoe, nyang
kheueh Gobnyan geubri Aneuëk Gobnyan
nyang tunggai, mangat tieb-tieb ureuëng
nyang meuiman ubak Gobnyan hana binasa,
teuma meuteumé udeb seujati dan keukai.
17 Sabab Allah geu kirém Aneuëk Geuhnyan
bukon keu jeuet keu hakém donya nyoe,
teuma keu geupeu seulamat. 18 Ureuëng

[e] *lom teuma:* atawa rot ateueh. [f] *lom teuma:* atawa rot ateueh.

2:17: Zab. 69:10 **2:19:** Mat. 26:61, 27:40, Mrk. 14:58, 15:29 **3:14:** Teu. 21:9

nyang meuiman bak Gobnyan hana teu-
hukôm. Teuma ureuëng nyang hana meu-
iman ka geuhukôm lé Po teu Allah, sabab
jihnyan hana jimeuiman ubak Aneuëk Allah
nyang tunggai. 19 Gobnyan jilakée ngon da-
sai jih-hai nyang lagée nyoe: Trang nyan ka
teuka lam donya, teuma manusia leubeh ga-
lak keu seupôt nibak trang, sabab buet awak-
nyan jeuhet. 20 Soemantong ureuëng nyang
jipeubuet jeuhet, ureuëng nyan banci keu
trang; ureuëng nyan hana jitem teuka ubak
trang, mangat buet jih nyang jeuhet hana
deuh teukalon. 21 Teuma ureuëng nyang peu-
buet keuheundak Po teu Allah, teuka ubak
trang mangat jeuet sahéh bahwa peue nyang
jipeubuet nyan na kheueh meunurot keu-
heundak Po teu Allah.

Isa dan Nabi Yahya Pumanö

22 Óh ka lheuehnyan Isa dan murit-murit
Gobnyan geujak u Yudea. Gobnyan tinggai
disinan na padub watée treb jih ngon awak-
nyan dan geupumanö. 23-24 Nibak watée
nyan Nabi Yahya gohlom jipeutamong lam
glab. Gobnyan geupumanö gob di Ainon,
hana padub na jiôh ngon Salim, sabab bak
teumpat nyan jai that ié. Ureuëng ramé jijak
bak gobnyan, dan gobnyan laju geupumanö
awaknyan.
25 Na meupadubdroe murit Nabi Yahya
jimeudakwa ngon ureuëng Yahudi[g] keuhai
atoran gleh. 26 Awaknyan laju jijak bak Nabi
Yahya, dan jipeugah lagée nyoe, "Pak Gu-
rée, peu kheueh Bapak mantong neuingat
ureuëng nyang meusajan ngon Bapak di
meurandeh Krueng Yordan nyan, nyang Ba-
pak tunyok bak kamoe yoh masa ilée? Gob-
nyan bak saát teungoh geupumanö cit, dan
banmandum ureuëng jijak bak Gobnyan!"
27 Geujaweueb lé Nabi Yahya, "Manu-
sia hana jiteumé sapeue meunyoe hana geu-
bri lé Allah keu jihnyan. 28 Gata keudroe ka
tadeungoe ulôn peugah, 'Ulôn bukon Raja
Peuseulamat. Ulôn geu-utus leubeh awai ni-
bak Gobnyan.' 29 Dara barô na kheueh atra
linto barô. Rakan linto barô nyan teuma ji-
dong bak binéh sira jideungoe, dan jihnyan
galak meunyoe jideungoe su teungku linto.
Meunan cit teuma ngon ulôn. Bak saátnyoe
ulôn galak lumpah na. 30 Gobnyan kheueh
paleng peunteng, dan ulôn maken kureueng
peunteng."

Gobnyan nyang teuka nibak syeuruga

31 Nyang teuka nibak ateueh leubeh nibak
peue mantong. Nyang teuka nibak lam donya
jitamong lam kawöm ureuëng donya, dan
jimeututoe keuhai-hai nyang na hubongan
ngon donya. Gobnyan nyang teuka nibak
ateueh leubeh nibak peue mantong nyang na.
32 Gobnyan geumeututoe keuhai nyang ka
Gobnyan deungoe, teuma hana meusidroe pih
nyang jitem patéh ateueh peue nyang ka geu-
peu saksi nyan. 33 Ureuëng nyang meuiman
nibak keusaksian Gobnyan nyan, laju jipatéh
bahwa Allah nyan na kheueh beutôi. 34 Sabab
ureuëng nyang geu-utus lé Po teu Allah jipeu-
sampoe tutoe haba nyang teuka bak Allah,
sabab Roh Allah ka geubri bak gobnyan
sipeunoh jih. 35 Bapak geugaséh keu Aneuëk
Geuh, dan ka geuseurah banmandum kuasa
bak Gobnyan. 36 Ureuëng nyang meuiman
bak Aneuëk nyan teuma meuteumé udeb seu-
jati dan keukai. Teuma ureuëng nyang hana
taát keu Aneuëk nyan ureuëng nyan hana
meuteumé udeb. Jihnyan geuhukôm lé Po teu
Allah siumu masa.

Isa ngon ureuëng inong Samaria

4 Ureuëng-ureuëng Farisi jideungoe
bahwa Isa leubeh jai geupumanö
ureuëng nibak Nabi Yahya. (2 Nyang sibeuna
jih Isa keudroe hana geupumanö lé murit-mu-
rit Gobnyan.) 3 Watée Isa geuteupeue bahwa
ureuëng-ureuëng Farisi ka jideungoe hai
nyan, gobnyan geutinggai Yudea laju geugisa
u Galilea. 4 Bak watée geugisa nyan gobnyan
harôh geujak rot Samaria. 5 Teuma trok laju
Isa bak saboh banda di Samaria nyang nan
banda nyan Sikhar, hana padub na jiôh nibak
tanoh nyang yoh ilée geubri lé Nabi Yakub
keu aneuëk gobnyan Nabi Yusuf. 6 Disinan
na meuteumé mon Nabi Yakub. Isa hék that-
that sabab bak geujak nyan, sababnyan kheu-
eh gobnyan geuduek bak binéh mon. Watée-
nyan kira-kira poh dua blaih uroe. 7-8 Dan
murit-murit Isa ka geujak u banda keu jijak
bloe peunajoh.
Óh lheueh nyan na sidroe ureuëng inong
Samaria teuka bak mon nyan keu jijak crông
ié. Isa geupeugah bak inong nyan, "Mak, peu
kheueh jeuet Lôn lakée jieb ié?"
9 Jijaweueb lé ureuëng inong Samaria
nyan, "Teungku ureuëng Yahudi, di ulôn

[g] *ureuëng Yahudi:* padub-padubboh naseukah kuno teupeugah siureuëng Yahudi.
3:24: Mat. 14:3, Mrk. 6:17, Luk. 3:19-20 **3:28:** Yah. 1:20 **3:35:** Mat. 11:27, Luk. 10:22 **4:5:** Keuj. 33:19, Yos. 24:32
4:9: Ezr. 4:1-5, Neh. 4:1-2

nyoe ureuëng Samaria; pakon teungku lakée
jieb ié bak ulôn?" (Sabab ureuëng-ureuëng
Yahudi hana hubongan ngon ureuëng Sama-
ria.)[h]
10 Geujaweueb lé Isa, "Meunyoe droeneu-
eh neuteupeue meuneubri Allah dan soe
nyang meulakée jieb ié bak Droeneueh, pasti
droeneueh keudroe nyang lakée jieb ié bak
ureuëng nyan, dan Gobnyan teuma geubri
keu droeneueh ié udeb."
11 Kheun ureuëng inong nyan, "Teung-
ku hana meutima, dan mon nyoe lhok
lumpah na. Dipat Teungku meuteumé ié
udeb? 12 Nabi Yakub, bapak indatu kamoe,
geubri bak kamoe[i] mon nyoe. Gobnyan keu-
droe nyang cok ié mon nibak teumpat nyoe;
meunan cit teuma ngon aneuëk-aneuëk gob-
nyan dan beulatang peulara gobnyan. Peue
kheueh Teungku pike teungku leubeh rayeuk
nibak Nabi Yakub?"
13 "Ureuëng nyang jieb ié nyoe teuma
jiteuka glaih lom," geupeugah lé Isa, 14 "teu-
ma ureuëng nyang jijieb ié nyang teuma Ulôn
bri, ureuëng nyan hana teuma glaih le siumu
masa. Sabab ié nyang Ulôn bri nyan jeuet keu
mata ié lam tuboh ureuëng nyan nyang jiteu-
biet uluwa dan teubri bak ureuëng nyan udeb
seujati dan keukai."
15 Kheun ureuëng inong nyan, "Teung-
ku, neubri kheueh keu ulôn ié nyan, mangat
ulôn hana glaih le; dan hana peureulée le lôn
riwang keunoe keu lôn jak crông ié."
16 "Jak kheueh, tawök lakoe droeneueh,
dan gisa kheueh keunoe," kheun Isa.
17 "Ulôn hana meulakoe," Jaweueb
inong nyan.
"Keubiet beutôi lagée kheun droeneu-
eh," geupeugah lé Isa. 18 "Sabab droeneueh
ka tameukawen limong go, dan ureuëng
nyang udeb meusajan ngon droeneueh bak
saát nyoe bukon lakoe droeneueh "
19 "Jinoenyoe barô kheueh lôn teupeue
bahwa teungku sidroe Nabi," jipeugah le
inong nyan. 20 Indatu kamoe geuseumah
Allah bak bukét nyoe, teuma bansa teungku
jipeugah bahwa di Yerusalem mantong
kheueh teumpat ureuëng jiseumah Allah."
21 "Peucaya kheueh," kheun Isa bak
ureuëng nyan, "bak saboh watée manusia
teuma jiseumah Bapak, hana le nibak bukét
nyoe, dan bukon teuma di Yerusalem.
22 Droeneueh ureuëng Samaria neuseumah
nyang hana neuturi, seudangkan kamoe
ureuëng Yahudi kamoe seumah Gobnyan
nyang kamoe turi, sabab keuseulamatan teu-
ka nibak ureuëng Yahudi. 23 Teuma watée jih
keubiet teuka, ka teuka, bahwa ngon kuasa
Roh Allah manusia teuma jiseumah Bapak
sibagoe Allah nyang beutôi nyang geuharab
lé Bapak. 24 Sabab Allah nyan Roh, teuma
ngon kuasa Roh Allah manusia hase jiseu-
mah Bapak lagée toh Gobnyan na.
25 Ureuëng inong nyan jipeugah bak Isa,
"Ulôn kuteupeue Raja Peuseulamat (nyang
teupeugah Almaseh) teuma teuka. Meunyoe
Gobnyan teuka, Gobnyan teuma geupeugah
bak geutanyoe."
26 "Ulôn kheueh nyan," jaweueb Isa,
"Ulôn nyang saát nyoe teungoh meututoe
ngon droeneueh."
27 Bak watée murit-murit Isa ka geugisa.
Awaknyan hireuen watée jikalon Isa geupeu-
gah haba ngon sidroe ureuëng inong. Teuma
hana meusidroe pih lamkawan awaknyan
nyang jiteumanyong bak inong nyan, "Peue
nyang mak peureulée?" atawa nyang teuma-
nyong bak Isa, "Pakon Bapak neumeututoe
ngon inong nyan?"
28 Dan ureuëng nyan laju jitinggai teum-
pat nyan dan laju jiplueng lam banda óh trok
keudeh laju jipeugah bak ureuëng-ureuëng
nyang na lam banda nyan, 29 "Jak takalon
ureuëng nyang peugah bak ulôn peue-peue
mantong nyang ka lheueh ulôn peubuet. Peu
kheueh mungken Gobnyan Raja Peuseula-
mat?" 30 Dan ureuëng nyan pih laju jitinggai
banda jihnyan jijak laju ubak Isa.
31 Bak watée nyan murit-murit Isa geu-
pakat gobnyan mangat Isa geutem makheun,
"Bapak Gurée," kheun awaknyan, "Neu-
makheun laju."
32 Teuma geujaweueb lé Isa, "Na peuna-
joh bak Ulôn, nyang hana gata teupeue."
33 Dan murit-murit Gobnyan laju jiteu-
manyong sabe keudroe-droe, "Peu kheueh
ureuëng laén nyang ba peunajoh keu Gob-
nyan?"
34 Laju geupeugah lé Isa, "Peunajoh
Ulôn na kheueh teuseutôt keuheundak Gob-
nyan nyang utus Ulôn, dan teupeuseuleusoe
buet nyang ka geujôk bak Ulôn. 35 Gatanyoe
tapeugah, 'Peuet buleuen teuk musém mu-
pot.' Teuma Ulôn peugah bak gata: Ngieng
lam blang-blang nyang kunéng pade, ka siab
keu teupot! 36 Ureuëng nyang mupot ka
jipeuphon teurimong upah jih dan jipeusapat

[h] *ureuëng-ureuëng Yahudi hana hubongan ngon ureuëng-ureuëng Samaria:* atawa ureuëng Yahudi hana jitem ngui cangkie dan cawan nyang jipeuguna lé ureuëng Samaria. [i] *kamoe:* atawa tanyoe.

hase keu udeb nyang seujati dan keukai. Teu-
ma nyang teumabu dan ureuëng nyang mu-
pot jeuet udeb mumangat-mangat ngon gob-
nyan. 37 Pribasa nyoe beutôi cit, 'Nyang
sidroe tukang pula, dan nyang laén nyang
pot.' 38 Ulôn yue bak gata tajak mupot u
blang nyang hana gata peubuet; ureuëng laén
ka jimubuet disinan, dan gata tateurimong
laba nibak buet awaknyan."

39 Jai that-that ureuëng Samaria peundu-
duek banda nyan meuiman bak Isa, sabab
ureuëng inong nyan jipeugah, 'Gobnyan
geupeugah bak ulôn peue-peue mantong
nyang ka lheueh ulôn peubuet.' 40 Teuma,
watée ureuëng-ureuëng Samaria nyan meu-
rumpok ngon Isa, awaknyan jilakée ngon
meuharab that mangat Gobnyan geutem
tinggai ngon awaknyan. Teuma Isa tinggai
bak teumpat nyan dua uroe treb jih.

41 Óh lheuehnyan leubeh jai lom ureuëng
nyang meuiman bak Isa sabab peue nyang
geupurunoe keudroe bak awaknyan.
42 Awaknyan jipeugah bak ureuëng inong
nyan, "Kamoe ka kamoe meuiman nibak
saát nyoe, kon le sabab peue nyang ka gata
peugah bak kamoe, sabab kamoe keudroe pih
ka kamoe deungoe Gobnyan, dan kamoe teu-
peue bahwa Gobnyan na kheueh Nyang Peu-
seulamat donya."

Isa geupuléh aneuëk peugawée meuligoe

43 Óh ka lheueh dua uroe tinggai di Si-
khar, Isa geujak teuma u Galilea. 44 Isa keu-
droe ka geupeugah, "Sidroe Nabi hana ji-
horeumat di nanggroe jih keudroe." 45 Teuma
watée Gobnyan ka trok u Galilea, ureuëng-
ureuëng nyang na disinan jisambot Gobnyan
ngon galak até, sabab awaknyan na di Yeru-
salem watée Uroe Raya Paskah, dan ka jika-
lon mandum nyang geupeubuet lé Isa.

46 Óh lheuehnyan Isa geugisa lom u Ka-
na di Galilea, bak teumpat Gobnyan ka lheu-
eh geu-ubah ié jeuet keu ié anggô. Lam banda
nyan na sidroe peugawée peumeurintah,
aneuëk ureuëng nyan teungoh sakét brat di
Kapernaum. 47 Watée ureuëng nyan jideu-
ngoe bahwa Isa ka teuka u Galilea nibak
Yudea, ureuëng nyan laju jijak bak Isa dan
jilakée Gobnyan beugeutem jak u Kaperna-
um mangat geutem peupuléh aneuëk Gob-
nyan nyang karab maté. 48 Isa geupeugah
bak peugawée peumeurintah nyan, "Meu-
nyoe gatanyoe hana takalon buet-buet nyang
ajaéb, gata hana tapatéh."

49 "Teungku," kheun peugawée peu-
meurintah nyan, "bubagaih kheueh neujak
sigohlom aneuëk ulôn maté."

50 Geupeugah lé Isa bak ureuëng nyan,
"Jakwoe kheueh laju, aneuëk gata ka puléh."
Ureuëng nyan jipatéh peue nyang geu-
peugah lé Isa, laju ureuëng nyan jijak. 51 Bak
teungoh rot ueh, peulayan-peulayan ureuëng
nyan jijak bak ureuëng nyan sira jipeugah
lagéenyoe, "Aneuëk Teungku ka puléh."

52 Laju peugawée nyan jitanyong bak
awaknyan poh padub aneuëk nyan phon pu-
léh. Awaknyan jijaweueb, "Kira-kira poh sa
cot uroe deumam jih gadôh." 53 Laju ayah
aneuëk nyan teuingat peue nyang ka geupeu-
gah lé Isa bunoe, "Aneuëk gata puléh." Teu-
ma peugawéenyan meunan cit banmandum
keuluwarga jih meuiman ubak Isa.

54 Nyan kheueh buet ajaéb nyang keudua
nyang geupeubuet lé Isa di Galilea óh ka
lheueh Gobnyan teuka nibak Yudea.

Teupeupuléh gob nibak kulam Betesda

5 Óh lheueh nyan na peurayaan Yahudi,
lé sabab nyan Isa geujak u Yerusalem.
2 Di Yerusalem rab "Pintoe Bubiri" na saboh
kulam,[j] nyang lam basa Ibrani nan jih



Saboh rot lam banda Yerusalem (5:1)

[j] *rab "Pintoe Bubiri" na saboh kulam:* atawa rab ngon "Kulam Bubiri" na saboh teumpat.
4:44: Mat. 13:57, Mrk. 6:4, Luk. 4:24 **4:45:** Yah. 2:23 **4:46:** Yah. 2:1-11

Betesda.[k] Nibak teumpat nyan na limong boh
seuramoe. 3 Nibak seuramoe-seuramoe nyan
jai that-that ureuëng sakét nyang teu-éh-éh;
na nyang buta, na nyang capiek, dan na teuma
nyang lapée. [Awaknyan banmandum jipreh
ié lam kulam nyan meugeulumbang. 4 Sabab
na watée jih malaikat Tuhan geutreun lam
kulam nyan dan geuyok-yok ié lam kulam
nyan. Dan ureuëng sakét nyang phon that
treun lam kulam nyan watée ié nyan meugeu-
lumbang teuma puléh nibak mandum peunya-
két nyang na nibak ureuëng nyan.] 5 Nibak
teumpat nyan na sidroe ureuëng agam nyang
ka keunong sakét lhée ploh lapan thon treb jih.
6 Isa geukalon ureuëng nyan teu-éh nibak
teumpat nyan, dan geuteupeue bahwa ureu-
ëng nyan ka treb that sakét; lé sabab nyan Isa
geutanyong bak ureuëng nyan, "Peu kheueh
gatatem gata beu puléh?"

7 Ureuëng sakét nyan laju jijaweueb, "Wa-
he Bapak lôn, hana ureuëng nyang na nibak
teumpat nyoe nyang jitem peutamong lôntuan
lam kulam nyan watée ié nyan meugeu-
lumbang. Dan watée lôntuan teungoh lôn jak
lam kulam, ureuëng laén ka awai leubeh ilée."

8 Teuma Isa laju geupeugah bak ureuëng
nyan, "Beudôh kheueh, dan gulong laju tika
gata dan gata jak kheueh." 9 Bak watée nyan
cit teuma ureuëng nyan puléh. Ureuëng nyan
jigulong tika jih laju jijak.

Hainyan na jih jijak uroe Sabat. 10 Lé
sababnyan dumna peunguasa Yahudi laju
jipeugah bak ureuëng nyang ban puléh nyan,
"Uroenyoe uroe Sabat. Gata hana jeuet
tabeuôt tika gata."

11 Teuma ureuëng nyan jiseuôt, "Ureu-
ëng nyang peupuléh ulôn bunoe nyang yue
bak ulôn mangat lôn gulong tika lôn dan lôn
jak."

12 "Soe kheueh nyang yue gata tagulong
tika gata dan jiyue jak?" tanyong ureuëng
nyan.

13 Teuma lé ureuëng nyang ka puléh
nyan hana jituri soe ureuëng nyan, sabab Isa
ka gadôh lamkawan ureuëng ramé nyan.

14 Óh lheueh nyan Isa meurumpok ngon
ureuëng nyan lam Baét Tuhan, dan geupeu-
gah bak ureuëng nyan, "Jinoenyoe gata ka
puléh. Bék kheueh tapeubuet desya lé, ma-
ngat hana gata rasa hai nyang leubeh brok
lom nibak nyang ka."

15 Ngon lagéenyan jijak kheueh ureuëng
nyan jijak peugah ubak peunguasa bansa Ya-
hudi bahwa Isa kheueh nyang peupuléh
jihnyan. 16 Dan ngon sabab nyan awaknyan
ka jipeuphon jipeusosah Isa, sabab gobnyan
geupeu puléh gob nibak uroe Sabat.

17 Teuma Isa geupeugah bak awaknyan,
"Bapak ulôn teutab geumubuet trok nibak
uroenyoe, dan Ulôn pih kumubuet."

18 Deungon tutoe haba nyan ka jeuet keu-
sabab nibak ureuëng Yahudi keuneuk jipoh
maté Gobnyan. Awaknyan jipeubuet hai
nyang lagée nyan, kon lé sabab Gobnyan
geupeu beuáh peuratoran agama keuhai uroe
Sabat, teuma lé sabab Gobnyan geupeugah
bahwa Po teu Allah nyan Bapak Gobnyan;
ngon lagée nyan Gobnyan ka geupeusa droe
Geuh saban ngon Po teu Allah.

Keukuasaan Aneuëk

19 Isa geujaweueb keu ureuëng-ureuëng
nyan lagée nyoe, "Peucaya kheueh, Aneuëk
hana hase jipeubuet sapeue ngon kuasa jih
keudroe. Gobnyan hase geupeubuet peue
nyang ka geukalon nyang geupeubuet lé Ba-
pak Geuh keudroe, nyang kheueh teuma
nyang geupeubuet lé Aneuëk. 20 Sabab Bapak
geugaséh keu Aneuëk dan geutunyok bak
Gobnyan banmandum nyang geupeubuet
keudroe. Kon nyan mantong, Bapak teuma
geutunyok ubak Gobnyan buet-buet nyang
leubeh rayeuk lom, ngon sababnyan gata
banmandum hireuen. 21 Bapak nyan geupeu-
beudôh ureuëng maté, dan geubri keu gob-
nyan udeb nyang seujati ngon keukai baka;
meunan cit teuma ngon Aneuëk geubri udeb
nyang keukai baka ubak ureuëng nyang jitem
geubri udeb. 22 Bapak keudroe hana geupeu
hakém soe-soe mantong. Banmandum keu-
kuasaan keu ngon hakém nyan ka geujok
ubak Aneuëk Geuh. 23 Bapak geupeubuet
mandum nyan mangat mandum ureuëng ji-
horeumat Aneuëk lagée jihnyan jihoreumat
keu Bapak. Ureuëng nyang hana jihoreumat
Aneuëk hana teuma jihoreumat Bapak nyang
utus Aneuëk nyan.

24 Keubiet beutôi nyang lôntuan kheun
nyoe: Ureuëng nyang jisimak peue nyang
Ulôn peugah, dan meuiman ubak Gobnyan
nyang utus Ulôn, ureuëng nyan na udeb seu-
jati ngon keukai baka. Jihnyan hana teuma
teuhuköm; jihnyan ka leupah nibak maté dan
meuteumé udeb. 25 Peucaya kheueh: Teuma
teuka watée jih – dan ka trok watée jih –
ureuëng maté teuma jideungoe su Aneuëk

---

[k] *Betesda:* padub-padubboh naseukah kuno: Betzata.
5:10: Neh. 13:19, Yer. 17:21

Allah. Dan ureuëng nyang deungoe nyan teu-
ma udeb. 26 Lagée Bapak keudroe jeuet keu
sumber udeb, dan Gobnyan geupeujeuet
Aneuëk Geuh sumber udeb cit teuma. 27 Gob-
nyan ka geujok bak Aneuëk Geuh nyan hak
keujeuet keu hakém, sabab Gobnyan Aneuëk
Manusia. 28 Bék kheueh sampoe hireuen gata
watée tadeungoe hai nyan, sabab watée jih
teuma teuka bahwa banmandum ureuëng
nyang ka maté jideungoe su Gobnyan, 29 laju
jiteubiet lam jrat. Ureuëng nyang ka jipeubuet
nyang jroh teuma jibeudôh keu udeb. Teuma
ureuëng nyang ka jipeubuet jeuhet teuma
jibeudôh keu teuhuköm."

Bukeuti-bukeuti keuhai Isa

30 "Ulôn hana hase lôn peubuet sapeue
pih meunyoe ateueh keuheundak lôn keu-
droe. Ulôn meuhakém lagée nyang geupeu-
rintah lé Po teu Allah. Dan keuputosan Lôn
nyan ade, sabab Ulôn hana kuseutôt lagée
jikheun lé até Lôn keudroe, teuma keu-
heundak Bapak nyang utus Ulôn.
31 Meunyoe seukira jih ulôn bri keusaksi-
an Lôn keudroe, keusaksian nyan hana jeuet
teupatéh. 32 Teuma na ureuëng laén nyang
meusaksi keuhai Ulôn, dan Ulôn kuteupeue
peue nyang jimeusaksi nyan beutôi. 33 Gata
ka takirém utosan ubak Nabi Yahya, dan gob-
nyan ka geumeusaksi nyang beutôi keuhai
Ulôn. 34 Hai nyoe Ulôn peugah, kon lé sabab
Ulôn peureulée keusaksian nibak manusia,
teuma mangat gata teupeuseulamat. 35 Nabi
Yahya nyan lagée panyöt nyang hu dan jipeu-
teubiet trang nyang muble-ble. Keu sikeujab
nyan gata galak tateurimong cahya nyang
trang nyan. 36 Teuma meusaksi Ulôn leubeh
rayeuk nibak meusaksi Nabi Yahya, peue
nyang jinoenyoe Ulôn peubuet, na kheueh
buat nyang geubri tugaih lé Bapak ubak Ulôn,
nyan sibagoe bukeuti bahwa Bapak nyang
geu utus Ulôn. 37 Dan Bapak nyang utus lôn
nyan pih geumeusaksi keuhai Ulôn. Gata
gohlom na peureunah gata deungoe su Gob-
nyan atawa gata ngieng hi Gobnyan. 38 Tutoe
haba Gobnyan hana teukeubah lam até gata
sabab gata hana tapatéh keu Ulôn nyang geu-
utus lé Gobnyan. 39 Gata tameurunoe Alkitab
sabab ngon lagée nyan gata sangka ngon cara
nyang lagée nyan gata na udeb seujati dan
keukai baka. Dan Alkitab nyan keudroe
jimeusaksi keuhai Ulôn. 40 Teuma gata hana
tatem mangat ubak ulôn meuteumé udeb
nyang keukai baka.
41 Ulôn hana lôn mita jipujoe nibak ma-
nusia. 42 Ulôn kuturi gata. Ulôn kuteupeue
gata hana tagaséh ubak Po teu Allah lam até
gata. 43 Ulôn kuteuka ngon kuasa Bapak, teu-
ma gata hana tateurimong Lôn. Teuma meu-
nyoe ureuëng laén teuka ngon kuasa jih keu-
droe, gata tatem teurimong Gobnyan.
44 Pakriban gata hase tapatéh, meunyoe gata
tamita jipujoe lé sabe keudroe-droe gata, dan
hana ta useuha tamita pujoe nibak Po teu
Allah nyang Esa? 45 Bék gata pike Ulôn
kupeusalah gata dikeue Bapak. Nyang bit jih
nyang peusalah gata na kheueh Nabi Musa,
gobnyan nyang gata harab. 46 Seukira jih gata
tapeucaya ubak Nabi Musa, gata teuma
tameuiman ubak Ulôn, sabab keuhai Ulôn
kheueh gobnyan teumuléh. 47 Teuma meu-
nyoe gata hana tapatéh ubak peue nyang geu-
tuléh lé Nabi Musa, pakriban teuma gata hase
tapatéh ubak nyang Ulôn peugah?"

Isa geubri makheun limong ribée droe ureuëng

(Mat. 14:13-21; Mrk. 6:30-44; Luk. 9:10-17)

6 Na meupadub watée óh lheueh nyan Isa
geujak u meurandeh Danau Galilea,
nyang nan laén Danau Tiberias. 2 Óh ka trok
gobnyan keudeh, jai that-that ureuëng nyang
seutôt Gobnyan sabab awaknyan ka jiteupeue
buet-buet nyang ajaéb nyang ka lheueh geu-
peubuet ngon cara geupeu puléh ureuëng sa-
két. 3 Isa laju geuék u ateueh bukét, laju geu-
duek disinan ngon murit-murit Gobnyan.
4 Bak watée nyan ka tô that Uroe Raya Paskah
Yahudi. 5 Watée geungieng lé Isa ban sikeu-
lileng Gobnyan, laju geukalon ureuëng
meurôn-rôn jijak bak Gobnyan. Ngon sabab
nyan Gobnyan laju geupeugah bak Filipus,
"Dipat tanyoe hase tabloe peunajoh mangat
banmandum awaknyoe hase jimakheun?"
(6 Isa ka geuteupeue peue nyang teuma geu-
peubuet, teuma Gobnyan geupeugah meunan
sabab Gobnyan geukeuneuk ujoe Filipus.)
7 Jijaweueb lé Filipus, "Meunyoe tabloe
ruti ngon dua reutôh péng pirak[1] hana seb keu
ureuëng nyang jai that nyoe, bah pih tieb-tieb
ureuëng meuteumé bacut mantong."
8 Sidroe murit Isa nyang laén, nyang nan
jih Andreas, syedara Simon Petrus, jipeugah
lagée nyoe, 9 "Lamkawan geutanyoe na

---

[1] *péng pirak:* Saboh keupeng péng pirak na kheueh upah siuroe keu ureuëng nyang meubuet biasa (kalon Mat. 20:2).
5:29: Dan. 12:2 **5:33:** Yah. 1:19-27, 3:27-30 **5:37:** Mat. 3:17, Mrk. 1:11, Luk. 3:22



Danau Galilea (6:1)

aneuëk agam bak jih na limong boh ruti dan
dua boh eungkot. Teuma patna seb atranyan
keu ureuëng nyang jai nyoe?"
10 "Gata yue kheueh awaknyan banman-
dum mangat jiduek," Kheun Isa. Bak teum-
pat nyan jai that-that naleueng, jadi mandum
ureuëng ramé nyan jiduek ateueh naleu-
eng – banmandum na kira-kira limong ribée
droe ureuëng agam. 11 Óh lheueh nyan Isa
laju geucok ruti nyan, laju geu-meudoá syu-
koe bak Po teu Allah. Óh lheueh nyan laju
geubagi-bagi ruti nyan keu ureuëng ramé.
Meunan cit óh lheuehnyan geubagi-bagi teu-
ma eungkot nyan, dan awaknyan laju jipajoh
sipuih-puih jih. 12 Óh ka lheueh banmandum
awaknyan jimakheun sampoe troe, Isa laju
geupeugah bak murit-murit Gobnyan, "Peu-
sapat kheueh laju séueh-séueh nyang leubeh
jipajoh lé awaknyan; bék sampoe na nyang
teutiek." 13 Laju awaknyan geupeusapat na
dua blaih boh raga peunoh peunajoh nyang
leubeh nibak limong boh ruti nyang ji-
makheun lé ureuëng ramé nyan.
14 Watée ureuëng ramé jikalon buet
nyang ajaéb nyang ka geupeubuet lé Isa
nyan, awaknyan laju jipeugah, "Keubiet,
nyoe kheueh Nabi[m] nyang teuharab teuka
lam donya!" 15 Isa geuteupeue awaknyan
jitem teuka keu jijak paksa Gobnyan mangat
geutem jeuet keu raja awaknyan. Sabab nyan
geujak laju peuaséng droe u daerah nyang
meubukét-bukét.

Isa geujak ateueh ié

(Mat. 14:22-33; Mrk. 6:45-52)

16 Watée uroe ka jiteuka malam, murit-
murit Isa laju jitron u danau. 17 Laju awak-
nyan jiék ateueh peurahô jijeumeurang danau
geutuju u Kapernaum. Uroe ka seupôt Isa
gohlom cit teuka geujak bak awaknyan.
18 Bak watée nyan danau ka jipeuphon meu-
umbak sabab angén teuga ka jitreun. 19 Óh ka
lheueh awaknyan jimeulayeue na kira-kira
limong atawa nam kilo metée, awaknyan laju
jikalon Isa geujak ateueh ié sira geutuju bak
awaknyan. Awaknyan teumakot lumpah na.
20 Teuma Isa geupeugah bak awaknyan,
"Bék teumakot, nyoe Ulôn!" 21 Dan ngon
galak até awaknyan jiteurimong Gobnyan
geuék ateueh peurahô, dan watée nyan cit
teuma peurahô awaknyan trok ubak teumpat
nyang teutuju.

Ureuëng-ureuëng jimita Isa

22 Óh singoh beungoh ureuëng ramé
mantong na tinggai di meurandeh danau,
jiteupeue bahwa bunoe na saboh peurahô
disinan. Awaknyan jiteupeue bahwa murit-
murit Isa ka habéh jibeurangkat ngon peu-
rahô nyan, seudangkan Isa hana geuseutôt.
23 Óh lheuehnyan na meupadub boh peurahô
nyang teuka nibak banda Tiberias dan laju
jitiek saôh bak binéh ureuëng ramé nyang
teungoh pajoh ruti óh ka lheueh Tuhan geu-
meudoá syukoe. 24 Watée ureuëng ramé
nyan jikalon bahwa Isa meunan cit ngon
murit-murit Gobnyan ka hana le bak teumpat
nyan, awaknyan pih laju jiék ateueh peurahô
nyang na disinan dan laju jijak u Kapernaum
keu jijak mita Isa.

Isa, ruti nyang teubri udeb

25 Watée ureuëng-ureuëng nyan meu-
rumpok ngon Isa di meurandeh danau, awak-
nyan laju jitanyong bak Gobnyan, "Bapak
Gurée, pajan Bapak trok bak teumpat nyoe?"

[m] *Nabi:* Kalon 1:21.

26 Isa geujaweueb, "Keubiet that, gata-
nyoe ta mita Ulôn bukon lé sabab gatanyoe
ka muphom meukeusut buet-buet ajaéb
nyang Ulôn peubuet, teuma sabab gata ka
taseumajoh sampoe troe. 27 Bék kheueh ta-
mubuet keu meuteumé peunajoh nyang hase
habéh dan brok. Mubuet kheueh keu hase
meuteumé peunajoh nyang hana jitem brok
dan nyang jibri udeb seujati ngon keukai.
Peunajoh nyan teuma geubri lé Aneuëk Ma-
nusia keu gata, sabab Gobnyan ka geubaiát
lé Po teu Allah Bapak."
28 Laju awaknyan jiteumanyong bak
Gobnyan, "Peue nyang harôh kamoe peubu-
et jeuet kamoe peubuet keuheundak Po teu
Allah?"
29 Geujaweueb lé Isa, "Nyoe kheueh
nyang geulakée lé Po teu Allah nibak gata:
Meuiman kheueh ubak Gobnyan nyang ka
geu-utus lé Allah."
30 "Meunyoe meunan," kheun awak-
nyan, "Peue bukeuti jih nyang jeuet bapak jok
bak kamoe mangat jeuet kamoe ngieng dan
kamoe meuiman ubak Bapak? Peue nyang
teuma Bapak peubuet? 31 Indatu kamoe[n] geu-
pajoh manna lam padang pasi, lagée nyang na
teutuléh lam Alkitab, 'Gobnyan geubri bak
awaknyan peunajoh ruti dan syeuruga.' "
32 Laju Isa geupeugah bak awaknyan,
"Peucaya kheueh: Kon Nabi Musa, teuma
Bapak Ulôn kheueh nyang bri keu gata[o] ruti
nyang sibeuna jih nibak lam syeuruga. 33 Sa-
bab ruti nyang geubri lé Po teu Allah na
kheueh Gobnyan nyang geutreun nibak lam
syeuruga, dan geubri udeb bak manusia lam
donya nyoe."
34 "Bapak," kheun awaknyan, "Neubri
kheueh keu kamoe ruti beusabe-sabe,"
35 "Ulôn kheueh ruti nyang teubri udeb,"
kheun Isa bak awaknyan. "Ureuëng nyang
jijak bak Ulôn hana deuek le siumu masa. Dan
ureuëng nyang peucaya keu Ulôn hana teuma
glaih le siumu masa."
36 "Teuma lagée nyang ka lheueh teu-
peugah bak gata, bah kheueh gata ka takalon
ulôn, gata teutab hana patéh. 37 Banmandum
ureuëng nyang geubri lé Bapak keu Ulôn
teuma ji teuka bak Ulôn. Ulôn hana teuma
lôn tulak soemantong nyang jitem jak bak
Ulôn. 38 Sabab Ulôn kutreun nibak lam syeu-
ruga, bukon Ulôn kupeubuet keuheundak
Lôn keudroe, teuma keuheundak Gobnyan
nyang utus Ulôn. 39 Dan nyoe kheueh keu-
heundak Gobnyan nyang utus Ulôn: mangat
nibak banmandum ureuëng nyang geubri keu
Ulôn, hana meusidroe pih nyang gadôh; teu-
ma jeuet Ulôn peubeudôh awaknyan bak
Uroe Kiamat. 40 Keubiet nyoe kheueh keu-
heundak Bapak Ulôn: Mangat banmandum
nyang kalon Aneuëk dan meuiman bak
Aneuëk nyan ureuëng nyan meuteumé udeb
seujati dan keukai, dan Ulôn peu-udeb lom
teuma watée Uroe Kiamat."
41 Dum na ureuëng Yahudi ka jipeuphon
meupéb-péb keu Isa, sabab Gobnyan geu-
peugah: "Ulôn ruti nyang jitreun nibak syeu-
ruga", 42 Awaknyan jipeugah lagée nyoe,
"Bukon kheueh ureuëng nyoe Isa, aneuëk
Yusuf? Kamoe meuturi ma ngon yah jih!
Pakriban jeuet jipeugah bahwa jihnyoe
jitreun nibak Syeuruga?"
43 Dan Isa laju geupeugah bak awak-
nyan, "Bék meupéb-péb. 44 Hana meusidroe
pih nyang hase jijak bak Ulôn, meunyoe
Bapak nyang utus Ulôn, hana geuba gobnyan
bak Ulôn; dan soe nyang teuka, ureuëng nyan
teuma lôn peubeudôh bak Uroe Kiamat.
45 Lam Kitab Nabi-nabi na teutuléh lagée
nyoe, 'Banmandum ureuëng teuma geupuru-
noe lé Po teu Allah.' Ngon lagée nyan,
banmandum ureuëng nyang jideungoe Ba-
pak jimeurunoe bak Gobnyan teuma jijak
bak ulôn. 46 Ngon lagée nyan bukon meu-
makna na ureuëng nyang ka jikalon Bapak.
Teuma gobnyan nyang teuka nibak Po teu
Allah, ka jikalon Bapak.
47 Beutateupeue kheueh: Ureuëng nyang
meuiman, bak ureuëng nyan na udeb seujati
dan keukai. 48 Ulôn kheueh ruti nyang teubri
udeb. 49 Indatu gata jimakheun manna di pa-
dang pasi dan awaknyan teutab cit maté.
50 Teuma kon lagée nyan ngon ruti nyang
jitron nibak syeuruga; ureuëng nyang
makheun ruti nyan hana teuma maté. 51 Ulôn
kheueh ruti nyang treun nibak syeuruga – ruti
nyang teubri udeb. Ureuëng nyang makheun
ruti nyoe teuma udeb siumu masa. Ruti
nyang teuma ulôn bri keuhajat udeb manusia
lam donya na kheueh asoe Ulôn."
52 Watée jideungoe haba nyan ureuëng-
ureuëng Yahudi laju jimeudakwa sabe keu-
droe-droe, "Pakriban ureuëng nyoe hase jibri
asoe Jih keu geutanyoe keu teumakheun?"
kheun awaknyan.
53 Laju Isa geupeugah bak awaknyan,
"Peucaya kheueh: Meunyoe gata hana tapa-

[n] *kamoe:* atawa tanyoe. [o] *Kon Nabi Musa ... keu gata:* atawa Peue nyang geubri lé Nabi Musa ubak gata kon.
6:31: Keu. 16:4, 15, Zab. 78:24 **6:45:** Yes. 54:13

joh asoe Aneuëk Manusia dan gata jieb darah
Jihnyan, gata hana teuma beutôi-beutôi udeb.
54 Ureuëng nyang makheun asoe Ulôn dan
jijieb darah Ulôn keu ureuëng nyan na udeb
seujati dan keukai dan Ulôn teuma Lôn peu-
beudôh ureuëng nyan bak Uroe Kiamat.
55 Sabab asoe Ulôn keubiet peunajoh, dan
darah Ulôn keubiet nyang teujieb. 56 Ureuëng
nyang makheun asoe Ulôn dan jijieb darah
Lôn, ureuëng nyan teutab meusaboh ngon
Ulôn, dan Ulôn ngon ureuëng nyan. 57 Bapak
nyang udeb nyan, geu-utus Ulôn dan Ulôn pih
udeb nibak Bapak. Meunan cit ureuëng nyang
makheun asoe Ulôn teuma udeb nibak Ulôn.
58 Nyoe kheueh ruti nyang jitreun nibak syeu-
ruga: bukon ruti lagée geumakheun indatu gata.
Sabab óh lheueh teupajoh rutinyan, awaknyan
maté cit teuma. Teuma ureuëng nyang makheun
ruti nyoe teuma udeb siumu masa."

59 Banmandum nyan geupeugah lé Isa
bak watée Gobnyan geuseumeubeuet lam
rumoh iébadat di Kapernaum.

Tutoe haba nyang teubri udeb seujati dan keukai

60 Óh ka lheueh jideungoe tutoe gaba Isa
nyan, jai that murit Gobnyan jipeugah,
"Ajarannyoe keubiet lumpah brat. Soe
nyang hase jiteurimong nyan!"

61 Isa keudroe geuteupeue bahwa murit-
murit Gobnyan meupéb-péb keuhai nyan.
Teuma Gobnyan laju geupeugah, "Peu kheu-
eh gata teusinggong sabab tutoe haba lôn
nyan? 62 Pakriban jeuet jih singoh meunyoe
gata ngieng Aneuëk Manusia jiék lom bak
teumpat awai phon? 63 Nyang peujeuet manu-
sia udeb na kheueh Roh Allah. Teunaga ma-
nusia hana meuguna. Tutoe haba nyang Ulôn
peugah bak gata nyoe na kheueh tutoe haba
Roh Allah dan tutoe haba nyang teubri udeb.
64 Teuma na cit diteungoh-teungoh gata
nyang hana meucaya." (Isa ka geuteupeue
phon yoh awai soe-soe ureuëng nyang hana
jitem peucaya, dan soe teuma nyang keuneuk
khianat Gobnyan.) 65 Laju geupeugah lom lé
Isa Almaseh, "Nyan kheueh sabab jih Ulôn
britée bak gata bahwa hana meusidroe pih
nyang hase jijak bak Ulôn, meunyoe Bapak
hana geubri keumungkenan."

66 Phon saát nyan le that that murit Gob-
nyan nyang tinggai Gobnyan, dan hana jitem
seutôt le Gobnyan. 67 Laju Isa geupeugah bak
bandua blaih droe murit Gobnyan, "Peu
kheueh gata keuneuk tinggai cit Ulôn?"

68 "Tuhan," kheun Simon Petrus bak
Gobnyan, "Bak soe teuma kamoe jak? Haba
Tuhan teubri udeb seujati dan keukai. 69 Ka-
moe ka kamoe peucaya dan yakén that-that
bahwa Tuhan kheueh utosan suci nibak Po
teu Allah."

70 Jaweueb Isa, "Bukon kheueh Ulôn
nyang ka Lôn piléh gata dua blaih droe nyoe?
Teuma sidroe nyang na lamkawan gata na
kheueh roh jeuhet!" 71 Nyang geumeukeu-
sut lé Isa na kheueh Yudas aneuëk Simon
Iskariot. Sabab, bah kheueh Yudas nyan
sidroe nibak bandua blaih droe murit Isa,
jihnyan teuma jikhianat Isa.

Isa ngon syedara-syedara Gobnyan

7 Óh lheueh nyan Isa geujak hoho
mantong bansaboh Galilea. Gobnyan
hana geutem jak u Daerah Yudea sabab peu-
nguasa Yahudi nyang na disinan na niet keu-
neuk poh maté Gobnyan.

2 Bak watée nyan karab that ngon Uroe
Raya Jambo Ôn. 3 Teuma lé syedara-syedara
Isa laju geupeugah ubak Gobnyan, "Tinggai
kheueh teumpat nyoe dan gata jak laju u Yudea,
mangat murit-murit Gata pih jeuet jikalon buet
Gata. 4 Hana ureuëng nyang jisöm peue nyang
jipeubuet, meunyoe ureuëng nyan keuneuk
jeuet keu ureuëng meusyeuhu. Meunyoe gata
peubuet hai-hai nyang lagée nyan, bansigom
donya harôh jiteupeue!" (5 Sabab syedara-
syedara Gobnyan keudroe hana peucaya cit
bak Gobnyan.)

6 "Gohlom trok watée nibak Ulôn," geu-
peugah lé Isa bak awaknyan, "teuma meu-
nyoe keu gata, pajan mantong hase. 7 Donya
nyoe hana mungken jibanci gata. Teuma
meunyoe Ulôn keubiet jibanci lé donya, sa-
bab Ulôn sabe Lôn peugah bak donya bahwa
buet jeuhet. 8 Jak kheueh gata keudroe bak
peurayaan nyan. Ulôn hana Lôn jak[p] si-
gohlom trok watée jih nibak Ulôn." 9 Meu-
nan kheueh geupeugah lé Isa bak syedara-
syedara Gobnyan, dan Gobnyan pih laju
tinggai di Galilea.

Isa bak peurayaan Jambo Ôn

10 Óh ka leupah syedara Gobnyan
banmandum jijak bak peurayaan nyan, seu-

[p] *Ulôn hana Lôn jak:* padub-padubboh naseukah kuno: Ulôn gohlom Lôn jak.

6:68-69: Mat. 16:16, Mrk. 8:29, Luk. 9:20 **7:2:** Im. 23:34, Tel. 16:13

ngab-seungab Isa geujak keudroe ngon hana
jiteupeue lé meusidroe ureuëng pih. 11 Teu-
ngoh peurayaan nyan, lé peunguasa Yahudi
jimita Gobnyan dan jitanyong-tanyong, "Di-
pat ureuëng nyan?"
12 Jai that-that ureuëng ka jimeusáh-sáh
keuhai Gobnyan. Na nyang peugah, "Gob-
nyan ureuëng gét," na teuma nyang peugah,
"Kon ureuëng gét! Gobnyan jipeusisat
ureuëng ramé." 13 Teuma hana meusidroe
pih nyang jijeuet peugah haba nyan seucara
troh trang keuhai Gobnyan sabab awaknyan
jitakot keu peunguasa Yahudi.
14 Teungoh peurayaan nyan teupeuna,
Isa laju geutamong lam Baét Allah, óh trok
keunan laju geuseumeubeuet. 15 Bubena
peunguasa Yahudi hireuen lumpah na laju
jipeugah, "Peue sabab ureuëng nyoe jai that-
that nyang jiteupeue, padahai jihnyan
hántom na jisikula?"
16 Geujaweueb lé Isa, "Nyang Ulôn peu-
runoenyoe bukon ajaran Ulôn, teuma ajaran
Gobnyan nyang utus Ulôn. 17 Ureuëng nyang
jitem seutôt keuheundak Po teu Allah, teuma
jiteupeue peu kheueh ajaran Ulôn nyoe teuka
jih nibak Po teu Allah atawa nibak Ulôn keu-
droe. 18 Ureuëng nyang peurunoe ajaran jih
keudroe jimita keuhoreumatan keu droe jih
keudroe. Teuma ureuëng nyang mita keu-
horeumatan keu Gobnyan nyang utus
Jihnyan, ureuëng nyan jujoe, hana nyang teu-
peunget nibak jihnyan. 19 Bukon kheueh Nabi
Musa ka geubri peurintah Po teu Allah keu
gata? Teuma lamkawan gata hana nyang
seutôt peue-peue nyang teupeurintah nyan.
Pakon gatanyoe keuneuk poh maté Ulôn?"
20 Ureuëng ramé nyan jijaweueb,
"Droeneueh pungoe! Soe nyang keuneuk
poh maté Droeneueh?"
21 Isa geujaweueb, "Teuma saboh buet
nyang Ulôn peubuet bak uroe Sabat, dan gata
hireuen. 22 Nabi Musa geubri keu gata peur-
atoran keuhai meukatan – bah pih meukatan
nyan kon bak Nabi Musa asai jih, teuma
nibak bapak-bapak indatu sigohlom Nabi
Musa. Ngon sabab nyan, bak uroe Sabat pih
gata keuneuk peukatan gob. 23 Meunyoe hai-
nyan gata peubuet mangat bék teuiengkeue
peuratoran Nabi Musa keuhai meukatan, pa-
kon gata beungéh keu Ulôn sabab Lôn peu-
puléh gob banmandum bak uroe Sabat?
24 Bék gata peuhakém ureuëng ngon dasai jih
nyang deuh teukalon, teuma ngon dasai keu-
adelan."

Peu kheueh beutôi Isa Raja Peuseulamat?

25 Óh lheueh nyan na meupadub droe
ureuëng Yerusalem jipeugah lagée nyoe,
"Peu kheueh kon ureuëng nyoe nyang teu-
ngoh teumita-mita keu teupoh maté? 26 Ngi-
eng kheueh jipeugah haba ban galak droe
dikeue rakyat ba, dan hana nyang jijeuet peu-
gah sapeue keu ureuëng nyan! Peu kheueh
peunguasa-peunguasa geutanyoe mungken
geusadar bahwa ureuëng nyoe Raja Peuseu-
lamat? 27 Teuma meunyoe Raja Peuseulamat
nyan teuka, hana meusidroe pih jiteupeu dipat
asai Gobnyan! Padahai tanyoe tateupeue di-
pat asai ureuëng nyoe."
28 Óh lheueh nyan, teungoh Isa geuseu-
meubeuet lam Baét Allah, Gobnyan laju geu-
tawök ngon su nyang teuga, "Jadi gata tateu-
peue soe Ulôn nyoe, dan dipat asai Ulôn?
Ulôn hana teuka ateueh keuheundak Ulôn
keudroe. Ulôn geu-utus lé Gobnyan nyang
hak geu-utus ulôn, dan Gobnyan jeuet teupeu-
caya. Teuma gata hana taturi Gobnyan.
29 Ulôn kuturi Gobnyan, sabab Ulôn meuasai
nibak Gobnyan, dan Gobnyan kheueh nyang
utus Ulôn."
30 Bak watée nyan awaknyan keuneuk
drob Isa, teuma hana ureuëng nyang jijeuet
mat Gobnyan, sabab gohlom trok watée jih.
31 Jai that-that ureuëng-ureuëng nyang na
lamkawan awaknyan ka jipeuphon meuiman
keu Gobnyan, dan jipeugah lagée nyoe,
"Meunyoe Raja Peuseulamat nyan teuka,
peu kheueh Gobnyan hase geupeubuet buet
nyang ajaéb leubeh jai nibak nyang ka jipeu-
buet lé ureuëng nyoe?"

Useuha keuneuk drob Isa

32 Ureuëng-ureuëng Farisi jideungoe
pakriban ureuëng ramé nyan jimeusáh-sáh
keuhai Isa. Ngon sabab nyan, meusajan-sa-
jan ngon Imeum-imeum ulée, awaknyan laju
jiyue ubak na meupadub droeb tukang jaga
Baét Allah mangat jijak droe Isa. 33 Isa geu-
peugah bak ureuëng ramé nyang na dileuen
Baét Allah nyan, "Cuma sikeujab teuk Ulôn
nyoe na meusajan gata. Óh ka lheueh nyan
Ulôn teuma lôn gisa ubak nyang utus Ulôn.
34 Gata teuma ta mita Ulôn, teuma hana hase
meurumpok ngon Ulôn; sabab gata hana ha-
se tajak bak teumpat Ulôn tinggai."
35 Laju peunguasa Yahudi jimarit sabe
keudroe-droe, "Ureuëng nyoe ho jikeuneuk

7:22: Keuj. 17:10, Im. 12:3- **7:23:** Yah. 5:9

jak sampoe tanyoe hana hase meurumpok ngon
jih nyoe? Peu kheueh jihnyoe keuneuk jak ubak
ureuëng-ureuëng Yahudi nyang tinggai di luwa
nanggroe lamkawan ureuëng Yunani, dan
jipeurunoe ureuëng Yunani? 36 Peu kheueh
makna Jih jipeugah bahwa geutanyoe teuma
tamita jihnyan teuma hana hase meurumpok
ngon jihnyan dan geutanyoe hana hase tajak
bak teumpat Jihnyan tinggai?"

Ié nyang teubri udeb

37 Bak uroe keuneulheueh nibak peura-
yaan nyan, na kheueh uroe nyang paleng
peunteng, Isa geudong lam Baét Allah laju
geupeugah lagée nyoe, "Ureuëng nyang
glaih jak kheueh keunoe bak Ulôn mangat
Lôn peujieb ié. 38 Keuhai ureuëng nyang
meuiman bak Ulôn, na teutuléh lam Alkitab,
'Lam até ureuëng nyan ji-ile ié nyang teubri
udeb.' "[q] (39 Isa geumeututoe keuhai Roh
Allah, nyang teuma jiteurimong lé ureuëng-
ureuëng nyang meuiman ubak Gobnyan. Sa-
bab, bak watée nyan Roh Allah gohlom geu-
bri; sabab Isa gohlom teupeumulia deungon
maté Gobnyan.)
40 Jai that ureuëng nyang jideungoe peue
nyang geupeugah lé Isa, dan lamkawan
awaknyan na nyang peugah, "Ureuëng nyoe
ka pasti Nabi nyan!"[r]
41 Nyang laén jipeugah meunoe, "Nyoe
kheueh Raja Peuseulamat!"
Teuma na cit nyang peugah, "Ah, pane-
na mungken Raja Peuseulamat teuka nibak
Galilea? 42 Lam Alkitab na teutuléh bahwa
Raja Peuseulamat na kheueh keuturonan Na-
bi Daud dan teuma teuka nibak Betlehem, na
kheueh gampông Nabi Daud." 43 Akhé jih
awaknyan ka jipeuphon meudakwa keuhai
Isa. 44 Na nyang keuneuk drob Gobnyan,
teuma hana meusidroe pih nyang jijeuet mat
Gobnyan.

Dumna peunguasa Yahudi hana jipatéh

45 Watée tukang-tukang jaga Baét Allah
nyang teuyue jak drob Isa jigisa lom, Imeum-
imeum ulée dan ureuëng-ureuëng Farisi
nyan laju jitanyong bak awaknyan, "Pakon
hana gata ba ureuëng nyan keunoe?"
46 Jijaweueb lé tukang-tukang kawai
nyan, "Luwa biasa, gohlom na ureuëng
nyang peugah haba lagée Gobnyan!"
47 "Peu kheueh gata pih ka sisat ngon
cara gata deungoe haba Gobnyan?" kheun
ureuëng Farisi nyan. 48 "Peu kheueh na ni-
bak peunguasa-peunguasa geutanyoe atawa
ureuëng Farisi nyang meuiman keu Gob-
nyan? 49 Teuma ureuëng ramé nyan, awak-
nyan hana muphom huköm Nabi Musa, dan
pakriban mantong awaknyan ka keunong ku-
tok."
50 Sidroe lamkawan ureuëng Farisi nyan
na kheueh Nikodemus nyang ka lheueh jijak
ubak Isa. Nikodemus laju jipeugah bak
ureuëng-ureuëng Farisi nyang laén, 51 "Meu-
nurot huköm, sidroe-droe ureuëng hana jeuet
teuhuköm sigohlom peukara jih teudeungoe
dan buet jih teupareksa."
52 "Peu kheueh gata nibak Galilea cit?"
Jaweueb awaknyan, "Ngieng mantong lam
Alkitab! Gata teuma deuh takalon bahwa
hana nabi nyang asai jih[s] nibak Galilea!"

Sidroe ureuëng inong teudrob sabab jimeumukah

53 [Óh lheuehnyan banmandum ureuëng
jiwoe u rumoh.
8 Teuma Isa laju geujak u Bukét Zaiton.
2 Óh singoh beungoh watée mantong su-
boh Gobnyan geujak lom u Baét Allah, dan
ramé that ureuëng jijak bak Gobnyan. Isa laju
geuduek, óh lheueh nyan laju geupeu phon
peubeuet awaknyan. 3 Bak watée nyan, gu-
rée-gurée agama dan ureuëng-ureuëng Farisi
laju jimé bak Gobnyan sidroe ureuëng inong
nyang teudrob sabab jimeumukah. Awak-
nyan laju jiyue bak ureuëng inong nyan ma-
ngat jidong di teungoh-teungoh, 4 óh lheueh
nyan laju jipeugah bak Isa, "Bapak Gurée,
inong nyoe kamoe drob sabab teungoh jimeu-
mukah. 5 Lam Huköm Nabi Musa na peura-
toran bahwa inong nyang lagée nyoe harôh
teurhom ngon batée sampoe maté. Jinoenyoe
pakriban peundapat Bapak lam hainyoe?"
6 Awaknyan jitanyong lagée nyan keu jikeu-
neuk jeubak Gobnyan, mangat awaknyan jeu-
et jipeusalah Gobnyan. Teuma Isa geuduek

[q] Tutoe haba Isa lam ayat 37-38 jeuet tateujeumah: "Ureuëng nyang grah bah kheueh jijak ubak Ulôn, dan ureuëng nyang peucaya ubak Ulôn bah kheueh jijieb ié. Lagée nyang jipeugah lé Alkitab: Nibak lam até jih ji-ile kheueh aleran-aleran ié nyang teubri udeb.' " [r] *Nabi nyan:* Kalon 1:21. [s] *hana nabi nyang asai jih:* saboh naseukah kuno: nabi nyan hana teuma meuasai. [t] Lam naseukah nyang le dan teujeumahan kuno, hana bagian nyoe (7:53–8:11); na nyang keubah óh ka lheueh Yahya. 21:24; na lom nyang óh ka lheueh Lukas 21:38; dan na saboh naseukah nyang teukeubah nyan óh ka lheueh Yahya 7:36.

7:37: Im. 23:36 **7:38:** Yeh. 47:1, Za. 14:8 **7:42:** 2Sam. 7:12, Mi. 5:1 **7:50:** Yah. 3:1-2 **8:5:** Im. 20:10, Tel. 22:22-24



Bukét Zaiton (8:1)

mantong, dan geutuléh ngon jaroe Gobnyan
ateueh tanoh. 7 Teuma lé awaknyan laju ji-
paksa geu, Gobnyan laju geubeuôt ulée Geuh
dan geupeugah bak awaknyan, "Ureuëng
nyang hana meudesya nyang na lamkawan
gata, bah kheueh ureuëng nyan nyang geula-
wa batée ateueh inong nyan." 8 Óh lheueh
geupeugah nyan Isa geuduek lom, dan geutu-
muléh lom ngon jaroe Geuh ateueh tanoh.
9 Óh ka lheueh jideungoe Isa geupeugah
meunan, jijak kheueh laju awaknyan jitinggai
teumpat nyan, sidroe seun sidroe phon
nyang tuha. Keuneuk jitinggai Isa sidroe di-
sinan meusajan ngon inong nyang mantong
teudong bak teumpat jih. 10 Laju Isa geu-
beuôt ulée geuh dan geupeugah bak inong
nyan, "Ho ka awaknyan banmandum? Peu
kheueh hana nyang huköm gata?"
11 "Hana Pak," jaweueb inong nyan.
"Meunyoe meunan bah kheueh," kheun
Isa, "Ulôn pi hana lôn huköm gata. Jinoe-
nyoe jak kheueh, bék tapeubuet desya le."]'

Isa trang donya

12 Isa geumeututoe lom ngon ureuëng ra-
mé, kheun gobnyan, "Ulôn kheueh trang do-
nya. Ureuëng nyang seutôt Ulôn hana jijak
lam seupôt, teuma meuteumé trang lam
udeb."
13 "Jinoenyoe Gata tabri keusaksian
keuhai droe keudroe," jikheun lé ureuëng-
ureuëng Farisi nyan ubak Gobnyan, "Keu-
saksian droeneueh hana beutôi."
14 Geujaweueb lé Isa, "Bah pi Ulôn peu-
gah keusaksian keuhai droe keudroe Ulôn,
keusaksian Ulôn nyan beutôi; sabab Ulôn
kuteupeu dipat Ulôn teuka dan ho Ulôn jak.
Gatanyoe hana tateupeue dipat Ulôn teuka
dan ho Ulôn jak. 15 Gata peuhakém ureuëng
ngon cara manusia; Ulôn hana Lôn peuhakém
meusidroe manusia pi. 16 Teuma meunyoe
Ulôn peuhakém manusia, keuputosan nyang
Ulôn cok nyan na kheueh ade, sabab Ulôn kon
sidroe; Bapak nyang kirém Ulôn na meusajan
Ulôn. 17 Lam Huköm Nabi Musa na teutuléh
lagée nyoe: keusaksian nyang beutôi na kheu-
eh keusaksian nibak dua droe ureuëng.
18 Nyang bri keusaksian keuhai droe Ulôn na
dua droe – Ulôn dan Bapak nyang utus Ulôn."
19 "Bapak droeneueh nyan dipat?"
kheun awaknyan.
Geujaweueb lé Isa, "Gata hana taturi
Ulôn meunan cit Bapak Ulôn. Meunyoe gata
taturi Ulôn, ka pasti gata pih ta turi keu Bapak
Ulôn."
20 Banmandum nyan geupeugah lé Isa
watée Gobnyan teungoh geuseumeubeuet di
Baét Allah bak binéh caleng-caleng péng seu-
deukah. Teuma hana meusidroe pi nyang
jijeuet drob Gobnyan sabab gohlom trok wa-
tée jih.

Bak teumpat Ulôn jak, gata hana hase tateuka

21 Isa geupeugah lom bak awaknyan,
"Ulôn teuma Lôn jak, dan gata teuma tamita
Ulôn, teuma gata maté lam desya-desya gata.
U teumpat Ulôn jak, gata hana hase tateuka."
22 Teuma lé peunguasa Yahudi laju
jipeugah, "Kadang Jihnyan keuneuk jak poh
droe, sabab Jihnyan jipeugah, 'U teumpat
Ulôn jak, gata hana hase ta teuka.' "
23 Laju Isa geupeugah bak awaknyan,
"Gata tateuka nibak miyueb; teuma Ulôn teu-

8:12: Mat. 5:14, Yah. 9:5 8:13: Yah. 5:31

ka nibak ateueh. Gata nibak lam donya; Ulôn
kon nibak lam donya. 24 Nyang kheueh sabab
jih Ulôn peugah bak gata, bahwa gata maté
lam desya-desya gata. Dan keubiet gata teuma
maté lam desya-desya gata, meunyoe hana
gata patéh bahwa 'Ulôn kheueh Jihnyan
nyang teupeugah ULÔN NA'."[u]
25 "Droeneueh nyoe soe nyang sibeuna
jih?" jitanyong lé awaknyan.
Geujaweueb lé Isa, "Keupeue lom Lôn
peugah haba ngon gata![v] 26 Mantong jai that
keuhai gata nyang keuneuk Ulôn peugah dan
Lôn hakém. Teuma Gobnyan nyang utus
Ulôn jeuet teupeucaya. Dan Ulôn peugah bak
donya peue nyang Ulôn deungoe nibak Gob-
nyan."
27 Awaknyan hana muphom bahwa Gob-
nyan teungoh geumeututoe ngon droe Jih
nyan keuhai Bapak. 28 Ngon sabab nyan Isa
geupeugah bak awaknyan, "Teuma, meu-
nyoe gata ka tapeumanyang Aneuëk Manu-
sia, gata teuma ta teupeu bahwa 'Ulôn kheueh
nyang teupeugah bahwa ULÔN NA', dan
gata teuma ta teupeu bahwa hana sapeue pih
nyang Ulôn peubuet nibak droe Lôn keudroe.
Nyang Ulôn peugah peue nyang geupeugah
lé Bapak ubak Ulôn. 29 Dan Gobnyan nyang
utus Ulôn na meusajan Ulôn. Gobnyan
hántom na geupeubiyeu Ulôn keudroe, sabab
Ulôn sabe Lôn peubuet peue nyang jeuet keu
galak até Gobnyan."
30 Óh ka lheueh geupeugah banmandum
nyan lé Isa, jai that ureuëng nyang meuiman
ubak Gobnyan.

Allah nyang beuna nyang peubeubaih gata

31 Óh lheueh nyan Isa geupeugah ubak
ureuëng-ureuëng Yahudi nyang ka meuiman
ubak Gobnyan, "Meunyoe gata udeb meunu-
rot ajaran nyang Ulôn peurunoe gata keubiet-
keubiet murit Ulôn, 32 ngon lagée nyan gata
teuma taturi Allah nyang beutôi, dan ngon
sabab nyan gata teuma teupeubeubaih."
33 "Kamoenyoe keuturonan Nabi Ibra-
him," kheun awaknyan. "Gohlom na kamoe
rasa jeuet keunamiet soe mantong! Peue
meukeusut Droeneueh nyang neupeugah,
'Gata teuma teupeubeubaih'?"
34 "Keubiet beutôi nyang Ulôn peugah
nyoe," kheun Isa bak awaknyan. "Ureuëng
jipeubuet desya, na kheueh namiet desya.
35 Dan sidroe namiet hana meuteumé teum-
pat nyang teutab lam keuluwarga, meunyoe
aneuëk siumu masa na meuteumé teumpat
lam keuluwarga. 36 Sabab nyan kheueh,
meunyoe aneuëk jipeubeubaih gata, gata
biet-biet beubaih. 37 Keubiet Ulôn teupeue
gatanyoe keuturonan Nabi Ibrahim. Teuma
gata keuneuk tapeumaté Ulôn, sabab gata
hana tatem teurimong nyang Ulôn purunoe.
38 Peue nyang Ulôn ngieng bak Bapak Ulôn,
nyan kheueh nyang Ulôn peugah. Seu-
dangkan gata tapeubuet peue nyang jipeu-
runoe lé bapak gata keu gata."
39 Awaknyan jijaweueb, "Bapak kamoe
na kheueh Nabi Ibrahim."
"Meunyoe gata biet-biet aneuëk Nabi
Ibrahim," kheun Isa, "Ka pasti gata peubuet[w]
peue nyang geupeubuet lé Nabi Ibrahim.
40 Ulôn peusampoe ubak gata keubeunaran
nyang Ulôn deungoe bak Po teu Allah, teuma
digata keuneuk tapoh maté Ulôn. Nabi Ibra-
him hana geupeubuet nyang lagée nyan!
41 Gata tapeubuet peue nyang jipeubuet lé
bapak gata keudroe."
Jaweueb awaknyan, "Kamoe bukon
aneuëk-aneuëk hareuem. Bapak kamoe cit
sidroe, na kheueh Allah keudroe."
42 Laju Isa geupeugah bak awaknyan,
"Meunyoe bit Allah nyan Bapak gata, gata
tagaséh keu Ulôn, sabab Ulôn teuka nibak Po
teu Allah. Ulôn hana teuka ngon lakée droe
Ulôn, teuma Gobnyan kheueh nyang utus
Ulôn. 43 Peue sabab jih gata hana muphom
peue nyang Ulôn peugah? Sabab gata hana
ék tateuen watée gata deungoe nyang Ulôn
peurunoe. 44 Iblih bapak gata, dan gata keu-
neuk taseutôt kheun bapak gata. Yoh awai-
kon Iblih nyan tukang peumaté gob. Iblih
nyan hántom na jidong ubak nyang beuna,
sabab hana keubeunaran bak Iblih nyan.
Meunyoe Jihnyan jimeusulet, nyan hánpeu
hireuen, sabab ka lagée nyan sifeuet jih. Iblih
tukang seumeungét dan asai banmandum su-
let. 45 Teuma Ulôn peugah nyang beutôi bak
gata, ngon sabab nyan kheueh gata hana ta-
patéh keu Ulôn. 46 Soe nyang na lamkawan
gata nyang hase gata bri bukeuti bahwa na
desya bak Ulôn? Meunyoe Ulôn peugah
nyang beuna, pakon gata hana tapatéh keu
Ulôn? 47 Ureuëng nyang asai jih nibak Po teu

[u] *ULÔN NA:* Mungken that nan nyoe teutunyok ubak nan nyang geupeuguna lé Po teu Allah keuteutunyok droe Gobnyan (keh 3:14). [v] *Keupeue lom Lôn peugah haba ngon gata!:* atawa "lagée nyang ka lôn peugah bak gata yoh awaikon". [w] *Meunyoe gata biet-biet ... ka pasti gata peubuet:* padub-padubboh naseukah kuno: Meunyoe biet gata ... peubuet kheueh.

8:33: Mat. 3:9, Luk. 3:8

Allah, ureuëng nyan jideungoe peue nyang
geupeugah lé Allah. Teuma gata bukon asai
nibak Po teu Allah, nyang kheueh sabab jih
gata hana tatem deungoe."

Isa dan Nabi Ibrahim

48 Ureuëng-ureuëng Yahudi nyan ji-
jaweueb Isa, "Keubiet that beutôi kamoe
peugah bahwa gata ureuëng Samaria nyang
ka jitamong jén?"
49 Geujaweueb lé Isa, "Ulôn hana jita-
mong jen. Ulôn horeumat keu Bapak Lôn,
teuma gata tahina Ulôn. 50 Ulôn hana Lôn
mita horeumat keu droe Lôn keudroe. Na
saboh nyang geu-useuha horeumat keu Ulôn,
dan Gobnyan kheueh nyang peuhakém.
51 Keubiet beutôi nyang Ulôn peugah nyoe,
ureuëng nyang jiturot lagée Ulôn peugah,
siumu masa ureuëng nyan hana maté."
52 Dan ureuëng-ureuëng Yahudi nyan la-
ju jipeugah bak Isa, "Jinoenyoe ka biet-biet
kamoe teupeu bahwa Droeneueh beutôi-
beutôi ka jitamong jen! Nabi Ibrahim keu-
droe ka maté, meunan cit ngon mandum Na-
bi. Teuma gata tapeugah, 'Ureuëng nyang
jiseutôt peue nyang Ulôn peugah, siumu ma-
sa hana maté.' 53 Meunyoe Nabi Ibrahim
keudroe ka maté, meunan cit banmandum
Nabi-nabi nyang laén ka maté, droeneueh
nyoe soe? Hana jitamong lam akai kamoe
Droeneueh leubeh rayeuk nibak bapak ka-
moe Nabi Ibrahim!"
54 Geujaweueb lé Isa, "Seukira jih Ulôn
mita horeumat keu droe Lôn mantong,
horeumat nyan hana meuguna. Nyang horeu-
mat Ulôn na kheueh Bapak Ulôn nyang gata
anggab Allah gata, 55 padahai gata hana tatu-
ri keu Gobnyan. Teuma Ulôn kuturi Gob-
nyan. Seukira jih Ulôn peugah bahwa Ulôn
hana Lôn turi keu Gobnyan, teuma Ulôn
sidroe ureuëng sulet, saban lagée gata. Ulôn
kuturi keu Gobnyan, taát peue nyang geu-
peugah. 56 Bapak gata Nabi Ibrahim galak
lumpah na bahwa Gobnyan geukalon uroe
Ulôn. Gobnyan ka geukalon dan Gobnyan
galak!"
57 Dan ureuëng-ureuëng Yahudi laju
jipeugah bak Isa, "Umu Droeneueh gohlom
na limong ploh thon, dan droeneueh ka kalon
Nabi Ibrahim?"[x]
58 Geujaweueb lé Isa, "Keubiet Ulôn
peugah bak gata: sigohlom Nabi Ibrahim
lahé, Ulôn ka na."
59 Laju ureuëng-ureuëng Yahudi nyan ji-
cok batée jikeuneuk geulawa Gobnyan; teu-
ma Isa laju geupeusöm droe, dan geujak laju
geutinggai Baét Allah.

Isa geupeujeuet ureuëng buta deuh jikeumalon

9 Watée Isa teungoh geujak, laju geukalon
ureuëng buta yoh phon lahé. 2 Murit-
murit Isa jitanyong bak Gobnyan, "Bapak
Gurée, pakon ureuëng nyoe lahé buta? Peu
kheueh sabab jih keudroe meudesya atawa ma
ngon yah jih nyang meudesya?"
3 Geujaweueb lé Isa, "Jihnyoe buta bu-
kon sabab desya jih keudroe meunan cit bu-
kon sabab desya ma ngon yah jih, teuma
sibagoe tanda mangat manusia jeuet jikalon
kuasa Po teu Allah meukeureuja lam tuboh
ureuëng nyan. 4 Simantong uroe, tanyoe
harôh tamubuet buet nyang ka geubri lé Gob-
nyan nyang utus Ulôn. Meunyoe malam ka
teuka, hana meusidroe pi nyang hase jimu-
buet. 5 Simantong Ulôn na ateueh rhung do-
nya nyoe, Ulôn kheueh trang donya."
6 Óh ka lheueh geupeugah meunan Isa
laju geumuludah ateueh tanoh, dan laju geu-
cawoe ié babah Gobnyan ngon tanoh. Óh
lheuehnyan laju geusiliek bak mata ureuëng
buta nyan, óh lheuehnyan laju geupeugah
bak ureuëng nyan, 7 "Gata jak laju rhah mu-
ka gata lam kulam Siloam." (Siloam mu-
phom jih 'Jiutus'.) Dan ureuëng nyan laju
jijak rhah muka jih bak kulam nyan. Watée
jigisa, ureuëng nyan ka hase jimeungieng.
8 Kawöm silingka ureuëng nyan dan
ureuëng-ureuëng nyang yoh ilée kon jikalon
ureuëng nyan jigeumadée, banmandum
jipeugah, "Ureuëng nyoe nyang lazem jih
jiduek sira jigeumadée bukon?"
9 Na teuma nyang peugah, "Beutôi
jihnyan." Teuma na cit nyang peugah, "Kon,
jihnyoe saban lagée ureuëng nyan."
Teuma ureuëng nyan keudroe jipeugah,
"Ulôn kheueh ureuëng nyang gata peugah
nyan."
10 "Pakriban jeuet jih sampoe gata hase
tameungieng?" kheun awaknyan bak
ureuëng nyan.
11 Laju jijaweueb, "Ureuëng nyang nan geu
Isa nyan geupeugét bacut luhob, óh lheueh nyan
laju geusiliek bak mata ulôn sira geupeugah,
'Jak rhah laju muka gata lam Kulam Siloam.'
Laju ulôn jak bak kulam nyang geupeugah

[x] *droeneueh ka kalon Nabi Ibrahim?:* padub-padubboh naseukah kuno: peu kheueh Nabi Ibrahim ka lheueh geukalon gata?
9:5: Mat. 5:14, Yah. 8:12

nyan. Dan watée ulôn peugleh muka ulôn
nyoe, laju deuh ulôn keumalon."
12 "Dipat ureuëng nyan?" jitanyong lé
awaknyan.
Laju jijaweueb, "Hôm, hana lôn tuho."

Ureuëng-ureuëng Farisi jiseulidek peuristiwa Isa geupeu puléh mata ureuëng buta nyan

13-14 Uroe nyan na kheueh uroe Sabat
watée Isa geuwot tanoh ngon ié babah Gob-
nyan keu geupeu puléh ureuëng buta nyan
sampoe jeuet jimeungieng. Dan ureuëng
nyan yoh bunoe buta nyan laju jiba ubak
ureuëng-ureuëng Farisi. 15 Awaknyan pih
jiteumanyong bak ureuëng nyan pakriban
jihnyan hase jimeungieng. Ureuëng nyan ji-
jaweueb, "Ureuëng nyan jisiliek luhob bak
mata lôn, laju ulôn peugleh akhé jih hase lôn
meungieng."
16 Lamkawan ureuëng-ureuëng Farisi
nyan na nyang jaweueb, "Hana mungken
ureuëng nyang peubuetnyoe asai jih nibak Po
teu Allah, sabab jihnyan hana jipako keu
uroe Sabat."
Teuma lé ureuëng laén na nyang peugah
lagée nyoe, "Mustahe ureuëng meudesya ha-
se jipeubuet buet-buet nyang ajaéb lagée
nyoe bagoe?" Dan jiteuka kheueh mubagoe
peundapat lam kawan awaknyan keudroe.
17 Dan lé ureuëng-ureuëng Farisi nyan
jitanyong lom bak ureuëng nyan, "Peue peun-
dapat gata keuhai ureuëng nyang ka jipeupu-
léh gata sampoe gata hase tameungieng?"
"Ureuëng nyan Nabi," kheun ureuëng
nyan.
18 Teuma lé mandum peumimpén Yahu-
di dan hana jipatéh bahwa ureuëng nyan
keubiet buta yoh awaikon dan bak saát nyoe
ka jeuet jikeumalon. Ngon sabab nyan awak-
nyan laju jitawök ureuëng tuha ureuëng buta
nyan, 19 laju jitanyong, "Peu kheueh beutôi
nyoe aneuëk gata nyang jipeugah yoh lahé
cit ka buta? Dan pakriban jihnyoe hase jikeu-
malon saát nyoe?"
20 Ma ngon yah aneuëk nyan jijaweueb,
"Beutôi jihnyoe aneuëk kamoe, dan beutôi
that yoh phon lahé jihnyoe cit ka buta.
21 Teuma pakriban cara dan peue sabab
jihnyoe ka hase jikeumalon bak saát nyoe,
nyan hana kamoe teupeue. Dan soe teuma
ureuëng nyang peupuléh mata jih nyan,
nyang pih hana kamoe teupeue. Tanyong
mantong bak jih keudroe, jih ka rayeuk, dan
jihnyan hase jijaweueb keudroe." 22 Mak
ngon ayah ureuëng nyan jipeugah meunan
sabab jitakot keu peumimpén-peumimpén
Yahudi; lom teuma awaknyan ka sipakat,
bahwa ureuëng nyang meungaku droe Isa
sibagoe Raja Peuseulamat, hán jeuet le jita-
mong lam Rumoh Iébadat. 23 Nyang kheueh
sabab jih ma ngon yah ureuëng nyan jipeu-
gah, "Jihnyan ka rayeuk; tanyong mantong
bak droe jih."
24 Laju awaknyan jitawök lom ureuëng
nyang yoh awai buta nyan, dan jipeugah bak
ureuëng nyan, "Meusumpah kheueh bahwa
gata tapeugah nyang beutôi. Kamoe muteu-
peu bahwa ureuëng nyan na kheueh ureuëng
meudesya."
25 "Peu kheueh Gobnyan meudesya ata-
wa hana," jaweueb ureuëng nyan, "nyan
hana lôn teupeu, teuma saboh hai nyang ulôn
teupeu; yoh ilée ulôn nyoe buta, jinoenyoe
ka deuh ulôn keumalon."
26 Dan awaknyan jipeugah lom bak
ureuëng nyan, "Peue nyang jipeubuet ateueh
gata? Pakriban cara jih jipeubuet ateueh gata
sampoe gata deuh tameungieng?"
27 Jijaweueb lé ureuëng nyan, "Ka lheu-
eh ulôn peugah bak droeneueh, teuma
droeneueh hana tatem deungoe. Pakon
droeneuehnyoe keuneuk deungoe lom?
Mungken droeneueh keuneuk jeuet keu mu-
rit-murit Gobnyan cit?"
28 Laju awaknyan jiteunak ureuëng nyan
sira jipeugah, "Kah kheueh murit ureuëng
nyan; kamoe bukon, kamoe murit Nabi Mu-
sa. 29 Kamoe meuteupeue bahwa Po teu
Allah ka geumeututoe bak Nabi Musa, teuma
keuhai ureuëng nyan, hana kamoe teupeu
pane asai jih."
30 Ureuëng nyan jijaweueb, "Bit gura
that meunyoe droeneueh nyoe hana tatupat
dipat asai Gobnyan, seudangkan Gobnyan ka
geupeujeuet mata ulôn nyoe hase lôn keuma-
lon. 31 Tatateupeu bahwa Po teu Allah hana
geudeungoe ureuëng meudesya, seulaén
ureuëng nyang jihoreumat keu Allah, dan
jipeubuet surohan Gobnyan. 32 Yoh phon
jeuet donya nyoe gohlom na tadeungoe na
ureuëng nyang hase jipeubleuet mata jih
nyang ka buta yoh phon lahé. 33 Meunyoe
ureuëng nyan bukon nibak Po teu Allah,
gobnyan hana hase geupeubuet sapeue."
34 Jaweueb awaknyan, "Peue gata peu-
gah? Gata peunoh desya yoh phon lahé, gata
keuneuk purunoe kamoe?" Dan phon saát
nyan ureuëng nyan hana jibri le jitamong lam
Rumoh Iébadat.

Buta seucara rohani

35 Isa geudeungoe bahwa ureuëng nyang ka geupeu puléh mata jih nyan hana jibri tamong le lam Rumoh Iébadat. Gobnyan geumita ureuëng nyan dan laju geupeugah bak ureuëng nyan, "Peu kheueh gata tapeucaya keu Aneuëk Manusia?"

36 Ureuëng nyan jijaweueb, "Soe jih nyan, Teungku? Tulông Droeneueh peugah mangat ulôn peucaya bak Gobnyan."

37 "Gata ka gata ngieng Gobnyan," jaweueb Isa, "Gobnyan kheueh nyang bak saát nyoe teungoh meututoe ngon gata."

38 "Ulôn patéh, Tuhan," kheun ureuëng nyan, laju jisujut dikeue Isa.

39 Isa geupeugah, "Ulôn teuka lam donya nyoe keu Lôn jak peuhakém; mangat ureuëng nyang buta hase jimeungieng, dan ureuëng nyang jeuet jimeungieng, jeuet keu buta."

40 Na padub droe ureuëng Farisi nyang na disinan jideungoe peue nyang geupeugah lé Isa nyan, dan laju awaknyan jitanyong, "Meukeusut Droeneueh, kamoe nyoe buta cit?"

41 Geujaweueb lé Isa, "Miseue jih gata buta, gata hana meudesya. Teuma sabab gata tapeugah, 'Kamoe deuh meungieng,' nyan saban cit makna jih gata mantong meudesya."

Miseue keuhai bubiri ngon ureuëng meurabe

10 "Keubiet beutôi nyang Ulôn peugah nyoe: Ureuëng nyang tamong lam weue bubiri ngon cara jilumpat pageue, dan hana rot babah pintoe, atawa jiék rot laén, ureuëng nyang lagée nyan pancuri dan peurampok. 2 Teuma ureuëng nyang jitamong rot babah pintoe, nyang kheueh tukang rabe bubiri. 3 Nyang jaga weue jibuka pintoe keu tukang meurabe nyan, dan bubena bubiri jiseutôt su ureuëng nyan watée jihôi beulatang nyan ngon nan maséng-maséng dan laju jikawai beulatang nyan peuteubiet uluwa. 4 Óh ka lheueh mandum bubiri nyan jiba uluwa, tukang meurabe nyan jijak dikeue, dan mandum bubiri nyan laju jiseutôt dikikot sabab jituri su nyang kawai jih. 5 Awaknyan hana jeuet jiseutôt ureuëng laén, meunan teuma jiplueng nibak ureuëng nyan, sabab hana jituri su nyang kawai jih."

6 Isa geupeugah keumiseue nyan, teuma awaknyan hana muphom peue meukeusut jih.

Isa, tukang meurabe nyang gét

7 Teuma Isa geupeugah sigoe teuk, "Keubiet beutôi nyang ulôn peugah nyoe: Ulôn kheueh pintoe keu bubiri. 8 Banmandum nyang teuka sigohlom ulôn na kheueh pancuri dan peurampok, teuma bubena bubiri hana jideungoe su awaknyan. 9 Ulôn kheueh pintoe, soe nyang tamong rot ulôn seulamat; jihnyan jiteubiet tamong dan meuteumé peunajoh. 10 Pancuri teuka teuma jijak ceumeucue, keu jijak peumaté dan keu jipeurusak. Teuma ulôn teuka mangat manusia meuteumé udeb-udeb nyang meulimpah ruah.

11 Ulôn kheueh tukang meurabe nyang gét. Tukang meurabe nyang gét jitem bri nyawöng jih keu bubiri-bubiri jih. 12 Ureuëng tung upah nyang kon tukang meurabe dan kon teuma ureuëng po mandum bubiri nyan, jiplueng jitinggai mandum bubiri meunyoe jihnyan jikalon asée srigala nyang teuka. Dan bubena bubiri nyan laju jiteugom ngon jipeucrebre. 13 Ureuëng nyang tung upah nyan jiplueng, sabab ureuëng nyan jimubuet keu tueng upah. Ureuëng nyan hana jipako keu mandum bubiri nyan. 14-15 Ulôn kheueh tukang meurabe nyang gét. Saban lagée Bapak geuturi Ulôn dan Ulôn kuturi Bapak, meunan cit teuma Ulôn kuturi mandum bubiri Lôn dan awaknyan pih jituri Ulôn. Ulôn peuna watée keu beulatang nyan. 16 Mantong na bubiri nyang laén atra Ulôn, teuma hana rhoh lamkawan bubiri nyoe. Awaknyan Ulôn ba dan awaknyan pih jideungoe su Ulôn. Awaknyan mandum teuma jeuet[y] keu saboh kawan deungon sidroe tukang meurabe.

17 Bapak geugaséh Ulôn sabab Ulôn peujôk nyawöng Ulôn, keu Lôn teurimong lom teuma. 18 Hana meusidroe pih nyang hase jicok nibak Ulôn. Ulôn bri atranyan ateueh meulakée Ulôn keudroe. Ulôn na kuasa keu Lôn seurah atra nyan, dan na teuma kuasa keu Lôn cok lom. Nyan tugaih nyang Ulôn teurimong bak Bapak Ulôn."

19 Sabab Isa geupeugah meunan, ureuëng-ureuëng Yahudi ka jimeudakwa. 20 Keubiet jai that nyang jipeugah, "Ureuëng nyan ka jitamong jén! Jihnyan ka pungoe! Keupeue guna jih gata deungoe nyang jipeugah nyan?"

21 Teuma na cit nyang peugah, "Ureuëng nyang jitamong jén hana jeuet jimarit lagée

[y] *Awaknyan mandum teuma jeuet:* padub-padubboh naseukah kuno: Dan teuma na.
10:15: Mat. 11:27, Luk. 10:22

nyan! Peu kheueh hase jipeubuet lé jén
ureuëng buta jeuet jimeungieng?"

Ureuëng Yahudi hana jitem teurimong Isa

22 Di Yerusalem dumna rakyat ba teu-
ngoh jimeu Uroe Raya Teureseumi Rumoh
Iébadat. Bak watée nyan musém sijuek. 23 Isa
teungoh geujak bak seuramoe Nabi Sulaiman
lam Rumoh Iébadat nyan, 24 watée nyan
ureuëng-ureuëng Yahudi teuka laju meusapat
ban silingka Isa. Awaknyan jipeugah,
"Sampoe án pajan Droeneueh peubiyeu ka-
moe ragu-ragu? Peugah laju troh trang,
meunyoe Droeneueh biet-biet Raja Peuseu-
lamat."

25 Geujaweueb lé Isa, "Ka lheueh Lôn
peugah bak gata, teuma gata teutab hana
tapatéh. Buet-buet nyang Ulôn peubuet ateu-
eh nan Bapak Lôn, ka jeuet keu bukeuti
keuhai Ulôn. 26 Gata hana tapatéh sabab gata
hana rhoh lamkawan bubiri Lôn. 27 Bubiri-
bubiri Ulôn jideungoe su Ulôn. Ulôn kuturi
awaknyan, dan awaknyan jiseutôt Ulôn.
28 Ulôn bri keu awaknyan udeb seujati dan
keukai, dan siumu masa awaknyan hana bi-
nasa. Hana meusidroe pi nyang hase jireupah
awaknyan lam jaroe Ulôn. 29 Bapak Ulôn,
nyang ka geubri awaknyan keu Ulôn, leubeh[z]
nibak peue mantong. Dan hana meusidroe pi
nyang hase jireupah awaknyan lam jaroe Ba-
pak. 30 Ulôn ngon Bapak na kheueh sa."

31 Ban jideungoe haba nyan laju lé
ureuëng-ureuëng Yahudi jicok lom batée
jikeuneuk geulawa Isa. 32 Teuma Isa geupeu-
gah bak awaknyan, "Gatanyoe ka tangieng
Ulôn nyang ka lheueh Ulôn peubuet buet
nyang jroh, nyang geubri tugaih lé Bapak
ubak Ulôn. Nibak mahdum buet nyan, nyang
toh kheueh nyang jeuet keusabab gatanyoe
keuneuk rhom ulôn?"

33 Ureuëng Yahudi nyan jijaweueb,
"Kon sabab buet-buet Droeneueh nyang gét
nyan kamoe keuneuk geulawa Droeneueh
ngon batée, teuma sabab Droeneueh neuhu-
jat Allah. Droeneueh sidroe manusia, keu-
neuk neupeujeuet Droeneueh Allah."

34 Geujaweueb lé Isa, "Bukon na teutuléh
lam Kitab Hukôm gata: Allah meufeureuman,
'Gata na kheueh ilah'? 35 Geutanyoe ta teupeu
bahwa peue nyang teutuléh lam Alkitab teu-
tab teupeuguna siumu masa. Jadi, meunyoe
Allah geubri seubutan 'ilah' keu ureuëng
nyang teurimong peue nyang geupeugah,
36 pakon gata peugah Ulôn hujat Allah sabab
Lôn peugah Ulôn Aneuëk Allah? Padahai
Ulôn geupiléh lé Bapak dan geu-utus lam
donya nyoe. 37 Meunyoe Ulôn hana lôn peu-
buet buet nyang geubri lé Bapak, bék neupa-
téh keu Ulôn. 38 Teuma sabab Ulôn peubuet
hainyan, patéh kheueh peue nyang Ulôn peu-
buet, bah kheueh gata hana tatem patéh ubak
Ulôn. Deungon lagée nyan gata tateupeue dan
muphom Bapak teutab meusaboh ngon Ulôn,
dan Ulôn teutab meusaboh ngon Bapak."

39 Awaknyan jiuseuha lom keuneuk drob
Isa, teuma Gobnyan hase teupeusi nibak
awaknyan.

40 Isa geugisa lom u meurandeh Krueng
Yordan, bak teumpat Nabi Yahya ilée geu-
seumanö, laju geutinggai disinan. 41 Jai that-
that ureuëng nyang jijak bak Gobnyan.
Awaknyan jipeugah, "Nabi Yahya hana geu-
peubuet buet-buet nyang ajaéb, teuma ban-
mandum nyang geupeugah keuhai ureuëng
nyoe beutôi." 42 Dan Ramé that ureuëng
nyang na disinan meuiman ubak Isa.

Lazarus maté

11 Na sidroe ureuëng nyang nan jih
Lazarus tinggai di Betania meusapat
ngon syedara jih nyang nan Maryam dan
Marta. 2 Maryam na kheueh ureuëng inong
nyang rô minyéuk mangat bée bak gaki Tu-
han, dan jisampôh ngon ôk droe jih. Saboh
watée Lazarus rhot bak sakét. 3 Bandua sye-
dara Gobnyan jipeugah bak Isa, "Tuhan, sye-
dara kamoe nyang Tuhan gaséh nyan sakét."

4 Watée geudeungoe lé Isa haba nyan,
laju geupeugah, "Peunyakét gobnyan hana
jiba maté. Nyoe teujadi mangat Allah jipeu-
mulia, dan lom teuma sabab Aneuëk Allah
jipeumulia cit."

5 Isa geugaséh keu Marta, Maryam dan
Lazarus. 6 Teuma watée Isa geuteumé haba
Lazarus sakét, Gobnyan geusaja tinggai bak
teumpat nyan dua uroe teuk. 7 Óh lheueh
nyan barô kheueh geupeugah bak murit-mu-
rit Geuh, "Jak tagisa u Yudea."

8 Awaknyan laju jijaweueb, "Bapak Gu-
rée, banmantong ureuëng-ureuëng Yahudi
jikeuneuk rhom Bapak ngon batée dan jinoe-
nyoe Bapak keuneuk gisa lom keudeh?"

---

[z] *Bapak Ulôn, nyang ka geubri awaknyan keu Ulôn, leubeh:* padub-padubboh naseukah kuno: Peue nyang geubri lé Bapa Ulôn ubak Ulôn sampoe leubeh.

10:33: Im. 24:16 **10:34:** Zab. 82:6 **10:40:** Yah. 1:28 **11:1:** Luk. 10:38-39 **11:2:** Yah. 12:3

9 "Bukon kheueh meunyoe uroe treb jih
dua blaih jeuem?" kheun Isa. "Ureuëng
nyang jak watée uroe, hana meugantôh sabab
deuh jikalon trang donya nyoe. 10 Teuma
ureuëng nyang jak óh watée malam meu-
gantôh, sabab hana trang bak ureuëng nyan."
11 Meunan kheueh geupeugah lé Isa. Óh
lheuehnyan gobnyan geupeugah lom, "Sa-
habat geutanyoe Lazarus ka jiéh, teuma Ulôn
keuneuk Lôn jak peugo jihnyan."
12 Murit-murit Isa laju jipeugah, "Tu-
han, meunyoe Lazarus jiéh, eunteuk jihnyan
teuma puléh."
13 Meukeusut Isa na kheueh bahwa La-
zarus nyan ka maté. Teuma awaknyan jipike
meukeusut Isa nyan Lazarus jiéh biasa.
14 Ngon sababnyan Isa geupeugah bak awak-
nyan troh trang, "Lazarus ka maté. 15 Teuma
Ulôn galak cit sabab Ulôn hana sideh, sabab
leubeh-leubeh keu gata, mangat gata jeuet
tapatéh. Jak kheueh tajak bak saát nyoe ubak
Lazarus."
16 Tomas nyang teuhôi "Sikeumbeue"
jipeugah bak rakan-rakan jih murit-murit Isa,
"Jak geutanyoe taseutôt, bah kheueh tanyoe
maté meusajan ngon Geuhnyan!"

Nyang peu-udeb lom dan teubri udeb

17 Watée Isa ka trok bak teumpat nyan,
Lazarus ka peuet uroe treb jih lam kubu.
18 Betania tô ngon Yerusalem, kira-kira lhée
kilo metée jiôh jih. 19 Ramé that ureuëng
Yahudi jiteuka jijak saweue Marta dan
Maryam keu jijak peumangat até awaknyan
sabab Lazarus syedara jihnyan ka meu-
ninggai.
20 Watée Marta jideungoe Isa ka trok,
gobnyan laju geuteubiet keu geujak sambot
Isa. Seudangkan Maryam teutab tinggai di
rumoh. 21 Geupeugah lé Marta bak Isa, "Tu-
han, meunyoe Tuhan na disinoe bak watée
nyan, pasti syedara ulôn nyoe hana meu-
ninggai. 22 Teuma meunan ulôn teupeu
bahwa bak saátnyoe cit teuma Po teu Allah
teuma geubri peue mantong nyang Tuhan
lakée bak gobnyan."
23 "Syedara gata nyan udeb lom," kheun
Isa ubak Marta.
24 Geujaweueb lé Marta, "Ulôn kuteu-
peue Lazarus teuma udeb lom watée ureuëng
maté teupeubeudôh lom óh Uroe Kiamat."
25 "Ulôn kheueh nyang bri udeb dan
nyang peubeudôh ureuëng maté," kheun Isa
bak Marta. "Ureuëng nyang meuiman keu
Ulôn teuma udeb, bah kheueh jihnyan ka
maté. 26 Dan ureuëng udeb nyang meuiman
bak Ulôn, siumu masa hana maté. Peue gata
tapatéh lam hainyan?"
27 "Tuhan" jaweueb Marta, "Ulôn meu-
iman Tuhan Aneuëk Allah, Raja Peuseula-
mat nyang teuma teuka lam donya nyoe."

Isa geumo

28 Óh ka lheueh geupeugah lé Marta la-
gée nyan, laju geujak tawök Maryam, syeda-
ra gobnyan laju geusáh bak Maryam nyan,
"Bapak Gurée na disinoe; Gobnyan geuta-
nyong gata." 29 Ban jideungoe haba nyan,
Maryam bagaih-bagaih jibeudôh, laju jijak
meurumpok ngon Isa. 30 Watée nyan, Isa
gohlom geutamong lam gampông. Gobnyan
mantong na bak teumpat Marta meurumpok
ngon gobnyan. 31 Ureuëng-ureuëng Yahudi
nyang teungoh jipeumangat até Maryam di
rumoh, ban jikalon Maryam jibeudôh dan
bagaih that jiteubiet uluwa; awaknyan pi laju
jiseutôt Maryam, sabab awaknyan jipike
Maryam jijak bak jrat keu jijak mo ba-e.
32 Watée Maryam trok bak teumpat Isa
dan jikalon Gobnyan, laju jimeuteuôt
Maryam dikeue Gobnyan sira jipeugah,
"Tuhan, meunyoe Tuhan na disinoe bak wa-
tée nyan, pasti syedara ulôn nyan hana meu-
ninggai."
33 Watée Isa geukalon Maryam jimoe,
dan ureuëng-ureuëng nyang jijak meusajan
ngon Maryam nyan pi jimoe, até ji seudeh,
dan jihnyan leumah inseuh lumpah na.
34 Dan geutanyong kheueh lé gobnyan bak
awaknyan, "Dipat gata kubu Lazarus nyan?"
"Jak takalon, Tuhan," jaweueb awaknyan.
35 Laju Isa geumo. 36 Teuma ureuëng-
ureuëng Yahudi nyan laju jipeugah, "Ngieng
kheueh, hana wayang gaséh Gobnyan keu
Lazarus!"
37 Teuma na cit lamkawan awaknyan
jipeugah lagée nyoe, "Gobnyan geupeujeuet
ureuëng buta deuh jikeumalon, pakon Gob-
nyan hana hase geutam mangat Lazarus bék
maté?"

Lazarus geupeu-udeb lom

38 Isa inseuh lumpah na, laju geujak bak
kubunyan. Kubu nyan na kheueh saboh guha
nyang teutôb ngon batée raya.
39 "Kireueh keudeh batée nyan," kheun
Isa.
Marta, syedara ureuëng nyang maté nyan
jijaweueb, "Teuma, Tuhan, jihnyoe ka peuet
uroe teukubu. Kateuntée ka mubée khiéng!"

40 Isa geupeugah bak Marta, "Kon ka
lheueh Ulôn peugah bak gata: meunyoe gata
meuiman, gata takalon padubna rayeuk kuasa
Allah!" 41 Teuma awaknyan laju jikireueh
batée. Óh lheuehnyan Isa geutangáh u langét
sira geupeugah, "Teurimong gaséh, Bapak,
sabab Droeneueh ka neudeungoe Ulôn.
42 Ulôn kuteupeu Droeneueh sabe neudeu-
ngoe Ulôn, teuma Ulôn peugah nyoe, keu
ureuëng-ureuëng nyang na disinoe; mangat
awaknyan jipatéh bahwa Droeneueh kheueh
nyang utus Ulôn." 43 Óh ka lheueh geupeu-
gah meunan, Isa laju geudumpék ngon su
nyang teuga, "Lazarus, teubiet!" 44 Dan
jiteubiet kheueh laju ureuëng nyang ka maté
nyan. Jaroe ngon gaki jih mantong meubalot
ngon ija kafan, dan muka jih mantong teutôb
ngon ija tôb muka. "Ploh laju ija kafan
jihnyan mangat jeuet jijak," kheun Isa bak
ureuëng-ureuëng nyang na disinan.

Saboh kawan ureuëng jijaklawan Isa

(Mat. 26:1-5; Mrk. 14:1-2; Luk. 22:1-2)

45 Jai that-that nibak ureuëng-ureuëng
Yahudi nyang teuka jijak saweue Maryam,
jimeuiman ubak Isa watée jikalon keujadian
nyan. 46 Teuma na meupadub droe lamkawan
awaknyan laju jijak bak ureuëng-ureuëng Fa-
risi dan laju jipeugah peue nyang ka geupeu-
buet lé Isa. 47 Ngon sabab nyan ureuëng-
ureuëng Farisi dan imeum-imeum ulée laju
jipeuna rapat dikeue Mahkamah Agama.
Awaknyan jipeugah, "Peue nyang harôh
tapeubuet? Ureuëng nyoe jai that jipeubuet
nyang ajaéb! 48 Meunyoe tapeubiyeu ureuëng
nyan jipeubuet laju lagée nyoe meutamah jai
ureuëng nyang meuiman bak jih nyan. Dan
akhé jih peunguasa Roma teuma jiteuka dan
jipeuhanco Baét Allah dan banmandum
banda geutanyoe!"
49 Sidroe lamkawan awaknyan nyang nan
jih Kayafas, imeum agong bak thon nyan,
ureuëng nyan jipeugah lagée nyoe, "Gata-
nyoe hana tateupeue sapeue. 50 Peu kheueh
gata hana tasada bahwa deumi rakyat, leubeh
gét sidroe ureuëng maté nibak bansaboh
bansa hanco?" 51 Sibeuna jih Kayafas jipeu-
gah nyan, bukon lam pikeran jih keudroe.
Teuma sibagoe imeum agong thon nyan
jihnyan laju jipeujeuet Isa teuma maté keu
bansa Yahudi. 52 Dan bukon keu bansa Yahu-
di mantong, teuma keu teupeusapat dan teu-
peusaboh aneuëk-aneuëk Allah nyang meu-
crebre.
53 Phon nibak uroenyan lé peunguasa Ya-
hudi laju jimeupakat keu jipoh maté Isa.
54 Ngon sabab nyan Isa hana le geupeuleu-
mah droe dikeue ureuëng ramé lamkawan
ureuëng Yahudi. Gobnyan laju geutinggai
Yudea, laju geujak u banda nyang nan jih
Efraim bak binéh padang pasi. Disinan Gob-
nyan tinggai meusajan ngon murit-murit
Geuh.
55 Bak watée nyan ka tô that ngon Uroe
Raya Paskah Yahudi. Jai that-that ureuëng
nyang tinggai di gampông-gampông jijak u
Yerusalem keu jijak peuna upacara teupeu-
gleh droe sigohlom peurayaan nyan.
56 Awaknyan jimita Isa, dan watée ka meusa-
pat di Baét Allah, awaknyan laju jimarit sabe
keudroe-droe, "Pakriban meunyoe bak gata?
Peu kheueh mungken Gobnyan hana geuteu-
ka uroe raya nyoe." 57 Awaknyan jipeugah
meunan sabab imeum-imeum ulée dan
ureuëng-ureuëng Farisi jipeuteubiet peu-
rintah bahwa ureuëng nyang jiteupeue dipat
Isa nyan na, harôh jilapor mangat Gobnyan
hase teudrob.

Isa jiprée ngon minyéuk mangat bée di Betania

(Mat. 26:6-13; Mrk. 14:3-9)

12 Nam uroe sigohlom trok bak Uroe
Raya Paskah, Isa geujak u Betania.
Bak teumpatnyan tinggai Lazarus nyang ka
geupeubeudôh lé Gobnyan nibak maté. 2 Di-
sinan Isa jipeujamé lé awaknyan, dan Marta
nyang peutimang. Lazarus meunan cit ngon
jamé-jamé nyang laén jiduek dan makheun
meusajan-sajan deungon Isa. 3 Óh lheu-
ehnyan teuka Maryam sira jiba na kira-kira
siteungoh litée minyéuk mangat bée
narwastu nyang meuhái lumpah na. Lé
Maryam laju jiroe minyéuknyan bak gaki
Isa, óh lheueh nyan laju jisampôh ngon ôk
jih. Bansaboh rumoh nyan ka peunoh ngon
bée minyéuk nyang harôm nyan. 4 Teuma lé
Yudas Iskariot, sidroe lamkawan murit Isa –
nyang óh dudoe jikhianat Isa – jipeugah,
5 "Pakon minyéuk mangat bée nyan hana
teupeubloe mantong ngon lhée reutôh péng
pirak,[a] dan péng nyan teubri keu ureuëng
gasien?" 6 Yudas jipeugah meunan kon sa-
bab jih jipako keu ureuëng gasien, sabab

[a] *péng pirak:* Kalon 6:7.
12:3: Luk. 7:37-38

jihnyan pancuri. Jihnyan kayém that jicok
péng lam kaih nyang teukeubah bak jih.
7 Teuma lé Isa geupeugah, "Peubiyeu
mantong peue nyang jipeubuet lé ureuëng
inong nyan! Peue nyang jipeubuet nyoe na
kheueh keu uroe Ulôn teukubu. 8 Ureuëng
gasien sabe na lamkawan gata, teuma Ulôn
hana."

Peureute keu jijak lawan Lazarus

9 Ramé that ureuëng Yahudi jideungoe
bahwa Isa na di Betania, jadi, awaknyan laju
jijak keudeh. Awaknyan jijak bukon sabab
Isa mantong, teuma sira jijak ngieng Lazarus
nyang ka geupeubeudôh nibak maté lé Gob-
nyan. 10 Nyang kheueh sabab jih Imeum-
imeum ulée keuneuk jipoh cit Lazarus; 11 sa-
bab jihnyan jeuet keusabab jai that-that
ureuëng Yahudi jitinggai awaknyan dan
meuiman ubak Isa.

Isa geutamong u Yerusalem deungon jaya

(Mat. 21:1-11; Mrk. 11:1-11; Luk. 19:28-40)

12 Óh singoh beungoh ureuëng ramé
nyang ka teuka keu jipeuraya Paskah jideu-
ngoe bahwa Isa teungoh geujak dan geutuju
u Yerusalem. 13 Teuma lé awaknyan laju ji-
cok ôn-ôn palem laju jijak sambot Gobnyan,
sira jisumurak meuhubo, "Pujoe kheueh
Allah! Teubri beureukat Gobnyan nyang teu-
ka ateueh nan Tuhan. Teubri beureukat kheu-
eh Raja Israel!"
14 Isa meuteumé saboh keuleudée muda,
dan laju geuék ateueh keuleudée nyan. Ngon
lagée nyan jeuet kheueh peue nyang ka teu-
tuléh lam Alkitab:
15 "Bék teumakot, putroe Sion!
Ngieng Raja gata teuka,
geuék ateueh saboh keuleudée
muda!"
16 Bak watée nyan murit-murit Isa
gohlom muphom banmandum nyan. Teuma
óh ka lheueh Isa teupeuagong deungon Gob-
nyan maté, barô kheueh awaknyan teuingat
bahwa nyang jipeubuet lé gob ateueh Gob-
nyan ka na teutuléh lam Alkitab keuhai Gob-
nyan.
17 Ureuëng-ureuëng nyang teuka watée
Isa geutawök Lazarus jiteubiet lam kubu dan
jibeudôh nibak maté, laju jibri keusaksian
keuhai nyan. 18 Nyang kheueh sabab jih
ureuëng ramé nyan jijak bak Isa sabab awak-
nyan jideungoe Gobnyan kheueh nyang ka
geupeujeuet buet ajaéb nyan. 19 Teuma
ureuëng-ureuëng Farisi laju jimarit sabe keu-
droe-droe, "Geutanyoe hana jeuet tapeubuet
sapeue! Ngieng kheueh, mansaboh donya
jijak seutôt Gobnyan!"

Na meupadub droe ureuëng Yunani jijak mita Isa

20 Lamkawan ureuëng-ureuëng nyang
teungoh jak u Yerusalem keu jijak meuiéba-
dat watée peurayaan nyan na teuma mupa-
dub droe ureuëng Yunani. 21 Awaknyan jijak
ubak Filipus laju jipeugah, "Syedara, meu-
nyoe jeuet, kamoe keuneuk meurumpok
ngon Isa." (Filipus asai jih di Betsaida di
Galilea.)
22 Teuma lé Filipus laju jijak peugah hai-
nyan bak Andreas, dan óh lheueh nyan awak-
nyan bandua jijak peugah bak Isa. 23 Isa geu-
peugah bak awaknyan, "Ka watée jih
Aneuëk Manusia teuagongkan. 24 Keubiet
beutôi nyang Ulôn peugah nyoe: meunyoe
sianeuëk gandom hana teupula lam tanoh
dan maté, aneuëk gandom nyan teutab
tinggai sianeuëk. Teuma meunyoe aneuëk
gandom nyan maté, barô kheueh jipeuhase
gandom nyang le. 25 Ureuëng nyang cinta
udeb jih teuma gadôh udeb jih. Teuma
ureuëng nyang banci keu udeb jih lam donya
nyoe, teuma teupeulara jihnyan keu udeb
seujati ngon keukai. 26 Ureuëng keuneuk
peutimang Ulôn bah jiseutôt Ulôn; mangat
peulayan Ulôn hase meusapat ngon Ulôn
dipat mantong Ulôn na. Ureuëng nyang peu-
timang Ulôn teuma geuhoreumat lé Bapak
Lôn."

Isa geumeututoe keuhai Gobnyan maté

27 "Até Ulôn seudeh that; peue nyang
jeuet Lôn peugah bak saát nyoe? Peu kheueh
jeuet Lôn peugah, 'Bapak, peuseuliseh kheu-
eh Ulôn bak saátnyoe'? Teuma ngon lagée
nyoe keu Lôn rasa watée meudeurita nyoe
kheueh Ulôn teuka. 28 Bapak, teupeumulia
kheueh nan Droeneueh!" Teuma laju teu-
deungoe su di langét nyang geupeugah meu-
noe, "Ulôn ka Lôn peumulia Gobnyan, dan
Ulôn Lôn peumulia lom Gobnyan."
29 Ureuëng ramé nyang na disinan jideu-
ngoe banmandum su nyan. Awaknyan jipeu-
gah, "Nyan su geulanteue!" Teuma na
nyang peugah, "Bukon, nyan Malaikat
nyang meututoe ngon Gobnyan!"

12:8: Tel. 15:11 **12:13:** Zab. 118:26 **12:15:** Za. 9:9 **12:25:** Mat. 10:39, 16:25, Mrk. 8:35, Luk. 9:24, 17:33

[30] Laju Isa geupeugah bak awaknyan,
"Su nyan teudeungoe, bukon peureulée keu
Lôn, teuma na kheueh peureulée keu gata.
[31] Jinoenyoe ka watée jih donya teupeuha-
kém; bak saát nyoe nyang mat kuasa ateueh
donya nyoe teupeutron. [32] Teuma Ulôn
nyoe, meunyoe Ulôn ka teupeumanyang di
ateueh bumoe, Ulôn teuma Lôn tarek
mandum ureuëng ubak Ulôn." [33] Gobnyan
geupeugah meunan keu geutunyok pakriban
cara jih Gobnyan maté.

[34] Ureuëng ramé nyan jipeugah bak Gob-
nyan, "Meunurot Kitab Huköm kamoe, Raja
Peuseulamat teuma udeb siumu masa. Pakri-
ban droeneueh jeuet neupeugah Aneuëk Ma-
nusia bah teupeumanyang di ateueh bumoe?
Soe Aneuëk Manusia nyan?"

[35] Geujaweueb lé Isa, "Teuma keu
sikeujab mantong trang nyan na lamkawan
gata. Ngon lagée nyan, gata jak kheueh si-
mantong trang nyan na, mangat gata bék
keunong lam seupôt. Ureuëng nyang jijak
lam seupôt hana jituho hojijak. [36] Peucaya
kheueh keu trang nyan, simantong trang
nyan mantong na bak gata, mangat gata jeuet
keu aneuëk-aneuëk trang."

Ureuëng-ureuëng Yahudi hana jipatéh

Óh ka lheueh Isa geupeugah meunan,
Gobnyan laju geujak nibak teumpatnyan dan
hana geutem tunyok droe bak awaknyan.
[37] Bah kheueh ka jai that geupeuleumah buet
nyang ajaéb lé Isa dikeue awaknyan, awak-
nyan teutab hana jipatéh keu gobnyan.
[38] Ngon lagée nyan jeuet kheueh peue nyang
geupeugah lé Nabı Yesaya,

"Tuhan, soe kheueh nyang patéh bak
haba kamoe?
Ubak soe kheueh kuasa Tuhan
teupeuleumah?"

[39] Nyang kheueh sabab jih awaknyan ha-
na jitem patéh, sabab Isa ka geupeugah,

"Po teu Allah meufeureuman,
[40] 'Ulôn peubuta mata awaknyan,
Lôn peujeuet awaknyan kreueh até;
mangat mata awaknyan bék deuh
jikalon,
pikeran awaknyan bék jimuphom.
Mangat awaknyan bék jiriwang bak
Ulôn,
laju Ulôn peupuléh awaknyan.' "

[41] Nabi Yesaya geupeugah meunan sa-
bab gobnyan ka geukalon keubeusaran Isa,
dan meututoe keuhai Gobnyan.

[42] Bah kheueh meunan, jai that ureuëng,
meunan cit na peunguasa Yahudi jimeuiman
ubak Isa. Teuma awaknyan hana jijeuet peu-
gah hainyan ngon cara troh trang, sabab
awaknyan teumakot keu ureuëng-ureuëng
Farisi meunyoe jiteupeu hainyan hana jibri
tamong lam rumoh iébadat. [43] Awaknyan
leubeh galak jipujoe lé manusia nibak geu-
hareuga lé Po teu Allah;

Tutoe Isa teuma teuhakém

[44] Laju Isa geutawök, "Hei ureuëng
nyang meuiman ubak Ulôn, kon keu Ulôn
jimeuiman, teuma ubak Gobnyan nyang utus
Ulôn. [45] Dan ureuëng nyang kalon Ulôn, ji-
kalon Gobnyan nyang utus Ulôn. [46] Ulôn
teuka ateueh rhung donya sibagoe trang, ma-
ngat mandum ureuëng nyang meuiman bak
Ulôn bék tinggai lam seupôt. [47] Ureuëng
nyang jideungoe peue nyang Ulôn peurunoe,
teuma hana jiseutôt lagée nyang Ulôn peuru-
noe nyan – kon Ulôn nyang huköm jihnyan.
Sabab Ulôn teuka bukon keu Lôn peuhakém
donya nyoe, teuma keu Lôn peuseulamat.
[48] Ureuëng nyang tulak Ulôn dan hana jideu-
ngoe nyang Ulôn peugah, ka na nyang peu-
sidang ureuëng nyan. Haba nyang Ulôn peu-
sampoe, nyan kheueh nyang peuhakém
ureuëng nyan bak Uroe Kiamat. [49] Sabab
Ulôn hana Lôn meututoe ateueh keuheundak
Ulôn keudroe; Bapak nyang utus Ulôn, Gob-
nyan kheueh nyang peurintah bak Ulôn peue
nyang harôh Lôn peugah dan Ulôn peu-
sampoe. [50] Dan Ulôn teupeue peurintah
Geuh nyan teubri udeb seujati dan keukai.
Teuma Ulôn peusampoe lagée nyang geu-
peurunoe lé Bapak ubak Ulôn."

Isa geurhah gaki murit-murit Gobnyan

[13] Siuroe sigohlom Uroe Raya Paskah,
Isa geuteupeue bahwa ka watée jih
Gobnyan geutinggai donya nyoe keu geugisa
ubak Bapak Geuh. Gobnyan geugaséh keu
ureuëng nyang jeuet keu milék Gobnyan
ateueh rhueng donya, dan Gobnyan teutab
geugaséh keu awaknyan sampoe án pagée.

[2] Isa dan murit-murit Gobnyan teungoh
makheun malam. Iblih ka jipeutamong niet

12:34: Zab. 110:4, Yes. 9:6, Yeh. 37:25, Dan. 7:14 **12:38:** Yes. 53:1 **12:40:** Yes. 6:10

lam até Yudas aneuëk Simon Iskariot keu
jikhianat Isa.[b] 3 Isa geuteupeue bahwa Bapak
ka geuseurah mandum keukuasaan bak Gob-
nyan. Gobnyan pih geuteupeue bahwa Gob-
nyan teuka nibak Allah dan teuma geugisa
bak Po teu Allah. 4 Sabab nyan Gobnyan laju
geudong, geusuet bajée jubah Geuh, dan
geuikat andok bak keuieng Geuh. 5 Óh lheu-
ehnyan Gobnyan laju geuprée ié lam saboh
baskom, laju geurhah gaki murit-murit Gob-
nyan dan laju geupeutô ngon ija andok nyang
teuikat bak keuieng Geuh. 6 Trok kheueh
gobnyan bak Simon Petrus, laju jipeugah lé
Simon Petrus nyan lagée nyoe, "Tuhan, ék
kheueh beutôi Tuhan nyang rhah gaki ulôn?"
7 Geujaweueb lé Isa, "Jinoenyoe gata ha-
na muphom peue nyang Ulôn peubuet nyoe,
teuma singoh gata teuma tateupeue."
8 "Bék, Tuhan," kheun Petrus bak Isa,
"Bék sagai-sagai Tuhan neu rhah gaki Ulôn!"
Teuma Isa geujaweueb, "Meunyoe Ulôn
hana Lôn rhah gata, gata hana hubongan
ngon Ulôn."
9 Jipeugah lé Simon Petrus, "Meunyoe
meunan, Tuhan, bék gaki lôn mantong, meu-
nan cit ngon jaroe dan ulée ulôn!"
10 "Ureuëng nyang ka lheueh jimanoe,
ka gleh bansaboh tuboh," geupeugah lé Isa
bak Petrus. "Ureuëng nyan hana peureulée
le teupeugleh seulaén gaki geuh.[c] Gatanyoe
ka gleh, teuma hana banmandum." (11 Isa ka
geuteupeue soe nyang keuneuk khianat Gob-
nyan. Nyang kheueh sabab jih Gobnyan geu-
peugah, "Gatanyoe ka gleh, teuma hana
banmandum.")
12 Óh ka lheueh Isa geu rhah gaki awak-
nyan, laju geungui lom bajée jubah Geuh dan
geuduek lom teuma. Laju geupeugah bak
awaknyan, "Peu kheueh muphom gata peue
nyang ban Ulôn peubuet ateueh gata? 13 Gata
hôi Ulôn Gurée dan Tuhan. Dan keubiet la-
gée nyan. 14 Meunyoe Ulôn sibagoe Tuhan
dan Gurée gata Ulôn rhah gaki gata, gata pi
wajéb teuma saléng gata rhah gaki. 15 Ulôn
bie teuladan nyoe ubak gata, mangat gata pi
tapeubuet peue nyang ka Ulôn peubuet ateu-
eh gata. 16 Keubiet beutôi nyang Ulôn peu-
gah nyoe: Sidroe namiet hana leubeh rayeuk
nibak amphon jih, dan sidroe utosan hana
leubeh rayeuk nibak nyang utus jih nyan.
17 Meunyoe gata ka tateupeue banmandum
nyoe, mubahgia kheueh gata meunyoe
tapeubuet lagée nyan.
18 Peue nyang ulôn peugah nyoe bukon
kheueh keu gata mantong. Ulôn kuteupeue
soe-soe nyang ka Ulôn piléh. Teuma peue
nyang teutuléh lam Alkitab, nyan harôh teu-
jadi, na kheueh, 'Ureuëng nyang jimakheun
meusajan ngon Ulôn, teuma jilawan Ulôn.'
19 Hainyan Ulôn peusampoe bak gata jinoe-
nyoe, meunyoe hainyan jeuet singoh, gata
teuma tapatéh bahwa Ulôn kheueh nyang teu-
peugah ULÔN NA. 20 Keubiet beutôi nyang
Ulôn peugah nyoe: Soe nyang teurimong
ureuëng nyang Ulôn utus, ureuëng nyan ka
jiteurimong Ulôn. Dan soe nyang teurimong
Ulôn, ka jiteurimong Gobnyan nyang utus
Ulôn."

Isa geupeugah keuhai nyang khianat ateueh droe Gobnyan

(Mat. 26:20-25; Mrk. 14:17-21; Luk. 22:21-23)

21 Óh ka lheueh geupeugah lagée nyan lé
Isa, Gobnyan laju jiteuka weueh. Dan geu-
peugah, "Keubiet beutôi nyang Ulôn peugah
nyoe: sidroe lamkawan gatanyoe jikhianat
Ulôn."
22 Murit-murit Gobnyan laju jimeungi-
eng-ngieng sabe keudroe sabab awaknyan
hireuen lumpah na soe nyang geumeukeusut
lé Isa nyan. 23 Murit nyang geugaséh lé Isa
jiduek bakbinéh Isa. 24 Simon Petrus laju jibri
isyarat bak Gobnyan, mangat jitem tanyong
bak Isa soe nyang geumeukeusut lé Isa nyan.
25 Teuma murit nyan laju jipeurab bak
Isa, dan laju jitanyong, "Soe nyang neumeu-
keusut nyan, Tuhan?"
26 Geujaweueb lé Isa, "Ureuëng nyang
Ulôn jok ruti nyang Ulôn ceulob lam cawan;
laju geubri bak Yudas aneuëk Simon Iskariot.
27 Bagaih that óh ka lheueh Yudas jiteuri-
mong ruti nyan, Iblih laju jitamong lam até
jih, dan laju Isa geupeugah bak ureuëng nyan,
"Peu buet teuh dan peue nyang keuneuk gata
peubuet." 28 Hana meusidroe pi nibak awak-
nyan nyang na duek makheun disinan nyang
muphom pakon Isa geupeugah meunan bak
Yudas. 29 Na nyang pike Isa geuyue bak Yu-
das sapeue-sapeue nyang teupeureulée keu
khanuri nyan, atawa teubri bacut péng keu
ureuëng gasien – sabab Yudas na kheueh
nyang mat kaih awaknyan.

[b] *Iblih ... jikhianat Isa:* atawa Iblih ka jipeuteuntée bahwa Yudas bin Simon Iskariot teuma jikhianat Isa.
[c] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: seulaén gaki geuh.
13:12-15: Luk. 22:27 **13:16:** Mat. 10:24, Luk. 6:40, Yah. 15:20 **13:18:** Zab. 41:10 **13:20:** Mat. 10:40, Mrk. 9:37, Luk. 9:48, 10:16

30 Óh ka lheueh Yudas jiteurimong ruti
nyan, jihnyan laju jiteubiet u luwa. Uroe
nyan ka malam.

Peurintah nyang barô

31 Óh ka leupah Yudas jijak, Isa laju
geupeugah, "Jinoenyoe Aneuëk Manusia
jipeumulia, dan Allah jipeumulia rot Gob-
nyan. 32 Meunyoe Po teu Allah teupeumulia
rot Gobnyan, Gobnyan pi teuma geupeu mu-
lia lé Allah rot droe Gobnyan keudroe. Dan
Allah teuma geupeu mulia deungoe reujang.
33 Aneuëk-aneuëk Ulôn, Ulôn hana treb le
tinggai ngon gatanyoe. Gata tamita Ulôn,
teuma lagée nyang ka lheueh Ulôn peugah
bak dumna peunguasa Yahudi, meunan cit
Ulôn peugah bak gata; bak teumpat Ulôn jak,
gatanyoe hana hase tateuka. 34 Peurintah
barô Ulôn jok keu gata: Gaséh kheueh sidroe
ngon nyang laén. Saban lagée Ulôn gaséh
keu gata, meunan cit gata bah kheueh saléng
tameugaséh. 35 Meunyoe gata saléng na geu-
naséh, banmandum ureuëng jiteupeue bahwa
gata na kheueh murit-murit Ulôn."

Nubuat bahwa Petrus teuma jiiengkeue Isa

(Mat. 26:31-35; Mrk. 14:27-31; Luk. 22:31-34)

36 "Tuhan, Tuhan ho keuneuk jak?" jita-
nyong lé Simon Petrus bak Isa, geujaweueb
lé Isa, "Ho Ulôn jak, gata hana jeuet taseutôt
bak saát nyoe. Gata teuma taseutôt Ulôn óh
watée dudoe."
37 "Tuhan, pakon ulôn hana jeuet lôn
seutôt Tuhan bak saát nyoe?" jitanyong lé
Petrus lom. "Ulôn rila maté keu Tuhan!"
38 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh keu-
biet gata rila maté keu Ulôn? Beutateupeue
kheueh, sigohlom manök jiku-uék eunteuk,
gata ka lhée goe, gata peugah bahwa gata
hana taturi keu Ulôn!"

Isa rot jak bak Bapak

14 "Bék sosah até gata," kheun Isa bak
awaknyan. "Meuiman kheueh [d]
ubak Allah, dan meuiman kheueh teuma
ubak Ulôn. 2 Di rumoh Bapak Ulôn jai that
teumpat tinggai, Ulôn jak keudeh keu Lôn
jak keubah teumpat keu gata. Ulôn hana Lôn
peugah meunan bak gata, meunyoe jih nyan
kon lagée nyan.[e] 3 Óh ka leupah Ulôn jak keu
Lôn jak keubah teumpat keu gata, teuma Lôn
riwang lom dan Lôn jaktueng gata, mangat
dipat Ulôn na, disinan teuma gata na. 4 Bak
teumpat Ulôn jak gata tatuho rot jih."
5 Laju Tomas jipeugah bak Isa, "Tuhan,
kamoe hana meuteupeue ho Tuhan jak,
pakriban jeuet kamoe tuho rot jih?"
6 Geujaweueb lé Isa, "Ulôn kheueh rot
keu teuturi ubak Allah dan meuteumé udeb.
Hana meusidroe pih nyang hase jijak ubak
Bapak, meunyoe hana rot Ulôn. 7 Meunyoe
gata taturi keu Ulôn, pasti gata teuma taturi[f]
keu Bapak Ulôn. Jinoenyoe gata ka taturi keu
Gobnyan, dan ka gata kalon Gobnyan."
8 Teuma Filipus laju jipeugah bak Isa,
"Tuhan, tunyok kheueh Bapak bak kamoe,
mangat kamoe puih até."
9 Geujaweueb lé Isa, "Ka padubnyan
treb Ulôn na meusajan gata, gohlom cit gata
turi keu Ulôn hai Filipus? Ureuëng nyang ka
jikalon Ulôn, ka jikalon Bapak. Pakriban
gata tapeugah, 'Tunyok kheueh Bapak bak
kamoe'? 10 Filipus, peu kheueh hana gata
patéh, bahwa Ulôn meusaboh ngon Bapak,
dan Bapak meusaboh ngon Ulôn? Peue
nyang Ulôn peugah bak gata, hana Ulôn
peugah nibak droe Ulôn keudroe. Bapak
nyang teutab na meusaboh ngon Ulôn, Gob-
nyan kheueh nyang peubuet banmandum
nyan. 11 Meuiman kheueh bak Ulôn, bahwa
Ulôn meusaboh ngon Bapak dan Bapak meu-
saboh ngon Ulôn. Atawa sihana-hana jih,
tapatéh kheueh sabab peue nyang ka Ulôn
peubuet. 12 Keubiet beutôi nyang ulôn peu-
gah nyoe: Ureuëng nyang meuiman ubak
Ulôn, teuma jipeubuet peue nyang ka Ulôn
peubuet – lom teuma ureuëng nyan jipeubuet
nyang leubeh rayeuk lom – sabab Ulôn jak
ubak Bapak. 13 Dan peue mantong nyang
gata lakée ateueh nan Ulôn, nyan teuma Ulôn
peubuet keu gata, mangat Bapak jipeumulia
rot Aneuëk. 14 Peue mantong nyang gata la-
kée[g] ateueh nan Ulôn, Ulôn peubuet."

Isa geupeu janji Roh Allah

15 "Meunyoe gata tagaséh keu Ulôn, ga-
ta teuma tapeujak peurintah Ulôn. 16 Ulôn
teuma Lôn lakée bak Bapak, dan Gobnyan
geubri keu gata nyang Tulông laén, nyang

---

[d] *Meuiman kheueh:* atawa gata peucaya. [e] *Di rumoh ... kon lagée nyan:* atawa di rumoh Bapa Ulôn na dan le that teumpat tinggai; meunyoe nyan kon lagée nyan peu kheueh Ulôn teuma Lôn peugah ubak gata bahwa Ulôn jak keudeh keu Lôn jak keubah teumpat keu gata? [f] *Meunyoe gata taturi keu Ulôn ..: gata teuma taturi:* padub-padubboh naseukah kuno: sabab gata ka taturi Ulôn ... gata teuma taturi. [g] *Peue mantong nyang gata lakée:* padub-padubboh naseukah kuno: Peue mantong nyang gata lakée ubak Ulôn.

13:33: Yah. 7:34 **13:34:** Yah. 15:12, 17, 1Yah. 3:23, 2Yah. 5

teuma tinggai meusajan gata keu siumu ma-
sa. 17 Geuhnyan na kheueh Roh Allah nyang
teuma peugah keuhai Po teu Allah nyan beu-
na. Donya hana hase jiteurimong Geuhnyan,
sabab hana jikalon atawa hana jituri. Teuma
gata taturi Geuhnyan, sabab Geuhnyan
tinggai meusajan gata dan teuma meusaboh[h]
ngon gata.

18 Gata hana teuma Ulôn tinggai sidroe
sibagoe aneuëk yatem ngon meuntui. Ulôn
teuma kuriwang bak gata. 19 Tinggai sikeu-
jab teuk donya nyoe hana jikalon le Ulôn.
Teuma gata tangieng Ulôn. Dan sabab Ulôn
udeb, gata pih udeb. 20 Meunyoe katrok
uroenyan, gata teuma tateupeue bahwa Ulôn
meusaboh ngan Bapak, gata meusaboh ngon
Ulôn, dan Ulôn meusaboh ngon gata.

21 Ureuëng teurimong peue-peue nyang
Ulôn peurintah dan jipeubuet lagée nyang
teupeurintah nyan, jihnyan nyang gaséh
Ulôn. Bapak Ulôn teuma geugaséh ureuëng
nyang gaséh keu Ulôn. Ulôn pi teuma Lôn
gaséh keu ureuëng nyan dan Lôn peugah
droe Ulôn bak jihnyan."

22 Yudas, (kon Yudas Iskariot) jitanyong
bak Isa, "Tuhan, pakon Tuhan neutem peugah
droe ubak kamoe dan bukon bak donya nyoe?"

23 Geujaweueb lé Isa, "Ureuëng nyang
jigaséh keu Ulôn, teuma jiseutôt peue nyang
Ulôn purunoe. Bapak Ulôn teuma geugaséh
keu jihnyan. Bapak ngon Ulôn teuma kamoe
jak bak jihnyan dan tinggai meusajan
jihnyan. 24 Ureuëng nyang hana jigaséh keu
Ulôn, hana jiseutôt ajaran Ulôn. Ajaran
nyang gata deungoe nyan, kon nibak Ulôn
asai jih, teuma nibak Bapak nyang utus Ulôn.

25 Banmandum nyan Ulôn peugah bak gata
simantong Ulôn na meusajan gata. 26 Teuma
Roh Allah, nyang tulông nyang teuma geu-utus
lé Bapak ateueh nan Ulôn, Gobnyan kheueh
nyang teuma peurunoe gata banmandum dan
geupeuingat gata keu banmandum nyang ka
lheueh Ulôn bri keu gata.

27 Seujahteura Ulôn tinggai bak gata.
Seujahteura Ulôn keudroe nyang Ulôn bri
keu gata, nyang Ulôn bri nyan bukon lagée
nyang jibri lé donya keu gata. Bék apoh apah
dan bék teumakot. 28 Gata ka tadeungoe
Ulôn meututoe, 'Ulôn kujak, teuma Ulôn
teuma kuriwang lom ubak gata'. Meunyoe
gata tagaséh keu Ulôn, gata teuma tagalak
watée Ulôn jak bak Bapak, sabab Bapak
leubeh rayeuk nibak Ulôn. 29 Ulôn peugah
nyan nibak gata nibak saát nyoe, sigohlom
mandum nyan teujadi, gata teuma
tameuiman. 30 Ulôn hana teuma Lôn meutu-
toe leubeh jai lom ngon gata, sabab ka trok
watée jih peunguasa donya nyoe teuka. Teu-
ma jihnyan hana meukuasa ateueh droe
Ulôn. 31 Teuma mandum nyan harôh na ma-
ngat donya jisadar bahwa Ulôn kugaséh Ba-
pak dan Ulôn peubuet mandum nyang geu-
peurintah lé Bapak ubak Ulôn.

Ka jeuet, bohjak tawéh nibak teumpat
nyoe."

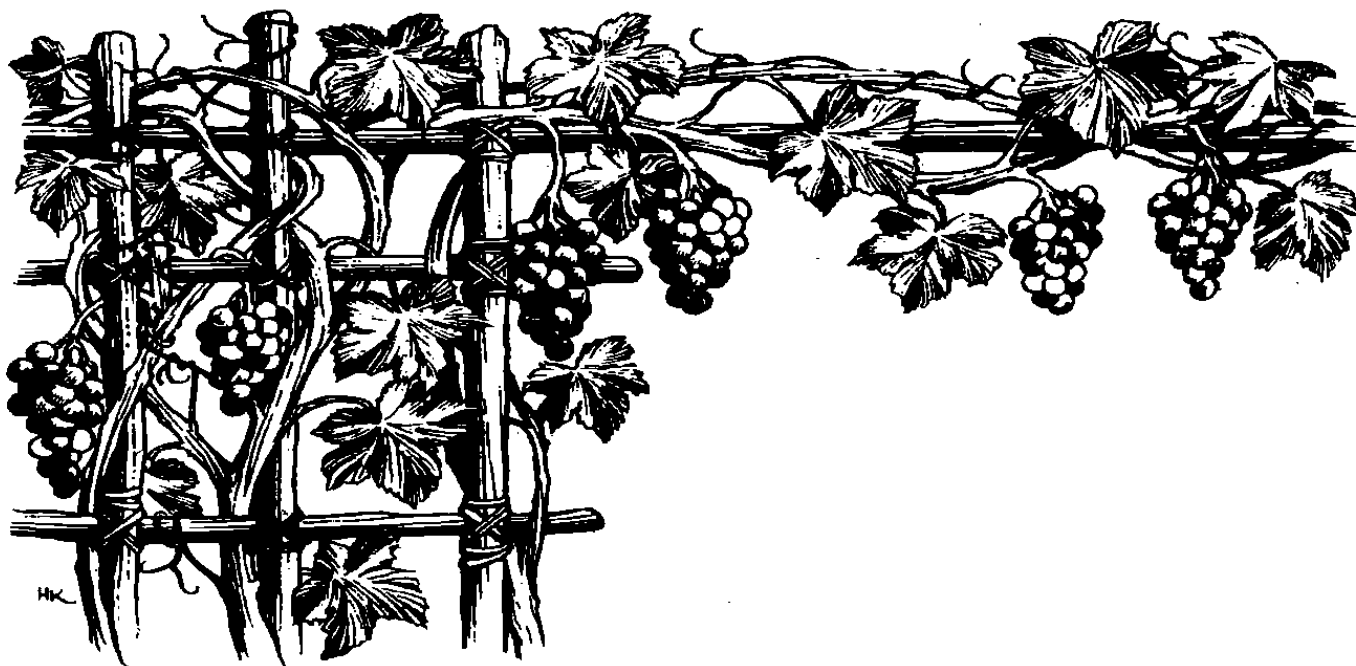
Isa bak anggô nyang seujati

15 Geupeugah lom lé Isa, "Ulôn na kheu-
eh bak anggô nyang seujati, dan Ba-
pak Ulôn na kheueh nyang peugleh lampôh.
2 Tieb-tieb cabeueng nibak Ulôn nyang hana
muboh, laju teukoh, dan tieb-tieb cabeueng
nyang muboh geupeukureueng ôn jih dan geu-
peu gleh mangat leubeh jai jimuboh. 3 Gata ka
gleh sabab ajaran nyang Ulôn bri keugata.
4 Teutab meusaboh ngon Ulôn dan Ulôn pi
teutab meusaboh ngon gata. Cabeueng keudroe
hana hase jimuboh, keucuali meunyoe cabeu-
eng nyan teutab na meukeumat ateueh bak jih.
Meunan cit gata hase jimuboh, meunyoe teutab
meusaboh ngon Ulôn.

5 Ulôn kheueh bak anggô, dan gata
cabeueng-cabeueng jih. Ureuëng nyang teu-
tab meusaboh ngon Ulôn dan Ulôn ngon
jihnyan, teuma jimuboh le; sabab meunyoe
hana Ulôn, gata hana hase tapeubuet sapeue.
6 Ureuëng nyang hana teutab meusaboh
ngon Ulôn, teuma teutiek lagée cabeueng,
laju tho. Cabeueng-cabeueng nyang lagée
nyan teupeusapat dan teutiek lam apui, óh
lheuehnyan laju teutot. 7 Meunyoe gata teu-
tab meusaboh ngon Ulôn dan ajaran Ulôn
tinggai lam até gata, lakée kheueh bak Bapak
peue mantong nyang gata keuneuk lakée;
nyang gata lakée nyan teuma geubri. 8 Meu-
nyoe gata tapeubuet nyang le, Bapak Ulôn
teupeumulia; dan deungon lagée nyan gata
biet-biet jeuet keu murit Ulôn. 9 Lagée Bapak
geugaséh keu Ulôn, meunan kheueh Ulôn
gaséh keu gata. Bah kheueh gata teutab udeb
lagée ureuëng nyang Ulôn gaséh. 10 Meu-
nyoe gata peujak peue-peue nyang Ulôn peu-
rintah nyoe, gata teutab seutia bak geunaséh
Ulôn, saban lagée Ulôn teutab seutia bak
geunaséh Bapak sabab Ulôn peubuet peue-
peue nyang geupeurintah lé Gobnyan.

11 Banmandum nyoe Ulôn bri tée bak
gata, mangat galak Ulôn na lam até gata, dan

[h] *dan teuma meusaboh:* padub-padubboh naseukah kuno: dan meusaboh.



Cabeueng bak anggó (15:5)

galak gata jeuet keusampoereuna. 12 Nyoe
kheueh peurintah Ulôn: Gaséh kheueh sidroe
ngon nyang laén, saban lagée Ulôn kugaséh
gata. 13 Ureuëng nyang paleng jigaséh keu
rakan-rakan jih na kheueh ureuëng nyang
jibri udeb jih keu awaknyan. 14 Gata na kheu-
eh sabat-sabat Ulôn, meunyoe gata tapeubuet
peue nyang Ulôn peurintah bak gata. 15 Gata
hana le Ulôn hôi namiet, sabab namiet hana
jiteupeu peue nyang teungoh jipeubuet lé
amphon jih. Gata Ulôn hôi sabat, sabab
mandum nyang Ulôn deungoe nibak Bapak,
ka Ulôn bri bak gata. 16 Kon gata nyang piléh
Ulôn. Ulôn kheueh nyang piléh gata, dan
nyang yuejak gata mangat jimuboh le – boh
nyang hana hase binasa. Teuma Bapak geu-
bri keu gata peue mantong nyang gatalakée
bak Gobnyan ateueh nan Ulôn. 17 Nyoe
kheueh peurintah Ulôn keu gata: Gaséh
kheueh sidroe ngon nyang laén."

Donya jibanci gata

18 "Meunyoe donya jibanci gata, ingat
kheueh bahwa ulôn ka leubeh ilée jibanci lé
donya. 19 Seukira jih gata atra donya, gata
teuma jigaséh lé donya sibagoe atra jih. Teu-
ma Ulôn ka lôn piléh gata lam donya nyoe,
ngon lagée nyan gata bukon lé atra donya.
Nyang kheueh sabab jih donya jibanci gata.
20 Ingat kheueh peue nyang ka lheueh Ulôn
peugah bak gata, 'Namiet hana leubeh
rayeuk nibak amphon jih.' Meunyoe awak-
nyan ka ji-iénanya Ulôn, awaknyan pih teu-
ma ji iénanya gata. Meunyoe awaknyan
jiseutôt nyang lagée Ulôn purunoe, awak-
nyan pih teuma jiseutôt nyang gata purunoe.
21 Banmandum nyan awaknyan peubuet
ateueh gata, sabab gata murit Ulôn, sabab
awaknyan hana jituri Gobnyan nyang utus
Ulôn. 22 Meunyoe Ulôn hana Lôn teuka dan
hana Lôn peugah banmandum nyan bak
awaknyan, awaknyan hana meudesya. Teu-
ma bak saátnyoe awaknyan hana alasan le
keu desya droe jih. 23 Ureuëng nyang banci
Ulôn, jibanci Bapak Ulôn. 24 Seukira jih
lamkawan awaknyan hana Ulôn peubuet hai-
hai nyang gohlom na jipeubuet lé ureuëng
laén, awaknyan hana meudesya. Teuma bak
saát nyoe awaknyan ka jikalon peue nyang
Ulôn peubuet, dan awaknyan jibanci Ulôn
meunan cit Bapak Ulôn. 25 Teuma biet ka
seuharôh jih lagée nyan, mangat jeuet peu
nyang teutuléh lam Kitab Hukôm awaknyan,
na kheueh: 'Awaknyan jibanci Ulôn ngon
hana alasan.'

26 Ulôn teuma lôn utus bak gata peu-
nulông nyang asai jih nibak Bapak. Gobnyan
kheueh Roh nyang geupeugah Roh nyang
beuna keuhai Po teu Allah. Meunyoe
Rohnyan teuka, Gobnyan geumeusaksi keu-
hai Ulôn. 27 Dan gata pi harôh gata bri keu-
saksian keuhai Ulôn, sabab gata kana meu-
sajan Ulôn phon yoh awai.

16 Banmandum nyan Ulôn peugah bak
gata mangat gata bék murtat. 2 Gata
teuma teupeuteubiet nibak rumoh-rumoh ié-
badat. Dan teuma teuka watée jih bahwa
ureuëng nyang poh maté gata jipike jihnyan
meungabdi bak Po teu Allah. 3 Awaknyan
jipeubuet lagée nyan ateueh gata sabab
awaknyan gohlom jituri Bapak meunan cit

15:12: Yah. 13:34, 15:17, 1Yah. 3:23, 2Yah. 5 **15:20:** Mat. 10:24, Luk. 6:40, Yah. 13:16 **15:25:** Zab. 35:19, 69:5

Ulôn. 4 Teuma bak saát nyoe Ulôn peugah
nyan bak gata, meunyoe nyan jeuet singoh,
gata taingat bahwa Ulôn ka lheueh lôn peu-
gah bak gata."

Buet Roh Allah

"Hainyoe hana Ulôn peugah bak gata
yoh awai phon, sabab, Ulôn mantong na
meusajan ngon gata. 5 Teuma bak saát nyoe
Ulôn kujak ubak Gobnyan nyang utus Ulôn;
dan hana meusidroe pi nibak gata tatanyong
ho Ulôn jak. 6 Bak saát nyoe até gata jeuet
keuseudeh, sabab Ulôn peugah hainyan bak
gata. 7 Teuma Ulôn peugah nyang beutôi bak
gata: Leubeh gét nibak gata, meunyoe
ulônjak; sabab meunyoe Ulôn hana lônjak,
Nyang tulông nyan hana teuka bak gata. Teu-
ma meunyoe ulônjak, Ulôn teuma lôn utus
Gobnyan ubak gata. 8 Meunyoe Gobnyan
teuka, Geuhnyan teuma geupeugah bak do-
nya makna nyang sibeuna jih nibak desya,
nibak peue nyang sibeuna jih, dan nibak
huköman Po teu Allah. 9 Gobnyan teuma
geupeugah nyang hana meuiman ubak Ulôn
na kheueh desya; 10 bahwa Ulôn beutôi, sa-
bab Ulôn jak ubak Bapak dan gata hana gata
ngieng le Ulôn; 11 dan bahwa Po teu Allah ka
geupeu phon huköm, sabab peunguasa do-
nya nyoe ka geuhuköm.

12 Jai that-that nyang lôn keuneuk peu-
gah bak gata, teuma bak saát nyoe gata
gohlom hase gata teurimong. 13 Teuma meu-
nyoe Rohnyan teuka, na kheueh Gobnyan
nyang peugah keubeunaran keuhai Allah,
gata teuma geubimbéng keu taturi
banmandum keubeunaran. Gobnyan hana
geumeututoe nibak droe Geuh keudroe teu-
ma geupeugah peue nyang ka geudeungoe,
dan Gobnyan teuma geupeugah bak gata
peue nyang teuma teujadi óh uroe dudoe.
14 Gobnyan teuma geupeu mulia Ulôn, sabab
peue nyang geupeusampoe bak gata, geuteu-
rimong nibak Ulôn. 15 Banmandum nyang na
bak Bapak na kheueh atra Ulôn. Nyang kheu-
eh sabab jih ulôn peugah bahwa peue nyang
jipeutrok lé Roh ubak gata, geuteurimong
atranyan nibak Ulôn."

Ázeb ngon mangat

16 "Tinggai sikeujab teuk gata hana
meurumpok le ngon Lôn, dan meunan cit
tinggai sikeujab teuk gata teuma takalôn
Ulôn."

17 Na padubdroe murit Isa laju jiteuma-
nyong sabe keudroe-droe, "Peue meukeusut
jih geupeugah bak geutanyoe: 'Tinggai
sikeujab teuk gata hana teuma gata ngieng le
Ulôn, dan tinggai sikeujab teuk gata teuma
tangieng ulôn'? Dan peue teuma meukeusut
jih: 'Ulôn kujak ubak Bapak'?" 18 Awak-
nyan jiteumanyong laju, "Peue makna jih,
'Sikeujab'? Geutanyoe hana muphom Gob-
nyan geumariet keuhai peue!"

19 Isa geuteupeue awaknyan keuneuk
teumanyong bak Gobnyan. Jadi Gobnyan
laju geupeugah, "Bunoe ka lheueh lôn peu-
gah, 'Tinggai sikeujab teuk, gata hana teuma
gata ngieng Ulôn, dan meunan cit tinggai
sikeujab teuk gata teuma tangieng Ulôn'. Peu
kheueh nyan nyang gata peusoai lamkawan
gata?

20 Beuneupatéh kheueh gata teuma tamo
dan meuba-e, teuma donya meugeumbiraria.
Gata tunu até, teuma sosah gata nyan meu-
ubah jeuet keu geumbiraan. 21 Meunyoe
sidroe ureuëng inong ka tô that watée jikeu-
neuk peulahé aneuëk, jihnyan lumpah that
sosah dan apoh apah, sabab ka watée jih
inong nyan meudeurita. Teuma meunan
aneuëk jihnyan lahé, ureuëng inong nyan
tuwoe ubak peundeuritaan jih sabab galak
that até sidroe aneuëk manyak ka lahé lam
donya. 22 Meunan cit deungon gata: Jinoe-
nyoe gata meusosah até, teuma Ulôn meu-
rumpok lom ngon gata, teuma até gata teuma
mangat; dan hana meusidroe pi nyang hase
jicok nyang mangat nyan lam até gata.

23 Bak uroe nyan, gata hana tanyong
sapeue le ubak Ulôn. Neupatéh kheueh: Peue
mantong nyang gata lakée ubak Bapak ateu-
eh nan Ulôn, nyan teuma geubri keu gata.[i]
24 Sampoe bak saát nyoe gata gohlom talakée
sapeue ateueh nan ulôn. Lakée kheueh, teu-
ma gata tateurimong, mangat harok gata
sampoereuna."

Meunang ateueh donya

25 "Banmandum nyoe ulôn peugah bak
gata ngon kiasan. Teuma teuka watée jih,
hana ulôn peuguna le kiasan, teuma lôn ma-
riet troh trang ngon gata keuhai Bapak.
26 Bak watée nyan gata teuma talakée bak
bapak ateueh nan Ulôn; beutateupeue kheu-
eh, Ulôn hana teuma lôn lakée nibak Bapak
keu gata, 27 Sabab Bapak keudroe geugaséh
gata. Gobnyan geugaséh gata sabab gata ta-

[i] *Peue mantong nyang gata lakée ubak Bapak ateueh nan Ulôn, nyan teuma geubri keu gata:* padub-padubboh naseukah kuno: meunyoe gata lakée sapeue-sapeue ubak Bapa, Gobnyan teuma geujok ubak gata ateueh nan Ulôn.

gaséh keu Ulôn, dan tapatéh bahwa Ulôn
teuka nibak Po teu Allah. 28 Beutôi Ulôn asai
nibak Bapak, dan ka lôn teuka lam donya.
Teuma bak saát nyoe Ulôn tinggai donya keu
lôn gisa ubak Bapak."

29 Laju murit-murit Isa jipeugah bak
Gobnyan, "Jinoenyoe Tuhan neumeututoe
troh trang dan hana neupeuguna kiasan,
30 dan kamoe meuteupeu bahwa Tuhan neu-
teupeue peue-peue mantong. Hana peureulée
meusidroe ureuëng pi jiteumanyong sapeue-
sapeue ubak Tuhan. Ngon sabab kamoe meu-
patéh Tuhan teuka nibak Po teu Allah."

31 Isa geujaweueb awaknyan, "Jadi, peu
kheueh ka gata patéh bak saát nyoe? 32 Ingat!
Saát jih teuma teuka, dan ka teuka, gata
teuma teupeucre bre. Gata teuma tawoe u
rumoh droe maséng-maséng dan teuma gata
tinggai Ulôn sidroe. Teuma Ulôn hana sidroe
sabab Bapak na meusajan ngon Ulôn.
33 Banmandum nyoe Ulôn peugah mangat
gata meuteumé seujahteura sabab meusaboh
ngon Ulôn. Lam donya gata teuma meudeu-
rita. Dan tabah kheueh até gata! Ulôn ka Lôn
peutaloe donya!"

Isa geumeudoá keu murit-murit Gobnyan

17 Óh ka lheueh geupeugah meunan,
Isa laju geutangáh u langét sira geu-
peugah, "Bapak, jinoe ka trok watée jih. Peu
Agong kheueh Aneuëk Droeneueh, mangat
Aneuëk Droeneueh pi ji peu Agong Bapak.
2 Bapak ka neubri kuasa ateueh banmandum
umat manusia ubak Aneuëk, mangat jihnyan
jibri udeb seujati dan keukai keu mandum
ureuëng nyang Bapak bri bak jihnyan.
3 Nyoe kheueh Udeb seujati dan keukai; ma-
ngat manusia jituri Bapak, sibagoe Allah
nyang beutôi, dan jituri Isa nyang nyang
geu-utus lé Bapak. 4 Ulôn ka lôn peumulia
Bapak ateueh rhueng bumoe nyoe deungon
lôn peuseuleusoe buet nyang ka Bapak bri
bak Ulôn. 5 Bapak! Agong kheueh Ulôn ji-
noenyoe ubak Bapak deungoe keumuliaan
nyang na bak Ulôn meusajan Bapak si-
gohlom donya nyoe teupeujeuet.

6 Ulôn ka Lôn peuturi Bapak ubak
ureuëng-ureuëng nyang na lam donya nyoe
nyang ka Bapak bri keu Ulôn. Awaknyan na
kheueh atra Bapak, dan Bapak ka neubri
awaknyan bak Ulôn. Awaknyan ka jiseutôt
peue nyang Bapak peugah. 7 Jinoenyoe
awaknyan ka jiteupeue bahwa banmandum
nyang Bapak bri bak Ulôn asai jih nibak
Bapak. 8 Ka Ulôn peusampoe bak awaknyan
tutoe haba nyang Bapak bri bak Ulôn; dan
awaknyan ka jiteurimong. Awaknyan jiteu-
peue bahwa Ulôn biet-biet teuka nibak Ba-
pak dan awaknyan jipatéh bahwa Bapak
kheueh nyang utus Ulôn.

9 Ulôn meudoá keu awaknyan. Ulôn ha-
na meudoá keu donya seulaén keu ureuëng-
ureuëng nyang ka Bapak bri ubak Ulôn, sa-
bab awaknyan na kheueh atra Bapak.
10 Mandum atra Ulôn na kheueh atra Bapak
cit teuma; dan banmandum atra Bapak atra
Ulôn cit teuma. Ulôn jipeumulia lam kawan
awaknyan. 11 Jinoenyoe Ulôn teuka ubak
Bapak. Ulôn hana tinggai le lam donya nyoe;
teuma awaknyan na lam donya. Bapak nyang
Suci! Jaga kheueh awaknyan ngon keukua-
saan nan Bapak, na kheueh nan nyang ka
Bapak bri ubak Ulôn[j] – mangat awaknyan
jeuet keusaboh, saban lagée Bapak ngon
Ulôn na kheueh saboh. 12 Watée Ulôn
mantong na meusajan awaknyan, Ulôn ka
Lôn jaga awaknyan ngon keukuasaan nan
Bapak – nan nyang Bapak bri ubak Ulôn.[k]
Ulôn ka Lôn jaga awaknyan dan hana meu-
sidroe pih lam kawan awaknyan nyang
gadôh, keucuali jihnyan nyang ka seuharôh
jih gadôh; ngon lagée nyan geunab kheueh
peue nyang ka teutuléh lam Alkitab. 13 Jinoe-
nyoe Ulôn jak bak Bapak. Banmandum nyoe
Ulôn peugah simantong Ulôn na lam donya;
mangat awaknyan ngon sipeunoh até jirasa
keugeumbiraan Ulôn. 14 Ulôn ka Lôn peu-
sampoe bak awaknyan tutoe haba Bapak, dan
donya jibanci awaknyan, sabab awaknyan
bukon milék donya, saban lagée Ulôn kon cit
atra donya. 15 Ulôn hana Lôn lakée mangat
Bapak neucok awaknyan nibak lam donya
nyoe, teuma nyang Ulôn lakée mangat Bapak
neujaga awaknyan nibak ureuëng jeuhet.
16 Saban cit hai jih lagée Ulôn bukon atra
donya, awaknyan pih bukoh atra donya.
17 Beujeuet kheueh awaknyan atra khusos
Bapak rot keubeunaran; Tutoe Bapak nyan
na kheueh keubeunaran. 18 Lagée Bapak ka
geukirém Ulôn lam donya, lagéenyan cit teu-
ma Ulôn kirém awaknyan u dalam donya.
19 Keu keupeuntengan awaknyan, Ulôn seu-

[j] *Jaga kheueh awaknyan ... Bapak bri ubak Ulôn:* padub-padubboh naseukah kuno: Deungon keukuasaan nan Bapa, jaga kheueh awaknyan nyang ka Bapa jok ubak Ulôn. [k] *Ulôn ka ... Bapak bri ubak Ulôn:* padub-padubboh naseukah kuno: Deungon keukuasaan nan Bapa, Ulôn ka Lôn jaga awaknyan nyang Bapa jok ubak Ulôn.

17:12: Zab. 41:10, Yaḥ. 13:18

rah droe sibagoe atra milék khusos Bapak
meulalu keubeunaran.
20 Bukon keu awaknyoe mantong Ulôn
meudoá. Ulôn meudoá cit teuma keu
ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak ulôn
ngon keusaksian awaknyan nyoe. 21 Ulôn
lakée, Bapak, mangat awaknyan banman-
dum jeuet keu saboh, lagée Bapak meu-
saboh ngon Ulôn, dan Ulôn ngon Bapak.
Seumoga awaknyan jeuet keu saboh ngon
tanyoe mangat donya jipatéh bahwa Bapak
nyang utus Ulôn. 22 Ulôn ka Lôn bri bak
awaknyan keumuliaan nyang Bapak bri keu
Ulôn, mangat awaknyan jeuet keusaboh, sa-
ban cit lagée geutanyoe saboh; 23 Ulôn ngon
awaknyan, dan Bapak ngon Ulôn; mangat
awaknyan keubiet-keubiet saboh. Teuma do-
nya jiteupeue bahwa Bapak kheueh nyang
utus Ulôn, dan bahwa Bapak neugaséh awak-
nyan lagée Bapak neugaséh Ulôn.
24 Bapak, Ulôn meuharab awaknyan,
nyang Bapak bri keu Ulôn, na meusajan ngon
Ulôn bak teumpat Ulôn na, mangat awaknyan
jikalon keumuliaan Ulôn; na kheueh keumu-
liaan nyang Bapak bri keu Ulôn, sabab Bapak
neugaséh Ulôn sigohlom donya teupeujeuet.
25 Bapak nyang ade! Donya hana jituri Bapak,
teuma Ulôn kuturi Bapak; dan ureuëng-
ureuëng nyoe jiteupeue bahwa Bapak nyang
utus Ulôn. 26 Ulôn ka Ulôn peugah nan Bapak
bak awaknyan; dan Ulôn teuma sabe Lôn
peubuet lagée nyan, mangat geunaséh Bapak
keu Ulôn teutab na lam até awaknyan dan
Ulôn meusaboh ngon awaknyan."

Isa jidrob

(Mat. 26:47-56; Mrk. 14:43-50; Luk. 22:47-53)

18 Óh ka lheueh Isa geumeudoá lagée
nyan, Gobnyan ngon murit-murit
Geuh laju geujak u meurandeh Krueng
Kidron. Nibak teumpat nyan na saboh taman,
Isa ngon murit-murit Geuh geutamong laju
lam taman nyan. 2 Yudas tukang khianat
nyan, jiteupeu teumpat nyan; sabab Isa ka
kayém that meusapat nibak teumpat nyan
ngon murit-murit Gobnyan. 3 Deungon nyan
Yudas laju jijak ubak teumpat nyan sira jiba
saboh pasokan sidadu Romawi dan ngon pa-
dubdroe teuma peungawai Baét Tuhan
nyang jiyue lé imeum-imeum ulée dan
ureuëng-ureuëng Farisi. Awaknyan jiba
sinjata, lentara meunan cit suwa. 4 Isa geu-
teupeue mandum peue nyang teuma teujadi
ateueh droe Gobnyan. Ngon sabab nyan
Gobnyan laju geupeurab ubak ureuëng-
ureuëng nyan sira geutanyong, "Soe nyang
gata jak mita?"
5 "Isa, ureuëng Nazaret," jaweueb
awaknyan.
"Ulôn kheueh Jihnyan," seuôt Isa.
Yudas tukang khianatnyan na jidong
inan ngon awaknyan. 6 Watée Isa geupeugah
bak awaknyan, "Ulôn kheueh jihnyan,"
awaknyan banmandum jisurot dan reubah
bak tanoh. 7 Sigoe teuk Isa geutanyong bak
awaknyan, "Soe nyang gatanyoe mita?"
"Isa ureuëng Nazaret," jaweueb awak-
nyan.
8 "Ka lheueh Lôn peugah, Ulôn kheueh
Jihnyan," seuôt Isa. "Dan meunyoe keubiet
Ulôn gata nyoe mita, peubiyeu mantong
nyang laén nyoe jijak." (9 Deungon na geu-
peugah meunan, teuma jeuet kheueh peue
nyang ka lheueh geupeugah lé Isa sigohlom
nyan: "Bapak, nibak ureuëng-ureuëng
nyang Bapak bri ubak Ulôn, hana meusidroe
pi nyang gadôh.")
10 Simon Petrus nyang na geuba saboh
peudeueng, laju geutarek ngon peudeueng
nyan teuma geuseunuet ateueh sidroe namiet
imeum agong sampoe putôh ôn punyueng
blaih uneuen. Nan namiet nyan Malkus.
11 Lé sabab nyan Isa laju geupeugah ubak
Petrus, "Peutamong lom peudeueng gata
nyan lam sarong! Peu kheueh gata pike hana
Lôn jieb piala deurita nyang geubri lé Bapak
ubak Ulôn?"

Isa jiba jak meuhadab Hanas

12 Laju lé sidadu-sidadu Romawi deu-
ngon keumandan jih dan peungawai-peu-
ngawai Yahudi jidrob dan ji-ikat Isa.
13 Phon-phon that awaknyan jiba Isa meuha-
dab Hanas, ayah tuan Kayafas. Kayafas na
kheueh imeum agong nibak thon nyan.
14 Dan Gobnyan kheueh nyang geubri naseu-
hat ubak peunguasa Yahudi bahwa leubeh
gét sidroe nyang maté nibak saboh bansa.

Petrus geu-iengkeue keu Isa

(Mat. 26:67-70; Mrk. 14:66-68; Luk. 22:55-57)

15 Simon Petrus meunan cit ngon sidroe
teuk murit nyang laén jiseutôt Isa. Murit
nyang laén nyoe jituri lé imeum agong; ngon
sabab nyan geuhnyan geutamong meusajan-
sajan ngon Isa ubak leun rumoh imeum
agong, 16 dan Petrus geupreh diluwa, nibak
pintoe. Óh lheuehnyan murit nyang laén nyan

18:11: Mat. 26:39, Mrk. 14:36, Luk. 22:42 **18:14:** Yah. 11:49-50

geujak uluwa dan meututoe ngon peulayan
inong nyang keumiet pintoe, laju jijak Petrus
peutamong u dalam. 17 Peulayan inong nyang
keumiet pintoe nyan jitanyong bak Petrus,
"Hai, peu kheueh droeneueh nyoe murit Isa
cit?"
"Bukon," jaweueb Petrus.
18 Nibak uroenyan udara sijuek that, deu-
ngon nyan peulayan-peulayan meunan cit lé
peungawai-peungawai laju jipeukab adang
keungeue apui ngon meuadeueng, dan awak-
nyan laju jimeuadeueng nibak apui nyan.
Petrus geujak keunan dan laju geudong meu-
adeueng ngon awaknyan.

Imeum agong jitanyong Isa

(Mat. 26:59-66; Mrk. 14:55-64; Luk. 22:66-71)

19 Imeum agong geutanyong bak Isa keu-
hai murit-murit Gobnyan meunan cit keuhai
ajaran nyang geuba. 20 Isa geujaweueb,
"Ulôn meututoe ngon troh trang dikeue
ureuëng ramé. Ulôn sabe na Lôn seumeubeu-
et nibak rumoh-rumoh iébadat meunan cit
lam Baét Allah, nibak teumpat ureuëng Ya-
hudi lazem jih meugumpôi. Hántom na Lôn
peugah sapeue ngon cara seungab-seungab.
21 Nyang kheueh sabab jih pakon Teungku
neutanyong Ulôn? Tanyong kheueh bak
awaknyan nyang ka jideungoe Ulôn seumeu-
beuet. Pasti awaknyan jiteupeu peue nyang ka
Ulôn peugah."
22 Watée Isa geupeugah meunan, sidroe
tukang kawai nyang na inan laju jitampa sira
jipeugah, "Ajam that babah teuh kahjeuet
meututoe lagée nyan ubak imeum agong!"
23 Geujaweueb lé Isa, "Meunyoe na tu-
toe haba Lôn nyang salah, neupeugah laju
nibak teumpat nyoe dipat nyang salah nyan!
Teuma meunyoe nyang Ulôn kheun nyan
keubiet beutôi, keupeue droeneueh neu-
tampa Ulôn?"
24 Óh lheuehnyan Hanas laju jiyue bak
ureuëng laén mangat jiba Isa ubak Imeum
Agong Kayafas.

Petrus geuiengkeue lom keu Isa

(Mat. 26:71-75; Mrk. 14:69-72; Luk. 22:58-62)

25 Simon Petrus mantong cit geudong
geumeuadeueng inan. Ureuëng-ureuëng
jipeugah bak gobnyan, "Peu kheueh
droeneueh nyoe murit ureuëng nyan cit?"
Teuma Petrus geubantah, "Bukon!"
26 Na sidroe namiet imeum agong, na
kheueh syedara nibak ureuëng nyang punyu-
eng jih geukoh lé Petrus nyan, jikheun, " Kon
kheueh na lôn ngieng gata nibak taman nyan
meusajan-sajan ngon Gobnyan?"
27 Teuma Petrus teutab geubantah, "Bu-
kon," – dan paih that bak watée nyan manök
pi jiku-uék.

Isa meuhadab bak Pilatus

(Mat. 27:1-2, 11-14; Mrk. 15:1-5; Luk. 23:1-5)

28 Ban beungoh that awaknyan laju jiba
Isa nibak rumoh Kayafas ubak meuligoe gu-
bunur. Ureuëng-ureuëng Yahudi keudroe ha-
na jitamong lam meuligoe, mangat awaknyan
hana jeuet keukuto seucara agama, sabab
awaknyan keuneuk jak makheun peunajoh
Paskah. 29 Lé sabab nyan Pilatus laju jijak ulu-
wa ubak awaknyan lheueh nyan jitanyong,
"Peue nyang gata gadu keuhai ureuëng nyoe?"
30 Awaknyan jijaweueb, "Seukira jih
ureuëng nyan hana meusalah, kamoe hana
kamoe ba Jihnyan ubak Bapak Gubunur."
31 Pilatus laju geupeugah bak awaknyan,
"Cok kheueh jihnyan dan huköm kheueh
jihnyan meunurot huköm gata keudroe!"
Teuma lé ureuëng-ureuëng Yahudi nyan
jijaweueb, " Kamoe hana jeuet kamoe huköm
maté gob." (32 Hai nyoe na mangat teupeubu-
et peue nyang geupeugah lé Isa keuhai cara
jih Gobnyan teuma maté.)
33 Pilatus geutamong lom lam meuligoe
dan geutawök Isa, lheuehnyan laju geuta-
nyong, "Peu kheueh droeneueh Raja ureuëng
Yahudi?"
34 Geujaweueb lé Isa, "Peu kheueh
nyang neutanyong nyoe nibak droeneueh
keudroe atawa na ureuëng laén nyang ka jibri
tée bak droeneueh keuhai Ulôn?"
35 Geujaweueb lé Pilatus, "Peu kheueh
ulôn nyoe ureuëng Yahudi? Nyang jok
Droeneueh ubak ulôn na kheueh bansa
Droeneueh keudroe dan imeum-imeum ulée.
Peue nyang ka Droeneueh peubuet?"
36 Geujaweueb lé Isa, " Keurajeuen Ulôn
bukon lam donya nyoe. Meunyoe kirajih keu-
rajeuen Lôn nibak lam donya nyoe ureuëng-
ureuëng Lôn teuma jimeujuang mangat bék
jijok Ulôn ubak peunguasa Yahudi. Teuma
keubiet keurajeuen Ulôn bukon nibak donya
nyoe!"
37 Teuma Pilatus laju geutanyong ubak
Gobnyan, "Meunyoe meunan, Droeneueh
raja?"
Isa geujaweueb, "Droeneueh peugah
bahwa Ulôn nyoe raja. Ulôn lahé dan teuka

18:32: Yah. 3:14, 12:32

lam donya nyoe ngon saboh meukeusut, na
kheueh keu Lôn bri keusaksian keuhai nyang
beuna. Ureuëng nyang nibak nyang beuna
nyan jideungoe Ulôn."
38 Pilatus geutanyong ubak Gobnyan,
"Peue makna jih beuna nyan?"

Isa jihuköm maté

(Mat. 27:15-31; Mrk. 15:6-20; Luk. 23:13-25)

Laju Pilatus geuteubiet nibak lam meuli-
goe dan geupeugah ubak ureuëng-ureuëng
Yahudi, "Ulôn hana kuteumé meusaboh
nyang salah pih nibak Gobnyan. 39 Teuma
meunurot keubiasaan gata, ulôn sabe lôn
peulheueh sidroe ureuëng huköman nibak
Uroe Raya Paskah. Peu kheueh neutem ma-
ngat lôn peulheueh keu gata raja ureuëng
Yahudi nyan?"
40 Awaknyan jijaweueb sira jikuk-kuk,
"Hánjeuet, bék Jihnyan, teuma Barabas!"
(Barabas na kheueh sidroe peurampok.)

19 Óh lheuehnyan Pilatus jitamong dan
jiyue laju bak ureuëng laén mangat
jiseunuét Isa. 2 Sidadu-sidadu nyan laju
jipeugét saboh mahkota nibak ranteng nyang
meuduro, mahkota meuduro nyan laju jipeu-
seuôn bak ulée Isa. Óh lheueh nyan jipeungui
teuma bajée jubah nyang meuwareuna ungu,
3 laju meu-ulang-ulang jijak bak Gobnyan
sira jipeugah, "Udeb raja ureuëng Yahudi!"
Óh lheuehnyan awaknyan jitampa Gobnyan.
4 Óh lheueh nyan Pilatus jiteubiet lom
dan jipeugah bak ureuëng ramé nyan, "Ngi-
eng! Ka ulôn peuteubiet Gobnyan uluwa keu
gata, mangat gata tateupeue bahwa ulôn hana
lôn teumé meusaboh pi nyang salah nibak
ureuëng nyoe." 5 Teuma Isa laju geuteubiet
sira geungui mahkota meuduro dan bajée
jubah ungu. Pilatus jipeugah bak awaknyan,
"Ngieng kheueh ureuëng nyan."
6 Watée imeum-imeum ulée dan peunga-
wai-peungawai jikalon Isa, awaknyan laju
jikuk-kuk, "Saleb laju Jihnyan, saleb laju
Jihnyan!"
Pilatus jipeugah bak awaknyan, "Cok
kheueh laju Gobnyan, dan saleb kheueh lé
gata keudroe, ulôn hana lôn teumé meusaboh
pi nyang salah nibak Gobnyan."
7 Ureuëng Yahudi nyan jijaweueb,
"Meunurot huköm kamoe, ureuëng nyan
harôh teuhuköm maté sabab Jihnyan jiaku
droe jih Aneuëk Allah."
8 Watée Pilatus jideungoe awaknyan
jipeugah meunan, raja nyan leubeh teumakot
nibak nyang ka. 9 Teuma laju jitamong lom
lam meuligoe dan óh lheueh Isa jipeuta-
mong, Pilatus laju jitanyong bak Gobnyan,
"Dipat asai droeneueh?" Teuma Isa hana
geujaweueb.
10 Teuma lé Pilatus jipeugah lom,
"Droeneueh hana neutem peugah haba ngon
ulôn? Beutateupeue kheueh, ulôn na kuasa
keu lôn peulheueh Droeneueh, dan na kuasa
teuma lôn saleb Droeneueh!"
11 Geujaweueb lé Isa, "Meunyoe Allah
hana geubri kuasa nyan keu gata, gata muba-
cut pi hana meukuasa ateueh Ulôn. Sabab
nyan, ureuëng nyang peusalah Ulôn nibak
gata, leubeh rayeuk desya jih nibak gata."



Sidadu-sidadu Roma (19:2)

12 Watée Pilatus jideungoe hai nyan,
jihnyan jiuseuha keu jipeuleueh Isa. Teuma di
ureuëng-ureuëng Yahudi laju jikuk-kuk,
"Meunyoe amphon neupeuleueh Jihnyan,
amphon bukon rakan Kaisar! Ureuëng meung-
aku droejih raja na kheueh musoh Kaisar!"
13 Watée Pilatus jideungoe haba nyan,
Pilatus nyan laju jiba Isa uluwa dan laju
jipeuduek ateueh kurusi peungadelan bak
teumpat nyang nan jih Aleue Batée. (Lam
basa Ibrani nan jih Gabata.)
14 Watéenyan karab poh dua blaih uroe,
uroe sigohlom Uroe Raya Paskah. Pilatus
jipeugah bak ureuëng-ureuëng nyan, "Nyoe
raja gata!"
15 Awaknyan jikuk-kuk laju, "Poh maté
Jihnyan! Poh maté Jihnyan! Saleb laju
jihnyan!"

Pilatus jitanyong, "Peu kheueh ulôn
nyang saleb raja gata?"

Imeum-imeum ulée jijaweueb, "Sidroe
Kaisar mantong nyang raja kamoe!" 16 Teu-
ma Pilatus laju jiseurah Isa bak awaknyan
keu jisaleb. Awaknyan laju jicok Isa, dan laju
jiba Gobnyan nibak teumpat nyan.

Isa jisaleb

(Mat. 27:32-44; Mrk. 15:21-32; Luk. 23:26-43)

17 Isa geuteubiet sira geugulam keudroe
saleb Geuh laju geuba ubak teumpat nyang
nan jih, "Teumpat Bruek Ulée". (Lam basa
Ibrani nan jih Golgota.) 18 Disinan kheueh
Gobnyan jisaleb. Meusigoe ngon Gobnyan
na teuma dua droe ureuëng laén nyang jisaleb
disinan; sidroe blaih wie, sidroe blaih uneuen
dan Isa keudroe na di teungoh-teungoh.
19 Bak kayée saleb Isa, Pilatus laju jiyue pa-
sang tulésan lagée nyoe, "Isa teuka nibak
Nazaret, Raja Ureuëng Yahudi". 20 Jai that-
that ureuëng Yahudi nyang jibaca tulésan
nyan, sabab teumpat Isa teusaleb nyan hana
jiôh nibak banda. Tulésan nyan lam basa
Ibrani, Laten dan Yunani. 21 Imeum-imeum
ulée jipeugah bak Pilatus, "Bék neutuléh
'Raja ureuëng Yahudi,' teuma tuléh kheueh
lagée nyoe, 'Ureuëng nyoe jipeugah, Ulôn
Raja ureuëng Yahudi.' "
22 Teuma lé Pilatus jijaweueb, "Nyang
ka ulôn tuléh, teutab teutuléh."
23 Óh ka lheueh jisaleb Isa lé sidadu-sida-
du nyan, awaknyan laju jicok peukayan Gob-
nyan. Peukayan nyan laju jibagi peuet: ma-
séng-maséng meuteumé saboh jeumba.
Meunan cit awaknyan laju jicok jubah Gob-
nyan. Jubah nyan hana teucôb – teutenun
phon nibak ateueh sampoe u miyueb. 24 Sida-
du-sidadu nyan laju jipeugah sabe keudroe-
droe, "Bék ta koh-koh bajée jubah nyoe. Jak
tatiek undi mangat tateupeue soe nyang hak
ateueh bajée nyoe." Hainyan teujadi mangat
teupeubuet lagée peue nyang ka teutuléh lam
Alkitab, na kheueh lagée nyoe:

> "Awaknyan jibagi-bagi peukayan Ulôn,
> dan jitiek undi keu jiteumé jubah
> Ulôn."

Dan keubiet sidadu-sidadu nyan jipeubuet la-
gée nyan.
25 Bak binéh saleb Isa geudong mak Gob-
nyan, syedara inong mak Gobnyan, Maryam
peurumoh Klopas, dan Maryam Magdalena.
26 Watée Isa geukalon mak Geuh dan murit-
murit Gobnyan nyang geugaséh na teudong
disinan, Gobnyan laju geupeugah bak mak
Geuh, "Mak, nyan aneuëk mak."
27 Óh lheueh nyan Isa geupeugah teuma
bak murit-murit Geuh, "Nyan mak gata." Phon
saát nyan mandum murit Isa jiteurimong mak
Isa keu tinggai dirumoh awaknyan.

Isa meuninggai

(Mat. 27:45-56; Mrk. 15:33-41; Luk. 23:44-49)

28 Isa geuteupeue bahwa bak saátnyoe
banmandum nyan ka seuleusoe, dan mangat
peue nyang na teutuléh lam Alkitab hase teujadi,
Gobnyan geupeugah, "Ulôn glah that."
29 Disinan na saboh cangkie nyang peu-
noh meuasoe ngon ié anggô nyang masam.
Teuma laju jiculob saboh bungöng kareueng
lam ié anggô nyan, óh lheueh nyan laju jicu-
lok bak saboh tangke hisop, dan laju jisunyu-
eng bak Isa. 30 Isa geurasa ié anggô nyan dan
laju geupeugah, "Ka seuleusoe!"

Laju geutukui ulée Geuh dan meu-
ninggai donya.

Isa jitôb

31 Lé peunguasa Yahudi hana jitem ma-
nyét-manyét nyang ka lheueh teusaleb nyan
teutab meugantung bak kayée saleb bak uroe
Sabat, peue teuklom bak goenyoe Sabat nyan
Uroe Raya nyang khusos. Sabab uroe watée Isa
teusaleb rhot jih sigohlom uroe Sabat nyan,
ureuëng-ureuëng Yahudi laju jilakée bak Pilatus
keu jiwiet gaki ureuëng-ureuëng nyang ka teu-
saleb dan jipeutron manyét-manyét nyan nibak
ateueh kayée saleb. 32 Teuma lé sidadu-sidadu
nyan laju jijak wiet phon-phon gaki bandua
droe nyang jisaleb meusigoe ngon Isa. 33 Wa-

19:24: Zab. 22:19 **19:28**: Zab. 69:22, 22:16

tée awaknyan ka trok bak Isa, laju jikalon
Gobnyan ka meuninggai. Ngon lagée nyan
awaknyan hana jadéh jiwiet gaki Gobnyan.
34 Teuma lhong Isa teutab jitôb ngon kapak lé
sidroe sidadu nyang na lamkawan nyan; dan laju
jiteubiet darah dan ié.
35 Ureuëng nyang kalon keudroe keuja-
dian nyan, ureuëng nyan kheueh nyang jak
peugah hainyan, mangat gata mandum meu-
nan cit peucaya.[l] Dan keusaksian gata nyan
beutôi, dan jiteupeue bahwa nyan beutôi.
36 Hainyan jeuet mangat teupeubuet peue
nyang ka teutuléh lam Alkitab lagée nyoe:
"Hana meusikrek pih nibak tuleueng Gob-
nyan teuma jiwiet". 37 Lam Alkitab na cit
teutuléh lagée nyoe, "Awaknyan teuma ji-
pandang Gobnyan nyang ka awaknyan tôb".

Isa jiseumiyueb

(Mat. 27:57-61; Mrk. 15:42-47; Luk. 23:50-56)

38 Óh lheueh nyan Yusuf nibak Arimatea
jilakée idhin bak Pilatus mangat jeuet jicok
manyét Isa. (Yusuf na kheueh murit Isa teuma
ngon cara seungab-seungab, sabab jihnyan
teumakot ubak peunguasa Yahudi.) Pilatus
laju jibri idhin bak ureuëng nyan, óh lheueh
nyan ureuëng nyan laju jijakcok manyét Isa.
39 Nekodemus, nyang awai ilée ka lheueh
jijak bak Isa bak watée malam, jijak cit meu-
sigoe ngon Yusuf. Nekodemus jiba ramuan
mur dan gaharu – banmandum na kira-kira
lhée ploh kilo gram le jih. 40 Bandua awak-
nyan laju jicok manyét Isa dan laju jibalot
ngon ija kafan meusajan ngon uréeh nyang
mangat bée nyan meunurot adat teuseumiyu-
eb ureuëng Yahudi. 41 Bak teumpat Isa teusa-
leb na saboh taman. Lam taman nyan na saboh
kubu barô, nyang hántom lom jipeuguna keu
teumpat teukubu ureuëng laén. 42 sabab kubu
nyan tô, dan uroe Sabat karab jipeuphon, awak-
nyan laju jiseumiyueb Isa bak teumpat nyan.

Kubu nyang kosong

(Mat. 28:1-8; Mrk. 16:1-8; Luk. 24:1-12)

20 Bak uroe Aleuhat, watée jih man-
tong beungoh, keuadaan jih man-
tong seupôt, Maryam Magdalena jijak bak
jrat. Laju jikalon batée ngon tôb babah kubu
nyan ka meugéesée nibak uruek kubu nyan.
2 Ban jikalon nyan laju jiplueng bak Simon
Petrus dan murit Gobnyan nyang geugaséh
lé Isa, laju jipeugah bak awaknyan, "Tuhan
kajicok lam kubu, dan ulôn hana lôn tupat
dipat Gobnyan jikeubah."
3 Óh lheueh nyan Petrus ngon murit-mu-
rit nyang laén laju jijak bak kubu nyan.
4 Bandua awaknyan jiplueng-plueng, teuma
murit nyang laén leubeh bagaih nibak Petrus,
dan awaknyan leubeh awai trok ubak kubu
nyan. 5 Laju jikalon lam kubu nyan dan jingi-
eng laju ija kafan mantong na teupeuduek
disinan, teuma jihnyan hana jitamong. 6 Si-
mon Petrus laju trok nibak likot, laju jitamong
lam kubunyan. Laju jingieng ija kafan
mantong na teuduek disinan, 7 teuma ija
nyang teuikat bak ulée Isa hana tô nyan teuma
meugulong keudroe. 8 Óh lheueh nyan murit
nyang leubeh awai trok keunan jitamong cit
lam kubu, laju jikalon dan jipatéh. (9 Sampoe
bak watée nyan awaknyan gohlom muphom
peue nyang teutuléh lam Alkitab bahwa Gob-
nyan harôh geubeudôh nibak maté.) 10 Óh
lheuehnyan murit-murit Isa nyan laju jiwoe.

Isa geupeuleumah droe bak Maryam Magdalena

(Mat. 28:9-10; Mrk. 16:9-11)

11 Maryam Magdalena jidong dikeue ku-
bu nyan sira jimoe. Teungoh jimoe nyan, laju
jijeungeuek lam kubu, 12 laju deuh jikalon
dua malaikat geusok peukayan putéh. Awak-
nyan jiduek bak teumpat beukaih manyét Isa,
nyang sidroe nibak blaih ulée, dan nyang
laén nibak blaih gaki. 13 Malaikat-malaikat
nyan laju geutanyong, "Mak, pakon neumoe?"
Geujaweueb lé Maryam, "Tuhan ulôn ka
jicok, dan ulôn hana lôn tuho pat jikeubah."
14 Óh ka lheueh jipeugah meunan laju
jingieng u likot dan deuh laju Isa ka geudong
disinan. Teuma Magdalena nyan hana jiteu-
peu bahwa nyang dong nyan na kheueh Isa.
15 Isa geutanyong bak inong nyan, "Mak,
pakon neumoe, soe nyang mak mita?"
Maryam jipike nyang mariet nyan na
kheueh ureuëng meulampôh, jadi laju jipeu-
gah, "Pak, meunyoe bapak nyang pinah
Gobnyan nibak teumpat nyoe, cuba bapak
peugah bak ulôn dipat bapak keubah manyét
nyan, mangat ulôn jeuet lôn jakcok."
16 Isa geupeugah bak inong nyan,
"Maryam!"
Maryam jingieng ateueh Isa aju jimarit lam
basa Ibrani, "Rabuni!" (Makna jih "Gurée".)
17 "Bék gata mat Ulôn," kheun Isa bak
inong nyan, "Sabab Ulôn gohlom Ulôn ék

---

[l] *peucaya:* padub-padubboh naseukah kuno: teutab peucaya.

19:36: Keu. 12:46, Teu. 9:12, Zab. 34:21 **19:37**: Za. 12:10, Why. 1:7 **19:39**: Yah. 3:1-2

ubak Bapak. Teuma gata jak kheueh bak
syedara-syedara Lôn, dan gata peugah kheu-
eh bak awaknyan bahwa saát nyoe Ulôn ék
ubak Bapak Lôn dan Bapak gata, Allah Lôn
dan Allah gata."
18 Teuma lé Maryam laju geujak peugah
bak murit-murit Isa bahwa jihnyan ka jikalon
Tuhan dan bahwa Tuhan ka geupeugah
banmandum nyan bak jihnyan.

Isa geupeuleumah droe bak murit-murit Geuh

(Mat. 28:16-20; Mrk. 16:14-18; Luk. 24:36-49)

19 Bak uroe Aleuhat nyan cit teuma, wa-
tée malam ka teuka, murit-murit Isa laju meu-
gumpôi bak saboh rumoh deungon pintoe-
pintoe mandum teugunci, sabab awaknyan
teumakot keu peunguasa Yahudi. Ngon hana
jisangka-sangka Isa teuka dan geudong
lamkawan awaknyan sira geupeugah, "Assa-
lamuálaikum."
20 Óh ka lheueh geupeugah meunan,
Gobnyan laju geutunyok bak awaknyan jaroe
ngon lhong Geuh. Watée jikalon Tuhan,
awaknyan galak lumpah na. 21 Dan Isa laju
geupeugah bak awaknyan sigoteuk, "Assala-
muálaikum. Lagée Bapak nyang ka geu utus
Ulôn, meunan cit teuma Ulôn utus gata."
22 Laju Gobnyan geuyueb nafáh Gobnyan
ubak awaknyan dan geupeugah, "Teurimong
kheueh Roh Allah. 23 Meunyoe gata tapeu-
amphon desya sidroe-droe ureuëng, meunan
cit Allah geupeu amphon gata. Dan meunyoe
gata hana tapeuamphon desya sidroe-droe
ureuëng, Allah pi hana geupeu amphon."

Isa dan Tomas

24 Tomas (Nyang teuhôi nan laén "Si-
keumbeue"), sidroe lam kawan dua blaih
droe murit Isa, hana meusajan ngon ureuëng
laén watée Isa teuka. 25 Teuma lé murit-murit
Isa nyang laén jipeugah bak Tomas, "Kamoe
ka lheueh kamoe kalon Tuhan!"
Jaweueb lé Tomas, "Meunyoe ulôn
gohlom lôn ngieng inciek jaroe Geuh teula-
bang dan gohlom lôn mat ngon jaroe lôn bak
inciek luka keunong labang nyan, meunan cit
gohlom lôn mat ngon jaroe lôn bak inciek
lhong Gobnyan nyang keunong tôb nyan,
mubacut pih hana lôn patéh."
26 Sigoe Aleuhat teuma óh lheuehnyan
murit-murit Isa meugumpôi lom bak teumpat
nyan, dan Tomas na disinan. Banmandum
pintoe teugunci. Teuma Isa teuka dan geu-
dong lamkawan awaknyan, laju geupeugah,
"Assalamuálaikum." 27 Óh lheueh nyan Isa
geupeugah ubak Tomas, "Ngieng kheueh
jaroe Lôn, dan peuduek kheueh jaroe gata
disinoe. Sunyueng kheueh jaroe gata dan
peuduek kheueh bak lhong Ulôn. Bék ragu-
ragu le, teuma peucaya kheueh!"
28 Tomas jipeugah bak Isa, "Tuhan dan
Allah lôn!"
29 Teuma Isa geupeugah bak awaknyan,
"Gata tapatéh sabab ka tangieng Ulôn bu-
kon? Mubahgia kheueh ureuëng nyang jipa-
téh bah pih hana jikalon Ulôn!"

Tujuan kitab nyoe

30 Mantong jai that buet-buet nyang aja-
éb nyang geupeuleumah lé Isa dikeue murit-
murit Gobnyan, teuma hana teutuléh lam
kitab nyoe. 31 Teuma mandum nyoe teutuléh,
mangat gatanyoe peucaya[m] bahwa Isa na
kheueh Raja Peuseulamat, Aneuëk Allah,
dan sabab meuiman keu Gobnyan, gata meu-
teumé udeb.

Isa geupeuleumah droe bak tujoh droe murit Gobnyan

21 Óh lheuehnyan Isa geupeuleumah
droe sigoe teuk bak murit-murit
Gobnyan di Danau Tiberias. Meunoe kheueh
keujadian jih: 2 Bak siuroe Simon Petrus,
Tomas, nyang teuhôi si Keumbeue, Natanael
nibak Kana di Galilea, aneuëk-aneuëk Ze-
bedeus, dan dua droe murit Isa nyang teu-
ngoh meugumpôi. 3 Jipeugah lé Simon
Petrus, "Ulôn keuneuk jak drob eungkot."
"Kamoe jak cit," kheun awaknyan ubak
Simon Petrus nyan. Dan jijak kheueh awak-
nyan jiék peurahô. Teuma simalam beungoh
nyan hana meuteumé sapeue. 4 Watée mata
uroe ka jiteubiet, Isa geudong bak binéh
panté, teuma awaknyan hana jiteupeue bahwa
nyang dong nyan Isa. 5 Isa geupeugah bak
awaknyan, "Aneuëk Ulôn, peu kheueh bak
kah na eungkot?"
"Hana," jaweueb awaknyan.
6 Isa geupeugah bak awaknyan, "Rhom
kheueh laju jeue gata blah uneuen peurahô,
eunteuk gata meuteumé eungkot." Banjideu-
ngoe nyan laju jeue awaknyan jitiek blaih uneu-
en peurahô, teuma hana hase jitarek lom sabab
lumpah that jai eungkot lam jeue nyan.

---

[m] *peucaya:* padub-padubboh naseukah kuno: teutab peucaya.
20:23: Mat. 16:19, 18:18 **21:3:** Luk. 5:5 **21:6:** Luk. 5:6

7 Murit nyang geugaséh lé Isa jipeugah
bak Petrus, "Nyan Tuhan!" Watée jideu-
ngoe lé Simon Petrus bahwa nyan Tuhan,
laju jisok bajée (sabab jihnyan hana meuba-
jée) laju jigrob lam ié. 8 Murit-murit nyang
laén laju jiseutôt u darat ngon peurahô, sira
jitarek jeue nyang peunoh ngon eungkot.
Awaknyan hana padub na jiôh nibak darat,
na kira-kira sireutoh metée. 9 Watée awak-
nyan jitron nibak ateueh peurahô, laju jikalon
na ngeue apui disinan deungon eungkot ateu-
eh ngeue apui nyan meunan cit ruti. 10 Isa
geupeugah bak awaknyan, "Cuba gata ba
keunoe mupadub boh eungkot nyang ban
gata drob."
11 Simon Petrus laju jiék ateueh peurahô,
laju jitarek jeue jih ateueh darat. Jeue nyan
peunoh ngon eungkot nyang raya-raya;
banmandum na sireutôh limong ploh lhée
boh. Bah pi eungkot nyan jai that, teuma jeue
jihnyan hana beukah. 12 Isa geupeugah bak
awaknyan, "Jak keunoe tamakheun." Hana
meusidroe pih nibak murit-murit Gobnyan
nyang jijeuet teumanyong, "Bapak nyoe
soe?" Sabab awaknyan jiteupeue bahwa
Gobnyan na kheueh Tuhan. 13 Óh lheu-
ehnyan Isa laju geupeurab bak awaknyan,
geucok laju ruti nyan, laju geujok keu awak-
nyan. Meunan cit lagée nyan teuma geupeu-
gét ngon eungkot nyan.
14 Nyoe kheueh nyang keu lhée goe jih
Isa geupeuleumah droe bak murit-murit
Gobnyan óh ka lheueh Gobnyan teupeu-
beudôh nibak maté.

Isa ngon Petrus

15 Óh ka lheueh seuleusoe awaknyan ji-
makheun, Isa geupeugah bak Simon Petrus,
" Simon, aneuëk Yona, peu kheueh gata leu-
beh ta gaséh Ulôn nibak awaknyan nyoe
nyang gaséh Ulôn?"
"Beutôi, Tuhan," jaweueb Petrus, "Tu-
han neuteupeue bahwa ulôn cinta that keu
Tuhan."
Óh lheueh nyan geupeugah lom lé Isa
bak gobnyan, "Peulara kheueh aneuëk bubiri
Lôn."
16 Nyang keu dua jih Isa geupeugah bak
Simon Petrus nyan, "Simon, aneuëk Yona,
peu kheueh gata tagaséh keu Ulôn?"
"Beutôi, Tuhan," jaweueb Petrus, "Tu-
han neuteupeue ulôn cinta that keu Tuhan."
Geupeugah lé Isa bak Simon Petrus
nyan, "Peulara kheueh bubiri-bubiri Lôn."
17 Nyang keu lhée goe jih Isa geutanyong
bak Simon Petrus nyan, " Simon aneuëk Yo-
na, peu kheueh tacinta keu Ulôn?"
Petrus seudeh that até sabab Isa geuta-
nyong bak jihnyan sampoe lhée goe. Teuma
laju geujaweueb lé Petrus, "Tuhan, Tuhan
neuteupeue peue-peue mantong, Tuhan neu-
teupeue ulôn cinta keu Tuhan!"
Laju Isa geupeugah bak Simon nyan,
" Peulara kheueh bubiri-bubiri Ulôn. 18 Keu-
biet beutôi nyang Ulôn peugah nyoe: Watée
gata mantong muda, gata keudroe nyang ikat
keuieng gata, dan tajak homantong nyang
galak gata. Teuma meunyoe gata ka tuha
singoh, gata sunyueng jaroe gata, dan
ureuëng laén nyang ikat gata dan jiba gata ho
nyang hana gatatem jak." 19 (Deungon tutoe
Geuh lagée nyan Isa geutunyok bak Petrus
pakriban Petrus watée maté singoh keu jipeu-
mulia Po teu Allah.) Óh lheuehnyan Isa geu-
peugah bak Petrus, " Seutôt kheueh Ulôn!"

Isa ngon murit-murit nyang laén

20 Watée Isa geupaleng, laju deuh geuka-
lon dilikot Gobnyan murit nyang geugaséh
lé Gobnyan. (Jihnyan kheueh nyang duek
bak binéh Isa watée makheun dan nyang
tanyong bak Gobnyan, "Tuhan, soe nyang
khianat Tuhan?") 21 Watée geukalon
ureuëng nyan, Petrus jitanyong bak Isa, "Tu-
han, pakriban ngon ureuëng nyoe?"
22 Geujaweueb lé Isa, " Seukira jih Ulôn
kutem mangat jihnyoe teutab udeb sampoe
Ulôn teuka, nyan kon urosan gata. Teuma
gata, seutôt kheueh Ulôn!"
23 Ngon lagée nyan meutabu kheueh haba
lamkawan murit Isa bahwa murit nyan hana
teuma maté. Padahai Isa hana geupeugah mu-
rit nyan hana teuma maté, teuma: " Seukira jih
Ulôn kutem jihnyan tinggai udeb sampoe
Ulôn teuka, nyan bukon urosan gata."
24 Nabi Yahya geubri keusaksian keuhai
keujadian-keujadian nyoe. Gobnyan kheueh
nyang ka tuléh nyan. Dan tanyoe tateupeue
bahwa peue nyang geupeugah nyan na kheu-
eh beutôi.

Haba keuneulheueh

25 Mantong jai that hai-hai nyang laén
nyang geupeubuet lé Isa. Seukira jih nyan
teutuléh saboh-saboh, Ulôn rasa hana seb
teumpat bansigom bumoe nyoe keu teukeu-
bah mandum kitab nyang teuma geutuléh
nyan.

21:20: Yah. 13:25

KISAH RASUI-RASUI

PEU INTAT HABA

Kisah Rasui-rasui na kheueh sambongan Kitab Haba Gét nyang ka geupeusampoe lé Lukas. Tujuan nyang paleng peunteng lam *Kisah Rasui-rasui* nyoe na kheueh teu-urai paneuk panyang pakriban murit-murit Isa – deungon geupimpén lé Roh Allah – jijak peusampoe Haba Gét keuhai Isa "di Yerusalem, bansaboh Yudea, di Samaria, dan sampoe u ujong bumoe" (1:8). Kitab nyoe na kheueh calitra keuhai geurakan Kristen nyang teupeuphon lamkawan ureuëng Yahudi laju meukeumang jeuet keu saboh agama keu bansigom donya. Nyang tuléh Kitab nyoe meurasa peureulée teuma jipeuyakén mandum ureuëng nyang baca bahwa ureuëng-ureuëng Kristen bukon kheueh bahya politek subversif ateueh keurajeuen Roma, teuma bahwa agama Kristen na kheueh sibagoe teupeusampoereuna agama Yahudi.

Kisah Rasui-rasui jeuet teubagi lam lhée boh bagian. Lam ban lhée boh bagian nyan deuh teukalon pakriban meukeumang jih wilayah dipat Haba Gét keuhai Isa jipeusampoe dan geureja jipeudong teuma:

(1) Awaiphon geurakan agama Kristen di Yerusalem óh ka lheueh Isa teubeuôt lam Syeuruga;

(2) Teupeuluwah lam daerah-daerah laén di Palestina; dan

(3) Teupeuluwah nyang leubeh rayeuk lom u nanggroe-nanggroe nyang ban sikeulileng Laôt Teungoh sampoe trok u Roma.

Saboh hai nyang hebat dan peunteng lam kitab *Kisah Rasui-rasui* nyoe na kheueh buet Roh Allah nyang teuka ngon kuasa ateueh ureuëng-ureuëng meuiman di Yerusalem nibak uroe Pantekosta. Lam bandum peuristiwa-peuristiwa nyang na teucetet lam kitab nyoe deuh kheueh bahwa Roh Allah nyan hana putôh-putôh jipimpén dan jipeukong geureja meunan cit ngon mandum peumimpén jih. Haba nyang jipeurunoe lé agama Kristen nibak masa awaiphon nyoe teupeu paneuk lam sijeumeulah khutubah. Peuristiwa-peuristiwa nyang teucetet lam kitab nyoe deuh teukalon padub na meukuasa jih haba nyan didalam udeb ureuëng-ureuëng Kristen dan lam ikatan meusyedara geureja.

Asoe jih

Peusiapan keuteu jakba beurita 1:1-26
- a. Peurintah nyang akhé dan janji Tuhan Isa 1:1-14
- b. Geunantoe Yudas 1:15-26

Teupeusampoe haba di Yerusalem 2:1–8:3

Teupeusampoe haba di Yudea dan Samaria 8:4–12:25

Peulayanan Paulus 13:1–28:31
- a. Phon that teujak keu teujak peusampoe Haba Gét 13:1–14:28
- b. Musyawarah di Yerusalem 15:1-35
- c. Jak nyang keudua keu teujak peusampoe Haba Gét 15:36–18:22
- d. Teujak nyang keu lhée keu teujak peusampoe Haba Gét 18:23–21:16
- e. Paulus sibagoe ureuëng keunong teun di Yerusalem, Kaisarea, dan Roma 21:17–28:31

---

1 Teofilus nyang budiman,
Lam kitab nyang phon ka lheueh lôn
peutrang banmandum nyang geupeubuet dan
geupurunoe lé Isa watée yoh phon that geu-
peuphon buet Gobnyan, 2 sampoe bak uroe
Gobnyan teubeuôt lam syeuruga. Sigohlom
Gobnyan geu-ék lam syeuruga, deungon ku-
asa Roh Allah Gobnyan geubri peutunyok-
peutunyok bak Rasui-rasui Gobnyan nyang
teupiléh. 3 Óh ka lheueh Gobnyan maté, treb
jih na peuet ploh uroe Gobnyan kayém that
geutunyok ngon cara nyang nyata that ubak
murit-murit Gobnyan bahwa Gobnyan biet-
biet udeb. Awaknyan jikalon Gobnyan, dan
Gobnyan geumeututoe ngon awaknyan keu-

1:1: Luk. 1:1-4

hai pakriban Allah geumat peurintah sibagoe
Raja. 4 Dan bak watée Gobnyan meusapat
ngon awaknyan,[a] Gobnyan laju geubri peu-
rintah nyang lagée nyoe bak awaknyan, "Bék
gata jak nibak Yerusalem. Preh disinan
sampoe Bapak geubri peue nyang ka geupeu
janji, na kheueh nyang ka lheueh Ulôn bri keu
gata yoh masa ilée.
5 Sabab Yahya geuseumanö ngon ié, teu-
ma na padub uroe teuk gata geuseumanö
ngon Roh Allah."

Isa teubeuôt lam syeuruga

6 Watée Rasui-rasui nyan meusapat
meusajan-sajan ngon Isa, awaknyan jita-
nyong bak Gobnyan, "Peu kheueh jinoenyoe
Tuhan keuneuk neupeudong lom Keurajeu-
en bansa Israel?"
7 Geujaweueb lé Isa, "Bapak Ulôn keu-
droe nyang peuteuntée uroe dan watée jih.
Nyan hana peureulée gata teupeue, sabab
nyan na kheueh hak Bapak. 8 Teuma gata
meuteumé kuasa, meunyoe Roh Allah ka
teuka ubak gata. Dan gata jeuet keu saksi-
saksi keu Ulôn di Yerusalem, bansaboh Yu-
dea, di Samaria dan sampoe u ujong bumoe."
9 Óh ka lheueh geupeugah meunan lé Isa,
Gobnyan laju teubeuôt lam syeuruga dikeue
mata awaknyan keudroe, dan awan jitôb
Gobnyan nibak pandangan rasui-rasui nyan.
10 Teungoh awaknyan mantong jikalon u
langét, watée Isa teubeuôt, hana jisangka-
sangka dua droe nyang jingui peukayan pu-
téh ka teudong bak binéh awaknyan. 11 "Hei
ureuëng-ureuëng Galilea," kheun awak-
nyan, "Pakon gata dong mantong disinan
sira gata tangah u langét? Isa nyang gata
kalon teubeuôt lam syeuruga dikeue gata
nyan, teuma geugisa lom ngon cara lagée
nyan cit teuma."

Geumanto Yudas

12 Óh lheuehnyan rasui-rasui nyan laju
jigisa u Yerusalem nibak Bukét Zaiton. Bukét
nyan teumpat jih na kira-kira sikilo metée
nibak Yerusalem. 13 Di Yerusalem awaknyan
laju jijak u rumoh teumpat awaknyan meu-
numpang, laju ji-ék ateueh kama nyang na di
bagian ateueh. Rasui-rasui nyan, na kheueh
Petrus dan Yahya, Yakobus dan Andreas,
Filipus dan Tomas, Bartolomeus dan Matius,
Yakobus bin Alfeus, Simon Patriot dan Yu-
das bin Yakobus; 14 banmandum nyan sabe
ngon siaté meusapat keu meudoá. Awaknyan
meudoá meusajan-sajan ngon ureuëng-
ureuëng inong na cit Maryam mak Isa, dan
meusajan ngon syedara-syedara Isa.
15 Bak siuroe, watée awaknyan teungoh
meugumpôi – na kira-kira sireutôh dua ploh
droe nyang teuka keunan – Petrus laju jidong
keu jipeugah haba. Laju jipeugah lagée nyoe,
16 "Syedara-syedara! Peue nyang na teutu-
léh lam Alkitab, nyan keubiet teujadi. Yoh
masa ilée meulalu Nabi Daud, Roh Allah ka
lheueh geupeugah keuhai Yudas, peu-
mimpén ureuëng-ureuëng nyang drob Isa.
17 Yudas na kheueh sidroe lamkawan geuta-
nyoe, dan jihnyan pih ka teupiléh keu jimeu-
keureuja meusajan-sajan ngon tanyoe."
(18 Yudas nyan ka meuteumé tanoh jrat
jih sibagoe upah jimeukhianat nyang jeuhet
nyan. Jihnyan rhot dan maté ngon pruet jih
teuprah sampoe asoe jih meuburée uluwa
banmandum. 19 Banmandum ureuëng nyang
na ji tinggai di Yerusalem jiteupeue keuhai
nyan. Nyan kheueh sabab jih lam basa awak-
nyan, awaknyan boh nan tanoh nyan Akelda-
ma, nyang makna jih 'Tanoh Darah'.)
20 "Sabab lam kitab Zabur na teutuléh
lagée nyoe,
'Bah kheueh teumpat tinggai jih jeuet
keusungue;
bék na meusidroe pih tinggai
didalam nyan.'
Na lom teutuléh lagée nyoe,
'Bah kheueh keududukan jih jicok lé
ureuëng laén.'
21-22 Sabab nyan, harôh na nyang seutôt
meusajan ngon tanyoe jeuet keusaksi bahwa
Tuhan Isa ka udeb lom teuma nibak maté.
Ureuëng nyan museuti sidroe lamkawan
ureuëng-ureuëng nyang sabe na meusajan ngon
tanyoe watée tanyoe sabe taseutôt Tuhan Isa
homantong nyang geujak, yoh phon Nabi
Yahya peumanö[b] sampoe watée Isa teubeuôt
lam syeuruga lamkawan geutanyoe."
23 Teuma lé ureuëng-ureuëng nyang na
teuka disinan laju jisaran dua droe, awak-
nyan na kheueh Yusuf nyang teuhôi cit ngon
nan Barsabas (dan ureuëng nyan na cit teuhôi

---

[a] *bak watée Gobnyan meusapat ngon awaknyan:* watée awaknyan meusapat; atawa watée Gobnyan makheun meusajan ngon awaknyan. [b] *yoh phon Nabi Yahya peumanö:* atawa yoh phon Nabi Yahya geupeumanö Gobnyan.
1:4: Luk. 24:49 **1:5**: Mat. 3:11, Mrk. 1:8, Luk. 3:16, Yah. 1:33 **1:8**: Mat. 28:19, Mrk. 16:15, Luk. 24:47-48
1:9: Mrk. 16:19, Luk. 24:50-51 **1:13**: Mat. 10:2-4, Mrk. 3:16-19, Luk. 6:14-16 **1:18-19**: Mat. 27:3-8
1:20: Zab. 69:26, 109:8 **1:22**: Mat. 3:16, Mrk. 1:9, 16:19, Luk. 3:21, 24:51

ngon nan Yustus), dan Matias. 24-25 Laju
awaknyan meudoá. Meunoe doá awaknyan,
"Tuhan, Droeneueh neuteupeue peue nyang
na lam até mandum manusia. Yudas ka rhot
nibak jabatan jih sibagoe rasui dan ka maté,
teuma neutunyok kheueh bak kamoe, soe
nibak bandua droe nyoe nyang Tuhan piléh
keu teubri tugaih nyan keugeunantoe Yu-
das." 26 Óh lheuehnyan mandua droe nan
nyan ji-undi, dan undian nyan laju rhot ateu-
eh Matias. Teuma jihnyan laju jiangkat jeuet
keu rasui keu meusajan-sajan ngon ban-
siblaih droe rasui nyang laén.

Keududukan Roh Allah

2 Watée ka trok bak uroe Pentakosta,
mandum ureuëng meuiman meusapat
bak saboh teumpat. 2 Ngon hana jisangka-
sangka teudeungoe su nibak langét lagée
angén teuga nyang teungoh jipôt. Rumoh bak
teumpat awaknyan teungoh jiduek bansaboh
rumoh nyan ka peunoh ngon su nyan. 3 Laju
jikalon lé awaknyan lidah-lidah lagée apui hu
jimeu-éue ho-homantong dan laju jidong
ateueh awaknyan maséng-maséng. 4 Awak-
nyan banmandum ka jikuasa lé Roh Allah,
dan laju jimarit lam meubagoe rupa basa.
Awaknyan jimeututoe meunurot peue nyang
jipeugah lé Roh nyan bak awaknyan keu
jipeugah.
5 Bak watée nyan jai that-that ureuëng
Yahudi, nibak mubagoe nanggroe nyang na
bansigom donya, tinggai di Yerusalem.
Awaknyan na kheueh ureuëng-ureuëng
nyang taát ubak Po teu Allah. 6 Watée teu-
deungoe su nyan, jai that-that manusia jijak
meuhudom keunan. Awaknyan banmandum
that-that teukeujot watée jideungoe ureuëng-
ureuëng nyang na disinan jimututoe lam basa
jih keudroe. 7 Ngon hireuen dan takjob
awaknyan jipeugah, "Ureuëng-ureuëng
nyang meututoenyoe banmandum ureuëng
Galilea bukon? 8 Pakriban jeuet jih meunoe
tadeungoe awaknyan jimeututoe lam basa
nanggroe geutanyoe maséng-maséng?
9 Geutanyoe ureuëng-ureuëng nibak Partia,
Media, Elam; nibak Mesopotamia, Yudea
dan Kapadokia; nibak Pontus dan Asia, 10 ni-
bak Frigia dan Famfilia, nibak nanggroe
Meusé dan daerah-daerah Libiya tô ngon
Kirene; na lamkawan geutanyoe nyang teuka
nibak Roma, 11 na ureuëng-ureuëng Yahudi
dan na teuma ureuëng-ureuëng bansa laén
nyang ka jitamong agama Yahudi; na teuma
nyang teuka nibak Kreta dan Arab. Tanyoe
mandum tadeungoe awaknyan jimeututoe
lam basa geutanyoe maséng-maséng keuhai
hai-hai nyang ajaéb nyang geupeubuet lé Po
teu Allah!" 12 Ngon hireuen dan takjob,
awaknyan banmandum jitanyong sidroe
ngon nyang laén, "Peue makna jih nyoe?"
13 Teuma na cit ureuëng-ureuëng nyang
jihina. Awaknyan jipeugah, "Ah, awaknyan
mandum ka mabök!"

Khutubah Petrus

14 Laju Petrus jidong meusajan-sajan
ngon siblaih droe rasui nyang laén, óh lheu-
ehnyan jipeugah bak ureuëng ramé nyan.
Ngon su nyang meugeunta jikheun lagée
nyoe, "Syedara-syedara, ureuëng-ureuëng
Yahudi dan mandum nyang tinggai di Yeru-
salem! Deungoe kheueh beugét-gét, sabab
hainyoe peureulée ulôn peugah bak gata.
15 Banmandum ureuëng nyoe hana mabök,
lagée nyang gata duga; sabab bak saát nyoe
mantong poh sikureueng beungoh. 16 Teuma
nyoe ka lheueh geubri feureuman lé Po teu
Allah meulalu Nabi Yoël:
17 Allah meufeureuman, 'Bak akhé jamén
Ulôn teuma Lôn bri Roh Ulôn keu
mandum manusia.
Aneuëk-aneuëk gata nyang agam dan
aneuëk-aneuëk gata nyang inong
teuma jibritée bak gata keuhai-hai
nyang Ulôn peugah bak awaknyan.
Ureuëng-ureuëng muda gata teuma
jikalon hai-hai nyang Ulôn
peuleumah bak awaknyan.
Ureuëng-ureuëng tuha gata teuma
mulumpo keuhai lumpo nyang
Ulôn bri keu awaknyan.
18 Keu namiet-namiet Ulôn pih – bah
kheueh nyang agam meunan cit nyang
inong –,
teuma Ulôn bri Roh Ulôn nibak
uroe-uroe nyan.
Awaknyan teuma jibri tée hai-hai
nyang Ulôn bri tée keu awaknyan.
19 Ulôn teuma Lôn peuna buet-buet
nyang ajaéb di ateueh jéh nyang na di
langét,
dan hai-hai luwa biasa dimiyueb
nyang na disinoe, bumoe; teuma na
darah dan apui, uab dan asab.
20 Mata uroe teuma jeuet keu seupôt,
buleuen jeuet keumirah lagée darah

2:1: Im. 23:15-21, Tel. 16:9-11 **2:17-21:** Yl. 2:28-32

Sigohlom Uroe Tuhan, Uroe nyang
rayeuk dan mulia nyan teuka.
21 Bak watée nyan, ureuëng nyang
jimeuhôi bak Tuhan
teuma teupeuseulamat.'
22 Syedara-syedara ureuëng-ureuëng
Israel! Deungoe kheueh peu nyang ulôn peu-
gah nyoe; Isa ureuëng Nazaret nyan ka geu-
bri tugaih lé Po teu Allah keu syedara. Nyan
nyata that bak buet-buet nyang ajaéb dan
hai-hai nyang luwa biasa nyang geupeubuet
lé Allah di teungoh-teungoh gata meulalu Isa
nyan. Banmandum nyan gata keudroe ka
gata teupeue. 23 Paih lagée reuncana Gob-
nyan keudroe, Allah ka geupeu putôh keu
geuseurah Isa nyan keu gata. Dan watée
Gobnyan teuseurah, laju gata poh maté Gob-
nyan sira gata peubiyeu ureuëng-ureuëng
jeuhet jisaleb Gobnyan. 24 Teuma Po teu
Allah geupeu udeb Gobnyan lom lam kawan
ureuëng maté. Gobnyan jiuét lé maté, teuma
Po teu Allah geupeuleueh Gobnyan, sabab
hana mungken Gobnyan jikuasa sabe lé ma-
té. 25 Keuhai Isa nyoe Nabi Daud ka lheueh
geupeugah,
'Ulôn kalon Tuhan sabe na dikeue ulôn;
Gobnyan sabe na bak binéh ulôn,
mangat ulôn hana jiguncang lé
peue mantong.
26 Nyang kheueh sabab jih até ulôn
harôk lumpah na,
babah ulôn lôn peugah puja ngon
pujoe;
dan tuboh ulôn nyoe teuma jipreh
deungon aman lam kubu.
27 Sabab gata hana tapeubiyeu meunyoe
watée teutinggai lam donya ureuëng
maté.
Gata hana tapeubiyeu hamba
Droeneueh nyang seutia nyan
hanco dan habéh.
28 Droeneueh ka neutunyok bak ulôn rot
nyang teutuju keu udeb nyang seujati.
Keugeumbiraan ulôn meutamah
mangat lam até sabab Droeneueh
na meusajan ngon ulôn.'
29 Syedara-syedara, idhin kheueh ulôn
peugah trok trang keuhai Nabi Daud, bapak
indatu geutanyoe nyan. Gobnyan ka maté
dan ka teutanom lam jrat; kubu gobnyan
mantong na di lamkawan geutanyoe sampoe
bak saát nyoe. 30 Allah ka geumeujanji bak
Nabi Daud, ngon geumeusumpah, bahwa
sidroe nibak keuturonan gobnyan teuma teu
angkat jeuet keu raja. Sabab Nabi Daud geu-
teupeue keuhai janji nyan dan sabab gobnyan
pih sidroe Nabi, 31 gobnyan pih geuteupeue
peue nyang teuma geupeubuet lé Po teu
Allah. Jadi gobnyan ka lheueh geupeugah
bahwa Raja Peuseulamat nyang geupeu janji
lé Allah, teuma udeb lom nibak maté. Nabi
Daud geupeugah lagée nyoe,
'Gobnyan hana teupeubiyeu tinggai
lam donya ureuëng maté;
tuboh Geuh nyan hana teuma
teupeubiyeu sampoe hanco
dan habéh.'
32 Isa nyoe kheueh nyang teupeu udeb di teu-
ngoh-teungoh ureuëng maté lé Allah. Kamoe
mandum ka lheueh kamoe kalon keudroe hai
nyan. 33 Gobnyan teuangkat nibak keudu-
duekan nyang manyang dan geubri keukua-
saan lé Allah, laju geuteurimong Roh Allah
nyang ka geupeu janji lé Bapak. Dan nyang
gata deungoe bak saátnyoe dan gata kalon na
kheueh Roh nyan nyang Gobnyan bri keu
kamoe. 34 Nabi Daud keudroe hana geu-ék
lam syeuruga, teuma Nabi Daud geupeugah,
'Tuhan geupeugah bak Tuhan ulôn:
35 Duek kheueh blaih uneuen Ulôn,[c]
sampoe Ulôn peujeuet mandum
musoh Gata tundok ubak Gata!'
36 Nyang kheueh sabab jih mandum
ureuëng Israel harôh jiteupeue that bahwa Isa
nyang gata saleb nyan, Isa nyan cit teuma
nyang ka geupeujeuet lé Po teu Allah jeuet
keu Tuhan dan Raja Peuseulamat!"
37 Watée awaknyan mandum jideungoe
hai nyan, até awaknyan gundah lumpah na.
Laju awaknyan jitanyong bak Petrus dan ra-
sui-rasui nyang laén, " Syedara-syedara man-
dum, peue nyang harôh kamoe peubuet?"
38 Geujaweueb lé Petrus, "Meutobat
kheueh nibak desya-desya gata. Dan bah
kheueh gata maséng-maséng teupumanö
ateueh nan Isa, mangat mandum desya-desya
gata teupeue amphon. Teuma gata mandum
tateurimong Roh Allah nibak Po teu Allah.
39 Sabab nyang geupeu janji lé Allah nyan na
kheueh keu gata dan keuturonan gata, meu-
nan cit keu ureuëng-ureuëng nyang na bak
teumpat-teumpat nyang jiôh – na kheueh
mandum ureuëng nyang geutawök lé Allah
Tuhan tanyoe keu tajak ubak Gobnyan."

[c] *Duek kheueh ... uneuen Ulôn:* Meunurot keubudayaan Yahudi, nyang geubri horeumat dan keukuasaan jiduek blah uneuen.

2:23: Mat. 27:35, Mrk. 15:24, Luk. 23:33, Yah. 19:18 **2:24**: Mat. 28:5-6, Mrk. 16:6, Luk. 24:5 **2:25-28**: Zab. 16:8-11 **2:30**: Zab. 132:11, 2Sam. 7:12-13 **2:34-35**: Zab. 110:1

40 Meunan kheueh Petrus geupeugah
ubak awaknyan. Dan deungon jai tutoe haba
nyang laén gobnyan pih geuyue bak awak-
nyan mangat awaknyan jipeuleueh droe ni-
bak bansa nyang jeuhet nyoe nyang teuma
geuhuköm lé Po teu Allah. 41 Jai that-that
ureuëng peucaya peue nyang geupeugah lé
Petrus, laju awaknyan teupumanö. Teuma
jeumeulah ureuëng nyang peucaya nibak
uroe nyan meutamah lom na lhée ribée droe.
42 Deungon biet-biet awaknyan jimurunoe
sabe nibak rasui-rasui dan sabe meusapat
meusajan-sajan. Awaknyan jimakheun meu-
sajan-sajan dan meudoá meusajan-sajan.

Cara udeb ureuëng-ureuëng peucaya

43 Jai that-that buet nyang ajaéb nyang
geupeubuet lé rasui-rasui nyan sampoe
mandum ureuëng hireuen ngon teumakot.
44 Ureuëng-ureuëng meuiman nyan banman-
dum laju meusaboh dan peue nyang na nibak
awaknyan, nyang awaknyan ngui meusajan-
sajan. 45 Awaknyan laju jipeubloe barang-ba-
rang dan atra milék jih keudroe, laju jibagi-
bagi péng awaknyan keudroe keu awaknyan
keudroe meunurot nyang jipeureulée lé awak-
nyan maséng-maséng. 46 Tieb-tieb uroe
awaknyan sabe meugumpôi di Baét Allah;
dan makheun meusajan-sajan, deungon geum-
bira dan miyueb até di rumoh awaknyan
keudroe. 47 Awaknyan hana putôh-putôh ji-
pujoe Allah dan jigalak lé mandum ureuëng.
Tieb-tieb uroe jeumeulah awaknyan laju
meutamah sabab Tuhan geubri keu awaknyan
ureuëng-ureuëng nyang teungoh teupeuseu-
lamat.

Ureuëng lapée teupeupuléh

3 Bak siuroe Petrus ngon Yahya geujak u
Baét Allah poh lhée seupôt, na kheueh
bak watée nyan watée keu meudoá. 2 Bak
teumpat nyan bak babah pintoe geureubang
nyang nan jih "Pintoe Ceudah", na sidroe
ureuëng agam nyang lapée yoh phon lahé.
Tieb-tieb uroe ureuëng nyan jiba keunan keu
jigeumadée bak ureuëng-ureuëng nyang ta-
mong lam Baét Allah nyan. 3 Watée ureuëng
nyan jikalon Petrus dan Yahya teungoh geu-
tamong lam Baét Allah, laju jilakée lé
ureuëng lapée nyan sapeue-peue bak awak-
nyan mandua. 4 Teuma awaknyan laju jingi-
eng ateueh ureuëng nyan, óh lheueh nyan
Petrus geupeugah, "Ngieng kheueh ateueh
kamoe!" 5 Laju di ureuëng lapée nyan jingi-
eng ateueh awaknyan mandua ngon harapan
meuteumé sapeue-peue nibak awaknyan.
6 Teuma Petrus laju geupeugah bak ureuëng
nyan, "Bak Ulôn sagai-sagai hana meupéng.
Teuma peue nyang na nibak Ulôn, nyan teu-
ma Ulôn bri keu gata: Ngon kuasa Isa ureuëng
Nazaret nyan, gata jak kheueh!" 7 Laju Petrus
geumat jaroe uneuen ureuëng lapée nyan dan
laju geutulông peubeudôh. Ban sikeujab nyan
cit teuma gaki ureuëng nyan dan mata gatok
gaki jih jeuet keuteuga. 8 Laju jigrob sira ji-
dong, jipeuphon jak keudeh keunoe. Óh lheu-
ehnyan laju jitamong lam Baét Allah meusa-
jan-sajan ngon Petrus dan Yahya, sira jijak
jigrob-grob ngon jipujoe Allah. 9 Mandum
ureuëng jikalon ureuëng nyan jijak dan jipu-
joe-pujoe Allah. 10 Dan awaknyan laju sadar
bahwa ureuëng nyan kheueh tukang geuma-
dée nyang kayém jiduek bak babah "Pintoe
Ceudah" nibak Baét Allah. Awaknyan
mandum hireuen lumpah na dan takjob peue
nyang ka jikalon ateueh ureuëng nyan.

Khutubah Petrus lam Baét Allah

11 Ureuëng nyan hana jipiôh-piôh
jiseutôt Petrus dan Yahya. Dan watée awak-
nyan ban lhée droe ka trok bak seuramoe
nyang teuboh nan "Seuramoe Nabi Sulai-
man", bandum ureuëng teuka jijak meuhu-
dom bak awaknyan sabab takjob. 12 Watée
Petrus jikalon ureuëng ramé nyan, laju jipeu-
gah bak awaknyan, "Hei ureuëng-ureuëng
Israel, Pakon gata banmandum hireuen keu-
hai nyoe? Pakon gatanyoe takalon sabe ateu-
eh kamoe? Peu kheueh gata pike ureuëng
nyoe jeuet jijak sabab na kuasa nibak kamoe
atawa sabab kamoe taát keu Po teu Allah?
13 Allah nyang geuseumah lé Nabi Ibrahim,
Nabi Ishaq, Nabi Yakub, Allah indatu geuta-
nyoe, Allah nyan ka geupumulia hamba
Gobnyan, na kheueh Isa. Isa nyan kheueh
nyang ka gata jok bak peunguasa, dan gata
lawan dikeue Pilatus, bak watée Pilatus keu-
neuk jipeuleueh Gobnyan. 14 Gobnyan suci
dan jroh, teuma gata talawan Gobnyan dan
tapaksa mangat Pilatus jipeuleueh sidroe
ureuëng huköman nyang ka jipoh maté gob
keu gata. 15 Gata nyoe banmandum ka tapoh
maté Gobnyan, padahai nyang sibeuna jih
Gobnyan kheueh punca udeb keu mandum
manusia. Dan Allah ka geupeu udeb lom
Gobnyan nibak maté. Kamoe ka lheueh ka-
moe kalon keudroe hainyan. 16 Syedara
banmandum ka gata kalon keudroe peue

2:44: Kis. 4:32-35 **3:13:** Keu. 3:15 **3:14:** Mat. 27:15-23, Mrk. 15:6-14, Luk. 23:13-23, Yah. 19:12-15

nyang ka teujadi ngon ureuëng lapée nyoe.
Ureuëng nyoe ka jeuet keuteuga dan seuhat
lagée sot nyang ka sabab jihnyoe peucaya
keu Isa dan kuasa Gobnyan. Sabab jipeucaya
keu Isa ureuëng nyoe ka puléh lagée sot
nyang ka dikeue gata banmandum.
17 Syedara-syedara! Jinoenyoe ka Ulôn
teupeue bahwa peue nyang gata peubuet dan
peumimpén-peumimpén gata peubuet ateueh
Isa, mandum nyan gata peubuet sabab hana
gata teupeue peue nyang teungoh gata peubu-
et. 18 Dan ngon sabab nyan kheueh teuma
teujadi cit peue nyang ka geubri lé Allah yoh
masa ilée meulalu mandum nabi-nabi Gob-
nyan, bahwa Raja Peuseulamat nyang geupeu
janjinyan harôh meudeurita. 19 Ngon sabab
nyan syedara-syedara, meutobat kheueh ni-
bak desya-desya gata dan gata gisa kheueh
ubak Po teu Allah, mangat Gobnyan geu-
sampôh mandum desya-desya gata. 20 Tuhan
geuteuka ubak gata dan gata teuma tarasa
keuseugaran rohani. Dan Tuhan teuma geu-
yue Isa geujak ubak gata, sabab Gobnyan ka
geupeuteuntée lé Po teu Allah jeuet keu Raja
Peuseulamat keu gata. 21 Gobnyan harôh
tinggai lam syeuruga sampoe Allah geupeu-
jeuet banmandum nyan barô lagée nyang geu-
peugah lé Allah meulalu nabi-nabi Gobnyan
bak jamén ilée. 22 Nabi Musa ka lheueh geu-
peugah, 'Allah Tuhan gata teuma geu-utus
keu gata sidroe Nabi nibak bansa gata keu-
droe, lagée Gobnyan geu utus ulôn.[d] Gata
harôh tadeungoe mandum nyang geupeugah
lé nabi nyan ubak gata. 23 Ureuëng nyang
hana jipako peue nyang geupeugah lé nabi
nyan, ureuëng nyan teuma teupeu aséng nibak
umat Po teu Allah dan teupeubinasa.' 24 Na-
bi-nabi nyang ka lheueh na geupeusampoe
haba nibak Po teu Allah, phon nibak Nabi
Samuel dan nabi-nabi laén nyang teuka dudoe
nibak nyan, banmandum nyan geubri tée keu-
hai jamén nyoe. 25 Janji-janji nibak Po teu
Allah nyang jipeusampoe lé Nabi-nabi nyan
na kheueh keu syedara mandum. Lam peu-
janjian nyang Allah peugét ngon indatu gata,
Allah meufeureuman ubak Nabi Ibrahim la-
gée nyoe, 'Nibak keuturonan gata Ulôn teuma
lôn bri beureukat banmandum bansa nyang na
dibumoe.' Peujanjian nyan na kheueh gata cit
teuma. 26 Nyang kheueh sabab jih Allah geu-
piléh hamba Gobnyan, laju geuyue awaknyan
mangat geujak ubak gata leubeh ilée, mangat
Gobnyan geubri beureukat keu gata. Cara jih
Gobnyan geubri beureukat keu gata na kheu-
eh ngon cara geupeujeuet Gata banmandum
meutobat nibak cara udeb gata nyang sisat."

Petrus dan Yahya dikeue Mahkamah Agama

4 Watée Petrus ngon Yahya mantong geu-
peugah haba ngon ureuëng-ureuëng
nyang na disinan, imeum-imeum ulée[e] dan
panglima nyang kawai Baét Allah meunan cit
ngon ureuëng-ureuëng Saduki jijak ubak
Petrus dan Yahya. 2 Awaknyan beungéh that
sabab Petrus dan Yahya jipeugah ubak
mandum ureuëng bahwa Isa ka udeb lom
nibak maté, dan nyan sibagoe bukeuti bahwa
ureuëng maté udeb lom teuma. 3 Ngon sabab
nyan awaknyan laju jidrob mandua droe rasui
nyan laju jipeutamong lam glab. Dan sabab
ka malam, Petrus dan Yahya jiteun disinan
sampoe óh singoh beungoh. 4 Teuma lé
ureuëng-ureuëng nyang ka jideungoe ajaran
nyang jipeusampoe lé rasui-rasui nyan, jai
that-that nyang peucaya. Jeumeulah awak-
nyan laju meutamah sampoe limong ribée
droe.
5 Óh singoh nyan, tukoh-tukoh Mahka-
mah Agama, peumimpén-peumimpén Yahu-
di dan gurée-gurée agama meugumpôi di
Yerusalem. 6 Awaknyan laju meurumpok
ngon Imeum Agong Hanas, dan Kayafas,
Yahya, Iskandar, dan mandum nyang jita-
mong lam keuluwarga imeum agong nyan.
7 Petrus ngon Yahya laju jiba jak meuhadab
awaknyan, laju awaknyan jitanyong, "Pakri-
ban cara jih gata peupuléh ureuëng lapée
nyan? Ngon teunaga peue atawa ngon kuasa
nibak soe gata peubuet nyan?"
8 Petrus nyang ka jikuasa lé Roh Allah
laju jijaweueb, "Teungku-teungku peu-
mimpén bansa dan teungku-teungku anggota
mahkamah! 9 Kamoe teupeukara nibak uroe-
nyoe sabab kamoe peubuet nyang jroh ngon
cara kamoe peupuléh sidroe ureuëng lapée,
dan sabab teungku-teungku keuneuk neuteu-
peue pakriban cara ureuëng nyan teupeupu-
léh. 10 Biet that, teungku-teungku banman-
dum harôh tateupeue dan banmandum bansa
Israel pih harôh jiteupeue bahwa ureuëng
nyoe jidong bak saát nyoe ngon badan nyang
seuhat dikeue teungku-teungku, sabab teu-
naga dan keukuasaan nibak Isa ureuëng Na-
zaret nyan. Teungku-teungku ka neusaleb
Isa nyan, teuma Po teu Allah ka geupeu udeb

---

[d] *lagée Gobnyan geu utus ulôn:* atawa lagée ulôn. [e] *imeum-imeum ulée:* padub-padubboh naseukah kuno: imeum-imeum.
3:22: Tel. 18:15, 18 **3:23**: Tel. 18:19 **3:25**: Keuj. 22:18

lom Gobnyan. 11 Isa nyoe kheueh nyang
jimeukeusut lé ayat nyoe nyang na teutuléh
lam Alkitab,
'Batée nyang hana gata peuguna lé
utôh-utôh bangunan,
teuma ka jeuet keu batée nyang
paleng lumboi sa.'
12 Teuma meulalu Isa mantong manusia teu-
peuseulamat. Sabab bansaboh donya lamka-
wan manusia hana meusidroe ureuëng laén
nyang meuteumé keukuasaan nibak Po teu
Allah keu teupeuseulamat geutanyoe."
13 Anggota-anggota sidang peungadelan
nyan hireuen that-that watée jikalon keubeu-
ranian Petrus ngon Yahya, peuteuk lom
awaknyan jiteupeue bahwa mandua droe ra-
sui nyan na kheueh ureuëng-ureuëng biasa
nyang hántom jijak beuet. Laju awaknyan
sadar bahwa mandua droe rasui nyan na
kheueh ureuëng-ureuëng nyang na jiseutôt
ngon Isa. 14 Teuma awaknyan hana jeuet
jipeugah sapeue, sabab ureuëng nyang ka
jipeupuléh nyan na jidong disinan dikeue
awaknyan meusajan-sajan ngon Petrus dan
Yahya. 15 Teuma awaknyan laju jiyue teubi-
et mandua droe rasui nyan uluwa nibak
ruweueng sidang. Óh lheuehnyan awaknyan
jimupakat. 16 Awaknyan laju jipeugah,
"Peue nyang museuti tapeusaneut ateueh
ureuëng-ureuëng nyoe? Mandum ureuëng
nyang na di Yerusalem ka jiteupeue keuhai
buet nyang ajaéb nyang luwabiasa nyoe,
jipeubuet lé awaknyan mandua. Tanyoe hana
hase tabantah hainyan. 17 Teuma mangat hai-
nyoe bék meutabu leubeh luwah lom lamka-
wan umat manusia, jak ta peurasat awaknyan
bandua mangat awaknyan bék sagai-sagai
jipeugah baksoe mantong ngon jingui nan
Isa."
18 Teuma awaknyan laju jihôi lom Petrus
ngon Yahya u dalam ruweueng sidang, dan
laju jibritée mangat awaknyan sagai-sagai
bék le jipeugah atawa jiseumeubeuet ateueh
nan Isa.
19 Teuma Petrus dan Yahya laju jijaweu-
eb, "Pike kheueh keudroe peue nyang beutôi
dikeue Po teu Allah: teuseutôt peue nyang
teungku-teungku peurintah atawa teuseutôt
peue nyang Allah peurintah. 20 Sabab kamoe
hana jeuet kamoe piôh meupeugah haba keu-
hai peu nyang ka kamoe kalon dan kamoe
deungoe keudroe." 21 Anggota-anggota si-
dang nyan hana jiteumé meusaboh alasan pih
keu jihuköm Petrus dan Yahya. Teuma
awaknyan jipirasat mandua droe rasui nyan,
óh lheueh nyan laju jipeuleueh mandua droe
awaknyan, sabab mandum ureuëng jipujoe-
pujoe Po teu Allah ngon keujadian nyan.
22 Ureuëng nyang ka jirasa teupeupuléh seu-
cara ajaéb nyan ka peuet ploh thon umu jih.

Ureuëng-ureuëng meuiman jilakée keubeuranian nibak Tuhan

23 Óh ka lheueh Petrus dan Yahya jipeu-
leueh, awaknyan laju jigisa ubak rakan-rakan
droe dan laju jipeugah mandum nyang jipeu-
gah lé imeum-imeum ulée dan peumimpén-
peumimpén Yahudi nyan ubak awaknyan.
24 Óh ka lheueh jideungoe lé rakan-rakan
awaknyan keuhai haba nyan, awaknyan
meusajan-sajan laju meudoá ngon siaté ubak
Allah. Awaknyan jipeugah, "Tuhan,
Droeneueh kheueh nyang peujeuet langét
ngon bumoe dan laôt ngon mandum asoe jih.
25 Ngon Roh Droeneueh Tuhan ka lheueh
neumeututoe meulalu indatu kamoe, Nabi
Daud, na kheueh hamba Droeneueh: Neu-
peugah lagée nyoe,
'Pakon ureuëng-ureuëng, nyang hana
jituri Tuhan beungéh;
pakon bansa-bansa jipeuget
reuncana nyang hana meuguna?
26 Raja-raja donya meusiab-siab keu
jijak muprang,
dan dumna peumimpén ka sipakat
jijak lawan Tuhan dan Raja
Peuseulamat.'
27 Sabab keubiet Herodes dan Pontius Pilatus
nyang ka sipakat ngon ureuëng-ureuëng
nyang hana jituri keu Tuhan dan ngon
ureuëng-ureuëng Israel di banda nyoe. Awak-
nyan meurumpok keu jilawan Isa hamba
Droeneueh nyang suci nyan, nyang ka
Droeneueh angkat jeuet keu Raja Peuseula-
mat. 28 Awaknyan sipakat keu jipeubuet
peue-peue mantong, nyang Droeneueh ka
neupeuteuntée leubeh ilée bahwa nyan teuma
teujadi. Dan Droeneueh peuteuntée nyan
ateueh keukuasaan dan keumampuan
Droeneueh keudroe. 29 Jinoenyoe, Tuhan,
ngieng kheueh pakriban awaknyan jipeurasat
kamoe. Dan neupeue idhin kheueh kamoe,
hamba-hamba Droeneueh nyoe, kamoe meu-
dakwah haba Droeneueh ngon hana teuma-
kot. 30 Neutulông kheueh kamoe mangat jeu-
et kamoe tulông ureuëng sakét sampoe puléh

4:11: Zab. 118:22 **4:24:** Keu. 20:11, Neh. 9:6, Zab. 146:6 **4:25-26:** Zab. 2:1-2 **4:27:** Mat. 27:1-2, Mrk. 15:1, Luk. 23:1, 7-11, Yah. 18:28-29

dan buet-buet nyang ajaéb dan hai-hai nyang
luwabiasa teujadi meulalu keukuasaan dan
teunaga nibak nan Isa, Hamba Droeneueh
nyang suci nyan."
31 Óh ka seuleusoe awaknyan jimeudoá,
teumpat awaknyan meusapat nyan meu-
guncang. Awaknyan mandum jikuasa lé Roh
Allah, dan jipeuphon mariet ngon beurani
that-that keuhai beurita nibak Po teu Allah.

Banmandum meusajan-sajan

32 Banmandum ureuëng nyang peucaya
nyan siudeb simaté dan sijiwa. Hana meu-
sidroe pih nibak awaknyan jianggab bahwa
peue nyang na nibak droe jihnyan na kheueh
atra droe jih keudroe. Peue-peue mantong
nyang na nibak awaknyan, awaknyan peugu-
na meusajan-sajan. 33 Ngon kuasa nyang ra-
ya, rasui-rasui nyan laju jibri keusaksian
bahwa Isa ka udeb lom. Teuma lé Po teu
Allah that-that geubri beureukat keu awak-
nyan. 34 Dan hana meusidroe pih lamkawan
awaknyan nyang na kureueng peue-peue
mantong. Sabab awaknyan nyang na tanoh
atawa rumoh, jipeubloe tanoh atawa rumoh
jih nyan; laju péng nibak hase nyang jipeu-
bloe nyan awaknyan ba 35 dan awaknyan jok
ubak rasui-rasui. Óh lheueh nyan péng nyan
laju jibagi-bagi lé awaknyan ubak tieb-tieb
ureuëng nyang peureulée.
36-37 Meunan cit teuma ngon Yusuf.
Jihnyan pih jijak peubloe tanoh atra milék
jih. Laju péng hase yuem tanoh nyan jiba dan
jijok laju ubak rasui-rasui. Yusuf nyoe na
kheueh sidroe ureuëng keuturonan Lewi ni-
bak Siprus: rasui-rasui geuboh nan laén Yu-
suf nyan Barnabas (makna jih Peunghibur).

Ananias dan Safira

5 Teuma na sidroe ureuëng agam nyang
nan jih Ananias, ureuëng nyan ngon pu-
rumoh jih nyang nan jih Safira, awaknyoe pih
jipeubloe cit saboh keubeueng tanoh atra jih
keudroe. 2 Péng hase yuem tanoh nyan siteu-
ngoh jipeuguna keu droe jih dan nyang laén
jijôk ubak rasui-rasui. Jipeubuet hainyan
ngon jiteupeu lé purumoh jih keudroe. 3 Teu-
ma Petrus jipeugah bak ureuëng nyan, "Ana-
nias, pakon gata peubiyeu Iblih jikuasa até
gata, sampoe gata meusulet bak Roh Allah,
ngon cara seungab-seungab gata teun keu
gata keudroe siteungoh nibak hase gata peu-
bloe tanoh gata? 4 Tanoh nyan atra gata si-
gohlom gata peubloe. Dan óh ka lheueh tanoh
nyan gata peubloe pih, péng nyan pih
mantong atra gata. Teuma pakon na meukeu-
sut lam até gata keu gata peubuet nyang lagée
nyan? Kon manusia nyang gata peungeuet
teuma Po teu Allah!" 5 Meunan jideungoe
tutoe haba nyan lé Ananias, jihnyan laju
reubah, dan maté. Mandum ureuëng nyang
jideungoe keuhai keujadian nyan jeuet keu-
teumakot. 6 Teuma lé ureuëng-ureuëng muda
nyang teuka jijak bungkôh manyét Ananias,
laju jiba uluwa keu jijak tanom lam jrat.
7 Na kira-kira lhée jeuem óh lheueh nyan
purumoh Ananias laju jitamong. Inong nyan
hana jiteupeue peue nyang ban teujadi.
8 Petrus geupeugah bak inong nyan, "Cuba
gata peugah bak ulôn: Peu kheueh tanoh
nyang gata dan lakoe gata peubloe nyan,
sidubnyoe yuem jih?" "Beutôi, nyan yuem
jih," jaweueb purumoh Ananias.
9 Laju jipeugah lé Petrus bak inong nyan,
"Pakon gata dan lakoe gata ka sipakat keu
gata ujoe Roh Tuhan? Deungoe kheueh!
Ureuëng-ureuëng nyang kubu lakoe gata ka
jigisa. Awaknyan jiba gata uluwa cit teuma."
10 Watée nyan cit teuma peurumoh Ananias
nyan reubah dan maté dikeue Petrus. Dan
watée ureuëng-ureuëng muda nyan jita-
mong, laju jikalon lé awaknyan inong nyan
ka maté. Laju lé awaknyan jiba manyét nyan
uluwa dan jikubu bak binéh jrat lakoe jih.
11 Ngon lagée nyan mandum ureuëng-
ureuëng nyang meuiman nyan dan ureuëng-
ureuëng nyang laén, nyang jideungoe keuhai
peuristiwa nyan, habéh teumakot.

Keuajaéban-keuajaéban dan hai-hai nyang luwabiasa

12 Sabab peulayanan rasui-rasui jai that-
that buet-buet nyang ajaéb teujadi diteu-
ngoh-teungoh masyarakat. Ngon siaté awak-
nyan laju jimeuiman dan meugumpôi bak
Seuramoe Nabi Sulaiman di Baét Tuhan.
13 Dan ureuëng luwa hana jijeuet jak bak
teumpat ureuëng-ureuëng meuiman nyan
meugumpôi. Teuma ureuëng-ureuëng meui-
man nyan lumpah that jihoreumat lé masya-
rakat. 14 Dan maken treb maken meutamah
jai ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak
Tuhan – bah kheueh nyang agam meunan cit
nyang inong. 15 Ngon lagée nyan keuadaan
jih ka jeuet lagée nyan bagoe, sampoe bube-
na ureuëng-ureuëng sakét jikeubah ateueh
teumpat éh atawa ateueh tika, laju jiba ubak
rot, mangat awaknyan sihana-hana jih hase

4:32: Kis. 2:44-45

jimeuturi ngon Petrus, meunyoe Petrus jijak
rot nyan. [16] Meuron-ron manusia jiteuka ni-
bak banda-banda nyang na ban sikeulileng
banda Yerusalem. Awaknyan laju jiba
ureuëng-ureuëng nyang sakét dan nyang ji-
tamong lé roh-roh jeuhet. Dan mandum
ureuëng nyang jipeupuléh lé Petrus nyan.

Rasui-rasui ji-iénanya

[17] Akhé jih imeum agong dan mandum
murit-murit jih, na kheueh kawöm Saduki,
kajipeuphon peuna karu, sabab awaknyan bi-
ngiek até. [18] Rasui-rasui nyan laju jidrob, laju
jipeutamong lam glab biasa. [19] Teuma óh wa-
tée malam, sidroe malaikat Tuhan laju geujak
peuhah mandum pintoe-pintoe peunjara, laju
geupeuteubiet mandum rasui nyan uluwa.
Malaikat nyan geupeugah bak rasui-rasui
nyan, [20] "Jak kheueh gata dong bak Baét
Tuhan dan gata peugah kheueh bak mandum
manusia keuhai udeb barô nyoe." [21] Teuma
lé rasui-rasui nyan pih geuturot peue nyang
ka geupeugah lé malaikat nyan. Ban suboh
that awaknyan ka jijak bak Baét Tuhan dan
laju jipeuphon seumeubeuet disinan.
Bak watée nyan imeum agong meunan cit
ngon murit-murit jihnyan jijak keunan, laju
jipeuna sidang mahkamah ngon mandum
peumimpén Yahudi. Óh lheueh nyan jiyue
laju bak gob mangat jijak cok rasui-rasui
nyang na lam glab nyan keu jiba jak meuha-
dab awaknyan. [22] Teuma watée ureuëng-
ureuëng nyang keunong yue nyan trok ubak
rumoh glab, awaknyan hana meurumpok
ngon rasui-rasui nyan disinan. Ngon sabab
nyan awaknyan laju jigisa, laju jilapor hai-
nyan ubak mahkamah. [23] "Watée kamoe trok
ubak rumoh glab," kheun awaknyan ubak
mahkamah, "laju kamoe ngieng pintoe kama
peunjara nyan teugunci lagée sot nyang ka,
dan peugawée-peugawée nyan teungoh meu-
jaga-jaga bak babah pintoe. Teuma watée ka-
moe peuhah pintoe nyan, hana meurumpok
ngon kamoe meusidroe pih didalam glab
nyan." [24] Watée panglima nyang kawai Baét
Tuhan dan imeum-imeum ulée jideungoe
peue nyang jilapor nyan, awaknyan bingong
keuhai rasui-rasui nyan dan teumakot teuma
peue nyang hase teujadi. [25] Óh lheuehnyan
teuka sidroe ureuëng agam jiba haba nyoe,
"Deungoe! Ureuëng-ureuëng nyang teung-
ku-teungku teun lam glab nyan jinoenyoe
teungoh jipeubeuet ureuëng ramé lam Baét
Allah!" [26] Banjideungoe haba nyan lé pangli-
ma nyang kawai Baét Tuhan nyan meunan cit
ureuëng-ureuëng kawai jih laju jijak cok ra-
sui-rasui nyan lom. Teuma awaknyan hana
ngon cara paksa, sabab awaknyan teumakot
keu ureuëng ramé, pat jiteupeue lé ureuëng
ramé nyan laju jigeulawa awaknyan ngon
batée.
[27] Rasui-rasuinyan laju jipeutamong jak
meuhadab mahkamah. Laju lé imeum agong
jipareksa rasui-rasui nyan. [28] Imeum agong
nyan jipeugah, "Ka kamoe tam ngon kreueh
bak gatanyoe mangat bék gata peubeuet keu-
hai Ureuëng nyan. Teuma jinoenyoe cuba
takalon peue nyang ka gata peubuet! Gata
peudakwah peungajaran gata nyan bansaboh
Yerusalem, dan gata pih keuneuk gata tudoh
bahwa sabab lé kamoe kheueh Ureuëng nyan
maté."
[29] Petrus dan rasui-rasui nyang laén laju
jijaweueb, "Kamoe museuti kamoe seutôt
Allah bukon kamoe seutôt manusia. [30] Isa
nyang gata saleb nyan, ka geupeu udeb lom
nibak maté lé Allah indatu geutanyoe. [31] Dan
Allah ka geubri bak Gobnyan keududukan
dan keukuasaan nyang manyang sibagoe
Peumimpén dan Peuseulamat; mangat bansa
Israel teubri watée keu meutobat nibak de-
sya-desya jih dan meuteumé keuamphonan.
[32] Kamoe kheueh saksi-saksi keuhai
mandum nyan – Kamoe dan meunan cit ngon
Roh Allah keu ureuëng-ureuëng nyang
seutôt peurintah Gobnyan."
[33] Watée anggota-anggota Mahkamah
Agama nyan jideungoe haba nyan, awak-
nyan beungéh that-that, dan awaknyan ka
sipakat keu jipeumaté bubena rasui-rasui
nyan. [34] Teuma lamkawan anggota mahka-
mah agama na sidroe ureuëng Farisi nyang
nan jih Gamaliel. Ureuëng nyan sidroe gurée
agama nyang paleng jihoreumat lé mandum
ureuëng. Ureuëng jidong dan laju jiyue peu-
teubiet uluwa mandum rasui-rasui nyan
sikeujab. [35] Óh lheueh nyan laju jipeugah
ubak Mahkamah Agama nyan, "Syedara-
syedara nyang ureuëng-ureuëng Israel! Pike
kheueh beugét-gét keuhai peue nyang keu-
neuk gata peubuet ateueh ureuëng nyoe.
[36] Sabab yoh ilée ka lheueh teuka Teudas,
nyang jianggab droe jih ureuëng rayeuk,
sampoe na kira-kira peuet reutôh droe nyang
jeuet keu murit jih. Teuma ureuëng nyan
teupoh maté mandum murit jih ka cre bre,
dan geurakan jih pih habéh. [37] Óh lheu-
ehnyan watée na seunsus, teuka teuma Yu-

5:28: Mat. 27:25

das, ureuëng nibak Galilea. Sabab peungaroh
jih, jai that-that cit ureuëng nyang seutôt
ureuëng nyan. Meunan cit ureuëng nyan teu-
poh maté, dan mandum murit-murit jih ka cre
bre. 38 Dan jinoe nyoe ngon keujadian lagée
nyoe, naseuhat ulôn na kheueh: bék kheueh
gata peukaru ateueh ureuëng-ureuëng nyoe,
peubiyeu mantong awaknyan. Sabab meu-
nyoe ajaran dan geurakan jih nyan nibak
manusia, ajaran dan geurakan jih nyan teuma
hanco. 39 Teuma meunyoe nyan teuka jih
nibak Po teu Allah, gata mandum hana meu-
hase gata peutaloe awaknyan. Dan mungken
teuma teunyata bahwa gata mandumnyoe ta-
lawan Allah."

Naseuhat Gamaliel nyan jiteurimong lé
sidang mahkamah. 40 Teuma rasui-rasui
nyan jihôi lom, laju jiseunuét, óh lheueh nyan
jitam bék sagai-sagai jiseumeubeuet le keu-
hai Isa. Óh lheueh nyan, barô kheueh awak-
nyan jipeuleueh. 41 Rasui-rasuinyan laju ji-
tinggai Mahkamah Agama ngon até nyang
galak sabab Allah ka geuanggab awaknyan
wajéb keu jihina sabab Isa. 42 Dan tieb-tieb
uroe di Baét Tuhan dan di rumoh-rumoh gob,
awaknyan hana putôh-putôh jiseumeubeuet
dan jipeusampoe Haba Gét keuhai Isa bahwa
Gobnyan kheueh Raja Peuseulamat nyang
teupeujanji nyan.

Tujoh droe peumbantu

6 Murit-murit Isa maken treb maken meu-
tamah ramé, bak watée nyan ureuëng-
ureuëng Yahudi nyang meubasa Yunani, ka
hana galak keu ureuëng-ureuëng Yahudi
aseuli. Yahudi nyang meubasa Yunani nyan
jipeugah, "Ureuëng-ureuëng inong kamoe
nyang ka jeuet keu inong balée hana meuteu-
mé bantuan biaya udeb siuroe-uroe nyang
jibagi-bagi keu ureuëng laén." 2 Ngon sabab
nyan, mandua blaih droe rasui nyan jipeusa-
pat mandum murit geuh dan laju geupeugah
bak awaknyan, "Hana gét kamoe piôh kamoe
meudakwah keu feureuman Allah, sabab
harôh kamoe urôh soai peunajoh. 3 Ngon
nyan, gét kheueh lamkawan gata gata piléh
tujoh droe nyang na nan jih gét dan jikuasa lé
Roh Allah lom bijaksana, nyang jeuet kamoe
bri tugaih jiatoe keuhai-hai nyoe; 4 Sabab ka-
moe keuneuk meudoá dan kamoe peusampoe
feureuman Allah mantong."

5 Banmandum ureuëng nyan situju deu-
ngon usui lé rasui-rasui nyan. Laju awaknyan
jipiléh Stefanus, ureuëng nyang peucaya that
keu Isa dan jikuasa lé Roh Allah. Meunan cit
teupiléh: Filipus, Prokhopus, Nikanor, Ti-
mon, Parmenas, dan Nikolaus nibak Antio-
khia; ureuëng nyan bukon ureuëng Yahudi
teuma ka jitamong lam agama Yahudi. 6 Ban
tujoh droe awaknyan laju jiusui ubak rasui-
rasui, laju rasui-rasui nyan jimeudoá dan ji-
lakée beureukat Tuhan keu awaknyan.

7 Meunan kheueh haba nibak Po teu
Allah seumaken meutabu dan murit-murit
Isa di Yerusalem pih maken meutamah ramé.
Dan le that teuma Imeum-imeum nyang
meuiman ubak Isa.

Stefanus jidrob

8 Stefanus jai that geubri beureukat lé Po
teu Allah, deungon nyan, jihnyan jai that-that
jipeuna buet-buet nyang ajaéb dan hai-hai
nyang luwabiasa lamkawan manusia. 9 Teu-
ma na cit ureuëng-ureuëng nyang hana jigalak
geuh nyan; awaknyan na kheueh anggota-
anggota rumoh iébadat nyang jiboh nan Ru-
moh Iébadat Ureuëng-ureuëng Beubaih.[f]
Anggota-anggota rumoh iébadat nyan na
kheueh ureuëng Yahudi nibak Kirene dan
Iskandariah. Awaknyan ngon ureuëng-
ureuëng Yahudi nibak Kilikia dan Asia
jimeudebat ngon Stefanus. 10 Teuma awak-
nyan hana hase jibantah peue nyang jipeugah
lé Stefanus, sabab Roh Allah geubri ubak
jihnyan keubijaksanaan keu jipeugah haba.
11 Ngon sabab nyan awaknyan laju jisogok na
padub droe ureuëng mangat jitem peugah,
"Na kamoe deungoe ureuëng nyan jihina Na-
bi Musa dan Allah!" 12 Meunan kheueh cara
jih awaknyan jipeusuna ureuëng ramé, dan
peumimpén-peumimpén Yahudi, meunan cit
ngon gurée-gurée agama. Laju awaknyan ji-
jak drob Stefanus, óh lheueh nyan jiba Stefa-
nus nyan ubak Mahkamah Agama. 13 Meu-
nan cit awaknyan jipeuhadab saksi-saksi
nyang jibri keuteurangan nyang hana beutôi
keuhai Stefanus. Saksi-saksi nyan jipeugah,
"Ureuëng nyoe sabe jihina Baét Allah nyang
suci dan jihina peurintah-peurintah Allah
nyang jipeusampoe lé Nabi Musa. 14 Kamoe
ka kamoe deungoe jihnyan meututoe, bahwa
Isa nibak Nazaret nyan teuma jireulôh Baét
Allah nyoe, laju jiubah adat istiadat nyang
geupeutreun lé Nabi Musa keu geutanyoe!"
15 Mandum ureuëng nyang na teuka lam si-
dang Mahkamah Agama nyan jikalon ateueh

[f] *Ureuëng-ureuëng Beubaih:* Awaknyan na kheueh ureuëng Yahudi nyang yoh watée ilée namiet teubloe, teuma ka jibayeue keumeurdehka jih atawa ka teupeubeubaih.

Stefanus. Dan bak watée nyan muka Stefanus
deuh jih lagée muka malaikat.

Pidatoe Stafanus

7 Imeum Agong jitanyong bak Stefanus,
"Peu kheueh mandum nyang jipeugah
lé gob nyan beutôi?" 2 Jaweueb Stefanus,
"Syedara-syedara, dan Bapak-bapak! Cuba
deungoe ulôn peugah! Sigohlom indatu geu-
tanyoe Nabi Ibrahim minah u Haran, watée
gobnyan mantong tinggai di Mesopotamia,
Allah nyang mulia geujak ubak gobnyan
3 dan geupeugah, 'Tinggai kheueh laju
nanggroe gata dan waréh kawöm ngon keu-
luwarga gata. Jak kheueh laju u nanggroe
nyang ulôn tunyok keu gata.' 4 Deungon
nyan, Nabi Ibrahim laju geutinggai nanggroe
Kasdim, laju geuminah u Haran. Óh ka lheueh
ureuëng syiek Nabi Ibrahim nyan meuninggai
donya, Allah geuyue bak Nabi Ibrahim ma-
ngat geuminah u nanggroe nyoe nyang sye-
dara-syedara dan Bapak-bapak mandum du-
ek bak saát nyoe. 5 Bak watée nyan hana
mubacut pih nibak nanggroe nyang Allah jok
keu Nabi Ibrahim mangat jeuet keu hak milék
Nabi Ibrahim; meusitapak tanoh pih hana
geubri keu gobnyan. Teuma Po teu Allah
geumeujanji Gobnyan teuma geubri keu Nabi
Ibrahim mangat jeuet keu hak milék Nabi
Ibrahim dan keuturonan gobnyan. Watée
nyan Nabi Ibrahim hana meu aneuëk. 6 Teu-
ma nyoe kheueh nyang geupeugah lé Allah
ubak gobnyan, 'Keuturonan gata teuma
tinggai sibagoe ureuëng aséng di nanggroe
ureuëng laén. Ureuëng-ureuëng nanggroe
nyan jijajah awaknyan dan jipeusaneut awak-
nyan ngon keujam peuet reutôh thon treb jih.
7 Lé Ulôn teuma Lôn huköm bansa nyang
jipeujeuet keu namiet awaknyan, dan awak-
nyan teuma jiteubiet lam nanggroe nyan dan
jiseumah Ulôn nibak teumpat nyoe.' 8 Óh ka
lheueh geupeugah meunan ikatan janji nyan
laju geupeusah lé Po teu Allah ngon upacara
meusunat. Teuma óh lheueh Nabi Ishaq,
aneuëk Nabi Ibrahim lahé, Nabi Ibrahim geu-
peusunat aneuëk geuhnyan watée aneuëk
nyan meu-umu lapan uroe. Óh lheueh nyan
Nabi Ishaq pih geupeusunat teuma aneuëk
gobnyan, na kheueh Nabi Yakub. Dan Nabi
Yakub pih geupeusunat teuma ban dua blaih
droe aneuëk gobnyan, nyan kheueh nyang
jeuet keu bapak-bapak indatu bansa Yahudi.
9 Bapak-bapak indatu geutanyoe nyan
ceumuru keu Nabi Yusuf, sampoe awaknyan
laju jipeubloe gobnyan jeuet keu namiet di
nanggroe Meusé. Teuma Allah teutab na
meusajan gobnyan, 10 dan geupeubeubaih
gobnyan nibak mandum salah gobnyan.
Allah geubri bak awaknyan budho dan keu-
bijaksanaan watée gobnyan geujak meuha-
dab ukeue Firaun raja nanggroe Meusé,
sampoe lé raja Firaun jipeujeuet gobnyan keu
gubunur nanggroe Meusé dan jeuet keu
nyang mat kuasa ateueh meuligoe raja Fira-
un. 11 Óh lheuehnyan teuka masa musém
deuk nyang paleng panyang parah dan treb
that di nanggroe Meusé meunan cit nanggroe
Kanaan sampoe bubena peunduduek meu-
deurita lumpah na. Indatu geutanyoe hana
hase jiteumé peunajoh. 12 Watée Nabi Yakub
geudeungoe na gandom di nanggroe Meusé
laju geuyue aneuëk-aneuëk gobnyan, indatu
geutanyoe, geujak keudeh keu nyang keu
phon. 13 Watée awaknyan geujak nyang keu-
dua goe, Nabi Yusuf laju geupeugah bak
syedara-syedara gobnyan, bahwa gobnyan
na kheueh Nabi Yusuf. Barô kheueh watée
nyan raja nanggroe Meusé jiteupeue keuhai
keuluwarga Nabi Yusuf. 14 Óh lheueh nyan
Nabi Yusuf geukirém haba ubak ayah gob-
nyan, na kheueh Nabi Yakub, keu geulakée
gobnyan meusajan mandum keuluwarga
geuh minah u nanggroe Meusé – banman-
dum na tujoh ploh limong droe. 15 Teuma
Nabi Yakub laju geuminah u nanggroe
Meusé dan disinan kheueh gobnyan ngon
indatu tanyoe nyang laén meuninggai donya.
16 Manyét gobnyan óh lheueh nyan jiba lom
teuma u Sikhem laju jikubu bak lampôh jrat
nyang geubloe ngon sijeumeulah péng lé
Nabi Ibrahim dan sukée bansa Hemor di
Sikhem.
17 Watée karab trok tempo jih Allah geu-
peutrok janji Gobnyan keu Nabi Ibrahim,
bansa geutanyoe di nanggroe Meusé ka meu-
tamah le. 18 Akhé jih sidroe raja laén nyang
hana jituri Nabi Yusuf, jimat peurintah di
nanggroe Meusé. 19 Raja nyan jihina bansa
geutanyoe dan keujam that-that ateueh inda-
tu geutanyoe. Raja nyan jipaksa bak indatu
geutanyoe mangat tieb-tieb aneuëk nyang
lahé jiyue tiek dan jipeubiyeu teulanta dan
maté. 20 Bak watée nyang lagée nyan nabi
Musa lahé; gobnyan aneuëk manyak nyang

7:2-3: Keuj. 12:1 **7:4:** Keuj. 11:31, 12:4 **7:5:** Keuj. 12:7, 13:15, 15:18, 17:8 **7:6-7:** Keuj. 15:13-14
7:7: Keu. 3:12 **7:8:** Keuj. 17:10-14, 21:2-4, 25:26, 29:31–35:18 **7:9:** Keuj. 37:11, 28, 39:2, 21 **7:10:** Keuj. 41:39-41
7:11: Keuj. 42:1-2 **7:13:** Keuj. 45:1, 16 **7:14:** Keuj. 45:9-10, 17-18, 46:27 **7:15:** Keuj. 46:1-7, 49:33
7:16: Keuj. 23:3-16, 33:19, 50:7-13, Yos. 24:32 **7:17-18:** Keu. 1:7-8 **7:19:** Keu. 1:10-11, 22 **7:20:** Keu. 2:2

paleng ceudah. Lhée buleuen treb jih gob-
nyan jipeulara di rumoh bapak jih, 21 dan óh
ka lheueh gobnyan jitiek, putroe raja Firaun
nyan laju jicok gobnyan dan jipeulara gob-
nyan lagée aneuëk jih keudroe. 22 Ban-
mandum iéleumé bansa Meusé jipeurunoe
keu gobnyan dan gobnyan jeuet keu ureuëng
nyang paleng meukuasa nibak tutoe haba dan
buet gobnyan.
23 Watée Nabi Musa meu-umu peuet
ploh thon, teuka kheueh niet lam até gobnyan
keu geujak kalon keuadaan bansa gobnyan
ureuëng Israel. 24 Laju geukalon lé Nabi Mu-
sa sidroe lamkawan ureuëng Israel nyan ji
iénanya lé sidroe ureuëng Meusé; teuma
gobnyan laju geubila ureuëng nyang keu-
nong iénanya nyan ngon cara geupoh maté
ureuëng Meusé nyan. 25 Nabi Musa geu-
sangka bansa geuhnyan muphom bahwa
gobnyan teungoh geupeu guna lé Allah keu
geupeu beubaih awaknyan. Teuma teunyata
awaknyan hana jiteupeue. 26 Óh singoh beu-
ngoh geukalon teuma na dua droe ureuëng
Israel teungoh jimeulo, laju geu-useuha geu-
peu damé awaknyan. Gobnyan geupeugah,
'Gatanyoe meusyedara, pakon jeuet gata
meulo?' 27 Teuma lé ureuëng poh rakan jih
nyan laju jitulak Nabi Musa bak binéh sira
jipeugah, 'Soe nyang beuot gata jeuet keu-
peumimpén dan hakém kamoe? 28 Peu kheu-
eh gata keuneuk poh maté ulôn lagée gata
poh maté ureuëng Meusé nyan baroe?'
29 Watée Nabi Musa geudeungoe peue
nyang jipeugah lé ureuëng nyan, Nabi Musa
geuplueng nibak nanggroe Meusé dan geu-
tinggai laju di Midian. Disinan gobnyan geu-
meu aneuëk teuma dua droe.
30 Peuet ploh thon teuma óh lheueh nyan
sidroe malaikat geujak bak Nabi Musa di
padang pasi rab ngon Gunong Sinai. Malai-
kat nyan teuka lam apui nibak tamah nyang
teungoh hu. 31 Nabi Musa hireuen watée
geukalon hai nyan, sampoe gobnyan laju
geupeurab keunan leubeh tô lom mangat
geuteupeue peue nyang sibeuna jih nyan.
Laju geudeungoe su Tuhan nyang geupeu-
gah, 32 'Ulôn kheueh Allah indatu gata; Ulôn
Allah Nabi Ibrahim, Nabi Ishaq dan Nabi
Yakub.' Nabi Musa yo ngon teumakot that
sampoe gobnyan hana geujeuet kalon le lam
tamah nyan. 33 Óh lheueh nyan Tuhan meu-
feureuman lom, 'Suet laju seulob nyang gata
ngui nyan, sabab tanoh bak teumpat gata
dong nyan na kheueh tanoh nyang suci.
34 Ulôn ka Ulôn kalon dan Lôn peurati pakri-
ban phet jih umat Ulôn di nanggroe Meusé.
Ulôn ka Lôn deungoe apoh apah awaknyan
dan Ulôn treun keu Lôn jak tulông awak-
nyan. Jinoenyoe, jak keunoe! Ulôn Lôn ki-
rém gata lom teuma u nanggroe Meusé.'
35 Nabi Musa nyoe kheueh nyang hana
jiaku lé bansa Israel dan nyang jitulak ngon
haba lagée nyan, 'Soe nyang ka beuot
droeneueh jeuet keu peumimpén dan hakém
kamoe?' Teuma nyang sibeuna jih gobnyan
kheueh nyang geu-utus lé Allah keu jeuet keu
peumimpén dan peuseulamat, ngon geu-
tulông lé malaikat nyang teuka ubak gob-
nyan lam tamah nyang teungoh hu nyan.
36 Nabi Musa nyan kheueh nyang pimpén
bansa Israel geupeuteubiet nibak nanggroe
Meusé ngon geupeuna buet-buet nyang ajaéb
dan hai-hai nyang luwabiasa di Meusé, di
Laôt Mirah dan di padang pasi nyang treb jih
na peuet ploh thon. 37 Nabi Musa nyan cit
teuma nyang peugah bak bansa Israel, 'Allah
geubri keu gata sidroe Nabi nyang geupiléh
lamkawan gata keudroe, saban lagée Gob-
nyan geupiléh ulôn.'[g] 38 Nabi Musa kheueh
nyang lamkawan bansa Israel di padang pasi,
jeuet keupeurantara keu malaikat nyang
meututoe ngon gobnyan di Gunong Sinai
ngon indatu geutanyoe. Gobnyan kheueh
nyang teurimong nibak Po teu Allah haba
nyang udeb keu geupeusampoe ubak geuta-
nyoe.
39 Bah kheueh ka meunan indatu geuta-
nyoe teutab hana taát keu gobnyan. Awak-
nyan jitulak gobnyan dan meuharab that
jikeuneuk gisa u nanggroe Meusé. 40 Awak-
nyan jipeugah bak Nabi Harun, 'Peugét
kheueh dewa-dewa keu kamoe, mangat de-
wa-dewa nyan jeuet jipimpén kamoe. Sabab
kamoe ka hana kamoe teupeue le peue nyang
teujadi ngon Nabi Musa nyan nyang ka jiba
kamoe jipeuteubiet nibak nanggroe Meusé!'
41 Laju bak watée nyan awaknyan jipeuget
saboh patong aneuëk leumô, óh lheueh nyan
awaknyan jipeuseumah keureubeuen bak pa-
tong nyan dan jipeuna khanuri keu jipujoe
barang nyang jipeuget keudroe. 42 Ngon sa-
bab nyan Allah geutinggai awaknyan geu-
peubiyeu mantong awaknyan jiseumah
bintang-bintang nyang na di langét. Nyan

[g] *saban lagée Gobnyan geupiléh ulôn:* atawa lagée lôn.

7:21: Keu. 2:3-10 **7:23-29:** Keu. 2:11-15 **7:29:** Keu. 18:3-4 **7:30-34:** Keu. 3:1-10 **7:35:** Keu. 2:14 **7:36:** Keu. 7:3, 14:21, Teu. 14:33 **7:37:** Tel. 18:15, 18 **7:38:** Keu. 19:1–20:17, Tel. 5:1-33 **7:40:** Keu. 32:1 **7:41:** Keu. 32:2-6 **7:42-43:** Am. 5:25-27

sisuai ngon peue nyang ka teutuléh lam kitab
Nabi-nabi. Legée nyoe,

'Hai ureuëng-ureuëng Israel! Bukon keu Ulôn
gata sie dan gata peuseumah
keureubeuen beulatang nyang treb
jih peuet ploh thon lam padang pasi.
43 Khimah beurala Molokh kheueh nyang gata ba-ba
meusajan-sajan ngon patong beurala gata, na kheueh Refan;
nyan kheueh patong nyang gata peuget keu gata seumah.
Ngon sabab nyan ulôn teuma lôn böih
gata sampoe jiôh u meurandeh nibak nanggroe Babel.'

44 Khimah teumpat Allah teuka ubak manusia
na meuteumé bak indatu geutanyoe di padang
pasi. Khimah nyan teupeuget ateueh peurintah
Po teu Allah ubak Nabi Musa dan meunurot
cuntoh nyang geupeuleumah lé Allah bak Nabi
Musa. 45 Óh lheuehnyan khimah nyan seu-
lanjut jih jiba lé indatu tanyoe bak watée
awaknyan ngon Yosua geujak reubot
nanggroe geutanyoe nyoe nibak keukuasaan
bansa-bansa nyang geu-use lé Po teu Allah
dikeue awaknyan. Khimah nyan teutab na
disinan sampoe bak jamén Nabi Daud. 46 Na-
bi Daud galak that até Allah dan geulakée bak
Gobnyan mangat geupeu idhin geupeuget sa-
boh Baét keu Allah nyang geuseumah lé Nabi
Yakub.[h] 47 Teuma Nabi Sulaiman kheueh
nyang peudong Baét keu Allah.

48 Teuma lé Allah Nyang Maharayeuk
hana geutem tinggai lam Baét nyang dipeu-
get lé manusia; sabab lam kitab Nabi na
teutuléh lagée nyoe,

49 'Langét na kheueh takhta Ulôn,
dan bumoe lapek gaki Lôn.
Rumoh peu kheueh nyang keuneuk gata peudong keu Ulôn?
Dipat kheueh teumpat Ulôn meupiôh?
50 Bukon kheueh Ulôn keudroe nyang
peujeuet banmandum nyang na nyoe?'
meunan kheueh feureuman Allah.

51 Hana tanggong biet-biet kreueh that
ulée syedara-syedara banmandum dan biet-
biet that payah gata taát ubak Po teu Allah!
Punyueng gata ka tulo that mangat tatem
deungoe peue nyang geupeugah lé Allah!
Gata mandum saban lagée indatu gata; sabe
talawan Roh Allah! 52 Peu kheueh na nabi
nyang hana ji iénanya lé indatu gata? Awak-
nyan jipoh maté asai na utosan-utosan nyang
geukirém lé Po teu Allah nyang yoh masa
ilée ka geupeu maklum bahwa hamba Allah
nyang beuna nyang teuma teuka. Dan bak
watée nyoe gata khianat dan gata poh maté
Hamba Allah nyan. 53 Malaikat-malaikat ka
geupeusampoe peurintah-peurintah Allah
ubak gata teuma gata hana tatem seutôt!"

Stefanus jirhom ngon batée

54 Meunan jideungoe banmandum lé
anggota-anggota Mahkamah Agama tutoe
haba Stefanus nyan, awaknyan sakét até dan
beungéh lumpah na keu Stefanus. 55 Teuma
Stefanus nyang geukuasa lé Roh Allah, laju
jitangah u langét. Laju deuh jikalon keumu-
liaan Allah dan Isa geudong bak teumpat
Gobnyan meukuasa blaih uneuen Allah.
56 "Ngieng," kheun Stefanus, "Deuh ulôn
kalon syeuruga teubuka dan Aneuëk Manu-
sia siblaih uneuen Allah!"

57 Anggota-anggota Mahkamah Agama
nyan laju jitôb punyueng jih sira jiklik-klik,
dan laju ngon sireuntak jitajoe ateueh Stefa-
nus. 58 Awaknyan jibahue gobnyan uluwa
banda óh lheueh nyan laju jirhom ngon batée.
Ureuëng-ureuëng nyang kalon keujadian
nyan laju jikeubah peukayan awaknyan bak
sidroe aneuëk muda nyang nan jih Saulus.
59 Teungoh awaknyan jirhom Stefanus, Ste-
fanus geuteumawök, "Tuhan Isa, teurimong
kheueh roh ulôn!" 60 Laju Stefanus nyan
jimeuteuôt sira jidumpék ngon su meutaga,
"Tuhan, bék kheueh desya nyoe jitanggong
ateueh awaknyan!" Óh lheueh jipeugah
meunan Stefanus pih maté.

8 Dan Saulus pih galak that ateueh teupoh
maté Stefanus nyan.

Saulus ji-iénanya jeumaáh

Uroe nyan cit teuma jeumaáh di Yerusa-
lem ka jipeulet keudeh keunoe, akhé jih
mandum ureuëng meuiman, keucuali rasui-
rasui, ka meutabu bansaboh Yudea dan Sa-
maria. 2 Ureuëng-ureuëng nyang teumakot
keu Po teu Allah jipeukubu Stefanus dan
jipeumo ba-e ngon lumpah that inseuh.

3 Teuma Saulus teutab hana jipiôh ji-
useuha jipeuhanco jeumaáh. Jijak nibak ru-

[h] *Allah nyang geuseumah lé Nabi Yakub:* padub-padubboh naseukah kuno: bansa Israel.
7:44: Keu. 25:9, 40 **7:45:** Yos. 3:14-17 **7:46:** 2Sam. 7:1-16, 1Taw. 17:1-14
7:47: 1Raj. 6:1-38, 2Taw. 3:1-17 **7:49-50:** Yes. 66:1-2 **7:51:** Yes. 63:10 **8:3:** Kis. 22:4-5, 26:9-11



Saboh banda di Yudea (8:1)

moh saboh u rumoh laén laju jitarek uluwa
ureuëng-ureuëng meuiman, dan laju jipeuta-
mong lam glab.

Haba Gét nibak Allah jipeusampoe di Samaria

4 Ureuëng-ureuëng meuiman nyang ka
meutabu nyan laju jipeusampoe Haba Gét
nibak Allah nyan ho-ho mantong. 5 Filipus
laju jijak u banda[i] Samaria jipeusampoe di-
sinan keuhai Raja Peuseulamat nyang ka
geupeu janji lé Po teu Allah. 6 Watée
ureuëng-ureuëng disinan jideungoe Filipus
peugah haba dan awaknyan jikalon buet-buet
nyang ajaéb nyang jipeubuet lé Filipus nyan,
jai that nibak awaknyan nyang jipeurati peue
nyang jipeugah lé Filipus. 7 Sabab roh-roh
jeuhet ka jiteubiet ngon jiklik-klik lam tuboh
ureuëng ramé nyang ka jitamong jén.
Ureuëng nyang lapée dan capiek pih jai that-
that nyang jipeupuléh. 8 Ngon lagée nyan
ureuëng-ureuëng nyang na lam banda Sama-
ria pih galak lumpah na.
9 Lam banda nyan na sidroe ureuëng
agam nyan nan jih Simon, nyang ka padub
na treb jih jipeujeuet ureuëng-ureuëng Sama-
ria hireuen ngon takjob keu iéleumé sihe jih.
Jihnyan jipeugah bak awaknyan bahwa droe
jih na kheueh ureuëng nyang luwabiasa.
10 Ngon lagée nyan mandum ureuëng nyang
na lam banda nyan nibak meubagoe lapesan
masyarakat biet that-that jipeurati ureuëng
nyan. "Ureuëng nyoe na kheueh teunaga
Allah nyang meusyeuhu sibagoe 'Teunaga
Rayeuk' nyan," kheun awaknyan. 11 Ka treb
that ureuëng nyan jipeuhireuen manusia
ngon teunaga sihe jih, sampoe lé ureuëng-
ureuëng Samaria that-that teupeusona ateueh
keuhebatan ureuëng nyan. 12 Teuma Filipus
geupeugah bak awaknyan keuhai Haba Gét
soai pakriban Allah teuma geumat peurintah
sibagoe raja dan keuhai Isa, Raja Peuseula-
mat nyan. Ngon lagée nyan awaknyan jipeu-
caya keuhai haba nyang jipeusampoe lé Fili-
pus, laju awaknyan teupeumanö bah kheueh
ureuëng agam meunan cit ngon ureuëng
inong. 13 Simon keudroe pih jipatéh. Dan óh
ka lheueh teupumanö, jihnyan laju jiseutôt
Filipus. Buet-buet ajaéb nyang jipeubuet jeu-
et keu sabab Simon teuhireuen-hireuen.
14 Rasui-rasui nyang na di Yerusalem
jideungoe bahwa ureuëng-ureuëng Samaria
ka jiteurimong feureuman Allah. Ngon sabab
nyan awaknyan laju jiyue jak Petrus dan
Yahya u Samaria nyan. 15 Watée Petrus dan
Yahya ka trok keunan, awaknyan laju meu-
doá keu ureuëng-ureuëng Samaria nyan ma-
ngat awaknyan meuteumé Roh Allah, 16 sa-
bab, Roh Allah gohlom teuka geukuasa
ateueh awaknyan meusidroe pih; awaknyan
ban teupumanö ateueh nan Tuhan Isa. 17 La-
ju Petrus ngon Yahya geupeuduek jaroe
geuhnyan ateueh ureuëng-ureuëng Samaria
nyan; ngon lagée nyan awaknyan ka jiteuri-
mong Roh Allah.
18 Simon jikalon bahwa jaroe rasui-rasui
geupeuduek ateueh awaknyan, Roh Allah
geubri keu awaknyan. Ngon sabab nyan Si-

[i] *banda:* padub-padubboh naseukah kuno: banda nyang paleng peunteng di.

mon jiba péng bak Petrus dan Yahya, 19 laju
jipeugah, "Neubri kheueh keu ulôn kuasa nyan mangat jeuet jaroe ulôn lôn peuduek ateueh soe mantong, ureuëng nyan pih jiteurimong Roh Allah."
20 Teuma Petrus geujaweueb, "Ceulaka kheueh gata dan péng gata nyan! Gata pike meuneubri Allah hase teubloe ngon péng?
21 Gata hana hak keu gata seutôt lam buet kamoe, sabab até gata hana beutôi keu Po teu
Allah. 22 Ngon sabab nyan tinggai kheueh meukeusut gata nyang jeuhet nyan, dan lakée kheueh ubak Tuhan mangat Gobnyan geupeu amphon pikeran gata nyang jeuhet nyan!
23 Sabab ulôn kuteupeue gata peunoh ngon até nyang picék lom bingiek lumpah na dan jipeunamiet lé buet nyang jeuhet."
24 Laju Simon jipeugah bak Petrus dan Yahya, "Tulông kheueh lakée bak Tuhan mangat hana meubacut pih nyang droeneueh peugah nyan keunong ateueh ulôn."
25 Óh ka lheueh awaknyan geubri keusaksian dan geupeusampoe feureuman Tuhan, Petrus dan Yahya laju jigisa u Yerusalem. Bak teungoh rot ueh, awaknyan laju jipeusampoe Haba Gét nyan di gampông-gampông Samaria.

Filipus ngon sidroe peungawai manyang nibak Etiopia

26 Sidroe malaikat Tuhan geupeugah bak Filipus, "Jak tajak! Jak kheueh laju u arah seulatan[j] bak rot nyang meusambong Yerusalem ngon Gaza." Rot nyan seungue.[k]
27-28 Teuma Filipus pih laju jijak. Bak watée nyan na sidroe peugawée meuligoe Etiopia nyang teungoh jiwoe u nanggroe jih. Ureuëng nyan na kheueh sidroe peugawée rayeuk nyang meutanggong jaweueb ateueh mandum keukayaan Kandake, ratu nanggroe Etiopia. Ureuëng nyan ka lheueh jijak u Yerusalem keu jijak meubakti bak Po teu Allah dan jinoenyoe teungoh jiwoe ngon geuritan jih. Teungoh jiduek lam geuritan jih nyan ureuëng nyan jibeuet Kitab Nabi Yesaya.
29 Roh Allah geupeugah bak Filipus, "Gata peurab kheueh laju bak geuritan nyan."
30 Teuma Filipus laju geupeurab bak geuritan nyan, dan laju jideungoe ureuëng nyang teungoh jibeuet Kitab Yesaya. Filipus jitanyong bak ureuëng nyan, "Peu kheueh Teungku muphom nyang teungku beuet nyan?"
31 Ureuëng nyan jijaweueb, "Pakriban ulôn muphom, meunyoe hana ureuëng nyang peutrang keu ulôn?" Laju jipakat Filipus jiek ateueh geuritan nyan óh lheueh nyan laju jibeuet meusajan-sajan. 32 Nyoe kheueh ayat nyang jibeuet nyan,

"Jihnyan lagée bubiri nyang jiseutôt
keu jijak sie,
lagée aneuëk bubiri nyang hana ji
meu mbeéek watée bulée jih
teugunteng, meunan kheueh
jihnyan hana jipeugah meusikrek
haba pih.
33 Jihnyan jihina jipeusaneut ngon hana
ade.
Nyawöng jihnyan teutarek nibak
ateueh muka bumoe
sampoe meusidroe pih hana nyang
hase jicalitra keuhai keuturonan
Jih."

34 Peugawée tinggai nanggroe Etiopia nyan jipeugah bak Filipus nyan, "Cuba gata peugah bak ulôn, soe nyang jimeukeusut lé Nabi nyoe? Droe jih keudroe atawa peu kheueh ureuëng laén?" 35 Teuma Filipus pih laju jipeuphon peugah haba; gobnyan geupeu guna ayat-ayat nyan sibagoe awai geupeusampoe Haba Gét keuhai Isa bak peugawée nyan. 36 Bak teungoh rot ueh sira jijak nyan, awaknyan laju trok bak saboh teumpat nyang na ié. Peugawée nyan jipeugah, "Ngieng, jéh pat na ié! Peue lom nyang kureueng keu droeneueh pumanö ulôn?"
[37 Geupeugah lé Filipus, "Meunyoe Teungku neupeucaya ngon sipeunoh até, Teungku jeuet teupumanö."
"Ulôn peucaya keu Isa na kheueh Aneuëk Allah," kheun peugawée rayeuk nibak nanggroe Etiopia nyan.]
38 Ureuëng nyan laju jiyue piôh geuritan jih; óh lheueh nyan awaknyan mandua, Filipus dan peugawée nyan, laju jitron lam ié, Filipus laju geupumanö ureuëng nyan.
39 Watée awaknyan jiteubiet nibak lam ié, Roh Allah laju geucok Filipus nibak teumpat nyan. Peugawée rayeuk nibak Etiopia nyan hana deuh le jikalon gobnyan. Ngon até that-that galak peugawée nyan laju jijak lom teuma. 40 Ngon hana teusangka-sangka Filipus ka na di Asdod, dan watée gobnyan geujak lom teuma, gobnyan laju geupeusampoe Haba Gét keuhai Isa nibak mandum banda sampoe gobnyan trok u Kaisarea.

[j] *u arah seulatan:* atawa watée cot uroe. [k] *Rot nyan seungue:* atawa Rot nyan hana jingui le jinoenyoe.
8:32-33: Yes. 53:7-8

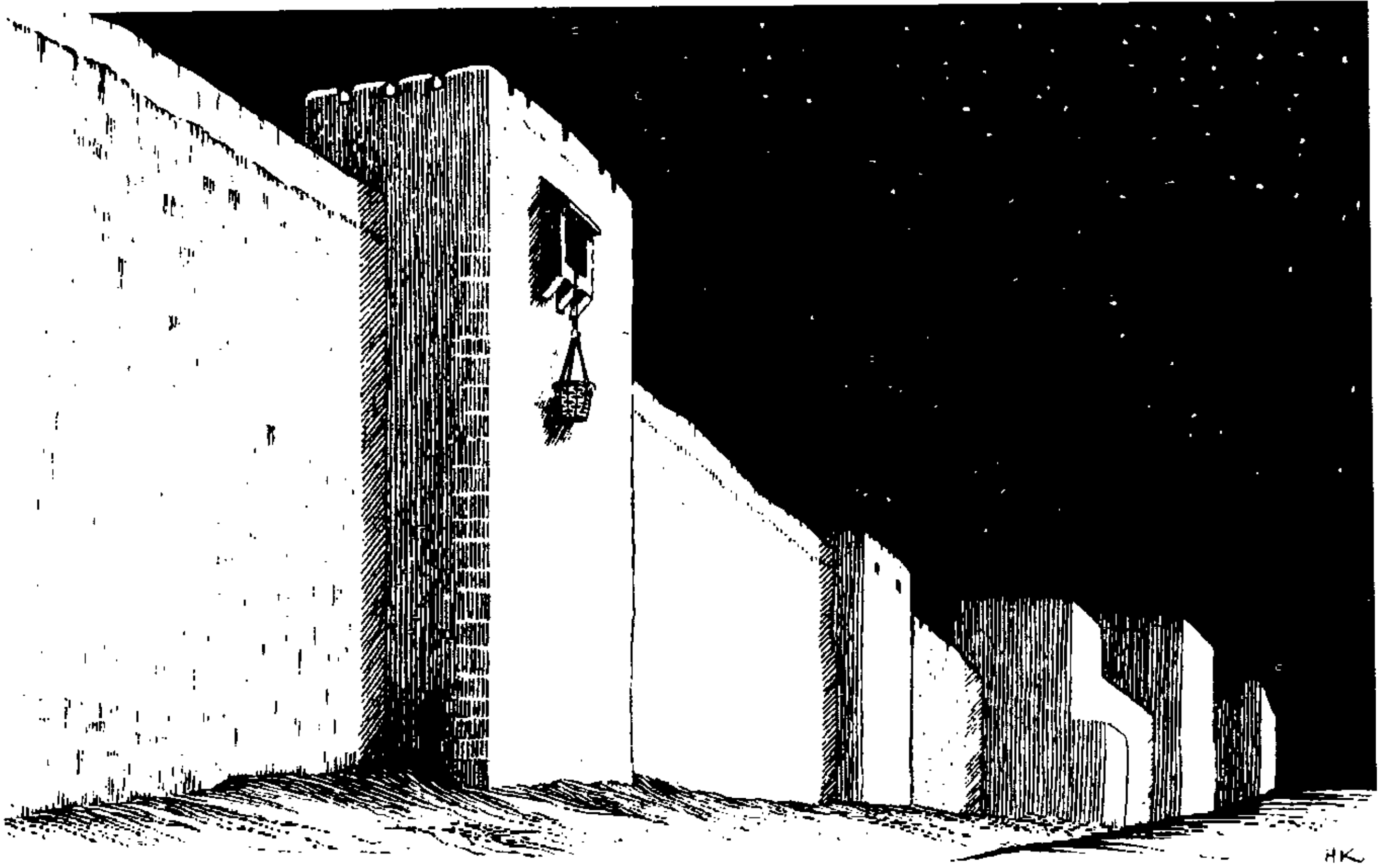
Saulus meutobat
(Kis. 22:6-16, 26:12-18)

9 Watée nyan Saulus teutab jipeucrok
ngon jipeulet dan jikeuneuk poh maté
murit-murit Tuhan Isa, laju jijak ubak imeum
agong, 2 dan jilakée surat kuasa keu jijak ubak
peumimpén rumoh-rumoh iébadat ureuëng
Yahudi di Damsyik, deungon nyan meunyoe
jiteumé ureuëng-ureuëng nyang ka jipeucaya
keu Isa bak teumpat nyan, jeuet jidrob dan
jiba awaknyan u Yerusalem.
3 Teungoh jijak u Damsyik, watée Saulus
nyan ka tô ngon banda nyan, ngon hana
jisangka-sangka cahya nyang teuka ateueh
langét ka peungéh ban sikeulileng Saulus.
4 Saulus nyan laju reubah bak tanoh dan laju
jideungoe su nyang jipeugah bak jihnyan,
"Saulus, Saulus! Peue sabab gata taiénanya
Ulôn?"
5 "Soe kheueh Droeneueh, Teungku?"
tanyong Saulus.
Su nyan jijaweueb, "Ulôn kheueh Isa,
nyang gata iénanya. 6 Teuma jinoenyoe
beudôh kheueh dan jak tamong kheueh lam
banda. Disinan teuma teupeugah bak gata
peue nyang harôh gata peubuet."
7 Ureuëng-ureuëng nyang jiseutôt meu-
sajan ngon Saulus teukeujot sampoe awak-
nyan hana jeuet jipeugah haba; sabab awak-
nyan jideungoe su nyan teuma hana deuh
jikalon meusidroe pih. 8 Laju Saulus jidong
dan jibleuet mata, teuma mata jih nyan hana
hase jipeubleuet dan hana hase jikeumalon
peue-peue mantong. Teuma lé rakan-rakan
jihnyan laju jimat bak jaroe dan jipapah
jipeutamong lam banda Damsyik. 9 Lhée
uroe treb jih Saulus nyan hana hase jikeuma-
lon dan lhée uroe nyan teuma hana ji-
makheun dan hana jijieb ié.
10 Di Damsyik na sidroe ureuëng nyang
ka peucaya keu Isa nyang nan jih Ananias.
Deuh lam saboh keumalon, Tuhan geupeu-
gah bak jihnyan, Tuhan meufeureuman,
"Ananias!"
Ananias jijaweueb, "Nyoe lôn, Tuhan."
11 Tuhan meufeureuman, "Jinoe gata jak
laju u rumoh Yudas bak Rot nyang Tupat.
Gata tanyong laju disinan pat Saulus nyang
asai jih nibak banda Tarsus. Ureuëng nyan
teungoh meudoá, 12 dan lam saboh keumalon
deuh jingieng sidroe ureuëng agam, nyang
nan jih Ananias, jijak bak ureuëng nyan dan
jipeuduek jaroe jih ateueh ureuëng nyan ma-
ngat jeuet jihnyan hase jikeumalon lom teu-
ma."
13 Ananias jijaweueb, "Tuhan, ulôn ka
lôn deungoe jai that keuhai ureuëng nyoe,
keuhai buet-buet jih nyang ji iénanya umat
Droeneueh di Yerusalem. 14 Dan jinoenyoe
jihnyan ka meuteumé idhin nibak imeum-
imeum ulée jijak drob mandum ureuëng
nyang peucaya keu Droeneueh."
15 Teuma Tuhan geupeugah bak Ananias,
"Gata mantong! Sabab Ulôn ka Lôn piléh
jihnyan keu jilayani Ulôn, mangat jihnyan jijak
peusampoe keuhai Ulôn ubak bansa-bansa
nyang hana meu agama Yahudi meunan cit
ubak raja-raja dan umat Israel. 16 Dan Ulôn
keudroe teuma Lôn tunyok bak jihnyan man-
dum deurita nyang harôh jirasa sabab Ulôn."
17 Teuma Ananias pih laju jijak u rumoh
nyan laju jipeuduek jaroe jih ateueh Saulus.
"Syedara Saulus," kheun Ananias, "Tuhan
Isa nyang gata kalon bak teungoh rot ueh
watée gata jak keunoe, Gobnyan kheueh
nyang yue jak ulôn bak gata mangat gata jeuet
gata keumalon lom dan jikuasa lé Roh Allah."
18 Watée nyan cit teuma na sijeuneh beunda
lagée sisek eungkot leukang nibak mata Sau-
lus dan gobnyan ka jeuet jikeumalon lom
teuma. Dan Saulus pih jibeudôh, laju teupu-
manö. 19 Dan óh ka seuleusoe jimakheun,
Saulus ka jeuet keuteuga lom teuma.

Saulus jiseumeubeuet di Damsyik

Saulus tinggai di Damsyik ngon murit-
murit Isa na padub uroe treb jih. 20 Saulus
nyan laju jijak bak rumoh-rumoh iébadat dan
bak teumpat nyan laju jiseumeubeuet bahwa
Isa nyan na kheueh Aneuëk Allah.
21 Mandum ureuëng hireuen jideungoe
Saulus. Awaknyan jipeugah, "Bukon kheu-
eh jihnyoe nyang di Yerusalem ka jipoh maté
mandum ureuëng meuiman keu Isa? Jihnyan
jijak keunoe sapeue tujuan jih na kheueh
jikeuneuk jakdrob dan jiba awaknyan ubak
imeum-imeum ulée!"
22 Teuma Saulus maken treb maken teu-
ga peungaroh jih. Bukeuti-bukeuti nyang
jipeugah nyan keuhai Isa biet-biet yakén that
ureuëng nyang deungoe bahwa Isa nyan
kheueh Raja Peuseulamat, sampoe ureuëng-
ureuëng Yahudi nyang na di Damsyik hana
hase le jibantah.
23 Óh ka na padub watée treb jih ureu-
ëng-ureuëng Yahudi ka sipakat keu jikeu-
neuk poh maté Saulus. 24 Teuma reuncana

9:23-25: 2Kor. 11:32-33



Raga diluwa beuton banda (9:25)

awaknyan jiteupeue lé Saulus. Uroe malam
awaknyan jipreh Saulus bak babah pintoe
geureubang banda keu jipoh maté gobnyan.
25 Teuma bak simalam, murit-murit Saulus
jicok gobnyan, laju jipasoe lam saboh raga
oh lheueh nyan jipeutreun rot beuton banda.

Saulus di Yerusalem

26 Saulus jijak u Yerusalem, disinan gob-
nyan meu-useuha meugumpôi ngon murit-
murit Isa. Teuma awaknyan jitakot keu gob-
nyan, sabab awaknyan hana jipatéh bahwa
geuh nyan biet-biet ka jeuet keu murit Isa.
27 Óh lheueh nyan Barnabas jijak meu-
rumpok ngon Saulus, laju jiba gobnyan ubak
rasui-rasui. Barnabas laju jipeugah bak
awaknyan keuhai pakriban Saulus jikalon
Tuhan bak teungoh rot euh dan pakriban
Tuhan geumeututoe ngon gobnyan. Barna-
bas pih geupeugah pakriban beuhe jih Saulus
nyoe jipeubeuet ureuëng di Damsyik ngon
nan Isa. 28 Ngon sabab nyan Saulus tinggai
ngon awaknyan, dan meukhutubah ngon
beuhe that bansaboh Yerusalem ngon nan
Tuhan. 29 Gobnyan meututoe dan meudebat
ngon ureuëng-ureuëng Yahudi nyang meu-
basa Yunani, teuma awaknyan jiuseuha keu-
neuk poh maté gobnyan. 30 Watée ureuëng-
ureuëng meuiman nyang laén jiteupeue
keuhai nyan, awaknyan laju jiba Saulus u
Kaisarea, óh lheueh nyan jikirém gobnyan u
Tarsus.

31 Ngon lagée nyan jeumaáh nyang na
bansaboh Yudea, Galilea, dan samaria ka
jeuet keu aman. Geutulông lé Roh Allah,
ngon teumakot ubak Tuhan, jeumaáh-jeuma-
áh nyan meutamah teuga lom meutamah le.

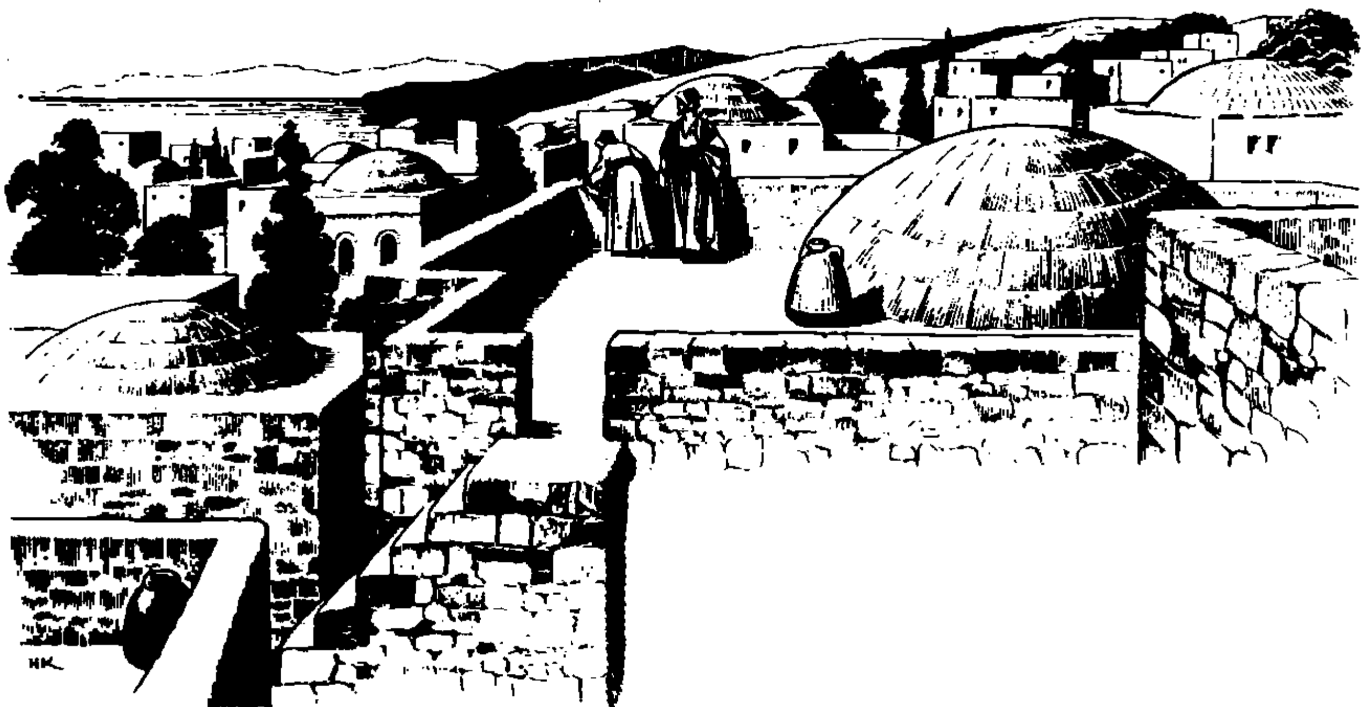
Petrus di Lida dan Yope

32 Petrus jijak bansaboh nyan jijak
saweue bubena jeumaáh. Bak siuroe gob-
nyan geujak saweue umat Tuhan di Lida.
33 Disinan gobnyan meurumpok ngon sidroe
ureuëng agam nyang nan jih Eneas, nyang
lapée dan hana jibeudôh-beudôh nibak teum-
pat éh na lapan thon ka treb jih. 34 Petrus
geupeugah bak Eneas, "Eneas, Isa geupeu
puléh gata. Beudôh kheueh dan peukeumah
laju teumpat éh gata." Watée nyan cit teuma
Eneas jibeudôh. 35 Banmandum peunduduek
di Lida dan Saron jikalon Eneas, laju awak-
nyan banmandum meuiman ubak Tuhan.
36 Di Yope na sidroe ureuëng inong
nyang nan jih Tabita. Inong nyan sidroe
ureuëng nyang meuiman ubak Isa. (Nan jih
lam basa Yunani na kheueh Dorkas nyang
makna jih rusa.) Inong nyan sabe jipeubuet
hai-hai nyang jroh dan jitulông ureuëng ga-
sien. 37 Bak watée nyan ureuëng nyan sakét
laju meuninggai donya. Óh ka lheueh manyét
jih teupumanö, manyét nyan laju jikeubah
ateueh kama nyang na di ateueh. 38 Yope
nyan hana padub na jiôh nibak Lida. Teuma,
watée murit-murit Isa tinggai di Yope jideu-

ngoe Petrus na di Lida, awaknyan laju jiutus
dua droe keuneuk meurumpok ngon Petrus
ngon amanat jih lagée nyoe, "Bubagaih
kheueh droeneueh jak keunoe." 39 Petrus la-
ju geubeudôh dan geuseutôt awaknyan. Wa-
tée ka trok keudeh, gobnyan laju jiba ubak
kama nyang na di ateueh. Banmandum inong
balée nyang na disinan jihudom Petrus sira
jimoe dan jitunyok bak gobnyan bajée-bajée
dan jubah-jubah nyang jicöb lé Dorkas keu
awaknyan watée Dorkas nyan mantong
udeb. 40 Petrus laju geuyue teubiet uluwa
awaknyan banmandum, laju gobnyan meu-
teuôt dan meudoá. Óh lheueh nyan gobnyan
laju geuhadab ubak manyét Dorkas dan geu-
peugah, "Tabita, beudôh!" Teuma Dorkas
laju jibleuet mata jih dan watée nyan cit
teuma jikalon Petrus, laju jiduek. 41 Laju lé
Petrus jimat jaroe Dorkas nyan sira geupeu-
dong. Óh lheueh nyan Petrus laju geuhôi
ureuëng-ureuëng meuiman nyang na disinan
meusajan-sajan ngon inong-inong balée
nyan, laju geujok Dorkas nyang ka udeb
nyan ubak awaknyan. 42 Haba keuhai keuja-
dian nyan bagaih that meutabu bansaboh Yo-
pe, akhé jih sampoe jai that-that ureuëng
meuiman ubak Isa sibagoe Raja Peuseulamat
awaknyan. 43 Petrus na tinggai disinan meu-
padub uroe teuk treb jih bak rumoh sidroe
ureuëng samak kulét nyang nan jih Simon.

Petrus dan Kornelius

10 Di Kaisarea na sidroe ureuëng agam
nyang nan jih Kornelius. Ureuëng
nyan sidroe Kapiten "Pasokan Italia".
2 Ureuëng nyan that-that jitakot ubak Po teu
Allah dan bansaboh keuluwarga jih meuié-
badat bak Allah. Ureuëng nyan kayém that
jitulông ureuëng-ureuëng Yahudi nyang ga-
sien, dan ureuëng nyan sabe jimeudoá bak Po
teu Allah. 3 Bak siuroe kira-kira poh lhée uroe
ureuëng nyan deuh jikalon ngon nyata that
nibak saboh keumalon, sidroe malaikat Allah
teuka dan jitawök jih nyan, "Kornelius!"
4 Kornelius laju jingieng ateueh malaikat
nyan ngon rasa teumakot laju jipeugah,
"Peue hai Teungku?"
Geujaweueb lé malaikat nyan, "Doá gata
dan keuhai murah até gatanyan ka geuteuri-
mong lé Po teu Allah dan Allah geuingat keu
gata. 5 Jinoenyoe gata yuejak laju ureuëng u
Yope keu jijak hôi Simon Petrus. 6 Ureuëng
nyan teungoh jipiôh bak rumoh ureuëng sa-
mak kulét nyang nan jih Simon, nyang tinggai
bak binéh panté." 7 Óh ka lheueh malaikat
nyang meututoe ngon Kornelius nyan geujak,
Kornelius laju jitawök dua droe peulayan ru-
moh jih dan sidroe anggota sidadu peungawai
jih nyang saleh. 8 Kornelius laju jicalitra bak
awaknyan peue nyang ka teujadi, óh lheu-
ehnyan laju jiyuejak awaknyan u Yope.
9 Óh singoh beungoh, watée awaknyan
mantong teungoh jijak dan rab trok u Yope,
Petrus jiék ateueh rumoh laju jimeudoá.
10 Dan laju jiteuka deuk meuheuét that keu-
neuk makheun. Teungoh peunajoh teupeu-
saneut, jihnyan laju meuteumé saboh keuma-
lon. 11 Laju jikalon langét teuhah deuh
jingieng sisuatu lagée ija nyang luwah teusu-
nyueng u bumoe, ijanyan meugantueng bak
peuet boh sagoe jih. 12 Lam nyan na mubagoe



Bubông rumoh di Palestina (10:9)

beulatang nyang meugaki peuet, mubagoe
beulatang meulata dan cicém-cicém kleuet.
13 Laju na su nyang jipeugah bak jihnyan,
"Petrus, beudôh, sie kheueh dan pajoh!"
14 Jijaweueb lé Petrus, "Hán, Tuhan!
Hántom na ulôn pajoh peue-peue mantong
nyang hareuem dan kuto." 15 Teuma su nyan
jipeugah lom bak jih nyan, "Peue nyang ka
geupeugah haleue lé Allah, bék kheueh gata
anggab nyan hareuem." 16 Nyang deuh teu-
kalon nyan meu-ulang-ulang sampoe lhée
goe, óh lheueh nyan ijanyan laju teubeuôt
lam syeuruga.
17 Petrus bingong bak jipike peue makna
nyang deuh jikalon. Teungoh Petrus jipike-
pike, ureuëng-ureuëng nyang jiyue lé Korne-
lius laju meurumpok rumoh Simon dan
awaknyan kana bak babah pintoe. 18 Laju
awaknyan jitawök ureuëng nyan dan jita-
nyong, "Peu kheueh disinoe na jamé nyang
jimudom, nyang nan jih Simon Petrus?"
19 Watée nyan Petrus teutab mantong ji-
useuha jipeuwaham peu makna nibak nyang
deuh jikalon nyan, Roh Allah geupeugah bak
jihnyan, "Hai Petrus, na lhée droe[l] ureuëng
teungoh jimita gata. 20 Ta treun laju bubagaih
u miyueb dan bék waih-waih gata seutôt
awaknyan, sabab Ulôn kheueh nyang yua
awaknyan." 21 Teuma Petrus laju jitreun
uyueb dan jipeugah bak awaknyan, "Ulôn
kheueh nyang awaknyoe mita. Gatanyoe
mandum tajak keunoe peuna peureulée?"
22 Jijaweueb lé awaknyan, "Kapiten
Kornelius nyang yuejak kamoe keunoe.
Gobnyan sidroe ureuëng gét dan geutakot
keu Po teu Allah, dan lumpah jihoreumat lé
mandum ureuëng Yahudi. Sidroe malaikat
Allah geuyue bak gobnyan mangat Teungku
jak u rumoh gobnyan, nyan na kheueh siba-
goe jeunaweueb ateueh doá gobnyan, gob-
nyan geuyue deungoe peue nyang teuma
Teungku peugah bak gobnyan." 23 Teuma
Petrus laju geuyue tamong awaknyan ma-
ngat jimudom disinan.
Óh singoh nyan Petrus jibeudôh dan laju
jijak ngon awaknyan. Na padub droe ureuëng
nibak Yope jijak cit ngon awaknyan. 24 Siu-
roe óh lheueh nyan awaknyan laju trok u
Kaisarea. Disinan awaknyan ka jipreh-preh
lé Kornelius ngon kawöm syedara jih dan
rakan-rakan krab jih nyang ka jihôi. 25 Watée
Petrus trok keunan. Kornelius laju jijak
sambot gobnyan dan jisujut dikeue gobnyan.
26 Teuma lé Petrus laju jitulông peudong
ureuëng nyan, sira jipeugah, "Beudôh kheu-
eh! Ulôn keudroe pih manusia lagée gata."
27 Teungoh geumeututoe ngon Kornelius
nyan, Petrus laju geutamong lam rumoh. Di-
sinan laju geukalon jai that-that ureuëng ka
meusapat. 28 Laju geupeugah bak awaknyan,
"Syedara-syedara keudroe tateupeue bahwa
ureuëng Yahudi jitam lé agama jih mangat
bék jijak meurumpok atawa meuhubongan
ngon ureuëng-ureuëng nibak bansa laén.
Teuma Allah ka geutunyok bak ulôn bahwa
ulôn hana jeuet lôn anggab soe mantong
najih atawa hareuem. 29 Nyang kheueh sabab
jih watée Teungku lakée mangat ulôn teuka
keunoe, nibak ulôn hana masa-alah. Teuma
jinoenyoe keuneuk lôn teupeue keupeue
Teungku tayue jak ulôn keunoe."
30 Jijaweueb lé Kornelius, "Lhée uroe
nyang ka lheueh, kira-kira watée jih lagée
saát nyoe, ulôn teungoh meudoá[m] dirumoh
poh lhée seupôt. Ngon hana lôn sangka-
sangka sidroe ureuëng agam jidong dikeue
ulôn. Peukayan ureuëng nyan meukilat-kilat.
31 Ureuëng nyan jipeugah, 'Kornelius! Allah
ka geudeungoe doá gata dan geuingat ateueh
keumurahan até gata. 32 Teuma gata yue
kheueh mangat ureuëng jijak u Yope keu
jijak hôi ureuëng nyang nan jih Simon
Petrus. Gobnyan teungoh geu éh bak rumoh
sidroe ureuëng nyang buet jih jisamak kulét
nyang nan ureuëng nyan Simon; rumoh nyan
bak binéh laôt.' 33 Nyang kheueh sabab jih
bagaih that lôn yue ureuëng mangat jijak
tawök Teungku. Dan Teungku keubiet jroh
that até keu neujak keunoe bak watée nyoe
kamoe mandum meusapat disinoe dikeue
Allah keu kamoe deungoe mandum nyang
geupeugah lé Allah mangat hai nyan Teung-
ku peugah bak kamoe."

Petrus meupidato

34 Laju jipeugah lé Petrus, "Jinoenyoe
biet-biet ulôn sadar bahwa Allah geupeujeu-
et mandum manusia saban. 35 Ureuëng
nyang takot keu Allah dan peubuet nyang
beutôi, ureuëng nyan geuteurimong lé Allah,
hana geupakoe ureuëng nyan nibak bansa
peue. 36 Syedara-syedara ka tateupeue asoe
beurita nyang Allah peusampoe keu bansa
Israel. Habanyan na kheueh keuhai Haba Gét

[l] *lhée droe:* padub-padubboh naseukah kuno: siureuëng; saboh naseukah: dua droe. [m] *meudoá:* padub-padubboh naseukah kuno: meudoá dan meupuasa.
10:34: Tel. 10:17

keuhai damé meulalu Isa, na kheueh Tuhan
mandum manusia. 37 Gata tateupeue peue
nyang ka teujadi bansaboh Yudea, na kheueh
phon nibak Galilea óh lheueh teupeumanö
nyang geuyue lé Nabi Yahya. 38 Gata ka
tateupeue bahwa Allah ka geupiléh Isa
ureuëng Nazaret nyan dan geubri keu Gob-
nyan Roh Allah dan kuasa. Meunan cit gata
tateupeue bahwa Isa nyan geujak ho-ho
mantong keu geupeubuet nyang jroh; Gob-
nyan geupeu puléh mandum ureuëng nyang
ka jikuasa lé Iblih. Sabab Allah na meusajan
Gobnyan. 39 Kamoenyoe kheueh ureuëng
nyang ka kamoe ngieng keudroe peue-peue
mantong nyang ka geupeubuet di nanggroe
ureuëng Yahudi dan di Yerusalem. Bah
kheueh meunan awaknyan jisaleb dan jipoh
maté Gobnyan. 40 Teuma bak uroe nyang
keu lhée Allah geupeu udeb Gobnyan lom
nibak maté dan geupeudeuh Gobnyan ubak
manusia; 41 bukon keu mandum ureuëng,
teuma ubak kamoe nyang ka geupiléh lé
Allah leubeh ilée beu jeuet keusaksi-saksi
Gobnyan. Kamoe makheun dan jieb ié meu-
sajan ngon Gobnyan óh ka lheueh Gobnyan
udeb lom nibak maté. 42 Dan Gobnyan geu-
yue bak kamoe keu kamoe jak peusampoe
Haba Gét nyan ubak ureuëng-ureuëng dan
kamoe meusaksi bahwa Gobnyan kheueh
nyang geuangkat lé Po teu Allah jeuet keu
hakém ureuëng-ureuëng nyang mantong
udeb dan ureuëng-ureuëng nyang ka maté.
43 Mandum nabi-nabi na geupeugah keuhai
Gobnyan. Awaknyan geupeugah bahwa
mandum ureuëng nyang meuiman ubak Isa,
teuma teupeuamphon desya jih ngon kuasa
nibak Isa."

Ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi meuteumé Roh Allah

44 Watée Petrus mantong jipeugah haba,
Roh Allah geutreun dan geukuasa mandum
ureuëng nyang deungoe haba nyan.
45 Ureuëng-ureuëng Yahudi nyang peucaya
ubak Isa dan jiseutôt Petrus phon nibak Yo-
pe, mandum hireuen watée jikalon bahwa
Allah geubri cit Roh Gobnyan keu ureuëng-
ureuëng bansa laén nyang bukon bansa Ya-
hudi. 46 Sabab awaknyan jideungoe mandum
ureuëng nyan jimututoe lam mubagoe basa
dan jipujoe-pujoe keubeusaran Po teu Allah.
Laju jipeugah lé Petrus, 47 "Cuba kalon,
ureuëng-ureuëng nyoe ka meuteumé Roh
Allah saban lagée geutanyoe. Ngon lagée
nyan peu kheueh hase ureuëng laén jitam
awaknyoe keu teupumanö ngon ié?" 48 Teu-
ma Petrus jiyue awaknyan teupumanö ateueh
nan Isa. Óh lheueh nyan awaknyan jilakée
mangat Petrus beutinggai ngon awaknyan
keu padub uroe treb jih.

Laporan Petrus ubak jeumaáh di Yerusalem

11 Rasui-rasui dan ureuëng-ureuëng
meuiman bansaboh Yudea jideu-
ngoe bahwa ureuëng-ureuëng nyang hana
meuagama Yahudi pih ka jiteurimong feu-
reuman Allah. 2 Óh lheueh nyan watée Petrus
geujak u Yerusalem, ureuëng-ureuëng Ya-
hudi nyang ka lheueh jimeuiman nyan, jihina
keu Petrus. Awaknyan jipeugah lagée nyoe,
3 "Keupeue gata jak u rumoh ureuëng-
ureuëng nyang gohlom teupeukatan? Dan
gata makheun teuma meusajan-sajan ngon
awaknyan!" 4 Ngon sabab nyan Petrus geu-
peu trang bak awaknyan mandum nyang ka
teujadi, phon nibak awai, Petrus geupeugah,
5 "Ulôn teungoh meudoá di banda Yope,
laju deuh ulôn ngieng lam saboh keumalon.
Ulôn ngieng laju na sapeue-peue lagée siôn
ija nyang luwah teupeutreun nibak langét,
meugantung nibak ban peuet boh sagoe jih,
óh lheueh nyan laju jipiôh bak binéh ulôn.
6 Watée ulôn kalon u dalam nyan, laju ulôn
ngieng beulatang-beulatang nyang meugaki
peuet, beulatang-beulatang kleut, beulatang-
beulatang nyang jimeu-éue dan cicém-cicém
kleut. 7 Óh lheueh nyan laju ulôn deungoe na
saboh su nyang jipeugah ubak ulôn, 'Beudôh
laju hai Petrus! Sie kheueh laju nyan dan gata
pajoh!' 8 Teuma ulôn jaweueb, 'Hánjeuet
Tuhan! Gohlom na ulôn makheun peunajoh
nyang hareuem atawa najih.' 9 Teuma su
nyan geupeugah lom nibak langét, 'Barang
nyang ka geupeugah haleue lé Allah bék gata
peugah hareuem.' 10 Ulôn ngieng hai nyan
sampoe lhée goe dan akhé jih banmandum
teubeuôt lom lam syeuruga. 11 Paih bak wa-
tée nyan cit teuma ban lhée droe nibak Kai-
sarea, nyang jiyue jak meurumpok ngon
ulôn,[n] trok u rumoh teumpat ulôn éh. 12 Laju
Roh Allah geuyue ulôn jak meusajan-sajan
ngon awaknyan dan bék na bimbeng. Ban
nam droe syedara nyan pih jijak meusajan
ngon ulôn u Kaisarea, dan kamoe banman-
dum kamoe tamong lam rumoh Kornelius.
13 Óh lheueh nyan Kornelius jipeugah bak
kamoe pakriban gobnyan jikalon sidroe ma-

[n] *ulôn:* padub-padubboh naseukah kuno: kamoe.



Banda Antokhia (11:20)

laikat jidong dirumoh jih sira jipeugah, 'Gata
yue laju ureuëng jijak u Yope keu jijakhôi
sidroe ureuëng agam nyang nan jih Simon
Petrus. 14 Gobnyan teuma jipeusampoe ubak
gata haba keuhai teupeuseulamat gata dan
keuluwarga gata.' 15 Dan bak watée ulôn
teungoh peugah haba lagée nyan," meunan
kheueh Petrus geupeugah lom calitra gob-
nyan, "Roh Allah geutron ateueh awaknyan,
saban lagée nyang teujadi ateueh geutanyoe
ilée yoh awaiphon. 16 Laju ulôn teuingat,
Tuhan ka lheueh geupeugah, 'Nabi Yahya
geupumanö ngon ié, teuma gata teupumanö
ngon Roh Allah.' 17 Ngon lagée nyan jeulaih
that bahwa Po teu Allah geubri cit ubak
ureuëng-ureuëng nyang hana meuagama
Yahudi, meuneubri nyang saban geubri keu
geutanyoe bak watée geutanyoe tapeucaya
ubak Tuhan Isa. Ngon sabab nyan, panena
mungken ulôn tam Po teu Allah!"

18 Óh ka lheueh jideungoe nyan, awak-
nyan hana jibantah le. Laju awaknyan jipujoe
Po teu Allah. Awaknyan jipeugah, "Meu-
nyoe meunan, ureuëng-ureuëng nyang bu-
kon Yahudi pih geubri keuseumpatan lé Po
teu Allah keu jimeutobat nibak desya-desya
jih dan jideungoe udeb nyang seujati!"

Jeumaáh di Antiokhia

19 Óh ka lheueh Stefanus jipoh maté,
ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak Isa
ka jipeuphon let keudeuh keunoe, akhé jih
awaknyan meutabu beba hán meuhô sahoe.
Na jiplueng sampoe u Fenisia, dan na teuma
nyang sampoe u Siprus dan Antiokhia.
Awaknyan laju jipeusampoe haba nibak
Allah na kheueh ubak ureuëng-ureuëng Ya-
hudi mantong. 20 Teuma lamkawan ureuëng-
ureuëng nyang meuiman nyan, nyang asai jih
nibak Siprus dan Kirene, na teuma ureuëng-
ureuëng nyang jijak u Antiophia dan jimeu-
dakwah Haba Gét keuhai Isa ubak ureuëng-
ureuëng nyang hana meuagama Yahudi[o] cit
teuma. 21 Kuasa Tuhan na bak awaknyan
sampoe jai that-that ureuëng meuiman dan
jiseurah droe ubak Tuhan.

22 Haba keuhaba keuhai peuristiwa nyoe
trok cit teuma ubak jeumaáh nyang na di
Yerusalem. Ngon lagée nyan awaknyan laju
jikirém Barnabas u Antiokhia. 23 Dan watée
Barnabas ka trok keudeh, dan jikalon pakri-
ban Allah geubri beureukat ateueh ureuëng-
ureuëng nyan, gobnyan galak that-that. Laju
jilakée mangat awaknyan biet-biet patuh
ubak Tuhan deungon sipeunoh até. 24 Barna-
bas nyoe na kheueh ureuëng gét até dan
jikuasa lé Roh Allah dan that-that jimeuiman
ubak Tuhan sampoe meutamah ramé
ureuëng jiseutôt Tuhan.

25 Óh lheueh nyan Barnabas jijak u
Tarsus jijak mita Saulus. 26 Óh ka lheueh
meurumpok ngon Saulus, laju jiba Saulus u

[o] *ureuëng-ureuëng nyang hana meuagama Yahudi:* padub-padubboh naseukah kuno: ureuëng-ureuëng Yunani; atawa: ureuëng Yahudi nyang meubasa Yunani.

11:16: Kis. 1:5 **11:19:** Kis. 8:1-4

Antiokhia na sithon peunoh awaknyan meu-
gumpôi ngon jeumaáh nyang na disinan sira
jipeubeuet ureuëng ramé. Di Antiokhia nyan
kheueh ureuëng-ureuëng nyang peucaya keu
Isa nyang keuphon that teupeugah ureuëng-
ureuëng Kristen.
27 Bak watée nyan na pa dubdroe nabi
nyang teuka nibak Yerusalem u Antiokhia.
28 Lamkawan nabi-nabi nyan na nyang nan
geuh Agabus. Lé durongan Roh Allah gob-
nyan meunubuat bahwa bansaboh donya teu-
ma teuka musém deuk nyang paleng parah.
(Dan hainyan keubiet na teujadi bak watée
Kaisar Klaudius mat peurintah.) 29 Ngon la-
gée nyan banmandum murit Isa nyan ka si-
pakat keu jikirém sumbangan keu syedara-
syedara nyang na tinggai di Yudea;
maséng-maséng jikirém meunurot keu-
mampuan jih. 30 Keuhai situju nyan teutab
teupeubuet, laju Barnabas dan Saulus ji-utus
keu jijak intat sumbangan nyan ubak peu-
mimpén-peumimpén jeumaáh.

Jeumaáh nyang ji iénanya meutamah-tamah

12 Kira-kira bak watée nyan cit teuma
Raja Herodes[p] jipeuphon teugon
anggota-anggota jeumaáh. 2 Ateueh peu-
rintah raja nyan, Yakobus, syedara Yahya
jipoh maté ngon peudeueng. 3 Watée jikalon
lé Herodes buet nyan galak that até ureuëng-
ureuëng Yahudi, jipeubuet lom lagée nyan;
laju jipeutreun peurintah keu teujakdrob
Petrus. Hai nyan teujadi bak watée Uroe
Raya Ruti Hana Meuragoe. 4 Óh ka lheueh
jidrob, Petrus laju jipeutamong lam glab.
Peuet boh reugu sipa-i nyang jibri tugaih keu
jijaga Petrus lam glab nyan – maséng-ma-
séng reugu na peuet droe sipa-i. Óh ka lheueh
peurayaan Paskah seuleusoe, barô kheueh
Herodes teuma jipeusidang Petrus dikeue
ureuëng ramé. 5 Ngon lagée nyan Petrus
jiteuen lam glab; teuma lé anggota-anggota
jeumaáh hana jipiôh-piôh jimeudoá ngon si-
sunggoh até ubak Tuhan keu Petrus.

Petrus jipeubeubaih nibak lam glab

6 Bak malam sigohlom Herodes jiba
Petrus dikeue ureuëng ramé, Petrus teuéh
sira teuikat ngon beuleunggu nibak teungoh
dua droe sidadu nyang kawai. Bak babah
pintoe peunjara nyan, peungawai-peungawai
nyang laén pih teungoh jikawai peunjara.
7 Ngon hana teusangka-sangka malaikat Tu-
han ka teudong nibak teumpat nyan dan sa-
boh cahya muble-ble lam kama peunjara
nyan. Malaikat nyan laju geuguncang-
guncang Petrus sampoe Petrus teujaga. Laju
geupeugah lé malaikat nyan, "Hai, bubagaih
tabeudôh!" Watée nyan cit teuma rhot rante
beuso nyang na bak jaroe Petrus. 8 Óh lheueh
nyan malaikat nyan geupeugah, "Ngui kheu-
eh laju peukayan gata dan ikat kheueh laju
talo sipatu gata." Teuma Petrus pih laju geu-
ngui peukayan dan geuikat talo sipatu geuh
keudroe. Óh lheueh nyan malaikat nyan geu-
peugah lom, "Ngui kheueh bajée jubah dan
seutôt kheueh ulôn." 9 Teuma Petrus laju
geuseutôt malaikat nyan geuteubiet nibak
peunjara. Teuma Petrus hana geusadar
bahwa peue nyang teungoh geupeubuet lé
malaikat na kheueh sapeue-peue nyang biet-
biet teujadi. Petrus geupike nyan kheueh sa-
boh keumalon. 10 Watée awaknyan ka geule-
wat nibak teumpat jijaga pintoe phon dan
pintoe nyang keudua, awaknyan laju trok bak
pintoe beuso, nyang rhot jih u banda. Pintoe
nyan teuhah keudroe jih, laju awaknyan
jiteubiet dan jijak rot saboh jurông. Ngon
hana geusangka-sangka malaikat nyan geu-
tinggai Petrus sidroe.
11 Óh ka lheueh nyan barô kheueh Petrus
sadar keuhai peue nyang ka teujadi ateueh
droe gobnyan, laju geupeugah, "Jinoenyoe
barô kheueh lôn teupeue bahwa Tuhan biet-
biet ka geukirém malaikat Gobnyan keu geu-
peulheueh ulôn nibak kuasa Herodes dan ni-
bak sigala sisuatu nyang jikeuneuk peubuet
lé bansa Yahudi ateueh ulôn."
12 Óh ka lheueh geusadar keuadaan
nyan, Petrus laju geujak u rumoh Maryam,
ma Yahya nyang teuhôi cit ngon Markus.
Disinan jai that-that ureuëng meugumpôi
dan teungoh meudoá. 13 Petrus laju geukeu-
tok pintoe luwa, laju lé sidroe peulayan inong
nyang nan jih Rode, teuka keu jibuka pintoe.
14 Inong nyan laju jituri nyan na kheueh su
Petrus. Sabab galak that até, inong nyan ba-
gaih-bagaih jigisa u dalam ngon hana jipeu-
hah pintoe leubeh ilée, laju jipeugah bak
ureuëng-ureuëng nyang na disinan bahwa
Petrus na diluwa. 15 "Kah nyoe ka pungoe!"
kheun awaknyan. Teuma Rode jimeukreueh
bahwa nyan biet-biet Petrus. Teuma awak-
nyan laju jipeugah, "Nyan malaikat gob-
nyan!"

[p] *Raja Herodes:* na kheueh Herodes Agripa I, raja ateueh bansaboh nanggroe bansa Yahudi.
11:28: Kis. 21:10 **12:4**: Keu. 12:1-27

16 Watée nyan Petrus hana piôh geukeu-
tok pintoe. Dan watée awaknyan jipeuhah
pintoe, laju jikalon Petrus, awaknyan hireuen
lumpah na. 17 Petrus laju geubri isyarat ngon
jaroe gobnyan mangat awaknyan teunang,
óh lheueh nyan barô kheueh geucalitra pakri-
ban Tuhan ka geuba gobnyan geupeuteubiet
lam glab. Laju geupeugah, "Jak peugah
kheueh hainyoe ubak Yakobus dan syedara-
syedara nyang laén lom teuma." Óh ka lheu-
eh nyan Petrus laju geutinggai teumpat nyan
dan geujak u teumpat laén.
18 Óh singoh beungoh barô kheueh jiteu-
ka karu riôh-riôh dan ka-ak ka-ok lamkawan
sipa-i nyang jaga. Awaknyan bingong
lumpah na keuhai peue nyang ka teujadi
ateueh Petrus. 19 Laju lé Herodes jiyue
ureuëng jak mita Petrus, teuma awaknyan
hana hase meurumpok ngon gobnyan. Teu-
ma Herodes laju jipeurintah mangat peunga-
wai-peungawai nyan jitanyong óh lheueh
nyan laju jipoh maté.
Óh lheueh nyan Herodes laju jijak u Yu-
dea dan tinggai na padub treb di Kaisarea.

Herodes maté

20 Herodes beungéh lumpah na keu
ureuëng-ureuëng Tirus dan Sidon. Ngon sa-
bab nyan awaknyan meusajan-sajan jijak
meuhadab gobnyan. Phon-phon awaknyan
jibujuk Blastus, nyang jeuet keu ulée lam
meuligoe Herodes, sampoe jihnyan jidong
blaih awaknyan. Óh lheueh nyan awaknyan
laju jijak meuhadab Herodes, laju jilakée
meudamé, sabab nanggroe awaknyan meu-
gantung nibak peunajoh nibak nanggroe
Herodes.
21 Bak siuroe nyang ka teupeuteuntée,
Herodes laju jingui peukayan keurajeuen dan
laju jiduek ateueh takhta keurajeuen dan
jipeuphon pidatoe dikeue rakyat ba.
22 Rakyat nyang teungoh jideungoe nyan ji-
kuk-kuk, "Nyoe kheueh su dewa, bukon su
manusia!" 23 Bak watée nyan cit teuma ma-
laikat Tuhan geutampa Herodes, sabab
jihnyan hana jihoreumat Allah. Herodes ji-
pajoh lé glang dan laju maté.
24 Teuma feureuman Allah seumaken
meukeumang luwah dan seumaken teuga.
25 Óh ka lheueh Barnabas dan Saulus geu-
peu seuleusoe tugaih geuh, awaknyan laju geu-
riwang nibak[q] Yerusalem sira geuba Yahya
Markus meusajan-sajan ngon awaknyan.

Barnabas dan Saulus teupiléh dan teu-utus

13 Lam jeumaáh di Antiokhia na nabi-
nabi dan gurée-gurée, na kheueh
Barnabas, Simeon nyang jihôi Si Itam, Luki-
us dan asai Kirene, Menahem nyang rayeuk
meusajan Raja Herodes,[r] dan Saulus. 2 Wa-
tée awaknyan teungoh iébadat ubak Tuhan
dan jipuasa, Roh Allah geupeugah bak awak-
nyan, "Piléh kheueh Barnabas dan Saulus
khusos keu Ulôn, mangat awaknyan jipeubu-
et buet nyang ka Lôn peuteuntée keu awak-
nyan."
3 Óh ka lheueh puasa dan meudoá awak-
nyan laju jikeubah jaroe ateueh Barnabas dan
Saulus laju jiutus awaknyan bandua.

Di Siprus

4 Sabab geu-utus lé Po teu Allah, Barna-
bas dan Saulus laju jijak u Seleukia. Di sinan
awaknyan jimeulayeue laju u Pulo Siprus.
5 Watée ka trok u Salamis, awaknyan laju
jimeudakwah jipeusampoe feureuman Allah
di rumoh-rumoh iébadat Yahudi. Lam meu-
neujak awaknyan mandua jibantu lé Yahya
Markus.
6 Bansaboh pulo nyan awaknyan bloih
sampoe trok u Pafos. Bak teumpat nyan
awaknyan laju meurumpok ngon sidroe
ureuëng Yahudi, nyang nan jih Bar Yesus.
Ureuëng nyan tukang sihe nyang jiaku droe
jih nabi. 7 Sergius Paulus, gubunur pulo nyan
na kheueh rakan krab that ngon tukang sihe
nyan. Gubunur nyan na kheueh sidroe
ureuëng nyang carông dan bijaksana. Gob-
nyan laju jihôi Barnabas dan Saulus sabab
jihnyan jikeuneuk deungoe feureuman
Allah. 8 Teuma Barnabas dan saulus hánji-
tem teurimong lé Elimas ahli sihe nyan, sa-
bab Elimas (nyan kheueh nan ureuëng nyan
lam basa Yunani) jiuseuha mangat gubunur
bék sampoe jipeucaya ubak Isa. 9 Teuma
Saulus – nyang teuhôi cit ngon nan Paulus –
laju jikuasa lé Roh Allah, akhé jih gobnyan
laju geupandang ateueh tukang sihe nyan,
10 lheueh nyan laju jipeugah, "Hai tukang
teumipée jeuhet, aneuëk jahanam! Gata mu-
soh bandum nyang gét. Pakon hana gata tem
piôh gata peurusak reuncana Allah keu teu-
peuseulamat manusia? 11 Jinoe gata kalon,
Tuhan teuma geuhuköm gata! Gata teuma
jeuet keu ureuëng buta, sampoe gata hana

[q] *nibak:* padub-padubboh naseukah kuno: keu. [r] *Raja Herodes:* na kheueh Herodes Antipas nyang mat peurintah di Galilea (kalon Luk. 3:1).

hase gata ngieng cahya mata uroe lam padub
watée nyoe."
Watée nyan cit teuma Elimas jirasa na
sagob itam nyang jitôb mata jih, sampoe wa-
tée jijak meugeue-meugeue jimita ureuëng
keu jitarek jih. 12 Watée gubunur nyan jikalon
peue nyang ka teujadi, ureuëng nyan laju
peucaya keu Isa; sabab gobnyan hireuen
lumpah na keuhai ajaran keu Tuhan.

Di Antiokhia, Pisidia

13 Nibak Pafos, Paulus dan rakan-rakan
jih laju jimeulayeue u Perga di Pamfilia. Ni-
bak teumpat nyan Yahya Markus jitinggai
awaknyan, laju jigisa u Yerusalem. 14 Beudôh
di Perga, awaknyan jijak laju u Antiokhia di
Pisidia, óh lheueh nyan bak uroe Sabat awak-
nyan laju jijak duek lam rumoh iébadat. 15 Óh
ka lheueh Kitab Nabi Musa dan kitab nabi-na-
bi jibeuet lé awaknyan, peumimpén-peu-
mimpén rumoh iébadat nyan jiyue ureuëng
jijak teumanyong bak Paulus dan rakan-rakan
jih, "Syedara-syedara, meunyoe gata na
naseuhat keu ureuëng nyoe, kamoe peusila-
kan syedara peugah naseuhat nyan." 16 Pau-
lus laju jidong, laju jibri isyarat ngon jaroe jih,
óh lheueh nyan jipeugah,
"Syedara-syedara bansa Israel dan bandum
syedara-syedara nyang laén nyang na nibak
teumpat nyoe nyang taát ubak Po teu Allah!
Cuba gata deungoe ulôn: 17 Allah bansa Israel
ka geupiléh indatu geutanyoe, dan geupeu-
jeuet bansa nyoe bansa nyang rayeuk watée
awaknyan tinggai di nanggroe Meusé sibagoe
ureuëng aséng. Óh lheueh nyan ngon kuasa
nyang rayeuk Allah geuba awaknyan geupeu-
teubiet lam nanggroe Meusé. 18 Gobnyan saba
ateueh pi-e-pi-e awaknyan[s] lam padang pasi
peuet ploh thon treb jih. 19 Tujoh boh bansa
geupeuhabéh di nanggroe Kanaan keu geu-
bagi-bagi nanggroe nyan keu bansa Israel
mangat nanggroe nyan jeuet keuhak milék
awaknyan. 20 Banmandum nyan na jih 450
thon treb jih.
Óh ka lheueh taubagi nanggroe Kanaan
nyan,[t] Allah laju geubri keu awaknyan ha-
kém-hakém. Hakém nyang keuneulheueh na
kheueh Nabi Samuel. 21 Óh lheueh nyan
awaknyan jilakée sidroe raja. Allah laju geu-
bri bak awaknyan Saul bin Kis nibak sukée
bansa Benyamin mangat jeuet keu raja awak-
nyan nyang treb jih sampoe peuet ploh thon.
22 Óh ka lheueh Allah geu géesée raja nyan
nibak takhta jih, Allah geu angkat teuma Nabi
Daud jeuet keu raja awaknyan. Dan nyoe
kheueh feureuman Allah keuhai Nabi Daud,
'Ulôn ka meuteumé Daud bin Isai nyan sidroe
nyang jipeuharok até Ulôn. Jihnyan kheueh
nyang jipeubuet mandum nyang Ulôn lakée.'
23 Nibak keuturonan Nabi Daud nyan kheueh
Allah geukeubah keu Bansa Israel sidroe Raja
Peuseulamat, lagée nyang ka geupeu janji
nyan. Dan Isa nyan kheueh Raja Peuseulamat
nyan 24 Sigohlom Isa geupeu phon tugaih
Gobnyan, Nabi Yahya ka geupeusampoe
ubak ureuëng-ureuëng Israel mangat awak-
nyan jimeutobat nibak mandum desya-desya
dan awaknyan teupumanö. 25 Dan karab trok
bak akhé buet gobnyan, Nabi Yahya jipeugah
ubak dumna ureuëng, 'Soe kheueh ulôn nyoe
meunurot peundapat gata? Ulôn nyoe bukon
Ureuëng nyang gata preh-preh. Ingat,
Ureuëng nyan teuma teuka óh ka lheueh ulôn;
keu lôn ploih talo sipatu Gobnyan mantong
nibak ulôn nyoe hana jeuet.'
26 Syedara-syedara keuturonan Nabi Ibra-
him, dan mandum syedara nyang laén nyang
na disinoe nyang taát ubak Po teu Allah! Allah
ka geukirém keu geutanyoe haba seulamat
nyan; 27 sabab ureuëng-ureuëng nyang tinggai
di Yerusalem dan peumimpén-peumimpén
awaknyan hana jiteupeue bahwa Gobnyan
kheueh peuseulamat nyan. Awaknyan hana
muphom ajaran nabi-nabi nyang teubeuet tieb-
tieb uroe Sabat, sampoe awaknyan jihukôm Isa
Almaseh. Teuma ngon jipeubuet nyang lagée
nyan lé awaknyan, teunyata peue nyang ka
geupeugah lé nabi-nabi nyan biet-biet teujadi.
28 Bah kheueh awaknyan hana jiteumé sapeue
pih nibak Gobnyan nyang patôt teuhukôm
ngon hukôman maté, teuma awaknyan teutab
jilakée bak Pilatus mangat Gobnyan teutab ji-
poh maté. 29 Dan óh ka lheueh awaknyan jipeu-
buet banmandum nyang na teutuléh lam Alki-
tab keuhai Gobnyan, awaknyan laju jipeutron
manyét Gobnyan nibak kayée saleb, laju jikeu-
bah lam kubu. 30 Teuma lé Allah geupeu udeb
lom teuma Gobnyan nibak maté. 31 Óh lheueh
nyan meu-uroe-uroe treb jih Gobnyan geupeu-
leumah droe ubak ureuëng-ureuëng nyang ka

[s] *Gobnyan saba ateueh pi-e-pi-e awaknyan:* padub-padubboh naseukah kuno: Gobnyan geupeulara awaknyan.
[t] *Banmandum nyan na jih 450 thon treb jih. Óh ka lheueh ... nyan:* atawa kira-kira 450 thon óh lheueh nyan.
13:17: Keu. 1:7, 12:51 **13:18:** Teu. 14:34, Tel. 1:31 **13:19:** Tel. 7:1, Yos. 14:1 **13:20:** Hak. 2:16, 1Sam. 3:20
13:21: 1Sam. 8:5, 10:21 **13:22:** 1Sam. 13:14, 16:12, Zab. 89:20 **13:24:** Mrk. 1:4, Luk. 3:3 **13:25:** Mat. 3:11,
Mrk. 1:7, Luk. 3:16, Yah. 1:20, 27 **13:28:** Mat. 27:22-23, Mrk. 15:13-14, Luk. 23:21-23, Yah. 19:15
13:29: Mat. 27:57-61, Mrk. 15:42-47, Luk. 23:50-56, Yah. 19:38-42 **13:31:** Kis. 1:3

lheueh teuka ngon Gobnyan nibak Galilea u
Yerusalem. Awaknyan kheueh bak saát nyoe
jeuet keusaksi-saksi keu Gobnyan keu bansa
Israel. 32 Jadi, bak saát nyoe kamoe peusampoe
Haba Gét nyan keu gata: Peue nyang ka geu-
peujanji lé Allah ubak indatu geutanyoe,
33 nyan lé Gobnyan ka geupeubuet keu geuta-
nyoe ngon geupeu udeb lom Isa nibak maté.
Sabab lam kitab Zabur nyang keudua na teutu-
léh lagée nyoe,

'Gata kheueh Aneuëk Ulôn,
bak uroenyoe Ulôn ka jeuet keu
Bapak Gata.'

34 Allah ka geupeu udeb Gobnyan lom nibak
maté. Jinoenyoe Gobnyan hana le geurasa
maté lam kubu. Keuhai nyan Allah meufeu-
reuman,

'Ulôn teuma Lôn bri keu gata janji
suci nyang pasti teukeureuja,
nyang ka Ulôn meujanji
bak Nabi Daud.'

35 Meunan cit bak ayat nyang laén na na
teutuléh lagée nyoe,

'Droeneueh hana neupeubiyeu hamba
Droeneueh nyan brok lam kubu.'

36 Nabi Daud ka maté dan ka lheueh teukubu
meusajan ngon indatu gobnyan, óh ka lheueh
geupeubuet peue nyang Allah yue peubuet.
Manyét Nabi Daud pih ka habéh hanco
banmandum. 37 Teuma Isa, nyang Allah peu
udeb lom nibak maté, Isa nyan hana hanco
lom hana habéh. 38-39 Sabab nyan kheueh
syedara-syedara, bah kheueh beugata teupeue
bahwa meulalu Isa haba keuhai teupeu
amphon desya teupeusampoe ubak gata; ga-
tanyoe harôh tateupeue bahwa tieb-tieb
ureuëng nyang meuiman keu Gobnyan, geu-
peu beubaih nibak mandum desya nyang hana
hase teusampôh meulalu peurintah-peurintah
Allah nyang geupeusampoe lé Nabi Musa.
40 Nyang kheueh sabab jih gata harôh tasimak
beugét-gét, bék sampoe teujadi ateueh gata"
peue nyang ka geupeugah lé Nabi-nabi nyoe,

41 'Simak kheueh beugét-gét, hai gata
nyang galak bak buet meuhina!
Gata teuka hireuen dan laju maté!
Sabab bak jamén nyoe teungoh lôn
peubuet sapeue-sapeue
nyang gata keudroe hana teuma
gata patéh,
bah kheueh na ureuëng nyang
peutrang ubak gata.' "

42 Watée Paulus dan Barnabas geutinggai ru-
moh iébadat nyan, ureuëng-ureuëng nyang na
lam rumoh iébadat nyan jilakée lom mangat
awaknyan jigisa lôn óh watée uroe Sabat
nyang teuma teuka, guna keu geupeu trang
leubeh jiôh keuhai nyan. 43 Óh ka lheueh
ureuëng-ureuëng jiteubiet lam rumoh iébadat
nyan, Paulus dan Barnabas laju jiseutôt lé
ureuëng ramé, ureuëng Yahudi dan bansa
laén nyang ka jitamong agama Yahudi. Dan
rasui-rasui nyan laju jibri naseuhat bak awak-
nyan mangat awaknyan teutab meusadeue
bak rakhmat Allah.

44 Bak uroe Sabat lheueh-lheueh nyan,
rab mandum ureuëng nyang na lam banda
nyan jijak deungoe feureuman Tuhan. 45 Wa-
tée ureuëng-ureuëng Yahudi jikalon ureuëng
ramé nyan, awaknyan biet-biet jiteuka bingi-
ek até. Awaknyan laju jihina Paulus dan ji-
bantah mandum nyang geupeugah nyan.
46 Teuma ngon leubeh beuhe lom Paulus dan
Barnabas geumeututoe troh trang. Awaknyan
geupeugah, "Feureuman Allah keubiet teu-
peusampoe ubak gata leubeh ilée. Teuma sa-
bab gata hana tatem teurimong, gata ka tapeu-
teuntée keudroe bahwa gata keubiet hana
patot tateurimong udeb seujati dan keukai.
Dan jinoenyoe kamoe tinggai gata dan kamoe
jak ubak bansa laén. 47 Sabab nyoe kheueh
peurintah Tuhan ubak kamoe: Tuhan meufeu-
reuman,

'Ulôn ka lôn peuteuntée gata jeuet
keu trang nibak ureuëng-ureuëng
bansa laén nyang bukon Yahudi,
mangat gata tapeuteuka
keuseulamatan bansigom donya.' "

48 Watée ureuëng-ureuëng bansa laén
nyang bukon Yahudi jideungoe hai nyan, awak-
nyan galak lumpah na, laju awaknyan jipujoe-
pujoe feureuman Tuhan. Dan ureuëng-ureuëng
nyang geupeuteuntée lé Allah keu meuteumé
udeb seujati dan keukai, ureuëng-ureuëng nyan
jimeuiman.

49 Feureuman Tuhan pih laju meutabu
ho-ho mantong bansaboh daerah nyan.
50 Teuma ureuëng-ureuëng rayeuk banda
nyan meunan cit ngon ureuëng-ureuëng
inong nibak golongan manyang nyang takot
keu Po teu Allah, laju jipeusuna lé ureuëng-
ureuëng Yahudi. Awaknyan jipeuteuka meu-
musoh ngon Paulus dan Barnabas, dan ji use
awaknyan bandua di daerah nyan. 51 Teuma

" Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *ateueh gata.*

13:33: Zab. 2:7 **13:34:** Yes. 55:3 **13:35:** Zab. 16:10 **13:41:** Hab. 1:5 **13:47:** Yes. 42:6, 49:6
13:51: Mat. 10:14, Mrk. 6:11, Luk. 9:5, 10:11

lé rasui-rasui nyan laju geukipah abée bak
gaki awaknyan dikeue ureuëng-ureuëng
nyang na disinan sibagoe peuingat, óh lheueh
nyan laju geujak u Ikonium. 52 Murit-murit
di Antiokhia lumpah that galak dan jikuasa
lé Roh Allah.

Di Ikonium

14 Paulus dan Barnabas geurasa teuma
hai nyang saban di Ikonium. Awak-
nyan geujak cit ubak rumoh iébadat Yahudi
dan geumeututoe disinan lagée nyang sibeu-
na jih akhé jih jai that ureuëng Yahudi dan
nyang kon ureuëng Yahudi meuiman keu Isa.
2 Teuma di ureuëng-ureuëng Yahudi nyang
hana jipatéh, jipeusuna ureuëng nyang bu-
kon Yahudi, sampoe jeuet awaknyan banci
ubak ureuëng nyang meuiman keu Isa.
3 Ngon sabab nyan Barnabas dan Paulus treb
geutinggai disinan. Dan ngon beuhe that
awaknyan geumeututoe keuhai Tuhan. Dan
Tuhan pih geubri bukeuti bahwa haba awak-
nyan keuhai gaséh nyan beutôi; Gobnyan
laju geubri keu awaknyan kuasa keu jeuet
geupeubuet buet-buet nyang ajaéb dan hai-
hai nyang luwabiasa. 4 Teuma peundudeuk
banda nyan hana sapeue kheun meu adu
peundapat sidroe ngon nyang laén; na nyang
jidong blaih ureuëng Yahudi dan na teuma
nyang jidong blaih rasui-rasui nyan.
5 Laju di ureuëng-ureuëng Yahudi ngon
peumimpén-peumimpén jih meusajan-sajan
ngon kon ureuëng Yahudi ka sapeue kheun
jikeuneuk seksa dan jigeulawa rasui-rasui
nyan ngon aneuëk batée. 6 Teuma lé rasui-
rasui nyan geusadar keuhai nyan, laju geupeu
aséng droe u Listra dan Derbe, na kheueh
banda-banda nyang na di Likaonia, dan u
daerah sikeulileng nyan. 7 Bak teumpat nyan
awaknyan geupeusampoe lom Haba Gét
nyan.

Di Listra dan Derbe

8 Di Listra na sidroe ureuëng agam nyang
gaki jih lapée yoh phon lahé, sampoe
ureuëng nyan hánjeuet jijak yoh ubit kon,
sabab gaki jih lumpah that leumiek. 9 Ureu-
ëng nyan jiduek disinan sira jideungoe Pau-
lus peugah haba. Paulus geukalon bahwa
ureuëng nyang meuiman ngon sabab nyan
jihnyan hase teupeupuléh. Teuma Paulus laju
geungieng ateueh ureuëng nyan 10 dan ngon
su meutaga Paulus geupeugah, "Dong laju
beucot!" Ureuëng nyan jilumpat sira jidong
óh lheueh nyan jijak. 11 Watée ureuëng ramé
jikalon peue nyang geupeubuet lé Paulus,
awaknyan dumpék lam basa Likaonia, "De-
wa-dewa ka jitron ateueh donya lam tuboh
manusia." 12 Laju Barbanas jiboh nan lé
awaknyan Zeus, dan Paulus jiboh nan
Hermes, sabab awaknyan kheueh nyang peu-
gah haba. 13 Imeum Dewa Zeus, nyang ru-
moh iébadat jih dikeue banda, jijak keunan
sira jiba leumô-leumô agam dan bungöng-
bungöng u babah pintoe banda. Ureuëng
nyan keuneuk seutôt ngon ureuëng ramé
nyan keu jipeuseumah keureubeuen jih keu
rasui-rasui nyan.
14 Watée Barnabas dan Paulus geudeu-
ngoe peue nyang keuneuk jipeubuet lé
ureuëng-ureuëng nyan, awaknyan laju jipri-
ek-priek peukayan jih keudroe sira jiplueng-
plueng lamkawan ureuëng ramé nyan, dan
laju jidumpék, 15 "Hai, keupeue gata peubu-
et nyoe? Kamoe nyoe manusia cit saban la-
gée Gata! Kamoe na di lam sinoe keu kamoe
peusampoe Haba Gét keu gata mangat gata
mandum tatinggai hai-hai nyang hana meu-
guna nyoe dan tajak ubak Allah nyang udeb,
nyang cebta langét ngon bumoe dan laôt
ngon mandum nyang na lam nyan. 16 Bak
masa ilée Allah geupeubiyeu bansa-bansa
udeb meunurot keuheundak jih keudroe.
17 Teuma awaknyan hana tuwoe geubri
bukeuti-bukeuti keuhai droe Gobnyan, na
kheueh ngon cara tapeubuet nyang jroh.
Gobnyan geubri keu gata ujeuen nyang jitron
nibak langét dan hase tanoh óh trok bak
watée musém. Gobnyan geubri peunajoh keu
gata dan geupeu galak até gata." 18 Ngon
tutoe haba nyang lagée nyan rasui-rasui nyan
teutab payah that-that geutam ureuëng-
ureuëng nyan jipeuseumah keureubeuen keu
gobnyan mandua.
19 Na padub droe ureuëng Yahudi jiteuka
u Listra nibak Antiokhia di Pisidia dan nibak
Ikonium laju jipeusuna ureuëng ramé nyan
sampoe ureuëng-ureuëng nyan laju jidong
blaih awaknyan. Awaknyan laju jigeulawa
Paulus ngon batée, óh lheueh nyan laju jita-
rek gobnyan uluwa banda. Awaknyan jipike
Paulus nyan ka maté, 20 teuma watée
ureuëng-ureuëng meuiman nyan jidong
bansilingka gobnyan, gobnyan geubeudôh
dan geutamong lom banda. Óh singoh beu-
ngoh geujak teuma u Derbe meusajan-sajan
ngon Barnabas.

14:15: Keu. 20:11, Zab. 146:6

Paulus dan Barnabas geugisa u Antiokhia

21 Di Derbe, Paulus dan Barnabas laju
geupeusampoe lom Haba Gét nyan dan jai
that ureuëng jimeuiman ubak Isa. Óh ka
lheueh nyan awaknyan jigisa lom u Listra, óh
lheueh nyan u Ikonium, laju u Antiokhia di
Pisidia. 22 Lam banda-banda nyang geujak
nyan awaknyan laju geupeukong até murit-murit Isa dan geubri naseuhat ubak murit-murit nyan mangat teutab meuiman keu Isa, "Geutanyoe harôh beujai that tarasa deurita leubeh ilée, barô kheueh geutanyoe hase tarasa keubahgiaan Donya Barô Allah," meunan kheueh cara jih rasui-rasui nyan geupurunoe murit-murit Isa di banda-banda nyan.
23 Dan bak tieb-tieb jeumaáh, Paulus dan
Barnabas laju geuangkat peumimpén-peumimpén jeumaáh nyan. Laju ngon meudoá dan puasa, awaknyan laju jiseurah peumimpén-peumimpén nyan ubak Tuhan nyang awaknyan peucaya nyan.

24 Óh ka lheueh nyan Paulus dan Barnabas geujak lom laju liwat daerah Pisidia dan
trok laju u Pamfilia. 25 Dan óh ka lheueh
awaknyan geupeusampoe feureuman Allah
di Perga, awaknyan laju geujak u Atalia.
26 Nibak sinan awaknyan geumeulayeue lom
u Antiokhia. Nyan kheueh banda teumpat awaknyan yoh masa ilée jibri ubak rakhmat Allah, mangat awaknyan jipeubuet buet nyang jinoenyoe ka awaknyan peuseuleusoe.

27 Watée ka trok u Antiokhia, awaknyan
laju geupeusapat ureuëng-ureuëng nyang na nibak jeumaáh nyan, laju geupeugah mandum nyang ka geupeubuet lé Po teu Allah meulalu awaknyan. Meunan cit awaknyan geupeugah pakriban Allah ka geupeuhah jalan mangat ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi meuiman ubak Isa. 28 Lam
banda nyan Paulus dan Barnabas treb tinggai meusajan-sajan ngon ureuëng-ureuëng meuiman.

Musyawarah di Yerusalem

15 Na meupadub droe ureuëng nyang teuka nibak Yudea jijak u Antiokhia dan jipeurunoe ureuëng-ureuëng meuiman di Antiokhia nyan bahwa meunyoe awaknyan hana meusunat lagée nyang teutuléh lam kitab hukôm Nabi Musa, awaknyan hana hase teupeuseulamat. 2 Paulus dan Barnabas
geubantah habéh peundapat ureuëng-ureuëng nyan. Akhé jih teucok keuputosan mangat Paulus dan Barnabas meunan cit ngon na meupadub droe ureuëng laén di Antiokhia jeuet geujak u Yerusalem keu geujak peugah keuhai nyan ngon rasui-rasui dan peumimpén-peumimpén disinan.

3 Jeumaáh di Antiokhia ji intat awaknyan
sampoe uluwa banda, óh lheueh nyan awaknyan laju geujak meulalu Finisia dan Samaria. Disinan awaknyan laju geupeugah pakriban ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi ka jiseurah droe bak Po teu Allah. Watée jideungoe haba nyan lumpah that galak até ureuëng-ureuëng nyang na disinan. 4 Watée
awaknyan ka trok u Yerusalem, awaknyan jisambot ngon gét that lé jeumaáh, dan lé rasui-rasui meunan cit lé peumimpén-peumimpén. Laju awaknyan geucalitra bak ureuëng-ureuëng nyan keuhai mandum nyang ka geupeubuet lé Allah meulalu awaknyan. 5 Teuma na meupadub droe nibak go-
longan Farisi nyang ka meuiman, jidong laju jipeugah, "Ureuëng-ureuëng bansa laén nyang ka meuiman nyan museuti meusunat dan teupeuwajéb jipeubuet hukôm Nabi Musa."

6 Laju rasui-rasui dan bubena peumimpén meurok pakat guna keu geupeugah keuhai nyan. 7 Treb that-that awaknyan meu-
tuka pikeran. Akhé jih Petrus geudong dan geupeugah, "Syedara-syedara! Gata keudroe tateupeue bahwa na meupadub watée nyang ka lheueh Allah ka geupiléh ulôn lamkawan gata keu lôn jak peusampoe Haba Gét nyan ubak ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi, mangat awaknyan pih jideungoe dan jimeuiman. 8 Dan Allah geuteupeue até
manusia ka geutunyok bahwa Gobnyan geuteurimong awaknyan; gobnyan geutunyok hai nyan ngon cara geubri Roh Allah keu awaknyan saban lagée nyang ka geubri keu geutanyoe. 9 Allah hana geubeda-beda geu-
tanyoe ngon awaknyan. Gobnyan geupeu suci até awaknyan, sabab awaknyan meuiman.
10 Ngon lagée nyan, peue sabab gatanyoe
keuneuk talawan Allah dan jinoe ngon gata bri saboh keuwajéban brat ubak murit-murit nyoe, padahai indatu geutanyoe dan tanyoe keudroe pih hana hase tapeubuet nyan?
11 Dilikot nibak nyan, geutanyoe ta meuiman
dan tanyoe geupeu seulamat sabab geunaséh Tuhan Isa; meunan cit ngon awaknyan."

12 Dan nibak watée nyan seungab kheu-
eh mandum ureuëng nyang meugumpôi disinan. Óh lheueh nyan awaknyan jideungoe

15:1: Im. 12:3 15:7: Kis. 10:1-43 15:8: Kis. 2:4, 10:44



Beurala-beurala (15:20)

Barnabas dan Paulus banmandum keuaja-
éban dan hai-hai nyang luwabiasa nyang ka
geupeubuet lé Allah rot awaknyan lamkawan
bansa laén nyang bukon ureuëng Yahudi.
13 Óh ka lheueh seuleusoe awaknyan jipeu-
gah haba, Yakobus jipeugah, "Syedara-sye-
dara! Cuba tadeungoe ulôn. 14 Simon
banmantong geupeugah pakriban Allah yoh
awai phon geutunyok peuratian Geuh ateueh
ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi, ngon
meukeusut geupiléh nibak awaknyan
ureuëng-ureuëng laén nyang teuma jeuet keu
umat Gobnyan. 15 Nyan paih that lagée
nyang ka lheueh geupeugah lé Nabi-nabi.
Sabab na teutuléh lagée nyoe,

16 'Óh ka lheueh nyan teuka lom,' kheun Tuhan,
'Ulôn teuma Lôn peudong lom
rumoh Nabi Daud nyang ka reuloh,
dan Ulôn peugét nyang reuloh-reuloh,
laju Ulôn peudong lom teuma;
17 mangat mandum ureuëng nyang
mantong tinggai nyan jimita Tuhan,
beusajan ngon bansa laén nyang
bukon Yahudi nyang ka Ulôn hôi
jeuet keu milék Ulôn.'
Meunan kheueh feureuman Tuhan,
18 nyang ka geubri tée hainyan yoh
awai ilée."

19 "Ngon nyan, meunurot peundapat
ulôn," kheun Yakobus, "Geutanyoe hán jeu-
et tapeupayah ureuëng nyang bukon Yahudi
nyan nyang ka jiseurah droe ubak Po teu
Allah. 20 Teuma geutanyoe museuti tatuléh
surat keu awaknyan dan tanaseuhat awak-
nyan mangat awaknyan bék jimakheun peu-
najoh nyang najih nyang ka jipeuseumah keu
beurala, atawa teupajoh sie beulatang nyang
maté teuceukiek, atawa pajoh darah. Meunan
cit mangat awaknyan jipeujiôh droe nibak
buet meumukah. 21 Sabab hukôm Nabi Musa
yoh ilée kon ka teubeuet tieb-tieb uroe Sabat
di rumoh-rumoh iébadat, dan teupeugah bak
tieb-tieb banda."

Surat keu bansa-bansa laén nyang ka meuiman

22 Rasui-rasui dan peumimpén-peu-
mimpén, meusajan-sajan ngon mandum
anggota jeumaáh nyan jicok keuputosan keu
jipiléh meu padub droe nibak awaknyan keu
teu utus u Antiokhia meusajan-sajan ngon
Paulus dan Barnabas. Teuma awaknyan laju
jipiléh Silas dan Yudas nyang teuhôi cit ngon
nan Barsabas. Mandua droe awaknyoe na
kheueh ureuëng-ureuëng nyang meusyeuhu
nibak ureuëng-ureuëng meuiman di Yerusa-
lem. 23 Meusigoe ngon utosan nyan awak-
nyan geukirém teuma sipucok surat nyang su
jih lagée nyoe,

"Keu syedara-syedara mandum nyang
meuasai nibak bansa laén nyang bukon bansa
Yahudi, nyang na tinggai di Antiokhia, Siria
dan Kilikia. Saleuem nibak kamoe, rasui-ra-
sui dan peumimpén-peumimpén, na kheueh
syedara-syedara gata. 24 Kamoe na meudeu-
ngoe na meupadub droe lamkawan kamoe
nyang ka jijak ubak gata jipeukaru dan jipeu-
bingong gata ngon ajaran-ajaran nyang jiba lé
awaknyan. Padahai kamoe hana meuyue
jipeubuet nyang lagée nyan bagoe. 25 Nyang
kheueh sabab jih kamoe ka mupakat dan
mandum situju keu kamoe piléh na meupadub
droe dan kamoe utus awaknyan ubak gata.
Awaknyan teuma jijak meusajan-sajan ngon
Barnabas dan Paulus nyang kamoe gaséh.
26 Mandua droe awaknyoe na kheueh
ureuëng-ureuëng nyang ka jipeusabong nya-
wöng awaknyan keu Tuhan geutanyoe Isa.
27 Ngon lagée nyan, kamoe kirém Yudas dan
Silas keu Syedara-syedara. Awaknyan keu-
droe nyang peugah ngon babah jih keuhai
asoe surat nyang teutuléh nyoe. 28 Roh Allah
ka situju – dan kamoe pih situju – mangat gata
bék jibri keuwajéban-keuwajéban nyang leu-
beh brat nibak keuwajéban-keuwajéban
nyang peureulée nyoe mantong: 29 bék gata

15:16-18: Am. 9:11-12 **15:20:** Keu. 34:15-17, Im. 17:10-16, 18:6-23

makheun peunajoh nyang ka jibri keubeurala;
bék gata pajoh darah, bék gata pajoh sie beu-
latang nyang maté teucikiek, dan peujiôh
kheueh nibak buet-buet nyang meumukah.
Meunyoe gata tapeujiôh droe nibak buet-buet
nyang lagée nyan, gata ka gata peubuet nyang
jroh. Óh noe mantong, seulamat!"
30 Óh ka lheueh jilakée idhin, awak
nyang teukirém nyan laju jijak u Antiokhia.
Disinan awaknyan laju jihôi mandum anggo-
ta jeumaáh meugumpôi óh lheueh nyan barô
kheueh jipeutrok surat nyan. 31 Watée
anggota-anggota jeumaáh jibaca surat nyan,
awaknyan galak that-that ateueh asoe surat
nyan nyang biet-biet teuhibor até awaknyan.
32 Yudas dan Silas, nyang na kheueh nabi cit
teuma, treb that jimeututoe ngon syedara-
syedara nyang meuiman di Antiokhia nyan
keu jibri seumangat dan keubeuranian keu
awaknyan. 33 Óh ka lheueh Yudas dan Silas
tinggai disinan na padub na treb, ureuëng-
ureuëng meuiman nyang na di Antiokhia laju
jikirém woe lom dan jiyue bak awaknyan
mangat jipeutrok saleuem ubak ureuëng-
ureuëng nyang utus awaknyan. [34 Teuma
Silas jicok keuputosan keu teutab tinggai di
Antiokhia.]
35 Meunan cit Paulus dan Barnabas
tinggai cit na padub treb di Antiokhia. Disi-
nan awaknyan geuseumeubeuet dan geupeu-
runoe feureuman Tuhan meusajan-sajan
ngon ureuëng ramé nyang laén.

Paulus dan Barnabas meucre

36 Hana padub na treb teuma óh lheueh
nyan Paulus geupeugah bak Barnabas, "Jak
tajak lom teuma tasaweue syedara-syedara
nyang ka jipeucaya ubak Isa lam banda-
banda bak teumpat tanyoe ka lheueh tapeu-
sampoe feureuman Tuhan; mangat tanyoe
takalon pakriban keuadaan awaknyan."
37 Barnabas keuneuk geuba Yahya Markus,
38 teuma Paulus meurasa hana gét teuba
Markus, nyang hana jitem mubuet meusajan-
sajan ngon awaknyan dan jitinggai awak-
nyan di Pamfilia. 39 Ngon sabab nyan Paulus
dan Barnabas geumeudakwa brat akhé jih
awaknyan pih meucre: Barnabas geucok
Markus laju geumeulayeue ngon jih nyan u
Siprus. 40 Paulus geucok Silas laju geujak
ngon jihnyan óh ka lheueh syedara-syedara
nyang di Antiokhia geuseurah awaknyan
ubak rakhmat Tuhan. 41 Awaknyan pih laju
jikeulileng Siria dan Kilikia; nibak teumpat
nyan awaknyan laju geupeuteubai iman
dumna jeumaáh.

Timotius jiseutôt ngon Paulus dan Silas

16 Paulus geujak lom laju u Derbe, óh
lheueh nyan u Listra. Disinan na
sidroe murit Isa nyang nan jih Timotius. Mak
jih sidroe Yahudi, nyang ka jipeucaya keu
Isa; teuma ayah jih ureuëng Yunani.
2 Lamkawan ureuëng-ureuëng meuiman
nyang tinggai di Listra dan Ikonium, Timo-
tius jituri lé gob sibagoe ureuëng nyang gét.
3 Paulus meuharab that mangat jitem jak
ngon gobnyan; ngon sabab nyan Paulus laju
geupeukatan Timotius. Gobnyan geupeubu-
et nyang lagée nyan, sabab ureuëng-ureuëng
Yahudi didaerah nyan mandum jiteupeu
bahwa ayah Timotius ureuëng Yunani.
4 Bak tieb-tieb banda nyang awaknyan ta-
mong, awaknyan laju geupeusampoe ubak
ureuëng-ureuëng meu iman keuputosan-
keuputosan nyang ka geupeuteuntée lé rasui-
rasui dan peumimpén-peumimpén di Yeru-
salem. Ureuëng-ureuëng nyang ka meu iman
nyan laju geubri naseuhat lé awaknyan ma-
ngat teutab taát keu atoran-atoran nyan.
5 Ngon lagée nyan jeumaáh-jeumaáh nyan
meutamah-tamah kong iman jih, dan tieb-ti-
eb uroe seumaken meutamah ramé jeumeu-
lah jih.

Di Troas: Paulus geungieng saboh keumalon

6 Roh Allah hana geubri bak Paulus dan
Silas geumeudakwah feureuman Allah di
propinsi Asia. Jadi awaknyan geujak u dae-
rah Frigia dan Galatia. 7 Watée ka trok ubak
bataih Misia, awaknyan jiuseuha tamong u
propinsi Bitinia, teuma Roh Isa geutam
awaknyan bék geujak keudeh. 8 Teuma
awaknyan geujak[v] u Misia dan laju u Troas.
9 Óh watée ka malam, di Troas, Paulus geu-
ngieng saboh keumalon. Lam keumalon
nyan deuh geungieng sidroe ureuëng Make-
donia jidong dikeue gobnyan sira jilakée
ngon meuharab that mangat gobnyan beu-
geujak u Makedonia keu jak tulông awak-
nyan. 10 Óh ka lheueh Paulus meuteumé keu-
malon nyan, kamoe langsong meukeumah
jeuet kamoe jak u Makedonia. Sabab, deu-
ngon yakén that kamoe cok keusimpulan
bahwa Allah geuyue bak kamoe keu kamoe

[v] *geujak:* atawa teulewat.
15:38: Kis. 13:13



Banda Filipi (16:12)

peusampoe Haba Gét nyan ubak ureuëng-
ureuëng nyang na disinan.

Di Filipi: Lidia meuiman ubak Allah

11 Laju kamoe tinggai Troas dan lang-
song kamoe meulayeue u Samotrake, óh
singoh nyan laju kamoe jak u Neapolis.
12 Beudôh nibak teumpat nyan laju kamoe
jak u Filipi, saboh banda nibak distrik phon
Makedonia.[w] Filipi na kheueh jajahan keu-
rajeuen Roma. Nibak teumpat nyan kamoe
tinggai na meupadub uroe. 13 Bak uroe Sabat
laju kamoe jak bak binéh krueng nyang na
diluwa pintoe geureubang banda, sabab ka-
moe meuharab bak teumpat nyan na teum-
pat seumayang keu ureuëng Yahudi. Laju
kamoe duek dan kamoe meututoe ngon
ureuëng-ureuëng inong nyang na meu-
gumpôi bak teumpat nyan. 14 Sidroe lamka-
wan ureuëng inong nyan na kheueh ureuëng
meukat ija ungu, nan jih Lidia nyang asai jih
nibak Tiatira. Inong nyan jigaséh keu Po teu
Allah, teuma Tuhan geupeugrak até inong
nyan mangat jiteurimong peue nyang Paulus
peurunoe bak jih. 15 Lidia dan bansaboh asoe
rumoh nyan laju geupumanö. Óh ka lheueh
teupumanö laju jiundang kamoe. Inong nyan
jipeugah, "Meunyoe syedara-syedara biet-
biet neupatéh kamoe ka meu iman bak Isa,
jak kheueh tamudom dirumoh lôn." Laju
inong nyan jipaksa mangat kamoetem mu-
dom dirumoh jih.

Paulus dipasoe lam glab di Filipi

16 Bak siuroe watée kamoe teungoh ka-
moe jak meudoá, laju kamoe meurumpok
ngon sidroe ureuëng inong; inong nyan na-
miet. Inong nyan ka jikuasa lé roh jeuhet
nyang hase jiramai keujadian-keujadian
nyang teuma teuka. Ngon cara jiramai naseb
gob, inong nyan hase jibri untông nyang
rayeuk that keu teungku jih. 17 Inong nyan
hana jipiôh jiseutôt Paulus dan kamoe sira
jiklik-klik, "Ureuëng-ureuëng nyoe hamba
Allah Maharayeuk! Awaknyan teuka keu-
neuk jijak peugah bak gata mandum pakri-
ban gata mangat hase seulamat!" 18 Na pa-
dub uroe treb jih ureuëng inong nyang
jiklik-klik lagée nyan hana piôh-piôh. Paulus
gadôh saba, sampoe gobnyan geupaleng laju
geupeugah bak roh nyan, "Ateueh nan Isa
ulôn peurintah gata teubiet lam tuboh inong
nyoe!" Watée nyan cit teuma roh nyan ji-
tinggai inong nyan. 19 Watée majikan-maji-
kan inong nyan jiteupeue rot jimita péng ka
hana le, awaknyan laju jidrob Paulus dan
Silas, laju jitarek bandua awaknyan lam pa-
dang dan jipeuhadab laju ubak nyang meu-
wajéb. 20 Awaknyan laju jipeuhadab Paulus
dan Silas ubak peujabat-peujabat peumeu-
rintah Roma. Óh lheueh nyan jipeugah,
"Ureuëng-ureuëng nyoe ureuëng Yahudi.
Awaknyan jipeuna karu lam banda tanyoe.
21 Awaknyan jiyue peubuet adat keubiasaan

[w] *saboh banda nibak distrik phon Makedonia:* atawa saboh banda nyang paleng meusyeuhu lam distrik nyan di Makedonia.

nyang hana saban lagée hukôm-hukôm geu-
tanyoe, ureuëng-ureuëng Roma. Tanyoe ha-
na hase tateurimong atawa taseutôt adat keu-
biasaan nyan!" 22 Di ureuëng ramé pih rhoh
cit jiheuntam Paulus dan Silas; dan peujabat-
peujabat peumeurintah laju jipriek-priek
peukayan nibak tuboh mandua droe rasui
nyan dan laju jiyue ureuëng jeuet jisunuet
awaknyan mandua. 23 Óh ka lheueh awak-
nyan jisunuet ngon brat that, awaknyan laju
jipeutamong lam glab. Keumandan peunjara
laju jiyue jaga awaknyan mandua ngon rapat
that. 24 Sabab peurintah nyan, keumandan
rumoh glab nyan laju jiteun awaknyan lam
kama glab nyang paleng lhok, dan jipasong
gaki awaknyan bak kayée bulat.

25 Kira-kira teungoh malam Paulus ngon
Silas teungoh meudoá dan geumeuseulaweu-
et ngon ca-e-ca-e pujoe keu Po teu Allah.
Ureuëng-ureuëng nyang teuten laén pih teu-
ngoh jideungoe awaknyoe meuseulaweuet.
26 Ngon hana teusangka-sangka jiteuka
geumpa bumoe nyang paleng hebat, sampoe-
sampoe keunaleueng rumoh glab nyan pih
meuguncang-guncang. Banmandum babah
pintoe peunjara teuhah dan rante-rante nyang
teuikat bak mandum ureuëng nyang teuteuen
pih leukang. 27 Keumandan peunjara nyan
teukeujot laju jibeudôh. Watée jikalon man-
dum babah pintoe peunjara ka teuhah, laju
jisuet peudeuëng jih keuneuk jipoh droe sa-
bab jipike mandum ureuëng nyang na lam
glab nyan ka habéh jiplueng. 28 Teuma Pau-
lus laju jidumpék ngon su meutaga, "Bék
gata poh droe! Kamoe mandum mantong na
disinoe!"

29 Keumandan peunjara nyan jilakée
panyöt laju jiplueng u dalam, dan ngon yo
meukot-kot laju teudugom dikeue Paulus
dan Silas. 30 Óh lheueh nyan jiba awaknyan
uluwa sira jipeugah, "Teungku-teungku,
peue nyang harôh ulôn peubuet mangat ulôn
meuteumê seulamat?"

31 Paulus dan Silas geujaweueb, "Peuca-
ya kheueh ubak Tuhan Isa! Gata teuma seu-
lamat – gata dan mandum ureuëng nyang na
lam rumoh gata!" 32 Laju Paulus dan Silas
geupeu trang feureuman Tuhan ubak ulée
rumoh glab nyan dan ubak mandum ureuëng
nyang na lam rumoh jihnyan. 33 Watée teu-
ngoh malam nyan cit teuma, ulée rumoh glab
nyan jiba awaknyan laju jipeugleh mandum
luka-luka awaknyan. Teuma ureuëng nyan
dan mandum ureuëng laén nyang na lam
rumoh jih nyan laju geupumanö. 34 Óh lheu-
eh nyan ureuëng nyan laju jiba Paulus dan
Silas u rumoh jih laju jibri makheun keu
awaknyan. Ureuëng nyan dan mandum keu-
luwarga galak lumpah na sabab awaknyan
jinoe ka meuiman ubak Po teu Allah.

35 Óh singoh beungoh, peujabat-peuja-
bat peumeurintah Roma laju jiutus peulisi
ubak rumoh glab keu jipeusampoe peurintah
mangat Paulus dan Silas jipeuleueh.

36 Keumandan peunjara nyan laju jipeu-
gah hainyan ubak Paulus. Ureuëng nyan
jikheun, "Teungku-teungku, peujabat-peuja-
bat peumeurintah ka geubri peurintah keu
teupeuleueh mandua teungku, jinyoe teungku-
teungku jeuet neuwoe. Seulamat neujak!"

37 Teuma Paulus geupeugah ubak peutu-
gaih-peutugaih peulisi nyan, "Kamoe nyoe
wareuga nanggroe Roma. Hana teupeusi-
dang, kamoe ka jiseunuét dikeue rakyat ba
dan jipeutamong lam glab. Dan jinoenyoe
awaknyan jiyue kamoe jak ngon seungab-
seungab? Kamoe hán kamoe tem! Yue peu-
jabat-peujabat peumeurintah nyan jijak
keudroe keunoe jipeuleueh kamoe."

38 Peutugaih-peutugaih peulisinyan laju
jijak lapor hainyan ubak peujabat-peujabat
peumeurintah Roma. Watée peujabat-peuja-
bat Roma nyan jideungoe Paulus dan Silas
wareuga nanggroe Roma, awaknyan laju
jiteuka teumakot. 39 Laju awaknyan jijak la-
kée meuáh ubak Paulus dan Silas, óh lheueh
nyan ji-intat awaknyan mandua peuteubiet
nibak lam glab, dan jilakée mangat awak-
nyan jitinggai banda nyan. 40 Paulus dan Si-
las geutinggai peunjara nyan dan geujak laju
u rumoh Lidia. Óh ka lheueh meurumpok
ngon ureuëng-ureuëng meu iman disinan,
dan geubri seumangat bak awaknyan, Paulus
dan Silas laju geujak.

Di Tesalonika

17 Paulus dan Silas geubot langkah
geujak lom meuneujak geuh rot
Amfipolis dan Apolonia laju trok u Tesalo-
nika. Disinan na rumoh iébadat ureuëng Ya-
hudi. 2 Teuma lé Paulus laju geujak u rumoh
iébadat nyan – lagée nyang ka lazem geupeu-
buet meunyoe awaknyan na bak saboh ru-
moh iébadat ureuëng Yahudi – laju meutuka
pikeran ngon ureuëng-ureuëng nyang na ni-
bak teumpat nyan keuhai ayat-ayat Alkitab.
Hainyan geupeubuet lhée uroe nibak uroe
Sabat meuturot-turot. 3 Ngon dasai ayat-ayat
Alkitab lé Paulus laju geupeu trang dan geu-
bri bukeuti bahwa Raja Peuseulamat nyang

ka geupeu janji lé Po teu Allah peureulée
meudeurita dan udeb lom teuma nibak maté.
"Isa nyang ulôn peusampoe ubak gata nyan,
Gobnyan kheueh Raja Peuseulamat nyang ka
geupeujanji lé Po," kheun Paulus. 4 Na meu-
padub droe nibak teumpat nyan laju jimeui-
man dan jiseutôt Paulus ngon Silas; meunan
cit ngon jeumeulah nyang le ureuëng-
ureuëng Yunani nyang takot keu Allah, dan
jai that-that ureuëng-ureuëng inong nyang
meusyeuhu.
5 Teuma lé ureuëng-ureuëng Yahudi bi-
ngiek até. Awaknyan laju jihôi ureuëng-
ureuëng geulandangan nyang na bak binéh-
binéh rot laju jipeugét geurombolan peukaru.
Laju awaknyan jipeunakaru bansaboh banda
nyan dan jiseurang rumoh sidroe ureuëng
meuiman nyang nan jih Yason keu jijak mita
Paulus ngon Silas, sabab awaknyan jikeu-
neuk ba Paulus ngon Silas uluwa meuhadab
ureuëng rakyat ba. 6 Teuma watée awaknyan
hana meurumpok ngon Paulus dan Silas,
awaknyan laju jibahue Yason dan na teuma
meupadubdroe ureuëng meuiman nyang la-
én ukeue peujabat-peujabat nyang mat kuasa
lam banda nyan. Awaknyan jikuk-kuk,
"Ureuëng-ureuëng nyoe jipeuna karu dipat
mantong! Jinoenyoe banda tanyoe pih ka
jipeukaru lé awaknyan, 7 dan Yason ka jiteu-
rimong awaknyan lam rumoh jih. Awaknyan
mandum ji iengkeue peue-peue nyang ka
geupeu teutab lé Kaisar Roma, sabab awak-
nyan jipeugah na lom raja laén nyang nan jih
Isa." 8 Ngon tutoe haba nyan ka jeuet
ureuëng ramé dan nyang mat kuasa lam
banda nyan habéh subra. 9 Laju lé peunguasa
nyan jiyue Yason dan ureuëng-ureuëng meu-
iman laén jibayeue péng jaminan. Óh lheu-
ehnyan barô kheueh awaknyan jipeuleueh.

Di Berea

10 Malam nyan ureuëng-ureuëng meui-
man nyang na lam banda nyan jiyue Paulus
dan Silas mangat jijak u Berea. Óh trok keu-
nan, Paulus dan Silas laju geujak u rumoh
iébadat ureuëng Yahudi. 11 Ureuëng-ureu-
ëng Berea leubeh teubuka até jih nibak
ureuëng-ureuëng di Tesalonika. Ngon galak
até awaknyan jideungoe haba keuhai Isa, dan
tieb-tieb uroe awaknyan jibeuet Alkitab keu
jiteupeu peu kheueh ajaran nyang geupuru-
noe lé Paulus nyan beutôi. 12 Jai that-that
lamkawan awaknyan nyang meuiman keu
Isa, dan hana bacut nibak ureuëng-ureuëng
Yunani nyang meugah-meugah, nyang meu-
iman; bah kheueh inong meunan cit nyang
agam. 13 Watée ureuëng-ureuëng Yahudi
nyang na di Tesalonika jideungoe Paulus na
teuma jipeusampoe haba Allah di Berea laju
jipiteunah dan jipeujeuet ureuëng-ureuëng
nyang na di Berea nyan sosah até. 14 Bagaih
that-that ureuëng Berea nyan jiintat Paulus
bak binéh panté, seudang Silas dan Timotius
teutab na tinggai lam banda nyan. 15 Óh ka
lheueh ji-intat Paulus trok u Atena, awak-
nyan nyang intat nyan laju jigisa u Berea sira
jiba haba nibak Paulus mangat Silas dan
Timotius bubagaih that jiseutôt gobnyan.

Di Atena

16 Teungoh jipreh-preh Silas dan Timo-
tius lé Paulus di Atena nyan, até gobnyan
peudeh that watée jikalon banda nyan peu-
noh ngon beurala. 17 Ngon sabab nyan, lam
rumoh iébadat, Paulus laju meutuka pikeran
ngon ureuëng-ureuëng Yahudi dan ureuëng-
ureuëng laén nyang jiseumah Allah nibak
teumpat nyan. Meunan cit lam pasai-pasai
tieb-tieb uroe gobnyan meutuka pikeran
ngon ureuëng nyang na inan. 18 Gurée-gurée
aleran Epikuros dan aleran Stoa meudebat cit
ngon gobnyan. Na meupadub droe lamka-
wan awaknyan jipeugah lagée nyoe,
"Ureuëng nyoe peue jiteupeu? Iéleumé jih
cit bacut, teuma nyang jiteupeu teuga jipeu-
gah haba!" Lé padub droe ureuëng laén
jipeugah teuma lagée nyoe, "Rupari jihnyoe
jipeugah keuhai dewa-dewa bansa laén."
Awaknyan jipeugah lagée nyan, sabab Pau-
lus meututoe keuhai Isa dan keuhai udeb lom
teuma óh ka lheueh maté.[x] 19 Óh lheueh
nyan awaknyan laju jiba Paulus bak teumpat
meusapat di Bukét Areopagus. Nibak teu-
mpat nyan awaknyan jipeugah bak gobnyan,
"Kamoe keuneuk meuteupeue peulajaran
barô nyang droeneueh peubeuet nyan. 20 Sa-
bab nyang gata peugah nyan hai-hai nyang
teudeungoe jih laén nibak nyang laén. Ngon
sababnyan kamoe keuneuk muteupeu makna
jih." (21 Sabab ureuëng Atena dan ureuëng-
ureuëng aséng nyang na disinan galak lum-
pah na jipeuhabéh watée seunggang jih
jideungoe hai-hai nyang paleng barô.)
22 Watée Paulus geudong dikeue ureu-
ëng-ureuëng nyang meugumpôi di Areo-
pagus nyan, "Hei ureuëng-ureuëng Atena!

[x] *Isa dan keuhai udeb lom teuma óh ka lheueh maté:* atawa Isa dan keuhai teubeudôh lom teuma: Lam Yunani, kata beunda "teubeudôh" jeuet teupeugah sibagoe nan sidroe dewi.

Ulôn kalon lam sigala hai gata keubiet that
lagée ureuëng meuagama. 23 Sabab watée
ulôn jak-jak bansikeulileng banda gata dan
ulôn ngieng teumpat-teumpat iébadat gata,
na teuma lôn kalon saboh teumpat keureu-
beuen; bak teumpat nyan na teutuléh lagée
nyoe, 'Ubak Allah Nyang Hana Teuturi.'
Syedara, Allah nyang gata seumah teuma
hana taturi, Gobnyan kheueh nyang ulôn
peugah ubak gata. 24 Allah nyang peujeuet
donya nyoe ngon mandum asoe jih, Gobnyan
kheueh Tuhan langét ngon bumoe. Gobnyan
hana tinggai lam rumoh-rumoh dewa nyang
jipeugét lé manusia. 25 Gobnyan pih hana
peureulée jitulông lé manusia, sabab Gob-
nyan kheueh nyang bri udeb na nafáh dan
peue-peue mantong keu manusia. 26 Nibak
sidroe manusia Gobnyan geupeujeuet sigala
bansa dan geuyue awaknyan jitinggai ban-
sigom bumoe. Gobnyan teuma nyang peu-
teuntée yoh awaikon, pajan dan dipat awak-
nyan jeuet udeb. 27 Allah geupeubuet nyan
mangat awaknyan jimita Gobnyan. Mudah
mudahan awaknyan hase meurumpok ngon
Gobnyan bak watée awaknyan jimita Gob-
nyan. Teuma nyang sibeuna jih Allah hana
jiôh nibak geutanyoe maséng-maséng. 28 La-
gée nyang jipeugah lé gob, 'Tanyoe udeb dan
meugrak dan na lam donya nyoe sabab kuasa
Gobnyan.' Saban cit lagée nyang jipeugah lé
padub droe tukang meuca-e gata. Awaknyan
jipeugah lagée nyoe,

'Geutanyoe banmandum na kheueh
aneuëk-aneuëk Gobnyan.' 29 Ngon lagée-
nyan, sabab geutanyoe na kheueh aneuëk-
aneuëk Allah, geutanyoe hana jeuet ta
anggab Allah saban lagée patong nibak méuh
atawa pirak atawa batée nyang teupeugét
meunurot keu ahlian manusia. 30 Watée geu-
tanyoe bangai nyan ka geupeutuwoe lé Po teu
Allah, teuma Gobnyan bak saátnyoe geuyue
bak manusia nyang bansigom donya mangat
jimeutobat nibak mandum desya-desya jih.
31 Sabab Gobnyan ka geupeuteuntée saboh
watée geuadili bansigom donya nyoe ngon
ade. Tugaih nyan teuma jipeubuet lé
ureuëng-ureuëng nyang ka geupiléh lé Allah
keu nyan. Dan mangat mandum ureuëng teu-
ma yakén keuhai nyan, Allah ka geupeu udeb
lom ureuëng nyan nibak maté!"

32 Watée ureuëng-ureuëng nyan jideu-
ngoe udeb lom óh lheueh maté, na nibak
awaknyan nyang jipeukém Paulus. Na teuma
nyang peugah, "Kamoe keuneuk deungoe
lom Gata peugah keuhai nyoe." 33 Laju Pau-
lus geutinggai teumpat ureuëng meugumpôi
nyan. 34 Teuma na cit lamkawan awaknyan
nyang jidong blaih Paulus dan meuiman
ubak Isa, awaknyan na kheueh: Dionisius
anggota majeuleh Areopagus, dan sidroe
ureuëng inong nyang nan jih Damaris, dan
na padub droe teuk nyang laén.

Di Korintus

18 Óh lheuehnyan Paulus geutinggai
Atena dan laju geujak u Korintus.
2 Nibak teumpat nyan laju meurumpok ngon
sidroe ureuëng Yahudi nyang nan jih Akwi-
la; asai jih nibak nanggroe Pontus. Akwila
banmantong teuka nibak Italia ngon peuru-
moh jih Priskila. Awaknyan jijak u Korintus
sabab Kaisar Klaudius ka jiyue mandum
ureuëng Yahudi jiteubiet lam nanggroe Ro-
ma. Paulus laju jijak saweue awaknyan
mandua, 3 laju jitinggai disinan ngon awak-
nyan dan jimubuet meusajan-sajan ngon
awaknyan, sabab ngon mita hareukat awak-
nyan saban lagée Paulus, na kheueh jipeugét
khimah. 4 Teuma bak tieb-tieb uroe Sabat,
Paulus geujak marit-marit lam rumoh iéba-
dat keu jipeujeuet ureuëng-ureuëng Yahudi
meunan cit ureuëng-ureuëng Yunani, meui-
man ubak Isa.

5 Óh ka lheueh Silas dan Timotius trok
nibak Makedonia, Paulus laju geupeu guna
mandum watée geuh keu geujak peusampoe
haba gét nibak Po teu Allah ubak ureuëng-
ureuëng Yahudi bahwa Isa nyan na kheueh
Raja Peuseulamat nyang ka geupeu janji lé
Allah. 6 Teuma sabab lé ureuëng-ureuëng
hana jipiôh jiteuntang dan jihina gobnyan, lé
Paulus laju geukipah abée bak peukayan
gobnyan sibagoe tanda teupeuingat awak-
nyan keuhai buet awaknyan nyang salah.
Geupeugah lé Paulus, "Meunyoe gata meu-
teumé bala, nyan salah gata keudroe! Ulôn
hana meutanggong jaweueb! Phon saátnyoe
ulôn teuma lôn jak ubak ureuëng-ureuëng
nyang bukon Yahudi." 7 Laju Paulus geu-
tinggai awaknyan geujak laju u rumoh nyang
na di meurandeh rumoh iébadat nyan. Ru-
moh nyan bukon rumoh ureuëng Yahudi,
teuma ureuëng nyan jiseumah Allah. Nan
ureuëng nyan Titius Yustus. 8 Teuma Kris-
pus, pang ulée rumoh iébadat nyan ngon
mandum keuluwarga jih peucaya keu Tuhan
Isa. Dan jai that cit teuma ureuëng-ureuëng
Korintus nyang laén jideungoe haba nyang

17:24-25: 1Raj. 8:27, Yes. 42:5, Kis. 8:47

geupeusampoe lé Paulus, dan awaknyan
meuiman ubak Isa laju teupumanö.
9 Bak simalam lam saboh keumalon, Tu-
han meufeureuman ubak Paulus, "Bék teu-
makot, meututoe kheueh troh trang dan bék
seungab. 10 Sabab Ulôn na meusajan gata.
Hana meusidroe pih nyang hase jipeubuet
nyang jeuhet ateueh gata, sabab le that
ureuëng lam bandanyoe na kheueh ureuëng-
ureuëng Ulôn." 11 Ngon sabab nyan Paulus
tinggai di Korintus sithon siteungoh treb jih
dan geupeubeuet feureuman Allah ubak
awaknyan.
12 Watée Galio jeuet keu gubunur Akha-
ya, ureuëng-ureuëng Yahudi sipakat jilawan
Paulus dan jiba gobnyan ubak kantô mahka-
mah. 13 Awaknyan jigadu Paulus ngon tun-
totan lagée nyoe, "Ureuëng nyoe jipeusuna
rakyat ba mangat jiseumah Allah ngon cara
hana saban ngon huköm Nabi Musa!"
14 Meunan Paulus jikeuneuk jaweueb,
Galio ka jipeugah ubak ureuëng-ureuëng Ya-
hudi, "Hai ureuëng-ureuëng Yahudi! Meu-
nyoe nyang jigadunyoe buet meulanggeh
atawa buet jeuhet, ka sipatot jih ulôn saba lôn
deungoe nyang gata gadu nyoe. 15 Teuma
nyoe na kheueh meudakwa keuhai tutoe haba
dan nan-nan ngon huköm gata keudroe!
Ngon lagée nyan gata nyang harôh peuseu-
leusoe. Ulôn hán kutem ulôn peusidang hai-
hai nyang lagée nyoe!" 16 Laju Galio jiuse
awaknyan uluwa. 17 Teuma awaknyan laju
jidrob Sostenes, ulée rumoh iébadat nyan,
dan laju jipoh ureuëng nyan dikeue meuja
mahkamah. Teuma Galio mubacut hana jipa-
ko keuhai nyan.

Paulus jigisa u Antiokhia

18 Óh lheueh nyan Paulus mantong treb
tinggai di Korintus. Óh lheueh nyan laju geu
kheun seulamat tinggai ubak ureuëng-
ureuëng meuiman nyang na disinan, laju geu-
meulayeue ngon Priskila dan Akwila u Siria.
Di Kengkrea, Paulus laju geucuko ôk geuh
nyang ka geupeubiyeu geupeupanyang sabab
kaôy geuh ubak Tuhan.[y] 19 Watée ka trok u
Efesus, Paulus laju geutinggai Priskila dan
Akwila, laju jitamong lam rumoh iébadat dan
meutuka pikeran ngon ureuëng-ureuëng Ya-
hudi nyang na disinan. 20 Awaknyan jilakée
mangat gobnyan tinggai leubeh treb ngon
awaknyan, teuma gobnyan hana geutem.
21 Bah pih meunan, bak watée geukeuneuk
jak lom, Paulus geupeugah, "Meunyoe Allah
geubri idhin, ulôn teuma lôn gisa lom keu-
noe." Óh lheueh geupeugah meunan, gob-
nyan laju geutinggai Efesus.
22 Óh ka lheueh geutreun di Kaisarea,
gobnyan laju geujak u Yerusalem keu geu-
jakbri saleuem keu jeumaáh nyang na disi-
nan, óh lheueh nyan laju geujak u Antiokhia.
23 Óh ka lheueh tinggai disinan na padub
treb, gobnyan geujak lom goenyoe geujak
saweue daerah Galatia dan Frigia keu geujak
peukong iman ureuëng-ureuëng peucaya.

Apolos di Efesus dan Korintus

24 Bak watée nyan, teuka kheueh u Efesus
sidroe ureuëng Yahudi nyang lahé di
Aleksandria, nan ureuëng nyan Apolos.
Ureuëng nyan carông that jipeugah haba dan
muphom that keu asoe Alkitab, 25 dan ka
teupeubeuet mangat jituri keu ajaran Isa. Dan
deungon seumangat nyang mubara ureuëng
nyan geupurunoe ngon teuliti keuhai Isa, teu-
ma lé ureuëng nyan nyang jiteupeu na kheueh
keuhai pumanö nyang geupurunoe lé Nabi
Yahya mantong. 26 Ngon hana teumakot
sapeue Apolos jipeuphon peugah haba lam
rumoh iébadat dan bak watée Priskila dan
Akwila jideungoe peu nyang geupeubeuet
nyan, awaknyan laju jiba Apolos nyan u ru-
moh jih. Bak teumpat nyan awaknyan laju
jipeutrang bak gobnyan keuhai nyang leubeh
paih lom reuncana Allah keu geupeu seulamat
manusia meulalu Isa. 27 Óh lheueh nyan Apo-
los na niet keuneuk jak u Akhaya. Teuma
ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak Isa di
Efesus jituléh surat keu syedara-syedara
nyang ka meuiman di Akhaya mangat awak-
nyan jitem teurimong Apolos. Dan watée
Apolos trok u Akhaya, peue nyang geutulông
nyan keubiet that-that meuguna keu ureuëng-
ureuëng nyang sabab nekmat Allah ka jimeu-
iman ubak Isa. 28 Sabab, ngon that-that meuwi-
bawa, Apolos jipeutaloe ureuëng-ureuëng
Yahudi watée tieb-tieb meudobat dikeue
ureuëng ramé. Dan gobnyan laju geubri bukeuti
ngon ayat-ayat nyang na lam Alkitab bahwa Isa
Raja Peuseulamat nyang ka geupeu janji.

Paulus di Efesus

19 Teungoh Apolos mantong na di Ko-
rintus, Paulus teungoh geujak-jak

---

[y] *Kaôy geuh ubak Tuhan:* Meunurot keubiasaan Yahudi, teucuko ôk na kheueh tanda bahwa saboh kaôy ka lheueh teupeulheueh.
18:18: Teu. 6:18

bansaboh gampông nyang na didaerah nyan
óh lheueh nyan trok laju u Efesus. Disinan
laju meurumpok ngon na meupadubdroe
ureuëng nyang ka meuiman ubak Isa. 2 Laju
geutanyong bak awaknyan, "Peu kheueh
syedara-syedara ka tateurimong Roh Allah
watée gata meuiman ubak Isa?"
Awaknyan jijaweueb, "Gohlom. Lom
teuma, kamoe hántom meudeungoe bahwa
na Roh Allah."
3 "Meunyoe meunan, ngon cara pumanö
peu kheueh gata teupeumanö?" tanyong
Paulus.
"Ngon cara pumanö Nabi Yahya," ja-
weueb awaknyan. 4 Laju geupeugah lé Paulus,
"Nabi Yahya geupumanö gob sibagoe tanda
bahwa ureuëng nyan ka jitobat nibak mandum
desya-desya jih. Teuma watée nyan cit teuma
Nabi Yahya geupeugah bak ureuëng-ureuëng
Israel bahwa awaknyan harôh meuiman ubak
ureuëng nyang teuma teuka dudoe nibak gob-
nyan, ureuëng nyan na kheueh Isa."
5 Watée awaknyan jideungoe nyan,
awaknyan laju teupumanö ateueh nan Isa.
6 Dan watée Paulus geukeubah jaroe geuh
ateueh awaknyan, Roh Allah laju jikuasa
ateueh awaknyan, laju awaknyan jimarit lam
mubagoe basa dan jipeusampoe haba nibak
Po teu Allah. 7 Jeumeulah awaknyan man-
dum na kira-kira dua blaih droe.
8 Lhée buleuen treub jih Paulus sabe geu-
meututoe ngon trok trang ubak ureuëng-
ureuëng nyang na lam rumoh-rumoh iébadat
dan meudobat ngon awaknyan keu geupeu-
yakén awaknyan keuhai pakriban Allah geu-
mat peurintah sibagoe Raja. 9 Teuma na meu-
padubdroe lamkawan awaknyan keubiet that
kreueh ulée dan hana jitem. Dikeue mandum
ureuëng nyang na meugumpôi disinan awak-
nyan jirapa ngon jihina ajaran keuhai reuncana
Allah keu geupeu seulamat manusia rot Isa.
Ngon sababnyan Paulus laju jitinggai awak-
nyan, laju jijak ngon murit-murit Isa lam ru-
weueng kuliah Tiranus. Nibak teumpat nyan
tieb-tieb uroe gobnyan meusueue jaweueb
ngon ureuëng dumna.[z] 10 Gobnyan geupeubuet
hainyan hana putôh-putôh na dua thon treb jih
sampoe mandum ureuëng nyang na tinggai di
propinsi Asia, bah kheueh ureuëng Yahudi
meunan cit ngon ureuëng bansa laén, mandum
jideungoe peue nyang geufeureuman lé Tuhan.

Aneuëk-aneuëk Skewa

11 Allah geupeuna buet-buet nyang ajaéb
luwabiasa rot Paulus. 12 Meunyoe ija lab ja-
roe atawa talo keuieng Paulus nyang ka lheu-
eh jingui jiba bak ureuëng sakét, peunyakét
ureuëng nyan gadôh dan roh jén pih jiteubiet
nibak awaknyan. 13 Na meupadubdroe du-
kon Yahudi jijak ho-homantong, jiuse roh-
roh jeuhet nyang jitamong bak ureuëng dum
na. Dukon nyan pih jicuba-cuba cit jipeugu-
na nan Isa keu jiuse roh-roh jén nyan. Awak-
nyan jipeugah bak roh-roh jén nyan, "Ateu-
eh nan Isa nyang jipeusampoe lé Paulus
nyan, ulôn use kah hai jén!" 14 Na tujoh droe
aneuëk agam sidroe imeum ulée, nyang nan
jih Skewa, nyang peubuet hai lagée nyan.
15 Teuma roh jén nyan jipeugah bak
awaknyan, "Ulôn kuturi Isa dan Paulus pih
ulôn turi, teuma kahnyoe soe?"
16 Laju lé ureuëng nyang ka jitamong jén
nyan jilumpat dan jiteugom awaknyan ngon
juah lagoena sampoe awaknyan jiplueng ni-
bak rumoh nyan ngon luka-luka dan badan
jih teulon, sabab peukayan awaknyan jipri-
ek-priek nibak badan ureuëng nyan. 17 Ban-
mandum bansa Yahudi dan bansa laén nyang
na tinggai di Efesus jideungoe keuhai keuja-
dian nyan, dan awaknyan mandum jiteuka
takot. Teuma ngon lagée nyan nan Tuhan Isa
maken jipujoe-pujoe. 18 Jai that ureuëng
nyang ka meuiman ubak Isa, jijak meungaku
dikeue ureuëng ramé keuhai desya-desya jih
yoh watée ilée. 19 Dan awaknyan nyang ka
kayém jingui iéleumé guna-guna, laju jipeu-
sapat mandum kitab-kitab jih dan laju jitot
dikeue ureuëng ramé. Yuem mandum kitab-
kitab nyan meunyoe teujeumeulah na kira-
kira limong ribée péng pirak.[a] 20 Lagée nyan
kheueh, ngon cara nyang luwabiasa nyan
feureuman Tuhan[b] maken meukeumang dan
seumaken teuga peungaroh jih.

Ka-ak, kaok, di Efesus

21 Óh ka lheueh keujadian-keujadian
nyan, Paulus geucok keuputosan[c] keu geujak
u Makedonia dan Akhaya laju beusôt u Ye-
rusalem. "Óh ka lheueh trok keudeh," kheun
Paulus, "ulôn harôh lôn jak teuma u Roma."
22 Teuma lé Paulus laju geukirém dua droe
utosan nyang geucok nibak peumbantu-

[z] Lam padub-padubboh naseukah na tutoe haba lagéenyoe: phon poh 11 uroe trok poh 16 seupôt. [a] *péng pirak:* saboh keupeng péng pirak na kheueh upah siuroe-uroe keu ureuëng meubuet biasa (kalon Mat. 20:2). [b] *Lagée nyan kheueh ... Tuhan:* atawa Teuma deungon kuasa Tuhan, haba nyan. [c] *Paulus geucok keuputosan:* atawa Paulus, deungon pimpénan Roh, geucok keuputosan.
19:4: Mat. 3:11, Mrk. 1:4, 7-8, Luk. 3:4, 16. Yah. 1:26-27

peumbantu geuh, awaknyan na kheueh
Timotius dan Erastus keu jijak u Makedonia,
dan Paulus tinggai na padub treb teuma di
propinsi-propinsi Asia.
23 Kira-kira bak watée nyan kheueh ji-
teuka karu ka-ak, ka-ok, nyang paleng ra-
yeuk di Efesus sabab peungajaran keuhai Isa.
24 Sabab lam banda nyan na sidroe teum-
peuen peuget pirak nyang nan jih Demetrius,
nyang buet jih jipeugét rumoh-rumoh dewa
keu Dewi Artemis. Useuha ureuëng nyan
keubiet rayeuk that jipeutamong hase keu
utôh-utôh nyang mubuet bak jih. 25 Ngon
sabab nyan ureuëng nyan laju jipeusapat bu-
bena utôh-utôh jihnyan meusajan-sajan ngon
utôh-utôh pirak nyang laén, laju jipeugah,
"Syedara-syedara! Gata mandum tateupeue
bahwa geutanyoe na meuteumé hase nibak
buet tanyoe nyoe. 26 Jinoenyoe syedara ka
takalon tadeungoe keudroe peue nyang
jipeubuet lé Paulus nyan. Jihnyan jipeugah
bahwa dewa-dewa nyang teupeugét lé manu-
sia mubacut pih nyan kon dewa. Dan Paulus
nyan ka meuhase jipeujeuet ureuëng meui-
man ubak ajaran jih, bukon mantong disinoe,
di Efesus, teuma rab mandum bansaboh
Asia. 27 Bahya jih na kheueh bahwa peuru-
sahaan tanyoenyoe meuteumé nan brok. Dan
bukon mantong keuhai nyan, rumoh Dewi
Artemis pih teuma jianggab hina dan keu-
beusaran Dewi Artemis nyan teuma jigiloe-
giloe; padahai jihnyan dewi nyang teupujoe
lé mandum ureuëng di Asia dan bansigom
donya!"
28 Meunan awaknyan jideungoe haba
nyan até awaknyan ka jeuet keuseu-uem, laju
awaknyan jikuk-kuk, "Udeb Artemis, dewi
ureuëng Efesus!" 29 Dan karu nyan laju meu-
luwah sampoe bansaboh banda. Óh lheueh
nyan geurombolan peukarunyan laju jidrob
Gayus dan Aristarkus, na kheueh ureuëng-
ureuëng Makedonia nyang geucok keurakan
lé Paulus lam meuneujak geuh, laju jibahue
awaknyan ubak stadion banda nyan. 30 Paulus
keuneuk geutamong geuseutôt awaknyan,
teuma ureuëng-ureuëng nyang ka meuiman
ubak Isa nyang na disinan jitam gobnyan.
31 Na meupadubdroe ureuëng rayeuk lam
propinsi Asia nyan pih, nyang meurakan ngon
Paulus, jiyue ureuëng laén keu jijak peugah
ubak Paulus mangat gobnyan bék geupeu-
deuh droe bak stadion nyan. 32 Watéenyan
ureuëng-ureuëng nyang meugumpôi lam stadi-
on nyan ka jeuet keukaru ka-ak ka-ok. Na nyang
jikuk-kuk lagéenyoe, na nyang jikuk-kuk lagée
nyan, sabab jai that-that nibak awaknyan hana
jiteupeue peue sabab awaknyan meusapat bak
teumpat nyan. 33 Na siteungoh nibak ureuëng
ramé nyan jipike Aleksander nyang peuna ramé
nyan sampoe jeuet keukaru lagée nyan bagoe,
sabab jihnyan nyang jitulak ukeue lé ureuëng-
ureuëng Yahudi. Teuma Aleksander jibri isyarat
ngon jaroe jih keu jilakée watée jibila droe
dikeue ureuëng ramé nyan. 34 Teuma meunan
jikalon bahwa jihnyan ureuëng Yahudi, ngon su
meusigoe awaknyan jidumpék ngon su meuta-
ga, "Udeb Artemis, dewi ureuëng Efesus!"
35 Akhé jih panetra banda meuhase jipeu-
seungab ureuëng-ureuëng nyang teungoh
beungéh nyan, ureuëng nyan jipeugah lagée
nyoe, "Hai peunduduek Efesus! Soemantong
ureuëng jiteupeu bahwa Efesus kheueh banda
nyang peulara rumoh Dewi Artemis dan batée
suci nyang rhot di langét. 36 Hana meusidroe
pih nyang hase jibantah hai nyan. Ngon sabab
nyan teunang kheueh dan bék tapeubuet hai-
hai nyang teugopoh-gopoh. 37 Ureuëng-
ureuëng nyoe, gataba keunoe bukon sabab
awaknyan ka jireupah rumoh dewa atawa sa-
bab awaknyan ka jihina dewi geutanyoe.
38 Meunyoe Demetrius ngon mandum utôh-
utôh jih na niet keuneuk jak gadu teuhadab
sidroe-droe ureuëng, bah kheueh awaknyan
jiba peukara jih ubak kantô mahkamah. Kantô
mahkamah teubuka keu nyan dan peujabat-
peujabat peumeurintah pih sabe na. 39 Teuma
meunyoe na lom sapeue-sapeue nyang laén
nyang gata lakée, nyan harôh teupeuseuleu-
soe lam rapat umum nyang sah. 40 Sabab peue
nyang teujadi nibak uroenyoe jeuet keubala
ateueh geutanyoe. Geutanyoe jeuet jitudôh
tapeuna beurontak, sabab geutanyoe hana
meusaboh alasan pih nyang jeuet tapeubeuna
karu nyang ka-ak, ka-ok nyoe." 41 Óh ka
lheueh jipeugah mandum nyan, panetra banda
laju jiyue bak ureuëng raményan mangat ji-
woe.

Paulus geujak u Makedonia dan Yunani

20 Óh ka lheueh keuadaan di Efesus
teuntram keula-i, Paulus laju geu-
peusapat jeumaáh dan geubri seumangat keu
awaknyan. Óh lheueh nyan geupeugah seu-
lamat tinggai dan laju geujak u Makedonia.
2 Gobnyan geujak saweue daerah-daerah
Makedonia dan geubri naseuhat nyang jai
keu ureuëng-ureuëng meuiman ubak Isa ni-
bak teumpat nyan keu geubri durongan bak
awaknyan. Óh lheueh nyan gobnyan laju
geujak u Yunani. 3 Na lhée buleuen treb jih

gobnyan tinggai inan. Watée gobnyan ka
siab-siab keuneuk meulayeue u Siria, na ha-
ba bahwa ureuëng-ureuëng Yahudi ka siab-
siab jikeuneuk poh maté gobnyan. Ngon sa-
bab nyan gobnyan geucok keuputosan keu
geugisa rot Makedònia. 4 Sopater aneuëk Pi-
rus asai jih nibak Berea jijak meusajan-sajan
ngon gobnyan; meunan cit deungon
Aristarkus dan Sekundus ureuëng Tesaloni-
ka, dan Gayus ureuëng Derbe. Meunan cit
Timotius, Tikhikus dan Trofimus, ureuëng-
ureuëng nibak propinsi Asia. 5 Awaknyan
jijak leubeh awai nibak kamoe dan jipreh
kamoe di Troas. 6 Óh ka lheueh Peurayaan
Ruti Hana Meuragoe, kamoe meulayeue ka-
moe tinggai Filipi. Limong uroe óh lheueh
nyan kamoe meusapat lom ngon awaknyan
di Troas. Inan kamoe tinggai siseun aleuhat.

Kunjongan Paulus nyang keuneuleueh di Troas

7 Malam aleuhat [d] kamoe meusapat keu
kamoe makheun meusajan seucara meusye-
dara. Paulus geumeututoe ngon ureuëng-
ureuëng nyang na inan, sabab singoh nyan
gobnyan ka na niet keuneuk beurangkat lom.
Trok teungoh malam Paulus hana geupiôh
geupeugah haba. 8 Lam kama bak tingkat
ateueh, teumpat kamoe meusapat nyan jai
that-that panyöt. 9 Na sidroe peumuda nyang
nan jih Eutikhus jiduek bak tingkab. Sabab
Paulus hana geupiôh-piôh geupeugah haba,
peumuda nyan laju jiteuka teungét ngon brat
that mata jih sampoe teuéh bak tingkab nyan,
dan laju rhot u miyueb phon nibak tingkat
lhée. Watée awaknyan jibeuôt peumuda
nyan, rupari jihnyan ka maté. 10 Teuma Pau-
lus geutreun u miyueb dan geupeureubah
droe ateueh badan peumuda nyan sira geuwa.
Geupeugah lé Paulus, "Bék khawate, jihnyoe
mantong udeb!" 11 Óh lheueh nyan Paulus
geuék lom u ateueh, laju geubagi-bagi ruti dan
geumakheun meusajan-sajan. Óh ka lheueh
geumeututoe ngon ureuëng-ureuëng nyang
na inan sampoe beungoh, Paulus laju geubeu-
rangkat. 12 Ureuëng-ureuëng nyang laén laju
jipeuwoe peumuda nyang mantong udeb
nyan u rumoh jih. Awaknyan meurasa mangat
that dan lumpah teuhibor.

Nibak Troas u Miletus

13 Kamoe jak bak kapai dan laju kamoe
meulayeue leubeh awai u Asos keu kamoe jak
sambot Paulus bak kapai. Gobnyan ka geua-
toe lagée nyan sabab teuma geujak keunan rot
darat. 14 Óh ka lheueh meurumpok di Asos,
Paulus laju geuék ateueh kapai laju kamoe
meulayeue u Metilene. 15 Nibak teumpat
nyan kamoe meulayeue lom, dan singoh nyan
kamoe ka trok bak teumpat nyang meuhadab
ngon Khios. Lusa nyan kamoe trok u Samos
dan siuroe óh lheueh nyan di Miletus. 16 Pau-
lus ka geucok keuputosan bahwa gobnyan
hana geupiôh di Efesus, mangat bék teuboh
watée didaerah Asia. Meunyoe jeuet gobnyan
meuharab that bubagaih trok u Yerusalem bak
uroe raya Pentakosta.

Paulus geupeugah haba peupisahan di Efesus

17 Nibak Miletus Paulus geukirém haba u
Efesus keu geulakée bubena peumimpén jeu-
maáh nyang na inan jijak meurumpok ngon
gobnyan. 18 Watée awaknyan trok keunan,
Paulus geupeugah bak awaknyan, "Syedara-
syedara mandum tateupeue pakriban ulôn
udeb nyang ka nyoe lamkawan gata watée
uroe phon that ulôn trok di Asia. 19 Ngon até
nyang miyueb dan ngon ié mata nyang ro,
ulôn mubuet keu Tuhan di teungoh-teungoh
deurita nyang ulôn rasa sabab reuncana jeuhet
ureuëng-ureuëng Yahudi. 20 Syedara tateu-
peue bahwa ulôn hana seugan-seugan ulôn bri
thée bak gata peue nyang meuguna keu gata.
Ulôn peubeuet gata bak teumpat-teumpat
meusapat ureuëng ramé dan nibak rumoh-ru-
moh. 21 Bah kheueh ubak ureuëng-ureuëng
Yahudi meunan cit keu bansa-bansa laén sabe
ulôn peuingat mangat awaknyan jimeutobat
nibak mandum desya-desya jih dan jijak ubak
Po teu Allah, ngon peucaya ubak Tuhan Isa.
22 Jinoenyoe keu teutaát bak perintah Roh
Allah, ulôn jak u Yerusalem. Dan ulôn hana
lôn teupeu peue nyang teujadi ateueh ulôn
nibak teumpat nyan. 23 Nyang ulôn teupeu
bahwa bak tieb-tieb banda, Roh Allah ka
deungon teugaih geubri tée ubak ulôn, bahwa
ulôn teuma lôn tamong lam glab dan teuma
meudeurita. 24 Teuma ulôn hana lôn pakoe
ngon udeb ulôn nyoe, asai ulôn hase lôn peu-
seuleusoe tugaih nyang geupeucaya lé Tuhan
Isa ubak ulôn dan asai ulôn seutia sampoe
ubak akhé hayat keu ulôn peusampoe Haba
Gét nyan keuhai rakhmat Allah.
25 Ulôn ka lôn jak saweue syedara-sye-
dara banmandum dan ka ulôn peusampoe cit

[d] *Malam aleuhat:* atawa aleuhat malam.
20:24: 2Tim. 4:7

teuma keuhai pakriban Allah geumat peurintah sibagoe Raja. Jinoenyoe ulôn rasa ulôn hana meurumpok le ngon mandum syedara.
[26] Ngon sabab nyan ngon troh trang ulôn peugah ubak gata nibak uroe nyoe bahwa meunyoe na lamkawan gata nyang binasa singoh, nyan kon salah ulôn.
[27] Hántom na ulôn plueng nibak tugaih ulôn keu ulôn peugah bak gata banmandum reuncana Po teu Allah.
[28] Bah kheueh gata jaga droe dan jaga kheueh mandum jeumaáh nyang ka geuseurah lé Roh Allah ubak gata keu teujaga; sabab gata ka teubaiát jeuet keu nyang jaga jeumaáh nyan. Bah kheueh gata jaga jeumaáh Allah[e] nyan lagée tukang meurabe jijaga bubiri jih, sabab Allah ka geupeujeuet jeumaáh nyan atra milék Gobnyan rot Aneuëk Gobnyan nyang maté.[f]
[29] Saban lagée ulôn, pasti teuma teuka srigala-srigala nyang juah lamkawan gata. Dan ureuëng-ureuëng nyang gata jaga teuma jeuet keu eumpeuen srigala-srigala nyan.
[30] Dan lamkawan gata keudroe pih teuma teuka ureuëng-ureuëng nyang jipeusampoe haba-haba nyang hana beutôi. Awaknyan jipeubuet meunan mangat ureuëng nyang ka meuiman ubak Isa jeuet keu sisat dan jiseutôt awaknyan.
[31] Sabab nyan meujaga-jaga kheueh! Ingat bahwa lhée thon treb jih ngon jai that ié mata ro, uroe malam ulôn hántom na lôn piôh lôn purunoe ureuëng nibak gata.

[32] Jinoenyoe ulôn seurah gata ubak Allah mangat Gobnyan nyang peulara gata dan mangat gata teutab tamumat bak haba rakhmat Allah. Allah na kuasa keu geupeukong gata dan geubri ubak gata beureukat-beureukat nyang ka geukeubah keu banmandum umat gobnyan.
[33] Gohlom na ulôn meuharab péng atawa peukayan bak soe mantong.
[34] Gata keudroe tateupeue, bahwa ngon teunaga ulôn keudroe ulôn meukeureuja keu lôn peupeunoh peue nyang ulôn peureulée dan rakan-rakan ulôn nyang na jiseutôt ngon ulôn.
[35] Lam peukara peue mantong ulôn ka lôn bri teuladan ubak gata bahwa ngon keureuja brat nyang lagée nyoe geutanyoe harôh tatulông ureuëng-ureuëng nyang hana teuga. Sabab geutanyoe harôh taingat peue nyang Tuhan Isa keudroe geupeugah, 'Leubeh mubahgia tabri nibak tateurimong.' "

[36] Óh ka lheueh Paulus geupeugah haba, gobnyan meuteuôt ngon awaknyan dan laju meudoá.
[37] Awaknyan mandum jimoe sira jiwa Paulus dan jipeugah seulamat jalan.
[38] Awaknyan seudeh sabab Paulus geupeugah bahwa awaknyan hana teuma jikalon le gobnyan. Laju awaknyan ji intat gobnyan trok bak kapai.

Paulus geujak u Yerusalem

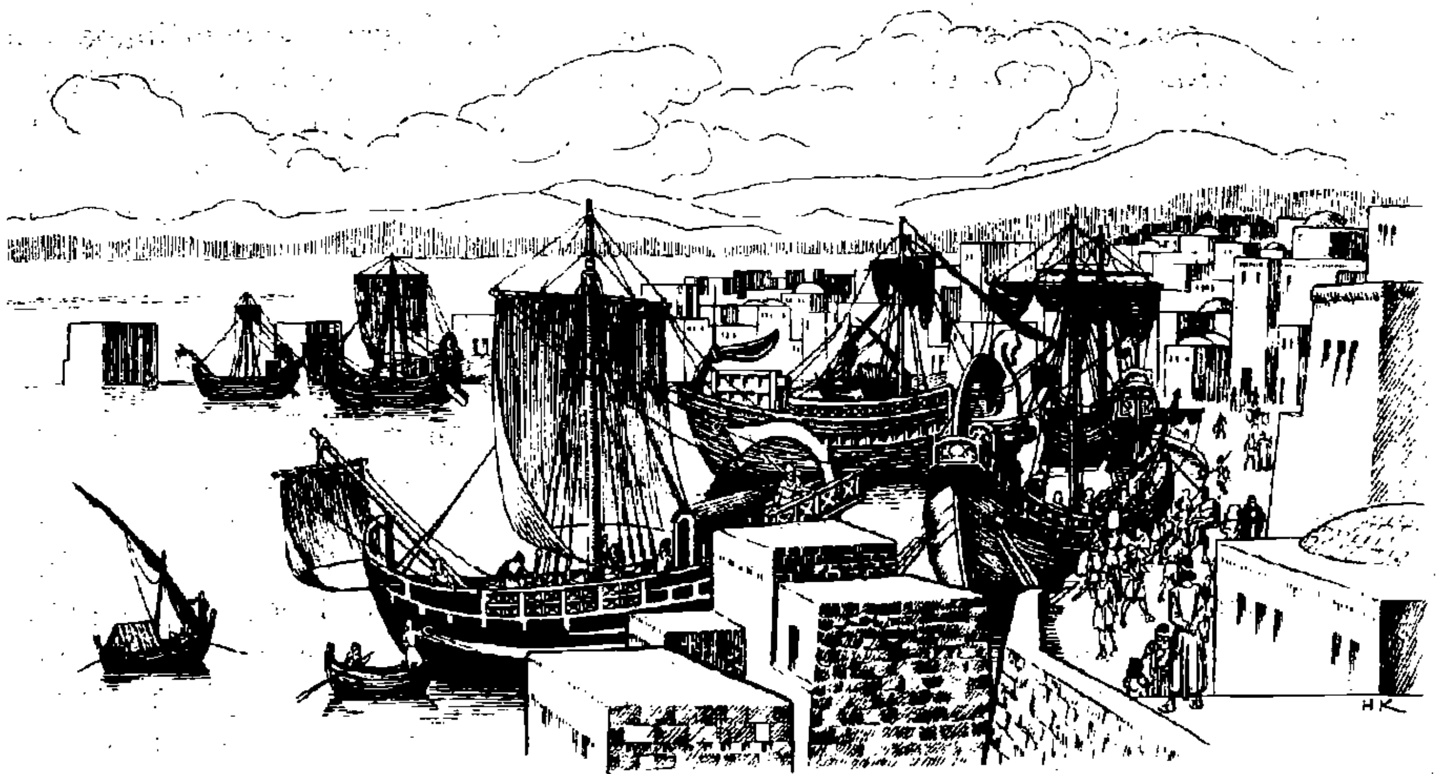
21 Kamoe lakée idhin bak peumimpén-peumimpén jeumaáh di Efesus nyan, óh lheueh nyan laju kamoe tinggai awaknyan. Dan laju kamoe meulayeue langsóng u pulo Kos; singohnyan trok laju kamoe u pulo Rodos. Beudôh inan laju kamoe meulayeue u peulabohan Patara.
[2] Di Patara, meuteumé kapai nyang meulayeue u Fenisia. Dan kamoe ék kampai nyan laju beurangkat
[3] dan meulayeue laju sampoe kamoe ngieng pulo Siprus blaih wie kamoe; teuma kamoe laju meulayeue lom dan kamoe karat u Siria. Kamoe ék ateueh darat di Tirus, sabab nibak teumpatnyan kapai nyang kamoe meunumpang nyan jibongka barang.
[4] Bak teumpatnyan laju kamoe jak saweue ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak Isa, laju kamoe tinggai ngon awaknyan nyang treb jih na siseuin aleuhat. Ateueh peutunyok nibak Roh Allah awaknyan jitam Paulus bék geujak u Yerusalem.
[5] Teuma óh ka habéh watée jih kamoe tinggai disinan, laju kamoe tinggai awaknyan dan kamoe karat lom meujak kamoe. Awaknyan banmandum meusajan ngon aneuëk peurumoh jih ji-intat kamoe sampoe uluwa banda. Disideh bak binéh panté, kamoe mandum meuteuôt dan meudoá.
[6] Óh lheuehnyan laju kamoe saléng mumat jaroe sidroe ngon nyang laén, óh lheueh nyan laju kamoe ék ateueh kapai dan awaknyan pih laju jiwoe u rumoh.

[7] Kamoe meulayeue laju phon di Tirus trok laju u Ptolemais. Bak teumpat nyan laju kamoe jak saweue ureuëng-ureuëng nyang ka, meuiman keu kamoe bri saleuem bak awaknyan, dan laju kamoe tinggai siuroe ngon awaknyan.
[8] Singohnyan kamoe jak lom, laju trok u Kaisarea. Bak teumpat nyan kamoe jak meurumpok ngon peunginjil nyang nan jih Filipus, dan kamoe tinggai dirumoh jihnyan. Ureuëng nyan na kheueh sidroe lamkawan tujoh nyang ka teupiléh di Yerusalem.
[9] Peuet droe aneuëk dara jih ka geubri keumampuan lé Allah keu jipeu-

---

[e] *Allah:* padub-padubboh naseukah kuno: Tuhan. [f] *Aneuëk Gobnyan nyang maté:* atawa keuhai maté Gobnyan keudroe.

21:8: Kis. 6:5, 8:5



Banda Tirus (21:3)

sampoe feureuman Allah. 10 Óh kana pa-
dubna treb kamoe inan, teuka kheueh nibak
Yudea sidroe nabi nyang nan jih Agabus.
11 Gobnyan geujak bak kamoe laju geucok
talo keuieng Paulus. Ngon talo keuieng nyan
ureuëng nyang laju ji ikat gaki dan jaroe droe
jih. Óh lheueh nyan jipeugah, "Nyoe kheueh
nyang geupeugah lé Roh Allah: Nyangpo
talo keuieng nyoe jiikat lagéenyoe teuma di
Yerusalem lé ureuëng-ureuëng Yahudi, dan
jipeujok bak ureuëng-ureuëng nyang bukon
Yahudi."

12 Watée kamoe deungoe hainyan, kamoe
dan mandum syedara nyang tinggai di Kaisarea
nyan jilakée ngon meuharab that ubak Paulus
mangat gobnyan bék geujak u Yerusalem.
13 Teuma gobnyan geujaweueb, "Keupeuguna
jih gatamo lagée nyoe sampoe até ulôn hanco?
Ulôn ka siab bukon mantong jidrob disideh,
teuma keu maté pih ulôn rela deumi Tuhan
Isa." 14 Paulus hana geutem deungoe kamoe,
ngon lagée nyan laju kamoe iem hana kamoe
tam le. "Bah kheueh keuheundak Tuhan nyang
teujadi," kheun kamoe.

15 Óh ka lheueh tinggai inan na meupadub
treb, laju kamoe peukeumah barang-barang
kamoe, dan laju kamoe beurangkat u Yerusa-
lem. 16 Na meupadubdroe syedara geutanyoe
nibak Kaisarea jijak cit meusajan ngon kamoe
keu ji-intat kamoe u rumoh Manason,[g] sabab
dirumoh jih kheueh kamoe mudom. (Mana-
son na kheueh ureuëng Siprus nyang ka treb
that jeuet keu murit Isa).

Paulus geujak saweue Yakobus

17 Watée kamoe trok u Yerusalem, syeda-
ra-syedara nyang na inan jisambot kamoe
ngon galak até. 18 Óh singohnyan Paulus geu-
jak meusajan ngon kamoe teuma meurumpok
ngon Yakobus; mandum peumimpén-peu-
mimpén jeumaáh nyang na inan na cit sajan.
19 Óh ka lheueh geubri saleuem bak awak-
nyan, Paulus laju geucalitra bak awaknyan
peue-peue mantong nyang ka geupeubuet lé
Allah rot gobnyan nibak teungoh teungoh
ureuëng nyang bukon Yahudi. 20 Óh ka lheu-
eh jideungoe calitra Paulus nyan, awaknyan
mandum jipujoe Allah. Óh lheueh nyan
awaknyan jipeugah bak Paulus, "Syedara
Paulus! Droeneueh harôh tateupeue bahwa ka
meuribée-ribée ureuëng Yahudi nyang ka
meuiman ubak Isa. Awaknyan mandum na
kheueh ureuëng-ureuëng nyang seutia jitaát
bak huköm Nabi Musa. 21 Dan jinoenyoe
awaknyan jideungoe bahwa Droeneueh neu-
peubeuet mandum ureuëng Yahudi nyang
tinggai diteungoh-teungoh bansa laén, ma-
ngat jipeuleueh huköm Nabi Musa. Droeneu-
eh neu naseuhat awaknyan mangat awaknyan
bék jipeusunat aneuëk-aneuëk awaknyan ata-
wa jiseutôt adat istiadat Yahudi. 22 Jinoenyoe
ureuëng-ureuëng Yahudi nyang ka meuiman
nyan teuntée jideungoe bahwa Droeneueh ka-
na inoe. Ngon nyan, pakriban jinoe? 23 Nyang
gét jih neuseutôt kheueh naseuhat kamoe. Na
peuet droe inoe nyang ka jipeugét janji bak

[g] *keu ji-intat kamoe u rumoh Manason:* atawa dan teupakat sajan Manason.
21:10: Kis. 11:28 **21:23-24:** Teu. 6:13-21

Tuhan. 24 Jroh that Droeneueh jak peusuci
droe meusajan-sajan ngon awaknyan, dan
neutanggong kheueh biaya awaknyan mangat
ôk awaknyan jeuet teucuko.[h] Ngon lagée nyan
teuma deuh bak mandum ureuëng bahwa
peue nyang jideungoe keuhai Droeneueh ha-
na beutôi, sabab Droeneueh keudroe pih neu-
amai huköm Nabi Musa. 25 Teuma keuhai
ureuëng nyang kon Yahudi nyang ka meui-
man keu Isa, kamoe ka meukirém surat bak
awaknyan keuhai keuputosan kamoe bahwa
awaknyan hana jeuet jimakheun peunajoh
nyang ka teupeuseumah keu beurala, hana
jeuet pajoh darah, atawa teupajoh beulatang
nyang maté teuceukiek; dan hana jeuet teu-
peubuet buet-buet nyang cabui."
26 Ngon lagée nyan Paulus laju geujak
ngon ban peuet droe awaknyan dan geupeuna
laju upacara teupeusuci droe meusajan-sajan
ngon awaknyan óh singoh uroe. Óh lheueh
nyan awaknyan laju jitamong lam Baét Allah
keu jijak bri tée bahwa na padub uroe teuk
barô kheueh upacara teupeusuci droe nyan
seuleusoe dan keureubeüen keu awaknyan
maséng-maséng jipeuseumah teuma.

Paulus jidrob lam Baét Allah

27 Óh watée tujoh uroenyan karab habéh,
na padub droe ureuëng Yahudi nibak Asia
jikalon Paulus na lam Baét Allah. Laju awak-
nyan jipeusuna ureuëng ramé, óh lheuehnyan
laju jimat Paulus 28 sira jikuk-kuk, "Hai
ureuëng-ureuëng Israel, tulông! Nyoe kheueh
ureuëng jih nyang jijak ho-ho mantong jijak
peubeuet ubak mandum ureuëng ajaran-ajaran
nyang jihina bansa Israel, jilawan huköm Nabi
Musa dan jihina Baét Allah nyoe. Jinoenyoe ka
jijeuet ba ureuëng-ureuëng nyang bukon Ya-
hudi lam Baét Allah dan jipeubuet najih bak
teumpat nyang sucinyoe!" (29 Awaknyan
jipeugah meunan sabab awaknyan ka jikalon
Trofimus ureuëng Efesus lam banda meusa-
jan-sajan ngon Paulus; dan jipike Paulus ka
geuba ureuëng nyan lam Baét Allah.)
30 Bansaboh banda ka jeuet keu ka-ak
ka-ôk, dan mandum ureuëng jiplueng-plueng
sira jihudom. Awaknyan laju jidrob Paulus
jibahue gobnyan jipeuteubiet lam Baét Allah.
Watée nyan cit teuma pintoe Baét Allah
teutôb. 31 Teungoh mandum ureuëng nyang
peuna karu nyan jiuseuha keuneuk poh maté
Paulus, ureuëng laén laju jijak peugah ubak
keumandan pasokan Roma bahwa bansaboh
Yerusalem teungoh subra. 32 Watée nyan cit
teuma keumandan nyan jicok na padub droe
peuwira dan padub droe teuma sipa-i laju
bagaih-bagaih jijak ngon awaknyan bak
teumpat nyang teungoh karu nyan. Watée
ureuëng jai nyan jikalon keumandan nyan
ngon pasokan jih, awaknyan laju jipiôh jipoh
Paulus. 33 Keumandan nyan laju jijak bak
Paulus laju jidrob gobnyan, jiyue ureuëng
laén mangat jaroe geuh nyan teuranté. Óh
lheueh keumandan nyan jitanyong soe Paulus
nyan dan peue nyang ka jipeubuet. 34 Siteu-
ngoh nibak ureuëng ramé nyan na nyang
jaweueb meunoe dan teuma nyang jaweueb
meudeh. Keuadaan nyan lumpah that subra
nyan sampoe lé keumandan nyan hana hase
geuteupeu peue nyang ka teujadi. Ngon sabab
nyan keumandan nyan laju jipeurintah ma-
ngat Paulus geuba bak markas. 35 Watée
awaknyan teungoh jiba gobnyan trok bak reu-
nyeuen. Ureuëng-ureuëng peuna karu nyan
laju ji heuntam Paulus teuga lumpah na akhé
jih Paulus harôh jirandée lé na meupadub droe
sipa-i. 36 Awaknyan jiseutôt gobnyan nibak
likot lé geurombolan ureuëng-ureuëng nyang
peuna karu nyan nyang jikuk-kuk, "Peumaté
jihnyan!"

Paulus geubila droe

37 Meunan keuneuk geutamong lam
markas, Paulus geupeugah bak keumandan
nyan, "Peu kheueh jeuet lôn meututoe sikeu-
jab ngon Teungku?"
"Peu kheueh gata jeuet tameututoe ngon
basa Yunani?" Jitanyong lé keumandan nyan.
38 "Meunyoe meunan, gata bukon ureuëng
Meusé, nyan kheueh nyang yoh awai ilée
jipeuna beurontak dan jipeuplueng droe na
peuet ribée droe tukang peuna karu nyang
meusinjata jitamong lam padang pasi?"
39 Geujaweueb lé Paulus, "Ulôn ureuëng
Yahudi; ulôn wareuga banda Tarsus, banda
nyang peunteng di Kilikia. Neupeuidhin kheueh
ulôn meututoe bak ureuëng-ureuëng nyan."
40 Teuma óh ka lheueh Paulus jibri idhin
keu geumeututoe, Paulus laju geudong bak
reunyeuen, laju geubri isyarat ngon jaroe gob-
nyan. Mandum ureuëng jeuet keuseungab. Óh
lheueh nyan Paulus geumeututoe bak awak-
nyan lam basa Ibrani. Paulus geupeugah.
22 "Bapak-bapak dan syedara-syedara
banmandum! Ulôn teuma lôn peu-
gah keuhai lôn bila droe lôn ubak syedara.

[h] *ôk awaknyan jeuet teucuko:* Kalon 18:18.
21:25: Kis. 15:29 **21:29:** Kis. 20:4

Cuba deungoe nyoe!" [2] Watée awaknyan jideungoe Paulus geumeututoe lam basa Ibrani, awaknyan leubeh seungab ngon teunang. Ngon lagée nyan, Paulus geupeugah lom haba gobnyan. [3] "Ulôn ureuëng Yahudi," kheun Paulus, "Ulôn lahé di Tarsus lam nanggroe Kilikia, teuma ulôn rayeuk lam Yerusalem nyoe, dan jididek ngon biet-biet that lé gurée rayeuk ulôn Gamaliel lam huköm nyang geubri lé Nabi Musa ubak indatu geutanyoe. Saban lagée syedara banmandum inoe nibak uroenyoe, ulôn pih biet-biet that sunggoh keu Po teu Allah. [4] Ulôn iénanya sampoe maté murit-murit ajaran barô nyan. Awaknyan mandum, bah kheueh nyang agam meunan cit nyang inong, ulôn drob dan lôn peutamong lam glab. [5] Imeum agong keudroe dan mandum Mahkamah Agama jeuet teucok keusaksi bahwa ulôn hana sulet. Sabab awaknyan kheueh nyang ka geubri keu ulôn surat peu intat haba nyang jituju keu ureuëng-ureuëng Yahudi nyang na di Damsyik. Ngon na surat nyan ulôn jeuet lôn drob inan ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak ajaran nyan, dan lôn ba awaknyan u Yerusalem keu teuhuköm."

Paulus geucalitra peungalaman gobnyan

(Kis. 9:1-19, 26:12-18)

[6] "Watée ulôn mantong bak rot euh dan rab trok u Damsyik, watée nyan cot uroe, saboh cahya nyang trang lumpah na ngon hana teusangka-sangka jiteubiet nibak langét ban sikeulileng lôn. [7] Ulôn reubah bak tanoh dan laju ulôn deungoe su nyang jipeugah bak ulôn, 'Saulus, Saulus! Pakon gata iénanya Ulôn?' [8] Laju ulôn tanyong, 'Soe kheueh Droeneueh, Teungku?' 'Ulôn kheueh Isa ureuëng Nazaret nyan nyang gata iénanya,' jaweueb su nyan. [9] Ureuëng-ureuëng nyan na inan meusajan ngon ulôn jingieng cahya nyan, teuma awaknyan hana jideungoe su nyang geupeugah bak ulôn. [10] Laju lôn tanyong teuma, 'Peue nyang harôh ulôn peubuet, Tuhan?' Tuhan geujaweueb, 'Beudôh kheueh dan tamong u Damsyik. Inan eunteuk gata teuma geubri tée keuhai mandum nyang lé Allah gatatem peubuet.' [11] Ulôn jeuet keubuta sabab cahya nyang seulala nyan. Dan rakan-rakan ulôn laju jipapah ulôn peutamong u Damsyik.

[12] Inan na sidroe ureuëng nyang nan jih Ananias. Ureuëng nyan sidroe ureuëng nyang saleh dan taát that jipeubuet huköm Nabi Musa. Mandum ureuëng Yahudi nyang na tinggai di Damsyik jihoreumat that keu ureuëng nyan. [13] Gobnyan teuka geujak ngieng ulôn, laju geudong bakbinéh ulôn sira geupeugah, 'Syedara Saulus, bah kheueh gata tameungieng lom teuma!' Watée nyan cit teuma ulôn beuôt ulée lôn dan lôn ngieng gobnyan. [14] Óh lheueh nyan gobnyan geupeugah bak ulôn, 'Allah indatu geutanyoe ka geupiléh gata mangat gata tateupeue nyang geulakée lé Gobnyan, dan takalon Isa, Hamba Allah nyang geupeubuet keuheundak Allah dan geudeungoe su Isa keudroe. [15] Gata teuma jeuet keu keusaksi keu gata peusampoe bak mandum ureuëng peue nyang ka gata deungoe dan gata kalon. [16] Jinoenyoe bék le gata preh treb that. Beudôh kheueh, dan jok kheueh droe gata teupumanö. Meulakée kheueh ubak Tuhan mangat gata geupeu beubaih mandum desya-desya gata.' "

Allah geuyue Paulus meukhutubah keu bansa laén nyang bukon Yahudi

[17] "Ulôn gisa u Yerusalem, dan watée ulôn teungoh meudoá lam Baét Allah, ulôn jikuasa lé Roh Allah. [18] Ulôn kalon Tuhan: Gobnyan geupeugah bak ulôn, 'Bubagaih gata tinggai Yerusalem, sabab ureuëng-ureuëng disinoe hana galak jideungoe gata meusaksi keuhai Ulôn.' [19] Laju lôn peugah, 'Tuhan, awaknyan jiteupeu that bahwa ulôn ka lôn tamong lam rumoh-rumoh iébadat keu lôn jak drob awaknyan dan ulôn poh ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak Droeneueh. [20] Meunan cit watée saksi Droeneueh Stefanus jipoh maté, ulôn keudroe na nibak teumpat nyan dan lôn situju ateueh jipoh maté nyan. Dan ulôn kheueh nyang priek peukayan ureuëng-ureuëng nyang peumaté ureuëng nyan.' [21] Teuma Tuhan geupeugah bak ulôn, 'Gata jak mantong, sabab ulôn teuma lôn yuejak gata u teumpat nyang jiôh ubak ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi.' "

[22] Ureuëng ramé teutab mantong jideungoe Paulus peugah haba, teuma bak kalimat akhé awaknyan jikuk sihabéh teunaga, "Peumaté mantong ureuëng nyang lagée nyan. Ureuëng nyan hana patot udeb!" [23] Sira geudumpék, awaknyan laju geukipah bajée jubah geuh, dan geusipreuek abée u manyang. [24] Teuma lé keumandan pasokan Roma nyan

22:3: Kis. 5:34-39 **22:4-5:** Kis. 8:3, 26:9-11 **22:20:** Kis. 7:58

laju jiyueba Paulus ubak markas mangat
gobnyan jipareksa inan deungon paksa keu
jiteupeu peue sabab ureuëng-ureuëng Yahu-
di jikuk-kuk sira jidumpék lagée nyan ateueh
gobnyan. 25 Teuma watée Paulus ka ji-ikat
keu jiseunuét, Paulus laju geupeugah bak
peuwira nyang dong inan, "Peu khcueh teu-
sunuet sidroe wareuga keurajeuen Roma si-
gohlom jihnyan teupeusidang?"

26 Ban jideungoe haba nyan, peuwira
nyan laju jijak ubak keumandan dan jipeu-
gah, "Peue nyang bapak peubuet nyoe?
Ureuëng nyoe wareuga neugahra Roma!"

27 Lé keumandan nyan laju jijak ubak
Paulus sira jitanyong, "Cuba gata peugah,
peu kheueh gata wareuga neugahra Roma!"

"Nyoe," kheun Paulus, "Ulôn wareuga
nanggroe Roma." 28 Keumandan nyan jipeu-
gah lom, "Ulôn jeuet keuwareuga neugahra
Roma ngon lôn bayeue jai lumpah na!"

Geujaweueb lé Paulus, "Teuma ulôn la-
hé sibagoe wareuga neugahra Roma."
29 Watée nyan cit teuma sidadu-sidadu
nyang keuneuk pareksa Paulus nyan jisurot
dan keumandan nyan pih jeuet keuteumakot
sabab jihnyan ka jigari Paulus, padahai Pau-
lus wareuga neugahra Roma.

Paulus dikeue Mahkamah Agama

30 Keumandan pasokan Roma nyan
meuheuét that peue sabab jih ureuëng-
ureuëng Yahudi jipeusalah Paulus. Ngon sa-
bab nyan óh singoh beungoh laju jitawök
Imeum ulée dan Mahkamah Agama mangat
meusapat. Laju Paulus jipeuleueh nibak teu-
gari, óh lheueh nyan laju jiba jak meuhadab
ukeue awaknyan banmandum.

23 Paulus geukalon ateueh anggota
mahkamah nyan dan laju geupeu-
gah, "Syedara-syedara! Trok uroenyoe ulôn
hana meurasa meusalah bak Po teu Allah lam
até nurani lôn keuhai udeb ulôn." 2 Watée
Paulus geupeugah meunan, Imeum Agong
Ananias laju jiyue bak ureuëng nyang dong
blaih Paulus mangat jitampa babah Paulus.
3 Dan Paulus laju geupeugah bak imeum agong
nyan, "Allah pasti geutampa gata, ureuëng mu-
nafék nyang pura-pura suci! Droeneueh neudu-
ek inan neupeusidang ulôn meunurot huköm
Nabi Musa, padahai droeneueh keudroe
iengkeue keu huköm nyan ngon cara neuyue
ureuëng laén jitampa ulôn!"

4 Ureuëng-ureuëng nyang na blah Paulus
laju jipeugah bak Paulus, "Gata tahina
Imeum Agong Allah!" 5 Geujaweueb lé
Paulus, "Óh, ulôn hana lôn teupeu, syedara-
syedara, bahwa jihnyan imeum agong.
Beutôi lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
'Bék kheueh gata hina peumimpén-peu-
mimpén bansa gata.' "

6 Paulus geukalon bahwa ladum nibak
peumimpén-peumimpén bansa nyan na
kheueh ureuëng-ureuëng Saduki dan ladum
teuk na kheueh ureuëng-ureuëng Farisi.
Ngon sabab nyan gobnyan laju geupeugah
bak mahkamah nyan, "Syedara-syedara!
Ulôn sidroe ureuëng Farisi, keuturonan Fari-
si. Ulôn jipeusidang nibak teumpatnyoe sa-
bab ulôn peugah ureuëng maté udeb lom
teuma." 7 Watée geupeugah meunan
ureuëng-ureuëng Farisi dan ureuëng-ureu-
ëng Saduki laju jipeuphon meudakwa,
sampoe sidangnyan jeuet teubagi lam dua
peureute. (8 Sabab ureuëng-ureuëng Saduki
jipeugah ureuëng maté hana udeb le, bahwa
malaikat nyan hana, meunan cit roh-roh jeu-
het hana; seudangkan ureuëng-ureuëng Fari-
si jipeucaya banmandum nyan.) 9 Ngon la-
gée nyan teuka kheueh karu nyang paleng
gura. Na meupadubdroe ureuëng Farisi
nyang jeuet keu gurée agama jidong dan
jilawan biet-biet. "Meunurot kamoe ureuëng
nyoe hana meusalah mubacut pih! Mungken
keubiet na roh atawa malaikat nyang peugah
bak gobnyan!"

10 Meudakwanyan biet-biet meutamah
subra sampoe keumandan pasokan nyan jita-
kot Paulus jiparan lé awaknyan. Dan laju
jiyue pasokan keu jijak cok Paulus lamkawan
ureuëng nyang teungoh meudakwanyan jeu-
et teuba u markas.

11 Malam óh lheueh nyan teuma Tuhan
Isa geudong bak binéh Paulus dan geupeu-
gah, "Peukong kheueh até gata! Gata katabri
keusaksian gata keuhai ulôn di Yerusalem.
Singoh teuma harôh gata tabri keusaksian
lagée nyan di Roma."

Kumplotan keuneuk jipeumaté Paulus

12 Banbeungoh that óh singoh nyan,
ureuëng-ureuëng Yahudi laju jipeuna
kumplotan. Awaknyan jimubudok hana ji-
makheun ngon jijieb ié meunyoe gohlom
jipeumaté Paulus. 13 Leubeh peuet ploh droe
nyang rhoh lam kumplotan nyan. 14 Awak-
nyan laju jijak ubak imeum-imeum ulée dan
peumimpén-peumimpén Yahudi dan jipeu-
gah, "Kamoe ka kamoe mubudok meusajan-

23:3: Mat. 23:27-28 23:5: Keu. 22:28 23:6: Kis. 26:5, Flp. 3:5 23:8: Mat. 22:23, Mrk. 12:18, Luk. 20:27

sajan, hana kamoe makheun atawa kamoe
jieb ié sigohlom kamoe poh maté Paulus.
15 Syedara-syedara ngon anggota-anggota
Mahkamah Agama nyang sigét jih neukirém
surat ubak keumandan pasokan Roma nyan
keu talakée awaknyan jiba Paulus lom jak
meuhadab droeneueh, pura-pura droeneueh
keuneuk pareksa lom peukara ureuëng nyan
ngon teuliti. Dan kamoe ka siab keu kamoe
poh maté jihnyan sigohlom trok keunoe."
16 Teuma aneuëk nibak syedara nyang
inong Paulus jideungoe reuncana jeuhet ni-
bak kumplotan nyan. Teuma laju jijak ubak
markas dan jipeugah hainyan ubak Paulus.
17 Paulus laju geutawök sidroe peuwira dan
geupeugah bak ureuëng nyan, "Ba kheueh
aneuëk mudanyoe ubak keumandan; jihnyoe
keuneuk lapor sapeue-sapeue bak keu-
mandan nyan." 18 Peuwira nyan laju jiba
aneuëk muda nyan ubak keumandan dan
jipeugah, "Paulus, nyang na lam tahanan
nyan, geutawök ulôn dan geulakée ulôn ma-
ngat lôn ba aneuëk muda nyoe ubak Bapak;
jihnyoe keuneuk jilapor sapeue-sapeue."
19 Keumandan nyan laju jimat jaroe
aneuëk muda nyan, "Peukeuneuk gata peu-
gah ubak ulôn?"
20 Jijaweueb lé aneuëk muda nyan,
"Ureuëng-ureuëng Yahudi kasipakat keuneuk
jilakée bak Teungku jeuet Paulus teuba ubak
Mahkamah Agama singoh, pura-pura awak-
nyan keuneuk jipareksa lom peukara Paulus
nyan ngon leubeh teuliti. 21 Teuma bék Teung-
ku turot lagée nyang jilakée nyan, sabab na
leubeh peuet ploh droe nyang teungoh ji-
musöm keuneuk jilinteueng gobnyan bak rot
euh. Awaknyan mandum ka jimubudok hana
teuma jimakheun atawa jijieb ié sigohlom
Paulus jipoh maté. Jinoenyoe pih awaknyan
ka siab; tinggai jipreh nariet Teungku man-
tong." 22 Keumandan nyan jipeugah, "Bék
gata peugah bak soe mantong bahwa gata
ka tabritée hainyan ubak ulôn." Laju jiyue
aneuëk muda nyan jiwoe u rumoh jih.

Paulus jikirém ubak Feliks

23 Óh lheuehnyan keumandan nyan laju
jitawök dua droe peuwira, dan laju jipeugah
bak awaknyan, "Peusiab laju dua reutôh droe
sidadu meusajan ngon tujoh ploh droe sidadu
meuguda dan dua reutôh sidadu meukapak
keu teubeurangkat poh sikureueng malam
nyoe cit teuma u Kaisarea. 24 Meunan cit gata
peusiab guda keu ngon ba Paulus dan gata ba
kheueh jinyoe ngon seulamat sampoe trok
ubak Gubunur Feliks." 25 Laju keuman-
dannyan jituléh surat nyang asoe jih lagée
nyoe,
26 "Nyang Mulia Gubunur Feliks. Saleu-
em nibak Klaudius Lisias! 27 Ureuëng nyoe
ka jidrob lé ureuëng-ureuëng Yahudi dan rab
jipoh maté lé awaknyan, meunyoe ulôn hana
lôn jak ngon pasokan lôn dan lôn peuseula-
mat jihnyan; sabab ulôn deungoe jihnyoe
wareuga neugahra Romawi. 28 Sabab ulôn
keuneuk kuteupeu peue nyang seubeuna jih
buet nyang salah nyang jikeuneuk tudoh
ateueh ureuëng nyoe, teuma laju ulônba ubak
Mahkamah Agama awaknyan. 29 Teunyata
ureuëng nyoe hana jipeubuet sapeue pih
nyang jeuet tehuköm ngon huköm maté ata-
wa huköm lam glab. Nyang jitudôh lé awak-
nyan ateueh ureuëng nyoe na kheueh nyang
na hubongan ngon huköm-huköm agama
awaknyan keudroe. 30 Óh lheueh nyan bak
ulôn jibritée bahwa na reuncana jeuhet nibak
ureuëng-ureuëng Yahudi ateueh ureuëng
nyoe. Ngon sabab nyan langsong ulôn kirém
jihnyoe ubak Teungku Gubunur. Dan ulôn
ka lônyue bak ureuëng nyang tudoh jihnyoe
jak meuhadab ubak Teungku."
31 Teuma lé sidadu nyan laju jipeubuet
peurintah nyan. Awaknyan jijakcok Paulus
malam nyan cit teuma laju jiba sampoe trok
u Antipatris. 32 Óh singohnyan awaknyan
jipeubiyeu pasokan meuguda jijak laju ngon
Paulus, dan awaknyan keudroe laju jiwoe u
markas. 33 Watée pasokan meuguda nyan
trok u Kaisarea, awaknyan laju jipeusampoe
suratnyan ubak gubunur, dan laju jijok Pau-
lus bak gubunur nyan. 34 Óh ka lheueh jibaca
surat nyan lé gubunur nyan, laju jitanyong
bak Paulus pat asai jih. Watée jiteupeu Pau-
lus asaijih di Kilikia, 35 laju jipeugah, "Gét
kheueh, meunyoe meunan! Ulôn teuma lôn
pareksa peukara gata, meunyoe ureuëng-
ureuëng nyang gadu gata katrok keunoe."
Laju jipeutron peurintah mangat Paulus
jiteuon lam meuligoe Herodes.

Paulus jigadu lé ureuëng-ureuëng Yahudi

24 Limong uroe óh lheuehnyan, Imeum
Agong Ananias dan peumimpén-
peumimpén Yahudi jijak u Kaisarea meusa-
jan ngon sidroe peungacara nyang nan jih
Tertulus. Awaknyan laju jijak meuhadab Gu-
bunur Feliks dan laju jipeusampoe nyang
jigadu keuhai Paulus nyan. 2 Watée Terutu-

lus jihôi ukeue, jihnyan laju jitudôh Paulus
lagée nyoe,
"Amphon Gubunur Nyang Mulia! Dimi-
yueb pimpénan Amphon nanggroe kamoe
aman ngon damé. Dan ateueh keubijaksanaan
Amphon ka jai that-that nyang teupeujroh keu
bansa kamoe. 3 Banmandum nyan kamoe
sambot sabe ngon teurimong gaséh dan
horeumat kamoe nyang paleng manyang di-
pat mantong kamoe na. 4 Teuma mangat bék
jai that teubôh watée Amphon, ulôn meuha-
rab beuneutem kheueh Amphon deungoe
peue nyang kamoe gadu nyang paneuk nyoe.
5 Kamoe teumé ureuëngnyoe tukang peuna
karu nyang paleng mubahya. Dipatmantong
jihnyoe jipeuna karu lamkawan ureuëng Ya-
hudi dan jeuet keupeumimpén geurakan
ureuëng-ureuëng Nazaret. 6 Jihnyoe pih ka
jicuba jipeukuto Baét Allah, teuma laju ka-
moe drob jihnyan. [Kamoe kana niet keuneuk
kamoe peusidang jihnyan meunurot hukôm
agama kamoe keudroe. 7 Teuma lé keu-
mandan Lisias jireupah jihnyan nibak kamoe,
8 dan jipeurintah mangat ureuëng nyang jak
gadu nyan jijak meuhadab ubak Amphon.]
Meunyoe Amphon neupareksa ureuëng nyoe,
Amphon keudroe teuma neudeungoe nibak
jihnyan nyang beuna nibak mandum nyang ka-
moe gadunyoe keuhai jih nyan." 9 Ureuëng-
ureuëng Yahudi nyang na inan pih meusajan
jigadu Paulus dan jipeubeutôi mandum nyang
jipeugah lé Tertulus.

Paulus jibila droe dikeue Feliks

10 Laju gubunurnyan geubri kode bak
Paulus bahwa gobnyan jeuet geupeugah
haba. Teuma Paulus laju geupeugah, "Ulôn
kuteupeu bahwa Teungku ka jeuet keu hakém
di nanggroenyoe meuthon-thon treb jih.
Nyang kheueh sabab jih ulôn meurasa galak
lôn peusampoe keuhai lôn bila droe lôn ubak
Teungku. 11 Teungku jeuet neuseulidek keu-
droe bahwa hana leubeh nibak dua blaih uroe
nyang ka lheueh ulôn jak u Yerusalem keu lôn
jak seumayang. 12 Dan hántom na ureuëng-
ureuëng Yahudi nyang laén jikalon ulôn teu-
ngoh meudakwa ngon ureuëng laén atawa lôn
peusapat gob keu lôn peuna karu bah kheueh
nyan nibak Baét Allah meunan cit bak rumoh-
rumoh iébadat atawa dipatmantong didalam
banda. 13 Awaknyan pih hana hase jibri
bukeuti peue-peue nyang jitudôh dan nyang
jigadunyan ubak Teungku keuhai ulôn.
14 Keubiet beutôi ulôn harôh lôn aku ubak
Teungku bahwa ulôn seumah Allah indatu
kamoe meunurot ajaran nyang geupeurunoe
lé Isa nyang jianggab lé awaknyan salah. Teu-
ma ulôn teutab mantong lôn meuiman man-
dum nyang na teutuléh lam Kitab Nabi Musa
dan kitab Nabi-nabi. 15 Saban lagée awaknyan,
ulôn pih na harapan ubak Po teu Allah bahwa
mandum ureuëng udeb lom teuma óh ka lheueh
maté – ureuëng-ureuëng gét, meunan cit ngon
ureuëng-ureuëng jeuhet! 16 Nyang kheueh sa-
bab jih ulôn teutab meu-useuha nyang si jroh-
jroh jih, mangat até nurani lôn gleh ubak
Allah dan gleh teuma keu manusia.
17 Óh ka lheueh na padub thon ulôn hana
di Yerusalem, ulôn gisa keudeuh keu lôn
jakba bantuan péng keu bansa ulôn dan keu
lôn peuseumah keureubeuen keu Po teu
Allah. 18 Watée ulôn teungoh kupeubuet
nyan, awaknyan laju meurumpok ngon lôn
lam Baét Allah, óh ka lheueh ulôn seuleusoe
ngon upacara peusuci droe. Hana ureuëng
ramé meusajan ngon ulôn, dan hana teuma
karu bak teumpat nyan bak watée nyan.
19 Teuma na meupadubdroe Yahudi nibak
teumpat nyan asai nibak propinsi Asia.
Awaknyan kheueh nyang sikeubiet jih beuna
nibak teumpat nyoe mangat jipeusampoe
nyang jigadu lé awaknyan ubak Teungku,
meunyoe awaknyan na sapeue-sapeue ji-
keuneuk gadu ateueh ulôn. 20 Atawa bah
kheueh ureuëng-ureuëng nyoe keudroe
nyang meungadu peu buet nyang jeuhet
nyang ka jiteumé nibak ulôn watée ulôn ji-
peuhadab bak Mahkamah Agama. 21 Awak-
nyan jiteumé teuma kalimat nyang saboh
nyoe nyang ulôn peugah dikeue awaknyan,
kalimat nyan na kheueh: Ulôn teupeusidang
nibak uroenyoe sabab ulôn peucaya ureuëng-
ureuëng nyang ka maté udeb lom teuma."
22 Laju lé Feliks nyang ka jiteupeu jai that
keuhai ajaran Isa, jipeuputôh sidang peukara
nyan, "Ulôn teuma lôn peuputôh peukara-
nyoe," kheun Feliks, "meunyoe keumandan
Lisias ka trok keunoe." 23 Laju jipeurintah
peuwira nyang meutanggong jaweueb ateueh
Paulus nyan mangat teutab jipeuteun Paulus,
teuma ngon jibri bacut keubeubaihan ubak
gobnyan dan jipeuidhin rakan-rakan gobnyan
jibri keugobnyan peue nyang geupeureulée.

Paulus dikeue Feliks dan Drusila

24 Na padub uroe teuma óh lheueh nyan
Feliks teuka, jipeungah lé peurumoh jih
nyang nan jih Drusila; jihnyan ureuëng Yahu-

24:17-18: Kis. 21:17-28 **24:21:** Kis. 23:6

di. Laju lé Feliks jiyue gob jeuet jijakcok
Paulus, óh lheuehnyan Feliks jideungoe Pau-
lus geupeugah haba keuhai meuiman ubak Isa
Almaseh. 25 Teuma watée Paulus geupeugah
haba lom keuhai jujoe ngon teupeuteuen ha-
wa nafeusu meunan cit keuhai huköman bak
Uroe Kiamat, Feliks jeuet keuteumakot laju
jipeugah, "Gata jeuet neujak bak saátnyoe
ulôn teuma lôn tawök lom gata meunyoe na
watée." 26 Watée nyan Feliks meuharab teu-
ma beumeuteumé péng nibak Paulus. Nyang
kheueh sabab jih jihnyan meu-ulang-ulang
jiyue gob jakcok Paulus keu jipeugah haba
ngon geuhnyan.
27 Óh ka lheueh na dua thon, Perkius
Festus jeuet geunantoe Feliks sibagoe gubu-
nur. Dan sabab Feliks keuneuk jicok até
ureuëng-ureuëng Yahudi, jihnyan jipeu-
biyeu mantong Paulus teutab lam glab.

Paulus geuék bandeng

25 Lhée uroe óh lheueh Festus trok bak
teumpat nyan, gobnyan laju geujak
nibak Kaisarea u Yerusalem. 2 Nibak teum-
pat nyan Imeum-imeum ulée dan peu-
mimpén-peumimpén Yahudi laju jipeu-
sampoe ubak gobnyan peue nyang jigadu lé
awaknyan keuhai Paulus. Awaknyan teutab
jibujuk Festus 3 jiuseuha ateueh jroh até jih
ateueh awaknyan, Festus nyan jitem yue
jakcok Paulus dan jiba u Yerusalem; sabab
awaknyan ka mupakat keu jipeumaté Paulus
bak teungoh rot. 4 Teuma Festus jijaweueb,
"Paulus teungoh teuteun di Kaisarea; dan
ulôn keudroe pih hana treble lôn riwang keu-
deh. 5 Jadi, bah kheueh ureuëng-ureuëng
rayeuk nyang na lamkawan gata jijak meu-
sajan ngon ulôn u Kaisarea dan teupeusidang
Paulus nyan disideh, meunyoe keubiet
jihnyan ka jipeubuet buet nyang salah."
6 Óh ka lheueh tinggai di Yerusalem kira-
kira lapan atawa siploh uroe teuk, Festus laju
jiwoe u Kaisarea. Singohnyan laju jipeuna
sidang peungadelan dan jipeurintah mangat
Paulus jipeuhadab ukeue. 7 Watée Paulus trok
keunan, ureuëng-ureuëng Yahudi nyang ka
trok nibak Yerusalem laju jidong bansilingka
gobnyan, dan laju jipeuphon peugah nyang
jigadu nyan nyang paleng brat u ateueh Pau-
lus. Teuma awaknyan hana bukeuti-bukeuti
peue nyang ka jitudôh nyan. 8 Nibak geubila
droe gobnyan, Paulus geupeugah, "Ulôn ha-
na lôn peubuet sapeue pih nyang salah ubak
hukôm Nabi Musa atawa keu Baét Allah meu-
nan cit ubak Kaisar Roma."
9 Teuma Festus keuneuk jicok até
ureuëng Yahudi. Laju jitanyong bak Paulus,
"Peu kheueh gatatem jak u Yerusalem ma-
ngat gata teupeusidang ideh dikeue ulôn keu-
hai peue-peue nyang ka jitudôh nyan?"
10 Geujaweueb lé Paulus, "Ulôn teungoh
lôn dong dikeue mahkamah Kaisar Roma;
dan bak teumpat nyan kheueh ulôn museuti
teupeusidang. Teungku keudroe neuteupeue
bahwa ulôn hana meusalah ateueh ureuëng
Yahudi. 11 Meunyoe ulôn ka lôn iengkeue
hukôm dan lôn peubuet sapeue-sapeue buet
nyang patot teuhukôm ngon hukôm maté,
ulôn rela maté. Teuma meunyoe peue-peue
nyang jitudôh nyan hana beutôi, hana meu-
sidroe pih nyang jeuet jijôk ulôn bak awak-
nyan. Ulôn lakée mangat ulôn teupeusidang
bak peungadelan Kaisar!"
12 Óh ka lheueh jimeupakat ngon peu-
naseuhat-peunaseuhat jih, Festus jipeugah,
"Gata talakée teupeusidang dipeungadelan Kai-
sar, jadi gata harôh jak meuhadab Kaisar."

Paulus dikeue Agripa dan Bernike

13 Hana padubna treb teuma óh lheueh
nyan, Raja Agripa dan Bernike geujak ubak
Kaisarea keu geujak peugah seulamat ubak
Festus. 14 Óh ka lheueh awaknyan na padub
uroe nibak teumpat nyan, Festus laju jipeu-
trang keuhai peukara Paulus ubak Raja Agri-
pa. Kheun Festus, "Na disinoe sidroe ureuëng
huköman nyang jitinggai lé Feliks. 15 Watée
ulôn mantong na di Yerusalem, imeum-
imeum ulée dan peumimpén-peumimpén Ya-
hudi jipeutamong peungaduan awaknyan
ateueh ureuëng nyan dan jilakée mangat ulôn
peurhot huköman ateueh ureuëng nyan.
16 Teuma ulôn jaweueb bahwa ureuëng Roma
hana jeuet teuseurah meunan mantong sidroe
ureuëng teutudoh keu teuhukôm, meunyoe
nyang teutudoh nyan gohlom meuhadab keue
ngon ureuëng-ureuëng nyang peudakwa gob-
nyan dan teubri watée keu jibila droe. 17 Ngon
nyan, watée awaknyan jijak keunoe, ulôn ha-
na lôn preh treb. Singohnyan laju ulôn peuna
sidang peungadelan dan lôn peurintah mangat
ureuëng nyan jiba meuhadab. 18 Watée
ureuëng nyang peudakwa jidong sira jipeu-
gah peu nyang jigadu nyan, awaknyan hana
jigadu sapeue-sapeue buet nyang jeuhet
nyang jipeubuet lé ureuëng nyoe lagée nyang
ulôn pike teuma jipeugah lé awaknyan.
19 Nyang na awaknyan meubida peundapat
sabe keudroe-droe keuhai agama jih keudroe
dan keuhai sidroe ureuëng nyang nan jih Isa.

Ureuëng nyan ka maté, teuma Paulus teutab
jimeukreueh bahwa ureuëng nyan udeb.
20 Sabab ulôn bingong pakriban ulôn hase
meuteumé keuteurangan-keuteurangan keu-
hai peukara nyan, laju ulôn tanyong bak Pau-
lus peu kheueh jitem jak u Yerusalem dan
teupeusidang ideh ateueh peukara nyan.
21 Teuma Paulus jilakée ék bandeng; jihnyan
jilakée mangat jihnyan teutab teuteun sampoe
peukara jih geupeu putôh lé Kaisar. Ngon
sabab nyan ulôn peurintah mangat jihnyan
teutab teuteun, sampoe ulôn meuteumé watée
keu lôn kirém jihnyan ubak Kaisar." 22 Laju
Agripa jipeugah bak Festus, "Ulôn keudroe
pih keuneuk lôn deungoe ureuëng nyan."
"Singoh Amphon jeuet neudeungoe," jaweu-
eb Festus.

23 Singohnyan Agripa dan Bernike jijak
ngon upacara keubeusaran. Awaknyan jita-
mong lam ruweueng sidang meusajan-sajan
ngon ureuëng-ureuëng rayeuk angkatan
prang dan ureuëng-ureuëng meugah nyang na
lam banda nyan. Ateueh peurintah Festus,
Paulus laju jipeutamong. 24 Dan Festus laju
jipeugah, "Daulat Teungku Amphon dan
mandum hadirin! Ureuëngnyoe ka jigadu bak
ulôn lé mandum bansa Yahudi, bah kheueh
nyan di Yerusalem meunan cit nyang na disi-
noe. Awaknyan jituntot ngon jiklik-klik
bahwa jihnyoe hana patot teupeubiyeu udeb.
25 Teuma di ulôn hana lôn teumé mubacut pin
nyang ka jipeubuet keu jeuet teucok keudasai
hukôm keu teupeu rhot huköman maté. Ngon
sabab nyan jihnyoe keudroe ka jilakée keu
teupeusidang ubak peungadelan Kaisar, ulôn
ka lôn cok keuputosan keu lôn kirém jihnyoe
ubak Kaisar. 26 Teuma di ulôn hana lôn teumé
sapeue pih keuteurangan nyang teugaih keuhai
droe jihnyoe keu lôn tuléh surat ulôn ubak Kai-
sar. Nyang kheueh sabab jih ulôn peuhadab
jihnyoe dikeue Teungku-teungku banmandum,
nyang paleng lumboi sa ubak Teungku Amphon
Baginda Agripa! Meukeusut ulôn na kheueh óh
ka lheueh teupareksanyoe, na bahan keu ulôn
kutuléh surat. 27 Sabab meunurot peurasaan
ulôn, hana kheueh bak teumpat jih teukirém
sidroe ureuëng keunong teun ngon hana teupeu-
gah peu salah nyang teutudoh ateueh jihnyoe."

Paulus geubila droe dikeue Agripa

26 Agripa jipeugah bak Paulus, "Gata
teubri idhin neupeugah haba keu ga-
ta bila droe." Teuma Paulus geubeuôt jaroe
laju geubila droe geuh lagée nyoe,

2 "Nyang Mulia Amphon Baginda Agri-
pa! Ulôn meurasa meu-untông that jeuet lôn
bila droe ulôn nyang paleng meu-untông
dikeue Baginda keudroe keuhai mandum
nyang ji gadu lé ureuëng-ureuëng Yahudi
ateueh ulôn; 3 nyang paleng peunteng Ba-
ginda neuteupeue that adat istiadat dan ma-
sa-alah-masa-alah ureuëng Yahudi. Ngon
sabab nyan, ulôn meuharab Baginda neutem
deungoe keuteurangan ulôn nyoe ngon saba.
4 Mandum ureuëng Yahudi jiteupeu
pakriban ulôn udeb phon muda kon. Awak-
nyan jiteupeu bahwa yohmuda kon ulôn ka
udeb lamkawan bansa ulôn keudroe di Yeru-
salem. 5 Katreb that awaknyan jiteupeue
keuhai ulôn. Dan meunyoe awaknyan jitem,
awaknyan jeuet jimeusaksi bahwa ulôn ka
udeb sibagoe ureuëng Farisi ngon lôn turot
mandum peuratoran nyang paleng kong lam
agama kamoe. 6 Dan jinoenyoe ulôn dong
disinoe keu jipeusidang sabab ulôn peucaya
keu janji nyang geupeugot lé Allah ubak
indatu kamoe. 7 Janji nyang geupeugah nyan
kheueh teuma nyang jiharab-harab lé bandua
blaih boh sukée bansa Israel, sampoe awak-
nyan jiseumah Po teu Allah uroe ngon ma-
lam. Dan sabab ulôn kupatéh ubak janji nyan,
Baginda nyang mulia, ulôn jipeusalah lé
ureuëng-ureuëng Yahudi. 8 Pakon syedara-
syedara ureuëng Yahudi hana neupeucaya
bahwa Allah geupeu udeb ureuëng maté?
9 Yoh ilée ulôn keudroe pih lagée nyan
bahwa ulôn harôh lôn useuha ngon meubagoe
cara keu lôn lawan Isa nyang teuka nibak
Nazaret nyan. 10 Dan nyang kheueh nyang ka
ulôn peubuet di Yerusalem. Ngon surat kuasa
nyang geujok bak lôn lé Imeum-imeum ulée,
ka lôn peutamong lam glab ureuëng-ureuëng
nyang seutia ubak Allah. Dan ulôn pih situju
bahwa awaknyan teupeu rhot huköm maté.
11 Jai lumpah na ulôn seksa awaknyan lam
rumoh-rumoh iébadat, mangat awaknyan ji
iengkeue peue nyang ka awaknyan meuiman.
Gét that seu eum até ulôn ateueh awaknyan,
sampoe banda-banda nyang laén ulôn jak keu
lôn jak peulet awaknyan."

Paulus geupeugah peungalaman gobnyan

(Kis. 9:1-19, 22:6-16)

12 "Ngon meukeusut nyan kheueh teuma
ulôn ba surat kuasa nyang geubri lé imeum-
imeum ulée dan lôn jak u Damsyik. 13 Dan
watée ulôn mantong na bak teungoh rot euh,

26:5: Kis. 23:6, Flp. 3:5 **26:9-11**: Kis. 8:3, 22:4-5

watée nyan mantong cot uroe, Baginda
Nyang Mulia, deuh lôn kalon saboh cahya
nibak langét nyang leubeh trang nibak mata
uroe. Cahya nyan meuble-ble ban sikeulileng
lôn dan ban silingka ureuëng-ureuëng nyang
na jijak ngon ulôn. 14 Kamoe mandum reubah
bak tanoh. Laju ulôn deungoe su nyang geu-
peugah bak ulôn lam basa Ibrani, 'Saulus,
Saulus! Pakon gata hana tapiôh ta iénanya
Ulôn? Gata teuma tarasa sakét keudroe, meu-
nyoe gata teutab hana tapiôh talawan pimpén
Geuhnyan nyang jeuet keu teungku gata.'
15 Teuma laju lôn peugah, 'Soe kheueh
Droeneueh, Teungku?' Dan Tuhan geu-
jaweueb, 'Ulôn kheueh Isa nyang gata iéna-
nya. 16 Beudôh kheueh dan dong laju! Ulôn
peudeh droe ubak gata ngon meukeusut keu
Lôn beuot gata jeuet keupeulayan Ulôn. Gata
harôh tapeusampoe bak ureuëng laén peue
nyang ka ta ngieng uroenyoe keuhai Ulôn [i]
dan keuhai peue nyang teuma Lôn tunyok bak
gata bak watée nyang singoh teuka. 17 Ulôn
teuma Lôn peulheueh gata nibak bansa Israel
dan nibak bansa-bansa laén nyang bukon Ya-
hudi. Ulôn teuma Lôn yue gata ubak awak-
nyan mangat keu gata peubleuet mata
jihnyan, 18 mangat awaknyan jiteubiet nibak
lam seupôt dan jitamong lam trang; mangat
awaknyan beubaih nibak godaan iblih, laju
jikuasa lé Roh Allah. Teuma ngon peucaya
ubak Ulôn desya-desya awaknyan teuma teu-
peu amphon dan awaknyan teuma jeuet keu
anggota umat Allah nyang teupiléh.' "

Paulus geupeu trang buet gobnyan

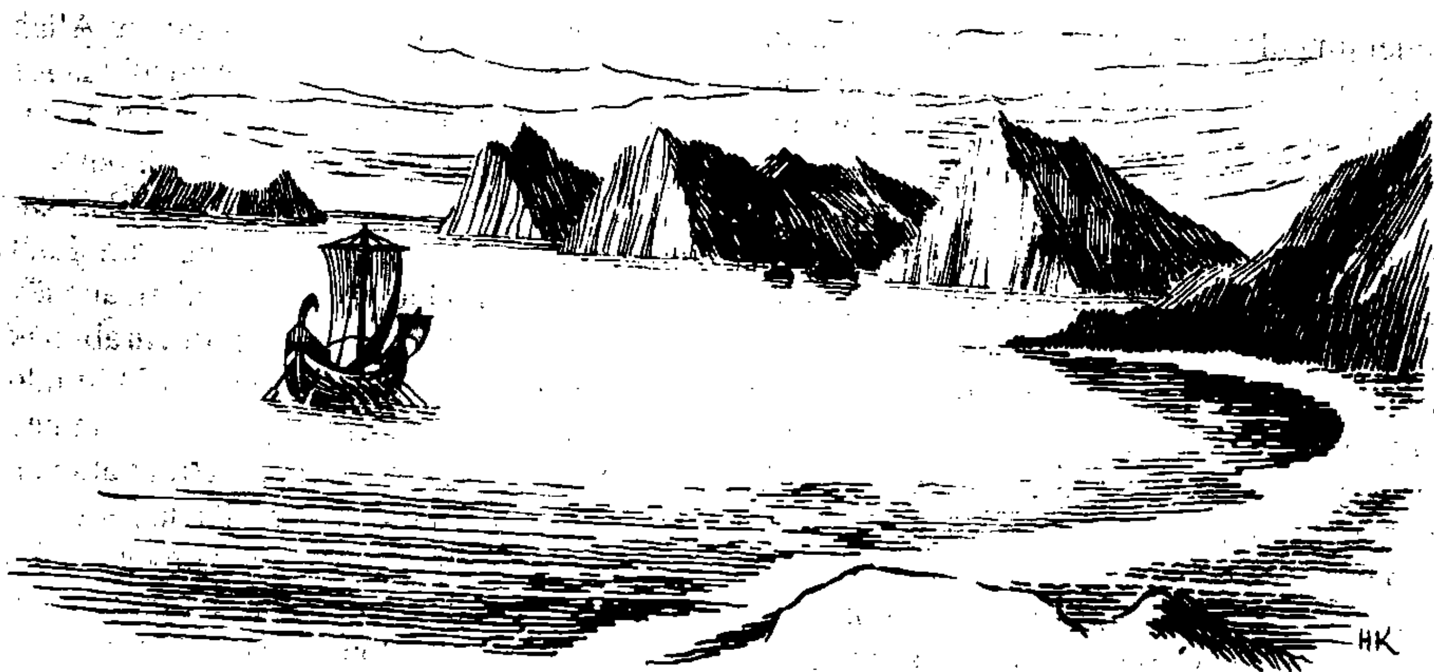
19 "Sabab nyan, Baginda Agripa, ulôn
sabe lôn useuha taát ubak keumalon nyang
ka ulôn teurimong nibak Po teu Allah nyan.
20 Ngon troh trang ulôn peugah ubak dum na
ureuëng bahwa awaknyan harôh meutobat
nibak desya-desya awaknyan dan jipeujok
droe ubak Po teu Allah dan jipeuleumah lam
udeb jih bahwa awaknyan ka meutobat nibak
desya-desya awaknyan. Hainyan ulôn bri tée
phon-phon that di Damsyik, óh lheueh nyan
di Yerusalem dan bansaboh Yudea dan
lamkawan nyang bukon ureuëng Yahudi.
21 Ngon sabab nyan kheueh ureuëng-
ureuëng Yahudi jidrob ulôn nibak Baét Allah
dan jiuseuha keuneuk peumaté lôn. 22 Teuma
trok án jinoe ulôn mantong geulindong lé Po
teu Allah, sampoe ulôn hase lôndong nibak
teumpat nyoe keu lôn bri keusaksian ulôn
bak mandum ureuëng – ubit meunan cit
nyang rayeuk. Peue nyang ulôn peugahnyoe
hana laén na kheueh peu nyang ka awai
geupeugah lé nabi-nabi dan Nabi Musa; 23 na
kheueh bahwa Raja Peuseulamat nyang geu-
peu janji lé Po teu Allah nyan harôh meudeu-
rita, dan jeuet keu ureuëng phon that nyang
geubeudôh lom óh ka lheueh maté; deungon
lagée nyan Gobnyan jeuet geupeugah trang
– nyan kheueh haba keuseulamatan – bah
kheueh ubak ureuëng Yahudi meunan cit
ubak ureuëng nyang bukon Yahudi."
24 Teungoh Paulus geupeugah keuhai bila
droe geuhnyan, Festus laju jikuk, "Gata ka
pungoe Paulus! Iéleumé gata nyang jai nyan
ka jipeujeuet gata pungoe!" 25 Teuma Paulus
geujaweueb, "Ulôn hana pungoe, Nyang Mu-
lia. Nariet nyang ulôn peugah nyan beutôi dan
jiteubiet lam pikeran nyang seuhat. 26 Ba-
ginda Agripa keudroe geuteupeue that keu-
hai-hai nyan, nyang kheueh sabab jih ulôn
kujeuet meututoe dikeue Baginda ngon troh
trang. Ulôn yakén hana musapeue pih nibak
hai-hainyan nyang gohlom geuteupeue lé
Baginda, sabab mandum nyan hana teujadi
nibak teumpat-teumpat nyang teusom.
27 Nyang Mulia Baginda Agripa, peu kheueh
Baginda neupatéh peue nyang ka geupeugah
lé nabi-nabi? Ulôn pike Baginda neupatéh!"
28 Laju Agripa geupeugah ubak Paulus,
"Gata pike peumudah ulôn jeuet keu ureuëng
Kristen lam watée nyang paneuk nyoe?"
29 "Lam watée nyang paneuk atawa lam wa-
tée nyang panyang," jaweueb Paulus, "Ulôn
meudoá ubak Po teu Allah mangat Baginda
dan Teungku-teungku mandum nyang neu-
deungoe ulôn nibak uroenyoe hase jeuet lagée
ulôn – keucuali gari nyang lagée nyoe!"
30 Akhé jih baginda raja, gubunur dan
Bernike, dan mandum nyang laén nyang
dong. 31 Óh ka lheueh na diluwa, awaknyan
laju jimarit sabe keudroe-droe, "ureuëng
nyoe hana jipeubuet meusapeue pih nyang
patot teuhuköm ngon huköman maté atawa
teuhuköm lam glab." 32 Laju Agripa geupeu-
gah ubak Festus, "Ureuëng nyoe ka jeuet teu-
peuleuh, seukira jih ureuëng nyoe hana jituntot
peukara jih bak peungadelan Kaisar."

Paulus meulayeue u Roma

27 Óh ka lheueh teucok keuputosan
bahwa kamoe harôh meulayeue u
Italia, Paulus ngon na meupadub droe

---

[i] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *keuhai Ulôn.*
26:20: Kis. 9:20, 28-29 **26:23:** Yes. 42:6, 49:6, 1Kor. 15:20



Peulabohan Indah (27:8)

ureuëng teuhuköman nyang laén laju jijok
ubak Yulius, peuwira sipa-i Roma nyang
jiboh nan "Resimen Kaisar". 2 Kamoe laju
meuék ateueh kapai nyang teuka nibak Adra-
mitium, óh lheueh nyan ngon kapai nyan laju
kamoe beurangkat nyang ka siab meulayeue
u peulabohan-peulabohan lam propinsi Asia.
Aristarkus, sidroe ureuëng Makedonia
nyang teuka nibak Tesalonika, na cit meu-
layeue meusajan-sajan ngon kamoe. 3 Si-
ngoh nyan kamoe laju trok u Sidon, Paulus
jipeusaneut ngon jroh that lé Yulius. Gob-
nyan jibri idhin jak saweue rakan-rakan gob-
nyan mangat awaknyan hase jijok keu gob-
nyan peue-peue nyang geupeureulée.
4 Beudôh nibak teumpat nyan laju kamoe
meulayeue lom. Lé sabab angén nyang meu-
lawan arah ngon kapai kamoe, kamoe meu-
layeue laju seutôt binéh panté pulo Siprus
nyang bacut meuseuliseh nibak angén. 5 Óh
lheueh nyan laju kamoe haröng laôt nyang
meuhadab keue ngon Kilikia dan Pamfilia dan
laju trok u Mira lam nanggroe Likia. 6 Nibak
teumpat nyan lé peuwira nyan laju meuteumé
saboh kapai nyang teuka nibak Aleksandria
nyang keuneuk meulayeue u Italia. Dan lé gob-
nyan laju jipinah kamoe lam kapai nyan.
7 Na padub uroe treb jih kamoe meu-
layeue mulet lumpah na, dan ngon aloh alah
akhé jih kamoe trok ubak banda Knidus. Óh
lheueh nyan, sabab angén teutab mantong
brok, kamoe hana hase kamoe meulayeue
ubak jurosan nyang phon. Ngon lagéenyan
kamoe laju meulayeue u seulatan pulo Kreta
rot Tanjong Salmone mangat nibak teumpat
nyan kamoe teuhinda nibak angén. 8 Ngon
aloh alah kamoe meulayeue seutôt binéh
panté pulo nyan sampoe akhé jih kamoe trok
bak saboh teumpat nyang nan jih Peulabohan
Indah, hana padub na jiôh nibak banda Lasea.
9 Bak watée nyan Uroe Raya Peudamé[j]
ureuëng Yahudi ka seuleusoe. Kamoe ka
gadôh watée nyang jai that-that, ngon lagée
nyan ka hana watée le kamoe meulayeue ngon
aman. Ngon sabab nyan lé Paulus laju
geubri naseuhat lagée nyoe ubak awaknyan,
10 "Syedara-syedara, meunurot peundapat
ulôn, keubiet mupaloe that meunyoe tanyoe
tameulayeue laju. Tanyoe teuma meuteumé
rugoe nyang raya that kon mantong nibak
barang nyang tapeudieng lam kapai nyoe,
teuma nyawöng tanyoe pih hase teusuet."
11 Teuma lé peuwira nyan leubeh peucaya ubak
nyang mat keumudo dan ubak kapiten kapai
nyan nibak keu Paulus. 12 Peulabohan nyang na
inan beutôi hana gét keu kapai-kapai nyang
meusaôh inan watée musém leupie. Ngon sabab
nyan rab banmandum aneuëk kapai nyan si-
pakat keumeulayeue lom sira teutinggai peula-
bohan nyan sabab awaknyan jimeue useuha
beubagaih trok u Feniks dan tinggai nibak
teumpat nyan lam watée musém sijuek nyan.
Feniks na kheueh saboh peulabohan di Kreta
nyang meuhadab u barat daya dan barat laôt.[k]

Angén badée lam laôt

13 Bak watéenyan angén seulatan jipôt
leumoh lagoena. Lé aneuëk kapai jipike ka

[j] *Uroe Raya Peudamé:* Uroe nyan teupeuraya karab tô akhé September atawa awai Oktober na kheueh bak watée cuaca brok that-that sampoe hase beubahya ureuëng meulayeue. [k] *barat daya dan barat laôt:* atawa timu laôt dan teunggara.

jeuet jimeulayeue lom teuma. Awaknyan laju jibeuôt saôh laju jimeulayeue banseutôt
binéh panté pulo Kreta. 14 Teuma hana treb
óh lheueh nyan jiteuka teuk angén badée
– nyan kheueh nyang teupeunan angén Timu
Laôt – jipôt teuga lumpah na nibak ateueh
darat, 15 laju jiheuntam ateueh kapai kamoe.
Ngon sababnyan hana mungken kapai kamoe jimeulayeue meulawan arah ngon
angén, teuma kamoe meunyeurah dan kamoe
peubiyeu mantong kapai nyan anyôt jiba lé
angén. 16 Kamoe meupadok bacut, watée kamoe trok blah u seulatan pulo Kauda nyang
ubit nyan. Nibak teumpat nyan ngon apoh
apah meuhase kamoe cok sikoci kapai nyan.
17 Óh ka lheueh sikoci nyan kamoe peuék
ateueh kapai, kapai nyan keudroe teupeukong ngon cara teupeuguna talo ngon teuikat
bansikeulileng kapai nyan. Sabab teumakot
kapai nyan sôk bak anoe Sirtis nyang deue,
layeue teupeutreun dan óh lheueh nyan teupeubiyeu mantong kapai nyan jiba lé angén.
18 Angén hana piôh jiheuntam keudeuh keunoe, akhé jih óh singoh beungoh bubena asoe
kapai teutiek lam laôt. 19 Uroe-uroe nyang
laén lé aneuëk kapai nyan jiböih teuma peukakaih-peukakaih kapai lam laôt ngon jaroe
awaknyan keudroe. 20 Meu uroe-uroe treb jih
kamoe hana deuh kamoe ngieng mata uroe
ngon bintang, dan angén teutab hana jipiôhpiôh jipôt keudeuh keunoe. Akhé jih habéh
kheueh harapan kamoe keuseulamat.

21 Na meupadub watée treb jih dumna
awaknyan hana jiteumé makheun. Ngon lagée nyan Paulus laju geujak dong dikeue
awaknyan sira geupeugah lagée nyoe, "Syedara-syedara! Meunyoe gata ka taseutôt
naseuhat ulôn dan hana tameulayeue nibak
Kreta, tanyoe hana tarasa rusak ngon rugoe
lagéenyoe bagoe. 22 Teuma jinoenyoe pih
ulôn lakée ngon meuharab that mangat gata
beurayeuk até. Hana meusidroe pih lamkawan gata nyoe nyang maté; nyang gadôh
nibak geutanyoe teuma kapai nyoe mantong.
23 Sabab beuklam malaikat Allah nyang ulôn
seumah, na kheueh Allah nyang po ulôn nyoe,
geujak ubak ulôn. 24 Geupeugah lé Malaikat
nyan, 'Bék takot, Paulus! Sabab gata teuma
tameuhadab ubak Kaisar. Dan ateueh keugét
até Allah ateueh gata, banmandum ureuëng
nyang meulayeue meusajan gata teuma seulamat lé sabab gata.' 25 Ngon sabab nyan,
Syedara-syedara, bah kheueh gata beurayeuk
até! Sabab ulôn meuiman ubak Po teu Allah
bahwa banmandum teuma teujadi lagée
nyang geupeugah ubak ulôn. 26 Teuma singoh tanyoe teutiek bak panté saboh pulo."

27 Bak malam nyang keu peuet blah kamoe mantong meuapöng-apöng lam Laôt
Adria. Kira-kira bak teungoh malam aneuëk
kapai nyan teurasa teungoh jipeurab bak
panté. 28 Teuma lé awaknyan laju jiulu talo
nyang ka ji-ikat ngon batée guna keujiteupeu
padub na lhok jih laôt. Rupari teumpat nyan
lhok jih rab peuet ploh metée. Hana padub na
treb teuma óh lheueh nyan awaknyan ji-ukô
lom, laju jiteupeu laôt nibak teumpat nyan
lhok jih rab lhée ploh metée. 29 Awaknyan
jitakot kapai shok bak batée kareueng, ngon
lagée nyan awaknyan laju jipeutreun peuet
boh saôh nyang na nibak bagian likot kapai,
laju jimeuharab meunyoe jeuet beubagaihbagaih jijak. 30 Ngon cara seungab-seungab
lé aneuëk kapai jikeuneuk plueng nibak kapai nyan. Awaknyan laju jipeutreun sikoci
pura-pura jikeuneuk peutreun saôh nyang na
bak ulée kapai nyan. 31 Teuma lé Paulus laju
geupeugah ubak peuwira kapai dan tantratantra nyang na lam kapai nyan, "Meunyoe
aneuëk kapai nyoe hana tinggai lam kapai,
Gata banmandum hana nyang seulamat."
32 Ngon sabab nyan lé tantra-tantra nyan laju
jikoh talo sikoci nyan, ngon lagée nyan sikoci nyan laju anyôt.

33 Bak watée gohlom jiteuka beungoh,
Paulus geuyue bak awaknyan mangat
banmandum makheun. Geupeugah lé Paulus,
" Ka peuet blah uroe treb jih Gata banmandum
tapreh-preh mantong lam keuadaan yo ngon
teumakot dan hana tapajoh sapeue. 34 Ulôn
yue, makheun kheueh bacut. Nyang lagée
nyan jroh that keu gata, mangat gata teuga
lom teuma. Sabab gatabanmandum teuma
seulamat hana kureueng meusapeue pih."
35 Óh ka lheueh geupeugah meunan Paulus
laju geucok ruti dan geulakée teurimong gaséh ubak Tuhan dikeue awaknyan banmandum. Óh lheuehnyan gobnyan laju geubagibagi ruti nyan, dan laju jipajoh. 36 Dan
awaknyan mandum ka jiteuka seumangat lom
dan meusajan-sajan jimakheun. 37 Banmandum lam kapai nyan na dua reutoh tujoh ploh
nam[l] droe. 38 Óh ka lheueh banmandum jimakheun bube séb, awaknyan laju jiböih lam
laôt banmandum gandom nyang na lam kapai
nyan mangat kapai nyan meutamah phui.

[l] *dua reutoh tujoh ploh nam:* padub-padubboh naseukah kuno: dua reutoh tujoh plob limong, na cit kira-kira tujoh ploh nam.

Kapai sok

39 Watée uroe ka beungoh, lé aneuëk ka-
pai laju jingieng u darat, teuma awaknyan
hana jiteupeu peue nan darat nyan. Deuh ji-
kalon saboh peulabohan ngon panté jih. Dan
meunyoe hase awaknyan na meukeusut keu-
neuk peurab kapai jih nyan ubak peulabohan
nyan. 40 Teuma talo-talo saôh laju jikoh dan
saôh-saôh nyan jipeubiyeu mantong lham
lam laôt. Meunan cit lé awaknyan laju jipeu-
lheueh talo-talo nyang na teuikat bak keumu-
do. Óh lheueh nyan awaknyan laju jipeuék
layeue nyang na dikeue kapai mangat angén
jipot kapainyan u binéh panté. 41 Teuma kapai
nyan laju sok lam anoe. Bagian keue kapai
nyan meuseubée hana jeuet lé meugrak, meu-
nan cit bagian likot kapai nyan ka hanco jipoh
lé umbak nyang teuga.
42 Lé tantra-tantra nyang na lam kapai
nyan kana niet jikeuneuk poh banmandum
ureuëng huköman, sabab awaknyan teumakot
pat jiteupeu teuma na nyang meulangue bak
binéh óh lheueh nyan jiplueng. 43 Teuma lé
peuwira nyan jitam niet awaknyan sabab
jihnyan keuneuk peuseulamat Paulus. Lé
jihnyan laju jiyue bak mandum ureuëng
nyang jeuet meulangoe mangat jigrob leubeh
ilée lam laôt dan meulangoe bak binéh panté;
44 meunan cit nyang laén jiseutôt jilikot ngon
cara jimumat bak papeuen-papeuen atawa
bak kapai nyang ka beukah nyan. Ngon cara
lagée nyan kheueh kamoe banmandum seula-
mat trok bak binéh panté.

Di Malta

28 Óh ka lheueh kamoe teungoh ngon
seulamat, barô kheueh kamoe teu-
peu bahwa pulo nyan nan jih Malta.
2 Ureuëng pulo nyan keubiet that-that ramah
keu kamoe. Awaknyan jisambot kamoe
banmandum ngon cara gét dan laju jipeukab
apui keukamoe sabab ujeuen ka jitreun
bacut-bacut dan udara pih leupie lagoena.
3 Paulus laju geupeusapat kayée, laju geu-
keubah kayée nyang ka geupeusapat nyan
ateueh apui hu. Teungoh Paulus geupeubuet
nyan, laju jiteubiet saboh uleue, sabab keu-
nong wab apui nyang seu-eum nyan, dan
uleue nyan laju jikab bak jaroe gobnyan.
4 Watée jikalon lé peunduduek pulo nyan
uleue mantong meugantueng bak jaroe Pau-
lus, awaknyan laju jimarit sabe keudroe-
droe, "Ureuëng nyoe pasti tukang poh maté
gob, sabab bah kheueh jih ka seulamat lam
laôt raya, Dewi Keuadelan hana geupeu-
biyeu ureuëng nyoe udeb." 5 Teuma lé Pau-
lus laju geutapih uleue nyan lam apui dan
gobnyan hana teurasa sakét meubacut pih.
6 Awaknyan jipike sikeujab teuk jaroe
Paulus jiteuka kumong dan mungken watée
nyan cit gobnyan maté. Teuma óh ka jipreh-
preh na padub na treb dan hana sapeue-
sapeue nyang teujadi ateueh Paulus, pikeran
awaknyan laju meu-ubah dan awaknyan ji-
pike bahwa Paulus nyan na kheueh dewa.
7 Hana padub na jiôh nibak teumpat nyan
na tanoh atra Publius, peujabat nyang paleng
rayeuk lam pulo nyan. Ngon até nyang jroh
ureuëng nyan jisambot kamoe nyang treb jih
na lhée uroe. 8 Bak watée nyan ureuëng syiek
ureuëng nyan teungoh sakét, jiteuka deumam
ngon ciret-ciret. Paulus geujak kalon ureuëng
sakét nyan sira geumeudoá geupeuduek jaroe
geuh ateueh ureuëng nyan, akhé jih ureuëng
sakét nyan puléh. 9 Sabab keujadian nyan
banmandum ureuëng nyang sakét nyang na
lam pulo nyan jijak ubak Paulus, dan awak-
nyan geupeu puléh. 10 Awaknyan laju jibri
keukamoe hadiah nyang jai lagoena, dan wa-
tée kamoe keuneuk meulayeue, awaknyan
laju jiba lam kapai banmandum nyang kamoe
peureulée keubeukai watée kamoe jak lom.

Nibak Malta u Roma

11 Óh ka lheueh na lhée buleuen treb jih
disinan, kamoe tinggai pulo nyan sira kamoe
ék kapai nyang teuka nibak Aleksandria
nyang watée musém sijuek jimeusaôh lam
pulo nyan. Kapai nyan jiboh lambang "Dewa
Meukeumbeue Kastor dan Poluks". 12 Ka-
moe laju meusaôh bak banda Sirakusa dan
tinggai lam banda nyan lhée uroe treb jih.
13 Nibak teumpat nyan kamoe meulayeue lom
seutôt binéh panté akhé jih trok kamoe u
banda Regium. Singoh nyan angén jiteuka
nibak arah seulatan, ngon lagée nyan lam dua
uroe kamoe laju trok u banda Putioli. 14 Disi-
nan kamoe laju meurumpok ngon napadub
droe ureuëng nyang ka meuiman ubak Isa,
dan ateueh undangan awaknyan kamoe
tinggai ngon awaknyan nyang treb jih na si-
goe aleuhat. Óh lheueh nyan laju kamoe jak
u Roma. 15 Syedara-syedara di Roma nyang
ka peucaya ubak Isa jideungoe keuhai kamoe,
akhé jih awaknyan jijak sampoe trok ubak
Pasai Apius dan Teumpat piôh Lhée guna
jijak sambot kamoe. Watée Paulus meu-
rumpok ngon awaknyan, gobnyan laju geula-

kée teurimong gaséh ubak Po teu Allah dan até gobnyan jeuet keutabah.

Di Roma

16 Watée ka trok u Roma, Paulus jeuet geutinggai sidroe sira jikawai lé sidroe sidadu.
17 Óh ka lheueh na lhée uroe, Paulus laju geutawök tukoh-tukoh ureuëng Yahudi nyang na inan. Dan óh ka lheueh awaknyan meusapat, gobnyan laju geupeugah bak awaknyan, "Syedara-syedara! Ulôn nyoe sapeue pih hana salah ateueh bansa geutanyoe, meunan cit ngon adat keubiasaan nyang ka tateurimong nibak indatu geutanyoe hana lôn iengkeue. Teuma bah kheueh meunan ulôn nyoe jidrob di Yerusalem laju jijok ubak ureuëng-ureuëng Roma.
18 Óh ka lheueh peukara ulôn nyoe jipareksa, awaknyan keuneuk peubeubaih ulôn, sabab ulôn nyoe hana lôn peubuet meubacut pih nyang salah nyang jeuet ulôn nyoe teupeurhot bak huköman maté.
19 Teuma sabab ureuëng-ureuëng Yahudi jilawan ulôn, ulôn teupaksa lôn tuntot peukara lôn nyoe jipeusidang nibak peungadelan Kaisar Roma. Ulôn peubuet lagée nyan kon ulôn nyoe na barang sapeue-sapeue lôn jak gadu ateueh bansa ulôn keudroe.
20 Dan nyang kheueh sabab jih ulôn lakée meurumpok ngon gatanyoe banmandum guna lôn marit-marit ngon gata; sabab ulôn jiboh beuleunggu, lé sabab Peuseulamat nyang jiharab-harab lé bansa Israel."
21 Laju awaknyan jipeugah bak gobnyan, "Kamoe gohlom kamoe teurimong meusaboh surat pih nibak Yudea keuhai Droeneueh. Dan hana meusidroe syedara pih nyang teuka nibak sideh jijakba haba keunoe keuhai droeneueh atawa jipeugah nyang brok-brok keuhai Droeneueh.
22 Teuma kamoe meuheuét cit keuneuk deungoe keuhai peue nyang Droeneueh peucaya nyan, sabab kamoe mandum ka kamoe deungoe keuhai ureuëng nyang hina ajaran nyang Droeneueh anut nyan."
23 Teuma awaknyan dan Paulus laju jimeurok pakat uroe peu awaknyan ngon Paulus meurumpok lom teuma, nibak uroe nyan jai that-that ureuëng nyang teuka bak teumpat Paulus tinggai. Phon beungoh trok án seupôt Paulus geupeu trang dan geupeugah haba keuhai pakriban Allah geumat peurintah sibagoe Raja. Ngon geukuteb ayat-ayat nyang lam Kitab Nabi Musa dan Kitab Nabi-nabi, Paulus geu-useuha geuba awaknyan beuji meuiman ubak Isa.
24 Na nyang patéh peue nyang geupeugah lé Paulus nyan, teuma na cit nyang hana patéh.
25 Ngon peundirian nyang hana saban meulawan sidroe ngon nyang laén awaknyan laju jitinggai teumpat nyan, óh ka lheueh Paulus geupeugah nyang lagée nyoe ubak awaknyan, "Keubiet beutôi that peue nyang geupeugah lé Roh Allah meulalu Nabi Yesaya ubak indatu gata!
26 Allah meufeureuman,

'Jak kheueh peugah ubak bansa nyoe:
Gata hana putôh tadeungoe, teuma
hana tamuphom;
gata teuma sabe takalon teuma
hana tateupeue peue nyang teuma
teujadi.
27 Sabab pikeran bansa nyoe ka jeuet
keu tumpôi,
geulinyueng awaknyan ka jeuet
keutulo,
dan mata awaknyan ka geupeupet.
Nyoe hase jeuet mangat mata
awaknyan bék deuh jimeungieng,
punyueng awaknyan bék
jimeudeungoe,
pikeran awaknyan bék jimuphom,
dan bék jigisa ubak Ulôn,
laju Ulôn kupeupuléh awaknyan.' "

28 Akhé jih geupeugah lom lé Paulus, "Syedara banmandum harôh tateupeue bahwa haba keuhai seulamat nyang teuka nibak Po teu Allah jinoenyoe ka jipeusampoe ubak bansa-bansa laén nyang kon ureuëng Yahudi. Awaknyan jiseutôt haba nyan!" [
29 Óh ka lheueh Paulus geupeugah lagée nyan, ureuëng-ureuëng Yahudi nyan laju jitinggai teumpat nyan sira jimeudakwa sabe keudroe-droe.]
30 Dua thon treb jih Paulus tinggai di Roma, bak rumoh nyang geusiwa keudroe. Gobnyan galak that geuteurimong mandum ureuëng nyang saweue gobnyan.
31 Dan ngon beuhe jih gobnyan geupeugah ubak awaknyan pakriban Allah geumat peurintah sibagoe Raja dan keuhai Tuhan Isa. Paulus geupeubuet nyan ngon beubaih dan hana nyang tam.

28:19: Kis. 25:11 **28:26-27:** Yes. 6:9-10

SURAT PAULUS
KEU JEUMAÁH DI
ROMA

PEU INTAT HABA

Surat Paulus Keu Jeumaáh di Roma teutuléh keu teupeusiab awaknyan keuhai kunjongan gobnyan ubak awaknyan. Meunurot reuncana, Paulus teuma geumubuet sikeujab lamkawan ureuëng Kristen nyang na disinan, óh lheueh nyan, ngon jibantu lé awaknyan, gobnyan na niet keuneuk jak u Seupanyol. Paulus geutuléh surat nyoe keu geupeugah peungeurtian gobnyan keuhai agama Kristen dan tuntotan-tuntotan jih nyan nyang praktis keu udeb ureuëng-ureuëng Kristen.

Óh ka lheueh geupeusampoe saleuem gobnyan bak ureuëng-ureuëng lam jeumaáh di Roma, dan geubri tée bak awaknyan keuhai doá gobnyan keu awaknyan, Paulus geupeugah tema surat nyoe: " Ngon Haba Gét nyan Allah geutunyok pakriban cara jih hubongan manusia ngon Po teu Allah jeuet keu gét lom teuma; cara jih na kheueh ngon meuiman ubak Allah, phon awai sampoe akhé" (1:17).

Óh lheueh nyan Paulus geu boh makna tema jih nyan. Banmandum ureuëng – bah kheueh Yahudi meunan cit kon ureuëng Yahudi – peureulée teupeugét hubongan jih ngon Po teu Allah, sabab mandum nyan saban na lam keukuasaan desya. Hubongan manusia ngon Po teu Allah jeuet keu gét lom meunyoe manusia jimeuiman ubak Isa Almaseh. Óh lheueh nyan Paulus geupeugah teuma keuhai manusia udeb barô nyang jirasa lé manusia meunyoe jihnyan meusaboh ngon Almaseh. Udeb barô nyan timoh sabab na hubongan nyang barô ngon Po teu Allah. Ureuëng nyang ka peucaya ubak Isa, udeb jih damé ngon Po teu Allah, dan Roh Allah geupeubeubaih awaknyan nibak keukuasaan desya dan maté. Lam pasai 5–8 Paulus geupeugah teuma tujuan Hukôm-hukôm Allah dan kuasa Roh Allah lam udeb ureuëng meuiman. Óh lheueh nyan Paulus geupeugah teuma keuhai ureuëng Yahudi dan bukon Yahudi jitamong lam reuncana Po teu Allah keu umat manusia. Paulus geucok keusimpolan bahwa hana jiteurimong Isa lé ureuëng Yahudi ka jitamong lam reuncana Allah keu teutulông manusia nyang dasai jih nibak rahmat Gobnyan rot Isa Almaseh. Paulus yakén bahwa ureuëng Yahudi hana sabe jitulak Isa. Óh lheueh nyan Paulus geutuléh pakriban manusia harôh udeb sibagoe ureuëng Kristen, nyang paleng phon keuhai praktek ureuëng nyan keuhai geunaséh lam hubongan jih ngon ureuëng laén. Keu nyan Paulus geupiléh pokok-pokok lagée nyang teupeugah nyoe: teulayani Allah, keuwajéban ureuëng Kristen teuhadab neugahra dan seusamoe ureuëng Kristen, dan mubagoe peusoalan nyang teusangkot até nurani. Paulus geutôb surat geuhnyoe ngon peusan-peusan pribadi dan puja ngon pujoe ubak Allah.

Asoe jih

Haba phon dan tema 1:1-17
keubutuhan manusia ubak keuseulamatan 1:18–3:20
Jalan keuseulamatan nibak Po teu Allah 3:21–4:25
Udeb barô sabab meusaboh ngon Isa 5:1–8:39
Israel lam reuncana Allah 9:1–11:36
Pi-e Kristen 12:1–15:13
Peunutôb dan saleuem pribadi 15:14–16:27

---

1 Syedara-syedara banmandum nyang na di Roma nyang geugaséh lé Allah dan nyang ka geutawök lé Po teu Allah mangat jeuet keu umat Gobnyan.

Allah ka geupiléh dan geuangkat ulôn
khusos keu ulôn peusampoe Haba Gét nibak
Allah. 2 Haba Gét nyan ka geupeu janji lé
Po teu Allah nibak jamén ilée meulalu nabi-
nabi Gobnyan dan ka teutuléh lam Alkitab.
3 Haba Gét nyan keuhai Aneuëk Allah, Tu-
han geutanyoe Isa Almaseh. Seucara manu-
sia, Gobnyan na kheueh keuturonan Nabi
Daud, 4 teuma seucara ilahi Gobnyan na
kheueh Aneuëk Allah. Nyan ka deuh bukeu-
ti ngon kuasa nyang luwabiasa meulalu
Gobnyan geubeudôh nibak maté. 5 Meulalu
Gobnyan cit teuma Allah geubri karonya
ubak ulôn jeuet keu rasui, mangat ulôn – keu
lôn horeumat Almaseh – ulôn bimbeng bu-
bena ureuëng nibak meubagoe bansa ma-
ngat jimeuiman dan taát. 6 Makna sigala
bansa na kheueh jitamong gata nyang na di
Roma; gata pi ka geutawök keu jeuet keu
umat Isa Almaseh. 7 Nyang kheueh sabab
jih ulôn teumuléh keu gata.

Seumoga Allah Bapak geutanyoe dan Tuhan Isa Almaseh geubri beureukat dan seujahteura ubak geutanyoe.

Doá syukoe

8 Phon-phon that meulalu Isa Almaseh,
ulôn lakée teurimong gaséh ubak Po teu
Allah sabab Syedara-syedara banmandum;
sabab bansaboh donya ka jideungoe bahwa
gata meuiman ubak Almaseh. 9 Ulôn sabe
na lôn ingat gata watée ulôn meudoá. Po teu
Allah jeuet keusaksi bahwa peue nyang ulôn
peugah nyan beutôi. Gobnyan kheueh Allah
nyang ulôn seumah sipeunoh até deungon
ulôn peusampoe Haba Gét keuhai Aneuëk
Gobnyan. 10 Ulôn meulakée ngon meuharab
that ubak Allah, seumoga Gobnyan geubri
idhin keu ulôn bak saát nyoe keu lôn jak
saweue gata. 11 Sabab ulôn meuheuét that
keuneuk meurumpok ngon gata mangat
ulôn hase lôn meuweuek ngon gata karonya
nibak Roh Allah keu teupeuteuga gata.
12 Nyang ulôn meukeusut na kheueh sabab
geutanyoe ka sabe-sabe tameuiman ubak Isa
Almaseh, ngon lagée nyan geutanyoe jeuet
saléng tapeukong.

13 Syedara-syedara! Ulôn meuharab ma-
ngat gata mandum tateupeue bahwa ka jai
that-that ulôn meuniet keuneuk jak saweue
gata teuma sabe na mantong halangan jih.
Ulôn meuharab mangat lamkawan gata pih
buet ulôn na hase jih lagée toh buet ulôn
nyang ka meuhase lamkawan ureuëng
nyang kon Yahudi nibak teumpat-teumpat
nyang laén. 14 Sabab ulôn na keuwajéban
keu mandum bansa; bah kheueh nyang ka
meuadab meunan cit nyang mantong bia-
dab, bah kheueh nyang ka na peundidekan
meunan cit nyang gohlom jiteurimong
peundidekan. 15 Nyang kheueh sabab jih
ulôn meuharab that keuneuk peutrok Haba
Gét nyang na tinggai nibak Roma nyoe.

Kuasa Haba Gét nyan

16 Ulôn meuiman that nibak Haba Gét
nyan, sabab haba nyan na kheueh teunaga
Allah keu geupeue seulamat mandum



Rot ueh rayeuk nibak banda Roma (1:6)

1:13: Kis. 19:21 **1:16:** Mrk. 8:38

ureuëng nyang meuiman; phon-phon that
ureuëng Yahudi, dan bansa nyang laén.
17 Sabab ngon Haba Gét nyan Allah geutunyok pakriban hubongan manusia ngon Po teu Allah jeuet keu gét lom; cara jih na kheueh ngon teumeuiman ubak Po teu Allah, nibak awai sampoe akhé. Nyan saban lagée nyang na teutuléh lam Alkitab, "Ureuëng nyang meuiman ubak Po teu Allah akhé jih hubongan jih ngon Allah jeuet keu gét lom teuma, ureuëng nyan teuma udeb!" [a]

Keuhai manusia salah

18 Nibak lam syeuruga Allah geupeuleumah meureuka Gobnyan ateueh mandum desya dan buet nyang jeuhet nyang jipeubuet lé manusia, sabab nyang jeuhet nyan jipeuteun manusia keu jiteurimong ajaran
nyang beutôi keuhai Allah.
19 Peue nyang hase jiteupeue lé manusia keuhai Po teu Allah ka nyata lam até manusia, sabab Allah keudroe ka geupeugah nyan bak manusia.
20 Yoh phon Allah geucebta donya nyoe, sifeuet-sifeuet Allah nyang hana deuh teukalon, na kheueh keuadaan Gobnyan sibagoe Allah dan kuasa Gobnyan nyang bakha, ka hase jiteupeue lé manusia nibak mandum nyang geucebta. Ngon lagée nyan manusia mubacut pih hana alasan keu jipeubeuna
droe.
21 Manusia jituri Allah, teuma lé manusia nyan hana jihoreumat Gobnyan sibagoe Allah dan hana teuma jilakée teurimong gaséh ubak Gobnyan. Seubalek jih manusia nyang jipike nyang hana-hana; até awaknyan ka jeuet keuseupôt.
22 Awaknyan jianggab droe bijaksana, padahai awaknyan
bangai.
23 Bukon Allah nyang bakha nyang awaknyan seumah, teuma patong-patong nyang saban lagée makhlok nyang hase maté; na kheueh manusia, cicém, beulatang nyang meugaki peuet, dan beulatang nyang meulata.

24 Le sababnyan Po teu Allah geupeubiyeu awaknyan jikuasa lé keuheundak até awaknyan keu jipeubuet nyang beujat, sampoe awaknyan jipeubuet hai-hai nyang
kutoe ateueh sabe keudroe-droe jih.
25 Allah nyang beutôi, awaknyan gantoe ngon nyang peuleusu. Bukon peuncebta teuma nyang jicebta nyan kheueh nyang jiseumah dan jilayani lé awaknyan. Padahai nyang cebta nyan kheueh nyang harôh jipujoe siumu masa! Amin.

26 Sabab manusia jipeubuet nyang lagée nyan, teuma Allah laju geupeubiyeu awaknyan jiturot nafeusu droe jih nyang hina. Ureuëng-ureuëng inong awaknyan hana le nyang hawa keu ureuëng agam lagée nyang lazem jih nibak manusia, teuma jigalak ubak sabe keudroe-droe jih nyang
ureuëng inong.
27 Meunan cit deungon ureuëng agam; awaknyan hana le seucara beutôi jipeuna hubongan ngon ureuëng inong, teuma jigalak ngon nafeusu beureuhi ateueh ureuëng agam. Ureuëng agam jipeuna buet nyang keubiet that-that malée ateueh seusabe ureuëng agam, sampoe awaknyan jiteurimong meunalah nyang patot ngon buet jih nyang jeuhet nyan.

28 Ngon sabab manusia meurasa hana peureulée jituri Po teu Allah, teuma Allah geupeubiyeu mantong pikeran awaknyan jeuet keurusak, akhé jih awaknyan jipeubuet hai-hai nyang hana jeuet awaknyan peubuet.
29 Até awaknyan peunoh ngon mandum nyang jeuhet, nyang hana beutôi; peunoh ngon seurakah, nyang brok dan peurasaan bingiek; peunoh ngon nafeusu keuneuk poh maté gob, meulo, peungeuet gob dan jitroh dam. Awaknyan galak that jikheun-kheun
keu ureuëng laén,
30 galak that jipeubrokbrok nan ureuëng laén; awaknyan sombong dan kureueng aja, nyang banci keu Po teu Allah[b] dan galak that jimeututoe haba nyang buhak. Awaknyan carông that jimita caracara nyang barô keu jipeubuet nyang jeuhet.
Awaknyan jilawan ureuëng tuha;
31 awaknyan hana peureulée jimuphom ateueh ureuëng laén; awaknyan hana seutia dan
hana rasa prikeumanusiaan.
32 Awaknyan jiteupeue, bahwa meunurot huköm Po teu Allah, ureuëng peubuet mandum nyan patot teuhuköm maté. Bah kheueh meunan awaknyan teutab cit jipeubuet hai-hai nyang lagée nyan; dan situju teuma ureuëng laén jipeubuet lagée nyan.

Huköman Po teu Allah

2 Ngon sabab nyan, Syedara-syedara, soe kheueh Gatanyan, sampoe Gata tatem peusalah ureuëng laén? Nibak Gata hana sapeuena keu gata bila droe! Sabab,

---

[a] *ureuëng nyang meuiman ... ureuëng nyan teuma udeb:* atawa Ureuëng nyang hubongan jih ngon Po teu Allah jeuet keu gét lom teuma; teuma udeb sabab lé peucaya jih. [b] *kureueng aja, nyang banci keu Po teu Allah:* atawa kureueng aja, dan jibanci Po teu Allah.

1:17: Hab. 2:4 **1:21:** Ef. 4:17-18 **1:23:** Tel. 4:16-18 **2:1:** Mat. 7:1, Luk. 6:37

meunyoe Gata tapeusalah ureuëng laén, pa-
dahai Gata keudroe tapeubuet nyang lagée
awaknyan peubuet, ngon lagée nyan Gata
katapeurhot huköman ateueh droe gata keu-
droe. 2 Geutanyoe tateupeue bahwa meu-
nyoe Allah geupeurhot huköman ateueh
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet buet-buet
nyang lagée nyan, keuputosan nyang geu-
cok Po teu Allah nyan beutôi. 3 Teuma gata,
Syedara-syedara, gata peubuet cit hai-hai
nyang lagée gata tudoh keu ureuëng laén!
Dan gata tapike hase leupah nibak huköman
Po teu Allah? 4 Atawa gata anggab phui
keumurahan até Allah dan lapang até atawa
saba Gobnyan nyang meunan rayeuk? Pasti
gata tateupeue bahwa Allah geutunyok até
geuh nyang gét nyan mangat Gobnyan meu-
harab gata tameutobat nibak mandum de-
sya-desya gata. 5 Teuma gata teutab kreueh
ulée dan hana gatatem ubah. Ngon sabab
nyan gata keudroe kheueh nyang tapeugét
huköman gata meutamah geuhon watée
Uroe Kiamat teuka, meunyoe Po teu Allah
ka geupeuleumah meureuka Gobnyan dan
geupeurhot huköman nyang ade. 6 Sabab
Allah teuma geubalah tieb-tieb ureuëng
nyang sisuai ngon buet jih. 7 Allah geubri
udeb seujati dan keukai keu awaknyan
nyang biet-biet jipeubuet nyang gét jeuet
meuteumé nyang mulia, nyang teuhoreumat
dan nyang abadi. 8 Teuma ureuëng-ureuëng
nyang jipeunteng droe jih keudroe dan hana
jitem taát ubak Po teu Allah, teuma jiseutôt
nyang jeuhet, ureuëng-ureuëng nyang lagée
nyan lumpah that geubri meureuka lé Allah.
9 Soe mantong ureuëng nyang galak jipeu-
buet jeuhet teuma seungsara dan meudeuri-
ta; phon-phon that ureuëng Yahudi, dan
meunan cit ngon bansa-bansa laén. 10 Teu-
ma mandum ureuëng nyang galak jipeubuet
nyang jroh teuma geubri keumuliaan dan
keuhoreumatan meunan cit keuseujahteura-
an lé Po teu Allah; phon-phon that keu
ureuëng Yahudi, meunan cit keu ureuëng-
ureuëng bansa laén. 11 Sabab Po teu Allah
geupeusaneut mandum manusia nyan saban.
12 Ureuëng-ureuëng bansa laén meude-
sya meunyoe hana jiteupeue huköm agama
Yahudi. Ngon lagée nyan awaknyan teu-
huköm diluwa huköm nyan. Teuma ureuëng-
ureuëng Yahudi meudesya óh ka lheueh
jiteupeu huköm nyan; ngon sabab nyan
awaknyan teuma geutuntot cit teuma ngon
dasai huköm nyan. 13 Sabab ureuëng jimeu-
jroh lom ngon Po teu Allah, kon sabab
ureuëng nyan ka jiteupeue huköm agama
Yahudi, teuma ngon sabab jihnyan ka jipeu-
buet peue nyang na teutuléh lam huköm
nyan. 14 Ureuëng-ureuëng bansa laén hana
jituri peue nyan huköm agama Yahudi. Teu-
ma meunyoe awaknyan ateueh keuheundak
jih keudroe jipeubuet peue nyang jipeurintah
lé huköm nyan, até awaknyan keudroe kheu-
eh nyan jeuet keuhuköm keu jih keudroe,
bah kheueh awaknyan hana jiteupeue huköm
agama Yahudi. 15 Pi-e awaknyan deuh teu-
kalon peue nyang jipeurintah lé huköm nyan
na teutuléh lam até awaknyan. Até nurani
awaknyan pih jeuet keubukeuti keuhai nyan,
sabab awaknyan keudroe na watée jih teu-
peusalah dan na teuma watée jih jipeubeutôi
lé pikeran jih keudroe. 16 Meunan kheueh
nyang teuma teujadi singoh bak uroe nyang
ka teupeuteuntée nyan. Nibak uroe nyan
– meunurot lagée nyang teutuléh lam kitab
Haba Gét nyang ulôn peusampoe – Po teu
Allah rot Isa Almaseh, teuma geupeu hakém
banmandum rahsia até dan pikeran mandum
manusia.

Ureuëng Yahudi dan huköm agama Yahudi

17 Teuma jinoenyoe pakriban ngon Sye-
dara-syedara keudroe? Gata ta angkée droe
ureuëng Yahudi. Gata meugantueng bak
huköm agama Yahudi dan Gata bangga
ateueh hubongan Gata ngon Po teu Allah.
18 Gata meuteumé peutunyok-peutunyok ni-
bak huköm nyan, ngon lagée nyan Gata
tateupeue keuheundak Allah dan tateupeue
peuteuntée nyang toh nyang gét. 19 Gata
yakén bahwa Gata na kheueh peumimpén
ureuëng buta dan peungéh nibak ureuëng
nyang na lam seupôt; 20 Gata tapurunoe
ureuëng nyang akhlak jih brok, dan gurée
nibak ureuëng-ureuëng nyang bangai. Gata
yakén bahwa lam huköm agama Yahudi,
Gata meuteumé mandum iéleumé peungeu-
tahuan dan peungajaran nyang beuna. 21 Ga-
ta tapeubeuet ureuëng laén; ngon lagée nyan
pakon Gata hana tapeubeuet droe gata keu-
droe? Gata tapeubeuet gob mangat bék
jiceumeucue, padahai Gata keudroe ceu-
meucue! 22 Gata tapeubeuet gob mangat bék
jimeumukah, padahai Gata keudroe meu-
mukah! Gata banci ubak beurala, padahai
Gata tacok barang-barang nyang na lam
rumoh beurala. 23 Gata tapeubangga-bangga

2:6: Zab. 62:13, Ams. 24:12 2:11: Tel. 10:17

droe bahwa nibak Gata na huköm Nabi
Musa, padahai Gata tahina Allah ngon cara
hana taseutôt huköm Gobnyan. 24 Lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Sabab gata,
ureuëng-ureuëng Yahudi, teuma nan Po teu
Allah jipeukuto lé bansa-bansa nyang laén."
25 Meunyoe Gata taát nibak huköm agama Yahudi, Gata meukatan nyan na paedah
jih. Teuma meunyoe gata hana lazem Gata
patuh ubak hai-hai nyang na teupeurintah
lam huköm nyan, ngon lagée nyan Gata
meukatan nyan hana meuguna mubacut pih.
26 Meunyoe sidroe ureuëng nyang kon
Yahudi nyang hana meukatan, meunurot
huköm agama Yahudi, kon kheueh Allah
geuanggab nyan sibagoe ureuëng nyang ka
lheueh meukatan? 27 Dan ureuëng-ureuëng
nyang hana meukatan nyan teuma jipeusalah
Gata ureuëng Yahudi, sabab Gata na huköm
agama Yahudi dan Gata teupeukatan, teuma
Gata ta iengkeue ateueh huköm nyan.
Awaknyan hana meukatan, teuma awaknyan
kheueh nyang taát ubak huköm agama Yahudi. 28 Sabab ureuëng Yahudi nyang seujati
kon kheueh ureuëng nyang nan jih mantong
ureuëng Yahudi; dan ureuëng nyang biet-biet meukatan kon kheueh ureuëng nyang
meukatan seucara lahé mantong. 29 Sikeubiet
jih, sidroe ureuëng Yahudi nyang seujati na
kheueh ureuëng nyang até jih meujiwa
Yahudi; dan meukatan nyang seujati na
kheueh meukatan nyang lam até jih geupeubuet lé Roh Allah, kon nyang na teucetet lam
kitab. Ureuëng nyang lagée nyan jiteurimong
pujoe nibak Po teu Allah, kon nibak manusia.

3 Meunyoe, meunan peu kheueh laba jih
jeuet keu ureuëng Yahudi? Dan peu
kheueh paedah jih taseutôt peuratoran meukatan? 2 Ka teuntée jai that paedah jih!
Phon-phon that, sabab ubak ureuëng Yahudi
kheueh Po teu Allah geupeucaya feureuman-feureuman Gobnyan. 3 Teuma pakriban teuma meunyoe ladum ureuëng Yahudi
hana seutia? Peu kheueh ngon lagée nyan
Allah jeuet hana seutia? 4 Ka teuntée hana!
Sabab nyang biet jih Allah sabe beutôi, bah
kheueh tieb-tieb ureuëng jimeusulet. Lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe,

"Bah kheueh gata keubiet na
bukeuti ateueh peue mantong nyang
gata peugah,
dan gata meunang bak watée gata
teupeusidang."

5 Teuma meunyoe keuadelan Allah
deuh jih seumaken trang, ngon sabab tanyoe
tapeubuet nyang hana beutôi, peu kheueh
nyang keuneuk tapeugah? Bahwa Po teu
Allah hana ade meunyoe Gobnyan geuhuköm tanyoe? (Keubiet teumanyong nyoe
jeuet mantong seucara manusia.) 6 Sagai-sagai hana! Sabab, meunyoe Po teu Allah hana
ade, pakriban Gobnyan jeuet geupeu hakém
donya nyoe?
7 Teuma meunyoe ngon sabab buet
nyang hana beutôi, peue nyang beutôi keuhai Allah seumaken trang sampoe Gobnyan
teupujoe, pakon ureuëng nyang peubuet jeuhet nyan mantong teupeusalah sibagoe
ureuëng nyang peubuet desya? 8 Dan pakon
tanyoe hana jeuet tapeugah, "Bah kheueh
tanyoe tapeubuet jeuhet mangat teuka nyang
jroh?" Beutôi na ureuëng-ureuëng nyang
jihina ulôn sira jipeugah bahwa ulôn ka lôn
peugah lagée nyan. Ureuëng-ureuëng nyang
lagée nyan ka patot geuhuköm lé Allah.

Hana meusidroe pi nyang jipeubuet keuheundak Allah

9 Ngon lagée nyan, peue kheueh meuneuduek tanyoe sibagoe ureuëng Yahudi
leubeh gét nibak bansa laén? Sagai-sagai
hana![c] Ka lheueh lôn peugah bahwa bah
kheueh ureuëng Yahudi meunan cit bansa
laén, banmandum nyan ka jikuasa lé desya.
10 Lagée nyang ka teutuléh lam Alkitab,

"Hana meusidroe ureuëng pi nyang
beutôi,
11 hana meusidroe pi nyang muphom
dan hana meusidroe pih nyang
seumah Allah.
12 Banmandum ureuëng ka jipeujiôh
droe nibak Po teu Allah;
banmandum ka sisat.
Hana meusidroe ureuëng nyang
peubuet nyang beutôi; meusidroe
pi hana!
13 Rukueng awaknyan lagée jirat
nyang teuhah.
Tipée ngon daya lagée ié ile
nyang teuka bak lidah awaknyan,
dan bibi awaknyan jipeuteuka
fiteunah lagée uleue nyang
meubisa.

---

[c] *meuneuduek tanyoe ... leubeh gét nibak ... bansa laén? Sagai-sagai hana!:* atawa keududuekan tanyoe ... leubeh brok nibak ... bansa laén? Hana sabe lagéenyan.

2:24: Yes. 52:5 **2:29:** Tel. 30:6 **3:4:** Zab. 51:4 **3:10-12:** Zab. 14:1-3, 53:1-3 **3:13:** Zab. 5:10, 140:4

14 Babah awaknyan ka peunoh ngon
kutok dan seurapa.
15 Langkah awaknyan bagaih that
jigrak meunyoe keuneuk jakseksa
ngon jipoh maté gob.
16 Hanco ngon ázeb seungsara jitabu
lé awaknyan dipat mantong.
17 Awaknyan ka buta ateueh jalan
keuseujahteuraan,
18 dan hana jihoreumat Po teu
Allah."

19 Jinoenyoe tanyoe tateupeue bahwa
banmandum nyang teutuléh lam huköm
agama Yahudi, na kheueh keu ureuëng-
ureuëng nyang na dimiyueb peumeurintah-
an huköm nyan. Ngon lagée nyan hana
meusidroe pi nyang hase jibri alasan peue-
peue mantong dan bansigom donya jeuet
geutuntot lé Allah. 20 Sabab hana meusidroe
pi nyang teupeumungken jimeugét ngon Po
teu Allah lé sabab ureuëng nyan jipeubuet
hai-hai nyang na lam huköm agama. Nyang
sibeuna jih huköm nyan sibagoe teutunyok
ubak manusia bahwa manusia nyan meude-
sya.

Pakriban Allah geupeumungken manusia jimeugét ngon Gobnyan

21 Teuma jinoenyoe Allah ka geutunyok
jalan pakriban manusia jimeugét ngon
Gobnyan; dan cara jihnyan hana sangkot
paôt jih ngon huköm agama Yahudi. Kitab-
kitab Nabi Musa dan kitab-kitab nabi-nabi
nyang peugah hai nyan, 22 bahwa Po teu
Allah geupeumungken manusia jimeugét
ngon Gobnyan, na kheueh meunyoe manu-
sia nyan jimeuiman ubak Isa Almaseh.
Allah geupeubuetnyoe keu mandum
ureuëng nyang meuiman ubak Almaseh;
sabab hana nyang peubeda: 23 Mandum
ureuëng ka meudesya dan jiôh nibak Po teu
Allah nyang keuneuk peuseulamat
awaknyan. 24 Teuma sabab rakhmat Allah
mantong nyang geubri ngon cuma-cuma,
hubongan manusia ngon Allah jeuet keugét
lom teuma; cara jih na kheueh: manusia
geupeubeubaih lé Isa. 25 Allah geukeureu-
beuen Isa mangat jeuet ngon maté Gobnyan
manusia kateupeubeubaih nibak salah meu-
nyoe awaknyan meuiman ubak Gobnyan.
Allah geupeuget meunan sibagoe geutunyok
bahwa Gobnyan ade. Sabab yoh watée ilée
Allah ka geupeuteun saba ateueh desya-de-
sya manusia, sampoe Gobnyan hana geu-
huköm awaknyan. 26 Teuma jinoenyoe
Gobnyan geucok tindakan ateueh desya si-
bagoe geubri bukeuti bahwa Gobnyan ade.
Ngon caranyan Gobnyan ka geutunyok
bahwa droe Gobnyan beutôi; dan tieb-tieb
ureuëng nyang meuiman keu Isa, geupeu-
gah sibagoe ureuëng nyang ka jimeugét lom
teuma ngon Po teu Allah.

27 Ngon sabab nyan hana le alasan nibak
geutanyoe keutapeubangga droe. Pakon la-
gée nyan? Peu kheueh sabab tanyoe tapeu-
buet peue nyang na teutuléh lam huköm
agama Yahudi? Kon nyan, sabab geutanyoe
katameuiman. 28 Sabab keusimpolan jih na
kheueh lagée nyoe: Ureuëng nyang teupeu-
gah jimeugét lom teuma ngon Po teu Allah,
kon sabab jipeubuet peue nyang na teutuléh
lam agama Yahudi, teuma sabab jihnyan
meuiman ubak Isa Almaseh.

29 Atawa peu kheueh Allah nyan Allah
ureuëng Yahudi mantong? Peu kheueh
Gobnyan kon Allah bansa laén cit teuma?
Beutôi, Gobnyan Allah bansa laén cit teu-
ma! 30 Sabab Allah na kheueh sidroe.
Gobnyan kheueh nyang peumungken
ureuëng-ureuëng Yahudi jimeugét lom teu-
ma ngon Allah sabab awaknyan meuiman.
Dan Gobnyan kheueh teuma nyang peu-
mungken bansa-bansa laén jimeugét lom
teuma ngon Allah; nyan saban cit sabab
awaknyan meuiman. 31 Peu kheueh nyoe
meumakna bahwa sabab geutanyoe meui-
man ubak Almaseh, tanyoe ka taböih huköm
agama Yahudi? Sagai-sagai hana! Teuma
nyang seubeuna jih ngon meuiman nyan,
tanyoe ka tahareuga huköm nyan.

Nabi Ibrahim sibagoe cuntoh

4 Meunyoe lagée nyan, peue kheueh
nyang jeuet tapeugah keuhai Nabi Ibra-
him, indatu bansa tanyoe? Pakriban kheueh
peungalaman gobnyan? 2 Meunyoe hai-hai
nyang geupeubuet jeuet keusabab Allah
geuteurimong gobnyan sibagoe ureuëng
nyang jipeumangat até Allah, ngon lagée
nyan na alasan nibak gobnyan keu geupeu
bangga até. Teuma gobnyan hana hase geu-
peu bangga droe dikeue Po teu Allah. 3 Lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Nabi Ibra-
him meuiman ubak Po teu Allah, dan ngon
sabab meuiman geuh nyoe gobnyan geuteu-
rimong lé Allah sibagoe ureuëng nyang

3:14: Zab. 10:7 **3:15-17:** Yes. 59:7-8 **3:18:** Zab. 36:2 **3:20:** Zab. 143:2, Gal. 2:16 **3:22:** Gal. 2:16
3:30: Tel. 6:4, Gal. 3:20 **4:3:** Keuj. 15:6, Gal. 3:6

jipeugalak até Allah." 4 Ureuëng mubuet,
jiteurimong upah; dan upah jihnyan hana
jianggab sibagoe meuneubri, sabab nyan na
kheueh hak jih. 5 Teuma na teuma ureuëng
nyang hana meugantueng nibak useuha jih
keudroe; ureuëng nyan jimeuiman droe jih
ubak Po teu Allah nyang peugah ureuëng
meudesya beubaih nibak buet nyang salah.
Ngon dasai jimeuiman nyan kheueh Allah
geuteurimong ureuëng nyan sibagoe
ureuëng nyang jipeugalak até Allah. 6 Meu-
nan cit ngon peundapat Nabi Daud; nyang
kheueh sabab jih gobnyan geupeugah seula-
mat meubahgia keu ureuëng nyang lé Allah
ka geuteurimong sibagoe ureuëng nyang
jipeugalak até Gobnyan, meunyoe Allah ha-
na geukalon buet-buet ureuëng nyan. Nabi
Daud geupeugah lagée nyoe,

7 "Seulamat mubahgia ureuëng nyang
jipeubuet salah teuma geupeu
amphon lé Po
dan desya-desya jih ka geupeu
kubu lé Allah!
8 Seulamat mubahgia ureuëng nyang
desya-desya jih hana geutuntot lé
Tuhan!"

9 Peu kheueh teupeugah seulamat mu-
bahgia nyoe teutuju keu ureuëng nyang
meusunat mantong? Atawa keu ureuëng-
ureuëng nyang hana jitem turot peuratoran
meusunat? Ka lheueh kamoe peugah si-
gohlom nyoe, bahwa Nabi Ibrahim geuteu-
rimong lé Allah sibagoe ureuëng nyang teu-
peugalak até Gobnyan, sabab Nabi Ibrahim
meuiman keu Po teu Allah. 10 Ngon lagée
nyan, pajan kheueh Allah geupeugah hai
nyan? Sigohlom atawa óh ka lheueh Nabi
Ibrahim meukatan? Beutôi sigohlom
gobnyan teupeukatan, bukon óh ka lheueh
nyan. 11 Gobnyan teupeukatan teuma óh du-
doe, dan meukatan geuh nyan sibagoe tanda
bahwa Allah ka geuteurimong gobnyan si-
bagoe ureuëng nyang jipeugalak até Allah,
sabab geumeuiman ubak Allah. Gobnyan
geuteurimong lé Allah bak watée gobnyan
gohlom geuseutôt peuratoran meukatan.
Dan Nabi Ibrahim jeuet keu bapak seucara
rohani keu mandum ureuëng nyang meui-
man ubak Po teu Allah, dan ngon sabab
nyan ka geuteurimong lé Allah sibagoe
ureuëng nyang peugalak até Gobnyan, bah
pi awaknyan hana jiseutôt peuratoran meu-
katan. 12 Meunan cit Nabi Ibrahim bapak
rohani keu ureuëng-ureuëng nyang meuka-
tan. Gobnyan bapak rohani awaknyan bu-
kon sabab jih awaknyan jiseutôt peuratoran
meukatan, sabab awaknyan udeb ngon
jimeuiman ubak Po teu Allah, saban lagée
Nabi Ibrahim bak watée gobnyan gohlom
geuseutôt peuratoran meukatan.

Janji Allah jiteurimong sabab meuiman keu Po teu Allah

13 Allah meujanji ubak Nabi Ibrahim
dan keuturonan gobnyan bahwa donya nyoe
teuma jeuet keu milék Nabi Ibrahim. Allah
geumeujanji lagée nyan bukon ngon sabab
Nabi Ibrahim taát keu huköm agama Yahu-
di, teuma sabab gobnyan meuiman keu
Allah sampoe gobnyan geuteurimong lé
Allah sibagoe ureuëng nyang jipeugalak
até Gobnyan. 14 Sabab meunyoe teuma
ureuëng-ureuëng nyang taát keu huköm-
huköm agama Yahudi mantong nyang teu-
rimong peue nyang ka geupeu janji lé Allah
nyan, teumeuiman ubak Po teu Allah hana
meuguna mubacut pih, dan janji Allah pi
soh hana meuguna. 15 Huköm agama Yahu-
di teupeuteuka huköman Allah. Teuma
meunyoe huköm hana, buet-buet nyang teu-
langgar pi hana.

16 Ngon lagée nyan janji Allah nyan
dasai jih na kheueh manusia jimeuiman
ubak Allah. Nyan jeuet keujaminan ubak
banmandum keuturonan Nabi Ibrahim
bahwa janjinyan geubri ubak awaknyan si-
bagoe meuneubri nyang cuma-cuma nibak
Allah; kon mantong keu awaknyan nyang
taát ubak huköm agama Yahudi, teuma
meunan cit keu ureuëng nyang meuiman
ubak Allah saban lagée Nabi Ibrahim meu-
iman ubak Gobnyan. Sabab Nabi Ibrahim na
kheueh ureuëng syiek geutanyoe banman-
dum seucara rohani. 17 Sabab Po teu Allah
meufeureuman lagée nyoe ubak Nabi Ibra-
him, "Ulôn ka kupeujeuet gata bapak keu-
mandum bansa." Meunan kheueh Allah
geubri janji nyan ubak Nabi Ibrahim. Dan
Nabi Ibrahim meuiman ubak Gobnyan.
Gobnyan kheueh Allah nyang peu-udeb
ureuëng maté; dan Gobnyan kheueh teuma
Allah nyang ngon geupeugah mantong beu-
jeuet peue nyang hántom na hase na. 18 Nabi
Ibrahim teutab meuharab dan peucaya bah
kheueh hana harapan lé. Sabab nyan
gobnyan jeuet keu bapak lé mandum bansa.

4:7-8: Zab. 32:1-2 **4:11:** Keuj. 17:10 **4:13:** Keuj. 17:4-6, 22:17-18, Gal. 3:29 **4:14:** Gal. 3:18 **4:16:** Gal. 3:7 **4:17:** Keuj. 17:5 **4:18:** Keuj. 15:5

Lagée nyang na teutuléh lam Alkitab, " Keu-
turonan gata teuma meukeumang jai lagoe-
na." 19 Nabi Ibrahim bak watée nyan
geuteupeue bahwa gobnyan hana mungken
le meuteumé keuturonan, sabab tuboh
gobnyan ka tuha that dan umu gobnyan rab
sireutôh thon; lom teuma Sara, peurumoh
gobnyan, balui. Teuma bah kheueh meunan
iman Nabi Ibrahim teutab hana meukureu-
eng. 20 Gobnyan teutab meuiman dan hana
was-was peue nyang ka geupeu janji lé Po
teu Allah keu gobnyan. Dan iman gobnyan
meutamah kong dan gobnyan sabe meudhi-
ke ubak Allah. 21 Gobnyan peucaya that
bahwa Allah hase geupeubuet peue nyang
ka geupeu janji ubak gobnyan. 22 Nyang
kheueh sabab jih Nabi Ibrahim geuteuri-
mong lé Po teu Allah sibagoe ureuëng
nyang peumangat até Gobnyan. 23 Haba
" teuteurimong sibagoe ureuëng nyang peu-
mangat até Allah" teutuléh kon mantong
keu Nabi Ibrahim, 24 teuma rhot cit keugeu-
tanyoe. Geutanyoe pi geuteurimong sibagoe
ureuëng nyang peumangat até Allah, sabab
geutanyoe meuiman ubak Allah nyang peu-
udeb Isa, Tuhan geutanyoe, nibak maté.
25 Isa ka geujok keu jipoh maté sabab desya-
desya geutanyoe; laju Gobnyan geupeu
udeb lom teuma lé Po teu Allah sibagoe
geutanyoe tameugét lom ngon Allah.

Meugét lom teuma ngon Po teu Allah

5 Jinoenyoe tanyoe ka tameugét lom
ngon Po teu Allah, sabab tanyoe
tameuiman. Dan ngon sababnyan tanyoe
udeb[d] damé ngon Allah rot Tuhan geuta-
nyoe Isa Almaseh. 2 Ngon sabab nyan ta-
nyoe meuiman ubak Isa. Deungon na lagée
nyan teupeu mungken tanyoe tahayati geu-
naséh Allah, dan geunaséh nyan kheueh
tanyoe udeb bak saát nyoe. Ngon sabab
nyan tanyoe meugalak até[e] sabab geutanyoe
na harapan bahwa tanyoe teuma tarasa keu-
bahgiaan nyang geubri lé Allah! 3 Dan
nyang leubeh nibak nyan, geutanyoe pi
geumbira[f] lam deurita, sabab tanyoe tateu-
peue ngon deurita nyan teupeujeuet manusia
meutamah khusyuék, 4 dan ngon khusyuék
nyan teupeujeuet manusia jeuet teu-ujoe;
ngon lagée nyan kheueh jipeuteuka harapan.
5 Harapan nyang lagée nyoe hana teuma
keucewa geutanyoe, sabab lam até geuta-
nyoe ka geupasoe lé Po teu Allah ngon
geunaséh Gobnyan. Allah geupeubuet nyan
ngon peurantaraan Roh Gobnyan, nyang ka
geubri keu geutanyoe.
6 Watée tanyoe lam keuadaan hana meu-
daya, Almaseh maté keu geutanyoe bak
watée nyang paih nyang ka geupeuteuntée
lé Po teu Allah; padahai tanyoe ureuëng-
ureuëng nyang jiôh nibak Allah. 7 Keu
sidroe-droe ureuëng nyang ade pih payah
that ureuëng jitem maté. Mungken keu
sidroe ureuëng nyang gét, na cit ureuëng
nyang jitem maté. 8 Teuma lé Allah geupeu-
leumah geunaséh Gobnyan ubak tanyoe wa-
tée Almaseh maté keugeutanyoe bak watée
tanyoe mantong jeuet ureuëng meudesya.
9 Jinoenyoe tanyoe ka tameugét lom ngon
Po teu Allah rot Almaseh maté; ngon sabab
nyan pasti geutanyoe geupeu seulamat cit
teuma nibak ázeb Allah lé Almaseh. 10 Meu-
nyoe bak watée tanyoe meumusoh ngon
Allah, geutanyoe geupeu damé ngon
Gobnyan meulalu Aneuëk geuh maté, peu-
lom jinoenyoe óh ka lheueh hubongan ta-
nyoe ngon Allah gét lom teuma, ka teuntée
tanyoe geubri seulamat rot udeb Almaseh.
11 Dan nyang leubeh nibak nyan, geutanyoe
pi galak that até ateueh jroh geuh Allah rot
Tuhan geutanyoe Isa Almaseh. Sabab rot
Almaseh, tanyoe bak watéenyoe tarasa hu-
bongan tanyoe nyang gét ngon Allah.

Nabi Adam dan Almaseh

12 Desya jitamong lam donya rot sidroe
ureuëng, dan nibak desya nyan teuka kheu-
eh maté. Akibat jih, maté laju jimeu-éue
ubak mandum manusia, sabab mandum
ureuëng ka meudesya. 13 Sigohlom hukôm
agama Yahudi geubri lé Po, desya ka na
ateueh rhueng donya. Teuma desya hana
jituntot, sabab hana hukôm nyang jeuet
ji-iengkeue. 14 Teuma, phon jamén Nabi
Adam trok ubak jamén Nabi Musa, maté ka
jikuasa mandum umat manusia. Bah kheueh
ureuëng-ureuëng nyang hana jipeubuet buet
nyang meulanggeh ngon cara nyang sa la-
gée nyang geupeubuet lé Nabi Adam,
ureuëng-ureuëng nyan pih meusajan cit ji-
kuasa lé maté.

Nabi Adam na kheueh sibagoe gamba
nibak Gobnyan nyang teuka singoh dudoe.
15 Teuma mandua nyan hana saban; sabab

---

[d] *tanyoe udeb:* padub-padubboh naseukah kuno: jak kheueh geutanyoe udeb. [e] *tanyoe meugalak até:* atawa jak geutanyoe tameugalak até. [f] *geutanyoe pi geumbira:* atawa jak kheueh geutanyoe tapeumangat até.

4:19: Keuj. 17:17 **4:25:** Yes. 53:4-5 **5:12:** Keuj. 3:6

meuneubri Allah jiôh leubeh rayeuk meu-
nyoe teupeusa ngon buet nyang geulanggeh
lé Nabi Adam. Buet sidroe ureuëng nyang
salah jeuet keusabab jai that-that manusia
maté. Padub na leubeh rayeuk lom akibat
nibak rakhmat Allah dan hadiah keuseula-
matan nyang geubri keu ureuëng ramé, rot
até nyang jroh sidroe ureuëng, na kheueh Isa
Almaseh. 16 Meunan cit hadiah Allah jiôh
leubeh rayeuk nibak desya nyang sa nyan.
Sabab óh ka lheueh sidroe ureuëng jipeubu-
et buet nyang ji-iengkeue, jipeurhot kheueh
ponis, "Meusalah". Teuma óh ka lheueh jai
that ureuëng jipeubuet desya teuka kheueh
hadiah Po teu Allah nyang geupeugah, "Ha-
na meusalah". 17 Sabab buet nyang ji-
langgeh lé sidroe ureuëng, maté laju jimeu-
éue ho-ho mantong rot ureuëng nyang
sidroe nyan. Padub na leubeh rayeuk lom
akibat nibak peue nyang jipeubuet lé sidroe
ureuëng nyang laén, na kheueh Isa Almaseh.
Rot Gobnyan, Allah geupeutreun limpahan
rakhmat Gobnyan ubak ureuëng ramé, dan
ngon hana meuharab sapeue geupeu mung-
ken manusia jimeugét lom ngon Allah;
awaknyan jimeukuasa ateueh rhueng donya
nyoe rot Almaseh.
18 Teuma, lagée toh buet nyang ka
ji-iengkeue lé sidroe ureuëng jeuet keu
akibat banmandum umat manusia geu-
huköm, meunan cit ngon buet nyang jipeu-
buet lé sidroe ureuëng nyang jiseutôt keu-
heundak Po teu Allah, jeuet keuakibat
mandum ureuëng geupeubeubaih nibak bu-
et salah dan geubri udeb. 19 Dan lagée toh
jai that ureuëng ka jeuet keu ureuëng
meudesya sabab sidroe ureuëng nyang
hana taát, meunan cit teuma jai that
ureuëng teupeumungken jimeugét lom
ngon Po teu Allah sabab sidroe ureuëng
taát ubak Allah.
20 Nyang bri huköm agama Yahudi na
kheueh Allah keudroe. Teuma seumaken
manusia jiuseuha jitaát ubak huköm nyan,
seumaken jai awaknyan ji iengkeue dan
meudesya ubak Allah. Teuma seumaken
manusia jipeubuet desya, Allah teutab geu-
gaséh keu awaknyan. 21 Ngon sabab nyan,
tanyoe museuti maté sabab tanyoe ka tapeu-
buet desya. Teuma Allah geugaséh keu ta-
nyoe dan geubri jalan ubak geutanyoe keu
tameugét lom teuma ngon Gobnyan. Dan
sabab hubongan geutanyoe ngon Po teu
Allah ka gét lom teuma, Gobnyan pi geubri
udeb seujati dan keukai ubak geutanyoe rot
Isa Almaseh, Tuhan geutanyoe.

Maté ateueh desya dan udeb meusaboh ngon Almaseh

6 Meunyoe meunan, peu kheueh nyang
jeuet tapeugah? Peu kheueh geutanyoe
tapeubuet desya sabe mangat Allah geuga-
séh keu tanyoe? 2 Teuntée hana! Desya hana
le meukuasa ateueh geutanyoe, ngon lagée
nyan, panena hase tanyoe udeb sabe tapeu-
buet desya? 3 Peu kheueh Gata mandum
tateupeue bahwa bak watée tanyoe teupu-
manö, tanyoe ka teupeusaboh ngon Isa?
Ngon lagée nyan makna jih tanyoe ka geu-
peu saboh lam maté Gobnyan. 4 Ngon teu-
pumanö nyan, tanyoe teupeukubu meusajan
ngon Almaseh dan meusajan maté ngon
Gobnyan, mangat jeuet lagée toh Almaseh
ka geupeu udeb nibak maté ngon kuasa
Bapak nyang mulia, meunan kheueh tanyoe
hase tarasa udeb nyang barô.
5 Meunyoe tanyoe ka jeuet meusaboh
ngon Almaseh sabab tanyoe meusajan maté
ngon Gobnyan, tanyoe teuma jeuet meusa-
boh ngon Gobnyan sabab geutanyoe meusa-
jan geupeu udeb lom saban lagée Gobnyan.
6 Tanyoe tateupeue bahwa tabiát geutanyoe
nyang katreb sibagoe manusia ka teupeuma-
té meusajan-sajan ngon Almaseh bak kayée
saleb mangat kuasa tabiát geutanyoe nyang
meudesya nyan teupeuhanco; ngon lagée
nyan tanyoe hana le jipeubudak lé desya.
7 Sabab meunyoe sidroe-droe ureuëng maté,
ureuëng nyan teupeubeubaih nibak kuasa
desya. 8 Meunyoe tanyoe maté meusajan
ngon Almaseh, tanyoe peucaya bahwa ta-
nyoe pih teuma udeb meusajan Gobnyan.
9 Sabab tanyoe tateupeue bahwa Almaseh
ka geupeu udeb nibak maté dan Gobnyan
hana teuma maté le; maté hana meukuasa le
ateueh droe Gobnyan. 10 Maté nyang geura-
sa lé Almaseh na kheueh maté ateueh desya.
Nyan na jih sigoe mantong keu siumu masa.
Dan udeb nyang geurasa bak watée nyoe na
kheueh udeb keu Po teu Allah. 11 Gata pih
harôh gata anggab droe gata maté ateueh
desya, teuma udeb lam hubongan nyang
krab ngon Allah meulalu Isa.
12 Bék le peubiyeu desya jikuasa udeb
gata nyang fana mangat Gata bék taturot
keuheundak gata nyang jeuhet. 13 Meunan
cit bék teuma Gata seurah anggota tuboh
gata ubak kuasa desya keu teupeuguna keu

6:4: Kol. 2:12

meukeusut-meukeusut nyang jeuhet. Teuma
peujok kheueh droe gata ubak Allah sibagoe
ureuëng nyang ka geupinah nibak maté
ubak udeb. Bie kheueh bansaboh tuboh gata
ubak Allah mangat geupeu guna keu geu-
peubuet keuheundak Allah. 14 Desya hana
jeuet jikuasa ateueh gata, sabab gata hana le
udeb dimiyueb huköm agama Yahudi teuma
ka dimiyueb rakhmat Allah.

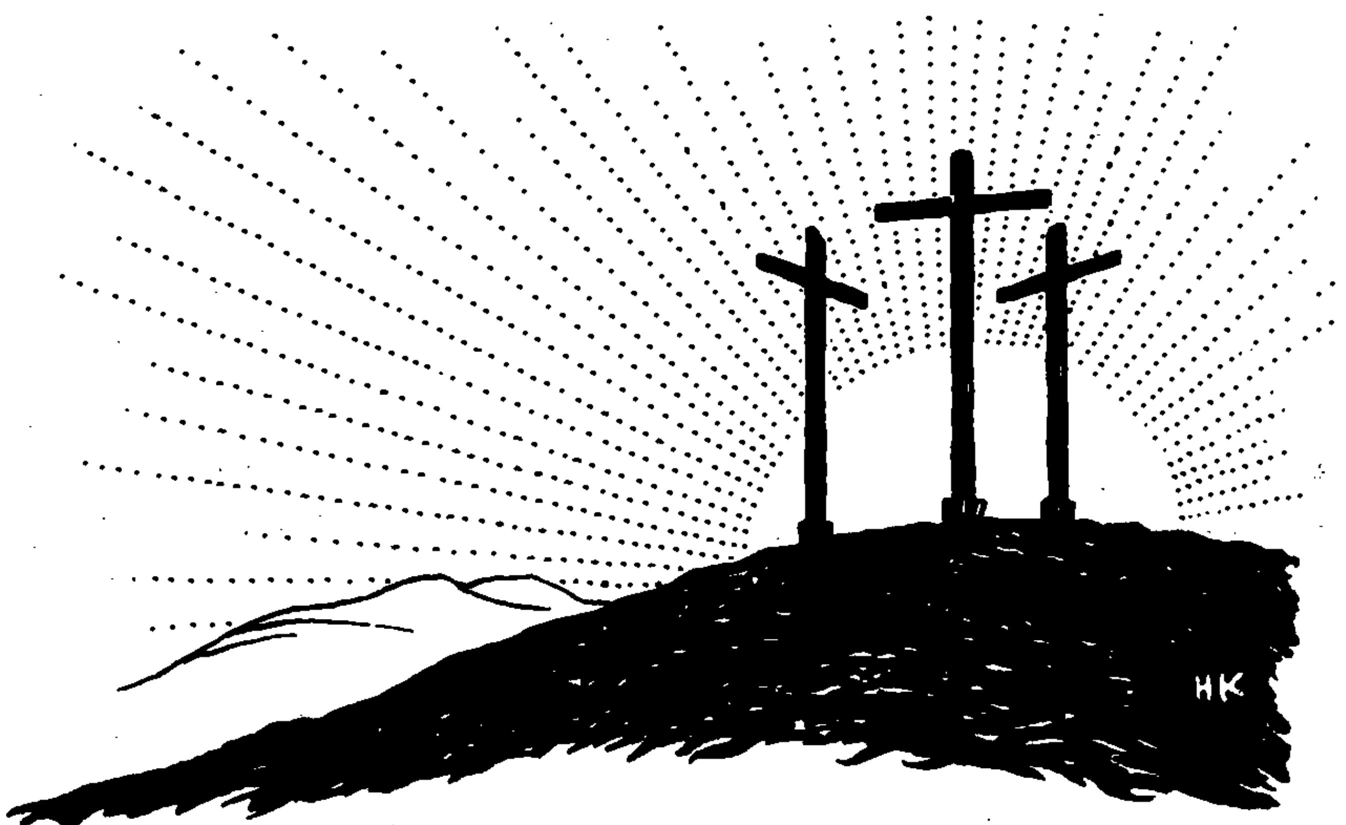
Hamba teuhadab keuheundak Allah

15 Jinoenyoe, peue keusimpolan jih?
Peu kheueh jeuet tanyoe meudesya, sabab
tanyoe ka hana le dimiyueb kuasa huköm
agama Yahudi, teuma ka dimiyueb rakhmat
Allah? Sagai-sagai hana! 16 Peu kheueh gata
teupeu meunyoe gata peujok droe ubak
sidroe-droe ureuëng keu teupeubuet keu-
heundak jih ngon lagée nyan gata na kheueh
namiet ureuëng nyang gata taát nyan – aléh
namiet desya nyang jiba gata ubak maté,
atawa namiet nyang taát ubak Allah, dan
ngon lagée nyan meugét lom teuma ngon
Allah. 17 Teuma teurimong gaséh ubak
Allah! Sabab yoh masa ilée gata jeuet keu
namiet desya, teuma bak watée nyoe gata
ngon sipeunoh até gata taát ubak peungajar-
an nyang beutôi nyang ka teubri ubak gata.
18 Gata ka teupeubeubaih nibak desya, dan
jinoenyoe jeuet keu hamba lagée nyang geu-
lakée lé Allah. 19 Sabab daya pike gata that-
that leumoh, ulôn peuguna tambeh-tambeh
keunamiet mangat leubeh gata muphom.
Yoh watée ilée gata peujok droe bansaboh
tuboh gata sibagoe namiet keu hai-hai nyang
kutoe dan nyang jeuhet keu meukeusut-
meukeusut nyang jeuhet teuma. Meunan cit
bak watée nyoe, bah kheueh gata jok bansa-
boh tuboh gata sibagoe hamba lagée nyang
geukeuheundak lé Allah keu meukeusut-
meukeusut Allah nyang khusos.

20 Watée gata jicok keunamiet lé desya,
gata hana jikuasa lé keuheundak Po teu
Allah. 21 Bak watée nyan peu kheueh laba
jih nyang gata teurimong nibak hai-hai
nyang bak watée nyoe gata malée bak tapeu-
buet? Buet-buet nyang lagée nyan teuma
teuba ubak maté! 22 Teuma jinoenyoe gata
kateupeubeubaih nibak desya, dan jeuet keu
hamba Allah. Laba gata na kheueh bahwa
Gata udeb khusos keu Po teu Allah dan hai
nyan jipeuhase udeb seujati dan keukai.
23 Sabab maté na kheueh upah nibak desya;
teuma udeb seujati dan keukai meusajan
ngon Isa Tuhan tanyoe na kheueh meuneu-
bri nyang geubri lé Allah ngon cuma-cuma.

Huköm meukawen sibagoe cuntoh

7 Syedara-syedara lôn! Gata banman-
dum ka taturi keu huköm. Ngon lagée
nyan, gata tateupeue bahwa keukuasaan
huköm ateueh sidroe-droe ureuëng, meula-
ku simantong ureuëng nyan udeb. 2 Sidroe
ureuëng inong nyang na lakoe, miseue jih,
teuikat ngon huköm bak lakoe jih seu-
mantong lakoe jih udeb. Meunyoe lakoe jih
ka meuninggai donya, peurumoh ureuëng
nyan ka beubaih nibak huköm nyang teuikat



Kayée saleb di ateueh bukét (6:6)

jihnyan bak teungku lakoe. [3] Meunyoe
inong nyan udeb ngon agam laén seu-
dangkan lakoe jih mantong udeb, dan
ureuëng inong nyan teupeugah ka meumu-
kah. Teuma meunyoe lakoe jih meuninggai
donya, seucara huköm, inong nyan ka beu-
baih. Dan meunyoe inong nyan jimeukawen
lom ngon agam laén, inong nyan hana teu-
peugah meumukah. [4] Meunan cit hai jih
ngon gata, Syedara-syedara lôn. Teuhadab
huköm agama Yahudi gata ka maté, sabab
gata ka teupeusaboh ngon tuboh Almaseh
dan ka jeuet keu atra Gobnyan nyang ka
teupeu udeb lom teuma nibak maté.
Gobnyan teupeu-udeb nibak maté mangat
tanyoe jeuet meuguna nibak Po teu Allah,
lam udeb geutanyoe. [5] Sabab, yoh masa ilée
tanyoe udeb meunurot sifeuet-sifeuet manu-
sia. Bak watée nyan nafeusu-nafeusu nyang
meudesya, nyang teuka sabab na huköm
agama, jimat peuranan lam tuboh geuta-
nyoe. Nyang kheueh sabab jih tanyoe tapeu-
buet hai-hai nyang akibat jih rhot bak maté.
[6] Teuma jinoenyoe tanyoe hana le teuikat
bak huköm agama Yahudi. Tanyoe ka maté
ateueh huköm nyang yoh watée ilée jikuasa
tanyoe. Tanyoe hana le meungabdi ngon
cara nyang awai, meunurot huköm nyang
teutuléh. Jinoenyoe tanyoe meungabdi meu-
nurot cara barô nyang jitunyok lé Roh Allah
ubak geutanyoe.

Huköm dan desya

[7] Meunyoe meunan, peu kheueh nyang
jeuet tapeugah? Bahwa huköm agama Ya-
hudi nyan jeuhet? Teuntée hana! Teuma
huköm nyan kheueh nyang purunoe ulôn
keuhai desya. Ulôn hana teuma lôn teupeu
peue nyang teupeugah ngon leuha nyan,
meunyoe huköm agama Yahudi hana
jipeugah, "Bék kheueh leuha." [8] Rot
huköm agama, desya meuteumé keuseum-
patan keu jipeuteuka mubagoe rupa keu-
heundak nyang leuha lam até ulôn; sabab
meunyoe huköm agama hana, dan desya
pih maté. [9] Ulôn ilée udeb hana meuaga-
ma. Teuma watée huköm agama teuka,
desya ka jipeuphon udeb [10] dan ulôn maté.
Dan huköm agama nyan, nyang yoh awai
na meukeusut keu teubri udeb, nyang
teuka na kheueh maté ateueh ulôn. [11] Sa-
bab meulalu huköm agama nyan, desya
jicok keuseumpatan keu jipeunget dan ji-
poh maté lôn.

[12] Huköm agama asai jih nibak Po teu
Allah, dan tieb-tieb peurintah nyang na lam
huköm nyan teuka jih nibak Po teu Allah,
jadi ade dan jroh. [13] Ngon lagée nyan, peu
kheueh nyoe meumakna bahwa nyang gét
nyan jipeuteuka maté keu ulôn? Teuntée
hana! Desya kheueh nyang peuteuka maté
nyan. Ngon teupeuguna nyang gét, desya
jipeuteuka maté ateueh ulôn, mangat sifeu-
et-sifeuet desya mangat deuh ngon nyata.
Ngon peurintah-peurintah Po teu Allah,
deuh kheueh bukeuti jih padub na jeuhet jih
desya.

Meugrúm-grúm lam tuboh manusia

[14] Tanyoe tateupeue bahwa huköm aga-
ma Yahudi asai jih nibak Roh Allah; teuma
ulôn nyoe manusia leumoh. Ulôn ka jipeu-
bloe jeuet keu namiet desya. [15] Sabab ulôn
keudroe hana muphom buet ulôn. Hai-hai
nyang keuneuk ulôn peubuet, nyan hana lôn
peubuet; teuma keu hai-hai nyang ulôn
banci, nyang lagée nyan nyang ulôn peubu-
et. [16] Ngon lagée nyan, meunyoe ulôn peu-
buet hai-hai nyang hana patot ngon keu-
heundak ulôn, nyan saban cit ulôn angkée
bahwa huköm agama Yahudi gét. [17] Ngon
lagée nyan, kon ulôn le nyang sibeuna jih
nyang peubuet lagée nyan, teuma desya
nyang ka jikuasa ateueh droe ulôn. [18] Ulôn
kuteupeue bahwa hana meusapeue pih
nyang gét lam tuboh ulôn; na kheueh lam
tabiát ulôn sibagoe manusia. Sabab na meu-
heuét lam droe ulôn keuneuk peubuet nyang
jroh, teuma ulôn hana hase lôn peubuet
nyan. [19] Ulôn hana lôn peubuet nyang gét
nyang lôn keuneuk peubuet; sikeubit jih
nyang ulôn peubuet hai-hai nyang jeuhet,
nyang hana lôntem peubuet. [20] Meunyoe
ulôn peubuet hai-hai nyang hana lôn tem
peubuet, nyan saban cit bukon ulôn nyang
peubuet hai nyan, teuma desya nyang ka
jikuasa ateueh droe ulôn.

[21] Ngon lagée nyan ulôn cok keupu-
tosan bahwa huköm nyoe kheueh nyang mat
peuranan: na kheueh bahwa meunyoe ulôn
keuneuk peubuet nyang gét, teuma nyang
jeuhet mantong nyang jiteuka bak ulôn.
[22] Baten ulôn galak ubak huköm Allah,
[23] teuma ulôn sadar bahwa lam droe ulôn na
teuma huköm laén nyang jimat peuranan
– na kheueh huköm nyang meubeda ngon
huköm nyang jiaku lé akai budho lôn.
Nyang kheueh sabab jih ulôn teuikat nibak

7:7: Keu. 20:17, Tel. 5:21 7:11: Keuj. 3:13 7:15: Gal. 5:17

hukӧm desya nyang mat keumudo lam tu-
boh ulôn. 24-26 Syedara, lagée nyoe kheueh
keuadaan ulôn: ulôn taát keu hukӧm Allah
ngon akai budho lôn, teuma ngon tabiát
manusia ulôn, ulôn taklôk ubak desya. Mu-
paloe that ulôn nyoe! Soe kheueh nyang tem
peuseulamat ulôn nibak tuboh nyoe nyang
ba ulôn ubak maté? Syukoe ubak Po teu
Allah! Gobnyan geutem peuseulamat ulôn
meulalu Isa Almaseh.

Keu hai udeb nyang meunurot Roh Allah

8 Jinoenyoe hana hukӧman keue
ureuëng nyang udeb meusaboh ngon
Isa. 2 Sabab hukӧm Roh Allah nyang peu-
jeuet geutanyoe udeb meusaboh ngon Isa ka
geupeubeubaih ulôn[g] nibak hukӧm nyang
teupeusabab desya dan maté. 3 Peue nyang
hana hase jipeubuet lé hukӧm agama, sabab
geutanyoe manusia leumoh, nyan ka geu-
peubuet lé Allah. Allah geupeutaloe kuasa
desya lam tabiát manusia ngon geukirém
Aneuëk Gobnyan keudroe, nyang teuka lam
keuadaan saban ngon manusia nyang meu-
desya, keu teusampôh desya. 4 Allah geu-
peubuet lagée nyan mangat keuheundak
Gobnyan nyang na lam hukӧm agama Ya-
hudi nyan jeuet teupeujak lam droe geuta-
nyoe nyang udeb meunurot Roh Allah dan
kon meunurot tabiát manusia. 5 Ureuëng-
ureuëng nyang udeb meunurot tabiát manu-
sia, hana piôh jipike peue nyang jilakée lé
tabiát manusia. Teuma ureuëng nyang udeb
meunurot Roh Allah, hana piôh jipike peue
nyang lakée lé Roh Allah. 6 Meunyoe pi-
keran gata jikuasa lé tabiát manusia, akibat
jih na kheueh maté. Teuma meunyoe pike-
ran gata jikuasa lé Roh Allah, teuma akibat
jih na kheueh udeb damé ngon Allah.
7 Ureuëng nyang jikuasa lé tabiát manusia,
ureuëng nyan jimeumusoh ngon Allah; sa-
bab ureuëng nyan hana tundok ubak hukӧm
Allah; dan keubiet jihnyan hana hase tundok
ubak hukӧm Allah. 8 Ureuëng nyang udeb
meunurot tabiát manusia, ureuëng nyan ha-
na hase jipeugalak até Allah.
9 Teuma gata hana udeb meunurot tabiát
manusia. Gata udeb meunurot Roh Allah
– meunyoe, teuntée jih, Roh Allah biet-biet
geumat peuranan lam tuboh gata. Ureuëng
nyang hana bak jih Roh Almaseh, ureuëng
nyan bukon kheueh atra Almaseh. 10 Teuma
meunyoe Almaseh udeb lam tuboh gata, bah
pi tuboh gata teuma maté ngon sabab desya,
teuma Roh Allah geubri udeb ubak gata,[h]
sabab hubongan gata ngon Allah ka gét.
11 Meunyoe Roh Allah, nyang peu-udeb
Almaseh nibak maté, udeb lam tuboh gata,
teuma Gobnyan nyang peu-udeb Almaseh
nibak maté nyan, teuma geupeu udeb teuma
tuboh gata nyang hase maté nyan. Gobnyan
geupeubuet nyan ngon Roh Gobnyan nyang
udeb lam tuboh gata.
12 Nyang kheueh sabab jih, Syedara-
syedara, geutanyoe na tanggong jaweueb;
teuma kon tanggong jaweueb ubak tabiát
manusia; tanyoe hana peureulée udeb meu-
nurot nyang jilakée. 13 Sabab meunyoe gata
udeb meunurot tabiát manusia, teuma gata
maté; teuma meunyoe ngon kuasa Roh
Allah, gata hana piôh tapeumaté buet-buet
gata nyang meudesya, ngon lagée nyan gata
teuma udeb. 14 Ureuëng-ureuëng nyang
geubimbéng lé Roh Allah, na kheueh
aneuëk-aneuëk Allah. 15 Sabab Roh, nyang
geubri lé Allah ubak gata, hana kheueh
teupeujeuet gata jeuet keu namiet sampoe
gata udeb lam keuadaan teumakot. Nyang
beuna Roh Allah nyan teupeujeuet gata keu
aneuëk-aneuëk Allah. Dan ngon kuasa Roh
Allah nyan tanyoe tapeugah keu Allah nyan,
"Bapak, nyoe Bapak lôn!" 16 Roh Allah
meusajan-sajan ngon roh geutanyoe jipeu-
gah bahwa tanyoe na kheueh aneuëk-aneuëk
Allah. 17 Ngon lagée nyan, meunyoe tanyoe
na kheueh aneuëk-aneuëk Gobnyan, tanyoe
pih na kheueh ahli waréh Gobnyan nyang
teuma tateurimong beureukat-beureukat
nyang teuma geukeubah lé Allah keu
aneuëk-aneuëk Gobnyan. Geutanyoe teuma
tateurimong meusajan-sajan ngon Almaseh
peue nyang ka geukeubah lé Allah keu
Gobnyan; sabab meunyoe tanyoe meudeuri-
ta meusajan ngon Almaseh, tanyoe pih geu-
peumulia meusajan Gobnyan.

Keumuliaan nyang keukai

18 Banmandum deurita nyang tarasa bak
watée nyoe, meunurot peundapat ulôn, hana
hase tapeusa mubacut pih ngon keumuliaan
nyang teuma geupeugah ubak geutanyoe.
19 Bansigom donya jipreh ngon that-that
meucen teuma watée jih Allah geupeugah

[g] *ulôn:* padub-padubboh naseukah kuno: gatanyoe; na cit: tanyoe. [h] *Roh Allah geubri udeb ubak gata:* atawa roh gatanyoe udeb.

8:11: 1Kor. 3:16 **8:15:** Mrk. 14:36, Gal. 4:6 **8:15-17:** Gal. 4:5-7

aneuëk-aneuëk Gobnyan. 20 Sabab álam ka
geupeubiyeu jeuet keu rapôh, bukon sabab
keuheundak jih keudroe, teuma ngon sabab
Allah geupeubiyeu lagée nyan. Bah kheueh
ka lagée nyan na cit harapan nyoe: 21 bahwa
bak saboh watée álam teuma geupeubeubaih
nibak kuasa nyang peuhanco dan teuma
meusajan jipeumeurdehka meunan cit jipeu-
mulia meusajan-sajan ngon aneuëk-aneuëk
Allah.
22 Tanyoe tateupeue bahwa trok bak wa-
téenyoe bansigom donya apoh apah sabab
meudeurita lagée sidroe inong nyang jipeu-
lahé aneuëk manyak. 23 Dan bukon bansi-
gom donya mantong nyang apoh apah; ta-
nyoe keudroe pih apoh apah lam baten.
Tanyoe ka tateurimong Roh Allah sibagoe
meuneubri Allah nyang phon, teuma tanyoe
teutab mantong tapreh Allah geupeubeubaih
droe geutanyoe banmandum nyan dan geu-
peujeuet tanyoe sibagoe aneuëk-aneuëk
Gobnyan.[i] 24 Sabab ngon meuharab, tanyoe
geupeu seulamat. Teuma meunyoe peue
nyang taharab nyan ka deuh tangieng, nyan
bukon le harapan. Sabab soe kheueh nyang
mantong meuharab sapeue-sapeue meunyoe
ka deuh jingieng? 25 Teuma meunyoe
tanyoe meuharab sapeue-sapeue nyang
gohlom tangieng, tanyoe tapreh ngon saba.
26 Meunan cit ngon Roh Allah teuka
geujak tulông tanyoe meunyoe tanyoe leu-
moh. Sabab geutanyoe hana tateupeue
pakriban nyang sibeuna jih tanyoe meudoá;
Roh nyan keudroe meuhadab Allah keu
jijak lakée keu geutanyoe ngon meucen
nyang leupah lhok sampoe hana hase jipeu-
gah. 27 Ngon lagée nyan Po teu Allah, nyang
geuteupeue asoe até manusia, muphom peue
nyang jilakée lé Roh nyan; sabab Roh nyan
jilakée ubak Allah keu umat Allah keudroe,
dan saban ngon keuheundak Allah.
28 Tanyoe tateupeue bahwa Allah nyang
atoe peue-peue mantong, sampoe jipeuhase
nyang gét keu ureuëng-ureuëng nyang ga-
séh Gobnyan[j] dan geuhôi jihnyan saban
ngon reuncana Gobnyan. 29 Awaknyan
nyang ka geupiléh lé Allah, ka teuma geu-
peuteuntée nibak awaiphon keu jeuet keusa-
ban lagée Aneuëk Gobnyan, na kheueh Isa
Almaseh. Ngon lagée nyan Aneuëk nyan ka
jeuet nyang phon lamkawan syedara-syeda-
ra jih. 30 Meunan kheueh Allah geutawök
awaknyan nyang ka geupeuteuntée leubeh
ilée; dan awaknyan nyang geuhôi nyan, teu-
peumungken jimeugét lom teuma ngon
Gobnyan. Dan awaknyan nyang teupeu-
mungken jimeugét lom ngon Allah, jicok
jeumba lam udeb Allah keudroe.

Geunaséh Allah ngon peurantara Isa Almaseh

31 Peu kheueh nyang jeuet teupeugah
bak watée nyoe ngon mandum nyan? Meu-
nyoe Allah na blaih geutanyoe, soe nyang
hase jilawan tanyoe? 32 Aneuëk Gobnyan
keudroe hana geugaséh, teuma geuseurah
keu keupeuntengan tanyoe banmandum; ha-
na mungken Gobnyan hana geubri keu geu-
tanyoe sipeue-peue nyang laén? 33 Soe
kheueh nyang hase jigugat tanyoe umat
nyang geupiléh lé Allah, meunyoe Allah
keudroe geupeugah bahwa tanyoe hana
meusalah? 34 Peu kheueh na ureuëng nyang
keuneuk peusalah geutanyoe? Isa singoh
nyang bila tanyoe! Gobnyan kheueh nyang
ka maté, atawa Gobnyan kheueh nyang ka
geupeu udeb lom nibak maté dan na ngon
Allah bak teumpat Gobnyan meukuasa.
35 Peu kheueh nyang hase jitam Almaseh
geugaséh tanyoe? Peu kheueh hase keuso-
sahan nyang seugah nyan, atawa payah,
meunan cit ngon teu iénanya, atawa ngon
deuek, meunan cit ngon gasien, atawa
bahya, meunan cit ngon maté? 36 Lam Alki-
tab na teutuléh lagée nyoe,

"Siuroe seupôt kamoe udeb lam
bahya mawöt lé sabab Droeneueh.
Kamoe jipeusaneut lagée bubiri
nyang keuneuk jisie."

37 Hana! Nyang beutôi lam banmandum
nyan geutanyoe meuteumé meunang nyang
sampoereuna lé Gobnyan nyang gaséh geu-
tanyoe! 38 Sabab ulôn peucaya that bahwa
bansigom donya, bah kheueh maté meunan
cit udeb, bah kheueh malaikat meunan cit
nyang mat kuasa, bah kheueh ancaman-
ancaman nyang teuka jinoenyoe meunan
nyang ancaman nyang teuka singoh atawa
teunaga-teunaga nyang laén; 39 bah kheueh
hai-hai nyang na di langét, meunan cit hai-
hai nyang na lam bumoe atawa peue
mantong nyang laén, banmandum nyan ha-

[i] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *dan geupeujeuet tanyoe sibagoe aneuëk-aneuëk Gobnyan.*
[j] *Allah nyang atoe peue-peue mantong, sampoe jipeuhase nyang gét keu ureuëng-ureuëng nyang gaséh keu Gobnyan:* padub-padubboh naseukah kuno: Banmandum hai teupeuhase nyang gét keu awaknyan nyang jigaséh Po teu Allah.

8:20: Keuj. 3:17-19 **8:23**: 2Kor. 5:2-4 **8:36**: Zab. 44:23

na hase jitam Po teu Allah geugaséh geutanyoe, lagée nyang ka geutunyok rot Isa, Tuhan geutanyoe.

Allah ngon umat Gobnyan nyang geupiléh

9 Peue nyang ulôn peugah nyoe na kheueh beutôi sabab ulôn atra Almaseh.
Ulôn hana sulet. Até nurani ulôn nyang
jibimbéng lé Roh Allah, geupeu yakén ulôn
bahwa haba ulôn nyoe beutôi. 2 Ulôn biet
that seudeh dan até ulôn meudeurita 3 sabab
syedara-syedara lôn nyang saboh bansa
ngon ulôn. Sabab keu awaknyan, ulôn keudroe rila geukutôk lé Allah dan geupeucre
nibak Almaseh. 4 Awaknyan na kheueh
umat nyang teupiléh dan Allah geupeujeuet
awaknyan sibagoe aneuëk-aneuëk geuh
keudroe, dan geupeugah kuasa Gobnyan
bak awaknyan. Gobnyan geupeuna peujanjian [k] ngon awaknyan dan geubri keu
awaknyan huköm agama. Allah geubri tée
bak awaknyan pakriban awaknyan meu iébadat dan awaknyan ka teuma jiteurimong
janji-janji Gobnyan. 5 Awaknyan na kheueh
keuturonan nibak indatu tanyoe. Almaseh
seucara manusia asai jih nibak bansa
awaknyan. Gobnyan leubeh manyang nibak
banmandum. Teupujoe kheueh Allah keu
siumu masa! [l] Amin.
6 Ulôn hana meukeusut ulôn peugah
bahwa janji Allah ka hana laku le; teuma
kon mandum ureuëng Israel umat nyang
geupiléh lé Allah. 7 Kon banmandum keuturonan Nabi Ibrahim na kheueh aneuëkaneuëk Allah. Sabab Allah meufeureuman
ubak Nabi Ibrahim lagée nyoe, "Keuturonan Nabi Ishaq mantong kheueh nyang
teupeugah keuturonan gata." 8 Nyan meumakna bahwa keuturonan Nabi Ibrahim
nyang jeuet keu aneuëk-aneuëk Allah, na
kheueh keuturonan nyang lahé ngon sabab
janji Allah; dan bukon mandum keuturonan
gobnyan. [m] 9 Sabab janji Allah na kheueh
lagée nyoe, "Bak watée nyang ka teupeuteuntée, [n] Ulôn teuma Lôn gisa, dan Sara
teuma jipeulahé sidroe aneuëk agam."
10 Dan nyoe lom: Ribka teuma jipeulahé
dua droe aneuëk agam nibak saboh yah, na
kheueh Nabi Ishaq indatu geutanyoe. 11 Sigohlom mandua droe aneuëk nyan lahé,
Allah ka geupeuteuntée piléhan Gobnyan
keu seulanjut jih. Nyang geupiléh lé Allah
nyan hana meugantueng nibak peue nyang
hase jipeubuet lé manusia, teuma meugantueng ubak panggelan Allah keudroe. Sabab
bak watée mandua droe aneuëk agam Ribka
nyan gohlom hase jipeubuet nyang gét atawa nyang jeuhet, 12 Allah ka meufeureuman
ubak Ribka, "Nyang tuha teuma jipeutimang nyang muda." 13 Lam Alkitab na teutuléh bahwa Allah meufeureuman lagée
nyoe, "Nabi Yakub Ulôn gaséh, teuma Esau
Ulôn banci."
14 Peu kheueh keusimpolan tanyoe jinoenyoe? Peu kheueh Allah nyan hana ade?
Ka teuntée Allah ade! 15 Sabab Allah meufeureuman ubak Nabi Musa lagée nyoe,
"Ulôn kutunyok rakhmat ubak ureuëng
nyang Ulôn keuneuk tunyok rakhmat, dan
Ulôn Lôn bri rasa gaséh ubak ureuëng
nyang Lôn tem bri rasa gaséh." 16 Ngon
lagée nyan keuputosan Allah nyan bukon
kheueh meugantueng ateueh keurilaan manusia atawa ateueh useuha manusia, teuma
ateueh keugét até Allah mantong ateueh
ureuëng-ureuëng nyang geupiléh nyan.
17 Sabab lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Allah meufeureuman ubak Raja Nanggroe
Meusé, 'Ulôn peujeuet gata keuraja teuma
saboh meukeusut nyoe mantong, na kheueh
mangat ngon gata, Ulôn kutunyok keukuasaan Lôn dan teupeujeuet nan Ulôn meusyeuhu bansigom donya.' " 18 Ngon lagée
nyan, Allah na gaséh sayang ateueh sidroedroe ureuëng, meunyoe Allah geukeuheundak nyang lagée nyan. Dan lé Allah teupeusabab sidroe-droe ureuëng jeuet kreueh
ulée, meunyoe Allah geulakée lagée nyan.

Meureuka Allah dan gét até Allah

19 Ngon lagée nyan, Gata teuma tapeugah ubak ulôn, "Meunyoe meunan pakon
mantong geupeusalah manusia? Kon kheueh hana meusidroe manusia pih nyang hase
jitam keuheundak Allah?" 20 Teuma Syedara! Gata na kheueh manusia biasa. Dan hana
jeuet Gata seuôt bak Po teu Allah! Peu

---

[k] *peujanjian:* padub-padubboh naseukah kuno: peujanjian-peujanjian. [l] *Teupujoe kheueh Allah keu siumu masa!:* atawa Gobnyan kheueh Po teu Allah nyang kuasa banmandum nyan: teupujoe kheueh Gobnyan keu siumu masa.
[m] *bukon mandum keuturonan gobnyan:* nyoe teutunyok ubak keuturonan Nabi Ibrahim nyang lahé nibak Nabi Ismail, aneuëk gobnyan nyang lahé nibak Hagar (kalon Gal. 4:22-23). [n] *Bak watée nyang ka teupeuteuntée:* atawa Bak watée lagée nyoe thon ukeue.

9:4: Keu. 9:4 **9:7:** Keuj. 21:12 **9:9:** Keuj. 18:10 **9:12:** Keuj. 25:23 **9:13:** Mal. 1:2-3 **9:15:** Keu. 33:19 **9:17:** Keu. 9:16 **9:20:** Yes. 29:16, 45:9

kheueh jeuet pot bungöng jitanyong bak
nyang peugét jih, "Keupeue gata peugét
ulôn lagée nyoe?" 21 Kon kheueh ureuëng
nyang peugét pot bungöng nyan na hak
jipeugét tanoh kliet nyan ban galak droe jih?
Nibak saboh geucai tanoh kliet, ureuëng
nyan na hak jipeugét dua macam pot
bungöng: saboh nyang gét, dan nyang laén
kureueng gét.
22 Meunan cit teuma nyang geupeugét lé
Allah. Gobnyan na niet keuneuk peuleumah
beungéh geuh dan geupeuleumah kuasa
Gobnyan. Teuma Gobnyan saba ateueh
awaknyan nyang harôh teuhuköm sabab
jipeujeuet Gobnyan teumeureuka. 23 Meu-
nan cit Allah na niet keuneuk peuleumah
nibak geutanyoe bahgia nyang meulimpah
ruah nyang geuro ateueh geutanyoe nyang
geugaséh. Tanyoe ka geupeu siab keutateu-
rimong keubahgiaan nyan. 24 Tanyoe kheu-
eh nyang ka geutawök, kon mantong nibak
bansa Yahudi, teuma meunan cit ateueh
bansa laén. 25 Sabab lam kitab Nabi Hosea,
Allah meufeureuman,

"Ureuëng-ureuëng nyang kon umat
Lôn,
teuma Lôn peugah 'Umat Lôn',
Bansa nyang hana Ulôn gaséh,
teuma Lôn peugah 'Geunaséh
Ulôn',
26 Dan bak teumpat nyang jipeugah
bak ureuëng, 'Gata kon umat Lôn,'
nibak teumpat nyan
ureuëng-ureuëng teuma teupeugah
aneuëk-aneuëk Allah nyang
udeb."

27 Nabi Yesaya geupeugah ngon teugaih
keuhai bansa Israel lagée nyoe, "Bah kheu-
eh bansa Israel nyan jai jih lagée anoe lam
laôt, teuma cit bacut nyang teuma seulamat;
28 sabab Tuhan sigra geupeu rhot huköman
ateueh asoe donya." 29 Dan Nabi Yesaya
geupeugah lom lagée nyoe, "Seukira jih
Allah Nyang Mahakuasa hana geutinggai
nibak geutanyoe keuturonan, ka pasti tanyoe
banmandum ka jeuet lagée Sodom dan Go-
mora."

Hubongan umat Allah ngon Haba Gét nyang teuka nibak Allah

30 Ngon lagée nyan, keusimpolan na
kheueh lagée nyoe: Bansa-bansa laén nyang
kon bansa Yahudi hana jiuseuha mangat
hubongan jih ngon Allah jeuet keugét lom
teuma. Teuma sabab awaknyan jimeuiman,
teuma Allah geupeujeuet hubongan
awaknyan ngon Gobnyan jeuet keugét lom
teuma. 31 Teuma, di ureuëng-ureuëng Yahu-
di sabe jiuseuha jitaát ubak huköm mangat
hubongan jih ngon Allah jeuet keugét lom.
Teuma awaknyan teutab hana meuhase.
32 Pakon awaknyan hana meuhase? Sabab
awaknyan nyang jipeubuet nyan rot meui-
man ubak Po teu Allah, teuma rot useuha
awaknyan keudroe. Teuma awaknyan laju
reubah meugantoh bak "Batée meugantoh".
33 Keuhai batéenyan lam Alkitab na teutuléh
lagée nyoe,

"Simah kheueh nyoe: Di Sion ka
Lôn keubah saboh batée
nyang teuma jeuet keuakibat
ureuëng meugantoh;
na kheueh saboh batée rayeuk
nyang jeuet keuakibat ureuëng
reubah.
Teuma ureuëng nyang meuiman
ubak Gobnyan hana teuma
keucewa."

10 Syedara-syedara! Ulôn meucen
that-that mangat bansa ulôn nyoe
teupeuseulamat. Dan ulôn biet-biet meudoá
ubak Allah keu awaknyan. 2 Ulôn kujeuet
peugah bahwa awaknyan meuseumangat
that meungabdi ubak Allah. Teuma seuma-
ngat awaknyan hana ngon dasai peungeuta-
huan nyang teuka nibak Allah. 3 Awaknyan
hana jiteupeue cara Allah geupeujeuet hu-
bongan manusia ngon Gobnyan gét lom
teuma. Dan sabab awaknyan jikeuneuk
seutôt cara jih keudroe, teuma awaknyan
hana tundok ubak cara nyang geutunyok lé
Allah. 4 Huköm agama ka geupeu peunoh
lé Almaseh. Ngon lagée nyan tieb-tieb
ureuëng nyang meuiman ubak Almaseh, hu-
bongan jih ngon Allah jeuet keu gét lom
teuma.

Keuseulamatan na kheueh keu mandum ureuëng

5 Nabi Musa geutuléh bahwa ureuëng
nyang meugét ngon Allah ngon dasai jih
huköm agama, ureuëng nyan teuma udeb
sabab jih taát ubak huköm agama nyan.
6 Teuma keuhai cara ureuëng jimeugét ngon
Allah ngon dasai jih meuiman ubak Allah,
lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Bék

9:25: Hos. 2:23 **9:26:** Hos. 1:10 **9:27-28:** Yes. 10:22-23 **9:29:** Yes. 1:9 **9:33:** Yes. 28:16 **10:5:** Im. 18:5
10:6-8: Tel. 30:12-14

gata peugah lam até gata, 'Soe kheueh
nyang tamong lam syeuruga?' (makna teu-
peutreun Almaseh), 7 atawa, 'Soe kheueh
nyang teuma treun lam donya ureuëng ma-
té?' (makna jih teuangkat Almaseh geuék
nibak maté)." 8 Meukeusut jih na kheueh
lagée nyoe, "Haba nibak Po teu Allah nyan
rab that ngon gata; lam babah gata dan lam
até gata." Nyan kheueh haba nyang kamoe
peumaklum; haba nyan na kheueh bahwa
ureuëng harôh meuiman. 9 Sabab meunyoe
Gata tapeubeuna ngon babah gata bahwa
"Isa nyan Tuhan", dan Gata peucaya lam
até teuh bahwa Allah ka geupeu udeb Isa
nibak maté, ngon lagée nyan Gata teuma
seulamat. 10 Sabab ngon até jih ureuëng
meuiman, sampoe Allah geuteurimong
jihnyan sibagoe ureuëng nyang jimeugét
ngon Allah. Dan ngon babah jih ureuëng
meungaku, sampoe jihnyan teupeuseulamat.
11 Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Ureuëng nyang meuiman hana geubri keu-
cewa." 12 Hainyan teutab keunong ateueh
mandum ureuëng, sabab hana bida jih
ureuëng Yahudi ngon ureuëng bansa laén.
Allah nyang sidroe nyan na kheueh Tuhan
keu mandum ureuëng. Gobnyan geubri beu-
reukat nyang meulimpah ruah keu mandum
manusia nyang jilakée tulông ubak
Gobnyan. 13 Lam Alkitab na teutuléh lagée
nyoe, "Mandum ureuëng nyang jimeulakée
ubak Tuhan, teuma geubri seulamat."

14 Teuma pakriban kheueh ureuëng hase
jitawök ubak Tuhan meunyoe awaknyan
gohlom meuiman? Dan pakriban kheueh
awaknyan jeuet jimeuiman ubak Tuhan,
meunyoe awaknyan gohlom jideungoe
keuhai Gobnyan? Meunan cit, pakriban
awaknyan jeuet jideungoe keuhai Tuhan,
meunyoe hana nyang peurunoe? 15 Dan
pakriban kheueh ureuëng hase jiba haba
nyan meunyoe ureuëng nyan hana teuyue
jak? Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Keubit that jroh jih jiteuka ureuëng-
ureuëng nyang ba Haba Gét nibak Allah!"
16 Teuma hana mandum ureuëng jiteuri-
mong Haba Gét nyan. Sabab Nabi Yesaya
na geupeugah lagée nyoe, "Tuhan, soe
kheueh nyang patéh bak haba kamoe?"
17 Nyang kheueh sabab jih manusia jeuet
jipatéh watée jideungoe haba, dan haba
nyang jideungoe sabab na nyang peusampoe
keuhai Almaseh.

18 Teuma ulôn tanyong: Peu kheueh
keubiet awaknyan gohlom jideungoe haba
nyan? Pasti ka jideungoe! Sabab lam Alki-
tab na teutuléh lagée nyoe,

"Su awaknyan ka meugeunta
bansigom donya,
tutoe haba awaknyan ka trok
sampoe bak ujong bumoe."

19 Ulôn tanyong lom: Peu kheueh bansa
Israel gohlom jiteupeue? Bah kheueh teu-
manyong nyan phon-phon that geujaweueb
lé Nabi Musa, Nabi Musa geupeugah lagée
nyoe, "Meunoe kheueh feureuman Allah,

'Ulôn Lôn peujeuet gata picék até
ateueh bansa nyang bukon umat
dan Ulôn peujeuet gata beungéh
keu saboh bansa nyang bangai.' "

20 Nabi Yesaya leubeh geujeuet lom geu-
peugah lagée nyoe, "Meunoe kheueh feu-
reuman Allah,

'Ureuëng-ureuëng nyang hana
jimita Ulôn ka meurumpok ngon
Lôn;
dan Ulôn peuleumah droe Ulôn
bak awaknyan nyang hana
jitanyong keuhai Ulôn.' "

21 Teuma keuhai bansa Israel Nabi Yesaya
geupeugah lagée nyoe, "Meunoe kheueh
feureuman Allah, 'Sipanyang uroe Ulôn su-
nyueng jaroe Lôn ubak saboh bansa nyang
kreueh ulée dan hana taát.' "

Até Allah nyang gét keu bansa Israel

11 Ulôn teumanyong: Peu kheueh
Allah ka geuböih umat geuh keu-
droe? Teuntée hana! Ulôn keudroe ureuëng
Israel keuturonan nabi Ibrahim, dan nibak
sukée Benyamin. 2 Hana! Allah hana
geuböih umat Gobnyan nyang ka geupiléh
yoh awaikon. Syedara keudroe tateupeue
peue nyang na teutuléh lam Alkitab keuhai
Ilyas, watée gobnyan geujak gadu soai Isra-
el ubak Allah. Ilyas geupeugah lagée nyoe,
3 "Tuhan, ureuëng-ureuëng ka jipoh maté
bubena nabi-nabi Droeneueh dan jipeu-
hanco bubena teumpat keureubeuen peuseu-
mahan keu Droeneueh. Tinggai lôn sidroe
nyang awaknyan pih jikeuneuk peumaté
teuma." 4 Peu kheueh jeunaweueb Allah
ubak Ilyas? Allah geujaweueb, "Ulôn ka
Lôn keubah tujoh ribée droe keu Lôn keu-
droe. Awaknyan gohlom na nyang seumah
Dewa Baal." 5 Meunan cit bak saát nyoe:

10:11: Yes. 28:16 **10:13:** Yl. 2:32 **10:15:** Yes. 52:7 **10:16:** Yes. 53:1 **10:18:** Zab. 19:5 **10:19:** Tel. 32:21
10:20: Yes. 65:1 **10:21:** Yes. 65:2 **11:1:** Flp. 3:5 **11:3:** 1Raj. 19:10, 14 **11:4:** 1Raj. 19:18

Na ngon jeumeulah bacut ureuëng nyang ka
geupiléh lé Allah sabab rakhmat Gobnyan.
6 Gobnyan geupiléh awaknyan ngon dasai
rakhmat geuh dan bukon lé dasai buet
awaknyan. Sabab meunyoe nyang geupiléh
lé Allah nyan ngon dasai buet manusia,
teuma rakhmat Allah nyan bukon le rakhmat
nyang seujati.
7 Teuma, pakriban? Umat Israel hana
meuteumé nyang jimita. Nyang meuteumé
na kheueh sigolongan ubit ureuëng-ureuëng
nyang ka geupiléh lé Allah. Nyang laén
mandum ka jeuet keu ureuëng kreueh ulée
ubak panggelan Allah. 8 Sabab lam Alkitab
na teutuléh lagée nyoe, "Allah geupeujeuet
até dan pikeran awaknyan jeuet keu batat;
dan trok saátnyoe mata awaknyan hana deuh
jikeumalon dan punyueng awaknyan hana
jeuet jimeudeungoe." 9 Nabi Daud pi na
geupeugah lagée nyoe,

"Bah kheueh khanuri-khanuri
nyang awaknyan peuna jeuet
keupeurangkab awaknyan keudroe,
dan uruek, teumpat awaknyan
rhot dan hanco!
10 Bah kheueh pandangan awaknyan
jeuet keuseupôt mangat awaknyan
hana jeuet jimeungieng;
dan bah kheueh awaknyan jeuet
keu bungkôk siumu masa."

11 Ulôn tanyong lom: Watée ureuëng Yahu-
di reubah, peu kheueh nyan na mangat
awaknyan hanco? Sagai-sagai hana! Teuma
sabab awaknyan meudesya, teuma bansa
laén geupeu seulamat, ngon lagée nyan
ureuëng Yahudi jeuet keu bingiek até keu
bansa laén. 12 Sabab bansa Yahudi meusa-
lah dan hana jitem seutôt peurintah Allah,
teuma bansa-bansa laén geubri beureukat lé
Allah. Peue teuklom meunyoe hubongan
bansa Yahudi ngon Allah jeuet keu gét lom
teuma; teuntée leubeh rayeuk lom beureukat
nyang geubri lé Allah!

Keuseulamatan bansa-bansa laén nyang bukon Yahudi

13 Jinoenyoe bah kheueh ulôn meututoe
keu Syedara-syedara nyang kon Yahudi!
Nyang ka nyoe, sibagoe rasui keu bansa-
bansa nyang kon Yahudi, ulôn that-that lôn
seuôn manyang tugaih-tugaih ulôn. 14 Ulôn
meuharab lôn teumé peuteuka bingiek até lé
bansa lôn keudroe, ngon jalan nyan meuteu-
mé ulôn peuseulamat bacut nibak ladum
lamkawan awaknyan. 15 Sabab awaknyan
geutulak lé Allah, ngon lagée nyan hu-
bongan donya ngon Allah jeuet keu gét lom
teuma; peuteuk lom meunyoe awaknyan
geuteurimong lé Allah! Ka teuntée nyan
saban cit lagée ureuëng maté ka udeb lom
teuma!
16 Meunyoe saboh ruti nyang phon ka
teubri ubak Allah, nyan saban cit ban-
mandum ruti nyan ka teubri keu Po teu
Allah. Dan meunyoe ukeue kayée atra
Allah, nyan saban cabeueng-cabeueng ka-
yée nyan atra Allah cit teuma. 17 Ladum
nibak cabeueng-cabeueng bak zaiton – na
kheueh ureuëng-ureuëng Yahudi – ka teu-
reupang. Dan bak inciek teureupang nyan
teucangkok bak zaiton nyang kleuet, na
kheueh Syedara-syedara nyang kon Yahudi.
Syedara teucangkok nibak nyan mangat
Syedara neurasa mandum nyang gét nibak
udeb rohani ureuëng-ureuëng Yahudi.
18 Ngon sabab nyan bék kheueh gata anggab
enteng keu awaknyan nyang ka teureupang
lagée cabeueng nyan. Gata harôh taingat
bahwa gata na kheueh cabeueng mantong.
Dan kon cabeueng nyang teubri makheun
keu ukeue, teuma ukeue nyang teubri
makheun keu cabeueng.
19 Teuma Gata tapeugah, "Nyoe, teuma
cabeueng-cabeueng nyan harôh teukoh ma-
ngat jeuet lôn cangkok nibak bak kayée
nyan!" 20 Nyan keubiet beutôi. Teuma
awaknyan teutiek sabab awaknyan hana
meuiman, digata geuteurimong sabab Gata
tameuiman. Ngon lagée nyan bék kheueh
Gata jeuet keusombong ngon na lagée nyan;
nyang sibeuna jih Gata harôh na rasa teuma-
kot. 21 Sabab meunyoe Allah hana meurasa
gaséh keu geutiek ureuëng Yahudi nyang
lagée cabeueng-cabeueng aseuli nyan, bék
tasangka Gobnyan teuma meurasa gaséh
keu geutiek Gata! 22 Ngon lagée nyan disi-
noe deuh takalon padub na jroh jih Allah
dan padub na kreueh jih Gobnyan. Gobnyan
geupeubuet nyang kreueh ateueh awaknyan
nyang meudesya, teuma Gobnyan gét até
ateueh Gata – asai Gata teutab udeb nibak
jroh Gobnyan. Meunyoe hana, Gata teuma
geuböih. 23 Dan keuhai ureuëng-ureuëng
Yahudi nyan, meunyoe awaknyan jipiôh
jimeusikeub hana meuiman; awaknyan geu-
teurimong lom teuma; sabab Allah na kuasa
keu geuteurimong awaknyan jigisa. 24 Gata
kon asai jih nibak bansa Yahudi na kheueh

11:8: Tel. 29:4, Yes. 29:10 **11:9-10:** Zab. 69:23-24

saban lagée cabeueng nibak bak zaiton
nyang kleuet. Ngon lagée nyan, meunyoe
Gata, meulawan ngon sifeuet Gata, jeuet
teucangkok ateueh bak kayée zaiton nyang
aseuli, peuteuk lom ngon ureuëng-ureuëng
Yahudi nyang teubôh miseue ngon cabeu-
eng-cabeueng bak kayée zaiton aseuli nyan.
Ka teuntée leubeh mudah lom nibak Po teu
Allah keu geupeuriwang awaknyan ateueh
bak kayée zaiton awaknyan keudroe.

Gaséh sayang Allah keu banmandum umat manusia

25 Syedara-syedara! Ulôn harab bék na
nibak gata ka gata teupeue banmandum.
Sabab na saboh hai nyang geulakée lé Allah,
teuma gohlom jiteupeu lé manusia. Dan
ulôn meuheuét hainyoe beugata teupeue; hai
nyan na kheueh lagée nyoe: Ladum lam
kawöm ureuëng Yahudi jimeukreueh ulée,
teuma sikeub jih nyang lagée nyan sampoe
jeumeulah ureuëng-ureuëng nyang kon Ya-
hudi nyang teuka ubak Allah ka leungkab.
26 Meunan kheueh mandum ureuëng Yahu-
di teuma seulamat. Sabab lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe,

"Raja nyang ba seulamat teuka
nibak Sion;
Gobnyan teuma geusampôh
banmandum buet nyang jeuhet
nibak keuturonan Nabi Yakub.
27 Ulôn Lôn ikat peujanjian nyoe ngon
awaknyan
bak watée Ulôn peuamphon
bubena desya-desya awaknyan."

28 Sabab ureuëng Yahudi hana jitem teuri-
mong Haba Gét nyang teuka nibak Po teu
Allah, ngon lagée nyan awaknyan ka jeuet
keumusoh Allah; dan nyan ka jeuet keutu-
ronan nibak Syedara nyang kon Yahudi.
Teuma sabab piléhan Allah, ureuëng-
ureuëng Yahudi nyan teutab geugaséh lé
Allah deumi indatu awaknyan. 29 Sabab
meunyoe Allah geupiléh gob dan geubri
beureukat keu ureuëng nyan, Allah hántom
na geutarek lom peue nyang ka geupeubuet
nyan. 30 Yoh watée ilée gata hana taát ubak
Allah. Teuma bak watée nyoe Allah ka
geupeugah bahwa gata beubaih nibak
mandum buet nyang salah, sabab ureuëng-
ureuëng Yahudi hana taát. 31 Meunan cit
teuma ngon ureuëng-ureuëng Yahudi nyan.
Jinoenyoe awaknyan hana taát ubak Allah,
mangat gata geupeugah beubaih nibak buet
salah. Teuma singoh awaknyan pih teuma[o]
geupeugah beubaih nibak buet nyang salah.
32 Sabab Allah ka geupeubiyeu banmandum
umat manusia kajikuasa lé hana taát, mangat
Gobnyan jeuet geupeuleumah gaséh sayang
Gobnyan ubak awaknyan banmandum.

Pujoe ubak Po teu Allah

33 Keubiet hebat that keukayaan Allah!
Keubiet rayeuk that keubijaksanaan dan
iéleumé Gobnyan! Soe kheueh nyang hase
jiseulidek peue-peue nyang ka geucok keu-
putosan? Soe kheueh nyang hase jimuphom
cara-cara Gobnyan mubuet? 34 Lam Alkitab
na teutuléh lagée nyoe,

"Soe kheueh nyang teupeue pikeran
Tuhan?
Soe kheueh nyang hase jibri
naseuhat ubak Gobnyan?
35 Soe kheueh nyang ka lheueh jibri
sapeue-sapeue ubak Tuhan
sampoe jeuet jituntot bila jih?"

36 Allah nyang cebta peue-peue mantong
nyang na. Banmandum nyan asai jih nibak
Allah dan na kheueh keu Po teu Allah.
Teupujoe kheueh Allah siumu masa. Amin.

Udeb keu Allah

12 Syedara-syedara! Allah biet that-
that jroh ateueh geutanyoe. Nyang
kheueh sabab jih ulôn meulakée ngon meu-
harab that mangat gata tapeuseumah droe
gata sibagoe keureubeuen udeb nyang khu-
sos keu Allah dan nyang that-that teupeuga-
lak até Gobnyan. Iébadat gata ubak Allah
nyang sibeuna jih nyang kheueh lagée nyan.
2 Bék gata seutôt atoran-atoran donya nyoe.
Peubiyeu mantong Allah geupeujeuet priba-
di gata jeuet keu barô, mangat gata meu-
ubah. Ngon na lagée nyan gata hase tateu-
peue keuheundak Allah – na kheueh peue
nyang jroh nyang jeuet keu galak até
Gobnyan dan nyang sampoereuna.

3 Po teu Allah ka geubri anugeurah ubak
ulôn. Nyang kheueh sabab jih ulôn bri
naseuhat keu Gata mandum: Bék kheueh
meurasa droe leubeh manyang nibak nyang
sibeuna jih. Bah kheueh gata ngieng keua-
daan droe gata ngon até nyang miyueb;

---

[o] *Teuma singoh awaknyan pih teuma:* padub-padubboh naseukah kuno: Teuma jinoenyoe awaknyan.
11:26: Yes. 59:20-21 **11:27:** Yer. 31:33-34 **11:33:** Yes. 55:8 **11:34:** Yes. 40:13 **11:35:** Ayb. 41:11
11:36: 1Kor. 8:6

maséng-maséng jinilai droe jih meunurot
keumampuan nyang geubri lé Allah ubak
gobnyan ngon sabab gobnyan meuiman
ubak Isa. 4 Tuboh geutanyoe na anggota
nyang jai sileupah. Tieb-tieb anggota na
tugaih jih maséng-maséng keudroe. 5 Meu-
nan, cit ngon geutanyoe. Bah pi tanyoe
mandum nyoe jai that, teuma tanyoe teutab
saboh tuboh sabab tanyoe meusaboh ngon
Almaseh. Dan tanyoe maséng-maséng na
hubongan sidroe ngon nyang laén sibagoe
anggota nyang saboh tuboh. 6 Geutanyoe
maséng-maséng na karonya-karonya peula-
yanan nyang meulaén-laén. Banmandum
karonya geubri lé Allah keu geutanyoe meu-
nurot rakhmat Gobnyan. Ngon sabab nyan
tanyoe harôh tapeuguna karonya-karonya
nyan. Ureuëng nyang na karonya keu jipeu-
sampoe haba nibak Po teu Allah, ureuëng
nyan harôh jipeusampoe haba nibak Allah
nyan meunurot keumampuan nyang na ni-
bak jih nyan. 7 Ureuëng nyang na karonya
keu jitulông ureuëng laén, harôh biet-biet
jitulông ureuëng laén. Ureuëng nyang na
karonya keu jeuet keu gurée, harôh biet-biet
jipeubeuet ureuëng laén. 8 Ureuëng nyang
na karonya keu jipeu ék seumangat ureuëng
laén, harôh biet-biet jibri seumangat keu
ureuëng laén. Ureuëng nyang na karonya
keu jibri keu ureuëng laén peue nyang na
bak jihnyan, bah jipeubuet nyan ngon murah
até seucara wajar. Ureuëng nyang na karo-
nya keu jeuet keupeumimpén, harôh biet-bi-
et jeuet keupeumimpén. Ureuëng nyang na
karonya keu jibri gaséh sayang keu ureuëng
laén, harôh jipeubuet nyan ngon mangat até.
9 Gaséh kheueh ngon até nyang ikhlaih.
Banci kheueh ubak nyang jeuhet, dan mu-
mat kheueh ubak peue nyang gét. 10 Bah
kheueh Syedara banmandum saléng lam ga-
séh sayang sidroe ngon nyang laén ngon
biet-biet meusra lagée ureuëng-ureuëng
nyang meusyedara lam saboh keuluwarga,
dan bah kheueh gata saléng awai tabri
horeumat. 11 Mubuet kheueh ngon biet-biet
jumôt. Bék beu oe. Mubuet kheueh keu
Tuhan ngon seumangat nibak Roh Allah.
12 Bah kheueh Syedara meuharab ubak Tu-
han ngon até nyang geumbira, saba kheueh
watée meuteumé sosah, dan khusyuék kheu-
eh watée meudoá. 13 Tulông kheueh tabri
beuseb keu ureuëng Kristen nyang laén dan
sambot kheueh syedara-syedara nyang seu-
iman nyang hana Gata turi, ngon galak até
lam rumoh gata.
14 Lakée kheueh ubak Po teu Allah
mangat Gobnyan geubri beureukat keu
ureuëng-ureuëng nyang keujam ateueh gata.
Keubiet syedara, lakée kheueh ubak Allah
mangat geubri beureukat keu awaknyan,
bék gata seurapa. 15 Meugeumbira kheueh
ngon ureuëng-ureuëng nyang geumbira, dan
gata mo ba-e kheueh ngon ureuëng nyang
mo ba-e. 16 Udeb kheueh lam rukon sidroe
ngon nyang laén. Bék kheueh na sikeub
manyang até, teuma peusanteut kheueh droe
gata ngon ureuëng nyang miyueb keudu-
duekan jih.[p] Bék anggab droe leubeh carông
nibak nyang sibeuna jih.
17 Meunyoe na ureuëng jipeubuet jeuhet
ateueh gata, bék kheueh gata balaih ngon
nyang jeuhet. Peubuet kheueh peue nyang
jianggab gét lé mandum ureuëng. 18 Nibak
blaih gata, meu-useuha kheueh pakriban ca-
ra keu udeb damé ngon mandum ureuëng.
19 Syedara-syedara lôn! Bék kheueh sagai-
sagai gata balaih dam, bah kheueh Po teu
Allah nyang hukôm. Sabab lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, "Ulôn kheueh nyang
balaih. Ulôn nyang hukôm jihnyan, feureu-
man Tuhan." 20 Sikeubiet jih, meunyoe mu-
soh gata deuek, gata bri kheueh makheun;
dan meunyoe jih nyan grah, gata bri kheueh
ié. Sabab ngon gata peubuet lagée nyan,
Gata ka tapeujeuet jihnyan malée. 21 Bék
kheueh gata peubiyeu droe gata jipeutaloe lé
nyang jeuhet, teuma bah kheueh Gata peu-
taloe nyang jeuhet ngon nyang get.

Keuwajéban teuhadab peumeurintah

13 Tieb-tieb ureuëng museuti taát bak
peumeurintah, sabab hana peumeu-
rintah nyang hana meuteumé keukuasaan
nibak Allah. Dan peumeurintah nyang na
bak saát nyoe, jipeujak keukuasaan jih ateu-
eh peurintah nibak Allah. 2 Nyang kheueh
sabab jih ureuëng nyang lawan peumeu-
rintah saban cit jilawan peue nyang ka geu-
peunteuntée lé Allah. Dan ureuëng nyang
peubuet lagée nyan teuma jiteurimông
hukôman. 3 Sabab, ureuëng nyang jipeubuet
nyang jroh hana peue jitakot keu peumeu-
rintah. Teuma ureuëng nyang peubuet jeu-
het nyang teumakot. Meunyoe Gata meu-

[p] *peusanteut kheueh ... keududuekan jih:* atawa bék tulak tugaih-tugaih nyang miyueb.
12:4-5: 1Kor. 12:12 **12:6-8:** 1Kor. 12:4-11 **12:14:** Mat. 5:44, Luk. 6:28 **12:16:** Ams. 3:7 **12:19:** Tel. 32:35
12:20: Ams. 25:21-22

keusut bék teumakot keu peumeurintah, Ga-
ta harôh tapeubuet nyang jroh, ngon lagée
nyan Gata teuma teupujoe. 4 Sabab peumeu-
rintah na kheueh hamba Allah nyang mubu-
et keu jroh gata. Teuma meunyoe Gata
tapeubuet jeuhet, keubiet that Gata harôh
takot keu peumeurintah, sabab bukon
mantong sia-sia jimeukuasa keu jihuköm
manusia. Peumeurintah nyan na kheueh
hamba Allah, nyang peurhot huköman Allah
ateueh ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet
jeuhet. 5 Nyang kheueh sabab jih Gata harôh
taát keu peumeurintah – bukon mantong
sabab Gata hana tatem teuhuköm, teuma
sabab su até nurani gata.

6 Nyang kheueh teuma alasan jih pakon
Gata tabayeue impak, sabab peumeurintah
na kheueh peugawée Allah nyang peujak
tugaih khusos nyoe. 7 Ngon lagée nyan,
bayeue kheueh bak peumeurintah peue
nyang wajéb Gata bayeue. Bayeue kheueh
impak, meunyoe atra nyan harôh Gata
bayeue, dan bayeue kheueh cukée, meunyoe
gata harôh tabayeue cukée. Hareuga kheueh
awaknyan nyang harôh tahareuga dan
horeumat kheueh awaknyan nyang harôh
tahoreumat.

Keuwajéban teuhadab sabe keudroe-droe

8 Bék kheueh meu-utang peue mantong
bak soe mantong, seulaén meu-utang gaséh
ubak sidroe ngon nyang laén. Sabab
ureuëng nyang jigaséh sabe manusia, ka
jipeupeunoh mandum huköm Nabi Musa.
9 Sabab huköm agama Yahudi, na kheueh:
Bék meumukah, bék seumupoh maté, bék
ceumeucue, bék galak keu atra gob;
banmandum nyan meusajan-sajan ngon
huköm-huköm nyang laén, ka teupeusaho
jeuet keu saboh huköm mantong, atranyan
na kheueh, "Gaséh kheueh sabe keudroe-
droe gata manusia lagée gata gaséh droe
gata keudroe." 10 Ureuëng nyang jigaséh
keu ureuëng laén, hana teuma jipeubuet
jeuhet ateueh ureuëng nyan. Ngon lagée
nyan ureuëng nyang ka jigaséh sabe keu-
droe-droe jih na kheueh ka jipeupeunoh
banmandum syarat huköm agama.

11 Seulaén nibak mandum nyan gata
tateupeue bahwa watée nyoe saát jih nibak
gata keu gata beudôh nibak teumpat éh.
Sabab, watée jih keu geutanyoe keu geupeu
seulamat ka rab that saát nyoe nibak watée
geutanyoe phon that tameuiman. 12 Malam
ka jula; dan sikeujab teuk ka beungoh. Ngon
lagée nyan, bah kheueh tapiôh tapeubuet
buet-buet nyang seupôt. Tanyoe harôh
tapeuleungkab droe geutanyoe ngon sinjata-
sinjata trang. 13 Tanyoe harôh tapeubuet
hai-hai nyang teuhoreumat lagée nyang
jipeubuet lé gob bak watée uroe; bék na
pesta pora nyang keulewat bataih, atawa
mabök-mabök. Bék peubuet buet nyang ca-
bui, atawa meupi-e hana sopan. Bék meulo,
atawa bék picék até. 14 Bah kheueh Tuhan
Isa Almaseh nyang peuteuntée peue nyang
harôh gata peubuet. Dan bék kheueh gata
seutôt tabiát manusia nyang meudesya keu
teupeupuih hawa nafeusu.

Bék kheueh peusalah syedara gata

14 Ureuëng nyang hana yakén keu-
peue nyang jipeucaya nyan harôh
jiteurimong ngon gét diteungoh-teungoh
Gata. Bék gata meudakwa ngon ureuëng
nyan keuhai peundirian-peundirian jih nyan.
2 Na ureuëng nyang meupeundirian bahwa
jihnyan jeuet jipajoh peue mantong. Teuma
na ureuëng laén nyang leumoh keuyakénan
jih; nyang jirasa nibak ureuëng nyan bahwa
nyang jeuet jipajoh teuma gulée-gulée
mantong. 3 Ureuëng nyang makheun peue
mantong bék kheueh jianggab hina ateueh
ureuëng nyang makheun peunajoh nyang
ka teuntée mantong; dan ureuëng nyang
makheun peunajoh nyang ka teupeuteuntée
mantong, bék kheueh jipeusalah ureuëng
nyang makheun peue-peue mantong, sabab
Allah ka geuteurimong jih nyan. 4 Soe kheu-
eh Gatanyan sampoe Gata peusidang namiet
ureuëng laén? Aléh namiet nyan reubah
atawa hana, nyan na kheueh urosan po jih.
Dan keubiet namiet nyan teuma teudong
cot, sabab Tuhan hase geupeujeuet namiet
nyan teudong cot.

5 Na ureuëng nyang meurasa siuroe
nyang ka jipeuteuntée leubeh peunteng ni-
bak uroe-uroe laén; teuma lé ureuëng laén
jianggab bahwa uroe-uroe nyan saban hana
meubeda. Peubiyeu mantong maséng-ma-
séng ureuëng jipeuteuntée peundirian jih
keudroe. 6 Ureuëng nyang peupeunteng
uroe-uroe nyang ka jipeuteuntée, ureuëng
nyan jipeubuet meunan keu jihoreumat
Tuhan. Ureuëng nyang pajoh peue-peue

13:6-7: Mat. 22:21, Mrk. 12:17, Luk. 20:25 **13:9**: Keu. 20:13-15, 17, Tel. 5:17-19, 21, Im. 19:18
14:1-6: Kol. 2:16

mantong, jipeubuet meunan keu jihoreumat
Tuhan; sabab jih nyan meusyukoe ubak
Allah ateueh peunajoh nyan. Meunan cit
teuma keu ureuëng nyang jimakheun peuna-
joh nyang ka jipeuteuntée mantong; ureuëng
nyan pih jihoreumat Tuhan dan jilakée syu-
koe ubak Po teu Allah. [7] Hana meusidroe
pih nibak geutanyoe nyang udeb keudroe
tanyoe keudroe; dan meusidroe pih nibak
geutanyoe nyang maté keugeutanyoe keu-
droe. [8] Meunyoe tanyoe udeb, tanyoe udeb
keu Tuhan. Dan meunyoe tanyoe maté, ta-
nyoe pih maté keu Tuhan. Ngon lagée nyan,
udeb atawa maté tanyoe na kheueh milék
Tuhan. [9] Almaseh ka maté dan udeb lom
teuma. Nyang kheueh sabab jih Gobnyan
jeuet keu Tuhan keu ureuëng-ureuëng
nyang udeb meunan cit keu ureuëng-
ureuëng nyang ka maté. [10] Ngon lagée nyan,
Syedara-syedara! Keupeue guna jih gata
peusalah syedara gata nyang saboh iman?
Dan keupeue guna jih gata anggab jih nyan
hina? Tanyoe banmandum teuma tameuha-
dab Allah keu geuadili. [11] Lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe,

"Nyang sibeuna jih," feureuman
Tuhan,
"tieb-tieb ureuëng teuma jiseumah
sujut dikeue Ulôn;
dan tieb-tieb ureuëng teuma
jipeubeuna bahwa Ulôn nyoe
kheueh Allah."

[12] Ngon lagée nyan tanyoe maséng-maséng
harôh tapeutanggong jaweueb peue
mantong nyang tapeubuet ubak Po teu
Allah.

Bék jeuet keusabab syedara gata sisat

[13] Ngon sabab nyan bék kheueh geuta-
nyoe saléng tapeusalah. Dan useuha kheueh
mangat gata bék tapeubuet peue-peue
mantong nyang jeuet keusabab sidroe sye-
dara gata saboh iman teugoda dan meude-
sya. [14] Sabab ulôn meusaboh ngon Tuhan
Isa, ulôn keubiet kupatéh that bahwa hana
meusapeue pih nyang bak dasai jih najih;
teuma hai nyan najih nibak sidroe-droe
ureuëng, meunyoe ureuëng nyang jianggab
nyan najih. [15] Teuma meunyoe ngon peue
nyang Gata makheun, sidroe syedara gata
saboh iman jipeusakét até jih, ngon lagée
nyan Gata hana lé gata peubuet nyang dasai
jih nibak gaséh. Meunyoe Almaseh ka maté
keue sidroe-droe ureuëng, bék kheueh gata
peubiyeu ureuëng nyan jipeurusak lé peue
nyang Gata makheun. [16] Nyang kheueh sa-
bab jih bék kheueh gata peubiyeu peue
nyang gét nibak gata, jianggab hana gét bak
ureuëng laén. [17] Sabab meunyoe Allah geu-
peurintah udeb sidroe-droe ureuëng, peue
nyang jeuet jimakheun atawa jijieb, hana
peunteng lé. Nyang peunteng na kheueh
bahwa ureuëng nyan jiturot keuheundak
Allah, jirasa até nyang teunang dan jiteuri-
mong suka cita nyang geubri lé Roh Allah.
[18] Ureuëng nyang peutimang Almaseh ngon
cara lagée nyan, ureuëng nyan ka jipeuma-
ngat até Allah, dan jihareuga lé ureuëng-
ureuëng laén.

[19] Sabab nyan tujuan tanyoe bah kheueh
sabe keu [q] hai-hai nyang teucebta keuru-
konan dan saléng tapeudong. [20] Bék kheueh
sampoe, sabab soai peunajoh, Gata peu-
reulôh peue nyang ka geupeubuet lé Allah.
Peue mantong peunajoh beutôi haleue keu-
teupajoh; teuma meunyoe peue nyang Gata
pajoh jeuet keusabab ureuëng laén meude-
sya, ngon lagée nyan Gata ka salah. [21] Leu-
beh gét bék gata pajoh eungkot sie atawa
gata jieb ié anggô atawa gata peubuet peue
mantong meunyoe lé buet nyan jeuet keusa-
bab syedara seuiman rhot bak desya. [22] Bah
kheueh peue nyang Gata peucaya nyan, Ga-
ta peubuet dikeue Allah mantong keu Gata
keudroe. Ureuëng nyang hana alasan keu-
meurasa droe jih meusalah ateueh peue
nyang jianggab nyan beutôi, ureuëng nyan
mubahgia. [23] Teuma ureuëng nyang meura-
sa waih-waih keu jimakheun sipeue-peue,
óh lheueh nyan atra nyan jipajoh cit,
ureuëng nyan geupeusalah lé Allah; sabab
ureuëng nyan hana jipeubuet meunurot keu-
yakénan jih keuhai peue nyang beuna dan
peue nyang salah. Dan peue nyang jipeubuet
ngon hana keuyakénan na kheueh desya.

Peumangat kheueh ureuëng laén, bék droe gata mantong

15 Tanyoe nyang biet-biet yakén ateu-
eh peue nyang tapeucaya, harôh
kheueh beurayeuk saba keuhai hánjitem lé
ureuëng nyang leumoh keuyakénan jih. Bék
kheueh tanyoe tapeumangat droe teuh
mantong. [2] Nyang biet jih tanyoe maséng-
maséng harôh tapeumangat até ateueh sabe
syedara tanyoe keudroe keu keugét jih, ma-

---

[q] *tujuan tanyoe bah kheueh sabe keu:* padub-padubboh naseukah kuno: tanyoe sabe tatiyeub.
14:10: 2Kor. 5:10 **14:11:** Yes. 45:23

ngat keuyakénan jih meutamah kong. 3 Sa-
bab Almaseh pih hana geupike keumangat
droegeuh keudroe. Lam Alkitab na teutuléh
lagée nyoe, "Peue mantong hinaan nyang
jipeukeue ateueh Gata ka rhot ateueh ulôn."
4 Banmandum nyang na teutuléh lam Alkitab
na kheueh keu teupurunoe tanyoe. Sabab
peungajaran nyang tateurimong lam Alkitab
nyan teupeujeuet tanyoe meutamah tabah
dan teuga ngon lagée nyan tanyoe jeuet meu-
harab ubak Allah. 5 Seumoga Allah, nyang
bri keutabahan dan hiboran keumanusia,
geutulông gata keu udeb ngon si até, teu-
seutôt teuladan Isa. 6 Ngon si até Gata
banmandum meusajan-sajan jeuet tapujoe
Allah, Bapak Tuhan geutanyoe Isa Almaseh.

Haba Gét keu bansa-bansa nyang kon ureuëng Yahudi

7 Ngon sabab nyan bah kheueh Gata
mandum tateurimong sidroe ngon nyang
laén ngon seumangat mangat até, saban la-
gée Almaseh nyang geuteurimong gata keu
teupujoe Allah. 8 Sabab, ingat kheueh,
Almaseh ka geulayani ureuëng Yahudi siba-
goe geutunyok bahwa Allah seutia bak geu-
peu peunoh peue-peue nyang ka geupeue
janji ubak indatu tanyoe. 9 Lé Isa cit teuma
geupeujeuet bansa-bansa laén jipeumulia
Po teu Allah sabab gét até geuh ubak
awaknyan. Lam Alkitab na teutuléh lagée
nyoe,

"Sabab nyan ulôn kupajoe
Droeneueh lamkawan bansa-bansa,
ulôn kumeulagu puja ngon pujoe
keunan Droeneueh."

10 Na lom teutuléh lagée nyoe,

"Meugeumbira kheueh meusajan
umat Allah nyang teupiléh,
he bansa-bansa!"

11 Dan nyoe lom,

"Pujoe kheueh Allah, he
banmandum bansa,
bah kheueh banmandum ureuëng
jipujoe Gobnyan!"

12 Dan nyoe teuma nyang geupeugah lé
Nabi Yesaya,

"Nibak keuturonan Isai teuka sidroe
ureuëng
nyang teuma mat peurintah ateueh
bansa-bansa;
ubak Gobnyan kheueh
bansa-bansa nyan jimeuharab."

13 Allah na kheueh teumpat gata meuha-
rab. Seumoga Gobnyan geugaséh até gata
ngon sigala suka cita dan seujahteura sabab
gata meuiman ubak Gobnyan, mangat kuasa
Roh Allah gata maken meuharab ubak
Allah.

Sabab-sabab Paulus geuteumuléh ngon teugaih

14 Syedara-syedara! Ulôn yakén that
bahwa jai that nyang gét na nibak gata. Gata
pih tateupeue peue-peue mantong dan hase
tapeurunoe sidroe ngon nyang laén. 15 Teu-
ma meunyoe keuhai-hai nyang ka teuntée,
ulôn peuingat gata ngon teugaih lam surat
nyoe, sabab Allah ka geu anugeurah bak
ulôn tugaih nyan. 16 Gobnyan ka geupeujeu-
et ulôn keupeulayan Isa keu geu-utus ubak
bansa-bansa nyang kon bansa Yahudi. Dan
ulôn kudong sibagoe imeum, nyang peu-
sampoe Haba Gét nibak Allah, mangat
ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi jeuet
keusaboh nyang teupeuseumah ubak Po
teu Allah nyang jeuet geuteurimong lé
Gobnyan. Seumoga Roh Allah nyang peu-
jeuet awaknyan meusaboh nyang teupeu-
seumah khusos keu Allah. 17 Ngon lagée
nyan, sabab ulôn ka meusaboh ngon Isa,
ulôn jeuet meurasa bangga ateueh buet ulôn
keu Allah. 18 Ulôn kujeuet peugah haba
nyang meunan bagoe na kheueh keuhai
peue nyang ka geupeubuet lé Almaseh ateu-
eh ulôn mangat keuteupeujeuet ureuëng
nyang kon Yahudi jitaát ubak Allah. Ulôn
peubuet nyan ngon tutoe haba meunan cit
ngon buet, 19 nyang meusajan ngon buet-bu-
et nyang ajaéb dan hai-hai nyang luwabiasa;
banmandum nyan ngon kuasa lé Roh Allah.
Haba Gét keuhai Almaseh ka ulôn peu-
sampoe banmandum ubak ureuëng-ureuëng,
phon di Yerusalem trok u Ilirikum. 20 Cita-
cita ulôn na kheueh ulôn peusampoe Haba
Gét nibak Allah bak teumpat-teumpat nyang
gohlom na ureuëng nyang deungoe keuhai
Almaseh. Sabab ulôn hana kutem peudong
buet nibak keunaleueng nyang jikeubah lé
ureuëng laén. 21 Lam Alkitab na teutuléh
lagée nyoe,

"Ureuëng-ureuëng nyang gohlom
na jiteurimong haba keuhai
Gobnyan, teuma jikalon;
dan awaknyan nyang hántom
jideungoe teuma muphom."

15:3: Zab. 69:8 **15:9:** 2Sam. 22:50, Zab. 18:50 **15:10:** Tel. 32:43 **15:11:** Zab. 117:1 **15:12:** Yes. 11:10
15:21: Yes. 52:15

Reuncana Paulus keugeujak u Roma

22 Nyang kheueh sabab jih ka kayém
that ulôn nyoe meuteun keu lôn jak saweue
gata. 23 Teuma bak watée nyoe buet ulôn
nyang na lam daerah-daerah nyan ka seuleu-
soe. Ka meuthon-thon treb jih ulôn keuneuk
jak saweue gata. 24 Singoh meunyoe ulôn
jak rot banda gata watée lôn beurangkat u
Seupanyol, ulôn harab hase meurumpok
ngon gata dan meugeumbira sikeujab ngon
gata. Oh lheueh nyan ulôn harab gata hase
tatulông ulôn keu ulôn jak u Seupanyol
nyan. 25 Teuma jinoenyoe ulôn keuneuk jak
u Yerusalem guna ulôn jak ba bantuan keu
umat Allah nyang na disideh. 26 Sabab jeu-
maáh-jeumaáh nyang na di Makedonia dan
Akhaya ka jisituju keujibri sumbangan keu
syedara-syedara tanyoe nyang gasien nyang
na diteungoh-teungoh umat Allah di Yeru-
salem. 27 Ngon mangat até awaknyan jicok
keuputosan keu jipeubuet nyan. Keubiet
nyang sibeuna jih awaknyan patot jitulông
syedara-syedara tanyoe nyang gasien nyang
na di Yerusalem nyan; sabab nibak ureuëng-
ureuëng Yahudi kheueh ureuëng-ureuëng
nyang kon Yahudi nyan jiteurimong beureu-
kat nibak Allah. Ngon lagée nyan, ureuëng-
ureuëng nyang kon Yahudi nyan patot cit
jitulông ureuëng-ureuëng Yahudi ngon beu-
reukat-beureukat hareuta. 28 Meunyoe ulôn
ka lôn peuseuleusoe tugaih ulôn nyoe, dan
ulôn jôk ubak awaknyan nyang na di Yeru-
salem sumbangan nyang ka awaknyan peu-
sapat nyan, barô kheueh ulôn jak u nanggroe
Seupanyol rot banda gata nyan. 29 Meunyoe
ulôn teuka bak gata, ka pasti ulôn teuka
ngon beureukat nyang jai that nyang lôn
teurimong nibak Almaseh keu gata.
30 Deumi Tuhan geutanyoe Isa Alma-
seh, dan deumi geunaséh nyang geubri lé
Roh Allah, ulôn lakée ngon meuharab that
ubak gata, mangat gata meusajan-sajan
tameudoá nyang biet-biet meusajan-sajan
ngon ulôn ubak Po teu Allah keu ulôn.
31 Meudoá kheueh mangat Allah geupeu
beubaih ulôn nibak jaroe-jaroe ureuëng
nyang hana meuiman di Yudea, dan mangat
tugaih ulôn keu lôn ba sumbangan u Yeru-
salem jiteurimong ngon mangat até lé umat
Allah nyang na disinan. 32 Ngon lagée nyan,
meunyoe Allah geutem, ulôn hase lôn jak
bak gata ngon até nyang mangat. Dan ulôn
teuma meurasa teuhibor lamkawan gata.
33 Mudah-mudahan Allah, nyang bri seu-
jahteura ateueh manusia, na meusajan gata
banmandum. Amin.

Saleuem pribadi

16 Ulôn keuneuk peuturi syedara ta-
nyoe bak gata, nan jih Febe. Geuh-
nyan geubantu jeumaáh di Kengkrea.
2 Teurimong kheueh jihnyan sibagoe sidroe
umat Tuhan. Keubiet lagée nyan kheueh
ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak
Allah harôh jiteurimong sidroe ngon nyang
laén. Tulông kheueh jihnyan, meunyoe
ureuëngnyoe jipeureulée gata bantu, sabab
jihnyoe ka jai that jibantu ureuëng laén
meunan cit ngon ulôn ka lheueh jibantu.
3 Peutrok kheueh saleuem ulôn keu
Priskila dan Akwila, sahabat-sahabat lôn
nyang meusajan-sajan kamoe mubuet keu
Isa. 4 Awaknyan karab maté sabab jipeuseu-
lamat ulôn. Ulôn lakée teurimong gaséh bak
awaknyan – dan kon ulôn mantong, teuma
mandum jeumaáh bansa laén nyang kon
ureuëng Yahudi meuteurimong gaséh cit
keuawaknyan. 5 Meunan cit peutrok kheueh
saleuem ulôn keujeumaáh nyang meu-
gumpôi di rumoh awaknyan.
Saleuem keu Epenetus nyang ulôn ga-
séh. Gobnyan kheueh ureuëng nyang phon-
phon that meuiman keu Almaseh di daerah
Asia. 6 Meunan cit saleuem ulôn keu
Maryam. Gobnyan ka jimubuet biet-biet
that sunggoh keu gata. 7 Meunan cit peutrok
kheueh saleuem ulôn keu Andronikus dan
Yunias.[r] Awaknyan saboh sukée bansa ngon
ulôn dan ka lheueh jitamong lam glab meu-
sajan-sajan ngon lôn. Sigohlom lôn meu-
iman ubak Almaseh, awaknyan ka leubeh
ilée jimeuiman. Awaknyan meugah that ni-
bak rasui-rasui.
8 Saleuem lon keu Ampliatus, nyang
ulôn gaséh sabab jihnyan meusajan-sajan
ngon ulôn ka meusaboh ngon Tuhan. 9 Peu-
trok teuma horeumat ulôn keu Urbanus,
sahabat tanyoe nyang jimubuet meusajan-
sajan ngon tanyoe keu Almaseh. Meunan cit
horeumat ulôn keu Stakhis nyang ulôn ga-
séh. 10 Saleuem keu Apeles. Keuseutiaan jih
keu Almaseh kana bukeuti. Meunan cit
saleuem ulôn keu keuluwarga Aristobulus,
11 dan keu Herodion. Gobnyan saboh sukée
bansa ngon ulôn. Meunan cit saleuem ulôn

---

[r] *Yunias:* atawa Yuni: padub-padubboh naseukah kuno: Yulia.

15:22: Rm. 1:13 **15:25-26:** 1Kor. 16:1-4 **15:27:** 1Kor. 9:11 **16:3:** Kis. 18:2

keusyedara-syedara saboh iman lam keulu-
warga Narkisus.
12 Saleuem ulôn keu Trifena dan Trifosa
nyang biet-biet brat that jimubuet keu Tu-
han, dan keu Persis nyang ulôn gaséh.
Gobnyan pi ka jimubuet brat that keu Tu-
han. 13 Saleuem keu Rufus dan keu mak jih,
nyang nibak ulôn lagée mak lôn keudroe.
Rufus na kheueh ureuëng nyang geupiléh lé
Tuhan nyang teupujoe. 14 Meunan cit peu-
sampoe kheueh saleuem ulôn keu Asinkri-
tus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas, dan
mandum syedara seuiman nyang meusajan-
sajan ngon awaknyan. 15 Saleuem keu Filo-
logus dan Yulia; keu Nereus dan syedara jih
nyang inong; keu Olimpas dan keumandum
ureuëng peucaya nyang na meusajan-sajan
ngon awaknyan.
16 Meumumat-mat jaroe kheueh ngon
peunoh meusra sibagoe syedara Kristen.
Banmandum jeumaáh Almaseh jipeutrok
saleuem awaknyan keu Syedara banman-
dum.

Naseuhat keuneulheueh

17 Syedara-syedara! Ulôn lakée ngon
meuharab that: Até-até kheueh keue
ureuëng nyang jipeucrebre jipeukaru
ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak Tu-
han. Hainyan hana sisuai ngon peue nyang
ka teupeurunoe nibak gata. Peujiôh kheueh
ureuëng-ureuëng nyang lagée nyan. 18 Sa-
bab ureuëng-ureuëng nyang peubuet lagée
nyan kon jimubuet keu Almaseh Tuhan ta-
nyoe, nyang sibeuna jih keu jipeupuih até
awaknyan keudroe. Ngon cara jibujuk dan
tutoe haba nyang maméh, awaknyan jipeu-
ngét ureuëng-ureuëng nyang hana jiteupeu
sapeue. 19 Banmandum ureuëng ka jiteu-
peue bahwa gatanyoe seutia ubak peunga-
jaran keuhai Haba Gét nyang teuka nibak
Allah. Dan ulôn galak that ateueh hainyan
keuhai gata. Ulôn meuharab mangat gata
bijaksana ateueh hai-hai nyang jroh, dan
bangai keuhai-hai nyang jeuhet. 20 Po teu
Allah nyang bri seujahteura keumanusia,
dan ngon sigra geukeubah Iblih dimiyueb
keukuasaan gata dan teupeuhanco jih nyan.
Seumoga Gata banmandum geubri beu-
reukat lé Isa Almaseh Tuhan tanyoe![s]
21 Timotius, rakan ulôn, jipeutrok saleu-
em gobnyan keugata. Meunan cit ngon Lu-
kius, Yason dan Sosipater, nyang saboh
sukée bansa ngon ulôn.
22 Nyang tuléh suratnyoe na kheueh
ulôn, Tertius. Ulôn peusampoe saleuem lam
syedara keugata.
23 Gayus geukirém saleuem keugata.
Ulôn meunumpang dirumoh jihnyan dan
jeumaáh kamoe jiseumayang nibak teumpat
nyan. Erastus, ulée nyang mat péng banda
nyan, jikirém saleuem gobnyan keugata.
Meunan cit ngon syedara tanyoe Kwartus.
[24 Seumoga Tuhan geutanyoe Isa
Almaseh geubri beureukat ubak Gata.
Amin.]

Peunutôb surat

25 Teupujoe kheueh Allah! Gobnyan na
kuasa geupeukong iman Gata sisuai ngon
Haba Gét nibak Po teu Allah nyang ulôn
peusampoe keuhai Isa Almaseh. Ulôn peu-
sampoe habanyan sisuai ngon peue nyang
geupeugah lé Allah; na kheueh keuhai
reuncana Allah nyang ka meuabat-abat treb
jih hana jiteupeue lé manusia. 26 Teuma bak
saátnyoe, ateueh peurintah Po teu Allah
nyang abadi, reuncana nyan ka geupeugah
dan teupeusampoe keumandum bansa rot
tulésan dumna nabi-nabi, mangat awaknyan
banmandum meuiman dan taát ubak Po teu
Allah. 27 Gobnyan kheueh Allah nyang
tunggai, Gobnyan biet-biet bijaksana.
Seumoga Gobnyan teuseuôn manyang
siumu masa rot Isa Almaseh! Amin.[t]

Horeumat kamoe,
Paulus, hamba Isa Almaseh

---

[s] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana ayat 20b. [t] Lam padub-padubboh naseukah kuno ayat 25-27 teupeuduek nibak teumpat nyoe dan óh ka lheueh 14:23; atawa óh ka lheueh 14:23 mantong, dan saboh naseukah teupeuduek óh ka lheueh 15:33.

16:13: Mrk. 15:21 **16:21:** Kis. 16:1 **16:23:** Kis. 19:29, 1Kor. 1:14, 2Tim. 4:20

SURAT PAULUS NYANG PHON

KEU JEUMAÁH DI

KORINTUS

PEU INTAT HABA

Surat Paulus Nyang Phon Keu Jeumaáh di Korintus geutuléh keu teubahas soai-soai nyang jiteuka lam jeumaáh nyang ka geupeudong lé Paulus di banda Korintus nyan. Soai-soai nyan na kheueh keuhai udeb dan keupeucayaan ureuëng Kristen. Bak watée nyan Korintus na kheueh saboh banda Yunani, ma banda propinsi Akhaya nyang jitamong lam wilayah peumeurintahan Roma. Banda nyoe, nyang peunduduek jih meujampu ngon meubagoe sukée bansa; meugah that sabab keumajuan jih lam haimeuniaga, keubudayaan nyang manyang, teuma lom keuadaan susila jih nyang miyueb lom teuma sabab na meubagoe-bagoe agama nyang laén nibak banda nyan.

Nyang phon that jeuet keupikeran Rasui Paulus na kheueh keuhai meucrebre dan keujeuhetan nyang na lam jeumaáh, lom teuma keuhai soai-soai seks dan meukawen, soai até nurani, tatateureutib lam jeumaáh, karonya-karonya Roh Allah, keuhai jibeudôh ureuëng maté. Ngon pandangan nyang lhok, Paulus geupeuleumah pakriban Haba Gét nyang teuka nibak Allah nyan teupeugah keusoai-soai nyan.

Pasai 13 teupeugah ciri-ciri gaséh sayang seujati. Pasainyoe mungken pasai nyang paleng meugah nibak pasai-pasai laén nyang na lam kitab nyoe.

Asoe jih

Haba phon 1:1-9
Hana sapeue kheun lam geureuja 1:10–4:21
Soai seks dan udeb keuluwarga 5:1–7:40
Ureuëng Kristen dan ureuëng nyang hana jiseumah Allah 8:1–11:1
Keuhai udeb jeumaáh dan iébadat 11:2–14:40
Keuhai Almaseh geubeudôh dan ureuëng-ureuëng Kristen nibak maté 15:1-58
Sumbangan keu ureuëng-ureuëng Kristen di Yudea 16:1-4
Hai-hai pribadi dan peunutôb 16:5-24

---

1 1-3 Syedara-syedara jeumaáh Allah
nyang na di Korintus! Gata ka geu-
tawök lé Allah keu jeuet keu umat Gobnyan
sabab Gata atra Isa Almaseh, meusajan-sa-
jan ngon mandum ureuëng dipat mantong
nyang jiseumah Tuhan geutanyoe Isa Alma-
seh, na kheueh Tuhan awaknyan dan Tuhan
geutanyoe cit teuma. Ulôn, Paulus, dan sye-
dara tanyoe Sostenes, geumeuharab seumo-
ga Allah Bapak geutanyoe dan Tuhan Isa
Almaseh geubri beureukat dan keuseu-
jahteuraan ubak gata. Ulôn tuléh suratnyoe
sibagoe rasui Isa Almaseh, nyang geuangkat
lé Allah keudroe dan ateueh keuheundak
Gobnyan cit teuma.

Beureukat-beureukat nibak Allah meulalu Isa Almaseh

4 Ulôn sabe lôn lakée teurimong gaséh
ubak Allah keuhai gata, sabab gata katateu-
rimong rakhmat nibak Allah meulalu Isa
Almaseh. 5 Sabab gata ka jeuet keumilék
Almaseh, ngon lagéenyan udeb gata kaya
lam sigala hai. Peungeutahuan gata lam hai
peue mantong lhok lumpahna, dan gata
carông tapeurunoe peungeutahuan nyan.
6 Ngon lagéenyan ka teutunyok bak gata
bahwa haba keuhai Almaseh ka jitamong
that lam até gata, 7 sampoe gata hana kureu-
eng meusapeue beureukat pi, teungoh gata

1:2: Kis. 18:1

tapreh Tuhan tanyoe Isa Almaseh geuteuka
dan jikalon lé mandum ureuëng. [8] Almaseh
keudroe teuma geujamin gata sampoe án pa-
gée; watée gobnyan geuteuka lom, gobnyan
meurumpok ngon gata ngon hana meucupa.
[9] Po teu Allah jeuet teupeucaya sipeunoh até.
Gobnyan kheueh Allah nyang ka geuhôi gata
keu jeuet meusaboh ngon Aneuëk Gobnyan,
na kheueh Isa Almaseh, Tuhan tanyoe.

Meucrebre lam jeumaáh

[10] Syedara-syedara! Ateueh nan Tuhan
geutanyoe Isa Almaseh, ulôn lakée mangat
gata banmandum sapeue kheun; mangat
békna nyang crebre lamkawan gata. Bah
kheueh gata meusaboh, siaté dan sapeue
pike. [11] Sabab, ureuëng-ureuëng nibak keu-
luwarga Kloë jijak lapor ubak ulôn bahwa
gata sabe keudroe-droe na meudakwa.
[12] Nyang ulôn meukeusut na kheueh bahwa
lamkawan awaknyan na nyang peugah lagée
nyoe, "Ulôn seutôt Paulus," nyang laén na
teuma nyang peugah, "Ulôn kuseutôt Apo-
los," nyang laén jipeugah teuma, "Ulôn
seutôt Petrus," teuma nyang laén lom jipeu-
gah, "Ulôn kuseutôt Almaseh." [13] Hana
mungken Almaseh teubagi-bagi! [a] Paulus
hana maté bak kayée saleb keugata! Gata pi
hana teupumanö keu jeuet keumurit-murit
Paulus, nyoe peukon?

[14] Syukoe kheueh ulôn hana kupumanö
meusidroe pih nyang na lamkawan gata,
seulaén Krispus dan Gayus. [15] Bék sampoe
meusidroe pih jipeugah bahwa ulôn ka lôn
pumanö jih nyan mangat jeuet keumurit
ulôn. ([16] Oh nyoe, Stefanus dan keuluwarga
jih, keubiet ulôn nyang pumanö awaknyan.
Teuma seulaén nibak nyan, meunurot nyang
lôn ingat, hana le nyang ulôn pumanö.)
[17] Almaseh geu-utus ulôn bukon keu lôn
pumanö manusia, teuma keu ulôn peu-
sampoe Haba Gét nyang teuka nibak Po teu
Allah; dan nyan pih harôh ulôn peubuet
ngon hana lôn peuguna keuhai carông ulôn
meututoe seucara manusia, mangat kuasa
nibak maté Almaseh bak kayée saleb nyan
hana jeuet keusia-sia.

Kuasa dan keubijaksanaan Allah teukeubah ateueh Almaseh

[18] Sabab nibak ureuëng nyang jituju
ubak keubinasaan, haba keuhai maté Alma-
seh bak kayée saleb nyan na kheueh haba
sulet. Teuma, keugeutanyoe nyang geupeu
seulamat lé Po teu Allah, haba nyan na
kheueh cara jih Allah geutunyok kuasa
Gobnyan. [19] Sabab lam Alkitab Allah meu-
feureuman,

"Keubijaksanaan ureuëng árif Ulôn
peukaru,
dan peungeurtian
ureuëng-ureuëng meuiéleumé Lôn
peubinasa."

[20] Ngon lagée nyan, keupeuguna jih ureuëng-
ureuëng nyang árif lagée nyan? Keupeuguna
jih awaknyan nyang na iéleumé? Keupeugu-
na jih ahli-ahli seumike lam donya? Allah ka
geutunyok bahwa keubijaksanaan donya
nyoe na kheueh hana meuguna!

[21] Sabab, pakriban mantong carông jih
manusia, ureuëng nyan hana hase jituri
Allah rot carông jihnyan keudroe. Teuma
sabab Allah nyang bijaksana, ngon lagée
nyan Gobnyan geutem peuseulamat
ureuëng-ureuëng nyang meuiman ubak
Gobnyan rot haba nyang kamoe peusampoe
jianggab haba buhak lé donya. [22] Ureuëng
Yahudi jilakée buet ajaéb sibagoe bukeuti,
dan di ureuëng Yunani jipeunteng keuhai
keubijaksanaan donya nyoe. [23] Teuma ta-
nyoenyoe nyang tapeusampoe Almaseh
nyang maté bak kayée saleb. Haba nyan
teusinggong peurasaan ureuëng-ureuëng
Yahudi, dan jianggab haba buhak lé
ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi. Dan
ureuëng nyang bukon Yahudi jianggab nyan
na kheueh bangai lagoena. [24] Teuma pakri-
ban keu ureuëng-ureuëng nyang ka geuhôi
lé Po teu Allah – bah kheueh ureuëng Ya-
hudi meunan cit nyang kon Yahudi – haba-
nyan, cara jih Po teu Allah geutunyok kuasa
dan keubijaksanaan Gobnyan. [25] Sabab
nyang leumoh bangai nibak Allah, na kheu-
eh leubeh bijaksana nibak keubijaksanaan
manusia; dan nyang deuh jih leumoh nibak
Allah, na kheueh leubeh teuga nibak teuna-
ga manusia.

Kuasa Allah dan leumoh manusia

[26] Syedara-syedara! Cuba gata ingat
pakriban keuadaan gata watée Allah geu-
tawök gata. Bacut sagai nyang na lamkawan
gata nyang bijaksana, atawa nyang meukua-
sa, atawa keududukan manyang meunurot

---

[a] *Almaseh teubagi-bagi*: padub-padubboh naseukah kuno: Almaseh hana hase teubagi-bagi.

1:12: Kis. 18:24 **1:14:** Kis. 18:8, 19:29, Rm. 16:23 **1:16:** 1Kor. 16:15 **1:19:** Yes. 29:14 **1:20:** Ayb. 12:17, Yes. 19:12, 33:18, 44:25

bakmata manusia. 27 Sabab keubiet Allah
geusaja geupiléh nyang jianggab bangai lé
donya, mangat bubena ureuëng carông jeuet
keumalée. Dan Allah geupiléh teuma nyang
jianggab hana meudaya lé donya, mangat
ureuëng-ureuëng nyang gagah peukasa jeuet
keumalée. 28 Po teu Allah geupiléh nyang
jianggab miyueb, hina, dan nyang jianggab
hana meuguna lé donya nyoe, mangat Allah
geupeu hanco nyang jianggab peunteng lé
donya. 29 Ngon lagée nyan hana meusidroe
pih nyang jeuet jipeusombong droe dikeue
Po teu Allah. 30 Allah keudroe kheueh nyang
peujeuet sampoe Gata meusaboh ngon Isa
Almaseh. Meulalu Almaseh, tanyoe geupeu-
jeuet bijaksana. Dan meulalu Gobnyan cit
teuma Po teu Allah geupeujeuet tanyoe
tameuget lom deungon droe Gobnyan, geu-
peujeuet tanyoe umat Gobnyan nyang khu-
sos dan geupeubeubaih geutanyoe. 31 Teu-
ma, lagée nyang na teutuléh lam Alkitab,
"Ureuëng nyang jitem peubangga-bangga
droe, harôh jipeubangga droe ateueh peue
nyang geupeubuet lé Tuhan."

Haba keuhai Almaseh maté bak kayée saleb

2 Syedara-syedara! Bak watée ulôn jak
ubak gata dan ulôn britée bak gata
keuhai reuncana Allah nyang gohlom jiteu-
peue lé donya,[b] ulôn hana lônpeuguna
keubijaksanaan donya nyoe atawa lôn meu-
tutoe ngon haba nyang buhak. 2 Sabab ulôn
ka lôncok teukat bahwa simantong ulôn na
meusajan gata, ulôn hana lôn peugah
sapeue, seulaén keuhai Isa Almaseh; khusos
jih keuhai Gobnyan ka maté bak kayée
saleb. 3 Watée ulôn mantong na meusajan
ngon gata, ulôn hana leumoh dan yo ngon
teumakot. 4 Haba nyang ulôn peutrok bak
gata hana ulôn peutrok ngon tutoe nyang
meunarek meunurot keubijaksanaan manu-
sia. Ulôn peutrok nyan ngon cara teubri
bukeuti bahwa Roh Allah meukuasa. 5 Ulôn
peubuet lagée nyan, mangat keupeucayaan
gata ubak Almaseh hana meudasai bak keu-
bijaksanaan manusia, teuma meudasai bak
kuasa Po teu Allah.

Keubijaksanaan Po teu Allah

6 Bah kheueh meunan, lamkawan
ureuëng-ureuëng nyang udeb rohani jih ka
biet-biet kong, keubiet ulôn meututoe keu-
hai keubijaksanaan. Teuma keubijaksanaan
nyoe bukon keubijaksanaan donya, atawa
keubijaksanaan ureuëng-ureuëng nyang mat
kuasa jamén nyoe, nyang keukuasaan jih
teuma habéh. 7 Keubijaksanaan nyang ulôn
peugah nyan na kheueh keubijaksanaan ni-
bak Po teu Allah. Keubijaksanaan nyan ha-
na jiteupeu lé donya, teuma Allah ka geu-
keubah keu keubahgiaan tanyoe sigohlom
donya nyoe geupeujeuet. 8 Hana meusidroe
pih nibak ureuëng-ureuëng mat kuasa jamén
nyoe nyang jiteupeu keuhai keubijaksanaan
nyan. Sabab, seukira jih awaknyan ka jiteu-
peue, ka teuntée awaknyan hana jisaleb Tu-
han nyang mulia nyan. 9 Sibeuna jih hainyan
na kheueh lagée nyang teutuléh lam Alkitab,

"Peue nyang hántom jingieng atawa
jideungoe lé manusia,
dan hántom teuma jiteubiet lam
pikeran manusia,
nyan kheueh nyang geukeubah lé
Allah
keu ureuëng-ureuëng nyang gaséh
keu Gobnyan."

10 Teuma[c] Allah ka geupeugah nyan bak
geutanyoe ngon peurantaraan Roh Gob-
nyan. Roh Allah nyan jiseulidek peue-
peue mantong, sampoe ubak reuncana-reun-
cana Allah nyang paleng teusöm. 11 Sabab
nyang leubeh teupeu asoe até sidroe-droe



abeueng bak keumeunyan (2:11)

---

[b] *reuncana Allah nyang gohlom jiteupeue lé donya:* padub-padubboh naseukah kuno: keusaksian keuhai Po teu Allah. [c] *Teuma:* padub-padubboh naseukah kuno: Sabab.

1:31: Yer. 9:24 **2:3:** Kis. 18:9 **2:9:** Yes. 64:4

ureuëng na kheueh roh ureuëng nyan keu-
droe, nyoe peukon? Meunan cit keuhai
Allah. Nyang teupeu asoe até Allah na kheu-
eh Roh Allah keudroe! 12 Dan keugeuta-
nyoe hana geubri roh donya nyoe, teuma na
kheueh Roh nyang teuka nibak Allah, ma-
ngat tanyoe tateupeue mandum nyang ka
geuanugeurah lé Po teu Allah keugeuta-
nyoe.

13 Sabab nyan, meunyoe kamoe peugah
keuhai-hai Allah ubak ureuëng-ureuëng
nyang ka na Roh Allah,[d] kamoe hana kamoe
peugah meunurot keubijaksanaan manusia,
teuma na kheueh meunurot nyang geupuru-
noe lé Roh Allah nyan keudroe. 14 Ureuëng
nyang hana nibak jih Roh Allah, hana hase
jiteurimong peue nyang geupeugah lé Roh
nyan. Sabab nibak ureuëng nyan hai-hai
nyang lagée nyan na kheueh buet nyang
bangai. Ureuëng nyan hana hase jimuphom,
sabab hainyan hase teunilai ngon cara ro-
hani. 15 Ureuëng nyang na nibak jih Roh
Allah hase jinilai peue-peue mantong, teu-
ma hana meusidroe pih nyang na hak jinilai
Gobnyan. 16 Lam Alkitab na teutuléh lagée
nyoe,

"Soe nyang teupeu pikeran Tuhan?
Dan soe nyang hase jibri naseuhat
ubak Gobnyan?"

Tanyoe nyang na pikeran nyang saban ngon
Almaseh!

Peulayan-peulayan Allah

3 Syedara-syedara, sibeuna jih ulôn hana
jeuet lôn meututoe ngon gata lagée
ureuëng nyang na Roh Allah. Ulôn jeuet lôn
meututoe ngon Gata lagée ureuëng nyang
mantong udeb meunurot nyang jikeu-
heundak lé donya; lagée ureuëng nyang
mantong manyak lam hai keupeucayaan jih
ubak Almaseh. 2 Yoh masa ilée ulôn hase
lôn bri keugata peunajoh aneuëk manyak,
kon peunajoh ureuëng rayeuk; sabab gata
gohlom seb teuga keuhai nyan. Teuma bak
watéenyoe pih gata gohlom seb teuga keu-
hai nyan, 3 sabab gata mantong udeb meu-
nurot tabiát seucara manusia. Sabab meu-
nyoe gata mantong na bingiek até dan
tameulo sabe keudroe-droe, peu kheueh la-
gée nyan bukon sibagoe dali gata mantong
udeb meunurot tabiát manusia, lagée
ureuëng nyang hana jituri keu Po teu Allah?
4 Meunyoe na nyang peugah, "Kamoe
seutôt Paulus," dan nyang laén jipeugah,
"Kamoe seutôt Apolos," peu kheueh nyang
lagée nyan gata mantong taturot tabiát
ureuëng-ureuëng donya?

5 Nyang sibeuna jih soe kheueh Apolos
nyan? Dan soe teuma Paulus nyan? Kamoe
na kheueh peulayan-peulayan Allah, nyang
ka kamoe bimbeng gatanyoe keu tameui-
man ubak Almaseh. Kamoe cuma kamoe
keureuja buet nyang ka geubri lé Tuhan
ubak kamoe maséng-maséng. 6 Ulôn nyang
pula dan Apolos nyang siram, teuma Allah
keudroe kheueh nyang peujeuet seunaman
nyan timoh. 7 Ngon lagée nyan, nyang
peunteng na kheueh Po teu Allah, sabab
Gobnyan kheueh nyang peutimoh. Nyang
pula dan nyang siram hana peunteng;
8 banduanyan na kheueh santeuet. Maséng-
maséng teuma jiteurimong upah meunurot
buet nyang jipeubuet nyan. 9 Kamoe na
kheueh ureuëng-ureuëng nyang saban ka-
moe mubuet keu Allah; dan gata na kheueh
lagée ladang Allah.

Gata-gata banmandum na kheueh lagée
geudong Allah cit teuma. 10 Ngon carông
nyang geubri lé Allah, ulôn sibagoe ahli ba-
ngunan ka ulôn puduek keunaleueng nibak
bangunan nyan, dan ureuëng laén jipeudong
geudong nibak keunaleueng nyan. Tieb-tieb
ureuëng harôh jipeurati beugét-gét pakriban
jipeudong ateueh keunaleueng nyan. 11 Sa-
bab Allah keudroe ka geukeubah Isa Alma-
seh sibagoe sidroe ureuëng nyang hana
tandengan jih keu keunaleueng geudong
nyan; hana keunaleueng nyang laén. 12 Na
nyang peudong ateueh keunaleueng nyang
jiboh ngon méuh, nyang boh pirak, na nyang
peuguna batée peumata, na nyang peuguna
kayée, naleueng tho dan jeurami. 13 Buet
sidroe-droe ureuëng teuma deuh teukalon si-
ngoh watée Almaseh geuteuka lom teuma.
Sabab bak watée nyan apui teuma jipeudeuh
buet maséng-maséng ureuëng. Apui teuma
jiujoe dan jipeuteuntée gét ngon hana buet
nyan. 14 Meunyoe geudong nyang jipeudong
lé gob ateueh keunaleueng nyan hana tutong
watée teutot ngon apui, ureuëng nyan teuma
jiteurimong hadiah jih. 15 Teuma meunyoe
buet gob nyan tutong, jihnyan teuma rugoe;
jih keudroe teuma seulamat, teuma lagée
ureuëng nyang teuhinda nibak jilui apui.

16 Peu kheueh Gata teupeu bahwa gata-
nyoe Baét Allah? Dan bahwa Roh Allah

---

[d] *ubak ureuëng-ureuëng nyang ka na Roh Allah:* atáwa ngon tutoe haba nyang geubri lé Roh Allah.

2:16: Yes. 40:13 **3:2:** Ibr. 5:12-13 **3:4:** 1Kor. 1:12 **3:6:** Kis. 18:4-11, 24-28 **3:16:** 1Kor. 6:19, 2Kor. 6:16

tinggai lam gata? 17 Meunyoe na ureuëng
nyang jipeurusak Baét Allah, Allah pih teu-
ma geupeu rusak ureuëng nyan. Sabab Baét
Allah na kheueh khusos keu Allah mantong,
dan gata kheueh baét nyan.

18 Bék na meusidroe ureuëng pih jitipée
droe jih keudroe. Meunyoe ureuëng lamka-
wan gata meurasa droe jih bijaksana meunu-
rot ukoran donya nyoe, ureuëng nyan harôh
jeuet keu ureuëng bangai, mangat jihnyan
biet-biet jeuet keu ureuëng bijaksana. 19 Sa-
bab, nyang jianggab bijaksana lé donya na
kheueh bangai nibak Allah. Lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, "Allah geujeubak
ureuëng-ureuëng bijaksana lam ceureudek
awaknyan keudroe." 20 Na lom teutuléh la-
gée nyoe, "Tuhan geuteupeue bahwa pike-
ran ureuëng-ureuëng nyang bijaksana na
kheueh pikeran nyang hana meuguna."
21 Sabab nyan, bék kheueh na meusidroe
ureuëng pih jisanjong-sanjong manusia, sa-
bab peue-peue mantong ka geubri jeuet keu-
milék gata: 22 Paulus, Apolos, Petrus, donya
nyoe, udeb ngon maté, jamén nyoe meunan
cit jamén nyang teuma teuka, banmandum
nyan na kheueh milék gata. 23 Gata na kheu-
eh milék Almaseh, dan Almaseh milék Po
teu Allah.

Rasui-rasui Almaseh

4 Anggab kheueh kamoenyoe peulayan-
peulayan Almaseh, nyang meutang-
gong jaweueb kamoe peusampoe reuncana-
reuncana Allah nyang gohlom jiteupeu lé
donya. 2 Nyang phon-phon that jituntot lé
peulayan nyang lagée nyan na kheueh
bahwa jihnyan seutia ubak teungku droe jih.
3 Nibak ulôn, hana jeuet keumasaalah peue
nyang gata – atawa soe mantong – pi jipike
keuhai droe ulôn. Teuma peue nyang sibeu-
na jih ulôn pike keuhai droe ulôn keudroe
nyan pih hana jeuet keusoai. 4 Ulôn hana
meurasa meusalah lam hai peue mantong,
teuma nyan bukon sibagoe bukeuti bahwa
ulôn hana salah. Tuhan keudroe kheueh
nyang peuteuntée peu kheueh ulôn salah
atawa hana. 5 Ngon sabab nyan, sabab
gohlom trok watée jih, bék kheueh gata
bagaih-bagaih gata peuteuntée bahwa
sidroe-droe ureuëng nyan salah atawa hana.
Preh kheueh sampoe Tuhan geupreh.
Gobnyan kheueh nyang peuhah peue-peue
mantong nyang teusöm lam seupôt.
Gobnyan kheueh nyang teuma peuteubiet
banmandum nyang na niet teusöm lam até
manusia. Bak watéenyan kheueh tieb-tieb
ureuëng jiteurimong nibak Po teu Allah puja
ngon pujoe nyang patot jiteurimong.

6 Syedara-syedara! Keu keupeuntengan
gata, atranyan ka ulôn peungui ateueh Apo-
los dan ateueh droe lôn keudroe. Meukeusut
jih ngon na cuntoh nibak kamoe nyan gata
jeuet tameurunoe peumakna jih nyang teu-
peugah nyoe, "Mumat kheueh bak peura-
toran nyang na." Ngon lagéenyan hana
meusidroe pih nibak gata nyang jeuet
tapeubangga-bangga sidroe-droe ureuëng,
laju gata hina nyang laén. 7 Soe kheueh
nyang peujeuet Gata leubeh nibak ureuëng
laén? Bukon mandumnyan Gata teurimong
nibak Allah? Ngon lagée nyan, pakon Gata
keuneuk peusombong droe, siulah-ulah
peue nyang na nibak Gata nyan kon
mandum nyang geubri? 8 Beutôi gata hana
tapeureulée sapeue! Gata ka kaya! Gata ka
jeuet keuraja! Dan kamoe hana. Paleng gét
meunyoe gata biet-biet ka jeuet keu raja,
mangat kamoe jeuet kamoe matpeurintah
meusajan gata. 9 Sabab meunurot nyang lôn
pike, kamoe nyang rasui-rasui nyoe, ka geu-
peujeuet lé Allah sibagoe nyang jinonton
dikeue manusia dan malaikat. Kamoe lagée
ureuëng-ureuëng hina nyang jipeurhot
huköman maté dikeue rakyatba dan jisurak-
surak lé donya nyoe. 10 Sabab Almaseh,
kamoe na kheueh ureuëng nyang bangai,
dan gata ureuëng Kristen nyang carông!
Kamoe leumoh, gata teuga! Kamoe jikheun
lé gob, dan gata jisanjong-sanjong! 11 Trok
bak watée nyoe kamoe teundeuk dan grah;
peukayan kamoe tinggai bak tuboh; ureuëng
jiseksa kamoe; kamoe hana teumpat keu
kamoe meureuhat; 12 kamoe banteng tuleu-
eng jakmita beulanja. Meunyoe kamoe jica-
rot, kamoe balaih ngon beureukat; meunyoe
kamoe ji iélanya, kamoe saba; 13 meunyoe
ureuëng jipeubrok-brok kamoe, kamoe ba-
laih ngon tutoe haba nyang maméh. Kamoe
hana leubeh nibak brôh donya nyoe; trok
bak watéenyoe kamoe mantong jianggab
lagée brôh ateueh bumoe.

14 Ulôn tuléh nyoe keugata kon meu-
keusut kamoe pumalée gata, teuma sibagoe
naseuhat keugata lagée aneuëk-aneuëk lôn
keudroe. 15 Sabab ulôn kheueh nyang jeuet
keu bapak gata, bah kheueh mungken siba-
goe ureuëng Kristen, gata kana siploh ribée
droe gurée. Lam udeb gata sibagoe ureuëng-

3:19: Ayb. 5:13 3:20: Zab. 94:11 4:12: Kis. 18:3

ureuëng meusaboh ngon Almaseh, ulôn
nyang jeuet keu bapak gata, sabab ulôn
nyang ba Haba Gét keuhai Almaseh keu
gata. 16 Ngon sabab nyan ulôn lakée ngon
meuharab that mangat gata seutôt cuntoh
nyang na bak ulôn. 17 Keunyan ulôn ka lôn
kirém Timotius ukeue gata. Sibagoe murit
Almaseh, jihnyan saban lagée aneuëk lôn
keudroe nyang ulôn gaséh. Jihnyan aneuëk
nyang jeuet teupeucaya. Singoh jihnyan teu-
ma jipeuingat gata keuhai cara udeb nyang
ulôn peujak óh ka lheueh lôn meuiman ubak
Almaseh, na kheueh cara udeb nyang ulôn
purunoe nibak tieb-tieb jeumaáh dipat
mantong.

18 Na padubdroe lamkawan gata nyang
ka jeuet keu ureuëng sombong, sabab
awaknyan jipike ulôn hana lônjak bak gata.
19 Teuma meunyoe Tuhan geubri idhin ulôn
teuma teuka cit ubak gata hana treb le.
Singoh watée ulôn lôn ngieng cit teuma
peue nyang hase jipeubuet lé ureuëng-
ureuëng sombong nyan; kon haba jih
mantong. 20 Sabab meunyoe Allah geupeu-
rintah udeb sidroe-droe ureuëng, hainyan
teubukeuti lé teunaga udeb ureuëng nyan,
kon ngon tutoe haba jih. 21 Ngon lagée
nyan, piléh mantong peue nyang gata galak!
Peu kheueh gatatem ulôn teuka keu lôn
purunoe gata ngon kreueh atawa ulôn teuka
jak purunoe gata ngon leumoh leumbot dan
gaséh sayang?

Keuhai cabui lam jeumaáh

5 Ulôn ka kuteurimong laporan bahwa
lamkawan gata na nyang kajipeubuet
buet-buet nyang cabui biet-biet luwabiasa:
Na ureuëng lamkawan Gata nyang jimeu-
mukah ngon ma ui jih. Ureuëng-ureuëng
nyang hana jituri Tuhan mantong hánjipeu-
buet nyang lagée nyan! 2 Bah kheueh ka
lagée nyan, Gata mantong cit manyang até.
Nyang sibeuna jih Gata seudeh, dan Gata
peuteubiet lamkawan Gata ureuëng nyang
peubuet lagée nyan. 3-4 Seucara lahé ulôn
jiôh nibak gata, teuma seucara baten ulôn na
lamkawan gata. Ngon lagée nyan, ulôn keu-
neuk meutindak siulah-ulah ulôn na lamka-
wan gata, "Ateueh nan Tuhan Isa Almaseh,
ulôn peugah bahwa ureuëng nyangka jipeu-
buet buet lagée nyan kutoe, ureuëng nyan
meuseuti teuhuköm!" Meunyoe gata meu-
sapat anggab mantong ulôn nyoe na lamka-
wan gata, dan ngon kuasa Tuhan tanyoe Isa,
5 gata meuseuti tajôk ureuëng nyang lagée
nyan ubak Iblih mangat tuboh ureuëng nyan
binasa dan ngon lagée nyan roh jih teupeu-
seulamat watée Tuhan teuka lom teuma.

6 Hana patot gata meurasa sombong.
Mungken gata ka tadeungoe pribasa lagée
nyoe, "Rago nyang bacut jipeujeuet
mandum nyang teulawok jeuet meukeu-
mang!" 7 Böih kheueh leubeh ilée rago
nyang ka treb nyan, na kheueh rago desya,
mangat gata jeuet lagée tupông nyang teula-
wok nyang barô, gleh nibak rago desya
nyang treb, dan ulôn kuteupeu gata keubiet
lagée nyan. Sabab, peurayaan Paskah ta-
nyoe ka siab, sabab Almaseh nyang jeuet
keububiri Paskah geutanyoe, ka lheueh teu-
keureubeuen. 8 Ngon lagée nyan, jak kheueh
geutanyoe tapeuraya Paskah nyan ngon ruti
nyang hana meuragoe, na kheueh ruti nyang
teupeulambang ubak keumurnian dan
banmandum nyang meukeunong nibak até
Allah. Bék geutanyoe tapeuna peurayaan
Paskah nyan ngon ruti nyang mantong na
rago nyang awai, na kheueh rago desya dan
keujeuhetan.

9 Lam surat ulôn nyang ka lheueh, ulôn
peugah ubak gata mangat bék meura-
kan ngon ureuëng nyang peubuet cabui.
10 Nyang ulôn meukeusut kon kheueh
ureuëng nyang cabui atawa leuha, atawa tu-
kang teumipée atawa nyang seumah beurala
nyang sagai-sagai hana jituri keu Po teu
Allah. Kon nyan! Ulôn hana meukeusut keu
awaknyan; sabab meunyoe gata harôh tapeu-
jiôh awaknyan, ka teuntée gata tateubiet beu-
habéh lam donya nyoe. 11 Nyang lôn meu-
keusut na kheueh, gata bék meurakan ngon
ureuëng nyang meungaku droe jih ureuëng
Kristen, teuma ureuëng nyan jipeubuet ca-
bui, atawa leuha, atawa jiseumah beurala,
atawa galak jipeubrok-brok ureuëng laén,
atawa tukang mabök, atawa tukang ceumeu-
cue. Gata duek sira tamakheun ngon ureuëng
lagée nyan pih bék!

12-13 Beutôi nyang peusidang ureuëng-
ureuëng Kristen kon buet ulôn. Allah
keudroe kheueh nyang teuma peusidang
awaknyan. Teuma keuhai anggota-anggota
jeumaáh gata, kon kheueh gata keudroe
nyang meuseuti peusidang awaknyan? Lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Use kheueh
ureuëng jeuhet nyang na lamkawan gata."

4:16: 1Kor. 11:1, Flp. 3:17 **5:1:** Tel. 22:30 **5:6:** Gal. 5:9 **5:7:** Keu. 12:5 **5:8:** Keu. 13:7, Tel. 16:3
5:13: Tel. 13:5, 17:7

Jak gadu syedara bak kantô peungadelan

6 Pakon na lamkawan gata jijeuet ba
ubak hakém nyang hana jituri keu
Allah, gata jakgadu syedara gata nyang seu-
iman, meunyoe jihnyan jimeudakwa ngon
syedara jih nyan? Pakon jihnyan hana jila-
kée umat Allah nyang peuseuleusoe peukara
jih nyan? 2 Peu kheueh gata hana tateupeue
bahwa umat Allah teuma jipeusidang donya
nyoe? Ngon lagée nyan, meunyoe keubiet
gata keuneuk peusidang donya nyoe, peu
kheueh gata hana hase gata peuseuleusoe
peukara-peukara peungadelan nyang hana
meumakna? 3 Peu kheueh gata hana tateu-
peue bahwa tanyoe teuma tapeusidang ma-
laikat-malaikat? Leubeh-leubeh lom peuka-
ra-peukara udeb tieb-tieb uroe! 4 Teuma
meunyoe teuka peukara-peukara nyang la-
gée nyan, peu kheueh gata gadu bak
ureuëng-ureuëng nyang sagai-sagai hana ja-
batan lam jeumaáh? 5 Biet-biet malée that!
Teuntée lamkawan gata na ureuëng nyang
leubeh bijaksana keu jipeuseuleusoe hai-hai
nyang na hubongan ngon seuliseh paham
ngon syedara-syedara sabe ureuëng Kristen!
6 Nyang na teuka meubalek sidroe ureuëng
Kristen jijak bak ureuëng nyang bukon
Kristen keu jijak gadu peukara jih keuhai
syedara jih nyang Kristen!
7 Bék jak meupeukara bak ureuëng
nyang kon Kristen; ngon na seuliseh paham
sabe keudroe-droe gata nyan pih ka jeuet
keutalo nibak gata. Leubeh gét gata jipeubu-
et hana ade, atawa jipeurugoe! 8 Teuma ru-
pari gata keudroe nyang peusaneut ateueh
ureuëng laén ngon hana ade. Gata keudroe
teuma nyang peurugoe ureuëng laén. Dan
nyan gata peubuet ateueh syedara-syedara
gata seuiman! 9 Peu kheueh gata teupeu
bahwa ureuëng-ureuëng nyang hana jipatéh
kheun Allah, hana teuma jeuet keu anggota
umat Allah? Bék keunong peungeuet!
Ureuëng-ureuëng nyang peubuet cabui,
ureuëng-ureuëng seumah beurala, nyang
meumukah, nyang peubuet-buet nyang that-
that malée ateueh ureuëng sabe jeunéh,
10 nyang ceumeucue, nyang leuha, tukang
maböк, nyang galak peubrok ureuëng laén,
dan ureuëng nyang meulakée ngon paksa
atra ureuëng laén – banmandum ureuëng
nyang lagée nyan hana teuma jeuet keu-
anggota umat Allah. 11 Na meupadub droe
lamkawan gata yoh ilée na nyang peubuet
lagée nyan. Teuma jinoenyoe gata teupeu-
gah ka gleh nibak desya. Gata ka jeuet keu
milék Allah nyang khusos. Gata ka gét lom
teuma ngon Allah, sabab gata meuiman
ubak Tuhan Isa Almaseh dan kareuna kuasa
Roh nibak Allah geutanyoe.

Peuguna kheueh tuboh gata keu teupeumulia Allah

12 Na nyang peugah bahwa soemantong
ureuëng jeuet jipeubuet ban galak droe.
Teuma nibak ulôn hana banmandum nyan
meuguna. Ngon lagée nyan bah kheueh ulôn
nyoe jeuet lôn peubuet peue mantong, teu-
ma ulôn teutab hana lôn peubiyeu droe ulôn
jikuasa lé peue mantong. 13 Na cit nyang
peugah bahwa peunajoh keu asoe pruet, dan
pruet teukeubah keu peunajoh. Teuma
bandua nyan geusampôh lé Po teu Allah.
Tuboh manusia hana jeuet teupeuguna keu
teupeuna hubongan nyang cabui, teuma na
kheueh keuteupeutimang Tuhan. Dan Tu-
han teuma geupeulara tuboh nyan. 14 Allah
ka geupeu udeb Tuhan Isa Almaseh nibak
maté, meunan cit ngon Allah geupeu udeb
tanyoe ngon kuasa Gobnyan.
15 Syedara-syedara tateupeue bahwa tu-
boh gata nyan na kheueh anggota tuboh
Almaseh. Ngon lagée nyan, peu kheueh
jeuet lôncok saboh anggota tuboh Almaseh
laju lôn peujeuet keuanggota tuboh sidroe
inong jeuhet? Sagai-sagai hán jeuet! 16 Ata-
wa mungken gata gohlom tateupeue bahwa
ureuëng nyang meumukah ngon sidroe
inong jeuhet, ureuëng nyan ka jeuet meusa-
boh ngon inong jeuhet nyan! Sabab lam
Alkitab na teutuléh lagée nyan, "Mandua-
nyan ka jeuet keusaboh." 17 Teuma ureuëng
nyang peusaboh droe ngon Tuhan, Roh Tu-
han ngon roh ureuëng nyan ka jeuet meusa-
boh.
18 Peujiôh kheueh buet-buet nyang ca-
bui. Sabab mandum desya laén nyang jipeu-
buet lé gob, jeuetjih diluwa tuboh ureuëng
nyan. Teuma keu ureuëng nyang peubuet
cabui, nyan saban cit ka jipeubuet desya
ateueh tuboh jih keudroe. 19 Gata harôh
tateupeue bahwa tuboh gata na kheueh
teumpat tinggai Roh Allah. Rohnyan tinggai
lam tuboh gata. Dan Allah keudroe kheueh
nyang bri Roh nyan keu gata. Droe Gata
nyan kon atra gata. Nyan atra Po teu Allah.
20 Allah ka geubloe gata dan ka geubayeue

6:12: 1Kor. 10:23 **6:16:** Keuj. 2:24 **6:19:** 1Kor. 3:16, 2Kor. 6:16

ngon lunaih. Sabab nyan, peuguna kheueh
tuboh gata lagée nyan bagoe sampoe Allah
teupeumulia.

Teumanyong-teumanyong keuhai meukawen

7 Jinoenyoe ulôn keuneuk peugah haba
keuhai nyang gata peugah lam surat ga-
ta. Meunyoe sidroe ureuëng agam hana meu-
kawen, nyan gét.[e] 2 Teuma mangat bék teu-
peudaya ngon hai-hai nyang hana patot,
leubeh gét sidroe ureuëng agam na purumoh
jih keudroe dan tieb-tieb inong na lakoe jih
keudroe. 3 Ureuëng lakoe harôh jipeupeunoh
keuwajéban jih sibagoe lakoe keue purumoh
jih, dan di purumoh harôh teuma jipeupeu-
noh keuwajéban jih sibagoe purumoh keue
lakoe; maséng-maséng jipeupeunoh keuwa-
jéban jih ateueh ureuëng laén. 4 Purumoh ha-
na meukuasa ateueh tuboh jih keudroe;
nyang meukuasa ateueh tuboh jih na kheueh
lakoe. Meunan cit lakoe hana meukuasa
ateueh tuboh jih keudroe; nyang meukuasa
ateueh tuboh jih na kheueh purumoh. 5 Bék
kheueh peujiôh sidroe ngon nyang laén seu-
sabe lakoe binoe. Jeuet mantong meunyoe
sikeujab, asai ateueh situju ban dua blaih pi-
hak. Ngon lagée nyan maséng-maséng meu-
teumé meudoá ngon cara hana teuganggu.
Teuma óh lheueh nyan bah kheueh gata sa-
léng tameurab lom sibagoe ureuëng meula-
koe binoe. Meunyoe hana lagée nyan, singoh
gata teuma jisáh lé roh jeuhet, sabab gata
hana teuga tapeuteun hawa nafeusu.

6 Nyang ulôn peugah nyoe kon kheueh
sibagoe peurintah, teuma sibagoe naseuhat.
7 Nyang sibeuna jih ulôn leubeh galak meu-
nyoe mandum ureuëng lagée ulôn. Teuma
maséng-maséng ka teuterimong karonya
nyang khusos nibak Po teu Allah. Sidroe
ureuëng na karonya lagée nyoe, nyang laén
na teuma karonya nyan.

8 Keu ureuëng-ureuëng nyang gohlom
meukawen dan keu ureuëng-ureuëng inong
nyang ka balée, nyoe kheueh naseuhat ulôn:
Leubeh gét Gata teutab udeb lagée ulôn.
9 Teuma meunyoe Gata hana hase tapeuteun
nafeusu, bah kheueh Gata meukawen. Sa-
bab leubeh gét Gata meukawen nibak nafeu-
su gata meuhuéb-huéb lagée apui hu. 10 Keu
ureuëng nyang ka meukawen, nyoe kheueh
peurintah ulôn: (Nyang sibeuna jih kon ulôn
nyang bri peurintah nyoe, teuma na kheueh
Tuhan.) Sidroe ureuëng inong nyang ka
meukawen bék kheueh jitinggai lakoe jih.
11 Teuma meunyoe inong nyan ka jitinggai
lakoe jih, inong nyan bah kheueh teutab
hana meulakoe, atawa jigisa ubak lakoe jih.
Dan sidroe ureuëng lakoe hana jeuet ji-
taleuek purumoh jih.

12 Keu ureuëng nyang laén-laén,
naseuhat ulôn na kheueh lagée nyoe: – nyoe
naseuhat ulôn keudroe, kon naseuhat Tu-
han – meunyoe sidroe ureuëng Kristen jimeu-
kawen ngon sidroe ureuëng nyang hana meu-
iman ubak Almaseh, dan purumoh jih nyan
situju keu udeb meusajan ngon lakoe jih
nyan, ureuëng nyan hana jeuet jitaleuek pu-
rumoh jih nyan. 13 Dan meunyoe sidroe
inong Kristen jimeulakoe ngon sidroe agam
nyang hana meuiman ubak Almaseh, dan la-
koe jih nyan situju keu udeb meusajan ngon
purumoh jih nyan, teuma inong nyan hana
jeuet jitaleuek lakoe jih nyan. 14 Sabab lakoe
nyang hana meuiman teupeulayak jeuet keu
anggota umat Allah sabab purumoh jih nyan
ka jeuet keu milék Allah. Meunan cit keu
purumoh nyang hana meuiman teupeulayak
jeuet keu anggota umat Allah, sabab jimeu-
kawen ngon lakoe nyang ka jeuet keu milék
Allah. Meunyoe hana lagée nyan, aneuëk-
aneuëk awaknyan jeuet keu aneuëk-aneuëk
kaphe, padahai aneuëk-aneuëk nyan teu-
anggab sibagoe anggota umat Allah. 15 Teu-
ma meunyoe ureuëng nyang hana meuiman
nyan jitinggai lakoe jih atawa purumoh jih
nyang Kristen, bék gata tam jih nyan. Lam
hai nyoe Gata nyang inong atawa nyang
agam beubaih, sabab Allah meuharab ma-
ngat Gata udeb ngon rukon. 16 Sabab Gata
sibagoe purumoh – nyang ka meuiman ubak
Tuhan – pakriban kheueh Gata hase tateu-
peue ngon paih bahwa Gata hana hase tapeu-
seulamat[f] lakoe gata? Meunan cit Gata siba-
goe lakoe nyang Kristen, pakriban Gata hase
tateupeue ngon pasti bahwa Gata hana hase
tapeuseulamat purumoh gata?

Udeb kheueh lagée toh Gata geubimbéng lé Tuhan

17 Bah kheueh maséng-maséng jiatoe
udeb jih meunurot bimbéngan Tuhan lagée

[e] *Meunyoe sidroe ureuëng agam hana meukawen, nyan gét:* atawa Gata peugah bahwa meunyoe sidroe ureuëng agam hana jimeukawen, nyan gét. [f] *pakriban kheueh Gata hase tateupeue ngon paih bahwa Gata hana hase tapeuseulamat:* atawa pakriban Gata teupeue bahwa Gata hana hase tapeuseulamat.

7:10-11: Mat. 5:32, 19:9, Mrk. 10:11-12, Luk. 16:18

nyang ka geupeuteuntée lé Po teu Allah keu
jihnyan bak watée Allah geutawök jihnyan
keujipeucaya ubak Gobnyan. Nyan kheueh
peuratoran nyang ulôn purunoe bak tieb-tieb
jeumaáh. 18 Miseujih, meunyoe sidroe
ureuëng nyang ka meukatan bak watée jih
nyan jiteurimong panggelan Allah, bék
kheueh ureuëng nyan jiuseuha jisampôh
tanda-tanda meukatan nyang ka na bak jih
nyan. Meunan cit keu ureuëng nyang
gohlom meukatan bak watée jihnyan jiteuri-
mong panggelan Allah, bék kheueh ureuëng
nyan jilakée meukatan. 19 Sabab teuseutôt
peuratoran meusunat atawa hana, bandua
nyan saban mantong hana meumakna meu-
bacut pih. Nyang peunteng na kheueh teu-
seutôt peue-peue nyang geupeurintah lé Po
teu Allah. 20 Bah kheueh tieb-tieb ureuëng
udeb lam keuadaan lagée watée jihnyan
jiteurimong panggelan Allah. 21 Meunyoe
bak watée Gata teutawök, Gata na kheueh
sidroe namiet, bék kheueh Gata sampoe
sosah payah tapike keuhai nyan. Teuma
meunyoe singoh Gata meuteumé keuseum-
patan jeuet keubeubaih, peuguna kheueh
keuseumpatan nyan.[g] 22 Sabab sidroe nami-
et nyang ka meuiman ubak Tuhan, na kheu-
eh ureuëng Tuhan nyang ka beubaih. Dan
sidroe ureuëng beubaih nyang ka meuiman
ubak Tuhan, na kheueh namiet Almaseh.
23 Allah ka geubloe Gata dan ka lunaih
geubayeue nyan. Lé sabab nyan, bék kheueh
Gata seurah droe keu jeuet namiet manusia.
24 Ngon lagée nyan, Syedara-syedara, pakri-
ban mantong keuadaan gata bak watée gata
teutawök, bah kheueh Gata teutab udeb la-
gée nyan meusajan ngon Allah.

Keu ureuëng-ureuëng nyang gohlom meukawen dan inong-inong balée

25 Jinoe keu ureuëng-ureuëng nyang
gohlom meukawen. Keu hai nyan, ulôn ha-
na kuteurimong peurintah meusapeue pih
nibak Tuhan. Teuma sibagoe ureuëng nyang
sabab rakhmat Tuhan patot teupeucaya,
ulôn kutem kubri mubagoe naseuhat.
26 Teuingat ubak mandum keusosahan
nyang teuancam nibak watée nyoe, ulôn
pike leubeh gét meunyoe ureuëng teutab
jiudeb lagée keuadaan nyang na bak saát
nyoe. 27 Meunyoe Gata kana purumoh bék
kheueh ta useuha mangat gata lheuh nibak
purumoh gata nyan. Dan meunyoe Gata
gohlom na purumoh bék kheueh gata useu-
ha gata mita purumoh. 28 Teuma meunyoe
Gata meukawen, nyan kon desya. Meunan
cit teuma meunyoe sidroe aneuëk dara
jimeukawen, hana rhot jih nyan ubak desya.
Teuma, awaknyan nyang meukawen nyan
teuma meuteumé ngon mubagoe keuso-
sahan. Dan ulôn meuharab mangat Gata
teupeujiôh nibak hai-hai nyang sosah nyan.
29 Nyang ulôn meukeusut lagée nyoe,
Syedara-syedara: Nibak geutanyoe watée
hana le lé. Phon nibak saát nyoe, soe
mantong ureuëng nyang ka meupurumoh
bah kheueh jih nyan udeb lagée ureuëng
nyang gohlom meupurumoh; 30 ureuëng
nyang mo, udeb jih siulah-ulah hana lam
seudeh até; ureuëng nyang kém, siulah-ulah
jih nyan hana geumbira; ureuëng nyang ka
lheueh jimeubloe, siulah-ulah jihnyan hana
sapeue na; 31 dan ureuëng nyang laloe nibak
hai-hai donya, bah kheueh jiudeb siulah-
ulah ureuëng nyan hana sibok ngon peue
nyang jipeubuet nyan. Sabab, donya nyoe
hana treb le, lam keuadaan nyang na jinoe-
nyoe, teuma sapan sapa!
32 Ulôn meuharab that mangat Gata leu-
pah nibak keusosahan. Ureuëng nyang hana
meupurumoh teuma jipusat pikeran jih ubak
hai-hai keu Tuhan, sabab jih jikeuneuk peu-
mangat até Tuhan. 33 Teuma ureuëng nyang
ka na purumoh jai that-that jipike keuhai
donya nyoe, sabab jihnyan keuneuk jipeu-
mangat até purumoh jih; 34 ngon lagée nyan,
peuratian ureuëng nyan ka teuweuek-weu-
ek. Sidroe ureuëng inong nyang hana meu-
lakoe, atawa sidroe aneuëk dara, teuma jai
that jipike keu hai Tuhan, sabab jihnyan
meuharab that mangat jeuet jiwaraga jih keu
milék Allah. Teuma sidroe ureuëng inong
nyang ka meulakoe, jipeusaho pikeran jih
ubak hai-hai donya, sabab jih nyan jikeu-
neuk peumangat até lakoe jih.
35 Banmandum nyang ulôn tuléh nyan
na kheueh jeuet keujroh gata keudroe, hana
meukeusut lôn tam nyoe dan lôn tam jéh.
Nyang ulôn lakée na kheueh mangat Gata
peubuet nyang beutôi dan patot, dan mangat
Gata hase tapeusaho pikeran gata ubak Tu-
han.
36 Meunyoe sidroe ureuëng meurasa
droe jih hana jipeubuet nyang sipatot jih

[g] *Teuma meunyoe singoh Gata meuteumé keuseumpatan jeuet keubeubaih, peuguna kheueh keuseumpatan nyan:* atawa Teuma bahpi gata meuteumé keuseumpatan mangat jeuet keubeubaih, leubeh gét gata peubuet sigét-gét jih deungon keuadaan gata sibagoe namiet.

ateueh tunangan jih, meunyoe jihnyan hana
hase jipeuteun hawa nafeusu jih, dan
jihnyan meurasa peureulée jimeukawen
ngon aneuëk dara nyan, bah kheueh jipeu-
buet peue nyang jirasa nyan jroh.[h] Jihnyan
hana meudesya meunyoe awaknyan meu-
kawen. 37 Teuma meunyoe sidroe-droe
ureuëng ka jicok keuputosan lam até jih keu
hana jimeukawen ngon tunangan jih[i] dan
keuputosan nyan hana teupaksa, teuma
nyang jipeubuet nyan jroh that, asai jihnyan
teuga jipeubuet hainyan. 38 Jeulaih jih,
ureuëng nyang meukawen[j] gét buet jih, dan
ureuëng nyang hana meukawen[k] leubeh gét
lom buet jih.

39 Sidroe ureuëng inong nyang ka meu-
kawen jihnyan teuikat ubak lakoe jih si-
mantong lakoe jih nyan udeb. Meunyoe
lakoe jih ka meuninggai donya, inong nyan
beubaih jimeukawen lom ngon ureuëng
nyang jigalak; asai jimeukawen nyan seuca-
ra Kristen. 40 Teuma jihnyan leubeh meu-
untông meunyoe hana jimeukawen le. Nyan
peundapat ulôn keudroe, teuma ulôn rasa
bahwa nyang ulôn peugah nyan na kheueh
ngon kuasa Roh Allah.

Keuhai peunajoh nyang jibri sibagoe peuseumahan ubak beurala

8 Jinoenyoe ulôn peugah keuhai peuna-
joh nyang jibri sibagoe peuseumahan
keu beurala. Keubiet beutôi lagée jipeugah
lé gob, "Tanyoe banmandum ka carông."
Teuma ngon carông nyan teupeujeuet ma-
nusia rhot bak sombong, seudang geunaséh
teupeudong pribadi manusia. 2 Ureuëng
nyang jipike jihnyan jiteupeu peue-peue
mantong, nyang sibeuna jih gohlom jiteupeu
nyang silhok-lhok jih. 3 Teuma ureuëng
nyang biet-biet jigaséh keu Allah, ureuëng
nyan geuturi lé Allah.

4 Soai peunajoh nyang ka teupeuseumah
keu beurala, tanyoe tateupeue bahwa beura-
la nyan sibagoe gamba nyang sikeubiet jih
hana. Dan tanyoe pih tateupeue bahwa Po
teu Allah nyan sidroe; hana nyang laén.
5 Keubiet jai that cit peue nyang jipeugah
ilah dan tuhan; bah kheueh nyang na dila-
ngét meunan cit nyang na ateueh rhueng
bumoe. 6 Teuma nibak geutanyoe, Allah na
kheueh tunggai. Gobnyan kheueh Bapak
nyang cebta peue-peue mantong. Keu
Gobnyan kheueh tanyoe udeb. Dan Tuhan
na kheueh tunggai, Gobnyan kheueh Isa
Almaseh. Meulalu Gobnyan peue-peue
mantong teucebta, dan sabab Gobnyan
kheueh geutanyoe nyoe udeb.

7 Teuma bah kheueh meunan, hana
mandum ureuëng jiteupeu hainyan. Na
ureuëng nyang awai ilée jiseumah beurala.
Ngon lagée nyan, sabab jihnyan trok bak
watéenyoe pih awaknyan mantong jirasa
bahwa peunajoh, nyang ka jipeuseumah
ubak beurala, na kheueh peunajoh beurala.
Teuma, meunyoe awaknyan jipajoh peuna-
joh nyan, awaknyan meurasa meudesya; sa-
bab keuyakénan awaknyan gohlom khong.
8 Nyang sikeubit jih peunajoh keudroe hana
teupeujeuet hubongan tanyoe ngon Allah
meutamah krab. Meunyoe tanyoe tapajoh
peunajoh nyan, tanyoe hana meuteumé
untông sapeue. Sikeubit jih, meunyoe ta-
nyoe hana tapajoh peunajoh nyan, tanyoe
pih hana rugoe sapeue.

9 Teuma, até-até kheueh! Bék sampoe
rôh ureuëng laén jeuet meudesya – sabab
keuyakénan jih gohlom khong – ngon sabab
Gata beubaih tapeubuet peue mantong.
10 Nyang ulôn meukeusut lagée nyoe: Seu-
kira jih Gata, nyang na keuyakénan nyang
khong, teungoh gata duek dan gata makheun
lam kuil beurala. Óh lheueh nyan na sidroe
ureuëng jingieng Gata na taduek dan ta-
makheun lam kuil nyan. Meunyoe keuyaké-
nan ureuëng nyan hana khong, peu kheueh
nyan teuma teupeujeuet ureuëng nyan jijeu-
et makheun peunajoh nyang ka jibri keu



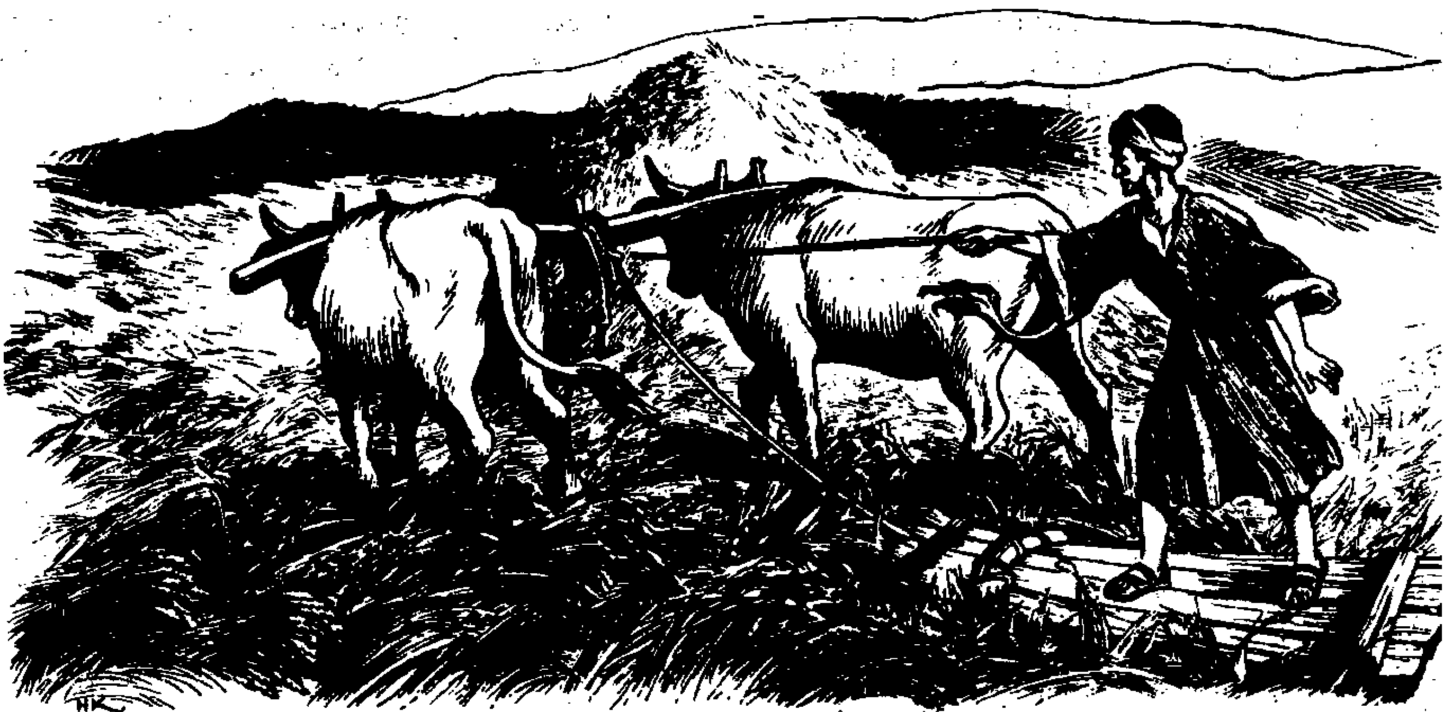
Ilah ureuëng Yunani (8:5)

[h] *Meunyoe sidroe ureuëng ... nyang jirasa nyan jroh:* atawa Keuhai sidroe ureuëng agam dan aneuëk dara jih: meunyoe jihnyan meurasa bahwa jihnyan hana jipeubuet nyang jroh ateueh aneuëk jih nyan, dan aneuëk nyan kaseub rayeuk keu jimeukawen, lé sababnyan jihnyan bah kheueh jipeubuet keuheundak droe dan jipeukawen aneuëk dara jih nyan. [i] *keu hana jimeukawen ngon tunangan jih:* atawa keu hana teupeukawen aneuëk dara jih. [j] *meukawen:* atawa teupeukawen aneuëk dara jih. [k] *hana meukawen:* atawa hana teupeukawen aneuëk dara jih.

beurala? [11] Ngon sabab nyan, keuyakénan
Gata teupeujeuet ureuëng laén nyang keuya-
kénan jih gohlom khong nyan jeuet keusisat.
Padahai Almaseh maté keu ureuëng nyan cit
teuma. [12] Dan meunyoe Gata tapeubuet
nyang salah lagée nyan ateueh syedara-sye-
dara nyang Kristen – na kheueh Gata ka-
tapeurusak keuyakénan awaknyan nyang
leumoh – ngon lagée nyan Gata ka meude-
sya ubak Almaseh. [13] Nyang kheueh sabab
jih, meunyoe peunajoh jeuet keusabab sye-
dara lôn meudesya, ulôn sagai-sagai hana
lôn pajoh le. Pat tateupeue syedara ulôn
meudesya ngon sabab lé ulôn.

Hak-hak dan keuwajéban-keuwajéban rasui

9 Peu kheueh ulôn nyoe kon ureuëng
beubaih? Peu kheueh ulôn nyoe kon
rasui? Peu kheueh ulôn nyoe gohlom na lôn
ngieng Isa, Tuhan tanyoe? Peu kheueh gata
kon hase buet ulôn keu Tuhan? [2] Bah kheu-
eh di ureuëng-ureuëng laén hana jitem aku
ulôn nyoe sibagoe rasui, sihana-hana jih
mubacut gata na ta aku ulôn nyoe rasui!
Sabab udeb gata sibagoe ureuëng Kristen na
kheueh sibagoe bukeuti bahwa ulôn nyoe na
kheueh sidroe rasui.
[3] Meunyoe ureuëng jikritek ulôn, ulôn
teuma kujaweueb lagée nyoe: [4] Peu kheueh
ulôn hana hak lôn teurimong peunajoh dan
ié jieb sabab buet ulôn? [5] Peu kheueh ulôn
hana hak ulôn ba sidroe purumoh ureuëng
Kristen meusajan-sajan ngon ulôn watée
ulôn jak, lagée nyang geupeubuet lé syeda-
ra-syedara Tuhan Isa dan lé rasui-rasui
nyang laén, meunan cit ngon Petrus? [6] Ata-
wa Barnabas dan ulôn mantong nyang teu-
peuwajéb jak mita hareukat keudroe? [7] Peu
kheueh hana anggota tantra nyang harôh
jipeubiaya droe jih keudroe lam angkatan
prang! Hana peutani nyang jipula anggô lam
lampôh jih óh lheueh nyan hana jipajoh
wase jih nyang jipeuhase lé lampôh jih
nyan! Hana ureuëng meurabe nyang peulara
bubiri, laju hana jijieb ié mom nyang jipeu-
hase lé bubiri-bubiri jih nyan!
[8] Ulôn peugah hai nyan kon kheueh
nyang ka lazem nibak peungalaman tieb-ti-
eb uroe, teuma sabab Alkitab pih na geupeu-
gah nyang lagée nyan. [9] Lam Kitab Nabi
Musa na teutuléh lagée nyoe, "Leumô
nyang teungoh jigiloe-giloe boh gandom
keu jipeuleukang boh gandom nibak mu jih,
bék kheueh teubeukab babah jih." Peu
kheueh leumô nyang geukalon lé Po teu
Allah? [10] Atawa nyan nyang geumeukeusut
keu geutanyoe? Beutôi nyan teutuléh keu
geutanyoe. Sabab ureuëng nyang mubuet
bak ladang dan ureuëng nyang jipeugleh
gandom jih ka sipatot jih jimubuet ngon
harapan keu jiteurimong siparo nibak hase
nyang jipeubuet nyan. [11] Kamoe ka kamoe
tabu bijéh rohani lam udeb gata. Ngon lagée
nyan meunyoe kamoe pot beureukat-beu-
reukat hareuta nyang na nibak gata, peu



Lumô teungoh jigiloe aneuk gandom (9:9)

9:9: Tel. 25:4, 1Tim. 5:18 **9:11:** Rm. 15:27

kheueh ngon lagée nyan kamoe lakée leubeh
jai nibak gata? 12 Meunyoe ureuëng-
ureuëng laén na hak jiharab nyoe nibak gata,
peu kheueh kamoe leubeh na hak nibak
awaknyan?

Teuma ulôn gohlom lôn peuguna hak
nyan. Nyang keubiet jih ulôn leubeh galak
lôn tanggong peue-peue mantong nibak
jipeuteuka sapeue-sapeue hai nyang jiha-
lang teupeutabu Haba Gét keuhai Almaseh.
13 Gata teuntée tateupeu bahwa ureuëng
nyang mubuet lam Baét Allah jiteurimong
peunajoh awaknyan nibak Baét Allah. Dan
ureuëng-ureuëng nyang peusaneut teumpat
peuseumah keureubeuen, meuteumé siparo
nibak keureubeuen nyang na teupeuseumah
nibak teumpat nyan. 14 Meunan cit Tuhan ka
geupeuteuntée bahwa ureuëng nyang peu-
sampoe Haba Gét nyan harôh meuteumé
hareukat nibak buet jih nyan.

15 Teuma gohlom na lôn peuguna muba-
cut pih nibak hak-hak ulôn nyan. Dan ulôn
tuléh suratnyoe kon teuma ngon meukeusut
mangat jeuet hai-hai nyan teupeubuet laju
jinoenyoe cit keu ulôn. Leubeh gét ulôn
maté nibak gadôh hai nyang ulôn peu-
bangga nyan. 16 Sabab, meunyoe nyan soai
teupeusampoe Haba Gét nyang teuka nibak
Po teu Allah, ngon lagée nyan ulôn hana hak
lôn peubangga droe, sabab Po teu Allah ka
geupeurintah bak ulôn keu lôn peubuet
nyan. Cilaka kheueh ulôn, meunyoe ulôn
hana lôn peusampoe Haba Gét nyan! 17 Seu-
kira jih ulôn peubuet buet nyan ateueh keu-
heundak lôn keudroe, ngon lagée nyan lôn
jeuet meuharab keu meuteumé upah. Teuma
ulôn peusampoe Haba Gét nyan na kheueh
sabab wajéb. Ulôn geubri tugaih lé Po teu
Allah keu lôn peubuet lagée nyan. 18 Meu-
nyoe meunan, peue upah lôn? Nyoe kheueh
upah jih: bahwa ulôn hase lôn peusampoe
Haba Gét nyan ngon hana lôn peubrat meu-
sidroe ureuëng pih jipeubiaya lôn, sabab
ulôn hana lôn lakée hak-hak ulôn sibagoe
lôn peusampoe Haba Gét nyan.

19 Ulôn nyoe bukon namiet manusia soe
mantong; ulôn ureuëng beubaih. Teuma bah
kheueh meunan, ulôn ka lôn peujeuet droe
ulôn nyoe namiet keu mandum ureuëng.
Ulôn peubuet lagée nyan mangat ulôn hase
lôn peuseulamat sijai-jai jih manusia keu
Almaseh. 20 Keu ureuëng Yahudi, ulôn la-
gée ureuëng Yahudi mangat ulôn hase lôn
peumeunang ureuëng Yahudi keu Almaseh.
Keu ureuëng-ureuëng nyang udeb jih meu-
nurot huköm Nabi Musa, ulôn peudeh droe
siulah-ulah ulôn teuikat ngon huköm nyan,
bah kheueh nyang sibeuna jih ulôn hana
teuikat ngon huköm nyan. Ulôn peubuet
lagée nyan mangat ulôn hase lôn tarek
awaknyan mangat jeuet keu murit Almaseh.
21 Meunan cit keu ureuëng-ureuëng nyang
kon Yahudi, ulôn ba droe lagée kon ureuëng
Yahudi, nyang udeb diluwa huköm Nabi
Musa. Ulôn peubuet lagée nyan mangat
ulôn hase lôn tarek awaknyan jeuet keu
murit Almaseh. Ngon lagée nyan kon meu-
makna ulôn nyoe hana taát ubak Po teu
Allah, dan ulôn nyoe keubiet ka jikuasa lé
kuasa peurintah-peurintah Almaseh. 22 Lam-
kawan ureuëng-ureuëng nyang keuyakénan
jih hana teuga, ulôn pih lôn peubuet lagée
ureuëng nyang keuyakénan jih hana teuga
mangat ulôn hase lôn tarek awaknyan jeuet
keu murit Almaseh. Paneuk haba, ulôn jeuet
keu peue mantong keu mandum ureuëng
mangat ngon rot nyang lagée peue mantong
ulôn hase lôn peuseulamat siparo nibak
lamkawan awaknyan.

23 Banmandum nyan ulôn peubuet keu
Haba Gét nyang teuka nibak Po teu Allah
nyan, mangat ulôn pi meusajan geubri beu-
reukat. 24 Syedara teuntée mandum tateu-
peue bahwa lam tieb-tieb na meutunang
plueng mandum peuseurta meusajan jiplu-
eng, teuma sidroe ureuëng nyang meuteumé
hadiah. Ngon lagée nyan plueng kheueh
beutajam that mangat Gata meuteumé hadi-
ah nyan. 25 Tieb-tieb ureuëng nyang teu-
ngoh meulatih, jipeuteun droe lam hai peue
mantong. Jihnyan jisaja peubuetnyan sabab
jihnyan mangat teuboh ngon taloe takue
bungöng keujuaraan, na kheueh bungöng
nyang bagaih layée. Teuma tanyoenyoe
tapeuteun droe lam hai peue mantong sabab
tanyoe meuheuét that beumeuteumé teuboh
ngon taloe takue bungöng nyang hana la-
yée-layée. 26 Nyang kheueh sabab jih ulôn
plueng ngon tujuan nyang ka teuntée. Lagée
watée meutunang tinju, ulôn hana lôn söh
ban galak droe. 27 Ulôn peubiyeu tuboh lôn
nyoe jilatih ngon biet-biet kreueh sampoe
ulôn hase lôn kuasa nyan. Ulôn peubuet
lagée nyan, sabab ulôn hana lôntem sampoe
teujadi bahwa óh ka lheueh lôn pakat
ureuëng laén meusajan-sajan jiseutôt lam
meutunang plueng nyan, ulôn keudroe jitu-
lak.

9:13: Tel. 18:1 9:14: Mat. 10:10, Luk. 10:7

Peuingat keuhai beurala

10 Syedara-syedara! Gata nyang sibeu-
na jih beuta ingat peue nyang ka teu-
jadi ateueh indatu tanyoe watée awaknyan
geuseutôt Nabi Musa. Awaknyan banman-
dum jipeupayong lé awan, dan ngon seula-
mat jijeumeurang Laôt Mirah. 2 Keuneuk
jeuet keu murit-murit Nabi Musa, awaknyan
banmandum teupeumanö lam awan dan laôt
nyan. 3 Awaknyan banmandum jipajoh peu-
najoh rohani nyang saban, 4 dan jijieb ié ro-
hani nyang saban teuma. Awaknyan bandum
jijieb ié nibak gunong batée rohani nyang na
meusajan ngon awaknyan; gunong batée
nyan na kheueh Almaseh keudroe. 5 Bah
kheueh meunan, Allah hana galak ateueh la-
dum nibak awaknyan, dan nyang kheueh sa-
bab jih manyét-manyét awaknyan teutiek-
tiek lam padang pasi.

6 Banmandum nyan jeuet keucuntoh ni-
bak geutanyoe, sibagoe peuingat nibak geu-
tanyoe mangat tanyoe bék ta galak keuhai-
hai nyang jeuhet lagée awaknyan. 7 Meunan
cit mangat tanyoe bék taseumah beurala la-
gée nyang jipeubuet lé ladum nibak awak-
nyan. Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Teuma bansa nyan jipeuphon makheun
ngon jijieb ié, dan jimeunari keu jiseumah
beurala." 8 Tanyoe hana jeuet tapeubuet hai-
hai nyang cabui lagée nyang jipeubuet lé la-
dum ureuëng lamkawan awaknyan. Sabab,
dua ploh lhée ribée droe lamkawan awak-
nyan maté lam siuroe sabab jipeubuet nyan.
9 Tanyoe hana jeuet ta ujoe-ujoe Tuhan[1] la-
gée nyang jipeubuet lé ladum lamkawan
awaknyan yoh watée ilée, akhé jih awaknyan
maté jikab lé uleue meubisa. 10 Meunan cit
tanyoe hana jeuet aloh alah; lagée nyang
jipeubuet lé ladum ureuëng lamkawan
awaknyan yoh watée ilée, akhé jih awaknyan
jipoh maté lé Malaikat Mawöt

11 Banmandum hainyan teujadi ateueh
awaknyan mangat jeuet keucuntoh keu
ureuëng laén. Dan bandum nyan pi na teu-
tuléh sibagoe peuingat keu geutanyoe. Sa-
bab tanyoe bak watée nyoe udeb lam masa
akhé jamén.

12 Ureuëng nyang jisangka droe jih teu-
dong ngon teugab, gét kheueh beu até-até;
bék sampoe jihnyan reubah. 13 Tieb-tieb cu-
baan nyang Gata rasa na kheueh cubaan
nyang ka lazem jirasa lé manusia. Teuma Po
teu Allah seutia ubak janji Gobnyan.
Gobnyan hana teuma geupeubiyeu Gata ji-
ujoe leubeh nibak keusanggopan gata. Bak
watée Gata jiteuka ngon cubaan, Gobnyan
laju geubri jalan keugata beujeuet keuteuga
mangat Gata hase tameuteun.

14 Ngon sabab nyan, Syedara mandum
nyang ulôn gaséh, gata banci kheueh keu
ureuëng nyang seumah beurala. 15 Ulôn
meututoe ngon gata lagée ngon ureuëng-
ureuëng bijaksana. Bah kheueh gata timang
keudroe tutoe haba lôn nyoe. 16 Bak watée
tanyoe jieb ié anggô talakée teurimong ga-
séh ubak Po teu Allah, peu kheueh nyan kon
ka teutunyok bahwa tanyoe meusaboh ngon
Almaseh lam maté Gobnyan? Dan bak wa-
tée tanyoe tabagi-tabagi ruti keutapajoh
meusajan-sajan, peu kheueh nyan kon ka
teutunyok bahwa tanyoe ka meusaboh lam
tuboh Almaseh? 17 Ngon sabab nyan teuma
na saboh ruti, dan tanyoe mandum tapajoh
ruti nyang saboh nyan cit teuma, dan tanyoe
nyang jai nyoe jeuet keusaboh tuboh.

18 Cuba kalon ureuëng-ureuëng Yahudi.
Awaknyan nyang jimakheun peunajoh
nyang teupeuseumah ateueh teumpat peu-
seumah keureubeuen, na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang ka meusaboh ngon teumpat
nyan. 19 Peue meukeusut lôn ngon lagée
nyan? Beurala atawa peunajoh nyang jipeu-
seumah keubeurala nyan sagai-sagai hana
areuti. 20 Peue nyang jipeuseumah bak teum-
pat keureubeuen keu beurala hana teupeu-
seumah keu Po teu Allah, teuma na kheueh
keu roh-roh jeuhet. Dan ulôn hana kutem
gata meusaboh ngon roh jeuhet. 21 Gata
hana jeuet gata jieb ié nibak piala anggô
Tuhan, dan sigoguih nibak piala anggô roh
jeuet cit teuma. Gata hana tamakheun bak
meuja Tuhan, dan meunan cit bak meuja roh
jeuhet. 22 Atawa peu kheueh tanyoe takeu-
neuk peujeuet Tuhan hana picék até? Peu
kheueh tanyoe leubeh teuga nibak Tuhan?

23 Jipeugah lé gob, "Tanyoe jeuet tapeu-
buet peue mantong asai tatem." Beutôi!
Teuma hana mandum nyang tatem nyan na
guna. "Tanyoe jeuet teupeubuet peue
mantong nyang asai tatem" – teuma hana
banmandum nyang tatem nyan jipeugot

---

[1] *Tuhan;* padub-padubboh naseukah kuno: Almaseh.

10:1: Keu. 13:21-22, 14:22-29 **10:3:** Keu. 16:35 **10:4:** Keu. 17:6, Teu. 20:11 **10:5:** Teu. 14:29-30
10:6: Teu. 11:4 **10:7:** Keu. 32:6 **10:8:** Teu. 25:1-18 **10:9:** Teu. 21:5-6 **10:10:** Teu. 16:41-49
10:16: Mat. 26:26-28, Mrk. 14:22-24, Luk. 22:19-20 **10:18:** Im. 7:6 **10:20:** Tel. 32:17 **10:22:** Tel. 32:21
10:23: 1Kor. 6:12

udeb tanyoe. 24 Bék kheueh na peusidroe
ureuëng jimeujuang deumi keu keupeunte-
ngan jih keudroe. Tieb-tieb ureuëng harôh
meujuang keu keupeuntengan ureuëng laén
teuma.
25 Gata jeuet tapajoh peue mantong
nyang na jipeubloe lam peukan eungkot sie.
Hana peue gata tilek leubeh ilée, bah kheueh
na rasa brat lam até nurani gata. 26 Sabab
lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Bu-
moe nyoe ngon banmandum asoe jih na
kheueh atra Tuhan."
27 Meunyoe gata jiundang jak makheun
lé sidroe nyang bukon ureuëng Kristen, dan
gata tateurimong undangan gobnyan, pajoh
kheueh peue nyang ka ji idang ukeue gata.
Hana peue gata tilek pane asaijih peunajoh
nyan, mangat bék na rasa brat lam até nurani
gata. 28 Teuma meunyoe na nyang peugah
bak gata, "Peunajoh nyoe ka teupeuseumah
keubeurala," bék kheueh gata pajoh peuna-
joh nyan, sabab teukalon keupeuntengan
ureuëng nyan dan sabab su até nurani.
29 Nyang ulôn meukeusut kon su até nurani
gata, teuma su até nurani ureuëng nyan.
Mungken na nyang tanyong, "Ka gura,
pakon keubeubaihan lôn ka jipeubataih lé su
até nurani ureuëng laén? 30 Meunyoe ulôn
pajoh peunajoh ngon lôn lakée teurimong
gaséh ubak Allah, pakon gob harôh jihina
ulôn keu peunajohnyan, seudangkan ulôn ka
lôn lakée teurimong gaséh ubak Allah ateu-
eh nyan?"
31 Peue mantong nyang Gata peubuet –
Gata makheun atawa Gata jieb ié – peubuet
kheueh mandum nyan keu gata peumulia
Allah. 32 Udeb kheueh beulagée nyan bagoe
sampoe lé Gata ureuëng laén hana jipeubuet
desya; peu kheueh awaknyan ureuëng Yahu-
di atawa kon ureuëng Yahudi, atawa pih jeu-
maáh Allah. 33 Udeb kheueh lagée ulôn
nyoe. Ulôn lôn useuha lôn peumangat até
mandum ureuëng lam sigala sisuatu, kon
meukeusut-meukeusut keupeuntengan droe
teuh keudroe. Tujuan lôn na kheueh mangat
awaknyan banmandum hase teupeuseulamat.
11 Seutôt kheueh teuladan ulôn, lagée
ulôn pih lôn seutôt teuladan Almaseh.

Keuhai teungui sinutôb ulée watée seumayang

2 Ulôn kupujoe gata sabab gata sabe
tapeuingat ulôn dan taturot peungajaran
nyang ulôn bri bak gata. 3 Teuma ulôn meu-
heuét beutateupeue saboh hai teuk, bahwa
nyang jeuet keu ulée ateueh tieb-tieb
ureuëng agam na kheueh Almaseh; nyang
jeuet keue ulée ateueh purumoh na kheueh
lakoe, dan nyang jeuet keue ulée ateueh
Almaseh na kheueh Allah. 4 Meunyoe
sidroe ureuëng agam watée jimeudoá atawa
watée jipeusampoe haba nyang teuka nibak
Po teu Allah dikeue ureuëng ramé, jingui
sinutôb ulée, ngon lagée nyan ureuëng nyan
ka jihina Almaseh. 5 Dan meunyoe sidroe
ureuëng inong watée jimeudoá atawa watée
jipeusampoe haba nyang teuka nibak Po teu
Allah dikeue ureuëng ramé, hana jingui si-
nutôb ulée, ngon lagée nyan ureuëng inong
nyan ka jihina lakoe jih nyang jeuet ulée
ateueh droe jih. Nyang lagée nyan saban cit
ulée inong nyan ka jicuko. 6 Sabab meunyoe
sidroe ureuëng inong hana jitem ngui si-
nutôb ulée leubeh gét ôk jih teugunteng.
Teuma meunyoe sidroe ureuëng inong teu-
cuko ôk jih atawa teugunteng ôk jih, nyang
lagée nyan na kheueh hinaan ateueh droe
jih. Ngon lagée nyan leubeh gét inong nyan
jingui tutôb ulée. 7 Ureuëng agam hana peue
jitôb ulée, sabab jihnyan sibagoe ceureumen
pribadi dan keubeusaran Po teu Allah. Teu-
ma ureuëng inong sibagoe ceureumen keu
ureuëng lakoe, 8 sabab ureuëng agam hana
teupeujeuet nibak ureuëng inong, ureuëng
inong kheueh nyang teupeujeuet nibak
ureuëng agam. 9 Ureuëng agam pih hana
teupeujeuet keu keupeuntengan ureuëng
inong, teuma ureuëng inong nyang teupeu-
jeuet keu keupeuntengan ureuëng agam.
10 Sabab nyan, keuteupeumangat até dumna
malaikat, sidroe ureuëng inong harôh jingui
sinutôb ulée sibagoe tanda bahwa jihnyan na
dimiyueb kuasa lakoe jih. 11 Teuma bah
kheueh meunan lam udeb geutanyoe
ureuëng Kristen, ureuëng inong nyan hana
jidong keudroe, lheueh nibak ureuëng agam,
dan ureuëng agam pih hana jidong keudroe,
lheuh nibak ureuëng inong. 12 Sabab bah
kheueh ureuëng inong phon that teupeujeuet
nibak ureuëng agam, teuma óh ka lheueh
ureuëng agam lahé lam pruet ureuëng inong;
dan banmandum nyan asai jih nibak Po teu
Allah.
13 Cuba gatanyoe keudroe tapeutimang
hainyoe: Peu kheueh gét sidroe ureuëng
inong jimeudoá ubak Allah dikeue ureuëng
ramé, hana jingui sinutôb ulée? 14 Nibak
peungalaman umum, gata ka teupeurunoe

10:26: Zab. 24:1 **11:7:** Keuj. 1:26-27 **11:8-9:** Keuj. 2:18-19

bahwa meunyoe ureuëng agam meuôk pa-
nyang, nyan saboh hai nyang kureueng
patôt. 15 Teuma keu ureuëng inong, ôk teu-
bri keu jih nyan sibagoe sinutôb ulée jih dan
ôk panyang na kheueh keubanggaan jih.
16 Ngon lagée nyan, meunyoe nyang keu-
neuk meudakwa keuhai nyoe, saboh sagai
nyang jeuet lôn peugah na kheueh bah kheu-
eh tanyoe meunan cit ngon jeumaáh-jeuma-
áh Allah nyang laén, umum jih na saboh
keubiasaan lam jeumaáh; laén nibak nyan
hana.

Peujamé Tuhan

17 Keuhai nyang seulanjutjih nyoe, ulôn
hana lôn pujoe gata. Gata meugumpôi
tameuiébadat hana jipeuhase nyang gét, teu-
ma nyang hana gét. 18 Phon-phon that na
ulôn deungoe, bahwa bak teumpat-teumpat
gata meugumpôi keu meuiébadat na golo-
ngan-golongan nyang saléng meulaén. Dan
ulôn pike hana le meubacut na nyang beutôi
haba nyan. 19 Keubiet ka siwajar jih jiteuka
peupeucahan lamkawan gata, mangat deuh
singoh soe-soe nyang ureuëng Kristen seu-
jati. 20 Teuma bak watée gata meusapat,
nyang gata peuna nyan kon Peujamé Tuhan.
21 Sabab watée pajoh bu, gata maséng-ma-
séng gata meureupah tacok peunajoh teuh
keudroe, sampoe na nyang hana meuteumé
sapeue, seudangkan nyang laén sampoe án
mabök. 22 Pakon meunan? Kon kheueh Gata
na rumoh? Gata jeuet makheun dan tajieb ié
nibak teumpat nyan! Atawa peu kheueh gata
keuneuk tahina jeumaáh Allah dan gata peu-
malée ureuëng-ureuëng gasien? Peu kheueh
nyang harôh ulôn peugah keu gata? Peu
kheueh harôh lôn pujoe gata? Hana! Sagai-
sagai ulôn hana lôn pujoe gata.

23 Sabab nyang lôn purunoe keu gata
nyan, na kheueh nyang lôn teurimong nibak
Tuhan keudroe: bahwa bak malam nyan
watée Isa, Tuhan tanyoe jikhianat, Gobnyan
laju geucok ruti, 24 dan óh ka lheueh geu-
peugah teurimong gaséh ubak Po teu Allah
ateueh ruti nyan, laju geupriek-priek ruti-
nyan ngon jaroe Gobnyan, óh lheueh nyan
laju geupeugah, "Nyoe kheueh tuboh Lôn
nyang teupeujôk keu gata. Peubuet kheueh
lagée nyoe sibagoe gata ingat keu Lôn."
25 Meunan cit teuma óh ka lheueh habéh
makheun, Gobnyan geucok piala ié anggô
dan laju geupeugah, "Anggô nyoe na kheu-
eh meujanji Allah nyang barô, teupeusah
ngon darah Lôn. Tieb-tieb gata jieb nyoe,
peubuet kheueh nyoe sibagoe taingat keu
lôn." 26 Beutôi tieb-tieb gata pajoh ruti dan
gata jieb ié anggô nyoe, gata peusampoe
Tuhan ka maté, sampoe Gobnyan teuka lom
teuma.

27 Ngon sabab nyan, ureuëng-ureuëng
nyang jipajoh ruti Tuhan atawa jijieb ié
anggô Tuhan ngon cara nyang hana beutôi,
ureuëng nyan meudesya ubak Tuhan nyang
ka geukeureubeuen tuboh dan darah
Gobnyan. 28 Ngon lagée nyan, tieb-tieb
ureuëng meuseuti jijak peureksa droe jih
leubeh ilée, barô kheueh jeuet jipajoh ruti
atawa jijieb ié anggô nyan. 29 Sabab meu-
nyoe ureuëng jipajoh ruti dan jijieb ié anggô
hana jipako bahwa peujamé nyan na hubo-
ngan ngon tuboh Tuhan, ureuëng nyan ji-
makheun dan jijieb ié keue jiteurimong
huköm Po teu Allah ateueh droe jih keu-
droe. 30 Nyang kheueh sabab jih jai that
lamkawan gata nyang sakét dan leumoh,
dan na teuma nyang maté. 31 Teuma meu-
nyoe tanyoe tapareksa droe tanyoe leubeh
ilée, tanyoe hana teuma geuhuköm lé Po teu
Allah. 32 Teuma meunyoe tanyoe geuhôi lé
Allah, Gobnyan teuma geuseunuet tanyoe,
mangat tanyoe bék keunong huköm meusa-
jan-sajan ngon donya nyoe.

33 Ngon sabab nyan, Syedara-syedara
lôn, meunyoe gata meusapat keu tamakheun
nibak teumpat peujamé Tuhan, gata meu-
seuti saléng tamupreh-preh. 34 Meunyoe na
nyang deuk, ureuëng nyan bah kheueh jipa-
joh bu ilée dirumoh jih. Meunyoe gata
tapeubeuah hai nyoe, tieb-tieb gata peuna
meusapat keu taiébadat hana teuma meuteu-
mé huköman nibak Po teu Allah ateueh droe
gata keudroe. Keuhai masa-alah-masa-alah
nyang laén, ulôn peutrang ubak gata, meu-
nyoe ulôn teuka singoh.

Karonya nibak Roh Allah

12 Jinoenyoe keuhai karonya-karonya
nyang geubri lé Roh Allah. Keuhai
nyan, ulôn meuharab mangat Gata tateupeue
nyang sibeuna jih. 2 Ingat kheueh bahwa
bak watée gata gohlom taturi Tuhan, gata
teupeungaroh gata seutôt beurala nyang
hánjeuet mariet. 3 Gata meuseuti tateupeue
bahwa ureuëng-ureuëng nyang geupimpén
lé Roh Allah hana hase jipeugah, "Teukutok
kheueh Isa!" Meunan cit teuma hana meu-
sidroe pih nyang hase jipeugah, "Isa kheueh

11:25: Keu. 24:6-8, Yer. 31:31-34

Tuhan!" meunyoe ureuëng nyan hana ji-
pimpén lé Roh Allah.
4 Na mubagoe rupa karonya nibak Roh
Allah, teuma mandum nyan jibri lé Roh
nyang sa. 5 Na mubagoe rupa buet keu teu-
seumah Tuhan, teuma Tuhan nyang jiseu-
mah nyan, Tuhan nyang sa cit! 6 Na muba-
goe cara teupeubuet buet Tuhan, teuma
nyang bri teunaga keunyan bak tieb-tieb
ureuëng na kheueh Po teu Allah nyang sa cit
teuma. 7 Keu keugét tanyoe mandum, Roh
Allah geumubuet bak tieb-tieb ureuëng seu-
cara keudroe-droe. 8 Keu nyang sidroe, Roh
nyan jibri keumampuan ureuëng nyan jipeu-
gah haba ngon peunoh wibawa. Keu nyang
laén Roh nyang nyan cit jibri keumampuan
keu jipeugah keuhai Allah. 9 Roh nyang sa
nyan cit teuma jibri ubak ureuëng nyang
sidroe, keumampuan nyang luwabiasa keue
jimeuiman ubak Almaseh; keue nyang laén
Roh Allah nyan geubri kuasa keu jipeupuléh
ureuëng sakét. 10 Keu sidroe ureuëng jibri
kuasa keu jipeuna buet-buet nyang ajaéb
dan keu nyang laén jibri karonya keu jibritée
reuncana-reuncana Allah. Keu nyang laén
teuma Roh Allah nyan jibri teuma keu-
mampuan keujeuet jipeubeda nyang toh ka-
ronya nyang geubri lé Roh Allah dan nyang
toh teuma nyang kon. Na nyang geubri
keumampuan keu jimeututoe ngon mubagoe
basa nyang ajaéb, dan na teuma nyang jibri
keumampuan keu jibohmakna basa-basa
nyan. 11 Banmandum nyan jipeubuet lé Roh
Allah nyang sa nyan cit teuma; keu maséng-
maséng ureuëng jibri karonya keudroe meu-
nurot nyang jikeuheundak lé Roh nyan keu-
droe.

Le that anggota teuma saboh tuboh

12 Almaseh na kheueh lagée tuboh ma-
nusia; tuboh nyan saboh, teuma na anggota
nyang le. Banmandum anggota nyan, bah
kheueh nyan jai that, na kheueh saboh tu-
boh. 13 Meunan cit ngon tanyoe mandum,
bah kheueh nyan ureuëng Yahudi meunan
cit nyang kon ureuëng Yahudi, namiet-na-
miet meunan cit ngon ureuëng nyang meu-
rdehka; tanyoe mandum kateupumanö ngon
Roh nyang sa nyan, mangat tanyoe teupeu-
jeuet saboh ngon tuboh Almaseh nyan. Ta-
nyoe mandum tarasa Roh nyang sa nyan
ngon sipeunoh jih.
14 Sabab tuboh nyan keudroe hana teu-
dong bak saboh anggota teuma jai that
anggota jih. 15 Meunyoe gaki tanyoe jipeu-
gah, "Ulôn kon jaroe, ngon sabab nyan ulôn
kon bagian nibak tuboh," nyan kon meu-
makna bahwa gaki nyan kon bagian nibak
tuboh. 16 Dan meunyoe punyueng jipeugah,
"Sabab ulôn kon mata, ngon lagée nyan
ulôn kon bagian nibak tuboh nyan," nyang
lagée nyan kon cit meumakna bahwa pu-
nyueng nyan kon bagian nibak tuboh.
17 Meunyoe bansaboh tuboh nyan jeuet keu
saboh mata mantong, pakriban tuboh nyan
hase jimeudeungoe? Atawa peu kheueh
bansaboh tuboh nyan jeuet keu punyueng
mantong, pakriban teuma tuboh nyan
jimeucöm? 18 Deuh takalon bahwa Allah
nyang keubah banmandum anggota tuboh
nyan nibak tuboh. Maséng-maséng geukeu-
bah bak teumpat jih lé Po teu Allah meunu-
rot lagée nyang geugalak lé Gobnyan keu-
droe. 19 Meunyoe mandum nyan teuma
saboh anggota mantong, nyang toh kheueh
nyang teupeugah tuboh? 20 Teuma keubiet
na anggota nyang jai, teuma tuboh na kheu-
eh saboh.
21 Ngon sabab nyan, mata hana jeuet
jipeugah bak jaroe, "Ulôn hana peureulée
keugata!" atawa ulée jipeugah bak gaki,
"Ulôn hana peureulée keugata!" 22 Nyang
sibeuna jih anggota-anggota tuboh nyang
teupeugah leumoh nyan, that-that tapeureu-
lée; 23 dan anggota-anggota nyang tanyoe
anggab hana meunan meuyum, na kheueh
anggota-anggota nyang tanyoe bri leubeh jai
peunghargaan. 24 Anggota-anggota tuboh
nyang ka deuh jih gét, hana peureulée lé
beutapeurati. Po teu Allah ka geususon tu-
boh geutanyoe meunan gét jih ngon lagée
nyan anggota-anggota nyang kureueng mu-
yuem geubri leubéh jai peunghargaan.
Anggota-anggota tuboh nyang hana deuh
lagak, nyan nyang leubeh teupeurati.
25 Ngon lagée nyan tuboh nyan hana teuba-
gi-bagi; maséng-maséng anggota teupeurati
saboh ngon nyang laén. 26 Meunyoe na sa-
boh anggota nyang sakét, banmandum
anggota nyang laén pih meurasa sakét; meu-
nyoe saboh anggota teupujoe, banmandum
anggota nyang laén pih meusajan meusuka-
ria.
27 Gata banmandum meusajan-sajan na
kheueh tuboh Almaseh dan gata maséng-
maséng teuma na kheueh anggota nibak
tuboh nyan. 28 Meunan cit teuma lam jeu-
maáh, Allah ka geupeuteuntée teumpat keu-

12:4-11: Rm. 12:6-8 **12:12:** Rm. 12:4-5 **12:28:** Ef. 4:11

mubagoe-bagoe ragam manusia: Nyang
phon, that rasui-rasui; keudua, nabi-nabi,
nyang keu lhée, gurée-gurée, laju keu
awaknyan nyang jipeubuet buet-buet nyang
ajaéb, oh lheueh nyan keu awaknyan nyang
geubri karonya keu jipeupuléh ureuëng sa-
két, atawa keu jitulông ureuëng laén, atawa
keu jeuet keupeumimpén, atawa keu jeuet
jimeututoe ngon meubagoe basa nyang aja-
éb. 29 Awaknyan kon banmandum rasui,
atawa nabi, atawa gurée. Hana banmandum
nyan na kuasa jipeubuet buet nyang ajaéb,
30 atawa keu teupeupuléh ureuëng sakét,
atawa keumututoe ngon mubagoe basa
nyang ajaéb, atawa keu teutejeumah basa-
basa nyan. 31 Ngon sabab nyan, meu-useuha
kheueh lé gata ngon biet-biet mangat meu-
teumé karonya-karonya nyang lumboi sa.

Teuma seulanjut jih nyoe ulôn tunyok
bak gata rot nyang paleng gét.

Gaséh

13 Bah kheueh ulôn nyoe hase lôn
meututoe ngon meubagoe basa ma-
nusia, ngon basa malaikat pih jeuet lôn
meututoe, teuma meunyoe ulôn hana lôn
gaséh keu ureuëng laén, peue-peue nyang
lôn peugah nyan na kheueh lagée su nyang
meuleungkeng teuma hana meumakna.
2 Bah kheueh ulôn nyoe carông lôn peu-
sampoe haba nyang teuka nibak Po teu
Allah, dan lôn muphom mandum hai nyang
silhok-lhok jih, dan lôn teupeu peue-peue
mantong dan that-that lôn meuiman ubak Po
teu Allah sampoe hase lôn peujeuet gunong
jiminah bak teumpat laén, teuma ulôn hana
lôn gaséh keu ureuëng-ureuëng laén, ulôn
nyoe teutab hana areuti sapeue! 3 Bah kheu-
eh banmandum nyang na nibak ulôn, ulôn
jok seudeukah keu ureuëng gasien, dan ulôn
jok droe lôn keu teutot [m] lam apui, teuma
ulôn hana lôn gaséh keu ureuëng laén, teu-
ma banmandum nyan hana meuguna muba-
cut pi.

4 Ureuëng nyang jigaséh keu ureuëng
laén, saba dan gét até. Ureuëng nyan hana
seu-eum ngon ceumuru, hana meututoe
rayeuk haba ngon sulet, hana sombong.
5 Ureuëng nyan hana manyang até dan hana
gasa, jihnyan hana jipaksa ureuëng laén
beuji seutôt lagée jih peugah, hana bagaih
teusinggong, dan hana jitroh dam lam até
jih. 6 Ureuëng nyang jigaséh keu ureuëng-
ureuëng laén, hana galak bak buet nyang
jeuhet, teuma ureuëng nyan galak bak buet
nyang jroh. 7 Ureuëng nyan hase jiteundroe
watée meuhadab ngon peue-peue mantong
dan jitem peucaya keu nyang paleng gét
nibak tieb-tieb ureuëng; lam keuadaan
pakriban mantong ureuëng nyang na geuna-
séh nyan hántom na gadôh harapan jih dan
saba jipreh peue-peue mantong.

8 Hántom na watée jih ureuëng teuma
saléng jigeumaséh. Jinoenyoe na ureuëng
nyang carông jipeusampoe haba nyang teu-
ka nibak Po teu Allah, teuma singoh jipiôh
jipeusampoe haba nyan. Jinoenyoe na nyang
carông jimeututoe lam meubagoe basa
nyang ajaéb, teuma singoh jihnyan teuma
jipiôh peugah haba ngon basa-basa nyan.
Jinoenyoe na ureuëng nyang jiteupeu lam
mubagoe hai, teuma singoh peue nyang
awaknyan teupeue nyan teuma tuwoe. 9 Sa-
bab, iéleumé tanyoe dan keumampuan ta-
nyoe keu tapeusampoe haba nyang teuka
nibak Po teu Allah nyan, mantong kureueng
sampoereuna. 10 Teuma teuma trok watée
jih Allah geupeujeuet banmandum nyan
sampoereuna, dan nyang hana sampoereuna
nyan teuma gadôh.

11 Watée ulôn mantong aneuëk miet,
ulôn mariet lagée aneuëk miet, peurasaan
lagée aneuëk miet dan ulôn seumike pih
lagée aneuëk miet. Jinoenyoe ulôn ka
rayeuk, pi-e ulôn nyang lagée aneuëk miet
ka ulôn tinggai. 12 Peue nyang tanyoe ngi-
eng nibak watée nyoe na kheueh lagée bu-
bayang nyang buram lam ceureumen. Teu-
ma singoh tanyoe tangieng langsong ngon
nyata. Jinoenyoe ulôn hana lôn teupeu
sapeue, teuma singoh lôn teupeu peue-peue
mantong saban lagée Allah peue-peue
mantong keuhai droe ulôn.

13 Ngon lagée nyan, bak watée nyoe na
lhée boh hai nyang teutab harôh tapeubuet:
meuiman, meuharab dan saléng tameugaséh
sabe keudroe-droe. Nyang paleng peunteng
lam lhée boh nyan na kheueh beutagaséh
kheueh keu ureuëng-ureuëng laén.

Na padubboh peunjeulasan keuhai karonya nibak Roh Allah

14 Gata useuha kheueh beugata gaséh
keu ureuëng laén. Dan useuha
kheueh teuma keu gata teurimong karonya-
karonya nyang geubri lé Roh Allah, nyang

[m] *keu teutot:* padub-padubboh naseukah kuno: mangat hase teupeubangga droe.
13:2: Mat. 17:20. 21:21, Mrk. 11:23

paleng peunteng na kheueh hase keu gata
peusampoe reuncana-reuncana Allah ubak
manusia. 2 Ureuëng nyang meututoe lam
basa nyang ajaéb, ureuëng nyan kon jimeu-
tutoe bak manusia; teuma jimarit ngon Po
teu Allah. Hana ureuëng nyang muphom
peue nyang jipeugah, sabab Roh Allah
kheueh nyang jeuet keusabab jipeugah hai-
hai nyang teuma geuteupeue lé Po teu Allah.
3 Teuma keu ureuëng nyang peutrok haba
nyang teuka nibak Allah, laju jipeutrok ubak
manusia; keu teupeuteuga awaknyan, keu
teubri seumangat bak awaknyan dan keu
teupeumangat awaknyan. 4 Ureuëng nyang
meututoe haba lam basa nyang ajaéb na
kheueh jipeukong droe jih keudroe, seu-
dangkan ureuëng nyang peusampoe haba
nyang teuka nibak Allah jitulông jeumaáh
mangat meutamah maju.
5 Keubiet gét lumpah na meunyoe Gata
banmandum hase tameututoe ngon muba-
goe basa nyang ajaéb. Teuma nyang paleng
gét na kheueh meunyoe Gata hase tapeu-
sampoe reuncana-reuncana Allah. Sabab
ureuëng nyang peusampoe haba nibak
Allah, leubeh rayeuk nibak ureuëng nyang
meututoe ngon mubagoe basa nyang ajaéb;
laén hai jih meunyoe ureuëng nyang hase
jimeututoe ngon mubagoe basa nyang ajaéb
nyan hase jipeugah peue nyang jimeututoe
nyan, mangat banmandum jeumaáh meuteu-
mé ceufaát jih. 6 Meunyoe ulôn miseue jih
lôn jak bak gata dan ulôn meututoe ngon
basa-basa nyang ajaéb, keupeue guna jih
atra nyan keu gata? Mubacut pih hana meu-
guna nibak gata! Laén hai jih, meunyoe
teupeugah saboh ungkapan nyang teuka ni-
bak Allah, atawa ulôn peugah sapeue-
sapeue keuhai Allah, atawa ulôn peusampoe
haba nyang teuka nibak Allah, atawa ulôn
seumeubeuet.
7 Alat-alat musik nyang hana meu-
nyawöng mubacut pi, lagée suleng ngon
keucapi, meunyoe nada-nada jih hana jipeu-
meuén ngon nyata, pakriban gob jiteupeu
lagu peue nyang jipeumeuén nyan? 8 Saboh
cuntoh nyang laén lom: meunyoe beureugu-
ih jiyueb ban galak droe, soe ureuëng nyang
ka siab keujijak muprang? 9 Meunan cit
teuma ngon keumampuan Gata keu gata
mariet ngon mubagoe basa nyang ajaéb.
Meunyoe gata ngon keusanggopan nyan ga-
ta mariet ngon haba nyang hana meuteuntée,
hana meusidroe ureuëng pih nyang hase
jipeuphom peue nyang Gata peugah nyan.
Tutoe haba nyan teuma gadôh hana meu-
teuntée. 10 Lam donya nyoe na basa nyang
lumpah that jai, teuma hana meusaboh pih
nibak basa-basa nyan nyang hana meu-
makna. 11 Teuma meunyoe ulôn hana mu-
phom ngon basa nyang jipeugah lé sidroe-
droe ureuëng, ngon lagée nyan, ureuëng
nyang peuguna basa nyan na kheueh
ureuëng aséng teuhadab ulôn; meunan cit
ulôn nibak ureuëng nyan. 12 Meunyoe keu
gata keudroe, ulôn kuteupeu gata meuharab
that bumeuteumé karonya nibak Roh Allah.
Teuma nyang paleng phon, gata useuha
kheueh keugata mita keusanggopan nyang
jeuet teutulông jeumaáh nyang hase maju.
13 Nyang kheueh sabab jih ureuëng
nyang meututoe ngon basa nyang ajaéb,
meuseuti jimeulakée ubak Po teu Allah ma-
ngat keujih nyan geubri keusanggopan keu
jipeutrang peue nyang jipeugah nyan. 14 Sa-
bab meunyoe ulôn meudoá ngon basa nyang
ajaéb, roh ulôn beutôi meudoá, teuma piker-
an ulôn hana jimubuet. 15 Ngon lagée nyan,
peue nyang méuseuti ulôn peubuet? Nyoe
nyang teuma ulôn peubuet: Ulôn teuma
meudoá ngon roh ulôn, ulôn meudoá cit
ngon pikeran lôn. Ulôn teuma meulagu
ngon roh ulôn, teuma ulôn pih keuneuek
meulagu ngon pikeran lôn. 16 Sabab meu-
nyoe Gata tapeugah teurimong gaséh ubak
Allah ngon roh gata mantong, dan na
ureuëng laén nyang hana muphom basa aja-
éb nyang teuka nibak Roh Po teu Allah
nyan, ngon lagée nyan ureuëng laén nyan
jipeugah, "Ulôn situju" ateueh doá syukoe
gata nyan; sabab jih nyan hana jiteupeu peue
nyang Gata peugah. 17 Bah kheueh doá teu-
lakée teurimong gaséh nibak Tuhan nyan
keubiet that gét, teuma doá nyan hana meu-
guna mubacut pi keu ureuëng laén.
18 Ulôn meuteurimong gaséh ubak Po
teu Allah sabab ulôn keudroe hase lôn peu-
gah haba lam mubagoe basa nyang ajaéb
leubeh nibak Syedara banmandum. 19 Teu-
ma, bak teumpat-teumpat meusapat keuteu-
seumah Tuhan, ulôn leubeh galak lôn peu-
guna limong boh tutoe haba nyang hase
jimuphom lé gob nibak lôn peuguna meuri-
bée-ribée tutoe haba lam basa nyang ajaéb.
Ulôn leubeh galak lagée nyan mangat jeuet
lôn peubeuet gob.
20 Syedara-syedara! Bék kheueh gata
seumike lagée aneuëk manyak. Lam hai
buet nyang jeuhet, bah kheueh gata lagée
aneuëk miet. Teuma seumike, bah kheueh

gata jeuet keu ureuëng rayeuk. 21 Lam Alki-
tab na teutuléh lagée nyoe,

“Tuhan meufeureuman, ’Ngon
peurantaraan ureuëng-ureuëng
nyang meututoe ngon basa nyang
hana muphom,
Ulôn teuma kumariet ngon umat
nyoe.
Meunan cit ngon peurantaraan
ureuëng aséng, Ulôn teuma
meututoe haba ngon umat Lôn;
bah kheueh meunan, awaknyan
teutab hana jitem deungoe nyang
ulôn peugah.’ ”

22 Teumanyoe teupeugah haba ngon meuba-
goe basa nyang ajaéb na kheueh sibagoe
tanda ureuëng nyang hana meuiman, kon
keue ureuëng nyang meuiman. Dan karonya
nyang teupeusampoe reuncana Allah ubak
manusia na kheueh tanda keu ureuëng
nyang meuiman, kon keu ureuëng nyang
hana meuiman. 23 Ngon sabab nyan, meu-
nyoe seukira jih watée meusapat ngon jeu-
maáh jimeututoe ngon mubagoe basa nyang
ajaéb, laju jiteuka keunan na meupadub droe
ureuëng luwa, atawa nyang bukon ureuëng
Kristen, teuntée ureuëng nyan teuma ji-
sangka gata kapungoe banmandum! 24 Teu-
ma meunyoe Gata banmandum tapeu-
sampoe haba nibak Po teu Allah, laju jiteuka
keunan ureuëng nyang kon Kristen atawa
ureuëng luwa, teuma hai-hai nyang Gata
peugah lé gata mandum teuma teutunyok
ubak desya-desya ureuëng nyan dan teupeu-
jeuet jihnyan sadar nibak desya-desya jih.
25 Hai-hai nyang teusöm lam até jih teuma
jipeugah, sampoe ureuëng nyan teuma
jipeumiyueb droe laju jiseumah Allah.
Ureuëng nyan teuma meungaku bahwa Po
teu Allah keubiet-keubiet na lamkawan
awaknyan.

Tata cara lam jeumaáh

26 Ngon lagée nyan syedara-syedara,
peue areuti jih keumandum nyan? Meunyoe
gata meusapat keu taseumah Tuhan, na
nyang meulagu, na nyang seumeubeuet, na
nyang peugah sapeue-sapeue nyang teuka
nibak Po teu Allah, na nyang meututoe lam
basa nyang ajaéb, dan nyang jipeuglah peue
nyang jipeugah nyan. Teuma banmandum
nyan harôh jipeubuet keu seumeubeuet dan
keu nyang keugét banmandum. 27 Meunyoe
na keuneuk meututoe lam basa nyang ajaéb,
meuseuti dua atawa paleng ramé lhée droe
mantong seucara meugantoe-gantoe. Dan
meuseuti na nyang peuglah peue nyang
jipeugah lé ureuëng nyang meututoe nyan.
28 Meunyoe hana ureuëng nyang hase jipeu-
gah makna tutoe haba awaknyan, teuma
ureuëng-ureuëng nyang meututoe lam basa
nyang ajaéb nyan harôh seungab lam iéba-
dat jih. Bah kheueh awaknyan jimeututoe
lam até mantong ubak Po teu Allah. 29 Dua
atawa na lhée droe nyang na haba nibak
Allah bah kheueh jipeutrok haba nyan dan
nyang laén jipeutimang peue nyang jipeu-
gah nyan. 30 Teuma meunyoe seukira jih
haba nyang teuka nibak Po teu Allah teuka
nibak ureuëng laén nyang na jiduek lam
meusapat nyan, teuma ureuëng nyang teu-
ngoh peugah haba, bah kheueh jipiôh.
31 Ngon cara nyang lagée nyan, Syedara-
syedara banmandum, sidroe deumi sidroe,
jeuet jipeusampoe haba nyang teuka nibak
Po teu Allah nyan; mangat banmandum hase
jiteurimong peungajaran dan seumaken jeu-
et keu ureuëng meuiman. 32 Karonya nibak
Roh Allah keuteupeusampoe haba nibak
Allah hase teukeundali lé ureuëng nyang
peusampoe haba nyan. 33 Po teu Allah na
kheueh Allah nyang galak keuteureuteb;
Gobnyan kon Allah nyang harôk keu buet
nyang karu.

Lagée nyang ka teupeugét lam ban-
mandum jeumaáh Allah, 34 ureuëng inong
bah kheueh jiseungab watée bak teumpat
meusapat jeumaáh. Awaknyan hana jeuet
jipeugah haba. Awaknyan hana jeuet jimat
pimpénan; nyan sisuai ngon huköm agama.
35 Meunyoe awaknyan jikeuneuk teupeue
sapeue-sapeue, inong nyan bah kheueh jita-
nyong hainyan bak lakoe jih di rumoh. Keu-
biet that malée meunyoe sidroe ureuëng
inong jiteumanyong watée bak jeumaáh
meusapat.

36 Peu kheueh feureuman Allah teuka
nibak gata? Atawa keugata mantong feureu-
man nyan geupeusampoe? 37 Meunyoe na
ureuëng nyang meurasa na karonya keu
jipeusampoe haba nyang teuka nibak Po teu
Allah, atawa jihnyan na karonya nyang laén
nyang teuka nibak Po teu Allah, ureuëng
nyan harôh sadar bahwa peue nyang ulôn
tuléh nyoe na kheueh peurintah nibak Tu-
han. 38 Teuma meunyoe na nyang hana ji-
tem teurimong nyoe, bék kheueh gata pakoe
ateueh ureuëng nyan.

14:21: Yes. 28:11-12

39 Ngon sabab nyan, Syedara-syedara,
gata useuha kheueh keu gata peusampoe
haba nyang teuka nibak Po teu Allah, teuma
bék kheueh gatatam ureuëng nyang keuneuk
meututoe ngon mubagoe basa nyang ajaéb.
40 Teuma banmandum nyan harôh jipeubuet
ngon jroh dan teuatoe.

Keuhai Almaseh teupeu udeb lom teuma nibak maté

15 Dan jinoenyoe, Syedara-syedara,
ulôn meuharab gatanyoe mandum
taingat lom keuhai Haba Gét nyang teuka
nibak Po teu Allah nyang ulôn bri tée keu-
gata. Gata teurimong, dan meuiman ubak
Almaseh sabab Haba Gét nyan. 2 Meunyoe
gata tamumat nyang kong ubak peue nyang
ulôn peugah nyan, ngon lagée nyan Haba
Gét nyan jipeuseulamat gata; laén hai meu-
nyoe Gata tapatéh ubak nyan hana peu-
ngeurtian.
3 Peue nyang ulôn peusampoe bak Sye-
dara-syedara na kheueh nyang ka lôn teuri-
mong cit teuma. Nyang paleng peunteng,
lagée nyang na teutuléh lam Alkitab, lôn
peusampoe bak gata bahwa Almaseh maté
sabab lé desya-desya tanyoe; 4 bahwa
Gobnyan teupasoe lam jrat, teuma bak uroe
nyang keu lhée Gobnyan teupeu udeb lom
teuma. Nyan pi na teutuléh lam Alkitab.
5 Ulôn peugah lom ubak gata bahwa Alma-
seh nyang teupeu-udeb lom teuma nyan
geupeuleumah lom droe Gobnyan ubak
Petrus, dan óh lheueh nyan ubak bandua
blaih droe rasui. 6 Óh lheueh nyan geupeu-
leumah teuma droe Gobnyan ubak leubeh
nibak limong reutôh droe murit Gobnyan
sigoe guih. Mantong ramé lamkawan
awaknyan nyang mantong udeb trok bak
saát nyoe, teuma na padub droe nyang ka
meuninggai donya. 7 Óh ka lheueh Almaseh
geupeuleumah droe ubak Yakobus dan óh
lheueh nyan ubak mandum rasui.
8 Nyang paleng akhé geupeuleumah
droe ubak ulôn – ulôn nyang lagée aneuëk
manyak nyang lahé kon bak watée jih! [n]
9 Ulôn na kheueh rasui Tuhan nyang paleng
miyueb. Ulôn hana patot teupeugah rasui,
sabab ulôn ka lôn iénanya jeumaáh Allah.
10 Teuma sabab rakhmat Allah ulôn jeuet
lagée keuadaan ulôn bak watée nyoe. Dan
hana kheueh sia-sia Allah geupeue amphon
ulôn. Teuma ulôn kheueh nyang mubuet
nyang leubeh brat nibak mandum rasui-ra-
sui nyang laén. Teuma nyan kon useuha
ulôn; nyan na kheueh useuha Po teu Allah
nyang geugaséh ulôn dan nyang mubuet
meusajan-sajan ngon ulôn. 11 Ngon lagée
nyan, nibak soemantong gata teurimong Ha-
ba Gét nyan – peu kheueh nibak ulôn atawa
nibak rasui-rasui nyang laén – nyan hana
jeuet keusoai. Nyang peunteng kamoe bri
tée Haba Gét nyan dan Gata meuiman.

Keuhai manusia geupeu udeb lom teuma nibak maté

12 Meunyoe nyang kamoe bri tée nyan
bahwa Almaseh ka teupeu udeb lom teuma
nibak maté, pakon na lamkawan gata nyang
peugah bahwa ureuëng maté hana teupeue
udeb le? 13 Meunyoe keubiet ureuëng maté
hana teupeu udeb lom teuma, nyan saban cit
Almaseh hana teupeu udeb lom teuma nibak
maté. 14 Dan meunyoe sikeubiet jih Alma-
seh hana teupeu udeb lom nibak maté, ngon
lagée nyan hana guna jih kamoe peugah
peue-peue mantong dan hana teuma guna jih
gata meuiman, sabab keupeucayaan gata
nyan hana dasai sapeue. 15 Leubeh nibak
nyan, nyata kheueh bahwa kamoe meusulet
keuhai Po teu Allah, sabab kamoe bri tée
bahwa Allah ka geupeu udeb lom teuma
Almaseh nibak maté, padahai Allah hana
geupeu udeb Gobnyan lom teuma – meu-
nyoe keubiet ureuëng maté hana geupeu
udeb lom teuma! 16 Sabab meunyoe ureuëng
maté hana teupeu udeb lom teuma, ngon
lagée nyan Almaseh pih hana teupeu udeb
lom teuma nibak maté. 17 Dan meunyoe
Almaseh hana teupeu udeb lom teuma nibak
maté ngon lagée nyang gata peucaya nyan
na kheueh lumpo nyang hana meuguna;
nyan saban cit gata mantong lam keuadaan
meudesya dan hana harapan mubacut pi.
18 Nyan meumakna teuma bahwa ureuëng-
ureuëng Kristen nyang ka meuninggai do-
nya, meunan cit hana harapan sapeue.
19 Meunyoe harapan tanyoe ubak Almaseh
teubataih bak udeb geutanyoe lam donya
nyoe mantong, [o] teuma nibak banmandum
umat manusia nyang na lam donya nyoe,
tanyoe kheueh nyang paleng malang!

[n] *nyang lahé kon bak watée jih:* atawa nyang lahé jih hana patot. [o] *Meunyoe harapan tanyoe ubak Almaseh teubataih bak udeb geutanyoe lam donya nyoe mantong:* atawa Meunyoe nyang tanyoe po lam udeb nyoe na kheueh harapan tanyoe ubak Almaseh.

15:3: Yes. 53:5-12 **15:4:** Zab. 16:8-10, Mat. 12:40, Kis. 2:24-32 **15:5:** Mat. 28:16-17, Mrk. 16:14, Luk. 24:34, 36, Yah. 20:19 **15:8:** Kis. 9:3-6 **15:9:** Kis. 8:3

20 Teuma ngon lagée nyan deuh kheueh
Almaseh ka teupeu udeb lom teuma nibak
maté. Nyoe kheueh jaminan jih bahwa
ureuëng-ureuëng nyang ka maté teuma teu-
peu udeb lom teuma. 21 Sabab maté nyang
jitamong lam donya nyoe ngon peurantara-
an sidroe ureuëng, meunan cit ngon udeb
lom teuma nibak maté nyang geubri keu
manusia ngon peurantaraan sidroe ureuëng
teuma. 22 Lagée tateupeue banmandum ma-
nusia maté sabab jitamong saboh ngon Nabi
Adam, meunan cit ngon mandum nyang
geupeu udeb, sabab jitamong saboh ngon
Almaseh. 23 Teuma maséng-maséng geupeu
udeb meunurot gileran jih: nyang phon-
phon that Almaseh; óh lheueh nyan singoh
watée Gobnyan teuka lom teuma, teuka gi-
leran lé ureuëng-ureuëng nyang jitamong
lam atra Almaseh. 24 Óh lheueh nyan barô
kheueh teuka uroe kiamat. Bak watée nyan
Almaseh teuma geupeu taklôk banmandum
peumeurintahan, banmandum keukuasaan
dan banmandum nyang teuga-teuga; laju
Gobnyan geupeujok keukuasaan geuhnyan
sibagoe Raja, ubak Allah, Bapak geutanyoe.
25 Almaseh meuseuti geumat sabe peumeu-
rintah sampoe Allah geupeujeuet ban-
mandum musoh Almaseh taklôk ubak
Almaseh. 26 Musoh nyang paleng akhé
nyang teuma geupeu taklôk na kheueh maté.
27 Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Allah ka geupeujeuet peue-peue mantong
taklôk ubak Gobnyan." Deuh kheueh disi-
noe bahwa nyang teupeugah ngon "peue-
peue mantong" nyan hana jitamong Allah
keudroe, nyang peujeuet peue-peue man-
tong nyan taklôk ubak Almaseh. 28 Teuma
óh ka lheueh banmandum nyan teupeu-
taklok u miyueb peumeurintahan Almaseh,
ngon lagée nyan Gobnyan keudroe, na
kheueh Aneuëk Allah, geupeu taklôk droe
Gobnyan ubak Allah nyang ka geupeujeuet
peue-peue mantong taklôk ubak Gobnyan.
Ngon lagée nyan Allah keudroe pi nyang
peurintah banmandum nyan.

29 Meunyoe ureuëng maté hana geupeu
udeb lom teuma, pakon na ureuëng nyang
teupumanö keu ureuëng maté? Keupeue gu-
na jih awaknyan jipeubuet hai nyan? Meu-
nyoe keubiet ureuëng maté sagai-sagai hana
teupeu udeb le, keupeue guna jih awaknyan
jipeubuet hai nyan? 30 Dan keupeue teuma
guna jih kamoe meuhadab ngon bahya tieb-
tieb watée? 31 Syedara-syedara! Tieb-tieb
uroe ulôn ék lôn teun deurita sabab ulôn
bangga ateueh udeb gata ngon sabab ka
tameuiman ubak Isa Almaseh, Tuhan ta-
nyoe. 32 Meunyoe nyan teuma keuhai manu-
sia mantong, peue laba jih keu ulôn lôn
meujuang siulah-ulah lôn lawan beulatang-
beulatang juah nyang na lam banda nyoe, di
Efesus? Meunyoe keubiet ureuëng maté ha-
na teupeu udeb lom teuma, ngon lagée nyan,
leubeh gét taseutôt peue nyang jipeugah lé
pribasa nyoe: "Jak tanyoe tamakheun ngon
tajieb ié tapeulalo até ban galak droe, sabab
singoh tanyoe teuma maté."

33 Bék kheueh gata keunong tipée!
Meurakan ngon brok teuma jipeureulôh
nyang jroh. 34 Sadar kheueh bak saát nyoe,
dan bék le gata peubuet desya. Nyang sibeu-
na jih gata harôh malée, bahwa lamkawan
gata na nyang gohlom jituri keu Po teu
Allah.

Tuboh manusia ka geupeu udeb lom teuma nibak maté

35 Mungken na nyang teumanyong,
"Pakriban kheueh ureuëng maté teupeu
udeb lom teuma? Tuboh nyang pakriban
kheueh nyang teubri keu awaknyan, óh ka
lheueh awaknyan teupeu udeb lom teuma?"
36 Bangai lumpah na! Meunyoe Gata tapula
bijéh lam tanoh, bijéh nyan hana teuma
timoh, meunyoe bijéh nyan gohlom maté
leubeh ilée. 37 Dan bijéh nyang Gata pula
lam tanoh nyan – mungken bijéh gandom
atawa bijéh laén – na kheueh aneuëk bijéh
nyan mantong, kon mandum seunaman
nyang timoh singoh. 38 Allah keudroe nyang
bri keu bijéh nyan beuntuek nyang meunu-
rot pandangan Gobnyan gét keu seunaman
nyan. Keu tieb-tieb rupa bijéh, Allah geubri
beuntuek seunaman nyan keudroe jih ma-
séng-maséng.

39 Tubôh makhlok-makhlok nyang meu-
nyawöng hana mandum nyan sa. Manusia
na saboh jeunéh tuboh, meunan cit keu
beulatang-beulatang na saboh jeunéh tu-
boh nyang laén; meunan cit cicém-cicém
laén teuma jeunéh tuboh jih, dan eungkot-
eungkot laén teuma jeunéh tuboh jih.

40 Meunan cit teuma ngon mubagoe
beunda nyang na dilangét dan meunan cit
nyang na dibumoe. Mubagoe beunda nyang
na dilangét maséng-maséng na keulagak jih
keudroe, dan beunda-beunda nyang na dibu-
moe pih lagée nyan cit teuma. 41 Gét mata

15:25: Zab. 110:1 15:27: Zab. 8:6 15:32: Yes. 22:13

uroe meulaén ngon gét buleuen. Meunan cit
ngon bintang-bintang pi na keugét jih keu-
droe. Dan bintang-bintang nyan maséng-
maséng laén teuma gét jih.

42 Meunan cit hai jih singoh keu
ureuëng-ureuëng nyang ka maté teupeu
udeb lom teuma. Tuboh nyang ka teukubu
nyan na kheueh tuboh hase jeuet keu brok,
teuma tuboh nyang teupeu udeb lom teuma,
na kheueh tuboh nyang hana jitem rusak.
43 Bak watée tuboh nyan teupeutamong lam
jrat, tuboh nyan brok dan leumoh; teuma
bak watée jihnyan teupeu udeb lom teuma,
na kheueh tuboh nyang gét dan teuga.
44 Watée teupeutamong lam jrat, tuboh nyan
na kheueh tuboh donya; teuma óh ka lheueh
teupeu udeb lom teuma, tuboh nyan na
kheueh tuboh nyang geubri lé Roh Allah.
Na tuboh nyang nibak donya, na teuma
tuboh nyang nibak Po teu Allah. 45 Lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Manusia
nyang phon, na kheueh Nabi Adam, ka jeuet
keu makhlok nyang udeb," teuma Nabi
Adam nyang paleng akhé na kheueh Roh
nyang jibri udeb. 46 Nyang teuka leubeh ilée
na kheueh jasmani, kon nyang rohani.
Nyang rohani teuka jih teuma óh dudoe.
47 Nabi Adam nyang phon teupeujeuet ni-
bak tanoh, teuma Nabi Adam nyang keudua
asai jih lam syeuruga. 48 Ureuëng-ureuëng
nyang na lam donya nyoe na kheueh lagée
Nabi Adam nyang phon, nyang geupeujeuet
nibak tanoh, teuma ureuëng-ureuëng syeu-
ruga na kheueh lagée Gobnyan nyang teuka
nibak syeuruga. 49 Lagée geutanyoe bak wa-
tée nyoe na kheueh lagée Nabi Adam nyang
geupeujeuet nibak tanoh, singoh tanyoe teu-
ma jeuet [p] lagée Gobnyan nyang nibak
syeuruga nyan.

50 Meukeusut ulôn, Syedara-syedara,
na kheueh: tuboh nyang geupeujeuet nibak
darah ngon asoe, hana hase jitamong lam
Donya Barô Allah; dan tuboh nyang hase
maté hana jeuet keu siumu masa.

51 Ngieng kheueh rahsia nyoe: Hana
banmandum tanyoe maté, teuma tanyoe
banmandum meu-ubah. 52 Hainyan teujadi
lam sikeujab ngon sikrék mata, bak watée
sangka kala teuyueb keu nyang paleng akhé.
Sabab bak watée teudeungoe su sangka kala
nyan, ureuëng-ureuëng maté teupeu udeb
lom teuma ngon tuboh nyang abadi, dan
tanyoe banmandum teuma geu-ubah. 53 Tu-
boh tanyoe nyang hase maté nyoe meuseuti
teugantoe ngon tuboh nyang hana hase ma-
té, dan tuboh nyang nibak donya meuseuti
teugantoe ngon tuboh nyang nibak syeuru-
ga. 54 Meunyoe tuboh nyang hase maté ka
meuteumé teugantoe ngon tuboh nyang
hana hase maté, dan tuboh nyang nibak
donya ka teugantoe ngon tuboh nyang nibak
syeuruga, bak watée nyan barô kheueh teu-
jadi peue nyang ka teutuléh lam Alkitab,
"Maté ka geupeu hanco; meunang ka meu-
teumé!"

55 "Hei mawöt, hoka meunang gata
nyan?
Hei mawöt, dipat kheueh bisa
gata?"

56 Bisa mawöt na kheueh desya, dan desya
jipeujak peuranan jih rot huköm agama.
57 Teuma syukoe that ubak Po teu Allah;
Gobnyan ka geubri keugeutanyoe keu-
meunangan rot Isa Almaseh Tuhan geuta-
nyoe!

58 Ngon sabab nyan, Syedara-syedara
nyang lon gaséh, bah kheueh gata teuga dan
teugoh. Mubuet kheueh bék tinggai keu
Tuhan ngon biet-biet sunggoh, sabab gata
tateupeue bahwa banmandum nyang gata
peubuet nyan na kheueh keu Tuhan, nyan
hana teuma peucuma.

Sumbangan keu seusamoe ureuëng Kristen

16 Jinoenyoe keuhai péng nyang keu-
neuk gata sumbang keuseusamoe
ureuëng Kristen, jinoenyoe ulôn peugah bak
gata mangat gata peubuet saban lagée peu-
tunyok nyang ka ulôn jok bak jeumaáh-
jeumaáh nyang na di Galatia. 2 Bak uroe
phon tieb-tieb uroe aleuhat, bah kheueh Ga-
ta banmandum takeubah péng, maséng-
maséng sisuai ngon padubna hase hareukat
jih. Keubah kheueh péng nyan sampoe ulôn
teuka, ngon lagée nyan watée trok bak watée
jih singoh hana peureulée le gata peusapat.
3 Teuma meunyoe ulôn ka trok, ulôn teuma
lôn yue jak ureuëng-ureuëng nyang ka gata
situju. Ulôn kujok bak ureuëng nyan surat
peu intat, mangat awaknyan jiba péng
sumbangan nyan u Yerusalem. 4 Dan meu-
nyoe deuh jih gét ulôn pih kujak ngon
awaknyan, teuma ulôn kujak meusajan-
sajan ngon awaknyan.

---

[p] *singoh tanyoe teuma jeuet:* padub-padubboh naseukah kuno: dan jak kheueh tanyoe jeuet.

15:45: Keuj. 2:7 **15:51-52:** 1Tes. 4:15-17 **15:54:** Yes. 25:8 **15:55:** Hos. 13:14 **16:1:** Rm. 15:25-26

Reucana Paulus

5 Ulôn lôn jaksaweue gata óh ka
lheueh lôn jak rot Mekadonia, sabab ulôn
kana niet keuneuk jak rot nyan. 6 Jeuet
mantong ulôn tinggai sikeujab ngon gata,
mungken watée musém sijuek. Óh ka
lheueh nyan gata meuteumé tatulông ulôn
watée ulôn jak u teumpat laén. 7 Ulôn hana
kutem kusaweue gata meunyoe keuneuk
piôh mantong. Tuhan geubri idhin keulôn,
ulôn keuneuk tinggai beutreb bacut ngon
gata.
8 Teungoh lôn tinggai lam banda nyoe,
di Efesus, trok ubak uroe Pentakosta. 9 Jai
that nyang watée jih nibak teumpat nyoe
nyang jeuet teupeubuet keu buet-buet nyang
na manfaát, bah pi jai that teuma ureuëng
nyang hana galak.
10 Meunyoe Timotius teuka, sambot
kheueh jihnyan ngon gét mangat jihnyan
meurasa harok lamkawan gata, sabab
jihnyan saban lagée ulôn nyang mubuet keu
Tuhan. 11 Bék sampoe na ureuëng nyang
jianggab enteng keu jihnyan. Tulông kheueh
jihnyan mangat jihnyan hase jiwoe lom teu-
ma ubak ulôn ngon seulamat, sabab ulôn
kupreh jihnyan jiwoe meusajan ngon syeda-
ra-syedara nyang laén.
12 Keuhai syedara tanyoe nyang nan jih
Apolos, kana padub goe ulôn yue bak jih
mangat jihnyan meusajan ngon syedara
nyang laén jijak saweue gata. Teuma
jihnyan gohlom meurasa yakén [q] bahwa
jihnyan meuseuti jijak jinoenyoe. Teuma
meunyoe na watée singoh, ka teuntée
jihnyan teuma jijak.

Peunutôb surat nyoe

13 Beuaté-até dan waspada kheueh gata
dan beukong lam udeb gata sibagoe ureuëng
Kristen. Meutindak kheueh ngon beuhe dan
beuteuga kheueh. 14 Banmandum nyang ga-
ta peubuet, peubuet kheueh ngon gaséh.
15 Gata teuntée taturi keu Stefanus dan
keuluwarga jih; awaknyan nyang phon-
phon that jeuet keu ureuëng Kristen di
Akhaya. Awaknyan ngon sipeunoh até ji-
mubuet khusos jilayani umat Allah. 16 Ulôn
yue bak gata ngon biet-biet mangat gata
seutôt pimpénan ureuëng-ureuëng nyang la-
gée nyan, dan ureuëng-ureuëng laén nyang
jimubuet sajan dan jilayani meusajan ngon
awaknyan.
17 Ulôn galak that ngon teuka Stefanus
nyan, Fortunatus dan Akhaikus. Awaknyan
na kheueh geunantoe gata nibak ulôn.
18 Awaknyan ka jipeujeuet até ulôn mangat
lumpah na, lagée awaknyan ka jipeumangat
até gata. Ureuëng-ureuëng nyang lagée nyan
meuseuti teuhareuga.
19 Jeumaáh-jeumaáh nyang na di Asia
jipeutrok saleuem keu gata. Akwila dan
Priskila dan jeumaáh nyang meugumpôi di-
rumoh awaknyan jikirém saleuem Kristen
nyang that-that geumbira. 20 Banmandum
syedara nyang na disinoe jipeutrok saleuem
keu gata.
Meubôt-bôt saleuem kheueh ngon
meusra sibagoe syedara lam Kristen.
21 Ulôn tamah disinoe saleuem nyang
lôn tuléh keudroe: *saleuem nibak ulôn,
Paulus.*
22 Ureuëng nyang hana jigaséh keu Tu-
han, bah kheueh jihnyan keunong kutok!
Maranatha – Tuhan kamoe, teuka kheu-
eh!
23 Seumoga Tuhan Isa geubri beureukat
keu Gata.
24 Teurimong gaséh keu gata mandum
nyang meusaboh ngon Isa Almaseh.

Horeumat kamoe,
Paulus

---

[q] *jihnyan gohlom meurasa yakén:* atawa sagai-sagai kon keuheundak Po teu Allah.
16:5: Kis. 19:21 **16:8:** Im. 23:15-21, Tel. 16:9-11 **16:8-9:** Kis. 19:8-10 **16:10:** 1Kor. 4:17 **16:15:** 1Kor. 1:16
16:19: Kis. 18:2

SURAT PAULUS NYANG KEUDUA
KEU JEUMAÁH DI
KORINTUS

PEU INTAT HABA

Surat Paulus Nyang Keudua Keu Jeumaáh di Korintus geutuléh watée masa nyang paleng payah lam hubongan Paulus ngon jeumaáh nyan. Na anggota-anggota nibak jeumaáh nyan nyang rupa jih ka jiseurang Paulus ngon biet-biet kreueh, teuma lé Paulus teutab geutunyok droe geuh bahwa gobnyan meuheuét that meujroh. Gobnyan geupeuleumah keugalak até geuh bahwa hainyan hase teujadi.

Lam bagian phon surat geuhnyoe Paulus geukheun paneuk panyang keuhai hubongan gobnyan ngon jeumaáh di Korintus. Lam surat nyan Paulus geupeugah pakon gobnyan geuseurapa ngon kreueh that sabab jilawan ngon hina ateueh droe gobnyan nyang jipeubuet lé jeumaáh nyan. Óh ka lheueh geupeugah hai nyan, seulanjut jih laju geukheun bahwa gobnyan biet-biet harok that até bahwa ngon seurapa geuh nyang kreueh nyan ka jipeuhase meutobat dan rukon. Óh lheueh nyan gobnyan geupakat mangat jeumaáh nyan jipeusapat sumbangan keu ureuëng-ureuëng Kristen nyang udeb lam keuadaan kureueng di Yudea. Lam pasai-pasai keuneulheueh Paulus geupeugah keuhai geubila droe geuh nibak keududukan gobnyan sibagoe rasui ateueh napadub droe ureuëng di Korintus nyang jianggab gobnyan keudroe rasui siumu masa, dan jitudôh Paulus rasui peuleusu.

Asoe jih

Haba phon 1:1-11
Paulus dan jeumaáh di Korintus 1:12–7:16
Sumbangan keu ureuëng-ureuëng di Kristen Yudea 8:1–9:15
Peumbilaan Paulus keuhai keukuasaan gobnyan sibagoe rasui 10:1–13:10
Peunutôb 13:11-14

---

1 Syedara-syedara jeumaáh Allah nyang
na di Korintus dan banmandum jeuma-
áh Allah nyang na di Akhaya.
Ulôn, Paulus, rasui Isa Almaseh, nyang
teuangkat ateueh keuheundak Po teu Allah,
meusajan-sajan ngon syedara tanyoe Timo-
tius, 2 meuharab seumoga Po teu Allah Ba-
pak geutanyoe dan Tuhan Isa Almaseh geu-
bri beureukat dan seujahteura keu gata
banmandum.

Paulus meudoá syukoe ubak Po teu Allah

3 Teupujoe kheueh Allah, Bapak nibak
Tuhan tanyoe Isa Almaseh. Gobnyan Bapak
nyang paleng gét até, dan Gobnyan Allah
nyang geubri teunaga batén keu manusia.
4 Gobnyan geupeukong baten kamoe bak
tieb-tieb kamoe meuteumé susah, mangat
jeuet ngon teunaga nyang kamoe teurimong
nibak Po teu Allah nyan, kamoe jeuet kamoe
peukong baten banmandum ureuëng nyang
lam apoh apah. 5 Deurita-deurita nyang geu-
rasa lé Almaseh ka jai that kamoe rasa. Dan
rot Almaseh cit teuma, baten kamoe keubiet
that-that geupeukong. 6 Meunyoe kamoe
meurasa lam susah, nyan na kheueh sibagoe
teupeukong baten gata, deumi gata seula-
mat. Meunyoe baten kamoe geupeukong,
ngon lagée nyan gata pi meusajan ngon
kamoe teupeukong sampoe gata jeuet keu-
tabah watée tateurimong hai-hai nyang su-
sah lagée nyang kamoe rasanyoe. 7 Kamoe
sabe yakén dan hántom na ragu-ragu ateueh
Gata, sabab kamoe meuteupeu bahwa gata
meusajan meudeurita ngon kamoe. Ngon
sabab nyan gata pi meusajan teupeukong
sinoe ngon kamoe.

1:1: Kis. 18:1

[8] Syedara-syedara! Kamoe meuharab
gata beutateupeue keuhai susah kamoe
nyang kamoe rasa di wilayah Asia. Deurita
nyang kamoe tanggong nyoe keubiet that
jiteugon kamoe, sampoe nibak kamoe ka
hana meuharab le keu udeb nyoe; [9] rasa jih
ka lagée jipeurhot huköman maté mantong.
Teuma hainyan jeuet mangat kamoe bék
meusadeue bak teunaga droe teuh keudroe,
teuma ubak Allah nyang peu-udeb ureuëng
maté. [10] Gobnyan kheueh nyang ka geupeu-
seulamat kamoe nibak bahya maté nyang
paleng rayeuk. [a] Dan Gobnyan cit teuma
nyang peuseulamat kamoe singoh bak uroe-
uroe pagée, sabab, ubak Gobnyan kheueh
kamoe meuharab. [11] Kamoe yakén bahwa
ngon doá-doá nyang na keu kamoe, Po teu
Allah teuma geupeu seulamat kamoe nibak
bahaya. Allah geutem geubri beureukat bak
kamoe sibagoe geujaweueb ateueh jai that
doá keu kamoe, ngon sabab nyan jai that
ureuëng jilakée teurimong gaséh ubak Po
teu Allah.

Paulus geu-ubah reuncana gobnyan

[12] Kamoe bangga, sabab até nurani ka-
moe teupeuyakén kamoe bahwa udeb ka-
moe lam donya nyoe – nyang paleng peu-
nteng hubongan kamoe ngon gata ka kamoe
peujak ngon ikhlaih [b] dan murni. Kamoe
peubuet nyan, kon ngon keubijaksanaan
manusia, teuma ngon keumampuan nyang
geubri lé Po teu Allah. [13-14] Nyang kamoe
tuléh keu gata na kheueh keuhai-hai nyang
hase gata baca dan muphom. Jinoenyoe gata
hana muphom keu kamoe nyang sibeuna jih,
teuma ulôn harab singoh gata biet-biet mu-
phom keu kamoe. Ngon lagée nyan, watée
Tuhan Isa teuka singoh, gata teuma bangga
ateueh kamoe, lagée kamoe pih that-that
bangga ateueh gata.
[15] Sabab ngon keuyakénan nyan kheueh
yoh awaikon ulôn ka lôn reuncana keuneuk
jak saweue gata mangat keu gata meuteumé
beureukat dua goe lipat. [16] Ulôn na meukeu-
sut keuneuk saweue gata watée ulôn jak u
Makedonia dan lôn piôh lom bak gata watée
ulôn woe lom teuma, mangat gata jeuet
tatulông ulôn watée lônjak u Yudea. [17] Teu-
ma niet ulôn nyan ka lôn ubah; teuma, peu
kheueh ngon lagée nyan sibagoe peutunyok
ulôn nyoe hana kong peundirian lôn? Watée
lôn peugét reuncana, peu kheueh reuncana
nyang lôn peugét ateueh keuheundak droe
lôn keudroe, sikeujab jipeugah, "Nyoe" dan
"Kon"? [18] Deumi Allah nyang jeuet teu-
peucaya, janji ulôn ubak Gata kon kheueh
"Nyoe" dan "Kon". [19] Sabab Isa Almaseh,
Aneuëk Allah, nyang jipeusampoe ubak
gata lé Silas, Timotius, dan ulôn keudroe
kon kheueh ureuëng "Nyoe" dan "Kon".
Nyang beutôi nyan kheueh jeunaweueb ni-
bak Po teu Allah "Nyoe". [20] Sabab rot
Gobnyan Allah ka geupeugah "Nyoe" keu-
banmandum janji Gobnyan. Ngon dasai
nyan kheueh tanyoe tapeugah "Amin" ubak
Po teu Allah sabab Isa Almaseh. Kamoe
peubuet nyang lagée nyan mangat Allah
teupeumulia. [21] Allah keudroe nyang peu-
jeuet kamoe dan Syedara mandum yakén
ngon kong tameusaboh ngon Almaseh;
Gobnyan kheueh teuma nyang piléh tanyoe
khusos keu droe Gobnyan. [22] Keu nyang
nyan Po teu Allah ka geupeusah tanyoe
jeuet keumilék dan geubri Roh Gobnyan
lam até geutanyoe sibagoe jaminan bahwa
Gobnyan teuma geubri ubak geutanyoe
banmandum nyang ka geupeu janji nyan.
[23] Allah saksi ulôn – sabab Gobnyan
geuteupeue peue nyang na lam até lôn –
bahwa ulôn hana jadéh lônjak u Korintus,
sabab ulôn hana kutem até gata jeuet keu-
seudeh. [24] Ulôn hana lôn paksa gata keuhai
gata peue nyang meuseuti gata meuiman,
sabab gata keubiet ka that-that tameuiman
ubak Almaseh. Ulôn teuma lôn mubuet
meusajan ngon gata mangat gata seumaken
bahgia.

2 Ngon sababnyan ulôn ka lôn cok keu-
putosan hana lônjak le bak gata ngon
kunjongan teupeusabab gata rhot bak seu-
deh. [2] Sabab meunyoe ulôn kupeuseudeh
gata, soe teuma nyang hase jipeumangat até
lôn, meunyoe kon ureuëng-ureuëng nyan cit
teuma nyang ka lôn peuseudeh até jih nyan?
[3] Nyang kheueh sabab jih ulôn tuléh surat
nyan keu gata. Ulôn hana kutem jak saweue
gata, laju gata peuseudeh até lôn padahai
gata kheueh nyang peumangat até lôn. Sa-
bab ulôn biet-biet yakén meunyoe ulôn ma-
ngat até, teuma gata banmandum pih ma-
ngat cit até. [4] Ulôn teumuléh keu gata ngon
até nyang seudeh dan brat, jai that-that lôn
ro ié mata. Nyang ulôn meukeusut kon gata

[a] *bahya maté nyang paleng rayeuk:* padub-padubboh naseukah kuno: maté nyang paleng hebat.
[b] *ikhlaih:* padub-padubboh naseukah kuno: suci.
1:8: 1Kor. 15:32 **1:16:** Kis. 19:21 **1:19:** Kis. 18:5

pih beuseudeh, teuma gata sadar bahwa ulôn biet-biet lôn gaséh keugata.

Peuamphon keu nyang salah

5 Meunyoe na ureuëng nyang jeuet keusabab ureuëng laén seudeh, teuma hainyan nyang jipeubuet kon ateueh ulôn, teuma ateueh Syedara banmandum atawa paleng hana ateueh siladum nyang na lamkawan Gata. Ulôn hana kutem lôn meukreueh ateueh awaknyan. 6 Keu ureuëng nyang lagée nyan, huköman nyang teupeu rhot ateueh ureuëng nyan lé ureuëng nyang jai di teungoh-teungoh Gata, kaseb. 7 Jinoenyoe gata meuseuti tapeu amphon jihnyan dan tabri seumangat lom keu jihnyan mangat jihnyan bék treb-treb lam seudeh até sampoe putôh asa. 8 Ngon sabab nyan ulôn lakée, mangat gata tunyok lom ubak jihnyan bahwa gata biet-biet gaséh keu awaknyan. 9 Ulôn tuléh surat nyan keu gata ngon meukeusut keu lôn ujoe gata, peu kheueh gata sabe tatem seutôt banmandum peue-peue nyang ulôn tunyok. 10 Meunyoe gata tapeu amphon ureuëng-ureuëng nyang ka jipeubuet salah ateueh gata teuma ulôn pih lôn peu amphon keu ureuëng nyan. Sabab peue nyang ka lôn peu amphon – meunyoe keubiet na nyang peureulée teupeu amphon – nyan ulôn peu amphon dikeue Almaseh deumi keu nyang keugét gata. 11 Ulôn peubuet nyang lagée nyan mangat Iblih bék sampoe jicok keuseumpatan jikuasa ateueh geutanyoe; sabab tanyoe tateupeue reuncana-reuncana jih nyan.

Paulus khawate di Troas

12 Bak watée ulôn ka trok u Troas ngon meukeusut keuneuk peusampoe Haba Gét keuhai Almaseh, Tuhan ka geubuka jalan keu ulôn keu lôn mubuet bak teumpat nyan. 13 Teuma ulôn hana galak sabab hana meurumpok ngon syedara tanyoe Titus nyang na nibak teumpat nyan. Ngon lagée nyan laju lôn lakée droe bak ureuëng-ureuëng nyang na nibak teumpat nyan óh lheueh nyan lôn jak laju u Makedonia.

Meunang sabab Almaseh

14 Teuma meusyukoe kheueh ubak Po teu Allah! Gobnyan sabe geupimpén kamoe meusajan lam pawai keumeunangan Almaseh sabab kamoe udeb meusaboh ngon Gobnyan. Allah geupeu guna kamoe mangat haba keuhai Almaseh meutabu lagée mubée nyang harom meusipreuk bansaboh nyan. 15-16 Sabab kamoe na kheueh lagée bée keumeunyan nyang mangat bée, nyang geutot lé Almaseh keu Po teu Allah. Keu ureuëng-ureuëng nyang teungoh jijak ubak keuhancoran, kamoe nyoe lagée bée ureuëng maté nyang seumeupoh; teuma keu ureuëng-ureuëng nyang teungoh teupeuseulamat, kamoe nyoe lagée bée harôm nyang teuba udeb. Ngon lagée nyan, soe kheueh nyang hase jipeupeunoh keuwajéban nyoe? 17 Kamoe hana lagée ureuëng ramé nyang jingui haba nibak Allah lagée barang nyang teupeubloe. Tujuan-tujuan kamoe na kheueh gleh, sabab kamoe geubri tugaih lé Po teu Allah. Dan Allah keudroe geukalon bahwa kamoe nyang jak peusampoe haba nyan sibagoe hamba-hamba Almaseh.

Peulayan-peulayan Peujanjian nyang barô

3 Peu kheueh nyoe, deuh jih kamoe pujoe-pujoe droe kamoe lom? Atawa kamoe peureulée surat pujoe keu gata, atawa nibak gata, lagée nyang jipeureulée lé ureuëng-ureuëng laén? 2 Gata keudroe kheueh surat pujoe kamoe, nyang jeuet teutuléh lam até kamoe dan nyang jeuet jiteupeu ngon jibaca lé tieb-tieb ureuëng. 3 Awaknyan keudroe deuh jikalon bahwa Gata na kheueh surat nyang geutuléh lé Almaseh, nyang teukirém meulalu kamoe. Surat nyan teutuléh kon ngon daweuet, teuma ngon Roh Allah nyang udeb; kon teuma ateueh batée tuléh, teuma lam até manusia.

4 Kamoe peugah lagée nyan sabab keuyakénan kamoe keu Po teu Allah rot Almaseh. 5 Nibak kamoe hana sapeue alasan pi keuteupeugah bahwa kamoe hase kamoe peubuet buet nyoe, teuma Allah nyang bri keumampuan nyan ubak kamoe. 6 Gobnyan kheueh nyang peujeuet kamoe sanggob jeuet keupeulayan keusaboh peujanjian nyang barô; peujanjian nyang meugantueng ubak Roh Allah, kon bak huköm nyang teutuléh. Sabab nyang teutuléh nyan teuba ubak maté, seudangkan Roh Allah teubri udeb.

7 Watée peujanjian nyang teuba ubak maté nyan teupeugét dan teu uke ateueh batée, cahya Po teu Allah hu muble-ble bak muka Nabi Musa. Cahaya nyan keubiet that trang sampoe ureuëng Israel hana ék jipandang bak muka Nabi Musa, sampoe jeuet cahya nyang nibak muka geuh nyan ka

2:12-13: Kis. 20:1 **3:3:** Keu. 24:12, Yer. 31:33, Yeh. 11:19, 36:26 **3:6:** Yer. 31:31 **3:7:** Keu. 34:29

jipeuphon layée bak watée nyan. Nyan,
meunyoe teupeugét janji nyang jiba ubak
maté nyan teureuseumi ngon ceumeurlang
nyang gét that rayeuk, 8 teuntée teupeugét
peujanjian nyang geubri lé Roh Allah,
teureuseumi ngon leubeh ceumeurlang lom.
9 Meunyoe peujanjian nyang teuhuköm ma-
nusia nyan keubit that ceumeurlang, ka
teuntée nyang leubeh ceumeurlang nyang
teupeu mungken manusia jimeugét lom teu-
ma ngon Po teu Allah. 10 Peue nyang yoh
ilée ceumeurlang, ka hana ceumeurlang le
sabab ngon ceumeurlang nyang na bak saát
nyoe. 11 Meunyoe sapeue-sapeue nyang hase
meuteun teuma sikeujab, meunan ceumeur-
lang, ka teuntée sapeue-sapeue nyang siumu
masa leubeh ceumeurlang lom teuma.

12 Lé sabab kamoe na harapan nyang la-
gée nyan, nyang kheueh jeuet kamoe jeuet
meututoe lagée nyan bagoe. 13 Kamoe kon
lagée Nabi Musa nyang geutôb ngon silu-
bong muka geuh mangat bék deuh jikalon le
bansa Israel cahya Tuhan nyang teungoh lon
dan teusampôh bak muka gobnyan. 14 Pi-
keran awaknyan ka teutôb. Dan trok án uroe-
nyoe pi pikeran awaknyan mantong teutôb
ngon sulubong watée awaknyan jibeuet ki-
tab-kitab keuhai peujanjian nyang ka treb
nyan. Sulubong nyan hase teubuka meunyoe
ureuëng ka meusaboh ngon Almaseh. 15 Ji-
noenyoe pi, watée awaknyan jibeuet kitab-
kitab Nabi Musa, sulubong nyan mantong
teutôb pikeran awaknyan. 16 Teuma meu-
nyoe sidroe-droe ureuëng jiteuka jijak meu-
hadab bak Tuhan, sulubong nyan pi teubeuôt
nibak muka awaknyan.[c] 17 Nyan, Tuhan
nyang teupeugah disinoe na kheueh Roh.
Dan dipat mantong Roh Tuhan na, nibak teum-
pat nyan pih na keumeurdehkaan. 18 Jinoe-
nyoe muka tanyoe banmandum hana teutôb
ngon sulubong, dan tanyoe peuhu cahya ceu-
merlang Tuhan Isa. Dan ngon sabab nyan
tanyoe hana putôh-putôh jiubah jeuet lagée
Gobnyan; maken treb tanyoe maken ceu-
meurlang. Ceumeurlang nyan teuka jih nibak
Roh, dan Roh nyan na kheueh Tuhan.

Hareuta nyang nibak syeuruga lam teumpat nyang nibak tanoh

4 Kamoe peubuet-buet nyang lagée nyoe
sabab keumurahan até Po teu Allah.
Nyang kheueh sabab jih kamoenyoe hana
putôh asa. 2 Kamoe hana kamoe peuguna
cara-cara lam seupôt nyang jiba malée. Ka-
moe hana kamoe tem mubuet ngon ilat
atawa kamoe puta balek feureuman Allah.
Kamoe layani Allah ngon até nyang gleh
lagée nyang geu lakée. Ngon sabab nyan,
kamoe meuharab banmandum ureuëng jiti-
lek kamoe ngon gét lam até nurani jih.
3 Meunyoe Haba Gét nyang kamoe peu-
sampoe nyoe gohlom cit jituóh muphom,
teuma ureuëng-ureuëng nyang teungoh jitu-
ju ubak keuhancoran kheueh nyang hana
jituóh muphom. 4 Ilah jeuhet nyang kuasa
donya nyoe nyang tôb pikeran ureuëng-
ureuëng nyang hana meuiman nyan.
Jihnyan kheueh nyang tam-tam awaknyan
mangat awaknyan hana jingieng trang
nyang na lam Haba Gét nyan na kheueh
keuhai keubeusaran Almaseh, sibagoe haba
nibak Po teu Allah. 5 Haba nyang kamoe
peusampoe nyan kon kheueh haba keuhai
kamoe keudroe. Haba nyan na kheueh haba
keuhai Isa Almaseh; bahwa Gobnyan na
kheueh Tuhan; dan kamoe na kheueh
hamba-hamba gata sabab lé Gobnyan.
6 Allah meufeureuman, "Bah kheueh nibak
lam seupôt jiteubiet trang," Allah nyan cit
teuma nyang peuteubiet trang nyan lam até
geutanyoe, mangat pikeran tanyoe jeuet
keutrang keu teumuphom keuceumeur-
langan Allah nyang meucahya bak muka
Almaseh.

7 Teuma atra rohani nyang ceudahnyan
kamoe ba bak droe kamoe nyang hana meu-
yuem nyoe nyang teupeugét nibak tanoh.
Ngon lagée nyan deuh kheueh bahwa keu-
beusaran kuasa nyan teuduek nibak Po teu
Allah dan kon bak kamoe. 8 Kamoe jiheun-
tam wie ngon uneuen, teuma kamoe teutab
hana meuseupet. Kamoe bingong, teuma
hana sampoe putôh asa. 9 Jai that nyang
jimeumusoh ngon kamoe, teuma kamoe
hántom na kamoe tinggai sidroe. Dan bah
kheueh kamoe kayém that jipoh sampoe
reubah, teuma kamoe hana maté. 10 Sabe
kamoe rasa Isa nyang ka maté nyan na nibak
tuboh kamoe, mangat udeb geuh pi leubeh
deuh nibak tuboh kamoe. 11 Simantong ka-
moe udeb, kamoe sabe jiancam lé maté
sabab Isa, ngon lagée nyan udeb Isa pih

[c] *Ayat 16 jeuet teuteujeumah:* Teuma silubong nyan jeuet teubeuôt nibak teumpat nyan, lagée toh alkitab na teutuléh keuhai Nabi Musa: "Silubong jihnyan teubeuôt nibak teumpat gobnyan watée geuh nyan geujak meuhadab ubak TUHAN".

3:13: Keu. 34:33 **4:6:** Keuj. 1:3

jeuet teupeugah bak tuboh kamoe nyang
fana nyoe. 12 Nyoe saban cit bahwa lam
tuboh kamoe maté nyan teungoh biet-biet
jipeujak peuranan jih, teuma kamoe galak
that bahwa udeb nyang teungoh biet-biet
lam tuboh gata.
13 Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Ulôn kupatéh, nyang kheueh sabab jih
ulôn peugah haba." Nyan, ngon seumangat
meuiman nyang lagée nyan cit teuma, ka-
moe peugah haba sabab kamoe meuiman.
14 Kamoe yakén bahwa Allah nyang ka geu-
peu udeb lom teuma Tuhan Isa, teuma geu-
peu udeb kamoe ngon Isa, dan teuba gata
dan kamoe ukeue Gobnyan. 15 Banmandum
nyan na kheueh keu keupeuntengan gata.
Sabab seumaken jai ureuëng nyang jirasa
geunaséh Allah, seumaken jai teuma doá
syukoe nyang jipeusampoe ubak Po teu
Allah; ngon lagée nyan Allah jipeumulia.

Udeb ngon meuiman

16 Nyang kheueh sabab jih kamoe hana
putôh asa. Bah kheueh kamoenyoe seucara
lahé seumaken meutamah rusak, teuma seu-
cara batén kamoenyoe geupeujeuet barô
tieb-tieb uroe. 17 Dan susah nyang hana pa-
dub na nyoe, nyang kamoe rasa keu-
sikeujab, teuma jipeuhase keu kamoe saboh
keubahgiaan nyang luwabiasa dan siumu
masa. Bahgia nyan jiôh leubeh rayeuk meu-
nyoe teubandeng ngon susah nyan keudroe.
18 Sabab kamoe hana kamoe ngieng hai-hai
nyang deuh teukalon, teuma nyang hana
deuh teukalon. Nyang deuh teuma meuteun
sikeujab, teuma nyang hana deuh nyan keu-
kai siumu masa.

5 Óh ka lheueh kamoe teupeu bahwa
meunyoe rumoh – na kheueh tuboh –
nyang taduek lam donya nyoe teureuloh,
Allah teuma geukeubah keugeutanyoe ru-
moh lam syeuruga, nyang geupeugét lé
Allah keudroe dan nyang meuteun siumu
masa. 2 Lam rumoh nyang na jinoenyoe,
tanyoe apoh apah sabab tanyoe meuheuét
that keuneuk tinggai lam rumoh tanyoe
nyang na lam syeuruga nyan. 3 Rumoh nyan
kheueh tuboh tanyoe nyang barô. 4 Si-
mantong tanyoe tinggai lam rumoh nyang
na lam donya nyoe, tanyoe apoh apah sabab
beuban tanyoe geuhon that. Kon lé sabab
tanyoe keuneuk lheuh nibak tuboh tanyoe
nyang nibak donya nyoe, teuma sabab ta-
nyoe meuheuét takeuneuk ngui tuboh nyang
na nibak syeuruga nyan, mangat tuboh ta-
nyoe nyang hase maté nyoe jikuasa lé nyang
udeb. 5 Nyang peusiab tanyoe keunyan na
kheueh Allah keudroe, dan Gobnyan nyang
jok Roh geuh keugeutanyoe sibagoe ja-
minan.
6 Ngon sabab nyan até kamoe sabe meu-
rasa teuga. Kamoe meuteupeu bahwa si-
mantong kamoe na tinggai lam tuboh kamoe
nyoe, kamoe jiôh nibak rumoh nyang teuma
tinggai meusapat ngon Tuhan. 7 Sabab ka-
moe udeb ngon dasai jih meuiman ubak
Almaseh, kon bak dasai peue nyang deuh
teukalon, 8 nyang kheueh sabab jih até ka-
moe tabah. Kamoe leubeh kamoe tem lheu-
eh nibak tuboh kamoe nyoe, mangat meu-
teumé kamoe tinggai meusajan Tuhan.
9 Ngon sabab nyan kamoe meu-useuha ngon
biet-biet jeuet teupeu mangat até Gobnyan,
bah kheueh watée kamoe mantong na lam
rumoh kamoe nibak teumpat nyoe, atawa
disideh. 10 Sabab tanyoe pasti teuma jiba
ubak peungadelan Almaseh, dan maséng-
maséng teuma meuteumé balasan nyang si-
suai ngon buet watée lam donya nyoe – buet
nyang gét atawa nyang jeuhet.

Meugét ngon Po teu Allah meulalu Almaseh

11 Kamoe meuteupeu peue makna jih
takot keu Tuhan; nyang kheueh sabab jih
kamoe meu-useuha kamoe peuyakén gob
keuhai droe kamoe. Allah geuturi kamoe
silhok-lhok jih, dan ulôn harab gata pi taturi
kamoe lam até gata. 12 Ngon lagée nyoe
kamoe hana meulakée mangat gata tapujoe
droe kamoe. Kamoe keuneuk bri saboh ala-
san nyang jroh keu gata mangat jeuet keu-
bangga keukamoe, dan mangat gata tateu-
peue pakriban gata meuseuti tajaweueb
ureuëng-ureuëng nyang jipeunteng keuhai
manusia dan kon sifeuet jih. 13 Meunyoe
kamoe keubit deuh jih ka pungoe, nyan na
kheueh deumi keupeuntengan Po teu Allah.
Dan meunyoe kamoe deuh jih waraih, nyan
deumi keupeuntengan gata. 14 Geunaséh
Almaseh kheueh nyang kuasa kamoe; dan
kamoe sadar bahwa meunyoe sidroe
ureuëng ka maté keumandum ureuëng, ngon
lagée nyan meumakna bahwa banmandum
ureuëng ka maté. 15 Almaseh maté keu
mandum ureuëng, mangat ureuëng-ureuëng
nyang udeb, hana le udeb keu droe jih
keudroe, teuma keu Almaseh nyang ka maté

4:13: Zab. 116:10 **5:10:** Rm. 14:10

dan geupeu udeb lom teuma deumi keu
keupeuntengan awaknyan.
[16] Ngon sabab nyan, kamoe hana le ka-
moe tilek ureuëng meunurot ukoran manu-
sia. Beutôi kamoe na kamoe tilek Almaseh
rot manusia, teuma bak watée nyoe ka hana
lé. [17] Ureuëng nyang ka meusaboh ngon
Almaseh, ka jeuet keumanusia barô bansa-
boh tuboh. Nyang awai ka hana lé –
banmandum nyan ka jeuet keu barô.
[18] Banmandum nyan geupeubuet lé Po teu
Allah. Rot Almaseh Allah geupeujeuet ta-
nyoe tameugét lom ngon Gobnyan, laju geu-
bri tugaih bak geutanyoe mangat ureuëng-
ureuëng laén teupeu mungken jimeugét lom
teuma ngon Allah.

[19] Kamoe peusampoe bahwa ngon peur-
antaraan Almaseh, Allah geupeujeuet manu-
sia jimeugét lom teuma ngon Gobnyan. [d]
Allah geupeubuet lagée nyan ngon hana
geutuntot buet-buet nyang salah nyang ka
jipeubuet lé manusia ateueh droe Gobnyan.
Dan kamoe kageubri tugaih lé Allah keu
kamoe peusampoe haba nyan.

[20] Teuma kamoe nyoe na kheueh utos-
an-utosan Almaseh. Rot kamoe Allah keu-
droe nyang peusampoe peusan Gobnyan.
Ateueh nan Almaseh, kamoe lakée ngon
meuharab that, teurimong kheueh jaroe
Allah nyang ka geusunyueng nyan keu teu-
peumungken gata gét lom teuma ngon
Gobnyan. [21] Almaseh hana meudesya, teu-
ma Allah nyang peujeuet Gobnyan geu-
tanggong desya geutanyoe, mangat tanyoe
tameugét lom teuma ngon Allah sabab meu-
saboh ngon Almaseh.

6 Sabab kamoe mubuet meusajan-sajan
ngon Po teu Allah, teuma kamoe meu-
lakée ngon that meuharab bék kheueh gata
sia-sia keugét até Allah nyan. [2] Lam Alki-
tab, Allah meufeureuman,

"Bak watée nyang ka teuntée, Ulôn
deungoe gata,
dan bak uroe keuseulamatan,
Ulôn ka kutulông gata."

Ingat kheueh beugét-gét, jinoenyoe kheueh
watée jih nyang ka teupeu teuntée nyan.
Jinoenyoe kheueh uroe keuteupeuseulamat
nyan!

[3] Kamoe hana kamoe tem peulayan ka-
moe teupeusalah. Ngon sabab nyan kamoe
meu-useuha hana kamoe bri alasan bak soe
mantong keu jipeubuet nyan. [4] Sikeubiet jih,
lam hai peue mantong, kamoe meutunyok
bahwa kamoe na kheueh hamba-hamba
Allah. Sabab, peue mantong nyang susah
ngon deurita nyan ka kamoe rasa ngon saba:
[5] Kamoe jiseksa, jipeutamong lam glab, dan
jiparan ramé-ramé; kamoe meukeureuja
brat, kayém that hana kamoe éh dan kayém
that teuma hana kamoe teumé peunajoh.
[6] Ngon kamoe peubuet nyang jujoe, bijaksa-
na, saba dan gét até, kamoe meutunyok
bahwa kamoe na kheueh hamba Allah.
Meunan cit kamoe meugantung bak tu-
lôngan Roh Allah, dan ngon geunaséh
nyang ikhlaih, [7] meunan cit ngon cara ka-
moe peusampoe haba nyang teuka nibak Po
teu Allah dan ngon kuasa Allah, kamoe
tunyok bahwa kamoe nyoe na kheueh
hamba-hamba Allah. Kamoe mumat bak
keuheundak Allah sibagoe sinjata kamoe
bah kheueh keu kamoe seurang meunan cit
keu kamoe bila droe. [8] Kamoe jihoreumat,
dan jihina cit teuma; jipujoe, dan jifiteunah
teuma. Sidub nyan kamoe nyoe jujoe, ji-
tudôh cit kamoe ureuëng sulet. [9] Kamoe
jianggab hana meusyeuhu, teuma kamoe
jituri lé mandum ureuëng. Kamoe jisangka
maté, teuma teunyata kamoe mantong udeb.
Bah pi kamoe nyoe ji iénanya, kamoe hana
maté. [10] Bah kheueh até kamoe jipeuseudeh,
teuma kamoe sabe lam geumbira. Kamoe
deuh jih gasien, teuma kamoe ka kamoe
peujeuet jai that manusia jeuet keu ureuëng
kaya. Deuh jih kamoe hana sapeue na, teu-
ma nyang sibeuna jih nibak kamoe dumpeue
na.

[11] Syedara-syedara nyang teucinta di
Korintus! Kamoe ka troh trang ubak gata,
banmandum asoe até kamoe ka kamoe peu-
gah. [12] Kamoe hana kamoe tôb até keu gata,
teuma gata kheueh nyang tôb até gata keu
kamoe. [13] Jinoenyoe, bah kheueh ulôn meu-
tutoe lagée lôn mariet bak aneuëk-aneuëk
lon keudroe. Buka kheueh até gata keuka-
moe.

Naseuhat keu peungaroh ureuëng-ureuëng nyang hana meuiman

[14] Bék kheueh jeuet keu ureuëng nyang
meurakan ngon ureuëng-ureuëng nyang ha-
na meuiman keu Isa; nyang lagée nyan hana
paih. Panena mungken nyang gét meulawok

[d] *ngon peurantaraan Almaseh, Allah geupeujeuet manusia jimeugét lom teuma ngon Gobnyan:* atawa Po teu Allah lam Almaseh geupeujeuet lom manusia jimeugét lom ngon Gobnyan.
6:2: Yes. 49:8 **6:5:** Kis. 16:23

ngon nyang jeuhet! Hana mungken trang
meujampu ngon supot. 15 Hana mungken
Almaseh sapeue kheun ngon Iblih. Peu
kheueh nyang saban ureuëng Kristen ngon
nyang bukon ureuëng Kristen? 16 Peu kheu-
eh hubongan jih Baét Tuhan ngon rumoh
beurala? Geutanyoe nyoe Baét Tuhan, na
kheueh Allah nyang udeb. Allah keudroe
meufeureuman,

"Ulôn teuma tinggai
diteungoh-teungoh awaknyan,
dan udeb meusajan-sajan ngon
awaknyan.
Ulôn teuma jeuet keu Allah
awaknyan,
dan awaknyan teuma jeuet keu
umat Lôn.
17 Sabab nyan,
tinggai kheueh laju ureuëng-ureuëng
nyang hana jituri keu Po teu Allah
nyan,
dan peujiôh kheueh droe gata
nibak awaknyan.
Bék tapeugot hubongan sagai-sagai
ngon nyang najih,
ngon lagée nyan Ulôn teuma
kuteurimong gata.
18 Ulôn teuma jeuet keu Bapak gata,
dan gata teuma jeuet keu
aneuëk-aneuëk Ulôn,
meunan kheueh feureuman Tuhan
Nyang Mahakuasa."

7 Syedara-syedara nyang teucinta! Phon-
phon that janji nyan teutuju keu geuta-
nyoe. Ngon sababnyan bah kheueh geuta-
nyoe tapeugleh droe nibak peue mantong
nyang jipeukuto jiwa raga tanyoe. Bah
kheueh geutanyoe tatakot keu Po teu Allah,
mangat tanyoe jeuet udeb khusos keu
Gobnyan ngon sampoereuna.

Paulus geumbira

2 Sambot kheueh kamoe lam até gata.
Kamoe hana meusalah baksoe mantong, dan
hántom na ureuëng nyang ka kamoe peuru-
goe. Kamoe sagai-sagai hana kamoe kuet
laba nibak soe mantong. 3 Ulôn peugah la-
gée nyan, kon lôn keuneuk peusalah gata.
Sabab, lagée nyang ka lheueh lôn peugah
yoh awai ilée, kamoe biet-biet that kamoe
gaséh keugata, dan tanyoe na kheueh rakan-
rakan nyang siudeb simaté. 4 Ulôn biet-biet
that lôn peucaya peunoh keugata. Teuma
ulôn bangga that keu gata. Bah kheueh
kamoenyoe jai that-that kamoe rasa keusu-
letan, até ulôn biet-biet mangat that. Até
ulôn biet-biet geumbira.

5 Watée katrok u Makedonia, kamoe
mubacut hana hase kamoe peupuléh hék.
Nibak jeueb-jeueb sagoe kamoe jipeusulét:
nibak pihak laén jimeudakwa dakwi, lam até
keudroe meurasa teumakot. 6 Biet kheueh
meunan, syukoe kheueh, Allah sabe keu-
peurayeuk até ureuëng nyang putôh asa;
Gobnyan geupeumangat até kamoe ngon
teuka Titus. 7 Até kamoe mangat kon
mantong sabab ka teuka Titus, teuma nyang
leubeh peunteng gobnyan geupeugah pakri-
ban até jih teuhibor ngon sabab lé gata.
Gobnyan geupeugah bak kamoe pakriban
gata disinoe rindu that keuneuk meurumpok
ngon ulôn; bahwa gata ka meunyeusai ateu-
eh buet nyang gata peubuet yoh ilée dan
jinoe rila keu gata bila ulôn. Hai nyang lagée
nyan teupeujeuet até lôn leubeh mangat lom
teuma.

8 Bah kheueh ngon surat lôn nyoe teu-
peujeuet até gata meutamah seudeh, ulôn ha-
na meunyeusai lôn tuléh surat nyan. Beutôi
watée lôn ngieng bahwa sabab surat lôn nyan
ka teupeujeuet gata mandum seudeh até –
bah kheueh seudeh gata nyan sikeujab
mantong – ulôn pi meunyeusai cit teuma.
9 Teuma bak watée nyoe ulôn mangat até –
kon lé sabab até gata ka jeuet keuseudeh,
teuma ngon na seudeh gata nyan teupeujeuet
peurangoe gata ka meu-ubah. Keubiet that,
seudeh gata nyan sisuai ngon keuheundak Po
teu Allah. Ngon lagée nyan, kamoe hana ka-
moe peurugoe gata. 10 Sabab seudeh nyang
lagée nyan jipeuhase até teu ubah nyang
jipeuteuka keuseulamatan. Dan ureuëng ha-
na teuma meunyeusai keuhai nyang lagée
nyan. Sikeubiet jih, seudeh nyang teuma si-
jalan ngon keuheundak manusia jipeuhase
maté. 11 Cuba gata ngieng peuhase jih nibak
gata nyang seudeh nyan sijalan ngon keu-
heundak Allah! Hase jih na kheueh gata bi-
et-biet gata useuha guna gata peujeureunéh
nyang ceuko! Gata ka jeuet keubanci ubak
desya, gata teumakot, gata rindu, gata jeuet
meuseumangat, gata rila tahuköm nyang sa-
lah! Lam banmandum soai nyoe gata ka ta-
tunyok bahwa gata hana meusalah.

12 Ngon lagée nyan, bah kheueh ulôn ka
lôn tuléh surat nyan, ulôn teumuléh kon lé

6:16: Im. 26:12, Yeh. 37:27, 1Kor. 3:16, 6:19 **6:17**: Yes. 52:11 **6:18**: 2Sam. 7:14, 1Taw. 17:13, Yes. 43:6, Yer. 31:9 **7:5**: 2Kor. 2:13

sabab ureuëng nyang meusalah nyan. Kon cit
teuma lé sabab ureuëng nyang meudeurita lé
sabab nyang salah nyan. Ulôn tuléh surat
nyan mangat dikeue Po teu Allah, gata tasada
keudroe padubna rayeuk jih peuratian gata
keukamoe. 13 Nyang kheueh sabab jih até
kamoe mangat that, dan kamoe leubeh-leu-
beh meutamah geumbira sabab kamoe ngi-
eng até Titus nyang geumbira; até jih mangat
lé sabab Gata banmandum. 14 Ulôn keubiet
ka lôn peubangga-bangga keugata nibak
awaknyan. Syukoe kheueh, gata hana tapeu-
malée ulôn. Banmandum nyang ka lheueh
kamoe peugah bak gata na kheueh beutôi.
Meunan cit teuma peue nyang kamoe peu-
bangga-bangga keuhai gata ubak Titus teu-
nyata pi beutôi cit. 15 Jinoenyoe jihnyan seu-
maken jigaséh keu gata, sabab jihnyan
teuingat pakriban gata mandum tatem seutôt
pimpén jihnyan dan pakriban gata teurimong
gobnyan ngon horeumat dan patuh. 16 Ulôn
mangat that até, sabab gata hase teupeucaya
lam sigala hai.

Sumbangan péng nibak ureuëng-ureuëng Kristen

8 Syedara-syedara, ulôn meuharab gata-
nyoe tateupeue cit keuhai pakriban gét
jih Allah keu jeumaáh-jeumaáh di Makedo-
nia. 2 Awaknyan ka teu ujoe ngon nyang
payah-payah dan geuhon-geuhon. Teuma
lam keuadaan nyang meunan brat jirasa lé
awaknyan, awaknyan meugeumbira dan
murah that até bak jibri sumbangan-sumba-
ngan keujitulông ureuëng laén, bah kheueh
awaknyan gasien lumpah na. 3 Ulôn jeuet
lôn pasti awaknyan jibri meunurot nyang
hase jibri, mungken leubeh. Hana nyang
yue, 4 awaknyan jilakée ngon meuharab that
ubak kamoe meunyoe jeuet awaknyan meu-
sajan-sajan jitulông jibri sumbangan keu
umat Allah nyang na di Yudea. 5 Awaknyan
jibri jiôh leubeh nibak nyang kamoe harab.
Awaknyan phon-phon that jiseurah droe
ubak Tuhan, óh lheueh nyan ubak kamoe cit
teuma, sisuai ngon keuheundak Po teu
Allah. 6 Nyang kheueh sabab jih kamoe
keubiet that kamoe yue bak Titus – nyang
peuphon useuha nyoe – mangat jihnyan
jipeurjak laju useuha nyang gét nyoe lamka-
wan gata cit teuma. 7 Gata leubeh nibak
peue mantong: Gata leubeh lam hai meu-
iman, lam hai tapeugah peundapat, lam hai
iéleumé peungeutahuan, lam mubagoe rupa
useuha, dan lam gaséh gata ubak kamoe. [e]
Sabab nyan, gét that cit gata leubeh nibak
useuha nyang jroh nyoe.

8 Ulôn hana lôn yue nyan sibagoe saboh
peurintah. Teuma ngon teutunyok padub na
sunggoh jih ureuëng laén jitulông sabe keu-
droe-droe, ulôn pih keuneuk lôn teupeu trok
éutna gaséh gata. 9 Sabab gata tateupeue that
bahwa geutanyoe that-that geugaséh lé Isa
Almaseh Tuhan tanyoe. Gobnyan kaya, teu-
ma Gobnyan geupeujeuet droe geuh keuga-
sien deumi keupeuntengan gata, mangat
ngon gasien Gobnyan nyang lagée nyan,
gata ka jeuet keukaya.

10 Meunurot peundapat ulôn, bak teum-
pat jih kheueh gata peuseuleusoe peue
nyang ka gata peuphon thon nyang ka lheu-
eh. Sabab gata kheueh nyang phon-phon
that nyang pike dan nyang peuphon useuha
nyan. 11 Ngon lagée nyan, bah kheueh gata
nyang peubuet laju meunurot nyang gata
mampu. Ulôn meuharab bah kheueh gata
ngon seumangat nyang hu gata peuseuleu-
soe buet nyan, lagée seumangat gata yoh
phon that gata reuncana buet nyan. 12 Meu-
nyoe gata rila tabri, teuma Po teu Allah
geuteurimong meuneubri gata nyan ngon
dasai jih peue nyang na nibak gata, kon
dasai jih peue nyang hana nibak gata.

13-14 Mubacut pih hana meukeusut ulôn
keu lôn peubeubaih ureuëng laén nibak
tanggong jaweueb, dan teupeubrat gata.
Teuma sabab gatanyoe bak watée nyoe lam
keuadaan na, ka sipatot jih gata peuseb
nyang kureueng nibak awaknyan. Teuma,
meunyoe gata lam keuadaan kureueng, dan
awaknyan lam keuadaan seb, awaknyan teu-
ma jitulông gata. Ngon lagée nyan bandua
nyan saban-saban teulayani. 15 Lam Alkitab
na teutuléh lagée nyoe,

"Ureuëng-ureuëng nyang
peunghaselan jih jai,
hana meuleubeh,
dan ureuëng nyang hase jih bacut,
hana meukureueng."

Titus dan rakan-rakan nyang teu utus meusajan-sajan gobnyan

16 Padub na syukoe jih kamoe ubak
Allah sabab Gobnyan ka geupeujeuet Titus
nyang sunggoh-sunggoh lagée kamoe
nyang tulông gata! 17 Sabab Titus kon

---

[e] *gaséh gata ubak kamoe:* padub-padubboh naseukah kuno: geunaséh kamoe ubak droeneueh.
8:1-4: Rm. 15:26 **8:15:** Keu. 16:18

mantong rila jipeupeunoh lagée nyang ka-
moe lakée, teuma jihnyan meunan that
jumôt jitulông gata sampoe ateueh keu-
heundak jih keudroe jicok keuputosan jijak
ubak gata. 18 Meusajan ngon jihnyan kamoe
kirém teuma sidroe syedara nyang that ji-
horeumat bak mandum jeumaáh sabab buet
jihnyan jipeusampoe Haba Gét nyang teuka
nibak Po teu Allah. 19 Disampéng nyan,
ureuëng nyan pih ka teupiléh dan jipeu-
teuntée lé jeumaáh-jeumaáh keujipeungon
kamoe lam meuneujak kamoe. Sabab kamoe
teuma kamoe peuna meuneujak keukamoe
jak peutrok sumbangan nyan, mangat Tuhan
teupeumulia dan mangat gata takalon keu-
droe bahwa kamoe rila kamoe meutulông.

20 Kamoe keubiet até-até that mangat
bék na ureuëng jipeusalah kamoe lam hai
kamoe peusampoe sumbangan nyang
rayeuk nyoe. 21 Kamoe keuneuk peubuet
nyang jujoe kon mantong dikeue Tuhan,
dikeue manusia cit teuma.

22 Meusajan-sajan ngon Titus dan sye-
dara nyan, kamoe kirém cit teuma sidroe
syedara nyang laén. Kamoe ka kamoe ujoe
jih nyan meu-ulang-ulang dan teunyata
jihnyan sabe jitem tumulông. Dan jinoe-
nyoe, jihnyan leubeh-leubeh jitem tulông
gata sabab jihnyan jikeubah harapan nyang
rayeuk bak gata. 23 Keuhai Titus, jihnyan na
kheueh rakan ulôn, nyang mubuet ngon ulôn
keu jitulông gata. Dan keuhai mandua sye-
dara nyan, nyang jijak meusajan ngon
jihnyan, awaknyan na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang jiutus lé jeumaáh-jeumaáh
dan jeuet keu banggaan nibak Almaseh.
24 Kamoe meuharab gata tatunyok geunaséh
gata ubak awaknyan, mangat banmandum
jeumaáh jiteupeu bahwa gata tagaséh
awaknyan dan bahwa peue nyang kamoe
peubangga keuhai gata na kheueh beutôi.

Bantuan keuseusabe ureuëng Kristen

9 Nyang sibeuna jih hana peureulée lé
lôn tuléh surat keu gata keuhai bantuan
nyang teungoh teukirém keu umat Allah di
Yudea. 2 Ulôn kuteupeu gata tatem tulông
gob, dan ulôn ka lôn peubangga gata ubak
ureuëng-ureuëng nyang na di Makedonia.
Ulôn peugah bak awaknyan, bahwa phon
thon nyang ka lheueh syedara-syedara ta-
nyoe nyang na di Akhaya ka siab keu jibri
sumbangan. Dan ngon seumangat gata
nyang meugeulora nyan ka jeuet keusabab
seumangat siladum nibak awaknyan meu-
geulora cit teuma. 3 Jinoenyoe ulôn utus
Titus dan bandua droe syedara nyan keu
gata mangat peue nyang kamoe peubangga-
bangga nyan keuhai gata bék jeuet keu haba
nyang sulet hana meuguna. Ngon lagée
nyan, gata nyang sibeuna jih ka siab, sabab
ulôn peugah bak awaknyan bahwa ka siab
meunyoe keu nyan. 4 Ulôn khawate meu-
nyoe na ureuëng-ureuëng Makedonia nyang
jijak meusajan ngon ulôn singoh watée ulôn
jak ubak gata. Dan meunyoe jikalon lé
awaknyan bahwa gata gohlom siab, keubiet
malée that kamoe singoh, sabab ka kamoe
peugah bahwa kamoe meupatéh that ubak
gata! Dan gata keudroe pi malée cit teuma.
5 Nyang kheueh sabab jih ulôn meurasa lôn
kirém awaknyan leubeh ilée ubak gata keu
jiurôih sumbangan nyang ka gata peujanji
nyan. Ulôn peubuet nyang lagée nyan si-
ngoh watée ulôn teuka, sumbangan nyang
gata bri nyan ka siab. Ngon lagée nyan,
deuh kheueh bahwa nyang gata bri nyan
teubri ngon mangat até, dan kon sabab teu-
paksa.

6 Ingat kheueh! Ureuëng nyang tabu bi-
jéh bacut teuma jipot bacut teuma. Teuma
ureuëng nyang tabu bijéh nyang jai teuma
jipot hase nyang jai teuma. 7 Tieb-tieb
ureuëng harôh jibri meunurot keurelaan até
jih. Bék kheueh jibri ngon seugan-seugan
atawa sabab teupaksa, sabab Allah geugaséh
keu ureuëng nyang mubri ngon galak até.
8 Allah meukuasa geubri keu gata beureukat
nyang meulimpah-limpah, mangat gata sabe
na peue nyang gata peureulée; dan gata
teuma na leubeh keu tapeubuet gét dan
tameu amai. 9 Lam Alkitab na teutuléh lagée
nyoe keuhai Allah,

"Gobnyan geutabu-tabu keu
ureuëng-ureuëng gasien;
até geuh nyang gét nyan keukai
siumu masa."

10 Allah nyang keubah bijéh keu ureuëng
teumabu dan peunajoh keugeutanyoe.
Gobnyan teuma nyang keubah dan nyang
peulé peue nyang gata tabu, mangat hase até
gata nyang murah nyan meutamah-tamah
lom teuma. 11 Ngon lagée nyan gata meu-
teumé dumpeue na lam sigala hai ngon
lagée nyan gata sabe hase tameubri ngon
murah até. Dan meuneubri-meuneubri gata
nyang kamoe weuek-weuek keu ureuëng
laén nyan, jeuet keusabab jai that ureuëng

8:21: Ams. 3:4 9:9: Zab. 112:9 9:10: Yes. 55:10

jilakée teurimong gaséh ubak Allah. 12 Sa-
bab buet nyang jroh nyang gata peubuet
nyoe kon teupeuseb nibak ukoran umat
Allah mantong, teuma jeuet keusabab jai
that ureuëng jilakée teurimong gaséh bak
Allah. 13 Dan ngon nyang jroh nyang gata
peuleumah nyan, jai that ureuëng Kristen
nyang na di Yudea teuma jipujoe Allah
sabab awaknyan jikalon keuseutiaan gata
keuhai Haba Gét soai Almaseh nyang gata
seutôt nyan. Meunan cit, awaknyan jipujoe
Allah, sabab gata biet-biet murah até keu
gata weuek-weuek ubak awaknyan dan keu
mandum ureuëng laén nyang na nibak gata.
14 Ngon lagée nyan awaknyan teuma jimeu-
doá keu gata ngon peurasaan gaséh sayang
kareuna Allah that gét até keu gata. 15 Gét
that tanyoe meusyukoe ubak Po teu Allah
ateueh meuneubri Gobnyan nyang luwabia-
sa nyan.

Paulus geubila peulayan gobnyan

10 Jinoenyoe ulôn, Paulus, keuneuk
peugah sapeue-peue bak gata. Ulôn
nyoe, meunurot nyang jipeugah lé gob, leu-
moh meunyoe meuhadab keu ngon gata,
meunyoe jiôh barô kheueh lôn jeuet. Nah,
sabab leumoh leumbot dan keu gét até
Almaseh, 2 ulôn meulakée ngon that meuha-
rab bék kheueh sampoe teupaksa lôn peubu-
et nyan kreueh ngon teugaih ateueh gata
watée ulôn teuka singoh. Sabab ulôn kana
niet keuneuk lôncok tindakan nyang teugaih
ateueh ureuëng-ureuëng nyang jipeugah
bahwa kamoe mubuet ngon tujuan donya
nyang fana nyoe. 3 Beutôi kamoe mantong
udeb lam donya, teuma kamoe hana meuju-
ang ngon tujuan donya. 4 Sinjata-sinjata
nyang kamoe peuguna lam peujuangan ka-
moe kon sinjata donya nyoe, teuma sinjata-
sinjata Allah nyang meukuasa. Ngon sinja-
ta-sinjata nyan laju kamoe peuhanco bubena
kuta-kuta; kamoe tangkeh bubena dobat-do-
bat 5 dan kamoe peuhanco bubena kuta-kuta
keusombongan nyang jipeudong keu jiheun-
tam peungeutahuan nyang geupeudong lé
Po teu Allah. Kamoe teun mandum pikeran
manusia dan kamoe peujeuet awaknyan
taklôk ubak Almaseh. 6 Dan meunyoe gata
ka taát ngon sipeunoh até, kamoe kasiab
kamoe jak huköm mandum nyang hana taát.
7 Bah kheueh gata sadar ubak keuadaan
nyang sibeuna jih. Meunyoe sidroe-droe
ureuëng yakén bahwa jihnyan Almaseh, bah
kheueh jihnyan jipeuingat droe jih keudroe
dan beusadar bahwa kamoe nyoe pih Alma-
seh saban lagée jih nyan. 8 Ulôn hana malée
meunyoe ulôn leubeh jai lôn peubangga
keukuasaan nyang ka geubri lé Tuhan ubak
kamoe, sabab keukuasaan nyan geubri keu-
teupeudong gata, kon keuteureuloh. 9 Ulôn
hana kutem tarasa bahwa ulôn nyoe kujak
peutakot-takot gata ngon surat-surat ulôn.
10 Ureuëng jipeugah, "Surat-surat Paulus
nyan teugaih dan meuwibawa, teuma meu-
nyoe gobnyan keudroe na lamkawan ta-
nyoe, pribadi gobnyan leumoh dan tutoe
haba gobnyan hana meumakna sapeue!"
11 Bah kheueh ureuëng nyang lagée nyan
beujisadar bahwa meunyoe kamoe na
lamkawan gata, buet kamoe teupat lagée
peue nyang ka kamoe tuléh lam surat kamoe
nyan.

12 Ka teuntée kamoe hana kamoe jeuet
peubandeng atawa kamoe peuduek droe ka-
moe sideureujat ngon ureuëng-ureuëng
nyang jianggab droe jih leubeh manyang.
Keubiet bangai that awaknyan! Awaknyan
jipeugét sineupat jih keudroe dan jiukô keu-
droe ngon sineupat nyan. 13 Kamoe hana
lagée nyan. Meunyoe kamoe meubangga-
bangga, kamoe hana meuliengkeu bataih.
Kamoe tinggai lam bataih-bataih daerah
teumpat kamoe mubuet nyang ka geupeu-
teuntée lé Allah keu kamoe. Dan gata jita-
mong lam daerah nyan. 14 Teuma, watée
kamoe jak saweue gata dan kamoe ba Haba
Gét keuhai Almaseh ubak gata, kamoe biet-
biet hana kamoe teubiet nibak bataih-bataih
daerah teumpat kamoe mubuet. 15 Kamoe
hana kamoe pujoe ateueh buet ureuëng laén
nyang na diluwa bataih nyang ka geupeu-
teuntée lé Allah keu kamoe. Sikeubiet jih
kamoe teutab na teutab lam bataih-bataih
nyang ka geupeuteuntée lé Po teu Allah keu
kamoe dan meuharab bahwa gata seumaken
tameuiman ubak Almaseh, mangat kamoe
hase kamoe peubuet buet-buet nyang leubeh
rayeuk nibak gata. 16 Ngon lagée nyan ka-
moe pih hase kamoe peusampoe Haba Gét
nyan bak nanggroe-nanggroe laén ngon ha-
na kamoe peurayeuk-rayeuk droe ateueh
buet nyang jipeubuet lam wilayah peula-
yanan ureuëng laén.

17 Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Ureuëng nyang jitem peubangga sapeue-
sapeue, bah kheueh jipeubangga peue nyang
ka geupeugét lé Tuhan." 18 Sabab ureuëng

10:17: Yer. 9:24

nyang teupujoe na kheueh ureuëng nyang
geupujoe lé Tuhan, kon ureuëng nyang jipu-
joe droe jih keudroe.

Paulus ngon rasui-rasui peuleusu

11 Peumeuáh kheueh keu lôn nyang
meusifeuet bangai bacut. Jeuet peue
hán? 2 Ulôn meucen ubak gata, lagée Po teu
Allah keudroe pi meucen ubak gata. Gata na
kheueh lagée sidroe aneuëk dara peurawan
nyang mantong gadih nyang ka lôn peujanji
keu teupeukawen ngon sidroe teungku la-
koe, na kheueh Almaseh. 3 Teuma ulôn kha-
wate pikeran gata teuma teugoda keu hana
seutia lé ubak Almaseh, saban lagée Hawa
nyang yoh watée ilée teugoda ubak buet
licek nyang jipeuteuka lé uleue. 4 Sabab
rupari gata magat mantong gata teurimong
ureuëng nyang teuka ubak gata dan jipeuru-
noe keuhai Isa nyang laén – kon Isa nyang
kamoe peuturi ubak gata. Dan gata pi tatem
teurimong roh dan "haba gét" nyang sagai-
sagai hana saban ngon Roh Allah dan Haba
Gét nyang ka lheueh gata teurimong nibak
kamoe.
5 Ulôn meubacut pi hana meurasa leu-
beh miyueb nibak "rasui-rasui" nyang lu-
wabiasa nyan! 6 Mungken ulôn nyoe kureu-
eng carông peugah haba, teuma meunyoe
keuhai iéleumé peungeutahuan, ulôn nyoe
kon ureuëng nyang bangai. Nyan ka lheueh
kamoe bri bukeuti ubak gata lam sigala hai
peue mantong.
7 Bak watée ulôn britée keuhai Haba Gét
nibak Po teu Allah ubak gata, ulôn hana
kulakée ubak gata beugata bri biaya nibak
gata meubacut pi; dan ngon lagée nyan ulôn
ka kupeujeuet droe ulôn leubeh miyueb.
Dan ulôn peubuet nyan keulôn peumanyang
gata. Peu kheueh ngon lagée nyan saboh
buet nyang salah nyang ka lôn peubuet
ateueh gata? 8 Nibak watée ulôn peutimang
gata, ulôn jijok biaya lé jeumaáh-jeumaáh
nyang laén. Jeuet tapeugah ulôn ka lôn
peurugoe jeumaáh-jeumaáh nyan mangat
hase lôn tulông gata. 9 Meunyoe nibak wa-
tée nyan ulôn na kureueng sapeue-sapeue,
ulôn hántom na lôn peususah ureuëng
laén meusidroe pi nyang na nibak gata.
Banmandum nyang ulôn peureulée jipeuna
lé syedara-syedara nyang teuka nibak Ma-
kedonia. Ulôn kujaga gét-gét mangat ulôn
hana lôn peususah gata nibak hai peue
mantong, dan ulôn teutab sabe kujaga ma-
ngat nyan teutab lagée nyan. 10 Keubangga-
an ulôn nyoe hana hase teusampôh dipat
mantong bansaboh nanggroe Akhaya, sabab
peungajaran Almaseh nyang beutôi na
nyoepat bak lôn. 11 Pakon jeuet lôn peubuet
lagée nyan? Peu kheueh lé sabab ulôn nyoe
hana kugaséh gata? Po teu Allah geuteupeue
bahwa ulôn gaséh keu gata!
12 Peue nyang ulôn peubuet jinoenyoe
teutab ulôn peubuet laju mangat "rasui-ra-
sui" nyang laén nyang hana alasan keu
jipeurayeuk-rayeuk droe dan jikheun
jihnyan jimubuet lagée kamoe. 13 Ureuëng-
ureuëng nyang lagée nyan na kheueh rasui-
rasui peuleusu. Awaknyan ureuëng-ureuëng
mubuet nyang jipeunget ureuëng laén sira
jimeunyamar sibagoe rasui-rasui Almaseh.
14 Hana hireuen awaknyan jipeubuet lagée
nyan bagoe, sabab Iblih keudroe pi jimeu-
nyamar lagée malaikat trang! 15 Deungon
nyan hana hireuen cit teuma meunyoe peu-
layan-peulayan Iblih jimeunyamar sibagoe
peulayan-peulayan nyang jipeubuet keu-
heundak Po teu Allah. Akhé jih awaknyan
pi jiteurimong beunalaih nyang sisuai ngon
buet-buet awaknyan.

Deurita Paulus sibagoe rasui

16 Ulôn ulang lom sigoe teuk: Bék
sampoe nyang jianggab ulôn ureuëng ba-
ngai. Teuma meunyoe ta-anggab cit lagée
nyan, idhin kheueh ulôn nyang bangai nyoe
lôn meubangga bacut. 17 Seulanjut jihnyoe
teuma lôn kheun keubanggaan lôn, teuma
kon Tuhan nyang yue bak ulôn keuteupeu-
gah nyan. Lam hainyoe ulôn biet-biet
kumeututoe lagée ureuëng bangai. 18 Keubi-
et na dan jai that ureuëng nyang jipeubangga
ubak hai-hai donya, teuma ulôn keuneuk
meubangga-bangga cit teuma. 19 Gata ngon
mangat até tameusaba ateueh ureuëng-
ureuëng nyang bangai, sabab gata meurasa
droe ureuëng carông that! 20 Gata tapeu-
biyeu mantong meunyoe na ureuëng jipeu-
namiet gata, atawa jiprah ngon jicok laba
ateueh gata, atawa meurasa droe leubeh
manyang nibak gata dan jijeuet tampa gata.
21 Ulôn malée lôn akunyan bahwa kamoe
keubiet that leumoh keukamoe peubuet la-
gée nyan.
Teuma peue nyang nibak ureuëng laén
jijeuet peubangga, ulôn pi kujeuet cit teuma!
(Ulôn kumeututoe lagée ureuëng bangai).
22 Peu kheueh awaknyan ureuëng Ibrani?

11:3: Keuj. 3:1-5, 13 11:9: Flp. 4:15-18

Ulôn pi ureuëng Ibrani. Peu kheueh
awaknyan ureuëng Israel? Ulôn pi ureuëng
Israel. Peu kheueh awaknyan keuturonan
Nabi Ibrahim? Ulôn pi lagée nyan cit! 23 Peu
kheueh awaknyan peulayan-peulayan Al-
maseh? Teudeungoe jih lagée ulôn nyoe
ureuëng ka gadôh akai, teuma ulôn keubiet
peulayan nyang leubeh gét nibak awaknyan
banmandum! Ulôn kumubuet leubeh brat,
ulôn ka kayém that jipeutamong lam glab,
ulôn leubeh jai jiseksa dan kayém that rab-
rab maté. 24 Ka limong goe ulôn jiseksa lé
ureuëng Yahudi dan jiseunuét ngon peunyu-
enuet na teuma lhée ploh sikureueng goe.
25 Lhée goe teuma ulôn jisunuet lé ureuëng-
ureuëng Roma; na teuma lôn rasa jigeulawa
ngon batée. Lhée goe ulôn rasa lham ngon
kapai lam laôt, dan na sigoe ulôn meuapöng-
apöng lam laôt nyang treb jih na dua ploh
peuet jeuem. 26 Ka jai lagoe na ulôn jak
nyang peunoh ngon bahaya: lagée bahaya ié
raya, bahaya lé peurampok, bahaya nyang
teuka nibak ureuëng Yahudi meunan cit
nibak pihak nyang kon Yahudi, bahaya lam
banda, bahaya diluwa banda, bahaya lam
laôt dan bahaya nibak ureuëng-ureuëng
nyang jipeugah droe syedara Kristen pada-
hai kon. 27 Ulôn kubanteng tuleuëng dan lôn
meujuang siteungoh maté: kayém that hana
ulôn éh, hana lôn makheun, hana lôn jieb ié,
kayém that-that ulôn teulanta lam keuadaan
deuk, sijuek sabab kureueng peukayan dan
hana teuma teumpat tinggai. 28 Nibak
banmandum nyan, tieb-tieb uroe ulôn teutab
gundah watée lôn ingat keuadaan jeumaáh.
29 Meunyoe na nyang leumoh ulôn pih
meusajan teuma leumoh. Meunyoe na
nyang rhot lam desya, até ulôn pi meusajan
hanco.
30 Ngon lagéenyan, meunyoe ulôn meu-
seuti lôn peubangga sapeue-sapeue, teuma
ka lôn peubangga ngon hai-hai nyang teutu-
nyok ubak ulôn nyang leumoh. 31 Po teu
Allah, Bapak nibak Tuhan Isa geuteupeue
bahwa ulôn hana kumeusulet. Teupujoe
kheueh nan Gobnyan siumu masa. 32 Watée
ulôn mantong na di Damsyik, gubunur
nyang mat kuasa nibak teumpat nyan dimi-
yueb keukuasaan Raja Aretas, jiyue bak
tantra mangat jikeumiet babah pintoe banda
nyan keujijak drob ulôn. 33 Teuma ngon
saboh raga ulôn laju jikirém u miyueb rot
saboh guha beuton. Meunan kheueh ulôn
lheueh nibak jaroe gubunur nyan.

Wahyu dan keumalon nyang geubri lé Allah keu Paulus

12 Beutôi hana laba jih tapeubangga
droe. Teuma lôn kutem cit peu-
bangga keuhai-hai nyang lé Allah ka geu-
peuleumah bak lôn lam wahyu atawa lam
keumalon. 2 Ulôn kuturi sidroe ureuëng
Kristen nyang peuet blaih thon nyang ka
lheueh geu beuôt lé Po u teumpat nyang
paleng manyang lam syeuruga. (Ulôn hana
kuteupeu peue beutôi-beutôi tuboh ureuëng
nyan teubeuôt atawa saboh keumalon – Allah
kheueh nyang teupeu.) 3-4 Ulôn ulang sigoe
teuk: Ulôn kuteupeu bahwa ureuëng nyoe
geubeuôt lam taman Firdaus. (Ulôn hana
kuteupeu peu kheueh tuboh ureuëng nyan
biet-biet teubeuôt atawa nyan saboh keuma-
lon – Allah mantong kheueh nyang teupeu.)
Bak teumpat nyan ureuëng nyan laju jideu-
ngoe hai-hai nyang hana hase jipeugah lé
manusia dan hana teuma teubri idhin keu
manusia keujipeugah hai nyan. 5 Keuhai
ureuëng nyan kheueh nyang keuneuk ulôn
peubangga, kon keuhai droe lôn keudroe.
Keuhai droe ulôn, na kheueh keuhai-hai
nyang teutunyok ubak keuleumohan lôn
mantong nyang jeuet lôn peugah, dan nyan
kheueh nyang keuneuk lôn peubangga.
6 Seukira jih ulôn keuneuk peubangga
sapeue-sapeue, ulôn hana kutem jeuet keu
ureuëng raya haba nyang mariet jih sulet;
ulôn teuma lôn peugah nyang beutôi. Teuma
lôn kupeuteun droe, mangat bék na ureuëng
nyang jianggab ulôn nyoe leubeh nibak
peue nyang ka jikalon lôn peubuet atawa
nyang jideungoe peue nyang lôn peugah.
7 Teuma mangat ulôn bék lumpah that
sombong sabab keumalon-keumalon nyang
luwabiasa nyan, ulôn geubri simacam
peunyakét nibak tuboh lôn nyang rupari
alat Iblih. Peunyakét nyan geubri keu
nyang seupôt ulôn mangat ulôn bék jeuet
keu ureuëng sombong. 8 Lhée goe ulôn
meudoá ubak Tuhan mangat jeuet peunya-
két nyan geucok nibak ulôn. 9 Teuma
Tuhan geujaweueb, "Ulôn kugaséh gata
dan nyan ka seb keugata; sabab kuasa
Ulôn keubiet that teuga meunyoe gata lam
keuadaan leumoh." Nyang kheueh sabab
jih ulôn leubeh galak lôn peubangga hai-
hai lôn nyang leumoh, sabab meunyoe
ulôn ka leumoh, dan bak watée nyan
kheueh ulôn rasa Almaseh geulindong

11:23: Kis. 16:23 **11:24:** Tel. 25:3 **11:25:** Kis. 16:22, 14:19 **11:26:** Kis. 9:23, 14:5 **11:32-33:** Kis. 9:23-25

ulôn ngon teunaga Gobnyan. 10 Ngon la-
gée nyan ulôn keubiet that galak ateueh
keuleumohan lôn nyan. Ulôn biet that
mangat até meunyoe lé sabab Almaseh
ulôn jifiteunah, ulôn meuteumé susah,
jilet-let dan ulôn meuteumé keupayahan.
Sabab meunyoe ulôn leumoh, teuma
bak watée nyan kheueh ulôn jiteuka teu-
makot.

Paulus khawate keuhai ureuëng-ureuëng Korintus

11 Keubiet that, ulôn ka lôn peujeuet
droe lagée ureuëng bangai – teuma gata
kheueh nyang peujeuet ulôn sampoe lagée
nyan. Nyang sibeuna jih gata nyang meusti
tapujoe ulôn. Sabab, bah kheueh ulôn nyoe
hana areuti sapeue, teuma ulôn sagai-sagai
hana taloe ngon "rasui-rasui" nyang luwa-
biasa nyan! 12 Buet-buet nyang ajaéb dan
hai-hai nyang luwabiasa meunan cit ngon
buet-buet nyang rayeuk-rayeuk ka teupeu-
kalon ngon saba ubak gata sibagoe bukeuti
bahwa ulôn nyoe sidroe rasui. 13 Lam hai
peue kheueh gata kureueng jikalon, teu-
bandeng ngon jeumaáh-jeumaáh nyan? Pa-
leng-paleng teuma lam hai nyoe: bahwa
ulôn hana lôn peusiusah gata keugata peubia-
ya ulôn. Peumeuáh kheueh ulôn ateueh
nyang salah nyan!

14 Jinoenyoe ka nyang keu lhée goe jih
ulôn jak saweue gata. Dan hana kutem peu-
susah gata, sabab nyang ulôn lakée kon
kheueh peue nyang na nibak gata, teuma na
kheueh droe gata. Sabab peu kheueh kon
aneuëk manyak nyang harôh jimita nafeu-
kah keu ureuëng syiek jih, teuma ureuëng
syiek kheueh nyang harôh jimita nafeukah
keu aneuëk-aneuëk jih. 15 Ngon sabab nyan,
ngon mangat até ulôn rila lôn keureubeuen
peue-peue mantong keugata, kon nyan
mantong, droe lôn keudroe pi lôn peurila.
Meunyoe ulôn ka meunan lôn gaséh keuga-
ta, peu kheueh patot kureueng gata gaséh
keu lôn?

16 Ngon lagée nyan, peu kheueh gata
situju bahwa ulôn hántom lôn peususah ga-
ta. Teuma na nyang peugah bahwa ulôn
nyoe lisek; bahwa ulôn meuteuma laba ni-
bak gata sabab tipée daya ulôn. 17 Panena
mungken! Peu kheueh rot ureuëng-ureuëng
nyang lôn yuejak bak gata nyan lônkuet laba
nibak gata? 18 Ulôn ka lôn yue Titus jijak
bak gata, dan meusajan ngon jih lôn yue
teuma syedara tanyoe ureuëng Kristen
nyang laén keurakan jih. Peu kheueh Titus
jicok laba ateueh gata? Teuma kamoe
bandua mubuet ngon tujuan nyang saban
dan kamoe cok tindakan pih ngon cara
nyang saban teuma.

19 Jeuet mantong gata kira kamoe nyang
kanyoe teungoh meu-useuha kamoe bila
droe ateueh gata? Gata keubiet that-that
keuliru! Allah geuteupeue bahwa banman-
dum nyang kamoe peugah nyan na kheueh
meunurot keuheundak Almaseh. Dan ban-
dum nyang kamoe peubuet na kheueh keu
teupeudong udeb rohani. 20 Ulôn khawate
bahwa watée ulôn jak bak gata singoh, lôn
kalon gata hana lagée peue nyang lôn harab
dan gata pih meurumpok ngon lôn hana
lagée nyang gata harab. Pat tateupeue si-
ngoh na nyang mulo, bingiek até, seu-uem
até, teupeupeunteng droe keudroe, fiteunah
keudeh keunoe, hasut keudeh keunoe,
sombong dan teupeuna karu. 21 Ulôn teuma-
kot pat tateupeue watée ulôn teuka singoh
Allah teuma geupumiyueb ulôn dikeue gata
dan ulôn teuma lônmo sabab jai that
lamkawan gata nyang meudesya yoh masa
ilée, hana meu-ubah dan hana jipiôh jipeu-
buet buet-buet nyang cabui, kutoe dan hana
patot.

Peuingat nyang keuneulheueh dan saleuem

13 Nyoe na kheueh nyang keu lhée goe
jih ulôn teuka jaksaweue gata. Lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe, "Tieb-tieb
peukara meuseuti jibantu lé keusaksian dua
atawa lhée droe saksi, barô kheueh peukara
nyan sah." 2 Ureuëng-ureuëng nyang ma-
sa ilée ka jipeubuet desya dan mandum
ureuëng laén teuma, ka lôn peuingat leubeh
ilée watée ulôn jaksaweue gata nyang keu-
dua goe jih. Jinoenyoe, teungoh ulôn jiôh
nibak gata, ulôn peuingat lom teuma bahwa
meunyoe ulôn teuka lom teuma, hana meu-
sidroe pih nibak awaknyan nyang lheueh
nibak hukôman. 3 Teuma gata meuteumé
banmandum bukeuti nyang gata lakée
bahwa Almaseh biet-biet geumeututoe rot
ulôn. Meunyoe Almaseh geucok tindakan
ateueh gata, hana ngon cara leumoh-leu-
moh, seubalek jih Gobnyan geutunyok kua-
sa geuh lamkawan gata. 4 Beutôi watée
Gobnyan teusaleb, Gobnyan leumoh, teuma
jinoenyoe Gobnyan udeb sabab kuasa Allah.

13:1: Tel. 17:6, 19:15

Meunan cit kamoe leumoh lam udeb kamoe
sabab meusaboh ngon Almaseh, teuma
meunyoe meuhadab ngon gata, kamoe pih
teuga meusajan Almaseh sabab kuasa Po teu
Allah.

5 Cuba gata ujoe droe teuh keudroe peu
kheueh gata biet-biet meuiman ubak Alma-
seh! Pasti gata tasadari bahwa Isa Almaseh
nyan na lam tuboh gata! – laén hai jih
meunyoe keubiet gata biet-biet hana tameu-
iman. 6 Ulôn harab gata sadar bahwa ka-
moenyoe kon ureuëng nyang ék teuteun
ujoe. 7 Kamoe meudoá ubak Po teu Allah
seumoga Gobnyan geutem tulông gata keu
hana tapeubuet salah. Bukon keu teutunyok
bahwa kamoe nyoe keubiet carông bak teu-
peuseuleusoe tugaih, teuma mangat gata
tapeubuet peue nyang geukeuheundaki lé Po
teu Allah – bah kheueh deuh jih kamoenyoe
hana meuhase, hana peue! 8 Sabab kamoe
hana hase kamoe peubuet musapeue pih
nyang meubida ngon nyang beutôi; kamoe
meuseuti kamoe seutôt nyang beutôi. 9 Ka-
moe galak that meunyoe kamoe leumoh,
dan gata teuga. Kamoe pih meudoá mangat
gatanyoe jeuet keusampoereuna. 10 Nyang
kheueh sabab jih ulôn tuléh surat nyoe bak
watée ulôn gohlom na lamkawan gata. Ngon
lagée nyan, meunyoe ulôn teuka teuma,
hana peue lôn cok tindakan nyang kreueh
ateueh gata ngon-lôn peuguna keukuasaan
nyang geubri lé Tuhan keu ulôn. Keukuasa-
an nyan geubri guna jih keu teupeudong
gata, kon keu teupeuhanco.

11 Akhé jih, Syedara-syedara, bah kheu-
eh gata bumangat até, dan meu useuha kheu-
eh jeuet keusampoe reuna. Teurimong kheu-
eh peue-peue mantong nyang ulôn naseuhat
nyoe. Bah kheueh gata saboh até dan udeb
nyang rukon. Allah Nyang Mahapeugaséh
dan nyang peudamé nyan teuma sabe na
meusajan gata.

12 Mumat-mat jaroe kheueh sidroe ngon
nyang laén seucara meusra sibagoe syedara
lam Kristen.

Banmandum umat Po teu Allah jikirém
saleuem ubak gata.

13 Tuhan Isa Almaseh geubri beureukat
keu gata, Allah geugaséh gata, dan Roh
Allah na meusajan gata banmandum teu-
ma!

Horeumat kamoe,
Paulus

SURAT PAULUS

KEU JEUMAÁH-JEUMAÁH DI

GALATIA

PEU INTAT HABA

Óh ka lheueh Haba Gét keuhai Isa jipeuphon peusampoe dan jiteurimong lamkawan ureuëng nyang kon Yahudi, jiteubiet lam pikeran keuhai teumanyong peu kheueh meunyoe jeuet keu ureuëng Kristen seujati ureuëngnyan meuseuti jitaát ubak huköm agama Yahudi. Geupeugah lé Paulus bahwa hainyan hana peureulée – bahwa nyang biet saboh-saboh jih dasai nyang gét keu udeb lam Kristen na kheueh meuiman ubak Almaseh. Ngon na meuiman lagée nyan bagoe hubongan manusia ngon Po teu Allah jeuet keugét lom teuma. Teuma lé ureuëng-ureuëng nyang jilawan Paulus kajijak ubak jeumaáh-jeumaáh di Galatia, na kheueh saboh propinsi Roma nyang na di Asia Ubit. Awaknyan meupeundapat bahwa keu teumeugét lom teuma ngon Allah, manusia harôh jipeubuet huköm agama Yahudi.

Surat Paulus Keu Jeumaáh-jeumaáh di Galatia nyoe teutuléh keu teutulông ureuëng-ureuëng nyang ka jipeusisat lé ajaran-ajaran nyang salah nyan, mangat awaknyan jitaát lom ubak ajaran nyang beuna. Paulus geupeuphon ngon geupeugah bahwa droe geuhnyan na hak teupeugah rasui Isa Almaseh. Ngon teugaih geupeugah lé Paulus bahwa teuhôi gobnyan sibagoe rasui asai jih nibak Allah, kon nibak manusia. Meunan cit bahwa tugaih gobnyan teutuju ubak nyang paleng phon na kheueh ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi (1:2). Óh lheueh nyan Paulus laju geupeugah peundirian gobnyan bahwa hubongan manusia ngon Po teu Allah jeuet keugét lom teuma na kheueh rot meuiman ubak Po teu Allah (3-4). Lam pasai-pasai akhé nibak kitab nyoe (5-6), Paulus geutunyok bahwa cinta gaséh nyang teuka nibak droe ureuëng Kristen sabab jihnyan meuiman ubak Almaseh, ngon keudroe jih teuma jeuet keusabab ureuëng nyan jipeubuet buet-buet Kristen.

Asoe jih

Haba phon 1:1-10
Hak Paulus sibagoe rasui 1:11–2:21
Haba Gét keuhai rakhmat Allah 3:1–4:31
Keubeubaihan dan keuwajéban ureuëng Kristen 5:1–6:10
Peunutôb 6:11-18

---

1 [1-3] Syedara-syedara mandum jeumaáh nyang na di Galatia, Ulôn, Paulus, dan banmandum syedara nyang Kristen nyang na meusajan ngon ulôn, kamoe meuharab seumoga Allah Bapak geutanyoe dan Tuhan Isa Almaseh geubri beureukat dan seujahteura keu gata.

Ulôn jeuet keurasui kon lé peurantaraan manusia atawa kareuna jiangkat lé manusia, teuma lé Isa Almaseh dan Allah Bapak geutanyoe nyang ka geupeu udeb lom teuma gobnyan nibak maté. [4] Taát ubak keuheundak Allah Bapak geutanyoe, Almaseh geupeujok droe Gobnyan jeuet keu keureubeuen keubanmandum desya-desya tanyoe, mangat tanyoe geupeu seulamat nibak jamén nyang jeuhet nyoe. [5] Teupujoe kheueh Allah siumu masa! Amin.

Teuma saboh Haba Gét

[6] Ulôn hireuen keuhai Syedara banmandum! Gata geutawök lé Po teu Allah lé sabab rahmat Almaseh,[a] teuma bak watée nyoe gata keubiet bagaih that tapeulikot Allah dan gata seutôt "haba gét" nyang laén nibak Haba Gét nyang teuka nibak Po teu Allah keudroe. [7] Nyang sibeuna jih hana "haba gét nyang laén". Teuma na ureuëng

[a] *sabab rahmat Almaseh:* padub-padubboh naseukah kuno: sabab rahmat Gobnyan.

nyang jijakpeugah ubak gata "haba gét"
keuhai Almaseh nyang ka jiputa balek lé
awaknyan ngon sabab nyan pikeran gata
karu hana meuteuntée. 8 Ureuëng nyang
peusampoe "haba gét" nyang laén nibak
Haba Gét nyang ka kamoe peusampoenyan,
bah kheueh ureuëng nyan geuhuköm lé
Allah – bah kheueh ureuëng nyang pe-
sampoe nyan ulôn keudroe atawa malaikat
nyang teuka lam syeuruga! 9 Kamoe ka
lheueh kamoe peugah yoh awaikon ilée,
jinoenyoe ulôn peugah sigoe teuk: Ureuëng
nyang peusampoe keu gata "haba gét"
nyang laén nibak Haba Gét nyang ka gata
teurimong nibak kamoe, ureuëng nyan bah
kheueh geuhuköm lé Po teu Allah!
10 Peu kheueh ngon lagée nyan deuh jih
ulônnyoe siulah-ulah meuharab beujiaku lé
manusia? Sagai-sagai hana dan kon lagée
nyan! Nyang ulôn harab na kheueh peunga-
kuan nibak Po teu Allah. Peu kheueh ulôn
teungoh meu-useuha lôn cok até manusia
mangat jigalak lé gob? Meunyoe ulôn
mantong kupeubuet lagée nyan, ulôn nyoe
bukon kheueh hamba Almaseh.

Pakriban Paulus jeuet keurasui

11 Syedara-syedara banmandum harôh
beutateupeue bahwa Haba Gét nyang ulôn
peusampoe nyan kon asai jih nibak manusia.
12 Ulôn hana kuteurimong haba nibak ma-
nusia, dan hana meusidroe pih nyang puru-
noe keu ulôn. Isa Almaseh keudroe kheueh
nyang peugah asoe Haba Gét nyan ubak
ulôn.
13 Teuntée gata katadeungoe keuhai
udeb lôn yoh ilée sibagoe sidroe ureuëng
nyang anut agama Yahudi. Gata tateupeue
pakriban keujam jih ulôn bak watée nyan
lôn iélanya jeumaáh Allah dan pakriban
kreueh jih ulôn keuneuk peuhanco jeumaáh
nyan. 14 Lam hai lôn amai agama Yahudi,
ulôn leubeh jroh nibak ureuëng Yahudi
nyang laén nyang santeuet ngon umu ulôn.
Ulôn meuseumangat that lam hai-hai adat
istiadat indatu kamoe.
15 Teuma ngon jroh até Po teu Allah,
Gobnyan ka geupiléh ulôn sigohlom ulôn
lahé dan teutawök ulôn guna lôn layani
Gobnyan. 16 Allah geupeugah Aneuëk Gob-
nyan keu ulôn mangat Haba Gét keuhai
Aneuëk Gobnyan hase lôn peusampoe keu
ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi. Bak
watée nyan hana ulôn jak bak soe mantong
lôn jak lakée naseuhat. 17 Meunan cit ulôn
hana lôn jak ubak ureuëng-ureuëng nyang
na di Yerusalem nyang ka leubeh ilée nibak
ulôn jeuet keurasui. Teuma ulôn kujak u
nanggroe Arab, nibak teumpat nyan laju lôn
gisa lom u Damsyik. 18 Lhée thon teuma óh
lheueh nyan, ulôn jak teuma u Yerusalem
guna lôn jak meuturi ngon Petrus. Ulôn
tinggai ngon gobnyan na limong blaih uroe
treb jih. 19 Ulôn hana murumpok ngon ra-
sui-rasui nyang laén, keucuali Yakobus, [b]
syedara Tuhan.
20 Peue nyang lôn tuléh nyoe na kheueh
beutôi. Allah geuteupeue bahwa ulôn hana
meusulet!
21 Óh lheueh nyan laju ulôn jak u dae-
rah-daerah nyang na di Siria dan Kilikia.
22 Trok bak watée nyan jeumaáh-jeumaáh
Kristen nyang na di Yudea mantong na
gohlom jituri keulôn seucara langsong.
23 Awaknyan teuma jideungoe gob peugah,
"Ureuëng nyang iélanya kamoe yoh watée
ilée, jinoe jijak peusampoe haba nyang yoh
masa ilée jikeuneuk peuhanco." 24 Ngon
lagée nyan awaknyan laju jipujoe Allah
sabab lé ulôn.

Paulus ngon rasui-rasui nyang laén

2 Peuet blaih thon óh lheueh nyan, ulôn
woelom u Yerusalem, meusigoe ngon
Barnabas. Meunan cit Titus na lôn ba sajan.
2 Ulôn kujak u Yerusalem sabab Allah ka
geupeugah ubak ulôn bahwa ulôn harôh
lônjak keunan. Dan bak saboh teumpat meu-
rok pakat khusos ngon peumimpén-peu-
mimpén nyang na disinan, laju ulôn peugah
Haba Gét nyang ka lôn peusampoe ubak
ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi. Sabab
ulôn hana kutem useuha lôn nyang awai,
meunan cit nyang jinoe, tinggai sia-sia. 3 Ti-
tus, nyang peungon ulôn, na kheueh
ureuëng Yunani, teuma jihnyan hana teu-
paksa meuseuti jiseutôt peuratoran meusu-
nat, 4 bah kheueh na ureuëng-ureuëng nyang
jipaksa hai nyan. Awaknyan na kheueh
ureuëng-ureuëng jiseuludob lam gulongan
tanyoe dan jimeunyamar sibagoe syedara.
Awaknyan jitamong ngon seungab-seungab

---

[b] *rasui-rasui nyang laén, keucuali Yakobus:* atawa rasui-rasui nyang laén; ulôn teuma meurumpok ngon sidroe ureuëng laén na kheueh Yakobus.

1:13: Kis. 8:3, 22:4-5, 26:9-11 **1:14:** Kis. 22:3 **1:15-16:** Kis. 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18 **1:18:** Kis. 9:26-30
2:1: Kis. 11:30, 15:2

keu jijak seulidek keubeubaihan nyang na
nibak geutanyoe sabab tanyoe meusaboh
ngon Isa Almaseh. Awaknyan jikeuneuk
peugisa tanyoe ubak keuadaan lagée yoh
awai sibagoe namiet, 5 teuma kamoe hana
meunyeurah mubacut pih ubak awaknyan,
sabab kamoe keuneuk kamoe jaga mangat
Haba Gét nyan teutab gleh keugata.
6 Bah kheueh lagée nyan, hana hai-hai
barô nyang jituntot nibak ulôn lé ureuëng-
ureuëng nyang jianggab ureuëng patot –
nibak ulôn hana meulaén meunyoe
awaknyan ureuëng patot atawa kon ureuëng
patot, sabab Po teu Allah hana geungieng
muka. 7 Seubalek jih, ureuëng-ureuëng
nyang jianggab ureuëng patot jiaku keudroe
bahwa Allah ka geubri tugaih ubak ulôn keu
lôn peusampoe Haba Gét keu ureuëng
nyang kon Yahudi, sabab lagée Gobnyan ka
geubri tugaih ubak Petrus keujijak peu-
sampoe Haba Gét nyan ubak ureuëng Yahu-
di. 8 Sabab Allah nyang bri ubak Petrus
keusanggopan beujeuet keu rasui ureuëng
Yahudi, meunan cit geubri teuma ubak ulôn
keujeuet keurasui ubak ureuëng nyang kon
Yahudi. 9 Yakobus, Petrus dan Yahya,
nyang deuh jih jeuet keupeumimpén-peu-
mimpén jeumaáh, jiaku keudroe bahwa
Allah ka geubri ubak ulôn tugaih khusos
nyoe. Teuma awaknyan laju jimumat jaroe
ngon Barnabas dan ulôn sibagoe tanda meu-
sahabat. Laju awaknyan dan kamoe situju
bahwa kamoe teuma mubuet lamkawan
bansa-bansa nyang kon Yahudi, dan
awaknyan lamkawan ureuëng Yahudi.
10 Nyang that-that jilakée lé awaknyan bak
kamoe na kheueh mangat kamoe biet-biet
kamoe pike keu ureuëng gasien. Dan ulôn
keubiet mangat até[c] peubuet hai nyan.

Paulus geuseugah Petrus di Antiokhia

11 Watée Petrus jijak u Antiokhia, laju
lôn lawan jih troh trang, sabab buet jih ka
salah. 12 Phon-phon that jiduek sira ji-
makheun meusajan-sajan ngon ureuëng-
ureuëng nyang kon Yahudi. Teuma óh ka
lheueh ureuëng-ureuëng utosan Yakobus
nyan teuka, laju jipeujiôh droe nibak
ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi nyan
dan hana jitem lé makheun meusajan ngon
awaknyan, sabab jitakot keu ureuëng-
ureuëng nyang jilakée mangat banmandum
ureuëng teupeusunat. 13 Lé syedara-syedara
nyang ureuëng Yahudi laén pih ka rhot bak
munafék lagée Petrus nyan, dan akhé jih
Barnabas pih teupeungaroh ngon sikeub
nyang jipeuleumah lé awaknyan. 14 Meunan
lôn teupeu bahwa awaknyan hana meu-
sikeub nyang sisuai ngon keubeunaran
nyang na lam Haba Gét nyan, laju ulôn
peugah ubak Petrus dikeue mandum
ureuëng nyang teuka disinan, "Meunyoe
Gata sibagoe ureuëng Yahudi ka udeb lagée
kon ureuëng Yahudi, keupeue jinoenyoe
Gata keuneuk paksa ureuëng-ureuëng laén
udeb lagée ureuëng Yahudi?"

Ureuëng Yahudi dan kon Yahudi teupeuseulamat sabab meuiman ubak Almaseh

15 Keubiet, meunurot lahé, kamoe na
kheueh ureuëng Yahudi dan kon "ureuëng
nyang kon Yahudi nyang meudesya".
16 Bah kheueh meunan kamoe meuteupeue
bahwa manusia jimeugét lom teuma ngon
Po teu Allah sabab jimeuiman ubak Isa
Almaseh, dan kon ngon sabab jiamai huköm
agama. Kamoe keudroe pih meuiman ubak
Isa Almaseh, mangat kamoe jeuetmeugét
lom teuma ngon Allah meulalu iman kamoe
nyan, kon ngon sabab kamoe amai huköm
agama. Sabab ngon teuamai huköm agama,
hana meusidroe pih hase jimeugét lom teu-
ma ngon Po teu Allah. 17 Kamoe meu-useu-
ha kamoe meugét lom teuma ngon Allah rot
udeb meusaboh ngon Almaseh. Teuma
meunyoe óh ka lheueh teupeubuet nyang
lagée nyan, teunyata kamoe mantong jeuet
lagée "ureuëng-ureuëng meudesya" meu-
nan cit lagée ureuëng-ureuëng nyang kon
Yahudi, peu kheueh ngon lagée nyoe bahwa
Almaseh kheueh nyang jeuet keusabab ka-
moe meudesya? Ka teuntée hana! 18 Meu-
nyoe ulôn kupeuphon lom teuma lôn peu-
dong pola huköm agama nyang ka ulôn
reuloh, ngon lagée nyan ka lôn peuleumah
bahwa ulôn ka lôn langga huköm. 19 Teuma
ulôn ka maté ateueh huköm agama – jipeu-
maté lé huköm nyan keudroe – mangat ulôn
jeuet udeb keu Po teu Allah. Ulôn ka jisaleb
meusajan ngon Almaseh. 20 Jinoenyoe bu-
kon lé ulôn nyang udeb, teuma Almaseh
nyang udeb lam tuboh ulôn. Udeb nyoe
nyang ulôn amai jinoe na kheueh lé iman
ulôn keu Aneuëk Allah nyang geugaséh
ulôn dan nyang ka geukeureubeuen droe

[c] *keubiet mangat até:* atawa ka lheueh bit-bit that.
2:6: Tel. 10:17 **2:16:** Zab. 143:2, Rm. 3:20, 22

Gobnyan keu ulôn. 21 Ulôn hana lôn peu-
beuah rahmat Allah. Meunyoe hubongan
manusia ngon Po teu Allah jeuet keu gét lom
teuma sabab jiamai hukôm agama, nyan
saban cit maté Almaseh hana meuguna!

Hukôm agama atawa meuiman ubak Almaseh

3 Syedara-syedara nyang ureuëng-
ureuëng Galatia! Gata biet-biet bangai!
Aléh peungaroh soe nyang ka keunong ni-
bak gata? Almaseh maté bak kayée saleb ka
ulôn peutrang sijeulaih-jeulaih jih keu gata!
2 Cuba gata peugah ubak saboh hai nyoe:
Peu kheueh gata katateurimong Roh Allah
sabab gata amai hukôm agama, atawa sabab
gata deungoe Haba Gét nyang teuka nibak
Po teu Allah dan meuiman ubak Almaseh?
3 Pakon gata keubiet that bangai! Gata ka
tapeuphon udeb barô ngon Roh Allah, pa-
kon jinoenyoe gata keuneuk trok ubak keu-
sampoereuna ngon teunaga gata keudroe?
4 Sia-sia mantong banmandum nyang ka ga-
ta alami nyan? Hana mungken sia-sia! 5 Po
teu Allah geubri Roh gobnyan keu gata dan
geupeuna buet-buet nyang ajaéb lamkawan
gata. Peu kheueh Allah geupeubuet nyan
sabab gata ka tapeubuet hukôm agama ata-
wa sabab gata ka tadeungoe Haba Gét nyan
dan meuiman ubak Almaseh?
6 Nyan saban lagée nyang na teutuléh
lam Alkitab keuhai Nabi Ibrahim – lagée
nyoe, "Nabi Ibrahim geumeuiman ubak
Allah, dan sabab meuiman geuhnyan
gobnyan geuteurimong lé Allah sibagoe
sidroe nyang teupeumangat até Allah."
7 Ngon lagée nyan bah kheueh gata beutasa-
dar bahwa ureuëng nyang biet-biet keutu-
ronan Nabi Ibrahim na kheueh ureuëng
nyang meuiman ubak Allah. 8 Alkitab ka
jikalon leubeh ilée bahwa Allah ka geupeu-
mungken ureuëng-ureuëng nyang kon Ya-
hudi jimeugét lom teuma ngon Allah, meu-
nyoe awaknyan jimeuiman ubak Gobnyan.
Haba Gét nyan teupeugah leubeh ilée ubak
Nabi Ibrahim lam janji nyang lagée nyoe,
"Rot gata, Allah teuma geubri beureukat
banmandum umat manusia ateueh rhueng
bumoe." 9 Nabi Ibrahim geumeuiman,
nyang kheueh sabab gobnyan geubri beu-
reukat. Meunan cit teuma keu mandum
ureuëng nyang meuiman, teuma geubri beu-
reukat meusajan-sajan ngon Nabi Ibrahim.
10 Ureuëng-ureuëng meugantueng ubak
hukôm agama, banmandum udeb dimiyueb
kutokan. Sabab lam Alkitab na teutuléh la-
gée nyoe, "Ureuëng nyang hana seutia jia-
mai banmandum nyang teutuléh lam Kitab
Hukôm Agama, geukutôk lé Allah!" 11 Ha-
na meusidroe pi nyang jimeugét ngon Po teu
Allah ngon sabab jiamai hukôm agama. Hai
nyan ka teupeugah lam Alkitab, "Teuma
ureuëng nyang meuiman ubak Allah
sampoe hubongan jih ngon Allah jeuet keu-
gét lom, teuma udeb!" [d] 12 Teuma hukôm
agama hana meudasai ateueh iman. Lam
Alkitab na teutuléh bahwa ureuëng nyang
jiamai hukôm agama, teuma udeb ngon sa-
bab hukôm nyan.
13 Teuma Almaseh geupeubeubaih
tanyoe nibak kutokan hukôm agama.
Gobnyan geupeubuet lagée nyan ngon cara
geupeubiyeu droe Gobnyan teukutok sabab
lé geutanyoe. Sabab lam Alkitab na teutuléh
lagée nyoe, "Teukutok kheueh ureuëng
nyang maté teugantueng bak taméh kayée."
14 Almaseh geupeubuet lagée nyan mangat
beureukat nyang ka geupeu janji lé Allah
ubak Nabi Ibrahim geubri cit teuma ubak
ureuëng-ureuëng nyang bukon Yahudi.
Ngon lagée nyan tanyoe pih nyang meu-
iman ubak Allah, hase tateurimong Roh
nyang ka geupeu janji lé Allah nyan.

Hukôm agama atawa janji Allah

15 Syedara-syedara! Bah kheueh lôn peu-
guna cuntoh nibak peungalaman tieb-tieb
uroe. Meunyoe na ureuëng jipeuna saboh
janji dan janji nyan ka teupeusah, hana meu-
sidroe pih nyang jeuet jipeubateu janji nyan,
atawa jitamah sapeue-sapeue nibak janji
nyan. 16 Janji-janji Allah geupeugét lé Allah
keu Nabi Ibrahim dan keu ureuëng keutu-
ronan Nabi Ibrahim. Lam Alkitab hana teu-
tuléh "dan keu ureuëng-ureuëng keuturonan
Nabi Ibrahim", nyang makna jih jai that
ureuëng. Nyang na teutuléh lam Alkitab
nyan na kheueh, "dan keu ureuëng keutu-
ronan gata", nyang makna jih keu sidroe
ureuëng mantong, nyan kheueh Almaseh.
17 Nyang keuneuk lôn peugah nibak teumpat
nyoe na kheueh lagée nyoe: janji Allah ka

---

[d] *meuiman ubak Allah sampoe hubongan jih ngon Allah jeuet keugét lom, teuma udeb:* atawa hubongan gobnyan ngon Po teu Allah gét lom teuma, dan udeb sabab peucaya.

3:6: Keuj. 15:6, Rm. 4:3 **3:7:** Rm. 4:16 **3:8:** Keuj. 12:3 **3:10:** Tel. 27:26 **3:11:** Hab. 2:4 **3:12:** Im. 18:5
3:13: Tel. 21:23 **3:16:** Keuj. 12:7 **3:17:** Keu. 12:40

geupeugét dan teupeusah leubeh ilée.
Huköm agama nyang geubri 430 thon óh
lheueh nyan hana hase teupeubateu nyang ka
teupeusah nyan dan teusampôh janji Allah
nyan. 18 Sabab meunyoe meuneubri Allah
teugantueng nibak huköm agama, ngon lagée
nyan kon lé meuneubri nyang ka geupeu
janji. Teuma lé sabab Allah ka geupeu janji
nyan ubak Nabi Ibrahim, ngon lagée nyan
Allah geubri atra nyan keu gobnyan.
19 Meunyoe meunan, keupeuguna jih
huköm agama teubri? Jaweueb jih na kheu-
eh bahwa huköm agama teutamah keuteu-
peugah buet nyang jilangga lé manusia.
Huköm agama nyan meulaku sampoe bak
watée trok sidroe keuturonan Nabi Ibrahim,
nyang teupeugah lam janji Allah keu Nabi
Ibrahim. Huköm agama nyan geupeu-
sampoe lé malaikat-malaikat ngon peuranta-
ra sidroe manusia. 20 Nyang kheueh, meu-
seuti na dua pihak, barô kheueh peureulée
sidroe peurantara. Teuma nibak Allah hana
peureulée peurantara sabab Gobnyan keu-
droe nyang meutindak.[e]

Peuranan huköm agama

21 Peu kheueh nyan meumakna bahwa
huköm agama meulawan ngon janji Allah?
Ka teuntée hana! Sabab meunyoe huköm
agama geubri keu anugeurah udeb manusia,
ngon lagée nyan manusia hase jimeugét
ngon Allah meulalu huköm agama. 22 Teu-
ma lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe
bahwa banmandum umat manusia na dimi-
yueb keukuasaan desya. Ngon sabab nyan,
meuneubri nyang geupeu janji ngon dasai
jih meuiman ubak Isa Almaseh teubri keu
awaknyan nyang meuiman.
23 Sigohlom trok watée jih keumeuiman
ubak Almaseh, tanyoe jijaga that lé huköm
agama; tanyoe jikurong sampoe iman nyan
teupeugah. 24 Ngon lagée nyan, huköm aga-
ma teupeujeuet sibagoe nyang kawai tanyoe
trok ubak Almaseh teuka keu geujak peugét
tanyoe beutameugét lom ngon Allah sabab
tanyoe meuiman ubak Almaseh. 25 Jinoe-
nyoe, sabab ka trok watée jih manusia jeuet
jimeuiman ubak Almaseh, ngon lagée nyan
tanyoe hana lé jikawai lé huköm agama.
26 Sabab gata meuiman ubak Isa Alma-
seh, ngon lagée nyan gata meusaboh ngon
Gobnyan; dan ngon sabab nyan gata ka jeuet
keu aneuëk-aneuëk Allah. 27 Gata banman-
dum ka teupumanö ateueh nan Almaseh,
dan gata ka tateurimong nibak droe gata
sifeuet-sifeuet Almaseh keudroe. 28 Lam hai
nyoe hana lé beda ureuëng Yahudi ngon
ureuëng nyang kon Yahudi, meunan cit ha-
na lé beda sidroe namiet ngon ureuëng beu-
baih, hana meubeda ureuëng agam ngon
ureuëng inong. Gata banmandum ka meusa-
boh ngon sabab Isa Almaseh. 29 Meunyoe
gata atra Almaseh, ngon lagée nyan gata na
kheueh keuturonan Nabi Ibrahim. Dan gata
teuma tateurimong peue nyang geupeu janji
lé Allah.

4 1-2 Teuma peureulée lôn peujeulaih: si-
mantong ahli waréh mantong dimiyueb
umu, na sidroe ureuëng nyang kawai
jihnyan dan nyang uruih peue-peue nyang
jipeureulée lé ahli waréh nyan trok ubak
umu nyang ka jipeuteuntée lé bapak jih.
Jihnyan teupeusaneuet saban lagée sidroe
namiet, bah pi jihnyan ahli waréh nibak
mandum atra nyan. 3 Meunan cit ngon geu-
tanyoe: Simantong tanyoe gohlom rayeuk,
tanyoe jipeunamiet lé roh-roh nyang kuasa
donya nyoe. 4 Teuma nibak watée nyang
paih, Allah geu-utus Aneuëk Gobnyan lam
donya nyoe. Aneuëk Gobnyan nyan jipeula-
hé lé sidroe ureuëng inong dan udeb dimi-
yueb keukuasaan huköm agama. 5 Ngon
lagée nyan Gobnyan geupeu beubaih
ureuëng-ureuëng nyang udeb dimiyueb keu-
kuasaan huköm agama; mangat tanyoe pih
hase jeuet keu aneuëk-aneuëk Allah.
6 Sabab gata na kheueh[f] aneuëk-aneuëk
Allah, Allah geuyue Roh Aneuëk Gobnyan
jitamong lam até Gata dan até ulôn, nyan
kheueh Roh nyang jimeuhôi, "Bapak, oe
Bapak lôn." 7 Ngon lagée nyan, gata kon lé
namiet, teuma ka jeuet keu aneuëk. Dan
sabab gata aneuëk Allah, teuma Allah geu-
bri ubak gata peue-peue mantong nyang
geukeubah keu aneuëk-aneuëk Gobnyan.

Paulus gundah keu ureuëng-ureuëng Galatia

8 Yoh watée ilée gata hana taturi keu
Allah, nyang kheueh sabab jih gata jeuet keu
namiet nibak kuasa-kuasa nyang teuanggab
sibagoe ilah nyang sibeuna mubacut pih kon
Allah. 9 Teuma bak watéenyoe gata ka taturi
keu Allah, atawa nyang leubeh paih lom,

---

[e] *Gobnyan keudroe nyang meutindak:* atawa Gobnyan kheueh Po teu Allah nyang esa. [f] *Sabab gata na kheueh:* atawa keuteutunyok bahwa gata na kheueh.

3:18: Rm. 4:14 **3:29:** Rm. 4:13 **4:5-7:** Rm. 8:15-17

Allah geuturi gata. Ngon sabab nyan, pakon
gata keuneuk tagisa lom ubak roh-roh donya
nyoe, nyang leumoh dan gasien? Pakon gata
tatem jipeubudak lom lé roh-roh nyan?
10 Gata tapeuna uroe raya bak uroe-uroe
nyang ka teupeuteuntée, buleuen-buleuen
nyang ka teupeuteuntée, dan thon-thon
nyang ka teupeuteuntée teuma. 11 Ulôn kha-
wate, hana-hana jeuréh payah ulôn keugata
sia-sia mantong.
12 Syedara-syedara! Ulôn meulakée
ngon meuharab that mangat gata beujeuet
lagée ulôn. Sabab ulôn pi ka jeuet lagée
gata. Gata hana tapeubuet musapeue pih
nyang salah ateueh ulôn. 13 Gata teuntée
mantong teuingat peue sabab jih bak awai-
phon ulôn peusampoe Haba Gét ubak gata.
Sabab jih na kheueh ulôn rhot bak sakét.
14 Bak watée nyan gata hana meurasa luwat
keu ulôn, bah pih keuadaan tuboh ulôn ka
jeuet keucubaan nyang paleng rayeuk ateu-
eh gata. Bahkan gata tateurimong ulôn siba-
goe malaikat Allah atawa lagée tateurimong
Isa Almaseh keudroe. 15 Gata mubahgia that
bak watée nyan. Teuma bak watée nyoe,
dipat kheueh keubahgiaan nyan? Ulôn
kuteupeue bahwa bak watée nyan gata rila
gata cungke mata gata keudroe keugata jok
ubak ulôn, meunyoe nyan hase teupeubuet.
16 Peu kheueh gata bak watéenyoe ka gata
anggab ulôn sibagoe musoh gata, sabab ulôn
peugah nyang beutôi ubak gata?
17 Ureuëng-ureuëng nyang laén nyan
ngon peunoh seumangat jimita gata, teuma
meukeusut awaknyan hana gét. Awaknyan
jikeuneuk peuputôh hubongan ngon kamoe,
mangat gata taseutôt awaknyan ngon peunoh
seumangat. 18 Beutôi gét that beuna seuma-
ngat lam hai-hai nyang gét, asai beusabe na
lagée nyan dan bék watée ulôn na meusapat
ngon gata mantong. 19 Aneuëk-aneuëk ulôn
nyang lôn cinta! Ulôn bak watée nyoe ka
meudeurita lom sabab lé gata. Ulôn meudeu-
rita lagée sidroe inong meudeurita watée
jipeulahé aneuëk. Ulôn teuma sabe meu-
deurita, meunyoe sifeuet-sifeuet Almaseh
gohlom teupula lam tuboh gata! 20 Ulôn
meuheuét that keuneuk meugumpôi lamka-
wan gata bak watée nyoe, mangat ulôn jeuet
lôn meucalitra ubak gata ngon su nyang laén,
sabab ulôn ka lôn teupeue lé peue nyang
meuseuti lôn peubuet ateueh gata!

Hagar dan Sara sibagoe cuntoh

21 Syedara-syedara nyang keuneuk udeb
dimiyueb keukuasaan hukôm agama, cuba
deungoe ulôn peugah! Ulôn keuneuk kheun
bak gata peue nyang na teutuléh lam Kitab
Hukôm Nabi Musa. 22 Disinan na teutuléh
bahwa Nabi Ibrahim na dua droe aneuëk:
Mak nibak aneuëk nyang sidroe na kheueh
sidroe namiet, dan mak nibak sidroe aneuëk
nyang sidroe teuk nyan na kheueh sidroe
inong nyang meurdehka. 23 Aneuëk nibak
inong namiet lahé jih lazem sabab keu-
heundak manusia. Teuma aneuëk nyang la-
hé nibak inong nyang meurdehka, lahé jih
sabab geupeue janji lé Allah. 24 Nyoe jeuet
tapeuguna sibagoe kiasan. Dua droe inong
nyan na kheueh miseue lagée dua boh janji:
nyang sidroe asai jih nibak Gunong Sinai –
nyan kheueh Hagar; aneuëk-aneuëk inong
nyan lahé sibagoe namiet. 25 Dan, Hagar
nyan kheueh teupeumiseue ngon Gunong
Sinai, di nanggroe Arab. Gobnyan sibagoe
lambang[g] banda Yerusalem ngon ban-
mandum peunduduek jih nyang bak watée
nyoe ka jeuet keunamiet. 26 Teuma Yerusa-
lem nyang na lam syeuruga nyan na kheueh
Yerusalem nyang meurdehka, dan nyan
kheueh mak geutanyoe. 27 Sabab lam Alki-
tab teutuléh lagée nyoe,

"Meugeumbira kheueh gata he
inong malée, nyang hántom na
peulahé aneuëk!
Meusukaria kheueh dan seumurak
meuhubo kheueh gata nyang
hántom sakét meusalen!
Sabab ureuëng inong nyang
jitinggai lé lakoe jih teuma
meuteumé leubeh jai aneuëk
nibak ureuëng inong nyang udeb
meusajan lakoe."

28 Syedara-syedara! Gata keudroe na
kheueh aneuëk-aneuëk Allah nyang teupeu-
lahé sabab janji Allah; gata saban lagée Nabi
Ishaq. 29 Bak watée nyan aneuëk nyang lahé
meunurot keuheundak manusia, ji iélanya
aneuëk nyang lahé meunurot keuheundak
Roh Allah. Meunan cit bak watée nyoe.
30 Teuma peu kheueh nyang teutuléh lam
Alkitab? Disinan teutuléh lagéenyoe: "Use
kheueh namiet inong nyan meusajan ngon
aneuëk jih, sabab aneuëk nibak namiet

---

[g] *Hagar ... lambang:* padub-padubboh naseukah kuno: Sinai na kheueh gunong di nanggroe Arab nyang teupeulambang.

4:22: Keuj. 16:15, 21:2 **4:27:** Yes. 54:1 **4:29:** Keuj. 21:9 **4:30:** Keuj. 21:10

inong nyan hana teuma jeuet keu ahli waréh
meusajan ngon aneuëk inong nyang meur-
dehka." 31 Ngon lagée nyan, Syedara-sye-
dara, geutanyonyoe kon aneuëk-aneuëk ni-
bak sidroe namiet ureuëng inong; geutanyoe
na kheueh aneuëk-aneuëk nibak inong
nyang meurdehka.

Peuteun kheueh keumeurdehkaan gata

5 Tanyoe jinoenyoe meurdehka, sabab
Almaseh ka geupeu meurdehka ta-
nyoe! Ngon sabab nyan gata peuteun kheu-
eh keubeubaihan gata, dan bék gatatem
jipeujeuet keu namiet lom teuma.
2 Ingat, meunyoe gata talakée meusunat,
nyan saban cit Almaseh hana meuguna lé
nibak gata. Nyang peugah nyoe na kheueh
ulôn keudroe, Paulus. 3 Sigoeteuk lôn peu-
ingat keu ureuëng nyang jilakée meusunat,
bahwa jihnyan wajéb jiamai banmandum
huköm agama! 4 Meunyoe gata meu-useuha
tameugét lom teuma ngon Allah rot huköm
agama, nyan saban cit hubongan gata ngon
Almaseh ka putôh. Ngon lagée nyan
gata ka udeb diluwa lingkongan rahmat
Allah. 5 Teuma nibak kamoe, kamoe meu-
harab bahwa ngon geutulông lé Roh Allah
dan ngon dasai meuiman kamoe ubak Alma-
seh, Allah geupeumungken kamoe meugét
lom teuma ngon Gobnyan. 6 Sabab meu-
nyoe tanyoe ka meusaboh ngon Isa Alma-
seh, keuhai teuturot atawa hana teuturot
meusunat nyan, hana jeuet keumasaalah lé.
Nyang peunteng na kheueh meuiman ubak
Almaseh, dan nyan nyata that lam geunaséh
tanyoe ubak ureuëng laén.
7 Yohmasa ilée gata meujuang ngon gét!
Dan jinoenyoe pakon gata hana taát lé ubak
keuheundak Po teu Allah? Soe nyang ka
peusuna gata? 8 Pasti nyang peubuet nyan
bukon Allah nyang ka geutawök gata!
9 "Rago nyang bacut teuma jipeukeumang
banmandum teupông nyang ka teulawok,"
jikheun lé gob. 10 Bah kheueh meunan ulôn
teutab mantong peucaya bahwa gata hana ta
anut peundirian nyang laén, sabab tanyoe ka
meusaboh ngon Almaseh. Dan ulôn yakén
that bahwa soe mantong nyang peukaru
pikeran gata pasti geuhuköm lé Allah.
11 Keuhai ulôn, syedara-syedara, pakon
ulôn hana piôh-piôh jimeumusoh meunyoe
ulôn mantong lôn peugah bahwa peuratoran
meusunat nyan peureulée? Meunyoe ulôn
keubiet na lôn peugah lagée nyan, ngon
keudroe jih peue nyang ka ulôn peugah
keuhai saleb Almaseh hana tepeuteuka masa
alah. 12 Leubeh gét ureuëng-ureuëng nyang
peukaru pikeran gata nyan jiteubiet man-
tong lam jeumaáh!
13 Gata banmandum teutawök beujeuet
keu ureuëng nyang meurdehka. Teuma bék
kheueh gata peuguna keubeubaihan gata
nyan hana putôh-putôh gata peubuet peue
nyang gata galak. Nyang sikeubiet jih, gata
beuna saléng meugaséh dan saléng tapeuti-
mang. 14 Banmandum huköm agama ka teu-
peusaboh lam peurintah nyang saboh nyoe,
"Bah kheueh gata saléng tameugaséh seusa-
be gata manusia lagée gata gaséh droe gata
keudroe." 15 Teuma meunyoe gata saléng
tameukrok sabe keudroe-droe, ingat, teuma
gata banmandum hanco.

Keuheundak Roh Allah dan keuheundak manusia

16 Nyang ulôn meukeusut lagée nyoe:
Bah kheueh Roh Allah geubimbéng gata
dan bék udeb meunurot tabiát manusia.
17 Sabab keuheundak manusia hana sisuai
ngon keuheundak Roh Allah, dan keu-
heundak Roh Allah hana sisuai ngon keu-
heundak manusia. Mandua nyan sabe meu-
lawan, ngon lagée nyan gata hana hase
tapeubuet peue nyang gata keuneuk peubu-
et. 18 Teuma meunyoe Roh Allah nyang
pimpén gata, ngon lagée nyan gata hana
jikuasa lé huköm agama.
19 Keuheundak tabiát manusia deuh that
nibak buet-buet nyang cabui, kutoe dan ha-
na patot; 20 nibak teuseumah beurala dan
iéleumé guna-guna; nibak meumusoh-mu-
soh, meulo, bingiek até, bagaih beungéh,
dan teupeupeunteng droe keudroe; peupeu-
cahan dan meudong-dong siblaih, 21 meu-
nan cit picék até, mabök-mabök, meugura-
gura dan laén-laén sibagoe jih. Keu
banmandum nyan ulôn peuingat gata jinoe-
nyoe lagée nyang ka lôn peuingat gata yoh
masa ilée, bahwa ureuëng-ureuëng nyang
jipeubuet hai-hai nyang lagée nyan hana
teuma jeuet keuanggota umat Allah.
22 Teuma, meunyoe ureuëng-ureuëng
nyang jipimpén lé Roh Allah, hase jih na
kheueh lagée nyoe: Awaknyan saléng na
gaséh sayang, awaknyan sabe lam geumbi-
ra, até awaknyan teunang, awaknyan saba
dan meubudho basa, awaknyan gét ateueh
ureuëng laén dan awaknyan seutia,

5:9: 1Kor. 5:6 5:14: Im. 19:18 5:17: Rm. 7:15-23

23 awaknyan miyueb até, dan sabe hase jiku-
asa droe. Hana hukôm agama nyang larang
hai-hai nyang lagée nyan. 24 Ureuëng-
ureuëng nyang ka jeuet keu milék Isa Alma-
seh, ureuëng-ureuëng nyan ka jipeumaté
tabiát manusia jih ngon sigala nafeusu dan
nyang jilakée lé até. 25 Roh Allah ka geubri
keugeutanyoe udeb nyang barô; ngon sabab
nyan Roh Allah cit teuma nyang kuasa lam
udeb geutanyoe. 26 Geutanyoe bék jeuet keu
ureuëng sombong, dan saléng tapeusakét até
gob, dan picék até sidroe ngon nyang laén.

Saléng Tabantu

6 Syedara-syedara! Meunyoe sidroe-
droe ureuëng meuteumé teungoh jipeu-
buet desya, bah kheueh gata nyang udeb
meunurot Roh Allah, gata bimbeng ureuëng
nyan tapeuwoe bak jalan nyang beuna. Teu-
ma hai nyan harôh gata peubuet ngon leu-
moh leumbot, dan jaga kheueh bék sampoe
gata keudroe teugoda teuma. 2 Bah kheueh
gata saléng tabantu tatanggong beuban
ureuëng laén, mangat[h] ngon lagée nyan ka
tataát ubak peue nyang geupeurintah lé
Almaseh. 3 Meunyoe sidroe-droe ureuëng
jipike jih nyan leubeh peunteng, padahai
hana peunteng, ureuëng nyan ka jipeungeut
droe jih keudroe. 4 Tieb-tieb ureuëng bah
kheueh jipeureksa droe jih keudroe peu
kheueh droe jih nyan gét atawa hana. Meu-
nyoe gét, ureuëng nyan jeuet meurasa
bangga ateueh hai nyan. Teuma hanapeue
jipeusa droe ngon peue nyang jipeubuet lé
ureuëng laén. 5 Sabab maséng-maséng
ureuëng harôh jiseuôn tanggong jaweueb jih
keudroe.

6 Ureuëng nyang teurimong peue nyang
geupeurunoe lé Almaseh, bah kheueh
jimeuweuk ngon gurée jih banmandum
nyang gét nyang na nibak jih nyan.

7 Bék sampoe keunong peungeut. Allah
hana jeuet teupeumeuén! Peue nyang jipula,
nyan kheueh teuma nyang jipöt. 8 Meunyoe
jipula meunurot tabiát manusia nyang na
nibak jih, ureuëng nyan teuma jipöt maté
nibak tabiát jih nyan. Teuma meunyoe
ureuëng nyan jipula meunurot pimpénan
Roh Allah, ureuëng nyan teuma jipöt udeb
seujati dan keukai nibak Roh Allah. 9 Ngon
sabab nyan, bék kheueh geutanyoe sampoe
bosan bak tapeubuet hai-hai nyang gét; sa-
bab meunyoe tanyoe hana tapiôh bak tapeu-
buet hai nyan bak saboh watée singoh teuma
tateumé pöt hase jih. 10 Ngon lagée nyan,
simantong na watée nibak geutanyoe, bah
kheueh tapeubuet nyang gét ubak mandum
ureuëng, nyang phon that keu syedara-sye-
dara tanyoe nyang saboh iman ngon tanyoe.

Peuingat dan saleuem

11 Simak kheueh beugét-gét bagian
nyoe nyang ulôn tuléh ngon hurof nyang
rayeuk-rayeuk. 12 Ureuëng nyang jitem peu-
bangga droe ngon hai-hai nyang lahé,
ureuëng nyan kheueh nyang paksa gata ma-
ngat gatatem seutôt peuratoran meukatan.
Teuma awaknyan jipeubuet nyan mangat
jihnyan hana ji iénanya lé ureuëng-ureuëng
Yahudi ngon sabab lé saleb Almaseh.
13 Ureuëng-ureuëng jiseutôt atoran meuka-
tan nyan pih hana jipeujak lagée hukôm
agama. Teuma awaknyan meuharab mangat
gata tameukatan, mangat awaknyan jeuet
jipeubangga droe bahwa gata tataát ubak
peuratoran nyan. 14 Teuma ulôn mubacut pi
hana kutem peubangga droe keuhai peue-
peue mantong, seulaén Tuhan geutanyoe Isa
Almaseh nyang ka maté jisaleb. Sabab,
ngon sabab Gobnyan ka teusaleb nyan, teu-
ma donya nyoe hana meuguna sapeue keu
ulôn. Dan keuhai donya nyoe, ulôn pi siu-
lah-ulah ka maté. 15 Meukatan atawa hana
meukatan, nyan hana peunteng. Nyang leu-
beh peunteng na kheueh jeuet keumanusia
barô. 16 Keu ureuëng nyang udeb lagée
peundirian nyan, dan meunan cit teuma keu-
banmandum umat Po teu Allah, ulôn meu-
harab Allah geubri keuseujahteuraan dan
rahmat Gobnyan.

17 Óh lheueh nyan, bék kheueh na meu-
sidroe pih jipeususah le ulôn nyoe, sabab
nibak tuboh ulôn na bukeuti-bukeuti bahwa
ulôn na kheueh murit Isa Almaseh.

18 Seumoga Tuhan geutanyoe Isa Alma-
seh sabe geubri beureukat keugata banman-
dum. Amin.

Horeumat kamoe,
Paulus

---

[h] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *mangat.*

SURAT PAULUS

KEU JEUMAÁH DI

EFESUS

PEU INTAT HABA

Lam *Surat Paulus Keu Jeumaáh di Efesus,* nyang tuléh jipeukong Reuncana Allah mangat " Bansaboh álam nyoe, bah kheueh nyan na lam syeuruga meunan cit nyang na ateueh rhueng bumoe, jeuet keusaboh lam Almaseh sibagoe ulée" (1:10). Dan surat nyoe na kheueh sibagoe teutawök ubak umat Po teu Allah mangat awaknyan jisimak ngon jiteurimong makna reuncana agong nibak Allah keu teupeusaboh banmandum umat manusia rot Isa Almaseh.

Lam bagian nyang phon nibak surat Efesus nyoe teupeugah pakriban teupeusaboh nyan hase teujadi. Keu teupeutrang hai nyan laju jicalitra pakriban Allah Bapak ka geupiléh umat Gobnyan, pakriban Allah rot Isa Almaseh, Aneuëk Gobnyan, geupeu amphon dan geupeubeubaih umat Gobnyan nibak desya, dan pakriban teuma janji Allah nyan jijamin lé Roh Allah. Lam bagian keudua, jilakée bak dumna nyang baca surat nyan mangat awaknyan udeb rukon ngon lagée nyan meusaboh awaknyan sibagoe umat nyang meuiman ubak Almaseh hase teujadi.

Keu teutunyok bahwa umat Po teu Allah ka jeuet keusaboh sabab meusaboh ngon Almaseh, nyang teumuléh jipeuguna na mupadubboh kiasan. Jeumaáh na kheueh sibagoe tuboh dan Almaseh na kheueh sibagoe ulée jih, atawa sibagoe saboh bangunan nyang batée keunaleueng jih na kheueh Almaseh, atawa sibagoe sidroe peurumoh nyang Almaseh sibagoe lakoe jih. Nyang tuléh suratnyoe keubiet that teuharu watée teuingat ubak rahmat Allah rot Almaseh, sampoe ungkapan-ungkapan nyang jipeuguna lam surat jihnyoe deuh teukalon bahwa até gobnyan seumaken geumbira luwabiasa ngon peurasaan syukoe dan pujoe ubak Tuhan. Peue-peue mantong jikalon nibak gaséh sayang Almaseh, nibagoe hai keureubeuen Gobnyan, peuamphon desya lé Gobnyan, keuhai até Gobnyan nyang jroh dan keusucian Gobnyan.

Asoe jih

Haba phon 1:1-2
Almaseh ngon geureuja Gobnyan 1:3–3:21
Udeb nyang barô sibagoe ureuëng Kristen 4:1–6:20
Peunutôb 6:21-24

---

1 Umat Allah di Efesus,[a] nyang seutia ubak Isa Almaseh!
2 Ulôn, Paulus, rasui Isa Almaseh ateueh keuheundak Po teu Allah, meuharab seumoga Allah Bapak geutanyoe dan Tuhan Isa Almaseh geubri beureukat dan seujahteura ateueh gata.

Beureukat rohani ngon peurantaraan Almaseh

3 Teupujoe kheueh Allah, Bapak Tuhan geutanyoe Isa Almaseh!
Gobnyan geubri beureukat ubak geutanyoe ngon sigala beureukat rohani lam syeuruga, sabab geutanyoe meusaboh ngon
Almaseh. 4 Sigohlom donya nyoe geucebta,
Allah ka geupiléh geutanyoe rot Almaseh
ngon meukeusut mangat tanyoe jeuet keu
atra milék Gobnyan nyang khusos dan hana
meucupa dikeue Gobnyan. Sabab geunaséh
Allah, 5 teuma Gobnyan[b] ka geupeuteuntée
leubeh ilée bahwa rot Isa Almaseh, Gobnyan teuma geu angkat geutanyoe jeuet
keu aneuëk-aneuëk geuh keudroe. Dan keu-

---

[a] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *di Efesus.* [b] *dikeue Gobnyan. Sabab geunaséh Allah, teuma Gobnyan:* atawa dikeue Gobnyan, dan mangat udeb lam geunaséh Po teu Allah.
1:1: Kis. 18:19-21, 19:1

biet nyan kheueh nyang keuneuk geupeubu-
et. 6 Teupujoe kheueh Allah nyang agong,
sabab rot Aneuëk Gobnyan nyang teucinta
Gobnyan that-that geugaséh geutanyoe.
7 Sabab, ngon maté Almaseh, tanyoe
geupeu meurdehka lé Po teu Allah, ngon
lagée nyan Gobnyan ka geupeu amphon
tanyoe nibak banmandum desya-desya geu-
tanyoe. 8 Gobnyan geupeubuet lagée nyan
sabab Gobnyan keubiet that geugaséh keu-
tanyoe, dan geunaséh nyan geurô ateueh
tanyoe ngon peunoh keubijaksanaan dan
peunoh peungeurtian. 9 Meunurot nyang
geumeuhéuet keudroe, Allah geupeugah
ubak geutanyoe rahsia reuncana Gobnyan;
Gobnyan ka geucok keuputosan bahwa
reuncana Gobnyan teuma geupeuseuleusoe
rot Almaseh. 10 Reuncana nyan na kheueh
mangat peue-peue mantong, bah kheueh
nyang na lam syeuruga meunan cit nyang na
ateueh rhueng bumoe, jeuet meusaboh ngon
Almaseh sibagoe ulée. Dan hainyan teuma
geupeuseuleusoe lé Po teu Allah meunyoe
ka trok watée jih.
11 Allah geupeubuet peue-peue mantong
meunurot nyang geumeuhéuet dan peu-
nutôh geuh keudroe. Yoh awaikon Gobnyan
ka geupiléh tanyoe sabab Gobnyan meuha-
rab geutanyoe jeuet keu umat geuh sabab
meusaboh ngon Almaseh. 12 Bah kheueh
geutanyoe, nyang phon-phon that meuharab
ubak Almaseh, tapujoe Allah sabab keua-
gongan Gobnyan!
13 Gata pi ka jeuet keu umat Allah watée
gata deungoe peusan Po teu Allah, na kheu-
eh Haba Gét nyang teubri seulamat keugata.
Gata meuiman ubak Isa Almaseh, sabab
nyan Allah geubri tanda milék Gobnyan
keugata, na kheueh Roh Gobnyan nyang ka
geupeu janji nyan. 14 Roh nyan kheueh siba-
goe jaminan bahwa geutanyoe tateurimong
peue nyang ka geupeu janji lé Po teu Allah
ubak umat Gobnyan. Nyoe teubri keuya-
kénan ubak geutanyoe bahwa Po teu Allah
teuma geupeubeubaih umat Gobnyan. Teu-
pujoe kheueh Allah sabab keuagongan
Gobnyan!

Doá Paulus

15 Ngon sabab nyan, watée lôn deungoe
gata meuiman ubak Tuhan Isa, dan gata
tagaséh banmandum umat Allah, 16 ulôn ha-
na putôh-putôh lôn lakée teurimong gaséh
ubak Allah keuhai gata. Sabe lôn teuôh nan
gata watée ulôn meudoá. 17 Ulôn meulakée
mangat Allah Tuhan geutanyoe Isa Alma-
seh, Bapak nyang mulia, geubri Roh
Gobnyan keugata. Ngon Roh nyan teuma
teupeujeuet gata bijaksana, dan teuma teu-
peugah Allah keu gata sampoe gata taturi
Gobnyan. 18 Ulôn meulakée mangat Allah
geubuka pikeran gata sampoe jeuet keu
trang; ngon lagée nyan gata muphom peue
nyang gata teumé meuharab nibak Allah
nyang ka geutawök gata. Meunan cit ma-
ngat gata tateupeue padub na jai beureukat-
beureukat nyang ceudah meulimpah geu-
keubah lé Allah keu umat Gobnyan; 19 dan
padub na hebat jih Allah geumubuet ngon
peunoh kuasa lam droe geutanyoe nyang
meuiman. Kuasa Allah nyan saban lagée
kuasa nyang luwabiasa 20 nyang geupeu gu-
na watée geupeu udeb lom teuma Almaseh
nibak maté dan geubri ubak Gobnyan ja-
batan nyang paleng manyang meusajan-
sajan ngon Allah lam syeuruga.
21 Jabatan Almaseh nyan jiôh leubeh
manyang nibak jabatan bubena peumeu-
rintah, bubena nyang mat kuasa, bubena
peumimpén, bubena teuku-teuku dan keu-
soe mantong nyang ka geubri keududuekan
nyang paleng manyang; bah kheueh nyang
udeb bak jamén nyoe meunan cit nyang
udeb bak jamén nyang teuma teuka. 22 Allah
geupeu taklok banmandum nyan dimiyueb
keukuasaan Almaseh, dan geubri Almaseh
ubak jeumaáh sibagoe ulée nibak peue-peue
mantong. 23 Jeumaáh na kheueh tuboh Al-
maseh, geupeue sampoereuna lé Gobnyan
nyang peusampoereuna peue-peue mantong
dipat mantong na. [c]

Nibak maté teujak ubak udeb

2 Yoh watée ilée gata maté seucara roha-
ni sabab gata meudesya dan gata
iengkeue peue-peue nyang geupeurintah lé
Allah. 2 Bak watée nyan gata taseutôt keu-
lazeman-keulazeman lam donya nyoe; ngon
lagée nyan gata taát ubak peunguasa angka-
sa raya, na kheueh roh nyang bak watée
nyoe jikuasa até ureuëng-ureuëng nyang ha-
na taát ubak Allah. 3 Yoh masa ilée tanyoe
banmandum saban lagée awaknyan; tanyoe
udeb meunurot tabiát manusia teuh keudroe

[c] *nyang peusampoereuna peue-peue mantong dipat mantong na:* atawa Gobnyan keudroe ka geupeusampoereuna lé Po teu Allah.

1:7: Kol. 1:14 1:20: Zab. 110:1 1:22: Zab. 8:7 1:22-23: Kol. 1:18 2:1-5: Kol. 2:13

dan tapeubuet peue nyang jipeugalak badan
dan pikeran tanyoe. Bak watée nyan tanyoe
na kheueh ureuëng-ureuëng nyang keunong
meureuka Allah cit teuma, saban lagée
ureuëng-ureuëng laén.
4 Teuma padubna rayeuk jih keumura-
han até Allah! Gobnyan keubiet that geuga-
séh geutanyoe, 5 sampoe watée tanyoe
mantong maté seucara rohani sabab buet-
buet tanyoe nyang teularang, Gobnyan geu-
peu udeb lom tanyoe meusajan-sajan ngon
Almaseh. Ngon lagée nyan, na kheueh lé
sabab jroh até Allah, gata geupeu seulamat
lé Gobnyan. 6 Sabab tanyoe meusaboh ngon
Isa Almaseh, Allah geupeu udeb lom tanyoe
meusajan-sajan ngon Gobnyan, mangat ta-
nyoe tamat peurintah cit teuma meusajan-
sajan Gobnyan lam syeuruga. 7 Allah geu-
peubuet lagée nyan mangat bak jamén
nyang teuma teuka, manusia hase jikalon
padub na rayeuk jih geunaséh Allah. Geu-
naséh nyan geupeugah lé Allah rot até
Gobnyan nyang jroh keu geutanyoe ngon
peurantaraan Isa Almaseh. 8-9 Allah geuga-
séh gata, nyang kheueh sabab jih Gobnyan
geupeu seulamat gata sabab gata meuiman
ubak Isa. Seulamat nyang gata rasa nyan
bukon lé sabab hase useuha gata keudroe.
Nyan na kheueh anugeurah Allah. Ngon
lagée nyan, hana meusidroe ureuëng pih
jeuet jipeusombong droe jih keuhai nyan.
10 Tanyoe na kheueh cebtaan Allah, dan rot
Isa Almaseh, Allah geupeugét tanyoe ma-
ngat tanyoe tapeubuet hai-hai nyang jroh
nyang ka geukeubah keu geutanyoe.

Saboh sabab Almaseh

11 Syedara-syedara nyang kon ureuëng
Yahudi! Ingat kheueh keuadaan gata yoh
masa ilée: Gata jipeugah "ureuëng hana
meusunat", lé ureuëng Yahudi nyang
meungaku droe jih meusunat (meukeusut jih
nyang ka meuteumé tanda bak tuboh
awaknyan). 12 Bak watée nyan gata hana
meusaboh ngon Almaseh, gata na kheueh
ureuëng aséng nyang hana jitamong lam
umat nyang geupiléh lé Allah. Gata hana
jitamong lam ikatan janji nyang geupeugot
lé Allah ngon umat Gobnyan. Gata udeb lam
donya nyoe ngon hana harapan dan hana
Allah. 13 Teuma bak watée nyoe, sabab gata
ka meusaboh ngon Isa Almaseh, gata nyang
yoh masa ilée jiôh, ka teupeurab lé Almaseh
maté. 14 Sabab Almaseh keudroe nyang
peudamé tanyoe. Gobnyan geupeu saboh
ureuëng-ureuëng Yahudi dan ureuëng-
ureuëng nyang bukon Yahudi jeuet keusa-
boh bansa. Beuton nyang peujiôh keu
awaknyan, na kheueh saléng meumusoh,
ka geupeu hanco lé Almaseh ngon cara
geukeureubeuen droe Gobnyan keudroe.
15 Huköm agama Yahudi ngon peurintah-
peurintah dan peuratoran-peuratoran jih ka
geusampôh lé Almaseh mangat dua boh
bansa nyan jeuet keusaboh bansa manusia
barô, nyang meusaboh ngon Gobnyan.
Ngon caranyan kheueh Almaseh geupeuna
damé. 16 Lé maté Gobnyan bak kayée saleb,
Almaseh geupeu saboh dua boh bansa nyan,
dan geupeu damé awaknyan ngon Po teu
Allah, ngon lagée nyan teusampôh kheueh
saléng meumusoh nyan. 17 Nyang kheueh
sabab jih Almaseh teuka sira geuba Haba
Gét keuhai meudamé nyan ubak gata; bah
kheueh keugata nyang kon ureuëng Yahudi
nyang yoh awai ilée jiôh nibak Allah, meu-
nan cit keu ureuëng Yahudi nyang rab ngon
Allah. 18 Ngon peurantaraan Almaseh, geu-
tanyoe mandum – bah kheueh ureuëng Ya-
hudi meunan cit nyang bukon Yahudi – lé
Roh Allah nyang saboh, jeuet tapeurab ubak
Bapak.
19 Ngon sabab nyan, gata hana jitamong
lé lamkawan ureuëng aséng atawa ureuëng
luwa. Gata jinoenyoe na kheueh saban-sa-
ban sibagoe wareuga umat Allah. Gata na
kheueh anggota-anggota keuluwarga Allah.
20 Gata pih teupeudong ateueh dasai nyang
ka jikeubah lé rasui-rasui dan nabi-nabi,[d] Isa
Almaseh sibagoe batée nyang lumboi sa.
21 Gobnyan kheueh nyang suson banman-
dum bangunan nyan dan jeuet keu Baét
Allah nyang khusos keu Tuhan. 22 Sabab
udeb meusaboh ngon Almaseh, gata pih
teungoh teupeudong meusajan-sajan ngon
ureuëng laén jeuet keusaboh baét keu Po teu
Allah; nibak teumpat nyan Allah tinggai
ngon Roh Gobnyan.

Buet Paulus keu ureuëng nyang kon Yahudi

3 Nyang kheueh sabab jih ulôn, Paulus,
jipeutamong lam glab sabab lé Isa
Almaseh keu keupeureulée gata nyang kon
ureuëng Yahudi. 2 Teuntée gata katadeu-
ngoe bahwa Allah, sabab ngon jroh até

---

[d] *dasai nyang ka jikeubah lé rasui-rasui dan nabi-nabi:* atawa dasai, na kheueh rasui-rasui dan nabi-nabi.
2:15: Kol. 2:14 **2:16:** Kol. 1:20 **2:17:** Yes. 57:19

Gobnyan, ka geubri ubak ulôn tugaih nyoe
deumi keupeureulée gata. 3 Allah geupeu-
gah rahsia reuncana Gobnyan dan geupeu-
gah nyan ubak ulôn. (Keuhainyoe ka ulôn
tuléh di ateueh ngon ringkaih, 4 dan meu-
nyoe gata baca nyan, gata teuma muphom
rahsia keuhai Almaseh lagée nyang ulôn
muphom.) 5 Yoh watée ilée rahsia nyan
hántom na teubri keumanusia, teuma bak
watée nyoe Roh Allah ka geupeugah droe
ubak rasui-rasui dan nabi-nabi Gobnyan.
6 Rahasia nyan na kheueh lagée nyoe: Rot
Haba Gét nyan, ureuëng nyang kon Yahudi
meusajan-sajan jirasa beureukat Allah
nyang yoh masa ilée teukeubah keu ureuëng
Yahudi. Ureuëng-ureuëng nyang kon Yahu-
di ka jeuet keu anggota tuboh nyang saban,
dan meusajan-sajan jiteurimong peue nyang
geupeu janji lé Po teu Allah rot Isa Almaseh.
7 Allah geubri ubak ulôn anugeurah – na
kheueh tugaih – keuteupeusampoe Haba
Gét nyan. Ulôn teurimong anugeurah nyan
rot kuasa Allah nyang mubuet lam droe
ulôn. 8 Lam bandum umat Allah, ulôn kheu-
eh nyang paleng hina. Teuma Allah geubri
ubak ulôn karonya nyoe: tugaih keulôn jak
peusampoe ubak ureuëng-ureuëng nyang
bukon Yahudi Haba Gét keuhai keukayaan
Almaseh nyang hana habéh-habéh nyan;
9 dan meunan cit mangat rot ulôn
banmandum ureuëng jiteupeue pakriban
Allah, nyang cebta bansigom donya nyoe,
geulaksana reuncana Gobnyan nyang yoh
jamén ilée teurahsia keu donya nyoe.
10 Meukeusut Allah na kheueh mangat bak
watée nyoe, rot jeumaáh, banmandum
nyang mat keukuasaan nibak angkasa jiteu-
peue keuhai keubijaksanaan Allah lam mu-
bagoe rupa hi jih. 11 Allah geupeubuet nyan
sisuai ngon reuncana Gobnyan nyang keu-
kai, nyang geupeubuet ngon peurantaraan
Isa Almaseh Tuhan geutanyoe. 12 Ngon teu-
meuiman ubak Almaseh dan sabab meusa-
boh ngon Gobnyan, keugeutanyoe geubri
keubeubaihan keu tapeurab ubak Allah
ngon peunoh iman. 13 Sabab nyan, nyang
lôn lakée na kheueh: bék kheueh khawate
peue nyang ulôn deurita lé sabab gata, sabab
banmandum nyan na kheueh keu keugét
gata.

Geunaséh Almaseh

14 Ngon sabab nyan kheueh ulôn meu-
teuôt dikeue Bapak. 15 Nibak Gobnyan
kheueh tieb-tieb keuluwarga bah kheueh
nyang na lam syeuruga meunan cit nyang na
ateueh rhueng bumoe nyoe jiteurimong
sifeuet Gobnyan nyang khusos. 16 Ulôn
meudoá seumoga Allah nyang mahamulia
geutembri teupeukong batén gata ngon Roh
Gobnyan. 17 Seumoga teuma sabab gata
meuiman ubak Almaseh, Almaseh tinggai
lam até gata, dan udeb gata meudasai dan
jikuasa lé geunaséh. 18 Ulôn meudoá seu-
moga meusajan-sajan ngon banmandum
umat Allah, gata meuteumé tarasa padubna
luwah jih dan panyang jih meunan cit ma-
nyang jih dan lhok jih geunaséh Almaseh,
19 nyang ngon akai manusia hana hase jipike
silhok-lhok jih. Seumoga gata taturi geuna-
séh Almaseh nyan, ngon lagée nyan gata
peunoh ngon keupribadian Allah nyang
sampoereuna.
20 Ngon kuasa Allah nyang biet-biet ji-
mubuet lam tuboh geutanyoe, Allah hase
geupeubuet jiôh leubeh jai nibak peue nyang
hase talakée atawa nyang ta pike. 21 Seumo-
ga Allah teupeumulia tron meutron lam jeu-
maáh, rot Isa Almaseh. Teupujoe kheueh
Allah siumu masa! Amin.

Tuboh nyang meusaboh

4 Nyang kheueh sabab jih ulôn – sidroe
ureuëng huköman, nyang jihuköm sa-
bab lôn layani Tuhan – lôn lakée ngon
meuharab that bak gata: udeb kheueh sisuai
ngon keududuekan gata lagée ureuëng
nyang ka geutawök lé Allah. 2 Bah kheueh
gata sabe miyueb até, leumoh leumbot dan
rayeuk saba. Tunyok kheueh geunaséh gata
ngon cara tatulong sidroe ngon nyang laén.
3 Useuha kheueh beu biet-biet keu udeb lam
damé mangat meusaboh nyang ka geucebta
lé Roh Allah teutab teupeulara. 4 Teuma na
saboh tuboh dan saboh Roh. Meunan cit
gata teuhôi keu jeuet saboh harapan nyang
sa. 5 Teuma na sidroe Tuhan, saboh iman,
saboh pumanö, 6 dan sidroe Allah nyang
jeuet keu Bapak banmandum manusia.
Gobnyan kheueh Tuhan seumesta álam,
nyang mubuet rot banmandum, dan meu-
kuasa ateueh banmandum.
7 Geutanyoe maséng-maséng tateuri-
mong meuneubri meunurot peue nyang geu-
bri lé Almaseh. 8 Lam Alkitab na teutuléh
lagée nyoe,

"Watée Gobnyan geuék bak
teumpat nyang manyang,

3:4-6: Kol. 1:26-27 **4:2:** Kol. 3:12-13 **4:8:** Zab. 68:19

jai that geuba ureuëng keunong
teun; dan Gobnyan geubri
peue-peue mantong keumanusia."
9 Ngon lagée nyan, meunyoe geupeugah
"Gobnyan geu ék" nyan makna jih phon-
phon that Gobnyan ka geutreun trok ubak
teumpat nyang paleng miyueb ateueh bu-
moe nyoe.[e] 10 Dan Gobnyan nyang ka
geutreun nyan, nyan kheueh teuma nyang ék
jiôh leubeh manyang nibak banmandum la-
ngét, ngon lagée nyan bansaboh álam nyoe
ka peunoh ngon Gobnyan nyang teuka.
11 Gobnyan kheueh nyang "bri raseki-raseki
keu umat manusia"; na nyang geuangkat
jeuet keu rasui, nyang laén jeuet keu nabi;
nyang laén lom jeuet keu ureuëng nyang
peusampoe Haba Gét nyan, dan nyang laén
teuma geuangkat jeuet keu gurée-gurée dan
jipeulara jeumaáh. 12 Nyoe geupeubuet ma-
ngat umat Allah geupeu leungkab sampoe
peunoh mangat hase jilayani Tuhan dan
jipeudong tuboh Almaseh. 13 Ngon lagée
nyan tanyoe banmandum ka jeuet keusaboh
lé iman nyang saban dan peungeurtian
nyang saban keuhai Aneuëk Allah. Dan
tanyoe jeuet keu ureuëng-ureuëng rayeuk
nyang maken treb maken meutamah
sampoereuna lagée Almaseh. 14 Ngon lagée
nyan tanyoe hana lé jeuet lagée aneuëk miet
nyang hana lom teutab peundirian jiba
keudeuh keunoe lé mubagoe rupa peunga-
jaran nibak ureuëng-ureuëng nyang jeuhet.
Awaknyan jipeusisat gob ngon tipée daya
jih. 15 Hán jeuet! Nyang sikeubiet jih tanyoe
meuseuti tapeugah hai-hai nyang beutôi
ngon até nyang peunoh gaséh sayang, ngon
lagée nyan, lam hai-hai peumanoe tanyoe
maken treb maken sampoereuna lagée
Almaseh, nyang jeuet keu panghulée ta-
nyoe. 16 Dimiyueb pimpénan Gobnyan,
banmandum anggota tuboh nyan teususon
rapat, dan saléng meukeumat lé atot-atot jih
maséng-maséng. Dan meunyoe tieb-tieb
anggota nyan jimubuet lagée nyang sibeuna
jih, teuma bansaboh tuboh nyan jitimoh
jeuet keu rayeuk dan teuga rot gaséh sayang.

Udeb nyang barô lam Almaseh

17 Sabab nyan, deumi nan Tuhan, nyoe
kheueh teuma ulôn peugah dan peuteugaih:
bék lé kheueh udeb lagée ureuëng-ureuëng
nyang gohlom jituri Allah, dan teupike
nyang kon-kon. 18 Pikeran awaknyan ka
teutôb. Awaknyan hana jituri keu udeb
nyang geubri lé Allah, sabab awaknyan sa-
gai-sagai hana iéleumé peungeutahuan mu-
bacut pih keuhai Allah. Awaknyan lagée
nyan, sabab batat ngon kreueh ulée.
19 Awaknyan ka hana lé peurasaan malée,
ngon lagée nyan awaknyan laju jiseutôt ha-
wa nafeusu, dan udeb cabui ban galak droe.
20 Teuma Isa Almaseh nyang gata turi
kon lagée nyan! 21 Gata ka tadeungoe keu-
hai Gobnyan! Dan sibagoe murit-murit
Gobnyan, keu gata pih ka teupurunoe keu-
hai sifeuet-sifeuet Allah nyang na nibak
Gobnyan! 22 Ngon sabab nyan suet kheueh
laju manusia awai ngon pola udeb nyang ka
treb nyang teungoh jireulôh lé keuheundak-
keuheundak jih nyang sisat nyan. 23 Bah
kheueh até dan pikeran gata teupeubarô
banmandum. 24 Bah kheueh gata udeb siba-
goe manusia barô nyang teucebta meunurot
pola Allah; na kheueh ngon tabiát nyang
beutôi, teupat dan suci.
25 Sabab nyan Syedara-syedara ban-
mandum, bék lé meusulet. Beujujoe kheueh
gata sidroe ngon nyang laén, sabab tanyoe
banmandum na kheueh saban-saban anggo-
ta tuboh Almaseh. 26 Meunyoe gata beu-
ngéh, bék sampoe lé beungéh gata nyan
jipeujeuet gata rhot lam desya. Bék kheueh
beungéh siuroe seupôt, 27 mangat Iblih hana
jiteumé keuseumpatan. 28 Ureuëng nyang
kalazem buet jih ceumeucue piôh kheueh
laju nibak buet lagée nyan. Bah kheueh
ureuëng nyan jimubuet mangat meuteumé
atra hareukat nyang jujoe dan hase jitulông
ureuëng-ureuëng nyang kureueng mampu.
29 Meunyoe gata meututoe, bék kheueh gata
peuguna nariet nyang kutoe. Peuguna kheu-
eh tutoe haba nyang sifeuet jih teubina dan
beuteutulông ureuëng laén. Tutoe haba
nyang lagée nyan teuma jipeuteuka nyang
jroh keu ureuëng-ureuëng nyang deungoe.
30 Bék kheueh sampoe tapeuseudeh até Roh
Allah. Keugata ka geuboh materai ngon
Roh, jeuet keu milék Allah. Roh nyan cit
teuma ka jeuet keujaminan bahwa Uroe
Peubeubaih teuma teuka keu gata. 31 Peu-
gadôh kheueh bubena peurasaan sakét até,
dam dan beungéh. Bék lé gata klik-klik sira
teumeunak. Bék na lé peurasaan banci ata-

[e] *teumpat nyang paleng miyueb ateueh bumoe nyoe:* atawa teumpat nyang paleng miyueb, na kheueh bumoe keudroe.

4:16: Kol. 2:19 **4:22:** Kol. 3:9 **4:24:** Keuj. 1:26, Kol. 3:10 **4:25:** Za. 8:16 **4:26:** Zab. 4:5

wa nyang saban lagée nyan. 32 Nyang sikeu-
biet jih, bah kheueh gata beugét até dan
gaséh sayang sidroe ngon nyang laén, dan
saléng peumeuáh lagée Allah pi geupeu
amphon gata rot Almaseh.

Udeb lam trang

5 Gata na kheueh aneuëk-aneuëk Allah
nyang geugaséh, ngon sabab nyan gata
meuseuti meu-useuha gata turot teuladan
Allah. 2 Udeb gata bah kheueh meujiwa
ngon gaséh sayang, lagée Almaseh geuga-
séh tanyoe. Gobnyan geukeureubeuen droe
geuh keugeutanyoe, sibagoe keureubeuen
nyang mangat bée dan lumpah that mangat
até Allah.

3 Gata na kheueh umat Allah. Sabab
nyan, buet-buet nyang cabui dan hana patot
teupeubuet, meunan cit ngon leuha, nyang
lagée nyan hana jeuet na lamkawan gata.
Bék sampoe na ureuëng laén jeuet keualasan
keujipeugah bahwa gata katapeubuet hai-hai
nyang lagée nyan. 4 Meunan cit hana patot
nibak gata tapeuteubiet tutoe haba nyang
kutoe, nyang cabui dan nyang hana pantaih.
Dan nyang sibiet jih bah kheueh gata peu-
gah syukoe ubak Po teu Allah. 5 Simak
kheueh beugét-gét: ureuëng nyang pi-e jih
cabui, atawa hana patot, meunan cit leuha
(buat nyang lagée nyan saban mantong la-
gée teuseumah beurala), ureuëng nyan hana
meuteumé jeuet keu anggota umat nyang
geupeurintah lé Almaseh dan Allah.

6 Bék sampoe gata keunong peungét
ngon tutoe haba nyang sulet. Sabab hai-hai
nyang lagée nyoe kheueh nyang teupeuteuka
meureuka Allah ateueh ureuëng-ureuëng
nyang hana taát ubak Gobnyan. 7 Ngon lagée
nyan, bék gata meuhubongan sagai-sagai
ngon ureuëng nyang lagée nyan. 8 Gata yoh
watée ilée ka lheueh udeb lam seupôt. Jinoe-
nyoe gata ka jeuet keu umat Tuhan, ngon
sababnyan gata ka udeb lam peungéh. Lé
sababnyan gata harôh udeb lam trang. 9 Sa-
bab lam peungéh [f] nyan kheueh jiteubiet
banmandum nyang jroh, ade dan jujoe nibak
pandangan Allah. 10 Useuha kheueh beugata
turi peue nyang jeuet keumangat até Tuhan.
11 Bék gata peubuet buet-buet nyang hana
meuguna nyang jipeubuet lé ureuëng-
ureuëng nyang udeb lam seupôt. Sikeubiet
jih, gata peuhanco kheueh hai-hai nyang la-
gée nyan. (12 Sabab hai-hai nyang awaknyan
peubuet ngon cara seungab-seungab nyan,
keuteupeugah mantong ka teupeuteuka ma-
lée.) 13 Peue-peue mantong nyang jilôh lé
peungéh nyan, teuma leumah ngon nyata.
14 Sabab mandum nyang deuh teukalon ngon
nyata, na kheueh peungéh. [g] Nyang kheueh
sabab jih na teupeugah lagée nyoe,

"Beudôh kheueh, hei gata nyang éh,
dan beudôh kheueh nibak maté!
Almaseh teuma meucahya ateueh
gata."

15 Ngon sabab nyan, peurati kheueh
beugét-gét cara udeb gata. Bék udeb lagée
ureuëng-ureuëng bangai; udeb kheueh lagée
ureuëng-ureuëng carông. 16 Peuguna kheu-
eh sigét-gét jih tieb-tieb keuseumpatan
nyang na nibak gata, sabab watéenyoe na
kheueh watée nyang jeuhet. 17 Bék bangai,
teuma seulidek kheueh peue nyang geukeu-
heundak lé Tuhan.

18 Bék kheueh gata mabök lé ié anggô,
sabab nyang lagée nyan teuma jipeurusak
gata. Sikeubiet jih, bah kheueh gata jikuasa
lé Roh Allah. 19 Peuguna kheueh tutoe haba
nyang na lam kitab zabur, ca-e puja ngon
pujoe dan lagu rohani, bak tieb-tieb gata
peugah haba. Bah kheueh gata ngon até
nyang geumbira gata meulagu puja ngon
pujoe ubak Tuhan. 20 Sabe-sabe dan keuhai
peue mantong, bah kheueh gata peugah teu-
rimong gaséh ubak Allah Bapak, ateueh nan
Isa Almaseh Tuhan geutanyoe.

Lakoe dan purumoh

21 Keu teuhoreumat Almaseh, bah kheu-
eh gata tundok sidroe ngon nyang laén.

22 Purumoh, tundok kheueh ubak lakoe,
lagée ubak Tuhan. 23 Sabab lakoe na kheueh
ulée ateueh purumoh jih, saban lagée Alma-
seh panghulée ateueh jeumaáh dan Gobnyan
keudroe na kheueh Raja Peuseulamat ateueh
jeumaáh nyang jeuet keutuboh geuh. 24 Sa-
ban lagée jeumaáh tundok ubak Almaseh,
meunan cit ngon peurumoh lam sigala hai
tundok ubak lakoe.

25 Lakoe, gaséh kheueh keupurumoh
gata, saban lagée Almaseh geugaséh jeuma-
áh dan geukeureubeuen droe Gobnyan keu
jeumaáh nyan keudroe. 26 Almaseh geupeu-

[f] *peungéh:* padub-padubboh naseukah kuno: Roh Allah. [g] *Sabab mandum nyang deuh teukalon ngon nyata, na kheueh peungéh:* atawa lé sabab trang kheueh nyang peuleumah peue-peue mantong deungon nyata.

4:32: Kol. 3:13 **5:2:** Keu. 29:18, Zab. 40:6 **5:16:** Kol. 4:5 **5:19-20:** Kol. 3:16-17 **5:22:** Kol. 3:18, 1Ptr. 3:1
5:25: Kol. 3:19, 1Ptr. 3:7

buet lagée nyan mangat Gobnyan jeuet
geupeu gleh jeumaáh nyan ngon ajaran
Gobnyan dan rot ié pumanö, mangat óh
lheueh nyan Gobnyan hase geujok ubak
Allah. 27 Ngon lagée nyan Almaseh ka geu-
peujeuet jeumaáh nyan teudong ngon agong
dan murni dikeue Gobnyan, deungon hana
cacat cupa mubacut pih. 28 Meunan kheueh
teuma lakoe beujigaséh keupurumoh saban
lagée jigaséh tuboh jih keudroe. Ureuëng
nyang gaséh keupurumoh jih saban cit lagée
ka jigaséh keu droe jih keudroe. (29 Hántom
na ureuëng nyang jibanci keu tuboh jih
keudroe. Sikeubiet jih, jipeulara dan jijaga
lagée Almaseh geupeulara jeumaáh Gob-
nyan. 30 Tanyoe tateupeue nyan, sabab ta-
nyoe na kheueh anggota-anggota tuboh
Almaseh.) 31 Lam Alkitab na teutuléh lagée
nyoe, "Sabab nyan sidroe ureuëng agam
jitinggai bapak ngon ma jih keujijak meu-
saboh ngon purumoh jih, dan bandua
awaknyan teuma jeuet meusaboh." 32 Ayat
nyan keubiet lhok that makna jih. Dan lôn
peusangkot hainyan ngon hubongan Alma-
seh ngon jeumaáh. 33 Teuma ayat nyan na
hubongan jih ngon gata: Bah kheueh tieb-ti-
eb lakoe jigaséh keupurumoh jih dan jigaséh
teuma keu droe jih keudroe meunan cit
tieb-tieb purumoh bah kheueh jiuseuha ji-
horeumat keu lakoe jih.

Aneuëk-aneuëk ngon ayah dan ma

6 Aneuëk-aneuëk! Sibagoe murit Alma-
seh, [h] taát kheueh keu ureuëng tuha
gata, sabab nyang kheueh nyang patot gata
peubuet. 2 "Horeumat kheueh keu bapak
ngon ma gata" na kheueh peurintah nyang
paleng phon nibak Allah ngon janji
Gobnyan, 3 na kheueh: "Mangat gata mu-
bahgia dan panyang umu gata di bumoe".
4 Syedara-syedara nyang jeuet keu ba-
pak! Bék kheueh gata peusakét aneuëk-
aneuëk gata leubeh nibak patot sampoe
aneuëk gata nyan beungéh. Seubalek jih,
peurayeuk kheueh aneuëk gata nyan ngon
iétikeuet nyang jroh dan peungajaran nibak
Tuhan.

Namiet ngon po

5 Syedara-syedara nyang jeuet keunami-
et! Turot kheueh peurintah po gata nyang na
lam donya nyoe. Peubuet kheueh nyan ngon
peurasaan horeumat dan patuh lom ngon
keubiet-keubiet siulah-ulah gata peubuet
nyan keu Almaseh keudroe. 6 Bék kheueh
gata peubuet nyang jroh nyan meunyoe gata
jijaga, teuma keumeuteumé jipujoe lé manu-
sia. Teuma bah kheueh gata peubuet sibagoe
namiet Almaseh nyang teungoh teuseutôt
keuheundak Allah ngon sipeunoh até. 7 Buet
nyang gata peubuet sibagoe namiet nyan,
bah kheueh gata peubuet ngon até nyang ma-
ngat siulah-ulah Tuhan kheueh nyang gata
layani, dan bukon teuma manusia. 8 Ingat
kheueh bahwa tieb-tieb ureuëng, bah kheueh
namiet meunan cit ureuëng meurdehka, teu-
ma jiteurimong nibak Tuhan keuhai-hai
nyang jroh nyang jipeubuet nyan.
9 Syedara-syedara nyang jeuet keu po!
Bah kheueh gata meusikeub lagée nyan cit
teuma ateueh namiet-namiet gata. Bék lé
gata peuguna ancaman-ancaman. Ingat
bahwa gata dan namiet-namiet gata nyan,
saban-saban na saboh po, Gobnyan na kheu-
eh Tuhan nyang na lam syeuruga. Gobnyan
hana geungieng muka.

Sinjata Allah nyang leungkab

10 Akhé jih, bah kheueh gata teuga ngon
teunaga nyang gata teumé nibak kuasa Tu-
han, sabab gata meusaboh ngon Gobnyan.
11 Peuguna kheueh banmandum peuleung-
kapan prang nyang geubri lé Allah keugata,
mangat gata hase meuteun talawan siasat-
siasat nyang lisek nibak Iblih. 12 Sabab ta-
nyoe meujuang kon talawan manusia, teuma
talawan teunaga banmandum jén-jén nyang
jikuasa jamén nyang jeuhet nyoe. Tanyoe
talawan teunaga roh-roh jeuhet nyang kuasa
ruweueng angkasa. 13 Sabab nyan, jinoe-
nyoe, peuguna kheueh banmandum peu-
leungkapan prang Allah, mangat bak uroe
nyang jeuhet gata hase talawan watée jiseu-
rang lé musoh. Dan watée gata ka lheueh
meujuang sampoe akhé, gata mantong teu-
tab gagah peukasa.
14 Bah kheueh gata siab sabe. Peuguna
kheueh keuseutiaan gata ubak Allah sibagoe
taloe keuieng, dan jujoe sibagoe bajée beuso
gata. 15 Bah kheueh keurilaan até gata
tapeusampoe Haba Gét nyang teuba ubak
seujahteura jeuet keusipatu gata. 16 Tieb-ti-
eb watée peuguna kheueh peucaya gata
ubak Tuhan sibagoe sinjata tangkesan gata;

---

[h] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *Sibagoe murit Almaseh.*

5:31: Keuj. 2:24 **6:1:** Kol. 3:20 **6:2-3:** Keu. 20:12, Tel. 5:16 **6:4:** Kol. 3:21 **6:5-8:** Kol. 3:22-25
6:9: Tel. 10:17, Kol. 3:25, 4:1 **6:14:** Yes. 11:5, 59:17 **6:15:** Yes. 52:7

ngon iman nyan gata hase tapeulon
banmandum aneuëk panah meuapui nyang
teuka nibak sijeuhet. 17 Cok kheueh keuseu-
lamatan sibagoe tupi beuso, dan feureuman
Allah sibagoe peudeueng nibak Roh Allah.
18 Peubuet kheueh banmandum nyan sira
meudoá keuteulakée tulông ubak Allah. Bak
tieb-tieb keuseumpatan, meudoá kheueh la-
gée Roh Allah geupimpén gata. Bah kheueh
gata sabe lam keuadaan waspada dan bék
meunyeurah. Meudoá kheueh sabe keu-
banmandum umat Po teu Allah. 19 Dan meu-
nan cit meudoá kheueh keu ulôn cit teuma,
mangat bak watée peugah haba, Allah geu-
bri ubak ulôn tutoe kata nyang paih. Dan
mangat ulôn ngon beurani hase ulôn peugah
rahsia Haba Gét nyan. 20 Sabab lé Haba Gét
nyan, ulôn ka jeuet keusidroe utosan, dan
bak watée nyoe kana lam peunjara. Meudoá
kheueh mangat ulôn kujeuet peugah haba
keuhai Haba Gét nyan, lagée toh ulôn harôh
meututoe haba.

Saleuem nyang akhé

21 Tikhikus, syedara tanyoe dan peula-
yan nyang seutia bak buet Tuhan, teuma
jijak peugah ubak gata keuhai peue mantong
teuntang ulôn, dan mangat gata tateupeue
keuhai ulôn dan buet ulôn. 22 Nyang kheueh
sabab jih ulôn utus jihnyan keugata
keujipeugah keuadaan kamoe keugata
banmandum, mangat até gata rayeuk.

23 Seumoga Allah Bapak, dan Tuhan Isa
Almaseh geupeumungken banmandum jeu-
maáh keu meusaboh dan saléng lam gaséh
sayang dan teutab peucaya ubak Almaseh.
24 Seumoga Allah geubri beureukat ubak
Gata mandum nyang teugaséh ubak Tuhan
tanyoe Isa Almaseh ngon gaséh nyang hana
hase teupeulon.

Horeumat kamoe,
Paulus

6:17: Yes. 59:17 **6:21:** Kis. 20:4, 2Tim. 4:12 **6:21-22:** Kol. 4:7-8

SURAT PAULUS

KEU JEUMAÁH DI

FILIPI

PEU INTAT HABA

Jeumaáh di Filipi na kheueh jeumaáh nyang phon-phon that geupeudong lé Paulus di Ierupa. Filipi nyan teuduek jih di Makedonia, saboh propinsi keurajeuen Roma. *Surat Paulus Keu Jeumaáh di Filipi* nyoe geutuléh lé Paulus watée gobnyan mantong na lam peunjara. Até gobnyan watée nyan gundah that sabab mantong na ureuëng-ureuëng Kristen nyang buet jih jilawan gobnyan. Meunan cit sabab lam jeumaáh nyang na di Filipi nyan na ureuëng-ureuëng nyang jipurunoe ajaran nyang sisat. Bah kheueh lagée nyan surat Paulus nyoe nyang su jih geumbira dan peunoh harapan. Peue sabab jih lagée nyan? Hana laén na kheueh sabab gobnyan meuiman that ubak Almaseh.

Paulus geutuléh surat nyoe sabab nyang phon-phon that gobnyan keuneuk geupeugah teurimong gaséh ubak jeumaáh di Filipi ateueh peue nyang ka jibri keu gobnyan dan ka geuteurimong watée gobnyan mantong na lam keusosahan. Dan lam keuseumpatan nyoe teuma gobnyan keuneuk geubri durongan keu awaknyan mangat awaknyan jijeuet dan tabah watée trok ubak nyang sulet. Gobnyan geulakée ngon meuharab that mangat awaknyan miyueb até lagée Isa, dan hana jikuasa lé peurasaan sombong dan jipeupeunteng droe jih keudroe. Gobnyan geupeuingat awaknyan sabab ngon rakhmat Allah mantong kheueh, Po teu Allah geupeujeuet awaknyan meusaboh ngon Almaseh ngon dasai jih peucaya awaknyan ubak Gobnyan, kon ngon lé sabab awaknyan taát jipeubuet upacara-upacara agama nyang ka jipeuteuntée lam hukôm agama Yahudi. Dan Paulus pih geutuléh cit keuhai geumbira dan seujahteura nyang geubri lé Po teu Allah ubak ureuëng-ureuëng nyang udeb meusaboh ngon Almaseh.

Suratnyoe that-that teupeumaklum keuhai keugeumbiraan sibagoe ciri khas jih, keuhai até nyang teutab, keusatuan, dan keutabahan ureuëng Kristen lam jipeuteun iman jih ubak Almaseh lam udeb jih sibagoe ureuëng Kristen. Dan surat nyoe pih sibagoe isyarat padub na cinta jih Paulus keu jeumaáh nyang na di Filipi.

Asoe jih

Haba phon 1:1-11
Keuadaan Paulus keudroe 1:12-26
Keuhai udeb ureuëng Kristen 1:27–2:18
Reuncana keu Timotius dan Epafroditus 2:19-30
Peuingat keuhai musoh-musoh nyang teuka nibak luwa dan nyang teuka nibak dalam 3:1–4:9
Paulus ngon rakan-rakan gobnyan di Filipi 4:10-20
Peunutôb 4:21-23

---

1 Syedara-syedara umat Allah banmandum nyang na tinggai di Filipi, dan nyang ka meusaboh ngon Isa Almaseh. Meunan cit keu Syedara banmandum nyang peumimpén dan peumbantu jeumaáh!

Ulôn, Paulus, meusajan ngon Timotius, namiet-namiet Isa Almaseh, 2 meuharab that seumoga Allah Bapak geutanyoe dan Tuhan Isa Almaseh geubri beureukat dan seujahteura ateueh gata.

Doá Paulus keu jeumaáh

3 Tieb-tieb watée ulôn teuingat keu gata, dan ulôn lakée teurimong gaséh ubak Po teu Allah. 4 Dan pajan mantong watée ulôn meudoá keu Gata mandum, ulôn meudoá

1:1: Kis. 16:12

ngon mangat até. 5 Ulôn lakée teurimong
gaséh ubak Po teu Allah sabab phon uroe
phon sampoe bak watée nyoe, gata ka ta-
tulông ulôn tajak peusampoe Haba Gét
nyang teuka nibak Allah. 6 Allah keudroe
kheueh nyang peuphon buet nyang jroh
nyan keu gata, dan ulôn yakén that Gobnyan
teuma geupeubuet laju buet nyang lagée
nyan sampoe seuleusoe bak Uroe Isa Alma-
seh geuteuka lom teuma. 7 Keubiet ka bak
teumpat jih ulôn na peurasaan nyang lagée
nyan ubak gata, sabab Syedara banmandum
sabe rab ngon até ulôn. Meunan cit sabab
gata meusajan tateurimong meusigoe ngon
ulôn, anugeurah nyang geubri lé Allah ubak
ulôn; bah kheueh watée nyoe teungoh ulôn
mantong na lam glab meunan cit watée ulôn
mantong na diluwa keu ulôn bila dan ulôn
peuteun Haba Gét nyan. 8 Allah geuteupeue
bahwa ulôn biet-biet that meucen keu gata
ngon peurasaan gaséh meusra nyang teuka
nibak Isa Almaseh keudroe.

9 Nyoe kheueh doá ulôn keu gata: seu-
moga gata banmandum seumaken tagaséh
ubak Allah dan seusabe manusia dan laju
meutamah lam peungeutahuan nyang beutôi
dan pandangan nyang bijaksana. 10 Ngon
lagée nyan gata tateupeue tapiléh peue
nyang paleng gét, dan udeb gata gleh nibak
teucela atawa jitudôh peue mantong nibak
uroe Almaseh teuka lom teuma. 11 Udeb
gata teuma meulimpah ngon buet nyang
biet-biet gét nyang jipeuhase lé Isa Almaseh
keudroe; ngon lagée nyan Allah teuma
jipeumulia dan jipujoe-pujoe.

Udeb keu Almaseh

12 Ulôn meuharab mangat gata tateu-
peue, bahwa hai-hai nyang ka teujadi ateueh
ulôn jeuet keusabab leubeh le ureuëng deu-
ngoe dan jipatéh ubak Haba Gét nyan.
13 Akibat jih, mandum peugawée meuligoe
dan ureuëng-ureuëng laén nyang na lam
banda nyoe jiteupeu bahwa ulôn jipeuta-
mong lam glab sabab ulôn meuiman ubak
Almaseh. 14 Ngon jipeutamong ulôn lam
glab ka teupeujeuet ureuëng-ureuëng
Kristen nyang na lam banda nyoe ka jeuet
keu yakén lom keuhai Tuhan, ngon lagée
nyan awaknyan leubeh jijeuet jipeusampoe
peusan Allah[a] ngon hana rasa teumakot.

15 Beutôi na meupadum droe lamkawan
awaknyan nyang jipeusampoe keuhai Alma-
seh sabab bingiek até dan keuneuk meu-
dakwa, teuma nyang laén jipeusampoe keu-
hai Almaseh sabab na meukeusut nyang
murni. 16 Ureuëng-ureuëng nyoe jipeubuet
hai nyan sabab awaknyan jigaséh keu Po teu
Allah dan ulôn, sabab awaknyan ka jiteupeu
bahwa Allah ka geu-utus ulôn keu lôn tu-



Banda Filipi (1:1)

[a] *peusan Allah:* padub-padubboh naseukah kuno: peusan nyan.
1:13: Kis. 28:30

nyok bak awaknyan bahwa Haba Gét nyan
beutôi. 17 Teuma ureuëng laén jipeugah
keuhai Almaseh ngon meukeusut nyang ha-
na gét; awaknyan jipeusampoe hainyan keu
keupeuntengan droe jih. Ngon lagée nyan
awaknyan meuharab hase jipeubuet ulôn
nyoe leubeh meukarat lam glab.
18 Teuma hana peue! Sabab pakriban
kheueh mantong, bah kheueh nyan jipeubu-
et ngon meukeusut nyang murni atawa ngon
meukeusut nyang salah, nyang peunteng
Almaseh teutab jipeusampoe; ngon lagée
nyan ulôn galak. Dan ulôn teutab meurasa
lagée nyan, 19 sabab ulôn kuteupeu bahwa
ngon doá-doá gata dan ngon geubantu lé
Roh Isa Almaseh, ulôn teuma geupeubeu-
baih. 20 Nyang lumpah that lôn lakée dan
ulôn meuharab na kheueh mangat bék sagai-
sagai ulôn nyoe gagai nibak tugaih lôn.
Teuma ulôn meuharab that mangat bak tieb-
tieb watée, nyang paleng phon jinoenyoe,
ulôn hase lôn cok sikeub beurani ngon lagée
nyan bansigeunab jiwa tuboh lôn – bah
kheueh ulôn udeb atawa ulôn maté – Alma-
seh teuteb teupeumulia. 21 Sabab nibak
ulôn, tujuan udeb lôn na kheueh Almaseh!
Dan meunyoe maté nyan na kheueh untông.
22 Teuma meunyoe ngon udeb lam donya
nyoe, ulôn hase lôn keureuja buet nyang
leubeh meuguna, teuma ulôn hana kuteupeu
nyang toh nyang harôh lôn piléh. 23 Ulôn
jitarek nibak dua pihak. Ulôn meuheuét that
keuneuk tinggai donya nyoe keu ulôn jak
tinggai meusajan Almaseh, sabab nyan
kheueh nyang paleng jroh; 24 teuma, keu
keupeuntengan gata, na kheueh leubeh jroh
meunyoe ulôn teutab tinggai lam donya.
25 Ulôn yakén that keuhai nyan. Nyang
kheueh sabab jih ulôn teupeu bahwa ulôn
teutab tinggai ngon Syedara banmandum,
mangat hase lôn tulông gata beujeuet keu-
teuga dan seumaken mangat lam meuiman
gata ubak Tuhan. 26 Sabab nyan, meunyoe
ulôn singoh kugisa ubak gata, gata nyang ka
meusaboh ngon Isa Almaseh teuma gata
teumé leubeh jai lom alasan keumeurasa
bangga ateueh droe ulôn.
27 Ngon lagée nyan, nyang peunteng
bak watée nyoe na kheueh gata beu udeb
nyang sisuai peue nyang jilakée lé Haba Gét
keuhai Almaseh nyan. Ngon lagée nyan,
aléh ulôn hase meurumpok ngon gata atawa
hana, ulôn teuma lôn deungoe bahwa gata
kong tamumat ngon tameujuang meusajan-
sajan ngon saboh tujuan dan saboh keu-
inginan; na kheueh keu keupeucayaan
nyang sisuwai ngon Haba Gét nyang teuka
nibak Allah nyan. 28 Bah kheueh gata sabe
beurani; bék teumakot ateueh lawan-lawan
gata. Ngon lagée nyan gata tatunyok bahwa
awaknyan pasti taloe, dan gata teuma meu-
nang, sabab Allah keudroe kheueh nyang
peumeunang ateueh gata. 29 Sabab Po teu
Allah ka geubri anugeurah ateueh gata kon
keumeuiman ubak Almaseh mantong, teu-
ma nyang leubeh nibak nyan keumeudeurita
keu Almaseh. 30 Jinoenyoe gata pi na meu-
sajan ngon ulôn lam meujuang nyang sa; na
kheueh nyang gata ka lheueh takalon ulôn
peujuang yoh masa ilée, dan nyang teutab
mantong lôn peujuang sampoe nibak watée
nyoe, lagée nyoe jinoenyoe ka gata deungoe.

Keureundahan dan keubeusaran Almaseh

2 Gata teuga, sabab gata meusaboh ngon
Almaseh. Dan gata teuhibor sabab
Almaseh geugaséh gata! Gata geubimbéng
lé Roh Allah,[b] dan gata pi saléng meugaséh
sayang dan na rasa geunaséh sidroe ubak
nyang laén. 2 Ngon lagée nyan, cuba kheueh
gata biet-biet tapeumangat até lôn ngon hai-
hai nyang lagée nyoe: Udeb kheueh beusa-
boh até ngon geunaséh nyang saban, ngon
pikeran nyang saban dan tujuan nyang
saban teuma. 3 Bék kheueh gata peubuet
sapeue lé sabab jidurong lé keupeuntengan
gata keudroe, atawa keu gata peusombong
droe. Nyang sikeubiet jih bah kheueh gata
maséng-maséng ngon até nyang miyueb ta
anggab ureuëng laén leubeh gét nibak droe
keudroe. 4 Peurati kheueh keupeuntengan
ureuëng laén; bék keupeuntengan droe keu-
droe. 5 Bah kheueh gata na jiwa lagée Isa
Almaseh:

6 Nibak dasai jih Gobnyan saban
ngon Po teu Allah,
teuma Gobnyan hana geurasa
droe bahwa keuadaan geuh nyang
ilahi nyan meuseuti geupeuteun.[c]
7 Nyang sibeuna jih, Gobnyan
geupeulheuh banmandum nyan

---

[b] *Gata geubimbéng lé Roh Allah:* atawa Roh Po teu Allah ka geupeujeuet gatanyoe udeb krab dan rukon sidroe ngon nyang laén. [c] *ayat 6b jeuet teujeumah:* teuma Gobnyan hana meurasa bahwa Gobnyan harôh meu-useuha jeuet keusaban ngon Po teu Allah.
1:30: Kis. 16:19-40

laju jeuet keusaban lagée sidroe
namiet.
Gobnyan jeuet lagée sidroe manusia,
dan leumah udeb geuh lagée
sidroe manusia.
8 Gobnyan geupeumiyueb droe, dan
udeb ngon taát ubak Allah trok án
maté –
na kheueh maté teusaleb.
9 Sabab nyan kheueh Allah geuangkat
Gobnyan simanyang-manyang jih,
dan geubri ubak Gobnyan
keukuasaan nyang leubeh rayeuk
nibak peue-peue mantong
keukuasaan nyang laén.
10 Teuma keuteuhoreumat Isa,
banmandum makhlok nyang na
lam syeuruga, meunan cit nyang
na ateueh bumoe,
meunan cit nyang di miyueb
bumoe,[d]
teuma jiseumah Gobnyan.
11 Awaknyan banmandum teuma jiaku
bahwa Isa Almaseh kheueh Tuhan;
ngon lagée nyan Allah Bapak
teupeumulia.

Meucahya lagée hu peungéh nyang jipeutrang bumoe

12 Sabab nyan, Syedara-syedara nyang
teucinta, lagée toh gata sabe taát ubak ulôn
bak watée ulôn na lamkawan gata, teuma
leubeh-leubeh nibak watée nyoe geutanyoe
ka jiôh, bah kheueh gata teutab taát ubak
ulôn. Gata ka geupeu seulamat lé Allah,
ngon lagée nyan useuha kheueh sabe ma-
ngat seujahteura gata jeuet keusampoereu-
na. Peubuet kheueh nyan ngon horeumat
dan patuh keu Po teu Allah, 13 sabab Allah
keudroe nyang mubuet lam tuboh gata keu-
geupeujeuet gata rila dan sanggob tapeuga-
lak até Allah.
14 Peubuet kheueh peue mantong ngon
hana meu krôb-krôb atawa meudakwa.
15-16 Ngon lagée nyan gata katatunyok bahwa
gata na kheueh aneuëk-aneuëk Allah nyang
hana meucupa, nyang udeb ngon jujoe dan
beutôi lamkawan ureuëng jeuhet dan
ureuëng meudesya. Dan bak watée gata peu-
sampoe ubak awaknyan haba nyang teubri
udeb, bah kheueh gata peujeuet keu
awaknyan lagée cahya muble-ble jipeutrang
donya. Meunyoe gata udeb nyang lagée
nyan, singoh na alasan nibak ulôn keu meu-
rasa bangga ateueh gata bak watée Isa
Almaseh geuteuka lom teuma. Nyan siba-
goe bukeuti bahwa peujuangan ulôn hana
sia-sia dan useuha ulôn na hase jih.
17 Mungken ulôn teuma jipoh maté dan
darah ulôn jeuet lagée darah keureubeuen
nyang teuroe ateueh peue nyang gata peu-
seumah ubak Po teu Allah sibagoe tanda
bahwa gata meuiman ubak Gobnyan. Meu-
nyoe keubit nyan meuseuti lagée nyan, ulôn
meusyukoe ateueh hainyan dan meusajan
meugeumbira ngon gata. 18 Meunan cit
heundak jih gata meurasa mangat dan meu-
sajan meugeumbira ngon ulôn.

Timotius dan Epafroditus

19 Ulôn peucaya bahwa ngon geutulông
lé Tuhan Isa, ulôn kukirém bubagaih Timo-
tius keu gata, mangat ulôn hase teuhibor
keuhai gata. 20 Teuma Timotius kheueh
sidroe sagai ureuëng nyang saboh jiwa ngon
ulôn, dan biet-biet teupike ubak keubahgia-
an gata. 21 Banmandum nyang laén nyang
jiurôih na kheueh keu keupeuntengan jih
keudroe, kon keupeuntengan Isa Almaseh.
22 Gata keudroe ka gata ngieng bukeuti jih
bahwa Timotius nyan meuguna. Jihnyan ka
jimubuet brat that meusajan ngon ulôn keu-
teujak peusampoe Haba Gét nyang teuka
nibak Allah. Kamoe bandua deuh jih lagée
aneuëk ngon bapak. 23 Ngon sabab nyan,
reujang that óh lheueh lôn teupeue pakriban
peukara ulôn akhé jih singoh, ulôn teuma
lôn kirém jih nyan ubak gata. 24 Ulôn peu-
caya bahwa ngon tulông Tuhan, ulôn keu-
droe pih hana treb lé lôn jak saweue gata.
25 Keuhai syedara tanyoe di Epafroditus
nyang gata kirém keu jitulông ulôn, ulôn
meurasa that peureulée lôn yue jihnyan jigi-
sa ubak gata. Jihnyan ka jibantu ulôn nibak
lam buet dan peujuangan lôn. 26 Jihnyan
meucen that-that keugata banmandum, dan
jihnyan sosah that sabab gata ka meuteumé
haba bahwa jihnyan sakét. 27 Keubiet beutôi
jihnyan sakét karab habéh umu. Teuma
Allah geugaséh keu jih nyan; dan kon keu
jih mantong, teuma keu ulôn cit teuma,
mangat ulôn bék sampoe meutamah seudeh.
28 Nyang kheueh sabab jih seumaken rayeuk
mantong keuheundak ulôn keu lôn yue

[d] *dimiyueb bumoe:* Meunurot anggapan nibak watéenyan ureuëng maté na jih dimiyueb teumpat nyang seupôt dimiyueb bumoe.
2:10-11: Yes. 45:23 **2:15:** Tel. 32:5

jihnyan jigisa ubak gata, jeuet gata mangat
até lom meunyoe gata ka meurumpok ngon
jih nyan, dan até ulôn pih jeuet keumangat.
29 Ngon lagée nyan, sambot kheueh jihnyan
ngon até nyang mangat sibagoe sidroe sye-
dara nyang saboh iman. Hareuga kheueh
mandum ureuëng nyang lagée jih nyan.
30 Deumi keu keupeuntengan buet Almaseh,
jihnyan rab habéh umu; jihnyan jisabong
nyawöng keujibri seunulông keu ulôn ateu-
eh nan gata.

Keubeunaran nyang seujati

3 Akhé jih, Syedara-syedara lôn, bah
kheueh gata meugeumbira sabab gata
ka meusaboh ngon Tuhan. Ulôn hana meu-
rasa brat peue nyang ka lôn tuléh keu gata
sigohlom nyan; sabab hainyan gét keu keu-
seulamatan gata. 2 Até-até kheueh keu
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet hai-hai
nyang jeuhet, ureuëng-ureuëng nyang patot
teukheun 'Asée'. Awaknyan jipaksa jeuet
mandum ureuëng teupeukatan. 3 Padahai ta-
nyoe kheueh ureuëng-ureuëng nyang ka
tateurimong meukatan nyang seujati, kon
awaknyan. Tanyoe taseumah Allah ngon
bimbéngan Roh Allah keudroe, dan tanyoe
meusyukoe sabab geutanyoe udeb meusa-
boh ngon Isa Almaseh. Tanyoe hana meu-
gantung ubak upacara-upacara nyang sifeu-
et jih lahé. 4 Nyang sibeuna jih ulôn jeuet
mantong lôn meugantueng ubak upacara-
upacara nyan. Sabab meunyoe na sidroe-
droe ureuëng bak jih nyan na alasan keu-
jimeugantung nibak upacara nyang sifeuet
jih lahé, ulôn leubeh lom. 5 Ulôn teupeuka-
tan watée ulôn meu-umu lapan uroe. Ulôn
lahé sibagoe ureuëng Israel, nibak sukée
bansa Benyamin; ulôn aseuli ureuëng Ibra-
ni. Lam hai taát ubak huköm-huköm agama
Yahudi, ulôn na kheueh anggota golongan
Farisi. 6 Ulôn keubiet that-that meuseuma-
ngat lôn iénanya jeumaáh. Meunyoe teutilek
rot huköm agama Yahudi, ulôn sidroe
ureuëng gét nyang hana meucupa. 7 Teuma
lé sabab Almaseh, banmandum nyang yoh
ilée ulôn anggab sibagoe nyang jibri laba
nibak ulôn, jinoenyoe keubiet ka jeuet keu-
sipeu-peu nyang lumpah that rugoe. 8 Kon
mantong hai-hai nyang teupeugah nyan, teu-
ma peue-peue mantong nyang lôn anggab
hai-hai nyang rugoe mubara. Nyang na ni-
bak ulôn watée nyoe na kheueh nyang pa-
leng meuyuem; na kheueh lôn turi Isa Alma-
seh, Tuhan ulôn. Sabab Almaseh, banman-
dum nyan ka ulôn böih banmandum. Ulôn
anggab banmandum nyan lagée bloih
mantong, mangat ulôn hase meuteumé
Almaseh, 9 dan biet-biet meusaboh ngon
Gobnyan. Hubongan nyang jroh ngon Po
teu Allah hana lé lôn useuha keudroe ngon
cara lôn taát ubak huköm agama. Jinoenyoe
ulôn na hubongan nyang jroh ngon Allah,
sabab ulôn meuiman ubak Almaseh. Teuma,
hubongan nyang jroh nyan teuka jih nibak
Allah, dan ngon dasai jih meuiman ubak Isa
Almaseh. 10 Saboh sagai nyang ulôn lakée,
atra nyan na kheueh jeuet ulôn kuturi Alma-
seh, dan lôn rasa kuasa nyang teupeu-udeb
Gobnyan nibak maté. Ulôn meuharab beu-
meusajan meudeurita ngon Gobnyan dan
beujeuet keusaban ngon Gobnyan lam hai
maté Gobnyan. 11 Dan ulôn meuharab
bahwa ulôn keudroe teuma geupeu udeb
lom teuma nibak maté.

Teuplueng beumeuteumé tujuan

12 Ulôn hana lôn peugah bahwa ulôn ka
meuhase, atawa ka jeuet keusampoereuna.
Teuma ulôn hana putôh lôn useuha keu lôn
reubot hadiah nyang ka geukeubah lé Isa
Almaseh. Keunyan kheueh Gobnyan ka
geureubot ulôn dan geupeujeuet ulôn keu-
milék Gobnyan. 13 Ka teuntée, Syedara-sye-
dara, ulôn nyang sibeuna jih hana[e] lôn
peugah bahwa ulôn ka meuhase lôn reubot
hadiah nyan. Teuma na saboh hai nyang
ulôn peubuet, hainyan na kheueh ulôn putu-
woe peue nyang na dilikot ulôn, dan lôn
useuha ngon biet-biet that beumeuteumé
peue nyang na dikeue. 14 Nyang kheueh
sabab jih ulôn teutab kuplueng mangat meu-
teumé tujuan akhé mangat meuteumé meu-
nang, na kheueh udeb lam syeuruga; keu
nyan kheueh Allah geutawök tanyoe rot Isa
Almaseh.
15 Tanyoe mandum nyang ka rayeuk
seucara rohani, lagée nyan kheueh nyang
sigét jih tameusikeub. Teuma meunyoe na
lamkawan gata nyang sikeub jih laén, teuma
Po teu Allah geupeu trang teuma ubak gata.
16 Teuma hainyoe nyang harôh gata peurati:
Tanyoe meuseuti taudeb meunurot peura-
toran nyang ka taseutôt trok bak watée nyoe.
17 Syedara-syedara lôn banmandum!
Seutôt kheueh teuladan ulôn. Kamoe ka

---

[e] *hana:* padub-padubboh naseukah kuno: gohlom.
3:5: Rm. 11:1, Kis. 23:6, 26:5 **3:6:** Kis. 8:3, 22:4, 26:9-11 **3:17:** 1Kor. 4:16, 11:1

kamoe bri teuladan nyang beutôi, sabab
nyan ngieng kheueh beugét-gét bak ureuëng
nyang ka jiseutôt teuladan kamoe nyan.
18 Ulôn ka kayém that ulôn britée ubak gata,
dan jinoenyoe ulôn ulang lom ngon cara
ulôn mo, bahwa na dan jai that ureuëng
nyang udeb jih jipeurusak makna Almaseh
maté bak kayée saleb. 19 Udeb ureuëng-
ureuëng nyang lagée nyan akhé jih teuma
rhot ubak hanco, sabab ilah awaknyan na
kheueh keuheundak tuboh jih keudroe. Hai-
hai nyang teupeumalée, nyan kheueh nyang
awaknyan peubangga; sabab awaknyan
nyang jipike keuhai-hai nyang na hubongan
ngon donya nyoe mantong. 20 Teuma geuta-
nyoe na kheueh wareuga neugahra syeuru-
ga. Nibak teumpat nyan kheueh teuma Raja
Peuseulamat geutanyoe, Tuhan Isa Alma-
seh, teuma teuka. Gobnyan kheueh nyang
tanyoe preh-preh ngon meucen lumpah na.
21 Tuboh geutanyoe nyang leumoh dan hase
hanco nyoe, teuma geu-ubah lé Almaseh
jeuet lagée tuboh Gobnyan keudroe nyang
mulia. Gobnyan hase geupeubuet nyan sa-
bab bak Gobnyan na kuasa keugeupeu-
taklok peue-peue nyang na.

Peutunyok-peutunyok

4 Sabab nyan, Syedara-syedara ulôn
nyang lôn cinta, meunan kheueh kira
jih gata udeb ngon biet-biet meuiman ubak
Tuhan. Até ulôn meucen that keugata! Gata
kheueh keubanggaan ulôn nyang peujeuet
ulôn geumbira.

2 Gata hei inong Euodia dan meunan cit
gata inong Sintike! Ulôn lakée ngon meuha-
rab that mangat gata saboh até sibagoe
ureuëng-ureuëng nyang saboh iman. 3 Keu
rakan ulôn nyang seutia, ulôn lakée cit ma-
ngat gata bantu ureuëng inong nyoe.
Awaknyan ka jimubuet brat that meusajan
ulôn keuteupeusampoe Haba Gét nyang teu-
ka nibak Allah; saban cit lagée Klemen dan
banmandum ureuëng laén nyang jimeukeu-
reuja meusajan ulôn. Nan-nan awaknyan na
lam Kitab Ureuëng Udeb.

4 Seumoga gata sabe lam geumbira sa-
bab gata ka udeb meusaboh ngon Tuhan.
Sigoe teuk ulôn peugah: meugeumbira
kheueh!

5 Bah kheueh mandum ureuëng hase ji-
kalon sikeub gata nyang gét até. Sabab hana
treb lé Tuhan teuma teuka. 6 Bék kheueh
khawate keuhai peue mantong. Lam hai-hai
peue mantong. Lam sigala hai meudoá
kheueh dan kirém kheueh meulakée gata
ubak Allah. Peue nyang gata peureulée, bri
tée kheueh nyan ubak Po teu Allah ngon
cara gata peugah teurimong gaséh. 7 Teuma
seujahteura nyang teuka nibak Allah hana
mungken hase jimuphom lé manusia, teuma
jeuet até dan pikeran gata nyang ka meusa-
boh ngon Isa Almaseh.

8 Akhé jih, Syedara-syedara, pasoe
kheueh pikeran gata ngon hai-hai nyang na
asoe, nyang patot teupujoe, na kheueh hai-
hai nyang beutôi, nyang teuhoreumat, nyang
ade, mureuni, maméh, dan jroh. 9 Peujak
kheueh peue nyang ka gata meurunoe dan
gata teurimong nibak ulôn; bah kheueh nyan
nibak tutoe haba meunan cit nibak buet-buet
nyang ulôn keureuja. Allah teumpat sigala
seujahteura, teuma na meusajan gata.

Tutoe haba teurimong gaséh

10 Lam udeb lôn nyang meusaboh ngon
Tuhan, ulôn meurasa mubahgia that, sabab
óh ka lheueh meunan treb, jinoenyoe gata na
watée lom tapike ulôn. Nyang lôn meukeu-
sut kon gata katatuwoe keulôn; gata keubiet
takalon ulôn, teuma gata hana meuteumé
watée keugata tunyok hainyan. 11 Ulôn peu-
gah nyoe kon sabab di ulôn nyoe kakureu-
eng sipeue-peue, sabab ulôn ka lôn meuru-
noe teurasa puih ngon peue nyang na.
12 Ulôn ka lôn rasa udeb lam keuadaan
kureueng hana sapeuena, dan ka teuma lôn
rasa udeb ngon atra nyang leubeh. Ulôn ka
lôn teupeu rahsia jih keu ulôn hadab keuada-
an nyang pakriban mantong; bah kheueh
lam keuadaan makmu meunan cit lam keu-
adaan gasien, bah kheueh lam keuadaan
meuwáh meunan cit lam keuadaan kureueng
hana sapeuena. 13 Ngon kuasa nyang geubri
lé Almaseh keu ulôn, nibak ulôn kana teu-
naga keu lôn meuhadab ubak peue-peue
mantong keuadaan nyang teuka.

14 Teuma gata katatulông ulôn lam keu-
adaan ulôn sosah; dan peue nyang gata
peubuet nyan keubiet gét lagoena. 15 Syeda-
ra-syedara ureuëng Filipi! Gata keudroe
tateupeue that bahwa bak watée ulôn tinggai
Makedonia yoh masa ilée, bak watée Haba
Gét nyan ulôn tabu phon-phon that, gata
kheueh saboh sagai jeumaáh nyang tulông
ulôn; dan gata teuma saboh sagai jeumaáh
nyang meusajan ngon lôn tarasa laba rugoe.
16 Bak watée ulôn na di Tesalonika dan ulôn

4:15-16: 2Kor. 11:9 **4:16:** Kis. 17:1

peureulée bantuan, ka leubeh nibak sigoe
gata kirém bantuan ubak ulôn. 17 Nyan kon
meumakna bahwa ulôn teuma keuneuk teu-
rimong meuneubri. Nyang ulôn lakée na
kheueh mangat ulôn jeuet lôn ngieng hase-
hase nyang teutamah keulaba gata. 18 Ulôn
ka kuteurimong banmandum – bahkan leu-
beh nibak nyang seb! Banmandum meuneu-
bri nyang gata kirém keu ulôn, ka lôn teuri-
mong meulalu Epafroditus. Jinoenyoe ulôn
kana banmandum nyang ulôn peureulée.
Meuneubri-meuneubri nyang nibak gata
nyan na kheueh lagée bée mangat nyang
teupeuseumah ubak Po teu Allah dan nyang
geuteurimong lé Allah ngon mangat até.
19 Allah nyang ulôn seumah, nyang meu-
limpah ngon keukayaan lam Isa Almaseh,
teuma teupeupeunoh peue-peue nyang gata
peureulée. 20 Teupujoe kheueh Allah Bapak
geutanyoe siumu masa! Amin.

Saleuem keuneulheueh

21 Peutrok kheueh saleuem ulôn ubak
banmandum umat Allah nyang meusaboh
ngon Isa Almaseh. Dan teurimong kheueh
teuma saleuem nibak syedara-syedara
nyang na meusajan ulôn disinoe. 22 Ban-
mandum umat Allah nyang na lam banda
nyoe, nyang phon that awaknyan nyang na
lam meuligoe Kaisar, jikirém saleuem keu-
gata mandum.

23 Seumoga Tuhan geutanyoe Isa Alma-
seh geubri beureukat keugata mandum.

Horeumat kamoe,
Paulus dan Timotius

4:18: Keu. 29:18

SURAT PAULUS

KEU JEUMAÁH DI

KOLOSE

PEU INTAT HABA

Kolose na kheueh saboh banda di Asia Ubit, siblaih u timu banda Efesus. Kon Paulus nyang peudong jeumaáh di Kolose nyoe, teuma watée gobnyan geukirém ureuëng-ureuëng meukeureuja nibak Efesus, ma banda saboh propinsi Roma di Asia Ubit, gobnyan meurasa meutanggong jaweueb cit ateueh jeumaáh di Kolose nyan. Paulus ka geuteurimong haba bahwa lam jeumaáh nyan na gurée-gurée nyang jipeurunoe ajaran-ajaran nyang salah. Gurée-gurée nyan jimeukreueh bahwa keuteuturi Allah dan geupeu seulamat ngon sampoereuna, ureuëng meuseuti jiseumah "roh-roh nyang mat peurintah dan nyang mat kuasa bansigom donya". Dilikot nibak nyan, kheun gurée-gurée nyan, ureuëng meuseuti beutaát jipeubuet peuratoran-peuratoran meukatan, seumalo dan nyang laén-laén.

Surat Paulus Keu Jeumaáh di Kolose nyoe geutuléh keugeupeugah ajaran Kristen nyang beutôi dan teubantah ajaran-ajaran nyang salah nyang ka jipurunoe lé gurée-gurée peuleusu nyan. Asoe nyang paleng peunteng lam surat nyoe na kheueh bahwa Isa Almaseh sanggob geubri keuseulamatan nyang sampoereuna dan ajaran-ajaran nyang laén nyan na kheueh teupeujiôh manusia nibak Almaseh. Rot Almaseh, Allah geucebta donya nyoe, dan rot Almaseh teuma Allah geupeu seulamat donya nyoe. Ngon lagée nyan jeulaih kheueh meusaboh ngon Almaseh, donya nyoe naharapan keu teupeuseulamat. Óh lheueh nyan Paulus laju geupeu trang hubongan ajaran nyang agong nyan ngon udeb ureuëng Kristen.

Peureulée cit teupeugah disinoe bahwa Tikhikus – nyang ba surat nyoe u Kolose keu Paulus – jipeungon lé Onesimus, namiet nyang geuyue lé Paulus keu jiriwang ubak po jih, nyan kheueh Filemon, sidroe anggota jeumaáh di Kolose.

Asoe jih

Haba phon 1:1-8
Sifeuet dan peuranan Almaseh 1:9–2:19
Udeb barô nyang jirasa lé ureuëng-ureuëng Kristen 2:20–4:6
Peunutôb 4:7-18

---

1 1-2 Syedara-syedara umat Allah di Kolose nyang seutia meusaboh ngon Almaseh!

Sibagoe rasui Isa Almaseh, – nyang geuangkat lé Allah – ulôn, Paulus, meusajan-sajan ngon syedara-syedara geutanyoe Timotius, meuharab seumoga Allah Bapak geutanyoe geubri beureukat dan seujahteura ateueh gata.

Doá teurimong gaséh

3-4 Kamoe ka meudeungoe bahwa gata meuiman ubak Isa Almaseh dan gata tagaséh keumandum umat Allah. Nyang kheueh sabab jih watée kamoe meudoá keugata, kamoe sabe kamoe lakée teurimong gaséh ubak Allah, Bapak Tuhan geutanyoe Isa Almaseh.
5 Gata meuiman dan gata tagaséh, sabab gata meuharab teuma peue nyang ka geukeubah lam syeuruga lé Allah keugata. Gata katadeungoe keuhai nyan, bak watée Haba Gét nyang beutôi teupeusampoe keu gata.
6 Haba nibak Po teu Allah meutabu bansigom donya, dan udeb manusia sabe teubri beureukat lé haba nyan, sabab lagée udeb gata geubri beureukat watée phon that gata deungoe keuhai rahmat Allah dan biet-biet gata amai.
7 Hai nyan jipeutrok bak gata lé Epafras, rakan nyang kamoe gaséh. Jihnyan na kheueh ureuëng nyang mubuet

keu Almaseh nyang ka seutia jimeukeureuja
keu keupeuntengan tanyoe.[a] 8 Nibak jih-
nyan kamoe deungoe bahwa ngon kuasa
Roh Allah gata hase saléng meugaséh sa-
yang.
9 Nyang kheueh sabab jih kamoe sabe
meudoá keugata watée phon that kamoe
deungoe keuhai gata. Kamoe lakée ubak
Allah mangat Roh Allah geubri keugata
keubijaksanaan dan peungeurtian sampoe
gata tateupeue ngon sampoereuna peue
nyang geukeuheundak lé Allah. 10 Ngon la-
gée nyan gata hase udeb meunurot keu-
heundak Allah, dan sabe tapeugalak até
Gobnyan, sampoe lam hai peue-peue
mantong gata hase tapeuhase hai-hai nyang
gét. Dan iéleumé gata keuhai Allah pih
meutamah teuma. 11 Peunoh harapan, ngon
kuasa nibak Allah nyang agong, gata teu-
peuteuga sampoe gata hase tapeuteun deuri-
ta pakriban mantong ngon saba dan mangat
até 12 dan ngon teupeugah teurimong gaséh
ubak[b] Bapak. Sabab Bapak nyan kheueh
nyang peujeuet gata jeuet gata teurimong
peue nyang geukeubah lé Allah keu umat
Gobnyan lam keurajeuen gobnyan nyang
trang. 13 Gobnyan ka geupeuleueh geuta-
nyoe nibak kuasa nyang seupôt dan geupi-
nah geutanyoe u dalam keurajeuen Aneuëk
Gobnyan nyang geugaséh. 14 Lé Aneuëk
Gobnyan tanyoe geupeubeubaih; ngon lagée



Seumayang (1:9)

nyan banmandum desya-desya geutanyoe
ka geupeu amphon.

Almaseh dan buet Gobnyan

15 Almaseh na kheueh gamba nyang
nyata nibak droe Allah nyang hana leumah
teukalon; Almaseh na kheueh aneuëk nyang
tuha, leubeh peunteng nibak banmandum
nyang geucebta. 16 Sabab meulalu Gobnyan
kheueh Allah geucebta peue-peue mantong
nyang na lam syeuruga dan nyang na ateueh
rhung bumoe, peue-peue mantong nyang
deuh teukalon dan nyang hana deuh teuka-
lon, jitamong cit keunan mandum roh nyang
meukuasa dan nyang mat peurintah. Bansi-
gom donya nyoe geucebta rot lalu Almaseh
dan keu Almaseh. 17 Sigohlom na peue-
peue mantong ateueh rhung donya nyoe,
Almaseh ka leubeh ilée na. Dan lé sabab
Gobnyan kheueh teuma peue-peue mantong
na nibak teumpat jih maséng-maséng.
18 Gobnyan kheueh ulée nibak tuboh geuh,
nyan kheueh jeumaáh, sabab Gobnyan
kheueh punca udeb banmandum jeumaáh
nyan. Gobnyan kheueh aneuëk nyang tuha,
nyang phon-phon that geupeu udeb lom
teuma nibak maté, mangat Gobnyan keu-
droe mantong nyang jeuet keu nyang pa-
leng peunteng ateueh peue-peue mantong.
19 Allah keudroe nyang lakée mangat peue-
peue mantong nyang na nibak droe Allah,
na cit teuma meuteumé ngon leungkab ni-
bak droe Aneuëk Gobnyan. 20 Dan rot
Aneuëk nyan teuma Allah geucok keupu-
tosan keugeupeugét peue-peue mantong
jimeugét lom teuma ngon Gobnyan – bah
kheueh nyang na peue-peue ateueh rhueng
bumoe, meunan cit nyang lam syeuruga.
Allah geupeubuet nyan rot Aneuëk
Gobnyan maté bak kayée saleb.
21 Yoh masa ilée gata jiôh nibak Po teu
Allah. Gata meumusoh ngon Gobnyan sa-
bab pi-e dan pikeran gata jeuhet. 22 Teuma
jinoenyoe, ngon maté Aneuëk Gobnyan,
Allah geupeujeuet hubongan gata ngon
Gobnyan jeuet keu gét lom teuma. Ngon
cara nyan gata hase teuba meuhadab Allah
lam keuadaan nyang suci, gleh dan hana
meucupa. 23 Teuma gata kateuntée dan meu-
seuti teutab seutia meuiman dan teudong cot
nibak keuimanan gata. Bék sampoe gata
peulheueh harapan gata nyang ka geubri

[a] *tanyoe:* padub-padubboh naseukah kuno: gatanyoe. [b] *ngon saba dan mangat até dan ngon teupeugah teurimong gaséh ubak:* atawa deungon saba. Dan ngon mangat até teupeugah teurimong gaséh ubak.
1:7: Kol. 4:12, Flm. 23 **1:14:** Ef. 1:7 **1:18:** Ef. 1:22-23 **1:20:** Ef. 2:16

keugata watée gata tateurimong Haba Gét
nyang teuka nibak Allah. Haba nyan ka
geupeusampoe ubak tieb-tieb ureuëng
bansigom donya. Dan keunyan kheueh teu-
ma ulôn, Paulus, ka jeuet keupeulayan.

Layanan Paulus ateueh jeumaáh

24 Jinoenyoe ulôn galak meudeurita deu-
mi keu keupeuntengan gata. Sabab ngon na
peundeuritaan bak tuboh ulôn, ka lôn peu-
leungkab peue nyang meuseuti geudeurita lé
Almaseh keujeumaáh Gobnyan, na kheueh
tuboh Gobnyan. 25 Allah geuyue ulôn jeuet
keupeulayan jeumaáh Gobnyan deumi keu
keupeuntengan gata. Ulôn meuseuti lôn peu-
sampoe haba nyang teuka nibak Allah,
banmandum; 26 na kheueh haba nyang ka
meuabat-abat nyang ka lheueh geusöm lé Po
teu Allah keumandum ureuëng, teuma watée
nyoe ka geupeugah keu umat Gobnyan.
27 Ubak umat Geuhnyan Allah geupeugah
padun na gét jih dan agong jih rahsia
Geuhnyan keu banmandum umat manusia.
Rahasia nyan na kheueh: Almaseh na lam
tuboh gata, nyang meumakna bahwa gata
teuma meusajan tarasa keubeusaran Allah.
28 Almaseh nyan kheueh nyang kamoe peu-
gah ubak tieb-tieb manusia. Kamoe peuingat
dan kamoe peurunoe awaknyan banmandum
ngon sigala bijaksana. Tujuan kamoe na
kheueh mangat tieb-tieb ureuëng hase teuba
ubak Allah, sibagoe ureuëng nyang ka
rayeuk lam hai-hai rohani, sabab ka meusa-
boh ngon Almaseh. 29 Keumeuteumé hai-
nyan ulôn meukeureuja brat. Ulôn meujuang
ngon sigeunab teunaga nyang ka geubri lé
Almaseh ubak ulôn dan nyang mubuet lam
tuboh ulôn ngon peunoh kuasa.

2 Ulôn meuharab mangat gata teupeu
pakriban brat jih ulôn meujuang deumi
keugata dan keu awaknyan nyang na di
Laodikia dan banmandum nyang hana jituri
keulôn seucara pribadi. 2 Banmandum nyoe
ulôn peubuet mangat até awaknyan beujeuet
keuteuga dan awaknyan saléng lam gaséh
sayang ngon lagée nyan awaknyan beujeuet
meusaboh. Deungon lagée nyan awaknyan
biet-biet muphom dan yakén lom jituri
rahsia Allah, na kheueh Almaseh keudroe.[c]
3 Almaseh kheueh nyang peutrang
banmandum keubijaksanaan dan peungeu-
tahuan Allah nyang yoh masa ilée teusöm.
4 Ulôn peugah nyoe mangat gata bék
jipeungét lé soe mantong nyang babah jih
maméh ateueh gata. 5 Dan bah kheueh ulôn
nyoe jiôh nibak gata, anggab kheueh ulôn na
meusajan gata. Dan ulôn mangat that até
watée lôn ngieng gata siaté dan teugoh
tameuiman ubak Almaseh.

Udeb nyang sampoereuna

6 Syedara banmandum ka tateurimong
Isa Almaseh sibagoe Tuhan. Lé sabab nyan
bah kheueh gata udeb meusaboh ngon
Gobnyan, 7 dan meu-ukeue lam Gobnyan.
Bah kheueh gata tapeudong udeb gata ngon
Almaseh sibagoe dasai jih. Bah kheueh gata
seumaken tameuiman ubak Almaseh, meu-
nurot peue nyang ka teupeurunoe ubak gata.
Dan bah kheueh até gata bumangat that sira
tapeugah teurimong gaséh.
8 Bah kheueh gata beuaté-até, bék
sampoe na nyang jipakat gata ngon falsafah-
falsafah manusia nyang hana meuguna,
nyang na keubiet jipeusisat. Falsafah-falsa-
fah nyan asai jih kon nibak Almaseh, teuma
nibak peundapat manusia mantong dan ni-
bak roh-roh nyang meukuasa lam donya.
9 Sabab banmandum pribadi Allah na
tinggai lam Almaseh, na kheueh nibak keu-
manusiaan Gobnyan. 10 Dan sabab udeb
meusaboh ngon Almaseh, keugata pih teubri
udeb nyang sipeunoh jih. Sabab Almaseh na
kheueh ulée ateueh tieb-tieb roh nyang meu-
kuasa dan nyang mat peurintah.
11 Sabab meusaboh ngon Almaseh, gata
kateupeukatan, kon ngon peukatan nyang
jipeubuet lé manusia, teuma ngon meukatan
nyang geupeugét lé Almaseh, nyang peu-
beubaih gata nibak kuasa tabiát nyang meu-
desya. 12 Sabab bak watée gata teupumanö,
gata teukubu meusajan-sajan Almaseh; dan
ngon pumanö nyan cit teuma, gata meusajan
teupeu udeb lom teuma meusajan Almaseh
sabab gata peucaya ubak kuasa Allah nyang
ka geupeu udeb Almaseh nibak maté. 13 Yoh
masa ilée, gata ka maté seucara rohani sabab
gata meudesya, dan sabab gata hana teupeu-
katan seucara lahé. Teuma jironyoe Allah
geupeu udeb gata meusajan-sajan ngon
Almaseh. Allah ka geupeu amphon
banmandum desya-desya geutanyoe, 14 dan
geupeubateue surat utang ateueh geutanyoe,
nyang jiancam geutanyoe ngon syarat-sya-

---

[c] *rahsia Allah, na kheueh Almaseh keudroe:* padub-padubboh naseukah kuno: rahsia Po teu Allah; na cit: rahsia Po teu Allah, Bapa Almaseh; na cit: rahsia Po teu Allah Bapa dan rahsia Almaseh.

2:12: Rm. 6:4 **2:13:** Ef. 2:1-5 **2:14:** Ef. 2:15

rat nyang brat. Deungon teusaleb surat nyan
bak kayée saleb, Allah geupeu amphon
banmandum peukara ateueh geutanyoe.
15 Nibak saleb nyan Almaseh geupeugöt
banmandum roh-roh nyang mat peurintah
dan nyang meukuasa ka jeuet hana meudaya
lé. [d] Awaknyan ka jeuet keubeunda nyang
jinonton lé ureuëng ramé bak watée Alma-
seh geuiréng awaknyan sibagoe ureuëng
teuteun lam pawai keumeunangan.
16 Sabab nyan bék kheueh tapeubiyeu
ureuëng laén jipeusalah gata keuhai peu-
najoh atawa nyang gata jieb, atawa keuhai
uroe-uroe raya keuagamaan, atawa peura-
yaan-peurayaan buleuen barô, atawa keu-
hai uroe Sabat. 17 Banmandum nyan na
kheueh bubayang mantong nibak hai-hai
nyang teuma teuka, teuma keunyataan ni-
bak hai-hai nyan na kheueh Almaseh!
18 Bék kheueh gata tapeubiyeu droe jipeu-
rugoe lé ureuëng-ureuëng nyang pura-pura
peumiyueb droe dan nyang seumah malai-
kat-malaikat. Ureuëng nyan sombong ngon
pikeran-pikeran donya dan jipeubangga-
bangga droe ngon peue-peue nyang jikalon
nyang khusos, 19 sampoe hana lé jimumat
ubak Almaseh nyang jeuet keu ulée. Di-
miyueb pimpénan Almaseh, bansaboh tu-
boh geupeulara dan teupeusaboh lé jeueb-
jeueb seundi jih, dan timoh meunurot
keuheundak Allah.

Udeb maté meusajan-sajan Almaseh

20 Gata ka maté meusajan-sajan ngon
Almaseh, dan ka geupeubeubaih nibak
roh-roh nyang kuasa ateueh alam nyoe.
Ngon lagée nyan, pakon gata udeb lagée
ureuëng nyang mantong jikuasa lé donya
nyoe? Pakon gata tundok ubak peura-
toran-peuratoran nyoe, 21 "Bék mat nyoe",
"Bék cilet nyan", "Bék cukéh nyoe?"
22 Banmandum atoran nyan na kheueh
keuhai-hai nyang meunan jimat hana meu-
guna lé. Nyan na kheueh atoran-atoran dan
peungajaran-peungajaran nyang jipeugét lé
manusia. 23 Beutôi deuh jih hainyan bi-
jaksana, ngon cara jiyue mangat manusia
jiseumah malaikat, peumiyueb droe dan
teuseksa droe; teuma banmandum nyan
hana meuguna keuteukeundali nafeusu ma-
nusia. [e]

3 Gata ka teupeu udeb lom teuma meu-
sajan-sajan Almaseh. Sabab nyan bah
kheueh gata useuha keumeuteumé hai-hai
nyang lam syeuruga, dipat Almaseh geumat
peurintah meusajan Allah. 2 Peupusat kheu-
eh pikeran gata bak hai-hai nyang na disi-
nan, bék bak hai-hai nyang na lam donya.
3 Sabab gata ka maté, dan udeb gata teusöm
meusajan Almaseh lam Allah. 4 Ngon lagée
nyan, punca udeb gata nyang seujati na
kheueh Almaseh dan watée Gobnyan leu-
mah singoh gata pi teuma teuka deungon
Gobnyan lam keubeusaran geuh!

Udeb nyang awai dan udeb nyang barô

5 Sabab nyan, peumaté kheueh nyang
jimeuheuet le donya nyan jipeukaru droe
gata, lagée buet cabui, hai-hai nyang hana
teupujoe, hawa nafeusu, meulakée nyang
jeuhet, dan seurakah (sabab seurakah nyan
na kheueh saban lagée teuseumah beurala).
6 Hai-hai nyang lagée nyan kheueh nyang
jeuet meuakibat ubak meureuka Allah ateu-
eh ureuëng-ureuëng nyang hana taát.[f] 7 Yoh
masa ilée gata keudroe pi taturot hai-hai
nyang meuheuét nyan, bak watée gata ji-
kuasa lé jih nyan.
8 Teuma bak watée nyoe bah kheueh
gata tiek hai-hai nyang jeuhet lam tuboh
gata: bék beungéh lé, atawa bingkéng hana
meuteuntée dan na rasa banci keu ureuëng
laén. Bék sagai-sagai jiteubiet lam babah
gata tutoe haba teumeunak atawa tutoe
nyang kutoe. 9 Bék meusulet sidroe ngon
nyang laén, sabab udeb nyang awai nyang
peue mantong sifeuet jih ka gata tinggai.
10 Gata jinoenyoe ka teubri udeb nyang
barô. Gata na kheueh manusia barô, nyang
teungoh geupeu barô hana putôh-putôh lé
nyang cebta, nyan kheueh Allah, meunurot
hi geuh keudroe. Meukeusut jih na kheueh
mangat gata taturi Allah ngon sampoereuna.
11 Sibagoe akibat nibak mandum nyan
hanco kheueh peue-peue mantong nyang na
meubeda ureuëng Yahudi ngon kon ureuëng
Yahudi, ureuëng meukatan ngon ureuëng
nyang hana meukatan, hana meubeda lé
ureuëng aséng ngon ureuëng biadab, sidroe
namiet ngon ureuëng meurdehka, sabab
Almaseh na kheueh sigala-gala jih dan
Gobnyan meusaboh ngon mandum nyan!

[d] *Almaseh geupeugöt banmandum roh-roh nyang mat peurintah dan nyang meukuasa ka jeuet hana meudaya le:* atawa Almaseh geupeubeubaih droe gobnyan nibak roh-roh nyang mat peurintah dan meukuasa.
[e] *hana meuguna keuteugeundali nafeusu manusia:* atawa hana meuguna keucuali keuteupeu puih nafeusu manusia.
[f] Lam padub-padubboh naseukah kuno hana: *ateueh ureuëng-ureuëng nyang hana taát.*
2:16: Rm. 14:1-6 **2:19**: Ef. 4:16 **3:1**: Zab. 110:1 **3:9**: Ef. 4:22 **3:10**: Keuj. 1:26, Ef. 4:24

12 Gata na kheueh umat Allah, Allah
geugaséh gata dan geupiléh gata keujeuet
keumilék Gobnyan nyang khusos. Nyang
kheueh sabab jih meuseuti tatunyok gaséh
sayang, gata harôh gét até, miyueb até,
leumoh leumbot, dan ék gatateun meudeuri-
ta. 13 Gata meuseuti saba sidroe ngon nyang
laén, dan saléng tapeu amphon meunyoe na
nyang troh dam ateueh ureuëng laén. Tuhan
ngon mangat até geupeu amphon gata, ngon
lagée nyan gata pih meuseuti beutateum peu
amphon sidroe ngon nyang laén. 14 Dan
nyang paleng peunteng na kheueh: Gata
meuseuti saléng tameugaséh sabab gaséh
nyan kheueh nyang peusaboh Gata ban-
mandum sampoe jeuet keusampoereuna.
15 Bah kheueh peue-peue mantong nyang
gata cok keuputosan jipeuteuntée nibak da-
mé nyang geubri lé Almaseh lam até gata.
Sabab Allah geutawök gata jeuet keu anggo-
ta saboh tuboh, mangat gata udeb lam damé
nibak Almaseh nyan. Bah kheueh gata meu-
teurimong gaséh. 16 Bah kheueh ajaran-
ajaran Almaseh nyang peunoh beureukat
jilhob lam até gata. Bah kheueh gata saléng
peurunoe dan saléng tabri naseuhat ngon
bijaksana mungken. Meuca-e kheueh ngon
lagu-lagu zabur puja dan pujoe meunan cit
lagu-lagu rohani; meulagu kheueh keu Po
teu Allah ngon peurasaan syukoe lam até
gata. 17 Peue mantong nyang gata peubuet
atawa nyang gata peugah, bah kheueh nyan
gata peubuet atawa gata peugah lam nan
Tuhan Isa. Meusyukoe kheueh ubak Allah
Bapak keupeue nyang geupeubuet lé Isa
keugata.

Hubongan-hubongan pribadi lam udeb barô

18 Hei gata-gata nyang jeuet keupuru-
moh! Taát kheueh ubak lakoe gata, sabab
meunan kheueh nyang sibeunajih peurangoe
gata sibagoe ureuëng Kristen.

19 Hei gata-gata nyang jeuet keu
ureuëng lakoe! Gaséh kheueh keupurumoh
gata. Bék gata peubuet gasa ateueh purumoh
teuh nyan.

20 Aneuëk-aneuëk! Na kheueh keuwa-
jéban gata sibagoe ureuëng Kristen keusabe
ta-taát ubak ayah ngon ma, sabab lagée nyan
kheueh nyang jeuet keu mangat até Allah.

21 Hei gata-gata nyang jeuet keu ayah!
Bék gata peusakét até aneuëk-aneuëk gata
akhé jih aneuëk gata nyan jeuet keuputôh
asa.

22 Hei gata-gata nyang jeuet keu namiet!
Lam hai peue mantong, bah kheueh gata taát
ubak po gata nyang lam donya nyoe. Bék
kheueh taát ubak awaknyan watée awak-
nyan teungoh jikeumiet gata, sabab gata
meuheuét jipujoe. Taát kheueh ubak
awaknyan ngon até nyang ikhlaih, sabab
gata tahoreumat Tuhan. 23 Buet peue
mantong nyang geubri ateueh gata, bah
kheueh gata peubuet ngon sipeunoh até,
siulah-ulah Tuhan kheueh nyang gata peuti-
mang, dan kon manusia mantong. 24 Ingat
kheueh bahwa gata teuma tateurimong upah
nibak Tuhan. Peue nyang geukeubah lé Tu-
han keu umat Gobnyan, nyan kheueh nyang
teuma geubri keugata. Sabab amphon nyang
sibeuna jih nyang teungoh gata peutimang
nyan na kheueh Almaseh keudroe. 25 Dan
soe mantong nyang peubuet salah, teuma
jitanggong buet-buet jih nyang salah nyan;
sabab Tuhan hana geupandang muka.

4 Syedara-syedara nyang jeuet keu
amphon! Bah kheueh gata peusaneut
namiet-namiet gata ngon beuna dan ade.
Ingat kheueh bahwa gata pih na sidroe
amphon lam syeuruga.

Peutunyok-peutunyok

2 Bah kheueh gata meudoá ngon khu-
syuék dan sabe siab waspada, sira gata peu-
gah syukoe ubak Allah. 3 Meudoá kheueh
teuma keukamoe mangat Allah geubri keu-
kamoe keuseumpatan nyang jroh keukamoe
peusampoe haba keuhai Almaseh. Sabab
hainyan kheueh jinoenyoe ulôn na lam ru-
moh glab. 4 Meudoá kheueh mangat ulôn
hase lôn peugah rahsia nyan ngon sijeulaih-
jeulaih jih lagée nyang sibeuna jih.

5 Lam hubongan gata ngon ureuëng-
ureuëng nyang hana meuiman, bah kheueh
gata udeb bijaksana dan gata peuguna tieb-
tieb keuseumpatan ngon sigét-gét jih. 6 Bah
kheueh hai-hai nyang gata peugah nyan
sabe mangat dan teutarek até. Bah kheueh
gata tateupeue pakriban nyang sibeuna jih
gata meuseuti tajaweueb peue-peue nyang
jitanyong lé gob.

Peunutôb surat dan saleuem

7 Tikhikus, syedara tanyoe nyang teuga-
séh, teuma jijak peugah bak gata peue-peue

3:12-13: Ef. 4:2 **3:13:** Ef. 4:32 **3:16-17:** Ef. 5:19-20 **3:18:** Ef. 5:22, 1Ptr. 3:1 **3:19:** Ef. 5:25, 1Ptr. 3:7
3:20: Ef. 6:1 **3:21:** Ef. 6:4 **3:22-25:** Ef. 6:5-8 **3:25:** Tel. 10:17, Ef. 6:9 **4:1:** Ef. 6:9 **4:5:** Ef. 5:16

mantong keuhai ulôn. Jihnyan seutia that
jimubuet meusajan-sajan ngon kamoe keu
Tuhan. 8 Ulôn kukirém jihnyan ubak gata
ngon alasan mangat gata tateupeue keuada-
an kamoe dan gata teuhibor. 9 Onesimus
teuma jijak meusajan-sajan ngon Tikhikus;
jihnyan sidroe ureuëng gata. Jihnyan sidroe
ureuëng nyang seutia, dan kamoe that meu-
gaséh keu jih nyan. Jihnyan dan Tikhikus
teuma jipeugah ubak gata peue-peue
mantong nyang ka teujadi bak teumpat lôn
nyoe.

10 Aristarkus, nyang na lam rumoh glab
meusajan-sajan ngon ulôn, jikirém saleuem
keu gata. Meunan cit ngon Markus, syedara
blaih ma Barnabas. (Gata ka teukirém haba
keuteusambot jihnyan meunyoe jihnyan teu-
ka ubak gata.) 11 Saleuem teuma nibak Isa
nyang nan jih Yustus. Nibak ureuëng-
ureuëng Yahudi nyang ka meuiman ubak
Tuhan Isa, teuma awaknyan lhée droe
mantong kheueh nyang jinoenyoe meukeu-
reuja meusapat ngon ulôn keuteupeujak tu-
gaih nibak Allah. Awaknyan biet-biet that-
that jitulông ulôn.

12 Saleuem nibak Epafras. Ureuëng
nyoe pi ureuëng gata. Jihnyan namiet Isa
Almaseh, nyang sabe meudoá ngon khusyu-
ék keu gata. Jihnyan meulakée ngon meuha-
rab that ubak Allah mangat keuyakénan gata
meutamah teuga dan gata biet-biet rayeuk,
mangat gata ngon sampoereuna taát ubak
keuheundak Allah. 13 Ulôn kalon keudroe
bahwa jihnyan biet-biet ka jikeureuja brat
keu gata dan keu ureuëng-ureuëng nyang na
di Laodikia dan Hierapolis. 14 Dokto Lukas,
nyang tanyoe gaséh, dan Demas jikirém
saleuem keugata.

15 Peutrok kheueh saleuem kamoe ubak
ureuëng-ureuëng Kristen di Laodikia; meu-
nan cit ubak Nimfa, dan keu jeumaáh nyang
meuiébadat lam rumoh geuh. 16 Óh lheueh
surat nyoe teubaca keugata, useuha kheueh
teuma mangat surat nyan jibaca teuma bak
jeumaáh nyang na di Laodikia. Meunan cit
teuma gata keudroe harôh tabaca surat
nyang teuma teukirém nibak Laodikia keu-
gata. 17 Dan peugah cit ubak Arkhipus,
"Peuseuleusoe kheueh tugaih nyang teubri
ubak gata guna teupeutimang Tuhan."

18 *Saleuem nibak ulôn, Paulus.* Ulôn
keudroe nyang tuléh bagian nyoe. Bék tu-
woe bahwa ulôn mantong na lam glab!

Seumoga Tuhan geubri beureukat keu-
gata.

Horeumat kamoe,
Paulus

4:7: Kis. 20:4, 2Tim. 4:12 **4:7-8:** Ef. 6:21-22 **4:9:** Flm. 10-12 **4:10:** Kis. 19:29, 27:2, Flm. 24, Kis. 12:12, 25, 13:13, 15:37-39 **4:12:** Kol. 1:7, Flm. 23 **4:14:** 2Tim. 4:10, 11, Flm. 24 **4:17:** Flm. 2

SURAT PAULUS
NYANG PHON KEU JEUMAÁH DI
TESALONIKA

PEU INTAT HABA

Tesalonika na kheueh ma banda Makedonia, saboh propinsi keurajeuen Roma. Jeumaáh di Tesalonika geupeudong lé Paulus óh ka lheueh gobnyan geutinggai Filipi. Teuma hana padub na treb óh lheueh nyan, ureuëng-ureuëng Yahudi nyang bingiek até keu Paulus jipeuphon lawan ajaran Paulus keugeubri ajaran Kristen keu ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi nyang ka jipeuphon na até keu agama Yahudi. Ngon lagée nyan teupaksa Paulus geutinggai Tesalonika dan geujak u Berea. Óh lheueh nyan watée gobnyan ka trok u Korintus, laju geuteurimong surat nibak Timotius, sahabat dan rakan gobnyan, keuhai keuadaan jeumaáh di Tesalonika.

Ngon lagée nyan, *Surat Paulus Nyang Phon Keu Jeumaáh di Tesalonika* geutuléh keugeubri durongan dan beuteutab até keu awaknyan. Paulus meusyukoe ateueh haba nyang geuteurimong keuhai iman dan geunaséh awaknyan. Gobnyan geupeuingat bak awaknyan keuhai udeb geuh keudroe watée gobnyan mantong na lamkawan awaknyan. Óh ka lheueh geupeugah banmandum nyan, Paulus laju geujaweueb peue-peue nyang jitanyong lé awaknyan keuhai teuka Almaseh nyang keudua goe jih. Meunyoe ureuëng Kristen meuninggai sigohlom Almaseh teuka, peu kheueh ureuëng nyan meuteumé udeb nyang keukai dan seujati nibak Almaseh? Pajan kheueh Almaseh teuma teuka? Paulus geubri naseuhat mangat awaknyan teutab mubuet ngon teunang sira teupreh Almaseh teuka ngon peunoh harapan.

Asoe jih

Haba phon 1:1
Syukoe dan pujoe 1:2–3:13
Naseuhat keuhai pakriban nyang sibeuna jih pi-e ureuëng Kristen 4:1-12
Geupeu trang keuhai Almaseh teuka nyang keudua goe jih 4:13–5:11
Naseuhat-naseuhat keuneulheueh 5:12-22
Peunutôb 5:23-28

---

1 Syedara-syedara jeumaáh nyang na di Tesalonika, nyang jeuet keu umat Allah Bapak dan Tuhan Isa Almaseh:

Kamoe, na kheueh Paulus, Silas dan Timotius meuharab beujeuet Allah geubri beureukat dan seujahteura ateueh gata.

Udeb dan iman ureuëng-ureuëng Tesalonika

2-3 Kamoe sabe meusyukoe ubak Allah sabab lé Syedara mandum. Tieb-tieb watée kamoe meudoá ubak Allah dan Bapak geutanyoe, kamoe sabe teuingat gata. Kamoe sabe meudoá keu gata Kamoe teutab teuingat pakriban gata tatunyok lam buet bahwa gata meuiman ubak Almaseh, pakriban gata talayani ureuëng laén dan gata gaséh awaknyan, dan pakriban teuma gata meuharab ngon biet-biet meuiman ubak Tuhan geutanyoe Isa Almaseh. 4 Kamoe meuteupeue, wahe Syedara mandum, bahwa Allah geugaséh gata dan ka geupiléh gata jeuet keu atra Gobnyan nyang khusos. 5 Sabab kamoe peusampoe Haba Gét keugata kon ngon tutoe haba mantong, teuma ngon kuasa dan ngon Roh Allah. Dan kamoe yakén that ateueh keubeunaran Haba Gét nyan. Gata tateupeue pakriban kamoe udeb keu keupeuntengan gata watée kamoe mantong na lamkawan gata. 6 Gata taseutôt teuladan ka-

1:1: Kis. 17:1 1:6: Kis. 17:5-9

moe dan teuladan Tuhan. Bah pih gata keu-
biet that meudeurita, gata tasambot ngon
mangat até haba nyang kamoe peusampoe
bak gata. Geumbira nyan geubri lé Roh
Allah. 7 Ngon lagée nyan gata kajeuet keu-
cuntoh keumandum ureuëng Kristen nyang
na di Makedonia dan Akhaya. 8 Sabab phon
nibak gata, haba keuhai Tuhan ka meutabu
trok u Makedonia dan Akhaya. Dan kon
nyan mantong; sampoe haba keuhai pakri-
ban gata meuiman ubak Allah ka trok ho-
homantong, sampoe kamoe hana peureulée
lé kamoe peugah sapeue. 9 Banmandum
awaknyan jipeugah pakriban gata tateuri-
mong kamoe yoh watée kamoe ilée meujak
ubak gata. Awaknyan jimeututoe pakriban
gata tatinggai beurala-beurala dan tajak
ubak Allah nyang sidroe nyang udeb keu-
teuseumah Gobnyan. 10 Awaknyan jimeutu-
toe cit pakriban gata tameuharab teuka
Aneuëk Allah nibak syeuruga, na kheueh
Isa, nyang ka geupeu udeb lé Allah nibak
maté. Isa nyan kheueh teuma nyang peuseu-
lamat geutanyoe nibak meureuka Allah
nyang teuma teuka.

Keureuja Paulus di Tesalonika

2 Syedara-syedara! Gata keudroe tateu-
peue bahwa kamoe jaksaweue gata ha-
na sia-sia. 2 Gata tateupeue bahwa sigohlom
kamoe jak ubak gata di Tesalonika, kamoe
kaji iénanya dan jihina di Filipi. Teuma bah
pih jai that ureuëng jilawan kamoe, Allah
geutanyoe ka geubri ubak kamoe keubeura-
nian keuteupeusampoe keugata Haba Gét
nyang asai jih nibak Gobnyan. 3 Kamoe
pakat gata kon kheueh saboh hai nyang
keuliru; dan kon teuma ngon meukeusut
hana gleh atawa teumipée. 4 Hana! Kamoe
hana kamoe meututoe keuneuk peumangat
até gob, teuma keuneuk peumangat até Po
teu Allah, nyang ujoe até kamoe. Sabab
kamoe geuanggab hase lé Allah keuteupeu-
sampoe Haba Gét nyan. 5 Gata keudroe
tateupeue bahwa kamoe hántom na meutu-
toe ngon haba maméh atawa keuneuk peu-
ngeut gata ngon meukeusut geureuda. Allah
saksi jih! 6 Kamoe hana cit meu-useuha ma-
ngat jipujoe lé gob – bah kheueh nibak gata
meunan cit nibak ureuëng laén. Nyang
sibeuna jih sibagoe rasui Almaseh, kamoe
jeuet mantong kamoe lakée sipeue-peue ni-
bak gata. 7 Teuma kamoe meusikeub leu-
moh-leumbot watée kamoe na lamkawan
gata, lagée sidroe ma[a] nyang teungoh geu-
rawat aneuëk-aneuëk gobnyan. 8 Sabab lé
gaséh sayang kamoe, kamoetém bri keugata
kon mantong Haba Gét nyang teuka nibak
Allah nyan, teuma trok ubak udeb kamoe.
Sabab kamoe keubiet that gaséh keugata.
9 Teuntée gata mantong teuingat pakriban
brat jih kamoe meu-useuha dan meujuang.



Banda Tesalonika (1:1)

[a] *kamoe meusikeub leumoh-leumbot watée kamoe na lamkawan gata, lagée sidroe ma:* padub-padubboh naseukah kuno: kamoe lagée aneuëk manyak watée kamoe na lamkawan gata; kamoe lagée sidroe ma.

2:2: Kis. 16:19-24, 17:1-9

Uroe malam kamoe meukeureuja mangat
kamoe hana kamoe peususah meusidroe pih
nibak gata bak watée kamoe tabu Haba Gét
nyang teuka nibak Allah nyan keugata.
10 Kamoe udeb lam suci, beutôi dan hana
meucupa ateueh gata nyang ka meuiman
ubak Almaseh, gata kheueh saksi-saksi ka-
moe, meunan cit Allah. 11 Gata tateupeue
bahwa kamoe peusaneut gata maséng-ma-
séng lagée sidroe ayah geupeusaneut aneuëk
geuh. 12 Kamoe naseuhat gata, kamoe du-
rong gata dan kamoe paksa mangat gata udeb
lagée nyan bagoe sampoe teupeugalak até
Allah. Sabab Allah ka geutawök gata mangat
jeuet wareuga Donya Barô Allah dan teurasa
keubeusaran Gobnyan.
13 Na lom saboh teuk hai nyang laén
nyang teupeujeuet kamoe sabe meulakée
teurimong gaséh ubak Allah. Hainyan na
kheueh, bahwa bak watée kamoe peutrok
haba nibak Allah keugata, gata tadeungoe
dan tateurimong haba nyan kon sibagoe
haba nibak manusia, teuma sibagoe haba
nyang biet-biet teuka nibak Po teu Allah.
Gobnyan kheueh nyang teungoh mubuet
lam tuboh gata nyang meuiman ubak Alma-
seh. 14 Syedara-syedara, hai nyang gata rasa
ka teuma jirasa lé jeumaáh-jeumaáh Allah di
Yudea nyang ka jeuet keu atra Isa Almaseh.
Gata tarasa deurita nibak pihak bansa droe
teuh keudroe, saban lagée nyang ka jirasa lé
jeumaáh-jeumaáh Allah di Yudea nyan
nibak pihak ureuëng-ureuëng Yahudi.
15 Ureuëng-ureuëng nyan nyang poh maté
Tuhan Isa dan nabi-nabi, dan ji iénanya
kamoe. Awaknyan jimeumusoh ngon man-
dum ureuëng, dan Allah sagai-sagai hana
galak keu awaknyan. 16 Teuma awaknyan
jipagab-pagab kamoe keukamoe peusampoe
habanyan keu bansa-bansa nyang kon Ya-
hudi haba nyang hase teupeuseulamat
bansa-bansa nyan. Deungon lagée nyan,
ureuëng-ureuëng Yahudi nyan jitamah-ta-
mah laju desya-desya jih keudroe trok ubak
jeumeulah jih nyang leungkab. Dan jinoe-
nyoe awaknyan akhé jih kakeunong meu-
reuka Allah!

Niet Paulus keuneuk jak saweue ureuëng-ureuëng Tesalonika sigoe teuk

17 Teuma syedara-syedara, yoh phon
that kamoe meucre sikeujab ngon gata –
meucre bak mata teuma kon bak até – ka-
moe meutamah-tamah meucen keugata dan
meu-useuha ngon biet-biet that mangat
meurumpok lom ngon gata! 18 Kamoe nani-
et keuneuk jak saweue gata; dan ulôn, ka lôn
ujoe sigoe dua goe, teuma Iblih jipagab-pa-
gab kamoe. 19 Keubiet, gata kheueh harapan
dan pumangat até kamoe. Sabab, singoh
watée Tuhan Isa teuka, dan tanyoe meuha-
dab Gobnyan, teuma gata kheueh nyang
teuma jeuet kamoe peubangga! 20 Keubiet
gata kheueh keubanggaan dan keumangat
até kamoe!

3 Akhé jih meucen kamoe hana ék teu-
teun lé. Sabab nyan kheueh kamoe pike
leubeh gét tinggai di Atena, 2 teungoh ka-
moe kirém syedara tanyoe Timotius.
Jihnyan peulayan Allah nyang meukeureuja
meusajan kamoe keu jijak peusampoe Haba
Gét keuhai Almaseh. Meunan cit kamoe
kirém Timotius ubak gata mangat jihnyan
jeuet jipeukong gata dan jidurong gata guna
keuleubeh jimeuiman lom ubak Almaseh.
3 Deungon lagée nyan hana meusidroe pi
nibak gata nyang surot sabab deurita-deurita
tanyoe nyoe. Gata keudroe tateupeue bahwa
deurita-deurita nyan jitamong lam reuncana
Allah keugeutanyoe. 4 Watée kamoe man-
tong na meusajan gata, ka lheueh kamoe
peugah bak gata leubeh ilée bahwa geuta-
nyoe teuma meudeurita. Dan beutôi nyan
biet-biet ka teujadi; gata keudroe tateupeue
nyan. 5 Nyang kheueh sabab jih ulôn kirém
Timotius, sabab ulôn meuharab that keu-
neuk lôn teupeue pakriban keumajuan gata
keuhai iman gata ubak Almaseh. Ulôn kha-
wate Iblih meuhase jigoda gata akhé jih
mandum jeureh payah kamoe sia-sia.
6 Jinoenyoe Timotius ka jigisa dan ka
jipeusampoe bak kamoe haba geumbira
keuhai pakriban gata meuiman ubak Alma-
seh dan udeb lam gaséh sayang. Jihnyan
jipeugah bak kamoe bahwa gata sabe takeu-
bah keunang-keunangan nyang jroh keuhai
kamoe lam até gata. Dan gata keuneuk meu-
rumpok ngon kamoe, saban lagée kamoe pi
keuneuk meurumpok ngon gata. 7 Nyang
kheueh sabab jih, Syedara-syedara, lam
keuadaan susah dan deurita kamoe, até ka-
moe teuhibor watée meudeungoe haba keu-
hai gata. Iman gata ubak Almaseh keubiet
rayeuk that até kamoe, 8 sampoe jinoenyoe
kamoe keubiet meurasa biet-biet udeb, asai
gata teutab teudong cot, meusaboh ngon
Tuhan. 9 Padubna rayeuk jih peurasaan teu-
rimong gaséh kamoe ubak Allah ateueh

2:14: Kis. 17:5 **2:15:** Kis. 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12 **3:1:** Kis. 17:15 **3:6:** Kis. 18:5

banmandum keugeumbiraan nyang kamoe
rasa dikeue Gobnyan ngon sabab lé gata.
10 Uroe malam kamoe lakée bak Gobnyan
ngon sipeunoh até, mangat kamoe hase
meurumpok keudroe ngon gata keu teupeu-
leungkab peue nyang gata peureulée keu-
meuiman gata ubak Almaseh lagée toh
nyang sibeuna jih.
11 Seumoga Allah Bapak geutanyoe
keudroe, dan Tuhan geutanyoe Isa geupeu-
data rot ueh keukamoe jak meurumpok
ngon gata! 12 Seumoga Tuhan geupeujeuet
gata seumaken tagaséh sidroe ngon nyang
laén dan seumaken tagaséh banmandum
manusia, sampoe geunaséh gata nyan meu-
tamah-tamah, saban lagée geunaséh kamoe
ateueh gata. 13 Deungon lagée nyan Tuhan
teuma geupeuteuga até gata, sampoe gata
gleh dan hana meucupa dikeue Allah Bapak
geutanyoe, bak watée Tuhan geutanyoe Isa
teuka meusajan ngon mandum ureuëng
nyang jeuet keu milék Gobnyan.[b]

Udeb nyang teupeumangat até Allah

4 Akhé jih Syedara-syedara, kamoe
kameubri teuladan keugata keuhai
pakriban gata meuseuti udeb keu teupeuma-
ngat até Allah. Beutôi gata ka udeb lagée
nyan. Teuma jinoenyoe ateueh kuasa Tuhan
Isa, kamoe meulakée ngon meuharab bak
gata mangat gata leubeh tauseuha lom lam
hai nyan! 2 Sabab gata ka tateupeue peutu-
nyok-peutunyok nyang ka kamoe bri bak
gata ateueh kuasa Tuhan Isa. 3 Nyoe kheueh
keuheundak Po teu Allah: Mangat gata udeb
khusos keu Gobnyan, gleh, tapeujiôh
mandum buet nyang cabui. 4 Tieb-tieb
ureuëng agam nyang na lamkawan gata
meuseuti jiteupeue pakriban udeb meusajan
ngon purumoh jih[c] ngon cara nyang teupeu-
mangat até Allah dan manusia. 5 Bék udeb
meunurot hawa nafeusu ateueh purumoh
gata, lagée nyang jipeubuet lé ureuëng-
ureuëng nyang hana jituri Allah. 6 Lam hai
nyang lagée nyan, bék kheueh meusidroe pi
jipeubuet salah ateueh syedara jih, atawa
jitipée gobnyan. Yoh masa ilée kamoe ka
lheueh kamoe peuingat nyang that brat ateu-
eh gata, bahwa Tuhan singoh geuhuköm
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet buet-buet
salah nyang lagée nyan. 7 Allah geutawök
tanyoe, kon beujeuet geutanyoe udeb lam
cabui, teuma geutanyoe udeb deungon cara
nyang teupeumangat até Gobnyan. 8 Ureuëng
nyang tulak peue nyang teupurunoe nyoe,
kon jitulak manusia, teuma nyang jitulak na
kheueh Allah nyang ka geubri Roh Gob-
nyan nyang suci keugata.
9 Hana peureulée lé kamoe teumuléh
keu gata keuhai pakriban gata meuseuti ta-
gaséh syedara-syedara nyang saboh iman.
Gata keudroe ka geupurunoe lé Allah keu-
saleng tameugaséh. 10 Dan hainyoe ka lheu-
eh gata tunyok ateueh mandum syedara sa-
boh iman di bansaboh Makedonia. Teuma,
Syedara-syedara, kamoe lakée ngon meuha-
rab that, bah kheueh udeb gata meutamah
gét lom. 11 Meu-useuha kheueh udeb ngon
teunang dan hana gata peurhoh droe lam
urosan ureuëng laén. Bah kheueh gata mu-
buet tamita nafeukah keudroe, lagée nyang
ka lheueh kamoe peurintah ilée nibak gata.
12 Meunyoe gata udeb lagée nyan, gata hana
meugantueng ubak soe mantong, dan
ureuëng-ureuëng nyang hana peucaya bak
Almaseh, teuma jihoreumat gata.

Tuhan teuka

13 Syedara-syedara, kamoe meuharab
mangat gata teupeu nyang sibeuna jih keu-
hai ureuëng-ureuëng nyang ka meuninggai
donya; mangat gata hana seudeh até lagée
ureuëng-ureuëng nyang hana peunghara-
pan. 14 Tanyoe tapatéh bahwa Isa ka maté
dan ka udeb lom teuma. Nyang kheueh



Dua droe teungoh jimubuet (4:11)

[b] *mandum ureuëng nyang jeuet keu milék Gobnyan:* atawa banmandum malaikat-malaikat Gobnyan.
[c] *udeb meusajan ngon purumoh jih:* atawa teukuasa tuboh gobnyan.

sabab jih tanyoe tapatéh bahwa Allah teuma
geupeu udeb lom banmandum ureuëng
nyang meuiman ubak Isa dan ka meu-
ninggai, mangat awaknyan udeb meusajan
gobnyan.
15 Keuhai nyan, nyoe kheueh ajaran Tu-
han nyang keuneuk kamoe peusampoe ubak
gata: Bak watée Tuhan Isa teuka, geutanyoe
nyang mantong udeb hana teuma tapeuawai
nibak ureuëng-ureuëng nyang ka meu-
ninggai leubeh awai. 16 Teuma malaikat
agong geudumpék ngon su geuh nyang
meutaga dan beureuguih Allah teuyueb si-
bagoe tanda aba-aba. Dan Tuhan Isa keu-
droe teuma geutron lam syeuruga, dan
ureuëng-ureuëng Kristen nyang ka meu-
ninggai teuma teupeu udeb leubeh ilée.
17 Óh lheueh nyan, geutanyoe nyang
mantong udeb nibak watée nyan teuma
meusajan-sajan ngon awaknyan lam awan
ijo keuneuk meurumpok ngon Tuhan di
manyang. Laju tanyoe tinggai ngon Tuhan
siumu masa. 18 Sabab nyan, bah kheueh gata
saléng tapeuteuga até ngon cara tapeuguna
tutoe haba nyang lagée nyoe.

Meusiab-siab kheueh keu Tuhan teuka

5 Syedara-syedara, hana peureulée ka-
moe teumuléh keugata pajan watée jih
nyang paih hainyan teuma teujadi. 2 Sabab
gata keudroe tateupeue ngon jeulaih that
bahwa Uroe Tuhan teuka nyan teuma trok
lagée pancuri nyang teuka bak watée
malam. 3 Meunyoe na ureuëng jipeugah,
"Banmandum aman dan teuntram," teuma
bak watée nyan kheueh ngon hana teu-
sangka-sangka awaknyan teuma jitimpok lé
binasa, dan hana meusidroe pih nyang hase
jipeuseulamat droe. Hai nyan teuma teuka
ngon hana teusangka-sangka, lagée peurasa-
an sakét jitôh aneuëk nibak sidroe ureuëng
inong nyang keuneuk jipeulahé aneuëk.
4 Teuma gata kon ureuëng nyang udeb lam
seupôt, sanpoe uroenyan keubiet teukeujot
that gata lagée jiteuka lé pancuri. 5 Gata
banmandum na kheueh ureuëng nyang udeb
lam trang; gata jitamong lam uroe nyang
trang. Tanyoe kon ureuëng nyang udeb lam
seupôt; atawa nyang jitamong nibak malam
nyang seupôt. 6 Sabab nyan geutanyoe hana
jeuet taéh-éh mantong lagée ureuëng laén.
Tanyoe meuseuti waspada dan pikeran ta-
nyoe meuseuti trang. 7 Watée malam teuka
manusia jijak éh, dan nibak malam teuka
teuma ureuëng jeuet keumabök. 8 Teuma
geutanyoe nyoe jitamong nibak ureuëng-
ureuëng nyang peungéh dan trang; sabab
nyan pikeran tanyoe meuseuti trang. Geuta-
nyoe meuseuti teutab meuiman ubak Tuhan
dan tagaséh keu ureuëng-ureuëng laén meu-
nan cit tameuharab ngon yakén bahwa Po
teu Allah teuma geupeu seulamat tanyoe.
Nyan kheueh sinjata nyang peulindong geu-
tanyoe nibak meujuang talawan seupôt.
9 Allah geupiléh geutanyoe kon keu teu-
huköm, teuma geupeu seulamat meulalu Tu-
han geutanyoe Isa Almaseh. 10 Gobnyan
maté keugeutanyoe mangat bak watée
Gobnyan teuka singoh – aléh geutanyoe
mantong udeb, aléh geutanyoe ka maté –
tanyoe meuteumé udeb meusajan ngon
Gobnyan. 11 Sabab nyan, bah kheueh gata
teutab saléng tadurong dan saléng tapeu-
kong, saban lagée nyang teungoh gata peu-
buet nibak watée nyoe.

Peutunyok-peutunyok keuneulheueh dan saleuem

12 Syedara-syedara, kamoe meulakée
ngon meuharab that mangat gata tahareuga
ureuëng-ureuëng nyang mubuet lamkawan
gata; na kheueh awaknyan nyang ka geupi-
léh lé Tuhan keu jipimpén dan jibri naseuhat
gata. 13 Peusaneut kheueh ateueh awaknyan
ngon sihoreumat-horeumat jih dan ngon
cinta gaséh sabab taingat peue nyang
awaknyan peubuet. Udeb kheueh sabe lam
keuadaan rukon.
14 Meunan cit kamoe lakée, Syedara-
syedara, seugah kheueh ngon gét keu
ureuëng nyang hana jitem keureuja; peuta-
bah kheueh até ureuëng teumakot; tulông
kheueh ureuëng nyang peureulée teutulông
dan saba kheueh ateueh mandum ureuëng.
15 Jaga kheueh mangat bék na nyang jiba-
laih buet nyang jeuhet ngon buet nyang
jeuhet. Meu-useuha kheueh sabe keu tapeu-
buet nyang gét, sidroe ateueh nyang laén
dan ateueh mandum ureuëng.
16 Bah kheueh gata sabe lam keuadaan
geumbira, 17 dan meudoá kheueh sabe.
18 Lam keuadaan peue mantong bah kheueh
gata meusyukoe, sabab nyang lagée nyan
kheueh nyang Allah lakée nibak gata siba-
goe ureuëng nyang udeb meusaboh ngon Isa
Almaseh.
19 Bék kheueh gata keukang Roh Allah.
20 Bék kheueh gata anggab phui mantong

4:15-17: 1Kor. 15:51-52 **5:2:** Mat. 24:43, Luk. 12:39, 2Ptr. 3:10 **5:8:** Yes. 59:17, Ef. 6:13-17

haba-haba nyang geupeutrok lé Roh Allah.
21 Peue-peue mantong meuseuti teu ujoe,
dan nyang gét harôh teuseutôt. 22 Peujiôh
kheueh peue-peue mantong nyang jeuhet.

23 Seumoga Allah keudroe nyang bri
ubak geutanyoe seujahteura, geupeujeuet
gata keu ureuëng-ureuëng nyang biet-biet
udeb khusos keu Po teu Allah. Seumoga
Allah geujaga bansaboh anggota tuboh gata,
bah kheueh roh, jiwa meunan cit tuboh
gata,sampoe hana meucupa bak watée
Tuhan Isa Almaseh teuka lom teuma.
24 Allah, nyang ka geutawök gata, teuma
geupeubuet hainyan sabab Gobnyan seutia.

25 Doá kheueh keukamoe, Syedara-syedara!

26 Meumat-mat jaroe kheueh banmandum seucara meusra sibagoe syedara ureuëng Kristen.

27 Ateueh kuasa Tuhan, ulôn lakée ngon meuharab that mangat gata baca surat nyoe keumandum syedara nyang saboh iman.

28 Seumoga Tuhan geutanyoe Isa Almaseh geubri beureukat ateueh gata.

Horeumat kamoe,
Paulus

SURAT PAULUS

NYANG KEUDUA KEU JEUMAÁH DI

TESALONIKA

PEU INTAT HABA

Bingong keuhai Almaseh teuka nyang keudua goe jih mantong teutab jeuet keupeusoalan-peusoalan lam jeumaáh Tesalonika. *Surat Paulus Nyang Keudua Keu Jeumaáh di Tesalonika* geutuléh keuteupeubeereéh peusoalan nyan. Awaknyan na peundapat bahwa watée Almaseh teuka nyang keudua goe jih ka trok. Peundapat nyan salah, kheun Paulus. Sabab, sigohlom Almaseh geugisa lam donya, buet nyang keujam dan buet nyang jeuhet ateueh rhueng donya nyoe meutamah-tamah ilée dimiyueb pimpénan nyang teuboh nan "Manusia Jeuhet" dan nyang teuma lawan Almaseh.

Paulus geupeugah ubak dumna nyang baca surat geuh bahwa awaknyan peureulée that beujeumeuteun lam keupeucayaan jih ubak Almaseh bah kheueh udeb awaknyan susah dan awaknyan meuseuti meudeurita. Paulus geubri naseuhat mangat awaknyan maséng-maséng jimubuet keu nafeukah jih, saban lagée Paulus dan rakan-rakan gobnyan. Dan meunan cit mangat awaknyan jimeuteun jipeubuet nyang jroh.

Asoe jih

Haba phon 1:1-2
Pujoe dan anjoran 1:3-12
Teupeutrang keuhai teuka Almaseh lam donya nyang keudua goe jih 2:1-17
Naseuhat keuhai pakriban nyang sibeuna jih pi-e ureuëng Kristen 3:1-15
Peunutôb 3:16-18

---

1 Syedara-syedara jeumaáh nyang na
di Tesalonika, nyang jeuet keu umat
Allah Bapak geutanyoe Tuhan Isa Alma-
seh! Kamoe, na kheueh Paulus, Silas dan
Timotius 2 meuharab seumoga Allah
Bapak dan Tuhan Isa Almaseh geubri
beureukat dan seujahteura ubak gata
mandum.

Huköman nyang jipeurhot watée Almaseh teuka

3 Syedara-syedara, kamoe sabe wajéb
kamoe peugah teurimong gaséh ubak Allah
sabab gata. Dan beutôi kapatot kamoe peu-
buet meunan, sabab gata seumaken meu-
iman ubak Almaseh, dan gata seumaken
tagaséh sidroe ngon nyang laén. 4 Nyang
kheueh sabab jih pakon kamoe meututoe
keuhai gata tieb-tieb watée kamoe jak
saweue jeumaáh-jeumaáh Allah. Deungon
bangga kamoe calitra pakriban gata teutab
teugoh seutia gata meuiman ubak Almaseh
lam keuadaan keunong iélanya dan deurita
nyang gata rasa.
5 Dan inoe kheueh deuh nyata padubna
ade jih huköman Allah: Gata ka meudeurita
sabab Donya Barô Allah, dan sabab nyan
gata teuma teuanggab patot gata tamong lam
nyan. 6 Gobnyan geupeubuet peue nyang
ade, dan teuma geubalaih deurita keu
ureuëng nyang peujeuet gata meudeurita.
7 Dan ubak gata nyang ka jeuet bak watée
nyoe meudeurita – meunan cit teuma ateueh
kamoe – Allah teuma geubri keuleugaan
nibak uroe Tuhan Isa geutron nibak syeuru-
ga dan geupeuleumah droe Gobnyan ngon
malaikat-malaikat Geuh nyang peukasa
8 dan ngon apui nyang hu meuháb-háb.
Gobnyan geutron keu geujak huköm
ureuëng-ureuëng nyang hana jipako keu Po
teu Allah dan nyang hana jitem udeb sisuai
ngon Haba Gét keuhai Isa Tuhan geutanyoe.
9 Ureuëng-ureuëng nyan teuma jiteurimong
huköman keubinasaan siumu masa, geutiek

1:1: Kis. 17:1 **1:9:** Yes. 2:10

uluwa nibak lingkongan Tuhan dan nibak
kuasa Gobnyan nyang agong; 10 banman-
dum nyan teuma teujadi nibak uroe Gob-
nyan teuka singoh keujiagong lé umat
Gobnyan dan keu jihoreumat lé mandum
ureuëng nyang meuiman. Gata pi teuma na
lamkawan umat Allah nyan, sabab gata ka-
tapatéh ubak haba nyang kamoe peutrok
keugata.
11 Nyang kheueh sabab jih kamoe sabe
meudoá keugata. Kamoe meudoá mangat
Allah geupeujeuet gata patot keu udeb lagée
nyang geulakée; keu nyan kheueh Gobnyan
geutawök gata. Seumoga Allah, ngon kuasa
Gobnyan, teupeupeunoh keuheundak Gob-
nyan keu teupeubuet nyang jroh, dan teu-
peusampoereuna banmandum buet nyang
gata peubuet sabab meuiman ubak Almaseh.
12 Deungon lagéenyan, Tuhan geutanyoe Isa
tapeuagong lé gata, dan gata pih geupeu
agong lé Isa sabab keugét até Po teu Allah
geutanyoe dan Tuhan[a] Isa Almaseh.

Manusia Jeuhet

2 Keuhai Tuhan tanyoe Isa Almaseh teu-
ka, dan keuhai jipeusapat geutanyoe
mangat tinggai meusapat ngon Gobnyan,
nyoe nyang ulôn lakée ngon meuharab that
nibak gata: 2 Bék kheueh bagaih that bi-
ngong atawa apoh apah sabab na haba
bahwa katrok uroe jih Tuhan Isa geuteuka
lom teuma. Mungken haba nyan asai jih
nibak saboh nubuat, atawa nibak saboh ajar-
an; atawa jeuet mantong na nyang peugah
bahwa kamoe kaleuh teumuléh lam saboh
surat kamoe. 3 Pakriban mantong kheuh teu-
ma, bék tapeubiyeu ureuëng laén jipeungét
gata. Sabab sigohlom trok Uroe nyan, harôh
kheueh teujadi hainyoe leubeh ilée: Jai that
ureuëng teuma murutat, ji iengkeue keu
Almaseh; dan Manusia Jeuhet nyang ka
teupeuteukeudi jitamong lam nuraka, jipeu-
leumah droe. 4 Deungon sombong jihnyan
jilawan dan jipeumanyang droe ateueh
banmandum nyang jiseumah lé manusia,
atawa mandum ilah nyang jianggab Allah lé
manusia. Nyang hebat lom jihnyan teuma
jiduek lam Baét Allah dan jipeumaklum
bahwa jihnyan na kheueh Allah.
5 Ingat kheueh bahwa ulôn ka lheueh
lôn peugah banmandum nyan yoh ulôn
mantong na meusajan gata. 6 Dan gata
tateupeue peue jinoenyoe mantong teutam
teujadi mandum nyan. Singoh bak watée
nyang ka teupeuteuntée lé Po teu Allah,
Manusia Jeuhet nyan teuma teuka. 7 Teu-
naga nyang jipeubuet atranyan ka jipeu-
phon mubuet seucara rahsia, teuma
mantong jiteun-teun. Singoh meunyoe
nyang peuteun nyan ka teukireuh ho laén,
8 barô kheueh deuh teungieng Manusia
Jeuhet. Teuma meunyoe Tuhan Isa teuka,
Gobnyan geupoh maté Manusia Jeuhet
nyan ngon nafáh bak babah Gobnyan, dan
teupeubinasa ngon keuhebatan Gobnyan
teuka. 9 Manusia Jeuhet nyan teuma teuka
ngon saboh kuasa nyang rayeuk nibak
Iblih. Jihnyan teuma jipeuna sapeue-
sapeue buet ajaéb dan hai-hai nyang lu-
wabiasa nyang peunoh ngon peungét dan
teumipée. 10 Jihnyan teuma jipeuguna si-
gala tipée daya nyang jeuhet keujipeusisat
ureuëng-ureuëng nyang teuma binasa.
Awaknyan binasa sabab jitulak dan hana
jigalak keu haba nyang beuna nyang
geubri lé Allah nyang hase peuseulamat
awaknyan. 11 Nyang kheueh sabab jih
Allah geupeuteuka ateueh awaknyan saboh
kuasa nyang keubiet sisat that, sampoe
awaknyan jipatéh peue nyang hana beutôi.
12 Akibat jih, mandum ureuëng nyang ga-
lak jipeubuet desya dan hana jipatéh ubak
nyang beutôi nyan, teuma teuhuköm.

Gata teupiléh keuteupeuseulamat

13 Syedara-syedara nyang geugaséh lé
Tuhan! Sabe kamoe peugah teurimong ga-
séh ubak Po teu Allah keuhai gata, sabab
yoh awaiphon Allah ka geupiléh gata keu
geupeuseulamat.[b] Hai nyan teujadi lé peue
nyang jipeubuet lé Roh Allah keugata keu
teupeujeuet gata umat Allah nyang gleh dan
lé sabab gata tapatéh ubak haba nyang
beutôi nyang teuka nibak Allah. 14 Keu nyan
kheueh Allah geutawök gata keu Haba Gét
nyang kamoe peusampoe ubak gata. Allah
geutawök gata, sabab Gobnyan meuharab
gata pih tarasa pakriban keuagongan Tuhan
geutanyoe Isa Almaseh. 15 Lé sabab nyan,
Syedara-syedara, dong kheueh beucot dan
mumat kheueh beukong nibak ajaran-ajaran
nyang ka kamoe bri ubak gata, bah kheueh
nyan seucara teupeugah meunan cit seucara
teutuléh.

---

[a] *Allah geutanyoe dan Tuhan:* atawa Po teu Allah tanyoe dan keugét até Tuhan. [b] *sabab yoh awaiphon ... geupeuseulamat:* sabab Po teu Allah geupiléh gatanyoe sibagoe ureuëng-ureuëng phon keu teupeuseulamat.
2:1: 1Tes. 4:15-17 **2:4:** Dan. 11:36, Yeh. 28:2 **2:8:** Yes. 11:4 **2:9:** Mat. 24:24

16-17 Seumoga Tuhan geutanyoe Isa
Almaseh keudroe, dan Allah Bapak geuta-
nyoe geuhibur dan geupeukong até gata,
mangat gata hase tapeubuet dan gata bri
peue nyang gét. Sabab Allah geugaséh keu-
geutanyoe, dan sabab lé até Geuh nyang gét
nyan Gobnyan geupeujeuet geutanyoe teu-
tab tabah, dan teuharab nyang jroh.

Meudoá kheueh keukamoe

3 Akhé jih, Syedara-syedara, meudoá
kheueh keu kamoe. Meudoá kheueh
mangat haba nibak Tuhan jeuet meutabu
sabe ngon bagaih that dan jiteurimong ngon
gét, saban lagée nyang ka teujadi ateueh
gata yoh masa ilée. 2 Meudoá kheueh teuma
mangat Allah geupeu seulamat kamoe nibak
ureuëng-ureuëng nyang beujat dan jeuhet.
Sabab hana mandum ureuëng jipatéh ubak
haba nibak Tuhan nyan.
3 Teuma Tuhan seutia. Gobnyan teuma
geupeuteuga gata dan geulindong gata nibak
Si Jeuhet. 4 Dan kamoe peunoh meuiman
ubak Tuhan keuhai gata, bahwa gata teu-
ngoh tapeubuet dan teuma sabe tapeubuet
peue nyang kamoe yue ubak gata.
5 Seumoga Tuhan nyang bimbeng gata
leubeh tamuphom bahwa Allah geugaséh
gata dan bahwa Almaseh geubri até gata
nyang tabah.

Keuwajéban keu meukeureuja

6 Syedara-syedara, ateueh kuasa Tuhan
geutanyoe Isa Almaseh, kamoe peurintah
ubak gata mangat gata peujiôh mandum
syedara, nyang udeb jih laloe ngon beu-o,
dan nyang hana jiturot ajaran-ajaran nyang
ka kamoe bri ubak awaknyan. 7 Gata keu-
droe tateupeue bahwa gata harôh taseutôt
cuntoh bak kamoe. Kamoe hana laloe dan
beu-o watée kamoe mantong na lamkawan
gata. 8 Kamoe hana kamoe makheun peuna-
joh gob ngon hana kamoe bayeue. Uroe
malam kamoe meukeureuja kamoe banteng
tuleueng mangat kamoe hana kamoe peusu-
sah soe-soe mantong meunan cit nyang na
lamkawan gata. 9 Kamoe peubuet nyan kon
kamoe hana hak kamoe tuntot mangat gata
tatulong kamoe, teuma kamoe keuneuk jeu-
et teuladan keugata mandum. 10 Watée ka-
moe mantong na lamkawan gata, kamoe bri
peuratoran lagée nyoe, "Ureuëng nyang ha-
na jitem keureuja, bék jimakheun."
11 Kamoe peugah nyoe sabab na kamoe
deungoe bahwa ureuëng-ureuëng nyang na
lamkawan gata na nyang udeb laloe ngon
beu-o. Awaknyan hana jipeubuet meu-
sapeue pi, nyang na laloe jipeuroh droe lam
urosan ureuëng laén. 12 Ateueh kuasa Tuhan
Isa Almaseh kamoe peurintah ureuëng-
ureuëng nyan dan kamoe peuingat, mangat
awaknyan jimubuet ngon beutôi dan jimita
nafeukah droe jih keudroe.
13 Teuma gata bék tunu tapeubuet nyang
gét. 14 Mungken singoh na ureuëng nyang
hana jitem deungoe peue nyang kamoe peu-
gah lam surat nyoe. Até-até kheueh keu
ureuëng nyang lagée nyan dan bék meura-
kan ngon jihnyan mangat jihnyan malée.
15 Teuma bék kheueh gata anggab jihnyan
sibagoe musoh; teuma bri kheueh naseuhat
sibagoe sidroe syedara.

Haba keuneulheueh

16 Tuhan na kheueh ulée keuseujahteu-
raan geutanyoe. Seumoga Gobnyan sabe
geubri keugata seujahteura lam sigala hai.
Seumoga Tuhan sabe na meusajan gata
banmandum.
17 *Saleuem nibak ulôn, Paulus.* Ulôn
keudroe nyang tuléh bagian nyoe. Nyoe
kheueh tanda nyang ulôn boh bak mandum
surat ulôn.
18 Seumoga Tuhan geutanyoe Isa Alma-
seh geubri beureukat keugata mandum.

Horeumat kamoe,
Paulus

SURAT PAULUS

NYANG PHON KEU

TIMOTIUS

PEU INTAT HABA

Timotius na kheueh sidroe ureuëng Kristen nyang mantong muda di Asia Ubit, nyang ka jeuet keurakan dan peumbantu Paulus nibak buet Paulus. Ayah Timotius sidroe ureuëng Yunani dan ma jih ureuëng Yahudi. Lam *Surat Paulus Nyang Phon Keu Timotius,* geupeugah na lhée boh hai nyang na sangkot paôt jih saboh ngon nyang laén.

Nyang phon-phon that na kheueh peuingat keu Timotius teuhadab ajaran-ajaran nyang salah nyang na lam jeumaáh. Ajaran-ajaran nyan meujampu ngon faham Yahudi dan faham nyang kon Yahudi nyang dasai jih nibak keupeucayaan bahwa bansigom alam nyoe ka jeuhet, dan keuseulamatan hase meuteumé meunyoe manusia na iéleumé peungeutahuan keuhai rahsia nyang ka teuntée, dan taát keupeuratoran-peuratoran miseu jih peuratoran hana jeuet meukawen, seumalo teumakheun peunajoh nyang ka teupeuteuntée dan laén-laén.

Nyang keudua, na kheueh peutunyok-peutunyok keu Timotius keuhai teu-uroih jeumaáh dan keuhai iébadat. Jipeugah keujihnyan keuhai sifeuet-sifeuet ureuëng nyang jeuet keupeunilék dan peubantu jeumaáh. Akhé jih Timotius geupeurunoe keuhai pakriban geuhnyan jeuet keuhamba Isa Almaseh nyang gét dan keuhai tanggong jaweueb ateueh tieb-tieb golongan ureuëng nyang jeuet keu anggota jeumaáh.

Asoe jih

Haba phon 1:1-2
Peutunyok-peutunyok keuhai jeumaáh dan dumna peunguruih jih 1:3–3:16
Peutunyok-peutunyok keu Timotius keuhai buet geuh 4:1–6:21

---

1 1-2 Timotius aneuëk ulôn nyang seujati lam Tuhan! Suratnyoe nibak ulôn, Paulus, rasui Isa Almaseh ateueh peurintah Allah, nyang peuseulamat geutanyoe dan ateueh peurintah Isa Almaseh, harapan geutanyoe.

Seumoga Allah Bapak dan Isa Almaseh Tuhan tanyoe geubri beureukat, rahmat dan seujahteura ubak gata.

Peuingat keuhai peulajaran nyang sisat

3 Ulôn meuharab mangat gata teutab tinggai di Efesus lagée nyang ka lheueh ulôn peugah bak gata bak watée ulôn jak u Makedonia. Sabab, di Efesus na meupadub droe ureuëng nyang jipeurunoe ajaran sisat nyang hana beutôi, dan gata harôh tatam awaknyan. 4 Peugah kheueh bak awaknyan mangat bék lé jisimak haba dongeng dan calitra-calitra asai usui nyang hana jipiôh-piôh nyan. Banmandum nyan jipeuteuka riôh ngon meudakwa, dan hana jipeumaju reuncana Allah nyang hase teuturi rot meuiman ubak Gobnyan. 5 Tujuan naseuhat lôn na kheueh mangat jeuet manusia meuteumé até nyang gleh dan até nurani nyang suci, dan biet-biet meuiman ubak Tuhan, dan deungon lagée nyan awaknyan hase jigaséh seusabe keudroe-droe. 6 Na siladum ureuëng nyang hana udeb lé lagée nyan, dan sisat nibak meudebat-meudebat nyang hana meuguna. 7 Awaknyan keuneuk jeuet keugurée-gurée agama, padahai awaknyan keudroe hana jiteupeu tutoe haba nyang jipeuguna atawa hai-hai nyang awaknyan peugah lagée nyan yakén.

8 Tanyoe tateupeue bahwa hukôm agama na kheueh gét, meunyoe teupeuguna bak jalan nyang beutôi. 9 Teuntée jih meuseuti beuingat bahwa hukôm nyan teupeugét kon keu ureuëng gét, teuma keu ureuëng nyang langga hukôm, bubena ureuëng jeuhet, keu

---

1:2: Kis. 16:1

ureuëng beujat, keu ureuëng meudesya, keu
ureuëng nyang hana agama, ureuëng donya-
wi, keu ureuëng nyang poh maté ayah ngon
ma jih, dan keubuna ureuëng nyang poh
maté gob, 10 keu ureuëng-ureuëng nyang
peubuet cabui, keu ureuëng meuagam ngon
ureuëng agam, keu ureuëng tukang culek
gob, keu ureuëng nyang meututoe beurakah;
keu ureuëng nyang meusaksi sulet, dan keu-
soe mantong nyang jipeubuet hai-hai nyang
meulawan ngon ajaran nyang beuna. 11 Ajaran
nyan na meuteumé lam Haba Gét nyang
jaktabu atra nyan geupeucaya ubak ulôn,
nyan kheueh Haba Gét nyang teuka nibak
Allah nyang agong dan patot teupujoe.

Peurasaan syukoe sabab rakhmat Allah

12 Ulôn peugah teurimong gaséh ubak
Isa Almaseh Tuhan geutanyoe. Gobnyan ka
geubri teunaga ubak ulôn keulôn layani
Gobnyan, dan Gobnyan geuanggab ulôn pa-
tot lôn teurimong tugaih nyan, 13 bah pi yoh
ilée ulôn fiteunah lôn iénanya meunan cit
lôn hina Gobnyan. Teuma Allah geugaséh
keulôn, sabab yoh masanyan ulôn gohlom
meuiman, kareuna hana lôn teupeue peue
nyang ulôn peubuet. 14 Biet pi meunan ulôn
ka geupeu peunoh ngon rakhmat Tuhan
tanyoe. Gobnyan geubri keu ulôn keu-
mampuan keu lôn meuiman bak Gobnyan
dan geuyue gaséh seusamoe manusia. Keu-
mampuan nyan geubri bak geutanyoe
mandum nyang ka meusaboh ngon Isa
Almaseh. 15 Keubiet beutôi that haba nyoe
– sabab nyan patot kheueh teuteurimong
dan teupeucaya sipeunoh até – : "Isa Alma-
seh geuteuka ateueh rhueng donya nyoe keu
geupeu seulamat ureuëng meudesya." Dan
ulôn kheueh ureuëng meudesya nyang pa-
leng jeuhet. 16 Teuma lé sabab nyan kheueh
Allah geugaséh ulôn, mangat Isa Almaseh
hase geubri banmandum saba Gobnyan keu
ulôn, ureuëng nyang meudesya nyoe. Dan
nyoe jeuet keusaboh cuntoh keumandum
ureuëng nyang teuma-teuma jimeuiman
ubak Gobnyan dan meuteumé udeb seujati
dan keukai. 17 Allah, Raja sipanyang jamén,
patot teuhoreumat dan teupujoe sabe, sabab
Gobnyan kheueh nyang keukai, nyang hana
deuh dan nyang esa! Amin.
18 Timotius, aneuëk ulôn! Tugaihnyoe
ulôn peucaya ubak gata, teuingat ubak peu-
san Allah nyang ka geupeutrok lé nabi-nabi
lam jeumaáh keuhai droe gata. Bah kheueh
peusan nyan jeuet keubeukai nibak gata lam
meujuang nyang jroh. 19 Meujuang kheueh
ngon cara tamumat beukong nibak keupeu-
cayaan nyang beutôi dan ngon até nurani
nyang gleh. Na ureuëng nyang hana jipako
keuhai su até nurani jih, ngon lagée nyan
hanco kheueh keupeucayaan ureuëng nyan.
20 Lamkawan ureuëng nyan na kheueh Hi-
meneus dan Aleksander. Mandua droe
ureuëng nyan ka lôn huköm deungon cara
ulôn jok ubak Iblih, mangat awaknyan
jimeurunoe keujipiôh jihujat Allah.

Iébadat jeumaáh

2 Phon-phon that, ulôn meulakée ngon
meuharab that mangat peumohonan,
seumayang, dan doá syafaát meunan cit
meulakée teurimong gaséh ubak Po teu
Allah keumandum ureuëng; 2 keuraja-raja
dan banmandum ureuëng nyang mat keu-
kuasaan. Lakée kheueh mangat geutanyoe
jeuet udeb teunang dan teuntram keu Po teu
Allah ngon pi-e nyang patot. 3 Nyan kheueh
nyang gét dan teupeumangat até Allah,
nyang bri seulamat ateueh geutanyoe.
4 Gobnyan meuharab mangat jeuet ban-
mandum ureuëng teupeuseulamat dan jiteu-
peu nyang beuna. 5 Sabab, teuma na sidroe
Allah, dan sidroe nyang jeuet peudamé
Allah ngon manusia, na kheueh Isa Alma-
seh. 6 Gobnyan sidroe manusia nyang ka
geupeujok droe Geuh guna teupeubeubaih
mandum manusia nibak desya-desya jih.
Deungon nyan Allah ka geutunyok bak wa-
tée nyang paih, bahwa Gobnyan meuharab
mangat mandum manusia teupeuseulamat.
7 Dan nyang kheueh sabab jih ulôn geuyue-
jak bak ureuëng-ureuëng nyang kon Yahudi
keu lôn jak peusampoe bak awaknyan haba
keuhai keupeucayaan nyang beutôi. Nyang
ulôn peugah nyoe na kheueh beutôi dan ulôn
hana buhak.
8 Ulôn meuharab mangat dipat mantong
ureuëng agam meudoá ngon até nyang gleh,
ngon hana rasa beungéh atawa meusiliseh
waham.
9 Bah kheueh ureuëng inong jipeungui
droe jih ngon cara seudeurhana dan jisôk
peukayan nyang sopan. Bék koh ôk muba-
goe-bagoe atawa teungui piasan méuh ata-
wa mutiara, atawa peukayan nyang meuhái-
meuhái. 10 Nyang sikeubiet jih, bah kheueh
ureuëng inong nyan jingui droe jih ngon
buet-buet nyang jroh lagée toh nyang patot

1:13: Kis. 8:3, 9:4-5 **2:7:** 2Tim. 1:11 **2:9:** 1Ptr. 3:3

keu ureuëng inong nyang meuiébadat ubak
Po teu Allah. 11 Ureuëng inong meuseuti
jimurunoe ngon cara ji-iem droe dan patuh.
12 Ulôn hana kupeubeuna ureuëng inong
nyan jipeurunoe atawa jipeurintah ateueh
ureuëng agam; awaknyan harôh seungab.
13 Sabab nyang phon that teucebta na kheu-
eh Nabi Adam óh lheueh nyan barô kheueh
Siti Hawa. 14 Dan kon Nabi Adam, teuma
inong kheueh nyang keunong tipée, ngon
lagée nyan ka ji iengkeue peurintah Allah.
15 Teuma biet pi meunan, ureuëng inong
teuma seulamat deungon jipeulahé aneuëk,
asai jihnyan[a] ngon até nyang miyueb teutab
meuiman ubak Almaseh dan teutab jigaséh
keu ureuëng laén dan udeb khusos keu Po
teu Allah.

Nyang tilek jeumaáh

3 Keubiet beutôi haba nyoe, "Ureuëng
nyang keuneuk jeuet keupeunilék jeu-
maáh, jimeuharab saboh buet nyang keubiet
meuhareuga." 2 Sidroe ureuëng nyang jeuet
keupeunilék jeumaáh ureuëng nyan hana
meucupa, peurumoh jih sidroe mantong,[b] ék
jiteun droe, bijaksana, dan teureuteb;
ureuëng nyan jitem teurimong gob dirumoh
jih, dan hase jipeurunoe ureuëng laén; 3 bék
ureuëng peumabök, atawa nyang galak ji-
mulo. Dilikot nibak nyan, ureuëng nyan
nyang leumoh leumbot dan galak keudamé.
Dan ureuëng nyan bék nyang teupéng-péng.
4 Ureuëng nyan jiteupeu atoe rumoh tangga
deungon jroh, dan carông jididek aneuëk-
aneuëk jih beujitaát dan horeumat keu jih.
5 Sabab meunyoe ureuëng nyan hana carông
jiatoe rumoh tangga jih keudroe, pakriban
ureuëng nyan hase jiatoe jeumaáh Allah?
6 Sidroe peunilék jeumaáh hana jeuet
ureuëng nyan ban jitamong Kristen, sabab
singoh ureuëng nyan jeuet keu manyang até
laju keunong kutok lagée Iblih yoh masa
ilée. 7 Ureuëng nyan meuseuti nyang na nan
gét lam masyarakat; sabab meunyoe hán
lagée nyan, ureuëng nyan teuma jihina lé
gob, deungon lagée nyan jihnyan rhot lam
peurangkab Iblih.

Peumbantu jeumaáh

8 Meunan cit deungon peumbantu jeu-
maáh meuseuti ureuëng nyang jroh dan ju-
joe; kon ureuëng nyang teupéng-péng dan
galak jijieb ié anggô nyang jai. 9 Ureuëng
nyan meuseuti nyang kong jimumat nibak
ajaran Kristen nyang beuna ngon até nurani
nyang gleh nyang ka geupeugah lé Po teu
Allah. 10 Bah kheueh ureuëng nyan teu ujoe
leubeh ilée, dan meunyoe deuh teukalon
ureuëng nyan hana meucupa, barô kheueh
ureuëng nyan jeuet keupeubantu lam jeu-
maáh. 11 Meunan cit deungon peurumoh
awaknyan [c] museuti ureuëng nyang jroh,
kon ureuëng nyang galak jiba peusuna.
Ureuëng nyan meuseuti carông-carông bak
jiba droe dan jujoe lam hai peue mantong.
12 Peumbantu jeumaáh museuti sidroe
mantong peurumoh geuh. [d] Ureuëng nyan
museuti carông jiatoe aneuëk-aneuëk jih
dan rumoh tangga jih ngon jroh.
13 Ureuëng-ureuëng nyang jibantu deungon
gét lam jeumaáh, teuma jihoreumat lé gob
dan seumaken jijeuet meututoe keuhai iman
jih ubak Almaseh.

Rahsia agama geutanyoe

14 Ulôn meuharab hana treb lé ulôn jak
saweue gata. Bah pih meunan, ulôn tuléh cit
surat nyoe keugata, 15 mangat meunyoe
ulôn teulat, gata jeuet tateupeue pakriban
geutanyoe meuseuti udeb sibagoe keulu-
warga Allah, na kheueh jeumaáh Allah
nyang udeb. Jeumaáh nyoe kheueh nyang
jeuet keu taméh teupeudong dan nyang du-
kong ajaran nyang beutôi nibak Allah.
16 Hana meusidroe pi nyang hase jibantah,
padubna rayeuk jih rahsia agama geutanyoe:

Gobnyan geupeuleumah droe lam
ruman manusia,
dan geupeugah beutôi lé Roh Pe
teu Allah,[e]
dan geukalon lé dumna malaikat.
Haba nibak Gobnyan jipeusampoe
lamkawan bansa-bansa,
dan Gobnyan jimeuiman
bansigom donya
dan teubeuot lam syeuruga.

Gurée-gurée peuleusu

4 Roh Allah deungon teugaih geupeugah
bahwa bak watée-watée nyang teuma
teuka, siladum ureuëng jimurtat, ji-iengkeue
keu Almaseh. Awaknyan jiturot peue nyang

---

[a] *jihnyan:* atawa awaknyan. [b] *peurumoh jih sidroe mantong:* atawa teuma geumeukawen sigoe mantong.
[c] *peurumoh awaknyan:* atawa Inong-inong nyang tulông awaknyan di jeumaáh. [d] *sidroe mantong peurumoh geuh:* atawa geumeukawen sigoe sagai. [e] *dan geupeugah beutôi lé Roh Po teu Allah:* atawa dan lam keuadaan rohani, teupeugah beutôi.

2:13: Keuj. 2:7, 2:21-22 **2:14:** Keuj. 3:1-6 **3:2-7:** Tit. 1:6-9

jipeugah lé roh-roh nyang sisat dan jiseutôt
ajaran-ajaran nibak roh jeuhet, 2 nyang
jipeusampoe lé ureuëng-ureuëng munafék
nyang buhak. Até nurani ureuëng-ureuëng
nyan ka seupôt. 3 Ureuëng nyan jipeurunoe
bék meukawen dan jitam bék jipajoh lé
peunajoh nyang ka jipeuteuntée. Padahai
peunajoh nyan geucebta lé Po teu Allah
keuteupajoh ngon teupeugah teurimong ga-
séh ubak Gobnyan lé ureuëng-ureuëng
nyang ka meuiman ubak Almaseh dan ka
jiteupeue ajaran nyang beutôi nibak Allah.
4 Peue-peue mantong nyang geucebta lé
Allah nyan gét, dan hana meusapeue pi
nyang harôh teuanggab hareuem meunyoe
ka teuteurimong deungon teupeugah teuri-
mong gaséh ubak Allah. 5 Sabab beureukat
nibak Po teu Allah dan doá nyang teulakée
teupeusabab peunajoh nyan haleue.

Peulayan Isa Almaseh nyang mubuet deungon gét

6 Meunyoe gata tapeurunoe banmandum
nyan ubak syedara-syedara nyang seuiman,
gata teuma jeuet keupeulayan Isa Almaseh
nyang mubuet deungon gét. Dan gata teuma
sabe tapasoe lam baten gata ngon feureuman
Allah nyang tapeucaya, dan deungon ajaran-
ajaran nyang beutôi nyang ka gata seutôt
seulawet nyoe. 7 Peujiôh kheueh calitra-ca-
litra tahyul nyang hana meuguna. Lateh
kheueh droe gata keu udeb lam iébadat.
8 Latehan jasmani bacut sagai hase jih, teu-
ma latehan rohani keubiet meuguna lam hai
peue mantong, sabab na teukandong janji
keu udeb nibak jamén nyoe dan watée
nyang teuma teuka. 9 Hainyan beutôi dan
patot teuteurimong dan teupeucaya sipeu-
noh até. 10 Nyang kheueh sabab jih tanyoe
meujuang [f] dan meukeureuja brat, sabab
geutanyoe meuharab sipeunoh jih ubak Po
teu Allah nyang udeb; Gobnyan kheueh
Peuseulamat keu mandum ureuëng, nyang
paleng phon na kheueh ureuëng-ureuëng
meuiman.

11 Peurunoe kheueh mandum nyan dan
yue kheueh ureuëng-ureuëng beujiseutôt.
12 Bék kheueh na meusidroe ureuëng pih
jianggab gata hina sabab gata mantong mu-
da. Nyang sikeubiet jih, bah kheueh gata
jeuet keuteuladan keu ureuëng-ureuëng
nyang meuiman bah kheueh watée gata
meututoe dan pi-e gata, lam cara gata taga-
séh seusamoe keudroe-droe dan iman ubak
Isa Almaseh, meunan cit ngon udeb gata
nyang gleh. 13 Watée nyoe, trok án ulôn
teuka singoh, gata beubiet-biet tabeuet Alki-
tab keu dumna ureuëng, tadurong dan gata
purunoe awaknyan. 14 Bék sampoe gata la-
loe tapeuguna karonya nibak Roh Allah
nyang teubri ubak gata bak watée peu-
mimpén-peumimpén jeumaáh geupeuduek
jaroe gobnyan ateueh ulée gata, meunan cit
nabi-nabi geupeusampoe feureuman Allah
keuhai droe gata. 15 Peubuet kheueh
mandum nyan deungon biet-biet mangat
keumajuan gata jikalon lé mandum ureuëng.
16 Jaga kheueh droe gata dan beu até-até
kheueh ngon peue nyang gata peurunoe.
Bah kheueh gata ngon seutia gata peubuet
banmandum nyan, sabab deungon lagée
nyan gata ka tapeuseulamat bah kheueh droe
gata keudroe meunan cit ngon ureuëng-
ureuëng nyang deungoe gata.

Keuwajéban ateueh ureuëng-ureuëng seuiman

5 Bék kheueh gata beungéh ngon haba
nyang kreueh ateueh ureuëng nyang
leubeh tuha nibak gata teuma pakat kheueh
gobnyan beugeudeungoe haba gata siulah-
ulah gobnyan ureuëng syiek gata. Meunan
cit peusaneut kheueh bubena ureuëng-
ureuëng sibagoe syedara, 2 dan inong-inong
tuha sibagoe ma. Inong-inong muda gata
peujeuet sibagoe adoe, ngon sikeueb gata
nyang murni.

3 Horeumat kheueh keu inong-inong ba-
lée nyang biet-biet udeb jih keudroe. 4 Teu-
ma meunyoe sidroe inong balée na aneuëk
atawa cucoe, awaknyan kheueh nyang
phon-phon gata bri peungeurtian bahwa
awaknyan wajéb jikalon kawöm keulu-
warga jih keudroe, dan jibalaih budoe
ureuëng tuha dan nék awaknyan. Sabab hai
nyang lagée nyan kheueh nyang teupeuma-
ngat até Allah. 5 Inong balée nyang biet-biet
tinggai sidroe, dan hana meusidroe ureuëng
pi nyang jitem peulara gobnyan, teuma
jimeuharab ubak Allah. Uroe malam
jihnyan sabe meudoá ubak Allah keu jilakée
tulông. 6 Teuma inong balée nyang galak
udeb meumangat-mangat, ka maté bah
kheueh jihnyan mantong udeb. 7 Peutrok
kheueh peutunyok-peutunyok nyoe ubak
awaknyan, mangat awaknyan udeb ngon
hana meucupa. 8 Teuma meunyoe ureuëng-
ureuëng nyang hana jitem peulara waréh

[f] *meujuang:* padub-padubboh naseukah kuno: jiteunak-teunak.

kawöm jih, leubeh-leubeh keuluwarga jih
keudroe, ureuëng nyan ka ji iengkeue ubak
peue nyang ji-iman; ureuëng nyang lagée
nyan leubeh brok nibak ureuëng nyang hana
meuiman.
9 Teuma inong balée nyang jipeupeunoh
syarat-syarat lagée nyoe jeuet teupeutamong
lam dafeutar inong-inong balée; umu jih
hana kureueng nibak nam ploh thon, yoh
masa ilée teuma na sigoe jimeukawen, [g]
10 meugah sibagoe ureuëng inong nyang
jipeubuet hai-hai nyang jroh, lagée miseue
nyoe: ka jipeurayeuk aneuëk-aneuëk jih
deungon gét, galak jiteurimong jamé-jamé
nyang mudom dirumoh jih, jipeutimang
ureuëng-ureuëng meuiman, jitulông
ureuëng-ureuëng nyang susah udeb, dan
jipeubuet deungon biet-biet peue mantong
buet nyang jroh.
11 Bék peutamong nibak inong-inong
balée nyang mantong muda. Sabab meu-
nyoe rasa beureuhi jih mantong teuga that,
inong nyan jitem meukawen lom, dan ji-
tinggai Almaseh. 12 Deungon lagée nyan
awaknyan kasalah sabab ji-iengkeue janji
nyang teubri ubak jihnyan. 13 Lom teuma
awaknyan jiböih-böih watée deungon cara
jiteubiet tamong lam rumoh gob. Dan nyang
leubeh brok lom, na kheueh awaknyan
jimeurunoe jipeusuna ureuëng laén jipeu-
rhoh droe nibak urosan ureuëng laén meu-
nan cit jipeugah hai-hai nyang hana patot
jipeugah. 14 Nyang kheueh sabab jih ulôn
meulakée mangat ureuëng inong balée
nyang mantong-mantong muda jimeukawen
lom, jimeu aneuëk dan jiurôih rumoh
tangga, mangat jeuet musoh-musoh geuta-
nyoe hana watée jipeubrok-brok nan geuta-
nyoe. 15 Sabab na inong-inong balée nyang
ka sisat jiseutôt peue nyang jikheun lé roh
jeuhet. 16 Teuma, meunyoe sidroe ureuëng
inong Kristen na anggota keuluwarga nyang
ka jeuet keu inong balée, jihnyan meuseuti
jitulông inong balée nyan; bék jipeubiyeu
jeumaáh nyang tanggong jih nyan. Deungon
lagée nyan jeumaáh jeuet jitulông inong-
inong balée nyang biet-biet hana waréh
kawöm jih.
17 Peumimpén jeumaáh nyang jipeubuet
tugaih jih deungon gét, patot teubri peung-
hargaan dua goe lipat, nyang peunteng
awaknyan nyang kayém meukutubah dan
jipeurunoe gob. 18 Sabab lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, "Leumô nyang teu-
ngoh jigiloe-giloe gandom jipeuleukang
aneuëk gandom nyan nibak mu jih, bék
kheueh teubeukab babah jih", dan meunan
cit, "Ureuëng nyang mubuet, na hak jilakée
upah jih". 19 Bék kheueh teurimong tu-
dohan ateueh sidroe-droe peumimpén jeu-
maáh, keucuali meunyoe na jipeukong lé
dua droe saksi atawa leubeh. 20 Ureuëng
peubuet desya, bah kheueh teuseugah
dikeue banmandum jeumaáh, mangat nyang
laén jeuet teumakot.
21 Dikeue Po teu Allah, Isa Almaseh,
dan bubena malaikat nyang ka teupiléh,
ulôn lakée ngon meuharab that jeuet gata
seutôt banmandum peutunyok-peutunyok
nyoe ngon hana wasangka ateueh soe
mantong, dan hana meudong-dong siblaih.
22 Bék kheueh teugisa-gisa takeubah jaroe
ateueh sidroe-droe ureuëng guna teubaiát
jihnyan sibagoe peulayan Tuhan. Meunyoe
ureuëng laén meudesya, bék kheueh rhoh
meulawok lam desya nyan. Jaga kheueh
droe gata mangat teutab gleh.
23 Bék lé laloe jieb ié mantong; jieb
kheueh bacut ié anggô guna keutulông keu-
munyoh gata, sabab gata kayém that sakét-
sakét.
24 Desya siladum ureuëng, sigohlom
teuba bak kantô peungadelan, ka deuh teu-
kalon ngon nyata that. Teuma desya
ureuëng laén barô kheueh teu teupeue óh ka
lheueh nyan teuma. 25 Meunan cit deungon
buet-buet nyang jroh bagaih that deuh teu-
kalon. Dan nyang hana deuh pih, hana hase
sabe teusöm.
6 Ureuëng-ureuëng Kristen nyang jeuet
keu namiet, harôh jianggab bahwa
teungku po jih meuseuti jihoreumat, mangat
ureuëng laén hana hase jipeubrok nan Allah
atawa peulajaran geutanyoe. 2 Namiet-
namiet nyang po jih ureuëng Kristen, hana
jeuet jianggab po jih nyan hina sabab
awaknyan saban-saban ureuëng Kristen.
Teuma lé namiet nyan jilayani po jih nyan
leubeh gét lom, sabab po nyang jilayani
ngon jroh nyan na kheueh saban-saban
ureuëng meuiman nyang teugaséh.

Peulajaran nyang hana beutôi dan keukayaan nyang seujati

Banmandum nyoe meuseuti gata peuru-
noe dan gata naseuhat. 3 Soe-soe mantong

[g] *teuma na sigoe jimeukawen:* atawa seutia ubak lakoe jih.
5:18: Tel. 25:4, Mat. 10:10, Luk. 10:7 **5:19:** Tel. 17:6, 19:15

nyang peurunoe ajaran laén seulaén nibak
nyan dan hana situju ngon ajaran nyang
beutôi nibak Tuhan geutanyoe Isa Almaseh,
dan ngon ajaran agama tanyoe, [4] na kheueh
ureuëng nyang sombong hana jiteupeue
sapeue! Peunyakét jih na kheueh galak meu-
dobat dan meudakwa keuhai istilah-istilah
akhé jih rhot nibak picék até, meucrebre,
fiteunah, curiga nyang hana gét, [5] meunan
cit meusiliseh waham nyang hana putôh-
putôh. Rot seumike ureuëng nyang lagée
nyan ka paneuk dan hana lé nyang beuna.
Awaknyan jipike hase jeuet keukaya rot
agama.

[6] Beutôi agama teubri untông nyang
rayeuk, meunyoe manusia nyan puih ngon
peue nyang ka na. [7] Sabab hana meusapeue
pi nyang jeuet taba u dalam donya nyoe, dan
hana meusapeue pi nyang jeuet taba uluwa!
[8] Teuma, meunyoe na peunajoh dan peuka-
yan, nyan kaseb. [9] Teuma ureuëng nyang
keuneuk jeuet keukaya, teugoda dan meupa-
let ngon mubagoe hawa nafeusu nyang ba-
ngai dan nyang rusak. Nafeusu-nafeusu
nyang lagée nyan teuba manusia ubak hanco
dan ceulaka. [10] Sabab nibak cinta ubak
péng, jiteuka mubagoe rupa nyang jeuhet.
Na siladum ureuëng nyang jitiyeub péng
akhé jih ka hana jiturot lé ajaran Kristen,
laju awaknyan jiteurimong mubagoe peun-
deuritaan nyang jipeuhanco até awaknyan.

Peutunyok-peutunyok pribadi

[11] Teuma gata na kheueh ureuëng atra
Po teu Allah, ngon lagée nyan gata harôh
tapeujiôh banmandum atra nyan. Useuha
kheueh beujeuet keu ureuëng nyang beutôi
bak mata Allah, nyang peuhamba droe ubak
Allah, meuiman ubak Almaseh, tagaséh
keusabe manusia, tabah lam deurita, dan
meusikeub leumoh leumbot. [12] Meujuang
kheueh beubiet-biet keu udeb lagée ureuëng
Kristen mangat gata tareubot hadiyah seujati
dan keukai. Sabab keunyan kheueh Allah
geutawök gata bak watée gata ta-aku
Gobnyan dikeue ureuëng ramé bahwa gata
meuiman ubak Almaseh. [13] Dan jinoenyoe,
dikeue Po teu Allah nyang bri nyawöng keu
makhlok peue mantong, dan dikeue Isa
Almaseh nyang ka geubri saksi nyang
beutôi dikeue Pontius Pilatus, ulôn lakée
nyoe nibak gata: [14] Taát kheueh ubak peu-
rintah nyan deungon até nyang gleh dan
hana meucupa trok ubak watée jih Tuhan
geutanyoe Isa Almaseh geuteuka lom teu-
ma. [15] Keuhai teuka Gobnyan teuma geu-
peuteuntée bak watée nyang paih lé Allah
keudroe. Gobnyan kheueh nyang matkuasa
sidroe kong sagai; Gobnyan agong, Raja di
ateueh raja, dan Tuhan banmandum tuan.
[16] Gobnyan kheueh mantong nyang hana
hase jikuasa lé maté; Gobnyan udeb lam
cahya nyang hana hase jipeurab lé soe-
mantong. Hana meusidroe manusia pi nyang
ka lheueh jikalon Gobnyan. Keu Gobnyan
kheueh horeumat dan kuasa siumu masa!
Amin.

[17] Keu ureuëng-ureuëng nyang kaya
ateueh rhueng donya, gata peugah kheueh
mangat awaknyan bék sombong dan bék
meuharab ateueh barang-barang nyang hana
teutab – lagée hai jih atra keukayaan.
Awaknyan meuseuti meuharab ubak Po teu
Allah nyang geubri peue-peue mantong
ubak geutanyoe deungon meulimpah ma-
ngat geutanyoe tateumé rasa. [18] Lakée kheu-
eh nibak awaknyan mangat awaknyan jitu-
nyok keubuet nyang jroh, keu jipeubuet
buet-buet nyang gét, murah até dan galak
jimeubri. [19] Deungon lagée nyan awaknyan
ka jigumpôi atra nyang jeuet keumodal
nyang gét keuwatée nyang teuma teuka.
Dan deungon lagée nyan awaknyan teuma
meuteumé udeb nyang keukai, na kheueh
udeb nyang seujati.

[20] Peue nyang ka teupeucaya keugata,
jaga kheueh nyan beugôt-gôt, Timotius!
Peujiôh kheueh tutoe haba nyang hana meu-
guna dan meudobat keuhai-hai nyang seuca-
ra keuliru teupeugah "Peungeutahuan".
[21] Sabab na ureuëng nyang jipeugah bahwa
awaknyan na peungeutahuan nyan, sampoe
ngon lagée nyan kajiseuleweng ajaran-
ajaran Kristen nyang awaknyan meuiman
yoh masa ilée.

Seumoga Tuhan geubri beureukat ubak
Syedara mandum.

Horeumat kamoe,
Paulus

6:13: Yah. 18:37

SURAT PAULUS

NYANG KEUDUA KEU

TIMOTIUS

PEU INTAT HABA

Surat Paulus Nyang Keudua Keu Timotius leubeh nibak siteungoh meuasoe naseuhat-naseuhat pribadi keu Timotius sibagoe rakan saboh dan peumbantu nyang mantong muda. Inti naseuhat gobnyan mangat Timotius teutab tabah. Keu geuhnyan geubri naseuhat dan geudurong sabe mangat sabe lam seutia jitabu haba keuhai Tuhan Isa Almaseh dan jimumat bak Peujanjian Lama dan ajaran keuhai Haba Gét nibak Allah; meunan cit mangat Timotius teutab meutugaih sibagoe gurée dan jipeusampoe Haba Gét nibak Po teu Allah, bah kheueh jialami deurita dan meulaén ngon gob.

Timotus khusos geupeuingat mangat bék rhoh nibak meudeubat-meudeubat nyang bangai dan hana meuyuem. Meudeubat-meudeubat nyang lagée nyan hana jipeuhase sapeue, seulaén jipeurusak pikeran ureuëng nyang deungoe.

Keubanmandum nyan Timotius geupeuingat mangat geucok cuntoh nibak udeb Paulus – na kheueh meuiman ubak Almaseh, saba, na geunaséh, tabah dan deurita nyang geualami lam iénanya.

Asoe jih

Haba phon 1:1-2
Puja ngon pujoe dan durongan 1:3–2:13
Naseuhat dan peuingat 2:14–4:5
Keuteurangan keuhai keuadaan Paulus 4:6-18
Peunutôb 4:19-22

---

1 1-2 Timotius, aneuëk ulôn nyang teucinta! Ulôn, Paulus, lôn tuléh suratnyoe keugata, dan meuharab seumoga Allah Bapak dan Tuhan geutanyoe Isa Almaseh geubri beureukat, rakhmat dan seujahteura ateueh gata.

Ateueh keuheundak Po teu Allah, ulôn geuangkat jeuet keu rasui Isa Almaseh dan geuyue peusampoe keuhai udeb nyang geupeu janji lé Allah. Udeb nyan tateurimong sabab meusaboh ngon Isa Almaseh.

Ucapan syukoe dan anjoran

3 Ulôn meulakée syukoe ubak Po teu Allah nyang lôn layani ngon até nurani nyang gleh lagée nyang geupeubuet lé indatu ulôn yoh masa ilée. Ulôn sabe lôn lakée teurimong gaséh ubak Allah pajan mantong ulôn ingat keugata lam doá, bah kheueh uroe meunan cit malam. 4 Ulôn teuingat ubak até gata nyang seudeh. Nyang kheueh sabab jih ulôn meuharab that meurumpok ngon gata mangat ulôn biet-biet meugeumbira. 5 Ulôn teuingat ubak keupeucayaan gata nyang biet-biet sunggoh ubak Almaseh, saban lagée keupeucayaan nék gata Lois dan ma gata Eunike. Dan ulôn yakén gata pih meuiman nyang lagée nyan. 6 Sabab nyan ulôn peuingat gata keutateupeue udeb karonya nyang geubri lé Allah ubak gata bak watée ulôn keubah jaroe lôn ateueh gata. 7 Sabab Roh Allah nyang geubri ubak geutanyoe, kon kheueh Roh nyang teupeujeuet geutanyoe jeuet keuteumakot. Nyang sibeuna jih, Roh Allah nyan teupeujeuet geutanyoe meutamah teuga, peunoh ngon gaséh sayang dan hase tapeuteun droe.

8 Sabab nyan bék kheueh malée tabri keusaksian keuhai Tuhan geutanyoe, dan bék teuma malée keuhai ulôn, nyang jipeutamong lam glab sabab lé Gobnyan. Nyang

---

1:2: Kis. 16:1 **1:5:** Kis. 16:1

sikeubiet jih, bah kheueh gata ngon teunaga
nibak Po teu Allah, meusajan meudeurita lé
sabab Haba Gét nyan. 9 Allah geupeu seula-
mat geutanyoe dan geutawök geutanyoe
mangat jeuet keu umat Gobnyan keudroe.
Gobnyan geupeubuet lagée nyan kon dasai
jih peue nyang ka tapeubuet, teuma reunca-
na Gobnyan dan rakhmat Gobnyan. Gob-
nyan geubri keugeutanyoe rahmat Gobnyan
meulalu Isa Almaseh sigohlom donya nyoe
geucebta. 10 Dan jinoenyoe, Allah geutu-
nyok rakhmat nyan ubak geutanyoe deu-
ngon jiteuka Raja nyang ba seulamat tanyoe
Isa Almaseh. Isa geupeutalo kuasa maté dan
geuba udeb nyang abadi meulalu Haba Gét
nyan.

11 Keuteupeusampoe Haba Gét nyan
kheueh Allah geuangkat ulôn jeuet keurasui
dan gurée. 12 Nyang kheueh sabab jih ulôn
meudeurita lé mandum nyoe, teuma ulôn
teutab yakén, sabab ulôn kuteupeue that soe
nyang ulôn meuiman. Ulôn yakén bahwa
peue nyang ka Gobnyan peucaya ubak
ulôn,[a] Gobnyan pih hase geujaga trok bak
Uroe Pagée. 13 Seutôt kheueh ngon biet-biet
ajaran nyang beutôi nyang ka ulôn bri nibak
gata. Dan bah kheueh gata teutab tamumat
nibak iman dan gaséh nyang ka jeuet keuhak
milék geutanyoe sabab meusaboh ngon Isa
Almaseh. 14 Ngon geutulông lé Roh Allah
nyang udeb lam tuboh geutanyoe, bah kheu-
eh gata tajaga beugét-gét hai-hai nyang mu-
yuem nyang ka teupeucaya ubak gata.

15 Gata tateupeue bahwa banmandum
ureuëng nyang na diwilayah Asia ka ji-
tinggai ulôn, meunan cit ngon Figelus dan
Hermogenes ka jitinggai lôn. 16 Teuma keu-
luwarga Onesiforus kana padub goe jipeu-
mangat até lôn. Seumoga Tuhan geubalaih
gaséh sayang Geuh ateueh awaknyan. Bah
kheueh ulôn na lam glab, Onesiforus hana
malée ngon keuadaan ulôn nyan. 17 Meunan
trok u Roma, jihnyan laju jiuseuha jimita
ulôn sampoe jihnyan meurumpok ngon
ulôn. 18 Dan gata tateupeue di Efesus
jihnyan jai that-that ka jitulông lôn. Seumo-
ga Tuhan geutunyok gaséh sayang Geuh
keu jihnyan bak uroe Tuhan geupeu sidang
banmandum umat manusia.

Sidadu Almaseh nyang seutia

2 Timotius, aneuëk ulôn! Bah kheueh
gata jeuet keuteuga lé rakhmat nyang
geubri ubak geutanyoe, sabab tanyoe meu-
saboh ngon Isa Almaseh. 2 Ajaran nyang
yoh masa ilée ka gata deungoe nibak ulôn
dikeue rakyat ba, bah kheueh gata patéh
ubak ureuëng-ureuëng nyang jeuet gata pa-
téh dan nyang carông jipeurunoe ureuëng
laén.

3 Gata meuseuti meusajan meudeurita
sibagoe sidadu Isa Almaseh nyang seutia.
4 Sidroe sidadu nyang teungoh meutugaih,
hana teuma jipeugabuek droe jih ngon
urosan-urosan droe, sabab jihnyan jikeu-
neuk peumangat até pang droe jih keudroe.
5 Sidroe ureuëng peumeuén ulah raga hana
teuma jeuet keujuara watée jimeutunang,
meunyoe jihnyan hana jitaát ubak atoran-
atoran. 6 Ureuëng meugo nyang ka jikeureu-
ja brat, ureuëng nyan kheueh nyang phon-
phon that nyang hak jiteurimong wase
seunaman. 7 Pike kheueh peue nyang ulôn
peugah nyan, sabab Tuhan teuma geubri
keugata keusanggopan keutamuphom
banmandum.

8 Ingat kheueh nyoe: Haba Gét nyang
ulôn peusampoe nyan na kheueh haba keu-
hai Isa Almaseh, keuturonan Nabi Daud;
Gobnyan kheueh Almaseh nyang ka udeb
lom teuma nibak maté. 9 Sabab teupeu-
sampoe Haba Gét nyan kheueh, ulôn meu-
deurita; bahkheueh sampoe jiranté lagée
sidroe ureuëng jeuhet. Teuma feureuman
Allah hana hase jiranté. 10 Nyang kheueh
sabab jih ulôn tabah lôn tanggong banman-
dum nyan deumi keupeuntengan ureuëng-
ureuëng nyang ka geupiléh lé Po teu Allah,
mangat awaknyan pi meuteumé seulamat
nyang geubri meulalu Isa Almaseh, dan
nyang meusajan-sajan ngon keuagongan
nyang abadi. 11 Keubiet beutôi nyang ulôn
peugah nyoe,

"Meunyoe geutanyoe ka maté
meusajan Gobnyan,
geutanyoe teuma udeb cit lom
meusajan Gobnyan.
12 Meunyoe tanyoe teutab tabah,
geutanyoe teuma tamat peurintah
cit meusajan Gobnyan.
Meunyoe geutanyoe taiengkeue keu
Gobnyan,
Gobnyan pi teuma geuiengkeue
keugeutanyoe.
13 Meunyoe geutanyoe hana seutia,
Gobnyan teutab seutia,

---

[a] *peue nyang ka Gobnyan peucaya ubak ulôn:* atawa peue n yang ka ulôn peucaya ubak Gobnyan.
1:11: 1Tim. 2:7 **2:12**: Mat. 10:33, Luk. 12:9

sabab hana hase Gobnyan meubeda
ngon droe Geuh keudroe."

Ureuëng meukeureuja nyang meuteumé pujo

14 Bah kheueh gata peuingat ureuëng-
ureuëng keuhai mandum nyoe. Dikeue
Allah, bri kheueh naseuhat bak awaknyan
mangat bék jimeudakwa keuhai istilah-
istilah. Nyang lagée nyan hana meugu-
na, nyang na jipeukaru pikeran ureuëng-
ureuëng nyang deungoe. 15 Useuha kheueh
lé gata deungon biet-biet mangat Allah geu-
angkée gata sibagoe ureuëng nyang patot
tamubuet keu Gobnyan. Useuha kheueh ma-
ngat gata bék malée keuhai buet gata nyan,
dan gata purunoe ngon jeulaih dan beutôi
keuhai ajaran nyang beuna nibak Po teu
Allah. 16 Peujiôh kheueh tutoe haba nyang
hana manfaát dan nyang teuhina Allah. Tu-
toe haba nyang lagée nyan teuma teuba
manusia bak buet nyang leubeh jeuhet.
17 Ajaran awaknyan bagaih that jimeu éue
lagée peunyakét kanker nyang that-that
meubahya. Lamkawan awaknyan jitamong
cit keunan Himeneus dan Filetus. 18 Awak-
nyan ka sisat nibak ajaran nyang beutôi, dan
jiputa balék nyang ka ji-iman lé siladum
ureuëng. Awaknyan jipeugah bahwa teu-
beudôh nibak maté ka teujadi. 19 Teuma
dasai nyang kông nyang ka geupeugét Allah
hana hase jiyok-yok. Di ateueh nyan na
teutuléh lagée nyoe, "Tuhan geuturi
ureuëng-ureuëng nyang atra Gobnyan", dan
"Ureuëng nyang jipeugah bahwa jihnyan
milék Tuhan, ureuëng nyan meuseuti jipiôh
jipeubuet nyang salah".
20 Lam rumoh nyang rayeuk na meuteu-
mé meubagoe rupa peurabot. Na nyang teu-
peugét nibak pirak atawa mêuh, teuma na cit
nyang teupeugét nibak kayée atawa tanoh.
Na nyang jipeuguna keu nyang istimewa,
dan na cit nyang jipeuguna keu keupeureu-
lée biasa. 21 Ureuëng nyang jipeugleh droe
jih nibak mandum nyang jeuhet, ureuëng
nyan teuma teupeuguna keuteupeureulée
nyang istimewa. Gobnyan jeuet keu atra
nyang khusos dan naguna keu po droe jih.
Jihnyan teukeubah keuteupeuguna keu tieb-
tieb buet nyang jroh. 22 Peujiôh kheueh
peue-peue nyang jiharok lé ureuëng muda.
Useuha kheueh ubak udeb lagée nyang
geulakée lé Allah, seutia nibak ajaran Gob-
nyan dan teugaséh seusabe manusia, dan na
até nyang teuntram. Udeb kheueh ngon
awaknyan nyang jilakée tulông ubak Tuhan
ngon até nyang murni. 23 Bék kheueh peu
rhoh droe nibak buet-buet nyang meudobat
lé ureuëng-ureuëng bangai nyang hana
jiteupeue sapeue. Gata tateupeue bahwa
banmandum nyan jipeuteuka dakwa.
24 Ureuëng nyang mubuet keu Tuhan hana
patot jimeudakwa; jihnyan meuseuti ramah
ateueh mandum ureuëng, dan hase jipeuru-
noe gob ngon jroh dan saba. 25 Jihnyan
meuseuti ngon leumoh leumbot jipeurunoe



Meubagoe rupa peurabot (2:20)

2:19: Teu. 16:5

ureuëng nyang galak meulawan; mudah-
mudahan Allah geubri watée keu ureuëng-
ureuëng nyan keu jimeutobat nibak
mandum desya-desya awaknyan dan jituri
keu ajaran nyang beuna. 26 Deungon lagée
nyan awaknyan ka jeuet keusadar lom teu-
ma, dan leupah nibak peurangkab Iblih
nyang ka jidrob awaknyan dan jipaksa
awaknyan jiseutôt keuheundak até jih.

Uroe-uroe keuneulheueh

3 Ingat kheueh nyoe: Nibak uroe-uroe
akhé teuma na keusosahan. 2 Manusia
jipeupeunteng droe jih keudroe, sifeuet ma-
nusia nyan teupéng-péng, sombong dan ga-
lak meututoe ngon haba sulet. Awaknyan
galak jihina gob, beurontak bak ureuëng
tuha, hana jiteupeue lakée teurimong gaséh,
dan jibanci keuhai-hai nyang rohani.
3 Awaknyan hana jigaséh seusabe manusia,
hana jitem peuamphon gob salah, awaknyan
galak jipeubrok-brok nan ureuëng laén, ga-
lak jipoh gob ban galak droe, awaknyan
keujam, dan hana galak nyang keugôt.
4 Awaknyan galak meukianat, manyang até
dan hana seumike panyang. Awaknyan leu-
beh galak keumangat lam donya nibak ji-
seutôt Allah. 5 Bah pi seucara lahé awak-
nyan taát jipeubuet keuwajéban agama,
teuma jitulak inti agama nyan keudroe. Peu-
jiôh kheueh nibak ureuëng-ureuëng nyang
lagée nyan. 6 Na lamkawan awaknyan
nyang ka jitamong lam rumoh-rumoh, laju
jirayu ureuëng-ureuëng inong nyang leu-
moh dan nyang ka jai lagoena desya dan
jikuasa lé mubagoe nafeusu. 7 Ureuëng-
ureuëng inong nyan hana putôh-putôh jila-
kée peurunoe, hántom na jiteume beujituri
ajaran nyang beutôi nibak Allah. 8 Lagée toh
Yanes dan Yambres jilawan Nabi Musa yoh
masa iléé, meunan kheueh teuma ureuëng-
ureuëng nyan jilawan ajaran nyang teuka
nibak Allah. Pikeran awaknyan ka rusak,
dan iman awaknyan hana ék jiteun keunong
cuba. 9 Teuma awaknyan hana teuma jiteu-
me sapeue, sabab bangai jih nyan teuma
jiteupeue lé mandum ureuëng, lagée nyang
ka jirasa lé Yanes dan Yambres.

Naseuhat-naseuhat

10 Teuma gata ka taseutôt ajaran lôn,
pi-e ulôn, dan tujuan udeb lôn. Gata ka
tangieng keudroe pakriban ulôn nyoe biet-
biet meuiman ubak Isa Almaseh dan lôn
gaséh seusabe manusia. Meunan gata tateu-
peue keuhai saba dan tabah ulôn. 11 Gata ka
takalon ulôn ji iénanya dan ulôn meudeurita.
Gata tateupeue mandum nyang teujadi ateu-
eh ulôn di Antiokhia, di Ikonium, dan di
Listra; dan gata tateupeue banmandum
nyang ulôn deurita! Teuma Tuhan geupeu
seulamat ulôn nibak mandum nyan.
12 Beutôi mandum ureuëng nyang keuneuk
udeb meuiébadat dan udeb meusaboh ngon
Isa Almaseh teuma ji iénanya, 13 seu-
dangkan ureuëng-ureuëng jeuhet dan
ureuëng-ureuëng buet teumipée meutamah
jeuhet. Awaknyan jipeungét ureuëng laén
padahai awaknyan keudroe pih keunong
peungeut. 14 Teuma keuhai gata, Timotius,
bah kheueh gata teutab tamumat nibak
ajaran-ajaran nyang beuna nyang ka teupu-
runoe bak gata dan nyang gata meuiman
sipeunoh até; sabab gata tateupeue soe gu-
rée-gurée gata. 15 Gata meuseuti teuingat
bahwa yoh ubit gata ka taturi keu Alkitab.
Alkitab nyan hase jibri keugata peungeurti-
an keumeuteumé ubak keuseulamatan meu-
lalu iman ubak Isa Almaseh. 16 Banmandum
nyang teutuléh lam Alkitab, geupeu ilham lé
Allah dan meuguna[b] keuteupeurunoe nyang
beuna, keuteuseugah dan teupeubeutôi
nyang salah, dan keuteupeurunoe manusia
mangat udeb meunurot keuheundak Allah.
17 Deungon Alkitab nyan ureuëng nyang
layani Allah hase teupeuleungkab ngon
sampoereuna keumeubagoe macam buet
nyang jroh.

4 Isa Almaseh teuma teuka lom lam do-
nya nyoe dan geupeu sidang ureuëng-
ureuëng nyang udeb dan nyang maté; dan
Gobnyan teuka keugeuba peurintah sibagoe
Raja. Ngon sabab nyan ulôn meulakée ngon
meuharab that nibak gata dikeue Allah dan
Isa Almaseh: 2 Bah kheueh gata peusampoe
haba nyang beutôi nyang teuka nibak Allah
nyan, dan sabe gata peusak mangat jitem
deungoe lé gob, peu kheueh awaknyan jitem
atawa hana. Bah kheueh gata tapeuyakén
gob, gata tunyok nyang salah, dan gata bri
durongan keu awaknyan. Peurunoe kheueh
gob nyan deungon saba nyang rayeuk. 3 Sa-
bab teuma teuka watée jih, manusia hana
jitem teurimong lé ajaran nyang beuna.

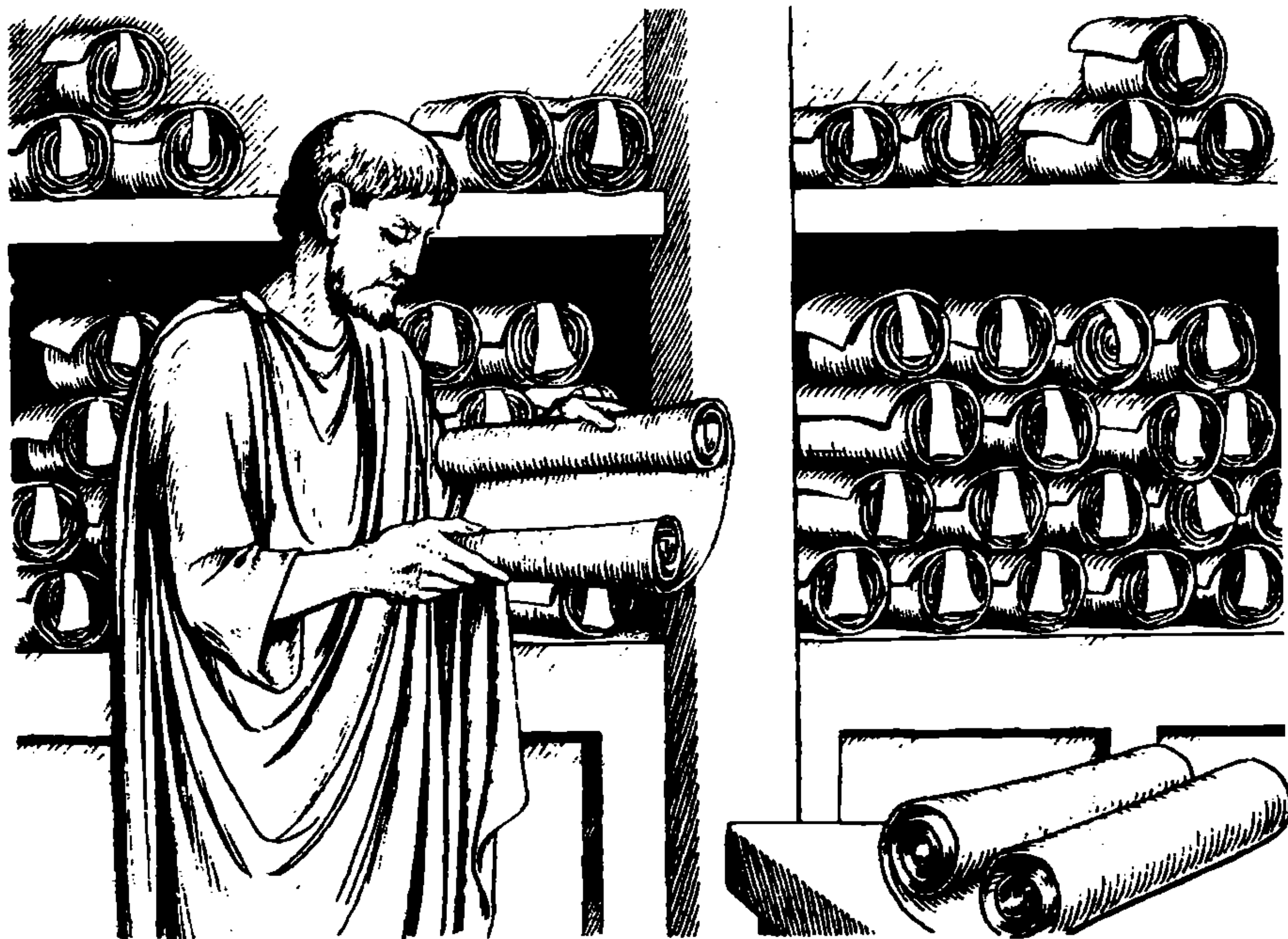
[b] *banmandum nyang teutuléh lam Alkitab, geupeu ilham lé Allah dan meuguna:* atawa tieb-tieb tuléh nyan lam Alkitab nyang geuilham lé Po teu Allah na kheueh meuguna.

3:8: Keu. 7:11 **3:11:** Kis. 13:14-52, 14:1-7, 8-20

Sikeubiet jih, awaknyan teuma jiturot keu-
heundak jih keudroe, dan jipeusapat gurée-
gurée nyang guna jipeurunoe hai-hai nyang
mangat teudeungoe nibak geulinyueng
awaknyan. 4 Awaknyan jisumpai geulinyu-
eng ateueh nyang beuna, teuma teuma jipeu-
deungoe gét-gét ubak calitra-calitra do-
ngeng. 5 Bah kheueh lagée nyan, gata
meuseuti takuasa droe gata lam keuadaan
peue mantong. Tabah kheueh nibak peun-
deuritaan, peubuet kheueh tugaih gata siba-
goe ureuëng nyang peusampoe Haba Gét
nyan dan peujak kheueh nyan ngon sigét-gét
jih keuwajéban gata sibagoe peulayan
Allah.
6 Keuhai droe ulôn, ka trok watée jih
ulôn maté sibagoe keureubeuen keu Po teu
Allah. Hana treb lé ulôn teuma lôn tinggai
donya nyoe. 7 Ulôn ka lôn seutôt meutunang
plueng deungon sigét-gét jih, dan ka trob
bak garéh akhé. Ulôn teutab seutia[c] ubak
Almaseh sampoe akhé. 8 Dan jinoenyoe ha-
diah keu nyang meunang ka jipreh ulôn.
Bak Uroe Kiamat, Tuhan, Hakém nyang ade
nyan kheueh nyang seurah hadiah nyan keu
ulôn, sabab ulôn udeb meugét lom ngon Po
teu Allah. Dan kon ulôn mantong nyang
teurimong hadiyah nyan, teuma banman-
dum ureuëng nyang ka jipreh-preh deungon
rindu Tuhan nyang teuka.

Peutunyok-peutunyok keuneulheueh

9 Useuha kheueh dan teuka kheueh bak
ulôn beureujang-reujang, 10 sabab Demas ka
jitinggai ulôn sabab jicinta keu donya nyoe.
Jihnyan ka jijak u Tesalonika. Dan Kreskes
ka teuma jijak u Galatia, meunan cit deu-
ngon Titus u Dalmatia. 11 Teuma Lukas
nyang tinggai ngon lôn. Jaktueng kheueh
Markus dan bah kheueh jihnyan tinggai
meusajan gata, sabab jihnyan jeuet jitulông
nibak buet ulôn. 12 Ulôn ka lôn yue Tikhikus
jijak u Efesus. 13 Meunyoe gata teuka, ba
kheueh mantel nyang lôn tinggai di Troas
bak rumoh Karpus. Meunan cit ngon kitab-
kitab gata bék tuwoe gata ba, nyang paleng
peunteng kitab nyang teupeugét nibak keu-
reutah kulét.
14 Aleksander, teumpeun teumaga nyan
ka jipeubuet hai-hai nyang paleng jeuhet



Pustaka yoh jamèn ilée (3:15)

[c] *teutab seutia:* atawa seutia ubak janji ulôn.

4:10: Kol. 4:14, Flm. 24, 2Kor. 8:23, Gal. 2:3, Tit. 1:4 **4:11:** Kol. 4:14, Flm. 24, Kis. 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, Kol. 4:10 **4:12:** Kis. 20:4, Ef. 6:21-22, Kol. 4:7-8 **4:13:** Kis. 20:6 **4:14:** 1Tim. 1:20, Zab. 62:13, Rm. 2:6

ateueh ulôn. Tuhan teuma geubalaih ateueh
jih nyan sisuai ngon buet jih nyang jeuhet.
15 Gata keudroe meuseuti até-até keu jih
nyan, sabab jihnyan jilawan that beurita
nyang tanyoe ba.

16 Bak watée ulôn phon-phon that lôn
peusampoe peumbilaan lôn, hana meusidroe
pi nyang jitem dong blaih lôn; banmandum
jitinggai lôn. Mudah-mudahan Allah hana
geupeusalah awaknyan lam hainyoe! Teuma
Tuhan na meusajan ulôn. 17 Gobnyan geubri
teunaga keu ulôn sampoe ulôn hase lôn
peusampoe banmandum Haba Gét nyan,
mangat jideungoe lé mandum ureuëng
nyang kon Yahudi. Dan ulôn lheuh nibak
bahya maté. 18 Keubiet Tuhan teuma geu-
peulheuh ulôn nibak tieb-tieb useuha nyang
jeuhet ateueh ulôn. Gobnyan teuma geuba
ulôn deungon seulamat lam keurajeuen
Geuh di Syeuruga. Bah kheueh Gobnyan
teupeuagong siumu masa! Amin.

Saleuem keuneulheueh

19 Saleuem ulôn keu Priskila dan Akwi-
la dan keu keuluwarga Onesiforus.
20 Erastus tinggai di Korintus, dan Trofimus
ka ulôn tinggai lam keuadaan sakét di Mile-
tus. 21 Meu-useuha kheueh sijeuet-jeuet jih
keuteu-teuka sigohlom musem sijuek.

Ebulus, Pudes, Linus, dan Klaudia,
awaknyan jikirém saleuem keugata man-
dum; meunan cit keu syedara saboh iman
nyang laén.

22 Seumoga Tuhan na meusajan gata.

Seumoga Tuhan geubri beureukat keu
Syedara mandum!

Horeumat kamoe,
Paulus

4:19: Kis. 18:2, 2Tim. 1:16-17 **4:20:** Kis. 19:22, Rm. 16:23, Kis. 20:4, 21:29

SURAT PAULUS

KEU

TITUS

PEU INTAT HABA

Titus na kheueh sidroe ureuëng nyang kon Yahudi nyang ka jitamong lam agama Kristen laju jeuet keurakan keureuja dan peumbantu Paulus lam buet gobnyan. Suratnyoe teutuju keu Titus yoh watée nyan na di Kreta sabab ka geutinggai disideh lé Paulus keu jiurôih jeumaáh nyang na disinan. Na lhée boh hai nyang geupeugah lam surat nyoe.

Nyang phon that, Titus geupeuingat keuhai sifeuet-sifeuet ureuëng nyang jeuet keupeumimpén jeumaáh. Hainyan geupeugah sabab pi-e ureuëng-ureuëng nyang na di Kreta jai that nyang jeuhet.

Dua, Titus geubri naseuhat keuhai pakriban nyang sibeuna jih gobnyan geupeurunoe tieb-tieb gulongan ureuëng nyang jeuet keu anggota jeumaáh nyan, na kheueh gulongan ureuëng agam dan ureuëng inong nyang ka tuha (nyang sibeuna jih jipeurunoe teuma ureuëng-ureuëng nyang leubeh muda nibak awaknyan), gulongan ureuëng-ureuëng muda, dan gulongan namiet-namiet. Akhé jih Titus geupeurunoe keuhai pakriban nyang sibeuna jih pi-e ureuëng Kristen. Nyang paleng peunteng na kheueh bahwa ureuëng Kristen meuseuti ramah dan galak keudamé, bék banci keugob, bék galak meudakwa atawa teupeu crebre gob.

Asoe jih

Haba phon 1:1-4
Peumimpén-peumimpén jeumaáh 1:5-6
Keuwajéban meubagoe gulongan ureuëng nyang na lam jeumaáh 2:1-15
Naseuhat dan peuingat 3:1-11
Peunutôb 3:12-15

---

1 Aneuëk ulôn Titus! Ulôn, Paulus, kutuléh surat nyoe sibagoe hamba Allah dan rasui Isa Almaseh. Ulôn geupiléh dan geu-utus keu teutulông ureuëng-ureuëng piléhan Allah mangat beujeuet teuga iman awaknyan. Meunan cit ulôn museuti kubimbéng awaknyan mangat jituri ajaran nyang beuna nyang jipeurunoe lé agama
tanyoe. 2 Ajaran na kheueh sibagoe harapan bahwa geutanyoe tateurimong udeb seujati dan keukai. Allah ka geupeu janji udeb nyan sigohlom awai jamén – dan
Allah hana mungken meusulet. 3 Bak watée nyang paih, Allah geupeugah janji Gobnyan nyan lam peusan Geuh. Peusan nyan ka geupeucaya bak ulôn, dan ulôn britée nyan ateueh peurintah Allah Peuseulamat tanyoe.

4 Titus, gata na kheueh biet-biet aneuëk ulôn, sabab gata dan ulôn saban-saban kata meuiman ubak Almaseh.

Ulôn meuharab seumoga Allah Bapak dan Isa Almaseh Raja Peuseulamat tanyoe, geubri beureukat.dan seujahteura ateueh gata.

Buet Titus di Kreta

5 Ulôn tinggai gata di Kreta mangat gata hase tauroih hai-hai nyang peureulée teuatoe. Meunan cit, mangat gata ta angkat peumimpén-peumimpén jeumaáh ditieb-tieb banda. Dan ingat kheueh ubak peutunyok-peutunyok nyang ulôn peugah nyoe:
6 Sidroe peupeumimpén jeumaáh na kheueh sidroe ureuëng nyang hana meucupa; ureuëng nyan peurumoh jih sidroe mantong;[a] aneuëk-aneuëk jih nyang ka meuiman

---

[a] *meucupa; ureuëng nyan ... sidroe mantong:* atawa ceula, nyang meugatib sigoe mantong.
1:4: 2Kor. 8:23, Gal. 2:3, 2Tim. 4:10 **1:6-9:** 1Tim. 3:2-7

ubak Almaseh dan kon aneuëk nyang jeuhet
hana jeuet teupurunoe. 7 Peunilék jeumaáh na
kheueh ureuëng nyang jiurôih buet Allah,
ureuëng nyan hana meucupa. Ureuëng nyan
hana sombong atawa bagaih beungéh, atawa
galak keumabök, atawa galak keumulo, ata-
wa teupéng-péng. 8 Ureuëng nyan meuseuti
nyang galak jiteurimong jamé dirumoh jih,
galak bak hai-hai nyang jroh, hase jiteun
droe, jujoe, gleh dan teureuteb. 9 Ureuëng
nyan meuseuti nyang jimumat kong that
nibak ajaran nyang ji-iman, lagée nyang ka
teupurunoe bak jih nyan. Ngon lagée nyan
jihnyan hase jibri naseuhat keu ureuëng laén
nyang dasai jih nibak ajaran nyang beutôi,
dan jitunyok buet-buet ureuëng nyang salah
nyang lawan jih.

10 Sabab jai that ureuëng nyang galak
keubeurontak, nyang paleng phon ureuëng-
ureuëng nyang yoh awai meuagama Yahu-
di; awaknyan jipeunget ureuëng laén ngon
haba jih nyang sulet. 11 Ureuëng-ureuëng
nyang lagée nyan meuseuti teusumpai ba-
bah jih, sabab awaknyan jipeukaru keulu-
warga-keuluwarga deungon ajaran-ajaran
nyang hana beutôi. Awaknyan jipeubuet la-
gée nyan jikeuneuk mita laba nyang hana
patot! 12 Ka lheueh geupeugah lé nabi nyang
asai jih di Kreta ureuëng awaknyan keudroe,
"Ureuëng-ureuëng Kreta sabe jimeusulet,
dan lagée beulatang juwah nyang leuha dan
beu-o." 13 Peue nyang geupeugah lé nabi
nyan keubiet beutôi. Nyang kheueh sabab
jih gata meuseuti tatam awaknyan deungon
teugaih; mangat awaknyan teutab jimumat
nibak ajaran-ajaran nyang beutôi 14 hana lé
jimumat bak dongeng-dongeng Yahudi ata-
wa peuratoran-peuratoran nyang jipeuget lé
ureuëng-ureuëng nyang tulak ajaran nyang
beutôi nyan. 15 Peue-peue mantong na kheu-
eh gleh nibak ureuëng nyang gleh. Teuma
nibak ureuëng nyang pikeran jih kutoe lom
hana meuiman, hana meusapeue pi nyang
gleh, sabab pikeran dan até nurani awak-
nyan ka kutoe! 16 Awaknyan jipeugah
bahwa awaknyan jituri Allah, padahai buet
awaknyan ji iengkeue hai nyan. Awaknyan
keubiet that luwat, dan awaknyan hana jitem
taát; awaknyan na kheueh ureuëng-ureuëng
nyang hana hase jipeubuet nyang jroh.

Dasai-dasai peungajaran nyang beutôi

2 Teuma gata, Titus, bah kheueh gata
tapeurunoe ajaran nyang beutôi. 2 Bri
kheueh naseuhat bak ureuëng agam nyang
tuha, mangat awaknyan jiteun droe, bijaksa-
na dan udeb sibagoe ureuëng nyang patot
teuhoreumat. Meunan cit awaknyan seutia
jimumat bak ajaran nyang beutôi nyang
teuka nibak Allah, jigaséh ngon sampoereu-
na dan meudeurita ngon até nyang tabah.
3 Meunan cit teuma gata bri kheueh naseu-
hat keu ureuëng-ureuëng inong nyang tuha
mangat peurangoe awaknyan saban lagée
peue nyang patot keu ureuëng nyang udeb
khusos keu Po teu Allah. Ureuëng nyan
hana jeuet jifiteunah ureuëng laén, dan hana
jeuet banggi keu ié kreueh. Awaknyan meu-
seuti jipeurunoe hai-hai nyang gét, 4 deu-
ngon lagée nyan awaknyan jeuet jididek
inong-inong nyang mantong muda beujiga-
séh keu lakoe dan aneuëk-aneuëk jih, 5 jeuet
keu ureuëng bijaksana, udeb jih gleh dan
jeuet keu ma rumoh tangga nyang jroh
nyang taát ubak lakoe jih. Deungon na lagée
nyan hana ureuëng nyang hase jihina haba
nyang teuka nibak Po teu Allah.

6 Meunan cit teuma, bri kheueh naseu-
hat keu ureuëng-ureuëng muda mangat
awaknyan jeuet keu ureuëng bijaksana.
7 Lam hai peue mantong, bah kheueh gata
jeuet keuteuladan pi-e nyang jroh. Meunyoe
gata peurunoe, gata beu biet-biet jujoe dan
beutôi-beutôi. 8 Peuguna kheueh tutoe haba
nyang bijaksana, nyang hana hase jipeubeu-
áh lé gob, mangat lawan-lawan gata jeuet
keumalée sabab hana hai-hai nyang brok
nyang hase jipeugah keugeutanyoe.

9 Namiet-namiet bah kheueh jitaklok
ubak amphon jih, dan jipeumangat até jih
lam hai peue mantong. Awaknyan hana jeu-
et jibantah, 10 atawa jiceumeucue. Bah
kheueh awaknyan jipeuleumah droe bahwa
jihnyan gét dan seutia, mangat ngon sikeueb
awaknyan nyang lagée nyan ureuëng laén
jipujoe keuhai ajaran Po teu Allah, nyang
peuseulamat geutanyoe.

11 Sabab Allah ka geutunyok rahmat
Gobnyan guna teupeuseulamat banmandum
umat manusia. 12 Rahmat Allah nyan teudi-
dek geutanyoe mangat hana lé meuantok
ngon meulakée Gobnyan dan hana taseutôt
kheun donya nyoe. Geutanyoe geudidek keu
udeb lam donya nyoe deungon tateupeue
tapeuteun droe, jujoe dan seutia ubak
Po teu Allah. 13 Jinoenyoe geutanyoe teu-
ngoh tapreh-preh Uroe nyang taharab-harab
nyan; nibak Uroe nyan donya teuma jikalon
keuagongan Isa Almaseh, na kheueh Allah

Maharayeuk dan Raja Peuseulamat tanyoe.
[b]14 Gobnyan ka geukeureubeuen droe Geuh
keudroe keugeutanyoe guna keugeupeu
beubaih geutanyoe nibak mandum nyang
jeuhet, dan geupeujeuet geutanyoe saboh
umat nyang beubaih nibak desya-desya dan
nyang jeuet keu milék Gobnyan mantong,
dan meunan cit nyang biet-biet jipeubuet
nyang gét.
15 Purunoe kheueh banmandum nyan,
dan naseuhat kheueh dan marit kheueh
ngon ureuëng nyang deungoe ngon peunoh
wibawa. Dan bék kheueh meusidroe
ureuëng pi nyang jingieng gata deungon
hina.

Peurangoe ureuëng Kristen

3 Peuingat kheueh ubak anggota jeuma-
áh gata mangat awaknyan jideungoe
ubak peue nyang geukheun lé peumimpén-
peumimpén dan nyang mat kuasa neugahra,
lom taát dan jitem peubuet tieb-tieb hai
nyang jroh. 2 Peugah kheueh bak awaknyan
mangat bék karu atawa meudakwa ngon soe
mantong, dan meusikeub rumeh. Dan bah
kheueh awaknyan meusikeub leumoh leum-
bot ubak soe mantong. 3 Sabab yoh masa
ilée geutanyoe keudroe pi bangai, sisat dan
hana taát. Tanyoe jipeubudak lé mubagoe-
bagoe nafeusu dan hasrat; tanyoe udeb peu-
noh ngon niet-niet nyang jeuhet dan bingiek
até, dan sabe lam banci. 4 Teuma Po teu
Allah, Nyang Peuseulamat geuteunyoe geu-
bri gaséh dan até geuh nyang jroh ubak
geutanyoe. 5 Gobnyan geupeu seulamat ta-
nyoe, kon lé sabab tanyoe ka tapeubuet
sapeue-peue buet nyang gét, teuma na kheu-
eh Gobnyan keudroe keugeunaséh keu geu-
tanyoe. Gobnyan geupeu seulamat tanyoe
meulalu Roh Allah, nyang geubri bak geu-
tanyoe lahé barô deungon cara geurhah
geutanyoe. 6 Allah geuprée Roh Gobnyan
ateueh geutanyoe deungon peurantara Isa
Almaseh, Raja Peuseulamat geutanyoe,
7 mangat lé rahmat Isa, geutanyoe tameugét
lom teuma ngon Allah dan geutanyoe meu-
teumé udeb seujati dan keukai nyang geuta-
nyoe harab that. 8 Tutoe haba nyoe keubiet
beutôi that.
Ulôn meuharab beu gata waham that hai
nyoe, mangat ureuëng-ureuëng nyang meu-
iman ubak Po teu Allah biet-biet jiuseuha
keu jipeubuet buet-buet nyang jroh dan na
manfaát keu mandum ureuëng. 9 Peujiôh
kheueh meudobat nyang hana meuguna, ha-
ba-haba asai usui, meudakwa dan meulo
sabab keuhai huköm agama. Banmandum
nyan hana meuguna dan hana meulaba.
10 Ureuëng nyang jeuet keusabab jeumaáh
meucrebre, gata seugah kheueh sigoe dan
dua goe; óh lheueh nyan bék kheueh gata
meurakan lé ngon jih nyan. 11 Gata tateu-
peue bahwa ureuëng nyang lagée nyan jeu-
het dan desya-desya jih sibagoe bukeuti
bahwa jihnyan salah.

Peutunyok-peutunyok keuneuleuh

12 Beubagaih kheueh meunan lheueh lôn
kirém Artemas dan Tikhikus ubak gata,
useuha bubagaih that keu gata jak ubak ulôn
di Nikopolis, sabab ulôn na niet keuneuk
tinggai bak teumpat nyan watée musém
sijuek. 13 Useuha kheueh beubiet-biet
keu tatulông Zenas, nyang malem huköm
nyan, dan Apolos, mangat awaknyan hase
jijak hana kureueng peue-peue mantong.
14 Ureuëng-ureuëng geutanyoe bah kheueh
jimeurunoe keu jipeubuet hai-hai nyang jroh
mangat jeuet jipeupeunoh peue-peue man-
tong nyang keubiet that jipeureulée; bék
sampoe awaknyan udeb hana meuguna.
15 Banmandum syedara nyang na meu-
sajan ulôn, geukirém saleuem keu gata. Peu-
trok kheueh saleuem kamoe ubak rakan-ra-
kan geutanyoe nyang saboh iman.
Seumoga Tuhan geubri beureukat ubak
Gata mandum.

Horeumat kamoe,
Paulus

---

[b] *keuagongan Isa Almaseh, na kheueh Allah Maharayeuk dan Raja Peuseulamat tanyoe:* atawa keuagongan Po teu Allah Maharayeuk dan Raja Peuseulamat tanyoe Isa Almaseh.

2:14: Zab. 130:8, Keu. 19:5, Tel. 4:20, 7:6, 14:2, 1Ptr. 2:9 **3:12:** Kis. 20:4, Ef. 6:21-22, Kol. 4:7-8, 2Tim. 4:12 **3:13:** Kis. 18:24, 1Kor. 16:12

SURAT PAULUS

KEU

FILEMON

PEU INTAT HABA

Filemon na kheueh sidroe ureuëng Kristen nyang paleng meusyeuhu nyang rupari jeuet keu anggota jeumaáh di Kolose. Bak Filemon nyan na tinggai sidroe namiet nyang nan jih Onesimus. Namiet nyan ka jiplueng nibak Filemon, amphon jih nyan, óh lheueh nyan aléh pakriban ka meuturi ngon Paulus watée Paulus na lam peunjara. Deungon geubimbéng lé Paulus nyan, Onesimus ka jeuet sidroe ureuëng Kristen.

Surat Paulus keu Filemon nyoe asoe jih na kheueh geulakée mangat Filemon pi jitem meugét lom ngon Onesimus, namiet jih nyan, nyang teungoh geuyue woe lé Paulus. Paulus geulakée mangat Filemon jitem teurimong lom Onesimus kon mantong sibagoe namiet nyang ka geupeumeuáh, teuma na kheueh sibagoe seusama ureuëng Kristen.

Asoe jih

Haba phon 1-3
Gaséh dan iman Filemon 4-7
Meulakée keu Onesimus 8-22
Peunutôb 23-25

---

1 Syedara Filemon, sabat dan rakan ka-
moe! Ulôn, Paulus, sidroe ureuëng
hukôman sabab lé Isa Almaseh, meusajan
deungon syedara ulôn Timotius, kamoe tu-
léh surat nyoe keu gata
2 dan keu jeumaáh
nyang na meusapat dirumoh gata; meunan
cit keu syedara tanyoe ureuëng inong nyang
nan jih Apfia dan rakan saboh peujuangan
ngon geutanyoe Arkhipus.
3 Kamoe meuharab that seumoga Allah
Bapak geutanyoe dan Tuhan Isa Almaseh
geubri beureukat dan seujahteura ubak gata.

Gaséh dan Iman Filemon

4 Tieb-tieb ulôn meudoá, ulôn kheun
nan Gata dan lôn lakée teurimong gaséh
ubak Po teu Allah.
5 Sabab ulôn deungoe
bahwa Gata biet-biet meuiman ubak Tuhan
Isa dan gata gaséh banmandum umat Allah.
6 Ulôn meudoá mangat meusyedara geuta-
nyoe sibagoe ureuëng-ureuëng meuiman
teuma jipeuhase peungeurtian nyang leubeh
rayeuk ateueh banmandum beureukat nyang
na bak geutanyoe sabab meusaboh ngon
Almaseh.
7 Syedara lôn Filemon, geunaséh
gata ateueh banmandum umat Allah, keubi-
et mangat that até lôn dan ngon lagée nyan
ka teubri durongan keu ulôn nyoe! Ban-
mandum umat Allah ka jeuet keu geumbira
sabab lé Gata.

Meulakée keu Onesimus

8 Ngon sabab nyan, sibagoe sidroe sye-
dara nyang saboh iman, ulôn jeuet mantong
lôn peurintah Gata keu Gata peubuet peue
mantong nyang meuseuti Gata peubuet.
9 Teuma sabab ulôn kugaséh Gata, nyang
kheueh sabab jih lôn lakée mantong. Ulôn
nyoe sidroe ureuëng tuha[a] nyang jinoenyoe
teungoh keunong teun lam peunjara sabab lé
Isa Almaseh.
10 Ulôn, Paulus, nyang lôn
peugah nyoe keuhai Onesimus, aneuëk ulôn
lam Almaseh. Sabab lam peunjara nyoe
ulôn ka jeuet keu bapak rohani jih.
11 Yoh
masa ilée jih nyan hana meuguna nibak gata,
teuma watée nyoe jihnyan ka na guna, kon
mantong keu gata, teuma keu ulôn cit teu-
ma.
12 Jinoenyoe ureuëng nyang ulôn gaséh
nyan lôn kirém lom ubak gata.
13 Nyang

---

[a] *sidroe ureuëng tuha:* atawa utosan Isa Almaseh.
ay. 2: Kol. 4:17 **ay. 10:** Kol. 4:9

sikeubit jih ulôn keuneuk teun jih nyan
meusajan ulôn sibagoe geunantoe gata, ma-
ngat jihnyan jeuet jitulông lôn, simantong
ulôn teuteun lam peunjara nyoe sabab lôn
peusampoe Haba Gét nyang teuka nibak
Allah. 14 Teuma ulôn hana kutem peubuet
sapeue pi meunyoe Gata hana situju. Ulôn
leubeh galak meunyoe Gata peubuet deu-
ngon até gata nyang rila; ulôn hana kutem
paksa gata.
15 Mungken Onesimus jijak nibak Gata
teuma sikeujab mangat Gata jeuet meuteu-
mé jih nyan lom teuma keu siumu masa.
16 Jinoenyoe jihnyan kon mantong sidroe
namiet keu Gata; jihnyan leubeh nibak
nyan. Jihnyan na kheueh sabe ureuëng
Kristen nyang teucinta. Jihnyan meuguna
that nibak ulôn, peuteuk lom keu gata!
Teuntée jihnyan meuguna that bah kheueh
sibagoe namiet meunan cit sibagoe sidroe
syedara lam Tuhan!
17 Lé sabab nyan, sabab Gata ta anggab
ulôn rakan sabe ureuëng Kristen, teurimong
kheueh lom teuma Onesimus saban lagée
Gata tateurimong ulôn. 18 Meunyoe jihnyan
meusalah atawa meu utang nibak gata, bah
kheueh ulôn nyang tanggong banmandum
nyan. 19 Deungon lagée nyan, bah kheueh
ulôn teumuléh keudroe disinoe: *Ulôn, Pa-
ulus, teuma lôn bayeue banmandum nyan.*
(Teuntée hana peureulée lôn peuingat
bahwa Gata keudroe na utang nibak ulôn, na
kheueh udeb gata nyang barô sibagoe
ureuëng Kristen.) 20 Lé sabab nyan, deumi
Tuhan cuba kheueh gata tulông ulôn, peu-
mangat kheueh até ulôn sibagoe syedara lam
Almaseh.
21 Ulôn tuléh suratnyoe sabab yakén
bahwa Gata teuma tapeubuet peue nyang
ulôn lakée. Dan keubiet ulôn teupeue bahwa
Gata teuma tapeubuet leubeh nibak nyan.
22 Meunan cit teuma, tulông kheueh gata
tinggai saboh kama keu ulôn di rumoh gata,
sabab ulôn meuharab Allah geukabui doá
Syedara banmandum dan geuba lom teuma
ulôn ubak gata.

Saleuem keuneulheueh

23 Epafras, nyang na meusajan ulôn lam
peunjara sabab lé Isa Almaseh, jikirém
saleuem keu gata. 24 Dan teurimong kheueh
teuma saleuem rakan-rakan lôn: Markus,
Aristarkus, Demas dan Lukas.
25 Seumoga Tuhan Isa Almaseh geubri
beureukat ubak gata.

Horeumat kamoe,
Paulus

---

ay. 23: Kol. 1:7, 4:12 ay. 24: Kis. 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, 19:29, 27:2, Kol. 4:10, 4:14, 2Tim. 4:10, 11

SURAT KEU UREUËNG
IBRANI

PEU INTAT HABA

Surat Keu Ureuëng Ibrani nyoe teutuju keu saboh kawöm ureuëng Kristen, nyang sabab lé hana putôh-putôh keunong ancam, mungken teuma murtat nibak peue nyang ka ji-iman ubak Almaseh. Nyang tuléh surat nyoe jiuseuha jipeukong awaknyan mangat teutab lam iman. Keuhai nyan gobnyan geutunyok bahwa Isa Almaseh na kheueh meuneubri Allah nyang sampoereuna. Na lhée boh peukara nyang geupeugah lé nyang tuléh nyoe. Phon that, Isa na kheueh Aneuëk Allah – Aneuëk nyang keukai. Aneuëk Allah nyang jipeuleumah keutaát Gobnyan ubak Bapak meulalu tabah Gobnyan keu meudeurita. Sibagoe Aneuëk Allah, Isa leubeh manyang nibak nabi-nabi nyang na lam kitab Peujanjian Lama. Gobnyan pi leubeh manyang nibak malaikat atawa nabi Musa keudroe. Keudua, Allah ka geupeugah bahwa Isa sibagoe Imeum nyang abadi nyang leubeh manyang nibak imeum-imeum nyang na lam Peujanjian Lama. Nyang keu lhée, ngon peurantaraan Isa, ureuëng nyang meuiman ubak Gobnyan teupeubeubaih nibak desya dan nibak teumakot meunan cit nibak maté. Sibagoe Imeum Agong, Isa geubri ubak manusia keuseulamatan seujati nyang hana hase jibri lé upacara-upacara peuseumahan keureubeuen dan upacara-upacara nyang laén nyang na lam agama Yahudi. Upacara-upacara nyan hase teubri gambaran nibak keuseulamatan seujati nyan mantong, nyang laén hana.

Deungon teupeugah cuntoh-cuntoh iman nibak tukoh-tukoh meusyeuhu lam seujarah Israel (pasai 11), nyang tuléh surat nyoe geuyue bak ureuëng nyang baca mangat teutab seutia. Lam pasai 12 gobnyan geupeukong awaknyan mangat teutab seutia sampoe akhé, deungon teukalon mantong ubak Isa. Gobnyan pi geupeukong awaknyan mangat teutab lam tabah meudeurita dan tabah teuma jitanggong buet-buet nyang teu iénanya nyang keunong ateueh awaknyan. Surat geupeu seuleusoe ngon naseuhat dan peuingat.

Asoe jih

Haba phon: Almaseh na kheueh keuneubah Allah nyang sampoereuna 1:1-3
Almaseh leubeh manyang nibak malaikat 1:4–2:18
Almaseh leubeh manyang nibak Nabi Musa dan Yosua 3:1–4:13
Keuistimewaan buet Almaseh sibagoe imeum 4:14–7:28
Keuistimewaan peujanjian Almaseh 8:1–9:28
Keuistimewaan keureubeuen Almaseh 10:1-39
Peunteng jih iman 11:1–12:29
Naseuhat dan peunutôb 13:1-25

Allah meufeureuman ngon peurantaraan Aneuëk Gobnyan

1 Bak jamén ilée jai lagoena Allah meu-
feureuman ubak indatu geutanyoe
meulalu nabi-nabi deungon geupeu guna
meubagoe cara. 2 Teuma nibak jamén akhé
nyoe Gobnyan geumeututoe ubak geu-
tanyoe deungon peurantaraan Aneuëk
Gobnyan. Meulalu Aneuëk Geuh nyoe
kheueh Allah geucebta alam seumeusta.
Dan Po teu Allah ka geupeuteuntée bahwa
Aneuëk Gobnyan nyoe kheueh nyang na
hak geupeuteuntée peue-peue mantong.
3 Gobnyan kheueh nyang peuteubiet keu
agongan Allah nyang paleng meusyeuhu;
Gobnyan kheueh gamba nyang paleng nyata
nibak droe Allah keudroe. Gobnyan kheueh
teuma nyang peulara alam nyoe sampoereu-
na deungon feureuman Geuh nyang paleng
meukuasa. Óh ka lheueh Gobnyan teupeu-
mungken manusia keuteupeubeubaih nibak
desya-desya awaknyan keudroe, Gobnyan
geuduek bak tahta peumeurintah nyang na
lam syeuruga meusajan-sajan ngon Allah,
Peunguasa nyang paleng manyang.

Keuagongan Aneuëk Allah

4 Aneuëk nyan meuteumé jabatan nyang
jiôh leubeh manyang nibak malaikat, dan
nan nyang geubri lé Po teu Allah ubak
Gobnyan pih jiôh leubeh teuhoreumat nibak
nan nyang geubri ubak malaikat. 5 Hántom
na Allah geupeugah meunoe ubak meu-
sidroe malaikat pi,
"Gata kheueh Aneuëk Ulôn;
nibak uroenyoe ulôn jeuet keu
Bapak gata."
Hántom na Allah meufeureuman meunoe
ubak malaikat pakriban kheueh mantong,
"Ulôn teuma jeuet keu Bapak jih,
dan jihnyan teuma jeuet keu
Aneuëk Ulôn."
6 Teuma bak watée Allah geu kirém Aneuëk
Gobnyan nyang tuha lam donya nyoe, Allah
meufeureuman lagée nyoe,
"Banmandum malaikat Allah wajéb
jiseumah Aneuëk nyan."
7 Keuhai malaikat-malaikat Allah meufeu-
reuman lagée nyoe,
"Allah geupeujeuet
malaikat-malaikat Gobnyan jeuet
keu angén,
dan peulayan-peulayan Gobnyan
jeuet keu apui hu."
8 Teuma ubak Aneuëk nyan Allah meufeu-
reuman,
"Takhta Droeneueh, ya Allah,
teuma keukai[a] siumu masa!
Peumeurintah Droeneueh[b] na
kheueh peumeurintah nyang ade.
9 Droeneueh galak ubak keuadelan,
dan banci ubak buet nyang hana ade;
nyang kheueh sabab jih Allah,
Allah Gata, geupiléh Gata
dan geubri keu Gata
keuhoreumatan nyang
teupeuteuka suka cita,
leubeh nibak rakan-rakan Gata."
10 Allah meufeureuman lom,
"Droeneueh, Tuhan, bak awaiphon
neucebta bumoe,
dan Droeneueh keudroe nyang
peujeuet langét.
11 Banmandum nyan teuma gadôh,
dan jeuet keu tuha lagée peukayan;
teuma Droeneueh hana meu ubah.
12 Bansigom alam raya nyoe
Droeneueh lipat lagée bajée,
dan Droeneueh gantoe ngon
nyang laén.
Teuma Droeneueh hántom na meu-ubah,
dan udeb Droeneueh hántom na
akhé."
13 Po teu Allah hántom na meufeureuman
lagée nyoe ubak meusidroe pi malaikat
Gobnyan,
"Duek kheueh blaih uneuen Lôn,
sampoe banmandum
musoh-musoh gata Ulôn
peutaklôk keu gata."
14 Meunyoe meunan, malaikat-malaikat
nyan peue nyang sibeuna jih? Awaknyan na
roh-roh nyang layani Allah, dan nyang geu-
yue lé Allah keuteutulông ureuëng-ureuëng
nyang teurimong seulamat.

Keuseulamatan nyang luwabiasa

2 Nyang kheueh sabab jih geutanyoe
harôh tamumat beukong that nibak
ajaran-ajaran nyang ka tanyoe deungoe, ma-
ngat geutanyoe bék tatinggai ajaran nyan.
2 Peusan-peusan nyang geupeutrok lé dum
na malaikat ubak indatu tanyoe teunyata
beutôi, dan ureuëng nyang hana jiturot ata-
wa hana jitaát teuma jiteurimong huköman
nyang sisuai ngon buet jih nyan. 3 Peue teuk
lom ngon keuseulamatan nyang leubeh he-
bat nibak peusan-peusan nyan! Meunyoe
geutanyoe hana tapako nibak keuseulama-
tan nyan, geutanyoe ka teuntée hana teuma
lheuh nibak huköman. Sabab Tuhan keu-
droe kheueh nyang phon-phon nyang peu-
maklum keuseulamatan nyan, dan ureuëng
nyang phon-phon that deungoe ka jibri
bukeuti keubeunaran nyan ubak geutanyoe.
4 Disampéng nyan, Allah ka geupeukong
keubeunaran keusaksian ureuëng-ureuëng
nyan deungon cara jipeuna mubagoe rupa
buet-buet nyang ajaéb dan hai-hai nyang
luwabiasa dan jibagi-bagi meuneubri-meu-
neubri nibak Roh Allah meunurot keu-
heundak jih keudroe.

Ngon peuhah jalan keu manusia mangat teupeuseulamat

5 Malaikat-malaikat hana meuteumé ku-
asa nibak Allah keu jipeurintah donya barô

[a] *Takhta Droeneueh, ya Allah, teuma keukai:* atawa Po teu Allah na kheueh keurajeuen Droeneueh.
[b] *Peumeurintah Droeneueh:* padub-padubboh naseukah kuno: Peumeurintah Gobnyan.
1:5: Zab. 2:7, 2Sam. 7:14, 1Taw. 17:13 **1:6:** Tel. 32:43 **1:7:** Zab. 104:4 **1:8-9:** Zab. 45:7-8
1:10-12: Zab. 102:26-28 **1:13:** Zab. 110:1

nyang teuma teuka, nyan kheueh donya
nyang teungoh tapeugah nyoe. 6 Seubalek
jih, bak saboh bagian nyang na lam Alkitab
na teutuléh lagée nyoe,

"Manusia nyan peue, ya Allah,
sampoe Droeneueh neutem peuingat
awaknyan?
Manusia na kheueh manusia
mantong, teuma Droeneueh
neukalon awaknyan!
7 Lam watée nyang paneuk
Droeneueh peujeuet awaknyan
bacut leubeh miyueb nibak malaikat.
Droeneueh bri ubak jihnyan
pangkat nyang mulia dan
teuhoreumat,[c]
8 lagée teupeujeuet keu nyang mat
kuasa ateueh peue mantong."

Deungon lagée nyan, meunyoe teupeugah
Allah geupeujeuet manusia "nyang mat ku-
asa ateueh peue mantong", nyan makna jih
bahwa hana meusapeue pi nyang hana dimi-
yueb kuasa manusia. Bah pih meunan, geu-
tanyoe hana takalon bak watée nyoe ma-
nusia jimat kuasa ateueh peue mantong.
9 Teuma geutanyoe ka takalon Isa meukua-
sa! Gobnyan geupeujeuet bacut leubeh mi-
yueb nibak malaikat bak watée nyang
paneuk, mangat ateueh keu gét até Po teu
Allah Gobnyan hase maté keumandum umat
manusia. Tanyoe takalon jinoe Gobnyan
geubri keududukan nyang mulia dan teu-
horeumat sabab Gobnyan ka meudeurita
sampoe maté. 10 Keubiet ka sipatot jih Allah
– nyang cebta peue-peue mantong keu
meukeusut Gobnyan keudroe – teupeujeuet
Isa nyang ba seulamat nyang sampoereuna
meulalu deurita. Deungon lagée nyan Allah
hase geupakat jai that ureuëng keu meusajan
teupeuagong meusajan ngon Isa. Sabab
Gobnyan kheueh nyang buka jalan keu
awaknyan mangat jeuet teupeuseulamat.

11 Isa geupeu gleh manusia nibak desya-
desya awaknyan; dan Gobnyan nyang peu-
gleh, dan awaknyan nyang teupeugleh nyan,
saban-saban na sidroe Bapak. Nyang kheu-
eh sabab Isa hana malée geuaku awaknyan
sibagoe syedara-syedara Gobnyan. 12 Isa
geupeugah ubak Po teu Allah,

"Ulôn teuma kubri ubak
syedara-syedara Lôn keuhai
Droeneueh.
Ulôn teuma lôn pujoe Droeneueh
nibak teumpat awaknyan
meugumpôi."

13 Dan Isa geupeugah lom lagée nyoe,
"Ulôn teuma Lôn keubah harapan Lôn ubak
Allah." Dan Gobnyan geupeugah lom,
"Nyoe kheueh Ulôn, meusajan ngon
aneuëk-aneuëk nyang ka geubri lé Allah
ubak Ulôn."

14 Lé sabab ureuëng-ureuëng nyang
geupeugah aneuëk nyan, na kheueh
makhlok manusia nyang hase maté, teuma
Isa keudroe jeuet keu saban lagée awaknyan
dan udeb lam keuadaan manusia. Gobnyan
geupeubuet meunan, mangat deungon maté
Geuhnyan hase geupeu hanco Iblih nyang
kuasa ateueh maté. 15 Deungon cara nyan
Gobnyan ka geupeubeubaih bubena
ureuëng nyang sipanyang udeb jih ka jipeu-
namiet sabab jitakot ubak maté. 16 Deungon
lagée nyan deuh kheueh takalon bahwa kon
malaikat nyang geutulông, teuma keutu-
ronan Nabi Ibrahim. 17 Nyoe meumakna
bahwa Gobnyan harôh saban deungon sye-
dara-syedara Gobnyan lam hai peue man-
tong. Dan deungon lagée nyan Gobnyan
jeuet keu Imeum Agong nyang seutia dan na
gaséh sayang. Deungon peulayan Geuh
nyang lagée nyan desya manusia jeuet geu-
peu amphon. 18 Dan sabab Gobnyan keu-
droe ka lheueh geurasa meudeurita dan keu-
nong cuba, Gobnyan hase geutulông
ureuëng-ureuëng nyang keunong cubaan,
sabab Gobnyan keudroe ka lheueh jicuba
dan meudeurita.

Isa leubeh rayeuk nibak Nabi Musa

3 Syedara-syedara seusabe ureuëng
Kristen nyang geutawök cit lé Po teu
Allah! Cuba gata pike beu lhok-lhok keuhai
Isa nyoe! Allah geukirém Gobnyan khusos
beujeuet keu Imeum Agong lam agama
nyang tanyoe anut. 2 Gobnyan seutia ubak
Allah nyang ka geupiléh Gobnyan keubuet
nyan, saban lagée Nabi Musa yoh masa ilée
seutia geupeubuet tugaih geuh lam Baét
Allah. 3 Teuma Isa patot meuteumé horeu-
mat nyang leubeh rayeuk nibak Nabi Musa.
Sabab ureuëng nyang peudong rumoh harôh
meuteumé horeumat nyang leubeh rayeuk
nibak rumoh nyan keudroe. 4 Beutôi tieb-ti-

[c] Lam padub-padubboh naseukah kuno na tutoe haba: Droeneueh peujeuet gobnyan meukuasa ateueh âlam raya (kalon Zabur 8:7).

2:6-8: Zab. 8:5-7 **2:12:** Zab. 22:23 **2:13:** Yes. 8:17, 18 **3:2:** Teu. 12:7

eb rumoh na nyang peudong, teuma nyang
paeudong peue-peue mantong na kheueh
Allah keudroe. 5 Nabi Musa seutia sibagoe
peulayan lam Baét Allah dan geupeusampoe
hai-hai nyang teuma geupeugah lé Allah bak
watée nyang teuma teuka. 6 Teuma Almaseh
seutia sibagoe Aneuëk nyang meutanggong
jaweueb ateueh Baét Allah. Dan geutanyoe
kheueh Baét Allah, meunyoe tanyoe teutab
meuseumangat dan teutab yakén peue
nyang tanyoe harab nyan.

Meureuhat keu umat Allah

7 Sabab nyan, lagée nyang geupeugah lé
Roh Allah,

"Meunyoe uroenyoe gata tadeungoe
su Allah,
8 bék kheueh gata tapeukreuh ulée,
lagée indatu gata,
watée awaknyan jibeurontak ubak
Po teu Allah, dan ji ujoe Allah
lam padang pasi.
9 'Nibak teumpat nyan indatu gata ji
cuba Ulôn, dan ji ujoe Ulôn,' kheun
Allah,
'padahai awaknyan ka jikalon
buet Ulôn nyang peuet ploh thon
treb jih.'
10 Nyang kheueh sabab jih Ulôn
meureuka bak awaknyan dan Lôn
peugah lagée nyoe,
'Awaknyan sabe hana seutia,
dan beu-oe that jitaát peue-peue
nyang Lôn peurintah.'
11 Ulôn beungéh dan meusumpah,
'Awaknyan hana teuma jitamong
lam nanggroe nyan
keujiteumé meureuhat meusajan
ngon ulôn.' "

12 Syedara-syedara, até-até kheueh dan
bék sampoe na lamkawan gata ureuëng
nyang até jih jeuhet that dan hana meuiman,
akhé jih jihnyan jigisa dan jipeujiôh Allah
nyang udeb! 13 Ngon lagée nyan, mangat
bék na meusidroe pi lamkawan gata nyang
keunong tipée lé desya akhé jih jilawan
Allah, bah kheueh gata saléng na tabri
naseuhat tieb-tieb uroe simantong tanyoe na
udeb lam jamén nyang teupeugah "Uroe
Nyoe" lam Alkitab. 14 Tanyoe mandum na
kheueh rakan saboh meujuang ngon Alma-
seh, asai geutanyoe trok bak akhé tamumat
nyang kong ubak keuyakénan nyang tanyoe
milék yoh awai kon.

15 Nyoe kheueh nyang teutuléh lam
Alkitab,

"Meunyoe nibak uroe nyoe gata
teudeungoe su Allah,
bék kheueh gata tapeukreuh ulée,
lagée indatu gata, watée
awaknyan jibeurontak ubak Po
teu Allah."

16 Ngon lagée nyan, soe kheueh nyang
jideungoe su Allah laju beurontak ubak
Gobnyan? Nyan kheueh banmandum
ureuëng nyang ka geupimpén lé Nabi Musa
jiteubiet lam nanggroe Meusé, bukon?
17 Dan ateueh soe kheueh Allah beungéh
peuet ploh thon treb jih? Ateueh awaknyan
nyang meudesya, nyang reubah maté lam
padang pasi, nyoe peue kon? 18 Watée Allah
meusumpah lagée nyoe, "Awaknyan hana
teuma jitamong lam nanggroe nyan keu-
jiteumé meureuhat meusajan Ulôn" – soe
kheueh teuma nyang geumeukeusut lé Po
teu Allah? Nyang geumeukeusut nyan na
kheueh ureuëng-ureuëng nyang beurontak
ubak Allah, nyoe peue kon? 19 Jinoenyoe
tanyoe ka muphom bahwa awaknyan hana
hase jitamong, sabab awaknyan hana meu-
iman ubak Po teu Allah.

4 Deungon lagée nyan, janji Allah
mantong na, dan keugeutanyoe teuma
geubri meureuhat lagée nyang ka geupeu
janji. Deungon nyan, gét that tanyoe tajaga
mangat bék na meusidroe pih lamkawan
gata nyang teunyata hana nyang jirasa meu-
reuhat nyang ka geupeu janji lé Allah nyan.
2 Sabab Haba Gét nyan ka geubri keugeuta-
nyoe saban cit lagée keu awaknyan. Teuma
keu awaknyan, haba nyan hana meuguna.
Sabab, watée awaknyan jideungoe, hana ji-
patéh. 3 Teuma, geutanyoe nyang meuiman
nyoe tateurimong meureuhat nyang ka geu-
peu janji lé Po teu Allah nyan. Nyan sisuai
ngon peue nyang ka geufeureuman lé Allah,
lagée nyoe,

"Ulôn beungéh dan meusumpah,
'Awaknyan hana jiteumeutamong
keujimeureuhat meusajan Ulôn.' "

Allah meufeureuman lagée nyan bah pi buet
Gobnyan ka seuleusoe watée phon that geu-
cebta donya nyoe. 4 Sabab keuhai uroe
nyang keutujoh, na teutuléh lam Alkitab
lagée nyoe, "Nibak uroe nyang keutujoh Po
teu Allah geumeureuhat nibak mandum buet
Gobnyan." 5 Keuhai nyan na lom teutuléh
lagée nyoe, "Awaknyan hana teuma jita-

3:7-11: Zab. 95:7-11 3:15: Zab. 95:7-8 3:16-18: Teu. 14:1-35 4:3: Zab. 95:11 4:4: Keuj. 2:2 4:5: Zab. 95:11

mong lam nanggroe nyan keu meuteumé
meureuhat meusajan Ulôn." [6] Teuma
awaknyan nyang phon-phon that jiteuri-
mong Haba Gét nyan, hana jiteurimong
meureuhat nyan sabab awaknyan hana meu-
iman. Meunyoe lagée nyan ka nyata bahwa
na ureuëng-ureuëng nyang jeuet jiteurimong
meureuhat nyan. [7] Sabab Allah ka geupeu-
teuntée saboh uroe nyang laén lom, nyang
teupeugah "Uroe Nyoe". Meuthon-thon óh
lheueh nyan Allah geumeututoe keuhai
nyan meulalu Nabi Daud, lam ayat nyang ka
lheueh teupeugah bunoe,

"Meunyoe nibak uroenyoe gata
tateurimong feureuman Allah,
bék kheueh gata tapeukreuh
ulée."

[8] Meunyoe seukira jih Yosua ka geubri
ureuëng-ureuëng nyang meureuhat nyang
geupeu janji lé Allah, teuma Allah hana
teuma meufeureuman le keuhai saboh uroe
nyang laén. [9] Teuma, keu umat Allah
mantong na janji keujimeureuhat lagée
Allah meureuhat bak uroe nyan keutujoh
nyan. [10] Sabab ureuëng nyang teurimong
meureuhat nyang geupeu janji lé Allah ubak
jihnyan, teuma jimeureuhat cit nibak
banmandum buet jih nyan, saban lagée Po
teu Allah. [11] Sabab nyan, jak kheueh tanyoe
ta useuha beubiet-biet keutateurimong meu-
reuhat lagée nyang geupeu janji lé Allah
nyan. Bék sampoe meusidroe pi lamkawan
tanyoe hana meuhase lagée awaknyan yoh
masa ilée, sabab hana meuiman ubak Allah.

[12] Feureuman Allah na kheueh feureu-
man nyang udeb dan teuga; leubeh tajam
nibak peudeueng nyang meumata dua. Feu-
reuman Geuhnyan jitamong tajam trob ubak
bataih jiwa ngon roh; trok ubak atot-atot dan
tuleueng sum-sum, sampoe geuteupeue si
lhok-lhok jih pikeran dan niet até manusia.
[13] Hana meusaboh makhlok nyang na
teusöm nibak pandangan Allah. Peue-peue
mantong teulon dan teuhah dikeue Gob-
nyan. Dan tanyoe harôh tabri tanggong
jaweueb ubak Gobnyan.

Isa Imeum Agong nyang rayeuk

[14] Nyang kheueh sabab jih tanyoe beu-
tamumat nyang kong ubak nyang ta aku
nibak peue nyang ka ta iman. Sabab tanyoe
na Imeum Agong nyang rayeuk, nyang ka
geutamong trok ukeue Po teu Allah –
Gobnyan kheueh Isa Aneuëk Allah.
[15] Imeum Agong tanyoe nyan kon kheueh
imeum nyang hana geurasa meusajan ngon
na nyang leumoh-leumoh nibak geutanyoe.
Nyang sikeubiet jih, Gobnyan ka teu ujoe
lam hai-hai peue mantong, saban lagée geu-
tanyoe keudroe; teuma Gobnyan hana geu-
peubuet desya! [16] Sabab nyan, jak kheueh
geutanyoe ngon biet-biet tajeuet tameuha-
dab ubak Po teu Allah nyang mat peurintah
deungon jroh até. Allah teuma geugaséh
geutanyoe dan geubri beureukat ubak geu-
tanyoe mangat geutanyoe meuteumé sinu-
long paih óh trok bak watée jih.

5 Tieb-tieb imeum agong teupiléh
lamkawan umat, dan teuangkat keujila-
yani Allah sibagoe waki awaknyan. Tugaih
jih na kheueh teupeuseumah ubak Po teu
Allah meuneubri-meuneubri dan keureu-
beuen-keureubeuen keuteupeu amphon de-
sya. [2] Imeum agong nyan keudroe leumoh
lam sigala hai, dan ngon sabab nyan
gobnyan jeuet geupeubuet leumoh leumbot
keu ureuëng-ureuëng nyang hana jiteupeu
dan keu ureuëng nyang sisat jalan jih. [3] Dan
sabab gobnyan keudroe leumoh, nyang
kheueh sabab jih gobnyan keudroe geupeu
seumah keureubeuen, kon mantong lé sabab
desya-desya umat, teuma meunan cit lé sa-
bab desya-desya jih keudroe. [4] Hana meu-
sidroe pi nyang jiangkat droe jih keudroe
jeuet keu imeum agong. Ureuëng nyang
jeuet keu imeum agong, meunyoe Po teu
Allah nyang tawök jih nyan beujeuet keu
imeum agong nyan – saban lagée Nabi
Harun.

[5] Meunan cit deungon Almaseh.
Gobnyan hana geuangkat droe Geuh keu-
droe jeuet keu Imeum Agong. Allah keu-
droe kheueh nyang angkat Gobnyan. Allah
meufeureuman ubak Gobnyan,

"Gata kheueh Aneuëk Ulôn;
nibak uroenyoe Ulôn jeuet keu
Bapak Gata."

[6] Bak teumpat nyang laén Allah meu-
feureuman,

"Gata na kheueh imeum siumu
masa,
lagée Imeum Melkisedek." [d]

[7] Bak watée Isa udeb lam donya nyoe,
Gobnyan meudoá dan geumeulakée ngon su

---

[d] *lagée Imeum Melkisedek:* atawa nyang jitamong lam gareh keuturonan Melkisedek.

4:7: Zab. 95:7-8 **4:8:** Tel. 31:7, Yos. 22:4 **4:10:** Keuj. 2:2 **5:3:** Im. 9:7 **5:4:** Keu. 28:1 **5:5:** Zab. 2:7
5:6: Zab. 110:4 **5:7:** Mat. 26:36-46, Mrk. 14:32-42, Luk. 22:39-46

geudumpék sira geumo ubak Po teu Allah, nyang hase peuseulamat Gobnyan nibak maté. Dan sabab lé Gobnyan takzem ubak Allah ngon peunoh horeumat, ngon lagée nyan Gobnyan geudeungoe lé Po. 8 Isa na kheueh Aneuëk Allah, teuma bah pi meunan, Gobnyan geumeurunoe jeuet keu ureuëng nyang taát meulalu deurita Gobnyan. 9 Dan óh ka lheueh Gobnyan teupeujeuet keu nyang peuseulamat nyang sampoereuna, Gobnyan jeuet keu panghulée seulamat nyang keukai keu mandum manusia nyang taát ubak Gobnyan, 10 dan Allah pi geupeugah bahwa Gobnyan na kheueh Imeum Agong, saban lagée Imeum Melkisedek![e]

Peuingat

11 Keuhai keududukan Isa sibagoe Imeum Agong, jai that-that nyang peureulée kamoe britée ubak gata, teuma payah that keu kamoe peutrang sabab gata mulet that bak tamuphom. 12 Nyang sibeuna jih ka watée jih nibak gata jeuet keu gurée, rupari gata peureulée that beujai tameurunoe nibak ureuëng laén keuhai azas-azas nyang phon nibak ajaran Allah. Gata goh hase tateurimong peunajoh nyang kreueh; gata mantong tajieb susu kong. 13 Ureuëng mantong jieb susu, nyan makna jih mantong aneuëk manyak; jihnyan gohlom na peungalaman keuhai peue nyang beutôi dan peue nyang salah. 14 Peunajoh nyang kreueh na kheueh keu ureuëng rayeuk nyang lé sabab peungalaman, ka hase jipeubeda nyang toh nyang jroh dan toh nyang jeuhet.

6 Sabab nyan, jak kheueh tabeuet laju ubak peungajaran-peungajaran nyang leubeh keuhai tuha lam udeb Kristen, dan bék mantong teukalon azas-azas nyang phon nibak ajaran agama tanyoe. Bék ta ulang lé ajaran dasai bahwa manusia meuseuti jipiôh nibak buet-buet nyang hana meuguna dan harôh meuiman ubak Allah, 2 atawa peulajaran dasai keuhai pumanö[f] atawa keuhai teupeuduek jaroe ateueh gob, atawa keuhai udeb lom teuma óh ka lheueh maté atawa huköman nyang keukai. 3 Jak kheueh geutanyoe, meunyoe Allah geupeu idhin, tabeuet ubak peulajaran-peungajaran nyang leubeh mayang!

4 Sabab, ureuëng-ureuëng nyang ka meurutat, hana mungken teubimbéng lom teuma. Awaknyan yoh masa ilée kana lam trang nibak Po teu Allah, dan jirasa meuneubri Gobnyan. Meunan cit awaknyan ka jikuasa lé Roh Allah. 5 Awaknyan jiteupeu nibak peungalaman jih keudroe bahwa feureuman Allah nyan jroh that, dan awaknyan jirasa karonya-karonya nyang peunoh kuasa nibak jamén nyang teuma teuka. 6 Teuma óh lheueh nyan awaknyan meurutat! Panena mungken teubimbéng lom keujitobat lom teuma nibak desya-desya jih. Sabab awaknyan teungoh jisaleb lom Aneuëk Allah dan jipeujeuet Gobnyan jihina dikeue rakyat ba.

7 Tanoh nyang kayém jiphiéb ié ujeuen u ateueh jih, laju jipeuhase seunaman nyang meuguna keu ureuëng-ureuëng nyang keureuja, tanoh nyang lagée nyan geubri beureukat lé Po teu Allah. 8 Teuma meunyoe tanoh nyan jipeuhase naleueng lakoe dan timoh jih meuduro, tanoh nyang lagée nyan hana meuguna singoh teuma geukutôk lé Po teu Allah dan akhé jih teutot sampoe habéh.

9 Teuma Syedara-syedara lôn nyang teucinta, bah pih kamoe meupeugah meunan, kamoe yakén meunyoe keu gata. Kamoe yakén bahwa gata ka tateurimong hai-hai nyang leubeh jroh, na kheueh beureukat-beureukat nyang jeuet keubagian nibak keuseulamatan gata. 10 Po teu Allah kon kheueh Allah nyang hana ade. Gobnyan hana tuwoe ubak peue nyang gata peubuet keu Gobnyan, dan geunaséh nyang gata peuleumah ubak Gobnyan bak watée gata tulông syedara-syedara saboh iman, watée yoh ilée dan jinoenyoe. 11 Kamoe meuharab that mangat gata maséng-maséng sabe lam seumangat trok bak akhé, sampoe gata tateurimong peue nyang gata harab-harab that nyan. 12 Kamoe hana kamoe tem gata jeuet keu beu-o. Teuma kamoe meuharab gata taudeb lagée ureuëng nyang teurimong peue nyang geupeu janji lé Po teu Allah, sabab meuiman ubak Gobnyan dan sabab tapreh deungon saba.

Janji Allah hana jeuet meu ubah

13 Bak watée Allah meujanji ubak Nabi Ibrahim, Gobnyan meusumpah bahwa

---

[e] *lagée Imeum Melkisedek:* atawa nyang jitamong lam gareh keuturonan Melkisedek. [f] *pumanö:* atawa upacara teupeusuci.

5:12-13: 1Kor. 3:2 **6:8:** Keuj. 3:17-18

Gobnyan teuma geupeubuet peue nyang ka
geupeu janji nyan. Dan sabab hana nyang
leubeh manyang nibak Allah, teuma
Gobnyan meusumpah ateueh nan Geuh keu-
droe. 14 Gobnyan geupeugah, "Ulôn meu-
janji teuma Lôn bri beureukat keugata dan
lôn peujeuet keuturonan gata nyang le."
15 Nabi Ibrahim geupreh janji nyan ngon
saba, teuma gobnyan laju geuteurimong
peue nyang ka geupeu janji lé Allah ubak
gobnyan nyan. 16 Meunyoe ureuëng meu-
sumpah, jihnyan meusumpah ateueh nan
ureuëng laén nyang leubeh manyang nibak
jihnyan, ngon lagée nyan sumpah nyan jeuet
keuseuneulheueh banmandum nyang teu-
bantah. 17 Allah keuneuk geupeuteugaih bak
ureuëng-ureuëng nyang teurimong janji
Gobnyan, bahwa Gobnyan hana teuma geu
ubah reuncana Geuh. Nyang kheueh sabab
jih Gobnyan geutamah sumpah nibak janji
Geuh nyan. 18 Dua boh hai nyan hana hase
meu ubah: Allah hana mungken meusulet
keuhai janji dan sumpah Gobnyan. Sabab
nyan, geutanyoe nyang ka tameupayong ni-
bak Allah, geubri durongan nyang teuga
keutamumat nyang kong ubak harapan
nyang teuleung luwah dikeue geutanyoe.
19 Harapan tanyoe nyan lagée saoh nyang
teubeunom sampoe that lhok dan na kheueh
teumpat tamumat nyang lumpah that kong
dan aman lam udeb geutanyoe. Harapan
nyang peureulong ubak gorden sinutôb
Ruweueng Mahasuci nibak Baét Tuhan lam
syeuruga. 20 Isa ka geurinteh jalan rot jak
ubak teumpat nyan keu geutanyoe, dan ka
geutamong keunan jeuet keu Imeum Agong
geutanyoe siumu masa, lagée Imeum Melki-
sedek.

Imeum Melkisedek

7 Melkisedek na kheueh raja nibak
Saleuem dan imeum Allah Nyang Ma-
hamanyang. Watée Nabi Ibrahim geuwoe
nibak mideuen prang geupeutaloe dum na
raja-raja, Melkisedek laju geuteuka geujak
sambot gobnyan sira geubri beureukat keu
gobnyan. 2 Teuma Nabi Ibrahim laju geubri
ubak Melkisedek siper siploh nibak peue-
peue mantong nyang hase geureupah. (Nan
Melkisedek makna jih, nyang phon-phon
that, "Raja nyang ade"; dan sabab gobnyan
raja nibak Saleuem, ngon lagée nyan nan
gobnyan teupeugah teuma, "Raja Seu-
jahteura".) 3 Keuhai Melkisedek nyoe
gobnyan hana keuteurangan dipat mantong
bahwa gobnyan na ayah atawa ma atawa
indatu; meunan cit hana keuteurangan keu-
hai uroe lahé gobnyan, meunan cit keuhai
gobnyan maté. Gobnyan saban lagée
Aneuëk Allah; gobnyan na kheueh imeum
nyang abadi.

4 Deungon lagée nyan, deuh takalon di-
sinoe padub na rayeuk jih Melkisedek nyoe;
gobnyan meunan rayeuk sampoe Nabi Ibra-
him keudroe, bapak indatu bansa geutanyoe,
geubri keu gobnyan siper siploh nibak peue-
peue mantong nyang geuteumé nibak
muprang nyan. 5 Lam hukôm agama Yahudi
ka teupeuteuntée bahwa imeum-imeum keu-
turonan Lewi meuseuti geukuteb siper si-
ploh nibak hase hareukat umat Israel, na
kheueh syedara-syedara awaknyan keudroe,
bah kheueh awaknyan saban-saban keuturo-
nan Nabi Ibrahim. 6 Melkisedek kon keu-
turonan Lewi, teuma gobnyan meuteumé cit
siper siploh nibak peue nyang geureubot lé
Nabi Ibrahim, dan geubri beureukat teuma
ubak Nabi Ibrahim nyang sibeuna jih ka
geuteurimong janji-janji nibak Po teu Allah.
7 Keubiet hana jeuet teubantah bahwa
ureuëng nyang teubri beureukat leubeh mi-
yueb nibak ureuëng nyang bri beureukat
nyan. 8 Imeum-imeum nyang teurimong ha-
se nyang teutageh siper siploh jeumba geuh-
nyan na kheueh ureuëng nyang hase maté.
Teuma meunurot nyang na teutuléh lam
Alkitab, Melkisedek nyang geuteurimong
meuneubri siper siploh nyan na kheueh
ureuëng nyang teutab udeb. 9 Jeuet teupeu-
gah bahwa Lewi – nyang keuturonan
gobnyan geucok siper siploh jeumba nibak
umat Israel – geubayeue cit teuma jeumba
nyan meulalu Nabi Ibrahim, bak watée Nabi
Ibrahim geubayeue atra nyan ubak Melkise-
dek. 10 Bah pi Lewi gohlom lahé, teuma
jeuet teupeugah gobnyan kana lam tuboh
Nabi Ibrahim indatu gobnyan, bak watée
Melkisedek meurumpok ngon Nabi Ibra-
him.

11 Di miyueb pimpénan imeum-imeum
Lewi, hukôm agama Yahudi teubri keu
umat Israel. Sabab imeum-imeum Lewi yoh
masa ilée nyan hana hase geupeubuet ngon
sampoereuna peue nyang meuseuti geupeu-
buet, ngon lagée nyan meuseuti beuna
imeum nyang laén, na kheueh nyang saban
lagée Imeum Melkisedek, dan kon nibak
kawöm Imeum Nabi Harun lom teuma!

6:14: Keuj. 22:16-17 6:19: Im. 16:2 6:20: Zab. 110:4 7:1-2: Keuj. 14:17-20 7:5: Teu. 18:21



Imeum Lewi (7:11)

12 Deungon lagée nyan, meunyoe keudu-
dukan imeum-imeum nyan meu ubah,
huköm agama Yahudi pi meu ubah teuma.
13 Nyang teumeukeusut disinoe na kheueh
Tuhan geutanyoe: Gobnyan nibak sukée la-
én, dan hantom na meusidroe pih lamkawan
sukée Gobnyan nyang jeuet sibagoe imeum.
14 Banmandum ureuëng jiteupeu bahwa Tu-
han geutanyoe asai geuh nibak sukée Yehu-
da; dan Nabi Musa hantom na geurebot
sukée nyan bak watée gobnyan geumeutu-
toe keuhai imeum-imeum.

Sidroe imeum nyang laén lagée Melkisedek

15 Hai nyang teupeugah nyoe jeuet keu-
leubeh jeulaih lom, deungon teuka jih sidroe
imeum laén nyang saban lagée Melkisedek.
16 Gobnyan teuangkat jeuet keu imeum, kon
ngon dasai jih lé peuratoran-peuratoran ma-
nusia, teuma ngon dasai jih nibak udeb
gobnyan nyang meukuasa dan nyang hana
keuneulheueh jih. 17 Sabab lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, "Droeneueh na kheueh
imeum siumu masa, saban lagée imeum
Melkisedek." 18 Teuma, jinoenyoe peura-
toran nyang awai ka teukeubah bak binéh,
sabab hana kong dan hana meufaedah.
19 Huköm agama Yahudi hana hase jipeuna
sapeue-sapeue pih nyang sampoereuna.
Nyang kheueh sabab jih geutanyoe jinoe-
nyoe geubri saboh harapan nyang paleng
gét; deungon atra nyan tanyoe hase tapeurab
ubak Po teu Allah.
20 Lom teuma, banmandum nyan na
meusajan ngon sumpah nibak Po teu Allah.
Gohlom na sumpah nyang lagée nyan bak
watée imeum-imeum nyang laén teu baiát.
21 Teuma Isa teubaiát jeuet keu imeum teu-
peu sumpah, bak watée Allah meufeureu-
man ubak Gobnyan lagée nyoe,

"Tuhan ka meusumpah,
dan Gobnyan hana geu ubah
keuputosan Geuh,
'Droeneueh na kheueh imeum
siumu masa.' "

22 Deungon nyoe teuma Isa jeuet keuja-
minan keusaboh meujanji nyang leubeh gét.
23 Na lom saboh teuk hai: imeum-
imeum nyang laén nyan jai that, sabab
awaknyan maséng-maséng maté akhé jih
hana hase jipeusampoe jabatan jih. 24 Teu-
ma Isa udeb siumu masa, deungon lagée
nyan jabatan Gobnyan sibagoe imeum hana
teupinah bak ureuëng laén. 25 Deungon sa-
bab keu siumu masa Isa hase geupeu seula-
mat ureuëng-ureuëng nyang jijak ubak Po
teu Allah meulalu Gobnyan, sabab Gobnyan
udeb siumu masa keu teupeutrok meulakée
Gobnyan ubak Po teu Allah keu ureuëng-
ureuëng nyan.
26 Deungon nyan, Isa nyan kheueh
Imeum Agong nyang tanyoe peureulée.
Gobnyan suci; nibak Gobnyan hana meu-
teuma nyang salah atawa desya peue
mantong. Gobnyan teupeujiôh nibak
ureuëng-ureuëng nyang meudesya, dan teu-
peu ék trok ubak teumpat nyang leubeh
manyang nibak banmandum langét.
27 Gobnyan hana saban lagée imeum-
imeum agong nyang laén, nyang tieb-tieb
uroe meuseuti jipeuseumah keureubeuen sa-
bab desya-desya jih keudroe yoh masa ilée,
barô kheueh lé sabab desya-desya umat. Isa
geupeu seumah keureubeuen teuma cit si-
goe sagai keu siumu masa, watée Gobnyan
geupeu seumah droe Geuh keudroe sibagoe
keureubeuen. 28 Huköm agama Yahudi teu
angkat ureuëng nyang hana sampoereuna
jeuet keu imeum agong. Teuma dudoe nibak
huköm nyan, Allah geupeugét janji deungon
sumpah bahwa Gobnyan geu baiát sibagoe
Imeum Agong, Aneuëk nyang ka geupeu-
peujeuet Peuseulamat nyang sampoereuna
keu siumu masa.

7:17: Zab. 110:4 **7:21:** Zab. 110:4 **7:27:** Im. 9:7

Isa Imeum Agong geutanyoe

8 Ulée haba nibak mandum tutoe nyoe
na kheueh: Tanyoe na Imeum Agong
nyang lagée nyan, nyang geuduek geumat
peurintah meusajan ngon Po teu Allah
nyang Maharayeuk lam syeuruga. 2 Gob-
nyan geupeubuet tugaih sibagoe Imeum
Agong lam Ruweueng Mahasuci, na kheueh
lam Khimah Tuhan nyang seujati, nyang
geupeudong lé Tuhan keudroe, kon lé ma-
nusia.
3 Tieb-tieb imeum agong teubaiát keu
teupeuseumah keureubeuen atawa keureu-
beuen keu Po teu Allah. Meunan kheueh
teuma ngon Imeum Agong geutanyoe;
Gobnyan meuseuti na sapeue-sapeue keu-
teupeu seumah. 4 Seukira jih Gobnyan na
ateueh rhueng donya nyoe, Gobnyan hana
teuma jeuet keu imeum, sabab kana imeum
nyang peuseumah keureubeuen nyang teu-
peuteuntée lam hukôm agama Yahudi. 5 Bu-
et nyang awaknyan peubuet sibagoe imeum
nyan nyang sibeuna jih na kheueh sibagoe
gamba atawa bubayang lagée toh nyang na
lam syeuruga. Hai nyan ka lheueh geupeu-
gah lé Nabi Musa bak watée geukeuneuk
peudong Khimah Tuhan. Allah meufeureu-
man lagée nyoe ubak Nabi Musa, "Ingat!
Banmandum nyan meuseuti gata peubuet
meunurot cara nyang ka teutunyok ubak
gata di ateueh gunong." 6 Teuma jinoenyoe
Isa meuteumé tugaih imeum nyang jiôh
leubeh mulia nibak nyang geupeubuet lé
imeum-imeum nyan. Sabab janji nyang geu-
peuna lé Allah ngon manusia, na kheueh
janji nyang leubeh jroh sabab meudasai ni-
bak janji keu hai-hai nyang leubeh gét.
7 Seukira jih hana nyang kureueng nibak
peujanji nyang phon, deungon lagée nyan
hana peureulée teupeuna janji nyang keu-
dua. 8 Teuma Allah ka geuteumé nyang sa-
lah ateueh umat Geuh, sampoe Allah meu-
feureuman,

"Ingat, teuma teuka watée jih,
Ulôn teuma Lôn peugét
peujanjian nyang barô ngon bansa
Israel, dan ngon bansa Yehuda.
9 Kon lagée peujanjian nyang ka Lôn
peugét ngon indatu awaknyan
bak watée Ulôn kawai awaknyan
Lôn peuteubiet nibak nanggroe
Meusé.
Awaknyan hana seutia ubak
peujanjian nyang Ulôn peugét ngon
awaknyan;
nyang kheueh sabab jih hana Lôn
pakoe keu awaknyan.
10 Teuma jinoenyoe, nyoe peujanjian
nyang Ulôn peugét ngon umat Israel
nibak uroe-uroe nyang teuma
teuka, feureuman Tuhan:
Ulôn teuma kukeubah hukôm Lôn
lam pikeran awaknyan,
dan Lôn tuléh bak até awaknyan.
Ulôn teuma jeuet keu Allah awaknyan,
dan awaknyan teuma jeuet keu
umat Lôn.
11 Awaknyan hana peureulée jipurunoe
seusabe kawöm droe,
atawa jipeugah ubak syedara jih,
'Turi kheueh ubak Tuhan.'
Sabab awaknyan mandum, cut rayeuk,
teuma jituri Ulôn.
12 Ulôn teuma kupeu amphon bubena
nyang salah nibak awaknyan,
dan hana Lôn ingat lé
desya-desya awaknyan."
13 Deungon geupeugah saboh peujanjian
nyang barô, Allah geupeugét peujanjian
nyang phon nyan jeuet keu tuha dan useu-
eng; dan peue nyang ka tuha, teuma reujang
gadôh.

Cara teuseumah lam donya dan cara teuseumah lam syeuruga

9 Peujanjian nyang phon na peuratoran-
peuratoran iébadat, dan na teuma teum-
pat iébadat nyang jipeugét lé manusia. 2 Sa-
boh khimah teupeudong nyang nibak bagian
keu jih teuboh nan Ruweueng Suci. Nibak
teumpat nyan na standar teumpat panyöt,
dan na cit meuja ngon ruti nyang teupeuseu-
mah ubak Po teu Allah. 3 Nibak bagian
dalam, dilikot gorden nyang keudua, na
ruweueng nyang teuboh nan Ruweueng Ma-
hasuci. 4 Lam ruweueng nyan na miseubah
nyang teupeugét nibak méuh keu teumpat
tot dupa, dan na cit Peutoe Peujanjian nyang
bansaboh nyan teuseupoh ngon méuh. Lam
Peutoe nyan na beulangöng méuh nyang
meuasoe manna, tungkat Nabi Harun nyang
ka jitimoh tunéh, dan dua boh leumpeung
batée tuléh nyang nibak bagian ateueh jih
teutuléh siploh boh peurintah Allah. 5 Di
ateueh Peutoe nyan na teuma teukeubah dua

8:1: Zab. 110:1 8:5: Keu. 25:40 8:8-12: Yer. 31:31-34 9:2: Keu. 26:1-30, 25:23-30, 31-40 9:3: Keu. 26:31-33
9:4: Keu. 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Teu. 17:8-10, Keu. 25:16, Tel. 10:3-5 9:5: Keu. 25:18-22

Kerub, na kheueh makhlok meusayeub siba-
goe lambang Allah geuteuka. Sayeueb nibak
bandua makhlok nyan meureuntang ateueh
sinutôb Peutoe, na kheueh teumpat peu
amphon desya. Teuma banmandum nyan
hana hase teupeutrang jinoenyoe seucara
saboh-saboh.

6 Meunan kheueh banmandum teuatoe.
Tieb-tieb uroe imeum-imeum geutamong
nibak bagian keu khimah nyan keugeujak
peubuet tugaih awaknyan. 7 Nyang tamong
ubak bagian nyang paleng lhok khimah
nyan na kheueh imeum agong mantong.
Gobnyan geupeubuet lagée nyan sigoe lam
sithon. Hai nyan geupeubuet sira geuba da-
rah keugeupeuseumah ubak Po teu Allah
sabab droe geuh keudroe dan sabab lé de-
sya-desya nyang jipeubuet ngon hana sadar
lé umat Gobnyan. 8 Deungon atoran nyan,
Roh Allah geutunyok deungon nyata,
bahwa simantong khimah bagian keu nyan
mantong na teudong, rot tamong u dalam
Ruweueng Mahasuci nyan gohlom teubuka.
9 Nyoe sibagoe lambang jamén jinoenyoe;
nyan meumakna bahwa peue-peue nyang ka
teupeuseumah dan keureubeuen-keureubeu-
en beulatang nyang teupeuseumah ubak
Allah, hana hase teupeusampoereuna até
nurani ureuëng nyang ba peuseumahan.
10 Sabab banmandum upacara nyan na hu-
bongan ngon peunajoh, ié meuneujiéb, dan
meubagoe rupa upacara peusuci. Banman-
dum nyan na kheueh peuratoran-peuratoran
lahé nyang meulaku meuguna sampoe ubak
watée Allah geupeu barô lom teuma.

11 Teuma Almaseh ka teuka sibagoe
Imeum Agong nibak hai-hai nyang gét
nyang ka lheueh na. [g] Khimah Tuhan bak
teumpat Gobnyan geumubuet sibagoe
Imeum Agong na kheueh Khimah nyang
leubeh agong dan leubeh sampoereuna. Atra
nyan hana jipeugét lé manusia; meukeusut
jih, kon asai lam donya nyang geucebta
nyoe. 12 Almaseh geutamong lam Ruweu-
eng Mahasuci nyang na lam Khimah nyan
teuma cit sigoe sagai keu siumu masa. Bak
watée nyan Gobnyan hana geuba darah ka-
méng agam atawa darah aneuëk leumô keu-
geupeuseumah; nyang geuba na kheueh
darah Geuh keudroe, dan deungon nyan
Gobnyan ka geupeubeubaih geutanyoe siu-
mu masa. 13 Darah nibak kaméng dan leumô
agam meunan cit abée nibak keureubeuen
aneuëk leumô, geupeu guna keuteureutek
ateueh ureuëng-ureuëng nyang kutoe meu-
nurot atoran agama mangat awaknyan jeuet
keu gleh. Ngon lagée nyan, meunyoe darah
dan abée nyan jeuet jipeugleh najih nibak
ureuëng-ureuëng nyan, 14 peuteuk lom da-
rah Almaseh! Meulalu Roh nyang keukai,
Almaseh geupeu seumah droe Geuh keu-
droe ubak Po teu Allah sibagoe keureubeu-
en nyang sampoereuna. Darah Gobnyan
teupeugleh até nurani geutanyoe nibak upa-
cara agama nyang hana meuguna, mangat
geutanyoe hase tapeutimang Allah nyang
udeb.

15 Nyang kheueh sabab jih Almaseh jeu-
et keu nyang ba ubak peujanjian nyang barô,
mangat ureuëng nyang ka geutawök lé Allah
jeuet jiteurimong beureukat-beureukat abadi
nyang ka geupeujanji lé Allah. Banmandum
nyan hase teujadi sabab kana nyang maté,
nyan kheueh Almaseh; dan deungon maté
Geuh nyan hase teupeubeubaih manusia ni-
bak buet-buet nyang salah nyang ka
awaknyan peubuet bak watée peujanjian
nyang phon mantong meulaku.

16 Meunyoe na surat warésan, meuseuti
teuma beuna bukeuti jih bahwa ureuëng
nyang peugét surat nyan ka meuninggai
donya. 17 Sabab surat warésan hana meugu-
na simantong ureuëng nyang peugét surat
nyan mantong udeb. Surat nyan jeuet teu-
peuguna meunyoe nyang peugét surat nyan
ka maté. 18 Sabab nyan peujanjian [h] nyang
phon pih meuseuti teupeu aséng ngon darah.
19 Phon-phon that Nabi Musa geupeu-
sampoe banmandum peurintah huköm Allah
ubak bansa Israel. Óh lheueh nyan Nabi
Musa laju geucok darah aneuëk leumô dan
darah kaméng agam, laju geujampu ngon ié,
óh lheueh geureutek laju ateueh Kitab
Huköm-huköm nibak Allah dan ateueh
banmandum bansa Israel deungon geupeu
guna naleueng hisop dan bulée bubiri nyang
wareuna mirah tuha. 20 Sira geupeugah nyan
Nabi Musa geupeugah lagée nyoe, "Nyoe
kheueh darah nyang teupeusah peujanjian
nibak Allah nyang meuseuti gata taát."
21 Óh lheueh nyan ngon cara nyang saban,
Nabi Musa geuseutek teuma darah nyan
ateueh Khimah Tuhan dan ateueh mandum
alat-alat nyang teupeuguna watée iébadat.

---

[g] *ka lheueh na:* padub-padubboh naseukah kuno: teuma teuka. [h] *peujanjian:* Dalam Basa Yunani tutoe haba nyang saban meumakna peujanjian atawa surat waresan.

9:6: Teu. 18:2-6 **9:7:** Im. 16:2-34 **9:13:** Im. 16:15-16, Teu. 19:9, 17-19 **9:19-20:** Keu. 24:6-8 **9:21:** Im. 8:15

22 Keubiet meunurot huköm agama Yahudi,
rab banmandum peue-peue mantong teu-
peusuci ngon darah; dan desya barô kheueh
hase teupeu amphon meunyoe na darah
nyang ro.

Keureubeuen Almaseh keuteupeu amphon desya

23 Deungon cara lagée nyan kheueh ba-
rang-barang nyang meulambang hai-hai
nyang di syeuruga, peureulée teupeusuci.
Teuma keu hai-hai nyang di syeuruga nyan
keudroe teupeureulée keureubeuen nyang
jiôh leubeh gét. 24 Sabab Almaseh hana geu-
tamong lam Ruweueng Suci nyang jipeugét
lé manusia, nyang na kheueh meulambang
Ruweueng Suci nyang sibeuna jih. Almaseh
geutamong lam syeuruga keudroe; lam
syeuruga nyan Gobnyan meuhadab Allah
deumi keugeutanyoe dumna. 25 Imeum
agong Yahudi tieb-tieb thon jitamong lam
Ruweueng Mahasuci nyang na lam Baét
Tuhan deungon teuba darah saboh beula-
tang. Teuma Almaseh hana geutamong keu-
geujak peuseumah droe Geuh meu ulang-
ulang. 26 Sabab meunyoe lagée nyan, nyan
saban cit Gobnyan ka kayém that meudeu-
rita yoh phon donya nyoe teucebta. Teuma
nyata jih, jinoenyoe nibak jamén akhé nyoe,
Gobnyan teuka sigoe sagai keugeujak
sampôh desya deungon cara geukeureubeu-
en droe Geuh keudroe. 27 Po teu Allah ka
geupeu teutab bahwa manusia maté sigoe
sagai óh lheueh nyan barô kheueh geupeu
sidang lé Allah. 28 Meunan cit deungon
Almaseh sigoe sagai teupeuseumah sibagoe
keureubeuen keuteusampôh desya ureuëng
ramé. Gobnyan teuma teuka lom bak watée
nyang keudua goe, kon geujak peuseuleusoe



Imeum Agong nibak teumpat nyang paleng suci (9:25)

9:22: Im. 17:11 9:28: Yes. 53:12 10:5-7: Zab. 40:7-9

soai desya, teuma keugeujak peuseulamat
ureuëng-ureuëng nyang teungoh jipreh-preh
Gobnyan teuka.

10 Huköm agama Yahudi teukalon
ngon hana nyata keu hai-hai nyang
jroh nyang teuma teuka, dan kon gamba
nyang sibeuna jih nibak hai-hai nyan. Hana
mungken huköm nyan hase teupeu-
sampoereuna ureuëng nyang teuka jak seu-
mah Allah deungon jiba peuseumahan, bah
pih tieb-tieb thon hana putôh jiba keureu-
beuen-keureubeuen nyang saban. 2 Seukira
jih beutôi ureuëng-ureuëng nyang seumah
Allah nyan biet-biet ka teupeu gleh nibak
desya, awaknyan hana lé nibak jih peurasa-
an meudesya, dan keureubeuen hana jipeu-
seumah lé. 3 Teuma teunyata keureubeuen-
keureubeuen nyang jipeuseumah tieb-tieb
thon nyan sibagoe peuingat keu manusia
keuhai desya-desya jih, 4 sabab keubiet da-
rah leumô dan darah kaméng agam hana
hase teusampôh desya.

5 Nyang kheueh sabab jih watée Alma-
seh geutamong lam donya, Gobnyan geu-
peugah ubak Po teu Allah,

"Droeneueh hana peureulée
keureubeuen dan nyang
teupeuseumah;
nyang sikeubiet jih Droeneueh ka
neukeubah tuboh keu Ulôn.
6 Droeneueh hana peureulée keu
keureubeuen nyang teutot
atawa keureubeuen keu teupeu
amphon desya.
7 Laju Ulôn peugah, 'Nyoe kheueh
Ulôn, ya Allah!
Ulôn teuka keuneuk jak peubuet
keuheundak Droeneueh,
lagée nyang na teutuléh keuhai
droe Ulôn lam Alkitab.' "

8 Phon-phon that Almaseh geupeugah,
"Droeneueh hana peureulée keureubeuen
dan nyang teupeuseumah; Droeneueh hana
peureulée keu keureubeuen beulatang nyang
teutot sibagoe peuseumahan dan teuma keu-
reubeuen peu amphon desya." Almaseh
geupeugah lagée nyan, bah pih banmandum
keureubeuen nyan teupeuseumah meunurot
huköm agama Yahudi. 9 Óh lheueh nyan
Almaseh geupeugah, "Nyoe kheueh Ulôn,
ya Allah! Ulôn teuka keuneuk jak peubuet
keuheundak Droeneueh." Ngon lagée nyan
Allah geusampôh mandum keureubeuen
nyang ka treb nyan, dan geugantoe ngon

keureubeuen Almaseh. 10 Isa Almaseh ka
geupeubuet peue nyang geukeuheundak lé
Po teu Allah dan geupeu seumah droe Geuh
sibagoe keureubeuen. Deungon peuseu-
mahan nyan, nyang geupeubuet sigoe sagai
keu siumu masa, geutanyoe mandum geu-
peu gleh nibak banmandum desya.

11 Tieb-tieb imeum Yahudi jipeubuet
buet jih sibagoe imeum tieb-tieb uroe, dan
meu ulang-ulang gobnyan peuseumah keu-
reubeuen-keureubeuen nyang saban. Teuma
keureubeuen-keureubeuen nyan sagai-sagai
hana hase teusampôh desya. 12 Nyang si-
keubiet jih, Almaseh geupeu seumah sa-
boh keureubeuen keu teupeu amphon desya,
dan keureubeuen nyan teutab jeuet keu siu-
mu masa. Óh ka lheueh geupeu seumah
keureubeuen nyan, Almaseh geuduek blaih
uneuen Allah dan geumat peurintah meusa-
jan-sajan ngon Gobnyan. 13 Dan jinoenyoe
Almaseh geupreh sampoe Allah geupeu
taklok banmandum musoh-musoh Geuh
nyan ubak Gobnyan. 14 Teuma, deungon
saboh keureubeuen, Almaseh geupeu sam-
poereuna ureuëng-ureuëng nyang ka teupeu
gleh nibak desya.

15 Keuhai nyan Roh Allah pi na geu-
meusaksi keugeutanyoe. Roh Allah geupeu-
gah,

16 " 'Nyoe kheueh peujanjian nyang
teuma Ulôn peugét ngon awaknyan
bak uroe-uroe nyang teuma
teuka,' feureuman Tuhan,
'Ulôn teuma kukeubah
huköm-huköm Lôn lam até
awaknyan
dan Lôn tuléh lam pikeran
awaknyan.' "

17 Allah meufeureuman lom, "Ulôn teuma
Lôn peutuwoe keuhai desya-desya dan bu-
et-buet nyang jeuhet awaknyan." 18 Deu-
ngon lagée nyan, desya-desya dan buet-buet
nyang jeuhet nyan ka geupeu amphon, ngon
lagée nyan hana peureulée lé teupeuseumah
keureubeuen peu amphon desya.

Jak kheueh geutanyoe tapeurab bak Allah

19 Hei Syedara-syedara, deungon maté
Isa nyan geutanyoe jinoenyoe ka tajeuet ta
tamong lam Ruweueng Mahasuci. 20 Isa ka
geupeuhah saboh rot nyang barô keugeuta-
nyoe, na kheueh rot nyang teubri udeb. Rot
nyan meulalu gorden, nyan kheueh tuboh
Isa keudroe. 21 Dan jinoenyoe keugeutanyoe
na sidroe Imeum Agong, nyang meu-
tanggong jaweueb ateueh Baét Allah. 22 Lé
sabab nyan, jak kheueh geutanyoe tapeurab
ubak Allah ngon até nyang jujoe dan iman
nyang kong; ngon até nyang ka teupeu gleh
nibak peurasaan meusalah, dan deungon tu-
boh nyang ka teupeu gleh ngon ié nyang
jeureunéh. 23 Bah kheueh tanyoe tamumat
nyang kong ubak harapan nyang tanyoe
angkée, sabab Allah jeuet teupatéh dan
Gobnyan geupeutupat janji. 24 Dan bah
kheueh geutanyoe saléng tameungieng, ma-
ngat tanyoe hase saléng tabri durongan ma-
ngat tateumé peubuet gaséh sabe keudroe-
droe dan tapeubuet hai-hai nyang gét. 25 Bah
kheueh geutanyoe teutab tameusapat meu-
sajan-sajan, dan bék kheueh lalée lagée
ureuëng laén. Geutanyoe beuleubeh seutia
dan saléng tapeukong, sabab tanyoe tateu-
peue bahwa hana treb lé Tuhan teuma teuka.

26 Sabab meunyoe haba nyang beutôi
nibak Allah ka trok ubak geutanyoe, teuma
geutanyoe teutab tapeubuet desya ngon ta-
saja, ngon lagée nyan ka hana lé keureubeu-
en keuteusampôh desya geutanyoe. 27 Cit
saboh nyang na bak tanyoe dan atra nyan na
kheueh tameuhadab ubak peungadelan
Allah dan apui beungéh Gobnyan nyang
teuma teutot habéh ureuëng-ureuëng nyang
lawan Gobnyan! 28 Ureuëng nyang hana taát
ubak huköm nyang geubri lé Nabi Musa,
teuhuköm maté hana amphon, meunyoe
ateueh meusaksi dua atawa lhée droe
ureuëng, jihnyan na bukeuti salah. 29 Padub
na geuhon huköm jih ateueh ureuëng nyang
gilo-gilo Aneuëk Allah. Ureuëng nyan ji-
anggab hina darah peujanjian Allah, na
kheueh keuhai maté Almaseh nyang teupeu
gleh jih nyan nibak desya. Jihnyan ka jihina
Roh nyang bri rakhmat. 30 Tanyoe tateupeue
soe nyang sibeuna jih nyang meututoe,
"Ulôn teuma kubalah! Ulôn teuma ku-
huköm!" dan nyang peugah, "Tuhan teuma
geupeu hakém umat Gobnyan." 31 Lumpah
that phet meunyoe rhot lam jaroe Allah
Nyang Udeb!

32 Ingat kheueh pakriban keuadaan Sye-
dara-syedara bak watée yoh masa ilée. Bak
watée nyan, óh ka lheueh cahya Allah geu-
peue trang ateueh gata, gata jai that meudeu-
rita; teuma gata teutab meujuang ngon biet-

10:11: Keu. 29:38 **10:12-13:** Zab. 110:1 **10:16:** Yer. 31:33 **10:17:** Yer. 31:34 **10:22:** Im. 8:30, Yeh. 36:25
10:27: Yes. 26:11 **10:28:** Tel. 17:6, 19:15 **10:29:** Keu. 24:8 **10:30:** Tel. 32:35,36

biet hana putôh asa. 33 Na teuma gata jihina
dan jipeusaneuet ateueh gata ngon cara hana
gét dikeue ureuëng ramé. Dan na teuma
watée jih gata meudeurita meusajan ngon
awaknyan nyang jipeusaneuet lagée nyan,
34 dan gata meusajan tarasa ngon ureuëng
nyang seudeh lam peunjara. Dan bak watée
nyang na nibak gata jireupah, gata teuri-
mong nyan ngon mangat até, sabab gata
tateupeue bahwa gata mantong na sapeue-
sapeue nyang leubeh gét, nyang teuma meu-
teun siumu masa. 35 Lé sabab nyan, bék
kheueh putôh asa, sabab meunyoe gata teu-
tab meuiman, na upah nyang paleng rayeuk
keuhai nyan! 36 Gata peureulée that beusa-
ba, mangat gata hase tapeubuet keuheundak
Allah dan deungon lagée nyan tateurimong
peue nyang ka geupeu janji. 37 Sabab lam
Alkitab na teutuléh lagée nyoe,

"Teuma sikeujab teuk,
Gobnyan teuma teuka atra nyan,
dan teuma reujang teuka;
Gobnyan hana
meutanggoh-tanggoh keuhai teuka
Geuh.
38 Dan umat Lôn nyang beuna teuma
jipatéh dan udeb;
teuma meunyoe lamkawan
awaknyan na nyang surot,
Ulôn hana galak keu jih nyan."

39 Geutanyoe nyoe kon umat nyang surot
dan sisat. Nyang keubiet jih, geutanyoe na
kheueh umat nyang meuiman ubak Allah
dan nyang geupeu seulamat.

Iman

11 Meuiman nyan makna jih keubiet
yakén ngon biet-biet keu hai-hai
nyang teuharab nyan, na keupastian keu
hai-hai nyang hana deuh teukalon. 2 Sabab
meuiman, teuma lé ureuëng-ureuëng jamén
ilée geuharôk lé Po teu Allah.

3 Sabab meuiman, geutanyoe teuma mu-
phom bahwa álam nyoe geucebta lé feureu-
man Allah; teuma, peue nyang hase teuka-
lon, nyan na nibak peue nyang hana hase
teukalon.

4 Sabab meuiman, lé Habel jipeuseumah
ubak Po teu Allah keureubeuen nyang leu-
beh gét nibak keureubeuen Kain. Sabab lé
iman jih nyan, Habel geuteurimong lé Allah
sibagoe ureuëng nyang gét, sabab deuh that
bahwa Allah geuteurimong peuseumahan
jih. Habel ka meuninggai donya, teuma sa-
bab lé iman jih nyan, teuma jih nyan
mantong meututoe trok bak watée nyoe.

5 Sabab meuiman, Henokh hana maté,
lom teuma teubeuôt dan teuba ubak Allah.
Hana meusidroe pi nyang hase meurumpok
ngon jih nyan, sabab Henokh nyan ka geu-
beuôt lé Po teu Allah. Lam Alkitab na
teutuléh bahwa sigohlom Henokh teubeuôt,
gobnyan jipeugalak até Allah. 6 Meunyoe
tan iman, hana meusidroe pih nyang hase
jipeugalak até Allah. Sabab ureuëng nyang
teuka ubak Po teu Allah meuseuti jimeu-
iman ubak Allah bahwa Gobnyan na, dan
bahwa Allah geubri balasan ubak ureuëng
nyang mita Gobnyan.

7 Sabab meuiman, nyang kheueh sabab
Nabi Nuh geubri tée lé Po teu Allah keu
hai-hai nyang teujadi singoh dudoe, nyang
hana hase jikalon lé droe jih keudroe. Nabi
Nuh taát ubak Allah akhé jih gobnyan geu-
peugét saboh kapai nyang óh dudoe jeuet
keunyata bahwa lé kapai nyan jipeuseulamat
droe geuh dan keuluwarga gobnyan. Deu-
ngon lagée nyan donya teuhuköm, seudang
Nabi Nuh keudroe sabab lé iman gobnyan
geupeugah lé Allah sibagoe ureuëng nyang
gét.

8 Sabab meuiman, nyang kheueh sabab
Nabi Ibrahim geutaát ubak Allah bak watée
Allah geutawök gobnyan dan geuyue jak
gobnyan u nanggroe nyang ka Allah peu-
janji nyan. Laju Nabi Ibrahim geujak deu-
ngon hana geutuho ho gobnyan teuma geu-
jak. 9 Deungon meuiman, Nabi Ibrahim
tinggai lagée ureuëng aséng nibak nanggroe
nyang ka geupeu janji lé Allah keu geuh
nyan. Nabi Ibrahim tinggai nibak teumpat
nyan lam khimah. Meunan cit teuma Nabi
Ishaq ngon Nabi Yakub, nyang teurimong
janji nyang saban nibak Po teu Allah. 10 Sa-
bab Nabi Ibrahim teungoh geupreh-preh
banda nyang ka geureuncana dan geupeu-
dong deungon keunaleueng nyang kong.

11 Sabab meuiman, Nabi Ibrahim hase
meuteumé keuturonan nibak Sara, bah pih
Nabi Ibrahim ka tuha lumpah na, dan Sara
keudroe mandul. Nabi Ibrahim[i] yakén that
bahwa Allah teutab geupeutupat janji Geuh.

---

[i] *Sabab meuiman ... mandul. Nabi Ibrahim:* padub-padubboh naseukah kuno: Sabab meuiman, nyang kheueh sabab Sara hase meume, bahpi gobnyan ka tuha that keu geupeulahé aneuëk. Sara ...

10:37-38: Hab. 2:3-4 **11:3:** Keuj. 1:1, Zab. 33:6, 9, Yah. 1:3 **11:4:** Keuj. 4:3-10 **11:5:** Keuj. 5:21-24
11:7: Keuj. 6:13-22 **11:8:** Keuj. 12:1-5 **11:9:** Keuj. 35:27 **11:11:** Keuj. 18:11-14, 21:2

12 Bah pi Nabi Ibrahim bak watée nyan lagée
ureuëng nyang ka maté tuboh geuh, teuma
gobnyan meuteumé keuturonan nyang jai,
nyang lé jih hana teuhingga – lagée nyan jai
jih bintang di langét dan anoe di panté.
13 Banmandum ureuëng nyan teutab
meuiman trok án maté. Awaknyan hana
jiteurimong hai-hai nyang geupeu janji lé Po
teu Allah, teuma jikalon dan jisambot nibak
jiôh. Dan deungon nyan awaknyan jipeugah
bahwa awaknyan na kheueh ureuëng aséng
dan ureuëng meuranto nibak bumoe nyoe.
14 Ureuëng nyang peugah lagée nyan deuh
teukalon ngon nyata bahwa awaknyan teu-
ngoh jimita nanggroe nyang singoh jeuet
keu tanoh ié awaknyan. 15 Kon nanggroe
nyang ka awaknyan tinggai nyan nyang
awaknyan pike. Sabab meunyoe lagée nyan,
teuma ka jai that keuseumpatan nibak
awaknyan keujigisa u nanggroe nyan.
16 Teuma nyan deuh jih, awaknyan jimeu-
cen that keu saboh nanggroe nyang leubeh
gét, na kheueh nanggroe nyang na lam syeu-
ruga. Nyang kheueh sabab jih Allah hana
malée meunyoe awaknyan jipeugah Gob-
nyan Allah awaknyan, sabab Allah ka geu-
keubah saboh banda keu awaknyan.

17 Sabab meuiman cit teuma, Nabi Ibra-
him geupeu seumah Nabi Ishaq sibagoe
keureubeuen watée gobnyan geucuba lé Po
teu Allah. Ubak nabi Ibrahim kheueh Allah
geubri janji Geuh, teuma lé Nabi Ibrahim
rila geujok aneuëk gobnyan nyang tunggai
nyan. 18 Po teu Allah ka lheueh meufeureu-
man ubak Nabi Ibrahim, "Meulalu Nabi
Ishaq nyoe kheueh gata teuma meuteumé
keuturonan nyang ka Lôn meujanji ubak
gata." 19 Nabi Ibrahim yakén that bahwa
Gobnyan hase geupeu udeb lom Nabi Ishaq
nibak maté – teuma, jeuet teupeugah, Nabi
Ibrahim ka geuteurimong lom Nabi Ishaq
nibak maté.

20 Sabab meuiman, teuma Nabi Ishaq
geumeujanji beureukat-beureukat ubak Na-
bi Yakub dan Esau keu masa ukeue.

21 Sabab meuiman kheueh, teuma si-
gohlom Nabi Yakub meuninggai, gobnyan
laju geupeutron beureukat jih ubak aneuëk-
aneuëk Nabi Yusuf – deungon meusadeue
ubak ulée tungkat jihnyan dan taseumah
Allah.

22 Sabab meuiman, Nabi Yusuf – watée
karab meuninggai donya – geumeututoe
keuhai jiteubiet umat Israel di nanggroe
Meusé, dan geutinggai amanat keuhai peue
nyang meuseuti jipeubuet ateueh manyét
geuh nyan.

23 Sabab meuiman, ureuëng tuha Nabi
Musa geusöm gobnyan na lhée buleuen treb
jih óh ka lheueh gobnyan lahé. Awaknyan
jikalon bahwa gobnyan sidroe aneuëk nyang
ceudah, dan awaknyan hana teumakot geu-
lawan peurintah raja.

24 Sabab meuiman, Nabi Musa óh ka
rayeuk, hana geutem jipeugah aneuëk nibak
putroe Meusé. 25 Gobnyan leubeh galak
udeb meudeurita meusajan-sajan ngon umat
Po teu Allah nibak udeb mangat nyang
sikeujab teuma peunoh lam desya. 26 Nabi
Musa meurasa bahwa jiôh leubeh muyuem
keunong hina deumi Raja Peuseulamat
nyang geupeu janji lé Allah nyan nibak
meuteumé mubagoe atra lam nanggroe
Meusé, sabab Nabi Musa meuharab upah
watée uroe dudoe.

27 Sabab meuiman, Nabi Musa geu-
tinggai nanggroe Meusé ngon hana geurasa
takot geubeungéh lé raja. Nabi Musa geu-
maju ubak tujuan gobnyan siulah-ulah
gobnyan ka geungieng Po teu Allah nyang
hana deuh teukalon nyan. 28 Sabab meu-
iman, Nabi Musa geupeugét Paskah dan
geupeutron peurintah mangat jisipreuk da-
rah nibak tieb-tieb pintoe rumoh ureuëng
Israel mangat jeuet Malaikat Mawöt bék
geupoh maté aneuëk tuha awaknyan.

29 Sabab meuiman, teuma ureuëng-
ureuëng Israel hase jijeumeurang laôt Mi-
rah, siulah-ulah awaknyan hase jijak ateueh
tanoh nyang tho, dan di ureuëng-ureuëng
Meusé habéh jiuét lé laôt nyan, watée
awaknyan jicuba jijeumeurang cit teuma.

30 Sabab meuiman, ureuëng-ureuëng
Israel hase jipeujeuet bintéh-bintéh beuton
di Yerikho reuloh óh lheueh jikeulileng lé
awaknyan tujoh uroe. 31 Sabab meuiman
cit teuma, Rahab, inong lunte nyan, hana
rhoh meusajan teupoh maté lamkawan
ureuëng-ureuëng nyang lawan Allah, sa-
bab inong nyan jiteurimong ngon mangat
até ureuëng-ureuëng Israel nyang teungoh
muluem.

11:12: Keuj. 15:5, 22:17, 32:12 **11:13:** Keuj. 23:4, 1Taw. 29:15, Zab. 39:13 **11:17:** Keuj. 22:1-14
11:18: Keuj. 21:12 **11:20:** Keuj. 27:27-29, 39-40 **11:21:** Keuj. 47:31–48:20
11:22: Keuj. 50:24-25, Keu. 13:19 **11:23:** Keu. 2:2, 1:22 **11:24:** Keu. 2:10-12 **11:27:** Keu. 2:15
11:28: Keu. 12:21-30 **11:29:** Keu. 14:21-31 **11:30:** Yos. 6:12-21 **11:31:** Yos. 6:22-25, 2:1-21

32 Syedara, ulôn jeuet mantong hana
putôh-putôh lôn peugah haba, teuma watée
nyang hana seb nibak ulôn. Sabab ulôn
gohlom lôn peugah Gideon, Barak, Simson,
Yefta, Nabi Daud, Samuel, dan nabi-nabi.
33 Sabab meuiman, teuma awaknyan ka
jipeutalo bubena keurajeuen. Awaknyan
jipeubuet peue nyang beutôi, akhé jih jiteu-
rimong peue nyang ka geupeu janji lé Allah.
Awaknyan jisumpai bubena babah singa,
34 jipeulon apui nyang teungoh hu meuhúb-
húb, teupeusi nibak mata peudeueng nyang
tajam. Awaknyan leumoh, akhé jih jeuet keu
teuga; awaknyan campen lam mideuen
prang akhé jih hase jipeutalo bubena paso-
kan bansa aséng. 35 Sabab meuiman, teuma
lé ureuëng-ureuëng inong meuteumé lom
ngon ureuëng-ureuëng jih nyang ka maté.

Na teuma nyang rila teuseksa sampoe
maté, dan jitem watée teupeubeubaih, sabab
jitem udeb lom teuma nibak saboh udeb
nyang leubeh gét. 36 Na nyang keunong
hina, keunong seunuét, ji-ikat ngon ranté
dan jipeutamong lam glab. 37 Awaknyan
jirhom ngon batée sampoe maté, na nyang
jikoh ngon gogajo, dan nyang jireupang
ngon peudeueng. Awaknyan jimeurawöh
ngon peukayan nibak kulét bubiri atawa
kulét kaméng; awaknyan gasien, ji-iénanya
dan keunong ázeb. 38 Donya nyoe kon
teumpat nyang jroh nibak awaknyan.
Awaknyan jimeurawöh lam padang pasi dan
lam bukét-bukét, lom tinggai lam guha-guha
dan lam ruhueng tanoh.

39 Keubiet rayeuk that meunang nyang
jiteurimong lé mandum ureuëng nyan.
Sabab iman awaknyan keudroe! Teuma
awaknyan hana jiteurimong peue nyang
geupeu janji lé Allah, 40 sabab Allah na
reuncana nyang leubeh gét keu geutanyoe.
Reuncana Gobnyan na kheueh bahwa meu-
sajan ngon geutanyoe, awaknyan jeuet keu
ureuëng nyang sampoereuna.

Allah Bapak geutanyoe

12 Syedara, keuhai geutanyoe keu-
droe, ban sikeulileng tanyoe na dan
jai lumpah na saksi! Sabab nyan, jak kheueh
geutanyoe tatiek banmandum nyang jipeu-
brat tanyoe dan desya nyang sabe meuleu-
kek nibak geutanyoe. Dan jak kheueh geu-
tanyoe deungon biet-biet tatiyeub deungon
biet-biet that meutunang plueng nyang na
dikeue geutanyoe. 2 Bah kheueh mata ta-
nyoe tatuju ubak Isa, sabab Gobnyan kheu-
eh nyang peubeudôh iman geutanyoe dan
nyang peulara phon awai trok án akhé. Isa
ék geupeuteun deurita bak kayée saleb!
Gobnyan hana geupakoe bahwa maté bak
kayée saleb nyan na kheueh buet nyang
paleng malée. Nyang geuingat na kheueh
keugeumbiraan nyang geuteurimong watée
nyang teuma teuka. Jinoenyoe Gobnyan
geuduek blaih uneuen takhta Allah dan
geumat peurintah meusajan-sajan ngon
Gobnyan.

3 Cuba kheueh pike pakriban ázeb jih
Isa watée geuhadab ureuëng-ureuëng nyang
meudesya nyang lawan Gobnyan hana ngon
peusa! Sabab nyan bék kheueh cut até dan
putôh asa. 4 Sabab lam meujuang droeneueh
talawan desya, gata gohlom na meujuang
sampoe roe darah. 5 Dan bék kheueh tatu-
woe naseuhat Allah nyoe, nyang geubri
ubak gata sibagoe aneuëk-aneuëk Gobnyan:

"Aneuëk Lôn, simak kheueh
beugét-gét ajaran Tuhan,
dan bék kheueh cut até meunyoe
Gobnyan beungéh keu gata.
6 Sabab Tuhan geuseupôt tieb-tieb
ureuëng nyang geugaséh,
dan Gobnyan geusunuét tieb-tieb
ureuëng nyang geu angkée
sibagoe aneuëk Geuh."

7 Gata teun kheueh meunyoe geusunuét lé
Allah sibagoe seupôt lé sidroe bapak. Sabab,
peu kheueh na sidroe aneuëk nyang hántom
keunong huköm lé ayah jih? 8 Meunyoe gata
hana meusajan teuhuköm lagée banmandum
aneuëk geuh nyang laén nyoe saban cit gata
kon aneuëk sah, teuma aneuëk nyang hana
sah. 9 Geutanyoe na bapak lam donya.
Gobnyan geupurunoe tanyoe, dan tanyoe
horeumat bak gobnyan. Ngon lagée nyan,
peu kheueh u ateueh Bapak rohani tanyoe
nyang na lam syeuruga, ka teuntée geuta-
nyoe leubeh tatukui lom ubak Gobnyan ma-
ngat tanyoe udeb. 10 Ureuëng syiek geuta-
nyoe nyang na lam-donya geupurunoe bak
geutanyoe deungon watée nyang teubataih,
meunurot peue nyang geurasa gét. Teuma
Allah geupurunoe tanyoe na kheueh guna
keu gét tanyoe keudroe, mangat tanyoe
hase jeuet keusuci meusajan-sajan ngon

11:32: Hak. 6:11–8:32, 4:6–5:31, 13:2–16:31, 11:1–12:7, 1Sam. 16:1–1Raj. 2:11, 1Sam. 1:1–25:1
11:33: Dan. 6:1-27 **11:34:** Dan. 3:1-30 **11:35:** 1Raj. 17:17-24, 2Raj. 4:25-37 **11:36:** 1Raj. 22:26-27,
2Taw. 18:25-26, Yer. 20:2, 37:15, 38:6 **11:37:** 2Taw. 24:21 **12:5-6:** Ayb. 5:17, Ams. 3:11-12

Gobnyan. 11 Beutôi bak watée tanyoe geu-
purunoe, huköman nyan biet hana mangat
até tanyoe, nyang na peudeh jih. Teuma óh
lheueh nibak nyan, keugeutanyoe nyang ka
geupurunoe, huköman nyan jeuet keusabab
geutanyoe udeb meunurot keuheundak Po
teu Allah, dan teupeuhase peurasaan seu-
jahteura ateueh geutanyoe.

Peutunyok dan peuingat

12 Sabab nyan, peukong kheueh jaroe
gata nyang leumoh dan teuôt gata nyang
meugok-gok nyan! 13 Gata jak kheueh sabe
ateueh rot nyang sare, mangat gaki gata
nyang capiek nyan hana meusalah, teuma
jeuet keu puléh.
14 Useuha kheueh keu udeb rukon ngon
mandum ureuëng. Meunan cit useuha kheu-
eh teuma keu udeb suci, khusos keu Tuhan.
Sabab hana meusidroe pi nyang hase jikalon
Tuhan meunyoe jihnyan hana udeb lagée
nyan. 15 Jaga kheueh bék na sampoe meu-
sidroe pi nyang teubiet nibak lingkongan
ngon nibak jroh até Allah, mangat bék
sampoe na lagée seunaman nyang meuracon
lamkawan gata akhé jih jipeuteuka bala dan
jipeurusak ureuëng ramé ngon racon nyan.
16 Jaga kheueh mangat bék na nyang udeb
cabui atawa hana jihareuga nyang hai-hai
rohani, lagée jipeubuet lé Esau. Jipeubloe
hak jih sibagoe aneuëk tuha, teuma keu
saboh pingan bu. 17 Gata tateupeue bahwa
óh dudoe Esau meuheuét jikeuneuk meuteu-
mé beureukat nyan nibak bapak jih, teuma
jihnyan geutulak. Sabab bah kheueh ngon
jimoe ba-e jihnyan jimita rot keu jipeugét
buet jih nyang salah nyan,[j] ruweueng keuhai
nyan ka hana lé.
18 Syedara-syedara hana tajak tahadab
sapeue-sapeue lagée nyang jipeukeue lé
bansa Israel yoh masa ilée. Awaknyan
jipeukeue sapeue-sapeue nyang jeuet jigeue,
na kheueh Gunong Sinai deungon apui
nyang teungoh hu; awaknyan jipeukeue
nyang seupôt, glab dan angén badée;
19 awaknyan jipeukeue ubak su beureuguih,
dan meubagoe su nyang meutaga. Bak wa-
tée ureuëng-ureuëng Israel jideungoe su
nyan, awaknyan jilakée ngon meuharab that
mangat su nyan hana jimarit lé keu
awaknyan. 20 Sabab awaknyan hana ék
jiteun watée jideungoe peurintah nyang
jipeugah lé su nyan. Sabab su nyan jipeu-
gah, "Banmandum nyang keunong nibak
gunong nyoe, hana keucuali peu kheueh jih
nyan beulatang atawa soe mantong, harôh
teu rhom ngon batée sampoe maté." 21 Peue
nyang jikalon lé ureuëng-ureuëng Israel
nyan meunan hebat sampoe Nabi Musa geu-
peugah, "Ulôn teumakot ngon yo!"
22 Nyang biet jih, gata ka tateuka ubak
Bukét Sion dan banda Allah nyang udeb, na
kheueh Yerusalem nyang na lam syeuruga
deungon meuribée-ribée malaikat jih. 23 Ga-
ta tapeuna saboh meurokpakat nyang meu-
riah – meurok pakat keu aneuëk-aneuëk
tuha Po teu Allah, nyang nan-nan jih na
teudafeutar lam syeuruga. Gata tateuka
meuhadab Allah, Hakém banmandum umat
manusia. Gata meuhadab ngon roh-roh
ureuëng jroh-jroh, nyang ka geupeujeuet
sampoereuna. 24 Gata tateuka meuhadab Isa,
peurantara keu peujanjian nyang barô nyan;
gata tameuhadab ubak darah nyang teureu-
tek nyang teujamin keu hai-hai nyang jiôh
leubeh gét nibak nyang jijamin lé darah
Habel.
25 Sabab nyan, beu até-até kheueh, bék
sampoe gata hana tatem deungoe Gobnyan
nyang meututoe nyan. Ureuëng nyang hana
jitem deungoe Gobnyan nyang teuka u bu-
moe dan geupeusampoe feureuman nibak
Allah, ureuëng nyan hana hase jipeuplueng
droe. Peuteuk lom tanyoe nyang tadeungoe
Gobnyan meututoe lam syeuruga! Meunyoe
tanyoe hana tatem deungoe nyan, panena
mungken geutanyoe hase teuhinda! 26 Bak
watée nyan su Geuhnyan meuhayak bumoe.
Teuma jinoenyoe Gobnyan meujanji, "Si-
goe teuk, Ulôn teuma Lôn peugeumpa kon
mantong bumoe meunan cit langét."
27 Kheun "sigoe teuk" sibagoe teutunyok
bahwa bansigom donya nyang ka geucebta
teuma geuyok-yok dan geuböih ho laén,
mangat jeuet nyang tinggai na kheueh nyang
hana hase meuhayak.
28 Sabab nyan, bah kheueh geutanyoe
talakée teurimong gaséh ubak Po teu Allah,
sabab tanyoe tateurimong nibak Gobnyan
saboh keurajeuen nyang hana hase meuha-
yak. Bah kheueh tanyoe talakée teurimong
gaséh dan tameu iébadat ubak Allah deu-

[j] *jihnyan jimita rot keu jipeugét buet jih nyang salah nyan:* atawa gobnyan geu-useuha mangat meuteumé beureukat nyan.

12:12: Yes. 35:3 **12:13:** Ams. 4:26 **12:15:** Tel. 29:18 **12:16:** Keuj. 25:29-34 **12:17:** Keuj. 27:30-40
12:18-19: Keu. 19:16-22, 20:18-21, Tel. 4:11-12, 5:22-27 **12:20:** Keu. 19:12-13 **12:21:** Tel. 9:19
12:24: Keuj. 4:10 **12:25:** Keu. 20:22 **12:26:** Hag. 2:6

ngon horeumat dan teumakot, meunurot ca-
ra nyang geulakée lé Gobnyan keudroe.
29 Sabab Allah geutanyoe lagée apui nyang
jipeuhangôh peue nyang na.

Pakriban teupeumangat até Allah

13 Bah kheueh gata saléng tameugaséh
sidroe ngon nyang laén sibagoe
ureuëng-ureuëng Kristen nyang meusyeda-
ra. 2 Bék seugan-seugan gata teurimong lam
rumoh gata ureuëng-ureuëng nyang gohlom
gata meuturi. Sabab, deungon na gata peu-
buet nyang lagée nyan, ka lheueh na
ureuëng, ngon hana sadar, ka jiteurimong
malaikat lam rumoh jih. 3 Ingat kheueh
ureuëng-ureuëng nyang na lam glab, siulah-
ulah gata pi na meusajan awaknyan. Dan
ureuëng-ureuëng nyang keunong iélanya lé
gob, bah kheueh gata ingat keu awaknyan
siulah-ulah gata pih jipeusaneut lagée nyan
cit teuma.

4 Banmandum ureuëng harôh jitunyok
sikeub horeumat ubak leumbaga meuka-
wen, nyang kheueh sabab jih lakoe binoe
beuseutia sidroe ngon nyang laén. Ureuëng
nyang cabui dan ureuëng nyang meumukah
teuma geupeue sidang lé Po teu Allah.

5 Bék kheueh udeb gata jikuasa lé cinta
keu péng, teuma bah kheueh gata pueh ngon
peue nyang na nibak gata. Sabab Allah ka
geumeufeureuman, "Ulôn hana Lôn peu-
biyeu atawa Lôn tinggai gata." 6 Lé sabab
nyan tanyoe tajeuet peugah,

"Tuhan na kheueh nyang tulông lôn,
ulôn hana teumakot.
Peue nyang hase jipeubuet manusia
ateueh ulôn?"

7 Bék kheueh tuwoe ubak peumimpén-
peumimpén gata nyang peusampoe peusan
Allah keu gata. Ngieng kheueh pakriban
awaknyan udeb dan pakriban teuma
awaknyan maté, dan cuntoh kheueh iman
awaknyan. 8 Isa Almaseh teutab saban, bah
kheueh yoh masa ilée, jinoe, dan trok siumu
masa. 9 Bék kheueh peubiyeu mubagoe rupa
ajaran nyang kon-kon jipeusisat gata. Até
geutanyoe bah kheueh Allah nyang jroh
nyang peukong, nyan kheueh nyang gét; bék
lé mubagoe atoran keuhai peunajoh.
Ureuëng yoh masa ilée jitaát ubak atoran-
atoran nyan hana meuteumé sapeue.

10 Tanyoe na saboh miseubah keu teum-
pat tapeuseumah keureubeuen keu Po teu
Allah. Dan imeum-imeum nyang meulayani
bak Khimah Tuhan, hana hak jimakheun
keureubeuen nyang na ateueh miseubah.
11 Darah beulatang nyang teupeuseumah si-
bagoe keureubeuen keu teupeu amphon de-
sya, geuba lé imeum agong ubak Ruweueng
Mahasuci, teuma bangke beulatang nyan
keudroe jitot diluwa khimah-khimah.
12 Nyang kheueh sabab jih Isa maté diluwa
pintoe geureubang banda keu teupeu gleh
umat Gobnyan nibak desya ngon darah
Geuh keudroe. 13 Sabab nyan, jak kheueh
tajak ubak Gobnyan diluwa khimah-khimah
dan meusajan jihina ngon Gobnyan. 14 Sa-
bab dibumoe hana teumpat tinggai nyang
keukai keugeutanyoe; tanyoe tamita teum-
pat tinggai keu nyang teuma teuka. 15 Sabab
nyan, ngon peurantaraan Isa, bah kheueh
geutanyoe sabe tapujoe-pujoe Allah; nyang
lagée nyan na kheueh sibagoe keureubeuen
syukoe geutanyoe keu Gobnyan, nyang ta-
nyoe peuseumah rot bibi tanyoe keu tapeu-
mulia nan Gobnyan. 16 Bék tuwoe tapeubuet
nyang jroh dan saléng tateumulông, sabab
nyoe kheueh keureubeuen-keureubeuen
nyang teupeu mangat até Allah.

17 Seutôt kheueh peurintah peumimpén-
peumimpén gata, dan tundok kheueh ubak
awaknyan. Sabab awaknyan sabe geukalon
jiwa gata, dan awaknyan harôh meu-
tanggong jaweueb ubak Allah. Meunyoe
gata taát ubak awaknyan, awaknyan hase
jimubuet ngon mangat até; meunyoe hán,
teuma awaknyan jimubuet ngon seudeh até,
dan nyang lagée nyan biet hana laba nibak
gata.

18 Bék putôh-putôh meudoá keukamoe.
Kamoe yakén até nurani kamoe murni, sa-
bab lam hai peue mantong kamoe meutem
mubuet peue mantong nyang beutôi.
19 Khusos jih ulôn meulakée ngon meuharab
that, mangat gata meudoá keu ulôn mangat
Allah ngon bagaih-bagaih geuba ulôn nyoe
ubak gata.

Doá keuneulheueh

20 Allah ka geupeu udeb Tuhan geuta-
nyoe Isa nibak maté. Sabab maté Geuh nyan
Gobnyan jinoenyoe Geumbala Agong keu
geutanyoe, nyan kheueh bubiri-bubiri
Gobnyan. Lé maté Geuh nyan cit teuma
teupeusah peujanjian keukai nyang ka geu-
peugét lé Allah ngon geutanyoe. 21 Seumo-
ga Allah pangkai seujahteura nyan geupeue
leungkab gata ngon peue-peue mantong

12:29: Tel. 4:24 **13:2:** Keuj. 18:1-8, 19:1-3 **13:5:** Tel. 31:6, 8, Yos. 1:5 **13:6:** Zab. 118:6 **13:11:** Im. 16:27

nyang jroh nyang gata peureulée keu gata peubuet keuheundak Gobnyan. Seumoga, deungon peurantaraan Isa Almaseh, Allah geumubuet lam droe geutanyoe, peue nyang geukeuheundaki. Bah kheueh Almaseh jipujoe keu siumu masa! Amin.

Peunutôb surat

22 Ulôn meuharab mangat gata tasimak
naseuhat-naseuhat lôn nyoe ngon saba,
sabab surat ulôn nyoe hana padub na
panyang. 23 Bah kheueh gata tateupeue
bahwa rakan geutanyoe Timotius ka teupeubeubaih nibak peunjara. Meunyoe jih nyan ka jijak ubak teumpat lôn nyoe, ulôn teuma kuba bak watée ulôn jak saweue gata singoh.

24 Peutrok kheueh saleuem kamoe ubak
mandum peumimpén droeneueh dan ateueh umat Allah. Dan teurimong cit teuma saleuem nibak syedara-syedara nyang na di Italia.

25 Seumoga Tuhan geubri beureukat
ateueh Syedara banmandum.

SURAT YAKOBUS

PEU INTAT HABA

Surat Yakobus jituju ubak "Banmandum umat Allah nyang na bansigom donya". Deungon jipeuguna meubagoe pribasa, Yakobus geupeugah lam surat geuhnyan nyoe sijeumeulah peutunyok dan naseuhat nyang praktis keu ureuëng Kristen keuhai pi-e dan buet Kristen. Nibak pandangan Kristen geu urai meubagoe masa-alah lagée keuhai kaya ngon gasien, godaan, pi-e nyang jroh, coksangka, iman dan buet, tutoe haba nyang jipeuteubiet lam babah, keubijaksanaan, meudakwa-dakwi, keuhai sombong ngon miyueb até, keuhai teupeusalah ureuëng laén, raya haba, saba, dan doá.

Surat nyoe teupokus ubak hai pokok bahwa watée teuamai ajaran Kristen, iman harôh meusajan ngon buet.

Asoe jih

Haba phon 1:1
Iman dan keubijaksanaan 1:2-8
Gasien dan kaya 1:9-11
Cubaan ngon godaan 1:12-18
Deungoe dan peubuet 1:19-27
Peuingat mangat bék teupeubeda ureuëng 2:1-13
Iman dan buet 2:14-26
Ureuëng Kristen dan tutoe haba babah jih 3:1-18
Ureuëng Kristen dan donya 4:1–5:6
Mubagoe rupa peutunyok 5:7-20

---

1 Syedara-syedara umat Allah banman-
dum nyang na meusipreuk bansigom
donya! Saleuem nibak ulôn, Yakobus,
hamba Allah dan hamba Tuhan Isa Alma-
seh.

Iman dan keubijaksanaan

2 Syedara-syedara! Meunyoe gata jiteu-
ka meubagoe macam cubaan, keubah kheu-
eh lam até gata bahwa nyan na kheueh laba
keu gata. 3 Sabab gata tateupeue, meunyoe
gata teutab meuiman ubak Tuhan bak watée
teuka cubaan nyan ateueh gata, akibat jih na
kheueh: gata jeuet keu ureuëng nyang tabah.
4 Jaga kheueh mangat tabah até gata nyan
meukeumang sabe sampoe gata biet-biet
sampoereuna dan hana kureueng lam hai
peue mantong. 5 Meunyoe na sidroe lamka-
wan gata nyang hana bijaksana, bah kheueh
jihnyan jilakée ubak Allah, ngon lagée nyan
Allah teuma geubri keubijaksanaan nyan
bak jih; sabab keu tieb-tieb ureuëng, Allah
geubri ngon murah até dan ngon peurasaan
gaséh sayang. 6 Teuma ureuëng nyang meu-
lakée, harôh meuiman; ureuëng nyan hana
jeuet waih-waih. Sabab ureuëng nyang
waih-waih na kheueh lagée geulumbang
lam laôt nyang jipôt lé angén keudeh keu-
noe. 7-8 Ureuëng nyang lagée nyan hana
teutab pikeran jih; sapeue hana hase jicok
keuputosan lam hai peue mantong nyang
jipeubuet lé ureuëng lagée nyan. Sabab
nyan, bék jimeuharab sapeue nibak Tuhan.

Gasien dan kaya

9 Ureuëng Kristen nyang gasien bah
kheueh meurasa mangat até meunyoe Po teu
Allah geupeu manyang jih nyan. 10 Dan
ureuëng Kristen nyang kaya pih bah kheueh
meurasa mangat até teuma, meunyoe Po
teu Allah geupeumiyueb jih nyan. Sabab
ureuëng kaya teuma gadôh lagée bungöng
naleueng. 11 Bak watée mata uroe jiteubiet
ngon cahya jih nyang seu-uem, ngon lagée
nyan naleueng nyan laju layée dan lurôh
kheueh bungöng jih dan gadôh kheueh ceu-
dah nibak bungöng nyan. Meunan kheueh
teuma ngon ureuëng kaya; jih nyan teuma

1:1: Mat. 13:55, Mrk. 6:3, Kis. 15:13, Gal. 1:19 **1:10-11:** Yes. 40:6-7

hanco bak watée jihnyan teungoh jipeujak
useuha jih.

Cubaan dan godaan

12 Mubahgia kheueh ureuëng nyang ta-
bah watée ateueh jih keunong cubaan. Sa-
bab óh ka lheueh jihnyan meuhase lam
cubaan nyan, ureuëng nyan teuma jiteuri-
mong upah jih, nyan kheueh udeb nyang ka
geupeu janji lé Po teu Allah keu ureuëng-
ureuëng nyang gaséh ubak Allah. 13 Meu-
nyoe sidroe-droe ureuëng teupeudaya ngon
cubaan nyang lagée nyan, bék kheueh jipeu-
gah, "Godaan nyoe teuka nibak Allah,"
sabab Allah hana hase teupeudaya lé nyang
jeuhet, dan hana teuma geupeu daya soe-soe
mantong. 14 Teuma ureuëng teupeudaya
meunyoe jihnyan teutarek dan meunafeusu
ngon keuheundak jih keudroe nyang jeuhet.
15 Óh lheueh nyan, meunyoe keuheundak
jih keudroe jipeuseutôt, ngon lagée nyan
lahé kheueh desya; dan meunyoe desya ka
masak ateueh ureuëng nyan, akibat jih na
kheueh maté.
16 Bék kheueh gata keunong peungét,
Syedara-syedara lôn nyang lôn gaséh!
17 Tieb-tieb meuneubri nyang jroh dan
hadiah nyang sampoereuna atra nyan teuka
nibak syeuruga, nyang geupeutron lé Po
teu Allah, nyang cebta mandum nyang
trang di langét. Gobnyan kheueh Allah
nyang hana meu-ubah, dan hana teuma
jeuet keuseupôt lé peue mantong. 18 Ateu-
eh keuheundak Geuh keudroe Gobnyan
geupeujeuet tanyoe keu aneuëk-aneuëk
Gobnyan meulalu feureuman Geuh nyang
beuna. Gobnyan geupeubuet lagée nyan
mangat geutanyoe meuteumé teumpat
nyang paleng phon nibak mandum
makhlok cebtaan Gobnyan.

Deungoe dan peubuet

19 Ngieng kheueh nyoe beugét-gét, Sye-
dara-syedara lon nyang lôn gaséh! Tieb-tieb
ureuëng meuseuti bubagaih lam jideungoe,
teuma mulet jimeututoe dan mulet teuma
jiteuka beungéh. 20 Ureuëng nyang beungéh
hana hase jipeubuet nyang gét, nyang peu-
mangat até Po teu Allah. 21 Sabab nyan,
böih kheueh bubena nyang kutoe atawa
nyang jeuhet. Teurimong kheueh ngon até
nyang miyueb tieb-tieb feureuman nyang
geupula lé Allah lam até gata, sabab feureu-
man Geuh nyan na teunaga nyang ba gata
ubak seulamat.
22 Bah kheueh gata peubuet peue nyang
geupeugah lé Allah, bék gata deungoe
mantong, sampoe deungon lagée nyan ka
gata tipée droe teuh keudroe. 23 Ureuëng
nyang deungoe feureuman Allah, teuma ha-
na jipeubuet na kheueh lagée ureuëng nyang
teungoh jikalon muka jih keudroe nyang
sibeuna jih dikeue ceureumen. 24 Óh ka
lheueh jikalon gét-gét, laju jijak dan tuwoe
pakriban ruman jih nyan. 25 Huköm Allah
sampoereuna dan na teunaga keu teupeu
meurdehka manusia. Dan ureuëng nyang
seulidek dan jikalon gét-gét lom jipeubuet
huköm-huköm nyan, dan kon jideungoe
mantong óh lheueh nyan laju tuwoe,
ureuëng nyan teuma geubri beureukat lé
Allah lam hai peue mantong nyang jipeubu-
et.
26 Meunyoe na sidroe ureuëng nyang
meurasa droe jih ureuëng nyang taát meua-
gama, teuma ureuëng nyan hana jijaga lidah
jih, ngon lagée nyan ureuëng nyanka jitipée
droe jih keudroe; iébadat ureuëng nyan hana
meuguna. 27 Keuhai taát meuagama nyang
gleh dan seujati meunurot bak mata Allah
Bapak na kheueh: tatem tulông aneuëk ya-
tem ngon aneuëk muntui dan inong-inong
balée nyang udeb meudeurita, dan jijaga
droe jih keudroe mangat bék jipeurusak lé
donya nyoe.

Seugah keu nyang coksangka

2 Syedara-syedara! Sibagoe ureuëng
nyang meuiman ubak Tuhan Isa Alma-
seh, Tuhan Nyang Mahamulia, bék kheueh
gata peubeda-beda manusia ngon dasai hai-
hai nyang lahé. 2 Sabab meunyoe na sidroe
ureuëng kaya nyang jingui euncien méuh
meunan cit peukayan nyang ceudah watée
jijak bak teumpat khanuri gata, nibak teum-
pat nyan teuka teuma sidroe ureuëng gasien
jingui peukayan nyang beukah-beukah,
3 teuma gata leubeh tahoreumat keu ureuëng
nyang jingui peukayan ceudah nyan. Laju
gata peugah lagée nyoe bak ureuëng nyan,
"Inoe neuduek Teungku bak keurusi nyang
diet nyoe." Teuma bak ureuëng nyang gasi-
en nyan gata peugah, "Dong mantong disi-
deh," atawa, "Kah duek ateueh aleue
nyoe." 4 Deungon gata peubuet lagée nyan,
gata ka gata peubeda seusabe gata dan gata
ponten ureuëng ngon dasai bak pikeran
nyang jeuhet.
5 Ingat kheueh, Syedara-syedara nyang
lôn gaséh! Ureuëng nyang gasien lam donya

nyoe, geupiléh lé Allah jeuet keu ureuëng
nyang kaya lam iman. Ureuëng-ureuëng
nyan jeuet keu anggota umat Allah lagée
nyang geupeu janji lé Allah ubak ureuëng
nyang geugaséh. [6] Teuma gata tahina
ureuëng gasien, padahai ureuëng-ureuëng
kaya kheueh nyang teugon gata dan nyang
tarek gata bak kantô mahkamah! [7] Awak-
nyan kheueh nyang hina nan teuhoreumat
nyang gata teurimong nibak Allah!

[8] Gata tapeubuet nyang beutôi, meunyoe
gata ta amai huköm Keurajeuen nyang na
lam Alkitab nyoe, "Cinta kheueh seusabe
gata keudroe-droe lagée gata cinta keudroe
gata sidroe." [9] Teuma meunyoe gata tapeu-
beda-beda manusia nyang dasai jih nibak
hai-hai nyang lahé, gata ka tapeubuet desya,
dan huköm Allah geupeugah bahwa gata
ureuëng nyang langga huköm. [10] Ureuëng
nyang langga saboh lam huköm-huköm
Allah, nyan saban cit ka jilangga banman-
dum huköm nyan. [11] Sabab nyang peugah,
"Bék meumukah," gobnyan kheueh nyang
peugah, "Bék poh maté." Teuma, meunyoe
gata hana meumukah, teuma gata peumaté
gob, ngon lagée nyan gata na kheueh nyang
langga huköm. [12] Meututoe kheueh dan mu-
buet kheueh lagée ureuëng nyang teuma
teupeusidang meunurot huköm Allah nyang
peumeurdehka manusia. [13] Sabab Allah ha-
na geubri gaséh sayang ubak ureuëng nyang
hana jituri gaséh sayang. Teuma gaséh sa-
yang leubeh teuga nibak huköman!

Iman ngon buet

[14] Syedara-syedara! Keupeue guna jih
manusia jipeugah, "Ulôn ureuëng nyang
meuiman", meunyoe jihnyan hana jipeuleu-
mah ngon buet nyang nyata? Peu kheueh
hase iman nyang lagée nyan jipeuseulamat
jih? [15] Seukira jih sidroe agam atawa sidroe
inong peureulée peukayan dan hana seb
peunajoh nyang jimakheun keu jimakheun
tieb-tieb uroe. [16] Keupeue guna jih gata
peugah bak jihnyan, "Seulamat neungui
peukayan nyang seu-uem dan seulamat
makheun!" – meunyoe gata hana tabri keu
jih nyan peue nyang peureulée keu udeb?
[17] Meunan cit teuma ngon iman, meunyoe
hana teupeuleumah ngon buet, iman nyan
hana meuguna.

[18] Mungken na nyang peugah, "Na
ureuëng nyang meusadeue bak iman jih dan
na teuma nyang meusadeue bak buet jih."
Ulôn teuma kujaweueb, "Tunyok kheueh
bak ulôn pakriban ureuëng hase jiteumé
iman meunyoe hana ngon buet dan ulôn
teuma kutunyok ngon buet bahwa ulôn na
iman." [19] Gata tapatéh bahwa Allah na
kheueh sidroe, kon? Ngon lagée nyan, roh-
roh jeuhet pi jipatéh dan awaknyan yo sabab
teumakot! [20] Gata bangai lumpah na! Peu
kheueh peureulée teubri bukeuti keu gata
bahwa hana guna na iman meunyoe hana
ngon buet?[a] [21] Ngieng kheueh Nabi Ibrahim
indatu tanyoe. Gobnyan geuteurimong jroh
that lé Po teu Allah sabab lé buet gobnyan,
watée gobnyan geupeu seumah Nabi Ishaq,
aneuëk gobnyan, keu Po teu Allah di ateueh
miseubah. [22] Inoe deuh takalon bahwa iman
harôh ngon buet mangat meusampoereuna.
[23] Nyan paih that lagée nyang teutuléh lam
ayat Alkitab nyoe, "Nabi Ibrahim meuiman
ubak Allah, dan sabab lé iman geuh nyan
Allah geuteurimong gobnyan sibagoe
ureuëng nyang peubuet keuheundak Allah."
Nyang kheueh sabab jih Nabi Ibrahim teu-
peugah, "Sahabat Allah". [24] Nyata kheueh
jinoenyoe, bahwa manusia geuteurimong
ngon gét lé Po teu Allah sabab peue nyang
jipeubuet lé manusia nyan, dan kon
mantong lé iman jih.

[25] Ngieng kheueh teuma ubak Rahab,
inong lunte nyan. Jih nyan geuteurimong
nyang jroh lé Po teu Allah sabab buet jih, na
kheueh watée inong nyan jiteurimong lam
rumoh jih tukang-tukang meuluem bansa
Israel dan jitulông awaknyan jipeuplueng
droe meulalu rot laén.

[26] Nyan, lagée toh tuboh nyang hana roh
na kheueh tuboh nyang maté, meunan cit
teuma iman hana mubuet na kheueh iman
nyang maté.

Lidah manusia

3 Syedara-syedara! Bék kheueh meuron-
ron lamkawan gata keuneuk jeuet keu
gurée. Gata tateupeue bahwa geutanyoe
nyang jeuet keu gurée teuma geupeu sidang
nyang leubeh brat nibak ureuëng laén. [2] Ta-
nyoe kayém that tapeubuet salah. Teuma
ureuëng nyang hántom jipeubuet salah ngon

---

[a] *bahwa hana guna ... buet?:* padub-padubboh naseukah kuno: bahwa iman hana deungon buet na kheueh iman nyang maté?

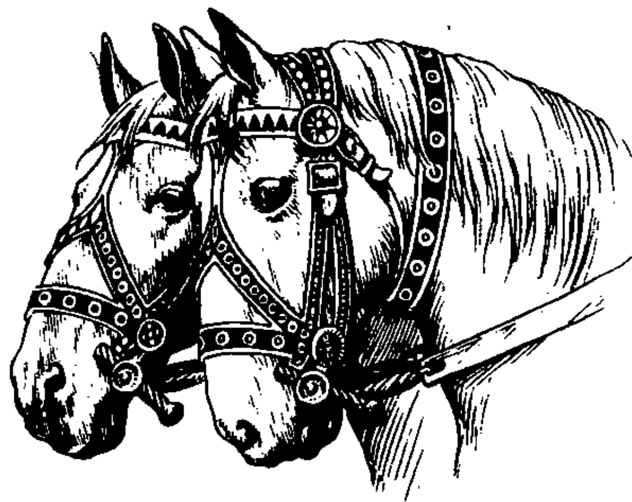
2:8: Im. 19:18 **2:11:** Keu. 20:13, 14, Tel. 5:17, 18 **2:21:** Keuj. 22:1-14 **2:23:** Keuj. 15:6, 2Taw. 20:7, Yes. 41:8
2:25: Yos. 2:1-21

tutoe haba jih, nyan kheueh ureuëng nyang
sampoereuna, nyang hase jikuasa bansaboh
tuboh jih. 3 Meunyoe tanyoe tapeubeukab
keukang bak babah guda mangat guda nyan
jitem seutôt peue nyang tapeugah, ngon
lagée nyan tanyoe hase takuasa bansaboh
tuboh guda nyan. 4 Cok teuma kapai sibagoe
cuntoh. Bah pih kapai nyan saboh beunda
nyang meunan rayeuk dan jiba lé angén
nyang tajam, teuma kapai nyan hase jikeun-
dali lé keumudo nyang ubit, meunurot keu-
heundak nyang mat keumudo. 5 Meunan cit
ngon lidah tanyoe; bah pi lidah tanyoe nyan
ubit, teuma lidah nyan hase jipeusombong
droe ngon hai-hai nyang rayeuk-rayeuk.

Cuba gata bayang padub na rayeuk jih
gle teuma hase tutong ngon apui nyang ubit!
6 Lidah saban lagée apui. Lam tuboh tanyoe,
lidah nyan pangkai nyang jeuhet nyang
jimeu-éue bansaboh tuboh tanyoe. Ngon
apui nyang asai lam nuraka, jihnyan hase
jipeuhangoh bansaboh tuboh tanyoe. 7 Mu-
bagoe rupa beulatang juah, cicém, beulatang
nyang meu éue dan eungkot hase teupeu
seuiet, dan ka teuma ji peuseuit lé manusia.
8 Teuma lidah manusia hana hase jipeuseu
iet lé soe mantong. Lidah nyan jeuhet dan
hana hase takuasa; peunoh ngon racon
nyang jiba maté. 9 Tanyoe tapeuguna keu
tapeugah teurimong gaséh ubak Tuhan Ba-
pak tanyoe, teuma lidah nyan cit nyang
seurapa sabe geutanyoe manusia, nyang ka
geucebta meunurot ruman Allah. 10 Nibak
babah nyang saban jiteubiet tutoe haba teu-
rimong gaséh dan meunan cit tutoe haba
teukutok. Nyang sibeuna jih kon lagée
nyan! 11 Peu kheueh na mata ié nyang jipeu-
teubiet ié tabeue ngon ié phet nibak mata ié
nyang sa? 12 Bak ara, Syedara-syedara lôn,
hana jeuet jipeuhase boh zaiton, dan bak
anggô hana jeuet jipeuhase boh ara. Meunan
cit mata ié nyang masen hana jeuet jipeuha-
se ié nyang tabeue.

Keubijaksanaan nyang teuka di ateueh

13 Meunyoe lamkawan gata na nyang
bijaksana atawa meubudoe basa, bah kheu-
eh jihnyan jitunyok lam udeb jih nyang jroh
dan ngon jipeubuet hai-hai nyang jroh teu-
ma, nyang meusajan ngon até nyang miyueb
dan keubijaksanaan. 14 Teuma meunyoe ga-
ta ceumuru, sakét até, dan tapeumanyang
droe teuh keudroe, bék kheueh tapeubangga
keubijaksanaan nyan, sabab deungon nyan



Keukang nibak babah guda (3:3)

gata kataputa balek haba nyang beutôi
nyang teuka nibak Po teu Allah. 15 Keubi-
jaksanaan nyang lagée nyan kon asai jih lam
syeuruga. Atranyan asai jih lam donya nyoe,
nibak nafeusu manusia, dan nibak jén!
16 Dipat na sifeuet ceumuru dan jipeupeu-
nteng droe jih keudroe, nibak teumpat nyan
teuma na karu ka-ak ka ok dan meubagoe
rupa buet nyang jeuhet. 17 Teuma ureuëng
nyang na keubijaksanaan nyang asai jih di
ateueh, jihnyan kheueh nyang phon-phon
that gleh, óh lheueh nyan jitem meudamé,
ramah dan patuh. Nibak jihnyan peunoh
gaséh sayang dan jipeuhase buet-buet nyang
gét. Jihnyan hana meupihak dan hana meu-
pura-pura. 18 Keubiet buet nyang jroh na
kheueh hase nibak bijéh damé nyang jitabu
lé ureuëng-ureuëng nyang cinta damé.

Meurakan ngon donya

4 Pane jiteuka asai mupake meudakwa
lamkawan gata? Kon kheueh nyan teu-
ka nibak nafeusu-nafeusu gata nyang sabe
jimuprang lam tuboh gata keu gata teumé
mangat lam donya! 2 Gata meuheuét, teuma
hana meuteumé, ngon lagée nyan gata nani-
et keuneuk peumaté gob! Gata meuseuma-
ngat, teuma hana meuteumé peue nyang
gata mita, deungon lagée nyan gata meu-
dakwa dan gata mulo. Gata hana meuteumé
sapeue, sabab gata hana meulakée bak Po
teu Allah. 3 Dan bah kheueh gata ka talakée,
teuma teutab hana gata teumé, sabab tujuan
nyang gata lakée nyan salah; peue nyang
gata lakée na kheueh keu tapeumangat droe
teuh keudroe. 4 Gata na kheueh ureuëng
nyang hana seutia! Peu kheueh gata teupeue

3:9: Keuj. 1:26

bahwa meunyoe gata meurakan ngon donya, gata jeuet keumusoh Allah? Lé sababnyan, barang sigasoe keuneuk jeuet keu sahabat donya nyoe, gobnyan jipeujeuet droe jih musoh Allah. 5 Bék tapike bahwa Alkitab hana alasan teutuléh lagée nyoe, "Lam droe geutanyoe Allah geukeubah roh nyang paleng kreueh that keumauan jih." [b] 6 Teuma bahpi meunan, rakhmat Allah nyang geubri keugeutanyoe leubeh teuga nibak nafeusu roh tanyoe nyan. Nyang kheueh sabab jih lam Alkitab na cit teutuléh lagée nyoe, "Allah geulawan ureuëng nyang sombong, teuma gobnyan geugaséh keu ureuëng nyang miyueb até."

7 Sabab nyan, tundok kheueh ubak Allah dan lawan kheueh Iblih, ngon lagée nyan Iblih teuma jiplueng jitinggai gata. 8 Peurab kheueh ubak Allah, dan Po teu Allah pi geupeurab ubak gata. Peugleh kheueh jaroe gata, he gata nyang meudesya! Dan peujeureunéh kheueh até gata, he gata nyang meucabeueng até! 9 Bah kheueh gata biet-biet beuna meunyeusai dan gata mo sira meuba-e; bah kheueh khem gata jeuet keu mo dan geumbira gata jeuet keuseudeh! 10 Bah kheueh gata peumiyueb droe dikeue Tuhan, deungon lagée nyan Tuhan teuma geupeumanyang gata.

Peuingat mangat bék peubrôk ureuëng laén

11 Syedara-syedara, bék kheueh saléng meuhina atawa saléng peusalah sidroe ngon nyang laén. Ureuëng nyang meuhina atawa jipeusalah syedara jih nyang seusabe ureuëng Kristen, ureuëng nyan ka jihina dan jipeusalah huköm Po teu Allah. Dan meunyoe gata tapeusalah huköm Allah, nyan saban cit gata hana taturot keu huköm-huköm nyan keudroe, teuma ka jeuet keuhakém jih. 12 Padahai sidroe nyang na hak jibri huköm keu manusia dan nyang peusidang manusia. Na kheueh Allah nyang meukuasa nyang peuseulamat dan nyang peubinasa. Deungon lagée nyan, soe kheueh gata nyan, gata jeuet peusalah sabe manusia?

Peuingat mangat bék raya haba

13 Syedara-syedara nyang peugah haba, "Uroe nyoe atawa singoh kamoe keuneuk jak u banda pulan dan tinggai disinan sithon treb jih keuneuk kamoe meukat dan meumita péng," – deungoe naseuhat ulôn nyoe. 14 Peue nyang teuma jeuet lam udeb gata óh singoh nyan, gata keudroe hana gata teupeue! Gata na kheueh lagée asab nyang deuh jih sikeujab mantong; óh ka lheueh nyan gadôh. 15 Nyang sibeuna jih gata peugah lagée nyoe, "Meunyoe Tuhan geubri idhin, kamoe teuma udeb dan kamoe peubuet nyoe atawa meupeubuet nyan." 16 Teuma jinoenyoe gata sombong dan raya haba. Banmandum haba gata nyang rayeuk lagée nyan hana beutôi.

17 Sabab nyan, ureuëng nyang teupeue peue nyang gét nyang harôh jipeubuet nyan teuma hana jipeubuet, ureuëng nyan meudesya.

Haba peuingat keu ureuëng-ureuëng kaya

5 Syedara-syedara, ureuëng-ureuëng kaya! Deungoe kheueh naseuhat ulôn. Bah kheueh gata mo ngon meuba-e sabab gata teuma meudeurita! 2 Keukayaan gata kabrok. Peukayan gata ka jikab lé keuraleueb. 3 Méuh ngon pirak gata ka habéh meugeuratan; sabab teuma jeuet keusaksi jilawan gata dan teuma jipajoh habéh tuboh gata lagée apui pajoh. Gata ka tapeusapat atra bak jamén karab pagée. 4 Gata hana tabayeue upah keu ureuëng-ureuëng nyang mubuet bak blang gata. Jinoenyoe deungoe kheueh awaknyan apoh apah! Ureuëng-ureuëng nyang peusapat wase blang gata, jiklik jilakée tulông dan klik awaknyan ka geudeungoe bak geulinyueng Allah, Tuhan Nyang Mahakuasa. 5 Gata ka udeb meuwáh dan tateumé nekmat lam donya nyoe. Gata siulah-ulah teungoh peuteumbon droe keu uroe seumeusie. 6 Gata tahuköm dan tapoh maté ureuëng-ureuëng nyang hana meusalah, dan awaknyan hana jilawan gatanyoe. [c]

Saba dan doá

7 Sabab nyan, saba kheueh wahe mandum Syedara lôn, sampoe Tuhan geuteuka teuma. Ngieng kheueh pakriban ureuëng meutani jipreh sampoe tanoh jih jipeuteubiet wase nyang meuhareuga keu jih. Deungon saba jihnyan jipreh ujeuen tron

---

[b] *Lam droe geutanyoe ... kreueh that keumauan jih:* atawa Roh nyang geukeubah lé Po teu Allah lam tuboh geutanyoe lumpah that geuharab. [c] *hana meusalah, dan awaknyan hana jilawan gatanyoe:* atawa hana meusalah. Ék kheueh mungken Po teu Allah hana geulawan gata?

4:6: Ams. 3:34 **4:13-14:** Ams. 27:1 **5:2-3:** Mat. 6:19 **5:4:** Tel. 24:14-15

bak watée musém lurôh ôn kayée dan ujeu-
en watée musém meubungöng. 8 Meunan cit
bah kheueh gata beusaba dan beurayeuk até,
sabab uroe Tuhan teuka ka rab lumpah na.
9 Bék kheueh tunu até dan saléng peusa-
lah sabe keudroe-droe, mangat gata hana
geuhuköm lé Po teu Allah. Ingat kheueh!
Hakém karab that, dan kakeumah geukeu-
neuk teuka. 10 Syedara-syedara, ingat kheu-
eh ubak nabi-nabi nyang meututoe ateueh
nan Tuhan. Awaknyan saba dan ék geuteun
deurita. Ngon lagée nyan, cok kheueh
awaknyan sibagoe cuntoh. 11 Awaknyan
teupeugah mubahgia sabab awaknyan ta-
bah. Gata ka tadeungoe keuhai Nabi Ayub
nyang saba, dan gata tateupeue pakriban
Tuhan keuneulheueh jih geubri beureukat
keu Nabi Ayub nyan. Sabab Tuhan keubiet
gét that gaséng sayang dan jroh até.
12 Nyang phon-phon that, na kheueh:
Bék meusumpah, bah kheueh deumi langét,
meunan cit deumi bumoe, atawa deumi peue
mantong. Peugah kheueh mantong lagée
nyoe, "Nyoe" meunyoe meukeusut gata
nyoe, dan "Hán" meunyoe meukeusut gata
hán; mangat gata hana geupeurhot hukôman
lé Po teu Allah.
13 Meunyoe lamkawan gata na nyang
teungoh apoh apah, bah kheueh jimeudoá.
Meunyoe na nyang geumbira, bah kheueh
jimeulagu jipujoe Allah. 14 Meunyoe na
nyang sakét, bah kheueh jihôi peumimpén-
peumimpén jeumaáh. Dan bah kheueh
mandum peumimpén nyan geumeudoá keu
ureuëng nyang sakét nyan dan jisiliek ngon
minyéuk ateueh nan Tuhan. 15 Meunyoe doá
awaknyan jipeutrok ngon yakén, Tuhan teu-
ma geupeu puléh ureuëng nyang sakét nyan,
dan teupeu amphon desya-desya nyang ka
jipeubuet. 16 Sabab nyan, bah kheueh gata
saléng ta angkée nyang salah dan saléng
gata meudoá, mangat gata geupeu puléh.
Doá ureuëng nyang jiseutôt keuheundak
Allah, na kuasa nyang paleng rayeuk.
17 Ilyas saban lagée geutanyoe manusia.
Gobnyan meudoá deungon khusyuék ma-
ngat ujeuen bék jitôh, dan keubiet that ujeu-
en pih hana jitôh nyang treb jih na lhée thon
siteungoh. 18 Óh lheueh nyan gobnyan meu-
doá lom, laju langét jipeutron ujeuen akhé
jih tanoh jipeuteubiet wase.
19 Wahe syedara lôn banmandum! Meu-
nyoe lamkawan gata na sidroe nyang hana
jitem seutôt lé keuheundak Po teu Allah, dan
lé ureuëng laén laju ji peujeuet ureuëng
nyan jigisa ubak Allah, 20 ingat kheueh ubak
ayat nyoe: Ureuëng nyang jipeujeuet
ureuëng meudesya jigisa lom nibak jalan jih
nyang salah, ureuëng nyan jipeuseulamat
jiwa ureuëng meudesya nyan [d] nibak maté
dan jeuet keusabab jai that desya geupeu
amphon lé Po.

Horeumat kamoe,
Yakobus

---

[d] *jiwa ureuëng meudesya nyan:* atawa jiwa jih keudroe.

5:11: Ayb. 1:21-22, 2:10, Zab. 103:8 **5:12:** Mat. 5:34-37 **5:14:** Mrk. 6:13 **5:17:** 1Raj. 17:1, 18:1 **5:18:** 1Raj. 18:42-45 **5:20:** Ams. 10:12, 1Ptr. 4:8

SURAT PETRUS

NYANG PHON

PEU INTAT HABA

Surat Petrus Nyang Phon nyoe teutuju keu ureuëng-ureuëng Kristen nyang na bansaboh blaih utara Asia Ubit. Awaknyan teuhôi "umat piléhan Allah". Tujuan nyang paleng peunteng lam surat nyoe na kheueh keu teupeukong iman bandum nyang baca nyang teungoh keunong seksa ngon iénanya sabab awaknyan meuiman ubak Almaseh. Petrus geupeuingat bak ureuëng nyang baca surat geuhnyan soai Haba Gét keuhai Isa Almaseh nyang ka jeuet keujaminan harapan awaknyan. Sabab, Isa Almaseh ka meuninggai donya, udeb lom teuma dan geumeujanji teuma teuka lom. Ngon dasai nyan awaknyan rela dan beu-ek jiteun deurita, sira jisadar bahwa deurita nyang keunong ateueh awaknyan na kheueh sibagoe teu-ujoe peu kheueh awaknyan biet-biet meuiman ubak Almaseh. Dan meunan cit awaknyan harôh yakén bahwa awaknyan teuma geubalaih lé Tuhan bak watée Isa Almaseh geutreun lom teuma.

Disampéng teupeukong iman bubena nyang baca surat geuh nyan nyang teungoh lam keususahan nyan, Petrus pih geulakée mangat awaknyan udeb sibagoe murit-murit Almaseh.

Asoe jih

Haba phon 1:1-2
Naseuhat mangat beuteuingat bahwa Allah geupeu seulamat manusia 1:3-12
Naseuhat mangat udeb khusos keu Po teu Allah 1:13–2:10
Keuwajéban ureuëng Kristen lam watée jiteurimong deurita 2:11–4:19
Beumiyueb até dan peulayanan ureuëng Kristen 5:1-11
Peunutôb 5:12-14

---

1 1-2 Syedara-syedara nyang umat piléh-
an Allah, nyang na bansaboh daerah Pontus, Galatia, Kapadokia, Asia dan Bitinia! Ulôn, Petrus, rasui Isa Almaseh, meuharab seumoga Po teu Allah geubri beureukat dan seujahteura ateueh gata ngon meulimpah-limpah.

Gata teupiléh jeuet keu umat Allah nyang sisuai ngon reuncana Allah Bapak. Dan Roh Allah ka geupeujeuet gata keu umat nyang suci, khusos keu Po teu Allah, mangat gata taát ubak Isa Almaseh dan geupeu suci ngon darah Gobnyan.

Harapan nyang kukôh

3 Jak kheueh geutanyoe talakée syukoe
ubak Po teu Allah, Bapak Tuhan tanyoe Isa Almaseh! Gobnyan that-that geugaséh keu geutanyoe, nyang kheueh sabab jih Gobnyan geubri keugeutanyoe udeb nyang barô, deungon geupeu udeb lom teuma Isa Almaseh nibak maté. Nyoe teubri keu geutanyoe harapan nyang kukôh.
4 Tanyoe
meuharab that keutateumé beureukat-beureukat nyang geukeubah lé Allah keu umat Gobnyan, na kheueh beureukat-beureukat nyang geukeubah lam syeuruga, deungon lagée nyan hana hase rusak, atawa jeuet keu brok atawa cupa.
5 Banmandum nyan na
kheueh keu gata, sabab gata meuiman ubak Po teu Allah. Ngon lagée nyan gata geujaga ngon kuasa Allah mangat gata tateurimong seulamat nyang ka siyab teupeugah bak uroe pagée nyang teuma teuka.

6 Deungon na lagée nyan bah kheueh
gata bumangat até, bah pi jinoe lam watée nyang paneuk nyoe gata harôh seudeh le sabab gata tarasa meubagoe-bagoe cubaan.
7 Nyan sibagoe teu ujoe gata peu kheueh
gata biet-biet meuiman ubak Tuhan atawa hana. Méuh nyang hase rusak pi, teu ujoe ngon apui. Deungon lagée nyan, iman gata na kheueh leubeh muyuem nibak méuh nyan, nyang kheueh sabab teu-ujoe cit mangat meutamah kông. Deungon lagée nyan gata teuma teupujoe dan jihoreumat meunan

cit teupeumanyang bak watée uroe Isa
Almaseh geuteuka lom teuma. 8 Gata taga-
séh, bahpi yoh masa ilée hana takalon. Dan
gata meuiman ubak Gobnyan bahpi jinoe
hana gata kalon. Nyang kheueh sabab jih
gata meugeumbira, dan gata rasa sukacita
nyang paleng agong dan hana jeuet teupeu-
gah ngon babah. 9 Sabab tujuan iman gata
trok, na kheueh keuseulamat jiwa gata.

10 Keuhai seulamat nyoe kheueh nyang
teutilek dan teuseulidek lé nabi-nabi, dan
awaknyan geuramai keuhai beureukat
nyang geubri lé Po teu Allah keu gata.
11 Awaknyan jiseulidek pakriban dan pajan
hainyan teujadi, [a] nyang teumeukeusut lé
Roh Almaseh nyang na lam tuboh
awaknyan. Nibak watée nyan, Roh nyan
teupeusabab bak awaknyan keuhai mubagoe
deurita nyang meuseuti geurasa lé Almaseh
dan keuhai keuagongan Gobnyan nyang
teuka teuma óh ka lheueh nyan. 12 Ubak
nabi-nabi nyan Po teu Allah geubri tée
bahwa peue nyang awaknyan peubuet kon
keu keupeuntengan awaknyan, teuma na
kheueh keu gata; nyan kheueh hai-hai nyang
jinoenyoe teungoh gata deungoe deungon
nyata nibak ureuëng-ureuëng nyang ba
Haba Gét keuhai Isa Almaseh. Awaknyan
jipeusampoe hai-hai nyan keugata ngon ku-
asa Roh Allah nyang geukirém nibak lam
syeuruga. Dan malaikat-malaikat pih meu-
heuét that keuneuk geuteupeue haba nyang
awaknyan peusampoe nyan.

Teutawök ubak udeb nyang suci

13 Deungon sabab nyan, bah kheueh ga-
ta siab siaga. Até-até kheueh dan meuharab
kheueh sipeunoh jih ubak beureukat nyang
teuma teubri ubak gata bak watée Isa Alma-
seh teuka lom teuma. 14 Taát kheueh ubak
Po teu Allah, dan bék kheueh udeb lagée
kheun gata yoh masa ilée, bak watée gata
gohlom meuturi ngon Po teu Allah.
15 Nyang sikeubiet jih, bah kheueh gata gleh
lam hai peue mantong nyang gata peubuet,
saban lagée Po teu Allah geutawök gata
nyan gleh. 16 Lam Alkitab na teutuléh, "Bah
kheueh gata gleh, sabab Ulôn nyoe gleh."

17 Gata tapeugah Allah nyan Bapak bak
watée gata meudoá ubak Gobnyan. Ngon
lagée nyan, Allah nyan kheueh nyang jeuet
keuhakém manusia nyang sisuai ngon buet
nyang jipeubuet maséng-maséng hana geu-
piléh bulée. Sabab nyan, simantong gata na
ateueh rhueng donya nyoe, bah kheueh gata
tapeuagong Po teu Allah lam udeb gata.
18 Gata tateupeu peue nyang ka geubayeue
keuteupeubeubaih gata nibak udeb nyang
hana meuguna nyang ka jipeutreun lé indatu
gata. Meunayeue nyan kon kheueh sapeue-
sapeue barang nyang hase rusak lagée pirak
ngon méuh, 19 teuma sisuatu nyang paleng
meuyuem; na kheueh tuboh Almaseh keu-
droe, nyang jeuet sibagoe bubiri nyang teu-
keureubeuen ubak Allah ngon hana cacat
dan cupa. 20 Almaseh geupiléh lé Po teu
Allah sigohlom donya nyoe teucebta. Dan
nibak uroe-uroe karab akhé jamén nyoe,
Gobnyan teuka lam donya mangat gata teu-
peuseulamat. 21 Rot Gobnyan kheueh gata
meuiman ubak Allah nyang ka geupeu udeb
lom teuma nibak maté dan teupeuagong
Gobnyan. Ngon lagée nyan, Allah kheueh
nyang gata iman dan ubak Allah teuma
kheueh gata keubah harapan.

22 Sabab gata taát ubak ajaran nyang
teuka nibak Allah, deungon lagée nyan gata
ka tapeugleh droe dan tagaséh teuma
ureuëng-ureuëng nyang saboh iman ngon
cara ikhlaih. Ngon sabab nyan, bah kheueh
gata saléng tameugaséh sidroe ngon nyang
laén deungon sipeunoh até. [b] 23 Sabab meu-
lalu feureuman Allah nyang udeb dan abadi
nyan, gata ka teupeujeuet sibagoe manusia
barô nyang kon lahé nibak manusia, teuma
nibak Bapak nyang abadi. 24 Lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe,

"Banmandum umat manusia lagée
naleueng,
dan banmandum keubeusaran
jihnyan lagée bungöng naleueng.
Naleueng layée, bungöng jih pih
lurôh;
25 teuma feureuman Tuhan teutab na
siumu masa."

Feureuman nyan Haba Gét nyang ka teu-
peusampoe ubak gata.

Batée nyang udeb dan bansa nyang suci

2 Sabab nyan, böih kheueh nyang na bak
gata mandum nyang jeuhet; bék lé
meututoe ngon haba nyang sulet, dan bék
teuma galak meupura-pura. Bék bingiek até,
dan bék tahina ureuëng laén. 2 Bah kheueh

[a] *pakriban dan pajan hainyan teujadi:* atawa soe ureuëng nyan dan pajan Gobnyan teuma teuka.
[b] *deungon sipeunoh até:* padub-padubboh naseukah kuno: deungon até nyang gleh.
1:16: Im. 11:44-45, 19:2 **1:24-25:** Yes. 40:6-8

gata jeuet lagée aneuëk manyak nyang ban
lahé, sabe glaih keu ié mom nyang murni.
Deungon lagée nyan gata teuma timoh dan
teupeuseulamat. [3] Lam Alkitab na teutuléh
lagée nyoe, "Gata ka tarasa keudroe padub
na jroh jih Tuhan."
[4] Sabab nyan, teuka kheueh ubak Tu-
han. Gobnyan lagée batée nyang udeb, batée
nyang ka jitiek lé manusia sabab jianggab
hana meuguna; teuma nyang geupiléh lé Po
teu Allah sibagoe batée nyang meuhareuga.
[5] Gata lagée batée-batée nyang udeb. Sabab
nyan bah kheueh gata tatem teupeuguna
keuteupeugét Baét Allah nyang rohani.
Deungon lagée nyan gata ka jeuet keu
imeum-imeum, nyang udeb khusos keu Po
teu Allah. Dan nyang meulalu Isa Almaseh
teupeuseumah ubak Allah, keureubeuen ro-
hani nyang geuteurimong bak até Allah.
[6] Sabab lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,

"Ulôn ka kupiléh saboh batée
nyang meuyuem,
nyang Lôn keubah di Sion
sibagoe batée paleng phon;
dan ureuëng nyang meuiman
ubak Gobnyan hana geubri
keucewa."

[7] Batée nyan biet that meuyuem keu gata
nyang meuiman. Teuma keu ureuëng nyang
hana meuiman, keunong kheueh ayat-ayat
Alkitab nyang lagée nyoe.

"Batée nyang hana jipeuguna lé
utôh-utôh bangunan nyan
rupaji ka jeuet keu batée nyang
paleng phon,"

[8] dan

"Nyang kheueh batée nyang
teupeusabab manusia hase meugantoh,
batée jeuet keusabab awaknyan rhot."

Awaknyan meugantoh sabab awaknyan ha-
na jimeuiman ubak feureuman Allah. Meu-
nan kheueh nyang ka geupeuteuntée lé
Allah keuhai awaknyan.
[9] Teuma gata na kheueh bansa nyang
teupiléh, imeum-imeum nyang peutimang
raja, bansa nyang suci, khusos keu Allah,
umat Po teu Allah keudroe. Allah geupiléh
gata dan geutawök gata beutateubiet nibak
seupôt keu gata tamong u dalam trang Gob-
nyan nyang pengéh, deungon meukeusut
mangat gata peutabu haba keuhai-buet-buet
nyang luwabiasa. [10] Yoh masa ilée gata kon
umat Allah, teuma jinoenyoe gata na kheueh
umat Allah. Yoh masa ilée gata hana geuga-
séh Po teu Allah, teuma jinoenyoe gata ka
tateurimong gaséh sayang Gobnyan.

Hamba-hamba Allah

[11] Syedara-syedara nyang teucinta! Gata
na kheueh ureuëng aséng dan meuranto lam
donya nyoe. Sabab nyan ulôn meulakée
ngon meuharab that ubak gata mangat gata
bék taturot hawa nafeusu manusia nyang
sabe jimuprang jilawan jiwa. [12] Pi-e gata
lamkawan ureuëng nyang hana meu Tuhan
biet beugét that, deungon lagée nyan meu-
nyoe awaknyan jifiteunah gata sibagoe
ureuëng jeuhet, awaknyan teutab jiaku meu-
neubuet gata nyang jroh, deungon lagée
nyan awaknyan jipujoe Allah nibak uroe
Gobnyan geuteuka.
[13] Deumi Tuhan, bah kheueh gata
tundok ubak tieb-tieb ureuëng peunguasa
manusia: meunan cit ubak Kaisar nyang
jeuet keu peunguasa nyang phon, [14] meunan
cit ubak gubunur nyang geutunyok lé Kaisar
keuteuhuköm ureuëng nyang peubuet jeuhet
dan keu teuhoreumat ureuëng nyang peubu-
et gét. [15] Sabab, Po teu Allah geutem deu-
ngon buet-buet gata nyang gét gata ka ta-
sumpai babah ureuëng nyang meututoe
bangai. [16] Bah kheueh gata udeb sibagoe
ureuëng nyang meurdehka, teuma bék kheu-
eh gata peuguna keumeurdehkaan gata nyan
keu gata tôb nyang jeuhet, teuma udeb
kheueh sibagoe hamba Allah. [17] Hareuga
kheueh mandum manusia, gata gaséh kheu-
eh mandum syedara gata nyang sabe
ureuëng Kristen. Takot kheueh ubak Allah,
dan horeumat kheueh Kaisar.

Deurita Almaseh sibagoe teuladan

[18] Syedara-syedara nyang jeuet keupeu-
layan, tundok kheueh ubak toke gata deu-
ngon peunoh horeumat; kon bak awaknyan
nyang gét até ngon ramah mantong, teuma
meunan cit ubak ureuëng nyang keujam.
[19] Po teu Allah teuma geubri beureukat ubak
gata, meunyoe gata sadar ateueh keu-
heundak Allah, saba ateueh jipeusaneut gata
ngon hana ade. [20] Sabab peu kheueh istime-
wa jih meunyoe gata saba tapeuteun
huköman nyang sibeuna jih gata tanggong
sabab lé salah? Teuma meunyoe gata deu-
ngon saba tatanggong deurita nyang keu-
nong ateueh gata sabab lé buet nyang beutôi,

2:3: Zab. 34:9 **2:6:** Yes. 28:16 **2:7:** Zab. 118:22 **2:8:** Yes. 8:14-15 **2:9:** Keu. 19:5-6, Yes. 43:20, 21, Tel. 4:20, 7:6, 14:2, Tit. 2:14, Yes. 9:1 **2:10:** Hos. 2:23

teuma Allah geubri beureukat ateueh gata.
21 Keu nyan kheueh Po teu Allah geutawök
gata. Sabab Almaseh keudroe ka meudeurita
keu gata, dan deungon nyan Gobnyan ka
geubri keugata saboh teuladan, mangat gata
taseutôt langkah Gobnyan. 22 Gobnyan
hántom na geupeubuet desya, dan hántom
na meusidroe pih nyang deungoe Gobnyan
meusulet. 23 Bak watée Gobnyan jiteunak
sihabéh-habéh jih, Gobnyan hana geubalaih
deungon haba teumeunak. Bak watée Gob-
nyan rhot lam deurita, Gobnyan hana
geuancam; Gobnyan teuma geuseurah hai
Geuh nyan ubak Po teu Allah, Hakém nyang
ade nyan. 24 Almaseh keudroe geuseuôn bu-
bena desya-desya geutanyoe ateueh droe
Gobnyan watée Gobnyan bak kayée saleb,
mangat tanyoe beubaih nibak kuasa desya,
dan udeb meunurot lagée nyang geulakée lé
Allah. Deungon luka-luka Almaseh kheueh
nyang peupuléh gata. 25 Yoh masa ilée gata
lagée bubiri nyang sisat, teuma jinoenyoe
gata ka teuba lom teuma keuteuseutôt tu-
kang Rabe dan nyang Peulara jiwa gata.

Lakoe ngon purumoh

3 Meunan cit ngon gata, hei purumoh-
purumoh, harôh tundok ubak lakoe
sabab meunyoe lamkawan awaknyan na
nyang hana meuiman ubak feureuman nibak
Allah, pi-e gata nyan jeuet teuba awaknyan
keu jimeuiman. Dan hana peureulée gata
peugah sapeue bak awaknyan, 2 sabab
awaknyan nyang jingieng na kheueh pi-e
gata nyang gleh dan saleh. 3 Bék kheueh
ceudah gata nyan teuma na diluwa mantong,
lagée miseu jih teuhias ôk atawa gata ngui
mubagoe hiasan, atawa gata ngui peukayan
nyang meuhái-meuhái. 4 Nyang biet jih, bah
kheueh keuceudah gata nyan teuka lam ba-
tén, budho basa nyang leumoh leumbot dan
teunang; nyan kheueh ceudah nyang abadi
nyang paleng muyuem nibak mata Allah.
5 Ngon cara nyoe kheueh yoh jamén ilée
ureuëng-ureuëng inong nyang meuagama
nyang meuharab ubak Po teu Allah jipeula-
gak droe deungon tundok ubak lakoe
awaknyan. 6 Meunan cit deungon Sara, geu-
hnyan taát ubak lakoe geuh Nabi Ibrahim
dan jihôi gobnyan teungku. Gata jinoenyoe
na kheueh aneuëk-aneuëk Sara, meunyoe
gata peubuet hai-hai nyang jroh dan hana
teumakot bak peue mantong.
7 Dan meunan cit gata, hei teungku-
teungku lakoe, bah kheueh gata udeb ngon
peunoh peungeurtian ateueh purumoh gata,
dan ngon sadar bahwa awaknyan na kheueh
kawöm nyang leumoh. Peusaneut kheueh
awaknyan deungon horeumat, sabab
awaknyan meusajan-sajan ngon gata, teuma
jiteurimong anugeurah udeb nyang seujati
nibak Allah. Peubuet kheueh nyoe, mangat
hana nyang ampeung doá gata.

Meudeurita sabab teupeubuet nyang beutôi

8 Keusimpolan jih na kheueh: bah kheu-
eh Syedara mandum sapeue kheun dan sa-
boh peurasaan. Bah kheueh gata saléng
tameugaséh lagée ureuëng-ureuëng nyang
meusyedara. Dan bah kheueh gata saléng na
weueh meuweueh lom beuna sikeub miyueb
até. 9 Bék kheueh tabalaih buet nyang jeuhet
ngon nyang jeuhet, atawa meurapa ngon
seurapa; nyang sikeubiet jih, balaih kheueh
deungon cara teulakée beureukat bak Allah.
Sabab Allah geutawök gata na kheueh ma-
ngat tateurimong beureukat nibak Gobnyan.
10 Lam Alkitab na teutuléh lagée nyoe,
"Ureuëng nyang jitem teurimong
nekmat lam udeb
dan jitem teurimong uroe-uroe
nyang jroh,
bah kheueh jijaga babah jih mangat
bék meututoe hai-hai nyang jeuhet
dan hana jipeugah hai-hai nyang
sulet.
11 Ureuëng nyan beujipeujioh nyang
jeuhet dan jipeubuet nyang gét;
bah kheueh jimeujuang biet-biet
beujiteumé damé.
12 Sabab Tuhan sabe geungieng bak
ureuëng-ureuëng nyang jiturot
keuheundak Gobnyan,
dan Tuhan sabe geudeungoe
doá-doá awaknyan;
teuma Tuhan geulawan keu
ureuëng-ureuëng nyang peubuet
nyang jeuhet."
13 Soe kheueh nyang keuneuk peubuet
jeuhet ateueh gata, meunyoe gata galak
tapeubuet nyang gét? 14 Teuma bahpi gata
tateurimong deurita sabab gata peubuet hai-
hai nyang gét, gata meulaba! Bék kheueh
teumakot bak soe mantong dan bék khawa-
te. 15 Teuma lam até gata, bah kheueh gata

2:22: Yes. 53:9 **2:23:** Yes. 53:7 **2:24-25:** Yes. 53:5-6 **3:1:** Ef. 5:22, Kol. 3:18 **3:3:** 1Tim. 2:9
3:6: Keuj. 18:12 **3:7:** Ef. 5:25, Kol. 3:19 **3:10-12:** Zab. 34:13-17 **3:14:** Mat. 5:10

tabri ubak Almaseh horeumat nyang khusos
nyang sisuai ngon keududukan Geuh siba-
goe Tuhan. Dan bah kheueh gata beusabe
siab tabri jeunaweueb keu tieb-tieb ureuëng
nyang jitanyong keuhai harapan nyang na
nibak gata. 16 Teuma peubuet kheueh nyan
ngon leumoh leumbot dan horeumat. Dan
bah kheueh até nurani gata gleh, dan meu-
nyoe gata jifiteunah sabab gata udeb deu-
ngon jroh sibagoe murit Almaseh, ureuëng-
ureuëng nyang ba fiteunah nyan teuma
jiteuka malée keudroe. 17 Leubeh gét meu-
deurita sabab tapeubuet nyang gét – meu-
nyoe nyan na kheueh keuheundak Po teu
Allah – nibak meudeurita sabab tapeubuet
nyang jeuhet. 18 Sabab Almaseh keudroe
maté[c] cit sigoe sagai, keu siumu masa sabab
lé desya manusia – sidroe ureuëng nyang
hana meusalah, meuninggai donya keu
ureuëng nyang na salah. Almaseh geupeu-
buet lagée nyan mangat Gobnyan hase geu-
ba gata ubak Po teu Allah. Gobnyan jipoh
maté seucara tuboh, teuma teupeu udeb lom
seucara rohani. 19 Lam keuadaan roh
Gobnyan geujak keugeupeusampoe feureu-
man nibak Allah ubak roh-roh nyang na lam
glab: 20 na kheueh roh-roh ureuëng nyang
hana taát ubak Po teu Allah bak watée jamén
nabi Noh. Bak watée nyan Allah geupreh
ngon saba watée nabi Noh geupeugét kapai
gobnyan. Teuma ureuëng-ureuëng nyang na
lam kapai nyan mantong – banmandum na
lapan droe – nyang geupeu seulamat sabab
lé ié beuna nyang rayeuk that nyan. 21 Ngon
lagée nyan, keujadian nyang lagée nyan na
kheueh saboh kiyaih nibak pumanö nyang
na jinoenyoe teupeuseulamat gata. Pumanö
nyoe na kheueh kon sibagoe upacara teu-
peugleh tuboh nibak mandum kalang nyang
kutoe-kutoe, teuma na kheueh sibagoe janji
gata ubak Allah nibak até nurani nyang jroh.
Pumanö nyan teupeuseulamat gata sabab Isa
Almaseh ka udeb lom teuma nibak Gobnyan
nyang ka meuninggai, 22 dan ka geutamong
lam syeuruga. Jinoenyoe Gobnyan meu-
kuasa meusajan ngon Po teu Allah dan
geupeurintah banmandum malaikat, ban-
mandum nyang mat kuasa dan banmandum
teunaga.

Udeb nyang barô

4 Sabab Almaseh ka meudeurita seucara
jasmani, gata harôh tapeukong droe
deungon até nyang kukoh ubak nyang nyan.
Sabab ureuëng nyang meudeurita seucara
tuboh, ureuëng nyan hana lé meudesya.
2 Sabab nyan, bah kheueh gata udeb sabe
nyang lagée nyan bagoe lam donya nyoe
lagée keuheundak Allah, dan kon lagée keu-
heundak manusia. 3 Yoh masa ilée, gata ka
treb that tapeubuet peue nyang ka jipeubuet
lé ureuëng-ureuëng nyang hana jituri Tuhan.
Udeb gata hana gét. Nyang gata seutôt hawa
nafeusu, mabök-mabök dan laloe bak meu-
én, jieb ié kreueh dan seumah beurala nyang
biet-biet luwat lagoena. 4 Jinoenyoe ureuëng
nyang hana jituri Tuhan, hireuen that bahwa
gata hana taudeb lagée awaknyan, jipeubuet
desya ngon hana bataih. Nyang kheueh sa-
bab jih awaknyan jihina gata. 5 Teuma
awaknyan singoh harôh jipeutanggong
jaweueb mandum nyan dikeue Po teu Allah
nyang ka siab keugeupeusidang ureuëng
nyang udeb dan nyang ka maté. 6 Nyang
kheueh sabab jih Haba Gét ka teuma teupeu-
trok ubak ureuëng nyang ka meuninggai
donya. Meukeusut jih mangat awaknyan,
nyang ka teupeusidang seucara badan – la-
gée hai jih banmandum ureuëng teuma teu-
peusidang – hase udeb seucara rohani, meu-
nurot keuheundak Allah.

Teu-useuha meuneubri nibak Allah

7 Peue-peue mantong karab that ubak
akhé, sabab nyan bah kheueh gata takuasa
droe dan teutab waspada, mangat gata hase
ta meudoá. 8 Leubeh nibak peue-peue nyang
na, bah kheueh gata beubiet-biet beutagaséh
sidroe ngon nyang laén, sabab deungon na
sabe tameugaséh sidroe ngon nyang laén
nyan gata pi kasiab cit teuma keu saléng
tapeuamphon. 9 Bah kheueh gata saléng
tateurimong sidroe ngon nyang laén lam
rumoh gata, ngon hana tunu até. 10 Gata
maséng-maséng ka tateurimong meuneubri
nyang meulaén-laén nibak Allah. Sabab
nyan sibagoe ureuëng nyang peusaneut
nyang gét nibak peue-peue nyang ka geubri
lé Allah, bah kheueh gata peuguna keu-
mampuan nyan deumi keupeuntengan meu-
sajan. 11 Ureuëng nyang peutrok haba, bah
kheueh jipeutrok haba nibak Allah; ureuëng
nyang peutimang ureuëng laén, bah kheueh
jipeutimang ngon teunaga nibak Allah, ma-
ngat lam hai peue mantong, Po teu Allah
jeuet teupeuguna meulalu Isa Almaseh.

[c] *maté:* jai that naseukah kuno: meudeurita.
3:14-15: Yes. 8:12-13 **3:20:** Keuj. 6:1–7:24 **4:8:** Ams. 10:12

Gobnyan kheueh nyang meukuasa dan patot
teupeuagong siumu masa. Amin.

Meudeurita sibagoe ureuëng Kristen

12 Syedara-syedara nyang lôn cinta! Ga-
ta jinoenyoe that-that meudeurita sabab teu-
ngoh teu-ujoe. Teuma bék kheueh meurasa
hireuen, siulah-ulah na sipeue-peue nyang
luwabiasa keunong ateueh gata. 13 Teuma,
bah kheueh gata meurasa mangat sabab
meusigoe meudeurita meusajan-sajan ngon
Almaseh. Teuma singoh watée keuagongan
Almaseh teupeuleumah, gata teuma meusu-
kacita. 14 Gata meu-untông meunyoe gata
jihina sabab gata murit Almaseh. Nyan
meumakna Roh nyang mulia, na kheueh
Roh Allah, na nibak gata. 15 Bék kheueh
meusidroe pih nyang na lamkawan gata
meudeurita sabab jihnyan jipoh maté gob,
atawa tukang ceumeucue, atawa jeuhet,
meunan sabab jihnyan jipeuroh droe nibak
urosan ureuëng laén. 16 Teuma meunyoe
gata meudeurita sabab lé gata ureuëng
Kristen, bék kheueh malée sabab lé hai
nyan. Lakée kheueh teurimong gaséh ubak
Po teu Allah, bahwa gata taba nan Almaseh.
17 Ka trok watée jih Allah geuhakém
donya nyoe. Dan umat Allah keudroe nyang
phon-phon that geupeu sidang. Ngon lagée
nyan, meunyoe Allah geupeu phon ateueh
geutanyoe, pakriban teuma jeuet jih singoh
ateueh ureuëng-ureuëng nyang hana jipatéh
ubak Haba Gét nyang teuka nibak Allah
nyan? 18 Lam Alkitab na teutuléh lagée
nyoe,

> "Meunyoe ureuëng nyang jroh-jroh
> pi ka payah teupeuseulamat,
> peue teuma nyang keunong
> ateueh ureuëng-ureuëng nyang
> meudesya nyang hana jituri
> Tuhan!"

19 Sabab nyan, meunyoe na ureuëng-
ureuëng nyang meudeurita sabab lé Allah
geukeuheundak nyang lagée nyan, bah
kheueh ureuëng-ureuëng nyan udeb ngon
beutôi dan jipeucaya droe ubak peuncebta
awaknyan. Gobnyan sabe geupeu teupat
janji Gobnyan.

Kawan bubiri Allah

5 Ulôn lakée beujipeurati that lé peu-
mimpén jeumaáh gata. Ulôn teumuléh
nyoe sibagoe rakan peumimpén dan sibagoe
ureuëng nyang ka lheueh lôn ngieng keu-
droe deurita Almaseh, dan nyang meusajan
cit teuma jipeuagong, meunyoe keuagongan
Almaseh teupeuleumah bak manusia. Ulôn
meulakée ngon meuharab that 2 mangat gata
rabe kawan bubiri nyang ka geuseurah lé
Allah ubak gata. Rabe kheueh awaknyan
ngon até nyang mangat lagée nyang geu-
harôk lé Allah keudroe, dan bék kheueh
ngon até nyang brat. Bék teuma gata peubu-
et meuneubuet gata nyan ngon meuharab
laba, teuma sabab lé gata biet-biet keuneuk
gata peutimang. 3 Bék teuma tameubuet
lagée sidroe ureuëng mat kuasa ateueh
awaknyan nyang teupeucaya ubak gata, teu-
ma beujeuet kheueh cuntoh nyang jroh ni-
bak awaknyan. 4 Dan bak watée tukang
Meurabe Agong nyan teuka teuma, gata
teuma tateurimong mahkota nyang paleng
hibat, nyang hántom layée cahya jih.
5 Meunan cit teuma deungon Gata,
nyang ureuëng muda. Tundok kheueh ubak
ureuëng tuha. Gata banmandum harôh
tapeumiyueb droe sabe peutimang deungon
até nyang miyueb. Sabab lam Alkitab na
teutuléh lagée nyoe, "Po teu Allah geula-
wan ureuëng nyang sombong, teuma geuga-
séh keu ureuëng nyang miyueb até." 6 Sa-
bab nyan, peumiyueb kheueh droe gata
dimiyueb jaroe Allah nyang teuga, ngon
lagée nyan Gobnyan geupeumanyang gata
watée katrok watée. 7 Seurah kheueh
banmandum nyang gata khawate nyan ubak
Allah, sabab Gobnyan geungieng gata.
8 Bah kheueh gata waspada dan lam siab
sabe! Sabab Iblih na kheueh musoh gata.
Jihnyan lagée singa jijak keudeh keunoe sira
jitaúm jimita eumpeuen. 9 Lawan kheueh
jihnyan ngon iman nyang kong, sabab gata
tateupeue bahwa syedara-syedara sabe
ureuëng Kristen nyang laén bansigom do-
nya saban cit meudeurita lagée gata. 10 Teu-
ma óh ka lheueh gata meudeurita sikeujab,
Allah keudroe teuma geupeujeuet gata



Teurabe bubiri (5:2)

4:18: Ams. 11:31 **5:2:** Yah. 21:15-17 **5:5:** Ams. 3:34 **5:6:** Mat. 23:12, Luk. 14:11, 18:14

sampoereuna. Gobnyan teuma geupeudong
dan geupeukong gata. Sabab Gobnyan na
kheueh Allah nyang jroh até, nyang ka geu-
tawök gata keutarasa meusajan keuagongan
Gobnyan nyang abadi meulalu Almaseh.
11 Gobnyan kheueh nyang meukuasa siumu
masa! Amin.

Saleuem Peunutôb surat nyoe

12 Surat ulôn nyang paneuk nyoe lôn
tuléh keugata deungon jitulông lé Silas,
nyang lôn anggab sidroe syedara Kristen
nyang seutia. Ulôn meuheuét keuneuk bri
durongan bak gata dan lôn peuyakén gata
bahwa peue nyang lôn tuléh nyoe haba
nyang sampoereuna keuhai rakhmat Allah.
Bah kheueh gata tamumat nyang kong nibak
rakhmat nyan.

13 Rakan-rakan saboh jeumaáh di Babi-
lon,[d] nyang ka geupiléh cit lé Po teu Allah,
geukirém saleuem ubak gata; meunan cit
teuma ngon aneuëk ulôn Markus nyang lôn
cinta. 14 Meu-meuáh meuáh desya kheueh
sidroe ngon nyang laén deungon peunoh
gaséh sibagoe syedara lam Kristen.

Seumoga Tuhan geubri seujahteura
ateueh gata mandum nyang ka jeuet keu
milék Almaseh.

Horeumat kamoe,
Petrus

---

[d] *Babilon:* Lagée Lam Kitab Wahyu, mungken Babilon teutunyok ubak Roma.
5:12: Kis. 15:22, 40 **5:13:** Kis. 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, Kol. 4:10, Flm. 24

SURAT PETRUS

NYANG KEUDUA

PEU INTAT HABA

Surat Petrus Nyang Keudua nyoe jituju ubak banmandum umat Kristen nyang phon-phon that. Surat nyoe teutuléh phon that keuteulawan buet gurée-gurée nyang jipurunoe hai-hai nyang salah, dan meunan cit keuteusampôh banmandum buet-buet nyang hana patot nyang jipeuhase lé buet gurée-gurée nyan. Mangat hana teuseutôt nibak peue-peue nyang jipurunoe lé gurée-gurée nyan, ureuëng Kristen harôh jimumat bak ajaran nyang beutôi keuhai Allah dan keuhai Isa Almaseh – na kheueh ajaran nyang geupeutrok lé ureuëng-ureuëng nyang ka geukalon dan nyang ka deungoe keudroe Isa purunoe.

Nyang phon that gundah lam surat nyoe na kheueh ureuëng-ureuëng nyang purunoe bahwa Almaseh hana teuka lé nyang keudua goe jih. Surat nyoe teupeutrang bahwa Almaseh teuka lom deuh jih meulet sabab Po teu Allah "hana geutem meusidroe manusia pih jeuet keubinasa. Gobnyan meuharab mangat jeuet banmandum ureuëng meutobat nibak desya-desya jih".

Asoe jih

Haba phon 1:1-2
Panggelan Allah ubak ureuëng Kristen 1:3-21
Gurée-gurée peuleusu 2:1-22
Almaseh teuka nyang keudua goe jih 3:1-18

---

1 Syedara-syedara nyang biet-biet meuiman lagée kamoe meuiman! Isa Almaseh, na kheueh Allah dan Raja Peuseulamat geutanyoe, biet mungken tanyoe meuiman bak Gobnyan, sabab Gobnyan geupeubuet nyang beutôi.

Surat nyoe nibak Simon Petrus, sidroe namiet dan rasui Isa Almaseh.
2 Seumoga Allah geubri beureukat dan seujahtra ateueh gata deungon meulimpah-limpah, sabab gata taturi Allah dan Isa, Tuhan tanyoe.

Panggelan dan piléhan Tuhan

3 Po teu Allah ka geupeu guna kuasa ilahi Gobnyan keu geubri keugeutanyoe peue-peue mantong nyang peureulée keu tameuiébadat. Gobnyan geupeubuet nyoe meulalu peue nyang tanyoe teupeu keuhai Isa Almaseh, nyang ka geutawök tanyoe keu tarasa[a] keurayeuk Gobnyan dan keu gét Gobnyan.
4 Deungon cara nyan kheueh Allah geuanugeurah keugeutanyoe beureukat-beureukat nyang lumpah jai dan meuhareuga nyang ka geupeu janji. Deungon na beureukat-beureukat nyan gata hase leupah nibak nafeusu-nafeusu jeuhet nyang jipeurusak donya nyoe, dan gata tateurimong sifeuet ilahi.
5 Lé nyan, useuha kheueh beu biet-biet mangat gata teutab peucaya ubak Almaseh dan peucaya gata nyan jitumpang teuma lé udeb nyang jroh. Disampéng udeb nyang jroh, gata peureulée that beujeuet keu ureuëng nyang meuiéleumé,
6 dan disampéng iéleumé, gata pih meuseuti hase takuasa droe. Meunan cit seulaén hase takuasa droe beuhase teuma tabina droe jeuet keu tabah gata meuhadab ngon peue mantong. Disampéng tabah meuhadab peue mantong, gata pih harôh udeb meunurot lagée nyang geulakée lé Po teu Allah.
7 Dan udeb lagée nyang geulakée lé Allah beuna teuma gaséh ngon sayang ubak syedara-syedara gata nyang seuiman. Meunan cit bah kheueh teuma gaséh sayang gata ubak syedara-syedara nyang saboh iman teutamah teuma gaséh sayang ubak mandum manusia.
8 Banmandum nyan na kheueh sifeuet-sifeuet nyang gata peureulée. Meunyoe mandum

---

[a] *tarasa:* padub-padubboh naseukah kunoe: meulalu.

sifeuet nyan na nibak gata ngon meulimpah-
limpah, gata teuma jeuet keu ureuëng nyang
jumôt dan meuhase lam buet, dan taturi Isa
Almaseh Tuhan geutanyoe deungon leubeh
gét lom teuma. 9 Teuma ureuëng nyang hana
sifeuet-sifeuet nyang lagée nyan, pandangan
ureuëng nyan picék; ureuëng nyan hana
hase jikalon dan desya-desya jih nyang awai
ka teupeugleh.
10 Sabab nyan, Syedara-syedara, meu-
useuha kheueh leubeh brat lom mangat
panggelan Allah dan geupiléh lé Gobnyan
ateueh droe gata nyan meutamah-tamah teu-
ga. Meunyoe gata tapeubuet nyan, gata hana
murtad.[b] 11 Deungon na lagée nyan keugata
teuma geubri hak nyang peunoh keu gata
tamong lam Keurajeuen nyang keukai nibak
Tuhan dan Raja Peuseulamat geutanyoe Isa
Almaseh.
12 Sabab nyan, ulôn sabe lôn peuingat
gata keuhai nyan, bah pi gata ka tateupeue
dan gata meuiman ubak ajaran nyang teuka
nibak Allah nyang ka gata teurimong nyan.
13 Simantong ulôn nyoe lam udeb, ulôn
meurasa wajéb lôn peuingat ubak gata lam
hai-hai nyan. 14 Sabab ulôn kuteupeu
bahwa hana treb lé ulôn teuma kutinggai
donya nyoe, sabab Tuhan geutanyoe Isa
Almaseh ka geubri tée ngon nyata that
ubak ulôn. 15 Deungon lagée nyan ulôn
teuma ku-useuha bahwa watée ka meu-
ninggai pih, gata sabe taingat lom teuma
hai-hai nyoe.

Saksi mata keuagongan Almaseh

16 Watée kamoe peugah ubak gata pa-
dub na agong jih óh teuka Tuhan geutanyoe
Isa Almaseh, kamoe hana meugantung ni-
bak haba-haba dongeng nyang hana beutôi
nyang jipeugah lé manusia. Keuagongan
Almaseh nyan ka lheueh kamoe ngieng
ngon mata ulée kamoe keudroe. 17 Kamoe
na nibak teumpat nyan watée Gobnyan geu-
peu agong dan geuhoreumat lé Allah Bapak.
Bak watée nyan teudeungoe su nibak Nyang
Mahamulia, nyang peugah ubak Gobnyan,
"Nyoe kheueh Aneuëk Ulôn nyang Ulôn
gaséh. Gobnyan that jipeumangat até Lôn!"
18 Kamoe keudroe na meudeungoe su nyan
nyang teuka nibak syeuruga watée kamoe na
meusajan ngon Gobnyan ateueh gunong
nyang suci nyan.
19 Nyang kheueh sabab jih kamoe leu-
beh yakén lom peue nyang geupeusan lé
Allah nyang ka geupeutrok lé dumna nabi-
nabi. Nyang sigét jih gata ngieng peusan
nyan, sabab peusan nyan lagée panyöt
nyang hu bak teumpat nyang seupôt trok án
mata uroe jiteubiet, dan cahya bintang timu
hu meucahya lam até gata. 20 Nyang phon
that bah kheueh gata ingat nyoe: Peusan
Allah nyang geupeusampoe lé dumna nabi-
nabi hana jeuet tatafeuse meunurot peunda-
pat droe teuh keudroe. 21 Sabab, hántom na
peusan Allah nyan ateueh keuheundak ma-
nusia. Teuma Roh Allah geukuasa manusia
keuteupeusampoe peusan nibak Allah nyan
keudroe.

Gurée-gurée peuleusu

2 Bak jamén ilée lamkawan umat Allah
ka teuka nabi-nabi peuleusu. Meunan
cit teuma lamkawan gata teuma teuka gurée-
gurée peuleusu. Awaknyan kana jipeuta-
mong ajaran-ajaran nyang hana beutôi,
nyang rhot ubak binasa manusia. Dan
awaknyan ji-iengkeue ubak Peunguasa
nyang ka peubeubaih awaknyan. Ngon la-
gée nyan awaknyan jipeuteuka keubinasaan
ateueh droe keudroe, dan nyang teuma rhot
ateueh awaknyan deungon sigra. 2 Bah pi
meunan, jai that ureuëng jiseutôt peue
nyang jipurunoe lé gurée-gurée peuleusu
nyan nyang ka jikuasa lé hawa nafeusu
awaknyan keudroe. Dan lé buet gurée-gurée
peuleusu nyan teuma jipeuteuka leubeh jai
lom ureuëng nyang hina Jalan nyang Beutôi
nyang teutuju ubak Po teu Allah. 3 Sabab
awaknyan leuha that, lé gurée-gurée peuleu-
su nyan laju jicalitra haba-haba nyang jisu-
son keudroe keujiteumé laba nibak gata.
Teuma mahkamah nyang peurhot huköman
ateueh awaknyan ka treb that teupeusiab,
dan binasa nyang ka teupeuteuntée keu
awaknyan teungoh jipreh-preh awaknyan.
4 Malaikat-malaikat nyang meudesya pih
hana geupeubiyeu lé Allah leupah nibak
huköman, teuma teutab geuböih lam nuraka.
Awaknyan teupeutamong lam guha nyang
seupôt[c] keuteuteun nibak teumpat nyan trok
bak Uroe Peungadelan. 5 Meunan cit ngon
donya bak jamén ilée, Allah hana geupeu-
biyeu lheueh nibak huköman. Allah laju geu-
kirém ié beuna nyang rayeuk that lam donya

---

[b] *murtad:* atawa rhot lam desya. [c] *teupeutamong lam guha nyang seupôt:* padub-padubboh naseukah kunoe: teurante lam seupôt.

1:17-18: Mat. 17:1-5, Mrk. 9:2-7, Luk. 9:28-35 **2:5**: Keuj. 6:1–7:24

ureuëng jeuhet bak watée nyan. Teuma Nabi
Noh meusajan ngon tujoh droe nyang laén
nyang seulamat, sabab nabi Noh geupeu
maklum haba keuhai udeb nyang paih bak
até Allah. [6] Saban cit hai jih ngon banda So-
dom ngon Gomora: Po teu Allah geupeu-
hanco banmandum banda-banda nyan ngon
apui mangat jeuet keucuntoh keuhai peue
nyang teuma teujadi ngon ureuëng-ureuëng
nyang jeuhet. [7] Teuma Nabi Lot teupeuseu-
lamat, sabab geuhnyan geuturot peue kheun
Allah; gobnyan that-that meudeurita sabab
peurangoe nyang jeuhet nibak ureuëng-
ureuëng nyang beujat. [8] Lamkawan ureuëng-
ureuëng nyang lagée nyan, nabi Lot nyang
gét udeb ngon baten nyang teuseksa, sabab
tieb-tieb uroe gobnyan geukalon dan geu-
deungoe buet-buet awaknyan nyang jeuhet.
[9] Teuma, Tuhan geuteupeue pakriban cara
teupeuseulamat ureuëng-ureuëng nyang tu-
rot peurintah Gobnyan watée awaknyan
meuteumé cubaan. Dan Tuhan pih geuteu-
peue pakriban teukeubah ureuëng-ureuëng
jeuhet keu geuseksa bak Uroe Peungadelan,
[10] khusos jih keu ureuëng-ureuëng nyang ji-
turot hawa nafeusu awaknyan nyang kutoe
dan nyang hina keukuasaan Allah.

Meunan jijeuet dan sombong jih gurée-
gurée peuleusu nyan sampoe awaknyan hana
teumakot mubacut pi jihina dumna mahklok
mulia lam syeuruga! [11] Seudangkan malai-
kat-malaikat nyang jiôh leubeh teuga dan
meukuasa nibak gurée-gurée peuleusu nyan,
hana jitudôh dumna makhlok nyang mulia
nyan ngon tutoe nyang hina dikeue Tuhan.
[12] Teuma lé gurée-gurée nyan, luwabiasa!
Awaknyan lagée beulatang nyang lahé keu
teudrob dan teupoh maté. Awaknyan hana
jipike, teuma jimubuet meunurot kheun até
jih mantong, sampoe jiheuntam hai-hai
nyang hana jiteupeue ngon tutoe haba meu-
hina. Sabab nyan lé buet-buet awaknyan
keudroe, awaknyan teuma maté lagée beula-
tang-beulatang nyang juwah. [13] Sibagoe
huköman ateueh deurita nyang ka jipeusabab
lé awaknyan, awaknyan teuma meudeurita
ngon seungsara nyang peudeh. Nibak
awaknyan, hai nyang mangat até na kheueh
jipeubuet peue mantong óh watée uroe guna
jipeupuih hasrat tuboh jih keudroe. Meunyoe
awaknyan jiduek meusajan-sajan ngon gata
bak teumpat khanuri, sikeub awaknyan biet
luwat that sabab awaknyan laloe mabök
ngon hawa nafeusu. [14] Awaknyan puih hán
puih jipeubuet desya, dan nyang jigalak na
kheueh jikalon inong jeuhet. Dan ureuëng
nyang ban meuiman lom kureueng yakén,
laju jipakat blaih jih. Até awaknyan ka lazem
ngon leuha. Awaknyan na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang teukutok! [15] Sabab awaknyan
hana jitem turot jalan nyang beutôi, akhé jih
awaknyan sisat. Awaknyan jicok rot nyang
jijak lé Bileam aneuëk Beor yoh masa ilée.
Bileam nyoe meuheuét that keuneuk meu-
teumé péng nibak buet jih nyang jeuhet.
[16] Teuma jihnyan keunong peuingat nyang
brat ateueh buet jih nyang jeuhet nyan, watée
keuleudée jihnyan jimarit ngon su manusia.
Teuma nabi nyan jipaksa beujipiôh buet
nyang pungoe nyan.

[17] Gurée-gurée peuleusu nyan na kheueh
lagée ié nyang tho dan lagée sagob nyang
jipôt lé angén badée. Allah ka geukeubah keu
awaknyan saboh teumpat nyang seupôt buta.
[18] Awaknyan jipeugah haba keudeuh keunoe
nyang hana-hana sôh tanna meuasoe; nafeu-
su cabui jipeuguna lé awaknyan keujipeusi-
sat ureuëng-ureuëng nyang banmantong
lheueh nibak lingkongan ureuëng nyang
udeb sisat. [19] Gurée-gurée peuleusu nyan
jipeujanji meurdehka ubak ureuëng-ureuëng
nyan, seudangkan awaknyan keudroe jipeu-
budak lé keubiasaan-keubiasaan nyang ji-
peurusak manusia. Sabab meunyoe ureuëng
jipeutaloe lé sapeue-sapeue, deungon nyan
ureuëng nyan ka jeuet keu namiet keu
ureuëng nyang peutaloe nyan. [20] Ureuëng
nyang turi Tuhan dan Peuseulamat tanyoe
Isa Almaseh ka beubaih nibak kuasa-kuasa
donya nyang peubrôk manusia. Teuma meu-
nyoe óh lheueh nyan jihnyan teutaron lom
akhé jih jipeutaloe lé kuasa-kuasa nyan, keu-
adaan ureuëng nyan akhé jih leubeh brok
nibak nyangka-ka. [21] Leubeh gét ureuëng-
ureuëng nyang lagée nyan hántom na jituri
rot nyang beutôi nibak Allah, nibak jituri lé
awaknyan, teuma óh lheueh nyan hana jitem
seutôt peurintah-peurintah nyang geubri lé
Allah ubak awaknyan. [22] Peue nyang
awaknyan peubuet jeuet keubukeuti pribasa
nyang teupeugah lagée nyoe, "Asée jipajoh
lom peue nyang ka jiulée nyan" dan "Bui
nyang ka teupeumanö, teuma jiriwang lom
meubalek-balek lam luhob."

Janji keuhai Tuhan teuka

3 Syedara-syedara nyang lôn cinta! Nyoe
kheueh surat lôn nyang keudua lôn

2:6: Keuj. 19:24 **2:7:** Keuj. 19:1-16 **2:15-16:** Teu. 22:4-35 **2:22:** Ams. 26:11

tuléh keu gata. Lam bandua surat nyoe, ulôn
meu-useuha lôn peubeudôh pikeran-pikeran
nyang gleh keu gata. 2 Ulôn peuingat ma-
ngat gata taingat peue-peue nyang ka geu-
peugah lé nabi-nabi Allah yoh masa ilée,
dan keuhai peurintah nibak Tuhan, Raja
Peuseulamat, nyang teupeutrok ubak gata
meulalu rasui-rasui. 3 Phon-phon that, gata
harôh tateupeue bahwa nibak uroe-uroe
akhé, teuma teuka ureuëng-ureuëng nyang
udeb jih jikuasa lé hawa nafeusu awaknyan
keudroe. Awaknyan jihina gata 4 deungon
haba lagée nyoe, "Jipeugah Tuhan meujanji
keuneuk teuka! Jinoe pat Geuhnyan? Ba-
pak-bapak indatu tanyoe ka meuninggai do-
nya, teuma peue-peue mantong teutab saban
lagée yoh phon álam nyoe teucebta!"
5 Awaknyan ngon jisaja hana jitem patéh
bahwa yoh masa ilée Allah geucebta langét
ngon bumoe ngon feureuman Gobnyan. Bu-
moe geupeujeuet nibak ié, dan ngon ié;
6 dan ngon ié teuma – na kheueh ié nibak ié
beuna – donya phon that nyan geupeuhanco.
7 Teuma langét ngon bumoe nyang na jinoe-
nyoe, geupeulara lé feureuman Allah nyan
cit teuma guna keugeupeuhanco ngon apui
óh trok bak watée teuma. Jinoenyoe langét
ngon bumoe mantong geupeulara trok ubak
uroe ureuëng-ureuëng nyang jeuhet teu-
huköm dan teupeubinasa.

8 Teuma syedara-syedara lôn, sapeue
hainyoe nyang bék gata tuwoe; bahwa nibak
pandangan Tuhan, siuroe hana beda jih
ngon siribée thon – bandua nyan saban
mantong nibak Gobnyan. 9 Tuhan hana mu-
let geubri peue nyang ka geupeu janji bah
pih na nyang sangka lagée nyan. Nyang
sikeubiet jih, Gobnyan saba nibak gata, sa-
bab Gobnyan hana geutem meusidroe pih
binasa. Gobnyan meuharab mangat ban-
mandum ureuëng meutobat nibak desya-de-
sya jih.

10 Teuma Uroe teuka Tuhan nyan na jih
lagée pancuri. Nibak Uroe nyan, langét teu-
ma leunyab ngon su meugum-gum, dan
bubena beunda dilangét teuma habéh tu-
tong, dan bumoe ngon peue nyang na ateueh
nyan teuma gadôh. [d] 11 Sabab banmandum
nyan geupeu hanco ngon cara nyang lagée
nyan bagoe, pakriban kheueh nyang sibeuna
jih gata udeb? Gata meuseuti udeb suci dan
khusos keu Allah, 12 simantong gata preh
dan tameucen keu Uroe Allah. Nibak Uroe
nyan langét teuma habéh tutong, dan sabab
lé seu-eum jih nyan, banmandum beunda-
beunda nyang na di langét teuma meuliléh.
13 Teuma geutanyoe tapreh peue nyang ka
geupeu janji lé Allah, na kheueh langét
nyang barô dan bumoe nyang barô teuma,
nibak teumpat nyan meuteumé keuadelan.

14 Sabab nyan, Syedara-syedara nyang
lôn gaséh, teungoh jinoenyoe gata preh
Uroe nyan, meu-useuha kheueh beubiet-biet
keu udeb suci dan hana meucupa dikeue Po
teu Allah. Dan peulara kheueh hubongan
nyang jroh ngon Allah. 15 Anggab kheueh
Tuhan nyang saba nyan sibagoe watée
nyang geubri keugata mangat gata hase seu-
lamat. Paulus, syedara tanyoe nyang taga-
séh, ka geutuléh nyang lagée nyan keu gata.
Gobnyan geutuléh nyan ngon peunoh keu-
bijaksanaan nyang geubri lé Allah keu geuh
nyan. 16 Lam banmandum asoe surat
gobnyan, Paulus sabe geutuléh keuhai nyan.
Beutôi na meupadub boh hai nyang payah
that tamuphom lam surat geuh nyan. Dan
bagian nyan jiputa balek lé ureuëng-ureuëng
nyang hana jiteupeue sapeue dan lé
ureuëng-ureuëng nyang hana kong iman jih.
Hai nyang lagée nyan hana jeuet tahireuen,
sabab ladum-ladum nyang na nibak Alkitab
jipeubuet cit lagée nyan lé awaknyan. Peue
nyang awaknyan peubuet na kheueh meu-
akibat awaknyan keudroe hanco.

17 Teuma gata, Syedara-syedara nyang
lôn gaséh, ka gata teupeue keuhai hainyan.
Sabab nyan, waspada kheueh, bék sampoe
gata teuba-ba u lam buet nyang sisat nyang
jipeubuet lé ureuëng-ureuëng jeuhet akhé
jih gata rhot nibak teumpat geumilo gata
nyang kukoh. 18 Bah kheueh gata seumaken
tarasa rakhmat Isa Almaseh, Tuhan dan Ra-
ja Peuseulamat tanyoe, dan bah kheueh gata
seumaken taturi Gobnyan. Teupujoe kheueh
Gobnyan, jinoe dan trok siumu masa! Amin.

Horeumat kamoe,
Petrus

[d] *gadôh:* atawa tutông; atawa binasa.
3:3: Yud. 18 3:5: Keuj. 1:6-9 3:6: Keuj. 7:11 3:8: Zab. 90:4 3:10: Mat. 24:43, Luk. 12:39, 1Tes. 5:2, Why. 16:15 3:13: Yes. 65:17, 66:22, Why. 21:1

SURAT YAHYA

NYANG PHON

PEU INTAT HABA

Surat Yahya Nyang Phon nyoe jituléh ngon dua boh meukeusut. Sa, keuteubri durongan ubak mandum nyang baca mangat awaknyan meusaboh udeb meusaho ngon Allah dan ngon Aneuëk Gobnyan Isa Almaseh. Dua, teupeuingat awaknyan mangat békjiseutôt ajaran-ajaran nyang salah nyang hase jipeurusak udeb awaknyan meusaboh ngon Allah dan Isa Almaseh. Ajaran-ajaran nyang salah nyan jimeudasai ubak peue mantong nyang na tupéh ngon donya, jipeuhase nyang jeuhet; ngon lagée nyan, Isa Aneuëk Allah, hana mungken ka jeuet keu manusia. Gurée-gurée nyang peurunoe ajaran nyang sisat nyan jipeugah bahwa teupeuseulamat nyan makna jih teupeuleuh nibak banmandum urosan lam donya nyoe; awaknyan pih jipeurunoe lé gurée-gurée nyan bahwa keuseulamatan hana hubongan jih ngon hai-hai susila atawa gaséh sabe keudroe-droe manusia.

Meulaén ngon ajaran-ajaran nyan, nyang tuléh surat nyoe geupeugah teuma deungon jeulaih bahwa Isa Almaseh biet-biet ka jeuet keumanusia seujati. Meunan cit geupeu jeulaih ngon trang that bahwa banmandum ureuëng nyang peucaya ubak Isa dan jigaséh Allah harôh teuma jigaséh seusabe manusia.

Asoe jih

Haba phon 1:1-4
Trang ngon seupôt 1:5–2:29
Aneuëk-aneuëk Allah dan aneuëk-aneuëk Iblih 3:1-24
Nyang beutôi ngon nyang salah 4:1-6
Keuwajéban ubak gaséh sayang 4:7-21
Peucaya nyang teuba ubak keumeunangan 5:1-21

Feureuman udeb

1 Asoe surat nyoe keuhai Feureuman
nyang teubri udeb, na kheueh Feureu-
man nyang ka na yoh phon that. Kamoe
meudeungoe, dan ka kamoe ngieng ngon
mata kamoe keudroe. Kamoe ka kamoe
pandang, dan ka kamoemat ngon jaroe ka-
moe keudroe. 2 Watée udeb nyan teupeugah,
na kamoe ngieng. Nyang kheueh sabab jih
kamoe meusaksi keuhai nyan. Kamoe peu-
sampoe ubak gata keuhai udeb seujati dan
keukai, nyang na meusajan Bapak, dan
nyang ka geupeugah bak kamoe. 3 Peue
nyang ka kamoe ngieng dan kamoe deungoe,
nyan cit teuma nyang kamoe peutrok ubak
gata, mangat gata meusajan ngon kamoe ta-
rasa udeb meusaboh ngon Bapak dan ngon
Aneuëk Gobnyan Isa Almaseh. 4 Kamoe tu-
léh nyoe mangat até geutanyoe [a] biet-biet
geumbira.

Allah na kheueh trang

5 Nyoe kheueh haba nyang kamoe deu-
ngoe keuhai Aneuëk Gobnyan dan nyang
kamoe peutrok keugata: Allah nyan trang,
dan nibak Gobnyan hana seupôt meubacut
pih. 6 Meunyoe tanyoe peugah bahwa udeb
meusaboh ngon Gobnyan, padahai geuta-
nyoe udeb lam seupôt, ngon lagée nyan
tanyoe kameusulet bah kheueh ngon tutoe
haba meunan cit ngon buet. 7 Teuma meu-
nyoe tanyoe udeb lam trang, lagée Allah na
lam trang, ngon lagée nyan tanyoe udeb
krab that, rukon sidroe ngon nyang laén, dan

---

[a] *geutanyoe:* padub-padubboh naseukah kuno: gatanyoe.
1:1: Yah. 1:1 **1:2:** Yah. 1:14

darah[b] Isa, Aneuëk Gobnyan, geupeu gleh
tanyoe nibak mandum desya.
8 Meunyoe tanyoe tapeugah bahwa ta-
nyoe hana meudesya, tanyoe ka tapeunget
droe teuh keudroe; dan Po teu Allah hana
lam até geutanyoe. 9 Teuma meunyoe ta-
nyoe ta-aku desya-desya geutanyoe dikeue
Po teu Allah, Gobnyan teuma geupeutrok
janji Geuh dan geupeubuet peue nyang ade.
Gobnyan teuma geupeu amphon bubena de-
sya-desya geutanyoe dan geupeu gleh geu-
tanyoe nibak mandum buet tanyoe nyang
salah. 10 Teuma meunyoe tanyoe tapeugah
bahwa tanyoe hana meudesya, tanyoe ka
ta-anggab sang-sang Allah nyan sulet dan
tanyoe hana takeubah feureuman Allah lam
até tanyoe.

Almaseh nyang tulông tanyoe

2 Aneuëk-aneuëk lôn! Ulôn teumuléh
nyoe keugata mangat gata bék peubuet
desya. Teuma meunyoe na nyang peubuet
desya, nibak geutanyoe na sidroe nyang
bila, Gobnyan na kheueh Isa Almaseh
nyang ade nyan; Gobnyan geulakée ubak
Bapak keu geutanyoe. 2 Meulalu Isa Alma-
seh nyan kheueh desya-desya tanyoe teu-
peuamphon. Dan kon desya-desya tanyoe
mantong, meunan cit desya banmandum
umat manusia.
3 Meunyoe tanyoe taát ubak peue-peue
nyang geupeurintah lé Allah, nyan tanda jih
tanyoe taturi Po teu Allah. 4 Ureuëng nyang
peugah, "Ulôn kuturi Allah," teuma hana
taát peue-peue nyang geupeurintah nyan,
ureuëng nyan duseuta, dan Allah hana lam
até ureuëng nyan. 5 Teuma ureuëng nyang
taát ubak peurintah Allah, ureuëng nyan
jigaséh Allah ngon sampoereuna. Nyan
kheueh tanda jih bahwa tanyoe udeb meusa-
boh ngon Allah. 6 Soe-soe mantong nyang
peugah jihnyan udeb meusaboh ngon Allah,
ureuëng nyan meuseuti udeb jih jiseutôt
tapak Almaseh.

Peurintah nyang barô

7 Syedara-syedara nyang lôn gaséh!
Nyang ulôn tuléh nyoe kon kheueh saboh
peurintah nyang barô. Nyoe peurintah awai
nyang ka teupeutrok ubak gata yoh phon-
phon that gata meuiman ubak Almaseh; na
kheueh haba nibak Allah nyang ka gata
deungoe sigohlom nyan. 8 Bah pih meunan,
peurintah nyang ulôn tuléh nyoe barô cit;
sabab keubeunaran deuh teukalon lam tuboh
Almaseh dan lam droe gata. Sabab seupôt
seumaken leunyab dan trang nyang beutôi
ka jipeuphon meucahya.
9 Ureuëng nyang peugah bahwa jihnyan
na lam trang teuma ureuëng nyan mantong
jibanci keusyedara jih, ureuëng nyan
mantong na lam seupôt trok ánjinoe.
10 Ureuëng nyang jigaséh keusyedara jih,
ureuëng nyan udeb lam peungéh ngon sabab
nyan hana meusapeue pih jeuet keusabab
ureuëng laén[c] rhot lam desya. 11 Teuma
ureuëng nyang banci keu syedara jih,
ureuëng nyan na lam seupôt. Ureuëng nyan
jijak lam seupôt, dan hana jiteupeue ho
jihjak, sabab lé seupôt nyan jeuet keusabab
hana deuh jikeumalon.
12 Ulôn teumuléh keugata, Aneuëk-
aneuëk, sabab desya gata ka teupeuamphon
sabab lé Almaseh. 13 Ulôn teumuléh keuga-
ta, Ayah-ayah, sabab gata taturi Gobnyan
yoh awaikon phon that Gobnyan na. Ulôn
teumuléh keugata hai Ureuëng-ureuëng mu-
da, sabab gata ka tapeutalo Si jeuhet.
14 Ulôn teumuléh keu gata, Aneuëk-
aneuëk, sabab gata taturi Allah Bapak. Ulôn
teumuléh keu gata, Ayah-ayah, sabab gata
taturi Feureuman nyang ka na yoh awaikon.
Ulôn teumuléh keu gata, Ureuëng-ureuëng
muda, sabab gata teuga. Feureuman Allah
na lam até gata, dan gata ka tapeutaloe Si
Jeuhet.
15 Bék kheueh tacinta donya nyoe, ata-
wa peue mantong nyang na lam donya nyoe.
Meunyoe gata tacinta donya, nyan makna
jih hana tacinta ubak Bapak. 16 Peue-peue
mantong nyang na lam donya nyoe – nyang
jiharab lé manusia meudesya, nyang jikalon
laju meuheuét dan jipeubangga-bangga atra
nyan – banmandum nyan na kheueh hai-hai
nyang hana meuasai nibak Bapak, teuma
nibak donya. 17 Donya dan peue-peue man-
tong nyang na lam donya nyang jimeuheuet
lé manusia, teungoh leunyab. Teuma keu
ureuëng nyang jiturot peukheun Po teu
Allah, ureuëng nyan teutab udeb siumu
masa.

Musoh Almaseh

18 Aneuëk-aneuëk lôn, akhé jamén ka-
tho that! Ka lheueh teupeugah bak gata yoh
awaikon bahwa Musoh Almaseh teuma teu-

---

[b] *darah:* teutunyok ubak Isa meuninggai donya. [c] *ureuëng laén:* atawa gobnyan.
2:7: Yah. 13:34

ka; dan jinoe ka teuka jai that musoh Alma-
seh. Nyan kheueh tanda jih bahwa akhé
jamén ka tho that. 19 Musoh-musoh Alma-
seh nyan na kheueh ureuëng-ureuëng nyang
ka jitinggai tanyoe, sabab awaknyan nyang
sibeuna jih keubiet kon ureuëng geutanyoe.
Meunyoe awaknyan awak geutanyoe, ka
teuntée awaknyan teutab na meusajan ngon
tanyoe. Teuma awaknyan jitinggai tanyoe,
ngon lagée nyan deuh kheueh bahwa hana
meusidroe pih lamkawan awaknyan nyang
biet-biet jitamong golongan tanyoe.

20 Teuma gata ka tateurimong Roh
Allah nyang geusintong lé Isa Almaseh dan
nyan kheueh sabab jih gata banmandum
taturi ubak ajaran-ajaran nyang beutôi.
21 Ngon lagée nyan, ulôn tuléh surat keu
gata kon lé sabab gata hana taturi ajaran
nyang beutôi, teuma sabab lé gata ka taturi,
dan gata pih ka tateupeue bahwa hana nyang
sulet lam ajaran nyang beutôi nyan.

22 Nyang meusulet na kheueh ureuëng
nyang peugah bahwa Isa nyan kon Raja
Peuseulamat nyang ka geupeu janji lé Allah.
Ureuëng nyan Musoh Almaseh; ureuëng
nyan hana jiaku Bapak meunan cit Aneuëk.
23 Ureuëng nyang jiaku Aneuëk, nyan saban
cit hana jiteurimong Bapak. Dan ureuëng
nyang jiaku Aneuëk, nyan saban cit ka jiteu-
rimong Bapak.

24 Sabab nyan, haba nyang ka gata deu-
ngoe yoh phon-phon that ka tapatéh harôh
kheueh gata jaga beugét-gét dalam até.
Meunyoe haba nyan gata simak gét-gét, gata
teuma sabe udeb meusaboh ngon Aneuëk
dan ngon Bapak cit teuma. 25 Dan nyoe
kheueh nyang geupeu janji lé Almaseh keu-
droe keugeutanyoe; udeb seujati dan keukai.

26 Ulôn tuléh nyoe keugata keuhai
ureuëng-ureuëng nyang teungoh jiuseuha
jipeungét gata. 27 Teuma meunyoe keuhai
gata keudroe, Almaseh ka geusintong Roh
Gobnyan ateueh gata. Dan simantong Roh
Geuhnyan mantong na ateueh gata, hana
peureulée na ureuëng laén jipurunoe gata.
Sabab Roh Gobnyan jipurunoe gata peue-
peue mantong; dan peue nyang geupurunoe
nyan beutôi, kon haba sulet. Sabab nyan,
bah kheueh gata taát ubak peue nyang jipu-
runoe lé Roh nyan, dan bah kheueh gata
teutab udeb meusaboh ngon Almaseh.

28 Ngon lagée nyan, aneuëk-aneuëk lôn,
teutab kheueh udeb meusaboh ngon Alma-
seh, mangat singoh bak watée Gobnyan
teuka, tanyoe tameuhadab ngon Gobnyan
deungon beurani nyang peunoh, dan hana
jeuet musöm sabab lé malée. 29 Gata ka
tateupeue bahwa Almaseh udeb meunurot
nyang geulakée lé Allah, sabab nyan gata
harôh tateupeue, tieb-tieb ureuëng nyang
udeb meunurot ajaran Allah na kheueh
aneuëk Allah.

Aneuëk-aneuëk Allah

3 Ngieng kheueh padub na Allah geuga-
séh tanyoe, sampoe tanyoe geuaku si-
bagoe aneuëk-aneuëk Gobnyan. Dan biet,
tanyoe na kheueh aneuëk-aneuëk Allah.
Nyang kheueh sabab jih donya nyang jeuhet
nyoe hana jituri tanyoe, sabab donya hana
jituri Allah. 2 Syedara-syedara nyang lôn
gaséh! Tanyoe jinoe na kheueh aneuëk-
aneuëk Allah, teuma keuadaan tanyoe si-
ngoh gohlom teuntée. Teuma tanyoe tateu-
peue bahwa meunyoe Almaseh teuka,
tanyoe jeuet lagée Gobnyan, sabab tanyoe
takalon Gobnyan lam keuadaan nyang
sibeuna jih. 3 Banmandum ureuëng nyang
na harapan nyoe ubak Almaseh, jijaga droe
jih mangat biet-biet suci, gleh nibak
mandum desya lagée Almaseh nyang suci.

4 Ureuëng nyang peubuet desya, ji-
langgéh huköm Allah; sabab desya-desya na
kheueh teulanggéh ateueh huköm Allah.
5 Gata tateupeue bahwa Almaseh teuka keu
geusampôh bubena desya-desya manusia,[d]
dan bahwa hana desya lam droe Gobnyan.
6 Banmandum ureuëng nyang udeb meusa-
boh ngon Almaseh, hana sabe-sabe jipeubu-
et desya. Ureuëng nyang sabe-sabe jipeubu-
et desya, hántom na jikalon Almaseh atawa
jituri Gobnyan.

7 Aneuëk-aneuëk lôn, bék tapeubiyeue
droe gata jipeusisat lé soemantong. Ureuëng
nyang peubuet lagée kheun Allah na kheueh
aneuëk Allah saban lagée Almaseh na kheu-
eh Aneuëk Allah. 8 Teuma ureuëng nyang
hana jipiôh-piôh jipeubuet desya na kheueh
aneuëk Iblih, sabab Iblih meudesya yoh
awaikon. Keunyoe kheueh Aneuëk Allah
teuka, na kheueh keugeupeuhanco banman-
dum buet Iblih.

9 Ureuëng nyang ka jeuet keu Aneuëk
Allah, hana sabe-sabe jipeubuet desya,
sabab sifeuet Allah keudroe na nibak
gobnyan. Dan sabab lé Allah nyan Bapak

---

[d] *manusia:* padub-padubboh naseukah kuno: tanyoe.
3:1: Yah. 1:12 **3:5:** Yah. 1:29

jih, ngon lagée nyan jihnyan hana sabe-sabe
jipeubuet desya. [10] Nyoe kheueh beda jih
aneuëk-aneuëk Allah ngon aneuëk-aneuëk
Iblih: soe mantong nyang hana jipeubuet
keuheundak Allah, atawa hana jigaséh keu
syedara jih, ureuëng nyan kon aneuëk Allah.

Tagaséh sidroe ngon nyang laén

[11] Yoh awaikon ka teupeutrok haba
nyoe ubak gata: Tanyoe harôh tagaséh
sidroe ngon nyang laén. [12] Bék kheueh geu-
tanyoe lagée Kain, nyang jeuet keu aneuëk
Iblih jipoh maté syedara jih keudroe. Peue
sabab Kain jipoh maté syedara jih? Sabab
hai-hai nyang jipeubuet na kheueh salah,
teuma hai-hai nyang jipeubuet lé syedara jih
na kheueh beutôi.

[13] Sabab nyan, Syedara-syedara lôn, bék
kheueh hireuen meunyoe ureuëng-ureuëng
donya nyoe jibanci gata. [14] Tanyoe tateu-
peue bahwa tanyoe ka tateubiet nibak maté,
dan taminah ubak udeb. Tanyoe tateupeue,
sabab tanyoe tagaséh sabe syedara tanyoe.
Ureuëng-ureuëng nyang hana geunaséh,
nyan saban cit mantong jikuasa lé maté.
[15] Ureuëng nyang banci keu syedara jih na
kheueh tukang poh maté gob, dan gata
tateupeue bahwa sidroe tukang poh maté
gob nibak jih hana udeb seujati dan keukai.
[16] Ngon jalan nyoe kheueh tanyoe tateupeue
cara tagaséh sabe keudroe-droe: Almaseh ka
geupeujok udeb Geuh keu geutanyoe. Sabab
nyan, tanyoe pih bah kheueh tapeujok droe
tanyoe keu syedara-syedara tanyoe! [17] Meu-
nyoe sidroe ureuëng seb lam udeb jikalon
syedara jih kureueng hana sapeue na, teuma
hana jitem tulông syedara jih nyan, pakriban
ureuëng nyan jeuet jipeugah bahwa jihnyan
jigaséh keu Allah? [18] Aneuëk-aneuëk lôn!
Bék kheueh tanyoe tapeugah tagaséh teuma
bak babah mantong atawa ngon tutoe haba
mantong. Bah kheueh tanyoe tameugaséh
ngon gaséh nyang seujati, nyang tabri
bukeuti ngon buet geutanyoe.

Beurani dikeue Po teu Allah

[19] Meunan kheueh cara geutanyoe tateu-
peue bahwa tanyoe na kheueh aneuëk-
aneuëk Allah nyang beutôi, dan até tanyoe
meuteumé teunang dikeue Po teu Allah.
[20] Tanyoe tateupeue, bahwa meunyoe ta-
nyoe jipeusalah lé até tanyoe, iéleumé Allah
leubeh rayeuk nibak iéleumé tanyoe, dan
bahwa Gobnyan geuteupeue peue-peue
mantong. [21] Ngon lagée nyan, Syedara-sye-
dara lôn nyang teucinta, meunyoe até tanyoe
hana jipeusalah tanyoe, tanyoe hase tameu-
hadab ubak Po teu Allah ngon beurani.
[22] Dan peue nyang tanyoe lakée nibak
Gobnyan, meuteumé, sabab geutanyoe taát
ubak peue-peue nyang geupeurintah lé
Gobnyan dan tapeubuet peue nyang teupeu-
galak até Gobnyan. [23] Nyang Gobnyan peu-
rintah bak geutanyoe na kheueh: Tanyoe
meuseuti tameuiman ubak Aneuëk Gob-
nyan, na kheueh Isa Almaseh, dan tanyoe
bah kheueh saléng tameugaséh, lagée nyang
ka geupeurintah lé Isa ubak geutanyoe.
[24] Banmandum ureuëng nyang taát ubak
peue-peue nyang geupeurintah lé Allah,
ureuëng nyan udeb meusaboh ngon Allah,
dan Allah meusaboh ngon awaknyan. Dan
tanyoe tateupeue bahwa Allah meusaboh
ngon tanyoe, sabab Gobnyan ka geubri Roh
Geuh keu geutanyoe.

Roh beutôi dan roh sisat

4 Syedara-syedara nyang lôn cinta! Bék
kheueh tapatéh bak mandum ureuëng
nyang meungaku na Roh Allah, teuma ujoe
kheueh awaknyan leubeh ilée keutateupeue
peu kheueh roh nyang na nibak awaknyan
asai jih nibak Allah atawa bukon. Sabab jai
that nabi-nabi peuleusu ka jijak bansaboh
nyoe. [2] Meunoe kheueh cara jih mangat gata
teupeue peu kheueh Roh Allah atawa kon:
Ureuëng nyang jiaku bahwa Isa Almaseh
geutreun lam donya sibagoe manusia,
ureuëng nyan biet na Roh nyang teuka nibak
Allah. [3] Teuma meunyoe na ureuëng nyang
hana jiaku hai nyan, ureuëng nyan nibak jih
hana Roh Allah. Ureuëng nyan na roh nibak
Musoh Almaseh. Syedara ka tadeungoe
bahwa roh nyan teuma teuka, dan jinoenyoe
kana lam donya nyoe.

[4] Teuma Aneuëk-aneuëk lôn, gata na
kheueh milék Allah. Gata ka tapeutalo nabi-
nabi peuleusu, sabab Roh nyang na nibak
gata leubeh meukuasa nibak roh nyang na
nibak ureuëng-ureuëng milék donya nyoe.
[5] Nabi-nabi peuleusu nyan jimeututoe keu-
hai donya nyoe, dan donya jideungoe peue
nyang jipeugah lé awaknyan, sabab
awaknyan milék donya. [6] Teuma geutanyoe
na kheueh aneuëk-aneuëk Allah; dan
ureuëng nyang jituri Allah, jideungoe peue
nyang tanyoe peugah. Ureuëng nyang kon
milék Allah, hana jideungoe peue nyang

3:11: Yah. 13:34 **3:12**: Keuj. 4:8 **3:14**: Yah. 5:24 **3:23**: Yah. 13:34, 15:12, 17

tanyoe peugah. Meunan kheueh cara jih
tanyoe tateupeue beda Roh nyang jibri aja-
ran nyang beutôi ngon roh nyang jipeusisat
tanyoe.

Allah nyan gaséh

7 Syedara-syedara nyang lôn cinta! Jak
kheueh geutanyoe saléng tameugaséh sidroe
ngon nyang laén, sabab geunaséh nyan asai
jih nibak Allah. Ureuëng nyang na gaséh, na
kheueh aneuëk Allah dan jihnyan jituri
Allah. 8 Ureuëng nyang hana gaséh, ureuëng
nyan hana jituri Allah; sabab Allah na
kheueh gaséh. 9 Allah geupeugah bahwa
Gobnyan geugaséh tanyoe ngon cara geuki-
rém Aneuëk Geuh nyang tunggai u lam do-
nya nyoe mangat tanyoe meuteumé udeb
meulalu Aneuëk Geuh nyan. 10 Nyoe kheueh
gaséh nyan: Bukon geutanyoe nyang ka ta-
gaséh Allah, teuma Allah nyang gaséh keu-
geutanyoe dan geukirém Aneuëk Geuh ma-
ngat meulalu Aneuëk Geuhnyan tanyoe
meuteumé amphon banmandum desya-desya
geutanyoe.
11 Syedara-syedara nyang lôn cinta,
meunyoe Allah meunan that geugaséh geu-
tanyoe, tanyoe pih harôh tagaséh sidroe
ngon nyang laén. 12 Hana meusidroe pih
nyang ka lheueh jikalon Allah, teuma meu-
nyoe geutanyoe sabe na lam gaséh sayang,
Po teu Allah meusaboh ngon geutanyoe dan
geunaséh Gobnyan ka jeuet sampoereuna
lam tuboh geutanyoe.
13 Lé sabab Allah ka geubri ubak geuta-
nyoe Roh Gobnyan, ngon lagée nyan tanyoe
tateupeue bahwa geutanyoe ka udeb meusa-
boh ngon Po teu Allah, dan Allah udeb
meusaboh ngon geutanyoe. 14 Kamoe keu-
droe ka lheueh kamoe kalon Aneuëk Allah,
dan kamoe peusampoe bahwa Gobnyan
geukirém lé Bapak keu jeuet keu Raja Peu-
seulamat donya nyoe. 15 Barang sigasoe
nyang jiaku bahwa Isa nyan Aneuëk Allah,
Po teu Allah udeb meusaboh ngon ureuëng
nyan, dan ureuëng nyan pih udeb meusaboh
ngon Allah. 16 Tanyoe keudroe tateupeu dan
tapatéh keuhai geunaséh Allah ateueh geu-
tanyoe.
Allah nyan gaséh. Ureuëng nyang udeb
jih jikuasa lé gaséh, ureuëng nyan meusa-
boh ngon Allah, dan Allah meusaboh ngon
ureuëng nyan. 17 Gaséh geupeujeuet
sampoereuna lam tuboh geutanyoe, ma-
ngat tanyoe beutajeuet nibak Uroe Peu-
ngadelan. Tanyoe teuma na beurani, sabab
udeb geutanyoe lam donya nyoe saban
lagée udeb Almaseh. 18 Ureuëng nyang
jirasa geunaséh Allah, nibak ureuëng nyan
hana jituri keupeurasaan teumakot; sabab
geunaséh nyang sampoereuna jipeuleunyab
banmandum peurasaan teumakot nyan.
Ngon lagée nyan deuh kheueh teukalon
bahwa nibak ureuëng nyan gohlom jirasa
gaséh Allah nyang sampoereuna meunyoe
ureuëng nyan teumakot meuhadab ngon
Uroe Peungadelan.
19 Tanyoe geugaséh, sabab Allah ka leu-
beh ilée geugaséh tanyoe. 20 Meunyoe
sidroe-droe ureuëng jipeugah, "Ulôn kuga-
séh Allah," teuma ureuëng nyan hana jiga-
séh keusyedara jih keudroe, ureuëng nyan
tukang meusulet. Sabab ureuëng nyang hana
jigaséh syedara jih nyang jikalon keudroe,
hana mungken ureuëng nyan hase jigaséh
Allah nyang hana deuh jikalon. 21 Sabab
nyan, nyoe peurintah nyang geubri lé Alma-
seh ubak geutanyoe: Barang sibagoe jigaséh
Allah harôh jigaséh teuma syedara-syedara
jih.

Tanyoe meunang ateueh donya

5 Ureuëng nyang jipatéh bahwa Isa na
kheueh Raja Peuseulamat nyang geu-
peu janji lé Allah, ureuëng nyan na kheueh
aneuëk Allah. Ureuëng nyang jigaséh sidroe
ayah, jigaséh cit keu aneuëk jih teuma.
2 Ngon jalan nyoe kheueh tanyoe tateupeue
bahwa tanyoe tagaséh keu aneuëk-aneuëk
Allah: Tanyoe tagaséh Allah dan taát ubak
peue-peue nyang geupeurintah. 3 Sabab, ta-
gaséh Allah nyan makna jih tataát ubak peue-
peue nyang geupeurintah. Dan peue-peue
nyang geupeurintah nyan hana that geuhon
nibak geutanyoe, 4 sabab tieb-tieb aneuëk
Allah hase jipeutaloe donya nyang jeuhet
nyoe. Dan tanyoe tapeutaloe donya nyoe
ngon iman geutanyoe. 5 Soe kheueh nyang
hase peutaloe donya? Na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang jipatéh bahwa Isa na kheueh
Aneuëk Allah.

Saksi keuhai Isa Almaseh

6 Isa Almaseh kheueh nyang teuka lam
donya nyoe ngon ié pumanö Geuh dan ngon
darah maté Gobnyan. Gobnyan teuka kon
ngon ié mantong, teuma ngon ié dan darah.
Dan Roh Allah keudroe jimeusaksi bahwa
nyan beutôi, sabab Roh hántom na meusu-

4:12: Yah. 1:18 5:3: Yah. 14:15

let. 7 Na lhée droe saksi: [e] 8 Roh Allah, ié
ngon darah – ban lhée nyan jimeusaksi
nyang saban. 9 Tanyoe tapatéh ubak manu-
sia nyang meusaksi, teuma saksi Po teu
Allah leubeh teuga lom. Dan nyan kheueh
keusaksian nyang geubri lé Allah keuhai
Aneuëk Gobnyan. 10 Sabab nyan, ureuëng
nyang meuiman ubak Aneuëk Allah, ka
jiteurimong keusaksian nyan lam até jih;
teuma ureuëng nyang hana jipatéh ubak
Allah, ka jianggab siulah-ulah Allah nyan
sulet, sabab jihnyan hana jipatéh peue nyang
geupeugah lé Allah keuhai Aneuëk
Gobnyan. 11 Nyoe keusaksian nyan: Po teu
Allah ka geubri keugeutanyoe udeb nyang
seujati dan keukai, dan Aneuëk Gobnyan na
kheueh punca udeb nyan. 12 Ureuëng nyang
na Aneuëk Allah, nibak jih na udeb nyan;
dan ureuëng nyang hana Aneuëk Allah
nyan, nibak ureuëng nyan hana udeb nyan.

Udeb seujati dan keukai

13 Ulôn teumuléh keu gata nyang meu-
iman ubak Aneuëk Allah, mangat gata
tateupeue bahwa gata kana udeb seujati dan
keukai. 14 Dan tanyoe tajeuet meuhadab
ubak Allah, sabab geutanyoe yakén Gob-
nyan geuteurimong doá tanyoe, meunyoe
tanyoe lakée peue mantong nyang sisuai
ngon peue nyang sisuai deungon keuheu-
ndak Gobnyan. 15 Sabab tanyoe tateupeue
bahwa Gobnyan geuteurimong doá tanyoe
peue-peue mantong nyang ta lakée, ngon
lagée nyan tanyoe pih tateupeue bahwa
Gobnyan geubri keugeutanyoe peue man-
tong nyang tanyoe lakée.

16 Meunyoe gata takalon sidroe ureuëng
Kristen nyang peubuet desya nyang hana
jeuet keuakibat ureuëng nyan gadôh udeb
seujati dan keukai, bah kheueh gata meudoá
ubak Allah; dan Allah teuma geubri udeb
keu ureuëng nyan. Nyoe keunong ateueh
awaknyan nyang desya jih hana jeuet keu-
akibat ureuëng nyan gadôh udeb jih. Teuma
na desya nyang jeuet keuakibat ureuëng
nyan gadôh udeb jih, keuhai nyan ulôn hana
lôn peugah gata harôh meudoá ubak Allah.
17 Banmandum buet nyang salah na kheueh
desya, teuma na desya nyang hana jeuet
keuakibat ureuëng nyan gadôh udeb seujati
dan keukai nyan.

18 Tanyoe tateupeue bahwa banmandum
ureuëng nyang ka jeuet keu aneuëk-aneuëk
Allah, hana sabe-sabe jipeubuet desya, sa-
bab Aneuëk Allah geulindong ureuëng
nyan, dan Si Jeuhet hana hase jipeubuet
sapeue ateueh ureuëng nyan.

19 Tanyoe tateupeue bahwa tanyoe na
kheueh milék Allah, bah pih bansigom
donya nyoe dimiyueb peurintah Si Jeu-
het.

20 Tanyoe tateupeue bahwa Aneuëk
Allah ka teuka dan ka geubri peungeurtian
keugeutanyoe, mangat tanyoe taturi ubak
Allah nyang beutôi. Tanyoe udeb meusa-
boh ngon Allah nyang beutôi dan udeb
meusaboh ngon Aneuëk Gobnyan Isa
Almaseh. Nyoe kheueh Allah nyang
beutôi, dan nyoe kheueh udeb seujati
nyang keukai.

21 Aneuëk-aneuëk lôn, peujiôh kheueh
droe gata nibak beurala-beurala!

---

[e] *Na lhée droe saksi:* Lam padub-padubboh naseukah na teutamah: Saksi-saksi lam syeuruga na kheueh Bapa, Feureuman dan Roh Po teu Allah — banlhéenyan na kheueh saboh. Saksi-saksi nyang na di bumoe na kheueh: ...
5:11: Yah. 3:36

SURAT YAHYA

NYANG KEUDUA

PEU INTAT HABA

Surat Yahya Nyang Keudua nyoe jituléh lé "peumimpén jeumaáh" keu sidroe "Ma nyang ka geupiléh lé Allah" dan keu aneuëk-aneuëk gobnyan nyang jicinta. Mungken nyang teumeukeusut ngon "Ma dan aneuëk-aneuëk gobnyan" na kheueh saboh jeumaáh dan anggota-anggota jih.

Lam surat nyang paneuk nyoe nyang tuléh surat nyoe jilakée dua boh hai ubak nyang baca. Sa, mangat awaknyan saléng na lam gaséh sidroe ngon nyang laén. Dua, mangat awaknyan até-até ateueh gurée-gurée peuleusu dan peue-peue nyang jipurunoe lé gurée-gurée peuleusu nyan.

Asoe jih

Haba phon 1-3
Peunteng that gaséh 4-6
Peuingat ubak ajaran-ajaran nyang salah 7-11
Peunutôb 12-13

---

1 Keu droe neuh Ma nyang ka geupiléh
lé Po teu Allah, dan keu aneuëk-aneuëk
Ma. [a] Surat nyoe nibak ulôn, peumimpén
jeumaáh nyang biet-biet lôn cinta gata. Kon
mantong ulôn, teuma mandum ureuëng nyang
jituri Allah nyang beutôi, jicinta cit gata. 2 Sa-
bab Allah tinggai lam até geutanyoe, dan sabe
na meusajan tanyoe siumu masa.
3 Seumoga geutanyoe geubri beureukat,
rakhmat dan seujahteura lé Allah Bapak,
dan Isa Almaseh Aneuëk Bapak nyan. Seu-
moga banmandum nyan jeuet keumilék
ngon até nyang gleh dan ngon gaséh.

Keubeunaran dan gaséh

4 Ulôn mangat that até watée lôn teupeue
bahwa na aneuëk-aneuëk Ma nyang udeb
meunurot ajaran Allah, lagée nyang ka geu-
peurintah lé Allah Bapak ubak geutanyoe.
5 Sabab nyan, bak droeneueh Ma ulôn lakée
ngon meuharab that mangat tanyoe mandum
sabe udeb lam gaséh. Nyang ulôn peugah
nyoe kon kheueh saboh peurintah nyang
barô; peurintah nyoe ka geubri keugeutanyoe
yoh phon that geutanyoe tameuiman. 6 Sa-
léng tameugaséh nyan makna jih udeb meu-
nurot peue-peue nyang geupeurintah lé
Allah. Dan peurintah nyang ka gata deungoe
yoh phon that bahwa gata bah kheueh udeb
deungon meugaséh sidroe ngon nyang laén.
7 Jai that tukang teumipée kajijak-jak
bansigom donya. Awaknyan na kheueh
ureuëng-ureuëng nyang jiaku Isa Almaseh
teuka lam donya sibagoe sidroe manusia.
Ureuëng nyang lagée nyan na kheueh tu-
kang teumipée, dan Musoh Almaseh. 8 Sa-
bab nyan, jaga kheueh bék sampoe gata
gadôh peue nyang ka kamoe useuha keu
gata. [b] Useuha kheueh mangat gata tateuri-
mong nibak Allah upah gata banmandum.
9 Ureuëng nyang hana jimumat bak aja-
ran Almaseh, teuma ka meusimpang nibak
peue nyang ka geupurunoe lé Almaseh, ni-
bak ureuëng nyan hana Allah. Ureuëng
nyang teutab lam ajaran Almaseh, nyan
makna jih teutab na bah kheueh nyan Allah
Bapak meunan cit Aneuëk. 10 Lé sabab nyan,
meunyoe na ureuëng teuka dan jibri tée ubak
gata ajaran nyang hana geupurunoe lé Alma-
seh, bék kheueh gata teurimong ureuëng
nyan lam rumoh gata atawa gata bri saleuem
bak ureuëng nyan. 11 Sabab ureuëng nyang

---

[a] *Ma nyang ... aneuëk-aneuëk Ma:* mungken nyang teumeukeusut na kheueh saboh jeumaáh dan anggota-anggota jih (lam ayat 4-5). [b] *ka kamoe useuha keu gata:* atawa ka gata useuha.
ay. 5: Yah. 13:34, 15:12, 17

jibri saleuem bak ureuëng nyang lagée nyan meusajan cit ngon ureuëng nyan jipeubuet nyang jeuhet.

Tutoe haba peunutôb

12 Jai lumpah na nyang peureulée ulôn peugah bak gata, teuma rasa jih leubeh gét bék meulalu surat. Ulôn meuharab hase lôn jaksaweue gata dan lôn meututoe keudroe ngon gata, mangat até geutanyoe biet-biet geumbira.

13 Aneuëk-aneuëk nibak syedara inong Ma nyang ka cit geupiléh lé Allah,[c] geukirém saleuem keu droeneueh Ma.

---

[c] *Aneuëk-aneuëk ... Allah:* mungken nyang teumeukeusut na kheueh jeuma'ah nyang na bak teumpat gobnyan teumuléh.

SURAT YAHYA

NYANG KEULHÉE

PEU INTAT HABA

Surat Yahya Nyang Keulhée nyoe geutuléh lé sidroe "peumimpén jeumaáh" ubak sidroe peumuka jeumaáh nyang nan jih Gayus. Nyang tuléh surat nyoe jipujoe Gayus sabab jai that jitulông ureuëng-ureuëng Kristen nyang laén. Meunan cit jipeuingat Gayus keusidroe ureuëng agam nyang nan jih Diotrefes.

Asoe jih

Haba phon 1-4
Gayus jipujoe 5-8
Diotrefes jipeusalah 9-10
Demetrius jipujoe 11-12
Peunutôb 13-15

---

1 Syedara Gayus nyang ulôn gaséh! Ulôn peumimpén jeumaáh nyang biet-biet lôn gaséh gata, 2 meudoá kheueh mangat Gata na lam keuadaan seuhat sabe dan banmandum gét-gét ngon gata, saban lagée jiwa gata gét-gét mantong. 3 Ulôn mangat até watée na padub droe syedara tanyoe nyang Kristen teuka dan jipeugah bak ulôn padub na seutia jih Gata ubak Po teu Allah nyang beutôi, sabab keubiet that udeb Gata sabe meunurot ajaran Allah. 4 Hana nyang hase jipeujeuet ulôn biet-biet geumbira, watée lôn deungoe aneuëk-aneuëk ulôn udeb meunurot ajaran Allah.

Gayus jipujoe

5 Syedara lôn! Gata meunan seutia nibak buet nyang Gata peubuet keu syedara-syedara tanyoe seusabe ureuëng Kristen; meunan cit keu ureuëng Kristen nyang gohlom Gata turi pih, Gata layani. 6 Awaknyan ka jipeugah ubak jeumaáh bak teumpat kamoe keuhai geunaséh gata. Tulông kheueh awaknyan mangat hase jipeujak meuneujak awaknyan dan ngon na lagée nyan biet galak that até Allah, 7 sabab nibak meuneujak teupeutimang Almaseh, awaknyan hana jiteurimong bantuan peue mantong nibak ureuëng-ureuëng nyang hana jituri Allah. 8 Sabab nyan, geutanyoe ureuëng-ureuëng Kristen gét that tatulong syedara-syedara tanyoe nyang Kristen nyang lagée nyan bagoe, mangat tanyoe hase taseutôt lam useuha awaknyan keujijak peusampoe ajaran nyang beutôi nibak Allah.

Diotrefes dan Demetrius

9 Ulôn ka lôn tuléh surat nyang paneuk ubak jeumaáh, teuma lé Diotrefes nyang keuneuk jeuet keupeumimpén lam jeumaáh, hana jitem seutôt ulôn. 10 Teuma watée ulôn teuka, lôn reuloh banmandum peue-peue mantong nyang ka jipeubuet nyan, na kheueh keuhai-hai nyang jeuhet dan haba sulet nyang jipeugah keuhai kamoe! Teuma banmandum nyan gohlom seb keu jihnyan. Bak watée rakan-rakan nyang ureuëng Kristen nyan teuka, jihnyan hana jitem teurimong awaknyan. Dan jitam soe-soe mantong ureuëng nyang jikeuneuk teurimong awaknyan, dan jihnyan laju jiyue teubiet bandum awaknyan nibak jeumaáh!

11 Syedara lôn nyang teucinta, bék kheueh gata cuntoh peue nyang brok. Dan cuntoh kheueh peue nyang gét. Ureuëng nyang peubuet nyang gét na kheueh milék Allah. Dan ureuëng nyang peubuet jeuhet gohlom jituri Allah.

12 Banmandum ureuëng jipujoe Demetrius. Dan Po teu Allah keudroe jipujoe geuh nyan. Meunan cit kamoe pih meupujo jihnyan, dan Gata tateupeue bahwa peue

ay. 1: Kis. 19:29, Rm. 16:23, 1Kor. 1:14

nyang kamoe peusampoe nyoe jeuet teupeucaya.

Saleuem peunutôb surat

[13] Jai that-that nyang peureulée ulôn
peugah bak gata, teuma ulôn rasa leubeh gét
bék meulalu surat. [14] Ulôn meuharab hana
treb lé hase meurumpok ngon gata, dan
tanyoe teuma tameutoe langsong.
[15] Seumoga Tuhan geubri beureukat
ateueh Syedara.

Rakan-rakan gata nibak teumpat lôn nyoe jikirém saleuem keu gata. Dan peutrok kheueh saleuem ulôn ubak mandum syedara tanyoe sidroe-droe.

SURAT YUDAS

PEU INTAT HABA

Surat Yudas nyoe teutuléh keuteupeu ingat ubak mandum nyang baca mangat até-até keu gurée-gurée peuleusu nyang jipeugah droe jih Kristen. Lam surat nyang paneuk nyoe, nyang asoe jih rab saban ngon surat Petrus nyang keudua, nyang tuléh surat nyoe jibri durongan ubak dumna nyang baca mangat teutab meujuang keu iman.

Asoe jih

Haba phon 1-2
Sifeuet, peungajaran dan naseb gurée-gurée peuleusu 3-16
Naseuhat mangat teutab lam iman 17-23
Doá seumujo 24-25

---

1 Syedara-syedara nyang ka geutawök
dan that-that geugaséh lé Allah Bapak,
dan jijaga keu Isa Almaseh. Sibagoe hamba
Isa Almaseh, ulôn – Yudas – syedara nibak
Yakobus, 2 meuharab:
Seumoga Allah geubri beureukat, rakh-
mat dan seujahteura u ateueh gata ngon
meulimpah-limpah.

Gurée-gurée peuleusu

3 Syedara-syedara nyang lôn cinta! Ulôn
biet-biet ngon meukeusut lôn tuléh surat keu
gata keuhai keuseulamatan nyang ka tarasa
meusajan geutanyoe. Teuma jinoenyoe ulôn
teurasa keu lôn peuingat gata ngon surat nyoe
mangat gata teutab meujuang keu iman gata
nyang ka geubri sigoe nyan lé Allah keu siumu
masa bak umat Gobnyan. 4 Sabab ngon hana
tasada, na okeunum-okeunum ka teuntée nyang
jipeurhoh droe lamkawan geutanyoe. Awak-
nyan ureuëng-ureuëng jeuhet nyang jiputa balek
haba keuhai rakhmat Allah tanyoe, keujiteumé
keuseumpatan jipeupuih hawa nafeusu awak-
nyan. Dan awaknyan hana jiaku Isa Almaseh,
sibagoe sidroe tok nyang meukuasa dan Tuhan
geutanyoe. Yoh awaikon huköman keu awak-
nyan ka lheueh teutuléh lam Alkitab.
5 Banmandum nyan ka gata teupeue.
Teuma ulôn teutab lôn peuingat bak gata
keuhai pakriban Tuhan [a] geupeuseulamat
umat Israel nibak nanggroe Meusé, teuma óh
lheueh nyan geupoh maté ureuëng-ureuëng
nyang hana jipatéh lamkawan awaknyan.
6 Ingat kheueh teuma bak malaikat nyang ji-
lewat bataih kuasa awaknyan, akhé jih jijak
jitinggai teumpat tinggai awaknyan keudroe.
Allah geuranté malaikat-malaikat nyan ngon
ranté nyang keukai, bak teumpat nyang seupôt
dimiyueb bumoe. Nibak teumpat nyan awak-
nyan teutab teuteun sampoe trok ubak hu-
köman teupeu rhot ateueh awaknyan nibak
Uroe nyang luwabiasa nyan teuma. 7 Ingat
kheueh banda Sodom dan Gomora meunan cit
banda-banda nyang na bak-bak binéh nyan,
nyang peunduduek disinan jipeubuet hai-hai
lagée nyang jipeubuet lé malaikat-malaikat
nyan. Awaknyan jipeubuet hai-hai nyang cabui
dan beujat, akhé jih awaknyan teuseksa ngon
huköman apui nyang keukai, sibagoe peuingat
keu mandum manusia.
8 Meunan cit ngon okeunum-okeunum
nyan sabe jimeukhayal sampoe awaknyan
jipeugét desya ateueh tuboh jih keudroe.
Awaknyan jipandang miyueb that keukua-
saan Po teu Allah dan jihina bubena
makhlok nyang mulia nyang na lam syeuru-
ga. 9 Malaikat Mikhael keudroe, nyang jeuet
keu ulée kawan bubena malaikat-malaikat,
hántom na geupeubuet lagée nyan bagoe.
Bak watée gobnyan geumeudakwa ngon
Iblih keuhai soe nyang hak ateueh manyét
Nabi Musa, malaikat Mikhael hana geujeuet
geuhuköm Iblih ngon tutoe haba nyang
meuhina. Teuma nyang geupeugah lé Mi-
khael na kheueh, "Tuhan teuma geudôt ga-
ta!" 10 Teuma ngon cara jihina-hina lagée

---

[a] *Tuhan:* padub-padubboh naseukah: Isa, nyang lam basa Yunani saban ngon Yosua.
ay. 1: Mat. 13:55, Mrk. 6:3 **ay. 5:** Keu. 12:51, Teu. 14:29-30 **ay. 7:** Keuj. 19:1-24 **ay. 9:** Dan. 10:13, 21, 12:1, Why. 12:7, Tel. 34:6, Za. 3:2

nyan, dumna awaknyan laju jiseurang peue-
peue mantong nyang hana jimuphom.
Awaknyan saban lagée dumna beulatang
nyang hana meuakai, nyang jiteupeue hai-
hai ngon pikeran jih mantong. Teuma lé
hai-hai nyan kheueh nyang jeuet keusabab
awaknyan hanco. 11 Mupaloe that awak-
nyan! Awaknyan ka jicok rot nyang jijak lé
Kain. Mangat meuteumé péng, awaknyan
jipeurhot droe lam ceurucong nyang sisat,
sabab lagée Bileam. Dan awaknyan pih teu-
peuhanco sabab meubeurontak saban lagée
Korah. 12 Bak watée gata teungoh tapeuna
khanuri, sikeub awaknyan biet luwat that-
that watée takalon lamkawan gata. Sabab
awaknyan jimakheun ngon leuha lumpah na
biet hana malée-malée, nyang jipeupeu-
nteng na kheueh droe jih keudroe. Awak-
nyan lagée awan nyang jiba lé angén, teuma
awan nyan hana jipeutreun ujeuen. Meunan
cit awaknyan lagée bak kayée nyang hana
meuhase jimuboh bah pih watée nyan teu-
ngoh musém boh kayée; bak kayée nyang
teubot ukeue jih dan ka maté banmandum.
13 Saban lagée gulumbang nyang hebat lam
laôt nyang jipeuteubiet kuboh, meunan cit
awaknyan jipeukuboh buet-buet jih nyang
keubiet that-that malée. Awaknyan na kheu-
eh lagée bintang-bintang nyang jijak bansa-
boh langét dan keu awaknyan ka geukeubah
teumpat jih lé Allah nibak teumpat nyang
paleng seupôt keu siumu masa.

14 Henokh, keuturonan keu tujoh nibak
Nabi Adam, yoh masa ilée ka lheueh geu-
peugah keuhai ureuëng-ureuëng nyan. Geu-
peugah lé Henokh, "Kalon, Tuhan teuma
teuka ngon meuribée-ribée malaikat nyang
suci 15 keugeujak peuhakém banmandum
manusia. Tuhan teuma geuhuköm ureuëng-
ureuëng jeuhet sabab buet-buet awaknyan
nyang beujat. Dan Gobnyan teuma geu-
huköm ureuëng meudesya ngon doraka sa-
bab mandum tutoe haba meuhina nyang
jipeugah."

16 Ureuëng-ureuëng nyan sabe-sabe lam
keuadaan tunu sira jipeusalah ureuëng laén.
Awaknyan udeb meunurot peue-peue nyang
jikheun lé awaknyan keudroe nyang peunoh
ngon desya. Awaknyan jipeu mbong-mbong
droe ngon haba nyang sulet, dan jilieh
ureuëng laén keujiteumé laba.

Peuingat dan naseuhat

17 Teuma Syedara-syedara lôn nyang
teucinta, ingat kheueh ubak peue nyang ka
geupeugah lé rasui-rasui Tuhan tanyoe Isa
Almaseh. 18 Awaknyan leubeh ilée geupeu-
gah ubak gata watée ka tho akhé jamén
teuma teuka ureuëng-ureuëng nyang jihina
gata, na kheueh ureuëng-ureuëng nyang
udeb meunurot peue-peue nyang jikheun lé
até awaknyan nyang meudesya. 19 Awak-
nyan nyoe kheueh ureuëng-ureuëng nyang
jipeuteuka mucrebre ateueh manusia laén.
Awaknyan hana jikuasa lé Roh Allah, teuma
lé peue-peue nyang meuheuét lé tabiát do-
nya. 20 Teuma gata, Syedara-syedara lôn,
peusaneut kheueh laju udeb gata ngon dasai
jih iman gata ubak Isa Almaseh. Iman gata
nyan suci lumpah na. Dan meudoá kheueh
sabe ngon kuasa Roh Allah, 21 dan udeb
kheueh sabe lam lindongan gaséh Po teu
Allah seumantong gata preh-preh rakhmat
Isa Almaseh Tuhan tanyoe, nyang teuma
geubri keu gata udeb seujati dan keukai.

22 Keu ureuëng-ureuëng nyang waih-
waih até jih, bah kheueh gata tatunyok gaséh
sayang. 23 Tarek kheueh ureuëng beujiteubi-
et lam apui keuteupeu seulamat awaknyan.
Meunan cit ateueh ureuëng-ureuëng laén
bah kheueh gata tatunyok gaséh sayang
meusajan ngon peurasaan teumakot, teuma
banci kheueh bah pih nyan peukayan
awaknyan keudroe nyang ka jipeukuto ngon
desya.

Doá seumujo

24 Po teu Allah, nyang hase jaga mangat
gata bék rhot, dan nyang hase ba gata ubak
hazirat Gobnyan nyang mulia ngon sukacita
lom hana meucupa, 25 Gobnyan kheueh
sidroe sagai Allah, Peuseulamat tanyoe
meulalu Isa Almaseh Tuhan tanyoe. Gob-
nyan kheueh Allah nyang mulia, agong,
meukuasa dan meuwibawa yoh awai ilée
trok án jinoe dan keu siumu masa! Amin.

---

ay. 11: Keuj. 4:3-8, Teu. 22:1-35, 16:1-35 **ay. 14:** Keuj. 5:18, 21-24 **ay. 18:** 2Ptr. 3:3

WAHYU

KEU YAHYA

PEU INTAT HABA

Wahyu Keu Yahya nyoe teutuléh bak watée ureuëng-ureuëng Kristen jiteugon ngon keunong iénanya sabab awaknyan meuiman ubak Isa Almaseh sibagoe Tuhan. Meukeusut nyang paleng phon nibak nyang tuléh nyoe na kheueh keuteubri harapan meunan cit seumangat ubak ureuëng nyang baca, meunan cit keuteudurong awaknyan mangat teutab jipatéh bak watée keunong iénanya dan keunong teugon nyan.

Asoe kitab nyoe leubeh siteungoh meututoe keuhai rangkaian wahyu dan keumalon nyang teupeugah ngon cara teupeuguna basa lambang nyang hase teupeuphom lé ureuëng-ureuëng Kristen bak jamén nyan, teuma payah that jimuphom lé ureuëng-ureuëng laén. Pokok pikeran nyang teupeugah lam kitab nyoe teu-ulang-ulang lam meubagoe cara meulalu meubagoe-bagoe nyang leumah teukalon. Bah pih na meuteumé jai that meulaén peundapat keuhai tafeuse nyang teupeurinci keuhai asoe kitab nyoe, teuma inti sari pokok pikeran ka jeulaih, na kheueh meulalu Almaseh, Allah akhé jih teuma geupeutaloe banmandum musoh Gobnyan, meunan cit ngon Iblih hase geupeutaloe. Dan watée meunang nyan ka meuteumé, Po teu Allah teuma geubri syeuruga nyang barô dan bumoe nyang barô sibagoe hadiah keu umat Gobnyan nyang seutia.

Asoe jih

Haba phon 1:1-8
Keumalon nyang phon that dan surat-surat keu tujoh jeumaáh 1:9–3:22
Geunulong kitab dan tujoh séegée 4:1–8:1
Tujoh boh beureuguih 8:2–11:19
Naga dan dua boh beulatang 12:1–13:18
Meubagoe rupa keumalon 14:1–15:8
Tujoh boh wadah Allah beungéh 16:1-21
Babel hanco, beulatang taloe, nabi peuleusu dan Iblih 17:1–20:10
Hukôman keuneulheueh 20:11-15
Syeuruga barô, bumoe barô Yerusalem barô 21:1–22:5
Peunutôb 22:6-21

---

1 Asoé kitab nyoe keuhai peue nyang
geupeugah lé Isa Almaseh keuhai meu-
bagoe peuristiwa nyang teuma teuka. Allah
geupeugah ubak Almaseh mangat Gobnyan
geutunyok bak hamba-hamba Allah peue
nyang sigra harôh teujadi. Almaseh geuki-
rém malaikat Gobnyan ubak Yahya, hamba
Gobnyan, keugeupeugah peuristiwa-peu-
ristiwa nyan ubak gobnyan. 2 Teuma lé
Yahya pih laju geupeugah banmandum
nyang geukalon nyan; dan nyoe kheueh
laporan keuhai peusan nibak Allah nyang ka
geupeukong lé Isa Almaseh meulalu keu-
saksian Gobnyan. 3 Meubahgia kheueh
ureuëng nyang beuet dan nyang deungoe
haba nubuat lam kitab nyoe dan taát ubak
peue nyang na teutuléh lam kitab nyoe.
Sabab hana treb lé banmandum nyoe teuma
teujadi.

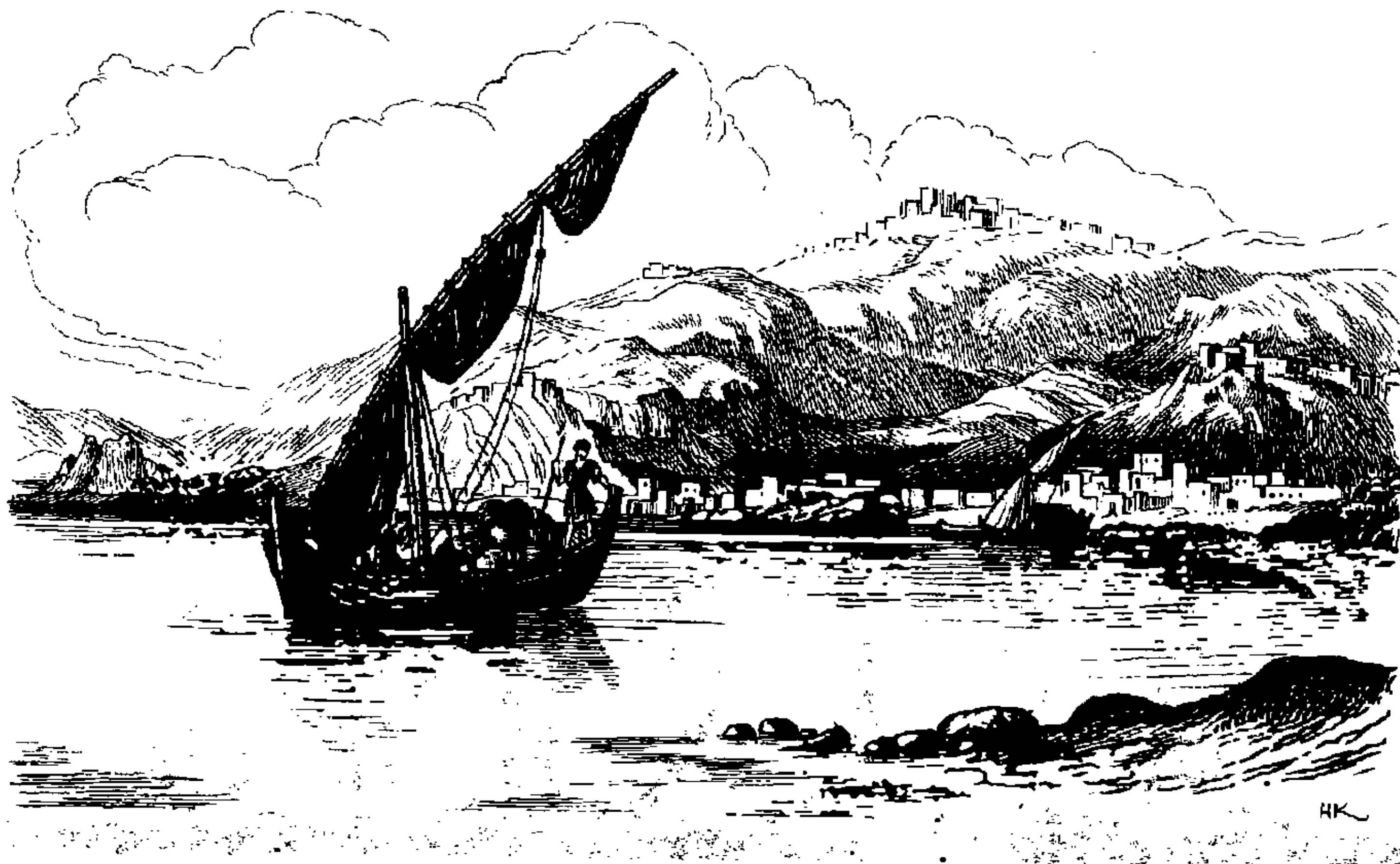
Saleuem keu tujoh jeumaáh

4 Syedara-syedara nyang na nibak tujoh
boh jeumaáh lam daerah Asia! Ulôn, Yahya,
meuharab gata beugeubri beureukat dan
seujahteura nibak Po teu Allah – na kheueh
Gobnyan nyang na, nyang ka na, dan nyang
na siumu masa – dan meunan cit nibak
bantujoh boh roh nyang na dikeue takhta
Allah, 5 dan nibak Isa Almaseh, saksi nyang
seutia. Gobnyan kheueh nyang phon-phon

that teupeu-udeb nibak maté dan Gobnyan
kheueh nyang mat kuasa ateueh raja-raja
donya:
Isa geugaséh keugeutanyoe, dan ngon
maté Geuhnyan Gobnyan ka geupeubeubaih
geutanyoe nibak mandum desya-desya ta-
nyoe, 6 dan geupeujeuet geutanyoe saboh
bansa nyang khusos imeum-imeum, nyang
layani Allah, Bapak Gobnyan, Isa Almaseh
nyan kheueh nyang agong dan meukuasa
siumu masa. Amin!
7 Ngieng kheueh, Gobnyan geuteuka
jitôb lé awan! Banmandum ureuëng teuma
jikalon Geuh nyan, meunan cit lé ureuëng
nyang ka jitôb Gobnyan. Banmandum bansa
nyang na ateueh rhueng donya nyoe jimoe
peuba-e sabab lé Gobnyan. Biet, pasti!
Amin!
8 "Ulôn kheueh nyang awai dan nyang
akhé," feureuman Tuhan Allah, nyang na,
nyang ka na, dan nyang na siumu masa,
Nyang Mahakuasa.

Teukalon keuhai Almaseh

9 Ulôn Yahya, syedara gata nyang saboh
naseb ngon gata lam peudeuritaan nyang
jirasa lé tieb-tieb murit Almaseh. Tanyoe
tabah meudeurita sibagoe umat milék
Gobnyan. Ulôn jiböih u pulo Patmos sabab
ulôn meudakwah feureuman Allah, nyang
geupeukong lé Isa meulalu keusaksian
Gobnyan. 10 Bak uroe Tuhan, ulôn jikuasa
lé Roh Allah, laju lôn deungoe su nyang
teuga – lagée su beureuguih – jimeututoe
dilikot ulôn. 11 Sue nyan jipeugah, "Tuléh
kheueh peue nyang gata kalon, dan kirém
kheueh laju kitab nyan ubak tujoh boh jeu-
maáh nyang lôn peugah nyoe: Efesus,
Smirna, Pergamus, Tiatira, Sardis, Fila-
delfia, dan Laodikia."
12 Laju lôn ngieng u likot mangat lôn
teupeue soe nyang ka meututoe nyan ubak
ulôn. Deuh laju lôn kalon tujoh boh gaki
panyöt nyang teupeugét nibak méuh. 13 Bak
teungoh-teungoh gaki panyöt nyan deuh lôn
kalon sidroe nyang leumah lagée manusia.
Gobnyan geungui bajée jubah nyang pa-
nyang jih trok bak gaki. Nibak dada Geuh-
nyan Gobnyan geungui tutôb dada méuh.
14 Ôk Gobnyan putéh lagée bulée bubiri,
lagée gapeueh nyang putéh. Mata Gobnyan
hu muble-ble lagée apui; 15 gaki Gobnyan
meu meuek-meuek lagée teumaga nyang
teutot. Su Gobnyan lagée su ié tajo nyang
rayeuk. 16 Bak jaroe uneuen Gobnyan geu-
mat tujoh boh bintang, dan nibak babah
Gobnyan jiteubiet saboh peudeueng tajam
nyang meumata dua. Ruman Gobnyan meu-



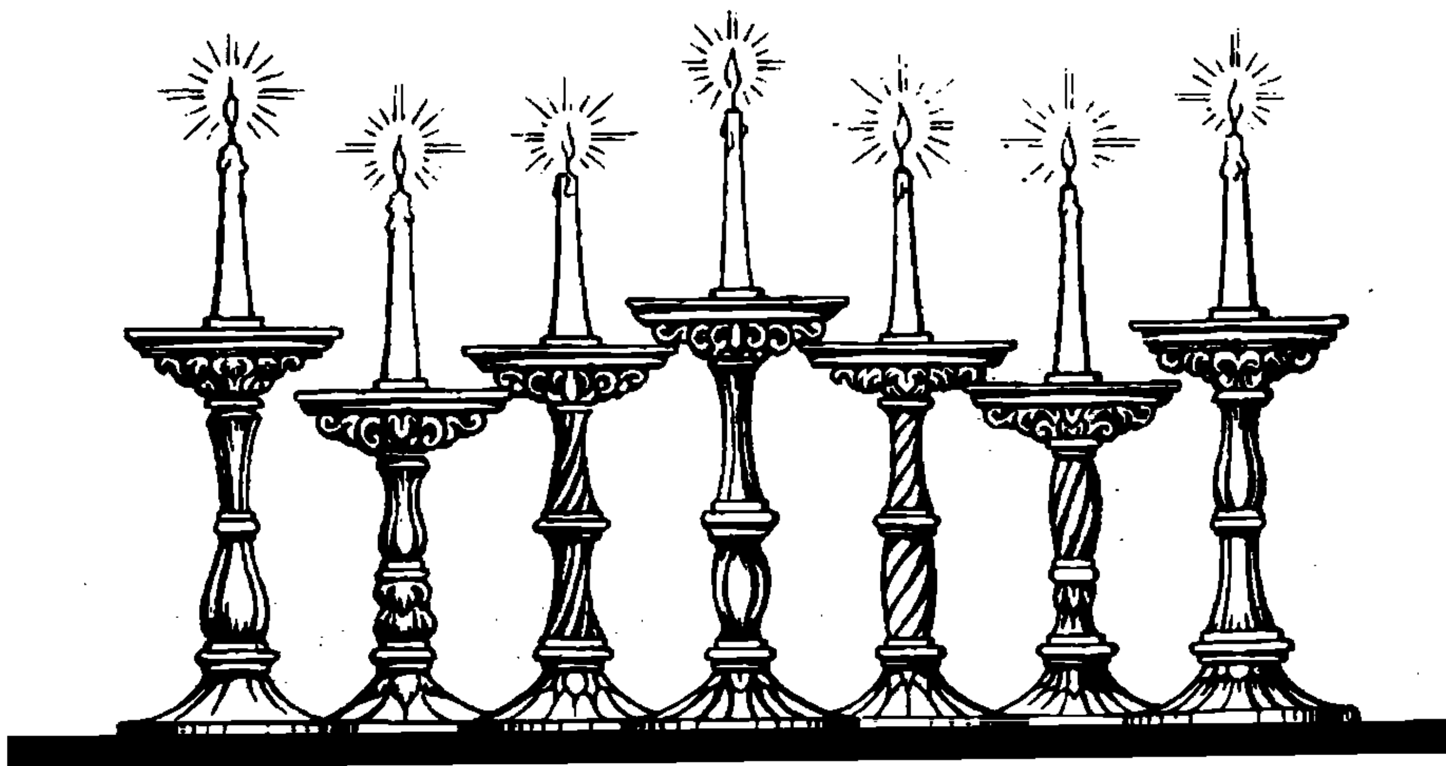
Pulo Patmos (1:9)

1:4: Keu. 3:14, Why. 4:5 **1:5:** Yes. 55:4, Zab. 89:27 **1:6:** Keu. 19:6, Why. 5:10 **1:7:** Dan. 7:13, Mat. 24:30, Mrk. 13:26, Luk. 21:27, 1Tes. 4:17, Za. 12:10, Yah. 19:34, 37 **1:8:** Why. 22:13, Keu. 3:14 **1:13:** Dan. 7:13, 10:5 **1:14:** Dan. 7:9 **1:14-15:** Dan. 10:6 **1:15:** Yeh. 1:24, 43:2

cahya lagée mata uroe óh watėe cot uroe.
17 Watėe ulôn kukalon Gobnyan, laju reu-
bah teudugom dikeue Gobnyan lagėe
ureuëng matė. Teuma Gobnyan laju geukeu-
bah jaroe uneuen Geuh ateueh ulôn sira
geupeugah, "Bėk takot! Ulôn kheueh nyang
awai dan nyang akhė. 18 Ulôn kheueh
Gobnyan nyang udeb! Ulôn ka meuninggai
donya, teuma ngieng kheueh, Ulôn udeb
keusiumu masa. Ulôn na kuasa ateueh matė,
dan ateueh donya ureuëng matė.[a] 19 Sabab
nyan, tulėh kheueh hai-hai nyang gata ka-
lon, na kheueh hai-hai nyang na jinoenyoe,
dan hai-hai nyang teuma teuka teuma.
20 Nyoe kheueh rahsia nibak tujoh boh
bintang nyang gata kalon bak jaroe uneuen
Lôn, dan nibak tujoh boh gaki panyöt mėuh
nyan: Tujoh boh bintang nyan na kheueh
malaikat-malaikat nibak tujoh boh jeumaáh,
dan tujoh boh gaki panyöt nyan na kheueh
ban tujoh jeumaáh nyan."

Peusan keu Efesus

2 "Keu malaikat jeumaáh di Efesus, tu-
lėh kheueh lagée nyoe: Nyoe kheueh
peusan nibak Gobnyan nyang mat tujoh boh
bintang bak jaroe uneuen Gobnyan, dan
geujak lam ruweueng ban tujoh boh gaki
panyöt mėuh nyan. 2 Ulôn kuteupeue peue
nyang gata peubuet: Gata tamubuet brat that
dan biet gata tabah lagoena. Ulôn kuteupeue
bahwa gata hana tabri atė keu ureuëng jeu-
het. Dan ureuëng-ureuëng nyang jiaku droe
jih rasui padahai kon, ka gata ujoe, dan deuh
laju gata ngieng bahwa awaknyan jimeusu-
let. 3 Gata saba dan gata meudeurita sabab
lė Ulôn, dan gata hana putôh asa. 4 Teuma
nyoe nyang brat that atė Lôn ateueh gata:
Bahwa gata hana lė tagasėh keu Ulôn lagėe
yoh awai. 5 Sabab nyan, ingat kheueh padub
na jiôh gata ka rhot! Meutobat kheueh gata
nibak desya-desya gata, dan peubuet kheueh
peue nyang gata peubuet yoh awai. Meu-
nyoe hana, teuma Ulôn kuteuka ubak gata
dan teuma Lôn cok gaki panyöt gata nyan
nibak teumpat jih. 6 Teuma na sapeue-
sapeue nyang gėt nibak gata, atra nyan na
kheueh: Gata tabanci ubak murit Nikolaus,
Ulôn pih banci keu awaknyan.
7 Barang sigasoe na jideungoe, bah
kheueh jikalon peue nyang jipeugah lė Roh
Allah ubak jeumaáh-jeumaáh!
Awaknyan nyang meunang, teuma Lôn
bri jipajoh boh kayėe nyang na nibak bak-ka-
yėe keuudeban nyang timoh lam Taman
Allah."



Tujoh boh gaki panyöt mėuh (2:1)

[a] *donya ureuëng matė:* Meunurot anggapan nibak watéenyan ureuëng maté na jih bak teumpat nyang seupôt dimiyueb bumoe.

1:17: Yes. 44:6, 48:12, Why. 2:8, 22:13 2:7: Keuj. 2:9, Why. 22:2, Yeh. 28:13, 31:8

Peusan keu Smirna

8 "Keu malaikat jeumaáh nyang na di
Smirna, tuléh kheueh lagée nyoe: Nyoe
kheueh peusan nibak Gobnyan nyang phon
dan nyang akhé – nyang ka maté dan nyang
udeb lom teuma. 9 Ulôn kuteupeue peue-
peue nyang gata susah; Ulôn kuteupeue gata
gasien teuma nyang sibeuna jih gata kaya!
Ulôn kuteupeue peue-peue nyang jipeusuna
ateueh gata lé ureuëng-ureuëng nyang jiaku
droe jih ureuëng Yahudi, padahai kon;
awaknyan na kheueh umat Iblih! 10 Bék
kheueh teumakot ubak deurita nyang hana
treb lé harôh gata teurimong. Ingat, Iblih
teuma jipeutamong siladum lamkawan gata
u lam glab guna keuteucuba gata. Gata
meudeurita nyang treb jih siploh uroe. Bah
kheueh gata seutia ubak Ulôn sampoe án
maté, ngon lagée nyan Ulôn teuma kubri
ubak gata udeb seujati dan keukai sibagoe
hadiah keumeunang.
11 Barang sigasoe hase jideungoe, bah
kheueh jisimak peue nyang jipeugah lé Roh
Allah ubak jeumaáh-jeumaáh!
Awaknyan nyang meunang, sagai-sagai
hana teuma meudeurita sapeue lé maté
nyang keudua."

Peusan keu Pergamus

12 "Keu malaikat nyang na bak jeumaáh
di Pergamus, tuléh kheueh lagée nyoe: Nyoe
kheueh peusan nibak Gobnyan nyang mat
peudeueng tajam nyang meumata dua.
13 Ulôn kuteupeue dipat gata tinggai, na
kheueh bak teumpat Iblih meutakhta. Gata
seutia ubak Ulôn. Meunan cit watée Anti-
pas, saksi Ulôn nyang seutia nyan, jipoh
maté dikeue gata nibak markas Iblih, gata
hana taiengkeue bahwa gata peucaya keu
Ulôn. 14 Teuma biet pih meunan na meupa-
dubboh hai nyang hana Ulôn galak keu gata:
Na siladum ureuëng lamkawan gata nyang
jiseutôt peue nyang jipeurunoe lé Bileam.
Bileam jipurunoe Balak pakriban teupeu
rhot umat Israel u dalam desya; ngon cara
jibujuk awaknyan jipajoh peunajoh nyang
ka jipeuseumah keu beurala dan jipeubuet
hai-hai nyang cabui. 15 Meunan cit teuma na
lamkawan gata ureuëng-ureuëng nyang
jiseutôt ubak ajaran nyang jiba lé murit-mu-
rit Nikolaus. 16 Sabab nyan, meutobat kheu-
eh nibak desya-desya gata! Meunyoe hán,
sikeujab teuk Ulôn teuma teuka ubak gata
dan Ulôn prang bubena ureuëng nyan ngon
peudeueng nyang na nibak babah Lôn.
17 Barang sigasoe nyang hase jideungoe,
bah kheueh jipeuleumah peue nyang geu-
peugah lé Roh Allah ubak jeumaáh-jeuma-
áh!
Awaknyan nyang meunang, teuma Lôn
bri idhin jipajoh manna nyang teusöm, dan
maséng-maséng teuma jiteurimong nibak
Ulôn saboh batée putéh. Nibak batée nyan
teutuléh saboh nan nyang barô, nyang
hana jiteupeue lé soe mantong, seulaén lé
ureuëng nyang teurimong atra nyan."

Peusan keu Tiatira

18 "Keu malaikat jeumaáh di Tiatira,
tuléh kheueh lagée nyoe:
Nyoe kheueh peusan nibak Aneuëk Allah,
nyang mata Gobnyan hu muble-ble lagée
apui, dan gaki Gobnyan meu meuk-meuk la-
gée teumaga nyang teutot. 19 Ulôn kuteupeue
banmandum nyang gata peubuet – Ulôn
kuteupeue gata tagaséh sabe keudroe-droe
manusia, gata seutia, gata lam buet, dan gata
hase tapeuteun deurita. Ulôn kuteupeue gata
bak watée nyoe tamubuet leubeh brat nibak
nyang ka-ka. 20 Teuma nyoe nyang brat até
Lôn ateueh gata: Gata tabri até keu Izebel,
sidroe inong nyang jiaku droe utosan Allah.
Ka jai that hamba-hamba Lôn nyang jipeu-
ngét dan jipurunoe beujitem peubuet cabui
dan beujitem pajoh peunajoh nyang ka jipeu-
seumah ubak beurala. 21 Ka Ulôn bri keu-
seumpatan bak jih nyan keu jimeutobat nibak
mandum desya-desya jih, teuma jihnyan teu-
tab hana jitem piôh jipeubuet hai-hai nyang
cabui nyan. 22 Ingat kheueh! Ulôn teuma
kuseumpom jihnyan sampoe sakét ateueh
teumpat éh. Nibak teumpat nyan jihnyan dan
ureuëng-ureuëng nyang meumukah ngon
jihnyan teuma meudeurita luwabiasa. Ban-
mandum nyan Ulôn peubuet jinoenyoe –
laén hai jih meunyoe awaknyan jipiôh jipeu-
buet hai-hai nyang jeuhet meusajan-sajan
ngon jihnyan. 23 Bubena nyang seutôt jih-
nyan mandum Lôn poh maté mangat jeuma-
áh jiteupeue bahwa Ulôn kheueh Gobnyan
nyang seunom lam pikeran dan até manusia.
Gata teuma Lôn balaih meunurot buet gata
maséng-maséng.

2:8: Yes. 44:6, 48:12, Why. 1:17, 22:13 **2:11:** Why. 20:14, 21:8 **2:14:** Teu. 22:5, 7, 31:16, Tel. 23:4, Teu. 25:1-3 **2:17:** Keu. 16:14-15, 16:33-34, Yah. 6:48-50, Yes. 62:2, 65:15 **2:20:** 1Raj. 16:31, 2Raj. 9:22, 30 **2:23:** Zab. 7:10, Yer. 17:10, Zab. 62:13

24 Teuma keu gata nyang laén-laén
nyang na di Tiatira hana taseutôt ajaran
nyang jeuhet nyan, dan hana gata meurunoe
iéleumé-iéleumé Iblih. Ulôn peugah bahwa
Ulôn hana teuma Lôn tamah keu gata beu-
ban nyang geuhon nyan. 25 Teuma trok bak
watée Ulôn teuka, bah kheueh gata teutab
taseutôt peue nyang ka na nibak gata.
26-27 Awaknyan nyang meunang, dan nyang
sampoe bak akhé sabe jipeubuet peue nyang
Ulôn lakée, teuma Ulôn bri kuasa nyang
saban lagée nyang Lôn teurimong nibak
Bapak Lôn. Awaknyan teuma jiteurimong
keukuasaan nibak Ulôn keu jipeurintah
bansa-bansa ngon tungkat beuso, dan keu
jipeuhanco bansa-bansa nyan lagée beu-
langöng tanoh. 28 Awaknyan teuma jiteuri-
mong bintang timu nibak Ulôn.
29 Barang sigasoe nyang hase jideungoe,
bah kheueh jikalon peue nyang jipeugah lé
Roh Allah ubak jeumaáh-jeumaáh!"

Peusan keu Sardis

3 "Keu malaikat jeumaáh di Sardis, tuléh
kheueh lagée nyoe: Nyoe kheueh peu-
san nibak Gobnyan nyang na tujoh boh roh
nibak Allah dan ban tujoh boh bintang nyan.
Ulôn kuteupeue peue nyang gata peubuet.
Jipeugah gata udeb, padahai gata maté!
2 Sabab nyan, beudôh kheueh, dan peu-
kong kheueh peue nyang mantong na nibak
gata sigohlom atra nyan maté banmandum.
Sabab Lôn teumé bahwa peue nyang gata
peubuet, gohlom sapeue pih nyang sam-
poereuna dikeue Po teu Allah. 3 Ngon lagée
nyan, ingat kheueh lom peue nyang ka
lheueh teupurunoe keu gata yoh awai ilée
dan peue nyang ka gata deungoe. Amai
kheueh nyan dan meutobat kheueh nibak
banmandum desya-desya gata. Meunyoe
gata hana tabeudôh, Ulôn teuma teuka bak
gata lagée pancuri; dan gata hana tateupeu
pajan watée jih Ulôn teuka. 4 Teuma lamka-
wan gata di Sardis mantong na ureuëng
nyang keumiet mangat peukayan jih teutab
gleh. Awaknyan teuma jijak meusajan-sajan
ngon Lôn sira teungui peukayan putéh, sa-
bab awaknyan patot that keuhai nyan. 5 Keu
awaknyan nyang meunang teuma teubri
peukayan jubah putéh. Nan awaknyan teu-
tab hana Lôn sampoh lam Kitab Ureuëng
Udeb. Dan dikeue Bapak Lôn dan malaikat-
malaikat, awaknyan laju Lôn peugah bahwa
nyan na kheueh milék Lôn.
6 Barang sigasoe hase jideungoe, bah
kheueh jisimak peue nyang geupeugah lé
Roh Allah ubak jeumaáh-jeumaáh!"

Peusan keu Filadelfia

7 "Keu malaikat jeumaáh di Filadelfia,
tuléh kheueh lagée nyoe:
Nyoe kheueh peusan nibak Gobnyan
nyang suci dan seujati. Gobnyan kheueh
nyang mat gunci nyang na bak Nabi Daud;
meunyoe Gobnyan nyang peuhah, hana
meusidroe pih nyang hase jitôb atra nyan,
dan meunyoe Gobnyan nyang tôb, hana
meusidroe pih nyang hase jipeuhah. 8 Ulôn
kuteupeue peue nyang gata peubuet. Ulôn
kuteupeue bahwa gata hana padub na teuga;
gata ka taturot nyang Ulôn purunoe dan
seutia bak Ulôn. Keugata ka Ulôn peuhah
saboh pintoe, nyang hana hase jitôb lé soe
mantong. 9 Ingat kheueh nyoe: Ureuëng-
ureuëng nyang jeuet keu umat Iblih nyan,
tukang meusulet nyang jiaku droe jih Yahu-
di padahai kon, teuma Lôn peujeuet jihnyan
akhé jih jijak sujut dikeue gata. Dan
awaknyan teuma jiteupeue bahwa Ulôn ku-
gaséh gata. 10 Sabab gata ka taturot peu-
rintah Lôn mangat beuteukon, Ulôn pih Lôn
lindong gata nibak masa susah nyang jiteuka
bansigom donya. Hai nyan teujadi keu teu-
ujoe banmandum ureuëng nyang na ateueh
rhueng bumoe. 11 Ulôn reujang kuteuka!
Jaga kheueh beugét-gét peue nyang na
nibak gata, mangat bék na meusidroe pi
nyang jireupah hadiah keumeunangan gata.
12 Ureuëng nyang meunang, teuma Lôn
peujeuet sibagoe taméh lam Baét Suci Allah
Lôn, dan jihnyan tinggai nibak teumpat
nyan siumu masa. Nan Allah Lôn, dan nan
banda Allah Lôn – na kheueh Yerusalem
barô nyang jitreun lam syeuruga, nibak
Allah Lôn – teuma Lôn tuléh nibak droe
ureuëng nyan. Meunan cit nan Ulôn nyang
barô teuma Lôn tuléh nibak droe jih.
13 Barang sigasoe hase jideungoe, bah
kheueh jisimak peue nyang geupeugah lé
Roh Allah ubak jeumaáh-jeumaáh!"

Peusan keu Laodikia

14 "Keu malaikat jeumaáh nyang na di
Laodikia, tuléh kheueh lagée nyoe:

2:26-27: Zab. 2:8-9 3:3: Mat. 24:43-44, Luk. 12:39-40, Why. 16:15 3:5: Keu. 32:32-33, Zab. 69:29, Why. 20:12, Mat. 10:32, Luk. 12:8 3:7: Yes. 22:22, Ayb. 12:14 3:9: Yes. 49:23, 60:14, 43:4 3:12: Why. 21:2, Yes. 62:2, 65:15 3:14: Ams. 8:22

Nyoe kheueh peusan nibak Sang Amin,
Saksi nyang seutia dan beutôi, sumber [b]
nibak peue-peue mantong nyang geucebta lé
Po teu Allah. 15 Ulôn kuteupeue peue nyang
gata peubuet; Ulôn kuteupeue gata hana
leupie dan hana teuma seu-uem. Nyang
sibeuna jih gata sapeue lam dua nyan!
16 Teuma gata seu-uem seu-uem gukée; seu-
uem hana, leupie pih hana. Nyang kheueh
sabab jih gata Lôn peumuntah uluwa lam
babah Lôn. 17 Gata tapeugah, 'Kamoe kaya
dan peue-peue mantong na; nibak kamoe
hana kureueng sapeue.' Teuma gata hana
tateupeu padub na meularat dan padub na
seudeh jih keuadaan gata! Gata gasien, teu-
lon dan buta. 18 Sabab nyan Ulôn naseuhat
gata mangat tabloe nibak Ulôn méuh, na
kheueh méuh nyang aseuli, mangat gata
jeuet keukaya. Meunan cit jakbloe cit teuma
peukayan putéh nyang na bak Lôn mangat
gata na peukayan dan teutôb keuadaan gata
nyang teulon dan that-that malée nyan.
Meunan cit bloe cit teuma ubat keuteu siliek
bak mata gata mangat gata jeuet takeuma-
lon. 19 Ureuëng-ureuëng nyang Ulôn gaséh,
awaknyan kheueh nyang Ulôn seugah dan
Lôn seunuét. Lé sabab nyan bah kheueh
gata meuseumangat, dan meutobat kheueh
nibak desya-desya gata. 20 Ngieng kheueh!
Ulôn dong bak babah pintoe dan Lôn keu-
tok. Meunyoe na ureuëng nyang jideungoe
su Lôn, dan jipeuhah pintoe, Ulôn teuma
kutamong jak meurumpok ngon jihnyan;
Ulôn teuma ku makheun meusajan-sajan
ngon jih nyan dan jih nyan jimakheun teuma
meusajan-sajan ngon Ulôn. 21 Awaknyan
nyang meunang, teuma kubri idhin jiduek
nibak takhta Lôn meusajan ngon Lôn, saban
lagée Lôn keudroe pih ka meunang dan
jinoenyoe teuduek ngon Bapak Lôn nibak
takhta Gobnyan.
22 Barang sigasoe jeuet jimeudeungoe,
bah kheueh jisimak peue nyang jipeugah lé
Roh Allah ubak jeumaáh-jeumaáh!"

Seumeumah lam syeuruga

4 Óh lheueh nyan ulôn meuteumé lôn
keumalon. Deuh lôn kalon saboh
pintoe ka teuhah lam syeuruga. Óh lheueh
nyan teudeungoe lom su nyang yoh awal
phon ka geumariet lagée su beureuguih. Su
nyan jipeugah, "Jak ék keunoe. Ulôn teuma
lôn tunyok bak gata peue nyang teuma teu-
jadi." 2 Watée nyan cit teuma lôn jikuasa lé
Roh Allah. Laju lôn ngieng lam syeuruga na
saboh takhta, dan na sidroe ureuëng jiduek
ateueh takhta nyan. 3 Ruman ureuëng nyan
muble-ble cahya lagée peumata baiduri ôn
sikée dan peumata deulima. Dan na saboh
peulangi wareuna jih lagée zamrut jikeuli-
leng takhta nyan. 4 Lam bantuek meulingka
bansikeulileng takhta nyan na teuma dua
ploh peuet boh takhta nyang laén. Nibak
teumpat nyan na teuma jiduek dua ploh
peuet droe peumimpén nyang banmandum
jingui peukayan putéh, meunan cit jingui
mahkota méuh. 5 Nibak takhta nyan jiteubiet
teuma cahya kilat dan jiteubiet su geu-
lanteue nyang biet-biet teuga. Dan dikeue
takhta nyan na teuma tujoh boh suwa nyang
teungoh hu; nyan kheueh bantujoh boh Roh
Allah. 6 Na teuma dikeue takhta nyan sisua-
tu lagée laôt ceureumen, jeureunéh lagée
kristal.

Ban sikeulileng takhta nyan, nibak tieb-
tieb binéh jih, na peuet boh makhlok, nyang
bagian keue ngon bagian likot jih peunoh
ngon mata. 7 Makhlok nyang phon deuh jih
lagée singa. Nyang keudua lagée leumô
agam. Nyang keu lhée ruman jih lagée ru-
man manusia. Nyang keu peuet, deuh jih
lagée cicém siwah nyang teungoh po. 8 Ban
peuet boh makhlok nyan, maséng-maséng
na nam boh sayeueb, dan bansilingka nyan
meunan cit nibak bagian u dalam nyan peu-
noh ngon mata. Uroe malam makhlok-
makhlok nyan hana jipiôh jimeuzikée,

"Kudus, kudus, kudus kheueh
Tuhan, Allah Mahakuasa;
nyang na, nyang ka na, dan nyang
na siumu masa."

9 Ban peuet boh makhlok nyan jimeuzi-
kée ngon ca-e puja ngon pujo, horeumat dan
syukoe ubak Gobnyan nyang duek ateueh
takhta nyan, na kheueh Gobnyan nyang
udeb siumu masa. Dan bak watée makhlok-
makhlok nyan meuzike, 10 ban dua ploh
peuet droe peumimpén nyan reubah teudu-
gom dikeue ureuëng nyang duek ateueh
takhta nyan, laju jiseumah Gobnyan nyang
udeb siumu masa. Óh lheueh nyan
awaknyan jigeulawa mahkota-mahkota
awaknyan keudroe ukeue takhta nyan sira
jipeugah,

[b] *sumber:* atawa nyang mat kuasa.

3:19: Ams. 3:12, Ibr. 12:6 **4:2-3:** Yeh. 1:26-28, 10:1 **4:5:** Keu. 19:16, Why. 8:5, 11:19, 16:18, Yeh. 1:13, Why. 1:4, Za. 4:2 **4:6:** Yeh. 1:22 **4:6-7:** Yeh. 1:5-10, 10:14 **4:8:** Yeh. 1:18, 10:12, Yes. 6:2-3

11 "Ya Tuhan, ya Allah kamoe!
Droeneueh mantong kheueh
nyang patot teurimong pujo,
horeumat ngon kuasa.
Sabab droeneueh nyang cebta
peue-peue nyang na,
dan ateueh keuheundak
Droeneueh cit teuma peue-peue
mantong nyan ka na dan udeb."

Geunulong kitab dan Aneuëk Bubiri

5 Óh lheueh nyan lôn kalon teuma saboh
gunulong kitab bak jaroe Gobnyan
nyang duek ateueh takhta nyan. Kitab nyan
peunoh ngon tulésan blaih deh blaih noe dan
na teuma teuboh meuteurai nyang le jih na
tujoh boh segée. 2 Laju lôn kalon sidroe
malaikat nyang peukasa sira geumeuhôi-
meuhôi ngon su meudumpék, "Soe nyang
patot jipeubeukah segée-segée nyoe dan
jipeuhah kitab nyoe?" 3 Teuma bahnyan
lam syeuruga, nyang na ateueh bumoe, ata-
wa dimiyueb bumoe,[c] hana meuteumé meu-
sidroe pih nyang hase jipeuhah kitab nyan,
dan jingieng lam kitab nyan. 4 Teuma ulôn
laju kumo musôk-musôk sabab hana meu-
sidroe ureuëng pih nyang hase jipeuhah
kitab nyan dan jingieng lam nyan. 5 Laju
sidroe lamkawan peumimpén nyan jipeugah
bak ulôn, "Bék mo! Ngieng kheueh! Singa
nibak sukée bansa Yehuda, keuturonan nabi
Daud nyang rayeuk, ka meunang. Jih nyan
hase jipeubeukah tujoh boh segée dan jipeu-
hah kitab nyan."
6 Óh lheueh nyan laju lôn kalon saboh
Aneuëk Bubiri teudong diteungoh-teungoh
takhta nyan, jikeulileng lé peuet boh
makhlok dan mandum peumimpén nyan.
Aneuëk Bubiri nyan deuh jih lagée ka teu-
sie. Bak jih na tujoh boh lungkée dan tujoh
boh mata; na kheueh tujoh roh nibak Allah
nyang ka geukirém bansigom donya. 7 Óh
lheueh nyan Aneuëk Bubiri nyan jipeurab
ukeue dan laju jicok gunulong kitab nyan
bak jaroe uneuen ureuëng nyang duek ateu-
eh takhta nyan. 8 Teungoh jipeubuet lagée
nyan lé Aneuëk Bubiri nyan, laju meuduga
ban peuet boh makhlok dan ban dua ploh
peuet peumimpén nyan dikeue geuh nyan.
Awaknyan maséng-maséng jimat keucapi
dan mangkok méuh nyang meuasoe keu-
meunyan, na kheueh doá-doá umat Po teu
Allah. 9 Awaknyan meuca-e saboh lagu
nyang barô:
"Droeneueh patot tacok kitab nyan
dan Droeneueh peubeukah
segée-segée nyan.
Sabab Droeneueh ka jipoh maté,
dan ngon maté Droeneueh nyan,
manusia nibak banmandum sukée,
basa, neugahra dan bansa ka
tabloe lé droeneueh keu Po teu
Allah.
10 Droeneueh ka neupeujeuet
awaknyan saboh bansa khusos
imeum-imeum,
mangat awaknyan jipeutimang
Allah geutanyoe,
dan jimat peurintah di ateueh
bumoe."
11 Óh lheueh nyan deuh lôn kalon lom.
Ulôn deungoe su malaikat nyang meuribée-
ribée dan meujuta-juta lé jih. Awaknyan
jidong jikeulileng takhta dan ban peuet boh
makhlok meunan cit ngon peumimpén-peu-
mimpén nyan. 12 Dan awaknyan laju jimeu-
lagu ngon su nyang teuga,
"Aneuëk Bubiri nyang ka teusie
nyan, na hak keujiteurimong kuasa,
keukayaan, keubijaksanaan dan
teunaga;
Gobnyan patot teuhoreumat,
teupeuagong dan teupujo-pujo!"
13 Laju lôn deungoe mubagoe makhlok
nyang na di langét, ateueh bumoe, dan
nyang na dimiyueb bumoe meunan cit
nyang na lam laôt – jeulaih jih banmandum
makhlok nyang na ateueh rhueng donya
nyoe – jimeulagu,
"Gobnyan nyang duek di ateueh
takhta, dan Nyang Aneuëk Bubiri
nyan,
na kheueh teupujo dan
teuhoreumat dan agong lom
meukuasa keu siumu masa!"
14 Teuma ban peuet boh makhlok nyan laju
jijaweueb, "Amin!" Dan banmandum peu-
mimpén nyan pih laju teudugom dan jiseu-
mah.

Segée-segée

6 Óh lheueh nyan lôn kalon Aneuëk Bu-
biri nyan jipeubeukah segée nyang
phon lamkawan tujoh boh segée nyan. Laju

[c] *dimiyueb bumoe:* donya ureuëng maté (kalon 1:18).
5:1: Yeh. 2:9-10, Yes. 29:11 **5:5:** Keuj. 49:9, Yes. 11:1, 10 **5:6:** Yes. 53:7, Za. 4:10 **5:8:** Zab. 141:2
5:9: Zab. 33:3, 98:1, Yes. 42:10 **5:10:** Keu. 19:6, Why. 1:6 **5:11:** Dan. 7:10

lôn deungoe saboh lamkawan peuet boh makh-
lok nyan jipeugah, "Keunoe!" Su jihnyan
meutaga lagée su geulanteue. 2 Teuma lôn
kalon, deuh laju saboh guda putéh. Nyang
duek ateueh guda nyan jimat saboh ali-ali,
dan keu jihnyan tebri saboh mahkota. Óh
lheueh nyan jimaju ukeue lagée ureuëng meu-
nang nyang jijak reubot keumeunangan.
3 Óh lheueh nyan Aneuëk Bubiri nyan
jipeubeukah segée nyang keudua, dan laju
lôn deungoe makhlok nyang keudua jipeu-
gah, "Keunoe!" 4 Dan laju saboh guda
nyang laén jiteubiet lom teuma. Guda nyan
mirah hi jih. Nyang duek ateueh guda nyan
geubri kuasa keu jipeuleunyab keuadaan
damé ateueh rhueng bumoe, mangat manu-
sia sabe jipoh keudroe-droe. Ngon lagée
nyan bak jihnyan laju geujok saboh peudeu-
eng nyang rayeuk.
5 Laju lé Aneuëk Bubiri nyan jipeubeu-
kah segée nyang keu lhée. Dan lôn deungoe
makhlok nyang keu lhée jipeugah, "Keu-
noe!" Ulôn kalon, deuh laju saboh guda
itam. Nyang duek ateueh guda nyan jimat
dua boh céng bak jaroe jih. 6 Dan laju lôn
deungoe sisuatu nyang teudeungoe jih lagée
su nyang teungoh jimeuhôi-meuhôi nibak
teungoh-teungoh peuet boh makhlok nyan.
Su nyan jipeugah, "Siarée gandom nyang
jroh yuem jih sidub upah siuroe, dan lhée
arée gandom nyang jeunéh jih laén yuem jih
siuroe mubuet cit. Teuma bék peurusak bu-
be na bak zaiton dan lam poh anggô!"
7 Óh lheueh nyan lé Aneuëk Bubiri nyan
laju jipeubeukah segée nyang keu peuet.
Dan laju lôn deungoe makhlok nyang keu
peuet jipeugah, "Keunoe!" 8 Ulôn kalon,
deuh laju saboh guda nyang pucat ié muka
jih. Nyang duek ateueh guda nyan nan jih
Mawöt. Rot likot, jihnyan jiseutôt rab-rab
that lé Álam Mawöt. [d] Keukuasaan ateueh
siper peuet bumoe nyoe teujok bak awak-
nyan, mangat awaknyan hase jipoh maté
gob watée lam prang, meunan cit meulalu
watée jiteuka musém deuk, meulalu bala
peunyakét dan meulalu beulatang-beulatang
juah.
9 Óh lheueh nyan lé Aneuëk Bubiri nyan
jipeubeukah segée nyang keu limong. Laju
deuh lôn kalon dimiyueb miseubah na jiwa-
jiwa ureuëng nyang maté keunong poh sa-
bab awaknyan jipeukong peusan nibak
Allah meulalu keusaksian awaknyan.
10 Awaknyan jimeudumpék ngon su nyang
meutaga, "Ya Tuhan Nyang Mahakuasa,
nyang suci dan nyang beuna! Padub treb
teuk Droeneueh neupeusidang peunduduek
bumoe dan neuhuköm awaknyan sabab ka
jipoh maté kamoe?" 11 Awaknyan maséng-
maséng teubri siôn bajée jubah nyang putéh.
Laju awaknyan teuyue meureuhat sikeujab
teuk, sampoe ka seb jeumeulah rakan-rakan
siperjuangan dan syedara-syedara awak-
nyan nyang teuma jipoh maté lagée awak-
nyan.
12 Laju ulôn kalon Aneuëk Bubiri nyan
jipeubeukah segée nyang keu nam. Dan
jiteuka kheueh geumpa bumoe nyang luwa-
biasa. Mata uroe ka jeuet keu itam lagée ija
itam nyang gasa, dan buleuen ka jeuet keu-
mirah lagée darah. 13 Bintang-bintang ka
rhot nibak langét ateueh bumoe lagée boh ara
nyang gohlom masak rhot ateueh bak jih wa-
tée jipot lé angén teuga. 14 Langét gadôh la-
gée keureutah teugulong, dan banmandum
gunong ngon pulo teugesée nibak teumpat
jih. 15 Laju lé raja-raja donya, dum na
ureuëng rayeuk, dum na pang-pang, ureuëng-
ureuëng kaya dan ureuëng-ureuëng meukuasa,
meunan cit ngon ureuëng-ureuëng laén, bah
kheueh namiet meunan cit ngon ureuëng
meurdehka, banmandum jipeusöm droe lam
guha-guha dan lam-lam luengkiek batée gu-
nong. 16 Ubak gunong-gunong dan batée
nyan awaknyan jidumpék, "Ginton kheueh
kamoe! Som kheueh kamoe nibak jikalon lé
Gobnyan nyang duek ateueh takhta jéh, dan
nibak beungéh Aneuëk Bubiri nyan! 17 Uroe
pagée ka trok, jinoenyoe awaknyan jipeuleu-
mah beungéh jih, dan hana meusidroe pih
nyang hase jimeuteun dikeue awaknyan!"

Sireutoh peuet ploh peuet ribée droe nibak umat Israel

7 Óh lheueh nyan, lôn kalon teuma peuet
droe malaikat geudong bak peuet boh
peunjuru bumoe. Awaknyan geupeuteun
ban peuet boh angén di bumoe mangat bék
na angén nyang jipot di darat atawa di laôt,
atawa ateueh bak-bak kayée. 2 Óh lheueh
nyan deuh teuma lôn kalon sidroe teuk
malaikat nyang laén teuka di siblaih u timu.

[d] *Álam Mawöt:* Kalon 1:18.

6:2: Za. 1:8, 6:3, 6 **6:4:** Za. 1:8, 6:2 **6:5:** Za. 6:2, 6 **6:8:** Yeh. 14:21 **6:12:** Why. 11:13, 16:18, Yes. 13:10, Yl. 2:10, 31, 3:15, Mat. 24:29, Mrk. 13:24-25, Luk. 21:25 **6:13-14:** Yes. 34:4 **6:14:** Why. 16:20 **6:15:** Yes. 2:19, 21 **6:16:** Hos. 10:8, Luk. 23:30 **6:17:** Yl. 2:11, Mal. 3:2 **7:1:** Yer. 49:36, Dan. 7:2, Za. 6:5

Gobnyan geuba segée nibak Allah nyang
udeb. Ngon su nyang teuga malaikat nyan
laju geuhôi ban peuet droe malaikat nyang
ka meuteumé kuasa nibak Allah keujipeuru-
sak darat ngon laôt. 3 Malaikat nyan jipeu-
gah, "Bék ilée gata peurusak darat atawa
laôt, atawa bak-bak kayée meunyoe kamoe
gohlom kamoe boh tanda segée nibak dho
hamba-hamba Allah tanyoe." 4 Laju bak lôn
geubri tée bahwa na nyang lé jih 144.000
droe nyang teubri tanda segée nibak Allah
nibak dho awaknyan. Ureuëng-ureuëng
nyan teucok nibak bandua blaih sukée bansa
Israel; 5 nibak tieb-tieb sukée 12.000
ureuëng. Na kheueh nibak sukée Yehuda,
Ruben, Gad, 6 Asyer, Naftali, Manasye,
7 Simeon, Lewi, Isakhar, 8 Zebulon, Yusuf,
dan Benyamin.

Laôt manusia nyang luwabiasa jai jih

9 Óh lheueh nyan lôn ngieng lom, laju
deuh laôt manusia nyang hana teukira lé
jih – hana meusidroe pih nyang hase ji-itong
jeumeulah jih. Awaknyan na kheueh ureuëng-
ureuëng nibak tieb-tieb bansa, sukée, neu-
gahra, dan basa. Deungon jingui bajée jubah
nyang putéh-putéh dan bak jaroe jih maséng-
maséng jimat cabeueng bak palem, ureuëng
nyang jai that nyan jidong jimeuhadab ubak
takhta dan jihadab ubak Aneuëk Bubiri nyan.
10 Laju ngon su nyang meutaga awaknyan
jimeuhôi, "Seulamat geutanyoe teuka nibak
Allah tanyoe, nyang duek di ateueh takhta,
dan nibak Aneuëk Bubiri nyan!" 11 Banman-
dum malaikat geudong geukeulileng takhta
meunan cit ngon mandum peumimpén dan
ban peuet boh makhlok nyan. Malaikat-ma-
laikat nyan laju teudugom dikeue takhta laju
geuseumah Allah. 12 Awaknyan geutawök,
"Amin! Teupujoe kheueh Allah geutanyoe
nyang agong dan bijaksana. Gobnyan patot
teupeulimpah ngon tutoe haba syukoe dan
horeumat. Gobnyan meukuasa dan teuga si-
umu masa! Amin."
13 Sidroe lamkawan peumimpén jita-
nyong bak ulôn, "Ureuëng-ureuëng nyang
jingui bajée jubah putéh nyoe, soe awak-
nyan dan pane asai jih?"
14 "Ulôn hana kuteupeue, Teungku. Teung-
ku keudroe nyang teupeue," jaweueb lôn.
Teuma ureuëng nyan jipeugah bak ulôn,
"Nyoe kheueh ureuëng-ureuëng nyang ka
seulamat meulalu masa iénanya nyang lu-
wabiasa. Awaknyan ka jirhah jubah awak-
nyan dan jipeujeuet nyan sampoe putéh
ngon darah Aneuëk Bubiri nyan. 15 Nyang
kheueh sabab jih awaknyan jidong dikeue
takhta Allah, dan meu iébadat ubak
Gobnyan uroe ngon malam didalam Baét
Allah. Dan Gobnyan nyang duek ateueh
takhta nyan teuma na meusajan awaknyan
keugeulindong awaknyan. 16 Awaknyan ha-
na lé teurasa deuk atawa grah; mata uroe
atawa seu-eum nyang kha hana lé jitot
awaknyan, 17 sabab Aneuëk Bubiri nyang
duek bak teungoh-teungoh takhta nyan ka
jeuet tukang rabe awaknyan. Gobnyan teu-
ma geuba awaknyan ubak mata ié nyang
teubri udeb. Dan Po teu Allah geusampôh ié
mata awaknyan nyang ile bak mata
awaknyan."

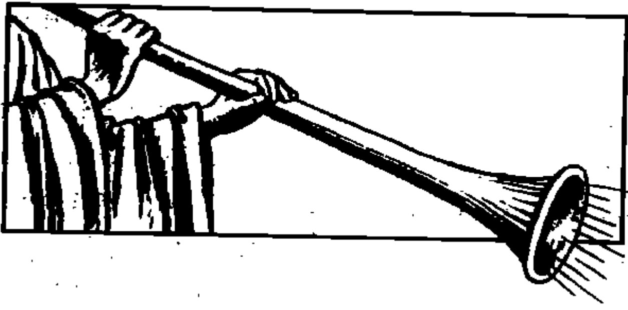
Segée nyang keutujoh

8 Watée Aneuëk Bubiri nyan jipeubeu-
kah segée nyang keutujoh, syeuruga
laju sungue nyang treb jih na kira-kira siteu-
ngoh jeuem. 2 Laju ulôn kalon bantujoh
malaikat nyang geudong dikeue Po teu
Allah, dan bak awaknyan laju geujok tujoh
boh beureuguih.
3 Sidroe malaikat nyang laén, nyang
geuba saboh dupa méuh, geuteuka dan geu-
dong dikeue miseubah. Ubak gobnyan jai
that geubri keumeunyan keu ngon baca doá-
doá banmandum umat Allah dan keugeu-
peuseumah ubak miseubah méuh nyang na
dikeue takhta. 4 Meusajan ngon doá-doá
umat Po teu Allah, asab dupa nyang teungoh
hu nyan meukeupong jiék nibak jaroe ma-
laikat nyang teudong dikeue Allah nyan.
5 Óh lheueh nyan lé malaikat nyan laju
geucok dupa nyan, dan geupasoe laju ngon
apui nibak miseubah, laju geurhom u ateueh
bumoe. Ngon nyan jiteuka kheueh geu-
lanteue meutaga-taga meunan cit ngon kilat
sabe muble-ble hana reuda, dan teuka kheu-
eh geumpa bumoe.

Beureuguih-beureuguih

6 Óh lheueh nyan, bantujoh droe malai-
kat nyang mat tujoh boh beureuguih nyan ka
siab-siab keuneuk jiyueb beureuguih nyan.
7 Malaikat nyang phon laju jiyueb beu-
reuguih jih, watée nyan cit ujeuen éeh dan

7:3: Yeh. 9:4, 6 **7:14:** Dan. 12:1, Mat. 24:21, Mrk. 13:19 **7:16:** Yes. 49:10 **7:17:** Zab. 23:1, Yeh. 34:23, Zab. 23:2, Yes. 49:10, Yes. 25:8 **8:3:** Am. 9:1, Keu. 30:1, 3 **8:5:** Im. 16:12, Yeh. 10:2, Keu. 19:16, Why. 11:19, 16:18 **8:7:** Keu. 9:23-25, Yeh. 38:22



Beureuguih (8:7)

apui meulawok ngon darah jitreun ngon
tajam that u ateueh bumoe. Siper lhée bu-
moe habéh tutong; meunan cit siper lhée
nibak bak-bak kayée, dan tieb-tieb naleueng
nyang ijo.
8 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu-
dua jiyueb teuma beureuguih jih, meunan
jiyueb deuh laju teukalon saboh beunda
nyang biet that rayeuk deuh lagée gunong
hu muble-ble teupeupo lam laôt. Siper lhée
laôt nyan meu-ubah jeuet keudarah, 9 ngon
lagée nyan maté kheueh siper lhée nibak
makhlok nyang na lam laôt; dan meunan cit
teuma na siper lhée nibak kapai-kapai nyang
na lam laôt nyan habéh tutong.
10 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu
lhée laju jiyueb teuma beureuguih jih, ngon
lagée nyan saboh bintang nyang rayeuk,
nyang hu muble-ble bak lagée suwa apui,
rhot nibak langét, laju rhot ateueh siper lhée
nibak krueng-krueng dan mata ié. 11 (Nan
bintang nyan "Phet".) Ngon lagée nyan
siper lhée nibak ié ka jeuet keu phet, dan jai
that ureuëng meuninggai óh lheueh jijieb ié
nyang ka jeuet keu phet nyan.
12 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu
peuet jiyueb teuma beureuguih jih. Ngon
lagée nyan, keunong tampa kheueh siper
lhée nibak mata uroe, siper lhée nibak
buleuen, dan siper lhée nibak bintang-
bintang ngon lagée nyan gadôh kheueh siper
lhée nibak teunaga cahya awaknyan. Meu-
nan cit siper lhée nibak uroe hana trang dan
meunan cit siper lhée nibak malam.
13 Laju ulôn kalon, teuma ulôn deungoe
saboh cicém siwah nyang teungoh jipo ma-
nyang di udara, jimeuhôi, "Mupaloe!
Mupaloe! Mupaloe kheueh banmandum
ureuëng nyang na ateueh rhueng donya
nyoe meunyoe teudeungoe lhée malaikat
nyang laén jiyueb beureuguih jih teuma!"

9 Laju lé malaikat nyang keulimong geu-
yueb beureuguih geuh, dan deuh laju
lôn kalon saboh bintang rhot nibak langét u
ateueh bumoe. Bintang nyan teubri gunci
jurông mawöt.[e] 2 Teuma lé bintang nyan
laju jipeuhah jurông mawöt nyan, laju deuh
asab jiteubiet lam atra nyan lagée asab nibak
tungkée nyang rayeuk. Mata uroe ngon la-
ngét manyang ka jeuet keuseupôt sabab lé
asab nyang jiteubiet lam jurông nyan. 3 Laju
nibak lam asab nyan jiteubiet teuma daruet-
daruet nyang jitreun u bumoe. Ubak daruet-
daruet nyan jibri kuasa nyang saban lagée
nyang teubri keu kala jeungking. 4 Bak
awaknyan teutam bék jipeurusak naleueng,
meunan cit ngon bak-bak kayée, atawa seu-
naman-seunaman laén banmandum nyan
hana jeuet jipeurusak. Daruet-daruet nyan
nyang jeuet jiseurang na kheueh ureuëng-
ureuëng nyang nibak dho jih hana tanda
segée nibak Allah. 5 Teuma ubak daruet-da-
ruet nyan hana teubri jipoh maté ureuëng-
ureuëng nyan, nyang jeuet jiseksa awaknyan
nyang treb jih limong buleuen. Sakét nyang
jirasa lé sabab teuseksa lé daruet-daruet
nyan saban sakét jih lagée jikab lé kala
jeungking. 6 Nyang treb jih limong buleuen
nyan, ureuëng-ureuëng nyang keunong
seksa lé daruet-daruet nyan jiuseuha mangat
droe jih maté, teuma awaknyan teutab hase
jitem maté; awaknyan jitem maté, teuma
mawöt jiôh nibak awaknyan.
7 Hi daruet nyan lagée guda nyang ka
siab keuneuk jak lam prang. Bak ulée daru-
et-daruet nyan na deuh sapeue-sapeue lagée
makhkota méuh. Ruman daruet-daruet nyan
lagée ruman manusia. 8 Ôk jih lagée ôk
ureuëng inong, dan gigo jih lagée gigo si-
nga. 9 Nibak dada jih teutôb ngon sisuatu
nyang rab saban ngon sinutôb beuso. Su
sayeueb jih lagée su geuritan-geuritan guda
nyang jai teungoh jimaju u mideuen prang.
10 Daruet-daruet nyan na iku ngon bisa la-
gée kala jeungking. Dan iku jihnyan na
kheueh na meuteumé teunaga droe jih keu
jiseksa manusia nyang treb jih limong
buleuen nyan. 11 Awaknyan na raja nyang
peurintah droe jih keudroe, dan raja nyan
na kheueh malaikat nyang meutanggong
jaweueb ateueh jurông mawöt. Nan jih lam
basa Ibrani na kheueh Abadon; dan lam basa

[e] *jurông mawöt:* Teumpat jiôh dimiyueb bumoe dipat roh-roh jeuhet teupasoe lam glab trok ubak uroe teuhuköm nyang keuneuleueh.

8:10: Yes. 14:12 **8:11:** Yer. 9:15 **8:12:** Yes. 13:10, Yeh. 32:7, Yl. 2:10, 31, 3:15 **9:2:** Keuj. 19:28
9:3: Keu. 10:12-15 **9:4:** Yeh. 9:4 **9:6:** Ayb. 3:21, Yer. 8:3 **9:7:** Yl. 2:4 **9:8:** Yl. 1:6 **9:9:** Yl. 2:5

Yunani Apolion (nyang makna jih "Peuru-
sak").
12 Ceulaka nyang phon ka liwat. Óh
lheueh nyan na dua boh ázeb teuk nyang
meuseuti teuka.
13 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu
nam laju geuyueb beureuguih geuh. Teuma
laju lôn deungoe su nyang teuka nibak ban
peuet boh sagoe miseubah méuh nyang na
dikeue Po teu Allah. 14 Su nyan jipeugah
bak malaikat nyang keu nam nyan, "Jak
peuleueh kheueh ban peuet droe malaikat
nyang teuikat nibak Krueng Efrat nyan!"
15 Ban peuet droe malaikat nyan pih laju
teupeuleuh. Awaknyan ka teupeusiab khu-
sos keu jeuem, uroe, buleuen dan thon keu
teupoh maté siper lhée nibak banmandum
umat manusia. 16 Bak ulôn jibri tée bahwa
jeumeulah pasokan-pasokan meuguda nyan
na dua reutôh juta. 17 Dan lam keumalon lôn
nyan, laju lôn ngieng guda-guda nyan dan
nyang duek ateueh guda-guda nyan. Nyang
duek ateueh guda-guda nyan jisôk bajée
beuso nyang wareuna jih mirah hu, Ijo lagée
batée nilam, dan kunéng beulerang. Ulée
guda-guda nyan lagée ulée singa, dan nibak
babah jih jiteubiet apui, asab dan beulerang.
18 Siper lhée nibak umat manusia teupoh
maté lé lhée boh beuncana nyan, atra nyan
na kheueh; apui, asab, dan beulerang nyang
jiteubiet lam babah guda-guda nyan. 19 Teu-
naga guda-guda nyan na meuteumé nibak
babah dan meunan cit nibak iku jih. Iku-iku
jih lagée uleue meu-ulée. Ngon iku jih nyan,
guda-guda nyan jiseksa manusia.
20 Teuma nyang tinggai umat manusia
nyang hana teupoh maté lé beuncana-beun-
cana nyan pih, hana teuma jitinggai buet
jaroe jih keudroe. Awaknyan hana jipiôh
jiseumah roh-roh jeuhet dan beurala-beurala
méuh, pirak, teumaga, batée dan kayée
nyang hana hase jikalon atawa jideungoe,
meunan cit hana jeuet jijak. 21 Meunan cit
awaknyan hana teuma jitinggai buet-buet jih
nyang jeuhet, na kheueh jipoh maté gob,
jingui iéleumé-iéleumé gaéb, buet cabui dan
ceumeucue.

Malaikat dan gunulong kitab nyang ubit

10 Laju lôn kalon sidroe malaikat peu-
kasa nyang laén geutreun lam syeu-
ruga. Malaikat nyan jipeupayong lé awan,
dan saboh peulangi jikeulileng ulée
gobnyan. Ruman geuh meucahya lagée ma-
ta uroe, dan gaki gobnyan lagée taméh apui.
2 Bak jaroe gobnyan na saboh geunulong
kitab ubit nyang teuhah. Gaki wie geuh
teugilo lam laôt dan gaki uneuen geuh teu-
gilo ateueh darat. 3 Laju gobnyan geu-
dumpék ngon su nyang meutaga lagée su
singa-singa meudumpék. Óh ka lheueh ma-
laikat nyan geudumpék, ban tujoh boh geu-
lanteue laju jijaweueb ngon su nyang meu-
taga. 4 Meunan ban tujoh boh geulanteue
nyan jimeusu, ulôn keuneuk cetet atra nyan,
teuma laju lôn deungoe su lam syeuruga
jipeugah, "Söm kheueh bék na soe teupeu
peue nyang jipeugah lé ban tujoh geulanteue
nyan; bék gata cetet!"
5 Laju malaikat nyang lôn ngieng gaki
geuh nyang teugilo lam laôt ngon ateueh
darat nyan geubeuôt jaroe uneuen geuh u
langét. 6 Gobnyan meusumpah deumi nan
Allah nyang udeb siumu masa, nyang cebta
langét, bumoe dan laôt dan banmandum
peue-peue nyang na lam nyan. Malaikat
nyan jipeugah, "Watée jih hana teuma teu-
peupreh lé! 7 Teuma meunyoe malaikat keu
tujoh geuyueb beureuguih gobnyan, Allah
teuma geupeubuet banmandum reucana
rahsia Gobnyan, lagée nyang ka geupeugah
ubak hamba-hamba Gobnyan, na kheueh
nabi-nabi."
8 Óh lheueh nyan su nyang ka ulôn
deungoe lam syeuruga nyan, jimeututoe lom
bak ulôn. Gobnyan geupeugah, "Jak kheueh
laju gata cok geunulong kitab bak jaroe
malaikat nyang gaki geuh na teugilo lam
laôt ngon ateueh darat nyan."
9 Teuma ulôn pi laju kujak ubak malai-
kat nyan mangat geubri bak lôn geunulong
kitab nyang ubit nyan. Malaikat nyan geu-
peugah, "Cok kheueh dan makheun kheueh
nyoe. Óh trok lam pruet gata jihnyan jeuet
keu phet, teuma lam babah gata jihnyan
maméh lagée meulisan."
10 Laju ulôn cok geunulong kitab nyang
ubit nyan bak jaroe gobnyan laju lôn pajoh.
Bak babah rasa jih lagée meulisan maméh
jih, teuma óh ka lheueh lôn uét atra nyan,
lam pruet lôn atra nyan ka jeuet keu phet.
11 Óh lheueh nyan ulôn jipeurintah, "Jak
peusampoe kheueh sigoe teuk haba keuhai
Po teu Allah ubak bansa-bansa, neugahra-
neugahra, basa-basa dan raja-raja."

9:13: Keu. 30:1-3 **9:20**: Zab. 115:4-7, 135:15-17, Dan. 5:23 **10:5-7**: Keu. 20:11, Tel. 32:40, Dan. 12:7, Am. 3:7
10:8-10: Yeh. 2:8–3:3

Dua droe saksi

11 Óh lheueh nyan keulôn geubri
sikrék kayée nyang hi jih lagée
tungkat ngon uko, óh lheueh nyan laju geu-
peurintah lagée nyoe, "Jak uko kheueh laju
Baét Allah dan miseubah. Itong kheueh pa-
dub na lé jih ureuëng nyang meuiébadat lam
Baét Allah nyan.
2 Teuma bék gata uko
leuen Baét Allah nyang bagian luwa jih,
sabab jeumba nyan ka teujok keu ureuëng-
ureuëng nyang hana jituri Tuhan.
Awaknyan teuma jigiloe-giloe banda nyang
suci nyan nyang treb jih peuet ploh dua
buleuen.
3 Ulôn teuma kukirém dua droe
saksi Lôn nyang jingui peukayan meuduka,
dan awaknyan teuma jipeumaklum feureu-
man Allah nyang treb jih 1260 uroe."

4 Dua saksi nyan na kheueh dua bak
zaiton dan dua boh gaki panyöt nyang na
dikeue Tuhan semeusta álam nyoe.
5 Meu-
nyoe na ureuëng jicuba peubuet sapeue-
sapeue nyang hana gét ateueh awaknyan,
teuma lam babah awaknyan jiteubiet kheueh
laju apui nyang ka siab jipeubinasa musoh-
musoh awaknyan. Ngon cara nyang lagée
nyan, banmandum ureuëng nyang jikeuneuk
iélanya awaknyan teupoh maté.
6 Awaknyan
na kuasa keu jitôb langét mangat bék jitreun
ujeuen watée awaknyan teungoh jipeu-
maklum feureuman nibak Po teu Allah.
Meunan cit nibak awaknyan na kuasa ateueh
mandum mata ié, keu ji-ubah ié jeuet keu
darah. Dan awaknyan na teuma kuasa keu
jiseupôt bumoe ngon meubagoe rupa beun-
cana, pajan mantong nyang jikeuneuk peu-
buet lé awaknyan.

7 Óh ka seuleusoe awaknyan jipeu-
sampoe feureuman Allah nyan, beulatang
nyang jiteubiet lam jurông mawöt teuma
jilawan awaknyan.
8 Dan manyét awaknyan
teuma teuhanta ateueh rot rayeuk banda
rayeuk, nibak teumpat Tuhan awaknyan teu-
saleb. Nan kiasan banda nyan na kheueh
Sodom atawa Meusé.
9 Ureuëng-ureuëng ni-
bak mandum neugahra, sukée, basa, dan
bansa teuma jikalon manyét awaknyan
nyang treb jih lhée siteungoh uroe, dan hana
teupeuidhin manyét-manyét nyan teukubu.
10 Peunduduek bumoe jimeusurak ria ateueh
meuninggai bandua saksi nyan. Awaknyan
teuma jipeurayeuk dan saléng keumirém
bungöng jaroe, sabab bandua droe nabi nyan
ka jipeuteuka seksaan ateueh banmandum
ureuëng nyang na di bumoe.
11 Óh ka lheueh
lhée uroe siteungoh, teuka kheueh nafáh
udeb nibak Po teu Allah dan jitamong lom
lam tuboh bandua droe nabi nyan. Bandua
awaknyan laju jibeudôh dan jidong, akhé
jih, banmandum ureuëng nyang kalon
awaknyan teumakot lumpah na.
12 Óh lheu-
eh nyan bandua droe nabi nyan laju teudeu-
ngoe su nyang paleng teuga jitawök
awaknyan, "Gata ék laju keunoe!" Dan
dikeue mata musoh-musoh awaknyan,
awaknyan ji ék lam syeuruga, sira jipeupa-
yong lé awan.
13 Watée nyan jiteuka kheueh
geumpa bumoe nyang paleng hebat. Siper
siploh nibak banda nyan hancó, dan na tujoh
ribée droe nyang meuninggai donya lé sa-
bab geumpa bumoe nyan. Dumna ureuëng
laén teumakot lagoena, laju awaknyan jipu-
joe keubeusaran Allah di syeuruga.

14 Bala nyang keudua ka leupah. Teuma
ngieng kheueh! Bala nyang keu lhée hana
treb lé jiteuka.

Beureuguih nyang keutujoh

15 Laju lé malaikat keutujoh geuyueb
beureuguih gobnyan, watée nyan cit teuma
teudeungoe su nyang teuga lumpah na,
"Keukuasaan keuteupeurintah donya jinoe-
nyoe na lam jaroe Tuhan tanyoe dan Raja
Peuseulamat nyang ka geupeu janji nyan.
Gobnyan teuma geumat peurintah siumu
masa!"
16 Ngon lagée nyan ban dua ploh
peuet droe peumimpén nyang teungoh duek
bak takhta droe jih dikeue Po teu Allah, laju
reubah teudugom dan jiseumah Allah.
17 Awaknyan jipeugah,

"Tuhan, Allah Nyang Mahakuasa,
nyang na, dan nyang ka na!
Kamoe meulakée teurimong gaséh
bak Droeneueh sabab Droeneueh ka
neupeuguna kuasa Droeneueh nyang
paleng rayeuk,
dan ka neupeuphon mat
peurintah!
18 Ureuëng nyang hana jituri Tuhan,
laju beungeh [illegible]
sabab ka watée jih Droeneueh
neupeuleumah beungéh,
dan ka teuma watée jih Droeneueh
peusidang keu ureuëng maté.

11:1: Yeh. 40:3, Za. 2:1-2 **11:2:** Luk. 21:24 **11:4:** Za. 4:3, 11-14 **11:6:** 1Raj. 17:1, Keu. 7:17-19, 1Sam. 4:8
11:7: Dan. 7:7, Why. 13:5-7, 17:8, Dan. 7:21 **11:8:** Yes. 1:9-10 **11:11:** Yeh. 37:10 **11:12:** 2Raj. 2:11
11:13: Why. 6:12, 16:18 **11:15:** Keu. 15:18, Dan. 2:44, 7:14, 27 **11:18:** Zab. 2:5, 110:5, 115:13

Nyoe kheueh watée jih keuteubri
upah ubak hamba-hamba
Droeneueh, bubena nabi,
dan ubak banmandum umat
Droeneueh, na kheueh banmandum
ureuëng nyang meuiébadat ubak
Droeneueh,
ubit meunan cit rayeuk.
Nyoe kheueh watée jih keuteupeu
hanco ateueh ureuëng-ureuëng
nyang jipeuhanco bumoe!"
19 Ngon lagée nyan teuhah kheueh Ba-
ét Allah nyang na lam syeuruga, dan deuh
kheueh teukalon Peuto Peujanjian nyang
na lam nyan. Dan teuka kheueh laju kilat
hana putôh-putôh dan su geulanteue meu-
gudum-geudum, meunan cit ngon gumpa
bumoe ngon ujeuen éeh nyang paleng
hebat.

Ureuëng inong ngon naga

12 Laju deuh di langét sapeue-sapeue
nyang ajaéb lom luwabiasa. Sidroe
ureuëng inong nyang jingui mata uroe siba-
goe peukayan jih, teungoh jidong di ateueh
buleuen. Ateueh ulée gobnyan na saboh
mahkota nyang teupeuget nibak dua blah
boh bintang. 2 Ureuëng inong nyan teungoh
mume, dan sabab ka trok watée jih keuneuk
peulahé aneuëk, laju jiklik sabab sakét la-
goena.
3 Óh lheueh nyan deuh lom teukalon di
langét sapeue-sapeue nyang ajaéb. Na saboh
naga mirah nyang rayeuk lumpah na nyang
ulée jih na tujoh boh dan siploh boh
lungkée. Tieb-tieb ulée beulatang nyan na
jiseuôn saboh mahkota. 4 Ngon iku jih laju
jitarek siteungoh nibak bintang-bintang
nyang na di langét laju jigeulawa u ateueh
bumoe. Naga nyan laju jidong dikeue
ureuëng inong nyang keuneuk peulahé
aneuëk nyan ngon meukeusut keuneuk uét
aneuëk inong nyan, watée aneuëk nyan lahé.
5 Laju lé inong nyan jipeulahé sidroe aneuëk
agam nyang teuma jimat peurintah ateueh
banmandum bansa ngon tungkat beuso.
Teuma aneuëk nyan laju jireupah bak
ureuëng inong nyan, laju jiba ubak Po teu
Allah dan ukeue takhta Gobnyan. 6 Ngon
lagée nyan ureuëng inong nyan laju jiplueng
u padang pasi, ubak teumpat nyang ka geu-
keubah lé Po teu Allah keu inong nyan.
Nibak teumpat nyan jihnyan teupeulara
nyang treb jih na 1260 uroe.
7 Laju lam syeuruga na teujadi
muprang. Mikhael meusajan ngon malai-
kat-malaikat geuh nyan laju jimeulo jila-
wan naga nyan. Dan naga nyan pih, nyang
jitulông lé malaikat-malaikat geuh nyan,
teulawan Mikhael. 8 Teuma naga nyan
jipeutaloe. Geuhnyan meusajan ngon ma-
laikat-malaikat gobnyan hana geubri lé
tinggai lam syeuruga. 9 Naga nyang rayeuk
nyan laju jitiek uluwa! Nyan kheueh uleue
tuha nyan nyang nan jih Iblih atawa Roh
Jeuhet, nyang jitipée bansigom donya
nyoe. Jihnyan teuböh u bumoe meusajan
ngon mandum malaikat gobnyan.
10 Laju lôn deungoe su nyang meutaga
lam syeuruga lagée nyoe, "Jinoe kheueh
watée jih Allah geupeu seulamat umat
Gobnyan! Jinoenyoe Allah geupeuleumah
kuasa Gobnyan sibagoe Raja! Jinoenyoe
Raja Peuseulamat nyang ka geupeu janji
nyan pih geupeuleumah keukuasaan
Gobnyan! Sabab nyang tudoh syedara-sye-
dara geutanyoe dikeue Po teu Allah uroe
ngon malam, ka geupeuteubiet lam syeuru-
ga. 11 Syedara-syedara geutanyoe ka jipeu-
taloe jihnyan ngon darah Aneuëk Bubiri
nyan, dan ngon feureuman nyang beutôi
nibak Allah nyang awaknyan peudakwah.
Awaknyan rila jikeureubeuen nyawöng droe
jih trok án maté. 12 Sabab nyan, bah kheueh
syeuruga dan banmandum nyang na tinggai
lam syeuruga nyan, beusukaria! Teuma
meupaloe kheueh bumoe ngon laôt, sabab
Iblih ka jitreun bak gata ngon beungéh
nyang rayeuk lumpah na, sabab jihnyan
jiteupeue bahwa watée jih tinggai bacut
teuk."
13 Bak watée naga nyan jiteupeue
bahwa jihnyan ka teurhom u bumoe,
jihnyan laju jitiyeub ureuëng inong nyang
ka jipeulahé aneuëk agam nyan. 14 Teuma
keu ureuëng inong nyan laju teubri dua
boh sayeueb cicém rajawali nyang rayeuk,
mangat jihnyan jipo ubak teumpat droe jih
lam padang pasi, nibak teumpat nyan
jihnyan teuma jipeulara nyang treb jih lhée
thon siteungoh, teupeusie nibak jiseurang
lé naga. 15 Teuma lé naga nyan laju ji-
sumprot ngon ié nyang jai that lam babah
jih u ateueh ureuëng inong nyan, guna jih
mangat jeuet inong nyan anyôt. 16 Teuma

11:19: Why. 8:5, 16:18, 16:21 **12:3:** Dan. 7:7 **12:4:** Dan. 8:10 **12:5:** Yes. 66:7, Zab. 2:9 **12:7:** Dan. 10:13, 21, 12:1, Yud. 9 **12:9:** Keuj. 3:1, Luk. 10:18 **12:10:** Ayb. 1:9-11, Za. 3:1 **12:14:** Dan. 7:25, 12:7

lé bumoe laju jitulông inong nyan; laju
jipeuhah babah jih dan jiúet laju ié nyang
jipeuleueh lé naga nyan. 17 Naga meuta-
mah beungéh ngon bit that keu ureuëng
inong nyan, akhé jih laju jijak seurang
keuturonan nyang laén nibak inong nyan,
na kheueh banmandum ureuëng nyang
jitaát ubak peue-peue nyang geupeurintah
lé Allah, dan nyang meusaksi keuhai Isa
dan kuasa Gobnyan. 18 Laju naga nyan
jidong[f] bak binéh panté.

Dua boh beulatang

13 Óh lheueh nyan deuh lôn kalon
saboh beulatang jiteuka nibak lam
laôt. Beulatang nyan na siploh boh lungkée
dan tujoh boh ulée. Nibak tieb-tieb lungkée
jih na saboh mahkota, dan nibak tieb-tieb
ulée beulatang nyan na teutuléh saboh nan
teuhina ateueh Po teu Allah. 2 Beulatang
nyang lôn kalon nyan hi jih lagée rimueng
tutul, dan gaki jih lagée gaki cagée, meunan
cit babah jih lagée babah singa. Óh lheueh
nyan ubak beulatang nyan lé naga nyan laju
jibri teunaga jih keudroe, meunan cit ngon
takhta jih dan keukuasaan nyang rayeuk.
3 Saboh nibak tujoh boh ulée beulatang nyan
deuh lagée luka parah lumpah na, teuma
luka nyan ka puléh. Bansigom bumoe laju
jiseutôt beulatang nyan ngon peurasaan
takjob that. 4 Dan awaknyan jipujoe naga
nyan sabab jihnyan ka jibri keukuasaan
ubak beulatang nyan. Dan awaknyan pih
jipujoe beulatang nyan. Awaknyan jipeugah
lagée nyoe, "Hana nyang saban ngon beu-
latang nyoe! Hana nyang hase jimuprang
jilawan beulatang nyan!"
5 Beulatang nyan jeuet jipeugah hai-hai
nyang angkoh dan jihina Po teu Allah. Bak
jihnyan teupeu idhin jimat peurintah nyang
treb jih peuet ploh dua buleuen. 6 Laju
jihnyan jipeuphon hina Allah, dan nan
Allah. Meunan cit ngon teumpat tinggai
Allah, dan banmandum nyang na tinggai
lam syeuruga nyan pih jihina. 7 Meunan cit
keu beulatang nyan teupeu idhin jilawan
umat Allah dan jipeutaloe awaknyan. Dan
jimat kuasa ateueh banmandum sukée, neu-
gahra, basa, meunan cit ngon bansa teubri
bak jihnyan. 8 Beulatang nyan teuma jiseu-
mah lé banmandum ureuëng nyang udeb
ateueh rhueng bumoe, keucuali ureuëng-
ureuëng nyang nan jih ka teudafeutar si-
gohlom donya teucebta, lam kitab ureuëng
udeb atra Aneuëk Bubiri nyang ka teusie.
9 Sabab nyan, meunyoe gata hase
tadeungoe, deungoe kheueh haba nyoe:
10 "Ureuëng nyang meuseuti teudrob, pasti
teuma teudrob. Dan ureuëng nyang meuseu-
ti teupoh maté ngon peudeueng, nyan pasti
teuma teupoh maté ngon peudeueng. Nyang
kheueh sabab jih umat Allah meuseuti tabah
dan seutia."
11 Óh lheueh nyan laju lôn kalon lom
saboh beulatang laén teuka nibak lam bu-
moe. Bak beulatang nyan na dua boh
lungkée lagée lungkée aneuëk bubiri. Su jih
lagée su naga. 12 Dikeue beulatang nyang
phon nyan beulatang nyan jingui keukuasa-
an nyang rayeuk nyang jiteumé nibak beu-
latang nyan cit teuma. Bansigom bumoe dan
mandum nyang tinggai di ateueh nyan, ji-
paksa teuseumah beulatang nyang phon
nyan, nyang luka brat that nyan ka puléh.
13 Beulatang nyang keudua nyan laju jipeu-
na buet-buet ajaéb nyang rayeuk. Dikeue
mandum ureuëng nyang na nibak teumpat
nyan laju jipeuna buet ajaéb lagée jipeugét
apui jitreun nibak langét u ateueh bumoe.
14 Dan banmandum ureuëng nyang udeb
lam bumoe nyoe jitipée ngon buet-buet aja-
éb nyang jipeugét dikeue beulatang nyang
phon nyan. Dan awaknyan banmandum ji-
yue peudong saboh patong nibak beulatang
nyang ka luka lé peudeueng, teuma teutab
udeb. 15 Beulatang nyang keudua nyan jipeu
idhin jiboh nyawöng ubak patong nyan,
akhé jih patong nyan jeuet jimeututoe dan
jipoh maté mandum ureuëng nyang hana
jitem seumah jih. 16 Banmandum ureuëng,
cut ngon rayeuk, kaya ngon gasien, namiet
dan ureuëng meurdehka, jipaksa lé beula-
tang nyan keujiteurimong tanda nibak jaroe
uneuen awaknyan atawa nibak dho awak-
nyan. 17 Hana meusidroepi hase jimeubloe
atawa jipeubloe sapeue-sapeue barang,
meunyoe nibak jihnyan hana tanda nyan, na
kheueh nan beulatang nyan keudroe, atawa
angka nyang teupeugah nan nyan.
18 Inoe peureulée na hikeumat. Ureuëng
nyang bijaksana hase ji itong makna nibak
angka beulatang nyan, sabab angka nyan
na kheueh nan sidroe manusia. Angka jih
666.

[f] *Laju naga nyan jidong:* padub-padubboh naseukah kunoe: laju ulôn dong (kalon ayat 10).
13:1: Dan. 7:3, Why. 17:3, 7-12 **13:2:** Dan. 7:4-6 **13:5-6:** Dan. 7:8, 25, 11:36 **13:7:** Dan. 7:21 **13:8:** Zab. 69:29
13:10: Yer. 15:2, 43:11

Aneuëk Bubiri dan umat Gobnyan

14 Óh lheueh nyan ulôn kalon, laju
deuh Aneuëk Bubiri nyan jidong
ateueh Bukét Sion. Meusajan Gobnyan na
144.000 droe nyang nibak dho maséng-ma-
séng na teutuléh nan Gobnyan dan nan
Bapak Gobnyan. 2 Laju lôn deungoe su ni-
bak langét nyang meugrúm-grúm lagée su ié
tajo nyang rayeuk that dan lagée su geu-
lanteue nyang luwabiasa. Su nyan teudeu-
ngoe lagée su musik nibak peumeuén-peu-
meuén keucapi nyang teungoh jipeumeu-én
keucapi jih. 3 Dikeue takhta dan ban peuet
makhlok meunan cit banmandum peu-
mimpén ban sikeulileng takhta nyan,
144.000 droe nyan jimeulagu saboh lagu
nyang barô. Lagu nyan hana hase jimeuru-
noe lé meusidroe pi seulaén nibak ureuëng
nyang 144.000 droe nyan nyang ka teupeu-
beubaih nibak bumoe. 4 Awaknyan na kheu-
eh ureuëng-ureuëng nyang teutab gleh lagée
aneuëk dara nyang mantong peurawan, sa-
bab hana jipeuna hubongan ngon ureuëng
inong. Awaknyan laju jiseutôt Aneuëk Bu-
biri nyan ho-ho mantong nyang jijak. Nibak
banmandum umat manusia, awaknyan
kheueh nyang ka teupeubeubaih sibagoe
peuseumahan nyang phon ubak Po teu Allah
dan ubak Aneuëk Bubiri nyan. 5 Hántom na
awaknyan jimeusulet; dan hana meucupa
meubacut pih nibak awaknyan.

Lhée droe malaikat

6 Laju ulôn kalon sidroe malaikat
nyang laén nyang jipo di langét manyang.
Malaikat nyan geuba beurita keuhai Haba
Gét nyang keukai keuteupeusampoe ubak
manusia nyang ateueh rhueng bumoe na
kheueh ubak bandum bansa, sukée, basa
dan neugahra. 7 Malaikat nyan geutawök
ngon su meutaga, "Takot kheueh ubak
Allah, dan pujoe kheueh keubeusaran
Gobnyan! Sabab ka watée jih Allah geu-
peu hakém manusia. Seumah kheueh
Gobnyan nyang peujeuet langét, bumoe,
laôt dan banmandum mata ié!"
8 Malaikat nyang keudua jiseutôt malai-
kat nyang phon sira jipeugah, "Ka rhot!
Banda Babel nyang rayeuk ka rhot! Jihnyan
ka jipeujeuet bandum bansa mabök ngon ié
anggô – na kheueh anggô nibak nafeusu
cabui jih!"
9 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu
lhée jiseutôt malaikat nyang dua nyan, sira
jitawök ngon su nyang meutaga, "Ureuëng
nyang pujoe beulatang nyan ngon patong
jih, na tanda beulatang nyan nibak dho ata-
wa jaroe jih, 10 ureuëng nyan teuma jijieb ié
anggô Allah, na kheueh anggô beungéh
Gobnyan nyang ka geusintong u dalam wa-
dah jih, hana teupeukureueng meubacut pih!
Banmandum ureuëng nyan teuma geuseksa
lam apui dan beulerang dikeue malaikat-ma-
laikat suci dan dikeue Aneuëk Bubiri nyan.
11 Asab nibak apui nyang teuseksa ureuëng-
ureuëng nyan teuma teutab na sabe keu
siumu masa. Uroe malam hana piôh-piôh
awaknyan teuseksa, na kheueh awaknyan
nyang seumah beulatang nyan dan patong
jih, dan banmandum ureuëng nyang na
tanda nan beulatang nyan."
12 Lam hainyoe umat Allah nyang taát
ubak peue-peue nyang geupeurintah lé
Allah dan seutia ubak Isa, peureulée that
beujeuet keu ureuëng nyang tabah.
13 Laju lôn deungoe nyang teuka lam
syeuruga jipeugah, "Tuléh kheueh nyoe:
Phon jinoenyoe, meubahgia kheueh
ureuëng-ureuëng nyang maté sabab jipeuti-
mang Tuhan!"
"Beutôi!" jaweueb Roh Allah. "Awak-
nyan teuma jipiôh jimubuet nyang brat, sa-
bab hase peulayanan awaknyan sabe na meu-
sajan awaknyan."

Bumoe teupot

14 Óh lheueh nyan deuh lôn kalon, teu-
ma leumah laju awan putéh. Ateueh awan
nyan jiduek sidroe nyang hi jih lagée manu-
sia. Ateueh ulée Gobnyan na saboh mahkota
méuh, dan bak jaroe jih na saboh sadeueb
nyang tajam. 15 Óh lheueh nyan sidroe ma-
laikat nyang laén jiteubiet lam Baét Allah.
Ngon su nyang meutaga. Gobnyan laju geu-
tawök bak Gobnyan nyang duek ateueh
awan nyan, "Ayon kheueh laju sadeueb
Gata nyan dan pot kheueh jinoenyoe, sabab
ka watée jih keu teupot; bumoe ka masak
keu teupot!" 16 Laju lé nyang duek ateueh
awan nyan jiayon sadeueb Geuh u ateueh
bumoe, ngon lagée nyan bumoe pih jipot.
17 Óh lheueh nyan deuh teuma lôn kalon
sidroe malaikat nyang laén jiteubiet lam
Baét Allah di syeuruga. Jihnyan pih na jimat
saboh sadeueb nyang tajam.

14:1: Yeh. 9:4, Why. 7:3 **14:5:** Zef. 3:13 **14:8:** Yes. 21:9, Yer. 51:8, Why. 18:2 **14:10:** Yes. 51:17, Keuj. 19:24, Yeh. 38:22 **14:11:** Yes. 34:10 **14:14:** Dan. 7:13 **14:15:** Yl. 3:13

18 Óh lheueh nyan, sidroe malaikat
nyang laén, nyang na kuasa ateueh apui,
teuka nibak miseubah. Ngon su nyang
teuga jihnyan laju jitawök ubak malaikat
nyang teungoh mat sadeueb nyang tajam
nyan, "Ayon kheueh sadeueb nyan dan
reupang kheueh boh-boh anggô nyang na
di bumoe, sabab boh-boh jih ka masak!"
19 Ngon lagée nyan lé malaikat nyan pi
laju geuayon sadeueb geuh u ateueh bu-
moe laju geureupang bubena boh-boh
anggô nyang na ateueh bak jih, óh lheueh
nyan laju jigeulawa lam peuneurah teum-
pat prah ié anggô keubeungéh Allah nyang
ju meudok-dok nyan. 20 Boh-boh anggô
nyan jiprah diluwa banda, dan nibak peu-
neurah nyang prah boh anggô nyan jiteu-
biet kheueh darah lagée ié krueng, nyang
jiôh jih na lhée reutôh kilo metée, meunan
cit lhok jih rab dua metée.

Malaikat ngon beuncana nyang keuneulheueh

15 Óh lheueh nyan lôn kalon di langét
sapeue-sapeue nyang ajaéb dan lu-
wabiasa hebat jih. Na tujoh malaikat ngon
tujoh beuncana nyang keuneulheueh. Nyoe
kheueh nyang keuneulheueh jih Po teu
Allah geusintong banmandum beungéh
Gobnyan.
2 Óh lheueh nyan deuh teuma lôn kalon
sapeue-sapeue nyang leumah jih lagée laôt
ceureumen meujampu ngon apui. Meunan
cit lôn kalon ureuëng-ureuëng nyang ka
meunang ateueh beulatang dan patong jih,
dan meunang ateueh ureuëng nyang nan jih
teuboh tanda ngon angka. Ureuëng-ureuëng
nyang meunang nyan jidong bak binéh laôt
ceureumen sira jimat keucapi nyang geujok
lé Po teu Allah ubak awaknyan. 3 Dan
awaknyan laju jimeuca-e ngon lagu Nabi
Musa, hamba Allah, dan ca-e Aneuëk Bubi-
ri. Meunoe kheueh su ca-e nyan,

"Tuhan, Allah Nyang Mahakuasa,
keubiet that rayeuk dan ajaéb jih
buet-buet Droeneueh!
Raja banmandum bansa,[g]
keubiet that ade dan beutôi
banmandum nyang Droeneueh
peubuet!
4 Soe nyang hana jitakot ubak
Droeneueh, Tuhan?
Soe kheueh nyang hana jitem
peugah keubeusaran Droeneueh?
Droeneueh mantong kheueh
nyang suci.
Banmandum bansa teuma jiteuka
jijak seumah Droeneueh
sabab buet-buet Droeneueh nyang
ade
ka jikalon lé mandum ureuëng."

5 Óh lheueh nyan ulôn kalon teuma Baét
Tuhan lam syeuruga nyang teuhah, dan Khi-
mah Tuhan na lam nyan. 6 Laju bantujoh
malaikat ngon bantujoh beuncana nyan
jiteubiet lam Baét Allah. Peukayan
awaknyan teupeugét nibak ija linun nyang
gleh ngon meukilat. Dan awaknyan jingui
tutôb dada nyang teupeugét nibak méuh.
7 Óh lheueh nyan sidroe lamkawan makhlok
nyang peuet droe nyan jibri ubak bantujoh
droe malaikat nyan tujoh boh wadah méuh
nyang peunoh meuasoe beungéh Allah, –
Allah nyang udeb siumu masa. 8 Deungon
lagée nyan Baét Allah nyan ka peunoh ngon
asab nibak keuagongan dan kuasa Po teu
Allah. Dan simantong bantujoh beuncana
nyang jiba lé bantujoh malaikat nyan
gohlom seuleusoe, hana meusidroe pi nyang
hase jitamong lam Baét Allah.

Wadah-wadah beungéh Allah

16 Laju lôn deungoe su nyang teuga
that lam Baét Allah jipeugah bak
ban tujoh malaikat nyan, "Jak kheueh laju
dan tasintong kheueh ban tujoh boh wadah
beungéh Allah nyan u ateueh bumoe!"
2 Malaikat nyang phon laju jijak dan
jisintong asoe wadah jihnyan u ateueh bu-
moe. Watée nyan cit teuma jitimoh kheueh
cumuet-cumuet nyang paleng parah dan
lumpah that sakét ateueh banmandum
ureuëng nyang na tanda beulatang nyan, dan
meunan cit ateueh ureuëng-ureuëng nyang
seumah patong jih.
3 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu-
dua jisintong asoe wadah jih lam laôt. Watée
nyan cit teuma ié laôt ka jeuet lagée darah
ureuëng maté, ngon lagée nyan maté kheueh
banmandum makhlok nyang na lam laôt.
4 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu
lhée jisintong wadah jih nyan lam krueng
dan ubak dumna mata ié, watéenyan cit
teuma banmandum ié ka jeuet keudarah.

---

[g] *bansa:* padub-padubboh naseukah kuno: jamén.
14:20: Yes. 63:3, Peb. 1:15, Why. 19:15 **15:3:** Keu. 15:1 **15:4:** Yer. 10:7, Zab. 86:9 **15:5:** Keu. 38:21
15:8: Keu. 40:34, 1Raj. 8:10-11, 2Taw. 5:13-14, Yes. 6:4 **16:2:** Keu. 9:10 **16:4:** Keu. 7:17-21, Zab. 78:44

5 Laju lôn deungoe malaikat nyang meukua-
sa ateueh ié jipeugah, "Huköman nyang
Droeneueh peurhot nyan na kheueh ade,
Nyang Mahasuci, Allah nyang na, dan
nyang ka na! 6 Awaknyan ka jipeuro dumna
darah umat Allah dan darah nabi-nabi; ji-
noenyoe Droeneueh peujeuet awaknyan jiji-
eb darah. Keubiet ka patot huköman nyan
teupeu rhot ateueh awaknyan!" 7 Óh lheueh
nyan lôn deungoe teuma su ateueh miseubah
jipeugah lagée nyoe, "Tuhan, Allah Nyang
Mahakuasa, beutôi dan ade that banmandum
huköman nyang Droeneueh peurhot nyan!"
8 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu-
peuet laju geusintong asoe wadah nyang na
bak geuhnyan ubak mata uroe, deungon
lagée nyan mata uroe pih ka jeuet jitot
sampoe angoh manusia ngon seu-eum jih
nyang luwabiasa nyan. 9 Manusia teupeu
angoh lé seu-eum nyang kha nyan, dan
awaknyan jikutok nan Po teu Allah, nyang
meukuasa ateueh beuncana-beuncana nyan.
Bah pih meunan, awaknyan hana jitem meu-
tobat ateueh desya-desya jih keudroe dan
hana jitem pujoe keubeusaran Allah.
10 Laju lé malaikat nyang keulimong
jisintong asoe wadah jih ateueh takhta beu-
latang nyan. Ngon lagée nyan banmandum
keurajeuen beulatang nyan ka jeuet keu-
seupôt, dan manusia jikab lidah droe sabab
lé sakét. 11 Laju awaknyan jikutok Allah
nyang na lam syeuruga sabab awaknyan
sakét that meunan cit sabab lé cumuet-
cumuet nyang na bak awaknyan. Teuma
awaknyan teutab hana jitem meutobat nibak
desya-desya jih nyang jeuhet nyan.
12 Óh lheueh nyan lé malaikat nyang keu
nam laju jisintong asoe wadah lam Krueng
Efrat nyang rayeuk nyan. Ngon lagée nyan
krueng nyan laju tho dan raja-raja di timu ka
jeuet jijak rot lam krueng tho nyan. 13 Óh
lheueh nyan laju deuh lôn kalon lhée boh roh
jeuhet nyang hi jih lagée cangguek. Maséng-
maséng cangguek nyan jiteubiet lam pruet
naga, nibak babah beulatang, nibak babah
nabi peuleusu. 14 Awaknyan na kheueh roh-
roh jeuhet nyang jipeubuet buet-buet nyang
ajaéb. Ban lhée droe roh nyan laju jijak ubak
raja-raja nyang na bansigom donya dan
jipeusapat awaknyan keu ji muprang bak
Uroe nyang rayeuk, na kheueh Uroe nibak
Allah Nyang Mahakuasa.

15 "Deungoe kheueh! Ulôn teuka lagée
pancuri! Meubahgia kheueh ureuëng nyang
teutab siaga dan jijaga peukayan jih, ngon
lagée nyan jihnyan hana jijak ngon teulon
dan jeuet keu malée dikeue rakyat ba!"
16 Óh lheueh nyan lé roh-roh nyan laju
jipeusapat raja-raja nyan nibak teumpat
nyang lam basa Ibrani teuboh nan Harmage-
don.
17 Óh lheueh nyan malaikat nyang keu-
tujoh laju jisintong asoe wadah jih u ma-
nyang. Dan teudeungoe kheueh laju su
nyang paleng teuga nibak takhta lam Baét
Allah, nyang jipeugah, "Ka seuleusoe!"
18 Dan jiteuka kheueh kilat nyang hana
putôh-putôh dan su geulanteue meugrúm-
grúm dan meutaga-taga, meunan cit geumpa
bumoe nyang hebat lumpah na. Hántom na
teujadi geumpa bumoe nyang lagée nyan
bagoe yoh phon donya nyoe geucebta. Nyoe
kheueh geumpa bumoe nyang paleng hebat!
19 Banda nyang rayeuk nyan beukah jeuet
keu lhée boh bagi, dan hanco teuma banda-
banda banmandum neugahra nyang na lam
donya. Laju Po teu Allah teuingat ubak
Babel nyang rayeuk nyan. Teuma Allah laju
geupeugét ié meuneujiéb nibak wadah
anggô Allah – na kheueh anggô beungéh
Gobnyan nyang luwabiasa. 20 Banmandum
pulo ka gadôh, dan banmandum gunong pih
ka habéh leunyab. 21 Ujeuen éeh nyang
rayeuk, nyang maséng-maséng na brat jih
limong ploh kilo gram, rhot nibak langét
laju jitingkeh ateueh dumna ureuëng. Ngon
lagée nyan awaknyan laju jikutok Allah
sabab lé bala ujeuen éeh nyang luwabiasa
nyan.

Lunte rayeuk

17 Óh lheueh nyan sidroe lamkawan
tujoh droe malaikat nyang jimat tu-
joh boh wadah nyan laju jijak ubak ulôn sira
jipeugah, "Jak keunoe, ulôn teuma kupeu-
leumah bak gata pakriban inong lunte
rayeuk nyan teuhuköm, na kheueh banda
rayeuk nyan nyang jipeudong nibak binéh-
binéh krueng. 2 Raja-raja donya jipeubuet
cabui ngon jih nyan, dan nyang tinggai lam
bumoe ka jeuet keu mabök sabab jijieb
anggô buet cabui jih nyan."
3 Laju Roh Allah geukuasa ateueh ulôn,
dan malaikat nyan jiba ulôn ubak padang

16:10: Keu. 10:21 **16:12:** Yes. 11:15 **16:15:** Mat. 24:43-44, Luk. 12:39-40, Why. 3:3 **16:16:** 2Raj. 23:29, Za. 12:11 **16:18:** Why. 8:5, 11:13, 19 **16:19:** Yes. 51:17 **16:20:** Why. 6:14 **16:21:** Keu. 9:23, Why. 11:19 **17:1:** Yer. 51:13 **17:2:** Yes. 23:17, Yer. 51:7 **17:3:** Why. 13:1

pasi. Nibak teumpat nyan laju deuh lôn
kalon sidroe ureuëng inong teungoh jiduek
ateueh saboh beulatang nyang wareuna jih
mirah tuha, dan nyang peunoh teutuléh ngon
nan-nan nyang teuhina ubak Po teu Allah.
Beulatang nyan na tujoh boh ulée dan siploh
boh lungkée. 4 Ureuëng inong nyan jingui
bajée nyang wareuna jih ungu ngon mirah
tuha, meunan cit teuhia ngon mubagoe pia-
san méuh, ngon peumata-peumata, dan
ngon mutiara. Nibak jaroe jih jimat saboh
cambong méuh nyang peunoh ngon hai-hai
nyang keuji dan kutoe, hase nibak buet jih
nyang cabui nyan. 5 Nibak dho jih teutuléh
saboh nan nyang muphom jih rahsia. Nan
nyan na kheueh, "Babel Nyang Rayeuk, ma
meubagoe lunte dan ureuëng jeuhet ateueh
rhueng donya." 6 Laju ulôn kalon bahwa
inong nyan mabök ngon darah umat Po teu
Allah dan darah ureuëng-ureuëng nyang
teupoh maté sabab seutia ubak Isa.

Watée ulôn ngieng inong nyan, ulôn
jeuet teuhireuen-hireuen. 7 Laju malaikat
nyan jipeugah bak ulôn, "Peue sabab gata
teuhireuen-hireuen? Bah kheueh ulôn peu-
gah bak gata rahsia inong nyan dan rahsia
beulatang nyang jigiduek nyan, na kheueh
beulatang nyang na tujoh boh ulée dan si-
ploh boh lungkée. 8 Beulatang nyan yoh
masa ilée ka lheueh udeb, teuma jinoenyoe
hana udeb lé. Jihnyan sikeujab teuk teuma
jiteubiet nibak barieh mawöt dan laju jijak
ubak keubinasaan. Ureuëng-ureuëng nyang
udeb ateueh rhueng bumoe, nyang nan jih
hana teudafeutar lam Kitab Ureuëng Udeb
sigohlom donya teucebta teuma hireuen wa-
tée jingieng beulatang nyan. Sabab beula-
tang nyan yoh masa ilée ka lheueh na udeb.
Jinoenyoe jihnyan hana udeb lé, teuma
jihnyan teuka lom teuma.

9 Lam hainyoe peureulée that na hikeu-
mat ngon peungeurtian. Tujoh boh ulée
nyan na kheueh tujoh boh bukét; na kheueh
bukét-bukét teumpat inong nyan duek. Dan
tujoh boh ulée nyan jeuet cit tujoh boh raja:
10 limong droe lamkawan awaknyan ka rhot,
sidroe mantong jimat peurintah, dan nyang
sidroe teuk gohlom jiteuka. Meunyoe
gobnyan teuka singoh, gobnyan harôh geu-
mat keurajeuen sikeujab mantong. 11 Dan
beulatang nyang masa ilée ka lheueh udeb,
teuma jinoenyoe hana udeb lé, na kheueh
raja nyang keulapan. Jihnyan na kheueh
sidroe lamkawan tujoh droe raja nyan,
nyang jinoenyoe teungoh jijak ubak keubi-
nasaan.

12 Siploh boh lungkée nyang gata kalon
nyan na kheueh siploh droe raja nyang
gohlom jipeuphon mat peurintah. Teuma
keu awaknyan teubri kuasa keu jimat peu-
rintah sibagoe raja meusajan-sajan ngon
beulatang nyan nyang treb jih sijeuem.
13 Ban siploh droe raja nyoe tujuan jih sa-
ban; awaknyan banmandum jiseurah teuna-
ga dan keukuasaan jih ubak beulatang nyan.
14 Awaknyan teuma jimuprang jilawan
Aneuëk Bubiri nyan. Teuma Aneuëk Bubiri
nyan ngon murit-murit Gobnyan nyang seu-
tia nyang ka jitawök dan jipiléh nyan teuma
jipeutalo raja-raja nyan, sabab Gobnyan
kheueh Tuhan banmandum amphon, dan
Raja sigala raja."

15 Malaikat nyan geupeugah teuma, "Ié
nyang gata ngieng nyan, teumpat duek
inong lunte nyan, na kheueh bansa-bansa,
rakyat-rakyat, neugahra-neugahra dan basa-
basa. 16 Siploh boh lungkée nyang gata ka-
lon dan beulatang nyan teuma jibanci keu
inong lunte nyan. Awaknyan jireupah peue-
peue nyang na nibak jih, dan jipeujeuet jih
nyan sampoe teulon. Awaknyan teuma jipa-
joh asoe jih dan jipeubinasa jihnyan ngon
apui. 17 Sabab Po teu Allah ka geupeugrak
até awaknyan keujipeujak reuncana Allah
nyan. Allah geupeujeuet awaknyan sipakat
keujiseurah keukuasaan awaknyan ubak
beulatang nyan, mangat beulatang nyan ji-
mat peurintah sampoe teujadi peue nyang ka
geupeugah lé Allah.

18 Ureuëng inong nyang gata kalon nyan
na kheueh banda rayeuk, nyang peurintah
raja-raja ateueh rhueng bumoe."

Babel rhot

18 Óh lheueh nyan ulôn kalon sidroe
malaikat laén jitreun nibak lam
syeuruga. Jihnyan na keukuasaan nyang
rayeuk, dan seumarak jih nyang jipeujeuet
bumoe ka jeuet keutrang. 2 Ngon su nyang
meudumpék, jihnyan jipeugah, "Ka rhot!
Babel ayeuk ka rhot! Jinoenyoe jihnyan ka
jeuet keu teumpat jén-jén dan roh-roh jeu-
het. Lam nyan udeb meubagoe cicém nyang
kutoe dan nyang jibanci lé manusia. 3 Sabab
banmandum bansa ka jijieb anggô nafeusu
buet cabui. Raja-raja donya jipeubuet jeuhet

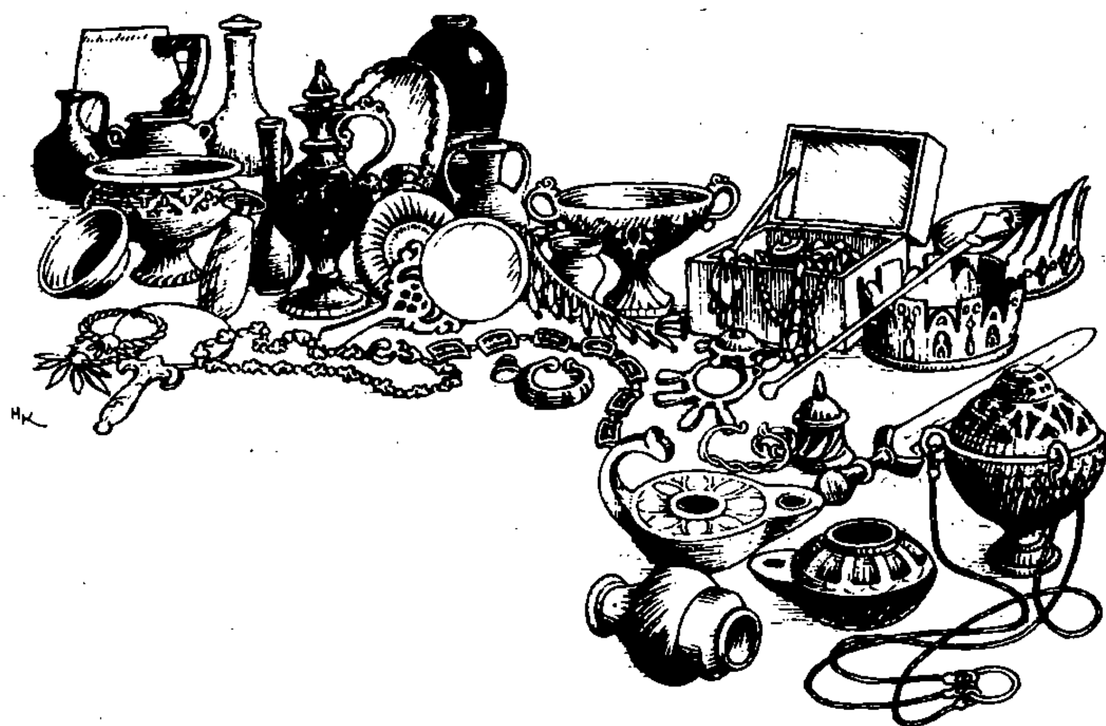
17:4: Yer. 51:7 **17:8:** Dan. 7:7, Why. 11:7, Zab. 69:29 **17:12:** Dan. 7:24 **18:2:** Yes. 21:9, Yer. 51:8, Why. 14:8, Yes. 13:21, Yer. 50:39 **18:3:** Yes. 23:17, Yer. 51:7

ngon jih nyan, dan ureuëng-ureuëng meukat ateueh bumoe ka jeuet keu kaya lé nafeusu jih nyang hana hase teukeundali nyan."

4 Laju lôn deungoe su laén lam syeuruga jipeugah,

"Teubiet kheueh, umat Lôn!
Teubiet kheueh nibak lam nyan!
Bék kheueh gata seutôt
desya-desya jih nyan,
dan meusajan ta-tanggong
huköman jih nyan!
5 Sabab desya jih meutumpôk-tumpôk
trok u langét,
dan Po teu Allah geuingat
keubuet jih nyang jeuhet.
6 Peusaneut kheueh geuhnyan lagée
geuh nyan ka geupeusaneut gata;
balaih kheueh geuhnyan dua goe
lipat keu banmandum nyang ka
geupeubuet nyan.
Pasoe kheueh cambong nyan ngon
ié jieb nyang dua goe leubeh kreueh
nibak ié jieb jih nyan,
nyang ka teukeubah keu gata.
7 Bie kheueh bak jihnyan deurita
ngon dukacita
nyang sadub lé jih ngon
keubeusaran dan keumeuwahan
nyang jibri ubak droe jih keudroe.
Sabab jihnyan sabe jipeugah ubak
droe jih keudroe,
'Ulôn nyoe ratu nyang mat
peurintah!
Ulôn kon inong balée;
ulôn hana lôn teumé rasa seudeh!'
8 Sabab hainyan kheueh, teuma lam
siuroe mantong jihnyan ka keunong
beuncana
– peunyakét, seudeh até, ngon
deuek.
Dan jihnyan teuma teutot sampoe
angoh ngon apui,
sabab meukuasa kheueh Tuhan
Allah nyang peuhakém jih nyan."

9 Raja-raja donya nyang na meusajan
lam buet-buet cabui dan nafeusu inong
jeuhet nyan teuma jipeumo dan jipeuba-e
banda nyan watée awaknyan jikalon asab
meukeupong nibak apui nyang jitot habéh
banda nyan. 10 Awaknyan teuma jidong
dijiôh sabab jitakot keupeundeuritaan jih
nyan. Awaknyan jipeugah, "Biet seudeh
that, hana wayang ceulaka jih banda nyang
meugah nyoe – banda Babel nyang kong!
Lam sijeuem mantong huköman droeneueh
ka teupeubuet!"
11 Dumna ureuëng meukat ateueh bu-
moe pih habéh jimoe dan meukabông sabab
lé inong jeuhet nyan, sabab hana meusidroe
pih nyang jitem jakbloe barang-barang
nyang awaknyan meukat. 12 Hana lé nyang
bloe méuh, pirak, peumata, dan mutiara
awaknyan; meunan cit ngon ija lineun, ija
ungu, ija sutra, dan ija mirah tuha; meuba-
goe rupa kayée nyang jareueng meuteumé,
barang-barang lagée gadeng dan lagée ka-



Barang-barang meukat (18:11)

18:4: Yes. 48:20, Yer. 50:8, 51:6, 45 **18:5:** Keuj. 18:20-21, Yer. 51:9 **18:6:** Zab. 137:8, Yer. 50:29 **18:7-8:** Yes. 47:7-9 **18:9-10:** Yeh. 26:16-17 **18:11:** Yeh. 27:31, 36 **18:12-13:** Yeh. 27:12, 13, 22

yée nyang meuhái-meuhái, nibak teumaga,
beuso dan pualam; 13 kulét kayée maméh,
reumpah-reumpah, seutanggi, mur, [h] meu-
nan cit ngon keumeunyan; anggô meunan
cit minyéuk, teupông ngon gandom; leumô
ngon bubiri, guda dan geuritan, namiet-na-
miet, dan nyawöng manusia pih teuma.
14 Bubena ureuëng meukat jipeugah bak
ureuëng inong nyan, "Banmandum nyang
keuneuk gata kuasa ka hana lé, dan
banmandum keumeuwahan dan hu muble-
ble nyang na nibak gata ka hana lé.
Banmandum nyan hana gata teumé lé!"
15 Bubena ureuëng meukat nyang ka jeuet
keukaya sabab jimeukat lam banda nyan
jidong dijiôh, sabab awaknyan jitakot keu-
nong deurita nyan. Awaknyan teuma jimoe
dan meukabông, 16 laju jipeugah, "Hana
wayang, biet ceulaka that banda nyang meu-
gah ngon meusyeuhu nyoe! Lazem jih
jihnyan jingui peukayan ija lineun, ija ungu
dan ija mirah tuha; lazem jih jihnyan peunoh
ngon piasan méuh, peumata, dan mutiara!
17 Teuma lam sijeuem mantong, jihnyan ka
gadôh mandum keukayaan jih nyan!"
Banmandum nakhoda, peunumpang,
dan aneuëk kapai, meunan cit banmandum
ureuëng nyang mita jihnyan di laôt, jidong
dijiôh. 18 Dan jiklik watée jikalon asab meu-
keupong nibak apui nyang jitot banda nyan.
Awaknyan jitawök, "Hántom na banda laén
lagée banda nyang rayeuk nyoe!" 19 Teuma
awaknyan laju jitabu abée ateueh ulée droe
jih sibagoe tanda meukabông, laju jimoe
sira jiklik-klik, "Ya amphon, hana wayang
ceulaka jih banda nyang rayeuk nyoe! Keu-
kayaan jihnyan ka teupeujeuet banmandum
ureuëng nyang na kapai-kapai lam laôt ka
jeuet keukaya! Teuma lam sijeuem man-
tong, jihnyan ka gadôh peue-peue nyang
na!"
20 Hai syeuruga, meusukaria kheueh
ateueh hanco banda nyan! Hai umat Allah,
rasui-rasui dan nabi-nabi, meusukaria kheu-
eh! Sabab Po teu Allah ka geuhuköm
jihnyan sibagoe beunalaih ateueh peue
nyang ka jipeubuet ateueh gata!
21 Óh lheueh nyan, sidroe malaikat
nyang peukasa laju jibeuôt saboh batée – na
bube batée geumiléng nyang rayeuk – laju
jigeulawa lam laôt sira jipeugah, "Meunoe
kheueh cara jih banda Babel nyang meu-
syeuhu nyan teuma jigeulawa habéh teuna-
ga akhé jih hana meurumpok lé. 22 Su musik
nibak ureuëng meuén keucapi, nibak
ureuëng-ureuëng biduan, nibak peumeuén
suléng dan nibak ureuëng yub beureuguih,
hana teuma teudeungoe lé lam gata; dan
hana teuma teudeungoe lé meusidroe
ureuëng nyang mubuet ahli nibak teumpat
nyan, meunan cit su batée geumiléng pih
hana teudeungoe lé nibak teumpat nyan.
23 Ureuëng hana teuma jikalon lé cahya
panyöt lam gata; dan meunan cit hana teuma
teudeungoe ka-ak ka-ok khanuri meukawen
nibak teumpat nyan. Toke-toke gata na
kheueh ureuëng-ureuëng nyang paleng
meugah ateueh rhueng bumoe, dan ngon
iéleumé-iéleumé gaéb gata ka gata tipée
banmandum bansa lam donya!"
24 Babel teuhuköm sabab lam banda
nyan ka meuteumé darah nabi-nabi, darah
umat Po teu Allah – paneuk calitra darah
banmandum ureuëng nyang ka jipoh maté
ateueh rhueng bumoe.
19 Óh lheueh nyan lôn deungoe su
subra ureuëng ramé lam syeuruga
nyang jimeuhôi-meuhôi, "Pujoe kheueh
Allah! Allah geutanyoe na kheueh Allah
nyang peuseulamat tanyoe; Gobnyan Allah
nyang agong dan meukuasa! 2 Hakém
nyang ade lom bijaksana! Gobnyan ka geu-
peu rhot huköman ateueh inong lunte nyang
rayeuk, nyang peurusak donya ngon buet jih
nyang cabui. Po teu Allah ka geuhuköm
inong lunte nyan, sabab jihnyan jipoh maté
hamba-hamba Allah." 3 Laju su ureuëng
nyang subra nyan jipeugah lom, "Pujoe
kheueh Allah! Asab nibak apui nyang jipeu-
hangôh banda rayeuk nyan teuma meuhúb-
húb hana piyôh-piyôh!" 4 Teuma ban dua
ploh peuet peumimpén dan ban peuet droe
makhlok nyang ban sikeulileng takhta nyan
teudugom dam jiseumah Allah nyang geu-
duek ateueh takhta. Awaknyan jipeugah,
"Amin! Pujoe kheueh Allah!"

Khanuri meukawen Aneuëk Bubiri

5 Laju teudeungoe nibak takhta nyan
su nyang jipeugah lagée nyoe, "Pujoe
kheueh Allah, he banmandum hamba
Allah, dan banmandum ureuëng – rayeuk

---

[h] *mur:* geutah nyang tho nibak sijeuneh bak kayée. (Kalon kamuih).

18:15: Yeh. 27:31, 36 **18:17:** Yes. 23:14, Yeh. 27:26-30 **18:18:** Yeh. 27:32 **18:19:** Yeh. 27:30-34
18:20: Tel. 32:43, Yer. 51:48 **18:21:** Yer. 51:63-64, Yeh. 26:21 **18:22:** Yeh. 26:13, Yes. 24:8
18:22-23: Yer. 7:34, 25:10 **18:24:** Yer. 51:49 **19:2:** Tel. 32:43, 2Raj. 9:7 **19:3:** Yes. 34:10 **19:5:** Zab. 115:13

ngon ubit – nyang seumah Allah!” 6 Óh
lheueh nyan laju lôn deungoe sisuatu su
lagée su saboh kawan ureuëng nyang jai
lumpah na; su jih lagée geulumbang nyang
meugrúm-grúm dan lagée su geulanteue
nyang meutaga. Ulôn deungoe awaknyan
jipeugah, ”Pujoe kheueh Allah! Sabab
Tuhan, Allah geutanyoe Nyang Mahakua-
sa jinoenyoe nyang mat peurintah! 7 Jak
kheueh geutanyoe tameusukaria dan meu-
geumbira; jak kheueh geutanyoe tapujoe
keubeusaran Gobnyan! Sabab ka trok uroe
meugatib nyang mat gala Aneuëk Bubiri
nyan, dan darabarô ka siab keuteupeu
gatib. 8 Peukayan ija lineun nyang meuki-
lat ka teujôk bak jihnyan keu jingui.”
(Peukayan lineun nyan na kheueh buet-bu-
et nyang jroh nyang jipeubuet lé umat
Allah.)

9 Laju malaikat nyan jipeugah bak ulôn,
”Tuléh kheueh lagée nyoe: ’Meubahgia
kheueh ureuëng nyang ji-tawök ubak meu-
kawen Aneuëk Bubiri nyan.’ ” Óh lheueh
nyan malaikat nyan geutamah lom, ”Nyoe
kheueh haba nyang beutôi nibak Allah.”

10 Ulôn teudugom dikeue malaikat nyan
keuneuk lôn seumah gobnyan, teuma
gobnyan geupeugah bak lôn, ”Bék! Bék
taseumah ulôn, seumah kheueh Allah! Sa-
bab ulôn pih hamba saban lagée gata dan
lagée banmandum syedara gata nyang tamu-
mat ngon kong ubak keusaksian Isa!”

Sabab keusaksian Isa nyan kheueh
nyang jeuet keu ileuham ureuëng-ureuëng
nyang meunubuat.

Nyang duek ateueh rueng guda putéh

11 Óh lheueh nyan lôn kalon syeuruga
teubuka, laju deuh saboh guda putéh. Nyang
duek ateueh guda nyan nan jih Sang Seutia
dan Sang Beutôi. Jihnyan ade lam hai jipeu-
putôh hukôm dan lam mideuen prang nyang
jipeubuet. 12 Mata Jih lagée apui hu dan bak
ulée Jih jingui mahkota nyang lé. Nibak
droe Jih teutuléh saboh nan; dan Jihnyan
keudroe nyang muphom nan nyan. 13 Jubah
nyang jingui nyan ka jiceulob lam darah.
Dan Jihnyan teuhôi ngon nan ”Feureuman
Allah”. 14 Angkatan prang lam syeuruga
jiseutôt Jihnyan ngon jipasang ateueh guda-
guda putéh, dan jingui peukayan ija lineun
nyang putéh gleh. 15 Lam babah Jih jiteubiet
saboh peudeueng nyang tajam dan ngon
peudeueng nyan jihnyan teuma jipeutaloe
bansa-bansa, dan Jihnyan jipeurintah awak-
nyan ngon tungkat beuso. Jihnyan jiprah ié
anggô lam teumpat prah ié anggô beungéh
Allah Nyang Mahakuasa. 16 Nibak jubah Jih
dan nibak pha Jih na teutuléh nan nyoe,
”Raja sigala raja, dan Tuhan sigala teung-
ku.”

17 Laju ulôn kalon sidroe malaikat ji-
dong ateueh mata uroe. Ngon su nyang
meutaga dan jimeuhôi bak mandum cicém
nyang jipo di manyang, ”Jak kheueh meu-
sapat keu tajak teuka ubak khanuri rayeuk
nyang geupeuna lé Po teu Allah! 18 Jak
kheueh tapajoh asoe raja-raja, asoe pang-
pang, dan asoe pahlawan-pahlawan; jak
kheueh tapajoh asoe ureuëng nyang pasang
guda ngon asoe guda-guda jih dan asoe
banmandum umat manusia, rayeuk ngon
ubit, namiet ngon ureuëng meurdehka!”

19 Óh lheueh nyan lôn kalon beulatang
nyan, dan raja-raja bumoe ngon angkatan
prang jih, meugumpôi keuneuk jak muprang
jilawan Jihnyan nyang duek ateueh rhueng
guda putéh nyan dan angkatan prang Jih.
20 Teuma beulatang nyan laju teudrob meu-
sajan-sajan ngon nabi peuleusu nyang ka
jipeubuet buet nyang ajaéb ngon beulatang
nyan. (Ngon buet-buet nyang ajaéb nyan
kheueh beulatang nyan jitipée ureuëng-
ureuëng nyang na tanda beulatang nyan, dan
ureuëng-ureuëng nyang seumah patong
beulatang nyan.) Laju beulatang nyan dan
nabi peuleusu nyan teutiek udeb-udeb lam
laôt apui nyang hu meuhúb-húb nyan.
21 Dan angkatan prang awaknyan jipoh maté
ngon peudeueng nyang teubiet lam babah
nyang duek ateueh rhueng guda putéh nyan.
Teuma bubena cicém pih laju jiteuka jijak
pajoh ngon leuha jih asoe awaknyan nyang
ka teupoh maté nyan.

Keuhai watée siribée thon

20 Óh lheueh nyan ulôn kalon sidroe
malaikat geutreun nibak lam syeu-
ruga. Bak jaroe gobnyan geumat gunci reu-
leueng mawöt dan saboh beuleunggu nyang
rayeuk. 2 Laju geudrob naga nyan, si uleue
tuha – na kheueh Iblih atawa Roh Jeuhet
nyan – dan laju geugari jihnyan keu siribée
thon treb jih. 3 Óh lheueh nyan malaikat

19:6: Yeh. 1:24, Zab. 93:1, 97:1, 99:1 **19:9:** Mat. 22:2-3 **19:11:** Yeh. 1:1, Zab. 96:13, Yes. 11:4
19:12: Dan. 10:6 **19:15:** Zab. 2:9, Yes. 63:3, Yl. 3:13, Why. 14:20 **19:17-18:** Yeh. 39:17-20
19:20: Why. 13:1-18 **20:2:** Keuj. 3:1

nyan laju geutiek naga nyan lam barieh
mawöt, laju geugunci jurang sira geu sée-
gée, mangat naga nyan hana jeuet lé jitipée
bansa-bansa sigohlom masa nyang treb jih
siribée thon habéh. Óh lheueh nyan naga
nyan harôh teupeuleuh ngon watée nyang
paneuk.
4 Óh lheueh nyan lôn kalon takhta-
takhta, dan ureuëng-ureuëng nyang duek
ateueh takhta-takhta nyan jibri kuasa keu-
teupeuputôh huköman. Meunan cit na lôn
kalon areuwah-areuwah ureuëng-ureuëng
nyang ka teukoh takue jih sabab awaknyan
jimeusaksi keuhai Isa, dan jipeusampoe
peusan nyang teuka nibak Po teu Allah.
Ureuëng-ureuëng nyan hana jiseumah beu-
latang, atawa patong jih. Awaknyan pih
hántom na jiteurimong tanda beulatang
nyan nibak dho atawa jaroe awaknyan.
Ngon lagée nyan awaknyan udeb lom teuma
dan jimat peurintah sibagoe raja meusajan
ngon Almaseh nyang treb jih siribée thon.
5 Nyoe kheueh tahab nyang phon that
ureuëng-ureuëng nyang maté teupeu udeb
lom teuma. (Teuma ureuëng-ureuëng nyang
maté nyang laén hana teupeu udeb lom
simantong watée nyang siribée thon nyan.)
6 Mubahgia kheueh ureuëng-ureuëng nyang
meusajan teupeubeudôh lom teuma nibak
tahab nyang phon nyan. Awaknyan patot
jeuet keu milék Allah. Maté tahab nyang
keudua hana meukuasa ateueh awaknyan.
Awaknyan jeuet keu imeum-imeum Allah
dan imeum-imeum Almaseh; dan awaknyan
teuma jimat peurintah meusajan ngon
Gobnyan nyang treb jih siribée thon.

Iblih jipeutaloe

7 Óh ka habéh masa nyang siribée thon
nyan, Iblih teuma teupeuleuh nibak peun-
jara jih, 8 dan jihnyan laju jijak peungét
dumna bansa nyang na lam donya, na
kheueh Gog dan Magog. Iblih jipeusapat
awaknyan keu jijak muprang, saboh jeu-
meulah nyang rayeuk lumpah na, saban
jai jih lagée anoe lam laôt. 9 Ngon lagée
nyan awaknyan pih laju meutabu bansi-
gom donya, laju jijak keupong khimah-
khimah umat Allah dan banda nyang geu-
gaséh lé Allah. Teuma apui laju jitreun di
langét dan jipeu habéh awaknyan. 10 Óh
lheueh nyan Iblih nyang peungéut
awaknyan nyan, laju geu-geulawa lam laôt
apui dan beulerang. Inan kheueh teumpat
jih beulatang dan nabi peuleusu nyan teu-
tiek leubeh ilée. Awaknyan teuma teuseksa
uroe ngon malam keu siumu masa.

Huköman keuneulheueh

11 Óh lheueh nyan ulôn kalon saboh
takhta putéh nyang rayeuk dan Gobnyan
nyang duek ateueh nyan. Langét ngon bu-
moe gadôh dikeue Gobnyan, akhé jih hana
leumah lé. 12 Dan ulôn kalon ureuëng-
ureuëng maté, cut rayeuk, jidong dikeue
takhta nyan. Teuma kitab-kitab pih laju
jipeuhah. Laju saboh kitab nyang laén jipeu-
hah, na kheueh Kitab Ureuëng Udeb. Óh
lheueh huköman laju teupeurhot ateueh
ureuëng maté, sisuai ngon buet awaknyan
meunurot nyang na teutuléh lam kitab-kitab
nyan. 13 Laju laôt jijok ureuëng-ureuëng
maté nyang na lam laôt nyan. Mawöt dan
Alam Mawöt pi jijôk ureuëng-ureuëng maté
nyang na nibak jih. Dan di ureuëng-ureuëng
maté nyan laju geupeurhot huköman nyang
sisuai ngon buet nyang jipeubuet awaknyan.
14 Óh lheueh nyan Mawöt ngon Alam
Mawöt laju geu-geulawa lam laôt apui.
(Laôt apui nyoe na kheueh maté tahab
nyang keudua.) 15 Ureuëng-ureuëng nyang
hana teutuléh nan jih lam Kitab Ureuëng
Udeb, teutiek lam laôt apui.

Langét barô dan bumoe barô

21 Laju ulôn kalon langét nyang barô
dan bumoe nyang barô. Langét
nyang phon dan bumoe nyang phon pih ka
gadôh, meunan cit ngon laôt ka sapan sapa.
2 Teuma laju lôn kalon banda suci nyan, na
kheueh Yerusalem nyang barô, jitreun nibak
syeuruga nibak Allah. Banda nyan ka geu-
peu siab lagée sidroe dara barô nyang teu-
peungui keu teujak peurumpok ngon teung-
ku linto. 3 Laju lôn deungoe su nibak takhta
nyan jitawök ngon su nyang teuga, "Jinoe-
nyoe teumpat tinggai Allah na kheueh meu-
sajan-sajan ngon manusia! Gobnyan teuma
udeb ngon awaknyan, dan awaknyan teuma
jeuet keu umat Gobnyan. Allah keudroe na
ngon awaknyan dan jeuet keu Allah
awaknyan. 4 Gobnyan teuma geusampôh
banmandum ié mata nibak mata awaknyan.
Maté hana teuka na le; seudeh, mo ba-e,
atawa sakét pih hana jiteuka lé. Hai-hai
nyang awai ka sapan sapa."

20:4: Dan. 7:9, 22 **20:8:** Yeh. 7:2, 38:2, 9, 15 **20:11-12:** Dan. 7:9-10 **21:1:** Yes. 65:17, 66:22, 2Ptr. 3:13
21:2: Yes. 52:1, Why. 3:12, Yes. 61:10 **21:3:** Yeh. 37:27, Im. 26:11, 12 **21:4:** Yes. 25:8, 35:10, 65:19

5 Laju Gobnyan nyang duek ateueh
takhta nyan geupeugah, "Jinoenyoe lôn
peujeuet banmandum barô!" Dan Gobnyan
geupeugah cit bak ulôn, "Tuléh kheueh
nyoe, sabab peue-peue nyang teupeugah
nyoe beutôi dan jeuet teupatéh." 6 Laju
Gobnyan geupeugah, "Ka seuleusoe! Ulôn
kheueh nyang awai dan nyang akhé; Ulôn
kheueh Tuhan nibak Awai trok án Akhé.
Tieb-tieb ureuëng nyang grah, teuma Lôn
bri ié jieb ngon hana teubayeue nibak mata
ié nyang teubri udeb. 7 Ureuëng-ureuëng
nyang meunang teuma jiteurimong hai-hai
nyan nibak Ulôn. Ulôn teuma jeuet keu
Allah jih, dan jihnyan jeuet keu aneuëk
Ulôn. 8 Teuma ureuëng nyang gusuen, peu-
khianat, ureuëng jeuhet, tukang poh maté
gob, ureuëng cabui, ureuëng nyang jingui
iéleumé-iéleumé gaéb, nyang seumah beu-
rala, dan banmandum nyang galak meusu-
let, teutiek lam laôt apui dan beulerang
nyang hu, na kheueh maté tahab nyang
keudua."

Yerusalem barô

9 Sidroe lamkawan tujoh droe malaikat
nyang ka na wadah-wadah nyang peunoh
ngon tujoh beuncana keuneulheueh nyan
jijak ubak ulôn dan jipeugah, "Keunoe!
Ulôn kutunyok bak gata Dara barô, na kheu-
eh peurumoh Aneuëk Bubiri." 10 Teuma
Roh Allah laju jikuasa ulôn, dan malaikat
nyan jiba ulôn u pucak gunong nyang
lumpah manyang. Gobnyan geutunyok bak
ulôn Yerusalem, banda suci nyan, banda
nyan jitreun nibak lam syeuruga, nibak
Allah, 11 ngon seumarak dan keuagongan
Allah. Banda nyan muble-ble lagée batée
peumata, lagée batée baiduri sikée nyang
jeureunéh lagée kristal. 12 Beuton bansikeu-
lileng nyan manyang ngon rayeuk, na dua
blaih boh pintoe geureubang, dan jijaga lé
dua blah droe malaikat. Nibak bandua blaih
boh pintoe nyan na teutuléh nan-nan bandua
blaih sukée bansa Israel. 13 Na lhée boh
pintoe geureubang nyang meuhadab ubak
tieb-tieb arah: lhée boh siblaih u timu, lhée
boh siblaih u seulatan, lhée boh siblaih u
utara, dan lhée boh siblaih u barat. 14 Beuton
banda nyan teupeudong ateueh dua blaih
batée keunaleueng. Ateueh batée-batée keu-
naleueng nyan teutuléh nan-nan ban dua
blaih droe rasui Aneuëk Bubiri nyan.
15 Malaikat nyang meututoe ngon ulôn
nyan na tungkat sineupat nyang teupeugét
nibak méuh, keu ngon sipat banda nyan,
pintoe-pintoe geureubang nyan dan beuton-
beuton nyan. 16 Banda nyan bantuek jih
meusagoe peuet – panyang jih saban ngon
luwah jih. Ngon lagée nyan malaikat geusi-
pat banda nyan ngon tungkat sineupat
gobnyan; teunyata panyang jih na 2400 kilo
metée; [i] luwah ngon manyang jih saban
lagée panyang jih. 17 Watée malaikat nyan
geusipat beuton nyan, teunyata manyang [j]
beuton nyan nam ploh metée. [k] Sineupat
nyang geupeu guna lé malaikat nyan na
kheueh sineupat nyang jipeuguna lé manu-
sia. 18 Beuton banda nyan teupeugét nibak
batée baiduri sikée, seudangkan banda jih
keudroe nibak méuh aseuli, jeureunéh la-
gée ceureumen. 19 Batée-batée keunaleueng
banda nyan teuhias ngon mubagoe rupa
batée peumata. Batée keunaleueng nyang
phon teupeugét nibak batée baiduri sikée,
nyang keudua nibak batée nilam, nyang keu
lhée nibak batée yakut, keu peuet nibak
batée zamrut, 20 keulimong nibak batée bai-
duri seupah, keu nam nibak batée deulima,
keu tujoh nibak batée ratna ceumpaka, keu
lapan nibak batée pirus, keu sikureueng ni-
bak batée topas, keu siploh nibak batée
krisopras, keu siblaih nibak batée lazuardi,
dan keudua blaih nibak batée keucubong.
21 Ban dua blaih babah pintoe geureubang
teupeugét nibak dua blaih boh mutiara, ma-
séng-maséng pintoe teupeuget nibak saboh
mutiara. Rot ueh lam banda nyan teupeugét
nibak méuh murni, jeureunéh lagée ceureu-
men nyang meukilat.
22 Ulôn hana kukalon Baét Allah nyang
lam banda nyan, sabab Baét Allah na kheu-
eh Tuhan keudroe, Allah Nyang Mahakua-
sa, dan Aneuëk Bubiri nyan. 23 Banda nyan
hana peureulée na cahya mata uroe atawa
caya buleuen, sabab keuagongan Allah jipa-
téh ateueh nyan, dan Aneuëk Bubiri nyan na
kheueh panyöt nyan. 24 Bansa-bansa nyang
na ateueh rhueng donya teuma jijak lam
cahya gobnyan, dan raja-raja pih teuma jibri
keukayaan awaknyan ubak banda nyan.
25 Babah-babah pintoe geureubang nyan

[i] *2400 kilo metée:* seucara harfiah: 12.000 stadia; mungken angka nyoe na makna simbolis. [j] *manyang:* atawa teubai. [k] *nam ploh metée:* seucara harfiah: 144 deupa; mungken angka nyoe na makna simbolis.

21:6: Yes. 55:1 **21:7:** 2Sam. 7:14, Zab. 89:26-27 **21:10:** Yeh. 40:2 **21:12-13:** Yeh. 48:30-35 **21:15:** Yeh. 40:3 **21:18-21:** Yes. 54:11-12 **21:23:** Yes. 60:19-20 **21:24:** Yes. 60:3

teuma teuhah siuroe seupôt; hana teuma
teutôb, sabab hana malam nibak teumpat
nyan. 26 Keubeusaran dan keukayaan bansa-
bansa teuma jiba lam banda nyan. 27 Teuma
keu ureuëng nyang jipeubuet hai-hai nyang
kutoe, atawa ureuëng nyang meusulet –
paneuk haba peue mantong nyang kutoe,
sagai-sagai hana jitamong lam nyan. Nyang
teuma jitamong na kheueh nyang nan jih na
teutuléh lam Kitab Ureuëng Udeb, kitab
Aneuëk Bubiri nyan.

22 Malaikat nyan pih geutunyok bak
lôn krueng nyang ié jih teubri udeb.
Krueng nyan muble-ble cahya lagée kristal
dan ji ile nibak takhta Allah dan Aneuëk
Bubiri nyan, 2 bak teungoh-teungoh rot ueh
lam banda nyan. Bak binéh krueng nyan,
blaih deh blaih noe na sumber keu udeb,
nyang muboh dua blaih goe lam sithon, na
kheueh sigoe lam sibuleuen. Ôn jih jeuet
teucok keu ubat bansa-bansa. 3 Lam banda
nyan hana meusapeue pih nyang na keu-
nong kutokan Po teu Allah.

Takhta Allah dan Aneuëk Bubiri nyan
na teuna lam banda nyan. Hamba-hamba
Gobnyan jimeubakti ubak Gobnyan, 4 dan
jikalon ruman Gobnyan. Nan Gobnyan
teuma teutuléh nibak dho awaknyan.
5 Awaknyan hana peureulée panyöt atawa
cahya mata uroe, sabab malam ka hana lé,
dan Tuhan Allah keudroe nyang peutrang
awaknyan. Ngon lagée nyan awaknyan teu-
ma jimat peurintah sibagoe raja keu siumu
masa.

Keuhai Isa teuka

6 Laju lé malaikat nyan geupeugah bak
lôn, "Tutoe haba nyoe beutôi dan jeuet
teupatéh. Tuhan Allah nyang bri Roh
Gobnyan ubak nabi-nabi, dan nyang kirém
malaikat Gobnyan keugeutunyok ubak
hamba-hamba Gobnyan peue nyang teujadi
lam watée hana treb lé."

7 "Kalon kheueh nyoe!" kheun Isa,
"Ulôn reujang kuteuka. Mubahgia kheueh
ureuëng nyang jitaát ubak tutoe haba nubuat
nyang na lam kitab nyoe!"

8 Ulôn, Yahya, ka lôn ngieng dan lôn
deungoe banmandum nyoe. Óh ka seuleu-
soe lôn deungoe dan lôn kalon nyan ulôn
laju teudugom dikeue malaikat nyang ka
geutunyok banmandum nyan ubak ulôn, dan
ulôn keuneuk seumah gobnyan, 9 teuma
gobnyan geupeugah bak ulôn, "Bék! Bék
gata seumah lôn! Seumah kheueh Allah!
Sabab ulôn pih hamba saban lagée gata, dan
lagée syedara-syedara gata banmandum na-
bi dan mandum ureuëng nyang jitaát ubak
peue-peue nyang na teutuléh lam kitab
nyoe!" 10 Laju gobnyan geupeugah lom,
"Bék kheueh tasöm tutoe nubuat lam kitab
nyoe, sabab ka tho watée jih banmandum
nyoe teuma teujadi. 11 Ureuëng nyang jeu-
het, bah kheueh jipeubuet jeuhet sabe;
ureuëng nyang kutoe, bah kheueh jipeukuto
sabe droe jih nyan; ureuëng nyang jiseutôt
peue nyang geukeuheundak lé Po teu Allah,
bah kheueh sabe jiseutôt peue nyang geu-
keuheundak lé Po teu Allah nyan, dan
ureuëng nyang udeb khusos keu Allah, bah
kheueh udeb jih khusos keu Allah
mantong."

12 "Simak kheueh nyoe!" kheun Isa,
"Hana treb lé Ulôn teuma teuka sira Lôn ba
upah keu Lôn bayeue bak tieb-tieb ureuëng
ateueh peue nyang ka jipeubuet nyan.
13 Ulôn kheueh nyang awai dan nyang akhé;
Ulôn kheueh Tuhan nibak Awai phon trok
ubak nyang Keuneulheueh."

14 Mubahgia kheueh ureuëng nyang
rhah bajée jubah jih sampoe án gleh akhé jih
awaknyan jeuet jipajoh boh kayée nibak bak
kayée keu udeban dan jitamong lam banda
nyan meulalu pintoe geureubang. 15 Teuma
ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet hai-hai
nyang jeuhet, nyang jingui iéleumé-iéleumé
gaéb, ureuëng-ureuëng nyang jipeubuet bu-
et-buet nyang cabui, tukang poh maté gob,
nyang seumah beurala, dan ureuëng-
ureuëng nyang sulet bak peugah haba, bah
kheueh ngon tutoe haba meunan cit ngon
buet jih, banmandum ureuëng nyang lagée
nyan teumpat jih diluwa banda nyan.

16 "Ulôn, Isa, ka lôn kirém malaikat Lôn
ubak gata mangat jihnyan jibri tée hai-hai
nyang lagée nyoe keu keupeuntengan jeu-
maáh-jeumaáh. Ulôn nyoe keuturonan nabi
Daud; Ulôn kheueh bintang timu nyang
trang nyan."

17 Roh Allah dan Dara barô Inong
jipeugah, "Jak kheueh keunoe!" Tieb-tieb
ureuëng nyang jideungoe nyoe bah kheueh
jipeugah cit teuma, "Jak keunoe!" Soe
nyang grah, bah kheueh jiteuka! Dan

21:25-26: Yes. 60:11 **21:27:** Yes. 52:1, Yeh. 44:9 **22:1:** Yeh. 47:1, Za. 14:8 **22:2:** Keuj. 2:9 **22:3:** Za. 14:11 **22:5:** Yes. 60:19, Dan. 7:18 **22:11:** Dan. 12:10 **22:12:** Yes. 40:10, 62:11, Zab. 28:4, Yer. 17:10 **22:13** Why. 1:8, Yes. 44:6, 48:12, Why. 1:17, 2:8 **22:14:** Keuj. 2:9, 3:22 **22:16:** Yes. 11:1, 10 **22:17:** Yes. 55:1

soe nyang meuheuét, bah kheueh ji-
cok ié nyang teubri udeb nyan ngon cu-
ma-cuma.

Keuneulheueh

18 Keu tieb-tieb ureuëng nyang jideu-
ngoe tutoe haba nubuat lam kitab nyoe,
ulôn, Yahya, kubri peuingat lagée nyoe:
meunyoe ureuëng jitamah sapeue-sapeue
lam nubuat nyoe, teuma Allah geutamah
huköman ateueh ureuëng nyan ngon bala-
bala nyang teulukeh lam kitab nyoe. 19 Dan
meunyoe na nyang peukureueng sapeue-
sapeue nibak tutoe haba nubuat nyoe, teuma
Allah geupeukureueng jeumba ureuëng
nyan nyang na teulukeh lam kitab nyoe – na
kheueh bagian nibak bak kayée keu udeban
dan nibak banda suci nyan.

20 Gobnyan nyang peutrok haba nyoe
geupeugah, "Beutôi, Ulôn reujang ku teu-
ka!" Amin!

Teuka kheueh, ya Tuhan Isa!

21 Seumoga Tuhan Isa geubri beureukat
ubak banmandum umat Allah![l]

---

[l] *banmandum umat Allah:* padub-padubboh naseukah kuno: umat Po teu Allah; na cit: banmandum ureuëng.
22:18-19: Tel. 4:2, 12:32